Tamburini de Jure Abbatum

Tom. 2.

31.7.20.

BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
13
1 M
2

Ex Bibliotheca
majori Coll. Rom.
Societ. Jesu

Digitized by Google

13.1.M.2

I

Digitized by Google

Digitized by Google

13.1.M.2
II

DE JURE ABBATUM, ET ALIORUM PRÆLATORUM,

Tàm Regularium, quàm Secularium

EPISCOPIS INFERIORUM,

TOMUS SECUNDUS;

IN QUO DE EORUM POTESTATE
Spirituali in univerſum, præſertim quoad Pontificalia, & Ec-
cleſiæ Sacramenta, ac Sacramentalia, Eccleſiaſticas cenſuras, & omnia,
tam ſolennia, quàm ſimplicia Vota, copioſè
diſſeritur:

CONCILIORUM, SACRORUM CANONUM,
Conſtitutionum Pontificum Authoritate: necnon
SS. Patrum Sententiis, Legiſlatorum Regularis Diſciplinæ Regulis, & omnium
Religionum Decretis, Theologorum, & Iudicentium Placitis, juxta Romanæ
Curiæ Praxim illuſtratus.

Accedunt Congregationum omnium, tam Regularium,
quàm Secularium, & Militarium, in quatuor præcipuis Regulis SS. Baſilii,
Auguſtini, Benedicti, & Franciſci militantium, & Equeſtrium Ordinum Sæcularium,
nulli peculiari Regulæ addictorum, Inſtitutiones.

AUTHORE

D. ASCANIO TAMBURINIO
DE MARRADIO, S.T.M. ABBATE PASSINIA-
nenſi, Congregationis Vallis-Umbroſæ: olim ejuſdem Congregationis
Generali, Sereniſſimi Principis Cardinalis Caroli Medices à ſacris
Conſultationibus.

Poſt tres quæ in Gallia prodierunt Editiones prima in Germania auctior & corre-
ctior, neceſſariis Indicibus illuſtrata.

Cum Privilegio Sacræ Cæſareæ Majeſtatis.

COLONIÆ AGRIPPINÆ,
Apud JOANNEM BALTHASAREM COOMANS.
Typis JOANNIS PHILIPPI ANDREÆ.

M. DC. XCI.

13.1.M.2

Digitized by Google

INDEX DISPUTATIONUM, ET QUÆSITORUM

HUJUS SECUNDI TOMI.

DISPUTATIO PRIMA.

De Juriſdictione Abbatum, & Prælatorum inferiorum in communi.

Qu. I. Utrùm neceſſarium ſit in Religione reperiri Abbates, aliosque Superiores aliquam poteſtatem habentes, ſicut & alios Prælatos ſeculares reſpectivè in ſuis Eccleſiis. pag. 1

II. Quotuplex ſit poteſtas Abbatum, & aliorum Prælatorum Epiſcopis inferiorum. 2

III. Utrùm hæc juriſdictio in Abbatibus, & aliis Prælatis inferioribus ſit de jure divino. 2

IV. Utrùm Abbatum, & aliorum inferiorum Prælatorum poteſtas ſit ordinaria. ibid.

V. Utrùm omnia, quæ poſſunt Epiſcopi in ſuos ſubditos, poſſint etiam Abbates, & Prælati inferiores in ſuos. 4

DISPUTATIO II.

De poteſtate Abbatum, quoad Sacramentum Ordinis.

Qu. I. Utrùm Abbas habeat poteſtatem conferendi Ordines, & quo jure. 7

II. Qui Abbates habeant hanc poteſtatem Ordines conferendi. 8

III. Utrùm ad hoc ut Abbates minores Ordines conferre poſſint, neceſſarium ſit eos eſſe benedictos. ibid.

IV. Utrùm Abbates poteſtatem ordinandi poſſint aliis delegare. ibid.

V. Utrùm Abbates potuerint olim ſuis Monachis majores Ordines conferre. 9

VI. Utrùm hodie Abbates poſſint ſacros Ordines ſuis Monachis conferre. 11

VII. Utrùm Abbates ordinare poſſint Regulares non ſibi ſubditos, vel etiam ſeculares. 12

VIII. Utrùm ſi Abbas ordinaret ſeculares ſibi, vel aliis Ordinariis ſubjectos, vel Regulares ſibi non ſubditos, hujusmodi ordinatio valeret, vel taliter ordinati indigerent nova ordinatione. 13

IX. Quam pœnam incurrat Abbas ordinando alios, quàm Regulares ſibi ſubditos. ibid.

X. Utrùm Abbas poſſit Novitios ordinare. 14

XI. Utrùm Abbas electus, & confirmatus in Epiſcopum, ante conſecrationem, ſubditis illius Epiſcopatus minores Ordines conferre poſſit. 15

XII. Utrùm Abbas excommunicatus, hæreticus, ſuſpenſus, aut interdictus, poſſit valide Ordines conferre. ibid.

XIII. In quo loco, & quo tempore poſſit Ordines minores Abbas conferre. 16

XIV. Utrùm Abbas in Eccleſia alterius Abbatis invitatus poſſit Tonſuram, & Ordines minores conferre. 21

XV. Utrùm Abbas poſſit ſuos Monachos ante legitimam ætatem in ſacris ordinandos ad Epiſcopos mittere. ibid.

XVI. Utrùm Abbas poſſit una, & eadem die, uni, & eidem plures minores Ordines conferre. 23

XVII. Utrùm Abbas poſſit mittere ſuos Monachos, ut extra tempora ſtatuta ad ſacros Ordines promoveantur. ibid.

XVIII. Ad quem Epiſcopum debeat Abbas ſuos Monachos ad ſacros Ordines promovendos mittere. 25

XIX. Utrùm Epiſcopus ab Abbate invitatus poſſit in ejus Eccleſia Monachos ordinare, absque licentia Epiſcopi Diœceſani. 26

XX. Utrùm Monachi ordinandi ſint ab Abbate, vel Epiſcopo ordinante, examinandi. 27

XXI. Quæ idoneïtas ſcientiæ requiratur in Monachis ab Abbate, vel ab Epiſcopo ordinandis. 27

XXII. Utrùm Abbas diſpenſare poſſit cum ſuis Monachis ſuper interſtitiis, quoad Ordines minores, & quæ cauſa in hujusmodi diſpenſatione requiratur. 28

XXIII. Utrùm quando, ſtante aliquo impedimento, Abbates ſuis Monachis Ordines minores conferre nequeunt, ſed ad Epiſcopum ordinandos mittunt, ad ipſos ſpectet in interſtitiis cum eis diſpenſare; an verò competat Epiſcopo ordinaturo. 29

XXIV. Utrùm Abbates poſſint diſpenſare cum ſuis Monachis ſuper interſtitiis quoad Ordines majores, & quæ cauſa ad hujusmodi diſpenſationem requiratur. ibid.

XXV. Utrùm ad Abbatem ſpectet, ſuis Monachis literas dimiſſiones concedere. 32

XXVI. Utrùm Abbas poſſit Clericis ſecularibus ſibi ſubditis literas dimiſſorias concedere. 33

XXVII. Utrùm Abbas poſſit Novitiis literas dimiſſorias dare. ibid.

XXVIII. Utrùm Abbas excommunicatus, vel ſuſpenſus declaratus, poſſit ſuis Monachis literas dimiſſorias dare. 34

XXIX. Utrùm literæ dimiſſoriæ expirent per mortem, vel ceſſationem Abbatis, qui eas conceſſit. ibid.

XXX. Sub quo titulo debeat Abbas ſuos ſubditos, in quos juriſdictionem habet, ad Ordines promoveri facere. ibid.

DISPUTATIO III.

De poteſtate Abbatis, quoad Sacramentum Confirmationis.

Quæs. I. Utrùm Abbas poſſit Confirmationis Sacramentum adminiſtrare. 38

II. Utrùm Abbas poſſit Chriſma conficere. 40

DISPUTATIO IV.

De poteſtate Abbatis, quoad Sacramentum Baptiſmatis.

Quæs. I. Utrùm Abbas Baptiſmatis Sacramentum miniſtrare poſſit. 41

II. Utrùm Abbas, vel alius Prælatus Regularis poſſit ſuſcipere infantem in Baptiſmate, & eſſe patrinus. ibid.

DISPUTATIO V.

De poteſtate Abbatum, & Prælatorum inferiorum circa Sacroſanctum Euchariſtiæ Sacramentum, & Miſſæ ſacrificium.

Quæs. I. Utrùm ad Abbatem ſpectet ſuis Monachis Euchariſtiæ Sacramentum miniſtrare. 42

II. Utrùm Abbas poſſit committere Diacono, ut Euchariſtiæ Sacramentum adminiſtret. ibid.

III. Utrùm aliis quàm ſuis Monachis poſſit Abbas Euchariſtiæ Sacramentum adminiſtrare. 43

IV. Utrum Abbas poſſit concedere licentiam externis Sacerdotibus, ut in ſua Eccleſia fidelibus Euchariſtiæ Sacramentum miniſtrent. 44

V. Utrùm, & quando obligetur Abbas ad ſacroſanctum Miſſæ Sacrificium peragendum. ibid.

VI. Utrùm Abbas poſſit in quocumque loco, & in Altari portatili Miſſam celebrare. ibid.

VII. Utrum Abbas poſſit noctu, & ante Matutinum, & poſt meridiem Miſſam celebrare, vel celebrari facere. 48

VIII. Utrùm Abbas poſſit præcipere ſuo Monacho, ut ad intentionem ſuam Miſſæ ſacrificium applicet. 49

IX. Quod ſtipendium poſſint Abbates juſtè pro Miſſis in ſuis Eccleſiis celebrandis recipere. 50

X. Utrùm Abbates Generales poſſint Miſſas Capellarum, & Anniverſariorum ad minorem numerum reducere. 60

DISPUTATIO VI.

De officio, & poteſtate Abbatis, & aliorum Prælatorum inferiorum quoad Sacramentum Pœnitentiæ.

Quæs. I. Utrùm Abbas ſit proprius ſuorum Monachorum Sacerdos, & Confeſſarius. 62

II. Utrùm Abbas recuſans ſui Monachi confeſſionem audire, cenſeatur tacitè eo ipſo illi licentiam alium adeundi elargiri. 63

III. Utrùm Abbates, & Prælati Regulares debeant in ſuo Monaſterio Confeſſarios deputare. ibid.

IV. Quot, & quales Confeſſarios teneatur Abbas in Monaſterio deputare, & quorum confeſſiones poſſint audire. 64
V. Utrùm Abbas poſſit Confeſſariis Conventualibus pœnitentias peccatis ſuorum Monach. injongendas taxare. 65
VI. Utrùm liceat Monachis alteri, quàm Confeſſariis ab Abbate deſtinatis confiteri. ibid.
VII. Utrùm per Bullam *Cruciatæ*, ſive alias hujuſmodi Indulgentias poſſint Monachi, vel Novitii alteri, quàm Confeſſariis ab Abbate deſtinatis confiteri. 68
VIII. Utrùm Abbas poſſit ſuis Monachis concedere facultatem ſibi Confeſſarium eligendi, etiam ſecularem, non approbatum ab Ordinario. 70
IX. Quantùm duret facultas Confeſſarium eligendi ab Abbate ſuis Monachis conceſſa. 71
X. Utrùm Abbas poſſit ſibi Confeſſ. quem voluerit, eligere. ib.
XI. Utrùm Abbates, & Prælati habentes juriſdictionem Epiſcopalem, poſſint intra ſuos terminos Confeſſarios ad ſecularium confeſſiones audiendas approbare. 71
XII. Utrùm Abbas, & Monachi poſſint ſecularium confeſſiones audire. 74
XIII. Utrùm Abbas, & Monachi ab Epiſcopo approbati poſſint Parochis contradicentib°, ſecularium confeſſiones audire. 77
XIV. Utrùm Religioſi per approbationem in uno Epiſcopatu pro omnibus approbati videantur. ibid.
XV. Utrùm Religioſi poſſint abſque Abbatis licentia, ſecularium confeſſiones audire. 78
XVI. Utrùm Regulares, abſque approbatione Ordinariorum, poſſint familiarium confeſſiones audire. 80
XVII. Utrùm Abbas poſſit ſecularium confeſſiones audire abſque eo quòd ab Ordinario per examen approbetur. 83
XVIII. Utrùm expediat Religioſos pluries generalem peccatorum confeſſionem facere. 85
XIX. Utrùm Abbas poſſit ſtatuere, ut ſui Monachi ſemel in anno ſibi confiteantur peccata omnia, etiam aliàs ritè confeſſa. 85
XX. Utrùm Abbas poſſit cogere ſuos Monachos, ut ſaltem ſemel in menſe confiteantur. ibid.
XXI. Utrùm Abbas poſſit compellere ſuos Monachos, ut ſemel in menſe confiteantur, etiamſi venialibus culpis tantùm ſint obnoxii. 87

DISPUTATIO VII.

De officio, & poteſtate Abbatis, & aliorum Prælatorum inferiorum quoad Sacramentum Extremæ-Unctionis.

Qu.I. Utrùm Abbas poſſit adminiſtrare Sacramentum Extremæ-Unctionis, & quid tempore peſtilentiæ. 88
II. Utrùm Abbas, & Monachi poſſint Extremæ-Unctionis Sacramentũ ſecularibus abſque Parochi licentia conferre. 88
III. Utrùm Abbas Oblatis, Novitiis, familiaribus, & ſervitoribus, & aliis degentibus extra ſepta ſui Monaſterii poſſit Extremæ-Unctionis Sacramentum miniſtrare. 90

DISPUTATIO VIII.

De poteſtate Abbatum, & aliorum Prælatorum quoad Sacramentum Matrimonii.

Qu.I. Utrùm Abbas, vel alius Prælatus inferior poſſit Matrimoniis contrahendis intereſſe. 92
II. Quæ licentia Parochorum ſit neceſſaria Abbatibus, vel aliis Regularibus Sacerdotibus, ut Matrimoniis contrahendis aſſiſtere valeant. 92
III. In quam pœnam incidant Abbates, vel alii Sacerdotes Regulares abſq; Paroch. licentia Matrimonia ſolemnizantes. ib.
IV. Utrùm Abbates, vel alii Prælati habentes populum, in quem juriſdictionem exerceant, poſſint denunciationes Matrimoniorum remittere. ibid.
V. Utrùm Abbas Commendatarius poſſit eaſdem denunciationes remittere. 91
VI. Utrùm Abbates, & alii Prælati inferiores poſſint cognoſcere de cauſis matrimonialibus, non obſtante decreto Concil. Trid. *c.* 20. *de reform. ſeſſ.* 24. *§. Ad hæc.* ibid.

DISPUTATIO IX.

De poteſtate Abbatum, & Prælatorum quoad Indulgentias, & abſolutiones concedendas.

Qu.I. Utrùm Abbates, & Prælati inferiores poſſint Indulgentias concedere. 95
II. Utrùm Abbas poſſit inter Miſſarum Pontificalium ſolemnia Indulgentias concedere. 95
III. Utrùm Abbates, & alii Præl. Regul. poſſint ſuorum ſubditorum orationum, & ſatisfactionum alios participes efficere. 96
IV. An expediat Abbates, aliosque Religionum Prælatos literas gratioſas, ſeu chartas Fraternitatis benefactoribus, & benemeritis concedere. 97
V. Utrùm Abb. poſſit plenariè aliquando ſuos Mon. abſolvere. 99

DISPUTATIO X.

De poteſtate Abbatis, & Prælatorum inferiorum circa Divinum Officium, & Horarum Canonicarum recitationem.

Qu.I. Utrum ad Abbatem & Monachos pertineat Div. Offic. perſolvere, & Horas Canonicas nunciare, & ordinare. 100
II. Quæ præcipuè ſint ab Abbate in Officio Divino ordinando animadvertenda. 102
III. Utrùm Abbas teneatur in Choro Divinum Officium perſolvere. 103
IV. Quo tempore ſit ab Abbate Divinum Officium in Choro perſolvendum. 104
V. Utrùm Abbas Commendatarius teneatur Divinum Officium recitare. ibid.
VI. Utrùm Abbas poſſit anticipare, vel poſtponere Horas Canonicas in Choro perſolvendas. ibid.
VII. Utrùm Abbas teneatur recitare Horas juxta ordinem Breviarii Romani. 106
VIII. Utrum, ſtante aliquo gravi negotio, aut occupatione, poſſit Abbas Divinum Officium mutare. 107
IX. Utrùm Abbas poſſit mentaliter in toto, aut pro magna parte Divinum Officium recitare. ibid.
X. Utrùm Abbas poſſit Divinum Officium recitare ſedendo, ſtando, & deambulando. 108
XI. In quas pœnas incidant Abbates Div. Offic. omittendo. 108
XII. Utrùm Abbas poſſit infirmum Monachum, vel ſenem à recitatione Divini Officii eximere. 109
XIII. Utrùm Abbates, & Prælati Regulares poſſint Religioſos ſibi ſubditos Choro deſtinatos, & priuſquam ad Sacerdotium promoveantur, ad ſtatum laicorum transferre, ita ut Religioſi laici remaneant. ibid.
XIV. An Religioſus profeſſus ad Chorum deputatus juſta de cauſa ab Abbate ad Converſorum ſtatum translatus teneatur Divinum Officium perſolvere. 112
XV. Utrùm Abbas poſſit ſtatuere Officium Converſis, ac Monachis neſcientibus benè legere, vel Novitiis. 111

DISPUTATIO XI.

De poteſtate Abbatum, & Prælatorum inferiorum circa officium Prædicationis.

Qu.I. Utrùm Abbates, aliique Prælati ſuis ſubditis Prædicationes facere teneantur. 111
II. Utrùm Abbas poſſit in ſuis Eccleſiis, abſque ulla Epiſcopi licentia prædicare, vel prædicari facere. 113
III. Utrùm Regulares Prædicatores ſcandala, errores, vel divinationes prædicantes ab Epiſcopis, an verò à propriis Prælatis puniendi ſint. 115
IV. Utrùm Prædicatores Regulares poſſint abſque ſuorum Abbatum, vel Prælatorum licentia prædicare. 116

DISPUTATIO XII.

De poteſtate Abbatum, & Prælatorum inferiorum circa jejunium.

Qu.I. An præter jejunia ab Eccleſia fidelibus præcepta, teneatur Abbas cum ſuo Conventu alia jejunia obſervare. 117
II Utrùm Abbas cum ſuis Monachis obligetur ad jejunium Adventus Domini. 118
III. Abbas quando teneatur ſervare in ſuo Monaſterio jejunia ſecularibus conſueta præter alia ab Eccleſia præcepta. ibid.
IV. Utrùm Abbas poſſit ſuis Religioſis profeſſis, qui nondum ad tempus jejunandi pervenerunt, jejunia ſuæ Regulæ, & Religionis præcipere. 120
V. Utrùm Abbas poſſit ſuos Mon. à lege jejuniorum ſolvere. 120
VI. Utrùm Abbas propter aliquod pietatis, vel miſericordiæ op°, ſive ob aliquod familiaritatis, vel ſocietatis officium poſſit ſe, ſuosque Monachos à jejunio ſolvere. 121
VII. Utrùm Abbas diſpenſare poſſit cum ſuis Mon. ſuper jejunio, quando non certa, ſed dubia diſpenſandi cauſa extat. 122
VIII. Utrùm Abbas juſta de cauſa poſſit ſeipſum à lege jejuniorum ſolvere in iis caſibus, in quibus poteſt ſuos Monachos. ibid.
IX. Utrùm Abbas, & Monachi poſſint prætextu conſuetudinis veſci caſeo, butyro, ovis, lacte, vel etiam carnibus tempore jejunii. 123
X. Utrùm Abbas poſſit horam jejunii in Regula aſſignatam prævenire. 125
XI. Utrùm Abbati, & Monachis carnium eſus ſit interdictus. 125

DISPUTATIO XIII.

De poteſtate Abbatum, & Prælatorum Regularium quoad ſibi reſervandos, & abſolutionem ab iis præſtandam.

Qu.I. Utrùm Abbat. & Præl. Regul. poſſint ſibi caſus reſervare. 127
II. Quos caſus poſſit Abbates & Prælati Regul. ſibi reſervare. 128
III. Utrùm Abbas aliquem ſubditum excommunicans poſſit ejuſdem excommunicationis abſolutionem ſibi reſervare. 136
IV. Utrùm Abb. poſſit circa actus internos caſũ ſibi reſervare. 137
V. Utrùm caſus ab Abb. reſervati ſint etiã pro Nov. reſervati. ibid.
VI. Utrùm Abbates in prædictos caſus congruenter appoſitos incidere poſſint. 138
VII. Utrùm abſolutio caſuum reſervatorũ ſit penes abbatem. 139
VIII. Utrùm abbas pro reſervatis debeat alios Confeſſarios in ſuo Monaſterio deputare. 140
IX. Utrùm abbas tribuens Confeſſariis facultatem abſolvendi à reſervatis illis pœnitentias taxare poſſit, vel potiùs ſubditorum confeſſiones audire. 145

X Utrùm

Index Diſputationum, & Quæſitorum.

X. Utrùm Monachus caſu reſervato in Monaſterio innodatus, pergens in aliud Monaſterium poſſit ab illius Abbate abſolvi. 142

XI. Mortuo, vel ab officio amoto Abbate, vel Prælato, qui caſum, vel cenſuram ſibi reſervavit, à quibusnam poſſit ſubditus tali caſu, vel cenſura innodatus abſolvi. 143

XII. Utrùm Regulares, qui legitimè Bullam Cruciatam acceperunt, poſſint ejus virtute à caſibus reſervatis abſolvi. 144

XIII. Utrùm Abbates Prælati, ac Confeſſarii Regulares poſſint abſolvere à caſibus, & excommunicationibus Epiſcopis, vel Sedi Apoſtolicæ reſervatis. 148

XIV. Utrùm Abbates, & Prælati inferiores poſſint abſolvere ſuos ſubditos à caſibus, & excommun. Papæ non reſervatis. 158

DISPUTATIO XIV.

De poteſtate Abbatum, & Prælatorum inferiorum ad ferendum excommunicationes, necnon ab iis abſolvendum.

Quæs. I. Utrùm Abbas poſſit ſuos ſubditos excommunicare. 166

II. Utrùm Abbates, & alii Prælati poſſint extra ſua Monaſteria, & Territoria ſibi ſubditos excommunicare. 167

III. Utrùm Abbates, & Prælati Epiſcopo inferiores pro ſe, ſuisque, & Eccleſiarum juribus, & bonis tuendis extrajudicialiter cenſuris adverſus moleſtiam inferentes uti poſſint. 168

IV. A quibus Abbas excommunicari poſſit. 169

V. Utrùm cum Abbate, vel Prælato excommunicato ſubditi participare poſſint, & è converſo. 171

VI. Utrùm Abbates, & Prælati Regulares poſſint à cenſuris à ſe latis abſolvere, & quam formam in abſolutione ab hujusmodi, & aliis cenſuris præſtare debeant. 172

VII. Utrùm Prælatus Superior Religionis abſolvere poſſit ab excommunicatione, & cenſura lata ab inferiori. ibid.

VIII. Utrùm Abbates, & Prælati Regulares poſſint abſolvere excommunicatos ab homine eorum Religionem ingredi volentes. 173

IX. Utrùm Abbas poſſit abſolvere ſuos ſubditos à cenſuris reſervatis, vel ab excommunic. lata ab homine. 174

X. Utrùm Abbates, & Prælati Regulares poſſint abſolvere ſubditos ab excommunicatione incurſa ob violentam manuum injectionem in Clericum, vel Monachum. 174

XI. A quonam abſolvi poſſit Abbas, vel alius Præl. Regul. ab excommunic. *can. ſi quis ſuadente Diabolo*, 17. q. 4. 176

XII. Utrùm Abbas poſſit abſolvere ſuos ſubditos ab excommunicationibus Papæ reſervatis, quæ in Jure Epiſcopis committuntur. 176

XIII. Utrùm Abbates, & Prælati inferiores poſſint ſuos ſubditos ab excommunicatione, & cenſuris ob Ordinem ſimoniacè ſuſceptum contractis abſolvere. ibid.

XIV. Utrùm Abbates, & Prælati inferiores poſſint ſubditos ab excommunicatione, & cenſuris per ſimoniam circa beneficia, vel Prælationes obtinendas contractis abſolvere. 178

XV. Utrùm Abbas poſſit abſolvere ſuos ſubditos à caſibus Bullæ in Cœna Domini. 179

XVI. Utrùm Abbas poſſit ſuos ſubditos à cenſuris in Clavium contemptum incurſis abſolvere. 187

XVII. Utrùm Abbas poſſit abſolvere ſuos Monachos ab hæreſi occulta. ibid.

DISPUTATIO XV.

De poteſtate Abbatum, & Prælatorum inferiorum quoad ſuſpenſiones ferendas, necnon ab iis abſolvendum.

Qu. I. Utrùm Abbas poſſit ſuſpendere. 188

II. Utrùm Abbas poſſit laicos ſibi ſubjectos ſuſpendere. ibid.

III. Utrùm Abbas poſſit ſuſpendere Monaſteria, Communitates, & Collegia ſibi ſubjecta. 189

IV. Utrùm Abbates, & Prælati inferiores poſſint ſubditos à ſuſpenſione ob Ordines malè ſuſceptos abſolvere. ibid.

V. De nonnullis ſuſpenſionibus, quæ contra Abbates, & Prælatos inferiores à jure latæ ſunt. 190

VI. Utrùm Abbas ſuſpenſus à Pontificalibus cenſeatur etiam ſuſpenſus ab actibus juriſdictionis. 191

VII. Utrùm Abbas ſuſpenſus ab Ordinis collatione, ſit etiam ſuſpenſus à Pontificalibus. 192

VIII. Utrùm Abbas ſuſpenſus à celebrando, ſit etiam ſuſpenſus ab aliis actibus Ordinis, nempe Ordines conferendi. ibid.

DISPUTATIO XVI.

De poteſtate Abbatum, & Prælatorum inferiorum quoad interdictum, & ceſſationem à Divinis ponendum, necnon ea tollendum.

Qu. I. Utrùm Abbas poſſit interdictum ferre. 193

II. Utrùm Abbates, ac alii Prælati, & Monachi exempti poſſint à locorum Ordinariis interdici. 194

III. Quænam interdicta Regulares obſervare teneantur. 195

IV. Quibus diebus ſuſpendatur interdictum in Eccleſiis Abbatum, & Religioſorum. 196

V. Utrùm Abbates tempore interdicti poſſint Ordines conferre, ſacra ornamenta benedicere, vel conſecr. aliquas facere. 199

VI. Quæ Sacramenta tempore interdicti poſſint adminiſtrari in Eccleſiis Abbatialibus tam Secularibus, quàm Regularibus de jure communi, quæ verò ex privilegio. 199

VII. Utrùm Abbates poſſint de jure communi, vel privilegio tempore interdicti in ſuis Eccleſiis ſepulturā aliquib⁹ dare. 200

VIII. Utrùm Abbas poſſit ponere ceſſationem à Divinis. 201

IX. Qui poſſit ceſſationem ab Abbate, vel alio Prælato poſitam tollere, & auferre; & quæ forma tunc ſit adhibenda. 202

X. In quas pœnas incurrunt Abbates, & Prælati Regulares, & Religioſi violantes ceſſationes à Divinis. ibid.

DISPUTATIO XVII.

De poteſtate Abbatum, & Prælatorum inferiorum quoad abſolvendum ab irregularitatibus.

Qu. I. Utrùm Abbas poſſit ſuis Monachis pœnam irregularitatis, & impedimentum ad gradus, & dignitates ſuæ Religionis imponere. 203

II. Quomodo intelligenda ſint verba privilegiorum, per quæ Abbat. conceditur, ut poſſint abſolvere ab irregularitatib⁹. 203

III. Utrùm Abbas diſpenſare poſſit cum ſuis Monachis ſuper irregularitate contracta ob bigamiam. 204

IV. Utrùm Abbas poſſit diſpenſare cum ſuis ſubditis ſuper irregularitatib⁹ provenientib⁹ ex defectu corporis, & animæ 205

V. Utrùm Abbas poſſit diſpenſare cum ſuis Monachis ſuper irregularitate ex defectu natalium proveniente. 206

VI. Utrùm Abbas poſſit diſpenſare cum ſuis Monachis ſuper irregularitatibus provenientibus ex homicidio, vel voluntaria mutilatione alicujus membri. 207

VII. Utrùm Abbates poſſint cum ſuis ſubditis ſuper irregularitate ex infamia proveniente diſpenſare. 209

VIII. Utrùm Abbates poſſint cum ſuis ſubditis diſpenſare in omnibus, in quibus poſſunt Epiſcopi cum ſuis. 211

DISPUTATIO XVIII.

De poteſtate Abbatum, & aliorum Prælatorum Regularium ad vota irritanda.

Qu. I. Utrùm Abbas poſſit vovere, ſuaque vota emiſſa irritare. 212

II. Utrùm Abbas Secularis curam animarum habens, Religionis votum emittere poſſit. 213

III. Ad quid teneatur Abbas, ſi emiſit votum, quod adimplere non poteſt. ibid.

IV. Utrùm Abbas ſubditorum vota irritare poſſit. ibid.

V. Utrùm Abbas ſubditorum vota, ſine cauſa, ac etiam ipſis invitis, irritare poſſit. 214

VI. Utrùm Abbas poſſit irritare vota ſubditorum ante Religionis ingreſſum emiſſa. 215

VII. Utrùm Abbas votum ſubditi de tranſitu ad arctiorem Religionem irritare poſſit. ibid.

VIII. Utrùm Abbas poſſit irritare vota ſuorum Monachorum de ejus licentia emiſſa. 216

IX. Utrùm Abbas poſſit irritare vota ſuorum Monachorum, de Generalis, vel alterius Superioris licentia emiſſa. ibid.

X. Utrùm Abbas poſſit Novitiorum vota irritare. 217

XI. Utrùm qui Abbatis vicibus in Monaſterio fungitur, poſſit Monachorum vota irritare. 217

XII. Utrùm Abbas poteſtatem ſubditorum vota irritandi alteri delegare poſſit. ibid.

XIII. Utrùm Abbas poſſit irritare vota ſuorum Monachorum Summo Pontifici reſervata. ibid.

DISPUTATIO XIX.

De poteſtate Abbatum, & Prælatorum inferiorum ad diſpenſandum in votis.

Qu. I. Utrùm in Abbate ſit auctoritas diſpenſandi in votis ſimplicibus ſuorum ſubditorum. 219

II. Utrùm Abbates habentes territorium cum juriſdictione Epiſcopali poſſint cum ſubditis ſuæ Diœceſis in votis diſpenſare. ibid.

III. Utrùm Abbas poſſit in votis ſuorum Novitior. diſpenſare. 220

IV. Utrùm Abbas in ſubditorum votis ſine cauſa diſpenſare poſſit. ibid.

V. Utrùm Abbas diſpenſare poſſit cum ſuis Monachis in voto tranſeundi ad arctiorem Religionem. 221

VI. Utrùm Abbas diſpenſare poſſit in votis Religioſorum ſibi ſubditorū de ipſius, vel alterius Superioris licentia emiſſis. ibid.

VII. Utrùm Abbates, & Prælati Regulares, ac alii Epiſcopo inferiores poſſint in votis ſecularium diſpenſare. 228

VIII. Utrùm Prælati, & Conſ. Reg. poſſint diſpenſare in votis S. Pontif. reſervatis, quando poſſunt in eis Epiſcopi diſpenſare. ib.

IX. Utrùm Abbas, & Prælati inferiores poſſint diſpenſare in votis cum ſuis ſubditis, quando priùs eſt aditus Pontifex, & an idem integrum ſit Religioſis cum ſecularibus virtute ſuorum privilegiorum. 227

DISPUTATIO XX.

De poteſtate Abb. & aliorum Prælat. inferiorum ad commutanda vota.

Quæs. I. Utrùm Abbates, & Prælati inferiores ſubditorum vota commutare poſſint. 228

II. Utrùm Prælati, vel Confeſſarii Regulares poſſint ſecularium vota commutare. ibid.

III. Utrùm Abbates, & alii Prælati poſſint commutare vota ſuorum ſubditorum in æquale, ſive in melius. 230

DISPUTATIO XXI.

De poteſtate Abbatis, & aliorum Prælatorum quoad votum ſolemne Obedientiæ.

Quæs. I. Utrùm Abbas habeat poteſtatem obligandi ſubditos in conſcientia. 231
II. An Abbas, vel alius Prælatus Regularis poſſit præcipere ſuo ſubdito aliquid ſub pœna excommunicationis, vel alterius cenſuræ. ibid.
III. An Abbas, vel alius Prælatus poſſit exigere à ſubditis juſjurandum. 233
IV. Utrùm ſubditus teneantur exequi voluntatem Abbatis, utcunque ſibi notam. 233
V. Utrùm Abbas poſſit ſuis ſubditis actus internos præcipere, & an ſubditi teneantur illi ſic præcipienti obedire. ibid.
VI. Utrùm Monachi teneantur parere Abbati præcipienti, quæ ſecundùm eorum Regulam ſunt. 235
VII. Utrùm Abbas poſſit ſubditis præcipere aliquid, quod ſit contra, ſuper, præter, aut infra Regulam. 235
VIII. Utrùm Abbas poſſit Monachis aliquid præcipere cum eorum periculo. 237
IX. Utrùm Abbas poſſit præcipere ſuis ſubditis quæ ſunt contra Deum, vel Eccleſiæ ordinationes. 237
X. Utrùm Abbas poſſit præcipere aliquid ſuis ſubditis, quod ſit contra Abbatis Generalis, vel alterius Superioris præceptum. 238
XI. Utrùm Religioſus teneatur Abbati potiùs, quàm carnalibus parentibus obedire. ibid.
XII. Utrùm in omni dubio, an res præcepta licita ſit, necne, debeat Monachus ſuo Abbati præcipienti obedire. ib.
XIII. Utrùm Monachus teneatur obedire Abbati, quem ob aliquod delictum accuſavit. 240

DISPUTATIO XXII.

De officio, & poteſtate Abbatis, & aliorum Prælatorum inferiorum quoad votum ſolemne paupertatis.

Quæs. I. Utrùm Abbas poſſit ſuis Monachis proprium habendi facultatem concedere. 241
II. Utrùm Monachis ab initio, vel tractu temporis proprium abſque Abbatis licentia retinere interdictum fuerit. 242.
III. Utrùm Monachi abſque Abbatis licentia poſſint aliquid ab aliis accipere. 243
IV. Utrùm Monachus res jam Abbatis licentia acceptas occultans, ita ut non poſſint ab ipſo Abbate inveniri, peccet.
V. Utrùm liceat Abbati ſuis Monachis peculium concedere. ibid.
VI. Utrùm Abbas poſſit concedere alicui Monacho aliquam Eccleſiam cum agro, villa, vel horto abſque vitio proprietatis. 247
VII. Qualis cenſeatur juſta cauſa peculii concedendi. ibid.
VIII. Qualis licentia Abbatis ſit neceſſaria, ad hoc, ut Monachi poſſint aliquid accipere, vel quocumque modo expendere, vel diſpenſare de temporalib⁹ bonis. 248
IX. Utrùm liceat Monachis abſque Abbatis licentia aliquid donare. 250
X. Utrùm Monachi abſque Abbatis conſenſu poſſint commodato, vel mutuo aliquid dare, ſive expendere, commutare, vel emere. 252
XI. Utrùm Religioſi abſque Abbatis licentia poſſint literas ſcribere, vel recipere. ibid.
XII. Utrùm Monachi abſque Abbatis licentia poſſint ludere. 253.
XIII. Utrùm Monachi abſque Abbatis licentia poſſint eleemoſynam facere. ibid.
XIV. Utrùm Abbas aliquid in eleemoſynam erogare poſſit. 255
XV. Utrùm Abbas poſſit facultates Monaſterii in quos voluerit uſus expendere. ibid.
XVI. Utrùm Abbas cum Conventu poſſit ex bonis Monaſterii certos annuos reddit⁹ ſingulis Religioſis ad victum, & veſtitum aſſignare. 256
XVII. Utrùm Abbas, vel alius Prælatus Regularis, vel Monachus ad Epiſcopatum, vel aliam dignitatem Eccleſiaſticam ſecularem aſſumptus, à paupertatis voto eximatur. ibid.
XVIII. Utrùm Abbas poſſit teſtamentum condere. 257

DISPUTATIO XXIII.

De poteſtate Abbatum, & aliorum Prælatorum quoad ſolemne Caſtitatis votum.

Quæs. I. Utrùm deceat Abbatem, aliumque Prælatum Eccleſiæ eſſe Caſtitatis amatorem. 258
II. Utrùm Abbas, & alii Prælati habeant auctoritatem diſpenſandi ſuper votum Caſtitatis. ibid.
III. Utrùm ad Abbatem, vel alium Prælatum pertineat imponere pœnam Monacho, qui Caſtitatis votum per matrimonium violavit. 258
IV. Ad quid teneatur Prælatus Regularis ad Epiſcopatum, vel aliam dignitatem, extra Religionem aſſumptus, circa Caſtitatis, vel Obediæ vota. ibid.

DISPUTATIO XXIV.

De poteſtate Abbatum, & Prælatorum in quatuor præcipuis Regulis deſcripta, & de Congregationibus, ac Militiis ſub iisdem Regulis militantibus.

Quæs. I. De antiquitate Regularis inſtituti, ejuſque neceſſitate. 259.
II. De inſtitutis Monachorum, qui ante Magni Baſilii tempora floruerunt. 261
III. De Regula, & Monachorum Congregationibus S. P. Baſilii Magni, & de Militaribus Ordinibus ſub prædicta Regula militantibus. 262
IV. De Regula S. Auguſtini Hipponenſis Epiſcopi, & Eccleſiæ Doctoris, & de Congregationibus, ac Equeſtribus Ordinibus ſub tali Regula militantibus. 297
V. De Regula Sanctiſſimi Patris Benedicti Abbatis, & Occidentalium Monachorum Patriarchæ, deque Congregationibus, & Militaribus Ordinibus ſub eadem Regula militantibus. 355
VI. De Regula Seraphici Patris S. Franciſci, ac de Congregationibus, & Ordinibus ſub ipſa militantibus. 428
VII. De particularium aliorum Religionum Regulis, Congregationibus, & de Militaribus Ordinibus particularibus Regulis addictis. 443
VIII. De quibusdam Clericorum Regularium inſtitutis, ſeu particularibus Societatibus. 452
IX. De aliis Militaribus Ordinibus nulli particulari Regulæ addictis. 468

INDEX CONSTITUTIONUM, ET BULLARUM APOSTOLICARUM,

Quæ in hoc ſecundo Tomo integra, ſeu per particulas referuntur.

ADrianus VI. in Conſtit. ſub Dat. 6. Junii, 1522. diſp. 16. q. 4. p. 297.
Alexander II. in Conſtitutione incip. *Quoties*, ſub Dat. 3. Idus Octobr 1068 diſp. 24. q. 4. n. 3. p. 301.
Sin Apoſtolica, ſub Dat. Lucæ, 7. Idus Novemb. 1063. diſp. 24. q. 5. n. 10. p. 382.
Nulli, ſub Dat. Lucæ, 4. Kal Novemb. 1073. d. 24. q. 5. n. 15. p. 389.
Alexander III. *Apoſtolica*, ſub Dat. Anagniæ, 18. Kal. Novemb. 1125. diſp. 24. q. 3. n. 3. p. 293.
Benedictum, ſub Dat. ann. 1175. diſp. 24. q. 4. n. 94 p. 352.
Religioſam vitam, ſub Dat. Laterani, 11. Novemb. 1197. diſp. 24. q. 5. n. 33. p. 393.
Quoties, ſub Dat. Beneventi, 4. Kal. Januar. 1177. diſp. 24 q. 5. n. 75. p. 418.
Cùm vos, ſub Dat. 1176. diſp. 24 q. 7 n. 1. p. 443.
Alex. IV. *Commiſſa*, ſub Dat. Neap. Kal. Jul 1255 d. 24 q. 4. n. 6. p. 303.
Cùm à Nobis, ſub Dat Neap. 12. Apr. 1255 d. 24 q. 4. n. 89. p. 350.
Alexander VI. in Conſtit. cit. diſp. 2. q. 17. n. 2 p. 24.
Quanta, ſub Dat. Romæ, 9 Kal. Aug. 1494. d. 24. q. 5. n. 53. p. 404.
Alexander VII. *Pia vita*, ſub Dat. Romæ, 7. Idus Januar. 1496. d. 24. q. 4. n. 71 p. 328.
Anaſtaſius IV. *Chriſtiana*, ſub Dat. Laterani, 12. Kal. Novemb. 1154. diſp. 24. q. 4. n. 91 p. 351.
Bonifacius IX. *Sacra Religionis*, ſub Dat. Romæ, 8. Idus April. diſp. 9. q. 2. n. 1. p. 96.
Benedictus XI. *Dum levamus*, ſub Dat. Laterani, 3. Idus Febr. 1304. diſp. 24. q. 4. n. 68. p. 324.
Religioſam, ſub Dat. Laterani, 2. Idus Martii, 1304. diſp. 24. q. 5. n. 43. p. 408.
Cæleſtinus II. *Si manſuetudo*, ſub Dat. Laterani, 4. Id. Januar. 1144. diſp. 24. q. 4. n. 13. p. 305.
Cæleſtinus III. *Glorioſus*, ſub Dat. Laterani, 2. Non Octobr. 1193. diſp. 24. q. 5. n. 19. p. 307.
Religioſam, ſub Dat. Laterani, 11. Nov. 1197. diſp. 24. q. 5. p. 393.
Quanto, ſub Dat. Laterani, 6. Idus Julii, 1201. d. 24. q. 5. n. 7. p. 379.
Clemens IV in Conſtit. cit. diſp. 7. q. 3. n. 1. p. 90.
Ea quæ, ſub Dat. Viterbii, 4. Kal. Septemb. 1266. diſp. 24. q. 5. n. 35. p. 395.
Clemens VII. *Exponi*, ſub Dat. Romæ, 24. Junii, 1524. diſp. 24 q. 4 n. 83 p. 337.
Vota, ſub Dat. Bononiæ, 18. Febr. 1533. n. 84 p. 339.
In ſuprema, ſub Dat. Romæ, 16. Kal. Decemb. 1538. diſp. 24 q. 6. n. 6. p. 435.
Religionis zelus, ſub Dat. Viterbii, 5. Non. Julii, 1528. diſp. 24. q. 6. n. 9. p. 438.

Clemens VIII. *Romanum*, ſub Dat. Romæ prid. Kal. Martii, 1505. d. 2. q. 13. n. 21. p. 21.
In alia ſub Dat. Romæ, 15. Martii, 1596. diſp. 2. q. 18. n. 1. p. 25. & n. 7. p. 26.
Ad militantis, ſub Dat. Romæ, 10. Auguſti, 1599. diſp. 24 q. 4. n. 75. p. 332. In alia cit. diſp. 6. q. 7 n. 4. p. 70.
Decet, ſub Dat. Romæ, 5. Novemb. 1599. diſp. 24. q. 4. n. 54. p. 319.
Superna, ſub Dat. Romæ, Kal. Januarii, 1604. diſp. 24. q. 4. n. 87. p. 342.
Ex quo, ſub Dat. Tuſculi, 13. Octobr. 1595. diſp 24. q. 8. n. 4. p. 459.
Eugenius III *Sacroſancta*, ſub Dat. Kal. Auguſti, 1152. diſp. 24 q. 5. n. 28. p. 391.
Eugenius IV. ſub Dat. 1437. diſp. 2. q. 3 n. 2. p. 9. Idem in alia, ſub Dat. prid. Kal. Julii, 1536. ibid.
Idem in diſp. 2. q 16. n. 2. p. 23. & q. 17. n. 2 ibid. Idem ſub Dat. 7. Kal Martii, 1437. diſp. 2. q. 19. n. 1. p. 26.
Idem in diſp. 7. q. 3. n. 1. p. 90. diſp 10. q. 12. n. 3. p. 110. Idem ſub Dat. Florentiæ, 1439. diſp 10 q 15 n. 2. p. 112.
Idem in diſp. 12. q. 5. n. 1 p. 120. Idem ſub Dat. Florentiæ, 4. Kal. Novemb 1414. diſp. 14. q. 8. n. 4. p. 173.
Idem ſub Dat. Ferrariæ, 3. Non. Januar. ibid. & p. 191. Idem in d. 19. q. 7. n. 3. p. 222.
Super gregem, ſub Dat. Florentiæ, 7. Kal. Auguſt. 1441. diſp. 24. q. 4. n. 72. p. 329.
Gregor. II *Exigit*, ſub Dat. Idib. Maji, Leonis Imperat. Imperii 3. d. 24. q 5. n. 12 p. 382.
Gregor. VII. *Licèt*, diſp. 24. q 5 n. 20. p 387.
Gregor. IX. *Pia poſtulatio*, diſp. 24 q. 4. n. 33 p 318.
Religioſam, ſub Dat. Peruſii, 3 Non. Maji, 1235. diſp 24. q. 5. n. 18. p 384.
Gregor XI. *Cupientibus*, ſub Dat Avenione, 3. Kal. Decemb. diſp. 24. q. 4 n. 70 p 327.
Gregor. XII. *Sacrum*, ſub Dat. in Caſtro Montis floram, Arimin. Diœc. 8 Idus Julii, diſp. 24. q 4. n. 72 p. 329.
Excitat, ſub Dat. Lucæ, 3. Non. April. 1408. diſp. 24. q 4. n. 30. p. 310.
Dudum, ibid p. 312.
Gregor. XIII. *Ex Sedis*, ſub Dat. Romæ ultima Februarii, 1573. diſp. 2. q. 30. n. 9. p 35.
Idem in diſp 14. q. 15 n 2. p. 180.
Chriſtiani, ſub Dat. Romæ, 16 Kalend. Octobr. 1572. diſp. 24. q. 5. n. 86. p. 426.
Pia Conſideratione, ſub Dat. Romæ, 12. Junii, 1580. diſp. 24. q. 7. n. 6. p 446.
Cupientes, ſub Dat. Romæ, Idib Julii, 1575. diſp 24. q 8 n. 2. p. 455.
Gregor. XV. *Inſcrutabili*, ſub Dat. Romæ, Non Februarii, 1622. d. 6. q 16. n 4. p. 81.
Inſcrutabilis, diſp. 11 q. 2. n 1. p. 114. Idem ſub Dat Romæ, 20. Martii, 1623 diſp 13. q 2. n. 10. p. 130.
Sacroſancti, ſub Dat. Romæ, 6. April. 1623. diſp. 24. q. 5. n. 63. p. 409.
Honorius III. in Conſt. cit. diſp. 16. q. 2. n. 2. p. 194.
Religioſam, ſub Dat. Romæ apud S. Sabinam, 2 Kal. Januar. 1216. diſp. 24. q 4. n 59 p. 321.
Solet, ſub Dat Laterani, 5. Kal Decembr. diſp. 24 q. 6. n 2. p. 428.
Ut viveadi, ſub Dat. Reate, 3 Kal. Febr. 1226. diſp. 24. q. 7. n 4. p. 446.
Innocentius II ſub Dat Piſis, 7 Kal. Julii, 1135 diſp. 24. q. 4. n. 16. p. 306.
Innocentius III. *Operante*, ſub Dat Laterani, 16. Kal. Januar. 1198. d. 24 q. 4. n. 57 p 120.
Licèt omnes, ſub Dat. Laterani, 2. Non Novemb. 1201. diſp 24. q. 5. n. 7. p 379.
Quoties, ſub Dat Laterani, 4 Kal. Maji, 1198 diſp. 24 q 5. p. 416.
Innocentius IV. *Licèt*, ſub Dat. Anagniæ, 1. Kal Septemb. diſp. 24. q. 4. n. 37. p. 314.
Incumbit, ſub Dat Laterani, 17. Kal. Januar. ibid p. 315.
Solet, ſub Dat Aſſiſii, 5 Idus Auguſti, 1253. diſp 24. q. 6. n. 10. p. 343.
Religioſam, ſub Dat Lugduni, 1258 diſp. 24. q. 5. n. 39 p. 398.
Innocentius VII. *Sedis Apoſtolicæ*, ſub Dat. Romæ, 6. Kal Julii, 1403. diſp. 24. q 4 n. 61. p. 408. 416.
Innocentius VIII. ſub Dat. 1489. diſp 2. q. 5. n. 1 p. 9. Idem in diſp 9. q. 5 n. 1. p 99
Joannes XXII. *Cum à nobis*, ſub Dat. Avenione, 16. Kal. Junii, 1324. diſp. 24. q. 3. n 45 p 401.
Venientes, ſub Dat. Avenione, Idib. Martii, Pont. ſui 3. diſp. 24. q. 5. n. 84. p. 421.
Julius II. diſp. 16 q. 6 n. 3 p. 200.
Super Cathedram, ſub Dat Romæ, 10. Kal Septemb. 1505. diſp. 24. q. 5. n. 54 p. 404.
Julius III ſub Dat. Kal. Januar 1555 diſp 16 q. 4. p. 198.
Expoſcit, ſub Dat Romæ, 12. Kal Auguſti, 1550. diſp. 24. q. 8. n. 1. p. 453.
Leo X *Is qui*, ſub Dat. 9 Julii, 1513. diſp. 6 q. 16. n. 1 p. 80. Idem in d. 9. q. 5. n. 1. diſp 10. q 9 n. 2. p. 107.
Idem in diſp 14. q. 1. n. 6. p. 167. Idem in diſp. 16. q. 2. n. 2. p. 196. & q. 4. n. 2 p. 198.
Inter cætera, ſub Dat Romæ, 20. Januar. 1521. diſp 14 q 8. p. 437.
Lucius III. *Religioſam*, ſub Dat. Laterani, 11. Novemb. 1197. diſp. 24 q. 5 n. 32 p. 393.
Martinus .. *Pia poſtulatio*, ſub Dat. Romæ, 11. Kal Novemb. 1428. d. 24. q 4. n 68 p. 326.
Martinus IV. diſp 7 q. 3. n. 1. p. 90.
Martinus V. *Etſi*, diſp. 24 q. 7. n. 2. p. 444. Idem in diſp. 6. q. 16. n. 1. p. 80. Idem in diſp. 7. q. 3. n. 8 p. 91.
Idem in diſp. 14. q. 10. n. 7. p. 175. diſp. 17. q. 6. n. 2 p. 207.
Pia, ſub Dat. Rom. 9. Kal. Novemb. Pontif ſui 8. diſp. 24. quæſt. 5. n. 50.
Nicolaus IV. in Conſt. cit. diſp. 14. q. 4. n. 5. p. 169.
Supra montem, ſub Dat. ann. 1289. diſp. 24. q. 6. n. 7. p. 436.
Paſchalis II. *Religioſis*, ſub Dat. 1115. diſp. 24. q. 4. n. 5. p. 308. & n. 6. ibid.
Paulus III. in Conſt. cit. diſp. 2. q. 1. n. 7. p 7. In alia ſub Dat. Rom. Non. Novemb. 1537. ibid.
Idem in diſp. 13. q. 13. n. 1. p. 148. Idem in diſp. 20. qu. 2. num. 3. p. 229.
Ex injuncto, ſub Dat. Romæ, Non. Junii, 1540. diſp 24. q 4. n. 86. p. 340.
Paulus V. *Paſtoralis*. ſub Dat. Romæ, 21. Januar. 1606. diſp. 24 q. 4. n. 91. p. 328.
Inter omnes, ſub Dat. Romæ, 10. Kal. Septemb. 1606. diſp. 24. q 4. n. 77. p. 336.
Romanus Pont. ſub Dat. Romæ, 14. Kal. Martii, 1607. diſp. 24. q. 7. n. 9. p 449.
Sacroſancta, ſub Dat. Tuſculi, 6. Idus Maji, 1618. diſp. 24. q. 8. n. 3. p 437.
Militantium, ſub Dat. Romæ, 26. Febr. 1608. diſp. 24. q. 7. n. 9. p. 450.
Inter Paſtoralis, ſub Dat. Romæ, 14. Januar. 1614. diſp 24. q. 8. n 6. p 461.
Pius II. *Cùm ex ſacrorum*, ſub Dat. Romæ, 15. Kal. Decemb. 1461. d. 2. q 13. n. 9. p 18.
Romanus, ſub Dat. Romæ Id. Octobr. 1568. diſp. 2. q. 30. n. 9. p 37.
Pius IV. ſub Dat. Kal. Auguſt. 1566. diſp. 16. q. 4. n. 2. p. 197.
Dilecto, ſub Dat. Romæ, 1. Octobr. 1561. diſp. 24. q. 5. num. 85. p. 423.
His, quæ, ſub Dat. Romæ, Kal. Febr. 1561. diſp. 24. q. 5. n. 85. p. 424.
Pius V. *Romanus Pontif* ſub Dat. Romæ, 8. Idus Auguſti, 1571. diſp. 6. q 17 n. 1. p. 84.
Ex proximo, ſub Dat. Romæ, 12. Kal. Octobr. 1571. diſp. 10. q. 11. n. 3. p. 109 & diſp 14. q. 15. n. 3 p. 182.
Idem ſub Dat. 23. Decemb 1567. diſp. 16 q. 4. n. 2. p. 197.
Pius V. ſub Dat 1569. diſp. 24. q. 4. n. 32 p. 312.
Religionis zelus, ſub Dat. Romæ, 30. Mart. 1571. diſp. 24. q. 4 n. 40. n. 40 p. 317.
Licèt, ſub Dat. Romæ, Kal Januar. 1572. diſp 24. q. 4. n 73 p. 331.
Sixtus IV in Conſtit. cit. diſp. 7. q. 2. n. 2. & diſp. 9. q. 5. n. 1 p. 99.
Idem ſub Dat Romæ, Idib. Decemb. 1475. diſp 12. q. 11 n. 6. p. 126. & diſp 17. q. 3. n 2. p 204.
Sedes Apoſtolica, ſub Dat. Romæ, 6 Kal Junii, 1474. diſp. 24. q. 7. n. 10. p 451.
Sixtus V. *Sanctum*, ſub Dat Romæ, Non. Januar 1588. diſp. 2. q. 13. n. 12. p 19
Ex omnibus, ſub Dat Romæ, 18. Mart. 1586. diſp. 24 q. 4. n. 87. p. 341.
Sacra Religionis, ſub Dat. Romæ, 1. Julii, 1588. diſp. 24. q. 4 n. 88. p 348.
Religioſis, ſub Dat. Romæ, 5. Martii, 1587. d. 24. q. 5. n. 61. p. 407.
Apoſtolicæ, ſub Dat Romæ, Idib Octobr 1587. d. 24 q. 6. n. 4. p. 432.
Urbanus II. *Cùm univerſis*, ſub Dat. Romæ, 8. Id April. 1090. diſp. 24. q. 5. n. 20 p. 387.
Urbanus III. *Cùm anteceſſor*, ſub Dat. Veronæ, 7 Kal. Apr. 1187. d. 24. q. 4. n 34. p. 314.
Urbanus IV. in Conſt. cit diſp. 16. q. 2. n. 2. p. 194.
Urbanus VIII. *Secretis*, ſub Dat. Romæ, 11. Decemb. 1624. diſp. 2. q. 30. n. 9 p 36.
Univerſis, ſub Dat. Romæ, 22 Februar. 1653. diſp. 5. quæſt. 6. p. 46.
Alias, ſub Dat. Romæ, 30. Januar. 1629. diſp 6. q. 12. n. 9 p. 75.
In ſpecula, ſub Dat. Romæ, 19. Junii, 1630. diſp. 13. q. 12. n 5 p. 145.
Paſtoralis, ſub Dat Romæ, 4. Id. April. 1634. d. 14. q. 15. n. 8. p. 181.
Expoſitum, ſub Dat. Romæ, 15 Martii, 1633. diſp. 24. q. 4 n. 45. p. 317.
Aliàs, ſub Dat Romæ, 18. Febr. 1631 diſp. 24. q. 4. n. 76. p 333.
Ad uberes, ſub Dat. Romæ, 22. Maji, 1630. diſp. 24. q. 5. n. 64. p. 410.
Sacroſancti, ſub Dat. Romæ, 12 Julii, 1633. ibid. n. 65. p. 412.
Imperſcrutabilis, ſub Dat. Romæ, prid. Id. Febr 1623. diſp. 24. q. 6. n. 12. p 440.
Cùm vos, ſub Dat. 14. Novemb. 1624. diſp. 24. q. 6 n. 12. p. 442.
Orthodoxa, ſub Dat. Romæ, 6. Idus Maji, 1626. diſp. 24. q. 6. n 12. p 443.
Ad uberes, ſub Dat. Romæ, 7. Auguſt. 1630. diſp. 24. q. 8 n. 6. p. 462.

INDEX QUÆSITORUM OMNIUM,

Quæ in hoc Secundo Tomo continentur;

Alphabetico ordine digeſtus.

A.

ABBATUM, & aliorum Prælatorum inferiorum in communi juriſdictio. diſp.1. per totam. p.1.& ſeqq.

Abbates, aliosque Superiores aliquam poteſtatem habentes in Religione reperiri an ſit neceſſarium. diſp.1. q.1. p.1.

Abbatum poteſtas quotuplex. diſp 1 q. 2 p.2.

Abbates & Prælati an habeant juriſdictionem de jure divino. diſp.1. q 3. p.2

An ſit ordinaria. ibid. q 4. p.3.

Abbates an poſſint omnia in ſuos ſubditos, quæ poſſunt Epiſcopi in ſuos. diſp 1. q.5. q 4.

Abbatum poteſtas quoad Sacramentum Ordinis diſp. 2. per tot. p.6.

Abbas an habeat poteſtatem Ordines conferendi, & quo jure. d. 2. q.1. p.7.

Abbates quinam habeant poteſtatem Ordines conferendi. q. 2. p 8.

Utrùm debeant eſſe benedicti, ut minores Ordines coferre poſſint q.3. p.ead.

An poſſint ordinandi poteſtatem aliis delegare. q. 4. p.9.

An olim potuerint ſuis Monachis Ordines conferre. q. 5. ibid.

An hodie ſacrosOrdines ſuisMonachis conferreposſint. q.6 p.10.

An ſibi non ſubditos, vel etiam ſeculares ordinare poſſint. qu.7. q.11.

Abbas ſi ſeculares ſibi, vel aliis Ordinariis ſubjectos, vel Regulares ſibi non ſubditos ordinaret, an hujusmodi ordinatio valeret, vel taliter ordinati indigerent nova ordinàtione. q.8. p.13.

Quam pœnam incurrat alios ordinando, quam ſibi ſubditos. q.9. p.ead.

An Novitios ordinare poſſit. q.10. p.14.

Abbas electus, & confirmatus in Epiſcopum, an poſſit ante Conſecrationem ſubditis illius Epiſcopatus minores Ordines conferre q 11. p.15.

Abbas excommunicatus, hæreticus, ſuſpenſus, aut interdictus, an poſſit validè Ordines conferre, & quid dicendum ſi conferat illos exiſtens in peccato mortali. q.12. p.ead.

Abbas quem locum, & quod tempus ad Ordines conferendos obſervare debeat. q.13. p.16.

An in Eccleſia alterius Abbatis invitatus poſſit Tonſuram & Ordines minores conferre. q.14. p.21.

An poſſit ſuos Monachos ante legitimam ætatem ad Epiſcopos mittere ordinandos. q 15. p.ead.

An una & eadem die uni & eidem plures Ordines minores conferre poſſit. q.16. p.23.

Abbas an extra ſtatuta tempora Monachos ſuos, ut ſacros Ordines ſuſcipiant, mittere poſſit. diſp. 2. q.17. p ead.

Et ad quem Epiſcopum. q.18. p.24.

Abbas an poſſit Epiſcopum invitare ut Ordines Monachis conferat in ſua Eccleſia abſque licentia Epiſcopi Diœceſani quæſ. 19. p.20.

An debeat ordinandos ſuos Monachos examinare. q.20. p 27.

An diſpenſare poſſit ſuos Monachos ſuper Interſtitiis in minoribus Ordinibus. q.22. p.28.

An diſpenſare poſſit cum ſuis Monachis ſuper interſtitiis quoad Ordines minores, & quæ cauſa in hujusmodi diſpenſatione requiratur q.23. p.29.

Abbates an quando ſtante aliquo impedimento Monachos ſuos ordinare nequeunt, ſed ad Epiſcopum ordinandos mittunt, ad ipſos ſpectet in interſtitiis cum eis diſpenſare, an verò competat Epiſcopo ordinaturo. ibid.

An ſuper interſtitiis ad majores Ordines cum ſuis Monachis diſpenſare poſſint, & quæ cauſa ad hujusmodi diſpenſationem requiratur q 24 p ead.

Abbas an poſſit dimiſſorias literas ſuis Monachis concedere. q. 25. p.31.

An Clericis ſecularibus ſibi ſubditis poſſit literas dimiſſorias concedere. q.26. p.33.

An Novitiis. q 27. p.33.

Abbas excommunicatus, vel ſuſpenſus declaratus an poſſit ſuis Monachis literas dimiſſorias concedere. q.28. p.34.

Abbas ſub quo titulo ſibi ſubditos ad Ordines promoveri facere debeat. q.30 p.ead.

Abbatum poteſtas quoad Sacramentum Confirmationis. diſp. 3. per tot. p 38.

Abbas an poſſit Confirmationis Sacramentum adminiſtrare. q. 1. p.ead.

An Chriſma conficere. q. 2. p 40. & ſeqq.

Abbatum poteſtas quoad Sacramentum Baptiſmatis diſp. 4. per tot p.41. & ſeqq.

An Baptiſmatis Sacramentum miniſtrare poſſit. d 4. q.1. p. 41.

An infantem ſuſcipere, & eſſe patrinus. q. 2. p ead

Abbatum poteſtas circa Euchariſtiam, & Miſſæ ſacrificium. diſp. 5. per tot. p.41. & ſeqq.

An Euchariſtiam ſuis Monachis miniſtrare poſſit. q.1. p.41.

An committere Diacono, ut Euchariſtiæ Sacramentum adminiſtret. q.2. ibid.

An aliis quàm ſuis Monachis poſſit illud conferre. q.3. p.43.

An licentiam concedere externis Sacerdotibus, ut in ſua Eccleſia fidelibus conferant. q.4 p.46.

Quando obligetur ad ſacroſanctum Miſſæ ſacrificium peragendum. q.5. p ead.

An in quocumque loco, & in Altari portatili celebrare poſſit. q.6 p ead.

An noctu, ante matutinum, & poſt meridiem celebrare, vel celebrari facere poſſit. q.7. p 48.

An Monacho ſuo præcipere, ut ad intentionem ſuam Miſſam celebret. q.8. p.49.

Quæ ſtipendia, aliasque obligationes in celebratione Miſſarum obſervare debeat q 9. p.50.

An Miſſas Capellarum, & Anniverſariorum ad minorem numerum reducere poſſit. q.10. p.60.

Abbatum poteſtas quoad Sacramentum Pœnitentiæ. diſp 6 per tot. p.61. & ſeqq.

Abbas an ſit proprius ſuorum Monachorum Sacerdos & Confeſſarius. q.1. p 62.

Abbas recuſans ſui Monachi confeſſiones audire, an cenſeatur tacitè eo ipſo illi licentiam alium adeundi elargiri. q.3 p.64.

An in Monaſterio ſuo Confeſſarios deputare debeat. q.3. p.ead.

Quales, & quorum Confeſſiones audire poſſint. q.4 p.64.

An Confeſſariis Conventualibus pœnitentias peccatis ſuorum Monachorum injungendas taxare poſſit. p.5. p.65

An facultatem ſuis Monachis poſſit concedere Confeſſarium eligendi, etiam ſecularem, non approbatum ab Ordinario. q 8. p 70.

Et quantum duret iſta facultas. q 9. p.71.

Abbas an poſſit ſibi quem voluerit Confeſſarium eligere. q.10. ibid.

An intra terminos ſuæ Juriſdictionis Epiſcopalis Confeſſarios ad ſecularium confeſſiones audiendas approbare. q 11. p.73.

An ſecularium Confeſſiones audire q.12. p.74.

Etiam Parochis contradicentibus. q.13. p 77.

An ſine approbatione per examen ab Ordinario. q.17. p.83.

An ſtatuere poſſit, ut ſui Monachi ſibi ſemel in anno peccata omnia confiteantur, etiam alias ritè confeſſa. q.19. p.85.

An Monachos ſuos cogere, ut ſaltem ſemel in menſe confiteantur, & ſacra communione reficiantur q 20. ibid.

Etiamſi venialibus tantum culpis fuerint obnoxii. q.21. p.87.

Abbatum poteſtas quoad Sacramentum Extremæ-Unctionis. d. 7. p 87 & ſeqq.

An poſſit adminiſtrare Sacramentum Extremæ-Unctionis, & quid tempore peſtilentiæ. diſp 7 q.1. p 88.

An ſecularibus, abſque Parochi licentia, quibusque conferre, & denegare debeat. q 2. p.88.

An Oblatis, Novitiis, familiaribus, ſervitoribus, & aliis intra ſepta Monaſterii degentibus. q.3. p 90.

Abbatum poteſtas quoad Sacramentum Matrimonii. diſp 8. per tot. p 91. & ſeqq.

An contrahendis poſſint Matrimoniis intereſſe. diſp.8 q 1. p.91.

Et quæ licentia Parochorum ad id ſit neceſſaria. q 2. p.92.

In quam pœnam incurrant ſine ea licentia matrimonia ſolemnizantes q.3. ibid.

An poſſint matrimoniorum denunciationes remittere. q.4. ibid.

Etiam Commendatarii. q 5. p.93.

An poſſint de cauſis matrimonialibus cognoſcere, non obſtante Decreto Conc. Trid. *c.10. de reform ſeſſ* 24 § *Ad hæc*. q. 6. ibid.

Abbatum poteſtas quoad Indulgentias, & abſolutiones concedendas. diſp. 9 per tot p.94 & ſeqq.

Abbas an poſſit Indulgentias concedere. q.1 p.95.

An inter Miſſarum Pontificalium ſolemnia. q.2 p 95.

Abbates an poſſint ſuorum ſubditorum orationum, & ſatisfactionum alios participes facere. q.3. p 96.

An expediat eos literas gratioſas, ſeu chartas Fraternitatis benefactoribus & benemeritis concedere. q. 4. p. 97.

Abbas an aliquando Monachos ſuos plenariè poſſit abſolvere. d. 9. q 5. p 99.

Abbatum & Prælatorum inferiorum poteſtas circa divini Officii, & Horarum Canonicarum recitationem diſp.10. per tot. p.100.

Abbas an Officium divinum, & Horas Canonicas nunciare, & ordinare debeat. diſp 10. q 1. p.100.

Quæ ſint ipſi in Officio divino ordinando animadvertenda. q. 2. p.101.

An

Index Quæſitorum.

An in Choro illud perſolvere teneatur. q.3. p.103.
Quo tempore. q.4. p.104.
Commendatarius an ad illud teneatur q.5. ibid.
An illud anticipare, vel poſtponere in Choro poſſit. q.6. ibid.
An illud recitare juxta ordinem Breviarii Romani. q.7. q.106.
Vel mutare ſtante aliquo gravi negotio, aut occupatione. q. 8. p.107.
Abbas an poſſit mentaliter in toto, vel magna ex parte divinum Officium recitare. diſp.10. q.9. ibid.
An ſedendo, ſtando, & deambulando. d.10. q.108.
In quas pœnas incidat divinum Officium omittens. q.11. p.108.
An poſſit infirmum Monachum, vel ſenem à recitatione divini Officii eximere. q. 12. p 109.
An Religioſos ſibi ſubditos, Choro deſtinatos, poſſit in laïcum ſtatum transformare. q.13. ibid.
An ſtatuere Officium Converſis, & Monachis neſcientibus benè legere q.15. p.111.
Abbatum poteſtas circa officium prædicationis. d.11. per tot. p.112.
Abbas an prædicationes facere ſuis ſubditis teneatur. d.11. q.1. p. ead.
Per ſe, vel per alios. q.2. p 113.
Abbatum poteſtas circa jejunium. diſp.12. per tot. p.117.
Abbas an præter jejunia ab Eccleſia fidelibus præcepta, teneatur cum ſuo Conventu alia obſervare. diſp.12 q.1. p.117.
An cum ſuis Monachis ad jejunium Adventus teneatur. p.118.
Abbas quando teneatur ſervare in ſuo Monaſterio jejunia ſecularibus conſueta, præter alia ab Eccleſia præcepta. d 12. q.3 p. ead.
An poſſit ſuis Religioſis profeſſis, qui nondum ad jejunandi tempus pervenerunt, jejunia ſuæ Regulæ, & Religionis præcipere. q 4. p.150.
Abbas an poſſit ſuos Monachos à Jejuniis eximere. d.12. q 5. p.120.
An propter aliquod pietatis, miſericordiæ, familiaritatis, vel ſocietatis officium ſe, ſuoſque à jejuniis poſſit ſolvere q.6. p.122.
Quando non certa, ſed dubia diſpenſandi cauſa extat q 7. p.122.
An juſta de cauſâ, & in iis caſibus, in quibus poteſt ſuos Monachos. q 8. ibid.
An tempore jejunii prætextu conſuetudinis uti poſſit caſeo, butyro, ovis, lacte, vel etiam carnibus. q.9. p.123.
An horam jejunii a Regula aſſignatam prævenire. q.10. p.125.
Abbati, & Monachis an carnium eſus interdictus. d.12. q.11. p.125.
Abbatum, & Prælatorum inferiorum poteſtas, quoad caſus ſibi reſervatos, & abſolutionem ab eis præſtandam. d.13. per tot. p.127.
Abbates, & alii Prælati Regulares an ſibi caſus reſervare poſſint. q.1. p.127.
Enumerantur. q.5. p.158.
Abbas an aliquem ſubditum excommunicans, poſſit ejuſdem excommunicationis abſolutionem ſibi reſervare. q 3. p.136.
Abbas an poſſit circa actus internos caſum ſibi reſervare. q.4. p. 137.
An caſus ab ipſo reſervati ſint etiam pro Novitiis reſervati. q. 5. ibid.
An poſſit in prædictos caſus congruenter appoſitos incidere. q.6. p 138.
An penes ſe caſuum reſervatorum abſolutionem habeat. qu.7. p.139.
Abbas an pro reſervatis caſibus debeat alios in ſuo Monaſterio Confeſſarios deputare. q 8. p.140.
Et ipſis pœnitentias imponendas taxare. q.9. p 141.
Abbates approbati an, & quando poſſint à caſibus vel excommunicationibus Epiſcopis, vel Sedi Apoſtolicæ reſervatis abſolvere. q. 13 p 146.
Quando à non reſervatis Papæ. q.14. p.158.
Abbatum poteſtas ad ferendum excommunicationes, necnon ab eis abſolvendum. diſp.14. per tot p.165.
Abbas an poſſit ſuos Monachos excommunicare. q.1. p 166.
An extra ſua Monaſteria, & territoria. q 2. p 167.
Abbates an poſſint uti cenſuris extrajudicialiter, ad ſe, ſuarumque Eccleſiarum bona tuenda. q.3. p.169.
Cum Abbate excommunicato an ſubditi participare poſſint, & è converſo q 5. p 171.
Abbates an à cenſuris à ſe latis abſolvere, & quam formam in abſolutione ab hujuſmodi & aliis cenſuris præſtare debeant. q.6. p 172
An excommunicatos ab homine eorum Religionem ingredi volentes abſolvere ad eos ſpectet. q. 8. p.173.
Abbas an poſſit abſolvere ſibi ſubditos à cenſuris reſervatis, vel ab excommunicatione ab homine lata. q.9. p 174.
An ab excommunicatione incurſa ob violentam manuum injectionem in Clericum vel Monachum. q 10. p.174
Abbas excommunicatus ab excommunicatione *can. ſi quis ſuadente Diabolo*.17. q.4. à quonam abſolvi poſſit q 11 p.176.
Abbas an poſſit abſolvere ſibi ſubditos ab excommunicationibus Papæ reſervatis, quæ in jure Epiſcopis committuntur. q.12. p.176.
An ab excommunicationibus, & cenſuris, quæ ob Ordinem ſimoniacè ſuſceptum contrahuntur. q 13. ibid.
An ab excommunicatione, & cenſuris per ſimoniam circa Beneficia, vel Prælationes obtinendas contractis. q.14. p.178.
An à caſibus in Bulla Cœnæ. q 15 p.179.
An à cenſuris in Clavium contemptum incurſis. q.16. p 187.
An ab hæreſi occulta. q.17. ibid.
Abbatum poteſtas quoad ſuſpenſiones ferendas, necnon ab eis abſolvendum. diſp.15. per tot p.188. & ſeqq.
Abbas an poſſit ſuſpendere. diſp.15. q.1. p.188.
An ſibi ſubditos laicos. q.2. ibid.
An Monaſteria, Communitates, & Collegia ſibi ſubjecta. q. 3. p.189.
An abſolvere à ſuſpenſione ob malè ſuſceptos Ordines. q 4 ibid.
Abbas ſuſpenſus à Pontificalibus an cenſeatur etiam ſuſpenſus ab actibus juriſdictionis. diſp 15 q.6. p 191.
An ſuſpenſus ad Ordinum collatione, ſit etiam ſuſpenſus à Pontificalibus. q.7. p.192.
An ſuſpenſus à celebrando, ſit etiam ſuſpenſus ab aliis actibus Ordinis, nempe Ordines conferendi. q 8. ibid.
Abbatum poteſtas quoad interdictum, & ceſſationem à divinis ponendum, necnon tollendum diſp 16. p.193. & ſeqq.
An poſſit interdictum ferre. diſp 16. q.1. p.193.
Abbates, & alii Prælati, & Monachi exempti an poſſint à locorum Ordinariis interdici. q.2. p.194.
Quænam interdicta ſumere teneantur. q 3. p 195.
Abbates an interdicti tempore poſſint Ordines conferre, ſacra ornamenta benedicere, vel conſecrationes aliquas facere. diſp.16. q.5. p.199.
Et quæ Sacramenta adminiſtrare. q. 6. ibid.
An ſepulturam dare. q.7. p.200.
Abbas an ceſſationem à Divinis in ſuis Eccleſiis ponere poſſit. d.16. q.8. p.201.
Qui poſſit illam ceſſationem tollere, & quæ forma ſit tunc adhibenda. q.9. p.202.
Quam pœnam incurrant, qui eam violaverint. q.10. ibid.
Abbatum poteſtas quoad abſolvendum ab irregularitatibus. diſp. 17. per tot. p 203 & ſeqq.
Abbas an ſuis Monachis pœnam irregularitatis, & impedimentum gradus, & dignitates ſuæ Religionis imponere poſſit. diſp.17. q.1. p.203.
An diſpenſare ſuper irregularitate contracta per Bigamiam q 3. p.204.
Per defectum corporis, & animæ. q. 4. p.205.
Per defectum natalium. q.5. p.206.
Per homicidium voluntarium, vel mutilationem voluntariam alicujus membri. q.6. p 207.
Per infamiam. q 7. p.209.
Abbates cum ſuis ſubditis an diſpenſare poſſint in omnibus, in quibus poſſunt Epiſcopi cum ſuis. diſp.17. q.8 p 211.
Abbatum poteſtas ad irritanda vota. diſp 18. per tot p.215. & ſeqq.
Abbas an vovere, & vota ſua emiſſa irritare poſſit d 18. q.1. p.212
Abbas ſecularis curam animarum habens, an poſſit votum Religionis emittere. diſp 18. q.2 p 213.
Ad quid teneatur, ſi votum emiſit, quod adimplere non poteſt. q.3. p ead.
An poſſit irritare vota ſubditorum ſuorum. q.4. p. ead.
An ſine cauſa, & ipſis invitis. q.5. p.214.
An ante Religionis ingreſſum ab iis emiſſa. q.6. p 215.
An votum ſubditi de tranſitu ad arctiorem Religionem. q.7. p. ead.
Abbas an poſſit irritare vota ſuorum Monachorum de ejus licentia emiſſa. diſp 18. q. 8 p.216.
An Generalis, vel alterius Prælati licentia emiſſa q.9. p. ead.
An Novitiorum ſuorum. q.10. p.217.
Abbatis vicibus in Monaſterio qui fungitur, an poſſit Monachorum vota irritare. diſp.18 q 11. p 217.
Abbas an poſſit ſubditorum vota irritandi alteri facultatem delegare diſp.18. q.12. p. ead.
An poſſit irritare vota ſuorum Monachorum Summo Pontifici reſervata. q 13. p. ead.
Abbatum poteſtas quoad diſpenſandum in votis. diſp.19. per tot. & ſeqq.
An habeat auctoritatem diſpenſandi in votis ſimplicibus ſuorum ſubditorum diſp 19. q.1 p 219.
Abbates territorium habentes cum juriſdictione Epiſcopali, an poſſint cum ſubditis ſuæ Diœceſis diſpenſare. diſp 19. q 2. ibid.
An in votis ſuorum Novitiorum. q 3. p.220.
An ſine cauſa. q.4. ibid.
An in voto tranſeundi ad arctiorem Religionem. q.5 p.221
An in votis de ſua licentia, vel alterius Superioris emiſſis. q.6. ib.
An in votis ſecularium. q.7. p 222.
An in votis Summo Pontifici reſervatis q 8. ibid.
Abbates an diſpenſare poſſint in votis cum ſuis ſubditis qui priùs adierint Pontificem, & an idem integrum ſit Religioſis cum ſecularibus virtute ſuorum privilegiorum diſp.19 q 9. p.227.
Abbatum poteſtas ad commutanda vota. diſp.20. per tot. p. 227. & ſeqq.
An ſuorum ſubditorum vota commutare poſſint d 20. q.1 p.228.
An in æquale, ſive in melius, ſive in minus q.3. p.230.
Abbatum poteſtas quoad votum ſolemne Obedientiæ. diſp 21 per tot. p 231.
Abbas an habeat poteſtatem obligandi ſubditos in conſcientia. d. 21. q.1. p.231.
An aliquid eis præcipere ſub pœna excommunicationis. q.2. ib.

Index Quæſitorum.

An ab eis exiget jusjurandum. q. 3. p. 231.
An actus internos, ad quos ipſi teneantur. q. 5. p. 234.
Abbas an poſſit ſuis Monachis aliquid præcipere, quod ſit contra, ſupra, præter, aut infra eorum Regulam. diſp. 21. q. 7. p. 235.
An cum eorum vitæ periculo q. 8. p. 236.
An quod ſit contra Deum, & Eccleſiæ ordinationes. q. 9. p. 237.
An aliquid, quod ſit contra Abbatis Generalis, vel alterius Superioris præceptum q. 10. p. 238.
Abbatum Officium, & poteſtas quoad votum ſolemne Paupertatis. diſp. 22 per tot. p. 241 & ſeqq.
Abbas debet eſſe caſtitatis amator. diſp. 23. q. 1. p. 258.
An habeat auctoritatem diſpenſandi ſuper vota Caſtitatis. q. 2 ib.
An pœnam poſſit imponere Monacho, qui illud votum per matrimonium violaverit. q. 3. p. 258.
Abbas ad quid teneatur circa illud votum, ad Epiſcopatum, vel aliam dignitatem extra Religionem aſſumptus. q. 4. ibid.
An poſſit peculium ſuis Monachis concedere. d. 22. q. 5. p. 245.
An aliquam Eccleſiam cum agro, villa, vel horto abſque vitio proprietatis q. 6. p. 247.
Abbati quæ licentia neceſſaria ſit, ut ejus Monachi poſſint aliquid accipere, vel quocumque modo expendere, vel diſponere de temporalibus bonis. diſp. 22. q. 8. p. 248.
Abbas an aliquid poſſit in eleemoſynam erogare. d. 22. q. 14 p. 255.
Abbas an facultates Monaſterii poſſit in quos voluerit uſus expendere diſp. 22. q. 15. ibid.
An ſimul cum Conventu poſſit ex bonis Monaſterii certos annuos redditus ſingulis Religioſis ad victum & veſtitum aſſignare. q. 16. p. 256.
An à paupertatis voto, eo quod ad Epiſcopatum, vel aliam dignitatem aſſumptus ſit, eximatur q. 17. ibid.
Teſtamentum an condere poſſit. q. 18. p. 257.
Abbatum & aliorum Prælatorum inferiorum poteſtas quoad votum ſolemne Caſtitatis. diſp. 23. per tot. p. 257.
Abbatem, aliumque Prælatum Eccleſiaſticum Caſtitatis amatorem eſſe convenit. q. 1. ibid.
Abbas an poſſit diſpenſare in voto Caſtitatis. q. 2. ibid.
Abbatis, vel alterius Prælati Regularis an ſit pœnam Monacho imponere, qui Caſtitatis votum per Matrimonium violaverit. d. 23. q. 3. p. 258.
Ad quid teneatur circa Caſtitatis & Obedientiæ votum, ad Epiſcopatum vel Dignitatem Eccleſiaſticam extra Religionem aſſumptus q. 4. ibid.
Abſolvere aliquando plenariè ſuos Monachos an poſſit Abbas. d. 9. q. 5 p. 99.
Abſolvendi à reſervatis Abbas tribuens facultatem Confeſſariis, an illis pœnitentias taxare poſſit. diſp. 13. q. 9. p. 141.
Abſolvere à quibusnam poſſit ſubditus caſu, vel cenſura reſervata innodatus, mortuo, vel ab officio amoto Abbate, vel Prælato, qui caſum, vel cenſuram ſibi reſervarat. diſp. 25. q. 11 p. 143.
Abſolvi Regulares qui legitimè Bullam Cruciatam acceperunt, an poſſint ejus virtute à caſibus reſervatis. q. 12. p. 144.
Abſolvere à caſibus Epiſcopis, vel Sedi Apoſtolicæ reſervatis, an, & quando poſſint Abbates, & Confeſſarii Regulares approbati. d. 13. q. 15. p. 146.
Abſolvere ab Excommunicationibus, & caſibus Papæ non reſervatis an poſſint ſuos ſubditos Prælati Regulares. d. 13. q. 14. p. 158.
Abſolvendi ab excommunicatione Abbatum, & Prælatorum inferiorum poteſtas. diſp. 14. per tot. p. 165. & ſeqq.
Abſolvere à cenſuris à ſe latis an poſſint Abbates, & Prælati Regulares. & quam formam in abſolutione ab hujusmodi, & aliis cenſuris præſtare debeant. diſp. 14. q. 6. p. 172.
Abſolvere an poſſit Prælatus Superior Religionis ab excommunicatione, & cenſura lata ab inferiori. q. 7. ibid.
Abſolvere an poſſint Abbates, & Prælati Regulares excommunicatos ab homine eorum Religionem ingredi volentes. q. 8. p. 173.
Abſolvere an poſſit Abbas ſuos ſubditos à cenſuris reſervatis, vel ab excommunicatione lata ab homine. q. 9. p. 174.
An ab excommunicatione incurſa ob violentam manuum injectionem in Clericum, vel Monachum. q. 10. p. 174.
Abſolvi à quonam poſſit Abbas, vel alius Prælatus Regularis ab excommunicatione *can. Si quis ſuadente Diabolo.* d. 14. q. 11. p. 176.
Abſolvere an poſſit Abbas ſuos ſubditos, ab excommunicationibus Papæ reſervatis, quæ in jure Epiſcopis committuntur. q. 12 p. 176.
An ab excommunicatione, & cenſuris ob Ordinem ſimoniacè ſuſceptum contractis. q. 15. ibid.
Abſolvere an poſſint Abbates ſubditos ab excommunicatione, & cenſuris per ſimoniam circa beneficia, vel Prælationes obtinendas contractis q. 14 p. 178.
An à caſibus in Bulla Cœnæ contentis. q. 15. p. 85.
An à cenſuris in Clavium contemptum incurſis. q. 16. p. 187.
An ab occulta hæreſi. q. 17. ibid.
Abſolvere an poſſint à ſuſpenſione ob Ordines malè ſuſceptos contracta diſp. 15. q. 4 p. 190.
Abſolutio, & diſpenſatio pro malè ordinatis ab Abbate. diſp. 2. q. 13. p. 16.
Abſolutiones, & Indulgentias concedendi Abbatum & Prælatorum inferiorum poteſtas. diſp. 9. per tot. p. 94.
Abſolutio præſtanda ab Abbatibus & Prælatis Regularibus quoad caſus ſibi reſervandos diſp. 13. per tot. p. 127.
Abſolutionem excommunicationis, Abbas aliquem ſubditum excommunicans an poſſit ſibi reſervare. diſp. 11. q. 3. p. 136.
Abſolutio à caſibus reſervatis an ſit penes Abbatem. d. 13. q. 7. p. 159.
Abſolutionis forma in cenſuris per Abbates præſtanda. diſp. 14. q. 6. p. 172.
Abſolutio ab Abbatibus & Prælatis inferioribus præſtanda quoad ſuſpenſiones ferendas. diſp. 15. per tot p. 188. & ſeqq.
Abſolutio ab irregularitatibus vigore privilegiorum, per quæ Abbatibus conceditur, quomodo per eorum verba explicanda. d. 17. q. 2. p. 203.
Accipere aliquid ab aliis an poſſint Monachi abſque Abbatis licentia. diſp 22. q 3. p. 243.
Accipere ut poſſint Monachi, vel quocumque modo expendere, vel diſponere de temporalibus bonis, qualis licentia Abbatis ad hoc ſit neceſſaria. q. 8. p. 248.
Accipere, vel mittere literas an poſſint Religioſi abſque Abbatis licentia. q. 11. p. 252.
Actus internos an poſſit Abbas ſuis ſubditis præcipere: & an ſubditi teneantur illi ſic præcipienti obedire. diſp. 21. q. 5. p. 234.
Adventus Domini tempore an Abbas cum ſuis Monachis obligetur ad jejunium. diſp. 12. q. 2. p. 118.
Ætas legitima an ad Ordines requiratur, & quæ ſit d. 2. q. 15 p. 22.
Altare portatile an Abbati in celebratione Miſſæ permiſſum ſit. d. 5. q. 6. p. 45.
Anniverſariorum Miſſæ an per Abbates, vel Generales ad minorem numerum reduci poſſint diſp 5. q 10. p. 60.
Approbatio in uno Epiſcopatu Religioſis ad Confeſſiones audiendas conceſſa, an pro omnibus valeat diſp. 6. q. 14. p. 77.

B.

B*Aptiſmatis* quoad Sacramentum Abbatis poteſtas. diſp. 4 per tot. p. 40 & ſeqq.
Baptiſmatis Sacramentum Abbas an miniſtrare poſſit. d 4. q. 1 ibid.
Baptiſmatis in Sacramento an Abbas, vel alius Prælatus Regularis poſſit ſuſcipere infantem. q. 2. ibid.
S. *Baſilii* Magni Regula, & ejus Monachorum Congregationes d 24. q 3. p 253. usque ad 292.
S. *Benedicti* Regula, & Congregationes ſub ea militantes. diſp. 24 q. 5. p 357. ad 371.
Benedictio ornamentorum, & aliorum vaſorum Eccleſiaſticorum an interdicti tempore ab Abbate fieri poſſit diſp 16 q. 5. p 199.
Bigamia ab irregularitate contractæ, an Abbas diſpenſare poſſit cum ſuis Monachis. diſp 17. q 3. p. 204.
Breviarii Romani ordinem an in officio recitando teneantur ſervare Regulares Prælati diſp. 10 q 7 p. 106.
Bulla Cruciatæ vigore, ſive aliarum hujusmodi Indulgentiarum, an poſſint Monachi, vel Novitii, alteri, quàm Confeſſariis ab Abbate deſtinatis confiteri diſp. 6 q 7 p. 68.
Bullæ in Cœna Domini à caſibus an Abbas poſſit abſolvere ſuos ſubditos, diſp 14 q 15. p 179.
Butyro, caſeo, ovis, lacte, vel etiam carnibus, an Abbas, & Monachi poſſint prætextu conſuetudinis veſci tempore jejunii. diſp. 12. q. 9 p. 123.

C.

C*Apellarum* Miſſæ an ad minorem numerum poſſint ab Abbatibus, & Generalibus reduci. diſp. 5. q. 10. p 60.
Capitula Regularia an poſſint ſuos Monachos excommunicare. d. 14. q 1. p 166.
Capitula à quibus excommunicari poſſint. diſp. 14. q. 4. p. 169.
Carnibus, butyro, ovis, vel lacte an Abbas, & Monachi poſſint prætextu conſuetudinis veſci tempore jejunii. d. 12. q. 9. p. 123.
Carnium eſus an Abbati & Monachis ſit interdictus d. 12 q 11. p. 125.
Caſeo an prætextu conſuetudinis Abbas & Monachi tempore jejunii veſci poſſint. diſp. 12 q 9. p. 123.
Caſtitatis quoad votum ſolemne, Abbatum, & aliorum Prælatorum poteſtas. diſp. 23. per tot. p. 257.
Caſtitatis amatorem an Abbatem, aliumque Prælatum Eccleſiæ eſſe deceat. q. 1. ibid.
Caſtitatis ſuper voto an Abbas, & alii Prælati habeant auctoritatem diſpenſandi. q 2. ibid.
Caſtitatis votum qui per matrimonium violaverit Monachus, an Abbatis ſui pœnæ ſubjacere debeat. q. 3 p. 258.
Caſtitatis voto quomodo teneatur Prælatus Regularis ad Epiſcopatum, vel aliam dignitatem extra Religionem aſſumptus. q 4. ib.
Caſus quoad ſibi reſervandos, & abſolutionem ab eis præſtandam Abbatum, & Regularium Prælatorum poteſtas d. 13. per tot. p. 127.
Caſus an Abbates, & Prælati Regulares poſſint ſibi reſervare. q. 1. ib.
Caſus quosnam poſſint Abbates ſibi reſervare q. 2. p. 128.
Caſum circa actus internos an poſſit Abbas ſibi reſervare q. 4. p. 157.
Caſus ab Abbate reſervati an ſint etiam pro Novitiis reſervati. q. 5. ibid.
Caſuum reſervatorum abſolutio an ſit penes Abbatem q. 7. p. 159.
Caſibus pro reſervatis an in ſuo Monaſterio alios Confeſſarios deputare debeat Abbas. q. 8. p. 140.
Caſu reſervato in uno Monaſterio innodatus Monachus, an per-

gens

Index Quæſitorum.

gens in aliud Monaſterium, poſſit ab illius Abbate abſolvi, & an valeat abſolutio, ſi abſque contritione eam obtineat. q 10 p 142.
Caſu, vel cenſura innodatus ſubditus, à quibus poſſit abſolvi, mortuo, vel ab officio amoto Abbate, vel Prælato, qui caſum, vel cenſuram ſibi reſervavit. q. 11. p. 143.
Caſibus à reſervatis abſolvi an poſſint virtute Bullæ Cruciatæ, qui eam legitime acceperunt, Regulares. diſp 13 q. 12 p. 144.
Caſibus à reſervatis Epiſcopis, vel Sedi Apoſtolicæ, ocum & quando Abbates, & Prælati, ac Confeſſarii Regulares approbati poſſint abſolvere. d. 13. q. 13. p. 146.
à Caſibus Papæ non reſervatis an abſolvere poſſint Præl. Reg. d. 13. q. 14 p. 158.
Celebratio Miſſæ, vide *Miſſa*.
Cenſuris an extrajudicialiter uti poſſint Abbates, & Prælati Epiſcopo inferiores pro ſe, ſuiſque, & Eccleſiarum ſuarum juribus, & bonis tuendis. diſp 14 q. 1. p. 161.
Cenſura, & ab excommunicatione lata ab inferiori an Prælatus Superior Religionis abſolvere poſſit. diſp 14. q. 7. p. 72.
Cenſuris à reſervatis, vel ab excommunicatione lata ab homine an Abbas poſſit abſolvere ſuos ſubditos. diſp. 14 q 9 p. 174.
Cenſura innodatus ſubditus, à quibus poſſit abſolvi, mortuo, vel ab officio amoto Abbate, vel Prælato, qui cenſuram ſibi reſervavit. d. 13. q 11. p. 145.
Cenſuris, & ab excommunicatione ob Ordinem ſimoniacè ſuſceptum contractis abſolvere ſuos ſubditos an poſſint Abbates. diſp. 14. q. 15. p. 177.
Cenſuris, & ab excommunicatione per ſimoniam circa beneficia, vel prælationes obtinendas contractis, abſolvere ſubditos an poſſint Abbates, & Prælati inferiores. q. 14. p. 178.
Cenſuræ, aut excommunicationis ſub pœna an Abbas, vel alius Prælatus Regularis poſſit aliquid præcipere ſuo ſubdito. diſp. 21. q. 2. p. 232.
Ceſſationes à Divinis, & interdictum ponendi, necnon ea tollendi poteſtas Abbatum, & Prælatorum inferiorum diſp 16. per tot. p. 193.
Ceſſationem à Divinis Abbas an ponere poſſit. q 8. p 201.
Ceſſationem à Divinis ab Abbate, vel alio Prælato poſitam tollere, & auferre, qui poſſit, & quæ forma tunc ſit adhibenda q. 9 202.
Ceſſationes à Divinis Abbates, & Prælati Regulares, & Religioſi violantes, in quas pœnas incurrant. q. 10 p. 2ad.
Choro in Divino officio perſolvendo an teneatur Abbas. diſp. 10. q. 5. p. 103.
Choro deſtinatos ſibi ſubditos Religioſos, & proinde ad Sacerdotium promovendos an Abbates & Prælati Regulares poſſint ad ſtatum laicorum transferre, ita ut Religioſi laici remaneant. diſp. 10. q. 15 p. 110
Choro Religioſus profeſſus deputatus, & ab Abbate juſte de cauſa ad Converſorum ſtatum tranſlatus, an teneatur divinum officium perſolvere. d. 10. q. 14 p. 111.
Chriſma an poſſint Abbates conficere. diſp. 3. q. 1 p 40.
Clericum in contemptum a cenſuris incurſis an poſſit Abbas ſuos abſolvere. diſp. 14. q 16. p. 187.
Clerici ſeculares an poſſint dimiſſorias literas ab Abbatibus, quibus ſubditi ſunt, accipere. diſp 2. quæſ. 27. p. 33.
Clericorum Regularium Congregationes ſub particularibus inſtitutis viventes. diſp. 24. q. 8. p. 453 & ſeqq.
Commendatarius Abbas an teneatur Divinum officium celebrare. diſp. 10. q. 5. p. 104. Vide *Abbas*.
Commodato vel mutuo an aliquid dare, vel accipere poſſint Monachi ſine Abbatis licentia. diſp. 22. q. 10. p. 252.
Communione ſacra ut reficiantur, & ſaltem ſemel in menſe confiteantur, an Abbas cogere poſſit ſuos Monachos. diſp. 6. q 20. p. 86.
Communitates, & Collegia Abbati ſubjecta an ab ipſo ſuſpendi poſſint. diſp. 15. q. 3. p. 189.
Commutare vota, vide *Vota*.
Confeſſarius, & Sacerdos proprius ſuorum Monachorum an ſit Abbas. d. 6. q. 1 p. 61.
Confeſſarios in Monaſterio ſuo deputare an debeant Abbates, & Prælati Regulares diſp. 6. d. 6. q. 3 p. 64.
Quales, & quorum confeſſiones audire poſſint. q. 4. p. 64.
Confeſſarius Converſorum an Abbates poſſint pœnitentias ſuorum Monachorum peccatis injungendas taxare. q. 5. p 65.
Confeſſariis aliis quàm ab Abbate ſuo deſtinatis, an poſſint Monachi confiteri. diſp. 6 q 6. ibid.
Confeſſarium etiam ſecularem ab Ordinario non approbatum eligendi facultatem ſuis Monachis an Abbas concedere poſſit. diſp 6 q. 8 p. 70.
Confeſſarium eligendi facultas ab Abbate ſuis Monachis conceſſa quantum duret. d. 6. q 9. p 71.
Confeſſarium quem voluerit, an ſibi poſſit Abbas eligere. d. 6. q. 10 ibid.
Confeſſarios ad ſecularium Confeſſiones audiendas intra terminos ſuæ Juriſdictionis an Abbates approbare poſſint. d. 6. q. 11. p. 73.
Cõfeſſarii pro reſervatis caſib⁹ an deputari debeant ab Abbate d. 13. q 8. p. 140
Confeſſariis abſolvendi facultatem à reſervatis tribuens Abbas, an poſſit illis pœnitentias taxare d. 13. q 9 p. 142.
Confeſſarii Regulares approbati an, & quando poſſint à caſibus, vel excommunicationibus Epiſcopis, vel Sedi Ap. reſervatis abſolvere d 13. q. 13. p. 146
Confeſſ. Reg. an in votis S. Pont. reſervatis diſpenſare poſſint. d. 19 q. 8. p. 228
Confeſſarii Regul. an poſſint ſecularium vota commutare. d 20 q. 2. p 228.
Confeſſionem Monachi ſui audire recuſans Abbas, an cenſeatur tacitè eo ipſo illi licentiam alium adeundi elargiri. diſp. 6. q. 2. p 63.
Confeſſiones ſecularium an poſſint audire Abbates & Monachi d. 6 q. 12. p. 74
An ab Epiſcopo approbati, & Parochia contradicentibus d. 13. p. 77.
ad Confeſſiones uno in loco approbatio, an pro omnibus valeat. q. 14. p. ead.
Confeſſiones ſecularium an abſque Abbatis ſui licentia poſſint audire Monachi. diſp. 6. q. 15 p 78.
an Confeſſiones ſuorum familiarium, abſq; Ordinar. approbatione q. 16. p. 80
Confeſſiones ſecularium audire an poſſint Abbates per examen ab ordinario non approbati q 17. p 83.
Confeſſ generalem peccator an pluries facere Religioſus expediat q 18. p. 85.
Confirmationis quoad Sacramentum Abbatum poteſtas d 3. per tot. p 38.
Confirmationis Sacramentum an poſſit Abbas adminiſtrare q 1. ibid.
Confiteri an liceat Monachis aliis quàm Confeſſariis ab Abbate deſtinatis. diſp. 6. q. 6 p. 66.
Confiteri per Bullam Cruciatæ, ſive alias Indulgentias an poſſint Monachi, vel Novitii aliis, quàm Confeſſariis ab Abbate deſtinatis. q 7.
Confiteri ſemel in anno Abbati peccata omnia, etiam aliàs ritè confeſſa, an Abbas Monachos ſuos obligare poſſit. q 19 p. 95.
Confiteri ſemel in menſe, & ſacra Communione refici an Abbas ſuos Monachos cogere poſſit q. 20. p ead.
Etiamſi venialibus tantum culpis obnoxii ſint. q. 13 p. 87.
Congregationes Monachorum S. Baſilii. diſp 24 q 162. uſque ad 196.
Congregationes omnium militantium ſub Regula S. Auguſtini Hippon. Epiſcopi, & Eccleſiæ Doctoris. diſp 24 q 4. & p 196 ad 355.
Congr. ſub Regula S. Bened. militantes enumerantur. p 24. q 5. p. 355. ad 418.
Congreg. ſub B. Franc. Regula militantes. diſp 14 q. 6. p 418. uſque ad 448.
Cong. Regulares ſub particulari Regula viventes d 24 q 7. p. 443. & ſeqq.
Conſecrationes vaſorum, & Eccleſiaſticorum ornamentorum an ab Abbate, tempore interdicti fieri poſſint. diſp. 6 q. 5. p. 99.
Converſi Monachi neſcientibus bene legere an officium poſſit Abbas ſtatuere. diſp. 10. q 15 p. 111.
Cruciatam per Bullam, ſive per alias Indulgentias an poſſint Monachi, vel Novitii aliis, quam Confeſſariis ab Abbate deſtinatis confiteri p. 6 q 7. p. 68.
Cruciatam Bullam Regulares qui legitimè acceperunt, an poſſint ejus virtute à Caſibus reſervatis abſolvi. diſp. 13. q 10. p. 144. Vide *Bulla*.

D.

D*Are*, commodare, vel mutuo aliquid tradere, &c. an poſſint Monachi abſque Abbatis conſenſu. diſp. 22. q 10 p 252.
Declarationes aliquot Sacræ Congregationis Concilii ſuper Decretis Urbani VIII. de celebratione Miſſarum. diſp. 5. q 9. p. 54 & ſeqq
Declarationes aliquot Sacræ Congreg. Concilii ſuper Conſtitutione Greg. XV. de exemptorum privilegiis diſp 6. q. 16. p. 82.
Decreta Urbani VIII. de celebratione Miſſarum d. 5. q. 9. p. 52. & ſeqq.
ſuper *Defectibus* corporis & animæ, ex quibus provenit irregularitas, an diſpenſare ſibi ſubditus poſſit Abbas. diſp 17. q. 4 p 205.
An ſuper defectu Natalium. q. 5 p 106.
Delegare alteri poteſtatem vota irritandi ſubditorum an poſſit Abbas. diſp. 8. q. 11. p. 218.
Denunciationes Matrimoniorum an remittere poſſint Abbates, vel alii Prælati habentes populum, in quem juriſdictionem exercent. d 8. q 4 d 91.
An etiam remittere Abbas Commendatarius. p 93.
Diacono an poſſit Abbas committere, ut Euchariſtiam adminiſtret. d. 5 q. 2 p. 41
Dimiſſorias literas an poſſit Abbas ſuis Monachis concedere. d 2. q 25. p 31.
Dimiſſorias literas Clericis ſecularibus ſibi ſubditis an poſſit Abbas concedere. diſp. 2. q 26. p. 33.
Dimiſſorias literas an poſſit Abbas Novitiis concedere. d. 2. q 27. p 33.
Dimiſſoriæ an dari poſſint ab Abb. excommunicato, vel ſuſpẽſo. d 2. q. 28. p. 34
Dimiſſoriæ an capiant per mortem, vel ceſſationem Abbatis, qui eas conceſſit. diſp. 2. q 29 p 34.
Diſpenſandi in votis, Abbatum & Prælatorum inferiorum poteſtas. diſp. 18. per tot. p. 112.
Diſpenſare an poſſit Abbas cum ſuis Monachis ſuper interſtitiis quoad Ordines minores, & quæ cauſa in hujuſmodi diſpenſatione requiratur. d. 2. q. 22. p 28.
Diſpenſare cum Monachis ſuper interſtitiis quoad Ordines Minores, quando Abbates ſtante aliquo impedimento, illos ad Epiſcopum ordinandos mittunt, an ad Abb. ſpectet, an vero competat Epiſc. ordinanti. q. 2. p. 29
Diſpenſare cum ſuis Monachis ſuper interſtitiis quoad majores Ordines an Abb. poſſint, & quæ cauſa ad hujuſmodi diſpenſationem requiratur q. 2 ib.
Diſpenſare an poſſit Abbas cum ſuis Monachis ſuper irregularitate contracta per bigamiam. diſp 17 q 3. p. 204.
Diſpenſare an poſſit Abbas ſuper irregularitatibus provenientibus ex defectu corporis, & animæ q 4 p 205.
An ſuper irregularitate contracta ex defectu Natalium q. 5. p 206.
An ſuper irregularitatibus provenientibus ex homicidio, vel voluntaria mutilatione alicujus membri. q. 6 p 227.
An ſuper irregularitate ex infamia proveniente. q. 7. p. 209.
Diſpenſare an poſſint Abbates cum ſuis ſubditis in omnibus, in quibus poſſunt Epiſcopi cum ſuis. q 8. p 112.
Diſpenſandi auctoritas in votis ſimplicibus ſuorum ſubditorum an ſit in Abbate d 19. q. 1 p. 219.
Diſpenſare in votis cum ſubditis ſuæ Diœceſis an poſſit Abbas territorium habens cum juriſdictione Epiſcopali. q. 2. p ead.
An in votis ſuorum Novitiorum. q. 3 p 220.
Diſpenſare in votis ſuorum ſubditorũ an poſſit ſine cauſa Abbas. q. 4 p. ead.
Diſpenſare ſuos Monachos in voto tranſeundi ad arctiorem Religionem an poſſit Abbas. q 5. p 221.
Diſpenſare in votis de ſua, vel alterius Superioris licentia emiſſis an poſſit Abbas q 6 p. ead. An in votis ſecularium. q 7. p. 222. An in votis Sum. Pontif. reſervatis, ubi & quãdo poſſint in eis Epiſcopi diſpẽſare q 8. p. ead.
Diſpenſare in votis cum ſuis ſubditis, qui prius adierint Pontificem, & an eidem integrum ſit Religioſis cum ſecularibus virtute ſuorum privilegiorum. d. 19. q 9. p. 227.
Diſpenſandi ſuper Caſtitatis votum auctoritatem an habeant Abbates, & alii Prælati Regulares. d. 23. q 2. p. 258.
de Diſpenſatione pro iis, qui male ordinantur. d 2. q 23. p. 26.
Dubium D. Card. Seraphini ſuper facultate Abbatibus conceſſa Ordines ſacros conferendi, reſolutum d. 2. q. 7. p. 12.

E.

E*Lectus* & confirmatus in Epiſcopum an poſſit Ordines minores ſubditis illius Epiſcopatus conferre ante conſecrationem ſuam. d. 2. q 11 p 15.
Eleemoſynam an facere poſſint Monachi abſque Abb. licentia d. 12. q 15 p. 235.
in Eleemoſynam an poſſit Abbas aliquid erogare. d. 22 q 4 p. 254.
Emere, commutare, vel expendere, ſive aliquid commodare, vel mutuo dare an poſſint Monachi, abſque Abbatis conſenſu d. 22 q. 10 p. 252.
Epiſcopum ad quem mitti debeant Monachi ad Ordines ſuſcipiendos. diſp. 2. q 18. p. 24.
Epiſcopus ab Abbate invitatus an poſſit in ejus Eccleſia Monachos ordinare, abſque licentia Epiſcopi Diœceſani. q 16. p. 26.
Euchariſtia circa Sacramentum Abbatum & aliorum Prælatorum inferiorum poteſtas. d. 5 per tot. p 40 & ſeqq.
Euchariſtiæ Sacram. ſuis Monachis miniſtrare an Abbatem ſpectet. q. 1. p. 41.
Euchar. Sacram. adminiſtrare an Diacono ab Abb. committi poſſit q. 2 p 42.
Euch. Sacram an aliis, quàm ſuis Monachis poſſit Abbas adminiſtrare. q 3. ib.
Euchariſtiam fidelibus ut miniſtrent, an poſſit Abbas externis Sacerdotibus in ſua Eccleſia concedere. q. 4. p. 44.
Examen ab Ordinario an neceſſarium ſit Abbati ad ſecularium confeſſiones audiendas. d. 6. q 17. p 83.
Examinandi an ab Abbate ſuo, vel Epiſcopo ordinante ſint Monachi. diſp. 2. q 20 p 27.
Excommunicare, & ab excommunicationibus abſolvere an poſſint Abbates & Prælati inferiores. diſp. 14. per tot. p. 185 & ſeqq.
Excommunicare an poſſint ſuos Monachos. q. 1 p. 166.
An extra ſua Monaſteria, & territoria. q. 2 p. 167.
Excommunicari à quibus Abbates & Capitula poſſint. diſp. 14 q. 4. p. 169.
Excommunicationibus ab illis Papæ non reſervatis an abſolvere poſſint Abbates, & alii inferiores Prælati. diſp. 13. q 14. p. 158.
Excommunicationis abſolutio an reſervari poſſit Abbati ſubditum ſuum excommunicanti. diſp. 21 q. 5 p. 236
Excommunicationibus, ſeu cenſuris an Abbates, & Prælati Epiſcopo inferiores, pro ſe, ſuiſque & Eccleſiarum ſuarum juribus, & bonis tuendis, uti poſſint extrajudicialiter adverſus moleſtiam inferentes. d. 14. q. 1. p 168.

Excom-

Excommunicatione, & à cenſuris lata ab inferiori, an Prælatus poſſit abſolvere. q 7. p 172.
Excommunicatione lata ab homine, vel à cenſuris, an poſſit Abbas abſolvere ſuos ſubditos. q.9. p. 74
Excommunicatione incurſa ob violentam manuum injectionem in Clericum, vel Monach an Abb & Prel inferiores poſſint abſolvere ſubditos. q 10.p. 175.
Excommunicatione *Can. Si quis, ſuadente Diabolo:* irretitus Abbas, vel alius Prælatus Regularis, à quonam abſolvi poſſit. q.11 p.176.
Excommunicationibus ab iis quæ Papæ reſervantur, & in Jure Epiſcopis committuntur, an Abbas abſolvere poſſit q 12. p.176.
Excommunicatione, & à cenſuris ob Ordinem ſimoniacè ſuſceptum contracta, Abb & alii Præl.inferiores an poſſint ſuos ſubditos abſolvere.q 13.ib.
Excommunicatione, & à cenſuris contractis per ſimoniam circa beneficia, vel Prælationes obtinendas, an Abbates, & Prælati inferiores poſſint ſuos ſubditos abſolvere. q 14. p.178.
Excommunicatione, ſeu ab excommunicationibus, & caſibus Bullæ in Cœna Domini, an Abbas poſſit ſubditos abſolvere. q 15.p.179.
Excommunicationibus, ſeu cenſuris in Clavium contemptum incurſis, Abbas an poſſit ſubditos abſolvere. q. 16 p 187.
Excommunicationis, aut alterius cenſuræ ſub pœna, an aliquid ſuo ſubdito præcipere poſſit Abbas, vel Prælatus Regularis diſp.2 . q.9. p.232.
Excommunicatus Abbas an poſſit valide Ordines conferre, & quid ſi eos conferat. d 2 q.12 p 15.
Excommunicatus Abbas, vel ſuſpenſus declaratus an dimiſſorias ſuis Monachis conferre valeat d 2. q.28 p.34.
Excommunicato cum Abbate vel Prælato an participare poſſint ſubditi, & è converſo. d 15. q 5. p.173.
Excommunicatos ab homine an abſolvere poſſint Abbates in Religionem ſuam ingredi volentes. d.14. q.8. p 173.
de *Exemptorum* privilegiis Declarationes aliquot Sacræ Congr. Concilii, ſuper Conſtitutione Gregorii XV. d.6. q 16.p 82.
Expendere, commutare, vel emere, ſeu aliquid commodare, vel mutuo dare an poſſint Monachi abſque Abbatis conſenſu d 12 q.12. p 112.
Expendere an poſſit Abbas facultates Monaſterii in quos voluerit uſus. d. 21. q 15 p.255.
Extrema Unctionis quoad Sacramentum, Abbatis, & aliorum Prælatorum inferiorum officium atque poteſtas. d.7. per tot. p.88.
Extremæ Unctionis Sacramentum adminiſtrare an poſſit Abbas. q. 1. ibid. & quid peſtilentiæ tempore. ibid.
Extremæ Unctionis Sacramentum an Abbas, & Monachi poſſint ſecularibus abſque Parochi licentia conferre. q.2. p.88.
Extr. Unct. Sacram. an Abbas Oblatis, Novitiis, Familiaribus, Servitoribus, & aliis degentibus intra ſepta ſui Monaſterii, poſſit miniſtrare. q. 3. p.90.

F.

F*acultas* Confeſſarium eligendi ab Abbate ſuis Monachis conceſſa quantum duret. d.6. q.9. p 71. Vide *Confeſſarius*.
Facultates Monaſterii ſui an poſſit Abbas in quos voluerit uſus expendere. diſp.22. q 15 p.255.
Familiarium ſuorum confeſſiones audire abſque Ordinariorum licentia & approbatione an poſſint Regulares. d.6. q 16. p.80.
Familiaritatis cauſa an ſolvi poſſit jejunium. d.13. q 6. p.182.
S Franciſci Regula. d 24. q 6. p.428.& ſeqq.
Fraternitatis chartas, ſeu literas gratioſas, an expediet Abbates, aliosque Religionum Prælatos, benefactoribus, & benemeritis concedere. d.9. q.10. p.97

G.

G*enerales* Ordinum an Miſſas Capellarum & Anniverſariarum ad minorem numerum reducere poſſint diſp.5. q 12. p.62. Vide *Abbates*.

H.

H*æreſi* ab occulta Abbas an poſſit abſolvere. d 14 q.17. p 187.
H*æreticum* an valide poſſit ad Ordines promovere, & quid ſi promoveat. diſp.2 q.12 p 15
Homicidio ex voluntario ſuper irregularitatibus provenientibus an cum ſuis Monachis poſſit Abbas diſpenſare. d. 17. q.6. p.207.
Horarum Canonicarum circa recitationem, & Officii Divini, Abbatum, & Prælatorum inferiorum poteſtas. d. 10. per tot p. 100.
Hor Can.& Offic Div. ordinare, & ordinare, an ad Abb pertineat d 10. q.1. p.100
Hor. Can & Div. Offic. ordinãdo, quæ ſint ab Abb animadvertenda. q.2 . p.102
Horas Canonicas, & Divinum Officium in Choro perſolvere an teneatur Abbas q 3 p.103 Vide, *Officium divinum*.

I.

J*Ejuniorum* circa præcepta, Abbatum, & Prælatorum inferiorum poteſtas. d.13. per tot p 117.& ſeqq
Jejunia an præter illa ab Eccleſia fidelibus præcepta, teneatur Abbas cum ſuo Conventu alia jejunia obſervare. q 1 p.117.
Jejunium Adv. Do. ſervare an obligetur Abbas cum ſuis Monachis. q.2 p.118.
Jejunium à ſecularibus conſueta, præter alia ab Eccleſia præcepta, quando teneatur Abbas in ſuo Monaſterio ſervare. q.3. p.ead.
Jejunia ſua Regula, & Religionis præcipere an poſſit Abbas ſuis Religioſis profeſſis qui nondum ad tempus jejunandi pervenerunt. q.4. p.120.
Jejuniorum à lege Abbas an poſſit ſuos Monachos ſolvere. q.5. p.120.
Jejunium ſolvere. & ab illo ſe, ſuosque Monachos diſpenſare, an poſſit Abbas. propter aliquod piæ vel miſericordiæ opus, ſive ob aliquod familiaritatis, vel ſocietatis officium. q.6. p.121.
Jejunium ſolvere, ſeu ſuper illo diſpenſare an poſſit Abbas cum ſuis Monachis, quando non certa, ſed dubia diſpenſandi cauſa adeſt. q.7. p.ead.
Jejuniorum à lege an poſſit ſeipſum ſolvere Abbas in iis caſibus, in quibus poteſt ſuos Monachos. d.13. q 8 p.ead.
Jejunii tempore an prætextu conſuetudinis Abbas, & Monachi veſci caſeo, butyro, ovis, lacte vel etiam carnibus poſſint q 9. p. 123.
Jejunii horam à Regula aſſignatam Abbas an poſſit prævenire. q.10. p.125.
Indulgentia aliqua an concedant Monachis vel Novitiis, ut peccata ſua aliis quam ab Abbate ſuo deſtinatis Confeſſariis confiteantur. d.6. q 7 p.68.
Indulgentias & abſolutiones concedendi, Abbatum, & Prælatorum inferiorum facultas. d 9. per tot. p.94 & ſeqq.
Indulgentias concedere an poſſint Abbat, & Prælati inferiores. q.1. ibid.
Indulgentias concedere inter Miſſarum Pontificalium ſolemnia an poſſit Abbas. q.2. p.95.
Indulgentiarum, Orationum, & ſatisfactionum ſuorum ſubditorum an Prælati Regulares poſſint alios participes efficere q 3. p.96.
Indulgentias, ſeu abſolutiones plenarias an poſſit Abbas aliquando ſuis Monachis impartiri. q 5. p 99.
ab *Infamia* unde provenit irregularitas, an poſſint cum ſuis ſubditis Abbates diſpenſare d 17 q.7. p.209
Infantem in baptiſmate ſuſcipere, & eſſe patrinum, an Abbati vel Prælato Regulari licitum ſit d 4. q. 8 p.41.
Infirmus Monachus an à recitatione Officii poſſit eximi. d.10. q.12. p.109. Vide *Monachus*.
Inſtituti Regularis antiquitas, ejusque neceſſitas. d. 24 q.1. p 379.
Interdicto à locorum Ordinariis an poſſint Abbates, & alii Prælati, & Monachi exempti. diſp 16. q 2. p.194.
Interdictum, & ceſſationem à divinis ponendi, eaque tollendi, Abbatum, & Prælatorum inferiorum poteſtas. d.16. per tot p.193.& ſeqq.
Interdictum an poſſit Abbas ferre. q.1 p.193.
Interdictum ferre an poſſint locorum Ordinarii in Abbates, & alios Prælatos, & Monachos exemptos. q.2. p 194
Interdicta quænam Regulares obſervare teneantur d.16 q.3. p 195.
Interdictum in Eccleſiis Abbatum, & Religioſorum quibus diebus ſuſpendatur. d.16. q 4 p 196.
Interdicti tempore an Abbates poſſint Ordines conferre, & alia Epiſcopalia exercere. d.16. q.5. p 199.
Interdicti tempore quæ Sacramenta poſſint adminiſtrari in Eccleſiis Abbatialibus, tam ſecularibus, quàm Regularibus de jure communi, quæ verò ex privilegio. d.16. q.6. p.199.
Interdicti tempore an poſſint Abbates de jure communi, vel privilegio, in ſuis Eccleſiis ſepulturam aliquibus dare q 7. p.200.
Interdictus an poſſit Ordines ſacros conferre, & quid ſi in peccato mortali exiſtens conferat d 2. q.12. p 15.
in *Interſtitiis* an diſpenſare poſſit Abbas cum ſuis Monachis quoad Ordines minores, & quæ cauſa in hujusmodi diſpẽſatione requiratur d. 2. q. 20. p.28
in Interſtitiis ad minores Ordines requiſitis an diſpenſare poſſit Abbas ſuos Monachos, quando ſtante aliquo impedimento eos conferre non poteſt, an verò id ſpectet ad Epiſcopum ordinaturum. d. 2. q.21 p 29.
in Interſtitiis ad Ordines majores an poſſint ſuos Monachos diſpenſare Abbates, & quæ cauſa ad hujusmodi diſpenſationem requiſita. d.2 q. 24. p ead.
ab *Irregularitatibus* abſolvendi quam habeant poteſtatem Abbates, & alii inferiores Prælati. d 17 per tot. p.202.
Irregularitatis pœnam, & impedimentum ad gradus, & dignitates ſuæ Religionis an poſſit ſuis Monachis Abbas imponere. d 17 q 1 p 203.
ab Irregularitatibus ut abſolvere poſſint Abbates, privilegiorum verba quomodo intelligenda ſunt. d 17. q.2. ibid.
ſuper Irregularitate per bigamiam contracta an diſpenſare poſſit Abbas ſuos Monachos. d 17. q.3. p 204.
an ſuper Irregularitate proveniente ex defectu corporis, & animæ. q.4 p.205
in Irregularitate proveniente ex homicidio voluntario, vel voluntaria alicujus membri mutilatione an diſpenſare poſſit Abbas. q.6 p.207.
Irritandi vota Abbatum, & aliorum Prælatorum Regularium poteſtas. d.18. per tot. p 2 1.
Irritare vota ſubditorum an poſſit Abbas q 4. p.ead.
Irritare vota ſubditorum ſine cauſa, ac etiam ipſis invitis an poſſit Abbas. q. 5. p 214.
Irritare vota ſubditorum ante Religionis ingreſſum emiſſa an poſſit Abbas. q.6. p.215.
Irritare votum ſubditi de tranſitu ad arctiorem Religionem an poſſit Abbas. q.7 ibid.
Irritare vota ſuorum Monachorum de ejus licentia emiſſa an Abbati conceſſum ſit q 8. p.215.
An de licentia Generalis, vel alterius Superioris emiſſa. q.9. p.ead.
Irritare an poſſit Abbas vota Novitiorum. q.10 ibid.
Irritare an poſſit Monachorum vota, qui Abbatis vicibus in Monaſterio fungitur. q 11. p 217.
Irritandi ſuorum ſubditorum vota an Abbas alteri poteſtatem delegare poſſit. q 12 p. ead.
Irritare ſuorum Monach vota S. Pontif. reſervata an poſſit Abbas q. 14. p.ead.
Juriſdictio ordinaria in Abbatibus, & Prælatis an ſit de jure divino d 1. q.1. p.1.
Juriſdictio Prælatorum Regularium an ſit ordinaria. q.4 p.ead.
Juriſdictionem quaſi Epiſcopalem habentes Abbates an poſſint Confeſſarios approbare ad ſecularium confeſſiones audiendas. d.6. q 12. p 73.
Juriſdictionis ab actibus an cenſeatur ſuſpenſus, qui à Pontificalibus eſt ſuſpenſus. d 15. q.6. p.191
Juriſdictionem Epiſcopalem habentes Abbates an poſſint cum ſubditis ſuæ Diœceſis in votis diſpenſare. d. 18 q.2 p 219.
An in votis ſuorum Novitiorum. q 3. p.220. Vide *Diſpenſare*.
Juſjurandum à ſubditis an exigere poſſint Prælati Regulares. d 22. q.1. p.238.

L.

L*acte*, caſeo, butyro, ovis, vel etiam carnibus veſci tempore jejunii an poſſint Abbas, & Monachi prætextu conſuetudinis. d 12 q.9. p.123.
Licentia Parochorum quæ requiratur Prælatis Regularibus, ut matrimoniis intereſſe poſſint. d.8. q.1 p.92.
Licentia quænam Abbatis neceſſaria ſit, ut ejus Monachi poſſint aliquid accipere, vel quocunque modo expendere, vel diſponere de temporalibus bonis. d.21. q.8. p. 48.
Literas dimiſſorias an poſſit Abbas ſuis Monachis concedere d.2. q 25 p.32.
Literas dimiſſorias an poſſit Abbas Clericis ſecularibus ſibi ſubditis concedere. q.26. p 33. An Novitiis dare. q.27 p.33.
Literas dimiſſorias ſuis Monachis an dare poſſit Abbas excommunicatus, vel ſuſpenſus declaratus. q.28 p.34.
Literas dimiſſorias expirare an faciat mors, vel ceſſatio Abbatis, qui eas conceſſit. q.29. ibid. Vide, *Dimiſſoriæ*.
Literas gratioſas, ſeu fraternitatis an expediat Abbates, aliosque Religionum Prælatos benefactoribus, & benemeritis concedere. d.9. q.4. p 97.
Literas ſcribere, vel recipere an poſſint Religioſi abſque Superioris ſui licentia. d.21 q.11. p 2.1.
Locus ad Ordinum collationem qui requiſitus. d.2. q.15. p 23.
Ludere an poſſint Monachi abſque Abbatis licentia. d.21. q.13 p.243.

M.

M*atrimonii* quoad Sacramentum, Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum poteſtas. d 8. per tot. p.91.& ſeqq.
Matrimoniis contrahendis an intereſſe poſſit Abbas, vel alius Prælatus inferior. d.8. q.1 p 91. Et quà licentia Parochorum. q.1. p 92.
Matrimonia ſolemnizantes Abbates abſque Parochorum licentia quam pœnam incurrant. d 8. q 3 p ead.
Matrimoniorum denunciationes an remittere poſſint Abbates, vel alii habentes populum, in quem juriſdictionem exerceant. q.4. ibid. An eas denunciationes remittere poſſit Abbas Commendatarius q.5. p 95.
Matrimonii de cauſis an cognoſcere poſſint Abbates, & alii Prælati inferiores non obſtante decreto Conc. Trid. *c. 10. de reform. ſeſſ 24 § Ad hæc*. q.6. ib.
Matrimonium quod contrahunt Monachus, an Abbatis ſui pœnæ ſubjaceant; an verò ſacræ Inquiſitionis d 23 q 3. p 258.
Miſſæ circa ſacrificium, Abbatum, & Prælatorum inferiorum poteſtas. diſp.5. per tot p. 41.
Miſſo ad ſacrificium peragendum, utrum, & quando teneatur Abbas. d.5. q.5. p.44. An in quocumque loco, & in altari portatili celebrare poſſit. q. 6. ibid.

Miſſam

Index Quæſitorum.

Miſſam noctu, ante matutinum, vel poſt meridiem celebrare, vel celebrari facere an Abbas poſſit. d 5. q 7. p.48.

Miſſæ ſacrificium ut ad intentionem ſuam applicet, an Abbas Monacho ſuo poſſit præcipere. d 5. q.8. p 49. De ſtipendiis, aliiſque obligationibus Miſſarum ab Abbate, aliiſque Superioribus obſervandis. q. 9. p.50.

Miſſarum de celebratione Urb. VIII decreta. d.5. q.9. p.55. & ſeqq. Declarationes aliquot Sacræ Congr. Concil. ſuper his decretis referuntur p. 54.

Miſſas Capellarum & anniverſariorum an ad minorem numerum reducere poſſint Abbates & Ordinum Generales d 5 q.10. p 60.

Miſſarum inter Pontificalium ſolemnia an indulgentias concedere poſſint Abbates, & alii inferiores Prælati. d 9. q.2 p 95.

Monachos ante legitimam ætatem ordinandos an poſſit Abbas ad Epiſcopos mittere. d.2. q.15. p.22.

Monachi an extra tempora mitti poſſint ab Abbatibus ſola ad ſacros Ordines ſuſcipiendos. d 2. q 17. p.14. Monachi ad quem Epiſcopum mitti debeant, ut ad Ordines promoveantur. d.2. q 18. p.24.

Monachos an poſſit Epiſcopus ab eorum Abbate invitatus abſque licentia Epiſcopi Diœceſani ordinare. d.2. q.19. p.26.

Monachi ordinandi an examinandi ſint ab Abbate ſuo, vel Epiſcopo ordinante d 2. q 20. p.27.

Monachis ab Abbate ſuo, vel Epiſcopo ordinandis quæ ſcientiæ idoneitas requiſita. d.2 q.21. p.27.

Monachi quæ interſtitia ſervare debeant quoad Ordines minores, & an in iis diſpenſare poſſit eorum Abbas. d.2. q.22 p 28. Monachi an poſſint ab Abbate ſuo excommunicato, vel ſuſpenſo literas dimiſſorias recipere. d.2. q.27. p.33.

Monachorum peccatis pœnitentias an taxare poſſit Abbas Confeſſariis Conventualibus injungendas. diſp 6 q 5 p 65.

Monachis an liceat aliis quàm Confeſſariis ab Abbate ſuo deſtinatis peccata confiteri. d.6 q.6. p.ead. An per Bullam *Cruciatæ*, ſive per alias indulgentias. q 7 p 68. Monachis an poſſit Abbas permittere, ut Confeſſarium ſecularem, vel ab Ordinario non approbatum eligant. diſp 2 q 8. p 70.

Monachi an poſſint ſecularium Confeſſiones audire. d.5. q.12 p.74. An ab Epiſcopo approbati, Parochis contradicentibus. q.15 p 77. Monachi an ſemel in anno peccata omnia Abbati ſuo confiteri teneantur, etiamſi aliis jam confeſſa. d.6. q.19 p.85. An cogi poſſint, ut ſaltem ſemel in menſe confiteantur, & ſacra communione reficiantur. q 20 ibid. Etiamſi venialibus tantum ſubjecti ſint obnoxii. q 21 p.87. Monachi an Extremæ Unctionis Sacramentum ſecularibus adminiſtrare poſſint, abſque Parochi licentia, quibuſque illud conferre, & miniſtrare debeant. d.7. q.2. p. 88. Monachi ab Abbate ſuo an aliquando plenariè abſolvi poſſint d 9. q 5. p.99. Monachi an divinum Officium perſolvere, & Horas Can. cantare, & ordinare debeant. d.10. q.1. p.10.

Monachus infirmus, aut ſenex an ab Abbate à divini Officii recitatione eximi poſſit. diſp.10 q 12.

Monachi an teneantur ad jejunium Adventus Domini. d.11 q.2. p.118. Monachi an prætextu conſuetudinis, tempore jejunii, veſci poſſint caſeo, butyro, ovis, lacte, vel etiam carnibus d.12. q 9. p.123. An aliis temporibus carnium eſus ſit ipſis prohibitus. quæſ 11. pag.125.

Monachus caſu reſervato in uno Monaſterio innodatus, pergens in aliud Monaſterium, an poſſit ab illius Abbate abſolvi, & an valeat abſolutio, ſi abſque contritione eam obtineat. diſp 15. q.10. p.141.

Monachi exempti an à locorum Ordinariis interdici poſſint. diſp 16. q.2. p. 194.

Monachi an poſſint literas ſcribere, vel recipere abſque Abbatis licentia. d.21. q. 11. p 252. Monachi an poſſint eleemoſynam facere abſque licentia Superioris. quæſ 13. pag 253.

Monachus an teneatur præcipienti Abbati ſuo in dubio, an ſit præceptum licite ſit, obedire. d.21. q.12. p 230. An teneatur obedire Abbati, quem ob delictum accuſavit quæſ.13. pag.230.

Monachis an poſſit Abbas concedere proprium habendi facultatem d. 22. q. 1. p 241. Monachis abſolutio, vel tracta temporis, proprium abſque Abbatis licentia retinere an interdictum fuerit. diſp 22. q.2. p.242.

Monachi an abſque Abbatis licentia ludere poſſint? d.12. q.12. p 252. Monachi abſque Abbatis licentia an poſſint aliquid ab aliis accipere d 22 q 3 p 243

Monachus ſine Abbatis licentia aliquid occultans, ut non poſſit ab eo inveniri, an peccet. diſp 22. quæſ 4. pag 244.

Monacho an Abbas poſſit concedere Eccleſiam aliquam cum agro, villa, vel horto, abſque vitio proprietatis. diſp. 22. quæſ.6. pag 274.

Monachi ut poſſint aliquid accipere, vel quocumque modo expendere, vel diſponere de temporalibus bonis, quæ licentia eorum Abbatis requiſita. d.22. q. 8. p 248. Monachi an poſſint aliquid ſine Abbatis licentia donare. d.22. q 9. p.250. Monachi an abſque Abbatis conſenſu poſſint commodato, vel mutuo aliquid dare, ſive expendere, vel commutare, vel emere d.28 q 10. p 251.

Monachus, qui Caſtitatis votum per matrimonium violavit, an Abbatis, vel alius Prælati pœnæ ſubjaceat. d 23 q 3 p.2, 8. Monachus qualiter in Monaſterio vivere, & religioſe converſari debeat, ordo à S Bened. editus. d 24. q.5. p.372

Monaſteria an ab Abbate ſuo Abbati ſuo ſubjecta ſuſpendi poſſint d.15. q.4. p.189

Monachis an peculium poſſit Abbas concedere. diſp.21. quæſ.5. p.245.

Monaſterii facultates an Abbas poſſit in quos voluerit uſus impendere. d.22. q. 15. p.255. Monaſter. ex bonis an Abbas cum Conv. poſſit certos annuos redditus ſingulis Religioſis ad victum, & veſtitum aſſignare. d.22. q.16. p.256.

Mutilatione ex voluntaria alicujus membri, vel homicidio an ſuper irregularitatibus provenientibus Abbas poſſit cum ſuis Mon. diſpenſare. d.17. q.6. p. 270.

Mutuo, vel commodato aliquid dare, ſeu expendere, commutare, vel emere an poſſint Monachi abſque Abbatis conſenſu. diſp.22. quæſ. 10. pag.251.

N*Atalium* an defectu an ſuper irregularitate contracta poſſit Abbas cum ſuis Monachis diſpenſare d.17. q.5 p 226.

Novitii an ab Abbate ordinari poſſint. d 2. q 20 p 14.

Novitii an poſſint ab Abbatibus ſuis Dimiſſorias literas accipere. d 2. q.27. p.33.

Novitius an per Bullam Cruciatæ liceat peccata ſua aliis, quàm Confeſſariis ab Abbate ſuo deſtinatis confiteri. d.6. q.7. p 68.

Novitii an ligentur caſibus ab Abbate reſervatis. d.13 q.5. p.137.

Novitiis, & Converſis, neſcientibus bene legere, an officium poſſit Abbas præſcribere. d.10. q 15. p 112.

Noviciorum vota an irritare poſſit Abbas. d. 18. q.10. p.217.

O*Bedientia* quoad votum ſolemne Abbatum, & aliorum Prælatorum poteſtas d.20. per tot. p 217. & ſeqq. Obedientiæ voto quomodo teneatur Prælatus Regularis ad Epiſcopatum, vel aliam dignitatem extra Religionem aſſumptus. d 21. q.4 p.229.

Obedire an teneantur ſubditi Abbati internos actus præcipienti. d.21. q 5. p 234.

Obedire an teneantur Monachi Abbati præcipienti, quæ ſecundùm eorum Regulam ſunt q 6. p.155. Obedire Abbati potiùs quàm carnalibus parentibus an teneatur Religioſus d.21. q 11. p 238. Obedire præcipienti Abbati ſuo in dubio an res præcepta licita ſit, necne, an teneatur Monache. d.21. q.12 p.ead.

Obedire Abb. quem ob delictum accuſavit, an teneatur Monach. d 21. q.13. p.240

Obligandi in conſcientia ſubditos ſuos an poteſtatem habeat Abbas. d.28. q.1. p.238

Obligationes quæ in Miſſar. celebratione ab Abbatibus obſervandæ. d.5 q.9 p.50.

Occultans Monachus rem cum Abbatis licentia acceptam, ita ut non poſſint ab ipſo Abbate inveniri, an peccet. d.12. q 4. p.244.

Officii divini circa recitationem, & Horarum Canonicarum Abbatum, & Prælatorum inferiorum poteſtas. d.10 per tot. p.100. & ſeqq

Officium Divinum & Horas Canonicas cantare, & ordinare an ad Abbatem pertineat. q.1 p 100. Officium Div. in ordinando quæ ſint ab Abbate animadvertenda q.2. p.101. Officium Div. in Choro perſolvere an teneatur Abbas q.3. p 103. Officium Div in Choro quo tempore ſit perſolvendum. q.4. p.104. Officium Div. an teneatur Commendatarius recitare q 5. ib. Officium Div. vel Hor. Canonicas in Choro perſolvendas an poſſit Abbas anticipare, vel poſtponere. q 6. ibid. Officium Div juxta ordinem Breviarii Romani recitare an teneatur Abbas. q.7. p 106. Officium Div. an mutare poſſit, ſtante aliquo gravi negotio vel occupatione. q 8. p. 107. Officium Div. an poſſit mentaliter in totum, vel magna ex parte recitare q. 9. ibid. Officium Div. an ſedendo, ſtando, vel deambulando recitare Abbati licitum ſit q. 10 p. 108. Officium Divinum omittentes in quas pœnas incidant. q 11. p.108.

Officium Converſis, ac Monachis neſcientibus bene legere, vel Novitiis ſtatuere an poſſit Abbas quæſ.15. pag 112.

Orationum, & ſatisfactionum inorum ſubditorum an Abbates, & Prælati Regulares poſſint alios participes efficere. d.9. q.3 p 96.

Ordinatio ab Abbate ſæcularibus ſibi, vel aliis Ordinariis ſubjectis, vel Regularibus ſibi non ſubditis facta, an valida ſit, vel iteranda d 2. q 8. p 15.

Ordinis conferendi, ſeu quoad Sacramentum Ordinis Abbatum poteſtas. d.2. per tot. p.6. & ſeqq. Ordines conferendi poteſtatem Abbas an habeat, & quo jure. q.1 p.7. Ordines conferendi poteſtatem qui Abbates habeant. q. 2 p.9. Ordines minores, an hoc ut Abbates conferre poſſint, an neceſſarium ſit eos benedictos. q 3. ibid. Ordines conferendi poteſtatem an Abbates poſſint aliis delegare q. 4. p.9. Ordines minores iis Monachis conferre an alii potuerint Abbates. d 2. q 5. ibid. Ordines ſacros an hodie poſſint Abbates ſuis Monachis conferre q.6. p.10. Ordines conferre Regularibus non ſibi ſubditis, vel etiam ſæcularibus, an poſſint Abbates q.7. p 11. Ordines ſi conferret Abbas ſæcularibus ſibi, vel aliis Ordinariis ſubjectis, vel Regularibus ſibi non ſubditis, an hujuſmodi ordinatio valeret, vel taliter ordinati indigerent nova ordinatione. q 8. p.13. Ordinans conferendo aliis, quàm Regularibus ſibi ſubditis, quam pœnam incurrat Abbas. q 9 p.ead. Ordines Novitiis conferre an poſſit Abbas electus, & confirmatus in Epiſcopum ante conſecrationem, ſubditis illius Epiſcopatus. q. 11. p. 15. Ordines an poſſit validè conferre exiſtens in peccato mortali. q. 12. p.ead. Ordines ad minores ab Abbate quod tempus, & quis locus requirantur. q. 13. p.16. Ordines minores an in alterius Abbatis Eccleſia conferre poſſit Abbas, ſi requiratur. q.14 p.21. Ordines ſacros ad ſuſcipiendum an Abbas poſſit Monachos ante legitimam ætatem ad Epiſcopos mittere. q 15 ibid. Ordines Minores an plures una eademque die an & eidem ab Abbate conferri poſſint q. 16. p.24. Ordines ſacros ad extra tempora ſuſcipiendos an Monachos mittere debeat Abbas. q.17. ibi. Ordines ſuſcepturi Monachi ad quem Epiſcopum mitti debeant. q. 18 p 24 Ordinans Monachis an Epiſcopus ab Abbate invitatus an conferre poſſit in ejus Eccleſia, abſque licentia Epiſcopi diœceſani. q 19. p.26.

Ordinandi Regulares an ab ordinante ſint examinandi. quæſ 20 pag.27.

Ordines ſuſcepturis quæ idoneitas ſcientiæ requiratur in Monachis ab Abbate, vel ab Epiſcopo ordinandis q. 21 p.27. Ordines quoad minores an Abbas diſpenſare poſſit cum ſuis Monachis ſuper interſtitiis; & quæ cauſa in hujuſmodi diſpenſatione requiratur. q.22 p 28. Ordines minores quando Abbates, ſtante aliquo impedimento, ſuis Monachis conferre nequeunt, ſed ad Epiſcopum ordinandos mittunt; an ad ipſos ſpectet in interſtitiis eum eis diſpenſare, an verò competat Epiſcopo ordinaturo q.23 p 28.

Ordinum majorum ſuper interſtitiis an poſſit Abbas cum Regularibus ſuis diſpenſare, & quæ cauſa ad hanc diſpenſationem requiratur d 2. q.2 ibid.

Ordines ad ſuſcipiendos, an ſpectet ad Abbatem ſuis Monachis literas dimiſſorias concedere. q.25 p 32. Ordines ad ſuſcipiendos, an poſſit Abbas Clericis ſæcularibus ſibi ſubditis literas dimiſſorias concedere q.26. p.33. Ordines ad ſuſcipiendos, an poſſit Abbas Novitiis literas dimiſſorias dare. d. 2. q. 27. p.33. Ordines ad ſuſcipiendos, an Abbas excommunicatus, vel ſuſpenſus declaratus poſſit ſuis Monachis literas dimiſſorias dare. q 28. p.34. Ordines ad ſuſcipiendos, an expirent literæ dimiſſoriæ per mortem, vel ceſſationem Abbatis, qui eas conceſſit. quæſ.29. pag. ead. Ordines ſub quo titulo accipere debeant, qui Abbati juriſdictione ſubditi ſunt. d.2 q 30. p ead. Ordines, ſeu ob Ordines ſimoniacè ſuſceptum ſuos ſubditos ab excommunicatione, & cenſuris contractis abſolvere an poſſint Abbates, & Prælati inferiores d.14. q.21. p.177. Ordines ob malè ſuſceptos à ſuſpenſione contracta abſolvere ſubditos an poſſint Abbates, & Prælati inferiores. diſp 14 q.11. p 177. Ordines ob malè ſuſceptos à ſuſpenſione contracta abſolvere ſubditos an poſſint Abbates & Prælati inferiores. d 5. q 7. p 190.

Ordinum à collatione ſuſpenſus, an cenſeatur etiam à Pontificalibus ſuſpenſus d ſp 15. q 7 p.192.

Ordinis ab aliis actibus, nempè conferendo Ordines, an ſuſpenſus ſit Abbas, qui eſt ſuſpenſus à celebrando. d.15. q.8 p ead.

Ordines conferre, ſacra ornamenta benedicere, vel conſecrationes aliquas facere tempore interdicti, an poſſint Abbates d. 6. q.5 p.199.

Ordo qualiter Monachus in Monaſterio religiosè, ac ſtudiosè converſari, ac Domino militare debeat, à S Benedicto editus d 14. q 5. p.37.

Ordines Militares particularibus Regulis addicti enumerantur. d.24. q.6. p.443. & ſeqq. Ordines militares alii particulari Reg. adſtricti recenſentur q 6. p.468

Ordinarii locorum an interdicere poſſint Abbates, & Monachos exemptos. d.16. q.2. p 194.

Ornamentorum ſacrorum benedictio an ab Abbate interdicti tempore fieri poſſit. d.16. q.5 p.199.

Ovis, lacte, caſeo, vel etiam carnibus veſci tempore jejunii, prætextu conſuetudinis an poſſint Abbas, & Monachi. d.12. q.9. p.123.

P*Arochis* contradicentibus, an Abbas, & Monachi, ab Epiſcopo approbati, poſſint ſecularium confeſſiones audire. d 6. q.15. p.77.

Parochorum abſque licentia an poſſint Abbas, & Monachi Extremæ Unctionis Sacramentum ſecularibus conferre. p.7. q 2 p 88. Parochorum licentia quæ ſit neceſſaria Abbatibus, vel aliis Regularibus Sacerdotibus, ut Matrimoniis contrahendis aſſiſtere valeant. d.8. q.2 p.91. Parochorum abſque licentia ſolemnizantes matrimonia Abbates, vel alii Sacerdotes Regulares, in quam pœnam incidant. d.8. q.3. ibid.

Parentibus carnalibus an plùs teneatur Religioſus, quàm Abbati, aut Præfecto Regulari. diſp 21 q.11. p.238.

Participare an poſſint ſubditi cum Abbate, vel Prælato excommunicato, & à convento d. 4. q 5. d. 72.

Patrinus eſſe an poſſit Abbas, vel alius Prælatus Regularis, & infantem in Baptiſmate ſuſcipere. d.4 q 2 p 41.

Paupertatis quoad votum ſolemne Abbatum, & aliorum Prælator. inferiorum, officium, atque poteſtas d.22. per tot. p 241. & ſeqq Paupertatis à voto an eximatur Abbas, vel alius Prælatus Regularis, ſive Monachus, eo quòd ad Epiſcopatum, vel aliam Dignit. Eccleſ. ſecularem aſſumptus ſit. d.22. q.17 p.276

Peccata Monachorum pœnitentiis injungendis taxare an poſſit Abbas Confeſſariis Conventualibus. d.6. q.5. p.65.

Peccatorum generalem confeſſionem pluries facere an expediat Religioſis. q.18. p.85.

Peccata

Peccata omnia, etiam aliàs iam confeſſa, an Abbas poſſit ſtatuere, ut ſui Monachi ſemel in anno ſibi confiteantur. q.19 p.85.
Peccatis venialibus etiamſi tantum ſint obnoxii, utrùm Abbas poſſit compellere ſuos Monachos, ut ſemel in anno ſe confiteantur. q.21 p.87.
Peculium ſuis Monachis concedere an Abbati permiſſum ſit. diſp.22. qu 5 p 245.
Peculium concedendi qualis juſta cauſa cenſeatur. quæſ.7. pag 249.
Pœnitentiæ tempore en Extr. Unct. adminiſtrare Abbat. licitum ſit. d.7 q.1 p.88.
Pœnitentiæ quoad Sacramentum Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum officium, & poteſtas. diſp.6. per tot. p.62. & ſeqq.
Pœnitentias graves ſuorum Monachorum injungendas tenere en Confeſſarii Conventualibus poſſit Abbas q.5. p.68. Pœnitentiæ tenere an poſſit Confeſſariis facultatem habentibus à caſibus reſervatis abſolvendi. d.4. q.9 p. 141.
à *Pontificalibus* ſuſpenſio, an cenſeatur etiam ab actibus juriſdictionis. d.15. q.6. p.191. An ab Ordinum collatione. quæſ.7. p.192.
Poteſtas Abbatum quotuplex. diſp.1 q 1 p e. Poteſtas Abbatum & aliorum Prælatorum inferiorum an ſit Ordinaria. q. 4 p. 3.
Præcipere actus internos ſuis ſubditis an poſſit Abbas, & an ſubditi teneantur illi ſic præcipienti obedire. diſp.20. qu 15 p 234.
Præcipienti Abbati quæ ſecundum eorum Regulam ſunt, an Monachi teneantur obedire. q.6. p.235.
Præcipere aliquid ſubditis an poſſit Abbas, quod ſit contra, ſupra, præter, aut infra Regulam q.7 p. 235. Præcipere aliquid Monachis cum eorum periculo vitæ, an poſſit Abbas. q.8 p.236. Præcipere ſuis ſubditis, quæ ſunt contra Deum, vel Eccleſiæ ordinationes, an poſſit Abbas. q 9. p 237. Præcipere an poſſit Abbas aliquid ſuis ſubditis, quod ſit contra Abbatis Generalis, vel alterius Superioris præceptum q 10. p 238.
Præcipienti potius Abbati, quam carnalibus parentibus obedire, an Religioſus teneatur q.11. ib. Præcipienti Abbati obedire an debeat Monachus in omni dubio, an res præcepta licita ſit, necne. q 12 ib. Præcipienti Abbati an teneatur Monachus obedire, quem ubi al. quod delictum accuſavit q 13. p. 240.
Prædicationis circa officium Abb. & Prælat. inferiorum poteſtas d. 1 per tot p.210
Prædicationes ſuis ſubditis facere an teneantur Abbat. aliique Prælati. q.1. p ead.
Prædic. per ſe, vel per alios facere an poſſit Abb. abſq. ulla Epiſc. licentia. q.2. p.213
Prædicatores Regulares ſcandala, errores, vel divinationes prædicantes, utrùm ab Epiſcopis, an verò à propriis Prælatis puniendi ſint. q 3. p 215. Prædicatores Regulares an poſſint abſque ſuorum Abbatum vel Prælatorum licentia prædicare. q 4. p 216.
Prælati Regulares an poſſint à cenſuris à ſe latis abſolvere, & quam formam in abſolutione abhujuſmodi & aliis cenſuris præſtare debeant d.14 q.6. p.172.
Prælatus Regul. ad Epiſcopatū, vel aliam dignitatem extra Religionem aſſumptus, ad quid teneatur circa Caſtitatis, vel Obed. vota. d.23. q 4 p 259. V. *Abbas.*
de *Privilegiis* exemptorum Declarationes aliquot Sacræ Congreg. Concilii ſuper Conſtitutione Gregorii XV. d.6. q 86 p 82.
Privilegiorum, circa Abbatibus ut ab irregularitatibus abſolvere poſſint conceſſorum, quomodo intelligenda ſunt d 87. q.2. p 203.
Profeſſo Religioſis, qui nondum ad jejunandi tempus pervenerunt, an jejunia ſuæ Regulæ & Religionis præcipere poſſit Abbas. d.12 q.4 p 110.
Propoſitatu vitium an incurrat Monachus, cui aliqua Eccleſia, cum agro, villa, vel horto, ab Abbate ſuo conceſſa eſt d.21. q.6. p.247.
Proprium habendi facultatem an poſſit Abbas ſuis Monachis concedere d.22. q 1. p 241. Proprium abſque Abbatis licentia retinere, Monachis an ab initio fuerit interdictum. d.22. q.2 p.242.

R*Ecitare* officium mentaliter in toto, aut magna ex parte an poſſit Abbas. Vide *Officium.*
Reditus annuus ſingulis Religioſis ad victum & veſtitum an ab Abbate & Conventu poſſint aſſignari. d.22 q 16 p 256.
Regulæ quæ ſunt ex præſcripto, an Monachi præcipienti Abbati parere teneantur d.21. q 6. p 235.
Regulam quod ſit contra, ſupra, præter, aut infra, an aliquid poſſit ſuis ſubditis Abbas præcipere d 21 q.7 p 235.
Regula S Baſilii d 24. q 3. p.295 & ſeqq. Regula S. Auguſt. Hippon Epiſcopi. q 4 p 397. & ſeqq. Regula S. Bened Abbat & occidentalium Mon. Patriarchæ q.5 p 368. & ſeqq. uſque ad 375. Regula S. Franc. q.6. p.428. & ſeqq.
Regulares prædicantes ſcandala, errores, vel divinationes, an ab Epiſcopis, vel propriis Prælatis puniendi ſint d.21 q.3. p.215. An poſſint abſque ſuorum Abbatum, vel Prælat. licentia prædicare q 4. p.216. Regulares qui legitimam Bull. Cruciatam acceperunt, an poſſint ejus virtute à caſibus reſervatis abſolvi d. 13. q 12 p.144. Regulares an poſſint cum Abbate ſuo excommunicato participare d.14. q.5 p.171. Regulares quomodo interdicta obſervare teneantur. d 6. q 3 p 195.
Regularis inſtituti neceſſitas. d.24. q 1 p. 259.
Religio an Superiores habere debeat poteſtatem habentes, ſicut aliæ Eccleſiæ ſeculares ſuos Prælatos. d. 1. q 2 p.1.
Religionem ingredi volentes, qui ab homine excommunicati exiſtunt, an Abbates, & Prælati Regulares poſſint abſolvere d.14 q.8. p.173.
Religioſi ad Confeſſiones in uno Epiſcopatu approbati an cenſeantur in omnibus approbati. d.6 q 14. p 77. Religioſi an abſque Abbatis ſui licentia poſſint ſecularium Confeſſiones audire d.6. q 85. p.78. Religioſi an Confeſſionem peccatorum generalem pluries facere teneantur d.6. q 88. p 85.
Religioſos Choro deſtinatos an poſſint ad laicalem ſtatum transferre Abbates & alii Regulares Prælati, ita ut laici Religioſi remaneant. d 10. q 13 p.110.
Religioſi an ad alia jejunia teneantur, quàm quæ ab Eccleſia fidelibus præcepta ſunt d.12. q 1 p 107.
Religioſus an Abb. potius quàm carn. parentib obedire teneatur. d.21. q.11. p.238
Reſervare ſibi caſus an poſſint Abbates & Prælati Regulares. d 13. q 1 p 117. Reſervare ſibi quos caſus poſſint Abbates d.13 q 2 p.128. Reſervare ſibi Abbas aliquem excommunicatum an poſſit abſolut. ejuſd. excommunicationis. q 4. p. 136. Reſervare ſibi caſum circa actus internos an poſſit Abbas d.13. q 4. p.137.
Reſervati caſus ab Abbate an ſint etiam pro Novitiis reſervati. d.13. q 5 p.147.
Reſervatorum caſuum abſolutio an ſit penes Abbatem. d.21 q.7. p.159.
Reſervatis pro caſibus an Abbas debeat alios Confeſſarios in ſuo Monaſterio deputare. d 13 q 8 p 140 Reſervatis à caſibus Abbas Confeſſariis facultatem abſolvendi tribuens, an illis pœnitentias taxare poſſit. d 13 q. 9 p 141.
Reſervato in caſu in uno Monaſterio Monachus irretitus, an progreſſus in aliud Monaſterium, poſſit ab illius Abbate abſolvi, & an valeat abſolutio, ſi abſque commiſſione eam obtineat d.13. q 10 p. 42.
Reſervatis à caſibus an Regulares, qui legitime Bullam Cruciatam acceperunt, poſſint ejus virtute abſolvi d 13. q 12 p 144. Reſervatis à caſibus Epiſcopis, vel Sedi Apoſtolicæ, an, & quando Abbates, & Prælati, ac Confeſſarii Regulares approbati poſſint abſolvere d.13 q.13 p 146.
Retinere proprium abſque Abbatis licentia, an Monachis ab initio, vel tractu temporis interdictum fuerit diſp 21 q 2 p.242

S*Acerdotibus* externis an concedere poſſit Abbas, ut in ſua Eccleſia fidelibus Euchariſtiam adminiſtrent. d.3 q.4 p.44.
Sacerdos, & Confeſſarius proprius ſuorum Monachorum an ſit Abbas. diſp.6. q 3. p.64.
Sacramenta tempore interdicti quænam poſſint adminiſtrari in Eccleſiis Abbatialibus, tam ſecularibus, quam Regularibus de Jure communi, quæ vero ex privilegio. diſp. 16. q 6. p 199.
Sacrificium Miſſæ, vide *Miſſa.*
Satisfactionum, & orationum ſuorum ſubditorum an Abbates, & alii Prælati Regulares poſſint alios participes facere diſp.9 q 3. p.93
Scandala prædicantes Regulares an ab Epiſcopis, vel Prælatis Regularibus puniendi. d.21. q.3. p.215.
Scientia idoneitas quæ requiritur in Monachis ordinandis. d.2. q.12 p.27.
Scribere literas, vel recipere an poſſint Religioſi abſque Abbatis licentia. d 21. q.11 p.252.
Secularium Confeſſiones an audire poſſint Abbates, & alii Regulares, vide *Confeſſio*, *Abbas.*
Senes, & infirmos Monachos an à Divini Officii recitatione eximi poſſit. d 10. q.11. p.121.
Sepulturam aliquibus dare in ſuis Eccleſiis tempore interdicti an poſſint Abbates de Jure communi, vel privilegio. d 16. q 7 p.200.
Seraphini Cardinalis dubium ſuper Ordinum collatione aliquibus Abbatibus conceſſa reſolutum d.2 q 7. p.12.
à *Simonia* ob ordinem ſuſceptum, ab excommunicatione, & cenſuris contractis abſolvere ſubditos an poſſint Abbates, & Prælati inferiores. d.14. q 13. p.177.
Stipendia in Miſſarum celebratione ab Abbatibus quæ obſervanda. d. 5. q 9. pag 50.
Subditi an cum Abbate, vel Prælato excommunicato participare poſſint, & è converſo. d 24. q 5 p 8.
Subditus an teneatur exequi voluntatem Abbatis utcumque ſibi notam. d. 28. q 4 p.233
Superiores in Religione poteſtatem habentes an neceſſarium ſit reperiri, ſicut alios Prælatos ſeculares reſpective in ſuis Eccleſiis. d.1. q.1. p 8.
Superior Religionis Prælatus an poſſit abſolvi ab excommunicatione & cenſura lata ab inferiori. d 14. q.7 p 172.
Suſpenſiones quoad ferendas, necnon ab eis abſolvendum, Abbatum, & Prælatorum inferiorum poteſtas. d 15. per tot p 180.
Suſpendere an poſſit Abbas. q. 1. p. 188. Suſpendere ſubditos ſibi laicos an Abbas poſſit. q 2 ibid Suſpendere Monaſteria, Communitates, & Collegia ſibi ſubjecta an poſſit Abbas. q.3. p 189.
Suſpenſione à contracta ob Ordines male ſuſceptos abſolvere an poſſint Abbates, & alii inferiores. q 4 ibid.
Suſpenſionibus de nonnullis, quæ contra Abbates, & Prælatos inferiores à jure latæ ſunt. q.5 p.191.
Suſpenſus an poſſit validè ordinare, & quid ſi in peccato mortali ordinet. d.2. q 12 p.15. Suſpenſus declaratus Abbas an dum ſuſpenſus conferre poſſit. d. 2. q 28. p.34. Suſpenſus Abbas à Pontificalibus, an etiam ab actibus juriſdictionis ſuſpenſus cenſeatur. d 15. q.6. p 191. Suſpenſus Abbas ab Ordinis collatione, an etiam ſit ſuſpenſus à Pontificalibus. q.7 p.192. Suſpenſus Abbas à celebrando an etiam ſuſpenſus ab aliis actibus Ordinis, nempe Ordines conferendi q 8. ibid

T*Empus* ad Ordinum collationem quod requiratur. d.2. q 15. p.16.
Tempora an extra ſtatuta Monachos ſuos Abbas mittere debeat, ut ad Ordines ſacros promoveantur. diſp.2. q 27. p.83.
Teſtamentum an condere poſſit Abbas. d 22. q 18. p 257.
Titulus quis requiratur iis, qui Abbatum juriſdictioni ſubditi Ordines ſuſcipere volunt. d.2. q.30. p 34.
Tonſuram, & Minores an in Eccleſia alterius Abbatis poſſit conferre Abbas, ſi ſanquiete d.2 q 14 p 12.

V*Itæ* cum periculo an Abbas poſſit ſuis Monachis aliquid præcipere. d 21. q 8. pag 236.
Voluntatem Abbatis utcumque ſibi notam an ſubditus teneatur exequi. d 28. q.4. pag 233
Vota ad irritanda, Abbatum & aliorum Prælatorum Regularium poteſtas. d. 18. per tot p.212. Vota ſua emiſſa irritare an poſſit Abbas q 1 ibid.
Votum Religionis emittere an poſſit Abbas ſecularis, curam animarum habens. q 2. p.212. Votum ſi emiſit Abbas, quod adimplere non poteſt ad quid teneatur q.3. ibid. Vota ſubditorum an Abbas irritare poſſit. q 4. ibid.
Vota ſubditorum an Abbas poſſit ſine cauſa, ac etiam ipſis invitis irritare. q.5. p 214. Vota ſubditorum ante Religionis ingreſſum emiſſa an poſſit Abbas irritare. q 6. p 215.
Votum ſubditi de tranſitu ad arctiorem Religionem an Abbas irritare poſſit. q.7. ibid.
Vota ſuorum Monachorum de ejus licentia emiſſa an Abbas irritare poſſit q. 8 p.216. Vota ſuorum Monachorum de licentia Generalis, vel alterius Superioris emiſſa, an Abbas poſſit irritare p.9. ibid Vota Novitiorum irritare poſſit Abbas. q.10. p 217. Vota Monachorum an poſſit irritare, qui Abb vicibus in Monaſterio fungitur. q. 11 p.217. Vota ſubditorum irritandi poteſtatem an Abbas alteri delegare poſſit. q.12 ibid. Vota ſuorum Monachorum S. Pontif. reſervata an Abbas irritare poſſit. q.13 ibid Vota, ſeu in votis ad diſpenſandum Abbatum, & Prælatorum inferiorum poteſtas. d. 19 per tot. p.219 & ſeqq. Vota, ſeu in votis ſimplicibus ſuorum ſubditorum an in Abbas ſit auctoritas diſpenſandi. q.1. p 219. Vota, ſeu in votis diſpenſare cum ſubditis ſuis diœceſis an poſſint Abbates habentes territorium cum juriſdictione Epiſcopali. q. 2 ib. Vota, ſeu in votis ſuorum Noviciorum an Abbas diſpenſare poſſit. q.3 p 220. Vota ſubditorum an Abbas ſine cauſa diſpenſare poſſit. q 4. ib. Vota, ſeu in votis Religioſorum ſibi ſubditorum, de ipſius, vel alterius Super. licentia emiſſis, an Abbas diſpenſare poſſit. q. 6. p 221. Vota, ſeu in votis ſecularium diſpenſare an poſſint Abb. & Præl. Regul. ac alii Epiſc. inferiores q.7. p 222. Vota, ſeu in votis Sum. Pontif. reſervatis, an Prælati, & Confeſſ. Regul. poſſint diſpenſare, ubi, & quando poſſunt in eis Epiſcopi diſpenſare q.8 p.223. Vota, ſeu in vota cum ſuis ſubditis an Abbas ius poſſint diſpenſare, quando prius eſt aditus Pontifex: & an idem integrum ſit Religioſis cum ſecularibus virtute ſuorum privileg. q.9. p 227. Vota ad commutanda Abbat. & Prælat. inferiorum poteſtas. d. 20. per tot. p.227. & ſeqq. Vota ſubditorum commutare an poſſint Abbates, & Prælati inferiores. q.1. ib. Vota ſecularium an Præl. vel Confeſſ. Regul. poſſint commutare q.2 ib. Vota ſuorum ſubditorum in æqualia commutare, ſive in melius, ſive in minus an poſſint Abbates. d. 10. q 3 p 230.
Votum quoad ſolemne Obedientiæ, Abbatum, & alior. Prælat. poteſtas. d.21. per tot p.231. & ſeqq. Votum quoad ſolemne Paupertatis, Abbatis, & aliorum Prælatorum inferiorum officium, & poteſtas. d 22 per tot. p 241 & ſeqq.
Votum paupertatis an ceſſaverit Abbas, aut alius Prælatus Regularis, vel Monachus ad Epiſcopalem, vel aliam dignitatem Eccleſiaſticam ſecularem aſſumptus. q. 7. p 256
Votum quoad ſolemne Caſtitatis, Abb & aliorum Præl. inferiorum poteſtas. d 23 per tot. p.257. & ſeqq. Votum ſuper Caſtitatis an Abbas, & alii Prælati habeant auctoritatem diſpenſandi. d.23. q.2. p.258. Votum Caſtit. ſi per Matrim. Mon. violavit, an ad Abb vel al. Præl. pertineat illi imponere pœnam q 3 p.258.
Uxorem an poſſit Abbas. diſp.18. q.8. p.212.

13,1,M,2

DE JURE ABBATUM, ET PRÆLATORUM, *TAM REGULARIUM, QUAM SECULARIUM, EPISCOPIS INFERIORUM,*

Tomus Secundus.

DISPUTATIO PRIMA.

De juriſdictione Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum in communi.

Quæſ. I. *Vtrum neceſſarium ſit in Religione reperiri Abbates, alioſque Superiores aliquam poteſtatem habentes, ſicut & alios Prælatos ſeculares reſpectivè in ſuis Eccleſiis.*
II. *Quotuplex ſit poteſtas Abbatum, & aliorum Prælatorum Epiſcopis inferiorum.*
III. *Vtrùm hæc juriſdictio in Abbatibus, & aliis Prælatis inferioribus ſit de jure divino.*
IV. *Vtrùm Abbatum, & aliorum inferiorum Prælatorum poteſtas ſit ordinaria.*
V. *Vtrùm omnia, quæ poſſunt Epiſcopi in ſuos ſubditos, poſſint etiam Abbates, & Prælati inferiores in ſuos.*

QUÆSITUM PRIMUM.

Vtrùm neceſſarium ſit in Religione reperiri Abbates, alioſque Superiores aliquam poteſtatem habentes, ſicut & alios Prælatos ſeculares reſpectivè in ſuis Eccleſiis.

SUMMARIUM.

1 *Communitatem humanam ſine aliquo gubernatore conſiſtere poſſe, impoſſibile eſt.*
2 *Religionis ſtatus eſt diſciplina, & exercitium tendendi in perfectionem.*
3 *Abbates, & Superiores aliquam poteſtatem habentes, neceſſarium eſt in Religione adeſſe, ſicut & Prælatos ſeculares reſpectivè in ſuis Eccleſiis, & n. 4.*

1 Certum ſanè eſt in ſtatu Religioſæ Communitatis neceſſarium eſſe aliquem, qui cæteris præſit: impoſſibile enim eſt, humanam Communitatem ſine aliquo gubernatore conſiſtere poſſe; nam ut dicitur Proverbior. 11. *Ubi non eſt gubernator, ibi populus corruit.* Quòd ſi de qualibet Communitate hoc verum eſt, multò magis verificabitur de Religioſa, in qua ſummus ordo ad perfectionis profectum eſt neceſſarius; ſtatus namque Religionis quædam diſciplina eſt, vel exercitium tendendi in
2. perfectionem: quicunque autem inſtruuntur, vel exercitantur, duce aliquo, ſive directore, præceptoréque indigent, cujus arbitrio, vel etiam imperio ad finem intentum perveniant. Nemo etenim ad judicandum de his, quæ ſibi ad perfectionem, & ad eligendum inter illa expediunt, ſufficientem ſe exiſtimare debet. Quod D. Baſilius *in conſt. Monaſt. cap. 23. circa finem* oſtendit dicens: *Illud firmiſſimum tenendum eſt, rem eſſe difficillimam, ſeipſum cognoſcere, & curare, propterea quòd naturaliter ſeipſum quiſquis amat, & quilibet, quia naturaliter in ſe propenſus eſt, in veritatis judicio fallitur. An verò ab alio curari, cognoſciq; facile eſt; cum ei, qui alios regit ad veritatem diſcernendam nequaquam ob-*
ſtet ſui ipſius amor. Igitur neceſſarium eſt, ut Reli- 3
gioſi in his, quæ ad Religioſam vitam ſpectant, alicujus inſtructioni, & imperio ſubdantur, qui omnes eorum actus moderetur, & regat, & cui ab ipſis obedientia præſtetur. Unde D. Hieron. *in Regul. Monach. cap. de obed.* ſic ait: *Neque ipſe te doceas, nulla ars abſque Magiſtro diſcitur, etiam muta animalia, & ferarum greges ductores ſequuntur ſuos. In apibus Principes ſunt; grues quoq; unum ſequuntur: Imperator unus: Judex unus Provinciæ. Roma, ut condita eſt, duos fratres ſimul Reges habere non potuit, & fratricidio dedicatur. In Rebecca utero Jacob & Eſau bella geſſerunt. Singuli Eccleſiarum Epiſcopi, ſinguli Archipresbyteri; & omnis ordo Eccleſiaſticus ſuis Rectoribus nititur. In navi unus gubernator; in domo unus dominus; in quovis grandi exercitu unius ſignum expectatur; & plura replicando legenti faſtidium afferam, per hæc omnia ad illa tendit oratio, ut doceam, te non tuo arbitrio relinquendum, ſed vivere debere in Monaſterio ſub unius diſciplina patris.* Cognito ergo, quòd in Religioſa Communitate neceſſarium eſt unum caput, & unus ſuperior, qui cæteris ſit in benè vivendo dux, eóſque in viam perfectionis

Google

verbo & exemplo dirigat, videndum eſt, quæ, & quotuplex poteſtas in eo reperiatur.

4 Et quod dictum eſt de jurisdictione Religionis, idem fatendum eſt de jurisdictione Eccleſiaſtica reſpectivè ad quemlibet Prælatum, etiam ſecularem, qui pari modo in Eccleſia ſua, & erga ſuos ſubditos debet eſſe in benè vivendo dux, caput, & diſciplina, eosque in perfectionis viam virtute ejusdem jurisdictionis, ſed multò magis verbo, & exemplo dirigere.

QUÆSITUM II.
Quotuplex ſit poteſtas Abbatum.

SUMMARIUM.

1 *Poteſtas alia dominativa, alia jurisdictionis, & quanam ſint?*
2 *Poteſtatem duplicem habent Abbates, & Prælati Regulares exempti, dominativam, ſcilicet, & jurisdictionis.*
3 *Poteſtas Eccleſia alia Ordinis, alia jurisdictionis.*
4 *Poteſtas jurisdictionis qua ſit, oſtenditur.*
5 *Poteſtas Ordinis qua ſit, oſtenditur.*
6 *Poteſtas Ordinis, & dignitatis Epiſcopalis de jure communi non competit alicui, qui non ſit Epiſcopus, ſed ex ſpeciali privilegio Sedis Apoſtolica competit Abbatibus, & Prælatis inferioribus in aliquibus.*

1 NOtandum eſt, duplicem eſſe poteſtatem, alteram dominativam, ſed œconomicam, alteram politicam, ſeu jurisdictionis. Per poteſtatem jurisdictionis in præſenti intelligimus, poteſtatem ſpiritualem, ad claves Eccleſiæ pertinentem, & conſequenter à Chriſto Domino traditam, vel derivatam, medio Summo Pontifice ejus Vicario, vel aliis Epiſcopis. Per poteſtatem dominativam intelligitur jus acquiſitum Religioni, atque ejus Prælatis ad imperandum Religioſis, eorumq; operibus utendum, prout conveniens judicaverint: quæ poteſtas, ſi in Religione reperitur, non pertinet ad claves, neque à Chriſto derivatur per ſpecialem donationem Eccleſiæ factam; ſed manavit radicaliter à voluntate eorum, qui talem Regulam profeſſi ſunt, & tradiderunt ſe Religioni, cum promiſſione, & obligatione obediendi ſecundùm illam.

2 His notatis, dicendum eſt, in Abbate Regulari duplicem hanc poteſtatem reperiri, dominativam ſcilicet, & jurisdictionis. De poteſtate dominativa patet ex his, quæ dicta ſunt in antecedenti quæſito; eo ipſo enim quòd quis in aliqua Religione profeſſionem emittit per obedientiæ votum, abnegat ſeipſum, tradendo ſe ejus ſuperiori, & totam ſuam voluntatem in illum transferendo: homo enim non ſe privat dominio in ſeipſum, niſi quatenus illud in alium transfert: ergo per hanc abdicationem, ſeu abnegationem, ſeu ablationem propriæ voluntatis, & translationem dominii proprii in ſeipſum in Abbates, & Prælatos Religionis oritur in eis poteſtas dominativa ſingulorum Religioſorum ita ſe tradentium, quæ eſt diſtincta à poteſtate jurisdictionis, atque ab ea ſeparabilis, ut probat Suar. *de Relig. tom. 3. lib. 2. c. 18. n. 6. & ſeq.* de poteſtate jurisdictionis, probatur.

Suppoſito enim, quòd Religiones exemptæ ſint, tota jurisdictio, quam Epiſcopi in ipſos Religioſos habebant, & habent in Clericos ſeculares ſibi ſubditos, translata eſt in Abbates, & Prælatos Regulares. Quod ſequitur neceſſariò ad ipſam exemptionem; eo ipſo enim quòd Religio ab Epiſcoporum jurisdictione eximitur, remanet immediatè ſubjecta, ſolius Summi Pontificis jurisdictioni; at non poterat convenienter immediatè regi per Summum Pontificem, aut per ejus Commiſſarios, vel delegatos; in omni Congregatione neceſſarii ſunt ordinarii Paſtores, quibus illius cura ex vi ſui muneris incumbat. Si igitur vigore exemptionis hujusmodi proxima cura Epiſcopi non competit, neceſſarium eſt, ut propriis uniuscujusque Religionis Prælatis incumbat.

Unde inferunt communiter Doctores, Abbatem, & Prælatum etiam Conventualem ſingularum Religionum exemptarum, eſſe verè, ac propriè Prælatos; ut per gloſſ. *in Clem. 1. verb. Prælat. de elect.* ubi Card. & alii, & à nobis ſatis probatum eſt *in primo tomo, diſp. 1. quæſ. 3.* Prælatus autem verè, & propriè ille dicitur, qui habet jurisdictionem ſpiritualem, & Ordinariam fori contentioſi, ut docet Panormit. *in cap. cùm Eccleſiarum, de offic. Ordin.* & ſumitur ex *cap. 2.* juncta gloſſ. *ult. de Judic.* ubi etiam Decius, Panorm. & alii. Si ergo Abbates, & Superiores Religionum exemptarum veri, & proprii Prælati ſunt, utique habent jurisdictionem ſpiritualem ordinariam fori contentioſi; videatur Suar.
de Relig. tom. 4. tractatu 8. lib. 2. cap. 1. num. 6. Rur- 3
ſus poteſtas Eccleſiaſtica dividitur in poteſtatem jurisdictionis, & in poteſtatem Ordinis.

Poteſtas jurisdictionis dividitur in illam, quæ dici- 4
tur ſimplicis jurisdictionis, ad quam ſpectat judicare, excommunicare, ſuſpendere, interdicere, corrigere, beneficia conferre, inſtituere, unire, & his ſimilia: & in illam, quæ pertinet ad dignitatem Epiſcopalem, cujus meminit text. *in cap. accedentibus, de exceſſ. Prælat.* ſcilicet cognoſcere de cauſis matrimonialibus, publicas pœnitentias injungere, & indulgentias concedere, de quibus omnibus ſuo loco ſpecialiter tractabimus.

Poteſtas Ordinis vocatur illa, quæ eſt ad quoscumq; 5
actus ſanctificandi, conſecrandi, aut ſolenniter benedicendi rem aliquam, aut perſonam, & conſiſtit in Chriſmatis, & Olei infirmorum confectione, Confirmatione, Ordinum collatione, & Eccleſiarum, Altarium, vaſorum divino cultui dicatorum, campanarum, & Virginum conſecratione; Abbatum, Abbatiſſarum, veſtium, aliorumq; Eccleſiaſticorum ornamentorum benedictione; Eccleſiarum, ac cœmeteriorum pollutorum reconciliatione, *cap. quamvis 68. diſt.* gloſſ. *in cap. tranſmiſſa, de elect.* gloſſ. *penult. in cap. aqua,* & ibi Panorm. *num. 8. de conſecrat. Eccleſ. vel Altar.* gloſſ. *1. in cap. quia periculoſum, de ſentent. excommun. in 6.* Panormit. *in cap. quanto, de conſuet.*

Porrò poteſtas Ordinis, & dignitatis Epiſcopalis de 6
jure communi non competunt alicui inferiori Prælato, qui Epiſcopus non ſit, ut *d. cap. quanto, de conſuet. & d. cap. aqua, de conſecrat. Eccleſ. vel Altar. de exceſſ. Prælat. cap. accedentibus.* Verùm ex ſpecialibus Sedis Apoſtolicæ privilegiis nonnulla eorum Abbatibus convenire paſſim *infrà* in hoc libro, Deo dante, oſtendemus.

QUÆSITUM III.
Utrùm hæc jurisdictio in Abbatibus, & Prælatis ſit de jure divino.

SUMMARIUM.

1 *Suarezii opinio negativa refertur.*
2 *Jurisdictionem Abbatibus, & Prælatis Regularibus competere de jure divino probatur multis rationibus.*
3 *Reſpondetur ad objecta.*
4 *Jurisdictio erga Monachos fuit à Chriſto Apoſtolis tradita ſub eadem ratione, ut ligarent, & ſolverent eos, qui in primitiva Eccleſia Religionem colebant.*
5 *Apoſtoli vitam Religioſam ſectati ſunt, & Religioſos inſtituerunt,* & num. 6.

PAter Franciſcus Suarez *tom. 4. de Relig. tract. 8. lib.* 1
2. c. 1. n. 7. nititur probare negativam partem pluribus rationibus, quarum aliquæ hic afferentur. Prima: quod ab Eccleſia non ſemper fuit obſervatum, non eſt de jure divino: ſed non fuit ſemper in Eccleſia obſervatum, Abbates hac jurisdictione potiri, non enim ſemper illam habuerunt; ergo non eſt de jure divino. Minor probatur exemplo SS. Antonii, Hilarionis, Pachomii, & Benedicti, qui talem jurisdictionem non habuerunt; quia non erant Clerici. Secundò, talis modus Prælationis, ſcilicet Abbatis, vel cujuscunque Prælati

Digitized by Google

lati Regularis, immediatè eſt inſtitutus ab Eccleſia, & non à Chriſto Domino; nec talis inſtitutio fuit ex aliquo præcepto divino, ſed ex prudenti Summorum Pontificum arbitrio: ergo, &c.

2 At Medina *lib. de indulg. c. 24.* aſſerit Abbates, Prælatosq; Regulares jurisdictionem hanc habere jure divino: quod dicit graviſſimos Authores affirmaſſe.

Quam ſententiam ſecuti ſunt poſtmodum Eman. Rodriq. *tom. 1. quæſt. Reg. qu. 17. art. 2.* & Miran. *in man. Prælatorum, tom. 1. quæſt. 13. art. 4.* & Franc. Coriol. *in tract. de caſib. reſerv. part. 1. ſect. 1. art. 3.* qui refert Sotum, & Bannes, & ipſum Suarium fuiſſe hujus opinionis, cui ut magis communi, & à pluribus amplexæ mihi etiam ſubſcribere libuit. Ac ideò aſſerendum videtur Abbatibus jurisdictionem de jure divino competere. Probatur hæc concluſio; quia Prælati Eccleſiæ illam habent jurisdictionem, de qua Matth. 18. *Dic Eccleſiæ, ſi Eccleſiam non audierit, ſit tibi Ethnicus, & publicanus:* ubi nomine Eccleſiæ, Prælati intelliguntur: ut inter alios interpretatus eſt S. Joan. Chryſoſtomus; ſed Abbates, & ſuperiores Religioſorum verè & propriè Prælati ſunt; ergo habent jurisdictionem ex jure divino.

Secundò: Epiſcopi habent jurisdictionem ex jure divino, ex multorum ſententia; ſed Abbates quoad jurisdictionem ſunt ſimiles Epiſcopis, *cap. Abbates, de privil. in 6.* & gloſſ. *in clem. unic. de reb. Eccleſ. non alien. verb. propriè.* Et nos *inferiùs* probabimus; ergo deducto argumento à ſimili, Abbates etiam habebunt jurisdictionem ex jure divino, ſicut Epiſcopi. Epiſcopos habere jurisdictionem de jure divino, præter alios defendit Vict. *de poteſt. Eccleſ. q. 2. n. 28.* Sot. *lib. 10. de juſt. & jure q. 1. art. 4.* Alfonſ. de Caſtr. *lib. 2. de juſta hæreſ. punit. cap. 24. & alii.*

Præterea quando Chriſtus Matth. 18. inquit: *Quæcunque ſolveritis ſuper terram, &c.* non ſolùm locutus eſt cum Apoſtolis, verum etiam cum omnibus Prælatis, ut ait Roffen. *in art. 9. contra Lutherum*; tradens illis jurisdictionem in foro interiori, & exteriori, ut placet Soto *in 4. diſt. 22 quæſt. 1. art. 1. & 2.*

Cùm igitur Abbates ſint verè, & propriè Prælati; illis etiam intelligitur tradita jurisdictio à Chriſto Do-
3 mino, & ſic eam habent de jure divino.

Reſpondeo itaque ad primum argumentum; & admiſſa majori etſi in Antonio, Pachomio, & Benedicto, cæterisque primis illis Abbatibus, qui Clerici non fuerunt, hujusmodi jurisdictio non extiterit, ſed in Epi-
4 ſcopis, vel Presbyteris: tamen hæc eadem jurisdictio erga Monachos fuit à Chriſto Apoſtolis tradita ſub eadem ratione, ut ligarent, & ſolverent omnes fideles, qui in primitiva Eccleſia Religioſam vitam colebant: nam Apoſtoli Regularem vitam ſectati ſunt, ac Religioſos inſtituerunt, ut diximus *in 1. tom. diſp. 2.* & dicemus *in hoc 2. tomo in diſp. 24.* Certum autem eſt, illos habuiſſe jurisdictionem ſibi à Chriſto collatam, quæ poſtmodum, etſi quoad ſeculares in Epiſcopos trans-
5 lata ſit; tamen primò, & principaliter fuit tributa à Chriſto domino eisdem Apoſtolis, qui fuerunt verè Religioſorum Prælati, ex dictis. Itaque licet primi illi Abbates hanc jurisdictionem actu non habuerint, ta-
6 men habuerunt eam habitu.

Ad ſecundum breviter reſpondeo. Præmiſſo, quòd Sancti Apoſtoli fuerint Monachorum inſtitutores, & legislatores, ut dictum eſt *eadem diſp. 2.* ſequitur quòd Prælatio Regularis non ab Eccleſia immediatè, ſed à Chriſto Domino inſtituta fuit.

QUÆSITUM IV.

Utrùm Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum poteſtas, & jurisdictio ſit Ordinaria.

SUMMARIUM.

1 *Jurisdictio Ordinaria reperitur in Abbatibus, & aliis inferioribus Prælatis, ſicut in Epiſcopis.*

2 *Prælati habentes jurisdictionẽ Epiſcopalem in ſua Diœceſi, in jurisdictione non diſtinguuntur ab Epiſcopis.*

3 *Prælati habentes jurisdictionem in ſua Diœceſi Ordinariam, poſſunt illam aliis delegare.*

4 *Priores clauſtrales, qui in Monaſterio poſt Abbatem ſunt primi, an habeant jurisdictionem Ordinariam, vel delegatam.*

5 *Prioribus clauſtralibus mortuo, vel remoto ab officio Abbate, aut eo abſente, competit tota Monaſterii jurisdictio.*

6 *Conſuetudo multùm confert ad tollendam, & conferendam jurisdictionem.*

EX his quæ hactenus reſoluta ſunt in ſuperioribus 1
hujus diſputationis quæſitis, ſatis conſtat, quid in præſenti ſit reſolvendum. Si enim talis jurisdictio de jure divino omnibus Eccleſiæ Prælatis modo ſupradicto conceſſa eſt, profectò concludendum erit, jurisdictionem hanc eſſe Ordinariam eo modo, quo eſt in Epiſcopis reſpectu ſuorum ſubditorum; & hoc poteſt ſic probari, quia poteſtas competens alicui ex commiſſione perpetua non temporali, dicitur Ordinaria, ut colligitur ex Bart. *in l. 1. §. ſi plures, ff. de exercit. act.* & Panorm. *cap. quoniam, de off. deleg. §. certum, num. 1.* ſed Abbatis poteſtas ex perpetua commiſſione illi datur, ut de ſe patet, niſi à Summo Pontifice auferatur,
ergo eſt Ordinaria. Confirmatur, quia Abbates, & 2
Prælati habentes jurisdictionem quaſi Epiſcopalem in ſua Diœceſi, in jurisdictione non diſtinguuntur ab Epiſcopis, ſicut & Prælati locales, qui domui alicui præſunt, eadem jurisdictione quaſi Epiſcopali fruuntur in ſuos ſubditos, ut probant Sanc. *de matr. lib. 2. d. 3. n. 8.* Nav. *lib. 1. conſ. in 2. edit. tit. de tempor. Ordin. conſil. 36.* ſed Epiſcopi habent jurisdictionem Ordinariam ex communi Doctorum ſententia; ergo & Abbates; aliàs ſimilitudo in jurisdictione non curreret, ſed claudicaret.

Probatur ſecundò, Jurisdictio quæ convenit alicui per electionem Collegii, vel Univerſitatis ad officium, eſt Ordinaria, gloſſ. *in cap. cùm Eccleſiarum, de offic. Ordin. verb. Eccleſiaſtica,* & Panorm. *in cap. ſuſpicionis, de offic. deleg. n. 9.* Sylveſt. *verb. Prælatus*; quod etiam obligatur *ex cap. 1. de elect.* ſed Abbates, & Prælati, ut dictum eſt *in diſp. de elect.* ab Univerſitate, vel Collegio ad munus Abbatiale eliguntur; ergo eorum jurisdictio erit Ordinaria. Probatur tertiò, Jurisdictio quæ convenit ratione officii, vel dignitatis, vel conſuetudinis, eſt Ordinaria, ex Innoc. & Panorm. *in cap. 2. & 3. de offic. Ordin.* & manifeſtè habetur *in l. 1. ff. de offic. ejus, cui mand. eſt jurisd.* ſed Abbatibus, & Prælatis prædictis competit jurisdictio ratione officii, & dignitatis, & etiam immemorabilis conſuetudinis; ergo, &c. Minor probatur; nam habens Paſtorale officium Eccleſiæ approbatione inſtitutum, debet etiam habere ratione illius jurisdictionem, ſine qua tale officium vix poteſt intelligi, & executioni mandari; ſed Regulares Prælati hujusmodi officium habent, ut in 1. *tom.* ſatis oſtenſum eſt, ergo, &c. Quòd verò habeant hanc jurisdictionem ratione dignitatis, & conſuetudinis, probat Navar. *in com. 2. de Reg. num. 63. & com. 3. num. 40.* Inſuper poteſt eadem jurisdictio in virtute privilegiorum oſtendi: Infinita enim (ut ita dicam) privilegia Sedis Apoſtolicæ concedunt Abbatibus, aliisque Prælatis, maximè Regularibus, jurisdictionem, eamque Abbatibus tam quoad Monachos, quàm res ſpirituales, & temporales, competere decernunt; ſed jurisdictio ex privilegio competens non perſonæ, ſed dignitati, & officio, eſt Ordinaria, & omnia jura poteſtatis Ordinariæ habet, ex Bart. *l. ambitioſa, num. 34. ff. de decret. ab Ordin. fac.* Joan. Andr. & Specular. *tit. de legat. §. ultimo, ad finem,* Sylveſt. *verb. delegatus, q. 4 dic. 1.* Bald. *cap. fin. n. unic. de offic. Or-*

din. & ibid Imol. *ad finem.* Covar. 3. *variar. cap.* 20. *n.* 6. *in initio*, Henriq. *lib.* 13. *de excommunicat. c.* 24. *n.* 2. ergo Abbates habent poteſtatem Ordinariam.

3 Hanc autem poteſtatem Ordinariam poſſe delegari communiter fatentur Doctores, præſertim Felin. *cap. fin. n.* 8. *de offic. deleg.* Jaſon. *l. à Judice, C. de Judic. num.* 2 Sylveſt. *verbo, delegatus, q.* 8. *d.* 1 Angel. *verbo, excommunicatio,* 5. *caſu* 1. *n.* 39. Covar. *loc. cit.* Navar. *in ſum. cap.* 27. Cordub. *q.* 8. *de indulg.* Henriq. *lib.* 6. *de pœnit. cap.* 6. *n.* 3. Ludovic. Lopez *part.* 1. *inſtruct. cap.* 284. quod habetur in gloſſ. *cap. final. verb. caſibus, de offic. Ordin.* & ibid Joan. Andr. *n.* 3. Bald. *n. unico*, Panorm. *n.* 3. Imol. *ad finem*, & conſtat per ea, quæ dicuntur *in c. fin. de offic. Ordin.*

Dices Abbates ſaltem locales, qui Generali Abbati, vel Provinciali ſubduntur, non habebunt hanc juriſdictionem Ordinariam, ſed ſubordinatam, & delegatam; nam non eſt eadem ratio juriſdictionis Abbatum, qui Generali ſubduntur, cum Abbatibus, qui jam in Monaſterio erant ſupremi; ideò ea jura antiqua, quæ illis Abbatibus Ordinariam, totamque juriſdictionem tam ſpiritualem, quàm temporalem tribuebant, non verificantur de Abbatibus, & Prælatis Regularibus, qui non ſunt ſupremi, ſed aliis majoribus Prælatis ſubditi.

Reſpondeo, Subjectionem, quam habent noſtri Abbates, & Prælati Regulares cum Generalibus, vel Provincialibus, non tollere juriſdictionem Ordinariam ab illis, nec arguere delegatam in eiſdem; immò argumentum retorquetur; nam etiam Abbates antiqui temporis, antequam eximerentur, erant ſubditi Epiſcopo, & tamen illorum juriſdictio erat Ordinaria, non eſt igitur cur fiat delegabilis ex eo, quòd Generali Abbati ſubduntur.

4 Hîc autem obiter oritur difficultas, an etiam qui in Monaſterio vicem gerunt Prælatorum Regularium, qui in Religionibus Monachalibus, Priores clauſtrales, ſeu Præpoſiti, utplurimùm nuncupantur, & ſunt primi poſt Abbatem in Monaſterio, jux. *c. cùm ad Monaſterium, §. prior, de ſtat. Monach.* juriſdictionem Ordinariam habeant? In qua re dicendum eſt, hujuſmodi Priores clauſtrales, dum Prælatus in Monaſterio adeſt, nihil quidem poſſe, quoad ea, quæ ad poteſtatem juriſdictionis pertinent, niſi quantum illis ab eodem Prælato committitur; proprium enim eorum munus eſt, curare, ut Regularis obſervantia in Conventu habeatur; Fratrum confeſſiones audire; Monaſterii officinas horis competentibus viſitare, Fratrum exceſſus corrigere: niſi tamen graves extiterint, ita ut Abbati reſerventur, & his ſimilia, circa quæ dici poteſt eorum munus ordinarium eſſe. Circa reliqua autem, quæ ad forum contentioſum ſpectant, præſente Abbate, nihil

5 poſſunt. Quando autem Monaſterium Prælatum conventualem non habet, putà quia vita functus eſt, vel ſuum munus abſolvit, vel ab eo amotus fuit, aut aliàs à Monaſterio abeſt, tunc Prioribus clauſtralibus hujuſmodi comparatur tota authoritas, & juriſdictio, qua Abbates præſentes potirentur, niſi aliud per particulare jus Religionis, puta per ejus conſtitutiones, aut Superioris præceptum habeatur: ita enim communiter in omnibus ferè Religionibus obſervatur; ut de Congregatione Caſinen. patet *ex cap.* 65. *conſt.* & teſtatur Victorinus Manſus ejus alumnus *in tract. de mod. procedend. in cauſ. Regular. cap.* 2. *ſub num.* 4. & de mea Congregatione Vallumbroſana certum mihi eſt.

6 Conſuetudo autem plurimum poteſt ad tribuendam & tollendam juriſdictionem, ut docet Specular. *in tit. de offic. Ordin. §. conſtituit*, per tex. *in cap. duo, ex eod. tit.* Igitur abſente, mortuo, vel amoto Abbate, ſive Prælato Conventuali, Prior clauſtralis, ſeu Vicarius cenſebitur ordinarius Judex, & Prælatus Monachorum illius Conventus, ac Ordinarius juriſdictionem ex vi ſui muneris in tali caſu obtinens; quod affirmant Sylveſt. *verb. Prælatus, num.* 2. Joan. Trull. *de canonic. Regular. lib.* 2. *cap.* 17. *in fine*, Victorin. Manſ. *loco cit.* quod præcipuè verum eſt, quando idem Prior non ab Abbate tantùm, ſed vel ab eo ſimul cum Conventu, vel à Capitulo Generali, (ut in noſtra Congregatione) creatur.

QUÆSITUM V.

Utrum omnia, quæ poſſunt Epiſcopi in ſuos ſubditos, poſſint etiam Abbates, & Prælati Epiſcopo inferiores in ſuos.

SUMMARIUM.

1 *Monaſteria, & Monachorum diſciplina ad eum olim pertinebant Epiſcopum, in cujus territorio erant conſtituta.*

2 *Abbas exemptus poteſt in ſuos ſubditos quidquid poteſt Epiſcopus in ſuos, circa ea, quæ ſunt juriſdictionis.*

3 *Eccleſiæ quando cenſeantur Abbatibus pleno jure ſubjectæ.*

4 *Juriſdictio Prælatorum Epiſcopo inferiorum non ſimpliciter, ſed quaſi Epiſcopalis dicenda eſt.*

5 *Prælati Epiſcopo inferiores alii habent juriſdictionem in proprio territorio, & Diœceſani dicuntur. Alii habent juriſdictionem in loco exempto ſolùm, & dicuntur eſſe in Diœceſi alterius, ut* num. 6.

7 *Prælati habentes territorium, & Diœceſim, poſſunt omnia, quæ poſſunt Epiſcopi circa ea, quæ ſunt juriſdictionis, niſi aliquo ſpeciali jure prohibeantur.*

8 *Prælati exempti propriam Diœceſim non habentes, quando poſſint in ſuos ſubditos quidquid poſſunt Epiſcopi in ſuos.*

9 *Reſpondetur ad argumenta.*

10 *Epiſcopus in ſuis Eccleſiis habet canonicam obedientiam, ſubjectionem, & correctionem, & alia hujuſmodi ad juriſdictionem ſpectantia.*

11 *Abbates, & Prælati in Eccleſiis ſibi pleno jure ſubjectis habent obedientiam, ſubjectionem, correctionem, reformationem, & alia ad juriſdictionem ſpectantia.*

Videtur primò dicendum, quòd non: habetur enim ex Concilio Arelatenſ. *Monaſteria, & Monachorum diſciplina ad eum pertinent Epiſcopum, in cujus territorio ſunt conſtituta.* Et refertur *in can. Monaſteria* 18. *q.* 2. ergo cùm Monaſteria, & Monachi quoad omnia ſubdantur juribus Epiſcoporum, nullum jus Abbati competere poteſt, quod ad ipſum pertineat de jure communi, vel de jure privilegiorum. 1

Secundò præterea idem Concilium ſtatuit; quòd Abbates pro humiliatione Religionis in Epiſcoporum poteſtate conſiſtant, & ſi quidem extra Regulam fecerint, ab Epiſcopis corrigantur, ut habetur *in can. Abbates* 18. *q.* 2. ergo ſi ſunt ſub poteſtate Epiſcopi, potiùs dici deberent Epiſcoporum ſubditi, quàm Prælati Religionum; & potius Epiſcopis deberent obedientiam præſtare, quàm cum eis de juriſdictione diſceptare, juxta tex. *in can. in ſumma* 28. *q.* 1. & juxta tex. *in can. ſciendum* 8. *q.* 1.

Tertiò præterea mandat Paſchalis Papa, quòd Abbatibus qui neque ſub Epiſcopo, neque ſub Metropolitano, neque ſub Primate, neque ſub Parochia ſunt, nullus prorſus Epiſcoporum, Epiſcopalia quælibet adminiſtret. Cùm enim nullo Epiſcopo ſubeſſe omnino profiteantur, conſequens eſt, ut nullus Epiſcoporum, quæ ſua ſunt, tanquam extraneis largiatur, & habetur *in cap. Abbatibus* 18. *c.* 2. ubi gloſ. *in verb. Epiſcopalia*, dixit, quòd quamvis Abbas ſit exemptus, tamen tenetur primò jura Epiſcopalia petere;

ergo

ergo ſi tenetur petere jura Epiſcoporum, parum refert ſibi exemptio privilegiorum.

2 Sed contrarium firmat Panorm. *in cap. 1. num. 3. de reb. Ecclеſ. non alien.* quòd Abbas, qui habet Eccleſias ſibi pleno jure ſubjectas, putà quia eſt exemptus, tunc omnia quæ ſunt juriſdictionis Epiſcopalis poteſt, ut Epiſcopus, exercere, per gloſ. *in Clem. 1. eod. tit.* & Innocent. *in cap. 2. de tranſact.* idem Panorm. *in cap. ſignificaſti, de foro compet.* nam talia jura poſſunt acquiri per inferiorem Prælatum, & facit pro hoc *cap. 1. de Capellis Monach. lib. 6. & cap. cùm olim, & c. audita, de præſcriptione.* tunc autem dicitur Abbas habere Eccleſiam pleno jure, quando in ea habet poteſtatem in ſpiritualibus, & temporalibus, ut notat gloſ. *in cap. Abbates, in verb. pleno jure, de privil. in 6.* facit etiam ad hoc text. *in Clem attendentes, de ſtat. Monach.* ubi gloſſ. Item Joan. Andr. addit ad gloſſ. *d. cap. Abbates, verb. pleno jure,* ait. *Dicit hic Archid. Alarium ſcripſiſſe, quod tunc Eccleſia pleno jure pertinent ad Monaſteria, quando in eis Sacerdotes inſtituunt, & omnes obventiones percipiunt præter ſtipendia Miniſtrorum,* facit text. *in c. avaritiæ, extra de præbend.* ubi gloſſ. *in verb. portiones,* dicit, quòd Monachi certam penſionem aſſignant Presbyteris in ſuis Eccleſiis; & idem probatur *in cap. de Monach. eod. tit.* ubi Monachi præſentant Vicarios in Parochialibus Eccleſiis; & facit ad hoc 16. *quæſt. 2.* ubi habetur: *Si verò cum omni jure tunc habent, & temporalem, & ſpiritualem inſtitutionem:* facit dictum Panorm. *in cap. cùm & plantare, de privil. num. 5.* ubi dicit, quòd quando Eccleſia alicui inferiori Prælato conceditur, eripitur à poteſtate Diœceſani Epiſcopi, ita ut nullum jus Epiſcopale ibi exercere poſſit, quòd etiam tenet Hoſt. *in cap. quoniam, de privileg.* ſed nos videmus, quòd Epiſcopi in Eccleſiis exemptis nullum jus exercent; ergo ſequitur, quòd tales Eccleſiæ ſubjectæ ſunt Monaſteriis pleno ju-
3 re. Ex quibus clarè conſtat, quòd Abbates, qui habent Eccleſias ſibi pleno jure ſubjectas, ab Epiſcoporum juriſdictione exempti ſunt, (ut de omnibus Regularibus Prælatis hodie certum eſt) habent etiam juriſdictionem temporalem, & ſpiritualem, ſicut Epiſcopi; ergo quidquid poſſunt Epiſcopi in ſuos circa ea, quæ ſunt juriſdi-
4 ctionis, poſſunt & Abbates in ſuos; ſed quia hæc juriſdictio Abbatum, & reliquorum Prælatorum Epiſcopo inferiorum non ſimpliciter Epiſcopalis, ſed cum illa particula, *Quaſi,* & ideò cum diminutione à Doctoribus communiter appellatur, ſumiturque ex text. *in cap. Abbates, de privileg. lib. 6.* ibi: *In quos Eccleſiaſticam, & quaſi Epiſcopalem juriſdictionem obtinent:* ideò hæc generalitas limitanda eſt, adeò ut Abbates univerſaliter non habeant juriſdictionem omnino Epiſcopali ſimilem, nec per conſequens poſſint in ſuos ſubditos omnia, quæ poſſunt Epiſcopi in ſuos. Ad quod clariùs intelligendum, & explicandum, ſupponendum eſt, Prælatos Epiſcopo inferiores hac juriſdictione gaudentes in-
5 ter ſe differre: alii enim habent territorium ſeparatum, & hi dicuntur eſſe nullius Diœceſis; adeò ut, neque in Diœceſi, neque de Diœceſi alterius ſint, ſed dicantur habere propriam Diœceſim per ſe, reſpectu cujus ipſi etiam Diœceſani dicantur, & Diœceſanorum appellatione veniant, Card. *in Clement. 1. §. volumus, q. 4. num. 2.* & Panorm. *num. 15. de foro compet.* Sanchez *de matrim. lib. 1. diſput. 29. n. 16. verſ. ad primam confirmationem, & lib. 3. diſp. 2. num. 12.* Rota *deciſ. 324. num*
6 *1. par. 1. recent.* Alii ſunt, qui territorium ſeparatum non habent, ſed ſunt in alterius Diœceſi, ut exempti; nam licet loca exempta non ſint de Diœceſi, ſunt tamen in Diœceſi, text. *in cap. cùm Epiſcopus, de offic. Ordin. in 6.* dum dicit, quod Epiſcopus in qualibet parte ſuæ Diœceſis, poteſt juriſdictionem Ordinariam exercere, dummodo in loco non exempto id faciat; ergo locus exemptus eſt in Diœceſi; facit etiam text. *in cap. de Monialibus, de ſent. excommunic.* ubi dicitur, quod Moniales abſolvantur ab Epiſcopo, in cujus Diœceſi Monaſterium ſitum eſt, & tamen gloſ. *ibi,* etiam intelligit de exemptis. Ita etiam Felin. omninò videndus, *in cap. grave, num. 2. per tot. de offic. Judic. Ordinar.* Gonzal. *ſuper regul. 8. Cancel. gloſſ. 43. n. 187 & ſeq.* Put. *deciſ. 83. lib. 3.* & Rota *deciſ. 307. part. 2. divſ. & deciſ. 346. num. 8. coram Illuſtriſſimo Coccino Decano.*

His poſitis dicendum eſt, Abbates illos, qui habent 7
proprium territorium, & Diœceſim, in qua juriſdictionem Epiſcopalem exercent, niſi aliquo ſpeciali jure prohibeantur, poſſe omnia facere, quæ faciunt Epiſcopi in ſua Diœceſi, exceptis tamen iis, quæ ad Ordinis Epiſcopalis poteſtatem ſpectant; gloſſ. *in cap. Ordinarii,* ubi etiam Gemin. *de offic. Ordinar. lib. 6.* Sayr. *in Clavi regia cap. 21. num. 83* Monet. *de commutat. ultim. volunt. c. 5. n. 455* Rota *deciſ. 1386. coram* Card. *Seraph. & deciſ. 1052.* Suarez *de cenſur. diſp 2. 5. & 12. & diſput. 28. ſect. 1.* Sanch. *de matrim. lib. 8. diſp. 2. n. 12. ad fin. verſ. ſecundo, quia, & lib. 2. in Decalog. cap. 13. num. 41 & 5.* Sigiſmund. à Bonon. *de elect. & poteſtat. Prælat. Regular. dub. 51. num. 3.* ubi *num. 5.* refert *Sacram Congregationem ſup. cap. 20. ſeſſ. 24. de reformat. Concil. Trident.* (in quo decernitur, ut cauſæ matrimoniales, & criminales Epiſcopo tantùm relinquantur cognoſcendæ,) pluris, ac ſæpius cenſuiſſe, illud decretum non ſe extendere ad Prælatos inferiores, qui nullius ſunt Diœceſis, qui tamen non habent propriam, ſed intra Epiſcopi Diœceſim exiſtunt, ut probabimus infrà *in diſput. 8. de matrimonio,* latè *quæſit. 6.*

Dicendum eſt ſecundò, Abbates exemptos juriſdi- 8
ctionem Epiſcopalem, vel quaſi habentes, niſi prohibeantur, poſſe in ſuos ſubditos quidquid poſſunt Epiſcopi in ſuos: ubi apparet, ſub nomine Epiſcopi intelligi omnes Epiſcopalem juriſdictionem quomodocunque habentes; quando verò ex circumſtantiis conceſſis notum eſt, ſub nomine Epiſcoporum non comprehendi omnes Epiſcopalem juriſdictionem quomodocunque habentes; ſed tantummodo eam in aliqua Diœceſi poſſidentes: tunc ſub nomine Epiſcopi non venire Abbates Diœceſim & territorium non habentes, licet quavis plenaria exemptione gaudeant, e. g. in Concil. Trident. *ſeſſ. 24. de reformat. cap. 6.* traditur Epiſcopis ampla facultas diſpenſandi, cum ſibi ſubditis in Diœceſi ſua in quibuscunque caſibus occultis Sedi Apoſtolicæ reſervatis; & tamen Abbates, & Prælati Regulares, etiam Generales, & Capita Ordinum, licet pleniſſimam juriſdictionem habeant ſub Summo Pontifice, nihilominus non poſſunt ex vi illius diſpenſare cum ſuis ſubditis in iis, quæ *in d. cap. Epiſcopis,* conceduntur; quia ex tenore illius decreti Concilii conſtat nomine Epiſcoporum non comprehendi in eo qualitercunque habentes juriſdictionem Epiſcopalem, ſeu quaſi; ſed illos dumtaxat eam in aliqua Diœceſi ſibi ſubdita exercentes, ut conſtat ex illis verbis *d. cap. Quoscunque ſibi ſubditos in Diœceſi ſua.* At hi Diœceſim non habent, ut notarunt Sayr. *loco citato,* Sanchez *in Decalog. lib. 2. cap. 11. num. 7.* & alii, quos alibi referemus ſuo loco. Itaque Abbates, & Prælati Regulares non poſſunt dici participare juriſdictionem Epiſcopali omnino ſimilem, ſed tamen cum diminutione, non ſolùm quoad eos actus, qui Epiſcopalem conſecrationem requirunt, ut notat gloſſ. *in d. cap. Abbates, verb. quaſi Epiſcopalem, de privil in 6.* (Quod eſt intelligendum de jure, quia ex ſpecialibus privilegiis ſecus dicendum erit, ut *infrà* oſtendemus:) ſed nec etiam quoad omnes actus puræ juriſdictionis Epiſcopalis; quia eorum juriſdictio nec etiam ſe extendit ad omnes actus, quos Epiſcopi vigore ſuæ juriſdictionis exercere poſſunt: quod præcipuè locum habet in Abbatibus, & Prælatis conventualibus, qui magis reſtrictam, & limitatam juriſdictionem habent; & ideò nequeunt omnes actus Epiſcopalis juriſdictio-

nis exercere, ut v. g. leges, & ſtatuta, & alia, de quibus *in 3. tomo* dicemus.

Similiter in Generalibus etiam aliqua diminutio reperitur, ſaltem hæc, videlicet, quòd interdictum locale ponere nequeunt, ut ait Suar. *de cenſur. diſp. 36. ſect. 1. n. 2.* Item ea, quæ ſpecialiter conceduntur Epiſcopis, ut Sedis Apoſtolicæ delegatis, etiamſi delegatio in jure communi contineatur, non poſſunt prædicti Prælati, etiam Generales exercere, quia delegatio fit ſolùm Epiſcopis. Item, quando, ut *ſuprà* diximus, in conceſſione conſtat ex aliqua clauſula, & circumſtantia, ſub nomine Epiſcoporum non venire omnes Epiſcopalem jurisdictionem habentes, vide Suar. *de Relig. tom. 4. tr. 8. lib. 2. c. 2. n. 13. & 14.* Sigiſmund. à Bonon. *d. dub. ſuper tot.*

9 Ad argumenta in contrarium allata *in cap. Monaſteria, & in cap. Abbates,* reſpondemus prout reſponſum eſt in corpore, ut colligitur ex gloſſ. quòd talia Monaſteria, & Abbates non erant exempti, & ideò ſubdebantur correctioni Epiſcopi. Ad tertium argumentum reſpondemus, quòd text. loquitur de illis Abbatibus, vel Clericis Regularibus, qui ſunt ſub nullius poteſtate, ut colligitur ex gloſſ. *in d. cap. Abbatibus,* quæ allegat text. *in can. nulla, diſtinct. 93.* ubi dicitur, quòd tales dicuntur Acephali, id eſt, ſine capite: & licet alia Gloſſ. *in d. cap. Abbatibus,* dicat, quòd tales Abbates quamvis ſint exempti, tamen tenentur petere jura Epiſcopalia loci, hodie non ſervatur propter multa privilegia Summorum Pontificum, nam jura Epiſcopalia ſunt illa, quæ pertinent ad poteſtatem jurisdictionis, prout *in cap. conquerente, de off. Ordin.* ubi habetur, quòd 10 Epiſcopus in Eccleſiis ſuæ Diœceſis habet canonicam obedientiam, ſubjectionem, deſtitutionem, correctionem, reformationem, & cenſuram Eccleſiaſticam; jurisdictionem quoque cauſarum omnium, & multa alia, ut in textu; quæ verba explanantur per Panorm. *ibid.* à quibus omnibus immunes ſunt Abbates, & Prælati exempti vigore exemptionum, cùm & ipſi etiam habeant in Eccleſiis ſibi pleno jure ſubjectis eandem jurisdictionem. Sed de hac poteſtate, & jurisdictione, tam in communi, quàm in particulari, tàm ordinaria, quàm delegata iterum redibit ſermo *in diſp. 24. hujus 2. tomi,* ubi plena Abbatum, & Prælatorum jurisdictio ex propriis Regulis collecta oſtendetur. De jurisdictione verò ſpeciali erga Monachos, & bona Monaſterii, etſi aliqua in diſputationibus de voto paupertatis, & obedientiæ prælibentur, agendum erit *in 3. tomo per totum.*

DISPUTATIO II.

De Poteſtate Abbatum quoad Sacramentum Ordinis.

Quæſt. I. *Utrùm Abbas habeat poteſtatem conferendi Ordines, & quo jure.*

II. *Qui Abbates habeant hanc poteſtatem Ordines conferendi.*

III. *Utrùm ad hoc, ut Abbates minores Ordines conferre poſſint, neceſſarium ſit eos eſſe benedictos.*

IV. *Utrùm Abbates poteſtatem ordinandi poſſint aliis delegare.*

V. *Utrùm Abbates potuerint olim ſuis Monachis majores Ordines conferre.*

VI. *Utrùm hodie Abbates poſſint ſacros Ordines ſuis Monachis conferre.*

VII. *Utrùm Abbates ordinare poſſint Regulares non ſibi ſubditos, vel etiam ſeculares.*

VIII. *Utrùm ſi Abbas ordinaret ſeculares ſibi, vel aliis Ordinariis ſubjectos, vel Regulares ſibi non ſubditos, hujusmodi ordinatio valeret, vel taliter ordinati indigerent nova ordinatione.*

IX. *Quam pœnam incurrat Abbas ordinando alios, quàm Regulares ſibi ſubditos.*

X. *Utrùm Abbas poſſit Novitios ordinare.*

XI. *Utrùm Abbas electus, & confirmatus in Epiſcopum, ante conſecrationem, ſubditis illius Epiſcopatus, minores Ordines conferre poſſit.*

XII. *Utrùm Abbas excommunicatus, hæreticus, ſuſpenſus, aut interdictus, poſſit validè Ordines conferre.*

XIII. *In quo loco, & quo tempore poſſit Ordines minores Abbas conferre.*

XIV. *Utrùm Abbas in Eccleſia alterius Abbatis invitatus poſſit Tonſuram, & Ordines minores conferre.*

XV. *Utrùm Abbas poſſit ſuos Monachos ante legitimam ætatem in ſacris ordinandos ad Epiſcopos mittere.*

XVI. *Utrum Abbas poſſit una, & eadem die, uni, & eidem plures minores Ordines conferre.*

XVII. *Utrum Abbas poſſit mittere ſuos Monachos, ut extra tempora ſtatuta ad ſacros Ordines promoveantur.*

XVIII. *Ad quem Epiſcopum debeat Abbas ſuos Monachos ad ſacros Ordines promovendos mittere.*

XIX. *Utrum Epiſcopus ab Abbate invitatus poſſit in ejus Eccleſia Monachos ordinare, abſque licentia Epiſcopi Diœceſani.*

XX. *Utrum Monachi ordinandi ſint ab Abbate, vel Epiſcopo ordinante, examinandi.*

XXI. *Qua idoneitas ſcientiæ requiratur in Monachis ab Abbate, vel ab Epiſcopo ordinandis.*

XXII. *Utrum Abbas diſpenſare poſſit cum ſuis Monachis ſuper interſtitiis, quoad Ordines minores, & qua cauſa in hujusmodi diſpenſatione requiratur.*

XXIII. *Utrum quando, ſtante aliquo impedimento, Abbates ſuis Monachis Ordines minores conferre nequeunt, ſed ad Epiſcopum ordinandos mittunt, ad ipſos ſpectet in interſtitiis cum eis diſpenſare; an verò competat Epiſcopo ordinaturo.*

XXIV. *Utrum Abbates poſſint diſpenſare cum ſuis Monachis ſuper interſtitiis quoad Ordines majores, & qua cauſa ad hujusmodi diſpenſationem requiratur.*

XXV. *Utrum ad Abbatem ſpectet, ſuis Monachis literas dimiſſorias concedere.*

XXVI. *Utrum Abbas poſſit Clericis ſæcularibus ſibi ſubditis literas dimiſſorias concedere.*

XXVII. *Utrum Abbas poſſit Novitiis literas dimiſſorias dare.*

XXVIII. *Vtrum Abbas excommunicatus, vel ſuſpenſus declaratus, poſsit ſuis Monachis literas dimiſſorias dare.*

XXIX. *Vtrum literæ dimiſſoriæ expirent per mortem, vel ceſſationem Abbatis, qui eas conceſsit.*

XXX. *Sub quo titulo debeat Abbas ſuos ſubditos, in quos juriſdictionem habet, ad Ordines promoveri facere.*

QUÆSITUM PRIMUM.

Vtrùm Abbas habeat poteſtatem conferendi Ordines, & quo jure.

SUMMARIUM.

1 *Poteſtas Ordinis quæ dicatur.*
2 *Epiſcopi ſunt verè, & propriè Sacramenti Ordinis Miniſtri.*
3 *Poteſtas minores Ordines conferendi, poteſt ſimplici Sacerdoti à Summo Pontifice committi.*
4 *Poteſtas ordinandi Abbatibus, non de jure ordinario, ſed ex privilegio competit.*
5 *Abbates commendatarii non poſſunt ordinare.*
6 *Privilegia Abbatibus conceſſa non extenduntur ad Commendatarios.*
7 *Privilegia Abbatum pro Ordinibus conferendis recenſentur.*
8 *Jure communi Abbates poteſtatem habent conferendi Ordines minores.*

PRo hujus quæſiti intelligentia præmittendum eſt, duplicem eſſe Eccleſiaſticam poteſtatem, nempe juriſdictionis, & Ordinis; & omiſſa poteſtate juriſdictionis, de qua latiùs *infrà* tractabitur, de poteſtate Ordinis ſermonem inſtituimus.

1 Poteſtas autem Ordinis illa vocatur, per quam quis poteſt ſanctificare, conſecrare, aut ſolenniter benedice-
2 re rem aliquam, ſive perſonam. Hæc autem poteſtas, verè, & propriè in Epiſcopis reperitur, ipſi enim ſunt verè, & propriè Sacramenti Ordinis diſpenſatores, ut decretum eſt per Concilium Tridentinum *ſeſſ. 23. de Sacram. Ordin. can. 4. & c. perlectis, verſ. ad Epiſcop. 25. diſt. c. quamvis 68. diſt. c. 1. de Ordin. ab Epiſc.* & latè probat D. Thom. *3. part. q. 65. artic. 3. arg.* 2. D. Bonavent. *in 4. diſt. 25. art. 1. q.* 1. ubi Richard. *art. 1. q.* 1. & Palud. *q. 1. art.* 2. Henriq. *lib. 10. cap. 21.* Vaſq. *in 3. part. D. Thom. 3. diſput. 243. & 245.* Reginald. *in prax. for. pœnit. lib. 30. tract. 1. num. 23.* Coninck *de Sacramentis tom. 2. diſp. 20 dub. 9. num. 75.* Piaſceſ. *in Praxi Epiſc. p. 1 cap. 1. num. 6.* Bonacin. *de Sacram. diſput. 8. q. unic. punct. 5 num. 1.* Sebaſt. Cæſar. *in relect. de Eccleſiaſt. Hierarch. p. 1. diſp. 6. §. 3. n.* 8. Scipio de Rubeis *in Aphor. Epiſcopal. verbo, ordo, n. 1.* Jodoc. Cocc. *in*
3 *Theſauro Cathol. lib. 3. art. 18.* Nihilominus reſpectu ſaltem minorum Ordinum etiam ſimplici Sacerdoti poteſt hujusmodi auctoritas ex ſpeciali Sedis Apoſtolicæ facultate, convenire. Ita Victor. *de Sacram. n. 222.* Valen. *2. 2. diſp. 9. q. 2. punct.* 1. Coninck *d. dub. 9. n.* 77. Auguſt. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. p. 2. alleg. 3.*
4 *num.* 4. Sub qua ratione hæc facultas Abbatibus etiam competere poteſt. Si igitur aliquam facultatem in hac parte obtinent, per ſpecialia Sedis Apoſtolicæ privilegia illis traditam eſſe oportet: & ideò ad ea recurrendum erit, de quibus aliqua ſunt clauſa in corpore Juris: ut eſt *can. quoniam 69. diſt.* ubi dicitur, *Abbates poſſe tantummodo Lectores in proprio Monaſterio ordinare:* & *in cap. cùm contingat, de ætat. & qualit.* ubi idem ab Innocentio III. replicatur, & *cap. Abbates, de privil. in 6.* per quod Abbates benedicti poterant minores Ordines ſuis ſubditis non ſolùm Monachis, verùm etiam ſecularibus, in quos Ordinariam Eccleſiaſticam juriſdictionem habebant, conferre, & *cap. 1.* ubi gloſſ. *verb. à non Epiſcopis, de ordinat. ab Epiſcop. qui renunc. Epiſcop. cap. 1.* ubi gloſſ. *verb. alia, de ſupplen. neglig. Prælat.* Bellam. Card. Butr. & Abb. *in d. cap.*
5 *cùm contingat,* Navar. *conſ. 13. de privileg.* Hoc autem intelligendum eſt de Abbatibus Regularibus habentibus Abbatias in titulum, non autem de commendatariis: quia ſupradicta Jura poteſtatem conferendi minores Ordines ſoli Abbati Benedicto Pontificalium inſignium uſum habenti, tribuunt. Abbates autem commendatarii non benedicuntur, nec habent privilegium loco benedictionis, tum etiam quia privilegia Abbati- 6
bus, & Prælatis Regularibus conceſſa non extenduntur ad commendatarios, ut probavimus *tom. 1. diſp. 16. de privileg. Abbat. quæſ.* 4. atque ita Renat. Choppin. *Monaſtic. lib. 1. tit. 2. n. 18.*

Ubi hæc verba habet, ſcilicet: *Inſuper ſacra Tonſura inſignire Jus eſt Cœnobiarchæ intra Monaſterii ſui ſepta, can. 1. & 2. diſt. 69.* Innocent. III. *reſcripto, Cùm contingat. de ætat. & qualitat.* Alexand. IV. *cap. Abbates de privil. in 6.* Panormit. *ad cap. quanto de conſuet. ad cap. Clerici, de vit. & honeſt. cler. & ad cap. 1. de ſupplend. neglig. Prælat.* Id quod Religioſis modò Cœnobii Magiſtris applicatur, non autem ſecularibus fiduciariis, qui ſpiritualia ipſius jura minimè tractant: nam *ſuprà* relati canones minorum Inſularum poteſtatem ſoli tribuunt benedicto Abbati, ſacratoque à Diœceſano Antiſtite, quales vulgo habentur Religioſi Ætheriarchæ, quibus Pontificalium inſignium uſus quidem irrogatus ſit, Mitræ, Anulorum, Tunicæ, Dalmaticæ, & Baculi à Sede Romana. De honorario iſto Cœnobiarcharum multorum privilegio, regularique prærogativa nos *lib. 2. Eccleſiaſt. Polit. Foren.* ibi enim ſupradictus Doctor multa ponit privilegia Abbatum pro Tonſura, & Minoribus Ordinibus conferendis: hìc verò recenſet privilegium Pauli III. Abbati Valli-
ſcholarium in hac re conceſſum, cujus tenor ad rem noſtram ſpectans talis eſt. 7

Quodque dictus Clemens Cornuet, & ſucceſſores 8
præfati dicti erigendi Monaſterii Abbates pro tempore exiſtentes, Mitra, Anulo, Baculo Paſtorali, & quibuscunque aliis Pontificalibus inſigniis uti, necnon tam in eodem Monaſterio, quàm quibuscunque Prioratibus, & Eccleſiis eidem Monaſterio ſubjectis, & ab eo dependentibus, quamvis illi pleno jure non ſubſint, necnon in quibus aliquam ſuperioritatem obtinent, ac in quibuscunq; locis Eccleſiaſticis, in quibus Clemens, & ſucceſſores prædicti in Pontificalibus pro tempore celebrabunt, benedictionem ſolemnem poſt Miſſarum, Veſperarum, Matutinorum, & aliorum divinorum ſolennia ſupra populum tunc inibi intereſſentem, dummodo inibi Diœceſanus, ſeu alius Antiſtes, aut aliquis Apoſtolicæ Sedis legatus præſens non ſit, vel ſi præſens fuerit, ejus ad id expreſſus accedat aſſenſus, elargiri, ac ſingulos Fratres, Novitios, ac Servitores, ac mediatè, vel immediatè, ſubjectos dicti erecti Monaſterii, necnon Prioratuum, & membrorum eidem erecto Monaſterio ſubjectorum, & ad ipſum erectum Monaſterium, ut inibi recipiantur pro tempore convolantes, ad hoc idoneos clericali charactere inſignire, & ad quatuor minores Ordines ſimul, vel ſucceſſivè, prout expediens fuerit, quibusvis feſtivitatibus promovere, ac Ordines eis conferre, necnon veſtes, indumenta, ornamenta, & paramenta Eccleſiaſtica, etiam Sacerdotalia, Libros, Imagines, Cruces, Campanas, Calices, vaſa, & tabernacula, quæcunque præfati erecti Monaſterii, ac Prioratuum, & membrorum, & Eccleſiarum illi ſubjectarum, ac Altaria illorum benedicere, easque Eccleſias, vel earum cœmeteria, & alia loca Eccleſiaſtica ſanguinis, vel ſeminis effuſione, aut aliàs quovis modo pollu-

tas, vel polluta, aqua tamen per aliquem canonicum Antiſtitem, ut moris eſt, benedicta, reconciliare liberè, & licitè valeant, perpetuò ſtatuimus, & ordinamus.

Simili ferè privilegio decoratus eſt Abbas Sanctæ Juſtinæ de Padova, Ordinis S. Benedicti, & totus Ordo Benedictinus à multis Summis Pontificibus, & præſertim à Paulo III. ſub datum Romæ, apud S. Petrum Nonis Novembr. anno 1537. cujus tenor extat apud Laërtium Cherubinum *tom. 1. Bullarii, conſtit. 15. prædicti Pontificis*, §. 5. cujus verba in ſenſu propoſito ſunt hæc:

Necnon Eugenius, Abbati pro tempore exiſtenti Monaſterii S. Pauli extra muros Urbis eorundem ordinis, & congregationis, ut cum Mitra, & Annulo, Sandaliis, Tunica Dalmatica Miſſarum ſolennia celebrare, & adſtanti Clero, & populo benedicere, ac idem Abbas, ac dilecti filii Conventus ipſius Monaſterii Sancti Pauli conſecrationis Altarium, & Ordinationes Monachorum, qui ad ſacros Ordines forent promovendi, à quocunque mallent Catholico Antiſtite Apoſtolica auctoritate freti, ſuſcipere, quas ſine difficultate, ac pravitate exhiberi præcepit; ipſeque Abbas dummodo Presbyter eſſet, Minores Ordines hujuſmodi Monachis ſuis ex Apoſtolica indulgentia, cùm neceſſe foret exhibere poſſet, &c.

Simili privilegio fulciuntur hodie omnes Congregationes Monachorum.

8 Quo autem jure, ut præmiſſum eſt, *in titulo articuli*, Abbas poteſtatem habeat Ordines conferendi; dico habere talem poteſtatem de jure communi, ut benè reſpondit Rodericus à Cunha, Archiepiſcopo Bracaren. *in 1. p. Decreti, diſt. 95. in cap. pervenit, n. 5.* ubi corroborat ſuam reſponſionem auctoritate *cap. 1. & 2. diſt. 21. & cap. quoniam, diſt. 69. & cap. cùm contingat, de ætat. & qualit.* & *ibi* gloſſ. & *cap. Abbates, de privileg. in 6.* & gloſſ. *in cap. 1. verſicul. alia de ſupplend. neglig. Prælat.* Similiter firmat ſuam ſupradictam reſponſionem auctoritate Doctorum, Soti *in 4. diſt. 25. q. 1. verſic. Abbatibus.* Butr. *in cap. cùm inter, de ſentent. & re judicata.* Abb. *in cap. quanto, num. 9. de conſuet.* Bellam. *cit. cap. cum contingat, quæſt. 1.* ibiq; Cardinal. *notab. 1.* & Joan. Andr. *in princip.* & Ancharan. *notab. 1.* Navarr. *conſil. 13. num. 13. de privil.* Innocent. *in c. 1. num. 1. de ætat. & qualit.* Hoſtienſ. *in ſumm. de Epiſcop. qui renunt. Epiſcopat.* Lap. *alleg. 136. num. 6.* Felin. *in cap. cùm te, num. 8. de reſcript.* Joann. de Selva *tract. de benefic. p. 2. q. 6. poſt num. 3.* Gemin. *in cap. Abbates, de privil. in 6. n. 6.* Majol. *de irregular. lib. 3. cap. 23. num. 12.* Sayr. *in theſaur. lib. 4. cap. 13. poſt num. 15.* Covarr. *lib. 1. variar. cap. 10. num. 9.* Victor. *de Sacrament. n. 222.* Bellarm. *de Cleric. cap. 27.* Nugn. *3. p. D. Thom. q. 38. art. 1.* Azor. *inſtit. moral. p. 2. cap. 1. q. 12.*

QUÆSITUM II.

Qui Abbates habeant hanc poteſtatem Ordines conferendi.

SUMMARIUM.

1 *Conditiones requiſita in Abbate, ut poſſit Ordines conferre.*
2 *Nemo dat, quod non habet.*
3 *Poteſtas conferendi Ordines ſupponit poteſtatem ſupra Corpus Christi verum.*
4 *Abbas, qui non eſt Sacerdos, non poteſt ordinare.*
5 *Ordines propriis Monachis debet Abbas conferre.*
6 *Prælati Mendicantes non communicant in privilegiis cum Abbatibus Monachorum, quoad Ordines conferendos.*

1 RESpondeo, quòd non in omnibus Abbatibus reperitur poteſtas Ordines conferendi, ſed in iis tantum, qui tres infraſcriptas conditiones habuerint, ut colligitur ex text. *in can. 1. diſtinct. 69.* & ex text. *in cap. cùm contingat, de ætat. & qualit.* Prima eſt, ut benedictionem acceperint per ea verba *d. cap. 1. Si duntaxat Abbati manus impoſitio facta noſcatur ab Epiſcopo, ſecundùm morem præficiendorum Abbatum.* Quod idem replicatur ab Innocentio III. *in d. cap. cùm contingat.* Quæ conditio, an hodie ſit neceſſaria, videbimus *in quæſ. ſeq.* Secunda conditio eſt, ut ſit Sacerdos, quæ expreſsè habetur in utroq; textu allegato per ea verba: *Et conſtet illum eſſe Sacerdotem.* Ratio autem hujus eſt;
tum quia collatio Ordinum eſt actus Ordinis; actus 2
autem Ordinis non poteſt exerceri ab eo, qui caret Ordine; quia nemo dat quod non habet, *l. ſi univerſa, C.*
de legat. c. quod autem, de jur. patr. tum etiam quia po- 3
teſtas conferendi Ordines ſupponit poteſtatem ſupra
Corpus Chriſti verum, *c. ex literis, de exceſſ. Prælat.* ſed 4
ſolus Sacerdos habet poteſtatem ſupra Corpus Chriſti verum; ergo ſolus Sacerdos poteſt Ordines conferre. Ex his patet, Abbatem, qui non eſt Sacerdos, non poſſe
validè Ordines conferre. Tertia conditio eſt, ut pro- 5
priis Monachis conferant, quod indicant illa verba. *Lectores per manus impoſitionem licentia eſt unicuiq; Abbati, in proprio Monaſterio ſolummodo faciendi.* An autem poſſint in alieno Monaſterio, & alios, quàm proprios ſubditos ordinare, videbimus *infrà*.

Et licèt Superiores, & Prælati Mendicantium com- 6
municent in privilegiis cum Monachis, hoc tamen privilegio Ordines conferendi, minimè gaudent, cùm enim ex ſua conceſſione primæva Abbatibus benedictis elargitum ſit hujuſmodi privilegium, non fuit poſteà Prælatis mendicantium communicatum, ſeu extenſum, cùm ipſi non benedicantur, nec præeminentiam, & dignitatem quandam, quam ſibi Abbates jam antiquitus acquiſivère, vendicent, ut colligitur ex Suar. *tom. 4. de Relig. tract. 2. lib. 2. c. 29. num. 28.* & Laurent. de Peytin. *tom. 2. de Prælat. cap. 7. num. 25.*

QUÆSITUM III.

Utrùm ad hoc, ut Abbates minores Ordines conferre poſſint, neceſſarium ſit, eos eſſe benedictos.

SUMMARIUM.

1 *Manus impoſitio Benedictionem ſignificat.*
2 *Benedictio non datur propter officium temporale.*
3 *Abbates non benedicti poſſunt ordinare.*
4 *Abbates non benedicti gaudent omnibus gratiis, & privilegiis, quibus fruuntur Abbates benedicti.*

OLim ſecundùm jus commune antiquum, Abbates, ante benedictionis ſuſceptionem, non poterant Ordinis actus exercere, ut videtur ſignificari *in cap. cùm contingat, de ætat. & qualitat.* ubi Innocent. III. concedens Abbatibus, ut poſſint ſuis Monachis Lecto-
ratum conferre, ait: *Dummodo ipſis ab Epiſcopo (ſe- 1
cundùm morem præficiendum) manus impoſitio facta noſcatur:* per manus autem impoſitionem ibi nihil aliud, niſi benedictio intelligitur, ut exponit gloſſ. & notat Panormit. *ibi in princ.* & communiter Doctores; poſteà hoc jus ex parte ampliatum eſt ex conceſſione Alexandri III. Ciſtercien. facta, quod eſt privilegium 6. eis conceſſum, & habetur *in cap. 1. de ſupplend. neglig. Prælat.* ubi voluit:

Ut ſi Epiſcopus tertiò cum humilitate, ac devotione, ſicut convenit, requiſitus, Abbates benedicere renuerit, liceat Abbatibus proprios Monachos benedicere, & alia, quæ ad hujuſmodi officium pertinent, exercere, donec ipſi Epiſcopi ſuam duritiem recogitent, & Abbates benedicere non recuſent.

Ubi gloſ. *in verb. alia*, intelligit, ut conferant Lectoratum in proprio Monaſterio, quod approbatur à Panormit. *ibi num. 2. verſ. quæro quæ ſunt alia*; idem tenet Joann. Andr. *in cap. tuam, num. 6. de ætat. & qualit.* gloſ. *in Clem. attendentes, §. ſtatuimus, verbo, benedici, de ſtat. Monach.* Felin. *in c. cum te. col. 2. n. 2. de reſcr.* idem Panormit. *in cap. inter Monaſterium, in fine, de ſentent. & re jud.* & communiter Doctores omnes.

Demum

Demùm ex ſpeciali Sedis Apoſtolicæ indulro conceſ-
ſum eſt, hujusmodi munus exercere poſſe non ſolùm
Abbates benedictos, & eos, quibus Epiſcopi tertiò hu-
militer requiſiti, benedictionem impendere recuſave-
rint, verùm etiam non benedictos; imò nec benedi-
cendos, ut ſunt Abbates triennales, & alii, qui ad tem-
pus creantur; quibus non impenditur Benedictio, eò
quòd ſit etiam quaſi perpetua, & indelebilis, & idcircò
non datur propter officium temporale, ut ſtatuit Euge-
2 nius IV. *in privil. 6. Ciſtercienſibus de obſervantia in*
Hiſpania conceſſo, anno Domini 1457. & notat Suar. *de*
Relig. tom. 4. tract. 8. lib. 2. cap. 29. quæſt 7. num. 17.
ut diximus *in 2. tom. diſput. de bened. Abb.* Poſſunt in-
quam hujusmodi Abbates non benedicti etiam ordi-
3 nare, & alia exercere, quæ Abbates benedicti exercere
poſſunt: ut conſtat ex *prædicto* Eugenii IV. *privilegio*,
ubi voluit:

4 Ut Abbates triennales, licèt eis benedictionis mu-
nus non impendatur, omnibus, & ſingulis honoribus,
☞ præeminentiis, privilegiis, prærogativis, juribus, & in-
ſigniis Abbatialibus fungi poſſint.

Et ex alio privilegio ab eodem Eugenio IV. conceſſo
Congreg. S. Juſtinæ de Padua, anno 1536. pridie Kal. Jul.

☞ Quòd Prælati prædictæ Congregationis, licet mu-
nus benedictionis non acceperint, perinde tamen Mo-
naſteria ipſius Congregationis regere, & adminiſtrare,
ac omnes actus in ipſis valeant exercere, ac ſi munus
hujusmodi fuerint conſecuti.

Quod privilegium à Julio II. extenſum fuit ad no-
ſtram Vallis-Umbroſæ Congregationem anno 1507.
Idibus Julii. Id ipſum clariùs patet *ex alio privilegio ab*
eodem Julio II. conceſſo prædicto Ordini Ciſtercienſi in
Hiſpania, ubi expreſsè, & in ſpecie concedit his Abba-
tibus temporaneis non benedictis poteſtatem, Novi-
tios, & alios quoscumque ſibi ſubditos, prout poterant
perpetui Abbates, Clericali charactere inſigniendi. Ex
his igitur patet, benedictionem in Abbatibus non eſſe
ſimpliciter neceſſariam, ad hoc ut poſſint actus Ordinis
exercere, id quod latiùs probatum eſt à nobis *in 2. tom.*
in diſput. de benedictione Abbatis.

Et aſſerunt Roder. *tom. 1. qq. regul. q. 18. art. 1. & 2.*
& tom. 3. q. 23. art. 2. Mirand. *tom. 1. Manual. Prælat.*
q. 38. art. 9. Suarez *tom. 4. de Relig. tract. 1. lib. 2. cap. 29.*
num. 3. Joan. de la Cruz *de ſtatu Relig. lib. 2. cap. 8. dub.*
1. Henric. *lib. 10. cap. 23. num. 3* Zerola *in ſua praxi,*
verbo Abbas, Ledeſm. *tom. 1 de Sacramentis, de Sacra-*
mento Ordinis, concl. 6. Barboſa *in cap. Abbatis, de pri-*
vileg. in 6. Conſettus *in ſumma privileg. tit. 15. c. 2.*
Navar. *tom. 2. conſil. lib. 5. de privileg. conſil. 13. n. 5.*
Sayrus *de Cenſur. lib. 4. cap. 13. n. 15. quæſit. 5.*

QUÆSITUM IV.

Vtrum Abbates poteſtatem ordinandi poſſint aliis delegare.

SUMMARIUM.

1 *Ea quæ ſunt Ordinis, delegari non poſſunt, nec confer-*
ri, niſi ab iis, qui habent ea per collationem, & num. 4.
2 *Juriſdictio ſola voluntate, & verbo committitur, &*
revocatur.
3 *Sacramentorum collatio conſiſtit in certa forma per*
Eccleſiam tradita.
5 *Poteſtas Ordines conferendi non poteſt ab Epiſcopo*
ſimplici Sacerdoti delegari.

RESpondeo negativè. Ratio potiſſima eſt; quia ea
1 quæ ſunt Ordinis delegari non poſſunt, quamvis
ea, quæ ſunt juriſdictionis ſic, *cap. aqua, de conſecrat.*
Eccleſ. vel Altar. Ratio horum eſſe poteſt; quia juris-
2 dictio ſola voluntate, & verbo committitur, & revoca-
tur, *l. Judicium, ff. de Judic. cap. ſuper quæſtionem. §. in-*
tentionis, & §. porro, de offic. deleg. ſed collatio Sacra-
mentorum non traditur ſola voluntate, vel verbo, ſed
3 conſiſtit in certa forma per Eccleſiam tradita; & ideò
eſt opus facto, quia eſt neceſſaria viſibilis, & exterior
unctio, quæ eſt ſignum interioris unctionis in corde,
cap. uno, de ſacr. Vnct. & ſic patet, quod ea, quæ ſunt
Ordinis, delegari non poſſunt, ſicut ea, quæ ſunt juris-
dictionis, imò nec conferri poſſunt, niſi ab iis, qui ha- 4
bent ea per collationem: *can. Presbyteri, quos, 68. diſt.*
ita gloſſa ſingularis *in d. cap. aqua, verb. juriſdictionis.* &
ibi etiam Panormit. & communiter ſcribentes, & Sylv.
verb. benedictio, n. 2. & 3. & alii communiter.

Dices; poteſt Abbas hanc poteſtatem Ordines con-
ferendi aliis delegare; quia poteſt Epiſcopis, vel aliis
Abbatibus (ut *inferiùs* videbimus) poteſtatem, ſuos
ſubditos Regulares ordinandi, demandare.

Reſpondeo cum gloſſ. prædicta, quòd Abbas per
hujusmodi demandationem non delegat eis poteſta-
tem Ordinis, quam ipſi habent; ſed tantùm commit-
tit auctoritatem faciendi quam absq; ejus licentia non
haberent; quia in alienam meſſem falcem mittere non
poſſent, niſi de voluntate, & mandato illius, cujus ſub-
diti ſunt ordinandi, *can. ſcriptum 6. q. 3.* Et ſic patet, 5
quòd hujusmodi facultas non poteſt demandari, niſi
habenti illam. Præterea poteſtas Ordines minores con-
ferendi non poteſt ab Epiſcopo delegari ſimplici Sacer-
doti, ex rationibus *ſuprà* adductis, & notat ex *D. Thom.*
Victor. *de Sacram. n. 234.* Ergo neque à fortiori
ab Abbate, in quo non eſt ordinaria, ſed tantùm ex pri-
vilegio Sedis Apoſtolicæ. Ex his ergo concluſum re-
ſtat, Abbates non poſſe hujusmodi facultatem delega-
re. Et de his ſatis, non enim indigent majori expli-
catione, cùm ſint valdè clara.

QUÆSITUM V.

Vtrùm Abbates potuerint olim ſuis Monachis majores Ordines conferre.

SUMMARIUM.

1 *Abbas Ciſtercii, & alii quatuor Coabbates habent pri-*
vilegium conferendi Ordines Subdiaconatus, & Dia-
conatus.
2 *Summus Pontifex poteſt ſimplici Sacerdoti committe-*
re facultatem, Ordines majores, excepto Presbytera-
tu, conferendi.
3 *Privilegium Abbatibus Ciſtercienſib. pro Subdiaco-*
natu, Diaconatu conferendis, verè & authenticè re-
peritur.

COmmunis Doctorum opinio eſt, non licere Ab-
baribus Ordines majores conferre; ex eo, quia
miniſtri omnium Ordinum de jure communi ſunt tan-
tùm Epiſcopi, ut patet ex *ſuprà* dictis: Abbatibus au-
tem privilegio in corpore Juris inſerto, ſolùm conceſ-
ſum eſt, poſſe Ordines minores conferre: ergo de jure
communi poteſtas conferendi Ordines majores, rema-
nebit tantùm Epiſcopis. Verùm difficultas eſt, quia
ſunt aliqui Abbates, qui gaudent etiam privilegio con-
ferendi Ordines majores, ut Ciſtercienſes per privile-
gium Innocentii VIII. conceſſum anno Dominicæ In-
carnationis 1489. Joanni Abbati Ciſtercii, & aliis qua-
tuor Coabbatibus, cujus verba ſunt hæc:

Ac ne Monachi dicti Ordinis pro ſuſcipiendis Sub- 1
diaconatus, & Diaconatus Ordinibus extra clauſtrum
hinc inde diſcurrere cogantur, tibi, & ſucceſſoribus ☞
tuis quibuscunque dicti Ordinis Monachis; aliis verò
quatuor Abbatibus præfatis, & eorum ſucceſſoribus, ut
ſuorum Monaſteriorum prædictorum Religioſis, quos
ad id idoneos reperietis, Subdiaconatus, & Diaconatus
Ordines liceat ritè conferre.

Ita habetur *in lib. privil. d. Ordin. fol. 136. priv. 218.* &
refertur à Roderic. *in nova collect. privil. Mendic. &*
non Mendic. Bulla 5. ejuſd. Pontif. Sed quamvis de hac
conceſſione magna ſit inter Theologos controverſia,
an à Papa fieri poſſit; nihilominus dicendum eſt, poſ-
ſe Summum Pontificem committere etiam ſimplici Sa-
cerdo-

2 cerdoti poteſtatem conferendi aliquem ex Ordinibus majoribus, excepto Presbyteratu. Hanc ſententiam defendunt gloſſ. *in c. pervenit, 95. diſt.* & gloſſ. fin. *in c. manus, de conſecrat. diſt. 5.* Panormitan. *in cap. quanto, num. 9. de conſuet.* & eſſe communem DD. ſententiam aſſerit Henriq. *lib. 10. cap. 23. in lit. A. & C.* ubi citat Victor. Navar. & alios: eum refert, & ſequitur Filliuc. *quæſt. mor. tom. 1. tract. 9. cap. 5. q. 2.* Hoc duplici ratione probatur: primò argumento à ſimili de confirmatione, quæ poteſt à Papa ſimplici Sacerdoti committi, *d. cap. pervenit, diſt. 95.* & firmant D. Thom. *3. part. q. 72. artic. 11.* Roderic. *quæſt. Regul. tom. 1. quæſt. 18. art. 3.* Azor. *inſtit. moral. part. 2. lib. 3. cap. 30. quæſt. 4.* Bonac. *de Sacram. diſp. 3. q. unic. part. 2. num. 3. verſ. dixi*, cum aliis pluribus ibi per eum adductis.

Secundò probatur exemplo Coëpiſcoporum, qui olim Subdiaconatum conferebant, & tamen erant ſimplices Sacerdotes; ergo à fortiori poterit Summus Pontifex committere Abbati, ut ſacros Ordines conferat: ſicut de facto prædictum privilegium conceſſit, & Abbates prædicti eo uſi ſunt: quod Papa non conceſſiſſet, nec Abbates eo uſi eſſent, ſi de Jure id fieri non poterat, ut ait Roderic. *quæſt. Reg. tom. 1. q. 18. art. 3.* Suar. *tom. 4. de Relig. tract. 8. lib. 2. cap. 19. num. 24.* Unde inanis videtur reſponſio quorundam dicentium, privilegium *ſuprà* poſitum non concedere Abbatibus poteſtatem conferendi Subdiaconatum, & Diaconatum, ſed facultatem, ut in propriis Monaſteriis poſſint per quemlibet Epiſcopum ſuos Monachos Subdiaconatus, & Diaconatus Ordinibus initiari facere: qui ſenſus repugnat ipſius privilegii verbis, in quib⁹ Summus Pontifex concedens hujusmodi facultatem prædictis Abbatibus, ait:

15 Tibi, & ſucceſſoribus tuis, & quibuscunque dicti Ordinis Monachis, aliis verò quatuor Abbatibus prædictis, & eorum ſucceſſoribus, ut ſuorum Monaſteriorum prædictorum Religioſis, quos ad id idoneos repereritis, Subdiaconatus, & Diaconatus Ordines liceat ritè conferre.

Unde ſi privilegii verba accipienda ſunt ſicut ſonant; cùm non dicant, *liceat ritè conferre facere*, ſed, *liceat ritè conferre*, non video, cur iſti retorqueant hujusmodi privilegium ad Epiſcopos, quatenus ad Monaſteria ab Abbatibus ad id vocari poſſunt: maximè cùm de facto Abbates prædicti eodem privilegio, ut dictum eſt, uſi fuerint; ita Roderic. *loco cit.* Utrùm autem hoc privilegium valeat hodie poſt Concil. Trid. dicemus in ſequenti quæſito, & in ſententia Ægid. Con. hîc allata.

Ait enim Ægidius *tract. de Sacram. diſp. 20. de ſacram. Ordinis, dub. 9. num. 91.* quòd ſi certò conſtaret privilegium hujusmodi verè datum eſſe Ciſtercienſibus à Pontifice, eſſet dubitandum, quin ipſe poſſet Presbytero facultatem concedere ordinandi Diaconum, quia cum injuria aliqua Sedis Apoſtolicæ diceretur, Pontificem in re tam gravi erraſſe.

An autem certò credendum ſit, hoc privilegium verè à Pontifice datum eſſe, habet aliquam difficultatem, quia ſi illis Abbatibus unquam conceſſum fuiſſet tale privilegium, nullum debet eſſe dubium, quin eo ſemper, quamdiu potuiſſent, uſi fuiſſent, quod vix eſt credibile, eos feciſſe. Primò, quia cùm ille uſus fuiſſet publicus, non potuiſſent ita vulgò omnes latere, cùm tamen ſatis appareat ex his, qui de hac quæſtione ſcripſerunt, tam illud privilegium, quàm ejus uſum fuiſſe hactenus vulgò ignoratum. Secundò, quia nulla eſt cauſa, cur illi Abbates poſt Concilium Tridentinum deſiiſſent illa facultate uti. Primò, quia in Francia, ubi Abbatiæ illæ deſignatæ ſunt conſtitutæ, hactenus Concilium Trident. non fuit receptum, niſi in rebus pauciſſimis, idque ſatis recenter. Secundò, quia nullibi in toto Concilio tale privilegium ullo modo revocatur. Immò nec *ſeſſ. 23. cap. 10. de reform.* ubi privilegia Abbatum in collatione Minorum Ordinum reſtringuntur, nec ullibi alibi ulla fit mentio talis privilegii, aut uſus ipſius. Quare videtur, Concilium illud omninò ignoraſſe, quia alias vix videretur credibile, quod nullam ipſius, vel leviter ſaltem feciſſet mentionem, cùm tamen *d. c.* potuerit videri neceſſarium, ejus meminiſſe.

Ex altera tamen parte durum eſt, negare fidem Codicis Complutenſis, in quo illud privilegium habetur. Hæc Coninchus.

Cui ſententiæ unum tantùm verbum probabiliter ſubjicerem, nimirum verè, & realiter extare, & exiſtere 3
ſupradictum privilegium authenticum, ut fatentur non tantùm Codex Complutenſis, verùm etiam infiniti, ut ita dicam, auctores, & ſcriptores; videatur Chryſoſtomus Henriquez *in privileg. Ciſtercienſ. noviter impreſſis*, & *in faſciculo Sanctorum ejusdem Ordinis*, & *in Menolog. Sanctorum Ciſtercienſ.* ubi ſatis pluribus locis probat exiſtentiam, uſum, & permanentiam hujus privilegii. Videatur Vaſquez *diſp. 243. de Ordine, n. 39.* & Victoria, qui fatetur de viſu *in Relect. de Sacram. Ordinis.* Navar. *lib. 5. conſiliorum, conſ. 13.* Emanuel Roder. *in collect. Bullarum, Bulla 5. Innocent. VIII.* & alii.

QUÆSITUM VI.

Utrùm hodie Abbates poſſint ſacros Ordines ſuis Monachis conferre.

SUMMARIUM.

1 *Abbates hodie non poſſunt ſacros Ordines conferre.*
2 *Patres Concil. Trident. fuerunt ſcientia præditi.*
3 *Summus Pontifex poteſt committere Sacerdoti ſimplici, ut aliquem ex ſacris Ordinibus conferat.*

RESpondeo, quòd Concilium Tridentinum *ſeſſ. 23. de reform. cap. 8.* loquens de ordinationibus Sacrorum Ordinum, ait: *Unusquisque autem à proprio Epiſcopo ordinetur; quod ſi quis ab alio promoveri petat, nullatenus id ei, etiam cujusvis generalis, aut ſpecialis reſcripti, vel privilegii prætextu, permittatur.* Per quæ verba videtur ſignificare, ſolos Epiſcopos poſſe ſacros Ordines conferre. Præterea idem Conc. *cap. 10. ejusd. ſeſſ. 23.* loquens de ordinatione, quæ ab Abbatibus fieri poteſt, Tonſuram, vel minores Ordines tantum reſpectu ſubditorum Regularium eis permittit; ergò videtur ſignificare, ipſos non debere ſacros Ordines etiā eisdem ſubditis Regularibus conferre. Et idem Concilium *cap. 12.* Epiſcopis tradit curam, examinandi promovendos ad ſacros Ordines, ſubdens: *Regulares quoque, nec in minori ætate, nec ſine diligenti Epiſcopi examine ordinentur, privilegiis quibuscunq; quoad hoc penitus excluſis.* Ex quibus videtur Concilium velle, ut Re- 1
gulares non poſſint ſacros Ordines niſi ab Epiſcopis ſuſcipere, derogando quibuscunque privilegiis in contrarium facientibus, prout erat illud, de quo loquimur. Et hanc opinionem expreſsè tenet Navar. *lib. 5. conſ. 15. tit. de privil.* quem ſequuntur Suar. *tom. 4. de Relig. tr. 8. lib. 2. cap. 29. num. 24.* Roderic. *quæſt. Reg. tom. 1. q. 18. art. 4.* Subdens non obſtare, quòd eo privilegio modo dicti Abbates utantur; quia eorum Abbatiæ in Gallia conſtitutæ ſunt, ubi hactenus d. Concilium Tridentinum non fuit receptum: idem videtur tenere Collect. privil. Ciſter. qui nullibi de eo privilegio mentionem fecit.

Verùm conſequenter loquendo ad ea, quæ præcedenti quæſito diximus, ſententiæ Coninch. adderem, ejus argumentum eſſe parvi ponderis, cùm in negatione fundetur; & improbabile eſt, Patres Concilii, viros o- 2
mni ſcientiarum peritia illuſtriſſimos, ignoraſſe tale privilegium; probabiliter enim fateor, Patribus Concilii conſtaſſe privilegium Innocentii VIII. & illud conſultò non abrogaſſe, cùm certò ſcirent, Summum Pontifi- 3
cem poſſe committere ſimplici Sacerdoti, aliquem ex ſacris Ordinibus conferre, ut de Subdiaconatu de facto meminit Concilium Meldenſe *can. 44.* & Gelaſius *1. epiſt. 1. c. 8.* ubi ait de Presbyteris, *Nec ſibi meminerint*

ulla

ulla ratione concedi ſine Summo Pontifice, Subdiaconum, aut Acolythum jus habere ordinandi, ubi, ut aſſerit Coninchus *de Sacram. Ord. diſp.* 20 *dub.* 9. *num.* 90. expreſſè indicat, eos cum venia Summi Pontificis poſſe dictos ordinare. Hinc infero, quòd ſi ſemel concedamus exiſtentiam realem prædicti privilegii, adhuc in ſuo robore permanere, cùm *ex verbis* Concilii *citatis*, non expreſſè ei derogatum ſit, ut etiam fatetur idem Coninchus *loco cit. n.* 91.

QUÆSITUM VII.

Vtrùm Abbates ordinare poſſint Regulares non ſibi ſubditos, vel etiam ſeculares.

SUMMARIUM.

1 *Ordinare poterant olim Abbates ſeculares ſibi ſubditos.*

2 *Tonſuram, & minores Ordines Abbates hodie poſſunt conferre ſecularibus Diœceſanis, Epiſcopi juriſdictioni ſubjectis, habentibus literas dimiſſorias, & ſpecialem aſſenſum ipſius Epiſcopi.*

3 *Tonſuram, & minores Ordines ſecularibus aliorum Epiſcoporum juriſdictioni ſubjectis, habentibus ſpeciales dimiſſorias ſuorum Epiſcoporum, & accedente ſpeciali aſſenſu Epiſcopi loci, Abbates conferre poſſunt.*

4 *Ordinare Abbates poſſunt Regulares ſibi non ſubditos, habentes ſpeciales dimiſſorias ſuorum Superiorum, & ſpecialem aſſenſum Epiſcopi loci.*

5 *Doctores plures non vulgaris ſcientiæ docuerunt meam ſententiam in hac re.*

6 *Deciſio Cardin. Seraphini pro præſenti dubio recenſetur.*

1 DE jure communi antiquo, quod habetur *in can. quoniam, diſt.* 69. *& in cap. cùm contingat, de ætat. & qualit.* videbatur, quòd non poſſent Abbates ordinare ſæculares, vel etiam Regulares non ſibi ſubditos: quod innuebant verba illa *d. cap. quoniam, Lectores autem, manus impoſitione, licentia eſt unicuique Abbati, in proprio Monaſterio ſolummodo faciendi.* Ubi notanda ſunt illa verba, *in proprio Monaſterio ſolummodo*, ex quibus Doctores ſuper *d. cap. quoniam, & in d. cap. cùm contingat*, ſentiunt, Abbates proprios tantùm Monachos ordinare poſſe. Ita Panorm. *ibi in prin.* & alii communiter. Deinde hæc conceſſio Juris communis amplificata fuit per *cap. Abbates, de privileg. in* 6. ubi Alexander IV. Abbatibus expreſſè conceſſit, *Vt poſſint primam Tonſuram conferre Monaſteriorum ſuorum Converſis: & qui ad illa convolaverint, & in quos Eccleſiaſticam, & quaſi Epiſcopalem juriſdictionem obtinent.* Innocentius quoque VIII. anno Domini 1489. conceſſit Joanni Abbati Ciſtercii, Ordinis Ciſtercien. Generali, ac aliis quatuor Coabbatibus, *Vt poſſent omnes Ordines minores perſonis ejusdem Religionis intra Monaſteria prædicta conferre*; referens in eodem privilegio, idipſum anteà fuiſſe ab Apoſtolica Sede illis conceſſum: quod indultum non eſt limitatum ad ſubditos, ſed extenditur ad omnes Religioſos ejusdem Ordinis, licet non ad ſeculares etiam ſubditos; prout extendebatur conceſſio facta in *d. cap. Abbates*, quo per ea verba, *Et in quos Eccleſiaſticam, & quaſi Epiſcopalem juriſdictionem obtinent*, planè intelligitur de ſecularibus, qui aliquando ſubjiciuntur his Abbatibus, habentibus juriſdictionem Epiſcopalem. Quam ſententiam ſequuti ſunt Sylveſt. *verb. Ordo, num.* 2. Covar. *lib.* 1. *var. cap.* 10. *num.* 10. Rodulph. Cuperſ. *in repet. cap. oportebat,* 79. *diſt. in* §. *Tonſura, num.* 6. Tuſc. *de viſit. lib.* 2. *cap.* 15. *num.* 93. & alii apud Cenad. *ad decret. Collect.* 105. *num.* 1. Aloyſ. Riccius *in Collect. deciſ. par.* 4. *collect.* 955 Flores de la Men, *var. lib.* 2. *q.* 14. *num.* 14. His ſic ſtantibus, Concilium Tridentinum *ſeſſ.* 23. *cap.* 10. *de reform.* ita decrevit: *Abbatibus, & aliis quibuscunq, quantumvis exemptis, non liceat in poſterum, intra fines alicujus Diœceſis conſiſtentibus, etiam ſi nullius Diœceſis, vel exempti eſſe dicantur, cuiquam qui Regularis ſubditus ſibi non ſit, Tonſuram, vel minores Ordines conferre:* & infrà ſubdit: *Non obſtantibus quibusvis privilegiis, præſcriptionibus, aut conſuetudinibus, etiam immemorabilibus.* Per quod decretum revocata fuerunt omnia privilegia ſuper hoc Abbatibus anteà conceſſa, etiam clauſa in corpore juris communis, ut eſt illud, quod habetur *in d. cap. Abbates*; prout declaratum fuiſſe à Sacra Congregatione Cardinalium ſuper *d. cap.* 10. *Concil. Trident.* refert Suar. *de Relig. tom.* 4. *tract.* 8. *lib.* 2. *cap.* 29. *num.* 19. Ex quibus nonnulli Doctores tenent, non poſſe Abbates conferre minores Ordines ſecularibus hominibus ſuæ, vel Epiſcopi juriſdictioni ſubjectis, nec etiam Regularibus non ſibi ſubditis; ita Roder. *quæſt. Reg. tom* 3. *q.* 23. *art.* 2. Mirand. *tom.* 1. *man. Prælat. q.* 38. *art.* 9. *concl.* 2. D. Auguſt. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſ. par.* 2. *alleg.* 3. Attamen declaratum invenio à prædicta Sacra Congregatione Illuſtriſſimorum Cardinalium Concil. Trid. Interpretum, Abbates Regulares habentes ex privilegio 2
facultatem deferendi Epiſcopi inſignia, videlicet Baculum paſtoralem, Anulum, & Mitram, poſtquam Sacerdotalem Ordinem, & munus benedictionis ſuſceperint, poſſe Tonſuram, & minores Ordines ſecularibus Epiſcopi juriſdictioni ſubjectis conferre; dummodo ipſius Epiſcopi conſenſus acceſſerit, & ab eo quisque dimiſſoriales litteras impetraverit; ita tamen, ut non ſufficiat id generatim Epiſcopum conceſſiſſe; ſed hæc conceſſio ſemper ſingulis ordinandis ſit neceſſaria.

Similiter eadem ſacra Congregatio declaravit, poſſe 3
ſupradictos Abbates conferre prædictos Ordines ſecularibus aliorum Epiſcoporum juriſdictioni ſubjectis; dummodo ſuorum Ordinariorum ſpeciales literas dimiſſorias impetraverint, & ſpecialis Epiſcopi illius loci, ubi Ordines ſuſcipiuntur, conſenſus acceſſerit. Pariter eadem Sacra Congregatio declaravit, licere iisdem Abbatibus, eosdem Ordines conferre aliis Regularibus, 4
qui dimiſſorias literas ſpeciales ſuorum Superiorum habuerint, necnon ſpecialem aſſenſum Epiſcopi illius loci, in quo hujusmodi Ordines ſunt conferendi: ita declaratum fuiſſe referunt Azor *inſtit. moral. part.* 1. *lib.* 12. *cap.* 20. *quæſt.* 7. Capucc. *in annot. ad compend privil. Mendicant. verbo Ordines ſacri, num.* 5. Quaranta *in ſumma Bullar. verb. Ordo, verſ. Abbatibus, & ſeq.* Vaſquez 3. *p. tom.* 3. *diſp.* 243. *num.* 33. Suarez *tom.* 4. *de Relig. tract.* 8. *lib.* 2. *cap.* 29. *num.* 20. Fomar. *de Sacr. Ordin. cap.* 5. *num.* 8. Ugolin. *de offic. Epiſc. cap.* 26. §. 19. Paulus Layman. *in quæſt. Canon. de Prælat. elect. q.* 3. Joan. Bapt. Tiber. *in inſtruct. ordin. c.* 7. *q.* 48. Grilenzon. *conc.* 142. *n.* 52. quæ ſententia Domino meo Auguſtino Barboſa in ſuo eruditiſſimo *tract. de jure Eccleſ. lib.* 1. *cap.* 27. *n.* 28. non improbatur; imo fatetur, plures non 5
vulgaris ſcientiæ viros ſe inveniſſe, qui opinioni huic pertinaciter adhærent. Quapropter Procurator Generalis Cæleſtinorum in Curia Romana (ut fatetur idem Barb. *loc. cit.*) dubium de hac re in Congreg. Negot. Epiſc. & Regul. propoſita die 12. Julii 1631. proponi curavit, ſed illo tum minimè deciſo, adhuc ſub Judice lis eſt.

Hanc ſententiam noviſſimè ſecuti ſunt Rodericus Acuña, Archiepiſcopus Bracharenſ. *in Comment. in* 1. *part. Decreti, diſt.* 95. *in cap. pervenit, num.* 6. Joan. Bapt. de Cezana *in ſum. quæſt. Regul. cap.* 14 *num.* 13. *& cap.* 18. *num.* 65. Barthol. Gavantus *in Manuali Epiſcop. verb. Abbas, num.* 34. Bonacina *de Sacram. diſp.* 8 *q. unica, punct.* 4. *num.* 3. Hieronymus Venerus *in Examin. Epiſcop. lib.* 1. *cap.* 12. *num* 62. *&* 63.

Ideò in pacifica poſſeſſione adhuc perſeverant plerique Abbates conferendi Ordines minores, tam Clericis ſecularibus, quàm Regularibus, modo prædicto. In mea Religione Reverendiſſimus Pater D. Angelicus de Graſſis, Abbas Generalis ejusdem, vir integerrimus,

& verè

& verè Monachus, morum honeſtate, prudentia, &
ſcientia prædi tus, ſæpe hac auctoritate, (dum eſſet Ab-
bas in venerabili Monaſterio S. Sepulchri de Aſtino
Bergomen diœc.) functus eſt; imò acerrimè pro tali
auctoritate tuenda, ſemel, & iterum contra quoſdam
Canonicos concives ſuos Bergomenſes ſcio eum pug-
naſſe, ac victoriam optimis demonſtrationibus, & Do-
ctorum placitis, ac immemorabilibus conſuetudinibus
obtinuiſſe. Idem ſtatutum reperio in Concilio Medio-
lanen. V. celebrato ſub Divo Carolo Borrhomæo, ubi
part. 3. de Sacram. Ordin. hæc habentur: *Ut Abbates
etiam Baculi, & Mitra jure utentes, aliove ejuſmodi
privilegio, & authoritate conferendi minores Ordines
munitos non patiatur Epiſcopus Diœceſanus Tonſuram,
atque minores Ordines (id quod Tridentina Synodus ve-
tuit) aliis conferre, quàm iis, qui Regulares ſunt, & eo-
rum juriſdictioni ſubjecti, niſi & ipſius Epiſcopi conſen-
ſus antè accedat, & illi initiandi à ſuo Epiſcopo, vel Re-
gulari Superiore attulerint literas dimiſſorias, non gene-
ratim, ſed ſpeciatim conceſſas, nec vero quibusvis Abba-
tibus id permitti liceat, ſed iis tantùm qui Sacerdotio ini-
tiati ſint, & ſtatis benedictionis precibus conſecrati.*
Quæ Conciliaris conſtitutio licet pro una tantùm Me-
diolanen. provincia vim, atque robur obtineat; in re-
liquis tamen Chriſtianæ Reipublicæ locis plurimi faci-
enda eſt, atque inſimul conſiderandum, quòd ſi juri
conformis, & rationi conſona non fuiſſet, ſub tam piiſ-
ſimo, ſanctiſſimo, doctiſſimoque viro Eccleſiæ Præſule,
qualis extitit Divus Carolus Borrhomæus, neutiquam
emanaſſet. Unde eam meritò canonizavit, atq; pro uni-
verſis Catholicæ Eccleſiæ locis probavit Sacra Congre-
gatio, ſecundùm illam reſpondendo in citatis declara-
tionibus. Ex his ergo planè ſequitur, quòd Abbatibus
non deeſt poteſtas conferendi Ordines minores hujus-
modi perſonis; quia ſi deeſſet, nequirent etiam cum
dimiſſorialibus literis ordinare; nam per dimiſſorias
non reciperent poteſtatem, ſed tantùm licentiam, vel
jus utendi ſua poteſtate circa talem perſonam.

6 Hodiè tamen aliquos Abbates audivi, ſe ab hujus-
modi Ordinum collatione erga non ſibi ſubditos abſti-
nere, propter Dubium ab Eminentiſſimo Cardinale Se-
raphino juſſu Clem. VIII. Pont. Maximi deciſum die
Lunæ 27. Aprilis 1592. cujus tenor à multis deſideratus
hic apponitur ſub eadem forma, prout jacet *parte 7.
ſuarum deciſ. deciſ. 985.*

DUBIUM
Eminentiſſimi D. Card. Seraphini,
Reſolutum die Lunæ 27. Aprilis 1592.

SUMMARIUM.

1 *Abbates regulares, qui habent facultatem conferendi Tonſuram, & Ordines minores regularibus ſibi ſubditis, non poſſunt conferre perſonis ſecularibus, licèt habentibus literas dimiſſorias à ſuis Ordinariis, ante tamen Concilii Tridentini diſpoſitionem, ſaltem uſq; ad Lectoratum Abbates ex privilegio Apoſtolico habentes jura Epiſcopalia poterant, dummodo in eos juriſdictionem obtinerent, &* num. 5. & 8.

2 *Abbates non poſſunt literas dimiſſorias Clericis ſecularibus ſuæ juriſdictionis, ut ab aliis ordinentur, concedere, ſed tantùm pro Regularibus ſibi ſubditis poſſunt.*

3 *Ejuſdem poteſtatis eſt ordinare, & literas dimiſſorias concedere.*

4 *Ordinatio Clericorum ſecularium ad ſolos tantùm Epiſcopos pertinet.*

6 *Papa non poteſt dare licentiam ei, qui non eſt ordinatus, conferendi Ordines ſacros, quia nemo dat id, quod non habet.*

7 *Licentia audiendi confeſſiones non poteſt demandari perſonæ, quæ non ſit idonea, quæ poteſtatem audiendi non habeat.*

9 *Sublato antecedenti, neceſſariò ſublatum etiam cenſetur conſequens ex eo proveniens.*

FUit mihi injunctum ab Illuſtriſſimo, & Reverendiſ-
ſimo Domino meo Cardinale Matthæjo, de ordine
Sanctiſſimi Domini noſtri, ut ſequens Dubium propo-
nerem in Rota: An Abbates, qui habent facultatem 1
conferendi Tonſuram, vel minores Ordines ſubditis ſi-
bi Regularibus, poſſint ſtante decreto Concilii Triden-
tini, *cap. 10. ſeſſ. 23.* Tonſuram, ac minores Ordines
conferre perſonis ſecularibus habentibus literas dimiſ-
ſorias à ſuis Ordinariis? & re maturè diſcuſſa Domini
iverunt in ſententiam negativam, ut non poſſint:
Quamvis enim de jure communi ante Concilii diſpoſi-
tionem Abbates ex privilegio Apoſtolico habentes jura
Epiſcopalia poſſent conferre primam Tonſuram, & et-
jam Ordines minores, ſaltem uſque ad Lectoratum, ex
ſententia gloſſ. *in cap. Abbates, in verb. Tonſuram, de
privileg. in 6.* non ſolum Monachis, & Converſis ſuis,
ſed etiam puris laicis, nec converſis, nec convertendis,
dummodo in eos Epiſcopalem juriſdictionem obtine-
rent, ut per illum text. tradit gloſſ. *in d. c. Abbates, in
verb. quaſi Epiſcopalem*, & poſt Guid. & Archidiac.
confirmat Turrecrem. *in cap. quoniam, num. 6. diſtinct.
69.* cui ſententiæ accedit Innocent. *in rubric. de cler.
peregr. num. 3.* Angel. Clavaſ. *in ſumm. in verb. Ordo 2.*
Joan. Andr. & Butr. *in cap. cùm contingat, de ætat. &
qualit.* Tamen Concilium reſtringere voluit hanc fa-
cultatem ad Regulares ſubditos tantùm, ut in his locis
liceat Abbatibus quantumvis exemptis, Tonſuram, vel
minores Ordines conferre; & quamvis verba ſint clara,
ita ut nulla comprobatione indigere videantur; poteſt 2
nihilominus ſententia confirmari ex eo, quod in eodem
loco prohibetur, ne ab Abbatibus literæ dimiſſoriæ ali-
quibus Clericis ſecularibus, ut ab aliis ordinentur, con- 3
cedantur, cùm enim ejuſdem ſit poteſtatis ordinare, vel
literas dimiſſorias concedere, *cap. 1. diſtinct. 72.* ſatis ap-
paret, eis adimi facultatem dandi dimiſſorias, quia neq; 4
etiam ordinare poſſunt, & ideò denegatur eis hæc fa-
cultas reſpectu Clericorum ſecularium tantùm, quo-
rum ordinationem ad ſolos Epiſcopos vult pervenire;
& hoc probabiliter ea ratione, quia noluit Religioſos
vacare aliis negotiis, præter ea, quæ ad ſuam Religionem
pertinent, & quia fortè multi his facultatibus abute-
bantur in præjudicium Epiſcopalis dignitatis, ad quam
ſolam de jure ſpectat jus ordinandi ſuos ſubditos, *cap.* 5
nullus, de tempor. ordin. Hinc ſequitur, Abbates non
poſſe ſubditos alienos, etiam cum dimiſſoriis proprii 6
Epiſcopi ordinare; nam quemadmodum Papa non pot-
eſt dare licentiam ei, qui ordinatus non eſt, conferendi
Ordines ſacros, ut tradit Innoc. *in cap. quanto, de con-
ſuet.* cùm nemo det id, quod non habet, ita neque per
dimiſſorias ſuas poteſt Epiſcopus dare facultatem ei, qui
ea facultate ex diſpoſitione Concilii caret, prout etiam
videmus, quòd conſecratio Suffraganei ab Archiepiſco-
po committi debet ei, qui aliàs ejus muneris obeundi
ſit capax, *cap. quod ſedem, de offic. Ordin.* & *ibi* Doct.
& ſimiliter audientia confeſſionis poteſt demandari ab 7
inferiori à Papa, dummodo perſonæ idoneæ, & poteſta-
tem audiendi confeſſiones habenti demandetur, ut tra-
dit Stephan. de Gaeta *in repert. cap. ad limina, §. 5.
num. 257. quæſt. 5.* Quod eo magis in hoc decreto
Conciliari ſtatuendum eſt, cùm veniat addendo, & im-
mutando reſpectivè diſpoſitionem juris communis, ut
patet ex illis verbis, *non liceat inpoſterum.* Cum itaque
ex juris communis diſpoſitione ipſi Epiſcopo non li-
ceret alienum ſubditum ordinare ſine dimiſſoriis, *d.
cap. nullus Epiſcopus, de tempor. ordin.* videretur ſuper-
flua hæc prohibitio Concilii reſpectu non ſubditorum,
niſi intelligeremus eam etiam in caſu, in quo ordinan-
di haberent literas dimiſſorias; ideò q; concludendum 8
eſt ex mente Concilii, neque etiam licere cum dimiſſo-
riis ordinare; ex quo ſublata eſt præcisè, & abſolutè 9
facul-

9 facultas Abbatibus conferendi Ordines, præterquam Regularibus eis ſubditis: nam ſublato antecedenti, neceſſariò ſublatum etiam cenſetur conſequens ex eo proveniens, ut per Bald. *in l. conventicula, num. 3. verſ. item argumentum à remotione generis, C. de Epiſcop. & Cler. & in l. 1. num. 11. C. de fideicommiſſ.* hocque eſt dicendum omnino, ne incidamus in abſurdum, quòd licentia inferioris tollat inhabilitatem provenientem ex lege ſuperioris, *cap. cùm inferior, de majorit. & obedient. cap. inferior. diſtinct. 21. cum ſimilib.* Et ita concluſum, ſalva ſemper Domini Noſtri determinatione.

Huic voto Eminentiſſimi Card. Seraphin. reſpondet Joan. Baptiſt. Tiberius, *loc. cit.* imò hoc non obſtante, multi Doctores hanc meam ſententiam noviſſimè ſequuti ſunt; ſalvo tamen in hac re meliori judicio, & Superiorum determinatione, & cenſura.

QUÆSITUM VIII.

Vtrùm ſi Abbas ordinaret ſeculares, ſibi, vel aliis Ordinariis ſubjectos, vel Regulares ſibi non ſubditos, hujuſmodi ordinatio valeret; vel taliter ordinati indigerent nova ordinatione.

SUMMARIUM.

1 *Abbates ſi ordinarent ſeculares, ſibi, vel Epiſcopis ſubjectos, vel Regulares non ſibi ſubditos, & ſine dimiſſoriis, & licentia Epiſcopi loci, talis ordinatio valeret.*

2 *Jura per ſubauditiones, & repetitiones tacitas revocanda non ſunt, ſed potiùs concordanda.*

VIdimus *ſuprà*, quòd Abbates regulariter poſſunt Regulares ſibi ſubditos tantùm ordinare. Videndum eſt in præſenti, utrùm ſi Ordines aliis, quàm ipſis ſubditis Regularibus conferant, ordinatio ſit valida,
1 quamvis licitè non fiat, vel ſit iteranda? Ad quod dicimus, quòd ſi Abbates ordinarent ſeculares, ſibi, vel Epiſcopis ſubjectos, vel etiam Regulares non ſibi ſubditos, etiam ſine dimiſſoriis, & licentia Epiſcopi loci, hujuſmodi ordinatio valida eſſet, nec illi indigerent iterùm initiari minoribus Ordinibus jam receptis; ſed tantummodo indigere diſpenſatione ob ſuſpenſionem ab eorum executione. Ratio eſt, quia per hujuſmodi ordinationem character imprimitur, ut tenet Joan. Andr. *in 1. addit. ad gloſſ. in cap. Abbates, verbo, Tonſuram, de privil. in 6.* ubi cum Boatino, & Archidiac. ait, Abbatem alteri (id eſt, non ſibi ſubdito) Ordines conferendo imprimere characterem. Idem tenet *in cap. cùm contingat, num. 2. de ætat. & qualit.* quod etiam affirmatur à Roderic. *quæſt. Regul. tom. 1. q. 18. art. 1.* qui ſubdit, hoc non fuiſſe revocatum à Concilio Tridentino, quod etſi prohibeat Abbatibus ordinare illos, qui ſibi ſubditi non ſunt, non tamen decetuit ipſos Abbates ordinando ſuos non ſubditos, illis characterem non conferre: nec dici poteſt, id tacitè fuiſſe ibi à Concilio determinatum; quia per ſubauditiones, & repetitiones tacitas Jura revocanda non ſunt, ſed potius concordanda, *l. un. C. de inoffic. do. cap. cùm expediat,*
2 *de elect. in 6.* gloſſ. *in cap. cupientes, §. quòd ſi per viginti, verb. petere, eodem tit. & lib.* Præterea quoad ſeculares, in quos ipſi Abbates Eccleſiaſticam, vel quaſi Epiſcopalem juriſdictionem obtinent, adeſt reſponſum Sacræ Congregationis Concil. Trid. *circa cap. 10. ſeſſ. 23. de reform.* quòd taliter ordinati non indigeant iterum Tonſura, vel aliis minoribus Ordinibus jam receptis, initiari, ſed tantùm indigeant diſpenſatione ob incurſam ſuſpenſionem, ut refert Suar. *de Relig. tom. 4. tract. 8. lib. 2. cap. 29. n. 20.* Ex qua reſponſione patet, quòd per illam Abbatis ordinationem character impreſſus eſt: diſpenſatio autem ideò eſt neceſſaria, quia non fuit traditus uſus ipſius characteris, ex eo, quia collatus fuit ab habente poteſtatem impeditam, ſive ab extraneo, non autem à proprio Epiſcopo, & abſque ejus dimiſſoriis: unde taliter ordinati remanent ſuſpenſi ab executione Ordinum ſuſceptorum, *cap. 1. de eo, qui furtivè ordin. ſuſcepit.* Idem colligitur ex alia declaratione ejuſdem Sacræ Congregationis ſuper *d. cap. 10.* Concil. Trident. de quibus pluries *ſuprà* mentionem habuimus, nempe, quòd Abbates uſum Pontificalium, ſi Sacerdotes ſint, & benedicti, validè conferre poſſint omnes minores Ordines quibuſcunque tàm Regularibus, quàm ſecularibus, etiam non ſibi ſubditis: ſi ordinandi habeant ſpeciales ad id literas dimiſſoriales à Prælatis, & adſit conſenſus Epiſcopi Diœceſani. Ex qua declaratione infertur, quòd ſi Abbates ordinarent tales perſonas ſine dimiſſoriis literis ſuorum Prælatorum, ordinatio ſubſtantialiter eſſet valida, nec iteranda; quamvis ita ordinati non habeant Ordinum ſuſceptorum executionem. Illatio patet; nam ſi hoc eſt licitum Abbati ſuppoſitis literis dimiſſoriis, neceſſariò ſupponitur illum habere poteſtatem, quamvis impeditam: dimiſſoriæ enim literæ non tribuunt ei poteſtatem, ſed tantùm licentiam, vel jus utendi ſua facultate circa tales perſonas, ita Suar. *d. cap. 29. n. 21.*

QUÆSITUM IX.

Quam pœnam incurrat Abbas ordinando alios, quàm Regulares ſibi ſubditos.

SUMMARIUM.

1 *Abbates conferentes Ordines aliis, quàm Regularibus ſibi ſubditis, incurrunt pœnam ſuſpenſionem à collatione Ordinum, quos ita contulerunt.*

COncilium Tridentinum *ſeſſ. 23. cap. 10.* prohibet Abbatibus, ne cuiquam, qui Regularis ſubditus ſibi non ſit, Tonſuram, vel minores Ordines conferre poſſint: at in *eod. cap.* nullam pœnam imponit iis contrarium facientibus; nam in fine tantùm loquitur de concedentibus dimiſſorias contra formam dicti decreti, quos declarat, ſuſpenſos manere per annum ab eorum officio, & beneficio; ſed hujuſmodi pœna reperitur taxata *in cap. ult. ſeſſ. 6. de reformat.* ubi dicitur quòd *Nulli Epiſcopo cujuſvis privilegii prætextu liceat Pontificalia in alterius Diœceſi exercere, niſi de Ordinarii loci expreſſa licentia, & in perſonas eidem Ordinario ſubjectas tantùm; ſi ſecus factum fuerit, Epiſcopus ab exercitio Pontificalium, & ſic ordinati ab executione Ordinum ſint ipſo jure ſuſpenſi.* Circa quæ verba no- 1
tandum eſt, quòd Abbates conferentes Ordines minores aliis, quàm Religioſis ſibi ſubditis, incurrunt pœnam ſuſpenſionis à collatione dictorum Ordinum, quod intelligendum erit abſolutè, non autem per annum; abſolutè enim ibi dicitur, quòd ab exercitio Pontificalium ſint ipſo Jure ſuſpenſi; ita etiam accepi à quibuſdam Patribus Congregationis Olivetanæ; quòd cùm fuiſſet quæſitum a Sacra Congregatione Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum, An Abbas Sanctæ Mariæ de Succurſu ejuſdem Ordinis, potuerit in loco ſuæ Ordinariæ juriſdictionis conferre Ordines minores tribus Regularibus S. Auguſt. à ſuis Superioribus ad hunc effectum dimiſſis; eadem Congregatio Concilii cenſuit, non potuiſſe conferre minores Ordines dictis Regularibus, abſque conſenſu Epiſcopi loci, ut habetur *in d. cap. ult. ſeſſ. 6.* non tamen incurriſſe pœnam dict. *cap. 10. in fine,* quia ibi eſt ſermo tantùm de concedentibus dimiſſorias, non item pœnam *cap. 2. ſeſſ. 14.* quia loquitur in Epiſcopis nullius, &c. nec item pœnam *cap. 8.* quod loquitur, quando ſine teſtimonio Ordinarii; ſed in pœnam *cap. fin. ſeſſ. 6.* eo, quòd ſine licentia Ordinarii loci contulit Ordines: & licet dictum cap. loquatur de Epiſcopo; tamen Congregatio cenſuit, multo magis habere locum in Abbate, unde cùm ſimpliciter *dict. cap.* dicat, *ſuſpenſus ab exercitio Pontificalium,* intelligendum eſt abſolutè; non autem per annum dumtaxat: nam quando d. Concilium voluit per tantum tantùm ſuſpendere, illud expreſſit, & ſic, quòd ille Abbas erit ſolummodo ſuſpen-

ſuſpenſus ab exercitio Pontificalium, nempe à collatione Ordinis, & ſimilium, non autem à divinis; quia uti Religioſus Sacerdos celebrare poterit, ſicuti de Epiſcopo habetur *in cap. tranſmiſſam, de elect.* quia celebratio non videtur propriè ad Pontificalia pertinere, cùm etiam alii ſimplices Sacerdotes, Pontificalia exercendi auctoritatem non habentes, Miſſam celebrare poſſint. Ita communiter omnes, de qua re alibi.

QUÆSITUM X.

Vtrùm Abbas poſſit Novitios ordinare.

SUMMARIUM.

1 *Novitii poſſunt prima Tonſura, & minoribus Ordinibus initiari.*
2 *Ordines ad minores non requiritur titulus ſicut ad ſacros.*
3 *Novitii poſt Concilium Tridentinum nequeunt ab eorum Abbatibus ordinari, ſed ordinandi ſunt ab Epiſcopo Diœceſano, niſi in caſu,* num. ſeqq.
5 *Fraus eſt præcavenda.*
6 *Novitius à quonam Epiſcopo ordinari debeat.*
7 *Novitii in novitiatu debent experiri auſteritatem Religionis.*

1 SUppono Novitium, dum talis exiſtit, nedum prima Tonſura, ſed aliis quatuor Minoribus Ordinibus initiari poſſe, ut reſolvunt Henriquez *in ſumm. lib. 7. de Indulg. c. 22. §. ult. in comm. litera L. & lib. 10. de Sacr. Ord. cap. 23. §. 3. & lib. 14. de irregular. cap. 9. §. 2.* Frater Emanuel *qq. regul. tom. 1. q. 13. art. 4.* Suar. *tom. 5. de cenſuris, diſp. 50. ſect. 5. n. 13. & tom. 3. de Relig. lib. 5. cap. 16. num. 17.* Sanchez *in præcepta decalog. tom. 2. lib. 6. cap. 10. num. 19.* Bartholomæus de Vecch. *in ſua prax. diſp. 11. dub. 8. num. 1.* qui ferè omnes Doctores reſpondent textum *in cap. Monaſt. cauſ. 19. quæſt. 2.* nullatenus loqui de Ordinibus recipiendis, prout voluerunt Sylveſter *in Summa verbo Religio 5. quæſt. 10.* Roſella *verbo Novitius, num. 31.* Lambertinus *de jure patr. lib. 2. p. 1. q. 7. art. 14. num. 4.* Azor. *inſtit. moral. lib. 12. cap. 2. quæſt. 13.* Sed intelligi debere de receptione ad Habitum Profeſſorum, & Tonſuram Monachalem, ut ante eos explicaverat Turrecremata, *in ſupradict. cap. Monaſterius, num. 1.* quo ſuppoſito, videtur, quòd Abbas poſſit Novitiis minores Ordines conferre;
2 nam ad hos Ordines non neceſſarius titulus alicujus ſpecialis patrimonii, ſive beneficii, ut requiritur *ad ſacros Ordines, c. non licet, de præbend. & dignit.* ergo poteſtas hæc Ordines conferendi ad Religionis favorem potiùs amplianda eſt, quàm reſtringenda; maximè cùm ſit beneficium Principis, quod eſt latè explicandum, quantum verba patiantur; verba autem *cap. quoniam, diſt. 69.* in quo traditur Abbatibus facultas Lectores faciendi, ſolùm habent, *In propriis Monaſteriis*, in quibus etiam comprehenduntur Novitii, & ſunt aliquo modo partes illius Religioſæ Communitatis; ergo Abbas poterit illis etiam Ordines conferre. Præterea in *in c. cùm contingat, de ætat. & qualit.* dicitur, *Cùm contingat interdum, quod laici ad Monaſteria convolantes à ſuis Abbatibus tonſurentur.* Per quæ verba videntur propriè ſignificari Novitii, qui à ſeculo ad Religionem convolant. Unde Alexander IV. *in cap. Abbates, de privileg. in 6.* ait, Abbates poſſe clericalem Tonſuram conferre Monaſteriorum ſuorum Converſis, & qui ad illa convolaverint, ubi gloſſ. per eos, qui convolaverunt ad Monaſteria, intelligere videtur Novitios; dum *verb. convolaverunt*, addit, *ut ibi converſantur, & fiant Monachi*: idem etiam ſentiunt ibi Franc. & Card. Alexand. & expreſsè Rebuff. *in praxi benefic. tit. de Cleric. num. 18.* dicens, valere Tonſuram intra annum probationis collatam, etiamſi Novitius dimitteret illam Religionem; quia non annullatur id, quod legitimè factum fuit, juxta *reg. factum legitimè, de reg. Jur. lib. 6.* Præterea id confirmatur ex privilegio Julii II. conceſſo Ordini Ciſtercienſi de Obſervantia in Hiſpania, ubi inter cætera ſic ait: *Necnon Novitios, & alios quoſcunque d. Monaſterii ſubditos prout poterant prædicti perpetui Abbates Clericali charactere inſigniendi.* Ex quibus verbis præclarè conſtat, Abbates potuiſſe Novitios ordinare.

Quæ omnia quamvis procedere poſſint de Jure antiquo, juxta quod probabilius eſt, potuiſſe Abbates ſui 3 Monaſterii Novitios ordinare, tamen hæc poteſtas videtur eis revocata per Concilium Tridentinum, dum *ſeſſ. 23. de reformat. cap. 10.* decrevit, ut poſſint tantùm Regulares ſibi ſubditos ordinare: Novitii autem, etſi quibuſdam Religionis privilegiis gaudeant, ut tradunt Molin. *tom. 1. de juſt. tract. 2. diſp. 139.* Henriq. *lib. 7. de indulg. cap. 22. num. 7.* Azor. *inſtit. moral. part. 1. lib. 7. c. 30. & lib. 12. cap. 2. quæſt. 10.* Tamen, quia Religioſi non ſunt, nec ipſis Abbatibus ſimpliciter ſubditi, ſed tantùm in ordine ad probationem, & Concilium prædictum requirit abſolutam ſubjectionem; ideò 4 Novitii non poſſunt ab Abbatibus ordinari, ſed ab Epiſcopo. Ita Henriq. *lib. 10. cap. 23. §. 3. comment. lit. GG.* Roderic. *quæſt. reg. tom. 3. quæſt. 23. art. 2. in fine*, Ugolin. *de offic. Epiſcop. 26. §. 19. num. 2.* Mirand. *in manuali Prælat. tom. 1. quæſt. 38. art. 9. concl. 2.* & alii apud D. Auguſt. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcop. part. 2. alleg. 3. num. 8. & allegat. 4. num. 63.* P. Joan. Bapt. Tiber. *cap. 7. inſtruct. pro ordinand. quæſt. 48. verſ. quoad Novitios.* Bartholom. de Vecchis *in praxi pro Novitiis ad Relig. admitten. diſp. 11 dub. 8. num. ult.* Card. Tuſc. *Prac. Conc. 1. lit. A, con. 9. num. 7.* Sayr. *de Cenſuris, lib. 4. cap. 13.* Naldus, *verbo Novitius n. 8.* Nec contrarium affirmat Suar. *de Relig. tom. 4. tract. 8. lib. 2. cap. 29. quæſt. 4. num. 12. & ſeq.* quia ipſe tantùm loquitur de Jure antiquo illius *cap. quoniam 69. diſt. & cap. cùm contingat, de ætat. & qualit. cap. Abbates, de privileg. in 6.* ſecundùm quæ Jura probabilius eſt, potuiſſe olim Abbates ſuos Novitios ordinare. Verùm ſi Novitius haberet à ſuo Ordinario literas dimiſſoriales ſuſcipiendi Ordines ſpecialiter à ſuo Abbate interveniente ad hoc Epiſcopi Diœceſani aſſenſu; Abbas illum, ſicuti & ſeculares (juxta Sacræ Congregationis Concilii declarationem inferiùs adductam) ordinare poſſet, ita d. P. Joan. Bapt. *d. quæſt. 48. verſ. ultim.* Tutiùs tamen exiſtimarem, facere Abbates, ſi Novitios nullo modo ordinarent, nec ordinandos Epiſcopis traderent; quia certum eſt, quòd poſtea exire poſſent, & fraus fieri, quæ præcavenda eſt, *cap. 1. de ſerv. non ordinand.* & hoc conſilium tradit Joan. Andr. *in dict. cap. Abbates, in addit. ad gloſſ. verb. convolaverint*: Tum quia nulla ad id neceſſitas eos cogit, cùm poſt annum probationis poſſint illis Ordines conferre.

Quæritur tamen, ſi Novitius ordinandus ſit, à quonam Epiſcopo ordinari debeat, utrùm ab illo, in cujus Diœceſi exiſtit Monaſterium probationis, an verò ab Epiſcopo, in cujus Diœceſi commorabatur Novitius, antequam Novitiatum ingrederetur. 5

Prima ſententia in hoc tenet ſpectare ad Epiſcopum, in cujus Diœceſi reperitur Novitius in probatione, ita Cucchus *lib. 3. inſtit. moral. tit. 1. n. 94. de Reg.* Sanch. *in præcept. decal. tom. 2. lib. 6. c. 10. n. 21.* Campan. *in diverſorio Jur. Can. Rub. 9. c. 3.* Aloyſius Ricc. *in deciſ. Cur. Archiep. Neapol. deciſ. 118. n. 6. p. 4.* 6

Alia ſententia in eodem dubio eſt eorum, qui putant pertinere ad Epiſcopum, in cujus Diœceſi Novitius domicilium habebat, quando ingreſſus eſt Religionem, & utramque ſententiam exiſtimat probabilem Bartholomæus de Vecchiis *in praxi ſervanda in admittendis ad Religionem, Novis, diſp. 11. dub. 8. n. 2.*

Probabiliorem tamen puto eſſe primam ſententiam, propter rationes, quas abducit Sanch. *loco citato*, & meæ ſententiæ favet D. Auguſtinus Barboſ. *lib. 1. de jure Eccleſ. cap. 33. num. 65.* Et ratio, quia Novitius ex parte ſua animum perpetuò habitandi habet, quo qui- 7

dem

dem animo affecti omnes ingrediuntur, quamvis in Novitiatu ſint ad experiendam Religionis auſteritatem,& ſi ferre non potuerint,liberum ſit egredi,ideò non poteſt dici dubius circa perſeverantiam. Tum quia dedicatio Novitii pura eſt,& non conditionalis,quamvis mutabilis,& reſolvenda in eventum conditionis,ſi Religio non placuerit; ergò per hanc Novitii dedicationem acquiritur domicilium.

QUÆSITUM XI.

Vtrùm Abbas electus, & confirmatus in Epiſcopum, poſſit ante conſecrationem ſubditis illius Epiſcopatus minores Ordines conferre.

SUMMARIUM.

1 *Abbas electus,& confirmatus in Epiſcopum,antè conſecrationem poteſt Tonſuram & minores Ordines ſubditis illius Epiſcopatus conferre.*

2 *Abbas datus adminiſtrator Eccleſiæ Cathedrali vacanti, poteſt ſubditis illius Eccleſiæ Tonſuram,& minores Ordines conferre.*

1 RESpondeo,quòd Abbas electus,& confirmatus in Epiſcopum, etiam ante conſecrationem, poteſt Tonſuram,& minores Ordines ſubditis illius Epiſcopatus conferre; quia hanc poteſtatem habet ex ſua propria virtute,ut Abbas; nequiret autem antea illos ordinare,non ex defectu quoad habitum poteſtatis, ſed ex defectu juriſdictionis; ita Felin. *in cap. eam te,num. 8. col. 6. verſ. quarto reſtringuntur, de reſcript.* ad quod allegat Dominic. de S. Gemin. *in cap. is cui,num. 7. verſ. vidi dubitari, de elect. in 6.* ubi dicit,quòd Abbas datus adminiſtrator Eccleſiæ Cathedrali vacanti,poteſt conferre ſubditis illius Eccleſiæ illos Ordines,quos Ab- 2 bates conferre poſſunt ſuis ſubditis; idem affirmat, & commendat Selua, *de benef. part. 2. qu. 6. poſt n. 3.* dicens,quòd Abbas hoc poterit eodem modo,quo poteſt invitatus in clauſtris aliorum exemptorum jure ſuo conferre Tonſuram,& minores Ordines, prout ex plurimorum auctoritatibus idem affirmatur à prædicto Gemin. *in cap. Abbates, num. 6. de privil. in 6.* Majol. *de irregular. lib. 4. c. 25. num.* 12. Sayr. *de cenſur. lib. 4. cap. 13. poſt num. 15.* Quæ omnia puto habere locum etiam hodie poſt Concil. Trid.& moveor hac ratione; quia etſi d. Concil. *ſeſſ. 23. de reformat. cap. 10.* ſtatuit, non licere inpoſterum Abbatibus cuiquam, qui Regularis ſibi ſubditus non ſit, Tonſuram, & minores Ordines conferre, verbum illud Concilii, *non liceat*, intelligendum videtur, ut contineat prohibitionem,non autem ut auferat facultatem Abbatibus ordinandi laicos; ſi enim poteſtatem abſtuliſſet,nequirent ſeculares Epiſcopi juriſdictioni ſubjectos ordinare cum ſpecialibus dimiſſoriis ſuorum Ordinariorum, & aſſenſu Epiſcopi Diœceſani,prout declaratum fuiſſe à Sacra Congregatione Illuſtriſſimorum Cardinalium ejusdem Concilii Interpretum, referunt Azor. *inſtit. moral. par. 1. lib. 12. cap. 2. quæſt. 7.* & alii,quos citavimus ſuprà in *quæſ. 7.* per dimiſſoriales enim literas non adipiſcuntur illi hujusmodi facultatem, ſed licentiam tantummodo, vel jus utendi ſua poteſtate circa tales perſonas. Cùm ergò per electionem, & confirmationem acquirant in ſubditos illius Epiſcopatus juriſdictionem, ut per *cap. transmiſſam, c. noſti, cap. qualiter, & cap. nihil eſt, de elect. & cap. inter corporalia, de translat. Epiſcop.* probat Azor. *par. 2. inſtit. moral. lib. 3. cap. 29. quæſt. 5.* reperitur in eis utraque poteſtas,Ordinis ſcilicet, & juriſdictionis, quæ eſt neceſſaria ad Ordinum collationem; quod idem puto dicendum de Abbate, qui datus ſit adminiſtrator alicujus Cathedralis Eccleſiæ,ut etiam poſſit ordinare ſubditos illius Epiſcopatus, ut dicit Gemin. *d. cap. is cui.* quia per dationem adminiſtrationis tribuitur ei juriſdictio, qua ad id indigebat.

QUÆSITUM XII.

Vtrùm Abbas excommunicatus, hæreticus, ſuſpenſus, aut interdictus, poſſit validè Ordines conferre, & quid dicendum, ſi conferat illos exiſtens in peccato mortali.

SUMMARIUM.

1 *Abbatem excommunicatum,&c. validè ordinare non poſſe, arguitur.*

2 *Abbas excommunicatus,&c. validè Ordines confert, & validè characterem imprimit; ab eo tamen ſic ordinati Ordinum ſusceptorum executione carent; limitu, niſi eſſet occultus, ut* num. 4.

3 *Sacramenti efficacia non pendet à fide, vel bonitate Miniſtri, ſed ex ſola inſtitutione, & meritis Chriſti.*

5 *Abbas conferens Ordines minores in peccato mortali non peccat mortaliter.*

VIdetur, quòd non poſſit Abbas excommunicatus hæreticus ſuſpenſus, vel interdictus validè Ordines conferre; quia *can.* 1. 9. *qu.* 1. D. Gregorius ait: *Nos conſecrationem dicere nullo modo poſſumus, quæ ab excommunicatis hominibus eſt illicitè celebrata.* Et Damaſus Papa,quem refert Palea *d. can.* 9. *q.* 1. *can.* 3. ait, per illicitam manus impoſitionem caput ſuſcipientis vulnerari, ſubdens r *Iterari neceſſe eſt, quod legitimè actum, aut collatum minimè probatur*: qui textus loquentes de Epiſcopis, à fortiori habent locum in Abbatibus. 1

Contrarium tamen eſt verius,quòd Abbas excommunicatus, hæreticus, ſuſpenſus, vel interdictus validè characterem imprimit,& validè Ordines confert, licet ab eo ordinati Ordinum ſusceptorum executione careant. Ita text. *in can. ſecundum 19. diſt. & in can. Dominus, §. memento 2. q. 1. & can. qui perfectionem, & can. quod quidam, ead. cau. & qu. can. quomodo, & can. ſicut in Sacramentis, & can. non in vobis, de conſecrat. diſtinct. 4. cum ſuis gloſſ.* Sot. *in 4. diſtinct. 25. q. 1. art.* 1. Henriq. *in ſum. lib. 10. cap. 21. in princip.* Coninck. *de Sacram. diſp. 8. q. unic. punct. 4. num. 2.* & alii, quos refert & ſequitur D. Auguſt. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. par. 2. alleg. 3. num. 3. & num. 17.* quibus addo Reginald. *in praxi, lib. 30. tractat. 1. num.* 23. quia hæretici, excommunicati, &c. validè omnia Sacramenta adminiſtrant, dummodo habeant Ordinem ad id requiſitum,& utantur legitima materia,& forma: Sacramenti enim efficacia non pendet à fide, 3 vel bonitate miniſtri, ſed à ſola inſtitutione, & meritis Chriſti,ut probat D. Aug. *7. libris contra Donatiſtas conſcriptis*: tum quia in Sacramentis non eſt attendendum, qualis, vel quis conferat, ſed quid conferat; quia incrementum ſolus Deus præbet, & neque qui plantat, neque qui rigat eſt aliquid, ſed qui incrementum dat Deus, ut dicit Apoſt. 1. *Corinth.* 3. atque ita docent D. Thom. *in 4. diſtinct. 25. q. 1. art. 2. in corpore.* Scotus *ibid. quæſt.* 1. *§. de ſecundo articulo*, & cum eis communiter Theologi. Abbas tamen, qui in excommunicatione aliquem Ordinis actum exerceret, utique irregularitatem contraheret,per text. *in cap.* 1. *§. caveant, de ſentent. excommun.* in 6 ubi ſic dicitur: *Caveant Eccleſiarum Prælati, & Judices univerſi, ne prædictam pœnam ſuſpenſionis incurrant; quoniam ſi contingeret, eos ſic ſuſpenſos divina officia exequi, ſicut priùs, irregularitatem non effugient.* Appellatione autem Prælatorum veniunt etiam Abbates,ut latiùs probavimus *in 1. tom. diſp. 1. quæſt.* 3. Ita Mar. Alter. *de cenſur. tom. 1. lib. 2. cap. 1. diſp.* 1. ſub lit *verſ. ſecundum dubium.* Dom. Anton. Ricciull. Epiſcopus Bellicaſtren. ad præſens Vicesgerens, *in tract. de jur. perſon. extr. &c. lib. 4. cap. 2. n. 9. & ſequent.* Quod ampliatur, ut Abbas excommunicatus fiat irregularis, non ſolùm dum ipſe Sacramenta miniſtrat, vel alium actum Ordinis exercet,verùm etiã ſi faciat alios coram

ſeipſo

ſeipſo miniſtrare, gloſſ. *in clem. 2. verb. celebrari, de privileg.* Navar. *in man. c. 27. n. 144. in fine,* Mar. Alter. *d. lib. 2. c. 4.* & alii apud D. Anton. Ricciull. *dict. c. 2. n. 11.*

4 Si autem Abbas hæreticus, excommunicatus, ſuſpenſus, vel interdictus, vel qualibet alia cenſura Eccleſiaſtica innodatus exiſtit, occultus tamen, validè Ordines confert, veramque executionem Ordinis tradit: adeo ut ordinatus non ſolùm ſuſcipiat Sacramentum, ſed etjam ejus executionem absque ulla ſuſpenſione; ita tenet Innoc. *in cap. 1. num. 3. de ſchiſmat.* Panorm. *in cap. veritatis, num. 46. de dolo, & contumac. & cap. ad probandam, num. 7. de ſent. & re jud.* Felin. *ibidem, num. etiam 7.* Covar. *in cap. alma mater, part. 1. §. 6. num. 7.* Gutierrez *quæſt. canonic. lib. 1. cap. 1. num.* 80. & alii apud Sanchez *de matrim. lib. 3. diſp. 22. num. 35. verſ. verius tamen.* D. Auguſt. Barboſ. *d. alleg. 3. à num.* 17. qui etſi loquantur de Epiſcopis, tamen idem etiam procedit in Abbate, ac in omnibus aliis excommunicata Sacramenta miniſtrantibus; jura enim, & rationes adductæ univerſaliter loqvuntur de excommunicatis occultis Sacramenta miniſtrantibus: pro qua re nullus hodie dubitandi locus remanet poſt *extravag. ad evitanda ſcandala*; per eam enim nemo tenetur quibuscunq; cenſuris innodatos vitare, niſi denunciati ſint, aut notorii Clericorum percuſſores. Ideò ordinatus ab Epiſcopo, vel Abbate, licet hæretico, ſchiſmatico, ſimoniaco, vel quomodolibet excommunicato, dummodo denunciatus non ſit, vel publicus Clerici percuſſor, veram recipit Ordinis executionem, absque ulla ſuſpenſione. Ut do-
5 cent communiter citati Doctores. Si verò Abbas exiſtat in peccato mortali, dum confert Ordines minores, diſputant Doctores, an peccet mortaliter? Ledeſm. *in ſumm. tom. 1. cap. 6. de Sacr. in gen. dub. 10.* Layman. *in Theol. moral. lib. 5. tract. 9. cap. 4 num. 4.* Villalob. *in ſum. tom. 1. tract. 21. diffic. 3. num. 2.* Filliuc. *tom. 1. tract. 9. cap. 1. num.* 28. Coninc. *de Sacram. diſp. 21. dub. 6. num. 47.* Valent. *tom. 4. diſp. 9. quæſt. 2. punct. 4.* affirmant, quòd peccat mortaliter; tamen negativa ſententia mihi probabilior eſt, quia exercere functiones minorum Ordinum, qui non ſunt ita propinqui Sacramento Altaris, non videtur inducere peccatum mortale. Hanc ſententiam ſeqvuntur Nugnus *in 3. part. tom. 1. quæſt. 66. articul. 6. diffic. 2. concl. 3.* Suar. *in 3. part. tom. 1. diſput. 16. ſect. 3.* Sylius *in 3. part. q. 64. art. 6. quæſt. 1. conc. 5.* Dian. *in reſol. moral. tract. 6. miſcell. reſol. 67.* Qui Doctores licet diſputent de Epiſcopo Ordines minores conferente in peccato mortali, optimè tamen poſſunt ſuæ ſententiæ Abbati ſic Ordines conferenti adaptari.

Ad primam rationem dubitandi, reſpondeo cum Coninch. *d. dub. 9. num. 85.* quòd tam Gregorius, quàm alii Patres ſæpè inquiunt, ordinatos ab hæreticis, aut excommunicatis non conſecrari; ſed ſœdari, vel nullam recipere potaſtatem; quamvis enim ita ordinati verum Sacramentum, & Ordinis poteſtatem recipiant; tamen per illud magis inquinantur, quàm ſanctificentur; & quousque diſpenſentur, nunquam poſſunt legitimè ſua poteſtare uti; in jure autem ſæpè dicitur quis id facere non poſſe, quod licitè facere nequit.

Ad ſecundam rationem reſpondeo cum eod. Coninch. *ibid.* illud, quod dicitur à Damaſo Papa nihil ad rem noſtram facere; quia Damaſus ibi loquitur tantum de ordinatis à Coëpiſcopis, quos ait, non eſſe veros Epiſcopos, nec habere poteſtatem ordinandi. Et de his hactenus.

QUÆSITUM XIII.

De loco, & tempore conferendi Ordines minores ab Abbate, & de abſolutione, & diſpenſatione pro illis qui malè ordinantur.

SUMMARIUM.

1 *Abbas non poteſt extra ſuum Monaſterium ordinari.*
2 *Monaſterii nomine quid intelligatur.*
3 *Ordines minores conferendi ſunt in Eccleſia Abbatiali præſentibus Monachis, aliisque Laicis.*
4 *Ordo quilibet in ſex anni temporibus conferri poteſt, & quibus.*
5 *Minores Ordines etiam dominicis, & feſtivis diebus conferri poſſunt; qui dies feſtivi eſſe debent de præcepto,* num. 6.
7 *Diei feſti nomine quid intelligatur.*
8 *Papa ſolus poteſt diſpenſare, ut Ordines majores extra tempora ſtatuta feſtivis diebus conferantur.*
9 *Ordinatus in ſacris ante tempora ſine diſpenſatione Papæ, eſt ipſo jure ſuſpenſus, & celebrando fit irregularis, à qua ſuſpenſione, & irregularitate, an poſſit abſolvi à ſuo Abbate,* num. 11.
10 *Epiſcopus ordinans extra tempora ſtatuta eſt à collatione Ordinum ſuſpendendus.*
12 *Ordinatus per ſaltum eſt ipſo jure ſuſpenſus; & celebrando fit irregularis.*
13 *Diſpenſare poteſt Abbas cum Monacho, qui Ordines per ſaltum ſuſcepit, modo in tali Ordine non ſe exercuerit,* & num. 15. & num. 17.
14 *Abbates eandem auctoritatem habent in ſuos Monachos, quam Epiſcopi in ſuos Clericos.*
16 *Delictum occultum, quale dicatur.*
18 *Sacerdos ordinatus cum impedimento, præter quod manet ſuſpenſus ab Ordinibus, non incurrit irregularitatem ex eo ſolùm, quod conſecraverit cum Epiſcopo in Miſſa, in qua ordinatus fuit.*
19 *Ordinatus incurrens duplicem ſuſpenſionem, an ſi ab una abſolvatur, intelligatur abſolutus ab alia.*
20 *Confeſſores Regulares poſſunt abſolvere ſemel in vita à prædictis ſuſpenſionibus, & irregularitatibus ſuos conſubditos.*
21 *Prima Tonſura in omni tempore conferri poteſt.*
22 *Tempus non eſt de ſubſtantia Ordinis.*

Quoad primam hujus quæſiti partem videtur mihi 1
dicendum, non poſſe Abbates extra ſuum Monaſterium minores Ordines conferre, quod poteſt colligi *ex cap. quoniam, diſt. 69.* in quo habetur: *Quòd Abbates poſſint tantummodo in proprio Monaſterio Lectores ordinare.* Et ita communiter interpretantur omnes Doctores. Præterea probari poteſt exemplo Epiſcoporum, quibus non licet in aliena diœceſi Ordines conferre, etiamſi ſuos ſubditos ordinare vellent, *arg. can. Epiſcopum non, & ſeqq. 9. q. 2. & can. placuit. 7. q. 1. & Clem. unic. de for. comp.* Abbatum Quaſidiœceſis non extenditur extra proprium Monaſterium: ergo non poſſunt extra illud ordinare: per Monaſterium autem intelliguntur omnes Eccleſiæ Monaſterio annexæ;
quia in hac re idem debet fieri judicium quoad mino- 2
res Ordines de Epiſcopo, & Abbate; at Epiſcopus poteſt minores Ordines conferre in quacumque Eccleſia proprii Epiſcopatus, ut notat Sylv. *verb. Ordo, 2. q. 8.* & Reginald. *prax. for. pœnit. lib. 30. tr. 3. num. 27.* ergò & Abbas in quacunque Eccleſia ſuæ Abbatiæ; & ſicut notant prædicti auctores Sylv. & Reginald. quocunque in loco conferantur, publicè coram populo conferendi ſunt. Utrùm autem poſſint extra ſuum Monaſterium, dicemus in quæſito ſequenti. Hîc tamen notandum eſt à ſimili de Epiſcopo, qui ordinationem debet habere in Eccleſia cathedrali; vel alia ex dignioribus, *arg. cap. 1. diſt. 77.* & S. Anthonin. *3. p. ſumm. tit. 14. cap. 16. §. 17.* Tabiena *verbo Ordo V. §. 1.* Rebuff. *in Regul. 23. Cancel. verſiculo, & minores,* Henriquez *in ſumm. lib. 10. cap. 11. §. 3.* Piaſceſ. *in praxi Epiſcop. 1. p. cap. 1. num. 46.* Ugolin. *de Offic. Epiſcopi, cap. 26. §. 14. num. 1.* & Concil. Trid. *ſeſſ. 23. de Reform. c. 8.* ubi ita diſponit per hæc verba: *Ordinationes Sacrorum Ordinum in Cathedrali Eccleſia, vocatis, præſentibusque ad id Eccleſiæ Canonicis, publicè celebrentur, ſi autem in alio Diœceſis loco, præſente Clero, loci dignior, quantùm fieri poterit, Eccleſia ſemper adeatur.* Ita Abbates minores 3

Ordines

Ordines in ſua Eccleſia Abbatiali, præſentibus Monachis, aliiſque laicis conferre debent. Quòd ſi in alia ſuæ Abbatiæ Eccleſia ſubjecta id præſtare velint; ſemper digniorem, & ubi frequentior populorum multitudo convenire ſolet, eligant Eccleſiam.

4 Quoad ſecundam partem hujus quæſiti, nempe quo tempore Ordines minores ab Abbate ſint conferendi, dico, quemlibet Ordinem in ſex anni temporibus, conferri poſſe, nimirum in quatuor temporibus, & in Sabbato ante Dominicam de Paſſione, & in Sabbato Sancto ex *cap. 3. de tempor. Ordin.* Quibus temporibus tam minores quàm majores Ordines conferri poſſunt: mi-
5 nores autem etiam dominicis, & aliis feſtivis tantùm diebus ab Epiſcopis conferri poſſunt, ut dicitur *in diſt. cap. 3 & cap. 1. de temp. Ordin.* Idem autem eſſe dicendum de Abbatibus, affirmat Joan. Andr. allegans Hoſtienſ. *in cap. cùm contingat, num. 8. de ætat. & qualit.* & d. Ant. apud Panorm. *ind. cap. 3. num. 1. not. 4.* immò ſecundum Joan. Andr. & Hoſtienſ. videtur, quòd potius his diebus, quàm quatuor temporibus ordinare debeant, ne epiſcopare videantur, id eſt, generales ordinationes tenere; ita etiam Sylv. *verb. Ordo, 2. quæſt. 6.*
6 *diſt. 3.* Hi autem dies feſtivi debent eſſe de præcepto, ut ait Vivald. *in candelabr. aur. part. 1. tit. de Sacram. Ord. num. 35. verſ. tertia conditio*, quem refert, & ſequitur D. Auguſt. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. part. 2. alleg. 11. num. 18.* Azor. *inſtit. moral. part. 2. lib. 1. cap. 27. verſ. ult.* Et ſatis erit, ſi ſolennitas diei feſti ſit in ſua Religione, vel Monaſterio; licèt apud alios non celebretur, ut de Epiſcopo docet Henriquez *in ſumm. lib.*
7 *9. c. 28. §. 1.* & D. Barboſ. *loc. cit.* An autem nomine diei feſti intelligatur dies, in quo à laboribus, & ſervilibus operationibus populus ceſſat, an verò ſufficiat, quòd ſit dies duplex, licèt non ſit feriatus, non parva dubitatio eſt. Aliqui tenent ſufficere, quòd ſint dies duplices, & feſti in ordine ad officia divina, licèt ab operationibus, & laboribus feriati non ſint, ex eo, quia *in Clem. unic. de vener. Sanctor.* Feſta Doctorum Eccleſiæ, & Evangeliſtarum æquiparantur feſtivitatibus Apoſtolorum, non quidem in horum feſtorum feriatione, ſed in eorum celebratione ſub officio duplici, tum etiam, quia in Eccleſia celebratur feſtivitas S. Lucæ Evangeliſtæ, & aliorum Sanctorum ſub officio duplici, nihilominus in dicta Clementina feſtivitates appellantur hujuſmodi dies, licèt à laboribus populus non ceſſet.

Hanc ſententiam tuentur Suar. *tom. 1. de Relig. lib. 2. de dieb. feſt. cap. 9. num. 22.* Emanuel. Roder. *qq. regul. tom. 3. q. 23. art. 5.* Stephanus Fagundez *in quinque Eccleſ. præcept. præcept. 1. lib. 1. cap. 2. num. 11.*

Alii dicunt, quòd neceſſe eſt, quòd in diebus feſtivis homines ab operibus, & laboribus ſervilibus ceſſent; & non ſufficere, quòd ſint duplices, & feſti in ordine ad officia divina; quam ſententiam tenent Vivald. *loco citato*, Azor. *inſtit. moral. p. 2. lib. 1. cap. 27. verſ. ultim.* & D. Barboſa *de offic. & poteſt. Epiſcop. p. 2. allegat. 11.* Utramque ſententiam probabilem exiſtimo.

Conſulerem tamen in praxi, Epiſcopos, & Abbates huic ſecundæ adhærere, utpote ſecuriori: quod etiam videtur elici ex verbis Concilii Trident. *cit.* ibi: *Vocatis præſentibuſq; Canonicis publicè celebrentur*, &c. ubi exigitur publicitas, quæ conſiſtit in multitudine teſtium, & hæc faciliùs haberi poteſt in diebus feſtis feriatis: quod maximè verum habet, ſi neceſſitas aliud non expoſtulet.

Ex his à fortiori elicitur, conſuetudinem, quod extra ſtatuta tempora Ordines ſacri per eos, qui poteſtatem habent, conferantur; non valere, *cap. 2. de temp. Ordinand.* Rebuffus *in praxi benef. p. 2. de Cler. ad Sacr. Ordin. malè promotis*, gloſſ. 1. *num. 14.* Quaranta *in ſum. Bullar. verbo Ordo.* Aloyſ. Riccius *in deciſ. cur. Archiep. Neapol. p. 4. deciſ. 95. num. 2.* nam ſolus Sum-
8 mus Pontifex diſpenſat, ut extra tempora ſtatuta Ordines majores conferantur diebus Dominicis, vel feſtivis, *cap. 1. de temp. Ordinand.* Majolus *de Irregul lib. 3. cap 14.* Quaranta *loco cit.* Homobonus *in exam. Eccleſ. 1. part. tract. 2. c. 1. quæſ. 14.* Barboſa *de Officio Epiſcopi p. 2. alleg. 17. num. 3.* Hinc eſt quod Summi Pontifices diſpenſarunt cum multis Congregationibus Monachorum, & Mendicantium, & cum omnibus illarum privilegiis fruentibus, ut extra tempora à jure ſtatuta dominicis, vel aliis feſtivis diebus ſacros Ordines ſuſcipiant; & præſertim habetur in hac re privilegium Fratribus Minoribus conceſſum. Videant Emanuel Roder. *qq. Regul. tom. 1.* Portellus *in dubiis Regul. verbo Ordines ſacri, num. 4.* Similiter Patres Societatis JESU ordinari poſſunt ad quoſvis Ordines etiam majores extra tempora prædicta à jure ſtatuta ex indulto Gregor. XIII. eorum Societati conceſſo ſub Datum Tuſculi 22. Septemb. 1582. ita referunt Piaſeccius *in praxi Epiſc. 1. p. cap. 1. num. 88.* Aloyſius Riccius *loco cit. deciſ. 93. num. 7. p. 4.* Similiter, & Patribus Congregationis S. Joannis Evangeliſtæ conceſſit Clemens VIII. anno 1596. ut ordinari poſſent extra tempora, & per quemcunque Epiſcopum tribus Dominicis diebus, vel feſtivis continuis, vel interpolatis, & interſtitiis nequaquam ſervatis, ita refert Portellus *loco citato.* Quæ quidem privilegia valent, cùm ſint exhibita poſt Concil. Trident. alia verò ante prædictum Concilium conceſſa in præſenti materia abrogata ſunt per Concilium, ita referunt Ludovicus Miranda *in Manuali Prælatorum, tom. 1. q. 36. art. 4.* Aloyſ. Riccius *d. Deciſ. 93. n. 6. p. 4* Hieronym. Roder. *reſol 106. n. 8.* Barboſa *de jure Eccleſiaſt. lib. 1. cap. 33. num. 182.* ubi notat *num. 183.* Quòd ſi quis ordinetur in ſacris extra
prædicta tempora ſtatuta abſque diſpenſatione Romani 9
Pontificis, & privilegio, eſt ipſo jure ſuſpenſus, & celebrando, fit irregularis, & privatur beneficiis Eccleſiaſticis, ut ſtatuit Pius II. *in ſua conſtit. ſub Datum Romæ apud S. Petrum anno Domini 1401. 15. Cal. Decembris in hac forma.*

PIUS EPISCOPUS.

Servus ſervorum Dei.

Ad futuram rei memoriam.

CUm ex Sacrorum Ordinum collatione, character 10
inviſibilis animæ imprimatur, ſacra myſteria diſpenſetur, & ipſarum cura tribuatur animarum; in eorum ſuſceptione, exceſſus graves tantò magis plectendi ſunt, quantò ex illis majora in mentibus fidelium ſcandala gerantur. Cùm itaque (ſicut dignorum relatione, non niſi moleſtè accepimus) nonnulli Clerici extra tempora à jure ſtatuta, quidam ante ætatem legitimam; aliqui verò ſine dimiſſoriis litteris, contra Sanctiones Canonicas, ſe faciunt ad Sacros Ordines promoveri: Nos eorundem temeritatem, tali caſtigatione reprimentes, ut aliis in poſterum committendi ſimilia, aditus præcludatur; Auctoritate Apoſtolica, hac conſtitutione perpetuò valitura, ſtatuimus, & ordinamus, quòd omnes, & ſinguli, qui abſque diſpenſatione Canonica, aut legitima licentia, ſive extra tempora à jure ſtatuta, ſive ante ætatem legitimam, vel abſque dimiſſoriis litteris, etiam citramontanis (præterquàm ſi in hoc ultimo caſu per Cameram Apoſtolicam, juxta illius ſtylum ordinati fuerint) ad aliquem ex ſacris Ordinibus ſe fecerint promoveri, a ſuorum Ordinum executione, ipſo jure ſuſpenſi ſint; & ſi hujuſmodi ſuſpenſione durante, in eiſdem Ordinibus miniſtrare præſumpſerint, eo ipſo irregularitatem incurrant. Prætereà, ultra alias pœnas in tales generaliter à jure inflictas, beneficiis Eccleſiaſticis poſſint jure privari. Volumus autem, quòd præſens noſtra conſtitutio in Romana Curia exiſtentes, poſt quindecim dies; abſentes verò Italos, poſt duos menſes;

menſes; alios verè ultramontanos, poſt ſex menſes, ab ipſius in audientia contradictarum, & Cancellaria Apoſtolica, publicatione, & affixione ligare incipiat. Nulli ergò, &c. Datum Romæ apud Sanctum Petrum anno ab Incarnatione Dominica milleſimo quadringenteſimo ſexageſimo primo, quinto decimo Calend. Decembris. Pontificatus noſtri anno quarto.

In hac materia ſuſcipiendi Ordines emanarunt poſt prædictam Bullam Pii II. aliæ duæ conſtitutiones Summorum Pontificum, nimirum Sixti V. & Clement. VIII. conſtitutio enim Sixti V. eſt ad majorem latitudinem, & ampliationem ſupradictæ Bullæ Pii II. ſcilicet contra malè promotos, & promovendos, conſtitutio verò Clement. VIII. eſt ad moderationem ſupradictarum Bullarum Pii II. & Sixti V. quæ cùm frequenter in hac diſputatione de Sacramento Ordinis recenſeantur, per extenſum in fine hujus quæſiti apponendæ ſunt, ut prædicta impedimenta in ſuo proprio fonte videantur.

10 Præter Bullam ſupradictam Pii II. habetur etiam ſtatutum *in Regulis Cancellar. reg.* 25. Epiſcopus autem ſic ordinans contra præcepta hujus Bullæ, & Regulæ Cancellariæ eſt à collatione Ordinum ſuſpendendus *ex cap. cùm quidam, cap. ſanè, cap. litteras, de temp. Ordinand.*
11 Ordinatus verò, cùm ſuſpenſus remaneat, quæri poteſt, an à tali ſuſpenſione poſſit abſolvi à ſuo Abbate, & Prælato. Laurentius de Peyrinis *in tom. 2. de Religioſo Prælato, quæſt. 3. cap. 7. num.* 12. ait, quòd Prælatus poteſt abſolvere à ſuſpenſione, quam incurrit ſubditus propter Ordinum ſuſceptionem ante legitimam ætatem, cùm ad eam pervenerit, & interim non celebraverit; idem affirmat *tom. 1. privileg. ſui Ordinis conſtit. 3. Julii II. num.* 34 ubi plures Doctores cumulat, & præter illos, Vivaldus 1. *part. ſui Candelabri aurei tit. 15. de Sacram. Ordinis num. 37. verſicul. ſi autem,* & Henriquez ſupracitatus *lib. 14. cap. 20. num. 3.* idipſum fatentur, & addit Peyrinus, quòd ſi ſubditus celebraverit, & in irregularitatem inciderit, poterit à prædicta irregularitate Prælatus diſpenſare. Ita Portellus *de dub. regul. verbo Ordo. num.* 14. & Feſtus *in conſtit. ſui Ordinis 3. p. c. 25. verſicul. ut illos,* ubi refert Martinum V. id conceſſiſſe Magiſtro generali ſui Ordinis. Ait tamen Peyrinus *dicto 1. tom. privil. ſui Ord. citat. n.* 36. quòd dicti Prælati non poterunt dicta facultate uti in foro fori, & propter hoc ejus ſententiæ etiam ego adhæreo.

Quæres, an idem dicendum ſit de Ordinatis per ſal-
12 tum. Suppono, quòd ordinatus per ſaltum, ſit ipſo jure ſuſpenſus ab Ordine, quem per ſaltum ſuſcepit, ſitque impeditus, ne alios Ordines, ſi qui recipiendi reſtarent, poſſit recipere, ita definitur *in cap. unico de Cler. ordinat. per ſaltum, cap. ſolicitudo, diſt.* 52. Trident. *ſeſſ. 23. c. 14. de reform.* & docent Scort. *in ſelect. Bullar. theorim. 379. verſ. ſeptimo.* Suar. *tom 5. in 3. part. diſput. 31. ſect. 2. n.* 45. Auguſtinus Barboſ. *in d. cap. 11. de Cleric. ordinat. per ſaltum, & de poteſt. Epiſcop. p. 2. alleg. 47. n.* 1. Alter *tom. 2. de cenſur. tract. de ſuſpenſ. diſp. 10. cap. 5. col. 4. verſ. Ex his duabus,* Campanil. *in diverſ. rub.* 10 *cap. unico, num.* 4. Navar. *in Manuali cap. 25. num.* 71. Rodriq. *tom. 2. ſumma cap. 17. num.* 7. Si autem in hoc Ordine malè ſuſcepto miniſtraverit, vel novum Ordinem ſuſceperit, efficitur irregularis, ut Suar. *loco cit. n.* 47. Navar. *in Manual. cap. 27. n.* 242. Bonacina *de Cenſuris, diſp. 7. q. 3. punct. 4. num.* 5. Riccius *in 4. part. prax. deciſ* 150. Confettius *in ſumma privileg. Mendicant. tit. 15. c. 4. in principio,* & communiter DD. quo ſuppoſito

Ad dubitationem reſpondeo primò, quod Prælatus
13 Regularis poteſt diſpenſare cum ſibi ſubdito, qui Ordines per ſaltum, ſive ignoranter, ſive etiam ſcienter ſuſcepit, (modo in Ordine malè ſuſcepto non ſe exercuerit) ut prætermiſſos Ordines recipiat, in malè recepto miniſtret, & ad ſuperiores, ſi qui deſint recipiendi, aſcendat.

Probatur hæc concluſio à ſimili ex dicto communi, 14
quòd videlicet Superiores Regulares eandem habent auctoritatem in ſubditos ſibi regulares, ac Epiſcopi in ſuos ſeculares, ſed cum his poteſt Epiſcopus diſpenſare, ita ut Ordines non ſuſceptos recipiant, malè ſuſceptos ritè exerceant, & reliquos validè aſſumant ex Concil. Trid. *ſeſſ. 23. cap. 14. de reform.* & docent Majol. *de irregul. lib. 4. cap. 12. num* 2. Navar. *loc. cit.* Suar. *num.* 55. Scort. *loc. cit.* Barboſ. *de poteſt. Epiſc. num. 6. & de Cleric. ordinat. per ſaltum, n.* 5. Campanil. *loc. cit. n.* 5. & communiter aſſeritur à Doctoribus: ergo & Abbates poſſunt diſpenſare in hoc caſu cum ſibi ſubdito.

Reſpondeo ſecundò, quòd Prælatus cum tali Regulari ſibi ſubdito poteſt in prædicto caſu, etiamſi ſuſpenſio ſit publica, modò tamen, ut dixi, Regularis ille in eo Ordine non celebraverit, diſpenſare. Ita expreſsè tenet Henriq. *lib. 3. cap. 35. num. 4. in comm. lit. Q.* Nam lex, & maximè in favorabilibus, ſimpliciter loquens, ſimpliciter intelligenda eſt, & ubi ipſa non diſtinguit, nec nos diſtinguere debemus, *l. de pretio, ff. de publ. in rem act. l. non diſtinguemus, ff. de recep. arbitr. & l. in fraudem, ff. de teſta. mil.* ſed ſimpliciter habetur poſſe Superiores Regulares cum ſibi ſubditis diſpenſare, ut ſuſpenſi poſſint Ordines recipere, & in ſuſceptis celebrare, nec mentionem facit, an ſuſpenſio ſit publica, vel occulta, ergo ſimpliciter etiam in publica ſuſpenſione diſpenſare poſſunt, maximè cùm, ut dixi, ſimus in favorabilibus.

Neque huic ſententiæ per Concilium Trid. *ſeſſ. 22. cap. 11. de reform.* videtur derogatum, prout aſſerunt Capuccinus, & cum ipſo Sayrus, *de cenſur. lib. 6. c. 12. num. 13. & 14.* nam ut aſſerit P. Diana, *tract. 2. de dub. Regul. reſolut.* 85. & apud eum Laurentius Portellus, *in dub. Regul. verb. Ordines ſacri, num.* 14. & Hieronymus Rodriquez, *in compend. qq. Regul. reſol.* 106 *num.* 26. Concilium ſolum *ibi* revocat privilegia, ne Regulares ante ibi præſcriptam ætatem ordinentur; non verò revocat privilegia, quæ aliàs Regulares Superiores à Sede Apoſtolica obtinuerunt, abſolvendi ſuos ſubditos, ut ex verbis ipſius Concilii clarè colligitur, dicitur enim *loc. cit. privilegiis quoad hoc excluſis.* quoad hoc videlicet, ne in poſterum ante præſcriptam ætatem ordinentur, prout de hoc ipſo tantùm *in cit. cap.* mentio ſit.

Major oritur difficultas, an poſſit Prælatus Regula- 15
ris diſpenſare cum ſubdito ad Ordinem per ſaltum promoto, qui in prædicto Ordine celebravit. Navarr. *in manual cap. 27. num.* 242. dicit, quòd ſi miniſtravit ignoranter, poteſt ab Epiſcopo diſpenſari; imò etiam ſi ſcienter miniſtravit, diſpenſari poteſt, ad Ordinem malè ſuſceptum exercendum, licèt non ad ſuſcipiendum Ordinem altiorem. Quam ſententiam non omnino amplectitur Suar. *loc. cit.* Majolus verò *ſuprà cit.* & Barboſ. *num.* 8. dicunt, quòd qui ſcienter, vel ignoranter in ordine malè accepto miniſtravit, non poteſt niſi per Summum Pontificem diſpenſari, quod elicitur à contrario ex Concilio Trid. *loco cit.*

Ideo dicere poſſumus, quòd ſi delictum eſt occultum, ſive ſcienter, ſive ignoranter miniſtraverit, poterit Abbas, ſive alius Prælatus Regularis cum ordinato tali diſpenſare, ut prætermiſſum Ordinem recipiat, & in malè ſuſcepto miniſtret, & ut ad altiorem aſcendat; quia talis poteſtas data eſt Epiſcopis à Concil. Trid. *de reform. ſeſſ. 24. cap.* 6. quam poteſtatem habent etiam Prælati Regulares, ut docent Majolus *de irregul. lib. 4. cap. 12. num.* 3. Campanil. *in diverſ. jur. rub. 10. cap. 11. n.* 6. Confettius *in ſumm. privileg. tit. 15. cap. 4 verſ. quartò colliguntur.* Barboſ. *de poteſtat. Epiſcop. p. 2. alleg. 47. num.* 5. Bonac. *de cenſ. diſp. 7. q. 3. punct. 4. num.* 5. Riccius 4. *part. prax. deciſ.* 150. *num.* 3. Portellus *in dub.*

dub. Regul. verb. Ordines ſacri, num. 14. & Laurentius de Peyrinis *tom.* 1. *privileg. ſui Ordinis, in conſtitutione Pyrrhi, num.* 46. & alii.

16 Dicitur autem delictum occultum, etiam quando poſt deductionem ejus ad contentioſum forum mediis etiam deputatis reus ſe defendit, ita Navarr. *in manual. cap.* 27. *num.* 241. Vivaldus, *tract. de excomm. num.* 42.

17 Similiter poſſunt diſpenſare Abbates, & Prælati Regulares cum ordinato per ſaltum, qui abſque diſpenſatione ſuſcepit Ordinem prætermiſſum, quia Ordinem ſuſcipere non eſt miniſtrare; ita Suar. *loco cit.* Alter. *de cenſ. tom.* 2. *de ſuſpend. diſp.* 10. *cap.* 5. *col.* 7. ſed quia qui cenſura aliqua innodatus Ordinem quemcunque recipit, nova ſuſpenſione ligatur, ut colligitur *ex cap. cùm illorum, de ſent. excommunic.* ab hac etiam, ſi eſt occulta, poſſunt Prælati abſolvere; ita Barboſ. *loc. cit. num.* 11. & Riccius *loco cit. num.* 9. Laurentius de Peyrinis, *de Relig. Prælat. tom.* 2. *q.* 3. *cap.* 7. *num* 14 ubi ait, quod Prælatus poteſt diſpenſare cum ordinatis in apoſtaſia, ſi non celebraverint, non obſtante *cap. finali, de apoſtaſia,* cui per privilegia Regularium derogatur, ita affirmant Paſſarell. *in foro ord. de modo recipiendi apoſtatas,* & Sorbus, *in compend. privileg. verb. Ordo Sacer. verſ. item notandum.*

18 Advertendum obiter hîc eſt, ex his, quæ ſuperiùs relata ſunt, quòd Sacerdos ordinatus cum aliquo impedimento, propter quod manet ſuſpenſus ab Ordinibus non incurrit irregularitatem, ex eo ſolùm quòd conſecravit cum Epiſcopo in Miſſa, in qua ordinatur: talis enim ibi ordinatus, & ſic cum Epiſcopo conſecrans, ut revera non dicit Miſſam, non exercet Ordinem Presbyteri; ita habet Sayrus, *lib.* 4. *de cenſur. cap.* 16. *n.* 5. quicquid dicant Navarr. & Cappucinus.

19 Advertendum etiam, quòd ſi quis ordinatus ante legitimam ætatem incurrit duplicem ſuſpenſionem, unam propter defectum ætatis, aliam propter delictum, ſi abſolvitur à ſuſpenſione propter delictum, non proinde cenſetur abſolvi ab alia propter defectum ætatis: quapropter nota cum Portell. *de dub. Regul. verb. Ordines ſacri, num.* 12. quòd à prima ſuſpenſione propter delictum indiget peculiari abſolutione, & ab illa non abſolvitur, etiamſi ætatem attingat; à ſuſpenſione verò ſecunda, ob defectum ætatis contracta liberatur, quando attigerit ætatem abſque alia abſolutione; ita Suar. *de cenſur. diſp.* 29. *in fine,* & Cappuc. *in compendio. verb. Ordines ſacri, in princip.* Durante autem prima ſuſpenſione propter delictum, ſi miniſtraverit in ordine ſuſcepto, ultra cenſuræ abſolutionem, indiget particulari diſpenſatione irregularitatis, quàm incurrit celebrando.

20 Advertit prætereà Portell. *loc. cit. in fine, num.* 14. quòd ultra auctoritatem Prælatorum quoad prædictam abſolutionem, etiam confeſſores Regularium poſſunt conſubditos ſuos abſolvere, ſaltem ſemel in vita, & in articulo mortis, in quibus caſibus poſſunt confeſſores abſolvere conſubditos ſuos ab omnibus peccatis, & cenſuris, nulla excepta, cum omnimoda auctoritate, ac diſpenſare cum illis in omni irregularitate, illa tantum excepta, quæ ex homicidio voluntario, & bigamia, & mutilatione membrorum oritur. Eandem auctoritatem habent prædicti Confeſſarii eo modo, quo *ſuprà,* erga novitios, & moniales, Roder. *tom.* 1. *qq. Regul. q.* 66. *art.* 6. & compend. D. Hieronymi *verb. Indulgentia, plenaria* §. 7.

Hoc privilegio inſignitæ ſunt multæ Congregationes, tam Monachorum, quàm Mendicantium, ut dicemus *infrà in diſp. de cenſur.* & Portell. *loc. cit. verb. Confeſſor erga fratres, num.* 18. dicit, quòd Eugenius IV. hujuſmodi privilegium conceſſit Religioſis de Guadalupe, & Patribus S. Hieronymi in Hiſpania, ut habetur *in compend. privileg. dicti Ordinis, verb. Abſolvere Fratres,* §. 9. ubi dicitur, quòd Confeſſores à Priore deputati poſſunt abſolvere Fratres toties quoties ab omni excommunicatione, divina celebrando, vel Ordines ſacros recipiendo, & cum illis diſpenſare in omni irregularite, excepta bigamia, & homicidio voluntario.

Eodem privilegio gaudent Monachi Montis Oliveti, ut habetur *in compend. D. Hier. verb. Irregularitas,* §. 1. 10. poſſunt enim Monachi hujus Religionis eligere ſibi Confeſſarium, qui diſpenſet cum illis à quavis irregularitate, ut poſſint officia Ordinis recipere, vel retinere per privilegium ſpeciale Pii IV.

Prima autem Tonſura qualibet die conferri poteſt; quia Canones de illa certum diem non exprimunt, & quia ſic à generali conſuetudine obſervatur: ita Hoſtien. quem refert, & ſequitur idem d. Anton. apud Panorm. *ſuper c. penult. n.* 9. *de temp. ordin.* ſequitur Angel. *in verbo, Ordo,* 4. §. 1. & Sylv. *eod. verb.* 2. *q.* 6. *d.* 2. *in fine,* Henriq. *in ſumm. lib.* 10. *c.* 12. §. 1. D. Auguſt. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcop. par.* 2. *alleg.* 11. *num.* 19. & poſſunt minores Ordines abſque Miſſa etiam à non jejuno conferri, dummodo conferantur in mane, Angel. *d. verb Ordo* 4. *num.* 5. Armill. *eod. verb. num.* 9. D. Auguſt. Barboſ. *d. part.* 2. *alleg.* 14. *n.* 16. Verùm quocunque tempore Ordines conferantur, character imprimitur, quia tempus non eſt de ſubſtantia Ordinis; *c. penul. de temp. ordin.* tamen quia tranſgreſſor eſt Canoni ſuſcipiens Ordines extra tempus debitum, punitur: interdicitur enim ei executio Ordinis ſic ſuſcepti, *c. quidam, extr. eodem tit.* & ordinantes privantur poteſtate ordinandi, *c. ſanè, eod. tit. gloſſ. ſuper d. c. penult. in princip.* Hoſtienſ. *ibidem n.* 2 D. Auguſt. Barboſ. *d. alleg.* 14. *n.* 15. 21

22

SIXTUS EPISCOPUS.

Servus ſervorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

SAnctum, & ſalutare ſacri Ordinis Sacramentum ab ipſo Domino, & Salvatore noſtro Jeſu Chriſto inſtitutum, beatiſque Apoſtolis, & eorum legitimis ſucceſſoribus ſingulari divinæ bonitatis munere traditum, ita ad Dei Omnipotentis gloriam, ſalutemque animarum, ſanctè, ac religioſè adminiſtrari decet, ut quæ vel ex typo, & figura veteris legis, vel alias ex multa Sanctorum Patrum providentia, circa Ordinandorum natales, ætatem, vitæ, ac morum probitatem, ſanctitatem, ſcientiam, & alias qualitates in ſacris Ordinibus requiſitas, per ſacros Canones, vel Apoſtolicas Conſtitutiones, aut Generalium Conciliorum decreta ſalubriter ſtatuta fuerunt, ea inviolatè obſerventur. Nam ſi in veteri Teſtamento tam multa de integritate, & munditia Sacerdotum, & Miniſtrorum Altaris, deque eorum præſtantia, & dignitate legimus, de quibus dicit Dominus per Malachiam Prophetam, *Labia ſacerdotis cuſtodient ſcientiam, & legem requirent ex ore ejus, quia Angelus Domini exercituum eſt:* Certè multò major ratio, & diligentia adhibenda, aut in promovendis tam inferiorum graduum Clericis, quàm etiam Presbyteris, qui ad conſummationem Sanctorum in opus miniſterii, in ædificationem Corporis Chriſti conſtituuntur, prout de his ipſis, & divino verbo, & beatorum Apoſtolorum præceptis, ac ſimul Sanctorum Patrum ſtatutis ſæpiſſimè traditum eſt. Quare nos pro ea, quæ nobis à Domino injuncta eſt cunctarum Eccleſiarum cura, & ſolicitudine, ipſos Paſtores, & Præſules Eccleſiarum, quorum proprium munus eſt, perſonas idoneas Clericali militiæ adſcribere, & ad minores, majoreſq; Ordines ritè promovere, auctoritate noſtra duximus admonendos, ut in exequendo hac in parte ſuo Paſtorali officio attentiùs poſthac invigilent, Canonicas ſanctiones, ut par eſt, obſervent, ac ut nemini detur offenſionis occaſio, néve eorum miniſterium vituperetur, ſtudeant vitare ea omnia ſcandala, & abſurda, quæ ex vitioſa, & minùs canonica Clericorum Ordinatione

cernimus, cum magno animi noſtri dolore, frequentiùs exoriri. Cùm enim multi etiam interdum inhabiles, & indigni, non vocati ſancta Dei vocatione, ſed potiùs Satanæ dolis decepti, prætextu devotionis, & pietatis, rem quidem ſacram, & divinum munus, intempeſtivè tamen, & inordinatè affectantes, ſeu temporale aliquod commodum, aut lucrum ſibi proponentes, vel nimia ſimplicitate, & imperitia, malitiavé, aut fraude ad ſuſcipiendum Clericalem characterem, aliosque Ordines ante ætatem legitimam, vel à non ſuo Epiſcopo, aut non prævio examine debito, & approbatione, ſive aliàs minùs ritè, vel etiam temerè ſe ingerant. Debent ſanè Epiſcopi paterna charitate, & prudentia eorum ſaluti, qui ſæpè neſciunt quid petant, meliùs etiam quàm ipſimet poſtulant, & ſalubriùs conſulere, nec tam quid flagitent, quàm quid expediat, conſiderare; ſumma verò diligentia providere, tum in alienæ Diœceſis ſubditis ordinandis, ne quemquam promoveant ſine eorum Ordinarii literis dimiſſoriis, cùm in recognoſcendis ipſis literis, ne falsò, aut ab aliquo, qui auctoritatem illas concedendi non habeat, confectæ ſint, tum denique in examinandis natalibus, ætate, vita, moribus, ſcientia, idoneitate, titulo, & reliquis qualitatibus, ne quid in ſuæ, vel alienæ Diœceſis perſonis ad Clericalem honorem, & Eccleſiaſticos Ordines promovendis deſideretur eorum, quæ ex præſcripto Sacrorum Canonum requiruntur. Ut igitur Præſules Eccleſiarum intelligant, ſi in re tam gravi, & tanti momenti culpa, aut negligentia peccaverint, ſe non modo in tremendo Dei Judicio, verùm in hoc quoque ſeculo, Romano Pontifici ſuæ villicationis rationem ſore reddituros, præſenti Conſtitutione perpetuò ſtatuimus, & ordinamus, ut ſi in poſterum Antiſtes aliquis, Epiſcopali, Archiepiſcopali, Primatiali, vel etiam Patriarchali dignitate præfulgens, aut Abbas ad primam Tonſuram, minoresque Ordines ſuis ſubditis conferendos à Sede Apoſtolica auctoritatem habens, quemcunque ſecularem, vel cujusvis Ordinis, aut militiæ regularem, ex aliquo crimine, vitio, aut defectu, ſeu aliàs inhabilem, vel irregularem exiſtentem, vel extra tempora à jure ſtatuta, vel absque veris dimiſſoriis ſui Ordinarii literis, aut per ſaltum, vel furtivè, aut quoad ſeculares, ſine titulo ſufficientis beneficii, vel patrimonii, aut ante ætatem per Sacri Generalis Tridentini Concilii decreta, primæ Tonſuræ, ac cuique Ordini præſcriptam, aut non ſervatis temporum interſtitiis, ita ut aliquis unico die, ſeu continuatis diebus ad plures Ordines ſacros, vel poſt unum Ordinem ſuſceptum ſine cauſa rationabili, antequam tempus ab eodem Concilio Trident. præfixum elabatur, ad alium Ordinem promoveatur, ſine diſpenſatione, aut indulto Apoſtolico, Clericali Charactere non legitimè inſigniverit, aut ad Ordines minores, vel Sacros, ut præfertur, vel aliàs malè promoverit, ſive id ſcienter, ſive ignoranter fecerit, niſi debita diligentia adhibita, juſtus error, & probabilis facti ignorantia eum excuſet, ut in quo deliquit, in eo puniatur, à quorumcumque Ordinum, atque adeò ipſius Tonſuræ, & ab executione omnium munerum Pontificalium, eo ipſo ſuſpenſus, & ab ingreſſione Eccleſiæ interdictus exiſtat, aliisque gravioribus pœnis noſtro, & pro tempore exiſtentis Romani Pontificis arbitrio puniatur. Quòd ſi ſpreta hujusmodi ſuſpenſione, & interdicto, in præmiſſis ſe temerè ingeſſerit, etiam à regimine, & adminiſtratione ſuæ Eccleſiæ, ſeu Monaſterii, & à perceptione fructuum menſæ ejusdem, ac quorumcumq; beneficiorũ per eum in titulum, vel commendam, ſeu aliàs obtentorum ſuſpenſionem eo ipſo incurrat, ejusque interdicti, aut ſuſpenſionis relaxationem, aut pœnarum remiſſionem ab alio, quàm à Romano Pontifice pro tempore exiſtente nequeat obtinere. Et nihilominus fel. record. Pii II. & aliorum Romanorum Pontificum noſtrorum prædeceſſorum, qui per ſuas Conſtitutiones, aut in Cancellaria Apoſtolica publicatas regulas, contra hujusmodi Clericos malè promotos, diverſas pœnas inflixerunt, veſtigiis inhærentes, eos tam Clericos poſthac malè promotos ab executione, miniſterio, & exercitio Ordinum ſuſceptorum, & ab omni ſpe, & facultate aſcendendi ad alios ſuperiores, perpetuò ſuſpenſos declaramus; & ſi in eis miniſtrare præſumpſerint, illos ſic irregulares effectos omnibus, & quibuscunq; per eos, in titulum, commendam, aut aliàs obtentis dignitatibus, officiis, & beneficiis Eccleſiaſticis, cum cura, & ſine cura, quomodocunque qualificatis, ſecularibus, vel cujusvis Ordinis, aut Militiæ regularibus, ac etiamſi ipſi Clerici regulares fuerint activa, & paſſiva voce ipſo facto privamus, & iis privatos, atque ad illa, & alia ſimilia, vel diſſimilia in poſterum obtinenda in perpetuum inhabiles, & incapaces eſſe decernimus, & declaramus, dignitatem officiorum, & beneficiorum hujusmodi, ſic pro tempore vacantium diſpoſitionem Nobis, & Apoſtolicæ Sedi perpetuò reſervantes. Ut autem homines, qui nimia indulgentia, & ſpe impunitatis, ac veniæ facilitate hactenus fuerunt ad hujusmodi facinora procliviores, ea ſublata, & præcluſa ab his abſtineant, & caveant in futurum, tam abſolvendi, quàm diſpenſandi facultatem in caſibus ſuperiùs expreſſis, etiam in foro conſcientiæ, Nobis, & ſucceſſoribus noſtris duntaxat auctoritate, & tenore præmiſſis perpetuò reſervamus. Inhibentes ne à quoquam ſeculari, vel cujusvis Ordinis regulari Presbytero, vel Prælato quavis auctoritate fungente, nec per quæcunque Jubilæa, & indulgentias etiam plenaiſſimas, & extraordinarias per noſtros prædeceſſores, aut nosmetipſos vel ſucceſſores noſtros, anno Jubilæi, aut alio quovis tempore, & Cruciatæ ſanctæ, vel quocunque alio titulo, modo, & forma, motu proprio, & conſiſtorialiter, ſeu ad quorumcunque Principum, Regum, aut Imperatoris inſtantiam, eorumvé contemplatione, & intuitu, cum quibusvis ampliſſimis in genere, vel in ſpecie derogatoriis clauſulis conceſſa, vel in poſterum concedenda, nec vigore, aut prætextu facultatum, aut Privilegiorum, Mare magnum, aut aliàs quomodolibet nuncupatorum, quibusvis ordinibus, congregationibus, aut perſonis regularibus, aut Epiſcopis, per decreta Concilii Tridentini, aut officio ſacræ pœnitentiariæ Apoſtolicæ, vel minoribus, aut etiam majori pœnitentiariis noſtris, & Romani Pontificis pro tempore exiſtentis, vel alias quomodolibet pro tempore conceſſorum; perſonæ ſicut præfertur delinquentes, tam ſcilicet Antiſtites, ſeu Abbates promoventes, quàm Clerici malè inſigniti, ſeu ordinati, a reatibus, & exceſſibus præfatis abſolvi, præterquàm in mortis articulo, poſſint, aut debeant. Nec cum iis ſuper irregularitate propter præmiſſa contracta, etiamſi crimen penitus occultum fuerit, quovis modo valeat diſpenſari. Verùm enimverò, quia gravioribus morbis fortiora ſunt adhibenda remedia, & juxta perſonarum, locorum, ac temporum qualitates, leges ſunt immutandæ, pœnæque aggravandæ & emolliendæ; cùm hujusmodi peccatum, Satana ſuggerente, hominumque fragilitate aſſentiente, videatur jam ad culmen vitiorum aſcendiſſe, & in præcipitio eſſe. Ideò ut homines ſaltem pœnæ timore, & proprii honoris confuſione à peccato deterreantur, novum huic veneno antidotum cogimur præparare; Ac propterea volumus, ut qui abſolutionem, & diſpenſationem hujusmodi petent, ſemper, & quamvis delictum adhuc occultum extiterit, non per officium ſacræ Pœnitentiariæ, ſed à Nobis, & pro tempore exiſtente Romano Pontifice in utroque foro abſolutionem petere teneantur. Alioquin ipſæ conceſſiones, & abſolutiones, etiam cum Clauſula, *quòd præſentis conſtitutionis tenor & alia prædicta habeantur pro expreſſis*, prorſus nullæ, irritæ, & invalidæ exiſtant, ac nemini penitùs ſuffragentur. Cæterùm ſi quis Antiſtes, vel Abbas ſervatis

quidem

quidem cunctis præmiſſis, & cæteris omnibus, quæ in ipſius Tonſuræ, & Ordinum collatione obſervari debent, perſonas habiles, & idoneas, ſed tamen recepta ab iis, quibus Tonſuram, aut Ordines conferet, pecunia, pretio, vel præmio, ſimoniacè in futurum inſigniverit, vel promoverit, volumus, ut præter aliàs cenſuras, & pœnas contra ſimoniacè ordinantes, & ordinatos, à ſacris Canonibus, & Conſtitutionibus Apoſtolicis, aliàs inflictas, & irrogatas, quibus nequaquam derogare intendimus, etiam omnia & ſingula ſupradicta in ſic promoventibus, & promotis locum habeant. Decernentes præſentes literas, ſub quibusvis conceſſionibus, facultatibus, & gratiis, etiam in caſibus quibuscumque Sedi Apoſtolicæ quomodolibet, etiam in Bulla *Cœnæ Domini* reſervatis, etiam ſub nomine Jubilæi plenarii, vel *Cruciata Sancta*, abſolvendi facultatem quibusvis perſonis generaliter, vel ſpecialiter tribuentibus minimè comprehendi, ſed ſemper ab illis exceptas eſſe, & cenſeri. Sicq; in præmiſſis univerſis, & ſingulis per quoscumque Judices, & Commiſſarios, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, & Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, in quavis cauſa, & inſtantia judicari, & diffinire debere; ac irritum, & inane quicquid ſecùs ſuper his à quoquam quavis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contingerit attentari. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac in Conciliis etiam Generalibus edictis, cæterisq; contrariis quibuscunque. Ut autem præſentes literæ omnibus innoteſcant, mandamus illas ad valvas S. Joannis Lateranenſis, & Principis Apoſtolorum de urbe Baſilicarum, & in acie Campi Floræ affigi & publicari; & poſt quindecim dies, qui in urbe ſunt, qui verò extra eam, & citra montes, intra quatuor menſes; qui verò ultra montes erunt intra octo menſes à die publicationis hujusmodi computans, perinde afficere, & arctare, ac ſi eorum cuique perſonaliter intimatæ fuiſſent. Ac earundem præſentium literarum exemplis, etiam impreſſis, Notarii publici manu ſubſcriptis, & ſigillo perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ obſignatis, eandem fidem in judicio, & extra illud adhiberi, quæ ipſis præſentibus adhiberetur, ſi eſſent exhibitæ, vel oſtenſæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtri ſtatuti, ordinationis, declarationum, privationis, reſervationum, inhibitionis, voluntatum, decretorum, & mandati infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum. Datum Romæ apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1588. Non. Januarii, Pont. noſtri anno quarto.

15 CLEMENS EPISCOPUS.

Servus ſervorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

ROmanum Pontificem decet, ea, quæ ob juſtas cauſas interdum ſtatuta ſunt, cùm ipſa rerum experientia ſuadet, moderari & immutare, prout in Domino ſalubriter conſpicit expedire. Aliàs ſanè emanarunt literæ felicis record. Sixti Papæ V. prædeceſſoris noſtri, contra Clericos malè promotos, ac Epiſcopos in Ordinum collatione peccantes tenoris, &c.

Omittitur inſcriptio bullæ, quoniam eam habes in loco citato in rubrica.

Nos animadvertentes in dictis literis nihil ferè quoad ea, quæ in Ordinum collatione ſervanda ſunt, diſponi, ultra id quod in Sacris Canonibus, & Concilii Tridentini Decretis, ac aliorum Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum Conſtitutionibus diſpoſitum fuit, ſed diverſas pœnas & cenſuras Eccleſiaſticas contra Epiſcopos, & alios Prælatos in Ordinum collatione peccantes, & ſimiliter contra Clericos tam ſeculares, quàm cujusvis Ordinis, Inſtituti, & Militiæ Regularis malè promotos conſtitui, abſolutionemque, & diſpenſationem Sedi Apoſtolicæ reſervari, & aliàs, ſicut in præfatis literis continetur. Conſiderantesque tam promoventes, quàm eos qui ad dictos Ordines promoventur, ſæpè cenſuris, & pœnis hujusmodi, ob illarum multiplicationem in eorum perniciem animarum, variis modis illaqueari, nonnullos ex Prælatis, & Epiſcopis in conferendis hujusmodi Ordinibus nimis ſcrupuloſè procedere, multosque metu pœnarum, & cenſurarum præfatarum ab Ordinum collatione prorſus deterreri, adeo ut Clericorum, & Sacerdotum numerus propterea aliquibus in locis valdè imminutus ſit, omnium in præmiſſis ſecuritati, ac animarum ſaluti paterna charitate proſpicere volentes; motu proprio, & ex certa ſcientia noſtris, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitute hac noſtra perpetuò valitura Conſtitutione, ſupradictas literas ad terminos Sacrorum Canonum, ac Conſtitutionis fel. mem. Pii Papæ II. etiam prædeceſſoris noſtri, quæ incipit; *Cùm ex Sacrorum Ordinum.* ſub dat. videlicet quinto decimo Calend. Decembris, Pontificatus ſui anno quarto, cujus tenorem præſentibus pro expreſſo haberi volumus; & ad diſpoſitionem decretorum Sacri Concilii Tridentini reſtringimus, & reducimus; nec non cenſuras, & pœnas in eisdem Sixti literis contra quoscunque, præterquàm contra Simoniacè ordinantes, & ordinatos inflictas, quas volumus in ſuo robore permanere (aliis etiam pœnis, & cenſuris per eosdem Canones, ac Conſtitutionem Pii II. Conciliumque Tridentinum injunctis ſalvis, & firmis remanentibus) moderamur, & abolemus. Decernentes ſic, & non aliter per quoscunque Judices, & Commiſſarios quavis auctoritate fungentes, etiam ejusdem Romanæ Curiæ Cardinales, & Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, ubique judicari, & diffiniri debere; irritum quoque & inane quicquid ſecus ſuper his à quoquam, quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, non obſtantibus præmiſſis, ac quibusvis aliis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, cæterisque contrariis quibuscunque. Volumus autem, ut præſentium tranſumptis, etiam impreſſis, manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo alicujus Prælati, vel Perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ obſignatis, eadem prorſus fides in judicio, & extra illud habeatur, quæ eisdem præſentibus haberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Nulli ergo omninò, &c. Datum Romæ, apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ, 1595. pridie Kalendas Martii, Pontificatus noſtri anno 5.

QUÆSITUM XIV.

Utrùm Abbas in Eccleſia alterius Abbatis invitatus, poſſit Tonſuram, & Ordines minores conferre.

SUMMARIUM.

1 *Arguitur pro parte negativa.*
2 *Ordines Abbas ab alio Abbate invitatus, poteſt in ejus Eccleſia conferre.*
3 *Reſponſio ad argumenta.*

VIdetur dicendum quòd non; quia poteſtas ordinandi non eſt in Abbatibus Ordinaria, ut diximus, ſed tantùm ex privilegio; ergo extra illius limites non habent poteſtatem non ſolùm ut licitè, verùm etiam ut validè Ordines conferant. At in *can. quoniam 69. diſtinct. & in cap. cùm contingat, de ætat. & qualit.* conceditur, ut poſſint Abbates ſolummodo in proprio Monaſterio Lectores ordinare; ergo non poterunt in alieno Monaſterio id efficere, etiamſi invitentur; 1

tentur: quia agerent contra tenorem privilegiorum: & ſic ordinatio non teneret ex defectu poteſtatis.

2 Contrarium tamen ſentit gloſſ. *in d. can. quoniam, verb. Monaſterio*, ubi aſſerit, Abbates ſi ab aliis Abbatibus invitentur in eorum clauſtris, non ſolùm proprios, verùm etiam illorum Abbatum ſubditos ordinare poſſe: quod probat ex *can. ult. 9. quæſt. 2.* Eandem gloſſ. ſecuti ſunt Laur. Hoſtienſ. & Joan. Andr. quos refert & ſequitur Dominic. de S. Gemin. *in cap. Abbates, verſ. quod ſi Abbas, de privileg. in 6.* Majol. *de irregular. lib. 3. cap. 23. num. 12.* Jacob Graff. *deciſ. aur. part. 2. lib. 2. cap. 10. num. 2.* Sayr. *de cenſur. lib. 4. cap. 23. num. 5.*

3 Ad argumentum reſpondetur, quòd licèt in *d. can. quoniam, ac d. c. cùm contingat*, detur Abbatibus poteſtas, ſolummodo in proprio Monaſterio Lectores ordinandi: tamen per poſteriora privilegia, vel ex conſuetudine, ea poteſtas ampliata fuit; & ſic ex vi eorum benedictionis videtur ſe habere ad modum poteſtatis collatæ per characterem, quæ de ſe ſufficit ad operandum in quocunque loco, & circa quamcunque perſonam, licèt ad rectè agendum ſit neceſſaria juriſdictio, atque eam, ut talem, ſupponunt citatæ Sacræ Congregationis declarationes, per quas reſolutum fuit, poſſe Abbates Tonſuram, & minores Ordines conferre Regularibus ſibi non ſubditis, ac ſecularibus habentibus ſuorum Prælatorum, & Ordinariorum dimiſſorias ad id ſpeciales, & accedente ſpeciali aſſenſu Epiſcopi, in cujus Diœceſi Monaſterium ſitum eſt; quod per Concil. Tridem. *ſeſſ. 23. de reform. cap. 10.* eis fuerat prohibitum, & quidquid dicitur de Abbate, intelligi debet de alio Prælato habente idem privilegium Tonſuram, & Ordines conferendi, ſi ab alio idem privilegium habente, in propria Eccleſia invitetur.

QUÆSITUM XV.

Utrùm Abbas poſſit ſuos Monachos ante legitimam ætatem in Sacris ordinandos ad Epiſcopos mittere.

SUMMARIUM.

1 *Ætas requiſita ad ſacros Ordines, quæ ſit.*
2 *Gregorius XIII. & Gregorius XV. omnia vivæ vocis oracula revocarunt.*
3 *Anni requiſiti ad ſacros Ordines ſuſcipiendos, ſufficit, quòd ſint inchoati per unum diem.*
4 *Ordinatus hora nona illius diei, in quo hora vigiſima, v. g. inchoat annum præſcriptum Ordinationis, an peccet, & in ſuſpenſionem incidat.*
5 *Clericorum appellatione Religioſi in odioſis non veniunt.*
6 *Odioſa ſunt reſtringenda, favores ampliandi.*
7 *Clericorum appellatione in favorabilibus veniunt Religioſi, & Moniales.*
8 *Clericorum appellatione in odioſis veniunt Religioſi in materia æqualiter utroſque tangente.*

DE jure communi antiquo nemo ad Subdiaconatus Ordinem ante vigeſimum ætatis ſuæ annum, ad Diaconatus ante 25. & ad Presbyteratus Ordinem ante trigeſimum promoveri poterat; qui anni debebeant eſſe completi, *can. de his 28. diſt. can. Subdiaconus 77. diſt. can. 1. & 3. & ult. 78. diſt.* Deinde Clemens V. in Concilio Viennen. corrigendo prædictos Canones, decrevit, ut (alio canonico impedimento non obſtante) poſſit quis liberè in decimo octavo ad Subdiaconatus, in vigeſimo ad Diaconatus, & in 25. ætatis ſuæ annis ad Presbyteratus Ordinem promoveri, ut habetur in *clem. generalem, de ætat. & qualitat.* Præterea ultra prædictum Clem. V. decretum, Innocent. VIII. conceſſit Fratribus Minoribus, quòd poſtquam 23. ætatis annum attigerint, dum tamen ſufficientes eſſent, promoveri poſſent ad Sacerdotium, & Miſſas celebrare, non obſtante jure, cæteriſque in contrarium facientibus quibuſcunque, ut refertur in *compend. privil. Mendic. verb. diſpenſatio, §. 14.* Idem Pontifex poſteà conceſſit, quòd Generales, & Provinciales poſſent diſpenſare cum Fratribus ſuis 22. completo quoad Sacerdotium, ut refertur *in comp. loc. cit. §. 15.*

Veruntamen hodie prædicta jura ablata fuerunt per Concilii Tridentini decretum, *ſeſſ. 23. de reform. cap. 12.* ubi ſtatutum eſt: *Ut nullus in poſterum ad Subdiaconatus Ordinem ante vigeſimum ſecundum, ad Diaconatus ante vigeſimum tertium, ad Presbyteratus ante vigeſimum quintum ætatis ſuæ annum promoveatur.* Ut autem pateret, id non ſolùm pro Clericis ſecularibus, verùm etiam pro Regularibus decerni, addidit: *Regulares quoque neque in minori ætate, nec ſine diligenti examine Epiſcopi ordinentur, privilegiis quibuſcunque quoad hoc penitus excluſis.* Ex quibus clarè patet, quòd poſt prædictum Concilium nullus Regularis ante legitimam ætatem in eo ſtatutam poſſit ſacris Ordinibus initiari, nullo ſibi privilegio ante prædictum Concil. conceſſo ſuffragante. Et licet Pius V. anno Domini 1566. 13. Martii conceſſerit Fratribus Minoribus quoddam vivæ vocis oraculum, ut poſſint in foro conſcientiæ tantum uti omnibus gratiis, & privilegiis per ſuos prædeceſſores conceſſis, etiam quoad ea, quæ reſtricta, ſeu derogata fuerunt per Concilium Trident. Tamen hujuſmodi vivæ vocis oraculum poſteà revocatum fuit per novam Conſtitutionem Sixti V. contra malè promotos editam, quæ incipit, *Sanctum & Salutare*, in qua ſtrictè præcipit, ſervandum eſſe Concilium Trident. prædictum, non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis editis, etiam in Conciliis Generalibus, ac cæteris contrariis quibuſcunque. Quam Sixti V. Conſtitutionem quoad hoc poſteà confirmavit Clemens VIII. anno Dom. 1595. pridie Kal. Martii, Pontif. ſui anno 5. etſi circa alia eam moderaverit, eam enim reſtrinxit, & ad terminos juris communis, ac Concilii Tridentini reduxit, & quoad ætatem ſtrictè præcepit ſervari Concil. Trid. prædictum. 1

Præterea Gregorius XIII. & XV. omnia vivæ vocis oracula revocarunt; ad hoc autem non conſtat eſſe confirmatum, atque ita ſentiunt Roderic. *quæſt. Reg. tom. 3. q. 23. art. 6.* Mirand. *man. Præl. tom 1. q. 39. art. 2.* Vaſq. *3. part. diſp. 246. num. 43.* Sayr. *de cenſur. lib. 6. cap. 12. n. 14. & 15.* D. Auguſt. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. part. 2. alleg. 16. ſub num. 1. ad fin. in 2. edit.* Joan. Bapt. Tiber. *c. 8. inſtruct. pro ordinand. q. 58. verſ. petes, an Regulares.* Hi autem anni, ſatis eſt, quòd ſint in- 3
choati: quare ſufficit ad prædictos Ordines per unum diem præſcriptos annos inchoaſſe, ita Roderic. *quæſt. Regul. tom. 3. q. 23. art. 7.* Mirand. *d. q. 39. art. 2. concluſ. unic.* Reginald. *in prax. lib. 30. tract. 3. n. 166.* Coninck. *de Sacram. tom. 2. diſp. 20. num. 102.* Bonacin. *eod. tract. diſp. 8. q. unic. punct. 5. num. 12.* plures alios refert, & ſequitur D. Auguſt. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcop. par. 2. d. alleg. 16. num. 1. in utraq. edit.* 2

Hic proponitur dubium à doctiſſimo Anton. Diana, *in ſuis reſol. moral. tract. 16. 2. miſcellan. reſol. 29.* Quidam Religioſus inchoabat annum vigeſimum tertium, hora 23. diei, ſed manè in eodem die recepit Ordinem Diaconatus: quæritur, an peccaverit, & in ſuſpenſionem inciderit tanquam ordinatus ante legitimam ætatem. 4

In quo dubio præmiſſis, quæ *ſuprà*, in hoc quæſito retulimus, affirmativè reſpondit Villalbos *in ſumma tom. 1. tract. 11. dub. 1. num. 2.* & Navarr. *tom. 1. de tempor. ordinand. conſil. 9.* Quam ſententiam etſi probabilem exiſtimet prædictus Diana, nihilominus contrariam probabiliorem exiſtimat, quod etiam concedit idem Villalbos *loco citato.* Eandem ſententiam tuetur Ledeſma *in ſumm. tom. 1. tract. de Sacram. Ordinis, cap. 7.* cui ſententiæ etiam ego adhæreo: & ſic Religioſus prædictus non incurrit ſuſpenſionem, de qua

ſuprà

Google

ſuprà in Bulla Pii II. quæſit. 13. ſalvo tamen cum eodem Diana meliori judicio.

Notandum eſt tamen, quòd ſtando in ſententia rigoroſa, quòd annus debeat eſſe jam inceptus, ſufficit ad ſingulos Ordines per unum medium diem annum, à Concilio Trident. neceſſariò requiſitum, inchoatum fuiſſe, ita Coninch. *de Sacram. diſput.* 20. *dub.* 10. *n.* 102. & Bonacina *de Sacram. Ordinis, diſput.* 8. *quæſit* --- *punct.* 5. *num.* 12.

Quòd ſi aliquis ante ætatem per ſacrum Concilium Trident. requiſitam ad Ordines promoveretur, de jure communi ab illorum exercitio uſque ad legitimam ætatem ſuſpenſus remaneret, per text. *in cap. vel non eſt compos, de tempor. ordinat.* & per extravagan. Pii II. incip. *Cùm ex ſacrorum*, quam refert D. Auguſt. Barboſ. *de offic. & poteſtat. Epiſc. par.* 2. *alleg.* 17. *num.* 10. *ſecundùm Lugdanen. impreſſ.* remanet ipſo jure perpetuò ſuſpenſus, donec ab hujuſmodi ſuſpenſione abſolutionis beneficium obtineat, & ita reſolvunt Rebuff. *in prax. benefic. part.* 2. *tit. de Cleric. ad ſacr. Ord. promot. gloſſ.* 4. *num.* 3. Bonac. *de Sacrament. diſp.* 8. *quæſt. unic. punct.* 1. *num.* 13. & alii apud eundem D. Auguſt. Barboſ. *loc. cit. alleg.* 16. *n.* 10. Quod intelligitur de promotis ad ſacros, non autem ad minores Ordines; quia pœna prædictæ extravag. *cùm ex ſacrorum*, promotos ad minores Ordines non comprehendit, ut patet ex illis ejus verbis: *Quidam ante ætatem legitimam, &c. ſe faciunt ad ſacros Ordines promovere.* Et docent Navarr. *conſ.* 31. *n.* 4. *tit. de temp. ordinat. in novis*, Suar. *de cenſur. diſp.* 31. *num.* 23. Bonacin. *de cenſ. diſp.* 3. *q.* 6. *punct.* 5. *n.* 5. *verſ. quinto*, & alii apud D. Barb. *d. alleg.* 16. *num.* 14. Quod ſi ita ſuſpenſus abſque abſolutione ad alium tranſiret, vel in ſuſcepto miniſtraret, utique irregularitatem incurreret, à qua à Summo Pontifice tantùm abſolvi poſſet; Navarr. *in manuali, cap.* 25. *num.* 70. & *in cap. accepta, oppoſit.* 8. *num.* 34. *de reſtitut. ſpoliat.* Rota *deciſ.* 481. *num.* 5. *part.* 2. *recent* D. Auguſt. Barboſ. *ubi proximè num.* 15. *verſ. ultra quod.* Dubium eſt autem, an ſupradicta Conſtitutio Pii II. comprehendat etiam Regulares ante legitimam ætatem promotos. Ratio dubitandi eſt, quia in ea nulla de Monachis, vel Regularibus mentio habetur, ſed tantùm de Clericis, ut eam legenti patebit: at nomine Clericorum in odio-
5 ſis Religioſi non veniunt; quia odia reſtringenda ſunt, favores autem ampliandi, *cap. odia, de reg. jur. in* 6. *cum*
6 *ſimil.*, & ideo interdictis Clericis non cenſeri interdictos Religioſos, ſuſtinent Ang. *verb. interdictum* 1. *n.* 9. §. 8. Majol. *lib.* 3. *de irregul. cap.* 20. *num.* 6. citans Speculatorem, Henriq. *lib.* 13. *de excomm. & interd. cap.* 42. §. 3. Ugolin. *de cenſur. Eccleſ. cap.* 5. §. 5. *num.* 3. Sayr. *de cenſur. lib.* 5. *cap.* 4. *n.* 29. & alii, quos infrà adducemus in propria materia, *diſp.* 19. *hujus tom.* 2. *q.* 3. *num.* 1. qui omnes hujus rei hanc aſſignant rationem, dantes regulam; quòd in favoribus nomine Clericorum veniunt etiam Regulares, & Moniales, quam-
7 vis ſint Novitii; in pœnis autem, & materia odioſa Clericorum appellatio ſolos ſeculares Clericos comprehendit, non autem Clauſtrales, nec Converſos, nec Novitios: & quòd in conſtitutione agente de Clericis non veniant Religioſi præcipuè in materia pœnali, & odioſa, docent Panormit. *in cap.* 1. *num.* 7. *ne Clerici, vel Monachi*, & *in cap.* 1. *num.* 9. *de juram. calum.* Bellet. *diſquiſit. Clerical. part.* 1. *tit. de diſciplin. clerical.* §. 2. *num.* 9. & alii. Materia autem, de qua loquimur, eſt odioſa, & pœnalis, ut patet.

8 Nihilominus licèt prædicta ita ſe habeant quantùm ad alia, præſertim quantùm ad ea, quæ vel concernunt Clericos tantùm, vel Monachos, & Religioſos tantùm; tamen quando agitur de materia utrumque æqualiter reſpiciente, ut in præſenti caſu eſt materia Ordinum recipiendorum, & ut non recipiantur extra tempora ante legitimam ætatem, vel abſque dimiſſorialibus literis; nulla prorſus inter ipſos differentia cognoſci poteſt; & ideò Clerici nomen, quo Summus Pontifex Pius II. *in prædicta ſua Conſtitutione* uſus fuit, in hoc ſenſu univocum eſt, & nomine, ac definitione convenit, ac comprehendit Clericos tam ſeculares, quàm Regulares; & ideo concludendum eſt, Religoſos ante legitimam ætatem ad ſacros Ordines ſe promoveri facientes ipſo Jure ſuſpenſionem à ſuſceptis Ordinibus incurrere, atque ita docent Mirand. *in manuali Prælat. tom.* 1. *q.* 39. *ar.* 6. Aloyſ. Ricciul. *in deciſ. Cur. Archiep. Neapolit. deciſ.* 130. *par.* 4. Portell. *in dubiis Regular. verb. Ordines ſacri, n.* 13. D. Auguſt. Barboſ. *d. alleg.* 16. *n.* 24. *ſecundùm Lugdunen. impreſſ.*

QUÆSITUM XVI.

Utrùm Abbas poſſit una, & eadem die, uni, & eidem plures minores Ordines conferre.

SUMMARIUM.

1 *Ordines minores omnes Abbas poteſt alicui una, & eadem die, & ſi adeſt conſuetudo, etiam primam Tonſuram cum Ordinibus minoribus, conferre.*

2 *Conſuetudo ubi adeſt, poſſunt eadem die minores Ornes ſimul cum Subdiaconatu conferri.*

3 *Ordines duo ſacri eadem die nemini conferri poſſunt.*

Minores Ordines poteſt Abbas alicui una, & ea- 1
dem die omnes conferre ſecundùm gloſſ. *in cap.* 3. *verb. ad minores, de tempor. ordinand.* & *in c.* 2. *verb. minores, de eo, qui furt. Ordin. ſuſcep.* Immò ſi ſit conſuetudo, poterit primam Tonſuram ſimul cum minoribus Ordinibus conferre, ut notant Sylv. *verb. Ordo* 2. *quæſt.* 7. Armilla, *eod. verb. num* 6. Reginald. *in prax. lib.* 30. *tract.* 1. *n.* 28. & alii quos citat Bonac. *de Sacram. diſput.* 8. *quæſt. unic. punct.* 5. *num.* 36. & poſt eum D. Barboſ. *de offic. & poteſtat. Epiſcop. part.* 2. *alleg.* 11. *num.* 15. Quòd ſi talis conſuetudo non extaret: ſuſcipiens uno, eodemque die omnes minores Ordines, vel cum eis primam Tonſuram, nullam incurreret irregularitatem, in nullo enim Jure repetitur eum eſſe irregularem, ita Bonac. *de cenſur. diſp.* 7. *quæſt.* 3. *punct.* 5. *num.* 3. D. Barboſ. *d. alleg.* 11. *num.* 19. & alii per eos adducti: poſſe tamen eodem die minores Ordines ſi-
mul cum Subdiaconatu conferri, ubi talis vigeat con- 2
ſuetudo, affirmat Navarr. *d. cap.* 27. quia Concilium talem conſuetudinem non tollit, ut notat Hieronym. Sorb. *in annot. ad compend. privil. verb. Ordo.* Sed notandum eſt, pro Ordinibus ſacris abrogata eſſe privilegia, ex quibus Monachi uno, & eodem die poterant pluribus ſacris Ordinibus initiari, juxta privilegium ab Eugenio IV. Congregationi S. Benedicti in Hiſpania conceſſum, per quod indulſerat,

Ut ſinguli Monachi præſentes, & futuri S. Benedicti ad id idonei, quos Prior ſui Monaſterii ad hoc elegerit, ſive nominaverit, ſemel duntaxat anno quolibet omnes etiam ſacros Ordines una, & eadem die, etiam extra tempora à Jure ſtatuta à quibuſcunque Catholicis Antiſtitibus gratiam, & communionem Sedis Apoſtolicæ habentibus (cujuſvis ſuper hoc licentia à nemine requiſita) ſuſcipere, dictiq; Antiſtites eiſdem Monachis Ordines hujuſmodi tunc conferre poſſint.

Ut habetur *in compend. privil. Mendic. verb. Ordines ſacri*, §. 9. Verùm, ut diximus, hoc privilegium ſublatum eſt per Concilium Tridentinum *ſeſſ.* 23. *cap.* 13. ubi dicitur: *Duo ſacri Ordines non eodem die, etiam*
Regularibus, conferantur, privilegiis, & indultis qui- 3
buſvis conceſſis non obſtantibus quibuſcunque. Quod etiam præter decretum Concilii Tridentini habetur *in cap. literas, & cap. cùm dilectus, de temp. ordinand.* & *ibi* gloſſ. Innoc. & Hoſtienſ. *c. qui in aliquo, diſt.* 51. *can. qui Eccleſiaſticis, diſt.* 36. *can. ſi qui Epiſcopi* 1. *quæſt.* 1. latè firmant Henriq. *in ſum. lib.* 6. *cap.* 10. §. 3. *lit.* Q. & *lib.* 13. *cap.* 38. *in fine*, Roderic. *d. q.* 23. *art.* 4. Mirand. *q.* 38. *art.* 5. *concl.* 1. Reginald. *in praxi dict.*

lib. 30. tract. 2. n. 189. Suar. *de cenſur. tom. 1. diſp. 31. ſect. 1. n. 41.* D. Barboſa *d. allegat. 14. num. 10.*

QUÆSITUM XVII.

Utrùm Abbas poſſit mittere ſuos Monachos, ut extra tempora ſtatuta ad ſacros Ordines promoveantur.

SUMMARIUM.

1 *Ordines ſacri quibus diebus conferri poſſint.*
2 *Abbates poſſunt mittere ſuos Monachos, ut extra tempora ſtatuta tribus diebus feſtivis ad ſacros Ordines promoveantur.*
3 *Revocatio eſt ſtricti Juris, & ſic non ſubintelligenda, ubi non declaratur expreſſè.*
4 *Clauſula* Motu proprio, *&* ex certa ſcientia, *quid operetur in privilegiis.*

1 DE Jure communi ſtatutum eſt, ſacros Ordines non niſi in ſex anni Sabbatis conferri poſſe: nempe in Sabbatis Quatuor temporum, necnon in Sabbato ante Dominicam Paſſionis, & in Sabbato Sancto, *can. quod die, & can. fin. 75. diſt. c. 3. de tempor. ordinat.* Quorum Canonum ſtatuta Concil. Trid. ſervari jubet, *ſeſſ. 23. de reform. cap.* 8. & comprobat Bonac. *de Sacrament. diſp. 8. q. unic. punct. 6. num. 1. verſ. 1.* cum aliis ab ipſo citatis. Nec ex conſuetudine aliquid in contrarium induci poteſt, *cap. ſanè, de tempor. ordin.* Rebuff. *in praxi benef. tit. de Cleric. ad ſacros Ordines malè promot.* gloſſ. 1. *num. 14. & 15.* Quarant. *in ſum. bullar. verb. Ordo, verſ. devenio ad ſecundum,* Henriq. *in ſumm. lib. 10. cap. 12. §. 2.* Verum ex ſpeciali Sedis Apoſtolicæ privilegio poſſunt extra prædicta tempora à Jure ſtatuta conferri: quia Summus Pontifex diſpenſare poteſt, ut quis extra tempora ſtatuta poſſit ab aliquo Epiſcopo ad ſacros Ordines promoveri, *c. 1. de tempor. Ordinat.* Unde ex privilegio Eugenii IV. Ordini S. Benedicti in Hiſpania, & ex alio privilegio Alexandri VI. Ordini S. Hieronymi conceſſo, dicen-
2 dum eſt, licere Abbatibus, ſuos Monachos Epiſcopis extra tempora ſtatuta ad ſacros Ordines promovendos mittere. Nam dictus Eugenius IV. conceſſit prædictæ Congregationi S. Benedicti,

☞ Ut ſinguli Monachi ejusdem Congregationis præſentes, & futuri ad id idonei, quos Prior ſui Monaſterii ad hoc elegerit, ſive nominaverit, ſemel duntaxat anno quolibet ſacros Ordines, etiam extra tempora à Jure ſtatuta, à quibusvis Antiſtitibus gratiam, & communionem Sedis Apoſtolicæ habentibus ſuſcipere, dictique Antiſtites eisdem Monachis Ordines hujusmodi tunc conferre poſſint.

Ita habetur *in compend. privil. Mendic. verb. Ordines ſacrs, §. 8.* & Alexander VI. conceſſit prædictæ Congregationi S. Hieronymi,

☞ Quòd Prior Generalis, & ſinguli Priores ejusdem Congregationis, præſentes, & futuri poſſint eligere quemcunque Epiſcopum Catholicam communionem Sedis Apoſtolicæ habentem, qui perſonas ſingulorum Monaſteriorum hujusmodi idoneas ad omnes etiam ſacros, & Presbyteratus Ordines, etiam extra tempora à Jure ſtatuta, tribus diebus dominicis, ſive feſtivis duplicibus ſucceſſivè promovere poſſit, Diœceſanorum licentia ſuper hoc requiſita.

Ut refertur in *eodem compend. loco cit. §. 11.* Ex quibus apparet, quòd Prælati ſupradictorum Ordinum S. Benedicti, & S. Hieronymi, & cæterorum Ordinum, qui illorum privilegiis per communicationem fruuntur, poſſunt ſuos Monachos Epiſcopis extra tempora ſtatuta in ſacris ordinandos mittere. Neque hæc privilegia cenſentur revocata per Conc. Trident. quatenus *d. ſeſſ. 23. de reformat. cap. 8.* præcipit: *Ordinationes ſacrorum Ordinum ſtatutis à Jure temporibus celebrari.* Quia ſupradictum Concilium quoad hoc non revocat Regularium privilegia, ut patet ex *contextu ejusdem cap.* ubi inferius ſtatuens, ut unusquisque à proprio Epiſcopo ordinetur, revocat privilegia in contrarium facientia; prout idem facit in omnibus capitibus, in quibus aliquid exequendum præcipit, apponens clauſulam, *Non obſtantibus, &c.* vel aliam hujusmodi; quod non fecit, præcipiendo, ut ordinationes ſacrorum Ordinum ſtatutis à Jure temporibus celebrentur, ut notavit Roder. *quæſt. Regul. tom. 3. q. 23. art. 5.* quidquid dicat Miranda *man. Prælat. tom. 1. q. 38. art. 4.* Nec obſtat pariter ſupradictis privilegiis idem Concil. *ſeſſ. 25. de Regul. c. 22.* ubi videtur revocare omnia privilegia conceſſa Regularibus contraria decretis ejusdem Concilii: nam (ut inquit idem Roder. & benè) in dicto decreto ſolùm revocantur privilegia, quæ ſunt contraria decretis *ſeſſ. 25. de Regul.* non autem decretis definitis in aliis ſeſſionibus, quia ſi voluiſſent Patres Sacri Concilii in uno particulari capite omnia privilegia revocare, quæ ſunt contra definita in prædicto Concilio *in ult. c. ſeſſ. 25. de reform.* id feciſſent; cùm ea ſit ultima ſeſſio, & in ea aliqua, quæ Regulares concernunt, definiantur, privilegiis contrariis revocatis. Nec obſtat inſuper quòd Gregorius XIII. & Sixtus V. Regularium privilegia confirmaverint, ea conditione adjecta. *Dummodo Concilii Tridentini decretis non adverſentur.* Ex quo videtur colligi, prædictos Summos Pontifices Regularium privilegia Tridentinæ Synodi decretis adverſantia, revocare voluiſſe ex eo, quia confirmare noluerunt. Non valet enim conſequentia con-
firmans privilegia, quæ Concilio Tridentino non ſunt 3
contraria; ergo revocant alia, quæ ſupradicto Concil. adverſantur; cùm revocatio ſit odioſa, & ſi ſtricti juris, & ſic non ſubintelligenda, ubi expreſsè non declaratur. Demum, etſi in dubium vertatur, an prædicta privilegia fuerint revocata per Conſtitutionem Sixti V. quam edidit contra malè promotos, ubi ſtrictè, & ſub gravibus pœnis præcipit, ut nemo extra tempora à Jure ſtatuta ordinetur: tamen per confirmationem omnium privilegiorum Fratrum Minorum factam à Cle-
mente VIII. cum clauſula, *Motu proprio, ex certa ſci-* 4
entia, & de plenitudine poteſtatis, revalidata, & innovata fuerunt. Confirmatio enim cum clauſula, *ex certa ſcientia,* operatur, ut ſi res confirmata fuerit minùs valida, fiat magis valida, per *cap. 1. in fine, de tranſact.* gloſſ. *in cap. quia diverſitatem, verb. forma communi, de conceſſ. præbend.* Unde omnes Prælati Religionum, qui dictorum Fratrum Minorum privilegiis conceſſis, & concedendis per communicationem fruuntur, poterunt, virtute prædictorum privilegiorum, ſuos ſubditos extra tempora dominicis, vel aliis feſtivis diebus ordinandos, ad Epiſcopos mittere: ita tenet Roderic. *d. art. 5.* Monet. *de commut. ultim. volunt. cap. 10. num. 184.* Homobon. de Bon. *de examin. Eccleſiaſt. tract. 2. c. 1. q. 13.* Portell. *in dub. Regul. verb. Ordines ſacrs, num. 4.* & ſequitur D. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. p. 2. alleg. 17. n. 6. in utraq. edit.*

QUÆSITUM XVIII.

Ad quem Epiſcopum debeat Abbas ſuos Monachos ad ſacros Ordines promovendos mittere.

SUMMARIUM.

1 *Regulares hodie, quàm maximè fieri poterit, & aliquo legitimo impedimento non interveniente, debent Ordines à proprio Epiſcopo, in cujus Diœceſi commorantur, ſuſcipere.*
2 *Religioſi Epiſcopo Diœceſano abſente, vel Ordinationes non habente, vel ſede Epiſcopali vacante, à quocunque Epiſcopo ordinari poſſunt.*
3 *Quid, quando Diœceſanus abſens alicui Epiſcopo tranſeunti Ordinationis celebrandi facultatem traderet.*

4 Item

4 *Item quid quando præſens eundem facultatem Epiſcopo tranſeunti concederet.*
5 *Quid de Regularibus degentibus in Monaſteriis ſitis in locis nullius Diœceſis.*
6 *Abbas differens mittere ſuos Monachos ad ordinationes eo tempore, quo Diœceſanus eas habet, an peccet mortaliter, & an aliquam cenſuram incurrat,* & num. 8.
7 *Epiſcopi tenentur ſtare atteſtationi Abbatum, & Prælatorum atteſtantium ſubditorum idoneitatem, & in tali re non debent eſſe nimis ſcrupuloſi.*

VIdetur, quòd Monachi poſſint à quocunque Epiſcopo Ordines ſuſcipere; nam per memoratum privilegium ab Eugenio IV. Caſſinen. conceſſum, & à Julio II. noſtræ Congregationi communicatum dicitur, *Quòd Monachi præſentes, & futuri præfatæ Congregationis præſentati à ſuis Superioribus, ordinari poſſint à quocunque Catholico Epiſcopo.* Et Clemens IV. conceſſit facultatem liberam Fratribus Minoribus, ut poſſint promoveri ad ſacros Ordines per quoſcunque Catholicos Epiſcopos, communionem, & gratiam Sedis Apoſtolicæ habentes, ut refertur *in compend. privil. Mend. verb. Ordines ſacri*, §. 1. Et quamvis per Concilium Tridentinum, *ſeſſ.* 23. *c.* 8. ſtatutum fuerit, quòd unusquisque à proprio Epiſcopo ordinetur; tamen hoc non cenſebatur habere locum in Religioſis; nam ipſi à quocunque Catholico Epiſopo Ordines ſuſcipiebant, & intelligebatur, quòd poterant ordinari absque alia licentia Epiſcopi Ordinarii, ut expreſsè declaratum fuit per Pium V. in Bulla, quæ incipit, *Et ſi Mendicantium*: & teſtatur Paſſarell. *in ſuo comp. pri-*
1 *vil. fol.* 109. dummodo ſuorum Abbatum, vel Prælatorum licentiam obtinuiſſent.

Verùm omnia prædicta obſervata ſunt usque ad annum 1596. à quo tempore citra Regulares, quàm maximè fieri poterit, & aliquo legitimo impedimento non interveniente, debent Ordines ſuſcipere à proprio Epiſcopo, in ejus Diœceſi commorante. Eo enim anno 1596. Sacra Congregatio Illuſtriſſimorum Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum de mandato Sanctiſſimi Domini Clement. VIII. Pont. Max. ſequentem fecit declarationem.

8 De mandato Sanctiſſ. D. Clemen. divina providentia Papæ VIII. tenore præſentium mandatur omnibus, & ſingulis quorumcunque Regularium Superioribus, ut de cætero obſervent, & obſervare faciant ea, quæ in decreto Sacræ Congregationis Concilii Trid. continentur, cujus tenor eſt talis. Congregatio Concilii cenſuit, Superiores Regulares poſſe ſuo ſubdito itidem Regulari, qui præditus qualitatibus requiſitis Ordines ſuſcipere voluerit, literas dimiſſorias concedere: ad Epiſcopum tamen Diœceſanum, nempe illius Monaſterii, in cujus familia ab iis, ad quos pertinet, is Regularis potiùs fuerit, & ſi Diœceſanus abfuerit, vel non eſſet habiturus ordinationes, vel ſedes Epiſcopalis vacaret, ad quemcunque alium Epiſcopum, dum tamen ab eo Epiſcopo, qui Ordines contulerit, examinetur quoad doctrinam, & dum ipſi Regulares non diſtulerint de induſtria conceſſionem dimiſſoriarum in id tempus, quo Epiſcopus Diœceſanus, vel abfuturus, vel nullas habiturus eſſet ordinationes. Verùm cùm à Superioribus Regularibus, Epiſcopo Diœceſano abſente, vel Ordinationes non habente, literæ dimiſſoriæ dabuntur, in eis utique hujusmodi cauſam abſentiæ Diœceſani Epiſcopi, vel Ordinationum ab eo non habendarum exprimendam eſſe. Quod qui non fecerint, officii, & dignitatis, ſeu adminiſtrationis, ac vocis activæ, & paſſivæ privationis, ac aliàs arbitrio ejusdem S. D. N. Papæ reſervatas pœnas incurrent. In quorum fidem, &c. Datum Romæ, die 15. menſis Martii 1596.

Ita referunt Stepahn. Quaranta, *in ſum. Bullarii, verb. Ordo, verſ. de mandato Sanctiſſimi Domini.* Miranda *in man. Prælat. tom.* 1. *quæſt.* 38. *art.* 2. Piaſeg. *in prax. nov. Epiſcop. par.* 1. *cap.* 1. *num.* 14. Ugolin. *de poteſtat. Epiſcop. cap* 26. §. 2. *num.* 8. Sorb. *in addit. ad compend. privil. Mendic. verb. Ordines ſacri*, §. 4. *in fine*, D. Auguſt. Barboſ. *de offic. & poteſtat. Epiſcop. par.* 2. *alleg.* 7. *num.* 18. *in utraq. edit.* Franciſc. Leo, *in theſaur. fori Eccleſ. par.* 1. *cap.* 4. *num.* 36. Aloyſ. Ricc. *in praxi deciſ. Cur. Archiep. Neapol. deciſ.* 118. *n.* 3. *part.* 4. Naldus, *in ſumma, verb. Ordo, num* 26. Laurent. de Peyrin. *in privileg. ſui Ord. Minim. in annot. ad conſtit.* 2. *Sixti IV. num.* 33.

Igitur Religioſi, Diœceſano Epiſcopo abſente, vel Ordinationes non habente, vel ſede Epiſcopali vacante, poſſunt à quocunque alio Epiſcopo Ordines ſuſcipere. Idem dicendum puto, quando Diœceſanus abſens alicui Epiſcopo per ſuam Diœceſim tranſeunti facultatem ordinationes faciendi traderet: quia ſupradictum decretum eſt ſtrictè interpretandum, ut minùs lædat, cùm ſit contra Regularium privilegia, & ideò ultra caſus expreſſos ampliandum non eſt: ſecùs dicendum videtur, ſi præſens tranſeunti Epiſcopo ordinationis celebrandi poteſtatem concederet; quia decretum iſtud ſolùm indulget Religioſis, ut poſſint à quoquo maluerint Epiſcopo Ordines ſuſcipere, Diœceſano abſente, vel Ordinationes non habente; at ſi Epiſcopus Diœceſanus præſens, licet non per ſe, tamen per alium Ordinationes haberet, cenſeretur ipſe ordinare; nam qui per alium facit, per ſeipſum facere videtur, *reg. qui per alium, de reg. jur. in* 6. & ita tenet Laurent. de Peyrin. *loco cit. n.* 34.

(Margin numbers in the right column: 2 beside "Igitur Religioſi"; 3 beside "cultatem ordinationes faciendi traderet"; 4 beside "nationis celebrandi poteſtatem concederet".)

5 Prædicta omnia, in *præcitato decreto Sacræ Congregationis* contenta, ſervanda ſunt non ſolùm à Regularibus, qui in alicujus Diœceſi exiſtunt, verùm etiam à Regularibus degentibus in Monaſteriis ſitis in locis nullius Diœceſis, qui Ordines à viciniori Epiſcopo ſuſcipere tenentur, ut declaravit Sacra Congregatio menſe Decembri, anno 1619. apud Nald. *loc. cit.* & Laurent. de Peyrin. *loco etiam cit. num.* 36.

6 Hic dubitari poteſt, an Abbates differentes mittere ſuos Monachos ad Ordines ſuſcipiendos eo tempore, quo Diœceſanus, ubi morantur, celebrat Ordinationes, ut quando non celebraverit ſumpta occaſione, ad alium quemcunque Epiſcopum mittant, peccent, & incurrant pœnam ſupradicti decreti Clementis VIII.

Reſpondeo peccare mortaliter; quia in re gravi contrafaciunt decreto Papæ, & præjudicant Diœceſano Epiſcopo. Excuſarentur tamen à peccato, ſi bona fide id facerent, exiſtimantes, vel id ſibi licere, vel non eſſe peccatum, & ſolùm teneri ad pœnam, ſi convincerentur in foro exteriori. Poſſent etiam excuſari, ſi Diœceſanus habeat examinatores valde rigidos, & male affectos erga Regulares, maximè quando ſubditi non ſunt valdè inſtructi, & de facili conſtaret, quòd examinatores eos non approbarent. In quo caſu poſſunt ſubditi conſtitui in aliquo Monaſterio alterius Diœceſis, ubi hujusmodi mala affectio in Epiſcopo, aut examinatoribus non vigeret. Ratio eſt, quia ut *inferiùs* dicam, poteſt Regularis, qui tantùm ſcit legere, & ſcribere, absque grammatica, ad quemcunque Ordinem promoveri, qui tamen Regularis nunquam ordinabitur in illo Epiſcopatu, ubi examinatores malè affecti non admittunt, niſi callentes linguam Latinam, & etiam ſcientes ea, quæ ad Ordinem ſuſcipiendum ſpectant.

Quo verò ad pœnam, an ſcilicet Abbates, & Prælati hoc facientes, aliquam incurrant? Probabiliter dici poteſt, quòd non incurrant ipſo facto, quia Summus Pontifex ait in dicto decreto: *Qui non fecerint, officii, & dignitatis, ſeu adminiſtrationis, ac vocis activæ, & paſſivæ privationis, & alias arbitrio ejusdem Domini noſtri Papæ pœnas incurrant.* Qui modus loquendi demonſtrat pœnam tantummodo eſſe comminatoriam, &

inſligendam, non ipſo facto inflictam, juxta traditta per Sayrum, *de cenſur. lib.* 1. *c.* 11. *n.* 12. & 13.

Præterquam quòd dato, quòd dicta pœna privationis eſſet ipſo facto incurrenda, non tamen incurreretur in conſcientia, quia Judicis ſemper ſententia ſaltem declaratoria facti requiritur, ut docet Riccius, 2. *p. prax. reſol.* 245. & *reſol.* 272. *num.* 1. quod elicitur etiam *ex c.* 1. *de homicid. in* 6. idque manifeſtè docet Peyrinus, *de Prælato Regul. tom.* 2. *q.* 3. *c.* 7. *n.* 9.

7 Ex dictis oritur dubium, an Epiſcopi, ad quos mittuntur Regulares in caſibus permiſſis, teneantur ſtare atteſtationi Abbatum, & Prælatorum Regularium, quòd nimirum proprius Diœceſanus Ordinationes non habet. Reſpondeo cum prædicto Laurentio de Peyrinis, *loco cit. n.* 5. affirmativè, quod probatur ex ipſomet decreto Clem. VIII. in illis verbis, ſcilicet:

Verùm, cùm à Superioribus Regularibus Epiſcopo Diœceſano abſente, vel ordinationes non habente, literæ dimiſſoriæ dabuntur, in eis utique hujusmodi cauſam abſentiæ Diœceſani Epiſcopi, vel Ordinationum ab eo non habendarum, exprimendam eſſe, &c.

Quæ verba ſatis oſtendunt, Epiſcopos debere atteſtationi Prælatorum Regularium ſtare, ne Summi Pontificis decretum, quoad prædicta verba inane reddatur. Unde dicit prædictus Peyrinus, quòd nimis ſcrupuloſi ſemper ei viſi ſunt Epiſcopi, qui præter atteſtationem Ordinarii Diœceſani, gratis gravantes Regulares, & expenſas non neceſſarias facere cogentes, quod probat ex Bariol. *in aphoriſm. litera R. verſiculo Regulares ad Ordinationem.*

Si quæras, an Abbas contra dictum decretum mittens ſuos Monachos ad Ordines ſuſcipiendos, ſi Monachi illos Ordines non ſuſcipiant, eas pœnas in decreto appoſitas incurrat.

Reſpondet Riccius 4. *prax. deciſ.* 118. *n.* 10. quòd ſi Abbas fecerit, quantùm potuit, ut Monachus Ordines ſuſciperet, & per ipſum Abbatem non ſteterit, incurret. Sed ego cum Peyrino dico, quòd minimè incurrit, etiam ſi per ipſum non ſteterit. Ratio eſt, quia decretum ſupradictum odioſum eſt, & contra antiqua privilegia Regularium, quibus poterant à quocunque Epiſcopo ordinari, ut conſtat ex Caſambios, *in compend. privileg. Mendicant. verb. Ordines ſacri*, *n.* 1. 3. & 9.

QUÆSITUM XIX.

Vtrùm Epiſcopus ab Abbate invitatus poſſit in ejus Eccleſia Monachos ordinare, absque licentia Epiſcopi Diœceſani.

Summarium.

1 *Regulares nequeunt ab Epiſcopis etiam in ſuis Monaſteriis ordinari, absque licentia Ordinariorum, in quorum Diœceſi Monaſteria ædificata ſunt.*

2 *Epiſcopus habens licentiam Ordinarii an poſſit in Eccleſia exempta Ordines conferre.*

3 *Abbates habentes jura Pontificalia poſſunt dare licentiam alieno Epiſcopo, ut in ſuo diſtrictu exerceat Pontificalia.*

VIdetur dicendum quòd ſic; nam Eugenius IV. anno Domini 1437. 7. Kal. Martii, Pontif. ſui anno 4. conceſſit Monachis Congregationis Caſſinen.

Quòd ad Congregationem hujusmodi quemcunque Catholicum Epiſcopum gratiam, & communionem Sedis Apoſtolicæ habentem in dictæ Congregationis Monaſteriis & locis dumtaxat advocare valeant, cui liceat Apoſtolica auctoritate, absque alia licentia, & contradictione Diœceſani, nulla (ut præfertur) examinatione præmiſſa, Monachos ordinare, & alia Pontificalia exercere, de quo Diœceſanum loci non oporteat timere, quòd hujusmodi Ordinis occaſione juris ſui præjudicium incurrat.

Quod privilegium denique extenſum fuit ad noſtram Congregationem Vallis-Umbroſæ à Julio II. anno Domini 1507. Idibus Julii, Pontif. ſui anno 4.

Simile privilegium fuiſſe conceſſum Fratribus Ordinis Minorum à Sixto IV. & confirmatum, ac ampliatum à Leone X. refertur *in compend. privil. Mend. verb. Ordines ſacri*, §. 3. & §. 6. & *verb. benedicere*, §. 15. Ex quibus clarè conſtat, potuiſſe olim Abbates, ac alios Prælatos Regulares advocare quemlibet Epiſcopum ad ſuos Monachos ordinandum, nulla Epiſcopi Diœceſani licentia requiſita.

Verùm, prædictis privilegiis non obſtantibus, dicendum eſt, quòd hodie poſt Concilium Tridentinum nequeunt Religioſi ab Epiſcopis, etiam in ſuis Monaſteriis Ordines ſuſcipere, absque licentia Ordinariorum, in quorum Diœceſi Monaſteria prædicta ædificata ſunt, ut habetur expreſsè in d. Concil. Trident. *ſeſſ.* 6. *de reformat. c.* 5. ubi dicitur, quòd *Nulli Epiſcopo liceat, cujusvis privilegii prætextu, Pontificalia in alterius Diœceſi exercere, niſi de Ordinarii loci expreſſa licentia, & in perſonas eidem Ordinario ſubjectas tantùm. Si ſecùs factum fuerit, Epiſcopus ab exercitio Pontificalium, & ſic ordinati ab executione Ordinum, ſint ipſo jure ſuſpenſi.* Atque ita tenent Roder. *qu. Regul. tom.* 3. *quæſt.* 14. *art.* 1. Miranda *in man. Prælat. tom.* 1. *q.* 38. *art.* 3. & deciſum fuiſſe à Sacra Congregatione, referunt Aloyſ. Ricc. *in prax. for. Eccleſ. poſt deciſ.* 576. *in notab. de materia Epiſcoporum*, Gallett. *in margarit. caſ. conſcient. verb. Epiſcopus*, *p.* 100. *col.* 2. & Armend. apud D. Auguſt. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcop. par.* 2 *alleg.* 6. *num.* 12.. 1

Sed adhuc non levis momenti ſcrupulum generant verba illa Concilii, *In perſonas eidem Ordinario ſubjectas tantùm.* An videlicet Epiſcopus habens de licentia Ordinarii Ordinationes in aliqua Eccleſia Regularium exempta, poſſit etiam Ordinibus initiare eos, qui alterius Diœceſis exiſtentes cum ſuis legitimis dimiſſorialibus literis accedunt, ut ordinentur? Suppono ſententiam, quam probabilem puto, meliorum judicio, & correctione, cùm nihil de hac materia apud aliquem, præter Mirandam, qui partem affirmantem indicat, tractatum reperiam.

Dicerem ergo in hoc attendendam eſſe licentiam Diœceſani Ordinarii, & juxta illius ſenſum, aſſerendum, vel negandum Epiſcopo admiſſo, & aliis extra Diœceſim cum literis legitimis accedentibus. Si enim in licentia exprimatur, licere Epiſcopo ordinare perſonas ſubjectas tantùm, & nihil aliud addatur; crederem tunc poſſe prædictum Epiſcopum admiſſum ordinare quemcunque habentem legitimas dimiſſoriales literas, modò prius conſtaret Epiſcopo Diœceſano de ejus idoneitate, & ſufficientia: & ratio mihi videtur eſſe, quòd ſicuti poteſt Diœceſanus ipſe ordinare aliquem alterius Diœceſis, quia cum literis dimiſſorialibus efficitur ſubditus illius, ita pariter cum iiſdem literis tanquam ſubditus videtur comprehendi in illis verbis, *in perſonas tantùm ſubjectas.* Quod ſi vellet ſubditos proprios examinari ab Epiſcopo admiſſo, & nihil aliud requiri, niſi approbationem ipſius admiſſi, etiam de aliis extra Diœceſim idem judicium ferrem; ita quòd poſſet admiſſus Epiſcopus illos examinare, & approbare, modò ſibi conſtaret, de aſſenſu Diœceſani. 2

Ex quibus etiam colligerem, quòd etiam Abbates exempti habentes jura Pontificalia poſſunt dare licentiam alieno Epiſcopo, ut in ſuo diſtrictu exerceat Pontificalia, non ſolùm pro his, qui ſunt de dicto diſtrictu, ſed etiam pro aliis, qui ſunt de alterius Epiſcopatu, dummodo tamen quoad Ordines ſuſcipiendos habeant dimiſſorias proprii Epiſcopi. Ita Riccius 2. *p. ſua prax. reſol.* 300. & Laurentius de Peyrinis *de Regulari Prælato tom.* 2. *q.* 3. *c.* 7. *n.* 26. 5

QUÆSI-

QUÆSITUM XX.

Vtrùm Monachi ordinandi ſint ab Abbate, vel Epiſcopo ordinante examinandi.

SUMMARIUM.

1 *Examinare Monachos ad Ordines minores ſpectat ad Abbatem, etiamſi impeditus illos ordinare non poſſet, ſed ad Epiſcopum mitteret.*
2 *Examinare ſpectat ad eum, ad quem pertinet ordinare.*
3 *Regulares in ſacris ordinari petentes, ab Epiſcopis ordinaturis examinandi ſunt.*
4 *Sufficientia in ordinandis à Concilio Tridentino requiſita.*
5 *Epiſcopi abſque ſcrupulo poſſunt conformare conſcientiam ſuam cum conſcientia Prælatorum regulariũ.*
6 *Epiſcopi poſſunt diſpenſare ſuper idoneitate prædicta.*
7 *Magiſtri, & Lectores publici, ac notoriè literati non debent examinari.*

1 REſpondeo, quòd ſi Abbas ex cauſa infirmitatis, vel alterius legitimæ occupationis, ſuos Monachos ordinare non poſſet, ad eum ſpectabit illos examinare, ac examinatos Epiſcopis in minoribus ordinandos mittere; quia regulariter ad eum ſpectat examinare, ad
2 quem ſpectat ordinare. Nec obſtat Conc. Tridentinum *ſeſſ. 23. de reformat. cap. 12.* ſtatuens, quòd Regulares non ordinentur ſine diligenti Epiſcopi examine: eſt enim intelligendum de Regularibus, quorum Prælati non habent poteſtatem Ordines conferendi, ita docet Navar. *lib. 5. conſil. tit. de privil. conſ. 13. in antiq. aliàs 14. in novis num. 1.* D. Auguſt. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. part. 2. alleg. 3. num. 7. ſecundùm Lugdunen. impreſſ.* P. Joan. Baptiſt. Tiber. *c. 8. inſtruct. pro ordinand. q. 58. verſ. petes primò, an Regulares.*

3 Quo verò ad ſacros Ordines, diximus, quòd Epiſcopi, ſi velint, examinare poſſunt Regulares ab eis ordinari petentes, etiamſi habeant literas commendatitias ſuorum Prælatorum. Advertant tamen prudentes Abbates, ut eos, antequam Epiſcoporum examini ſubjiciant, in Monaſterio per proprios examinatores probent, ac idoneos repertos ad Epiſcopos denique remittant, ut paſſim in unaquaque Religione, & Congregatione per ſpeciales conſtitutiones, ſive laudabilem conſuetudinem fieri conſuevit.

Dixi, quòd Epiſcopi, ſi velint, examinare poſſunt; quia licèt Concilium Trident. *ſeſſ. 23. cap. 12.* dicat: *Regulares quoque, nec in minori ætate, nec ſine diligenti Epiſcopi examine ordinentur.* Tamen hujuſmodi examen remittere poſſunt notoriè dignis, ac iis, de quibus conſtat, aut prudenter præſumitur, eſſe ſufficienter doctos, juxta *can. 2. diſt. 24. & clem. 1. de jurejur.* ut benè advertit Sylv. *verbo. Ordo 1. quæſ. 2.* Rebuff. *in prax. tit. de Cler. ad ſacr. Ord. male promot. gloſſ. 4. num. 11.* D. Barboſa *part. 3. alleg. 72. n. 119.* Felin. *tom. 1. mor. q. tract. 9. c. 4. 6.* ideò dicitur; ſi velint: quia hoc de neceſſitate eis non præcipitur, maximè cum notoriè idoneis.

Hîc quæri poteſt, An Epiſcopi ſtante decreto ſupradicto Clementis VIII. ſuprà *quæſit. 18.* relato, poſſint ſine novo examine confidere de atteſtatione eis facta à Superioribus Regularium ſubditorum, qui ab Epiſcopo ſunt ordinandi.

4 Suppono quòd Regulares non poſſunt ab Epiſcopo examinari, niſi circa doctrinam, & ſufficientiam ex Concil. Trident. *ſeſſ. 23. de reform. cap. 12.* quod declaravit Sixtus V. ut refert Roderic. *in ſuo Bullar. pag. mihi* 505. & prius declaratum fuerat à Leone X. in Lateranenſi Concilio, ut docet Henriquez *lib. 10. cap. 13. n. 4. & in comm. lit. L.* quo præmiſſo,

5 Dico quòd Epiſcopi abſque ullo ſcrupulo poſſunt conformare propriam conſcientiam cum conſcientia Prælatorum atteſtantium de idoneitate ſuorum ſubditorum in literis dimiſſorialibus pro Ordinibus ab ipſis Epiſcopis ſuſcipiendis.

Ratio eſt, quia Prælati Regulares cùm ſint perſonæ graviſſimæ, illis credi poteſt, ut habetur *in cap. nobiliſſimus diſt. 95.* maximè quia Concilium Trident. *eadem ſeſſ. cap. 15.* remittit arbitrio Epiſcoporum examen Sacerdotum pro confeſſionibus audiendis, & judicare, an poſſint ſine examine exiſtimari idonei, ergo eodem modo atteſtantibus prædictis Prælatis, poterunt Epiſcopi exiſtimare, ſubditos illorum Prælatorum eſſe
idoneos; tum quia Epiſcopi poſſunt ſuper dicta idonei- 6
tate diſpenſare, ut optimè probat Laurentius de Peirinis *tom. 1. privil. ſui Ordinis conſtit. 26. Leonis X. num. 25.* Quod etiam ego ipſe oſtendi *in tom. 1. diſp. 26. quæſ. 9. num. 32.* per Privileg. Julii II. Caſſinenſibus conceſſum; quod hodie ſervatur in univerſa Gallia, & in quibuſdam partibus Hiſpaniarum, ita Laurent. de Peirinis *de Prælat. Regul. tom. 2. q. 3. cap. 7.* ubi pro hac re allegat Mirandam *tom. 1. Manu. Prælat. quæſt. 39. art. 4.* Portellum *in add. ad dub. Regul. verbo Ordines ſacri, num. 1.* Sorbum *in compend. privil. verbo Ordines ſacri, part. 2.* Rodericum *tom. 1. qq. regul. q. 24. art. 7.* & meipſum *de jure Abbatum tom. 1. diſp. 26. quæſ. 9. num. 32.* Dianam *variar. reſol. tract. 16. reſol. 29.*

Advertit idem Laurentius Peirinus *loco citato*, quòd 7
ſi ordinandi ſint notoriè literati, ut ſunt Magiſtri, & Lectores publici, vel defenderint publicas concluſiones, non debent ab Epiſcopis examinari *ex cap. 2. diſt. 24.* ubi gloſſ. & Navarr. *in cap. cùm contingat. cauſ. nullit. 2. de reſcript. num. 13.* & Cocchiet. *de exemptionib. part. 4. quæſt. 45.*

QUÆSITUM XXI.

Quæ idoneitas ſcientiæ requiritur in Monachis ab Abbate vel Epiſcopo ordinandis.

SUMMARIUM.

1 *Prima Tonſura initiandus debet ſcire benè legere, & ſcribere.*
2 *Promovendi ad minores Ordines debent ſaltem Latinam linguam intelligere.*
3 *Scientia ad ſacros Ordines requiſita.*
4 *Illiterati omnino ab Ordinibus repellendi ſunt, quia ſunt irregulares, &* num. 7.
5 *Ordinari tuta conſcientia poſſunt Monachi benè legere & cantare ſcientes; licet non rectè Latina lingua polleant, &* num. 8.
6 *Monacho ſufficit, ut ſit bonus, licet illiteratus.*
9 *Defectus ſcientiæ irregularitatem non inducit.*

PRo hujus quæſiti intelligentia notandum, quòd
Conc. Trident. *ſeſſ. 23. cap. 4.* ſtatuit, *Ut primâ* 1
Tonſura non initientur, qui Fidei rudimenta edocti non fuerint; quique legere, & ſcribere neſciant, & c. 11. Ut qui ad minores Ordines ſunt promovendi, ſaltem La-
tinam linguam intelligant, ibi. *Minores Ordines iis,* 2
qui ſaltem Latinam linguam intelligant, conferantur. Per quæ verba, ut advertit Navarr. *in man. cap. 27. num. 205. & in relectione, cap. ſi quando, de reſcript. excep. 13.* dictum Concilium videtur facere irregularem promotum ad primam Tonſuram neſcientem legere, & ſcribere, & ad quatuor minores Ordines illum, qui ſaltem Latinam linguam non intelligit.

Demum qui ad Subdiaconatus, & Diaconatus Or- 3
dines promoveri petunt, litteris prædiri, & iis, quæ ad tales Ordines pertinent, inſtructi eſſe debent, ut habetur in *d. ſeſſ. cap. 13.* Ad Presbyteratum autem requiritur, ut ſint idonei, tum ad populum docendum ea, quæ ſcire omnibus neceſſarium eſt ad ſalutem, tum ad Sacramenta adminiſtranda, ut decernitur in *cap. 14.* Sed quidquid ſit de Clericis, qui illiterati omnino ab
Ordinibus ſunt repellendi; quia ſunt irregulares, *can.* 4
illiteratus, diſt. 36. can. præcipimus 34. diſt. can. 1. 55. diſt. tamen in Monachis non requiritur tanta ſcien-
tia, quanta in ipſis Clericis ſæcularibus: Monachi 5

enim benè legentes, & cantantes, etſi non benè Latina lingua polleant, tuta conſcientia poſſunt à ſuis Prælatis Regularibus præſentari, ut ordinentur, & ab Epiſcopis ordinari. Ipſi enim regulariter non ordinantur ad curam animarum habendam; ſed ſolummodo ad aſſiſtendum Choro, ac divinis Officiis, & ad inſerviendum Altari, & Sacrum faciendum, remanetque in illis ſpes comparandi talem ſcientiam, & cognitionem neceſſariam ad ſuo muneri ſatisfaciendum, ob continuam inſtructionem, quæ de his rebus in Religione habetur; ita ſentire videtur gloſſ. *in cap. legi, verb. inſtructio 16. quæſt. 1.* dicens, ſufficere Monacho, ut tantùm ſit bo-
6 nus, licèt ſit illiteratus. Et hanc ſententiam amplectuntur Sylveſt. *verb. Clericus* 2. *num.* 1. Angel. *verb. Clericus* 2. *num.* 2. Sot. *in* 4. *diſt.* 25. *quæſt.* 1. *art.* 4. *concl.* 3. Henriq. *tom.* 2. *de Sacrament. Ord. lib.* 10. *cap.* 16. *num* 2. Majol. *de irregular. lib.* 1. *cap.* 32. *à num.* 5. Mirand. *in man. Prælat. tom.* 2. *q.* 8. *art.* 7. *concl.* 1. P. Joan. Baptiſt. Tiber. *c.* 8. *inſtruct. pro ordinand. q.* 518. *verſ. hoc tamen non obſtat.*

Nec his obſtare videtur Concil. Trident. *locis citatis*: nam locum habent ejus decreta maximè in Clericis ſæcularibus, qui ſemel ordinati nil ampliùs penitùs addiſcunt, nec ſtudere ampliùs procurant: Religioſi autem non ſic; nam in his ſemper remanet ſpes de acquirenda ſcientia, & cognitione neceſſaria ad ſuum munus peragendum.

Præterea cùm per dictum Concilium non ſit conſtitutum, ut Epiſcopi per ſeipſos ordinandos examinent, ſed quòd id aliis committere poſſint; non eſt major ratio, cur examinatoribus Clericis de Religioſorum ſufficientia teſtimonium reddentibus magis, quàm litteris patentibus Regularium Prælatorum de ea re teſtificantium credant; ut ait Miranda *d. concl.* 1. *in fine.* Non debent igitur Epiſcopi nimis rigoroſè in Religioſorum ordinandorum examine procedere.

Sed ſpecialis videtur in hac re difficultas circa Regulares ad ſacrum Presbyteratus Ordinem promovendos; licet enim ex iis, quæ diximus, conſtet, non requiri tantam ſcientiam in his, ſicut in Clericis ſecularibus, adhuc tamen remanet determinandum, quæ in ipſis ſpecialiter cognitio requiratur, & ſufficiat.

7 Prima ſententia eſt Riccii *in ſua praxi tom.* 1. *reſolut.* 169. *num.* 3. & Bonacin. *de Sacram. Ordinis diſp.* 8. *quæſt. unic. punct.* 5. *num.* 16. qui dicunt, quòd ex defectu ſcientiæ Religioſus prædictus ſit irregularis, & hoc docent ex communi ſententia, quicquid in contrarium aſſerat Henriq. *l.* 10. *c.* 16. *n.* 2. & alibi, quem poſtea ſecutus eſt Garz. *de benef. tom.* 2. *p.* 7. *c.* 7. *n.* 19. qui putant defectum ſcientiæ prohibere ſuſceptionem Ordinum, non autem inducere irregularitatem.

8 Alia ſententia aſſerit poſſe Epiſcopos ſine ullo ſcrupulo Regularem ordinare Ordine Presbyteratus, qui benè ſciat legere, & cantare, quamvis ſit minùs literatus, ut *ſuprà* diximus: quia talis Religioſus in ſua Societate, & etiam aliorum pro officio ſuo videtur miniſter idoneus. Ita Portell. *in dub. Regul. verbo Ordines ſacri. num.* 6. & Henriquez *loc. citato.* Villalbos *in ſumma tom.* 1. *tract.* 21. *dub.* 34. *num.* 5. qui dicit, quoad Regulares ad Ordinem presbyteratus promovendos, certum eſſe, non requiri tantam ſcientiam, quanta requiritur in Clericis ſecularibus, quia cùm Regularis vivat in communitate, ubi utplurimum peritiores reperiuntur, poteſt de facili corrigi in ſuo defectu ab aliis; atque ita ait ipſi ſufficere, ut intelligat, quid ſit Sacramentum, & præcipuè Altaris, cognoſcat ſuam materiam, & formam, Miniſtrum, & alia, quæ ſunt de neceſſitate hujus Sacramenti, & ad hoc etiam ei ſufficit quælibet rudis cognitio; de reliquo, ſi benè legat, ac Latinum idioma in legendo pronunciet, ordinari poteſt. Hanc eandem ſententiam tenet D. Thomas *in add. ad* 3. *p. q.* 36. *art.* 2. *in* 2. *in arg. ſed contra, & ad* 1, ubi rationem, quam *ſuprà* innuimus *num.* 5. reddit, quia videlicet Religioſis cura animarum non committitur, & à talium ore lex non requiritur, ſed ſolùm quod Sacramenta conficiant, & ideo talibus ſufficit, ſi tantùm de ſcientia habeant, quod ea quæ ad Sacramentum perficiendum ſpectant, ritè ſervare poſſint; ubi videtur ſufficere, ſi religioſus ſciat ſupra veram materiam formam pronunciare.

Hanc doctrinam ſequuntur Trottus *de perſonis cler. lib.* 2. 1. *p. requiſit.* 18. *num.* 93. Petrus de Baiſio, *in director. p.* 2. *c.* 1. *num.* 3. Diana *variar. reſol. tract.* 16. *reſol.* 29. Azor. *tom.* 2. *lib.* 6. *cap.* 6. *quæſt.* 3. Avila, *de cenſur. p.* 7. *diſp.* 4. *diſt.* 2. *concluſ.* 1. Majolus *de irreg. lib.* 2. *c.* 23. *n.* 7. Roder. *tom.* 1. *q. regul. q.* 24. *a.* 7. Sylveſt. *verb. Cleric.* 2. *num.* 1. Angelus *eod. verb.* 2. §. 2. Sotus *in* 4. *diſt.* 25. *q.* 1. *art.* 4 *concluſ.* 3. Tabien. *verbo clericus* 2. §. 2. Innocent. *in cap. cùm in cunctis, de elect. num.* 1. Bariola *in aphor. verbo Regulares ad ſacros.* Auguſtinus Barboſ. *de jure Eccleſiaſtico, l.* 1. *c.* 33. *n.* 170. & colligitur *ex cap. ex multa, de voto, num.* 4. & *ex cap. ſeduló, diſt.* 38. pro qua re poſſunt 9
etiam citari omnes illi Doctores, qui dicunt, defectum omnis ſcientiæ, quam requirit Concil. *ſeſſ.* 23. *de reform. cap.* 4. 11. 13. 14. irregularitatem non inducere, ut ſunt Henriquez, *lib.* 14. *cap.* 8. §. 11. *in com. lit. R.* Garzias *de benef. par.* 7. *cap.* 7. *num.* 15. Sayrus *lib.* 6. *de cenſuris, cap.* 13. *num.* 8.

Unde addit Peirinus *loco cit. num.* 20. quòd licet malè egerint Superiores & Prælati, qui tales Religioſos receperunt ſine ſpe, quod ſaltem anno probationis fierent idonei, vel ſi cum tali ſpe fruſtrati ſint, cùm iſti non ſint irregulares, eo quia non habent ſcientiam à Concilio requiſitam, ordinari poterunt, ſi legere, & cantare ſciant, ut diximus, quia ſic ſatisfit menti Concilii, ita tenet Gonzales *ad reg.* 8. *Cancellariæ, gloſſ.* 4. *num.* 36. quod Graduatus, & literatus ordinari poteſt, etiamſi patrimonium non habeat, prout requirit Tridentinum, *ſeſſ.* 21. *de reformat. cap.* 2. quia cum dicta literatura ſatisfit menti dicti Concilii.

QUÆSITUM XXII.

Vtrùm Abbas diſpenſare poſſit cum ſuis Monachis ſuper interſtitiis quoad Ordines minores, & qua cauſa in hujuſmodi diſpenſatione requiratur.

SUMMARIUM.

1 *Diſpenſare cum ordinandis in interſtitiis, regulariter ſpectat ad Epiſcopum ordinantem, etiam quoad Religioſos.*

2 *Diſpenſare Abbates Regulares, habentes poteſtatem conferendi minores Ordines ſuis Monachis, poſſunt cum ipſis in interſtitiis, quoad eoſdem minores Ordines.*

3 *Diſpenſare quòd poſſit ſuper interſtitiis quoad Ordines minores, ſufficit quævis cauſa, etiam levis, dummodo Abbas eam approbet.*

REgulariter diſpenſatio cum ordinandis in interſtitiis pertinet ad Epiſcopum, etiam quoad Regulares promovendos, cum quibus diſpenſare poteſt ex cauſa, ſibi per ſuorum Superiorum atteſtationem manifeſtata: ita ut non liceat ipſis Prælatis in hoc caſu diſpenſare; quod expreſsè colligitur ex Concilio Tridentino, quod *in cap.* 11. *ſeſſ.* 23. *de reform.* ait: *Minores Ordines per temporum interſtitia, niſi aliud Epiſcopo expedire magis videretur, conferantur.* Atque ita deciſum fuiſſe à Sacra Congregatione ejuſdem Concilii, referunt additio ad Quarant. *in ſumm. Bull. verb. Ordo. in fine,* Piaſeg. *par.* 1. *cap.* 1. *num.* 50. Ricc. *in prax. for. Eccleſ. deciſ.* 561. *num.* 5. Henriq. *in ſumm. lib.* 10. *cap.* 23. §. 4. *in com. lit. L.* & alii: quos citat D. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcop. par.* 2. *alleg.* 18. *num.* 10. & Roder. *tom.* 3. *qq. reg. q.* 24. *art.* 3. 1

Mirand.

Mirand. *tom. 1. manual. Prælat. q. 38. art. 7.* Ledeſm. *tom. 1. ſum. de Sacram. Ord. cap. 8. concluſ. 11.* Campanil. *in diverſ. jur. rub. 12. cap. 13. num. 40.* Portell. *in dub. regul. verb. Ordines ſacri. num. 5.* Conſettus *in ſumm. privil. tit. 15. cap. 3. verſic. Nomine amplitudinis*, & notat Paſſarellus *in can. Concil. Trid. can. 17. pag. mihi 454.* Quòd ſi in aliquo Monaſterio ſit neceſſitas miniſtrorum, quæ Patrum conſilio judicetur ſufficiens cauſa, ut aliter fiat, ordinaturo Epiſcopo, ea referri debet; ipſe autem de illa judicabit; & refert, quòd ita ſibi reſponſum fuit à Sacra Congregatione Concilii, die 7. Februar. 1573. Ex qua declaratione colligunt Roder. *loco citato*, & Miranda ſimiliter *loco citato*, & Sotbus *in compend. privil. verb. Ordines ſacri, part. 2. verſic. Et ſic.* Quòd quando Prælati judicaverint cum aliquo ſubdito ab ordinaturo Epiſcopo eſſe diſpenſandum, quòd Epiſcopus absque aſſignatione alicujus cauſæ particularis poteſt diſpenſare. Quicquid ſit de hac re, dico, quòd hodie in praxi ſervare vidi, quòd Abbates in dimiſſoriis ſuis rogent Epiſcopos, ut propter neceſſitatem, & utilitatem ſuarum Eccleſiarum cum ordinandis Monachis diſpenſare dignentur.

2 Verùm hæc quoad Ordines minores non obſtant Abbatibus Regularibus, habentibus poteſtatem, illos ſuis Monachis conferendi; ad ipſos enim, non autem ad alium ſpectat, in interſtitiis cum eisdem diſpenſare. Nec obſtant verba Concilii Tridentini, habent enim locum in aliis Prælatis Regularibus, non habentibus poteſtatem Ordines conferendi, de quibus etiam intelligenda eſt Sacræ Congregationis declaratio, necnon & de Abbatibus quoad diſpenſationem interſtitiorum circa Ordines ſacros. Probatur ratione; nam acceſſorium ſequitur naturam principalis; ergo ſi Abbatibus competit ſuis Monachis minores Ordines conferre poſſe, conſequenter ipſis etiam conveniet, cum eisdem ſuper interſtitiis diſpenſare: abſurdum enim eſſet, Abbates illos ordinare, & ab aliis diſpenſationem in interſtitiis petere, atque ita ſentiunt Henriq. *loco cit.* qui licet contrarium ſenſerit reſpectu Prælatorum inferiorum, qui Ordines conferendi poteſtatem non habent, aliter tamen dicendum putat in præſenti caſu Hieronym. à Sorb. *in annot. ad com. privil. Mendic. verb. Ordines ſacri, verſ. quando vero Abbates*, Roderic. *quæſt. Reg. tom. 3. q. 24. art. 4.* Mirand. *man. Prælat. tom. 1. q. 38. art. 7. concl. 3.* Campanil. *in diverſ. jur. Canon. rub. 12. c. 13. n. 24.* Auguſt. Barboſ. *de offic. & poteſtat. Epiſc. alleg. 3. n. 6. & d. alleg. 18. n. 5. & ult.* Suar. *de Relig. tom. 4. tract. 8. lib. 2. cap. 12. num. 21.*

3 Ad hujusmodi autem diſpenſationem ſufficit quævis cauſa etiam levis, dummodo Abbas eam approbet; quod probatur ex prædicto Concilio Trident. *ſeſſ. 23. cap. 11.* ubi dicitur, quòd *Nemo ad minores Ordines, niſi per temporum interſtitia, promoveatur.* Et denique poſtea nullam faciens mentionem de cauſa, ſubdit: *Niſi aliud Epiſcopo magis expedire videatur*, & poſtea ſtatim, ait: *Hi verò non niſi poſt annum à ſuſceptione poſtremi gradus minorum Ordinum, ad ſacros Ordines promoveantur, niſi neceſſitas, aut Eccleſiæ utilitas judicio Epiſcopi aliud expoſcat.* Quæ verba ſignificant, majorem cauſam intervenire debere, ut diſpenſetur ſuper interſtitio unius anni, quod requiritur ab Acolytatu, qui eſt minorum Ordinum poſtremus, ad Subdiaconatum: quàm in diſpenſatione interſtitii minorum Ordinum; ſed ad diſpenſationem ſuper interſtitio Subdiaconatus ſufficit tantùm neceſſitas, vel utilitas Eccleſiæ; ergo pro diſpenſatione ad recipiendos minores Ordines ſatis erit quæcunque cauſa etiam levis, & non neceſſaria; cùm Concilium ad hujusmodi diſpenſationem nec utilitatem, nec neceſſitatem Eccleſiæ requirat, ſed tantum judicio Epiſcopi remittat: & idem intelligendum erit procedere de Abbatibus cum ſuis Monachis (in minoribus Ordinibus loquendo) quod de Epiſcopis, cum ſuis ſubditis, ut ſuprà probatum eſt.

QUÆSITUM XXIII.

Utrùm quando, ſtante aliquo impedimento, Abbates ſuis Monachis Ordines minores conferre nequeunt, ſed ad Epiſcopum ordinandos mittunt, ad ipſos ſpectet, in interſtitiis cum eis diſpenſare: an verò competat Epiſcopo ordinaturo.

Summarium.

1 *Diſpenſare cum Monachis ſuper interſtitiis minorum Ordinum, ſpectat ad Abbates; etiamſi impediti illos ad Epiſcopum ordinandos mitterent.*

2 *Ordinare ad quem ſpectat, ad illum ſpectat in interſtitiis diſpenſare.*

3 *Diſpenſatio ſuper interſtitiis Ordinum minorum Monachis ab Epiſcopo de licentia Abbatis conferendis, non debet peti ab Epiſcopo, ſed debet dari ab Abbate.*

Hanc quæſtionem movet Miranda *in man. Prælat. tom. 1. quæſt. 38. art. 7. concl. ult. in fine*, & eam indeciſam aliorum judicio terminandam relinquit. Mihi autem dicendum videtur, diſpenſationem ſuper interſtitiis minorum Ordinum cum ſuis ſubditis Regularibus ſpectare ad Abbates, non ſolum quando eos per ſe ordinaverint, ut reſolvimus *in antecedenti quæſito*, & aſſerunt communiter omnes; verùm etiam quando ad Epiſcopos ordinandos dimittunt; eadem enim omnino ratio videtur, & habet locum generalis regula: 1
Ad quem ſpectat ordinatio, ad illum ſpectat diſpenſatio ſuper interſtitiis, atque ita tenet P. Joan. Bapt. Tiber. 2
c. 8. inſtruct. pro ordinand. quæſ. 58 verſ. petes ſecundo an poſſint diſpenſare. Roderic. *in reſol. 3. regul. reſol. 1. n. 22.* & Laur. de Peyrinis, *de Prælat. regul. tom. 2. q. 3. cap. 8. n. 24.* ubi ait, quòd non erit neceſſarium, ut Abbates in literis dimiſſorialibus mentionem faciant de tali diſpenſatione interſtitiorum.

QUÆSITUM XXIV.

Utrùm Abbates poſſint diſpenſare cum ſuis Monachis ſuper interſtitiis quoad Ordines majores, & quæ cauſa ad hujusmodi diſpenſationem requiratur.

Summarium.

1 *Diſpenſare cum Regularibus ſuper interſtitiis Sacrorum Ordinum ſpectat ad Epiſcopum ordinantem.*

2 *Cauſa quæ requirantur ad diſpenſandum ſuper interſtitiis Sacrorum Ordinum.*

3 *Major cauſa requiritur ad diſpenſandum in interſtitiis ab Ordinibus minoribus ad Subdiaconatum, quàm à Subdiaconatu ad Diaconatum, & major item cauſa requiritur ad diſpenſandum in interſtitiis à Diaconatu ad Presbyteratum, quàm ab Acolytatu ad Subdiaconatum, ut num. 4.*

5 *Nomine utilitatis, ſive neceſſitatis Eccleſiæ, quid intelligatur.*

6 *Regulares promoveri poſſunt ad ſacros Ordines, etiam Presbyteratus, absque aliqua functione in ipſis Ordinibus, aut obſervatione interſtitiorum.*

7 *Generales Ordinum, & ab ipſis delegati poſſunt diſpenſare in interſtitiis cum ſuis ſubditis.*

8 *Suſcipientes Ordines non ſervatis interſtitiis nullam incurrunt cenſuram, vel irregularitatem.*

Ex his, quæ hactenus in anterioribus quæſitis dicta ſunt, ſatis conſtare videtur, absque eo, quòd ſit in controverſia ponendum, ad Epiſcopum ordinantem, 1
non autem ad Abbatem diſpenſationem cum Regularibus ſuper interſtitiis ſacrorum Ordinum pertinere, quia Concilium Tridentinum *ſeſſ. 23. de reformat. cap. 11.* loquendo de promotione ab Ordinibus minoribus ad Subdia-

Subdiaconatum,poſtquam præcepit, id non fieri, niſi poſt annum à ſuſceptione Acolytatus, qui eſt poſtremus minorum Ordinum, ſubdit: *Niſi neceſſitas, aut utilitas judicio Epiſcopi aliud expoſcat.* Et *cap.* 13. loquens de promotione à Subdiaconatu ad Diaconatum, ait: *Promoti ad ſacrum Subdiaconatus Ordinem, ſi per annum ſaltem in eo non ſint verſati, ad altiorem gradum, niſi aliud Epiſcopo videatur, aſcendere non permittant.* Et loquens de promotione à Diaconatu ad Presbyteratum, *cap.* 14. requirit Eccleſiæ utilitatem, ac neceſſitatem. Ex his locis apparet, ipſum Concilium hujuſmodi diſpenſationem Epiſcopo reſervare. Et hoc voluit reſponſum Sacræ Congregationis declarans, non licere Prælatis Regularibus ſuper interſtitiis Regularium ordinandorum diſpenſare: ſed id ad Epiſcopum ordinantem ſpectare: habet enim locum in Abbatibus, quoad ſacros Ordines tantùm, in quorum interſtitiis non poſſunt diſpenſare. Non autem in interſtitiis reſpectu Ordinum, quos conferre poſſunt: in iis enim, ſicut ordinare poſſunt ſubditos, poſſunt etiam, & cum ipſis in interſtitiis diſpenſare, ut ſuprà ſatis probatum eſt.

Ex quibus licet inferre, quòd in illis Abbatiis, in quibus adhuc viget privilegium Innocenni VIII. quo poſſunt Abbates Ciſtercien. Subdiaconatus, & Diaconatus Ordines conferre, poſſunt etiam ſuper interſtitiis eorundem Ordinum diſpenſare, ſtantibus utilitate, & neceſſitate, prout à Concilio requiruntur; eadem enim ratio omnino militat. Quando autem Abbates per ſe diſpenſare non poſſunt, ſi in ſuis literis petant ab Epiſcopo ordinaturo diſpenſationem, teſtificantes ſubſiſtere diſpenſandi cauſam, tenetur Epiſcopus, abſque alia inquiſitione, eam concedere; ita Roderic. *in explicat. Bullæ Sixti V. & 2. par. ſumm. cap.* 16. *num.* 16. *& tom.* 3. *quæſt. regul. q.* 24. *art.* 3. additio ad Quarant. *in ſumm. Bullar. verb. Ordo, in fine*, Ricc. *in prax. for. Eccleſ. deciſ.* 561. *num.* 5. D. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. par.* 2. *alleg.* 18. *num.* 10. & alii, quos citat & ſequitur Joann. Bapt. Tiber. *cap.* 8. *inſtruct. pro ordinand. quæſt.* 58. *verſic. quoad Ordines ſacros.*

2 Ut autem Abbates ſciant, quænam cauſa in interſtitiis hujuſmodi ſacrorum Ordinum diſpenſandi Epiſcopo exprimenda, requiratur: advertendum, quòd in remittendis temporum interſtitiis quoad Ordinem Diaconatus ſuſcipiendum non eſt opus, utilitatem, vel neceſſitatem Eccleſiæ intervenire, ſed ſolùm Epiſcopi judicio relinquitur, per Concilium Tridentinum, *d. ſeſſ.* 23. *c.* 13. Quo verò ad Ordinem Subdiaconatus, & Presbyteratus ſuſcipiendum neceſſitas, & utilitas Eccleſiæ tanquam cauſæ ſufficientes ad diſpenſandum, adeſſe debent: non tamen eodem modo; in Subdiaconatus enim ſuſceptione ſufficit neceſſitas, vel utilitas disjunctivè: in decreto enim *prædicta ſeſſ.* 23. *cap.* 11. Concilii disjunctivè ponuntur, dum inquit: *Hi verò nonniſi poſt annum à ſuſceptione poſtremi gradus minorum Ordinum ad ſacros Ordines promoveantur, niſi neceſſitas, aut Eccleſiæ utilitas judicio Epiſcopi aliud expoſcat.* Ad ſuſcipiendum verò Ordinem Presbyteratus conjunctim requiruntur, adeò quòd neceſſitas, & utilitas Eccleſiæ ſimul, & eodem tempore intervenire debent, ut patet ex verbis ejuſdem *Concil. cap.* 14. ibi: *Ad Presbyteratus Ordinem aſſumantur qui in Diaconatu ad minus annum integrum, niſi ob Eccleſiæ utilitatem, ac neceſſitatem, aliud Epiſcopo videretur.*

3 Notandum eſt cum Miranda *tom.* 1. *Manual. Prælat. q.* 38. *art.* 8. *concl.* 3. quòd ad aſcendendum à Subdiaconatu ad Diaconatum, non ſervato interſtitio anni unius, non eſt neceſſaria tanta cauſa, quanta ad aſcendendum à minoribus Ordinibus ad Subdiaconatum. Ratio habetur ex verbis Concilii Trident. *loco cit.* ubi Concilium loquens de progreſſu ab uno in aliud, de Acolytatu ad Subdiaconatum expreſsè requirit neceſſitatem Eccleſiæ, aut utilitatem judicio Epiſcopi determinandam; de Subdiaconatu autem ad Diaconatum, nullam facit mentionem neceſſitatis, vel utilitatis Eccleſiæ: ſed abſolutè hanc diſpenſationem ſuper interſtitiis relinquit judicio Epiſcopi, prout ex ipſis ſupracitatis verbis videre eſt.

Ad diſpenſandum verò in interſtitio unius anni re- 4
quiſito ad aſcendendum à Diaconatu ad Presbyteratum, major cauſa requiritur, quàm, ut ſuprà diximus, aſcendendo ab Acolytatu ad Subdiaconatum, prout ſimiliter colligitur ex verbis Concilii; nam ad primum ſufficit utilitas, vel neceſſitas disjunctivè, ad ſecundam verò promotionem utraque cauſa requiritur.

Si quæras quid intelligatur nomine utilitatis, ſive 5
neceſſitatis ad diſpenſandum in interſtitiis? Reſpondet Sylveſter *verb. Ordo* 3. §. 10. quòd tunc dicitur exigere utilitas Eccleſiæ, ut ordinetur aliquis, quando miniſtris indiget, & non ſunt alii idonei præter illum, qui debet ordinari, tunc verò neceſſitas id ipſum poſtulat, quando omninò nullus alius eſt. Sed hoc mihi videtur nimis rigoroſum: ſi enim hoc neceſſariò expectandum eſſet, nunquam ferè poſſet diſpenſari in ſupradictis interſtitiis, unde ſi conſiderentur verba ſupradicti Sylveſtri, videtur, quod ipſe loquatur in caſu valdè diſſimili, tunc ſcilicet quando Epiſcopus vult compellere aliquẽ ad Ordines ſuſcipiendos invitum, & eo caſu manifeſtum eſt, quòd illum haud compellere poteſt, niſi adſit prædicta neceſſitas, aut Eccleſiæ utilitas, & ſic non ita rigoroſè debet exiſtimari talis neceſſitas, aut utilitas.

Dicitur ergo, quòd tunc eſt Eccleſiæ utilitas, quando ſunt pauci miniſtri idonei, & utile ſit, quòd aliquis ordinetur, neceſſitas verò, quando non ſolùm pauci ſunt Eccleſiæ Miniſtri, ſed etiam deficiunt idonei & non idonei. Et hæc omnia quæ diximus omninò moraliter dijudicanda ſunt, non enim in puncto indiviſibili conſiſtunt, ſed juxta conditionem, & ſtatum loci & temporis arbitrio prudentium virorum determinanda. In hoc enim negotio Epiſcopus, & Prælatus non debet rigoroſum ſenſum ſequi, ſed qui rebus moralibus, & ad porrectum nimis aptus eſt, ſenſum eligat. Immò tunc dicenda eſſet utilitas Eccleſiæ, quando Eccleſia habet quidem idoneos miniſtros, ſed aliis opus habet, ut meliùs ei ſerviatur; neceſſitas verò, quando habet paucos miniſtros, & aliis indiget, ut injunctis oneribus occurrere poſſit. Ita Confetrus *in compend. privileg. tit.* 15. *cap.* 3. *verſ. In remittendis*, Miranda *tom.* 1. *Manual. Prælat. q.* 38. *artic.* 8. Sorbus *in compend. privil. p.* 3. *verſ. & quia, pag. mihi* 445. Roder. *tom.* 3. *qq. reg. q.* 24. *art.* 7. Portell. *in dub. regul. verbo Ordines ſacri n.* 3.

Advertendum tamen eſt cum Villalbos *in ſumma tom.* 1. *tract.* 11. *diff.* 12. *num.* 8. reperiri quoddam privilegium conceſſum Societati Jeſu, cujus etiam meminit Roder. *tom.* 1. *qq. regul. q.* 13. *art.* 5. ſcilicet, ut Religioſi prædicti promoveri poſſint ad ſacros Ordines etjam Presbyteratus abſque aliqua functione in ipſis Ordinibus, aut obſervatione interſtitiorum, quo privilegio 6
frui poſſunt aliæ Religiones communicantes cum prædicta Societate, non obſtante prohibitione communicationis hujus gratiæ expreſsè facta à Gregorio XIII. *in dicto privilegio*, ut probat Emanuel Roder. *art.* 6. *loco citato.* Et licet Villalbos *loco ſimiliter citato*, dicat, debere Religioſos ſe conformare conſuetudini propter Summorum Pontificum Conſtitutiones, quod tutiùs equidem, & conſultius videtur; licitum tamen, ait Hieronym. Roder. *in compend. qq. regul. verbo Prædicatores, num.* 1. uti dicto privilegio, quod non eſt revocatum, ſed potiùs confirmatum, ut probat Emanuel Roder. *loco citato*, & Laurentius Portellus *in dub. reg. verbo Ordines ſacri num.* 4. teſtatur, vidiſſe *in comp. privileg. Patrum S. Joan. Evangeliſtæ in Portugallia*, indultum Clementis VIII. dictis Patribus conceſſum *die* 23. *Novembris* 1596. ut poſſint ordinari extra tempora,

pora, & per quemcunque Epiſcopum tribus dominicis, vel feſtis continuis, ſive interpolatis, non ſervatis interſtitiis a Concilio Tridentino deſignatis, quæ, ait idem Portelius, eſt ampliſſima, & magna conceſſio pro hac materia, & ideo illam mente teneant Regulares, & Domini Epiſcopi.

Hanc ſententiam probabilem putat Ledeſma *in ſumma, tom. 1. de Sacram. Ordinis cap. 8. concl. 11.* & eam manifeſtè ſequitur Joannes de la Cruz *in direct. conſcient. part. 2. de Sacram. Ordinis dub. 5. concl. 2.* ubi ſic ait, Juxta Bullam Gregorii XIII. pro Societate
7 Generales Ordinum, & ab iſtis delegati poſſunt cum ſuis ſubditis diſpenſare in interſtitiis. In hac re nihil ex propria ſententia proferam, cùm mihi ſatis ſit aliorum opiniones recenſere.

8 Noto tamen cum Diana *reſol. moral. tract. 2. de dub. regul. reſol. 32.* quòd ſuſcipientes Ordines non ſervatis interſtitiis, nullam incurrunt cenſuram, vel irregularitatem, quia nulla talis cenſura in jure invenitur expreſſa; & ita dicunt Riccius *in collect. deciſ. part. 3. collat. 106.* Zerola *in prax. pars. 2. verb. Ordo, n. 8.* Villalbos *in ſum. tom. 1. tract. 11. difficul. 12. n. 2.*

QUÆSITUM XXV.

Utrùm ad Abbatem ſpectet ſuis Monachis literas dimiſſorias concedere.

SUMMARIUM.

1 *Dimiſſorias literas Monachis ordinandis concedere, ſpectat ad Abbatem, non ad Epiſcopum,* & num. 5.

2 *Dimiſſoriales literas concedere poſſunt ſuis ſubditis Superiores Regulares ad quemcunque Epiſcopum, modo Diœceſanus Ordinationes non habeat.*

3 *Modus, & forma præſcripta in concedendis dimiſſorialibus literis.*

4 *Dimiſſoriales literas, an poſſint Abbates ſuis Monachis denegare.*

6 *Sine conceſſione, & teſtimonio Abbatis ſui nullus Monachus ad aliquem gradum in Eccleſia promoveri debet.*

7 *Subditus ſine Superioris dimiſſorialibus literis ordinatus Ordinibus ſacris, remanet ſuſpenſus ad beneplacitum ſui Superioris, ſecùs autem ſi minoribus Ordinibus initiaretur,* ut num. 8.

9 *Laicus, vel Oblatus alicujus Congregationis ad Clericatum aſcendens abſque licentia Prælatorum Ordinis, Clericali honore privari debet.*

PRima ſententia eſt Filliuc. *tom. 1. mor. quæſt. tract. 9. cap. 4. q. 4.* dicentis, dimiſſorias ad majores Ordines non concedere Abbatem, ſed Epiſcopum; & pro ſua ſententia citat Henriq. & alios; excipit tamen Societatem ſuam Jeſu, in qua ex privilegio dantur ordinandis dimiſſoriæ à propriis Superioribus; idem fatetur Regin. *in praxi for. pœnit. lib. 30. tract. 3. num. 24.* quam ſententiam probant non alia ratione, niſi auctoritate Concilii Tridentini *ſeſſ. 231. cap. 8. de reform.*

1 Verior tamen & in praxi ſententia eſt, ad Abbates, non autem ad Epiſcopos Diœceſanos ſpectare, literas dimiſſorias ſuis Monachis ordinandis concedere: hoc probatur ex Concilio Trident. *d. ſeſſ. 23. cap. 10.* ubi prohibetur Abbatibus, quantumvis exemptis, literas dimiſſorias aliquibus Clericis ſecularibus, ut ab aliis ordinentur, concedere; ergo intelligendum eſt, quòd cum ſuis ſubditis Regularibus poſſunt id facere. Hujus ſententiæ eſt Navar. *lib. 2. conſil. de temp. ordinat. conſ. 22. & 23.* Henriq. *lib. 7. de indulgent. cap. 26. in princ.* & idem expreſsè habetur per nonnulla privilegia, in quibus conceditur, quòd Monachi, vel Regulares poſſunt, & debent cum ſuorum Prælatorum literis commendatitiis, vel dimiſſoriis Ordines ſuſcipere, non verò ſine illis, ut eſt videre in Min. Ord. in multis locis, & in Comp. Ord. Ciſterc. *tit. Ordo, §. 2.*

Neque obſtat, quòd Gregorius XIII. ſtatuerit, quòd Regulares ſuſcipiant Ordines ſacros ab Epiſcopis, in quorum Diœceſi ſunt Monaſteria, in quibus tunc degunt Religioſi, & dimiſſorias ab eis accipiant, ut videtur innuere Filliucius *ſuprà* citatus, cujus Gregorii Conſtitutione movetur ad ſupradictam ſententiam proferendam; Nam de mandato S. D. N. Sixti Papæ V. auditi fuerunt Procuratores generales Religionum ſuper declaratione Gregor. XIII. in qua, ut diximus, 2
Regulares tenebantur recipere Ordines ſacros, vel dimiſſorias ab Epiſcopis; & idem Sanctiſſimus, hoc non obſtante, ex ſententia pronunciavit, poſſe Regulares concedere dimiſſorias ad Epiſcopum Diœceſis, quòd ſi abfuerit, ad quemcunque, dummodò ab Epiſcopo, qui Ordines contulerit, examinentur quoad ſufficientiam doctrinæ ad Ordines reſpectivè recipiendos neceſſariam. Et tandem Clemens VIII. præſcripſit Regularibus modum, & formam concedendi dimiſſorias ſuis 3
ſubditis. Verba declarationis ſunt hæc:

De mandato S. D. N. Clementis divina providentia Papæ VIII. tenore præſentium mandatur omnibus, & ſingulis quorumcumque Regularium Superioribus, ut de cætero obſervent, & obſervari faciant ea, quæ in Decreto ſacræ Congregationis Concilii Trident. continentur, cujus tenor talis eſt:

Congregatio Concilii cenſuit, Superiores Regulares poſſe ſuo ſubdito itidem Regulari, qui præditus qualitatibus requiſitis Ordines ſuſcipere voluerit, literas dimiſſorias concedere; ad Epiſcopum tamen Diœceſanum, nempe illius Monaſterii, in cujus familia ab iis, ad quos pertinet, is Regularis poſitus fuerit, & ſi Diœceſanus abfuerit, vel non eſſet habiturus Ordinationes, ad quemcunque alium Epiſcopum, dum tamen ab eo Epiſcopo, qui Ordines contulerit examinatus quoad doctrinam, & dum ipſi Regulares non diſtulerint de induſtria conceſſionem dimiſſoriarum in id tempus, quo Epiſcopus Diœceſanus, vel abfuturus, vel nullas habiturus eſſet Ordinationes. Verùm cùm à Superioribus Regularibus Epiſcopo Diœceſ. abſente, vel non habente Ordinationes, dimiſſoriales literæ dabuntur, in eis utique cauſam hujuſmodi abſentiæ Diœceſani Epiſcopi, vel Ordinationum ab ea non habendarum exprimendam eſſe. Quòd qui non fecerint, Officii, & dignitatis, ſeu adminiſtrationis, ac vocis activæ, & paſſivæ privationis, ac alias arbitrio ejuſdem D. N. Papæ reſervatas pœnas incurrent. In quorum fidem, &c. Datum Romæ die 15. Maji 1596.

Hoc decretum habetur apud Piaſceſium *in prax. Epiſcop. par. 1. cap. 1. num. 14.* Naidum *in ſumm. verbo Ord. num. 16.* Quarantam *in ſumma Bullarii verbo in fine.* Petrum de Ledeſm. *in ſumm. tom. 1. de Sacram. Ordinis, cap. 8. concl. 10.* & Molfeſium *in ſumma tom. 1. tract. 2. c. 2. num. 23.*

Si quæras, an Abbates poſſint denegare ſuo ſubdito
Monacho prædictas literas dimiſſoriales ad Ordines 4
ſuſcipiendos etiam ſine ulla cauſa? Reſpondet Peirinus *de Prælato Regul. tom. 2. q. 3. cap. 7. num. 19.* affirmativè, dicens, quòd hoc videtur poſitum eſſe in mera liberalitate Prælati, referens, quòd in ſuo Ordine Minimorum ille, qui per ſe, vel per alios ad Ordines ſacros ſe promoveri petierit, ab ipſis Ordinibus in pœnam per annum continuum retardetur, ita habetur *3. correct. num. 78. Conſtit. Minimor.* Et probari poteſt ex ipſo Concil. Trid. *ſeſſ. 23. de refor. cap. 16.* ubi de promovendis ad Ordines hæc habentur verba: *Nullus debet ordinari, qui judicio ſui Epiſcopi non ſit utilis, aut neceſſarius ſuis Eccleſiis.* Ex quibus verbis videtur Concilium ponere libertatem Clericorum in manibus Epiſcopi, ergo à ſimili debetur libertas Prælatis Regularibus in concedendis literis dimiſſorialibus ſuis ſubditis ordinaturis, eiſq; Prælatis dandum eſt etiam judicium, ſicut datur Epiſcopis à Conc. Trid. ut judicent, an ſui ſubditi Regulares utiles ſint, aut neceſſarii ſuis Eccleſiis.

Præterea habetur caſus expreſſus *in cap. ad aures, de temp. ordinand.* Dicit tamen prædictus Peirinus, quòd Prælatus debet in hoc negotio rationabiliter ſe gerere, quod ſi non faciat, dicit ipſe, judicem ſolùm habet Deum, & non poteſt ſubditus de hoc appellare, cùm ſuperior animum, & conſcientiam inferioris immutare non poſſit. Ita Riccius *1. p. prax. deciſ. 693. n. 6.* Barboſa *in d. cap. ad aures, num. 3.* Majolus *de irregular. lib. 4. cap. 1. num. 13.*

Ego tamen exiſtimarem, quòd in caſu neceſſitatis poſſent Seniores, aut alii Superiores, præcipuè Generalis, ſive Provincialis, Superiori, & Abbati locali inſtare, ut ſubditum talem ad Ordines recipiendos mitteret. Ratio eſt, quia mittere ſubditos ad Ordines ſumendos videtur arbitrio Superioris tanquam boni viri conceſſum, ut conſtat ex Concil. Trident. *ſeſſ. 21. de reform. c. 2.* ubi dicitur: *Judicaverit*, non autem *voluerit*, ut *ex dicto cap. ad aures*, habentur hæc verba, ſcilicet: *ſalva conſcientia.* Ex quibus canonibus non habetur abſolutè, quòd Superiores poſſint detinere ſuos ſubditos, & illis literas dimiſſoriales non concedere pro Ordinibus ſuſcipiendis, unde ſi abſolutè nullo habito reſpectu diſtulerit Abbas mittere ſuum Monachum, & ipſe reclamaverit ad Superiorem, puto quòd Superior poſſet, imò deberet cauſam ſuam cognoſcere, & inferior Prælatus deberet rationem reddere talis denegationis. Extra tamen caſum neceſſitatis non tenetur inferior Prælatus reddere rationem in hac re Superiori ſuo. Ita Peirinus.

Exiſtimarem adhuc præciſa cauſa neceſſitatis, vel utilitatis Eccleſiæ, non debere Prælatum ſubdito Regulari dimiſſorias ad Ordines ſuſcipiendos petenti denegare, modò hujus denegationis cauſam non dederit ſubditus ex ſua culpa, vel ex inhabilitate. Ratio ea mihi videtur, quia ſi hac vice Superior denegat, & differt, poterit & alia ac alia vice denegare, & ſic contra primum inſtitutum ſubditi, qui ſe Deo mancipavit, ut in ſacris Ordinibus aliàs idoneus dijudicatus, ei inſerviret, non ſine etiam præjudicio bonæ famæ ipſius faceret Superior, denegans dimiſſoriales literas. Quicquid dicat Peirinius *loc. cit.* nec verba Conſtitutionum prædictarum præjudicant huic opinioni; nam *ſuprà* dixi, non debere denegari hujuſmodi dimiſſorias, niſi ſubditus denegationi cauſam dederit, in prædicto autem caſu videtur dare expreſſam occaſionem dilationi per annum, & colligitur ex verbis, in quibus habetur, talem negationem dari in pœnam, ac proinde ſupponitur in ſubdito culpa, quæ alia, & alia eſſe poteſt juxta ſtatuta pœnalia particularium Religionum; & ad rem quia interdicitur in ſua Congregatione ſubdito petere per ſe, vel per alium literas dimiſſoriales, hinc eſt, quod petendo redditur obnoxius pœnæ ſic petentibus inflictæ. Non proinde tamen colligitur, Superiorem poſſe ex ſuo mero arbitrio differre dimiſſorias.

Ad majorem autem hujus rei claritatem, hoc expreſsè declaratur per Clem. VIII. Pont. Max. in privilegio conceſſo ad inſtantiam Monaſterii de Alcobaça, Ordinis Ciſtercien. Regni Portugalliæ, incip. *Ut ea, quæ*, ſub Datum Romæ, apud S. Petrum die 9. Martii, anno 1592. Pontiſ. ſui anno primo; ubi inter alia manifeſtè præcipitur: *Ut literæ dimiſſoriæ Abbatis prædicti Monaſterii à quibuscunque locorum Ordinariis admittantur, & recipiantur.* Quod privilegium refert Roderic. *quæſt. reg. tom. 1. q. 18. art. 5.* Miranda *in man. Prælat. tom. 1. quæſt. 39. art. 3.* Vide Campanil. *in diverſ. jur. canon. rubr. 12. cap. 13. num. 37.* Capuc. *in addit. ad comp. privil. 11. Ordines ſacri, §. 4.* Ugolin. *de poteſtat. Epiſcop. cap. 26. §. 20. num. 8.* D. Auguſt.
5 Barboſ. *de offic. & poteſtat. Epiſcop. 2. alleg. 7. n. 18.* Ex quibus ſatis conſtat ad Abbatem ſpectare literas dimiſſorias ſuis Monachis ordinandis concedere. Nec obſtat Concil. Trident. *d. cap. 8.* imò potius noſtræ ſententiæ ſuffragari videtur: in eo enim dicitur: *Quòd ſi quis ab alio promoveri petat, nullatenus id ei, etiam cujusvis generalis, aut ſpecialis reſcripti, vel privilegii prætextu, etiam ſtatutis temporibus permittatur, niſi ejus probitas, ac mores Ordinarii ſui teſtimonio commendentur*: ubi nomine Ordinarii intelliguntur, reſpectu Regularium Abbates, & Prælati Religionum, ad quos ſpectat ſuorum ſubditorum vitam, & morum probitatem plenè cognoſcere, & de illis teſtimonium reddere; non verò ad Epiſcopum Diœceſanum, qui de illorum vita, & moribus teſtificari non poteſt; ita D. Auguſt. Barboſ. *loc. cit. num. 31.* Epiſcopi enim, vel forſan nunquam Regulares agnoverunt, vel eorum vitæ, & morum probitatem non plenè norunt. Unde nullo pacto poſſent teſtimonium reddere, quæ ipſis plenè cognita eſſe non potuit, ſicuti propriis Prælatis, qui per diutinam converſationem ſuorum Monachorum mores pleniùs obſervarunt, videatur Marc. Anton. Genuen. *in praxi Archiep. Neapol. fol. 415. & ſeq.* & D. Auguſt.
Barboſ. *d. num. 31.* Imò ad confirmationem prædicto- 6
rum, habetur *cap. nullus Epiſcopus, de tempor. ordin. in 6.* & elicitur *ex cap. nullus, diſt. 58.* & *cap. quamſit, §. nullus 18. quæſt. 2.* In quibus canonibus præcipitur, quòd nullus Monachus ſine teſtimonio, & conceſſione Abbatis ſui ad aliquem gradum in Eccleſia promoveri debet. Videantur Navar. *lib. 2. conſil. de temp. ordinand. conſ. 22. & 23.* Ledeſma *tom. 1. ſum. de ſacr. Ord cap. 8. concl. 10.* Mandoſ. *in regul. 24. Cancell. q. 2. n. 6.* Henriq. *lib. 6. cap. 26. num. 1.* Miranda *tom. 1. manual. Prælat. q. 39. art. 3.* Laurentius de Peirinis *tom. 1. privil. ſui Ord. conſt. 2. Julii II. n. 22.* cum aliis ab eo *ibidem* cumulatis, & citatis Doctoribus, qui omnes manifeſtè fatentur, quòd dare literas dimiſſoriales Regularibus, ad ſuos Abbates, & Prælatos ſpectat.

Poteſt hìc ſuſcitari dubium, an ſi quis ordinetur ſine literis dimiſſorialibus ſui Abbatis, in aliquas pœnas incidat? Suar. *de cenſ. diſput. 31. ſect. 1. num. 1.* Henriquez *lib. 13 cap. 38. §. 1.* dicunt, quòd per extravagantem Pii II. remanet perpetuò ſuſpenſus.

Attamen fatendum eſt, per Concil. Trid. *ſeſſ. 23. de* 7
reform. cap. 8. ſubditum ordinatum ſine dimiſſoriis ſui Abbatis, non remanere ſuſpenſum, niſi quamdiu ſuo Superiori videbitur expedire, quod habetur ex *cap. Salomitana, diſt. 63. cap. 1.* juncta Gloſſ. *verbo ordinatio, diſt. 71.* Paſſarell. *in formul. de mod. recip. Apoſtatas*, Gutierrez *can. qq. lib. 1. cap. 26. n. 24.* Sotus *in 4. diſt. 25. q. 1. art. 3.* Zerola *part. 1. prax. verbo dimiſſoria*, Riccius *3. part. prax. reſol. 216. num. 4.* Scort. *in ſelect. Bull. theor. 379* ubi ait, quòd ſi interim celebret, fit irregularis, & Navarr. *in manual. num. 70.*

Sed adverte, quòd hæc ſuſpenſio non incurritur, niſi propter ſuſceptionem Ordinum Sacrorum ſine licen-
tia, ut conſtat ex Bulla *ſuprà* relata Pii II. unde qui mi- 8
nores Ordinationes ſuſciperet ſine dictis dimiſſorialibus, non remaneret ſuſpenſus, nec miniſtrando in iis Ordinibus fieret irregularis; peccaret tamen mortaliter, niſi Prælatus dictam ſuſceptionem ratam haberet.

Nota hìc obiter, quòd ſi aliquis Laicus, vel Oblatus 9
alicujus Congregationis ad Clericatum aſcendat extra Obedientiam Prælatorum Ordinis, etiamſi uſque ad Sacerdotium fuerit promotus, poſtquam reverſus fuerit, omni honore clericali privari debet, nec permitti, ut canonicum perſolvat officium, ſed reduci debet ad priſtinum omnino ſtatum, ita conceſſit Leo X. ut referunt Paſſarell. *in not. 21. privileg.* Caſanib. *in compend. verbo Laici Fratres, num. 4.* & *verbo Ordines ſacri, n. 4.* Rodriq. *tom. 1. qq. regul. q. 42. art. 19* Portellus *in dub. regul. verbo Hora canonica, num. 4.* & Petrin. *de Prælat. reg. tom. 2. q. 3. cap. 7. num. 27.*

QUÆSI-

QUÆSITUM XXVI.

Utrùm Abbas poſſit Clericis ſecularibus ſibi ſubditis literas dimiſſorias concedere.

SUMMARIUM.

1 *Dimiſſorias literas Abbates dare nequeunt Clericis ſecularibus ſibi ſubditis.*

2 *Prælatus qui eſt Ordinarius privativè ad Epiſcopum, ut habet jus viſitandi, & Synodum congregandi, poteſt Clericis ſecularibus ſibi ſubditis literas dimiſſorias concedere.*

3 *Abbas habens territorium ſeparatum cum plenâ jurisdictione, tam in Regulares, quàm in Seculares; poteſt dimiſſorias literas concedere etiam Clericis ſecularibus.*

4 *Capitulum, quod privativè ad Epiſcopum habet auctoritatem & jus viſitandi, & congregandi Synodum, dimiſſorias literas ſuis Clericis concedere debet.*

OLim Abbates, & alii exempti poterant literas dimiſſorias ſubditis ſecularibus concedere, ut patet ex *cap. nullus, de temp. Ordinat. in 6.* & *ibi* Joan. Andr. *num.* 2. Anchar. *num.* 3. & Franch. *num.* 5.
1 Hodiè verò per Concilium Tridentinum *in prædicta ſeſſ. 23. cap. 10.* hoc fuit expreſsè prohibitum, cum derogatione omnium privilegiorum, præſcriptionum, aut conſuetudinum, etiam immemorabilium, ut patet ex verbis *d. cap.* quæ ſunt hæc: *Nec ipſi Abbates, & alii exempti literas dimiſſorias aliquibus Clericis ſecularibus, ut ab aliis ordinentur, concedant: ſed horum omnium ordinatio, ſervatis omnibus, quæ in hujus Sacroſanctæ Synodi de rebus continentur, ad Epiſcopos, intra quorum Diœceſis fines exiſtunt, pertineat; non obſtantibus quibuſcumque privilegiis, præſcriptionibus, aut conſuetudinibus, etiam immemorabilibus.* Ex quibus affirmat Henriq. *in ſumm. lib. 10. cap. 22. §. 3.* nullum Prælatum, præter Epiſcopum, etiam quod jurisdictionem quaſi Epiſcopalem contentioſam, & voluntariam habeat, poſſe Clericis ſecularibus dictas literas impartiri, quod in terminis reſolvit Rota *in una Urbinaten. Parochialis, 14. Decembris 1592. coram Blanchetto.*
2 Limitatur tamen, niſi hujusmodi Prælatus eſſet Ordinarius privativè ad Epiſcopum, ac haberet jus viſitandi, & Synodum congregandi, eo tra quem non intrare diſpoſitionem Concilii Trident. defendit Gratian. *diſcept. forenſ. tom. 2. cap. 127.* relatus à Campanil. *in diverſ. jur. canon. rub. 9. cap. 8. num. 4.* quos refert & ſequitur D. Auguſt. Barboſ. *de officio, & poteſtate Epiſc. part. 2. alleg. 7. num. 8.* & deciſum fuit in *una Salamantina jurisdictionis, die 9. Maji, 1594. coram Cardinali Seraphino, quæ in fine Operis erit, deciſ. 117.*

3 Supradictus Dominus meus Auguſtinus Barboſa, *in tract. de jure Eccleſ. lib. 1. cap. 33. num. 62.* notat, quod ſi Prælatus inferior habens territorium ſeparatum cum plena jurisdictione in omnes homines tam de clero, quàm de populo, & Epiſcopus omne jus, & omnem jurisdictionem, & correctionem, quæ eidem competebant, à ſe penitùs abdicaverit, nullumque jus in eis retinuerit; quoad omnes ſui Officii Epiſcopalis indigentias, ſed eas à quocumque voluerit Epiſcopo recipiendi, illi tribuerit facultatem per donationes Apoſtolicis confirmationibus munitas, putat, quòd tunc Prælatus inferior poteſt concedere literas dimiſſoriales Clericis ſubditis, & non eſſe adeundum viciniorem Epiſcopum, ut habetur per Rotam *in Nullius, ſeu Squillacen. jurisdictionis, 4. Martii 1616. coram Martino Andrea,* & *in alia coram eodem, 15. Januarii 1618.* ubi reſpondetur ad objectionem, quòd quamvis Epiſcopus non poſſit ex toto Eccleſiam à ſe eximere, & alteri ſubjacere; hoc tamen intelligitur, ubi ſolus ipſe hoc facit; ſecùs verò quando confirmatio Apoſtolica ex ſcientia certa intercedit, ut latiùs *in deciſ.* patet. Unde cùm Patres Carthuſiani ſupplicarent S. Congregationi Eminentiſſimorum Cardinali negotiis Epiſcoporum, & Regul. præpoſitorum pro revocatione cujusdam Ordinis ab eadem S. Congregatione emanati, & directi Priori Monaſterii S. Stephani de Buſcho, nè auderet dimiſſorias concedere ad Ordines ſubditis ſecularibus ejusdem Monaſterii, attento quòd deciſionibus, & ſententiis Rotalibus fuerat jam reſolutum, dictum Monaſterium habere proprium territorium, & in ſuos ſubditos exercere omnimodam jurisdictionem. *Eadem igitur Sacra Congregatio,* Eminentiſſimo Gypsio referente, *cenſuit, revocandam, & tollendam eſſe; prout præſentis decreti virtute revocat, & tollit ſuſpenſionem, per quam prædicto Priori Carthuſien. Monaſterii S. Stephani de Buſcho, ab eadem S. Congregatione prohibitum fuit, ſub die 21. Februar. 1631. concedere literas dimiſſoriales ad Ordines ſubditis propriis ſecularibus. Romæ, die 18. Junii 1632.* Hanc declarationem refert idem Barboſa *loco cit.* ubi *num. 61.* refert aliam declarationem ejusdem Sacræ Congreg. tionis transmiſſam Epiſcopo Nicaſtren. 24. Januarii 1595. & aliam ad Epiſcopum Caven. directam ſub die 5. Maji 1585. quæ declarationes non obſtant ſupradictæ declarationi, in favorem S. Stephani prædicti de Buſcho.

Si dicas, quòd extat alia declaratio ejusdem S. Congregationis ab eodem Auguſtino, *loco cit.* allata ſub die 22. Februarii 1635. ſub his verbis:

S. Congregatio Concilii cenſuit, licere Epiſcopis vicinioribus Ordines conferre ſubditis ſecularibus Abbatum, & aliorum inferiorum, etiam nullius Diœceſis, ſeu literis teſtimonialibus eorundem Abbatum, & aliorum inferiorum, niſi primùm intelligatur de congruentia, quæ expoſtulat, ut vicinior Epiſcopus Ordines non conferat illi, cujus vita, & mores ſibi ignoti ſunt; ſecundam verò de neceſſitate.

Quæ declaratio non videtur contraria ſupradictæ declarationi pro Priore S. Stephani de Buſcho, propter rationes à Barboſa *ſuprà* deductas, & in dictis deciſionibus Rotæ Romanæ allatas.

Contra Capitulum, quod privativè ad Epiſcopum
habet auctoritatem, & jus viſitandi, & congregandi 4
Synodum, non intrat ſimiliter diſpoſitio Concil. Trid. *ſuprà* relata, *ſeſſ. 23. cap. 10.* ut literæ dimiſſoriæ Clericis ſecularibus non concedantur, ita Stephanus Gratianus *diſcept. forenſ. cap. 11a.* Campanil. *in diverſ. jur. can. rubr. 9. cap. 9. n. 4.* Auguſtinus Barboſa *de poteſt. Epiſcop. part. 2. alleg. 8. num. 8.*

QUÆSITUM XXVII.

Utrùm Abbas poſſit Novitiis literas dimiſſorias dare.

SUMMARIUM.

1 *Dimiſſorias literas Abbates Novitiis concedere non poſſunt.*

2 *Dimiſſorias Novitiis concedere poſſunt Abbates habentes ſpeciale privilegium concedendi illas ſuis Monachis, ut à quocumque Epiſcopo Ordines ſuſcipiant,* & num. 3.

REſpondeo, non poſſe Abbatem literas dimiſſorias
Novitiis concedere; ſed eas dare pertinebit ad 1
proprium Epiſcopum. Ratio eſt, quia Abbas non habet circa illos omnimodam poteſtatem, ſed tantummodò neceſſariam ad bonum regimen, & finem probationis, & quoad hoc tantùm ſunt exempti ab Epiſcoporum jurisdictione; ſed ad finem probationis in Religione non eſt neceſſarium, quod Abbas poſſit eis concedere literas dimiſſorias ad ſuſcipiendos Ordines ab Epiſcopo, maximè cùm expediat Novitios non ordinari, imò præceptum ſit in aliquibus Religionibus; ita docent Suar. *de Relig. tom. 2. lib. 6. de voto, cap. 11. num. 9.* Henriq. *in ſumm. lib. 10. de Sacrament. Ordin. cap. 23. num. 3. in comment. lit. G. & lib. 14. de*

irregula

Digitized by Google

irregul. cap. 9. *num.* 2. Ugolin. *tract. de poteſt. Epiſc. cap.* 26. §. 20. *num.* 7. Nald. *verb. Novitius*, *n.* 8. Sanch. *in Decalog. lib.* 4. *c.* 39. *num.* 21. *& lib.* 6. *c.* 10. *in fine.* Bartholom. de Vecch. *in praxi pro Novit. recipiend. diſput.* 11. *dub.* 8. *n.* 3. Tamen Religionum Prælati habentes ſpeciale privilegium concedendi ſuis Monachis dimiſſorias literas ad quemcunque Epiſcopum, licèt in illo non exprimatur, quòd illud valeat Novitiis communicare, poterunt tamen etiam Novitiis illas, ut à quocunique Epiſcopo ordinentur, ſicuti cæteris Monachis profeſſis, concedere. Probabile eſt enim Novitios Religionis privilegiis gaudere, ut tradunt Molin. *tom.* 2. *de juſt. diſp.* 138. §. *præter hos*, Azot. *inſtit. moral. part.* 1. *lib.* 12. *c.* 2. *quæſt.* 2. quare ita ſentiunt Sanch. *d. c.* 10. *in fine.* P. Joan. Baptiſt. Tiber. *c.* 7. *instruct. pro ordinand. quæſt.* 50. Bartholom. de Vecchis *loco citato, verſ. ſi verò.*

Verum quidem eſt, quòd non ſatis conſequenter loquitur Vecchius *loco ſuprà citato*, qui *num.* 1. aſſerendo poſſe abſolutè Prælatum Ordines conferre Novitio, deinde *num.* 3. *verſ. dixi*, videtur magis inclinare in ſententiam denegantem Prælato auctoritatem concedendi literas dimiſſoriales Novitio, ut ab Epiſcopo ordinetur; etſi enim hoc verum eſſe poſſet in Prælato, qui non habet privilegium Ordines conferendi, tamen in habente tale privilegium, ſi, ut ipſe aſſerit, poteſt Novitium ordinare, ad eundem etiam ſimpliciter ſpectabit, Novitio literas dimiſſoriales concedere, juxta ſuprà determinata *quæſito* 22. 23. 24.

2 Hinc Suarez *de Relig. tom.* 3. *lib.* 5. *cap.* 16. *num.* 17. ad tollendas omnes difficultates, quæ in hoc caſu oriri poſſent, aſſerit, conceſſum eſſe privilegium Societati JESU, concedendi literas dimiſſoriales profeſſis, etiam cum ampliatione communicationis ad Novitios, eoq; privilegio gaudere omnes Superiores Religionum, quæ cum ipſa Societate in privilegiis communicant, in quo caſu ſicuti noſtra Vallumbroſana communicat ex indulto Pii V. & aſſerit Diana *tract.* 2. *de dub. reg. reſol.* 7. ſuam cum prædicta Societate, & ferè omnes alias Religiones communicare, tuta conſcientia poſſent Superiores Religionum, ſi neceſſitas, aut aliqua juſta cauſa id expoſceret, dare literas dimiſſoriales ſuis Novitiis, ut ab Ordinariis promoverentur ad Ordines, abſque ſcrupulo incurrendi ſuſpenſionem, quam, ſed falsò, dicit Peregrinus *in comm. conſtit. Cleric. Regul. Theatin. part.* 1. *cap.* 4. *lit. A.* §. 1. latam eſſe à Concil. Trident. *ſeſſ.* 23. *cap.* 10. Concilium enim *ibidem* non derogat talibus privilegiis; ut aſſerit Diana *loco ſuprà citato.*

Nec huic doctrinæ adverſantur Naldus *in ſumma, verbo Novitius*, *num.* 8. Ugolin. *de poteſtate Epiſc. cap.* 26. §. 20. cum aliis aſſerentibus, munus concedendi literas dimiſſoriales eſſe tantùm Epiſcoporum: nam ipſi, & jura per eos citata non attendunt ad caſum privilegii, ſed loquuntur tantùm de jure communi.

QUÆSITUM XXVIII.

Utrùm Abbas excommunicatus, vel ſuſpenſus declaratus poſſit ſuis Monachis literas dimiſſorias dare.

SUMMARIUM.

1 *Abbas excommunicatus, vel ſuſpenſus declaratus non poteſt dimiſſorias ſuis Monachis concedere.*
2 *Dimiſſorias concedere eſt actus juriſdictionis.*
3 *Abbate excommunicato, vel ſuſpenſo, poteſtas concedendi dimiſſorias devolvitur ad Priorem Clauſtralem.*

1 RESpondeo, Abbatem excommunicatum, vel ſuſpenſum declaratum non poſſe hujuſmodi dimiſſorias literas ſuis Monachis concedere; quia concedere ſubditis licentiam recipiendi, & Epiſcopis conferendi Ordines, eſt actus juriſdictionis; dans enim hujuſmodi
2 licentiam, alteri juriſdictionem ſuam demandat, qui eſt actus juriſdictionis, ut notavit Sanch. *de matrim. lib.* 3. *diſp.* 21. *num.* 9. Suarez *de cenſ. tom.* 5. *diſp.* 14. *ſect.* 1. *num.* 6. *&* 7. Sed ita excommunicatus non poteſt validè actus juriſdictionis exercere, *cap. exceptionem, de except. cap. adverſùs, verſ. quia verò, de immunit. Eccleſ. cap.* 1. *de offic. Vicar. num.* 6. juncta gloſſ. *in verb. vigorem*, quia excommunicatus ab omnibus actibus legitimis repellitur, *cap. licèt, de ſentent. excommunicat. in* 6. Ergo non poteſt licitè dimiſſorias concedere; quòd ſi id faceret, tales dimiſſoriæ non valerent, & per conſequens cum illis ordinati inciderent in pœnas contra Ordinatos ſine licentia. Ita Piaſec. *in prax. nova Epiſcop. part.* 1. *c.* 1. *n.* 13. D. Auguſt. Barboſ. *de offic. & poteſtat. Epiſc. part.* 2. *alleg.* 7. *num.* 5. Homobon. *comment. reſolut. tract.* 2. *cap.* 1. *quæſt.* 6. P. Joan. Baptiſta Tiber. *c.* 7. *instruct. pro ordinand. qu.*
52. Hanc autem poteſtatem in tali caſu puto devol- 3
vi ad Priorem Clauſtralem, vel alium ipſius Abbatis Vicarium, ad quem devolvitur tota juriſdictio in ſubditos Conventus mortuo, vel abſente Abbate, vel per ejus officii ceſſationem, quia concedere hujuſmodi dimiſſoriales literas eſt actus juriſdictionis, ut cum Sanch. & Suar. *ſuprà* probavimus.

QUÆSITUM XXIX.

Utrùm literæ dimiſſoriæ expirent per mortem, vel ceſſationem Abbatis, qui eas conceſſit.

SUMMARIUM.

1 *Dimiſſoriæ ſemel conceſſa ſemper valent, nec concedentis morte, vel ceſſatione ab officio expirant, niſi per ſucceſſorem revocentur.*
2 *Gratia, vel favor non expirat morte concedentis.*

RESpondeo, quòd literæ dimiſſoriæ ſemel conceſſæ 1
ſemper valent, nec morte, vel ceſſatione officii concedentis expirant, niſi per ſucceſſores revocentur, ita Cardinalis Zabarella communiter receptus *in Clement. fin. poſt num.* 9. *quæſt.* 5. *de elect.* Navar. *in cap. placuit, n.* 34. *&* 163. *de pœnit. diſt.* 6. *& conſ.* 5. *tit. de reſcript. in nova edit.* Rebuff. *in praxi de benefic. tit. de formaliter dimiſſ. num.* 43. Henriq. *in ſum. lib.* 10. *cap.* 22. §. *fin.* Homobon. *in comment. reſol. tract.* 2. *cap.* 1. *quæſt.* 7. & alii, quos citant, & ſequuntur D. Auguſt. Barboſa *de offic. & poteſtat. Epiſcop. part.* 2. *allegat.* 7. *num.* 23. & P. Joannes Baptiſta Tiber. *c.* 7. *instruct.*
pro ordinand. q. 53. Horum ratio eſt, quia gratia, vel 2
favor non ceſſat ob mortem concedentis, per text. *in cap. ſi cui nulla, de præbend. in* 6. *& cap. ſi ſuper gratiam, de offic. Judic. de leg. eodem lib.* 6.

QUÆSITUM XXX.

Sub quo titulo debeat Abbas ſuos ſubditos, in quos juriſdictionem habet, ad Ordines promovere facere.

SUMMARIUM.

1 *Titulus nullus ad minores Ordines, neque Regularibus, neque ſecularibus Clericis eſt neceſſarius.*
2 *Titulus ad majores Ordines neceſſariò requiritur, & eſt triplex*, num. 3.
4 *Regulares ordinantur ad titulum paupertatis.*
5 *Monaſterium tenetur alere ſuos Monachos.*
6 *Novitii non poſſunt, abſque titulo patrimonii, vel beneficii, ſacris Ordinibus inſigniri. Quod habet locum tam in non profeſſis, quàm in nulliter profeſſis.* num. 7.
8 *Cleri Societatis Jeſu, quos Scholares vocant, ordinari poſſunt titulo paupertatis, ſicut alii Regulares.*
9 *In aliis Religionibus non admittuntur Regulares ad Ordines, niſi poſt emiſſam trium votorum ſolemnem profeſſionem.*

Ideò

1 IDeò dicimus, *ad ſacros Ordines*, ad minores enim Ordines nullus titulus, nec Regularibus, nec ſecularious Clericis eſt neceſſarius; quamvis enim antiqui canones etiam in promovendis ad minores Ordines titulum exigant, *cap. 1. diſt. 70. & cap. 2. de prebend. cum ſuis gloſſis*, tamen conſuetudo obtinuit, ut nullus in eis titulus exigatur, ut teſtatur Ugolin. *de irregular. cap. 61. num. 2.* Petrus de Ledesma *in ſum. part. 1. de Sacram. Ordin. cap. 7. ad fin.* Navar. *conſ. 14. incip. Quæſitum eſt, num. 1. tit. de tempor. Ordinat.* Nicol. Garz. *de benefic. part. 2. cap. 5. n. 4. cum ſeq.* Campanil. *in diverſ. jur. canon. rub. 8. cap. 1. n. 5.* Homobon. *comment. reſol. tract. 2. cap. 2. quæſt. 20.* & alii, quos citat & ſequitur D. Auguſt. Barboſ. *de officio, & poteſtate Epiſcop. part. 2. alleg. 19. num. 3.* & hanc conſuetudinem approbaſſe videtur Concilium Tridentinum *ſeſſ. 21. de reformat. cap. 2.* dum in ſacris tantùm Ordinibus titulum exigit.

2 Ad majores autem Ordines neceſſariò requiritur titulus, ne, cum Ordinis dedecore mendicet infelix in plateis Clericus, & ſervili operi mancipatus, publicè à quolibet poſcat eleemoſynam, ut legitur *in cap. Diaconi ſunt, §. nunc autem 93. diſt.* & Concilium Tridentinum *loco citato* hæc expreſſa habet verba: *Statuit ſancta Synodus, ne quis deinceps Clericus ſecularis, quamvis aliàs ſit idoneus, moribus, ſcientia, & ætate, ad ſacros Ordines promoveatur, niſi priùs legitimè conſtet, eum beneficium Eccleſiaſticum, quod ſibi ad victum honeſtè ſufficiat, pacificè poſſidere, &c. Patrimonium verò, vel penſionem obtinentes, ordinari poſthac non poſſint, niſi illi, quos Epiſcopus judicaverit aſſumendos pro neceſſitate, vel commoditate Eccleſiarum ſuarum, eo quoque prius perſpecto, patrimonium illud, vel penſionem verè ab eis obtineri, taliaque eſſe, quæ eis ad vitam ſuſtentandam ſatis ſint, &c.*

Ex quibus verbis clarè habetur, nullum Clericum ſine titulo, vel beneficii, vel penſionis, quam in beneficii titulum refero, vel patrimonii, ordinari poſſe; & ſimpliciter loquendo ex communi aſſerto Doctorum, nullus ſine aliquo titulo ordinari poteſt.

3 Hic autem titulus eſt triplex: Primus eſt beneficii. Secundus eſt patrimonii, ad quem titulum ordinandi
4 ſunt Clerici ſeculares. Tertius eſt titulus paupertatis, & ſub hoc ordinantur Regulares perſonæ, quia cùm
5 Monaſterium teneatur alere ſuos Monachos, Panorm. *in cap. ſuper Ordinatis, n. 10. de prebend.* profeſſio loco beneficii, vel patrimonii ſuccedit, ita Concilium Calcedonen. *relatum in cap. neminem 70. diſtinct.* & ſupponit Pius V. *in Conſtit.* incip. *Romanus Pontifex*, quam edidit anno 1568. pridie Idus Octobris, quæ in ordine eſt 75. Concilium autem Tridentinum *dicto cap.* loquens de titulo requiſito in ordinandis ſacris Ordinibus, de Clericis ſecularibus tantùm ſermonem habet. Atque ita firmant Henriquez *in ſum. lib. 10. cap. 17. §. 3.* Bonacin. *de Sacrament. diſput. 8. quæſt. unic. punct. 5. num. 31.* Reginald. *in prax. lib. 30. tract. 1. num. 34.* D. Auguſt. Barboſ. *dicta allegat. 19. num. 4.* Homobon. *dicto cap. 2. quæſt. 21.* & communiter o-
6 mnes. Novitii autem non poſſunt, abſque titulo aliquo patrimonii, vel beneficii, ſacris Ordinibus inſigniri, per ſupradictam Bullam Pii V. ubi ſupradictum decretum Concilii loquens de titulo requiſito in Clericis ſecularibus, extendit ad omnes, & ſingulos, etiam cujuſcunque Ordinis Clericos Religioſos, ſive ſeculares more Religioſorum viventes in communi, & non profeſſos; quæ Bulla ſcitu neceſſaria in hac re ponitur in fine quæſiti, & ita ſecundam eam reſolvunt Ricc. *in praxi for. Eccleſ. deciſ. 312. num. 2.* Ugolin. *de poteſt. Epiſc. cap. 26. §. 8. num. 1. verſ. hac autem Regula*: quæ conſtitutio habet locum tam in non profeſſis, quàm in
7 nulliter profeſſis, ut definivit Rota *in una Vrgellen. Canonicatus 3. Martii 1595. coram Blanchetto*, quam refert & ſequitur Garz. *dicto cap. 5. num. 11. & 12.* tenet Ricc. *in deciſ. Curiæ Archiepiſcop. Neapolit. part. 2. deciſ. 283. & in praxi for. Eccleſ. dicta deciſ. 312. num. 3. in 1. edit. & reſolut. 270. num. 2. in 2. edit.* ubi *num. 3.* cum Majol. *de irregul. lib. 4. cap. 15. num. 1.* reſolvit, Regulares non profeſſos, ita ordinatos ſine titulo in illo Ordine miniſtrantes fieri irregulares. Idem ſequitur prædictus D. Auguſtinus Barboſa *dicta allegat. 19. num. 5. & 6.*

Reſtat difficultas de Clericis Societatis Jeſu, quos Scholares vocant, qui licèt ſint verè Religioſi, & emiſerint profeſſionem trium votorum Religioni eſſentialium, quia tamen hoc irrevocabiliter fecerunt, & ſimpliciter à Societate egredi poſſunt, immò etiam expelli; videtur Decretum Concilii ſupracitatum, & Conſtitutionem Pii V. infrà poſitam contra eoſdem Religioſos pugnare, quòd videlicet ordinari non poſſint ſine titulo patrimonii, vel beneficii, nec eis ſufficiat titulus paupertatis, quem Regularibus irrevocabiliter profeſſis ſufficere aſſerit communis opinio ex Navar. *in Manual. cap. 27. n. 258.*

Veruntamen his non obſtantibus, Religioſi Socie- 8
tatis Jeſu, qui ſolummodo primam profeſſionem fecerunt, & tria vota ſimplicia emiſerunt, ordinari poſſunt, & debent, ſine aliquo titulo patrimonii, vel beneficii, ſed eis ſufficit ſolus titulus paupertatis, ſicuti aliis Regularibus irrevocabiliter profeſſis. Probatur, nam ſi quid obſtaret, maximè Concilii Decretum, & prædicta Conſtitutio, ſed hæc non extenduntur ad Religioſos Regulares propriè dictos; ergo nec ad Religioſos Societatis Jeſu, quos, poſtquam emiſerunt primam profeſſionem, & tria vota ſimplicia, eſſe propriè Regulares Religioſos definivit Gregorius XIII. in *ſua Conſtit.* quæ incipit: *Quando fructuoſius*, ſub Datum Romæ Calend. Februarii 1582. & in alia, quæ incipit: *Aſcendente Domino*, 8. Cal. Junii 1584. ut teſtatur Auguſt. Barboſ. *de jure Eccleſ. lib. 1. cap. 41. num. 191.* quod etiam fatentur multi Doctores, qui poſt prædictas Conſtitutiones ſcripſerunt, ut Navar. *comm. 1. de Reg. num. 19.* Mandoſ. *conſil. 13. n. 3.* Emanuel. Roder. *qq. reg. tom. 1. q. 1. art. 4.* Carolus Tapia *in authent. ingreſſi, verbo Monaſteria, cap. 10. num. 8. C. de Sacroſ. Eccl.* Azor. *inſtit. moral. p. 1. lib. 13. cap. 7.* Joan. de la Cruz, *de ſtat. relig. lib. 1. cap. 2. concl. 5.* Nicolaus Garaias, *de benef. part. 7. cap. 10. n. 55.* Aldret. *in alleg. pro omnimod. regul. exempt. part. 2. c. 7. n. 5.* Sanchez *de matrim. lib. 7. diſp. 25. n. 15.* Rota *in nullius, ſive Caputaquen. penſionis 18. Aprilis 1616. coram Martino Andrea.*

Neque obſtat conſtitutio Pii V. nam poſt prædictam conſtitutionem Gregorius XIII. declaravit prædictum Concilii decretum renovatum, & confirmatum in tali conſtitutione, non extendi ad Religioſos, qui in Societate prædicta emiſerunt tria vota ſimplicia, ut ex ſequenti Bulla videris poteris.

GREGORIUS PAPA XIII. 9

Ad futuram rei memoriam.

EX Sedis Apoſtolicæ benignitate provenire dignum eſt, ut Regularia inſtituta pro Religionum quarumlibet ſalubri directione edita illibatam obtineant roboris firmitatem. Cùm itaque inſtituto Clericorum Regularium Societatis JESU, quod per fel. rec. Paulum III. & Julium etiam III. prædeceſſores noſtros approbatum, & confirmatum fuit, cuique per Sacrum Concilium Trid. derogatum minimè extitit, inter alia expreſsè caveatur, quòd ſocii omnes, etiam qui in ſacris fuerint, horis canonicis recitandis ſatisfeciſſe cenſeantur, ſi eas juxta uſum Romanæ Eccleſiæ ſinguli privatim, & particulariter, & non communiter, ſeu in Choro recitaverint: Necnon, ut ii, qui in eadem Societate tria paupertatis, caſtitatis, & obedientiæ vota

emiſe-

emiſerint ad omnes etiam ſacros, & Presbyteratus Ordines de licentia pro tempore exiſtentis ſui Præpoſiti Generalis, etiam antequam ſolemnem profeſſionem emiſerint, promoveri valeant. Nos conſiderantes Religionem prædictam ubertimos fructus ad Dei laudem, ſanctæ Catholicæ Fidei propagationem per univerſam Orbem dediſſe, meritoque in ſuis piis inſtitutis confovendam eſſe, Motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, ſociis prædictis, ut horas canonicas ſinguli, & privatim juxta uſum Romanæ Eccleſiæ, non autem communiter, ſeu in choro recitare teneantur, quo acriùs ſtudiis, lectionibus, & Prædicationibus intendere poſſint, necnon, ut ii, qui tria vota prædicta in eadem Societate emiſerint, de licentia ſui Præpoſiti Generalis ad ſacros, etiam Presbyteratus Ordines, etiam ante ſolemnem profeſſionem emiſſam, dummodo aliàs ætate, moribus, & doctrina idonei ſint, promoveri valeant, inſtituta prædicta approbantes, tenore præſentium auctoritate Apoſtolica, quatenus opus ſit, de novo concedimus, non obſtantibus Conſtitutionibus Apoſtolicis, & in ſpecie Conſtitutione Pii prædeceſſoris noſtri, qua decretum Concilii Trid. quod incipit, *Cùm non deceat*, ad Clericos Regulares non profeſſos extendit, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Datum Romæ, apud S. Petrum, ſub anulo Piſcatoris, die ultima Februarii, 1573. Pontificatus noſtri anno 1.

Neque item obſtat, quòd hujusmodi Religioſi poſt primam profeſſionem poſſint relinquere Societatem, vel etiam expelli, atque ita cum ſui etiam Ordinis, & ſtatus dedecore cogantur mendicare, nam mali eventus ſecundùm regulam juris *l. inter ſtipulam, §. ſacro, ff. de verb. oblig.* cùm per accidens eveniant, non veniunt in conſiderationem.

Hinc conſultò, ſecundùm conſtitutiones Apoſtolicas, & ſtatuta illius Congregationis, & Societatis tales Religioſi habent, ut poſſint retinere bona ſua, & beneficia, ne poſtea dimiſſi, eis privati remanerent, ut *in conſtit. Societ. part. 4. cap. 4. lit. E.* Quæ ratio expreſsè legitur in Conſtit. Greg. XIII. quæ incipit: *Aſcendente Domino*: & hoc ſpeciale his temporibus in hac tantùm Religione reperitur, quod eſt diverſum ab aliis Religionibus, ut in puncto tradunt Vaſq. *part. 2. tom. 2. diſp. 155. n. 504.* Molina *de juſtitia, tract. 2. diſp. 139. column. 3.* Leſſius *in ſimili tract. lib. 2. cap. 4. dub. — n. 27.* Ribadeneira *in tract. de ratione inſtituti Societ. cap. 18.* Nicolaus Garzias *de benef. part. 7. c. 50. n. 62.*

9 In aliis autem omnibus Religionibus non admittuntur ad Ordines, neque minores, neque majores, niſi poſt emiſſam trium votorum ſolemnem profeſſionem, ſervatis de jure ſervandis, ac ſpecialibus gratiis Sedis Apoſtolicæ prædictis Religionibus conceſſis: dummodò aliàs, qui ordinandi ſunt, ætate, moribus, doctrina idonei ſint, aliiſque qualitatibus, & conditionibus, ut decet Dei Miniſtros inſigniti, & ſic in omnibus prædictis Religionibus ſint, & in venerabili Societate JESU ad unguem videtur obſervata noviſſima hujus Summi Pontificis Urbani VIII. Conſtitutio, cujus tenor eſt.

10 URBANUS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

SEcretis æternæ providentiæ conſiliis, nullo noſtrorum ſuffragio meritorum, ſpeculatores domus Iſraël, in ſublimi Apoſtolatus culmine conſtituti, eò potiſſimum Pontificiæ ſedulitatis officia convertenda eſſe arbitramur, ut qui in ſortem Domini vocantur, Chriſtique militiæ dant nomen, ſpiritualem Eccleſiæ tranquillitatem non perturbent; ſed pacem confirment, vires augeant, ac tàm ſtrenuè ſe gerant, ut ipſam terribilem quaſi caſtrorum aciem ordinatam inferæ poteſtates, ac Principes tenebrarum quotidie magis perhorreſcant. Hæc autem quantò impenſiùs fieri optamus, tantò majori indignatione irreligioſam quorundam impudentiam deteſtamur, ac ſacrilegam temeritatem execramur, qui Sacros Canones, Summorumq; Pontificum decreta non verentes, Clericales Ordines illegitimè ſuſcipiunt: ac dum in eccleſiaſticorum Miniſtrorum cœtum per nefas irrepunt; Dei cultui, animarum ſaluti, omnibuſque ad optimum Chriſtianæ Reipublicæ regimen pertinentibus, plurimum obeſſe noſcuntur. Aliàs ſiquidem fel. rec. Clemens Papa IV. prædeceſſor noſter volens periculis animarum eorum obviare, qui vinculo excommunicationis adſtricti, aut apoſtatæ, ſeu irregulares, vel aliàs Ordinum ſacrorum ſuſceptione indigni, ſuam patriam, in qua de his haberetur notitia, fugientes, ſe in remotis partibus faciebant ad hujusmodi Ordines promoveri: ſtatuit, ut nullus Epiſcoporum Italiæ de cætero aliquem ultramontanum Clericum ordinare præſumeret, niſi ab eodem Clemente prædeceſſore, vel ab Epiſcopo (de cujus Diœceſi traxerat originem,) ordinandus, vel in ejus Diœceſi beneficiatus exiſtebat, per ejus patentes literas cauſas rationabiles continentes quare ipſum nolebat, aut nequibat ordinare, ſpecialem licentiam haberet: eos verò, quos contra præmiſſa contigiſſet ordinati, manere voluit abſque ſpe diſpenſationis ſuper hos à Sede Apoſtolica obtinendæ ſuſpenſos, ac ordinantes condigna pœnitentia puniti. Cùm autem, non ſine gravi animi noſtri moleſtia, Nobis innotuerit quamplures ultramontanos ſuæ ſalutis immemores, Deique timore poſtpoſito, ad Ordines prædictos cum falſis dimiſſorialibus literis, ſeu etiam cum titulo patrimonii ficto, vel fiduciario, ſeu etiam falſo, cum maximo bonorum omnium ſcandalo ſe promoveri feciſſe: Nos innumeris, quæ ex minùs canonica Clericorum ordinatione hujusmodi proveniunt malis, quantùm Nobis ex alto conceditur, providere volentes, prædictam Clementis prædeceſſoris Conſtitutionem, cum omnibus, & ſingulis in ea contentis approbantes, & innovantes, Motu proprio, ac ex certa ſcientia, & matura deliberatione noſtris, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, venerabilibus Fratribus Patriarchis, Archiepiſcopis, & Epiſcopis in Italia exiſtentibus tenore præſentium prohibemus, ne quovis prætextu, & ex quacunque cauſa, Hiſpanos, Luſitanos, Gallos, vel Germanos, alioſque quoscunque ultramontanos, & ex quibusvis locis extra Italiam oriundos, non ſolùm ad ſacros, ſed neque etiam ad minores Ordines, vel Clericalem characterem promovere audeant, ſeu præſumant; niſi dimiſſoriales ſuorum Ordinariorum literas à noſtris, & hujus ſanctæ Sedis Nuntiis, ſeu Collectoribus in illis partibus commorantibus, recognitas, probatas, & ſubſcriptas habeant: eorundemvé Nunciorum, ſeu Collectorum ſubſcriptiones à dilecto filio noſtro in Alma Urbe, Vicario in ſpiritualibus Generali ſimiliter examinatæ, recognitæ, & probatæ fuerint: aliàs promoventes ad annum ab exercitio Paſtoralium: promoti perpetuæ ſuſpenſionis pœnam, abſque ſpe diſpenſationis à Sede Apoſtolica obtinendæ, incurrant eo ipſo. Inſuper promotos hujusmodi, ac etiam eos qui cum falſis, vel fictis, aut fiduciariis patrimonii titulis ſcienter ſe ad Ordines hujusmodi promoveri fecerint, non ſolùm prædictis, verum etiam majoribus arbitrio noſtro, & pro tempore exiſtentis Romani Pontificis infligendis pœnis: Italos verò, ſi quos inpoſterùm Clericali charactere inſigniri, vel ad minores Ordines promoveri, ab alieno Epiſcopo, cum falſis dimiſſoriis contigerit, etiamſi qualitatibus per Concil. Trid. decretum, *c. 16. ſeſſ. 23.* requiſitis prædìti ſint: Nihilominus (ſequuta tamen priùs deſuper Judicis Eccleſiaſtici declaratione) fori privilegio minimè gaudere, ſed ſeculari jurisdictioni, ut anteà, planè in omnibus ſubjacere, & ſubjectos eſſe

reſpectivè volumus; ſicque & non aliter per quoſcumque Judices ordinarios, & delegatos, etiam cauſarum Palatii Auditores (ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate) judicari, & diffiniri debere; ac irritum, & inane, ſi ſecùs ſuper his à quoquam, quavis authoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. In contrarium facien. non obſtantibus quibuſcunque. Per præſentes autem Conſtitutioni rec. mem. Pii Papæ II. prædeceſſoris noſtri contra malè promotos editæ nullatenos derogare intendimus: ſed illam cum omnibus, & ſingulis in ea contentis in ſuo robore, & efficacia permanere; perinde ac ſi præſentes non emanaſſent, decernimus. Ut autem præſentes literæ ad omnium notitiam faciliùs devenire poſſint; Volumus, quòd illæ, ſive earum exempla, in valvis Baſilicarum S. Joannis Lateranen. ac Principis Apoſtolorum de Urbe, & Cancellariæ Apoſtolicæ, necnon in acie Campi Floræ, ut moris eſt, affixæ, omnes & ſingulos, quos illæ concernunt, perinde arctent, & afficiant, ac ſi unicuique intimatæ fuiſſent; quodque earundem tranſumptis, etiam impreſſis, manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo alicujus Perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides in judicio, & extra illud ubique adhibeatur, quæ ipſis præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Datum Romæ, apud S. Petrum, ſub anulo Piſcatoris, die 11. Decembris, 1624. Pontificatus noſtri anno ſecundo.

PIUS EPISCOPUS.

Servus ſervorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

ROmanus Pontifex Sacrorum Conciliorum auctor, & interpres, illa, quæ in hujuſmodi Conciliis à prudentibus Patribus in Spiritu ſancto legitimè congregatis ſalubriter ſancita ſunt, pro ſui Paſtoralis officii debito, dum æquitas, honeſtas, & decus ſuadet, ſicuti declarare, & moderari, ita etiam ad alios caſus extendere conſuevit.

Sanè cùm non deceat divino miniſterio adſcriptos cum Ordinis dedecore mendicare, aut ſordidum aliquem quæſtum exercere, à ſacro Trident. Concilio inter alia decretum fuit, ne quis deinceps Clericus ſecularis, quamvis aliàs moribus, ſcientia, & ætate eſſet idoneus, ad ſacros Ordines promoveretur, niſi priùs legitimè conſtaret, eum beneficium Eccleſiaſticum, quod ſibi ad victum honeſtè ſufficeret, pacificè poſſidere, vel aliàs ordinari non poſſet, niſi juxta decreti, ab ipſo Concilio deſuper editi, formam, & tenorem.

Cùm autem nulla in hujuſmodi decreto Religioſorum Clericorum mentio facta fuerit; ac præterea nonnulli, uti moleſtè accepimus, certorum Ordinum religioſi, Canonicivé Clerici, intra clauſtra Monaſteriorum, ſeu domorum, more regularium in communi
1 viventes, qui nunquam, ſeu non niſi ad certum tempus profeſſionem emittunt, & ex clauſtro exire, vel dimitti, ad ſeculum redire liberè, & licitè poſſunt, religionis prætextu abſque titulo ſufficientis beneficii, nec juxta dicti decreti tenorem, ad ſacros Ordines ſe promoveri prætendunt, & à nonnullis Epiſcopis paſſim promoveantur, atque inde plerumque illud inconvenientiùs eveniat, ut ſic promoti, & è Clauſtro exeuntes, & per ſeculum vagantes, vel mendicare, vel ſordidum quæſtum exereere non ſine ipſorum dedecore, ac ordinis vilipendio, & quamplurimorum Chriſti fidelium ſcandalo cogantur.

Nos igitur, qui ſingulorum Dei Miniſtrorum honorem, & decus, quantùm in nobis eſt, ſinceris exoptamus affectibus, Motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, hac perpetuò valitura ſanctione, decretum prædictum de Clericis ſecularibus, loquens ad omnes & ſingulos, etiam cujuſcumque Ordinis Clericos Religioſos, ſive ſeculares more Religioſorum viventes in communi, aut profeſſos, harum ſerie extendimus, & ampliamus, ac Religioſis, & aliis prædictis non profeſſis, vel ad ſacros Ordines promoveri, necnon omnibus, & ſingulis VV. FF. noſtris Patriarchis, Archiepiſcopis, & Epiſcopis gratiam, & communionem Sedis Apoſtolicæ habentibus, ut Ordines ipſos hujuſmodi religioſis perſonis impendere, niſi obſervata forma dicti decreti, Nos virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub indignationis noſtræ pœna interdicimus, & prohibemus, ac contrafacientes per annum à præſtatione talium ordinum ipſo jure ſuſpendimus. Statuentes, & decernentes promotiones quarumlibet Religioſarum perſonarum prædictarum ad Ordines hujuſmodi contra ipſius decreti Concilii Tridentini formam, etiam cujuſvis licentiæ illis ab Apoſtolica Sede, vel illarum Superioribus cujuſcunque dignitatis, ſtatus, gradus, & præeminentiæ exiſtant, etiamſi Pontificali dignitate ſungantur, vel Cardinalium honore præfulgeant, conceſſæ, prætextu factas, executione prædictorum Ordinum omninò carere, nullaſque prorſus, & irritas exiſtere, ſicque promotas perſonas in Altaris miniſterio miniſtrare non poſſe. Quinimò Miniſtrantes privilegiis, exemptionibus, immunitatibus & aliis gratiis Clericis conceſſis omninò privari, & irregularitatis, aliaſque in dicto decreto contentas pœnas eo ipſo incurrere, à quibus niſi à Romano Pontifice, vel in mortis articulo minimè abſolvi poſſint. Non obſtantibus quibuſvis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac quorumvis Monaſteriorum, & Ordinum, etiam juramento, & confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis, illis, illorumque Superioribus, & perſonis, ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cum quibuſvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, efficaciſſimis, reſtrictivis, & inſolitis clauſulis, irritantibuſque, & aliis decretis in genere, vel in ſpecie, ac aliàs quomodolibet, etiam iteratis vicibus conceſſis, confirmatis, & innovatis, quibus omnibus, etiamſi aliàs pro illorum ſufficienti derogatione, de illis, illorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, & expreſſa, & individua, non autem per clauſulas generales idem importantes mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſervanda foret, illorum tenores, formas, datas, & decreta in illis interpoſita, ac ſi de verbo ad verbum infererentur, præſentibus pro ſufficienter expreſſis, & inſertis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice duntaxat ſpecialiter, & expreſsè derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Et ut præſentes literæ ad omnium notitiam perveniant, nevé quis illarum ignorantia excuſari poſſit, Volumus, & Apoſtolica auctoritate decernimus præſentes literas ad valvas Principis Apoſtolorum de Urbe, & Cancellariæ Apoſtolicæ, ac etiam in acie campi Floræ publicari, & earum exempla affigi, & imprimi, illarumque exemplis, etiam impreſſis manu alicujus Notarii publici, & ſigillo Prælati Eccleſiaſtici, vel ejus Curia obſignatis eandem prorſus fidem adhiberi, quæ ipſis præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Nulli ergo, &c. Datum Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ 1568. in die idus Octobris. Pontificatus noſtri anno 3.

Poſt has conſtitutiones, libuit ad majorem Epiſcoporum intelligentiam, inſerere ſequentia decreta ſacræ Congregationis circa promovendos ad Ordines; quæ ſunt:

DECRETUM

Circa Diaconos Selvaticos in Regno Neapolitano.

SAcra Cardinalium Congregatio negotiis Regni Neapolitani Præpoſitorum certior reddita in nonnullis ejusdem Regni Diœceſibus, Diaconos, quos vocant, Selvaticos, in maximum numerum citra Eccleſiarum neceſſitatem, ac utilitatem excreviſſe. Volens eorundem exemptionis cauſam declarare,& fraudibus quibuscumque occurrere, de ſanctiſſimi Domini noſtri Gregorii XV. mandato vivæ vocis oraculo deſuper habito, Diaconis Selvaticis hujusmodi pro Eccleſiarum,& Epiſcoporum ſervitio retineri, vel in locum quoquo modo deficientium aſſumi poſſe in Cathedralibus, ſeu Superioribus Eccleſiis, ad ſummum quatuor: in Collegiatis, vel Parochialibus, duos: in aliis verò Eccleſiis, in quibus divina celebrantur, ſi Epiſcopo videbitur, unum: quos quidem Epiſcopi prorſus gratis, & tales, qui omninò per ſeipſos, non autem per interpoſitam perſonam, ſervitium debitum præſtent: nec ullo modo criminoſos, aut malæ conditionis, & famæ eligere debeant: aliàs, & hi nullo gaudeant privilegio, & eligentes judicium Sedis Apoſtolicæ ſeverum experientur. Eos verò privilegio Canonis non gaudere; fori autem privilegio in criminalibus omninò, in civilibus quoad corporis diſtrictionem tantùm, & immunitate ab oneribus perſonalibus, non autem ab aliis, durante ſervitio, frui debere. Sed ſi alicubi majoribus utantur privilegiis, & immunitatibus ex legitima conſuetudine (cujus cognitionem, & declarationem in caſu controverſiæ, eadem Sacra Congregatio ſibi reſervat) illam debere attendi; cognitionem verò aliorum præmiſſorum ad Ordinarios pertinere, hoc præſenti decreto ſtatuit, præcepit, & declaravit. Romæ 10. Kal. Julii 1623.

Oct. Card. Bandinus.

Laur. Campegius Secr.

DECRETUM

Circa promovendos ad primam Tonſuram, vel ad minores Ordines in Regno Neapolitano.

SAcra Congregatio Cardin. negotiis jurisdictionalibus Regni Neapol. Præpoſitorum, juſtis, gravibusque adducta cauſis, de S. D. N. Greg. XV. ſpeciali ordine, vivæ vocis oraculo deſuper habito, expreſsè præcipit, & mandat omnibus, & ſingulis ejusdem Regni Archiepiſcopis, & Epiſcopis, & aliis inferioribus, legitimam facultatem habentibus, ut antequam ad primam Tonſuram, ſive ad minores Ordines aliquem promoveant, Parocho, ſeu alteri, cui magis expedire videbitur, committant, ut nominibus, & deſiderio eorum, qui volunt promoveri, publicè in Eccleſia propoſitis, de ipſorum ordinandorum natalibus, ætate, moribus, & vita à fide dignis diligenter inquirat: & literas teſtimoniales, ipſam inquiſitionem factam continentes, ad ipſum committentem quamprimum tranſmittat, ad hoc, ut tam ex his, quàm ex aliis ex Sacr. Concil. Trident. præſcripto *in cap. 7. ſeſſ. 23. de reform.* adhibendis diligentiis ſibi conſtet, promovendos illis eſſe qualitatibus præditos, quæ per ſacros Canones, idemque Concilium requiruntur. Quod & obſervent in literis dimiſſoriis concedentis, in quibus exprimatur præfatas diligentias præceſſiſſe. Dictæ autem literæ dimiſſoriæ uni tantum, & certo Ordinario ad electionem concedentis in poſterùm dirigantur, & pluribus directæ ſint nullæ: prædictaque vult inviolabiliter obſervari, donec aliud fuerit ordinatum. Si quis verò contra formam præſentis decreti fuerit ad primam Tonſuram, ſive ad minores Ordines promotus, ab executione collari, & à ſuſceptione Superioris Ordinis perpetuò ſuſpenſus ſit; & ulteriùs condignis pœnis puniatur: Ordinans verò, vel dimiſſorias concedens ultra divinam ultionem, quam incurret, à collatione Ordinum per annum ſuſpenſus ſit eo ipſo. Prætereà iisdem Ordinariis enixè injungit, ut decreta per ſacros Canones, Sacrumque Concil. Trident. & Apoſtolicas Conſtitutiones quoad delationem Clericalis habitus, & Tonſuræ, ſervitiumque Eccleſiæ præſtandum, ita curent per hujusmodi Clericos obſervari; & in eos, qui contrà fecerint, ſtatutis per ea pœnis animadvertere, ut ipſi nequeant de damnabili circa hæc negligentia redargui. Romæ 10. Kal. Julii 1623.

Oct. Card. Bandinus.

Laur. Campegius Secr.

DISPUTATIO III.

De poteſtate Abbatis quoad Sacramentum Cônfirmationis.

Quæſ. I. *Utrùm Abbas poſſit Confirmationis Sacramentum adminiſtrare.*
II. *Utrùm Abbas poſſit Chriſma conficere.*

QUÆSITUM PRIMUM.

Utrùm Abbas poſſit Confirmationis Sacramentum adminiſtrare.

SUMMARIUM.

1 *Confirmatio eſt verum nova legis Sacramentum à Chriſto inſtitutum, licèt alicui non fuerit collatum ante feſtum Pentecoſtes, ut* num. 2.
3 *Materia hujus Sacramenti, qua ſit, & ejus forma,* num. 4.
5 *Confirmationis Sacramentum an poſſit Abbas validè adminiſtrare, oſtenditur.*
6 *Confirmationis Ordinarius miniſter eſt Epiſcopus.*
7 *Epiſcopi Apoſtolorum ſucceſſores dicuntur.*
8 *Abbas confirmare non poteſt.*
9 *Reſponſio ad argumenta.*
10 *Abbas ex commiſſione Summi Pontificis de conſenſu Ordinarii confirmare poteſt.*
11 *Confirmatio eſt actus Ordinis Epiſcopalis, ſive Sacerdotalis, qui conſuetudine præſcribi non poteſt.*
12 *Confirmationis collatio poteſt ſimplici Sacerdoti etiam nulla exiſtente cauſa à Summo Pontifice committi.*
13 *Abbati non Sacerdoti non poteſt committi adminiſtratio Sacramenti Confirmationis.*

SUppoſitis iis omnibus, quæ tanquam eſſentia 1
huic Sacramento fusè tractantur à Theologis, *ad 3 p.* D. Thom. *q. 72.* quòd videlicet Confirmatio ſit verum Sacramentum novæ legis, à Chriſto Domino inſtitutum, ut habetur ex Concil. Trid. *ſeſſ. 7. can. 1. de Sacram. in genere, & de Confirm. ſeſſ. ead. can. 1.* Item quòd fuerit inſtitutum, ſi non in cœna, quod ſatis probabile eſt apud Ægidium Coninch. 3. *part. q. 72. de Confirm. art.* 1. *dub. 2. num.* 23. Saltem quando Chriſtus Joan. 20. dedit poteſtatem Apoſtolis remittendi peccata, illis verbis: *Sicut miſit me vivens Pater, & ego mitto vos, &c. Accipite Spiritum ſanctum*, ut aſſerunt Suarez *diſput.* 32. *ſect.* 2. quod etiam videtur aſſerere Concil. Trid. *ſeſſ. 6 cap. 14. & ſeſſ. 14. cap. 1.* licèt non fuerit alicui collatum

ante

2 ante feſtum Pentecoſtes, ut ex communi DD. docet idem Coninch. *loc. cit. num.* 24. & habetur Marci *ult.* & Actor. 10. nam ante Chriſti glorificationem, quæ poſt ejus in cœlum aſcenſionem fuit, non conveniebat plenitudinem Spiritus ſancti, quæ in collatione hujus Sacramenti habetur, cuiquam conferri, Joan. 7.
3 Item quòd materia eſſentialis remota ſit Chriſma ex oleo, & balſamo confectum, ut cum D. Thom. 3. *p. q.* 72. *art.* 2. docent communitar Scriptores.

4 Suppoſita item forma hujus Sacramenti, nempe, *Signo te ſigno Crucis, & confirmo te Chrismate ſalutis, in nomine Patris, &c.* ad rem noſtram quærimus de Miniſtro hujus Sacramenti, an videlicet poſſit eſſe Prælatus Epiſcopo inferior, & præcipuè, an Abbas habens jurisdictionem quaſi Epiſcopalem poſſit eſſe legitimus
5 miniſter hujus Sacramenti. Videtur dicendum, quòd Abbas poſſit validè Confirmationis Sacramentum adminiſtrare; primò, quia Euchariſtia eſt complementum omnium Sacramentorum, ſed Abbas, qui eſt Sacerdos (illum enim ut talem ſupponimus) poteſt ex officio illam conficere, ergo etiam Confirmationem.

Prætereà ſecundò, Abbas poteſt cum oleo Chriſmatis ungere verticem, quæ eſt nobilior corporis pars, in qua vigent intellectus operationes; cur ergo non poteſt ungere frontem, quod eſt confirmare?

Tertiò, Hieronymus *in lib. adverſus Luciferianos*, dicit, quòd ſolus Epiſcopus impoſitione manuum tradat Spiritum Sanctum, eſt potius propter honorem Sacerdotii, quàm ex neceſſitate legis; ergo Abbas hoc Sacramentum miniſtrando peccatum committeret, ſed tenebit Sacramentum.

Quartò, Gregorius ſcribens ad Januarium Epiſcopum Calaritanum (ut habetur in *c. pervenit.* 95. *diſt.*) permittit Græcis, quòd in Epiſcoporum abſentia liceat Sacerdotibus confirmare, propter ſcandalum obortum; ergo etiam Sacerdotes aliquando poſſunt hoc Sacramentum miniſtrare.

6 In contrarium tamen eſt, quòd Ordinarius miniſter Sacramenti Confirmationis eſt Epiſcopus; & hoc eſt de fide, & colligitur ex actibus Apoſtolorum, ubi ſoli Apoſtoli leguntur impoſuiſſe manus ad dandum Spiritum ſanctum; imò *cap.* 8. cùm audiviſſent Samaritanos fuiſſe converſos ad prædicationem Philippi Diaconi, miſerunt Petrum, & Joannem, ut illos confirmarent, quod non feciſſent, ſi alius præter Apoſtolos, quibus Epiſcopi ſuccedunt, facere potuiſſet.

Probatur auctoritate Eccleſiæ, in *c. manus, diſt.* 5. ubi Euſebius Papa ait, *Manus impoſitionis Sacramentum magna veneratione tenendum eſt, quod ab aliis perfici non poteſt, quàm à Summis Sacerdotibus*; & Da-
7 maſus Papa in Epiſtola ad Leonem Ricardum; *Solis Apoſtolis, & eorum ſucceſſoribus proprii eſſe officii tradere Spiritum ſanctum*, libet Actuum Apoſtolorum *docet, ubi nullus ſeptuaginta Diſcipulorum, quorum iſti ſpeciem gerunt, legitur, Spiritum ſanctum per impoſitionem manuum dediſſe*, & Innocentius III. in *can. quanto, ext. de conſuetud. Sacramentum Confirmationis ſoli debent Epiſcopi per manus impoſitionem conferre*; & clarius idem Innocentius III. in *can. unic.* §. *per frontis, de ſacra Unctione*, ait: *Per frontis Chriſmationem manus impoſitio deſignatur, quæ alio nomine dicitur Confirmatio; quia per eam Spiritus ſanctus ad augmentum datur, & robur; unde cùm cæteras unctiones ſimplex Sacerdos, vel Presbyter valeat exhibere, hanc non niſi Summus Sacerdos, id eſt, Epiſcopus debet conferre, quia de ſolis Apoſtolis legitur, quorum Vicarii ſunt Epiſcopi, qui per manus impoſitionem Spiritum ſanctum dabant, quemadmodum Actuum Apoſtolorum lectio manifeſtat*, & in utroque loco addit, quòd ſi Presbyter, ſive Sacerdos confirmat, inaniter facit, & ſine veritate in effectu. Idem habetur in *can. Presbyterii, de conſecration. diſtinct.* 4. *& can. de his, de conſecratione, diſt.* 5. & in Concilio Conſtantienſi, *in condemnat. art.* 28. *Joan. Vuicleff.* qui aſſerebat, quòd Confirmatio juvenum, & Clericorum ordinatio, ac locorum conſecratio reſervantur Papæ, & Epiſcopis propter cupiditatem lucri temporalis, & honoris: Concilium determinat ex jure divino id haberi. Tandem Concilium Trident. *ſeſſ.* 7. *can.* 3. *de Confirmat.* ait: *Si quis dixerit ſanctæ Confirmationis Ordinarium Miniſtrum non eſſe ſolum Epiſcopum, ſed quemvis ſimplicem Sacerdotem, anathema ſit.* Ex his ergo clarè patet, eſſe de fide tenendum, quòd Ordinarius Sacramenti Confirmationis Miniſter ſit Epiſcopus. Atque his, & multis aliis id comprobant Covar. *variar. reſol. lib.* 1. *c.* 10. *n.* 4. *&* 6. Navar. *in man. c.* 22. *n.* 8. *verſ. dixi, Epiſcopus*, Enriq. *in ſum. lib.* 3. *de Confirmat. c.* 6. §. — Mirand. *in manual. Pral. tom.* 1. *q.* 44. *artic.* 1. *concl. unic. in fine*, Graff. *par.* 1. *deciſ. aur. lib.* 3. *c.* 5. *n.* 153. Bonacin. *de Sacram. diſp.* 3. *q. unic. punct.* 2. *n.* 2. Ergo ex 8
jure ordinario nullo modo id Abbatibus competit.

Ad argumenta in contrarium adducta ſic reſpondetur. Ad primum, quòd quia Euchariſtia eſt magis 9
neceſſaria, licet ſit dignius Sacramentum, tamen permittitur ſimplici Sacerdoti. Vel reſpondetur, quòd cùm Euchariſtia non ſolùm ſit Sacramentum, ſed etiam ſit ſacrificium, eſt de intrinſeca ratione Sacerdotis, ut ſacrificet, & propterea non potuit ab ipſo auferri.

Ad ſecundum reſpondetur, quòd unctio in vertice non eſt nobilior unctione in fronte, nam non attenditur nobilitas ex parte, ſive membro uncto, ſed ex effectu, ad quem ordinatur: in Confirmatione autem effectus eſt Spiritus ſancti plenitudo.

Ad tertium reſpondetur, quòd cùm Chriſtus determinaverit de neceſſitate, quòd miniſter hujus Sacramenti ſit Sacerdos, quòd autem ſit ſummus, vel ſimplex reliquit Eccleſiæ arbitrio, idcirco Hieronymus dixit, id non haberi ex divina lege determinatum, ut ſit reſervatum Epiſcopo, quia hoc ſolùm determinavit Eccleſia, quæ habet hoc in arbitrio.

Ad quartum reſpondetur per illum tex. probari, 10
quòd ex commiſſione Summi Pontificis poſſit ſimplex Sacerdos hoc Sacramentum Confirmationis miniſtrare, id, quod nos probare intendimus, quod Abbati non ex officio, ſed ex commiſſione, ſeu indulru Sedis Apoſtolicæ liceat confirmare, quod quamvis aliqui negent, ut D. Bonavent. *in* 4. *diſt.* 7. *q.* 1. Sot. *ibid. q.* 11. Duran. *q.* 3. *&* 4. Adrian. *q. unic. de Confirmat. art.* 3. Majot, & Gabr. & alii, *in* 4. Caſtro *de hæreſi, ver. Confirmatio, cap.* 10. *n.* 6. Contrarium tamen eſt verius, ac ut certum tenendum, quod Summus Pontifex poſſit talem auctoritatem ſimplici Sacerdoti committere. Nam præter exemplum D. Gregorii, quod legitur in *d. cap. pervenit, diſt.* 95. Concilium etiam Florentinum in inſtructione Armenorum ait, quod legitur Summum Pontificem id commiſiſſe Sacerdoti, atque hanc ſententiam tuentur D. Thom. 3. *par. q.* 72. *a.* 11. *ad* 1. & ibi Nugn. *dub.* 2. Ægid. de Coninch. *n.* 97. *&* 105. Paludan. *in* 4. *d.* 7. *q.* 4. Sot. *q.* 5. *a.* 11. Turrecr. *in d. c. manus, de conſ. d.* 5. qui dicit communem, Covar. *variar. reſol. lib.* 1. *c.* 10. *n.* 6. *& ſeq.* ubi hoc latiſſimè probat Victor. *de Sacram. n.* 50. Bellar. *de confirm. c.* 12. Navar. *in manual. c.* 22. *n.* 8. *& conſ.* 14. *n.* 2. *de privileg. in novis*, Enriq. *in ſum. lib.* 1. *cap.* 26. §. 5. *lit. G. & lib.* 3. *c.* 6. §. 4. *& lib.* 10. *c.* 23. §. 1. Graff. *deciſ. aur. p.* 1. *lib.* 3. *c.* 5. *n.* 153. *& p.* 1. *lib.* 1. *c.* 5. *n.* 23. Ledeſm. *in ſum. p.* 1. *de Sacram. Confirmat. c.* 9. Tolet. *in ſum. lib.* 2. *c.* 24. *num.* 5. Valent. *tom.* 4. *diſp.* 5. *q.* 2. *punct.* 1. Vaſq. 3. *part. q.* 72. *art.* 3. *diſp.* 219. *cap.* 1. *n.* 3. Ugolin. *de poteſt. Epiſc. cap.* 25. *num.* 3. Vivald. *in Candelabr. aur. tit. de confirmat. num.* 26. Suar. *tom.* 3. *diſp.* 36. *ſect.* 2. Azor. *inſtit. moral. part.* 1. *lib.* 3. *q.* 4. Mirand. *tom.* 1. *man. Pralat. q.* 24. *art.* 4. Reginald. *in prax. lib.* 28. *num.* 18. Bonac. *de Sacram.*

diſpnt. 3. qu. unic. punct. 2. num. 3. verſ. dixi. Et quòd Abbates ex privilegio Sedis Apoſtolicæ de conſenſu Ordinarii Sacramentum Confirmationis conferre poſſint, deciſum fuiſſe refert Armend. *in addit. ad recop. leg. Navarra, lib. 1. tit. 18. l. 7. de Epiſcopis, num. 77.* relatus ab Auguſt. Barboſ. *de officio, & poteſtat. Epiſc. p. 2. alleg. 30. num. 5.*

11 Notandum autem eſt ad pleniorem prædictorum intelligentiam, quod confirmatio eſt actus Ordinis, aut Epiſcopalis, ſi fiat poteſtate ordinaria, aut Sacerdotalis, ſi fiat ex commiſſione Pontificis, ut habet Coninch. *loc. cit. art. 11. num.* 108. ac proinde ſimplex Sacerdos, ſeu Prælatus Regularis, vel Abbas ſine tali commiſſione, nulla conſuetudine præſcribente, validè poſſe confirmare, ut habetur *ex cap. quanto, de conſuet. in 6.*

12 Verum tamen eſt, quòd licèt Concilium Florentinum *in decreto Eugenii, de unione Armenorum,* requirat juſtam cauſam, & licitè à Pontifice, etiam tantùm electo, qui & hoc præſtare poteſt, cùm talis commiſſio ſit actus juriſdictionis, quam plenariè in ipſa electione habet Summus Pontifex, detur talis facultas; tamen nulla exiſtente cauſa validè hæc commiſſio fieri poteſt ab ipſo Summo Pontifice, cùm non ſit diſpenſatio in aliqua lege divina, quæ ut talis ad validitatem, aliquam juſtam cauſam ſemper exigit. Ita ex Coninch. *loco cit. n.* 110.

Quæres: An hæc facultas Abbati, vel ſimplici Sacerdoti commiſſa expiret morte concedentis? Reſp. cum Sanch. *lib.* 8. *de matrim. diſp.* 28. *n.* 64. negativè. Ratio eſt, quia eſt gratia Principis, quæ morte concedentis non expirat, *cap. ſi cui nulla, de prebend. in 6.* ex quo *cap.* habetur expirare talem conceſſionem morte concedentis, ſi mandatum Confirmationis eſſet datum circa aliquas particulares, & determinatas perſonas.

13 Reſtat adhuc dubium, utrùm Abbati non Sacerdoti poſſit è Pontifice concedi facultas miniſtrandi Sacramentum Confirmationis. Reſpondeo ex communi, Theologorum ſententia apud Coninchum, *loc. cit. n.* 12. Pontificem non poſſe concedere Abbati non Sacerdoti, ut validè confirmet. Ratio eſt, quia Confirmatio eſt actus Ordinis Sacerdotalis, qui poteſtate ordinaria pertinet ad Epiſcopum, & ex commiſſione Pontificis ad ſimplicem Sacerdotem, ut dictum eſt.

QUÆSITUM II.

Utrùm Abbates poſſint Chriſma conficere.

SUMMARIUM.

1 *Chriſma neceſſariò ab Epiſcopo conficiendum eſt.*

2 *Chriſma conficere non poſſunt Abbates, ſed tantùm Epiſcopi.*

3 *Argumentum à ſimili in rebus, quæ ſunt meri juris poſitivi non valet.*

Ratio dubii videtur colligi ex verbis Concilii Tolerani 1. *can.* 20. ubi legitur: *Quamvis ferè ubiq; cuſtodiatur, ut abſque Epiſcopo Chriſma nemo conferat, tamen quia in aliquibus locis, vel provinciis Presbyteri dicuntur Chriſma conficere, placuit ex hac die nullum alium, niſi Epiſcopum, conficere, & per ſuam Diœceſim deſtinare.* Ex quo loco habetur, non ſolùm in aliquibus locis Sacerdotes fuiſſe ſolitos conficere Chriſma; ſed etiam videtur inſinuari, id validè feciſſe, quia Concilium non irritat factum, ſed prohibet faciendum. Et augetur difficultas ex dictis, nam poteſt Summus Pontifex committere ſimplici Sacerdoti collationem Confirmationis, ergo eidem poteſt committere confectionem Chriſmatis, quod eſt minus. Verùm 1
his non obſtantibus, reſpondeo dicendo, quod Chriſma Confirmationis neceſſariò benedicendum eſt ab Epiſcopo, non autem à ſimplici Sacerdote. Nam ex Concil. Roman. ſub Sylveſtro *can.* 5. prohibetur Presbyteris, ne Chriſma faciant, quia nimirum id ad munus Epiſcopi pertinet, refert Card. Bellarm. *de Sacram. Confirm. lib. 1. c.* 8 *propoſ. 3. verſ. ſecundo probatur*, & ita docent D. Thom. *3. part. q. 72. art. 4.* Sylv. *ver. Confirmatio, q. 2.* Armil. *eod. ver. n. 2.* Vival. *in candelab. aur. tit. de Confirmat. n. 16.* alios citans. Valent. *tom. 4. diſp. 5. q. 2. punct. 2. ad fin.* Nugn. *in 3. part. D. Thom. q. 72 art. 3. diffic. 4.* & *ibi* Ægid. de Coninch. *n.* 43. Suar. *tom. 3. diſp. 33. ſect. 2.* D. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. part. 2. alleg. 31. n. 4.* Graff. *part. 1. deciſ. aur. lib. 3. c. 5. n. 154.* licèt enim legatur hujus Sacramenti collationem aliquando à Papa fuiſſe ſimplici Sacerdoti commiſſam, ut *c. pervenit, diſt. 95.* tamen, quod utatur Chriſmate per Epiſcopum conſecrato; 2
nunquam enim legitur Summum Pontificem hanc facultatem ſimplici Sacerdoti demandaſſe. Unde conſtat, non eſſe verum, id, quod aſſeritur à Joan. de la Cruz *de ſtat. Relig. lib. 2. c. 5. dub. 9. concl. 2.* ubi dicit, Prælatos Regularium poſſe in ſuis terris Chriſma conficere, allegans ad hoc privilegium Urbani II. Bulla 1. ipſe quidem hallucinatus eſt ex mendoſa impreſſione d. privilegii, quod eſt apud novam *collect. Bullar. Apoſtol. pro Regular. factam à Roderic. in princ.* quandoquidem in originali, quod habetur in Monaſterio Cavenſi Congreg. Montis Caſini, non adeſt illa particula, *Chriſma conficere*, ſed dicitur, *ſacrorum Ordinum collatione, Baſilicarum, & aliarum conſecratione, ac Chriſmatis confectione duntaxat exceptis.* Ita etiam habetur in eodem privilegio correctè impreſſo in *tom. 1. Bullar. novi* Laert. Cherub.

Quare ad rationem dubitandi, reſpondeo, quòd Concilium ibi loquitur non de Chriſmate, quod eſt materia Confirmationis, ſed de Chriſmate, quo utuntur Sacerdotes in Baptiſmo, quòd licet ſit idem cum eo, quo utuntur Epiſcopi in Confirmatione de facto; poteſt tamen ex diſpenſatione Sedis Apoſtolicæ eſſe diverſum; nam in Baptiſmo Chriſma non eſt de eſſentia materiæ Sacramenti, ſed tantùm cæremoniale, quod benè poteſt ab Eccleſia alio, & alio modo ordinari. Chriſma autem ab Epiſcopo benedictum, eſt de eſſentia Sacramenti Confirmationis, ex Concilio Florent. *in decreto de Armenis*, ac proinde nulla diſpenſatione fieri poteſt, ut ab alio præterquam ab Epiſcopo, benedicatur, & hoc expreſsè tenent communiter DD. cum Coninch. *loc. cit. n.* 42.

Præterquàm quòd ibidem inſinuat Concilium perperam factum fuiſſe, ne ex ejus verbis poteſt colligi reliquiſſe factum tanquam validum.

Ad aliam inſtantiam facilè negatur conſequentia, 3
nam argumentum à ſimili in iis rebus, quæ ſunt merè juris poſitivi, non valet, & hujus generis eſt materia Sacramentorum, quæ ex ſola Chriſti inſtitutione dependet.

DISPUTATIO IV.

De poteſtate Abbatis quoad Sacramentum Baptiſmatis.

Quæſ. I. *Utrùm Abbas Baptiſmatis Sacramentum miniſtrare poſſit.*

II. *Utrùm Abbas, vel alius Prælatus Regularis poſſit ſuſcipere infantem in Baptiſmate, & eſſe patrinus.*

QUÆSI-

QUÆSITUM PRIMUM.

Vtrùm Abbas Baptiſmatis Sacramentum miniſtrare poſſit.

SUMMARIUM.

1 *Baptizare poteſt in caſu neceſſitatis quælibet creatura rationalis.*
2 *Abbati, nec cuivis Religioſo baptizare licet extra caſum neceſſitatis.*
3 *Niſi habeant commiſſionem à Parocho.*
4 *Vel habeant populum ſibi commiſſum.*

1 NOn eſt ſermo in præſenti de Baptiſmo in caſu neceſſitatis, tunc enim certum eſt, quod quælibet creatura rationalis baptizare poteſt, per text. *in c. in neceſſitate, c. Romanus, c. Sanctum, c. à quodam cum ſimil. de conſecr. diſt. 4. c. ad limina* 30. *q.* 1. *c ſuper quibus* 30. *q.* 3. D. Thom. 3. *part. q.* 67. *art.* 3. ſed loquimur de Baptiſmo extra caſum neceſſitatis. Ubi dico, nullo modo licere Abbati, nec cuivis Regulari, Baptiſmi Sacramentum miniſtrare: quia extra caſum neceſſitatis non eſt mini-
2 ſtrandum Baptiſmi Sacramentum, niſi ſolemniter, ut pluribus probat Suar. *tom.* 3. *in* 3. *part. D. Thom. diſput.* 31. *ſect.* 5. *in fine*, ſed Monachis ſpecialiter interdictum eſt à Jure hoc Sacramentum miniſtrare, *cap. placuit, il* 2. 16. *q.* 1. ubi Eugenius Papa prohibet Monacho baptizare, ergo, &c. Præterea Baptiſmi Sacramentum extra neceſſitatem miniſtrare, eſt proprium Epiſcoporum, & Parochorum munus. Quia per Baptiſmum recipiuntur homines in Eccleſiam, & fiunt ejus membra; decet autem, ut vis, & poteſtas admittendi homines ad Eccleſiam ſit penes Paſtores illius, ita Sot. *in* 4. *diſt.* 4. *q. unic. art.* 3. *conc.* 2. Suar. *d. tom.* 3. *diſput.* 23. *ſect.* 2. Nam licèt Sacerdos reſpectu Sacramenti Baptiſmi habeat ſufficientem poteſtatem, ut illud validè, & dignè miniſtret; tamen reſpectu perſonæ, cui miniſtrandum eſt, ut ipſum ei licitè miniſtret, requiritur poteſtas juriſdictionis, quæ eſt propria eo-
3 rum, qui animarum curam gerunt. Poteſt quidem à Parocho exercitium Baptiſmatis committi Abbati, etjam extra caſum neceſſitatis, necnon & ſimplici Sacerdoti, & Diacono, ut etiam cum ſolemnitate baptizent, ita in *can. Diaconus, diſtinct.* 19. nec obſtat, quòd *in dicto can. placuit, il* 2. 16. *quaſt.* 1. prohibeatur Monachis baptizare; quia reſpondetur, eſſe intelligendum, ſi abſque Ordinarii licentia baptizent, ita Joan. de la Cruz *de ſtat. Relig. lib.* 2. *cap.* 5. *dub.* 1. *concl.* 3. Miran. *in man. Pralat. tom.* 1. *q.* 43. *art.* 1. *ante concluſionem.* Excipiuntur tamen Abbates, ac Monachi, 4
quibus populi aliqui commiſſi ſunt, qui tunc baptizare poterunt, etiam cum ſolennitate, per *c. doctos* 16. *q.* 1. quia ratione officii illis commiſſi neceſſario talis poteſtas convenit.

QUÆSITUM II.

Vtrùm Abbas, vel alius Prælatus Regularis, poſſit ſuſcipere infantem in Baptiſmate, & eſſe patrinus.

SUMMARIUM.

1 *Abbates, & alii Regulares Prælati patrini eſſe nequeunt.*
2 *Patrini veri erunt Regulares, ſi infantes in Baptiſmo, vel Confirmatione de facto ſuſcipiant.*

RESpondeo negativè. Nam in Concilio Antiſiodoren. *cap.* 15. relato *in cap. non licet Abbati, & cap. Monachi. de conſecr. diſt.* 4. prohibetur Abbatibus, & Monachis, de Baptiſmo infantes ſuſcipere, aut compatres, vel commatres habere: & hoc ne aliquod ſcandalum inter Monachos oriatur: nam antiquitùs conſuetum erat, quòd hujoſmodi patrini commatres ſuas deoſculabantur, quod Monachorum ſtatum dedecebat; unde in d. Concil. ſtatutum ſuit, ne Monachi ſint compatres, & ſibi commatres faciant, aut fœminas deoſculentur; idem habetur *in cap. placuit communi* 1
16. *q.* 1. Veruntamen ſi in Baptiſmo, aut Confirmatione aliquem ſuſciperent, eſſent veri patrini, & veram cognationem ſpiritualem contraherent; quia citata jura non ſtatuunt factum contrarium irritum eſſe, licet ipſi ſuſceptores mortaliter peccent; ita Sanchez *de matrim. lib.* 7. *diſp.* 70. *num.* 21. ubi plures refert, & poſt eum Reginald. *in praxi lib.* 31. *num.* 137. *verſ. quarta eſt*, D. Auguſtin. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcop. part.* 2. *alleg.* 30. *num.* 36. 2

DISPUTATIO V.

De poteſtate Abbatum, & Prælatorum inferiorum circa Sacroſanctum Euchariſtiæ Sacramentum, & Miſſæ Sacrificium.

Quæſ. I. *Vtrùm ad Abbatem ſpectet ſuis Monachis Euchariſtia Sacramentum miniſtrare.*
II. *Vtrum Abbas poſſit committere Diacono, ut Euchariſtia Sacramentum adminiſtret.*
III. *Vtrum aliis quàm ſuis Monachis poſſit Abbas Euchariſtia Sacramentum adminiſtrare.*
IV. *Vtrum Abbas poſſit concedere licentiam externis Sacerdotibus, ut in ſua Eccleſia fidelibus Euchariſtia Sacramentum miniſtrent.*
V. *Vtrum, & quando obligetur Abbas ad Sacroſanctum Miſſa Sacrificium peragendum.*
VI. *Vtrum Abbas poſſit in quocumque loco, & in Altari portatili Miſſam celebrare.*
VII. *Vtrum Abbas poſſit noctu, & ante Matutinum, & poſt meridiem Miſſam celebrare, vel celebrari facere.*
VIII. *Vtrum Abbas poſſit præcipere ſuo Monacho, ut ad intentionem ſuam Miſſa ſacrificium applicet.*
IX. *Quod ſtipendium poſſint Abbates juſtè pro Miſſis in ſuis Eccleſiis celebrandis recipere.*
X. *Vtrum Abbates Generales poſſint Miſſas Capellarum, & Anniverſariorum ad minorem numerum reducere.*

QUÆSITUM I.

Vtrùm ad Abbatem ſpectet ſuis Monachis Euchariſtia Sacramentum miniſtrare.

SUMMARIUM.

1 *Euchariſtia ad Sacramentum licitè miniſtrandum, præter poteſtatem Ordinis, requiritur etiam poteſtas juriſdictionis.*
2 *Euchariſtia Sacramentum miniſtrare ſuis Monachis primò, & principaliter ſpectat ad Abbatem.*

CErtum eſt, quòd ad Euchariſtiæ Sacramentum licitè miniſtrandum, præter Ordinis poteſtatem, 1

poteſtas etiam juriſdictionis requiritur: ideò cuilibet Sacerdoti non eſt liberum, tale Sacramentum adminiſtrare, & aliis conferre, ſed ſolùm habenti juriſdictionem in eos, quibus miniſtrat. Cùm autem Abbates ſint Ordinarii Paſtores animarum ſuorum ſubditorum, & in eos tranſlata ſit cura, quam Epiſcopi, vel Parochi circa ſuos ſubditos ſeculares habent: nemo dubitat, quin ad eos ſpectet primò, & principaliter Eu-
2 chariſtiæ Sacramentum ſuis ſubditis adminiſtrare. Deníque certum eſt, quòd cùm hanc juriſdictionem habeant virtute ſui officii, quod eſt habere illam tanquam ordinariam, poterunt eam aliis demandare ex illo generali principio; quod quicunque habet poteſtatem ordinariam, poteſt illam aliis delegare: quæ omnia ex ſe clara ſunt, nec indigent majori explicatione, ideo in Congregationibus Monachorum, ſolent Abbates hanc juriſdictionem Prioribus clauſtralibus, vel Decanis committere, poſſent etiam illam demandare aliis Sacerdotibus ſui Monaſterii, quibus, ſine tali commiſſione, licitum non eſſet id facere: ut paret ex rationibus ſupradictis.

QUÆSITUM II.

Vtrùm Abbas poſſit committere Diacono, ut Euchariſtiæ Sacramentum adminiſtret.

SUMMARIUM.

1 *Euchariſtiæ Sacramenti miniſter regulariter debet eſſe Sacerdos.*

2 *Diaconus in caſu neceſſitatis, abſente Parocho, vel eo præſente, de ejus licentia, poteſt Euchariſtiæ Sacramentum miniſtrare.*

3 *Diacono ſine cauſa legitima Euchariſtiæ Sacramenti diſpenſatio an committi poſſit.*

4 *Euchariſtiæ Sacramentum aliquando à Laicis miniſtratum fuit in caſu extremæ neceſſitatis.*

5 *Abbas, vel etiam ſimplex Sacerdos poteſt committere Clerico non Diacono, vel etiam Laico, ut Sacramentum Euchariſtiæ in extrema neceſſitate adminiſtret.*

1 Licet regulariter miniſter Sacramenti Euchariſtiæ debeat eſſe Sacerdos, ut habetur *in cap. pervenit, & cap. Presbyter, de conſecr. diſt.* 2. & conſtat ex illo D. Pauli 1. *ad Corinth.* 2. *Sic nos* (id eſt, Sacerdotes) *exiſtimet homo, ut miniſtros Chriſti, & diſpenſatores, &c.* & ex illo Lucæ *cap.* 22. ubi Dominus Sacerdotibus di-
2 xit, *Hoc facite in meam commemorationem.* Nihilominus poteſt Diaconus tempore neceſſitatis, ut in mortis articulo, de licentia Parochi, ſi adſit, & eo abſente, abſque licentia, illud miniſtrare, ut habetur ex Conciliis Generalibus Nicæno, Arelaten. & Carthaginen. IV. quæ referuntur 94. *diſt. cap. Diaconus, & cap. præſente*, & ita expreſsè tenet D. Thom. 3. *par. q.* 82. *art.* 3. *& in* 4. *diſt.* 13. *q.* 2. *art.* 31. Roder. *quæſt. Regul. tom.* 1. *q.* 56. *art.* 8. Molſ. *tract.* 2. *cap.* 9. Suar. *tom.* 3. *diſp.* 72. *ſect.* 1. Enriq. *de Euchariſt. cap.* 54. *& de ordine, cap.* 13. Vaſq. *in* 3. *par. diſp.* 219. *num.* 11. Gratian. *diſcept. forenſ. c.* 412. Bonac. *de Sacram. diſp.* 4. *q.* 5. *punct.* 2. Mirand. *in man. Prælat. tom.* 1. *q.* 42. *art. ult.* Ratio eſt, quia non repugnat, ut Diaconus tale Sacramentum miniſtret, nam in Sacramento Euchariſtiæ uſus diſtinguitur à Sacramento ipſo, adeo ut conficere, & conferre Sacramentum ſint diſtincta, & poſſint ſeparari. Quapropter non eſt neceſſe, ut qui non habet poteſtatem illud conficiendi, jure divino excludatur ab ejus diſpenſatione unde Eccleſia, cui Chriſtus, quæ ad diſpenſationem Sacramentorum pertinet, ſalva eorum ſubſtantia, commiſit, juxta Concilium Trident. *ſeſſ.* 21. *cap.* 2. eandem diſpenſationem, ex cauſa rationabili, non Sacerdoti committere poteſt. Quapropter ſpectato jure divino Sacerdos poteſt hoc Sacramentum per alium adminiſtrare, & hoc apertè conſtat ex uſu Eccleſiæ, cùm olim Diaconi ſæpè ſæpiùs Calicem populo diſtribuerint, ut expreſsè colligitur *ex vita S. Laurentii*, in qua ipſe Diaconus fatetur ſibi dominici Calicis diſpenſationem commiſſam fuiſſe à B. Sixto PP. & Martyre, & de Sacramento ipſo ſub ſpecie panis, & vini, affirmat D. Juſtinus Martyr *in apolog.* 2. *pro Chriſtianis*, ſub his verbis: *Poſteaquam & is, qui præeſt, gratias egit, & populus omnis benedixit, ii, qui apud nos Diaconi dicuntur, dant unicuique eorum, qui adſunt, percipiendum panem, vinum, & aquam, quæ cum gratiarum actione conſecrata ſunt, & ad eos, qui abſunt, perferunt, atque cibus hic apud nos Euchariſtia nominatur.* Et Concil. Carthagin. citatum, *can.* 38. expreſsè jubet, ut Diaconus præſente Presbytero Euchariſtiam Corporis Chriſti populo, ſi neceſſitas cogat, juſſus eroget.

Neque ſatisfacit Soto *in* 4. *diſtinct.* 13. *quæſt.* 1. *art.* 3. aſſerendo, hanc adminiſtrationem competere Diacono ex diſpenſatione: nam in jure divino Eccleſia diſpenſare non poteſt, ut tenent communiter DD. & nos *quæſit. præced.* diximus.

Verum jam ex uſu & conſuetudine ipſius Eccleſiæ 3
factum eſt, ut Diaconi nullo modo poſſint hoc efficere: niſi ex graviſſima cauſa, & neceſſitate, ut in mortis articulo, ut latè Suar. *d. ſect.* 1. *verſ. dico tertio*, Regin. *in prax. for. pœnit. lib.* 29. *num.* 89. unde non eſt verum id, quod ait Sylveſt. *verb. Diaconus, num.* 3. videlicet Diaconum poſſe oblationes offerre ex præcepto Epiſcopi, vel Presbyteri, etiamſi nulla adſit cauſa: quia jura id concedentia expreſsè requirunt rationabilem cauſam; ergò ſi nulla adſit cauſa, iniquum, & contra jus eſſet hujuſmodi præceptum, vel facultas conceſſa: & neque obligaret, nec exequi poſſet, quando certò conſtaret nullam adeſſe cauſam legitimam, & rationabilem, ut ajunt Doctores citati. Ex quo patet non poſſe etiam Abbatem Monacho Diacono idem committere, nulla exiſtente neceſſitate.

Diximus, non poſſe committi diſpenſationem hanc Diacono, niſi *gravi urgente neceſſitate*, quia reverentia tanti Sacramenti exigit, ut extra neceſſitatem non niſi per perſonas publicas adminiſtretur, & quæ publica auctoritate ad hoc ſint conſtitutæ, atque adeò per Sacerdotem, quantùm commodè fieri poteſt, & ob hanc cauſam *in cap. pervenit, de conſecrat. diſt.* 2. dicitur; *Horrendum, ac deteſtabile eſſe facinus illorum Sacerdotum, qui Sacramentum per Laicos, aut etiam fœminas ſine ulla neceſſitate mittebant ad ægrotos, quia hoc in illis circumſtantiis contra totius Eccleſiæ conſuetudinem non poterat ſine gravi tanti Sacramenti contemptu fieri.*

Ex quibus oritur adhuc difficultas, utrùm Abbas, vel alius Sacerdos, urgente neceſſitate, poſſit hoc mun* committere Clerico non Diacono; aut etiam Laico.

Sotus *in* 4. *diſt.* 3. *q.* 1. *art.* 3. Sylveſt. *verb. Euchariſtia*, 3. *num.* 4. Enriq. *lib.* 8. *de Sacr. cap.* 54. *num.* 5. abſolutè negant; quia non licet Laico, aut Clerico Diacono inferiori tangere hoc Sacramentum. Quæ tamen ratio non urget, quia nec etiam Diacono licet tangere prædictum Sacramentum, & ita prohibitio poſſet ſatis intelligi extra caſum neceſſitatis, aliàs non liceret Laïco levare Sacramentum lapſum in terra, ſi
nullus alius adeſſet, qui id facere poſſet; tum quia Re- 4
gina Scotiæ, quæ in Anglia martyrium ſubitura, Sacramentum Euchariſtiæ, quod ſecum habebat, propriis manibus ſumpſit, à multis laudatur, ut refert Coninchus *q.* 8. *art.* 3. 27. Et quòd Laicus inſtante neceſſitate ex ſe ſumere poſſit Euchariſtiam, dummodo non adſit Miniſter idoneus, affirmant Filliucius *tom.* 1. *tract.* 4 *cap.* 9. *num.* 285. Suarez *in* 3. *par. tom.* 3. *diſp.* 72. *ſect.* 3. Layman. *in Theolog. moral. lib.* 5. *tract. c.* 7. *num.* 8. ubi ait: ſi aliquis ſeu Clericus, ſeu Laicus in mortis articulo conſtitutus, Miniſtrum idoneum non habeat, à quo Euchariſtiam ſumat, nihil obſtare videtur, quo minus communicare poſſit; idipſum affirmat Diana *in ſuis reſol. moral. tract.* 4.

de

de Satr. reſol. 47. dicens, quòd nec naturali, nec divino Chriſti præcepto hoc repugnat, neque ullus canon Eccleſiaſticus reperitur, qui id prohibeat; & *cap. pervenit, ex.* loquitur extra caſum neceſſitatis. Neque item conſuetudo Eccleſiæ in contrarium obſtat, nam id poteſt fieri longiſſimo tempore, licet hoc factum nunquam fuerit, ſaltem, ut aliis innoteſceret, non quòd hoc facere illicitum ſit, ſed quia caſus ex ſeipſo rariſſimus eſt; ita Diana *loco citato.*

5 Quare aliis placet, in gravi neceſſitate poſſe Abbatem, vel ſimplicem Sacerdotem committere Clerico non Diacono, vel etiam Laico, ut Sacramentum Euchariſtiæ aliis adminiſtret. Ratio eſt, quia, ut diximus, neque jure naturæ, aut divino hoc prohibitum eſt.

In hac tamen re nihil certi ſtatuo, & ex una parte videtur durum, in caſu neceſſitatis eſſe aliquem Communione deſtituendum; ex alia verò plurimorum Doctorum auctoritas id negans, & irreverentia, quæ Sacramento irrogari videtur, maximè cùm non ſit Sacramentum ſimpliciter neceſſarium ad ſalutem.

QUÆSITUM III.

Vtrùm aliis, quàm ſuis Monachis poſſit Abbas Euchariſtiæ Sacramentum adminiſtrare.

SUMMARIUM.

1 *Euchariſtiæ Sacramentum miniſtrare ad proprios Paſtores ſpectat, nec poteſt ſine peccato ab aliquo propria auctoritate uſurpari.*

2 *Religioſi poſſunt abſque Parochorum licentia, fideles communicare.*

3 *Paſchatis, ſive Reſurrectionis Domini diei appellatione qui veniat, oſtenditur.*

4 *Religioſi de licentia Parochi, poſſunt etiam tempore Paſchatis fideles communicare.*

5 *Utrùm hoc poſſint, deficiente Parocho, & urgente neceſſitate, oſtenditur, &* num. 9.

6 *Religioſi poſſunt virtute privilegiorum in die Paſchatis vagis, advenis, & peregrinis Euchariſtiæ Sacramentum adminiſtrare.*

7 *Euchariſtiæ Sacramentum alienis Religioſis abſque Prælatorum illorum licentia poſſunt alii Religioſi in die Paſchatis adminiſtrare.*

8 *Mercenariis ad breve tempus operas ſuas locantibus poſſunt Religioſi in die Paſchatis Euchariſtiæ Sacramentum adminiſtrare.*

10 *Regulares adminiſtrantes Sacramentum Euchariſtiæ in die Paſchatis, ex præſumpta Parochi licentia non incurrunt cenſuram.*

11 *Famulis & exiſtentibus in Monaſterio, an Sacramenta Euchariſtiæ, & Extremæ-unctionis poſſint per Regulares adminiſtrari in die Paſchatis, & in articulo mortis.*

1 EX dictis *in antecedenti quæſito* patet, quid in præſenti dicendum ſit de jure communi, ſecundùm quod nemo poteſt licitè Sacramentum Euchariſtiæ fidelibus miniſtrare, niſi ad hoc habeat juriſdictionem ordinariam, vel delegatam, ſive licentiam ab Ordinario Paſtore, quia hoc Sacramentum fidelibus miniſtrare, eſt unus ex præcipuis actibus illos paſcendi; & propterea per ſe ad proprios Paſtores ſpectat, nec poteſt ſine peccato ab aliquo propria auctoritate uſurpari; eſſet enim uſurpare juriſdictionem alterius in re gravi, & cum animarum periculo, & contra pacem, & debitam gubernationem, ut latè probat Suar. *tom. 3. in 3. par. D. Thom. diſp. 72. ſect. 2.* Cùm autem Abbates, & Regulares, ac cæteri Religioſi juriſdictionem ordinariam in fideles ſeculares non habeant, nec etiam poſſunt, de jure ordinario, ac per ſe loquendo, illis, abſque Paſtorum licentia, hoc Sacramentum miniſtrare, quod expreſsè conſtat ex diſpoſitione *Clement. Religioſi, de privileg.* ubi ſub cenſura prohibetur omnibus Religioſis, ſine ſpeciali Parochorum licentia, Euchariſtiæ Sacramentum miniſtrare, nullo ſuper hoc eis exemptionis, vel alio privilegio ſuffragante. Verùm non obſtat, quin ex ſpecialibus Sedis Apoſtolicæ privilegiis, poſt *dictam Clement.* potuerit hæc facultas Religioſis concedi; quia poſteriores Summi Pontifices derogare poſſunt Conſtitutionibus prædeceſſorum, ſicut de facto illam conceſſerunt; nam Nicolaus V. *conceſſit Generalibus, & Provincialibus Miniſtris,* 2
& omnibus Confeſſoribus Ordinis Minorum deputatis ad audiendas confeſſiones ſecularium, ut poſſint omnibus quarumcunque diœceſum, quorum confeſſiones audierint, Sacratiſſimi Corporis Dominici communionem dare omni tempore, præterquam in die Reſurrectionis Dominicæ; ita refertur in *Compendio, verb. communicare*, §. 4. idem conceſſit Sixtus IV. ut habetur in *eodem compendio. loco cit.* quæ privilegia locum habebant ſolùm in Confeſſariis legitimè deputatis ad audiendas ſecularium confeſſiones, ut poſſent omnes eos, quorum confeſſiones audierint, communicare. At Leo X. conceſſit, & declaravit, *quòd licèt audire confeſſiones ſecularium non poſſint, niſi ad id deputati; Euchariſtiæ tamen Sacramentum quilibet Religionis Sacerdos miniſtrare poſſit, omni tempore, præterquam in die feſto Reſurrectionis Dominicæ duntaxat, ſine Rectoris Parochialis, aut Diœceſani licentia*; ita habetur in *ſupp. fol. 58. conceſſ. 160.* & refertur *in Compend. d. verb. communicare*, § 9. Julius II. etiam poſtea idem conceſſit, ut habetur in *ſuppl. fol. 11. conc. 43. pro Ordine Minorum*, & refertur in *Compend. d. verb. communicare*, §. 13. Quæ privilegia extenduntur ad omnes alios Religioſos communicantes privilegia dictorum Ordinum. Per diem autem Paſchatis, ſive 3
Reſurrectionis, (quod tempus in dictis conceſſionibus excipitur) intelligenda eſt Communio Paſchalis, per quam ſatisfit Eccleſiæ præcepto, quo mandatur, ut ſemel in Paſchate Chriſti fideles Euchariſtiæ Sacramentum ſuſcipiant; quia, licet nomine Paſchatis accipiendus ſit numerus ille dierum quindecim à Dominica Palmarum, usque ad Dominicam in Albis incluſivè: quo tempore per ſtatutum Eugenii IV. ſatisfit præcepto, quod habetur in *c. omnis utriusque ſexus, de pœn. & remiſſ.* tamen omnis Communio, quia impletur præceptum illud Eccleſiaſticum communicandi in Paſchate, ſive fiat primo die, ſive quolibet alio ſequenti intra illos quindecim, dicitur Paſchalis, ſeu in Paſchate facta, & ea ſola in dictis privilegiis excipitur. Unde poſſent Religioſi admittere ad Communionem in ſuis Eccleſiis fideles, qui poſtquam in propriis Parochiis præceptum adimpleverint, vellent iterum intra illos quindecim dies communicare; ſicut idem facere poſſunt ipſo die Paſchatis, ſi antea præcepto ſatisfecerant, vel eſſent poſtea ſatisfacturi. Nec obſtat, quod in dictis privilegiis dicitur, ſcilicet, *præterquam in feſto Paſchæ Reſurrectionis Dominicæ*, vel *præterquam in die Reſurrectionis Domini*; non debet enim attendi materialis verborum ſonus, ſed ſenſus, & intentio Summi Pontificis, qui Communionem, qua præceptum impletur, appellat communionem in die Paſchæ, ſive Reſurrectionis; ita doctè more ſuo P. Suar. *tom. 3. in 3. part. D. Thom. diſp. 72. ſect. 2. & tom. 4. de Relig. tract. 10. lib. 9. c. 3. num.* 71 quem ſequuntur Roderic. *quæſt. Reg. tom. 1. q. 56. art. 3.* Mirand. *tom. 1. man. Prælat. q. 42. art. 2. concl. 2.* Joan. de la Cruz *de ſtatu Relig. lib. 3. cap. 5. dub. 4. concl. 2.* contra Navar. *in man. cap. 21. num. 52.* Azor. *inſtit. moral. par. 1. lib. 7. cap. 41. q. 7.* & alios. Si autem Parochus li- 4
beram tribuat facultatem ſuis ſubditis, ut prædicto tempore Paſchatis ubicunque voluerint Euchariſtiæ Sacramentum recipiant, poſſunt de manibus Abbatis, vel alterius Religioſi illud ſuſcipere, non obſtante *d. Clement. 1. de privil.* quia in ea Religioſi prohibentur, ſine ſpeciali Parochi licentia; ergo, illa accedente, nulla erit talis prohibitio. Similiter deficiente Parocho,

& urgente neceſſitate, poſſunt fideles accipere Euchariſtiam à ſimplici Sacerdote, ſive Religioſo, ſive ſeculari, ita Enriq. *lib. 8. de Euchar. cap. 55. §. 1. lit. A.* Suar. *d. ſect. 2. in fine*, Reginald. *in praxi for. pœn. lib. 29. num. 93.* contra Sylv. & Navar. Probatur, quia in articulo mortis, ſicut Eccleſia concedit ſimplici Sacerdoti poteſtatem Pœnitentiæ Sacramentum adminiſtrandi, ita & adminiſtrandi Euchariſtiam, juxta *c. quòd in eo, de pœnit. & remiſſ.* Confirmatur, nam pietas Matris Eccleſiæ exigit, ut ſuis filiis ſubveniat non tantum in neceſſitate extrema ſpirituali, ſed etiam in gravi, qualis eſt Euchariſtia in mortis articulo.

6 Licèt autem regulariter in Paſchate non poſſint Religioſi per prædicta eorum privilegia Euchariſtiæ Sacramentum miniſtrare, eo quia in dictis privilegiis illa dies excipitur, eis tamen integrum eſt, eorundem virtute miniſtrare vagis, advenis, & peregrinis, qui in eo oppido habitationis Parochiam non contraxerunt. Quia in dictis eorum privilegiis limitatio illa diei Paſchatis poſita fuit in Parochorum favorem, & ne eis injuria fieret, necnon omnes ea die ad propriam Parochiam accederent, ſed in hoc caſu nulla injuria Parochis infertur; quia vagi Parochiam præſcriptam non habent; & peregrini à propria diſtant, nec illa, in qua per modicum temporis ſpatium hoſpitantur, eſt propria: ergo limitatio illa diei Paſchatis non comprehendit hunc caſum, ſed horum reſpectu manebit privilegium generale, Euchariſtiam miniſtrandi. Atque hoc pluribus probat Sanch. *de matrim. lib. 3. diſput. 23. num. 17. per totam*, & Diana *infrà citandus*.

7 Poſſunt præterea Religioſi abſque metu incurrendi excommunicationem latam in *Clem. 1. de privil.* Euchariſtiæ Sacramentum alieno Religioſo, abſque licentia Prælati illius miniſtrare; quia prohibitio illius *Clement.* eſt in Parochi favorem. Ad miniſtrando Euchariſtiæ Sacramentum Religioſo nulla injuria Parocho fit, cùm non ſit ejus ſubditus, nec Prælatus Religionis, cui ille ſubditur, venit Parochi appellatione. Atque ita tenent Roſella *verb. abſolut. 1. num. 36.* Angel. *verb. excommun. 5. caſu 12. num. 4.* Cajet. *in ſumma, verb. excommunic. cap. 64.* Navar. *in manual. cap. 26. num. 102.* Roderiq. *quæſt. Regularium tom. 1. qu. 56. art. 6.* Henriq. *in ſumm. lib. 3. de Euchariſt. cap. 55. a. 1. in comment. lit. B.* Suarez *tom. 4. in 3. part. diſp. 72. ſect. 2.* & alii, quos refert & ſequitur Sanch.

8 *d. num. 17. verſ. tertiò quia*, qui benè *num. ſeq.* addit: idem dicendum eſſe quoad mercenarios ad breve tempus operas ſuas locantes, ut ad fodiendum, &c. & vel non habeant Parochiam, vel ſi in ſua patria habeant, diſtant ab ea, quia eadem eſt ratio de his, & de aliis advenis, nec dicitur aliquis habitare, ubi modico tempore habitat. Ita etiam Henriq. *lib. 6. de pœnit. cap. 8. num. 5. in comment. lit. K.* ubi dicit, hanc ſententiam eſſe probabilem, prout illam refert Sanch. *ubi proximè*, & Diana noviſſimè *in ſuis reſol. tract. 2. de dub. reg. reſol. 12* addit, quòd in tali caſu Regulares miniſtrant Euchariſtiam ex tacita licentia Parochi, nam cùm ipſe illis in alias regiones proficiſcentibus talem licentiam non reſtrinxerint, videtur illam virtualiter conceſſiſſe, videlicet ut poſſint Euchariſtiam ſumere in die Paſchatis, ubicumque voluerint.

9 Similiter præſupponitur tacita Parochi licentia, quando in caſibus neceſſitatis abeſt ipſe Parochus; tunc enim Religioſi poſſunt Sacramentum Euchariſtiæ miniſtrare fidelibus tanquam viaticum; ita Suar. *tom. 3. in 3. p. S. Thom. tom. 3. diſp. 72. ſect. 2.* Roder. *tom. 1. qq. regul. q. 56. art. 5.* & noviſſimè Joan. Baptiſta de Lezana in *ſumm. qq. regul. cap. 21. num 8.*

10 Similiter Regulares, qui cum licentia præſumpta & moraliter certa Parochi alieni miniſtrant Euchariſtiam in articulo mortis, & in die Paſchatis, ſcientes certò moraliter, quòd Parochus amicus id velit, non incurrunt cenſuram, neque peccant, quia certitudinem moralem talem habentes, de licentia Parochi hoc facere cenſentur, ita Suar. *loco cit.* & Portellus *de dub. regul. verbo Sacrament. adminiſtratio, num. 6.*

11 Notandum etiam hîc obiter eſt cum Portello *loco cit. num. 9.* quòd ſervis, & domeſticis intra conventum degentibus in morte, & in die Paſchatis poſſunt Abbates, & alii Superiores per ſe, vel ſubditos ſuos Regulares Extremam-unctionem, Euchariſtiam, & Confeſſionem adminiſtrare; & idem dicendum eſt de famulo conjugato, qui nocte dormit extra conventum, huic enim poterunt eadem Sacramenta miniſtrari, eſt enim commenſalis continuus, atque huic, ſi intra conventum ſit, in mortis articulo, cùm ſemper ferè vixerit intra conventum, & de ſtipendio illius, puto dandam eſſe à Fratribus extremam Unctionem; ſecus autem ſi ſit extra conventum. Ita Portellus, qui citat privilegia Pontificum, quæ an hodie ſint revocata per Bullam Urbani VIII. vide Leonem *de offic. confeſſ. tom. 2. recollect. 10. num. 50.*

QUÆSITUM IV.

Vtrum Abbas poſſit concedere licentiam externis Sacerdotibus, ut in ſua Eccleſia fidelibus Euchariſtiæ Sacramentum miniſtrent.

SUMMARIUM.

1 *Euchariſtiam ut fidelibus miniſtrent in eorum Eccleſiis Abbates poſſunt indulgere externis Sacerdotibus.*

SUppoſito ex *antecedenti quæſito*, quòd Abbas, cæteri Monachi, & Religioſi poſſint ſeculares, præterquam tempore Paſchatis, communicare; ut per ſupradicta privilegia patuit; videndum reſtat, utrùm poſſint ſecularibus Sacerdotibus in ſuis Eccleſiis celebrantibus hanc licentiam impartiri. Pro cujus ſolutione afferam privilegium Julii II. ubi *conceſſis Fratribus Ordinis Minorum, ut in Eccleſiis ſuis, quoties opus fuerit, poſſint miniſtrare, & miniſtrari facere Sacramentum Euchariſtiæ curialibus, mercatoribus, peregrinis, & tranſeuntibus, ac aliis quibuscumque perſonis*; ita refertur *in Compend. privileg. Mendic. verbo communicare, §. 13.* ubi per ea verba, *miniſtrare, aut miniſtrari facere*, clarè colligitur, quòd poſſunt id etiam committere aliis Sacerdotibus ſecularibus in ſuis Eccleſiis miniſtrantibus, ita tenent Medin. *in inſtruct. confeſſ. lib. 1. cap. 11. §. 13.* Enriq. *tom. 2. de Euchar. lib. 7. cap. 55. num. 1. lit. C.* & Cordub. *in addit. ad prædictum compend. d. verbo communicare*, Mirand. *in man. Prælat. tom. 1. q. 42. art. 4. concl. antea*, Joan. de la Cruz *de ſtat. Relig. lib. 2. cap. 5. dub. 3. concl. 3.* 1

QUÆSITUM V.

Vtrum, & quando obligetur Abbas ad Sacroſanctum Miſſæ ſacrificium peragendum.

SUMMARIUM.

1 *Sacerdos ſimplex quoties in anno celebrare teneatur, oſtenditur.*

2 *Parochi quoties in anno celebrare teneantur, oſtenditur.*

3 *Religioſi quoties in anno teneantur celebrare.*

4 *Abbates ſeculares curam animarum non habentes quando celebrare teneantur.*

5 *Abbates Regulares an quotidie ſacrum facere debeant.*

AD clariorem hujus quæſiti explicationem ſupponendum eſt, quòd ſimplex Sacerdos mortaliter peccat, omninò, id eſt, per totam vitam à celebratione Miſſæ abſtinendo: etiamſi nulla ei Parochialis Eccleſia, aut alterius obligationis cura incumbat; ut docet D. Thom. 3. *part. q. 82. art. 10.* Sylv. *verbo Miſſa, 1. q. 7.* Navar. *in man. cap. 25. num. 88. in fine*, & alii communiter. Unde tenentur celebrare ſaltem ter, aut quater in anno, quando cæteri fideles communicare conſueverunt, ut ajunt Doct. cit. 1

Secundò

2 Secun lò ſupponendum eſt, Parochos, qui curam animarum habent, tam crebrò celebrare debere, ut muneri ſuo ſatisfaciant; cùm enim teneantur populo Sacramenta miniſtrare, debent ſaltem diebus feſtivis, ceſſante legitimo impedimento, Sacramentum conficere: niſi per alium populo ſatisfaciant; arg. text. *in cap. 1. de celebrat. Miſſ.* Sot. *in 4. diſt. 13. q. 2. art. 3.*

3 Tertiò Religioſi, nullam animarum curam habentes, ſeclusis Religionum Conſtitutionibus, ac Superiorum præceptis, & ordinationibus, obligantur eo modo, quo Sacerdotes ſeculares, & ſicut Sacerdotes ſeculares tenentur celebrare ſaltem ſemel in anno, quando cæteri fideles communicare conſueverunt; ita Regulares tenentur ſub mortali ſingulis menſibus celebrare, juxta text. *in Clem. ne in agro, §. ſanè, de ſtat. Monach.*

4 Ex his igitur dico primò, quòd Abbates, & Prælati ſeculares inferiores, quibus animarum cura commiſſa non eſt, tenentur, ſi ſunt Sacerdotes, ter, aut quater in anno ſaltem celebrare; ſicut de ſimplicibus Sacerdotibus diximus in primo fundamento. Si verò animarum cura eis commiſſa eſt, tenentur eo modo, quo ſu-
5 prà diximus adſtrictos eſſe Parochos. Si autem erit ſermo de Abbate, prout Prælati perſonam gerit, dico præcepto divino teneri ſacrificium offerre pro ovibus ſuis, quia, ut ait S. Paulus *ad Hebr. 3. Omnis Pontifex ex hominibus aſſumptus pro hominibus conſtituitur, ut offerat dona, & ſacrificia pro peccatis.* Ex quo ſequitur, cùm præcepta affirmativa obligent, data opportunitate ex S. Thom. 2. 2. *q 33. art. 2.* teneri Abbatem celebrare pro ovibus ſuis, juxta opportunitatem; quibus autem diebus, & an quotidie teneantur celebrare, nullam invenio determinationem; hoc unum ſcio, quòd Abbas tenetur de leviſſima culpa, & tenetur adhibere exactiſſimam diligentiam, tanquam quilibet diligentiſſimus paterfamilias, ut ſui ſubditi tanto Sacramento, & ſacrificio ſæpè adjuventur, & recreentur; imò debet præcavere, ne aliis ſuſpicionem malæ vitæ præbeat, quod equidem ſequeretur, ſi raro celebraret. Qua in re multis in Abbate aggravantibus conditionibus, Sacerdotali, Parochiali, & Paſtorali ipſius animæ, & ſubditorum ſaluti conſentaneum eſſe affirmarem, illum, & præcipuè Regularem, qui Prælati perſonam in Monaſterio gerit, debere, vel quotidie, vel ſaltem ſæpiſſimè ſacrificio huic præſtantiſſimo vacare.

QUÆSITUM VI.

Vtrùm Abbas poſſit in quocunque loco, & in Altari portatili Miſſam celebrare.

SUMMARIUM.

1 *Altare eſt neceſſarium ad Miſſæ celebrationem.*
2 *Altare debet eſſe conſecratum.*
3 *Abbates poſſintne in Altari portatili Miſſam celebrare, oſtenditur,* & num. ſeq.
4 *Presbyteri Societatis Jeſu poſſunt ex indulto Gregorii XIII. Miſſas in Altari portatili celebrare, ſicut & alii Regulares etiam in domibus ſecularium non contradicente Epiſcopo, ut* num. 5. 6. 7. *Quæ privilegia per Concilium Trident. non fuerunt revocata, ut* num. 8.
9 *Miſſæ poſſunt celebrari in infirmariis, & aliis locis ex privilegio.*

1 Quod ad Miſſæ celebrationem Altare ſit neceſſarium, oſtendit multorum Patrum doctrina. Suar. *tom. 3. diſput. 81. ſect. 5.* & hoc Altare duplex eſſe poteſt, unum, quod dicitur fixum, eo quòd à loco in locum non movetur. Alterum, quod appellatur portatile, eo quòd de loco ad locum transferri poteſt, ut habetur *in cap. fin. de privileg. in 6.* Utrumque autem conſe-
2 cratum eſſe debet, ut habetur in *c. ſicut non alia, & cap. altaria, & cap. Miſſarum ſolemnia, de conſecrat. diſt. 1.* Nam peccatum mortale eſſet, Miſſam in Altari non conſecrato celebrare; ut communem eſſe teſtatur Suar. *loco cit. col. 5.* His ſic ſtantibus, difficultas erit videre, utrum Abbas, & cæteri Prælati Religionum, omneſq; in univerſum Regulares poſſint in Altari portatili Miſſam celebrare? Dubium verò inde oritur, quia Fratri- 3
bus Minoribus, & Prædicatoribus nonnulla privilegia à diverſis Summis Pontificibus conceſſa fuerunt, ut poſſint in Altari portatili ſacrificium Miſſæ peragere, quæ legi poterunt in *Compen. privil. Mendican. verbo Altare* per plures §§. & *in Comp. Societatis tit. Oratoria, & cap. 8. in his de privil.* His autem non obſtantibus dicendum eſt, nec eos, nec alios Regulares eorum privilegia communicantes, ſive alia propria, quæ ſint eis ante Concil. Trid. conceſſa, obtinentes, poſſe ſuper viaticum Altare celebrare; hoc enim fuiſſe expreſsè prohibitum per idem Conc. *ſeſſ. 22. in decreto de obſervand. & evitand. in celebrat. Miſſ.* dum præcipit Epiſcopis; *ne permittant in privatis domibus, atque omninò extra Eccleſiam, aut Oratoria, ad divinum cultum dedicata ab ipſis Ordinariis, ſacroſanctum Miſſæ ſacrificium à ſecularibus, aut Regularibus quibuscunque peragi,* & in fine dicti decreti ſequens apponitur clauſula: *Non obſtantibus privilegiis, exemptionibus, appellationibus, atque conſuetudinibus quibuscumque:* per quam videntur revocata omnia privilegia, quæ ante prædictum Concilium conceſſa fuiſſent, quibus non licebit amplius Religioſis uti: niſi ſint revocata. Ita ajunt Navar. *in man. cap. 25, num. 82.* Suar. *d. ſect. 3. in fine,* & alii. Quod ſi denuò aliud privilegium ſuper hoc eis concederetur, conſiderandum eſt, utrum ſit directum ad perſonas tantùm, an verò ad loca Religioſorum, nam primo modo non extenditur ad alias perſonas; ſecundo modo extenditur.

Excipiendus tamen eſt caſus neceſſitatis; licet enim 4
itinerantibus, ſi Eccleſia defuerit, ſub dio, ſive in tentorio (ſi tabula Altaris conſecrata, ac reliqua ſacra inſtrumenta ad illud miniſterium ſpectantia adfuerint) Miſſæ Sacrificium offerre, per *cap. concedimus, de conſecrat. diſt. 1.* D. Thom. *3. part. q. 83. art. ad 1.* Quo caſu licèt, cùm neceſſitas prævidetur, non ſit omittenda petitio licentiæ ab Epiſcopo, cùm commodè fieri poterit; tamen cùm non poteſt, neceſſitas excuſabit. Videatur idem Suar. *d. ſect. 3. §. Tertia exceptio;* ubi alios citat, & ad prædictorum pleniorem cognitionem Gregorius III. conceſſit Societati JESU, quod non obſtante Concilio Tridentino, *loco ſuprà citato,* poſſint Presbyteri dictæ Societatis in Miſſionibus, quæ à Superioribus fiunt, aliàs ſervata forma conceſſionis Pauli III. videlicet, cum debita reverentia, & honore ſacrificium Miſſæ cum Altari viatico celebrare ubique gentium, etiam in Caſtris militum, modò loca, etſi communia, & prophana, tamen tuta, & honeſta ſint, & Præpoſitus Generalis, aut per eum Provinciales Præpoſiti, eo tunc utendum fore judicaverint, poteruntque ibi ipſi Presbyteri ſanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum miniſtrare fidelibus ad illud ſumendum debitè præparatis. Quod privilegium referunt Roderiq. *tom. 1. quaſt. regul. q. 43. art. 4.* Henriq. *lib. 9. de ſacrif. Miſſæ, cap. 27. art. 2. in comment. lit. S.* Et Laurentius Portellus *in dub. regul. verb. Altare, num. 1.* aſſerit, non contradicente ſimiliter Epiſcopo, poſſe Regulares celebrare in domibus ſecularium in Altari portatili, ſervata debita diligentia extra cameras, ubi dormiunt, & poſſe Fratres itinerantes, in caſtris, in plateis idipſum facere, & pro ſententia citat Joannem de la Cruz, Roderiq. & Ledeſmam.

Et licet aliqui putent prædictum privilegium non communicari aliis, quia conceditur locis, & non perſonis, falluntur tamen, quia hoc privilegium locale non eſt, ſed perſonale, & Roderiq. *loc. cit.* affirmat illud communicari Confeſſariis Ordinum Mendicantium; idem affirmant Henriq. *lib. 2. de indulgent. cap. 28. num. 2.* Miranda, *tom. 1. man. quaſt. 45. art. 8.*

Imò

Imò Suarez *tom. 4 in 3. par. diſp. 28. ſect. 7. num.* 13. non affirmat (ut putant aliqui) non communicari aliis Regularibus communicationem privilegiorum habentibus, ſed tantùm dicit, quòd alii Sacerdotes ſociantes Presbyteros Societatis JESU non poſſunt in dicto Altari viatico celebrare, qui quidem Sacerdotes ſeculares ſunt, & non Regulares; fruuntur ergò Regulares, qui communicant cum prædicta Societate, ut affirmat Roderiq. *loc. cit. queſt.* 55. *art.* 12.

Idem Gregorius XIII. conceſſit prædictæ Societati JESU, ut in ſuis domibus in privato Oratorio à Provinciali approbato, poſſint dici Miſſæ, ſine alia Epiſcopi approbatione non obſtante Concilio Tridentino: quod privilegium relatum eſt à Naldo, *in ſumma, verb. Miſſa, num.* 32. & Reginald. *in praxi lib.* 29. *num.* 118. Quod participatur ſimiliter ab omnibus Regularibus communicationem cum prædicta Societate habentibus, ut affirmant Naldus, & Reginaldus, *loc. cit.*

5 Similiter privilegium Nicolai Francii legati de Latere Sixti IV. conceſſum Ordini S. Benedicti Valliſoleti, ut in ſuis Monaſteriis, tam in infirmariis, quàm in aliis quibuscunque locis honeſtis intra ſepta poſſint habere Altaria portatilia, ut refert Roderiq. *in ſuo bullario, conſt.* 44. *Sixti IV.* Participatur ab aliis Regularibus habentibus cum prædictis Monachis S. Benedicti communicationem privilegiorum.

6 Et privilegium Alexandri VI. conceſſum Ciſtercienſibus, ut poſſint in ſuis grangiis Eccleſias, Capellas, & Oratoria, in quibus Officia divina celebrari poſſint, inſtituere ſine loci Ordinarii, vel Diœceſani, vel alterius cujuscunque licentia, in quibus vaſſallorum ſuorum colonorum, ibi commorantium, confeſſiones poſſint audire, Euchariſtiamque, & alia Sacramenta ſine Parochiæ præjudicio poſſint exercere, poteſt cuiquam tale privilegium participari à Regularibus communicationem cum illis habentibus. Ita affirmat Laurentius de Peirinis *tom. 1. privileg. ſui Ordinis in conſtitutione Pyni, ſub num.* 30. ubi refert aliud privilegium ſimile conceſſum Monaſterio Beatæ Mariæ de Guadalupe, extenſum poſtea ad omnia Monaſteria ejusdem Ordinis per Pium IV. & Pium V. & conſequenter ad omnes Mendicantes, communicationem cum illis haben. quod ſic ſe habet:

Antonius Cardinalis, & Pœnitentiarius Pauli III. Pontificis ejusdem anno 1. 13. Kalend. Februarii, de
7 ejusdem Pontificis ſpeciali mandato, vivæ vocis oraculo ſuper hoc ei facto, auctoritate Pontificis indulſit, & conceſſit, quòd omnes Fratres Presbyteri Monaſterii B. Mariæ de Guadalupe, tam infra, quàm extra illud in Capellis, Oratoriis, grangiis, & locis aliis ejusdem Monaſterii (non contradicente Priore, aut in ejus abſentia, aut Sede vacante, Vicario) poſſint adminiſtrare Sacramentum Euchariſtiæ, etiam in die Paſchatis ſubditis ejusdem Monaſterii, vel ab eo dependentibus, & aliis illò confluentibus utriusque ſexus, Diœceſanorum locorum, Curatorum, aut Rectorum ad hoc licentia minimè requiſita, & ſic præcepto Eccleſiæ ſatisfaciant; non obſtantibus contrariis quibuscunque.

8 Quæ privilegia non fuiſſe per Concilium Tridentinum revocata, affirmant Roderiq. *loc. cit.* & Laurent. de Peirinis, *ſimiliter loc. cit. num.* 31. ubi ait, quòd Concilium, *ſeſſ.* 22. ſolùm vult tollere, ut in domibus privatis non erigantur Oratoria ſine licentia, & approbatione Ordinarii; non autem videtur tollere, quin in dictis grangiis, quæ domus privatæ non ſunt, dicta Oratoria fieri, & in illis cum Altari portatili celebrare; ſicut nec etiam tollit, quin poſſint dicta Oratoria intra Regularium Clauſtra in infirmariis fieri, & ibi celebrare, quia extra Eccleſiam omninò non ſunt, cùm nomine Eccleſiæ veniant etiam Clauſtra Regularium, ut habetur *ex cap. Abbati, §. Hac autem, diſt.* 54. & *cap. Alma mater, de ſentent. excommun. in* 6. de qua re nulla ampliùs poteſt oriri difficultas poſt prædictum privilegium Gregorii XIII. Societatis JEſu conceſſum.

Imò non ſolùm in grangiis, quæ ſunt in prædiis, poſſunt pro celebratione Miſſarum Oratoria conſtrui, ſed 9
etiam in illis quæ fiunt in Civitatibus, & deſerviunt pro infirmariis, illorum præcipuè Monaſteriorum, quæ valdè à civitatibus diſtant, & oppidis: quod etiam conceſſit Clemens VIII. Fratribus Franciſcanis, ut teſtatur Rodriq. *in ſuo Bullar. pag.* 545. ut ſcilicet Religioſi infirmi exiſtentibus in Infirmariis poſſint frui omnibus Indulgentiis, quibus fruerentur, ſi eſſent in Conventibus propriis, dummodò in Infirmariis ſint omnia requiſita, quæ pro celebratione neceſſaria ſunt.

Ad hæc omnia confirmanda ſubjiciam Conſtitutionem Urbani VIII. ſuper Miſſionibus Religioſorum ad Japoniam, & alias regiones Indiarum Orientalium, quæ tribuit facultatem Religioſis illuc tendentibus, absque alia ſpeciali licentia, omnia Sacramenta conferendi, quæ Epiſcopalem non requirunt Ordinem, cujus tenor talis eſt:

URBANUS PAPA III.

UNiverſis Chriſti fidelibus præſentes literas inſpecturis, ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem. Ex debito paſtoralis officii ſaluti animarum, & fidei Catholicæ propagationi proſpicientes ea, quæ providè à Romanis Pontif. prædeceſſoribus noſtris propterea ordinata fuerunt, ſi ſubinde experientia doceat, ea mutatione indigere, libenter immutamus, aliasq; diſponimus, prout ad fidei Catholicæ propagationem, & animarum ſalutem hujusmodi conſpicimus in Domino ſalubriter expedire. Aliàs ſiquidem fel. rec. Gregorius Papa XIII. prædeceſſor noſter certis tunc expreſſis cauſis adductus, per ſuas in ſimili forma Brevis literas ſub dat. die 28. Januarii, 1585. Pontificatus ſui anno 13. omnibus Patriarchis, & Epiſcopis, etiam provinciæ Chinæ, & Japonis, ſub interdicti Eccleſiaſtici, & ſuſpenſionis ab ingreſſu Eccleſiæ, & Pontificalium exercitio: aliis verò Sacerdotibus, Clericis, & Miniſtris Eccleſiaſticis, tam ſecularibus, quàm cujusvis Ordinis regularibus, cujuscunque ſtatus, gradus, ordinis, & conditionis exiſterent, ſub excommunicationis majoris pœnis ipſo facto incurrendis, interdixit, & inhibuit, ne ad earum regiones, & provincias Japonicas Evangelii prædicandi, vel doctrinam Chriſtianam docendi, aut Sacramenta adminiſtrandi, aliaque munia Eccleſiaſtica obeundi cauſa, ſine ſuæ, & Sedis Apoſtolicæ expreſſa licentia proficiſci auderent. Poſtmodum autem rec. mem. Clem. Papa VIII. ſimiliter prædeceſſor noſter, accepto quòd tam Chinæ, & Japonum, quàm aliæ illius vicinæ, & adjacentes inſulæ, regiones, & provinciæ, ac finitima regna Indiæ Orientalis ampliſſima, & populis refertiſſima erant, & pro tanta animarum multitudine ad fidem Catholicam traducenda, & ſpiritualibus alimentis ſovenda, plures operarii, ac miniſtri neceſſarii erant, qui ex ſola Religioſorum Societate JESU haberi poterant; omnibus, & ſingulis Mendicantium Ordinum Magiſtris, ſeu Prioribus generalibus tunc, & pro tempore exiſtentibus indulſit, ut cùm neceſſitas poſtulaſſet quoslibet Ordinis ſui ſpectatæ vitæ, & eruditionis religioſos, quos nimirum ad prædicta officia, & miniſteria idoneos, & utiles fore in Domino judicarent, per Luſitaniam duntaxat, & ſuſcepta inde navigatione, in Indias, & civitatem Goan, atque ad Superiores Ordinum in illis partibus exiſtentes transmittere, & tam ipſi ſic transmittendi, quàm alii ſupradictorum Ordinum Religioſi in eisdem Indiarum partibus exiſtentes, & ad hoc munus obeundum à ſuis Magiſtris, Miniſtris, vel Prioribus generalibus, ſeu aliis Superioribus electi, & approbati, tam ad Japonicas prædictas, quàm ad alias proximas, & adjacentes etiam Chinæ, & finitimorum regnorum, & terræ firmæ Indiæ Orientalis inſulas,

inſulas, regiones, & provincias accedere poſſent. Cæterùm omnibus, & ſingulis Religioſis cujuſcunque ſtatus, gradus, ordinis, & conditionis eſſent, ſub excommunicationis majoris, à qua non niſi à Romano Pontifice, præterquam in articulo mortis abſolvi poſſent, necnon privationis vocis tam activæ, quàm paſſivæ, ac dignitatum, adminiſtrationum, & officiorum quorumcunque, necnon inhabilitatis ad illa, & alia inpoſterùm obtinenda, ac exercenda pœnis ipſo facto abſque ulla declaratione incurrendis interdixit, & prohibuit, ne ex inſulis Philippinis nuncupatis, ſive qualibet alia Indiarum Occidentalium, vel quæ pro partibus Indiarum Occidentalium tunc habebantur parte ad illas pertinente, in Japonicas, & alias illis proximas, adjacentes, & finitimas inſulas, provincias, & regiones prædictas etiam quorumcunq; privilegiorum eis, vel ſuis Ordinibus à dicto Clemente, & Romanis Pontif. prædeceſſoribus ſuis ſub quibuscunq; tenoribus, & formis in genere, vel in ſpecie, etiam ſuper facultate prædicandi verbum Dei per univerſum mundum eatenus conceſſorum, ſeu inpoſterùm etiam concedendorum, approbandorum, & innovandorum, niſi in illis de prohibitione hujusmodi, & interdicto ſpecialis, ſpecifica, & expreſſa mentio, cum ſufficienti derogatione fieret, aut quovis alio prætextu, & quæſito colore proficiſci, & tranſire auderent, vel præſumerent, & ſi quis eatenus, vel in poſterum ſecùs facerent, poſtquam moniti eſſent, ſtatim ſub eisdem pœnis omni mora, & excuſatione ceſſante, ad dictas inſulas Philippinas, vel alias partes Indiarum Occidentalium reverti, & redire omninò tenerentur, & ad id per quoscumque Judices Eccleſiaſticos ſub eisdem, & aliis eorum arbitrio infligendis pœnis cogi, & compelli poſſent. Et ſubinde fel. rec. Paulus Papa V. ſimiliter prædeceſſor noſter accepto, experientia compertum eſſe, quòd prohibitio accedendi ad Indias, & civitatem Goan, aliàs quàm per Luſitaniam, nec qui ſperabatur, ex eo fructum protulerat, neq; Catholicæ fidei propagationis negotio utilis fuerit, & propterea ut tantum opus Dei, ſublato omni impedimento, liberè peragi poſſet, providere volens, omnibus, & ſingulis Mendicantium Ordinum Magiſtris, Miniſtris, ſeu Prioribus Generalibus, aut alio quocunq; nomine nuncupatis Ordinum capitibus tunc, & pro tempore exiſtentibus, ut cùm neceſſitas poſtularet, quoslibet Ordinis ſui ſpectatæ vitæ, & eruditionis religioſos, quos nimirum ad prædicta officia, & munia idoneos, & utiles fore in Domino judicaſſent, ad Superiores Ordinum in illis partibus exiſten. etiam per aliam viam, quàm per Luſitaniam in Japonicas, & alias illis proximas adjacentes, & finitimas inſulas, provincias, & regiones prædictas, ſervata in reliquis dictarum literarum Clementis prædeceſſoris forma in omnibus, & per omnia, & non aliter transmittere liberè, & licitè valerent, indulſit, & aliàs prout in Gregorii, & Clementis, ac Pauli V. prædeceſſoris prædictorum literis deſuper expeditis, quarum tenores præſentibus pro expreſſis haberi volumus, pleniùs continetur. Cùm autem experientia plurium annorum compertum fuerit, proviſiones in prædictis literis contentas non ſufficere, eaſque aliqua reformatione indigere, ut in prædictas inſulas, & regna feliciùs ac faciliùs Sacroſanctum Chriſti Domini Evangelium prædicari, & propagari poſſit, ac valeat. Nos pro officii noſtri debito poſt habitam cum Ven. Fratribus noſtris S. R. E. Cardinalibus negotio propagandæ Fidei per univerſum mundum præpoſitis maturam deliberationem, præfati Pauli prædeceſſoris noſtri literis inhærentes, omnibus, & ſingulis Religionum cujuſcumque Ordinis, aut Inſtituti etiam Societatis Jeſu Magiſtris, Miniſtris, ſeu Prioribus Generalibus, aut quocumque nomine nuncupentur Ordinum Capitibus nunc, & pro tempore exiſtentibus, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium concedimus, & indulgemus, ut cùm eis expedire viſum fuerit, quoslibet ſuarum Religionum, Ordinum, & Inſtituti Religioſos, quos ætate, vita, moribus, & ſciéntia idoneos eſſe ad Miſſiones judicaverint, ad prædictas inſulas, provincias, regiones, & regna Indiæ Orientalis, etiam per alias vias, quàm per Luſitaniam liberè, & licitè mittere poſſint, ac valeant, ſervata tamen in reliquis præfatarum literarum Clementis prædeceſſoris noſtri forma in omnibus, & per omnia, & non aliter. Necnon quoscumq; Eccleſiaſticos, & Religioſos cujuſcumque Ordinis, & Inſtituti tam non mendicantium, quàm mendicantium, etiam Societatis JESU, & ſæculares, religioſorum, ut præfertur, mitten. ad inſulas, provincias, regiones, & regna prædicta acceſſum hujusmodi impedientes excommunicationis latæ ſententiæ vinculo innodamus; Religioſos verò, ut ſuprà mittendos, ac etiam miſſos, & in prædictis locis nunc degentes plurimùm in Domino hortamur, ut in docendo populos, & præſertim de recenti ad fidem Chriſtianam converſos uniformes ſint, nec ob doctrinæ diverſitatem, præſertim in materiis moralibus Neophyti illi aliquod ſcandalum patiantur, & quia in hac re Generalium præfatorum curam, & vigilantiam plurimùm profuturam arbitramur, eisdem injungimus, ut prædictos ſuos Religioſos ad ſervandam prædictam conformitatem ſæpiùs adhortentur; ut autem id faciliùs ſuccedat, præfati Religioſi in inſtruendis populis prædictorum locorum Indiæ Orientalis Catechiſmum Romanum, & doctrinam Chriſtianam parvam, & magnam bo. me. Roberti S. R. E. Cardinalis Bellarmini nuncupati in linguas prædictorum populorum translatas, & impreſſas, ſi fieri poterit, omnino adhibeant. Quoniam autem, ſicut non ſine animi noſtri dolore intelleximus, in Japonia à pluribus annis contra Chriſtianos, & præſertim Religioſos, acerrima perſecutio fuit commota, eaque uſque ad præſens perdurat, & viget, omnibus, & ſingulis Chriſtianis, nunc in Japonia exiſtentibus, & pro tempore futuris, ut à quibusvis Sacerdotibus, ut ſuprà à Generalibus eorum illuc miſſis, ac mittendis, quorum copiam habere poterunt, Sacramenta (ordinem tamen Epiſcopalem non requirentia) etiam parochialia, durante præſenti rerum ſtatu, ſuſcipere liberè, & licitè valeant, concedimus pariter, & indulgemus. Cæterùm quia à Sac. Canonibus Conciliorum decretis, ac Apoſtolicis Conſtitutionibus, omnibus Religioſis, ac etiam aliis Eccleſiaſticis, præſertim in Sacris Ordinibus conſtitutis mercatura, & negotiationes ſæculares diſtrictè prohibentur, ac valdè damnoſum, indecorum, & indecens exiſtit, hujusmodi perſonas divino cultui mancipatas, ac præcipue illas, quæ ad prædicandum Sacroſanctum Chriſti Domini Evangelium deſtinatæ ſunt, præfatis mercaturæ, & negotiationibus ſe immiſcere, aut operam dare, prædictorum Sacrorum Canonum, ac Decretorum, Conſtitutionumque Apoſtolicarum diſpoſitioni inhærentes auctoritate Apoſtolica, earundem tamen præſentium Religioſis omnibus cujuſcumque Ordinis, & inſtituti tam non mendicantium, quàm mendicantium, etiam Societatis Jeſu, eorumque ſingulis tam in prædictis locis nunc exiſtentibus, quàm in futurum ad illa mittendis, omnem, & quamcunq; mercaturam, ſeu negotiationem quocumque modo ab eis fieri contingat, ſive per ſe, ſive per alios, ſive proprio, ſive Communitatis nomine directè, ſive indirectè, aut quovis alio prætextu, cauſa, aut colore interdicimus, & prohibemus ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna ipſo facto incurrenda, ac privationis vocis activæ, & paſſivæ, officiorum, ac graduum, & dignitatum quorumcumque; etiam inhabilitatis ad ea, & inſuper amiſſionis mercium, & lucrorum ex eis factorum, quæ omnia à Superioribus Religionum, ex quibus delinquentes exiſtent, reſervanda erunt ad uſum Miſſionum, quas eædem Religiones habent, & habituræ ſunt in futurum in prædictis Indiis, & non in alios uſus; eisdem Superioribus diſtrictè præcipientes ſub

eisdem

eiſdem pœnis, ut in hoc invigilent, & contra delinquentes ad prædictas pœnas procedant, ſublata eiſdem facultate hujuſmodi delinquentibus aliquid ex dictis mercibus, & lucris quantumvis minimùm remittendi, aut condonandi. Quòd ſi fortè aliquæ controverſiæ inter Religioſos dictarum Religionum (quod Deus avertat) oriantur, Epiſcopi locorum prædictorum pro tempore exiſtentes, tanquam Sedis Apoſtolicæ delegati, illas decidant, & terminent. Si verò graviora quædam negotia occurrerint, ea ad Nos, & Romanos Pontifices Succeſſores noſtros quantocius ab eiſdem Epiſcopis referantur, ut quod in illis ſtatui, ac decerni debeat, matura conſultatione adhibita, provideri poſſit, ſicque volumus, & ordinamus. Decernentes præſentes literas validas, firmas, & efficaces exiſtere, & fore, ac ab omnibus, & ſingulis, ad quos ſpectat, & pro tempore ſpectabit, inviolabiliter obſervari. Sicque per quoſcumque judices ordinarios, & delegatos, etiam cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores; ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate judicari, & diffiniri debere, ac irritum, & inane, ſi ſecùs ſuper his à quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Mandantes propterea univerſis, & ſingulis Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, ac cæteris Eccleſiarum, & locorum etiam Regularium Prælatis per univerſum Orbem conſtitutis, ut præſentes literas in ſuis quiſque provinciis, civitatibus, Diœceſibus, Capitulis, & juriſdictionibus ab omnibus inviolabiliter obſervari, & quoties ab Ordinum prædictorum Religioſis requiſiti fuerint ſolenniter publicari curent, & faciant. Non obſtan. interdicto, & prohibitionibus, ac literis dictorum prædeceſſorum, aliiſque præmiſſis, necnon Apoſtolicis, ac in Synodalibus, Provincialibus, & Univerſalibus Conciliis editis ſpecialibus, vel generalibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus, necnon prædictæ Societatis JESU, aliarumque Religionum, provinciarum, & regionum prædictarum juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis, illis, eorumque Prælatis, Superioribus, & perſonis etiam particularibus ſub quibuſcumque ten. & formis, ac cum quibuſvis derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, ac irritantibus, & aliis decretis, etiam Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine in genere, vel in ſpecie, ac aliàs quomodolibet conceſſis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione aliàs de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſervan. foret, ten. hujuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum nihil penitùs omiſſo, & forma in illis tradita obſervata inſerti forent, præſentibus pro ſufficienter expreſſis, & inſertis habentes, hac vice ſpecialiter, & expreſsè, in quantum noſtris prohibitioni, & interdicto, aliiſque præmiſſis adverſentur, harum ſerie derogamus, ac derogatum eſſe, & cenſeri, neque illa eis ullatenus ſuffragari volumus, & declaramus, cæteriſque contrariis quibuſcunque. Et quia difficile foret, præſentes literas ubicumque uſus venerit, oſtendi, & publicari: Volumus, ut earum exemplis etiam impreſſis, manu Notarii publici, vel alicujus dictarum Religionum Secretarii ſubſcriptis, & perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ, vel cujuſvis ex Generalibus prædictis ſigillo munitis eadem prorſus fides in judicio, & extra adhibeatur, quæ præſentibus, adhiberetur, ſi eſſent exhibitæ, vel oſtenſæ. Datum Romæ apud Sanctum Petrum ſub anulo Piſcatoris, die 22. Februarii 1633. Pontificatus noſtri Anno 10.

M. A. Maraldus.

QUÆSITUM VII.

Vtrùm Abbas poſſit noctu, & ante matutinum, & poſt meridiem Miſſam celebrare, vel celebrari facere.

SUMMARIUM.

1 *Miſſa non poteſt, de nocte, & ante auroræ initium, de jure communi celebrari.*
2 *Auroræ initii appellatione quid veniat, oſtenditur.*
3 *Miſſa an poſſint ante auroram celebrari in nocte Nativitatis Domini.*
4 *Abbates poſſunt ex privilegio Miſſam celebrare ante auroram, & tale privilegium quomodo ſit intelligendum, oſtenditur.*
5 *Tempus legitimum quod ſit, intra quod Miſſa abſolvi, vel inchoari debent, oſtenditur.*
6 *Abbas, exiſtente cauſa legitima, poteſt celebrare, vel celebrari facere infra horam poſt meridiem.*

DE jure communi nemo poteſt nocte, & ante au- 1
roræ initium (Epiſcopis exceptis) celebrare, ut
ſpecialiter ait Sylv. *verb. Miſſa* 2. *q.* 6. & hoc docet
communis Eccleſiæ conſuetudo, de qua teſtantur plures Doctores relati per Suar. *tom.* 3. *in* 3. *part. D. Thom. diſp.* 80. *ſect.* 4. quæ eſt ita in uſu, quòd populus ſcandalizaretur tanquam de peccato gravi, ſi quis ante dictum tempus, abſque juſta cauſa, Miſſæ ſacrificium offerre præſumeret; propterea Concil. Trid. *ſeſſ.* 22. *in decreto de obſervand. & evitan. in celebrat. Miſſæ*, injungit Epiſcopis, *ut edicto, & pœnis propoſitis caveant, ne Sacerdotes aliis, quàm debitis horis celebrent.* Debitæ autem horæ ſunt, quæ in Miſſali Romano indicantur, *in cap. de defectibus circa Miſſam occurrentibus in Miniſtro*: ubi dicitur, *tempus debitum celebrandi eſt ab aurora uſque ad meridiem communiter.* Ratio autem ea videtur, quia hoc magnæ Religionis opus expediebat, publicum eſſe, & quòd publicè, & cum debita reverentia, non autem ſecretè, & de nocte celebraretur; ne fortè ex nocturnis conventionibus aliquid mali oriretur, aut aliqua ſuperſtitio in Miſſis
celebrandis reperiretur. Advertendum autem quòd 2
per auroram non eſt accipiendus Solis ortus, ſeu aſcenſus Solaris corporis ſupra noſtrum Horizontem; ſed initium creſpuſculi dici, ſeu prima lucis irradiatio, & licet creſpuſculum non ſit æquale in omni tempore: tamen in omni tempore licet incipere Miſſam per duas horas ante ortum Solis. Ita S. Thom. 3. *part. q.* 83. *art.* 2. Durandi 4. *diſt.* 13. *q.* 2. Palud. *in* 4. *diſt.* 13. *q.* 2. *art.* 2. Richard. 4. *diſt.* 13. *art.* 2. *q.* 3. Sylv. *verb. Miſſa*, 1. *q.* 6. Sot. *in* 4. *diſt.* 13. *q.* 2. *artic.* 2. Azora *inſtit. moral. par.* 1. *lib.* 10. *cap.* 25. *q.* 1. Ledeſma *cap.* 19. *de Euchar.* Victor. *in ſum. num.* 79. Reginald. *prax. for. pœnit. lib.* 29. *num.* 173. Suar. *d. ſect.* 4. *verſ.*
inquiri poteſt, dicens ita eſſe in praxi ſervandum. Ex- 3
cipitur tamen ab hac conſuetudine dies Natalis Domini, *per c. nocte, de conſecrat. diſt.* 1. ubi habetur, *Nocte ſancta Nativitatis Domini Salvatoris Miſſas celebrent Presbyteri*, ubi dubitatur, an præter primam Miſſam poſſint reliquæ duæ de nocte etiam ante auroram celebrari. De hac re magna diſceptatio eſt inter Doctores, quam latè proſequitur Suar. *loco cit.* §. *tertiò requiritur*, & tandem concludit, privilegium pro die Nativitatis Domini in hoc non eſſe reſtringendum juxta conditionem aliorum temporum: ſed quod imò ſit largè interpretandum, & extendendum, juxta ſui naturam, ad omnes ejus diei Miſſas, ſaltem privatas; quod ex eo infert, quia in *d. cap.* paulò inferiùs ſtatuitur, ut aliis temporibus Miſſæ non niſi de die celebrentur. Quæ omnia procedunt de jure communi;

facùs

4 ſecùs autem, ſi aliquod privilegium per Sedem Apoſtolicam alicui Religioni conceſſum eſſet, tunc enim illud foret attendendum; ut de pluribus privilegiis ſuper hoc Fratribus Minoribus conceſſis meminit Mirand. *in man. Prælat. tom. 1. q. 40. artic. 10. concl. 2.* Notandum autem, quòd talia privilegia ſemper intelligenda ſunt ſecundùm anticipationem totius temporis in privilegio conceſſi, ad totum illud tempus, in quo ſine privilegio poteſt Miſſa legitimè dici. Unde ſi per privilegium conceditur, ut Miſſa per unius horæ ſpatium anticipari poſſit, poterit Miſſa inchoari tribus horis ante ortum Solis: cùm ſine privilegio inchoari poſſit duabus horis ante ortum Solis. Ita Suar. *d. ſect. 4. except. 3.* & Diana, *in reſol. moral. tract. 14. reſol. 33.* Et hæc quoad primam quæſiti partem.

5 Quo verò ad alteram partem, nempe, an poſſit Abbas poſt meridiem Miſſam celebrare; dico quòd regulariter loquendo omnes Miſſæ inchoari debent ante expletum meridiem: Et contrarium facere de jure, & conſuetudine eſt prohibitum; & hæc eſt communis Doctorum ſententia, contra quam Navarr. *in man. cap. 25. num. 85. & tract. de orat. diſt. 21. num. 31. & Miſcell. de orat. 76.* aſſerit ſacrificium privatim jure fieri poſſe toto eo tempore, quod inter horam ſextam, & nonam intercedit, dummodo id fiat, abſque aliqua aliorum offenſione, & ex aliqua rationabili cauſa. Verum Navar. in hoc ab omnibus reputatur ſingularis, & ejus opinio latiùs confutatur per Franzolin. *in tract. de tempor. horar. canonic. cap. 41.* ubi oſtendit eam pugnare cum generali totius Eccleſiæ conſuetudine, & cum communi omnium opinione, à qua dicit non eſſe recedendum; cùm eam teneant Richard. Durand. Sot. Palud. Major. *in 4. diſt. 13.* Anton. *3. par. tit. 13. cap. 6. § 4.* Angel. Sylv. Roſell. Piſan. Tabien. *in verbo Miſſa*, Hoſtien. Anton. Joan. Andr. Card. Abb. & cæteri omnes Canoniſtæ, *in c. 1. de celebrat. Miſſ.* idem Sot. *de juſt. lib. 10 qu. 5. art. 4.* Suar. *d. ſect. 4.* & hæc communis ferè omnium opinio videtur jure amplectenda. Verùm hoc intelligendum erit, niſi ſpeciali privilegio aliter aliquibus conceſſum eſſet. Sunt enim aliqua privilegia Religioſis conceſſa, ut poſſint ex cauſa rationabili Miſſam celebrare ante horam, & poſt horam ab Eccleſia ſtatutam, ut patet ex nonnullis privilegiis relatis in Compend. privileg. *verb. Miſſa*, & in Compend. privil. Ord. Ciſterc. in Hiſpania, *eodem verbo*. Verùm eſt advertendum cum Hieron. à Sorb. *in addit. ad d. Compend. Mend. loco cit.* quòd omnia prædicta privilegia, dicendi Miſſam, quoad modum, & locum, & tempus jam fuerunt per Concil. Trid. ſublata; attendenda ſunt autem privilegia poſt prædictum Concilium conceſſa, ut eſt illud conceſſum à Gregorio XIII. Congregationi S. Juſtinæ, *ut dum in itinere fuerint conſtituti, poſſint Miſſam celebrare ante auroram, & poſt mediam noctem*, ut refertur in Compend. privil. S. Hieronymi, *fol. 50.* Item idem Gregorius XIII. conceſſit Religioſis Societatis JESU, ut poſſint Miſſas celebrare de licentia ſui Generalis, vel alterius ab eo deputati, ante auroram circa lucem & infra horam poſt meridiem exiſtente cauſa legitima itineris, aut alterius legitimi impedimenti, ut refert Joan. de la Cruz *de ſtat. relig. lib. 2. c. 5. dub. 6. concl. 2. in fine*, & refertur in Compend. privil. ejusd. Societ. *verbo Miſſa*, §. 3. quibus gaudent omnes Religioſi communicantes privilegia ipſarum Religionum. Quæ privilegia nihil aliud operantur, niſi ut Abbates faciliùs, &
6 ex minori cauſa, ac certiùs, magiſque ſine ſcrupulo hanc licentiam concedere valeant, quàm ſine privilegiis poſſent. Epiſcopi verò ſuper hoc diſpenſare poſſunt, ut notat gloſſ. *in c. ult. verb. indulgemus. de privil. in 6.* dicens quòd Epiſcopus dum eſt in itinere, poteſt Miſſam ante auroram dicere, vel alteri concedere, ut eam ſibi dicat; quam gloſſ. dixit communiter receptam, Suar. *d. ſect. 4. except. 3.* Sed ſicut diſpenſare poteſt ſuper temporis anticipatione, ita etiam poterit ſuper poſtpoſitione, non eſt enim major ratio de una, quàm de alia; ut advertunt Suar. *d. ſect. 4. verſ. ſed quæres 1.* Roderic. *quæſt. reg. tom. 1. q. 43. art. 3.* addentes hoc eis licere non tam ex privilegio, quàm ex ordinaria poteſtate. Poterunt igitur Abbates, qui habent juriſdictionem quaſi Epiſcopalem, jure ſuo, & ſine privilegio hoc ſuis Monachis ſibi concedere, ut ex rationabili cauſa poſſint ante auroram & poſt meridiem Miſſam ſibi celebrare; ita Roder. *d. a. 3.* & Suar. *de Relig. tom. 4. tract. 10. lib. 8. c. 3. n. 7.*

QUÆSITUM VIII.

Vtrùm Abbas poſſit præcipere ſuo Monacho, ut ad intentionem ſuam Miſſæ ſacrificium applicet.

SUMMARIUM.

1 *Abbas poteſt præcipere ſuis Monachis, ut Miſſam applicent ſecundum ejus intentionem.*
2 *Miſſæ valorem ſi Monachus non ad Abbatis, ſed ſui intentionem applicare intendit, cuinam proderit, oſtenditur*, & num. 3.
4 *Sacerdotes etiam Regulares in Miſſæ celebratione ſe habent, non ut ſubditi, ſed ut Chriſti Miniſtri.*
5 *Regulares contrafacientes præcepto Sacriſtæ in applicatione Miſſæ, peccant mortaliter.*
6 *Miſſæ ſacrificium priùs applicandum eſt pro illis, pro quibus priùs eleemoſyna elargita eſt.*
7 *Sacerdotes Regulares in* Memento *Miſſæ ponendo nomen ſui Generalis pro nomine Epiſcopi, peccant mortaliter.*

DE hac re aliquid attigimus *in diſp. de jur. Abb. circa votum obedientiæ*, cùm tractavimus, utrùm Abbas poſſit ſuis Monachis actus internos præcipere; juxta quorum reſolutionem dicimus, quòd cùm Abbas poſſit præcipere ſuis ſubditis actus internos, quatenus ad actus exteriores pertinere poſſunt, & ſunt neceſſarii ad hoc, ut actus externi, in quibus quis Superiori ſubditur, rectè exerceantur, (ut latiùs *ibi* probavimus) non dubitatur illum poſſe ſuis ſubditis præcipere, ut Miſſam celebrantes habeant intentionem applicandi ejus valorem ad ipſius Abbatis intentionem; quia non eſſet diſponere de actu interno ſubditi, qui eſt applicatio medii valoris Miſſæ, ſed eſt diſponere de illo actu, quatenus connexus eſt cum exteriori actu celebrationis ejusdem Miſſæ, qui rectè perfici nequaquam poteſt ſine applicatione actus interni; idcirco, per neceſſariam connexionem benè poteſt Abbas illum præcipere: & Monachus non obediens peccabit lethaliter contra Obedientiæ votum in re gravi; ita Roder. *q. reg. tom. 3. q. 19. a. 2.* Mirand. *in man. Prel. tom. 1. q. 26. a. 3.* Sanc. *in Decal. lib. 6. c. 2. n. 6.* & alii quos *ibi* adduximus. Attamen ſi ſubditus nolit Miſſam ad Abbatis intentionem, ſed ſuam celebrare, ſacrificium proderit illi, cui ſubditus ſecundùm propriam intentionem applicavit. Ita videtur ſentire Sylveſt. *verb. Miſſa 1. num. 12.* Angel. *eod. verb. num. 36.* Henriq. *lib. 9. cap. 21. num 6.* Fagundez *tract. 1. num. 4.* Villalbos *in ſum. 1. p. tract. 8. dub. 10. num. 2.* & omnes Doctores Salmaticenſes. Ledeſma *1. p. ſum. de Euchar. cap. 18. concl. 18.* Joan. Bapt. de Lezana *de oblig. Regul. c. 4. num. 35.* Suar. *3. tom. in 3. part. D. Thom. diſput. 79. ſect.* — *quæſt. 9. verſ. alii nihilominus.* Laurent. de Peir. *tom. 1. de ſubd. q. 1. cap. 6. §. unic.* Quia ſicut in Sacramentorum adminiſtratione Sacerdos operatur, ut Chriſti miniſter: ita & in oblatione ſacrificii Miſſæ; ergò ſicut in Sacramenti adminiſtratione debet eſſe intentio propria & perſonalis: ita in applicatione Miſſæ, in qua Sacerdos ita ſe gerit, ut habens à Chriſto poteſtatem immediatam, adeò ut intentio ejus, & Chriſti una eſſe cenſeatur; ergo Sacerdotis intentio quoad hoc, neque Eccleſiæ, neque Abbati ſubditur, ita ut

per illum irritari poſſit: licèt ſubdatur quoad obligationem faciendi, vel non faciendi: inde eſt, quòd ſacrificium valebit pro eo, cui applicat Sacerdos, non autem pro eo, cui applicat Abbas. Peccabit tamen Monachus mortaliter: quia in re gravi ſuo Superiori non obedit, maximè cùm Abbati onus ſatisfaciendi pro receptis Miſſarum eleemoſynis incumbat, & tenebitur altera die, ſi ſine obligatione celebrabit, ad Abbatis intentionem celebrare; niſi ei conſtaret omninò talis præcepti occaſionem ceſſaſſe. Poterit ergò Abbas præcipere ſubdito, ut Miſſam applicet ad ſuam intentionem: non tamen irritare voluntatem ejus; quia ut Chriſti miniſter operatur; & ſacrificium Miſſæ ex opere operato ſuum ſortitur effectum. Ita Laurent. de Peirin. *d. §. unico, verſ. peccabit tamen.*

Contrariam ſententiam docet Fraxinellus *de oblig. Sacerd. ſect. 7. §. 7.* nempe Prælatum non ſolùm poſſe ſubdito Sacerdoti Regulari præcipere applicationem Miſſæ, prout & nos aſſerimus; ſed etiam irritare talem applicationem, ita ut non cui à Sacerdote celebrante, ſed cui à Superiore applicatur, juvet ſacrificium. Ratio ejus eſt, quia Prælati poſſunt irritare operationes ſubditorum, quæ officiunt obedientiæ voto, cujuſmodi eſſet applicatio Miſſæ contra præceptum Superioris. Ex qua ratione deducit, quòd ſubditi Sacerdotes ſeculares, licèt peccarent mortaliter contra præceptum Prælati ex juſta cauſa præcipientis applicationem Miſſæ, applicatio tamen valida eſſet ei, cui à Sacerdote ap-
3 plicatur: nam jurisdictio Epiſcopi non ſe extendit ad voluntatem ſui ſubditi ex voto, ſicut illa Prælati Regularis in ſuos Regulares ſubditos; atque ita ait, intelligendum eſſe Suarez, qui contrarium docet.

Verùm abſolutè de omnibus intelligenda eſt prima, & probabilior ſententia, neque Auctores hoc docentes colligunt ex obligatione voti: ſed ex ipſa ratione ſacrificii, & miniſtri, qui in tali operatione non ut
4 ſubditus alicui, ſed ut verus Chriſti miniſter, qui ut talis, ſolùm Chriſto, à quo habet poteſtatem ſubjicitur, ac proinde licet quilibet Superior, quatenus talis, poſſit præcipere hanc applicationem, & contrafacientes mortaliter peccent; non habet tamen majorem obligationem in ſubſtantia facti, & validitatis applicationis ſubditus Regularis, quàm habeat ſecularis.

5 Notandum tamen eſt cum eodem Fraxinello, *loco cit. num.* 6. quòd peccant mortaliter Regulares contrafacientes præcepto etiam Sacriſtæ, quia, ut aſſerit Graff. *conſil. tom. 2. lib. 3. de jur. patr. conſ. unic. in fin.* Sacriſta in illo officio præſupponitur gerere vicem Prælati, ac proinde quando in Monaſterio ſunt multæ, & continuæ obligationes, poteſt obligare Sacerdotes, ut Miſſam celebrent ſecundùm diſpoſitionem Sacriſtæ, ſi tamen, ut ſuppono, Prælatus ita voluerit, ac præceperit.

6 Notandum ſecundò, quòd Prælati, qui præcipiunt ſuis ſubditis, ut ſacrificia applicent, tutiùs, ac rectiùs facient, ſi diſtinctè, & ordine debito pro illis applicare faciant, qui pro variis Miſſis ſtipendia dederunt, quàm ſi univerſaliter, & in confuſo, ut ſcilicet pro eo, qui priùs tres Miſſas ſtipendio popoſcit, deinde alias pro eo, qui poſteà illas procuravit; atque ita de ſingulis, ut docet Alphonſus de Leone, *loco ſuprà cit. n.* 27.

7 Non poterit tamen Abbas Generalis præcipere ſuis Monachis Sacerdotibus, ut in Canone Miſſæ ponant pro nomine Epiſcopi, nomen ejuſdem Generalis, quia celebrans peccaret mortaliter, ut declaravit Sacra Congregatio ad inſtantiam Epiſcopi Novarien. ut affirmant Portell. *de dub. regul. verb. Miſſa, n.* 14. & Villalb. *in ſum. p. 1. tr. 8. difficult. 31. n.* 13.

QUÆSITUM IX.

De ſtipendiis Miſſarum, aliiſque obligationibus in celebratione Miſſarum ab Abbate, aliiſque Superioribus obſervandis.

SUMMARIUM.

1 *Inter dantes, & accipientes ſtipendia pro celebratione Miſſarum inſurgit obligatio juſtitiæ commutativa ſine labe ſimoniæ.*

2 *Stipendium pro Miſſis celebrandis non eſt illud, quod Sacerdoti eſt neceſſarium ad congruam ſuſtentationem.*

3 *Stipendium juſtum pro Miſſarum celebratione eſt illud, quod eſt ex Superioris lege taxatum, vel conſuetudine præſcriptum, &* num. 4.

5 *Stipendium non poteſt ſumi majus, quàm ſit à lege ſtatutum.*

6 *Stipendium, quando non eſt lege taxatum, juſtum eſt, quod conſuetudine eſt præſcriptum.*

7 *Sacerdoti an liceat pauciores Miſſas ſibi præſcriptas celebrare, ſi ſtipendia ſibi exigua ſint, &* num. 11.

8 *Stipendia majora ſponte oblata pro Miſſarum celebratione, poſſunt accipi.*

9 *Stipendia pinguiora, quàm lex, aut conſuetudo præſcribit, accipiens pro Miſſarum celebratione, an poſſit aliis demandare Miſſarum talium celebrationem, dato juſto ſtipendio, reliqua parte ſibi retenta.*

10 *Stipendia plura, ſive ab uno, ſive à pluribus pro una Miſſa non poteſt Sacerdos accipere.*

12 *Paupertas non tribuit jus accipiendi rem alienam invito Domino, niſi urgeat extrema neceſſitas.*

13 *Stipendia plura pro una Miſſa quo caſu poſſint acceptari.*

14 *Sacerdos ad rationem juſti ſtipendii poteſt reducere Miſſas, pro quibus celebrandis ſtipendia fraudulenter ei exhibita fuerunt.*

15 *Stipendium majus pro Miſſa celebranda valdè manè, vel in loco longinquo; aut pro Miſſa ſolenni, vel cum Officio Defunctorum, & ſimilibus, an poſtulari poſſit.*

16 *Stipendiis pluribus ab uno, vel pluribus oblatis an poſſit Sacerdos una Miſſa ſatisfacere.*

17 *Stipendium duplicatum an Sacerdos poſſit pro una Miſſa accipere, applicando partem ſolitam uni, & partem propriam alteri.*

18 *Miſſæ valor ſpecialis, qui competit Sacerdoti, eſt ejuſdem rationis cum valore medio, qui competit illi, pro quo offertur Miſſa.*

19 *Stipendium an poſſit ſumi à Sacerdote, qui obligatus eſt in aliqua Eccleſia celebrare, abſque tamen applicatione ſacrificii.*

20 *Sacerdos pauper, an poſſit hodie applicare Miſſam pro eo, quem ſequentibus diebus ſcit Deus, daturum eleemoſynam.*

21 *Sacramenti effectus ſuſpendi non poteſt.*

22 *Anticipatio Miſſarum quando liceat, & in quibus caſibus, &* num. 24.

23 *Anniverſarium ſi contingat in die dominico, vel aliqua feſtivitate, non debet transferri in diem ſequentem, ſed fiat in die præcedenti.*

25 *Sacerdos, qui quotidianæ Miſſæ onus ſuſcepit, an peccet mortaliter, ſi quotidiè non celebret.*

26 *Sacerdos quotidianæ celebrationi obligatus, poteſt quater, vel ſexies pro ſeipſo, parentibus, amicis, & benefactoribus celebrare.*

27 *Sacerdos obligatus ad Miſſam de* Requiem, *vel aliam votivam ex legato teſtatoris, non tenetur die dominico, aut feſto duplici illas celebrare, ſed de feria currente, &* num. 28.

29 *Sacerdos in die obitus, tertio, vel ſeptimo, vel etiam anniverſario Miſſas de* Requiem *celebrare debet, ſi non ſit dies dominicus, vel feſtum duplex.*

30 *Sacerdos, qui Miſſam de* Requiem *promiſit, eandem tenetur celebrare.*

31 *Miſſæ Triginta S. Gregorii non neceſſariò de* Requiem *omnes eſſe debent; quæ diſcontinuari non cenſentur ob triduum Majoris hebdomadæ, ut* num. 32.

33. *Col-*

33 *Collecta pro mortuis non ſunt neceſſariò dicendæ in Miſſis Triginta S. Gregorii, quando dicitur Miſſa de Sancto.*

34 *Miſſam ſolemnem in diebus feſtivis Abbates, & Prælati relinquentes, an peccent mortaliter.*

35 *Conſuetudo inducta per modum præcepti, & obligationis obligat ſub mortali.*

36 *Collegiata Regulares tenentur ad Miſſam conventualem, & horas canonicas canendas ex vi Regulæ, & conſuetudinis Regulam interpretantis.*

37 *Canonici tenentur ex ſtipendio ad leges Pontificias in choro ſervandas.*

38 *Miſſa pro aliquo Beato certis perſonis, & locis conceſſa an poſſit dici à quocumque Sacerdote.*

39 *Miſſarum ritus an debeat mutari à Prælatis in ſuis Eccleſiis præcipiente Epiſcopo aliquod feſtum.*

40 *Miſſam celebrare non poſſunt Prælati, nec alii Sacerdotes cooperto capite, ſine licentia Papæ.*

O Miſſis omnibus aliis obligationibus, quæ in Prælatis, Abbatibus, ac ſimpliciter in omnibus Sacerdotibus pro Miſſis in favorem aliorum celebrandis oriri poſſunt, de quibus Suar. *tom. 3. 1. p. q. 83. diſp. 86. in principio.*

1 Suppono inter prædictos Sacerdotes Abbates, & Prælatos, inter dantes ſtipendia pro Miſſis celebrandis inſurgere obligationem juſtitiæ commutativæ. Sylveſt. *verb. Miſſa 1. n. 10.* Cordub. *lib. 1. qq. Theol. q. 3. concl. 5.* Navar. *in Manual. cap. 25. num. 92.* Petrus Navar. *de Reſtit. lib. 2. cap. 2. num. 33.* Suar. *loco cit. ſect. 1.* Scortia *de ſacrificio Miſſæ lib. 2. cap. 10.* & communiter DD. & confirmat praxis fori contentioſi, in quo coguntur ex juſtitia ſolvere ſtipendia, & eleemoſynas ii, qui pro Miſſis celebratis non ſolverunt, ſicut è contra. Non quidem, quòd conſtituatur juſtitia inter ſtipendium, & Miſſam, quæ eſt res ſpiritualis, ac proinde conſtitueretur ſimonia. Abbas *in cap. 1. de Sepult. num. 2.* Aragon. *de juſtitia. & jur. quæſt. 85. art. 3.* Molfeſ. *prompt. jur. tom. 1. tract. 3. cap. 16. num. 12.* Joan. de la Cruz *direct. conſcient. præcept. 7. de ſimonia dub. 5. concl. 1. & 2.* Fraxinell. *de oblig. Sacerd. ſect. 3. prænot. 1. num. 2.* Sed inter ſtipendium dantem, & accipientem, qui ſine labe, ac nota ſimoniæ apud legitimum Judicem, & via juris ſtipendia pro Miſſis ex conventione celebratis à ſolvere recuſantibus exigere poteſt, ut mercedem laboris, vel operis, aut eleemoſynæ, ut docet Alexand. de Ales *p. 2. q. 167. de ſimon. memb. 4 art. 1.* Aluar. Pelcg. *de planc Eccleſ. p. 2. num 27.* Cajet. *in ſum. verbo ſimonia, Regul. 4.* Soto *de juſtit. & jure lib. 9. q. 6.* Azor. *inſtit. moral. p. 3. lib. 17. cap. 6. quæſt. 2.* Sebaſt. Medic. *ſumm. peccat. tit. 6. de avaritia q. 100.* Bellet. *diſquiſit. Cleric. p. 1. de bonis Cleric. §. 3. num. 18.* ex declaratione S. Congreg. Concil. Trident. *ſeſſ. 22. decret. de obſerv. & vitand. in celebr. Miſſar. §. illiberales.* Molfeſius *ubi ſuprà*, & Fraxinell. *ſect. 3. §. 2.* & alii communiter.

2 Suppono 2. juſtum ſtipendium, (quod tale ſolùm poſſe recipere Abbatem determinabimus) pro Miſſa celebranda, non eſſe illud, quod Sacerdoti eſt neceſſarium ad congruam ſuſtentationem, aliàs enim ſequeretur, quod ſicuti ad ſuſtentationem Sacerdotis valdè honorabilis, & in dignitate conſtituti, ſicuti eſt Abbas, & Prælatus, multò plùs requiritur, quàm ad ſuſtentationem ſimplicis Sacerdotis, ita etiam majus ſtipendium eidem deberetur, quàm alteri mediocris conditionis, quod judicant inconveniens Cordub. *lib. 1. q. 4. dub. 2. opinion. 2.* Roder. *qq. regul. tom. 1. q. 43. art. 7. concl. 2.* Præterquàm quòd ex communi Eccleſiæ conſuetudine ſatis innoteſcit, ſtipendium pro una Miſſa celebranda non eſſe tantùm, ut poſſit ſufficere pro una die ad ſuſtentationem ſimplicis Sacerdotis; ac proinde in Concilio Trident. *ſeſſ. 21. de reform. cap. 2.* ſtatuitur, ut Nullus ad ſacros Ordines promoveatur, qui non habet Eccleſiaſticum beneficium, vel pingue patrimonium, quo vivere poſſit, ne ad vitam ſuſtentandam mendicare cogatur; ex quo colligi poteſt, non eſſe intentionem Eccleſiæ, ut pro una Miſſa ſtipendium quis habeat ſufficiens ad ejus ſuſtentationem. Ita Nugno *de ſacram. tom. 1. p. 3. de ſacrif. Miſſæ dub. 9. concl. 1.* Franciſc. Sylveſt. *in 3. p. D. Thom. ad quæſt. 83. artic. 1. q. 17.* Henriq. Villalb. *ſum. Theolog. Mor. & Canon. p. 1. tract. 8 difficult. 15. num. 1.* Fraxinell. *ſect. 1. prænot. 5. §. 1. num. 1. & ſeqq.*

Juſtum ergo ſtipendium eſt, quod lege ſtatutum eſt, vel conſuetudine receptum; lege quidem, quia licet, ut dixi, ſtipendium non ſit verè pretium, ſervat tamen rationem pretii, quatenus in eo ſervatur ratio juſtitiæ, ideo ſicut illud eſt pretium juſtum, quod eſt lege taxatum, ita ſtipendium pro Miſſa juſtum eſt, quod lege præſcribitur. 3

Conſuetudine verò fit juſtum pretium, nam ſicuti conſuetudo indicat juſtum eſſe pretium pro tali re, quia ſic dari conſuevit; ita juſtum eſt Miſſæ ſtipendium, quod habet proportionem cum pretio, & conformiter ad hæc quæ diximus.

Reſpondeo dicendo, quòd vel Miſſarum ſtipendia per Superiores, ad id auctoritatem habentes, taxata ſunt, vel non. Primo modo illa cenſenda ſunt juſta, nec poteſt major eleemoſyna pro Miſſæ celebratione recipi, quàm ea, quæ eſt taxata tali Superioris auctoritate; niſi ille, qui ſcit taxationem, aliquid ampliùs ſponte offerat, aut donet ex liberalitate. Ita docent Suar. *tom. 3. ad 3. part. D. Thom. diſp. 86. ſect.* — communem dicit Mirand. *in man. Prælat. tom. 1. q. 41. art. 23. concluſ. 1.* Reginald. *in prax. for. pœnitent. lib. 23. n. 232.* Vel prædicta ſtipendia non erunt communi Superioris lege taxata; & tunc id juſtè exigi poterit, quod communi conſuetudine receptum, & approbatum fuerit, ſive quod à viris prudentibus, & timoratis communiter exigi, & dari ſolet. Ratio eſt, quia hæc eſt communis via judicandi juſta rerum pretia, quando per Superiores taxata non inveniuntur, & licèt Miſſarum ſtipendia non ſint propriè pretia, tamen quatenus in eis dandis, & recipiendis ratio juſtitiæ intercedit, ſervant cum eis proportionem quandam, ut ait Suarez *loco citato, concl. 2.* ubi etiam advertit, quòd ſi Miſſas commendantes, ut debent, noluerint pro Miſſis commendatis ſtipendium Superioris ſtatuto, vel conſuetudine taxatum, ſed diminutum perſolvere, eo caſu poterunt Sacerdotes, pauciores Miſſas celebrare, vel aliquid ampliùs percipere, habita ratione ad quantitatem juſti ſtipendii, quæ debetur ſecundùm legem, aut communem conſuetudinem, & debitum judicium boni viri, maximè quando juſtum Miſſarum ſtipendium, *ut ſuprà*, ſine litibus, & aliis inconvenientibus exigi non poteſt: tunc enim ſtipendium certò ſibi debitum percipere poterunt, abſque ulla reſtituendi obligatione, ut ajunt Doct. de aliis debitis liquidis, & certis, quæ commodè exigi non poſſunt, ita Suar. *loc. cit.* Mirand. *ubi ſuprà concluſ. 3.* Verum contra hoc adeſt Decretum Sacr. Congregationis Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum Sanctiſſimi D. N. Urbani VIII. Pontif. Max. juſſu editum, ubi diſponitur: 4 5 6 7

Quando pluribus etiam ejuſdem qualitatis celebrandis plura ſtipendia quantumcunque incongrua, & exigua, ſive ab una, ſive à pluribus perſonis collata fuerint, aut conferentur in futurum Sacerdotibus, Eccleſiis, Capitulis, Collegiis, Hoſpitalibus, Societatibus, Monaſteriis, Conventibus, Congregationibus, Domibus, ac locis quibuſcumque tam ſæcularibus, quàm Regularibus, Sacra Congregatio ſub obteſtatione divini Judicii mandat, ac præcipit, ut abſolutè tot Miſſæ celebrentur, quot ad rationem attributæ eleemoſynæ præſcriptæ fuerint, ita ut alioquin ii, ad quos 8

pertinet, ſuæ obligationi non ſatisfaciant, quinimò graviter peccent, & ad reſtitutionem teneantur.

Ex quo Decreto conſtat non licere ampliùs Sacerdotibus pauciores Miſſas ſibi ab offerente præſcriptas celebrare; quantumcunque exigua, & incongrua ſtipendia eis offerantur. Unde advertere debent, ut potiùs ea non accipiant, nam iis acceptis nequeunt abſque gravi peccato, Miſſarum ſatisfactionem omittere.

8 Hæc tamen quæ diximus, non tollunt, quin homines divites majus ſtipendium, quàm lex, aut conſuetudo præſcribat, poſſint gratis, & ſpontaneè elargiri, & conſequenter talia ſtipendia poſſint pro Miſſis celebrandis recipi: aliud enim eſt ex juſtitia exigere, aliud gratis donare, vel remittere, ideò lex juſtitiæ non impedit opera liberalitatis, & Chriſtianæ miſericordiæ, ut habet Suar. 3. *p. loco citato, diſp.* 82. *ſect.* 2. *concl.* 1. Azor. *p.* 3. *lib.* 12. *c.* 6. *q.* 7. Michael. Zanar. *direct. Theolog. p.* 1. *de Miſſa, c.* 13. *verſ. Decimò dico.* Molfeſ. *loco citato, n.* 15. Homobon. *exam. Eccleſ. tom.* 1. *tract.* 4. *q.* 118. Alphonſ. de Leon. *de offic. & poteſtat. confeſſ. temp. Jubil. p.* 3. *n.* 6.

9 Dubitari tamen poteſt, an Sacerdos, qui talia ſtipendia pinguiora plusquam lex, aut conſuetudo præſcribat, pro Miſſis dicendis recipit, poſſit alii Sacerdoti ſtipendia minoris valoris pro illis celebrandis erogare, reliquam partem ſibi retinendo. Pars affirmativa olim poterat ſuſtineri, quicquid dicat Major 4. *ſentent. diſt.* 45. *q.* 2. *dub.* 2. Corduba *q.* 4. *dub.* 5. *opin.* 1. Arag. *de juſt. & jure, q.* 85. *art.* 3. *dub. ult.* concurrentibus tamen duabus conditionibus. Prima, quòd Sacerdos, qui ſic tribueret ſtipendia, acquiſierit jam dominium, & non eſſet ſimplex diſpenſator, vel Miſſarum celebrandarum curator. Secunda conditio erat, ut ſtipendia, licet non adeo pinguia, eſſent tamen tanti valoris, quanti lege, aut conſuetudine præſcribitur, quibus ſtantibus probatur hæc ſententia. Nam Sacerdos jam dominus eſt pinguioris illius ſtipendii; ergo dato deinde juſto ſtipendio, per alium Sacerdotem, obligationem, nullam injuſtitiam committendo, adimplebat: tum quia ita faciendo, nulli injuriam irrogat, non Sacerdoti celebraturo, quia datur ei juſtum ſtipendium, non ei, pro quo celebranda eſt Miſſa, quia ex ſtipendio juſto pro eo offertur ſacrificium ejusdem valoris. Ita Suar. *diſp.* 86. *ſect.* 3. & de Parocho, vel habente aliquod officium expreſsè tenent Soto *de juſt. & jur. lib.* 9. *q.* 3. *art.* 1. Navar. *in manual. c.* 25. *n.* 91. & abſolutè de omnibus Sacerdotibus Fraxinell. *de Sacerd. oblig. ſect.* 3. *prænot.* 5. §. 4. *n.* 1.

Verum quidem eſt, quòd modo, ut diximus, extat Decretum S. Congregationis Concilii Sum. Pontif. Urbani VIII. auctoritate editum, quod hîc per extenſum ad clariorem, & ſecuriorem dictorum, & dicendorum intelligentiam ponimus, in quo expreſsè prohibetur Sacerdoti, qui Miſſam ſuſcepit celebrandam cum certa eleemoſyna, ne eandem Miſſam, parte ejusdem eleemoſynæ ſibi retenta, alteri celebrandam committat, & hoc ad omne damnabile lucrum ab Eccleſia removendum. Etquidem, ut aſſerit Suarez *loco citato*, Aragon. *ubi ſuprà*, Poſſevinus *de Officio Curati*, *c.* 2. *n.* 19. Guttierrez *qq. canon. lib.* 1. *cap.* 29. *num.* 32. Molfeſ. *ubi ſuprà, n.* 24. ad hoc neceſſariò deveniendum erat, nam Sacerdos aliquis poſſet proceſſu temporis tot ſtipendia cumulare, ut etiam non celebrando Miſſas, efficeretur dives, quod turpis lucri ſpeciem ab Eccleſia prohibitam ſapit: Tum quia talia ſtipendia pinguia dantis eſſe poſſet intentio, ut ab illo, non ab alio Miſſa celebretur, aliàs talia ſtipendia non dediſſet. Sed ad prædictorum, & dicendorum in hac materia clariorem cognitionem habendam hîc ſubnectuntur Decreta S. Congregationis Concilii, cum aliquibus Declarationibus juſſu Sanctiſſimi D. Urbani Papæ editis.

DECRETA

S. Congregationis Concilii Sanctiſſimi D. N. Vrbani divina providentia Papæ VIII. authoritate edita, de celebratione Miſſarum. 51

CUm ſæpè contingat, in quibusdam Eccleſiis tam magnum Miſſarum celebrandarum numerum ex variis defunctorum relictis, aut piorum eleemoſynis impoſitum eſſe, ut illis pro ſingulis diebus præſcriptis nequeat ſatisfieri; & tamen nova onera Miſſarum in dies ſuſcipiantur; indeque fiat, ut depereant piæ teſtantium voluntates, obſtricta benefactoribus fides violetur, defunctorum animæ ſuffragiis priventur, Eccleſiis debitus ſubtrahatur cultus, ac Chriſti fideles gravi ſcandalo affecti, plerunque à ſimilibus charitatis operibus retrahantur: Cumque his malis maximum inter cætera fomentum præbeat, quòd ii, qui Miſſas ſupra vires celebrandas ſuſcipiunt, ſperent illas brevi ad pauciorem numerum à Superioribus reductum iri, aut quòd Eccleſiis, ſorte pecuniarum abſumpta, plerunque nuda remaneant onera Miſſarum abſque ullo emolumento, aut quòd eleemoſyna pro illis celebrandis ſit adeò tenuis, ut non facilè inveniantur, qui velint huic ſe muneri ſubjicere, & reditus Eccleſiæ, aut Monaſterii adeò exigui, ut Sacerdotes pro neceſſaria ſua ſuſtentatione novis ſe oneribus obſtringere compellantur: S. Congregatio Card. Conc. Trid. Interpretum animadvertens, facturam ſe rem Deo gratiſſimam, charitatique, ac juſtitiæ maximè conſentaneam, ſi pro viribus ſatagat, hunc teterrimum abuſum è Chriſtiana Republica convellere, atque eradicare, Sanctiſſ. D. N. Urbani, divina providentia Papæ VIII. authoritate ſibi ſpecialiter attributa, infraſcripta Decreta edidit.

Ac primò diſtrictè prohibet, atque interdicit, ne Epiſcopi in Diœceſana Synodo, aut Generales in Capitulis Generalibus, vel aliàs quoquo modo reducant onera ulla Miſſarum celebrandarum, aut poſt idem Concilium impoſita, aut in limine fundationis, ſed pro his omnibus reducendis, aut moderandis, vel commutandis ad Apoſtolicam Sedem recurratur, quæ, re diligenter perſpecta, id ſtatuet, quod magis in Domino expedire arbitrabitur, alioquin reductiones, moderationes, & commutationes hujusmodi, ſi quas contra hujus prohibitionis formam fieri contigerit, omninò nullas, atque inanes decernit.

Deinde, ubi pro pluribus Miſſis, etiam ejusdem qualitatis celebrandis plura ſtipendia quantumcunq; incongrua, & exigua, ſive ab una, ſive à pluribus perſonis collata fuerint, aut conferentur in futurum Sacerdotibus, Eccleſiis, Capitulis, Collegiis, Hoſpitalibus, Societatibus, Monaſteriis, Conventibus, Congregationibus, domibus, ac locis piis quibuscunque, tam ſæcularibus, quàm Regularibus, Sacra Congregatio ſub atteſtatione divini Judicii mandat, ac præcipit, ut abſolutè tot Miſſæ celebrentur, quot ad rationem attributæ eleemoſynæ præſcriptæ fuerint, ita ut alioquin ii, ad quos pertinet, ſuæ obligationi non ſatisfaciant, quinimò graviter peccent, & ad reſtitutionem teneantur.

Id verò, ut deinceps obſervetur exactiùs, Sacra Congregatio eadem authoritate revocat privilegia, & indulta omnia quibusvis perſonis, Eccleſiis, ac locis piis, tam ſecularibus, quàm Regularibus cujuscunque Ordinis, Congregationis, & Inſtituti, quamcunque ob cauſam conceſſa, quibus indulgetur, ut certarum Miſſarum, vel Anniverſariorum celebratione, aut aliquibus collectis, ſeu orationibus, plurium Miſſarum oneribus in futurum ſuſcipiendis ſatisfiat.

Ac ſimiliter, omne damnabile lucrum ab Eccleſia removere volens, prohibet Sacerdoti, qui Miſſam ſuſcepit celebrandam, cum certa eleemoſyna, ne eandem Miſſam alteri, parte ejusdem eleemoſynæ ſibi retenta, celebrandam committat.

Prætereà, ne in Eccleſiis, in quibus onera Miſſarum in perpetuum impoſita ſunt, Sacerdotes in eis, ut par eſt, adimplendis eò tepidiores, ac ſegniores reddantur, quòd onera hujusmodi cum nulla, aut parva ſint utilitate conjuncta, ſtatuit, atque decernit, ut pecuniæ, ac bona mobilia Eccleſiis, Capitulis, Collegiis, Hoſpitalibus, Societatibus, Congregationibus, Monaſteriis, Conventibus, ac locis omnibus, tam ſecularibus, quàm Regularibus, atq; illorum perſonis in futurum ſimpliciter acquirenda cum onere perpetuo Miſſarum celebrandarum, ab iis, ad quos pertinet, ſub pœna interdicti ab ingreſſu Eccleſiæ ipſo facto incurrenda à die realis acquiſitionis, ſtatim deponi debeant penès ædem Sacram, vel perſonam, fide, & facultatibus idoneam ad effectum illa, ſeu illorum pretium quamprimùm inveſtiendi in bonis immobilibus fructiferis, cum expreſſa, & individua mentione oneris, quod illis annexum reperitur: ac ſi eadem bona immobilia auctoritate Apoſtolica deinceps alienari contigerit, eorundem pretium ſub eadem pœna, ut ſuprà, deponi, atque in aliis bonis ſtabilibus itidem fructiferis, cum eisdem oneris repetitione, atque annexione converti debeat.

Ad hæc Sacra Congregatio quibusvis Capitulis, Collegiis, Societatibus, & Congregationibus, necnon omnibus, & ſingulis Eccleſiarum, ac piorum locorum, tam ſecularium quàm Regularium Superioribus, vel aliis, ad quos pertinet, diſtrictè prohibet, ne impoſterùm onera perpetua ſuſcipiant Miſſarum celebrandarum: ſeculares quidem ſine Epiſcopi, vel ejus Generalis Vicarii, Regulares verò ſine Generalis, vel Provincialis conſenſu, & licentia in ſcriptis, & gratis concedenda: alioquin ſecularis, qui hujus prohibitionis transgreſſor extiterit, ab ingreſſu Eccleſiæ interdictus ſit eo ipſo: Regularis verò pœnam privationis omnium officiorum, quæ tunc obtinebit, ac perpetuæ inhabilitatis ad alia de cætero obtinenda, vocisque activæ, ac paſſivæ, absque alia declaratione incurrat. Eleemoſynas verò manuales, & quotidianas pro Miſſis celebrandis, ita demùm iidem accipere poſſint, ſi oneribus antea impoſitis, ita ſatisfecerint, ut nova quoque onera ſuſcipere valeant: alioquin omninò abſtineant ab hujusmodi eleemoſynis, etiam ſponte oblatis in futurum recipiendis, & capſulas auferant ab Eccleſiis cum inſcriptione illa, *Eleemoſyna pro Miſſis*, vel alia ſimili ſub iisdem pœnis ipſo facto incurrendis, ne fideles hac ratione fruſtrentur. Epiſcopus verò, ſeu ejus Vicarius, aut Generalis, vel Provincialis, ubi de licentia pro perpetuis oneribus fuerint requiſiti, in ſingulis caſibus diligenter inquirant de ſingulis Miſſarum celebrandarum obligationibus cuique Eccleſiæ, Monaſterio, aut loco pio incumbentibus: nec anteà aſſenſum hujusmodi, aut licentiam præbeant, quàm eis legitimè conſtiterit illius Sacerdotes tam novo oneri ſuſcipiendo, quàm antiquis jam ſuſceptis ſatisfacere poſſe: præcipuamque rationem habeant, ut redditus, qui Eccleſiis, & locis piis relinquuntur, omninò reſpondeant oneribus adjunctis, ſecundùm morem cujusque civitatis, vel provinciæ, intelligantque, ſi in re tanti momenti deſides, aut negligentes fuerint, in noviſſimo die ſe hujus prætermiſſi muneris rationem eſſe reddituros.

Poſtremò Illuſtriſſ. Patres, non ſine gravi animi dolore intelligentes, mala ferè omnia, quæ regularem diſciplinam evertunt, ac præcipuè nimiam hanc facilitatem fovent in oneribus Miſſarum ſupra vires ſuſcipiendis, veluti ex infecta radice, pullulare ex majore Regularium numero, quàm ferant redditus, & eleemoſynæ cujusque Monaſterii: inhærentes Summorum Pontificum, ac Sacr. Trid. Conc. decretis hac de re editis, Sanctiſſ. D. N. authoritate præcipiunt, ac mandant omnibus, & ſingulis Generalibus, Provincialibus, Commiſſariis, Miniſtris, Præſidentibus, Abbatibus, Prioribus, Præpoſitis, Guardianis, Vicariis, & quibuscunque aliis Superioribus Monaſteriorum, Conventuum, ac domorum Regularium bona immobilia poſſidentium, vel non poſſidentium, cujuscunque Ordinis, Congregationis, & Inſtituti exiſtentium intra fines Italiæ, & inſularum adjacentium, ut ſinguli ad quos pertinet, in qualibet provincia, adhibitis duobus, aut tribus Regularibus ſui Ordinis, vel Congregationis probatioribus, & rerum uſu peritioribus, bona immobilia, cenſus, redditus, & proventus omnes, conſuetas item eleemoſynas, & obventiones, tam communes Monaſteriorum, Conventuum, & Domorum ejusdem provinciæ, quàm etiam ſingularibus perſonis Religioſis aſſignatas, ſeu permiſſas, in communem uſum deinceps conferendas, decem annorum immediatè præcedentium habita ratione diligenter, & maturè recognoſcant, iis omnibus detractis, quæ reparationes, præſtationes, grandines, ſterilitates, aliavè cujuslibet generis onera conſueverunt abſorbere: eaque omnia ſcripto fideliter exarata, idem Superior, cujus intereſt, in proximo Capitulo, ſeu Congregatione generali, vel provinciali coram tribus Judicibus ab ipſomet Capitulo, ſeu Congregatione deligendis, proponat, qui computatis hujusmodi redditibus, eleemoſynis, & obventionibus univerſis, & oneribus, ut ſupra, detractis, ſedulò examinent, quot Religioſi homines, connumeratis etiam Laicis, aliisque neceſſariis ſervientibus, in unoquoque Monaſterio, Conventu, & Domo regulari, juxta regionis, & proprii Inſtituti morem, victum, & veſtitum, & medicinalia in communi habentes, competenter valeant ſuſtentari. Tum eorundem bonorum, redditiuum, eleemoſynarum & onerum præciſam notam ipſimet Capitulo, ſeu Congregationi exhibeant, ut in illo diligenter omnibus diſcuſſis, cujusque familiæ Monaſterii, Conventus, ac Domus regularis in ſingula quaque provincia certus earum tantùm perſonarum numerus, Patrum Capitularium voto præfigatur, quæ redditibus, eleemoſynis, & obventionibus, ut ſuperiùs, ſufficienter ali poſſint. Ne verò Superiores qui id præſtare debent, ſegniùs, aut remiſſiùs, quàm par eſt, ſuo muneri ſatisfaciant, mandat Sacra Congregatio, ut infra annum, poſt proximum Capitulum Generale, vel Provinciale computandum, omnia hæc de genere particulariter geſta, in authenticam formam redacta ad Sacram ipſam Congregationem Concilii ſinguli mittant, numerumque familiæ, ſingulorumque Conventuum, Monaſteriorum, & Domorum hujusmodi Regularium, Capituli, ſeu Congregationis generalis, vel provincialis ſententia, & auctoritate præfinitum, iidem Superiores, tam Generales, & Provinciales omnes, quàm locales perpetuò ſervare omninò teneantur, nec poſſint illum quoquo modo augere, etiam prætextu augmenti redditiuum, absque Sacræ ipſius Congregationis licentia. Superiores autem hujusmodi, qui prædicta omnia in præfixo termino non præſtiterint, vel numerum, ut ſuprà præſcriptum quovis modo augere præſumpſerint, privationis omnium officiorum, quæ tunc temporis obtinebunt, vocisque activæ, ac paſſivæ, & ad omnia ſuæ religionis officia, & gradus inhabilitatis perpetuam pœnam eo ipſo incurrere, atque aliis etiam gravioribus à Sede Apoſtolica infligendis pœnis Sacra Congregatio ſubjacere voluit & declaravit.

Deinceps verò Monaſterium, Conventus, Domus, Congregatio, vel Societas Religioſorum, ſeu Regularium, nullibi recipiatur, niſi præter alia ad id requiſita, in ſingulis ejusmodi locis, duodecim ſaltem Fratres, aut Monachi, ſeu Religioſi degere, & ex redditibus, & conſuetis eleemoſynis, detractis omnibus, ut ſuprà, detrahendis competenter ſuſtentari valeant, ad præſcriptum decreti fel. rec. Greg. XV. hac de re editi. Alioquin Monaſteria, & loca hujusmodi poſthac recipienda, in quibus duodecim Religioſi, ut ſuprà, ſuſtentari,

atque inhabitare non poterunt, & actu non inhabitaverint: ordinarii loci viſitationi, correctioni, atque omnimodæ juriſdictioni ſubjecta eſſe intelliganrur.

Porrò, ne ullo unquam tempore hæc in oblivionem, ſeu deſuetudinem abeant, Superiores locales cujusque Monaſterii, Conventus, ac Domus regularis curare, atque efficere teneantur ſub pœna privationis officii, vocisque activæ, & paſſivæ ipſo facto incurrenda, ut in perpetuum, ſexto quoque menſe, id eſt, feria ſecunda poſt primam Dominicam Adventus, & feria ſexta poſt Octavam Corporis Chriſti, præſentes ordinationes in publica menſa perlegantur. Omnibus tam Eccleſiaſticis perſonis, cujuscumque ſint Ordinis, conditionis, & gradus, quàm laïcis, quocumque honore, ac poteſtate prædiris, præſentia Decreta declarandi, vel interpretandi facultate penitùs interdicta.

Non obſtantibus quoad ſupraſcripta omnia, & ſingula in præſentibus Decretis contenta, Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis in favorem quarumcunque perſonarum, atque Ordinum, tam Mendicantium, quàm non Mendicantium, Militiarum, etjam S. Joan. Hieroſolymitani, Congregationum, Societatum, ac cujuslibet alterius inſtituti, etiam neceſſariò, & in individuo exprimendi, Eccleſiarum, Monaſteriorum, Conventuum, Collegiorum, Capitulorum, Hoſpitalium, Confraternitatum, & aliorum quorumcumque tam ſecularium, quàm regularium locorum, necnon illorum, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, etiam immemorabilibus, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apoſtolicis, etiam Mari Magno, ſeu Bulla aurea, aut aliàs nuncupatis, ſub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etjam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, necnon irritantibus Decretis, etiam Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, aut aliàs quomodolibet, etiam per viam communicationis, ſeu extenſionis conceſſis, & iteratis vicibus approbatis, & innovatis, etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus, & formis ſpecialis, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales, mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ſervanda eſſet, tenores hujusmodi, ac ſi de verbo ad verbum, nihil penitùs omiſſo, & forma in illis tradita obſervata, inſerti forent, præſentibus pro expreſſis habens, quibus, quoad ea, quæ præſentibus adverſantur, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, Sacra Congregatio, Sanctitatis ſuæ authoritate, & ſpecialiter, & expreſsè derogat, cæterisque contrariis quibuscumque.

Et ne præmiſſorum ignorantia à quoquam prætendi poſſit, voluit eadem Sacra Congregatio, ut præſentes Ordinationes in valvis Baſilicarum S. Joannis Lateranenſis, & Principis Apoſtolorum de Urbe, ac in Acie Campi Floræ, ut moris eſt, affixæ, omnes, ad quos pertinet, ita arctent, & afficiant, ac ſi unicuique perſonaliter intimatæ fuiſſent. Utque earundem præſentium tranſumptis, etiam impreſſis, manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Datum Romæ die 21. Junii 1625.

Coſmus Cardinalis de Torres.

Locus † Sigilli.

Proſper Fagnanus Sacr. Cong. Sec.

DECLARATIONES

Aliquot Sacr. Congr. Concilii S. D. N. Urbani Papæ VIII. auctoritate editæ, ſuper Decretis ejusdem Congreg. de celebratione Miſſarum.

Super primo Sacræ Congregationis Decreto, de celebratione Miſſarum, quo prohibetur ne Epiſcopi in diœceſana Synodo, aut Generales in Capitulis Generalibus, vel aliàs quoquomodo reducant onera ulla Miſſarum celebrandarum, aut poſt idem Concilium impoſita, aut in limine fundationis.

Quæritur, quid ſi legatum ſit ita tenue, ut non ſit qui velit onus illi injunctum ſubire, &, ſi recurrendum ſit ad Sedem Apoſtolicam pro moderatione oneris, totum, aut ferè totum inſumendum ſit pro expenſis ad id neceſſariis?

Et quid, ſi permittatur Epiſcopo in fundatione, ut poſſit hujusmodi onera moderari?

Secundò, ſuper ſecundo ejusdem Congregationis Decreto, quo cavetur, ut celebrentur tot miſſæ, quot ad rationem tributæ eleemoſynæ præſcriptæ fuerint.

Quæritur, an verba illa, *præſcripta fuerunt*, intelligenda ſint de præſcriptione facta ab offerente, vel ab Ordinario?

Tertiò, an cùm Ordinarius præſcripſerit eleemoſynam congruam juxta qualitatem loci, perſonarum, ac temporum, Sacerdotes accipientes ſtipendium minùs congruum, teneantur Miſſas ſibi ab offerente præſcriptas celebrare?

Quartò, an Sacerdotes, qui tenentur Miſſas celebrare ratione beneficii, ſeu capellæ, legati, aut ſalarii, poſſint etiam manualem eleemoſynam, pro Miſſis votivis, aut defunctorum, recipere, & unico Miſſæ ſacrificio utrique oneri ſatisfacere?

Quintò, poſito, quòd teſtator linquat, ut celebrentur pro ſua anima centum Miſſæ, absque ulla præſcriptione eleemoſynæ: Quæritur, an liberum ſit hæredibus, eleemoſynam ſibi benè viſam præſcribere, an verò eadem eleemoſyna præſcribenda ſit ab Ordinario?

Sextò, ſuper tertio Congregationis Decreto, in quo eadem Congregatio revocat Privilegia, quibus indulgetur, ut certarum Miſſarum, vel Anniverſariorum celebratione, aut aliquibus collectis, ſeu rationibus, plurium Miſſarum oneribus in futurum ſuſcipiendis ſatisfiat.

Quæritur: An verba, *in futurum ſuſcipiendis*, intelligenda ſint de oneribus ſuſcipiendis poſt Privilegium?

Septimò, ſuper quarto ejusdem Congregationis Decreto, quo prohibetur Sacerdoti, qui Miſſam ſuſcepit celebrandam cum certa eleemoſyna, ne eandem Miſſam alteri, parte ejusdem eleemoſynæ ſibi retenta, celebrandam committat.

Quæritur: An permittendum ſit adminiſtratoribus Eccleſiarum, ut retineant aliquam eleemoſynarum portionem pro expenſis manutentionis Eccleſiæ, Altarium, inſervientium, paramentorum, luminum, vini, hoſtiæ, & ſimilium?

Octavò, An hoc Decretum habeat locum in beneficiis, quæ conferuntur in titulum, id eſt, An Rector beneficii, qui poteſt per alium celebrare, teneatur Sacerdoti celebranti dare ſtipendium ad rationem redituum beneficii.

Nonò, An Sacerdotes, quibus aliquando offertur eleemoſyna major ſolita pro celebratione Miſſæ, debeant dare eandem integram eleemoſynam iis, quibus Miſſas celebrandas committunt: An verò ſatis ſit, ut dent celebrantibus eleemoſynam conſuetam?

Decimò, ſuper quinto ejusdem Congregationis Decreto, quo inter cætera ſtatuitur in hæc verba, *eleemoſynas verò manuales, & quotidianas pro Miſſis celebrandis*, ita demum iidem accipere poſſint, ſi oneribus antea impoſitis ita ſatisfecerint, ut nova quoque onera obire valeant; Alioquin omninò abſtineant ab hujusmodi eleemoſynis, etiam ſponte oblatis, in futurum recipiendis, & capſulas auferant, &c.

Quæritur: An hoc Decretum prohibeat abſolutè, quominùs accipiant novas eleemoſynas ii, qui acceptis

non

non ſatisfecerunt, & quid ſi congruo tempore poſſint omnibus ſatisfacere?

Undecimò, quid, ſi offerens eleemoſynas, audito impedimento, conſentiat, ut Sacerdos Miſſam celebret, cùm primùm poterit?

Duodecimò, an pœna interdicti, & aliæ appoſitæ in eodem Decreto afficiant tam eos, qui accipiunt eleemoſynas contra formam ibi præſcriptam, quàm eos, qui non auferunt capſulas ab Eccleſiis, ut ibidem præcipitur?

Decimotertiò, an in hoc Decreto comprehendantur illæ capſulæ, quæ apponi ſolent in Eccleſiis in die commemorationis omnium Sanctorum, & vulgò dicuntur, *caſſe de Morti*?

Decimoquartò, an Adminiſtratores Eccleſiæ magnæ devotionis, & concurſus poſſint eleemoſynas pro Miſſis celebrandis accipere, ſi iiſdem Miſſis non niſi poſt longum tempus ſatisfacere valeant, ne aliàs cultus Eccleſiæ, & devotio, ac concurſus fidelium, ut ajunt, minuantur?

Decimoquintò, quia prohibitio dicti Decreti videtur aliquibus directa ſolis Capitulis, Collegiis, Societatibus, Congregationibus, necnon omnibus, & ſingulis Eccleſiarum, & piorum locorum, tam ſecularium, quàm Regularium Superioribus, de quibus fit expreſſa mentio, non autem privatis Sacerdotibus, qui tamen comprehendi videntur ſub clauſula generali, *& aliis, ad quos pertinet*, ſupplicatur pro opportuna declaratione?

Decimoſextò, ſuper ſeptimo ejuſdem Sacræ Congregationis Decreto, quo cavetur, ut in ſingulis Monaſteriis Religioſorum præfigatur numerus, qui conſuetis redditibus, aut eleemoſynis commodè poſſit ſuſtentari.

Quæritur: An ubi hæc præfixio facta jam fuit in vim ſimilis Decreti ſanct. mem. Pauli V. abſque tamen computatione redditum cujuſque Religioſi, ſit denuò facienda, necne?

Decimoſeptimò, an Novitii, ad habitum Regularem admiſſi, poſſint admitti ad profeſſionem in Monaſteriis, in quibus habita, ut ſuprà, præfixione numeri, commodè ali non poſſunt?

Decimoactivò, ſuper ultimo, quo cavetur, ut nullibi recipiantur Conventus Regularium, niſi præter alia ad id requiſita, duodecim ſaltem Fratres in eis degere, & competenter ſuſtentari valeant, ita ut alioquin ſubſint juriſdictioni ordinariæ.

Quæritur: An hoc Decretum, quod videtur editum in Ordine ad celebrationem Miſſarum, comprehendat eas Religiones, quæ non conſueverunt onera Miſſarum recipere, ut ſunt Religiones Capuccinorum, ac Societatis JESU?

Ultimò, an idem Decretum, ubi diſponit, ut nullibi recipiantur Monaſteria, niſi, &c. habeat locum in Italia duntaxat, ad quam eſt reſtrictum Decretum proximè antecedens, an verò etiam extra Italiam?

Sacra Congregat. Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum authoritate ſibi à Sanct. D. N. attributa, ad ſingula dubia ſuperiùs propoſita ad hunc modum reſpondit, videlicet:

Ad primum, etſi legatum ſit adeò tenue, nihilominus, pro reductione oneris, ut ſuprà, impoſiti ab iis, ad quos pertinet, Sedem Apoſtolicam eſſe adeundam, quæ abſque ulla impenſa id ſtatuet, quod magis in Domino è re eſſe judicaverit; Veruntamen ſi in ipſa beneficii erectione expreſsè cautum fuerit, ut liceat Epiſcopo injunctum onus reducere, ac moderari, legem hanc fundationis, quam Decreta hac de re edita non ſuſtulerunt, eſſe validam, & obſervandam.

Ad ſecundum, eſſe intelligenda de præſcriptione facta ab eo, qui eleemoſynam tribuit, non autem ab Ordinario. Quod ſi tribuens eleemoſynam numerum Miſſarum celebrandarum non præſcripſerit, tunc tot Miſſas celebrari debere, quot præſcripſerit Ordinarius ſecundùm morem ſuæ civitatis, vel provinciæ.

Ad tertium, teneri.

Ad quartum, Sacerdotes quibus diebus tenentur Miſſas celebrare ratione beneficii, ſeu Capellæ, legati, aut ſalarii, ſi eleemoſynas pro aliis etiam Miſſis celebrandis ſuſceperint, non poſſe eadem Miſſa utrique obligationi ſatisfacere.

Ad quintum, cenſuit, ubi nullam certam eleemoſynam teſtator reliquit, eſſe ab Epiſcopo præſcribendam eleemoſynam congruam, quæ reſpondeat oneribus Miſſarum celebrandarum, ſecundùm morem civitatis, vel provinciæ.

Ad ſextum, ita eſſe intelligenda.

Ad ſeptimum, reſpondit, permittendum non eſſe, ut Eccleſiæ, ac loca pia, ſeu illorum Adminiſtratores ex eleemoſynis Miſſarum celebrandarum ullam, utcunque minimam, portionem retineant ratione expenſarum, quas ſubeunt in Miſſarum celebratione, niſi cùm Eccleſiæ, & loca ipſa alios non habent redditus, quos in uſum earundem expenſarum erogare licitè poſſint, & tunc quam portionem retinebunt, nullatenus debere excedere valorem expenſarum, quæ pro ipſomet tantùm Miſſæ ſacrificio neceſſariò ſunt ſubeundæ, & nihilominùs eo etiam caſu curandum eſſe, ut ex pecuniis, quæ ſuperſunt, expenſis ut ſuprà deductis, abſolutè tot Miſſæ celebrentur, quot præſcriptæ fuerint ab offerentibus eleemoſynas.

Ad octavum, non habere locum, ſed ſatis eſſe, ut Rector beneficii, qui poteſt Miſſam per alium celebrare, tribuat Sacerdoti celebranti eleemoſynam congruam, ſecundùm morem civitatis, vel provinciæ, niſi in fundatione ipſius beneficii aliud cautum fuerit.

Ad nonum, debere abſolutè integram eleemoſynam tribuere Sacerdoti celebranti, nec ullam illius partem ſibi retinere poſſe.

Ad decimum reſpondit, non prohibere abſolutè: Ac propterea, etſi oneribus jam ſuſceptis non ſatisfecerint, poſſe tamen nova etiam onera ſuſcipere Miſſarum celebrandarum, dummodò infrà modicum tempus poſſint omnibus ſatisfacere.

Ad undecimum, quamvis onera ſuſcepta infra modicum tempus adimpleri nequeant, ſi tamen tribuens eleemoſynam pro aliarum Miſſarum celebratione, id ſciat, & conſentiat, ut illæ tunc demùm celebrentur, cùm ſuſceptis oneribus ſatisfactum fuerit, Decretum non prohibere, quò minùs eo caſu eleemoſyna accipiatur pro iiſdem Miſſis juxta benefactoris conſenſum celebrandis.

Ad duodecimum, has pœnas non habere locum, niſi in ſuſcipientibus onera perpetua Miſſarum celebrandarum ſine licentia Epiſcopi, vel ejus Generalis Vicarii, aut Generalis, vel Provincialis.

Ad decimumtertium, comprehendi.

Ad decimumquartum, non poſſe, niſi de conſenſu eorum qui eleemoſynas tribuunt, ut ſuprà in reſponſione ad duodecimum.

Ad decimumquintum, comprehendi etiam privatos Sacerdotes.

Ad decimumſextum, numeri præfixionem eſſe iterum faciendam ſervata forma ultimi Decreti de hac re editi.

Ad decimumſeptimum, eſſe admittendos ad profeſſionem, ſi aliàs habiles exiſtant, ac deinde in aliquo alio Monaſterio ejuſdem Religionis eſſe collocandos, ubi commodè ali poſſint.

Ad decimumoctavum, cenſuit comprehendere.

Ad ultimum, habere locum etiam extra Italiam.

Coſmus, Card. de Torres.
Locus † Sigilli.
Proſper Fagnanus, S. Congreg. Sec.

10 Ex quibus omnibus concludi etiam poteſt, nullum Sacerdotem ratione unius Miſſæ plura ſtipendia, ſive ab uno, ſive à pluribus recipere poſſe: Item etiam Navar. *in manual. c. 25. n. 32.* & *tom. 1. conſil. lib. 3. de celeb. Miſſar. conſ.* 8. & Suar. *diſp.* 86. *ſect.* 2. *concl.* 4. dicit eſſe ſententiam communem, ita ut, ſicuti addit Vaſq. *in 3 par. tom.* 3. *diſput.* 234. *cap.* 4. ſententia contraria à nullo tuta conſcientia amplecti poſſit; imò iniquam, & impiam vocat Honcala, *opuſc. de valore Miſſæ, art.* 11. utpotè inter populares ſcandala excitantem, ut ait Angles, *flor. Theol. in 4. q. de valor. Miſſæ, art.* 2. & non modicam animis ſordidæ cupiditatis, & avaritiæ ſuſpicionem ingerentem ex Barboſa, *de offic. & poteſt. Epiſcopi, p.º 2. alleg. 24. num.* 5. falſiſſimam denique, & valdè dignam, ut à Pontifice cenſuretur, aſſerit Vilalbos *ſumm. Theol. moral. & canon. tom.* 1. *tract.* 8. *de Miſſa, diffic.* 16. *num.* 1. ac denique Sacra Congregatio Concil. Trid. hæc omnia conſiderans decrevit ſub obteſtatione divini Judicii, ut quot ſtipendia ſumuntur quantumcunque incongrua, & exigua, ſive ab una, ſive à pluribus collata fuerint, tot Miſſæ ad rationem attributæ eleemoſynæ dicantur, prout *ſuprà* expreſsè in Decreto prædictæ S. Congreg.

11 Habetur etiam, quòd licèt ſtipendia non ſint integra, & juſta, prout lege taxatum eſt, vel conſuetudine receptum, non poteſt Sacerdos, quantumvis etiam pauper à pluribus accipere tot ſtipendia, quæ uni Miſſæ æquivaleant, & ita unum tantùm ſacrificium Miſſæ offerre, ſicut olim tenuerunt Cordub. *lib.* 1. *q.* 4. *dub.* 1. Honcala *loco cit. a.* 11. & 16. Angles *flor. ſimiliter, ubi ſuprà concl.* 2. Suar. *diſp.* 86. *ſect.* 4. Nugn. *de Sacram. tom.* 1. *p.* 3. *tract. de ſacr. Miſſa dub.* 9. *concl.* 2. Gliam. *method. pag.* 3. *cap.* 13. §. 17. Megal. *ſum. poreg.* 2. 2. *lib. c.* 1. *q.* 4. *n.* 56. Ratio autem eſſe poteſt, quia qui minus ſtipendium accipit, renunciat juri ſuo, & aliàs ex juſtitia remanet obligatus, ut aſſerit Henriq. *de divite Sacerdote, lib.* 9. *de Miſſa, c.* 22. *num.* 5. Tum quia in mutuis, ſive oneroſis promiſſionibus tenemur intelligere externa ſigna, prout communiter intelliguntur; ſed dans eleemoſynam Sacerdoti, intelligit, ut integram celebret Miſſam, & accipiens cenſetur hoc ei promittere, ergo debet etiam pro illo parvo ſtipendio celebrare. Nam etſi non teneatur pro eo dicere ſacrum, qui non vult dare tantam eleemoſynam; tamen neminem poteſt tali ſimulatione contra ipſius intentionem inducere, ut tantam det.

Neque obſtat, quòd lege Superioris, vel conſuetudine ſit taxatum juſtum ſtipendium, nam ex hoc ſolummodo habetur poſſe tunc Sacerdotem pro Miſſa celebrata exigere juſtum ſtipendium, non autem ut poſſit illum decipere in ſua devotione, & voto, vel aliqua alia obligatione defraudare. Præterquam quòd neque aliquod ſcandalum, aut ſuſcipio avaritiæ oriri poſſet ex eo, quod Sacerdos admoneret petentem Miſſam de juſto ſtipendio, quo cùm ſit lege, & conſuetudine taxatum, in tali admonitione utitur jure ſuo. Ita Coninchus *ad* 3. *p. q.* 83. *art.* 1. *dub.* 10. *num.* 193 & Fraxinell. *de oblig. Sacerd. ſect.* 4. *concl.* 1. §. 2. & 3.

De pauperibus autem Sacerdotibus conſtat item ex dictis. Nam Eccleſia Miſſas non inſtituit ad pauperes Sacerdotes alendos, ſed ſtatuit, ut nullus pauper ordinetur, *cap. non liceat, cap. Epiſcopus, cap. cum ſuis, & cap. cùm ſecundum, de præbend. in* 6. & Concil. Trid. ſuprà relatum, *diſp.* 2. *q.* 30. Quòd ſi ordinatus in pau-
12 pertatem incidat, aliqua arte, & agricultura ſibi victum quærat, ut habetur *c. Cleric.* 91. *diſt.* Tum quia ſi poſſet pauper Sacerdos plura ſtipendia pro una Miſſa accipere, poſſet etiam dives, quia utrique Altari ſervit. Item paupertas non tribuit jus accipiendi rem alienam invito domino, niſi urgeat extrema neceſſitas, nec poteſt pauper pluris vendere rem, cujus pretium taxatum eſt, quàm dives.

Idem omnino judicium ferendum eſt de Sacerdotibus Regularibus, ut probant Cordub. *lib.* 1. *q.* 4. *dub.* 2. Navar. Suar. Angles *locis citatis*, Joan. Molan. *compend. Theolog. pract.* 4. *cap.* 9. *concl.* 4. *num.* 18. Alphonſ. Madrig. *tract. de Sacerd.* Poſſevin. *de officio curati*, & alii apud Fraxinell. *ſect.* 4. *concl* 1. §. 3. *num.* 6. Tum quia in Decreto Congregationis expreſsè Sacerdotes regulares, & ſeculares nominantur. Neque privilegium Leonis X. pro Miſſis impoſterùm ſuſcipiendis iiſdem ſuffragatur: nam quoad hanc partem ei expreſsè derogatum eſt per ſupradictum Decretum S. Congregationis.

Adverte tamen hîc circa prædicta, quòd ſi dicta ſtipendia ita offeruntur, & acceptantur, ut accipiens non poſſit cenſeri promittere applicationem integri fructus, ſed tantùm pro ratione eleemoſynæ datæ, ut ſit quando accipiens dantibus ſignificat, aut quando multi ſimul quaſi per modum unius eleemoſynas alicui conferunt, ut juxta illarum magnitudinem ſacra dicat, aut in ſimilibus caſibus: tunc enim nulla fit dantibus injuria, ſi Sacerdos pro ſingulis ſacris taxatum ſtipendium accipiat, neque ita ſe gerere prohibetur in Decreto S. Congregationis. 13

Sed quid dicendum eſſet, ſi aliquis petens à Sacerdote, v. g. quinque Miſſas, porrigendo ei pecuniam charta involutam, quam cùm acceperit Sacerdos, & Miſſas promiſerit, reperit poſtea, ſtipendium eſſe inſufficiens?

Fraxinellus *loco cit.* §. 3. *num.* 7. ſine præjudicio 14 obedientiæ Decreti S. Congregationis conſulit, poſſe tunc Sacerdotem reducere Miſſas ad rationem juſti ſtipendii, dummodo moneat eum, qui petiit Miſſas, de facto, ad hoc ut ſibi conſulere poſſit, & de aliis Miſſis providere. Rationem affert, quia tunc juſtitia inter dantem, & accipientem non eſt æqualis, ideo Sacerdos, qui juſtitiam ſtipendii ignoravit, & ſi noviſſet, non acceptaſſet tale onus, eſt læſus, & rationabiliter invitus hoc paſſus eſt gravamen, ac proinde ſe indemnem ſervare poteſt, abſque præjudicio juſtitiæ. Neque hic Sacerdos damnum infert animabus, pro quibus Miſſæ petebantur, conſulit enim juri ſuo, tum quia, ut dixi, admonere poterit Sacerdos eum, qui ſtipendia inſufficientia tribuit, à quo detrimentum infertur animabus, qui occultato ſtipendio plures Miſſas habere præſumpſit; atque ita aſſerit Azorius *tom* 3. *lib.* 12. *cap.* 6. *quaſ.* 3. qui addit, Sacerdotem poſſe tunc officium judicis implorare, Megal. *ſumm. Peregr.* 2. 2. *lib.* 2. *cap.* 1. *q.* 4. *num.* 52. & 53. Alphonſ. de Leon. *de Offic. & poteſt. confeſſ. temp. Jubil. p.* 3. *num.* 23. *verſ. extenditur.*

Prædictis item non obſtantibus, Nota, quòd pro 15 oblatione dicendi Miſſam ſummo mane, vel ad loca diſtantia, majus ſtipendium poſſet Sacerdos accipere, quia majori labore afficeretur: nam in Decreto Sac. Congregationis majus aliquod ſtipendium unius Miſſæ ex rationabili cauſa recipi non prohibetur, ſed ne plura ſtipendia pro una Miſſa celebranda ſumantur, mandat, & præcepit. Hinc pro Miſſa ſolemni major etiam eleemoſyna debet aſſignari, quàm pro Miſſa privata; item quando imponitur ei Miſſa cum officio defunctorum, majus ſtipendium aſſignandum eſt, & in die Nativitatis pro tribus Miſſis tria ſtipendia ſecundùm proportionem Miſſarum aſſignanda ſunt. Ita docent Petrus Ledeſm. *ſumma* 1. *part. de Euchariſt. cap.* 18. *concl.* 9. Rodet. *ſum. tom.* 4. *cap.* 52. *de Miſſa concl.* 3. *num.* 3. Suar. *cit. ſect.* 2. ibi, *Dico tertiò.* Bonac. *de Sacram. diſput.* 4. *q. ult. punct.* 8. *num.* 13. Alphonſus de Leone *de offic. & poteſt. confeſſ. temp. Jubil. part.* 3. *num.* 12. Fraxinellus *ſect.* 3. *prænot.* 5. §. 1. *num.* 12. qui addit, quòd in diebus etiam feſtis poteſt Sacerdos pro Miſſæ celebratione duplum eleemoſynæ, quæ aliis diebus dari conſuevit, accipere. Ita S. Carolus Borromæus *act. Mediol. p.* 2. *Synod. Diœceſ.* 3. *decret.* 16. *Congreg. Pœnitent. Mediolani ſumm. deciſ.* 7. Bonac.

loc. cit. Homobonus *de exam. Eccleſ. tom. 1. tract. 4. qu.* 120. Alphonſ. de Leone *ubi ſuprà.*

16 . Quæres, utrùm Sacerdos unâ Miſſa poſſit pluribus ſtipendiis, ſive ab una, ſive à diverſis perſonis collatis pro pluribus Miſſis dicendis ſatisfacere, etiamſi plures Miſſæ eſſent ejuſdem valoris, & qualitatis.

Reſpondeo negativè loquendo tam de Sacerdotibus Regularibus, quàm ſecularibus, atque ita aſſerunt Aragon. *de juſt. & jure q.* 85. *artic.* 3. Roder. *qq. regul. tom.* 1. *qu.* 43. *art.* 17. Alphonſ. Madrig. *tract. de prælat. Relig.* Confettius *ſumm. compendii Privil. regul. tit.* 19. *cap.* 3. & communiter omnes, ut dicit Fraxinell. *de Sacerd. oblig. ſect.* 4. *concl.* 2. §. 1. nam quisque ſe defraudatum teneret, ſi dando ſtipendia pro decem Miſſis celebrandis, ſcirent poſteà unam tantùm celebratam fuiſſe, quæ etiam aliis applicata fuiſſet. Tum quia licet Miſſa, ut infiniti valoris, prodeſſe poſſet omnibus, & ſingulis, ac ſi pro uno tantùm fuiſſet applicata, tamen Sacerdos ita faciens injuſtitiam committit, nam illa plura ſtipendia recipit à pluribus dantibus rationabiliter invitis: nam qui petit Miſſam pro ſe, vel pro amico mortuo, intendit habere totam Miſſam, ut aſſerit S. Antonius 1. *p. tit.* 10. *cap.* 2. §. 4. Barthol. ab Angel. *Exam. confeſſ. dial.* 5. §. 746. & alii communiter.

17 Quæres iterum, an Sacerdos poſſit duplex ſtipendium pro una Miſſa accipere applicando partem ſolitam uni, & alteri ſuam partem propriam.

Molfeſius *in ſum. tom.* 1. *tract.* 3. *cap.* 15. *num.* 40. & Bartholom. ab Angel. *in exam. confeſſ. dial.* 5. §. 507. affirmativè reſpondent; quam ſententiam probabilem putant Homobon. *in exam. Eccleſ.* 1. *p. tract.* 4. *cap.* 13. *q.* 125. & Gavantus *in comment. Rub. Miſſal. tom.* 1. *p.* 3. *tit.* 12. *n.* 29. licèt contrariam ſententiam doceant. Eandem ſententiam videtur docere Filliucius *tom.* 1. *tract.* 15. *cap.* 6. *num.* 151. ſed cum aliqua limitatione, aſſerens, ſacrificantem poſſe partem ſacrificii ſibi debitam applicare illis, pro quibus teneretur: cùm autem ignoretur, quanta pars ſit illa, putat arbitrari partem trium Miſſarum poſſe ſupplere uni, quæ dicenda eſſet, & applicanda uni, quod ſervare poterunt illi, qui cùm ſtipendia multa receperint, omnibus ſatisfacere
18 non poſſunt. Ratio eſt, quia valor Miſſæ ſpecialis, qui competit Sacerdoti, eſt ejuſdem rationis cum valore medio, qui competit illi, pro quo offertur propter ſtipendium Sacrificii Miſſæ; & poteſt Sacerdos hujusmodi valorem applicare alteri, ut tenent Naldus *in ſum. verb. Miſſa, num.* 12. Scort. *de Sacrificio Miſſa lib.* 1. *cap.* 9. *num.* 2. & alii.

Hanc eandem ſententiam probabilem putat Diana *in ſuis reſol. tract.* 14. *reſol.* 14. ſed reſolutio hujus dubii in ſequenti attendatur.

19 Ex quibus reſolvitur dubium, quod frequenter contingere ſolet, An Sacerdos, qui in Eccleſia aliqua tenetur celebrare ſine applicatione ſacrificii, poſſit ſtipendium pro illa Miſſa accipere, & alteri applicare. Affirmativè enim reſpondit Alphonſ. de Leone *tract. de Jubilæo p.* 3. *q.* 20. *num.* 27. dicens, quòd datur ſtipendium, non pro applicatione Sacrificii, ſed pro commoditate populi, & cultu Eccleſiæ, & ideo poteſt eleemoſynam alienam Sacerdos recipere pro Sacrificii applicatione, absque eo, quòd contrahat peccatum, & reſtitutionem illius eleemoſynæ. Sed advertit, quod in dubio non præſumitur datum pro cultu Eccleſiæ, ſed pro applicatione Sacrificii, niſi aliud conſtet ex manifeſtis verbis teſtatoris, vel circumſtantiis perſonarum; ideo cùm Fratres faciunt celebrare in ſua Eccleſia feſtis diebus, vel ob commoditatem, ut ibi audiant Miſſam, vel communicent, ſive ob commoditatem perſonarum vicinarum absque alia expreſſione, non intelligitur velle applicationem ſacrificii, ut in praxi multoties ſe vidiſſe obſervatum, & practicatum eſſe à viris timoratis, & doctis affirmat ſupradictus Alphonſus de Leone *loc. cit.* Hanc eandem ſententiam docent Fraxinellus *de obligatione Sacerdotis ſect.* 4. *concl.* 4. §. 8. & Homobonus *in exam. Eccleſ. par.* 1. *tract.* 4. *cap.* 14. *quaſt.* 121.

Sententia prædicti Alphonſi de Leone cum Fraxinello, & Homobono noviſſimè à Sacra Congregatione Eminentiſſimorum Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum correcta eſt, per hæc verba: *Sacerdotes, quibus diebus tenentur Miſſas celebrare ratione beneficii, ſeu capella, legati, aut ſalarii, ſi eleemoſynas pro aliis etiam Miſſis celebrandis ſusceperint, non poſſe eadem Miſſa utrique obligationi ſatisfacere*; In quibus verbis S. Congreg. abſolutè, & ſine ulla diſtinctione videtur prohibere Sacerdotibus, ne pro una Miſſa ſtipendium duplicatum accipiant, & ſic corrigenda etiam erit ſupradicta ſententia Molfeſii, & aliorum, ut ſuprà.

Inſtabit aliquis, an pauper Sacerdos, qui pro occurrenti die non habet eleemoſynam pro Miſſa celebranda, poſſit celebrare Miſſam, & illam applicare primo offerenti ſtipendium, quem Deus ſcit futurum primum. Affirmant multi graves Doctores, inter quos Vegha *in ſum. tom.* 2. *cap.* 41. *caſu* 5. Henriquez *lib.* 9. *cap.* 21. *num.* 2. Fernandez *in exam. Theolog. mor. p.* 3. *cap.* 5 §. 9. *num.* 5. Petrus de Arag. 2. 2. *q.* 85. *art.* 3. Petrus Navarrus *de reſtit. lib.* 2. *cap.* 2. *num.* 373. Rodes. *in ſum. tom.* 1. *cap.* 42. *num.* 9. Henriq. *lib.* 9. *cap.* 21. *num.* 2. Quam ſententiam putant probabilem Molfeſius *in ſum. tom.* 1. *tract.* 3. *cap.* 16. *num.* 28. & Reginald. *in praxi tom.* 2. *lib.* 23. *cap.* 17. *num.* 233. 20

Alia ſententia contraria eſt Riccii in *praxi p.* 3. *reſol.* 361. *num.* 3. Homobon. *de exam. Eccleſ. p.* 1. *tract.* 4. *cap.* 14. *q.* 130. Joan. de la Cruz *in direct. conſc. p.* 2. *de ſacrif. Miſſa q.* 1. *dub.* 8. *concluſ.* 1. Fagundez *de præcept. Eccleſ. p.* 1. *lib.* 9. *cap.* 10. Cordub. *lib.* 1. *q.* 4. *dub.* 6. Barboſ. *de poteſt. Epiſcop. part.* 2. *alleg.* 24. *num.* 12. Coninch. *de Sacrament. q.* 83. *art.* 1. *dub.* 9. *num.* 168. & Petrus Cenedo *in qq. canon. q.* 28. *num.* 6. Ratio eſt, quia Sacerdos non poteſt ſuſpendere, & reſervare effectum Sacramentorum in aliquod futurum tempus, quia tempus nobis futurum eſt ſemper præſens æternitati divinæ, & ſic non poterit ſuſpendere, & reſervare effectum ſacrificii pro petitionibus, &
intentionibus futuris; Tum quia ſicuti non poteſt 21
ſuſpendi effectus Sacramenti, in quo virtus ex paſſione Chriſti applicatur, ita nec effectus ſacrificii, in quo eadem Chriſti paſſio, & merita ex ea provenientia applicantur. Quapropter cùm talis anticipatio Miſſarum ſapiat lucri aviditatem, & negotiationem, ideo emanavit Sacræ Congregationis Concilii deciſio, ut teſtatur Barboſa *loc. cit.* ſub die 15. Novembr. 1605. cujus tenor eſt:

Superioribus diebus ſignificatum fuit Sanctiſſimo 22
D. N. paucis ab hinc annis in Hiſpania novam conſuetudinem recentiorum aliquot Theologorum opinione nixam ſenſim receptam, in dies magis invaluiſſe, ut Sacerdotes Miſſam celebrantes ejus valorem generalem applicent his, qui poſtea Miſſæ celebrationem poſtulaturi, & pro ea eleemoſynam præbituri, tametſi antequam Miſſæ ſacrificium perageretur, neque à Sacerdote illud rogaſſent, neque ei hac de cauſa præſtitiſſent eleemoſynam, quam rem, cùm Sanctitas Sua ad S. Congregationem Cardinalium Concilii Interpretum pro materiæ gravitate examinandam rejeciſſet, in ipſa Congregatione primùm de ea actum fuit diligentiſſimè, ac deinde relatum ad Sanctitatem Suam, quæ ex ejusdem Congregationis ſententia hujusmodi conſuetudinem, tanquam pluribus nominibus periculoſam, fidelium ſcandalis, & offenſionibus obnoxiam, atque à vetuſto Eccleſiæ more nimiùm abhorrentem exploſit, ac improbavit, atque Amplitudini tuæ literas dari, quod facimus, mandavit, ut omnibus illius regni

Archi-

Archiepiſcopis, atque Epiſcopis, in quorum Diœceſibus hujusmodi applicatio in uſum inducta fuerit, per literas, aut aliàs, ſcripto injungat, ut talem uſum aboleant, ac prohibeant, excommunicationis, atque aliis, quas opportunas, & neceſſarias æſtimaverint, pœnis. Idemque præcipiat Generalibus, & Capitibus Ordinum, quos in iſtis regnis nunc noverit commorari, ut ſcilicet & ipſi Regularibus ſibi ſubditis talibus applicationibus, eisdem pœnis propoſitis interdicant. Quæ omnia pro ſua pietate, & Sanctiſſimi D. N. juſſui exequendi ſtudio Amplitudinem tuam ſedulò effecturam ſperantes, Omnipotentem Deum rogamus, ut eam quotidiè cæleſtis ſuæ gratiæ donis velit augere.

Hæc declaratio Nuncio Apoſtolico in Hiſpaniis directa fuit, ut novam opinionem de Miſſis anticipatis ab illo regno extirparet.

Hanc eandem declarationem, & ſententiam emanaſſe à fel. rec. Paul. V. refert Franciſcus Soſa *in libello de non fundandis novis conventibus in Regno Caſtellæ p.* 2. Barboſa verò *loco citato* vult emanaſſe à Clemente VIII. cùm tamen hujusmodi declaratio die 15. Novembris 1605. data, quo tempore erat Summus Pontifex Paulus V. & Clemens VIII. die 3. Martii ejusdem anni deceſſerat; unde cauſa hujus diverſitatis oriri poteſt ex hoc, quòd opinio de Miſſis anticipatis fuit delata ex Hiſpania, & Clementi VIII. exhibita, & ab eodem Sacræ Congregationi prædictæ commiſſa, in eaque decidenda contigerit mors ſupradicti Pontificis, & promulgata fuerit tempore Pauli V. ſed hoc parum ad nos: ſufficiat, hoc declaratum fuiſſe à Sacra Congregatione, ut dicunt DD. citati, & noviſſimè Diana *in ſuis reſol. moral. tract. 14. reſol. 15.*

22 Poteſt tamen contingere, ut detur caſus, in quo Sacerdoti liceat Miſſas anticipatè celebrare, v. g. ſi ex obligatione alicujus capellæ obligetur ſingulis hebdomadibus certas Miſſas celebrare, vel impoſterùm pro certa intentione, quia tunc ſi aliter in fundatione capellæ non exprimatur, poteſt Sacerdos in hebdomada antecedenti tales Miſſas celebrare, ita Petrus de Ledeſma *in ſum. p. 1. de Sacramento Euchar. c. 8. concl.* 14. Rodriq. *in ſum. tom. 1. cap.* 253. *num.* 8. Riccius *in prax. reſol.* 338. & alii. Ratio eſt, quia non malè ſolvit, qui anticipat tempus ſuæ ſolutionis; immò talis anticipatio eſt virtus boni debitoris, qui majorem utilitatem exhibet creditori, qui ſtipendio Miſſas obligavit; hinc verſum eſt in Proverbium, *ſolvit benè, qui citò.* Quæ quidem anticipatio maximè defunctis prodeſt, cùm eorum animæ citiùs à pœnis liberentur, quò citiùs pro eis ſacrificia offeruntur, ideò Miſſæ defunctorum præveniri poſſunt, non autem poſtponi, ut benè notavit Durandus *in ſuo Rationali divin. Offic.*
23 *lib. 7. c. 34. n.* 16. ubi ait, quòd ſi Anniverſarium alicujus defuncti contigerit in die Dominico, vel aliqua feſtivitate, non debet ad ſequentem diem transferri, prout fit de feſtis Sanctorum, ſed fiat in die præcedenti, ut citiùs pœnis defunctorum in Purgatorio exiſtentium occurratur, cùm defuncti noſtro indigeant auxilio, & beneficio, non autem Sancti.

24 Advertendum eſt tamen, non valere hanc anticipationem, ſi inſtitutione obligationis Miſſarum præciperetur, vel aliquo modo, vel ex aliquo capite haberi poſſet, ut nulla eſſet hebdomada, in qua non diceretur Miſſa: nam obligantis intentioni, & expectationi populi, qui Miſſas in hebdomada qualibet audire ſolet, non ſatisfieret, ideò Sacerdos in hoc caſu, ſcilicet commoditatis populi, poſſet Miſſas in aliqua hebdomada anticipare, & in ſequenti poſtea in Eccleſia eadem, vel Altari celebrare pro aliis, ut inſtitutori, & populo ſatisfaceret; hoc autem intelligi debet, aliqua juſta intercedente cauſa, nam non eſſet veriſimile quòd Sacerdos obligatus ad aliquas Miſſas in qualibet hebdomada celebrandas, poſſet omnes Miſſas ſimul uno, vel duobus menſibus perſolvere, & poſteà per totum annum vacare, quia hoc apertè eſſet contra mentem, & intentionem inſtitutoris, ita Petrus Navar. *de reſt. lib. 2. c. 2. n.* 369. Petrus Ledeſma *in ſum. p. 1. de Euchariſt. c. 18. concl.* 17. Fernandez *in exam. Theol. moral. p. 3. c. 5. num.* 5. Roder. *in ſum. tom. 1. cap.* 252. *concl.* 8. Joan. de la Cruz *direct. conſ. de ſacrific. Miſſa, dub.* 8. Vega *in ſum. verbo Miſſa, caſu* 38. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcop. p. 2. alleg. 24. n.* 14. Bonacin. *de Sacrament. diſp. 4. q. ult. punct. 7. §. 5. n.* 4. Villalbos *in ſum. Theolog. moral. 1. p. tract. 8. de Miſſa, diffic. 12. num.* 8.

Reſtat adhuc dubium, an Sacerdos, qui Eccleſiæ, vel 25
Altari inſervit, & quotidianæ Miſſæ onus ſuſcepit, peccet mortaliter, ſi quotidiè non celebrat, ceſſante impedimento. Vaſquez *tom. 3. in 3. p. S. Thom. diſput.* 231. Reginald. *in praxi fori pœnit. tom. 2. lib. 23. num.* 234. Graff. *in deciſ. aureis, part. 1. lib. 2. cap. 45. num.* 20. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcop. p. 2. alleg. 24. num.* 28. Bonac. *de Sacram. diſp. 4. qu. ult. punct. 7. propoſit.* 3. dicunt, quòd Sacerdos prædictus ſub mortali tenetur quotidiè celebrare, nec alia ſtipendia pro Miſſis dicendis accipere. Pro majori tamen hujus rei intelligentia, adverte: legatum factum à teſtatore pro Miſſa quotidiana, vel refertur ad locum, vel ad perſonam Sacerdotis, ſi ad locum, ut ſcilicet quotidiè celebretur Miſſa in tali Eccleſia, Oratorio, ſive Capella, aut Altari, tunc Sacerdos poteſt celebrare per ſe, ſive per alium, ita Tabiena *verbo Miſſa, num.* 44. Sylveſt. *eod. verb. 1. qu. 7. §.* 5. Armilla ſimiliter, *eod. verb. num.* 28. Navar. *conſil. tom. 1. lib. 3. de præbend. conſil.* 25. quia ubi verba clara ſunt, non eſt recedendum ab eis, *l. non aliter, ff. de leg.* 3. at clara eſt inſtitutio Miſſæ quotidianæ in tali loco celebrandæ: ergo hujusmodi Miſſa debet quotidiè celebrari: & hoc quoad primam partem, ſcilicet celebrationem quotidianam. Quod verò ad perſonam Sacerdotis, dico, quòd duobus modis inſtitutio circa talem perſonam contingere poteſt; primò, ſi in inſtitutione ponatur, quòd per ſe, vel per alium; ſecundò abſolutè, & ſimpliciter, his verbis, vel ſimilibus, ſcilicet, eligatur Capellanus, qui quotidiè celebret, & tunc non tenetur Sacerdos quotidiè celebrare, ſed quantò frequentiùs poterit, ſalva propria honeſtate, & debita veneratione tanti Sacramenti, Abbas *in cap. ſignificatum, de præbend. & cap. conſuluit, de celebr. Miſſ.* Tabiena *verb. Miſſa, num.* 44. Armilla *eodem verbo, n.* 28 Sylveſt. *ſimiliter eodem verbo 1. q. 7. §. ult.* S. Antonin. *in ſum. 1. p. tit. 10. cap. 2. §.* 3. Graff. *loc. cit. num.* 8. Toletus *in inſtruct. Sacerd. lib. 2. cap. 3. num.* 1. Azor. *inſtit. moral. 1. p. lib. 10. c. 24. qu.* 7. Ratio eſt, ut dicunt prædicti auctores, nam Sacerdos non eſt quotidiè aptè diſpoſitus ad offerendum tantum ſacrificium, ergo inſtitutio Miſſæ quotidianæ ſine ulla vacantia illicita eſſet, ſi peccandi materiam præſtaret.

Vacantia autem hujusmodi à Miſſæ celebratione non eſt ſic accipienda, ut Sacerdos in hebdomada ſemel ex conſuetudine vacet à ſacrificio Miſſæ gratia curioſitatis, vel voluptatis, vel ut ſtipendium accipiat pro alia Miſſa celebranda, ſed ſolùm, ut peccatum in Miſſæ ſacrificio ex mala diſpoſitione evitet, & ex cauſa majoris devotionis, & honeſtatis, niſi inſtitutio quotidianæ Miſſæ expreſsè hanc ordinariam vacantiam concedat; quia, ut notat Fraxinell. *de Sacerd. oblig. ſect. 4. prænot. 4. §. 3. num.* 1. conſuetudo omittendi Miſſæ celebrationem ſemel in hebdomada originem habet *à cap. ſignificatum, de præbend.* ubi cauſa prædicta honeſtatis, & majoris devotionis recenſetur: quapropter cauſa ceſſante, ceſſabit etiam illa juris conceſſio, & ſic manifeſtè oſtenditur, non licere Sacerdoti à Miſſa ex ſupradicta cauſa vacanti ad aliam Eccleſiam ſe transferre, ut ſumat aliud ſtipendium celebrando, quia non adeſt major devotio, aut honeſtas; quòd ſi voluerit celebrare, debet ſacrificium illud ſecundùm ſuam obligationem applicare,

care, ita Navar. *conſil. tom.* 1. *lib.* 3. *de prabend. conſ.* 6. *num.* 3. Campanill. *in diverſ. juris, rubr.* 7. *c.* 6. *n.* 15. Alphonſ. de Leon. *de offic. & poteſt. confeſſ. temp. Jubil. part.* 3. *n.* 22. Bonac. *de Sacram. diſp.* 4. *q. ult. punct.* 7. §. 2. *n.* 16.

26 Concedendum tamen eſt, Sacerdotem prædictum obligatum pro quotidiana celebratione, poſſe aliquando in anno, quater, vel ſexies, vel fortè ſæpiùs pro ſeipſo, vel pro aliquibus ſuis conjunctis ad obtinendam ſpecialem gratiam, vel pro anima parentum, vel amicorum, vel benefactorum celebrare, quia credibile eſt inſtitutorem quotidianæ Miſſæ, ſi de tali re tam æqua, & juſta interrogatus fuiſſet, illam non denegaſſe, aliàs nimis intolerabile eſſet onus quotidianæ celebrationis, ſi obligationem naturalem, & charitatem in propriam perſonam, & in parentes, aut amicos, vel benefactores ei præcluderet, & ſemper pro inſtitutore quotidianæ Miſſæ celebrare deberet. Ita Naldus *verbo Miſſa, n.* 7. Alphonſus de Leone *loc. cit. quodl.* 20.

27 Si verò obligetur Sacerdos ad Miſſam celebrandam peculiarem, nempe votivam, aut de mortuis, licet tale fuerit legatum teſtatoris, poterit adhuc celebrare de feſto, aut de feria currente, maximè ſi feſtum ſit duplex, unde *in cap. ſignificatum, de prabend.* Summus Pontifex noluit approbare inſtitutionem Miſſæ quotidianæ de S. Maria, ſed declaravit, quòd Sacerdos ad hujusmodi præbendam electus tenetur celebrare Miſſarum ſolennia; quod modo etiam obſervandum eſſe, ſi contigeret, notant Abb. *in d. cap.* Sylveſt. *verbo Miſſa,* 2. §. 5. Tabiena, *eod. verb. num.* 46. Rotell. §. 23. Armilla *n.* 28. Beja *part.* 1. *reſponſ. caſu* 23. Graff. *de-ciſ. aurear. p.* 2. *lib.* 3. *c.* 15. *n.* 41. Ugol. *de offic. Epiſc. c.* 14. *n.* 4. Azor. *inſtit. moral. lib.* 10. *p.* 1. *c.* 32. *qu.* 5. Sà *verbo Miſſa, n.* 48. Henriq. *lib.* 9. *c.* 24. *n.* 6. Rodet. *in ſumm. part.* 1. *c.* 248. *n.* 9. Franc. Sylveſt. *in* 3. *p. ad q.* 71. *art.* 9. *reſp. ad* 5.

28 Sed particularis adhuc ſcrupulus eſt circa Miſſas *de Requiem,* nam aliqui tenent, quòd ſi obligatio ex inſtitutione, ſive ex largitione eleemoſynæ proveniat, tunc Sacerdotem teneri ad Miſſam *de Requiem* celebrandam; verùm hujusmodi ſententia nimis rigoroſa videtur, imò aliquando derogare poſſet rubricis Miſſalis, in quibus habetur, Miſſam cum officio concordare debere, quod maximè locum habet in feſtis duplicibus; tum quia reſpectu fructus, qui habetur ex ipſa Miſſa, ſi loquamur de valore ex parte operis operati, omnes Miſſæ ſunt omninò ejusdem valoris; reſpectu autem valoris accidentalis, qui eſt ex Sacerdote celebrante, & verba, ac orationes in Miſſa recitante, qui eſt valor ex opere operantis, poteſt eſſe æqualis, imò major in Miſſa *de Sancto,* prout pluribus oſtendere conatur Fraxinellus *ſect.* 4. *concl.* 4. §. 4. *à num.* 1. *usque ad* 17.

29 Verum quidem eſt, quòd, quia orationes, quas Eccleſia pro defunctis ordinavit, magis directè petunt effectum liberationis animarum è Purgatorio, & alia etiam, quæ in Miſſa *de Requiem* dicuntur, expreſſiùs miſeriam animarum in Purgatorio exiſtentium demonſtrant, poſſunt de facili circunſtantes excitare ad orandum pro ipſis; hinc eſt quòd in die obitus, vel præſente defuncti corpore, aut in die tertio, vel ſeptimo, vel in Anniverſario ſolemni utilior eſſe poterit Miſſa *de Requiem,* atque ita à Sacerdote illa potiùs celebranda erit, quàm alia: dummodo tamen non ſit feſtum duplex, aut dies Dominicus, in quibus ex rubricis Miſſalis non conceditur Miſſa *de Requiem,* niſi præſenti funere.

In hac tamen re admonendus eſt petens Miſſam pro defunctis, & juxta prædicta inſtruendus, ne ſcandalo afficiatur, dum petens Miſſam *de Requiem,* aliam audit; tum quia facilè hoc ei perſuaderi poteſt, tum quia Sacerdos tutiùs agit, præmiſſa hac admonitione.

30 Quòd ſi Sacerdos ſtipendio accepto, vel aliàs expreſsè Miſſam *de Requiem* promiſerit, eandem omninò dicere debet, quia tenetur implere promiſſum, & aliàs graviſſimè peccaret, violando virtutem fidelitatis, præcipuè ſi promiſſum eſſet juramento obfirmatum, ut ſæpe evenit in obligationibus Miſſarum in forma ſtipulationis acceptis. Hanc doctrinam ſuſtinent omnes ferè Doctores, & præcipuè S. Thom. *in add. ad* 3. *p. q.* 71. *art.* 9. *ad* 5. S. Anton. *in ſumm.* 2. *p. tit.* 10. *cap.* 2. §. 3. Angelus *verbo Miſſa, n.* 33. Piſanell. *eod. verbo, num.* 14. Sotus *in* 4. *diſt.* 45. *qu.* 2. *art.* 3. *concl.* 1. Navarr. *conſil. tom.* 2. *lib.* 5. *de pœnit. & remiſſ. conſ.* 37. *num.* 2. Graff. *in deciſ. aureis, p.* 2. *lib.* 3. *c.* 15. *n.* 41. Miranda *in manual. Prælat. tom.* 1. *qu.* 41. *art.* 21. *concl.* 1. Timoth. *de ſacrif. Miſſ. tract.* 3. *q.* 43. Zerola *de Jubil. & indulg. lib.* 1. *cap.* 21. *q.* 6. Fuſchus *de regim. Eccleſ. lib.* 1. *cap.* 20. *num.* 36. Petrus Ledeſma 1. *p. de Sacroſanct. Eucharistia, c.* 17. *concl.* 7. Bonac. *de Sacram. diſput.* 4. *qu. ult. punct.* 7. §. 3. *n.* 4. Filliuc. *qq. moral. tom,* 1. *tract.* 5. *num.* 154. & alii apud Fraxinellum *de oblig. Sacerd. ſect.* 44. *concl.* 4. §. 4. *num.* 22.

31 Ex dictis colligi poteſt, quòd quando Miſſæ S. Gregorii, ut vocant, triginta numero ſunt pro defunctis celebrandæ à Sacerdote, non eſt neceſſarium, ut omnes *de Requiem* dicantur, quia inconveniens eſſet in ſolemnitatibus eas celebrare, ſi occaſio celebrandi contigerit, ita Beja *part.* 1. *reſponſ. caſu* 23. & Fraxinell. *loc. cit.*

Dices, ritus triginta Miſſarum à S. Gregorio Papa IV. *Dialogorum* 55. præſcribitur Abbati Pretioſo pro Juſto Monacho, his verbis: *Vade, ab hodierna die diebus triginta continuis offerre pro eo ſacrificium, ſtude, ut nullus omninò prætermittatur dies, quo pro abſolutione illius hoſtia ſalutaris non offeratur.* Ex quibus verbis videtur inſinuari Miſſas S. Gregorii, quæ ab Eccleſia *de Requiem* impreſſæ permittuntur, poſſe, & debere per triginta dies continuos, in quibus neceſſariò occurrunt Dominici dies quatuor, celebrari.

Reſpondeo, quòd Sacerdos celebraturus prædictas Miſſas à S. Gregorio inſtitutas, ſive approbatas, non eſt neceſſarium, quòd per ſe totis continuis triginta diebus celebret, ſed poteſt per alios, quod colligitur clarè ex illis verbis: *Nullus omninò prætermittatur dies, quo pro abſolutione illius hoſtia ſalutaris non offeratur,* non præſcribendo, ab uno tantùm, ſed univerſaliter loquendo de tali oblatione, facta ſive ab uno, & eodem, ſive à pluribus, dummodo celebrentur Miſſæ triginta continuis diebus, ita ut omninò nullus prætermittatur dies, remota ſuperſtitione, quam vetuit Concilium Trident. *ſeſſ.* 22. ratione numeri. Neque obſtat, quòd Miſſæ S. Gregorii permittantur ab Eccleſia impreſſæ *de Requiem,* quia illas eo modo impreſſas non præcipit eſſe dicendas, maximè in illis diebus, in quibus feſtum duplex occurrit, & neceſſariò dies Dominicus, ſed tantùm relinquit arbitrio Sacerdotis in illis diebus, in quibus Miſſæ *de Requiem* permittuntur. Et quoad Miſſas particulares D. Gregorii, quæ pro vivis, & defunctis ſine ulla auctoritate circunferuntur, damnatæ fuerunt à S. Rituum Congregatione, prout refert Gavantus in *comment. ad rubric. Miſſalis, part.* 4. *tit.* 17. *num* 6. ſicut & Miſſa, *de Patre æterno.*

32 Neque diſcontinuari cenſentur prædictæ Miſſæ triginta ob triduum majoris hebdomadæ, quo celebrari non debet, juxta ritum S. Eccleſiæ, & continuatio præcepta à D. Gregorio adhuc remanet, quia præcipit illam in diebus, in quibus celebratio permittitur. Doctores autem, qui volunt eas diſcontinuari, concludunt valere tanquam triginta Miſſas, ſed non ut eas, quas inſtituit S. Gregorius. Ita Bartholomæus Gavantus *comment. ad rubr. Miſſalis Rom. part.* 2. *tit.* 5. *lit. E.*

Quando autem in celebratione harum triginta Miſſarum dicitur Miſſa *de Sancto,* ſive *de feria,* non eſt neceſſa-

33 ceſſarium dicere collectas pro mortuis, quia Miſſæ applicatio non fit in collectis, ſed in *Memento*, in quo valorem Miſſæ Sacerdos applicat pro eo, pro quo tenetur offerre ſacrificium; ita conformiter ad Rubricas à Sacerdotibus obſervandas, ex præſcripto Bullæ Pii V. in confirmatione Miſſalis Romani.

34 An autem Abbates & Prælati, tam Regulares, quàm ſeculares, omittere poſſint Miſſam ſolemnem conſuetam in diebus feſtivis, non parva dubitatio eſt, quæ tamen ſub brevitate ſic reſolvitur, maximè, quia difficultas conſiſtit in conſuetudine: de obligatione enim, & præcepto, quo forſitan aliqui Regulares adſtricti ſunt, in præſenti non loquor, cùm ſine difficultate certum ſit, omittere Miſſam ſolemnem, eos innodari peccato mortali. Dico ergo, ſi Abbates, & alii Prælati non canerent Miſſam in diebus feſtivis in ſuis Eccleſiis, non peccarent mortaliter ceſſante ſcandalo;
35 quia non omnis conſuetudo obligat ſub mortali, quæ inducta fuit cum intentione per modum præcepti, & obligationis, ita Reginaldus *tom. 1. lib. 13. cap. 23. num.* 144. Rebellius *part. 2. lib. 1. quaſt. 5. num. 17.* Becanus *p. 2. tract. 3. cap. 8. qu. 1. num.* 4. Suar. *de leg. lib. 7. cap. 7. cap. 14 num. 6.* Azor. 1. *p. inſtit. moral. lib. 1 cap.* 18. *quaſ. 5.* Vaſquez *p. 2. diſput.* 177. *cap. 2.* Granadus *in p. 2.* D. Thom. *controv. 7. tract. 3. part. 2 diſput. 16. ſect. 2. n. 13.* Villalbos *in ſum. tom. 1. tract. 13. diff. 2. n. 7.* Fagundez *part. 4. lib. 1. c. 2. n. 14.* Advertendum tamen eſt, quòd quando dubitaretur, an fuerit introducta conſuetudo cum intentione obligandi, non obligat, ut docet Suar. *loco cit. c. 15. n. 13.* Quicquid dicat Reginaldus *in prax. tom. 1. lib. 3. c. 23. n. 124.*

Si verò introducta fuit Miſſa ſolennis à Regula, & conſtitutionibus Religionis, in hoc caſu videndum eſt, an Regula, & conſtitutiones obligent ad peccatum, necne. Hinc eſt, quòd Gavantus *in comment. ad rubr. Miſſal. tom. 1. part. 3. tit. 11. num. 4.* dicit, quòd Collegiatæ Regulares tenentur ad horas canonicas, & Miſſam Conventualem ex vi Regulæ tantùm, & conſuetudinis interpretantis Regulam, ſicuti etiam officium divinum extra Chorum, conſuetudo tantùm obligat Regulares, ſeculares verò Canonici tenentur ex ſtipendio ad leges Pontificias in Choro ſervandas, quod etiam indicat Sacra Rituum Congregatio, ut ipſe refert *loco cit. n. 11.* ſub his verbis:

36 Tanquam de re graviſſima ſtatuit Miſſam de feria privilegiata in Cathedralibus, & Collegiatis nullatenus omittendam eſſe, ſed omninò adſtantibus Canonicis, & aſſignata portione diſtributionum cantandam eſſe, aut cum Diacono, & Subdiacono, aut ſi eorum copia non ſuppetit, abſque eis, & poſt Nonam non obſtante quacumque conſuetudine contraria, quam S. eadem Congregatio ſuſtulit, & inpoſterùm admitti vetuit. Et infrà addit, ſub pœnis contentis in Bulla Pii V. &c.

38 Dubitari etiam poteſt, an quando conceditur Miſſa certis perſonis, & loco particulari, aut determinatæ Religioni pro aliquo Beato, poſſit etiam dici ab aliis Sacerdotibus, qui non ſunt ejuſdem Religionis, ſive Eccleſiæ. Dubium reſolvitur negativa reſponſione, quæ primò, & principaliter fundatur in prohibitione Eccleſiæ, quæ non ſinit, ut aliquis colatur publico cultu, ſine licentia Summi Pontificis, ut habetur *in cap. 1. de reliquiis, & venerat. Sanctorum*, quòd ſi omnes poſſent Miſſam alicujus Beati etiam in Eccleſia particulari celebrare, ſequeretur quòd ſine licentia Sedis Apoſtolicæ aliquis coleretur publico cultu; id ipſum vetuit Sacra Rituum Congregatio apud Gavantum *in ſuo manuali Epiſcoporum verbo Miſſa ritus, num. 1.* ſub die 19. Novembris 1622. quidquid dicant Megalius *in Prompt. Theolog. tom. 1. verbo canonizatio Sanctorum, num. 1.* & Paleolus *in tract. 4. diſp. 1. punct. 5. §. 5. num. 4.* contra quos diſputant Turrianus 2. 2. *t. 1.* 13. *dub. 8.* Molpheſ. *in ſumm. tom. 1. tract. 11. cap. 6. num. 51.* & Caſtellinus *tract. de Canonizatione Sanct. cap. 2. punct. 1. §. 6. num. 6.* Sed in hac re puro nihil certi ſtatui poſſe niſi inſpiciantur Conſtitutiones Summorum Pontificum pro celebratione Miſſæ hujus vel illius Beati, in quibus Conſtitutionibus ſunt animadvertendæ reſtrictiones diei, loci, perſonarum, aliæque clauſulæ, quæ obſervandæ ſunt, ut ſonant; quia ſervandus eſt Privilegii tenor, & non debet quis à forma verborum recedere, ut docet Surdus *in t. 1. conſ. 140. num. 21.*

Quæri etiam poteſt, an Abbates, & Prælati in cele- 39
brationе Miſſarum in diebus feſtivis, mutare debeant ſuarum Eccleſiarum ritum præcipiente Epiſcopo, & Ordinario loci feſtum aliquod obſervari, pro qua dubitatione Concilium Trident. *ſeſſ. 25. de Regul. cap. 12.* ſic ſtatuit, *Dies feſti, quos in Diœceſi ſua Epiſcopus ſervandos præceperit, ab exemptis omnibus, etiam Regularibus ſerventur*; quæ verba à Sacra Congregatione Concilii interpretantur, ut refert Quar. *in ſumma Bullaris verbo Privilegia Regularium*, ſic:

Congregatio Concilii cenſuit decretum *cap. 12. ver- 37*
ſa, dies etiam feſti, ſeſſ. 25. de Regul. ita eſſe intelligendum, ut Regularium ritus illis feſtis ſemper permaneat quoad Miſſas celebrandas, & cætera divina officia, tam publicè, quàm privatim ab ipſis Regularibus in eorum Eccleſiis perſolvenda, nec circa hæc ab Epiſcopis quoquo modo quicquam in contrarium eiſdem Regularibus præcipi poſſe, quòd ſi de facto præceperint, Regulares neutiquam ipſis Epiſcopis obedire teneri. Verùm quoad Conciones, & lectiones, quas iidem Regulares ad populum habuerint, debere ſe conformare Evangeliis, & Epiſtolis, quibus Clerus ſæcularis utitur illis diebus feſtis.

Et ſic manet reſolutum propoſitum dubium.

Quæri etiam poteſt, an Abbates, & Prælati in ſenectute conſtituti, vel alia corporali indiſpoſitione aggravati poſſint celebrare Miſſam cooperto capite. Henriq. *lib. 9. cap. 16. num. 2.* Scortia *de ſacrificio Miſſæ lib. 3. c. 4. num. 2.* Fagundez *de præceptis Eccleſiæ par. 1. lib. 3. cap. 21. num. 33.* Homobonus *in exam. Eccleſ. part. 1. tract. 4. cap. 15. q. 145.* Layman. *in Theol. moral. lib. 5. tract. 5. cap. 5.* negativè reſpondent; quicquid dicat Filliuccius *tom. 1. tract. 5. cap. 5. num. 152.* & Ledeſma *in ſum. tom. 1. de Sacram. Euchariſt. cap. 21. concl. 7.* ubi abſolutè affirmat, non eſſe peccatum 40
mortale ſecluſo ſcandalo, & contemptu celebrare cooperto capite ſine Epiſcopi licentia: nam ſiſtendo in ſupradicta ſententia negativa, nullus Sacerdos ſine licentia Summi Pontificis poteſt celebrare cooperto capite, ita declaraſſe Sacram Congregationem ſuper negotiis Epiſcoporum die 2. Januarii 1590. & Sacram Rituum Congregationem die 31. Julii 1628. affirmat Gavantus *in comment. ad rubr. Miſſalis tom. 1. part. 1. tit. 2. litera l.*

QUÆSITUM X.

Utrùm Abbates Generales poſſint Miſſas Capellarum, & Anniverſariorum ad minorem numerum reducere.

SUMMARIUM.

1 *Abbates, & Generales Ordinum olim poterant in Capitulis generalibus Miſſas Capellarum, & anniverſariorum juſta de cauſa ad minorem numerum reducere, hodie autem ſecùs, & maximè in fundatione,* ut num. 2.

3 *Quod procedit tam de Miſſis, ac legatis poſt, quàm ante Concilium Tridentinum relictis.*

4 *Legatum ſi ſit ita tenue, quòd onus lucrum excedat, & pro recurſu habendo ad Sedem Apoſtolicam pro ejus moderatione, ferè totum pro expenſis neceſſariis inſumendum ſit, quid faciendum oſtenditur.*

5 *Legato*

5 *Legato in ipſo ſi diſpoſitum ſit, ut liceat ſuperioribus injunctam onus moderari, poterunt tunc Abbates id facere.*
6 *Ultima voluntas defuncti pro lege ſervanda eſt.*
7 *Fundator in limine fundationis quæcumque conditiones etiam contra jus apponere poteſt.*
8 *Eleemoſyna ſi pro Miſſis multùm creſcat, adeo ut conſtituta tenuiſſima ſit, quid faciendum oſtenditur.*

1 EX Concilio Tridentino Abbates, & Generales Ordinum poterunt in Capitulis Generalibus Miſſas Capellaniarum, & Anniverſariorum juſta de cauſa ad minorem numerum reducere. Ita habetur in *d. Conc. ſeſſ. 25. de reform. c. 4.* cujus verba ſunt quæ ſequuntur:

Quia ſæpè contingit in quibuſdam Eccleſiis, vel tam magnum Miſſarum celebrandarum numerum ex variis defunctorum relictis impoſitum eſſe, ut illis pro ſingulis diebus, à teſtatoribus præſcriptis, nequeat ſatisfieri; vel eleemoſynam hujusmodi pro illis celebrandis adeò tenuem eſſe, ut non facilè inveniantur, qui velint huic ſe muneri ſubjicere, unde pereunt piæ teſtantium voluntates, & eorum conſcientias, ad quos prædicta ſpectant, onerandi occaſio datur: Sancta Synodus cupiens hæc ad pios uſus uſus relicta, quo pleniùs, atque utiliùs poteſt, implen, facultatem dat Epiſcopis, ut in Synodo Diœceſana, itemque Abbatibus, & Generalibus Ordinum, ut in ſuis Capitulis Generalibus, re diligenter perſpecta, poſſint pro ſua conſcientia in prædictis Eccleſiis, quas hac proviſione indigere cognoverint, ſtatuere circa hæc, quidquid magis ad Dei honorem, & cultum, atque Eccleſiaſticam utilitatem viderint expedire, ita tamen, ut eorum ſemper defunctorum commemoratio fiat, qui pro ſuarum animarum ſalute, ea legata ad pios uſus reliquerunt.

Ita etiam comprobant Henriq. *lib. 9. cap. 2. num. 6.* Azor. *inſtit. moral. part. 2. lib. 12. cap. 18. q. 61.* Roder. *in ſum. part. 1. cap. 252. num. 13.* idem *quæſt. Reg. tom. 1. quæſt. 43. art. 13.* Reginald. *in praxi fori pœnit. lib. 23. num. 139.* Quarant. *in ſum. Bullar. verb. Miſſa. verſ. poſſe*, Mirand. *in manual. Prælat. tom. 1. q. 41. art. 24.* Ricc. *in praxi for. Eccleſ. deciſ. 404. in 1. edit. & reſol. 341. in 2. edit.* D. Auguſt. Barboſa *de offic. & poteſtat. Epiſc. part. 1. alleg. 29. n. 1.*

Stante prædicto Decreto Concilii Trident. advertendum eſt, quod Prælati habentes auctoritatem diminuendi obligationes, non poſſunt reducere Miſſas in fundatione aliqua appoſitas, quia verba Concilii ſunt de Miſſis relictis à defunctis; ſimiliter non poterunt reſtringere Miſſas, quæ ex dotatione Eccleſiæ, vel Altaris celebrari debent, etiamſi beneficiorum fructus non ſufficiant pro oneribus ſuſtinendis, quia non poſſunt alterare mentem fundatorum; videatur pro hac re Felin. *in cap. cùm acceſſiſſent, de conſtitut. num. 10.* Graff. *deciſ. aurear. 1. p. lib. 2. cap. 53. num. 12.* Piaceſ. *in prax. Epiſc. part. 2. cap. 3. de viſit. benefic.* ubi refert declarationem Sacri Concil. Trid. de anno 1591. die 3. Martii emanatam.

Nec etiam poſſunt Prælati Miſſarum obligationes reſtringere, quando diminutio ſtipendii in variis defunctorum relictis non eſt perpetua, ſed temporalis.

Nec etiam poſſunt diminuere Miſſas particulares votivas pro defunctis, vel ſimiles, quarum Miſſarum ſtipendia à particularibus perſonis exiguntur, niſi conſenſus eorum, ad quos pertinent prædictæ Miſſæ, habeatur. Nec etiam poterunt reſtringere Miſſarum numerum, quæ ſtipendiis in futurum ſunt petendæ: nam in iis, in quibus poteſt aliquis diſpenſare, non poteſt in futurum ſtatuere, quia eſſet occaſio peccandi, & fideles decipiendi. Ita Federic. *conſ. 275.* Felin. *in cap. fin. de conſtit. mala, diſt. 8.* Genuenſis *man. Paſtor. cap. 72. num. 3.* Ideo S. Congregatio Concilii, ut refert Fraxinell. *loco cit. n. 11.* auctoritate Summi Pontificis revocavit Privilegia & Indulta omnia quibusvis perſonis, Eccleſiis, ac locis piis, tam ſecularibus, quam Regularibus cujuſcumque Ordinis, Congregationis, & Inſtituti quamcunque ob cauſam conceſſa, quibus indulgetur, ut plurium Miſſarum oneribus in futurum ſuſcipiendis, ſatisfiat, ſicut ſuperiùs dictum eſt in dictis Declarationibus.

Hodiè ergò talis facultas Abbatibus, & Generalibus à prædicto Concilio tradita, revocata, & ablata eis fuit per d. decretum S. Congregationis Cardinalium ejusdem Concilii Interpretum Sanctiſſimi D. N. Papæ Urbani VIII. editum ſub his verbis: 2

Primò diſtrictè prohibet, atque interdicit, ne Epiſcopi in Diœceſana Synodo, aut Generales in Capitulis Generalibus, vel aliàs quocumque modo reducant onera ulla Miſſarum celebrandarum, aut poſt idem Conc. impoſita, aut in limine fundationis, ſed pro his omnibus reducendis, aut moderandis, vel commutandis ad Apoſtolicam Sedem recurratur, quæ re diligenter perſpecta, id ſtatuet, quod magis in Domino expedire arbitrabitur, alioquin reductiones, moderationes, & commutationes hujusmodi, ſi quas contra hujus prohibitionis formam fieri contigerit, omninò nullas, atque inanes decernit.

Circa quod decretum notandum eſt, quòd per Concilium Tridentinum tradita erat Abbatibus, ac Generalibus Ordinum, & Præpoſitis auctoritas reducendi ad minorem numerum Miſſas relictas ante ipſum Concilium Trident. tantùm: non autem poſt ipſum Concilium relictas, ut à Sacra Congregatione Cardinalium ejusdem Sacri Concilii Interpretum ſibi reſponſum fuiſſe *Romæ die 7. Februarii 1573.* refert Paſſarell. *cap. 60. de remed. Miſſarum*; ſed per hoc decretum 3
prohibentur fieri reductiones ad minorem numerum, tam de Miſſis, & legatis poſt, quàm ante d. Concilium relictis, ut patet ex illis verbis, *aut poſt idem Concilium impoſita, aut in limine fundationis.* Circa idem decre- 4
tum quæſitum fuit, quid ſit faciendum, ſi legatum ſit ita tenue, quod onus illi injunctum excedat lucrum, & nemo ſit, qui illud ſubire velit, & ſi pro ejus moderatione ad Sedem Apoſtolicam recurſus haberi velit, totum, vel ferè totum pro expenſis ad id neceſſariis inſumendum ſit. Et quid ſi in fundatione permittatur Epiſcopo, ut poſſit hujusmodi onera moderari? Ad quod eadem Sacra Congregatio auctoritete ſibi à Sanctiſſimo Domino Noſtro tradita reſpondit, quòd etſi legatum ſit adeò tenue; nihilominus pro reductione oneris, ut ſuprà impoſiti ab iis, ad quos pertinet, Sedem Apoſtolicam eſſe adeundam, quæ absque ulla impenſa id ſtatuet, quod magis in Domino benè eſſe judicaverit. Verùm ſi in ipſa beneficii erectione expreſsè 5
cautum fuerit, ut liceat Epiſcopo injunctum onus reducere, ac moderari: legem hanc fundationis, quàm decreta hac de re edita non ſuſtulerunt, eſſe validam, & obſervandam. Idem dicendum videtur quoad Abbates quando in legatis hujusmodi, vel conceditur eis talis facultas à teſtatoribus, vel in fundatione Eccleſiæ, vel Capellæ, ita conceditur; quia ultima voluntas de- 6
functi pro lege ſervanda eſt, Auth. *de nuptiis §. diſponat. collat. 4. can. ultima voluntas 13. qu. 2.* & etiam 7
quia fundator in limine fundationis apponere poteſt quaſcunque conditiones, etiamſi ſint contra jus; dummodo non ſint natura impoſſibiles, aut aliàs à jure improbatæ; ſic Lambertin. *de jure patron. lib. 1. part. 1. art. 1. q. 9. n. 25.* Rota *in una Romana Jurispatronatus 31. Maji 1613. coram Sacrato*, D. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcop. p. 2. tit. 2. gloſſ. 17. n. 26.*

Hîc adverto, quòd quando teſtator relinquit decem 8
aureos pro centum Miſſis in tali Eccleſia pro anima ſua celebrandis; ſi augeatur eleemoſyna Sacerdotibus præſtanda, tenetur hæres, data hæreditatis capacitate, mercedem ſupplere. Nam teſtator non relinquit illos decem

decem aureos ſimpliciter pro eleemoſyna ſolvendos, ſine onere Miſſarum; ſed pro Miſſis celebrandis pro anima ſua, tempore, quo dabatur Sacerdotibus minor merces; ſi enim augmentum mercedis prævidiſſet, non utique diminuiſſet numerum Miſſarum; cum hæreditas totum reddere poſſet. Ita Marc. Ant. Gen. *in prattic. ab Eccleſ. q.* 179. D. Barboſ. *de offic. & po-teſtat. Epiſc. p. 2. allegat.* 29. *n.* 7. Sed circa omnia prædicta attentè obſervandum eſt prædictum Decretum S. Congregationis ſuprà, *quæſit.* 9. poſitum.

DISPVTATIO VI.

De officio, & poteſtate Abbatis, & aliorum Prælatorum inferiorum, quoad Sacramentum Pœnitentiæ.

Quæſ. I. *Vtrum Abbas ſit proprius ſuorum Monachorum Sacerdos, & Confeſſarius.*
II. *Vtrum Abbas recuſans ſui Monachi confeſſionem audire, cenſeatur tacitè eo ipſo illi licentiam alium adeundi elargiri.*
III. *Vtrum Abbates, & Prælati Regulares debeant in ſuo Monaſterio Confeſſarios deputare.*
IV. *Quot, & quales Confeſſarios teneatur Abbas in Monaſterio deputare.*
V. *Vtrum Abbas poſſit Confeſſariis Conventualibus pœnitentias peccatis ſuorum Monachorum injungendas taxare.*
VI. *Vtrum liceat Monachis alteri, quàm Confeſſariis ab Abbate deſtinatis confiteri.*
VII. *Vtrum per Bullam* Cruciatæ, *ſive alias hujuſmodi Indulgentias poſſint Monachi, vel Novitii alteri, quàm Confeſſariis ab Abbate deſtinatis confiteri.*
VIII. *Vtrum Abbas poſſit ſuis Monachis concedere facultatem ſibi Confeſſarium eligendi, etiam ſæcularem, non approbatum ab Ordinario.*
IX. *Quantùm duret facultas Confeſſarium eligendi ab Abbate ſuis Monachis conceſſa.*
X. *Vtrum Abbas poſſit ſibi Confeſſarium, quem voluerit, eligere.*
XI. *Vtrum Abbates, & Prælati habentes juriſdictionem Epiſcopalem, poſſint intra ſuos terminos Confeſſarios ad ſecularium confeſſiones audiendas approbare.*
XII. *Vtrum Abbas, & Monachi poſſint ſecularium confeſſiones audire.*
XIII. *Vtrum Abbas, & Monachi ab Epiſcopo approbati poſſint Parochis contradicentibus, ſecularium confeſſiones audire.*
XIV. *Vtrum Religioſi per approbationem in uno Epiſcopatu pro omnibus approbati videantur.*
XV. *Vtrum Religioſi poſſint abſque Abbatis licentia, ſecularium confeſſiones audire.*
XVI. *Vtrum Regulares, abſque approbatione Ordinariorum poſſint familiarium confeſſiones audire.*
XVII. *Vtrum Abbas poſſit ſecularium confeſſiones audire abſque eo quòd ab Ordinario per examen approbetur.*
XVIII. *Vtrum expediat Religioſos pluries generalem peccatorum confeſſionem facere.*
XIX. *Vtrum Abbas poſſit ſtatuere, ut ſui Monachi ſemel in anno ſibi confiteantur peccata omnia, etiam aliàs ritè confeſſa.*
XX. *Vtrum Abbas poſſit cogere ſuos Monachos, ut ſaltem ſemel in menſe confiteantur.*
XXI. *Vtrum Abbas poſſit compellere ſuos Monachos, ut ſemel in menſe confiteantur, etiamſi venialibus culpis tantum ſint obnoxii.*

QUÆSITUM PRIMUM.

Vtrum Abbas ſit proprius ſuorum Monachorum Sacerdos, & Confeſſarius.

SUMMARIUM.

1 *Abbas eſt proprius ſuorum Monachorum Sacerdos:*
2 *Abbas non ſolùm extrinſecùs, ſed etiam intrinſecùs ſuos Monachos cognoſcere debet.*
3 *Monachi, nec velle, nec nolle habent.*
4 *Confeſſarius admiſſus in Monaſterio ab Abbate ad confeſſiones Monachorum, non poteſt excipere confeſſiones in alio Monaſterio eidem Abbati non ſubjecto.*
5 *Confeſſarius ab Abbate pro Monachis approbatus non debet approbari à Diœceſano.*
6 *Monachi itinerantes poſſunt confiteri cuilibet Confeſſario, ſive Regulari, ſive ſeculari.*
7 *Actus abſolvendi non poteſt exerceri in non ſubditum.*
8 *Prælatorum licentia intelligenda eſt ſecundùm jus commune.*

1 NUlli dubium eſt, Abbatem eſſe proprium, & ordinarium Confeſſorem ſuorum Monachorum, quorum animæ ei tanquam Paſtori commiſſæ ſunt, quando beneficio,
& gratia Sedis Apoſtolicæ Religiones ab Ordinario-
rum juriſdictione fuerunt exemptæ: nam per exem-
ptionis privilegium in Abbates, & Prælatos Regulares
translata eſt eadem cura circa ſuos Monachos, quam
Epiſcopi, vel Parochi habent circa ſuos ſubditos ſecu-
lares, neque Regularis audire poteſt confeſſiones Re-
ligioſorum, niſi ab ipſorum Prælatis habeat juriſdi-
ctionem, ſicuti nemo poteſt audire confeſſiones ſecu-
la[illegible]m, niſi à Summo Pontifice, vel illorum Epiſcopo,
aut Parocho juriſdictionem delegatam habuerit, ut do-
cet Navar. *in Enchir. cap.* 4. *num.* 3. unde Confeſſarii,
etiam ab Epiſcopis approbati, non poſſunt Religioſo-
rum confeſſiones audire, cum non habeant juriſdi-
ctionem delegatam ab ipſorum Prælatis: proprius er- 2
go Monachorum Confeſſarius eſt Abbas, qui ipſos non
ſolùm extrinſecùs, ſed etiam intrinſecùs cognoſcere
debet, *arg. c. ad aures, de tempor. ordinat.* & quem ſu-
per capita ſua loco Dei poſuerunt; ita quòd nec velle, 3
nec nolle habent, *c. nolo, & c. non dicatis* 12. *q.* 1. *c.
nervi* 13. *diſt. & c. nullus, de elect. in* 6. qui reſpectu
totius Religionis eſt Generalis; reſpectu verò provin-
ciæ, vel nationis eſt Provincialis, vel Nationalis, reſpe-
ctu Monaſterii eſt Abbas localis, adeò quòd ipſi Mo-
nachi

nachi non poſſunt, niſi ipſis, vel ab eis deſtinatis confiteri: ita Hoſtien. *in ſum. tit. de pœnit. & remiſſ.* §. *cui confitendum, verſ. cùm Monachi, n.* 22. Archid. *in c. t. n.*3. 16. *q.* 1. Roder. *quæſt. regul. tom.* 1. *q* 61. *art.* 4. Angles *in floreb. q. de confeſſ. art. de miniſtro, verſ. univerſi.* Henriquez *lib.* 6. *de Sacrament. Pœnitent. c.* 6. *num.* 4. Laurent. de Peyrin. *tom.* 1. *de ſubdito, quæſt.* 1. *cap.* 21. *dict.* 9. Suar. *tom.* 4. *de pœnitent. diſp.* 25. *ſect.* 2. *num.* 13.

4 Adverte tamen, quòd Religioſus Confeſſarius, qui ab Abbate, vel alio Superiore admittitur ad audiendas confeſſiones Monachorum in uno Monaſterio, non poteſt eas audire in alio Monaſterio. Ratio eſt, quia in eo Monaſterio alieno, etiamſi ſit ejusdem Ordinis, nullam habet juriſdictionem, ut elicitur ex communi Doctorum conſenſu, & præcipuè in terminis à Peyrino, *loco citato, concluſ.* 10.

5 Similiter adverte, quòd Confeſſarius pro Monachis ab Abbate approbatus, non debet ab Epiſcopo Diœceſano ad hujusmodi facultatem exercendam approbari, quicquid habeatur in antiquo jure communi; nam Prælati Religionum habent ordinariam juriſdictionem in ſuos Monachos, & ſunt eorum Ordinarii, ergo ad eos ſpectat, Monachos ad confeſſiones pro ſuis ſubditis approbare.

Neque obſtat Concilium Tridentinum *ſeſſ.* 23. *cap.* 15. ubi de Confeſſoribus ab Epiſcopo approbandis, quia *ibi* ſolùm ſermo eſt de Confeſſoribus reſpectu ſecularium, ita Navarr. *in manual. cap.* 4.

Poterunt tamen Religioſi itinerantes confiteri cuilibet Confeſſario, ſive Regulari, ſive ſeculari, quia per licentiam itinerandi talis facultas illis conceditur im-
6 plicitè per licentiam, quam habent à ſuis Abbatibus, & Prælatis Regularibus, qui hodie (ut in praxi multoties vidi obſervatum,) ſolent in propriis dimiſſoriis ſuorum Superiorum eandem facultatem habere. Videatur Miranda *in manuali Prælatorum, tom.* 2. *q.* 35. *a* 6. quod expreſsè habetur *in c. ſi quis, de pœnit. & remiſſ. in* 6. Ratio eſt, quia actus abſolvendi non poteſt exerceri in non ſubditum, & in alienas oves, aliàs abſolutio ob defectum juriſdictionis nulla eſſet: licèt
7 enim ante Concilium Tridentinum ut ait Miranda *loco cit.* eligere poſſent Sacerdotes ſeculares quemlibet Sacerdotem ſimplicem in proprium Confeſſarium, quod modò poſt dictum Concilium Trident. *ſeſſ.* 23. *cap.* 15. non poſſunt, niſi ille talis Sacerdos ab Epiſcopo fuerit approbatus, nihilominùs, quantum attinet ad Regulares, nec ante, nec poſt Concil. Trident. eligere poſſunt ſimplicem Sacerdotem, etiam Religioſum ſui Ordinis, niſi à propriis Prælatis fuerit approbatus, quæ quidem conſuetudo ſemper viguit in omnibus Religionibus. Et Fratres Dominicani ad id ſpeciale habent privilegium à Sixto IV. ut habetur *in compend. priv. verb. abſolutio ordinaria quoad Fratres*, §. 19. ut ſcilicet, quando Fratres itineraverint, vel fuerint extra Conventum, poſſint habere facultatem à ſuis Prioribus, & Superioribus confitendi quibuscunque Sacerdotibus Regularibus, ſeu ſecularibus. Idem conceſſit Leo X. eisdem Fratribus Prædicatoribus, ut habetur *loco cit.* §. 23. quòd ſcilicet Fratres Prædicatores, & alii Fratres, quando ſunt extra Conventum, & non poſſunt habere copiam Sacerdotis, quia non habent proprium Confeſſarium, poſſint confiteri peccata ſua alteri Religioſo alterius Ordinis, vel Presbytero ſeculari, dummodo hoc fiat ſine fraude, & dicant Prælato ſuo; quæ facultas, & conceſſio intelligenda eſt de Sacerdotibus tàm Regularibus, quàm ſecularibus, aliàs idoneis & approbatis à propriis Prælatis, nimirum, quòd Regularis à ſuo Abbate, & ſuperiore, ſaltem quoad confeſſiones ſuorum Religioſorum, & ſubditorum; ſecularis verò per proprium Epiſcopum, & Ordinarium, ſint approbati.

De Confeſſario regulari deputato à ſuo Superiore pro ſubditis ſuis Regularibus, nulla eſt difficultas, ut putant aliqui recentiores, quòd poſſit eligi ab itinerante Regulari. Ratio eſt, nam licentia Prælatorum 8
intelligenda eſt ſecundùm jus commune; ex quo jure Religioſi non aſtringuntur confiteri Confeſſariis duntaxat ab Epiſcopis, & Ordinariis locorum approbatis, cùm Concilium Tridentinum *loco cit.* tantùm limitaverit ad audiendas confeſſiones ſecularium, etjam Sacerdotum, quæ quidem exceptio firmat regulam in contrarium, & per illa verba, ut notat Miranda *loco cit.* intelligere debemus, quod Religioſi à propriis duntaxat Prælatis approbati poſſunt audire confeſſiones, ſecluſa Epiſcoporum approbatione illorum itinerantium, ut diximus. Vide Cordubam *ſupra Regulam S. Franciſci cap.* 7. *q.* 3. *punct.* 1. Suar. *de pœnit. diſput.* 28. *ſect.* 4. Emanuël Sà *in ſum. verb. Confeſſor, num.* 6. Joan. Baptiſt. de Lezana *in ſumm. qq. regul. cap.* 18. *num.* 27. ubi addit, quòd Religioſi hoſpites in aliquo Conventu ſui Ordinis debent Prælato illius Conventus confiteri, vel alteri, qui ab ipſo Prælato habeat licentiam, cùm ille Prælatus ſit veluti Ordinarius illius loci, quod etiam affirmat Suar. *tom.* 4. *de Relig. tract.* 8. *lib.* 2. *cap.* 17. *num.* 2.

QUÆSITUM II.

Utrum Abbas recuſans ſui Monachi confeſſionem audire, cenſeatur tacitè eo ipſo illi licentiam alium adeundi elargiri.

Difficultas hujus quæſiti in hoc vertitur, an Monachus, qui patitur repulſam à ſuo Abbate, poſſit quemcunque Confeſſarium eligere, ita ut per illius repulſam, poteſtatem in hoc ſibi Confeſſarium eligendi recipiat. In qua re duas reperio opiniones. Prima eſt Richar. *in* 4. *diſt.* 18. *artic.* 2. *q.* 3. Sylveſt. *verb. Confeſſor* 1. *num.* 14. Armill. *ver. abſolutio, num.* 28. qui affirmativam partem tuentur. Secunda opinio eſt Sori *in* 4. *diſtinct.* 18. *q.* 4. *artic.* 2. qui negativam partem tanquam probabiliorem aſſerit, quam etiam tenet Reginald. *prax. for. pœnit. lib.* 1 *num* 83. dicens, non licere hujusmodi licentiam facilè ſibi fingere, quia ad validitatem confeſſionis licentia eſt neceſſaria, neque propoſita recuſatio eſt illius datæ licentiæ argumentum: quia licèt facilis, & miſericors eſſe debeat animarum Paſtor, & peccet ſe difficilem præbendo, ex S. Thom. *in* 4. *diſtinct.* 17. *q.* 3. *art.* 5. tamen præſumitur velle, ut eam expreſsè ſubditus petat, dum ipſe ſpontè eam illi non exhibet, maximè cum faciliter reſpondere poſſet, Adeas alium: quod colligitur ex verbis, *cap. omnis utriusque ſexus de pœnit. & remiſſ.* ſcilicet: *Si quis autem alieno Sacerdoti voluerit juſta de cauſa confiteri peccata, licentiam priùs poſtulet, & obtineat à proprio Sacerdote, cùm alter ipſum non poſſit abſolvere, vel ligare.* Ex quibus verbis Medin. *in C. de Confeſſ. quæſt.* 30. ponderando verbum illud, *voluerit*, infert neceſſariam eſſe dictam licentiam. Quòd ſi dicas, hæc omnia procedere de ſecularibus reſpectu ſuorum Parochorum, non verò de Monachis reſpectu ſuorum Abbatum, de quibus non loquuntur Auctores citati, ut eos legentibus facilè patebit: Reſpondeo à fortiori, ſi hæc vera ſunt de ſæcularibus reſpectu ſuorum Parochorum, debere multò magis verificari de Monachis reſpectu ſuorum Abbatum, maximè cùm aliquando Abbates conſulti hanc repulſam ſuis Monachis ſibi confiteri petentibus tribuant, ut humilitatis virtutem in eis experiantur.

QUÆSITUM III.

Virum Abbates, & Prælati Regulares debeant in ſuo Monaſterio Confeſſarios deputare.

SUMMARIUM.

1 *Prælati Regulares tenentur in ſuo Monaſterio Confeſſarios inſtituere.*

2 *Confeſſarii ab Abbate in Monaſterio pro Monachis deputati, an poſſint audire confeſſiones eorum, qui adhuc ſub cura Magiſtri exiſtunt.*

1 PRælatus Regularis licèt ratione ſui Officii, & poteſtatis ad ſubditorum confeſſiones audiendas paratus eſſe debeat, ſi ipſi velint ei confiteri, non tamen debet ordinariè ad hoc eos adſtringere,& ideò tenentur alios Confeſſores, quibus Monachi liberè confiteantur,in ſuo Monaſterio inſtituere. Quamvis enim Parochi ſæculares, quibus Abbates ſaltem locales quoad hoc æquiparantur,poſſint velle per ſe Parochianorum confeſſiones audire, ne teneantur ſuam juriſdictionem alteri delegare, non tamen eodem modo Abbates;inter eos enim,& ſæculares Parochos magna eſt differentia, quia Monachi ab Abbatibus reguntur in omnibus rebus,& timere poſſunt,ne notitia Sacramentalis fori cum alio regimine miſceatur; præcipuè cùm ab eiſdem poſſint ſuo modo in foro exteriori puniri,& judicari; ob quam cauſam multis periculis exponerentur. Unde Clemens VIII. in decreto de reſervatione caſuum pro Regularibus hoc eis expreſsè præcepit, dum §. 2. ait: *Non liceat Superioribus Regularium confeſſiones ſubditorum audire; niſi quando peccatum aliquod reſervatum admiſerint, aut ipſimet ſubditi ſpontè,aut proprio motu id ab eis petierint.* Ex quibus clarè colligitur, Abbates omnes tam inferiores,quàm ſupremos (verba enim decreti indefinitè de Superioribus loquuntur) neceſſariò teneri ad delegandam ſuam juriſdictionem aliis Confeſſoribus, aliàs enim ſubditi cogerentur illis confiteri, & ipſi eos audire. Unde ad majorem hujus rei confirmationem §. *ſeq.* Summus Pontifex ſubdit: *Superiores in ſingulis domibus deputent duos,aut tres,aut plures Confeſſarios pro ſubditorum numero majori, vel minori.* Ex quo præcepto magis confirmatur, Abbates teneri ad deſtinandum Confeſſores in conventu, quibus committat facultatem abſolvendi ſuos Monachos ſaltem à culpis non reſervatis; ita Suar. *de relig. tom. 4. tract. 8. lib. 2. c. 15. num. 4. & 5.*

2 Si petas, an Confeſſarii deputati ab Abbate ad audiendas Monachorum confeſſiones, poſſint confeſſiones eorum Religioſorum audire, qui adhuc ſub cura Magiſtri exiſtunt.

Peregrinus *in comment. ad conſtit. ſuæ Congregat. part. 1. c. 9. litera L. §. 6.* negativè reſpondet, & hoc probat ex Decreto Clementis VIII. quod Decretum loquitur de novitiis formalibus, tamen paulo poſt in d. decreto, quod incipit: *Ut autem novitii*, cum ſequenti decreto loquente de novellis profeſſis, ordinat Summus Pontifex, ut maneant in ſecundo novitiatu diſtincto à profeſſis antiquis, & ut inſtruantur cum majori reſtrictione aliorum profeſſorum, & ut in negotiis Monaſterii,& communibus tractatibus,& obedientiis exteriores ſe non immiſceant; unde colligit prædictus Peregrinus,quod Sum̃us Pontifex adhuc vult, quòd quamvis profeſſionem emiſerint dicti juvenes, adhuc tamen maneant in novitiatu, & ut vivant ſub regulis novitiorum,& quod non ſe im̃iſceant cum aliis profeſſis; quod fieri non poſſet,ſi in eorum libertate eſſet,confiteri cui voluerint ex confeſſariis Monaſterii; quam ſententiam docet etiam Portellus *in dub. reg. verſ. novitii abſol. num. 36.* ubi ait, quòd profeſſi, qui non ſunt Sacerdotes,ſed vivunt ſub cura Magiſtri novitiorum,non poſſunt validè confiteri alteri extra ſuum Magiſtrum,vel deputatum à Prælato Monaſterii,quia pro illorum confeſſionibus ſolus Magiſter, vel ille aſſignatus deputatur ut Parochus, & proinde non poterit, præter Magiſtrum, vel illum deputatum, alter confeſſarius eligi.

Diana *in reſol. mor. tr. 2. de dub. regul. reſol. 5.* affirmativè reſpondet, & ex ſuis propriis conſtitutionibus à Clemente VIII. confirmatis Peregrinum confutat; ſimiliter eundem confutat ex ipſomet decreto Clementis VIII. publicato anno 1593. die 26. Maji; ubi Summus Pontifex ordinat Regularium Superioribus, ut deputent Confeſſarios pro ſubditorum numero, &c. Ratio autem quare talem ordinationem Prælatis regularibus præbeat Clemens VIII. eſt, ne Religioſi propter verecundiam ſacrilegas efficiant confeſſiones,ergo non debent reſtringi verba, ut dicit Peregrinus, prædicti decreti ad ſubditos antiquos excludendo juvenes. Ad aliud autem decretum Clementis VIII. quod pro ſe adducit Peregrinus, Reſpondeo, quod Summus Pontifex ibi loquitur,non per modum præcepti, irritando confeſſiones aliter factas, ſed per modum regulæ,& conſilii, ita Molfeſius *in ſum. tom. 1. tr. 7. c. 14. n. 83.* & Alphonſ. de Leone *in tr. de offic. & poteſt. confeſſ. tom. 2. recollect. 11. n. 151.* ubi ſimiliter pugnat contra Peregrinum in propoſita materia.

Sententia Dianæ *loco citato* cum prædicto Portello non mihi diſplicet; attamen ſententia Peregrini adhuc mihi probabilis eſt,ne detur profeſſis ſub Magiſtro exiſtentibus, ſive in novitiatu, occaſio ſtrictiorem obſervantiam admittendi,maximè in illis Religionibus,ubi prudentes Abbates, & Prælati univerſalem, & particularem ſubditorum ſuorum curam exercent, ſcientes, prædictum decretum Summi Pontificis ad hoc editum fuiſſe, ne profeſſi prædicti confeſſiones, ut diximus, ſacrilegas faciant, quicquid dicat Suar. *de Relig. tom. 4. lib. 2. c. 15. n. 7.* ubi novum ſenſum videtur adducere ſupra verba prædicti decreti.

QUÆSITUM IV.

Quot, & quales Confeſſarios teneatur Abbas in Monaſterio deputare, & quorum confeſſiones poſſint audire.

SUMMARIUM.

1 *Abbas quot Confeſſarios in Conventu deputare debeat.*

2 *Confeſſarii ab Abbate deputandi debent eſſe docti, & quanta ſcientia in eis requiratur*, num. 3.

4 *Scientia quotuplex ſit.*

5 *Prudentia in Confeſſariis requiſita.*

6 *Charitas in Confeſſariis requiritur.*

7 *Confeſſarius expoſitus à Superiore pro audiendis confeſſionibus virorum, exceptis confeſſionibus fœminarum, excipiens tamen illas vigore Jubilei, an poſſit puniri.*

CLemens VIII. in præfato decreto de reſervatione caſuum pro Regularibus §. 3. ſic ſtatuit: *Superiores in ſingulis domibus deputent duos, tres, aut plures Confeſſarios pro ſubditorum numero majori, vel minori; itque ſint docti, prudentes, charitate præditi, qui à non reſervatis eos abſolvant*; quæ verba utramque hujus quæſiti partem oſtendunt. Et quoad primam, nempe de numero Confeſſariorum ab Abbate in Monaſterio deputandorum, cenſeo cum Suar. *ubi ſuprà n. 7.* non videri mentem Pontificis,ut hi Confeſſores debeant ad minimum, ac neceſſariò, etiam in parvo Conventu, eſſe duo; nam Pontifex ſtatuit, ut duo vel tres Confeſſores in Monaſterio deputentur pro numero ſubditorum; ergo videtur intellexiſſe, ut ſi numerus ſubditorum ſit adeò exiguus,ut pro illo unus tantum Confeſſor ſufficiat, non ſint duo neceſſariò conſtituendi, & hoc uſus, & praxis manifeſtat; videmus enim in Monialium Monaſteriis, quibus d. de-

creti

creti proviſio non minus neceſſaria eſt, quando ipſarum numerus eſt exiguus, unum tantùm Confeſſorem ordinarium ab earum Prælato deputari. Et hæc quoad primam partem quæſiti.

Quo verò ad ſecundam, nempe qualitatem Confeſſariorum deputandorum, in præfaro decreto dicitur, eos debere eſſe doctos, & prudentes, & charitate præ-
2 ditos. Prima qualitas eſt ſcientiæ, & quidem cùm ipſi judices ſint ſpirituales, ideo poteſtas judiciaria requirit, ut ſint docti, ad hoc ut quod debent judicare diſcernant, *c.* 1. *§. caveat, de pœnit. diſt.* 6. & ne fortè peccata confundant, & mortalia in communi, id eſt, quæ ab omnibus ſciuntur eſſe talia, vel ex genere à venialibus non diſcernant, quod eſſet magnum, & notabile viti-
3 um. Quanta autem ſcientia, & doctrina hujusmodi Confeſſarii deputandi callere debent, dicendum eſt cum Navar. *in Enchir. c.* 4. *n.* 2. quod ſufficiens Confeſſarius ſcire debet peccata, in quæ communiter pœnitentes incidere ſolent, & circunſtantias neceſſariò confitendas, & caſus annexam habentes excommunicationem, reſtitutionem famæ, vel bonorum, & caſus reſervatos, vel ſaltem de his omnibus ſcire dubitare, & (ut communiter dici ſolet) diſcernant inter lepram,
4 & lepram. Unde cùm, ut ajunt Innoc. & Panormit. *in c. cùm in cunctis, de elect.* triplex ſit ſcientia, nempe eminens, mediocris, & ſufficiens; dico ſatis eſſe Confeſſario, ſi habeat ſufficientem, quæ eſt, ut ſciat diſtinguere inter peccatum, & non peccatum, mortale, & veniale, ut cum Navar. *ſuprà* diximus. Et cùm hujusmodi ſcientia, teſte Innoc. *loc. cit.* reducenda ſit ad arbitrium boni viri, Abbatis deputantis arbitrio relin-
5 quitur dijudicanda. Prudentia verò Confeſſarii in multis conſiſtit, ſed præcipuè in injungendis pœnitentiis, in quo debet qualitates peccatorum, & perſonarum conditiones reſpicere, ne Monachis, qui non ſunt ſui juris, v. g. peregrinationes imponat, eleemoſynas, & cum Concil. Trid. *ſeſſ.* 14. *cap.* 7. declaret convenientes pœnitentias eſſe à Confeſſariis injungendas; caveant ne leves pro gravibus, & è contra pœnitentias imponant, & inprimis juxta D. Auguſt. conſilium, advertat, ut perditiſſimi, & magni peccatores in principio mitiùs, & blandiùs tractentur, quoadusque ad Deû pertrahantur; & cùm quantitas, & qualitas juſtæ pœnitentiæ prudentis Confeſſarii arbitrio relinquitur, *c. menſuram, c. Deus, de pœnit. & remiſſ. & c. tempora* 26. *q.* 7. in hujusmodi quantitate, & qualitate pœnitentiæ injungendæ inſpicere debet gravitatem, & levitatem peccatorum, & qualitatem perſonæ pœnitentis; an videlicet ſit robuſtus, vel debilis, juvenis, vel ſenex; an fortè ſit magnam recuſaturus, vel licèt acceptet eam non impleturus, & alia hujusmodi: inſpicienda eſt potiſſimùm magnitudo contritionis; tanta enim eſſe poſſet, ut ea ſola pœnitentiam remitteret: juxta gloſſ. *ſingularem in c. menſuram, in verbo, doloris, de pœnit. diſt.* 1. *& in c. ſi is qui* 23. *q.* 4.

6 Quo verò ad charitatem, qua hujusmodi Confeſſarii præditi eſſe debent, ſufficiet dicere, quòd Confeſſarius debet erga pœnitentem patris officium exercere, unde neque indulgentior, neq; ſeverior, quàm par eſt, eſſe debet. Cum his qualitatibus narratis ſubintelligitur, quòd ſit bonus, quia ad rectè, & ſanctè hoc Pœnitentiæ Sacramentum adminiſtrandum requiritur bonitas.

Hæc quæ *ſuprà* diximus valent quoad deputationem Confeſſariorum à Prælato faciendam pro ſuis ſubditis regularibus. Quid autem dicendum ſit de deputatione Confeſſariorum quoad ſeculares ad Eccleſias Religioſorum convolantes, unico tantùm verbo perſolvam, dicendo, quòd Prælati in hoc ſummopere charitate præditi eſſe debent in deputandis Confeſſoribus, prout concurſui populorum expedire eis videbitur, & in hac re hanc ponam dubitationem, ſcilicet:

An Regularis admiſſus, & expoſitus à Superiore ad 7
audiendas confeſſiones virorum, exceptis confeſſionibus fœminarum, audiens etiam confeſſiones fœminarum vigore Jubilei, poſſit puniri à ſuo Superiore.

Hieronymus Rodriquez *in compend. qq. regul. reſol.* 32. *num.* 10. dicit, quòd Religioſi per ſuos Superiores legitimè præſentati, & ab Epiſcopis approbati, nullo pacto poſſunt exercere contra prohibitionem Superiorum jurisdictionem, quam habent in Confeſſionibus, etiamſi eligantur virtute Jubilei, aut Bullæ *Cruciata*, & contrafacientes puniri poſſunt ab ipſis Prælatis. Ratio eſt, quia Summus Pontifex non intendit unquam Religioſos eximere ab obedientia ſuorum Superiorum, niſi exprimatur, id etiam docet Didacus Nugnus *in addit. ad* 3. *p. S. Thom. q.* 8. *art.* 5. *dub.* 9. *ad argum.* 10.

Sed cùm probabilis ſit ſententia, quæ affirmat, Sacerdotes expoſitos tantùm ad confeſſiones virorum, poſſe virtute Bullæ *Cruciata*, & Jubilei excipere confeſſiones etiam fœminarum, ideò illam mihi ſequi viſum eſt, de cujus probabilitate, ne unicus videar, docuerunt Ledeſma *in ſum tom.* 1. *de Sacram. pœnit. cap.* 13. *n.* 8. & Sanchez *de Matrimon. tom.* 1. *lib.* 8 *diſp.* 39. *num.* 16. Hanc meam ſententiam priùs docuerunt Petrus Fay *in addit. ad* 3. *p. D. Thom. q.* 8. *art.* 5. *diſſ.* 3. *ad argum.* 4. Henriquez *lib.* 3. *cap.* 6. *num.* 8. & noviſſimè Diana *in ſuis reſol tract.* 2. *de dub. regul. reſol.* 93. ubi ad validiſſimum argumentum, quod in hac materia adducitur à ſententia contraria de prohibitione Epiſcopi, ſeu Superioris, reſpondit, quòd talis prohibitio rationabiliter interpretanda eſt, videlicet, ut locum habeat quantùm ad jurisdictionem ab Epiſcopo, vel Superiore commiſſam, & delegatam, non verò quantum ad delegatam à Sūmo Pontifice per Bullam, ſeu Jubileum. Hoc dico potiùs ad oſtendendam auctoritatem delegatam à Summo Pontifice, quàm ad tollendam obedientiam ſubditorum erga ſuos Prælatos, & etiam ad oſtendendam benignitatem Sedis Apoſtolicæ, quæ tempore Jubilei concedit tam viris, quam mulieribus gratiam ſibi eligendi Confeſſarium ab Ordinario approbatum; ſi ergo in hac re Dominus, ſcilicet Summus Pontifex, liberalis eſt, ad quid ſervus avarus?

QUÆSITUM V.

Vtrum Abbas poſſit Confeſſariis Conventualibus pœnitentias peccatis ſuorum Monachorum injungendas taxare.

SUMMARIUM.

1 *Abbas non ſolum pro reſervatis, verùm etiam pro non reſervatis pœnitentias ſuis Monachis à Confeſſariis imponendas taxare poteſt.*

DE hac re agemus *infrà* in diſputatione de caſibus 1
reſervatis, dicendum eſt autem in præſenti, Abbatem non ſolùm pro culpis reſervatis, verum etiam pro aliis non reſervatis pœnitentias taxare poſſe; quod expreſsè conceditur in Decreto Clementis VIII. de reſervat. caſuum pro Regularibus, ubi §. 5. ſic dicitur: *Licebit tamen Superioribus determinare pœnitentias graves quibusdam peccatis etiam non reſervatis à Confeſſariis imponendas, quæ ſubditos ab hujusmodi perpetrandis prohibere poſſint.* Ex quibus clarè conſtat, quòd poſſent Abbates juxta peccatorum ſpecies ponere modum pœnitentiæ imponendæ ab his, quibus delegant jurisdictionem abſolvendi, notat Franc. Corioſ. *de caſ. reſer. par.* 1. *ſect.* 1. *art.* 21. *per tot.* & alii. In uſu autem hujusmodi poteſtatis debent Abbates moderatè, & prudenter ſe gerere: quamvis enim hoc per modum præcepti imponere poſſint; non tamen id ſine magna, & extraordinaria cauſa facere debent: videntes nempe ſubditos facilè in aliquod grave peccatum incidere, & propterea taxent pro illo pœnitentiam gravem ad retardandum ipſos Religioſos, ne tale pecca-

peccatum committant. Inprimis autem certum eſt, quòd non pro gravibus culpis Abbates pœnitentias graves taxare debeant, prout magis expedire ſibi viſum fuerit, & ab iis pœnitentiis ſic per Abbatem taxatis eximi non poſſunt Monachi pœnitentes à ſuis Confeſſoribus.

QUÆSITUM VI.

Vtrùm liceat Monachis alteri quàm Confeſſariis ab Abbate deſtinatis confiteri.

SUMMARIUM.

1 *Religioſi, in quibus caſibus aliis, quàm Confeſſoribus ab Abbate deſtinatis absque ipſius Abbatis licentia confiteri poſſint.*

2 *Religioſi regulariter nequeunt, niſi Confeſſariis ab Abbate in Conventu deputatis confiteri.*

3 *Sacerdotes ſimplices non habent facultatem eligendi ſibi Confeſſarium, quem maluerint.*

4 *Religioſus peregrinans cui confiteri debeat,* & num. 7.

5 *Unum qui concedit virtute concedit aliud, quod moraliter neceſſarium eſt ad illud convenienter exercendum.*

6 *Religioſus hoſpes in aliquo Monaſterio ſuæ Religionis cui confiteri debeat.*

8 *Religioſus habens facultatem ab Abbate ſibi Confeſſarium eligendi, confiteri poteſt cuicunque Sacerdoti, etiam non approbato ab Epiſcopo, niſi ab eorum Prælatis in facultate ſibi conceſſa id ſpecialiter præſcriptum fuerit. Non autem Regulari non expoſito à Superiore ad Fratrum confeſſiones audiendas,* & num. 9.

10 *Religioſi, quibus prohibitum eſt à ſuis Prælatis confiteri aliis, quàm Confeſſariis ab ipſis deſtinatis, nequeunt confiteri aliis etiam habentibus à Papa jurisdictionem generalem audiendi omnium fidelium confeſſiones.*

11 *Novitii an absque Prælatorum licentia, poſſint aliis quàm Confeſſariis ab eisdem Prælatis deſtinatis confiteri.*

1 IN quatuor caſibus poſſunt Religioſi indifferenter aliis, quàm Confeſſoribus à ſuis Prælatis deſtinatis confiteri, & ab iis validè abſolutionem accipere. Primò cùm confitentur venalia; ita Cajet. *in ſum. verbo abſolutio, cap. 2.* Sot. *in 4. diſt. 18. q. 4. art. 2. verſ. at verò,* Navar. *in manual. cap. 4. num. 5.* & alii communiter. Secundò cùm confitentur peccata, de quibus aliàs ſunt ritè confeſſi, & abſolutionem receperunt, ut ait Navar. *ubi ſuprà.* Tertiò, in articulo mortis, in quo omnes Sacerdotes quoslibet pœnitentes, à quibusvis peccatis, & cenſuris abſolvere poſſunt, juxta Concil. Trid. *ſeſſ. 14. cap. 7. de caſuum reſervat.* Et ratio eſt, quia ad hujusmodi confeſſiones, ut ritè fiant, non requiritur ſpecialis jurisdictio, ſed ſufficit ea, quam omnes ſimplices Sacerdotes in eorum ordinatione receperunt. Unde confeſſio taliter à Religioſis absque Prælatorum licentia facta, valida erit. Quartò Religioſi habentes à Superiore facultatem ſibi Confeſſarium eligendi, poſſunt aliis, quàm ab ipſo Superiore deſtinatis confiteri, quod eſt clarum, nec indiget probatione.

2 In aliis autem caſibus jure ordinario, & ſecluſis privilegiis non poſſunt, niſi Confeſſoribus deputatis confiteri; exceptis tamen Pœnitentiariis Summi Pontificis, quibus data eſt plena poteſtas audiendi confeſſiones omnium ad ſe recurrentium, etiam Religioſorum cujuscunque Ordinis. Ratio eſt, quia reliqui jurisdictionem in illos non habent, cùm non fiat de ſuorum Prælatorum licentia. Verum quoad Sacerdotes eſt opinio Sot. *in 4. diſt. 18. q. 4. art. 2. verſ. ſimiliter & omnes;* quod univerſi ſimplices Sacerdotes gaudent facultate ſibi promiſcuè quemcunque Sacerdotem in Confeſſarium eligendi; ergo non tantùm Confeſſariis ab Abbatibus deſtinatis, ſed cuicunque Religioſo Sacerdoti, & ab Epiſcopo non approbato confiteri poterunt; ad quod facit id, quod dicit Navar. *in prælect. cap. placuit. diſt. 6. num. 28.* nempe, quod quilibet Sacerdos eligit ſibi quemlibet Sacerdotem in Confeſſarium, ſi non ex jure, ſaltem ex conſuetudine: favet etiam, quod dicit Hieron. à Sorbo *in addit. ad Compend. privil. tit. abſolutio ordinaria quoad Fratres,* nempe multos Summos Pontifices conceſſiſſe Fratribus Minoribus, ut de materia peccati mortalis poſſint Fratres confiteri cum quovis Ordinis Sacerdote, etiam quòd à ſuis Prælatis licentiam non petant; ſed in rei veritate hoc nullo pacto affirmari poteſt; nam per *c. fin. de pœn. & remiſſ.* ſolùm Prælatis conceditur facultas ſibi Confeſſarium eligendi; & quod dicitur, poſſe de conſuetudine ſimplices Sacerdotes hoc facere, interpretandum eſt, quòd cùm Prælatus ſciens, Sacerdotes ſuos conſueviſſe invicem ſe abſolvere, id permittat, valens impedire ſi velit, cenſeatur tacitam licentiam eis concedere, ex qua abſolutio ſit valida, & conſuetudo nihil aliud operetur, niſi quatenus eſt teſtimonium ejusdem licentiæ ab ipſo Superiore conceſſæ, nec revocatæ, ſed continuatæ cum ipſius tacito conſenſu; nulla enim conſuetudine introduci poteſt, ut aliquis præter ſui Superioris licentiam Confeſſorem ſibi eligere valeat, qui eum poſſit ſolvere, vel ligare, ut habetur expreſsè in *c. ſi Epiſcopum, in fin. de pœn. & remiſſ. in 6.* ita docet Cajet. *in ſum. ver. abſolutio à peccatis in fin.* Unde infertur, eſſe in Superioris poteſtate, hujusmodi conſuetudinem revocare; nam jurisdictio, conſuetudine obtenta, ſemper à Superioris voluntate dependet: adeo ut conſuetudine non obſtante, ſemper ſit in ejus poteſtate, illam revocare, ſi velit; ita Suar. *tom. 4. in 3. p. D. Thom. diſput. 27. ſect. 3. num. 6.* qui *num. ſeq.* ſubdit eam jurisdictionem revocari poſſe ab eo Superiore, ex cujus præſumpta voluntate orta eſt conſuetudo, vel ab alio, qui ſit ejus Superior, non autem ab inferiori: ita etiam Regin. *lib. 1. num. 74.* Atque hæc procedunt de jure communi, & ſecluſis privilegiis, videndum ergo eſt utrum in aliquo alio caſu, & ex aliquo privilegio Religioſi poſſint ſibi Confeſſarium eligere? pro quo

Dico primò, quod quando Religioſus peregrinans ſecum defert ſocium Sacerdotem, & ſufficientem ad confeſſiones audiendas, quamvis nec ab Epiſcopo, nec ab Abbate ad id expoſitus fuerit, tamen poteſt ei confiteri; quia Abbas dando licentiam peregrinandi, cenſetur etiam conceſſiſſe ea omnia, quæ ad tale iter peragendum neceſſaria ſunt; nam qui unum concedit virtute concedit aliud, quod moraliter neceſſarium eſt ad illud convenienter exercendum, *c. præterea, de offic. deleg.* Ita affirmant Veg. *1. p. ſum. c. 62. caſu 3.* Roder. *tom. 1. q. 62. art. 5. in fin.* Graff. *tom. 2. conſ. lib. 5. de pœnit. & remiſſ. conſ. 2. diffic. 2. ar. 1.* Laurent. de Peirin. *tom. 1. de ſubd. q. 1. c. 21. dic. 8.* Addo, quòd talis Religioſus peregrinans non debet alteri niſi ſocio ad id idoneo confiteri; hæc enim ſolet eſſe voluntas Prælatorum licentiam peregrinandi concedentium; quæ etſi aliquando non ſit expreſſa, ſufficit tacita, & incluſiva in ipſa licentia iter agendi, quam recta ratio, & communis conſuetudo ſatis indicant, ita Suar. *de Relig. tom. 4. tract. 8. lib. 2. c. 27. num. 2.*

Dico ſecundò, Religioſi itinerantes, quando ſunt hoſpites in alio Monaſterio ejusdem Religionis, confiteri debent, vel Prælato ipſius Monaſterii, vel alteri de ejus licentia, vel Confeſſori Conventuali, qui eſt quaſi Ordinarius illius loci: non tamen aliis Religioſis ejusdem Conventus, ad Fratrum confeſſiones audiendas à ſuo Prælato non expoſitis; quia Prælatus, vel ordinarius Confeſſor illius Monaſterii habent jurisdictionem, cui jure hoſpitii ſubdi poteſt Religioſus peregrinus pro eo tempore, quo ibi moratur, alii verò cùm nullam habeant jurisdictionem audiendi Religioſorum confeſſiones, nec etiam circa ipſum hoſpitem eam habebunt. Ita Suar. *loc. cit.* Nec obſtat, quod Religioſi itineran-

tes

tes habuerint licentiam à Prælato ſuo eligendi ſibi Confeſſorem, & quòd proptereà poſſint quemcunque Sacerdotem, etiam non approbatum, eligere: reſpondetur enim, illam facultatem ſolùm intelligi eſſe traditam pro caſibus neceſſitatis; quando videlicet non habent copiam ordinarii Confeſſoris ejusdem Religionis; at in eo caſu illi Religioſo jure hoſpitii non deeſt ordinarius Confeſſor ejusdem Religionis; ergo ceſſat facultas eligendi Confeſſorem. Si autem Abbas conceſſiſſet expreſsè facultatem eligendi quemcunque Sacerdotem etiam in Monaſteriis ejusdem Religionis, tunc procul dubio poſſet cuilibet confiteri; niſi aliter per Religionis Conſtitutiones ordinatum eſſet, adeò ut hujusmodi facultas irrita redderetur; quòd ſi id expreſsè non eſt conceſſum, cenſetur non conceſſum, nec comprehenſum ſub generali facultate itinerandi, quæ & neceſſitatem, & debitum ordinem Religioſum recipit: ita doctè more ſuo Suar. *d. c. 17. num. 3.* ubi *num.* 4. addit, quòd ſi Religioſus ſecum deferens ſocium ſuæ Religionis Sacerdotem, in aliquo Monaſterio ſuæ Religionis hoſpitetur, poſſit, vel ſuo ſocio, vel ordinario ipſius Conventus Confeſſario confiteri, niſi aliud à Prælato declaratum, vel ordinatum, vel per ſpeciale Religionis ſtatutum, vel conſuetudinem definitum eſſet, illud enim ſemper obſervari oporteret.

7 Dico tertiò, Religioſi quando itineraverint, aut extra Monaſteria ſuæ Religionis, de ſuorum Abbatum licentia, degerint, poſſunt tunc cuicunque Sacerdoti ſeculari, vel Regulari, etiam non approbato, confiteri; niſi aliud de voluntate, ſeu inſtructione particulari Prælatorum conſtaret, quod ſervandum eſt, quando non foret planè injuſtum. Ratio eſt, quia tales Religioſi confeſſionis ſubſidio privari non debent. Ita docent Navar. *in man. c. 4. n. 7.* Roder. *tom. 1. qq. Reg. q. 62. art. 5.* Reginald. *in prax. lib. 1. num. 175. & lib. 8. num. 36.* & alii, apud Laurent. de Peitin. *d. cap. 21. dict. 7.* quibus addo Suar. *de relig. tom. 4. tract. 8. lib. cap. 17. num. 5.* affirmantem, ſufficere ad hoc facultatem Prælati tacitè incluſam in licentia peregrinandi; quia hujusmodi facultas ſecundùm rectam rationem debita eſt, & quaſi veritate morali annexa peregrinationi, ergo conceſſa licentia iter agendi, virtualiter eſt etiam conceſſa facultas Confeſſarium eligendi. Ita etiam tenet Anglez *in floribus, cap. 4. in q. de confeſſ. art. 8. diffic. 2. dub. 4. par. 9.* quem refert & ſequitur Roder. *d. art. 5. in fine.* Prætereà adſunt ſuper hoc aliqua privilegia conceſſa Regularibus Prælatis. *Quòd poſſunt concedere Fratribus ſuis, ut dum itineraverint, vel fuerint extra Conventus ſuos duntaxat, valeant confiteri quibuscunque Sacerdotibus Regularibus, vel ſecularibus.* Ita conceſſit Sixtus IV. Fratribus Prædicatoribus, ut refertur in *lib. Monument. Ordinum*, & à Roder. *dict. 5.* Simile privilegium conceſſit Innocentius VIII. Ciſtercienſibus, ut habetur in eorum Compendio, *tit. Confeſſores, & Confeſſionalia*, §. 5.

Dubium eſt autem, an quando Religioſus peregrinans in locis extra Monaſteria ſuæ Religionis repetitur, debeat tunc ſecularem, vel Regularem Sacerdotem ſibi Confeſſarium eligere, ſi poſſit? Ad quod reſpondetur, integrum ei eſſe, quem maluerit ſecularem, vel Regularem eligere, niſi expreſſa aliqua Prælati limitatio extet. Imò etiamſi contingat in eodem loco ejusdem Ordinis Religioſum concurrere, licet rectiùs agat illum eligendo, ſicque conſulendum ſit, quia per ſe eſt magis ordinatum, magisque commendat unitatem, & fidelitatem erga Religionem, tamen ſi neque in Regula, vel Conſtitutionibus præſcriptum fuerit, vel à Superiori injunctum, neceſſarium putandum non eſt; quia omnis hæc limitatio eſt oneroſa, & ſcrupuloſa, & ideò, niſi de ea expreſsè conſtiterit, non eſt præſumenda. Ita Suar. *d. cap. 17. num. 8.*

8 Dico quartò, Monachus, cui Abbas tradidit facultatem ſibi Confeſſarium eligendi, confiteri poteſt cuicunq; Sacerdoti, quem ſibi idoneum invenerit: quamvis ab Epiſcopo approbatus non ſit, quia de jure antiquo per generalem facultatem traditam ad eligendum Confeſſorem, eligi poterat quilibet Sacerdos jure divino idoneus, absque alia conditione, aut approbatione jure humano requiſita; in illo enim jure hoc præſcriptum oſtendi poteſt. Et ita aſſerunt Cajet. *in ſum. verb. abſolutio*, Sylveſt. *verb. Confeſſ. 1. q. 5.* Soto *in 4. diſt. 18. q. 4. art. 3. circa fin.* & communiter ita receptum eſſe teſtatur Victoria *in ſum. num. 150.* Suar. *tom. 4. de pœnit. diſp. 28. ſect. 3, num. 4.* ubi plures alios citat; Concilium autem Trident. licet reſpectu ſecularium hoc mutaverit, dum *ſeſſ. 23. de reformat. cap. 15.* decrevit: *Nullum etiam Regularem poſſe confeſſiones ſecularium etiam Sacerdotum audire, nec ad id idoneum reputari; niſi aut Parochiale beneficium, aut ab Epiſcopis per examen, ſi illis videbitur neceſſarium, aut aliàs idoneus judicetur, & approbationem, quæ gratis detur, obtineat: privilegiis, &c.* tamen reſpectu Regularium nihil in hoc innovavit, ut patet ex ſupradictis verbis, appoſita eſt limitatio quoad ſeculares, ergo Monachi habentes generalem facultatem eligendi ſibi Confeſſarium, poterunt quemcunq; Sacerdotem etiam ab Epiſcopo nondum approbatum eligere, qui ipſorum confeſſiones audiat. Navar. *in man. cap. 4. num. 7.* Suar. *d. diſp. 28. ſect. 4. num 5.* Roder. *quæſt. Regul. tom. 1. q. 62. ar. 4.* optimè idem Suar. *dicto cap. 17. num. 6. & ſeq.* niſi tamen ab eorum Prælatis in facultate ſibi conceſſa id fuerit ſpecialiter præſcriptum: & ratio hujus poſterioris partis eſt, quia Prælatus poteſt facultatem concedere limitatam ad certum genus perſonarum: ergo poteſt etiam limitare, illa conditione appoſita; ſi tamen illam expreſsè non adjiciat, non eſt præſumendum; quia non veriſimile voluiſſe Prælatum imponere onus, quod Concilium non poſuit; nam ſi voluiſſet, expreſſiſſet: hæc enim regula in oneribus imponendis ſervanda eſt, præſertim cùm reſpectu Regularium non ſit tam neceſſaria iſta conditio; tum quia frequentiùs confitentur, tum etiam quia cautiùs vivunt, & ſic faciliùs poſſunt idoneum Confeſſarium eligere; etiamſi ab Ordinario ſolemniter approbatus non ſit. Ita Suar. *dicto num. 7.*

9 Notandum tamen, quòd Monachus habens ab Abbate licentiam eligendi ſibi Confeſſarium, non poteſt confiteri Religioſo, qui à ſuo Prælato ad audiendas Fratrum Confeſſiones expoſitus non ſit: nam ſicut ante Concilium Religioſi non poterant ſimplicem Sacerdotem à ſuis Prælatis non approbatum ſibi Confeſſarium eligere, ita pariter neque poſt Concilium, quod licèt illis non auferat facultatem, quam habebant eligendi ſibi Confeſſarios Sacerdotes ab Ordinario non approbatos; eis tamen non tribuit poteſtatem, quam anteà non habebant, confitendi Sacerdotibus Regularibus ad Fratrum confeſſiones audiendas à ſuis Prælatis non expoſitis, ita Roder. *d. art. 4.* Vega *1. part. cap. 25. caſu 2. §. nota*, & alii apud Laurent. de Peitin. *de ſubdito, quæſt. 1. cap. 21. dicto §.*

10 Dico quintò, in illis Religionibus, in quibus prohibitum eſt Religioſis confiteri aliis, quàm Confeſſariis deputatis à ſuis Superioribus, Monachi, absque Abbatis licentia nequeunt confiteri aliis Religioſis, vel Sacerdotibus, etiam his, qui habent jurisdictionem delegatam à Summo Pontifice, ut omnium fidelium confeſſiones audire poſſint.

Probatur ex privilegio Innocentii IV. conceſſo Ordini Prædicatorum, ſcilicet: *Ut fratres habentes facultatem audiendi generaliter Confeſſiones fidelium, non poſſint dictorum Religioſorum Confeſſiones audire, niſi pœnitentes à ſuis Prælatis licentiam habeant*; quod privilegium refertur in *lib. Monumenta Ordin. ſecundæ impreſſionis fol. 158. conceſſ. 563. & in Comp. privil. Societ. verb. Confeſſarius §. 5.* & eo gaudent omnes Religiones communicantes privilegia d. Ordinis.

Idem conceſſum fuiſſe Fratribus Minoribus, & Carmelitis, ait Roder. *quaſt. Regul. tom. 1. q. 26. art. 4.* Idem conceſſum fuit Ordini Eremitarum S. Auguſtini ab Innocentio VIII. & Julio II. ut refertur in *Compend. Mendicant. verb. Confeſſio* §. 6. & 7. Idem quoque fuiſſe conceſſum Ordini Ciſtercienſium, in *ejus Compend. verb. Confeſſor*, §. 3. ubi dicitur: *Unusquisque Monachus confiteri debet proprio Pralato, ſive aliis de ipſius licentia, aut deputato Confeſſori, qui Conventualis dicitur, quod ab antiquo ita huic Ordini indultum fuit, ut in ejus privilegiis patet, & conceſſit Gregorius XI. Congregationi Montis Oliveti:* quod intelligendum eſt, ut non poſſit alteri confiteri, quamvis Confeſſor à Summo Pontifice haberet generalem juriſdictionem fidelium confeſſiones audiendi: Nam idem Pontifex, qui talem juriſdictionem conceſſit, poteſt alia via illam limitare hoc modo, ut videlicet reſpectu Religioſorum tali juriſdictione uti nequeant, niſi pœnitentes ſpecialem à ſuo Prælato licentiam obtineant, ita Suar. *de Relig. tom. 4. tract. 8. lib. 2. cap. 16. à num. 11. usque ad fin.*

Dico ſextò. Novitiis integrum non eſt, abſque licentia Prælati Religionis, confiteri alicui Confeſſario habenti tantùm juriſdictionem ab Ordinario, licèt benè poſſint Confeſſoribus privilegiatis à Summo Pontifice juriſdictionem habentibus confiteri, quales ſunt communiter Religioſi ad fidelium confeſſiones audiendas expoſiti. Prior pars probatur. Quia Novitii cenſentur mutaſſe domicilium, præſertim quoad ea, quæ ſpectant ad Sacramenta neceſſaria; illud enim transferunt, quamvis revocabiliter, ad Religionem, in qua Novitii ſunt: quia domicilium quis ſaltem quoad hoc ibi dicitur habere, ubi aſſiduè converſatur, etiamſi nihil ibi habeat, ut tradunt Doctores in *cap. omnis utriusque ſexus, de pœnit. & remiſſ. & in cap. fin. de paroch. & in cap. ad Apoſtolica, de decim.* etiamſi non habeat animum ibi remanendi perpetuò, ſed ad tempus percipiendorum Sacramentorum neceſſariorum, v. g. Confeſſionis, & Communionis, ut docet Sylveſt. *verb. domicilium*, & alii, transferens autem domicilium ſubditur omninò ſpirituali juriſdictioni Prælati illius loci, ad quem tranſit, *d. cap. fin. de paroch. & cap. propoſuiſti, & cap. fin. de foro compet. & ibi gloſſ.* Præterea Novitii ita mutant domicilium, illud in Religionem transferendo, ut omninò fiant extra juriſdictionem ſecularium Paſtorum; & ideò ex vi prioris juriſdictionis non debet illis confiteri, quod latè probat Suarez *d. lib. 2. cap. 17. num. 15.* Atque ita docent Cordub. *quaſt. Theolog. lib. 1. q. 30.* Suar. *d. cap. 17. n. 14. & ſeqq.* Bartholom. de Vecch. *in prax. pro recipiend. Novit. diſp. 9. dub. 3.* contra Henriq. *in ſum. lib. 6. cap. 6. §. 3. lit. X. & lib. 7. cap. 22. §. 7. lit. I. & V.* Secunda pars aſſertionis probatur ex illis rationibus, quas *in ſeq. quaſito* adducimus ad probandum Novitios poſſe virtute Bullæ *Cruciata*, vel aliarum hujusmodi Indulgentiarum aliis, quàm Confeſſariis à Prælatis Religionis deſtinatis confiteri. Nam ſicut Bulla *Cruciata*, & aliæ hujusmodi Indulgentiæ, & privilegia generaliter conceduntur omnibus fidelibus; ita per privilegia Confeſſorum traditur ipſis Confeſſariis facultas, & juriſdictio ad audiendas omnium fidelium confeſſiones; ergò ſicut in Bulla *Cruciata*, & aliis hujusmodi Indulgentiis, & privilegiis comprehenduntur Novitii ſub fidelibus, & non ſub exceptione Religioſorum: ita etiam in privilegiis Confeſſariorum comprehendentur ſub eadem appellatione fidelium; & exceptio, quæ fit de Religioſis, ut ſi ſuorum Prælatorum licentiam non habeant, neque Confeſſarii à Papa privilegium confeſſiones audiendi habentibus confiteri, non comprehendit Novitios, quia reverà Religioſi non ſunt. Atque ita omnia privilegia ſuprà *n. 10.* adducta, quæ in hoc caſu Religioſorum confeſſiones excipiunt, & rationes ſuadentes, exceptionem illam neceſſariam extitiſſe, non extenduntur ad Novitios, quoad illos etenim eſt materia odioſa, & ſub verborum proprietate non comprehenduntur, neqùe habent ſubſtantiale fundamentum exceptionis. Ita Suar. *d. cap. 17. num. 12.* qui *num. ſeq.* concludit, licet generaliter Novitii confiteri poſſint hujusmodi Confeſſariis à Papa privilegium habentibus; tamen ab iis etiam Confeſſariis èorundem Novitiorum confeſſiones nequaquam audiri poſſe, ſi Prælati prohibitio expreſsè intercedat; ut ſi Prælatus expreſsè ſuis ſubditis prohibeat Novitiorum ſuorum confeſſiones audire; quia cùm facultas abſolvendi virtute privilegiorum non deſcendat ad Confeſſarios, niſi media voluntate, & conceſſione ſuorum Superiorum; utique Novitii nequibunt eiſdem Confeſſariis confiteri, non quia ipſi Novitii ex parte ſua impediti ſunt, ſed quia ipſi Confeſſarii Religioſi juriſdictionem non habent.

QUÆSITUM VII.

Utrùm per Bullam Cruciatæ, *ſive alias hujusmodi Indulgentias poſſint Monachi, vel Novitii alteri, quam Confeſſariis ab Abbate deſtinatis confiteri.*

SUMMARIUM.

1 *Religioſi non poſſunt accipere Bullam* Cruciatæ, *absque ſuorum Prælatorum licentia, ad effectum ſibi Confeſſarium eligendi,* & num. 2. *quod verum eſt etiam de aliis Indulgentiis per modum Jubilai, ut* num. 4.

3 *Clemens VIII. quid ſuper hoc ſtatuerit, oſtenditur.*

5 *Jubilai ſolemnis tempore an poſſint Religioſi Confeſſarium, quem maluerint, eligere.*

6 *Novitii an poſſint ſibi Confeſſarium eligere virtute Bullæ* Cruciatæ, *vel aliarum hujusmodi Indulgentiarum.*

7 *Confeſſarius Regularis ab Epiſcopo approbatus, prohibitus tamen ab Abbate, an poſſit eligi in Confeſſarium virtute Bullæ* Cruciatæ.

IN hac re tres inveniuntur ſententiæ. Prima eſt Henrici de Villalbos *in ſum. tom. 1. tract. 23. clauſula 9. §. 2. num. 12.* aſſerentis poſſe Regulares virtute Bullæ *Cruciata* eligere ſibi Confeſſarium, & ab illo abſolvi à peccatis reſervatis, dummodo Confeſſarii, quos in virtute Bullæ eligunt, ſint ab eorum Prælatis deputati, & approbati, & dicit prædictus Doctor, quod ita ſenſerunt viri doctiſſimi, & primarii Lectores S. Theologiæ in Academia Salmaticenſi, & etiam Patres Collegii Societatis JESU ejusdem Civitatis.

Secunda ſententia eſt Joannis de la Cruz *de ſtatu Relig. lib. 1. cap. 6. dub. 12.* ubi aſſerit, probabilem eſſe opinionem, quæ docet, poſſe Regulares eligere quoscumque Confeſſarios, etiam extra Religionem, propter abſolutionem maximè caſuum reſervatorum; quæ ſententia videtur etiam Sancii *in ſelect. diſp. 44. circa finem num. 13.* & Pontii *de Matrim. lib. 5. c. 20. num. 7.* & Joannis Valeri *diffic. 1. concl. 5. verſ. nullus*, ubi teſtatur ſe audiviſſe Religioſos indiſtinctè uti Bulla *Cruciata*, ſicqùe practicari, quamvis in foro exteriori poſſent per Superiores ſuos puniri, ſi aliis, quàm à ſe ipſis expoſitis ſubditi confiteantur.

Addit prædictus Valerus, licitum eſſe Religioſo ſine licentia ſui Superioris procurare pecuniam pro Bulla ſumenda, dummodo non tranſeat in ejus poteſtatem, ſed ut amicus, qui dat pecuniam, ſumat illam ſuo nomine, & faciat in ea ponere nomen Religioſi, quia in tali caſu nulla proprietas intervenit, cùm pecunia non tranſeat in poteſtatem Religioſi, & accipere Bullam dicto modo procuratam, vel ſponte ab amico oblatam, non eſt quid temporale, in quo proprietas verſatur, ſed quid ſpirituale ad bonum animæ ejus, extra eſum ovorū: ita

Valerus

Valerus ſupradictus, qui pro ſua ſententia adducit Cordubam, & Joannem de Salas in quadam lectura Bullæ. Quibus ſententiis propoſitis, antequam ad tertiam veniam, adducuntur rationes pro duabus ſupradictis. Quare videtur dicendum, quod Monachi per Bullam *Cruciata* poſſint ſibi Confeſſarium approbatum, quem maluerint, etiam non conſentiente Abbate, eligere;
1 quia Bulla *Cruciata* pro omnibus fidelibus conceditur, & facultatem Confeſſarium quemcunque eligendi, generaliter omnibus fidelibus tribuit: ergo comprehendit etiam Religioſos. Confirmatur, quia Bulla *Cruciata* eſt gratia, & favor; gratia autem, & favor eſt ampliandus; ergo etiam ad ipſos Religioſos extendendus eſt.

2 Tertia ſententia, omninò tenenda, aſſerit, non poſſe Religioſos accipere Bullam *Cruciata*, ad effectum ſibi Confeſſarium eligendi, abſque ſuorum Prælatorum licentia. Ita aſſumant Garc. *de benefic. part.* 2. *cap.* 5. *à num.* 6. Ledeſma *part.* 2. *q.* 20. *art.* 2. Cordub. *in annot. ſuper Reg. Divi Franciſci, cap.* 7. *qu.* 8. *punct.* 2. *& in annot. ad Compend. privil. ver. Cruciata*, ubi etiam Collect. eorundem privileg. Paſſarell. *de privil. Minim. cap.* 10. Sorb. *in annotat. ad d. Compend. privileg. d. verb. Cruciata, verſ. unde concludendo dicerem.* Coriolan. *de caſib. reſervat. part.* 1. *ſect.* 3. *art.* 14. Suar. *de relig. tom.* 4. *tract.* 8. *lib.* 2. *cap.* 16. *num.* 3. dicens hanc ſententiam eſſe magis tutam, religioſoq; ſtatui valdè conſonam, eamque amplecti graves ſui temporis Theologos. Hæc ſententia probatur nonnullis Summorum Pontificum privilegiis, Religionibus conceſſis, quibus ſpecialiter prohibuerunt, ne Religioſi poſſint uti ea facultate Bullæ *Cruciata*, abſque ſuorum Prælatorum licentia; *Leo X. prohibuit, & declaravit, quòd nullus Fratrum Minorum Regularis Obſervantiæ poſſit accipere Bullas* Cruciatæ, *ſeu alias Indulgentias generales conceſſas, aut concedendas; ut poſſit uti gratiis ibi contentis (utpote contra Regularia ſtatuta Ordinis, confiteri quibuscunque Sacerdotibus, & abſolvi à caſibus reſervatis) non obſtantibus Bullis quibuscunque, etiamſi in eis expreſſè inhibeatur Prælatis ſub cenſuris, ne ſuos ſubditos à talium Bullarum acceptione prohibeant, & ſubditis libera facultas eas accipiendi tribuatur, cæterisque in contrarium facientibus quibuscunque*, ita refertur *in Compend. privileg. verb. abſolutio ordinaria quoad Fratres*, §. 21. quod anteà declaratum etiam fuerat ab Innocentio VIII. ut refertur *ibidem*, §. 5.

Pius V. in quadam Conſtitutione, quæ incipit, *Romani Pontificis circumſpecta, &c.* edita anno 1571. die 21. Julii, Pontificatus ſui anno 6. prohibuit Fratribus Prædicatoribus, ne poſſint eligere Confeſſarium, & abſolvi à reſervatis, virtute Bullæ *Cruciatæ*, ſine licentia ſuorum Superiorum, ut refert Paſſarel. *in Compend. privil. Minimorum, fol.* 127. Idem conceſſit Alexand. VI. Ciſterc. ut refertur in *eorum Compend. verb. Cruciata*; & Gregorius XIII. Societati JEſu in Bulla de uſu facultatum, quam citat Suar. *ubi proximè.* Po-
3 ſtremò Clemens VIII. in Bulla ad inſtantiam Procuratoris Generalis Ordinis Fratrum Carmelitarum edita anno Domini 1599. 23. Novembris, non ſolùm pro ipſis Fratribus Carmelitis, verùm etiam pro omnibus Regularibus, perpetuò declarat conceſſionem *Cruciatæ*, & aliorum privilegiorum, ſeu Indulgentiarum particularium, quæ ab Apoſtolica Sede concedi ſolent, quantum ad articulum eligendi Confeſſarium, & abſolvendi à caſibus reſervatis in Fratribus, & Sororibus Monialibus quorumcunque Ordinum locum minimè habere, nec cenſeri; ſed ſuæ intentionis exiſtere, quòd præfati Religioſi, & Moniales, quantum ad Sacramentum Pœnitentiæ, ſeu confeſſionis adminiſtrationem, diſpoſitioni ſuorum Prælatorum ſubditi ſint; hanc Bullam refert Coriolan. *d. art.* 14.

Ex his igitur patet nullo modo poſſe Regulares accipere Bullam *Cruciata* quoad effectum eligendi ſibi Confeſſarium, quod ad rem noſtram facit; nam ſi hoc eis liceret, daretur proxima occaſio diſſolutionis, & relaxationis vitæ Religioſæ, & diſciplinæ Regularis; eximerentur enim quodammodo ab obedientia ſuorum Prælatorum, confitendo peccata ſua, cui vellent; ut fuſiùs probant Collect. privil. & Cordub. *d. verb. Cruciata*; & alii ſupradicti. Ad id, quod diximus in principio quæſiti, Bullam ipſam generaliter pro omnibus fidelibus conceſſam eſſe, & quoad facultatem eligendi Confeſſarium etiam generaliter loqui, tribuendo illam omnibus fidelibus, & quod propterea comprehendat etiam Religioſos; reſponderi poteſt, quòd etſi in principio cum ea generalitate conceſſa fuerit; poſtmodum Summi Pontifices quoad ipſos Religioſos revocarunt illam conceſſionem, eiſq; tanquam Religionis privilegium conceſſerunt, ne quis poſſit, abſque Superiorum licentia, ea Bullæ facultate uti; ut patet ex privilegiis *ſuprà* relatis; ſed hæc reſponſio non placet Suar. *loc. cit. num.* 3. quia replicari poteſt, ipſas revocationes eſſe perpetuas; nec extendi poſſe ad futuras Bullas *Cruciatæ*; quamvis enim illi Pontifices potuiſſent revocare priores Bullas, vel reſtringere alias ab ipſis conceſſas: non tamen alias ſubſequentium Pontificum, & ideo poſteriores Bullæ *Cruciata* revocant privilegia illa, & rurſus illam facultatem generaliter omnibus fidelibus tribuunt: & quamvis dici poſſit, quòd ex vi ultimæ clauſulæ ejusdem Bullæ etiam à poſterioribus Pontificibus expeditæ, nempe, *exceptis tamen, quæ conceſſa ſunt Ordinum Mendicantium Superioribus quoad eorum Fratres*; non revocetur privilegium Religioni, ac Superioribus conceſſum; licet hoc ſuſtineri poſſit quoad Religioſos Mendicantes, quibus illa conceſſio facta eſt; non tamen ſatisfacit pro omnibus Religioſis abſolutè, & præcipuè pro Monachis, & Regularibus non Mendicantibus; & quamvis etiam locum habeat quoad dictam Bullam *Cruciata* factam cum illa limitatione, non tamen quoad alias Bullas, quæ generaliùs loquuntur. Dicendum ergò eſt meliùs cum eodem Suar. *ibid. n.* 5. hujusmodi facultatem ſibi Confeſſarium eligendi, nunquam per Bullam *Cruciata* Religioſis conceſſam fuiſſe; quod pluribus probatur: primò, quia omnes ferè Summi Pontifices, qui conceſſerunt, ne Religioſi uti poſſint dicta Bulla *Cruciata* quoad electionem Confeſſoris, & abſolutionem à reſervatis abſque Prælatorum licentia, in eorum diplomatibus uſi ſunt verbis non tam conceſſivis, quàm declarativis, ut conſtat ex Bulla Pii V. ubi referens factum, ait: *Nonnulli his facultatibus uti præſumunt, & illarum prætextu eligunt Confeſſorem*; ubi notandum eſt illud verbum *præſumunt*, & dictio illa, *prætextu*, per quæ ſignificatur, id non legitimè fieri: & deinde concludens, illa privilegia quoad hoc non habere locum in præfatis Fratribus, ait: *Apoſtolica auctoritate, tenore præſentium, perpetuò declaramus*: & Gregorius XIII. clariùs in d. Bulla Societatis JESU de uſu facultatum, & gratiarum Apoſtolicarum conceſſa, declarat *non eſſe, nec fore unquam mentis ſuæ, aut Sedis Apoſtolicæ, ut perſonæ Societatis, &c.* & Alexander VI. ad favorem Ciſtercien. pariter declaravit, *non eſſe ſuæ mentis, &c.* Et Clemens VIII. in prænarrata Bulla generaliter pro omnibus Regularibus declaravit, Bullam *Cruciatæ*, & alia particularia indulta, quoad articulum eligendi Confeſſorem, & abſolvendi à reſervatis, non habere locum, nec cenſeri cum Religioſis, ac Monialibus cujuscunque Ordinis, ſed eſſe ſuæ intentionis, quod iidem Religioſi, & Moniales, &c. *ut ſuprà* diximus. Ex quibus omnibus colligitur, ſupradictas conceſſiones non fuiſſe limitationes, ſed legitimas declarationes præfatæ Bullæ *Cruciata*, & propterea nunquam per ſubſequentes revocari; ſed eſſe perpetuas, & univerſales.

Quod ita verum eſt, ut non ſolùm Religioſi ad ef- 4
fectum eligendi ſibi Confeſſarium, & conſequendi beneficium abſolutionis à reſervatis, nequeant uti

Bulla

Bulla *Cruc.* verùm nec etiam aliis Bullis, quæ ſunt conceſſæ alicui Altari, vel particulari Eccleſiæ, vel Medalliis, & Imaginibus, quæ aliquando à Summo Pontifice benedicuntur, cum conceſſione Indulgentiæ per modum Jubilei, vel alicui Confraternitati, ut ſunt Indulgentiæ Sanctiſſimæ Trinitatis, vel aliarum Confraternitatum, & ſimiles conceſſiones perpetuæ, vel quæ ad longum tempus, atque ad ordinarium uſum confeſſionis conceduntur; per quas datur hæc facultas permanens, & generalis per ſimilia verba; eædem enim rationes militant, nam Clemens VIII. in præcitata Bulla id manifeſtè prohibet, dicens:

☞ Nos igitur hujusmodi ſupplicationibus inclinati, talem conceſſionem Sanctæ *Cruciatæ*, & aliorum indultorum particularium ad præfatum articulū eligendi Confeſſorem locum minimè habere, neq; cenſeri, &c.

Præterea adeſt declaratio, & conceſſio facta Ordini Ciſtercienſium, ut habetur in eorum Compendio, *verbo Confeſſionale*, §. 4. ubi ita dicitur: *Si quis ergo Monachus, vel Monialis quodcumque Confeſſionale impetraret, aut eo abſque Superioris facultate uti præſumſerit, eo ipſo impetratis careat, ac pœnis conſtitutionum, & definitionum inhabiliatus, & ſuſpenſionis ſubjiciatur, prout conceſſit Clemens VIII.* atque ita docent Suar. *d. cap.* 16. *num.* 8. & Coriol. *d. ſect.* 3. *artic.* 15. *num* 5.

5 Tempore autem Jubilei ſolemnis, quod pro uno actu conceditur, poſſunt Religioſi eligere ſibi Confeſſarium, quem voluerint; prout declaratum fuiſſe à Summo Pontifice in Conſiſtorio die 19. Decembris 1581. refert idem Coriol. *d. art.* 15. *num.* 1. ſub his verbis: *Tempore Jubilei poſſunt omnes Regulares confiteri peccata ſua Sacerdotibus, etiam ſecularibus approbatis ab Ordinario ad audiendas confeſſiones.* Quia in Bulla d. Jubilei non fit mentio de Ordinario pœnitentium, ſed de Ordinario Confeſſariorum. Et hoc non ſolum ſine præjudicio Religionum; verumetiam cum fructu aliquando fieri poteſt, ad ſubveniendum fortè alicui, qui ob nimiam verecundiam, aut pravam conſuetudinem oneratam habet conſcientiam.

6 Quod autem ad Novitios, dicendum videtur, quòd ipſi gaudeant privilegio dictæ Bullæ, ſive eam acceperint antequam eſſent Religionem ingreſſi, ſive poſt, cum licentia, vel abſque licentia ſuorum Abbatum, & Prælatorum; Quia Novitii non ſunt verè Religioſi, & ſimpliciter liberi ſunt, ut de ſe, & de actibus ſuis diſponere poſſint, *cap. Religioſo, de ſent. excom. in* 6. *cap. non ſolùm, de regul. eod. lib.* Tum etiam quia nullum ſequitur detrimentum Religioni, quod poſſit conſiderari ex eo, quòd Novitii habeant hujusmodi facultatem: Imò etiam poſtquam prædicti Summi Pontifices declaraverunt Religioſos non poſſe uti tali facultate, abſque ſuorum Prælatorum licentia; poſſunt nihilominus Novitii uti prædicta facultate Bullæ; quia in odioſis non veniunt ſub appellatione Religioſorum, ut dicunt communiter Doctores in *d. cap. Religioſo*, latè probat Tiraquel. *de utroque retractu, par.* 1. §. 1. *gloſſ.* 8. *num.* 28. *& ſeqq.* & hanc ſententiam ſuſtinent Roder. *quæſt. Reg. tom.* 1. *q.* 21. *art.* 11. *in fine.* Suar. *d. cap.* 16. *n.* 10. qui idem teſtatur tenere modernos Doctores, licèt contrarium aſſeruerint Corduba *lib.* 1. *quæſt. Theolog. qu.* 30. Crouſers *lect.* 17. §. *an verò tunc Novitius, in cap.* 7. *Reg. fol.* 649. Barthol. de Vecch. *in prax. habend. pro Novit. &c. diſput.* 9. *dub.* 3. *num.* 7. Et quod dicimus de Bulla *Cruciata*, idem etiam eſt dicendum de Bullis aliarum Confraternitatum, & ſimilibus, ut *ſuprà*, quoad Religioſos profeſſos dictum eſt.

Si quæras, an Regularis ab Epiſcopo approbatus pro Confeſſionibus audiendis, prohibitus tamen à ſuo Superiore Regulari, poſſit eligi in Confeſſarium virtute prædictæ Bullæ.

Reſpondeo affirmativè, ita Nugnus *in addit. ad* 3. *p. tom.* 2. *q.* 8. *art.* 5. *dub.* 8. Angles *in* 4. *q. de conf. art.* 8. *diffic.* 8. Sebaſtianus Salas *de legibus, diſput.* 16. *ſect.* 10. *n.* 43. Miranda *in manual. Prælat. tom.* 2. *qu.* 45. *art.* 11. Homobonus *in exam. Eccleſ. part.* 2. *tract.* 5. *cap.* 2. *q.* 13. Villalbos *in ſum. tom.* 1. *tract.* 9. *dub.* 50. *num.* 4. qui omnes Doctores conſtanter affirmant, Regularem non inſtitutum à ſuo Superiore Confeſſarium, poſſe audire confeſſiones ſola Epiſcopi auctoritate, ac validum conficere Pœnitentiæ Sacramentum in tali caſu; quia hujusmodi Regulares Confeſſarii ſic ab Epiſcopo deputati, & non à Superiore Regulari, cùm habeant poteſtatem Ordinis, & jurisdictionis validè abſolvunt, ſtante prædicta Bulla.

Aliqui tamen ex ſupradictis Doctoribus dicunt, quòd mortaliter peccant audientes confeſſiones ſine licentia ſuorum Prælatorum Regularium. Molfeſius tamen *in ſum. tom.* 1. *tract.* 7. *cap.* 14. *num.* 87. & Megala *in* 1. *p. l.* 1. *c.* 15. *num.* 8. cum aliis, putant hoc determinandum eſſe ex vi ſuarum Conſtitutionum, quæ ſi ad mortale obligant, mortaliter peccabunt prædicti Regulares, ſi ad veniale, venialiter, excipientes confeſſiones ſine licentia ſuorum Superiorum.

Verum quidem eſt, Confeſſarios prædictos, non poſſe abſolvere pœnitentes ab illis caſibus, à quibus abſolvere poſſunt ex vi privilegiorum ſuæ Religionis, quia non habent licentiam audiendi confeſſiones à Prælatis ſuis.

QUÆSITUM VIII.

Utrum Abbas poſſit ſuis Monachis concedere facultatem ſibi Confeſſarium eligendi, etiam ſæcularem, non approbatum ab Ordinario.

SUMMARIUM.

1 *Jurisdictionem ordinariam habentes poſſunt illam aliis delegare.*
2 *Abbas poteſt concedere ſuis Monachis facultatem ſibi Confeſſarium eligendi.*
3 *Confeſſarium eligendi facultas concedentis poteſtatem excedere non poteſt.*
4 *Confeſſarium eligendi facultas generaliter conceſſa, non extenditur ad reſervata.*
5 *Confeſſarium eligendi facultas ſufficit, quòd conceſſa ſit à Superiore Prælato, nec requiritur licentia Inferioris.*
6 *Confeſſarium eligendi facultas conceſſa ab Abbate excommunicato, vel ſuſpenſo, nullius eſt momenti.*
7 *Confeſſio nulla eſt, ſi Monachus confiteatur ſine licentia ſui Abbatis.*
8 *Confiteri poſſunt Monachi de licentia Abbatis Confeſſariis ſecularibus non approbatis ab Ordinario.*
9 *Concilium Trident.* ſeſſ. 23. cap. 15. *non tollit hanc facultatem.*

CErtum eſt, quòd omnes illi, qui habent jurisdictionem ordinariam in foro pœnitentiali reſpectu aliquorum fidelium, poſſunt illis concedere facultatem Confeſſarium eligendi; omnes enim habentes jurisdictionem ordinariam, poſſunt illam delegare, ut probatur per text. in *cap. ii quo, de conſecr. Eccleſ. vel Altar.* Sed tribuere ſubdito facultatem ſibi Confeſſarium eligendi nihil aliud eſt, niſi jurisdictionem propriam illum abſolvendi aliis delegare: eandemq; vim habet; ſed differt tantummodò: quia per traditionem hujus facultatis directè fit gratia ipſi pœnitenti; per alium verò modum fit Sacerdoti; unde eadem poteſtas, quæ in Prælato ad delegandam ſuam jurisdictionem neceſſaria eſt, ſufficit etiam ad tradendam hanc facultatem; Ita Suar. *tom.* 4. *diſp.* 27. *ſect.* 1. Igitur cùm Abbas habeat jurisdictionem ordinariam, in foro pœnitentiali reſpectu ſuorum Monachorum, poteſt utiq; abſque dubio, illis facultatem, ſibi Confeſſarium eligendi concedere; dummodo in Confeſſore adſint 2

condi-

conditiones requiſitæ, ut ipſe Abbas poſſit illi ſuam jurisdictionem delegare.

3 Hic autem advertendum eſt primò, virtute hujus facultatis non poſſe Religioſum illam obtinentem abſolvi ab aliis culpis, quàm ab illis, à quibus ab ipſomet Abbate abſolvi poterat; quia Abbas nequit ampliorem jurisdictionem delegare, quàm ipſe habet, ut advertit idem Suar. *d. diſp.* 27. *ſect.* 4. *n.* 3.

4 Secundò advertendum eſt cum eodem Suar. *ibid. num.* 4. talem facultatem ſimpliciter conceſſam non ſe extendere ad peccata quæ ipſe Abbas ſibi ſpecialiter reſervavit, ſed neceſſarium eſſe, ut in ea ſpecialiter id exprimatur per *cap. ſi Epiſcopus, de pænit. & remiſſ. in* 6. Et ratio eſt, quia in generali conceſſione non veniunt ea, quæ quis veriſimiliter conceſſurus non eſſet, *reg. in generali, de reg. jur. in* 6.

5 Tertiò advertendum eſt ſufficere hanc facultatem eligendi Confeſſarium eſſe traditam à Prælato Superiori, v. g. ab Abbate Generali, nec requiri licentiam Abbatis Conventualis; quia jurisdictio ſuperioris non pendet ab inferiori, unde licèt neceſſarium non ſit, ut Abbas Generalis, vel alius Superior Prælatus actu confirmet facultatem ab inferiori traditam, vel expreſsè ei conſentiat; tamen requiritur, ut ſaltem non contradicat revocando, aut impediendo facultatem: quia poteſtas inferioris ſubordinata eſt Superiori, qui poteſt juſta, & rationabili de cauſa, inferiori prohibere, & omninò impedire, ac ſuſpendere, ne talem facultatem tradat, quod ſi tunc ab inferiori talis facultas concederetur, nullius eſſet valoris; quia tunc ille non habet
6 jurisdictionem ad illam tradendam: Ita Suar. *d. diſp.* 27. *ſect.* 1. *n.* 3. ubi *num.* 5. ſubdit, facultatem hanc traditam à Prælato excommunicato, vel ſuſpenſo nullam eſſe, ac nullius valoris, vel momenti; ſecutus Sylveſt. *verb. Confeſſio* 2. Sot. *in* 4. *diſt.* 18. *quæſt.* 4. *art.* 3. Victor. *in ſumma, num.* 152. contra Paludan. D. Antonin. & Navarr. Ratio eſt, quia per traditionem hujus facultatis Sacerdoti electo reverà traditur jurisdictio, quam ex vi ordinationis non habet, ſed excommunicatus, & ſuſpenſus jurisdictionem dare non poteſt, *c.* 1. *de offic. Vicar. in* 6.

An verò abſque licentia ſuorum Abbatum, & Prælatorum poſſint Monachi confiteri Confeſſariis ſæcularibus, dico conſtanter quòd non, & ſi abſque licentia confiteantur, confeſſio erit nulla, non quia Confeſſarios ſæcularis careat facultate, & approbatione à ſuo Ordinario obtinenda, ſed quia Monachi non habent licentiam perſolvendi ſuas confeſſiones Confeſſario ſæculari: imò addo, & hoc non eſt novum, quòd Monachi, & alii Religioſi habentes licentiam ſuorum Prælatorum poterunt confiteri Confeſſario ſæculari, etiam non approbato à ſuo Diœceſano, ita affirmant Hieron. Rodriq. *in Compend. quæſt. reg. reſol.* 31. *n.* 21. Fagundez *in præcept. Decal. præc.* 2. *lib.* 7. *cap.* 2. *num.* 3. Villalbos *in ſumm. tom.* 1. *tract.* 9. *differ.* 55. *num.* 1. Joſeph de Ortu *in ſpecul. Paroch. c.* 10. *n.* 8. Sylvius *in addit. ad* 3. *part. D. Thomæ, q.* 8. *art.* 5. *§. quæritur* 4. Reginaldus *tom.* 1. *lib.* 1. *cap.* 5. *num.* 4. *& lib.* 8 *c.* 3. *ſect.* 4. *num.* 36. Ludovicus de S. Joan. *in ſum. tom.* 1. *q.* 9. *art.* 2. *de Sacrament. pœnit. dub.* 1. *diffic.* 4. *in append.* Ægid. Trullen. *in expoſit. Bull. Cruciat. lib.* 1. *§.* 7. *cap.* 1. *dub.* 1. *num.* 5. Philip. de la Cruz *in theſ. Eccleſ. tract.* 1. *cap.* 10. *num.* 1. Vaſquez 3. *part. tom.* 4. *quæſt.* 93. *artic.* 3. *dub.* 3. *num.* 5. Emanuel Sà *in aphoriſ. verſ. Confeſſor. num.* 6. Ochagavia *de Sacram. tract.* 2. *quæſt.* 38. *num.* 4. Raguſins *in lucern. Paroch. de abſolut. quæſt.* 120. Vega *in ſumm. tom.* — *c.* 62. *caſ.* 2. Graphius *part.* 1. *lib.* 3. *cap.* 5. *num.* 107. Ledeſm. *in ſumm. tom.* 1. *tract.* 13. *differ.* 4. Suarez *tom.* 4. *diſp.* 28. *ſect.* 4. *num.* 5. Campanilus *in diverſ. jur. can. rubr.* 12. *c.* 13. *n.* 58. & alii multi, qui fatentur, quòd quando Regulares habent ſupradictam licentiam, ſive iter faciendo, aut alio modo à ſuis Superioribus poſſunt ſibi eligere Confeſſarios ſæculares, non approbatos ab Ordinario, & hoc non eſt contra Concilium Tridentinum *ſeſſ.* 23. *cap.* 15. quicquid dicat Joan. Maria Novarius *in tract. de elect. for. cap.* 69. *num.* 22. imò ex eod. Concil. Trident. aſſumptum noſtrum probari poteſt, quia Concilium ſolùm decernit nullum Sacerdotem, nec etiam regularem poſſe audire confeſſiones ſæcularium abſque approbatione per Epiſcopum obtenta, ergo tantùm inducit obligationem, quòd Sacerdos ſæcularis ſine approbatione Epiſcopi non audiat ſæcularium confeſſiones.

QUÆSITUM IX.

Quantùm duret facultas Confeſſarium eligendi, ab Abbate ſuis Monachis conceſſa.

SUMMARIUM.

1 *Facultas Confeſſarium eligendi quantùm duret.*

RESpondeo, quòd ſi Abbas conceſſit ſuo ſubdito 1
facultatem eligendi ſibi Confeſſarium indefinitè, vel abſque ulla limitatione: tunc clarum eſt, quòd non determinatur uno actu, ſed per eam plures Confeſſores eligi poterunt ad peccata audienda, nunc unus, nunc alter, pro arbitrio ejus, cui facultas conceſſa eſt, & hæc facultas ita conceſſa durat quouſque revocata non ſit, neque à concedente, neq; ab illius ſucceſſore; quia eſt judicanda tanquam gratia; ſed gratia non expirat per mortem concedentis, licet res ſit integra. Si verò facultas conceſſa erit cum limitatione, tunc vel erit pro una vice tantùm, & finietur uno actu, vel ad plures actus & tempus determinatum, & illis certis actibus, & ſtatuto tempore terminabitur, ut docent Sylv. *verb. Confeſſio* 1. *q.* 7. Navarr. *in c. placuit, de pænit. diſt.* 1. *n.* 167. Suar. *tom.* 4. *diſp.* 27. *ſect.* 4. *n.* 7. Poteſt ſiquidem hujuſmodi licentia revocari ab ipſo Abbate, & tunc non durabit ampliùs, uſus enim tantùm conceditur, qui ſemper à delegantis voluntate pendet, ut apud Suarez *loco citato, diſp.* 26. *ſect.* 3.

QUÆSITUM X.

Utrùm Abbas poſſit ſibi Confeſſarium quem voluerit eligere.

SUMMARIUM.

1 *Abbates Generales exempti Summo Pontifici immediatè ſubjecti poſſunt ſibi Confeſſarium eligere, etiam ab Ordinario non approbatum*, ut num. 3. *etiamſi longè à Monaſterio abſint, ut* num. 6.

2 *Abbates Conventuales ſimiliter exempti, tàm qui per electionem, quàm qui aliter inſtituuntur, poſſunt ſibi Confeſſarium eligere etiam ab Ordinario non approbatum, limita ut* num. 7. & 13.

4 *Jubilei tempore habentes privilegium eligendi ſibi Confeſſarium, nequeunt Sacerdotem ab Epiſcopo non approbatum eligere.*

5 *Confeſſarium ſemel electum poteſt Abbas ad libitum mutare, & alium, eligere.*

8 *Prælatus excommunicatus, an ſi eligat Confeſſarium, poſſit ab eo abſolvi.*

9 *Generali, vel Provinciali præſente, an poſſint Prælati locales alium Confeſſarium eligere.*

10 *Facultas Sacerdotibus conceſſa abſolvendi ab omnibus caſibus in articulo mortis ideo conceditur, ne aliquis pereat.*

11 *Confeſſarium Sacerdotem non ſubditum an poſſint Prælati locales eligere.*

12 *Privilegium nemini nocivum, & valdè favorabile eſt latè interpretandum.*

DE Abbatibus ſupremis Religionum exemptarum, 1
qui Summum Pontificem, tanquam immediatum Superiorem agnoſcunt, illique immediatè ſubjiciuntur, nulla eſt dubitatio; nemo enim negat, quin poſſint ſibi Confeſſarium quemcunque, etiam non approbatum

probatum eligere: hoc patet ex text. in *c. ne pro dilatione, extra de pœnit. & remiſſ.* Dubium autem eſt de aliis Abbatibus inferioribus: in quo duplicem invenio ſententiam: Prima eſt Hoſtienſ. *in ſum. de pœnit. & remiſſ. n. 21.* quem ſequuntur Panorm. *in d. cap. fin. num. 2. eod. tit.* Angel. *in ſumm. verb. Confeſſio 3.* §. 1. Collect. privil. *tit. accedere ad Monaſt. Monial.* Angleſ. 4. *q. de confeſſ. art. 8. difficult. 4. dub. 5. concluſ. 1*; affirmantium Abbates, qui habent alium Abbatem, vel Generalem, vel Provincialem ſupra ſe, non poſſe ſibi Confeſſarium eligere, nec poſſe uti privilegio conceſſo Prælatis exemptis in *d. cap. fin.*

2 Secunda ſententia eſt Palud. *diſt. 17. quæſt. 3. art. 2.* Adrian. *de confeſſ. q. 3. diſ. 1.* Sylveſt. *verb. Confeſſ. 1. §. 5.* Gabriel. *in 4. diſt. 17. q. 2. d. 2.* S. Antonin. *3. part. ſum. tit. 17. c. 2. §. 3.* Sot. *in 4. diſt. 18. q. 4. art. 2. verſ. ſimiliter & omnes Prælati, &c.* Armill. *verb. abſolutio, n. 15.* Petr. Ledesma *in ſumm. part. 2. q 22. c. 1. d. 19.* Cordub. *in annot. ad Compend. privil. tit. accedere ad Monaſteria Monial. in fine.* Toler. *lib. 3. cap. 13. num. 6.* Valent. *tom. 4. diſp. 7. q. 10. part. 2. verſ. ſecundo habes,* Henriq. *lib. 7. cap. 28. num. 1.* Roder. *qq. reg. tom. 1. q. 20. artic. 28.* Sigismund. à Bononia *de elect. & poteſtat. Prælat. Reg. dub. 21. num. 2.* Franc. Coriol. *de caſ. reſer. p. 1. ſect. 1. art. 21. per tot.* Filliuc. *qq. mor. tom. 1. tr. 7. cap. 9. qu. 2. num. 291.* Reginald. *lib. 1. num. 38.* Suar. *tom. 4. diſp. 27. ſect. 2. num. 9.* & aliorum aſſerentium, quòd liceat etiam Abbati Conventuali ſibi Confeſſarium eligere, & probatur ex text. in *d. cap. ne pro dilatione,* ubi ſic dicitur: *Ne pro dilatione pœnitentiæ, periculum immineat animarum Epiſcopis, & aliis Superioribus, necnon minoribus Prælatis exemptis, ut etiam præter ſui Superioris licentiam providum, & diſcretum ſibi poſſint eligere Confeſſarium,* per ea enim verba, *poſſint eligere Confeſſorem ſine ſui Superioris licentia.* indicatur, inter Prælatos exemptos, quibus in *d. cap.* conceditur facultas ſibi Confeſſarium eligendi, intelligendos eſſe eos, qui Superiores habent; atque ideò Abbates inferiores, & locales, tàm qui per electionem, quàm qui aliter inſtituuntur, tali privilegio gaudent, ut probat Sigis-
3 mund. à Bonon. *loco cit.* Et poſſunt ſibi eligere Con-
feſſarium, quem magis voluerint ad eorum libitum, etiam ab Ordinario non approbatum, dummodò non ſit nominatim excommunicatus, vel ſuſpenſus per cenſuram; Ita docent S. Anton. Gabr. Adrian. Palud. Sylveſt. Sot. & inſuper Roſell. *ver. Confeſſ. 3. §. 37.* Marg. Confeſ. *fol. 8.* Coriolan. *d. art. 21. num. 4.* & alii dicentes poſſe ſupradictos Prælatos eligere Confeſſarium non deputatum virtute privilegii ſupra citati; aliàs tale privilegium nihil operaretur. Probatur, nam ad abſolutionem requiritur poteſtas Ordinis, & poteſtas Juriſdictionis; priorem habet quilibet Sacerdos, poſteriorem verò habet electus ab Abbate, cui per prædictum privilegium datur jus, ut talem Juriſdictionem poſſit Sacerdoti ab eo electo tribuere, & eum ſui Confeſſarium efficere. Unde niſi Abbas traderet Confeſſario Juriſdictionem, non diceretur eum eligere, ſi enim Confeſſarius Juriſdictionem haberet, quo modo poſteà de novo eligeretur, jam electus, & ab Ordinario ſuo approbatus? vel enim Abbas nullo gauderet privilegio, vel nullum diſcrimen eſſet inter illum, & alium Monachum pœnitentem: nam etiam Religioſis ſubditis, habentibus ad id facultatem à ſuo Abbate, conceſſum eſt jure, ut poſſint ſibi eligere Confeſſarium, quem maluerint, etiam quòd non ſit approbatus ab Ordinario; neutrum autem iſtorum eſt verum: ergo patet quòd Abbas poteſt ſibi Confeſſarium etiam non approbatum eligere; Ita eleganter Coriolan. *loco citato*, ubi hoc nonnullis aliis rationibus probat.

4 Dubium autem eſt, utrum prædictum privilegium
ſuffragetur Abbatibus tempore Jubilei? & ratio dubitandi eſt, quia in Bullis Jubilei ſolent Summi Pontifices apponere, ut omnes cujuscumque ſtatus, ac conditionis poſſint ſibi Confeſſarium eligere, qui eos à peccatis abſolvat, ab Ordinario ſuo tamen approbatum, in quo breviter dico, tempore Jubilei ejusmodi privilegium non valere; quia juxta illa verba, neceſſarius eſt Confeſſarius approbatus; quod ſic oſtenditur, forma Jubilei eſt ad unguem ſervanda; ſed per Bullam Jubilei præcipitur, ut Confeſſarium ſibi quisque approbatum eligat; ergo, ut Abbates Jubileum conſequantur, debent ea vice approbato Confeſſario ſua peccata confiteri. Sed operæ pretium videtur advertere cum Reginald. *loco cit.* tamdiu poſſe Abbates, aliosque Prælatos hac facultate uti, quandiu Prælationis officium retinent; quia deſinentes eſſe Prælati, & Abbates non gaudent ea licentia, & privilegio Præ-
latis conceſſo. Quo durante officio Prælationis po- 5
terit Prælatus ſemel electum Confeſſarium ad libitum mutare, & alium eligere, ut notant S. Antoninus *loco cit. tit. 17. cap. 2. §. 2.* Angelus *verbo confeſſio, 3. §. 6.* Suar. *loco cit. num. 11.* & eo ipſo, quòd quis poteſt eligere Confeſſarium, & confitetur alicui, videtur ipſum eligere, ex eodem S. Antonino, *loco cit.* quia plus eſt factis eligere, quàm verbis, *cap. legebatur, de majorit. & obedient.* ergo quando Prælati confitentur alicui,
videntur illum in Confeſſarium eligere. Petes, an 6
gaudeant tali privilegio, etiamſi longè abſint à ſuo Monaſterio? Reſpondeo affirmativè; quia abſentia non obſtat, quominus maneant Prælati: ideo Prælatorum facultate uti poſſunt, ita Sylveſt. *in verb. Confeſſ. 1. q. 8. dict. 3.* Franciſc. Coriolan. *d. art. 21. num. 3.* Ex quibus omnibus conſtat Abbates tam Generales, quàm locales, ſeculares, & Commendatarios, ac alios qui Prælationis dignitate potiuntur; & ab Ordinariorum juriſdictione exempti ſunt; habere privilegium eligendi ſibi Confeſſarium.

Quamvis autem hæc de Abbatibus localibus ita ſe 7
habeant, tamen limitanda ſunt, dummodò ipſi Abbates inferiores, ſecundùm privilegia, vel Conſtitutiones Religionis à Sede Apoſtolica approbatas, non habuerint Confeſſorem deſignatum à Prælatis Superioribus: non enim eſt veriſimile, Summum Pontificem jure illo generali voluiſſe derogare ſpectantibus ad convenientem ordinem Religionis: *arg. cap. 2. de pœnit. & remiſſ. in 6.* ita Suar. *d. ſect. 2. num. 10.* Reginald. *d. num. 38.* Coriolan. *d. artic. 21. num. 8. in fine,* Sigismund. à Bonon. *d. dub. 121. n. 4.* Qui autem hujusmodi privilegio gaudent, curare debent, ut in illius uſu ſervent propria jura, & privilegia Religionis eligendo Confeſſarium intra, & non extra eam, ut advertit Suar. *d. num. 10.* Confeſſarius autem ita electus abſolvere poterit eligentem à peccatis, & cenſuris, à quibus ipſe poſſet ſuos ſubditos abſolvere; quia ipſi providetur per Confeſſarium electum eo modo, quo per ipſum providetur ſuis ſubditis; ita Reginaldus *d. num. 38. in fine.*

Quibus præmiſſis poſſunt oriri aliquæ dubitatio- 8
nes. Prima, an ſi Prælatus eligens Confeſſarium, fuerit majori excommunicatione ligatus, poſſit electus ei abſolutionis beneficium impertire; cui dubitationi occurritur, affirmando. Ratio eſt, quia Confeſſarius electus à Prælato prædicto ſumit auctoritatem non ab ipſo eligente, ſed à ſupradicto *cap. ne pro dilatione committente,* ita S. Antoninus, & alii *locis ſupracitatis.* Hinc eſt, quòd ſi Prælatus percuteret aliquem ſuum ſubditum, poſſet abſolvi à Confeſſore, ab ipſo jam electo, ut notat Roder. *tom. 1. qq. regul. q. 20. art. 12.* Barb. *in Collect. in c. Monachi de ſentent. excom. n. 4.*

Secunda dubitatio, an præſente Confeſſario à Generali, vel Provinciali approbato poſſint Prælati locales prædicti alium Sacerdotem eligere. Sigismundus à Bononia *de elect. Prælat. dub. 121.* concedit quidem

Supe-

Superiores locales poſſe eligere ſibi Confeſſarium, etiam à Superioribus non approbatum, negat tamen, quando adſunt Confeſſarii approbati à Prælatis Superioribus, & citat pro ſua ſententia Suarez *tom. 4. in 3. p. diſp. 27. ſect. 2. num.* 10., & Reginaldum, qui Doctores non loquuntur in hoc caſu, prout fatetur ipſe Sigiſmundus de Confeſſario approbato à Generali, vel Provinciali, ſed ſolùm quando Religio privilegium ſpeciale haberet, & ſtatutum approbatum à Summo Pontifice poſt illud commune jus traditum Prælatis in Superiori canone, tunc enim non poſſet Prælatus inferior uti illo privilegio.

Dicendum ergo erit, poſſe Prælatos locales, etiamſi adſint Confeſſarii à Superioribus majoribus approbati, eligere ſibi Confeſſorem Sacerdotem non approbatum. Ratio eſt, quia ſi vera eſſet ſupradicta ſententia Sigiſmundi, jam ferè nihil valeret hoc privilegium; tum quia hoc eſt privilegium omninò favorabile, & nemini nocivum, ideo eſt interpretandum latiori modo; & nullum alium inveni Doctorem, pace tanti viri, niſi in amicitiis valdè adſtricti, qui hanc limitationem ponat, forſitan ipſe loquitur ſtante aliqua laudabili conſuetudine ſuæ Religionis.

10 Neque obſtat id, quod idem aſſerit, ſcilicet hoc privilegium concedi, quando imminet animarum periculum, quod non imminet, quando adeſt Confeſſarius approbatus, quia facultas, quæ conceditur omnibus Sacerdotibus abſolvendi à quibuſcunque caſibus in mortis articulo, hoc fine conceditur, ne hac occaſione aliquis peccet, ut dicit Concilium Trid. *ſeſſ. 7. cap. 11. de Sacramento Pœnitentiæ.*

11 Tertia dubitatio, an Abbates, & Prælati locales poteſtatem habentes eligendi Confeſſarium, poſſint non ſubditum Sacerdotem eligere.

Laurentius de Peyr. ut ſolvat hanc dubitationem, *de Relig. Prælat. tom. 2. q. 1. c. 4. n.* 81. dicit, quòd duobus modis hoc contingere poteſt: Primo modo, ſi ſuccedat aliquem ſimplicem Sacerdotem non approbatum à ſuo Superiore tranſire per aliquam provinciam, vel Conventum, an poſſit eligi in Confeſſarium à Provinciali, vel Correctore illius provinciæ, vel Conventus. Secundo modo, ſi Provincialis, vel Corrector tranſeant per alienam provinciam, vel Conventum, an poſſint eligere ſibi Confeſſorem aliquem ſimplicem Sacerdotem à ſuo Superiore non approbatum.

In primo caſu dicit, quòd poteſt eligi, quia ſecundùm ſtatuta ferè omnium Religionum tranſeuntes, & peregrini ſunt ſubditi illorum Superiorum, in quorum provinciis, vel Conventibus degunt, ut docent Suarez *tom. 4. in 3. part.* D. Thom. *diſp. 28. ſect. 6. n.* 13. Fagundez *in præcept. Eccleſ. præcept. 2. c. 2. n.* 80.

In ſecundo verò caſu videtur, quòd non poſſint eligere talem ſimplicem Sacerdotem propter Concil. Trident. *ſeſſ. 23. de reform. c.* 15 ita Suar. & Fagundez *locis citatis*, & Azor. *tom. 2. inſtit. moral, tom. 2. lib. 4. c. 3. quæſ.* 16. Sed quòd Prælati Regulares talem habeant facultatem, docent Longus 1 *p. de caſib. reſerv. ſect. 1. art. 21. n.* 2. quod colligitur etiam ex *prædicto cap. finali, de pœnit. & remiſſ.* quod loquitur abſolutè abſque limitatione, & etiam colligitur ex privilegio

12 Julii II. conceſſo Fratribus Ordinis S. Franciſci de Paula, ut notat prædictus Peyrinus *loco cit.* quod cùm ſit privilegium, nemini nocivum, & vallè favorabile; eſt latè interpretandum, & privilegia abſolutè loquentia abſolutè etiam intelligenda ſunt, *l. de pretio, ff. de publ. in rem. act.* unde nullam debemus in hac re adhibere diſtinctionem, quia ubi lex non diſtinguit, nec nos etiam diſtinguere debemus.

Si dicas, ſtante decreto Concilii Trid. *loc. cit.* non poſſunt Epiſcopi ſibi Confeſſarium eligere in ſecundo caſu propoſito, ſicut declaravit S. Congregatio Cardinalium, ut notant Riccius *part. 1. deciſ.* 548. *n.* 2. & Quaranta *verbo Archiepiſc. auctor. num.* 12. & Naldus *in ſumma, verbo Confeſſarius, num.* 28. & Laurentius de Peyrinis *loco citato*: ergo nec etiam poterunt Abbates, & Prælati locales.

Reſpondeo, quod ideò Sacra Congregatio prohibuit Epiſcopis, ut in eo caſu Confeſſorem non eligant, ne ſibi præjudicent in juriſdictione; qua juriſdictione cùm Prælati & Abbates locales ejuſdem Religionis non ita rigoroſè arctentur, ac per conſequens non oriatur tantum præjudicium in juriſdictione, ideò Epiſcopis, non autem Prælatis Regularibus appoſita fuit talis prohibitio.

Non poterunt tamen Prælati, qui privilegium, ſive 13
conſtitutionem Apoſtolicam habent in propria Religione, non eligendi ſibi Confeſſarium extra dictam Religionem ſimplicem alium Sacerdotem eligere extra ſuam Religionem. Ratio eſt, quia debent ſervare jura ſui Ordinis, ut docent Reginaldus *in prax. for. pœnit. lib. 1. n.* 36. & Suar. *tom. 4. in 3. p. diſp. 27. ſect. 2. n.* 10. Si autem nullum extet privilegium, ſive ſtatutum, poterunt prædicti Prælati eligere ſibi Confeſſarium, modo quo diximus extra Religionem, & ſic electus non erit neceſſe, quòd ſit approbatus ab Ordinario, ut benè Molfeſ. *in ſumm. num.* 45. & Fagundez *in 2. præcept. Eccleſ. lib. 7. cap. 2. num.* 4.

QUÆSITUM XI.

Utrùm Abbates, & Prælati habentes juriſdictionem Epiſcopalem, poſſint intra ſuos terminos Confeſſarios ad ſecularium confeſſiones audiendas approbare.

SUMMARIUM.

1 *Confeſſores approbare poſſunt intra ſuos terminos Abbates habentes juriſdictionem Epiſcopalem in populum ſibi ſubjectum exemptum à juriſdictione Epiſcoporum.*

2 *Confeſſores approbare eſt actus juriſdictionis; non Ordinis.*

Ratio dubitandi eſt, quia Concilium Tridentinum dicit, Confeſſarios ad ſecularium confeſſiones audiendas ab Epiſcopis approbatos eſſe debere: unde approbatio hujuſmodi ad ſolos Epiſcopos pertinere, ac proprium tantùm ipſorum munus eſſe videtur.

Nihilominùs dicendum eſt Abbates, qui habent po- 1
pulum ſibi ſubjectum, in quem etiam Epiſcopalem juriſdictionem exercent, ita ut quoad actus ordinariæ juriſdictionis ab Epiſcopis exempti ſint, habere poteſtatem exponendi, & approbandi Confeſſores intra ſuos terminos. Ratio eſt, quia hic actus approbandi Confeſſores non eſt actus Ordinis Epiſcopalis, ſed juriſdictionis non delegatæ illis ſpecialiter à Summo Pontifi-
ce, ſed Ordinariæ, quia Concilium hanc poteſtatem eis 2
ſimpliciter tribuit ratione ſui muneris; Sed iſti Abbates habent juriſdictionem Epiſcopalem, ita ut eorùm ſubditi in hoc foro nullum illis Superiorem, excepto Summo Pontifice, recognoſcant; Ergo poterunt etiam hunc actum juriſdictionis exercere. Confirmatur, quia Epiſcoporum generales Vicarii poſſunt Confeſſarios approbare, eo quia ab Epiſcopis vice ipſorum conſtituuntur, ſed iſti Abbates pariter à Summo Pontifice quaſi loco Epiſcoporum, & cum juriſdictione Epiſcopali conſtituti ſunt; Ergo poterunt eundem actum juriſdictionis exercere. Prætereà ratione juriſdictionis Epiſcopalis, quam habent, poſſunt hujuſmodi Abbates diſpenſare in votis Epiſcopis reſervatis, ut notat Navar. *in man. cap.* 12 *num.* 75. Ergo ratione ejuſdem juriſdictionis Epiſcopalis poterunt etiam Confeſſarios in Eccleſiis ſibi ſubjectis approbare, & exponere; ita docet Suar. *tom. 4. in 3. part. diſput. 28. ſect. 5. num.* 3. ubi teſtatur eſſe in uſu poſitum, ac ſe vidiſſe plures hujuſmodi Abbates in ſuo diſtrictu Con-

feſſarios approbantes,& exponendos,quibus nunquam in hoc contradictum fuit; quod Indicat illos hunc actum legitimè exercuiſſe,& exercére poſſe; eundem Suar. ſequuntur Regin. *in praxi fori pœnit. lib. 1. num. 182.* Campanil. *in diverſ. jur. canon. rub. 12. cap. 13. num. 26.* D. Auguſt. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. par. 2. alleg. 25. num. 5.* Pro majori tamen probatione, & dilucidatione hujus quæſiti videndæ ſunt hujuſmodi Deciſiones, ſcilicet *una Calagurritana juriſdictionis 26. Junii 1604. coram Ortemberge*, & ſimiliter *eadem Calagurritana juriſdictionis de Nagera 6. Junii 1611. coram eodem, & eadem 22. Maji 1615. coram Franciſco Ubaldo*, quarum prima *in fine Operis* erit 46. ſecunda verò erit 49. tertia autem 50. In quibus Deciſionibus apertè oſtenditur, quando Abbates, & Prælati inferiores poſſint Confeſſarios approbare, ſimiliter quando talis approbatio illis interdicta ſit.

QUÆSITUM XII.

Utrùm Abbas, & Monachi poſſint ſecularium confeſſiones audire.

SUMMARIUM.

1 *Confeſſio quid ſit.*

2 *Sacerdos quilibet non eſt idoneus ad confeſſiones audiendas; ſed oportet, quòd ſit approbatus ab Ordinario, vel Parochiale beneficium habeat.*

3 *Monachi non poſſunt ſecularium confeſſiones audire, niſi ab Ordinario approbati ſint.*

4 *Monachi ad hoc ut approbentur ab Ordinario, ad ſecularium confeſſiones audiendas, an à ſuis Prælatis eiſdem Ordinariis præſentandi ſint.*

5 *Monachis an ſufficiat approbationem petere, etiam quòd non obtineatur.*

6 *Quid ſi manifeſtè appareret perſonam, quæ approbari petit, eſſe idoneam.*

Dictio Niſi *quid operetur:*

7 *Approbatus ſemel non poteſt validè reprobari, niſi ex juſta cauſa ad confeſſiones ipſas pertinente, quam adeſſe in dubio pro ſuo Superiore præſumendum eſt.*

8 *Approbatio ad beneplacitum conceſſa tacitè, & expreſſè revocari poteſt,* & num. 9.

Beneplacitum morte concedentis extinguitur.

10 *Confeſſarii Regulares ab Epiſcopo approbati non debent impediri, ut ſuorum pœnitentium ægrotorum confeſſiones in propriis domibus excipiant.*

11 *Religioſi approbati poſſunt ex privilegio aperire literas Sacræ Pœnitentiariæ, & exequi diſpenſationes, & abſolutiones in eis commiſſas, licèt ad Doctoratus vel Magiſterii gradum promoti non ſint.*

1 UT hujus quæſiti clarior elucescat explicatio, præmittere libuit confeſſionis deſcriptionem, quæ à Doctoribus ſic traditur: Confeſſio eſt actus hominis exterior propriorum peccatorum, cum ſui accuſatione in foro ſpirituali, ac ſecreto manifeſtativus, ita Tolet. *inſtruct. Sacerd. lib. 3. cap. 6. num. 1.* Gabriel autem *in 4. diſt. 17. q. 1.* ait, quòd eſt ſecreta peccatorum accuſatio coram proprio Sacerdote, ut ab illis ſacramentaliter confitens abſolvatur. Et, quod ad rem noſtram facit, dicitur in ea, proprio Sacerdoti; nam qui peccata audit, debet habere juriſdictionem in foro anteriori ſupra illum, qui ſe accuſat; ut habetur in *c. omnis utriuſque ſexus, de pœnit. & remiſſ.* ibi, *fideliter confiteatur proprio Sacerdoti*, quapropter Confeſſor debet habere juriſdictionem actualem ordinariam, vel ſaltem delegatam ab Ordinario præter habitualem, quam recipit in ordinatione: nam, etſi quilibet Presbyter per Sacerdotem characterem accipiat poteſtatem, & juriſdictionem habitualem ad abſolvendum: tamen actualem, quæ ad id neceſſaria eſt, non recipit, nempe ordinariam, vel delegatam à Summo Pontifice, ſive Epiſcopo, vel à Parocho, vel ſaltem, ut ratione Bullarum, vel ex alia conceſſione poſſit à pœnitente eligi tanquam proprius Sacerdos; aliàs nunquam poteſt validè abſolvere, ſecundùm Panorm. *in c. omnis utriuſq. ſex. n. 6. de pœn. & rem.* & alios communiter, præterquam in mortis articulo, in quo quilibet ſimplex Sacerdos poteſt confeſſiones audire, & à quibuscunque caſibus abſolvere, *arg. cap. quod de iis, de ſentent. excom. cap. paſtoralis, §. præterea, de offic. ordin. & cap. ſi quis ſuadente 17. q. 4.* D. Thom. *in 4. diſt. 17. q. 3. art. 3. q. 5.* Navar. *in man. cap. 4. num. 3. & 4. & in c. 1. n. 73. de pœnit. diſtinct. 6.* Quibus poſitis patet, quod Monachi, & Regulares non poſſunt ſecularium confeſſiones audire, niſi Epiſcopis præſententur, & ab illis approbationem obtineant; prout clarè habetur in Concil. Trid. *ſeſſ. 23. c. 15.* in hæc verba: *Quamvis Presbyteri in ſua ordinatione à peccatis abſolvendi poteſtatem accipiant; nullum tamen etiam Regularem poſſe confeſſiones ſecularium, etiam Sacerdotum audire, neque ad id idoneum reputari; niſi aut Parochiale beneficium, aut ab Epiſcopis per examen, ſi illis videbitur neceſſarium eſſe, aut aliàs idoneus judicetur, & approbationem, quæ gratis detur, obtineat; privilegiis, conſuetudine quacunque etiam immemorabili non obſtantibus.* 2
Ex quibus expreſsè patet non licere Monachis ſecularium confeſſiones audire, niſi obtenta ab Ordinariis facultate, & niſi coram ipſis præſententur, & ab eiſdem approbationem obtineant, quod innovatum fuit à Pio V. in ſua Bulla edita, de anno 1571. 8. Idus Auguſti, quæ incipit; *Romani Pontificis providentia*, quam refert D. Auguſt. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcop. par. 2. alleg. 25. num. 25.* Hæc autem præſentatio olim fieri debebat ſecundùm formam juris, quæ traditur per *Clem. dudum, de ſepultur.* quæ approbatur per Concil. Later. celebratum ſub Leone X. *ſeſſ. 2.* 3
juxta quam tenebantur Abbates & Prælati Regulares Monachos ſuos coram Epiſcopis præſentare, & ab iis petere licentiam, ut ſibi placeat, quod ipſi Monachi per eoſdem Abbates præſentati, & nominati, poſſint in ſuis Diœceſibus, & civitatibus liberè ſuorum ſubditorum confeſſiones audire, & eos impoſita ſalutari pœnitentia, abſolvere. Verùm hæc ſolemnitas hodie non videtur neceſſaria. Nam Concilium Trident. faciens Regulares Confeſſarios pares ſecularibus quoad neceſſitatem approbationis, eſt veriſimile pares quoque feciſſe in ſufficientia ejuſdem approbationis; adeò ut in Sacerdotibus Regularibus nunc non requiratur pluſquam in Secularibus ad audiendas confeſſiones; & ſicut Sacerdotibus ſecularibus non eſt neceſſarium, ut ab aliquo præſententur, ſed per ſeipſos Epiſcoporum examini ſubjiciuntur: ita neque Regularibus. Atque ſic docent Suar. *tom. 4. in 3. par. D. Thom. diſp. 28. ſect. 5. n. 15.* & Reginald. *in praxi lib. 1. n. 19.* Hæc autem 4
Epiſcopi approbatio Regularibus, ad hoc ut ſecularium confeſſiones audire valeant, eſt adeò neceſſaria, quòd ſi juſta de cauſa denegetur, nihil refert, quòd petita ſit; aliàs enim Concilii decretum nullius eſſet momenti; quia quilibet ſive dignus, ſive indignus ſit, eam petere poſſet. Immò niſi clarè conſtet Epiſcopum injuſtè, & ſine cauſa approbationem negare, nihil refert, quòd petita ſit; quia in dubio ſemper præſumitur ipſum Epiſcopum juſtè denegaſſe, quando contrarium non conſtat; quod certum eſt, & à nemine negatur. Dubium autem eſt, quando manifeſtè apparet perſonam, quæ petit approbari, idoneam eſſe abſque cauſa ex mala voluntate repelli: an non obſtante rejectione poſſit confeſſionibus audiendis vacare; ad quod reſpondeo, quod ex diſpoſitione *Clemen. dudum, de ſepultur.* poterant Regulares, quibus ſine juſta cauſa approbatio petita ab Ordinariis denegata erat, omnia exercere, perinde ac ſi admiſſi, & auctorati eſſent. Verum hodie poſt Concil. Trid. contrarium videtur dicendum. Moveor, quia idem 5 6

Conci-

Concilium *ſeſſ.* 23. *cap.* 15. ſtatuens nullum etiam Regularem ſecularium confeſſionibus audiendis idoneum reputari, niſi habentem Parochiale beneficium, aut ab Epiſcopo approbatum; indicat ad eam idoneitatem requiri, quòd approbatio ſit actu data; Dictio enim conditionalis, *niſi*, operatur, ut ſi conditio requiſita non ponatur actualiter, non ſequatur effectus, ita Suar. *ead. diſp.* 28. *ſect.* 5. *à n.* 5. *uſque ad n.* 11. Reginald. *d. lib.* 1. *num.* 174. & Coninch. *de Sacrament. tom.* 2. *diſp.* 8. *n.* 58. D. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. p.* 2. *alleg.* 25. *num.* 7. *& ſeq.* contra Navar. *d. c.* 27. *num.* 264. Roder. *qq. Reg. tom.* 1. *qu.* 59. *art.* 2. Miranda *Manual. Prælat. tom.* 1. *q.* 45. *art.* 6. Coch. *de jurisd. ordin. in exemp. p.* 4. *q.* 77. qui tamen *p.* 2. *qu.* 45. *n.* 82. *cum* Flam. Pariſ. *de reſign. benef. lib.* 3. *q.* 11. *ver.* 14. ait: quòd Regulares non obſtante *Clem. dudum, de ſepult.* ſubjiciuntur Epiſcopo, ut non ſe exponant confeſſionibus audiendis, niſi ab ipſo Epiſcopo idonei judicati ſint. Et hanc opinionem communiter teneri ait Reginald. *loc. cit. verſ. contraria tamen pars, &c.* & ita quotidiè uſum edocere teſtatur D. Barboſ. *de offic. & poteſtat. Epiſc. d. alleg.* 25. *num.* 27. Graviter tamen peccarent Epiſcopi talibus Religioſis ſine juſta cauſa hujusmodi approbationem negantes; cùm ita illos impediant uti privilegio à Sede Apoſtolica conceſſo, quod tenentur integrum ipſis ſervare juxta *cap.* 4. *de privileg.* ita Suar. *d. ſect.* 5. *num.* 15. Reginald. *d. lib.* 1. *num* 195. Coninch. *d. diſp.* 8. *num.* 59.

7 Hìc autem notandum eſt, quòd ſemel approbatus non poteſt validè ſine juſta cauſa, ad confeſſiones ipſas pertinente, reprobari: quia hujusmodi approbatio non eſt gratia, ut poſſit ad concedentis libitum revocari: ſed ſolùm authenticum teſtimonium ſufficientiæ illius, qui approbatur: teſtimonium autem ſemel datum non poteſt ampliùs revocari, niſi ex nova cauſa ſuperveniente, ita Suar. *d. diſp.* 18. *ſect.* 8. *num.* 7. Regin. *num.* 202. Coninch. *d. num.* 59. & ita declaratum fuiſſe à Sacra Congregatione Illuſtriſſ. Cardinalium, negotiis Epiſcoporum, & Regularium præpoſitorum, refert D. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcop. p.* 2. *alleg.* 25. *n.* 30. per hæc verba:

Cùm Sacræ Congregationi Cardinalium negotiis Epiſcoporum & Regularium Præpoſitorum innotuerit, Confeſſores Regulares graviter conqueri, quòd ab Archiepiſcopis, Epiſcopis, & locorum Ordinariis ab audiendis confeſſionibus, quavis de cauſa indiſcriminatim ſuſpendantur, & propterea ſæpè contingere, ut ab eiſdem Archiepiſcopis, & locorum Ordinariis omnibus ſimul unius Conventus Confeſſariis confeſſiones audiendi facultas adimatur; Illuſtriſſimi ejuſdem Sacræ Congregationis Patres, rati vix fieri poſſe, ut hæc ſine ſcandalo, magnaque animarum pernicie contingant, re maturè perpenſa, ad omnem ſcandali materiam ſummovendam: & quò magis ſpirituali piarum mentium conſolationi conſulatur, ſtatuunt, ac decernunt Archiepiſcopis, Epiſcopis, aliiſque Ordinariis locorum, ad quos Confeſſarios approbandi jus ſpectat, Confeſſarios Regulares, aliàs ab ipſis liberè approbatos ab audiendis confeſſionibus ſuſpendere poſthac minimè licerè, niſi ex nova cauſa, eaque ad confeſſiones ipſas pertinente, aut ob non ſervatum interdictum ab ipſis Ordinariis poſitum. Statuunt inſuper eoſdem Archiepiſcopos, Epiſcopos, locorumque Ordinarios confeſſiones audiendi facultatem omnibus ſimul unius Conventus Regularibus Confeſſariis, eadem Sacra Congregatione inconſulta; nullo pacto adimere poſſe. Quod quidem decretum, ut iidem Illuſtriſſimi Patres opportunum, & neceſſarium duxerunt, ita inviolabiliter jubent obſervari. Romæ 20. Novembris 1615.

Ant. Mar. Epiſc. Hoſtien. Card. Gallus.

V. Theatin. Secr.

Verùm quia non poteſt de facili conſtare talem revocationem ſine juſta cauſa factam eſſe, & in dubio ſemper eſt pro Superiore præſumendum, ea non eſt parvifacienda, ſed timenda; ne in præjudicium animæ tam propriæ, quàm Pœnitentis confeſſionem invalidam fieri contingat; quia approbatio eſt conditio, ex qua confeſſionis validitas pendet, ut advertunt Doct. citati. Hæc autem intelligenda ſunt de approbationibus liberè, & indiſtinctè conceſſis; quia facultas ab Epiſcopo ad ſui arbitrium, & beneplacitum tradita revocari poteſt non ſolùm expreſsè, ſed etiam tacitè, ſcilicet morte ipſius Epiſcopi concedentis; beneplacitum enim morte extinguitur, *c. ſi gratioſè, de reſcrip. in* 6. D. Barboſ. *d. alleg.* 25. *n.* 36. *&* 37. ſimiliter quando approbatio eſt conceſſa pro certo loco tantùm, vel ad certum tempus, vel pro certis perſonis; non poteſt extra terminos talis conceſſionis extendi, quia cùm approbatio ſit Epiſcopo commiſſa non valet ultra quod ab eo data eſt, ita Reginal. *num.* 200.

Stante autem prædicta declaratione, poſtmodum quæſitum fuit, An Ordinarii locorum præter illas duas cauſas in decreto contentas, poſſint revocare facultatem Regularibus audiendarum confeſſionum ad beneplacitum ab illis conceſſam.

Eadem Sacra Congregatio *in una Papien.* 19. *Martii* 1619. reſpondit, quòd conceſſio ad beneplacitum facta quandocumque revocari poteſt, ut refert Barboſa *de jure Eccleſ. lib.* 1. *cap.* 43. *n.* 208. ubi refert *n.* 209. quòd Epiſcopus Oriolen. ſupplicavit eandem Sacram Congregationem, ut dignaretur declarare infraſcriptum dubium, ſcilicet, an Epiſcopus qui Regulares ad confeſſiones perſonarum ſecularium audiendas approbavit, poſſit eoſdem ex nova cauſa ab eiſdem confeſſionibus audiendis ſuſpendere, aut licentias illis conceſſas revocare, non obſtantibus quibuscunque privilegiis in favorem quarumcunq; perſonarum, atq; Ordinum, & qualis hujusmodi cauſæ eſſe debeant:

Sacra Congregatio S. R. E. Cardinalium negotiis, ac conſultationibus Epiſcoporum, ac Regularium præpoſita, cenſuit, Epiſcopum, quamvis ſimpliciter, & abſque ulla temporis præſumptione approbaverit Regulares ad confeſſiones perſonarum ſecularium audiendas, poſſe tamen eoſdem, ſi nova cauſa ſuperveniat, ſuſpendere, ac licentias illis conceſſas revocare, dummodo hujusmodi confeſſiones ipſas concernat: Cæterum ſi Regulares cum ſcandalo, aut aliàs inhoneſtè vivant, vel aliquod delictum committant, propter quod rationabili Epiſcopi judicio videantur à confeſſionibus ſuſpendendi, in quo ipſius Epiſcopi conſcientiam voluit eſſe oneratam, cùm præcipua miniſtri qualitas ſit integritas vitæ, ac morum honeſtas, utique eam cauſam ad miniſtrum confeſſionis pertinere, ac proinde nihil obſtare, quominus ob eam poſſit Epiſcopus Regulares utcumque à ſemetipſos approbatos ſuſpendere, aut repellere à confeſſionibus audiendis. Datum Romæ die 30. Auguſti 1630.

Quam Sacræ Congregationis ſententiam S. D. N. ad ſe relatam approbavit *die* 31. *Auguſti eodem anno.*

Inſuper in hac eadem materia, ut omnes tollantur difficultates, & controverſiæ emanavit Conſtitutio hujus Sanctiſſimi D. N. Urbani VIII. in forma Brevis expedita, cujus tenor eſt:

URBANUS PAPA VIII.

Ad futuram rei memoriam.

ALiàs à nobis emanaverunt literæ tenoris ſequentis, videlicet: A tergo, Dilecto filio Balthaſſari S. R. E. Presbytero Cardinali de Sandoval nuncupato Eccleſiæ Giennen. ex conceſſione, & diſpenſatione Apoſtolica Præſuli. Intùs verò: Urbanus Papa VIII. Dilecte fili noſter Salutem, & Apoſtolicam Benedictionem. Cùm ſicut nuper nobis exponi feciſti in tuas

civitate, & diœceſi Gienn. multi diverſorum Ordinum Religioſi ſub prætextu quòd ad ſacras confeſſiones audiendas, & verbum Dei prædicandum ſemel approbati fuerint abſque ſua licentia confeſſiones prædictas audiant, & verbum prædicent, non ſine gravi Chriſti fidelium ſcandalo, & eorum ſalutis animarum detrimento, & licèt per cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas contra eoſdem proceſſeris, ſi tamen vigore cujuſdam privilegii à fel. recor. Clem. Papa VIII. prædeceſſore noſtro ad favorem Mendicantium emanati, ſe ab alio, quàm à Romano Pontifice pro tempore exiſtente excommunicari minimè poſſe prætendant. Nos in convenientibus hujuſmodi juxta creditum nobis deſuper Apoſtolicæ ſervitutis officium, quantùm cum Domino poſſumus, obviare, teque ſpecialibus favoribus, & gratiis proſequi volentes, ſupplicationibus tuo nomine nobis ſuper humiliter porrectis inclinati, de Venerabilium Fratrum noſtrorum S.R.E. Cardinalium negotiis Regularium præpoſitorum conſilio, tibi Religioſis prædictis, ne abſq; expreſſa tua licentia ſacras confeſſiones de cætero audire, minuſque verbum Dei prædicare audeant, & præſumant, per cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas auctoritate noſtra inhiberi, eoſdemque ad exhibendum tibi licentias, quas illi deſuper à te, ſive à prædeceſſoribus tuis Eccleſiæ Giennen. Præſulibus, vel adminiſtratoribus obtinuerint ad hoc, ut eas vel confirmes, vel revoces, prout ad divini cultus augmentum, & animarum civitatis, ac Diœceſis prædictarum ſalutem, & confirmationem in Domino expedire judicaveris, cogendi, & compellendi facultatem dicta auctoritate tenore præſentium concedimus, & impartimur, non obſtantibus quibuſcumque Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, necnon prædicti Clementis prædeceſſoris, & quibuſvis aliis privilegiis in vim *Cruciatæ ſanctæ* eis quomodolibet competentibus indultis, & literis Apoſtolicis ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cum quibuſcumq; derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, irritantibuſque, & aliis decretis in genere, vel in ſpecie, ac aliàs in contrarium præmiſſorum quomodolibet conceſſis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus, & ſingulis, ſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſervata foret, illorumque tenor pro plenè, & ſufficienter expreſſis haberi, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice duntaxat ſpecialiter, & expreſsè derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Datum Romæ apud S. Mariam Majorem ſub anulo Piſcatoris die 13. Octobris 1627. Pontif. noſtri anno 5.

Nunc autem litibus, & controverſiis, quæ inter Ordinarium Giennen. ex una, ac Religioſos prædictos ex altera partibus, de, & ſuper præinſertis prædictis, ut accepimus, ad præſens vigent, & de cætero oriri poſſint, quantum cum Domino poſſumus obviam ire, ac deſuper opportuno declarationis noſtræ miniſterio providere volente, de venerabilium Fratrum noſtrorum S. R. E. Cardinalium negotiis, & conſultationibus Epiſcoporum, ac Regularium præpoſitorum conſilio, partibus auditis, reque maturè diſcuſſa, authoritate Apoſtolica tenore præſentium decernimus, & declaramus, præinſertas literas hujuſmodi ita eſſe intelligendas, & declarandas, ut Regulares quidem in Civitate, & Diœceſi Giennen. à prædeceſſoribus Epiſcopis examinati, & approbati ad confeſſiones perſonarum ſecularium audiendas à præſente Epiſcopo ſucceſſore pro majori conſcientiæ ſuæ quiete, poſſint iterum examinari, ac ſi minùs idonei reperti fuerint, reprobari ad præſcriptum Conſtitutionis ſanctæ memoriæ Pii Papæ V. prædeceſſoris noſtri, hac de re editæ; ſed illi, quos idemmet Epiſcopus approbavit, ſiquidem hujuſmodi approbationem obtinuerint ad certum tempus, eo elapſo, non poſſint confeſſiones audire abſque nova Epiſcopi ipſius licentia, & approbatione, prævio etiam, ſi eidem libuerit, novo examine. Illi autem, quos ipſemet Epiſcopus ad confeſſiones hujuſmodi audiendas ſemel admiſit, ſimpliciter, ac ſine ulla temporis præfinitione nullatenus poſſint ab eodem reprobari ſine nova cauſa, eaque confeſſiones ipſas concernente. Cæterùm, an eadem cauſa ſubſit, necné, Epiſcopum non teneri ipſis Regularibus edicere, ſed Sedi Apoſtolicæ, duntaxat, ubi eam ſibi aperiri poſtulaverit. Ad hæc quod in eiſdem præinſertis literis dicitur, Regulares non poſſe verbum Dei prædicare ſine Epiſcopi licentia, id locum ſibi vendicare in his tantùm Eccleſiis, quæ ſui Ordinis non ſunt, cùm in aliis Eccleſiis ſui Ordinis ſufficiat Epiſcopi benedictio petita, licèt non obtenta, ita tamen, ut ſi Epiſcopus non modò benedictionem ſimpliciter non conceſſerit, verùm etiam Regularibus prohibuerit, quominus prædicent, tunc illo contradicente in ſui quidem Ordinis Eccleſiis liceat illis prædicare, quemadmodum Sacri Trid. Concilii decretis ſalubriter eſt cautum. Quòd ſi Regulares, ſive in confeſſionibus audiendis, ſive in prædicando adversùs ea, quæ ſuperiùs declaravimus, quoquo modo deliquerint, in vim earundem præinſertarum literarum ab Epiſcopo Gienen. coërceri, & puniri poſſint, etiam cenſuris eccleſiaſticis, ſicque & non aliter in præmiſſis omnibus, & ſingulis per quoſcunque Judices ordinarios, & delegatos, & cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores judicari, & definiri debere; ac irritum, & inane quicquid ſecùs ſuper his à quoquam, à quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus omnibus illis, quæ in præinſertis literis hujuſmodi voluimus non obſtare, cæteriſque contrariis quibuſcunque. Datum Romæ, apud ſanctum Petrum, ſub anulo Piſcatoris die 30. Januarii, 1629. Pontificatus noſtri anno 6.

Non debent præterea ab Ordinariis loci impediri illi Regulares approbati ad audiendas confesſiones, quominus audire illas poſſint in domibus pœnitentium ægrotorum, quando ab eis vocantur, verùm poſſunt, præſertim iidem Ordinarii ſub pœna ſuſpenſionis à facultate audiendi confeſſiones, quoad Regulares hujuſmodi infirmorum Parochos de audita confeſſione eadem die certiores reddant, ut declaravit Sacra Cardinal. Congregatio, *ſub die 1. Jul.* 1606. ut teſtatur Barboſa *loc. ſup. cit. n.* 214. ubi refert, quòd Curatus quidam apud eandem S. Congregationem Cardinalium negotiis Epiſcopor. & Regular. præpoſitorum conquereretur, quòd Fratres S. Franciſci junioris Obſervantiæ Reformati, confeſſiones Parochianorum ſuorum ægrotantium abſque ejus licentia audiunt, ipſa S. Congregatio reſpondit, dictis Fratribus id prohiberi non poſſe, dummodo ab Ordinario approbati priùs exiſtant, & poſteaquam infirmorum confeſſiones audiverint, ſtatim dictum Curatum certiorent. Ita *una Senogallien. 22. Januarii*, 1616.

Hîc advertere libuit, quòd Religioſi ad fidelium confeſſiones audiendas à locorum Ordinariis expoſiti, & à ſuis Superioribus deſignati poſſunt literas, ſeu Brevia diſpenſationum, vel abſolutionum à Sacra Pœnitentiaria, Magiſtris in Sacra Theologia, aut in jure Canonico Doctoratis deſtinata aperire, & auditis ad ipſos recurrentium confeſſionibus, impoſita illis pœnitentia in literis expreſſa, vel de jure imponenda, eos abſolvere, ac in foro conſcientiæ quaſcunq; ſibi verbo, vel ſcripto commiſſas abſolutiones, diſpenſationes, & pœnitentiarium injunctiones excipere, & exequi. Ita conceſſit Gregorius XIII. Societati JESU, ac ejus Superioribus, ut refertur *in compend. privil. ejus, tit. Confeſſarium,*

ſarius, §. 3. & referunt Henriq. *in ſumma, lib. 7. de indulgent. cap. 28. num. 6.* Roderic. *quæſt. Regular. tom. 1. q. 64. art. ult.* Sanch. *de matrimon. lib. 8. diſp. 34. num. 11.* cujus vigore idem etiam licebit aliis Regularibus privilegia Societatis participantibus. Circa quod advertendum, quòd ad hanc facultatem hujuſmodi literas, ſeu Brevia aperiendi deſignantur omnes Superiores aliàs approbati, juxta hanc conceſſionem, necnon omnes alii Confeſſarii, quos ipſi Superiores ad id deputaverint, quæ deſignatio à Prælatis Generalibus, vel ab aliis Superioribus de illorum licentia fieri debet in aliis Religionibus, ut hoc indulto earum Confeſſarii per communicationem gaudere poſſint. Nam ſi ab iis deſignati non fuerint, ea gratia uti nequeunt; & quicquid ſecùs egerint circa hoc, irritum, & inane, tanquam factum à non habentibus poteſtatem. Ita advertunt Collect. privileg. Societ. *loc. cit.* Rodericus, & Sanchez *locis etiam citatis*, quod eſt notandum. Et ex his quæ *ſuprà* diximus facilè elicitur veritas ſequentis dubitationis.

QUÆSITUM XIII.

Vtrùm Abbas, & Monachi ab Epiſcopo approbati poſſint Parochis contradicentibus, ſecularium confeſſiones audire.

SUMMARIUM.

1 *Regulares ab Epiſcopo approbati poſſunt Parocho contradicente, ſecularium confeſſiones audire.*

2 *Etſi Epiſcopus in licentiis ipſis conceſſis dicat, quòd eis, Parocho renuente, non utantur.*

3 *Confeſſariorum Regularium auctoritas extenditur ad omnes diœceſes, in quibus approbati ſunt.*

4 *Privilegium, & exemptio ratione loci, & ratione perſonæ quomodo differant.*

1 RESpondeo affirmativè; ut patet ex privilegio ab Alexandro IV. Fratribus Minoribus conceſſo, quod refertur in Comp. privil. *verb. abſolutio quoad ſeculares 2. §. 1.* ubi eis concedit, ut poſſint prædicare, & confeſſiones audire, aſſenſu Parochorum minimè requiſito. Aliud ſimile privilegium conceſſit Clemens IV. & Joannes XXII. damnavit, & reprobavit Joannem de Poliaco aſſerentem, quòd confeſſi Fratribus habentibus licentiam generalem audiendi confeſſiones, tenebantur iterum confiteri eadem peccata proprio Sacerdoti Parochiali; quod idipſum fecit Calixtus III. & Sixtus IV. auctoritate data Ordinariis à Joanne XXII. & Eugenio IV. procedendi contra aſſertores, quòd confeſſi Fratribus tenebantur iterum eadem peccata confiteri proprio Sacerdoti Parochiali, extendit ad Inquiſitores hæreticæ pravitatis. Ita refertur in Comp. *loc. cit. §. 15. & ſeq.* Ex quibus patet veritas noſtræ concluſionis; prætereà probatur ratione; nam juriſdictio Confeſſariorum Regularium non dependet à Parocho, imò poſt Concil. Trident. *ſeſſ. 23. c. 15. de reform.* ipſi Parochi non poſſunt ſuam juriſdictionem aliis, quàm ab Epiſcopo approbatis impertiri; quia per d. Concil. nemo poteſt confeſſiones audire, niſi vel habeat beneficium Parochiale, vel ab Epiſcopo ſit approbatus. Atque ita tenent Sylveſt. *verbo Confeſſor 2. num. 6.* Roder. *in explic. Bull. Cruciatæ §. 9. num. 145. & §. 12. n. 4. & in qq. Reg. tom. 1. q. 60. a. 4.* Miranda *in man. Prel. tom. 1. q. 45. a. 14. concl. 2.* Joan. de la Cruz *de ſtat. Relig. lib. 2. c. 6. dub. 1. concl. 3.* quod
2 adeò verum eſt, ut etiamſi Epiſcopi in licentiis Regularibus conceſſis dicant: quòd eis, Parocho renuente, non utantur, poſſint tamen, etiam illo contradicente, confeſſiones audire; quia per ſupradicta Summorum Pontificum privilegia eis expreſsè conceditur; quam conceſſionem non poſſunt ipſi Ordinarii tollere, aut limitare, ita Rod. Mirand. & Joan. de la Cruz, *loc. cit.*

Authoritas ſupradictorum Confeſſariorum Regu-
3 larium de jure extenditur ad omnes Diœceſes, in quibus præſentati ſunt, & approbati reſpectu ſuorum ſubditorum, quam auctoritatem non poſſunt prætereà exercere prædicti Confeſſores extra Diœceſim, niſi quando loca Regularium ſunt vicina Diœceſi, in qua præſentantur, ita affirmant Sylveſt. *verb. Confeſſ. 2. n. 2. in 4. dict. & n. 4. verb. Tertiò quæritur*, & Eman. Roder. *tom. 1. qq. Regul. q. 60. a. 4.* ubi ad omnem eradicandam difficultatem refert privilegium Sixti IV. in quo conceditur, quòd Fratres Minores debitè præſentati, vel gratioſè recepti à Prælatis poſſint extra Diœceſim, pro qua ſunt præſentati, ſubditos illorum audire, cùm poſſint etiam Curati de jure. Videatur prædictus Eman. Roder. *loco cit. a. 7.* ubi de mente Panormit. *in c. tuarum, de privil. in 6.* tractat de differentia, quæ extat inter privilegium, & exemptionem datam ratione loci, & ratione perſonæ; & ea eſt inter alia, quòd virtute ejus, quis non poteſt privi- 4
legio uti extra Monaſterium, ſive locum in primo caſu; in ſecundo verò caſu ubique poteſt uti, cùm ſit perſonale, & datum ratione perſonæ: nam privilegium, quod eſt locale, reſtringitur ad locum, & cenſetur potiùs reale, quàm perſonale, ut tradit idem Panorm. *in cap. cùm capella, de privileg.* quod verò perſonale eſt, ipſam ſequitur perſonam, ita Roder. *loc. cit.*

Ex quibus verbis breviter infert Miranda *tom. 1. manual. Prel. q. 47. a. 14. concl. 3.* quòd cùm privilegia Confeſſariis Regularibus conceſſa, quibus ſecularium ad ſe accedentium poſſint confeſſiones audire, ſint perſonalia, & ratione ſuarum perſonarum conceſſa, non verò ratione Monaſteriorum, quòd poterunt ubique uti ſuis privilegiis, quod eſt multùm notandum.

QUÆSITUM XIV.

Vtrùm Religioſi per approbationem in uno Epiſcopatu pro omnibus approbati videantur.

SUMMARIUM.

1 *Religioſi approbati in uno Epiſcopatu, ſi ad alium Epiſcopatum domicilium transferant, indigent nova approbatione Ordinarii ipſius loci.*

2 *Si tamen denuo ad eundem Epiſcopatum revertantur, non indigent nova approbatione.*

3 *Religioſi approbati ad confeſſiones ſecularium audiendas poterunt in eodem Epiſcopatu omnes ad ſe confluentes audire.*

4 *Religioſi in aliena Diœceſi poſſunt abſque nova approbatione audire confeſſiones ſubditorum illius Diœceſis, in qua approbati ſunt.*

5 *Religioſi ſemel approbati, dum iter agunt, in locis, ubi approbati non ſunt, poſſunt etiam confeſſiones audire.*

RESpondeo, quòd Religioſi approbati ab uno Or- 1
dinario ad ſecularium confeſſiones audiendas, ſi deinde mutent domicilium, & ad alteram Diœceſim ſe conferant, non poterunt ibi Confeſſariorum munus exercere: niſi habita denuò approbatione ab Ordinario illius Diœceſis, in qua commorantur: quia in Concil. Trident. *ſeſſ. 23. de reform. cap. 15.* habetur, quòd *Nullus Regularis quoad audiendas ſecularium, etiam Sacerdotum confeſſiones, reputetur idoneus, niſi ab Epiſcopis, etiam per examen, ſi illis videbitur eſſe neceſſarium, approbationem obtineat privilegiis, & conſuetudine quacunque, etiam immemorabili, non obſtantibus*; ut ex illo verbo, *Epiſcopis*, in plurali poſito, ſignificatur non ſufficere approbationem unius, vel alterius Epiſcopi, ſed generaliter requiri approbationem illorum Epiſcoporum, in quorum Diœceſibus prædicti Regulares ſecularium illi ſubditorum confeſſiones audire volunt, prout communiter intelligere Doctor. ait Roder. *ſtatim citandus.* Prætereà, cùm ad hoc ut poſſint id facere 2
indigeant approbatione ſui Ordinarii, & Ordinarius ipſorum non ſit amplius ille, qui anteà eos approbavit,

ſed alter, in cujus Diœceſi domicilium tranſtulerunt; neceſſariò requiritur, ut ab eo approbationem habeant.

Præterea tertiò comprobatur ex privilegio Ven. Presbyteris Congreg. Oratorii tradito à Sixto V. per quod eis indulſit, *ut cùm fuerint Romæ approbati ad confeſſiones audiendas, non debeant amplius extra Urbem examinari à locorum Ordinariis, ſed illis ſufficiat*
2 *præſentare eorum licentias Romæ habitas*; ita refert Quaranta *in ſum. Bull. ver. Confeſſor, fol. mihi* 199. Simile huic privilegium conceſſit Gregor. XIII. Patribus Societatis JESU, *ut ſemel approbati, & à Superioribus expoſiti, quando iter faciunt per alias Diœceſes, poſſint ibi ſecularium confeſſiones audire*: quod refertur in Compend. Societatis, *tit. Confeſſarius.* Ergo ſine privilegio id eis non licebat, ſi enim licuiſſet, non erat neceſſarium ſpeciale privilegium, quare hanc ſententiam amplectuntur Collect. priv. Mendic. *verb. abſolutio quoad ſeculares* 1. §. 16. Sylveſt. *verb. Confeſſor*, 1. § 4. Navar. *in Enchirid. cap.* 27. *poſt n.* 266. *verſ.* 6. Roder. *quæſt. Regul. tom.* 1. *quæſt.* 60. *art.* 4. Miranda *tom.* 1. *man. Prælat. q.* 45. *art.* 8. *conc. unic.* D. Barboſ. *de offic. & poteſtat. Epiſcop. par.* 2. *allegat.* 25. *num.* 35. citans alios, Reginald. *in praxi, lib.* 1. *num.* 203. Suar. *tom.* 4. *diſput.* 28. *ſect.* 7. *à n.* 8. Si tamen ipſi Regulares ſemel generaliter approbati ad fidelium confeſſiones audiendas in una Diœceſi, inde diſcedant, atque iterum revertantur, eandemque ſubjectionem ſubeant, non tenentur ſe iterum eidem Epiſcopo pro nova approbatione præſentare; prout ab Eugenio IV. Fratribus Minoribus conceſſum fuiſſe refertur in Compend. privileg. Mendic. *verb. abſolutio quoad ſeculares* 2. §. 4. ex quo ita ſentiunt Navar. *in man. cap.* 27. *num.* 266. Collect. privileg. *ibidem, &* §. 16. Roder. & Mirand. *locis citatis*, Joan. de la Cruz *de ſtat. Relig. lib.* 2. *c.* 6. *dub.* 4. *concl.* 2. Suar. *d. ſect.* 7. *num.* 9. Reginald. *num.* 203. quod procedere, etjamſi mutati fuerint Epiſcopi in illa Diœceſi, quoad uſque ſucceſſor non revocat eorum licentias (modò approbatus non habeat beneficium parochiale, quia hic habet approbationem, & facultatem annexam Curæ, licet aliquando ſuſpendi poſſit:) tenet idem Joan. de la Cruz *loc. cit.* citans Sylv. *verb. Confeſſor*, 1. *num.* 4. Angel. *verb. Confeſſor*, 4. *num.* 25. tenent etiam Nogn. *in addit. ad* 3. *part. qu.* 8. *art.* 3. *dub.* 2. *concl.* 2. Benevent. *in prax. de Sacram. Pœnit. cap.* 16 *q.* 2. *verſ. quinto ſi verò*, Henriq. *in ſumm. lib.* 6. *cap.* 6. § 7. D. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. alleg.* 25. *num.* 22.
3 Suar. & Reginald. *locis citatis.* Licèt autem Religioſi in uno Epiſcopatu approbati, nequeant in alio abſque nova Ordinarii illius approbatione confeſſiones audire; tamen poterunt in Epiſcopatu, in quo approbati ſunt fideles alterius Diœceſis, ſi ad ipſorum loca confitendi cauſa venerint, audire, ut conceſſit Sixtus IV. Fratribus Ordinis Minorum, de qua conceſſione meminit Navar. *d. c.* 27. *n.* 266. *verſ. ſextum*, & alii *ſup. cit.*

4 Et licèt iidem Regulares in una Diœceſi approbati nequeant abſque nova approbatione in alio Epiſcopatu confeſſiones audire, poſſunt tamen audire confeſſiones ſubditorum Diœceſis, in qua expoſiti ſunt extra illam Diœceſim. Nec obſtat, quòd in *Clement. dudum, de ſepult.* dicatur poſſe Religioſos illius virtute expoſitos, audire confeſſiones intra Diœceſim, in qua expoſiti ſunt; quia id intelligitur, ut non poſſint extra Diœceſim audire illos, qui non ſunt illius Diœceſis, in qua ſunt præſentati, ne putarent ſe, ubi ſemel præſentati ſunt, eſſe totius Orbis Confeſſores; ſic eam *Clem.* intelligendam eſſe probat Sanch. *de matrimon. lib.* 3. *diſp.* 34. *ſub n.* 2. *verſ. ejuſdem ſententiæ.* Atque hanc ſententiam tenent Ripa *de rem. cur. peſt.* §. *ſed quia uſu videmus n.* 53. & 63. Angl. *in flor.* 1. *part. qu.* 3. *de Conf. art.* 8. *dub.* 4. *concl.* 2. Coſm. Philiar. *de offic. Sacerd. tom.* 1. *p.* 2. *lib.* 2. *c.* 24. §. *nullus alius*, Vict. *in ſum. de Confeſſ. num.* 51. & alii, quos refert & ſequitur Sanch. *d. diſp.* 34. *num.* 2.

Ex his igitur patet, quòd Religioſi in uno Epiſco- 5
patu approbati non conſequuntur inde, ut poſſint in aliis Epiſcopatibus, abſque nova approbatione confeſſiones audire; exceptis illis ſubditorum Diœceſis, in qua approbati ſunt, ut diximus, & niſi ea privilegio aliquid eis conceſſum fuerit: quale eſt illud conceſſum à Gregorio XIII. Patribus Societatis JESU, ut poſſint audire confeſſiones, dum iter agunt, ſive terra, ſive mari in locis, ubi non ſunt approbati; modò alibi approbationem habuerint; quo gaudent omnes Religiones communicationem habentes; de qua re *ſuprà* meminimus.

QUÆSITUM XV.

Utrùm Religioſi poſſint abſque Abbatis licentia ſecularium confeſſiones audire.

SUMMARIUM.

1 *Regulares ſine licentia ſuorum Superiorum non poſſunt audire confeſſiones ſecularium*, & num. 7. *Amplia tamen, ut* num. 8.

2 *Sacerdos quilibet ſimplex in articulo mortis poteſt confeſſiones audire, & à quibuscunque caſibus, & cenſuris abſolvere.*

3 *Regulares per votum obedientiæ facti ſunt juris alterius, ut propriam voluntatem non habeant.*

4 *Confeſſarii Regulares audientes confeſſiones peccatorum venialium, & mortalium, etiam confeſſorum, poſſunt ab Abbate puniri, & qualenam peccatum committant contrafacientes, ut* num. 5. & 9.

6 *Confeſſiones ſine Abbatis licentia exceptæ à Confeſſoribus Regularibus, an validæ ſint. Limita tamen, ut* num. 10.

NUlli dubium eſt, quòd Regulares ſine ſui Abba- 1
tis licentia non poſſunt ſecularium confeſſiones audire abſque peccato, excepto articulo mortis, in quo caſu habent prædicti Confeſſarii auctoritatem ſaltem tacitam à Summo Pontifice, ita Angelus *verbo confeſſio* 3. *num.* 4. S. Antonin. 3. *par. tit.* 17. *c.* 7. Navar. *in ſumma, cap.* 4. *num.* 6. Graffius 1. *p. deciſ. lib.* 1. *num.* 87. Miranda *tom.* 1. *Manualis Prælatorum, qu.* 45. *art.* 5. & omnium Doctorum, ut teſtatur idem
Miranda *loco cit. concl.* 1. Eſt ſententia communis, lo- 2
quendo de hac neceſſitate in articulo mortis, quoniam in tali caſu, & tempore, quilibet Sacerdos ſimplex poteſt audire confeſſiones, & à quacunque excommunicatione, & caſibus reſervatis abſolvere, ut habetur in *cap. quod de his. de ſentent. excom.* & *cap. paſtoralis*, §. *præterea de offic. ordinand.* & *cap. ſi quis ſuadente diabolo*, 14. *q.* 4.

Extra tamen caſum neceſſitatis, ut ad præcipuum aſſumptum concluſionis revertat, nullus ſimplex Sacerdos, tam regularis, quàm ſecularis ſine ſui Prælati licentia ſecularium confeſſiones audire poteſt, abſque peccato, ut dixi, quantumvis ipſamet confeſſio valeat, dummodo ex aliquo alio capite non reddatur invalida. Ita affirmat Navar. *loco ſupracit.* ubi etſi loquatur de Sacerdote regulari, non ſeculari, tamen de utroque conſona ratio eſt, quòd peccent, ſi confeſſiones abſque prædicta licentia auſcultent. De regulari ergo loquendo dico cum Paludano *in* 4. *diſt.* 14. relato à S. Antonino *loco cit. tit.* 17. *cap.* 7. & ab Angelo *loco citato*, qui omnes fatentur, non poſſe Religioſum confeſſionem alicujus audire, niſi ab Abbate, & Prælato ſuo fuerit tanquam idoneus expoſitus, etiamſi pœnitens ex Bulla, ſive alio Summi Pontificis privilegio poſſit eligere quemcumque Confeſſorem tam regula-
rem, quàm ſecularem. Ratio eſt, quia Religioſi per 3
votum obedientiæ ita facti ſunt juris alterius, ut propriam voluntatem non habeant, ut habetur *in d. cap. ſi*

Reli-

Religioſus de elect. in 6. & prædicti Auctores in tantum dicunt hoc verum eſſe, quòd nec etiam de venialibus, aut mortalibus jam confeſſis ſine Abbatum ſuorum licentia poſſint aliquem abſolvere; quod ita ve-
4 rum eſt, ut ſi hoc faceret, poſſet à ſuo Abbate puniri, ut dicunt prædicti Auctores, quia cùm peccata venialia, & mortalia aliàs ritè confeſſa non ſint neceſſaria materia confeſſionis, ut fatentur communiter Doctores, quilibet Sacerdos poteſt ab eis abſolvere, ut docet D. Thom. *in* 4. *diſt.* 18. *q.* 2. *artic.* 3. *quaeſtiuncul.* 2. per juriſdictionem illam habitualem, quam is accipit in receptione characteris Sacerdotalis, ſed hujusmodi juriſdictionem non poteſt Sacerdos Regularis exercere, abſque ſui Prælati licentia, ut conſtanter affirmant Doctores citati, ergo peccabit etiam abſolvendo à venialibus, & mortalibus aliàs confeſſis ſine licentia ſui Superioris.

Navarrus *loco citato* dicit, quòd omnia ſupradicta intelligenda ſunt de Sacerdotibus regularibus, in quorum Religionibus præcepto Superioris, & conſtitutione aliqua id prohibitum fuerit, & negat ſit facultas confeſſiones audiendi ſine Prælati licentia, non autem in aliis Religionibus, in quibus talis prohibitio non reperitur. Sed hoc, pace tanti viri, non conſonat obedientiæ voto, & benè ordinatæ Religionis ſtatutis, & conſuetudinibus. Dixi, quòd confeſſio valida tamen erit, niſi ex aliquo alio capite inanis reddatur, quia in tali confeſſione reperitur id totum, quòd requiritur ad Sacramentum Pœnitentiæ validè miniſtrandum, nimirùm poteſtas Ordinis, & poteſtas Juriſdictionis.

5 Si dicas quodnam peccatum erit confeſſiones audire venialium, vel mortalium aliàs ritè confeſſorum, ſive ad audiendas confeſſiones illius, qui poteſtatem habet à Summo Pontifice eligendi ſibi Confeſſarium abſquè Prælati ſui licentia, vel audire cum approbatione Epiſcopi ſolummodo nulla habita licentia ſui Superioris, & Prælati.

Joannes Medina *Cod. de Confeſſor. q.* 33. §. *ſi quæras*, & Reginald. *in prax. for. pœnit. lib.* 1. *num.* 196. & Navar. *in ſum. cap.* 4. *num.* & dicunt, quod ſi prohibitio ſit ſub mortali, mortale erit peccatum, ſi ſub veniali, veniale, ſi ſub nullo, nullum peccatum. Si verò nulla ſit in Religione prohibitio, ſed conſuetudo tantùm, tunc videndum eſt, an ſit recepta communiter, & legitimè præſcripta hujusmodi conſuetudo, & tunc agere contra talem conſuetudinem erit peccatum ejuſdem generis cum illo, quod committitur, quando Monachus aliquid operatur contra conſtitutiones ſuæ Religionis.

Laurentius de Peirinis *tom.* 1. *de ſubdito Relig. qu.* 1. *cap.* 21. *concl.* 2. dicit, quòd in duobus caſibus invalida erit abſolutio, primò ſi in illa Religione ſit ſtatutum aliquod irritans licentias ab Ordinariis obtentas, & annullans confeſſiones factas Sacerdotibus licentiam ſui Abbatis non habentibus, quod ſtatutum ſit à Sede Apoſtolica approbatum, ſicut habent Fratres S. Domin. ex privilegio Julii III. relato à Roder. *tom.* 1. *qq. regul. q.* 60. *ar.* 1. quo privilegio gaudent illæ Religiones cum illis communicantes.

Secundus caſus eſt, ſi adſit prohibitio ſub mortali, & pœnitens ſciens talem prohibitionem, adit tamen illum Religioſum, ut ei peccatorum ſuorum confeſſionem perſolvat, tunc confeſſio eſt invalida, cùm accedat cum actuali affectu peccati mortalis, atque ita nulla eſt abſolutio, ut dicunt Medina, & Reginaldus *locis citatis*; in primo verò caſu erit quidem invalida confeſſio propter ſtatutum jam in Religione in uſu poſitum; in aliis verò Religionibus, quæ communicant cum tali Religione, niſi habeant ſtatum jam conditum, non erit invalida confeſſio, ita videtur innuere Laurentius de Peirinis *loco citato*, & ratio hæc aſſignari poteſt, ſcilicet, quia reſpectivè ad Confeſſarium, & pœnitentem privilegium non erit hujusmodi ſtatutum, imò reſpectu illorum pœna.

Ex quibus infero cum Miranda *loco citato, art.* 12. 6
concl. 1. quòd in ſupradicto Ordine S. Dominici, ſicut & in aliis Religionibus, quæ tali privilegio perfruuntur, confeſſiones factæ abſque Superiorum licentia, redduntur nullæ, quamvis ipſi aliàs ab Epiſcopo loci Ordinarii approbati, & expoſiti ſint ad confeſſiones excipiendas. Ratio manifeſtiſſima eſt ex verbis privilegii Julii III. Dominicanis conceſſi anno Domini 1515. die 14. Januarii ad inſtantiam Magiſtri Generalis illius Ordinis, quorum tenor eſt, prout ad rem noſtram facit:

Nullus ſuorum ſubditorum abſque Magiſtri Generalis licentia, vel de ipſius auctoritate à quoquam Ordinario licentiam obtinere ad eligendos Confeſſores, & confeſſiones audiendas; & revocavit licentias, & immunitates conceſſas Religioſis ejuſdem Ordinis, quas Magiſter ipſe Ordinis revocandas dijudicaverit, undecumque emanatas, ipſasque annullatas, impetratas, ſive conceſſas ſine Superiorum licentia, niſi de manu Papæ, aut de conſenſu Cardinalis Protectoris, vel Vice-Protectoris fuerint conſignatæ, poſuitque fortiſſimas nonobſtantias, &c.

Hæc ſunt verba privilegii Julii III. ſic relati à Miranda *loco cit.* Ex quibus verbis patet, quòd prædictæ confeſſiones hoc ſtante privilegio, vel, ut ita dicam, ſtatuto Regulari à Pontifice emanato, invalidæ ſunt; quod decretum eſt rationi quammaximè conſonum, quia cum ad juriſdictionem, & rectam gubernationem Abbatum, & Superiorum Religionum pertineat Monachos ſuos priùs examinare, & approbare, & poſteà Diœceſano exponere, ut ab eo approbentur, vel reprobentur, contra omnem congruentiam faciat Diœceſanus, ſi Regularibus aliter licentiam confeſſiones audiendi impertiatur, videtur enim ſubditum illum Diœceſanum fraudulenter approbare.

Imo Abbares poſſunt, juſta, & rationabili cauſa in- 7
tercedente, reprobare, & ſuſpendere Monachos ſibi ſubditos ab audiendis ſecularium confeſſionibus, etjamſi ab Epiſcopis ad id approbati, & ab ipſis Abbatibus expoſiti fuerint: ita docent Sot. *in* 4. *diſt.* 18. *q.* 4. *art.* 3. Graff. *tom.* 2. *conſ. lib.* 5. *tit. de pœn. & remiſſ. conſ.* 4. *num.* 18. Confect. *in ſuo comp. privil. tit.* 57. *cap.* 5. *illat.* 7. Roder. *tom.* 1. *qq. Reg. q.* 60. *art.* 2. Mirand. *tom.* 1. *man. Prælat. q.* 45. *art.* 13. *concluſ.* 1.
Henriq. *in ſumm. lib.* 6. *c.* 6. *& n. etiam* 6. addens, 8
poſſe eoſdem Prælatos eiſdem Confeſſariis hanc juriſdictionem limitare, atque reſtringere pro certis & determinatis perſonis, & caſibus; citans ad hoc declarationem vivæ vocis oraculo factam à Gregorio XIII. quod idem notavit Graff. *loc. cit.* & tenent Mirand. *loc. etiam cit.* & Laurent. de Peir. *tom.* 1. *de ſubdito q.* 1. *c.* 21. *dict.* 3. Ratio eſt, quia Religioſi non habent velle, neque nolle, *c. ſi Religioſus, de elect. in* 6. & conſequenter ſine Prælatorum ſuorum conſenſu, & multò fortiùs ipſis contradicentibus, nihil validè efficere poſſunt, ut notant Doctores cit.

Verùm enimverò ſi tales Monachi non fuerint ju- 9
ridicè, ac notoriè à ſuo Abbate ſuſpenſi, ſed tantùm extrajudicialiter prohibiti, ac confeſſiones audiant ob cauſam occultam ipſi Abbati notam: licet mortaliter peccent, non obedientes, & propterea ſint puniendi; tamen confeſſiones ab eis auditæ, validæ erunt, nec iterandæ; Ita Sylveſt. *verb. Confeſſor*, 1. *n.* 15. *q.* 19. *verſ. tertio verò*, Roder. *loc. cit.* Mirand. *d. art.* 13. *concl.* 2. Lop. *p.* 1. *inſt. c.* 26. *col.* 4. *verſ. Tertiò decimus*, Laurent. de Peirin. *d. c.* 21. *dict.* 5. Ratio eſt, quia geſta per occultè ſuſpenſum, vel privatum, excommunicatum, vel interdictum ratione publici officii valent, nec retractantur, *l. Barbarius Philippus, ff. de offic. præſid. cap. ad probandum*, & *ibi* gloſſ. *ver. innodatus, de*

ſentent. & re jud. & ibi Panorm. & Felin. cum communi: idem Panorm. *in d. c. veritatis, num.* 33. *& ſeqq. de dolo, & commun.* Sylveſt. *loco cit.* Navar. *in man. cap.* 9. & alii Doctores ferè omnes citati. Si
10 autem quamvis occultè ſuſpenſus eſſet, pœnitens tamen illud ſciret, & nihilominus eum induceret ad ſe audiendum, confeſſio eſſet invalida, quia hujusmodi inductione peccando mortaliter, poneret obicem gratiæ Sacramenti, ut *ſuprà* diximus. Medina *in Cod. de Confeſſ. quæſt.* 34. §. *ſi quæras.* Reginald. *lib.* 1. *num.* 169. Laurent. de Peirin. *d. cap.* 21. *dicto* 5. *verſ. ſecundo, &c.* Ex his patet quid dicendum ſit, quando ſuſpenſio, & prohibitio fuerit judicialis, & notoria: Religioſus enim per ſententiam judicialiter, & notoriè latam privatus, & ſuſpenſus ab officio Confeſſoris, quamvis aliàs ab Ordinario legitimè approbatus, & à ſuo Prælato expoſitus; ſi nihilominus confeſſiones audire intentet, invalidæ erunt hujusmodi confeſſiones, ita Navar. *d. cap.* 9. *num.* 8. Sylveſt. *loc. cit.* Graff. 1. *par. deciſ. lib.* 1. *cap.* 13. *num.* 88. Roderic. *d. art.* 2. *verſ. ſecundo dico*, Mirand. *d. artic.* 13. *concl.* 3. Laurent. de Peirin. *ubi proximè dicto* 4. Joan. de la Cruz *de ſtat. Relig. lib.* 2. *cap.* 6. *dub.* 2. *concl.* 2.

QUÆSITUM XVI.

Vtrùm Regulares absque approbatione Ordinariorum poſſint familiarium confeſſiones audire.

SUMMARIUM.

1 *Privilegia referuntur, quibus conceditur Religioſis facultas familiarium confeſſiones audiendi.*
2 *Familiares qui dicantur remiſſivè*, & num. 7. & 9.
3 *Sacerdotes Regulares an poſſint familiarium confeſſiones audire absque approbatione Ordinarii, refertur opinio Suarez negantis.*
4 *Contrarium concluditur.*
5 *Jure ab antiquo recedendum non eſt, niſi quatenus novum cogit.*
6 *Familiares, & ſervitores actu in Monaſterio ſervientes, & intra ejusdem ſepta degentes, excommunicari non poſſunt ab Epiſcopis.*
8 *Familiares tempore interdicti poſſunt intereſſe divinis, niſi interdicto cauſam dederint.*
10 *Familia regulariter loquendo gaudet privilegiis domini.*

1 MArtinus V. conceſſit Monachis S. Benedicti Obſervantiæ Hiſpaniæ, ut confesſiones quotumcunque familiarium in ſuis Monaſteriis commorantium audire, & pro eorum commiſſis debitam eis abſolutionem impendere liberè, & licitè poſſint, & valeant.

Refertur in Compend. Mendicant. *verb. familiares*, §. 10. Item Clemens IV. conceſſit Fratribus Minoribus,

Ut his, qui in eorum obſequiis commorantur, cuncta liberè miniſtrare poſſint Eccleſiaſtica Sacramenta, & ipſos, cùm deceſſerint, in eorum Monaſteriis ſepelire.

Item Leo X. per Conſtitutionem editam anno 1513. 9. Julii, Pontificatus ſui anno 1. quæ incipit, *Is qui pro fidelium.*

Conceſſit Fratribus d. Ordinis Minimorum, quod ſuarum domorum famulorum pro tempore in habitu ſeculari eis deſervientium, quoties opus fuerit, etiam Paſchatis tempore, & in eorum domibus, & Eccleſiis hujusmodi confeſſiones audire, ipſiſque, & eorum cuilibet Euchariſtiæ, & Extremæ-unctionis Sacramenta miniſtrare, ac illis, & cuilibet eorum inhumationis, & ſepulturæ beneficia, cujusvis licentia ſuper hoc minimè requiſita, impendere licitè valeant.

2 Refertur à Laurent. de Peirin. *in* 1. *tomo privileg. Ord. Minim. Conſtit.* 4. *Leonis X.* Qui autem dicantur familiares, & quid requiratur ad hoc, ut prædictis privilegiis frui poſſint, ſatis explicatum eſt in *diſp.* 10. *quæſt.* 3. *hujus ſecundi tomi*, ubi explicavimus, quid ſit neceſſarium ad dictum effectum, ſtante decreto Concilii Tridentini, *ſeſſ.* 24. *de reformat. cap.* 11. ubi de familiarium Religioſorum privilegiis tractans, declarat, illa ſolùm extendi ad eos, qui actu ſerviunt Religioſis, & intra eorum ſepta, ac domos reſident, ſubque eorum
obedientia vivunt, prout etiam *infrà* dicemus. Dubium eſt modò, an prædicta facultas audiendi confeſſiones familiarium, vel ſecularium in Religioſorum domibus commorantium competat omnibus Sacerdotibus Regularibus, etiam ſimplicibus, & qui ab Ordinario ad fidelium confeſſiones audiendas approbati, & expoſiti non ſunt, vel ſit neceſſaria hujusmodi approbatio. In qua re Suarez *de Relig. tom.* 4. *tract.* 10. *lib.* 9. *cap.* 4. *num.* 18. neceſſariam putat Epiſcopi approbationem. Dicitur, quia Concil. Trident. *ſeſſ.* 23. *de reformat. cap.* 15. in omnibus Regularibus, ad hoc ut ſecularium confeſſiones audire valeant, Epiſcopi approbationem requirit; hi autem familiares, ſeu domeſtici habitatores ſeculares ſunt; ergo comprehenduntur ſub dicto decreto; ſubdens, non eſſe exiſtimandum, illi decreto derogatam fuiſſe per vivæ vocis oraculum Pii V. quo confirmavit omnia Mendicantium privilegia, etiam in his, quæ per Concilium Tridentinum reſtricta videbantur. Reddens rationem, quòd ſcilicet decretum illud de approbatione Confeſſorum non eſt per ſe ad reſtringendum hoc privilegium Regularium circa familiares, ſed ad conſtituendam conditionem neceſſarium, ut aliquis ſit Sacerdos idoneus ad confeſſiones audiendas, quam idoneitatem neceſſariò, ac veluti ex natura rei illud privilegium, & quodcunque ſimile ſupponit; & ideò unum decretum alteri non adverſatur, ſed privilegium accommodari debet ad eum, qui ſecundùm Sacros Canones idoneus fuerit confeſſionibus audiendis; quòd ſi inde ſequatur aliqua reſtrictio quoad perſonas, nihil refert, nam accidentaria eſt, & materialis.

Verùm licet Suarez, quantùm ad hoc ultimum ſub- 4
tiliter more ſuo diſcurrat, tamen quantùm ad principalem dubii partem dicendum eſt, ut Sacerdotes Regulares ſuorum familiarium confeſſiones licitè audire, & illos ab eorum criminibus abſolvere valeant, nulla Ordinariorum approbatione indigere, ſed ſufficere tantùm, ſi à propriis Prælatis approbati ſint; quia Concilium *loc. cit.* intelligendum eſt de ſecularibus extraneis, non autem de familiaribus, ipſi enim quoad hoc cenſentur quaſi Religioſi, & eorum loco habentur; facit *Clem. Religioſi*, §. *ſane, de privileg.* ubi licet prohibeatur Religioſis ſecularium confeſſiones audire, excipiuntur tamen familiares; & Concilium Tridentinum nihil innovaſſe videtur, ſed tantùm jus antiquum declaraſſe, nec eſt recedendum à jure antiquo, niſi qua-
tenùs cogit novum, *l. fin. C. de appellat.* At novum 5
in præſenti caſu non cogit, ſi dicamus illud intelligi debere de familiaribus extraneis. Præterea cùm d. Concilii decretum ſit odioſum, quia Regularium privilegiis derogat, interpretari debet, ut minùs lædat, quàm fieri poterit; facit Declaratio Sacræ Congregationis de anno 1568. die 14. Auguſti, quam refert Laur. de Peirin. *loco inferiùs citando*, in hæc verba:

Prælati Regulares, ſeu alii Religioſi Confeſſores non poſſunt audire confeſſiones ſecularium, qui ſunt de familia, & deſerviunt ipſorum Monaſteriis; absque approbatione, vel licentia Epiſcopi; ſecùs tamen ſi illi ſeculares ſunt verè de familia; & continui commenſales.

Quod Decretum Sacræ Congregationis intelligendum eſt, ut nequeant Sacerdotes Regulares non expoſiti ab Ordinariis audire confeſſiones illorum, qui inſerviunt Monaſteriis, ſed non vivunt in eis, neque dormiunt, ut tonſores, ſutores; & hujusmodi, qui largo modo etiam familiares dicuntur, ſecundum Roderic. *quæſt. Regul. tom.* 2. *quæſt.* 67. *art.* 1. *verſ. qui autem dicantur*, Secùs tamen quoad eos familiares, qui ordinariè

dinariè in Monaſteriis, & domibus Regularium degunt, comedunt, & bibunt in eis, ac ſtrictè, & propriè familiares dicuntur, ut dicimus *d. quæſt. 3. diſput. 10.* atque ita tenent Joan. de la Crux *de ſtatu Relig. lib. 2. cap. 6. dub. 1. concluſ. 1.* Laurent. de Peirin. *tom. 1. privileg. Ord. Minimor. in annot. ad §. 15. Conſtit. 8. Julii II. num. 12.*

Poſt hæc à me ſuperiùs ſcripta inveni Conſtitutionem Greg. XV. de exemptorum privileg. circa præcipuè adminiſtrationem Sacramentorum, verbi Dei proclamationem, & Monialium gubernationem, cum quibusdam Declarationibus S. R. E. Cardinalium negotiis Epiſcoporum, & Regularium præpoſitorum, quas hìc inſerere ad perfectam hujus quæſiti intelligentiam, mihi libuit.

GREGORIUS EPISCOPUS.

Servus ſervorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

INſcrutabili Dei providentia univerſalis Eccleſiæ regimini, meritis licèt imparibus, præſidentes, paſtoralis noſtræ ſolicitudinis partes eſſe dignoſcimus, in eam curam præcipuè incumbere, ut à dignis, & probatis tantùm Sacerdotibus ſanctè adminiſtrentur Eccleſiaſtica Sacramenta; atque ut virginum Deo ſacrarum Monaſteria diligentiſſimè cuſtodiantur; & viri aſſumantur idonei ad prædicationis officium ſalubriter exequendum. Sanè Tridentinæ Synodi decretis providè cautum eſt, nullum Presbyterum, etiam Regularem, poſſe confeſſiones ſecularium, etiam Sacerdotum audire, nec ad id idoneum reputari, niſi aut Parochiale beneficium habeat, aut ab Epiſcopis per examen, ſi illis videbitur eſſe neceſſarium, aut aliàs idoneus judicetur, & approbationem, quæ gratis detur, obtineat: Necnon ut in Monaſteriis, ſeu domibus virorum, ſeu mulierum, quibus imminet animarum cura perſonarum ſecularium, præter eas, quæ ſunt de illorum Monaſteriorum, ſeu locorum familia perſonæ; tam Regulares, quàm ſeculares ejusmodi curam exercentes, ſubſint immediatè in iis, quæ ad dictam curam, & Sacramentorum adminiſtrationem pertinent, juriſdictioni, viſitationi, & correctioni Epiſcopi, in cujus Diœceſi ſunt ſita: Itemque ut Epiſcopi univerſi ſub obteſtatione divini Judicii, & interminatione maledictionis æternæ in omnibus Monaſteriis ſibi ſubjectis Ordinaria, in aliis verò Sedis Apoſtolicæ authoritate clauſuram Sanctimonialium, ubi violata fuerit, diligenter reſtitui, & ubi inviolata eſt, conſervari maximè procurent; inobedientes, atque contradictores per cenſuras Eccleſiaſticas, aliasque pœnas, quacunque appellatione poſtpoſita, compeſcentes: Atque ut Regulares in Eccleſiis ſuorum Ordinum prædicare volentes, ſe coram Epiſcopis præſentare, & ab eis benedictionem petere teneantur; in Eccleſiis verò, quæ ſuorum Ordinum non ſunt, nullo modo prædicare poſſint ſine Epiſcopi licentia, contradicente autem Epiſcopo, nulli etiam in ſuorum Ordinum Eccleſiis, prædicare præſumant. Verùm quia experientia compertum eſt, Eccleſiaſtici regiminis rationes poſtulare, ut decretis ejusmodi aliquid adjungatur: matura deliberatione noſtra, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, hac generali, ac perpetuò valitura Conſtitutione decernimus, ſtatuimus, & declaramus, ut deinceps tam Regulares, quàm ſeculares quomodolibet exempti, ſive animarum curam perſonarum ſecularium Monaſteriis, ſeu domibus Regularibus, aut quibusvis aliis Eccleſiis, vel beneficiis, ſive Regularibus, ſive ſecularibus incumbentem exerceant; ſive aliàs Eccleſiaſtica Sacramenta, aut unum ex illis miniſtrent prævia Epiſcopi licentia, & approbatione; ſive quoquo modo in dictæ curæ exercitio, aut in eorundem Sacramentorum, vel alicujus ex illis adminiſtratione de facto absque ulla auctoritate ſe ingerant: in his, quæ ejusmodi curam, ſeu adminiſtrationem concernunt, omnimodæ juriſdictioni, viſitationi, & correctioni Diœceſani Epiſcopi, tanquam Sedis Apoſtolicæ delegati, plenè in omnibus ſubjiciantur. Ad hæc tam Regulares, quàm ſeculares hujusmodi nullis privilegiis, aut exemptionibus tueri ſe poſſint, quominus ſi deliquerint circa perſonas intra ſepta degentes, aut circa clauſuram, vel circa bonorum adminiſtrationem Monaſteriorum Monialium, etiam Regularibus ſubjectarum, ab Epiſcopo loci, & ſimiliter tanquam ad hoc Sedis Apoſtolicæ delegato, quoties, & quando opus fuerit, puniri, & corrigi valeant. Confeſſores verò ſive Regulares, ſive ſeculares, quomodocumque exempti, tam ordinarii, quàm extraordinarii ad confeſſiones Monialium, etiam Regularibus ſubjectarum, audiendas nullatenus deputari valeant, niſi priùs ab Epiſcopo Diœceſano idonei judicentur, & approbationem, quæ gratia concedatur, obtineant. Sed & adminiſtrantes bona ad ejusmodi Monaſteria Sanctimonialium, ut præfertur, etiam Regularibus ſubjectarum, pertinentia, ſive Regulares extiterint, ſive ſeculares, quomodolibet exempti, Epiſcopo loci, adhibitis etiam Superioribus Regularibus, ſingulis annis rationes adminiſtrationis, gratis tamen exigendas, reddere teneantur, adque juris remediis cogi, & compelli queant. Liceatque Epiſcopo, ex rationabili cauſa Superiores regulares admonere, ut ejusmodi Confeſſores, atque Adminiſtratores amoveant: iisque Superioribus id facere detrectantibus, aut negligentibus, habeat Epiſcopus facultatem prædictos Confeſſores, & Adminiſtratores amovendi quoties, & quando opus eſſe judicaverit. Ac ſimiliter poſſit Epiſcopus, unà cum Superioribus regularibus, quarumcunque Abbatiſſarum, Prioriſſarum, Præfectarum, vel Præpoſitarum eorundem Monaſteriorum, quocunque nomine appellentur, electionibus per ſe, vel per alium intereſſe, ac præſidere; absque ulla tamen ipſorum Monaſteriorum impenſa. Ac demum habeat Epiſcopus, tanquam dictæ Sedis delegatus, authoritatem coercendi, ac puniendi quoscumque exemptos tam ſeculares, quàm Regulares, qui in alienis Eccleſiis, aut quæ ſuorum Ordinum non ſunt, absque Epiſcopi licentia; & in Eccleſiis ſuis, aut ſuorum Ordinum, non petita illius benedictione, aut ipſo contradicente, prædicare præſumpſerint. Ita ut Epiſcopi in ſupraſcriptis caſibus, & in prænominatas perſonas, in præmiſſis omnibus, & ſingulis, aut circa ea quoquo modo delinquentes, quoties, & quando opus fuerit, etiam extra viſitationem, per cenſuras Eccleſiaſticas, aliasque pœnas, uti ejusdem Sedis delegati, procedere, omnemque juriſdictionem exercere liberè, & licitè valeant. Decernentes ſic per quoscumque Judices quavis authoritate fungentes, etiam Sacri Palatii Auditores, necnon Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, ſublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & authoritate, judicari, & definiri debere; Irritum quoque, & inane ſi ſecùs ſuper his à quoquam quavis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis in favorem quarumcunque perſonarum, atque Ordinum tam Mendicantium, quàm non Mendicantium, Militiarum, etiam Sancti Joannis Hieroſolymitani, Congregationum, Societatum, ac cujusvis alterius inſtituti, etiam neceſſariò, & in individuo exprimendi, Monaſteriorum, Conventuum, Capitulorum, Eccleſiarum, & aliorum quorumcunque tam ſecularium, quàm Regularium locorum, necnon illorum etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis ſtatutis, vel conſuetudinibus, etiam immemorabilibus; exemptionibus quoque, indultis, & privilegiis, etiam in corpore juris clauſis, aut ex cauſa, &

titulo

titulo oneroſo, vel in limine fundationis conceſſis, etiam *Mari Magno*, ſeu *Bulla aurea*, aut aliàs nuncupatis; Conſervatorum deputationibus, eorumque, atque aliis inhibitionibus, quibus Epiſcopi deferre minimè teneantur; & quibusvis aliis, ſub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis, etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, necnon irritantibus decretis, etiam Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, aut aliàs quomodolibet, etiam per viam communicationis, ſeu extenſionis conceſſis, & iteratis vicibus approbatis, & innovatis; etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus, & formis, ſpecialis, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ſervanda eſſet; tenores hujusmodi, ac ſi de verbo ad verbum nihil penitùs omiſſo, & forma in illis tradita obſervata, inſerti forent, præſentibus pro expreſſis habentes, quibus quoad ea, quæ eisdem præſentibus adverſantur, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, ſpecialiter & expreſsè derogamus; cæteriſque contrariis quibuscumque. Cæterùm quia difficile foret præſentes literas ad ſingula quæque loca deferri, ut eæ tamen omnibus innoteſcant, mandamus illas ad valvas Lateranen. & Principis Apoſtolorum de Urbe Baſilicarum, atque Cancellariæ Apoſtolicæ, & in acie Campi Floræ publicari, & inibi affigi, & per aliquod temporis ſpatium dimitti, eisque detractis, earum exempla eo in loco relinqui. Ac volumus, ut earundem præſentium literarum tranſumptis, etiam impreſſis, manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo Prælati, ſeu Perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, in judicio, & extra illud, ubi opus fuerit, eadem prorſus fides adhibeatur, quæ ipſis originalibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtrorum ſtatuti, declarationis, decretorum, derogationis, mandati, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotens Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1622. Nonis Februarii, Pontificatus noſtri anno 2.

V. Dat.

S. de Urſinis.

DECLARATIONES

☞ *Aliquot Sacræ Congregationis Concilii ſuper Conſtitutione ſan. mem. Gregorii XV. de exemptorum privilegiis, &c.*

POſita Conſtitutione fel. rec. Gregor. XV. de exemptorum privilegiis, &c. Dubitatur

Primò, An liceat Epiſcopis viſitare Altaria Regularium Eccleſiarum, quibus cura animarum perſonarum ſecularium non incumbit, aut loca, ubi in iisdem Eccleſiis aſſervatur Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum, vel ubi audiuntur confeſſiones perſonarum ſecularium?

2. An Epiſcopi poſſint Regularibus præſcribere, ut certis tantùm in locis, ac temporibus, aut certarum perſonarum confeſſiones audiant, vel aliàs illorum privilegia reſtringere, ac moderari in ſacramentis adminiſtrandis?

3. An facultas Epiſcopis per Conſtitutionem attributa in exemptos tam ſeculares, quàm Regulares, intelligatur etiam tributa in perſonas nullius diœceſis?

4. An eadem facultas competat inferioribus Prælatis proprium territorium, ac jurisdictionem quaſi-Epiſcopalem habentibus?

5. An per eandem Conſtitutionem, in illis verbis, *poſſit Epiſcopus unà cum Superioribus Regularibus quarumcunque Abbatiſſarum, &c. electionibus per ſe, vel per alium intereſſe, ac præſidere?* Jus Abbatiſſas confirmandi Epiſcopis attributum cenſeatur?

6. An Confeſſores Monialium ante editam Conſtitutionem deputati debeant ab Epiſcopo examinari, & approbari?

7. An Superiores Regulares ſimiliter ante ipſius Conſtitutionis publicationem electi, ſeu deputati, alia indigeant Epiſcopi approbatione pro confeſſionibus Sanctimonialium ſibi ſubjectarum audiendis?

8. An confeſſiones, quas audiunt Superiores Regulares electi, ſeu deputati, vel confirmati poſt publicationem, & ſcientiam tenoris dictæ Bullæ, non obtenta Epiſcopi approbatione, ſint nullæ, atque irritæ, necné?

9. An Regulares generaliter ab Epiſcopo approbati ad confeſſiones perſonarum ſecularium audiendas, cenſeantur etiam approbati ad audiendas Confeſſiones Monialium ſibi ſubjectarum.

10. An Regularis ad audiendas confeſſiones Monialium unius Monaſterii ab Epiſcopo approbatus confeſſiones Monialium alterius Monaſterii audire poſſit?

11. An Confeſſores Regulares extraordinarii ſemel ab Epiſcopo deputati, & approbati ad audiendas Monialium confeſſiones pro una vice infra annum ad præſcriptum Sacri Concilii Tridentini, poſſint virtute dictæ approbationis, pluries tanquam Confeſſores extraordinarii earundem confeſſiones audire absque nova Epiſcopali licentia?

12. Cùm in eadem Conſtitutione ſtatutum ſit, ut liceat Epiſcopo ex rationabili cauſa ſuperiores Regulares admonere, ut amoveant Confeſſores Monialium, atque Adminiſtratores bonorum ad earundem Monialium Monaſteria pertinentium, iisque Superioribus id facere detrectantibus, habeat Epiſcopus facultatem prædictos Confeſſores, & Adminiſtratores amovendi quoties, & quando opus eſſe judicaverit: An ejusmodi cauſam Epiſcopus Superioribus Regularibus ſignificare teneatur?

13. An eadem Conſtitutio qua parte ſupponit Epiſcopi jurisdictioni Regulares delinquentes circa perſonas degentes intra ſepta Monaſteriorum Monialium, aut circa clauſuram; vel bonorum adminiſtrationem eorundem Monaſteriorum, habeat locum in omnibus delictis, an verò ſolùm in notoriis, & cum ſcandalo populi?

Sacra Congregatio Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum cenſuit, Conſtitutionem ſan. mem. Gregorii XV. de exemptorum privilegiis, nequaquam ſubjicere Regulares exemptos, quibus cura animarum perſonarum ſecularium non incumbit, Epiſcoporum jurisdictioni in his, quæ Sacramentorum adminiſtrationem concernunt, niſi cùm in Sacramentis perſonis ſecularibus adminiſtrandis iidem Regulares delinquunt; ac propterea;

AD primum dubium reſpondit, Epiſcopis non licere in vim ejusdem Conſtitutionis viſitare Altaria Eccleſiarum regularium, quibus non incumbit animarum cura perſonarum ſecularium, nec loca, ubi in iisdem Eccleſiis aſſervatur Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum, vel ubi confeſſiones perſonarum ſecularium audiuntur.

Ad 2. Hac in parte Conſtitutionem nihil novi juris induxiſſe, nec ullam novam authoritatem Epiſcopis in Regulares attribuiſſe: ideoque in vim ipſius Conſtitutionis non poſſe Epiſcopos regularibus præſcribere, ut certis tantùm in locis, ac temporibus, aut certarum perſonarum confeſſiones audiant, vel aliàs illorum privilegia in Sacramentis adminiſtrandis reſtringere, aut moderari. Quòd ſi aliunde Epiſcopis hujus-

hujuſmodi facultas competat, illam non fuiſſe ab eadem Conſtitutione ſublatam.

Ad 3. Cenſuit ejuſmodi facultatem non intelligi tributam Epiſcopis in perſonas nullius diœceſis.

Ad 4. Non competere.

Ad 5. Jus confirmandi Abbatiſſas minimè fuiſſe Epiſcopis per Conſtitutionem attributum.

Ad 6. Confeſſores quidem extraordinarios Monialium nullatenus poſſe poſt Conſtitutionem illarum confeſſiones audire, niſi priùs ab Epiſcopo diœceſano idonei judicentur, & approbentur. Ordinarios verò Confeſſores ante Conſtitutionis publicationem deputatos poſſe, durante triennio ab eorum deputatione inchoando, pergere in confeſſionibus Sanctimonialium audiendis abſque alio examine, & approbatione Epiſcopi. Quòd ſi contingat ut illorum facultas à Sede Apoſtolica ultra triennium prorogetur, tunc debere eos ab Epiſcopo examinari, & approbari.

Ad 7. Superiores Regulares electos, ſeu deputatos ante ipſius Conſtitutionis publicationem, quibus alioquin facultas competat audiendi confeſſiones Monialium ſibi ſubjectarum, poſſe durante eorum officio, pergere ſine alia Epiſcopi approbatione in confeſſionibus audiendis illarum tantùm, quæ ſponte, ac proprio motu id ab eis petierint. At verò eos, qui poſt Conſtitutionem eligentur, aut quoquo modo deputabuntur, vel qui in eorum officiis, ſeu dignitatibus, expleto jam tempore à Conſtitutionibus cujuſque Ordinis, vel aliàs legitimè præfinito, ad aliud tempus confirmabuntur, nequaquam poſſe Sanctimonialium confeſſiones audire, niſi priùs à Diœceſano Epiſcopo idonei judicati, atque approbati fuerint.

Ad 8. Confeſſiones hujuſmodi nullas, atque irritas eſſe.

Ad 9. Regulares generaliter ab Epiſcopo approbatos ad confeſſiones perſonarum ſecularium audiendas, nequaquam cenſeri approbatos ad audiendas confeſſiones Monialium ſibi ſubjectarum, ſed egere quoad hoc ſpeciali Epiſcopi approbatione.

Ad 10. Regularem ad audiendas confeſſiones Monialium unius Monaſterii ab Epiſcopo approbatum, minimè poſſe audire confeſſiones Monialium alterius Monaſterii.

Ad 11. Confeſſores extraordinarios ſemel deputatos, atque approbatos ab Epiſcopo ad Monialium confeſſiones pro una vice audiendas, haud poſſe pluries in vim approbationis ejuſmodi illarum confeſſiones audire: ſed ab Epiſcopo toties eſſe approbandos, quoties caſus deputationis contigerit.

Ad 12. Non teneri ejuſmodi cauſam ſignificare Superioribus Regularibus; ſed hoc relinqui arbitrio, & prudentiæ Epiſcoporum, quorum conſcientiam Sacra Congregatio seriò oneravit, ne facultate ſibi hoc in parte attributa quoquo modo abutantur, ejus rei in diſtricto Dei judicio rationem reddituri.

Ad 13. Conſtitutionem habere locum in omnibus delictis, non autem in notoriis tantùm, & cum populi ſcandalo.

Quæ Sacra Congregationis reſponſa ad ſe relata fel. record. Gregorius XV. & Sanctiſſ. D. N. Urbanus VIII. omnibus approbarunt.

A. Card. Caëtanus.

Proſper Fagnanus, S. Congr. Secr.

6 Notandum tamen eſt, quòd prædicta Conſtitutione, & Declarationibus non obſtantibus, prædicti familiares, ſeu ſervitores actu inſervientes, & intra Monaſterii ſepta reſidentes non poſſunt ab Epiſcopis excommunicari, ex privilegio Leonis X. Alexand. IV. & confirmatur hoc à Concil. Trident. *ſeſſ. 24. de reform. cap. 11. verſ. exceptis tamen iis*, ubi Concilium nomine familiarium intelligit eos, qui actualiter ſerviunt Religioſis, & intra eorum ſepta, ac domos reſident, ſubque eorum obedientia vivunt. Ex quibus 7
verbis duas requirit Concilium conditiones, ut ad hunc effectum cenſeantur familiares; prima, ut intra ſepta, & in domibus Regularium degant; ſecunda eſt, ut actu ſerviant, & ſub eorum obedientia vivant, quod tamen non eſt intelligendum de obedientia ratione voti: nam ſic eſſent & ipſi Regulares: ſed de obedientia ratione muneris ſerviendi, ut optimè advertit Suarez *tom. 4. de Religione, tract. 3. lib. 9. c. 4. n. 11.*

Quæ conditiones an diviſim requirantur, & ſufficiant, ad hoc ut quis verè dicatur familiaris reſpectu privilegiorum alicujus Religionis? Idem Suar. *cit. n. 15.* tenet, quòd ſtando in rigore privilegiorum ſufficit, quòd quis in obſequio Religionis maneat, quod optimè intelligi poteſt abſque hoc, quòd quis habitet intra ſepta Monaſterii; concludit tamen quòd tutius eſt aſſerere, utraſque conditiones ſimul, & conjunctim requiri, quod ex profeſſo docet Peyrinus *de privileg. Minimorum, conſtit. 1. Julii II. §. 15. n. 24.*

Notandum item quòd prædicti familiares, & famuli 8
tempore interdicti poſſunt intereſſe divinis, niſi interdicto cauſam dederint, vel niſi ſint ſpecialiter interdicti; quod etiam valet tempore excommunicationis, prout conceſſit Alexander IV. relatus à Peyrino, *ubi ſupr. n. 17.* qui cum Paſſarell. *in notab. privilegiorum, notab. 11.* Suar. *loco cit. n. 14.* dicunt nomine familia- 9
rium venire etiam eos, qui pro ſalario inſerviunt, quod etiam docet Sorbus *in compend. privil. verb. Interdictum, pag. 338.* ex illa communi regula, quòd ubi privilegium non diſtinguit, nec nos diſtinguere debemus, & probari poteſt à ſimili; nam familiares, & famuli Epiſcopi fruuntur privilegio fori Epiſcopi competenti; & tamen pro ſalario inſerviunt: ergo & fa- 10
miliares, ac famuli Regularium eorum privilegiis gaudent; & regulariter familia gaudet privilegio Domini, ut cum multis probat Zerola *2. part. prax. verb. Epiſcopi, n. 24.*

QUÆSITUM XVII.

Utrùm Abbas poſſit ſecularium confeſſiones audire abſque eo quòd ab Ordinario per examen approbetur.

SUMMARIUM.

1 *Confeſſiones ſecularium non poſſunt Abbates audire, niſi admittantur ab Ordinariis.*

2 *Abbas, ſive alius Monachus Sacerdos virtute Bullæ Cruciatæ, vel Jubilei, poteſt alterius Regularis confeſſiones excipere abſque approbatione Ordinarii.*

3 *Abbati, vel Monacho approbato ab Ordinario ad excipiendas confeſſiones ſecularium, ſi revocetur facultas abſque juſta cauſa, an denuò validè confeſſiones excipiat.*

4 *Examen circa Regulares ad confeſſiones audiendas admittendos, quale debeat fieri ab Ordinario.*

5 *Abbates ſi poſt Concilium Tridentinum, & Conſtitutionem Pii V. haberent aliquod privilegium ſpeciale, poſſent ſecularium confeſſiones audire.*

6 *Conciliaria decreta requirunt ſpecificam, & expreſſam derogationem.*

7 *Concilii Tridentini Decretis ubi non reperitur expreſſè cautum, quòd debeat fieri derogatio ſpecifica, intelligitur facta ex clauſulis generalibus.*

Hujus quæſiti reſolutio pendet ex Concil. Trid. 1
ſeſſ. 23. de reformat. cap. 15. ubi dicitur, quòd *Nullus Regularis ad audiendas confeſſiones ſecularium, etiam Sacerdotum idoneus reputetur; niſi aut ab Epiſcopis per examen, ſi illis videbitur eſſe neceſſarium, aut aliàs idoneus judicetur, & approbationem obtineat; privilegiis, & conſuetudine quacunque etiam immemorabili non obſtantibus*; cujus decreti vigore poterunt Epiſcopi, ſi voluerint, Regulares cujuſcunque gradus

illi

illi ſint, ſibi præſentatos, ad ſecularium confeſſiones audiendas examinare: etiamſi eſſent Lectores, vel alio gradu in Sacra Theologia inſigniti, quatenus ſuper hoc hoc aliqua difficultas oriri potuiſſet, fuit expreſsè declaratum per Pium V. in quadam ſua Conſtitutione, quæ incipit, *Romani Pontificis providentia*, ſub Dat. Romæ, anno Dom. 1571. 8. Idus Auguſti, Pontif. ſui anno 9. per quam determinavit,

☞ Prædictum Decretum Concilii Tridentini de approbatione Regularium ab Epiſcopis facienda pro audiendis confeſſionibus ſecularium, obſervari debere cum omnibus Regularibus quorumvis Ordinum etjam Mendicantium, etiam ſub Regulari diſciplina viventibus, atque etiamſi ſint Lectores, aut in Theologia de ſuorum Superiorum licentia graduati, vel promoti, & à ſuis Miniſtris Generalibus, & Provincialibus pro ſecularium confeſſionibus audiendis expoſiti.

2 Confeſſarius verò, ſive ſit Abbas, ſive Monachus, eligendus virtute Bullæ *Cruciata*, vel Jubilei, non puto quod debeat eſſe approbatus prævio examine ab Epiſcopo, quoad confeſſiones Regularium audiendas. Hanc ſententiam defendunt Roder. *in expoſit. Bulla Cruciat.* §. 9 *dub.* 9. *n.* 9. & Valerus *in differen. utriuſque fori, verb. Abſolutio, different.* 1. *n.* 33. *& ſequentibus*, & noviſſimè Diana *in ſuis tractat. moral. tract.* 2. *reſol.* 21. ubi expreſsè fatetur cum prædicto Valero, quòd per facultatem Bullæ *Cruciata*, & Jubileum nulla alia exigitur approbatio, quàm illa Prælati Regularis, maximè ſtante Declaratione Clementis VIII. per quam tollitur omne dubium illorum verborum appoſitorum in plumbea *Cruciata*, & Jubilei: nimirum, *approbati ab Ordinario*, ſi enim in omnibus ad confeſſionem Regularium ſpectantibus, ſtandum eſt ſtatutis, & conſtitutionibus Ordinum, & Prælatorum diſpoſitionibus, ad quid quærimus, ſi ultra id requiratur approbatio Epiſcopi, cùm ſatis conſtet non requiri? nam ſi voluiſſet, dixiſſet, *cap. ad audientiam, de decimis*, ita Valerus ſupradictus. Eandem ſententiam ſequuntur Fernandez *in exam. reſol. moral. p.* 3. *cap.* 9. §. 8. *n.* 7. Coriolanus *de caſibus reſerv. part.* 1. *ſect.* 3. *art.* 16. Zanardus *in direct. part.* 1. *de Sacram. Pœnit. c.* 22. & alii, quicquid dicant Molfeſ. *in ſum. tom.* 2. *tract.* 7. *cap.* 16. *num.* 27. Henriquez *lib.* 3. *de pœnit. cap.* 6. *num.* 4. *in gloſſ. litera K.* Nallus *in ſum. verb. Indulgentia, num.* 9. Suarez *in* 3. *part. tom.* 4. *diſput.* 18. *ſect.* 6. *num.* 11. Homobonus *de caſib. reſerv. part.* 1. *cap.* 6. Ledesma *in ſumm. tom.* 1. *de Sacram. Pœnit. cap.* 13. *dub.* 6.

3 An verò Confeſſarius Regularis ſemel examinatus, & admiſſus ab Epiſcopo, ſi poſteà revocetur ejus facultas audiendi confeſſiones, ſed abſque juſta cauſa, & ille talis excipiat adhuc confeſſiones, validè abſolvat? Suar. *in* 3. *p. tom.* 4. *diſp.* 28. *ſect.* 8. *dub.* 7. Laurentius Portellus *in dub. regul. verb. Confeſſoris præſentatio. num.* 1. & Diana *loc. cit. reſol.* 22. dicunt non poſſe Epiſcopum licitè ſine juſta cauſa approbationem conceſſam ſemel revocare, quia poteſtas illi data eſt in ædificationem, & ſic, cùm licentia illa revocetur ſine cauſa, & nulla ſit, poterit Confeſſarius ex vi prioris licentiæ confeſſiones audire, talis namque revocatio ſine cauſa eſt quaſi ablatio juris jam acquiſiti, vel quaſi revocatio juſtæ ſententiæ ſine cauſa: ergo erit injuſta revocatio, & per conſequens nulla. Eandem ſententiam ſequuntur Henriquez *lib.* 3. *de pœnit. cap.* 6. *num.* 4. Laurentius de Peyrin. *tom.* 1. *privil. ſui Ordinis, conſtit.* 26. *Leonis X.* §. 6. *num.* 7. ubi circa verba illa conſtitutionis citatæ, ibidem appoſita, ſcilicet: *Indebitè recuſatis*, ait, quod videtur confirmare Decretum factum in Concilio Viennenſi, ſub Clemente V. & habetur *in Clem. dudum, de ſepult.* §. *ſtatuimus*, ubi Regulares præſentatos Epiſcopis juxta formam ibi traditam, perperam tamen, & ſine cauſa ab eis rejectos, approbat Papa de plenitudine poteſtatis; quare ſi Epiſcopus Regularem debitè præſentatum, & examinatum, indebitè reprobaverit, poterit nihilominus per hoc privilegium confeſſiones validè, & licitè audire. Neque hoc eſt contra Concilium Trident. *ſeſſ.* 23. *cap.* 15. nam credendum eſt, Concilium Trid. voluiſſe tantùm idoneis miniſtris concedere facultatem audiendi confeſſiones per examen Epiſcoporum rectè, & rationabiliter judicantium, non autem confovere aliquos eorum in ſuis paſſionibus contra Regulares, & quandoque cum maximo Chriſti fidelium ſcandalo, cùm fraus, & dolus nemini debeant ſuffragari, *cap. Sedes Apoſtolica, de reſcript. c. ſicut, de conſecr. diſt.* 1.

Quare ſi quis Regularis cum licentia ſui Prælati examinatus, & judicio examinatorum, vel majoris partis ipſorum fuerit idoneus judicatus, & tamen propter paſſiones ſuas fuerit ab Epiſcopo reprobatus, ſalvo ſaniori, & meliori judicio, puto, quòd licitè, & validè poterit confeſſiones audire, ſi nihil aliud obeſt, v. g. quando non ſit malæ famæ, nec ſcandaloſè vivat, quod præſumendum non eſt, quando adeſt legitimi Confeſſoris licentia. In confirmationem hujus ſententiæ adducit ſupradictus Peyrinus, Navar. *in ſum. cap.* 27. *num.* 264. Mirand. *tom.* 1. *man. Prælat. qu.* 45. *art.* 6. qui *concl.* 1. conſtanter affirmat Clementinam ſupradictam nullatenus eſſe per Concil. Trident. revocatam, immò approbatam, & confirmatam, & eidem quammaximè conformem, & quod nihil omninò in ea continetur, quod illi contrarietur. Idem affirmat Navar. *loco ſupracit.* ubi dicit, Nullatenus eſſe credendum, Concil. Trid. derogare voluiſſe ullo modo juri communi conciliari dictæ Clementinæ *Dudum*, neq; Conc. Lateran. *ſeſſ.* 11. ubi eadem fuit approbata, & confirmata, idipſum confirmat ex Archidiacono *in cap. de conſtitut. lib.* 6. in quo loco refert, quod jus commune requirit derogationem expreſſam ad hoc, ut illi cenſeatur derogatum; corroboratur hoc auctoritate Felini *in cap. nonnulli de reſcript.* dicentis, hoc eſſe tenendum, quia oportet quammaximè jura juribus concordari, quod etiam habetur *in cap. cùm expediat, de elect. in* 6.

Cùm ergo dicta Clementina concordari poſſit cum Concilio Tridentino, ad quid affirmant aliqui, quòd ſit revocata? Concludatur ergo, ſi Regularis poteſt confeſſiones excipere, & injuſtè ei licentia revocetur ab Epiſcopo, poterit tamen illas validè audire; ita affirmant præter citatos Doctores Zanard. *in direct. Theolog. part.* 1. *cap.* 24. § 7. & Vega 1. *p. ſum. cap.* 62. *caſu* 4. Roder. *tom.* 1. *qq. Regul. q.* 59. *art.* 2. qui affirmant cum Henriquez *lib.* 6. *de pœnit. cap.* 6. *num.* 4. quod Clementina ſupradicta non eſt revocata.

Examen autem ab Epiſcopo habendum, circa Regulares admittendos ad confeſſiones, ſolùm fieri debet 4
ſupra ſufficienti literatura, nimirum, an ſciant ſtudere libris de hoc Sacramento tractantibus, ſive ſint lingua Latina, ſive vulgari conſcripti, & ſuper aliqua ſaltem peritia Sacramenti pœnitentiæ, cùm non ſit neceſſarium, quod habeant conſummatam peritiam in præfato Pœnitentiæ Sacramento; neque requiritur, quod ſint Theologi, ſive Canoniſtæ; ſuper vita, & moribus examinandi non ſunt, ita Laurentius de Peyrinis *loco cit.* ubi ait, quòd dictio illa *Duntaxat*, relata in ſupradicta Conſtitutione Leonis X. taxativa eſt, & omnia alia excludit, hanc enim ſemper præſuppoſuit Papa adeſſe, dicit ille, quando adeſt legitimi Superioris licentia, & præſentatio; quæ non ſunt revocata per Concilium Tridentinum *loco cit.* ubi tantùm dicit Concilium Regulares eſſe admittendos per examen, de quibus autem faciendum ſit examen, ne verbum quidem.

Verùm enim verò ſi poſt prædictum Concilii Tridentini Decretum, ac Pii V. Conſtitutionem Abbates 5
aliquod privilegium in contrarium à Sede Apoſtolica obtinuiſſent, vel obtinerent, per quod facultas ſecularium,

rium ad eos accedeorium confeſſiones abſque Ordinariorum approbatione audiendi illis tribueretur, poſſent utique id efficere, etiam quod ipſorum Ordinariorum examini ſe non ſubjeciſſent, ac eorum approbationem non habuiſſent.

6 Sed quid, ſi daretur hujuſmodi privilegium, & in eo expreſsè Tridentinæ Synodi decreto non derogaretur. Dubium eſt, quia cum ſit contra d. Conſtitutionem Concilii Tridentini deberet in eo fieri mentio, & derogari expreſsè Conſtitutioni Conciliari, juxta text. *in cap. ex parte, de capel. Monach. & in cap. nonnulli*, & ibi per omnes ſcribentes, & in *cap. eam te, de reſcript.* Nihilominùs dicendum eſt expreſſam revocationem d. Conſtitutionis Concilii Tridentini neceſſariam non fore, ſi directè alicui contraria facultas concederetur. Quia ubi revocatio fit in actu exercito, nempe per conceſſionem contrariæ facultatis, non eſt neceſſaria revocatio in actu ſignato, ut docet in ſimili Suar. *de Relig. tom. 4 tract. 10. lib. 9. c. 3. num. 3.*

7 Præterea licèt regulariter decreta Conciliaria requirant ſpecificam derogationem; tamen in decretis Concilii Tridentini, ubi non reperitur expreſſum, quod debeat fieri derogatio ſpecifica, intelligitur facta ex clauſula, *Non obſtantibus Conſtitutionibus Apoſtolicis*, & ex aliis ſimilibus clauſulis generalibus, Rota *in cauſa S. Angeli penſionis* 16. *Decembr.* 1594. *coram Illuſtr. Cardinali Pamphil.* & in *Bonon. Prioratus* 9 *Junii* 1616. *coram Illuſtr. D. Manzanedo*, refert, & ſequitur D. D. Antonin. Ricciull. *de jure perſon. lib.* 8. *c.* 4. Igitur ſi in hujuſmodi privilegio clauſulæ illæ generales adeſſent, ſicut regulariter deeſſe non ſolent ex communi ſtylo, & praxi Curiæ, illud obtinentes liberè, & licitè ejus vigore fidelium confeſſiones audire poſſent, licèt ab Ordinariis examinati, & approbati non eſſent.

QUÆSITUM XVIII.

Vtrùm expediat Religioſos pluries generalem peccatorum confeſſionem facere.

SUMMARIUM.

1 *Confeſſiones generales ex Eccleſia uſu laudantur, quantò enim pluribus quis confitebitur in ſpe veniæ turpitudinem criminis, tantò faciliùs conſequetur miſericordiam remiſſionis.*

2 *Abſolutione Sacramentali non ſolùm augetur gratia, verùm etiam minuitur pœna in Purgatorio ſuſtinenda.*

3 *Peccata mortalia aliàs ritè confeſſa ſufficiens Pœnitentiæ Sacramenti materia eſſe poſſunt.*

EST antiqua conſuetudo multarum Religionum, ut in earum ingreſſu poſt aſſumptionem habitus, Novitiis, & noviter ad Religionem intrantibus, conſuli, & præcipi ſoleat, ut generalem omnium, quæ in mundo morantes patrarunt, peccatorum confeſſionem faciant ad aliquod ſcrupulum vitandum, & conſcientias pacandas, ac quietandas (quod & ego expedientiſſimum eſſe arbitror) exhortando eos, ut peccata ſua omnia majori cum devotione, & præparatione confiteantur, & hoc fiat cum viris doctis, & peritis, & in tali officio exercitatis, qui peccatorum omnium ſpecies, & circumſtantias cognoſcere valeant, & ipſorum gravitatem.

Hæ autem generales confeſſiones ex Eccleſiæ uſu
1 laudantur, & approbantur: quia ex hujuſmodi confeſſionibus major quies, & ſecuritas conſcientiæ ſequitur: major gratia per novam Sacramenti receptionem acquiritur: & peccata in futurum faciliùs præcaventur; unde Benedictus XI. *in extravaganti*, quæ incipit *Inter cunctas, de privil. inter communes*, dicit non eſſe de neceſſitate iterum eadem peccata confiteri, tamen propter erubeſcentiam, quæ bona pars eſt pœnitentiæ, ſalubre eſſe, & in *can. quem pœnitet, de pœnit. diſt.* 1. dicitur *quòd quantò pluribus confitebitur in ſpe veniæ turpitudinem criminis, tantò faciliùs conſequetur miſericordiam remiſſionis*, quod autem acquiratur major gratia, ex eo patet; nam licèt per primam confeſſionem, & contritionem peccata illa remittantur, tamen pœna temporalis, in quam æterna fuit commutata, pro illis ſubeunda in Purgatorio, tali iteratione minuitur; tum ob verecundiam, quam confitens patitur, tum
etiam propter abſolutionem ſacramentalem, per quam 2
non ſolum augetur gratia, verùm etiam minuitur pœna in Purgatorio ſuſtinenda, ſecundùm Navar. *in can. fratres num.* 29. *de pœnit. diſt.* 5. ubi dicit hanc ſententiam eſſe communiter receptam; unde in *perlect. d. can. quem pœnit. num.* 9. infert non ſolùm peccata nondum confeſſa, ſed etiam jam legitimè confeſſa, at-
que condonata ſufficientem Sacramenti pœnitentiæ 3
materiam eſſe poſſe; quod etiam affirmant Cajet. *tom. 1. opuſc. tract. 5. qu. 4.* Medina *tract. 2. qu. de fructu iterandi confeſſ.* Suar. *tom. 4. in 3. part. diſp.* 18. *ſect. 1. num. 6. & ſect. 4. in fine*, Reginald. *in praxi lib. 6. n. 94. & lib.* 8. *n.* 10. & alii apud Bonacin. *de Sacrament. diſp. 5. q. 4. punct. 4. n. 1.* Ex his igitur patet non ſolùm expedire, verum etiam ſalubre eſſe Monachis, ut peccata aliàs remiſſa iteratò confiteantur.

QUÆSITUM XIX.

Vtrùm Abbas poſſit ſtatuere, ut ſui Monachi ſemel in anno ſibi confiteantur peccata omnia, etiam aliàs ritè confeſſa.

SUMMARIUM.

1 *Statutum, ut Monachi teneantur peccata aliàs remiſſa iterum Abbati confiteri, an ſit licitum?* & num. 4.

2 *Abbas, ſecluſo ſtatuto, an poſſit præcipere Monachis, ut peccata aliàs ritè confeſſa iterum confiteantur.*

3 *Reſponſio ad argumenta.*

VIdetur primò quòd non; nam peccata ritè, & rectè confeſſa non tenetur quis iterum confiteri; cùm jam peccata confeſſa præſumantur dimiſſa, ſed peccatum dimiſſum ultrà non punitur, ut eſt text. *in c. ſunt plures, § authoritas, de pœn. diſt.* 3. ergo, &c.

Secundò, ideò neceſſariò facienda eſt confeſſio, quia adhuc ante confeſſionem per ſolam contritionem culpa non eſt extincta, ut *in c. revertur. de pœnit. diſt.* 4. ſed quando quis verè, & ritè confeſſus eſt, verè dicitur mundus, ut *in c. lacryma, de pœnit. diſt. 1. & in cap. dixi, eadem diſt.* ergo Monachi ritè, & rectè confeſſi non poſſunt compelli ſtatuto, ut Abbati iterum peccata confiteantur, & iterum mundentur, &c.

Contrarium tamen dicendum eſt, nempe licitum 1
eſſe ſtatutum in Religione, ut Monachi teneantur peccata aliàs ritè confeſſa iterum ſuo Abbati confiteri; ſi tale ſtatutum fiat cum expreſſo conſenſu ipſorum Monachorum. Quamvis enim præciſè ob integritatem, & perfectionem Sacramenti non poſſit fieri præceptum obligans pœnitentem ad hujuſmodi confeſſionem faciendam ſecundùm D. Thom. *quodlib. 1. a.* 12. Durand. *diſt. 17. q.* 15. & alios apud Navar. *in man. c. 9. in princ.* tamen ex voluntario conſenſu, & quaſi pacto inito, poteſt hæc obligatio ſuſcipi à peccatore, nam poteſt quis voto ſe obligare ad generalem confeſſionem faciendam, vel totius vitæ, vel unius anni, etiamſi ſæpiùs ritè confeſſus ſit, & deinde ratione voti obligatur ad confitendum iterum mortalia, aliàs ritè confeſſa; quia talis uſus Sacramenti eſt bonus, & poteſt eſſe in conſilio; hujuſmodi autem actus poteſt eſſe materia voti: ita pariter poteſt Monachus conſentire, ut hujuſmodi ſtatutum in Religione fiat; igitur tale ſtatutum, cum expreſſo Monachorum conſenſu factum licitum erit, imò obligabit ſub mortali illos, qui profitentur Religionem, in qua hoc ſtatutum eſſet: ita Navar. *in c. placuit, n.* 118. *de pœnit. diſt.* 6. Suar. *tom. 4. in 3. p. diſp. 22. ſect.* 7. Henriq. *lib. 2. de Sacrament. pœnit. cap.*

*cap.*16. *&* 17. Reginald. *in praxi lib. 6. num.* 109. Atque ita de facto ſtatutum reperitur in quibuſdam Religionibus, ut de Ordine Ciſtercienſi refert Navar. *loco citato*, dicens hujuſmodi ſtatutum in ipſorum privilegiis à duobus Summis Pontificibus confirmatum fuiſſe. Idem de Carthuſienſibus refert Gerſon. 2. *tomo, tract. 5. de ſtat. Carthuſianorum, & Alphabeto* 25. *lit. F.* & Ferdinandus de Caſtillo *libro 3. Chronica Beati Dominici, cap.* 46. refert, quod Albertus Magnus cùm eſſet ſuæ Religionis Provincialis, ſimile in ea fecit ſtatutum, ut in fine anni Religioſi confeſſionem repeterent, & ſuo Prælato omnia peccata mortalia confiterentur, quamvis reſervata non eſſent, à quibus aliàs per hebdomadas, aut per menſes, à propriis Confeſſariis Religioſis directè fuerant abſoluti. Et ſimile ſtatutum refert Enriquez ſuprà citato loco haberi in Religione Fratrum Carmelitarum Diſcalceatorum, ad quod omnes obligare arbitratur.

2 Ex his concludendum eſt, quod iis Religionibus, in quibus hujuſmodi ſtatutum cum expreſſo Religioſorum conſenſu conditum eſt, illud ſervandum erit. Secluſo autem ſtatuto, & non intercedente conſenſu, & voluntate pœnitentium, Abbas non poſſet hanc obligationem abſoluto præcepto imponere; quia hæc eſt propria materia conſilii, & ideò non cadit ſub præceptum humanum; tum quia eſt res valdè difficilis, & nulla eſſe poteſt neceſſitas, quæ ſuadeat tale præceptum imponi. Ita Suar. *d. ſect. 4. in fine.*

3 Ad argumenta in contrarium adducta reſpondetur primò, quòd peccata confeſſa non tenetur quis ampliùs confiteri, hoc procedit regulariter; at ſecùs eſt, quando quis obligatur ex ſtatuto Superioris eo modo, quo dictum eſt ſuprà.

Ad ſecundum argumentum *ex d. c. lacryma, & ex d. c. dixi*, reſpondemus, quod veræ lacrymæ lavant delictum, & confitenti injuſtitiam ſuam Dominus remittit peccata, unde Auguſtinus: *Magna pietas Dei, ut ad ſolam promiſſionem peccata dimiſerit: nondum pronunciat ore, & tamen Deus jam audit in corde*: ſed quando quis renunciat juri ſuæ libertatis, prout in caſu noſtro, ex propria voluntate obligatur, ſed non ex divi-
4 no præcepto. Hic tamen advertendum, quòd hodiè poſt Decretum Clementis VIII. de reſervatione caſuum pro Regularibus non poſſunt ampliùs Abbates ſuos ſubditos compellere, ut peccata ſua confeſſa ipſis confiteantur: niſi ipſimet ſponte, & motu proprio id ab eis petierint; vel niſi peccata habeant reſervata, ut *d. Decreto* §. 3. cujus verba ſunt hæc: *Non liceat Superioribus Regularium, confeſſiones ſubditorum audire, niſi quando peccatum aliquod reſervatum admiſerint, aut ipſimet ſponte, aut proprio motu ab ipſis petierint.* Ita etiam Franciſc. Coriol. *in tract. de caſib. reſervat. part. 1. ſect. 1. art. 9. in fine.*

QUÆSITUM XX.

An Abbas poſſit cogere ſuos Monachos, ut ſaltem ſemel in menſe confiteantur, & ſacra Communione reficiantur.

SUMMARIUM.

1 *Argumenta pro parte negativa referuntur.*
2 *Abbas poteſt compellere ſuos Monachos, ut ſaltem ſemel in menſe confiteantur, & ſacra Communione reficiantur, etiam per pœnas corporales, ut* num. 4. & 5.
3 *Caſinenſes quid ſuper hoc ſtatuerint, refertur.*

1 VIdetur, quòd non; nam ex præcepto Eccleſiæ habetur, quod tantum in Paſchate Chriſtianus quiſque tenetur ſe tali Sacramento reficere, ut in *cap. omnis utriuſque ſexus, de pœnitentiis, & remiſſ.* vel ſaltem ter in anno Chriſtianus Communionem recipere debet in Paſchate, videlicet Pentecoſte, & Natali Domini, ut *cap. ſi non frequentius, de conſecr. diſt.* 2.

Secundò, non eſt arguendus, qui quandoque abſtinet ab Euchariſtiæ perceptione, propter Sacramenti reverentiam, ut dicit text. *in cap. ad ejus, diſt. 6.* ergo ſi non eſt arguendus, qui abſtinet aliquando à tali Sacramento, per conſequens non poteſt Abbas præcipere ſuo Monacho, ut Euchariſtiam ſumat.

Sed contrarium eſt verius, quia Abbas poteſt præcipere ſuo Monacho, ut ſaltem ſemel in menſe confiteatur, & Sacra Communione reficiatur; quamvis enim de jure divino, & communi Eccleſiaſtico Religioſus non teneatur ſub præcepto, niſi ſemel in anno, ut cæteri Chriſti fideles confiteri: tamen ex ſpeciali Conſtitutione Clementis V. in Concilio Vienn. adſtricti fuerunt Monachi ad confitendum ſaltem ſingulis menſibus, tam in Monaſterio, quàm extra, ut habetur in *Clem. ne in agro, §. ſanè, de ſtatu Monach.* quæ licet ad Monachos nigros directa ſit, tamen extenditur etiam ad alios Religioſos. Ita Card. Zabarell. *in d. Clem. q. 2. & in §. ſanè, q.* 3. & ibi Imol. & alii, & Azor. *inſtit. moral. p. 1. lib. 7. cap.* 40. *q.* 1. Ratio eſt, quia cum Monachi perfectioris vitæ genus profiteantur, arctiori quoque vivendi norma & regula alligatos eſſe decet, facit *c. denique, 4. diſt.* & gloſſ. *in d. §. ſanè. verb. menſibus, in fine*, & non ſolùm tenentur Monachi ſemel in menſe confiteri; verum etiam ſacra Communione refici *d. §. ſanè.* Graff. *decis. aur. par. 1. lib. 1. cap. 9. num.* 14. Tenentur itaque Monachi prædicto jure *d. §. ſanè*, confiteri, & ſacra Communione refici prima Dominica cujuslibet menſis; niſi fortè ex cauſa, quam Abbati, Priori, aut Pœnitentiariis Monaſte-
riorum expoſuerint, eorum judicio abſtineant; & ad 3
id poſſunt ab Abbatibus cogi, niſi per Conſtitutiones ſpeciales tenerentur frequentiùs id facere, ut Monachi nigri ſuis particularibus ſtatutis tenentur ſemel in hebdomada confiteri: ſicuti habetur *in declaratorio Regulæ D. Patris noſtri Benedicti, cap.* 46. ubi dicitur: *Et quia quaſi continuè delinquimus, & ſepties in die cadit juſtus, ne Patres tota die teneantur occupati, ſtatuimus, ut quilibet Frater confiteatur, ſaltem ſemel in hebdomada, quod tempore Sanctiſſimi Patris Noſtri Benedicti ſervabatur, eo quod in Capitulo de hebdomadario Lectore dicit, quod Lector accipiat mixtum propter ſanctam Communionem, quia Communio fiebat ſingulis Dominicis, & conſequenter confeſſio, & contrafaciens dicat ſuam culpam in Capitulo, & comedat in terra in refectorio.*

Ex his igitur conſtat, quod Monachi omnes, tam albi quàm nigri, & cæteri Religioſi arctantur, & per conſequens cogi poſſunt à ſuis Abbatibus, & Prælatis, ut in prima Dominica cujuslibet menſis confiteantur, & ſacra Communione reficiantur. 4

Adverto tamen, quòd ad id tenentur ſub mortali, ut videtur innuere gloſſ. *in eodem §. ſanè, verb. menſibus*, ubi inquit, *arctantur ergo Monachi ſingulis menſibus, ad quod fideles arctantur ſingulis annis, de pœn. & remiſſ. cap. omnis.* Sed ſicuti fideles arctantur ſub mortali ſingulis annis confiteri, & Sacra Communione refici, quod tanquam certum ſupponimus, ita Monachi ſingulis menſibus: ſic docent Graff. *d. cap. 9. & lib. 3. cap. 5. n.* 106. Azor. *d. c. 40. q.* 1. Major. *in 4. diſt. 17. q.* 2. Sot. *diſt. 18. q. 1. a.* 3. Coriolan. *in tract. de caſ. reſer. part. 1. ſect. 3. a. 1. n. 7. verſ. unde exiſtimo.* Cajetanus *tom. 1. opuſc. tract. 5. q.* 5. Navar. *in cap. placuit, de pœnit. & remiſſ. dub. 6. num.* 22. Sylveſt. *verb. confeſſio 1. num.* 4. Canus *in relect. de pœnit. part.* 4 licèt Fillincius *tom. 1. tract. 4. cap. 2. num.* 54. & Suar. *in 3. part. diſput. 86. ſect.* 5. Henriquez *lib. 8. de Euchar. c.* 5. Tannerus *tom. 4. diſp. 5. q. 8. dub.* 5. & alii graviſſimi Doctores contrarium teneant.

Et ad hoc obſervandum poſſunt Abbates ſuos Mo-
nachos compellere, etiam per pœnas corporales, quia 5
aliàs viverent præter communiorem Religionis uſum, Coriolan. *d. ar. 1. num.* 8. At Monachi nigri quam-

vis

vis ex ſpeciali conſtitutione authoritate Sedis Apoſtolicæ confirmata obligentur ad confeſſionem,& Communionem ſemel in hebdomada faciendam, non tamen ad id ſub lethali culpa adſtricti ſunt; unde ſi illud omittant, non peccabunt mortaliter, ut benè probat idem Graff. *d. lib. 1. cap. 9. num. 17. & ſeqq.*

Ad argumenta in contrarium adducta reſpondemus,& primò ad text. *in c. omnis*, quòd Eccleſia non præcipit, quod tantùm in Paſchate quis ſacra Communione reficitur, ſed præcipit, ut etſi non aſſiduè, id tamen fiat ſaltem in Paſchate, ſic loquitur text. *c. etſi non frequentiùs, de conſ. diſt.* 2. cujus verba ſunt, videlicet: *Etſi non frequentiùs, ſaltem in anno ter homines communicent, niſi fortè quis majoribus quibuslibet criminibus impediatur in Paſchate, videlicet, & Pentecoſte, & Natali Domini.*

Ad ſecundum argumentum *ex c. ad ejus*, reſpondeo, quod ille textus loquitur de illis mulieribus menſtruatis, quæ tempore menſtruorum non deberent ad Sacramentum Euchariſtiæ accedere, propter venerationem Sacramenti; ſed ſi ſumpſerint, non erunt ideò judicandæ. Sicuti pariter non eſſent arguendi Monachi, qui ob aliquod impedimentum aliquando prætermitterent communicare, imò *in d. ſanè*, id advertitur: dicitur enim, niſi ex cauſa, quam ſuis Prælatis, vel Monaſterii Pœnitentiariis propoſuerint, eorum judicio abſtineant.

QUÆSITUM XXI.

Vtrùm Abbas poſſit compellere ſuos Monachos, ut ſemel in menſe confiteantur, etiamſi venialibus culpis tantum ſint obnoxii.

Summarium.

1 *Sententia negativa refertur.*
2 *Sententia affirmans, quam Auctor ſequitur, probatur.*
3 *Eccleſia an poſſit præcipere uſum Sacramenti Pœnitentiæ, ita ut obliget omnes fideles ad illud recipiendum, etiamſi venialibus tantùm ſint obnoxii.*
5 *Regulares, quibus præcipitur confeſſio venialium, transgrediendo, mortaliter non peccant.*

1 DUæ in hac re ſunt opiniones. Prima eſt Soti *in 4. diſt. 18. q. 1. art. 3. poſt 4. concl. verſ. de Monachis autem*. ubi probat, Monachos, ſi nulla lethali culpa obnoxii ſint, non teneri ad venialium confeſſionem: quia Eccleſia venialis culpæ confeſſionem nemini præcipere poteſt: cùm ea non ſit neceſſaria Confeſſionis materia, ut ait Sot. *ubi ſuprà*, & Suar. *tom. 4. in 3. part. diſp. 22. ſect. 8.* & alii, nec particulare jus *Clem. 1. §. ſanè, de ſtat. Monach.* eis particularem aliquam obligationem circa hoc imponit, nam illud decretum nullatenus communem canonem mutat, ſed ſolùm abbreviat tempus, ut ſicuti omnes fideles tenentur ſingulis annis confiteri, ſi habeant mortalia; ita Monachi tenentur ſingulis menſibus. Sic Soto, quem etiam ſecutus eſt Graff. *deciſ. aur. part. 1. lib. 1. cap. 10.*

2 Altera opinio aſſerit Monachos obligari ad confitendum ſingulis menſibus, etiam venialia, ſi lethalibus culpis non ſe ſentiant adſtrictos: quam tenent Cajet. *in opuſc. tom. 1. tract. 5. q. 1.* Navar. *in canon. placuit, num. 122. de pœnit. diſt. 6.* Azor. *inſtit. moral. p. 1. lib. 7. cap 40. q. 1.* quæ opinio tanquam probabilior,& verior, à nobis amplectenda videtur: quia in ſupradicta *Clement.* ſimpliciter,& abſolutè injungitur Monachis, ut prima Dominica cujuslibet menſis confiteantur; at ubi jus non diſtinguit, nec nos diſtinguere debemus.
3 Nec obſtat ratio Soti aſſerentis venialia non eſſe neceſſariam confeſſionis materiam; nam licèt jure divino non ſit neceſſarium peccata venialia confiteri: tamen Eccleſia poteſt præcipere uſum Sacramenti Pœnitentiæ, ita ut indifferenter omnes fideles obliget ad illud recipiendum, ſive habeant conſcientiam peccatorum mortalium, ſive tantùm venialium, ut tenet D. Bonavent. *in 4. diſt. 17. q. 1. art. 2.* & *ibi* etiam Richard. Cajet. & Navar. *locis citatis*, & Suar. *tom. 4. in 3. part. diſp. 25. ſect.* 8. Coriolan. *tract. de caſ. reſervat. p. 1. ſect. 3. art. 2. num. 2.* Sylveſt. *verb. Confeſſ. 1. n. 4.* Canus *in relect. de pœnit. p. 5.*

4 Nec his obſtat, quòd *ſuprà* diximus, nempe non poſſe Eccleſiam obligare ad faciendam confeſſionem de peccatis ritè confeſſis, ergo neque de venialibus; quia reſpondetur, inter peccata venialia ſecundùm ſe, & mortalia aliàs ritè confeſſa hanc eſſe differentiam; quod ſemper homo habet aliam materiam hujus Sacramenti præter illa peccata aliàs ritè confeſſa, nimirum aliqua venialia; propterea regulariter loquendo, etiamſi uſus hujus Sacramenti ſimpliciter præcipiatur, non eſt neceſſaria confeſſio talium peccatorum, ſicut poſſet eſſe venialium. Ita Suar. *loc. cit.*

An verò Regulares, qui adſtricti ſunt ſingulis menſibus confiteri, ut diximus, peccata venialia, ſi hujusmodi confeſſionem omitterent, peccarent mortaliter. Valentia *tom. 4. diſp. 7. q. 9. punct. 3.* Zerola *in ſua praxi pœnit. cap. 10. q. 22.* Canus *in relect. de pœnit. part. 5.* Sotus *in 4. diſt. 18. q. 1. art. 3.* Bartholomæus à S. Fauſto *de pœnit. lib 4. q. 65.* negant peccare mortaliter. Ratio eſt, quia licèt venialia ſint materia ſufficiens confeſſionis; tamen non ſunt materia neceſſaria, ideò valdè durum eſſet obligare Religioſos ſub mortali ad confitendum venialia ſingulis menſibus; Tum quia pœna deſcripta *in d. Clem.* non eſt tam gravis, quàm quæ aſſignatur *in d. cap. omnis*, ſed *in hoc cap.* aſſignatur, quòd arceatur ab ingreſſu Eccleſiæ,& negetur Eccleſiaſtica ſepultura, in *Clem* verò *dicta* aſſignatur tantùm pœna Regularis diſciplinæ, ſicut pro transgreſſione cujuſcunque mandati Regularis; quæ quidem obligatio non inducit peccatum mortale. Ex quibus colligit Bartholom. à S. Fauſto, quod Religioſi, qui non habent hoc ſtatutum, ut ſingulis menſibus confiteantur, nec etiam tenentur ſub veniali prædictis menſibus confiteri, quod probat argumento Concil. Trid. *ſeſſ. 25. cap. 10.* ubi non præcipitur Monialibus, ut ſingulis menſibus confiteantur, ſed tantùm admonentur, quæ quidem admonitio non inducit obligationem, ut docet Vivaldus *de confeſſione. num. 51.* & Suar. *tom. 4. de pœnit. diſp. 36 ſect. 5. num. 7.*

DISPUTATIO VII.

De officio, & poteſtate Abbatis, & aliorum Prælatorum inferiorum quoad Sacramentum Extremæ-Unctionis.

I. *Vtrùm Abbas poſſit adminiſtrare Sacramentum Extremæ Vnctionis, & quid tempore peſtilentiæ.*
II. *Vtrùm Abbas, & Monachi poſſint Extremæ Vnctionis Sacramentum ſecularibus, absque Parochi licentia conferre.*
III. *Vtrum Abbas Oblatis, Novitiis, familiaribus, & ſervitoribus, & aliis degentibus extra ſepta ſui Monaſterii, poſſit Extremæ-Vnctionis Sacramentum miniſtrare.*

QUÆSITUM PRIMUM.

Vtrùm Abbas poſſit adminiſtrare Sacramentum Extremæ Vnctionis, & quid tempore peſtilentiæ.

SUMMARIUM.

1 *Sacerdos eſt Miniſter ſimpliciter neceſſarius Sacramenti Extremæ-Unctionis.*

2 *Sacramentum Extremæ-Unctionis non omnis Sacerdos miniſtrare poteſt.*

3 *Extremæ-Unctionis Sacramentum miniſtrare poteſt Abbas ſuis ſubditis.*

4 *Abbas, ſive alius Sacerdos Regularis tempore peſtilentiæ poteſt infirmum inungere non digito, ſed calamo, vel virgo oblonga.*

5 *Extremam-Unctionem adminiſtrantes tempore peſtilentiæ, an poſſint unam tantùm partem dicendo conſuetam formam.*

1 MInister ſimpliciter neceſſarius Sacramenti Extremæ-Unctionis eſt Presbyter, id eſt, Sacerdos, ut docet Illuſtriſſ. Bellarm. ex auctoritate nonnullorum Conciliorum, & Patrum, *tom. 2. controverſ. Chriſt. fid. lib. 1. de Extrema-Unct. cap. 9.* quod colligitur ex illo Jacobi *cap. 5. Inducat Presbyteros Eccleſiæ*, id eſt, Sacerdotes, & hoc eſt expreſsè de fide tenendum ex Concil. Trident. *ſeſſ. 14. de Extrema-Unct. can. 3.* unde nulla de cauſa, nec etiam ob defectum Sacerdotis, non modo Laicus, ſed nec Diaconus quidem validè poterit tale Sacramentum adminiſtrare; prout communem eſſe Theologorum ſententiam teſtatur Suar. *tom. 4. in 3. p. D. Thom. diſ. 43. ſect. 1. num. 5. & ſeq.* Regin. *in
2 praxi for. pœn. lib. 28. num. 60.* Advertendum tamen, quòd quamvis quilibet Sacerdos, eo ipſo quod Sacerdos eſt, poſſit hoc Sacramentum validè miniſtrare: quia hoc non ſpectat ad juriſdictionem, ſed ad poteſtatem Ordinis; tamen neceſſarium eſt, ut à proprio infirmi Sacerdote, id eſt, ejus Parocho, vel ab eo facultatem habente conferatur, ut advertit idem Suar. *diſp. 44. ſect. 2. num. 3.* dicens, ita docere communiter
3 Doctores. Quibus ſic poſitis, non eſt quin Abbates poſſint ſuis ſubditis licitè, ſi velint, iſtud Sacramentum miniſtrare, cùm non modò Ordinis, ſed etiam juriſdictionis poteſtatem habeant; & non ſolùm Parochi, ſed Paſtores, & Ordinarii ſuorum ſubditorum dicantur. Unde poterunt etiam hoc munus alteri Sacerdoti committere, & hoc à nemine in controverſiam poſitum eſt.

4 In controverſiam tantùm ponitur, an Abbas ſive Sacerdos de ejus licentia Sacramentum hoc adminiſtrans ſuis infirmis tempore peſtilentiæ, poſſit illos inungere, non digito, ſed calamo, vel virga oblonga, ut ejus contactum peſtiferum vitare poſſit?

His annis elapſis, quando hic morbus miſerrimè Florentinam afflixit, ſententiam affirmativam conſului, coram Illuſtriſſimo, & Reverendiſſimo Coſma de Bardis viro integerrimo, ac omnium literarum peritia eruditiſſimo, (eo tempore dum peſtilentia Florentiæ maximè graſſabatur,) Archiepiſcopo Florentino meritiſſimo, & Domino meo clementiſſimo, quando in comitiis cum aliis Theologis ab eodem coram ſe vocatis, conſultationes circa adminiſtrationem Sacramentorum tempore peſtilentiæ habebantur. Hanc eandem ſententiam hic conſtanter affirmo, cum Chapeavilla *de Sacr. Extrem. Unct. q. 34* & Franciſco Sylvio *in 3. p. q. 32. art. 3.* quod obſervatum fuiſſe Mediolani tempore S. Caroli Borromæi, extant adhuc teſtes fide digni.

5 Similiter dubitari poteſt, an eodem tempore peſtilentiæ poſſit Sacerdos inungere unam tantùm partem dicendo conſuetam formam. Reſpondent affirmativè Chapeavil. *de Sacram. Extrema-Unctionis q. 30. cap. 5.* & Layman. *in Theolog. mor. lib. 5. tract. 8. cap. 3. num. 3.* & Sylvius *in 3. part. q. 32. art. 3.* qui dicit, quòd etſi ordinariè ungenda ſunt ſingulorum ſenſuum loca, nec unquam, niſi graviſſima neceſſitas cogat, aliter faciendum ſit, conſtabit tamen Sacræ Unctionis Sacramentum, ſi inungendo contagioſo morbo, aut peſte laborantem, ad evitandum contagionis periculum, inungatur ſenſus organum ad unctionem magis expoſitum, & detectum, dicendo: *Per iſtam ſanctam Unctionem, & ſuam piiſſimam miſericordiam, &c.* ita affirmat Coninchus *diſp. 19. de Sacram. Extr. Unct. dub. 3. num. 9. & 12.* ubi *in num. 12.* ait, loquendo de caſu peſtilentiæ, quòd ſecurius eſt in hoc caſu ungere celeriter quinque organa ſenſuum in capite pronuntiando formam hoc modo: *Per iſtam ſanctam Unctionem, & ſuam piiſſimam miſericordiam indulgeat tibi Dominus quicquid deliquiſti per viſum, auditum, odoratum, guſtum, tactum, & greſſum*, quod videtur ferè æquè celeriter poſſe fieri, & tunc ipſæ unctiones reſponderent ipſi formæ, qua videtur ſignificari omnium ſenſuum organa inungi, & inferiùs ait, quòd hoc extra graviſſimam cauſam non eſt ita facilè permittendum.

Zambranus autem *de caſibus temp. mort. cap. 5. n. 9.* & Andreas Victorel. *de Sacrament. Extrem. Unct. pag. mihi 66.* & Suar. *3. par. tom. 4. diſp. 41. ſect. 2. n. 7.* dicunt, quòd in tali caſu potius velociſſimè ſine Crucis forma, unum oculum, unam aurem, unam manum, os, & narem unica ſententia partialium formarum omnium ſententias complectente inungenda eſſe prædicta loca dicendo: *Per iſtas ſanctas unctiones, & ſuam piiſſimam miſericordiam indulgeat tibi Deus quicquid per viſum, auditum, odoratum, guſtum, & tactum deliquiſti.* Quam ſententiam amplectitur Diana *loco citato*, licèt putet, quod ſupradicta ſententia in praxi amplecti poſſit.

QUÆSITUM II.

Vtrùm Abbas, & Monachi poſſint Extremæ-Vnctionis Sacramentum ſecularibus, abſque Parochi licentia adminiſtrare, quibuſque conferre, & denegare debeant.

SUMMARIUM.

1 *Extremæ-Unctionis Sacramentum nequeunt Religioſi abſque Parochorum licentia ſecularibus miniſtrare ſub pœna excommunicationis.*

2 *Religioſi, qui abſente Parocho in caſu neceſſitatis, ſine ipſius ſpeciali licentia ſecularibus Sacramentum Extremæ-Unctionis adminiſtrant, an incurrant excommunicationem? Clement. 1. de privileg. oſtenditur*, & num. 3.

4 *Extremam-Unctionem miniſtrare poſſunt Regulares ſuis familiaribus, & infirmis in ſuis Hoſpitalibus degentibus.*

5 *Extrema-Unctio non quibuſcumque infirmis, ſed tantùm gravi morbo laborantibus exhibenda eſt.*

6 *Extrema-Unctio non debet dari iis, qui bellum adoriuntur, vel mare ingrediuntur, licet vicina mortis manifeſtum immineat periculum; ſicut nec iis, qui capite ſunt plectendi, vel ſuſpendendi, niſi aliàs infirmitate gravi laborarent.*

7 *Extrema-Unctio pueris ante uſum rationis exhibenda non eſt, ſed quid faciendum in dubio, oſtenditur*, num. 8.

9 *Extrema-Unctio amentibus, & furioſis quando poſſit conferri.*

10 *Extrema-Unctio non eſt adhibenda ei, qui ſine ullo actu contritionis in peccato mortali decedit.*

11 *Extremæ-Unctionis ſuſceptio præciſo ſcandalo, & contemptu non obligat ad mortale.*

12 *Conditiones requiſitæ in infirmo, qui Extremam-Unctionem recipere debet.*

QUoniam (ut *ſuprà* dictum eſt) Extremæ-Unctionis Sacramentum miniſtrare proprium eſt Parochi, & Paſtoris officium; illud propria auctoritate, & in 1

materia

materia adeò gravi uſurpare, grave peccatum eſſet. Propterea (quod ad rem noſtram facit) non licet Abbati, nec aliis Sacerdotibus Regularibus, Sacramentum Extremæ-Unct. laicis, ſine proprii ipſorum Presbyteri, ſive Parochi licentia, vel ſpeciali Sedis Apoſtolicæ privilegio miniſtrare, & contrarium facientes ſunt ipſo facto excommunicati, ut habetur *in Clem. 1. de privileg.*

2 Ab hac tamen excommunicatione excipiuntur illi Religioſi, qui abſente Parocho, in caſu neceſſitatis ſine ipſius ſpeciali licentia, ſed interpretativa, & præſumpta, ſecularibus hujusmodi Sacramentum adminiſtraverint, ita Sot. *in 4. diſt. 23. qu. 2. artic. 1.* Sylv. *verbo, Unctio-Extrema, qu. 4.* Reginald. *in praxi for. pœnit. lib. 28. num. 61.* dicentes quòd ad hoc ut Religioſi excuſentur ab ea cenſura, & peccato, ſufficit ratihabitatio Parochi, vel quod præſumatur ipſum æquo animo tale factum laturum; Ita etiam Cajet. *in ſum. verb. Excommunicatio, cap. 64.* Sot. *loc. cit.* & Suar. *tom. 4. in 3. part. diſp. 44. ſect. 2. num. 3.* imò addit Sotus, quod nec etiam requiratur talis præſumpta ratihabitio ad eos excuſandum, ſi tale Sacramentum laicis imminente jam morte conferrent; quia non eſt veriſimile Eccleſiam velle privare infirmum hoc Sacramento, & conſequenter, nec in extrema neceſſitate cuiquam prohiberi, quin illud poſſit adminiſtrare: unde fit ut hoc idem procedat, ſi Parochus nollet expreſsè nec per ſe, nec per alium tale Sacramentum miniſtrare: dummodò ſcandalum vitetur, & conſtet Parochum id iniquè agere, atq; infirmum in extrema neceſſitate poſitum eodem Sacramento dignum eſſe; quia eo caſu non cenſetur uſurpatum jus alienum, ſed defendi innocentiam; ut ait idem Suarez *loco cit.* Facit quoad hoc privilegium quoddam conceſſum à Sixto IV. Fratribus Minoribus;

Ut ſcilicet poſſint adminiſtrare Sacramenta Euchariſtiæ, & Extremæ-Unctionis illis, quorum confeſſiones audierint, quando Rectores, ſeu Curati eorum malitioſè, aut ſine rationabili cauſa denegaverint, ſeu diſtulerint illa ipſis adminiſtrare, & voluit, quod ſuper hoc ſtetur aſſertioni eorundem Confeſſorum, vel pœnitentium.

Ita habetur in *Mınum. Ord 1. impreſſ. fol. 60. & 2. fol. 144. conc. 348.* Quod privilegium non fuit ablatum per Leonem X. in Concil. Lateranenſ. ut probat Miran. *tom. 1. man. Prælat. q. 49. artic. 1.* quia ab eodem Leone vivæ vocis oraculo jam ablatum revalidatum eſt. Advertendum autem eſt, quod licèt Sylv. *loco*
3 *cit.* cum Archidiacono ſentiat Religioſos miniſtrantes hoc Sacramentum in prædicto caſu extremæ neceſſitatis, abſente Parocho, vel omnino illud miniſtrare renuente, incurrere excommunicationem majorem latæ ſententiæ comminatam in *d. Clement. 1. de privileg.* Tamen meritò ejus dictum improbatur; & contrarium eſt verius, quia non eſt veriſimile Summum Pontificem in Conc. voluiſſe, ut Religioſi proximis extremè indigentibus non ſubvenirent, ſed tantùm, ut juriſdictionem Parochorum non uſurparent, eo autem caſu illam non uſurparent, quia Parochi eſſent irrationabiliter inviti, ita Sot. & Cajet. *loco cit.* Suar. *d. ſect. 2. n. 4. & de Relig. tom. 4. tract. 10. lib. 9. cap. 4. num. 9.*

4 Poſſunt Regulares ex privilegiis Sedis Apoſtolicæ Sacramentum Extremæ-Unctionis miniſtrare non ſolùm familiaribus ſuis in Monaſterio exiſtentibus, ſed etiam pauperibus in hoſpitalibus ſuis degentibus, ſine proprii Parochi licentia, ita Miranda *tom. 1. Manual. Prælat. q. 49. art. 1.* ubi ad hoc refert varia privilegia, præſertim Alexandri IV. qui conceſſit Carmelitis poſſe miniſtrare Sacramenta, & dare ſepulturam, etiam ſuis familiaribus, quod habetur in ſpeculo Ordinis Carmelitarum *fol. 62.* & Sixtus IV. in Bulla, quæ appellatur *Mare Magnum Carmelitarum*, conceſſit eiſdem Patribus, quod in caſu, quo Rectores Parochialium Eccleſiarum difficiles ſe reddant in exhibitione Euchariſtiæ, & Extremæ-Unctionis erga illos, qui dictis Fratribus confeſſi ſunt illis ſine cauſa rationabili denegando; vel differendo dictorum Sacramentorum adminiſtrationem, illa petentibus poſſint exhibere ex eodem ſpeculo Ordinis *fol. 87.*

Advertendum tamen eſt hoc Sacramentum non eſſe 5
exhibendum quibuscunq; infirmis; ſed tantùm gravi morbo laborantibus, & illis, qui jam morti ſunt propinqui, ita Sot. *in 4. diſt. 23. quæſt. 2. concl. 2.* ubi hoc probat auctoritate Concilii Floren. Non eſt tamen expectandus articulus mortis, quando deſperata eſt infirmi ſanitas, & quando omni naturali virtute, & ſenſibus deſtitutus eſt, quia effectus ſpiritualis hujus Sacramenti hoc requirit, ut infirmus ſenſus habeat, & ut de actione Sacramenti conſentiens efficiatur in eod. Sot. *loc. cit.* & Pirigiano *in 4. t. 2. diſ. 23. q. unica, a. 5. q. 4.*

Cùm autem conferatur Extrema-Unctio infirmis, 6
non autem ſanis, ut colligitur ex Epiſtola Canon. S. Jacobi Apoſtoli *cap. 5.* & communiter ex laudabili Inſtituto Eccleſiæ Catholicæ; ſequitur, quòd non debet dari illis, qui bellum adoriantur, aut mare ingrediantur, quamvis vicinæ mortis habeant manifeſtum periculum, nec etiam adminiſtranda erit iis, qui capite plectuntur: in his enim caſibus nullus eſſet effectus hujus Sacramenti, ratio deſumitur ex Epiſt. Can. cit. S. Jacobi, quia tunc non alleviabit eum Dominus. Advertit tamen Vivald. *in Candelabr. Aur. tit. de Extrem. Unct. num. 4.* quòd ſi aliàs ratione infirmitatis morti proximi ſint, poterit illis Extrema-Unctio adminiſtrari, etiamſi furca ſint ſuſpendendi, aut decapitandi, ſive igni tradendi, quod de facto ſe vidiſſe teſtatur, de mandato cujusdam Epiſcopi, aliàs pii, & docti.

Nec præterea datur Extrema-Unctio pueris inca- 7
pacibus Sacramenti Pœnitentiæ, & Euchariſtiæ recipiendæ, quia devotionem erga tale Sacramentum habere non poſſunt, ut probant Sot. *loc. cit.*

Zambranus tamen *de caſ. occurrentibus temp. mor.* 8
cap. 1. dub. 1. credit dandam eſſe Extremam-Unctionem ſub conditione, quando dubitaretur de puero, an haberet uſum rationis ſufficientem ad Sacramentum Pœnitentiæ, licèt in tali caſu dubii de uſu rationis, videatur tutius non dare Unctionem, quando dictus puer non poſſet recipere Sacramentum Pœnitentiæ niſi ſub conditione; quamquam non ſit omninò improbabile, etiam tunc poſſe dari Unctionem ſub conditione, ſcilicet, ſi es capax, propter ejus maximam utilitatem, & fructum in tali articulo mortis, quem ſummoperè refert feliciter concludere, ita Zambran. *loc. cit.* ſed puto quod ſine ullo timore, & abſolutè danda ſit Extrema-Unctio, ſub conditione, etiamſi puer recepiſſet Sacramentum Pœnitentiæ ſub conditione, ut docet etiam Sancius *in ſelect. diſp. 27. num. 17.* Si petas cur pueris, modo ſupradicto, non eſt Sacra Unctio danda, dico, ideo non debet illis exhiberi, quia Sacramentum hoc inſtitutum eſt ad tollendas reliquias peccatorum actualium, quæ peccata in pueris ante uſum rationis eſſe non poſſunt, & licèt videatur inſtitutum prædictum Sacramentum, etiam ad tollendas reliquias peccati originalis aliquo modo, tamen hoc intelligitur, quando contractum eſt cum originali peccatum actuale, quale non reperitur in pueris, ut dictum eſt.

Amentibus, & furioſis ſimiliter non eſt danda Sacra 9
Unctio, niſi aliquibus utantur lucidis intervallis, quibus ſtantibus, poterunt magna devotione affecti Extremam-Unctionem petere; ſi aut infirmus dum erat ſanæ mentis illam petiit, aut erga illam devotionem habuit, ſeu præſumitur habere, licèt poſteà freneticus efficiatur, poteſt, imo debet ſibi adhiberi, maximè, ſi non timetur aliqua indecentia ſive periculum irreverentiæ erga hoc Sacramentum, ut benè probat Sot. *loc. cit.*

Neque dari debet Extrema-Unctio exiſtentibus in 10
peccato mortali, ſi infirmitate repentina præventi, ſta-

um amittant loquelam, & nullam contritionem habeant, ut dicunt Navar. *in manual. cap. 22. num. 13.* & Roderiq. 3. *tom. qq. regul. 79. art. 2.*

11 Suſceptio hujus Sacramenti non obligat ſub mortali, imò ſi ſine ſcandalo, aut contemptu, & ex ſola aliqua negligentia quis Sacram Unctionem non ſuſciperet, non peccaret mortaliter; ſi autem hæc ſuſceptio judicaretur neceſſarium medium ſalutis, eſſet peccatum mortale eam negligere, Ita Coninch. *de Sacra-*
12 *ment. diſput. 19. de Extr. Unct. dub. 10. concl. 1.* Ex quibus ſequitur, quòd ad hoc, ut validè, & debitè conferatur Extrema-Unctio, requiruntur multa. Primò, ut ſit baptizatus. Secundò, ut de facto aliquando peccaverit, ſaltem venialiter, quia in ejus forma rogatur, ut peccata dimittantur. Tertiò, ut ille, cui confertur, utatur ratione, dum Sacramentum hoc ſuſcipit modo quo ſuprà. Quartò, ut ſit aliquando uſus ratiocinatione, & diſcurſu, aliàs non poterit peccare.

Si dicas, quòd ille, qui nunquam uſus eſt ratione, eſt capax gratiæ habitualis, & ſanitatis corporalis: ergo & Sacramenti Extremæ-Unctionis. Reſpondeo, Sacramentum iſtud non eſſe inſtitutum ad conferendam gratiam in genere, ſed prout dirigitur ad ſanitatem, & ad tollendas reliquias peccatorum, ideò conſequentia non tenet.

Requiritur quintò, ut graviter ægrotet, ita ut de vita periclitetur; non tamen eſſet invalidum, ſi daretur graviter ægrotanti ſine periculo mortis. Excipitur tamen ab hac regula ſenex, magna ſenectute confectus in Rodriq. *tom. 3. qq. Regul. q. 79. art. 2.* ubi dicit, quòd vulneratis, & morti propinquis, & etiam mulieribus in partu jam jam deficientibus, & *articul. 4.* ſubdit, quòd hoc Sacramentum eſt iterabile, & quòd infirmus quoties ad mortis pervenit articulum, etiam in eadem infirmitate illud eſt ſibi miniſtrandum, etjam ſi poſt unctionem convaleſcat, & poſteà reincidat in eandem modo, ut ſuprà.

QUÆSITUM III.

Utrùm Abbas Oblatis, Novitiis, familiaribus, & ſervitoribus, & aliis degentibus intra ſepta ſui Monaſterii poſſit Extremæ-Unctionis Sacramentum miniſtrare?

SUMMARIUM.

1 *Extremæ-Unctionis Sacramentum poteſt Abbas Converſis, ſive Oblatis, & Novitiis, & familiaribus, vel aliis degentibus intra ſepta ſui Monaſterii per ſe, vel per alium miniſtrare.*
2 *Concilium Tridentinum quid ſtatuerit ſuper familiaribus Religioſorum, oſtenditur.*
3 *Familiarium nomine in jure qui veniant.*
4 *Familia quid ſignificet.*
5 *Familiaris licet ægrotet, tamen actu ſervire intelligitur.*
6 *Familiaris ut quis dicatur, non eſt ſimpliciter neceſſarium ſervire ob ſtipendium, vel mercedem.*
7 *Domeſticus, & familiaris ſunt ſynonyma.*
8 *Domeſticus propriè quis dicatur.*
9 *Familiarium Religionis privilegiis ut quis gaudeat, non requiritur ut intra ſepta Monaſterii habitet, & Religioſis actu ſerviat, ſed ſufficit alterutra conditio.*

QUod ſpectat ad Oblatos, ſeu Converſos, ſive Do-
1 natos, & Novitios dicendum eſt Abbatem poſſe per ſe, vel per alium Sacerdotem illis Extremæ-Unctionis Sacramentum miniſtrare, ex privilegio Eugenii IV. Fratribus Minoribus conceſſo, quod habetur in *Mon. Ord. 1. impreſſ. fol. 61. & 2. fol. 64. concl. 85.* quod refert Mirand. *in man. Prælat. t. 1. qu. 49. art. 1.* Quo autem ad ſeculares ſervitores, & familiares, idem etiam conceſſum eſt in eodem privilegio, cujus verba hæc ſunt:

Eugenius IV. conceſſit Fratribus Minoribus Obſervantibus provinciarum Regni Caſtellæ, quatenus ¶
ſinguli Prælati dicti Ordinis quocunque nomine cenſeantur, & Confeſſores per hujusmodi Prælatos deputati ſingulorum Conventuum, locorum, & Eremitoriorum poſſint omnes, & ſingulos Fratres Profeſſos, Converſos, atque Novitios habentes animum profitendi, necnon perpetuò Donatos, ſeu Oblatos præſentes, & futuros, & quoscunque pro tempore familiares, ſervitores, Officiales, & continuè commenſales domorum, Conventuum, locorum, ſive Eremitoriorum ſupradictorum ab omnibus, & ſingulis peccatis, criminibus, exceſſibus, & delictis (præterquam Sedi Apoſtolicæ reſervatis) caſibus, & ab omnibus, & ſingulis hujusmodi cenſuris ſupradictis, quas ex ignorantia, vel inadvertentia incurrerint, abſolvere, eisque Euchariſtiæ Sacramentum, & Extremæ-Unctionis, & alia Eccleſiaſtica Sacramenta miniſtrare toties quoties neceſſarium fuerit, vel opportunum; ipſique Prælati omnia, & ſingula ſupradicta aliis ipſius Ordinis Presbyteris committere, ac in præmiſſis omnibus, & ſingulis cum facultate præmiſſa Confeſſores ſibi eligere, & electos mutare auctoritate prædicta valeant Conſtitutionibus Apoſtolicis, atque ipſius inſtitutis, & ordinationibus, cæterisque in contrarium facientibus, non obſtantibus quibuscumque, & quod hæc gratia ſit perpetua.

Clemens etiam IV. conceſſit eisdem Fratribus Minoribus,

Ut his, qui in eorum obſequiis commorantur, cuncta liberè miniſtrare poſſint Eccleſiaſtica Sacramenta, & ¶
ipſos cùm deceſſerint in eorum Monaſteriis ſepelire.

Ut in *Mon. Ord. 1. impreſſ. fol. 56. & 2. fol. 140. concl. 315.* Item Martinus IV.

Conceſſit Monachis S. Benedicti Obſervantiæ Hiſpaniæ, ut confeſſiones quorumcunque familiarium ¶
Monaſteriorum commorantium audire, & pro eorum commiſſis debitam eis abſolutionem impendere; necnon dictis familiaribus, tam intra, quam extra ſepta præfata commorantibus Eccleſiaſtica Sacramenta, quoties fuerit opportunum, miniſtrare valeant.

Ita refertur in Compend. Mendic. *ver. familiares, §. 10.* Et Leo X. conceſſit Fratribus Minimis, ut hoc Sacramentum ſuis familiaribus in habitu ſeculari ſervientibus miniſtrare poſſint, ut refertur *in eorum Compend. ver. 57. & in Compend. Societatis, ver. familiares, §. 2.* Eſt autem dubium, quinam in præſenti fami- 2
liarium nomine cenſeantur. Nam Concil. Trident. *ſeſſ. 24. de reformat. c. 11.* declarat, hujusmodi privilegia extendi ſolùm ad eos, *qui actu ſerviunt Religioſis, & intra eorum ſepta, & domos reſident, ſubque eorum obedientia vivunt:* per quæ verba videtur, duas conditiones requirere ad hoc ut cenſeantur familiares Religioſorum, & hujusmodi privilegiis gaudere poſſint. Una eſt, ut habitent intra ſepta, & domos Religionum. Altera, ut actu ſerviant Religioſis, & ſub eorum obedientia vivant, dicuntur autem vivere ſub eorum obedientia, non quòd ſit neceſſarium, ut obedientiam religioſam promittant, quia ſic Converſi eſſent, non familiares; ſed quia ratione ſervitii præſtandi conſequenter obedire debent; & hæc utraque conditio neceſſaria eſt ex decreto Concil. ut patet ex ejus verbis. Ut autem hoc magis eluceſcat, videndum eſt, qui in 3
jure familiarium nomine veniant, quod tractant Doctores in *c. ult. de verb. ſignif. in 6.* & *in c. in literis, ext. de teſt.* ubi Felin. *num. 1.* ait, quòd cùm familiares dicantur à familia: ſicut familia multipliciter ſumitur, ita etiam familiares. Nam familia, vel ſignificat 4
gentem, vel cognationem, vel ſervos, vel filios, vel plures, qui degunt ſub uno convictu, & una domo, ut *l. juſtiſſimè, §. familiæ, ff. de ædilit. edict.* tamen frequentiori uſu dicuntur familiares alicujus illi, qui ei aliquo modo inſerviunt, & commenſales ſunt, & cum

eo re-

Digitized by Google

eo regulariter cohabitant, ut colligitur ex *d. c. ult. de verb. ſignific. in 6.* ex illis verbis, *in ſuis expenſis continuò domeſtici commenſales*, ubi gloſſ. advertit, verbum illud, *continuò*, civili modo eſſe intelligendum, & non tam arctè, ut aliquando abeſſe non poſſint, non ſolùm pro negotiis domini, ut in eodem textu declaratur; ve-
5 rum etiam pro negotiis propriis: ſubdit autem d. gloſſ. *in verbo, pro ſuis*, quòd licet familiaris ægrotat, tamen actu ſervire intelligitur per text. *in l. cùm heres, §. Sti-*
6 *chus, ff. de ſtatu liber.* Nec ſimpliciter neceſſarium eſt ſervire ob ſtipendium, vel mercedem ad hoc, ut quis familiaris dicatur, quia etiam famulus gratis ſerviens familiaris & domeſticus dicitur; ut contra Specul. reſolvit Felin. ubi proximè, *arg. l. ſi libertus, ff. de furt.* ubi cliens domeſticus appellatur; ſed quicumque fa-
7 miliaris dicitur domeſticus: nam familiaris, & domeſticus ſunt ſynonyma, ut tradit idem Felin. Do-
8 meſticus autem propriè ille dicitur, qui in eadem domo habitat, & eſt aliquo modo inferior vel ſubjectus capiti familiæ, text. in *l. reſpiciendum, §. delinquunt, ff. de pæn.* Bald. *in l. 2. C. de teſt.* Archidiac. *in c. regul. 29.* & alii apud Felin. *loc. cit.* Ergo rectè per Concilium requiritur, ut familiares, qui talibus privilegiis gaudere debent, actu ſerviant, & intra ſepta Monaſteriorum cohabitent. Tamen ex vigore privilegiorum dicendum eſt, non requiri utramque conditionem, ſed ſufficere alterutram; nam in privilegio conceſſo à Clemente IV. Fratribus Minoribus requiritur ſolùm, ut in eorum obſequiis commorentur; quod fieri poteſt, etiamſi intra ſepta Monaſterii non cohabitent; & in privilegio Martini V. Monachis Benedictinis de Obſervantia in Hiſpania conceſſo, expreſsè dicitur,

10 Ut dictis familiaribus, tam intra, quam extra ſepta Monaſterii commorantibus Eccleſiaſtica Sacramenta, quoties fuerit opportunum, miniſtrare valeant.

Ergo poſſunt eſſe familiares, & eis Sacramenta miniſtrari, etiam quòd non in eadem domo cohabitent. Et ſic vel non omnes familiares ſunt domeſtici, vel ſi ſunt, appellatio domeſtici ſumenda eſt latiùs non à domo materialiter ſumpta, ſed formaliter, ut dicit con-
9 gregationem domeſticam, ſeu familiarem. Quod autem ſufficiat altera conditio, ſcilicet, quod habitent in eadem domo, & Monaſterio, non tamen actu ſerviant, colligitur ex conceſſione facta Benedictinis Hiſpaniæ,

Ut poſſint iis, qui intra ſepta Monaſteriorum, ſeu 11
domorum Religionis infirmati fuerint, Extremam-Unctionem Apoſtolica auctoritate liberè, & licitè, Parochialis Presbyteri, vel alterius cujuſcumque Epiſcopi licentia, vel aſſenſu nullatenus requiſita miniſtrare.

Ut refertur *in Compend. Mendicant. verb. Unctio Extrema, §. 1. & in Compend. Societ. eod. verb.* In qua conceſſione ſolùm requiritur, ut intra ſepta Monaſterii aliquis ægrotet: nec ſit aliqua mentio familiaritatis, obſequii, vel ſervitutis. Neque obſtat ſupradictum decretum Concil. Trident. quia Pius V. vivæ vocis oraculo abſolutè, & ſine limitatione declaravit, ut gratiæ hujuſmodi non cenſeantur derogatæ, nec reſtrictæ per Concil. Trident. ut refert Emannel Roderic. *quæſt. Regul. tom. 1. qu. 56. art. ult. verſ. ſed reſpondetur*, & Collect. privileg. Societ. JESU, *verbo Concilium Tridentinum, §. 3.* ubi in ſcholio additur hanc confirmationem, ſeu revalidationem Pii V. intelligendam eſſe in foro conſcientiæ, & quoad caſus occultos tantùm; quia pro hujuſmodi tantùm conceſſiones vivæ vocis oraculo fieri ſolent. Unde cùm Pius V. abſolutè, & abſque ulla limitatione in præfato vivæ vocis oraculo concedat, ut Mendicantes poſſint uti gratiis, & indultis anteà ſibi conceſſis, etiam quoad illa, quæ per Concilium Tridentinum derogata, aut reſtricta ſunt, ut referunt citati Auctores, dicendum eſt citata privilegia valida eſſe, & ideò poſſe Religioſos eorum vigore miniſtrare Extremæ-Unctionis, vel etiam Euchariſtiæ Sacramentum ſuis familiaribus, qui vel intra ſepta, ac domos Religionum cohabitant, vel actu ipſis Religioſis inſerviunt; nec eſt neceſſe utramque conditionem adeſſe; ſed diviſim quælibet earum per ſe ſufficiet: Verùm quia ſupradicta Pii V. conceſſio; cùm ſit vivæ vocis oraculum, non eſt abſoluta, ſed ſolùm in foro conſcientiæ, ſive occulto, ideò ſi Parochi aliquod jus circa hujuſmodi perſonas ſive vendicare vellent, & in externo foro illud poſtularent, non poſſet eis virtute privilegiorum reſiſti, niſi quatenùs ea per Concilium Tridentinum reſtricta non ſint; quamdiu autem ipſi non reſiſtunt, integrum eſt Religioſis tuta conſcientia juxta Pii V. conceſſionem ſuis privilegiis uti. Sic Suarez *de Relig. tom. 4. tract. 10. lib. 9. cap. 4. num. 12.*

DISPUTATIO VIII.

De poteſtate Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum quoad Sacramentum Matrimonii.

Quæſ. I. *Utrùm Abbas, vel alius Prælatus inferior poſſit Matrimoniis contrahendis intereſſe.*

II. *Quæ licentia Parochorum ſit neceſſaria Abbatibus, vel aliis Regularibus Sacerdotibus, ut Matrimoniis contrahendis aſſiſtere valeant.*

III. *In quam pœnam incidant Abbates, vel alii Sacerdotes Regulares abſque Parochorum licentia Matrimonia ſolemnizantes.*

IV. *Utrùm Abbates, vel alii Prælati habentes populum, in quem juriſdictionem exerceant, poſſint denunciationes matrimoniorum remittere.*

V. *Utrum Abbas Commendatarius poſſit eaſdem denunciationes remittere.*

VI. *Utrùm Abbates, & alii Prælati inferiores poſſint cognoſcere de cauſis matrimonialibus, non obſtante decreto Concilii Tridentini* cap. 20. de reform. ſeſſ. 24. §. Ad hæc.

QUÆSITUM I.

Utrùm Abbas, vel alius Prælatus inferior poſſit Matrimoniis contrahendis intereſſe.

SUMMARIUM.

1 *Matrimoniis contrahendis neceſſarium eſt Parochum, vel alium Sacerdotem de ejus, vel Ordinarii licentia intereſſe.*

2 *Matrimoniis contrahendis intereſſe poteſt Abbas in Eccleſiis ab alio Ordinario exemptis, & ſibi pleno jure ſubjectis, in quibus juriſdictionem Epiſcopalem habet, vel in quibus animarum cura annexa eſt, ut* num. 3.

4 *Abbas, & alii Sacerdotes Regulares poſſunt de licentia Parochi, vel Ordinarii, Matrimoniis contrahendis intereſſe, & matrimonia ſolemnizare*, num. *ſeq.*

illi ſint, ſibi præſentatos, ad ſecularium confeſſiones audiendas examinare: etiamſi eſſent Lectores, vel alio gradu in Sacra Theologia inſigniti, quatenus ſuper hoc hoc aliqua difficultas oriri potuiſſet, fuit expreſsè declaratum per Pium V. in quadam ſua Conſtitutione, quæ incipit, *Romani Pontificis providentia*, ſub Dat. Romæ, anno Dom. 1571. 8. Idus Auguſti, Pontif. ſui anno 9. per quam determinavit,

☞ Prædictum Decretum Concilii Tridentini de approbatione Regularium ab Epiſcopis facienda pro audiendis confeſſionibus ſecularium, obſervari debere cum omnibus Regularibus quorumvis Ordinum etjam Mendicantium, etiam ſub Regulari diſciplina viventibus, atque etiamſi ſint Lectores, aut in Theologia de ſuorum Superiorum licentia graduati, vel promoti, & à ſuis Miniſtris Generalibus, & Provincialibus pro ſecularium confeſſionibus audiendis expoſiti.

2 Confeſſarius verò, ſive ſit Abbas, ſive Monachus, eligendus virtute Bullæ *Cruciata*, vel Jubilei, non puto quod debeat eſſe approbatus prævio examine ab Epiſcopo, quoad confeſſiones Regularium audiendas. Hanc ſententiam defendunt Roder. *in expoſit. Bullæ Cruciat.* §. 9 *dub.* 9. *n.* 9. & Valerus *in differen. utriuſque fori, verb. Abſolutio, different.* 1. *n.* 33. *& ſequentibus*, & noviſſimè Diana *in ſuis tractat. moral. tract.* 2. *reſol.* 21. ubi expreſsè fatetur cum prædicto Valero, quòd per facultatem Bullæ *Cruciata*, & Jubileum nulla alia exigitur approbatio, quàm illa Prælati Regularis, maximè ſtante Declaratione Clementis VIII. per quam tollitur omne dubium illorum verborum appoſitorum in plumbea *Cruciata*, & Jubilei: nimirum, *approbati ab Ordinario*, ſi enim in omnibus ad confeſſionem Regularium ſpectantibus, ſtandum eſt ſtatutis, & conſtitutionibus Ordinum, & Prælatorum diſpoſitionibus, ad quid quærimus, ſi ultra id requiratur approbatio Epiſcopi, cùm ſatis conſtet non requiri? nam ſi voluiſſet, dixiſſet, *cap. ad audientiam, de decimis*, ita Valerus ſupradictus. Eandem ſententiam ſequuntur Fernandea *in exam. reſol. moral. p.* 3. *cap.* 9. §. 8. *n.* 7. Coriolanus *de caſibus reſerv. part.* 1. *ſect.* 3. *art.* 16. Zanardus *in direct. part.* 1. *de Sacram. Pœnit. c.* 21. & alii, quicquid dicant Molfeſ. *in ſum. tom.* 1. *tract.* 7. *cap.* 16. *num.* 27. Henriquez *lib.* 3. *de pœnit. cap.* 6. *num.* 4. *in gloſſ. litera K.* Nallus *in ſum. verb. Indulgentia, num.* 9. Suarez *in* 3. *part. tom.* 4. *diſput.* 18. *ſect.* 6. *num.* 11. Homobonus *de caſib. reſerv. part.* 1. *cap.* 6. Ledeſma *in ſumm. tom.* 1. *de Sacram. Pœnit. cap.* 13. *dub.* 6.

3 An verò Confeſſarius Regularis ſemel examinatus, & admiſſus ab Epiſcopo, ſi poſteà revocetur ejus facultas audiendi confeſſiones, ſed absque juſta cauſa, & ille talis excipiat adhuc confeſſiones, validè abſolvat? Suar. *in* 3. *p. tom.* 4. *diſp.* 28. *ſect.* 8. *dub.* 7. Laurentius Portellus *in dub. regul. verb. Confeſſoris præſentatio, num.* 1. & Diana *loc. cit. reſol.* 22. dicunt non poſſe Epiſcopum licitè ſine juſta cauſa approbationem conceſſam ſemel revocare, quia poteſtas illi data eſt in ædificationem, & ſic, cùm licentia illa revocetur ſine cauſa, & nulla ſit, poterit Confeſſarius ex vi prioris licentiæ confeſſiones audire, talis namque revocatio ſine cauſa eſt quaſi ablatio juris jam acquiſiti, vel quaſi revocatio juſtæ ſententiæ ſine cauſa: ergo erit injuſta revocatio, & per conſequens nulla. Eandem ſententiam ſequuntur Henriquez *lib.* 3. *de pœnit. cap.* 6. *num.* 4. Laurentius de Peyrin. *tom.* 1. *privil. ſui Ordinis, conſtit.* 26. *Leonis X.* §. 6. *num.* 7. ubi circa verba illa conſtitutionis citatæ, ibidem appoſita, ſcilicet: *Indebitè recuſatis*, ait, quod videtur confirmare Decretum factum in Concilio Viennenſi, ſub Clemente V. & habetur *in Clem. dudum, de ſepult.* §. *ſtatuimus*, ubi Regulares præſentat. à Epiſcopis juxta formam ibi traditam, perperam tamen, & ſine cauſa ab eis rejectos, approbat Papa de plenitudine poteſtatis; quare ſi Epiſcopus Regularem debitè præſentatum, & examinatum, indebitè reprobaverit, poterit nihilominus per hoc privilegium confeſſiones validè, & licitè audire. Neque hoc eſt contra Concilium Trident. *ſeſſ.* 23. *cap.* 15. nam credendum eſt, Concilium Trid. voluiſſe tantùm idoneis miniſtris concedere facultatem audiendi confeſſiones per examen Epiſcoporum rectè, & rationabiliter judicantium, non autem confovere aliquos eorum in ſuis paſſionibus contra Regulares, & quandoque cum maximo Chriſti fidelium ſcandalo, cùm fraus, & dolus nemini debeant ſuffragari, *cap. Sedes Apoſtolica, de reſcript. c. ſicut, de conſecr. diſt.* 1.

Quare ſi quis Regularis cum licentia ſui Prælati examinatus, & judicio examinatorum, vel majoris partis ipſorum fuerit idoneus judicatus, & tamen propter paſſiones ſuas fuerit ab Epiſcopo reprobatus, ſalvo ſaniori, & meliori judicio, puto, quòd licitè, & validè poterit confeſſiones audire, ſi nihil aliud obeſt, v. g. quando non ſit malæ famæ, nec ſcandaloſè vivat, quod præſumendum non eſt, quando adeſt legitima Confeſſoris licentia. In confirmationem hujus ſententiæ adducit ſupradictus Peyrinus, Navar. *in ſum. cap.* 27. *num.* 264. Mirand. *tom.* 1. *man. Prælat. qu.* 45. *art.* 6. qui *concl.* 1. conſtanter affirmat Clementinam ſupradictam nullatenus eſſe per Concil. Trident. revocatam, immò approbatam, & confirmatam, & eidem quammaximè conformem, & quod nihil omninò in ea committur, quod illi contrarietur. Idem affirmat Navar. *loco ſupracit.* ubi dicit, Nullatenus eſſe credendum, Concil. Trid. derogare voluiſſe ullo modo juri communi conciliati dictæ Clementinæ *Dudum*, neq; Conc. Lateran. *ſeſſ.* 11. ubi eadem fuit approbata, & confirmata, idipſum confirmat ex Archidiacono *in cap. de conſtitut. lib.* 6. in quo loco refert, quod jus commune requirit derogationem expreſſam ad hoc, ut illi cenſeatur derogatum; corroboratur hoc auctoritate Felini *in cap. nonnulli de reſcript.* dicentis, hoc eſſe tenendum, quia oportet quammaximè jura juribus concordari, quod etiam habetur *in cap. cùm expedit, de elect. in* 6.

Cùm ergo dicta Clementina concordari poſſit cum Concilio Tridentino, ad quid affirmant aliqui, quòd ſit revocata? Concludatur ergo, ſi Regularis poteſt confeſſiones excipere, & injuſtè ei licentia revocetur ab Epiſcopo, poterit tamen illas validè audire; ita affirmant præter citatos Doctores Zanard. *in direct. Theolog. part.* 1. *cap.* 24. § 7. & Vega 1. *p. ſum. cap.* 62. *caſu* 4. Roder. *tom.* 1. *qq. Regul. q.* 59. *art.* 2. qui affirmant cum Henriquez *lib.* 6. *de pœnit. cap.* 6. *num.* 4. quod Clementina ſupradicta non eſt revocata.

Examen autem ab Epiſcopo habendum, circa Regulares admittendos ad confeſſiones, ſolùm fieri debet 4
ſupra ſufficienti literatura, nimirum, an ſciant ſtudere libris de hoc Sacramento tractantibus, ſive ſint lingua Latina, ſive vulgari conſcripti, & ſuper aliqua ſaltem peritia Sacramenti pœnitentiæ, cùm non ſit neceſſarium, quod habeant conſummatam peritiam in præfato Pœnitentiæ Sacramento; neque requiritur, quod ſint Theologi, ſive Canoniſtæ; ſuper vita, & moribus examinandi non ſunt, ita Laurentius de Peyrinis *loco cit.* ubi ait, quòd dictio illa *Duntaxat*, relata in ſupradicta Conſtitutione Leonis X. taxativa eſt, & omnia alia excludit, hanc enim ſemper præſupponit Papa adeſſe, dicit ille, quando adeſt legitimi Superioris licentia, & præſentatio; quæ non ſunt revocata per Concilium Tridentinum *loco cit.* ubi tantùm dicit Concilium Regulares eſſe admittendos per examen, de quibus autem faciendum ſit examen, ne verbum quidem.

Verùm enim verò ſi poſt prædictum Concilii Tri- 5
dentini Decretum, ac Pii V. Conſtitutionem Abbates aliquod privilegium in contrarium à Sede Apoſtolica obtinuiſſent, vel obtinerent, per quod facultas ſecularium,

rium ad eos accedentium confeſſiones abſque Ordinariorum approbatione audiendi illis tribueretur, poſſent utique id efficere, etiam quod ipſorum Ordinariorum examini ſe non ſubjeciſſent, ac eorum approbationem non habuiſſent.

6 Sed quid, ſi daretur hujuſmodi privilegium, & in eo expreſsè Tridentinæ Synodi decreto non derogaretur. Dubium eſt, quia cum ſit contra d. Conſtitutionem Concilii Tridentini deberet in eo fieri mentio, & derogari expreſsè Conſtitutioni Conciliari, juxta text. *in cap. ex parte, de capel. Monach. & in cap. nonnullis*, & ibi per omnes ſcribentes, & in *cap. eam te, de reſcript.* Nihilominùs dicendum eſt expreſſam revocationem d. Conſtitutionis Concilii Tridentini neceſſariam non fore, ſi directè alicui contraria facultas concederetur. Quia ubi revocatio fit in actu exercito, nempe per conceſſionem contrariæ facultatis, non eſt neceſſaria revocatio in actu ſignato, ut docet in ſimili Suar. *de Relig. tom. 4 tract. 10. lib. 9. c. 3. num. 3.*

7 Præterea licèt regulariter decreta Conciliaria requirant ſpecificam derogationem; tamen in decretis Concilii Tridentini, ubi non reperitur expreſſum, quod debeat fieri derogatio ſpecifica, intelligitur facta ex clauſula, *Non obſtantibus Conſtitutionibus Apoſtolicis*, & ex aliis ſimilibus clauſulis generalibus, Rota *in cauſa S. Angeli penſionis 16. Decembr. 1594. coram Illuſtr. Cardinali Pamphil.* & in *Bonon. Prioratus 9 Junii 1616. coram Illuſtr. D. Manzanedo*, refert, & ſequitur D. D. Antonin. Ricciull. *de jure perſon. lib. 8. c. 4.* Igitur ſi in hujuſmodi privilegio clauſulæ illæ generales adeſſent, ſicut regulariter deeſſe non ſolent ex communi ſtylo, & praxi Curiæ, illud obtinentes liberè, & licitè ejus vigore fidelium confeſſiones audire poſſent, licèt ab Ordinariis examinati, & approbati non eſſent.

QUÆSITUM XVIII.

Vtrùm expediat Religioſos pluries generalem peccatorum confeſſionem facere.

SUMMARIUM.

1 *Confeſſiones generales ex Eccleſia uſu laudantur, quantò enim pluribus quis confitebitur in ſpe veniæ turpitudinem criminis, tantò faciliùs conſequetur miſericordiam remiſſionis.*

2 *Abſolutione Sacramentali non ſolùm augetur gratia, verùm etiam minuitur pœna in Purgatorio ſuſtinenda.*

3 *Peccata mortalia aliàs ritè confeſſa ſufficiens Pœnitentiæ Sacramenti materia eſſe poſſunt.*

Est antiqua conſuetudo multarum Religionum, ut in earum ingreſſu poſt aſſumptionem habitus, Novitiis, & noviter ad Religionem intrantibus, conſuli, & præcipi ſoleat, ut generalem omnium, quæ in mundo morantes patrarunt, peccatorum confeſſionem faciant ad aliquod ſcrupulum vitandum, & conſcientias pacandas, ac quietandas (quod & ego expedientiſſimum eſſe arbitror) exhortando eos, ut peccata ſua omnia majori cum devotione, & præparatione confiteantur, & hoc fiat cum viris doctis, & peritis, & in tali officio exercitatis, qui peccatorum omnium ſpecies, & circumſtantias cognoſcere valeant, & ipſorum gravitatem.

Hæ autem generales confeſſiones ex Eccleſiæ uſu
1 laudantur, & approbantur: quia ex hujuſmodi confeſſionibus major quies, & ſecuritas conſcientiæ ſequitur: major gratia per novam Sacramenti receptionem acquiritur: & peccata in futurum faciliùs præcaventur; unde Benedictus XI. *in extravaganti*, quæ incipit *Inter cunctas, de privil. inter communes*, dicit non eſſe de neceſſitate iterum eadem peccata confiteri, tamen propter erubeſcentiam, quæ bona pars eſt pœnitentiæ, ſalubre eſſe, & in *can. quem pœnitet, de pœnit. diſt. 1.* dicitur *quòd quantò pluribus confitebitur in ſpe veniæ turpitudinem criminis, tantò faciliùs conſequetur miſericordiam remiſſionis*, quod autem acquiratur major gratia, ex eo patet; nam licèt per primam confeſſionem, & contritionem peccata illa remittantur, tamen pœna temporalis, in quam æterna fuit commutata, pro illis ſubeunda in Purgatorio, tali iteratione minuitur; tum ob verecundiam, quam confitens patitur, tum 2
etiam propter abſolutionem ſacramentalem, per quam non ſolum augetur gratia, verùm etiam minuitur pœna in Purgatorio ſuſtinenda, ſecundùm Navar. *in can. fratres num. 29. de pœnit. diſt. 5.* ubi dicit hanc ſententiam eſſe communiter receptam; unde in *perlect. d. can. quem pœnit. num. 9.* infert non ſolùm peccata nondum confeſſa, ſed etiam jam legitimè confeſſa, atque condonata ſufficientem Sacramenti pœnitentiæ 3
materiam eſſe poſſe; quod etiam affirmant Cajet. *tom. 1. opuſc. tract. 5. qu. 4.* Medina *tract. 2. qu. de fructu iterandi confeſſ.* Suar. *tom. 4. in 3. part. diſp. 18. ſect. 1. num. 6. & ſect. 4. in fine*, Reginald. *in praxi lib. 6. n. 94. & lib. 8. n. 10.* & alii apud Bonacin. *de Sacrament. diſp. 5. q. 4. punct. 4. n. 1.* Ex his igitur patet non ſolùm expedire, verum etiam ſalubre eſſe Monachis, ut peccata aliàs remiſſa iteratò confiteantur.

QUÆSITUM XIX.

Vtrùm Abbas poſſit ſtatuere, ut ſui Monachi ſemel in anno ſibi confiteantur peccata omnia, etiam aliàs ritè confeſſa.

SUMMARIUM.

1 *Statutum, ut Monachi teneantur peccata aliàs remiſſa iterum Abbati confiteri, an ſit licitum?* & num. 4.

2 *Abbas, ſecluſo ſtatuto, an poſſit præcipere Monachis, ut peccata alias ritè confeſſa iterum confiteantur.*

3 *Reſponſio ad argumenta.*

Videtur primò quòd non; nam peccata ritè, & rectè confeſſa non tenetur quis iterum confiteri; cùm jam peccata confeſſa præſumantur dimiſſa, ſed peccatum dimiſſum ultrà non punitur, ut eſt text. *in c. ſunt plures, § authoritas, de pœn. diſt. 3.* ergo, &c.

Secundò, ideò neceſſariò facienda eſt confeſſio, quia adhuc ante confeſſionem per ſolam contritionem culpa non eſt extincta, ut *in c. revertar. de pœnit. diſt. 4.* ſed quando quis verè, & ritè confeſſus eſt, verè dicitur mundus, ut *in c. lacryma, de pœnit. diſt. 1. & in cap. dixi, eadem diſt.* ergo Monachi ritè, & rectè confeſſi non poſſunt compelli ſtatuto, ut Abbati iterum peccata confiteantur, & iterum mundentur, &c.

Contrarium tamen dicendum eſt, nempe licitum 1
eſſe ſtatutum in Religione, ut Monachi teneantur peccata aliàs ritè confeſſa iterum ſuo Abbati confiteri; ſi tale ſtatutum fiat cum expreſſo conſenſu ipſorum Monachorum. Quamvis enim præcisè ob integritatem, & perfectionem Sacramenti non poſſit fieri præceptum obligans pœnitentem ad hujuſmodi confeſſionem faciendam ſecundùm D. Thom. *quodlib. 1. a. 12.* Durand. *diſt. 17. q. 15.* & alios apud Navar. *in man. c. 9. in princ.* tamen ex voluntario conſenſu, & quaſi pacto inito, poteſt hæc obligatio ſuſcipi à peccatore, nam poteſt quis voto ſe obligare ad generalem confeſſionem faciendam, vel totius vitæ, vel uniꝰ anni, etiamſi ſæpiùs ritè confeſſus ſit, & deinde ratione voti obligatur ad confitendum iterum mortalia, aliàs ritè confeſſa; quia talis uſus Sacramenti eſt bonus, & poteſt eſſe in conſilio; hujuſmodi autem actus poteſt eſſe materia voti: ita pariter poteſt Monachus conſentire, ut hujuſmodi ſtatutum in Religione fiat; igitur tale ſtatutum, cum expreſſo Monachorum conſenſu factum licitum erit, imò obligabit ſub mortali illos, qui profitentur Religionem, in qua hoc ſtatutum eſſet: ita Navar. *in c. placuit, n. 118. de pœnit. diſt. 6.* Suar. *tom. 4. in 3. p. diſp. 22. ſect. 7.* Henriq. *lib. 2. de Sacrament. pœnit.*

*cap.*16. & 17. Reginald. *in praxi lib. 6. num.* 109. Atque ita de facto ſtatutum reperitur in quibuſdam Religionibus, ut de Ordine Ciſtercienſi refert Navar. *loco citato*, dicens hujuſmodi ſtatutum in ipſorum privilegiis à duobus Summis Pontificibus confirmatum fuiſſe. Idem de Carthuſienſibus refert Gerſon. 2. *tomo, tract. 5. de ſtat. Carthuſianorum, & Alphabete* 25. *lit. F.* & Ferdinandus de Caſtillo *libro 3. Chronica Beati Dominici, cap.* 46. refert, quod Albertus Magnus cùm eſſet ſuæ Religionis Provincialis, ſimile in ea fecit ſtatutum, ut in fine anni Religioſi confeſſionem repeterent, & ſuo Prælato omnia peccata mortalia confiterentur, quamvis reſervata non eſſent, à quibus aliàs per hebdomadas, aut per menſes, à propriis Confeſſariis Religioſis directè fuerant abſoluti. Et ſimile ſtatutum refert Enriquez ſuprà citato loco haberi in Religione Fratrum Carmelitarum Diſcalceatorum, ad quod omnes obligare arbitratur.

2 Ex his concludendum eſt, quod iis Religionibus, in quibus hujuſmodi ſtatutum cum expreſſo Religioſorum conſenſu conditum eſt, illud ſervandum erit. Secluſo autem ſtatuto, & non intercedente conſenſu, & voluntate pœnitentium, Abbas non poſſet hanc obligationem abſoluto præcepto imponere; quia hæc eſt propria materia conſilii, & ideò non cadit ſub præceptum humanum; tum quia eſt res valdè difficilis, & nulla eſſe poteſt neceſſitas, quæ ſuadeat tale præceptum imponi. Ita Suar. *d. ſect. 4. in fine.*

3 Ad argumenta in contrarium adducta reſpondetur primò, quòd peccata confeſſa non tenetur quis ampliùs confiteri, hoc procedit regulariter; at ſecùs eſt, quando quis obligatur ex ſtatuto Superioris eo modo, quo dictum eſt ſuprà.

Ad ſecundum argumentum *ex d. c. Lacrymæ, & ex d. c. dixi*, reſpondemus, quod veræ lacrymæ lavant delictum, & confitenti injuſtitiam ſuam Dominus remittit peccata, unde Auguſtinus: *Magna pietas Dei, ut ad ſolam promiſſionem peccata dimiſerit: nondum pronunciat ore, & tamen Deus jam audit in corde*: ſed quando quis renunciat juri ſuæ libertatis, prout in caſu noſtro, ex propria voluntate obligatur, ſed non ex divino præcepto.
4 Hic tamen advertendum, quòd hodiè poſt Decretum Clementis VIII. de reſervatione caſuum pro Regularibus non poſſunt ampliùs Abbates ſuos ſubditos compellere, ut peccata ſua confeſſa ipſis confiteantur: niſi ipſimet ſponte, & motu proprio id ab eis petierint; vel niſi peccata habeant reſervata, ut *d. Decreto* §. 3. cujus verba ſunt hæc: *Non liceat Superioribus Regularium, confeſſiones ſubditorum audire, niſi quando peccatum aliquod reſervatum admiſerint, aut ipſimet ſponte, aut proprio motu ab ipſis petierint.* Ita etiam Franciſc. Coriol. *in tract. de caſib. reſervat. part. 1. ſect. 1. art. 9. in fine.*

QUÆSITUM XX.

An Abbas poſſit cogere ſuos Monachos, ut ſaltem ſemel in menſe confiteantur, & ſacra Communione reficiantur.

SUMMARIUM.

1 *Argumenta pro parte negativa referuntur.*
2 *Abbas poteſt compellere ſuos Monachos, ut ſaltem ſemel in menſe confiteantur, & ſacra Communione reficiantur, etiam per pœnas corporales, ut* num. 4. & 5.
3 *Caſinenſes quid ſuper hoc ſtatuerint, refertur.*

1 Videtur, quòd non; nam ex præcepto Eccleſiæ habetur, quod tantum in Paſchate Chriſtianus quiſque tenetur ſe tali Sacramento reficere, ut in *cap. omnis utriuſque ſexus, de pœnitentiis, & remiſſ.* vel ſaltem ter in anno Chriſtianus Communionem recipere debet in Paſchate, videlicet Pentecoſte, & Natali Domini, ut *cap. ſi non frequentius, de conſecr. diſt.* 2.

Secundò, non eſt arguendus, qui quandoque abſtinet ab Euchariſtiæ perceptione, propter Sacramenti reverentiam, ut dicit text. *in cap. ad ejus, diſt.* 6. ergo ſi non eſt arguendus, qui abſtinet aliquando à tali Sacramento, per conſequens non poteſt Abbas præcipere ſuo Monacho, ut Euchariſtiam ſumat.

Sed contrarium eſt verius, quia Abbas poteſt præcipere ſuo Monacho, ut ſaltem ſemel in menſe confiteatur, & Sacra Communione reficiatur; quamvis enim de jure divino, & communi Eccleſiaſtico Religioſus non teneatur ſub præcepto, niſi ſemel in anno, ut cæteri Chriſti fideles confiteri: tamen ea ſpeciali Conſtitutione Clementis V. in Concilio Vienn. adſtricti fuerunt Monachi ad confitendum ſaltem ſingulis menſibus, tam in Monaſterio, quàm extra, ut habetur in *Clem. ne in agro, §. ſanè, de ſtatu Monach.* quæ licet ad Monachos nigros directa ſit, tamen extenditur etiam ad alios Religioſos. Ita Card. Zabarell. *in d. Clem. q. 2. & in §. ſanè, q. 3.* & ibi Imol. & alii, & Azor. *inſtit. moral. p. 1. lib. 7. cap. 40. q. 1.* Ratio eſt, quia cum Monachi perfectioris vitæ genus profiteantur, arctiori quoque vivendi norma & regula alligatos eſſe decet, facit *c. denique, 4. diſt.* & gloſſ. *in d. §. ſanè. verb. menſibus, in fine*, & non ſolùm tenentur Monachi ſemel in menſe confiteri; verum etiam ſacra Communione refici *d. §. ſanè.* Graff. *deciſ. aur. par. 1. lib. 1. cap. 9. num.* 14. Tenentur itaque Monachi prædicto jure *d. §. ſanè*, confiteri, & ſacra Communione refici prima Dominica cujuslibet menſis; niſi fortè ex cauſa, quam Abbati, Priori, aut Pœnitentiariis Monaſte-
riorum expoſuerint, eorum judicio abſtineant; & ad id poſſunt ab Abbatibus cogi, niſi per Conſtitutiones ſpeciales tenerentur frequentiùs id facere, ut Monachi nigri ſuis particularibus ſtatutis tenentur ſemel in hebdomada confiteri: ſicuti habetur *in declaratorio Regulæ D. Patris noſtri Benedicti, cap.* 46. ubi dicitur: *Et quia quaſi continuè delinquimus, & ſepties in die cadit juſtus, ne Patres tota die teneantur occupati, ſtatuimus, ut quilibet Frater confiteatur, ſaltem ſemel in hebdomada, quod tempore Sanctiſſimi Patris Noſtri Benedicti ſervabatur, eo quòd in Capitulo de hebdomadario Lectore dicit, quòd Lector accipiat mixtum propter ſanctam Communionem, qua Communio fiebat ſingulis Dominicis, & conſequenter confeſſio, & contrafaciens dicat ſuam culpam in Capitulo, & comedat in terra in refectorio.* 3

Ex his igitur conſtat, quod Monachi omnes, tam albi quàm nigri, & cæteri Religioſi arctantur, & per conſequens cogi poſſunt à ſuis Abbatibus, & Prælatis, ut in prima Dominica cujuslibet menſis confiteantur, & ſacra Communione reficiantur. 4

Adverto tamen, quòd ad id tenentur ſub mortali, ut videtur innuere gloſſ. *in eodem §. ſanè, verb. menſibus*, ubi inquit, *arctantur ergo Monachi ſingulis menſibus, ad quod fideles arctantur ſingulis annis, de pæn. & remiſſ. cap. omnis.* Sed ſicuti fideles arctantur ſub mortali ſingulis annis confiteri, & Sacra Communione refici, quod tanquam certum ſupponimus, ita Monachi ſingulis menſibus: ſic docent Graff. *d. cap. 9. & lib. 3. cap. 5. n.* 106. Azor. *d. c. 40. q. 1.* Major. *in 4. diſt. 17. q. 2.* Sot. *diſt. 18. q. 1. a. 3.* Coriolan. *in tract. de caſ. reſer. part. 1. ſect. 3. a. 1. n. 7. verſ. unde exiſtimo.* Cajetanus *tom. 1. opuſc. tract. 5. q. 5.* Navar. *in cap. placuit, de pœnis. & remiſſ. dub. 6. num.* 22. Sylveſt. *verb. confeſſio 1. num.* 4. Canus *in relect. de pœnit. part.* 4 licèt Filliucius *tom. 1. tract. 4. cap. 2. num.* 54. & Suar. *in 3. part. diſput. 86. ſect.* 5. Henriquez *lib. 8. de Euchar. c.* 5. Tannerus *tom. 4. diſp. 5. q. 8. dub.* 5. & alii graviſſimi Doctores contrarium teneant.

Et ad hoc obſervandum poſſunt Abbates ſuos Monachos compellere, etiam per pœnas corporales, quia aliàs viverent præter communiorem Religionis uſum, Coriolan. *d. ar. 1, num.* 8. At Monachi nigri quam- 5

vis

vis ex ſpeciali conſtitutione authoritate Sedis Apoſtolicæ confirmata obligentur ad confeſſionem, & Communionem ſemel in hebdomada faciendam, non tamen ad id ſub lethali culpa adſtricti ſunt; unde ſi illud omittant, non peccabunt mortaliter, ut benè probat idem Graff. *d. lib. 1. cap. 9. num. 17. & ſeqq.*

Ad argumenta in contrarium adducta reſpondemus, & primò ad text. *in c. omnis*, quòd Eccleſia non præcipit, quod tantùm in Paſchate quis ſacra Communione reficitur, ſed præcipit, ut etſi non aſſiduè, id tamen fiat ſaltem in Paſchate, ſic loquitur text. *c. etſi non frequentiùs, de conſ. diſt.* 2. cujus verba ſunt, videlicet: *Etſi non frequentiùs, ſaltem in anno ter homines communicent, niſi fortè quis majoribus quibuslibet criminibus impediatur in Paſchate, videlicet, & Pentecoſte, & Natali Domini.*

Ad ſecundum argumentum *ex c. ad ejus*, reſpondeo, quod ille textus loquitur de illis mulieribus menſtruatis, quæ tempore menſtruorum non deberent ad Sacramentum Euchariſtiæ accedere, propter venerationem Sacramenti; ſed ſi ſumpſerint, non erunt ideò judicandæ. Sicuti pariter non eſſent arguendi Monachi, qui ob aliquod impedimentum aliquando prætermitterent communicare, imò *in d. ſanè*, id advertitur: dicitur enim, niſi ex cauſa, quam ſuis Prælatis, vel Monaſterii Pœnitentiariis propoſuerint, eorum judicio abſtineant.

QUÆSITUM XXI.

Vtrùm Abbas poſſit compellere ſuos Monachos, ut ſemel in menſe confiteantur, etiamſi venialibus culpis tantum ſint obnoxii.

SUMMARIUM.

1 *Sententia negativa refertur.*
2 *Sententia affirmans, quam Auctor ſequitur, probatur.*
3 *Eccleſia an poſſit præcipere uſum Sacramenti Pœnitentiæ, ita ut obliget omnes fideles ad illud recipiendum, etiamſi venialibus tantùm ſint obnoxii.*
5 *Regulares, quibus præcipitur confeſſio venialium, transgrediendo, mortaliter non peccant.*

1 Duæ in hac re ſunt opiniones. Prima eſt Soti *in 4. diſt. 18. q. 1. art. 3. poſt 4. concl. verſ. de Monachis autem.* ubi probat, Monachos, ſi nulla lethali culpa obnoxii ſint, non teneri ad venialium confeſſionem: quia Eccleſia venialis culpæ confeſſionem nemini præcipere poteſt: cùm ea non ſit neceſſaria Confeſſionis materia, ut ait Sot. *ubi ſuprà*, & Suar. *tom. 4. in 3. part. diſp. 22. ſect.* 8. & alii, nec particulare jus *Clem. 1. §. ſanè, de ſtat. Monach.* eis particularem aliquam obligationem circa hoc imponit, nam illud decretum nullatenus communem canonem mutat, ſed ſolùm abbreviat tempus, ut ſicuti omnes fideles tenentur ſingulis annis confiteri, ſi habeant mortalia; ita Monachi tenentur ſingulis menſibus. Sic Soto, quem etiam ſecutus eſt Graff. *deciſ. aur. part. 1. lib. 1. cap.* 10.

2 Altera opinio aſſerit Monachos obligari ad confitendum ſingulis menſibus, etiam venialia, ſi lethalibus culpis non ſe ſentiant adſtrictos: quam tenent Cajet. *in opuſc. tom. 1. tract. 5. q. 1.* Navar. *in canon. placuit, num. 122. de pœnit. diſt. 6.* Azor. *inſtit. moral. p. 1. lib. 7. cap 40. q. 1.* quæ opinio tanquam probabilior, & verior, à nobis amplectenda videtur: quia in ſupradicta *Clement.* ſimpliciter, & abſolutè injungitur Monachis, ut prima Dominica cujuslibet menſis confiteantur; at ubi jus non diſtinguit, nec nos diſtinguere debemus. Nec obſtat ratio Soti aſſerentis venialia non eſſe 3
neceſſariam confeſſionis materiam; nam licèt jure divino non ſit neceſſarium peccata venialia confiteri: tamen Eccleſia poteſt præcipere uſum Sacramenti Pœnitentiæ, ita ut indifferenter omnes fideles obliget ad illud recipiendum, ſive habeant conſcientiam peccatorum mortalium, ſive tantùm venialium, ut tenet D. Bonavent. *in 4. diſt. 17. q. 1. art.* 2. & *ibi* etiam Richard. Cajet. & Navar. *locis citatis*, & Suar. *tom. 4. in 3. parte diſp. 25. ſect* 8. Coriolan. *tract. de caſ. reſervat. p. 2. ſect. 3. art. 2. num.* 2. Sylveſt. *verb. Confeſſ. 1. n.* 4. Canus *in relect. de pœnit. p.* 5.

Nec his obſtat, quòd *ſuprà* diximus, nempe non 4
poſſe Eccleſiam obligare ad faciendam confeſſionem de peccatis ritè confeſſis, ergo neque de venialibus; quia reſpondetur, inter peccata venialia ſecundùm ſe, & mortalia aliàs ritè confeſſa hanc eſſe differentiam; quod ſemper homo habet aliam materiam hujus Sacramenti præter illa peccata aliàs ritè confeſſa, nimirum aliqua venialia; propterea regulariter loquendo, etiamſi uſus hujus Sacramenti ſimpliciter præcipiatur, non eſt neceſſaria confeſſio talium peccatorum, ſicut poſſet eſſe venialium. Ita Suar. *loc. cit.*

An verò Regulares, qui adſtricti ſunt ſingulis menſibus confiteri, ut diximus, peccata venialia, ſi hujusmodi confeſſionem omitterent, peccarent mortaliter. Valentia *tom. 4. diſp. 7. q. 9. punct.* 3. Zerola *in ſua praxi pœnit. cap. 10. q.* 22. Canus *in relect. de pœnit. part.* 5. Sotus *in 4. diſt. 18. q. 1. art.* 3. Bartholomæus à S. Fauſto *de pœnit. lib. 4. q.* 65. negant peccare mortaliter. Ratio eſt, quia licèt venialia ſint materia ſufficiens confeſſionis; tamen non ſunt materia neceſſaria, ideò valdè durum eſſet obligare Religioſos ſub mortali ad confitendum venialia ſingulis menſibus; Tum quia pœna deſcripta *in d. Clem.* non eſt tam gravis, quàm quæ aſſignatur *in d. cap. omnis*, ſed *in hoc cap.* aſſignatur, quòd arceatur ab ingreſſu Eccleſiæ, & negetur Eccleſiaſtica ſepultura, in *Clem* verò *dicta* aſſignatur tantùm pœna Regularis diſciplinæ, ſicut pro transgreſſione cujuſcunque mandati Regularis; quæ quidem obligatio non inducit peccatum mortale. Ex quibus colligit Bartholom. à S. Fauſto, quod Religioſi, qui non habent hoc ſtatutum, ut ſingulis menſibus confiteantur, nec etiam tenentur ſub veniali prædictis menſibus confiteri, quod probat argumento Concil. Trid. *ſeſſ. 25. cap.* 10. ubi non præcipitur Monialibus, ut ſingulis menſibus confiteantur, ſed tantùm admonentur, quæ quidem admonitio non inducit obligationem, ut docet Vivaldus *de confeſſion. num.* 51. & Suar. *tom. 4. de pœnit. diſp. 36 ſect. 5. num.* 7.

DISPUTATIO VII.

De officio, & poteſtate Abbatis, & aliorum Prælatorum inferiorum quoad Sacramentum Extremæ-Unctionis.

I. *Vtrùm Abbas poſſit adminiſtrare Sacramentum Extremæ Unctionis, & quid tempore peſtilentiæ.*
II. *Vtrùm Abbas, & Monachi poſſint Extremæ Unctionis Sacramentum ſecularibus, abſque Parochi licentia conferre.*
III. *Vtrum Abbas Oblatis, Novitiis, familiaribus & ſervitoribus, & aliis degentibus extra ſepta ſui Monaſterii, poſſit Extremæ-Unctionis Sacramentum miniſtrare.*

QUÆSITUM PRIMUM.

Vtrùm Abbas poſſit adminiſtrare Sacramentum Extremæ Vnctionis, & quid tempore peſtilentiæ.

SUMMARIUM.

1 *Sacerdos eſt Miniſter ſimpliciter neceſſarius Sacramenti Extrema-Unctionis.*

2 *Sacramentum Extrema-Unctionis non omnis Sacerdos miniſtrare poteſt.*

3 *Extrema-Unctionis Sacramentum miniſtrare poteſt Abbas ſuis ſubditis.*

4 *Abbas, ſive alius Sacerdos Regularis tempore peſtilentiæ poteſt infirmum inungere non digito, ſed calamo, vel virgo oblonga.*

5 *Extremam-Unctionem adminiſtrantes tempore peſtilentiæ, an poſſint unam tantùm partem dicendo conſuetam formam.*

1 MInister ſimpliciter neceſſarius Sacramenti Extremæ-Unctionis eſt Presbyter, id eſt, Sacerdos, ut docet Illuſtriſſ. Bellarm. ex auctoritate nonnullorum Conciliorum, & Patrum, *tom. 2. controverſ. Chriſt. fid. lib. 1. de Extrema-Unct. cap. 9.* quod colligitur ex illo Jacobi *cap. 5. Inducat Presbyteros Eccleſiæ*, id eſt, Sacerdotes, & hoc eſt expreſsè de fide tenendum ex Concil. Trident. *ſeſſ. 14. de Extrema-Unct. can. 3.* unde nulla de cauſa, nec etiam ob defectum Sacerdotis, non modo Laicus, ſed nec Diaconus quidem validè poterit tale Sacramentum adminiſtrare; prout communem eſſe Theologorum ſententiam teſtatur Suar. *tom. 4. in 3. p. D. Thom. diſ. 43. ſect. 1. num. 5. & ſeq.* Regin. *in*
2 *praxi for. pœn. lib. 28. num. 60.* Advertendum tamen, quòd quamvis quilibet Sacerdos, eo ipſo quod Sacerdos eſt, poſſit hoc Sacramentum validè miniſtrare: quia hoc non ſpectat ad jurisdictionem, ſed ad poteſtatem Ordinis; tamen neceſſarium eſt, ut à proprio infirmi Sacerdote, id eſt, ejus Parocho, vel ab eo facultatem habente conferatur, ut advertit idem Suar. *diſp. 44. ſect. 2. num. 3.* dicens, ita docere communiter
3 Doctores. Quibus ſic poſitis, non eſt quin Abbates poſſint ſuis ſubditis licitè, ſi velint, iſtud Sacramentum miniſtrare, cùm non modò Ordinis, ſed etiam jurisdictionis poteſtatem habeant; & non ſolùm Parochi, ſed Paſtores, & Ordinarii ſuorum ſubditorum dicantur. Unde poterunt etiam hoc munus alteri Sacerdoti committere, & hoc à nemine in controverſiam poſitum eſt.

4 In controverſiam tantùm ponitur, an Abbas ſive Sacerdos de ejus licentia Sacramentum hoc adminiſtrans ſuis infirmis tempore peſtilentiæ, poſſit illos inungere, non digito, ſed calamo, vel virga oblonga, ut ejus contactum peſtiferum vitare poſſit?

His annis elapſis, quando hic morbus miſerrimè Florentinam afflixit, ſententiam affirmativam conſului, coram Illuſtriſſimo, & Reverendiſſimo Coſma de Bardis viro integerrimo, ac omnium literarum peritia eruditiſſimo, (eo tempore dum peſtilentia Florentiæ maximè graſſabatur,) Archiepiſcopo Florentino meritiſſimo, & Domino meo clementiſſimo, quando in comitiis cum aliis Theologis ab eodem coram ſe vocatis, conſultationes circa adminiſtrationem Sacramentorum tempore peſtilentiæ habebantur. Hanc eandem ſententiam hic conſtanter affirmo, cum Chapeavilla *de Sacr. Extrem. Unct. q. 34* & Franciſco Sylvio *in 3. p. q. 32. art. 3.* quod obſervatum fuiſſe Mediolani tempore S. Caroli Borromæi, extant adhuc teſtes fide digni.

5 Similiter dubitari poteſt, an eodem tempore peſtilentiæ poſſit Sacerdos inungere unam tantùm partem dicendo conſuetam formam. Reſpondent affirmativè Chapeavail. *de Sacram. Extrema-Unctionis q. 30. cap. 5.* & Layman. *in Theolog. mor. lib. 5. tract. 8. cap. 3. num. 3.* & Sylvius *in 3. part. q. 32. art. 3.* qui dicit, quòd etſi ordinariè ungenda ſunt ſingulorum ſenſuum loca, nec unquam, niſi graviſſima neceſſitas cogat, aliter faciendum ſit, conſtabit tamen Sacræ Unctionis Sacramentum, ſi inungendo contagioſo morbo, aut peſte laborantem, ad evitandum contagionis periculum, inungatur ſenſus organum ad unctionem magis expoſitum, & detectum, dicendo: *Per iſtam ſanctam Unctionem, & ſuam piiſſimam miſericordiam, &c.* ita affirmat Coninchus *diſp. 19. de Sacram. Extr. Unct. dub. 3. num. 9. & 12.* ubi *in num. 12.* ait, loquendo de caſu peſtilentiæ, quòd ſecurius eſt in hoc caſu ungere celeriter quinque organa ſenſuum in capite pronuntiando formam hoc modo: *Per iſtam ſanctam Unctionem, & ſuam piiſſimam miſericordiam indulgeat tibi Dominus quicquid deliquiſti per viſum, auditum, odoratum, guſtum, tactum, & greſſum*, quod videtur ferè æquè celeriter poſſe fieri, & tunc ipſæ unctiones reſponderent ipſi formæ, qua videtur ſignificari omnium ſenſuum organa inungi, & inferiùs ait, quòd hoc extra graviſſimam cauſam non eſt ita facilè permittendum.

Zambranus autem *de caſibus temp. mort. cap. 5. n. 9.* & Andreas Victorel. *de Sacrament. Extrem. Unct. pag. mihi 66.* & Suar. *3. par. tom. 4. diſp. 41. ſect. 2. n. 7.* dicunt, quòd in tali caſu potius velociſſimè ſine Crucis forma, unum oculum, unam aurem, unam manum, os, & narem unica ſententia partialium formarum omnium ſententias complectente inungenda eſſe prædicta loca dicendo: *Per iſtas ſanctas unctiones, & ſuam piiſſimam miſericordiam indulgeat tibi Deus quicquid per viſum, auditum, odoratum, guſtum, & tactum deliquiſti.* Quam ſententiam amplectitur Diana *loco citato*, licèt putet, quod ſupradicta ſententia in praxi amplecti poſſit.

QUÆSITUM II.

Vtrùm Abbas, & Monachi poſſint Extremæ-Vnctionis Sacramentum ſecularibus, abſque Parochi licentia adminiſtrare, quibusque conferre, & denegare debeant.

SUMMARIUM.

1 *Extremæ-Unctionis Sacramentum nequeunt Religioſi abſque Parochorum licentia ſecularibus miniſtrare ſub pœna excommunicationis.*

2 *Religioſi, qui abſente Parocho in caſu neceſſitatis, ſine ipſius ſpeciali licentia ſecularibus Sacramentum Extremæ-Unctionis adminiſtrant, an incurrant excommunicationem? Clement. 1. de privileg. oſtenditur*, & num. 3.

4 *Extremam-Unctionem miniſtrare poſſunt Regulares ſuis familiaribus, & infirmis in ſuis Hoſpitalibus degentibus.*

5 *Extrema-Unctio non quibuscumque infirmis, ſed tantùm gravi morbo laborantibus exhibenda eſt.*

6 *Extrema-Unctio non debet dari iis, qui bellum adoriuntur, vel mare ingrediuntur, licet vicina mortis manifeſtum immineat periculum; ſicut nec iis, qui capite ſunt plectendi, vel ſuſpendendi, niſi aliàs infirmitate gravi laborarent.*

7 *Extrema-Unctio pueris ante uſum rationis exhibenda non eſt, ſed quid faciendum in dubio, oſtenditur*, num. 8.

9 *Extrema-Unctio amentibus, & furioſis quando poſſit conferri.*

10 *Extrema-Unctio non eſt adhibenda ei, qui ſine ullo actu contritionis in peccato mortali decedit.*

11 *Extremæ-Unctionis ſuſceptio præciſo ſcandalo, & contemptu non obligat ad mortale.*

12 *Conditiones requiſitæ in infirmo, qui Extremam-Unctionem recipere debet.*

QUoniam (ut *ſuprà* dictum eſt) Extremæ-Unctionis Sacramentum miniſtrare proprium eſt Parochi, & Paſtoris officium; illud propria auctoritate, & in 1
materia

materia adeò gravi uſurpare, grave peccatum eſſet. Propterea (quod ad rem noſtram facit) non licet Abbati, nec aliis Sacerdotibus Regularibus, Sacramentum Extremæ-Unct. laïcis, ſine proprii ipſorum Presbyteri, ſive Parochi licentia, vel ſpeciali Sedis Apoſtolicæ privilegio miniſtrare, & contrarium facientes ſunt ipſo facto excommunicati, ut habetur *in Clem. 1. de pri-*
2 *vileg.* Ab hac tamen excommunicatione excipiuntur illi Religioſi, qui abſente Parocho, in caſu neceſſitatis ſine ipſius ſpeciali licentia, ſed interpretativa, & præſumpta, ſecularibus hujuſmodi Sacramentum adminiſtraverint, ita Sot. *in 4. diſt. 23. qu. 2. artic. 1.* Sylv. *verbo, Unctio-Extrema, qu.* 4. Reginald. *in praxi for. pœnit. lib.* 28. *num.* 61. dicentes quòd ad hoc ut Religioſi excuſentur ab ea cenſura, & peccato, ſufficit ratihabitatio Parochi, vel quod præſumatur ipſum æquo animo tale factum laturum; Ita etiam Cajet. *in ſum. verb. Excommunicatio, cap.* 64. Sot. *loc. cit.* & Suar. *tom. 4. in 3. part. diſp.* 44. *ſect.* 2. *num.* 3. imò addit Sotus, quod nec etiam requiratur talis præſumpta ratihabitio ad eos excuſandum, ſi tale Sacramentum laicis imminente jam morte conferrent; quia non eſt veriſimile Eccleſiam velle privare infirmum hoc Sacramento, & conſequenter, nec in extrema neceſſitate cuiquam prohiberi, quin illud poſſit adminiſtrare: unde fit ut hoc idem procedat, ſi Parochus nollet expreſsè nec per ſe, nec per alium tale Sacramentum miniſtrare: dummodò ſcandalum vitetur, & conſtet Parochum id iniquè agere, atq; infirmum in extrema neceſſitate poſitum eodem Sacramento dignum eſſe; quia eo caſu non cenſetur uſurpatum jus alienum, ſed defendi innocentiam; ut ait idem Suarez *loco cit.* Facit quoad hoc privilegium quoddam conceſſum à Sixto IV. Fratribus Minoribus;

Ut ſcilicet poſſint adminiſtrare Sacramenta Euchariſtiæ, & Extremæ-Unctionis illis, quorum confeſſiones audierint, quando Rectores, ſeu Curati eorum malitiosè, aut ſine rationabili cauſa denegaverint, ſeu diſtulerint illa ipſis adminiſtrare, & voluit, quod ſuper hoc ſtetur aſſertioni eorundem Confeſſorum, vel pœnitentium.

Ita habetur in *Monum. Ord. 1. impreſſ. fol.* 60. *&* 2. *fol.* 144. *conc.* 148. Quod privilegium non fuit ablatum per Leonem X. in Concil. Lateranenſ. ut probat Miran. *tom.* 1. *man. Prælat. q.* 49. *artic.* 1. quia ab eodem Leone vivæ vocis oraculo jam ablatum revalidatum eſt. Advertendum autem eſt, quod licèt Sylv. *loco*
3 *cit.* cum Archidiacono ſentiat Religioſos miniſtrantes hoc Sacramentum in prædicto caſu extremæ neceſſitatis, abſente Parocho, vel omnino illud miniſtrare renuente, incurrere excommunicationem majorem latæ ſententiæ comminatam in *d. Clement.* 1. *de privileg.* Tamen meritò ejus dictum improbatur; & contrarium eſt verius, quia non eſt veriſimile Summum Pontificem in Conc. voluiſſe, ut Religioſi proximis extremè indigentibus non ſubvenirent, ſed tantùm, ut juriſdictionem Parochorum non uſurparent, eo autem caſu illam non uſurparent, quia Parochi eſſent irrationabiliter inviti, ita Sot. & Cajet. *loco cit.* Suar. *d. ſect.* 2. *n.* 4. *& de Relig. tom.* 4. *tract.* 10. *lib.* 9. *cap.* 4. *num.* 9.

4 Poſſunt Regulares ex privilegiis Sedis Apoſtolicæ Sacramentum Extremæ-Unctionis miniſtrare non ſolùm familiaribus ſuis in Monaſterio exiſtentibus, ſed etiam pauperibus in hoſpitalibus ſuis degentibus, ſine proprii Parochi licentia, ita Miranda *tom.* 1. *Manual. Prælat. q.* 49. *art.* 1. ubi ad hoc refert varia privilegia, præſertim Alexandri IV. qui conceſſit Carmelitis poſſe miniſtrare Sacramenta, & dare ſepulturam, etiam ſuis familiaribus, quod habetur in ſpeculo Ordinis Carmelitarum *fol.* 62. & Sixtus IV. in Bulla, quæ appellatur *Mare Magnum Carmelitarum*, conceſſit eiſdem Patribus, quod in caſu, quo Rectores Parochialium Eccleſiarum difficiles ſe reddant in exhibitione Euchariſtiæ, & Extremæ-Unctionis erga illos, qui dictis Fratribus confeſſi ſunt illis ſine cauſa rationabili denegando, vel differendo dictorum Sacramentorum adminiſtrationem, illa petentibus poſſint exhibere ex eodem ſpeculo Ordinis *fol.* 87.

Advertendum tamen eſt hoc Sacramentum non eſſe 5
exhibendum quibuſcunq; infirmis; ſed tantùm gravi morbo laborantibus, & illis, qui jam morti ſunt propinqui, ita Sot. *in 4. diſt.* 23. *quæſt.* 2. *concl.* 2. ubi hoc probat auctoritate Concilii Floren. Non eſt tamen expectandus articulus mortis, quando deſperata eſt infirmi ſanitas, & quando omni naturali virtute, & ſenſibus deſtitutus eſt, quia effectus ſpiritualis hujus Sacramenti hoc requirit, ut infirmus ſenſus habeat, & ut de actione Sacramenti conſentiens efficiatur in eod. Sot. *loc. cit.* & Pirigiano *in* 4. *t.* 2. *diſ.* 23. *q. unica, a.* 5. *q.* 4.

Cùm autem conferatur Extrema-Unctio infirmis, 6
non autem ſanis, ut colligitur ex Epiſtola Canon. S. Jacobi Apoſtoli *cap.* 5. & communiter ex laudabili Inſtituto Eccleſiæ Catholicæ; ſequitur, quòd non debet dari illis, qui bellum adoriantur, aut mare ingrediantur, quamvis vicinæ mortis habeant manifeſtum periculum, nec etiam adminiſtranda erit iis, qui capite plectuntur: in his enim caſibus nullus eſſet effectus hujus Sacramenti, ratio deſumitur ex Epiſt. Can. cit. S. Jacobi, quia tunc non alleviabit eum Dominus. Advertit tamen Vivald. *in Candelabr. Aur. tit. de Extrem. Unct. num.* 4. quòd ſi aliàs ratione infirmitatis morti proximi ſint, poterit illis Extrema-Unctio adminiſtrari, etiamſi furca ſint ſuſpendendi, aut decapitandi, ſive igni tradendi, quod de facto ſe vidiſſe teſtatur, de mandato cujuſdam Epiſcopi, aliàs pii, & docti.

Nec prætereà datur Extrema-Unctio pueris inca- 7
pacibus Sacramenti Pœnitentiæ, & Euchariſtiæ recipiendæ, quia devotionem erga tale Sacramentum habere non poſſunt, ut probant Sot. *loc. cit.*

Zambranus tamen *de caſ. occurrentibus temp. mor.* 8
cap. 1. *dub.* 1. credit dandam eſſe Extremam-Unctionem ſub conditione, quando dubitaretur de puero, an haberet uſum rationis ſufficientem ad Sacramentum Pœnitentiæ, licèt in tali caſu dubii de uſu rationis, videatur tutius non dare Unctionem, quando dictus puer non poſſet recipere Sacramentum Pœnitentiæ niſi ſub conditione; quamquam non ſit omninò improbabile, etiam tunc poſſe dari Unctionem ſub conditione, ſcilicet, ſi es capax, propter ejus maximam utilitatem, & fructum in tali articulo mortis, quem ſummoperè refert feliciter concludere, ita Zambran. *loc. cit.* ſed puto quod ſine ullo timore, & abſolutè danda ſit Extrema-Unctio, ſub conditione, etiamſi puer recepiſſet Sacramentum Pœnitentiæ ſub conditione, ut docet etiam Sancius *in ſelect. diſp.* 27. *num.* 17. Si petas cur pueris, modo ſupradicto, non eſt Sacra Unctio danda, dico, ideo non debet illis exhiberi, quia Sacramentum hoc inſtitutum eſt ad tollendas reliquias peccatorum actualium, quæ peccata in pueris ante uſum rationis eſſe non poſſunt, & licèt videatur inſtitutum prædictum Sacramentum, etiam ad tollendas reliquias peccati originalis aliquo modo, tamen hoc intelligitur, quando contractum eſt cum originali peccatum actuale, quale non reperitur in pueris, ut dictum eſt.

Amentibus, & furioſis ſimiliter non eſt danda Sacra 9
Unctio, niſi aliquibus utantur lucidis intervallis, quibus ſtantibus, poterunt magna devotione affecti Extremam-Unctionem petere; ſi aut infirmus dum erat ſanæ mentis illam petiit, aut erga illam devotionem habuit, ſeu præſumitur habere, licèt poſteà freneticus efficiatur, poteſt, imo debet ſibi adhiberi, maximè, ſi non timetur aliqua indecentia ſive periculum irreverentiæ erga hoc Sacramentum, ut benè probat Sot. *loc. cit.*

Neque dari debet Extrema-Unctio exiſtentibus in 10
peccato mortali, ſi infirmitate repentina præventi, ſta-

tim amittant loquelam, & nullam contritionem habeant, ut dicunt Navar. *in manual. cap. 22. num. 13.* & Roderiq. 3. *tom. qq. regul. 79. art. 2.*

11 Suſceptio hujus Sacramenti non obligat ſub mortali, imò ſi ſine ſcandalo, aut contemptu, & ex ſola' aliqua negligentia quis Sacram Unctionem non ſuſciperet, non peccaret mortaliter; ſi autem hæc ſuſceptio judicaretur neceſſarium medium ſalutis, eſſet peccatum mortale eam negligere, ita Coninch. *de Sacrament. diſput. 19. de Extr. Unct. dub. 10. concl. 1.* Ex

12 quibus ſequitur, quòd ad hoc, ut validè, & debitè conferatur Extrema-Unctio, requiruntur multa. Primò, ut ſit baptizatus. Secundò, ut de facto aliquando peccaverit, ſaltem venialiter, quia in ejus forma rogatur, ut peccata dimittantur. Tertiò, ut ille, cui confertur, utatur ratione, dum Sacramentum hoc ſuſcipit modo quo ſuprà. Quartò, ut ſit aliquando uſus ratiocinatione, & diſcurſu, aliàs non poterit peccare.

Si dicas, quòd ille, qui nunquam uſus eſt ratione, eſt capax gratiæ habitualis, & ſanitatis corporalis: ergo & Sacramenti Extremæ-Unctionis. Reſpondeo, Sacramentum iſtud non eſſe inſtitutum ad conferendam gratiam in genere, ſed prout dirigitur ad ſanitatem, & ad tollendas reliquias peccatorum, ideò conſequentia non tenet.

Requiritur quintò, ut graviter ægrotet, ita ut de vita periclitetur; non tamen eſſet invalidum, ſi daretur graviter ægrotanti ſine periculo mortis. Excipitur tamen ab hac regula ſenex, magna ſenecture confectus in Rodriq. *tom. 3. qq. Regul. q. 79. art. 2.* ubi dicit, quòd vulneratis, & morti propinquis, & etiam mulieribus in partu jam jam deficientibus, & *articul. 4.* ſubdit, quòd hoc Sacramentum eſt iterabile, & quòd infirmus quoties ad mortis pervenit articulum, etiam in eadem infirmitate illud eſt ſibi miniſtrandum, etjam ſi poſt unctionem convaleſcat, & poſteà reincidat in eandem modo, ut ſuprà.

QUÆSITUM III.

Utrùm Abbas Oblatis, Novitiis, familiaribus, & ſervitoribus, & aliis degentibus intra ſepta ſui Monaſterii poſſit Extremæ-Unctionis Sacramentum miniſtrare?

SUMMARIUM.

1 *Extremæ-Unctionis Sacramentum poteſt Abbas Converſis, ſive Oblatis, & Novitiis, & familiaribus, vel aliis degentibus intra ſepta ſui Monaſterii per ſe, vel per alium miniſtrare.*

2 *Concilium Tridentinum quid ſtatuerit ſuper familiaribus Religioſorum, oſtenditur.*

3 *Familiarium nomine in jure qui veniant.*

4 *Familia quid ſignificet.*

5 *Familiaris licet ægrotet, tamen actu ſervire intelligitur.*

6 *Familiaris ut quis dicatur, non eſt ſimpliciter neceſſarium ſervire ob ſtipendium, vel mercedem.*

7 *Domeſticus, & familiaris ſunt ſynonyma.*

8 *Domeſticus propriè quis dicatur.*

9 *Familiarium Religionis privilegiis ut quis gaudeat, non requiritur ut intra ſepta Monaſterii habitet, & Religioſis actu ſerviat, ſed ſufficit alterutra conditio.*

1 QUod ſpectat ad Oblatos, ſeu Converſos, ſive Donatos, & Novitios dicendum eſt Abbatem poſſe per ſe, vel per alium Sacerdotem illis Extremæ-Unctionis Sacramentum miniſtrare, ex privilegio Eugenii IV. Fratribus Minoribus conceſſo, quod habetur in *Mon. Ord. 1. impreſſ. fol. 61. & 2. fol. 64. concl. 85.* quod refert Mirand. *in man. Prælat. tr. 1. qu. 49. art. 1.* Quo autem ad ſeculares ſervitores, & familiares, idem etiam conceſſum eſt in eodem privilegio, cujus verba hæc ſunt:

Eugenius IV. conceſſit Fratribus Minoribus Obſervantibus provinciarum Regni Caſtellæ, quatenus ſinguli Prælati dicti Ordinis quocunque nomine cenſeantur, & Confeſſores per hujuſmodi Prælatos deputati ſingulorum Conventuum, locorum, & Eremitoriorum poſſint omnes, & ſingulos Fratres Profeſſos, Converſos, atque Novitios habentes animum profitendi, necnon perpetuò Donatos, ſeu Oblatos præſentes, & futuros, & quoſcunque pro tempore familiares, ſervitores, Officiales, & continuè commenſales domorum, Conventuum, locorum, ſive Eremitoriorum ſupradictorum ab omnibus, & ſingulis peccatis, criminibus, exceſſibus, & delictis (præterquam Sedi Apoſtolicæ reſervatis) caſibus, & ab omnibus, & ſingulis hujuſmodi cenſuris ſupradictis, quas ex ignorantia, vel inadvertentia incurrerint, abſolvere, eiſque Euchariſtiæ Sacramentum, & Extremæ-Unctionis, & alia Eccleſiaſtica Sacramenta miniſtrare toties quoties neceſſarium fuerit, vel opportunum; ipſique Prælati omnia, & ſingula ſupradicta aliis ipſius Ordinis Presbyteris committere, ac in præmiſſis omnibus, & ſingulis cum facultate præmiſſa Confeſſores ſibi eligere, & electos mutare auctoritate prædicta valeant Conſtitutionibus Apoſtolicis, atque ipſius inſtitutis, & ordinationibus, cæteriſque in contrarium facientibus, non obſtantibus quibuſcumque, & quod hæc gratia ſit perpetua.

Clemens etiam IV. conceſſit eiſdem Fratribus Minoribus,

Ut his, qui in eorum obſequiis commorantur, cuncta liberè miniſtrare poſſint Eccleſiaſtica Sacramenta, & ipſos cùm deceſſerint in eorum Monaſteriis ſepelire.

Ut in *Mon. Ord. 1. impreſſ. fol. 56. & 2. fol.* 140. *concl. 355.* Item Martinus IV.

Conceſſit Monachis S. Benedicti Obſervantiæ Hiſpaniæ, ut confeſſiones quorumcunque familiarium Monaſteriorum commorantium audire, & pro eorum commiſſis debitam eis abſolutionem impendere; necnon dictis familiaribus, tam intra, quam extra ſepta præfata commorantibus Eccleſiaſtica Sacramenta, quoties fuerit opportunum, miniſtrare valeant.

Ita refertur in Compend. Mendic. *ver. familiaris,* §. 10. Et Leo X. conceſſit Fratribus Minimis, ut hoc Sacramentum ſuis familiaribus in habitu ſeculari ſervientibus miniſtrare poſſint, ut refertur *in eorum Compend. ver. 57. & in Compend. Societatis, ver. familiares,* §. 2. Eſt autem dubium, quinam in præſenti familiarium nomine cenſeantur. Nam Concil. Trident. 2
ſeſſ. 24. de reformat. c. 11. declarat, hujuſmodi privilegia extendi ſolùm ad eos, *qui actu ſerviunt Religioſis, & intra eorum ſepta, & domos reſident, ſubque eorum obedientia vivunt:* per quæ verba videtur, duas conditiones requirere ad hoc ut cenſeantur familiares Religioſorum, & hujuſmodi privilegiis gaudere poſſint. Una eſt, ut habitent intra ſepta, & domos Religionum. Altera, ut actu ſerviant Religioſis, & ſub eorum obedientia vivant, dicuntur autem vivere ſub eorum obedientia, non quòd ſit neceſſarium, ut obedientiam religioſam promittant, quia ſic Converſi eſſent, non familiares; ſed quia ratione ſervitii præſtandi conſequenter obedire debent; & hæc utraque conditio neceſſaria eſt ex decreto Concil. ut patet ex ejus verbis. Ut autem hoc magis eluceſcat, videndum eſt, qui in 3
jure familiarium nomine veniant, quod tractant Doctores in *c. ult. de verb. ſignif. in 6.* & *in c. in literis, ext. de teſt.* ubi Felin. *num. 1.* ait, quòd cùm familiares dicantur à familia: ſicut familia multipliciter ſumitur, ita etiam familiares. Nam familia, vel ſignificat 4
gentem, vel cognationem, vel ſervos, vel filios, vel plures, qui degunt ſub uno convictu, & una domo, ut *l. juſtiſſimè, §. familiæ, ff. de ædilit. edict.* tamen frequentiori uſu dicuntur familiares alicujus illi, qui ei aliquo modo inſerviunt, & commenſales ſunt, & cum

eo re-

eo regulariter cohabitant, ut colligitur ex *d. c. ult. de verb. ſignific. in* 6. ex illis verbis, *in tuus expenſis continuò domeſtici commenſales*, ubi gloſſ. advertit, verbum illud, *continuò*, civili modo eſſe intelligendum, & non tam arctè, ut aliquando abeſſe non poſſint, non ſolùm pro negotiis domini, ut in eodem textu declaratur; ve-
5 rùm etiam pro negotiis propriis: ſubdit autem d. gloſſ. *in verbo, pro tuus*, quòd licet familiaris ægrotet, tamen actu ſervire intelligitur per text. *in l. cùm hæres, §. Sti-*
6 *chus, ff. de ſtatu liber.* Nec ſimpliciter neceſſarium eſt ſervire ob ſtipendium, vel mercedem ad hoc, ut quis familiaris dicatur, quia etiam famulus gratis ſerviens familiaris & domeſticus dicitur; ut contra Specul. reſolvit Felin. ubi proximè, *arg. l. ſi libertus, ff. de furt.* ubi cliens domeſticus appellatur; ſed quicumque familiaris dicitur domeſticus: nam familiaris, & do-
7 meſticus ſunt ſynonyma, ut tradit idem Felin. Do-
8 meſticus autem propriè ille dicitur, qui in eadem domo habitat, & eſt aliquo modo inferior vel ſubjectus capiti familiæ, text. in *l. reſpiciendum, §. delinquunt, ff. de pœn.* Bald. *in l. 2. C. de teſt.* Archidiac. *in c. regul. 29.* & alii apud Felin. *loc. cit.* Ergo rectè per Concilium requiritur, ut familiares, qui talibus privilegiis gaudere debent, actu ſerviant, & intra ſepta Monaſteriorum cohabitent. Tamen ex vigore privilegiorum dicendum eſt, non requiri utramque conditionem, ſed ſufficere alterutram; nam in privilegio conceſſo à Clemente IV. Fratribus Minoribus requiritur ſolùm, ut in eorum obſequiis commorentur; quod fieri poteſt, etiamſi intra ſepta Monaſterii non cohabitent; & in privilegio Martini V. Monachis Benedictinis de Obſervantia in Hiſpania conceſſo, expreſsè dicitur,

Ut dictis familiaribus, tam intra, quam extra ſepta Monaſterii commorantibus Eccleſiaſtica Sacramenta, quoties fuerit opportunum, miniſtrare valeant.

Ergo poſſunt eſſe familiares, & eis Sacramenta miniſtrari, etiam quòd non in eadem domo cohabitent. Et ſic vel non omnes familiares ſunt domeſtici, vel ſi ſunt, appellatio domeſtici ſumenda eſt latiùs non à domo materialiter ſumpta, ſed formaliter, ut dicit con-
9 gregationem domeſticam, ſeu familiarem. Quod autem ſufficiat altera conditio, ſcilicet, quod habitent in eadem domo, & Monaſterio, non tamen actu ſerviant, colligitur ex conceſſione facta Benedictinis Hiſpaniæ,

Ut poſſint iis, qui intra ſepta Monaſteriorum, ſeu domorum Religionis infirmati fuerint, Extremam-Unctionem Apoſtolica auctoritate liberè, & licitè, Parochialis Presbyteri, vel alterius cujuscumque Epiſcopi licentia, vel aſſenſu nullatenus requiſita miniſtrare.

Ut refertur *in Compend. Mendicant. verb. Unctio Extrema, §. 1. & in Compend. Societ. eod. verb.* In qua conceſſione ſolùm requiritur, ut intra ſepta Monaſterii aliquis ægrotet: nec ſit aliqua mentio familiaritatis, obſequii, vel ſervitutis. Neque obſtat ſupradictum decretum Concil. Trident. quia Pius V. vivæ vocis oraculo abſolutè, & ſine limitatione declaravit, ut gratiæ hujusmodi non cenſeantur derogatæ, nec reſtrictæ per Concil. Trident. ut refert Emanuel Roderic. *quæſt. Regul. tom. 1. qu. 56. art. ult. verſ. ſed reſpondetur*, & Collect. privileg. Societ. JESU, *verbo Concilium Tridentinum, §. 3.* ubi in ſcholio additur hanc confirmationem, ſeu revalidationem Pii V. intelligendam eſſe in foro conſcientiæ, & quoad caſus occultos tantùm; quia pro hujusmodi tantùm conceſſiones vivæ vocis oraculo fieri ſolent. Unde cùm Pius V. abſolutè, & abſque ulla limitatione in præfato vivæ vocis oraculo concedat, ut Mendicantes poſſint uti gratiis, & indultis anteà ſibi conceſſis, etiam quoad illa, quæ per Concilium Tridentinum derogata, aut reſtricta ſunt, ut referunt citati Auctores, dicendum eſt citata privilegia valida eſſe, & ideò poſſe Religioſos eorum vigore miniſtrare Extremæ-Unctionis, vel etiam Euchariſtiæ Sacramentum ſuis familiaribus, qui vel intra ſepta, ac domos Religionum cohabitant, vel actu ipſis Religioſis inſerviunt; nec eſt neceſſe utramque conditionem adeſſe; ſed diviſim quælibet earum per ſe ſufficiet: Verùm quia ſupradicta Pii V. conceſſio; cùm ſit vivæ vocis oraculum, non eſt abſoluta, ſed ſolùm in foro conſcientiæ, ſive occulto, ideò ſi Parochi aliquod jus circa hujusmodi perſonas ſive vendicare vellent, & in externo foro illud poſtularent, non poſſet eis virtute privilegiorum reſiſti, niſi quatenùs ea per Concilium Tridentinum reſtricta non ſint; quamdiu autem ipſi non reſiſtunt, integrum eſt Religioſis tuta conſcientia juxta Pii V. conceſſionem ſuis privilegiis uti. Sic Suarez *de Relig. tom. 4. tract. 10. lib 9. cap. 4. num. 12.*

DISPUTATIO VIII.

De poteſtate Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum quoad Sacramentum Matrimonii.

Quæſ. I. *Utrùm Abbas, vel alius Prælatus inferior poſſit Matrimoniis contrahendis intereſſe.*

II. *Quæ licentia Parochorum ſit neceſſaria Abbatibus, vel aliis Regularibus Sacerdotibus, ut Matrimoniis contrahendis aſſiſtere valeant.*

III. *In quam pœnam incidant Abbates, vel alii Sacerdotes Regulares abſque Parochorum licentia Matrimonia ſolemnizantes.*

IV. *Utrùm Abbates, vel alii Prælati habentes populum, in quem juriſdictionem exerceant, poſſint denunciationes matrimoniorum remittere.*

V. *Utrum Abbas Commendatarius poſſit eaſdem denunciationes remittere.*

VI. *Utrùm Abbates, & alii Prælati inferiores poſſint cognoſcere de cauſis matrimonialibus, non obſtante decreto Concilii Tridentini* cap. 20. de reform. ſeſſ. 24. §. Ad hæc.

QUÆSITUM I.

Utrùm Abbas, vel alius Prælatus inferior poſſit Matrimoniis contrahendis intereſſe.

SUMMARIUM.

1 *Matrimoniis contrahendis neceſſarium eſt Parochum, vel alium Sacerdotem de ejus, vel Ordinarii licentia intereſſe.*

2 *Matrimoniis contrahendis intereſſe poteſt Abbas in Eccleſiis ab alio Ordinario exemptis, & ſibi pleno jure ſubjectis, in quibus juriſdictionem Epiſcopalem habet, vel in quibus animarum cura annexa eſt, ut* num. 3.

4 *Abbas, & alii Sacerdotes Regulares poſſunt de licentia Parochi, vel Ordinarii, Matrimoniis contrahendis intereſſe, & matrimonia ſolemnizare*, num. *ſeq.*

 6 *Ordi-*

6 *Ordinarii appellatione venit etiam Vicarius Epiſcopi, ac aliorum Prælatorum inferiorum juriſdictionem Epiſcopalem habentium.*

1 CErtum eſt, quòd in Matrimoniis contrahendis, ex communi Eccleſiæ traditione, ſemper opus fuit aliquem Sacerdotem intereſſe, præcipuè poſt Concil. Trident. *ſeſſ.* 24. *de reform. cap.* 1. ubi loquendo de matrimonio ait: *Qui aliter, quàm præſente Parocho, vel alio Sacerdote de ipſius Parochi, ſeu Ordinarii licentia, & duobus, vel tribus teſtibus, matrimonium contrahere attentabunt, eos Sancta Synodus ad ſic contrahendum omninò inhabiles reddit, & hujuſmodi contractus irritos, & nullos eſſe decernit, prout eos præſenti decreto irritos facit, & annullat.* Videndum eſt igitur, an Abbates & Sacerdotes Regulares poſſint Matrimoniis contrahen-
2 dis aſſiſtere. Pro quo dico primò Abbatem poſſe validè Matrimoniis contrahendis aſſiſtere in Eccleſiis nulli Epiſcopo, ſed ſibi pleno jure ſubjectis, in quibus juriſdictionem Epiſcopalem habet; Ita Sanchez *de Matrim. lib.* 3. *diſp.* 28. *num.* 6. Reginald. *in praxi lib.* 31. *n.* 178. Petr. Ledeſm. *de matrim. q.* 45. *art.* 5. *punct.* 3. paulò ante *dubit.* 4. *concl.* 3. Enriq. *lib.* 12. *cap.* 3. Guttier. *in tract. de matrim. cap.* 66. *num.* 6. Baſil. Pont. *de imped. matrim. cap.* 16. §. 6. *verſ. idem quod*, D. Auguſt. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcopi alleg.* 32. *num.* 122. idem confirmant Ægid. de Coninch. *in* 2. 2. *D. Thom. diſp.* 27. *num.* 17. Bonacin. *de matrimon. q.* 2. *punct.* 8. *n.* 10. & Ugol. *de poteſtat. Epiſcop. c.* 15. §. 19. *num.* 3. *in fin.* dicentes, poſſe Matrimoniis contrahendis aſſiſtere habentes juriſdictionem quaſi-Epiſcopalem; & in talibus Eccleſiis non ſolùm poſſunt præſentiam matrimoniis contrahendis præſtare, verùm etiam concedere licentiam alicui Sacerdoti, ſive ſeculari, ſive Regulari eis aſſiſtendi, ut ajunt Doctores citati.

3 Dico ſecundò, in Eccleſiis, quibus eſt annexa cura animarum, etiam quòd Abbati pleno jure quoad ſæculares non ſint ſubjectæ, poteſt tamen idem Abbas matrimoniis Parochianorum contrahendis intervenire, tunc enim ſe habet tanquam Parochus, ad quem ſpectat Parochianorum ſuorum matrimoniis intereſſe, vel alium Sacerdotem ad id delegare. Concil. Trident. *loc. cit.*

4 Dico tertiò, Abbas & alii Sacerdotes Regulares, etiam ubi Eccleſias ſibi pleno jure ſubjectas non habent, nec Parochorum munus exercent, de licentia Ordinarii loci, vel Parochi poſſunt Matrimoniis aſſiſtere; ita Miran. *in man. Prælat. tom.* 1. *q.* 48. *art.* 1. *concl.* 2. D. Barboſ. *d. alleg.* 32. *n.* 108. probatur ex Concil. Trid. *loco cit.* in eo enim, matrimoniis validè contrahendis, requiritur præſentia Parochi, vel alterius Sacerdotis de licentia ejus, vel Ordinarii.

5 Dico quartò, Abbas, vel alii Sacerdotes poterunt li[illegible]e Parochi, vel Ordinarii licentia Matrimonia ſo[illegible]are. Probatur *ex Clem. Religioſi, de privileg. & [illegible]ſſ. privileg.* ubi ſtrictè præcipitur Religioſis, ne [illegible]eant Sacramentum Extremæ-Unctionis, vel Euchariſtiæ miniſtrare, vel Matrimonia ſolemnizare, non habita ſuper his parochialis Presbyteri licentia: ex quibus à contrario ſenſu colligitur, quod obtenta ſpeciali facultate, poterunt idipſum facere; & quamvis ibi dicatur (Matrimonia ſolemnizare) hæc verba ſunt intelligenda de benedictione nuptiali, juxta expoſitionem gloſſ. *ibidem*: quòd ſi hoc eis licebit de licentia Parochi, multò magis poterunt de licentia Epiſcopi, vel ejus generalis Vicarii, maximè cùm in Concil.
6 *ubi ſuprà*, traditur Ordinario facultas hujuſmodi licentiam concedendi, & appellatione Ordinarii venit etiam Vicarius generalis Epiſcopi per gloſſ. *in c. Romana verſ. generaliter, de appellat. lib.* 6. *& in c.* 2. *verb. officialem, de offic. Vicar. eod. lib.* & alii plures, quos magno numero congerit, & ſequitur Sanch. *in tract. de matr. lib.* 4. *diſp.* 29. *num.* 3. Et quòd Vicarius Epiſcopi poſſit hanc licentiam concedere, ſuſtinent Navar. *lib.* 4. *conſil. tit. de ſponſal. in* 1. *edit. conſ.* 47. *n.* 1. *in* 2. *tit. de clandeſt. deſponſ. conſ.* 14. *num.* 1. Henriq. *lib.* 11. *de Matrim. cap.* 3. *num.* 4. Sanchez *ead. diſp.* 29. *n.* 18. D. Auguſt. Barb. *d. alleg.* 32. *num.* 117. & alii apud ipſum, & apud Sanch. ubi proximè.

Idem dicendum eſt de Vicariis Abbatum, & Prælatorum inferiorum habentium territorium cum juriſdictione Epiſcopali: quia hi ſunt Ordinarii, & Ordinariorum appellatione comprehenduntur, ut probant Marc. Ant. Cuchus *lib.* 2 *inſtit. major. tit.* 8. *num.* 156. Sanchez *d. diſp.* 29. *num.* 4. Et ita tenent Navar. ubi proximè, & Sanch. *loco etiam cit. num.* 19. Patet igitur, quod abſque Parochorum, vel Ordinariorum licentia nequeunt Abbates Regulares, neque alii Religioſi licitè Matrimoniis contrahendis intereſſe, nec eorum præſentia aliquid ad Matrimonii valorem conferret, quia Concil. Trident. *loco cit.* ad hoc requirit præſentiam Parochi, vel alterius Sacerdotis ipſius, vel Ordinarii licentia.

QUÆSITUM II.

Quæ licentia Parochorum ſit neceſſaria Abbatibus, vel aliis Regularibus Sacerdotibus, ut Matrimoniis contrahendis aſſiſtere valeant.

SUMMARIUM.

1 *Licentia Matrimoniis aſſiſtendi, vel illa ſolemnizandi, ſufficit quòd concedatur generaliter ad exercenda ea, quæ ſpectant ad curam animarum.*

2 *Sacerdos non debet facilè credere aſſerentibus ſe habere licentiam à Parocho, vel Ordinario, ut ipſos matrimonio jungant.*

REſpondeo dicendo, quod ad hoc ut Abbas, vel 1
etiam alii Sacerdotes Regulares matrimoniis contrahendis aſſiſtere, vel benedictionem ſolemnem ſponſis miniſtrare valeant, ſatis erit à Parochis, vel Ordinariis obtinere generalem licentiam ad exercenda ea, quæ pertinent ad curam animarum, Navat. *conſ.* 3. *de clandeſt. deſponſ.* Enriq. *in ſum. lib.* 11. *cap.* 3. *num.* 5. Non ſufficeret autem licentia miniſtrandi Sacramenta; nam ſolet intelligi de Sacramentis Confeſſionis, & Euchariſtiæ, quæ ſunt Sacramenta neceſſitatis, & ad ſummum intelligitur de Sacramento Baptiſmi, ut ait Filiuc. *quæſt. moral. tom.* 1. *tract.* 10. *de Sacram. Matrim. part.* 1. *cap.* 6. *num.* 218. ſufficit etiam, quod dicta licentia verbo concedatur, nec eſt neceſſarium, quod fiat in ſcriptis; quia diſpenſatio verbis fieri poteſt; niſi ad actus validitatem lex ſcripturam requirat; gloſſ. *in cap.* 1. *de cenſib. in* 6. Navar. *conſ.* 32. *de clan-*
deſt. deſponſ. Advertendum hic, quod Abbates, & 2
alii Sacerdotes regulariter non debent credere dicentibus ſe obtinere facultatem à Parocho, ut ipſos matrimonio jungant; ſi tamen perſona id affirmans eſſet magna fide digna, poſſet illi fides adhiberi, ut ait Sanchez *de matrim. lib.* 3. *diſp.* 37. *num.* 3.

QUÆSITUM III.

In quam pœnam incidant Abbates, vel alii Sacerdotes Regulares abſque Parochorum licentia Matrimonia ſolemnizantes.

SUMMARIUM.

1 *Abbates, vel alii Sacerdotes Regulares, abſque Parochorum licentia, matrimonia ſolemnizantes, incurrunt pœnam ſuſpenſionis, non autem excommunicationis latæ ſententiæ.*

REſpondeo dicendo, quod per text. *in Clement. Religioſi. de privileg. & exceſſ. privil.* ipſo facto incidunt in pœnam excommunicationis Sedis Apoſto-

licæ

licæ reſervatæ. Verùm hæc pœna moderata eſt per Concil. Trident. *ſeſſ.* 24. *cap.* 1. *de reform. matrimon.* ubi de hoc diſponens, ait: *Quod ſi quis Parochus, vel alius Sacerdos, ſive Regularis, ſive ſecularis ſit, etiamſi id ſibi ex privilegio, vel immemorabili conſuetudine licere contendat, alterius Parochiæ ſponſos ſine illorum Parochi licentia matrimonio conjungere, aut benedicere auſus fuerit, ipſo jure tamdiu ſuſpenſus maneat, quamdiu ab Ordinario ejus Parochi, qui matrimonio intereſſe debebat, ſeu à quo benedictio ſuſcipienda erat, abſolvatur.*
1 Atque quòd incurrant pœnam ſuſpenſionis in Concil. poſitam, non autem pœnam excommunicationis latæ ſententiæ, poſitam *in d. Clem.* 1. tenent Enriq. *lib.* 13. *cap.* 38. §. 2. *in com. lit. E.* Suar. *de cenſ. diſp.* 2 *ſect.* 4 *num.* 13. Sayr. *eod. tract. lib.* 4. *cap.* 15. *num.* 2. Bonacin. *eod. tract. diſp.* 3. *q.* 6. *p.* 5. *num.* 29. *in fin. & de matrim. q.* 4. *punct.* 6. *num.* 3. Baſil. Ponc. *de imped. matrim. cap.* 26. §. 2. *verſ. ex quibus condit.* 10. & §. *in princip.* Licet contrarium teneant Navar. *conſ.* 1. *ſub tit. de pœn. num.* 7. *in* 1. *edit.* & *conſ.* 10. *ſub tit. de conſtit. in* 2. *edit.* Majol. *de irreg. lib.* 3. *cap.* 25. *num.* 12. *verſ. clandeſtinum.* Ugolin. *de poteſtat. Epiſcop. cap.* 16. §. 12. *num.* 8. Sanchez *lib.* 3. *diſput.* 48. *num.* 8. & 9. Mar. Alter. *de cenſur. tom.* 2. *diſp.* 11. *de ſuſpenſ. cap.* 4. *ver. ſed quæret.* Mirand. *tom.* 1. *man. Prælat. q.* 48. *art.* 2. D. Barboſ. *de offic. & poteſtat. Epiſcop. alleg.* 32. *num.* 192.

QUÆSITUM IV.

Utrùm Abbates, vel alii Prælati habentes populum, in quem jurisdictionem exerceant, poſſint denunciationes matrimoniorum remittere.

SUMMARIUM.

1 *Ordinarius loci diſpenſare poteſt, ut ad matrimonium diſpenſato denunciationes remittantur.*

2 *Matrimoniorum denunciationes remittere poſſunt Abbates, & Prælati habentes territorium, in quo Epiſcopalem juriſdictionem exercent.*

NOtandum eſt, quod de jure antiquo, non poterant Epiſcopi diſpenſare, ne præmitterentur matrimoniorum denunciationes, ſtante Lateranenſ. Concil. *decreto in c. cum inhibitio, de cond. deſponſ.* de qua re Sanch. *de matrim. lib.* 3. *diſp.* 7. *num.* 1. hodie verò per diſpoſitionem Concil. Trident. *ſeſſ.* 24. *de reformat. matrim. cap.* 1.
1 poteſt loci Ordinarius præcedente cauſa legitima, diſpenſare, ut omittantur omnes denunciationes, vel illarum aliquæ ante, & poſt matrimonii conſummationem, ut patet ex verbis *d. c.* quæ ſequuntur: *Quòd ſi aliquando probabilis fuerit ſuſpicio, matrimonium malitioſè impediri poſſe, ſi tot præceſſerint denunciationes; tunc vel una tantùm denunciatio fiat, vel ſaltem Parocho, & duobus, vel tribus teſtibus præſentibus, matrimonium celebretur: deinde ante illius conſummationem denunciationes in Eccleſia fiant, ut ſi aliqua ſubſint impedimenta faciliùs detegantur, niſi Ordinarius ipſe expedire judicaverit, ut prædicta denunciationes remittantur, quod illius prudentiæ, & judicio S. Synodus relinquit:* ita etiam affirmant Poſſev. *de offic. Cur. c.* 10. *de matrimon. num.* 2. Menoch. *conſil.* 453. *num.* 5. Henriq. *in ſumm. lib.* 11. *cap.* 5. §. 5. Franc. Leo *in theſ. fori Eccleſ. p.* 2. *cap.* 9. *num.* 11. Ugolin. *de poteſtat. Epiſcop. cap.* 60. *num.* 3. Salz. ad Bern. Diaz. *c.* 75. *alias* 76. *in noviſſ. edit.* Molin. *de ritu nupt. lib.* 2. *diſſ.* 11. *num.* 58. Campan. *in diverſ. jur. can. rub.* 6. *cap.* 3. *num.* 42. Regin. *in prax. for. pœnit. lib.* 31. *num.* 232. ubi ait non ſolùm Ordinarium poſſe denunciationes remittere, ſed etiam poſſe breviare, vel prolongare illarum tempus, & ex juſta cauſa poſſe diſpenſare, ut ipſæ denunciationes fiant diebus ferialibus; quia utrumque minus eſt, quàm denunciationes ipſas omninò remittere; nec rationi conſentaneum eſt putare, negari id, quod minus eſt, ſi majus conceditur. 2 Hæc autem omnia ſicut procedunt de Epiſcopis, pari ratione cenſenda ſunt procedere de Abbatibus loci Ordinariis habentibus territorium, ubi Epiſcopalem juriſdictionem exercent, ac nulli Diœceſano ſunt ſubjecti; quia veniunt Ordinariorum appellatione: & regulariter poſſunt omnia circa ea, quæ ſunt juriſdictionis, quæ poſſunt Epiſcopi in propria Diœceſi, ut probavimus in 1. *tom. diſp.* 1. *q.* 3. Concilium autem id committit Ordinario. Et quod Abbates hujuſmodi locorum Ordinarii poſſint dictas denunciationes remittere, tenent Navar. *lib.* 4. *conſ. in* 1. *edit. de ſponſ. conſ.* 5. *in* 2. *tit. de clandeſt. deſponſ. conſ.* 2. Henriq. *lib.* 11. *de matrim. cap.* 5. *num.* 5. Roder. 2. *tom. ſumm. in* 2. *edit. cap.* 217. *num.* 4. Sanch. *d. diſp.* 7. *num.* 4. Flor. de Mena *var. reſolut. lib.* 3. *qu.* 24. *num.* 26. Sayr. *deciſ.* 9. *de ſponſ.* Mol. *de ritu nupt. lib.* 2. *diſſ.* 11. *num.* 6. Grat. *diſcept. for. cap.* 84. *num.* 15. D. Barboſ. *de offic. & poteſtat. Epiſc. p.* 2. *alleg* 32. *num.* 32. Regin. *loco ſupradicto.*

QUÆSITUM V.

Utrum Abbas Commendatarius poſſit eaſdem denunciationes remittere.

SUMMARIUM.

1 *Titularis quicquid poteſt ratione dignitatis, poteſt etiam Commendatarius.*

2 *Commendatarius Abbas poteſt matrimoniorum denunciationes remittere.*

SUprà viſum eſt Abbates titulares locorum Ordinarios poſſe in ſuo diſtrictu denunciationes matrimoniorum remittere; nunc videndum eſt, an eandem poteſtatem retineant Abbates Commendatarii. Ad quod reſpondeo affirmativè; nam quicquid poteſt titularis ratione dignitatis, poteſt etiam illius Commendatarius, ut ait Dec. *in c. edoceri, de reſcript.* Panorm. *in c. querelam, de elect.* Tum etiam, quia cùm Abbates Commendatarii dicantur Ordinarii, ex gloſſ. & text. 1 *in c. ordinarii, de offic. Ord. in* 6. & *c. cum ab Eccleſiarum, extra eod. tit.* Et Concilium loquatur de Ordinariis indefinitè: licebit etiam ipſis Commendatariis, eaſdem denunciationes remittere, ut affirmant 2 Flor. de Mena, Sayr. Molin. Stephan. Grat. & D. Barboſa, *locis in ſuperiori quæſito citatis,* idem etiam tenent Petr. de Ledeſm. *in ſum. par.* 1. *de Sacramento Matrimon. c.* 6. *concluſ.* 7. *dub.* 1. Gonzal. *ad regulam* 8. *Cancel. gloſſ.* 5. §. 8. *n.* 28.

QUÆSITUM VI.

An Abbates, & alii Prælati inferiores poſſint cognoſcere de cauſis matrimonialibus, non obſtante decreto Concilii Tridentini cap. 20. de reform. ſeſſ. 24. §. Ad hæc.

SUMMARIUM.

1 *Abbates, & Prælati habentes territorium ſeparatum, cum juriſdictione quaſi-Epiſcopali, poſſunt cognoſcere de cauſis matrimonialibus.*

2 *Concilii Tridentini decretum in* cap. 20. reform. §. Ad hæc, *non intendit auferre ab Abbatibus cognitionem cauſarum matrimonialium, ſed reſtituere Epiſcopis juriſdictionem excluſivè ad Decanum, Archidiaconum, & alios inferiores.*

3 *Territorium non eſt de ſubſtantia juriſdictionis.*

4 *Abbas habens juriſdictiones in perſonas non comprehenditur in Decreto Concil. Trident.* ſeſſ. 34. cap. 20. de reform. in §. Ad hæc.

5 *Epiſcopus eſt manutenendus in quaſi poſſeſſione cognoſcendi cauſas matrimoniales ex ſola juris aſſiſtentia, donec per tres conformes ſententias cognoſcatur de hac re.*

6 *Prælatus inferior eſt manutenendus in exercitio juriſdi-*

ruſdictionis contra Epiſcopum nitentem ſola juris aſſiſtentia, ſi oſtendat privilegium, & poſſeſſionem, dummodo poſſeſſio non ſit infecta decreto irritanti, quod inficit titulum & poſſeſſionem.

7 *Differentia inter Epiſcopum, & Prælatum inferiorem quoad manutentionem in poſſeſſione.*

1 ABbates, & Prælatos inferiores habentes territorium ſeparatum cum jurisdictione quaſi Epiſcopali poſſe cognoſcere de cauſis matrimonialibus, habetur deciſum *in una Salamantina juriſdictionis 5. Junii 1565. coram Eminentiſſ. Cardin. Joanne Aldobrandino*, quæ Deciſio valdè notabilis, erit *in fine Operis, deciſio 39.* & loquitur de territorio etiam collato ex pluribus Diœceſibus, concurrente tamen immemorabili conſuetudine.

Sed Concil. Tridentin. *ſeſſ. 24. c. 20.* agens de cauſis matrimonialibus, & criminalibus, videtur ſtatuere, illarum cognitionem ad Epiſcopum pertinere in his verbis: *Ad hæc cauſæ matrimoniales, & criminales, non Decani, Archidiaconi, aut aliorum inferiorum judicio, etiam viſitando, ſed Epiſcopi tantum examini, & jurisdictioni relinquantur; etiamſi in præſenti inter Epiſcopum, & Decanum, aut Archidiaconum, aut alios inferiores ſuper cauſarum illarum cognitione lis aliqua in quacumque inſtantia pendeat.*

2 His tamen non obſtantibus verbis Concilii, dico cum Gloſſ. *in cap. authoritate, de privileg. in 6.* & aliis ferè omnibus, *ibid.* quod mens Concilii fuit reſtituere Epiſcopis jurisdictionem criminalium excluſivè ad Decanum, Archidiaconum, & alios inferiores ſubordinatos ipſi Epiſcopo, in quibus militat ratio prætenſæ uſurpationis, non autem illam auferre ab Abbatibus exemptis à jurisdictione Epiſcoporum, & Sedi Apoſtolicæ ſubjectis, quod extat expreſſiùs deciſum *in una Burgen. juriſdictionis S. Joan. in Venere 6. Martii 1598. coram Eminentiſſ. Cardinali Pamphilio*, quæ Deciſio erit *in fine Operis, deciſio 44.* Ideò Sacra Congregatio Concilii Tridentini, ſicut habetur *in una Burgen. juriſdictionis 6. Novembr. 1596. coram D. Orano*, declaravit indifferenter, Abbates Regulares habentes, vel non habentes territorium, dictis verbis Concil. Trident. non comprehendi; quæ quidem Deciſio in hac re opportuna ponitur per extenſum, & *in fine Operis* erit *deciſio 43. per totam.*

3 Dixi habentes, vel non habentes territorium, ut oſtendatur, quod de ſubſtantia jurisdictionis non eſt, habere territorium, cùm ſine territorio poſſit Abbas, vel alius Prælatus habere jurisdictionem in perſonas, ex Barthol. *in l. 1. num. 15.* & Paulo de Caſtro, Alexan. Jaſ. *de juriſdict. omnium Jud.* Bald. *in l. 1. §. in initio, n. 3. ff. de offic. præfec.* & alii multi *in eadem Burgen. juriſdiction. ſupr. cit. ſub n. 2. ejuſdem deciſ.*

Quod ergo Abbas jurisdictionem habens in perſonas non comprehendatur in prædicto Decreto Concilii, quoad cognitionem cauſarum matrimonialium, & criminalium, ſed quòd Concilium tantùm loquatur de Decanis, Archidiaconis, & aliis Prælatis ſecularibus Epiſcopo ſubjectis, ratio manifeſta ſuadet, tum quia inter Abbatem, & Decanum, ſeu Archidiaconum, non poteſt dari aliqua ſimilitudo, neque reſpectu dignitatis, aut facultatis, ſive qualitatis; non reſpectu dignitatis, quia Abbas non dicitur de inferioribus, ſicut Decanus, Archidiaconus, & alii; non reſpectu facultatis, quia Abbas in locis ſibi pleno jure ſubjectis habet jurisdictionem Epiſcopalem; nec etiam ratione alicujus qualitatis, quia Decretum Sacri Concil. Trident. loquitur de Prælatis ſecularibus, qui regulariter ſubſunt Epiſcopo: ergo Abbates non comprehenduntur in illo Decreto, quæ omnia exactè probata ſunt *in una Burgen. juriſdictionis 16. Decembr. 1594. coram D. Orano*, quæ erit *in fine Operis, deciſ. 41.* 4

Fateor tamen, quòd Epiſcopus eſt manutenendus in quaſi-poſſeſſione cognoſcendi prædictas cauſas matrimoniales, & criminales, ex ſola juris aſſiſtentia contra inferiores immemorabili ſe juvantes, donec per tres ſententias conformes de hac re cognoſcatur, etiamſi inferiores poſſeſſionem, & privilegium oſtendant, ut dictum fuit *in una Theatina juriſdictionis, de Ateſſa 5. Decembr. 1614. coram D. Coccino Decano*, quæ *in fine Operis* erit *deciſio 69.* 5

In qua etiam manifeſtè oſtenditur, quod Prælatus inferior oſtendens privilegium, & poſſeſſionem, eſt manutenendus in exercitio jurisdictionis contra Epiſcopum nitentem ſola juris aſſiſtentia, dummodò tamen poſſeſſio non ſit infecta decreto irritandi; quod decretum cum ſit inſertum in corpore juris, inficit titulum, & poſſeſſionem. Ex Puteo *deciſ. 180. num. 9. lib. 3.* Sarnen. *in regul. de trienn. qu. 31.* quod etiam habetur *in una Salmantina fructuum 3. Martii 1587. coram Gipſio.* Idem ſatis deciſum reſtat *in eadem Theatina juriſdictionis 5. Junii 1621. coram eodem D. Coccino Decano*, quæ *in fine Operis* eſt *deciſio 62.* quod priùs docuerat *in eadem Theatina juriſdictionis 17. Decembris 1612.* quæ *in fine Operis* eſt *deciſio 57.* 6

In hoc enim differunt Epiſcopus, & Prælatus inferior quoad hanc rem, quod Prælatus inferior allegans poſſeſſionem, & privilegium eſt manutenendus in exercitio jurisdictionis, Epiſcopus verò non, qui ſola juris aſſiſtentia nititur, ſicut concludenter oſtenditur *in eadem Theatina juriſdictionis 17. Decembris 1612.* quæ eſt *57. deciſio in fine Operis.* 7

DISPUTATIO IX.

De poteſtate Abbatum, & Prælatorum inferiorum quoad Indulgentias, & abſolutiones concedendas.

Quæſ. I. *Utrùm Abbates, & Prælati inferiores poſſint Indulgentias concedere.*

II. *Utrùm Abbas poſſit inter Miſſarum Pontificalium ſolemnia Indulgentias concedere.*

III. *Utrùm Abbates, & alii Prælati Regulares poſſint ſuorum ſubditorum orationum, & ſatisfactionum alios participes efficere.*

IV. *An expediat Abbates, aliosque Religionum Prælatos literas gratioſas, ſeu chartas Fraternitatis benefactoribus, & benemeritis concedere.*

V. *Utrùm Abbas poſſit plenariè aliquando ſuos Monachos abſolvere.*

QUÆSI-

QUÆSITUM PRIMUM.

Vtrùm Abbates, & Prælati inferiores poſſint Indulgentias concedere.

SUMMARIUM.

1 *Prælatus nullus Epiſcopo inferior poteſt jure proprio Indulgentias concedere.*

2 *Summus Pontifex primariò poteſt Indulgentias concedere. ut Supremus Eccleſiæ Princeps.*

3 *Indulgentias concedendi poteſtas eſt juriſdictionis, non Ordinis.*

4 *Privilegio ſpeciali Sedis Apoſtolicæ poſſunt etiam Abbates, & alii Prælati inferiores Indulgentias etiam plenarias concedere.* & num. 6.

5 *Opinio Medinæ in hac re, & ejus rationes referuntur.*

1 NUllus Prælatus Epiſcopo inferior jure proprio Indulgentias concedere poteſt; ut expreſsè prohibetur in *cap. accedentibus, de exceſſib. Prælat.* & tradunt Doctores communiter *ibi*, & *in cap. noſtro, de pœnit. & remiſſ.* Ratio eſt, quia facultas diſtribuendi bona publica principaliter convenit Supremo Principi, & univerſali Eccleſiæ Rectori, id eſt, Summo Pontifici, qui ſolus po-
2 eſt primariò Indulgentias concedere. Cæteri verò quatenus ab ipſo conceditur, ut ajunt S. Thom. *in addit. ad 3. par. q. 26. art. 3.* Bellarmin. *lib. 1. de Indulgent cap. 55.* Suar. *tom. 4. in 3. p. diſp. 49. ſect. 1. num. 13.* & alii apud Bonac. *de Sacrament. diſp. 6. q. 1. punct. 3. n. 1.* Ideò licèt Abbates, & alii hujuſmodi Prælati Epiſcopo inferiores, tam Regulares, quam ſeculares, habeant juriſdictionem quaſi-Epiſcopalem, & poteſtas concedendi Indulgentias ſit juriſdictionis, non Ordinis, *cap. quod autem, de pœnit. & remiſſ.* &
3 tradunt communiter Doctores: non tamen poſſunt, ſicut Epiſcopi Indulgentias concedere; quia (ut dictum eſt) hæc poteſtas primariò eſt in Summo Pontifice; Epiſcopi autem ab illo accipiunt, & tantùm poſſunt in hac re, quantùm illis à Sede Apoſtolica permiſſum fuerit, & ideò juriſdictio prædictorum inferiorum Prælatorum non eſt extendenda ad hunc actum juriſdictionis Epiſcopalis, quæ in hoc eſt limitata, & in totum à Summi Pontificis conceſſione dependet. Atque ita reſolvunt Navar. *tract. de Indulgent. not. 31.* Bellarmin. *d. lib. 1. cap. 11. q. 3.* Coch. *de jurid. ordin. in exempt. par. 4. q. 54.* Henriq. *in ſumm. lib. 7. cap. 21. §. 5.* Azor. *inſtit. moral. par. 2. lib. 5. c. 53. q. 3.* Cordub. *in qu. lib. 5. q. 15. poſtpoſit. 9.* Mirand. *man. Prælat. tom 2. q. 9. art. 2.* Bonac. *d. punct. 3. num. 18.* Franc. Leo *in theſ. for. Eccleſ. par. 1. cap. 7. num. 19.* D. Auguſt. Barboſ. *de offic. & poteſtat. Epiſc. part. 3. alleg. 88. n. 17. & 19.* Reginald. *in prax. lib. 7. n. 115.*

4 Dixi in principio quæſiti, *jure proprio non poſſe Prælatos prædictos Indulgentias concedere*, ne excludantur illi Prælati, qui privilegio ſpeciali Sedis Apoſtolicæ poteſtatem habent Indulgentias concedendi, ut ſunt multi, præcipuè Prælati Regulares, qui Indulgentias etiam plenarias ſuis ſubditis concedere poſſunt, ut conſtat ex Compend. privil. Mendic. *verb. Indulgentia plenaria quoad Fratres, §. 16. ver. Indulgentia quoad ſeculares, §. 7. & 8.* de qua re fusè Mirand. *tom. 2. manual. Prælat. q. 9. art. 2. concluſ. 2.* & utrùm poſſint ſecularibus inter Miſſarum ſolemnia Indulgentias concedere, dicemus *in ſeq. quæſito.*

5 Verùm Pater Medina Franciſcanus, *in lib. de Indulg. diſp. 6. c. 29.* affirmat Abbates, alioſque Prælatos Regulares Indulgentias poſſe concedere, quia cùm & ipſi jure divino ſint in Eccleſia Dei Prælati conſtituti, & juriſdictionem eorum multi habeant quaſi-Epiſcopalem, ac ſubditorum opera meritoria poſſint aliis applicare, poterunt ad inſtar Epiſcoporum indulgentias concedere. Imò multis rationibus reſpondet *c. accedentibus, de exceſſibus Prælat.* in quo reprehenduntur quidam Abbates, qui indulgentias concedebant, vel quia non erant exempti, ſed Epiſcopo ſubjecti, aut quia non habebant juriſdictionem Epiſcopalem, vel quaſi-Epiſcopalem, vel quia excedebant limites, quam ſententiam nimis probabilem appellat Mirand. *loco cit. concluſ. prima*, eam tamen in ſuo robore relinquens, priorem ut *ſuprà* explicatam, & probatam cum aliis ferè omnibus Doctoribus libenter ſequor.

Hoc unum fateor, quòd nunquam Prælati ſupra-
dicti hac poteſtate uſi ſunt, & tamen ſi habuerunt à 1
Chriſto, non ſine cauſa fuerunt illa privati, quicquid dicat Medina *ſuprà* citatus.

Non nego, quod Abbates, & Prælati poſſint ex Apo- 6
ſtolico privilegio, & gratia Indulgentias concedere; imo dico, hoc veriſſimum eſſe apud omnes, & de facto aliqui Prælati concedunt Indulgentiam plenariam ſuis ſubditis peractis viſitationibus, ut diximus, & præcipuè Prælati, & Fratres Minores prædicantes in aliquo loco ex privilegio poſſunt concedere Indulgentias quadraginta dierum ſuis auditoribus, & Generalis Fratrum Minimorum ex indulto Clementis VII. quod habetur *tom. 1. privileg. ejuſdem Ordin. conſt. 9. prædicti Pontificis*, quolibet triennio poteſt concedere Fratribus, Sororibus, Tertiariis, Fundatoribus, Conſervatoribus, & Procuratoribus dicti Ordinis Indulgentiam plenariam, cum auctoritate eligendi ſibi Confeſſarium, qui eos abſolvat à caſibus Epiſcopo reſervatis, & cenſuris Eccleſiaſticis.

QUÆSITUM II.

Vtrùm Abbas poſſit inter Miſſarum Pontificalium ſolemnia Indulgentias concedere.

SUMMARIUM.

1 *Abbas poteſt inter Miſſæ Pontificalis ſolemnia Indulgentias concedere.*

2 *Abbates Canonicorum Regularium, & cum eis in privilegiis communicantes, quando Pontificaliter celebrant, poſſunt Indulgentias concedere.*

COnſueverunt Epiſcopi cùm dant benedictionem 1
ſolemnem in Miſſa plerumque, non tamen in Veſperis, Indulgentias concedere pro eorum facultate, ſcilicet ſi erit Epiſcopus, vel Archiepiſcopus, dierum quadraginta, ſi verò Epiſcopus eſſet ſimul Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalis, centum; quæ indulgentia cum datur benedictio infra Miſſam poſt ſermonem, & poſt confeſſionem, à ſermocinante, publicatur ſtatim finita confeſſione, antequam detur benedictio; nam data benedictione in fine Miſſæ non publicatur ampliùs. Quando autem non ſermocinatur, finita Miſſa Pontificali, ſtatim poſt ſolemnem benedictionem publicatur per Preſbyterum aſſiſtentem, ſi Epiſcopus celebret, vel eo non celebrante, per ipſummet Canonicum celebrantem, præſente Epiſcopo; cujus benedictionis formula hæc eſt: *Reverendiſſimus in Chriſto Pater, & Dominus Dominus N. Dei, & Apoſtolicæ Sedis gratia Epiſcopus N. dat, & concedit omnibus hic præſentibus quadraginta dies de vera Indulgentia in forma Eccleſiæ conſueta. Rogate Deum pro felici ſtatu Sanctiſſimi Domini N. Papæ N. Dominationis ſuæ Reverendiſſimæ, & Sanctæ Matris Eccleſiæ.* Videndum eſt modò, an Abbas poſſit concedere has Indulgentias. Et eſt dicendum quòd ſic; quia ex ſpeciali privilegio id eis conceſſum eſt, ut habetur apud Stephan. Quaranta *in ſumm. Bullar. excuſa Venetiis apud Juntas anno 1619. fol. 3. in fine*, quod privilegium conceſſum fuit Abbati Montis-Virginis, ejus autem verba ſunt hæc:

Nos itaque ob devotionem Beatæ Mariæ Virginis 2
glorioſæ, in cujus honore dictum Monaſterium eſt fundatum, veſtris ſupplicationibus inclinati, uſum Mitræ, Baculi, Anuli, Sandalium, Chirothecarum, Tunicæ,

cæ,Dalmaticæ,benedictione ſolemni ad populum,Ordinatione Minorum Ordinum, Indulgentia dierum; benedicere etiam Calices, & omnia alia ornamenta Eccleſiaſtica, & cognoſcere de matrimonio inter vaſſallos, in quibus habetis ſpiritualia, tibi fili Abbas, & ſucceſſoribus tuis in perpetuum; dummodo tibi, & eisdem ſucceſſoribus ſit more, ac modo debito munus benedictionis impenſum, & ie,ac eos conſtet exiſtere Sacerdores, auctoritate præſentium concedimus ex gratia ſpeciali.

Quod privilegium extenditur ad omnes Congregationes, quæ ejus privilegiorum communicatione fruuntur. Simile privilegium conceſſit Pius V. Abbatibus Canonicorum Regularium Lateranen. ſub Datum Romæ apud Sanctum Petrum anno 1566. 16. Kalend. Februarii, Pontif. ſui anno primo, ut habetur in *lib. privileg. ejusdem Congregat. fol.* 542. quo privilegio uſus eſt anno 1614. die 2. Julii in feſto Viſitationis Beatiſſimæ Virginis in Templo ſuo Pacis, Romæ coram duodecim Illuſtriſſimis Cardinalibus, Reverendiſſimus D. Joannes Chryſoſtomus Neapolitanus ejusdem loci Abbas, ut refert D. Gabriel Pennot. *in ſua tripart. hiſtor. lib. 3. c. 33. n. 4.* Hoc idem privilegium per multos annos anteà conceſſum fuiſſe Priori Sancti Frigdiani Civitatis Lucenſis ejusdem Congregationis Canonicorum Regularium elicitur ex Bulla Bonifacii IX. ſub Datum Romæ apud Sanctum Petrum, octavo Idus Aprilis, Pontificatus ſui anno undecimo, quæ incipit, *Sacra Religionis*: & refertur in *lib. privil. dicta Congregat. pag.* 274. Cujus verba circa numerum dierum, pro quibus Indulgentia concedetur, hæc ſunt:

Noſque cupientes reddere Domino populum acceptabilem, & bonorum operum ſectatorem, tuis in hac parte ſupplicationibus inclinati, Priori præfatæ Eccleſiæ pro tempore exiſtenti, dum Miſſam, & alia divina Officia in Pontificalibus celebrabit in fine dictorum Miſſæ, & Officiorum, univerſis, & ſingulis Chriſti fidelibus prædictis adſtantibus relaxandi quadraginta dies de injunctis eis pœnitentiis de Apoſtolicæ plenitudine poteſtatis, facultatem plenariam tenore præſentium elargimur, tibique poteſtatem populo prædicto adſtanti concedimus nunciari faciendi.

2 Ex quo privilegio collige, poſſe prædictum Priorem Sancti Frigdiani, omnesque Abbates ejusdem Congregationis Canonicorum Regularium, necnon omnes alios Abbates cum illis in privilegiis communicantes, nedum in fine Miſſæ ſolemnis, verùm etiam poſt alia divina officia, quando eos Pontificaliter celebrare contigerit, prædictas Indulgentias, adſtanti populo elargiri.

QUÆSITUM III.

Utrùm Abbates, & alii Prælati Regulares poſſint ſuorum ſubditorum orationum, & ſatisfactionum alios participes efficere.

SUMMARIUM.

1 *Merita ſua propria poteſt unusquisque cuicumque voluerit applicare, ſed antequam reponantur in universali Theſauro Eccleſiæ.*

2 *Abbates, & alii Prælati Regulares poſſunt ſuorum ſubditorum ſuffragia, & orationes aliis applicare.*

3 *Subditus ſi uni, Abbas verò alteri ſuffragia applicaret, cui proſint, oſtenditur.*

4 *Suffragia ſua poſſunt aliis communicare Regulares ſecundum valorem meritorium, & ſatisfactorium; & differentia inter participantes ſuffragia per modum ſatisfactionis, & per modum meriti oſtenduntur*, num. 5.

6 *Operum bonorum ad ſatisfactionem alterius applicatio quot modis fieri poſſit.*

7 *Merita ſubditorum aliis applicare quinam poſſint.*

8 *Meritorum applicationem benefactoribus, an Generales, ſeu Capitulum Generale poſſit prohibere Abbati locali.*

Cum quilibet ſui proprii meriti, & ſatisfactionis dominium acquirat, conſequens eſt, poſſe hujusmodi meritum cuicumque voluerit applicare, & orationum, & aliorum bonorum ſpiritualium, quorum dominium ſortitur ille, qui benè orat, & Deo fideliter ſervit, cui voluerit, poterit applicare, ſed antequam conſtituantur, & reponantur prædicta merita, & ſpirituales ſatisfactiones in univerſali Theſauro Eccleſiæ, ut notat Nugnus *in addit. ad 3. part. D. Thom. qu. 25. art. 1. qu. 2.* Unde cùm Abbates, & Prælati Religionum dominium voluntatum ſuorum ſubditorum ex vi Obedientiæ voti in ſuis manibus emiſſi habeant, poterunt cuicumque voluerint eorum merita, & orationes, oblationes, aliaque opera meritoria applicare. Ita affirmant communiter Doctores, S. Thom. *in 4. ſentent. diſt. 20. qu. 1. art. 1.* Navar. *tit. Miſcellan. de Pſalter. Beatæ Virginis Miſcellan.* 11. *num.* 4. Graff. *in append. lib. 2. cap. 2. num.* 18. 19. *&* 20. Cordub. *in quæſt. lib. 5. de Indulg. quæſt. 42. verſ. ad quartum dictum.* Reginald. *in praxi lib. 7. num.* 124. Suarez *tom 4. diſp. 48 ſect. 8. num. 29. & diſp. 55. ratione 5. num. 3.* Sot. *in 4. diſt. 21. quæſt. 1. art. 4.* & alii. 1 2

Ideò non ſolùm ex privilegio poterunt Abbates, & Prælati Regulares ſubditorum orationum, & ſuffragiorum alios participes facere, ut probat Miranda *tom. 2. manual. q. 49. art. 1. concluſ. 1.* ſed etiam de jure communi, ex Decreto Pelagii Papæ *in can. nullam 18. qu. 2.* per illa verba: *Tota bonorum Monaſterii adminiſtratio ad Abbatem pertinet, & eſt penes ipſum Abbatem*; quæ verba non ſolùm de bonis temporalibus, verùm etiam de ſpiritualibus intelligenda eſſe, ait Navarr. *loc. cit.*

Duo tamen in hac re de ſatisfactionibus, & orationibus ſubditorum à Prælatis alteri applicandis ſunt obſervanda cum Nugno *loco citato*. Primum, ſi ſubditus applicet ſuam ſatisfactionem uni, & Abbas alteri, hæc ſatisfactio proderit illi, cui ſubditus applicat. Ratio eſt, quia in hac parte ſubditus primum habet locum, ut probatur à ſimili de ſacrificio Miſſæ; conſecratio enim, quæ fit à ſubdito etiam invito Prælato, valida eſt, quod nullus negat, ergo (cùm de ſimilibus ſit idem judicium) ſuffragium proderit illi, cui primo ſubditus applicavit. Quod confirmatur hac ratione, nam Prælatus non videtur dominus actus merè interni dependentis primò & principaliter à voluntate ſui Monachi applicantis ſuffragium illi, & non alteri, idem affirmat Suarez *in 3. parte, tom. 3. diſp. 79. ſect. 9.* Emman. Roder. *in ſumma part. 1. c.* 211. *concluſ.* 10. & alii apud Paulum Fraxinellum *de obligationibus Sacerdotum, ſect. 7. §. 7.* qui tamen contrarium ſequitur, & pro concordia diſtinguit, quod duplex eſt actus interior, alter eſt merè interior, alter eſt interior ſimul cum exteriori; primi quidem Prælatus non eſt dominus, ſed benè ſecundi, & citat Cordub. *lib. 4. q. 8. n. 13.* Roderic. *in expoſition. Bullæ* Cruciatæ, *§. unico, n. 51.* 3

Notandum ſecundò cum S. Thoma *in 4. diſt. 45. qu. 2. art. 1.* quod duobus modis poſſumus ſuffragia noſtra aliis applicare ſecundùm duplicem valorem, meritorium ſcilicet, & ſatisfactorium; primò per modum meriti de condigno, & impetrationis, qui conſiſtit in aliqua dignitate impetrandi ſibi, vel alteri aliquod, quod ſit quaſi præmium operis, & dicitur meritorium, & hoc modo quando aliquis fit membrum alicujus Religionis, tunc merita illius Religionis valent apud Deum, ut ratione illorum meritorum conferatur illi aliquod bonum tanquam membro illius Religionis. Secundò per modum ſatisfactionis, quando damus ſatisfactionem in dictis bonis operibus incluſam pro pœnis debitis peccatis alienis. 4

Triplex

5 Triplex eſt autem differentia inter participantes de operibus bonis aliorum per modum ſatisfactionis, & participantes per modum meriti: nam ad participandum per modum ſatisfactionis neceſſaria eſt intentio ſpecialis operantis, & Prælati, qui applicet illud bonum determinatæ perſonæ, alioquin ſequeretur, quòd omnis injuſtus eò ipſo, quod fit juſtus, abſolutus eſſet ab omni pœna ſuis peccatis debita, quia ad hujuſmodi pœnas ſolvendas infinitus theſaurus meritorum extat in Eccleſia, ut benè S. Thomas *loco cit.* notat. Unde Prælatus non valet ſine voluntate ſubditi operantis, ut diximus, opera ejus ſatisfactoria applicare alteri, propter directum dominium, quod manet apud ſubditum; ſed hoc tantùm intelligendum eſt, ut diximus, de operibus, quæ facit ſubditus in particulari, quia opera ſatisfactoria, quæ facit etiam particulariter abſque applicatione ſpeciali, pro tota Eccleſia, aut pro indigentibus in pœnis Purgatorii, vel benefactoribus, & hujuſmodi, & ſimiliter omnia opera bona, quæ facit in communi cum aliis Religioſis, ſive ex præceptis Regulæ, vel Superioris, poteſt tamen Prælatus, eo inſcio, & invito, aliis communicare, etiam quoad vim ſatisfactoriam, cùm ſuper bonis Communitaria habeat Abbas & Prælatus poteſtatem, ſicut etiam habet ſuper bonis particularibus, vel ſuperabundantibus, aut nemini applicatis *ex c. nullus 18. q. 2.*

Ad participandum autem per modum meriti, non requiritur ſpecialis intentio, nec ſcientia operantis neceſſaria eſt, ſed poterit Prælatus, cui voluerit, applicare, quia nullum fit præjudicium ſubdito, imò fit melior conditio operantis ex participantium multitudine: incipientes enim participare, incipiunt etiam de ſuo proprio aliis communicare.

Secunda differentia inter participantes opera ſatisfactoriæ, & meritoria, eſt, quia per ſatisfactoria participantes, quò plures ſunt participantes, eò minus eſt ſatisfactio ſingulorum, maximè ſi proveniat ſatisfactio ex opere operantis, quæ finita eſt; per participationem autem meritoriam non minuitur meritum, imò augetur.

Tertia differentia eſt, quòd bona opera quoad vim meritoriam applicari poſſunt ab Abbate, & Superioribus quantumvis præterita ſint, quia non conflatur ex illis Eccleſiæ theſauris. Ita Navar. *in miſcell. 11. de Ordine, num. 6.* Rodriq. *tom. 1. qq. regul. qu. 33. art. 5.* Miranda *tom. 2. q. 30. art. 4. concl. 2.* Quo verò ad vim ſatisfactoriam opera bona præterita, quæ non fuerunt applicata ante, vel dum fierent, non poſſunt applicari, neque per ſubditum, qui illa fecit, neque per ejus Abbatem, ſed ſtatim reponuntur in Eccleſiæ theſauro, cujus diſpenſatio ad ſolum Summum Pontificem ſpectat.

Notandum item ex eodem S. Thoma, *in opuſculis, opuſc. 6. de Symbolo Apoſtolorum, verſ. Sanctorum Communionem*, quod poteſt quis duobus modis mereri ex opere alterius meritorio, primo modo ratione unionis in amore, & charitate, quam habent inter ſe juſti; ſecundo modo ex bono opere alicujus ratione particularis intentionis ipſius benè operantis, ſive orantis, aut Prælati applicantis dicta bona opera; quomodo etiam peccator poteſt participare multa bona ex liberalitate Dei provenientia, tum ratione ſtrictioris promiſſionis, unde multùm intereſt recipi ad participationem alicujus Ordinis, & Congregarionis, ſive ille qui recipitur ſit peccator, ſive ſit juſtus, quia peccator tunc fit particeps propter intenrionem, qui particeps non erat propter unionem, & juſtus utroque modo.

6 Nota ſimiliter ex eodem S. Thoma, *locu citatis*, quod applicatio operum bonorum ad ſatisfactionem alterius tripliciter fieri contingit, primò in ſingulari, ſecundò in ſpecie, tertiò in generali; unde Indulgentia non dicitur applicatio, nec primo, nec ſecundo modo, ſed tertio, quando Summus Pontifex ex ſatisfactionibus, quæ Chriſto, & Sanctis ſuperfuerunt, concedit, & applicat Indulgentias, de quibus *in quæſit. 1.* Nos autem loquimur in præſenti de applicatione bonorum operum ad alterius ſatisfactionem primo, & ſecundo modo, juxta ea, quæ *ſuprà* diximus.

Qui tam autem ſint Prælati, qui ſubditorum bona opera, & ſuffragia poſſint aliis applicare, an ſolùm Ordinum Generales, vel Provinciales, vel etiam Abbates locales, poſſet quis dubitare. 7

Dico, quòd Prælati hujuſmodi concedentes participationem bonorum ſuorum ſubditorum ſunt Prælati, & Abbates locales pro ſuo Monaſterio, & Provinciales pro tota provincia. Generales autem pro toto Ordine; Hi enim omnes, cùm ſint capita ſubditorum reſpectivè, ut diximus, habent dominium ſuper actiones illorum, & ſicut poſſunt bona temporalia ex charitate permiſſa aliis communicare, ita etiam ſpiritualia. Roder. *tom. 1. qq. reg. q. 32. art. 2.* & Cordub. *in qq. Theolog. lib. 5. quæſt. 42. part. 3.*

Si quæras, an Abbas Generalis, ſive Capitulum generale poſſit Abbatibus localibus prohibere dare benefactoribus dictam participationem bonorum. Laurent. de Peirin. *tom. 2. de Præl. Regul. q. 3. cap. 6. num. 11.* Reſpondet, quod hoc dubium grave eſt, cùm præfati Superiores habeant hoc ex officio, & privilegio Apoſtolico, & quod per Superiorem conceditur, per inferiorem coarctari non poteſt, *cap. inferior, diſt. 21.* Et putat, quod id generaliter non poſſit fieri; dicit tamen, quòd Generalis rationabili de cauſa in aliquo particulari caſu id Provincialibus poteſt prohibere, & Provincialis Prælato locali, non videtur tamen illi, quod univerſalem legem in hac materia poſſint Superiores Prælati concedere; & addit, quod bono regimini hoc non videtur expediens, cùm ſint in qualibet provincia, & quolibet Conventu præcipui, & partiales benefactores, quibus denegari non debet applicatio bonorum operum, & ſuffragiorum, qui quidem benefactores recipiuntur ad participationem bonorum, quoad vim ſatisfactoriam, ſed hoc expreſsè explicari debet, & non poteſt fieri ſine voluntate operantium. 8

QUÆSITUM IV.

An expediat Abbates, alioſque Religionum Prælatos literas gratioſas, ſeu chartas Fraternitatis benefactoribus & benemeritis concedere.

SUMMARIUM.

1 *Chriſtiana charitas, & Religioſa pietas expoſcit, ut Abbates, & Prælati aliquando benefactoribus ſuffragia per literas gratioſas applicent, & communicent, prout poſſunt*, num. 9.

2 *Juſtus, & qui incipit eſſe Deo gratus, eſt particeps omnium bonorum, quæ fiunt in toto mundo.*

3 *Apoſtoli orationes ſuas, & ſuffragia aliis communicarunt.*

4 *Abbates, & alii Prælati Regulares debent ad imitationem Chriſti, Apoſtolorum, & Sanctorum literas gratioſas aliis concedere.*

5 *Benefactorum nomine qui comprehenduntur.*

6 *Abbates etiam non benefactores poſſunt admittere ad participationem bonorum ſpiritualium ſui Monaſterii.*

7 *Participationis hujuſmodi bonorum, quid juvent eis, quibus applicantur, & quid facere conſueverint Regulares pro his, quibus literæ gratioſæ conceduntur*, num. 8.

CHriſtianam charitatem, ac Religioſam pietatem expoſcere, ut Abbates, & Prælati Religionum benefactoribus, aliiſque benemeritis, orationes, merita, & ſuffragia Religionis communicent, docent Salvatoris noſtri, & Apoſtolorum, necnon aliorum Sanctorum exempla; Chriſtus enim Dominus non ſolùm 1

Digitized by Google

lùm pro Petro, pro omnibus Apoſtolicis, & pro omni humano genere oravit, verùm etiam merita omnia, cunctaque ſuffragia, ſine quibus nihil ſumus, & tanquam quid inane reputati ſumus, nobis donavit, maximè quando *Languores noſtros ipſe tulit, & dolores noſtros ipſe portavit, & nos putavimus eum quaſi leproſum, & perverſum à Deo, & humiliatum; Ipſe autem vulneratus eſt propter ſcelera noſtra. Diſciplina pacis noſtræ ſuper eum, & livore ejus ſanati ſumus, omnes nos quaſi oves erravimus, unusquisque in viam ſuam declinavit, & Dominus poſuit in eo iniquitatem omnium noſtrorum. Oblatus eſt, quia ipſe voluit.* Iſai. 53. Nonne gratioſam literam nobis donavit Chriſtus, quando propter ſcelus noſtrum percuſſus eſt. Quæ tandem majoris charitatis litera, & quæ major poteſt eſſe clementia? ait S. Hieronym. *in epiſt. de filio prodigo, tom.*
2 *2. ſui operis. Quam ut imò omnia opera bona (diſponente ſic divina clementia) communicantur omnibus juſtis, ita ut omnis juſtus, & qui incipit eſſe Deo gratus, incipit etiam eſſe particeps omnium bonorum, quæ fiunt in toto mundo.* Ita S. Thom. *in opuſc. 6. in expoſit. ſymb. concluſ. 24.* Ratio eſt ex eodem S. Thom. *d. opuſc.* quia ſicut in corpore naturali operatio unius membri cedit in bonum totius corporis, ita etiam in corpore myſtico, quod eſt Eccleſia, unius membri bonum alteri communicatur.

3 Apoſtolici etiam orationes ſuas, & merita, aliis communicarunt, ut de S. Paulo pluribus ſuis Epiſtolis elicitur, & præcipuè ad *Coloſſen. 1. & 1. Theſſal. 2. & 1. Corinth. 15. & Corinth. 7.* de aliis verò Apoſtolis, & Sanctis ſuas orationes, & ſua opera bona aliis largitos, & communicatos fuiſſe, affirmat, & ſequitur Thom. Vivald. *de Sacramental. tit. de merit. & ſuffrag. comparatione, c. 93.*

4 Ex quibus manifeſtiſſimè concludendum eſt expediens eſſe Abbates, & Prælatos Regulares, qui præ aliis Chriſti, & Apoſtolorum, aliorumque Sanctorum imitatores eſſe debent, literas gratioſas elargiri debere, maximè domeſticis, & benefactoribus, quia fraternæ, & Religioſæ charitati conſonum eſt, atteſtante Domino: *Alter alterius onera portate, & ſic adimplebitis legem Chriſti.* Hinc ortum habuit, ut Religiones ab antiquo has patentes literas, & ſuffragiorum chartas ſuis domeſticis, & familiaribus aliis devotè petentibus donaverint, ut totius Religionis ſacrificiorum, orationum, jejuniorum, divinorum officiorum, prædicationum, aliorumque operum, participes efficerentur, de qua re latè Thom. Vivald. *loc. cit.* Mirand. *tom. 2. manual. Prælat. art. 2. & 3.* Roderic. *tom. 1. Reg. qq. q. 33. a. 1. 2. & ſeq.* Cordub. *de indulg. q. 42.*

5 Benefactores autem ſupradicti, quibus concedi ſolent literæ gratioſæ, poſſunt multipliciter conſiderari, pro majori hujus materiæ intelligentia; alii enim ſunt benefactores, opibus & eleemoſynis Religioſam paupertatem ſuſtentantes, alii ſunt, qui Regulares ab injuriis & calumniis defendunt; alii verò, qui Regularium jura tuentur in judicio, ut ſunt Advocati, Procuratores, &c. alii ſunt, qui aliquod officium, ſeu artem, nempe medicinam, chirurgiam, & alia hujusmodi exercent cum Regularibus, qui omnes, ut benè notat Laurent. de Peirinis *loco cit.* poſſunt ad participationem bonorum admitti, & poſtquam ſunt admiſſi, ſi ceſſat una ex prædictis beneficentiis, ceſſat etiam in illis participationis effectus; ſed qui opibus paupertatem Religioſam ſublevabat, ad paupertatem, & inopiam redactus, ſi benè ſaltem de Religioſis non loquatur, non deſinit in eo participationis effectus, nemo enim dat, quod non habet, & actio liberalis non in multitudine datorum, ſed in habitu dantis exiſtit, ex Ariſt. *4. ad Nicomachum*: & ſic diſcurrendum eſt de aliis benefactoribus, pro varietate caſuum, qui contingere poſſunt.

6 Non eſt tamen hîc inferendum, quod ſi Prælatus velit aliquem non benefactorum ad participationem bonorum admittere, & prohibitum ſit, imò ex dictis conſtat *in anteced. quæſit.* quod ex mera charitate poterit Abbas ad participationem bonorum ſuorum Monachorum, quemcumque voluerit, admittere, etiam quoad participationem bonorum ſatisfactoriorum modo ſuperiùs dicto; ita affirmant Corduba, *in qq. Theol. lib. 5. de Indulg. q. 42. p. 3. dicto 9.* Mirand. *tom. 2. Man. Prælat. q. 50. art. 5.* Sorbus *in Compend. privil. verb. Indulgentia, pag. 306.* quo caſu non poterit communicare Indulgentias juxta privilegium Urbani V. concedendas tantùm benefactoribus in illis quatuor modis ſuperiùs conſideratis.

Si quæras, quid juvent hujusmodi participationes 7
iis, quibus conceduntur: Reſpondent D. Thom. *in addit. ad 3. part. q. 27. artic. 2.* Palud. *in 4. diſt. 45. q. 2. art. 2.* Mirand. *loco citato, art. 2.* Filiuccius *tom. 2. tract. 8. cap. 4. num. 96.* Roderic. *loc. cit. art. 3.* Sorbus *in Compend. privil. pag. 304. verb. indulgentia*, quod juvant non ſolum ſpiritualiter, ſed etiam corporaliter, quia uſus talium participationum ad dictos effectus fuit in Eccleſia approbatus à tempore Apoſtolorum uſque ad præſens, ut benè probat Vivaldus *tom. 3. de Sacrament. tit. 10. cap. 94.*

Ex literis autem gratioſis, ſeu, quod idem eſt, ex applicatione prædictorum bonorum impetrant benefactores, & participantes gratiam converſionis, illuminationem cordis, profectum virtutum, & præſervationem à peccatis, libertatem, perſeverantiam, & præſervationem à morte, & ab aliis malis ſpiritualibus, & corporalibus, & ad collationem bonorum ſpiritualium, & temporalium.

Et pro animabus habentibus prædictas literas poſ- 8
ſunt Monachi illius Monaſterii, cujus fuerunt benefactores, celebrare Miſſam, quæ eas liberet à pœnis Purgatorii, ex indulto Clementis VIII. Fratribus Minimis conceſſo, & cum eis participantibus, quod habetur *tomo 2. privil. illius Ordin. conſt. 4. ejusdem Clementis VIII.* In eodem Ordine Minimorum celebrantur omnes Miſſæ illius Monaſterii pro anima benefactoris demortui, ut fatetur Peirinus *loco cit. num. 35.* ſimul cum officio Defunctorum, & Miſſa ſolemni, & Corrector illius Monaſterii tenetur monere omnes Correctores ſuæ provinciæ de morte illius benefactoris, ut poſſint pro anima illius Miſſas celebrare, ac ſi mortuus eſſet unus Profeſſus dictæ provinciæ, qui ritus tam laudabilis etiam in pluribus Religionibus, ut audivi, obſervatur.

Quòd autem poſſint Abbates, & Prælati concede- 9
re literas gratioſas, ſeu fraternitatis devotis amicis, & benefactoribus, & conſequenter participationem omnium bonorum, quæ fiunt in communitatibus ſibi commiſſis, affirmant S. Thom. *locis citatis*, Sylveſt. *verbo Indulgentia, q. 5. num. 8.* Tabiena *eod. verb. §. 7.* Angelus ſimiliter, *eodem verb. §. 5.* Piſanella *§. 1.* Medina *de Indulg. diſp. 6. cap. 9.* Henriq. *lib. 7. c. 2. §. 1.* Roder. *tom. 1. qq. regul. q 33.* & *tom. 2. q 86. a. 1.* Sorbus *in compend. privileg. verb. Indulgentia quoad ſeculares, p. 3. pag. 304.* Filiucius *tom. 1. tract. 8. cap. 4. num. 45* Reginald. *in prax. lib. 7. num. 124.* Sotus *in 4. diſt. 21. q. 1. art. 4.* Suar. *tom. 4. in 3. part. diſp. 55. ſect. 5. num. 2.* & alii communiter. Ratio præcipua eſt, præter relatas à ſupradictis Doctoribus, quia poſſunt fideles omnes ſua opera bona aliis communicare ex doctrina D. Thom. *in 4. diſt. 45. q. 2. art. 1. quæſtiunc. 4.* & *ibid.* Ricard. *diſt. 20. art. 5. q. 3.* imò colligitur ex ſacra Scriptura ad Galat. 6. & ex epiſt. 5. canonic. S. Jacobi, ergo cùm poſſint Prælati prædicta ſuffragia benefactoribus, & aliis amicis applicare, ut dicunt omnes citati Doctores, expedit, ut de facto applicent, propter rationes allatas.

QUÆSI-

QUÆSITUM V.

Vtrùm Abbas poſſit plenariè aliquando ſuos Monachos abſolvere.

SUMMARIUM.

1 *Abbates, & Confeſſarii ab iis deputati poſſunt ſemel in vita, atque in mortis articulo plenariè Monachos abſolvere; referuntur nonnulla privilegia ſuper hoc Religioſis conceſſa.*

2 *Forma plenaria abſolutionis refertur.*

3 *Religioſi abſque ſuorum Abbatum licentia an prædictis indulgentiis gaudere poſſint.*

1 RESpondeo, dicendo quòd Abbates & Confeſſores ab iis deſtinati poſſunt ſemel in vita, atque in mortis articulo plenariè Monachos abſolvere, illiſque plenariam omnium peccatorum ſuorum Indulgentiam, ac remiſſionem concedere; ut probatur ex nonnullis privilegiis tam directè Monachalibus Religionibus conceſſis, quàm indirectè per communicationem. Et ut aliqua ex iis referamus.

Benedict. XIII. Monachis Ciſtercien. Familiæ de Obſervantia in Hiſpania pro articulo mortis plenariam Indulgentiam, ſeu abſolutionem omnium peccatorum conceſſit;

Ut refertur in Compend. privileg. Mendic. *verb. abſolutio extraordinaria quoad fratres*, §. 11. Idem conceſſit Innocentius VIII. Congregationi Caſinen. aliàs Sanctæ Juſtiox de Padua, ut refertur in *lib. privil. d. Congreg. & in Conſtitutionibus ejuſdem Congreg. fol.* 47. §. 1. & *fol.* 48. §. 2. addens,

Quòd Confeſſor ab eiſdem electus in dicto mortis articulo poſſit eos plenariè abſolvere ab omnibus caſibus, nullo excepto, cum omnimoda authoritate, ac ſi in illo caſu eſſet Summus Pontifex.

Et Sixtus IV. conceſſit omnibus Fratribus Minoribus de Obſervantia præſentibus, & futuris, tam profeſſis, quàm Novitiis (qui tamen habeant propoſitum profitendi) necnon Sororibus S. Claræ, & Tertiariis utriuſque ſexus, & famulis, & ſervitoribus prædictorũ omnium, ut quilibet eorum poſſit ſemel eligere Confeſſorem de ejuſmodi Obſervantia, qui audita ejus confeſſione, pœnitentiam ſalutarem injungendo, abſolvat eos ab omnibus criminibus, exceſſibus, & cenſuris Eccleſiaſticis, & diſpenſet cum eis in omnibus irregularitatibus, ſi quas fortè contraxerint (homicidio voluntario, & mutilatione membri ſemper exceptis) & eis remiſſionem generalem, & plenariam omnium peccatorum impartiri valeat, & quod idem poſſit in mortis articulo.

Ita refertur in eodem Compend. privil. *ubi ſuprà* §. 5. Idem etiam conceſſit Fratribus Prædicatoribus, & Minoribus, ut habetur in Monum. Ord. 1. *impreſſione fol.* 58. & 2. *fol.* 148. *conceſſ.* 360. ſed cum hoc addito, nempe de ſui Superioris licentia, qui ſemel eos in vita, & in articulo mortis plenariè abſolvat. Excipiuntur tamen homicidium voluntarium, mutilatio membri, & irregularitas proveniens ex bigamia, in quibus non poteſt Confeſſor etiam de licentia Abbatis diſpenſare, ut notat Collect. *in Compend. cit.* §. 2. & §. 5. Invigilent itaque Abbates, directè, ſive mediante privilegiorum communicatione prædictis Apoſtolicæ Sedis indultis gaudentes, ut hanc plenariam abſolutionem Monachis ſuis in articulo mortis, & ſemel in vita elargiri non obliviſcantur.

Dices, ſi Monachus in articulo mortis plenariè abſolutus in virtute privilegiorum, quando videlicet videbatur agonizans, animamque Deo reddens, convaleſceret, poſſitné iterum in mortis articulo plenariè abſolvi? Reſpondeo utique, idque colligitur ex verbis in privilegio appoſitis; videlicet,

Si infirmarentur, & crederentur morituri: putà, quia viderentur agonizare, & abſoluti plenariè iterum convaleſcerent; iterum etiam in articulo mortis valerent abſolvi.

Præter mortis articulum poſſunt etiam Abbates, ac Confeſſarii ab iis deſtinati abſolvere plenariè ſuos Monachos ab omnibus peccatis, & cenſuris, non ſolùm ſemel in vita, verùm etiam quater in anno, quando maluerint ipſi Monachi abſolvi, ut patet ex privilegio à Leone X. S. Claræ Monialibus conceſſo, quod refertur in Compend. priv. *d. verb. abſolutio extraordinaria quoad fratres*, §. 7. quo indulto gaudent omnes Religiones communicantes privilegia Fratrum Minorum, ut advertit Mirand. *man. Prælat. tom.* 2. *q.* 33. *art.* 9 *concluſ.* 1.

Idem Leo conceſſit eiſdem Monialibus Sanctæ Claræ, & ancillis Beatæ Mariæ Virginis ſub cura Minorum Fratrum de Obſervantia exiſten. ut poſſint plenariè abſolvi in omnibus diebus Domino Sabaoth ſacratis, necnon Beatæ Mariæ ſemper Virginis. In feſto omnium Sanctorum, & Apoſtolorum Petri, & Pauli, ac Sancti Franciſci, & S. Claræ, & per totam majorem hebdomadam;

Ut refertur in compend. *ubi ſuprà* §. 8. & 9.

Item Leo X. conceſſit omnibus Fratribus Minoribus Regularis Obſervantiæ, quod ſemel in quolibet anno, ultra alias indulgentias, quas ab Apoſtolica Sede habent, plenariè abſolvi poſſint, & Indulgentiam plenariam conſequi in feſto S. Catharinæ Virginis, & Martyris;

Ut refertur in Comp. *ubi ſuprà* §. 10. quibus privilegiis etiam frui, & gaudere poſſunt Monachales, & aliæ Religiones communicantes privilegia Fratrum Minorum. Et notandum, quod ſicut iidem Fratres Minores, & Moniales S. Claræ, ac Ancillæ, &c. plenariè abſolvi poſſunt in feſtivitatibus S. Franciſci, & S. Claræ, ita Religioſi aliarum Religionum participantes de eiſdem privilegiis per communicationem abſolvi poterunt in feſtivitatibus Patronorum, ac inſtitutorum proprii Ordinis, & Congregationis. Unde Monachi Caſinenſes ſine ullo dubio, optimaq; conſcientia, cùm habeant privilegium communicationis, poterunt iiſdem gratiis & indulgentiis frui & gaudere die S. Patris Benedicti, & S. Scholaſticæ. Nos Vallumbroſani in feſto ejuſdem Sanctiſſ. Patris noſtri Benedicti, ac S. Patris Joannis Gualberti, & S. Humilitatis Abbatiſſæ, & ſic de ſingulis diſcurras; quibus prædictis Regularibus, idem Summus Pontifex Papalem benedictionem largitur. Ita in Collect. privil. *ſuprà cit.* §. 10. Ex dictis breviter collige non ſolùm Abbatem, ſed etiam Confeſſarium quemlibet, licentia illius, non ſolùm una vice tantùm, ſed pluries abſolvere debere.

Plenaria abſolutionis forma, quæ adhiberi debet in abſolvendo, hæc eſt, & deſcribitur à Collectore privil. *loco citato*, §. 10. his verbis, videlicet, *Auctoritate mihi conceſſa, & commiſſa, ego te abſolvo, &c. ſic plenariè illi ſtatui innocentiæ te reſtituo, quomodo Sanctitas Domini noſtri Papæ N. faceret, ſi ipſemet in confeſſione tua peccata auſcultaret; & eadem auctoritate Apoſtolica tibi impertior ſanctam benedictionem Papalem. In Nomine Patris, † & Filii, † & Spiritus ſancti. † Amen.* 2

Hic autem adverto, quòd nequeant Religioſi gaudere prædictis plenariis abſolutionibus, & Indulgentiis à Leone X. Fratribus Minoribus, ac Monialibus Sanctæ Claræ, ac Ancillis Conceptionis Beatæ Mariæ Virginis conceſſis, ac eis per communicationem participatis, abſque ſuorum Abbatum licentia, & quoad prædictos Fratres Minores, tenent Coll. priv. Mend. *in Comp. d. loc. cit.* §. 10. Mirand. *in Man. Præl. tom.* 2. *q.* 33. *art.* 10. *concl. unica*, & nos in ſimili diximus plura in diſputatione de poteſtate, & munere Abbatis circa Sacramentum Pœnitentiæ, cùm diximus non poſſe Monachos, virtute Bullæ *Cruciata*, vel aliorum indultorum Apoſtolicorum, eligere ſibi Confeſſarium. 3

DISPVTATIO X.

De poteſtate Abbatum, & Prælatorum inferiorum circa Divini Officii, & Horarum Canonicarum recitationem.

Quæſ. I. *Vtrùm ad Abbatem & Monachos pertineat Divinum Officium perſolvere, & Horas Canonicas nunciare, & ordinare.*

II. *Quæ præcipuè ſint ab Abbate in Officio Divino ordinando animadvertenda.*

III. *Vtrum Abbas teneatur in Choro Divinum Officium perſolvere.*

IV. *Quo tempore ſit ab Abbate Divinum Officium in Choro perſolvendum.*

V. *Vtrum Abbas Commendatarius teneatur Divinum Officium recitare.*

VI. *Vtrum Abbas poſſit anticipare, vel poſtponere Horas Canonicas in Choro perſolvendas.*

VII. *Vtrum Abbas teneatur recitare Horas juxta ordinem Breviarii Romani.*

VIII. *Vtrum, ſtante aliquo gravi negotio, aut occupatione, poſſit Abbas Divinum Officium mutare.*

IX. *Vtrum Abbas poſſit mentaliter in totò, aut pro magna parte Divinum Officium recitare.*

X. *Vtrum Abbas poſſit Divinum Officium recitare ſedendo, ſtando, & deambulando.*

XI. *In quas pœnas incidant Abbates Divinum Officium omittendo.*

XII. *Vtrum Abbas poſſit infirmum Monachum, vel ſenem à recitatione Divini Officii eximere.*

XIII. *Vtrum Abbates, & Prælati Regulares poſſint Religioſos ſibi ſubditos Choro deſtinatos, & proinde ut ad Sacerdotium promoveantur, ad ſtatum laicorum transferre, ita ut Religioſi laici remaneant.*

XIV. *An Religioſus profeſſus ad Chorum deputatus juſta de cauſa ab Abbate ad Converſorum ſtatum translatus teneatur Divinum Officium perſolvere.*

XV. *Vtrum Abbas poſſit ſtatuere Officium Converſis, ac Monachis neſcientibus benè legere, vel Novitiis.*

QUÆSITUM I.

Vtrum ad Abbatem & Monachos pertineat Divinum Officium perſolvere, & Horas canonicas nunciare, & ordinare.

SUMMARIUM.

1 *Abbates, & Regulares ſubditi profeſſi tenentur Horas Canonicas perſolvere, & hoc ex præſcripto Regulæ, ut* num. 2.

3 *Novitii, & illi qui ad Chorum non ſunt deſtinati, ſed vel ad militiam, vel opera manualia, non tenentur recitare Horas Canonicas.*

4 *Abbates, & Regulares profeſſi ad Chorum deſtinati tenentur ſub mortali Horas Canonicas perſolvere.*

5 *Abbates, & Regulares, an aliquando excuſentur à recitatione Horarum Canonicarum,* & num. 8.

6 *Abbates & Superiores poſſunt aliquando cum ſuis ſubditis diſpenſare in recitatione Horarum Canonicarum.*

7 *Horas Canonicas recitare, an teneantur Regulares fugitivi, & ejecti, & ad triremes damnati.*

9 *Abbas, & qui tenetur perſolvere Horas Canonicas, omittendo horas unius diei unum tantùm peccatum committit.*

10 *Abbates debent Divinum Officium nunciare, & ordinare.*

11 *Petitiones, quæ in Horis Canonicis fiunt, quæ ſint? vide remiſſivè.*

1 Regulares omnes Profeſſi, & ad Chorum deſtinati tenentur perſolvere Horas Canonicas, in qua obligatione à fortiori, ut clarum eſt, comprehenduntur Abbates & Prælati eorum. De Regularibus, ut dixi, profeſſis ad Chorum deſtinatis eſt ſententia Navar. *de Horis Canon. cap. 7. num.* 1. De Prælatis verò omnibus, abſolutè loquendo habetur *ex cap. dolentes 9. de celebratione Miſſarum*, & de hac re nulla extat dubitatio; ſed tantùm dubitari poteſt, quo jure Regulares, & eorum Prælati teneantur recitare Horas Canonicas. Certum eſt enim eos non teneri Jure Canonico, cùm nullus canon de hac re exiſtat; nec jure naturæ, quia non pertinet recitatio Divini Officii ad eſſentiam Religionis, neque ex vi voti, aut profeſſionis, quia vota, aut profeſſio ad hoc non adſtringunt, neque tenentur ratione elemoſynarum, quibus vivunt, quia eleemoſynæ non dantur cum tali onere, ſed ut vivant ſecundùm ſuam Regulam. Itaque ſolùm videntur teneri ad recitationem Horarum Canonicarum ex præſcripto Regulæ, & conſuetudine ubique jam recepta, ita Sotus *de juſtit. & jur. lib.* 10. *q.* 5. *a.* 3. Valent. 2. 2. *diſp.* 6. *q.* 2. *punct.* 10. Toletus *lib.* 2. *cap.* 12. Vaſquez *in opuſc. de benef. c.* 4. *§.* 1. *a.* 1. Azor. *inſtit. moral. lib.* 1. *cap.* 6. *q.* 1. Suar. *tom* 2. *lib.* 4. *cap* 27. *num.* 9. Barthol. à S. Fauſto *de Hor. Can. lib.* 2. *q.* 42. *verſ. ſed cæteri communi.* licèt Cajetanus *verbo Hora Canonica*, dubitet de conſuetudine, & Petrus Aragona *qu.* 83. *art.* 11. putet non eſſe peccatum mortale, ſi bis, vel ter officium privatim Regulares omittant, quia hujusmodi conſuetudo oritur ex ſtatutis Regularibus, quæ utplurimùm ad lethale non obligant, & præcipuè ſtatuta Regulæ Benedictinæ. Hæc tamen opinio ab omnibus rejicitur. 2

Ex quibus ſequitur Novitios non teneri, quia nondum firmiter mancipati ſunt divino obſequio, & præceptis Regulæ: ſimiliter eos, qui ad Chorum non ſunt deſtinati, ſed ad militiam, vel ad operationes manuales, non teneri ad recitandas Horas Canonicas, vide Navar. *loc. cit. num.* 22. & *in Enchirid. cap.* 25. *n.* 97. & Leonardum Leſſium *de juſt. & jure, cap.* 37. *lib.* 2. *dub.* 9. *num.* 49. 3

Obligantur ergo Regulares profeſſi ad Chorum deſtinati & eorum Prælati ad Horas Canonicas perſolvendas ſub peccato mortali, ita Navar. *loc. cit. c.* 7. *n.* 5. qui fatetur ſimiliter de communi opinione, dummodo ſine cauſa eas omittant. Dixi ſine cauſa, quia ſi cauſa juſta prætermittendi Horas Canonicas ſubſit, nullum erit peccatum, ſi v. g. præ magno dolore capitis, oculorum, vel alio ſimili, aut ſi adeſſet periculum aliquod, ſive occaſio concionis, aut alicujus publicæ functionis, ita ut hujusmodi occaſio prætermitti deberet, niſi Horæ omittantur, vel ſi ob charitatem, vel debili- 4 5

debilitatem corporis nequeat quis dicere ſaltem majorem partem, ita Navar. *de orat. cap.* 11. *num.* 13. ſimiliter propter infirmitatem, & ex aliis hujusmodi cauſis apud Navar. *in Enchirid. c.* 25. *n.* 100. *& ſeqq.*

6 Si petas, an Superior poſſit in hac obligatione diſpenſare, v. g. ratione ſtudiorum, ſive negotiorum? Reſpondeo cum Leſſio, *loc. cit. num.* 71. quòd cùm tota obligatio recitandi officium ex conſuetudine pendeat, poteſt Superior diſpenſare, quando cauſa ſubeſt, ſicut in aliis ſtatutis obligatoriis; imò ſi in aliquo Monaſterio ſit conſuetudo, ut profeſſi nondum ordinati ſtudiis operam dantes, aut aliis negotiis, propter quæ non poſſunt Choro intereſſe, poterunt diſpenſari à recitatione divini officii. Nec valet dicere, quod Superior in tali caſu non ſolet diſpenſare; nam ſi hæc facultas diſpenſandi non eſſet in uſu, non ex hoc ſequitur, quòd ſi aliquis Superior velit illa uti, non poſſit, quia facultas aliquid faciendi abſque aliorum gravamine non amittitur per non uſum, ut dicunt communiter Doctores. Hanc ſententiam cum Leſſio tuentur alii Doct. nempe Gavantus *in comment. rubr. Miſſal. tom.* 2. *ſect.* 1. *cap.* 5. *tit.* 1. *num.* 6. Villalbos *in ſumm. tom.* 2. *tract.* 24. *dub.* 9. *num.* 12. licèt contrariam ſententiam teneant Suar. *de relig. tom.* 2. *lib.* 4. *c.* 28. *num.* 41. Reginaldus *tom.* 2. *lib.* 18. *cap.* 12. *num.* 141. *&* 186. Filliucius *tom.* 2. *tract.* 23. *cap.* 9. *num.* 104. Macignus *tract. de Horis Canonicis, cap.* 22. *num.* 8. & videtur inclinare Tannerus *in* 2. 2. *diſput.* 5. *quaſt.* 1. *dub.* 5. *num.* 175.

Quæras, an Monachus fugitivus, vel dejectus teneatur officium recitare, cum a Monaſterio non alatur.
7 Reſpondeo cum Navar. *loco cit. num.* 20. de Monacho fugitivo affirmativè, quia poteſt redire, & par non eſt, ut ex ſua malitia, qua abeſt, commodum referat. De ejecto verò putat Leſſius *loco cit. num.* 50. non teneri, qui ſuo arbitrio ſe non ſeparavit, & non eſt in poteſtate ipſius redire.

De Religioſis verò damnatis ad triremes, an teneantur Horas Canonicas recitare, affirmativè reſpondent Azor. 1. *part. lib.* 10. *cap.* 5. *q.* 9. & Layman. *in Theol. moral. lib.* 4. *tract.* 1. *cap.* 4. *num.* 2. & Gavant. *in comment. in rubr. brev. tom.* 2. *ſect* 1. *cap.* 4. *num.* 26. At mihi ſatis probabilis eſt ſententia Sot. *de juſt. lib.* 10. *quaſ.* 5. *art.* 3. Sanchez *de matrim. lib.* 8. *diſp.* 8. *num.* 11. Homobon. *in exam. Eccleſ. part.* 1. *tract.* 4. *cap.* 4. *quaſt.* 32. Leonard. Leſſ. *de juſt. & jur. lib.* 2. *cap.* 37. *dub.* 9. *num.* 45. & aliorum negativam tenentium, quia talis eſt uſus & praxis, tum quia ſatis habent afflictionis, qui in illo ſupplicio detinentur.

8 Poterunt tamen Regulares præter cauſas ſupradictas excuſari à recitatione divini officii ex privilegio Summi Pontificis, & præcipuè Clementis VII. qui conceſſit Regularibus prædicationi verbi Dei, & confeſſionibus, ſacræ Theologiæ, ac ſacrorum Canonum ſtudiis inſiſtentibus pro ſalute animarum, aut infirmorum Fratrum ſervitio, quòd ſatisfaciant pro Horis Canonicis, recitantes certum numerum Pſalmorum per Superiorem eis aſſignatum numero non minùs ſeptem, aut ſex cum devotione, aut Orationem Dominicam ſepties, & & Symbolum Apoſtolorum bis; graviter autem ægrotantibus conceſſit, ut Orationem Dominicam ſepties in die recitent, & ſic ſeptem Horis Canonicis ſatisfaciant, ita refert Sorbo *in compend. verb. Officium divinum, pag.* 449.

Hic dubitari poteſt, ſtante tali obligatione, & nulla ſuperveniente cauſa excuſationis, an ſi quis omitteret Horas unius diei, committat tantùm unum peccatum, vel plura?

9 Reſpondeo, præceptum de recitandis Horis Canonicis unum eſſe, pro objecto habens totum quoddam ex iiſdem ſeptem Horis integratum, & ſic erit unum tantùm peccatum mortale; ita Navar. *cap.* 7. *n.* 6. *de orat.* Vega *in ſum. part.* 1. *cap.* 128. *caſu* 3. Flaminius Pariſius *de reſignat. benef. lib.* 1. *quaſt.* 9. *num.* 8. Roder. *in ſum. tom.* 1. *cap.* 140. *num.* 16. Graffius *part.* 1. *lib.* 2. *cap.* 51. *num.* 14. Petrus de Ledesma *in ſum. part.* 2. *tract.* 9. *cap.* 4. *concl.* 14. *diffic.* 1. Emanuel Sà *verb. Hora, num.* 14. Azor. *par.* 1. *inſtit. moral. lib.* 10. *cap.* 7. *quaſt.* 4. Valent. *tom.* 3. *diſp.* 6. *quaſit.* 2. *punct.* 10. Reginald. *tom.* 2. *lib* 18. *cap.* 11. *ſect.* 3. *num.* 145. Molfeſius *in ſum. tom.* 1. *tract.* 5. *num.* 8. Vasquez *in opuſc. de benef. cap.* 4. §. 1. *dub.* 5. *num.* 71. Ortiz *in ſum. cap.* 21. Portellus *in dub. regul. verb. Hora Canonica, num.* 5. quicquid dicat Leonardus Leſſius *cap.* 37. *dub.* 9. *num.* 53. *lib.* 2.

Sanctus Pater Benedictus *in c.* 47. Regulæ Abbati 10
curam Officii ordinandi committit, & ad eum ſpectare ait, non ſolùm ſignificare die, nocteque divini Officii horam, ſed etiam ordinare, atque imponere, quales Monachi, quove ordine Pſalmos, & Antiphonas decantare debeant, ac legere. Neque quidem mirum eſt, ſi Abbatibus, tanquam ſummis Monachorum Sacerdotibus quodammodo Cymbaliſtæ officium fuerit demandatum, cùm Deus ipſe Summos Sacerdotes lucernarum Templi emunctores, & lampadum concinnatores creaverit, ex Levit. 24. *Locutus eſt Dominus ad Moyſen, dicens: Præcipe filiis Iſrael, ut offerant tibi oleum de olivis puriſſimum, ac lucidum ad concinnandas lucernas jugiter; ponetque eas Aaron à veſpere uſque ad mane coram Deo, cultu, rituque perpetuo in generationibus veſtris*, atque ideò Abbati Canonicarum Horarum, divinique Officii curam traditam eſſe arbitror, ne tempus ſacro cultui præfixum acceleretur, nevè retardetur, vel tranſilire ſinatur, ſed ejus imperio vigilanti, aſſiduoq; obſequio prorſus ſtans, debitisq; temporibus, atque horis divinarum laudum penſum ſolvatur, ad hoc, ut divinus cultus magis augeatur, & frequentiùs, ac diuturniùs mens noſtra ad Deum per orationem elevetur cum pio erga illum affectu; & ne petitiones, quæ in Horis canendis exhibentur, confundi
videantur. Quæ autem ſint petitiones, quæ in præ- 11
dictis Horis fiunt, vide apud Clem. Rom. *lib.* 8. *Conſt. Apoſt. cap.* 36. Azor. *inſtit. moral. par.* — *lib.* 10. *c.* 2. Navarr. *in tract. de orat. cap.* 5.

Unusquisque igitur Abbas ſtudeat ut Canonicæ Horæ non præponantur, aut poſtponantur: ſed ſuis temporibus opportunè recolantur; licèt enim omni tempore Deum benedicere debeamus; tamen divinum Officium à Religioſis in ſpeciali loco, nempe in Choro, in communi ſpecialibus horis præſtari debet. Unde Clemens V. in Concilio Viennen. *ut habetur Clem.* 1. *de celebrat. Miſſ.* ſtatuit, ut in Cathedralibus, ac Regularibus, & Collegiatis Eccleſiis horis debitis devotè pſallatur.

QUÆSITUM II.

Quæ præcipuè ſint ab Abbate in officio divino ordinando animadvertenda.

SUMMARIUM.

1 *Officium divinum, ut diſtinctè, & alta voce recitetur Abbas curare debet.*
2 *Abbas, & qui tenentur ad Horas Canonicas, ſi eas cum abſciſſione ſenſus verborum notabiliter variante recitent, mortaliter peccant.*
3 *Hora Canonica cum apta pauſa, ac devotè, & attentè, ac ſtatutis temporibus à Religioſis in Choro recitandæ ſunt*, ut num. 9. & 10.
4 *Hora Canonica cum attentione interna recitari debent.*
5 *Horas Canonicas qui recitat ſine animo orandi, ſed legendi tantùm, aut ædificandi, non ſatisfacit præcepto, & peccat mortaliter.*
6 *Horas Canonicas qui recitat cum animo orandi ſponte diſtra-*

diſtractus, peccat mortaliter, non tamen tenetur repetere.

7 *Horas Canonicas qui recitat ſine attentione ſaltem virtuali, an ſatisfaciat præcepto Eccleſiæ, lato in* cap. dolentes.

8 *Punire non poteſt quis, quod non poteſt notare.*

1 QUinque judicio meo Abbati in Officii divini ordinatione ſervanda præ aliis exiſtimo: Primum, ut Officium diſtinctè, & alta & clara voce recitetur, & ubi competens Monachorum numerus reperitur, juxta laudabilem, & antiquiſſimam Eccleſiæ conſuetudinem cantetur, ſervatis ſuæ Congregationis, ac inſtituti conſtitutionibus, prædeceſſorumque ſuorum uſu receptis optimis conſuetudinibus. Quare vigilans procuret Abbas, ut Monachi, à quibus laudes Dei decantandæ ſunt, Muſicæ arte ſint inſtructi, ſicut habetur in gloſſ. *Clem.* 1. *de conceſſ. præbend.*

Unde, ſi quis recitet Officium cum abſciſſione notabili ultimarum ſyllabarum, peccatum committit, non tamen mortale, ut dicunt Filliucius *tom.* 2. *tract.* 23. *cap.* 7. *num.* 142. Azor. *part.* 1. *inſtit. moral. part.* 1. *lib.* 10. *cap.* 11. Ratio eſt, quia non violatur præceptum in re gravi: nam cum tali abſciſſione adhuc perſeverat
2 ſenſus, & verborum ſignificatio. Quod ſi ſyllabarum abſciſſio variaret ſenſum verborum notabiliter, teneretur denuò quis recitare, ut notat Villalbos *in ſum. tom.* 1. *tract.* 24. *dub.* 10. *num.* 7. & hoc modo, niſi iterum recitaret Officium, peccaret mortaliter. Se-
3 cundum, ut Officium, & Horæ Canonicæ cum apta pauſa, & potiſſimùm devotè, & attentè perſolvantur, ut docent Sancti Patres, & præcipuè D. Bernard. & Cyprian. *in orat. Dom.* celebre eſt enim illud gloſſ. diſtichon ſuper Div. Pauli verba ad *Epheſ.* 5. *Deo non voce, ſed corde cantandum.*

Non vox, ſed votum, non chordula muſica, ſed cor,
Non clamans, ſed amans cantat in aure Dei.

Per illud verbum *attentè*, dubitari poteſt, quæ & quanta attentio requiratur in Horis Canonicis. Leonardus Leſſius *loco cit. dub.* 11. diſtinguit de attentione interna, & externa, & de attentione circa verba, & circa verborum ſenſum; ſimiliter de attentione circa Deum, vel circa illud, quod petitur à Deo, quæ quidem attentiones poſſunt eſſe actuales, vel virtuales, vel confuſæ, vel diſtinctæ, quibus præmiſſis;

4 Dico, quòd in perſolvendis Horis Canonicis requiritur attentio interna, ita ut, ſi recitans Officium alienis cogitationibus interiùs ſponte ſe occupat, non ſatisfacit præcepto de ſolvendis Horis divinis, ita Major. *in* 4. *diſt.* 12. *q.* 7. Cajetanus 2. 2. *q.* 81. *art.* 131 Sotus *lib.* 10. *de juſtitia, q.* 5. *art.* 5. *concluſ.* 7. Navar. *tract. de orat. c.* 13. *n.* 18. & probatur, quia in Concil. Lateranenſi præcipitur, ut Officium divinum celebre-
5 tur ſtudioſè pariter, & devotè; devotio autem conſiſtit in actu interno; unde ſequitur, ſi quis recitet ſine animo orandi, ſed tantùm legendi, aut ædificandi, non ſatisfacit præcepto, & peccat mortaliter, quia non laudavit Deum juxta præceptum ei datum; ſimiliter ſi ſponte diſtractus fuit, quamvis animo orandi dixerit Officium, quia tunc non devotè recitavit, & ſic in utroque caſu tenetur repetere in ſententia quorundam.

Aliqui tamen Doctores non improbabiliter faten-
6 tur eum, qui recitaverit Officium animo orandi, licèt diſtractus ſponte fuerit, peccare quidem mortaliter, non tamen teneri illud repetere, quia ſubſtantiam operis præcepti præſtitit, licèt devotionem non habuerit, & dant exemplum de eo, qui Euchariſtiam ſumit indignè tempore Paſchatis, qui tamen præcepto Eccleſiæ ſatisfacit, inter quos Doctores ſunt Toletus, *lib.* 2. *cap.* 12. & Medina *C. de orat. q.* 16. quæ ſententia placet recentioribus. Adverte tamen, quòd diſtractio illa ad hoc ut inducat peccatum, debet fieri ſponte, quia ſi quis diſtrahitur invitus, ſeu non advertens ſe diſtrahi, non peccat, quod enim non eſt voluntarium, non eſt peccatum.

Si quæras, an Regulares recitantes Horas Canoni- 7
cas ſine attentione ſaltem virtuali, ſatisfaciant præcepto Eccleſiæ, lato *in c. dolentes.* Navarr. *de orat. cap.* 13. *n.* 18. Medina *in ſumm. lib.* 1. *cap.* 4. §. 11. Fernandez *in exam. Theol. part.* 3. *cap.* 13. §. 6. *num.* 1. Cajetan. 2. 2. *q.* 89. *art.* 3. Villalbos *in ſum. tom.* 2. *tract.* 24. *dub.* 25. *num.* 6. Lopez *in inſtruct. tom.* 2. *cap.* 103. Alexand. Peſantius 2. 2. *q.* 61. *art.* 2. *dub.* 3. Emanuel Sà *verb. Hora Canonica, n.* 19. Zerola *in prax. Epiſcop. par.* 1. *verb Hora Canonica,* Comitolus *in reſol. mor. lib.* 1. *q.* 63. Beja *in reſponſ. caſuum conſcient. part.* 2. *caſu* 33. Malderus 2. 2. *tract.* 10. *cap.* 2. *dub.* 2. Moneta *de diſtribut. part.* 2. *q.* 2. *num.* 2. Carolus Maccigni *de Hor. Canon. cap.* 86. *num.* 16. Homob. *in exam. Eccleſ. part.* 1. *tract.* 4 *c.* 5. *q.* 40. Molfeſ. *in ſum tom.* 1. *tract.* 4. *cap.* 2. *num.* 8. Silvius 2. 2. *q.* 83. *art.* 12. *concl.* 4. Viguerius *inſtit. Theol. cap.* 5. §. 3. *verſ.* 11. Gavantus *in comment. in rubr. Miſſalis, tom.* 2. *ſect.* 1. *cap.* 6. *tit.* 4. *num.* 2. Corradus *in reſp. caſuum conſc. part.* 2. *q.* 244. Vega *in ſum. tom.* 2. *cap.* 128. *caſu* 20. Bellochius *in prax. de caſ. reſerv. part.* 2. *q.* 15. *num.* 19. Valent. *tom.* 3. *diſp.* 6. *quæſt.* 2. *punct.* 10. Azor. *part.* 1. *inſtit. mor. lib.* 10. *cap.* 16. *quæſt.* 1. Ledeſma *in ſum. tom.* 2. *tract.* 9. *cap.* 4. *concl.* 20. Roder. *tom.* 1. *cap.* 133. *num.* 1. Squillant. *de oblig. Cler. part.* 1. *dub.* 20. *num.* 36. Aragona 2. 2. *q.* 83. *art.* 13. Suar. *de Relig. tom.* 2. *lib.* 4. *cap.* 26. *n.* 3. Sayr. *de cenſ. lib.* 3. *c.* 4. *n.* 13. Raphael de la Torre *part.* 2. *de Horis Canon. contr.* 9. Lorca *p.* 2. *de leg. diſp.* 16. *memb.* 2. Anton. Ragucius *de off. canon. in Choro, num.* 2. reſpondent negativè, & fundantur in *suprad. cap. dolentes, de celebr. Miſſar.* ubi præcipitur, quod divinum Officium celebretur *ſtudioſè*, pariter, & *devotè*, quod ſignificat internam attentionem, & devotionem, & *in d. cap.* Eccleſia præcipit verum actum orationis; ſed actus externus ſine interno non eſt talis, quia oratio conſiſtit in actu interno: ergo requiritur ad hoc, ut ſatisfaciant *dict. cap. dolentes*, in recitatione Divini Officii attentio actualis.

Medina *in Cod. de orat. q.* 14. Sylveſt. *verb. Hora, n.* 13. Angelus *eodem verb. num.* 17. & Roſella *num.* 13. Durand. *in* 4. *ſentent. diſt.* 15. *q.* 14. Palud. *in* 4. *diſt.* 25. *quæſt.* 5. *art.* 2. *concluſ.* 4. Ægid. Couinch. *de Sacram. in* 3. *p. qu.* 83. *art.* 6. *num.* 291. Joannes Valerus *in differ. utriuſque for. diff.* 1. Leſſius *lib.* 2. *c.* 37. *dub.* 2. *num.* 61. *in fin.* Henriq. *lib.* 4. *c.* 25. *num.* 5. in gloſſ. *lit. P.* Victorellus *in ſumm. Toleti lib.* 2. *c.* 13. Layman. *in Theol. moral. lib.* 4. *tract.* 1. *cap.* 5. *num.* — & alii recentiores contrariam ſententiam tuentur, & dicunt, quòd ſi quis recitet Horas Canonicas cum diſtractione voluntaria, implet quidem præceptum, & non peccat mortaliter, nec tenetur re-
petere illas, nec fructus beneficii reſtituere: ratio il- 8
lorum eſt, quia nemo poteſt præcipere, aut vetare, quod punire non poteſt, nec poteſt punire, quod non poteſt cognoſcere, & judicare: ſed Eccleſia extra confeſſionem non poteſt cognoſcere, & judicare actus internos; ergo non poteſt eos præcipere, aut vetare.

Ad rationem alterius ſententiæ reſpondent Ægidius *in illo cap. dolentes*, ſolùm præcipi actum ſtudioſum externum, ut exerceatur cum talibus circumſtantiis externis, quæ ad conſtituendum actum externum Religionis neceſſariæ ſunt, ita ut nullum committatur peccatum contra Religionem, ut patet ex *contextu ipſius capitis dolentes.*

Ad illud, quod dicitur, quòd Eccleſia præcipit verum actum orationis, ut *ſuprà*, Reſpondeo actum externum orationis debitè factum cum attentione externa ſine confabulatione, ritu, & ſimilibus, eſſe verè actum virtuoſum Religionis. Quæ ſententia mihi ſatis probatur, ſalva tamen reverentia tantorum virorum contrariæ.

Tertium,

9 Tertium, ut Officium, & Horæ Canonicæ ſtatutis horis, non aliis, absque legitima, & rationabili cauſa dicantur, ut præcipitur *in Clement. 1. de celebrat. Miſſ. & in c. directè, extra eod. tit.* Quartum, ut in Choro divina Officia, prout temporis ratio poſtulat, alternatim canantur, vel recitentur, attenteque audiantur. Idque non curſim, non perturbatè, non ſyncopando, nec extranea, ac prophana, vel inhoneſta permiſcendo, ſed leviter, diſtinctè, ac ſtudiosè fiat; ac ut genuflectendo, ſedendo, ſtando, caput aperiendo, ac inclinando, antiquas ſui Ordinis à Sanctis Patribus introductas cæremonias, & conſuetudines maximè ſervandas curet, ac prædictas Horas in loco ſacro, veluti Eccleſia, vel Choro ab omnibus Monachis perſolvi jubeat; niſi quis eorum legitima cauſa, vel juſto excuſatus impedimento intereſſe nequeat. Quintum, & poſtremum Abbati cavendum eſt; cùm Eccleſia Dei circumdata ſit varietate, & meus ſermo non ſolùm ad militantes ſub Regula Benedictina, ſed etiam ad omnes (cujuscumque ſint inſtituti) Abbates, & Prælatos dirigatur: nec certus ordo, ſeu methodus ſingula, quæ ad eos ſpectant, comprehendens aſſignari poſſit, advertat, inquam, Abbas, ut approbatos à Sede Apoſtolica ritus, & ſuæ Regulæ præſcriptum, ſuorum Superiorum ſtatuta, ac propriæ Abbatiæ in divino Officio celebrando laudabiles conſuetudines ſummo ſtudio, ac diligentia ſequatur, ne boni Paſtoris, & Eccleſiæ ſuæ ſponſi onere & honore jure merito privetur, de quo in Concil. Aquisgranen. II. his verbis commonentur: *Abbates Eccleſiaſtica jura intemerata cuſtodiant*, videlicet, *ut cognoſcant, cujus prænomine notentur, in eo, quod Abbates vocati ſunt.* Eccleſiaſticorum autem Jurium primum, & præcipuum eſt, ut Deo gratum, & congruum exhibeatur ſervitium in Officio, ac Canonicis Horis cordis, & oris ſingulari devotione decantandis; de his autem ſingillatim in *ſequentibus quæſitis.*

QUÆSITUM III.

Utrum Abbas teneatur in Choro Divinum Officium perſolvere.

SUMMARIUM.

1 *Omnes Choro deputati, Divinum Officium in Choro perſolvere tenentur.*

2 *Abbates Regulares tenentur magna cura, ac ſtudio Divina Officia in Choro perſolvere, ac perſolvi facere.*

3 *Abbates Regulares perſolvere non facientes officium in Choro, quale peccatum committant.*

4 *Abbates Regulares non tenentur ad perſonalem aſſiſtentiam in Choro.*

5 *Abbates ſeculares an teneantur in Choro Divinum Officium recitare.*

6 *Choro addicti, ſi ibi horas non perſolvant, in quibus caſibus mortaliter peccent.*

1 Dico primò Abbatem Regularem omni remota difficultate teneri ad Divinum Officium cum ſuis Monachis in Choro perſolvendum; quia omnes Choro deputati Divinum Officium in Choro perſolvere tenentur, *c. ult. 92. diſtinct. & Clem. 1. de celebr. Miſſ.* At omnes, & ſinguli Monachorum Conventus cujuscumque ſpiritualis Ordinis, qui ſub ratione ſolemnis voti ab Eccleſia ſunt approbati, adſtricti ſunt in communi Divina Officia celebrare, quod eſt clarum, & nemo illud inficiari audebit. Ubi enim Eccleſia Religiones ſecundùm Evangelicum ordinem inſtituit, eas ſcilicet, quas rei ſpiritualis gratia admiſit, easdem divinis laudibus mancipavit, ſanè intelligens hoc eſſe potiſſimum contemplationis munus, ad quod præcipuè Religiones Monaſticæ inſtitutæ ſunt. Atque ideò
2 Abbates Regulares tenentur magna cura, ac ſtudio Divina Officia in Choro perſolvere, ac perſolvi facere; quòd ſi eorum negligentia id prætermitteretur, peccatum perpetrarent. Ita ſentiunt Cajet. *in ſumma, verb. Hora Canonicæ, cap. ult.* Sotus *lib. 10. de juſt. & jur. q. 5. art. 3. poſt ſecundam concluſionem, verſ. univerſi. pag. mihi 274.* Sylveſt. *verb. Hora, §. 9. & 10.* Joannes Trull. *tract. de Canon. Regul. lib. 12. cap. 12. num. 1. in fine.*

3 Quale autem peccatum committant, veniale, an mortale, diſputant Doctores, Peregrinus *in comment. ad Conſtit. Cleric. Theat. part. 1. litera B. §. 3.* ait quòd Religioſus, qui ſine juſta cauſa omittit recitare Horas Canonicas in Choro, mortaliter peccat, quamvis privatim illas recitet, ſi habeat conſuetudinem non recitandi in Choro, & pro ſua ſententia citat Sylveſtrum, & Angelum.

Suar. *de Relig. tom. 2. lib. 4. cap. 10. num. 15.* loquens de Religioſis, qui ad Chorum ſunt adſtricti, exiſtimat eos non teneri ex vi legis generalis, aut præcepti obligantis ſub peccato mortali ad canendum in Choro, niſi ubi fuerit conſuetudine particulari tale præceptum declaratum, & demandatum, vel ſi alicubi proprium votum de hoc fieret, quod in aliqua Religione non credit fieri, neque ſcit conſuetudine ad illud obligari. Dicit etiam quòd conſuetudo Chori non eſt in tali ſenſu introducta in Religionibus, ſed ſolummodo, ut omninò Horæ Divinæ in Choro dicendæ ſint, & ad eas adſtricti, præſentes debeant eſſe juxta Regulam illis præſcriptam; qui autem non interveniunt Choro, pœnis ſubjaceant, non tamen graviter peccare, dummodo Horas recitent.

Hanc ſententiam ſequutus eſt Raphael de la Torre *2. 2. D. Thom. tom. 1. de Hor. Canon. diſp. 1. num. 6.* ubi dicit, quòd Religioſi, qui ex vi ſuorum ſtatutorum, quæ profitentur, non tenentur ex lege, vel præcepto generali recitare Horas Canonicas in Choro ſub peccato mortali, maximè cùm Conſtitutiones, & Regulæ ferè omnes non obligent ſub mortali; quam ſententiam ſecuti ſunt etiam Filliucius *tom. 2. tract. 23. cap. — num. 239.* Bonacin. *de Horis Canonicis, diſput. 1. qu. 1. punct. 1. num. 9.* Et Bartholomæus à S. Fauſto *in ſpeculo Religioſ. q. 152.*

4 An autem Abbates, & Prælati Regulares teneantur ad aſſiſtentiam Chori ratione Divini Officii rectè peragendi, dicit Raphael de la Torre *loc. cit. contr. 10. diſput. 1. num. 8.* quòd ſpeciali obligatione tenentur curam habere, ut Chorus frequentetur, non autem tenentur ad præſentiam perſonalem, ſed tantùm ad congruentiam propter bonum exemplum, & ex præcepto Regulæ, quam ipſi præ aliis obſervare debent; quamvis ex alia parte propter occupationes, & negotia graviora, excuſentur ſæpeſæpiùs à Choro; & hæc quoad Abbates, & Prælatos Regulares; de ſecularibus autem mox dicemus.

5 Dico ſecundò, Abbates ſeculares, ſi ratione eorum Abbatiæ ad recitandum Horas Canonicas in Choro adſtringuntur, putà ſi ſint Abbates Collegiatarum, vel dignitates in Eccleſia aliqua Cathedrali, ubique debeant eas ibi recitare, nec à peccato excuſantur, domi recitando: niſi juſtam cauſam Choro non intereſſendi habeant: quod peccatum Innoc. & Hoſtienſ. (teſte Sylveſt. *d. verb. Hora, q. 2. diſt. 4.*) ſenſerunt eſſe mortale, quam ſententiam Sotus *d. q. 5. art. 4. in fine* dicit eſſe adeò rigidam, ut non ſit tenenda, Navar. autem in *tract. de orat. c. 5. num. 14.* dicit communiter receptam eſſe, eamque confirmat ex *can. ſi quis Presbyter, diſt. 92.* ubi præcipitur, ut Presbyter, aut Diaconus, vel quilibet Clericus Eccleſiæ adſcriptus, qui quoad quotidianum pſallendi Officium Matutinis, & Veſpertinis Horis, ad Eccleſiam non convenerit, deponatur; at pœna depoſitionis non imponitur, niſi ob grave, ſeu lethale peccatum: ergo ad Chorum obligari in eo Divina Officia non perſolventes mortaliter peccant; tamen ad Soti opinionē inclinans ſentit cum 6

Sylveſt. & Cajetan. in tribus tantùm caſibus eos mortaliter peccare, nempe ſi id faciant ex contemptu. Secundò ſi contra ſpeciale Superioris præceptum. Tertiò ſi ob eorum abſentiam Officium Divinum non diceretur in Eccleſia, vel ſaltem debita ſolemnitas omitteretur ex eo, quia eorum præſentia ad eam neceſſaria eſſet, quem ſequitur Reginald. *in praxi, lib.* 18. *num.* 176.

Hi autem Abbates, qui ad Officia Divina in Choro perſolvenda adſtricti ſunt, non ſatisfacient Eccleſiæ præcepto, ſi tantùm in Choro præſentes adſint, & in eo ſubmiſſa voce Horas Canonicas recitent, nec canant cum aliis, ſed tantùm eos auſcultent, qui in Choro cantant. Ita Navar. *d. tract. de orat. cap.* 22. *miſcell.* 29. *& c.* 10. *num.* 47. *& cap.* 11. *num.* 42. Graff. *deciſ. aur. part.* 1. *lib.* 2. *cap.* 52. *num.* 22. Azor. *inſtit. moral. part.* 2. *lib.* 10. *cap.* 11. *q.* 5. *juxta can. ſi quis Presbyter, diſt.* 92. & Concilium Baſileenſe *ſeſſ.* 21. & Concil. Trid. *ſeſſ.* 24. *de reformat. cap.* 12. ubi ſtatuitur, ut habentes in Eccleſiis Cathedralibus, aut Collegiatis dignitatem, Canonicatum, vel præbendam, aut portionem, divina per ſe, & non per ſubſtitutos compellantur obire Officia, & Epiſcopo celebranti, aut alia Pontificalia exercenti aſſiſtere, & inſervire, atque in Choro ad pſallendum inſtituto Hymnis, & Canticis Dei nomen reverenter, diſtinctè, devoteque laudare. Quod limitat Azor. *in ſeq. q.* 6. ubi contrarium eſſet conſuetudine receptum: tunc enim excuſarentur, ſi præſentes in Choro non canerent, niſi per Clericos ad id ſubſtitutos.

QUÆSITUM IV.

Quo tempore ſit ab Abbate Divinum Officium in Choro perſolvendum.

SUMMARIUM.

1 *Divina Officia debitis, ac competentibus horis in Eccleſiis perſolvenda ſunt.*

2 *Quæ hora diei reſpondeant horis Officii, vide remiſſivè.*

3 *Quod tempus ſervandum ſit circa recitationem Horarum Canonicarum in Choro, & publicè.*

1 DE Jure communi debitis, & competentibus Horis, in Eccleſiis Divina Officia perſolvenda ſunt, ut patet in *cap.* 1. *& cap. dolentes, de celebrat. Miſſ. Clem.* 1. *eod. tit. can. Presbyter* 92. *diſt. c.* 2. *de offic. cuſt.* Quod etiam ratio poſtulare videtur, ut res ipſa verbis Sacrorum Hymnorum, & Orationum correſpondeat; quæ cum temporis, in quo decantanda ſunt, mentionem faciant, aliis temporibus pronunciata, abſurditatem quamdam generant, ut notat D. Thom. *quodlibet* 3. *art.* 29. tum propter memoriam myſteriorum Paſſionis Domini Noſtri Jeſu Chriſti, cujus gratia ipſas Horas inſtitutas ab Eccleſia fuiſſe indicant verſus relati in gloſſ. *in d. cap.* 1. *de celebrat. Miſſ.* Et ita docent Sot. *de Juſtit. & Jur. lib.* 10. *q.* 5. *art.* 4. *concluſ.* 2. Navar. *in Enchir. cap.* 27. *num.* 97. & in *tract. de orat. cap.* 3. *num.* 22. *& ſeqq.* Suar. *de relig. tract.* 4. *lib.* 4. *cap.* 27. Azor. *inſtit. moral. p.* 1. *lib.* 10. *c.* 9. Reginald. *in praxi, lib.* 18. *num.* 176. & quamplures alii apud Francolin. *de tempore Horar. Canon. cap.* 24. *num.* 4. ubi declarat quæ horæ diei officii horis reſpondeant.
2 Quod præcipuè locum habet in Religioſis, qui Divinis Officiis ſpecialiter mancipati ſunt, ac ab altaribus, & ſacrificiis, & Choro nuſquam recedere, ſed continuè diu, noctuque cæleſtibus, & ſpiritualibus rebus inſervire debent; Abbatibus autem ſub regula D. Patris Benedicti militantibus, id ex eadem Regula præſcriptum eſt, ut videre licet in eadem, *cap.* 8. *& ſeqq.*

3 Verùm ex uſu ſervandum eſt illud tempus, quod aliqua particularis conſtitutio, vel mos, aut laudabilis Monaſterii, aut totius Religionis conſuetudo præſcripſerunt, ut inquiunt Sylveſt. *verb. Hora Canonica,* §. 9. Navar. *d. c.* 3. *de orat. num.* 39. & alii apud eum, & apud Francolin. *d. cap.* 34. *num.* 14. quibus addo Reginald. *d. num.* 179. Ratio eſt, quia licèt recitatio ſit de Jure divino dicente Regio Pſalmiſta *Pſal.* 118. *Septies in die laudem dixi tibi*, & dicitur in *cap.* 1. *de celebrat. Miſſar.* tamen determinatio, ſeu diſtinctio Officii, ut iſtæ, vel illæ Horæ dicantur, eſt de Jure poſitivo, & ideò poteſt per juſtam conſtitutionem, aut conſuetudinem legitimam mutari.

QUÆSITUM V.

Utrùm Abbas Commendatarius teneatur Divinum Officium recitare.

SUMMARIUM.

1 *Abbates Commendatarii ad Divinum Officium perſolvendum tenentur.*

VIdetur dicendum quòd non; quia obligatio recitandi Horas Canonicas provenit ex titulo beneficii, ergo qui titulum beneficii non habet, non tenetur ad Horas; ſed Abbas Commendatarius non habet titulum; ergo non arctatur ad officium.

Contrarium tamen eſt verius, nempe quòd omnes, 1
Eccleſiaſtica beneficia, & Abbatias obtinentes, etiam quòd eas non jure tituli, ſed ratione commendationis obtinerent, ad Horas Canonicas perſolvendas adſtringuntur; quod probatur ex gloſſ. *in cap. nemo, de elect. in* 6. ab omnibus recepta, & per Medin. *de orat. q.* 7. qui dicunt beneficiarium ad divinum Officium recitandum adſtringi, ſive in perpetuum, ſive ad tempus beneficium, vel Abbatia ſit illi commendata; quia etſi Abbas Commendatarius non obtineat Abbatiam in titulum, nec per collationem; ſed tantùm in Commendam; tamen ſatis eſt, ut vera Abbatiæ adminiſtratione ſpirituali, & temporali in omnibus ad tempus, ſive in perpetuum potiatur; quia hujuſmodi adminiſtratio quoad hoc idem valet, quod titulus: nam ratione legitimæ adminiſtrationis, quam habet in omnibus, quæ ad beneficium attinent legitimè, quoſque fructus Abbatiæ illius percipit, ſicuti qui habet in titulum ratione tituli. Idem docent Navar. *de orat. cap.* 20. *num.* 16. Ledeſm. 4. *par.* 2. *q.* 16. *art.* 4. 5. Azor. *inſtit. moral. part.* 1. *lib.* 10. *c.* 2, 3. *quæſt. ultim.* Nicol. Garc. *de benefic. part.* 3. *cap.* 1. *num.* 205. Suar. *tom.* 2. *de relig. tract.* 4. *lib.* 4. *c.* 22. *num.* 14. *& num.* 16. & alii apud Bonac. *in tract. de Horis Canonicis, diſp.* 1. *quæſt.* 2. *punct.* 4. *num.* 2.

Ad argumentum in contrarium adductum reſpondetur, quòd licèt Abbas Commendatarius non habeat titulum, ſufficit tamen legitima Abbatiæ adminiſtratio, quam habet in omnibus, quæ ad beneficium attinent, cujus adminiſtrationis ratione legitimè quoque Abbatiæ fructus percipit, ac ſi eam in titulum obtineret; & ex fructuum perceptione ad penſum divini Officii perſolvendum obſtringitur, ut communiter ab omnibus teneri ait Azor. *loco cit.*

QUÆSITUM VI.

Utrùm Abbas poſſit anticipare, vel poſtponere Horas Canonicas in Choro perſolvendas.

SUMMARIUM.

1 *Officium divinum privatim recitans, dummodò intra tempus ſtatutum illud perſolvat, præveniendo, vel poſtponendo debitum Horarum tempus, non peccat mortaliter, nec tenetur iterare.*

2 *Tempus non eſt de ſubſtantia præcepti Horas Canonicas recitandi.*

3 *Auditorum Rotæ, & Referendariorum utriuſque ſignaturæ privilegia anticipandi, vel poſtponendi Horas Canonicas.*

4 *Abbates ad Chorum adſtricti recitantes Officium in Choro extra horas præſcriptas peccant mortaliter; dummodo juſta cauſa non adſit.*

5 *Con-*

5 *Conceſſum in caſu, non debet intelligi conceſſum ſemper, & ubique.*

6 *Officium divinum qui pridie, aut poſtridie recitat, non ſatisfacit præcepto Eccleſiæ.*

7 *Matutinum, & Laudes poſſunt quarta hora pomeridiana, tam in æſtate, quàm in hyeme perſolvi.*

8 *Matutinum, & Laudes in feſto Corporis Chriſti, & per totam Octavam dicuntur immediatè poſt Veſperas, & Completorium, & quare.*

1 PRivatim divinum Officium recitantes, ſi præveniant debitum horarum tempus, vel illud procraſtinent, non peccant mortaliter, nec tenentur præveniendo, horas ipſas iterare. Ita Sylveſt. *verb. Hora, quaſ.* 9. Navar. *de orat. cap.* 9. *num.* 59. Leſſ. *lib.* 2. *de juſt. c.* 37. *dub.* 12. *n.* 78. Valent. *in* 2. 2. *diſp.* 6. *q.* 2. *punct.* 10. §. *quo tempore*, Marcell. Francolin. *tract. de Horis Canonicis, cap.* 25. Reginald. *lib.* 18. *num.* 180. & alii apud Suar. *de relig. tract.* 4. *lib.* 4. *cap.* 27. *num.* 3. & 9. & apud Bonac. *de Horis Canonicis, diſp.* 19. *q.*
2 3. *punct.* 3. *num.* 6. Ratio eſt, quia tempus non eſt de ſubſtantia præcepti Horas Canonicas recitandi; nam licèt in *cap. dolentes, de celebrat. Miſſar.* ſtatutum ſit, ut obligati ad Horas Canonicas recitent Officium tàm diurnum, quàm nocturnum; non tamen præcipitur, ut nocturnum de nocte, & diurnum de die recitetur: nec certa hora determinatur; ergo poterit abſolutè, & ſimpliciter anticipari, & poſtponi. Unde idem Navarr. ubi proximè cum D. Antonin. Sylveſt. & Cajetan. ait, quod recitare Primam, ac etiam Matutinas horas poſt meridiem, imò & poſt decimam, aut undecimam à meridie, non eſt peccatum mortale; modò totum illius diei Officium ante mediam noctem perſolvatur.

An autem habeantur ſpecialia privilegia pro Regularibus, ut anticipatis, vel poſtpoſitis horis poſſint divina Officia celebrare, me latet. Scio tamen, quod Clemens VIII. ut habetur apud Laërtium Cherubinum *tom.* 1. *Bullar. pag.* 578. *conſtit.* 13. *ejuſdem Clementis*, conceſſit Auditoribus Rotæ Romanæ, & in-
3 dulſit, ut Horas Canonicas, & alia divina Officia anticipatis, vel poſtpoſitis horis recitare poſſint: Et Paulus III. *Conſtitutione* 23. apud eundem Laërtium Cherubinum, *tom.* 1. *pag.* 650. conceſſit Referendariis utriusque Signaturæ, ut Horas Canonicas poſtpoſitis horis recitare poſſint.

4 Hoc autem quoad Abbates ad Chorum adſtrictos intelligi debet, dummodo habeant aliquod juſtum impedimentum, per quod accedere non poſſint, aliàs ſi absque juſta cauſa id facerent, non excuſarentur à peccato. Sicut etiam non excuſantur à peccato mortali, ſi publicè Matutinum, & Laudes, vel Primam, Tertiam, vel Sextam (quæ horæ in Choro ante meridiem tam communi jure, quàm generali conſuetudine recepta, communiter in Eccleſia recitandæ ſunt) poſt meridiem recitarent, ſuæ obligationi minimè ſatisfacerent; quia expirante hora publicè recitandi, expirat etiam obligatio ampliùs ita recitandi. Ita Navar. *d. cap.* 3. *num.* 63. Leſſ. *d. num.* 78. Reginald. *loco cit. in fine*, Suar. *d. lib.* 4. *cap.* 15. *num.* 11. *& ſeq.* & alii. Si autem adeſſet aliquod legitimum impedimentum, poſſet etiam publicè in Eccleſia poſtponi, vel anticipari divini Officii recitatio, putà ob proceſſionem, vel magnam ſolemnitatem, vel metum hoſtium invaſionis, aut inſignem aliquam concionem, vel alicujus magni Principis adventum, vel alias hujusmodi cauſas, quæ à Doctoribus ponuntur, ut per Navar. *d. c.* 3. *n.* 55. Cajet. *verb. Hora, num.* 4. Suar. *dict. c.* 5. *num.* 13. Reginald. *d. lib.* 18. *num.* 179. Filliuc. *moral. quaſt. tract.* 23. *cap.* 6. *q.* 12. *num.* 218. & alii apud Bonac. *d. punct.* 3. *num.* 7. *verſ. addo aliquando.* Verùm (ut ait Francolin. *in tract. prædicto de Horis Canonicis, cap.* 24. *num.* 7.) hoc fieri non poteſt, niſi in hujusmodi caſibus, & ſupervenientibus talibus legitimis impedimentis, & non aliàs, nam quod conceditur in caſu, non debet intelligi conceſſum ſemper, & ubique, *l. quòd verò, ff. de legib.* Imò exceptio firmat regulam in caſibus non exceptis, ut notat Panormit. *in cap.* 2. *de conjug. lepros.* Hujusmodi autem anticipatio, aut poſtpoſitio fieri debet Superioris, nempe Abbatis auctoritate in ſua Eccleſia; ut monent Navar. *d. cap.* 3. *num.* 56. & Reginald. *lib.* 18. *num.* 179. *verſ. monet tamen*, qui *verſ. ſeq.* reſpondet objectioni de Eremita illo, cui debitum tempus recitandi divini Officii prævenienti acerbæ, poſtponenti verò marcidæ uvæ ab Angelo afferebantur; & de Epiſcopo, qui poſt mortem revelavit ſe pœnas Purgatorii pati, quia cum verſaretur in Curia cujusdam Principis debito tempore non perſolvebat Officium; Huic, inquam, objectioni reſpondet Reginald. cum Azor. 1. *par. inſtit. moral. lib.* 10. *cap.* 9. *qu.* 3. quòd cum neuter illorum juſtam anticipationis, vel poſtpoſitionis cauſam haberet, ideò hæc eis contigerunt. Hoc autem eſt intelligendum de 5
antepoſitione, & poſtpoſitione intra tempus legitimum ejusdem diei naturalis, vel Eccleſiaſtici; non adimpleretur enim Eccleſiæ præceptum, ſi preces Horariæ, quæ ad certum tempus pertinent, pridie, aut poſtridie recitaremus; quia tales preces ponuntur ab Eccleſia tanquam onus unoquoque die ad Dei cultum, & honorem exſolvendum. Unde ſicut non ſufficit ad ſatisfaciendum Eccleſiæ obligationi, jejunium pro certo die injunctum pridie, aut poſtridie obſervare; ita nec Horas Canonicas, certo die recitandas, ſatisfit præcepto, alio die, quàm determinato, recitare. Quia quando præcipitur aliquid pro tempore determinato, ſi pro illo non ſervetur, peccatum quidem committitur, & illius eſt pœnitentia agenda, lex autem ampliùs non obligat. Ita Suar. *d. cap.* 27. *num.* 4. & Reginald. *d. lib.* 18. *num.* 180.

Verùm licèt dies Eccleſiaſticus computetur ab una 6
media nocte, usque in aliam proximè ſequentem; tamen Matutinum, & Laudes ab hora quarta pomeridiana, tàm in æſtate, quàm in hyeme perſolvi poſſunt, juxta communem uſum, & generalem Eccleſiæ conſuetudinem, teſtibus D. Thoma *in quodlib.* 5. *art.* 28. Azor. *inſtit. moral. part.* 1. *lib.* 10. *cap.* 9. *q.* 5. Navar. *d. cap.* 3. *num.* 28. & 64. Graff. *deciſ. aur. par.* 1. *lib.* 3. *cap.* 16. *num.* 36. Francolin. *cap.* 27. Suar. *d. cap.* 27. *num.* 14. & *cap.* 6. *n.* 9. *ad fin.* Reginald. *d. num.* 180. *verſ. cæterum ad judicandum*, & alii apud Bonacin. *dict. punct.* 3. *num.* 11. circa quod pro Regularibus adeſt ſpeciale privilegium à Pio V. Fratribus Minoribus conceſſum, quod refert Roderic. *qq. Regular. tom.* 1. *q.* 42. *art.* 18.

In feſto autem Sacratiſſimi Corporis Chriſti, ac per 7
totam Octavam Matutinum dicitur immediatè poſt Veſperas, & Completorium; ad hoc ut populus lucrari poſſit Indulgentias conceſſas intereſſentibus eisdem Horis. Nam Urbanus IV. hujus ſolemnis feſtivitatis inſtitutor centum dies Indulgentiæ verè pœnitentibus, & confeſſis, qui Matutinali Officio ejusdem feſti in Eccleſia, ubi illud celebraretur, intereſſent; ac totidem illis, qui Miſſæ, vel primis, vel ſecundis Veſperis ipſius feſti intereſſent; iis autem, qui Primæ, Tertiæ, Sextæ, Nonæ, ac Completorii Horarum Officio, pro qualibet ipſarum quadraginta, iis autem, qui inter Octavas ejusdem feſti Matutinis, Veſperis, Miſſæ, ac prædictarum Horarum Officiis intereſſent, ſingulis diebus ipſarum Octavarum centum dies indulgentiæ conceſſit. Deinde Martinus V. ſupradictas Indulgentias conceſſas intereſſentibus Officiis, ac Miſſæ diei ejusdem feſti duplicavit; quo verò ad dies Octavæ, voluit, ut præſentes quibuslibet Octavarum diebus pro ſingulis Matutinis, Miſſis, ac Veſperis centum, reliquarum verò Horarum Officiis, quadraginta dies verè pœnitentes & confeſſi

confeſſi lucrarentur; Quas Indulgentias ſic à Martino V. conceſſas Eugenius IV. ejus ſucceſſor confirmavit, & auxit; ut videre eſt in Bulla 4. ipſius, quæ incipit, *Excellentiſſimum*, ſub Dat. Romæ, anno 1433. 7. Kalend. Junii, Pontif. ſui anno 3.

QUÆSITUM VII.

Utrùm Abbas teneatur recitare Horas juxta ordinem Breviarii Romani.

SUMMARIUM.

1 *Abbates Regulares, & ſeculares, juxta cujus Breviarii formam divinum Officium perſolvere teneantur, oſtenditur*, & num. 2.

3 *Breviarium Romanum cum conſenſu totius Capituli recipere poterunt Abbates, & eo recepto ad prius Breviarium redire nequeunt.*

4 *Abbates habentes privilegium utendi Breviario proprio, non poſſunt etiam privatim Breviario Romano uti.*

5 *Abbates, & quicumque alii Regulares in Eccleſiis, & Conventibus aliorum Regularium poſſunt recitare Officium juxta formam Monaſterii, in quo contingit aliquando eſſe.*

6 *Regulares in celebrandis divinis Officiis debent ſe Eccleſiæ Matrici conformare.*

PRo hujus quæſiti explicatione notandum omiſſo jure antiquo, quòd Pius V. Pontifex Max. in Bulla confirmationis Breviarii ejus juſſu editi, poſtquam revocavit omnes alios recitandi modos in aliis Breviariis contentos, exceptis iis, quæ ante illud 200. annis per ſtatutum, aut conſuetudinem introducti fuerant, cum approbatione Apoſtolicæ Sedis: præcipit omnibus Eccleſiaſticis, & Regularibus, ut prædicto Breviario Romano per Concilium Tridentinum, ac Sanctitatem ſuam reformato, omnes ſe conformarent, eoque uterentur, & nullo alio uti poſſent, neq; ipſi quicquam addere, vel minuere; abolendo quæcumq; alia Breviaria, vel antiquiora, vel quovis privilegio munita, vel ab Epiſcopis in ſuis Diœceſibus pervulgata, omnemque illorum uſum de omnibus Orbis Eccleſiis, Monaſteriis, Conventibus, Militiis, Ordinibus, & locis virorum, & mulierum etiam exemptis, in quibus alias Officium divinum Romanæ Eccleſiæ ritu dici conſuevit, aut debet. Illis tamen exceptis, quæ ab ipſa prima inſtitutione à Sede Apoſtolica approbata, vel conſuetudine, quæ vel ipſa inſtitutio prædictos ducentos annos antecedat, aliis certis Breviariis uſa fuiſſe conſtiterit. Deinde declarat Horas Canonicas quocumque alio modo recitantes non ſatisfacere Eccleſiaſtico præcepto. Secundùm hanc igitur formam à Pio V. præſcriptam, in Choro tam in Eccleſiis Regularibus, quàm ſecularibus divinum Officium perſolvendum eſt. Unde ad quæſitum
1 propoſitum reſpondeo; Dico primò Abbates, & Prælatos Regulares, qui ſecundùm Regulam, aut ſuæ Religionis conſuetudinem ducentis annis antiquiorem approbato Breviario utuntur, non teneri ad obſervandum, vel obſervare faciendum in Choro in ſuis Abbatiis, & Monaſteriis formam Breviarii Romani; quia in dicta Bulla Pii V. excipiuntur, ut ſunt Abbates ſub Regula D. Patris Benedicti militantes, quorum Breviarum perlongè plus 220. annorum ſpatium inſtitutum, ac approbatum fuerat. Verùm poſteà juſſu Pauli V. Pontificis Maximi pro omnibus ſub Regula S. Benedicti militantibus Breviarum, quod hodie obſervatur, editum eſt, ac juxta ejus formam in eorum Eccleſiis divina Officia perſolvuntur, aliquibus exceptis Congregationibus, quæ vel continentur inter exemptas à Pio V. propter d. ducentorum annorum conſuetudinem, ut Ciſtercienſes, vel quia nulla apud eos antecedente proprii Breviarii antiquitate receperunt Breviarium Pii V. juſſu editum, ut Sylveſtrini.

2 Dico ſecundò, Abbates, & Prælati ſeculares, præcipuè Collegiatarum, qui proprio Breviario à ducentis annis per conſuetudinem, vel inſtitutionem à Romana Sede approbatam ſimiliter in eorum Eccleſiis uſi ſunt, non tenentur ad acceptandum Breviarium Pii V. qui verò minori tempore, tenentur, etiamſi Breviarium illud fuiſſet à Sede Apoſtolica approbatum; quia idem Summus Pontifex omnia abrogat, quæ per ducentos annos ante inſtituta non fuerant.

Advertendum autem, quòd poſſent Abbates, quorum Breviarium ducentos annos antecedit Breviarium Romanum, illud acceptare, ſi velint, & eo uti in ſuis Eccleſiis; ſi tamen Capitulum, ac Prælatus conſenſerint; quod in Religione eſt intelligendum de Capitulo, ac Prælato Generali: non enim poſſet Capitulum, ac Abbas unius Monaſterii id facere, abſque conſenſu totius Congregationis idipſum facientis, cùm quodlibet membrum debeat ſuo corpori conformari, ac quælibet pars ſuo toti, ac ut in Religione uniformitas obſervetur. 3

Quòd ſi ſemel proprium Breviarium cum Romano ita commutaverint, non poterunt ampliùs abſque auctoritate Papæ, relinquere; quia per illam acceptationem antiquum Breviarium abolitum eſt, & privilegio in illa exceptione contento renunciaverunt, & ideò ad antiquam conſuetudinem reverti ampliùs propria auctoritate nequibunt, abſque novo Romani Pontificis indultu. Ita Suar. *de Relig. tom. 2. tr. 4. lib. 4. c. 11. n. 4.*

Notandum eſt, quòd iis Abbatibus, qui proprium Breviarium approbatum habent, ſicut non licet in Choro uti Breviario Romano, ſic neque extra Chorum; quia cùm privata recitatio Horarum Canonicarum ſubrogetur in locum publicæ, quæ fit in Choro, debet eſſe ei conformis. Confirmatur. Nam quilibet debet ſe ſuæ Eccleſiæ, in qua degit, accommodare, & conformare, ut colligitur ex *can. de his, & can. placuit, diſt. 12.* Atque ita Suar. *d. c. 11. n. 4. & c. 23. n. 2. & 9.* Vaſq. *de benef. cap. 4. dub. 2. art. 1.* Valent. *tom. 3. diſp. 6. q. 2. punct. 10. §. quod ſit recitandum, in princ.* Navar. *de orat. c. 19. num. 212.* Azor. *inſtit. mor. part. 1. lib. 10. c. 11. q. 1.* Garc. *de benef. part. 3. c. 1. n. 155.* Regin. *in praxi, lib. 18. num. 173.* & alii plures apud Bonac. *de Hor. Can. qu. 3. punct. 1. num. 3.* contra Cajet. *verb. Hora, §. 2.* Leſſ. *de juſtit. lib. 2. cap. 37. dub. 12. num. 74.* 4

Non mihi tamen diſplicet ſententia quorundam apud Dianam *in ſuis reſolut. moral. tract. 2. de dub. regul. reſol. 135.* qui dicunt, poſſe Fratres Minores, & per conſequens alios Religioſos extra Conventum recitare cum Regularibus aliarum Religionum per ſua Breviaria, virtute cujuſdam privilegii Innocentii IV. id concedentis, & ſic Monachus, v. g. Vallis-umbroſæ poterit recitare cum Fratribus ſancti Franciſci de Obſervantia, ſi in eorum Conventibus reperiatur, per propria Fratrum prædictorum Breviaria, & dicit idem Diana *loc. cit.* hoc privilegium Innocentii IV. non fuiſſe revocatum per Bullam Pii V. idem fatentur Doctores ab eodem Diana citati. 5

Si quæras, an Regulares in celebrandis Divinis Officiis debeant Eccleſiæ matrici illius civitatis, & Diœceſis, conformari. Reſpondeo affirmativè virtute cujuſdam Conſtitutionis Gregorii XIII. *ſub Dat. Romæ 30. Decembris* 1573. quæ incipit, *Paſtoralis officii*, & habetur *in principio officiorum propriorum Eccleſiæ Genuenſis*, in qua Conſtitutione hæc verba, prout ad rem noſtram facit, leguntur: 6

Et quo die celebrabitur feſtivitas Patroni unius Diœceſis, Religiones omnes teneantur eodem die in ſuis Eccleſiis, intra limites illius Diœceſis exiſtentibus, eandem feſtivitatem celebrare, & in hoc cum Eccleſia matrice ſe conforment. §

Ad hoc etiam facit id, quod habetur in Concilio Tridentino *ſeſſ. 25. de regul. c. 12.* ubi hæc habentur verba: *Dies feſtos quos in Diœceſi ſua Epiſcopus ſervandos præceperit, ab exemptis omnibus, etiam Regulare-*

gularibus ſerventur. Circa quæ verba Sacra Congregatio Concil. Trident. ſtatuit intelligenda eſſe quoad conciones, & lectiones, quas iidem Regulares ad populum habuerint; declaratio autem ejusdem Sacræ Congregationis legitur ſuperiùs *diſp.* 5. *quæſit.* 9. & apud Roderiq. *in Bull. Clementis VIII. pag. mihi* 547. *in his verbis:*

Congregatio Concilii cenſuit decretum *cap.* 12. *verſ. dies etiam Feſti, ſeſſ.* 25 *de regul.* ita eſſe intelligendum, ut Regularium ritus illis feſtis ſemper permaneat quoad Miſſas celebrandas, & cætera. Divina Officia tam publicè, quàm privatim ab ipſis Regularibus in eorum Eccleſiis perſolvenda, nec circa hæc ab Epiſcopis quoquo modo quicquam in contrarium eiſdem Regularibus præcipi poſſe; quod ſi de facto præceperint, Regulares ipſis Epiſcopis neutiquam obedire teneri. Verùm quoad Conciones, & Lectiones, quas iidem Regulares ad populum habuerint, debere ſe conformare Evangeliis, & Epiſtolis, quibus Clerus ſæcularis utitur illis diebus Feſtis.

Adverte tamen quod Conſtitutio ſupradicta Gregorii XIII. non contrariatur Decreto Sacræ Congregationis Concil. Trident. quia Conſtitutio Gregor. XIII. loquitur de Patrono Eccleſiæ matricis, ſeu Diœceſis; Decretum verò loquitur de aliis feſtivitatibus occurrentibus.

QUÆSITUM VIII.

Utrùm, ſtante aliquo gravi negotio, aut occupatione, poſſit Abbas Divinum Officium mutare.

SUMMARIUM.

1 *Officium Divinum pro ſequenti die qui pridie recitaverit, regulariter non ſatisfacit præcepto.*

2 *Religioſi poſſunt ex juſta, & legitima cauſa Divinum Officium mutare.*

1 REgulariter non ſatisfacit præcepto, qui pridie recitat Officium pro ſequenti die, excepto Matutino, & Laudibus, ut diximus *ſuprà*; quia non recitat intra tempus ab Eccleſia præſcriptum; nam obligatio recitandi Officium eſt affixa diei in honorem, quem Deo tali die exhibere debemus, juxta præſcriptum Eccleſiæ; at obligatio affixa diei non poteſt ante illius adventum adimpleri, quia ante adventum illius diei non adeſt obligatio. Ita Navar. *de orat. cap.* 10. *num.* 92. Suar. *de Relig. tom.* 2. *tract.* 4. *lib.* 4. *cap.* 27. *num.* 5. Reginald. *lib.* 18. *num.* 180. Bonac. *de Horis Canon. diſp.* 1. *q.* 3. *punct.* 3. *num.* 3. & alii communiter.

2 Verùm quod ad rem noſtram facit.

Leo X. conceſſit Fratribus Minoribus, ut poſſint Officia feriarum, quæ ſunt prolixiora anticipare diebus, quibus ſunt otioſi, & Officia feſtiva, quæ ſunt breviora, reſervare in illos dies, quibus credunt ſe fore occupatos concionibus, & confeſſionibus; modò id non faciant in fraudem; ſed ad meliùs ſtudendum, prædicandum, & confeſſiones audiendum.

Ita habetur in *ſupplement. fol.* 59. *conceſſ.* 170. quo privilegio uti poterunt omnes Religioſi communicantes cum dictis Fratribus Minoribus; nec videtur fuiſſe abrogatum per Conſtitutionem Pii V. de conformitate in Divino Officio ſervanda, quia (ut dicit Navar. *de orat. cap.* 19. *n.* 88) non videtur Leonem X. aliquid conceſſiſſe, cum hoc etiam liceat de Jure communi, juxta quod ſuperveniente aliqua ſubita occupatione, vel ejusmodi, ut non poſſit abſque peccato, ſive ſcandalo ei provideri, poterit Horarum Canonicarum recitatio omitti; quod tenet etiam Sylveſt. *in verbo Hora, q.* 13. *in fine*, Roderic. *quæſt. Regul. tom.* 1. *qu.* 42. *art.* 5. & communem dicit eſſe Mirand. *in Man. Prælat. tom.* 1. *q.* 37. *art.* 19. ergo dictum privilegium parùm videtur tribuere; nihilominùs valdè prodeſt ad tollendam occaſionem ſcrupuli à timoratis conſcientiis: maximè in caſibus, in quib⁹ non adſit tam ſtricta neceſſitas; nec per dictam Conſtitutionem Pii V. id prohibetur, quia Pius V. prohibuit recitari Divinum Officium per alium modum, quam qui in ſua Conſtitutione determinatus eſt, non autem quod ex aliqua juſta, & legitima cauſa, non poſſit juxta modum in d. privilegio Leonis X. traditum recitari; cum idem, imò ampliùs ex prædictis de jure communi licitum ſit, nec per Conſtitutionem Pii V. juri communi derogetur.

QUÆSITUM IX.

Utrùm Abbas poſſit mentaliter in toto, aut pro magna parte Divinum Officium recitare.

SUMMARIUM.

1 *Officium Divinum privatim recitans, voce, & ore, non tantùm mente, & animo recitare tenetur.*

2 *Abbates privatim Horas Canonicas recitantes, poſſunt ex privilegio illas in totum, vel ex magna parte mentaliter dicere.*

3 *Divinum Officium non eſt ſolvendum mentaliter, niſi quoad ea, quæ ſecretò dici ſolent.*

4 *Conſecratio non poteſt fieri mentaliter.*

5 *Horas Canonicas privatim recitans, an debeat ſeipſum audire.*

PRo hujus quæſiti intelligentia notandum eſt, quod qui privatim Divinum Officium perſolvit ad hoc ut Eccleſiæ præcepto ſatisfaciat, voce, & ore, & non tantùm mente, & animo recitare cogitur. Quia cùm Eccleſia non adſtringat immediatè ad actum mentis, ejus præceptum de Horarum Canonicarum recitatione non impletur ſolo interno actu mentis. 1

Præterea à Concil. Baſil. *ſeſſ.* 22. ſtatutum eſt, ut Horæ Canonicæ non inter dentes, nec in gutture, nec ſyncopatè, ſed integrè pronuncientur. Ita Medin. *in Cod. de orat. q.* 7. *in princ.* Navar. *de orat. c.* 20. *n.* 14. *& c.* 19. *n.* 86. Cajet. 2. 2. *q.* 83. *art.* 12. Azor. *inſtit. mor. p.* 1. *lib.* 10. *c.* 11. *q.* 4. Regin. *in praxi for. pæn. lib.* 18. *n.* 174. qui cum Navar. *d. c.* 20. *n.* 14. *contra Medin. loc. citat.* ait illum, qui non ſolùm privatim, ſed etiam ſolus abſque ſociis Divinum Officium perſolvit; ſatisfacere, ſi illud ita recitet, ut verè dici poſſit ore, voceque preces fundere, ſive poſſit ab alio audiri, ſive non. Quia in ipſo Divino Officio, ac etiam in Miſſa ex Eccleſiæ inſtituto aliqua extant ſecretò proferenda: tum quia ſic habet communis Religioſorum, ac Doctorum virorum uſus, nempe ut in templo, aut domi, vel cum aliis iter habendo, ne eis moleſti ſint, & ad fugiendam hypocriſis ſpeciem, ſummiſſa voce, ex urbanitate Horas ſuas recitent: ſemper tamen voce, & ore, non autē mentaliter recitari debet; quia cùm ſit oratio vocalis; in hoc differt à mentali, quòd conſiſtat in prolatione verborum, vel ſignorum, quibus hæc ſignificantur.

Verùm licèt de Jure hæc ita ſe habeant, tamen ex indulto Leonis X. Fratribus Minoribus conceſſo, poterunt Abbates, ac Prælati Regulares, necnon Religioſi eorum privilegia communicantes Officium Divinum totum, vel ex magna parte mentaliter dicere; prædictus enim Summus Pontifex conceſſit dictis Fratribus Minoribus, 2

Ut ne mutuò ſe in Officio Divino impediant, aut aliis ſint faſtidioſi, illa, quæ in Ordinario jubentur dici ſecreto ſub ſilentio, tam in Horis Canonicis, quàm etiam in Miſſa, non teneantur proferre vocaliter, ſed ſatisfaciant, dicendo mentaliter; aut legendo inter ſe per librum, quia aliqui devotiùs ſic dicunt, & abſque impedimento, & faſtidio aliorum; & quod eodem modo poſſit facere, qui ſolus dicit Officium per ſe, cùm prolatio verbalis fiat præcipuè, ut ab aliis intelligatur.

Ita refertur in *Compend. Mendicant. verb. Officium Divinum* 1. §. 9. & refert Mirand. *Manual. Prælat. tom.* 1. *q.* 137. *artic.* 17. & Roderic. *q. Regul. tom.* 1. *q.* 42. *art.* 4.

Circa hoc privilegium Leonis X. Navarrus *tom. 4. comm. de ord. c.* 19. *n.* 88. ait,quòd licet diſputando defendi poſſet,hoc non eſſe privilegium,& jure communi Divinum Officium poſſit mentaliter dici, quia verba ſolùm videntur principaliter requiri quæ alii audiant,conſulendo tamen ait, id eſſe privilegium. Joannes de la Cruz *lib. 2. de ſtat. relig. c.* 8. *dub.* 2. abſolutè fatetur poſſe Religioſos mentaliter legendo intra ſe per librum recitare officium,& alia, quæ in Officio Divino præcipiuntur dici ſecretò ſub ſilentio: contra quem diſputat Scortia *in ſuo lib. bull. ſelect. theor.* 322. ubi ait, quod Leo X. conceſſerit, ut ſubmiſsè officium dicerent, hoc tamen, quod dicit ipſe, contrariatur verbis privilegii ejusdem Leonis V. ubi hæc formalia habentur verba: *Satisfaciant dicendo mentaliter;* ideò opinio Scortiæ rejicienda eſt, non autem opinio Joannis de la Cruz, ut ait ipſe Scortia.

Si conſideremus finem ſupradicti privilegii Leonis X. qui talis fuit, ut ſcrupuloſis Religioſis mederetur in conſcientia, conceſſit, quod poſſent Religioſi Horas recitantes, ſatisfacere, dicendo mentaliter, ut ſcrupuloſi id, quod ſecretè dicunt, ſciant, mentaliter dicere poſſe, & intra ſe legere.

3 Non ſequitur tamen quòd totum officium mentaliter perſolvendum ſit,ſed ſolùm ea,quæ in officio,vel Miſſa dicenda ſunt ſecretè,(cum hac tamen conditione) ne aliqui abutantur hoc privilegio, ſi major devotio ſentiatur; Ex quo privilegio non ſequitur,quòd

4 conſecratio poſſit fieri mentaliter, cùm ex inſtituto Chriſti proferenda ſint vocaliter verba conſecrationis, imò ad ſalvandum Sacramentum; quod eſt ſenſibile ſignum, omninò neceſſarium eſt, ut verba conſecrationis proferantur ſecundùm laudabilem conſuetudinem ſanctæ Eccleſiæ, vide D. Thom. 3. *p. q.* 60. *art.* 6. & Sayrum *de Sacr. in gen. lib.* 1. *c.* 3. *art.* 5. qui dicunt, quòd ad ſalvandum Sacramentum, ut dixi, eſt omninò neceſſarium ut proferantur verba conſecrationis.

5 Hinc reſolvitur ſatis frequens dubitatio; an qui privatim Horas Canonicas recitat; illas ita pronuntiare debeat,ut ſeipſum audiat? Cui dubitationi reſpondent Suarez *de relig. tom.* 2. *lib.* 4. *c.* 7. *n.* 6. & Reginald. *in prax. tom.* 2. *lib.* 8. *c.* 12. *dub.* 5. *n.* 174. quod ille qui privatim recitat divinum Officium, debet ſeipſum audire,ita ut vox non ſit ita ſubmiſſa,imò audibilis, ut ab ipſo orante & pſallente percipi poſſit.

Contrariam tamen ſententiam eidem dubitationi occurrendo,docet Azor. 1. *par. lib.* 10. *cap.* 11. *q.* 4. ubi dicit: Si quis ſolus divinum Officium perſolvat, ſatis eſt, ſi ſic recitet, & proferat, ut verè dici queat ore, & voce preces fundere, ſive ab alio, ſive à ſeipſo audiri poſſit, ſive non, quoniam à jure ſolùm cogitur voce,& ore,& non tantùm mente,& animo precari, & orare; quam opinionem admittit Filliuc. *tom.* 2. *tract.* 23. *c.* 3. *n.* 117. pro ſcrupuloſis tantum affirmans, ſatis eſſe formare vocem, labia movere, etiamſi à nemine, nec à ſeipſo proferente audiri poſſit.

QUÆSITUM X.

Utrùm Abbas poſſit divinum Officium recitare ſedendo, ſtando, & deambulando.

SUMMARIUM.

1 *Officium divinum privatè recitans poteſt absque peccato illud recitare ſedendo, vel ſtando dum genuflectendum eſt.*

2 *Officium divinum quando publicè recitatur, absque ulla omninò cauſa, non poteſt absque aliqua culpa ſtare, vel ſedere cùm genuflectendum eſt.*

3 *Defectus in recitatione divini Officii commiſſi quomodo ſuppleri poſſint.*

1 QUando Abbas privatim Officium perſolvit, poteſt absque metu lethalis culpæ illud recitare ſedendo,cùm ſtandum eſt,aut ſtando, vel ſedendo, cùm genuflectendum eſt,ſervata temporis,& aliarum circumſtantiarum diverſitate; dummodò tamen attentè, & cum debita devotione id faciat. Quia ritus recitandi Horas hoc modo non videtur receptus ſub rigore præcepti,ſed tantùm majoris devotionis gratia, ſaltem in oratione privata. Ita Navar. *tract. de orat. c.* 4. *n.* 7. *& ſeq.* ubi tradit varios orandi modos, & diſpoſitiones,& tandem concludit cum Innocent. & Hoſt. *in c.* 1. *de celebrat. Miſſ.* quòd poteſt quis orare, atque Horas recitare ſedendo, ſtando, deambulando,&c. dum tamen id ſine aliorum ſcandalo fiat, & ſerventur aliæ circumſtantiæ, quæ ad attentionem inducunt, aut ſaltem non impediunt illam habere.

Difficultas autem eſt, an Abbas publicè in Choro 2
cum ſuis Monachis Officium recitans, poſſit hoc facere? In qua re dicendum eſt, quod ſi abs que ulla omninò cauſa recitat Horas Canonicas in Choro ſedendo,cum ſtandum eſt,vel ſedendo,vel ſtando, cùm genuflectendum eſt, aliquam culpam incurrit: quia non videtur præſtare debitam reverentiam Deo, & divinis laudibus, dum ſine ulla cauſa publicè ſtat, vel ſedet, aliis genuflectentibus, ex quo exiguæ in Deum devotionis ſuſpicionem præbet. Ita Navar. *d. c.* 4. *n.* 7. Suar. *tom.* 2. *de Relig. tract.* 4. *lib.* 4. *c.* 27. *num.* 2. & alii apud Bonac. *de Horis Canonicis, diſp.* 1. *q.* 3. *punct.* 6. *n.* 4.

Non contriſtentur hic ſcrupuloſi, qui forſitan pu- 3
tabunt, ſi aliquando Officium divinum perſolvatur modo ſupradicto, quod committantur defectus irremiſſibiles,pro quibus defectibus ſupplendis jam in divino Officio commiſſis extant Summorum Pontificum privilegia: nam Innocent. VIII. & Alexand. VI. conceſſerunt, quod quando Regulares aliquid dimittunt in divino Officio, non ex dolo, poſſint ſupplere cum aliquo Pſalmo, vel dicendo Orationem Dominicam, vel *Ave Maria.* Quæ privilegia intelligit Navar. *tom.* 4. *com. de orat. cap.* 19. *num.* 84. *verſ. Secundum eſt*, de parte non notabili. Et Sixtus IV. conceſſit Regularibus, non valentibus perſolvere divinum Officium benè, ac diligenter in Choro, prout tenentur, quòd ſi per defectum viſus,vel auditus aliquid prætermiſerint, non teneantur illud omiſſum iterum perſolvere, ſed dicant unum Pſalmum in fine Horarum, & ſufficiat. Quod ſimiliter Navarr. *loc. cit. verſ. Quod aliqua*, intelligit de defectibus parvis, ut *ſuprà* diximus. Innocent. VIII. conceſſit,quod Fratres profeſſi, qui neſciunt per ſe plenè perſolvere Officium divinum, non teneantur ad id ſub pœna peccati mortalis, donec ſciverint illud, dummodo ſciant quod in ſe eſt, & dicant ſicut ſciunt,& ultra dicant Horas Fratrum Laicorum. Alia privilegia à Summ. Pontif. conceſſa,& præſertim à Clemente V. & Leone X. pro ſupplendis defectibus, vide apud Caſarub. *in comp. privil. verb. Officium divinum,* 2. *n.* 1. 5. 6. In noſtro Breviario Benedictino pro tollendis prædictis defectibus in Horis Canonicis quotidiè occurrentibus, habetur privilegium Leonis X. ſimul cum oratione, quæ incipit, *Sacroſancta, & individua Trinitas, &c.* prout in principio Breviarii: quæ quidem oratio, ut audivi à multis ſenioribus meæ Religionis, antiquitùs perſolvebatur in noſtra Congregatione, antequam inſtitueretur Breviarium Monaſticum pro omnibus ſub Regula Benedictina militantibus, per fel. record. Paulum V.

QUÆSITUM XI.

In quas pœnas incidant Abbates divinum Officium omittentes.

SUMMARIUM.

1 *Abbates, & Prælati ſeculares habentes beneficia Eccleſiaſtica, ad quid teneantur, ſi Horas Canonicas omittant.*

2 *Clan-*

2 *Clauſula*, pro rata temporis,& Officii omiſſi, *quomodo intelligatur, oſtendatur.*

3 *Horas Canonicas Abbates, & Prælati Regulares recitare omittentes, non tenentur aliquid reſtituere, ſed peccant mortaliter.*

4 *Indulgentia recitantibus Officium divinum conceſſa.*

1 ABbates, & Prælati ſeculares habentes onus recitandi divinum Officium intuitu beneficii,ſi illud culpabiliter omittant; præter culpam mortalem, quam incurrunt, tenentur etiam elapſis primis ſex menſibus à die captæ poſſeſſionis ad reſtitutionem fructuum perceptorum poſt dictos ſex menſes pro rata omiſſionis Officii,ut patet ex Concilio Lateranen. ſub Leone X. & ex Bulla Pii V. edita 12. Kalend. Octobr. 1561. relatis à Navarr. *in manual. cap.* 25. *num.* 121. Suar. *de Relig. tom.* 1. *lib.* 4. *cap.* 29. *num.* 2. Quaranta *verb. Hora Canonica*, Bonac. *de Horis Canonicis, diſp.* 7. *quæſt* 5. *punct.* 2. *n.* 1. quæ Conſtitutio Pii V. ſcitu neceſſaria in re tanti momenti, ponetur in fine
2 hujus quæſiti. Quomodo autem intelligi debeat,quod ibi dicitur,*pro rata temporis, & Officii omiſſi fructuum perceptorum reſtitutionem faciendam eſſe*, declarat Pius V. in dicta ſua Bulla, videlicet,ut omittens uno, vel pluribus diebus totum Officium, teneatur reſtituere fructus omnes,quos illo die,vel illis diebus percepit: omittens Matutinum tantùm,vel reliquas ſex Horas tantùm, teneatur reſtituere dimidiam partem fructuum illius diei, quo recitare omittit. Si verò unam tantùm horam à Matutino diſtinctam, v. g. Veſperas,aut Completorium, aut Primam, vel majorem Laudum partem omittat, teneatur ſextam illius medietatis fructuum partem reſtituere. Et juxta hanc Conſtitutionem faciendam eſſe reſtitutionem docent Vaſquez *in opuſcul. de benefic. c.* 4. §. 1. *dub.* 7. *n.* 39. Bonac. *d. punct.* 2. *n.* 8. & alii.

3 Hinc patet Abbates, & Prælatos Regulares,qui non reſpectu beneficii,ſed alio jure ad Horas Canonicas tenentur, eas recitare omittentes non teneri ad aliquid reſtituendum,ſed tantùm lethalem culpam contrahere: quod non teneatur ad aliquid reſtituendum,patet ex dictis: quod verò lethaliter divinum Officium omittentes peccent, communis tam Theologorum, quàm Canoniſtarum ſententia affirmat.Ratio eſt,quia agunt contra præceptum peculiare generalis Concilii ſub Innocentio III. in quo Eccleſiaſticis diſtrictè in virtute ſanctæ obedientiæ præceptum fuit,ut divinum Officium nocturnum pariter, & diurnum, quantùm eis Deus dederit, ſtudioſè, & devotè celebrent, quod præceptum (ut manifeſtum eſt) habet vim obligationis ad mortale,& confirmatur ex *c. Cler. diſt.* 91. ubi peccatum omittendi divinum Officium eſt excommunicatione dignum; excommunicatio autem non imponitur niſi ob peccatum mortale,ex *c. nemo Epiſcoporum* 11. *q.* 3. Ita Navar. *de orat. c.* 7. *n.* 5.

4 Qui verò ſolverint Horas Canonicas, ut veros, & devotos Religioſos decet, multas conſequentur non pœnas, ſed indulgentias à Sede Apoſtolica conceſſas. Leo enim X. conceſſit, quòd Religioſi ſolventes Officium divinum per librum, conſequantur remiſſionem dimidiæ partis peccatorum commiſſorum illa die, qua prædictum Officium ſolvunt. Et Martinus V. conceſſit ſolventibus Officium in Choro cum aliis pro qualibet hora centum dies indulgentiæ. Et Joan. XXII. conceſſit inclinantibus, quando nominatur nomen JESU, quadraginta dies indulgentiæ,& totidem ſimiliter inclinantibus,cùm in fine Pſalmorum dicitur *Gloria Patri*: ita refert Caſar. *in comp. verſ. Offic. divin.* 3. *n.* 2, 3.

Conſtitutio autem Pii V. *ſuperiùs* ſæpè citata contra habentes beneficium Eccleſiaſticum, Horas tamen Canonicas non recitantes, hìc ſub proprio tenore, prout in pœnam illorum non recitantium decernit reſtitutionem fructuum, apponitur:

PIUS EPISCOPUS.

Servus ſervorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

EX proximo Lateranen. Concilio,hæc ſalubris ſanctio emanavit, ut quicumque habens beneficium Eccleſiaſticum,cum cura,& ſine cura,ſi poſt ſex menſes, quàm illud obtinuerit, divinum Officium, legitimo ceſſante impedimento non dixerit, beneficiorum ſuorum fructus,pro rata omiſſionis Officii,& temporis, ſuos non faciat, ſed eos tanquam injuſtè perceptos, in fabricas ipſorum beneficiorum,vel pauperum eleemoſynas erogare teneatur. Verùmtamen multorum animi ſuſpenſione tenentur,cujuſmodi ratæ prædictæ ratio ſit habenda. Nos huic rei evidentiùs,atque expreſſiùs providere volentes,ſtatuimus,ut qui Horas omnes Canonicas,uno,vel pluribus diebus intermiſerit, omnes beneficii,ſeu beneficiorum ſuorum fructus, qui illi, vel illis diebus reſponderent,ſi quotidiè dividerentur: qui verò Matutinum tantùm, dimidiam,qui cæteras omnes Horas,aliam dimidiam,qui harum ſingulas, ſextam partem fructuum ejuſdem diei amittat; tametſi aliquis Choro addictus non recitans,omnibus Horis Canonicis cum aliis præſens adſit, fructuſque & diſtributiones fortè aliter deſignatas,ſola præſentia juxta ſtatuta, conſuetudinem, fundationem, vel aliàs ſibi lucrifeciſſe prætendat,is etiam præter fructuum, & diſtributionum mulctetur amiſſione. Item ille, qui primis ſex menſibus Officium non dixerit,niſi legitimum impedimentum ipſum excuſaverit, grave peccatum intelligat admiſiſſe. Declarantes, præſtimonia; præſtimoniales portiones,& qualiacumque alia beneficia, etiam nullum omninò ſervitium habentia obtinentes,cum prædictis pariter conveniri. At quicumque penſionem,fructus, aut alias res Eccleſiaſticas, ut Clericus percipit, eum modo prædicto ad dicendum Officium parvum Beatæ Mariæ Virginis decernimus obligatum,& penſionum, fructuum, rerumque ipſarum amiſſioni obnoxium. Nulli ergo hominum liceat hanc,&c. Datum Romæ,apud S. Petrum,anno Incarnationis Dominicæ 1571. 12. Kalend. Octobr. Pontificatus noſtri anno 6.

QUÆSITUM XII.

Utrùm Abbas poſſit infirmum Monachum, vel ſenem à recitatione divini Officii eximere.

SUMMARIUM.

1 *Corporis ægritudo à recitatione divini Officii qualis excuſet, oſtenditur.*

2 *Infirmitas an gravis ſit,aut levis, ſi dubitetur, quid faciendum.*

3 *Medicus quando manet dubius de gravitate morbi, nec certum judicium circa excuſationem à recitando divino Officio profert, requiritur Abbatis conſenſus.*

4 *Diſpenſare poſſunt Abbates cum Monachis, qui ſine tædio Officium divinum recitare non poſſunt, ut tempore infirmitatis, vel convaleſcentiæ, loco Horarum aliquid ipſorum Abbatum arbitrio recitent.*

5 *Diſpenſare cum Abbatibus quis poſſit,ut tempore infirmitatis, vel convaleſcentiæ, loco Horarum aliquid recitare valeant, oſtenditur.*

COmmunis Doctorum omnium ſententia fert, corporis ægritudinem à penſo Horarum Canonicarum abſolvere, ut latè docet Navar. *in tract. de Orat. c.* 11. *num.* 1. ubi ait hanc ſententiam eſſe communiter admiſſam per text. *in canon. Clericus victum, diſt.* 91. ibi, *abſque corpuſculi ſui inæqualitate.* Non omnis autem ægritudo ſufficit ad hanc excuſationem, ut ipſemet Navar. ſubdit cum Innocent. & Hoſtienſ. ſed ea tantùm, ob quam infirmo Divini Officii recitatio directè,aut indirectè notabiliter ſalutis ſuæ detrimento eſſet, & tunc nec Medici judicium, nec Abbatis conſen- 1

conſenſus, & diſpenſatio deſideratur. Quando verò infirmitas eſt ita levis, ut non impediantur ex ea cæteræ ordinariæ capitis, & linguæ actiones, neque per eas notabiliter augeatur, qualis ſolet eſſe moderatus pectoris, aut ſtomachi, vel etiam ipſius capitis dolor; tunc ab eo onere, & penſo non eximet, quia illa moralis, aut rationabilis impotentia dici non poteſt.

2 Quando autem res eſt dubia, an infirmitas gravis ſit, necnè, ait idem Navar. Medicum conſulendum eſſe; non quia ad Medicum ſpectet à lege recitandi Officium Divinum ſolvere: nullam enim juriſdictionem habet; Sed quia ratione officii, & peritiæ in arte ad eum ſpectat judicare de morbi gravitate, vel levitate, quo gravem morbum eſſe dicente, homines corporis valetudini conſulere oportet, præſertim cùm non habeant aliam regulam, qua in ejuſmodi dubio ſe regere valeant. Sotus tamen *de juſtit. & jure, lib.* 10. *qu.* 5. *art.* 3. addit conſulendum etiam eſſe Prælatum, atque ejus licentiam poſtulandam, quod Navar. ad ſummum pro Religioſis non negat, idem pariter affirmant Graff. *deciſ. aur. part.* 1. *lib.* 2. *cap.* 53. *num.* 2. Azor. *inſtit. moral. part.* 1. *lib.* 10. *cap.* 13. *quæſt.* 1. Suarez *de Relig. tom.* 2. *tract.* 4. *lib.* 4. *c.* 27. *num.* 20. Regin. *in praxi fori pœnit. lib.* 18. *n.* 182. *verſ. quòd autem*, Sotus *in fine*, & alii apud Bonacin. *de Horis Canonicis, diſp.* 1. *quæſt.* 6. *punct.* 1. *num.* 2. & 4. qui explicant, quando ſcilicet Medicus non manet dubius, ſed certam fidem de morbi gravitate faceret, quo caſu Prælati conſenſus
3 neceſſarius non eſt. Si verò ipſe Medicus de gravitate morbi dubius eſſet, nec certum judicium de excuſatione proferret; tunc Prælati conſenſus requiritur. Quod maximè in Religioſis locum habere ait Suarez *loco ſuprà citato*; quia ipſi facilè eorum Prælatos adire poſſunt, & per privilegia majorem in hoc poteſtatem habere ſolent. Unde in ſimili dubio nullo modo ſine Prælati conſenſu excuſari debent; niſi fortè ex aliqua urgenti cauſa, vel impedimento illum conſulere impediantur; tunc enim prudentis arbitrio utendum eſt, & ſi bona fide procedatur, deponendum eſt dubium, ſemper tamen in præcepti favorem inclinandum
4 eſt, ut ait idem Suarez *num. ſeq.* Benè igitur ex dictis poſſunt Abbates, cum ſuis Monachis infirmis ſuper recitatione Officii Divini diſpenſare, eoſque à dicto onere eximere, quod & ampliùs patet ex privilegio quodam Eugenii IV. qui Monachis S. Benedicti Congregationis Hiſpanicæ conceſſit;

Quòd quilibet Abbas, Prior, ſive Prælatus quorumlibet Monaſteriorum præfatorum liberè poſſint diſpenſare cum omnibus, & ſingulis præſentibus, & futuris Monachis quorumcunque Monaſteriorum hujuſmodi, qui ſine tædio non poſſunt dicere Horas Canonicas, & quod tempore infirmitatis, vel poſtquam convaluerint, loco Horarum, ac Officiorum, ad quæ aliàs tenebantur, dicant aliquid certum ad arbitrium ipſorum
5 Miniſtrorum, & non teneantur ad illud Officium Canonicum, & quod cum ipſis Prælatis quilibet Presbyter Monachus per quemvis eorum eligendus diſpenſare poſſit.

Ita refertur *in Compend. privileg. d. Ord.* & refert Mirand. *in Manual. Prælat. tom.* 1. *q.* 37. *art.* 16. Aliud hujuſmodi privilegium conceſſit Martinus V. Fratribus S. Hieronymi, quod refertur in Compend. privileg. Mendic. *verb. infirmi Fratres*, §. 11. & 12. ubi hæc leguntur:

Dum fuerint infirmi, & etiam ſenes, & valetudinarii, qui tenentur ad Horas Canonicas, ſatisfaciant recitando aliquas, vel id, quod ſuis Confeſſoribus viſum fuerit.

Quod etſi ibi Confeſſor tantùm nominetur, tamen Abbas cenſendus eſt, penes quem primò, & principaliter attendenda eſt diſpenſatio, ſi non expreſsè, ſaltem tacitè, ut ex ſimili privilegio eidem Religioni ab Eugenio IV. conceſſo colligitur, ut videre eſt in Compend. privileg. *verb. infirmi Fratres*, §. 12. & 13. ibi enim primò, & principaliter pro hac diſpenſatione nominantur Superior, & Vicarius, & deinde Confeſſor.

QUÆSITUM XIII.

Utrùm Abbates, & Prælati Regulares poſſint Religioſos ſibi ſubditos Choro deſtinatos, & proinde ut ad Sacerdotium promoveantur, ad ſtatum laicorum transferre, ita ut Religioſi laici remaneant.

SUMMARIUM.

1 *Sententia prima, quæ negat, refertur.*
2 *Refertur ſecunda ſententia affirmans, quam Auctor ſequitur.*
3 *Reſpondetur ad rationem primæ ſententiæ.*
4 *Prælati auctoritate an hæc translatio fieri poſſit.*

IN hac re duæ ſunt ſententiæ. Prima negat in Prælatis Regularibus talem poteſtatem adeſſe: ducitur, 1
quia Superior Religionis, nequit Religioſo concedere facultatem tranſeundi ad laxiorem Religionem; ſed ſtatus laicorum, ſeu Converſorum eſt laxior, & minùs perfectus, qua ratione interdictus olim fuit Canonicis Regularibus tranſitus ad Ordinem Monachalem, *can. mandamus*, 19. *quæſt.* 3. eò quia Monachi erant laici, & ſic Canonicorum Ordo erat altior Ordine Monachorum, ut ait D. Thom. 2. 2. *q.* 189. *art.* 8. *ad* 2. atque hanc ſententiam defendit Navar. *in c. quando, qu.* 21. *num.* 20. *de conſecr. diſt.* 1.

Alteram ſententiam, quæ eſt vera, & ſequenda, tuetur Soto *lib.* 10. *de juſt. quæſt.* 5. *art.* 3. *column. penult. verſ. ad aliud verò*, Aragon. 2. 2. *qu.* 83. *art.* 11. *dub.* 4. *in* 4. *argument. not.* 2. *in fine*, Azor. *inſtit. mor. tom.* 1. *lib.* 10. *cap.* 6. *quæſt.* 3. Petr. de Ledeſma 2. *tomo ſum. tract.* 9. *c.* 4. *fol.* 1065. *col.* 1. Sanchez *in præcepta Decalog. lib.* 6. *cap.* 7. *num.* 80. Horum ratio eſt, quia in nullo ſubſtantialis Religionis ſtatus variatur, ſed illæſus manet: neque ſic translatus, ad aliam Religionem transfertur, ſed remanet verus illius Religionis alumnus, cum iiſdem ipſiuſmet Religionis votis; tum quia Prælatus etiam poteſt Religioſo ad aliam laxiorem Religionem tranſeundi licentiam concedere, ut ſuo loco dicetur: ergo multò magis transferre poteſt ad illum ſtatum Converſorum, qui eſt inferior quidam ſtatus intra eandem Religionem; tum etiam, quia ſaltem negari non poteſt, ob Religioſi crimen id in ejus pœnam à Prælato fieri poſſe, ſicut habet poteſtatem alias graviores pœnas, ut perpetui carceris, triremis, & his ſimiles inſerendi.

Nec obſtat argumentum pro prima ſententia adductum, quia negatur antecedens, & licèt admitteretur; tamen hic tranſitus non eſt ad laxiorem Religionem, ut dictum eſt. Ita Sanchez *loc. cit.* Hæc autem translatio non poteſt fieri ab immediatis Conventuum Prælatis; ſolius Provincialis, vel alterius Superioris licentia facienda eſt, accedente ſimul conſenſu Conventus, in quo hujuſmodi translatio facienda eſt; & 4
dummodò cauſa juſta interveniat, quæ eſſet, vel punitio delicti, vel ingens vitæ humilioris in illo Religioſo ardor; ſive ineptitudo ad literas addiſcendas, & Sacerdotum miniſteria, concurrente in his duobus caſibus voluntate Religioſi ad eam translationem, nam invitus, niſi in delicti pœnam cogi non poſſet, quia hoc ſuæ profeſſionis terminos excedit; ita Sanchez *dicto cap.* 7. *num.* 81. ubi ſubdit in Societate JEſu hanc translationem ex laico ad ſtatum ſcholaſticorum, vel è contra ſolius Præpoſiti Generalis eſſe.

QUÆSI-

QUÆSITUM XIV.

An Religioſus profeſſus ad Chorum deputatus juſta de cauſa ab Abbate ad Converſorum ſtatum translatus teneatur Divinum Officium perſolvere.

SUMMARIUM.

1 *Religioſi profeſſi nondum in ſacris conſtituti, quo jure ad recitandum Divinum Officium adſtricti ſint, oſtenditur.*

2 *Converſi, vel Laici non tenentur ad Horas Canonicas perſolvendum.*

3 *Religioſi profeſſi Choro addicti, ſi ad ſtatum Converſorum transferantur, non ſunt adſtricti ad Horas Canonicas.*

4 *Officium Divinum non tenetur recitare Monachus, qui extra Monaſterium manet de licentia Papæ.*

1 PRo hujus quæſiti explicatione videndum eſt, quo jure Religioſi profeſſi non dum in ſacris conſtituti ad Divini Officii recitationem ſint adſtricti? Hos autem certum eſt, ex vi Religioſæ profeſſionis ad id non obligari; quia profeſſio ipſa Religioſa ad tria tantùm vota juxta Regulam ſervanda adſtringit; fieri autem poſſet, ut de recitatione Horarum Canonicarum nihil in Regula contineatur, ut patet in iis Religionibus, quæ ad Chorum deputatæ non ſunt. Patet etiam, quia in iis Religionibus, quæ ad Chorum deſtinatæ ſunt, nec etiam omnes ex vi profeſſionis ad recitationem Divini Officii tenentur. Nam ii Laici, ſeu Converſi, licèt verè profeſſionem ſolemnem emittant, ſintque verè Religioſi, non tamen ad recitationem Horarum obligantur; ut communiter omnes fateri ait Suar. *de Relig. tom. 2. tract. 4. lib. 4. cap. 17. num. 2.* contra Palud. & alios. Nec pariter ad id obligantur ex divino jure naturali, quo Religioſi per profeſſionem ad Dei cultum dicati ſunt; quia multis aliis modis, quam recitatione Divini Officii cultus Deo exhiberi poteſt; præſertim, quia licèt Religioſus in profeſſione voveat vivere ſecundùm Regulam, non tamen imponit ſibi neceſſitatem determinatè ad aliquas actiones cultus Divini, niſi ad eas, quas expreſsè vovet, vel quæ per Regulam, aut Prælatum diſtinctè præcipiuntur, ut docet Suar. *ſeq. num. 3.* Leſſ. *de juſt. lib. 2. cap. 37. dub. 9. num. 49.* Reginald. *in praxi, lib. 18. num. 139.*

Nec ſimiliter ad id adſtringuntur ratione eleemoſynarum, quibus vivunt; quia alimenta eis non traduntur à populo propter hanc, vel illam determinatam actionem vitæ Religioſæ, ſed ſimpliciter ut in tali ſtatu perfectionis vivant. Item non aluntur per modum ſtipendii recitationis Horarum Canonicarum, ut quaſi ex obligatione juſtitiæ ad illam teneantur: ſed aut per modum eleemoſynæ, aut abſolutæ donationis, & quamvis aliquando addi ſoleant aliquæ conditiones, aut pacta in ipſa donatione, aut in fundatione, non ſolent tamen eſſe recitandi Horas Canonicas, & quatenus apponerentur, Conventum tantùm obligant, non ſingulos, ut docent Suarez, Leſſ. & Reginald. *locis citatis.* Inſuper neque tenentur de jure Canonico, ut ait Cajetan. *verb. Horæ Canonicæ.*

Sequitur ergò neceſſariò, hanc obligationem eis provenire ex univerſali conſuetudine. Ita docent Cajet. *loco citato,* Medina *in Cod. de orat. quæſt. 7. circa finem,* Azor. *inſtit. moral. part. 1. lib. 10. cap. 6. quæſt. 3.* Leſſ. *de juſtit. lib. 2 cap. 37. dub. 9. num. 49.* Graff. *deciſ. aur. part. 1. lib. 2. cap. 50. num 6.* & communem eſſe ait Suar. *dicto cap. 17. num. 6.* ac Reginald. *in praxi for. pœnitent. lib. 18. num. 140* Barthol. à S. Fauſto, *theſ. Relig. lib. 6. quæſt. 167. num. 3.* & alii apud Bonacin. *de Hor. Canonicis, diſp. 1. quæſt. 2. punct. 2. num. 1.*

Ex his infertur, quid dicendum ſit de Converſis, hi enim quantumvis ſolemni profeſſione adſtricti, non tenentur Horas Canonicas recitare; quia nec ratione ſtatus, habitus, aut Tonſuræ, vel antiquæ conſuetudinis, vel ingreſſus in Religionem ad hoc ſunt adſtricti. Imò conſuetudo contrarium oſtendit; ut docent Auctores citati. Igitur pro quæſiti reſolutione

3 Dicendum eſt, Religioſum, eo ipſo quòd à Choro ad ſtatum Converſorum transfertur, ab Horarum Canonicarum recitatione eximi; quia cùm hujuſmodi obligatio Religioſis non proveniat ex vi profeſſionis, vel ex eo, quòd Religioſi ſunt, ſed tantummodò ex conſuetudine, ut dictum eſt, & ex eo quòd ad Chorum deputantur; qui ab ipſo Choro Superioris auctoritate juſta de cauſa eximuntur, ab obligatione recitandi Officium Divinum abſolvuntur. Nam removetur a ſtatu, in quo invaluit conſuetudo Divinum Officium perſolvendi, & transferuntur ad alium ſtatum, in quo talis conſuetudo, & obligatio non reperitur. Confirmatur, nam ſi Beneficiarius, qui nondùm ſacros Ordines ſuſcepit, beneficium dimittat, utique non tenebitur Officium recitare; ergò ita pariter Religioſus à Choro ſubductus, & Converſus effectus, ab onere etiam Choro annexo liberabitur, atque hanc ſententiam tuentur Sot. *de juſtit. & jur. lib. 10. q. 5 art. 3 poſt 2. concluſ.* Azor. *inſtit mor. p. 1. lib. etiam 10. cap. 6. q. 7* Barthol. à S. Fauſto *d. lib. 6 q. 171.* Suar. *loco cit.* Anton. Perez *ſuper cap. 19. Regulæ D. P. Benedicti, num. 20.*

4 Quid verò dicendum ſit de Religioſo ad Chorum deputato, nondum in Sacris conſtituto, qui à Summo Pontifice privilegium habet, & diſpenſationem vivendi in perpetuum extra Monaſterium, an ſcilicet teneatur Horas Canonicas perſolvere. Quicquid dicant hac de re Suar. *tom. 2. de Relig. lib. 4. cap. 17. num. 8.* & Navarr. *de orat. cap. 7. num 21.* dico talem Religioſum non teneri ad divinum Officium, quia quamvis non deſinat eſſe Religioſus, vivens ſic extra clauſtrum, tamen deſinit eſſe Regularis, & hoc fatentur manifeſtè Sotus *de juſt. & jure, lib. 10. quæſt. 5. art. 5.* Azor. *1. part. inſtit. moral. lib. 10. cap. 6. quæſ. 8.* Bonac. *de Horis Canonicis, diſp. 1. quæſt. 2. punct. 2. n. 4.* Barthol. à S. Fauſto *de Horis Canonicis, lib. 2. quæſt. 43.*

QUÆSITUM XV.

Utrum Abbas poſſit ſtatuere Officium Converſis ac Monachis neſcientibus benè legere, vel Novitiis.

SUMMARIUM.

1 *Converſi an loco Horarum Canonicarum teneantur ad aliquid recitandum.*

2 *Abbates poſſunt Converſis, ſive Oblatis, vel Novitiis Officium ſtatuere.*

1 COnverſi, ſive Oblati, licèt ſolemnem profeſſionem emittant, ſintque verè Religioſi, non tenentur tamen ad Horarum Canonicarum recitationem; quia non ſunt ad Chorum deputati, ut tenere communiter omnes ait Suar. *de Relig. tom. 2. tract. 4. lib 4. c. 17. num. 2.* ſequitur Regin. *lib. 18. num. 185.* Palud. tamen, & D. Ant. & alii apud Sylv. *verb. Hora, q. 2 num. 3. dict. 7.* dicunt Converſos, vel Laicos Religioſos teneri loco Horarum Canonicarum ad recitandum aliquid, quod ſi ex negligentia omitterent, peccarent mortaliter; quia eo ipſo, quòd applicati ſunt totaliter ad cultum Dei, habent beneficium interpretativè, ſcilicet, vivendi ex eleemoſynis, vel redditibus Monaſterii, vel de quæſtibus, qui eis conceduntur ab Eccleſia ratione applicationis ad cultum divinum. Hoc autem non placet, quatenus iſti Doctores intelligunt eos ad id teneri ex jure communi, vel ex univerſali Eccleſiæ conſuetudine; quia nullibi in jure hoc cavetur, nec de conſuetudine conſtat, imò contrarium docent communiter Doctores; obligabuntur ergo ſolùm ex Regulæ præſcripto. Unde ſi Regula non obligat ad culpam, neque in hoc eos ad culpam obligabit; niſi ſpecialiter id exprimat, ut docet Suar. *ubi ſuprà,* & alii apud eum.

2 Juxta quam doctrinam dicendum eſt, ſi ex Regulæ præſcripto, vel ex Conſtitutionibus peculiaribus à Sede Apoſtolica approbatis Converſi, ſive Oblati teneantur ſub mortali ad aliquid loco Horarum Canonicarum recitandum, utique poſſunt ad id ab Abbatibus compelli, aliter non.

Scio quòd Converſi Eremitarum S. Auguſtini, & Canonicarum Regularium non tenentur ſub mortali recitare illas Orationes Dominicas, ſeu alias preces ſibi præſcriptas, ut ab illis audivi; idem dico de Converſis Congregationis Fulien. D. Bernardi, ut ait Fr. Barth. à S. Fauſto *de Horis Canonicis, lib. 2. q. 54.* ubi teſtatur etiam de ſupradictis Converſis; ſecùs autem dicendum de Converſis Ordinis S. Franciſci Reformatis, hi enim ſub mortali tenentur ad recitationem ſui Officii juxta eorum ſtatuta. Quòd autem poſſint Abbates ſtatuere Officium Converſis, ſive Oblatis, adeſt privilegium Eugenii IV. ſub Datum Florentiæ anno 1439. Pontificatus ſui anno 9. ut habetur in *Compend. privileg. Valliſol. concluſ. 35.* per quod conceſſit;

Quòd Abbates dicti Ordinis poſſint ſtatuere Officium Horarum Converſis, & Oblatis, necnon Monachis rectè legendi, minùs peritis præcipere, ut recitent Officium B. Mariæ Virginis, dicantque præfixum ab Abbate orationum numerum loco officii. 5

Quam facultatem habent omnes Abbates communicantes privilegia dicti Ordinis.

DISPUTATIO XI.

De poteſtate Abbatum, & Prælatorum inferiorum circa officium Prædicationis.

Quæſ. I. *Vtrùm Abbates, aliique Prælati ſuis ſubditis Prædicationes facere teneantur.*

II. *Vtrùm Abbas poſſit in ſuis Eccleſiis, abſque ulla Epiſcopi licentia prædicare, vel prædicari facere.*

III. *Vtrum Regulares Prædicatores ſcandala, errores, vel divinationes prædicantes ab Epiſcopis, an verò à propriis Prælatis puniendi ſint.*

IV. *Vtrum Prædicatores Regulares poſſint abſque ſuorum Abbatum, vel Prælatorum licentia prædicare.*

QUÆSITUM I.

Vtrum Abbates, aliique Prælati ſuis ſubditis Prædicationes facere teneantur.

SUMMARIUM.

1 *Arguitur pro parte negativa.*
2 *Prædicare tenetur Abbas ſuis ſubditis.*
3 *Prælati omnes animarum curam gerentes tenentur per ſe, vel per alios, ſi legitimè impediti fuerint, ovibus ſuis Dei verbum annunciare,* & num. 4.
5 *Archipresbyteri, & Eccleſiarum Rectores animarum curam habentes tenentur officium Prædicationis exercere.*
6 *Abbates, an aliquando à Metropolitanis poſſint compelli ad prædicationem per ſe, vel per alios exercendam.*
7 *Quibus expenſis Prædicatores alantur, & remunerentur.*
8 *Summus Pontifex omnibus prædicat per literas, & Legatos.*
9 *Reſponſio datur ad objecta.*

1 Videtur primò, quòd Abbas, & Prælatus præcipuè Regularis non teneatur ſuis ſubditis prædicare; Abbas enim eſt Monachus, & Monachus non docentis, ſed plangentis habet officium, ut in *can. Monachus 16. quæſt.* 1. ergò Abbas non tenetur prædicare.

Secundò, prætereà reprehenduntur à Paſchale II. illi Abbates, & Monachi, qui Epiſcopalia jura, & officia ſibi arroganter vendicant, ut in *cap. pervenit, 16. quæſt.* 1. ſed prædicatio proprium munus eſt Epiſcoporum, nam loco Apoſtolorum ſucceſſerunt, ut in *can. in novo, diſtinct.* 21. ibi. *Qui etiam jubente Domino in toto orbe terrarum diſperſi Evangelium prædicaverunt, ipſis quoque decedentibus, in loco eorum ſurrexerunt Epiſcopi, &c.* Si ergo tale munus prædicandi competit Epiſcopis, non poſſunt Prælati inferiores illud exercere.

2 Sed contra eſt, quod dicit gloſſ. *in ſup. alleg. c. Monachus*, quòd tunc Abbas non poteſt prædicare, quando ſcilicet non habet curam animarum, ſed ſic eſt, quod Abbas præpoſitus Monaſterio gerit curam illius, ut in *c. cùm ad Monaſterium, de ſtat. Monach.* ibi: *Abbas verè, cui omnes in omnibus reverenter obediant, quantò frequentiùs poterit, ſit cum Fratribus in Conventu, vigilem curam, & diligentem ſolicitudinem gerens de omnibus, ut de officio ſibi commiſſo, dignam Deo poſſit reddere rationem, &c.* Prætereà 3 univerſi Præpoſiti curam animarum gerentes oves ſuas in his, quæ Dei ſunt, ac eorum inſtituta concernunt, inſtruere, ac eorum ſcelera eis annunciare, ac eas verbi Dei prædicatione paſcere debent, adeò ut, niſi legitimo impedimento detenti, per ſeipſos tale munus exercere teneantur, etiamſi alia miniſteria aliis committantur, ut habetur expreſsè in Synodo Trid. *ſeſſ. 5. cap. 2. & ſeſſ. 24. cap. 4.* & grave quippe peccatum eſſet id omittere: & rationem hujus reddit D. Paulus, cum *Act.* 20. ait: *Non enim ſubterfugi, quo minus annunciarem omne conſilium Dei vobis*, indicans, quod ſi verbum Dei illis annunciare ſubterfugiſſet, reus eſſet eorum mortis. Quippe quia omnium illorum, qui ob doctrinæ penuriam defeciſſent, interitus ſibi eſſent adſcribendi, ut adſcribitur Medico mors ægri, quem curare neglexit, & mors fame pereuntis ei, qui cùm poſſet, ac conſequenter teneretur, paſcere noluit. Abbas igitur, qui animas ſuſcepit regendas, de quibus, & rationem redditurus eſt, & qui in Monaſterio Chriſti Vicarius eſt, Chriſtique perſonam ſuſtinet, quando ipſius vocatur prænomine, juxta ea, quæ inquit D. Pater Benedictus. *Regula cap.* 2. conſequenter Chriſtum imitari tenetur, de quo nempe legimus, quòd erat quotidiè docens in Templo, & ſicut cæteri Præpoſiti, quibus animarum cura commiſſa eſt, tenentur ovibus ſuis Dei verbum annuntiare; ita Abbati, qui Monachorum animas regere ſuſcepit, incumbit ex officio illis prædicare, eoſque ad Regulæ, ac ſtatutorum, ſuæque Religionis ordinationum obſervantiam, atque alia, quæ ſunt Chriſtianæ pietatis, & Religionis inſtitui, adhortari, præcipuè ſic monente Sanctiſſimo Patre noſtro Benedicto, *d. cap.* 2. *Regula*, ferè per totum. Univerſi igitur Prælati animarum curam habentes poſſunt, imò tenentur ex vi

eorum muneris, ſuis ſubditis verbum Dei prædicare,
vel ſi impediti fuerint, per alios hoc eis præſtare, vide
4 Concil. *loco citato.* Eſt etiam officium præcipuum
Abbatum, & Prælatorum, quibus Eccleſia aliqua,
præter Monaſterium demandata eſt, aut animarum
cura, tenentur enim tanquam Paſtores, illis verbum
Dei annunciare, & viam ſalutis oſtendere, ut habetur
in *c. adjicimus, q.* 1. & gloſſ. *in d. cap.* Et iſti ſimi-
liter, ſi legitimè impediti non fuerint, tenentur per
ſeipſos ad prædicandum ſanctum Evangelium, ex *cap.
inter cætera, de offic. ordinar.* & Concil. Trident. *ſeſſ.
5. c. 2. & ſeſſ. 24. de reform. cap.* 4. Si verò contin-
gat eos detineri legitimo impedimento, viros depu-
tare tenentur ad tale munus prædicationis præſtandum
idoneos ad prædicationem ſalubriter exequendam, niſi
extet conſuetudo ab immemorabili in contrarium,
ſicut reſolutum fuiſſe affirmant Franciſcus Leo *in the-
ſaur. for. Eccleſ. part.* 1. *cap.* 8. *num.* 4. & Zerola *in
prax. Epiſc. part.* 1. *verb. Prædicatio,* §. 7. Armenda-
riz *in addit. ad recop. leg. Navar. lib.* 4. *tit.* 30. *l. tertio.*

5 Ad idem munus prædicationis tenentur Archipres-
byteri, & Eccleſiarum Rectores animarum curam ha-
bentes, qui ſimiliter per ſe, vel per alios, ſi legitimè fue-
rint impediti, & in diebus ſaltem Dominicis, & feſtis
ſolemnibus animas ſibi commiſſas ſalutaribus verbis
paſcere, eas docendo quæ neceſſaria ſunt ad ſalutem.

6 In Eccleſiis verò Parochialibus, quæ Monaſteriis
ſubjectæ ſunt, & nullius ſunt Diœceſis, Abbates, &
Præpoſiti eorundem Monaſteriorum ad id præſtan-
dum poſſunt compelli à Metropolitanis, in quorum
provinciis Parochiæ ſupradictæ ſitæ ſunt: Ordinarii
verò locorum, & Abbates Diœceſim habentes in Pa-
rochiis, ubi Parochi prædicare non valent, alios ido-
7 neos deputent, & impenſis eorum qui tenentur, vel
ſolent ex Concil. Trident. *ſeſſ. 5. de reform. cap. 2. &
ſeſſ. 24. cap.* 4.

Certum eſt enim, Abbates habentes Diœceſim, ſive
territorium diſtinctum, aut ſunt nullius, poſſe, & dare
licentiam concionandi in Eccleſiis ſibiipſis ſubjectis,
ſicut omnes alias actiones, & functiones, ad eorum
munus ſpectantes, obire, de prædicatione verò præ-
ſertim habetur *in una Calagurītana juriſdictionis* 26.
Junii, 1604. *coram Orcembergo, quæ in fine Operis
eſt, deciſio* 46.

Quod etiam pro Eccleſia Cathedrali intelligendum
eſſe affirmat Armendar. *in addit. recopil. leg. Navar.
lib.* 3. *de prædicat. Sacr. Script. num.* 27. ubi *num.* 22.
ait, quòd in Eccleſiis inferioribus, ubi conſuetudo vi-
get, quòd populi ſolvant Concionatori, illa ſervanda
eſt, niſi facultas nominandi Prædicatorem Univerſitati
ab immemorabili tempore competeret, & Epiſcopus
talem nominationem ſibi vendicaverit, & *num.* 24.
ait idem Armendar. Quòd ſi ex publico ærario civi-
tatis ſunt eleemoſynæ Concionatori ſolvendæ, ea con-
ſuetudo ſervetur. Et Paponius *de jur. Franc. lib.* 1.
arreſt. 9. *in gloſſ. lit. A.* loquens de hac re, ait: Si de
urbe agatur, in qua Archiepiſcopatus, vel Epiſcopatus,
eo caſu officium Paſtoris eſt prædicare, vel prædicari
curare, id fieri debet expenſis ſuis; ita judicatum fuit
contra Epiſcopum Bituricen. Si verò agatur de oppido,
tenentur ii, qui decimas percipiunt ad dictas expenſas.

8 Summus Pontifex etiam, ut habetur in Epiſt. S. Pe-
tri Apoſtoli, omnibus ubique terrarum fidelibus præ-
dicat per literas, & Legatos, *cap. fin. de offic. deleg.* &
Epiſcopi etiam, & alii Prælati Superiores in Diœceſibus
ſuis, aut provinciis per ſe, vel per alios prædicant; ſi-
militer alii Prælati inferiores Epiſcopis in ſuis Eccle-
ſiis, ubi juriſdictionem exercent, prædicare debent, non
verò extra, quia poſſunt prohiberi ab Ordinario proprio
loci, cujus eſt Diœceſis, ubi degunt. Et hoc decla-
ratum fuiſſe à Clemente VIII. referunt Piaſecſius *in
prax. Epiſcop. par.* 2. *cap.* 3. *num.* 16. Aloyſius Ric-
ciu*s in prax. for. Eccleſ. deciſ.* 543. & Campanil. *in
diverſ. jur. Canon. rub.* 12. *c.* 13. *num.* 17. *in princip.*
Stephanus Gratianus *diſcep. forenſ. cap.* 193.

Ad primum argumentum reſpondeo, quòd anti- 9
qui Canones interdicunt quidem officium prædicatio-
nis Monachis, ut *in d. cap. adjicimus*, & *in d. cap.
Monachus*, & *in cap. juxta*, cum multis *ibid.* 16.
quæſt. 1. Statuit enim Leo Papa, *in d. cap. adjicimus*,
ut præter Domini Sacerdotes (quod de his ex officio
competit, intelligimus) nullus audeat prædicare, ſive
Monachus, ſive laicus ille ſit, qui cujuſcumque ſcien-
tiæ nomine glorietur. Poſtmodum verò cùm cœ-
piſſent Monachi in clerum aſſumi, & in civitatibus
degere, & Eccleſiis deſervire, eis prædicationis offi-
cium datum eſt, in quo officio mirificè Evangelium
per univerſum orbem propagarunt, ut omnes legen-
tes Hiſtorias Monaſticas fatentur.

Ad ſecundum argumentum *ex cap. pervenit*, re-
ſpondemus, quod Paſchalis reprehendit illos Abbates,
ex eo quia Epiſcopalia jura, & alia officia Clericorum
ſibi vendicabunt in aliena Diœceſi; ex quo textu
rectè deſumitur argumentum, quòd Abbates in lo-
cis ſuæ juriſdictionis poſſunt jura Epiſcopalia exerce-
re; dicit enim ibi text. *quòd quidam Monachi, &
Abbates in Parochia veſtra, contra ſanctorum decre-
ta, Epiſcopalia jura ſibi arroganter vendicant.* Ex
quibus verbis apertè colligitur à contrario ſenſu, quod
benè Abbates in ſua juriſdictione poſſunt talia officia
exercere; argumentum enim à contrario ſenſu eſt
fortiſſimum in jure, ut eſt text. *in l.* 1. §. *hujus rei, ff.
de officio ejus, cui mandata eſt juriſdictio,* & *text. in
l. qui teſtamento,* §. *mulier, ff. de teſtam.* ubi etiam
gloſſ. dicit ſenſum contrarium pro lege accipi, ita
quòd illud, quod venit à contrario ſenſu, habeatur
perinde, ac ſi eſſet expreſſum in lege, de gloſſa faciunt
feſtum Bald. & Paul. de Caſtr. *in d.* §. *mulier*, & de
ea commemorat Bald. *in l. conventicula, C. de Epi-
ſcop. & Cler.* Unde concludendum eſt, quòd Ab-
bas in ſua Monaſterio tenetur ſuis ſubditis prædicare,
ſicut Epiſcopus in ſua Eccleſia.

QUÆSITUM II.

Utrùm Abbas poſſit in ſuis Eccleſiis abſque ulla Epiſcopi licentia prædicare, vel prædicari facere.

Summarium.

1 *Concilium Tridentinum, & Gregorius XV. quid ſta-
tuant circa munus prædicationis,* & num. 2. & 3.
4 *Prædicatores Regulares, ut etiam in Eccleſiis ſuorum
Ordinum, Epiſcopis invitis, & renuentibus prædi-
care nequeant, quomodo ſit intelligendum.*
5 *Abbates, & Prælati Regulares in propriis Eccleſiis
poſſunt abſque ulla Epiſcopi licentia concionari, vel
concionari facere, excepta illa hora, in qua Epiſco-
pus prædicaverit, vel ante ſe prædicari fecerit, in-
tellige, ut* num. 6.
7 *Epiſcoporum nomine veniunt Abbates, & Prælati
inferiores, qui ſunt locorum Ordinarii.*
8 *Concionatores Regulares ſine licentia ſuorum Supe-
riorum prædicantes, an peccent mortaliter.*
9 *Abbates approbantes ſuos ſubditos ad concionandum
non idoneos, peccant mortaliter.*
10 *Parochus poteſt concedere licentiam viro docto, ut
in ſua Eccleſia duabus, aut tribus vicibus concio-
nari poſſit, & maximè concionatoribus privilegia-
tis.*
11 *Regulares concionantes ſine licentia Epiſcopi, à qui-
bus puniendi ſint.*
12 *Prædicatores ſemel ab Epiſcopo approbati non poſ-
ſunt ab eodem compelli, ut denuo præſententur.*

1 ANtequam aliquid certi ſtatuamus, præmittenda ſuut circa prædicationem, quæ à ſacro Concilio Trident. & poſteà à Gregorio XV. ne in æquivoco laboremus, ſtatuta ſunt. Concilium Trident. *ſeſſ. 5. de reformat. cap. 2.* ſic ſtatuit: *Regulares verò cujuſcumque Ordinis, niſi à ſuis Superioribus de vita, moribus, & ſcientia examinati, & approbati fuerint, ac de eorum licentia, etiam in Eccleſiis ſuorum Ordinum prædicare non poſſint, cum qua licentia perſonaliter ſe coram Epiſcopis præſentare, & ab eis benedictionem petere teneantur, antequam prædicare incipiant, in Eccleſiis, quæ ſuorum Ordinum non ſunt, ultra licentiam ſuorum Superiorum etiam Epiſcopi licentiam habere teneantur, ſine qua in ipſis Eccleſiis non ſuorum Ordinum nullo modo prædicare poſſint; ipſam autem licentiam gratis Epiſcopi concedant*, *ſeſſ.* verò 24. *cap. 4. de reformat.* ita decernit: *Nullus autem ſecularis, ſive Regularis etiam in Eccleſiis ſuorum Ordinum contradicente Epiſcopo prædicare præſumat*. Conſtitutio verò Gregorii XV. quæ incipit: *Inſcrutabili Dei providentia*, quæ *ſuperiùs* relata eſt *diſput. 6. q. 16.* quoad prædicationem hæc habet:

Ac demum habeat Epiſcopus tanquam Sedis Apoſtolicæ delegatus auctoritatem coërcendi, ac puniendi quoſcumque exemptos, tam ſeculares, quàm Regulares, qui in alienis Eccleſiis, aut quæ ſuorum Ordinum non ſunt, abſque Epiſcopi licentia, & in Eccleſiis ſuis, aut ſuorum Ordinum, non petita illius benedictione, aut ipſo contradicente prædicare præſumpſerint.

2 Ex quibus colligitur, quod Regulares prædicantes in Eccleſiis, quæ non ſunt ſui Ordinis, tenentur licentiam habere ab Epiſcopo; in Eccleſiis autem ſui Ordinis tenentur petere ſolùm benedictionem ab eodem Epiſcopo. Fertur à Barboſa *de jure Eccleſiaſtico lib. 1. cap. 13. n. 12.* præter id, quod ſtatuit Concilium *ſeſſ. 5. prædicta, cap. 2.* deciſum fuiſſe à Sacra Congregatione, Regulares in Eccleſiis ſuorum Ordinum prædicare volentes, non teneri ab Epiſcopo licentiam obtinere, ſed tantùm à ſuis Superioribus de vita, & moribus, & ſcientia examinari, & approbari debere, ac ab eis habere licentiam, & cum ea ſe perſonaliter Epiſcopo præſentare, & ab eo petere benedictionem, tametſi eam minimè obtinuerint. Ita Riccius *in deciſ. cur. Archiepiſc. Neapolit. deciſ. 219. part. 2.* Reginald. *in prax. for. pœnit. lib. 18. num. 223.* Emanuel Roderiq. *qq. regul. tom. 3 quæſt. 32. art. 5.* Galettus *in Margar. caſuum conſcient. verbo Licentia*, Armendar. *in recopil. Leg. Navar. lib. 2. tit. 18. l. 7. 1. de relig.* Ludovicus Miranda *tom. 1. man. Prælat. quæſt. 50. art. 3. concluſ. 1.*

3 Advertendum tamen eſt, Decretum ſupradicti Concil. *ſeſſ. 24. cap. 4.* de non prædicando Epiſcopo contradicente, quoad Regulares intelligendum eſſe, ut dicemus inferiùs, pro eo tempore, & hora, qua Epiſcopus prædicare voluerit, aut coram ſe facere ſolemniter prædicare.

Quo verò ad hujuſmodi licentiam concedendam ab Epiſcopis, advertant ipſi Epiſcopi, ne illam denegent Prædicatoribus idoneis coram ipſis præſentatis, quia non poſſunt illos ad libitum, & ſine rationabili cauſa à prædicatione ſuſpendere, ut deciſum referunt Armendar. *loc. cit. lib. 4. tit. 30. l. 3. de prædicat. num. 8. & 9.* & Barboſ. *loco cit. num. 13.* Si tamen ſuſpendant, non tenentur cauſam exprimere, quare ad hoc prohibendum moveantur, prout etiam reſolutum fuiſſe teſtantur Franciſc. Leo *in theſaur. for. Eccleſ. 1. p. cap. 8.* & Campanil. *in diverſ. jur. Canon. rubr. 12. cap. 13. num. 8.* & Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcop. part. 3. alleg. 76. num. 22.* quia poſſunt Epiſcopi interdicere Regularibus, ne prædicent licentia non petita, etiam non reddita cauſa, ita Piaſceſ. *in prax. Epiſc. part. 2. cap. 3. num. 41.* Aug. Barb. *l. c. num. 28.*

Si verò Regulares prædicare voluerint in Eccleſiis alienis, non ſuorum Ordinum, quia ultra ſuorum Superiorum licentiam requiritur licentia Epiſcopi Diœceſani, poſſunt ab eo examinari de doctrina, ſi Epiſcopo id expedire videbitur, eo quòd ad Ordines, & confeſſiones per Epiſcopum examinari ſolent, ut dicit Henriquez *in ſumm. lib. 10. cap. 32. in comment. littera L.* quod etiam elicitur ab Emanuele Roder. *qq. Regul. tom. 3. num. 22. art. 6.* dum ait: Regulares ab uno Ordinario ſemel approbatos, fore iterum approbandos, ſi rurſus prædicare velint. Quo verò ad alios, qui in Eccleſiis ſuorum Ordinum prædicare volunt, ab Epiſcopis examinari non debent de doctrina, quia ſolummodo benedictionem eſſe petendam præcipit Concilium *loco cit.* ita Barboſ. *de jur. Eccleſ. loco cit. num. 15.* quicquid dicat Campanil. ab eo cit. *eod. loco.* Prædicatores verò, qui in Eccleſiis non ſuorum Ordinum prædicaverint abſque licentia Epiſcopi, licèt Concilio Trident. *loco cit. cap. 3.* contrafecerint, non poterant puniri ab Epiſcopo, ſed tantùm à ſuis Superioribus Regularibus, ſecundùm ſententiam communem Doctorum, quam ſequuntur Zerola *in prax. Epiſcop. §. 1. verbo excomm. cauſa materialis*, Piaſceſius item *in prax. Epiſcop. part. 2. cap. 3. num 41.* & Campanil. *loco cit. cap. 13. num. 10.*

Hodie tamen relicta communi ſententia, contrarium omninò fatendum eſt, ut ſtatuit Gregor. XV. in ſua conſtit. *ſuperiùs* cit.

Reſpondendo ergo ad quæſitum abſolutè dico, quòd Prædicatores Regulares etiam in Eccleſiis ſuorum Ordinum, invitis, & contradicentibus Epiſcopis prædicare non poſſunt; ut habetur ex d. Concil. Trident. *ſeſſ. 24. de reformat. cap. 4.* quod Concilii decretum intelligendum eſt, ut Regulares Prædicatores nequeant in ſuis Eccleſiis concionem habere, illo ſcilicet tempore, vel illa hora, qua Epiſcopi prædicare voluerint, vel coram ſeipſo prædicari facere; Et ſic in caſu excepto per Concilium Viennen. *Clem. dudum, §. nos verò, de ſepultur.* & per Extravagant. Bonifacii VIII. quæ incip. *ſuper Cathedram, de ſepult. inter extravag. commun.* quæ verbatim inſerta eſt in *d. Clem. dudum, & per extravag. inter cunctas, de privileg.* in quibus 4
Juribus dicitur, quòd Fratres Prædicatores, & Minores poſſint in Eccleſiis, ac locis ſuis, ac plateis communibus liberè populo, & Clero verbum Dei proponere; hora illa dumtaxat excepta, in qua locorum Prælati prædicare voluerunt, vel coram ſe facere ſolemniter prædicari. Quod autem Concil. Tridentini decretum modo prædicto neceſſariò intelligendum ſit, probatur ex eo, quia aliàs ſibi contradiceret; dum anteà *ſeſſ. 5. de reformat. cap. 2.* conceſſerat, quòd in Eccleſiis ſuorum Ordinum poſſent Regulares Prædicatores prædicare cum ſola Epiſcoporum benedictione, etiam non obtenta ipſorum licentia ſpeciali; poſteà verò in prædicto *cap. 4. ſeſſ. 24.* præcipit ut non præſumant prædicare etiam in Eccleſiis ſuorum Ordinum, contradicente Epiſcopo; ergo ne cogamur aſſerere Concilium prædictum ſibi contradicere, & ut canonum correctio evitetur, & Jura Juribus concordentur, dicendum eſt ipſum prædicto modo intelligendum eſſe. Atque ita illud intelligi debere affirmant Roderic. *quæſtion. Regular. tom. 3. q. 32. art. 1.* Miranda *in manual. Prælatorum, tom. 1. quæſt. 50. art. 3. concluſ. 1.* D. Auguſt. Barboſ. *de officio, & poteſtat. Epiſcopi part. 3. alleg. 76. num. 10.* Igitur regulariter Abbates, & Prælati Regulares in propriis Eccleſiis poſſunt abſque ulla Epiſcopi, vel Ordinarii licentia requiſita prædicare, vel prædicari facere, præterquam in illa hora, in qua iidem locorum Ordinarii concionati fuerint, vel ante ſe concionari fecerint. 5

Quod non ſolùm de Epiſcopis, verùm etiam de Abbatibus, & aliis Prælatis Epiſcopo inferioribus intel- 6

ligendum

ligendum eſt, quando ſcilicet hi habent territorium, ſeu Diœceſim, in qua Epiſcopalem jurisdictionem exercent; ipſi enim etiam Ordinariorum appellatione veniunt; quod colligitur ex *d. Clem. dudum*, & *extravagant. ſuper Cathedram*, §. *nos enim*, ubi gloſſ. *verbo Prælats*, & *verb. Superior*, id notat.

7 Advertendum autem non ſufficere, quòd Epiſcopi, vel Ordinarii in ſuis Eccleſiis concionentur, vel ante ſe concionari faciant, ut quaſi ipſo facto prohibitum cenſeatur Abbatibus, vel aliis Regularibus Prælatis prædicare, vel prædicari facere in ſuis; niſi Epiſcopi, ſive Ordinarii, vel ſpecialiter, vel generaliter prohibeant, quia concionando ſolùm, vel ante ſe concionari faciendo, non contradicunt, quamdiù autem non contradicunt, Regulares uti poſſunt ſua facultate, ſuppoſita generali eorundem Epiſcoporum, & Ordinariorum approbatione; Ita cenſet Suarez *de Relig. tom.* 4.
8 *tract.* 10. *lib.* 9. *cap.* 1. *num.* 30. Cùm autem Concilium *dicta ſeſſ.* 5. *cap.* 2. præcipiat, quod Regulares, niſi à Superioribus de vita, & moribus, & ſcientia examinati, & approbati fuerint, & de eorum licentia in Eccleſiis ſuorum Ordinum prædicare non poſſint, meritò dubitari poteſt, an ſine prædicta licentia, & approbatione ſuorum Superiorum prædicantes, peccent mortaliter. Navar. *in ſumm. cap.* 25. *num.* 141. Armilla *verbo Prædicare, num.* 1. Cajetanus *in ſumm. verbo Prædicatorum peccata*, Reginaldus *in prax. for. pœnit. lib.* 18. *num.* 130. dicunt, peccare mortaliter, quod probatur ex Bulla Leonis X. in Concil. Later. relata à Quaranta *in ſum. Bullar. verb. Prædicator*, in qua Summus Pontifex excommunicat excommunicatione Papali ipſo facto prædicantes ſine licentia ſuorum Prælatorum, & abſolutionem ſibi reſervat; clauſula enim illa: *Si qui autem contra præmiſſorum aliquot committere quidquam auſi fuerint*, &c. & in fine Conſtitutionis, concernit omnia præcedentia, præſertim quando non habent ſuas determinatas clauſulas, & ad eandem rem pertineant, ut in præfata Conſtitutione per ea, quæ habet Abbates *in cap. cùm dilecti, de donat. num.* 7. & *in cap. ſecundo requiris, de appell. num.* 10. & 11. & dictam excommunicationem incurrere Regulares prædicantes abſque Superiorum licentia, ut diximus, affirmat Zerola *in prax. verbo Prædicatio, num.* 2. *part.* 1. cùm autem excommunicatio ſupponat peccatum mortale, ut habent communiter Doctores, ſequitur, Regulares abſque ſuorum Superiorum licentia in ſuorum Ordinum Eccleſiis prædicantes, peccare mortaliter; præterquam quod faciunt contra votum Obedientiæ in re gravi.

9 Idem peccatum lethale committunt Abbates, & Prælati, ſi Monachos abſque examine de vita, & moribus, imò ſcientes, idoneos non eſſe, approbant ad prædicandum verbum Dei, etiamſi dicant, ſe illos approbare gratia honoris, vel ut eorum precibus importunis ſatisfaciant, tum propter auctoritatem Concilii, quod hujusmodi examen neceſſariò præcedere approbationem poſtulat; tum etiam quia Leo X. onerat conſcientiam illorum Abbatum, & Prælatorum, qui Monachos deſtinatos ad munus prædicationis diligenter non examinant, quare licèt nec hæreſes, nec errores, neque doctrinas falſas prædicent, ſed optimas, populum tamen aliquando ad riſum provocant, vel propter nimiam oblivionem, vel inordinatam recitationem abſque fructu currentes ab extremo ad extremum, Scripturas falſificant, pervertunt hiſtorias, nomina mutant, & pejora præſtant; quæ omnia mala Abbatibus perperam licentiam concedentibus tribui poſſunt, & à mortali nequaquam ſunt immunes, dicit Navar. *in ſum. cap.* 25. *num.* 143. & Reginald. *loco cit. num.* 131.

10 Hinc obiter advertendum eſt, quòd Parochus poteſt concedere licentiam viro docto, ut in ſua Eccleſia duabus, aut tribus vicibus concionetur; ita affirmant Henriquez *lib.* 7. *de Indulgentiis, cap.* 28. *num.* 8. Roderic. *tom.* 3. *qq. regul. q.* 32. *art.* 1. Navar. *in ſumm. cap.* 25. *num.* 41.

Similiter advertendum eſt, quòd Regulares Mendicantes in Prædicatores ſemel ab Epiſcopis aſſumpti ex privilegio Gregor. XIII. cùm iter mari, vel terra faciunt, poſſunt ubique locorum prædicare non contradicentibus Parochis, ſeu in locis, in quibus præſentes ſunt Epiſcopi; Ita Roder. *tom.* 3. *cit. quæſt.* 32. *art.* 6. quo privilegio fruuntur alii Prædicatores communicantes in privilegiis Mendicantium.

Si verò Regulares prædicaverint in Eccleſiis alie- 11
nis, quæ ſuorum Ordinum non ſunt, ſine Epiſcopi licentia in caſibus, quibus non prodeſt privilegium Gregorii citati, priùs non poterant ab Epiſcopis puniri, ſed à propriis Superioribus, ita deciſum fuiſſe à Sac. Congregat. teſtatur Quaranta *in ſumm. Bull. verb. Privilegia Regul.* Hodie tamen contrarium tenendum eſt, ſtante prædicta Conſtitutione Gregorii XV.

Prædicatores ſimiliter ſemel ab Epiſcopo approbati, 12
non poſſunt ab eo iterùm compelli, ut præſententur, ad hoc, ut denuò examinentur, & approbentur, ita Miranda *tom.* 1. *manual. Prælat. q.* 50. *art.* 9. Emanuel Sà *in aphor. verb. Prædicare, num.* 7. Sed expreſsè habetur in Bulla Pii V. quæ incipit: *Etſi Mendicantium*, quæ in hoc caſu, etſi à Gregorii XIII. redacta fuerit ad terminos juris communis, & Concil. Tridentini, non eſt revocata, quia non eſt contra Concilium, ut ait Emanuel Sà *loc. cit.* & Sorbus *in compend. privil. Mendicant. verb. Prædicator.*

QUÆSITUM III.

Utrùm Regulares prædicatores ſcandala, errores, vel divinationes prædicantes ab Epiſcopis, an verò à propriis Prælatis puniendi ſint.

SUMMARIUM.

1 *Arguitur, quod à nemine puniendi ſint.*
2 *Quid contra talia prædicantes ſtatuerit Concilium Lateranen. & Tridentinum oſtenditur.*
3 *Prædicatoribus, abſque Summi Pontificis licentia, non licet ſuas inſpirationes, ſeu revelationes prædicare.*
4 *Reſponſio ad argumenta præſtatur.*
5 *Monachi prædicationi deſtinati debent eſſe eruditi, irreprehenſibiles, graves, & gratiam in dicendo habere, & ſacris literis ſemper inſiſtere.*
6 *Prædicatores, quæ debeant concionari.*

Videtur primò, quòd neque Epiſcopi poſſint puni- 1
re Prædicatores, quando prædicant errores, ſcandala, & divinationes, nam in illis rebus, in quibus nihil intereſt ad capeſcendum regnum Dei, utrùm credantur, an non, & utrùm vera putentur, aut falſa, in his errare, & aliud pro alio reputare, non eſt arbitrandum eſſe peccatum, aut ſi eſt, minimum eſſe, atque leviſſimum, juxta text. *in c. in quibus* 22. *quæſt.* 2.

Præterea divini dicti ſunt, quaſi Deo pleni, ut in *c. igitur* 26. *qu.* 3. ergo ſi dicuntur Deo pleni, & divinationes prædicant, ſunt potiùs venerandi, quam puniendi, ergo, &c.

Sed contra eſt, quod habetur in Concilio Latera- 2
nenſi ſub Leone X. ſeſſ. 11. *Si qui in prædicationibus miracula falſa, aut incerta, vel prophetias, quæ ex ſacra Scriptura non conſtant, prædicare, ſeu Epiſcopis, aut eorum Superioribus præfatis detrahere auſi fuerint, ultra pœnas contra tales à jure ſtatutas, excommunicationis etiam ſententiam, à qua non niſi à Romano Pontifice, præterquam in mortis articulo conſtitutis, abſolvi poſſint, eos Concilium incurrere voluit, & ut eorum exemplo alii attentare minimè audeant, prædicationis etiam officium eis eſſe interdictum perpetuò*

decrevit, habetur in Supplemento, *fol.* 127. *conceſſione* 576. & in Compendio privilegiorum, *verbo Prædicatores*, §. 10. idem ſtatutum fuerat in Concil. Viennen. ut habetur in *Clem. Religioſi*, §. *quibus etiam*, *de privil. & exceſſib. privileg.* & tandem in Concil. Trident. *ſeſſ.* 5. *c.* 2. §. *ſi verò.* Ubi ſtatutum eſt, quod ſi Prædicator errores, aut ſcandala in populum diſſeminaverit, etiamſi in Monaſterio ſui, vel alterius Ordinis prædicaverit, Epiſcopus ei prædicationem interdicere debet. Si autem hæreſes prædicaverit, contra eum ſecundùm juris diſpoſitionem, vel loci conſuetudinem procedat; etiamſi Prædicator ipſe generali, vel ſpeciali privilegio ſe exemptum eſſe prætenderet; in eo enim caſu Epiſcopus Apoſtolica auctoritate, & tanquam Sedis Apoſtolicæ delegatus procedere poteſt; verùm ipſe Epiſcopus diligenter curare debet, ne quis Prædicator, vel ex falſis reformationibus, vel aliàs calumnioſè vexetur, & juſtam de eo conquerendi occaſionem habeat, ut dicitur in Concil. Trident. *loco citato*, notant Roderic. *quæſt. Regular. tom.* 3. *q.* 32. *artic.* 8. Mirand. *manual. Prælat. tom.* 5. *q.* 50. *artic.* 7. Campanil. *in diverſ. jur. Canon. rub.* 12. *cap.* 13. *num.* 21. D. Auguſt. Barboſ. *de offic. & poteſtat. Epiſcopi*, *part.* 3. *alleg.* 76. *in fine*, ubi etiam cum Gallet. *in*
3 *margarit. caſ. conſcient. verb. prædicare, ult.* advertit non licere Prædicatoribus, absque Summi Pontificis licentia, ſuas inſpirationes, ſeu revelationes prædicare; aliàs enim excommunicationem latæ ſententiæ Papæ reſervatam incurrerent; quod etiam advertit Roderic. *d. q.* 32. *art.* 10.

4 Ad primum argumentum reſpondemus, quando Prædicatores talia prædicant, quæ non afferunt nocumentum ad vitam æternam capeſcendam, non ſunt puniendi, nam de minimis non curatur. Nos verò loquimur de Prædicatoribus, qui prædicant errores contra Fidem, & de his loquens prohibet prædictum Concilium.

Ad ſecundum argumentum reſpondemus, quod divini ſunt Deo pleni; ſed tales non ſunt Deo pleni, ſed ſimulant ſe eſſe plenos divinitate, & aſtutia quaſi fraudulenta, hominibus futura conjecturant; unde tales divini à SS. Canonibus damnantur, & puniuntur: non enim ad accuſationem admittuntur, ut in *cap. quiſquis* 11. *qu.* 8. Item ſunt excommunicandi, *cap. ſi quis* 26. *quæſt.* 5.

5 Ad hoc autem ut Prædicatores verbi Dei caveant in ſuis prædicationibus ſcandala, errores, divinationes, & alia ſimilia prædicare, advertant Abbates, & Prælati, ut Monachi prædicationis muneri deſtinati, ſint optimè eruditi, & docti, irreprehenſibiles, graves, ac ſimul pavidi, *cap. in Sancta*, 92. Unde Apoſtolus Petrus, ut habetur *in cap. oportet*, 8. *q.* 1. loquens de Diſcipulo ſuo Clemente in hoc ſenſu prædicationis ait: *Oportet eum, qui docet, & inſtruit animas rudes, eſſe talem, ut pro ingenio diſcentium ſemetipſum poſſit aptare, & verbi ordinem pro audientis capacitate dirigere.* Debent quoque docendi gratiam habere, ut poſſint *in doctrina ſann eos, qui contrà dicunt, arguere*: ex *d. cap. oportet*, 8. *q.* 1. & in ſuis concionibus non debent eſſe multùm prolixi, ne nimia loquacitate odioſi reddantur, ex *cap. ſi Rector* 43. *diſtinct.* Debent præterea Abbates, & Prælati eoſdem Monachos admonere, ut ſacris literis ſemper inſiſtant, ut habetur *in* §. *ecce*, *diſtinct.* 36. Admoneant præterea eoſdem, ut apud rudem plebem difficiliores, & ſubtiliores quæſtiones in prædicationibus vitent, eaque omnia effugiant, quæ ad ædificationem non faciunt; ſimiliter ea quæ curioſitatem quandam, ſuperſtitionem, & turpe lucrum tanquam ſcandala, & fidelium offendicula à ſuis prædicationibus amoveant.

Quòd ſi contingat, ut ſcandala, & errores in populum diſſeminent, debet eis Epiſcopus, ut diximus, officium prædicationis interdicere: ſi verò hæreſes prædicaverint, debet ſimiliter contra eos Epiſcopus procedere, ſecundùm diſpoſitionem Sacrorum Canonum.

Quæ autem à Prædicatoribus, ut ſuo muneri ſatis- 6
faciant, prædicanda ſunt, dico quòd ſpecialiter quinque ab eis ſunt enuntianda in ſuis concionibus, nimirùm, quid credendum, quid ſervandum, quid vitandum, quid timendum, quid ſperandum: ſunt enim hæc illa quinque verba, quæ S. Paulus 1. *Corinth.* 14. volebat in ſenſu ſuo in Eccleſia loqui, & alios inſtruere. Unde debent Prædicatores juxta hæc quinque verba, primò articulos Fidei populis prædicare, ut ſtatuit Agathen. Concilium, *in cap. Symbolum, de conſecr. diſt.* 4. Deinde prædicent divina præcepta ſervanda, & peccata omnia vitanda, æternum ſupplicium timendum, & æternæ vitæ pr.ꝛmium ſperandum, *Clem. cupientes, verſ. quia de pœnis.*

QUÆSITUM IV.

Utrùm Prædicatores Regulares poſſint absque ſuorum Abbatum, vel Prælatorum licentia prædicare.

SUMMARIUM.

1 *Argumentatur pro parte affirmativa.*
2 *Prædicatores Regulares in ſuis, vel alienis Eccleſiis prædicare volentes, à ſuis Superioribus de vita, moribus, & ſcientia examinati, & approbati eſſe, ac eorum licentiam habere debent.*
3 *Prædicatores Regulares, ſine Epiſcopi licentia in Eccleſiis non ſui Ordinis prædicantes à ſuis Superioribus, non autem ab ipſo Epiſcopo puniendi ſunt.*

Videtur primò, quod Monachi poſſint ſine licen- 1
tia Abbatis prædicare; petitio enim licentiæ ab Abbate eſt propter votum Obedientiæ. At ſubditus non tenetur in omnibus ſuis Prælatis obedire, ſed tantùm in iis, quæ pertinent ad diſpoſitionem actuum, & rerum humanarum, ut ait D. Thom. 2. 2. *q.* 104. *art.* 5. ſed prædicatio non pertinet ad diſpoſitionem actuum, & rerum humanarum, ſed divinarum, ut patet; ergò.

Secundò, obedire oportet magis Deo, quàm hominibus; ſed quandoque Abbates, ſine cauſa denegant talem licentiam Monachis prædicare volentibus, ex qua denegatione impediretur verbi Dei prædicatio, & ſic talis petitio licentiæ aliquando eſt magis damnoſa, quàm fructuoſa; ergò.

Sed in contrarium eſt veritas, nam Regulares ſine 2
Superiorum, & Prælatorum licentia, minimè prædicare poſſunt; & hoc primò probatur ex *c. cum ex injuncto, de hæret.* ubi teſtimonio D. Pauli *ad Roman.* 10. dicitur, neminem poſſe absque legitima Superioris facultate prædicare; ait enim D. Paulus, *quomodo prædicabunt, niſi mittantur*; ubi oſtendere volens, qualiter Prædicatores in hujuſmodi miniſterio, & officio ſe intromittere non debent, niſi vel immediatè à Deo, vel mediatè per ſuos Superiores ſibi fuiſſet demandatum: ſubdit, quomodo verò prædicabunt, niſi mittantur? quaſi dicat malè; mittere autem ſpectat ad Superiores niſi ex ſpeciali revelationem divina alicui tale munus committatur; ut de S. Equitio refert D. Gregor. *lib.* 1. *Dial. cap.* 5. Præterea id expreſsè habetur ex Conc. Trident. *ſeſſ.* 5. *de reformat. cap.* 2. ubi ſtatutum eſt: *Ut Regulares cujuscunque Ordinis, niſi à ſuis Superioribus de vita, moribus, & ſcientia examinati, & approbati fuerint, ac de eorum licentia, etiam in Eccleſiis ſuorum Ordinum prædicare non poſſint. In Eccleſiis verò, quæ ſuorum Ordinum non ſunt, ultra licentiam Superiorum, teneantur etiam Epiſcopi licentiam habere.* Ex quibus clarè patet, ſemper Regularibus Prædicatoribus, ad prædicationis munus exercendum ſuorum Prælatorum licentiam neceſſariam eſſe, notant Mirand. *in man. Prælat. tom.* 5.

qu. 50.

qu. 50. *artic.* 1. Reginald. *in prax. lib.* 18. *num.*123. Ricc. *in praxi for. Eccleſ. reſolut.* 633. *in* 2. *edit.* Galett. *in margarit. caſ. conſcient. verb. licentia*, Piaſec. *in ſua praxi nova Epiſc. par.* 2. *c.* 3. *ſub n.* 41. *verſ. Prædicator item.* D. Barboſ. *de offic. & poteſtat. Epiſcop. part.* 3. *alleg.* 76. *num.* 17. *&* 18.

Ad primum argumentum reſpondemus ex S. Thom. *loc. cit.* quòd tenetur homo homini obedire in his, quæ exteriùs per corpus ſunt agenda; & quamvis prædicatio (ut diximus) non pertineat ad actiones humanas, ſed divinas, nihilominus tales actiones fiunt exteriùs per corpus, ideo non obſtat argumentum.

Ad ſecundum argumentum reſpondemus, quòd quando præcepta Superioris ſunt contra Deum, in his non eſt obediendum, ſi aliquando Superior denegaret Monacho talem licentiam petenti, non per hoc dici poteſt, quòd Abbas præcipiat aliquid contra Deum; nec per hoc valet dicere, Abbas poteſt denegare licentiam, ergò non eſt petenda licentia; nam hoc poteſt eſſe falſum, & falſum non præſumitur, niſi probetur, ut eſt text. *in c. cùm Joannes, de fide instrument.* & quamvis Abbas denegaret talem licentiam, in hoc nihilominùs tenetur Monachus obedire; quia Monachus tenetur hoc ex neceſſitate juſtitiæ propter votum.

3 Regulares igitur Prædicatores, habita priùs ſuorum Prælatorum licentia, in proprii Ordinis Eccleſiis concionari volentes, debent cum ea ſe coram Epiſcopis præſentare, ab eiſque benedictionem petere: qua petita, etiam venia non obtenta, concionari poterunt, ut dicitur in Conc. *d. cap.* 2. & decrſum fuiſſe referunt Roderic. *q. Regul. tom.* 3. *q.* 32. *art.* 5. Ricc. & Galett. *loc. cit.* D. Barboſ. *d. alleg.* 76. *n.* 19. In Eccleſiis autem non ſui Ordinis, præter ſuorum Prælatorum licentiam, etiam Epiſcopi licentia indigent, ſine qua nullo modo in illis prædicare valent, ex diſpoſitione Conc. *d. cap.* 2. Si tamen hoc facerent, non ab Epiſcopis, ſed a ſuis Superioribus puniendi ſunt, ex deciſione Sacræ Congregationis, relata à Quaranta *in ſumma Bullar. verb. privilegia Regularium, fol. mihi* 406. Piaſec. *d. cap.* 3. *ſub num.* 41. *verſ. prædicans tamen.* Campanil. *in diverſ. jur. Canonici, rubr.* 12. *cap.* 13. *num.* 10. D. Barboſ. *d. allegat.* 76. *num.* 24. in hæc verba:

Congregatio Concilii cenſuit Regulares, qui abſque licentia Epiſcopi prædicaverint in Eccleſiis, quæ ſuorum Ordinum non ſunt, tametſi decreto ejuſdem Concilii *cap.* 2. *ſeſſ.* 5. contrafecerint, non poſſe tamen puniri ab Epiſcopo, ſed tantùm à ſuis Superioribus Regularibus.

Nunc autem aliter dicendum eſt juxta ea, quæ dixi *in* 2. *Quæſit. hujus Diſput.*

DISPUTATIO XII.

De poteſtate Abbatum, & Prælatorum inferiorum circa jejunium.

Quæſ. I. *An præter jejunia ab Eccleſia fidelibus præcepta, teneatur Abbas cum ſuo Conventu alia jejunia obſervare.*

II. *Utrùm Abbas cum ſuis Monachis obligetur ad jejunium Adventus Domini.*

III. *Abbas quando teneatur ſervare in ſuo Monaſterio jejunia ſecularibus conſueta præter alia ab Eccleſia præcepta.*

IV. *Utrùm Abbas poſſit ſuis Religioſis profeſſis, qui nondum ad tempus jejunandi pervenerunt, jejunia ſuæ Regulæ, & Religionis præcipere.*

V. *Utrùm Abbas poſſit ſuos Monachos à lege jejuniorum ſolvere.*

VI. *Utrùm Abbas propter aliquod pietatis, vel miſericordiæ opus, ſive ob aliquod familiaritatis, vel ſocietatis Officium poſſit ſe, ſuoſque Monachos à jejunio ſolvere.*

VII. *Utrùm Abbas diſpenſare poſſit cum ſuis Monachis ſuper jejunio, quando non certa, ſed dubia diſpenſandi cauſa extat.*

VIII. *Utrùm Abbas juſta de cauſa poſſit ſeipſum à lege jejuniorum ſolvere in iis caſibus, in quibus poteſt ſuos Monachos.*

IX. *Utrùm Abbas, & Monachi poſſint prætextu conſuetudinis veſci caſeo, butyro, ovis, lacte, vel etiam carnibus tempore jejunii.*

X. *Utrùm Abbas poſſit horam jejunii in Regula aſſignatam prævenire.*

XI. *Utrùm Abbati, & Monachis carnium eſus ſit interdictus.*

QUÆSITUM I.

An præter jejunia ab Eccleſia fidelibus præcepta, teneatur Abbas cum ſuo Conventu alia jejunia obſervare.

SUMMARIUM.

1 *Fideles quibus anni diebus jejunare ex præcepto teneantur.*

2 *Jejunare Monachi non prohibentur etiam in aliis diebus à ſupradictis.*

3 *A Paſcha Reſurrectionis uſque ad Pentecoſten conſuetudo eſt, ut non jejunetur.*

4 *Jejunantes diebus Dominicis, & tempore Paſchali non peccant.*

5 *Monachi ex Regula ad quæ jejunia teneantur.*

6 *Abbas cum ſuis Monachis de jure tenetur ſub mortali ad ea tantùm jejunia, quæ cæteri fideles obſervare debent.*

7 *Reſponſio ad argumenta.*

AD evidentiam propoſiti Quæſiti præmittendum eſt, quòd omnes Chriſti fideles ſingulis Quadrageſimæ diebus (præter dies Dominicos) quatuor anni temporibus, ac vigiliis jejunare tenentur, ut notatur in *c. quadrageſima, de conſecrat. diſt.* 5. *& in cap. denique diſt.* 4. *& diſt.* 86. *in pluribus Canonib.* Abbas *in rub. de obſervat. jejun.* In quibus etiam comprehenditur vigilia Pentecoſtes, juxta gloſſ. *in c. ſcire*, §. *neceſſariò, diſt.* 86. & gloſſ. *in c.* 2. *de obſerv. jejun.* cujus diei jejunium eſt de præcepto propter generalem conſuetudinem fidelium, ſecundùm Cajetan. *in verb. Jejunium, &* 2. 2. *q.* 147. *art.* 5. Sylveſt. *verb. Jejunium, n.* 4. S. Antonin. 2. *part. tit.* 6. *cap.* 2. §. 1. Azor. *inſtit. mor. part.* 1. *lib.* 7. *c.* 24. *in fine*, & omnes Modernos. Et non ſervantes jejunium his diebus, abſque legitima cauſa, peccant mortaliter, ſive id faciant ex contemptu, ut quia nolunt ſe ſubjicere præcepto Superioris; ſive ex inobedientia, ſive ex concupiſcentia gulæ. 1

Digitized by Google

gulæ. In qua autem ætate jejunare teneantur, vide Panormit. *ubi ſup. num. 7.*

His ita præmiſſis deveniendo ad quæſitum primò videtur, quòd Abbas cum ſuis Monachis teneatur ad alia jejunia præter ſupradicta, quæ communiter ab omnibus Chriſti fidelibus obſervantur. Ut jejunare infra hebdomadam, ſcilicet quarta, & ſexta feria, & Sabbato, ac probatur in *cap. ab eſu carnium, de conſecrat. diſt. 3.* Prætereà habetur in *c. Jejunia de conſecrat. diſt. 3. ſup. cit.* quòd jejunia ſanè legitima in quarta, & ſexta feria non ſolvant, niſi grandis aliqua neceſſitas fuerit; quia quarta feria Judas traditionem Domini cogitavit, ſexta feria crucifixus eſt Salvator; unde ſi quis ſine neceſſitate in his feriis fregerit jejunium, dicit ibi textus, quòd cum tradente tradit Salvatorem, vel cum crucifigentibus eum crucifigit.

Ex his tamen non inferas, quòd præter ſupradicta jejunia, & ſi quæ ſunt alia ab Eccleſia præcepta fideles, & præcipuè Monachi prohibeantur, ne etiam aliis diebus jejuneant. 2 Verum quidem eſt, quod *in cap. jejunium de conſecr. diſt. 3.* Melchiades Papa prohibuit jejunium in die Dominico, & in feria quinta per hæc verba: *Ut jejunium Chriſtianorum ſit à jejunio gentium, vel hereticorum diſcretum prohibetur, ne in die Dominica, & in feria quinta jejunetur.* Machabæi etiam hos duos dies jejunio deputaſſe perhibentur; ideò prædictus Pontifex decrevit, ne in his duobus diebus jejunium obſervaretur, & hoc decretum à ſupradicto Pontifice ſuo tempore editum duravit per aliqua ſecula in Eccleſia Dei, ita ut de ipſo etiam Quadragenario jejunio, quod ante Paſcha ritu ſolemni ſervatur, dies Dominicus, & feria quinta ſubtraheretur, ita habetur *in libro inſcripto Micrologus, cap. 50.* Poſteà verò tempore Gregorii II. quando adhuc ſupradictum Decretum erat in uſu, ablata fuit conſuetudo illa abſtinendi à jejunio feria 5. Poſteà verò ex traditione antiqua ſanctorum Apoſtolorum introducta eſt conſuetudo, ne inter Paſcha, & Pentecoſten ullo die 3 habeatur jejunium propter Dominicam Reſurrectionem, ſicut etiam omnes dies Dominicales propter lætitiam ejuſdem Reſurrectionis ſine jejunio inſtituti ſunt; inde factum eſt, ut habetur *in c. ex parte, de obſervant. jejun.* ut ſi dies Natalis Domini, vel feſtum Aſſumptionis B. Virginis, vel Apoſtolorum inciderit in ſecundam feriam, jejunium in ſabbato proximè præcedenti obſervetur, ne in die tantæ lætitiæ pœnitentia agatur. Præter ergo ſupradictos dies non ſunt fidelibus, & Monachis interdicta jejunia; hinc meritò

Dubitari poteſt, an ſi quis jejunium ſuſcipiat in die- 4 bus, in quibus eſt interdictum, ut diximus, peccatum, committat. Ad quam tollendam dubitationem, notandum eſt cum Iſid. in *cap. poſt Paſcha, loco cit.* ſtatutum eſſe, quòd ſi quis Monachorum, vel Laicorum tempore Paſchali jejunare cœpit, non eſt ei prohibendum, quia Antonius, & cæteri antiqui Patres in Eremo etiam iis diebus jejunarunt; unde ſi die Dominico aliquando repenatur interdictum jejunium, hoc eſt propter rationem ſuperiùs allatam; quibus præmiſſis,

Reſpondeo dubitationi nullum committi peccatum, ſi etiam prædictis diebus jejunetur; quia prohibitio facta de die Dominico, & diebus intercidentibus inter Dominicam Reſurrectionis, & Pentecoſtes, facta eſt ex quadam congruentia; & cauſa lætitiæ, non autem ſub aliquo præcepto.

Præterea ultra prædicta, adſunt etiam Jejunia ſta- 5 tuta in Regula D. Benedicti, quam obſervare tenentur omnes ſub illa militantes, ubi *c. 41.* dicitur: *A Sancto Paſcha uſque ad Pentecoſten ad Sextam reficiant Fratres, & ad ſeram cœnent; à Pentecoſte autem tota æſtate, ſi labores agrorum non habent Monachi, aut nimietas æſtatis non perturbat, quarta, & ſexta feria jejunent uſque ad Nonam, reliquis verò diebus ad Sextam prandeant. Quæ prandii Sexta, ſi operam in agris habuerint, aut æſtatis fervor nimius fuerit, continuanda erit. & in Abbate ſit providentia, &c.* & infrà. *Ab Idibus autem Septembris uſque ad caput Quadrageſimæ, ad Nonam ſemper reficiant Fratres: in Quadrageſima verò uſque ad Paſcha ad Veſperam reficiant.* Ex quibus verbis patet, quòd Abbates omnes ſub ea Regula militantes tenentur ad jejunia in ea præſcripta. Unde Caſinenſes hoc capitulum declarantes dicunt. *Ex quo Monachi multas conſecuti ſunt diſpenſationes, & indulgentias circa jejunia Regulæ; volentes aliquibus compenſationem reddere, ordinamus, ut omnes Monachi jejunent per totum annum omnibus diebus Veneris, ob reverentiam ejus diei, in quo Dominus noſter Jeſus-Chriſtus paſſus eſt; niſi fortè tali die aliquando contingeret aliquod ſolemne, & præcipuum feſtum celebrari: quo caſu diſpenſatur tempore æſtivo, quo tempore ob nimios calores adduntur jentaculo ſerotino aliqui fructus.*

Contrarium tamen dicendum eſt, nempe quòd Ab- 6 bas cum ſuis Monachis non teneatur ad alia jejunia ſub mortali: niſi ad ea, ad quæ tenentur omnes Chriſti fideles. Et ſic ad argumenta reſpondemus, & primò ad argumentum, *ex cap. de eſu carnium, de conſecra-* 7 *tione, diſtinct. 3.* quod loquitur de jejunio, quoad eſum carnium: nam ſexta feria, & ſabbato non licet comedere carnes, & feria quarta eſt de conſilio, non de præcepto; ut dicit *ibi* gloſſ.

Ad ſecundum argumentum ex *c. jejunia*, reſpondemus, illum textum loqui de his, qui ex voto tenentur; vel poſſumus reſpondere, quòd talis obſervantia fuit in ipſa primitiva Eccleſia; ut dicit gloſſ. *in eod. cap. in verb. perſolvenda*, hodie autem non ampliùs obſervatur. Unde rejectis contrariis firma remanet noſtra opinio.

Ad tertium argumentum reſpondetur, quòd jejunia in Regula præſcripta non obligant ad mortale, ſi prætermittantur, cùm non ſint de præcepto, ſed tantùm de conſilio, in Regula enim prædicta, præter eſſentialia Religionis, quæ ſunt tria Vota, & præterea, quæ ſunt tanquam finis Regulæ, vel eſſentialiter ad illum facientia, & ad ſalutem neceſſaria, ut diligere Deum, & proximum, mandata Dei, & Eccleſiaſtica ſervare: reliqua ſunt tantùm conſilia, non autem præcepta; ut ajunt Turrecrem. *in expoſit. prædicta Reg. tract. 5. & 6.* D. Anton. *3. part. tit. 16. cap. 1. §. 6.* Sylveſt. *verbo Religio, 1. q. 10.* & alii quos retulimus in *diſp. de pot. & mun. Abb. circa Votum obed.* An autem ultra jejunia communiter omnibus Chriſti fidelibus præcepta, teneatur Abbas cum ſuis Monachis ad jejunium in Adventu Domini, dicemus in *ſeq. quæſito.*

QUÆSITUM II.

Utrùm Abbas cum ſuis Monachis obligetur ad jejunium Adventus Domini.

SUMMARIUM.

1 *Jejunium Adventus à quo inſtitutum ſit.*
2 *Abbatem, & Monachos teneri ſub mortali ad jejunium Adventus Domini, tenent aliqui.*
3 *Jejunium Adventus Domini eſt de conſilio, non autem de præcepto ſecundum veriorem opinionem.*
4 *Religioſi regulariter non tenentur ſub mortali ad jejunium tempore Adventus.*

SAnctus Petrus Apoſtolus inſtituit tres hebdomadas 1 integras ante Natale Domini venerari propter commemorationem Adventus Chriſti; ſimiliter & quartam inſtituit hebdomadam, quæ nunquam perficitur, quia vigilia Natalis infra eam ſemper habetur; quæ quidem hebdomadæ ex laudabili conſuetudine Sanctæ Eccleſiæ incipiunt ea Dominica, quæ eſt proximior feſto S. Andreæ Apoſtoli. De hoc ergo tempore

pore inſtituitur noſtra diſputatio; & videtur quòd ſic;
quia ſaltem ex generali conſuetudine obligantur Mo-
2 nachi ad jejunia tempore Adventus Domini ſervan-
da; ad quæ ipſa conſuetudo ligat, & de ea conſuetu-
dine quoad Monachos Caſinenſes teſtatur Graff. *de-
ciſ. aur. part.* 1. *lib.* 2. *c.* 37. *n.* 9.

3 Sed contra eſt quod dicunt communiter Doctores
in c. conſilium, de obſerv. jejun. nempe, quòd obſerva-
tio jejunii tempore Adventus ſit tantùm de conſilio,
ut teſtatur Sylveſt. *in verb. Jejunium, num.* 5. *circa
4 finem*; atque quòd nec etiam Religioſis jejunium
tempore Adventus ſit de præcepto, ſed de conſilio,
communiter teneri ait Tabien. *in ſumm. verb. Jeju-
nium, q.* 10. *n.* 11. *circa fin.* cum hac limitatione, niſi
aliquibus Religioſis hoc ſub præcepto in Regula, vel
ſtatutis præſcriptum ſit. Et ita reſolvendum eſt in
præſenti quæſito; Sed Regula non obligat ſub mortali
ad jejunium Adventus, ut diximus; ergo Abbates, &
eorum Religioſi non tenebuntur ſub mortali illud ſer-
vare. Ad argumentum reſpondetur, quod ad hoc, ut
dicatur conſuetudo manifeſta, videtur quòd non ſuf-
ficiant plures vices, niſi inſtitutum ſit, quòd illud pro
conſuetudine à modo ſervetur; nam poteſt eſſe quòd
ex gratia, vel tolerantia hoc ſæpiùs ſit permiſſum, unde
licèt aliquid pluries fiat, niſi eo animo ſit factum, ut
in poſterum fieret, non dicitur uſus, & conſuetudo.
Ita gloſſ. in *c. conſuetudo* 1. *diſt.*

QUÆSITUM III.

Abbas quando teneatur ſervare in ſuo Monaſte-rio jejunia ſecularibus conſueta, præter alia ab Eccleſia præcepta.

SUMMARIUM.

1 *Religioſi tenentur ad jejunia per generalem conſuetudinem in aliquo loco recepta; Secùs verò ad jejunia per particularem conſuetudinem introducta*, num. 2. *limita ut* num. 3.

4 *Jejunia ab Epiſcopo præcepta in Diœceſi, an debeant obſervari à Regularibus.*

5 *Religioſus deſcendens manè ex Monaſterio, ubi eſt jejunium, perventus ad aliud, ubi non jejunatur, an poſſit ſumere jentaculum, & ibi comedere, ubi jejunium non ſervatur.*

1 AD propoſitum quæſitum reſpondeo cum diſtin-
ctione. Nam ſi aliqua jejunia generali conſue-
tudine ab omnibus in aliqua provincia, oppido, vel loco
obſervantur, ad ea quoque Abbas unà cum ſuis Mo-
nachis obligatur, ſi autem talis conſuetudo jejunandi
non univerſaliter ab omnibus obſervatur, ſed eſt par-
ticularis Clericorum, vel ſecularium, dico quòd Abbas
non tenetur eam ſervare, ſicut nec ſimiliter Monaſte-
rium. Quia conſuetudo generalis omnes generaliter
obligat; ergo etiam Religioſos obligabit, tum quia
Religioſi tenentur feſtis, quæ communi uſu coluntur
in loco, ubi ſitum eſt Monaſterium; ergò tenentur
etiam jejuniis, in eo loco communiter ſervari con-
ſuetis: ita Azor. *inſtit. moral. part.* 1. *lib.* 7. *c.* 30. *q.* 2.
alios citans, & poſt eum Reginald. *in praxi, lib.* 4.
2 *num.* 135. Si autem talis conſuetudo jejunandi non
univerſaliter ab omnibus obſervatur; ſed eſt particu-
laris Clericorum, vel ſecularium: dico, quòd Abbas
non tenetur eam ſervare: nec ſimiliter Monaſterium.
Quia cùm non idem, ſed varius ſit modus jejunii in
ſtatu ſecularium, & Religioſorum; ſicut non ſequi-
tur, Religioſorum conſuetudo eſt tali tempore jeju-
nare, aut in jejunio ſervare abſtinentiam à talibus ci-
bis; ergò ſeculares idem facere tenentur; ita neque
ſequitur, Clerici ſeculares, aut Laici tali die jejunare
conſueverunt; ergo debent quoque Religioſi jejuna-
re. Tum quia conſuetudo, cùm habeat vim legis,
in tantùm obligat, in quantùm recepta eſt, ſed hujus-
modi conſuetudo, de qua loquimur, non eſt recepta
apud Religioſos ſeorſim ab aliis viventes; ergò ipſos
non obligat. Excipiendus tamen eſt caſus, in quo ipſi 3
Religioſi darent aliis ſcandalum; quia tunc jejunare
tenentur. Ita Sylveſt. *verb. Jejunium, q.* 2. Reginald.
d. n. 135. Bonacin. *in Decalog. diſput. ult. qu.* 1. *punct.*
6. *n.* 5. Paludan. *in* 4 *diſt.* 15. *q.* 4. *n.* 3. Roſell.
verb. Jejunium, n. 16.

Sed major oritur difficultas, an ſi aliqua jejunia 4
Epiſcopi auctoritate ſua præcipiant; Monaſteria, quæ
ſunt in ea Diœceſi, teneantur illa obſervare, & diffi-
cultas in eo ſita eſt, quia ſi Epiſcopus in ſua Diœceſi
aliquos dies feſtos indixerit, aut civitatem, ſive alia loca
interdicto ſubjecerit, Monaſteria tam virorum, quàm
mulierum tenentur ea obſervare.

Reſpondeo, quòd Monachi non tenentur ſervare jejunia ab Epiſcopo loci interdicta, quia ab ejus juriſdictione exempti ſunt, & non eſſe idem de lege jejuniorum, & de lege interdicti, & diei feſti, quia communi jure inſtitutum eſt, ut Regulares Exempti ſervent interdicta, & dies feſtivos auctoritate Epiſcopi indicatos; de jejuniis verò prout ad rem noſtram facit, nihil invenitur. Præterquàm quòd excuſari poſſunt Regulares à jejuniis ab Epiſcopo loci indictis, quia forſitan non erunt hujuſmodi jejunia ſuis Regulis, & ſtatutis conformia. Hoc autem intelligendum eſt ſecluſo ſcandalo, ita Suar. *de legibus, lib.* 4. *c.* 20. *num.* 8. Fagundez *præcep.* 4. *lib.* 1. *cap.* 7. *num.* 4. Llamas *in ſum. p.* 1. *c.* 5. §. 18. quicquid dicat Villalbos *in ſumm. t.* 1. *tract.* 25. *diffic.* 5. *n.* 6. qui omnes fatentur, quòd ſi aliquo loco recepta ſint jejunia aliqua ſub univerſali conſuetudine, ad ea teneri etiam Regulares.

Si quæras an Religioſus, qui diſcedit manè ex Mo- 5
naſterio, ubi eſt jejunium, perventus ad aliud Mona-
ſterium, ubi non jejunatur, poſſit ſumere jentaculum;
& in illo loco comedere, ubi jejunium non ſervatur.

Reſpondeo cum Coninch. *in* 3. *p. de Sacram. q.* 74. *artic.* 4. *diſp.* 3. *num.* 103. negativè, quia non refert, ut veſpere ſit ponenda cauſa excuſans à jejunio, quia hæc cauſa nondum poſita eſt, aliàs poſſet manè carnes comedere, quia eadem cauſa, quæ excuſat eum à jejunio, excuſabit etiam ex cauſa ab abſtinentia carnis, quam veſperi licitè comederet.

Leſſius *de juſt. & jur. lib.* 4 *cap.* 2. *dub.* 8. *num.* 88. dicit, quòd qui deſcendit manè ex oppido domicilii, ubi eſt jejunium, perventurus ad locum, ubi non eſt, non poteſt in eo loco domicilii veſci carnibus, ſed poteſt ſumere jentaculum, quia non tenetur illo die abſtinere à ſecunda refectione, cùm in loco, in quem perventurus eſt, poſſit ſecundò, & tertiò comedere, ergo poteſt primam refectionem ſumere manè antequam diſcedat. Quæ ſententia mihi probabilior eſt, quam ſententia Coninch. imò exiſtimo, hoc etiam verum eſſe, quamvis nocte ſit ad oppidum perventus, à quo mane exivit, & ubi ſervabatur jejunium: cùm enim ipſe per totum diem, ubi non jejunabatur, fuerit præſens, licitè potuit pluries comedere, cum quo jejunium nequit ſervari, erit tamen adſtrictus ſerò in oppidum reverſus abſtinere à carnibus. Sententiam Leſſii ſequuntur multi recentiores, præcipuè Filliuccius *tom.* 1. *tract.* 27. *part.* 2. *cap.* 6. *n.* 109. Sanch. *de matrim. tom.* 1. *lib.* 3. *diſput.* 18. *num.* 22. Naldus *in ſumm. verb Jejunium, num.* 2 Portellus *in addit. ad dub. regul. verb. Jejunium, n.* 2. Molfeſius *in ſum. tom.* 1. *tract.* 10. *c.* 4. *num.* 22.

Ad rationem autem ſupradictam reſpondit Sanchez *loco cit.* obligationem illam à carnibus abſtinendi eſſe dividuam, unde toties illis utens in die vetito mortaliter peccat; quare poteſt pro parte diei ejuſdem, dum manet in loco obligationis ſervare illud præceptum, & pro parte ejuſdem diei non ſervare, dum reperitur

in

in alio loco, in quo non obligat; obligatio verò jejunandi individua eſt, in unica comeſtione conſiſtens, quam qui ſemel violaverit, non tenetur ampliùs ea die à cibis abſtinere, & cum jejunium nocte obligaturum non ſit, non obligabit ſummo mane.

QUÆSITUM IV.

Utrùm Abbas poſſit ſuis Religioſis profeſſis, qui nondum ad tempus jejunandi pervenerunt, jejunia ſuæ Regulæ, & Religionis præcipere.

SUMMARIUM.

1 *Juvenes quare excuſentur à jejunio.*
2 *Juvenes non teneantur jejunare ante vigeſimum-primum annum.*
3 *Reſpublica, vel Princeps poſſunt, ob communem omnium ſalutem, jejunium indicere.*
4 *Religioſi profeſſi, qui nondum ad tempus jejunio requiſitum pervenerunt, non tenentur ad jejunia in Regula præſcripta ſervanda.*
5 *Lex adaptatur ad ea, quæ frequentiùs accidunt.*

1 NOtandum eſt, antequam ad ſolutionem dubii deveniamus, quòd cauſa, per quam excuſantur juvenes, hæc eſt, ſcilicet, ne frequentiori, & abundantiori cibo egeant, ratione augmentationis, quæ cauſa non datur æqualiter toto tempore illo juventutis, ſed quantò magis juvenis ad finem augmentationis accedit, & quia tanto major eſt augmentatio, per conſequens tanto minor erit cauſa ſæpiùs comedendi; unde ait Medina, *in codice de jejunio*, *q.* 9. quòd quamvis juvenes propter hoc non poſſint omnia obſervare, poterunt tamen aliqua obſervare ſine ſanitatis detrimento, nimirum quatuor temporum, vigiliarum, & duorum, vel trium dierum hebdomadæ in Quadrageſima, à quibus ſine cauſa videntur eſſe exempti; propter quam ſententiam forſan introductus eſt abuſus in pluribus locis, ut etiam homines ætate, & ſanitate perfecti videntes juvenes his diebus jejunare, ad inſtar illorum duobus, vel tribus diebus in hebdomadis Quadrageſimæ jejunent, cum magno ſcandalo, & peccato.

An tamen probatur ſententia Medinæ, cùm ſit contra mentem D. Thomæ, & Thomiſtarum? qui abſolutè, & ſine reſtrictione dicunt ante vigeſimum-primum annum non teneri, ideò ſiſtendo in hac ſententia, quòd juvenes ante vigeſimum-primum annum
2 non teneantur ad jejunium, ad propoſitam quæſtionem deveniendo; Videtur primò, quòd Abbas poſſit talia jejunia ſupradictis præcipere: nam tale præceptum Abbatis fundatur ſuper Regula ſuæ Religionis; ſed Regulæ præceptum, & lex ligat omnes Profeſſos, & quemadmodum adoleſcens ſponte ſua votum Deo facere poteſt de jejunio ſervando, ſic etiam ſeſe Religioni obligare, ita ut ejus præceptis, & legibus ſit obediens.

Prætereà ſicut poteſt Reſpublica, & Princeps, ob
3 communem omnium ſalutem jejunium indicere, quod ſervare etiam adoleſcentes oportet; ita etiam
4 Abbas poteſt Profeſſis, ſive Religioſis, qui adhuc ad tempus jejunio requiſitum non pervenerunt, ad ſervandum jejunium ſuæ Religionis compellere.

Sed contra eſt, quod dicit Medina *in ſua Inſtructione Confeſſorum*, *lib.* 1. *cap.* 14. §. 10. quem ſequitur Graff. *deciſ. aur. part.* 1. *lib.* 2. *cap.* 37. *num.* 41. qui aſſerunt tales Profeſſos ad id minimè obligari; quia Regula non videtur arctioris eſſe vinculi, quàm lex Eccleſiaſtica; ſed lex Eccleſiaſtica non obligat adoleſcentes, qui nondum ad vigeſimum-primum annum pervenerunt; ut tenet Gabriel, & Roſell. quos refert, & ſequitur Azor. *inſtit. moral. part.* 1. *lib.* 7. *cap.* 28. *quæſt.* 2. Reginald. *lib.* 4. *num.* 207. Sylveſt. *verb. Jejunium, qu.* 6. Nald. *in ſumm. verb. Relig. num.* 21. Sà *verb. Jejunium, n.* 3. Bonac. *in Decalog. diſp. ult. q.* 1. *punct. ult. num.* 6. ergo neque Abbas poteſt præcipere tale jejunium Profeſſis, qui ad tale tempus adhuc non pervenerunt, quamvis quoad jejunia à Regula præſcripta, Religioſos ante vigeſimum-primum ætatis annum ad ea obligari teneant Azor. quem ſequuntur reliqui Doct. 2. *loco* allegati. At prima opinio magis placet; nec obſtant argumenta in contrarium allegata: nam ad ea deveniendo, ad primum reſpondemus, quòd licèt præceptum Abbatis factum Profeſſis de obſervando jejunio dependeat à Regula Religionis, nihilominus Regula non ligat tales Profeſſos ante tempus determinatum: ideò non ſunt arctandi. Nec eſt eadem ratio de adoleſcentibus jejunantibus ex voluntate, ad compulſos ad jejunium ex neceſſitate.

Ad ſecundum reſpondemus, quòd quamvis Princeps poſſit indicere jejunium ex cauſa neceſſitatis, non propterea poſſumus ex hoc ſumere argumentum; ergo Abbas poteſt idem facere; quia non benè concludit; nam lex adaptatur ad ea, quæ frequentiùs accidunt, ut dicit Felinus *in cap. præſentia, de probat. in* 7. *col. in verſ. quartò limita.* unde non poteſt ſumi argumentum ex his, quæ raro, vel omninò extraordinariè fieri ſolent, ut dicit Bart. *in l. Sejo*, §. *Medico*, *ff. de annuis leg.*

QUÆSITUM V.

Utrùm Abbas poſſit ſuos Monachos à lege jejuniorum ſolvere.

SUMMARIUM.

1 *Abbas poteſt ex juſta, & rationabili cauſa ſubditos à jejunio ſolvere.*
2 *Diſpenſatio ſuper jejunium ſine juſta cauſa facta irrita eſt, dummodo non ſit facta bona fide.*
3 *Infirmi quando à jejunio excuſentur*, num. 8.
4 *Abbas poteſt ſenes Monachos à jejunio ſolvere.*
5 *Senectus longa infirmitas eſt.*
6 *Senes qui verè dicantur, ita ut jejunare non teneantur, oſtenditur, &* num. 7.
9 *Adoleſcentes ante vigeſimum-primum annum, & qui gravi labore afficiuntur, excuſantur à jejunio.*

VIdetur quòd non, quoniam Abbas non poteſt jus commune abrogare; ſed, ſolvere Monachos à jejunio, ſaltem Quadrageſimali, eſt jus commune abrogare, quia jejunium Quadrageſimale eſt de jure communi, *cap. conſilium, de obſerv. jejun.* ergo Abbas non poteſt Monachos à jejunio abſolvere.

Contrarium tamen, his non obſtantibus, dicendum 1
eſt, nempe quòd Abbas, ex vi ſui muneris, & ſic poteſtate ordinaria, poſſit ex cauſa rationabili ſuos Monachos à jejunio ſolvere. Nam ſicut vota poſſunt auctoritate Superiorum redimi pecunia, vel in aliud pietatis opus mutari, ſive in totu, aut in parte relaxari, ſic etiam jejunia Eccleſiæ legibus indicta, ut docent D. Thom. *in* 4. *diſtinct.* 15. *q.* 3. *art.* 2. *&* 2. 2. *q.* 147. *artic.* 6. ubi etiam Cajetan. Navar. *in man. cap.* 21. *num.* 21. Azor. *inſtit. moral. par.* 1. *lib.* 7. *cap.* 18. *q.* 6. Graff. *deciſ. aur. par.* 1. *lib.* 2. *cap.* 37. *num.* 56. Reginald. *lib.* 4. *n.* 225. & alii communiter. Prætereà hoc habetur ex privilegio Eugenii IV. Fratribus Ordinis D. Hieronymi conceſſo, ubi indulſit,

Ut eorum Prælati poſſint cum ſubditis, & familiaribus Monaſterii de conſenſu Medici, ſi commodè haberi poteſt, ſin minùs, etiam ſine Medico diſpenſare in jejuniis Eccleſiæ. 2

Ut refertur in Compend. privileg. Mendic. *tit. jejunium*, §. 7. Imò Sixtus IV. conceſſit Minoribus, non valentibus bono modo jejunare, ob infirmitatem, vel debilitatem, quòd ad id non teneantur, ut habetur in Monum. Ord. *conceſſ.* 99.

Ad argumentum reſpondemus, quòd Abbas non poteſt

poteſt in totum jus commune abrogare, vel ex parte
tollere, poſſe tamen hunc, vel illum a lege, vel canone
eximere: niſi expreſsè id lex, vel canon prohibeat. Un-
de in jejuniorum lege, quando legitima ſubeſt cauſa,
poteſt Abbas cum ſuis Monachis diſpenſare, & eos à
jejunio ſolvere; cùm id ſibi expreſsè non ſit prohibi-
2 tum. Advertant tamen Abbates, ut hoc non ſine juſta,
& legitima cauſa faciant; ſi enim abſque juſta & le-
gitima cauſa aliquem à jejunio ſolverent, non ſolùm
peccarent, ſed etiam relaxatio irrita foret, & inanis;
quia jus commune ſine cauſa relaxare non poſſunt; ut
docent communiter Doctores, & nos latiùs de hac
materia diximus alibi. Si autem Abbas bona fide, pu-
tans juſtam ſubeſſe cauſam cum aliquo Monacho ſu-
pra jejunium diſpenſaret, non peccaret, & diſpenſatio
prodeſſet: cùm ſit facta bona fide. Ita Azor. *d. q.* 6.
& Reginald. *d. lib.* 4. *num.* 226. Juſtæ autem cauſæ
à jejunio excuſantes ad tria capita reducuntur. Pri-
3 mum eſt, impotentia, ſecundum labor, tertium pietas.
Ex impotentia excuſantur primò infirmi à jejunii le-
ge, & ab ea eximi poſſunt, quando jejunium manifeſtè
eis nocere patet; vel ex Medicorum timorem Dei ha-
bentium conſilio, id neceſſarium judicatur, ut docent
S. Thom. *in* 4. *diſt.* 15. *q.* 3. *art.* 2. *q.* 4. Cajet. 2. 2.
q. 147. *art.* 3. Sylveſt. *verb. Jejunium, q.* 3. Navar. *in
man. cap.* 21. *num.* 16. *verſ. ſecunda cauſa*, Azor. *in-
ſtit. mor. part.* 1. *lib.* 7. *cap.* 27. *q.* 5. & alii apud eum, &
4 Reginald. *in praxi, lib.* 4. *n.* 209. *verſ. tertio loco*, Bo-
nac. *in Decalog. diſp. ult. q.* 1. *punct. ult. num.* 2. Si-
militer ex impotentia excuſantur Monachi ſenes; un-
de poteſt Abbas illos à jejunandi præcepto ſolvere.
Quia (ut ait D. Auguſt. *lib. de catechizand. rudibus*)
Senectus longa infirmitas eſt: & D. Hieron. *in epiſt.
5 ad Nepotianum*, In ſenibus ſola creſcente ſapientia, cæ-
teræ decreſcunt vires. Unde D. Pater Benedictus *cap.*
37. *Regulæ de ſenibus, & infantibus*, monet, ut conſi-
derata in eis imbecillitate, nullo modo diſtrictio Re-
gulæ teneatur in alimentis, ſed ſit in eis pia conſidera-
6 tio, &c. Quinam autem verè dicendi ſint ſenes, ad
hoc ut poſſint & debeant à jejunio ſolvi, Doctores va-
riè ſentiunt; quidam enim dicunt ſenes dicendos eſſe,
qui quadrageſimum ſextum annum expleverunt; alii
eos, qui quinquageſimum; alii eos, qui quinquageſi-
mum ſextum, alii ſexagenarios, alii ſeptuagenarios ſe-
nes dicendos eſſe aſſerunt. Alii tandem dicunt illos
tantùm dici debere ſenes, qui infirmi, & impares exiſti-
mantur ad jejunium ſervandum. Nam ſi firmis, & ro-
buſtis ſint viribus, & idonei ad arctam vitam; etiamſi
nonageſimum, vel centeſimum annum expleverint, je-
junium ſervare debent: adeò ut ſenectus non ſit juſta
excuſationis cauſa, niſi ſimul adſit aliqua cum ſenectu-
te infirmitas: nam cùm non contingat omnes ſimul
eadem ætate ſeneſcere: quandoquidem alii aliis tar-
diùs ſeneſcunt: fit ut præſcriptum non ſit certum tem-
pus, in quo debeat quis ex ſenectute à jejunio exem-
ptus eſſe; ſed prudentis viri, & exinde in caſu noſtro
ipſius Abbatis arbitrio definiendum relinquatur, qui
ratione ſenectutis legitimè à jejunio ſolvi poſſint. Ita
Abulenſis *in cap.* 6. *Matthæi, q.* 147. Valent. *tom.* 3.
diſp. 9. *q.* 2. *punct.* 5. Roderic. *in ſum. c.* 24. *n.* 1. Na-
var. *in man. cap.* 21. *n.* 16. Regin. *d. lib.* 4. *n.* 204.
Sylv. Leſſ. & alii apud Bonac. *d. punct. ult. n.* 4. An-
ton. Perez *in Reg. D. P. Bened. d. c.* 37. *num. ult.* Pro
7 majore tamen ſerenitate conſcientiæ ſenum exami-
nandæ ſunt ſententiæ Doctorum: quorum prima ſen-
tentia eſt, ſenes ſexagenarios viribus pollentes non ex-
cuſari à præcepto jejunii, ita Reginald. *tom.* 1. *lib.* 4.
cap. 17. *ſect.* 1. *num.* 209. Layman. *in Theol. mor. lib.*
4. *tract.* 8. *n.* 1. Sylv. *in* 2. 2. *q.* 147. *a.* 4. Leſſ. *de juſt.
& jur. lib.* 4. *cap.* 2. *dub.* 6. *num.* 41. Fagundez *de
præcept. Eccleſ. tract.* 4. *lib.* 1. *cap.* 8. *num.* 10. Valent.
tom. 3. *diſp.* 9. *q.* 2. *punct.* 5. Joannes de la Cruz *in di-
rect. conſ. p.* 1. *præcept.* 3. *art.* 4. *dub.* 9. *concl.* 2. Fi-
liuc. *tom.* 2. *tract.* 27. *part.* 2. *cap.* 6. *num.* 112. Azor.
inſtit. moral. lib. 7. *part.* 1. *cap.* 17. *q.* 4. Tannerus 2.
2. *diſp.* 3. *q.* 3. *dub.* 5. *num.* 101. Bonac. *de leg. diſp.*
10. *q.* 1. *punct. ult. num.* 4. Villalbos *in ſum. tom.* —
tract. 23. *dub.* 4. *num.* 5. Campanil. *in diverſ. jur.
canon. rub.* 7. *c.* 6. *n.* 151. Fernand. *in Theol. exam.
mor. p.* 2. *c.* 8. §. 2. *num.* 20. Ledeſma *in ſum. tract.*
17. *c.* 1. *concl.* 5. *dub.* 3. Ugolinus *de poteſt. Epiſc. c.* 8.
num. 6. Victorell. *ad ſumm. Toleti lib.* 6. *cap.* 4.
num. 1. unde ex mente horum Doctorum, & alio-
rum, qui brevitatis cauſa omittuntur, clarè oſtendi-
tur, ſenes ſexagenarios, ſi ad jejunium evidenter ſuſti-
nendum viribus polleant, debere jejunare.

Neque valet ratio dicentium, quòd ſicut adoleſcen-
tes validi, & robuſti non tenentur jejunare ante vi-
geſimum primum, ita nec ſenes poſt annum ſexage-
ſimum: nam ut ait Valentia *loco cit.* non eſt par ra-
tio in ſenibus, & adoleſcentibus, quia natura non ita
præſtituit ſenibus limitatè tempus defectus, ſicut ado-
leſcentibus tempus profectus, & augmenti.

Secunda ſententia eſt Sanchez *de Matrim. tom.* 2.
lib. 7. *diſp.* 32. *num.* 17. Laurentii Portell. *de dub. Reg.
p.* 1. *verb. jejunium. num.* 5. Molfeſius *in ſum. tom* 1.
tract. 10. *c.* 4. *num.* 37. Hortiz *in ſum. cap.* 19. *num.* 11.
Angles *in* 4. *ſent. par.* 2. *q.* 6. *dub.* 6. Llamas *in ſum.
part.* 3. *cap.* 5. §. 20. ubi ait, quòd Pius V. interrogatus
de hac re, viva voce ita reſpondit, quòd ſenes, licet vi-
ribus polleant in ætate ſexagenaria, excuſantur tamen
à lege jejunii. Probatur hæc ſententia, quia, ut dicunt
Medici, exiſtimatio roboris ſenum eſt illuſiva, nam ea
ætate eſt ita debilis ſenex, ut ex cauſa facili ab illo exiſti-
mato robore deturbetur, niſi fomento cibi ſibi ſubve-
niat, cùm ſenum natura in dicta ætate langueſcat, ad
interitum properet, nec ſit conſtans, & firma, ſed in-
certa, & fallax, & media inter ſanitatem perfectam, &
morbum, ut benè ſcripſit Galenus *lib.* 5. *de ſan. tuenda.*
Hanc ſententiam noviſſimè ſecutus eſt P. Diana *in ſuis
reſolut. mor. tract.* 9. *de jejunio, reſolut.* 20. ubi ait
quòd *Pius V. & Pontifices ſequentes, denegantes Cleri-
cis, & Religioſis eſum lacticiniorum virtute Bullæ* Cru-
ciatæ, *exceperunt ſenes ſexagenarios, quaſi rationi con-
ſentaneum ſit, ut in ea ætate defectui naturæ conſulant*;
& ſubdit idem P. Diana, *non dubitavi ego illam in pra-
xi conſulere*, & ita etiam ſentiunt multi Patres ex no-
ſtra Religione, & Societate Jeſu, de hac re à me con-
ſulti, ubi ſimul notat cum Sanchez *loc. cit.* ſenes ſupra-
dictos ſexagenarios excuſari à jejunio, etiamſi toto
vitæ tempore voviſſent jejunare certis diebus hebdo-
madæ, vel anni, quidquid dicat Layman *loco cit. lib.* 4.
tract. 8. *cap.* 3. *num.* 2. & alii infirma valetudine, ut 8
qui dolorem ſtomachi, capitis, oculorum, ſive vertigi-
nes, aut alias ſimiles indiſpoſitiones patiuntur, exem-
pti ſunt à legibus jejuniorum, quando contingit in eis
notabilis infirmitas: eorum enim valetudini expedit,
ut pluries in die cibo reficiantur, licèt aliquando in eis
guſtus omninò deficiat: quando verò dubitatur, an
eorum infirmitas talis ſit, ut dubiam excuſationem ha-
beat, Medici conſilio utendum: & licèt in hoc ſuffi-
ciat auctoritas Superioris, ut benè S. Thom. *in* 4. *di-
ſtinct.* 15. *q.* 3. *art.* 2. *q.* 4. S. Anthoninus 2. *p. tit.* 6.
cap. 11. §. 6. Angelus *verb. jejunium, num.* 15. Ro-
ſella *eod, verb. num.* 18. Navarr. *in manual. cap.* 21.
num. 16. Caët. *in ſumm. verbo jejunium*, Azorius 1.
part. libro 7. *cap.* 28. *quæſ.* 5. Excuſantur etiam ado-
leſcentes, qui vigeſimum primum annum nondum
compleverunt. Sed de hoc *ſuprà* dictum eſt.

Secundum caput excuſandi à jejunio, eſt gravis la- 9
bor, de qua re videantur Azor. 1. *part. inſtitut. mo-
ral. lib.* 7. *cap.* 17. & *cap.* 20. Abulenſis *in cap.* 6.
Matth. quæſt. 141. & 143. Reginald. *in praxi, libro*
4. *num.* 201. 213. & 218. Bonacina *d. punct. ult.*

num. 8. *uſque ad num.* 15. *excluſivè*, & aliis locis citatis. De tertio capite, quod eſt opus pietatis, videbimus in *ſequenti quæſito.*

QUÆSITUM VI.

Vtrùm Abbas propter aliquod pietatis, vel miſericordiæ opus, ſive ob aliquod familiaritatis, vel ſocietatis officium poſſit ſe, ſuoſque Monachos à jejunio ſolvere.

SUMMARIUM.

1 *Abbas propter pietatis, & miſericordiæ opera quando ea nequeunt jejunando exercere, poteſt ſe, & ſuos Monachos à jejunio eximere.*

2 *Prædicantes, vel confeſſiones audientes, & Magiſtri an excuſentur à jejunio, oſtenditur.*

3 *Familiaritatis, vel ſocietatis cauſa, an jejunium ſolvi poſſit, oſtenditur.*

1 VIdimus in *antecedenti quæſito* de cauſis provenientibus ex impotentia, vel gravi labore, ob quas excuſatur quis à jejunio: videndum reſtat in præſenti de cauſis provenientibus ex opere pietatis, vel familiaritatis. In quo dico primò, quòd propter pietatis & miſericordiæ opera, quando ſcilicet ea nequeunt jejunando exerceri, poteſt Abbas ſe, & ſuos Monachos à jejunio eximere, *arg. can. non mediocriter, de conſecr. diſt.* 5. quia miſericordia virtus eſt melior, quàm abſtinentia, ut docet D. Thom. 2. 2. *q.* 30. *art.* 4. & ideò opera miſericordiæ, & pietatis, meliora ſunt jejunio, ad quod nullo modo obligare intendit Eccleſia, prout eſt majoris, & melioris boni impeditivum: quia intentioni promovendi ad bonum (qualis eſt Eccleſiæ intentio) repugnat, ut majus bonum propter minus impediatur: & hoc ſive opera miſericordiæ ſint corporalia, ſive ſpiritualia. Ita docent Cajet. 2. 2. *q.* 147. *art.* 3. *circa finem.* Graff. *deciſ. aur. part.* 1. *lib.* 2. *cap.* 37. *num.* 54. Navar. *in man. cap.* 21. *num.* 17. Tabien. *verb. Jejunium, num.* 21. Emanuel Sà *eod. verbo num.* 9. Azor. *inſtit. mor. part.* 1. *lib.* 7. *cap.* 19. *q.* 1. Reginald. *lib.* 4. *num.* 218. Valent. *tom.* 3. *diſp.* 9. *q.* 2. *punct.* 5. Bonac. *in Decal. diſp. ult. q.* 1. *punct. ult. num.* 33.
2 cum dico id verum videri, etiamſi hujuſmodi opera ob mercedem ſuſcipiantur, veluti ſi Abbas, vel Monachi prædicarent, aut confeſſiones audirent: eadem enim ratio militare videtur. Ita affirmant Filiuc. *tom.* 2. *tract.* 27. *part.* 2. *cap.* 6. *num.* 124. Tabiena *verbo jejunium, num.* 16. Azor. *part.* 1. *lib.* 7. *cap.* 28. *quæſ.* 1. Anthonius de Litteratis *in ſum. part.* 1. *cap.* 39. *num.* 9. Graff. *part.* 1. *lib.* 2. *cap.* 37. *num.* 54. Fernandez *in exam. Theol. mor. part.* 2. *cap.* 8. §. 2. *num.* 12. Regin. ſupracit. *num.* 219. Gabriel *in* 4. *diſt.* 16. *q.* 3. *art.* 1. *num.* 21. Silvius *in* 2. 2. *D. Thom. q.* 147. *art.* 4. qui quidem auctores intelligendi ſunt, quando commodè, qui talia opera facienda ſuſcepit, jejunare non poſſet, ſi enim poſſet, teneretur ad jejunium, ita Villalbos *in ſumm. tom.* 1. *tract.* 23. *diffic.* 4. *num.* 15.

Omninò tamen excuſantur Prædicatores à jejunio tempore Quadrageſimæ, quando concionantur quotidie, qui verò diebus tantùm Dominicis, puto cum Diana *loc. cit. reſol.* 10. non eſſe excuſandos, niſi tamen debiles eſſent, & parvæ complexionis: hoc autem remittendum eſt ad arbitrium Superioris, & boni viri.

Alii tamen diſtinguunt de Prædicatoribus, ſi prædicent ex mercede, ſive ex officio, aut obedientia, vel voto, vel propter ſalutem animarum. Toletus *lib.* 6. *c.* 6. Fagundez *in præceptis præcept.* 4. *lib.* 1. *c.* 9. *n.* 19. Binsfeldius *in Enchirid. Theolog. part.* 3. *cap.* 33. *concluſ.* 9. Philiarchus *de offic. ſacerd. tomo* 1. *part.* 2. *lib.* 3. *cap.* 25. dicunt, quòd ſi Prædicatores concionentur propter mercedem, tenentur jejunare. Graffius verò *part.* 1. *lib.* 2. *cap.* 37. *num.* 54. & Reginald. *in prax. for. pœnit. tom.* 1. *lib.* 4. *cap.* 17. *num.* 119. putant prædictam ſententiam veram eſſe, quando Prædicator concionaretur principaliter propter mercedem, & lucrum, ſecùs ſi minùs principaliter, ob neceſſitatem tamen mercedem acciperent.

Probabilior mihi videtur ſententia Leſſii *de Juſtit. & jur. lib.* 4. *cap.* 8. *dub.* 6. *num.* 44. Filiuc. *in prax. tom.* 2. *tract.* 27. *part.* 2. *cap.* 6. *num.* 124. Bonac. *tract. de leg. diſp ult. q.* 1. *punct. ult. num.* 13. qui omnes optimè putant, quòd non eſt neceſſarium, ut prædicatio efficiatur ex voto, vel officio; credibile enim eſt, quod Religioſi tanto muneri prædicationis intenti præcipuum finem ante oculos præſeferant, animas lucrandi, & ideò omnes Prædicatores quotidiè prædicantes probabile eſt exemptos eſſe à jejunio; Idem dicendum eſt de Confeſſariis, & Magiſtris, ac Lectoribus, qui quaſi continuò labore confeſſionibus, & lectionibus incumbunt. Similiter jejunium ſolvi poteſt cauſa familiaritatis, vel ſocietatis juxta Azor. *loco cit. verſ.* 3
ſed quæſtio nobis eſt, dicente, licere jejunium ſocii, vel amici gratia, vel infirmi alicujus conſolandi, vel peregrini excipiendi cauſa, ſolvere: ubi narrat hiſtoriam de quodam viro, qui venit ad Spiridonem Epiſcopum ex itinere, inſtante jam Quadrageſima, in qua Epiſcopus jejunium cum domeſticis ſuis continuabat, cenoque die cibum guſtabat, & intermediis diebus jejunus perſiſtere ſolebat; & cùm nihil haberet ad manducandum, appoſuit carnes porcinas, quas domi habebat, & peregrinum unà ſecum ad menſam ſedere fecit, quibus carnibus veſci cœpit, & virum hortatus eſt, ut ipſe quoque ſuo exemplo carnes comederet, cui recuſanti comedere, & dicenti ſe eſſe Chriſtianum, reſpondit Spiridon. *Hoc minùs recuſare debes, mundis enim omnia munda divinus ſermo pronunciavit.* Refert etiam Reginald. *d. lib.* 4. *num.* 221. Idem fertur de S. Patriarcha Benedicto, qui peregrinis quibuſdam ad ſe devotionis gratia convolantibus carnes præbuit, & ipſis renuentibus, S. Pater aperiens ſepulchrum ſuorum Monachorum, ſic cadaveribus illis loquutus eſt: Fratres dilectiſſimi, teſtimonium mihi præbete, ſi Regulam, quam ſcripſi, & docui, ego obſervavi, & obſervare feci, ne putent peregrini iſti, quibus carnes refectionis gratia, & gaudii illorum adventus præbui, exiſtiment me deliquiſſe. Tunc reſponderunt Monachi defuncti: Regulam tuam obſervaſti, & obſervare feciſti.

QUÆSITUM VII.

Vtrùm Abbas diſpenſare poſſit cum ſuis Monachis ſuper jejunio, quando non certa, ſed dubia diſpenſandi cauſa extat.

SUMMARIUM.

1 *Diſpenſare licitè poteſt Abbas cum ſuis Monachis ſuper jejunio, etiamſi ſit dubium, an adſit juſta cauſa diſpenſandi.*

2 *Superioris judicio in dubio ſtandum eſt.*

3 *Abbas non debet eſſe nimis ſcrupuloſus in diſpenſatione dubia.*

RESpondeo dicendo, quòd licitè poteſt Abbas diſpenſando ſuos Monachos à jejunio eximere, juſta cauſa exiſtente: non ſolùm ſi ea certa ſit, & evidens: verùm etiam ſi eſſet dubia. Prima pars probata eſt in *ſuperiori quæſito.* Secunda pars probatur, quia Abbas ſic diſpenſando utitur jure ſuo, & in dubio melior eſt ipſius conditio, quoad rem arbitrio ſuo commiſſam, ſicque in dubio cenſendum eſt potiùs liberum ſuæ poteſtatis uſum habere, quàm quòd debet ab ea abſtinere; tum quia in dubio ſtandum eſt Superioris judicio, ita Navarr. *in manual. cap.* 21. *num.* 20. Azor. *inſtit. moral. tom.* 1. *lib.* 7. *cap.* 29 *quæſt.* 6. Reginald. *in prax. lib.* 4. *num.* 228. Bonac. *in Decalog. diſput. ult. quæſt.* 1. *punct. ult. num.* 17. & *de leg. diſp.* 1. *q.* 2. *punct.*

punct. 3. *num.* 9. In quo caſu, ſi attendatur conſcien-
tia ſubditi, cum quo diſpenſat Abbas, certum eſt quòd
ipſe exonerat conſcientiam ſuam, ſi dubius erat, an te-
3 neatur jejunare, ſi recurrat ad Abbatem pro diſpen-
ſatione, qui non debet eſſe ſcrupuloſus, & nimiùm am-
biguus, remittens Monachum propriæ conſcientiæ:
nam ad ipſum ſpectat tunc diſpenſare; quando enim
cauſa dubia eſt, per diſpenſationem efficitur juſta, ut
dicunt Filiuccius *loco cit. cap.* 6. *n.* 119. Cajetanus 2. 2.
q. 147. *art.* 4. Villalbos *in ſumm. tom.* 1. *tract.* 23. *diffi-
cult.* 22. Ledeſm. *in ſum. tract.* 14. *cap.* 2. *concluſ.* 5.
Si autem attendatur conſcientia Abbatis, ſi ille dubi-
tat de ſufficientia cauſæ, propter quam diſpenſavit cum
Monacho, & judicet illam inſufficientem, debet jeju-
nium in alia pia opera commutare; Quæ quidem o-
mnia procedunt de jejuniis indictis à jure communi;
nam de jejuniis ex voto Confeſſarius virtute *Crucia-
tæ* illa commutare poteſt, ita Villalbos *loc. cit. num.* 24.

QUÆSITUM VIII.

Vtrùm Abbas juſta de cauſa poſſit ſeipſum à lege jejuniorum ſolvere in iis caſibus, in quibus poteſt ſuos Monachos.

SUMMARIUM.

1 *Diſpenſare ſecum poteſt Abbas in jejunio in iis caſibus, in quibus poteſt cum ſuis Monachis.*

2 *Abbates, & Prælati Regulares poſſunt cum ſeipſis infirmis, vel debilibus diſpenſare tempore Quadrageſimæ in comeſtione carnis.*

3 *Abbates, & Prælati Regulares cum quibus familiaribus diſpenſare poſſint in comeſtione carnium, diebus vetitis.*

4 *Juriſdictionis actus duplex.*

VIdetur dicendum quòd non; quia Abbas ſecum in jejunio diſpenſando, exerceret propriam juriſdictionem in ſeipſum; nemo autem poteſt propria juriſdictione in ſeipſum uti; Nam aliàs poſſet ſeipſum excommunicare, interdicere, ſuſpendere, abſolvere; hoc eſt falſum, ergo & primum; ergo Abbas non poteſt ſe à jejunio eximere.

1 Nihilominus his non-obſtantibus, contrarium aſſerendum eſt, nempe poſſe Abbatem, juſta de cauſa, ſeipſum à jejunio ſolvere, in iis caſibus, in quibus poteſt Monachis ſibi ſobjectis jejunium relaxare. Permittitur enim ipſi, ut ſecum eodem jure uti queat, quo cum ſibi ſubditis uti poteſt, ne ſit pejoris conditionis, quàm illi, ita Azor. *inſtit. moral. part.* 1. *lib.* 7. *cap.* 18. *quæſt.* 6. Regin. *in praxi, lib.* 4. *num.* 226. *verſ. tertium eſt.*

Poſſunt etiam prædicti Abbates cum ſeipſis diſpenſare ex privilegio conceſſo Fratribus Minoribus, quòd eorum Prælati in jejuniis, non ſolùm cum ſubditis, verùm etiam cum ſeipſis diſpenſare queant, ſic elicitur ex Azorio *loc. cit. q.* 6. quamvis ſecluſo tali privilegio, præter citatos Doctores, alii conſtanter affirment eandem poteſtatem, quoad diſpenſationem à jejunio, quam Prælati exercent erga ſubditos, poſſe etiam erga ſeipſos exercere, ita Sot. *in* 4. *diſt.* 18. *q.* 1. *art.* 3. Cajet. 1. 2. *q.* 96. *art.* 5. *dub. ult.* Sanch. *de matr. tom.* 1. *lib.* 8. *diſp.* 3. *n.* 9. Villalb. *in ſum. t.* 1. *tract.* 23. *differ.* 22. Diana *in reſolut. moralib. tract.* 9. *de jejun. reſol.* 15.

2 Ex quibus licet inferre Abbates, & Prælatos Regu-
lares poſſe diſpenſare conſilio Medici, vel ſine illo, ſi
commodè non poſſit haberi, cum ſeipſis infirmis, ſeu
debilibus in comeſtione carnis tempore Quadrageſi-
mæ, & aliorum jejuniorum Eccleſiaſticorum ſine li-
centia Epiſcopi Diœceſani, vel alterius Prælati: ratio
eſt, quia cum propriis ſubditis, imò cum familiaribus
Monaſteriorum idipſum facere poſſunt, ſi infirmi, ſeu
debiles ſint, cum conſenſu Medici, ſi commodè haberi
3 poſſit, vel ſine; pro familiaribus autem domorum con-
ſtanter affirmat Azor. *loc. cit.* ubi dicit, quòd Præpo-
ſiti locorum, & Doctores poſſunt dare licentiam, ut noſtri familiares domorum infirmi, ſeu debiles poſſint comedere carnes, ova, & alia interdicta tempore Quadrageſimali, & aliorum jejuniorum: puto tamen quòd ſupradicta abſolutè vera ſint de Præpoſitis Monaſteriorum reſpectu ſuorum ſubditorum: de familiaribus autem procedendum eſt cum diſtinctione: vel enim loquitur de illis qui die, nocteque in Monaſterio degunt, & familiæ Monaſterii adſcripti ſunt, vel de aliis amicis, & familiaribus, & pœnitentibus, aut Religioſorum devotis, de primis debet intelligi Azorius, non autem de ſecundis; in hoc enim caſu non fuit derogatum per Bullam Gregor. XV. de exemptorum privilegiis, quæ incipit, *Inſcrutabili Dei providentia*, de qua ſuprà *diſp.* 6. *q.* 16.

Ad argumentum reſpondetur quod duplex eſt actus 4
juriſdictionis. Unus dicitur actus juriſdictionis involuntariæ, qui requirit coactionem, vel ſententiam, qua dicitur jus inter partes. Alter dicitur actus juriſdictionis voluntariæ, & gratioſæ. Primus actus non poteſt exerceri niſi inter perſonas diſtinctas. Unde non poſſet Abbas ſeipſum abſolvere à peccatis; nam abſolutio Sacramentalis eſt vera ſententia; nec etiam ſeipſum excommunicare, interdicere, vel ſuſpendere: quia iſti ſunt actus juriſdictionis coactivæ requirentes perſonam diſtinctam. Secundus autem actus juriſdictionis voluntariæ, & gratioſæ (qualis eſt hic, de quo agimus) non requirit diſtinctas perſonas, & per conſequens poteſt illum Abbas in ſeipſum exercere, & ſic poteſt cum ſemetipſo in jejunio diſpenſare.

QUÆSITUM IX.

Vtrùm Abbas, & Monachi poſſint prætextu conſuetudinis veſci caſeo, butyro, ovis, lacte, vel etiam carnibus tempore jejunii.

SUMMARIUM.

1 *Jejunii tempore Abbas & Monachi in locis, ubi adeſt conſuetudo, lacticiniis, & ovis veſci poſſunt.*

2 *Conſuetudo eſt optima legum interpres.*

3 *Lacticinia in diebus Quadrageſimalibus interdicta ſunt de jure communi*, & num. 5.

4 *Lacticinia in aliis jejuniis extra Quadrageſimam, an ſint prohibita*, & num. 6.

7 *Lacticinia in jejuniis voti, Jubilei, & impoſitis à Confeſſario, an ſint licita virtute Bullæ* Cruciatæ.

8 *Jejunii tempore Abbas, & Monachi ab eſu carnium omninò abſtinere debent.*

9 *Carnes, à quibus tempore jejunii abſtinendum eſt, quænam dicantur, oſtenditur.*

DIco primò, licitum eſſe Abbati, ac Monachis, 1
tempore jejunii veſci lacticiniis, butyro, caſeo, &
ovis, ſi loci conſuetudo id permittat. Nam quoad cibo-
rum delectum in jejunando judicandum eſt ex con-
ſuetudine regionis, in qua verſamur, ut id obſervetur,
quod ibi legitima conſuetudine introductum eſt. Ita
D. Thom. 2. 2. *q.* 147. *a.* 8. *ad* 3. Sylv. *verb. Jejunium,
num.* 8. Navar. *in Enchirid. cap.* 25. *num.* 15. Azor.
inſtit. moral. p. 1. *lib.* 7. *c.* 11. *q.* 1. Leonard. Leſſ. *de
juſt. lib.* 4. *c.* 2. *dub.* 2. *num.* 8. *verſ. porrò hæc tria*,
Valent. *tom.* 3. *diſp.* 9. *q.* 1. *punct.* 3. Reginald. *in praxi
for. pœnit. lib.* 4. *num.* 147. Graff. *deciſ. aur. part.* 1.
lib. 2. *cap.* 37. *num.* 12. Bonacina *in Decalog. diſp. ult.
quæſt.* 1. *punct.* 2. *num.* 2. & alii communiter. Pro-
batur. Nam conſuetudo eſt optima legum interpres, 2
l. 37. *ff. de legibus*: & ſicut poteſt legem inducere, ita
etiam poteſt illam abrogare: *can. conſuetudo, diſt.* 11.
Et propterea quicquid circa delectum ciborum præ-
cipitur; cùm ſit tantùm juris humani poteſt legitima
conſuetudine abrogari.

Tamen de jure communi interdicta ſunt lacticinia in diebus Quadrageſimalibus, ut habetur *in cap.* 3

denique, diſt. 4. & apud multos Doctores, præcipuè Ledeſmam in ſum. tom. 2. tract. 27. c. 2. concl. 3. Reginald. in prax. tom. 1. lib. 4. cap. 13. num. 2. tract. 27. part. 2. cap. 2. dub. 25. Joan. de la Cruz in direct. conſc. part. 1. pracept. 3. a. 4. dub. 8. concl. 4. Villalbos in ſum. tom. 1. tract. 23. diffic. 8. cap. 1. Fernand. in exam. Theol. moral. part. 2. cap. 8. §. 3. & Ortiz in ſum. c. 19. mand. 2. n. 9. Sanch. in ſum. tom. 1. lib. 4. c. 11. n. 50.

4 Neque in aliis jejuniis extra Quadrageſimam prohibita videntur dicta lacticinia, ut affirmant aliqui propter conſuetudinem jam introductam, quæ ſub mortali, ut dicunt illi, obſervanda eſt, contra quos Filiuccius diſputat tom. 2. tract. 27. part. 2. cap. 4. n. 49. ubi concludit, conſuetudinem non ſemper obligare ſub peccato ab abſtinentia à lacticiniis: quia talis conſuetudo introducta eſt ex devotione, non autem ex æſtimatione obligationis. Circa quam conſuetudinem diſputat etiam Henriq. in ſum. lib. 7. cap. 13. n. 9. & dicit quòd conſuetudo hujuſmodi debet eſſe præſcripta ſpatio annorum quadraginta, ut vim legis habeat, & ſponte animo obligandi introducta, unde examinanda eſt conſuetudo regionis propter talem præſcriptionem, & multi viri docti negant, quòd in multis locis Hiſpaniæ obliget, quaſi ea conſuetudo non ſit ſcienter introducta. Idem affirmat Roder. in ſum. tom. 1. cap. 23. concl. 10. num. 11.

Contra Henriq. & Roderiq. loc. cit. concludit Laurent. Portell. in addit. ad dub. reg. n. 7. Sanchez in ſum. tom. 1. lib. 4. cap. 13. num. 25. Sancius in ſelect. diſp. 41. num. 19. qui omnes abſolutè affirmant, lacticinia in jejuniis extra Quadrageſimam non eſſe prohibita ob conſuetudinem Florentiæ, & in toto Archiepiſcopatu prædicta lacticinia comeduntur in jejuniis extra Quadrageſimam, imò ante tempora Illuſtriſſ. & Reverendiſſ. Alexandri Martii Medices introducta erat conſuetudo, ut lacticiniis, etiam in jejuniis extra Quadrageſimam, non veſcerentur fideles, quam conſuetudinem ipſe abſtulit in penultima ſua Synodo.

Sed ſupereſt difficultas, quo jure prohibita ſint lacticinia in jejunio Quadrageſimali ſub peccato mortali. Palarius in annot. ad ſum. Cajet. verb. Jejunium, & Fagundez in præcept. Decal. præcept. 4. lib. 1. cap. 2. num. 12. Dominicus in cap. denique, in compend. n. 5. dicunt, quòd ex vi juris communis, & ſecluſa conſuetudine loci, lacticinia non ſunt prohibita tempore Quadrageſimali, & illa comedere non eſſe peccatum pluſquam veniale, & Fagundez ſuprà citatus in ſua Apologia c. 3. dicit: Sententiam iſtam probabilem pu-
5 tarunt DD. Conimbricenſes, Salmaticenſes, Eboracenſes, & Complutenſes: ſed pace tantorum virorum dico, quòd lacticinia prohibita ſunt in diebus Quadrageſimalibus jure communi, id eſt, jure ferè omnium Doctorum, & præcipuè Tolet. lib. 6. cap. 3. num. 2. & 3. Navarr. in ſumm. cap. 11. Sanchez in ſum. tom. 1. lib. 4. cap. 11. num. 53. Henriquez libro 7. cap. 13. num. 8. Sanchez in ſelect. diſp. 5. num. 27. Rodriquez in explicat. Bullæ Cruciatæ, §. 6. num. 2. Henriq. lib. 7. cap. 13. num. 8. Azor. 1. part. inſtit. moral. libro 7. cap. 10. quæſ. 1. Bonacina tom. 2. diſput. ult. q. 1. punct. 2. num. 2. Villalbos in ſum. tom. 2. tract. 23. diffic. 8. num. 1. Lopez in inſtruct. p. 2. cap. 212. Beja in reſponſ. part. 1. cap. 47. Prohibitio ergo jure ſupradicto, ut ova, & lacticinia non comedantur in diebus Quadrageſimæ, eſt ſub peccato mortali, ita Vega, Villalbos, Sanchez, Sancius, Rodriquez, & alii ferè o-
6 mnes ſupradicti locis citatis. In diebus verò extra Quadrageſimam, quando jejunatur, nullo jure eſſe prohibita, affirmant S. Thom. 2. 2. q. 147. art. 8. ad 3. Palud. in 4. diſt. 15. q. 4. artic. 4. Emanuel Sà in aphor. verb. Jejunium, num. 8. Vaſquez in part. 2. tom. 2. diſp. 177. cap. 6. num. 54. Leſſius de juſt. & jur. lib. 4 cap. 2. dub. 2. n. 8. Azor. tom. 1. inſtit. moral. lib. 7. cap. 10. quæſt. 1. Sancius in ſelect. diſp. 51. num. 18. Sanchez in ſumm. tom. 1. lib. 4. cap. 11. n. 52. Villalbos in ſumm. tom. 2. tract. 23. diffic. 8. num. 7.

Dubitari tamen poteſt, an in jejuniis voti, Jubilei, 7
& impoſitis à Confeſſario propter pœnitentiam licitum ſit comedere lacticinia in virtute Bullæ Cruciatæ. Quicquid dicat Navar. lib. 3. de obſerv. jejunii, conſ. 4. Breviter dico, ut ſtemus in decretis, quòd non ſolùm virtute Bullæ Cruciatæ, verùm etiam abſque Bulla, licitum eſt comedere lacticinia in prædictis jejuniis, ita Villalbos loco cit. tract. 23. dub. 8. n. 12. & Henriq. lib. 7. cap. 11. num. 4. & alii, quos ſuperiùs citavimus.

Multi tamen Doctores affirmant, quòd Bulla Cruciata concedit facultatem, illam ſumentibus, ut in jejuniis Jubilei, & aliis jejuniis extra Quadrageſimam poſſint comedere lacticinia, inter quos Nugnus in 3. p. tom. 2. tract. de Bull. Cruciat. §. 8. dub. 3. Vega in ſum. tom. 1. c. 14. caſu 31. part. 2. q. 13. ſect. 3. num. 151. Fernandez in exam. Theol. moral. part. 3. cap 9. §. 5 num. 2. Portell. in addit. ad dub. regul. verb. Jejunium, num. 7. Villalbos in ſumm. tom. 1. tract. 27. clauſ. 6. num. 5. Filliuc. tom. 2. tract. 27. num. 59. ubi addit quòd eo in loco, in quo conſuetudo non adeſt abſtinendi à lacticiniis, extra Quadrageſimam, poſſit fieri, edendo illa abſque Bulla Cruciatæ. Ratio autem, qua ſine Bulla Cruciatæ non ſint prohibita lacticinia in jejuniis, Jubilei, voti, & pœnitentiæ, manifeſta eſt, quia hujuſmodi jejunia non requirunt ſtrictiorem obligationem, quam requirant alia jejunia in vigiliis, & Quatuor temporibus indicta, ſed in his poſſumus veſci lacticiniis, ergo & in aliis.

In illis autem locis, ubi in jejuniis vigiliarum, & Quatuor Temporum, aliiſque occurentibus lacticinia non comeduntur, puto quòd oriatur ex conſuetudine quadraginta annorum præſcripta, & ab Epiſcopis præcepta, & in populis devotionis gratia introducta.

Dico ſecundò, Ab eſu carnium tempore jejunii Abbas, & Monachi omninò abſtinere debent. Hæc concluſio eſt certa, nam apud Catholicos carnium eſus ſemper tempore jejunii excluſus, nec unquam permiſſus fuit, ut docent communiter non ſolum Theologi, verum etiam utriuſque Juris periti, teſte Covar. variar. reſolut. lib. 4. cap. 20. num. 15. & ex Sanctis Patribus, Conciliis, ac Eccleſiæ uſu docet Azor. inſtit. mor. par. 1. lib. 7. cap. 10. quæſt. 6. & confirmant alii Doctores ſupracitati, præcipuè D. Thom. d. art. 8. in Corpore, cujus ratio hæc eſt: Nam Eccleſia jejunium inſtituit ad carnis concupiſcentias reprimeudas: & ideò illos cibos jejunantibus interdixit, qui in comedendo maximam afferunt delectationem, & maximè hominem ad libidinem provocant: ſicuti ſunt carnes animantium in terra naſcentium, & reſpirantium, quæ cùm magis humano corpori conformentur, plus delectant, magiſque ad ejuſdem nutrimentum conferunt: & ſic illarum eſu plùs fit ſuperfluitatis, quod vertatur in materiam ſeminis, cujus multiplicatio maximè ad luxuriam provocat, & ideò in jejunio præcipuè carnium eſum Eccleſia interdixit. Hæc Sanctus Doctor.

Nomine autem carnium intelliguntur illæ, quæ à piſcibus contradiſtinguuntur juxta communem Chriſtianorum uſum, aut Medicorum judicium. Quocirca dubium eſt de carnibus alicujus animalis, an de prohibitarum numero ſint, conſulendus eſt communis fidelium uſus: quod ſi nihil certi ex uſu conſtare poterit, conſulendi ſunt Medici, an talia animalia ad naturam piſcium potiùs, quàm aliorum animalium accedant. Non eſſet autem leve judicium attendere, ſi animalia diù extra aquam vivere nequeunt; ut ex Majore docet Azor. d. quæſt. 6. in fin. Regin. d. lib. 4. num. 143. majus autem judicium deſumitur ex conſuetudine, & communi fidelium uſu. Ideò eſus cochlearum, ranarum, & teſtudinum licitus eſt tempore jejunii, quia horum carnes communiter à fidelibus tempore jejunii come-

comeduntur, teſtibus Azor. & Regin. *locis citatis*, & Bonacin. *d. punct. 2. num. 1.*

QUÆSITUM X.

Vtrùm Abbas poſſit horam jejunii à Regula aſſignatam prævenire.

SUMMARIUM.

1 *Jejunii horæ determinatio eſt juris humani.*
2 *Jejunii in die tempus reficiendi eſt circa meridiem, &* num. 5.
3 *Jejunii in die tempus reficiendi, an poſſit, & à quibus anticipari, &* num. 4.
6 *Jejunii in die qui prandium anticiparet per unam, vel etiam duas horas, non peccaret mortaliter.*
7 *Jejunii in die qui prandium per notabile tempus juſta cauſa anticiparet, non peccaret, nec venialiter.*
8 *Circumſtantia temporis non videtur de ſubſtantia jejunii.*

VIdetur quod jejunium habeat perneceſſariam, & infallibilem conditionem, certam, & determinatam horam ſumptionis cibi, ita ut illam prævenire ſit idem, ac ſi frangatur jejunium, ut probatur *ex cap. ſolent de conſecrat. diſt.* 5. ubi habetur, quòd nullatenus jejunare credendi ſunt, qui ante manducaverint, quàm officium veſpertinum celebretur, unde multi Doctores putarunt horam nonam, nempe tertiam poſt meridiem jejunantibus præſcribendam eſſe pro ſumptione cibi, ut notat Azor. *tom. 1. inſtit. moral. lib. 7. cap. 11.* Nullibi tamen in jure ſtatuta eſt, ut refert Panormit. *ad rubr. de obſerv. jejun.* jejunantibus hora prandendi, niſi pro tempore Quadrageſimali, ſed communis conſuetudo in aliis jejuniis obtinuit, ut eadem hora præſcribatur, quæ in Quadrageſimali jejunio inſtituta eſt; & *eod. loc.* Panormitanus dicit, viguiſſe conſuetudinem antiquam non ſumendi cibum in jejuniis ante horam tertiam poſt meridiem, quod etiam fatetur Cajetanus *in verbo Jejunium.*

1 Verùm quia determinatio horæ pro cibi ſumptione eſt juris humani, ut ait Cajet. 2. 2. *q. 147. art. 7.* ideò conſuetudo mutari potuit, ita ut, quod priùs erat jus, non ſit ampliùs de juris neceſſitate, & quod priùs nefas erat, licitum poſtmodum ſit, ita Cajetanus *loco cit.*
2 Quia igitur conſuetudo, quæ jus humanum abrogare poteſt, jam obtinuit, ut hora tertia poſt meridiem præveniatur, & circa meridiem prandeatur, hoc ſine periculo transgreſſionis Eccleſiaſtici præcepti ſervari poteſt, ut benè notat Regin. *part. 1. lib. 4. num.* 156. quo in loco ait, ubi conſuetudo patriæ fuerit, ut meridies præveniatur, ea ſervari poteſt, argum. *cap. concilium, de obſerv. jejun.* & Azor. *loc. cit. c. 11. q. 1.* ait, jam ſervari, ut ſeculares hyeme meridiem præveniant una hora, & æſtatem duabus ferè horis; Religioſi verò in hyeme, aut meridiem retinent, aut ſemihora, vel etiam una hora præveniunt, æſtate verò una hora integra, vel una cum dimidia, non enim dicit ipſe Azorius computanda eſt meridies ſecundum calculum aſtronomicum exactum, ſed ſecundum aſtrologiam uſitatam inter homines, & hoc teſtatur de communi ſententia Doctorum; ſi enim conſuetudo religionis poteſt cibos licitos in jejunio facere, qui aliàs illiciti ſunt, poterit etiam facere, ut hora comedendi in jejunio præſcripta anticipetur, quia hoc non eſt de ſe malum, ſicut nec aliud.

3 Sed notandum eſt cum Abulenſe *in comm. ad c. 6. D. Matth. qu.* 178. quòd multa ſunt, quæ poſſunt talem anticipationem excuſare; primum eſt conditio regionis, quòd v. g. dies in illa longiores ſint; ſecundum, eſt conditio temporis, quod in tali regione æſtivi calores valdè vigeant, & propter hujuſmodi calores
4 homines jam debilitati non poſſint horam meridianam expectare; tertium eſt conditio perſonarum, v. g. cholerici non poſſunt diu expectare horam refectionis, quia hoc eis maximè nocivum eſſet; quartum eſt operationum, & negotiorum occaſio, juxta quam poſſunt jejunantes tempus variare, non enim per jejunium debent impediri opera bona, & laudabilia, quæ non habitis prædictis excuſationibus impedirentur. Licitum eſt ergo jejunantibus anticipare horam prandii ſine violatione jejunii abſque peccato ſaltem mortali.

Ex his ergo habetur quòd in die jejunii certa hora, 5
cibum ſumendi eſt tempus circa meridiem, quæ hora etiam ab Abbate, & Monachis ſervanda eſt, licèt in *Reg.* D. Pater Benedictus *cap.* 41. præſcribat, ut ab initio Quadrageſimæ, uſque ad Paſcha Monachi ad Veſperam reficiantur; quia D. Pater locutus eſt ſecundùm jus antiquum, & juxta conſuetudinem ſui temporis, quando etiam Eccleſia, idem, quod ipſe in Regula præſcribit, communiter obſervabat; ut videre eſt in *can. ſolent, de conſecrat. diſtinct.* 1. Cùm autem humana fragilitas, & virium debilitas uſque ad horam veſpertinam ſuſtinere non valuiſſet; factum eſt, ut refectionis hora, etiam in Quadrageſima, ſit tempus circa meridiem: & ſic modò apud omnes, eſt in uſu, & etiam omnes fideles circa illud tempus meridie refici conſueverunt. Ita Sylv. *verb. Jejunium, num.* 14. Azor. *inſtit. mor. part. 1. lib. 7. cap. 11. quæſt.* 5. Navar. *cap. 21. num.* 27. Regin. *lib. 4. prax. num.* 158.

His ergo prænotatis, An Abbas, vel quivis alius Superior anticipando horam communi conſuetudine in jejuniis præſcriptam peccent mortaliter, necne? Duplex eſt Doctorum ſententia. Aliqui enim aſſerunt peccare mortaliter, ita Azor. *part. 1. inſtit. moral. lib. 7. cap. 11. quæſ.* 4. Reginald. *tom. 1. lib. 4 cap. 15. num.* 191. Fagundez *precept. 4. lib 1. cap. 13. num.* 4. Navar. *in Manual. cap. 21. num.* 27. Palud. *in 4. diſt. 15. quæſt. 4. art. 4. concluſ.* 1. Cajetan. 1. 2. *q. 147. art. 7.* Covar. *lib. 4. variar. reſol. cap. 20. num.* 14. *in exam. Eccleſ. part. 1. tract. 6. cap. 20. q.* 90. Sylv. *verbo Jejunium, num.* 13. Joan. de la Cruz *in direct. conſcient. part. 1. precept. 4. artic. 4. dub. 8. concl.* 2.

Alii tamen contrarium aſſerunt, ut Toletus *in ſum. lib. 6. cap. 2. num.* 8. Leſſius *de juſtit. & jur. lib. 4. c. 1. dub. 2. n.* 13. Villal. *in ſum. tom. 1. tract. 23. dub. 9. n.* 1. Molfeſius *in ſum. tom. 1. tract. 10. cap. 5. n.* 16. Filliucius *tom. 2. tract. 17. parte 2. cap. 4. num.* 70. Fernandez *in exam. Theolog. moral. part. 2. cap. 8. §. 3. num.* 6. Bonacina *de leg. diſp. ult. q. 1. punct. 4. num.* 3. Angelus *verbo Jejunium, num.* 2. Innocentius *d. rubr. de obſerv. jejun. num.* 3. Riccardus *in 4. diſt.* 15. qui omnes hanc veritatem, quòd in diebus jejuniorum notabiliter anticipare horam come- 6
dendi, non eſt peccatum mortale, fatentur, cum quibus dico, ſi Abbas prandium in die jejunii notabiliter, nempe per unam, vel etiam per duas horas ante meridiem anticiparet, non peccaret mortaliter, ſed tantùm venialiter, ſi hoc abſque juſta cauſa faciat. Ratio eſt, quia non violaret ſubſtantiam jejunii, quæ eſt tantùm abſtinentia à cibis interdictis, & etiam abſtinentia à ſervanda refectione, ſed quandam ejus accidentalem circumſtantiam, quæ ſalva jejunii ſubſtantia, variari poteſt, prout cum effectu ſucceſſu temporis magnam varietatem in Eccleſia habuit. Si au- 7
tem juſta de cauſa prandium per notabile tempus ante meridiem ſumeret, nec lethale, nec veniale peccatum committeret. Quia faciens aliquid ex juſta cauſa pru- 8
denter operatur. Tum etiam quia temporis circumſtantia non eſt de neceſſitate, & ſubſtantia jejunii: Ita Leſſ. Azor. Navar. Bonac. & alii *locis citatis.*

QUÆSITUM XI.

Vtrùm Abbati, & Monachis carnium eſus ſit interdictus.

SUMMARIUM.

1 *Carnium eſus in Regula Divi Patris noſtri Benedicti prohibitus.*

2 *Carnium eſus omnibus Monachis de jure communi prohibitus.*
3 *Monachi poſſunt comedere carnes in Monaſteriis, in quibus adeſt conſuetudo.*
4 *Conſuetudo poteſt juris diſpoſitionem immutare.*
5 *Carnium eſus reſpectu Monachorum, quibus caſibus ſit licitus.*
6 *Abbates diſpenſantes cum Monachis eſum carnium, debent æqualitatem ſervare.*

1 Videtur primò quòd Abbati, & Monachis ſit interdictus carnium eſus. Hoc probatur ex Regula S. Benedicti *cap.* 39. in qua expreſsè prohibetur carnium eſus,his verbis,videlicet: *Carnium verò quadrupedum omninò ab omnibus abſtineatur comeſtio: præter omninò debiles, & ægrotos*; ergo, &c. nec dicatur, quòd D. Pater Benedictus prohibuit ſuis Monachis quadrupedum tantùm eſus; quia prædicta Regula ampliatur,ut nec etiam poſſint comedere carnes volatilium: non enim valet inferre,quòd prædicta Regula prohibet comeſtionem carnium quadrupedum; ergo videtur conceſſa comeſtio carnium volatilium, nam hoc eſſet deſtruere Regulam; ſed eſt deſumendum argumentum à minori ad majus,hoc modo: ſi id, de quo minùs videtur ineſſe,non ineſt,nec id,de quo magis, ut eſt text. *in cap. cùm in cunctis*, juncta gloſſ. *verb. multò fortiùs*,& ibi etiam per Joan. Andr. Panorm. Joan. de Imol. & Doct. *de elect.* & text. *in aut. multò magis, c. de Sacroſanct. Eccleſ.* Unde ſi per Regulam vetantur carnes quadrupedum quæ ſunt viliores; multò magis vetari videntur carnes volatilium, quæ ſunt pretioſiores. Secundò prætereà adeſt prohibitio Benedicti XII. circa eſum carnium; qui imponit pœnam jejunii trium dierum in pane, & aqua Monacho, & Converſo pro comeſtione carnis; ſimiliter, & Abbati; ut habetur in Collect. privileg. Ciſtercienſ. *fol.* 19. Tertiò prætereà cunctis Monachis
2 expreſsè prohibetur in *cap. cùm ad Monaſterium*, §. *in Refectorio, de ſtat. Monach.* ne in Refectorio audeant omninò carnes comedere: ubi ſic dicitur: *In Refectorio verò nullus omninò carne veſcatur*,& infrà,*ſed nec extra Refectorium, niſi in Infirmitorio eſum carnium credant ſibi licere*; ubi notanda ſunt illa verba, *nullus omninò*,per quæ nec Abbas,nec alius,nec ex cauſa infirmitatis, nec ex alia id facere poteſt, ut notant Hoſtien. *ibi num.* 10. Joannes Andreas *num.* 7. & alii. Idem habetur ex textu *in cap. carnem, de conſecrat. diſt.* 5.

3 Contrarium tamen,his non obſtantibus,dicendum eſt,ſcilicet poſſe Abbatem cum ſuis Monachis carnes comedere, in illis tamen Monaſteriis, in quibus adeſt conſuetudo comedendi carnes,ſcientibus,& patientibus Superioribus, nec peccant edentes, quando conſuetudo eſt tanti temporis,ut non ſit memoria hominum in contrarium,ut docent D. Card. *in d. cap. cùm ad Monaſterium*, qui dicit ita ſe conſuluiſſe, & Panormit. *ibid. num.* 18. *& in c. Dem, qui, num.* 3. *de vita, & honeſt. Cleric.* Graff. *deciſ. aur. part.* 2. *lib.* 3. *cap.* 21. *num.* 10. Tum quia conſuetudo poteſt immutare juris diſpoſitionem, *cap. final. de conſuet.* & hoc cùm eſus carnium non ſit de ſubſtantialibus Regulæ, ut conſuluit dictus D. Cardinalis *d. c. cùm ad Monaſterium*, & hic ſecundùm Graffium eſt primus caſus, quando Monachi ſine peccato comedunt carnes. Secundus verò caſus eſt, quando comeſtio carnis fieret ex Abbatis indulgentia ex *d. cap. cùm ad Monaſterium*. Tertius quando Monachi eſſent itinerantes,& fatigati ex longo itinere,præcipuè quando non inveniunt aliquid ad comedendum aptum, ut facit text. *in cap. final. de obſervat. jejun. cap. licet de pœnit.* Quartus caſus, quando invitantur Monachi à Principe,vel Prælato,ex *cap. carnem, di conſecr. diſt.* 5. Quintus caſus, ſi Monachus ſit factus Epiſcopus, vel Presbyter Parochialis, ex d. Cardinal. *in d. cap. carnem, num.* 7. Sextus caſus, ſi Monachus commoretur cum aliquo Epiſcopo, vel alio Prælato, quia tunc debet ſe in cibo & veſtibus conformare cum illo, *cap. primo, & cap. final. diſtinct.* 41.

Advertant tamen Abbates quòd quando diſpenſant cum Monachis quoad eſum carnium, debent æqualitatem cum illis ſervare, ex *d. cap. cùm ad Monaſterium, verſ. Monachos*, & hoc ſit,ne ſi ſemper vocaret eoſdem,oriatur diſcordia inter Fratres, & invidia,arg. *C. de bon. quæ lib. l. cùm oportet*; iniquum enim eſſet, in una ſocietate, alium conſequi plus, & alium minus, *ff. pro ſocio, l. verum, §. ſi cum tres.*

Prætereà adeſt etiam privilegium à Sixto IV. Monachis Ciſtercien. conceſſum, ſub Datum Romæ, anno Domini 1475. Idibus Decembris, Pontif. ſui anno 5. quod refertur in Compend. privileg. ejuſdem Ordinis, & à Roderic. *in nova collect. Bullar. Apoſtol. pro Regular. Bulla* 47. *ejuſdem Pontificis*, cujus verba ſunt hæc:

Nos igitur literarum,necnon ſtatuti, conceſſionis, & inhibitionis hujuſmodi tenores,& formas,ac ſi de verbo ad verbum infererentur,præſentibus pro expreſſis habentes,ac attendentes humanæ conditionis fragilitatem,& quòd eſus,vel non eſus carnium de ſubſtantialibus Regulæ ejuſdem Ordinis aliàs non eſt, prædictorumque ſaluti, ac eorum neceſſitatibus præmiſſis, & aliis non expreſſis, quantum cum Deo poſſumus, providere, & humanæ fragilitati hujuſmodi ſuccurrere cupientes; præfatis rationibus, & aliis rationabilibus animum noſtrum moventibus penſatis, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, ſtatutum, & conceſſionem quoad eſum carnium, & pulmentorum prædictorum infra ſepta Monaſteriorum, necnon inhibitionem,quoad hoc ſubjunctam,ac prout illa concernunt eaſdem literas Apoſtolicas,necnon omnia,& ſingula alia in eis contenta, ac inde ſequuta, quæcunque auctoritate Apoſtolica, ex certa ſcientia, tenore præſentium ratificamus, confirmamus, & approbamus, ac præſentis ſcripti patrocinio communimus, necnon illa ſub pœnis eiſdem literis contentis volumus, & mandamus, perpetuis futuris temporibus firmiter obſervari; Et inſuper dilectis filiis Capitulo Generali dicti Ordinis,& eo ceſſante, præfato, & pro tempore exiſtenti Abbati ejuſdem Monaſterii Ciſtercien. cum quibuſcunque Abbatibus, Monachis, Monialibus, ac aliis perſonis ejuſdem Ordinis præſentibus, & futuris, ſecundùm diſcretionis eorum arbitrium,& conſcientiæ judicium, ſuper quo eorum conſcientias oneramus, quandocunque,& quotieſcunque neceſſe eis,ſeu alteri ipſorum videbitur, per ſe, vel alium, ſeu alios diſpenſandi, ac eis licentiam concedendi, quòd carnibus, & pulmentis hujuſmodi etiam extra dictorum Monaſteriorum ſepta in prædictis,& quibuſvis aliis locis abſque alicujus pœnæ incurſu, aut conſcientiæ ſcrupulo veſci, & uti poſſint, plenam, & liberam facultatem, prædicta auctoritate, præſentium tenore concedimus pariter, & indulgemus. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ac Monaſteriorum, & Ordinis prædictorum juramento, confirmatione Apoſtolica,vel quavis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, necnon præmiſſis, ac omnibus aliis,quæ dictus Benedictus prædeceſſor in eiſdem ſuis literis voluit non obſtare, cæteriſque contrariis quibuſcunque.

Ex hoc privilegio patet, quid reſpondendum ſit ad argumentum in contrarium adductum de Conſtitutione Benedicti XII.

Ad primum, & tertium argomentum reſpondetur non obſtare Regulam, in qua carnium eſus eſt nobis interdictus; nam cùm eſus carnium non ſit de

ſubſtan-

ſubſtantialibus Regulæ, poteſt ex conſuetudine diuturno tempore præſcripta abrogari, & contrarium introduci, ut ait Cardinal. citat. *in d. c. cùm ad Monaſterium, & d. can. carnem*, nam ubi adeſt conſuetudo longi temporis, præſumitur, id ex legitima cauſa introductum fuiſſe, *argumento cap. 1. de conſtit. in 6.* Et conſuetudo poteſt juris diſpoſitionem immutare, *cap. fin. de conſuetud.* Panormitan. *d. cap. cùm ad Monaſterium, num.* 18. Graff. *d. cap.* 21. *num.* 10. Azor. *inſtit. moral. part.* 1. *lib.* 7. *cap.* 20. *quæſt.* 3.

DISPUTATIO XIII.

De poteſtate Abbatum, & Prælatorum Regularium quoad caſus ſibi reſervandos, & abſolutionem ab eis præſtandam.

Quæſ. I. *Utrum Abbates, & Prælati Regulares poſſint ſibi caſus reſervare.*
II. *Quos caſus poſſint Abbates, & Prælati Regulares ſibi reſervare.*
III. *Utrum Abbas aliquem ſubditum excommunicans poſſit ejuſdem excommunicationis abſolutionem ſibi reſervare.*
IV. *Utrum Abbas poſſit circa actus internos caſum ſibi reſervare.*
V. *Utrum caſus ab Abbate reſervati ſint etiam pro Novitiis reſervati.*
VI. *Utrum Abbates in prædictos caſus congruenter appoſitos incidere poſſint.*
VII. *Utrum abſolutio caſuum reſervatorum ſit penes Abbatem.*
VIII. *Utrum Abbas pro reſervatis debeat alios Confeſſarios in ſuo Monaſterio deputare.*
IX. *Utrum Abbas tribuens Confeſſariis facultatem abſolvendi à reſervatis, illis pœnitentias taxare poſſit.*
X. *Utrum Monachus caſu reſervato in uno Monaſterio innodatus pergens in aliud Monaſterium poſſit ab illius Abbate abſolvi.*
XI. *Mortuo, vel ab officio amoto Abbate, vel Prælato, qui caſum, vel cenſuram ſibi reſervavit, à quibusnam poſſit ſubditus tali caſu, vel cenſura innodatus abſolvi.*
XII. *Utrum Regulares, qui legitimè Bullam Cruciatam acceperunt, poſſint ejus virtute à caſibus reſervatis abſolvi.*
XIII. *Utrum Abbates, Prælati, ac Confeſſarii Regulares poſſint abſolvere à caſibus, & excommunicationibus Epiſcopis, vel Sedi Apoſtolicæ reſervatis.*
XIV. *Utrum Abbates, & Prælati inferiores poſſint abſolvere ſuos ſubditos à caſibus, & excommunicationibus Papæ non reſervatis.*

QUÆSITUM I.

Utrum Abbates, & Prælati Regulares poſſint ſibi caſus reſervare.

SUMMARIUM.

1 *Conſuetudo antiqua eſt in Eccleſia, quòd ejus Prælati poſſint ſibi aliquos caſus reſervare.*
2 *Prælatos Eccleſiaſticos habere poteſtatem ſibi aliquos caſus reſervandi, eſt de fide tenendum.*
3 *Abbates Regulares poſſunt ſibi aliquos caſus reſervare, eo modo, quo poſſunt Epiſcopi, &* num. 5.
4 *Actus reſervandi caſus eſt juriſdictionis, non Ordinis.*
6 *Epiſcopis negantes facultatem ſibi caſus reſervandi, ſicut hæreſim incurrunt; ita pariter negantes eandem auctoritatem Abbatibus hæretici videntur.*
7 *Poteſtas reſervandi caſus reperitur etiam in Abbatibus localibus.*

1 Quicquid dicant Hæretici contra poteſtatem ſpiritualem Prælatorum, & præcipuè contra juriſdictionem ponendi cenſuras, & caſus ſibi reſervandi, non eſt noſtrum modò confutare, ſed breviter concludere, & oſtendere antiquam eſſe conſuetudinem Prælatis Eccleſiaſticis, ſibi caſus reſervandi. Imò talis poteſtas reſervandi apertiſſimè colligitur ex ſacra Scriptura pluribus in locis. Idem probatur ex auctoritate text. *in can. latorem.* 33. *quæſt.* 2. ubi quidam Epiſcopus mittit matricidam ad Summum Pontificem ad hoc, ut ab eo tanti criminis abſolutionem obtineat. Et *can. ult.* 26. *quæſt.* 6. ſtatuitur, ut ſimplex Sacerdos pœnitentem, qui aliquod grave perpetravit, inconſulto Epiſcopo, non abſolvat.

2 Tandem hoc eſt de fide tenendum; ita enim expreſsè definivit Concilium Tridentinum, *ſeſſ.* 14. per hæc verba: *Si quis dixerit Epiſcopos non habere jus reſervandi ſibi caſus, niſi quoad externam politiam, atque ideò caſuum reſervationem non prohibere quominùs Sacerdos à reſervatis verè abſolvat, Anathema ſit.*

3 His ſic poſitis, ad quæſiti ſolutionem deveniendo, dicimus Abbates Regulares poſſe ſibi aliquos caſus reſervare; quod certum eſt eo modo, quo de Epiſcopis, aliiſque Prælatis circa perſonas ſibi ſubjectas idem conſtat; quamvis enim Concilium Tridentinum *ſeſſ.* 14. *c.* 14. ſolum Summum Pontificem, & Epiſcopos nominaverit; tamen ſub nomine Epiſcoporum intel-
4 ligendi veniunt omnes Epiſcopalem juriſdictionem habentes; quia actus reſervandi caſus ſpectat ad poteſtatem juriſdictionis, non autem Ordinis Epiſcopalis. Tum quia Religioſi cùm ab Epiſcoporum juriſdictione exempti ſint, eorum reſervationibus non ligantur; ideò juſtum eſt, illos ſuorum Prælatorum reſervationibus ligari. Tum etiam, quia quo ſpecialiori ratione ſpiritualium parentum munus exercent, ſuoſque Monachos ad majorem perfectionem ducere tenentur, eo magis tali ſtatui accommodata, & certo modo debita hæc eſt reſervatio. Prætereà ita in univerſis Religionibus ſemper obſervatum fuit, ex generali omnium conſuetudine à Summis Pontificibus confirmata, & approbata; eam enim approbaſſe videtur Alexander VI. qui conceſſit Guardianis Fratrum Minorum facultatem, ſibi caſus reſervandi, ut refertur in Monument. Ordin. *conceſſ.* 66. & confirmavit tandem Clement. VIII. ſpeciali Conſtitutione de hac re edita anno 1593. licèt cum aliqua limitatione, de qua in ſequentibus latiùs dicemus.

5 Abbates igitur poſſunt ſibi caſus reſervare circa ſuos

ſubditos, eodem jure, quo Epiſcopi circa ſuos. Et ratio eſt, quoniam Abbates, & omnes Regulares Prælati erga ſuos ſubditos Epiſcopalem, ſeu quaſi jurisdictionem habent, juxta gloſſ. *ſingularem in Clement. 1. verb. proprii, de rebus Eccleſ. non alienand.* Cardinal. *ibidem, qu. 34.* Abb. *in c. 1. extra eod. tit.* qui allegans d. gloſſ. inquit, Prælatos exemptos habentes jurisdictionem quaſi Epiſcopalem poſſe in ſuos ſubditos ea, quæ poſſunt Epiſcopi erga ſuos. Rodriquez *in ſua ſumma tom. 1. cap. 29. num. 3.* Navar. *lib. 5. tit. de Regul. conſ. 23.* qui Prælatos Regularium ſuos ſubditos excommunicare poſſe, probat ex jure communi, per *cap. transmiſſum, & cap. ſuffraganeis, de elect. & cap. cùm ab Eccleſiarum, de offic. Ord.* Suar. etiam *in 4. tomo, diſp. 30. ſect. 2. num. 5. & tom. 4. de Relig. tract. 8. lib. 2. cap. 18. num. 1.* ſupracitatus Ro-
6 deric. *in tom. 1. quæſt. Regul. qu. 21. artic. 11.* ſubdens inſuper, quòd ſi hæreſim incurrunt negantes facultatem Epiſcopis, ſibi caſus in foro interiori reſervandi; Hæretici etiam videntur, negantes eandem auctoritatem Prælatis Regularibus, ita affirmant præter Suar. & Rodriq. *loc. ſupracit.* Fagundez *in 2. prac. Eccleſ. lib. 8. cap. 4. num. 1.* Gypſius *de caſib. reſerv. num. 7.* Mirand. *tom. 2. manual. Prælat. q. 34. artic. 1.* Coriolan. *par. 1. ſect. 1. artic. 1. num. 8.* Yribarnes *in 4. diſt. 18. q. unic. diſput. 16. ſect. 5. verb. Secundo obſerva,* Finellus *de caſib. reſerv. cap. 3. num.*

7 7. Difficultas autem eſt, an omnes Abbates tam ſupremi, quàm medii, ac etiam inferiores, ut ſunt Conventuales Abbates, poſſint ſibi caſus reſervare. Coriolan. *in tract. de caſib. reſerv. part. 1. ſect. 2. art. 4.* negat hanc poteſtatem reperiri in Guardianis, & Prælatis Conventualibus; ejus ratio eſt, quia dicti Prælati ante decretum Clement. VIII. de jure non poterant ſibi caſus reſervare; ſed poſt decretum apud eos remanet hujusmodi facultas, apud quos erat de jure; antequam illud emanaret.

Contrarium tamen, & rectiùs dicendum eſt cum Suar. *d. cap. 18. num. 14.* ſcilicet poſſe etiam Abbates locales circa ſuos ſubditos ſibi prædictos caſus, vel quemlibet illorum reſervare, etiamſi in Religione reſervati non forent; quia Summus Pontifex in prædicto decreto loquitur indefinitè de Superioribus Regularium, nec limitat hanc facultatem ad illos, qui anteà eam de jure habebant, ut ait Coriolan. ſed tantùm eam reſtringit ad hos caſus ab ipſo Summo Pontifice deſignatos; unde cùm Abbates, & alii Prælati Conventuales habuerint anteà privilegia ſibi caſus reſervandi, ut fuit illud Alexandri VI. quod refertur in Monumen. Ord. *conceſſ. 66.* etiam poſt d. decretum habent eandem facultatem. Imò, ut inquit Suar. prædicti Prælati etiam ex poteſtate Ordinaria idem facere poſſent, ceſſante prohibitione ſuæ Regulæ, & Conſtitutionum Religionis; ſunt enim veri Prælati, & potiuntur altiori jurisdictione, quàm Parochi.

Cauſa autem, propter quam Prælati caſus ſibi reſervare cœperunt, fuit Religionis, & Monaſteriorum bonum; ut ſubditi, qui non virtutis amore, ſed formidine pœnæ retardantur, ne talia peccata committant, poſita caſuum reſervatione, fiant ad peccati labem retinentes; unde dici poteſt quòd caſuum reſervatio ſit præſervativa medicina, & curativa ſimul, ac etiam Regularis obſervantiæ terminus. Dum ergo in Monaſteriis reſervantur caſus ab Abbate; hoc non ſolùm facit, ut oves ſuas cognoſcat, ſed etiam ut in magnis morbis peritiores Monachi adhibeantur, quales præſupponuntur eſſe Abbates, qui vices Chriſti in Monaſterio gerunt, cujus rei habetur expreſſa figura 18. Exodi in illis verbis: *Conſtituit eis Principes, qui judicabant plebem omni tempore; quicquid autem grave erat, referebat ad eum;* ſcilicet ad Moyſem, qui tanquam Princeps, & Prælatus populi Iſraëlitici ſe habebat.

QUÆSITUM II.

Quos caſus poſſint Abbates ſibi reſerare.

SUMMARIUM.

1 *Peccata venialia non ſunt proportionata reſervationis materia.*
2 *Peccata, de quibus eſt dubium, an ſint mortalia, vel venialia, reſervari non poſſunt.*
3 *Caſum dubium quoad reſervationem non debet abſolvere Sacerdos.*
4 *Peccata quando verè, & realiter intelligantur reſervata.*
5 *Caſus, quos ex decreto Clementis VIII. poſſunt Abbates ſibi reſervare, enumerantur.*
6 *Abbas, an aliquando ultra præſcriptos caſus in decreto, poſſit ſibi alios reſervare.*
7 *Caſuum reſervatio clarè, ac diſtinctè facienda.*
8 *Reſervatione caſuum vocabuli proprietas ſervanda eſt, non extenſio.*
9 *Lex quando imponit pœnam actui perfecto, ea pœna non incurritur, niſi actus conſummetur.*
10 *Veneficii, incantationis, & ſortilegii nomine intelliguntur, & comprehenduntur quoad reſervationem omnes ſuperſtitionum ſpecies, quæ mortale peccatum attingunt.*
11 *Aſtrologiam judiciariam exercentes comprehenduntur in primo caſu expreſſo in decreto Clementis VIII.*
12 *Sagas conſulentes, ſi illarum remedio non utantur, non comprehenduntur in caſu reſervato, ſicut nec conſulentes Aſtrologos, & mulieres Ægyptianas, ut* num. 13.
14 *Incantatores, qui expreſsè, vel tacitè dæmonium invocant, comprehenduntur in caſu reſervato.*
15 *Apoſtatandi animo exuens habitum, & tentans egredi ſepta, ſi verè non egrediatur, non incurrit caſum reſervatum.*
16 *Septa Monaſterii intelliguntur ea, per quæ ſine licentia Superioris ordinaria ambulatio fieri ſolet.*
17 *Septa Monaſterii Monachus egrediens animo manendi extra Religionem, incurrit caſum, & eſt apoſtata: ſi egreditur animo vagandi libidinosè, non eſt apoſtata, ſed caſum incurrit.*
18 *Monachus egrediens è Monaſterio licentia à Prælato per vim, & metum obtenta, furtivè egreditur.*
19 *Monachus egrediens conſentiente Prælato contra proprium officium, & honorem Dei, ſicut & ipſe Prælatus, an dicantur furtivè egredi, & comprehendantur in caſu reſervato, &* num. 20.
21 *Furtiva egreſſio ad hoc ut ſit materia caſus reſervati, debet eſſe nocturna, & non ſufficit diurna, ut* num. 22.
23 *Juramentum ad hoc ut ſit materia reſervationis, debet eſſe factum in judicio legitimo, ſcilicet coram Judice competente.*
24 *Judex competens reſpectu Regularium debet habere jurisdictionem in ipſos.*
25 *Regularis ſumens falſum juramentum coram Judice competente, ſed injuſtè interrogante, non incurrit caſum reſervatum.*
26 *Regularis ex ignorantia, ſeu ex conſcientia erronea putans ſe jurare falſum, qui tamen verum jurat, an incidat in caſum reſervatum.*
27 *Regularis, ad hoc ut ſit perjurus quoad reſervationem, debet cognoſcere ſe falſum jurare.*
28 *Regularis interrogatus in legitimo judicio circa proprium delictum, an ſumens juramentum contra veritatem incidat in caſum reſervatum.*
29 *Abortum procurare quot genera perſonarum dicantur.*
30 *Abortus, ad hoc ut ſit materia reſervationis, debet eſſe fœtus animati anima rationali.*
31 *Abortum fœtus inanimati procurantes graviſſimè peccant,*

peccant, licèt non incurrant caſum reſervatum, nec ſint excommunicati, aut irregulares, ut num. 32.

33 *Fœtus quo tempore animatus dicatur.*

34 *Fœtus, in dubio an ſit animatus, poſt dies 40. in foro conſcientiæ animatus exiſtimari debet.*

35 *Abortum procurantes in fœtu animato anima rationali, licet effectus non ſequatur, adhuc incurrunt caſum reſervatum.*

36 *Regularis qui præbens potionem mulieri, quam ignorat eſſe gravidam, eſt cauſa abortus, non incurrit caſum reſervatum.*

37 *Regularis per tecta meretricem introducens, ſi illa caſu decidat, & moriatur, vel abortiat, an incurrat caſum reſervatum, & irregularitatem, ut* num. 38.

39 *Officialium Monaſterii nomine, qui veniant.*

40 *Regularis, qui furatus eſt ſigillum Monaſterii, ut malo fine literas conſignet, ſi non exequitur, an incurrat caſum reſervatum, idem ſi conſignatas literas comburit, ut* num. 41.

42 *Regularis conſignans literam non continentem materiam pertinentem ad Monaſterium, tamen odioſam alteri, an incurrat caſum.*

43 *Regularis ſcienter utens literis falso ab alio conſignatis, incurrit caſum reſervatum*

44 *Regularis conſulens, auxilium præſtans, ſeu ſuadens falſificationem literarum, non incurrit caſum reſervatum.*

45 *Regularis, qui furatur aliquid alteri Religioſi ad uſum conceſſum, incurrit caſum reſervatum, modo ſit furtum mortale.*

46 *Regularis, qui furatur pecuniam Religionis in communi, incurrit caſum reſervatum, ſecùs ſi aliquam rem de communi loco abſtulit, animo reſtituendi, ut* num. 47.

48 *Regularis, qui minutatim furatur magnam ſummam, an incurrat caſum reſervatum.*

49 *Regularis, qui Reliquias ab Eccleſia furatur, incurrit caſum reſervatum.*

50 *Regularis, qui furatur ab Eccleſia Calices, & veſtes ſacras incurrit caſum reſervatum.*

51 *Regularis ad hoc ut incurrat caſum reſervatum in materia actus venerei debet perficere, & conſummare actum in propria ſpecie.*

52 *Pollutio nocturna in ſomno non eſt de materia reſervationis.*

53 *Religioſus conſummans actum carnalem cum muliere metu mortis, vel infamia, an incurrat caſum reſervatum.*

54 *Occiſio, vulneratio, & percuſſio ad hoc ut ſit materia reſervationis, debet eſſe voluntaria.*

55 *Religioſus occidens aliquem, ut ſe defendat, cum moderamine tamen inculpatæ tutelæ, non incurrit caſum reſervatum.*

56 *Religioſus mandans occidi invaſorem ut ſe defendat, non incurrit caſum, benè tamen exequentes.*

57 *Religioſus vulnerans ſeipſum, incidit in caſum reſervatum, modo vulneratio gravis ſit.*

58 *Percuſſio gravis quænam dicitur materia reſervationis.*

59 *Retardatio ſeu apertio literarum ad hoc ut ſit materia reſervationis, debet eſſe malitioſa, & cum animo nocumentum alteri inferendi, ut* num. 61.

60 *Caſum reſervatum an incurrat Regularis, qui ſolùm literas aperit, & non legit.*

62 *Caſum reſervatum incurrit, qui literas aperit animo, ut alii legant, ſi verè legantur.*

63 *Caſum reſervatum non incurrit, qui legit literas eaſdem non aperiendo.*

64 *Caſum reſervatum non incurrit Regularis, qui literas Superioris ad ſeculares, vel ſecularium ad Superiores aperit, & legit.*

65 *Caſus permiſſos à Clemente VIII. non debent Prælati Regulares ſibi reſervare abſque matura diſcuſſione, & ſervata prudentia forma, & regula.*

66 *Caſus permiſſos ſibi reſervans Prælatus Regularis abſque juſta cauſa, an invalidè faciat.*

CONcilium Tridentinum *pluries citata ſeſſ. 14. de reformat. cap.* 7. præcipit, atrociora, ac graviora
crimina eſſe à Summis Sacerdotibus reſervanda, ac ab-
ſolvenda, ejus igitur præceptis inhærendo dicimus,
non omnia peccata reſervanda eſſe, ſed graviora tan-
tùm, & atrociora, ac ea, quæ magno detrimento Re-
gularibus eſſe poſſunt. Quapropter ex hac reſerva-
tione excluduntur levia peccata, quæ venialia dicun-
tur. Nam venialia, & levia peccata tolli poſſunt ſine 1
confeſſione, & ſic fruſtrà ferretur illorum reſervatio;
tum quia peccata venialia non videntur proportionata
reſervationis materia, ut ait Suarez 4. *tom. in 3. part.*
D. Thom. diſp. 18. ſect. 2. tum etiam, quia eſſet contra
mentem Clementis VIII. *in decreto de caſ. reſervat.*
pro Regul. ubi declarat caſus Abbatibus, & aliis Præ-
latis reſervandos de gravioribus peccatis.

Tum quia venialia non ſunt materia neceſſaria, ut
habetur ex Concil. Trident. *ſeſſ. 14. c. 5. de Sacram.*
Pœnitentiæ, ergo non poſſunt reſervari, cùm non ſint
materia neceſſatia confeſſionis, ita Vaſquez *tom. 4. in*
3. p. q. 91. art. 3. dub 2. *n.* 2. Filliucius *tom* 1. *tract.*
7. cap. 10. num. 271. Graſſ. *de caſibus reſerv. lib. 1.*
c. 4. n. 17. Reginald. *in prax. lib. 1. n.* 126. Comi-
tolus *in reſponſ. moral. lib. 1. q. 34. n.* 2. Finellus *de*
caſib. reſerv. c. 5. num. 6. Nibalontinus Suar. *tom. 4.*
in 3. p. diſput 29. ſect. — *num.* 2. & Mitand. *tom. 2.*
Manual. Prælat. qu 34. *art.* 4. *concluſ.* 4. & Fagun-
dez *in 2. præcept. Eccleſ. lib.* 8. *cap.* 1. *num.* 18. con-
trarium ſuſtinent dicentes, quòd licèt de facto non
reſerventur venialia, tamen reſervari poſſunt, ita ut
non poſſit quis abſolvi ſacramentaliter, niſi à tali, vel
tali miniſtro.

Peccata ſimiliter, de quibus dubium eſt, an ſint 2
mortalia, vel venialia, reſervari non poſſunt, quia nimis
oneroſum eſſet audire confeſſiones, ut dicit Comito-
lus *loc. cit. lib.* — *q. 34. n.* 3. Si tamen Confeſſor du-
bitat, an caſus ſit reſervatus, non debet abſolvere, 3
quamdiu de illo dubius fuerit, aliter peccabit expo-
nendo ſe periculo illum abſolvendi, quem abſolvere
non poteſt, ita Molfeſius *part. 1. ſum. tract. 7. cap. 20.*
num. 22. Coriolan. *de caſ. reſerv. part. 1. ſect. 1. art.* 5.
Graſſius *de caſib. reſerv. lib. 1. c. 1 num.* 62. Et ſic
abſolvendo talem in dicta dubitatione, ſi poſteà inve-
nerit caſum eſſe reſervatum, incidit in pœnas inflictas
contra abſolventes abſque facultate; ſecùs dicendum
eſt, ſi non reperiat caſum fuiſſe reſervatum. Contrarium
dicendum eſt, ſi abſolvat in dicta dubietate à caſibus
Bullæ *Cœnæ*, ſive enim poſteà ſciat caſum eſſe reſerva-
tum, ſive non, incidit tamen in prædictas pœnas, ſic
declaratum fuit in quodam decreto Congregationis, ut
dicit Ugolin. *de poteſt. Epiſc. cap. 37. §. 2. num.* 3.

Facta verò in hac re debita diligentia, ſi reſtet ad-
huc dubium, an caſus ſit reſervatus, quia dubitatur, an
peccatum ſit mortale, vel veniale, tunc credendum eſt
caſum non eſſe reſervatum, ita Coriolanus *loc. cit.* &
Sylveſt. *verbo caſus reſervatus, n.* 5. Molfeſius *loco cit.*
n. 21. Portell. *in dub. regul. verbo caſus reſerv. n.* 7.
quicquid dicat Graſſius *loco cit. n.* 20.

Si petas, quando verè, & realiter intelligantur pecca- 4
ta eſſe reſervata? Reſpondeo, quod tunc reſervata intel-
liguntur, non quando attentata fuerunt, niſi hoc in re-
ſervatione exprimatur, ſed quando completa, & con-
ſummata ſunt, ex *cap. hunc autem, de pœnitent. diſt.* 1.
tum quia ubi à jure imponitur pœna pro delicto, nun-
quam infligitur pœna, niſi delictum ſit conſummatum;
licèt eſſe attentatum. Ita Abb. *in cap. cùm in cunctis,*
§. Clerici, n. 2. Graff. *loco citato, lib. 1. cap. 13. num* 71.

Finel-

Digitized by Google

Finellus *de caſib. reſervat. cap. 5. num.* 4. Coriolan. *loco citato; ſect. 1. art. 5. num. 7.* Floronus *de caſib. reſerv. part. 1. cap. 1. num. 28.*

Quod de venialibus dicimus, idem dictum intelligatur de mortalibus, de quibus jam confeſſus abſolutionem recepit; tunc enim ea peccata nulli ampliùs ſubjacent reſervationi, ex Suar. *loc. cit.*

5 Ad peculiares igitur caſus deveniendo, Clement. VIII. fel. record. anno Domini 1593. menſe Maji ſtatuit quoſdam particulares caſus, qui ad hoc, ut faciliùs memoriæ teneantur, hîc apponuntur.

DECRETUM
S. D. N. CLEM. PAPÆ VIII.
Super caſuum reſervatione ab omnibus Regularium Superioribus obſervandum.

SAnctiſſimus Dominus noſter, qui jampridem accuratè perpendit, & re ipſa comperit, quòd reſervatio facultatis abſolvendi Religioſos pœnitentes à peccatis quibusdam gravioribus, niſi Superiores admodum prudenter, ac moderatè illa utantur, nonnullos infirmiores, qui interdum Superiori ſuo conſcientiæ maculas detegere formidant, adducere poſſet in æternæ damnationis periculum, & ſpiritualis remedii deſperationem. Quocircà, ut huic malo Sanctitas ſua opportunè provideret, decrevit, ut nemo ex Regularium Superioribus peccatorum abſolutiones ſibi reſervet, exceptis iis, quæ ſequuntur, aut omnibus, aut eorum aliquibus, prout ſubditorum utilitati expedire, prudenter in Domino judicaverint.

1. Veneficia, incantationes, ſortilegia.

2. Apoſtaſia à Religione, ſive habitu dimiſſo, ſive retento, quando eò pervenerit, ut extra ſepta Monaſterii, ſeu Conventus fiat egreſſio.

3. Nocturna, & furtiva è Monaſterio, ſeu Conventu egreſſio, etiam non animo apoſtatandi facta.

4. Proprietas contra votum paupertatis, quæ ſit peccatum mortale.

5. Juramentum falſum factum in judicio Regulari, ſeu legitimo.

6. Procuratio, auxilium, ſeu conſilium ad abortum faciendum poſt animatum fœtum, etiam effectu non ſecuto.

7. Falſificatio manus, aut ſigilli Officialium Monaſterii, aut Conventus.

8. Furtum de rebus Monaſterii, ſeu Conventus in ea quantitate, quæ ſit peccatum mortale.

9. Lapſus carnis voluntarius, opere conſummatus.

10. Occiſio, aut vulneratio, ſeu gravis percuſſio cujuscunque perſonæ.

11. Malitioſum impedimentum, aut retardatio, aut apertio literarum à Superioribus ad inferiores, vel ab inferioribus ad Superiores.

Si quod aliud peccatum grave pro Religionis conſervatione, aut pro conſcientiæ puritate reſervandum videbitur, id non aliter fiat, quàm Generalis Capituli in toto Ordine, aut Provincialis in provincia, matura diſcuſſione, & conſenſu. Non liceat Superioribus Regularium confeſſiones ſubditorum audire, niſi quando peccatum aliquod reſervatum admiſerint, aut ipſimet ſponte, aut proprio motu ab ipſis petierint. Superiores in ſingulis domibus deputent duos, tres, aut plures Confeſſarios pro ſubditorum numero majori, vel minori: iique ſint docti, prudentes, charitate prædíti, qui à non reſervatis eos abſolvant; & quibus etiam reſervatorum abſolutio committatur, quando caſus occurrerit, in quo eam debere committi, ipſe in primis Confeſſarius judicaverit. Tam Superiores pro tempore exiſtentes, quàm Confeſſarii, qui poſteà ad Superioritatis gradum fuerint promoti, caveant diligenter, ne ea notitia, quam de aliorum peccatis in confeſſione habuerint, ad exteriorem gubernationem utantur. Licebit tamen Superioribus determinare pœnitentias graves quibusdam peccatis, etiam non reſervatis, à Confeſſariis imponendas, quæ ſubditos ab hujusmodi perpetrandis prohibere poſſint. Atque ita per quoscumque Regularium Superiores, quicumque illi ſint, obſervari mandavit: Non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ac cujusvis Concilii etiam Generalis Decretis: necnon conſuetudinibus ab immemorabili etiam tempore obſervatis: aut regulis in Generalibus, ſeu Provincialibus Capitulis editis, ſtatutis, & conſtitutionibus etiam Apoſtolica auctoritate confirmatis: privilegiis, indultis, & conceſſionibus quibuscumque: quorum tenores hîc pro expreſſis haberi voluit, cæterisque in contrarium facientibus quibuscumque. Datum Romæ, apud S. Petrum, die 26. Maji 1593.

Andreas Sorbolongus, Secret. Viſitationum.

Reſervet igitur tutò hos omnes quilibet Abbas, ſive eorum nonnullos, prout ſibi magis expedire videbitur; ab aliis autem omninò abſtineat, niſi aliter neceſſitas ſuadeat, ut *infrà* conſtabit. Non poteſt ergò Abbas omnia peccata indifferenter ſibi reſervare, niſi tantùm prædicta à Clemente VIII. conſtituta. Aliquando ta- 6
men in eadem materia ſupradictorum caſuum poteſt etiam ſibi alios caſus reſervare, ut e. g. in materia lapſus carnis poterit ſibi reſervare tactus impudicos, oſcula, ac munuſcula, &c. utplurimùm fortaſſe magnum impudicitiæ incendium excitantia. Ita Hieronym. à Sorb. *in annot. ad Compend. privileg. verb. abſolutio*, affirmans hoc ab eodem Clemente VIII. ſibi declaratum fuiſſe, facit etiam ad hoc Coriolan. *loco citato.*
Advertendum autem quòd hæc caſuum reſervatio cla- 7
rè, ac diſtinctè facienda eſt ab Abbate; nam illi tantùm caſus reſervati dicuntur, qui juxta diſpoſitionem juris communis, ſervata vocabuli proprietate, comprehenduntur in litera, non autem per Doctorum extenſionem; quia cùm reſervatio odioſa ſit, & pœnæ ſint 8
reſtringendæ, & favores ampliandi, hujusmodi reſervatio non juxta extenſionem, aut verba à Prælato inventa, ſed ſecundùm literam eſt facienda: quia niſi caſus ad mentem præcipientis exprimatur, pro nihilo reputatur, ac omiſſus relinquitur diſpoſitioni juris communis, *l. ſi dote, ff. ſolut. matr. in princip.* unde opus eſt, ut iisdem, ac propriis referatur verbis, quibus à præcipiente Summo Pontifice fuit reſervatus, atque expreſſus: in qua expreſſione ne contingat aliquis error, demandanda erit in ſcriptis eo fermè exemplo, quo præcipitur. Nota ſi aliquis quemlibet ex iſtis caſibus 9
ſolùm attentaverit, non autem conſummaverit, illum, licèt reſervatum, ac in ſcriptis traditum non incurret, quia quando lex imponit pœnam actui perfecto, ea pœna non incurritur, ubi quis ipſius actus exordia ſumpſerit, dummodo illum non conſummaverit, ut *ſuprà* dictum eſt. Ita Joann. Andr. & Gemin. *in c. unic. § fin. de his, quæ vi, metuve cauſ. fiunt, in 6.*

Deveniendo autem ad caſus in ſupradicta Bulla ex- 10
preſſos; dico quoad primum caſum, quòd in illis tribus ſpeciebus ſuperſtitionum continentur omnes aliæ ſpecies, ſi mortale peccatum attingant, ita Molfeſius *loco cit. c. 20. n. 25.* Graff. *de caſib. reſerv. lib. 3. c. 1. n. 1.* Quarant. *in ſum. Bullar. verb. Caſus reſerv. n. 3.* Venefici autem dicuntur illi, qui committunt maleficium, ſive ad tollendum, aut ad inferendum morbum, vel alias infirmitates, aut damna, non ſolùm in hominibus, ſed etiam in rebus ipſorum. In hoc caſu videatur Conſtitutio Gregorii XV. *ſub Datum Romæ, die 20. Martis 1623.* ubi inter alia, quæ *ibi* decernit, ſic ſtatuit:

Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac matura deli- 11
beratione noſtris, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine

tudine tenore præſentium decernimus, præcipimus, & mandamus, ut conſtito, quòd aliquis pactum cum Diabolo fecerit, & à fide apoſtatando, maleficiis, ſive ſortilegiis, unam, ſeu plures perſonas læſerit, ut ex maleficio, vel ſortilegio mors ſecuta ſit, etiam pro primo lapſu curiæ ſeculari tradatur debitis pœnis puniendus, qui verò ſimiliter apoſtatando pactum cum Diabolo, ut præfertur, fecerit, & maleficium, ſeu ſortilegium commiſerit, ex quo licèt mors ſecuta non ſit, infirmitas tamen, divortia, impotentia generandi, ſive animalibus, frugibus, vel aliis fructibus damnum notabile provenerit, muro claudi, ſive perpetuis carceribus in ſancto Inquiſitionis officio, ubi illud extitit, fabricandis mancipari debeat. Qui verò ſimilium delinquentium notitiam habuerit, eos Epiſcopo, ſive Inquiſitori denunciare teneantur.

Ex quibus infertur in hoc primo caſu haberi materiam peccati mortalis, quam neceſſariam putat Suarez *tom. 4. de Relig. lib. 2. cap* 18. *n.* 3. graviſſimum enim eſt ſupradictum peccatum, & ſuper omnia alia peccata execrabile.

11 In eodem caſu comprehenduntur etiam Aſtrologi judiciarii prædicentes ex motu aſtrorum, quæ pendent à libera hominum voluntate, contra quos extat Conſtitutio Urbani VIII. *ſub Datum Romæ, Kalend. Aprilis, anno* 1631. quæ incipit; *Inſcrutabilis.*

12 Conſulentes autem ſagas, aut conſulentes, ut conſulantur, ſi illarum remediis non utantur, non comprehenduntur in hoc caſu reſervato, etiamſi ex ſagæ conſilio pro componendis maleficiis colligant oſſa mortuorum, aut res ſacras, vel prophanas, quia materiam tantùm præparant, non autem maleficium faciunt, quod comprobari videtur ex verbis Conſtitutionis Gregorii XV. *ſuprà* relatis, in quibus ad pœnas ibi præſcriptas incurrendas requiritur executio maleficii, & hoc etiam aſſent Fagundez *in 2. præcept. Eccleſ. lib.* 8. *c.* 4. *n.* 7. *& ſeqq.*

13 Similiter non comprehenduntur in hoc caſu conſulentes Aſtrologos, & mulieres Ægyptianas, ſive Agarenas, quæ vulgò Zingaræ dicuntur; Imò ſi conſulantur ad irridendum, & ad jocum, non committitur peccatum mortale, niſi conſulantur animo illis firmiter credendi, vel quando conſulens & interrogans eſt perſona gravis, propter ſcandalum, ita Navarrus *in ſumm. cap.* 11. *n.* 31. & Fagundez *loc. cit. num.* 15.

14 Comprehenduntur autem in prædicto caſo incantatores, qui expreſsè, vel tacitè, per ſe, vel per alios Dæmonium invocant, præbentes cultum ei, & reverentiam, & ab eodem auxilium expectantes, utentes verbo, ſeu factis ordinatis ab iis; qui cum Dæmone expreſſum pactum inierunt, ita Fagund. *loc. cit. n.* 10.

15 Circa ſecundum caſum Suar. *tom. 4. de Relig. lib.* 2. *c.* 18. *num.* 4. ait, in hoc caſu non ſufficere quemcumque exteriorem actum, nam licèt aliquis animo deliberato apoſtatandi Regularem habitum exuat, & ſecularem induat, & tentet egredi ſepta Monaſterii, & tamen id non exequatur, vel quia voluntatem mutat, vel quia non poteſt, caſus ille non erit reſervatus, ratio eſt, quia non ſequitur effectus, juxta mentem Clementis VIII. in prædicta Conſtitutione, maximè cùm anteà non ſit perfecta injuria illata Religioni, ita ut cedat in infamiam illius, vel certè, quia illa dici non poteſt apoſtaſia exterior.

16 Per ſepta autem Monaſterii intelligitur totus Monaſterii circuitus, in quo comprehenditur hortus, nemus, villa Monaſterio annexa, quando tamen in illis fit ordinaria ambulatio abſque licentia Superioris: Imò etiamſi in aliquem ex locis dictis abſque licentia Superioris deambulari non poſſit propter aliquam cauſam, & motivum, tunc qui in eo ambularet contra mentem Superioris, peccaret, non tamen incideret in caſum reſervatum, ſi dictus locus intra Monaſterii circuitum, ut præmiſimus, continetur, ut benè docet Fagund. *loco cit. n.* 1.

Operæ tamen pretium eſt advertere cum Cajetano 17 2. 2. *q.* 12. *art.* 1. dupliciter contingere poſſe, Religioſum ſine licentia ſui Superioris extra clauſtra manere, primò intentione, & animo, ut amplius Religioſus non exiſtat, & tunc eſt verè, & propriè apoſtata ille Religioſus, ſecundò non animo dimittendi habitum, & exeundi de Religione, ſed propter libidinem vagandi, vel propter nimium rigorem Prælatorum, & iſte talis non eſt apoſtata, ſed fugitivus, & vagus, quamvis incurrat peccatum inobedientiæ, & rebellionis contra præceptum Prælati, & tam primus, quàm ſecundus modus comprehenduntur in ſecundo caſu, juxta doctrinam Suar. *ſuperiùs* allatam; quod etiam colligitur ex tertio caſu ejuſdem Bullæ, de quo mox dicemus.

Circa tertium caſum advertendum eſt, particulam 18 illam, *Furtiva egreſſio*, idem importare, quod ſine Abbatis licentia, unde ſi quis exeat per vim, vel metum gravem immiſſum Prælato ne reſiſtat, exteriùs tamen furtivè dicitur egredi, quia egreditur invito Prælato, vel ſine ejus licentia, & peccatum, quod committit egrediens, eſt quaſi furtum, ſive rapina in illo genere, & comprehenditur ſub furtiva egreſſione, quia fit invito Prælato. Quod ſi Prælatus ille contra proprium 19 officium conſentiret, & contra honorem Dei, vel etiam ſi ipſe Prælatus ſic occultè egrediatur, quid ſentiendum ſit. Reſpondet Suar. *loco cit, num.* 5. utrumque egreſſum furtivum eſſe; & in tali reſervatione comprehenſum; primum quidem, quia licentia injuſta eſt, & nulla, & ita nihil operatur; ſecundum quia licèt Prælatus conventus alium præſentem Prælatum conventus non habeat, à quo negatur, nihilominus habet regulam, & voluntatem Superioris Prælati, & totius Religionis expreſſam, vel præſumptam, reſpectu cujus talis egreſſio furtiva eſt: mihi tamen videtur dicendum, licentiam illam ſubditi à ſuo Prælato obtentam, licèt iniquam, non tamen eſſe furtivam, cùm ut rei veritate licentia ſit, & propter annexam iniquitatem licentiæ nunquam rationem dimittat. Idem dicendum puto de 20 Prælato, qui occultè egreditur, licèt enim grave facinus committat, tamen non incidit in caſum prædictum reſervatum; dummodo a Superiori majori talis caſus non eſſet in Monaſterio, cui præeſt ſupradictus Prælatus reſervatus, licèt ſit contra Regulam, & mentem Superioris Prælati, ac totius Religionis, contra quorum mentem ſunt etiam omnia alia peccata, & tranſgreſſiones, & defectus, inobedientiæ, ſcandala, & omnia peccata, quæ à Religioſis committi poſſent, quidquid dicat Laur. de Peyrin. *tom.* 2. *de Præl. Reg. q.* 3. *c.* 2. *n.* 40. Cum quo tamen notandum eſt *loc. cit.* quòd egreſſio 21 illa debet eſſe nocturna, non diurna, nec in crepuſculis; in his enim non eſt propriè nox, cùm adhuc tenebræ non ſint, ſimiliter advertendum eſt circa hujuſmodi egreſſionem, quòd debet eſſe extra Monaſterium, id eſt, extra portas claudentes dormitoria Religioſorum; neque neceſſarium eſt, ut ſit extra ſepta Monaſterii, ut dixi in dubio antecedenti, quia Conſtitutio ſupradicta Clem. VIII. diſtinguit inter egreſſum factum animo apoſtatandi, & inter nocturnam egreſſionem abſque tali animo apoſtatandi: in hac autem egreſſione nocturna, non dicit *extra ſepta Monaſterii*, ſed *è Monaſterio.* Ex quo ſequitur, cùm quis egreditur extra portas claudentes Monaſterium tempore nocturno, dicitur egredi de Monaſterio, quia magis videtur reſtrictiva talis egreſſio nocturna, in hoc tertio caſu prohibenda, & reſervanda, quàm ſuperior egreſſio reſervanda in ſecundo caſu, ita docet Laur. de Peyr. *loc. cit.* ubi fatetur juvenes, qui tempore noctis deſcendunt in hortum ad percipiendum fructum, incidere in dictum caſum: quia illa eſt furtiva egreſſio nocturna. Vide Coriolan. *p.* 2. *cap.* 3. Graff. *de caſ. l.* 3. *cap.* 3.

Inſuper

22 Inſuper advertendum eſt cùm Suar. *loc. cit.* talem caſum non extendi ad furtivam egreſſionem diurnam, licèt furtiva ſit, & connotet in ſubdito furtivè egrediente peccatum mortale, nam illa dictio *ac* copulativè, & non disjunctivè eſt intelligenda, & ideò ſi furtiva egreſſio nocturna non ſit, reſervari non poterit.

Circa quartum caſum nihil eſt notandum; niſi illud, quod dicetur inferiùs in *diſp. de voto paupertatis*, videatur Fagund. *in 2. præcept. Eccleſ. lib.* 8. *c.* 6. Molfeſius *tom.* 1. *ſumm. tract.* 7. *c.* 20. *n.* 43.

23 Circa quintum caſum advertendum eſt, quòd juramentum falſum ad hoc, ut ſuper ipſum cadere poſſit reſervatio, non eſt quodcumque, & quomodocumque factum, ſed debet eſſe factum in judicio legitimo, ac proinde juramentum falſum extra judicium non eſt materia reſervationis, ita communiter docent Doctores apud Suar. *loc. cit. num.* 7. & Peirinum *tom.* 2. *de*
24 *Prel. Reg. q.* 3. *cap.* 2. *num.* 42. qui aſſerunt, illud judicium dici legitimum, quando fit coram judice competente, qui talis reſpectu Regularium eſt ſolus Regularis, vel habens juriſdictionem in Regulares, ut ſunt Protectores, Nuntii, Inquiſitores, & Delegati à Summo Pontifice: hi enim omnes habent in Regulares juriſdictionem ordinariam, vel delegatam, & dicuntur legitimè interrogare, quando haberent ſaltem ſemiplenam probationem delicti, vel indicia ſufficientia, ut dicunt Molfeſ. *part.* 1. *ſumm. tract.* 7. *cap.* 20. *n.* 60. Graff. *loc. cit. n.* 23. & Fagundez *num.* 3. Quare juramentum falſum perſonis ſecularibus præſtitum non eſt materia caſus reſervati, ſicut nec juramentum falſum in judiciis privatis per conventiones, & pacta particularia præſtitum, ita notant Longus *part.* 2. *caſ.* 5. *num.* 3. & 4. Fagundez *c.* 7. *num.* 1. & 2. Quarant. *num.* 7. Graff. *cap.* 5. *num.* 5. Suar. & Peirinus *ubi ſu-*
25 *prà*. Præterea ad hoc ut juramentum falſum ſit, caſus reſervatus, debet fieri prædictis legitimis judicibus juſtè interrogantibus: nam, ſi interrogatio etiam reſpectu horum juſta eſſet, & regularis ſciens interrogari injuſtè, ſumens falſum juramentum, non incideret in hunc quintum caſum.

26 Dubitari hîc poteſt, an in legitimo judicio Regularis ex ignorantia, ſeu ex conſcientia erronea putans ſe jurare falſum, quod tamen verum eſt, incidat in caſum reſervatum? Graffius *loco citato, n.* 15. & 16. & Fagundez *loco ſimiliter citato* affirmativè reſpondent. Contrarium tamen cum Suar. & Peirino *lociis citatis*, verius puto; nam reſervatio cadit ſuper actum externum perjurum, ſed talis actus verè talis non eſt; ergo nec reſervatus, cùm reſervatio ſit odium, & juxta regulam generalem odia ſunt reſtringenda.

27 Notandum denique eſt, quod ad hoc ut Regularis ſit perjurus, etiam quoad reſervationem, oportet ipſum cognoſcere ſe falſum jurare; nam credens eſſe verum id, quod tamen in re falsò jurat, ſicuti non peccat mortaliter ratione involuntarii, ita neque actus ille cadit ſub reſervatione, licèt re vera in ſe aliàs eſſet actus perjurii, cùm malitia in actu externo dependeat ab interiori, ut aſſerunt communiter Theologi.

28 Quæres inſuper, an ſi quis in legitimo judicio, ſervato ordine juris, interrogetur de delicto proprio, veritatem cum juramento neget, incurrat caſum reſervatum? Reſpondeo, quòd ad vitandam infamiam, quæ ea veritate confeſſionis ei irrogari ob tale delictum poſſet, poteſt verbis æquivocis veritatem negare, aſſumpto etiam falſo juramento, nec propter hoc incurreret caſum reſervatum, quia tunc, ut aſſerit Peirinus *tom.* 1. *de Prælato. q.* 1. *cap.* 16. §. 1. *concl.* 1. non peccat mortaliter reus negando veritatem, & conſequenter non adeſt materia reſervationis, ita Fagundez *loc. cit. num.* 4. & 7. & Molfeſ. *num.* 62. qui referunt, optimam eſſe regulam in hac materia à Toleto *lib.* 4. *cap.* 21. *num.* 6. *in fine* traditam, nempe poſſe reum tuta conſcientia æquivocè jurare, quoties per Superiorem petitur juramentum ex ignorantia veritatis, quæ ſi ſciretur, non peteretur.

Circa ſextum caſum, de procuratione abortus videri poteſt Conſtitutio Sixti V. quæ incipit: *Effrænatam*, 4. *Calend. Novembris* 1588. quam moderavit Gregorius XIV. Conſtitut. 8. in ordine, quæ incipit, *Sedes Apoſtolica*, prid. Calend. Junii 1591. ita ut excommunicatio in Bulla Sixti V. contra procurantes abortum ſoli Pontifici reſervata à quolibet Confeſſario ab Ordinario approbato, & ad hoc deputato poſſit abſolvi in foro conſcientiæ tantùm.

Advertendum autem eſt circa prædictum caſum 29
cum Peirino *tom.* 2. *de Prælato Reg. q.* 3. *cap.* 2. *n.* 46. quòd tria genera perſonarum comprehenduntur in eo; primum eſt earum, quæ abortum procurant potione, baculo, vel onere, ſecundum genus eſt dantium auxilium ad faciendum abortum ſcienter, ut inſtruendo, parando herbas, coquendo, potionem porrigendo, & ſimilia; tertium genus eſt conſulentium dictum abortum, etiamſi id facerent ad ſalvandam vitam mulieris, quia nunquam licet occidere innocentem.

Advertendum 2. quòd ad hoc ut prædicti omnes 30
incurrant caſum reſervatum, fœtus, cujus abortus procuratur, debet eſſe animatus anima rationali, ut ex ipſis verbis Clementis VIII. expreſsè colligitur; quòd ſi ſit inanimatus, procurantes abortum, licèt graviſſi-
mum peccatum committant, ut ait Coriolan. *p.* 2. *de* 31
caſ. reſerv. caſ. 6. *n.* 2. Peirin. *loc. cit. n.* 49. Sylveſt. *verbo Abortus n.* 1. Longus *p.* 2. *caſu* 6. *n.* 2. Graff. 1. *p. deciſ. lib.* 2. *c.* 63. & habetur ex *c. aliquando, cum ſeqq.* 32. *q.* 3. quod etiam comprobatur ex pœna huic delicto impoſita, nam ſi criminis auctor nobilis ſit,
parte bonorum amiſſa relegatur, ſi ignobilis, ad me- 32
talla damnatur, *ff. de pœnis, ſi quis aliquid*, §. *qui abortionis*; Non tamen, inquam, procurantes abortum incurrunt reſervationem caſus, nec ſunt excommunicati, aut irregulares, cum prædicta verba Pontificis requirant in reſervatione odioſa fœtum animatum.

Quando autem fœtus ſit animatus, non una eſt o- 33
mnium Doctorum opinio, ut refert Scortia *in ſelect. bull. epit.* 146. nam aliqui dicunt, mares animari die 40. à conceptu, fœminas verò 80. & aliquando 90. ita Ariſt. *lib.* 7. *de anima, cap.* 3. Plinius *lib.* 7. *cap.* 6. Zecchius *de caſib. reſervat. cap.* 9. Emanuel Sà *verbo Homicidium*. Gambarupta §. *qui procuraverint abortum*. Alii ut Hippocrates *lib. de nat. fœtus*, maſculi formationi tribuit dies 30. fœminæ verò ad ſummum 42. quod probat ea purgatione fœminæ, quæ poſt partum maſculi durat dies 30. poſt partum verò fœminæ durat ad ſummum dies 42. D. Auguſtinus univerſaliter aſſerit humani corporis fabricam die 45. formatam eſſe; Albertus Magnus *lib.* 9. *de anim. tract.* 2. *cap.* 5. vult aliquando maſculum animari die 25. alii alias ſecuti ſunt opiniones.

Verùm cùm quid certi de hac re ſtatui non poſſit, ac 34
per conſequens ſæpè ſæpiùs res dubia cenſeatur, conſulerem in foro conſcientiæ fœtum debere putari animatum poſt dies 40. quia in illo foro tutior pars eſt eligenda, atque ita credunt Scortia *loco cit.* Navarr. *in manual. c.* 27. *num.* 223. Quaranta *verbo Abortus num.* 5. Longus *par.* 2. *caſu* 6. *num.* 3. Peirinus *tom.* 2. *q.* 3. *c.* 2. *n.* 46. & alii.

Advertendum tertiò, quòd quando fœtus eſt ani- 35
matus anima rationali, & aliquis procurat abortum exequendo, auxiliando, ſeu conſilium dando, non requiritur, quòd verè conſequatur effectus abortus, nam in hoc caſu dicitur opus conſummatum, quando mulier id accepit, ex quo abortus ſequi potuiſſet; licèt de facto ſecutus non ſit propter aliquod impedimentum; ita habetur expreſsè ex verbis illis, *etiam effectu non ſecuto*; verum tamen eſt, quod ſi aliquis ordinaret medici-

medicinam abortivam, ſeu eam conſuleret; mulier tamen ſtante commoditate, & conſilio non ſumeret; tunc qui ordinavit, & conſuluit abortum, non incurreret in caſum reſervatum, quia ſic non intelligeretur opus conſummatum fuiſſe, nam in noſtro caſu pro perfectione operis requiritur applicatio, & ſic docent Peirinus *loco cit. num.* 46. Graff. *de caſib. reſervat. lib.* 3. *cap.* 5. *in fine*, Molfeſius *tom.* 1. *ſumm. tract.* 7. *cap.* 20. *num.* 65. Fagundez *in* 2. *præcept. Eccleſ. lib.* 8. *cap.* 7. *num.* 16. Portellus *in addit. ad dub. reg. verb. Abortus, num.* 5.

Si autem, ſecuta applicatione ad abortum, dubitaretur de fœtus animatione, poſſet eſſe difficultas, an conſulens incurrerit irregularitatem, quam procurantes abortum incurrere ſtatuit Sixtus V. Conſtitut. *ſupra cit.* Reſpondeo ut dixi de caſu reſervato, quòd in foro animæ, ubi agitur ad placandum Deum, & emendationem, debet ſe quis putare homicidam, & irregularem, quia in talibus tutior via eſt eligenda, *cap. juvenis, de ſponſ.* ibi, *& bonarum mentium eſt, ibi culpam timere, ubi culpa non eſt, cap. ad ejus, in fine diſt.* 5. argum. *cap. ad audientiam de homicid.* ita Navar. *loc. cit.* apud Coriolanum *p.* 2. *de caſib. reſerv. caſu* 6. *num.* 4.

36 Dubium eſſe poteſt, an ſi Regularis ignorans mulierem eſſe gravidam, det ei potionem, per quam ipſa re illa gravida abortiat, incurrat in caſum reſervatum. Reſpondeo non incurrere caſum reſervatum, quia ubi non eſt intentio, licèt aliàs ſequatur effectus, per accidens omninò ſequitur; quare in propoſito noſtro debent hæc omnia ſimul copulativè concurrere, nempe quòd mulier ſit gravida, & hoc cognoſcatur, quòd fœtus ſit animatus, quòd detur potio, & quòd detur cum fine, & intentione abortus, ſicuti optimè notat Coriolanus *loco cit. num.* 5.

37 Quid autem dicendum eſſet, ſi Regularis, vel Clericus meretricem per tecta introduceret in domum ſuam, & illa decidens moreretur, vel abortiret. Quoad caſum reſervatum, negativè reſponderem, etenim illa, licèt illicita introductio, non ſit intentione abortus, vel homicidii, quæ caſualiter tunc evenire ſuppono, ad caſum autem reſervatum in abortu incurrendum, requiritur intentio abortus, ut ſuprà diximus; multò minùs incurreret Regularis, ſi meretricem per viam planam introduceret, quia tunc nec etiam ſe exponit periculo abortus, quicquid dicat Coriolanus *loc. cit. n.* 7.

38 An autem incurreret irregularitatem; affirmat Coriolanus, ſi introductio facta fuerit per tecta, quia actus ille illicitus eſt, & Regularis evidenter exponit mulierem periculo mortis, vel abortus, ſi autem ſit facta introductio per viam planam, negat. Idem aſſerit *n.* 9. de eo, qui ſaltaret cum muliere gravida illicitè, nempè, meretrice ut amator obſcœnus, Clericus, vel Monachus, quibus hujuſmodi ſaltatio illicita eſt, tunc enim hi tales irregularitatem ex eodem Coriolano incurrunt, ſi mulier in tali ſaltatione abortiret: ſed nimis rigida hæc ſententia eſt, ubi enim non eſt animus, & intentio abortus in actu, licèt aliàs illicito, non crederem pœnas currere, ſaltem in foro conſcientiæ, licèt in foro exteriori ille talis poſſet puniri, cùm intentio difficulter probari poſſit, & maximè in actibus illicitis; & quod Coriolanus *eod. loc.* dicit de fratre, propinquo, aut amico honeſto ſaltante cum muliere gravida ſimilis conditionis, nempè non incurrere irregularitatem, ſi mulier abortiat; neſcio qua ratione hoc non poſſit intelligi de Clerico, vel Monacho ſaltantibus cum ſimili muliere, licèt enim hi faciant actum ſibi prohibitum, & propter hoc incurrerent pœnas Clerico, vel Regulari ſaltanti inflictas, non tamen incurrerent pœnam irregularitatis, quam incurrunt abortum procurantes.

39 Circa ſeptimum caſum, de falſificatione manus, aut ſigilli Officialium Monaſterii, aut Conventus, notandum eſt, quod nomine Officialium veniunt omnes ii, qui habent aliquam adminiſtrationem perſonarum, aut bonorum Monaſterii, & Conventus, cujuſmodi ſunt Generales, Procuratores generales, Provinciales, Vicarii, & alii conſimiles, quibus juxta ſtatuta Religionum conceditur ſigillum particulare, non quidem ratione perſonæ privatæ, ſed publicæ, & muneris, quod prædicti tales obeunt, quibus omnibus ex Conſtitutione prædicta Clementis VIII. ſupponitur data, & confirmata facultas fabricandi ſigilla proprium cujuſque munus ſignificantia, ut advertit Suar. *tom.* 4. *de Relig. lib.* 2. *cap.* 18. *num.* 8.

Ex his infero, quòd ſi Petrus Regularis falſificet ſigillum Pauli, item Regularis, non incurrit caſum hunc reſervatum, quia textus loquitur de ſigillis ad publicum officium pertinentibus, non autem de ſigillis particularium perſonarum; quod etiam intelligendum eſt de ſigillo particulari Superioris, quo utitur, ut perſona privata, ita Suar. *loco cit.*

Sed quæres, an intelligatur falſificare ſigillum Superioris, & conſequenter incurrere in caſum reſervatum, 40
qui illud furatur, vel conſimile fabricare facit, animo conſignandi ſcripturam, tamen, vel quia eum pœnituit, vel alio impedimento detentus, ſcripturam non conſignat. Reſpondeo cum Suar. *n.* 9. hunc talem non incurrere caſum reſervatum. Ratio eſt, quia licèt hæc furtiva ablatio, ſeu fabricatio ſigilli ad malum finem ordinata, ſit grave peccatum, tamen non eſt propria falſificatio, quia hæc reſpicit litteras conſignatas, ad hoc ut effectus cenſeatur conſummatus, & per conſequens materia reſervationis in hoc caſu, ex Peirino *tom.* 2. *de Prælat. Reg. q.* 3. *c.* 2. *n.* 50. & Suar. *loc. cit.* ergo ille talis fabricans ſigillum, verè non incurrit caſum reſervatum.

Dubitabis inſuper, an ſi ſcriptum, quod falsò conſignatur ſigillo Monaſterii, ſeu publico, vel Officialis, 41
non pertineat ad Monaſterium, ſed ſit Epiſtola familiaris, v. g. falsò alteri attributa, tale peccatum ſit reſervatū.

Reſpondeo cum Suar. quòd talis falſificatio eſt reſervata, ſi concerneret ſcripturam continentem materiam ſufficientem ad peccatum mortale; ratio eſt, quia ſimpliciter hæc ſcriptura ſic conſignata eſt contra fidelitatem debitam tali perſonæ ratione muneris, & eſt injurioſa non tantùm perſonæ, ſed etiam officio; ſi autem ſit materia levis, vel non conſignaretur animo inferendi damnum, non eſſet caſus reſervatus, quia illa non eſt falſificatio ſigni Officialis ut ſic, cùm tamen reſervatio intelligenda ſit reſpectu Officialis formaliter ut talis, nam reſpicitur, non perſona ejus, ſed munus, & Officium.

Ex quo multò minùs videtur incurrere in caſum reſervatum, qui conſignata falſa ſcriptura, eam combuſſit, ne damnum inferat, quicquid dicat Graffius 42
lib. 3. *de caſib. reſerv. cap.* 6. nam ex notatis per Antonium de Butrio *in cap. penult. n.* 3. de crimine falſi, ſola falſificatio literarum ſine uſu, non obligat quempiam ad pœnam falſi: ergo neque inducit in caſum reſervatum, ita Coriolan. *loc. cit. num.* 2. Peirinus *loco ſimiliter citato, num.* 50. Et adverte, quòd ea omnia, quæ diximus de ſigillo, proportionaliter verificari etiam, ſi quis falſificet manum alicujus ex prædictis Officialibus, eadem enim omninò ratio militat.

Sed quid, ſi aliquis utatur ſcriptura ab alio falsò conſignata? Reſpondeo reſpectivè ad ea quæ diximus, 43
illum talem incurrere pœnas falſariorum, & caſum reſervatum, quia ſcienter utens talibus ſic falsò conſignatis literis, facit injuriam officio, & muneri publico eo modo, ac ſi ipſe literas, & ſigillum fabricaſſet, ac eodem literas conſignaſſet, ita Fagundez *in* 2. *præcept. Eccleſ. lib.* 8 *cap.* 7. *num.* 21. *&* 22. Longus *part.* 2. *caſu* 7. Molfeſius *tract.* 7. *cap.* 20. *à num.* 70. Graff. *loc. cit.* Quaranta *in ſum. Bull. verb. Caſus reſervati, num.* 8. Thuſc. *tom.* 3. *lit. F. concl.* 41. Molina *tom.* 3. *tract.* 2. *de juſt. diſp.* 700. Portell. *in addit. ad dub. regul. verb. Falſarius, num.* 4. Peirin. *tom.* 2. *de*

Prælat. Regul. q. 3. cap. 2. num. 50. & Coriol. *part. 2. de caſib. reſerv. caſ. 7. num. 3.*

44 Nota tamen non incurrere caſum reſervatum, qui reſpectivè ad prædicta conſulunt hujuſmodi falſificationem, & falſam conſignationem, licèt ex his damnum graviſſimum ſequeretur; atque ita dicendum eſt de auxiliante, ſuadente, aut etiam præmia ſic falſificantibus largiente, ſeu promittente, non enim hi tales in caſu exprimuntur, ac proinde cùm reſervatio ſit odioſa, ad illos extendenda non eſt, ita Peirinus *loc. cit.*

Circa octavum caſum, nempe *de furto de rebus Monaſterii in ea quantitate, quæ ſit peccatum mortale*; de quantitate ſufficienti ad peccatum mortale alibi dicemus; aliqua dubia hîc breviter expedienda ſunt.

Dubitatur ergo primò circa illa verba, *de rebus Monaſterii*, an furari aliquid à privato Religioſo ex rebus ſibi ad uſum à ſuo Prælato conceſſis, cadat ſub hac reſervatione. Suppoſito ſemper, quòd res quæ furtivè aufertur, ſit quantitatis ſufficientis ad conſtituendum furtum mortale, quod ad noſtram præſentem caſum expreſsè requiritur, ut ex verbis Decreti Clementis VIII. clarè habetur.

45 Reſpondeo, quòd talis Religioſus, qui furatur aliquid alteri particulari ad uſum conceſſum, incurrit hunc caſum reſervatum. Ratio eſt, quia quòd res alicui particulari Religioſo ſit à Superiore applicata, non tollit, quin abſolutè loquendo ſit Monaſterii: ergo ſi qui furatur bona Monaſterii, incidit in caſum, incidet etiam, qui furatur Religioſo particulari; ita Suar. *de relig. tom. 4. lib. 2. cap.* 18. *n.* 11. Longus *part. 2. caſu* 8. *n.* 13. Graſſius *de caſib. reſerv. lib. 3. cap. 7. n.* 26. Coriolan. *par. 2. de caſib. reſerv. caſu* 8. *n.* 15. Peirinus *loco cit. n.* 51. qui addunt, idem dicendum eſſe de eo, qui furaretur Religioſo aliqua ſcripta ſuis vigiliis, & laboribus compoſita, cùm illud furtum magnum judicetur ex Angelo *in l. 1. C. unde vi*; & ex iſto capite, ſcripta illa inter bona Monaſterii computentur, ex illo axiomate, *quicquid Monachus acquirit, Monaſterio acquirit.*

46 Dubitatur ſecundò, an Regularis, qui furatur rem, non alicujus Monaſterii in particulari, ſed totius Religionis, puta pecuniam in publica depoſitaria aſſervatam pro occurrentibus Religionis & Congregationis neceſſitatibus, incidat in caſum reſervatum? Reſpondeo cum Suar. *loco cit. num.* 11. *circa finem*, hunc talem Regularem peccare mortaliter, & incidere in caſum reſervatum: nam ſub illo ſingulari *Monaſterii, vel Conventus*, à fortiori comprehenditur plurale Conventuum, & Monaſteriorum, bona autem prædicta, licèt non ſint alicujus Monaſterii in particulari, ſunt tamen omnium Monaſteriorum ſimul ſumptorum.

Dubitatur tertiò, an Regularis, qui aliquid de communi loco furtim ſibi capit animo reſtituendi, in caſum incidat reſervatum. Reſpondeo hunc talem non incurrere in caſum reſervatum, maximè ſi non adſit explicita contradictio Superioris, & res non ſit magni
47 momenti: non enim id, quod accipit, vult citra omnem prorſus ſui Superioris voluntatem, ſed ad certos tantùm dies animo, & voluntate illud in eodem loco reſtituendi, ita Coriol. *p. 2. de caſib. reſerv. caſ.* 8. *n.* 19.

Dubitatur quartò, Regularis minutatim furatur magnam ſummam, quam ſi una vice furaretur, abſque dubio peccaret mortaliter, & incideret in caſum reſer-
48 vatum, an verè ex tali furto incidat in caſum. Reſpondeo, talem Regularem non incidere in caſum reſervatum; tum quia dubium eſt, an peccaret mortaliter: ergo cùm reſervatio ſit odioſa, & pœnæ reſtringendæ, ille talis in caſu dubio peccati mortalis non incurreret in caſum reſervatum, cujus materia eſt peccatum mortale certum. Quod tamen intelligendum eſt, ſi ille talis non furaretur minutatim animo perveniendi ad magnam ſummam, & illam ſummam apud ſe retineret, nam tunc fur eſſet ratione rei injuſtè detentæ, licèt forſan non ratione injuſtæ acceptionis.

Dubitatur quintò, an ſit caſus reſervatus furari ab Eccleſia res ſpirituales, ut ſunt Reliquiæ, Calices, veſtes altaris, & hujuſmodi.

Reſpondeo primò, quòd furari Reliquias eſt pecca- 49
tum mortale, & caſus reſervatus; nam Reliquiæ ſunt magnus theſaurus Eccleſiæ & nulla pecunia æſtimabiles ſunt; imò aſportare Reliquias extra Urbem Romam interdicitur ſub pœna excommunicationis ipſo facto incurrendæ, ſignum eſt, quòd talis aſportatio gravis culpa eſt, & ſacrilegium eſſe illas furari, colligitur *ex cap. quiſquis* 17. *q.* 4. & docent Sylveſt. *verb. Reliquia, q.* 2. Graſſ. *de caſib. reſerv. lib. 3. cap. 7. num.* 24. Sanch. *tom. 1. in precept. Decalog. cap.* 43. *num.* 23. Quaranta *in ſum. Bullar. verb. caſus reſerv. num. 9. verſ. Eſſet autem.* Peirinus *tom. 2. de Prælato, q. 3. cap. 2. & tom. 1. privileg. in Conſtit. 3. Leonis X. num.* 5. Longus *part. 2. caſu* 8. *n.* 10. Ratio eſt, quia aufertur ſacrum de ſacro, vel ſacrum de non ſacro; & addit Peirinus *loco cit.* quòd non excuſaretur à peccato mortali, & caſu reſervato, qui eaſdem Reliquias de licentia Sacriſtæ reciperet: nam Sacriſta quoad diſpenſationem Reliquiarum non habet auctoritatem, ſed eſt merus cuſtos, quando tamen ei cura talis demandata eſt, ex Graſſ. *loc. cit. num.* 25. Imò nec Superior habet hanc facultatem de ſolo, ſed requiritur conſenſus totius Capituli, ut notat Peirin. *loc. cit.*

Reſpondeo 2. quòd furari Calices, veſtes Altaris, & 50
alia hujuſmodi eſt peccatum mortale, & caſus reſervatus ratione ſupradicta, quia videlicèt ſunt res pretio æſtimabiles, & magni momenti. Ita Coriol. *de caſib. reſerv. p. 2. caſu* 8. *n.* 12. Imò ſi quis perfregerit portas Eccleſiæ, & Calices, veſtes ſacras, & talia hujuſmodi furaretur, nedum incideret in caſum reſervatum, ſed eſſet excommunicatus, ita Sylv. *verb. furtum, num.* 7. Coriol. *loc. cit.* Panorm. *in cap. ex litteris, de furt. n.* 2. Longus *loc. cit. num.* 11. Graſſ. *num.* 20. & confirmatur *ex cap. Conqueſti, de ſentent. excom.* Ex quibus omnibus etiam habetur, quòd qui talia furatus eſſet abſque fractione portarum Eccleſiæ, non eſſet excommunicatus, ſed excommunicandus, *cap. Conqueſtus, de foro competenti*, & Peirinus *loco cit. num.* 54.

Circa nonum caſum, ſuppono illa verba in caſu ex- 51
preſſa, ſcilicet, *opere conſummatus*, intelligi debere de conſummatione actus in propria ſpecie, v. g. fornicationis, adulterii, &c. Quapropter pollutio voluntaria, quia ex D. Thom. 2. 2. *q.* 154. *art.* 11. propriam ſpeciem conſtituit, poterit eſſe caſus reſervatus, qui tamen talis non erit, ſi Superior conſtitueret caſum reſervatum debere eſſe contra caſtitatem cum tertia perſona, imò in tali caſu Graſſ. *lib. 3. de caſibus reſervatis, n.* 36. aſſerit, quòd ſi quis tertiam perſonam tangendo, vel oſculando propriis manibus ſe pollueret, non incideret in caſum reſervatum, nam ex vi talis reſervationis requiritur conſummatio actus in corporum conjunctione, unde qui ita faceret ſtante prædicta reſervatione, licèt mortaliter peccaret, non incurreret tamen in caſum; & ratio id videtur ſuadere, nam intentio v. g. ponentis caſum eſt, ne committatur adulterium, ergo quandocumque non committitur adulterium, non incurritur caſus, ſed verè ille talis qui oſculando mulierem conjugatam, ſe propriis manibus polluit, & non intra vas naturale mulieris ſemen emittit, adulterium non committit: ergò nec in caſum reſervatum incidit; nec proinde ille talis tunc faceret in fraudem legiſlatoris, quia verè legiſlator intendit tantùm prohibere adulterium, & alias, ut ſæpè dixi, reſervatio odioſa eſt, ac proinde reſtringenda ad actum perfectum in ſua ſpecie, quicquid in hoc dicant Coriolanus *p. 2. de caſibus reſervatis, caſu* 9. *n.* 18. & Peirinus *de Prælato, tom. 2. q. 3. num.* 56.

Adverten-

52 Advertendum eſt, à fortiori non eſſe caſum reſervatum pollutiones nocturnas in ſomnis,ſeu involuntarias, cùm poſſint non eſſe peccatum mortale, præterquam quod expreſsè cavetur in Decreto Pontificis, hujuſmodi lapſus carnis,ut ſint materia reſervationis, debere eſſe voluntarios, ita Peirin. *loco citato.*

53 Quæres,an Religioſus reperiens ſe ſolùm cum ſola muliere,& ab illa ſollicitatum ſub comminatione infamiæ & mortis, quæ verè poſſet timeri, niſi in actum carnalem conſentiret, caſum reſervatum incurreret? Reſpondet Coriolanus *loc. cit.* talem Religioſum incidere in caſum reſervatum,quia licèt ille actus non fuerit ſimpliciter voluntarius in principio actus, fuit tamen voluntarius poſteà,&exemplum affert de mercatore,qui ob tempeſtatem projicit merces in mare, qui licèt nollet projicere,eas tamen voluntate libera projicit. Sed ſatis rigidè quoad caſum reſervatum loquitur,& alii apud ipſum docent ratione talis involuntarii talem Religioſum non incurrere in caſum reſervatum; & quidem licèt ille talis peccet mortaliter,quia potiùs ſubeunda mors, quàm tali actu offendere Dei majeſtatem, tamen dicerem perfectiùs voluntarium requiri ad incurrendas pœnas ab hominibus actibus illicitis impoſitas; & Lucretia Romana, quam ipſe Coriolanus *loco citato* adduxit pro exemplo, reprehenditur,& quidem juſtè à D. Auguſtino,quia Tarquinio minitanti conſenſit, etenim potiùs mortem ſubire tenebatur,quàm offendere Deum tali actu carnali, qui intrinſecè malus eſt.

54 Circa decimum caſum,notandum eſt quòd occiſio, vulneratio, ſeu gravis percuſſio debet eſſe voluntaria, & facta cum dolo,& malo animo,quare occiſio,percuſſio,&c. facta à dormiente, amente, vel furioſo, & ſimpliciter actu indeliberato non eſt materia reſervationis; imò neque peccatum mortale,ut notant communiter Doctores apud Coriolan. *loc. cit. caſu* 10. *n.* 1.

Difficultas eſſe poteſt, an Religioſus occidens aliquem, ut ſeipſum defendat, incurrat in caſum hunc reſervatum.

55 Reſpondeo, quòd ſi hoc faceret cum moderamine inculpatæ tutelæ, puta quia alia via ſeipſum defendere non poſſet,& eſſet moralis certitudo,ab alio mortem ſubiturum, niſi eundem præveniendo interimeret, non incurrit caſum reſervatum. Ratio eſt,quia de jure naturæ licet vim vi repellere,& vita propria præferenda eſt vitæ alterius.Imò Religioſus fugiens equo invaſorem, & videns puerum, vel alium in via jacentem, quem neceſſe eſt conculcare, etiamſi moraliter certus eſſet ex tali conculcatione pueri, vel alterius mortem ſecuturam fore, licitè poſſet Religioſus ad propriam vitam tuendam illos conculcare,& occidere,etenim, ut dixi, vita propria ſemper præferenda eſt: ita aſſerit ex communi Doctorum Coriolanus *loco cit. num.* 4. *&* 5.

56 An verò Religioſus invaſorem, quem per ſe non poteſt occidere, per alios occidi mandat, incurrat caſum reſervatum? Bald. *in cap. de pace tenenda*, & Bartol. *in l. devotum, C. de metall. lib.* 12. Graff. *lib.* 3. *de caſib. reſervat. loc. cit.* & Coriolan. *loco ſimiliter cit.* tenent,quòd talis Religioſus non incurrat caſum,quia eo modo quo poteſt vitam propriam ſervare tenetur, & concordat text. *l. Gracchus, de adult.* ubi Bartolus docet, quòd non ſolùm pater,ſed etiam filii ad præceptum patris impunè interficere poſſunt adulterum inventum cum uxore,aut matre,ita ut ſint impunibiles in foro exteriori.

Verum tamen eſt, quòd in prædicto caſu eſſet magna differentia inter eos,qui ex mandato invaſi occiderunt invaſorem,& ipſe invaſus mandans,nam hic nec etiam irregularitatem incurreret,ex *d. cap.* 1. alii verò incurrerent irregularitatem,ex gloſſ. *in dict. cap.* 1. & inciderent in caſum reſervatum; nam licèt vita propria ſit aliis præferenda,non tamen vita unius præferenda eſt vitæ alterius.

Notandum eſt ſecundò,circa illam particulam, *vulneratio*, quod non debet intelligi de quolibet vulnuſculo,ſed vulnere gravi, *l.* 1. *§. proinde, ff. de adil. edicto*, & ratio eſt,quia reſervatio non debet fieri de quibuſcunque mortalibus,ſed de gravioribus tantùm,& atrocioribus,ut habetur ex Conc. Trident. *ſeſſ.* 14. c. 7.

Quæres circa hanc particulam,an quis vulnerando 57
ſeipſum incidat in caſum reſervatum. Reſpondeo incidere, modò vulneratio gravis ſit, quia ſicut homo non eſt propriæ vitæ dominus, ita nec membrorum corporis,ac proinde ſicuti peccat mortaliter, ita & in caſum reſervatum incidit. Hinc, qui ſibi aſcinderet partes viriles, & ſe caſtraret, etiam ob caſtitatem ſervandam,peccaret mortaliter ex D. Thom. 2. 2. *q.* 65. *art.* 1. Aragon. & Salon. *ibid.* Sylveſt. *verbo Homicidium* 1. *q.* 1. Sotus *lib.* 5. *de juſtit. q.* 2. *art.* 1. *concl.* 3. Navar. *in Manual. c.*15. *num.* 11. Tolerus *in ſum. cap.* 6. & Coriolanus *loco citato*, qui *num.* 11. docet hunc talem incurrere in caſum reſervatum.

Notandum tertiò circa aliam particulam, *gravis* 58
percuſſio,dici gravem percuſſionem à Navarro *in manual. cap.* 27. *n.* 92. illam,qua quis interficitur,ſcinditur membrum,aut inutile,vel quaſi inutile ad ſuum munus efficitur: & illam,ob quam factam in alia parte,quàm in naribus,vel alia,unde ſanguis facilè erumpere ſolet,profluit multùm ſanguinis: item gravis,& enormis dicitur percuſſio,quæ fit in proprium Superiorem,ex Innoc. III. *in cap. cùm illorum,de ſent. excom.* item percuſſio, quæ fit in aliquo loco publico ratione ſcandali,& reſpectu loci, poteſt dici percuſſio gravis.

Advertendum autem eſt,quòd quando juvenes Re- 59
ligioſi ludentes ira moti ſtatim ſe percutiunt,non incurrunt caſum reſervatum: quia ſupponitur in caſu deliberata percuſſio,qualis non eſt, quæ ex ſubita ira fit.

Circa undecimum & ultimum caſum, verbum illud, *malitioſum*, ſignificat retardationem debere fieri, non tantùm cum gravi culpa, ſed etiam ex malitia, & intentione impediendi effectum literarum, & addit Suar. *tom.* 4. *de Relig. lib.* 2. *cap.* 18. *num.* 13. illud verbum *malitioſum* conjungendum etiam cum apertione literarum, quæ ut materia reſervationis ſit, dicit debere eſſe malitioſam: circa quæ

Dubitari poteſt,an Regularis,qui ſolùm aperit lite- 60
ras,& non legit,incidat in caſum reſervatum.Reſpondeo,quòd ſi Regularis non legeret prædictas literas ita apertas,non incurreret in caſum reſervatum,ita habetur ex Bartolo *in l. qui teſtamentum,ff. ad leg. Cornel. de falſis*,& tenet Graff. *lib.* 3. *de caſib. reſerv.* Quaranta *in Compend. Bullar. in explicatione hujus caſus*, argum. in text. *ſi quis in gravi,§. ſi quis tabulas,ff. de ſenatuſconſulto Salinian. & Claudian.* & ratio mihi videtur eſſe, quia tunc talis actus non videtur perfectus, & conſummatus, prohibitio enim apertionis literarum eſt facta,ne contenta in illis ſecreta Superiorum ab illis, ad quos non pertinet, cognoſcantur.

Verum quidem eſt quòd ſi literæ aperirentur,ut ab 61
aliis legantur, & verè id contingeret, tunc aperiens ſic literas incideret in caſum, quia actus pervenit ad conſummationem, & eſt contra finem prohibitionis.

Et notat Quaranta *in compendio Bullarii, num.* 12. 62
quòd ad hoc ut apertio,& retardatio literarum ſit materia reſervationis,debet eſſe peccatum mortale,id eſt, debent aperiri,ſeu retardari eo animo,ut nocumentum proximo inferatur. Quare non eſſet mortale peccatum in manifeſto inimico mittentis,vel illius,cui mittuntur, juſtè timente, vel dubitante per illas aliquod damnum ſibi parari,vel ne aliquid in illis contra eum tractetur. Item nec retardatio,aut reſervatio facta intentione impediendi aliquod malũ alteri per literas illas illaturum,eſſet lethalis, ſic nec retardatio, aut apertio litera-

literarum continentium materiem levem. Imò licèt eſſet peccatum mortale, malitioſè frangere chartulam illam, cum qua literæ claudi ſolent, ſicut etiam auferre ſigillum, non tamen eſſet caſus reſervatus, quia literæ non dicuntur apertæ, niſi etiam fuerint lectæ, cùm ſimus in pœnalibus, ut aſſerit Bartolus *loc. cit.* & *in c. cùm olim 2. de offic. deleg.*

Item, qui inadvertenter literas aperiret, exiſtimans, illas ad ſe eſſe miſſas, & legit cum tali credulitate, non incurrit hunc caſum; quod etiam verificatur de eo, qui cum tacito mittentis conſenſu eas aperit, & legit, quia v. g. eſt ſuus familiariſſimus, & timet, quòd non aperiendo literas, negotium amici detrimentum pati poſſet, vel quia bona fide ſperaret in ratihabitione ejus, cui literæ mittuntur.

63 . Idem dicendum eſt, quoad caſus reſervati pœnam incurrendam de eo, qui licèt malitioſè legit litteras, ut legendo eas ad lumen ſolis, vel candelæ quando characteres transparent, vel etiam ſi quis per latera rimæ, ſicut vulgò dici ſolet, introſpicit, & legit; cùm enim tunc non aperiat, caſum reſervatum non incurrit, qui prohibet apertionem literarum, quæ tunc realiter non adeſt.

64 Item non incurreret hunc caſum, qui literas Superioris ad ſeculares tranſmiſſas aperiret, ſive impediret, vel retardaret, ſicut nec aperiens, retardans, vel impediens literas à ſecularibus, & non ſubditis ad Superiores tranſmiſſas, nam caſus expreſsè loquitur de literis Superioris ad ſubditos, & è contrà. Imò ſubditus impediens literas ad Soperiorem contra ſe miſſas, ut priùs Superiorem informet, etiamſi literas combureret, non incurrit caſum reſervatum; & ratio eſt, quia jus naturale honorem ſuum defendendi in hoc caſu aufert ab actu malitiam, quæ in actu ſupponitur, ut patet expreſsè ex verbis decreti, ubi habetur malitioſum impedimentum, &c. quæ conditio intrinſecè requiritur in actu, ad hoc ut ſit materia hujus reſervationis. Videatur Quaranta *in ſum. Bullar. verb. Caſus reſervati*, Longus *part. 2. caſ.* 11. Menochius *de arb. lib.* 2. *caſu* 538. Portell. *in add. ad dub. regul. verbo litera Prælatorum*, Graff. *loc. cit.* c. 10. Fagundez *in* 2. *præcept. Eccleſiæ lib.* 8. *cap.* 7. *num.* 25. Suar. *tom.* 4. *de Relig. lib.* 2. *cap.* 18. *num.* 13. Molfeſ. *tom.* 1. *ſumm. tract.* 7.
65 *cap.* 20. *num.* 122. & Peirinus *loco cit. num.* 61. Circa quæ omnia ſupradicta operæpretium eſt inprimis advertere, quòd Abbates, & Prælati Regulares non debent ſibi caſus reſervare etiam ex ſupradictis in Bulla Clementis VIII. contentis abſque cauſa, & matura diſcuſſione, & non pro ſuo libito, nullaque ſervata prudentiæ forma, & regula, ne talis reſervatio invalida reddatur, quia talis poteſtas datur illis in ædificationem, non in deſtructionem, ut dicit Concil. Trident. *ſeſſ.* 14. *cap.* 7. *de Sacrament. Pœnit.* Tum quia in dicto decreto Clementis VIII. expreſsè habetur, quòd reſervent ſibi omnes, vel aliquos ex illis caſibus: *Prout ſubditorum utilitati expedire prudenter in Domino judicaverint*: quæ clauſula ibi ponitur pro forma, qua non ſervata poſſet dubitari de validitate reſervationis, *ex cap. dilecta de reſcript.* ita Henriquez *lib.* 6. *cap.* 14. *num.* 3. & *in comment. litera P.* & Finellus *de Caſib. reſervat. cap.* 4. *num.* 4. Si autem dubitetur, an Abbas, & Superior ſibi caſus prudenter reſervaverit, credendum eſt validè ſibi reſervaſſe, quia in dubiis ſemper ſtandum eſt parti Superioris, ita Vaſq. *tom.* 4. *in* 3. *part. q.* 91. *art.* 3. *dub.* 4. *num.* 4. & Molfeſius *part.* 1. *ſum. tract.* 7. *cap.* 17. *num.* 28. Sanchez *tom.* 2. *in De-*
66 *cal. cap.* 8. *num.* 4. Si verò conſtabit, certè, manifeſtè, & evidenter abſque juſta, & legitima cauſa Abbatem ſibi caſus reſervaſſe, Laurentius de Peirinis putat, omnes Sacerdotes approbatos ab Abbate ad confeſſiones audiendas, poſſe à dictis caſibus abſolvere, quia reſervatio caſuum eſt oneroſa, non ſolùm Confeſſariis, verùm etiam pœnitentibus, ita prædictus Laurentius *tom.* 2. *de Prælat. reg. q.* 3. *cap.* 2. *n.* 7. maximè autem, ut dicit ipſe, à dictis caſibus abſolvere poſſunt illi Superiores, qui habent jurisdictionem ordinariam, ut Provinciales, & Correctores reſpectivè, qui cùm habeant jurisdictionẽ independentem à Superiore, ea coarctari non poſſunt abſq; legitima cauſa, ut docent Sotus *in* 4. *diſt.* 18. *qu.* 2. *art.* 5. Regin. *in prax. lib.* 1. *num.* 127.

Si dicas, quòd Clemens VIII. decrevit in ſupradicta Conſtitutione poſſe Prælatos Regulares ſibi omnes caſus dictos reſervare, ideò illis licebit abſque cauſa eos omnes ſibi reſervare. Reſpondeo, verum quidem eſſe, ſed non decrevit, ut Prælati tenerentur hos caſus ſibi reſervare, ſed ſolùm propoſuit materiam reſervationis, eo modo, ut dicit in Conſtitutione, ſcilicet, *prout ſubditorum utilitati expedire prudenter in Domino judicaverint.*

Hæc ergo reſervatio caſuum ſine cauſa facta à Superiore, quam invalidam intrepidè fatetur Laurentius de Peirinis *loco cit.* eamque facientem Prælatum graviter peccare, à quibusdam Doctoribus cenſetur valida, nempe à Filiucio *tom.* 1. *tract.* 7. *cap.* 10. *num.* 280. Sylveſt. *in ſum. verb. Confeſſ.* 1. *q.* 3. Suar. *tom.* 4. *in* 3. *part. diſp.* 29. *ſect.* 8. *num.* 4. Fagundea *in* 2. *præcept. Eccleſ. lib.* 8. *cap.* 1. *num.* 25. Coninch. *diſp.* 8. *de Sacrament. Pœnit. dub.* 11. *num.* 78.

QUÆSITUM III.

Utrùm Abbas aliquem ſubditum excommunicans, poſſit ejuſdem excommunicationis abſolutionem ſibi reſervare.

SUMMARIUM.

1 *Abſolutionem cenſuræ ſibi reſervare poſſunt Abbates, contra ſubditos à ſe latæ.*

2 *Abſolvere à cenſura reſervata, an poſſit Regularis, qui habet auctoritatem abſolvendi à caſibus reſervatis.*

3 *Abſolvens à caſibus reſervatis, an poſſit abſolvere à cenſura lata ſuper uno è caſibus reſervatis.*

RAtio dubitandi eſt, quia in decreto Clem. VIII. de reſervatione caſuum pro Regularibus prohibetur Prælatis Regularibus, ut poſſint ſibi reſervare alios caſus ab illis, qui in dicto decreto præſcribuntur, ſed inter eos non adeſt prædictus caſus; ergo erit prohibitum Abbatibus reſervare ſibi abſolutionem cenſuræ ab ipſis latæ.

Contrarium tamen dicendum eſt, ſcilicet per præ- 1
dictum decretum Clementis VIII. Abbates non fuiſſe privatos ſuo jure reſervandi ſibi cenſuram; quia hoc decretum loquitur de culparum reſervatione: in hoc autem caſu non reſervatur abſolutio peccati, ſed cenſuræ, quæ eſt per ſe diſtincta, & ad diverſum forum jurisdictionum ſpectat, & licèt per ſe loquendo non poſſit dari abſolotio à peccato, non ablata cenſura; hoc tamen per accidens eſt; nam ſufficit quòd non ſint idem, ut ab una ad aliam prohibitio non ſit extendenda. Ita Suar. quem refert Coriol. *in tract. de caſib. reſerv. part.* 1. *ſect.* 1. *art.* 6. *num.* 1. & 2. idem Suar. *de Relig. tom.* 4. *tract.* 8. *lib.* 2. *c.* 18. *in fine.*

An autem Confeſſarius ab Abbate, vel Superiore ad caſus reſervatos abſolvendos deputatus poſſit cum tali facultate abſolvere Regularem excommunicatum excommunicatione, cujus abſolutionem reſervavit ſibi Abbas?

Reſpondeo abſolutè negativè, & ratio eſt, quia ſi 2
Superior reſervaret ſibi quatuor caſus, & alicui ſubdito concederet facultatem abſolvendi à tribus caſibus determinatis tantùm, non poſſet Confeſſarius cum tali facultate abſolvere à quarto caſu, ergo nec ſimiliter abſolvere poſſet ab excommunicatione, quam modò ſuppono latam ſuper aliquem caſum non reſervatam, atque ita conſequenter loquendo, dicere

tenentur omnes, qui docent Superiores poſſe reſervare ſibi abſolutionem excommunicationis, licèt hæc reſervatio non ſit comprehenſa in caſibus à Clemente VIII. præſcriptis in reſervatione caſuum.

3 Sed adhuc remanet difficultas, an deputatus à Superiore ad caſus reſervatos abſolvendos, poſſet abſolvere ab excommunicatione lata ſuper uno ex caſibus reſervatis? Reſpondeo affirmando, quia conceſſo principali, id eſt, caſu, intelligitur conceſſum acceſſorium, id eſt, cenſura. Hinc quòd talis praxis abſolvendi etiam à cenſura introducta eſt, ut audivi, in multis Religionibus, quod etiam affirmant Suar. *de Cenſur. diſp. 7. ſect. 4. num. 13.* Portell. *in dub. Regul. verbo caſus reſerv. num. 3.* Navarr. *in Manual. cap. 27. num. 261.* Hoc tamen intelligendum eſt, niſi in reſervatione talis cenſuræ Prælatus, & Abbas aliter ſe explicaret; nam ſi ejus animus eſſet, ut abſolutio à caſu, & à cenſura diſtincta eſſet, & hoc exprimeret, dicendo abſolutionem cenſuræ à nullo etiam facultatem à caſibus reſervatis abſolvendi habente poſſe impendi, tunc abſolvens à caſu reſervato, non abſolveret à cenſura.

Poſt tamen hæc ſcripta inveni contrarium declaratum fuiſſe à S. Congregatione, nempe Prælatos Regulares non poſſe ſibi reſervare peccata, ſub pœna excommunicationis ſibi reſervatæ, ita refert Diana *in ſuis reſol. moral. tract. 2. de dub. Regul. reſol. 49.*

QUÆSITUM IV.

Utrùm Abbas poſſit circa actus internos caſum ſibi reſervare.

SUMMARIUM.

1 *Peccata interna de facto non ſolent reſervari, &* num. 4.

2 *Eccleſia non judicat de occultis.*

3 *Actus internos ſibi reſervare poſſe Abbatem eſt ſententia probabilis.*

5 *Reſervatio caſuum non eſt tantùm denegatio facultatis abſolvendi ab illis, ſed etiam obligatio ſubditi ad comparendum, vel per ſe, vel per Confeſſarium coram Superiore.*

6 *Denegatio auctoritatis quoad abſolutionem, an ſit propriè reſervatio caſuum.*

1 SOtus *in 4. diſt. 14. quæſt. 2. art. 5.* Suar. *4. tom. in 3. part. D. Thom. diſp. 28. ſect. 3.* Cajetan. *2. 2. quæſt. 11. artic. 3.* Alphonſ. de Caſtr. *de juſt. hæret. punit. lib. 2. c. 18.* Navarr. *de ſimon. num. 10. & 21.* dicunt Prælatos poſſe ſibi reſervare caſus circa actus interiores ſuorum ſubditorum. Verùm etſi hæc ſententia tantorum virorum auctoritate firmata plurimi putanda videatur; praxis tamen, ac Eccleſiæ conſuetudo contrariam omninò ſententiam ſentiens, reipſa comprobat, nunquam enim Eccleſiæ ſolita fuit peccata interna, quæ frequentiſſima, & abditiſſima ſunt, ſibi reſervare; grave enim, & intolerabile eſſet, ſingulis temporis momentis ad Superiores recurrere. Quapropter Clemens VIII. cùm ſibi relatum fuiſſet à quibuſdam Religionum Prælatis nonnullorum caſuum circa actus internos reſervationem factam fuiſſe, determinatos caſus reſervandos conſtituit, intra quos nullus ſanè circa interiores actus numeratur; ergò quòd nec Summus Pontifex, nec Eccleſia in mentalibus peccatis etiam graviſſimis unquam fecit, nec etiam Abbatibus licebit. Quamobrem prædictorum ſententiam intelligendam dicimus de abſoluta Eccleſiæ poteſtate communicata Prælatis ad abſolvendas, tam externas, quàm internas ſubditorum culpas. Neque hinc ſequitur de facto circa actus merè mentales, caſus, vel cenſuras aliquas poſſe poni, alioquin non eſſet verum illud dictum commune, Eccleſia non judicat de
2 occultis; videatur de hac re Mirand. *tom. 2. manual. Prel. q. 34. art. 3.* & Simanch. *de Cath. inſtit. cap. 42.*

3 Poſt hæc ſcripta vidi Coninch. *de Sacram. Pœnit. diſp. 8. dub. 11. num. 79.* ubi ait, Superiores poſſe validè reſervare ſibi peccata merè interna, quia non minùs neceſſaria eſt juriſdictio ad abſolvendum à peccatis internis, quam externis, & inferiores utramque æqualiter à Superioribus accipiunt: ergo æqualiter eſt in Superiorum poteſtate utramvis juriſdictionem, vel in totum, vel ex parte non dare. De facto 4
tamen nulla hujuſmodi peccata reſervata ſunt, & fortè non expedit ea reſervare, quia hoc ad Eccleſiæ gubernationem, quæ maximè externa ſpectat, non eſt neceſſarium, ut notat P. Suar. *diſput. 29. ſect. 3. num. 3.*

5 Tum quia hoc Sacramentum inſtitutum eſt ad modum judicii, nam reſervare caſus non eſt tantùm inferiori Sacerdoti negare facultatem ab illis abſolvendi, ſed ſibi abſolutionem reſervare, & ſubditum ad comparendum coram ſe in judicio confeſſionis obligare, ut abſolvi poſſit, ergo ad modum judicii eſt exercendum Sacramentum Pœnitentiæ; judicium autem non poteſt exerceri, niſi in illis, quæ in exteriorem actum exierunt, *ex cap. à nobis de ſent. excom.* Ergo non poterunt Abbates reſervare ſibi peccata occulta, & interna ſubditorum; hoc enim iniquè facerent, & eſſet indiſcretiſſimum, dicit Fitellus *de caſibus reſerv. cap. 31. num. 1.* Tum etiam, quia reſervatio habet rationem pœnæ, unde ſtrictè interpretanda eſt, ut dicunt Coriolan. *de caſib. reſerv. part. 1. ſect. 1. art. 1 num. 4.* Molleſius *tom. 1. de juſt. diſput. 92. verb. pœna,* Reginald. *in prax. lib. 1. num 114.* Sed Eccleſia actus interiores non punit, ex *cap. cogitationis, de pœnit. diſt. 1.* & Llamas *part. 1. meth. cap. 7. §. 14.* & Graffius *de caſib. reſerv. lib. 1. cap. 4. num. 7.* Coriolan. *loco cit. num. 6.*

6 Quòd autem poſſint Superiores denegare auctoritatem abſolvendi à peccatis internis, diceremus quòd hoc non eſt reſervare ſibi peccata interna, niſi indirectè, & hoc eſt, quod præter Sotum, Suarez, Alphonſum de Caſtro, & Navarrum affirmare contendunt etiam Fagundez *loco cit.* Vaſquez *loco cit. dub. 3. num 2.* Graff. *loco cit. lib. 1. cap. 4. n. 7.* Coriolan. *loco cit. num 4.* Ugolin. *de poteſt. Epiſcop. num. 3.* Sanchez *in Decalog. cap. 8. num. 4.*

QUÆSITUM V.

An caſus ab Abbate reſervati ſint etiam pro Novitiis reſervati.

SUMMARIUM.

1 *Novitii non ligantur caſibus ab Abbate in Religione reſervatis.*

2 *Novitii in favorabilibus veniunt appellatione Religioſorum, ſecùs autem in odioſis.*

3 *Novitii abſolvi poſſunt à caſibus reſervatis à Sacerdote ſeculari approbato ab Ordinario, & abſolutio valida eſt, ut* num. 4.

PArtem affirmativam tenent Cordub. *lib. 1. q. 3. fol. 242.* Theſaur. *cap. 2. fol. 127.* Barthol. de Vecch. *in prax. pro recipiend. Novit. diſput. 9. dub. 26. num. 2. & ſeqq.* Layman. *in Theol. moral. lib. 4. tract. 5. cap. 6. num. 4.* Eorum ratio eſt, quia licèt Novitii in rigore Religioſi non ſint, tamen cùm ſint exempti à juriſdictione Epiſcoporum, ut ait Sylveſt. *verb. Religio 2. §. 11. & 12.* & alii, manebunt ſub juriſdictione Prælatorum ſui Ordinis.

1 Pars tamen negativa verior eſt, nempe Novitios non ligari caſibus in Religione ab Abbate, vel aliis Superioribus reſervatis; quia ante profeſſionem non ſunt verè, & incommutabiliter Religioſi, juxta text. *in cap. Religioſo, §. quamvis, de ſentent. excommunicat. lib. 6.* ergò nec Religioſorum legibus adſtringuntur.

Nec obſtat, quòd Novitii gaudeant privilegio *cap. ſi quis ſuadente diabolo*, ſicut & cæteri Religioſi profeſſi, ut *d. §. quamvis*, & gaudeant etiam aliis favoribus, & privilegiis Religionis.

2 Nam reſpondetur, ipſos in favorabilibus dici perſonas Religioſas, & gaudere favoribus, & gratiis Religionis; ſecùs autem in odioſis, quæ reſtringenda ſunt, non amplianda, & ſic in his, cùm profeſſi non ſint, non ſe habent ſicut Religioſi; unde nec Abbatibus ſubjiciuntur. Atque ideò hanc ſententiam tuentur Ledeſma *in ſumm. cap. 13. de pœnitent. dub. 14.* Emanuel Sà *in aphor. tit. caſus, num. 8.* Roderic. *quæſt. Regular. tom. 1. q. 21. art. 11.* Joan. de la Cruz *de ſtat. Relig. lib. 1. c. 6. dub. 10. concluſ. 2.* Graff. *in append. ad deciſ. lib. 1. cap. 7. num. 69.* Azor. *inſtit. moral. part. 1. lib. 12. cap. 2. q. 16.* Mirand. *in man. Prælat. tom 2. q. 34. artic. 16.* Franc. Coriolan. *de caſib. reſervat. part. 1. ſect. 3. art. 18. in 2. edit.* Villalbos *in ſum. tom. 1. tract. 9. diſp. 55. num. 6.* Petrus Fay *in addit. ad 3. part. D. Thom. q. 8. art. 5.* Laurent. Portell. *in dub. regul. verb. Novitii abſolutio, num. 36.* Bellochius *in prax. Theol. moral. part. 1. quæſt. 2. num. 109.* Vega *in ſumm. tom. 2. cap. 50. caſu 6.* Ugolin. *de poteſtat. Epiſc. part. 2. cap. 35. num. 8.* Naldus *in ſumm. verb. Novitius, num. 7.* Homobonus *de caſib. reſer. part. 1. cap. 32.*

Hîc tamen advertendum eſt, Laurentium de Peirinis *in privileg. ſui Ordinis, tom. 2. Conſt. 10. Urbani VIII. §. 61. num. 9.* fateri, Prælatos Regulares poſſe ſibi reſervare caſus etiam quoad Novitios per privilegium vivæ vocis oraculo obtentum à Paulo V. pro Congregatione Monachorum Fulien. *die 7. Auguſti* 1609. quod etiam privilegium habetur in Compend. privileg. dictæ Congregationis, *tit. Caſuum reſervatio, §. 4.* de hoc tamen vivæ vocis oraculo, ſicut & de aliis ſimilibus, extat prohibitio noviſſima Urbani VIII. de qua *tom. 1. diſp. de privileg.* ſuperiùs *in diſput. 6. quæſit. 6. num. 11.* dictum eſt, Novitiis non eſſe integrum, abſque licentia Prælati Religionis confiteri alicui Confeſſario habenti tantùm juriſdictionem ab Ordinario: hîc tamen dubium ſeſe offert, an poſſint Novitii à Confeſſario ſeculari ab Ordinario approbato abſolvi à caſibus reſervatis, & an abſolutio valida eſſet.

3 Quoad primam partem conſtanter ſuſtineo id, quod ſuperiùs dixi, quod etiam affirmant Bartholomæus de Vecchiis peritiſſimus, & eruditiſſimus in hac re *in prax. Novit. diſp. 10. dub. 3. num. 3.* & Megala *in part. 1. lib. 1. cap. 8. num. 20.* Peregrin. *in comment. ad conſtit. Theatin. part. 2. cap. 3. litera K.* & alii Doctores, qui poſt Conſtitutionem Clementis VIII. de caſibus reſervatis ſcripſerunt; hoc enim videtur magis conſentaneum, & prædictæ Conſtitutioni conforme, & multò magis obſervantiæ regulari ſalubre, ut prædictam Conſtitutionem legentibus apertè conſtat, præcipuè in illis verbis, *Quibus Novitius, &c.*

4 Quo verò ad ſecundam partem, ſcilicèt validitatem abſolutionis, fateor Novitios poſſe abſolvi à reſervatis à Confeſſario ſeculari ab Epiſcopo approbato; & conſequenter validam eſſe abſolutionem, quia ante profeſſionem videntur Novitii ad inſtar ſecularium; ita affirmant Azor. *tom. 1. inſtit. moral. lib. 12. cap. 2. q. 10.* Homobonus *in exam. Eccleſ. part. 1. tract. 5. cap. 2. q. 13.* Roder. *qq. regul. tom. — q. 27. art. 11.* Ortiz *in ſum. cap. 5. n. 11.* Portellus *in dub. Regul. verb. Novitii abſolutio. num. 36.* Villalbos *in ſumm. tom. 1. tract. 9. diffic. 56. num. 6.* Vega *in ſum. tom. 2. cap. 50. caſu 6.* Bellochius *de caſib. reſerv. part. 1. quæſt. 2 num. 109.* Mirand. *in manual. Prælat. tom. 1. qu. 34. art. 6.* Ugolin. *de poteſt. Epiſc. part. 2. cap. 35. §. 1. num. 5.* Riccius *in prax. reſol. 141. num. 3.* qui omnes fatentur, poſſe Novitium abſolvi à Confeſſario approbato ab Epiſcopo à caſibus reſervatis à ſuo Prælato, inter quos Doctores hanc præcipuam rationem, quòd nimirùm Novitii ante profeſſionem ſint ad inſtar ſecularium, adducunt Miranda, Azor. Bellochius, Villalbos, Portellus *locis citatis*, eandem fatentur rationem, Floronus *de caſib. reſerv. part. 1. cap. 3. num. 6.* Naldus *in ſumm. verb. Novitius, n. 7.* Graſſius *in append. cap. 7. num. 69.* Emanuel Sà *verb. Caſus, num. 8.* Joan. de la Cruz *de ſtat. Relig. cap. 6. dub. 10.* ſed poteſt hoc uno verbo reſolvi, quòd cùm Novitii non comprehendantur in reſervatione caſuum, & privilegia vivæ vocis oraculo contrarium concedentia, jam revocata ſint, ideò abſolutè, ſicuti validè poſſunt abſolvi à ſecularibus Sacerdotibus ab Ordinariis aliàs approbatis, à quocunque caſu etiam Superiori Regulari reſervato abſolvi poſſunt.

QUÆSITUM VI.

Utrùm Abbates in prædictos caſus congruenter appoſitos incidere poſſint.

SUMMARIUM.

1 *Abbas non ligatur caſibus ab ipſo reſervatis, ſecùs eſt de caſibus Generali, Provinciali, vel alteri Superiori reſervatis.*

2 *Abbas auctoritatem habens abſolvendi ab excommunicatione lata ſuper aliquem caſum reſervatum à Generali, vel Provinciali, an poſſit tali auctoritate uti in perſonam propriam.*

3 *Delegatus quoad aliquem particularem caſum non poteſt ſubdelegare, benè tamen, quando habet auctoritatem univerſalem.*

4 *Prælati, & Superiores majores ſi concedunt omnem auctoritatem abſolvendi à caſibus reſervatis, concedunt etiam abſolvendi à cenſuris.*

REſpondeo negativè. Abbates enim ſolùm culpæ 1
rei fiunt; dummodo caſus illi non habeant annexam excommunicationem Generali, Provinciali, vel aliis majoribus Prælatis reſervatam. Et benè advertendum eſt, an Generalis, Provincialis, & Abbates Superiores ſibi reſervaverint illos caſus, vel aliquos in decreto Clementis VIII. contentos, in tota Religione, vel Provincia, vel Monaſterio, cujus regimen cuilibet Abbati ſit traditum; tunc enim Abbates inferiores in hos, vel aliquos reſervatos incidentes tenentur incurrere per ſe, vel per alium ad Generalem, aut Provincialem, vel Superiores Prælatos pro abſolutione obtinenda, ut notat Coriolan. 1. *par. caſ. reſervat. ſect. 1. art. 33.* Dixi, dummodo caſus illi non habeant annexam excommunicationem Generali, Provinciali, vel aliis majoribus Prælatis reſervatam, quia in tali caſu dubitari poſſet, an ſi Abbates locales haberent auctoritatem à Generali, vel Provinciali abſolvendi, poſſint ea uti in propriam perſonam, dando proprio Confeſſario auctoritatem, ut illum abſolvat.
Cui dubitationi occurritur dicendo, quòd delegatus 2
ad abſolvendum in aliquo particulari caſu, non poteſt illam facultatem ſubdelegare, *l. à judice, C. de judicib. cap. finali, de offic. deleg.* ſi verò ſit delegatus ad omnes caſus reſervatos, tunc poterunt Abbates in aliquo caſu particulari ſuam facultatem ſubdelegare, quia tunc eſſent hujuſmodi Abbates locales, quaſi Ordinarii, ut fatentur Ugolin. *de poteſt. Epiſc. cap. 36. §. 7.* Sorbus *in compend. privil. verbo abſolutio quoad fratres*, Riccius *part. 1. prax. deciſ. 621. num. 3.* Portell. *de dub. regul. verbo Caſus reſervati, num. 13.* Roderiq. *tom. 1. qq. regul. q. 21. art. 9.* Mirand. *tom. 2. Prælat. q. 34. art. 14. num. 14.* quod etiam habetur in gloſſ. *cap. cùm cauſa, verbo delegatus, de appell.* Unde 3
ſi habent prædicti Prælati locales auctoritatem abſolvendi aliquem Monachum particularem pro una vice tantùm, non poterunt aliquem ſubdelegare, quia delegati, ut diximus, non poſſunt alios ſubdelegare, ſed

tantùm

tantùm poſſunt, quando habent auctoritatem univerſalem; quia tunc præſumitur de voluntate Generalis, vel Provincialis, qui ſcientes hanc doctrinam, eam approbant, & ſuſtinent, quòd illi non ſitiant, qui aliis potum tribuere ſolent, ut benè affirmat Laurentius de Peirinis *tom. 2. de Prælato, quæſt 3. cap. 2. num.* 28. Ugolin. *loc. cit.* ubi affert declarationem ſacræ Congregationis Concil. Trident. & etiam Miranda *loco cit. concluſ.* 1. vide Cajetanum de hac re fusè diſſerentem *part. 2. q. 96. art. 5. in fine.*

4 In quo caſu ſi Superiores, & Prælati majores concedant, ut præmiſſum eſt, Prælatis localibus omnem facultatem abſolvendi à caſibus reſervatis, concedunt etiam facultatem abſolvendi à cenſuris, & ſic poterunt ſtante omnimoda auctoritate non ſolùm abſolvere à cenſuris ſubditos, verùm etiam delegare auctoritatem, ut & ipſi abſolvantur, ita Navarrus *in manual. cap. 27. num.* 261. Suar. *de cenſuris, diſput. 7. ſect. 4. num.* 23. Portellus *in dub. regal. verbo Caſus reſerv. num.* 3.

QUÆSITUM VII.

An abſolutio caſuum reſervatorum ſit penes Abbatem.

SUMMARIUM.

1 *Abſolvere à caſibus per Abbatem reſervatis ſpectat ad ipſum Abbatem.*
2 *Abſolutionem à caſibus reſervatis Monachi petentes ab alio, quàm ab Abbate, vel ab ejuſdem delegato, peccant mortaliter, & abſolutio eſſet nulla.*
3 *Abſolvens à caſibus Abbatis reſervatis abſque ejus licentia excommunicationem Papæ reſervatam incurrit.*
4 *Excommunicationem ut incurrat abſolvens abſque licentia, requiritur præſumptio.*
5 *Abſolutio à caſibus reſervatis data ſub ſpe ratihabitionis valida eſt.*
6 *Abſolvens abſque licentia à caſu reſervato aliquem Regularem, quomodo ſe gerere debeat.*
7 *Abſolutus ab aliquo caſu reſervato à non habente juriſdictionem, quid facere debeat.*
8 *Pœnitens obligatus ad reſtitutionem damni dati, quem tamen Confeſſarius non obligavit, an verè teneatur ad reſtitutionem.*

1 PLuribus *ſuprà* probavimus quoſdam caſus ab Abbate reſervari; penes eundem nunc eorum abſolutionem attendendam eſſe meritò affirmamus. Nam ad illum ſpectat abſolutio, à quo reſervatio caſuum facta fuit, ſed hujuſmodi reſervatio fit ab Abbate, ut ſupponimus; ergò ab eodem petenda eſt abſolutio. Major probatur, nam Prælati Eccleſiæ habent auctoritatem ligandi, atque ſolvendi illos, in quos juriſdictionem habent circa ea, quæ eorum non excedunt poteſtatem, & limitationem à Summo Pontifice conſtitutam; & cùm hæ duæ, nempe abſolutio, & reſervatio ad invicem inferantur, una ſine alia dari non poteſt. At Abbas ſibi caſus reſervat; ergo neceſſe eſt, ut ab eiſdem abſolvat. Probatur præterea ex verbis decreti Clementis VIII. & etiam ex relatione Hiecon. à Sorb. *in annot. ad compend. privil. tit. caſus reſervat.* ubi refert ſe audiviſſe à Clemente VIII. facultatem abſolvendi à caſibus prædictis ſpectare ad illos, ad quos ante decretum ſpectabat; ſed indubitatum eſt ante decretum ad Abbatem abſolutionem caſuum reſervatorum ſpectaſſe; ergo abſolutio eſt penes Abbatem attendenda. Vide Franc. Coriol. 2. *par. tract. caſ. reſerv. ſect. 1. art.* 23. & Suar. *de Relig. tom. 4. tract. 8. lib. 2. cap. 18. & 19. num.* 1.

2 Unde Monachi prædictis caſibus innodati, ſi abſolutionem petant ab alio, præter Abbatem, ſive non habentem auctoritatem ab eodem delegatam, peccant mortaliter, & abſolutio nulla eſt, imò abſolvens eſt excommunicatus, ut dicemus *in ſequenti quæſito.* Ratio eſt, quia Sacramentum confeſſionis eſt ad modum judicii, in quo ſententia à judice auctoritatem non habente lata, nulla eſt, ſic etiam in præſenti ſi quis abſolvat, & facultatem non habeat, abſolutio illa nulla eſt, & excommunicationem Papæ reſervatam incurrit, ita declaraſſe Sacram Congregationem de mandato Clementis VIII. *anno* 1601. 9. *Januarii*, referunt
Finellus *de caſibus reſervat. cap. 6. num.* 6. & Qua- 3
ranta *in ſumma Bullar. verbo Caſus reſervati.* Vide quoad hanc rem, præcipuè quoad pœnas incurrendas ab abſolventibus ſine auctoritate, Ugolin. *de poteſt. Epiſcop. cap. 37. §.* 2. Chappeauville *part. 1. cap. 10. quæſt.* 8. Finell. *de caſib. reſerv. loc. cit.* Corradum *part. 1. Caſ. conſcient. quæſt. 18. in add.* Venerum *in exam. lib. 1. cap. 8. num.* 20. Fagundez *in 2. præcept. Eccleſ. lib. 8. cap. 1. num.* 29.

Ad has tamen pœnas incurrendas requiritur in ab- 4
ſolvente præſumptio, ut habetur in tenore ſupradicti decreti, ideò ſi quis abſolvat à reſervatis propter inconſiderationem, vel oblivionem, aut probabilem ignorantiam non craſſam, non incurrunt illas pœnas, quia quando lex punit præſumentem facere aliquid, non intelligit includere facientem illud abſque dolo, ut benè explicant Chappeauville *loc. cit.* Venerus, & Finellus ſimiliter *locis cit.* imò Finellus *num.* 8. addit, quòd idem eſt, ſi abſolvant probabili credulitate, quia nimirum hoc audivit à viro docto, vel quia hoc ha-
buit in opere alicujus Doctoris; abſolutio tamen nulla 5
erit defectu poteſtatis, licèt ibi non reperiatur præſumptio. Si verò abſolveret in tali caſu ſub ſpe ratihabitionis de præſenti, abſolutio non eſſet nulla, nec incurreret pœnas contra illos comminatas, ita Graff. *in append. ad deciſ. lib. 1. cap. 7. num.* 53. Ugolin. *de poteſtat. Epiſc. loco citato, num.* 3. Coriolan. *de caſib. reſerv. ſect. 2. art. 10. num.* 2.

Quibus ſic ſtantibus duplex oritur difficultas. Pri- 6
ma, quid facere debeat Confeſſarius, qui malè abſolvit pœnitentem ab aliquo caſu reſervato non habens juriſdictionem.

Communis Theologorum ſententia eſt, quòd Confeſſarius debet juriſdictionem petere ab Abbate, deinde, niſi adſit ſcandalum, Monachum pœnitentem admonere, ut iterum confiteatur, vel ſi dictus Monachus inſcius ad ſecundam confeſſionem venerit, petat Confeſſarius ab eo, an doleat etiam de peccatis confeſſis in antecedente confeſſione, & cupiat etiam ab illis abſolvi, ſi qua ratione neceſſarium ſit, ut abſolvatur; ſi ipſe Monachus dicat, quòd ſic, Confeſſor abſolvat illum, nihil dicendo de primæ confeſſionis defectu, ita Nugnus *tom. 2. in addit. ad 3. part. q. 8. art.* 3. Floronus *tract. de caſib. reſervat. part. 1. cap. 5. §.* 1. Coninch. *de Sacram. diſp. 8. dub. 14. num.* 141. Homobonus *tract. de caſib. reſervat. c. 6. num.* 91 Poſſevin. ſimiliter *de caſib. reſerv. cap. 7. n.* 64. Corradus *in reſponſ. caſuum conſcient. part. 1. quæſt.* 18. Navarr. *in Manual. cap. 65. num.* 14. Sylveſt. *in addit. ad 3. part. quæſt. 8. art. 4. quæſ. 8. concluſ.* 1. quicquid dicat Valerus *in diff. utriusque fori verbo pœnit. diff. 9. num.* 2. ubi ait, quòd in hoc caſu, ſi pœnitens eſt ignarus, à Confeſſario nihil eſſe faciendum, quia dicit ipſe, quòd talis pœnitens abſolutus eſt ab omnibus, & primò à non reſervatis directè, ſecundo à reſervatis indirectè; Si verò ſcandalum adſit, ut *ſuprà* præmiſimus, vel non adſit, remittitur arbitrio prudentis Confeſſarii.

Secunda dubitatio, quid facere debeat pœnitens, 7
qui novit ſe abſolutum fuiſſe à non habente auctoritatem, Navar. *in manual. cap. 9. num.* 7. Sylveſt. *in ſumm. verbo Confeſſio 1. q. 3. num.* 6. Floronus *de caſib. reſerv. part. 1. c. 5. §. 1. num.* 1. Portellus *de dub.*

Regal. verbo caſus reſervat. num. 20. Reſpondent diſtinguendo, vel enim Sacerdos nullam habebat auctoritatem abſolvendi à peccatis, & ſic iteranda eſt tota confeſſio, vel non habebat auctoritatem abſolvendi à reſervatis, & ſufficit, quòd reſervata confiteantur habenti auctoritatem; quòd ſi non novit Confeſſarium abſolvere non potuiſſe, non deſperet, quia erit abſolutus coram Deo, ſi contritionem habeat. Si verò dubitet Confeſſarius, an Pœnitens contritionem habuerit, petat eam à Domino, & faciat, quantum in ſe eſt, ut habeat.

8 Sed hîc major inſurgit dubitatio, ſi pœnitens erat obligatus ad reſtituendum damnum tertio illatum, Confeſſor tamen non obligavit illum, de damno dato. Doctores aliqui abſolutè obligant ad reſtituendum interveniente culpa lata; excuſant verò illa non interveniente, ſed ſolùm negligentia, vel oſcitantia, ita Angelus *verbo reſtitutio ult.* §. 5. Navar. *in Manual. c.* 17. *num.* 22. Roſel. *verb. reſtit.* 2. §. 5. Alii verò Doctores non obligant etiam interveniente culpa lata; rationem aſſignant, quia Confeſſarius nullam juſtitiæ obligationem ad creditorem habet, quia non eſt ejus procurator, ita Valentia *tom.* 3. *diſput.* 5. *q.* 6. *punct.* 3. *coll.* 7. Azor. *tom.* 3. *lib.* 4. *c.* 16. *qu.* 7. quæ opinio mihi probabilis eſt, addendo tamen, dummodo Confeſſarius Pœnitenti interroganti, an eſſet obligatus ad reſtitutionem, ex malitia, vel ut illi morem gereret, vel ut ex hac indulgentia à pœnitente aliquid lucrari cuperet, reſpondiſſet illum obligatum non eſſe, & conſequenter pœnitenti cauſam daret, ut reſtitutionem non faceret, ita etiam affirmant Coriolanus *de caſib. reſerv. part.* 1. *ſect.* 2. *artic.* 19. *num.* 6. Azor. *loco citato.*

QUÆSITUM VIII.

Utrùm Abbas pro reſervatis debeat alios Confeſſarios in ſuo Monaſterio deputare.

SUMMARIUM.

1 *Confeſſarios in ſuo Monaſterio deputare tenetur Abbas, quibus, quando neceſſitas poſtulaverit, facultatem à reſervatis abſolvendi tradat.*

2 *Abſolvendi à reſervatis quando poſſint Priores Clauſtrales, & Vicarii Prælatorum facultatem concedere.*

3 *Reſervare ſibi caſus permiſſos de novo in abſentia notabili Prælatorum, poſſunt Priores clauſtrales, & Vicarii.*

4 *Confeſſarius petens ab Abbate facultatem abſolvendi aliquem Monachum à reſervatis, debet illam petere in genere, ne Abbas in delinquentis cognitionem devenire poſſit.*

5 *Superior difficilem ſe præbendo in concedenda hac facultate Confeſſarius peccat.*

6 *Abbate negante hanc facultatem, poteſt Confeſſarius pœnitentem abſolvere pro illa vice tantùm, ut* n. 7.

8 *Confeſſarius poſtulans auctoritatem abſolvendi à caſibus reſervatis pro una perſona, poteſt illa facultate uti pro ſeipſo.*

9 *A reſervatis abſolvi poſſunt Regulares ſemel, abſque ſuorum Superiorum licentia.*

10 *Abſolvi poteſt Regularis ſubditus, qui ex oblivione inculpabili emiſit peccatum reſervatum, tunc temporis etiam, quando abſolvens non habet auctoritatem.*

11 *Regularis habens caſum reſervatum, cui etiam annexa ſit excommunicatio, an poſſit tempore neceſſitatis confiteri aliis, quàm ab Abbate deputatis, & quomodo tunc ſe gerere debeat, ut* num. 12.

1 RESpondeo affirmativè. Probatur ex decreto Clementis VIII. cujus verba ad rem noſtram facientia hæc ſunt: *Superiores in ſingulis domibus deputent duos, tres, aut plures Confeſſarios pro ſubditorum numero majori, vel minori; ii ſint docti, prudentes, charitate præditi, qui à non reſervatis eos abſolvant, & quibus etiam reſervatorum abſolutio committatur, quando caſus occurrit, in quo eam debere committi ipſe inprimis Confeſſarius judicaverit*; & eo magis Abbas debet Confeſſarios deputare, ne Monacho pœnitenti verecundo præbeat anſam non ſe præſentandi; quia, ut ait Graſſius *lib. de caſib. reſervat. cap.* 10. *n.* 28. veretur deinde Monachus, ne torvo oculo ab Abbate aſpiciatur. In tali caſu pœnitens, qui petit facultatem, qua à reſervatis abſolvatur, ſatis eſt, ſi fateatur, rationabilem cauſam habere, hanc abſolutionem petendi. Ita S. Thom. *opuſc.* 19.

Si quæras, an Prior Clauſtralis, ſive alius Vicarius 2
Abbatis poſſit concedere eandem facultatem abſolvendi à reſervatis, ſicut concedit Abbas prædictis Confeſſariis in abſentia ejuſdem Abbatis. Reſpondeo affirmativè, dummodo tamen Abbas non ſit eodem die reverſurus: tunc enim Prior non debet prædictam licentiam concedere, maximè ſi Monachus de induſtria ſine cauſa ſufficienti in talem diem confeſſionem diſtulerit, & dummodo non habeatur in Congregatione contrarium ſtatutum. Hoc affirmant Beja *part.* 4. *caſ.* 37. Naldus *in ſum. verbo abeſſe.* Homobonus *in exam. Eccleſ. part.* 1. *tract.* 5. *c.* 4. *qu.* 21. Laurent. de Pezrin. *tom.* 1. *privil. ſui Ord. conſtit.* 4. *Sixti IV.* §. 6. *num.* 16. dicunt enim citati Doctores, quòd Vicarius relictus à Superiore eſt tunc in abſentia Superioris abſolutus Superior Monaſterii, & quòd debet omnia illa habere neceſſaria rectæ adminiſtrationi.

An prædictus Prior Clauſtralis, ſive Vicarius in ab- 3
ſentia Abbatis poſſit ſibi aliquos caſus novos, ſed juxta præſcriptum Clementis VIII. reſervare. Reſpondeo affirmativè, dummodo abſentia Abbatis eſſet valdè notabilis, & in tali abſentia neceſſitas optimæ gubernationis ſpiritualis Monaſterii id poſtularet, quod colligitur ex ſupradictis Doctoribus, & etiam ex Conſtit. Clement. VIII. nam Doctores dicunt, Priorem illum Clauſtralem, ſive Vicarium eſſe verè Superiorem in tali abſentia, & hoc neceſſariò fateri debemus, quia Monaſterium nunquam deſtituitur ſuo Superiore, & in ſupradicta Conſtitutione expreſsè habetur, Superiores Monaſteriorum poſſe ſibi reſervare ex illis caſibus in Bulla contentis, quos voluerint.

Nec debet Abbas Monachum ad culpæ declarationem cogere. Quando autem Monachus nolit Abba- 4
tem adire, tunc ejus Confeſſarius petat facultatem illum abſolvendi; ſed in genere, ne ullo modo Abbas in delinquentis cognitionem venire poſſit; quod quidem præcipuè cavendum, ac memoriæ tenendum propter confeſſionis ſigillum. Ajunt autem Navar. *in Manual. cap.* 7. *num.* 8. Victor. *in ſumma, cap.* 4. *num.* 47. S. Thom. *in* 4. *diſtinct.* 7. *art.* 3. pietati, ac rationi conſentaneum eſſe, ut Abbas aliis Confeſſariis abſolvendi à reſervatis tribuat auctoritatem, verba autem S. Thom. *loc. cit.* valdè meo judicio ad hoc propoſitum conferentia, ſunt hæc: *Peccare Superiorem,*
qui difficilem ſe præbet in danda hac facultate; quia 5
multi ſunt adeò infirmi, ut potiùs ſine confeſſione moriantur, quàm ut tali Sacerdoti confiteantur. Nec Abbates his verbis innitentes omninò faciles in hac facultate concedenda ſe præbeant, ſed medium teneant inter nimiam facilitatem, magnumque rigorem, ut docet Sot. *in* 4. *diſt.* 18. *q.* 2. *art.* 5. qui ait, Prælatos in ea poteſtate tradenda, nec faciles prorſus, nec difficiles nimis eſſe debere.

Hîc autem notandum, quòd ſi aliquis Confeſſarius non habens ab Abbate auctoritatem à reſervatis abſolvendi, nihilominùs ab illis abſolvat, eſt ipſo facto excommunicatus, cujus excommunicationis abſolutio Papæ reſervatur. Nam Alexander VI. in privilegio conceſſo Palatis Regularibus, ut poſſint ſibi caſus reſer-

reſervare, inquit, quod abſolventes à talibus caſibus reſervatis poſt eorum reſervationem nullam faciunt abſolutionem,& incidunt in pœnam abſolventium à caſibus non conceſſis, quæ pœna eſt excommunicatio ipſo facto incurrenda, ut *in Clement. Religioſi, de privileg. in 6.* Confeſſio igitur taliter facta irrita erit, & nulla.

6 Si tamen Confeſſarius non habens hujusmodi facultatem illam ab Abbate pro aliquo caſu reſervato peteret,& Abbas concedere negaret,poſſet nihilominus Confeſſarius, pro illa vice tantùm, pœnitentem Regularem etiam facultate non obtenta,abſolvere. Ita enim conceſſit Paulus V. in decretis generalibus pro Regularium reformatione editis, ut refert Coriolan. *tract. de caſib. reſerv. part. 1. ſect. 1. art. 17. in fine,* Naldus *in ſumm. verb. caſus, n. 2. & verbo Religioſus, n. 44. in fine.*

In quibus decretis Sanctitas ſua declaravit, quòd deinceps,ſi Confeſſariis Regularium caſus aliquos reſervatos facultatem abſolvendi Superiores denegaverint, poſſint nihilominus illa vice pœnitentes abſolvere, etiam non obtenta à Superiore licentia. Circa hoc decretum oritur difficultas in illis verbis: *pro illa vice*, an intelligenda ſint pro una vice tantùm. Alphonſus à Leone *tract. de offic. & poteſt. Confeſſ. tom. 2. recollect. 6. num. 178.* dicit hoc non eſſe certum,ut patet ex illa quæſtione: An poſſit quis lucrari pluribus vicibus Jubileum extraordinarium concedi ſolitum, cum ſimili clauſula, *pro hac vice*: nam aliqui Doctores dicunt,poſſe eum,qui in hebdomada prima Jubileum lucratus fuit, abſolvi etiam in ſecunda, & iterum Jubileum lucrari, ergo à fortiori in caſu noſtro, maximè quia Pontifex indulget, ut pro illa vice Regulares poſſint abſolvi à reſervatis,nullam ponens dictionem taxativam.

7 Vera tamen ſententia eſt, ut dixi, ſi Confeſſarius non habens facultatem abſolvendi pro reſervatis,illam peteret pro aliquo caſu, & Abbas denegaret, poſſet *pro illa vice tantùm*, pœnitentem etiam non obtenta facultate abſolvere, ita docet Diana *in ſuis reſol. moral. de dub. regul. reſol. 126.* ubi me magno honore afficit, dum meæ ſententiæ in hoc loco adhærendum eſſe fatetur,& ego in his additionibus dico,quod in hac re ſtandum eſt duabus eruditiſſimis annotationibus ab eodem Diana hîc allatis. Prima eſt: ſi Confeſſarius petat à Superiore licentiam abſolvendi aliquem particularem à reſervatis, poteſt etiam illum abſolvere à peccatis reſervatis commiſſis poſt licentiam obtentam pro prima vice,ſecùs ſi licentia illa fuerit obtenta à pœnitente, quod etiam docent Floronus *de caſibus reſervatis, c. 3. §. 1. n. 1.* Barboſ. *de poteſt. Epiſcop. part. 2. alleg. 12. n. 9.* Alphonſus à Leone *ubi ſuprà, reſol. 11. n. 183.*

8 Si petas,an Confeſſarius poſtulans facultatem à Superiori abſolvendi à caſibus reſervatis pro una perſona, poſſit illa uti pro ſeipſo. Reſpondit Floronus *loco cit.* affirmativè.

9 Secundò nota cum Diana *loco cit.* quòd Regulares ſemel ſine ſuorum Superiorum licentia poſſunt abſolvi ab omnibus reſervatis, ut benè docet Suar. *de Relig. tom. 4. lib. 2. c. 19. num. 7.* & hoc habent Regulares ex privilegio Fratribus Minoribus conceſſo, ſicut fatetur Suar. *loco citato.*

Si quæras,an ſubditus ex oblivione inculpabili aliquod reſervatum peccatum habens,cui non ſit annexa excommunicatio,eo die quando Superior dat facultatem generalem abſolvendi, non confiteatur,poſſit altero die abſolvi,quando ejuſdem peccati recordatur.

10 Reſpondeo, quòd poterit abſolvi à Confeſſario, etiam tunc temporis non habente auctoritatem à prædicto peccato aliàs abſolvendi. Ratio eſt, quia pro illo caſu jam data eſt facultas à Superiore, ut abſolvatur, ita Navarr. *in manual. c. 26.* Angelus *verbo Confeſſio, 1. §. 12.* Covarruvias *in c. Alma mater, de ſentent. excomm. §. 11. n. 12.* Roſella *verb. Confeſſio 2. n. 9.* Sylveſt. *eod verb. 1. n. 7.* Vaſquez *tom. 4. in 3. part. q. 91. art. 3. dub. 3. n. 39.* Suar. *tom. 4. in 3. part. diſp. 31. ſect. 4. n. 12.* Fagundez *in 2. præcept. Eccleſ. lib. 8. c. 3. num. 12.* Coriolan. *de caſib. reſerv. part. 1. ſect. 1. art. 11. num. 4.* Graff. *append. ad deciſ. c. 7. n. 49.* quidquid dicat Paſſarellus, qui in hac re diſputat contra Sotum, & contra hanc veritatem.

Sed major ſupereſt difficultas, an in caſu neceſſita- 11
tis poſſit quis confiteri reſervata, quæ habent annexam excommunicationem inferiori Sacerdoti Confeſſario, non autem deputatis ab Abbate, ut diximus. Doctores aliqui fatentur non poſſe. Ratio eſt,quia non ablata excommunicatione abſolutio nulla eſt, & in tali caſu Confeſſarius nullam habet auctoritatem, ita Sylveſter *verb. Excommunicatio 4. num 1.* Gabriel *in 4. q. 1 art. 3. dub. 2.* Paludan. *in 4. diſt. 17. q. 6. artic. 1. concluſ. 2.* S. Anthoninus *part. 3. tit. 14. cap. 19. §. 4.* Ledeſm. *2. part. q. 21. art. 1.* Sotus *in 4. diſt. 22. q. 1. art. 1.* Toletus *lib. 3. c. 8. §. tertius caſus.*

Contrariam ſententiam probabiliorem putant Covarruvias *in c. Alma mater, part. 1. §. 2. n. 5.* Navar. *in manual. c. 9. num. 3.* Suar. *in 3. part. tom 4. diſp. 31. ſect. 3. n. 6.* Cajetan. *in ſum. verb. Abſolutionis impedimenta.* Pro qua ſententia

Notandum eſt cum Alexandro de Alez *part. 4. qu.* 12
18. memb. 4. art. 5. §. 2. quòd habens caſum reſervatum ſine excommunicatione urgente neceſſitate communicandi,ad ſcandalum vitandum,tenetur confiteri peccata reſervata ſolùm Confeſſario inferiori,tunc enim cùm pœnitens ſit certus, non poſſe ſe abſolvi à reſervatis, non erit uniis confeſſio ad aliud, quàm ad ſe diffamandum coram tali Confeſſario, & ſic poterit primò confiteri cum inferiori Sacerdote omnia peccata tam non reſervata,quàm reſervata, & celebrare, vel ſecundò poteſt tantùm confiteri peccata non reſervata, & tacere reſervata, vel tertiò, ſi hoc etiam nolit,eliciat actum contritionis,& celebret ſine prævia confeſſione; ſi autem reſervata, ut diximus, habeant annexam excommunicationem, conteratur primò, & celebret, vel ſecundò ſi tantùm attritus eſt, confiteatur inferiori Sacerdoti, & celebret, ita Diana *in ſuis reſol. moral. tract. 5. miſcell. reſol. 68.* videatur in hac re Durand. *in 4. diſt. 17 q. 19.* & Riccard. *in 4. diſt. 17. art. 2. q. 8. ad 2.* & Sancius *in ſelect. diſp. 32. n. 10.* Angelus *verb. Confeſſio 1. §. 7.* Suar. *tom. 4. diſput. 31. ſect. 3. num. 8.* & Vega *in ſpecul. Paroch. tom. 1. cap. 11. num. 273.* ubi affirmat neceſſariò confitenda eſſe omnia peccata in tali caſu.

QUÆSITUM IX.

Utrùm Abbas tribuens Confeſſariis facultatem abſolvendi à reſervatis, illis pœnitentias taxare poſſit, vel potiùs ſubditorum confeſſiones audire.

SUMMARIUM.

1 *Confeſſariis poteſt Abbas pœnitentias culpis reſervatis injungendas taxare.*

2 *Abbas, ſi aliquo detineatur impedimento, auditis, & abſolutis, poteſt mittere ſubditum ad inferiorem Sacerdotem, ut ab omnibus abſolvat.*

3 *Abſolvere poteſt inferior Sacerdos pro una vice pœnitentem, ſi petita licentia, eam Superior denegavit.*

4 *Abſolvi an poſſit, & quomodo Regularis in caſu neceſſitatis à non habente facultatem, etiam ſi præſens eſſet delegatus, de quo timeret confeſſionis revelationem, ut* num. 5.

5 *Abſolvi an poſſint à reſervatis à Confeſſariis ſecularibus, Monachi à ſuis Monaſteriis abſentes, qui aliàs habent*

habent licentiam à ſuis Superioribus confitendi cuicumque Confeſſario.

1 QUoad primam partem dico, abſque dubio id ab Abbate fieri poſſe, patet ex decreto *ſuprà* citato Clementis VIII. tamen id præcipuè ſervandum erit ab illo in pœnitentiis taxandis pro reſervatis. Nec dicatur hujusmodi pœnitentiarium taxationem in Eccleſia Dei novam eſſe; quia etiam antiquitùs apud ſacros canones pœnitentiæ taxabantur, ut legentibus, & intuentibus illos perſpicuum fiet, quodque de pœnitentiis taxandis dicitur, intelligatur itidem de quacumque ſatisfactione condigna; ut docet Coriolan. *tract. de caſ. reſervat. par.* 1. *ſect.* 1. *art.* 19.

Quoad ſecundam partem dico, quòd Monachus habens caſum reſervatum poteſt Abbatem adire, & illi confiteri tam reſervata, quàm non reſervata, & omnium peccatorum ab eo abſolutionem impetrare ſimul cum pœnitentia, & ſatisfactione debita.
2 Quòd ſi Abbas aliquo detineatur impedimento, & non poſſit non reſervata audire, poterit auditis, & abſolutis reſervatis mittere Monachum pœnitentem ad inferiorem Confeſſarium, qui audita confeſſione reſervatorum, & non reſervatorum, illum abſolvet. Si verò Abbas noluerit audire in confeſſione Monachum reſervata habentem, poterit facultatem illi concedere, ut abſolvatur ab illis à Confeſſario inferiori, & poterit taxare, ut diximus, pœnitentiam, in quo caſu tenetur Abbas ad ſigillum confeſſionis, ut elicitur ex Graſſio *part.* 1. *decīſ. lib.* 1. *cap.* 13. *num.* 73.

3 Si autem Monachus pœnitens pro reſervatis noluerit adire Abbatem, poterit Confeſſarius illum adire, poſtulans auctoritatem abſolvendi quempiam à reſervatis, quam Abbas dare tenetur, alioquin Confeſſarius poſſet pro illa vice, ut diximus, abſolvere. Si verò Confeſſor facultatem petere noluerit, debet nihilominùs Abbas Monacho pœnitenti, eamque poſtulanti, ut diximus, concedere. Ita habetur Decreto Clement. VIII. ſupradicto, uti habentur hæc verba: *Sanctitas ſua deinceps declaravit, & declarat, ut ſi hujusmodi Regularium Confeſſariis caſus alicujus reſervati facultatem petentibus Superior dare noluerit, poſſint nihilominus Confeſſarii illa vice pœnitentes Regulares, etiam non obtenta à Superiore facultate abſolvere*; Et licèt hoc Decretum loquatur de Confeſſariis, non autem de pœnitentibus; tamen cùm ſit ſavorabile, extenditur etiam ad pœnitentes, juxta *reg.* 15. *Odia, de reg. jur. in* 6. Non tenetur tamen Abbas auctoritatem dare Confeſſario deſignato à pœnitente, nec ei concedere, ut confiteatur, cui noluerit. Ita Suar. *tom.* 4. *in* 3. *part. diſput.* 30. *ſect.* 4. *num.* 11. Coriolan. *part.* 1. *de caſib. reſervat. ſect.* 1. *artic.* 17. *num.* 10. & in dicto caſu, quòd Confeſſarius noluerit Superiorem adire, poterit auditis, tam non reſervatis, quàm reſervatis, & pœnitente abſolutio à non reſervatis, pro reſervatis remittere illum ad Abbatem, ut eundem abſolvat, in quo caſu non dimidiatur confeſſio, ut docet Suar. *tom.* 4. *cit. diſput.* 31. *ſect.* 1. & 2. Fagundez *in* 2. *præcept. Eccleſ. lib.* 8. *cap.* 3. *num.* 26. Vaſquez *tom.* 4. *in* 3. *part. q.* 91. *art.* 3. *dub.* 9. Emanuel Sà *in aphor. verb. abſol. num.* 24. Chappeauville *de caſ. reſerv. part.* 1. *cap.* 9. Finellus *de caſ. reſerv. cap.* 10. Reginald. *in prax. c.* 7. *lib.* 8. *num.* 75. Llamas 1. *part. meth. cap.* 7. §. 11. Filliuccius *tom.* 1. *tract.* 7. *cap.* 10. *n.* 299. Coriolan. *loc. cit. part.* 1. *ſect.* 1. *art.* 8. Floronus *part.* 1. *cap.* 6. Mirand. *tom.* 1. *man. Prel. q.* 34. *art.* 12. A quibus Doctoribus, ea quæ in præſenti quæſito ſcripta ſunt, elicita fuerunt.

4 Dices, ſi non adſit Superior, vel habens facultatem abſolvendi à caſibus reſervatis, & Monachus aliquo caſu innodatus celebrare, vel communicare debeat, ne ſcandalum ſequatur, quid facere debeat? Reſpondeo, quòd cùm ſit ferè idem caſus in *antecedenti quæſito* relatus, ideo breviter dicendum eſt, quòd Monachus tunc poterit abſolvi à non reſervatis, animo conſequendi poſteà abſolutionem à reſervatis, modò tamen confeſſionem de omnibus, tam reſervatis, quàm non reſervatis perſolvat; Ita Reginald. *in prax. lib.* 8. *num.* 85. Sotus *in* 4. *diſt.* 18. *q.* 2. *art.* 5. Chappeauville *de caſib. reſerv. part.* 1. *cap.* 9. Floronus *part.* 1. *cap.* 6. §. 4. *num.* 3. Fagundez *in* 3. *præcept. Eccleſ. lib.* 3. *cap.* 9. *num.* 17. quod etiam elicitur ex Concil. Trident. *ſeſſ.* 13. *cap.* 7. *de Sacr. Euchariſtia*, per illa verba: *Quòd ſi neceſſitate urgente Sacerdos abſque prævia confeſſione celebraverit, quamprimùm confiteatur.*

5 Idem dicendum eſt quando Monachus pœnitens habet quidem præſentem Confeſſarium habentem auctoritatem confitendi, ſed timet revelationem confeſſionis, vel aliud grave damnum, ita Fagundez *loc. cit. num.* 20. Molfeſius *tom.* 1. *ſumm. tract.* 7. *cap.* 21. *n.* 47. Mirand. *tom.* 2. *manual. Prælat. q.* 34. *art.* 12.

6 Quid autem ſentiendum ſit de Monachis abſentibus, de licentia ſui Abbatis, à quo habent facultatem confiteri cuicumque Confeſſario, ſi habeant caſus reſervatos? Huic quæſito ſatisfeci ſuprà *diſp.* 6. *quæſ.* 8. *num.* 4. ubi dixi quòd facultas generalis eligendi Confeſſarium, non ſe extendit ad reſervata. Idem hìc affirmo cum Suarez *tom.* 4. *diſput.* 27. *ſect.* 4. *num.* 4. & Homobon. *de caſib. reſerv. p.* 1. *c.* 2. Layman. *lib.* 5. *tract.* 6. *c.* 10. *num.* 20. Fagund. *in* 2. *præcept. Eccl. lib.* 8. *num.* 12. Joan. de la Cruz *de ſtat. Relig. lib.* 2. *c.* 6. *dub.* 11. *concl.* 2. & Megala *in* 1. *p. lib.* 1. *c.* 10. *num.* 15. & Diana *in reſol. moral. tract.* 2. *de dub. regul. reſol.* 119. ubi ait, quòd in generali confeſſione non veniunt ea, quæ ſi ſpecialiter peterentur, non eſſent concedenda, indecens enim eſſet, ut Sacerdotes ſeculares peccata gravia Religioſorum audirent; quidquid dicant Peregrin. *in Compend. privil. tit.* 1. *verbo abſolutio quoad fratres*, §. 2. *in ſcholiis*, & Alphonſ. de Leone *de offic. & poteſt. Confeſſ. tom.* 2. *recoll.* 11. *num.* 1.

QUÆSITUM X.

Utrum Monachus caſu reſervato in uno Monaſterio innodatus, pergens in aliud Monaſterium, poſſit ab illius Abbate abſolvi, & an valeat abſolutio, ſi abſque contritione eam obtineat.

SUMMARIUM.

1 *Monachus caſu reſervato in uno Conventu innodatus in alium pergens poteſt ab illius Prælato abſolvi, & ab aliis Sacerdotibus, ut* num. 2. & 3.

4 *Monachus hoſpes in uno Monaſterio ſubditur caſibus reſervatis illius Monaſterii, à quo ſi diſcedat, poteſt à quolibet Regulari ſui Ordinis abſolvi, ut* num. 5.

6 *Abſolutio valida eſt à reſervatis, ac etiam cenſuris, licèt pœnitens in eorum confeſſione contritus, vel attritus non ſit.*

QUoad priorem hujus quæſiti partem reſpondeo, 1
quòd Monachus caſu reſervato in ſuo Monaſterio innodatus ſi pergit in aliud, poteſt ab Abbate illius abſolvi; quia in omnibus Monaſteriis nunc ſunt iidem caſus reſervati, quos poſuit, & limitavit Clem. VIII. *in ſuo decreto de caſib. reſervat. Regular.* Præterea adeſt privilegium Gregorii XI. Fratribus Ordinis Prædicatorum traditum, ubi concedit Magiſtro Generali, & ſingulis Prioribus Provincialibus, & localibus, ac locis ſibi commiſſis, ut Fratribus ejuſdem Ordinis ibi conſtitutis, necnon Fratribus aliis ejuſdem Ordinis interdum ad eos declinantibus undecumque abſolutione, & diſpenſatione indigentibus, abſolutionis, & diſpenſa-

diſpenſationis beneficium impartiri liberè, & licitè valeant; Ita refert Corſolan. *in tract. de caſib. reſervat. part. 1. ſect. 3. art. 10. num. 1.* Hanc doctrinam docent S. Antonin. *3. p. tit. 17. cap. 4.* Suar. *t. 4. 3. p. diſp. 30. ſect. 1. n. 4.* Filliuc. *t. 1. tract. 7. cap. 10. num. 283.* Cajetan. *in ſum. verb. abſolutio.* Emanuel Sà *in aphor. verb. abſolutio. num. 21.* Portell. *de dub. Regul. verb. caſus reſerv. num. 16.* Laurent. de Peyrin. *tom. 2. de Prælat. quæſ. 3. c. 2. num. 24.* ubi movet dubium, *num. 25.* Si Religioſus malitiosè arripiat iter, ut in aliquo Monaſterio à caſibus reſervatis abſolvatur, valeat talis abſolutio: & dubio occurrit dicendo, quòd cùm Religioſi fiant ſubditi illius Prælati, ubi degunt, poſſunt ab eodem Prælato abſolvi à
2
caſibus contractis in alio Monaſterio; quod etiam elicitur ex Filliuc. *tit. 1. tract. 7. cap. 10 num. 283.* ubi loquens de ſubdito alicujus Epiſcopi, qui iter agit per diœceſim alterius Epiſcopi, an poſſit abſolvi à reſervatis ſuo Epiſcopo, ait cum Cajet. Paludano, S. Anton. Navar. Suar. *ibidem* ab eo citatos, quòd poteſt abſolvi, & ejus rationes potiſſimæ ſunt, quia debet ille, qui iter arripit per alienam Diœceſim, confiteri more incolarum illius Diœceſis, ſi illi abſolvuntur ab illis
4
caſibus in alia Diœceſi reſervatis, poterit & ille peregrinus, (cui non eſt clauſa janua ſolitæ confeſſionis in illa Diœceſi, ubi illi caſus, quibus peregrinus in ſua innodatus erat) abſolvi more (ut dixi) incolarum illius Diœceſis. Tum quia cùm non teneatur Confeſſor unius Diœceſis ſcire peccata reſervata alterius Diœceſis, poterit indifferenter abſolvere, niſi aliunde impediatur.

3
Unde à ſimili dico, quòd Religioſus, qui ut peregrinus, & advena moratur in aliquo Monaſterio, ſi detineatur caſibus reſervatis in ſuo Monaſterio, poteſt utique abſolvi ab illis à Confeſſariis alterius Monaſterii, ubi degit propter eaſdem rationes, & dummodo ibi non ſint iidem caſus reſervati. Nec valet dicere quòd valet in omnibus Diœceſibus reſervatio caſuum Summi Pontificis, ad quem difficilior eſt aditus, quàm ad Epiſcopum, quia omnes Sacerdotes ſunt ſubditi Summo Pontifici, & in illos habet juriſdictionem limitandi poteſtatem abſolvendi, quam non habet Epiſcopus in Sacerdotes Diœceſis alienæ, ſicut nec Abbas, v. g. ſanctæ Praxedis in Sacerdotes Abbatiæ Sanctiſſimæ Dominæ de Ariva ejuſdem Ordinis & Congregationis ſubjectos.

4
Ex quibus reſolvitur caſus à contrario ſenſu propoſitus, an Monachus incurrat caſum reſervatum in Monaſterio, ubi tanquam hoſpes, & peregrinus moratur, qui tamen caſus in ſuo Monaſterio reſervatus non eſt? Reſpondeo affirmativè quia etſi ille ſit hoſpes; nihilominùs eſt ſubditus illius Abbatis, à cujus obedientia poſtmodum abſolutus, ſi ad proprium reverta-
5
tur Monaſterium, ubi caſus ille minimè reſervatur, abſolvi poteſt à Confeſſariis illius Monaſterii propter rationes allatas. Ita Peyrinus *loco citato, n. 26.* ubi citat pro hac ſententia Suarez.

6
Ad ſecundam quæſiti partem reſpondeo affirmativè, quia cùm reſervatio ſit quid odioſum, ſufficit illius cognitio, & revelatio Superiori; ſive alteri ab eo auctoritatem habenti, ac per hujuſmodi confeſſionem, & abſque contritione, vel attritione tollitur ejus reſervatio, nec tenetur ſubditus ampliùs dicta peccata reſervata Prælato confiteri. Ita Sylveſt. *verb. confeſſ. 1. q. 19.* Cajetan. *in ſum. verb caſus reſervat.* & communiter Doctores. Idem intellige, ſi peccata reſervata habeant aliquam Eccleſiaſticam cenſuram annexam; nam licèt ob malam pœnitentis diſpoſitionem confeſſio invalida ſit; & ſacramentalis abſolutio cum hujuſmodi defectu nullius ſit valoris; tamen valebit ad hoc, ut caſuum reſervatio tollatur, ac deinceps poſſit pœnitens cuilibet Confeſſario confiteri, ac ab iis abſolutionem recipere. Ita Mirand. *manual. Prælat. tomo 2. quæſ. 34. art. 13.*

QUÆSITUM XI.

Mortuo, vel ab officio amoto Abbate, vel Prælato, qui caſum, vel cenſuram ſibi reſervavit, à quibusnam poſſit ſubditus tali caſu, vel cenſura innodatus abſolvi.

SUMMARIUM.

1 *Mortuo, vel amoto Prælato, ſubditus aliqua cenſura ab eo lata detentus adhuc remanet ligatus.*
2 *A quo ſit abſolvendus.*
3 *Prælato mortuo, vel amoto ab officio, poteſt ille, qui aliqua cenſura tunc innodatus erat, à Priore Clauſtrali, vel Vicario Monaſterii abſolvi.*

PEr mortem Abbatis, vel alterius Prælati, ſeu amotionem ab officio, ſubditus aliquo caſu, vel cenſura per ipſum Prælatum lata innodatus, remanet adhuc 1
ligatus, poteſt tamen à ſucceſſore, vel alio de ejus licentia abſolvi. Ratio eſt, quia ſucceſſor eadem perſona cenſetur cum eo, cui ſuccedit, ut optimè probat Palud. *in 4. diſt. 18. q. 5. art. 2.* Dices, ſententia excommunicationis lata ab homine moritur mortuo latore, aut amoto ab officio, ut docet Navar. *in manuali, c. 1. num. 2.* ergo mortuo Abbate, vel amoto ab officio, Monachus, qui fuerat per Abbatem excommunicatus, remanet abſolutus, Reſpondeo cum 2
Sayr. *de cenſ. lib. 1. c. 4. num. 22.* ſententiam excommunicationis latam ab homine mori quidem mortuo latore, vel ab officio amoto, quoad illos, qui eam non incurrunt, antequam lator moreretur, vel privaretur officio, ſi verò ſemel incurratur, manet donec relaxetur; Idem fatentur Henriq. *in ſum. lib. 13. de excom. c. 2. §. 2.* & Ugolin. *de Eccleſ. cenſ. tab. 1. c. 9. §. 4.* Quòd verò ille, qui antequam lator cenſuræ moreretur, vel amoveretur ab officio, in cenſuram incidit, abſolvi debeat ab ejuſdem latoris ſucceſſore, docent S. Antonin. *3. part. tit. 24. c. 77.* Sylveſt. *verb. abſolutio. in princip.* Ugolin. *de cenſur. tab. 1. c. 4. §. 3. n. 1.* Innocent. *in c. quærenti in fine, de offic. delegat.* Panormit. *in c. paſtoralis, §. præterea, num. 1. de offic. ord.* & hoc valet non ſolùm in ſucceſſoribus propter mortem primi latoris illius cenſuræ, ſed etiam in omnibus ob quamcumque cauſam ſuccedentibus, ut probat Durand. *in 4. diſt. 18. q. 4. n. 8.*

Præterea mortuo, vel amoto Abbate, vel Prælato 3
Regulari poteſtne Monachus, vel ſubditus Regularis cenſura aliqua ligatus abſolvi à Priore Clauſtrali: vel Vicario ejuſdem Monaſterii? Reſpondeo poſſe, quia Sede vacante Prior ille Clauſtralis vicem Abbatis gerit, & ſub illius cura Monaſterium gubernatur, ut habetur in *c. 1. ne Sede vacante in fine,* quod etiam aſſeritur à Franc. Marc. *in deciſ. 1246. num. 2.* ubi oſtendit officium Prioris Clauſtralis non expirare per mortem Abbatis, ſicut officium Vicarii Epiſcopi ex gloſſ. *in Clem. fin. de procurat.* expiraret quidem, ſi Prior poſitus eſſet per Abbatem; ſecùs verò ſi à Conventu, vel Capitulo Generali, vel Diffinitorio. Imò Abbate ſuſpenſo devolvitur poteſtas ad Priorem Clauſtralem *ex Clement. ne in agor. §. Abbate, de ſtatu Monach.* vel ad Vicarium Monaſterii; quia Monaſterium nunquam dicitur deſtitutum aliquo Superiore, qui in Monachos ordinariam juriſdictionem exerceat, aliàs Monachi pejoris eſſent conditionis quàm ſubditi Epiſcopi. Idem fatentur Diana *in Reſol. moral. tract. 2. de dubiis Regul. reſol. 22.* & Joannes de Cenedo *in 2. p. S. Thom. tract. 1. diſput. 7. n. 6.*

QUÆSI-

QUÆSITUM XII.

Vtrùm Regulares, qui legitimè Bullam Cruciatam acceperunt, poſſint ejus virtute à caſibus reſervatis abſolvi.

SUMMARIUM.

1 *Regulares nequeunt virtute Bullæ* Cruciatæ *legitimè accepta à caſibus ſuis Prælatis reſervatis abſolvi.*

2 *Abſolvendi à caſibus Apoſtolicæ Sedi reſervatis data facultate in Bulla* Cruciatæ, *vel aliis Indultis, non venit auctoritas abſolvendi à caſibus Epiſcopis reſervatis, niſi exprimatur.*

3 *Regulares nequeunt uti Bulla* Cruciatæ, *vel aliis Indultis ad effectum ſibi Confeſſarium eligendi, abſque ſuorum Prælatorum licentia.*

4 *Reſpondetur cuidam objectioni.*

5 *Jus nullum inducitur, nec aliquid immutatum, aut alteratum cenſetur per ſimplices Summorum Pontificum declarationes, ſed tantùm id, quod erat dubium, certum redditur, ac declaratur.*

1 RESpondeo negativè. Ducor primò, quia ſub facultate abſolvendi à caſibus Sedi Apoſtolicæ reſervatis data in Bulla *Cruciata*, vel aliis Indultis, non venit auctoritas abſolvendi, à reſervatis Ordinario, quando de hoc non ſit expreſſa mentio, ut neceſſariò requiritur, quicquid dicendum eſſet de Jubileo, in quo talis facultas exprimi ſolet. Suarez *tom. 4. in 3. part. diſp. 31. ſect. 4. num. 26.* Joan. Baptiſt. Anton. *in Carec. Neapol. poſt lib. 6. de præparat. pro examine, fol. 49.* Lavor. *de Jubileo part. 2. cap. 28. num. 25.* & in terminis noſtris Corduba *in annot. ad Compend. privileg. verbo Cruciata col. 4. §. Imò dato, ſic D.* negat
2 virtute Bullæ *Cruciata* poſſe Fratres abſolvi à reſervatis Miniſtro Provinciali, quia talis facultas non exprimitur, ut eſt neceſſe, & poſteà *ibidem* contrarium opinatur virtute Jubilei; Item facit Declaratio Sacræ Congregationis Concilii, ſub *die 3. Aprilis* 1593. quæ cenſuit illos, qui Confeſſiones audiunt, poſſe virtute Jubilei indicti à Summis Pontificibus cum facultate abſolvendi à quibuſcumque caſibus, abſolvere à caſibus Epiſcopo reſervatis; ſed non virtute privilegiorum Regularibus, ſeu Confraternitatibus conceſſorum.

Præterea ſuadetur rationibus. Nam ſi concederemus contrarium, talis facultas cederet tum in animarum perniciem ob veniæ facilitatem, quæ peccandi anſam tribueret; tum verò inprimis in nimiam læſionem, ludibrium, & deriſionem Juriſdictionis Prælatorum majorum reſervandi ſibi caſus, dum eorum reſervatione non obſtante, poſſent ſubditi, quolibet anni tempore, etiam illis invitis abſolvi à quibuſlibet Confeſſariis. Quæ rationes maximè procedunt in illis præſertim Regionibus, ubi Sanctæ *Cruciatæ* conceſſiones brevi tempore non expirant, prout illæ Jubileorum, quæ ob imminentes Eccleſiæ neceſſitates donantur. Ita Rota *in una Oveten. Sacriſtiæ 2. Novembris* 1592. *coram Comitulo: & in una Oxomen. Canonicatus 18. Novembris 1624. §. non prima, in fine, coram R. P. D. Merlino*: ubi dicitur ob hujuſmodi rationes in *extravag. etſi dominici 2. de pœnit. remiſſ.* revocatas fuiſſe ſimiles conceſſiones etiam vigore *Cruciata* elargitas.

Ducor ſecundò, ex mente plurimorum Pontificum, qui declararunt Religioſos non poſſe uti dd. privilegiis S. *Cruciata*, &c. ſine licentia ſuorum Superiorum, ut Julius II. & Pius V. Fratribus Prædicatoribus, & Leo X. Minoribus, & Gregor. XIII. prout nobis idonei teſtes ſunt Hieron. à Sorbo *in annot. ad Compend. privil. verb. Cruciata*, Joan. de la Cruz *de ſtatu relig. lib. 1. c. 6. dub. 12. concluſ. 1.* & præſertim Clemens VIII. in Bulla incip. *Romani Pontificis*, anno 1599. 23. Novembris, qui auctoritate Apoſtolica perpetuò de-
3 claravi: conceſſionem S. *Cruciata*, & aliorum Indultorum particularium minimè locum habere, neque cenſeri ad effectum eligendi Confeſſorem, & abſolvendi à caſibus reſervatis cum Fratribus, & Monialibus quorumcumque Ordinum, & Congregationum cujuſvis Inſtituti Mendicantium, & non Mendicantium, tam Provinciæ Hiſpaniæ, quàm extra eam ubilibet, ſed ſuæ Intentionis exiſtere, quod iidem Fratres, & Moniales, quantum ad Sacramentum Pœnitentiæ, ſeu ad confeſſionis adminiſtrationem diſpoſitioni ſuorum Prælatorum ſubjecti ſint, quas omnes Conſtitutiones ſuprà *diſp. 9. quæſt. 7.* retulimus agentes, an Regulares virtute Bullæ *Cruciatæ*, vel aliarum hujuſmodi Indulgentiarum poſſint aliis, quàm Confeſſariis ab Abbate deſtinatis, confiteri. Idem confirmat in terminis Coriolan. *p. 1. ſect. 3. art. 15. in 3. edit.* Acoſta *ad Bull.* Cruciat. *q. 107.*

Non obſtat ſuperfluè igitur apponi in Bulla *Cruciata* illam Clauſulam, *Che de gli altri peccati, che non ſono reſervati alla medeſima Sede Apoſtolica, li poſſa aſſolvere il detto Confeſſore tante volte, quante ſi conſeſſerà*; Cùm neminem lateat, quemlibet Confeſſarium ab Ordinario approbatum, nullo privilegio ſuffragante, poſſe abſolvere pœnitentes à quibuſvis peccatis non reſervatis: nam reſpondeo, ſuperfluitatem
ceſſare, ex eo, quòd illa abſolvendi poteſtas ordinatur 4
ad Indulgentiam plenariam, ut perbellè Suarez *de relig. tom. 4. tract. 8. lib. 2. cap. 19. num. 13.*

Non obſtat ſecundò dictas conceſſiones, ſeu declarationes revocatorias tolli per novas Bullas Sanctæ *Cruciata*, quia par in parem non habet imperium, Corduba *ubi ſuprà col. 20. §. item appoſito*, Sorb. *ubi ſuprà col. 3. §. & quia.* Nam reſpondetur primò, eas Bullas jure non fuiſſe conceſſiones, ſed ſimplices declarationes juris dubii, ſeu verborum dubiorum, in dicta Bulla *Cruciata*, ut liquidò conſtat ex illis præſertim Pii V. & Clementis VIII. ibi, *ſed noſtræ intentionis*
exiſtere, &c. perpetuò declaramus. Per quas ſimpli- 5
ces declarationes nullum jus induci, nec aliquid immutatum, aut alteratum cenſeri, ſed tantùm quod in dubium vocabatur, certum reddi, ac declarari docent Apoſtill. ad Philipp. Dec. *in cap. fin. num. 13. verbo dubium de conſtitut.* Caſtrenſ. *conſ. 329. num. 2. verſ. pro declaratione lib. 1.* & alii multi, quos approbat Rota *in una Lauretana Juriſdictionis 1. Junii 1618. coram Sacrato, & in una Cæſaraugustana præeminentiarum Eccleſiæ S. Mariæ Majoris de Pilari 12. Martii 1609. & 10. Novembris 1623. & 15. Novembr. 1624. coram Reverendiſſ. D. Coccino Decano.* Unde cùm ſequentes conceſſiones S. *Cruciata*, nullam ampliorem clauſulam contineant in caſu, de quo agimus, quàm continerent illæ, quas declararunt prædicti Summi Pontifices, per conſequens non licet hodiè ab illis declarationibus ullo modo diſcedere, ut in ſimili dixit Acoſta *ad Bullam Cruciat. q. 610. col. ult. in princip.* Rota *in d. Oxomen. Canonicatus coram Merlino, §. & hinc perfectum.* Et maximè ſtante verbo *perpetuò*, quod comprehendit omne tempus futurum, Brunor. à Sole *in loc. commun. in verbo Dictio, n. 20.* & Rot. *in d. Cæſaraugustana 13. Martii 1609. coram Coccino*, quod forſan ſibi locum non vendicaret, ſi apponeretur clauſula ſimilis ei, quam Pius IV. anno 1564. appoſuit, quamque deinceps uſque in hodiernum diem fuiſſe ſublatam teſtatur Sorb. *ubi ſup. col. 2. liter. B.* nempè, *Ut poſſent Religioſi ſine licentia ſuorum Superiorum Bullam accipere.* Videatur Barthol. de Vecch. *in tract. de novit. diſp. 9. dub. 3. num. 7.*

Contra tamen hanc veritatem rationibus, & auctoritatibus comprobatam diſputant multi Doctores, ut Portell. *in dub. Regul. verb. Bulla Cruciata, num. 1.* Coriolanus *de caſibus reſervatis, part. 1. ſect. 3. art. 4.* Bartholom. de Vecchiis *in praxi Novit. diſp. 9. dub. 3. num. 7.* Llamas *in ſumm. part. 1. cap. 5. §. 8.* Mi-

rand. *in manual. Prælat. tom. 2. q. 34. artic. 15. concl.* 2. Reginald. *in prax. tom. 1. lib. 8. cap. 3 ſect. 3. num.* 37. Suar. *de relig. tom. 4. tract. 9. lib. 2. cap. 16. n. 3.* ubi citat pro eadem ſententia Garziam, Ledeſmam, Paſſarellum.

Quibus Doctoribus, eorumque rationibus, & argumentis, præter ea quæ dicta ſunt, appono Conſtitutionem Urbani VIII. virtute cujus impoſterùm non poſſunt ullo prætextu Regulares abſolvi, ſed adhuc remanent ſub ordinaria juriſdictione ſuorum Abbatum, & Prælatorum quoad Sacramentum Pœnitentiæ, nihil eis in hoc ſuffragante Bulla *Cruciatæ* : tenor autem ſupradictæ Conſtitutionis Urbani VIII. talis eſt.

15 URBANUS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

IN ſpecula militantis Eccleſiæ, nullo licèt meritorum ſuffragio, divina diſpoſitione conſtituti, & attentè conſiderantes, ſacros Regularium Ordines tantas Eccleſiæ DEI utilitates omni tempore attuliſſe, ut ad eas conſervandas, & inſtaurandas Romani Pontif. prædeceſſores noſtri magnam jure optimo diligentiam ſemper adhibuerint: dignum, quin potiùs debitum reputamus, ut eorundem Pontificum veſtigiis inhærentes, ad ea paſtoralis vigilantiæ partes jugiter intendamus, ut in eiſdem Ordinibus diſciplinæ regularis obſervantia ſarta tecta conſervetur, & ſi quæ illi obeſſe dignoſcuntur, opportunæ Conſtitutionis miniſterio ſalubriter removeantur. Aliàs ſiquidem fel. rec. Clementi Papæ VIII. Prædeceſſori noſtro per Procuratorem Generalem Ordinis Fratrum B. Mariæ de Monte Carmelo nuncupat. expoſito, quòd cùm in Bulla Sanctæ *Cruciatæ*, & aliis privilegiis ab Apoſtolica Sede concedi ſolitis, detur facultas eligendi Confeſſarium idoneum ab Ordinario approbatum, qui poſſit Chriſti fideles abſolvere à caſibus Ordinario, & Sedi Apoſtolicæ reſervatis, Religioſi prædicti Ordinis, ſeu eorum nonnulli, etiam prædictis facultatibus uti præſumebant in detrimentum ſuæ Regularis diſciplinæ: Quare idem Clemens prædeceſſor ſua perpetuò valitura Conſtitutione declaravit facultatem, & conceſſionem Sanctæ *Cruciatæ*, & aliorum indultorum prædictorum, quantùm ad prædictum articulum eligendi Confeſſarium, & abſolvendi à caſibus reſervatis, non habere locum cum Fratribus, & ſororibus Monialibus quorumcunque Ordinum, & Congregationum cujuſvis inſtituti, Mendicantium, & non Mendicantium, tam in Provincia Hiſpaniæ, quàm extra eam ubilibet conſtitutis, neque eis ſuffragari, ſed ejuſdem Clementis prædeceſſoris intentionis fuiſſe, quòd iidem Fratres, & Moniales quantum ad Sacramentorum Pœnitentiæ, ſeu Confeſſionis adminiſtrationem, diſpoſitioni ſuorum Prælatorum ſubjecti eſſent, prout in dicti Clement. Prædeceſſoris in ſimili forma Brevis deſuper, *ſub die* 23. *Novembr.* 1599. Pontificatus ſui anno 8. expeditis literis, quarum tenores præſentibus pro expreſſis haberi volumus, pleniùs continetur. Nihilominus, ſicut Nobis non ſine animi noſtri moleſtia innotuit, nonnulli Ordinis Fratrum Prædicatorum profeſſores, prætextu Bullæ ejuſdem ſanctæ *Cruciatæ*, ac dictorum indultorum Confeſſarium hujuſmodi, qui eos, ut præfertur, abſolvat, eligere poſſe prætendant, & forſan eligant, etiam ad præſens, poſtquàm literæ noſtræ *ſub die* 14. *Junii* 1624. Pontificatus noſtri anno 1. ſuper facultate eiſdem Regularibus Confeſſarium ad effectum hujuſmodi eligendi, ad quinquennium tunc proximum conceſſa, emanatæ, pridem ab anno, & ultra expiraverunt, in maximum ſtatus & obſervantiæ regularis præjudicium. Nos præmiſſis quantùm Nobis ex alto conceditur, obviare, ac felici tam eorundem Fratrum Prædicatorum, & B. Mariæ de Monte Carmelo Religioſorum, quam omnium, & quorumcunque aliorum cujuslibet Ordinis, Congregationis, Societatis & inſtituti, etiam ſpeciali mentione, & nota digni, utriuſque ſexus tam Mendicantium quàm non Mendicantium ſtatui atq; directioni, & aliorum Chriſti fidelium ſaluti conſulere volentes, præfatæque Clementis Prædeceſſoris declarationi inhærentes, illamque tenore præſentium innovantes, ac quatenus opus ſit, ampliantes; Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac matura deliberatione noſtris, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, conceſſionem ſanctæ *Cruciatæ*, quæ reſpectu facultatis hujuſmodi, etiam Laicis, & Clericis ſecularibus, cujuſcunque ſtatus, gradus, qualitatis, & conditionis, etiam ſpeciali nota dignæ quoad caſus reſervatos, etiam in Bulla *Cœnæ Domini* (hæreſi excepta) contentos, nonniſi in foro conſcientiæ, non autem in foro externo ſuffragatur, aliorumq; indultorum hujuſmodi, quantùm ad prædictum articulum eligendi Confeſſarium, & abſolvendi à prædictis caſibus reſervatis, etiam in Bulla Cœnæ Domini contentis, cum Fratribus, & Monialibus prædictis Fratrum Prædicatorum, ac aliorum quorumcunque Ordinum, & Congregationum, Societatiſque & inſtituti prædictorum Mendicantium, & non Mendicantium, tam provinciæ Hiſpaniæ, quàm extra eam ubilibet conſtitutorum locum minimè habuiſſe, neq; habere, nec illis ullo modo ſuffragari potuiſſe, neque poſſe, excepto dumtaxat illo quinquennio, quo literæ noſtræ hujuſmodi, ut præfertur, duraverunt, ſiquidem *die* 14. *menſis Junii* 1629. proximè præterito jam expiraverunt, ſed noſtræ intentionis fuiſſe, & eſſe, quòd iidem Fratres & Moniales quantùm ad Sacramenti Pœnitentiæ, ſeu Confeſſionis adminiſtrationem ordinariæ diſpoſitioni ſuorum Prælatorum, & Sedi Apoſtolicæ quoad ſibi reſervata, ſubjecti ſint, earundem tenore præſentium perpetuò declaramus. Decernentes præſentes noſtras literas de ſubreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, ſeu intentionis noſtræ, aut alio quocunque defectu à quoquam impugnari non poſſe, ſicque, & non aliter, in omnibus, & ſingulis præmiſſis per quoſcunque Judices Ordinarios, & Delegatos, etiam cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales etiam de Latere Legatos, Vicelegatos, ac Sedis Apoſtolicæ Nuntios, ac *Cruciatæ* Commiſſarios, & quoſvis alios quavis auctoritate fungentes, ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate interpretari, ac judicari debere, ac irritum, & inane, ſi ſecùs ſuper his à quoquam, quavis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentári. Non obſtantibus præmiſſis, ac omnibus, & ſingulis illis, quæ in prædictis Clementis prædeceſſoris literis conceſſa ſunt non obſtare, cæteriſque contrariis quibuſcunque. Quibus omnibus, & ſingulis illorum omnium & ſingulorum tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice duntaxat ſpecialiter, & expreſsè derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcunque. Ut autem præſentium tenor omnibus innoteſcat, volumus eas in valvis Baſilicæ Principis Apoſtolorum, & in acie Campi Floræ de Urbe, ut moris eſt, publicari, ipſaſque ſic publicatas, omnes, & ſingulos ubique exiſtentes ita afficere, ac ſi omnibus perſonaliter intimatæ eſſent, quodque præſentium tranſumptis etiam impreſſis, manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis eadem prorſus ubique fides adhibeatur, quæ præſentibus ipſis adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Datum Romæ, apud Sanctam Mariam Majorem, ſub Anulo Piſcatoris, die 19. Junii 1630. Pontificatus noſtri anno 7.

M. A. Maraldus.

QUÆSITUM XIII.

Utrùm & quando Abbates, & Prælati, ac Confeſſarii Regulares approbati poſſint à caſibus, vel excommunicationibus Epiſcopis, vel Sedi Apoſtolicæ reſervatis abſolvere.

Summarium.

1 *Privilegia recenſentur, per quæ Religioſis Confeſſariis facultas à quibuscunque caſibus, etiam Sedi Apoſtolicæ reſervatis abſolvendi conceditur.*

2 *Quid ſuper hoc à ſacra Congregatione Illuſtriſſimorum Cardinalium juſſu Clementis VIII. ſtatutum fuerit, oſtenditur,* & num. 3.

4 *Decretum aliud ejuſdem ſacræ Congregationis refertur, ſuper eadem re Pauli V. juſſu editum.*

5 *Reſervatio caſuum an ceſſet per obitum Epiſcopi, qui eos ſibi reſervavit.*

6 *Excommunicatus à Delegato Papæ, per annum perſeverans in excommunicatione, anno delegationis finito à ſolo Papa abſolvitur.*

7 *Clerici, qui ſcienter, & ſponte admittunt excommunicatos à Papa ad divina Officia, & ad Sacramenta, ſunt excommunicati, concurrentibus tamen quinque requiſitis.*

8 *Incendiarii excommunicati, & publicati à ſolo Papa abſolvuntur.*

9 *Eccleſiam frangentes, & ſpoliantes ante denunciationem paratos reſtituere, & injuriam reſarcire, poteſt Epiſcopus abſolvere, at poſt denunciationem ſolus Papa abſolvit, & Eccleſiarum nomine veniunt etiam Monaſteria, Hoſpitalia, & alia loca pia.*

10 *Eligentes in Senatorem Urbis Romæ, Imperatorem, Regem, Principem, Marchionem, Comitem, &c. incurrunt excommunicationem Papalem.*

11 *Excommunicantur excommunicatione Papali tribuentes facultatem vexandi, capiendi, & interficiendi perſonas Eccleſiaſticas, &c. inſecutoreſque Cardinalium, Clerici, aut Religioſi, ſeu familiarium Papæ, necnon dantes conſilium, &c. receptatores, & defenſores.*

12 *Inquiſitores, alicui falſa hæreſis crimina imponentes, innocenteſq; infamantes à ſolo Papa abſolvuntur.*

13 *Religioſi Sacramentum Extremæ-Unctionis, vel Euchariſtiæ Clericis, vel Laicis miniſtrantes, matrimonia ſine ſpeciali licentia Parochi ſolemnizantes, excommunicatoſque à canone, & à ſententiis latis in Conciliis Provincialibus, &c. præterquam à jure ſibi conceſſis abſolventes, ſunt excommunicati excommunicatione Papali.*

14 *Clerici inducentes aliquem ad vovendum, jurandum, & promittendum ad ſepulturam in eorum Eccleſia eligendum, vel ut electam non mutet, excommunicantur per* Clement. cupientes, de pœnis, & *à ſolo Papa abſolvuntur.*

15 *Domini temporales, & quicunque alii cogentes perſonas Eccleſiaſticas in loco interdicto celebrare, populumque ad illic divina audienda cogentes, vel aliquem, aut aliquos ad divina illa audienda ducentes, publicoſque excommunicatos, & interdictos, ut ab Eccleſia moniti exeant, prohibentes excommunicantur per* Clement. gravis, de ſent. excommunic. *quæ excommunicatio eſt Papæ reſervata.*

16 *Minores tempore interdicti admittentes Fratres Tertii Ordinis ad audienda divina, incurrunt excommunicationem* Clement. cùm ex eo, de ſent. excommunic.

17 *Cadavera hominum incidentes, elixantes, carnes ab oſſibus ſeparantes, excommunicantur per* extravag. deteſtandæ, de ſepult.

18 *Fratres cujuscumque Ordinis Mendicantium ſine licentia Sedis Apoſtolicæ ad aliam Religionem non Mendicantium tranſeuntes, ſunt excommunicati per* extravag. ambitioſæ, de Regul.

19 *Violantes Eccleſiaſticam libertatem, ſeu interdictum Eccleſiaſticum, conſpirantes contra Papam, Epiſcopum, alioſque Prælatos offendentes, excommunicantur per* extravag. ſi dominici.

20 *Largientes, accipientes, vel aliquid in Curia Romana promittentes ad obtinendam juſtitiam, & gratiam, excommunicantur per* extravag. de ſent. excom.

21 *Rapientes bona Cardinalium in Conclavi exiſtentium, ſeu electi in Papam, excommunicantur excommunicatione Papali.*

22 *Proviſus de Eccleſia, vel Monaſterio vacante, ſi aliquid nunciatoribus dederit, excommunicatur.*

23 *Laicus relegans, vel proſcribens, & qui proſcriptionem ſcripſerit, eſt excommunicatus eadem excommun. Papali.*

24 *Perſona Eccleſiaſtica alium Eccleſiaſticam ad forum laicale trahens, necnon laicus in hac re dans favorem, auxilium, &c. excommunicatur excommunicatione Papali.*

25 *Miniſtri Papæ, & omnes Officiales accipientes munera in terris Eccleſiæ, ſunt excommunicati.*

26 *Lapides, & alia ornamenta de Eccleſia auferentes, necnon dantes auxilium, &c. ſunt excommunicati.*

27 *Fingentes ſe nepotem, familiarem, & commenſalem Cardinalis, ut literas Apoſtolicas gratis expediant.*

28 *Miracula falſa prædicantes, ſcandaloſè Prælatis detrahentes.*

29 *Impedientes quemcumque Officialem in Officio Sanctæ Inquiſitionis, necnon Epiſcopos in tali Officio perturbantes, Advocatum, & alios pro tali cauſa perterrentes, & qui in his conſilium, auxilium, & favorem dederit.*

30 *Occultantes, retinentes libros, & alias ſcripturas Cameræ Apoſtolicæ, aliaque bona ad dictam Sedem ſpectantia, necnon ſcientes, & non revelantes, aliique Miniſtri dictæ Cameræ rationes integras non reddentes.*

31 *Supponentes ſe in examine pro alio, ut Eccleſiaſticum beneficium obtineat, vel annuas penſiones offerentes, ut beneficia impetrent, beneficiaque pro aliis impetrantes, ut ab eis aliquid conſequantur, vel pro ſeipſis, ut aliis reſignent.*

32 *Tractantes de nova Papæ electione, alio vivente, ac eorum complices, & fautores.*

33 *Excommunicantur omnes cujuscumque dignitatis exiſtant, pactiones, conventiones, & contractum aliquem ſuper vita, aut morte Sum. Pont. facientes, necnon ſuper futura creatione dicti Summi Pontificis, vel Cardinalium, necnon permittentes talia fieri in terris ſuis, vel dantes auxilium, &c.*

34 *Cardinales ſimoniacè Papam eligentes excommunicantur per Conſtit. Julii II.* cum Divino.

35 *Literas, nuncium, aut ſignum mittentes ad eos, qui ſunt in Conclavi, necnon talia recipientes, vel è contra qui in Conclavi exiſtentes ad eos foris ſcripſerint.*

36 *Eccleſiæ bona, ſeu perſonas convertentes in proprios uſus per vim.*

37 *Eccleſiarum bona, fructus, & jura per vim occupantes, necnon Clerici in hoc conſentientes.*

38 *Commiſſarii delegati ad cognoſcendum de alienatione, ſi cedat in evidentem utilitatem, & timore, vel amore alienationi conſentiunt.*

39 *Clerici proviſi de Eccleſia, non ſervantes juramentum de reſidendo intra tempus præſcriptum, vel in quorum favorem beneficia reſignantur.*

40 *Gloſſantes Concilium Tridentinum excommunicantur per Conſtit. Pii IV.*

41 *Nuncius Apoſtolicus procurans literas commendatitias pro dignitate obtinenda à Principibus, excommuni-*

communicatur excommunicatione Papali, ſed talis excommunicatio nullibi eſt reſervata.

42 *Mulieres ingredientes Monaſteria Regularium, & Mendicantium.*

43 *Monialis à clauſura exiens, vel dans illi licentiam exeundi, comitantes, & receptantes.*

44 *Officiales Officii Pœnitentiariæ Romanæ, Procuratores, & ſcriptores aliquid etiam ſponte oblatum pro labore accipientes, ſunt excommunicati.*

45 *Eccleſias, & beneficia Eccleſiaſtica palam, vel occultè retinentes, aut recipientes in confidentiam, ſunt excommunicati, à qua excommunicatione nec Cardinales excipiuntur.*

46 *Qui de fructibus dignitatum vacantium applicandis menſæ Epiſcopali, aut in communem uſum cedendis diſponit, eſt excommunicatus.*

47 *Gubernator Status Eccleſiæ dans licentiam ferendi arma breviora tribus palmis, eſt excommunicatus.*

48 *Chriſtianus in terris Turcarum capiens alium Chriſtianum pro mancipio, ſive ejus bona ſurripiens, eſt excommunicatus, necnon & qui ex partibus Infidelium ad partes Fidelium alumina deferunt.*

49 *Publicani exigentes gabellam à Regularibus Ordinum Mendicantium, vel aliquid aliud pro reficiendis pontibus, & qui eorum colonos immunes ab omnibus exactionibus non demiſerint.*

50 *Gubernator Status Eccleſiaſtici revocans homicidam, & exulem ab exilio, vel ſalvum conductum, etiam ad diem unum ei fecerit, necnon Cives Romani receptantes hujuſmodi exules.*

51 *Confeſſarii vigore privilegii Sixti IV. commutantes unum ex quinque Votis, excommunicantur per extravag.* & ſi Dominici 2. de pœnitent.

52 *Princeps, vel Baro in Regno Neapolitano receptans homicidam, vel exulem Romanæ Eccleſiæ. Item omnes Eccleſiaſtici tam ſæculares, quàm Regulares in dicto Regno receptantes bannitos, ſunt excommunicati.*

53 *Baro, vel Princeps ſubjectus Sedi Apoſtolicæ emens frumentum, & alias fruges ultra uſum ſibi, & ſuæ familiæ neceſſarium.*

54 *Epiſcopus, aut Patronus tam Eccleſiaſticus, quàm laicus à præſentatione ſuſpenſus, beneficium conferens, præſentans, vel inſtituens.*

55 *Frater quilibet Sancti Franciſci de Obſervantia in electione Miniſtri Generalis, Provincialium, Cuſtodum ſubornans, tam pro ſe, quàm pro alio, & qui favorem pro hac re extra Religionem procuraverit.*

56 *Oppidum, & locum ad Romanam Eccleſiam pertinens quicunque egerit de infeudando, ex eo, quia vacaverit.*

57 *Agnos-Dei conſecratos à Romano Pontifice quicunque depinxerit, vel vendiderit.*

58 *Monaſteria Monialium ingredientes ſine neceſſitate urgente prætextu facultatem Apoſtolicarum, vel Epiſcopi licentia, necnon & Regularium Superior ingredi permittens, ſunt excommunicati.*

59 *Sal externum portans in urbes, & oppida Sedi Apoſtolicæ ſubjecta.*

60 *Frumenta, legumina, & animalia cujusvis generis exportans extra ſtatum S. Romanæ Eccleſiæ.*

61 *Religioſi Sancti Franciſci de Obſervantia contempto Superioribus ſuis ad alia tribunalia appellans.*

62 *Frater quicunque Sancti Auguſtini Congregationis Lombardiæ, qui neglexerit obedire Conſtitutioni de exemptione Monialium ejuſdem Ordinis.*

63 *Monachus Ciſtercienſis aliquid committens contra Conſtitutionem de exemptione Monialium ab eodem Ordine.*

64 *Subjectus ditioni Eccleſiaſticæ qui receperit homicidas, graſſatores, & damnatos de crimine capitali, & impediverit, ne capiantur.*

65 *Reliquias ad provinciam Mediolanenſem ſine licentia Summi Pontificis aſportans, & qui ab una ad aliam Eccleſiam tranſtulerit, & aliquam particulam conceſſerit.*

66 *Jurare facientes illicita, vel de obſervandis ſtatutis contrariis Decretis Concilii Trident.*

67 *Inſtitutum, & Conſtitutiones Societatis Jeſu impugnantes. Necnon Religioſi omnes, exceptis Carthuſianis, recipientes aliquem Religioſum Societatis Jeſu, ſunt excommunicati.*

68 *Libros moventes ex Bibliothecis Ordinis Fratrum Carmelitarum.*

69 *Fratres Ordinis Prædicatorum S. Dominici procurantes favorem extra Religionem ad conſequendum officium Magiſtri Generalis.*

70 *Confeſſionem & abſolutionem Sacramentalem poſſe fieri inter abſentes qui aſſerunt.*

71 *Armatorum collectas, & cavalcadas, qui faciunt.*

72 *Regulares ex Inſulis Philippinis, & partibus Indiarum ad Japponicas commeantes.*

73 *Fratres Ordinis Beatæ Mariæ de Monte-Carmelo ad tribunalia ſecularia appellantes, & confugientes.*

74 *Delinquentes à locis ſacris extrahentes, præterquàm in caſibus conceſſis per Gregorium XIV.*

75 *Superiores non denunciantes Religioſos ſollicitantes mulieres in Confeſſione Inquiſitoribus.*

76 *Præſidentes, & Officiales omnes Montium Pietatis Status Eccleſiaſtici deponentes pecuniam ad alios, quàm ad pauperum uſus.*

77 *Mortaliter peccare qui aſſerunt, vel eſſe hæreticos, defendentes Beatiſſimam, & glorioſiſſimam Virginem Mariam eſſe conceptam in peccato originali, vel è contrà, ſunt excommunicati.*

78 *Violentas manus ſuadente Diabolo in clericos inferentes excommunicantur* in cap. ſi quis ſuadente Diabolo 17. q. 4.

79 *Falſarii literarum Apoſtolicarum, vel habentes penes ſe literas falſas Papæ, vel aliorum Officialium Curiæ expreſſorum, excommunicantur.*

80 *Clericis tallias imponentes, & Clerici illas ſolventes an excommunicentur.*

81 *Domini temporales prohibentes ſubditis, ne quicquam vendant perſonis Eccleſiaſticis, neque ut eorum frumenta molant, aut panem coquant, excommunicantur.*

82 *Simoniam in Ordine, vel beneficio, vel ingreſſu Religionis committentes, ſive accipientes pro collatione, ſive traditione poſſeſſionis beneficii, ſeu de dando aliquid jura facientes proviſum de beneficio, excommunicantur, & quinam ſimoniaci in hac comprehendantur.*

83 *Duellum committentes, id eſt, pugnantes in duello, ſive campum dederint, ſeu auxilium præſtiterint, excommunicantur, ubi plura adverſus illos qui tam publicè, quàm privatim ad duellum concurrerint.*

84 *Magiſtri excludentes Fratres Prædicatores à ſtudio Pariſienſi excommunicantur.*

85 *Libellos famoſos conficientes, aut habentes, ſive in vulgus emittentes verſus, aut cantilenas in infamiam & detractionem ſtatus Ordinis Prædicatorum, vel Minorum, excommunicantur.*

86 *Fratres Prædicatores & Minores non eſſe in ſtatu perfectionis defendentes, ſimiliter affirmantes non licere eis eleemoſynas quærere, aut prædicare, & confeſſiones audire, excommunicantur.*

87 *Judices querelas Fratrum, aut Monialium Ordinis Prædicatorum ſuſcipientes, vel de eis cognoſcentes, excommunicantur.*

88 *Apoſtatas in Eccleſiis, & Monaſteriis etiam ejuſdem Ordinis detinentes, niſi illos ejecerint, ubi illis denunciatum erit, excommunicantur.*

89 *Princeps laicus quicunque excommunicatur, qui*

Fratrum Conventualium reformationem, ne fiat, impedierit, aut factam mutari procuraverit.

90 *Fratres Ordinis S. Auguſtini, qui prætextu arctioris Regulæ ad alium Ordinem tranſierint ſine licentia Prioris Generalis, excommunicantur, item recedentes ab eodem Ordine, etſi intra octo dies ad obedientiam non redierint.*

91 *Impedientes, & prohibentes, vel quocunque modo moleſtiam inferentes ingredi volentibus in Religionem S. Benedicti, ſimulque irrogantes injuriam Monaſteriis, & Monachis excommunicantur.*

92 *Religioſi euntes ultra mare ſine Superiorum ſuorum licentia in ſcriptis, excommunicantur.*

93 *Fratres Prædicatores recipientes Fratres Minores excommunicantur.*

94 *Fratres facientes violentiam in Eccleſiis Ordinum Ciſtercienſium excommunicantur.*

95 *Fratres Ordinis Sanctiſſimæ Trinitatis perſonæ moleſtantur in eleemoſynis perquirendis excommunicantur.*

96 *Clauſtrales recipientes, aut dantes habitum ſuæ Religionis Fratribus S. Franciſci de Paula profeſſis ſine licentia Papæ, excommunicantur.*

97 *Tertiarii, Eremitæ, mulieres, aliique Religioſi portantes habitum S. Franciſci de Paula excommunicantur.*

98 *Fratres Minores de Obſervantia ſubornantes in electionibus, vel procurantes favorem extra ad officium obtinendum in Religione excommunicantur.*

99 *Superiores quorumcunque Ordinum, qui ſuorum ſubditorum cauſas ad officium Inquiſitionis ſpectantes, eorumque proceſſus non remittunt ipſis Inquiſitoribus, ſeu Ordinariis, excommunicantur, ſicut & illi Superiores, qui non denunciant eiſdem Inquiſitoribus Religioſos, quos noverint eſſe hæreſis labe infectos.*

100 *Confeſſarii ſeculares, vel Regulares abſolvere præſumentes à caſibus clarè, vel dubie in Bulla Cœnæ contentis, aut ab aliis caſibus Papalibus, vel Epiſcopalibus, excommunicantur.*

101 *Judices quicunque, etiamſi Cardinales fuerint, qui in obligationibus in forma Cameræ Apoſtolicæ ſpectantibus quomodolibet ſe intromittere, aut Cameræ Auditorem, ejuſque locum tenentes ſuper præmiſſis moleſtare præſumpſerint, excommunicantur.*

102 *Auditor Cameræ Apoſtolicæ, Vicarius, Gubernator Urbis, & quicunque quavis auctoritate fulgentes, qui vigore facultatis illis conceſſæ aliquid innovant, vel alter ipſorum jurisdictionem alterius uſurpat, excommunicantur.*

103 *Clerici Cameræ Apoſtolicæ, Notarii, & Officiales, & eorum miniſtri, qui in cauſis juxta propriam eorum tribunalis naturam non ſpectantibus quoquo modo ſe intromittere præſumentes, excommunicantur.*

104 *Camerales quicunque, qui aliorum ſuffragia, vel ſuam, aut aliorum ſententiam in plena Camera apertam foris patefecerint, excommunicantur.*

105 *Scientes, & non revelantes Papæ, ſi in Curia fuerint, vel Ordinario loci, aut viciniori, auctorem, vel conſcium, aut adminiſtratorem conſpirationis commiſſæ, vel committen. in perſona Cardinalis, excommunicantur.*

106 *Certamen ſingulare ineuntes in quibusvis locis, modis, & formis publicè, vel privatim excommunicantur, ſicut conſulentes, ſuadentes, procurantes, favorem præſtantes, committentes, equos, & arma præſtantes.*

107 *Sepulchrum ſanctum accedentes cauſa devotionis ſine licentia Papæ, excommunicantur.*

108 *Canonici, beneficiati, & Clerici Baſilicæ S. Petri de Urbe ingredientes ipſam Baſilicam abſque habitu, excommunicantur.*

109 *Litteræ Apoſtol. ſacræ Pœnitentiariæ impedientes, ne executioni mandentur, excommunicantur.*

110 *Indicem caſuum, & gratiarum cum indulgentiis populo proponentes excommunicantur, prout habetur in Conſtit. 99. Pii V. quæ incipit,* Quàm plenam.

111 *Cardinales Bullæ Gregorii XV. ſub Dat. Romæ 17. Kal. Decembris 1621. in novem actionibus in ead. Bulla contentis contravenientes, excommunicantur.*

112 *Regulares abſolventes abſque ſuorum Prælatorum licentia alios Religioſos à caſibus reſervatis ipſis Prælatis, excommunicantur.*

113 *Confeſſarii Regulares virtute ſuorum privilegiorum poſſunt abſolvere ab excommunicatione incurſa ob procurationem ad duellum effectu non ſecuto.*

114 *Confeſſarii Regulares poſſunt in virtute privilegiorum abſolvere mulieres intrantes Monaſteria Regularium ſub prætextu cujuſcumque privilegii.*

115 *Confeſſarii Regulares abſolvere poſſunt ingredi volentes Religionem à caſibus Epiſcopo reſervatis.*

116 *Regulares an poſſint abſolvere à cenſuris Epiſcopo reſervatis.*

117 *Regulares privilegiati abſolvere poſſunt à caſibus Epiſcopo reſervatis in jure, ſi anteà habebant privilegia abſolvendi ab omnibus caſibus, & cenſuris etiam Epiſcopo reſervatis.*

RAtio dubitandi eſt, quia plura ſunt privilegia Ordinibus tam Mendicantibus, quàm non Mendicantibus conceſſa, per quæ facultas eorum Confeſſariis à quibuscunque caſibus etiam Sedi Apoſtolicæ reſervatis abſolvendi traditur, hujuſmodi privilegium fuit conceſſum à Paulo III. Societati JESU, anno 1545. relatum à Roderico *tom. 1. quæſt. Regul. quæſt. 61. art. 5.* & à Suar. *de Relig. tom. 4. tract. 10. lib. 9. c. 2. n. 1.* in hæc verba: 1

Necnon illis ex vobis qui Presbyteri fuerint, quorumcunque utriusque ſexus Chriſti fidelium ad vos undecunque accedentium confeſſiones audiendi, & confeſſionibus diligenter auditis, ipſos, & eorum ſingulos ab omnibus, & ſingulis eorum peccatis, criminibus, exceſſibus, & delictis quantumcunque gravibus, & enormibus, etiam Sedi Apoſtolicæ reſervatis, & à quibusvis ex ipſis caſibus reſultantibus, ſententiis, cenſuris, & pœnis Eccleſiaſticis (exceptis contentis in Bulla, quæ in die Cœnæ Domini ſolita eſt legi) abſolvendi, ac pro eis commiſſis pœnitentiam ſalutarem injungendi liberam facultatem, auctoritate Apoſtolicæ per præſentes ad noſtrum, & Apoſtolicæ Sedis beneplacitum concedimus. ¶ 2

Simile privilegium conceſſum eſt Religioſis Ordinis Minimorum à Leone X. in Bulla incip. *Et ſi cuncta*, anno Domini 1518. Kalend. Julii, quod refertur in *lib. privileg. d. Ordinis, fol.* 124. alia hujuſmodi privilegia referuntur à Collect. privil. Mendicant. *verb. abſolutio quoad ſeculares*, & à Roderic. *d. q. 61. art. 3. & 4.* quorum vigore Prælati, ac Religioſi ad fidelium confeſſiones audiendas ab Ordinariis approbati poſſunt à caſibus non ſolùm Papæ, verùm, & multò magis Epiſcopis reſervatis abſolvere, quia per illa generalia verba, *ab omnibus, & ſingulis eorum exceſſibus, &c. quantumvis gravibus, & enormibus*, ſatis eſt, ut comprehendantur caſus Epiſcopis reſervati; tum quia ſi caſus Apoſtolicæ Sedi reſervati eis committuntur, multò fortiùs reſervati quibusvis aliis inferioribus Prælatis, quòd prætereà fortiùs probatur per ea, quæ congerit Sorbus *in reſolut. matrim. abſol. & in tit. Novitius*, ubi de abſolutione, & diſpenſatione Novitiorum, Joan. de la Cruz *de ſtat. Relig. lib. 1. cap. 6. dub. 15. concluſ. 3. 4. & 5.* Sanchez *in Decalog. lib. 6. cap. 17. num. 41.* Suarez *d. tom. 4. de Relig. tract.* 3

tract. 8. lib. 2. cap. 20. num. 12. & cap. 21. per tot. & cap. 25. à num. 5. Zenard. *in direct. Theolog. part. 2. cap. 17. verſ. 8.* Nald. *in ſumma, tit. Novitius, num. 7. & tit. reſervatio, in fine.*

Verùm hodiè hæc facultas Religioſis per prædicta Apoſtolica indulta conceſſa ſublata, ac revocata fuit magna ex parte per ſubſequentes declarationes Sacræ Congregationis, ac Summorum Pontificum Clementis VIII. & Pauli V. decreta, quæ referunt Quaranta *in ſumm. Bullar. verb. caſus reſervati,* Nald. *in ſumma, verb. Caſus, in fine,* D. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcop. part. alleg. 50. num. 186.* Caſtellin. *in tract. de elect. Prælat. cap. 20.* Ea autem, ut ad rem conducentia, & ut præ manibus habeantur, ne curioſus lector illa aliunde quærere cogatur, hîc etiam referre viſum fuit.

Sacra Congregatio S. R. E. Cardinalium negotiis & conſultationibus Epiſcoporum, & Regularium præpoſita, juſtis, & gravibus de cauſis id exigentibus, ac de Sanctiſſ. Domini noſtri Clementis Papæ VIII. ſpeciali mandato, vivæ vocis oraculo deſuper habito, Sacerdotibus omnibus tam ſecularibus, quàm Regularibus per univerſam Italiam extra Urbem degentibus, ad confeſſiones audiendas probatis, quorumvis Ordinum, etiam Mendicantium, Militarium, aut Congregationum etiam Societatis JESU, & generaliter quorumcunque aliorum, quovis nomine nuncupentur, jubet, & præcipit; ne quis eorum ſub prætextu privilegiorum, indultorum, aut facultatum, generaliter, vel ſpecificè ſcripto, aut vivæ vocis oraculo, vel per communicationem à Sede Apoſtolica, vel ejus auctoritate eorum Ordinibus, Congregationibus, Collegiis, vel Societatibus, aut Archiconfraternitatibus ſecularium, aut Regularium perſonis, ſeu aliàs quomodocunque ſub quibusvis tenoribus, formis, & clauſulis etiam derogatoriarum derogatoriis ad cujusvis etiam Imperatoris, Regum, aut aliorum Principum inſtantiam conceſſarum, ſeu confirmatarum, alicui cujusvis ſtatus, gradus, & conditionis, aut dignitatis tam Eccleſiaſticæ, quàm ſecularis, etiam Regiæ, vel Imperialis ab ullo ex caſibus clarè, vel dubiè in Bulla die Cœnæ Domini legi ſolita, contentis, vel aliis quomodocunque Sedi Apoſtolicæ reſervatis, aut in futurum per Sanctitatem ſuam, ejusvé ſucceſſores pro tempore, in eadem Bulla, vel aliter reſervandis, nec etiam à caſibus, quos Ordinarii locorum hactenus reſervarunt, vel inpoſterùm ſibi reſervabunt, nullo caſu etiam neceſſitatis, vel impedimenti, niſi mortis articulo, ſeu cum nova, & ſpeciali Sanctitatis ſuæ, aut ſucceſſorum ſuorum, vel Ordinariorum, quoad caſus ab ipſis tantùm reſervatos, reſpectivè impetrata in ſcriptis licentia, Ordinariis locorum exhibenda abſolutionis beneficium de cætero impedire audeat, vel præſumat, ſed cùm opus fuerit, pœnitentes ad Superiores, legitimosque Judices ſuos accedere conſulat; ſub pœna contrafacientibus tam Regularibus, quàm ſecularibus excommunicationis, privationis officiorum, & dignitatum, aut beneficiorum, inhabilitatis item audiendi confeſſiones; & ad quæcumque officia, Prælaturas, beneficia inpoſterùm obtinenda ipſo facto, abſque ulla alia declaratione incurrenda, ſuper quibus à nemine, niſi à Romano Pontifice habilitatio diſpenſatióve, aut abſolutio, præterquam in mortis articulo, poſſit impartiri, Sanctitas enim ſua (quatenus opus ſit) facultates, & conceſſiones ipſas in hac parte, uti caſſas, & irritas haberi, de cætero voluit, & vult, non obſtantibus quibuscunque.

Prætereà noverint pœnitentes, abſolutionem, ſi quam obtinebunt, contra hujusmodi prohibitionem, eſſe nullam, nulliusque roboris, & momenti.

Et ne locorum Ordinarii, quibus jus hoc reſervandorum caſuum competit, plurium, quàm opus ſit, reſervatione ſubditis, aut Confeſſariis in animarum ſalute procuranda cooperatoribus ſint oneroſi, monentur omnes, ut paucos, eosque tantùm, quos ad Chriſtianam diſciplinam retinendam, animarumque ſibi creditarum ſalutem pro cujusvis Diœceſis ſtatu, qualitate neceſſariò reſervandos eſſe judicaverint, reſervent, in quorum fidem, &c. Datum Romæ, die 9. menſis Januarii, anni 1601.

Cùm autem dubia quædam, ac difficultates circa ejusdem decreti interpretationem, atque obſervationem enterſiſſent, eadem Congregatio, ne ullus deinceps obſcuritati, ſcrupulo, ambiguitativè locus relinquatur, & ut clariùs appareat, in quibus caſibus vigore ejusdem Decreti reſervatis, intelligatur probibita abſolutio; ſpeciali mandato, ejusdem Sanctiſſimi Domini noſtri Clementis Papæ VIII. ſimiliter vivæ vocis oraculo ſuper ea re habito, ipſum Decretum ita moderatur, ac declarat, videlicet, ſub ejusdem prohibitione illos tantùm impoſterùm comprehendi caſus, qui in Bulla die Cœnæ Domini legi conſueta continentur. Ac prætereà violationis, immunitatis Eccleſiaſticæ in terminis Conſtitutionis fel. record. Gregorii XIV. quæ incipit, *Cùm aliàs nonnulli,* violationis clauſuræ Monialium ad malum finem, Provocantium, & pugnantium in duello juxta Decretum Sacri Concilii Tridentini, & Conſtitutionem fel. rec. Gregorii Papæ XIII. incipientem, *Ad tollendum*; Injicientium violentas manus in Clericos, juxta *canonem, ſi quis ſuadente, & c. 17. q. 4.* ac juris diſpoſitionem. Simoniæ realis ſcienter contractæ, atque etiam confidentiæ beneficialis. Item omnes caſus, quos Ordinarii locorum ſibi reſervarunt, vel inpoſterùm reſervabunt. In quibus omnibus jam enumeratis caſibus duntaxat, & ſublata etiam pœna inhabilitatis audiendi confeſſiones, eadem Sacra Congregatio vult, & mandat dictum Decretum in ſua firmitate, & priſtino robore permanere; ac prætereà declarat eos quidem Sacerdotes, tam ſeculares, quàm Regulares, qui aliquo ex privilegiis, indultis, & facultatibus, in ſupradicto Decreto expreſſis, ſuffulti fuerint, poſſe juxta eorum privilegia, indulta, & facultates, uſu ante idem Decretum receptas, & quæ ſub aliis revocationibus non comprehenduntur tantùm, & non aliàs abſolvere à caſibus in præſenti declaratione non comprehenſis, aliis verò Sacerdotibus hujusmodi privilegia non habentibus, nihil de novo concipi, ſed ne locorum Ordinarii, ad quos caſuum reſervatio ſpectat, ea in re modum excedant; eadem Sacra Congregatio illos rurſus magnoperè admonendos cenſet, ut non paſſim, ſed cùm id videbitur communi bono expedire, atrociorum tantùm, & graviorum criminum abſolutionem ſibi reſervent, quorum reſervatio ad Chriſtianam diſciplinam retinendam conferat in ædificationem, non autem in deſtructionem cedat, ne alioquin Sacramenti Pœnitentiæ Miniſtrorum coarctata poteſtate Sanctæ Matris Eccleſiæ piæ menti contrarius effectus, ſubſequatur. Prohibet etiam, ne ſibi ſuperfluè reſervent caſus in Bulla die Cœnæ Domini legi conſueta contentos, neque alios Sedi Apoſtolicæ ſpecialiter reſervatos Facultatem verò, & licentiam abſolvendi à caſibus reſervatis, quam in ſcriptis tantùm concedi permittebatur, etiam ſola viva voce concedi poſſe declarat. Cæterùm, ne quis Sacerdotum ſecularium, aut Regularium ſub prætextu, quod per primò dictum decretum non fuerit ſufficienter eorum ſpecialibus privilegiis derogatum, eidem decreto, ſic, ut præfertur, declarato, contravenire audeat, Sanctitas ſua, conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis omnibus in favorem quorumcunq; Ordinum, ſeu Inſtitutorum Regularium aut Sacerdotum, tam Secularium, quam Regularium editis, necnon eorundē Ordinum, ſeu Inſtitutorum, ac etiam Eccleſiarum, & Monaſteriorum, & aliarum Secularium, ſeu Regulariū locorum quorumcunque etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, ſtatu-

Google

ſtatutis,& conſuetudinibus,privilegiis quoque, indultis,& literis Apoſtolicis, etiam Mari magno, ſeu Bulla aurea, aut aliàs nuncupatis, eisdem Ordinibus,ſeu Inſtitutis, ac etiam Eccleſiis,& Monaſteriis,ſecularibus, ſeu Regularibus locis, aut perſonis ſub quibuscunque tenoribus,& formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & inſolitis clauſulis,necnon irritantibus,& aliis decretis, etiam motu proprio,& ex certa ſcientia,ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, aut aliàs quomodolibet, etiam per viam communicationis,ſeu extenſionis conceſſis,ac etiam iteratis vicibus approbatis,& innovatis, etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis,eorumque totis tenoribus, & formis, ſpecialis, ſpecifica, expreſſa,& individua,ac de verbo ad verbum,non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio,ſeu quævis alia expreſſio habenda,aut alia exquiſita forma ſervanda eſſet,tenores hujusmodi,ac ſi de verbo ad verbum,nihil penitùs omiſſo,& forma in illis tradita obſervata inſerti forent, præſentibus adverſantur, illis aliàs in ſuo robore permanſuris,hac vice dumtaxat,ſpecialiter, & expreſsè derogat, contrariis quibuscunque non obſtantibus. Romæ die 26. Nov. 1602.

Aliud decretum ejusdem Sacræ Congregationis de ſanctiſſimi Domini noſtri Pauli Papæ V. mandato editum.

4 QUoniam Sacra Congregatio Cardinalium negotiis Epiſcoporum, ac Regularium præpoſitorum nuper accepit,quamplures Regulares,tantum facultatis, ſeu privilegii ab Apoſtolica Sede ſibi conceſſum profiteri,ut etiam à caſibus locorum Ordinariis in eorum Diœceſibus reſervatis,absque alia ipſorum Ordinariorum licentia, pœnitentes abſolvere minimè dubitent,nonnullosque alios in decreto prohibitionis,abſolutionis à caſibus Sedi Apoſtolicæ,vel locorum Ordinariis reſervatis die 9. Januarii 1601. ſel. record. Clementis Papæ VIII. juſſu edito,necnon in declaratione illius eodem Clemente Pontifice jubente die 26. Novembris 1602. promulgata excommunicationes Sedi Apoſtolicæ,vel Ordinariis prædictis reſervatas,minimè comprehenſas aſſerere. Unde fit,ut metus,quo homines à peccando coërcentur,abſolutionis facilitate exoleſcat. Ideò Sacra eadem Congregatio de Sanctiſſimi Domini noſtri Pauli Papæ V. ſpeciali mandato, vivæ vocis oraculo deſuper habito,decretum hujusmodi,illiusque declarationem, necnon cenſuras, & pœnas in eisdem contenta omnia,confirmanda, atque innovanda,operæpretium duxit,prout per præſentes confirmat, atque innovat,ab omnibusque Sacerdotibus tam Secularibus, quàm Regularibus, quorumvis Ordinum, etiam Mendicantium, Militiarum, Congregationum, aut cujusvis alterius inſtituti, etiam neceſſariò exprimendi,quovis nomine nuncupetur, inviolabiliter obſervari,ac inſuper, ut nulli ea Sacerdotibus prædictis quibuscunque privilegiis,indultis, & facultatibus ſuffulti ab excommunicationibus, vel à caſibus eisdem Ordinariis, vel Sedi Apoſtolicæ reſervatis, tam ad forum contentioſum eorundem Ordinariorum deductis, quàm non deductis, præterquam in mortis articulo, abſolvere audeant, vel præſumant, vel eorum aliquis audeat,vel præſumat,ſub eisdem cenſuris,& pœnis eo ipſo,& absque alia declaratione incurrendis,mandat,ac præcipit. Non obſtantibus omnibus, quæ idem Clemens VIII. in decreto, & declaratione hujusmodi voluit non obſtare. Dat. Romæ 7. Januarii anno 1617.

Referunt hoc Decretum Molfeſ. *in ſumma Theologia moralis, tract. 7. c. 18. num. 23.* D. Auguſt. Barboſ. *de officio & poteſtate Epiſcopi, part. 3. alleg. 50. num. 287. ſecundum Lugdunen. impreſſ.* ubi alia Decreta circa caſuum reſervationem refert.

Ex his patet Religioſis ademptam fuiſſe facultatem abſolvendi à caſibus, quos ſibi Epiſcopi ſpecialiter reſervant. Notandum tamen quòd Regulares Confeſſarii poſſunt familiares, ſeu famulos laicos intra Monaſterii ſepta cohabitantes à caſibus locorum Ordinariis reſervatis, & pro tempore reſervandis abſolvere, non obſtantibus eisdem dictis Sacræ Congregationis decretis, & hoc ex indulto Clementis VIII. Carthuſienſibus conceſſo die 26. Maji 1602. ut refertur in Compend. privileg. Congregationis Beatæ Mariæ Fulienſis, *tit. caſuum reſervatio, §. 1.* Peregrin. *1. part. ſui compend. tit. abſolutio quoad ſeculares, §. 3.* Laurent. de Peirin. *tom. 1. privileg. Ordin. Minim. in annot. ad Conſtit. 1. Julii II. num. 14.* Qui autem dicantur familiares, diximus *ſuprà.*

5 Hìc oritur dubium; An per obitum Epiſcopi ceſſet caſuum reſervatio? cui ſatisfit,ſi dicamus,quòd ſi Epiſcopus ſibi reſervavit caſus,ſicut communiter ſolent Epiſcopi, quando his utuntur verbis, *Nobis reſervamus, &c.* tales caſus reſervati per mortem Epiſcopi expirant: ratio eſt,quia ſunt ab Epiſcopo,tanquam ab homine lati,& ideò illo mortuo auferuntur,ſecùs dicendum eſt de caſibus à jure,& Epiſcopo reſervatis,de quibus agit Sylveſt. *in verbo Caſus, num. 3.* hujusmodi enim per Epiſcopi obitum non expirant,& eorum abſolutio ab Epiſcopi ſucceſſore, vel à Capitulo Sede vacante in mortui Epiſcopi jurisdictionem ſuccedente petenda eſt, idem dicendum eſt de caſibus, quos ſibi reſervat Epiſcopus per modum ſtatuti, ſeu perpetuæ conſtitutionis, determinando quòd abſolutio ab illis nullatenùs fiat,niſi ab eo,vel ab Epiſcopo,qui ſuo tempore fuerit,vel reſervando abſolutionem Curiæ Epiſcopali. Unde talis reſervatio non expirat, niſi facta fuerit revocatio à ſucceſſore, vel à Capitulo Sede vacante,ad quæ facit text. *in cap. final. de offic. Legat. in cap. ſtatuto, de conſt. in 6.* & Navar. *in manual. cap. 27. num. 12.* Ita Stephan. Quarant. Laurent. Peirin. & Luc. Caſtell. *loc. cit.*

Quo verò ad excommunicationes Sedi Apoſtolicæ reſervatas,notandum quòd multæ extant ultra eas in Bulla Cœnæ Domini contentas, à quibus per conſequens Religioſi per ſupradictas Sacræ Congregationis declarationes non prohibentur, quin virtute ſuorum privilegiorum abſolutionem præſtare poſſint; eas autem hìc recenſere viſum fuit.

6 Prima, eſt contra eum,qui excommunicatus à Delegato Papæ per annum manet in excommunicatione: nam poſt annum abſolvitur à ſolo Papa, *cap. quarenti, de offic. delegat. cap. ſtuduiſti, de offic. Legat.* Memorial. Clericor. *cap. 9. excommunicat. 2.*

7 Secunda,eſt contra Clericos ſcienter,& ſponte admittentes excommunicatos à Papa ad Divina (Officia ſcilicet,vel Sacramenta) in his cum illis communicando, *cap. ſignificavit, de ſentent. excommunic.* Navar. *cap. 27. n. 93.* Sayr. *lib. 3. c. 19. n. 5.* Suar. *de cenſur. diſp. 22. ſect. 2. num. 22.* Tolet. *lib. 1. cap. 25. num. 2.* quæ ut ſubeatur, quinque requiruntur; primò, quòd qui communicat, ſit Clericus; ſecundò, quòd communicet cum excommunicato à Papa per ſententiam nominatim denunciato juxta *Extravag. Martini V. ad evitanda*; tertiò,quòd communicatio ſit in Divinis, admittendo eum ad Divina Officia; quartò, quòd ſic faciat ſcienter; quintò,quòd nullus ſubſit timor ſic faciendi; Ita Covar. *in cap. Alma mater, part. 1. §. 3. num. 4.* Clar. *lib. 5. §. fin. q. 77. num. 18.* Paul. Comitol. *reſponſ. mor. lib. 9. q. 29. num. 5.* Coninch. *de cenſur. tom. 2. diſp. 18 num. 33. & num. 136.* Valer. Regin. *in prax. fori pœnit. lib. 32. tract. 1. num. 94.* quamvis Papa non exprimat extendi ad participantes, Henriq. *in ſumm. lib. 13. de excommun. cap. 8. §. 7.*

8 Tertia, eſt contra incendiarios excommunicatos,& publicatos, *cap. tua nos 19. de ſent. excommun.* Clar.

lib.

lib. 5. *§. fin. q.* 73. *num.* 19. Navar. *cap.* 27. *num.* 94. Tolet. *lib.* 1. *cap.* 35. *num.* 5. Suar. *diſp.* 22. *ſect.* 2. *num.* 15. Memor. Cleric. *c.* 8. *excom.* 3. Farin. *in praxi crim. part.* 3. *qu.* 110. *num.* 15. latè Sayr. *de cenſ. lib.* 3. *cap.* 29. *num.* 7. *cum ſeqq.* ubi *num.* 8. reſolvit, quòd mulier incendiaria ſemel denunciata excommunicata à ſolo Papa abſolvi poteſt, & *num.* 10. quòd incendiarii Eccleſiarium denunciati à Legato a Latere regulariter abſolvi nequeunt, & *num.* 10. quòd incendiarii, ut à ſolo Papa abſolvantur, in ſpeciali nomine expreſſo denunciari debent, nec ſufficit denunciatio generalis.

9 Quarta, eſt contra excommunicatos ob Eccleſiæ fractionem cum ſpoliatione poſt denunciationem, quia eos ſolus Papa abſolvit, *cap. conqueſti* 22. *de ſentent. excom.* Clar. *d. q.* 77. *num.* 20. D. Antonin. *part.* 2. *tit.* 24. *c.* 12. Navar. *cap.* 27. *num.* 94. §. 8. Tolet. *lib.* 1. *c.* 35. *num.* 6. Suar. *d. diſp.* 22. *ſect.* 2. *num.* 5. Mem. Cleric. *cap.* 9. *excomm.* 4. optimè Sayr. *lib.* 3. *cap.* 29. *num.* 13. *cum ſeqq. & num.* 14. reſolvit Eccleſiam frangentes, & ſpoliantes ipſo jure excommunicationem incurrere, & *num.* 15. aſſerit quòd Eccleſiam frangentes, & ſpoliantes ante denunciationem Epiſcopus abſolvere valet, dummodo ſatisfacere velint injuriam paſſis, & *num.* 16. dicit quòd Eccleſiam aperiens, vel frangens, ut ſpoliet, ſed non ſpolians in excommunicationem non incidit, & *num* 18. quòd Eccleſiarum nomine in præſenti veniunt etiam Monaſteria, Hoſpitalia, & alia loca pia; ita etiam hæc omnia tradunt Fr. Eman. *qq. Reg. tom* 2. *quæſt.* 38 *art.* 2. *& quæſt.* 5. *art.* 2. Azor. *inſtit. moral. par.* 1. *lib.* 9. *cap.* 27. *quæſt.* 12. Valer. Regin. *in prax. fori pæn. lib.* 19. *num.* 60. ubi etiam cum Suar. *de cenſ. diſp.* 22. *ſect.* 2. *num.* 11. reſolvit effringentem, ſeu expoliantem Sacriſtiam, ſi ipſa ſit conjuncta Eccleſiæ, excommunicationem hujus textus incurrere.

10 Quinta, prohibet ne eligatur in Senatorem, vel in officium aliud Gubernationis Urbis Romæ, ullus Imperator, Rex, Princeps, Dux, Marchio, Comes, &c. aut alius potentia, vel dignitate inſignis, aut ullus frater, aut filius ejus, &c. contrafacientes ſunt excommunicati excomm. reſervata Summo Pontif. *cap. fundamenta, de electione, lib.* 6. Memor. Clericor. *cap.* 9. *excomm* 6.

11 Sexta, eſt contra tribuentes facultatem vexandi, capiendi, interficiendi perſonas, ſeu eorum, ſuorumque res, eo quòd tulerint excommunicationis, ſuſpenſionis, ſeu interdicti ſententiam, *cap. quicunque* 11. *de ſentent. excomm.* Henriq. *in ſum. lib.* 13. *cap.* 43. §. 3. *lit. F.* & contra inſecutores hoſtiliter Cardinalium, vel alicujus Clerici, aut Religioſi de familia Domini Papæ, vel Cardinalium, percutientes, capientes eoſdem, & dantes conſilium, auxilium, & favorem, receptatores, & defenſores talium, *cap. felicis, de pœnis in* 6.

12 Septima eſt, Inquiſitores ſi alicui crimen hæreſis falsò imponant (quod nunquam contigiſſe credendum eſt) & innocentes infament, præter alias pœnas, quibus pro menſura criminis puniendi ſunt, in ſententiam etiam excommunicationis majoris incurrunt, neque abſolvi poſſunt ab alio, quàm ab ipſo Papa, præterquàm in mortis articulo; quo caſu ſatisfactionem priùs offerre debent, Clem. 1. §. *verum, de hæret.* Covarr. *pract. cap.* 36. *num.* 21. Navar. 27. *num.* 100. Suar. *tom.* 5. *diſp.* 22. *ſect.* 3. Sayr. *lib.* 3. *cap.* 19. *num.* 25. Tolet. *lib.* 1. *cap.* 36. *n.* 1. Memor. Cleric. *cap.* 7. *excom.* 1. Ad hoc verò, ut contrahant hanc excommunicationem Inquiſitores, & ſubſtituti ab Epiſcopis (Epiſcopi enim contrahunt tantùm ſuſpenſionem ab officio per triennium, ut in eod. text.) debent tria concurrere; primò, ut faciant contra juſtitiam; ſecundò, ut faciant ſcienter; tertiò, quod faciant amore, odio, &c. prout in text. uno horum deficiente, non incurrunt hanc cenſuram, gloſſ. *verb. obtentu, in d.* §. *verùm.*

13 Octava, eſt contra Religioſos, qui Clericis, aut laicis Sacramentum Unctionis-Extremæ, vel Euchariſtiæ miniſtrant, aut Matrimonia eorum ſolemnizant, non habita priùs à Parocho ſpeciali licentia; aut abſolvunt excommunicatos à Canone, præterquàm in caſibus à Jure expreſſis, vel privilegio Apoſtolico conceſſis; aut etiam à ſententiis latis in Conciliis Provincialibus, aut Synodalibus, aut abſolvunt à peccatis, à pœna, à culpa, cujus excommunicationis abſolutio Sedi Apoſtolicæ eſt ſpecialiter reſervata, ita habetur in *Clem.* 1. *de privileg.* quo autem ad Matrimoniorum ſolemnizationes videnda ſunt ea, quæ diximus in *diſp. de poteſt. Abbatum, &c. circa Sacramentum Matrimonii, quæſit.* 8. ubi reſolvimus Religioſos, absque Parochorum licentia matrimonia ſolemnizantes non incurrere excommunicationem *d. Clem.* ſed tantùm ſuſpenſionem in Concilio Trident. *ſeſſ.* 24. *de reformat. Matrimon. cap.* 1. poſitam.

14 Nona, eſt contra Clericos, & Religioſos, qui violant ad conſtitutionem illis prohibentem aliquem inducere ad vovendum, jurandum, aut promittendum, ut ſepulturam apud eorum Eccleſiam eligant, vel electam non mutent, *Clem cupientes, de pœnis*, Sayr. *lib.* 3. *cap.* 26. *num.* 39. Toler. *lib.* 1. *cap.* 56. *num.* 3. Memor. Clericorum *cap.* 2. *excommunicat.* 2. Hanc cenſuram non incurrit Religioſus unius Eccleſiæ inducens ad jurandum, &c. eligere ſepulturam alterius Eccleſiæ, Navar. *d. c.* 27. *num.* 103.

15 Decima, eſt contra dominos temporales, & quoſcunque qui quomodolibet cogunt aliquem in loco interdicto celebrare divina, & qui per præcones faciunt convocare populum ad illa audienda, & qui nunc hos, nunc illos ad eadem audienda conducunt, & prohibent, ne publici excommunicati, vel interdicti hac de re per illos, qui Miſſas celebrant, moniti exeant ab Eccleſia, ſimiliter ipſi nominatim moniti, cùm ſint excommunicati, non exeuntes contrahunt excommunicationem Papæ reſervatam, *Clem. gravis, de ſent. excomm.* Tolet. *lib.* 1. *cap.* 36. *num.* 4. Suar. *de cenſur. diſp.* 22. *ſect.* 4. *num.* 27. Memor. Clericor. *cap.* 7. *excomm.* 1. Navar. *d. cap* 27. *num.* 104. Henriquez *lib.* 13. *cap.* 43. § 3. *litera E.* Sanchez *de matrim. lib.* 4. *diſput.* 4. *num.* 8.

16 Undecima, eſt contra Minores, qui tempore interdicti admittunt in ſuis Eccleſiis Fratres Tertii Ordinis ad audienda divina Officia: hæc excommunicatio, ut habetur in *Clem. cùm ex eo, de ſentent. excommunic.* ſatisfactione præmiſſa tollitur ab Epiſcopo, aliàs reſervata Papæ Memor. Clericorum *cap.* 3. *excommunic.* 10.

17 Duodecima, fertur in eos, qui cadavera hominum exenterant, incidunt in fruſta, elixant, carnes ab oſſibus ſeparant, ut oſſa transferant in ſepulturam diſtantem, niſi hoc fieret in terris infidelium, ut oſſa in terras fidelium portentur, *extravag. deteſtanda, de ſepultur.* quam quidem excommunicationem non incurrit, qui hoc facit cadaveri ne fœteat, aut anatomiam faciens, Navar. *d. cap.* 27. *num.* 105. ſicut etiam illam non incurrunt mandantes, conſulentes, conſentientes, &c. idem Navar. *conſ.* 54. *de ſent. excom.*

18 Decimatertia, eſt contra omnes Fratres cujuscunq; Ordinis Mendicantium, tranſeuntes ad Religionem non Mendicantium, excepta Religione Carthuſiana, ſine licentia Sedis Apoſtolicæ, necnon & tales recipientes, *extravag. viam ambitioſæ, de Regul.* Azor. *inſtit. mor. par.* 1. *lib.* 12. *cap.* 14. *q.* 12. *verſ. inter extravag. & quæſt.* 16. Mem. Cleric. *cap.* 3. *excom.* 5. Suar. *de cenſur. diſp.* 22. *ſect.* 5. *n.* 16. Sayr. *eod. tract. lib.* 3. *c.* 30. *n.* 8.

19 Decimaquarta, eſt contra Eccleſiaſticam libertatem, aut interdictum Sedis Apoſtolicæ violantes, & contra conſpirantes in perſonam, vel ſtatum Papæ, aut offendentem Epiſcopum, vel alium Eccleſiæ Prælatum,

tum, *extravag. & ſi Dominici, de pœnitent. & remiſſ. inter com.*

20 Decimaquinta, fertur contra eos, qui largiuntur, vel accipiunt aliquid, vel promittunt in Curia Romana ad obtinendum juſtitiam, vel gratiam in eadem Curia, Bonif. VIII. in *extravag. 1. de ſentent. excomm.* quæ eſt in *Bull. 1. in ord. pag. 139. tom. 1.* quam renovavit majoribus pœnis Gregorius XIII. in ſua Conſtit. 28. incip. *Ab ipſo Pontificatus noſtri*, & exornavit ſuis comment. Navarr. *in tract. de datis, & promiſſis*, & vide eundem in *man. c. 27. num. 106. verſ. vigeſimatertia*, Sayr. *in Clavi Regia, lib. 3. c. 11. n. 13. verſ. alii vero*, Paul. Comitol. *reſponſ. moral. lib. 6. q. 7.* Farin. *in prax. crimin. par. 3. q. 111. n. 291. cum ſeqq.* Memor. Clericor. *c. 9. excom. 25.*

21 Decimaſexta, eſt contra rapientes bona Cardinalium, dum in Conclavi ſunt, ſeu electi in Papam; Concil. Conſtantienſ. *ſeſſ. 41. in c. incip. omnis ætas*, refert Memor. Clericorum *c. 9. excomm.* 33.

22 Decimaſeptima, contra eum, qui proviſus de Eccleſia, vel Monaſterio vacante à Sede Apoſtolica, earum proviſionum nunciatoribus aliquid dederit, promiſerit, promiſſumvé ſolverit ex Conſtit. 3. vel 4. Gregorii XI. incip. *Solicite*, de qua Jacob. de Graff. *lib. 4. cap. 23. n. 3.* Memor. Cleric. *c. 1. excom.* 8.

23 Decimaoctava, contra Laïcum, qui Eccleſiaſticum relegaverit, aut proſcripſerit, & qui proſcriptionem ſcripſerit. Urban. VI. Conſtit. 6.

24 Decimanona, fertur contra quemcumque Ordinis Eccleſiaſtici, qui alium Eccleſiaſticum ad forum laïcale traxerit, & contra quemcumque Laicum auxilium, conſilium, favorem, in ea re dantem, Conſt. 4. aliàs 5. Martin. V. incip. *Ad reprimendas*, Navar. *cap. 27. num. 71.* Memor. Clericor. *cap. 5. excomm. 6.* ubi dicunt, hanc excommunicationem eſſe in Bulla Cœnæ, ſi fiat auctoritate judiciali laica.

25 Vigeſima, eſt contra Miniſtros Papæ, & omnes Officiales, etiam Epiſcopali dignitate præditos in terris Eccleſiæ officium quodcumque exercentes, qui munera accipiunt, præter eſculenta, & poculenta, quæ biduò conſumi poſſunt, Paul. II.

26 Vigeſimaprima, eſt contra quoſcunque de Eccleſia, vel locis ſacris, lapides, & alia ornamenta auferentes, & contra eos, qui auferenti, ſervanti, retinenti auxilium, vel favorem dederint, Sixt. IV. Conſtit. 3. Memor. Clericorum *c. 9. excom.* 14.

27 Vigeſimaſecunda, eſt contra illos, qui ſe finxerunt nepotem, aut familiarem, ſeu commenſalem Cardinalis, vel aſſiſtentis, ut literas Apoſtolicas gratis expediant, Innocent. VIII. Conſtit. 7. aliàs 11. incip. *Cùm ſicut*, die 18. menſis Auguſti, ann. 1487. in *Bullar. tom. 1. fol.* 382. Leo X. Conſtit. 27. incip. *Inhærendo*, die 20. Februarii, ann. 1517. in *Bullar. tom. 1. pag.* 520. Memor. Clericor. *c. 9. excom.* 13.

28 Vigeſimatertia, fertur contra quoſcumque in Sermonibus, & Prædicationibus miracula falſa, incertavé populo renunciantes, vel Prophetias ex ſacra Scriptura non deſumptas prædicare audientes, Eccleſiævé Prælatis ſcandaloſè detrahentes, Leo X. in Conc. Lateranen. *ſeſſ. 9. & 11.* incip. *Superna Majeſtatis*, Memor. Clericorum *c. 5. excom.* 5.

29 Vigeſimaquarta, contra quoſcumque in officio ſanctæ Inquiſitionis impedientes, vel perturbantes Epiſcopos Inquiſitores hæreticæ pravitatis. Julius III. Conſtit. 16. & Pius V. Conſtit. 83. ubi eam profert contra illum, qui aliquem Inquiſitorem, Advocatum, Promotorem, Notarium, aliumvé miniſtrum officii ſanctæ Inquiſitionis, aut denunciatorem, accuſatorem, aut teſtem in cauſa fidei perterrere fecerit, occident, verberaverit, dejecerit, aut ejuſdem ſacræ Inquiſitionis, aut miniſtrorum ædes, aliasvé res expugnaverit, invaſerit, incenderit, aut ejuſdem libros, exemplaria, literas, & alia quæcumque ſcripta combuſſerit, diripuerit, interverterit, aut quocumque modo aſportaverit, & qui in his conſilium, auxilium, vel favorem præſtiterit, aut qui contra ſacræ Inquiſitionis officium delinquentibus veniam petere, aut pro illis intercedere tentaverit.

30 Vigeſimaquinta, contra quoſcumque Cameræ Apoſtolicæ libros, vel ſcripturas occultantes, aut retinentes, Julius II. Conſtit. 14. incip. *Cùm ſicut*, 15. Kal. Sept. ann. 1507. in *Bull. tom. 1. pag.* 42. & Conſtit. 56. Sixti V. incip. *Non ſine maxima*, die 17. Aprilis 1587. in *Bullario pag. 573. tom. 2.* Memor. Clericor. *c. 9. excom.* 15. & contra detinentes jocalia, & alia quæcumque bona ad Sedem Apoſtolicam ſpectantia, ac ſcientes, & non revelantes, in Conſtit. 4. Pii IV. incip. *Paſtoralis officii*, 3. Aprilis 1563. in *Bullar. pag. 5. tom.* 2. & contra alios, qui cùm miniſtri Rev. Cam. Apoſt. ſint, rationes integrè, & fideliter non reddunt, in Conſtit. 40. Pauli III. incip. *Cùm, ſicut accepimus*, die 21. Aprilis 1544. in *Bull. tom. 1. pag.* 679.

31 Vigeſimaſexta, contra illos, qui ut beneficium Eccleſiaſticum impetrent, ſe pro alio in examine ſuppoſuerint, vel annuas penſiones offerunt, aut beneficia impetrant pro aliis, ut ab eis aliquid conſequantur, vel pro ſeipſis, ut aliis poſteà cum penſione reſignent. Paul. IV. Conſtit. 12. incip. *Inter cæteras*, die 25. Novemb. 1577. in *Bullar. tom. 1. pag.* 731. & contra exigentes, vel petentes aliquid in collatione, aliavé proviſione beneficiorum Eccleſiaſticorum, vel ad illorum poſſeſſionem admiſſione, extat Conſtit. 104. Pii V. incip. *Durum nimis*, Kalend. Junii 1570. in *Bullar. tom. 2. p.* 310.

Vigeſimaſeptima, contra tractantes de novo Papa eligendo, vivente alio, ac eorum complices, & fautores, Pauli IV. Conſtit. 16. incip. *Cùm ſecundùm*, 17. Kalend. Januar. 1558. in *Bullario, pag.* 735.

32 Vigeſimaoctava, contra omnes cujuſcumque gradus, etiamſi Imperatores, aut Cardinales ſint, qui promiſſiones, ſtipulationes, conventiones, aut pacta, aut contractum aliquem faciunt, ſuper vita, aut morte, aut ſuper futura creatione Summi Pontificis, vel vacante Sede Apoſtolica, aut etiam ſuper futura creatione Cardinalium; quam etiam ſententiam incurrunt permittentes hujuſmodi tacitè, vel expreſsè fieri in terris, civitatibus, locis, & dominiis ſuis: vel conſilium, auxilium, aut favorem in prædictis dantes. Gregor. XIV. in *extravag.* edita 21. Martii 1591.

33 Vigeſimanona, contra Cardinales qui Sede vacante contravenerint iis, quæ ordinata ſunt à Julio II. ut ſine ſimonia eligatur Papa, in Conſtit. ejuſdem Julii incip. *Cùm tam divino*, quæ eſt 2. Navar. *d. cap. 27. n. 111. verſ. trigeſima prima*, Suar. *tom. 5. diſput. 22. ſect. 6. n. 2.* Sayr. *lib. 3. c. 31. n. 3. in fine.*

34 Item contra Cardinales revelantes aliquid de actis ſecretè in Conſiſtorio, exiſtente præcepto Papæ, ut non reveletur, habetur in Conc. Lateran. ſub Leone X. *ſeſſ. 9.* Navarr. *d. c. 29. n. 110. & ſeq.*

35 Trigeſima, contra quoſcumque literas, aut ſcripturas cujuſvis generis, aut nuntium, vel ſignum ad eos, qui ſunt in Conclavi, mittentes, & contra eos, qui receperint, & qui è contra è Conclavi ad eos, qui foris ſunt, ſcripſerint, vel miſerint, etiam Cardinalatus honore fulgeant, Pius IV. Conſtit. 81. aliàs 62. incip. *In eligendis*, Id. Octobris 1562. in *Bullar. tom. 2. pag.* 92. Memor. Clericorum *c. 9. excomm.* 19.

36 Trigeſimaprima, eſt contra omnes, qui in proprios uſus convertunt per vim, vel ſuppoſitas perſonas bona Eccleſiæ, Concil. Trident. *ſeſſ. 22. cap. 11.* Memor. Clericorum *c. 9. excom.* 34.

37 Trigeſimaſecunda, eſt contra omnes, qui per vim, metum, vel fraudem, bona, fructus, aut jura Eccleſiarum, locorumvé piorum occupant. Clericos item, qui nefandæ hujus fraudis, & uſurpationis fabricatores, eidemvé conſentientes fuerint.

Trigeſi-

38 Trigeſimatertia, eſt contra Commiſſarios, & delegatos ad cognoſcendum, an alienatio bonorum Eccleſiæ ſit in evidentem ejus utilitatem, vel non; qui amore, vel timore alienationi conſentiunt, aut auctoritatem præbent tali alienationi, habetur in *extravag. cùm omnibus*, *Pauli II.* Navar. *cap.* 27. *num.* 108. Memor. Clericorum *excomm.* 3.

39 Trigeſimaquarta, contra quoſcumque Clericos inferiores Epiſcopis de Parochiali Eccleſia proviſos, juramentum de reſidendo intra tempus præſcriptum non ſervantes. Et hæc excommunicatio eſt etiam contra illos, in quorum ſavorem beneficia dicta reſignantur, ſeu dimittuntur, & qui ad id præſtant auxilium, &c. Pius IV. Conſtit. 92. aliàs 87. incip. *Inter multiplices curas*, Sayr. *lib.* 3. *c.* 31. *n.* 5. Memor. *c.* 2. *excom.* 3.

40 Trigeſimaquinta, eſt contra quemcunque ad interpretationem Concil. Trident. commentarios, gloſſas, annotationes, & ſcholia edentem, Pius IV. Conſtit. 97. vide Franc. Leo *in Theſauro fori Eccleſ. par.* 3. *c.* 9. *n.* 43. Henriq. *in ſum. lib.* 7. *de Indulgentiis, c.* 29. *§.* 4. Emman. *q. Regular. tom.* 1. *q.* 11. *artic.* 4. Reginald. *in praxi fori pœnitent. lib.* 20. *num.* 53. *in fine*, ubi etiam dicit, in hac Bulla non eſſe ſermonem de interpretationibus, quæ in ſcholis fiunt docendo.

41 Trigeſimaſexta, eſt contra quemcumque Nuncium Apoſtolicum, qui à Principibus, ad quos mittitur, dignitatis, aut gradus obtinendi cauſa literas commendatitias, quovis modo ambierit, ſive eorum ſtudio, & favore pro ſe, aut conſanguineis ſuis uti audet, Pius IV. Conſtit. 133. aliàs 124. incip. *Et ſi Romanum*, quam tamen nemini reſervari aſſerit Memor. Clericorum *c.* 1. *excomm.* 11.

42 Trigeſimaſeptima, contra quamcunque mulierem, quæ Monaſteria Regularium, etiam Mendicantium, ingredi auſa fuerit, Pius V. Conſtit. 27.

43 Trigeſimaoctava, contra quamcunque Monialem à clauſura exeuntem, & contra exeundi licentiam dantes, comitantes, Pius V. Conſtit. 20. incip. *Regularium*, die 24. Octobris, ann. 1566. in *Bullar. pag.* 198.

44 Trigeſimanona, contra quoſcumque officii Pœnitentiariæ Romanæ procuratores, ſcriptores, correctores, alioſvé officiales, aliquid etiam ſponté oblatum, aut aliàs, ſive pro expeditionis celeritate, ſive pro alio extraordinario labore accipientes, Pius V. Conſt. 84. *In earum*, 14. Kalend. Junii 1569. in *Bullar. tom.* 2. *pag.* 282. de qua Sayr. *lib.* 3. *cap.* 31. *num.* 8. Memor. Clericor. *cap.* 8. *excomm.* 1.

45 Quadrageſima, contra quaſcumque Eccleſias, & quævis beneficia Eccleſiaſtica palam, aut occultè retinentes, aut recipientes in confidentiam, ex Conſt. 85. Pii IV. incip. *Rom. Pont.* die 16. Novembr. 1564. in *Bullar. tom.* 2. *p.* 121. & latiùs pœnis majoribus Pius V. Conſtit. 85. incip. *Intolerabilis*, Kalend. Junii 1569. in *Bull. tom.* 2. *p.* 283. Navar. *c.* 23. *n.* 110. Suar. *tom.* 5. *diſp.* 22. *ſect.* 6. *n.* 15. *& lib.* 4. *de ſim. c.* 43. Leſſ. *de juſtit. lib.* 2. *c.* 35. *dub.* 26. Sayr. *lib.* 3. *c.* 31. *n.* 6. qui non rectè excipit Cardinales: nam etiam hi expreſsè comprehenduntur, ut notat Flamin. *confident. q.* 27. *n.* 27.

46 Quadrageſimaprima, contra illum, qui vacantibus Eccleſiarum dignitatibus, Canonicatibus, & Præbendis hujuſmodi vult, diſponit, aut ſtatuta conſuetudine ſervat de fructibus, & diſtributionibus, etiam primo ab ipſa vacatione anno perventuris, menſæ Epiſcopali, Capitularivé applicandis, aut in communem uſum cedendis, qui item de his juramentum præſtari ordinat, aut qui proviſum de his ſervandis inducit, aut poſſeſſionem impedit ei, qui talia præſtare noluerit. Pius V. Conſtit. 104. aliàs 106. incip. *Durum nimis*, Navar. *c.* 27. *n.* 150. §. 64. Sayr. *lib.* 3. *c.* 31. *n.* 14. Philiarch. *de offic. Sacerd. lib.* 3. *c.* 30. *caſu* 25.

47 Quadrageſimaſecunda, contra Gubernatorem locorum Status Eccleſiæ, qui licentiam ferendi arma tribus palmis breviora, etiam ad breviſſimum tempus conceſſerit, Pius V. Conſtit. 145. incip. *Cùm vices*, die 15. menſis Februarii anno 1572. in *Bullar. tom.* 2. *pag.* 358.

48 Quadrageſimatertia, contra quemcunque Chriſtianum, qui alium Chriſtianum in terris Turcarum habitantem tanquam mancipium ceperit, aut ejus bona diripuerit, Pius V. Conſtit. 148. incip. *Licet omnibus*, die 1. Maji anno 1572. *in Bullario tom.* 2. *pag.* 361. & contra omnes, qui ex partibus Infidelium ad partes Fidelium alumina deſerunt. Pius IV. in Conſtit. incip. *Ex Apoſtol. ſervitutis*; Memor. Clericor. *cap.* 9. *excom.* 18. & contra omnes, qui non permittunt Chriſtianos captivos apud Turcas poſtquam illos ceperint, liberè abire cum ſuis liberis, conjugibus, & bonis: refert Memor. Clericorum *c.* 9. *excomm.* 36.

49 Quadrageſimaquarta, contra publicanos, qui pedagium, gabellam, vectigal à Regularibus Ordinum Mendicantium exegerint, & qui ab eiſdem pro reficiendis pontibus, viis, aquæductibus, & fluminibus aliquid impenſæ, aut contributionis exegerint, & qui eoſdem Mendicantes, eorum bona, colonos exemptos, & immunes ab omnibus exactionibus non dimiſerint, Pius V. Conſtit. 16.

50 Quadrageſimaquinta, contra Gubernatorem Eccleſiaſtici ſtatus, & Officialem, qui aliquem homicidam, aut exulem ab exilio revocaverit, vel ſalvum conductum ei fecerit, etiam ad diem unum, noctémve unam, & contra ſubditos Cives Romanos, hujuſmodi exules ſubditos Sedis Apoſtolicæ receptaverit, idem, qui injuriæ ulciſcendæ cauſa, domum communierit, armatos receptaverit, aut aluerit, aut turbam eo nomine excitaverit, Pius V. Conſtit. 19.

51 Quadrageſimaſexta, contra Confeſſarios, qui ex privilegio Sixti IV. commutant aliquod iſtorum quinque Votorum, Peregrinationis ad Urbem, vel Compoſtellam, vel Hieruſalem, Religionis, & Caſtitatis; *Extravag. Etſi Dominici* 2. *de pœnitent.* Navar. *c.* 27. *n.* 106. Memor. Clericorum *c.* 5. *excommun.* 2.

52 Quadrageſimaſeptima, contra Baronem, vel Principem in Regno Neapolitano, qui homicidam, aut exulem Romanæ Eccleſiæ receptaverit, protexerit, atque auxilium, conſilium, vel favorem quovis quæſito colore dederit, Pius V. Item contra omnes Eccleſiaſticos, tam ſeculares, quam Regulares, qui in Regno Neapolitano bannitos, viarum graſſatores receperint, in Conſt. Sixti V. de qua Quaranta in *ſum. Bullarii verb. bannitorum fautores.*

53 Quadrageſimaoctava, contra quemcunque Baronem, & Dominum Sedi Apoſtolicæ ſubjectum, qui frumentum, fruges ultra uſum ſibi, familiæque ſuæ neceſſarium, emerit, Pius V. Conſtit. 26.

54 Quadrageſimanona, contra quemcunq; Epiſcopum, aut patronum, tam Eccleſiaſticum, quam laicum, qui à collatione, aut præſentatione ſuſpenſis beneficium contulerit, ad id præſentaverit, vel inſtituerit, Pius V. Conſtit. 58. incip. *Quanta Eccleſia Dei*, Suar. *tom.* 5. *diſp.* 22. *ſect.* 6. *n.* 21. Memor. Cleric. *c.* 1. *excom.* 5.

55 Quinquageſima, contra quemcunque Fratrem S. Franciſci de Obſervantia, qui in electione Miniſtri Generalis, Provincialium, Cuſtodum pro ſe, aut pro alio ſubornaverit, qui item ſubornatus eſt, qui ſubornantem non detulerit, qui pro hac re quemvis favorem extra Religionem procuraverit, Pius V. Conſtitut. 170.

56 Quinquageſimaprima, contra quemcunque, qui cùm aliquod oppidum, locúſve ad Romanam Eccleſiam pertinens vacaverit, de eo infeudando aliquo modo egerit: Pius V. Conſt. 35. incip. *Admonent* 4. Kal. Aprilis 1567. in *Bullar. tom.* 2. *pag.* 221. Memor. Clericorum *c.* 9. *excom.* 24. & Gregorius XIII. Conſtit. 3. incip. *Inter cæteras*, 6. Kal. Junii 1572. in *Bullar. tom.* 2. *pag.* 236.

57 Quinquageſimaſecunda, contra eum, qui Agnos Dei à Summo Pont. conſecratos, depinxerit, aliquo

colore

colore infecerit, minio notarit, qui item venales propoſuerit, Gregor. XIII. Conſtit. 2. incip. *Omni certè ſtudio*, 5. Kal. Junii 1572. in *Bullar. tom. 2. pag.* 363. Nemini tamen reſervari aſſerunt Sayr. *lib. 3. c. 35. n. 23.* Memor. Clericorum *part. 9. excomm.* 62.

58 Quinquageſimatertia, contra eum, qui prætextu facultatum Apoſt. quæ à Pio V. & Gregorio XIII. erogatæ ſunt, Monialium Monaſteria ingreditur: necnon contra Regularium Superiorem, qui earundem licentiarum prætextu eò aliquem ingredi permiſerit, & qui prætextu licentiarum Epiſcopalium eò ingreditur, neceſſitatibus non urgentibus, Gregor. XIII. Conſtit. 28. incip. *Quæ Sanctimonialium*, da anno 1584. Sixtus V. in alia, incip. *Sanctimonialium*, de anno 1589.

59 Quinquageſimaquarta, contra quemcunque, qui ſal exterium in urbes, & oppida, atque loca Sedi Apoſtolicæ ſubjecta aſportaverit. Gregor. XIII. 17. Decemb. 1577. in *Bullar. tom. 2. pag.* 419.

60 Quinquageſimaquinta, contra quemcunque, qoi frumenta, fruges, legumina, & animalia cujusvis generis extra Statum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ quovis modo aſportaverit, Gregor. XIII. Conſtit. 94. incip. *Non ſine gravi*, die 10. Decembris anni 1584. in *Bullar. pag.* 485. Memor. Clericorum *c. 9. excomm.* 32. & noviſſimè innovavit, & extendit cum revocatione indultorum omnium, & licentiarum quomodolibet ſimilia extrahendi conceſſarum, Paulus V. Conſtitut. 32. incip. *Inter graviſſimas*, de anno 1606.

61 Quinquageſimaſexta, contra quemcunque Religioſum S. Franciſci de Obſervantia, qui contemptis Superioribus ſuis ad tribunalia appellaverit, & ad ea confugerit, Gregor. XIII. Conſtit. 27. incip. *Quoniam noſtro*, die 8. Aprilis 1575. in *Bullar. tom. 2. pag.* 393.

62 Quinquageſimaſeptima, contra quemcunque Fratrum Eremitarum S. Auguſtini Congregationis Lombardiæ, qui obedire Conſtitutioni neglexerit de exemptione Monialium ejusdem Ordinis, Gregor. XIII. Conſtit. 17. incip. *Pro noſtro*, die 26. Maji, in *Bullar. tom. 2. pag.* 381.

63 Quinquageſimaoctava, contra quemcunque Monachum Ciſtercienſem, qui aliquid commiſerit contra Conſtitutionem editam de exemptione Monialium ab eodem Ordine, Gregor. XIII. Conſtit. incip. *Univerſi.*

64 Quinquageſimanona, contra quemcunque, qui ſubjectus ditioni Eccleſiaſticæ, homicidas, graſſatores, & damnatos crimine capitali exules receperit, recipi permiſerit, qui item impedierit, ne capiantur, qui etiam fecerit, ut capti evadant, qui prætereà impedierit juſtitiæ miniſtros, aut eos aliquo modo perterrefecerit, Gregor. XIII. Conſtitut. 65. incip. *Tanta* 5. Idus Julii anno 1580. in *Bullar. tom. 2. pag.* 447.

65 Sexageſima, contra quemcunque, qui ſine conceſſione Summi Pontificis in Provinciam Mediolan. ſacras Reliquias aſportaverit, qui item ab una Eccleſia ad aliam tranſtulerit, qui aliquam earum particulam conceſſerit, donaverit, qui item acceperit, Gregor. XIII. in Conſtit. incip. *Pontificia ſollicitudinis.*

66 Sexageſimaprima, contra facientes jurare illicita, vel de obſervandis ordinationibus, & ſtatutis contrariis decretis Concilii Trident. Gregor. XIII. Conſtit. 103. incip. *Inter Apoſtolicas*, de ann. 1584. nonis Septembris, Memoriale Clericorum, *c. 9. excom.* 26.

67 Sexageſimaſecunda, eſt contra omnes, cujuscumq; ſtatus, & præeminentiæ exiſtant, qui Societatis Jeſu inſtitutum, Conſtitutiones, &c. quovis diſputandi, vel etiam veritatis indagandæ quæſito colore, directè, vel indirectè impugnare, vel eis contradicere audent, Gregor. XIII. in Conſtit. 100. quæ incip. *Aſcendente Domino.* Item contra Religioſos omnes, exceptis Carthuſianis, qui recipiunt aliquem Religioſum Societatis Jeſu, ſine licentia ſui Superioris, & hæc excommunicatio eſt etiam contra ipſos Jeſuitas ingredientes Religionem aliam à Carthuſiana, & contra dantes auxilium, &c. ex Conſtit. Pii V. incip. *Æquum reputavimus*, quæ eſt in privilegiis dictæ Societatis.

68 Sexageſimatertia, contra moventes libros, & monumenta quæcunque ex Bibliothecis Ordinis Fratrum Carmelitarum, Clemens VIII. Conſtit. 24. incip. *Quæ ad tuenda*, die 29. Maji 1593. in *Bullar. tom. 3. p.* 31.

69 Sexageſimaquarta, contra FF. Prædicatores, qui ad effectum conſequendi officium Magiſtri Generalis pro ſe, vel aliis, ad favores extra Religionem recurrunt, vel aliis minùs legitimis viis, & modis illud obtinere quærunt. Paulus V. Conſtit. 39. incip. *Admonemur*, die 7. Januarii 1608. in *Bullar. tom. 3. pag.* 228.

70 Sexageſimaquinta, contra aſſerentes Confeſſionem, & abſolutionem Sacramentalem inter abſentes per literas poſſe fieri, ex Conſtitut. Clementis VIII. public. Romæ 19. Julii 1602. relata per *prax. novam Epiſcopal. part. 1. c. 1. num. 6. in fine.*

71 Sexageſimaſexta, contra eos, qui armatorum collectas, & cavalcadas faciunt ex Conſtit. 1. Alex. VI. incip. *Inter multiplices*, Kal. Aprilis 1493. & ex Conſtit. 75. Sixti V. incip. *Dum pro communi* 2. menſis Martii anni 1588. in *Bullar. tom. 2. pag.* 617.

72 Sexageſimaſeptima, contra Regulares, qui ex Inſulis Philippinis, & aliis Indiarum partibus, ad Japponicas commeant, ex Conſtitut. 74. Clement. VIII. incip. *Oneroſa*, die 12. Decembris ann. 1600. in *Bullar. pag.* 106. *tom.* 3. & in Conſtitut. 90. aliàs 2. append. Pauli V. incip. *Sedis Apoſtol.* die 11. Junii 1608. in *Bullar. tom. 3. pag.* 48.

73 Sexageſimaoctava, contra Fratres Ordinis Beatæ Mariæ de Monte-Carmelo, qui ad tribunalia ſecularia quovis prætextu, aut quæſito colore appellare, vel ad illa confugere, aut ea propterea quoquo modo adire audent, & præſumunt in Conſtit. 100. Clementis VIII. incip. *Quoniam*, die 20. Septembris 1604. in *Bullar. tom. 3. pag.* 159.

74 Sexageſimanona, contra omnes extrahentes delinquentes à ſacris locis, præterquam in caſibus conceſſis per Gregor. XIV. in ſua Conſtit. quæ incip. *Cùm alias*, atque etiam in illis, absque licentia Epiſcopi, vel Ordinarii loci, habetur in d. Conſtit. *Cùm aliàs*, Gregorii XIV.

75 Septuageſima, contra Religionum Superiores, qui non paruerunt Bullæ Pauli V. editæ ann. 1606. quæ incip. *Romanus Pontifex*, & præcipit, ut Religioſi de hæreſi ſuſpecti (cujusmodi ſunt ſollicitantes mulieres in Confeſſione) ipſis Inquiſitoribus denuncientur, ita ut pro ipſorum ſuſpectorum Superioribus non ſit amplius præventioni locus, Memoriale Clericorum, *cap. 3. excomm.* 11.

76 Septuageſimaprima, contra Præſidentes, & Officiales omnes Montium Pietatis Status Eccleſiaſtici, qui pecunias ad dictos Montes quomodolibet ſpectantes in alios, quàm pauperum uſus, deponere præſumunt, in Conſtit. Pauli V. quæ incip. *Oneroſa Paſtoralis*, edita ann. 1615. refert Memoriale Clericorum, *cap. 8. excomm.* 3.

77 Septuageſimaſecunda, contra dicentes mortaliter peccare, vel eſſe hæreticos, eos, qui defendunt Beatiſſimam, & glorioſiſſimam Virginem Mariam eſſe conceptam cum peccato originali, vel è contra: & affirmantes peccare eos, qui colunt feſtum Conceptionis, & qui concionibus interſunt, Sixtus IV. *in extravag. Grave nimis, de Relig. & vener. Sanct.* Pius V. *Conſtit.* 144. Navar. *c. 27. n.* 207. Suar. *tom. 5. diſp. 22. ſect. 5. num.* 30. Sayr. *lib. 3. c. 30. num.* 10. Memor. Clericor. *cap. 5. excomm. 4. & cap. 9. excom.* 11. innovatur per Concil. Trident. *ſeſſ. 5. de peccato originali in fine.* & à Sacra Congregatione Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, & univerſalis Inquiſitionis coram Sanctiſſimo Domino Paulo V. recordat. die 31. Auguſti 1617. relata

per

per Campan. *in diverſ. juris canon. rub.* 12. *c.* 13. *n.* 140. ubi de novo habetur quòd inpoſterum, donec articulus hujuſmodi à Sancta Sede Apoſtolica fuerit definitus, vel per Sanctitatem ſuam, & Sedem Apoſtolicam fuerit aliter ordinatum, nulli audeant in publicis concionibus, lectionibus, concluſionibus, & aliis quibuscunque actibus publicis aſſerere, quòd eadem Beatiſſima Virgo fuerit concepta cum peccato originali, & quod etiam negativam opinionem, videlicèt, quòd non fuerit concepta cum peccato originali in publicis actibus aſſerentes aliam opinionem non impugnent, nec de ea aliquo modo agant, ſeu tractent ſub cenſuris, & pœnis prædictarum Conſt. tribuens inſuper tam Epiſcopis, & Prælatis Superioribus, aliiſque Ordinariis locorum, quàm hæreticæ privitatis ubique locorum deputatis Inquiſitoribus poteſtatem ſeverè animadvertendi contra transgreſſores etiam Regulares cujusvis Ordinis, & Inſtituti, etiam quomodolibet exemptos, & alias quascunque Eccleſiaſticas, & ſeculares perſonas cujuscumque ſtatus, conditionis, gradus, aut dignitatis tàm Eccleſiaſticæ, quàm ſecularis.

78 Septuageſimatertia, contra inſerentes violentas manus in Clericos, refertur *in cap. ſi quis ſuadente* 17. *qu.* 4. & *in cap. mulieres, de ſentent. excomm.* de qua plena manu agunt Navarr. *in manual. c.* 27. *num* 76. Perez *l.* 1. *tit.* 13. *lib.* 1. *Ordin. pag.* — Tolet. *in inſtruct. Sacerd. lib.* 1. *c.* 31. Sà *in Aphoriſm. verb. excomm. pag.* 134. Beja *in reſponſ. caſuum conſcient. part.* 1. *caſ.* 46. *&* *caſ.* 60. Bonacina *de cenſur. diſp.* 2. *q.* 4. *punct.* 5. *à princ.* Jacob de Graffis *in aureis deciſ. par.* 1. *lib.* 2. *cap.* 49. Memoriale Clericorum *cap.* 9. *n.* 1. & Barboſ. *loc. cit. alleg.* 50.

79 Septuageſimaquarta, contra falſarios, vel habentes penes ſe literas falſas Papæ, vel aliorum Officialium Curiæ expreſſorum, *cap. ad falſariorum, cap. dura, de crimine falſi,* de quibus vide praxim Epiſcop. *part.* 1. *verb. falſarii*, Salzed. & Bernard. *in pract. c.* 119. *in noviſſ. edit.* Farinac. *in prax. crimin. part.* 6. *de falſit. quæſt.* 151. *à num.* 7. Aldrete *de religioſa diſciplina tuenda lib.* 2. *cap.* 17. *à n.* 21. Vivald. poſt Candelab. aureum *in expoſ. Bullæ Cœnæ à n.* 46. Sayr. *de cenſ. lib.* 3. *cap.* 10. *à num.* 4. Frater Antonius de Souſa *in relect. de cenſuris Bullæ Cœnæ cap.* 7. *diſput.* 41. Aloyſ. Riccius *in deciſ. Curiæ Archiepiſcop. Neapolit. part.* 1. *deciſ.* 36. Procedit in fautoribus, & defenſoribus falſatiorum literarum Apoſtol. Farinac. *d. quæſt.* 151. *num.* 9. Frater Antonius de Souſa *d. cap.* 7. *diſp.* 45. *num.* 2. & Barboſ. *loco cit.*

80 Septuageſimaquinta, contra imponentes talleas Clericis, & in Clericos illas ſolventes, *cap. Cler. de immunit. Eccleſ. lib.* 6. quoad Clericos ſolventes; hæc excommunicatio eſt ſublata *in Clem. quoniam, eod. tit.* quo verò ad imponentes talia onera Clericis, & ipſorum bonis, non ſolùm eſt ſublata, ſed relata in Bulla Cœnæ *caſ.* 18. Barboſ. *loc. cit.*

81 Septuageſimaſexta, contra omnes habentes dominium temporale, qui prohibent ſubditis, ne quidpiam vendant perſonis Eccleſiaſticis, neque eorum frumenta molant, aut panem coquant, &c. *in fine de immun. Eccleſ. in* 6. Navarr. *c.* 27. *n.* 130. Suar. *tom.* 5. *diſp.* 23. *ſect.* 4. *n.* 24. Sayr. *lib.* 3. *c.* 34. *num.* 16. Memor. Clericor. *c.* 7. *excom.* 3. quæ excommunicatio poni ſolet in eodem num. cum antecedenti.

82 Septuageſimaſeptima, contra committentes Simoniam in Ordine, vel Beneficio, vel Religionis ingreſſu, ſimiliter accipientes pro collatione, ſive traditione poſſeſſionis beneficii, ſeu de dando aliquid jurare facientes proviſum de beneficio, *extravag.* 1. *&* 2. *de ſimonia, inter comm.* Suar. *diſp.* 21. *ſect.* 5. *num.* 11. Sayr. *lib.* 3. *c.* 36. *num.* 7. Memoriale Cleric. *cap.* 3. *excommunicat.* 4. Voluit incurrere ſimilem cenſuram Pius V. Conſtit. ſua, incip. *Durum nimis*, anno 1570. Kal. Junii. Non comprehendit ſimoniacos mentales tantùm, vel conventionales, ſed reales, Navar. *cap.* 23. *num.* 106. & *cap.* 25. Azor. *inſtitut. moral. part.* 2. *lib.* 7. *c.* 17. *qu.* 9. *verſ. ſi quæras.*

83 Septuageſimaoctava, contra eos, qui in duello pugnaverint, campum dederint, auxilium præſtiterint, Pius IV. in ſua Bulla incip. *Ea qua*, de ann. 1560. Idib. Novembris, Gregor. XIII. in altera incip. *Ad tollendum*, de ann. 1582. 9. Decembris, ubi excommunicationem, & pœnas à præfato Pio IV. & Concil. Trident. *ſeſſ.* 25. *de reform. cap.* 19. extendit adverſus omnes illos, qui non publicè quidem, privatim tamen ex condicto, ſtatuto tempore, & in loco convento monomachiam commiſerunt, etiamſi nulli patrini, ſociive ad id vocati fuerint, nec loci ſecuritas habita, nullæ provocativæ literæ, aut denunciationis chartulæ præceſſerint: extenditque contra locorum dominos, ſi certamen ex condicto permiſerint, aut quantum in ſe fuerint, non prohibuerint: necnon contra eos omnes, qui duellum hujuſmodi fieri mandaverint, inſtigaverint, auxilium, conſilium, vel favorem dederint, aut equos, arma, pecuniam, commeatum, & alia ſubſidia ſcienter ſubminiſtraverint, aut ex compoſito expectatores, vel ſocios, ſi ſe quovis modo præbuerint, etiamſi illi, qui ad locum deſtinatum pugnaturi acceſſerunt, impediti pugnam non commiſerint, per ſeipſos non ſteterit, quominùs illa committeretur.

Ultimo Clemens VIII. Conſtit. ſua 11. incip. *Illius vices*, de ann. 1592. confirmavit prædeceſſorum ſuorum pœnas, & excommunicationes, eamque extendit ad Reges, Imperatores, & alios quoscunque, qui non ſolùm publicè, ſed etiam privatim, ſine chartulis, literis provocatoriis, vel patrinis duellum commiſerint, vel ſi convenerint, ut non ſinguli cum ſingulis, ſed bini, terni, aut plures hinc inde pugnent, refert Quaranta *in ſumm. Bullarii, verb. duellum*, & de hac re plures citat Doctores Cened. *ad decretal. collect.* 117. *num.* 4. quibus adde Pegrinum & Floton. *in ſuis tract. de duello, prax. Epiſcop. verb. duellum*, Calet. *in margarita caſuum conſcient. eod. verb.* Fr. Emman. *quæſt. Regular. tom.* 3. *qu.* 6. *art.* 1. *verſ.* 12. Sayr. *in Clavi Regia, lib.* 7. *cap.* 13. *num.* 11. *cum ſequentibus*, & *de cenſur. lib.* 3. *cap.* 31. *à num.* 24. Petrus Cabal. *in tract. de omni genere homicidii, n.* 76. *cum multis ſequentibus*, Farin. *conſ.* 9. Paul. Comit. *reſponſ. moral. lib.* 6. *q.* 15. *cum ſeqq.* Mol. *de juſt. tract.* 3. *diſput.* 17. Mart. Delr. *diſq. mag. lib.* 4. *cap.* 4. *quæſt.* 4. *ſect.* 2. Valer. Reginald. *in prax. fori pœnit. lib.* 21. *c.* 7. *à n.* 75. Sanch. *in præcepta Decalogi, lib.* 2. *cap.* 39. *num* 19. *cum ſeqq.* Bonacina *de cenſur. diſput.* 2. *quæſt.* 6. *punct.* 2. *à num.* 1. ubi *num.* 15. aſſerit ab excommunicatione contracta ob aliquod delictum in cauſa duelli poſſe Epiſcopum abſolvere, quando delictum eſt occultum, per Concil. Trident. *ſeſſ.* 24. *de reform. cap.* 6. quod non videtur abrogatum per dictam Bullam Clement. VIII. ubi abſolutionem prædictæ excommunicationis ſibi reſervavit, cùm in ea nulla fiat ſufficiens revocationis mentio illius Decreti, quæ mentio neceſſaria videtur, ut illud Decretum cenſeatur revocatum, dixi *alleg.* 33. *n.* 44.

Ex privilegiis Sum. Pont. Ordinibus Mendicantium conceſſis reperiuntur aliquæ excommunicationes, quarum abſolutiones ipſe Summus Pontifex ſibi reſervavit.

84 Prima contra Magiſtros excludentes Fratres Prædicatores à ſtudio Pariſienſi, Alex. IV. ex Barboſ. *loc. cit.*

85 Secunda contra eos, qui libellos famoſos conficiunt, aut habent, aut in vulgus emittunt verſus, aut cantilenas in infamiam, & detractionem ſtatus Ordinis Prædicatorum, vel Minorum, Alexand. IV. Bonifac. IX. & Eugenius IV. S. Anton. *part.* 3. *tit.* 24. *cap.* 70.

Lavor.

Lavot. *d. cap.* 21. *num.* 114. & 120. Cajet. *excom.* 181. Rayner. *in catalogo cenſurarum extra Bullam, cap.* 9. *excom.* 39. Filliuc. *tr.* 14. *num.* 126. *verſ.* 3.

86 Tertia, contra dicentes, vel defendentes quòd Fratres Prædicatores, & Minores non ſint in ſtatu perfectionis, & quòd non licet eis eleemoſynas quærere, aut prædicare, aut confeſſiones audire, de faculi. Sum. Pontif. ſine conſenſu aliorum Prælatorum inferiorum Rectorum Eccleſiarum, Alexand. IV. S. Anton. *pag.* 3. *tit* 24. *cap.* 70. Cajet. *cap.* 81. Navarr. *cap.* 27. *num.* 109. Lavor. *d. cap* 21. *num.* 109.

87 Quarta, contra quoscunque Judices querelas Fratrum, aut Monialium Ordinis Prædicatorum ſuſcipientes, vel de eis cognoſcentes.

88 Quinta, contra illos, qui in Eccleſiis, Monaſteriisvé ſuis Apoſtatas derinent ejusdem Ordinis, niſi illos ejecerint, ubi illis denuntiatum erit, Lavor. *dict. cap.* 21. *num.* 95.

89 Sexta, contra quemcunque Principem Laicum reformationem Fratrum Conventualium impedientem, ne fiat, aut factam mutari procurantem.

90 Septima, contra quoscumque Fratres Ordinis S. Auguſtini, qui prætextu arctioris regulæ ad alium Ordinem tranſiverint ſine licentia Prioris Generalis, & item accedentes ab eo, & intra octo dierum ſpatium ad obedientiam non redierint, Memoriale Clericor. *cap.* 9 *excom.* 37. *verſ. ſimilis.*

91 Octava, contra omnes cujuscumque ſtatus, & conditionis, qui impediunt, prohibent, vel quocumque modo moleſtant perſonas legitimè non impeditas volentes ingredi Religionem S. Benedicti, vel præſumunt aliquam moleſtiam, & injuriam irrogare Monaſteriis, aut Monachis, in Conſtit. Julii II. 12. incip. *Etſi ad univerſas*, de qua Vivald. *in candel. aureo*, ubi de excom. extra Bullam *num.* 45. Filliuc. *tract.* 15. *n.* 126. *verſ. tertia*, Rainer. *d. c.* 9. *excom.* 38. Lavor. *d. cap.* 21. *num.* 71.

92 Nona, contra Religioſos euntes ultra mare ſine Superiorum ſuorum licentia in ſcriptis, nec ibi ſunt ad celebrationem, ſeu prædicationem admittendi, Joan. XXII. *in extravagan. ad noſtrum* 2. *de Regular.* Filliuc. *tract.* 15. *num.* 183. *verſ. ſecunda*, & *n.* 190. Lavor. *d. c.* 21. *num.* 97.

93 Decima, Fratres Prædicatores recipientes Fratres Minores, Alexand. IV. in Conſtit. incip. *Quos vos*, 11. Kalend. Julii, ann. 1. Lavor. *d. cap.* 21. *n.* 105. Filliuc. *tract.* 25. *n.* 197. *verſ.* 1.

94 Undecima, contra Fratres facientes violentiam in Eccleſiis Ordinum Ciſtercien. *Clem. IV. ne propter*, Peruſii 7. Idus Maji, Lavor. *d. cap.* 21. *n.* 106.

95 Duodecima, contra moleſtantes Fratres Ordinis Sanctiſſimæ Trinitatis in eleemoſynis perquirendis, in Conſtit. Clement. VII. incip. *Gratam Deo*, Lavor. *d. c.* 21. *num.* 108.

96 Decimatertia, contra Clauſtrales recipientes, aut dantes habitum ſuæ Religionis Fratribus S. Franciſci de Paula Profeſſis, ſine licentia Papæ, & ejus Generalis; *extravag. Julii II.* incip. *Virtute conſpicuos*, & Leonis X. incip. *Quamvis*, & Pauli III. incip. *Syncera*, Lavor. *d. c.* 21. *n.* 115. Filliuc. *tr.* 15. *n.* 197. *verſ.* 3.

97 Decimaquarta, contra Tertiarios, Eremitas, mulieres, aliosque Religioſos portantes habitum S. Franciſci de Paula, in Conſtit. Leonis X. incip. *Licet alios*, Lavor. *d. c.* 21. *n.* 115. Filliuc. *tract.* 15. *n.* 197. *verſ.* 4.

98 Decimaquinta, contra Minores de Obſervantia ſubornantes in electionibus, vel procurantes favorem extra ad officium obtinendum in Religione, in Conſtit. 131. Pii V. incip. *Paſtoralis*, de qua Filliuc. *tract.* 15. *num* 197. *verſ. ſecunda.*

99 Octuageſima, contra Superiores quorumcumque Ordinum, & Religionum, qui ſuorum ſubditorum cauſas ad officium Inquiſitionis ſpectantes, eorumque proceſſus omnes non remittunt, & conſignant ipſis Inquiſitoribus, ſeu locorum Ordinariis reſpectivè, & contra eosdem, qui non denuntiant eisdem Inquiſitoribus, vel Ordinariis locorum ſuos Religioſos, quos hæreſis labe infectos, vel ſuſpectos noverint, & reſervatur Papæ, *in Conſtit.* 26. §. 6. Pauli V. *de anno* 1606. referunt Lavor. *d. c.* 21. *n.* 91. Filliuc. *tract.* 15. *n.* 196. Rainer. *in catalogo cenſurarum extra Bullam, c.* 3. *excom.* 10. ubi adverrit non eſſe amplius locum præventioni, ut erat anteà conceſſus Superioribus in Conſtit. 67. Pii IV. incip. *Paſtoris.* Unde ex vi Conſtit. alterius Pauli V. in forma Brevis incip. *Cùm ſicut*, editæ de menſe Septembris 1608. ſub dicta cenſura comprehenduntur omnes, qui eisdem Inquiſitoribus, vel locorum Ordinariis non denuntiant Confeſſarios ſollicitantes parùm ante, vel parùm poſt confeſſionem, mulieres, ſive ſint ſeculares, ſive Regulares Confeſſarii, ut refert Rainer. *loc. proximè citato.*

100 Octuageſimaprima, contra Confeſſarios ſeculares, vel Regulares quorumcumque Ordinum, & Religionis, quibusvis privilegiis, & indultis ſuffultos, qui abſolvere præſumunt à caſibus clarè, vel dubiè in Bulla Cœnæ contentis, aut ab aliis caſibus Papalibus, vel Epiſcopalibus in Decreto Congregationis Epiſcoporum, & Regularium, de mandato Clementis VIII. quod refert Quarant. *in ſumm. Bullarii, verb. Caſus reſervatus, pag. mihi* 199. & *ſeqq.* & de eo meminit Rainer. *in catalogo excomm. extra Bull. c.* 3. *excomm.* 1.

101 Octuageſimaſecunda, contra omnes Judices, & quoscumque alios quovis nomine nuncupatos, & privilegio munitos, etiamſi Cardinales fuerint, qui in obligationibus in forma Cameræ Apoſtol. ſpectantibus quomodolibet ſe intromittere, aut ipſummet Auditorem, ejusque locum tenentes ſuper præmiſſis moleſtare præſumunt, in Conſtit. Pii IV. 38. incip. *Ad eximiæ*, refert Rainer. *in catalogo cenſurarum extra Bullam, cap.* 8. *excomm.* 2.

102 Octuageſimatertia, contra Auditorem Cameræ Apoſt. Vicarium, Gubernatorem Urbis, & quoscunque alios quavis auctoritate fungentes, qui vigore facultatum, & auctoritatum illis conceſſarum, præter id, quod hactenus obſervatum fuit, aliquid innovant, ſeu alter ipſorum juriſdictionem alterius uſurpat, in Conſtit. 50. Pii IV. incip. *Cum ſicut accepimus.*

103 Octuageſimaquarta, contra Cameræ Apoſtolicæ Clericos, Notarios, Officiales, & quoscumque eorum miniſtros, qui in cauſis, negotiis, expeditionibus, juxta propriam eorum tribunalis naturam non ſpectantibus quoquo modo ſe intromittere præſumunt, etiam prætextu quorumvis privilegiorum, & indultorum, aut conſuetudinis, vel quaſi poſſeſſionis, in Conſtitut. 70. Pii IV. ut refert *d. cap.* 8. *excomm.* 4. ubi advertit, hos Cameræ Clericos nullam habere juriſdictionem ut ſingulos, niſi ex commiſſione eis facta in plena Camera, ideoque Notarios, & Officiales illorum in expeditionibus, & ſcripturis conficiendis teneri mentionem facere tale negotium fuiſſe propoſitum, & commiſſum in plena Camera.

104 Octuageſimaquinta, contra quoscumque Camerales, qui aliorum ſuffragia, vel ſuam, aut aliorum ſententiam in plena Camera apertam foris pateſecerint, vel alicui indicaverint, in Conſtit. Pii IV. 110. incip. *Cùm ut*, ut refert Rainer. *d. c.* 8. *excomm.* 5.

105 Octuageſimaſexta, contra ſcientes, & non revelantes Papæ, ſi in Curia fuerint, vel Ordinario loci, aut viciniori Ordinario, auctorem, adminiſtratorem, vel conſcium conjurationis, ſeu conſpirationis, aut commiſſi, committendivé criminis in perſona Cardinalis, illiusvé fautores, receptatores, vel occultatores, ſive id cognoverint ex renuntiatione ſibi, vel per interpoſitam perſonam, aut per literas facta, ſive qualitercunq; de hoc ſcientiam habuerint, vel etiam conjecerint ex ſcriptu-

ſcripturis, cœtu, conatu, concurſu, inſidiis, aliisvè ſignis, & indiciis, quantumcunque res aliàs occulta ſit: quod ſi crimen nondum commiſſum ſit, tenentur ſub eadem excommunicatione feſtinanter revelare ipſimet Cardinali, in quem crimen committendum erit, in Conſtit. 63. Pii V. incip. *Infelicis ſeculi*, prout referunt Rainer. *in catalog. cenſur. extra Bullam cap. 9. excom.* 23. Lavor. *de Indulg. p. 2. cap. 21. num.* 21. Filliuc. *tract.* 15. *n.* 95. *verſ. decimaquinta, & num.* 123.

106 Octuageſimaſeptima, contra omnes, qui in quibusvis locis, modis, & formis publicè, vel privatim, palam, vel occultè ſingulare certamen ineunt, ſuadent, provocant, vel auxilium, conſilium, aut favorem præſtant comitando, aut equos, arma, & commeatus præbendo, in Conſtit. 11. Clementis VIII. incip. *Illius vices*, prout refert Rainer. *d. cap. 9. excomm.* 33.

107 Octuageſimaoctava, contra accedentes ad ſanctum Sepulchrum cauſa devotionis, ſine licentia Romani Pontificis, prout referunt S. Antonin. *part.* 3. *tit.* 24. *c.* 30. Suar. *tom.* 5. *diſp.* 22. *ſect.* 9. *num.* 9. Lavor. *d. cap.* 21. *num.* 43.

108 Octuageſimanona, contra Canonicos, Beneficiatos, & Clericos Baſilicæ S. Petri de Urbe, ingredientes ipſam Baſilicam absque habitu, quem in Choro deferre ſolent, ex Conſtit. Nicol. III. & Eugen. IV. & Pauli V. ut refertur *in capitibus Conſtitutionum dictæ Baſilicæ, ſub tit. de modo inſerviendi in celebratione divinorum Officiorum, num.* 6. *fol.* 11.

109 Nonageſima, contra impedientes executionem literarum S. Pœnitentiariæ in Conſtit. Julii III. incip. *Rationi congruit*, prout refert Filliuc. *tract.* 15. *n.* 95. *verſ. quarta*, & *num.* 100.

110 Nonageſimaprima, contra proponentes populo indicem caſuum, & gratiarum cum Indulgentiis, in Conſtit. 99. Pii V. incip. *Quam plenam*, ut refert Filliuc. *d. tract.* 15. *n.* 95. *verſ. decimaſexta*, & *n.* 124.

111 Nonageſimaſecunda, contra Cardinales contravenientes Bullæ Gregor. XV. incip. *Æterni*, ſub dat. 17. Kal. Decembr. 1621. circa electionem Romani Pont. qui in novem actionibus contravenientes excommunicationem latæ ſententiæ Papæ reſervatam incurrunt. Prima ſi non ſervaverint aliquid ex dictis à §. 1. usque ad §. 14. vel quoquomodo directè, vel indirectè contravenientes, ut in §. *ſi quis autem* 14. Secunda ſi in ſuffragiis dandis non ſervaverint omnia & ſingula, quæ de ſcrutinii ſchedula ordinata ſunt, ut in §. *præterea ſtatuimus* 15. Tertia ſi quis ſcripſerit cedulam nomine infirmi Cardinalis, & non ſervaverit ſecretum, *d.* §. *prætereà ſtatuimus* 15. Quarta ſi ſcrutatores infirmorum non ſervaverint, quæ ſtatuta ſunt in §. *Ad hæc* 16. Quinta ſi non fecerint ſcrutationem juxta formam præſcriptam in §. *ſimiliter* 17. Sexta ſi valetudine non impediti ad ſcrutinium non venerint *d.* §. *ſimiliter*. Septima ſi fecerint ſigna, pactiones, promiſſiones, & alia hujusmodi in electione facienda, ut in §. *Cardinales* 18. Octava ſi non fecerint electionem in Conclavi clauſo per ſecreta ſuffragia cum duabus ex tribus partibus Cardinalium præſentium in Conclavi, nullo præcedente ſpeciali tractatu, ne ſervatis reliquis in Bulla §. *quòd ſi electo* 19. Nona ſi non ſervaverint decretum, & præſumentes aliquid diſponere, corrigere, alterare, mutare, moliri contra Bullam in §. *poſtremò*.

112 Nonageſimatertia, contra Regulares abſolventes absque ſuorum Prælatorum licentia alios Religioſos à caſibus Superioribus reſervatis, nam Alexander VI. in privilegio conceſſo Prælatis Regularibus, ut poſſint ſibi caſus reſervare, inquit, quod abſolventes à talibus caſibus reſervatis poſt eorum reſervationem nullam faciunt abſolutionem, & incidunt in pœnam abſolventium à caſibus non conceſſis, quæ eſt excommunicatio ipſo facto incurrenda, ut in Clement. *Religioſi, de privileg. in* 6. & ita declaraſſe Sacram Congregationem de mandato Clementis VIII. ann. 1601. die 9. Januarii referunt Finellus *de caſib. reſerv. cap.* 6. *num.* 6. & Quaranta *in ſumm. Bullar. verbo caſus reſervati*.

Hujusmodi excommunicationes pluribus in locis diſperſæ, earum major pars in unum collecta reperitur apud Summiſtas *in verb. excommunicatio*, & diſtinctè apud Navar. *in man. cap.* 27. Tolet. *in Inſtruct. Sacerdot. lib.* 1. *cap.* 19. Suar. *tom.* 5. *diſp.* 21. poſtremò verò ab eruditiſſimo D. Auguſt. Barboſ. 3. *par. de officio & poteſt. Epiſcopi alleg.* 50. *à num.* 83. A prædictis omnibus, licèt Sedi Apoſtolicæ reſerventur, Religioſi virtute prædictorum privilegiorum abſolutionem præſtare poſſunt, neque per relatas Sacræ Congregationis declarationes, & Summorum Pontificum decreta id eis prohibetur, cùm non contineantur in Bulla Cœnæ Domini, nec in aliis quinque caſibus, à quibus abſolvendi facultas eisdem Religioſis per dictas declaratio- 113
nes aufertur. Circa quod eſt etiam notandum, Primò quòd Abbates, & Prælati, ac Confeſſarii Regulares poſſunt virtute prædictorum privilegiorum abſolvere ab excommunicatione incurſa ob provocationem ad duellum, ſi effectus inde ſecutus non fuerit. Ut ſi Titius poſtquam Sejum ad duellum provocavit, tempore ſtatuto ad locum deſignatum ſe contulit, ibique expectavit, quo intra conſtitutum tempus non comparente, diſceſſit, ad incurrendam excommunicationem ob duellum, ex Bulla Gregorii XIII. requiritur effectus pugnæ, ut declarat Sanch. *in Decalog. lib.* 2. *cap.* 39. *num.* 28. at excommunicatio lata ob aliquem effectum, non incurritur, niſi ſecuto effectu. Et Clemens VIII. circa hoc nihil novi decrevit, ſed tantùm extendit excommunicationem ad plures caſus, ad quos non extenditur decretum Concilii Tridentini, & Gregorii XIII. ut ajunt Sanch. *loco cit.* Filliuc. *moral. quæſt. tract.* 15. *cap.* 5. *quæſt.* 5. *num.* 106. Et idem Clemens VIII. in Bulla, quæ incip. *Sacra Congregatio*, ſolùm ademit poteſtatem Regularibus abſolvendi provocantes, & pugnantes in duello, juxta decretum Concilii Tridentini, & Conſtitutionem Gregorii XIII. Atque Regulares in hoc caſu habere abſolvendi poteſtatem, docent Graff. *lib.* 1. *de caſib. reſervat. cap.* 7. *num.* 10. Nald. *in ſumma. verb. Duellum num.* 6. *in fine*, Martin. Bonacin. *de cenſur. diſp.* 2. *q.* 6. *punct.* 2. *num.* 15. *in fine*. Laurent. de Peirin. *de ſubd. q.* 4. *cap. ult.* §. *unic. circa finem*.

Notandum ſecundò, quòd iidem Prælati, ac Con- 114
feſſarii Regulares poſſunt abſolvere mulieres introeuntes Monaſteria, & Clauſtra Monachorum ſub prætextu cujuscumque privilegii; contra Bullam Pii V. incip. *Regularium perſonarum*, quæ eſt 20. *in ordine in Bull. novo, tomo* — Necnon etiam mulieres ingredientes Monaſteria Monialium, contra Conſtitutionem Gregorii XIII. incip. *Ubi gratia*, quæ eſt 28. *in ordine inter Bullas d. Pontificis d. tomo* 2. *Bullar.* quia Regulares poterant virtute ſuorum privilegiorum à quibuscumq; caſibus, criminibus, & exceſſibus quantumcunq; gravibus, & enormibus, etiam Sedi Apoſtolicæ reſervatis abſolvere, exceptis tantùm contentis in Bulla Cœnæ Domini; nec in declaratione Sacræ Congregationis juſſu Clementis VIII. edita id ei prohibitum fuit, quia (ut dictum eſt) licèt priùs omnia prædicta Regularium indulta revocaverit, tamen deinde ad ſeptem caſus eorum poteſtatem limitavit, in quibus prædicti non continentur, ſed ſolùm violatio clauſuræ Monialium ad malum finem. Ita Laurent. de Peirin. *loc. cit.*

Tertiò notandum, quod iidem Regulares Prælati, 115
ac Confeſſarii poſſunt circa Religionem ingredi volentes à caſibus Epiſcopis reſervatis, ſi quibus fortè innodati eſſent, abſolvere; non obſtantibus d. Sacræ Congregationis decretis, ac declarationibus; ea enim prohibent, ne Regulares Confeſſarii è caſibus prædictis

dictis ſeculares abſolvant; & ideò ſub illis ſecularibus non comprehenduntur; qui ſunt ſtatim clauſtrum ingreſſuri, quod latè probant Grouſers *lect. 26. §. dubitari tamen, in cap. 7. fol.* 749. Bartholom. Vecch. *praxi pro Novit. recip. diſp. 9. dub. — in fin.* ubi ſic ait: Integrum eſt præfatis Regularibus abſolvere eos, qui ingredi volunt ordinem à caſibus Epiſcopalibus, quibus fortè eſſent irretiti. Nec obſtat Decretum S. Congreg. juſſu Clem. VIII. editum *die 9. Januarii* 1601. & ejus declaratio ab eadem Congregatione edita *anno* 1602 26. *Novembris*, ubi Regularibus inhibetur abſolvere vi privilegiorum pœnitentes à caſibus locorum Ordinariis reſervatis: quia tam Decretum quàm declaratio loquuntur de iis Confeſſariis, qui ſecularium confeſſiones audiunt, & ideò ſub iisdem ſecularibus non comprehenduntur illi, qui clauſtrum ſunt ſtatim ingreſſuri. Cùm eo tempore ego Noviriorum curam haberem, conſului ſuper hoc Anſelmum à Menopolo, tunc Ordinis noſtri in Romana Curia Procuratorem, qui poſteà ad dignitatem Cardinalitiam promotus fuit, & de mente ejuſdem Clem. VIII. reſpondit, præfatos noviter abſolvi poſſe à caſibus Epiſcopo reſervatis eo modo, quo abſolvi poterant priùs, quàm memoratum Decretum emanaſſet. Ita Vecchius.

116 An verò Regulares privilegiati poſſint abſolvere à cenſuris ab Epiſcopo reſervatis, non obſtante decreto Clem. VIII. ſuperiùs relato, aliqui dubitant, inter quos Marullus *in ſuis diſp. tom.* 2. *diſp.* 1. *cap.* 2. *diſt.* 4. *n.* 575. dicit quòd ſub prohibitione caſuum reſervatorum comprehenduntur cenſuræ, contra quem diſputat Megala *in* 1. *p. lib.* 1. *c.* 3. *num.* 10. negans in prædicto decreto prohiberi Regulares, ne à cenſuris Epiſcopo reſervatis abſolvant. Ratio eſt, quia illud decretum publicatum *die* 9. *Januarii* 1601. & declaratum *die* 26. *Novembris* 1602. tantùm loquitur de caſibus reſervatis, non autem de cenſuris, ideò decretum non habebit locum quoad cenſuras reſervatas Epiſcopo, à diverſis enim non fit illatio ex *l. Papinianus, ff. de minor. cap. ad audientiam, de decim.* clarum eſt enim quòd cenſura non eſt caſus, ſed pœna caſus, ut dicit Navar. *in man. c.* 27. *n.* 262.

117 Similiter non prohibentur Regulares privilegiati abſolvere à caſibus Epiſcopo reſervatis à jure, ſi anteà habebant privilegia abſolvendi ab omnibus caſibus & cenſuris etiam Papæ reſervatis, & ideò nunc poſſunt à prædictis caſibus à jure Epiſcopo reſervatis, ſicut antè poterant, ut benè notat Sanch. *in ſum. tom.* 1. *lib.* 4. *cap.* 54. *num.* 27. & Marull. *loco cit. diſp.* 1. *cap.* 2. *differ.* 11. *num.* 540.

QUÆSITUM XIV.

An Abbates, & Prælati inferiores poſſint abſolvere ſuos ſubditos à caſibus, & excommunicationibus Papæ non reſervatis.

SUMMARIUM.

1 *Excommunicationes nemini reſervatæ multæ reperiuntur in corpore juris.*

2 *Abbates, & Prælati Regulares poſſunt abſolvere ſuos ſubditos à prædictis excommunicationibus, dummodo aliunde non ſint per aliquod decretum ſpeciale Summo Pontifici reſervatæ.*

3 *Prælati, & Abbates non ſolùm poſſunt abſolvere ab excommunicationibus nemini reſervatis, verùm etiam ab omnibus aliis cenſuris, dummodo in eis non fiat aliqua ſpecialis reſervatio.*

4 *Parochus, & quilibet Confeſſarius, tam Regularis, quàm Secularis poteſt abſolvere à cenſuris nemini reſervatis, limita tamen ut* num. 5.

6 *Eccleſiam Romanam contumaciter aſſerentes non eſſe caput omnium Eccleſiarum, excommunicantur; ſi verò firmiter, & veraciter hoc crederent, eſſent hæretici, & tunc eorum abſolutio eſſet reſervata in Bulla Cœnæ.*

7 *Laici oblationes Sacerdotibus factas accipientes excommunicantur.*

8 *Principes, & Officiales tertiò admoniti ab Epiſcopis, & Eccleſiaſticis, recuſantes facere juſtitiam in eorum cauſis, excommunicantur.*

9 *Aſſentiens electioni de ſe factæ in Summum Pont. à paucioribus quàm duabus Cardinalium partibus, & è contra talem recipientes, excommunicantur.*

10 *Religioſi profeſſi de clauſura exeuntes ad audiendas leges civiles, vel phyſicam, ſi infra duos menſes non redierint, excommunicantur.*

11 *Epiſcopus, qui in civitate diverſarum linguarum ſuſcipit eorum regimen, qui ſunt lingua ſua, priuſquam ſuſcipiatur à proprio Epiſcopo in adjutorem ſuum, excommunicantur.*

12 *Doctores, & ſcholares univerſitatis Bononien. conducentes domos alterius Doctoris, vel Scholaris ante finitam locationem ſine ejus conſenſu, excommunicantur.*

13 *Clerici habentes officium Vicecomitis, vel Præpoſiti ſecularis, excommunicantur, ſi admoniti non deſiſtant.*

14 *Monachi, Canonici Regulares, Archidiaconi, Decani, Præpoſiti, Plebani, vel alii Clerici perſonatus habentes, vel quicumque presbyteri qui leges, vel phyſicam audiunt extra clauſtrum, niſi intra duos menſes redierint, excommunicantur.*

15 *Laici imponentes collectas Clericis, vel Eccleſiis, ſeu juriſdictionem eorum uſurpantes, ſi non deſiſtant, excommunicantur, quæ excommunicatio hodie reſervatur in Bulla Cœnæ.*

16 *Chriſtianorum bona naufragio perdita capientes, & non reſtituentes excommunicantur, quæ excommunicatio habetur etiam in Bulla Cœnæ.*

17 *Eccleſiæ res ementes, vel aliter à ſchiſmatico acquirentes, & innitentes ordinationi facta per ſchiſmaticum, excommunicantur.*

18 *Statuta contra libertatem Eccleſiæ edita, & quaſcumque conſuetudines introductas contra d. libertatem ſervari facientes, excommunicantur, niſi intra duos menſes faciant amoveri à publicis libris, & capitularibus ſuis: qui verò de novo talia ſtatuta edere præſumunt, excommunicantur in Bulla Cœnæ.*

19 *Cardinalis in Conclavi exiſtentis ſcripturas mittentes, vel nuncios, vel ei loquentes ſecretè, excommunicantur.*

20 *Clericos, & Eccleſiaſticas perſonas propriis beneficiis, vel bonis ſpoliantes, ſive per ſe, ſive per alios injuſtè proſequentes, aut eorum conſanguineos, ſive Eccleſias, aut Monaſteria, eò quòd noluerint eum eligere, pro quo ipſi rogarunt, excommunicantur.*

21 *Uſurpantes de novo regalia, cuſtodiam, ſive guardiam titulo advocationis, ſive defenſionis, & in Eccleſiis, ſive quibuslibet piis locis præſumentes occupare, vel capere eorum bona, dum vacant, excommunicantur.*

22 *Deputatus ad eligendas Moniales, ſi in electionibus non temperat ea, ex quibus diſcordia naſci, vel foveri poſſunt, excommunicantur.*

23 *Conſervatorem ſibi datum partes incitantes, ut intromittat ſe in iis, quæ non continent apertam violentiam, vel injuriam, & exigunt altiorem indaginem, ſive judicialem diſcuſſionem, excommunicantur.*

24 *Abſolutionem excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti metu, aut vi extorquentes, excommunicantur.*

25 *Caſum, vel fraudem fingentes, ut judex vadat ad accipiendum teſtimonium alicujus fœminæ, excommunicantur.*

26 *Prælatos, & perſonas Eccleſiaſticas compellentes, ut ſubmittant Eccleſias, & eorum bona immobilia*

perpe-

perpetuò, vel ad longum temp. in laicis, & eorum jura, excommunicantur.

27 Religioſi Mendicantes, qui de novo domos ad habitandum recipiunt, vel receptas mutant ſine licentia Sedis Apoſtolicæ, excommunicantur.

28 Religioſi omnes, qui habitum ſuæ Religionis temerè dimittunt, & qui ad aliqua ſtudia accedunt ſine licentia ſui Prælati, & conſilio majoris partis Conventus, excommunicantur.

29 Judices Eccleſiaſticos ne ſua juriſdictione utantur impedientes, excommunicantur.

30 Domini temporales prohibentes ſubditis, ne cum perſonis Eccleſiaſticis contrahant, vel obſequia communia exhibeant, excommunicantur.

31 Eccleſiaſticas perſonas compellentes ad pedagia, excommunicantur.

32 Sepelientes ſcienter in ſuo loco hæreticos, & eorum receptatores, defenſores, & fautores, excommunicantur.

33 Octo genera delinquentium excommunicantur in cap. ut impoſitionis, de hæret.

34 Interficientes aliquem Chriſtianum per aſſaſſinos, aut recipientes dictos aſſaſſinos, vel defendentes, vel celantes, excommunicantur.

35 Fœneratores publicos permittentes verſari in terris ſuis, vel eos non expellentes intra menſes, excommunicantur, ſimiliter qui locant illis, vel alio prætextu concedunt domos ad fœnus exercendum, excommunicantur.

36 Repreſſalias contra perſonas Eccleſiaſticas, vel eorum bona concedentes, & qui conceſſas extendunt ad prædictos, & bona, excommunicantur, niſi intra menſem à conceſſione, vel extenſione abſtinuerint.

37 Principes omnes, & alii Domini, & Judices non obſervantes ea, quæ continentur in cap. felicis, de pœnis contra percutientes, & inſequentes S. R. E. Cardinales, excommunicantur, hodie eſt de reſervatis in Bulla Cœnæ.

38 Beneficiorum Eccleſiaſticorum ſequeſtrationem factam per loci Ordinarium impedientes, vel impedire præſumentes, excommunicantur.

39 Interdicti tempore ſepelientes aliquem in cœmeterio extra caſus à jure conceſſos, vel ibidem ſepeliunt publicè excommunicatos, vel nominatim interdictos, vel uſurarios publicos, excommunicantur.

40 Religioſi, qui ſibi appropriant, fraude, ſive colore aliquo uſurpant novalia, aut decimas Eccleſiis debitas ad eos non ſpectantes, excommunicantur, ſimiliter, ſi prohibuerint, aut non permiſerint ſolvi decimas Eccleſiis.

41 Monachi, & Canonici Regulares adminiſtrationem non habentes, ſi petant Curias Principum animo nocendi ſuis Prælatis, & Monaſteriis, excommunicantur.

42 Monachi tenere præſumentes arma intra ſepta Monaſterii ſine licentia Abbatis, excommunicantur.

43 Viſitatores Monialium, & etiam Canonicorum Regularium in iis, quæ pertinent ad officium viſitationis impedientes, excommunicantur, ſi à Viſitatoribus admoniti, non deſiſtant.

44 Beguini, & ſtatum eorum ſequentes, vel inſtituentes, vel eis auxilium dantes, conſilium, & favorem, excommunicantur.

45 Matrimonium ſcienter contrahentes in gradu prohibito à ſacris Canonibus, excommunicantur, ubi de contractu prohibito cum Monialibus, & Clericis.

46 Epiſcopi, aut Capituli Sede vacante Commiſſarii deputati in cauſis fidei, qui prætextu ſui officii Inquiſitionis illicitè ſumunt pecuniam, excommunicantur, ſicut & qui ſcienter confiſcant bona Eccleſiaſtica.

47 Officiales locorum facientes, ſcribentes, vel dictantes ſtatuta de uſuris ſolvendis, excommunicantur.

48 Religioſi Mendicantes ſine licentia Papæ recipientes loca de novo ad habitandum, vel hactenus recepta mutantes, vel alienantes, excommunicantur.

49 Religioſi, qui in concionibus, vel aliis locis dicunt aliquid, ut retrahant auditores à ſolutionibus decimarum, excommunicantur.

50 Religioſi poſtponentes facere conſcientiam pœnitentibus de decimis ſolvendis, excommunicantur.

51 Religioſi, qui interdictum impoſitum auctoritate Apoſtolica, vel ordinaria non ſervant, cùm ſciunt matricem Eccleſiam, vel Parochialem loci illud ſervare, excommunicantur.

52 Commentantes Clem. exivi de Paradiſo, de verb. ſignific. excommunicantur.

53 Nuncios, vel Legatos Romani Pontificis impedientes, ne ingrediantur regna, provincias, & terras, excommunicantur, quæ excommunicatio hodie eſt de reſervatis in Bulla Cœnæ.

54 Alienantes extra caſus à jure permiſſos, vel locantes ultra tres annos bona immobilia, vel mobilia pretioſa Eccleſiarum, excommunicantur.

55 Prælati quicumque, etiam Patriarchæ, ad Romanam Curiam venientes, & inde diſcedentes abſque Papæ notitia, & etiam eos recipientes, excommunicantur.

56 Rectores Eccleſiarum, & Religioſos Mendicantium in Germania excipientes, qui pacem inter ipſos factam violant, excommunicantur.

57 Litteras Papæ electi impugnantes, antequam coronetur, excommunicantur.

58 Epiſcopus, & quicumque Prælatus permittens ritum, habitumque Fratricellorum Bizzocorum, ſive Beguinorum, excommunicantur.

59 Imprimentes, & imprimi mandantes, & apud ſe retinentes libros de rebus ſacris tractantes, ſine nomine Auctoris, & ſine approbatione Ordinarii, excommunicantur.

60 Prædicantes, & aſſerentes, & publicè diſputantes, & defendentes, eos, quos conſcientia peccati mortalis gravat, quantumcumque etiam ſe contritos exiſtiment, habita copia Confeſſarii non eſſe præmittendam Sacramentalem confeſſionem, excommunicantur.

61 Matrimonia filiorum-familiâs falsò affirmantes ſine conſenſu parentum eſſe irrita, & parentes irritare poſſe, excommunicantur.

62 Raptores mulierum, & omnes eis dantes auxilium, vel conſilium, excommunicantur.

63 Domini temporales, & Magiſtratus cogentes ſubditos ſuos directè, vel indirectè, ne liberè matrimonium contrahant, excommunicantur.

64 Magiſtratus ſeculares ab Epiſcopis requiſiti non præbentes auxilium, ad reſtituendam, & conſervandam clauſuram Monialium, excommunicantur.

65 Religioſi recipientes aliquid à Novitiis, dum ſunt in probatione, vel à parentibus, propinquis, & procuratoribus, excepto victu, & veſtitu, excommunicantur.

66 Virginem, vel viduam, aut quamcumque mulierem cogentes ad ingrediendum Religionem, præterquàm in caſibus à jure permiſſis, excommunicantur.

67 Montes pietatis prædicando, vel diſputando impugnare audentes, excommunicantur.

68 Sortilegia, incantationes, & divinationes per invocationes Dæmonum exercentes, excommunicantur.

69 Apoſtolicas commiſſiones, intimationes, publicationes, & affixiones in Romana Curia præſentantes, præter Curſores, excommunicantur.

70 Archipresbyteri, Canonici, Beneficiati, & Clerici Baſilicæ S. Petri de Urbe non applicantes integram medietatem fructuum, & diſtributionum quotidia-

quotidianarum primi anni Sacriſtia, excommunicantur.

71 *Rectores ſtudiorum, & alii Epiſcopis inferiores facultatem habentes doctorandi, qui ad cathedras, aut lectiones aliquem promovent ante profeſſionem fidei excommunicantur.*

72 *Gubernatores, & alii Officiales Sedis Apoſtolica confiſcationes, & bannimenta alteri, quàm Camera Apoſtolica applicantes, excommunicantur.*

73 *Legati, Vicelegati, Gubernatores, & quicumque Judices, qui per ſe, vel per ſuos Cancellarios, Secretarios, & alios quoscunque in officiis Notariatuum per Cameram Apoſtolicam venditis, vel in eorum interpretatione, aut originalibus ſcripturis in prajudicium pradictorum Notariorum ſe intromiſerint, excommunicantur.*

74 *Pœnitentiaria Apoſtolica Officiales, qui in conceſſionibus ſibi interdictis ſe intromittere praſumunt, excommunicantur.*

75 *Offendentes in Urbe aliquem ſtudio vindicta, & ibi qui arma ad hoc, aut armatos congregaverint, excommunicantur.*

76 *Occidentes, verberantes, dejicientes Inquiſitores, Advocatos, Procuratores, alioſque Miniſtros ſancti Officii, aut teſtes in cauſa fidei, excommunicantur.*

77 *Cardinalium, Inquiſitorum generalium praceptis officium ſancta Inquiſitionis concernentibus non parentes, excommunicantur.*

78 *Principes quicumque tam Eccleſiaſtica, quàm mundana dignitate fulgentes, etiam Imperiali, ſeu Regia, qui in ſuis ſtatibus permittunt fieri taurorum, aliarumque ferarum agitationes, id eſt, congreſſus hominum cum tauris, aliiſque feris, excommunicantur; & quid de Clericis, ſeu Regularibus,* ibidem.

79 *Superiores, & Pralati tam ſeculares, quàm Regulares, quibus Monialium cura incumbit, Monaſteria Monialium ingredientes in caſibus non neceſſariis, excommunicantur.*

80 *Agnos Dei à Summo Pontifice benedictos depingentes, aut miniantes, excommunicantur, ſimiliter ſi eos venales propoſuerint.*

81 *Frumentum, & legumina extrahentes ultra Urbem, & ſtatum Eccleſiaſticum, & impedientes eos, qui afferunt pradicta ad Urbem, excommunicantur.*

82 *Fratres Ordinis Cruciferorum requirentes favorem pro dignitatibus, & officiis obtinendis, & etiam utentes dictis favoribus etiam non requiſitis, & admittentes ad officia, & dignitates, excommunicantur.*

1 PRæter excommunicationes *antecedenti quaſito* explicatas, reperiuntur adhuc multæ excommunicationes nemini reſervatæ in ſacris Canonibus, & præſertim in Decreto, Decretalibus, ſexto, Clementinis, & extravagantibus, necnon in Concilio Tridentino, quæ quidem excommunicationes inferiùs ſuo ordine ponendæ, niſi aliunde, & poſtmodum à Summo Pontifice per ſpeciale Decretum reſervatæ non ſint, poſ-
2 ſunt abſolvi ab Abbatibus, & Prælatis, tam Regularibus, quàm ſecularibus, ſive etiam à Capitulo Sede vacante, dummodo Prælati jurisdictionem habeant Epiſcopalem, vel quaſi Epiſcopalem in ſuos ſubditos; ita docent Suarez *de cenſur. diſp. 7. ſect. 13.* & *ſect. 4. num. 9.* Saytus *de cenſur. lib. 5. cap. 15. num. 22.* Avila *part. 2. cap. 5. diſp. 1. dub. 4.* Navar. *in man. cap. 27. num. 39.* Miranda *in manual. Pralat. tom. 2. q. 35. art. 19. concl. 3.* Bonac. *de cenſur. diſp. 1. q. 3.*
3 *punct. 1. num. 9.* qui ferè omnes fatentur, quòd prædicti Prælati non ſolùm poſſunt abſolvere à prædictis excommunicationibus nemini reſervatis, ſed etiam ab omnibus cenſuris, dummodò in illis non fiat ſpecialis exceptio, & reſervatio.

4 Imo quilibet Confeſſarius, & Parochus poteſtatem habens abſolvendi à mortalibus, & à fortiori quilibet Regularis virtute ſuorum privilegiorum poterit abſolvere ab omnibus cenſuris juris nemini reſervatis, ſi ita ſit conſuetudo in Epiſcopatu reſpectu Parochi, & Con- 5
feſſarii ſecularis, cùm de Regulari Confeſſario nulla ſit dubitatio, vide Suar. *loco cit. ſect. 3. num. 23.* & Bonac. *loc. cit. num. 9.* Excommunicationes in jure nemini reſervatæ ſunt quæ ſequuntur.

De Excommunicationibus nemini reſervatis.

Ex Decreto.

Prima habetur *in cap. nulli fas 19. diſt.* contra con- 6
tumaciter aſſerentes Romanam Eccleſiam non eſſe caput omnium Eccleſiarum; ita refert Lavor. *de indulg. part. 2. cap. 23. num. 1.* Si tamen firmiter, & veraciter ita quis crederet, eſſet hæreticus, & excommunicatus excommunicatione Bullæ Cœnæ, ita Barboſ. *de offic. Epiſc. part. 3. alleg. 50. in addit. pag. mihi* 864.

Secunda, *in cap. hanc 10. q. 2.* contra Laicos obla- 7
tiones Sacerdotibus factas accipientes, ita Graff. *in deciſ. aur. part. 1. lib. 4. cap. 24.* & Lavor. *loc. cit.*

Tertia, *in cap. adminiſtratores 23. quaſt. 5.* contra 8
omnes Principes, & Officiales, qui tertiò admoniti ab Epiſcopis, vel Eccleſiaſticis perſonis recuſant facere juſtitiam ſuper eorum cauſis, ut referunt Tolet. *in inſtruct. Sacerd. lib. 1. cap. 37. num. 1.* Suar. *tom. 5. diſp. 29. ſect. 1. num. 1.* Navar. *in catal. cenſurarum extra Bullam, cap. 7. excom. 15.* Lavor. *d. par. 2. cap. 13. n. 3.* Filliuc. *d. tract. 14. num. 164.*

Ex Decretalibus.

Prima habetur *in cap. licet, de evitandis 6. de elect.* 9
contra aſſentientem electioni de ſe factæ in Summum Pontificem à paucioribus, quàm duabus Cardinalium partibus, & contra talem recipientes, ut referunt S. Antonin. *part. 3. tit. 24. cap. 48.* Navar. *in man. cap. 27. num. 114.* Lavor. *d. par. 2. cap. 23. num. 4.* Filliuc. *d. tract. 14. num. 43. verſ. 3.* Gambar. *de caſibus reſerv. cap. 9. num. 5. verſ. ſecunda,* & Barboſ. *loc. cit.*

Secunda, *in cap. non magnopere, ne Clerici, vel Mo-* 10
nachi, contra Religioſos profeſſos, de clauſtro exeuntes ad audiendas leges civiles, vel phyſicam, ſi infra duorum menſium ſpatium non redierint, ut referunt Suar. *tom. 5. diſp. 23. ſect. 3. n. 9.* Filliuc. *d. tract. 14. à num. 126.* Lavor. *d. p. 2. cap. 23. num. 8.*

Tertia, *in cap. quoniam, de offic. Ordin.* contra Epi- 11
ſcopum, qui in civitate diverſarum linguarum ſuſcipit eorum regimen, qui ſunt linguæ ſuæ, priusquam ſuſcipiatur à proprio Epiſcopo in coadjutorem ſuum, ut referunt Navar. *d. cap. 27. num. 114.* Sayr. *de cenſur. lib. 3. c. 32. num. 1.* Filliuc. *dict. tract. 14. num. 100.* & *num. 153.* Memor. Clericorum *cap. 2. excommun. 10.* Gambar. *d. cap. 9. num. 5. verſ. tertia,* & Barboſ. *loc. cit.*

Quarta, *in cap. 1. de locato,* contra Doctores, & 12
Scholares univerſitatis Bononien. qui conducunt domos alterius Doctoris, ſeu Scholaris ante finitam locationem, ſine ejus conſenſu, ut referunt Navar. *d. c. 27. num. 114. verſ. 4.* Suar. *d. diſp. 23. ſect. 3. num. 3.* Rainer. *in catalogo cenſurarum extra Bullam, cap. 8. excommun. 15.* Lavor. *d. part. 2. cap. 23. num. 10.* Filliuc. *d. tract. 14. num. 49.* Gambar. *dict. cap. 9. num. 5. in fin.* & Gambar. *loc. cit.*

Quinta, *in cap. Clericis, ne Clerici, vel Monachi,* 13
contra Clericos habentes Officium Vicecomitis, vel Præpoſiti ſecularis, ſi admoniti non deſiſtant, ut referunt Navar. *d. cap. 27. num. 17. verſ. ſeptima,* Jacob. de Graff. *d. part. 1. lib. 4. cap. 22. num. 32.* Tolet. *in inſtr. Sacerd. lib. 1. cap. 37. n. 7.* Suar. *tom. 5. diſp. 23. ſect. 3. n. 21.* Lavor. *d. part. 3. cap. 23. num. 7.* Filliuc. *tract. 14. num. 105.* Gambar. *d. cap. 9. num. 7.* & Barboſ. *loc. cit.*

Sexta,

14 Sexta, *in cap. fin. eod. tit. ne Clerici, vel Monachi*, contra Monachos, & Canonicos Regulares, Archidiaconos, Decanos, Præpoſitos, Plebanos, & alios Clericos perſonatus habentes, vel quoſcunque Presbyteros, qui leges, vel phyſicam audiunt extra clauſtrum, niſi intra duos menſes redierint, ut referunt Navar. *d. cap.* 27. *num.* 116. Tolet. *d. lib.* 1. *cap.* 37. *num.* 4. Suar. *d. diſp.* 23. *ſect.* 3. *num* 9. Rainer. *in catalogo cenſurarum extra Bullam, cap.* 2. *excomm.* 10. *&* 11. *& cap.* 3. *excomm.* 13. Filliuc. *d. tract.* 14. *num.* 101.

15 Septima, *in cap. non minus, & in cap. adverſus, de immun. Eccleſ.* contra Laicos collectas imponentes Clericis, vel Eccleſiis, ſeu juriſdictionem eorum uſurpantes, ſi moniti non deſiſtunt, ut refert Filiuc. *dict. tract.* 14. *num.* 43. *verſ.* 4. & Lavor. *d. cap.* 13. *num.* 26. ubi refert hodie reſervari in Bulla Cœnæ.

16 Octava, *in cap. excommunicationi, de raptoribus*, contra eos, qui capiunt bona Chriſtianorum naufragio perdita, & non reſtituunt, quæ hodiè eſt de reſerſervatis in Bulla Cœnæ Domini §. 4. & per Filiuc. *d. tract.* 14. *cap.* 3. *num.* 43. *verſ. ſexta.* Gambar. *de caſibus reſervatis, cap.* 9. *num.* 8.

17 Nona, *in cap.* 1. *de Schiſmat.* contra ementes rem Eccleſiæ, vel aliter acquirentes à Schiſmatico; & innitentes ordinationi factæ per Schiſmaticum, ut referunt Navar. *in man. cap.* 21. *num.* 117. Lavor. *d. part.* 2. *c.* 23. *n.* 5. Filiuc. *d. tract.* 14. *num.* 23. *verſ. ſecunda.*

18 Decima, *in cap. noverit, de ſentent. excomm.* contra omnes ſervari facientes ſtatuta, edicta, & conſuetudines introductas contra univerſalis Eccleſiæ libertatem, vel niſi ea intra duos menſes faciant amoveri de capitularibus ſuis, id eſt, de publicis communitatum libris, & contra alias perſonas auxilium ferentes ibi nominatas, ut referunt Sylveſt. *in ſumm. verb. excommunicatio* 9. *num.* 31. Lavor. *d. cap.* 23. *num.* 11. Filiuc. *dict. tract.* 14. *num.* 43. *verſ. quinta, & num.* 165. Rainer. *in catalogo cenſur. extra Bullam cap.* 7. *excom.* 8. ubi advertit illos, qui de novo talia ſtatuta edere præſumunt, eſſe excommunicatos in Bulla Cœnæ Domini, Gambar. *d. cap.* 9. *num.* 9.

Ex ſexto Decretalium.

19 Prima habetur *in cap. ubi periculum, de elect.* contra mittentes ſcripturas, vel Nuncios alicui Cardinali in Conclavi exiſtenti ad electionem Romani Pont. vel cum eo ſecretè loquentes; item contra Officiales, qui non ſervant contenta in eodem capite *ubi periculum*, vel circa ipſum fraudem committunt, ut referunt Sylveſt. *d. verb. excommunicatio* 9 *num.* 35. *caſ.* 12. Navar. *d. cap.* 27. *n.* 121. Memor. Clericorum *cap.* 7. *excomm.* 5. Lavor. *d. cap.* 13. *num.* 28. Filiuc. *d. tract.* 14. *num.* 53. *verſ.* 1. *& num.* 54. Rainer. *in catalogo cenſurarum extra Bullam cap.* 7. *excomm.* 5. *& cap.* 9. *excom.* 45. ubi advertit recipientes, vel mittentes literas, nuntium, notam, aut ſignum aliquod iiſdem, dum ſunt in Conclavi, contrahere excommunicationem Papæ reſervatam in Conſtit. 80. Pii IV. incip. *In eligendis*, Gambar. *de caſibus reſervatis, cap.* 10. *num.* 1. quæ eſt hodiè reſervata, ut diximus *in diſp.* 13. *quæſ.* 13. *hujus* 2. *tom. num.* 35.

20 Secunda, *in cap. ſciant cuncti, eod. tit.* contra omnes qui ſive per ſe, ſive per alios injuſtè proſequuntur, aut ſpoliant beneficiis, vel bonis ſuis Clericos, aut Eccleſiaſticas perſonas, aut eorum conſanguineos, aut Eccleſias, Monaſteria, vel alia pia loca, eo quòd noluerint, aut nolunt eligere eum, pro quo ipſo rogarunt, ſeu inducebant eligere, ut referunt Sylveſt. *d. verb. excomm.* 9. *n.* 38. *caſ.* 13. Navar. *d. cap.* 27. *num.* 123. Tolet. *d. lib.* 1. *cap.* 38. *n.* 4. Suar. *d. diſp.* 23. *ſect.* 4. *num.* 3. Sayr. *d. lib.* 3. *cap.* 34. *num* 7. Lavar. *d. cap.* 23. *num.* 22. Rainer. *d. cap.* 9. *excom.* 45. Filiuc. *d. tract.* 14. *n.* 43. *verſ. ſecunda, & num.* 55. Gambar. *d. cap.* 10. *num.* 2. *in fin. & num.* 3. & Barboſ. *loc. cit.*

21 Tertia, *in cap. generali eod. tit.* contra uſurpantes de novo regalia, cuſtodiam, ſive guardiam titulo advocationis, ſive defenſionis in Eccleſiis, ſive quibuslibet aliis piis locis præſumunt occupare, vel capere aliqua illorum bona dum vacant, ut referunt Memor. Clericor. *cap.* 9. *excom.* 42. Lavor. *d. part.* 2. *cap.* 23. *num.* 12. Filliuc. *d. tract.* 14. *num.* 53. *verſ. tertia, & num.* 56. *& num.* 98. *verſ. quarta, & num.* 106. Rainer. *d. cap.* 9. *excomm.* 44. ubi cum Suar. *d. diſput.* 23. *ſect.* 4. *num.* 6. notat occupationem bonorum cum effectu, & ſimul uſurpationis conatum requiri ad contrahendam hanc cenſuram.

22 Quarta, *in cap. indemnitatibus, §. poſtremò eod. tit. de elect.* contra eum, qui vocatus, vel deputatus ad eligendas Moniales in electionibus non temperat ea, ex quibus diſcordiæ naſci, vel foveri poſſunt, ut referunt Memor. Clericorum *cap.* 99. *excomm.* 44. Suar. *d. diſput.* 23. *ſect.* 4. *num.* 8. Lavor. *d. cap.* 23. *num.* 21. Filliuc. *d. tract.* 14. *num* 53. *verſ. quarta, & num.* 57. Rainer. *dict. cap.* 9. *excom.* 46. ubi cum gloſſ. & Cajet. obſervat, quòd ſi quis non vocatus interſit, & perturbet, vel vocatus, ſed poſt electionem jam factam perturbat, dum intereſt, cenſura ligatur. Gambar. *d. cap.* 10. *num.* 4. *verſ. quinta.*

23 Quinta, *in cap. hac conſtitutione, de officio delegat.* contra partes incitantes conſervatorem ſibi datum, ut intromittat ſe in iis, quæ non continent apertam violentiam, vel injuriam, & exigunt altiorem indaginem, ſive judicialem diſcuſſionem, ut referunt Memor. Clericorum *c.* 18. *excom.* 64. Rainer. *d. cap.* 9. *excomm.* 47. Filiuc. *d. tract.* 14. *num.* 53. *verſ quinta, & num.* 57. *d. cap.* 10. *num.* 6. *in princip.*

24 Sexta, *in cap. unic. de iis quæ vi*, contra eos, qui vi, aut metu extorquent abſolutionem, aut revocationem excommunicationis, ſuſpenſionis, vel interdicti, ut referunt Suar. *d. diſp.* 23. *ſect.* 3. *n.* 11. Memor. Clericorum *cap.* 9. *excomm.* 46. Rainer. *d. c.* 9. *excomm.* 48. Filiuc. *d. tract.* 14. *num.* 53. *verſ. ſexta, & num.* 59. Gambar. *d. cap.* 10. *num.* 7. *in princip.*

25 Septima, *in cap. mulieres, de judic.* contra eum, qui fingit caſum, vel fraudem aliquam facit, quo judex ipſe vadat ad accipiendum teſtimonium alicujus fœminæ, referunt Suar. *d. ſect.* 4. *num.* 15 Lavor. *d. c.* 13. *n.* 2[illegible] Memor. Clericor. *cap.* 9. *excomm.* 47. Rainer. *d. cap.* 9. *excom.* 49. Filiuc. *d. tract.* 14. *num.* 53. *verſ. ſeptima. & num.* 70. Gambar. *d. c.* 10. *num.* 18.

Octava, *in c. hoc. conſultiſſ. de reb. Eccl. non alien.* contra compellentes Prælatos, vel alias perſonas Eccleſiaſticas, ut ſubmittant Eccleſias, vel earum bona immobilia perpetuò, vel ad longum tempus laicis, vel ſupponunt eis, ipſorum jura recognoſcendo, ſeu profitendo ſe tenere ab eis illis tanquam Superioribus patronis, vel defenſoribus; & laicos, qui aliquid horum habentes aliquo modo illicito plus uſurpant, quàm illis ſit permiſſum, & moniti ab eo non deſiſtunt, referunt Rainer. *d. cap.* 9. *excomm.* 50. Lavar. *d. cap.* 23. *num.* 23. Filiuc. *d. num.* 53. *verſ. octava, & num.* 61. Gambar. *d. cap.* 10. *num.* 9.

Nona, *in cap. unic. de Relig. domib.* contra Religioſos mendicantes approbatos poſt Concil. Lugdunenſe, qui de novo domos ad habitandum recipiunt, vel receptas mutant ſine licentia Sedis Apoſtolicæ ut referunt Navar. *d. cap.* 27. *num.* 127. *verſ.* 20. Tolet. *d. lib.* 1. *cap.* 38. *num.* 12. Suar. *d. diſput.* 23. *ſect.* 4. *num.* 19. Filliuc. *d. tract.* 14. *num.* 130.

Decima, *in cap. ut periculoſa, ne Clerici, vel Monachi*, contra Religioſos omnes, qui habitum ſuæ Religionis temerè dimittunt, & contra Religioſos omnes, qui ad aliqua ſtudia accedunt ſine licentia ſui Prælati, & conſilio majoris patris Conventus, ut referunt Navar. *dict. cap.* 27. *num.* 131. Suar. *d. diſp.* 23. *ſect.* 4. *num.* 17. *&* 26. Lavor. *d. cap.* 13. *num.* 32. Filiuc. *d. tract.*

tract. 14. *num.* 53. *verſ. decima, & num.* 63. Rainer. *in catalogo cenſurarum extra Bullam cap.* 3. *excom.* 12. *& cap.* 8. *excomm.* 6.

29 Undecima, *in cap. quoniam, de immunit. Eccleſ.* contra eos qui impediunt Eccleſiaſticos Judices ordinarios, vel delegatos, ne ſua juriſdictione utantur, ut referunt Rainer. *d. cap.* 9. *excomm.* 66. Lavor. *d. cap.* 13. *num.* 18.

30 Duodecima, *in cap. eos ſi, eodem tit. de immunit. Eccleſ.* contra Dominos temporales prohibentes ſubditis ſuis, ne cum perſonis Eccleſiaſticis contrahant, vel communia obſequia exhibeant, ut referunt Navar. *d. cap.* 27. *num.* 130. §. 23. Lavor. *d. part.* 2. *cap.* 23. *num.* 16.

31 Decimatertia, *in cap. quamquam* 4. *de cenſib.* contra compellentes Eccleſiaſticas perſonas ad pedagia, quindagia, &c. ſive per ſe, ſive per alium exigentes, ut referunt Suar. *d. diſp.* 23. *ſect.* 4. *num.* 21. Lavor. *d. c.* 23. *num.* 17. Filiuc. *d. tract.* 14. *num.* 53. *verſ. nona, & num.* 62.

32 Decimaquarta, *in cap. de hæret.* contra quoscunque, qui ſcienter præſumunt ſepelire in loco ſacro hæreticos, credentes, eorum receptatores, defenſores, aut fautores, nec debent abſolvi, niſi priùs propriis manibus ſuis publicè extrahant, & projiciant hujusmodi cadavera, & locus ille perpetuò caret jure ſepulturæ, ut per Lavor. *d. c.* 13. *num.* 30. Memor. Clericor. *cap.* 9. *excomm.* 49. Filiuc. *d. tract.* 14. *num.* 53. *verſ. undecima*, Gambar. *d. cap.* 10. *num.* 12.

33 Decimaquinta, *in cap. ut inquiſitionis, eod. tit.* contra octo genera delinquentium, de quibus *ibi*, & præcipuè contra omnes habentes juriſdictionem temporalem, qui non obediunt Epiſcopis, & Inquiſitoribus in requirendis hæreticis, & aliis præſtandis, de quibus *ibi*: ubi etiam extenditur contra dantes auxilium, conſilium, & favorem, ut per Sylveſt. *d. verb. excommunicatio* 9. *num.* 58. *caſ.* 28. Navar. *d. cap.* 27. *num.* 135. Tolet. *d. lib.* 1. *cap.* 38. *num.* 19. Memor. Clericor. *cap.* 7. *excomm.* 6. Rainer. *in catalog. cenſur. extrav. Bullam, cap.* 7. *excomm.* 6. Lavor. *d. c.* 23. *num.* 25.

34 Decimaſexta, *in cap. pro humani, de homicid.* contra eos, qui per aſſaſſinos interficiunt aliquem Chriſtianum, aut vident, quamvis non ſequatur mors, aut aſſaſſinos receperint, defenderint, vel celaverint, ut referunt Suar. *d. diſput.* 23. *ſect.* 4. *num.* 46. Rainer. *d. c.* 9. *excommun.* 52. Lavor. *d. cap.* 13. *num.* 15. Filiuc. *d. tract.* 11. *num.* 53. *verſ. duodecima, & num.* 65. Gambar. *d. cap.* 10. *num.* 14.

Decimaſeptima, *in cap.* 1. *de uſuris* contra Clericos, qui permittunt verſari in terris ſuis fœneratores publicos, alienigenas, vel ſi non expellant eos, intra tres menſes, qui locant illis, vel alio prætextu concedunt domos ad fœnus exercendum, ut referunt Navar. *d. cap.* 27. *num.* 136. *verſ.* 13. Suar. *tom.* 5. *diſp.* 22. *ſect.* 4. *n.* 42. Tolet. *d. lib.* 1. *cap.* 38. *num.* 22. Lavor. *d. cap.* 23. *num.* 13. Filiuc. *d. cap.* 14. *num.* 108. Sayr. *lib.* 3. *cap.* 32. *num.* 12. Gambar. *d. cap.* 10. *num.* 15.

Decimaoctava, *in cap.* 1. *de injur.* contra eos, qui concedunt repræſſalias contra perſonas Eccleſiaſticas, vel eorum bona, & qui conceſſas extendunt ad prædictos, & bona, niſi intra menſem à conceſſione, vel extenſione abſtinuerint, & revocarint: ſi autem eſt univerſitas, ſupponitur interdicto, ut referunt Sylveſt. *d. verb. excomm.* 9. *num.* 62. *caſ.* 32. Navar. *d. cap.* 27. *num.* 136. Rainer. *in d. catalog. cap.* 7. *excomm.* 9. Lavor. *d. cap.* 13. *num.* 19. Filiuc. *d. tract.* 14. *num.* 53. *verſ. decimatertia, & num.* 66. Gambar. *d. cap.* 10. *num.* 17.

37 Decimanona, *in cap. felicis de pœnis*, contra omnes Principes, & alios Dominos, ac Judices non obſervantes contenta in eo, contra percutientes, vel hoſtiliter inſequentes aliquem S. R. E. Cardinalem hodiè eſt de reſervatis in Bulla Cœnæ Domini, ut per Navar. *d. cap.* 27. *num.* 136. Rainer. *in d. catalogo cap.* 7. *excomm.* 4. Lavor. *d. cap.* 13. *num.* 14. Filiuc. *d. tract.* 14. *num.* 53. *in fin. & num.* 133. *&* 134. Gambar. *d. cap.* 10. *in fin.*

Ex Clementinis.

Prima fertur *in Clem.* 1. *de ſequeſt. poſſeſſ.* contra præſumentes impedire ſequeſtrationem factam per loci Ordinarium de beneficio Eccleſiaſtico per triennium pacificè non poſſeſſo, & oblatam in Curia Romana unam ſententiam diffinitivam in poſſeſſorio, vel proprietate, nunc ſequeſtra non ponuntur ab Ordinariis, ſed ab ipſis Rotæ Romanæ Auditoribus auctoritate Papæ, ut per Suar. *tom.* 5. *diſp.* 23. *ſect* 5. *num.* 1. Navar. *d. cap.* 27. *num.* 137. Rainer. *in catalogo cenſurarum extra Bullam, cap.* 9. *excom.* 62. Lavor. *d. part.* 2. *cap.* 13. *num.* 41. Filiuc. *d. tract.* 14. *num.* 67. *ſed prima, & num.* 68. Gambar. *de caſib. reſerv. c.* 11. *num.* 1. & Barboſ. *loc. cit.* 38

Secunda, *in Clem.* 1. *de ſepult.* contra ſepelientes aliquem in cœmeterio tempore interdicti extra caſus à jure conceſſos, vel ibidem ſepeliunt publicè excommunicatos, vel nominatim interdictos, vel uſurarios manifeſtos, etiamſi ſepelientes ſint exempti, non obſtantibus eorum privilegiis, ut referunt Memor. Clericor. *cap.* 9. *excomm.* 51. Rainer. *d. c.* 9. *excom.* 51. *& & 53.* Gambar. *d. c.* 11. *num.* 2. Filiuc. *d. tract.* 14. *num.* 67. *verſ. ſecunda, & num.* 69. 39

Tertia, *in Clem. Religioſi, de decimis*, contra Religioſos, qui ſibi appropriant exquiſitis fraudibus, ſive coloribus uſurpare præſumunt novalia, aut decimas Eccleſiis debitas, non ſpectantes ad eos aliqua legitima de cauſa, vel prohibuerint, aut non permiſerint ſolvi decimas Eccleſiis de animalibus familiarum, & Paſtorum horum, vel aliorum immiſcentium animalia ipſa ipſorum gregibus, vel prohibuerint, aut non permiſerint ſolvi decimas Eccleſiis de animalibus, quæ in pluribus locis emunt in fraudem Eccleſiarum, emptaque tradunt venditoribus, vel aliis ad ipſa tenenda, vel de terris, quas aliis tradunt excolendas, decimas Eccleſiis ſolvi non permiſerint, aut prohibuerint, ſi requiſiti ab eis, quorum intereſt, à præmiſſis intra menſem non deſtiterint, aut ſi intra duos menſes non ſatisfecerint Eccleſiis læſis, ſi quid contra prædicta uſurpaverint, ut per Sylveſt. *verb. excom.* 9. *num.* 72. *caſu* 36. Navar. *cap.* 27. *num.* 188. Tolet. *d. lib.* 1. *cap.* 39. *num.* 3. Rainer. *in d. catalogo, cap.* 3. *excommun.* 15. Lavor. *d. cap.* 13. *num.* 46. Filiuc. *d. tract.* 14. *num.* 125. *verſ. quinta, & num.* 137. Gambar. *d. cap.* 11. *num.* 7. 40

Quarta, *in Clem. ne in agro* §. *quia verò, de ſtatu Monach.* contra Monachos, aut Canonicos Regulares adminiſtrationem non habentes, qui petunt Curias Principum animo nocendi ſuis Prælatis, & Monaſteriis, & contra Monachos, qui ſine licentia Abbatum ſuorum tenent arma intra ſepta Monaſterii, ut referunt Sylveſt. *d. verb. excomm.* 9. *num.* 73. *caſu* 37. Navar. *d. c.* 27. *n.* 139. Suar. *tom.* 5. *diſp.* 23. *ſect.* 5. *num.* 41 Fr. Eman. *queſt. Regul. tom.* 2. *quæſt.* 60. *art.* 2. *verſ. quarta*, Filiuc. *d. tract.* 14. *n.* 119. Lavor. *d cap.* 13. *num.* 45. Rainer. *in d. catalogo, cap.* 3. *excomm.* 16. & Barboſ. *loc. cit.* 41

Quinta, *in ead. Clem. ne in agro*, contra quoscunq; Monachos, qui intra ſepta Monaſterii ſine licentia Abbatis arma tenere præſumunt, ut per Rainer. *d. cap.* 3. *excomm.* 22. Filliuc. *d. tract.* 14. *num.* 120. Gambar. *d. cap.* 11. *num.* 8. 42

Sexta, *in Clem. attendentes*, §. *fin. eod. tit. de ſtatu Regul.* contra eos, qui præſumunt impedire Viſitatores Monialium, & etiam Canonicorum Regularium, in iis quæ pertinent ad officium Viſitationis earundem, ſi à Viſitatoribus admoniti non deſiſtant, referunt 43

Memor.

Digitized by Google

Memor. Clericor. *cap. 9. excom.* 52. Lavor. *dict. cap.* 13. *num.* 43. Filliuc. *d. tract.* 14. *num.* 67. *verſ. tertia,* & *num.* 72. Gambar. *d. cap.* 11. *num.* 10.

44 Septima, *in Clem.* 1. *de relig. domib.* contra Beguinos, ſive qui ſequuntur ſtatum Beguinorum, vel ſectantur aſſumptum, vel de novo inſtituunt, & Religioſos, qui dictos Beguinos, & ut ſuprà, fovent, & dant eiſdem auxilium, conſilium, & favorem, referunt Lavor. *d. part.* 2. *cap.* 13. *num.* 35. Filliuc. *d. tract.* 14. *num.* 67. *verſ. quarta,* & *num.* 74. & *num.* 143. Gambar. *d. cap.* 11. *num.* 11.

45 Octava, *in Clem.* 1. *de conſanguinit. & affinit.* contra contrahentes ſcienter matrimonium in gradu prohibito à ſacris Canonibus conſanguinitatis, vel affinitatis: & contra illos, qui contrahunt cum Monialibus profeſſis, & etiam Moniales ipſas profeſſas. Et contra Religioſos profeſſos, qui contrahunt cum quavis muliere. Ac denique contra Clericos omnes in Sacris conſtitutos, matrimonium contrahentes, referunt Suar. *tom.* 5. *diſput.* 23. *ſect.* 5. *num.* 23. Memor. Clericor. *cap.* 2. *excom.* 12. Rainer. *in d. catalogo, cap.* 2. *excomm.* 12. Lavor. *d. cap.* 13. *num.* 33. Filliuc. *d. tract.* 14. *num.* 67. *verſ. quinta,* & *num.* 75. & *n.* 113.

46 Nona, *in Clem. nolentes, de heret.* contra Inquiſitores, & ipſorum, vel Epiſcoporum, aut Capitulorum Sede vacante commiſſarios deputatos in cauſis fidei, qui prætextu ſui officii Inquiſitionis illicitè ſumunt pecuniam aliquam, & qui ſcienter confiſcant bona Eccleſiaſtica, etiam applicanda fiſco Eccleſiæ, ut per Sylveſt. *verb. excommunicatio* 9. *num.* 81. *caſ.* 42. Navarr. *d. c.* 27. *n.* 242. Rainer. *in d catalogo, cap.* 6. *excom.* 2. Filliuc. *d. tract.* 14. *num.* 168. Tolet. *d. lib.* 1. *cap.* 39. *num.* 11. Gambar. *d. cap.* 11. *num.* 13.

47 Decima, *in cap. unic. de uſuris,* contra omnes officiales locorum quocumque nomine cenſeantur, qui faciunt, ſcribunt, vel dictant ſtatuta de uſuris ſolvendis, vel quod ſolutæ non repetantur, & eos qui judicant uſuras eſſe ſolvendas, aut ſolutas non eſſe repetendas, & qui habent ſuper hoc poteſtatem, niſi intra tres menſes deleverint ſtatuta talia de libris communitatum, vel ſi talia ſtatuta, aut conſuetudines illorum effectum habentes obſervare præſumant, ut referunt Sylveſt. *d. verb. excomm.* 9. *num.* 81. Lavor. *d. cap.* 13. *num.* 40. Filliuc. *d tract.* 14. *num.* 170. Gambar. *d. cap.* 11. *num.* 14. Rainer. *in d. catalogo, cap.* 7. *excom.* 7. ubi multipliciter declarat.

48 Undecima, *in Clem. cupientes, de pœnis,* contra omnes Religioſos Mendicantes, qui ſine licentia Papæ loca de novo accipiunt ad habitandum, vel hactenus recepta mutant, vel quovis titulo alienationis transferunt, ut referunt Sylveſt. *d. verb. excommunicatio* 9. *caſ.* 44. *num.* 85. Navar. *d. cap.* 27. *num.* 144. Memorial. Clericor. *cap.* 3. *excom.* 22. Rainer. *d. catalogo, cap.* 3. *excom.* 20. Gambar. *d. cap.* 11. *num.* 15. Lavor. *d. cap.* 13. *num.* 36. Filliuc. *d. tract.* 14. *num.* 145. quorum aliqui notant hanc excommunicationem quoad multos Mendicantes per eorum privilegia ſublatam eſſe.

49 Duodecima, *in ead. Clem. cupientes,* contra Religioſos, qui in concionibus, vel aliis locis dicunt aliquid, ut retrahant auditores à ſolutionibus decimarum Eccleſiis debitarum, per Sylveſt. *d. verb. excommunicatio* 9. *num.* 88. *caſ.* 45. Navarr. *d. cap.* 27. *num.* 145. Memor. Clericor. *cap.* 3. *excom.* 19. Lavor. *d. cap.* 13. *num.* 37.

50 Tertiadecima, *in ead. Clement.* fertur excommunicatio contra Religioſos, qui de induſtria poſtponunt facere conſcientiam pœnitentibus, ſeu confitentibus de hujuſmodi decimis ſolvendis, & poſteà præſumunt prædicare non purgata negligentia, cùm commodè poſſint, eos admonendo, Gambar. *dict. cap.* 11. *num.* 16.

Decimaquarta, *in Clem.* 1. *de ſent. excomm.* contra omnes Religioſos cujuſcumque Ordinis, qui interdictum impoſitum auctoritate Apoſtolica, vel ordinaria non ſervant, cùm ſciunt matricem Eccleſiam, vel Parochialem loci illud ſervare, ut referunt S. Antonin. *part.* 3. *tit.* 94. *cap.* 56. Navar. *d. cap.* 27. *num.* 146. Tolet. *d. lib.* 1. *cap.* 39. *num.* 15. Sylveſt. *d. verb. excommunicatio* 9. *n.* 90. *caſu* 47. Sayr. *d. lib.* 3. *cap.* 33. *num.* 44. Rainer. *in d. catalogo, cap.* 3. *excomm.* 14. Lavor. *d. cap.* 13. *num.* 38. & 14. Filliuc. *d. tract.* 14. *num.* 125. *verſ. duodecima,* & *num.* 48. Gambar. *d. cap.* 11. *num.* 17. 51

Decimaquinta, *in Clem. exivi de Paradiſo, de verb. ſignific.* contra eos, qui illam commentantur, ut referunt S. Antonin. *part.* 3. *tit.* 24. *cap.* 69. Sayr. *dict. lib.* 3. *cap.* 35. *num.* 21. Memor. Clericorum *cap.* 9. *excommun.* 54. Rainer. *in d. catalog. cap.* 9. *excomm.* 56. Lavor. *d. cap.* 13. *num.* 44. 52

Ex Extravagantibus.

Prima fertur *in Extravag. ſuper gentes, de conſuetud. inter commun.* contra impedientes Nuncios, vel Legatos Romani Pontif. ne ingrediantur regna, provincias, & terras, ad quæ ipſos deſtinare contigerit, quæ hodiè reſervata eſt in Bulla Cœnæ Domini, refert Lavor. *d. par.* 2. *cap.* 13. *num.* 48. Gambar. *de caſib. reſervat. cap.* 12. *num.* 2. 53

Secunda, *in Extrav. ambitioſa, de rebus Eccleſ. non alien. inter commun.* contra eos, qui extra caſus à jure permiſſos alienant, vel locant in plures, quàm in tres annos bona immobilia, vel mobilia pretioſa Eccleſiarum, ut referunt Rainer. *in dict. catalogo, cap.* 2. *excom.* 13. Filliuc. *d. tract.* 14. *num.* 99. *verſ. ſeptima,* & *num.* 114. Hanc extravagantem receptam eſſe quoad nullitatem contractus, non verò quoad excommunicationem, & alias pœnas extrinſecas, reſolvunt Doctores, quos citavimus infra alleg. 54

Tertia, *in extravag. Etſi deceat, de major. & obed. inter commune.* contra Prælatos quoſcumque etiam Patriarchas ad Romanam Curiam venientes, & inde diſcedentes abſque Papæ notitia, & contra omnes, qui Prælatos apud Sedem Apoſtolicam recipiunt, niſi ante receptionem adventum illorum Papæ ſignificaverint, ut referunt Sayr. *d. lib.* 3. *cap.* 32. *num.* 23. Lavor. *d. cap.* 13. *num.* 43. 55

Quarta, *in extravag. vices* 2. *de trenga & pace,* contra ipſos Rectores Eccleſiarum, & Religioſos Mendicantium in Germania exiſtentes, qui pacem inter ipſos factam violant, ut per Sayr. *d. lib.* 3. *cap.* 33. *num.* 44. Memor. Clericor. *cap.* 5. *excom.* 23. Rainer. *in dict. catalogo, cap.* 8. *excom.* 13. Filliuc. *d. tract.* 14. *num.* 149. Lavor. *d. cap.* 13. *num.* 50. 56

Quinta, *in extravag. quia nonnulli, de ſent. excom. inter commun.* contra impugnantes literas Papæ electi, antequam coronetur, cùm eodem momento, quo quis in Papam canonicè eligitur, confirmatur immediatè à Deo, & poteſt ante coronationem exercere officium ſuum, ut referunt Memoriale Clericorum, *c.* 9. *excom.* 58. Lavor. *d. par.* 2. *cap.* 13. *num.* 34. 57

Sexta, *in extravag. Sancta Romana, de relig. domib. Joannis XXII.* contra Epiſcopos, & quoſcumque Prælatos permittentes ritum, habitumvè Fratricellorum, Bizzocorum, ſive Beguinorum, ut refert Cajetan. *in verb. excommunicatio, cap.* 5. Tolet. *d. lib.* 1. *cap.* 38. *num.* 12. Sayr. *d. lib.* 3. *cap.* 32. *num.* 24. Lavor. *d. cap.* 14. *num.* 47. Hæc excommunicatio eſt etiam contra dictos Fratricellos, & Beguinos, & omnes de novo aſſumentes talem ſectam, quæ hodiè non extat, ut obſervat Tolet. *proximè loco citato.* 58

Ex Concilio Tridentino.

Prima fertur *ſeſſ.* 4 contra imprimentes, & mandantes imprimi, vendentes, & apud ſe retinentes li- 59

bros de rebus ſacris tractantes, ſine nomine auctoris, ſine approbatione Ordinarii, & ſi auctores Regulares fuerint ultra Ordinarii approbationem, requiritur etiam proprii Superioris recognitio, & licentia, ut referunt Suarez *tom. 1. diſput. 2. ſect. 7. in princ. num. 2. & 3.* Memor. Clericor. *cap. 9. excomm.* — Rainer. *in catalog. cenſur. extr. Bullam, cap. 9. excom.* 59. Lavor. *de indulgen. par. 2. cap. 13. num. 51. & num. 58.* Gambar. *de caſib. reſervat. cap. 13. num. 2.*

60 Secunda, *ſeſſ. 13. c. fin.* contra eos, qui docent, prædicant, vel pertinaciter aſſerunt, ſeu etiam publicè diſputando defendere præſumunt eos, quos conſcientia peccati mortalis gravat, quantumcunque etiam ſe contritos exiſtiment, habita copia Confeſſarii neceſſariò præmittendam non eſſe Sacramentalem confeſſionem, ut referunt Suar. *tom. 3. diſp. 66. ſect. 3.* Memor. Clericor. *c. 9. excom.* 57. Rainer. *in d. catalogo, c. 9. excom.* 60. Filliuc. *d. tract. 14. n. 81. verſ. ſecunda, & n.* 84. Lavor. *d. c. 13. n. 57.* Gambar. *d. c. 13. num. 3.*

61 Tertia, *ſeſſ. 24. de reform. matrim. c. 1.* contra falſò affirmantes matrimonia filiorumfamilias ſine conſenſu parentum contracta, eſſe irrita, ac parentes ea rata, vel irrita facere poſſe, ut per Lavor. *d. c. 13. n. 59.*

62 Quarta, *eadem ſeſſ. 24. de reform. matrim. c. 6.* contra raptores mulierum, ac omnes dantes eis auxilium, conſilium, & favorem, ut per Memor. Clericor. *c. 9. excom.* 58. Rainer. *d. catalogo, cap. 9. excom.* 61. Filliuc. *d. tract.* 14. *n.* 85. Lavor. *d. c. 13. n. 60.* Sanchez *de matrim. lib. 7. diſp.* 13. Valer. Reginald. *in prax. for. pœnit. lib. 22. n. 31. verſ. excom.* Bonac. *de matr. q. 4. punct. 18. n. 9. in fin.* Gambar. *dict. cap. 13. num. 4.*

63 Quinta, *ead. ſeſſ. 24. de reform. matrim. cap. 9.* contra Dominos temporales, ac Magiſtratus cujuscumque gradus, dignitatis, ac conditionis exiſtant, qui quovis modo directè, vel indirectè ſubditos ſuos, vel quoscunque alios cogunt, quominùs liberè matrimonium contrahant, ut per Rainer. *in d. catalogo, c. 7. excom.* 14. Filliuc. *d. tract. 14. num.* 86. Gambar. *d. cap. 13. num. 4.* Lavor. *d. cap. 13. n. 61.* comprehendi tantùm temporales quosdam dominos, & publicam forenſem juriſdictionem habentes, ut Judices, & Epiſcopos, obſervant Henriq. *in ſum. lib. 11. cap. 6. §. 6. in commento, lit. G.* Sanch. *de matrim. lib. 4. diſp. 22. in fin.* Paſil. Pont. *de impedim. matr. cap. 29. §. 12. verſ. ex dictis*, Guttierr. *de matrim. cap. 79 num. 11.* Bonac. *ead. tract. quaſt. 3. punct. 8. num. 34. verſ. advertendum.* Non extendi tamen ad prohibentes matrimonium, tenent Henriq. *d. cap. 6 §. 5.* Bonacin. *d. num. 34. verſ. ſecundo, & q. 4. punct. 17. num. 26. verſ. nec obſtat*, Baſil. Pont. *d. §. 12. verſ. ſecundo.*

64 Sexta, *ſeſſ. 25. de Regul. c. 5.* contra Magiſtratus ſeculares, qui ab Epiſcopis requiſiti non præbent ſuum auxilium ad reſtituendam, vel conſervandam clauſuram Monialium, & ad compeſcendum pœnis inobedientes, & contradictores talis clauſuræ, ut referunt Memor. Clericor. *cap. 7. excom.* 10. Rainer. *d. catal. cap. 7. excom.* 10. Lavor. *d. c. 23. n. 63.* Filliuc. *d. tract. 14. n. 36. verſ. prima, & num.* 172. Gambar. *d. c. 13. n. 5.*

65 Septima, *ead. ſeſſ. 25. de Regular. c. 16.* contra Religioſos, & Religioſas, qui recipiunt aliquid à Novitiis, dum ſunt in probatione, vel à parentibus, propinquis, & procuratoribus ſuis excepto victu, atque veſtitu, ut per Fr. Ludovic. Miranda *in manual. Prælat. tom. 2. q. 35. art. 18. concluſ. 2.*

66 Octava, *ead. ſeſſ. 25. de Regular. c.* 18. contra omnes quicunq; ſint, qui quomodocunq; coegerint aliquam virginem, vel viduam, aut aliam quamcumque mulierem invitam, præterquam in caſibus à jure permiſſis, & expreſſis ad ingrediendum Monaſterium, vel ad ſuſcipiendum habitum cujuscumque Religionis, vel emittendam profeſſionem in eis, & qui in aliquo ex prædictis conſilium, auxilium, vel favorem dederint, aut qui ſcientes eam non ſponte ingredi Monaſterium, aut habitum ſuſcipere, aut profeſſionem emittere quoquomodo eidem actui, vel præſentiam, vel conſenſum, vel auctoritatem interpoſuerint, vel qui ſanctarum virginum, & aliarum mulierem voluntatem veli accipiendi, vel voti emittendi quoquomodo, ſine juſta cauſa impedierint, ut referunt Suar. *tom. 5. diſp. 23. ſect. 5. n. 9.* Gambar. *d. cap. 13. num.* 8. Rainer. *in d. catal. cap. 9. excom. 63.* Filliuc. *d. tract. 14. num.* 88. Lavor. *d. cap. 13. num. 64.* ubi ait hujus Decreti diſpoſitionem intelligendam eſſe de vi activa, non inductiva, cùm loquatur per verbum, *coegerit*; obſervant Azor. *inſtit. moral. part. 1. lib. 3. cap. 9. q. 2. verſ. præterea*, Armendar. *in addit. ad recopil. legum Navarræ, lib. 2. tit. 18. l. 7. num. 62.* procedere in cogente fœminam ad Monaſterii ingreſſum, non ut profiteatur, nec ut habitum ſumat, ſed ut ibi ſeculari retento educetur, donec ætatis aptæ matrimonio ſit, notant Navar. *conſ. 56. ſub tit. de ſentent. excom. in 1. edit.* aliàs *conſ. 6. ſub tit. de Regul. in novis*, Suar. *tom. 5. diſp. 23. ſect. 5. n. 9.* Zerola *in praxi Epiſcop. par. 2. verb. Moniales, §. 12.* Sanch. *in præcepta Decalogi, tom. 1. lib. 4. cap. 4. n. 12.* Non comprehendere tamen cogentes ingreſſu non ſequuto, reſolvunt Sayr. *in flor. deciſ. ſub tit. de ſent. excom. deciſ.* 51. Navar. *eod. tit. conſ. 51. in antiq.*

Ex diverſis Summorum Pont. Conſtitutionibus.

Prima, fertur in Concil. Lateranen. ſub Leone X. 67
contra eos, qui prædicando, vel diſputando audent impugnare Montes pietatis, ut referunt Rainer. *in catal. cenſur. extra Bullam, c. 5. excom.* 6. Filliuc. *d. tract.* 14. *num.* 121. Lavor. *de indulgent. par. 2. c. 13. n. 52.*

Secunda, in eod. Concil. Lateranen. ſub Leone X. contra ſortilegia, incantationes, & divinationes per invocationem Dæmonum exercentes, ut referunt Filliuc. *d. tract. 14. num. 67. verſ. ſecunda*, Lavor. *d. cap. 13. n. 53.* Vide Conſtitut. Gregor. XV. incip. *Omnipotentis Dei*, ſub Dat. 20. Martii 1623. ubi graviſſimæ pœnæ imponuntur.

Tertia in Conſtit. 24. Clementis VIII. incip. *Ac-* 68
cepimus, contra eos, qui in Romana Curia Apoſtolicas commiſſiones, intimationes, publicationes, & affixiones præſentaverint, præter Curſores, ut refert Lavor. *d. cap. 13. num. 77.*

Quarta, in Conſtit. Clement. VII. & aliorum Sum- 69
morum Pontific. relatis, *in Conſtitut. Baſilicæ S. Petri de Urbe, ſub tit. 6. de Sacriſtia, num. 6. fol. 47.* contra Archipresbyterum, Canonicos, Beneficiatos, & Clericos ejusdem Baſilicæ non applicantes integram medietatem omnium fructuum, & diſtributionum quotidianarum primi anni Sacriſtiæ.

Quinta, in Conſtitut. 88. aliàs 112. Pii IV. incip. 70
In ſacroſancta, contra Rectores ſtudiorum, & alios Epiſcopis inferiores doctorandi facultatem habentes, qui aliquem ad gradus Doctoratus promoveri, vel cathedram, aut lectiones retinere, vel conſequi patiuntur, priusquam fidei profeſſionem emittant, & alia non ſervant, quæ ſervare tenentur juxta formam traditam in eadem Conſtit. ut referunt Rainer. *in dict. catalogo, cap. 8. excommun.* 7. Filliuc. *d. tract.* 14. *num. 163. verſ. ſeptima.*

Sexta, in Conſtit. 56. ejusdem Pii IV. incip. *Do-* 71
cet, contra eosdem Gubernatores, &c. qui pœnas pecuniarias, ſeu multas, aut bonorum in parte, vel in totum confiſcationes contra delinquentes per ſtatuta, vel bannimenta impoſitas alteri, quàm Cameræ Apoſt. applicare quovis modo præſumunt, ut refert Rainer. *d. cap. 8. excomm. 9.*

Septima, in Conſtit. 107. ejusdem Pii IV. incip. 72
ſuperna, contra Legatos, Vicelegatos, Gubernatores, & quoscunque Judices, & Officiales quovis prætextu, & privilegio munitos, qui per ſe, ſeu per ſuos Cancellarios,

larios, Secretarios, ſcribas, vel alium quemcunque in officiis Notariatuum per Cameram Apoſtol. venditis, vel in eorum interpretatione, ac originalibus ſcripturis officia hujusmodi, ipſorumque Noratiotum præjudicium concernentibus ſe intromittere, aut de illis quomodolibet diſponere, ſeu Notarios illa ementes moleſtare, perturbare, vel impedire, aut contra eos procedere præſumunt, ut refert Rainer. *dict. cap.* 8. *excomm.* 10.

74 Octava, in Conſtit. 60. ejusdem Pii IV. incip. *In Sublimi*, contra Officiales S. Pœnitentiariæ, qui in conceſſionibus, & expeditionibus ſibi interdictis ab eod. Pio IV. quovis privilegii, ſeu indulti prætextu ſe intromittere quoquo modo præſumunt, ut refert Rainer. *d. cap.* 8 *excomm.* 11. ubi nomine Officialium S. Pœnitentiariæ intelligit Regentem, Correctores, Scriptores, Procuratores, Reviſores, Sigillatores, & alios quoscumque.

75 Nona, in Conſtit. 93. Pii V. contra omnes, qui vindictæ ſtudio aliquem offenderint in Urbe, & ibi arma ad hoc, aut armatos congregaverint, ut per Jacob. de Graff. *in aureis deciſ. par.* 1. *lib.* 4. *cap.* 22. *num.* 22. Filliuc. *d. tract.* 14. *n.* 77. *verſ. ſeptima.*

76 Decima, in Conſtitut. 83. ejusdem Pii V. incip. *Si de protegendis*, contra eos, qui occidunt, verberant, dejiciunt, perterrefaciunt Inquiſitores, Advocatos, Procuratores, Notarios, aliumvé miniſtrum S. Officii, ſeu accuſatorem, denunciatorem, aut teſtem in cauſa fidei quomodocunque productum, ut referunt Rainer. *in d. catalog. cap.* 9. *excom.* 68. Filliuc. *d. tract.* 14. *n.* 91. Lavor. *d. c.* 13. *n.* 84.

77 Undecima, in Conſtitut. 175. ejusdem Pii V. incip. *Sanctiſſimus*, contra omnes Superiores, & Inferiores, Officiales, ac Miniſtros tam Urbis Romæ, quàm totius Orbis, qui DD. Cardinalium, Inquiſitorum, Generalium præceptis, & mandatis, in quibuscunque officium S. Inquiſitionis concernentibus non parent, & obediunt, referunt Rainer. *in d. catal. c.* 7. *excom.* 11. & Filliuc. *d. tract.* 14. *n.* 163. *verſ. octava.*

78 Duodecima, in Conſtit. 47. ejusdem Pii V. incip. *De ſalute gregis*, contra omnes Principes quacumque tam Eccleſiaſtica, quàm mundana, etiam Imperiali, Regia, vel quavis alia dignitate fulgentes, qui in ſuis provinciis, civitatibus, terris, & locis permittunt fieri taurorum, aliarumque ferarum agitationes, id eſt, congreſſus hominum cum tauris, aliisque feris, beſtiis, & contra Clericos tam Regulares, quàm Seculares beneficia Eccleſiaſtica obtinentes, vel in Sacris Ordinibus conſtitutos, qui in hujusmodi ſpectaculis publicis, vel privatis interſunt, ut referunt Rainer. *in d. catalogo, c.* 7. *excomm.* 12. Filiuc. *d. tract.* 14. *num.* 123. Poſteà Gregorius XIII. de anno 1575. revocavit pœnas, & cenſuras in d. Bulla Pii V. contentas quoad Laicos, & Fratres Milites tantùm quarumcunque Militiarum (dummodo ſacris Ordinibus initiati non fuerint) Regnorum Hiſpaniæ, ut atteſtantur Salzed. ad Bernard. *cap.* 75. *in novis edit.* & Quarant. *in ſumma Bullaris verb. torneamenta.* Denique Clemens VIII. de anno 1596. abundantiùs prædictas pœnas, & cenſuras quoad omnes in d. Conſtit. Pii V. contentos (exceptis Monachis, & Fratribus Mendicantibus, cæterisque Regularibus cujuscumque Ordinis, & Inſtituti) ſuſtulit, & amovit, illam ad terminos juris communis reducendo, non tamen illi derogando, referunt Quarant. *citato loco*, & Fr. Eman. *quæſt. Regul tom.* 3. *quæſt.* 68. *art.* 2. de quarum Conſtitutionum materia, & intellectu, vide Navar. *in man. cap.* 15. *n.* 18. *cum ſeqq.* Spin. *in ſpeculo teſtam. gloſſ.* 2. *princip. à n.* 27. Joan. Garc. *de expenſ. c.* 21. *n.* 29. Gutier. *can. lib.* 1. *c.* 7. Azor. *inſtit. moral. part.* 3. *lib.* 2. *c.* 15. *à princip.* Filliuc. *tom.* 2. *tract.* 29. *n.* 109. & alios plures citatos à Cened. *ad Decretal. collect.* 13. *num.* 3.

Decimatertia, in Conſtit. 28. Gregorii XIII. incip. *Dubiis*, contra Superiores, & Prælatos Seculares & Regulares, quibus cura Monaſteriorum Monialium incumbit, dicta Monaſteria ingredientes in caſibus non neceſſariis, nec comitatos à perſonis Religioſis, etiamſi ſint Cardinales, ut refert Lavot. *d. c* 13. *n.* 56. 79

Decimaquarta, in Conſtitut. 2. ejusdem Gregorii XIII. incip. *Omni certè ſtudio*, contra eum, qui Agnos-Dei à Summo Pontifice conſecratos depinxerit, aliquo colore infecerit, minio notarit, qui item venales propoſuerit. Ponitur etiam ſuprà *diſp.* 13. *quæſ.* 13. inter reſervatas, quamvis reverà non videatur reſervata.

Decimaquinta, in Conſtit. 13. ejusdem Gregorii XIII. incip. *Inter multiplices*, contra extrahentes frumentum, & legumina extra Urbem, & ſtatum Eccleſiaſticum, impedientes afferentes prædicta ad Urbem, & ementes ultra uſum uniuscujusque anni, ut refert Lavot. *d. cap.* 13. *n.* 65. Hodiè eſt reſervata per Conſtitutionem Pauli V. quæ eſt 22. in Bull. tom. 3. quæ incipit, *Inter graviſſimas.* 80

Decimaſeptima, in Conſtit. 109. Clemenris VIII. incip. *Quoniam*, contra Fratres Ordinis Cruciferorum, requirentes favorem pro dignitatibus, & officiis obtinendis, & contra utentes dictis favoribus, etiam non requiſitis, & contra admittentes ad officia, dignitates, &c. etiam per favores, ut refert Lavor. *d. cap.* 13. *num.* 54. 81

Excommunicationes autem ſub nomine Anathematis in Concilio Tridentino relari, cùm ſint in materia fidei, & circa hæreticos contra ſenſum Concilii in materia fidei ſentientes, omnes revocantur ad excommunicationem latam in Bulla Cœnæ, quæ ſub num. 66. præcedentis quæſiti extenditur. 82

DISPUTATIO XIV.

De poteſtate Abbatum, & Prælatorum inferiorum ad ferendum excommunicationes, necnon ab eis abſolvendum.

Quæſ. I. *Utrùm Abbas poſſit ſuos ſubditos excommunicare.*
II. *Utrùm Abbates, & alii Prælati poſſint extra ſua Monaſteria, & Territoria ſibi ſubditos excommunicare.*
III. *Utrùm Abbates, & Prælati Epiſcopo inferiores pro ſe, ſuìque, & Eccleſiarum ſuarum juribus, & bonis tuendis extrajudicialiter cenſuris adverſus moleſtiam inferentes uti poſſint.*
IV. *A quibus Abbas excommunicari poſſit.*
V. *Utrùm cum Abbate, vel Prælato excommunicato ſubditi participare poſſint, & è converſo.*
VI. *Utrùm Abbates, & Prælati Regulares poſſint à cenſuris à ſe latis abſolvere, & quam formam in abſolutione ab hujusmodi, & aliis cenſuris præſtare debeant.*

VII. *Vtrùm Prælatus Superior Religionis abſolvere poſſit ab excommunicatione, & cenſura lata ab inferiori.*

VIII. *Vtrum Abbates, & Prælati Regulares poſſint abſolvere excommunicatos ab homine eorum Religionem ingredi volentes.*

IX. *Vtrum Abbas poſſit abſolvere ſuos ſubditos à cenſuris reſervatis, vel ab excommunicatione lata ab homine.*

X. *Vtrum Abbates, & Prælati Regulares poſſint abſolvere ſubditos ab excommunicatione incurſa ob violentam manuum injectionem in Clericum, vel Monachum.*

XI. *A quonam abſolvi poſſit Abbas, vel alius Prælatus Regularis ab excommunicatione* can. ſi quis ſuadente Diabolo 17. q. 4.

XII. *Vtrum Abbas poſſit abſolvere ſuos ſubditos ab excommunicationibus Papæ reſervatis, quæ in Jure Epiſcopis committuntur.*

XIII. *Vtrum Abbates, & Prælati inferiores poſſint ſuos ſubditos ab excommunicatione, & cenſuris ob Ordinem ſimoniacè ſuſceptum contractis abſolvere.*

XIV. *Vtrum Abbates, & Prælati inferiores poſſint ſubditos ab excommunicatione, & cenſuris per ſimoniam circa beneficia, vel Prælationes obtinendas contractis abſolvere.*

XV. *Vtrum Abbas poſſit abſolvere ſuos ſubditos à caſibus Bullæ in Cœna Domini.*

XVI. *Vtrum Abbas poſſit ſuos ſubditos à cenſuris in Clavium contemptum incurſis abſolvere.*

XVII. *Vtrum Abbas poſſit abſolvere ſuos Monachos ab hæreſi occulta.*

QUÆSITUM I.

Vtrum Abbas & Capitula Regularia poſſint ſuos Monachos excommunicare.

SUMMARIUM.

1 *Excommunicatio eſt omnium pœnarum Eccleſiaſticarum graviſſima.*

2 *Excommunicatio ferenda non eſt pro quocumque peccato, etiam mortali, ſed tantùm pro gravi, & enormi*, ut num. 3.

4 *Excommunicatione ab incurrenda parvitas materiæ excuſat, ubi de loquentibus cum Monialibus.*

5 *Excommunicare ſuos ſubditos poſſunt Abbates, & Prælati Regulares etiam per electionem non aſſumpti, modo confirmati ſint, aut proviſi.*

6 *Excommunicationis ſententiam in ſcriptis an Abbates ferre debeant.*

7 *Excommunicationem ferre non poſſunt Regularium Capitula localia; benè tamen generalia, & provincialia*, & num. 8.

1 CUm excommunicatio ſit omnium pœnarum Eccleſiaſticarum graviſſima, non deber infligi, niſi ob graviſſimam culpam, ideò Monachus, qui tranſgreſſus eſt præcepta ſuæ Regulæ, vel Abbatis tantùm venialiter, & præcipuè præcepta, quæ habent annexam excommunicationem, ſi excommunicetur tranſgreſſionem veniali, excommunicatio nulla eſt, *c. Epiſcoporum, cap. nullus* 11. *q.* 3. ita Paludanus *in* 4. *diſt.* 18. *q.* 1. *art.* 2. *concl.* 2. Vaſquez *tom.* 4. 3. *par. tract. de excom. dub.* 11. *n.* 3. Covarr. *in c. Alma mater. part.* 1. §. 9. *num.* 2. Sotus *in* 4. *diſt.* 22. *qu.* 1. *art.* 2. *concl.* 1. Avila *de cenſur. part.* 2. *cap.* 5. *diſp.* 1. *dub.* 2. Filliuc. *tom.* 1. *tract.* 12. *cap.* 1. *num.* 24. Suar. *de cenſur. lib.* 1. *cap.* 9. *num.* 9.

Ex quibus Doctoribus infertur etiam, quod præceptum ſub pœna excommunicationis factum conſtituit materiam peccati mortalis, licèt anteà actus tali præcepto prohibitus non eſſet peccatum.

2 Ex quo tamen non inferas, quòd excommunicatio ferenda ſit pro quocumque peccato mortali, quia ut diximus, cùm ſit graviſſima pœna, non tantùm pro veniali, imò etiam nec pro quolibet mortali, ſed tantùm pro mortali inobedientiæ, & contumaciæ ferenda eſt, ita Sayrus *de cenſur. lib.* 1. *c.* 9. *n.* 4. Vaſquez *loco cit. n.* 4. Navar. *in manual. c.* 27. *n.* 9. Sot. *loc. cit. concl.* 2. Llamas *part.* 1. *meth. c.* 9. §. 22. Coninch. *de cenſur. diſp.* 13. *dub.* 8. *n.* 73. Filliuc. *loco cit. n.* 26.

3 Nec etiam pro quolibet peccato inobedientiæ ferenda eſt excommunicatio, ſed tantùm pro gravi, & enormi, quod curari aliter non poteſt, quia graviſſima pœna non niſi pro graviſſima culpa infligi debet, *c. felicis, de pœnit. in* 6. Si tamen feratur, valida eſt, quia ſufficiens tunc ſupponitur peccatum mortale.

His præmiſſis advertant Abbates, & Prælati antequam excommunicationis gladium arripiant, illud peccatum debere eſſe grave, & enorme, ac tali remedio excommunicationis parcè utantur, ut benè advertunt Graff. *tom.* 2. *conſil. de ſent. excom. conſil.* 4. *diff.* 1. Roderic. *tom.* 2. *qq. regul. q.* 59. *artic.* 4. Creſpetius *in ſumm. verbo excommunicationis ſententia non temerè ferenda.*

4 Parvitas etiam materiæ excuſat ab excommunicatione incurrenda, ut notat Graff. *in deciſ. par.* 1. *lib.* 4. *c.* 8. *n.* 5. ubi ait, ſi excommunicentur colloquentes cum Monialibus, non comprehenduntur qui tranſeundo ſalutarent Monialem, vel parùm cùm ea loquerentur. Idem fatetur Phinel. *de caſ. reſerv. c.* 5. *num.* 10. ubi ait, ſi paucis Monialem alloquaris, vel tranſiens illam ſalutes, aut ſalutatus reſpondeas, ſive de ſtatu ejus ipſam interroges, ſive interrogatus reſpondeas, non incidis in excommunicationem, & Pater Diana *in ſua reſol. moral. tract.* 5. *miſcel. reſol.* 69. ait, quòd qui per ſpatium unius *Miſerere*, cum Moniali loqueretur, in hoc caſu ratione parvitatis materiæ non incidit in excommunicationem, quæ quidem exempla dantur ad oſtendendum parvitatem materiæ, eamque excuſare ab excommunicatione incurrenda.

In quibus autem caſibus excommunicatio non incurratur, videatur Sotus *loco cit.* Sayrus *de cenſur. lib.* 1. *c.* 15. *n.* 4. Avila *loco cit. c.* 5. *diſp.* 5. *dub.* 6. Coninch. *de cenſur. diſp.* 13. *dub.* 12. *num.* 96. & præſertim Bonacina *de cenſur. diſp.* 1. *qu.* 2. *punct.* 1. *num.* 6. Azor. *tom.* 1. *inſtitut. moral. lib.* 1. *c.* 16. *qu.* 3. & 4. Angel. *verbo excommunicatio* 7. *caſu ult.* §. 3. Tabiena *eod. verbo excommunicatio* 7. *poſt ult. caſ.* §. 7. *n.* 1. Filliuc. *tom.* 1. *tract.* 11. *n.* 246. Llamas *part.* 1. *meth. c.* 9. §. 27. Covarr. *in cap. Alma Mater, part.* 1. §. 10. *n.* 7. Navarr. *in man. cap.* 27. *n.* 30. Laurent. de Peirinis *tom.* 2. *de Prælato, qu.* 3. *c.* 4. *num.* 17. 18. & 19. ubi aliqua notanda circa ignorantiam ſcitu digniſſima recenſet, quibus præmiſſis,

5 Certum eſt Abbates, & Prælatos Regulares exemptos habere in ſuos Monachos ſubditos ordinariam juriſdictionem ſpiritualem, etiam in foro externo, ut pluries probavimus, quapropter dicendum eſt Abbates, & Prælatos Regulares, etiam quòd per electionem aſſum-

aſſumpti ad Prælaturas non fuerint, modò confirmati ſint, aut proviſi, quoties opus fuerit, ac expedierit, ſuos Monachos excommunicare poſſe, ut probatur communiter in jure, & præcipuè in *cap. cùm in Eccleſiis*, §. *cùm omnes*, *de majorit. & obedient. & in c. ſicut tuis, de ſimon.* notant gloſſ. *in can. de perſona, verb. aut Monachum, in fine 11. qu. 1. & in cap. quantò, verbo ſi Prælati, de offic. Ordinarii*, Panorm. *in cap. nobis, de jurepatr.* Navarr. *in ſuo man. c. 27. n. 5.* Læl. Zecch. *de Republica Eccleſ. c. 15. num. 4.* Azor. *par. 1. inſtit. moral. lib. 12. cap. 10.* Suar. *de cenſur. diſput. 2. ſect. 2. num. 9. & diſput. 18. ſect. 1. num. 3.* Sotus *in 4. diſt. 22. q. 2. art. 1.* Covarr. *in cap. Alma Mater, part. 1. §. 11. num. 1.* Sayrus *lib. 1. de cenſur. c. 6.* Vaſquez *tom. 4. in 3. part. tract. de excom. dub. 17. num. 2.* Filliuc. *tom. 1. tract. 11. cap. 2. num. 31.* Palud. *in 4. diſt. 18. qu. 2. concl. 9.* Bonac. *de cenſuris, diſp. 1. quæſt. 1. punct. 2. num. 5.* ubi alios citat confirmantes poſſe Abbates, alioſque Prælatos contra ſuos ſubditos excommunicationis ſententiam ferre, & contra eos, in quos Abbates, & Prælati jurisdictionem ordinariam in foro exteriori habent ad differentiam Abbatum tam titularium, quam Abbatum quarumdam Eccleſiarum, atque aliorum ſecularium commendatariorum, qui ſanè cùm nullam fori exterioris jurisdictionem in ſpiritualibus adminiſtrent, non poſſunt ſuos ſubditos excommunicare. Itaque Abbates jurisdictionem hujusmodi exercentes excommunicare poſſunt, nè dum Monachos ſuos Converſos, Donatos, ſeu Oblatos, (dummodò hi profeſſionem emiſerint,) ſed etiam omnes illos, in quos jurisdictionem Epiſcopalem exercent, de hac re fuſiùs præallegati
6 Doctores. Hic autem notandum, quod licet de jure communi ferens cenſuram ſolo verbo ſine ſcriptura mortaliter peccet, & incurrat ſuſpenſionem, etiam incurrit ferens cenſuram abſque expreſſione cauſæ, per text. *in cap. cùm medicinalis, de ſent. excommunicationis in 6.* notant Navarr. *d. cap. 27. n. 8.* Ugolin. *de cenſur. Eccleſ. tab. 1. §. 6.* Sayr. *de cenſur. lib. 5. cap. 13. num. 17.* Henriq. *lib. 13. cap. 34 num. 6.* Suar. *de cenſur. diſp. 3. ſect. 14.* & alii communiter, tamen Prælati Ordinis Minorum, ac cæterarum Religionum illorum privilegia communicantium, non afficiuntur privilegiis Leonis X. d. Ordini conceſſis, per quæ

Indulſit, ut d. Ordinis Prælati cum aliquem Fratrem propter apoſtaſiam, vel aliam cauſam excommunicant in Capitulo Fratrum, vel in communitate, non teneantur proferre ſententiam excommunicationis in ſcriptis, prout ſub pœna ſuſpenſionis præcipitur proferentibus in jure.

Ita refertur in Compend. privileg. Mendic. *verb. abſolutio ordinaria quoad Fratres*, §. 26.

7 Quo verò ad Capitula Regularia diſtinguendum eſt: vel enim loquimur de Capitulis localibus, vel de Generalibus, & Provincialibus; ſi de localibus, certum eſt non poſſe ferre excommunicationem, quia cùm extra Monaſterium nullam habeant auctoritatem, non poſſunt habere ſubditos, quos tali cenſura ligent, niſi ſeipſos eadem cenſura ligarent, quod eſt ridiculum, & contra naturam cenſuræ, colligitur ex D. Thom. *in add. ad 3. part. q. 22. art. 4.* & Sayro *loco cit. cap. 5. num. 22.* Suar. *tom. 4. de Relig. tract. 1. lib. 2. cap. 9. num. 6.* Navarr. *in manual. c. 27. n. 6.*

8 Si verò loquamur de Capitulis Generalibus, & Provincialibus, dico, poſſe excommunicare, arg. *c. grave nimis, de præbend.* quod etiam affirmant Suar. *tom. 4. de Relig. tract. 1. lib. 2. c. 9. art. 4* & Avila *de cenſuris, part. 2. diſp. 1. c. 3. dub. 1.* Sotus *in 4. diſt. 22. q. 2. art. 1.* Sayrus *de cenſ. lib. 1. c. 6. n. 20.* Filliuc. *tom. 1, tract. 11. c. 2. n. 33.* Ratio eſt, quia qui jurisdictionem habent erga Regulares illius Provinciæ, ſive Religionis, poſſunt enim ſtatuta facere, & illorum obſervantiam ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ, vel ferendæ præcipere.

Capitula autem localia non poſſunt concedere hujusmodi ſtatuta, niſi forraſſe nomine Capituli intelligatur Abbas, cum conſilio ſeniorum, tunc enim poſſent condere ſtatuta ſervanda ſub pœna excommunicationis, quia jurisdictionem habent in alios Regulares Monaſterii. Poterunt etiam Vicarii Monaſteriorum, mortuo Abbate, ſive Abbatia privato, aut per longam abſentiam, excommunicare, ita Avila *loco cit. c. 3. diſp. 1. dub. 1.* Fagundez *in 2. præcept. Eccleſ. lib. 8. cap. 4. num. 5.* Sylveſt. *verb. Prælatus, num. 2.*

QUÆSITUM II.

Utrum Abbates, & alii Prælati poſſint extra ſua Monaſteria, & territoria ſibi ſubditos excommunicare.

SUMMARIUM.

1 *Cenſura in ferenda circumſtantia loci obſervanda eſt.*
2 *Excommunicare nequeunt Abbates, & Prælati proprium territorium habentes extra illud ſubditos, ſervata forma judicii, & cum cauſa cognitione, ſecùs verò extrajudicialiter.*
3 *Res omnis per quaſcumque cauſas naſcitur per eaſdem diſſolvitur.*
4 *Excommunicare ſubditos in alio territorio poſſunt Abbates, Præpoſiti, Priores, & alii Regulares Prælati jurisdictionem abſque territorio habentes,* & num. 5.
6 *Excommunicatio lata per modum ſtatuti obligat tantùm exiſtentes in territorio, lata autem per modum ſententiæ obligat ſubditum ubicumque exiſtentem.*

Videtur quòd non, quia in ferenda cenſura locus obſervandus eſt, ſiquidem ut feratur in territorio 1
illam ferentis, eo quòd jurisdictio, quæ requiritur ad cenſuram ferendam, exerceri non poteſt extra proprium locum, & territorium, abſque licentia Ordinarii, neque in loco exempto, ex *c. fin. de conſtitutionibus, lib. 6. & c. luminoſo 18. q. 2.* In iis enim quæ jurisdictionis ſunt, extra territorium quiſque privata perſona cenſetur, ut colligitur, ex *c. novit. offic. legat.* ubi gloſſ. *in verb. terminos*, quamplures textus tum ex canonico, tum etiam ex civili jure congeſſit.

Quod videtur habere locum non ſolùm in Abbatibus, & Prælatis Epiſcopis inferioribus, qui nullius ſunt Diœceſis, & proprium territorium habent; ſed etiam in Abbatibus, & Prælatis Religioſorum, cùm etiam ipſi propria territoria habere videantur.

In hac re diſtinguendum eſt. Nam vel eſt ſermo de Abbatibus, & Prælatis, qui proprium territorium 2
habent, vel de Prælatis illud non habentibus. Si loquamur de primis, tunc dicendum eſt, eos non poſſe extra proprium territorium ſuos ſubditos excommunicare, ſedendo ſcilicet pro tribunali, & cum cauſæ cognitione, & hoc probant rationes, & jura allegata: ſecùs autem quando non ſedentes pro tribunali, & ſine cauſæ cognitione, ac ut privatæ perſonæ id facerent; quia nihil obſtat, quominus extrajudicialiter poſſit excommunicatio, ſive alia cenſura ferri in alieno territorio, ex Navar. *cap. 27. n. 6.* Sayr. *de cenſur. lib. 1. cap. 14. n. 6.* Ugolin. *eod. tract. tab. 1. cap. 27. §. 1. num. 4.* Palud. *diſt. 18. q. 2. à n. 4.* Reginald. *in praxi, lib. 9. num. 155.*

Hujus rei rationem potiſſimam aſſignat Suar. *de cenſur. diſp. 5. ſect. 5. num. 18.* quia obligatur ſubditus ad obſervandam legem extra municipium, & provinciam, & per talem legem poteſt, ſi ibi delinquat, puniri, non ſolùm propter bonum illius territorii, ſed etiam propter alias cauſas pertinentes ad bonum ipſius ſubditi, vel aliorum; tenetur ergo ſubditus ſervare præceptum ſui Superioris ubicumque ſit, etiamſi præcepto annexa ſit cenſura.

Dices,

Dices, poteſt Prælatus ſuum ſubditum extra proprium territorium abſolvere ex communi omnium ſententia: ergo etiam poterit extra territorium, & Monaſterium illum ligare cenſuris. Conſequentia patet, arg. *cap. verbum, de pœnit. diſt.* 1. ubi habetur, quòd par eſt poteſtas ligandi, ac ſolvendi, & hoc ſuadet ratio deſumpta *ex cap. 1. de reg. jur. arg. l. nihil tam*
3 *naturale, ff. de reg jur.* ſcilicet omnis res per quaſcumque cauſas naſcitur, per easdem diſſolvitur; quæ ratio in propoſita materia dicitur ad convertentiam, ut videri poteſt apud Sanct. Thom. *in add. 3. p. q. 24. a. 1.* & Ricch. *in 4. diſt. 18. a. 9. q. 5.*

Ergò ſi Abbas poteſt extra territorium, & Monaſterium abſolvere, poterit etiam ligare cenſuris. Reſpondeo, non poſſe Abbatem abſolvere extra ſuum territorium judicialiter, ſed tantùm extrajudicialiter; quo modo poteſt etiam ligare; quia ſic exerceret juriſdictionem contentioſam, quod ei prohibitum eſt, ut diximus. Extrajudicialiter verò excommunicans, vel abſolvens exerceret juriſdictionem voluntariam, & gratioſam, quæ in alieno territorio poteſt exerceri de communi Doctorum ſententia, teſte Bonac. *de cenſ. diſp. 1. q. 1. punct. 11. n. 4.*

4 Abbates demum, Præpoſiti, Priores, & alii Regulares Prælati, ſicut & cæteri omnes, juriſdictionem abſque territorio habentes, poſſunt in alieno territorio juriſdictionem exercere, ac ſuos ſubditos excommunicare. Ita Panorm. *in cap. cùm contingat, ſub n. 33. de foro compet.* Sayr. *d. cap. 14. ſub n. 6. caſ. 11.* Coninch. *tom. 2. diſp. 13. dub. 5. num. 64.*

5 Et hæc procedunt de jure: habetur enim ex privilegiis Summorum Pontificum, quòd aliqui Prælati Regulares poſſunt ligare ſuos ſubditos, ubicumque exiſtunt, excommunicationibus, refert enim Laurentius de Peirinis *tom. 2. privileg. ſui Ordinis, in Conſt. 7. Pii V. n.* 20. *&* 21. quòd idem Pontifex conceſſit ſuæ Congregationi, quòd ſubditi ubicumque extiterint, ligentur excommunicatione ſuorum Prælatorum, & Julius II. conceſſit ſimiliter eidem Congregationi, ut poſſint ſuos Apoſtatas repertos ubicumque excommunicare, ita habetur ex ejus *Conſtit.* 2. §. 15. & *Conſtit.* 11. §. 7. *in 1. tom. privileg. ejuſdem Ordinis*, quibus privilegiis potiuntur aliæ Congregationes cum Minimis communicantes.

Hanc veritatem fatentur multi Doctores, præſertim Rodriq. *tom. 2. qq. regul. q. 59. art.* 1. Conineh. *diſp. 13. de cenſur. dub. 7. n. 64.* Mirand. *tom. 2. manual. Prælat. q. 35. art.* 8. *concl. 3.* Sylveſt. *verb. excommunicatio 2. n. 3.* & Joan. de la Cruz *in directl. conſcient. de cenſ. art. 2. concl. 2.*

6 Advertendum tamen, cenſuram dupliciter ferri poſſe, primò per modum ſtatuti, ſecundò per modum ſententiæ: prima obligat tantùm exiſtentes, & delinquentes in territorio ferentis cenſuram, quia ſtatutum directè reſpicit territorium, ſecunda verò obligat, & ligat ſubditum ubicumque exiſtentem, ſi ſit lata prædicta cenſura per ſententiam generalem, ſive particularem, quia reſpicit perſonam ſecundùm ſe ubicumque exiſtentem, ſive in proprio, ſive in alio territorio. Ita Suar. *loc. cit. num.* 17. Ugolin. *tab. 1. cap. 9. §. 3. num. 4.* quicquid dicat Covar. *in cap. Alma Mater 1. par. §. 10. n. 3.*

QUÆSITUM III.

Utrùm Abbates, & Prælati Epiſcopo inferiores pro ſe, ſuiſque, & Eccleſiarum ſuarum juribus, & bonis tuendis, extrajudicialiter cenſuris adverſus moleſtiam inferentes uti poſſint.

SUMMARIUM.

1 *Prælati Eccleſiaſtici poſſunt proprias perſonas, ac bona mobilia, ſive ſtabilia ſuarum Eccleſiarum defendere, per cenſuras extrajudicialiter procedendo.*
2 *Judex nemo eſſe poteſt in cauſa propria.*
3 *Prælatus ita extrajudicialiter procedens nequit uti ſuſpectus recuſari.*
4 *Monitionem præmittere tenetur Prælatus in ferenda excommunicatione.*
5 *Poteſtas hæc an reperiatur in Prælatis Epiſcopo inferioribus.*
6 *Prælati contra non ſubditos, an poſſint per hujuſmodi cenſuras procedere.*

Epiſcopi, & reliqui Eccleſiaſtici Prælati poſſunt 1 proprias perſonas, ac bona, & jura ſuarum Eccleſiarum per cenſuras, extrajudicialiter, & nullo juris ordine ſervato, defendere oppugnantes, & vim ac moleſtiam inferentes, excommunicando per text. *in cap. dilecto, & cap. venerabilibus, §. attamen,* & ibi communiter Doctores, *de ſent. excomm. lib. 6.* notant Innoc. *in cap. venerabili, ſub num. 4. verſ. item dicunt,* ubi etiam Panormit. *ſub num. 3. verſ. & per prædicta, de cenſibus,* idem Panormit. *in cap. cùm ſit generale, ſub num. 9. verſ. ſed contra hoc, de foro compet.* & alii plures apud D. Anton. Ricciull. *de jure perſon. extra grem. Eccleſ. exiſt. lib. 4. cap. 61. per tot.* & hoc ſive agant pro tuendis rebus mobilibus, ſive ſtabilibus, gloſſ. *in d. cap. dilecto, verb. occupare.* 2 Cùm enim quis in cauſa propria Judex eſſe nequeat, quia eſt ſuſpectus, ut *can. 1. 4. quæſt. 4. l. penult. ff. de arbitr. & toto tit. ne quis in cauſ. propria,* Anton. de Butr. *in cap. cùm veniſſent, de judic.* non poteſt Prælatus judicialiter, & cognitionaliter ſuam juriſdictionem contra tales exercere, & uti Judex procedere, & ideò ne dum probatio fieret, Eccleſia jure ſuo ſpoliata, & ejus bona ab aliis occupata remaneant; licitum ei eſt, eadem bona, & ita ſpiritualiter gladio videlicet utendo Eccleſiaſtico, extrajudicialiter tueri, ac recurrere ad arma ſpiritualia, quæ ſunt Eccleſiæ propria, ut loquitur text. *in d. cap. dilecto.* Unde Prælatus ita ex- 3 trajudicialiter procedens, nequit uti ſuſpectus recuſari; tum quia non tanquam Judex, ſed tanquam pars procedit, & ſuſpicio in Judicem, non in partem cadit. Antonius de Butr. *d. cap. cùm veniſſent, num.* 10. tum etiam, quia in hoc caſu non admittitur pars ad appellandum, Panormit. *in d. cap. venerab. d. num 3. verſ. primo caſu tenet excommunicatio;* ideò nec multò minùs ad recuſandum, *cap. ſuper eo, il 2. §. in cauſis, de appellat.* D. Anton. Ricciull. *d. cap. 61. num. 8. & 9.*

Nec Prælatus in ferenda hujuſmodi excommuni- 4 catione tenetur monitionem præmittere, licèt regulariter non teneat excommunicatio ſine monitione, Innocent. *d. cap. venerab. col. penul.* & ibi etiam Anton. de Butr. *in 6. col.* Felin. *in cap. ſacro, colum. 2. num. 6. verſ. quartò limita, de ſentent. excommun.* & communem dicunt Marc. Anton. Genuen. *in praxi Archiep. Neapol. cap.* 18. contra Covar. *in c. Alma mater, part. 1. §. 9. num. 6. de ſent. excomm. in 6.*

Et hæc poteſtas non ſolùm reperitur in Epiſcopis 5 habentibus intentionem fundatam in Jure communi; verùm etiam in reliquis inferioribus Prælatis habentibus notoriè juriſdictionem fundatam in privilegio, ſive conſuetudine, ut ſunt nonnulli Abbates, Priores, Præpoſiti, Archipreſbyteri, vel Decani, & alii Prælati Epiſcopis inferiores habentes territorium cum juriſdictione Epiſcopali, ſeu quaſi, de quibus in præſenti noſter ſermo eſt, quod probatur in *dicto cap. dilecto.* ubi excommunicationis ſententia contra Ballivum ab Aurelianenſi Decano, & ſic à Prælato Epiſcopo inferiori lata fuerat. Atque ita firmant Joan. Andr. *in cap. cum perſona, in princip. de privileg. in 6.* Anton. Ricciull. *d. cap. 61. num. 23.*

An autem prædicti Prælati per hujuſmodi cenſuras 6 contra non ſubditos procedere poſſint, aliqui tenent quòd

quòd non. Joan. Andr. *in d. c. dilecto*, & ibi Domin. *n.* 11. & Philipp. Franc. *num.* 7. *in princip.* Panormit. *in d. cap. cùm ſit generale, num.* 9. Contrarium tamen dicendum eſt cum Anton. Ricciull. *d. cap.* 61. *à num.* 36. quia Prælatis ideò à jure conceſſum eſt, ut adverſus occupantes bona, vel jura Eccleſiæ extrajudicialiter procedere poſſint, quia vim vi repellere licet, & quia ſæpè contra temporalem potentiam ſufficiens defenſio non adeſt, ut formaliter loquitur text. *d. cap. dilecto*, hæc autem ratio magis habet locum in forenſi, quàm in ſubdito; quia forenſi faciliùs poteſt vim inferre, quàm ſubditis. Ex qua ratione, & aliis per eum ibi adductis dictus Anton. Ricciull. refert Sacram Congregationem Epiſcoporum anno 1619. cenſuiſſe cenſuras per Prælatum extrajudicialiter procedentem latas, etiam contra forenſem validas fuiſſe.

QUÆSITUM IV.

A quibus Abbates, & Capitula excommunicari poſſint.

SUMMARIUM.

1 *Excommunicatione Ordinariorum in ſuos ſubditos lata non ligantur Regulares.*

2 *Excommunicari non poſſunt Abbates exempti ab Epiſcopis, aliiſque Ordinariis.*

3 *Excommunicationem ab Epiſcopis latam contra adeuntes Monialium Monaſteria, an incurrant Regulares.*

4 *Excommunicari tantùm poſſunt Abbates exempti à Summo Pontifice, ſive ejus Legato de latere, vel ab ipſis delegatis.*

5 *Excommunicari non poſſunt Capitula, & Communitates, niſi omnes, & ſingulæ perſonæ de Capitulo, ſeu Communitate, ut* num. 6.

7 *Excommunicati Regulares an poſſint ab Epiſcopo denunciari, &* num. 9.

8 *Regulares excommunicati denunciati ab Epiſcopo, non poſſunt ab eodem abſolvi.*

10 *Citatio facta ab Epiſcopo contra Regulares, niſi exprimat verum fundamentum juriſdictionis Epiſcopalis, eſt ipſo jure nulla.*

11 *Proceſſiones Regulares exemptos adire renuentes an poſſit Epiſcopus excommunicare.*

1 CErta hæc Regula eſt, excommunicatione ab Ordinariis in ſuos ſubditos lata, nequaquam Regulares ligari, quia ſub juriſdictione illorum hi non comprehenduntur, *cap. à nobis* 1. *de ſentent. excomm. cap. Romana, de ſentent. excomm. lib.* 6. *cap.* 1. *§. in eos, de privil. eod. lib.* 6. ex qua Regula ſequitur à fortiori, 2 Abbates, & Prælatos Religionum, & Monaſteriorum exemptorum nullatenus ab Ordinariis excommunicari poſſe, quod multis Summorum Pontificum privilegiis, directè per communicationem conceſſis Abbatibus, & Prælatis Regularibus confirmari poteſt. Nam Eugenius IV. per Bullam, quæ incipit, *Etſi ex debito*, editam 7. Kalend. Martii anno 1434. Pontificatus ſui 4. conceſſit Congregationi S. Juſtinæ de Padua, quòd ejus Prælati, vel Monachi interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per litteras Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi ex certa ſcientia, ac ipſa Congregatione ſpecialem mentionem; quod privilegium verbatim ad noſtram Congregationem Vallumbroſanam à Julio II. extenſum fuit. Item Innocentius IV. ſub datum Aſſiſii anno 1253. 12. Kalendas Julii, Pontificatus ſui anno 8. conceſſit directè eidem noſtræ Congregationi, *ut nulli Epiſcoporum fas ſit, in ejus Abbates, & Monachos excommunicationis, ſuſpenſionis, vel interdicti ſententiam promulgare*, quod privilegium integrum relatum eſt à nobis 1. *tom. ad finem.* Item Martinus V. Eugenius IV. & Sixtus IV. conceſſerunt Fratribus Minoribus, ne excommunicari, aut ſuſpendi, aut interdici poſſint ab Epiſcopis, & locorum Ordinariis. Ita habetur in Monument. Ordin. 2. impreſſ. *fol.* 262 *conceſſ.* 681. & in *ſupplemento fol.* 80. *conceſſ.* 240. Et fuit deciſum *in una Toletana juriſdictionis die* 11. *Januarii* 1616. *coram Buratto, qui in fine operis eſt* 118. Si autem Epiſcopus hæc privilegia ignorans contra Abbates, vel eorum Monachos, & Monaſteria excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti cenſuris procedat, ejus cenſuræ ipſo Jure irritæ, & nullius momenti cenſentur, nec in aliquo foro ſervandæ ſunt, ut docent Covarr. *in cap. Alma mater* 2. *part.* §. 7. *num.* 5. & Cordub. *lib.* 3. *quæſt.* 43. Roderic. 2. *tom. quæſt. Regul. quæſt.* 59. *art.* 5. Advertendum tamen, hæc omnia jura, & privilegia intelligi de Abbatibus, & Prælatis aliquo modo exemptis, nam Abbates Epiſcopis, & locorum Ordinariis ſubjectos, certum eſt poſſe ab eiſdem excommunicari, & ſuſpendi.

Hic oritur dubium, an Regulares Monaſteria Monialium adeuntes ſine licentia Ordinarii, incidant in excommunicationem in Epiſcopali edicto propoſitam contra adeuntes prædicta Monaſteria. Ex una parte videtur quod ſic, *ex c.* 1. *de privil. in* 6. & Graff. *in dec. aur. p.* 1. *lib.* 2. *c.* 49. *num.* 68 & Navar. *conſ.* 2. *de ſent. excom.* Contrarium tamen fatendum eſt, ut fatentur Emanuel Rodriq. *tom.* 1. *q. Reg. q.* 45. *art.* 2. Quarant. *verb. Monaſteria Monialium*, Auguſt. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc.* 3. *alleg.* 102. *num.* 73. ubi rationem aſſignans ait: Ex eo quòd à non ſuo Judice nemo poteſt ligari, ſicut nec ſolvi, Regulares non continentur in tali excommunicatione: quia non eſt lata ſuo Judici. Abbates igitur exempti, & immediatè Sedi Apoſtolicæ ſubjecti non à locorum Ordinariis, neque ab aliis Præſulibus, ſed tantùm à Summo Pontifice, vel per ſpecialem ejuſdem commiſſionem, & auctoritatem excommunicationis cenſura ligari poſſunt, imò niſi ſpecialiter nominentur, Abbates, & Regulares omnes excommunicati non ſunt virtute privilegii Nicolai V. relati in Compendio privilegiorum Societat. JESU, *tit. excommunicatio*, §. 3. Ubi ſic dicitur: 3

Nicolaus IV. noluit Fratres ligari aliqua ſententia excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti hominis, niſi nominatim fieret mentio, nec ſufficeret, ſi diceretur in ſententia generali, ut perinde valeat, ac ſic eſſent nominatim expreſſi. 4

Circa quod notandum cum Suar. *tom.* 4. *de Relig. tract.* 8. *lib.* 2. *cap.* 20. *num.* 5. illud eſſe intelligendum de expreſſa mentione ſingularum perſonarum Regularium, non autem de expreſſa nominatione talis, vel talis Religionis, vel Monaſterii, & omnium ejus Religioſorum, quia propriè non dicitur fieri mentio nominatim aliquorum, quando ſub appellatione generali talium Religioſorum comprehenduntur, præſertim quia illa verba, *nec ſufficeret, ſi diceretur in ſententia generali, ut perinde valeat, ac ſi eſſent nominatim expreſſi*; indicant poſita eſſe, non propter nominationem Religionis, aut Monaſterii, quæ facillimè fieri poteſt expreſsè, ſed propter expreſſam nominationem perſonalem. Et ſic videtur prædictus favor extendendus, ac valdè notandus; quia licèt virtute exemptionum, & narratorum privilegiorum nequeant Prælati Regulares, ac Monachi, & Religioſi à locorum Ordinariis excommunicari, ſuſpendi, vel interdici; tamen juxta Concilium Tridentinum *ſeſſ.* 25. *de Regularibus in variis decretis, & ead. ſeſſ. de reformat. cap.* 1. poſſunt Epiſcopi aliqua Religioſis ſub pœna excommunicationis præcipere, atque niſi obtemperent, ut Apoſtolicæ Sedis delegati ad cenſuræ ſententiam procedere. Prædicta omnia ita ſe habent quoad Prælatos extra Religionem; ſi autem loquamur intra Religionem, de jure commu-

4 communi quodlibet Monaſterium habet regimen de per ſe,nec Abbas unius Monaſterii ſubditur alteri *can. Abbates* 19. *quæſt.* 2. tamen ſingulæ Religiones ſub una, & eadem Regula militantes juxta ſuas Conſtitutiones à Papa approbatas olim ſe univerunt, ac conſtituerunt ſibi unum caput, & unum Superiorem generalem, qui præſit toti Religioni, & hic hodie habet omnimodam poteſtatem, & jurisdictionem ſuper omnes ejus Religioſos,ac inferiores Prælatos, Abb. *in cap. fin. num.* 1. *de Regular.* ex quo patet, quòd eos excommunicandi etiam auctoritatem habet.

5 Quo verò ad Capitula,nulli dubium eſt,quòd excommunicari non poſſunt,cùm ſint Communitates, quæ actus perſonales non exercent, propter quos excommunicationibus innodari poſſint, hoc clarè colligitur *ex cap. Romana §. final. de ſent. excom. in* 6. S. Thom. *in* 4. *d.* 18. *q.* 2. *art.* 3. *quæſt.* 2. Miranda *t.* 2. *Manual. Prælat. q.* 35. *art.* 10. Suar. *de Cenſuris, diſp.* 18. *q.* 2. *num.* 2. Palud. *in* 4. *diſt.* 18. *q.* 2. *art.* 3. Vaſquez *in* 3. *p. tract. de excomm. dub.* 17. *num.* 8. Sayr. *de cenſur. lib.* 1. *cap.* 8. *num.* 15. Henriq. *in ſum. lib.* 13. *cap.* 25. *num.* 4. Barboſ. *in Collect. in d. cap. Romana, num.* 20. ubi alios citat.

6 Secùs dicendum eſt, ſi conſtaret omnes perſonas Capituli erraſſe,& hoc ſi Prælatus facta diligenti informatione certò ſciret,tunc excommunicatio ab ipſo lata contra Capitulum valida eſt; ſi verò excommunicetur Capitulum,in quo ſint aliqui innocentes,puto quòd excommunicatio non liget, cùm ſit contra jus divinum, nempè innocentem punire, & in tali caſu; cùm non ſit major ratio,quòd liget potiùs nocentes, quàm innocentes, nullos profectò ligabit; colligitur ex iis quæ docent Henriq. *loc. cit.* & Avila *de Cenſur. p.* 2. *diſp.* 1. *c.* 3. *dub.* 6. *concl.* 2. & Sayr. *loc. cit. num.* 17. ubi alios Doctores allegat.

7 Si verò Abbates, vel eorum Monachi inciderint in aliquam excommunicationem,an poſſint ab Epiſcopo & Ordinario loci denunciari, ut evitentur, res valdè dubia eſt, Alterius *de Cenſur. t.* 1. *diſp.* 10. *lib.* 3. *c.* 5. Ricciull. *in addit. ad Inſtit. Canon. lib.* 1. *tit.* 21. *§. Nec id mirum* 2. *reſol.* 210. *num.* 4. Bagnus *de S. R. E. dignitatibus tract.* 12. *fol.* 202. Cenedos *in quæſt. Canon. q.* 26. *num.* 30. Triviſanus *lib.* 1 *deciſ.* 36. *num.* 2. Henriq. *lib.* 7. *cap.* 25. *num.* 7. Rodriq. *qq. reg. tom.* 2. *quæſt.* 63. *art.* 11. affirmativè reſpondent,dicunt enim quòd Abbates, & Regulares exempti, licèt ab Epiſcopo excommunicari non poſſint, ut diximus *ſuprà, num.* 1. *&* 2. tamen ſi committat aliquod peccatum, propter quod excommunicationem incurrant, poſſunt ab Ordinario loci pro excommunicatis publicari,ad effectum,ut à ſua Diœceſi,& populis ſibi ſubjectis evitentur. Zerola *in prax. Epiſc. verb. excommunicat. cauſ. mater.* Navarr. *conſ.* 2. *de ſentent. excommun.* Abbas *in cap. ſignificaſti, de foro competen. num.* 11. Angel. *verbo exemptio, num.* 6. Armill. *eodem verb. num.* 9. Piaſceſius *in praxi Epiſcop. par.* 2. *cap.* 3. *de viſit. Regul.* Laurent. de Peirin. *tom.* 1. *privileg. ſui Ordin. Conſtit.* 2. *Sixti IV.* §. 10. *num.* 13. Reſpondent,Epiſcopum poſſe quidem excommunicatos denunciare Regulares exemptos in illis caſibus,in quibus illis permittitur, ſi e. g. Regulares Sacramenta Extremæ-Unctionis, vel Euchariſtiæ adminiſtrent iis, qui illis prohibentur ſub pœna excommunicationis; ſimiliter ſi Matrimonium celebrarent, ut *in Clem. de privil.* §. 1. In quibus caſibus, dicit idem Peir. poteſt Epiſcopus citare Regularem ad videndum ſe declarare excommunicatum. Ratio eſt, quia antequam Regulares denuncientur, debet Epiſcopus eos declarare incidiſſe in excommunicationem. Cauſæ verò cognitio ad proprium Judicem pertinet, Epiſcopus autem cùm ſit Judex incompetens Regularium,non poterit eos excommunicatos denunciare.

Pater Diana *in ſuis reſol. mor. tract.* 2. *de dub. reg. reſol.* 35. hanc ſententiam limitat,dicens,ubi delictum propter quod excommunicatio lata fuit notorium eſt, itemque notorium, nullam cauſam Regulares habere, qua ſe excuſent; tunc enim quod declaratione opus non eſt, denunciari ab Epiſcopo poterunt, ne alii cum illis communicantes in excommunicationem incidant, vide Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcop. p.* 3. *alleg.* 101. *num.* 73.

Si verò declarentur Regulares excommunicati ab 8
Epiſcopo ex ratione allata,non poterunt tamen ab eodem abſolvi, ſed ab Abbate, & Prælato Superiori ſunt abſolvendi,cujus ſubditi ſunt, non ab Epiſcopo,qui in illos jurisdictionem non exercet. Ita Abb. *in c. ſignificaſti, de for. comp. num.* 11. Piaſceſ. *in praxi Epiſcop. p.* 2. *cap.* 3. Laurent. de Peirin. *loc. cit.*

Quid autem dicendum ſit ſi Regulares prohiberen- 9
tur per edictum Epiſcopale ſub pœna excommunicationis certum aliquod peccatum committere, quod poſteà publicè perpetraſſent, ſi Epiſcopus in tali caſu eosdem Regulares excommunicatos denuntiaret. Navar. negat *lib.* 5. *conſ. de ſent. excomm. conſ.* 2. *num.* 2. & dicit quòd non poteſt eos declarare,& pronuntiare excommunicatos, quia talis caſus non eſt ex illis, qui habentur *in Clement.* 1. *de privil.* §. 1. ubi Panormit. *num.* 12. & Cardin. *num.* 20. Ratio eſt,nam Epiſcopus non habet jurisdictionem in Regulares exemptos niſi in aliquo caſu id ſpecialiter ei tribuatur, ut benè docet Ugolin. *de poteſt. Epiſc. cap.* 20. §. 10. *num.* 11.
Hinc eſt quòd ſi Regulares ab Epiſcopo citentur,tum 10
citatio ipſo jure eſt nulla, quia à Judice non competente procedit,unde ſi Regulares ex vi illius citationis non compareant, non ligantur excommunicatione; decet tamen comparere, & allegare privilegium exemptionis,& proponere declinationem fori,& inde recedere,ita Henriq. 7. *de indulgent. cap.* 25. *num.* 8. Aliter tamen dicendum eſt,ſi cauſa quæ fundat jurisdictionem Epiſcopi, exprimatur,ut in hoc caſu, ſi Regulares vocati ad publicas proceſſiones venire neglexerint,citentur ad comparendum,& in citatione cauſa exprimatur, tunc tenentur Regulares in hoc caſu, & in aliis ſimilibus ad comparendum, quia Concil. Trident. *ſeſſ.* 25. *de regular. cap.* 13. dat facultatem Ordinariis, ut compellere poſſint regulares, ut interſint publicis proceſſionibus. Sed ſi Epiſcopus Ordinarius loci agere noluerit de viribus privilegii producti,& de jure,quod ei competit,ferat ſententiam excommunicationis: Dico quod illa ſententia ipſo jure nulla eſt, ſi reprobetur privilegium,quia in dubiis contra Regulares exemptos, an ſcilicet jurisdictio ad Ordinarium pertineat,non poteſt in tali cauſa cognoſcere,aliàs judex eſſet in propria cauſa,ut benè docent Innoc. *in cap. venerabili, de cenſib. num.* 2. & Henriq. *loc. cit. n.* 6.
Quibus præmiſſis enodatur difficultas à pluribus ſcrip- 11
toribus agitata,an Ordinarius loci poſſit Regulares exemptos nolentes ad proceſſiones accedere,excommunicare,Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. par.* 3. *alleg.* 78. *num.* 15. & Ricard. Genuen. & alii ab eo citati dicunt, quòd poteſt,& hoc maximè probant, ex declaratione ſacræ Congregationis Cardinalium. Contrarium tamen à me aliàs reſolutum fuit *in tom.* 1. *diſput.* 19. *quæſt.* 7. *num.* 7. quod etiam ante me docuerunt Rodriquez,Sanchez, & Henriquez, quos citat Barboſa *loco citato*, id ipſum fatentur Peirin. *tom.* 1. *privil. ſui Ord. Conſtit.* 11. *Sixti IV. num.* 60. Portell. *in addit. ad dubia regularia, verb. Epiſcopus, num.* 5. Scortia *in ſelect. Bull. Pontif. theor.* 393. Villalbos *in ſum. tom.* 2. *tract.* 35. *diffic.* 5 *num.* 17. ubi multos citat, & ſequitur Doctores.

Unde ad declarationem ſacr. Congregationis Cardinalium reſpondit Diana *in reſol. moral. reſol.* 76. quod de illa declaratione ſuperiùs citata à Barboſa authen-

avthenticè non conſtat, imò noviſſimè Hier. Rodriq. *in compend. quæſt. Regular. reſolut.* 118. *num.* 1. & Quarant. & Portell. *in addit. ad dubia regularia, verb. proceſſiones, num.* 1. Ex Barboſa notant ſacram Cardinalium Congregationem pluries determinaſſe non poſſe Regulares compelli ab Epiſcopo per cenſuras ad proceſſiones, & ideò à noſtra ſententia non eſt recedendum.

QUÆSITUM V.

Vtrùm cum Abbate, vel Prælato excommunicato ſubditi participare poſſint, & è converſo.

SOMMARIUM.

1 *Regulares in quibus cum Abbate, & Prælato ſuo excommunicato participare poſſint.*
2 *Subditi an poſſint cum ſuis Prælatis, & dominis in divinis communicare,* & num. 6.
3 *Abbates, & Prælati Regulares poſſunt cum ſuis Religioſis excommunicatis participare, & in quibus.*
4 *Prælati ſeculares non poſſunt cum ſuis ſubditis excommunicatis communicare.*
5 *Magiſter Novitiorum eſt illorum pædagogus ſpiritualis, ideò cùm illis excommunicatis communicare poteſt.*
7 *Filius poteſt communicare cum patre excommunicato.*
8 *Prælatus excommunicatus, & denunciatus non poteſt excommunicare, valida tamen eſſet excommunicatio lata à Prælato excommunicato, & non denunciato, ut* num. 9.

1 PRo prima parte hujus Quæſiti ſupponendum eſt, duplicem eſſe poteſtatem Abbatis reſpectu ſuorum Monachorum (prout ad rem præſentem facit) juriſdictionis ſcilicet, & dominativam, in iis, quæ ſpectant ad poteſtatem juriſdictionis, ac Superioritatem dignitatis reſpiciunt. Dico Monachos non poſſe cum Abbate excommunicato communicare, quia Abbas per excommunicationem privatur omni juriſdictione ſpirituali, ut benè oſtendit Suar. *de cenſuris, diſput.* 15. *ſect.* 7. *num.* 1 & 2. ubi dicit hanc eſſe ſententiam omnium Doctorum, quòd etiam probari poteſt ex *c. miratus* 93. *diſtinct. & cap. Sacerdos* 2. *quæſt.* 7.

Quo verò ad poteſtatem dominativam, quam habet in Monachos ratione traditionis ſui ipſorum ab eis factæ Religionis, ac ejus Prælatis, onde ſub eorum poteſtate conſtituti ſunt, dicendum eſt, Religioſos ſubditos, aut etiam Novitios poſſe licitè cum ſuis Prælatis, & Superioribus excommunicatis vitandis communicare, ac eis obedire, quia licitum eſt ſubditis obedire ſuis Superioribus excommunicatis vitandis, &
2 cum eis participare uſuali, & ordinaria communicatione, *cap. quoniam multos* 11. *quæſt.* 3. tum etiam quia Clerici poſſunt cum proprio Epiſcopo excommunicato participare, ſi ad ejus obſequium ante excommunicationem deſtinati erant, ſive gratis, ſive pretio inſerviant, ut patet ex *dict. cap. quoniam multos,* & docent Doctores *inferius* citandi communiter, ſed Religioſi multò fortiùs, & magis indiſſolubiliter familiæ Abbatis incorporati ſunt, quàm Clerici illis ſuis Epiſcopis; & ſicut ad familiare obſequium tenentur, ſic & ad communicationem, ſine qua illud nequeunt exhibere, *cap. inter alia, §. ut igitur, de ſentent. excommun.* tum etiam, quia Superior per excommunicationem non amittit poteſtatem ad regendam Religionem, vel Monaſterium, nec inferior eximitur à ſubjectione per excommunicationem ſui Superioris. Atque ita docent Sylveſt. *verb. excommunicatio* 5. *num.* 4. *verſ. tertiò, in prin.* Tabien. *verb. excommunicatio* 8. *verſ. octavò,* Soto *in* 4. *diſtinct.* 22. *quæſt.* 1. *artic.* 4. *concluſ.* 5. *caſu* 3. *in fin.* Henriq. *in ſum. lib.* 13. *de excommun. cap.* 12. *§.* 3. Ugolin. *de cenſur. Eccleſ. tab.* 2. *cap.* 23. *§.* 9. *num.* 8. Sayr. *lib.* 2. *cap.* 14. *num.* 18. Vaſquez *tract. de excommun. dub.* 9. *num.* 4. Avila *de cenſur. par.* 2. *cap.* 6. *dub.* 5. Suar. *dict. ſect.* 7. *num.* 12. Reginald. *in praxi, lib.* 32. *tract.* 1. *num.* 153. *circa med.* Bonac. *de cenſ. diſput.* 2. *q.* 2. *punct.* 6. *§.* 2. *num.* 26. D. Anton. Ricciul. *de jure perſonar. extra Eccleſ. grem. exiſtent. lib.* 4. *cap.* 52. *num.* 9. licèt contrarium aſſentiant Richard. *in* 4. *diſtinct.* 18. *artic.* 11. *qu.* 3. Palud. *in* 4. *diſtinct.* 18. *quæſt.* 6. *art.* 2. & alii apud Sayr. & Suar. *locis cit.* quorum ſententia ſolùm vera eſt, ut Religioſi non teneantur ſuis Prælatis obtemperare in iis, quæ ſuperioritatem dignitatis,
ſeu juriſdictionis reſpiciunt, ut dictum eſt *ſuprà.* In 2
divinis autem poſſunt cum eis communicare, præſtando ea, quæ concernunt ſubjectionem, & miniſterium, ſeu famulatum, *cap. ſolitæ, de majorit. & obed.* Unde Religioſus poſſet cum ſuo Abbate excommunicato Horas Canonicas recitare, ſi ab eo ad id faciendum vocetur, non tamen liceret ei Sacramenta miniſtrare, nec coram illo Miſſam, aut alia divina celebrare. Ita Henriq. *loc. cit. c.* 22. Filliuc. *mor. quæſt. tract.* 13 *c.* 95. *num.* 120. Ægid. de Coninch. *tom.* 2. *diſput.* 14. *dub.* 12. *num.* 132. *& ſeq.* Ugolin. *loc. cit.* Bonac. *d. §.* 2. *num.* 37.

Quoad ſecundam partem, an ſcilicet Abbas poſſit 3
cum ſuis ſubditis excommunicatis communicare? dicendum eſt Prælatos Regulares, & dominos poſſe cum ſuis Religioſis, & ſubditis excommunicatis participare: non tamen ſimpliciter in omnibus, ſed in iis tantùm, in quibus Superior tenetur inferiori providere; quia ſicut à jure conceſſum eſt hujuſmodi privilegium inferioribus reſpectu Superiorum excommunicatorum; ſic etiam videtur conceſſum Superioribus reſpectu inferiorum excommunicatorum; nam in correlativis diſpoſitum in uno, locum etiam habet in altero. Tum etiam quia Superiores propter ſubditorum excommunicationem jure ſuo privari non debent. Ita Sayr. *d. cap.* 14. *num.* 21. Henriq. *d. cap.* 22. *§.* 3. Vaſq. *d. dub.* 9. *n.* 3. Bonac. *d. §.* 2. *n.* 38. & alii locis citatis.

Quo verò ad Prælatos ſeculares dicendum eſt, eos 4
non poſſe cum ſubditis univerſaliter communicare, quia nemo quantæcumque dignitatis exiſtat, etiam Epiſcopus, participare debet cum excommunicato vitando ante abſolutionem: nam jus indifferenter excommunicat participantes cum excommunicato. Ita habetur in *c. cùm deſideres, de ſentent. excomm.* & ibi hoc notant Doctores communiter, & præcipue Panormit. *num.* 2. Anchar. *num.* 6.

Magiſter Novitiorum poterit in omnibus partici- 5
pare cum ipſis Novitiis, quia eſt illorum pædagogus ſpiritualis, ita Sotus in 4. *diſt.* 12. *q.* 1. *art.* 4. *concl.* 5. & Avila *de cenſur. part.* 2. *c.* 6. *diſp.* 11 *dub.* 7.

Similiter alii Religioſi ſubditi etiam Novitii poſſunt in omnibus communicare liberè cum ſuis Abbatibus, & Prælatis excommunicatis non toleratis, ita Avila *loco cit. dub.* 6. Armilla *verbo excommunicatio, num.* 46. Ratio eſt, quia hi ſunt filii ſpirituales ſuorum Prælatorum, unde in illis habet locum *dict. cap. quoniam multos* 11. *q.* 3. in quo licèt non expreſsè dicatur, quòd pater poſſit cum filio excommunicato communicare,
ſed tantùm, quòd filius poteſt communicare cum pa- 7
tre excommunicato, tamen implicitè hoc ibi intelligi debet, cùm ſint correlativa, quorum natura eſt, ut quæ in uno diſponuntur, in alio etiam diſpoſita intelligantur, ut diximus.

Advertendum tamen eſt, quòd Prælatus excommu- 8
nicatus, denunciatus, aut percuſſor publicus Clerici, ſive ab officio, & juriſdictione ſuſpenſus, non poterit excommunicare, quia caret juriſdictione, ut habetur *in cap. audivimus* 24. *q.* 1. & *in cap. ad probandum, de ſent. & re judicata.* Quod etiam affirmant Doctores, & præſertim S. Thomas *in addit. ad* 3. *part. quæſt.*

quæſt. 21. *art.* 3. Palud. *in* 4. *diſt.* 18. *quæſt.* 2. *art.* 3. *concl.* 1. Henriq. *lib.* 13. *cap.* 24. *num.* 4. Navarr. *in manual. cap.* 17 *num.* 7. Sotus *in* 4. *diſtinct.* 11. *quæſt.* 2. *artic.* 1. *concluſ.* 3. Llamas *part.* 1. *meth. cap.* 9. §. 21. Miranda *tom.* 2. *manual. Prælat. qu.* 35. *artic.* 8. *concl.* 4. Sayr. *de cenſur. lib.* 17. *cap.* 5. *num.* 31. Filliuc. *tom.* 1. *tract.* 11. *cap.* 2. *num.* 40. Angelus *verbo excommunicatio* 1. §. 4.

9 Si verò excommunicatus non ſit denunciatus, licèt ſciatur, eum de facto eſſe excommunicatum, nec ſit publicus Clerici percuſſor, & ſit toleratus, quamvis mortaliter peccet excommunicando, tamen illa excommunicatio valida eſt. Ratio eſt, quia excommunicatio ſpectat ad jurisdictionem fori exterioris, ergo quousque ali juis habet uſum hujusmodi talis jurisdictionis, excommunicare poterit; ita Paludanus *loco citato*, & Sayrus *ſimiliter loco cit. num.* 33. Avila *part.* 2. *cap.* 6. *diſp.* 6. *dub.* 3. Suar. *diſp.* 14. *ſect.* 1. *num.* 113. Covartuvias *in cap. Alma Mater*, *part.* 1. §. 11. *num.* 4. Llamas *loc. cit.* Vaſquez *tom.* 4. *in* 3. *par. tract. de excommun. dub.* 17. *num.* 5. Portell. *in addit. ad dub. regul. verbo excommun. num.* 6. Alterius *de excomm. lib.* 2. *diſp.* 2. *cap.* 2. & Sanchez *de matrimon. diſp.* 22. *num.* 54.

QUÆSITUM VI.

Utrùm Abbates, & Prælati Regulares poſſint à cenſuris à ſe latis abſolvere, & quam formam in abſolutione ab hujusmodi, & aliis cenſuris præſtare debeant.

Summarium.

1 *Ligare cui competit, eidem competit & ſolvere.*

2 *Abbas ſolus, vel ejus ſucceſſor, aut alius ab ipſo delegatus, vel ejus Superiores poſſunt Monachos à cenſuris ab ipſo Abbate latis abſolvere.*

3 *Monachos an expediat in Abbatis defectum abſolutionem à cenſuris ab ipſo Abbate latis ab Epiſcopo petere.*

4 *Modus in abſolutione à cenſuris habendus traditur.*

1 Quoad hujus quæſiti partem reſpondeo affirmativè: nam regulariter cui jure ordinario ligare competit, eidem etiam eodem jure ſolvere conveniet, ut *ſuperiùs* probavimus. Cùm autem Abbas ordinaria, & quaſi Epiſcopali auctoritate reſpectu ſuorum ſubditorum polleat, ac cenſuras in eos, (ut dictum eſt) ferre valeat; ſequitur quòd ab eisdem à ſe latis illos abſolvere poſſit ipſe ſolus, vel ejus ſucceſſor, ſive de-
2 legatus, ut per Sot. *in* 4. *ſentent. diſt.* 22 *q.* 2. *art.* 3. *concluſ.* 2. Navarr. *in ſuo manual. cap.* 27. *num.* 40. per text. *in cap. Paſtoralis*, §. *præterea*, *de offic. deleg.* Mirand. *in manual. Prælat. tom.* 2. *quæſt.* 35. *artic.* 19. *per tot.* Dubium autem eſt, an alius extra Religionem poſſit à cenſuris latis à Prælato Regulari, ac ſibi reſervatis abſolvere? In quo ſuppoſito quod Monachi ſingulari Summorum Pontificum beneficio ſunt exempti, dicam cum Joan. Andrea *in reg. ſcienti*, Panormit. *in cap. Monachi*, *& cap. ſignificaſti*, *de for. compet.* Federic. *conſ.* 14. nullum, excepto Monachorum Abbate, poſſe à cenſuris per eum latis, & reſervatis abſolvere, ac eum, cui ipſe ſuam auctoritatem fuerit impertitus; quia illius exemptionis gratia Monachi tantùm Papæ ſubduntur, & Abbati, non autem Ordinariis, *cap. ſi Papa, de privil. in* 6. Hoc unum cum Sylveſt. *verb. abſolutio, q.* 5. *num.* 1, notandum eſt, poſſe ab Epiſcopo, in Abbatis defectum, Monachum abſolvi, ne exemptores pejoris conditionis, quàm non exempti eſſe exiſtimentur, quod ego non auderem admittere, eo quòd Monachi non ſunt pejoris conditio-
3 nis, etiamſi ab Epiſcopo non abſolvantur, cùm ipſi habeant alios Prælatos ſuperiores, à quibus potiùs, quàm ab Epiſcopis poſſunt abſolutionem petere, ne poſteà, ſi abſolvantur ab Epiſcopo, in eorum conſcientia vocetur in dubium, an Epiſcopi poſſint abſolvere à cenſuris alterius Prælati, nempe Abbatis, doctrina tamen Sylveſt. *loc. cit.* cum hac limitatione poteſt amplecti, ſcilicet, ut dictum eſt, in Abbatis defectum.

Circa formam autem à ſuperiori ſervandam in ab- 4
ſolutione à cenſuris præſtanda videri poterunt Navar. *in man. cap.* 26. *num.* 8. Tolet. *lib.* 1. *cap.* 15. *num.* 9. Sayr. *de cenſur. lib.* 2. *cap.* 18. Henriq. *lib.* 13. *cap.* 28. Covarr. *in cap. Alma mater, part.* 1. §. 12. Reginald. *lib.* 9. *num.* 73. *& ſeq.* Suar. *de cenſur. diſp.* 7. *ſect.* 10. Bonac. *eodem tract. diſput.* 1. *q.* 3. *punct. ult.* & alii. Pro Regularibus autem Prælatis notandum eſt non oportere ſolemnitatem aliquam, aut cæremoniam juris ſervare, ſed ſimpliciter abſolutionem impendere poſſe; ex privilegio Leonis X. Fratribus Minoribus conceſſo, habetur in *eorum ſupplemento conceſſ.* 174. *& in Compend. privileg. Mendic. tit. abſolutio Ordinaria quoad ſeculares* 1. §. 13.

QUÆSITUM VII.

Utrùm Prælatus Superior Religionis abſolvere poſſit ab excommunicatione, & cenſura lata ab inferiori.

Summarium.

1 *Archiepiſcopus nequit ab excommunicatione lata ab Epiſcopo abſolvere, niſi cauſa per appellationem ad ipſum deferatur.*

2 *Prælati Regulares poſſunt à cenſuris per inferiores latis abſolvere.*

3 *Cenſura lata ab homine jure ordinario ab eo per abſolutionem tolli poteſt, à quo lata fuit, ſive ejus ſucceſſore, vel Superiore.*

5 *Jurisdictio Prælatorum Regularium inferiorum ita eſt Superiorum jurisdictioni ſubordinata, ut ab ea omninò dependeat.*

Pro ratione dubitandi videtur dicendum, quòd non. 1
Quia Archiepiſcopus non poteſt à cenſura per ſuffraganeum Epiſcopum lata abſolutionem præſtare, niſi media legitima appellatione, ſeu provocatione, cauſa ad ipſum Archiepiſcopum advocetur, & deferatur, ut colligitur ex *cap. tuas, de ſent. excom. & ex cap. venerabilibus, eod. tit. in* 6. & tamen Archiepiſcopus eſt ſuperius tribunal Epiſcopo: ergo ſaltem extra caſum appellationis videtur Provincialem, vel Generalem non poſſe cenſuras à Prælato Conventuali, vel ipſomet Provinciali latas per abſolutionem tollere.

Nihilominùs contrarium dicendum eſt. Poſſunt 2
enim Superiores Prælati Religionis abſolvere ſubditos à cenſuris latis ab inferioribus. Quia cenſura lata ab
homine jure communi, & ordinario ab eo per abſo- 3
lutionem tollenda eſt, à quo lata fuit, ſive ejus ſucceſſore, vel Superiore per *cap. Paſtoralis*, §. *præterea*, *de offic. delegat.* & notant D. Thom. *in* 4. *diſtinct.* 18. *quæſt.* 2. *art.* 5. Soto *in* 4. *diſtinct.* 22. *in fine*, Angel. *verb. Excommun.* 4. *num.* 1. Navar. *in manual. cap.* 27. *num.* 40. Enriq. *lib.* 13. *cap.* 28. *num.* 3. Ugolin. *de cenſur. tab.* 1. *cap.* 4. Suarez *de cenſur. diſp.* 7. *ſect.* 2. *num.* 12. *& pluribus ſequentibus*, Coninch. *diſp.* 14. *dub* 16. *num.* 233. & alii apud Bonacin. *de cenſ. diſp.* 1. *quæſt.* 3. *punct.* 1. *num.* 3. Ad quod explicandum ſuppono, hoc in loco ſuperiorem intelligi non dignitate, ſed jurisdictione, quia ad hunc actum abſolvendi per ſe requiritur jurisdictio. Major autem, vel minor dignitas accidentalis eſt; præterea debet eſſe Superior jurisdictione non quomodocumque, ſed reſpectu perſonæ abſolvendæ, ut in tali cauſa verſatur; adeò ut uterque habeat jurisdictionem in illam, inferiorem tamen, & ſuperiorem: quod in præſenti intelligi non

poteſt,

poteſt, niſi juriſdictio inferioris habeat ſubordinationem, & dependentiam à juriſdictione Superioris; quia cùm abſolutio ſit actus juriſdictionis, neceſſarium præcipuè eſt, ut qui Superior dicitur ad abſolvendum, habeat juriſdictionem in ea cauſa, & in perſonam, ut tali cauſæ ſubeſt; aliàs nullo modo poterit abſolutio-
4 nem, quæ eſt actus juriſdictionis, exercere. Ideò cùm juriſdictio Prælatorum Regularium inferiorum, ita ſit Superiorum juriſdictioni ſubordinata, ut ab ea omninò in fieri, & in conſervari dependeat, & adeò ut inferiores poſſint cauſam incipere, & nihilominùs Superiores poſſint eam ad ſe advocare, quando expedire judicaverint, etiamſi ad eos provocatum non fuerit, dicendum eſt, poſſe utique Provincialem, vel Generalem Prælatum abſolvere Religioſos, quos Conventualis, vel Provincialis Prælatus excommunicaverat, ſicut etiam poſſunt cauſam coram inferiori Prælato inchoatam ad ſe advocare; tum etiam, quia Provincialis æquè immediatè ſuam juriſdictionem in quemcunque Religioſum ſuæ Provinciæ, ac proprius Abbas, & Prælatus Conventualis exercere poteſt; & Præſidens Generalis eadem proportione æquè immediatè comparatur ad omnes, & ſingulos Religioſos ſuæ Religionis, & eſt immediatus eorum Superior. Atque ita expreſsè docet Suarez *dicta ſect.* 2. *num.* 18. *& tom.* 4. *de Relig. tract.* 8. *lib.* 2. *cap.* 20. *num.* 2. Ex his patet reſponſio ad rationem dubitandi.

QUÆSITUM VIII.

Utrùm Abbates, & Prælati Regulares poſſint abſolvere excommunicatos ab homine eorum Religionem ingredi volentes.

SUMMARIUM.

1 *Prælati Regulares de jure poſſunt abſolvere ingredientes Religionem, ante ingreſſum per generalem ſententiam ab homine latam excommunicatos.*

2 *Abſolvere an poſſint Prælati Regulares à cenſura contra hos ab homine per ſpecialem ſententiam lata, oſtenditur, &* num. ſeqq.

1 DE jure communi Abbates, & Prælati Regulares poſſunt abſolvere ingredientes eorum Religionem, qui ante ingreſſum per generalem ſententiam ab homine latam excommunicati fuerunt; quia ſententia generalis in multis æquivalet ſtatuto, & Canoni, licèt ceſſet per mortem illius, qui tam tulit, ſed cenſura Canonis, vel ſtatuti jure communi auferri poteſt à quocumque Sacerdote habente facultatem abſolvendi à culpis mortalibus, ut docet Navarr. *in manual. cap.* 27. *num.* 39. Suarez *de cenſur. diſput.* 7. *ſect.* 3. *num.* 1. *ſect.* 4. *num.* 9. & alii inferiùs citandi; Ergo cenſura per generalem ſententiam lata tolli poteſt à quocumque habente facultatem abſolvendi à mortalibus; Ergo ingredientes Religionem abſolvi poſſunt ab ejus Prælati, à cenſura inducta per ſententiam generalem; quia hi tunc ſunt eorum Ordinarii: quod eſt clarum, & omnes fatentur. Difficultas autem eſt;
2 Utrum abſolvi poſſint ab iiſdem Prælatis à cenſuris contra eos latis, ab homine per ſententiam propriam, & ſpecialem? In qua re Lapus *allegat.* 48. *incip. Magiſter Hoſpitalis, num.* 6. ait illimitatè excommunicatum ingredientem Religionem abſolvi poſſe ab illius Prælato, etiam ab excommunicatione contra eum ab homine lata. Ducitur ex text. in *cap. cùm illorum, de ſent. excomm.* in quo text. licèt ſit ſermo de excommunicatione lata à jure, tamen idem ait intelligi debere de excommunicatione lata ab homine; quia ubi permittitur abſolutio ab excommunicatione lata à jure in caſu, in quo aliàs eſt prohibita, præcipuè, quando abſolutio eſt Papæ reſervata, fortiùs videtur permiſſa abſolutio à ſententia excommunicationis lata homine; & hoc ne detur Religioſis occaſio vagandi.

Ugolin. autem *in tract. de cenſur. tab.* 1. *cap.* 4. *num.* 3. ſimpliciter affirmat eam poteſtatem in Prælatis Regularibus non reperiri. Alii autem, & rectiùs diſtin- 3
guunt dictos Prælatos poſſe abſolvere ingredientes eorum Religionem à cenſuris per generalem ſententiam ab homine latis, non autem à cenſuris latis per ſententiam particularem. Ita Sotus *in* 4. *diſtin.* 22. *quæſt.* 2. *art.* 3. *concluſ.* 2. Avila *de cenſur.* 2. *part. cap.* 7. *diſtinct.* 1. *dub.* 8. Suarez *dicta diſp.* 7. *ſect.* 2. *num.* 9. Vincentius Filliuc. *moral. quæſt. tract.* 11. *cap.* 9. *quæſt.* 9. *num.* 299. *&* *quæſt.* 10. *num.* 305. Bonac. *de cenſur. diſput.* 1. *quæſt.* 3. *punct.* 1. *num.* 7. & hoc
de jure communi. Ad quod etiam faciunt nonnulla 4
privilegia à Sede Apoſtol. Religionibus conceſſa, quibus datur facultas Prælatis abſolvendi ab omnibus cenſuris ab homine latis, & contractis ante ingreſſum Religionis. Nam Eugenius IV. ſub Dat. Florentiæ 4. Kalend. Novembris anno 1434. Pontif. ſui 4. conceſſit Monachis Caſinenſibus, aliàs S. Juſtinæ de Padua, ut habetur in Compendio Privilegiorum dicti Ordinis *concl.* 3.

Ut ſi qui excommunicati recipi petierint in dicta Congregatione, poſſint Prælati, injuncta illis pœnitentia, & ſatisfactione poſſibili præmiſſa, abſolvere, & recipere ad probationem, in qua ſi permanſerint, gaudeant indulgentia, ſin autem diſceſſerint, reincidant in eandem.

Et *concl.* 24. idem Pontifex conceſſit Monachis S. Benedicti Valliſoleti, ſub Datum Ferrariæ 3. Nonas Januarii, Pontificatus ſui anno octavo.

Ut ſemel poſſint abſolvi per Confeſſarios Monachos, ab Abbatibus deputatos ab omnibus criminibus, & à qualibet ſententia excommunicationis à jure, vel ab homine, etiamſi propter eam Sedes Apoſtolica eſſet conſulenda, ſive ea in ſeculo, ſive in Religione commiſerint, & diſpenſari ſuper qualibet irregularitate, dempta bigamia, homicidio voluntario, & mutilatione manu propria, conſilio, aut mandato perpetrata.

Item Martinus V. in gratiam ejuſdem Ordinis S. Benedicti Valliſoleti conceſſit privilegium ejuſdem Ordinis Generali, ut poſſit abſolvere ſubditos ab omni ſententia excommunicationis quantumlibet reſervata. Quibus omnibus privilegiis gaudent aliæ Religiones per viam communicationis. Intelligenda autem ſunt de cenſura lata per ſententiam generalem; nam illa, quæ in particulari fertur, præſertim nominatim in cauſa ad forum contentioſum deducta nunquam comprehenditur ſub his privilegiis, quæ ſemper loquuntur, vel in generalibus ſententiis, vel in caſibus occultis, ut docet Suarez *d. ſect.* 2. *num.* 30.
qui num. ſeq. ſubdit, & benè, quando ſententia lata 5
eſſet pro particulari delicto, occulto tamen quoad perſonas, in quas confusè tantùm, & ſub ratione delinquentium lata ſit, talem cenſuram auferri poſſe à prædictis Prælatis vigore narratorum privilegiorum, poſtquam parti juxta poſſibilitatem ſatisfactum fuerit, quia verba privilegiorum ſunt generalia de cenſura à jure, vel ab homine lata, & illa cenſura quamvis aliqua ex parte ſpecialis ſit, tamen aliunde eſt generalis, & interdum ita vocatur propter modum, & formam ſub qua fertur, privilegia autem concedentia facultatem abſolvendi, favorabilia cenſentur, & ideò latè interpretanda, ut alibi de poteſtate diſpenſandi docuimus cum Sanchez *de matrimon. lib.* 8. *diſput.* 2. *num.* 1. Leſſ. *de juſt. & jur. lib.* 2. *cap.* 42. *num.* 60. D. Auguſt. Barboſa *de offic. & poteſt. Epiſcopi part.* 2. *allegat.* 37. *num.* 24. præcipuè cùm conceſſa ſint in favorem Religionis, quæ etiam amplianda eſſe *ibidem* diximus. Unde virtute prædictorum privilegiorum non ſolùm poſt, verùm etiam ante profeſſionem abſolvi poterunt; ut ex dictis conſtat, & notat Suar. *ubi proximè.*

Nihilominùs virtute aliorum privilegiorum poſſunt Regulares Prælati abſolvere ingredientes eorum Religionem, ſicut etiam Religioſos, & Novitios ab omnibus cenſuris contra eos, etiam ab homine per ſententiam ſpecialem,& nominatim latis; Quia Eugenius IV. conceſſit, Ciſtercien. in Hiſpania;

Ut poſſint abſolvere ab omnibus qualitercumque enormibus cenſuris, & ſententiis à jure, vel ab homine, in genere, vel in ſpecie promulgatis, vel promulgandis;

Quod refert Roderic. *quæſt. regular. tom. 1. q. 29. art. 4.* ubi notanda ſunt verba illa: *Vel in ſpecie promulgatis*, quæ re vera nihil aliud indicant, niſi hujusmodi facultatem prædictis Prælatis per ea tradi; quia ſententia ſpecialis diſtinguitur à generali; dicitur autem generalis ſententia, quæ non fertur in determinatam perſonam; ergò ſpecialis dicitur ea,quæ fertur in perſonam determinatam.

Prætereà id confirmatur ex alio privilegio à Paulo III. Societati JESU conceſſo, quod refertur in *ejus Compend. verb. Abſolutio*,§. 6. in quo indulſit,ut poſſint illius Prælati abſolvere ad ſe venientes à quibusvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliisque Eccleſiaſticis, & ſecularibus ſententiis, cenſuris,& pœnis à jure, vel ab homine quomodolibet latis, & promulgatis; notanda ſunt autem verba illa: *Quomodolibet latis,& promulgatis*; nam particula,*quomodolibet*, indicat illos poſſe abſolvere ab omnibus cenſuris, etiam per ſpecialem ſententiam ab homine latis,ſi enim dixiſſet ſimpliciter ab homine,dici poſſet, intelligendum eſſe tantum de cenſuris per Generalem ſententiam latis; at Summus Pontifex addendo particulam illam, *quomodolibet*, ſignificat voluiſſe eam limitationem auferre, & concedere, ut ea facultas etiam ad ſententias ſpeciales ſe extendat. Ex illa autem dictione, *promulgatis*, videtur hoc procedere, etiamſi quis expreſſo nomine denunciatus, & publicatus ſit; quia ibi non ſolùm dicitur, *quomodolibet latis*, ſed inſuper additur,*promulgatis*, at denunciatio excommunicationis latæ nil aliud eſt, quàm promulgatio talis ſententiæ; ſententia autem quomodolibet promulgata per illud privilegium remitti poteſt,ergo, &c. Atque ita docet Suarez *de Relig. tom. 4. tract. 8. lib. 2. cap. 25. num. 5.* ubi *num. 7.* addit idem dici poſſe virtute privilegii ab Eugenio IV. Benedictinis conceſſi, in quo traditur Prælatis poteſtas abſolvendi ſubditos à quibuscumque ſententiis, & peccatis, etiamſi talia forent, propter quæ Apoſtolica Sedes eſſet conſulenda,cùm autem in eo addatur, ut id fiat præmiſſa ex parte ſubditorum debita ſatisfactione; ad hanc ſatisfactionem reddendam advertit oportere,ut quando ſpecialis ſententia ab homine præceſſit, non ſolùm parti læſæ,ſi qua fuerit, ſed etiam Judici ſatisfiat; quia per ſpecialem contumaciam ei injuria illata eſt. Neceſſarium eſt igitur imprimis, ut abſolvendus à contumacia recedat; deinde ut ſatisfaciat, vel ſatisfacere promittat, prout potuerit, & demùm ut Judicem, à quo excommunicatus eſt,ſaltem certiorem reddat de obedientia ſibi, & Eccleſiæ reddita,& abſolutione obtenta,& hoc pacto vitantur incommoda,quæ ex dicto privilegio ſequi poſſe videbantur,& ratio hujus interpretationis ab eo adducta eſt,quia privilegium ita ſuum effectum ſortiri debet, ut in reliquis omnibus quamminimùm lædat aliorum jura, præſertim ea, quæ ad convenientem gubernationem pertinent.

QUÆSITUM IX.

Utrùm Abbas poſſit abſolvere ſuos ſubditos à cenſuris reſervatis, vel ab excommunicatione lata ab homine.

Summarium.

1 *Abſolutio cenſurarum Papæ reſervatarum in jure dupliciter Epiſcopis committitur.*

2 *Abſolvere ſuos ſubditos à cenſuris Papæ reſervatis, poſſunt Abbates, à quibus poſſunt Epiſcopi ſuos ratione juriſdictionis Epiſcopalis.*

3 *Abſolvere an etiam poſſint Abbates ab eiſdem caſibus, à quibus poſſunt Epiſcopi, tanquam Sedis Apoſtolicæ delegati.*

Hic non eſt ſermo de cenſuris ab Epiſcopis reſervatis, illæ namque exemptos non afficiunt, ſed
de Papalibus, quæ eos ligant, ſi vel ſpecialiter, vel generaliter ad illos dirigantur, quarum abſolutionis facultas, niſi aliquo modo à Sum. Pont. eorum Abba-
tibus,& Prælatis tribuantur,non poterunt ab illis ab- 1
ſolvi; harum autem cenſurarum Papæ reſervatarum abſolutio in aliquibus caſibus ſolet Epiſcopis in jure committi, & hoc dupliciter, vel ex generali ratione juriſdictionis Epiſcopalis, vel ex ſpeciali commiſſio-
ne. Primo modo in eiſdem caſibus Religionum Præ- 2
lati ſuos ſubditos jure ordinario abſolvere poſſunt, quia habent in illos juriſdictionem Epiſcopalem, & ſicut eam habent ex jure communi, ſic etiam eodem
jure abſolvendi obtinent facultatem. Secundo modo 3
ſcilicet in caſu, quo Epiſcopi poſſunt abſolvere à cenſuris Papæ reſervatis ex peculiari ipſius commiſſione, & tanquam delegati Sedis Apoſtol. ut ſunt multæ conceſſiones Epiſcopis factæ in Concil. Trid. & præcipuè *ſeſſ. 24. de reformat. cap. 6.* ubi conceditur facultas Epiſcopis, ut poſſint abſolvere à quibuscumque caſibus occultis Sedi Apoſt. reſervatis; & in hoc caſu dicendum eſt, quòd licèt jure ordinario Abbates nequeant ab eiſdem caſibus abſolvere, tamen prædicta facultas,ex motu proprio Pii V. extenſa fuit ad Prælatos Ordinis Prædicatorum,& ea etiam uti poterunt aliæ Religiones gaudentes privilegio communicationis. Videatur Suarez *de Religione, tom. 4. tract. 8. lib. 2. cap. 20. num. 8. & 9.*

QUÆSITUM X.

Utrùm Abbates,& Prælati Regulares poſſint abſolvere ſubditos ab excommunicatione incurſa ob violentam manuum injectionem in Clericum, vel Monachum.

Summarium.

1 *Monachi,& Religioſi ſe ad invicem in Clauſtro percutientes, ſi percuſſio non erit enormis, poterunt à ſuo Abbate abſolvi.*

2 *Clerici percuſſio gravis,& enormis ſemper in jure intelligitur excepta, & Apoſtolicæ Sedi reſervata.*

3 *Religioſus Clericum ſecularem percutiens à quonam abſolvi poſſit, oſtenditur.*

4 *Monachus alterius Clauſtri, ſi percutiat, à quo abſolvatur, oſtenditur.*

5 *Abbatem, & Prælatum proprium ſi quis percutiat, quidve ſi alienum, à quo abſolvatur, oſtenditur, &* num. 6.

7 *Quid ſit dicendum quoad prædicta omnia reſpectu privilegiorum Regularibus à Sede Apoſtolica conceſſorum.*

In Concilio Lateranen. ab Innocentio II. lata eſt excommunicatio major Summo Pontifici reſervata contra eos omnes, qui violentas manus in Clericos, vel Monachos injecerint,quod refertur in *can. ſi quis ſuadente Diabolo 17. q. 4.* quæ cenſura eſt adeò univerſalis,ut omnes in univerſum perſonas cenſuræ capaces comprehendat; quod ſatis indicat particula *quaſi*; quem canonem latè exponunt Navar. *in man. cap. 27. à num. 76. usque ad num. 92. incluſivè*, Suar. *tom. 5. diſp. 22. ſect. 1. per totam*, & alii quos refert D. Auguſt.

guſt. Barboſ. *de offic. & poteſtat. Epiſcop. part. 2. alleg. 41. num. 1.* Dubitatur modò, an Prælati Regulares poſſint ſubditos hac cenſura innodatos abſolvere? Ad quod

Dico primò, Monachi, & Canonici Regulares ſe ad invicem in Clauſtro percutientes poſſunt à ſuo Prælato abſolvi, probatur ex *cap. Monachi, de ſent. excommun.* ubi dicitur, *quocumque modo, ſeu in Clauſtro percuſſerint*; unde videtur textus concedere facultatem Regularibus Prælatis abſolvendi ab hujusmodi cenſura, ſive gravis, ſive levis percuſſio fuerit, quod ſatis indicat illa particula, *quocumque modo*, quæ videtur includere omnem percuſſionem, ut circa hoc fiat major favor Religioſis, quàm Clericis ſecularibus.
2 Nihilominus verbum illud, *quocumque modo*, limitandum eſt, ut intelligatur, dummodò percuſſio non ſit gravis; quia enormis Clerici, vel Monachi percuſſio ſemper intelligitur jure ipſo excepta, & Sedi Apoſtolicæ reſervata, ut ait gloſſa *in cap. quoniam, de vita, & honeſtat. Cleric.* Panorm. *in d. cap. Monachi, & in cap. cùm illorum, de ſent. excomm.* & hæc limitatio expreſsè habetur in *cap. canonica, de ſent. excommun.* ubi integrè, & ad literam refertur Conſtitutio *d. cap. Monachi*, & in fine ejus ita ſubditur, *niſi exceſſus difficilis fuerit, & enormis, propter quem meritò ad Eccleſiam Romanam ſit recurſus habendus.* Ex quibus verbis videtur Honorium III. qui eſt auctor hujus capituli, vel illam limitationem priori Conſtitutioni Alexandri III. addere velle, vel ſignificare, illam limitationem ſemper ſubintelligendam eſſe in hujusmodi conceſſione, licèt expreſsè non ponatur, ut docent Canoniſtæ communiter, teſte Suar. *dict. ſect. 11. num. 73.*

3 Dico ſecundò, ſi Religioſus percutiat ſecularem Clericum ex vi *d. cap. Monachi*, non poteſt à proprio Prælato abſolvi, ſed ad Sedem Apoſtolicam recurrere debet, ut expreſsè declaratur in *d. cap. cùm illorum*; Verùm aliter dicendum eſt ex diſpoſitione text. in *cap. Religioſo, de ſentent. excommun. in 6.* ubi Boniſacius VIII. conceſſit, ut in tali caſu poſſit Religioſus ab Epiſcopo abſolvi, cum limitatione, videlicet in eo caſu tantùm, in quo Clerici ſeculares, ſi aliquem Clericum ſecularem percuſſiſſent, abſolutionem obtinere poſſent, nempe quando percuſſio eſt levis, ut notant gloſſ. *ibi, ex cap. pervenit, extra eod.* & Suarez *d. ſect. 1. num. 74.*

4 Dico tertiò, ſi Monachus unius Clauſtri Monachum alterius percutiat, non poteſt à proprio Abbate abſolvi, ſed ab Abbate illius Monachi, in quem manus violentas injecit, *d. cap. cùm illorum, de ſentent. excommun.* Et hoc procedere videtur, ſive illa Monaſteria ſint diverſorum Ordinum, ſive ejusdem: & ſatis eſt ut percutiens, & percuſſus diverſos habeant Superiores: ſi tamen eſſent ejusdem Ordinis, poſſent à Provinciali, vel Generali, aut alio communi Prælato abſolvi, quia licèt in eo textu dicatur, ut abſolvi poſſit ab Abbate illius Monachi, qui injuriam paſſus eſt, tamen non eſt facienda vis ſub nomine Abbatis, ſed in re; quæ per illud ſignificari videtur, videlicet ſpiritualis pater, vel paſtor illius Religioſi, & ideò cùm ille communis Superior habeat majorem jurisdictionem in ſubditum, quàm immediatus Prælatus, à fortiori comprehendetur ſub nomine Abbatis, ſeu Superioris, quocumque nomine appelletur. Ita gloſſ. in *cap. cùm illorum, verb. Abbatem*, Suar. *dict. ſect. 1. num. 75.*

5 Dico quartò, ſi Religioſus proprium Abbatem percutiat, non poterit ab eodem abſolvi: quia percuſſio proprii Abbatis eſt enormis, *d. cap. cùm illorum, de ſent. excomm.* quando autem non eſt enormis percuſſio, tunc virtute *d. cap. Monachi*, non poſſunt Religioſi à proprio Prælato abſolvi; ſed tunc Sedes Apoſtolica conſulenda eſt, ut patet ex *d. cap. canonica*, & diximus *ſuprà.*
Quod ſi percuſſerint Abbatem alterius Monaſterii, qui ſibi Superior non ſit, niſi percuſſio ex alio capite enormis extiterit, non ideò cenſebitur enormis ex dignitate perſonæ percuſſæ. Quia dignitas Abbatis nuda conſiderata non eſt tanta, ut ſufficiat ad enormitatem delicti ex ſola dignitate, præcipuè cùm ſub eo nomine veniant omnes Prælati, & Superiores cujuslibet Monaſterii Religioſorum; reſpectu autem ſuorum ſubditorum, & inferiorum ea circumſtantia eſt magni momenti ratione jurisdictionis, & reverentiæ debitæ Superiori Prælato ab inferiore. Ita Suar. *d. ſect. 1. num. 90.* Ego autem reſpectu Abbatum, & cæterorum Regularium Prælatorum, præcipuè reſpectu eorum, qui Abbatiali digniate fulgent, idem dicendum putarem, quod de Epiſcops; horum enim dignitas parùm ab Epiſcopali diſtat; imò Abbatia, & Epiſcopatus in jure æquiparantur, *can. ſi quis deinceps 16. quæſt.* 7. vel ſaltem eſt prima poſt Epiſcopatum, ut pluribus in locis hujus Operis probatum eſt, præcipuè in 1. *tomo in diſp. de præcedentis Abbat. &c.* Igitur ſicut Religioſi Epiſcopum percutentes ratione enormis percuſſionis Sedem Apoſtolicam pro abſolutione adire tenentur, *d. cap. illorum, de ſentent. excomm.* eadem ratione injiciens violentas manus in Prælatum, qui Abbatiali dignitate potiatur ſive proprius ſit, ſive alienus. Quod ſimiliter de omnibus Regularibus Prælatis tam propriis, quàm alienis, affirmat Panorm. *in d. cap. cùm illorum, num.* 4. Bonac. *de cenſur. diſput. 2. qu. 4. punct. 5. ſin num. 2. verſ. gravis percuſſio.* 6

Prædicta omnia intelligenda ſunt, ut procedant de jure communi, de jure autem privilegiorum ſeùs dicendum eſt; nam eorum virtute poſſunt Prælati Regulares abſolvere ſuos ſubditos à cenſuris omnibus à jure, vel ab homine latis, ut patet ex nonnullis privilegiis, quæ referuntur in Compend. privileg. Mendic. & aliorum Ordinum, *verb. abſolutio.* Nam in d. Compend. Mendicant. *verb. abſolutio Ordinaria quoad Fratres*, §. 59. refertur Martinum V. conceſiſſe, 7

Quòd Prior Monaſterii S. Benedicti Valliſoleti poſſit abſolvere Monachos in ſoro conſcientiæ ab omni excommunicationis ſententia, etiamſi talis eſſet, quam ipſe Summus Pontifex ſibi reſervare conſuevit. 8

Ubi Collector advertit prædictam conceſſionem, licèt primò facta ſit ſoli Priori, ſive Abbati Valliſoletano, qui eſt Generalis totius Ordinis S. Benedicti provinciæ Caſtellæ, poſteà tamen extenſam, ſeu communicatam fuiſſe omnibus Prioribus, ſeu Abbatibus reliquorum Monaſteriorum ejusdem Ordinis, & provinciæ. Et multa alia hujusmodi referuntur in eod. Compend. & citantur à Roderic. in 1. *tom. qq. Reg. qu.* 20. quibus omnibus per viam communicationis quamplures aliæ Religiones uti poſſunt, quorum virtute, non eſt dubium, quin Prælati Regulares habeant facultatem abſolvendi à cenſura excommunicationis, *can. ſi quis ſuadente Diabolo*, quamvis gravis, & enormis percuſſio fuerit, & hoc ſive in Clauſtro, ſive extra, ſive Religioſos proprii Monaſterii, ſive alieni, ſive etiam ſeculares Clericos percutiant, quia propter d. privilegia abſolutè conceditur facultas abſolvendi ab omnibus cenſuris, etiamſi eſſent tales, propter quas Apoſt. Sedes conſulenda foret; & licèt per ea non concedatur facultas ſpecialis abſolvendi à tali excommunicatione, tamen ſufficit clauſula generalis, quia caſus *d. can. ſi quis*, non eſt ita ſpecialis, ut ſub generali facultate non comprehendatur, & ita docent Roder. *d. qu. 20. art. 12.* Mirand. *tom. 2. man. Prælat. quæſt. 35. artic. 14. concluſ. 1.* Suarez *de Relig. tom. 4. tract. 8. lib. 1. cap. 21. num. 2.*

QUÆSITUM XI.

A quoniam abſolvi poſſit Abbas, vel alius Prælatus Regularis ab excommunicatione can. ſi quis ſuadente Diabolo 17. qu. 4.

SUMMARIUM.

1 *Abbas ſubditum percutiens, niſi percuſſio ſit enormis, de jure communi à ſuo Superiore intra Religionem abſolvi poteſt; & quid ſi illum non habeat,* num. 2.

3 *Prælatus Regularis virtute privilegiorum ob quantumvis enormem Clerici, vel Monachi percuſſionem à proprio Superiore intra Religionem, imò à Confeſſario à ſe electo abſolvi poteſt.*

4 *Quid, ſi in eodem Conventu adſint tantùm Prælatus, & alius Sacerdos, & ſe ad invicem percutiant, non habentes, qui eos abſolvat.*

1 DE jure communi Abbas ſuum ſubditum percutiens, niſi percuſſio ex alio capite enormis ſit, à Superiore ſuo intra Religionem abſolvi poteſt, quia percuſſio ſubditi de ſe non eſt ita gravis, ut propter eam ſemper Apoſt. Sedes adiri debeat; & ille Abbas ita comparatur ad alterum Prælatum Religionis ſibi
2 Superiorem, ſicut cæteri ejus ſubditi ad ipſum. Quòd ſi proprium Superiorem non habeat, ab Epiſcopo abſolvi poterit, ut probatur ex text. in *cap. Monachi, de ſentent. excommun.* ibi, *quòd ſi diſcretio Abbatis non ſuffiat, ab Epiſcopo eſt adhibenda correctio,* in hoc autem caſu non videtur talis Abbatis diſcretio ſufficere, qua non eſt ipſe conveniens Judex in cauſa propria; ergo ab Epiſcopo abſolutionem petere debet. Si verò percutiat Religioſum non ſibi ſubditum, abſolvendus eſſet à Prælato Religioſi percuſſi, ut in *antecedenti quæſito* de aliis Religioſis dictum eſt, & conſtat ex *cap. cum illorum, de ſentent. excomm.* notat Suarez *de cenſur. diſp. 22. ſect. 1. num. 79.*

3 Dixi, *de jure communi,* quia virtute privilegiorum in antecedenti quæſito relatorum conſtat, ipſos Prælatos pro quantumvis enormi percuſſione Religioſorum, vel etiam Clericorum ſecularium à Prælatis ſuæ Religionis abſolvi poſſe. Non debent enim Prælati eſſe pejoris conditionis, quàm ſubditi, cùm ſint principale membrum Religionis, & privilegia pro omnibus Religioſis conceſſa ſint. Imò non ſolùm à Superioribus Prælatis abſolvi poterunt, verùm etiam licebit eis, etiamſi Conventuales Prælati ſint, eligere ſibi Confeſſarium, qui eos abſolvat ab omnibus cenſuris, & caſibus, à quibus ipſi proprios ſubditos abſolvere poſſunt, quia ex privilegio text. *in c. ultim. de pœnit. & remiſſ.* hi Prælati poſſunt ſibi Confeſſarium præter ſuorum Superiorum licentiam eligere, ut alibi diximus. Ita docent Suar. *de Relig. tomo 4. tract. 8. lib. 2. cap. 23. num. 8.* Eman. Rodericus *qq. Regul. tom. 1. qu. 20. artic. 12.* Miranda *man. Prælat. tomo 2. quæſt. 35. artic. 24. concluſ. 1. verſ. advertendum eſt,* D. Auguſt. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. part. 2. alleg. 41. ſub num. 17. juxta impreſſ. Lugdun.*

4 Difficultas autem eſt, quando in Monaſterio adſunt tantùm Prælatus, & alius Sacerdos, & ſe ad invicem percutiunt, non habentes alium in eodem Conventu, qui eos abſolvat, à quo abſolvi debeant, Prælatus enim tunc nequit ſubditum abſolvere, cùm ſit innodatus vinculo excommunicationis, & ideò habeat impeditum uſum juriſdictionis ſpiritualis, ut docent communiter Doctores per text. in *can. audivimus 24. q. 1. & cap. 1. de offic. Vicar. in 6. & cap. ſeitus, cum, de offic. deleg. eod. lib. 6. & ex cap. 1. de ſupplenda negligentia Prælatorum, eodem lib. 6. & cap. prudentem, §. 6. de offic. deleg. & cap. duobus, de ſent. excommun.* Item eadem ratione nec etiam poteſt ſubditum in Confeſſorem eligere, quia ſubditus excommunicatus eſt, ideò eligi non poteſt. In hoc caſu aliqui cenſent eos poſſe ſe ad invicem abſolvere, quia neceſſitas non habet legem; & ſicut excommunicatus in caſu neceſſitatis abſolvere poteſt à peccatis, ita etiam ab excommunicatione. Ita Joannes Fabianus *verb. abſolutio, 2. §. 6.* quem citant, & ſequuntur Rodericus, & Miranda *locis citatis,* ſic etiam Franciſc. Coriolan. *de caſib. reſervat. part. 2. caſ. 10. de jud. Regular. §. 10. num. 17. verſ. nam licet,* D. Auguſt. Barboſ. *d. alleg. 41. num. 17.* At hoc limitandum eſt, atque declarandum cum Suar. *d. cap. 23. num. 10. & duobus ſeqq.* Primò, ſi percuſſio non eſt publica, ſed occulta, ut poſſit tunc Prælatus abſolvere ſubditum; quia nondum eſt privatus juriſdictione, & communicatione cum illo, ſaltem in bonum ſubditi. Si verò percuſſio publica fuerit, cùm ob excommunicationem Prælatus juriſdictione privatus ſit, ut *ſuprà* diximus, non poterit ſubditum abſolvere, aut è converſo; ſed debet tunc alium Sacerdotem habilem extra Religionem eligere, qui eum abſolvat, & deinde ipſe abſolutus ſubditum excommunicatum poterit abſolvere; quia ſubditus non habet eam facultatem, ſcilicet ſibi Confeſſarium eligendi, neque Prælatus ob vinculum excommunicationis poteſt illam concedere; quia id eſſet actum juriſdictionis exercere, quod non licet nominatim excommunicato, vel publico Clerici percoſſori, ut *ſuperius* diximus, & notant communiter Doctores. At Abbas ſibi Confeſſarium eligendo non exerceret actum juriſdictionis, ſicut faceret licentiam ſubdito ad id concedendo, ſed uteretur quodam juris privilegio ſibi conceſſo, quod non interdicitur excommunicato. Nec obſtat, quòd Prælatus eligendo Confeſſorem delegat illi ſuam juriſdictionem, ut ea circa ſe utatur; qui videtur eſſe actus juriſdictionis: nam reſpondetur non ipſum, ſed Summum Pontificem, vel Superiorem Prælatum ei talem juriſdictionem committere, quia virtute privilegiorum eo ipſo, quod à Prælato eligitur, immediatè illi conferuntur omnes facultates Pontificiæ, quia vices Superioris Prælati in eo munere gerit. Ita Suar. *d. cap. 23. n. 12. juncto n. 8. in fine.*

QUÆSITUM XII.

Utrùm Abbas poſſit abſolvere ſuos ſubditos ab excommunicationibus Papæ reſervatis, quæ in Jure Epiſcopis committuntur.

SUMMARIUM.

1 *Abbas poteſt ſuos ſubditos à cenſuris non reſervatis abſolvere.*

2 *Papa quando cenſuræ abſolutionem ſibi non reſervat, videtur eo ipſo tradidiſſe facultatem aliis abſolvendi.*

3 *Abſolvere jure ordinario poſſunt Abbates ſuos ſubditos ab omni cenſura ab homine lata.*

4 *Prælatus Superior poteſt abſolvere ab omnibus cenſuris latis ab inferiori, non autem è contrà.*

5 *Abſolvere an poſſint Abbates ſuos ſubditos ab excommunicatione contra eos ab Epiſcopis lata.*

QUoad primam hujus quæſiti partem dicendum eſt, quòd cùm Abbas ſit proprius ſuorum Monachorum Sacerdos, neceſſariò ſequitur illum habere facultatem abſolvendi ab omnibus cenſuris non reſervatis, ac inflictis à jure ſive communi, vel proprio Religionis; quod probatur ex *c. nuper, de ſentent. excommun.* ubi habetur, quòd quilibet proprius Sacerdos abſolutionem à non reſervatis tribuere poſſit; & 1
aſſignatur ratio, quia quando conditor Canonis cenſuræ in eo appoſitæ abſolutionem ſibi ſpecialiter non retinuit, eo ipſo aliis relaxandi facultatem conceſſiſſe videtur. 2

Quo verò ad ſecundam partem excludendo cenſuras latas à Prælatis Generalibus, aliiſque Superioribus, etiam affirmativè concludimus, poſſe ſcilicet Abbates, 3

jure

Jure ordinario abſolvere ſuos Monachos, & ſubditos ab omni excommunicatione,& cenſura lata ab homine. Ratio eſt,quia cenſura ab homine lata,ab eo auferri, & tolli poteſt, vel ab ejus Superiore, ſed Monachus non poteſt ab alio homine excommunicari,niſi à ſuo Abbate; ergo ab eo tantùm poteſt, & debet abſolvi, cùm propter exemptionem homo, qui excommunicationem tulit, non habeat jurisdictionem in
4 Monachum. Et notandum, quòd Prælatus, & Abbas Superior poteſt abſolvere ab omnibus cenſuris latis ab inferiori,ut *ſuprà* diximus,non autem è contrà, niſi in caſu poſito per *d. c. nuper, de ſentent. excomm.* videlicet, quando Prælatus Superior illas ſibi ſpecialiter non reſervaſſet. In ſententiis ergo ſpecialibus Abbatum Superiorum poteſtas inferiorum limitatur. Ita Suar. *tomo 4. de Relig. tract.* 8. *lib.* 2. *cap.* 20 *num.* 2. *&* 3. Verùm cùm in quibusdam caſibus poſſit Epiſcopus etiam contra exemptos excommunicationem ferre,ut in caſibus poſitis in Concil. Trident. *ſeſſ.* 25. *de Regular. & ſeſſ.* 5. *de reformat. c.* 1. hìc meritò dubitari poteſt, An Abbas, vel alius Prælatus Regularis poſſit ab excommunicatione ab Epiſcopis in talibus lata ſuos Monachos abſolvere.

5 Pro cujus dubitationis ſolutione dico cum Suar. *ubi proximè num.* 4. Abbates non poſſe ſuos Monachos abſolvere; quia in illis caſibus Epiſcopus eſt Superior Abbatis, & Monachorum, maximè cùm Epiſcopi tunc utantur jurisdictione Pontificia, & procedant, ut delegati Sedis Apoſtolicæ. Et ratio eſt, quia omnes Abbates,& Prælati Religionum,niſi eſſent exempti,ſubditi fierent Epiſcoporum de jure communi; ſed in illis caſibus ablata eſt exemptio per Concil. Trident. ergo Abbates non poterunt ſuos ſubditos à cenſuris contra eos latis ab Epiſcopis abſolvere. Licèt autem hæc ita de jure ordinario procedant, ſecùs tamen dicendum eſt de jure privilegiorum,quorum virtute poſſunt Regulares Prælati ſubditos à quibusvis Eccleſiaſticis ſententiis, & cenſuris à jure, vel ab homine quomodolibet latis,& promulgatis abſolvere,ut patet ex nonnullis Summorum Pontificum conceſſionibus *ſuperiùs* adductis,& præcipuè ex privilegio Pauli III. Societati JESU conceſſo, quod refertur in ejus Compend. *verb. abſol.* §. 6. Item vigore alterius privilegii Bene[illegible]ctinis in Hiſpania conceſſi, poſſunt Superiores M[illegible]dicantium per communicationem, & eorum privilegia communicantes abſolvere ſubditos à quibusvis peccatis, ſententiis, & cenſuris,etiamſi talia forent, propter quæ Sedes Apoſtolica eſſet conſulenda; ergò Prælati Regulares poterunt etiam abſolvere ſubditos ab excommunicatione lata contra eos ab Epiſcopo in aliquo caſu ſibi,ut *ſuprà*, commiſſo, quia verba illa privilegii, *quomodolibet ab homine*, ita generalia ſunt,ut etiam prædictos comprehendere intelligantur. Inſuper in alio privilegio Benedictinis conceſſo traditur facultas Prælatis Regularibus abſolvendi ſubditos à quibusvis ſententiis, & cenſuris, nulla addita exceptione,vel limitatione; ergo eis integrum erit,ſubditos ab hujusmodi excommunicationibus abſolvere. Atque quod virtute prædictorum privilegiorum poſſint Regulares Prælati ſubditos ab excommunicationibus contra eos ab Epiſcopis fortè latis abſolvere, tenet Suar. *de Relig. tom.* 4. *tract.* 8. *lib.* 2. *cap.* 25. *num.* 7.

QUÆSITUM XIII.

Utrùm Abbates, & Prælati inferiores poſſint ſuos ſubditos ab excommunicatione, & cenſuris ob Ordinem ſimoniacè ſuſceptum contractis abſolvere.

SUMMARIUM.

1 *Simoniacus realis in Ordine eſt ipſo facto excommunicatus, & eſt ſuſpenſus ab executione ſuorum Ordinum, ſive publicum ſit crimen, ſive occultum, ut* num. 2.
3 *Harum cenſurarum abſolutio Summo Pontifici reſervata eſt.*
4 *Prælati ſeculares nequeunt ab hujusmodi cenſuris abſolvere.*
5 *Prælati Regulares poſſunt ab his cenſuris abſolvere.*
6 *Confirmatio privilegiorum quid operetur.*

PRo clariori hujus quæſiti intelligentia notandum
eſt, quòd qui Ordinem aliquem per ſimoniam rea- 1
lem contulerit, vel illum ſuſceperit, eſt ipſo facto excommunicatus per *extravag. Pauli II.* incip. *Cùm de-*
teſtabile, de ſimon. Item eſt ipſo jure ſuſpenſus ab exe- 2
cutione ſuorum Ordinum, ſive publicum ſit crimen, ſive occultum, ut habetur in *d. extravag. & can. reperiuntur*, & *can. eos qui*, 1. *q.* 1. Innocent. & DD. *in cap. tanta*, & Panormit. *in cap. per tuas* 2. *num.* 5. *de ſimon.* Navar. *in manual. c.* 23. *num.* 111. *verſ. ſexto*, Henriq. *lib.* 14. *cap.* 5. §. 1. Sayr. *de cenſur. lib.* 7. *cap.* 12. *num.* 19. Leſſ. *de juſt. lib.* 2. *cap.* 35. *dub.* 24. 135. & alii.

Taliter autem ordinantes, vel ordinati à cenſuris
prædictis à ſolo Summo Pontifice abſolvi poſſunt, ut 3
patet ex *d. extravag.* & aſſerunt citati Doct. Aliam huic ſimilem Conſtitutionem edidit Pius V. quæ incip. *Cùm primum*, quæ eſt Conſtit. 5. ejusdem in ordine,ubi prædictam Pauli II. conſtitutionem inviolabiliter obſervari præcipit, & delinquentes tam in ſacrorum Ordinum receptione, vel collatione, quàm in beneficiorum aſſecutione,necnon mediatores,& procuratores palam, vel occultè excommunicat excommunicatione Papali, mandans, ut quæ beneficia aſſequuti ſunt,illis ipſo jure priventur,ac inhabiles ad ea, & ad omnia alia obtinenda impoſterùm reddantur, abſque alia declaratione.

Dubium eſt modò, an à cenſuris ratione Ordinum 4
ſimoniacè collatorum, vel ſuſceptorum poſſint Prælati Epiſcopis inferiores ſuos ſubditos abſolvere? Et quoad Prælatos ſeculares, certum eſt ipſos hujusmodi facultatem non habere; tum quia in *d. extravag. cùm deteſtabile*, Summo Pontifici reſervantur, & notant Navar. *d. cap.* 23. *num.* 111. *verſ. quartò*, Sayr. *de cenſur. lib.* 3. *c.* 30. *num.* 6. & alii communiter. Tum etiam quia Sixtus V. in Bulla,quam edidit contra malè promoventes,& promotos, abſolutionem ab his cenſuris ſibi reſervavit, cum clauſula derogatoria omnium privilegiorum Regularibus datorum, & conceſſionis Epiſcopis factæ à Concilio Tridentin. *ſeſſ.* 24. *de reformat. c.* 6. quæ Conſtitutio licèt à Clemente VIII. ad terminos juris communis redacta ſit tamen circa hoc de ſimoniacè promoventibus,& promotis in ſuo robore relicta eſt, & ab eodem confirmata.

Quo autem ad Regulares Prælatos, dicendum eſt,
ipſos à ſupradictis cenſuris ſuos ſubditos abſolvendi fa- 5
cultatem habere. Quod probatur ex nonnullis privilegiis, quibus conceditur Prælatis Regularibus facultas abſolvendi ſubditos à quibuscunque caſibus, etiamſi tales forent, propter quos Apoſtolica Sedes conſulenda eſſet; ut patet ex conceſſionibus relatis in Compend. privil. Mendic. *verb. abſolutio Ordinaria quoad Fratres*, & à Roderic. *qq. Regular. tom.* 1. *q.* 20. *art.* 13. ubi in terminis hujus quæſiti loquitur. Et hac poteſtate etiam hodiè Regulares Prælati potiuntur; quia licèt circa hoc omnia eorum privilegia etiam in mari magno contenta à Sixto V. in prædicta ſua Conſtitutione revocata fuerint; tamen à Clemente VIII. anno 1597. die 20. Decembris per Bullam incip. *Ratio Paſtoralis*, revalidata, ac ex certa ſcientia, confirmata fuerunt omnia Fratrum Minorum privilegia, quam innovationem, & confirmationem iidem Fratres Minores obtinuerunt etiam à Paulo V. tam

pro

pro foro conſcientiæ, quàm pro foro externo, eodem modo, quo eandem conceſſerat Clemens VIII. in prædicta ſua Bulla *Paſtoralis Officii.* Item idem Paulus V. Bulla incip. *Nuper ut chariſſimo*, edita anno 1620. die 1. Maji, Pontificatus ſui anno 15. confirmavit, ac innovavit omnia, & ſingula privilegia duodecim Regularium Congregationibus per quoſcumque prædeceſſores ſuos quomodolibet conceſſa, quatenùs tamen ſint in uſu, & decretis ſacri Concilii Tridentini non adverſentur; quam Bullam integram retulimus in *ſuperiori tomo, diſp.* 18. *qu.* 3. *num.* 35. *pag.* 319. Inſuper idem Paulus V. alia Bulla incip. *Quantùm Religio Societatis JESU*, anno 1606. pridie nonas Septembris, motu proprio, ex certa ſcientia, & de plenitudine poteſtatis innovavit, ac confirmavit omnia, & ſingula privilegia Societatis JESU, non excipiendo ea, quæ non ſunt in uſu; ergò Prælati Regulares, vigore prædictarum confirmationum, & innovationum poſſunt uti prædictis privilegiis, quibus ante narratam Conſtitutionem Sixti V. fruebantur, ac ſi ea non emanaſſet: & exinde abſolvere ſubditos à cenſuris ratione ſimoniæ in Ordine contractis.

Quòd autem hujuſmodi confirmationes, & innovationes id operentur, docet Suar. *de Relig. tom.* 4. *tract.* 8. *lib.* 2. *cap.* 21 *num.* 9. dum ait, Prælatos Regulares ex vi prædicti motus proprii Sixti V. non habere hanc facultatem circa ſuos ſubditos, niſi à Sede Apoſtolica habeant novam confirmationem ſuorum privilegiorum, quam ait ſufficere, ſi ſaltem vivæ vocis oraculo concedatur; docent etiam Crouſers *lect.* 12. §. *arbitror, in c.* 7. *fol.* 597. *& lect.* 26. §. *dixi*, virtute præfatæ conceſſionis, *in cap.* 7. & ſatis dilucidè, ac perbellè Barthol. de Vecch. *in prax. habend. pro Novit. recip. diſp.* 9. *dub.* 3. *à num.* 4.

6 Probatur, quia licèt confirmatio, & innovatio privilegiorum facta in forma communi nullum jus de novo tribuat, ſed ſolùm vetus conſervet; ac ideò parùm, aut nihil operetur, *cap.* 1. *examinata, cum ſuis gloſſ. de confirmat. util. vel inutil.* Rota *deciſ.* 192. *num.* 2. *par.* 1. *recent.* Tamen quando facta eſt ex certa ſcientia, non dicitur ſimplex confirmatio, vel innovatio, ſed ampliatio, & nova conceſſio, *cap. ſi Apoſtolicæ*, ubi gloſſ. *verbo confirmamus, de præbend. in* 6. Panormit. *in d. cap.* 1. *n.* 6. *verſ. quandoque*, ubi etiam *deciſ.* 1. *num.* 46. *de confirmat. util. vel inutil.* Rota *d. deciſ.* 192. *num.* 2. *par.* 1. *& deciſ.* 339. *num.* 3. *part.* 2. *recent.* & latè pluribus relatis id in terminis probat Barthol. de Vecch. *d. dub.* 13. *per tot.*

QUÆSITUM XIV.

Utrùm Abbates & Prælati inferiores poſſint ſubditos ab excommunicatione & cenſuris per ſimoniam circa beneficia, vel Prælationes obtinendas contractis abſolvere.

SUMMARIUM.

1 *Beneficium, vel dignitatem per ſimoniam realem conferentes, vel alteri procurantes, in quas cenſuras incurrant, oſtenditur.*

2 *Beneficii nomine in præſenti caſu quæ veniant.*

3 *Prælati ſeculares an poſſint ab excommunicatione per ſimoniam circa beneficia commiſſam incurſa abſolvere.*

4 *Prælati Regulares poſſunt ſubditos ab hujuſmodi excommunicatione abſolvere.*

5 *Prælati iidem an poſſint habilitare ſubditos ad beneficia, ſuper quibus ſimonia commiſſa eſt, quando id contingit ſciente electo.*

6 *Simonia quando commiſſa fuit electo ignorante, quid faciendum, oſtenditur.*

7 *In litigatore non cauſatur temeritas litigandi, donec propter jura adverſarii conſtituatur in mala fide.*

8 *Prælati inferiores Epiſcopalem juriſdictionem habentes an poſſint ſuos ſubditos ſimoniacè electos ad alia beneficia impoſterum obtinenda habilitare.*

DE jure communi, qui beneficium confert, vel procurat alteri per ſimoniam realem, eſt ipſo facto 1
excommunicatus excommunicatione Summo Pontifici reſervata, *extravag. cùm deteſtabile, de ſim.* Qui verò beneficium per talem ſimoniam acquirit, eſt etiam ipſo facto excommunicatus. Item repellitur ab aſſequutione beneficii nondum obtenti, inhabilis non ſolùm ad illud, ſuper quo facta fuit conventio, verùm etiam ad alia obtinenda. Navar. *in cap. fin. num.* 28. *de ſimon. & in cap. ſi quando, except.* 4. *de reſcript. & in manual. cap.* 23. *num.* 103. & alii plures, quos congeſſit Gonzalez *ſuper regul.* 8. *Cancellar. gloſſ.* 15. *num.* 70. Rot. *lib.* 1. *deciſ.* 83. *& lib.* 3. *deciſ.* 145. *&* 150. *par.* 3. *diverſ.* Prætereà omnis electio, collatio, proviſio, nominatio, ſive inſtitutio hujuſmodi, eſt ipſo jure nulla, & inanis, nullumque jus tribuit, & conſequenter ita ſimoniacè electus, vel proviſus, aut inſtitutus ipſo jure beneficiis privatus eſt, ita ut impetrari poſſint etiam abſque alia declaratione, quæ poſt impetrationem fieri poſſet, *d. extravag. cùm deteſtabile*, firmant Azor. *inſtit. moral. part.* 3. *lib.* 12. *c.* 20. *quæſt.* 8. Rebuff. *in praxi benef. tit. de ſimon. in reſignat. num.* 7. *& ſeqq.* Mareſcott. *lib.* 2. *variar. reſolut. cap.* 35. *n.* 11. *& ſeqq.* Suar. *tom.* 1. *de Relig. tract.* 3. *lib.* 4. *cap.* 57. *num.* 22. Leſſ. *de juſt. lib.* 2. *cap.* 35. *dub.* 25. *num.* 137. *& ſeqq.* Nomine autem beneficii hîc veniunt quæcumque dignitates, perſonatus, beneficia, officia Eccleſiarum, vel Monaſteriorum, quæ per electionem, poſtulationem, nominationem, proviſionem, commendam, vel quamvis aliam canonicam diſpoſitionem aſſequuntur; ut patet ex *d. extravag.* Ideò idem etiam procedit quoad Abbatias, Prioratus, Præpoſituras, Guardianatus, Provincialatus, Generalatus, & ſimilia munera, & Prælationes in Religionibus; quia verè Eccleſiaſtica officia cenſentur. Ita Sorb. *in annot. ad Compend. privileg. verb. ſimonia, verſ. ſecundò notandum*, Roderic. *Regular. q. tom.* 1. *q.* 20. *art.* 13. *initio*, Suar. *d. cap.* 57. *num.* 47. P. Sigiſmund. à Bonon. *de elect. & poteſtat. Prælat. Regular. dub.* 58. *num.* 18. *verſ. unde*, ſubdens idem dicendum fore de Definitoriatu.

His ſic ſtantibus, patet, quid dicendum de Prælatis ſecularibus; cùm enim hujuſmodi excommunicatio Summo Pontifici reſervata ſit, utique nullus ipſo inferior ab illa abſolvere poterit; ſi tamen crimen ſimoniæ occultum ſit, poſſunt Epiſcopi, vigore facultatis eis factæ à Concil. Trident. *ſeſſ.* 24. *de reformat. c.* 6. in foro conſcientiæ abſolvere hujuſmodi ſimoniacos occultos, ac cum eis diſpenſare, D. Auguſt. Barboſ. *de offic. & poteſtat. Epiſcop. part.* 2. *alleg.* 39. *num.* 44. *ſecundùm impreſſ. Lugdun.* ac per conſequens idem poterunt Abbates, & alii Prælati inferiores, propriam Diœceſim, & in ea Epiſcopalem juriſdictionem habentes per ea, quæ docent Sanchez *lib.* 8. *de matrim. diſp.* 1. *num.* 12. *& lib.* 2. *in Decalog. cap.* 11. *num.* 5. & alii, quos in *ſuperiori diſputatione, quæſ.* 15. *& diſp.* 20. *q. ult. in fine* retulimus, qua ratione eadem poteſtas reperietur etiam in Prælatis Regularibus, per ea quæ dicemus *d. quæſ. ult. n.* 2.

Quo autem ad Regulares Prælatos, aſſerendum eſt 4
ipſos virtute ſuorum privilegiorum, quorum plura in ſuperiori diſputatione retulimus, poſſe ab excommunicatione per hujuſmodi ſimoniam incurſa abſolvere. Quia in prædictis privilegiis traditur eiſdem Prælatis auctoritas abſolvendi à quibuſvis caſibus, & cenſuris, etiam Apoſtolicæ Sedi reſervatis. Nec hujuſmodi excommunicatio cenſetur habere ſingularem aliquam rationem, ob quam ſub generali conceſſione non comprehen-

prehendatur, ſed indigeat ſpeciali mentione, ut advertit Suar. *d. lib. 4. cap. 41. num. 4. in fine*; ergo nihil obſtat, quominus ſupradicti Prælati à tali excommunicatione ſuos ſubditos abſolvere valeant. Atque ita tenent Roderic. *in d. q. 20. artic. 13.* Suar. *de Relig. tom. 4. tract. 8. lib. 2. cap. 21. num. 9.* P. Sigiſmund. à Bonon. *d. tract. 59. n. 1.* Bartholom. de Vecch. *in praxi pro Novit. recipiend. diſp. 9. dub. 13. in princip.*

5 An autem iidem Prælati poſſunt ſubditos habilitare ad eadem beneficia, aut officia, ſuper quæ ſimonia commiſſa eſt, vel ad alia in poſterùm obtinenda? Quoad primam partem diſtinguo: nam vel ſimonia commiſſa fuit ignorante electo, vel ipſo ſciente. Si commiſſa fuerit ſciente electo, tunc vel deducta eſt ad forum contentioſum, & externum; & eo caſu nequit per Epiſcopum, nec per conſequens per inferiores Prælatos tolli, ſed per ſolùm Papam, ut colligitur ex *cap. nobis fuit, de ſimon. & ex cap. penult. de elect.* ubi dicitur Epiſcopum diſpenſare non poſſe, ut quis retineat Prælaturam, ad quam per ſimoniam, eo ignorante, ac ratum non habente, electus fuit, ſecùs autem ſi ſit beneficium ſimplex; quòd ſi in hoc caſu Epiſcopus diſpenſare non poteſt, multò minùs poterit cum eo, qui ſcivit, & non contradixit, ſed per ſe ſimoniam patravit. Atque ita Felin. *in cap. inſinuatum. in fine*, per illum text. *in verb. perpetuo, de ſimon.* Leſſ. *d. dub. 25. num. 140. in initio*, ubi teſtatur de communi, Suar. *de Relig. tom. 1 lib. 4. cap. 61. num. 11.* Nicol. Garc. *de benefic. par. 8. cap. 1. num. 74.* D. Auguſt. Barboſ. *d. alleg. 39. num. 44.* P. Sigiſmund. à Bonon. *dict. tract. dub. 59. num. 4.* & declaratum fuit à ſacra Congregatione, ut refert Garc. *loc. cit.* in hæc verba;

Epiſcopus etſi à ſimonia occulta diſpenſare poſſit, non tamen ſimoniacum rehabilitare ad beneficia inpoſterùm obtinenda, nec ad ea retinenda, quæ per ſimoniam occultam obtinuit.

Alia declaratio ſic habet;

An Epiſcopus in vim hujus Decreti, vel Capituli poterit abſolvere Sacerdotem ſuum ſubditum à ſimonia occulta, & rehabilitare ad Ordines, & beneficia, tam obtenta quàm obtinenda? Congregatio cenſuit potuiſſe abſolvere, & ad Ordines rehabilitare; non tamen rehabilitare ad beneficia, quibus propter ſimoniam privatus fuiſſet, nec ad obtinenda.

Ex quibus patet, quid dicendum ſit quando ſimonia occultè commiſſa eſt; nam neque in hoc caſu Epiſcopum, neque per conſequens Regulares Prælatos diſpenſare poſſe, habetur in prædictis declarationibus ſacræ Congregationis, & ſuſtinent Doctores citati, Leſſ. *d. num. 140.* ſententiam communiorem, tutiorem, & praxi conformiorem appellat, licèt vigore facultatis à Concilio Trident. *ſeſſ. 24. de reformat. cap. 6.* conceſſæ Epiſcopos poſſe hujuſmodi inhabilitatem tollere, ſuſtineant Henriq. *lib. 13. de excommun. c. 56. num. 1.* Campanil. *in diverſ. juris Canonici, rub. 11. c. 27. num. 66.* & alii.

6 Quando verò ſimonia, electo, vel proviſo ignorante commiſſa eſt, tunc rurſus, vel beneficium curatum, aut dignitas acquiſita fuit per ſimoniam, vel beneficium ſimplex; ſi beneficium curatum, vel dignitas, non poterunt Epiſcopi, nec per conſequens inferiores Prælati diſpenſari pro illa vice, ut taliter electus illud obtineat; ſed in alia vacatione, ſic *d. cap. penult. de elect. & cap. nobis, in fin. de ſimon.* quod eſt intelligendum, quando electus ſponte, & non metu judicii tali beneficio renunciavit ante ſententiam condemnatoriam. Ita Felin. *in cap. inſinuatum, num. 5. in fine, de ſimon. & in cap. de ſimoniacè, num. 4. eod. tit.* Azor. *moral. inſtit. part. 3. lib. 12. c. 22.* Sigiſmund. à Bonon. *d. dub. 59. num. 4. verſ. ſi verò.* Quòd ſi beneficium fuerit ſimplex, tunc ſi electus renunciavit ante ſententiam, vel ſi eam expectavit, ſed diſtulit renunciare, donec de ſimonia certificatus fuit; poterunt ſupradicti Prælati diſpenſare, ſecus ſi factus certior ſententiam expectare voluit, arg. *cap. ſi beneficia, de præbend. in 6.* pro qua diſtinctione facit dictum Barthol. *in l. ſi quis inficiatus, ff. depoſiti*, ubi ait, quòd in litigatore non cauſatur temeritas litigandi, donec propter jura adverſarii conſtituatur in mala fide. Atque ita 7
Felin. *d. cap. de ſimoniacè, num. 5. verſ. ſed ſi fuit*, Azor. *loco cit.* Suar. *d. cap. 61. num. 10.* Sigiſmund. à Bonon. *loc. cit. num. 4. verſ. ſi autem.*

Quoad ſecundam dubii partem; an ſcilicet in præ- 8
dictis Prælatis ſit auctoritas diſpenſandi cum ſimoniaco, ut ad alia beneficia inpoſterùm promoveri poſſit? Reſpondetur, quòd ſi ſcienter acquiſivit quis beneficium per ſimoniam, & illi ante ſententiam condemnatoriam ſponte renunciavit, quamvis non diſpenſetur ſecum, ut illud ea vice obtineat, ut *ſuprà* diximus; tamen ad alia inpoſterùm obtinenda poterunt cum eo Epiſcopi, ac per conſequens inferiores Prælati Epiſcopalem juriſdictionem habentes diſpenſare; ſecùs ſi non renunciaverit, ſed expectaverit ſententiam.

Quando autem ſimonia ignorante electo commiſſa fuit, poterit is ad alia beneficia, etiam abſque diſpenſatione promoveri: nam neque inhabilis efficeretur, quia nulla culpa commiſſa eſt, ob quam illa inhabilitas eſt conſtituta. Ita Felin. & Azor. *locis citatis*, Leſſ. *d. dub. 25. num. 142.* Ugolio. *de cenſur. tab. 4. cap. 6. §. 7.* Sigiſmund. à Bonon. *d. dub. 59. num. 5.*

QUÆSITUM XV.

Vtrùm Abbas poſſit abſolvere ſuos ſubditos à caſibus Bullæ in Cœna Domini.

Summarium.

1 *Prælatos Religionum poſſe ſuos ſubditos à caſibus Bullæ Cœnæ Domini abſolvere qui teneant, referuntur, &* num. 2. *eorum fundamenta recenſentur.*
3 *Negativam partem ſequitur Auctor.*
4 *Abbates, & Prælati habentes territorium, & Diœceſim, & in ea juriſdictionem quaſi-Epiſcopalem in caſu neceſſitatis poſſunt abſolvere à cenſuris in Bulla Cœnæ contentis.*
5 *Abbates, & Prælati habentes territorium, & Diœceſim poſſunt omnia in ſuo territorio, & circa ſuos ſubditos, quæ poſſunt Epiſcopi circa ſuos.*
6 *Regulares exiſtentes in Regno Siciliæ an poſſint abſolvi à caſibus in Bulla Cœnæ.*
7 *Prælati Regulares an poſſint abſolvere à caſibus occultis Bullæ Cœnæ, ſicut poſſunt abſolvere Epiſcopi.*
8 *Epiſcopi poſſunt ſeipſos abſolvi facere, ſi incidant in caſus occultos in Bulla Cœnæ contentos.*
9 *Bullæ Cœnæ publicatæ anno 1634. die ſolita tenor.*
10 *Caſus in Sacris Canonibus Summo Pontifici reſervati, quorum effectus ſunt ſolius Papæ, non autem aliorum Prælatorum.*

Super hac materia ita gravi nonnulli Auctores multa ſcripſerunt, ut Eman. Roderic. *in qu. Regular.* 1
tom. 1. q. 20. artic. 9. qui, etſi in partem affirmativam inclinare videatur, motus nonnullis rationibus à ſe adductis, tamen ſe Sanctæ Matris Eccleſiæ correctioni ſubmittit, nec audet hoc pro certo ſtatuere. Ludovic. Mirand. *2. tom. manual. Prælat. qu. 24. artic. 5.* Bullam Cœnæ etſi recenſeat, tamen non declarat, an talis facultas abſolvendi à cenſuris Bullæ Cœnæ reperiatur necne in Prælatis Regularium, Franc. Coriolan. *in tract. de caſibus reſervat.* in calce libri affirmat Regulares non poſſe, nec etiam virtute ſuorum privilegiorum à ſuis Prælatis abſolutionem caſuum Bullæ Cœnæ obtinere, propter quoddam decretum Sacræ Congregationis eodem loco ab ipſo recitatum, imò aliquo modo reprehendit Suar. qui *in tomo 5. diſp. 21. ſect. 3. num. 4.* tenet partem affirmativam,

& di-

& dicit, quòd doctrina Suarea locum habebat, antequam emanaret decretum Sac. Congregationis: at ipſemet Suarez non ſolùm eo tempore ante illud decretum, ſed etiam poſteà in *tomo 4. de Relig. tract* 8. *lib. 2. cap.* 21. per totum, longam aggreditur diſputationem ſuper hac materia, affirmans poſſe Religionum Prælatos à caſibus Bullæ Cœnæ ſuos ſubditos abſolvere, & hoc multis conatur rationibus probare. Pri-
2 mò, ex privilegio Sixti IV. quod habetur in Compend. Societat. §. 6. *verbo abſolutio*, in quo à generali conceſſione quatuor tantum caſus excipiuntur, videlicet, *Relapſus in hæreſim, ſchiſma, literarum Apoſtolicarum falſificatio, & delatio prohibitorum ad infideles*, qui omnes in Bulla Cœnæ Domini continentur, exceptio autem firmat univerſalem regulam in contrarium, ut jura clamant; ergo ex vi illius privilegii hæc poteſtas extenditur ad omnes alios caſus in Bulla Cœnæ contentos. Secundò, ex privilegio Gregorii XIII. qui conceſſit facultatem Societati JESU,

Abſolvendi ab hæreſi, & à relapſu etiam in hæreſim eos omnes, qui ſub Societatis obedientia vivunt, ſi quis (quod Deus avertat) in eam incideret.

Sed inter caſus dictæ Bullæ lapſus in hæreſim habet maximam ſpecialitatem; ergo à fortiori intelliguntur traditi omnes cæteri caſus ibi non excepti. Ac poſt multas alias rationes, & argumenta hinc inde adducta, eorumque ſolutiones, concludit privilegia, *ut ſupra* conceſſa ſufficere de ſe, ad hoc ut Prælati Regulares ſuos ſubditos à caſibus in dicta Bulla reſervatis, præter exceptos, abſolvere poſſint; affirmat inſuper prædictas facultates per Bullam Cœnæ non eſſe revocatas; quod etiam benè comprobat, ut latiùs apud eundem erit videre loco citato, referens nonnullos Doctores affirmantes privilegia prædicta Regularibus non ſuffragari, ſed jam revocata, &c. alii dicunt, hujusmodi privilegia revocata fuiſſe non per Bullam Cœnæ tantùm, ſed etiam per decretum S. Congreg. ex ſpeciali mandato Clementis VIII. factum anno 1601. 9. Januarii, incip. *Sacra Congregatio*, quod moderatum fuit per aliud decretum editum ab eadem Sacra Congregatione anno 1602. 26. Novembris, incip. *Cùm autem*, & poſteà confirmatum fuit, ſimulque innovatum à Paulo V. anno 1617. 7. Januarii, per Conſtitutionem, incip. *Quoniam Sacra Congregatio*. Alii dicunt Privilegiis conceſſis Regularibus per eandem Bullam derogari; quia quolibet anno proceſſus Bullæ promulgatur cum reſervatione caſuum, & cum clauſula derogatoria, dicentes quòd Regulares ad hoc ut his privilegiis uti poſſint, debent per Procuratorem Generalem curare, ut ponatur in Bulla exceptio Religioſorum, vel quòd Generalis præcipiat Procuratori Generali, ut quolibet anno, transacta promulgatione Bullæ Cœnæ, obtineat facultatem abſolvendi Monachos à caſibus in eadem contentis, qua obtenta, poterunt Prælati ſuos Monachos, ſi opus eſſet, à caſibus ſic reſervatis abſolvere. Alii verò hanc partem negativam ita probant, quia in dicta Bulla derogatur: *Omnibus privilegiis in genere, & in ſpecie conceſſis, & innovatis, concedendis, & innovandis*, & non derogatur privilegiis, quæ continent caſus Bullæ Cœnæ in individuo. Ratio eſt, quia ſi Summus Pontifex voluiſſet etiam privilegia individualiter loquentia abrogare per omnium caſuum expreſſionem, vel per aliam clauſulam, idem importantem, dixiſſet in genere, in ſpecie, & in individuo, ut dicunt, Alter. *de cenſur. tomo* 1. *lib.* 3. *diſp.* 22. *cap.* 3. §. *reſpondeo, quantum*, & Duard. *in Bull. Cœn. Domin. lib.* 3. §. 2. *q.* 1. *num* 8. quando autem dicuntur privilegia tribuere facultatem abſolvendi in genere, & in individuo, explicant Alter. & Duard. *locis citatis*; Cùm igitur in Bulla prædicta revocentur privilegia quæcumque in genere, vel in ſpecie quibuscumque conceſſa, ut patet ex §. *ejus* 2. & prædicta privilegia Regularibus conceſſa non tribuant eis facultatem abſolvendi à caſibus Bullæ Cœnæ in individuo, abſque dubio revocata cenſentur. Ita P. Sigiſmund. à Bononia *in tract. de elect. & poteſt. Prælat. Regular. dub.* 69. *num.* 13.

Negativam igitur ſententiam ſequendo, quæ tutior eſt, ac in praxi ſervatur, dicendum eſt, nullo modo Præ- 3
latos Regulares virtute d. privilegii, nec alium quemlibet Romano Pontifice inferiorem prætextu quarumvis facultatum, ac privilegiorum à caſibus, & cenſuris in Bulla Cœnæ Domini contentis abſolvere poſſe, ſive privilegia habeantur ratione perſonarum, ſive ratione Ordinis, ſive ratione loci, in quo ſunt, ſive ratione Congregationis, vel Univerſitatis, de qua ſint, ſive Hoſpitalium, vel aliorum piorum locorum, ut patet ex *d.* §. 2. *ejusdem Bullæ Cœnæ*, ita tenent quoad Regulares Confeſſ. *in ſumm. privileg. tit. de Reg. Confeſſ. c.* 3. *Collect.* Compend. privileg. Mendicant. *tit. abſolutio ordinaria quoad fratres*, Sorb. *in annot. ad idem Compend. ibid. fol.* 29. *& in reſolut. mater. abſolut. fol.* 54. *&* 55. *in* 2. *edit.* Greg. Sayr. *de cenſur. lib.* 3. *cap.* 25. *num.* 5. Jacob. à Graff. *in append. lib.* 1. *de caſib. reſervat. cap.* 7. *num.* 22. Joan. de la Cruz *de ſtat. Relig. lib.* 1. *cap.* 6. *dub.* 15. *concluſ.* 1. Franciſc. Coriolan. Alter. Duard. & P. Sigiſmund. à Bonon. *locis citatis*, Zenard. *in direct. Theolog. part.* 2. *cap.* 17. *verſ. octavo*, Nald. *in ſum. tit. Novitius, num.* 7. Barthol. de Vecch. *in prax. pro Novit. recip. diſp.* 9. *dub.* 6. *n.* 3. & eam tutam, ac in praxi ſervandam dixit Sanch. *in præcepta Decalogi, lib.* 2. *cap.* 11. *à num.* 26. quicquid in contrarium aſſerere conentur Roderic. & Suar. *locis citatis*, & alii, quos citat, & ſequitur Laurent. de Peyrin. *tom.* 1. *privileg. Ordin. Minim. in annot. ad conſtitut.* 4. *Sixti IV.* 40. *num.* 10. qui hanc opinionem plurimis rationibus probare conatur. Si tamen alicui conceſſa fuiſſet, vel in futurum concederetur facultas abſolvendi à caſibus prædictis in individuo, nempe, ab hoc, vel illo caſu ex contentis in eadem Bulla Cœnæ, v. g. deprædationis maritimæ, delationis armorum ad hæreticos, vel infideles, hæreſis, vel aliorum hujusmodi, poſſet utique legitimam ab eis caſibus abſolutionem præſtare, etiam extra mortis articulum, quia (ut dictum eſt) in eo §. 2. *dictæ Bullæ*, derogatur duntaxat privilegiis in genere, vel in ſpecie conceſſis, & concedendis abſolvendi à caſibus, & cenſuris in eadem Bulla contentis; ergo non cenſentur revocata privilegia conceſſa, ac inpoſterùm concedenda in individuo ab eiſdem caſibus, & cenſuris abſolvendi. Quia incluſio unius eſt excluſio alterius; arg. text. *in cap. nonne, de præſumpt.* tum etiam, quia ſumus in odioſis, & ideò verba ſtrictè interpretanda ſunt, notant Duar. *d. q.* 1. *num.* 6. *&* 7. Alter. & P. Sigiſmund. à Bonon. *d. dub.* 69. *num.* 11.

Limitatur principalis concluſio, ut liceat Abbati- 4
bus, & Prælatis habentibus territorium, & Diœceſim, & in ea juriſdictionem quaſi-Epiſcopalem, legitimo impedimento detentos à caſibus, & cenſuris in Bulla Cœnæ contentis, ſicut etiam ab aliis Apoſtolicæ Sedi reſervatis abſolvere extra mortis articulum. Quia poteſtas abſolvendi à caſibus Apoſtolicæ Sedi reſervatis in caſu neceſſitatis in Epiſcopis reperitur, ut probant gloſſ. *in cap. de cætero, in verb. licet*, ubi etiam Panormit. *num.* 1. *de ſentent. excommunicat.* Navar. *in manual. cap.* 27. *num.* 89 *verſ. ad primum verò, & verſ. ad ſeptimum*, Sanchez *in Decalog. lib.* 2. *cap.* 15. *circa fin.* At Abbates, & Prælati prædicti habent juriſdictionem Epiſcopalem, & regulariter poſſunt omnia in ſuo territorio, & circa ſuos ſubditos, quæ poſſunt Epiſcopi circa ſuos, ut docet idem Sanch. *de matrimon. lib.* 8. *diſput.* 2. *num.* 10. *&* 12. *& dict. cap.* 13. *lib.* 2. *in Decalog. num.* 4. *&* 5. Ergo etiam poterunt ſubditos legitimè impeditos à prædictis caſibus abſolve-

re;

re: hanc ſententiam probabilem dicit Duard. *d.* §. 2. *q.* 8. *num.* 52.

Ex quo ſequitur eosdem Abbates, & Prælatos, ſi in cenſuras, & caſus reſervatus *ut ſuprà* incidant, & legitimo impedimento detenti Apoſtolicam Sedem ad abſolutionis beneficium obtinendum adire nequeant, facultatem, quam ipſi à jure habent, abſolvendi, poſſe alteri committere, ut ipſos abſolvat; ſicut in ſimili dicemus quoad poteſtatem diſpenſandi, nam non debent eſſe pejoris conditionis, quàm inferiores, & ſibi ſubditi, ut in ſimili quoad Epiſcopum, docet Suar. *de cenſur. diſp.* 41. *ſect.* 2. *num.* 9. ubi teſtatur ita reſpondiſſe Sacram Congregationem Illuſtriſſimorum Cardinalium ſuper *cap. 6. ſeſſ. 24. Concil. Trident. de reformat.* & in materia, de qua loquimur, de Epiſcopo docet Duard. *d.* §. 2. *q.* 9. *num. ult.* ubi in fine hoc limitat, niſi Prælatus eſſet nominatim denunciatus, aut publicus Clerici percuſſor, quoniam in his caſibus eſt à jurisdictione ſuſpenſus, & ideò eam delegare non poteſt.

Stante decreto Sacræ Congregationis Eminentiſſimorum Cardinalium, quod hodiè quicunque abſolvere præſumens, ſive ſit Regularis, ſive Secularis, à caſibus Epiſcopis reſervatis, ſeu contentis in Bulla Cœnæ, & ab aliis etiam cauſibus extra Bullam prædictam Sedi Apoſtolicæ reſervatis, excommunicationem incurrat, & illius abſolutio ſit Pontifici reſervata, non obſtantibus ptivilegiis, ut patet in Decreto Eminentiſſimorum Cardinalium ſuper negotiis Epiſcoporum, & Regularium præpoſitorum editum die 9. menſis Januarii 1601. ſuprà Declaratione illius edita die 26. Novembris 1602. & relatis *diſput. præced. quæſ.* 13.

6 Dubitari poteſt, an Regulares virtute ſuorum privilegiorum poſſint, dum exiſtunt in Regno Siciliæ, abſolvi à dictis caſibus Bullæ Cœnæ, & aliis reſervatis Sedi Apoſtolicæ? Oritur ratio dubitandi ex Decreto ſupradicto directo Regularibus per univerſam Italiam extra Urbem degentibus.

Aliqui Doctores, ut Megala *part.* 1. *lib.* 1. *cap.* 13. *num.* 20. negativè reſpondent, aſſerentes, quòd Sicilia ſit Inſula pars Italiæ, ideò Regulares degentes in Regno Siciliæ comprehenduntur in ſupradicto Decreto. Horatius tamen Gambarupta *de caſibus reſervat. cap.* 3. *num.* 8. contrarium affirmat dicens, quòd Sicilia, Corcica, & Sardinia Inſulæ ſunt, quæ in Italia non admittuntur, niſi fortaſſis Coreica tantùm cùm ſit in mari Liguſtico, ita & in Liguria comprehendi, quæ eſt pars Italiæ, & ſubdit, quòd de Sardinia, & Sicilia minus videtur dubium, cùm ſint extra Italiam, & mare, in quo ſunt, non poteſt dici Italum, ſed Aphium.

Hoc ſuſtineri forſitan poterat usque ad diem 18. Novembris 1628. antequam emanaſſet Declaratio Sacræ Congregationis Epiſcoporum, & Regularium abſolvendi à caſibus Bullæ Cœnæ, etiamſi extarent extra Italiam, quæ Declaratio, cui ſtandum eſt, hìc per extenſum ponitur.

DECLARATIO

Sacræ Congregationis Epiſcoporum, & Regularium, circa facultatem abſolvendi à caſibus Sedi Apoſtolicæ, & Ordinario reſervatis.

SAcra Congregatio S. R. E. Cardinalium negotiis, & conſultationibus Epiſcoporum, & Regularium præpoſita cenſuit, per confirmationem privilegiorum, quas Regulares à Sede Apoſt. poſt Sacr. Concil. Tridentinum obtinuerunt, nequaquam revixiſſe privilegia priùs ab eodem Concilio, ac deinde etiam ipſius Congregationis Decretis ſublata, atque extincta, ſi quæ habebant, abſolvendi à caſibus Ordinario loci reſervatis; Quemadmodum nec indulta abſolvendi à caſibus contentis in Bulla, quæ in die Cœnæ Domini legi conſuevit, utpotè ſublata per annuam ipſius Bullæ publicationem, vires, aut robur acquiſiviſſe ex ſubſequentibus privilegiorum confirmationibus: Ac proinde Regulares cujusvis Ordinis, Congregationis, Societatis, & inſtituti, etiam neceſſariò exprimendi, nec intra, nec extra Italiam in vim privilegiorum, aut confirmationem ejusmodi, quas vel hactenus obtinuerunt, vel deinceps fortè obtinebunt, poſſe quemquam abſolvere ab eiſdem caſibus in Bulla Cœnæ, aut Ordinario loci reſervatis: Ac ſic ſecùs egerint, abſolutiones nullas, atque irritas fuiſſe, ac fore: Ab aliis verò caſibus & cenſuris Sedi Apoſtolicæ reſervatis, ſi quidem Regulares habeant à Sede Apoſtolica abſolvendi facultatem, illam extra Italiam minimè ſublatam fuiſſe iidem Sacr. Congregationis Decretis hac de re editis juſſu ſanct. mem. Clementis VIII.

Quam Sacræ Congregationis ſententiam Sanctitas ſua ad ſe relatam approbavit, mandavitque ab omnibus, ad quos pertinet, inviolabiliter obſervari. Romæ 18. Novembris 1628.

F. A. Card. S. Honufr.

Locus † Sigilli.

P. Fagnanus, Secr.

Dubitari ulteriùs poteſt, an ſtante Decreto ſacri Concil. Trident. *ſeſſ.* 24. *cap.* 6. ubi conceditur facultas Epiſcopis abſolvendi à caſibus Sedi Apoſtolicæ reſervatis, ſi occulti ſint, eadem facultas cenſeatur conceſſa Abbatibus, & Prælatis Regularibus, & eandem facultatem habeant pro ſeipſis in talibus caſibus, ut habent Epiſcopi per quandam Declarationem S. Congregationis Eminentiſſimorum Cardinalium à Suar. relatam, *tom.* 4. *diſp.* 30. *ſect.* 2. *num.* 15. Antequam ad ſolutionem propoſitæ difficultatis deveniamus, referenda ſunt verba Concilii Trident. *loc. cit.* ait enim Sacrum Concilium: *Liceat Epiſcopis, &c. in quibuscunque caſibus occultis, etiam Sedi Apoſtolicæ reſervatis, delinquentes quoscumque ſibi ſubditos in Diœceſi ſua per ſeipſos, aut Vicarium, ad id ſpecialiter deputandum, in foro conſcientiæ gratis abſolvere, impoſita pœnitentia ſalutari.* Quo verò ad ſeipſos, ſi in illos incidérint, eadem Sacra Congregatio Eminentiſſimorum Cardinalium ſuper Concilium, *in d. cap.* ſtatuit quòd ſic, quæ quidem Declaratio habetur apud Coriolanum *de caſib. reſerv. part.* 2. *ſect.* 1. *art.* 23. *num.* 2. ſub his verbis: 7

8

An Epiſcopo in aliquod horum delictorum, de quibus hoc capite prælapſo, liceat ad ſe abſolvendum proprium Confeſſarium deputare, cum eadem auctoritate, quam ipſe poſſit ex eodem capite in ſibi ſubditos exercere: *& reſponſum fuit*; Sacra Congregatio cenſuit id Epiſcopis licere.

Unde deveniendo ad ſolutionem dubitationis: Videtur, quòd Prælati, & Abbates Regulares talem facultatem pro ſeipſis non habeant, quia ſupradicto Decreto S. Congregationis addita ſunt hæc verba, ut teſtatur idem Coriol. *loc. cit. num.* 3.

In hoc Decreto non comprehenduntur inferiores habentes jurisdictionem ordinariam, & quaſi Epiſcopalem, ſed tantùm Epiſcopi privativè quoad omnes alios.

Ita ſupradicta Sacra Congregatio: Nihilominùs, ut ait idem Coriolan. *loc. cit. n.* 4. Prælati Regulares gaudent tali facultate, tum propter eandem rationem, quia pollent tanta auctoritate erga ſuos ſubditos, ſicut Epiſcopi erga ſuos; Tum etiam quia hi caſus non cenſentur reſervati Papæ, & ideò ſub generali Epiſcoporum jurisdictione comprehenduntur, maximè, quia hoc Decretum Concilii non cenſetur novum jus exorbitans ab antiquo, ſed potiùs reducens jus ad ſuam antiqui-

antiquitatem, & quaſi naturalem ſtatum, quem habebat, ſecluſa reſervatione. Propterea Pius V. in quodam Motu proprio, denuò declaravit ad petitionem cujusdam Provincialis Prælatos Regulares ſuos ſubditos à prædictis caſibus occultis Sedi Apoſtolicæ reſervatis abſolvere, ut in ſequenti ejusdem privilegii Pii V. prout ad rem noſtram facit, tenore apparet:

Quia ſacrum Oecumenicum Concilium generale Tridentinum conceſſit Epiſcopis, ut abſolvere poſſint in ſoro animæ, ſeu conſcientiæ ab omnibus peccatis, & diſpenſare in irregularitatibus, prout *ſeſſ. 24. cap. 6.* habetur. Ne Prior Provincialis, & Superiores Prælati dicti Ordinis, tam in dicta provincia, quàm extra eam, ubilibet in hac parte deterioris conditionis, quàm Clerici, aut ſeculares exiſtant, eisdem Priori Conventuali, & Superioribus Prælatis, ut ipſi per ſeipſos idem omninò poſſint in Fratres, & Moniales dicti Ordinis ſibi ſubditas, quoad abſolvendi, & diſpenſandi hujusmodi, quàm alias quascumque facultates eisdem auctoritate, & tenore etiam perpetuò concedimus, & indulgemus, atque etiam declaramus, præſentes literas perpetuò durare, & valere.

Hæc ſunt verba Pii apud Coriolan. *loc. cit. num. 6.* ubi *art. 23. num. 4.* Reſpondet ſupradicto Decreto Concilii Trident. & Declarationi, quòd licèt ex vi Concilii, non poſſint uti Prælati Regulares illa facultate, poſſunt tamen uti illa virtute privilegii d. Pii V.

URBANUS EPISCOPUS.

Servus ſervorum Dei.

Ad futuram rei memoriam.

9 PAſtoralis Romani Pontificis vigilantia, & ſollicitudo, cùm in omni Chriſtianæ Reipublicæ pace, & tranquillitate procuranda, pro ſui muneris officio aſſiduè verſatur, tùm potiſſimùm in Catholicæ fidei, ſine qua impoſſibile eſt placere Deo, unitate, atque integritate retinenda, & conſervanda, maximè elucet: Nimirùm, ut fideles Chriſti non ſint parvuli fluctuantes, neque circumferantur omni vento doctrinæ in nequitia hominum, ad circumventionem erroris: ſed omnes occurrant in unitatem fidei, & agnitionis Filii Dei in virum perfectum, neque ſe in hujus vitæ ſocietate, & communione lædant, aut inter ſe alter alteri offenſionem præbeat: ſed potiùs in vinculo charitatis conjuncti, tanquam unius corporis membra ſub Chriſto capite, ejusque in terris Vicario Rom. Pontifice Beatiſſimi Petri ſucceſſore, à quo totius Eccleſiæ unitas dimanat, augeantur in ædificationem, atque ita in divina gratia adjutrice, ſic præſentis vitæ quiete gaudeant, ut futura quoque beatitudine perfruantur. Ob quas ſanè cauſas Rom. Pontifices prædeceſſores noſtri, hodierna die, quæ anniverſaria Dominicæ Cœnæ commemoratione ſolemnis eſt, ſpiritualem Eccleſiaſticæ diſplinæ gladium, & ſalutaria juſtitiæ arma per miniſterium ſummi Apoſtolatus ad Dei gloriam, & animarum ſalutem ſolenniter exercere conſueverunt. Nos igitur, quibus nihil optabiliùs eſt, quàm fidei inviolatam integritatem, publicam pacem, & juſtitiam, Deo auctoritate, tueri, veſtitum, & ſolemnem hunc morem ſequentes,

1. Excommunicamus, & anathematizamus, ex parte Dei Omnipotentis, Patris, & Filii, & Spiritus ſancti, auctoritate quoque beatorum Apoſtolorum Petri, & Pauli, ac Noſtra, quoscunque Huſſitas, Wichlephiſtas, Lutheranos, Zuinglianos, Calviniſtas, Ugonottos, Anabaptiſtas, Trinitarios, & à Chriſtiana fide Apoſtatas, ac omnes, & ſingulos alios Hæreticos quocunque nomine cenſeantur, & cujuscunque ſectæ exiſtant, ac eis credentes, eorumq; receptatores, fautores, & generaliter quoslibet illorum defenſores, ac eorundem libros hæreſim continentes, vel de Religione tractantes, ſine auctoritate noſtra, & Sedis Apoſt. ſcienter legentes, aut retinentes, imprimentes, ſeu quomodolibet defendentes ex quavis cauſa publicè, vel occultè, quovis ingenio, vel colore, necnon Schiſmaticos, & eos, qui ſe à noſtra, & Romani Pontificis pro tempore exiſtentis obedientia pertinaciter ſubtrahunt, vel recedunt.

2. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes, & ſingulos cujuscunq; ſtatus, gradus, ſeu conditionis fuerint: Univerſitates verò, Collegia, & Capitula quocunque nomine nuncupentur, interdicim⁹, ab ordinationibus, ſeu mandatis noſtris, ac Romanorum Pontificum pro tempore exiſtentium ad univerſale futurum Concilium appellantes: necnon eos, quorum auxilio, conſilio, vel favore appellatum fuerit.

3. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes piratas, curſarios, ac latrunculos maritimos, diſcurrentes mare noſtrum, præcipuè à monte Argentario usque ad Tarracinam, ac omnes eorum fautores, receptatores, & defenſores.

4. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes, & ſingulos, qui Chriſtianorum quorumcunque navibus, tempeſtate, ſeu in transverſum (ut dici ſolet) jactatis, vel quoquomodo naufragium paſſis, ſive in ipſis navibus, ſive ex ejusdem ejecta in mari, vel in litore inventa, cujuscunque generis bona, tam in noſtris Tyrrheni, & Adriatici, quàm in cæteris cujuscunque maris regionibus, & littoribus, ſurripuerint; ita ut nec ob quodcunque privilegium, conſuetudinem, aut longiſſimi etiam immemorabilis temporis poſſeſſionem, ſeu alium quemcunque prætextum excuſari poſſint.

5. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes, qui in terris ſuis nova pedagia, ſeu gabellas, præterquam in caſibus ſibi à jure, ſeu à ſpeciali Sedis Apoſtolicæ licentia permiſſis imponunt, vel augent, ſeu imponi, vel augeri prohibita exigunt.

6. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes falſarios literarum Apoſtolicarum, etiam in forma Brevis, ac ſupplicationum, gratiam, vel juſtitiam concernentium, per Romanum Pontificem, vel S. R. E. Vicecancellarios, ſeu gerentes vices eorum, aut de mandato ejusdem Rom. Pontificis ſignatarum, necnon falsò fabricantes literas Apoſtolicas, etiam in forma Brevis, & etiam falsò ſignantes ſupplicationes hujusmodi ſub nomine Romani Pontificis, ſeu Vicecancellarii, aut gerentium vices prædictorum.

7. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes illos, qui ad Sarracenos, Turcas, & alios Chriſti nominis hoſtes & inimicos, vel hæreticos per noſtras, ſive hujus ſanctæ Sedis ſententias expreſsè, & nominatim declaratos, deferunt, ſeu tranſmittunt equos, arma, ferrum, filum ferri, ſtamnum, chalybem, omniaq; alia metallorum genera, atque bellica inſtrumenta, lignamina, canapem, funes, tam ex ipſo canape, quàm alia quacunque materia, & ipſam materiam, aliaq; hujusmodi, quibus Chriſtianos, & Catholicos impugnant, necnon illos, qui per ſe, vel alios de rebus ſtatum Chriſtianæ Reipublicæ concernentibus, in Chriſtianorum perniciem, & damnum, ipſos Turcas, & Chriſtianæ Religionis inimicos, necnon Hæreticos, in damnum Catholicæ Religionis, certiores faciunt, illisque ad id auxilium, conſilium, vel favorem quomodolibet præſtant. Non obſtantibus quibuscunque privilegiis, quibusvis perſonis, Principibus, Rebuspublicis, per Nos, & Sedem prædictam hactenùs conceſſis, de hujusmodi prohibitione expreſſam mentionem non facientibus.

8. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes impedientes, ſeu invadentes eos, qui victualia, ſeu alia ad uſum Rom. Curiæ neceſſaria adducunt, ac etiam eos, qui ne ad Rom. Curiam adducantur, vel afferantur, prohibent, impediunt, ſeu perturbant, ſeu hæc facientes defendunt per ſe, vel alios cujuscunque fuerint ordinis, præeminentiæ, conditionis, & ſtatus, etiam Pontificali, ſeu Regali, aut alia quavis Eccleſiaſtica, vel mundana præfulgeant dignitate.

9. Item

9. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes illos, qui ad Sedem Apoſtolicam venientes, & recedentes ab eadem, ſua, vel aliorum opera interficiunt, mutilant, ſpoliant, capiunt, detinent, necnon illos omnes, qui jurisdictionem ordinariam, vel delegatam, à nobis vel noſtris Judicibus non habentes, illam ſibi temerè vendicantes, ſimilia, contra morantes in eadem Curia, audent perpetrare.

10. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes interficientes, mutilantes, vulnerantes, detinentes, capientes, ſeu deprædantes Romipetas, ſeu peregrinos; ad Urbem cauſa devotionis, ſeu peregrinationis accedentes, & in ea morantes, vel ab ipſa recedentes, & in his dantes auxilium, conſilium, vel ſavorem.

11. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes interficientes, mutilantes, vulnerantes, percutientes, capientes, carcerantes, detinentes, vel hoſtiliter inſequentes S. R. E. Cardinales, Patriarchas, Archiepiſcopos, Epiſcopos, Sedisque Apoſtolicæ Legatos, vel Nuncios, aut eos à ſuis Diœceſibus, territoriis, terris, ſeu dominiis ejicientes: necnon ea mandantes, vel rata habentes, ſeu præſtantes in eis auxilium, conſilium, vel favorem.

12. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes illos, qui per ſe, vel per alios, perſonas Eccleſiaſticas quascunque, vel ſeculares ad Romanam Curiam ſuper eorum cauſis, & negotiis recurrentes, ac de illa in eadem Curia proſequentes, aut procurantes, negotiorumque geſtores, advocatos, procuratores, & agentes, ſeu etiam Auditores, vel Judices ſuper dictis cauſis, vel negotiis deputatos, occaſione cauſarum, vel negotiorum hujusmodi occidunt, ſeu quoquomodo percutiunt, bonis ſpoliant, ſeu qui per ſe, vel per alios directè, vel indirectè, delicta hujusmodi committere, exequi, vel procurare, aut in eisdem auxilium, conſilium, vel favorem præſtare non verentur, cujuscunque præminentiæ, & dignitatis fuerint.

13. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes tam Eccleſiaſticos, quàm ſeculares cujuscunq; dignitatis, qui prætexentes frivolam quandam appellationem à gravamine, vel futura executione lit. Apoſt. etiam in forma Brevis, tam gratiam quàm juſtitiam concernentium: Necnon citationum, inhibitionum, ſequeſtrorum, monitoriorum, proceſſuum, executorialium, & aliorum decretorum à Nobis, & à Sede prædicta, ſeu Legatis, Nunciis, Præſidentibus, Palatii noſtri, & Cam. Apoſt. Auditoribus, Commiſſariis, aliisque Judicibus, & delegatis Apoſtolicis emanatorum, & quæ pro tempore emanaverint, aut aliàs ad Curias ſeculares & laicam poteſtatem recurrunt, & ab ea, inſtante etiam Fiſci Procuratore, vel Advocato, appellationes hujusmodi admitti, ac literas, citationes, inhibitiones, ſequeſtra, monitoria, & alia prædicta, capi, & retineri faciunt, quivé illa ſimpliciter, vel ſine eorum beneplacito, & conſenſu, vel examine exequutioni demandari, aut ne Tabelliones, & Notarii, ſuper hujusmodi literarum, & proceſſuum exequutione, inſtrumenta, vel acta conficere, aut confecta, parti, cujus intereſt, tradere debeant, impediunt, vel prohibent, ac etiam partes, ſeu eorum agentes, conſanguineos, affines, familiares, Notarios, exequutores, & ſubexequutores literarum, citationum, monitoriorum, & aliorum prædictorum capiunt, percutiunt, vulnerant, carcerant, detinentes, ex Civitatibus, Locis, & Regnis ejiciunt, bonis ſpoliant, perterrefaciunt, concutiunt, & comminantur per ſe, vel alium, ſeu alios, publicè, vel occultè, quivé aliàs quibuscunque perſonis in genere, vel in ſpecie, ne pro quibusvis eorum negotiis proſequendis, ſeu gratiis, vel literis impetrandis ad Rom. Cur. accedant, aut recurſum habeant, ſeu gratias ipſas, vel literas à dicta Sede impetrent, ſeu impetratis utantur, directè, vel indirectè prohibere, ſtatuere, ſeu mandare, vel eas apud ſe, aut Notarios, ſeu Tabelliones, vel aliàs quomodolibet retinere præſumunt.

14. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes, & ſingulos, qui per ſe, vel alios, auctoritate propria, ac de facto, quarumcunque exemptionum, vel aliarum gratiarum, & literarum Apoſtolicarum prætextu, beneficiales, & decimarum, ac alias cauſas ſpirituales, & ſpiritualibus annexas, ab Auditoribus, & Commiſſariis noſtris, aliisque Judicibus Eccleſiaſticis avocant, illorumvé curſum, & audientiam, ac perſonas, Capitula, Conventus, Collegia, cauſas ipſas proſequi volentes impediunt, ac de ſe illarum cognitione tanquam Judices interponunt; Quivé partes actrices, quæ illas committi fecerunt, & faciunt, ad revocandum, & revocari faciendum citationes, vel inhibitiones, aut alias literas in eis decretas, & ad faciendum, vel conſentiendum eos, contra quos tales inhibitiones emanarunt, à cenſuris, & pœnis in illis contentis abſolvi, per ſtatutum, vel aliàs, compellunt, vel exequutionem literarum Apoſtolicarum, ſeu exequutorialium, proceſſuum, ac decretorum prædictorum, quomodolibet impediunt, vel ſuum ad id favorem, conſilium, aut aſſenſum præſtant, etiam prætextu violentiæ prohibendæ, vel aliarum prætentionum, ſeu etiam donec ipſi ad Nos informandos, ut dicunt, ſupplicaverint, aut ſupplicari fecerint, niſi ſupplicationes hujusmodi coram Nobis, & Sede Apoſtolica legitimè proſequantur, etjamſi talia committentes fuerint Præſidentes Cancellariarum, Conſiliorum, Parlamentorum, Cancellarii, Vicecancellarii, Conſiliarii ordinarii, vel extraordinarii quorumcunque Principum ſecularium, etiamſi Imperiali, Regali, Ducali, vel alia quacunque præfulgeant dignitate, aut Archiepiſcopi, Epiſcopi, Abbates, Commendatarii, ſeu Vicarii fuerint.

15. Quivé ex eorum prætenſo officio, vel ad inſtantiam partis, aut aliorum quorumcunque, perſonas Eccleſiaſticas, Capitula, Conventus, Collegia, Eccleſiarum quarumcunque coram ſe ad ſuum Tribunal, Audientiam, Cancellariam, Conſilium vel Parlamentum, præter Juris Canonici diſpoſitionem trahunt, vel trahi faciunt, vel procurant directè, vel indirectè, quovis quæſito colore: Necnon qui ſtatuta, ordinationes, Conſtitutiones pragmaticas, ſeu quævis alia decreta in genere, vel in ſpecie, ex quavis cauſa, & quovis quæſito colore, ac etiam prætextu cujusvis conſuetudinis, aut privilegii, vel aliàs quomodolibet fecerint, ordinaverint, & publicaverint, vel factis, & ordinatis uſi fuerint, unde libertas Eccleſiaſtica tollitur, ſeu in aliquo læditur, vel deprimitur, aut aliàs quovis modo reſtringitur, ſeu noſtris & dictæ Sedis, ac quarumcunque Eccleſiarum juribus quomodolibet directè, vel indirectè, tacitè, vel expreſsè præjudicatur.

16. Necnon qui Archiepiſcopos, Epiſcopos, aliosq; ſuperiores, & inferiores Prælatos, & omnes alios quoscunq; Judices Eccleſiaſticos ordinarios quomodolibet hac de cauſa directè, vel indirectè carcerando, vel moleſtando eorum agentes, procuratores, familiares, necnō conſanguineos, & affines, aut aliàs impediunt, quominùs ſua jurisdictione Eccleſiaſtica contra quoscunque utantur, ſecundùm quòd Canones, & ſacræ Conſtitutiones Eccleſiaſticæ, & decreta Conciliorum generalium, & præſertim Tridentini, ſtatuunt; ac etiam eos, qui poſt ipſorum Ordinariorum, vel etiam ab eis delegatorum quorumcunq; ſententias, & decreta, aut aliàs fori Eccleſiaſtici judicium eludentes, ad Cancellarias, & alias Curias ſeculares recurrunt, & ab illis prohibitiones, & mandata, etiam pœnalia, Ordinariis, & delegatis prædictis decerni, & contra illos exequi procurant, eos quoque qui hæc decernunt, & exequuntur, ſeu dant auxilium, conſilium, patrocinium, & favorem in eisdem.

17. Quivé jurisdictiones, ſeu fructus, redditus, & proventus ad Nos, & Sedem Apoſtolicam, & quascunque

cunque Eccleſiaſticas perſonas ratione Eccleſiarum, Monaſteriorum, & aliorum beneficiorum Eccleſiaſticorum pertinentes uſurpant, vel etiam quavis occaſione, vel cauſa, ſine Romani Pontificis, vel aliorum ad id legitimam facultatem habentium expreſſa licentia ſequeſtrant.

18. Quivé collectas, decimas, talleas, præſtantias, & alia onera Clericis, Prælatis, & aliis perſonis Eccleſiaſt. ac eorum, & Eccleſiarum, Monaſteriorum, & aliorum beneficiorum Eccleſiaſticorum bonis, illorumq; fructibus, redditibus, & proventibus hujusmodi absque ſimili Rom. Pont. ſpeciali, & expreſſa licentia imponunt, & diverſis etiam exquiſitis modis exigunt, aut ſic impoſita, etiam à ſponte dantibus, & concedentibus, recipiunt. Necnon qui per ſe, vel alios directè, vel indirectè prædicta facere, exequi, vel procurare, aut in eisdem auxilium, conſilium, vel ſavorem præſtare non verentur, cujuscunque ſint præeminentiæ, dignitatis, ordinis, conditionis, aut ſtatus, etiamſi Imperiali, aut Regali præfulgeant dignitate, ſeu Principes, Duces, Comites, Barones, & alii Potentatus quicunque, etiam Regnis, Provinciis, Civitatibus, & Terris quoquo modo Præſidentes, Conſiliarii, & Senatores, aut quavis etiam Pontificali dignitate inſigniti. Innovantes decreta ſuper his per ſacros Canones, tam in Lateranenſi noviſſimè celebrato, quàm aliis Conciliis generalibus edita etiam ſuper cenſuris, & pœnis in eis contentis.

19. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes, & quoscunque Magiſtratus, & Judices, Notarios, Scribas, exequutores, ſubexequutores quomodolibet ſe interponentes in cauſis capitalibus, ſeu criminalibus contra perſonas Eccleſiaſticas, illas proceſſando, banniendo, capiendo, ſeu ſententias contra illas proferendo, vel exequendo, ſine ſpeciali, ſpecifica, & expreſſa hujus ſanctæ Sedis Apoſtolicæ licentia, quique hujusmodi licentiam ad perſonas, & caſus non expreſſos extendunt, vel aliàs illa perperàm abutuntur, etiamſi talia committentes fuerint Conſiliarii, Senatores, Præſidentes, Cancellarii, Vicecancellarii, aut quovis alio nomine nuncupati.

20. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes illos, qui per ſe, ſeu alios directè, vel indirectè ſub quocunq; titulo, vel colore invadere, deſtruere, occupare, & detinere præſumpſerint, in totum, vel in partem Almam Urbem, regnum Siciliæ, inſulas Sardiniæ, & Corſicæ, terras citra Pharum, patrimonium beati Petri in Thuſcia, Ducatum Spoletan. Comitatum Venayſinum, Sabinen. Marchiæ Anconitanæ, Maſſæ Trebariæ, Romandiolæ, Campaniæ, & maritimas provincias, illarumq; terras, & loca, ac terras ſpecialis commiſſionis Arnulfotum, civitatesque noſtras Bononiam, Cæſenam, Ariminum, Beneventum, Peruſium, Avenionem, civitatem Caſtelli, Tudertum, Ferrariam, Comaclum, & alias civitates, terras, & loca, vel jura ad ipſam Romanam Eccleſiam pertinentia, dictæq; Rom. Eccl. mediatè, vel immediatè ſubjecta, necnon ſupremam jurisdictionem in illis Nobis, & eidem Romanæ Eccleſiæ competentem de facto uſurpare, perturbare, retinere, & vexare variis modis præſumunt, necnon adhærentes, fautores, & defenſores eorum, ſeu illis auxilium, conſilium, vel favorem quomodolibet præſtantes.

Volentes præſentes noſtros proceſſus, ac omnia, & quæcunque his literis contenta, quousque alii hujusmodi proceſſus à Nobis, aut Rom. Pontiſ. pro tempore exiſtente fiant, aut publicentur, durare, ſuosque effectus omninò ſortiri.

Cæterùm à prædictis ſententiis nullius per alium quàm per Rom. Pont. niſi in mortis articulo conſtitutus, nec etiam tunc, niſi de ſtando Eccleſiæ mandatis, & ſatisfaciendo cautione præſtita, abſolvi poſſit, etiam prætextu quarumvis facultatum, & indultorum quibuscunque perſonis Eccleſiaſticis, ſecularibus, & quorumvis Ordinum, etiam Mendicantium, ac militiarum Regularibus, etiam Epiſcopali, vel alia majori dignitate præditis, ipſisque Ordinibus, & eorum Monaſteriis, Conventibus, & domibus, ac Capitulis, Collegiis, Confraternitatibus, Congregationibus, Hoſpitalibus, & locis piis, necnon laicis, etiam Imperiali, Regali, & alia mundana excellentia fulgentibus, per Nos, & dictam Sedem, ac cujusvis Concilii decreta, verbo, literis, aut alia quacunque ſcriptura in genere, & in ſpecie conceſſorum, & innovatorum, ac concedendorum, ac innovandorum.

Quòd ſi fortè aliqui contra tenorem præſentium talibus excommunicatione, & anathemate laqueatis, vel eorum alicui abſolutionis beneficium impendere de facto præſumpſerint, eos excommunicationis ſententia innodamus, graviùs contra eos, ſpiritualiter, & temporaliter, prout expedire noverimus, proceſſuri.

Declarantes, ac proteſtantes quamcunque abſolutionem, etiam ſolenniter per Nos faciendam, prædictos excommunicatos ſub præſentibus comprehenſos, niſi priùs à præmiſſis, cum vero propoſito ulteriùs ſimilia non committendi, deſtiterint; ac quod eos, qui contra Eccleſiaſticam libertatem, ut præfertur, ſtatuta fecerint, niſi priùs ſtatuta, ordinationes, conſtitutiones, pragmaticas, & decreta hujusmodi publicè revocaverint, & ex archiviis, ſeu capitularibus locis, aut libris, in quibus annotata reperiuntur, deleri & caſſari, ac Nos de revocatione hujusmodi certiores fecerint, eos non comprehendere, nec eis aliter ſuffragari, quin etiam per hujusmodi abſolutionem, aut quoscunque alios actus contrarios, tacitos, vel expreſſos, ac etiam per patientiam, & tolerantiam noſtram, vel ſucceſſorum noſtrorum quantocunque tempore continuatam, in præmiſſis omnibus & ſingulis, ac quibuscunque juribus Sedi Apoſtol. ac S. R. E. undecunque & quandocunque quæſitis, vel quærendis, nullatenùs præjudicari poſſe, aut debere.

Non obſtantibus privilegiis, indulgentiis, indultis, & literis Apoſtolicis generalibus, vel ſpecialibus, ſupradictis, vel eorum alicui, ſeu aliquibus aliis cujuscunque ordinis, ſtatus, vel conditionis, dignitatis, & præeminentiæ fuerint, etiamſi, ut præfertur, Pontificali, Imperiali, Regali, ſeu quavis Eccleſiaſtica, & mundana præfulgeant dignitate, vel eorum regnis, provinciis, civitatibus, ſeu locis à prædicta Sede, ex quavis cauſa, etiam per viam contractus, aut remunerationis, & ſub quavis alia forma, & tenore, ac cum quibusvis clauſulis, etiam derogatoriarum derogatoriis conceſſis, etiam continentibus quòd excommunicari, anathematizari, vel interdici non poſſint, per literas Apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum, de privilegiis, indulgentiis, & indultis hujusmodi, ac de ordinibus, locis, nominibus propriis, cognominibus, & dignitatibus eorum mentionem, necnon conſuetudinibus etiam immemorabilibus, ac præſcriptionibus quantumcunque longiſſimis, & aliis quibuslibet obſervantiis, ſcriptis, vel non ſcriptis, per quæ contra hos noſtros proceſſus, ac ſententias, quominùs includantur in eis, ſe juvare valeant, vel tueri.

Quæ omnia quoad hoc, eorum omnium tenores, ac ſi ad verbum, nihil penitùs omiſſo, infererentur, præſentibus pro expreſſis habentes, penitùs tollimus, & omninò revocamus, cæterisq; contrariis quibuscunque.

Ut verò præſentes noſtri proceſſus ad publicam omnium notitiam faciliùs deducantur, chartas, ſeu membranas proceſſus ipſos continentes, valvis Eccleſiæ S. Joan. Lateran. & Baſilicæ Principis Apoſt. de Urbe appendi faciemus, ut ii, quos proceſſus hujusmodi concernunt, quòd ad ipſos non pervenerint, aut quòd ipſos ignoraverint, nullam poſſint excuſationem prætendere, aut ignorantiam allegare, cùm non ſit veriſimile, id remanere incognitum, quod tam patenter omnibus publicatur. Inſuper, ut proceſſus ipſi, & præ-

ſentes

ſentes literæ, ac omnia, & ſingula in eis contenta eò fiant notiora, quò in plerisque civitatibus, & locis ſuccint publicata, univerſis, & ſingulis Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & locorum Ordinariis, & Prælatis ubilibet conſtitutis, per hæc ſcripta committimus, & in virtute ſanctæ obedientiæ diſtrictè præcipiendo mandamus, ut per ſe, vel alium, ſeu alios, præſentes literas, poſtquam eas receperint, ſeu earum habuerint notitiam, ſemel in anno, aut ſi expedire viderent, etiam pluries in Eccleſiis ſuis, dum in eis major populi multitudo ad divina convenerit, ſolemniter publicent, & ad Chriſti fidelium mentes reducant, nuncient, & declarent.

Cæterùm Patriarchæ, Archiepiſcopi, Epiſcopi, aliique locorum Ordinarii, & Eccleſiarum Prælati, necnon Rectores, cæterique curam animarum exercentes, ac Presbyteri ſeculares, & quorumvis Ordinum Regulares ad audiendas peccatorum confeſſiones, quavis auctoritate deputati, tranſumptum præſentium literarum penes ſe habeant, easque diligenter legere, & percipere ſtudeant. Volentes earundem præſentium tranſumptis, etiam impreſſis, Notarii publici manu ſubſcriptis, & ſigillo Judicis ordinarii Romanæ Curiæ, vel alterius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eandem prorſus fidem in judicio, & extra illud ubique locorum adhibendam fore, quæ ipſis præſentibus adhiberetur, ſi eſſent exhibitæ, vel oſtenſæ. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam noſtræ excommunicationis, anathematizationis, interdicti, innovationis, innodationis, declarationis, proteſtationis, ſublationis, revocationis, commiſſionis, mandati, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum. Datum Romæ, apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1634. 4. Idus Aprilis Pontificatus Noſtri anno 10.

Loco † plumbi.

E Datarius.

Joannes Savenier.

Viſa de Curia A. Hurtandus.

Coſta. *G. Montanus.*

Regiſtrata in Secretaria Breviam.

Præter ſupradictos caſus Bullæ Cœnæ, qui ſecum habent annexam excommunicationem, reperiuntur in ſacris Canonibus alii caſus, circa quos Summus Pontifex tantùm habet auctoritatem, & eorum effectus eſt ſolius Papæ, non Prælatorum inferiorum, quos hìc apponere mihi libuit in commodum, & gratiam Abbatum, & Prælatorum.

Summus Pontifex quæ ſibi in Epiſcopis reſervavit.

10 In Summi Pontificis poteſtate eſt, Pallium Archiepiſcopis concedere, *c. niſi, de auctor. & uſu pallii,* quia datur in ſignum plenitudinis poteſtatis, *cap. antiquæ 3. de privileg.* & hæc plenitudo poteſtatis non poteſt dari ab alio, niſi à Romano Pontifice. Pallium aſſumitur de corpore beati Petri Apoſtoli, ut habetur in gloſſ. pen. *cap. ſignificaſti 4. ad finem, de elect. 4.* Ideſt, Pallium conſecratur in Altari, in memoriam beati Petri Apoſtoli.

Summus Pontifex ſolus conſtituit Eccleſiam in Cathedralem, *cap. felix 50. cap. præcipimus 54. q. 1.* & ipſe Summus Pontifex Eccleſiam divellit, vel conjungit, five mutat, *cap. 1. inter corporalia, de translat. Epiſcopi, cap. mutatione 7. q. 1.*

Sine mandato ſpeciali Summi Pontificis nullus poteſt dare paſtorem Eccleſiæ Cathedrali, *Clem. in pleriſque, de elect.*

Similiter Eccleſiæ Cathedrali nemo poteſt dare adminiſtrationem, niſi Summus Pontifex, *cap. is cui 42. de elect. in 6.*

Adjutorem Epiſcopo nullus dare poteſt, niſi Summus Pontifex, *cap. 1. de elect. in 6.*

Solus Papa concedere poteſt, ut Monachus Laïcus, vel Clericus ſecularis minoribus Ordinibus initiatus, Epiſcopus creëtur, *cap. miramur — diſt.*

Summus Pontifex cognoſcit cauſas majores Epiſcoporum, & ſuperiorum Antiſtitum, Concil. Trid. *ſeſſ. 24. de reformat. cap. 5.*

Admittit etiam Summus Pontifex ſolus renunciationes Epiſcoporum, gloſſ. *verbo manibus, in Clem. 1. de renunt.* Flam. *de reſ. lib. 7. q. 11. num. 17.*

Solus Papa eximit à jure, & poteſtate Epiſcoporum, gloſſ. *in cap. frater 16. qu. 1.* gloſſ. *verb. exemptam, in cap. cùm inferior, de majorit. & obed.* Mandoſius *de ſignatura gratis in exempt.*

Summus Pontifex, quæ ſibi in Ordinibus conferendis reſervavit.

Summus Pontifex ſolus poteſt promovere ad tres Ordines ſacros, eos qui nondum ad legitimam ætatem pervenerunt, *cap. cùm in cunctis, de elect.* & poteſt extra tempora ſtatuta aliquem ad prædictos Ordines promovere, *cap. conſul. 16. tempore ordinat.* Similiter eadem die aliquem ad duos ſacros Ordines promovere, *cap. dilectis, de tempor. Ordinat.* & poteſt ipſe ſolus alicui duobus diebus duos Ordines ſacros dare, v. g. Diaconatum Sabbatho, & die Dominico Presbyteratum, *cap. literas, eod. tit. de temp. ordinat.*

Solus Papa concedere poteſt, ut quis Ordines accipiat ab Epiſcopo alieno, *cap. conſultationi, de temporibus Ordinat.*

Solus Papa concedere poteſt, ut Epiſcopus in die ſuæ Conſecrationis Ordines conferre poſſit, *cap. quod ficat 28. §. ſuper eo, de elect.*

Solus Pontifex indulgere poteſt, ut qui excommunicationis majoris vinculo obſtrictus, Ordines ſacros ſuſcepit, vel ſacris eſt aptatus, ſuo munere, & officio fungi poſſit, *cap. cùm illorum, de ſentent. excommun.*

Nemo denique poteſt ordinatum à Papa ad Superiores Ordines promovere ſine ipſius licentia, DD. *in c. in diſtribuendis, de temporibus Ordinat.* Cocchier. *de juriſdict. ordin. in exemptos p. 1. q. 21.*

In beneficiis, quæ Summo Pontifici in jure reſervata reperiantur.

Renunciationem beneficii, gratia alterius factam, ſolius eſt Summi Pontificis admittere, *cap. deliberatione, §. prohibemus, de officio Leg. lib. 6.* Flam. *de reſignat. lib. 2. q. 1. num. 92.*

Item in Beneficiis annuas penſiones conſtituere, & conſtituras transferre, vel jus eas redimendi concedere; *cap. 1. ne Eccleſ. benefic. ſine dimin. confer* & faciunt, quæ Rebuff. *de pacificis poſſeſſor. num. 117.* & *in praxi benefic. titul. requiſita ad collationem bonam, num. 6.*

Item beneficium ad certum tempus, non in perpetuum conferre, *c. paſtoralis 7. q. 1.* gloſſ. *verbo perpetuo in cap. unic. de capellis Monach. in 6.*

Et ſolus concedit, ut Beneficiarius, quamvis perpetuò abſit ab Eccleſia ex aliqua juſta fructus beneficii percipiat, *c. ult. de reſcript. lib. 6.*

Et beneficia in Curia Romana vacantia ipſe ſolus confert, *cap. 2. de præbend. lib. 6.*

Item Beneficia, quæ incompatibilia jure dicuntur, uni eidemque Clerico conferre ipſe ſolus poteſt, cujusmodi ſunt beneficia ſimilia ſub eodem tecto; duas item Cathedrales, duas Parochiales, duo beneficia curam animarum habentia, vel dignitatem. Ea etiam, in quibus jure, privilegio, vel conſuetudine, quis reſidere, vel commorari debet; Concil. Trident. *ſeſſ. de reformat. cap. 7.*

Item in eadem Eccleſia absque Indulgentia Rom. Pontif. nemo poteſt duos perſonatus, vel dignitates, Præpoſituras, vel adminiſtrationes, vel officia, vel eorum alterum ſimul cum Canonicatu habere, *cap. 1. de conſuetud.*

Item quando aliquis recipit ſecundum beneficium, quod incompatibile cum alio jura vocant, & illius poſſeſſionem adeptus eſt, vel per ſeipſum ſtat, quominùs illam aſſequatur, ita vacat primum incompatibile, vel illud ſtatim dimittere in Ordinarii manibus cogatur, quòd ſi non dimiſerit, utrumque vacat, & Rom. Pontif. ſolius eſt illud tunc conferre, Extravag. *Execrabilis, §. qui vero deinceps, de præb. Joan. XXII.*

Circa Juris interpretationes, & graves cauſas diſcernendas, quæ Summo Pontifici reſervata reperiantur.

Cauſæ omnes majores ad Sedem Apoſt. referuntur, *cap. 1. de juram. calumniæ, c. majores de Baptiſmo.* Porrò cauſæ majores cenſentur quæſtiones, quæ ſpectant ad articulos Fidei intelligendos; ad canonicos libros diſcernendos; ad ſenſum ſacrarum literarum declarandum, approbandum, ad interpretanda, quæ dubia ſunt, vel obſcura in controverſiis Fidei; in jure Canonico, vel Divino: item ad declarandum, quæ ad ſacramenta pertinent, videlicet ad materiam, formam, & Miniſtrum, & alia hujusmodi notata *in cap. quoties 24. q. 1.*

Solius Papæ eſt generales Canones condere, *c. ideò permittent, §. ſi ergo primum 24. q. 1.*

Quia poteſtas condendi legem ſoli Pontifici competit, *l. ult. Cod. de legibus,* Riminald. *in l. imperium, num. 403. ff. de juriſdict. omnium jud.* ubi Gaſpar. Vall. *num. 6. & num. 199.* Rebuff. *ad leg. Galliæ in proœm. gloſſ. 1. num. 4.* Menoch. 686. *n. 23.* Menoch. *illuſtr. cap. 1. num. 6.* & ideò ipſius Papæ Principis Eccleſiæ eſt Concilium generale confirmare, & ejus Conſtitutiones probare, vel improbare, & interpretari, ut patet ex *diſtinct. 17.* & *ex cap. ſtatutum de elect.* & aliorum ſcripta damnare, *cap. damnamus, de ſumma Trinit. cap. fraternitatis de hæret.*

Quæ ſunt dubia, vel obſcura in reſcriptis ipſe ſolus interpretatur *cap. paſtoralis de fide inſtrum. cap. cùm veniſſent, de judic.*

Solus ipſe ſupplet quod in contractibus deficit, quando ſcilicet aliquid, quod jus Canonicum requirit, omiſſum eſt, *cap. illa quotidiana, de elect. cap. 1. de tranſact.*

Relaxat, commutat, & interpretatur jusjurandum in rebus, & perſonis alicujus momenti, *cap. Venerabilem. §. eos, de elect.*

Ipſe ſolus reſtituit eos qui ſolemni ritu ſunt è Clericorum gradu dejecti, gloſſ. *in c. ideò 2. q. 6. & in c. ex tua, §. ult. de cleric. non reſid.*

Et remittit pœnas ob ſimoniam in Ordine, vel beneficio contractam, *c. qui ſimon. 1. q. 1.*

Item aliquos legitimis natalibus reſtituit, quod attinet ad ea, quæ ſpiritualia ſunt, *cap. per Venerabilem, qui filii ſint legitimi.*

Legata ad pias cauſas facta, nemo niſi Romanus Pontif. poteſt ad alios uſus convertere, vel transferre. *Clem. quia contingit. de Relig. Domibus.* Nam illi ſoli convenit pias teſtamentorum voluntates commutare, Tiraq. *de privilegiis piæ cauſæ, privil. 135.* Pinel. *in rub. C. de reſcind. vend. p. 1. c. 2. num. 19.* Navarr. *conſ. 2. num. 6. de rebus Eccleſiæ non alien.* Perez *tit. 2. lib. 5. Ordin. pag. 72.* Fr. Eman. *qq. Regular. tom. 1. quæſt. 125. art. 9.* Beja *reſponſ. caſuum conſc. pag. 4. caſ. 22.* Henriq. *in ſum. lib. 7. cap. 37. §. 2. lit. F.*

Sine ſpeciali ipſius conſenſu non poteſt interdici Civitas à Sacris ob debitum pecuniarium domini, vel officialium, vel privatarum perſonarum, Extravag. *Providè attendentes,* Bonifac. VIII. *de ſent. excomm. inter communes,* Covarr. *in cap. alma, p. 2 §. 1. num. 5.*

In Sanctorum Cælitum numerum ſolus ipſe Summus Pontifex aliquem referre poteſt, hoc enim Sedi Apoſt. reſervavit Alex. III. *in cap. de reliquiis, & venerat. Sanctor.* Quidam enim cenſuerunt id juris eſſe penes Epiſcopum in ſua ditione, propterea quòd *in cap. 1. de conſecrat. diſt. 3.* ita dicitur: *Et illæ feſtivitates, quas ſinguli Epiſcopi in ſuis Epiſcopatibus cum populo collaudaverint,* gloſſ. tamen *eo in loco,* id ad Romanum Pontificem ſolùm pertinere aſſerit, & approbant Maſcard. *de prob. concluſ. 262. num. 50.* Azor. *inſtit. moral p. 2. lib. 5. cap. 6. quæſt. 1.* Cenedo *ad decretal. collect. 52. num. 4.* Marc. Anton. Genovenſ. *in praxi Archiepiſc. Neapol. cap. 51. in fine.*

Privilegium ſolus ipſe Summus Pontifex poteſt concedere, ut quis ſolvatur à lege, qua quisque decimam partem ſolvere cogitur, *c. ex parte,* & *c. ſuggeſtum, de decimis.* Et poteſt quædam bona, & jura Eccleſiaſtica laicis conferre, puta poteſt decimas partes fructuum ex beneficiis Eccleſiaſticis juſtis de cauſis Regibus, & Principibus addicere.

Item poteſt Regi, & Principi privilegium concedere, ut beneficia in Eccleſiis ſuæ ditionis ſita, obitu beneficiarii deſtituta conferre queat: poteſt etiam Laico poteſtatem, & auctoritatem dare, ut aliquos excommunicationis vinculo obſtringere poſſit, Borgas *de irregul. p. 1. num. 40.*

Solus Papa poteſt pleniſſimas peccatorum condonationes, hoc eſt, Indulgentias concedere, Doct. *in cap. cum ex eo, de privil.*

Quoad Religioſos, quæ Summo Pont. in Jure reſervata reperiuntur.

Item Summi Pontificis eſt novos Religioſorum Ordines approbare; hoc enim Innoc. III. in Concil. Lateran. Sedi Apoſt. reſervavit, ut habetur, *in c. ult. de Relig. domibus,* Azor. *inſtit. moral. p. 1. lib. 11. c. 23. q. 5. & c. 24. q. in fine, & p. 2. lib. 5. cap. 7. q. 1.* Fr. Eman. *qq. Regul. tom. 3. q. 48. art. 3.* Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit. lib. 18. n. 364. verſ. accedat.*

Solus ipſe poteſt profeſſionem Religionis irritam facere, hoc eſt, ſtatuere ne rata, & firma ſit, ſi fiat, ante certos ætatis annos, aut certa forma minimè ſervata; communis *ſentem. ex cap. ad noſtram,* & *cap. ſignificavit,* & *cap. quia inſulis de regularibus.* Etiam Abbate, & Monachorum Conventu invitis poteſt Monachum è cœnobio evocatum, & aſſumptum, certæ Eccleſiæ præficere, vel Epiſcopo, vel Principi adjutorem, & ſocium dare, vel apud ſe ſocium retinere, *cap. per principalem 9. q. 3.*

Item poteſt ſolus concedere, ut Religioſi profeſſi, cœnobium egreſſi ad audiendas leges, vel Medicinam, vel Ordines promoveri queant, *cap. non magnoperè, ne Clerici, vel Monachi,* idem juris eſt de Clericis ſecularibus dignitatem, vel perſonatum, vel parochiale beneficium habentibus, *cap. ſuper ſpecula, ne Clerici, vel Monachi.*

Mendicantes Religioſi non poſſunt acquirere nova loca ad habitandum, vel antiqua alienare, vel mutare ſine ſpeciali licentia Papæ, *c. 1. de exceſſib. Præl. in 6.*

Papa ſolus concedit privilegium Monaſteriis, & Eccleſiis Religioſorum, ut liberentur ab obligatione ſolvendi procurationes legatis Apoſt. & Jura Epiſcopalia, *Clement. 1. de cenſib.*

Nullus niſi Papa concedere poteſt, ut Religioſus aliquis eligatur in Abbatem vel Prælatum alterius Religionis, vel habitus, *Clement. 1. de elect.*

De bonis, quæ Fratribus Franciſcanis relinquuntur nullus poteſt agere in judicio nomine Eccleſiæ Romanæ ſine ſpeciali Romani Pontif. mandato. *Extravag. ſi conditorem, de verborum ſignif. Joan. XXII.*

Solis

Solus Papa concedere poteſt facultatem, ut quis aſſumere queat habitum Fratricellorum, & Bizoccorum, *Extravag. Sancta Romana Eccleſia, de Relig. domib. Pauli II.*

Fratres Mendicantes ſine ſpeciali Sedis Apoſt. conſenſu, non poſſunt plures habere campanas, *Extravag. quia cunctos, de offic. Cuſtodis Joan. XXII.*

QUÆSITUM XVI.

Vtrum Abbas poſſit ſuos ſubditos à cenſuris in Clavium contemptum incurſis abſolvere.

SUMMARIUM.

1 *Monachi abſolvi poſſunt ab Abbate, vel Superiore à Cenſuris in Clavium contemptum, vel ſub ſpe, & fiducia privilegiorum incurſis.*

1 RAtio dubitandi eſt, quia Eugenius IV. in quadam Bulla Fratribus Minoribus data concedens, quòd ipſi Fratres poſſint plenariè ab omnibus cenſuris, & peccatis abſolvi, addit, *niſi peccata in contemptum Clavium commiſſa fuerint, vel niſi commiſſa fuerint ſpe, & fiducia talium privilegiorum*; idipſum habetur in conceſſione facta à Bonifacio IX. cum eadem conditione in *ſupplemento fol. 120. concluſ. 542.* His tamen non obſtantibus, poſſunt Monachi à ſuo Abbate ab hujuſmodi cenſuris, & peccatis abſolvi, etſi in ea per Clavium contemptum inciderint, vel etſi ea commiſerint ſub ſpe, & fiducia talium privilegiorum; & hoc virtute privilegii Clementis IV. & aliorum ſuprà à nobis relatorum, quæ univerſaliora ſunt, & noviora, nec illas reſtrictiones, & limitationes addiderunt, & ideò prædictorum Prælatorum poteſtas circa hoc ampliata eſt. Nec neceſſaria fuit expreſſa revocatio prioris illius limitationis, quia ſatis eſt, ut ea appoſita non fuerit. Atque ita Roderic. *qq. Regular. tom. 1. quæſt. 20. art. 5.* Suar. *de Relig. tom. 4. tract. 8. lib. 2. cap. 21. num. 10. & duobus ſequentibus.*

QUÆSITUM XVII.

Vtrùm Abbas poſſit abſolvere ſuos Monachos ab hæreſi occulta.

SUMMARIUM.

1 *Concilium Tridentinum Epiſcopis facultatem ab hæreſi occulta ſubditos abſolvendi conceſſit.*

2 *Poteſtas eadem intelligitur conceſſa Abbatibus, & Prælatis inferioribus Epiſcopalem juriſdictionem in Diœceſi propria habentibus.*

3 *Prælatis Regularibus an competat vigore Concil. Trident. poteſtas abſolvendi ſibi ſubditos Regulares ab occulta hæreſi, oſtenditur, &* num. 4.

5 *Mortis in articulo poteſt quis non ſolùm ab hæreſi occulta, ſed etiam à quibuscunque peccatis etiam à ſimplici Sacerdote abſolvi.*

1 UT hujus quæſiti materia clariùs eluceſcat, notandum, Concilium Tridentinum *ſeſſ. 24. de reformat. cap. 6.* duplicem facultatem Epiſcopis conceſſiſſe, alteram diſpenſandi in quibuscunque caſibus ex delicto occulto, nec ad forum contentioſum deducto provenientibus, excepto homicidio voluntario: Alteram abſolvendi in foro conſcientiæ ſuos ſubditos in ſua Diœceſi à quibuscunque caſibus occultis, nec ad forum contentioſum deductis, per ipſos, vel per Vicarios ad id ſpecialiter deputandos: & poſteà ſubdit: *Idem, etſi in hæreſis crimine in foro conſcientiæ eis tantùm, non eorum Vicariis ſit permiſſum.* Et ante iſtud Concilii decretum licèt hæretici de jure antiquo excommunicationem latæ ſententiæ incurrerent, ut conſtat ex *can. Achatius, 24. q. 1. cap. ad abolendam, & cap. excommunicamus, el 1. de hæret. cap. noverit, de ſentent. excommun. cap. quicumque, de hæret. in 6.* tamen illa excommunicatio per Bullam Cœnæ Domini Summo Pontifici reſervata fuit, ut patet ex prima excommunicatione dictæ Bullæ Cœnæ, ubi excommunicantur omnes hæretici, & apoſtatæ à fide, & abſolutio Summo Pontifici reſervatur: quæ tamen poſteà per prædictum Concilium Epiſcopis conceſſa fuit. Videndum eſt igitur in præſenti, an eadem facultas ad Abbates, & Prælatos inferiores extendatur. 2 Ad quod dicendum eſt primò, Abbates, & Prælatos inferiores habentes propriam Diœceſim, & in ea Epiſcopalem ſeu quaſi-Epiſcopalem juriſdictionem privativè ad Epiſcopum poſſe ejus decreti vigore ſuos ſubditos eodem jure ab hæreſi abſolvere, ſicut poſſunt Epiſcopi ſuos; quia ibi nomine Epiſcopi intelliguntur Abbates habentes juriſdictionem Epiſcopalem, nec eligitur induſtria perſonæ Epiſcopi, & ſi qua induſtria eligitur, eſt Epiſcopi, vel habentis juriſdictionem Epiſcopalem; & hoc tenent Sayr. *in Clavi Regia, lib. 6. cap. 17. num. 83. in fine,* Avil. *de cenſur. par. 7. diſput. 10. dub 6.* Roderic. *2. tom. ſummæ, cap. 10. num. 6. concluſ. 6. & quæſt. Regular. tom. 1. q. 14. art. 13. & 17. & quæſt. 61. art. 9.* Flores de Mena *variar. lib. 3. qu. 24. num. 18.* pluribus probat Sanchez *lib. 8. de matrimon. diſput. 2. num. 12. & lib. 2. in Decalog. cap. 11. num. 5.* 3 Quo autem ad Regulares Prælatos exemptos proprium territorium non habentes, Suarez *tom. 4. de Relig. tract. 8. lib. 2. c. 20. num. 10. & ſeq.* & Rodriq. *quæſt. Regular. tom. 1. qu. 20. artic. 10.* concludunt ipſos non poſſe à crimine hæreſis, etiam occulto, ſuos ſubditos abſolvere; ſed diverſimodè id probant; Suarez namque ait, quòd ſi per Bullam Cœnæ Domini talis facultas à Concilio Tridentino Epiſcopis collata abrogata non fuiſſet, eam obtinerent etiam Prælati Regulares per motum proprium Pii V. in quo, ut *ſuperius* dictum eſt, voluit, ut illa facultas extenderetur etiam ad Prælatos Ordinis Prædicatorum, ac per conſequens aliarum Religionum habentium privilegium communicationis; tamen cenſuit facultatem illam per Bullam in Cœna Domini abrogatam fuiſſe, & quòd Abbates, & cæteri Religionum Prælati ſubditos à crimine hæreſis etiam occulto abſolvere nequeant. Rodriq. autem aſſerit alia ex cauſa id ipſis non licere, nempe, quia licèt Epiſcopi poſſint ab hæreſi occulta in foro conſcientiæ abſolvere; non propterea ſequitur idem licere Prælatis Regularibus habentibus juriſdictionem quaſi-Epiſcopalem, quia dicit Epiſcopos hîc ſe habere tanquam Inquiſitores, imò quòd ſint Inquiſitores hæreticæ pravitatis; Prælati autem Regulares non ſunt Inquiſitores reſpectu ſibi ſubditorum, & ideò non ſequitur; Prælati Regulares habent juriſdictionem Epiſcopalem, ſeu quaſi; ergo ſicut Epiſcopi ſuos Diœceſanos à crimine hæreſis occultæ abſolvere poſſunt, ita & illi ſuos ſubditos, quia Epiſcopi ultra juriſdictionem Epiſcopalem, habent etiam ratione muneris ipſorum annexus munus Inquiſitorum, & ex aliis rationibus, ut latius per eum *loco citato*; quod quomodocumque ſe habeat, & quamvis Suarez *ubi ſup. num. 11.* conetur fundamentum probationis à Roderic. allatæ excludere, tamen ambo concludunt, quamvis diverſis rationibus, non licere Abbatibus, & Religionum Prælatis ſuos Monachos, & ſubditos ab hæreſis crimine occulto abſolvere; ſic etiam docent Avila *de cenſur. par. 7. diſp. 10. dub. 6. notab. 3.* Vega *2. tomo ſummæ, cap. 125. caſu 12. in fine.* Sanch. *in Decalog. lib. 2. cap. 17. num. 7. ad finem.* Megala *conſil. 21. num. 6.* Navarr. *in ſing. jur. Pontif. conc. 3. n. 10.* Diana *in reſolut. moral. tract. 2. de dub. regul. reſolut. 122.* aſſerentes, nec Decreti Concilii, nec d. privilegii vigore hos Regulares Prælatos talem poteſtatem habere; quia licèt Pius V. expreſsè concedat, ut poſſint abſolvere à caſibus *in eo cap. 6.* Concilii Trident. Epiſcopis conceſſis, inter quos ſpecialiter de hæreſi mentio habetur, tamen in nulla generali conceſſione cen-

ſetur hæreſis abſolutio comprehendi, niſi ſpecialis de ea mentio habe tur.

4 Quòd ſi verum eſt fundamentum Suarez, nullus dubitandi locus ampliùs ſuper hac materia remanet, neque quoad Prælatos Regulares, neque quoad Abbates, & Prælatos propriam Diœceſim habentes; quia ſi per ſubſequentes Bullas Cœnæ Domini facultas illa Epiſcopis adempta eſt, utique Prælatis inferioribus, qui Epiſcopi nomine comprehendebantur, ac eam participabant, ſublata cenſeri debet. Et quod per ſubſequentes Bullas prædicta facultas Epiſcopis conceſſa revocata ſit, fatentur Azor. *inſtit. moral. tom. 1. lib. 8. cap. 19 q. 3. & cap. 10 q. 10.* Suar. *tom. 4. in 3. par. diſput. 30. ſect. 2. num. 11.* referens ita declaraſſe ſacram Congregationem, & *tom. 5. diſput. 21. ſect. 3. num. 5.* Molin. *tom. 4. de juſt. diſput. 64. num 8.* & alii plures, quos refert Sanch. *in d. cap. 11. num. 26.* qui *num. ſeq. in fine,* concludit, quamvis res ſit valdè dubia, & ob rationes ex utraque parte adductas, utraque ſententia probabilis reddatur: tamen omninò tenendum eſſe Epiſcopis id ampliùs non licere, & quòd contrarium eſt valdè dubium, & parum tutum; atque ita cum eis concludendum videtur.

Hîc tamen notandum eſt, quòd in articulo mortis poteſt quis non ſolùm ab hæreſi occulta abſolvi, ſed etiam à quibuscumque peccatis, nedum per ſuum Abbatem, & Prælatum, ſed etiam per ſimplicem Sacerdotem. Ratio eſt, quia in mortis articulo nulla datur reſervatio caſuum, ex Conc. Trid. *ſeſſ. 14. c. 1. §. hanc autem, de Sacram. Pœnit.* Valent. *tom. 4. diſp. 7. q. 10. punct. 2.* Simanch. *de Cathol. inſtit. tit. 3. n. 7.* Zamb. *de caſ. in artic. mort. prælud. 1.* Navarr. *conſ. 1. n. 7.* Rojas *de hæret. part. 2. n. 320.* Gutierr. *can. q. lib. 1. c. 1. n. 59.* & alii. Sed cùm limitatione procedendum eſt, nempe quando non eſt copia Superioris poteſtatem habentis, quoad hanc abſolutionem; multi tamen Doctores ſuſtinent, quod in mortis articulo ſimplex Sacerdos poteſt abſolvere, etiam in præſentia Superioris, ſed tutius, & ſecurius eſt, ut coram Superiore poteſtatem abſolvendi habente ſimplex Sacerdos non abſolvat, ut benè probat D. Anton. Ricc. *tr. de jure perſonarum extra gremium Eccl. exiſt. lib. 5. cap. 14. n. 19. & 20.* 5

DISPUTATIO XV.

De poteſtate Abbatum, & Prælatorum inferiorum quoad ſuſpenſiones ferendas, necnon ab eis abſolvendum.

Quæſ. I. *Utrùm Abbas poſſit ſuſpendere.*
II. *Utrùm Abbas poſſit Laicos ſibi ſubditos ſuſpendere.*
III. *Utrùm Abbas poſſit ſuſpendere Monaſteria, Communitates, & Collegia ſibi ſubjecta.*
IV. *Utrum Abbates, & Prælati inferiores poſſint ſubditos à ſuſpenſione ab Ordines malè ſuſceptos contracta abſolvere.*
V. *De nonnullis ſuſpenſionibus, quæ contra Abbates, & Prælatos inferiores à jure lata ſunt.*
VI. *Utrum Abbas ſuſpenſus à Pontificalibus cenſeatur etiam ſuſpenſus ab actibus juriſdictionis.*
VII. *Utrum Abbas ſuſpenſus ab Ordinis collatione, ſit etiam ſuſpenſus à Pontificalibus.*
VIII. *Utrùm Abbas ſuſpenſus à celebrando, ſit etiam ſuſpenſus ab aliis actibus Ordinis, nempe Ordines conferendi.*

QUÆSITUM I.
Utrùm Abbas poſſit ſuſpendere.

SUMMARIUM.

1 *Suſpendere poſſunt, qui poſſunt excommunicare.*
2 *Suſpendere poteſt Abbas ſuos Regulares ſubditos.*
3 *Abbatiſſa ſuſpendere quidem poteſt, ſed talis ſuſpenſio non eſt cenſura propriè dicta.*
4 *Suſpenſionis ſententia in ſcriptis ferenda eſt.*
5 *Forma abſolvendi à ſuſpenſionibus.*
6 *Suſpenſio, ſicut & aliæ cenſuræ imponendæ ſunt propter delicta gravia.*
7 *Suſpenſio an incurratur, etiam per culpam venialem.*

1 REgulariter omnis, qui jure ordinario poteſt excommunicare, poteſt etiam eodem jure ſuſpendere; una enim, eademque eſt juriſdictionis poteſtas circa Eccleſiaſticas cenſuras, *c. quærentis, de verb. ſignif.* & licèt poſſit per Eccleſiam committi juriſdictio ad hunc actum, & non ad alium, tamen id non fit; quia omnes hæ cenſuræ ad eundem finem ordinantur, & ſe mutuò juvant ad contumaces, & rebelles compeſcendum; & ideò qui poteſtatem habet ad excommunicandum, habet etiam ad ſuſpendendum. Ita Summiſtæ communiter, *verbo ſuſpenſio,* Navarr. *in manual. c. 27. num. 159.* Suar. *de cenſur. diſp. 28. ſect. 1. n. 2.* Angelus *verbo ſuſpenſio 2. §. 3.* Sylveſt. *eod. verbo, qu. 2.* Bajus *in theat. ſcient. Theol. lib. 2. cap. 102.* Mirand. *tom. 2. manual. Prælat. q. 36. artic. 4. concl. 1.* Sayr. *de cenſur. lib. 4. cap. 2. num. 6.* Tabiena *verbo ſuſpenſio, num. 7.* Portellus *in addit. ad dub. reg. verbo Abbas, num. 2.* Henriq. *lib. 13. c. 35. num. 1.* Filliuccius *tom. 1. tract. 11. c. 2. num. 33.* Avila *de cenſur. part. 3. diſput. 4. dub. 3. concluſ. 1* & alii communiter.

2 Quare cùm Abbates, & Prælati inferiores habeant juriſdictionem Epiſcopalem, ſeu quaſi (ut probavimus *in antecedenti diſp. quæſ. 1.*) jure ordinario poterunt & illos ſuſpendere. Quod inſuper probatur, quia habent facultatem coërcendi ſuos ſubditos per quaſcumque Eccleſiaſticas cenſuras, quæ aliàs juſtè poſſent in in tali materia, ſeu crimine perſonis imponi; Nam in Epiſcopis eſt eadem poteſtas; ergò & in his Prælatis; ergo poſſunt ſuſpenſionis cenſuram ferre.

Objicies, non ſemper uni, eidemque excommunicandi, & ſuſpendendi, & è contra, auctoritatem traditam eſſe: quia Abbatiſſa poteſt ſuſpendere Clericos Eccleſiarum ſibi ſubjectarum à beneficio, ut patet ex text. *in cap. dilecta, de majorit. & obed.* cùm tamen eos excommunicare non valeat, ut tradunt communiter Doctores, ergò falſa concluſio. Reſpondeo, 3
ſuſpenſionem in eo textu latam ab Abbatiſſa, re verà non fuiſſe cenſuram, ſed quoddam præcepti genus, & quandam prohibitionem, ob cujus violationem non fuiſſet contracta irregularitas. Igitur patet Abbates, & Prælatos inferiores poſſe ſuſpendere omnes illos, in quos Eccleſiaſticam juriſdictionem habent; quæ ſuſpenſionis ſententia in ſcriptis ferenda eſt: Ita Navarr. 4
in manual. c. 27. num. 159. Suarez *tom. 5. diſput. 28. ſect. 5.* ubi tradit, quis modus ſervandus ſit in ſuſpenſione,

ſtone ferenda, Sylveſt. *verbo ſuſpenſio, num.* 4. Forma autem ſuſpenſionis in ſcriptis tradendæ non determinatur in lege canonica, ſed tantùm in ea habetur, ut in ſcriptis ponatur, præmiſſa trina canonica monitione, ſicut de excommunicatione dicendum eſt, ita Suar. & Navarr. *loco citato*, per text. *in cap.* 1. *de ſentent. excomm. lib.* 6. ubi gloſſ. Sic etiam non inveniuntur aliqua determinata verba, vel forma pro abſolutione ſuſpenſionis, ut dicunt communiter DD. & præcipuè Valentia, Rodriq. Filliuc. quos citat, & ſequitur Bonac. *de cenſur. diſp.* 3. *de ſuſpenſ. punct. ult. num.* 12. ubi
5 tamen aſſerit, hæc verba eſſe in uſu: *Ego te abſolvo à vinculo ſuſpenſionis, in quam incurriſti, & reſtituo te ad executionem tui muneris, vel ordinis, vel ad beneficium, &c.* In qua abſolutione non eſt neceſſarium cauſam, ob quam contracta fuit ſuſpenſio, aſſignare; eodem Bonac. *loc. cit. num.* 3.

6 Hujuſmodi cenſura ſuſpenſionis, ſicut & Interdicti imponenda eſt propter peccata gravia, ut diximus de excommunicatione, *diſp. præcedenti*, *q.* 1. licèt aliqui conſtanter affirment, quòd incurratur etiam per culpam venialem, ita Molina *de juſtitia, tom.* 4. *tract.* 7.
7 *diſp.* 75. *num.* 1. & Cajetanus *in ſumm. verb. ſuſpenſio*, Armilla *eod. verb num.* 1. Lopez *in inſtruct. part.* 2. *c.* 31. contra quos diſputat Suarez *tom.* 5. *in* 3. *part. diſp.* 4. *ſect.* 10. *num.* 8. Sanchez *de matrimon. tom.* 4. *lib.* 9. *diſput.* 32. *num.* 49. Henriquez *lib.* 13. *cap.* 34. *num.* 1. Filliucius *tom.* 1. *tract.* 20. *cap.* 3. *n.* 58. Bannes *in* 2. 2. *quæſt.* 64. *art.* 8. *tract. de irregul. part.* 2. *dub.* 2. quæ ſententia probabilior eſt, quotieſcunque enim ignorantia juris, vel facti excuſat à peccato mortali tranſgreſſionem canonis, excuſat etiam ab excommunicatione, & aliis cenſuris, & pœnis ob delictum impoſitis. Ratio eſt, quia cùm ſupradictæ pœnæ ſint graviſſimæ, credendum non eſt, piam Matrem Eccleſiam eas infligere ob veniale.

QUÆSITUM II.

Vtrùm Abbas poſſit Laicos ſibi ſubditos ſuſpendere.

SUMMARIUM.

1 *Suſpenſio propriè non cadit ſupra Laicos, ſed ſupra Eccleſiaſticos, illos aliquo ſpirituali exercitio privans.*

2 *Suſpenſio quid ſit, oſtenditur.*

QUamvis, ex quorundam ſententia, poſſint ſuſpendi Laici ab ingreſſu Eccleſiæ, & à Sacra Communione, ſicut probabile videtur per *extravag. unic. de ſentent. excomm.* communior tamen, verior, ac praxi conformior ſententia contrariam tuetur partem, concedens ſolas perſonas Eccleſiaſticas poſſe ſuſpendi, laicas verò impropriè, & lato vocabulo, ac nomine generali. Suſpenſio enim propriè non cadit ſupra Laicos, ſed ſupra perſonas Eccleſiaſticas, illas aliquo ſpeciali
1 exercitio privans, gloſſ. *in cap. quicumque, verb. miniſtris, de ſentent. excomm. in* 6. & ibi communiter DD. cum ea tranſeuntes, Panormit. *in cap. dura, n.* 10. *de crim. falſi.* Sylveſt. *verb. ſuſpenſio, num.* 3. & alii Doctores ſtatim citandi, quod colligitur ex ipſius ſuſpenſionis diffinitione, quæ propriè accepta, ſic traditur à Doctoribus. Suſpenſio eſt cenſura quædam
2 Eccleſiaſtica, qua perſona Eccleſiaſtica impeditur, ne exerceat functiones ſui beneficii, vel officii, vel Ordinis, in totum, vel in partem, in perpetuum, vel ad tempus. Ita Navarr. *in manual cap.* 27. *num.* 151. Gregor. Valentia *tom.* 4. *diſp.* 17. *q.* 18. *punct.* 1. Henriquez *lib.* 3. *c.* 31. *num.* 2. Sayr. *de cenſur. lib.* 4. *cap.* 1. *n.* 13. Suar. *de cenſur. diſput.* 25. *ſect.* 1. *num.* 2. & alii apud Bonac. *eod. tract. diſp.* 1. *qu.* 1. *punct.* 2. *num.* 1. Quamobrem dicimus ab Abbate, non ſolùm Monachos ſuos ab eorum officii, & beneficii exercitio in parte, ſive in totum ſuſpendi poſſe: ſed etiam Clericos, aliaſque Eccleſiaſticas perſonas, in quas juriſdictionem ferè Epiſcopalem ſibi vendicat, non autem laicos.

QUÆSITUM III.

Vtrùm Abbas poſſit ſuſpendere Monaſteria, Communitates, & Collegia ſibi ſubjecta.

SUMMARIUM.

1 *Monaſteria, Communitates, & Collegia ſuſpendi poſſunt, licèt non excommunicari.*

2 *Monaſteriorum Capituli, atque Collegii nomine quid intelligatur in præſenti, oſtenditur.*

QUamvis Monaſteria, Communitates, & Collegia 1
excommunicari non poſſint, ut voluit Sotus in 4. *diſt.* 22. *qu.* 2. *art.* 1. & communiter omnes, tamen nihil obſtat, quòd Abbas illa ſibi ſubjecta ſuſpendere non poſſit, ut voluit Suar. 5. *tom. in* 3. *part. D. Thom. diſp.* 28. *ſect.* 3. *à num.* 1. *cum ſeqq.* & ratio eſt, quia cùm quælibet Congregatio, ſicut eſt capax officii, aut beneficii Eccleſiaſtici, ita etiam culpæ capax eſſe poſſit; ſequitur quòd etiam ſit capax privationis, & ſuſpenſionis ab hujuſmodi officio, & beneficio; & ratio differentiæ, cur Communitas ſuſpendi, non autem excommunicari poſſit, eſt, quia pœna ſuſpenſionis non eſt ita gravis, & ſpiritualis, ſicut excommunicatio: nam non privat bonis internis, ſeu Eccleſiaſticis ſuffragiis, & auxiliis, quæ ad æternam animæ ſalutem ordinantur, & proſunt, ſicut eſt excommunicatio, idcircò in hac pœna ſuſpenſionis non adeſt illud animarum periculum, propter quod prohibitum fuit, ne Communitas excommunicari poſſit. Præterea indecens eſt, ut innocentes excommunicentur, quod accidere poſſet, ſi in aliqua Collegia, & Communitates excommunicatio fulminetur, non eſt autem abſurdum illos aliquando ſuſpenſionis pœna ligari; Ita Roder. *in ſum. part.* 1. *cap.* 78. *num* 2. Ugol. *de cenſur. tab* 2. *cap.* 26. *ſ.* 1. Sayr. *eod tract. lib.* 1. *c.* 8. *num.* 2. & 20. Suar. *loc. cit. & diſp.* 4. *ſect.* 2. *num.* 1. *cum ſeq.* Ægid. de Coninch. *de cenſur. diſp.* 13. *dub.* 6. *num.* 46. Mart. Bonac. *de cenſur. diſp.* 1. *qu.* 1. *punct.* 4. *ſub. num.* 8. *verſ. dixi ad incurrendam cenſuram*, & alii. Et de hoc ſunt nonnulla exempla in jure, ut *cap. unico, ne Sede vacante in* 6. ubi ſuſpenditur Capitulum, à collatione beneficiorum, *cap. ſi ſententia, de ſentent. excommun. eodem lib.* & in Concil. Trident. *ſeſſ.* 24 *cap.* 16. ubi Capitulum Sede vacante non conſtituens Oeconomum, & Vicarium tempore, & modo ibi præſcriptis, privatur poteſtate illos miniſtros conſtituendi, quod eſt quaſi ab eo munere, pro illa vice ſuſpendi. Item ex *cap. quiſque, de elect. in* 6. & *extravag.* 1. *de elect.* ubi non ſolùm Capitula Eccleſiarum, verùm etiam Conventus Monaſteriorum, ſcilicet Regularium, à beneficiis ſuſpenduntur. Hominibus verò Capituli,
& Monaſteriorum, atque Collegiorum intelliguntur 2
ea loca, ubi perſonæ Eccleſiaſticæ, tam Clericorum, quàm Regularium inhabitant. Igitur Abbates, & Prælati Generales in Capitulum Provinciale, & Provinciales in Capitulum Conventuale, abſque dubio ſuſpenſionis ſententiam ferre poſſunt, ſunt enim verè, & propriè Prælati, & Judices reſpectu illorum, & habent in ea juriſdictionem ſpiritualem in foro externo, cum qua jure ordinario annexa eſt hæc poteſtas, quæ etiam eſt utilis ad communem gubernationem, nec adeſt aliqua ratio, quæ ſuadeat eorum juriſdictionem fore in hoc limitandam. Abbates autem, & Prælati Conventuales licèt poſſint ſingulas perſonas ſibi ſubditas ſuſpendere, non tamen Communitatem, ſeu Capitulum, quia non habent Capitulum à ſeipſis diſtinctum, & ſibi ſubjectum, ut Generales, vel Provinciales, quia Prælatus Conventualis non habet juriſdictionem extra ſuum Capitulum, cùm autem ſit ejus caput, peccatum ipſius Capituli, ut Capitulum eſt,

ipſa

ipſi Prælato præcipuè imputatur,& ideò non poteſt illud, ut Capitulum eſt, ſuſpendere, quia ſic eſſet judicare in cauſa propria,& ſemetipſum ſuſpendere, quod non licet. Unde quamvis juſtè ſingulos ſuſpenderet, ipſe tamen ſemper manet habilis, & in eo vox Capituli conſervaretur per ea, quæ docet Panurm. *in c.1. num. 5. de elect.* cujus doctrinam communiter receptam teſtatur Navarr. *conſ. 38. de Regular.* Atque ita P. Suarez *de Relig. tom. 4. tract. 8. lib. 2. c. 9. n. 8.*

QUÆSITUM IV.

Vtrùm Abbates, & Prælati inferiores poſſint ſubditos à ſuſpenſione ob Ordines malè ſuſceptos contracta abſolvere.

SUMMARIUM.

1 *Ordines ſacros ante legitimam ætatem, vel extra tempora à jure ſtatuta, aut ſine dimiſſoriis literis recipientes ſunt ipſo jure ſuſpenſi.*

2 *Papa inferiores ab hujuſmodi ſuſpenſione abſolvere poſſe arguitur.*

3 *Conceſſum cenſetur quicquid expreſſè prohibitum non reperitur.*

4 *Abſolvere nemo valet excepto Summo Pontifice à ſuſpenſione ob Ordines malè ſuſceptos incurſa.*

5 *Abſolutio à ſuſpenſione incurſa ob Ordines malè ſuſceptos ex lapſu viginti annorum præſumitur.*

1 PRo hujus quæſiti intelligentia ſupponendum, ac ex dictis *ſuprà* eſt animadvertendum, quòd ſacri Ordines ante legitimam ætatem, vel extra tempora à jure ſtatuta, vel ſine dimiſſoriis ſuorum Prælatorum literis ab alieno Epiſcopo ſuſcipientes ipſo jure ab executione ſuſceptorum Ordinum, ſuſpenſi remanent quoad uſque abſolutionis beneficium obtineant, per *extravag. Pii II.* incip. *Cùm ex Sacrorum*, quam verbatim refert D. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. part. 2. alleg. 17. num. 10. in 2. edit.* & firmant Covarr. *in Clem. ſi furioſus, part. 1. §. 1. num. 4.* Rebuff. *in praxi benefic. tit. de Cleric. ad ſacros Ordin. promot. gloſſ. 4. n. 3.* Tolet. *in inſtruct. Sacerdot. lib. 1. cap. 61.* Steph. Quaranta *in ſumma Bull. verb. Ordo, verſ. colliguntur ex dictis.* Martin. Bonac. *de Sacram. diſput. 8. q. unic. punct. 5. num. 13.* Rota *deciſ. 481. n. 5. part. 2. Recent.* D. Barboſ. *dict. alleg. 16. n. 10. in 2. edit.*

Dubitatur modò, an integrum ſit Regularibus Prælatis, vel etiam ſæcularibus ſuos ſubditos ab hujuſmodi ſuſpenſionibus abſolvere.

Pro parte affirmativa facit, quia in *d. extravag. Cùm*
2 *ex ſacrorum*, Summus Pontifex ſibi abſolutionem ab hujuſmodi ſuſpenſionibus non reſervavit; ergo inferioribus hanc facultatem conceſſiſſe videtur, juxta ea, quæ docent gloſſ. *in Clement. 1. §. verùm quia verb. excommunicationis ſententia, de hæretic.* Armill. *verb. ſuſpenſio, num. 22.* Sylveſt. *eodem verb. num. 8. verſ. tertium*, per text. *in cap. nuper, de ſentent. excommunicat.* per quem, quoties Summus Pontifex excommunicationem ſibi ſpecialiter non reſervat, videtur eo ipſo aliis abſolvendi facultatem reliquiſſe; conceſſum
3 enim cenſetur quicquid expreſſè prohibitum non reperitur, *l. necnon, §. quod ejus, ff. ex quib. cauſ. major. effic. &c.*

4 Contrarium tamen, his non obſtantibus, aſſerendum eſt, videlicet abſolutionem à ſuſpenſione incurſa ratione Ordinum malè ſuſceptorum à ſolo Summo Pontifice, non autem ab inferioribus impendi poſſe; prout docet communis Doctorum ſententia. Ita gloſſ. *in Clem. generalem, in verb. anno, de ætat. & qualit.* Sylveſt. *verb. ætas, qu. 1. verſ. tertium, & verb. irregularitas, num 12. verſ. hodie autem*, Navarr. *in manual. cap. 25. num. 70. & cap. 27. num. 102.* Majol. *de irregular. lib. 1. cap 30. num. 10.* Graff. *deciſ. aur. part. 1. lib. 1. cap. 8. num. 15.* Rebuff. *in praxi benefic. tit. de Clericis malè promot. gloſſ. 4. num. 3.* Hieron. à Sorbo *in annot. ad Compend. privileg. Mendicant. verb. Ordines ſacri*, Tolet. *d. lib. 1. cap. 25.* Henriq. *lib. 14. c. 8. §. 5.* Gregor. de Valent. *tom. 4. diſput. 19. punct. 3. §. 2.* Guttier. *quæſt. Canon. lib. 1. cap. 26. ſub num. 21.* Sayr. *de cenſur. lib. 6. cap. 12. num. 13. & ſequentis*, ubi addit, Prælatos Regulares non poſſe cum ſuis Religioſis, ſic ante ætatem legitimam ordinatis diſpenſare virtute ſuorum privilegiorum, quibus per Tridentinum Synodum *ſeſſ. 23. de reformat. cap. 12.* derogatum eſt ex Navar. Sorbo, & Valent. *locis citatis.* Ita etiam D. Barboſ. *d. alleg. 16. in fine, in 2. edit. & allegat. 17. num. 15. & ſeq.* ubi *n.*
17. advertit ex lapſu viginti annorum præſumi diſpenſationem, prout etiam cenſuit Rota in his terminis 5
apud Farinac. *deciſ. 200. num. 5. part. 2. recent.*

QUÆSITUM V.

De nonnullis ſuſpenſionibus, quæ contra Abbates, & Prælatos inferiores à jure latæ ſunt.

SUMMARIUM.

1 *Suſpenſionem incurrunt Abbates, & Prælati inferiores à Sede Apoſtolica promoti, ſine authenticis ejuſdem Sedis literis ſuarum Eccleſiarum adminiſtrationem accipientes.*

2 *Suſpenſionem à Pontificalibus incurrunt Abbates tonſuram, & minores Ordines aliis, quàm Regularibus ſibi ſubditis conferentes.*

3 *Illiterato tonſuram Abbates conferentes per annum à collatione tonſuræ ſuſpenſi remanent.*

4 *Reſignationes beneficiorum admittentes Abbates, & Prælati contra præſcriptum Bullæ Pii V. quam ſuſpenſionem incurrant.*

5 *Abbates, & Prælati Regulares in viſitatione aliquid, ultra ea quæ ſibi juxta ſuarum Religionum Conſtitutiones, aut conſuetudines competunt, exigentes ſuſpenduntur ab ingreſſu Eccleſiæ, donec duplum reſtituant.*

6 *Abbates, & alii Prælati inferiores procurantes, ut Clerici capiantur à dominis temporalibus, ut beneficia reſignent, vel ne citati ad Curiam Romanam ad diem ſibi aſſignatam comparere poſſint, à fructibus ſuarum Eccleſiarum per triennium ſuſpenduntur.*

7 *Alienantes bona ſuorum Monaſteriorum, vel Eccleſiarum, Papa inconſulto, quam ſuſpenſionem incurrant Abbates, oſtenditur.*

8 *Dimiſſorias literas aliis quàm Regularibus ſibi ſubditis Abbates concedentes, quam ſuſpenſionem incurrant.*

9 *Abbates, & Prælati Conventuales Monachorum nigrorum delinquentes circa habitus, & veſtitus honeſtatem, quam ſuſpenſionem incurrant.*

10 *Venationi, aut aucupationi clamoſæ cum canibus, avibus ex propoſito ſi Abbates interſint, per biennium à beneficiorum collatione ſuſpenduntur.*

11 *Prælati Regulares ad quos occaſione exceſſuum prohibitorum à ſuis ſubditis commiſſorum aliquid quomodolibet pervenerit, niſi poſtquam fuerint requiſiti, infra menſem ſatisfaciant, uſque ad debitam ſatisfactionem ſuſpenſi remanent.*

12 *Item non ſatisfacientes damno illato à ſuis ſubditis in concione, &c.*

13 *Prælati Mendicantium admittentes aliquem ad profeſſionem nondum expleto probationis anno, ſuſpenſionem incurrunt.*

ABbates, & Prælati inferiores, qui apud Sedem 1
Apoſtolicam promoventur, ſi abſque authenticis literis ejuſdem Sedis ſuarum Eccleſiarum adminiſtrationem accipiant, ſuſpenduntur à perceptione fructuum earundem Eccleſiarum, quarum Capitula, & Conventus,

ventus, qui eos abſque prædictis literis receperint, à ſuis beneficiis ſuſpenſi remanent, quouſque à Summo Pontifice gratiam obtineant, *extravag. Bonifacii VIII.* quæ incip. *Injunctæ, de elect. inter extravag. commun.*

2 Abbates primam Tonſuram, & minores Ordines aliis, quàm Regularibus ſibi ſubditis conferentes, ſuſpenduntur à Pontificalibus, per diſpoſitionem Concil. Trident. *ſeſſ. 6. de reformat. cap. 5.* An autem poſſint ordinare ſeculares, vel etiam Regulares ſibi non ſubditos, diximus latè *ſupr. in diſputatione de poteſtate Abbatis circa Sacramentum Ordinis.*

3 Abbates primam Tonſuram illiterato conferentes per annum à collatione ejuſdem Tonſuræ ſuſpenſi remanent, *c. fin. de temp. Ord. lib. 6.* Illiteratus autem in præſenti materia dicitur, qui legere, & ſcribere neſcit; nam ad primæ Tonſuræ receptionem id requiritur, ex Concil. Trident. *ſeſſ. 23. de reform. c. 4.*

4 Abbates, & Prælati, qui admittunt reſignationes beneficiorum contra præſcriptum Bullæ Pii V. incip. *Quanta Eccleſia Dei*, editæ anno Domini 1568. quæ eſt 5 in ordine in *Bullar. novo*, incurrunt ſuſpenſionem à collatione, præſentatione, electione, confirmatione, vel inſtitutione, donec à Summo Pontifice abſolvantur; ut in Bulla prædicta, videatur Sayr. *de cenſur. lib. 4. cap. 12. num. 55.*

5 Abbates, & Prælati Regulares in viſitatione aliquid ultra ea, quæ ſibi juxta ſuarum Religionum conſtitutiones, & conſuetudines competunt, accipientes, vel exigentes, ſuſpenduntur ab ingreſſu Eccleſiæ, donec reſtituant duplum Monaſterio, a quo acceperunt, non obſtante qualibet ipſius Monaſterii remiſſione, *cap. exigit, de cenſ. lib. 6.* quod intelligendum eſt de iis, qui jure ordinario, non autem, ut delegati viſitant, *cap. Romana, eod. tit. lib.* — Sayr. *de cenſur. lib. 4. c. 15. num. 26. & 27.* Henriq. *lib. 13. c. 39. num. 4.* Suar. *de cenſur. diſput. 31. ſect. 1. num. 15.* & alii apud Bonac. *de cenſur. diſp. 3. punct. 5. §. 2. num. 20.*

6 Abbates, & alii Prælati tam ſeculares, quàm Regulares capientes, vel procurantes ut Clerici capiantur à dominis temporalibus, ut beneficia reſignent, vel ne citati ad Romanam Curiam ad diem ſibi aſſignatum comparere poſſint, præter excommunicationem incurrunt etiam pœnam ſuſpenſionis per triennium à fructibus ſuarum Eccleſiarum, *Clemen. multorum, de pœn.* quod habet locum, quando effectus ſecutus eſt, ſcilicet quando Clericus captus beneficio ob talem vim renunciavit, ſive ob eam cauſam Sedem Apoſtolicam in termino ſibi aſſignato adire nequit. Ita Suar. *d. diſput. 31. ſect. 5. à num. 17. uſque ad 22.* Vincent. Filliuc. *moral. quæſt. tract. 17. c. 8. num. 155.* Bonac. *d. §. 2. num. 23.*

7 Abbates alienantes bona Monaſteriorum, ſeu Eccleſiarum, vel locorum piorum, Romano Pontifice inconſulto, ab Eccleſiæ ingreſſu ſuſpenduntur; quòd ſi elapſis ſex menſibus non reſipuerint, à temporali, & ſpirituali ſuorum Monaſteriorum, & Eccleſiarum adminiſtratione ſuſpenduntur, *extravag. Ambitioſæ, de reb. Eccleſ. non alienand.* dicemus infrà in 3. *tomo in diſputatione de poteſtate Abbatum circa res, & bona temporalia ſuorum Monaſteriorum, & Eccleſiarum.*

8 Abbates, ſi literas dimiſſorias aliis, quàm ſuis ſubditis Regularibus concedant, per annum ab officio, & beneficio ipſo jure ſuſpenſi ſunt ex Concil. Trid. *ſeſſ. 23. de reformat. cap. 10. in fine.*

9 Abbates, ac etiam Priores non habentes ſupra ſe Abbatem in Ordine Monachorum nigrorum ſancti Benedicti, ſi delinquant in habitu, & pertinentibus ad veſtitus honeſtatem præſcriptam in *Clem. 1. §. ſi quis autem, de ſtatu Monach.* utpotè ſi ſotulares non corrigiatos, & altos, & captura non fiſſa portare præſumpſerint, per annum à beneficiorum collatione ſuſpenſi remanent, *eodem §. ſi quis autem*, Sayr. *dict. lib. 4. cap. 14. num. 6.* Bonacin. *dict. punct. 5. §. ult. num. 14.*

Abbates, & Priores non habentes ſupra ſe Abbatem in eodem Ordine Monachorum nigrorum, ſi venationi, aut aucupationi clamoſæ, aut aliàs cum canibus, aut avibus ex propoſito interſint, per biennium à beneficiorum collatione ſuſpenduntur, & collatio beneficiorum durante eo tempore ad Priorem, & Conventum ſpectat, *d. Clem. 1. d. §. ſi quis autem, verſ. ſi quis verò.* Quod ſi abſque canibus venatio fiat, & aucupatio ſine avibus cum retibus, vel laqueis, vel ex caſu tali venationi, vel aucupationi intervenerint, excuſabuntur à prædicta pœna, ſecundùm gloſſ. *ibi in verb. avibus, & in verb. ex propoſito*, Sayr. *loco citat. num. 8.* 10

Abbates, & Prælati Regulares, ad quos occaſione aliquorum exceſſuum ſuorum Religioſorum aliquid quomodolibet pervenerit, niſi de eo Eccleſiis, & perſonis damnificatis, vel læſis ſatisfactionem plenariam exhibuerint, infra menſem, poſtquam ſuper hoc fuerint requiſiti, abſolutè, & ſimpliciter uſque ad debitam ſatisfactionem ſuſpenſi remanent, *Clem. Religioſi, §. quibus etiam, de privileg.* quæ ſuſpenſio, ut notat ibi gloſſ. *in verb. ſuſpenſionis*, intelligitur ab officio; exceſſus autem qui à Religioſis communiter, & in *d. Clem.* prohibentur, ſunt tres: Primus eſt retrahere teſtatorem à legatis faciendis Eccleſiis Matricibus. Secundus eſt, retrahere teſtatorem à debitis reſtituendis. Tertius eſt, procurare ut legata, vel debita, vel malè ablata incertorum dominorum ſibi, aut aliis ſingularibus perſonis ſui Ordinis, vel ipſis Conventibus erogentur, in præjudicium aliorum, quorum interſunt. Videatur Suar. *dict. diſp. 31. ſect. 6. num. 12.* Navarr. *cap. 26. num. 36.* Henriq. *lib. 3. de excommunic. & ſuſp. cap. 40. §. 4.* Sayr. *d. cap. 13. num. 10.* qui cum Henriq. Navar. & Vivald. obſervat, non prohiberi Regulares inducere morientes, ut ſponte legent aliquid ſuo Monaſterio dum indiget, aut reducere ad memoriam proprias neceſſitates, quia hoc in *d. Clem.* non interdicitur. 11

Eandem ſuſpenſionem incurrunt Prælati Regulares non ſatisfacientes damno illato à ſuis ſubditis prædicando in concione indiſcretas indulgentias, vel Laicos, ne ad Parochiam accedant, retrahendo, ſive à caſibus Epiſcopo, aut Papæ reſervatis, abſque privilegio abſolvendo, *ead. Clement. Religioſi, dict. §. quibus etiam.* 12

Prælati Fratrum Prædicatorum, & Minorum, ac Mendicantium omnium recipientes ad profeſſionem aliquem in ſuo Ordine, nondum expleto probationis anno, ſunt ipſo facto ſuſpenſi à poteſtate recipiendi quemlibet ad profeſſionem ejuſdem Ordinis, nec profeſſio valida eſt, *c. non ſolùm, de Regul. in 6.* Henriq. *d. lib. 13. c. 40. num. 2.* Navarr. *c. 27. num. 157.* Sayr. *d. c. 13. num. 13.* Suar. *d. diſp. 31. ſect. 6. num. 6.* Bonac. *d. punct. 5. §. 4. num. 2.* 13

QUÆSITUM VI.

Vtrùm Abbas ſuſpenſus à Pontificalibus cenſeatur etiam ſuſpenſus ab actibus juriſdictionis.

SUMMARIUM.

1 *Suſpenſio à Pontificalibus directè prohibet actum apparatus Pontificalis, & conſecutivè omnes actus, qui abſque Pontificalibus inſignis exerceri non debent.*
2 *Suſpenſus Abbas à Pontificalibus Miſſam privatam celebrare poteſt, non autem ſolemnem. Si tamen eam celebret, non incurret irregularitatem*, num. 4.
3 *Suſpenſus Abbas à Pontificalibus non cenſetur ſuſpenſus ab exercitio actuum juriſdictionis.*

PRo hujus quæſiti explicatione, præmittendum, quòd ſuſpenſio à Pontificalibus propriè, & directè 1

prohi-

prohibet actum apparatus Pontificalis, ſcilicet, inſignia Pontificalia, ut eſt uſus Baculi, Mitræ, & ſimilium, &c. & conſecutivè prohibet etiam omnes actus Ordinis Epiſcopalis, qui non debent, nec conſueverunt absque Pontificalibus inſigniis exerceri, ut docet gloſſ. *in extravag. ſuſcepti regiminis, verb. à Pontificalibus de elect.* dicens, ſuſpenſum à Pontificalibus prohiberi etiam ab his, quæ ſunt ſibi aliàs ſub ratione Pontificatus permiſſa, & à dependentibus ab eis, ut ab Ordinum collatione, Altarium conſecratione, & ſimilibus; quòd ſi aliqui extent actus, qui absque hujusmodi inſigniis exerceri valeant, non cenſebuntur ab eis prohibiti.

2 Dicendum eſt igitur, quòd Abbas à Pontificalibus ſuſpenſus Miſſam ſolemnem cum Mitra, & Baculo celebrare nequit, non prohibetur autem Miſſæ ſacrum privatim facere ex reg. text. *in cap. ſignificavit, de corpor. vitiat.* Henriq. *in ſumm. lib. 13. cap. 32. num. 2.* Avila *de cenſur. par. 3. diſp. 2. dub. 2. concluſ.* 10. nec alios actus, qui illi competunt ex eo quòd Sacerdos eſt, ut confeſſiones audire, & ſimilia, absque

3 Pontificalibus ornamentis exercere. Nec iudem remanet ſuſpenſus ab exercitio actuum jurisdictionis; quia jurisdictionalia ſunt ſeparata ab his, quæ ſunt Ordinis Pontificalis, *cap. transmiſſam, de elect. cap. aqua, de conſecr. Eccleſ. vel Altaris*, Hoſtien. & Joan. Andr. *in cap. 1. de ſentent. excomm. in 6.* Panorm. eos referens in *cap. cùm dilectus, n. 20. circa med. de conſuet.* Sylveſt. *in verbo ſuſpenſio, q. 5.* & alii apud Riccium, *in praxi fori Eccleſ. deciſ.* 467. D Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. par. 2. alleg. 6. num. 7.* Vincent. Filliuc. *mor. qu. tom. 1. tract. 27. de cenſ. c. 2. q. 28.* Suar. *tom. 5. in 3. par. diſp 25. ſect. 5.* Bonac. *eod. tract. diſp. 3. punct. 2. n. 3.* Si autem Abbas, ſtante tali ſuſpen-

4 ſione, cum Pontificalibus inſigniis celebraret, non ideò irregularitatem incurreret: Pontificalia enim non ſunt de ſubſtantia Ordinis, vel officii, quia ſine illis quodlibet officium exerceri poteſt; nec ſuſpenſus à Pontificalibus, eſt ſuſpenſus à divinis, ſed ab additamento ad divina: quare ſive Miſſam ſolemnem cum illis celebret, ſive conſecret, non incidet in irregularitatem. Ita Joan. Andr. *in cap. 2. in fine, de offic. deleg. in 6.* allegans Specul. *in tit. de leg. §. juxta, verb. quid ſi Epiſcopus*, Franc. *in d. cap. 1. §. caveant, n. 5. de ſentent. excommun. in 6.* & ibidem Innoc. *verb. à divinis*, D. Anthon. *in ſum. par. 3. tit. 27. c. 4. ultra med.* Covarr. *in Clem. ſi furioſus, par. 1. § 1. num. 1. verſ. ſecundum*, Graff. *par. 1. deciſ. aur. lib. 4. c. 25. num. 3.* licèt contrarium ſentiant Navarr. *in manual. cap. 27. num. 163.* & Vivald. *in candelab. aur. tit. de ſuſp. num. 146.*

QUÆSITUM VII.

Vtrùm Abbas ſuſpenſus ab Ordinis collatione, ſit etiam ſuſpenſus à Pontificalibus.

RAtio dubitandi eſt, nam *ſuprà* diximus quòd Abbas ſuſpenſus à Pontificalibus, intelligitur tacitè ſuſpenſus ab omnibus actionibus, quæ ſine apparatu Pontificalium fieri nequeunt; ſed collatio Ordinum connumeratur inter illas actiones, quæ nequeunt fieri ſine uſu, & ornatu Pontificalium; ergo Abbas ſuſpenſus ab Ordinibus conferendis, videtur etiam per conſequens ſuſpenſus à Pontificalibus, ſine quibus Ordines conferri nequeunt.

Sed contrarium eſt verum; nam Abbas ſuſpenſus ab Ordinibus conferendis, non eſt ſuſpenſus à Pontificalibus. Et ratio eſt, quia talis ſuſpenſus non impedit, niſi unum actum, ſcilicet collationem Ordinum: nam verba illius ſuſpenſionis determinatè ſonant ſuſpenſionem Ordinum: unde non valet dicere, eſt ſuſpenſus ab Ordine; ergò à Pontificalibus: nam celebratio Miſſæ non connectitur cum collatione Ordinum; ideò benè poterit uti Pontificalibus in aliis actibus, excepto illo, à quo ſuſpenſus eſt. In *antecedenti vero quæſito*, ideò Abbas ſuſpenſus à Pontificalibus, intelligitur etiam ſuſpenſus à collatione Ordinum; quia Ordines habent quandam dependentiam à Pontificalibus, ita ut non poſſint conferri ſine uſu illorum; facit pro noſtra opinione Filliuc. *moral. q. tom. 1. tract. 17. de cenſ. c. 11 num. 29.*

QUÆSITUM VIII.

Vtrùm Abbas ſuſpenſus à celebrando, ſit etiam ſuſpenſus ab aliis actibus Ordinis, nempe Ordines conferendi.

SUMMARIUM.

1 *Exceptio firmat Regulam in caſibus exceptis.*
2 *Suſpenſus Abbas à celebrando eſt etiam ſuſpenſus à collatione Ordinum.*
3 *Suſpenſus ab Ordine inferiore eſt etiam ſuſpenſ[us] à ſuperiori, non è contra.*

VIdetur primò reſpondendum, quòd Abbas ſuſpenſus à celebrando, non prohibeatur, quin Ordines conferre poſſit. Nam ſuſpenſo ab aliquo actu determinato ſolùm prohibetur exercitium illius actus, à quo eſt ſuſpenſus; poteſt in hoc dari exemplum in Sacerdote ſuſpenſo ab officio celebrandi, qui excepto hoc munere celebrandi, alios actus ad Sacerdotis officium ſpectantes, exercere poteſt; exceptio enim in caſibus exceptis firmat regulam, eſt text. *in l. nam quod liquidè, §. fin. ff. de pen. leg. can. dominus 52. quæſt. 7. cap. 2. de conjug. lepros.* Unde in propoſito, quamvis Abbas ſit ſuſpenſus à celebrando, non per hoc videtur ſuſpenſus ab Ordinibus conferendis; quia actus Ordines conferendi eſt diviſus ab actu celebrandi; ergò Abbas ſuſpenſus tantùm à celebrando, videtur ſuſpenſus ab Ordinibus conferendis.

Sed contrarium eſt verum, nam Abbas ſuſpenſus à celebrando, eſt ſuſpenſus etiam ab Ordinum collatione. Et non eſt par ratio de Sacerdote ſuſpenſo ab officio Altaris, qui nihilominùs poteſt alios actus Ordinis exercere; quia Sacerdotium non ſubordinatur ad alios inferiores Ordines; ſed inferiores Ordines ordinantur ad ſuperiorem, quale eſt Sacerdotium; unde ſuſpenſus ab inferiori, conſequenter eſt ſuſpenſus à ſuperiori: nam ipſi ordinantur ad ſuperiorem; ſuſpenſus verò à ſuperiore, prout eſt Sacerdotium, poteſt exercere actus inferiorum Ordinum; ſicut ſuſpenſus à Sacerdotio poteſt ex officio cantare Epiſtolam, vel Evangelium. Abbas verò ſuſpenſus ab officio celebrandi, eſt ſuſpenſus etiam à poteſtate conferendi Ordines, quod eſt officium Pontificale, ſed quis non poteſt exercere Pontificale officium, niſi ſit Sacerdos, prout eſt text. *in cap. ex literis, de exceſſ. Prælat.* & ibi gloſſ. *in verb. miniſterio*; ergò Abbas ſuſpenſus à celebrando, eſt ſuſpenſus etiam à poteſtate Ordines conferendi. 2

Ad argumentum pro contraria parte adductum, quòd exceptio in caſibus exceptis firmat regulam, reſpondemus, tunc illud procedere, quando omnes caſus, qui enumerantur, ſunt ſub regula; nam tunc ille caſus, qui exceptatur, firmat reliquos ſub regula; aliàs ſi non eſt de caſibus, qui ſunt ſub eadem regula, tunc exceptio non firmat regulam, nec facit, ut comprehendantur ea, quæ de ſui natura non comprehenduntur, exceptione non firmata, text. *eſt in l. generali, §. uxori*, & *ibi* Barthol. declarat, *ff. de uſufruct. legib.* & ſic non eſt bona paritas de Sacerdote ſuſpenſo ab officio Altaris in reliquis Ordinibus miniſtrante, ad Abbatem ſuſpenſum à celebrando, ad Ordines conferendum; nam illa exceptio, ſcilicet, illa ſuſpenſio Sacerdotis à ſacrificio Miſſæ, firmat regulam in aliis

Ordinibus inferioribus, cùm tales Ordines inferiores ſub regula comprehenſi non excipiantur, ſed per exceptionem ſuperioris Ordinis firmentur.

In Abbate verò non poteſt militare talis exceptio, quia ſi ſit ſuſpenſus à celebrando tantùm, neceſſariò ſequitur, quòd ſit ſuſpenſus etiam ab aliis actibus, conſequentibus ipſam celebrationem: ſed actus, qui conſequuntur ipſam celebrationem, ſunt Ordinum collationes; cùm quis non poſſit Ordines conferre, niſi ſit Sacerdotes; ergo, &c.

DISPUTATIO XV.

De poteſtate Abbatum, & Prælatorum inferiorum quoad interdictum, & ceſſationem à Divinis ponendum, necnon ea tollendum.

Quæſ. I. *Utrùm Abbas poſſit interdictum ferre.*
II. *Utrùm Abbas, ac alii Prælati, & Monachi exempti poſſint à locorum Ordinariis interdici.*
III. *Quanam interdicta Regulares obſervare teneantur.*
IV. *Quibus diebus ſuſpendatur interdictum in Eccleſiis Abbatum, & Religioſorum.*
V. *Utrùm Abbates tempore interdicti poſſint Ordines conferre, ſacra ornamenta benedicere, vel conſecrationes aliquas facere.*
VI. *Quæ Sacramenta tempore interdicti poſſint adminiſtrari in Eccleſiis Abbatialibus tam Secularibus, quàm Regularibus de jure communi, quæ verò ex privilegio.*
VIII. *Utrum Abbates poſſint de jure communi, vel privilegio tempore interdicti in ſuis Eccleſiis ſepulturam aliquibus dare.*
VIII. *Utrum Abbas poſſit ponere ceſſationem à Divinis.*
IX. *Qui poſſit ceſſationem ab Abbate, vel alio Prælato poſitam tollere, & auferre, & qua forma tunc ſit adhibenda.*
X. *In quas pœnas incurrunt Abbates, & Prælati Regulares, & Religioſi violantes ceſſationes à Divino.*

QUÆSITUM I.

Utrum Abbas poſſit interdictum ferre.

SUMMARIUM.

1 *Interdictum quotuplex ſit.*
2 *Interdicere qui poteſt, poteſt etiam excommunicare, vel ſuſpendere.*
3 *Interdictum tam locale, quàm perſonale in loca ſibi ſubjecta ponere poſſunt Abbates ſeculares Collegiatarum Eccleſiarum præpoſiti.*
4 *Interdictum perſonale tantùm ferre poſſunt Abbates Regulares, niſi habeant juriſdictionem in oppidum aliquod, vel caſtrum.*
5 *Interdictum locale de facto impoſitum fuit ab Abbate habente juriſdictionem in Eccleſia parochiali, & approbatum à Sacra Congregatione, ut* num. 6.

1 UT hujus quæſiti, & totius diſputationis veritas clariùs eluceſcat, ſupponendum eſt interdictum aliud eſſe locale, aliud perſonale, & aliud mixtum. Interdictum locale eſt, quod directè fertur in aliquem locum, & prohibetur ne in eo Divina Officia audiantur ab incolis, vel extraneis; licèt perſonæ loci interdicti alibi Divina Officia audire poſſint. Interdictum perſonale eſt, quo interdicitur Populus, vel aliqua perſona particularis audire Divina Officia, ubicumque reperiatur. Interdictum mixtum complectitur locale, & perſonale, & conſequenter per interdictum mixtum interdicitur locus, & perſona. Ita Navar. *in manual. c. 27. n. 166.* Sylveſt. *verb. interdictum 1. q. 2.* & alii.

2 Secundò ſupponendum eſt illum poſſe interdictum ferre, qui habet poteſtatem excommunicandi, vel ſuſpendendi; par enim eſt omnium ratio, *cap. cùm Eccleſiarum, de offic. Ordin.* ubi quoad hoc excommunicatio, & interdictum æquiparantur, ut notant Sylveſt. *verb. Interdictum, 3. q. 2.* Covarr. *in cap. Alma mater, part. 2 §. 2. n. 6. de ſentent. excom.* Navarr. *d. cap. 27. num.* 168. Soto *in 4. diſt. 22. q. 3. art. 1. concluſ.* 2. & ita communiter receptum eſſe ait Suar. *de cenſur. diſp. 35. ſect. 1. n. 2.* & alii moderni.

His poſitis, ad quæſiti ſolutionem deveniendo, dico primò Abbates, & Prælatos ſeculares, qui præſunt Eccleſiis Collegiatis, & habent territorium cum juriſdictione Epiſcopali, ſeu quaſi, poſſunt interdicere tam perſonas, quam locum ſibi ſubjectum, quia habent juriſdictionem Ordinariam, ut notatur in *cap. cùm inter, de conſuetud. & in d. c. cùm ab Eccleſiarum, de offic. Ordin.* ita So. *loc. cit.* 3

Dico ſecundò, Abbates Regulares cùm habeant facultatem ferendi excommunicationem, & ſuſpenſionem, ut *ſuprà* dictum eſt, poſſunt eadem ratione interdicere ſubditos, & ſic ponere interdictum, perſonale tamen, non autem locale, quia non eſt in uſu. Ratio eſſe videtur, quia juriſdictio horum Prælatorum magis eſt in perſonas, quàm in territoria, ſeu loca, & ideò magis poſſunt ferre cenſuras in perſonas, quàm in loca, tum quia hujusmodi interdictum locale quodammodo redundaret in perſonas ipſis Prælatis Regularibus non ſubditas; & ideò in hoc non eſt eis tradita tam ampla juriſdictio, quanta eſt in Epiſcopis; Ita Soto *loc. citato*, Suar. *d. ſect. 1. n. 2. & 3. & tomo 4. de Relig. tract. 8. lib. 2. c. 2. n. 14. & cap. 9. num. 5.* Filliuc. *qu. moral. tract. 18. c. 1. q. 7.* Bonac. *de cenſur. diſp. 5. punct. 2. num. 2.* Quod tamen limitatur, niſi fortè habeant juriſdictionem Eccleſiaſticam fori contentioſi, & quaſi-Epiſcopalem in aliquod oppidum, vel caſtrum; quia tunc omnes prædictæ rationes ceſſant. Atque ita Suar. *d. ſect. 1. num. 2.* 4

Poſt hæc ſcripta inveni Interdictum locale impoſitum fuiſſe à D. Cornelio Abbate Venerabilis Monaſterii S. Angeli Magni de Aſculo in Eccleſia S. Angeli Minoris ejusdem civitatis ad prædictum Monaſterium S. Angeli Magni Ordinis Montis Oliveti pleno jure ſpectantis ſub ſequenti forma. 5

NOs D. Cornelius, Dei, & Apoſtolicæ Sedis gratia Abbas Venerabilis Monaſterii S. Angeli Magni de Aſculo. Cùm Eccleſia noſtra S. Angeli Minoris de Aſculo, ſita in noſtra Parochia S. Angeli Magni ejusdem Civitatis, pleno jure ſpectet ad dictum Monaſterium, & Eccleſiam S. Angeli Magni, ex Ponti- 6

ficia Conſtitutione; cumque à nonnullis annis citrà Societas Laicorum olim Sanctiſſimi Crucifixi, quæ nuper S. Angeli Minoris nomen ſibi indixit, in eadem Eccleſia celebrare facere conſueverit Miſſas per Monachos Monaſterii præſcripti ex Indulgentia Abbatis ejusdem Monaſterii, horis & modis ab Abbate memorato illis præſcriptis; & Monaſterium, & Abbates præſcripti ſint in pacifica poſſeſſione, vel quaſi hujus juris celebrandi per ſuos Monachos in dicta Eccleſia, & quòd in ea ſocietas præſcripta, & illius confratres non valeant celebrari facere per alios Sacerdotes invito Abbate prædicto, & modò ipſa Societas, ejusque confratres attentent in dicta pacifica poſſeſſione, vel quaſi, Nos, Abbatem antedictum, noſtrumque Monaſterium S. Angeli Magni de facto turbare, & inquietare. Idcircò ad jura noſtra, noſtrique Monaſterii prædicti tuenda, auctoritate, qua fungimur, à Summis Pontificibus nobis delegata Eccleſiam præſcriptam S. Angeli Minoris Eccleſiaſtico ſupponimus interdicto, atque interdictam declaramus, quoad Miſſarum celebrationem ad noſtrum beneplacitum. Quare harum ſerie, canonicis monitionibus præmiſſis, omnes monitos eſſe volumus de hujusmodi Interdicto. Dat. in noſtro Monaſterio S. Angeli Magni de Aſculo, &c.

Nos D. Cornelius Abbas.

Conſimili modo interdixerat Eccleſiam S. Mariæ de la Piaggiola Ordinis Montis Oliveti alius ejusdem Ordinis Abbas, eo quod Epiſcopus Eugubinus eandem Eccleſiam clandeſtinè, & absque Abbatis licentia benedixerat, quod interdictum approbatum fuit à Sacra Congregatione Eminentiſſimorum Cardinalium Sacri Concilii Tridentini interpretum, prout ex ſequentibus exemplaribus, ſicut & ſuprà poſitum, ex originalibus, quæ aſſervantur Romæ in Eccleſia S. Mariæ Novæ in foro Boario Ordinis Olivetani, tranſcriptis colligere licet.

NOs D. Cyprianus Dei, & Apoſtolicæ Sedis gratia Abbas Venerabilis Monaſterii S. Petri de Eugubio. Cùm Eccleſia noſtra S. Mariæ de la Piaggiola fuerit per Illuſtriſſimum, & Reverendiſſimum D. Epiſcopum Eugubinum clandeſtinè, ac contra Illuſtriſſimorum, & Reverendiſſimorum S. R. E. Cardinalium Concilii Trident. interpretum benedicta, & propterea benedictio ſit invalida, cùm ad nos vigore ejusdem decreti ſacrorum Canonum, & Conſtitutionum directè ſpectet & pertineat: Idcircò Eccleſiam prædictam, auctoritate, qua fungimur, à Summis Pontificibus nobis delegata, Eccleſiaſtico ſupponimus Interdicto, ac interdictam declaramus quoad Miſſarum celebrationem, quousque à nobis legitima impenſa fuerit benedictio, & ideò harum ſeriè his canonicis monitionibus præmiſſis de hujusmodi interdicto monitos eſſe volumus. In quorum, &c. Dat. Eugubii in noſtro Monaſterio S. Petri die 26. Aprilis, 1625.

Nos D. Cyprianus Abbas.

REverendiſſime, uti Frater. Cùm Sacra Congregatio Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum declaraverit, jus benedicendi Eccleſiam nuper extructam propè iſtam Civitatem ſub titulo S. Mariæ pertinere ad Abbatem S. Petri Congregationis Olivetanæ, cujus Abbates ex privilegio Sedis poſſunt actus omnes exercere, atque inſignia deferre, ac ſi munus benedictionis ſuſcepiſſent: Mirati ſunt Illuſtriſſimi Patres Amplitudinem tuam eò progreſſam fuiſſe, ut non modò eandem Eccleſiam benedixerit, publicoq; edicto ritè benedictam declaraverit, ſed ampliùs pœnis, ac cenſuris Eccleſiaſticis adegerit Priores Confraternitatis, ad efficiendum, ut Miſſæ illic celebrarentur, tametſi Abbas Eccleſiam ipſam Eccleſiaſtico interdicto quoad Miſſarum celebrationem ſuppoſuiſſet, & Notarium, qui ſe interdicto ſubſcripſit, excommunicationis vinculo innodatum denuntiaverit. Quod quidem factum tanquam nulla vel juſtitia, vel auctoritate ſuffultum Illuſtriſſimi Patres magnoperè improbantes, declarant Eccleſiam ab Amplitudine tua nulliter benedictam fuiſſe, atque iterum benedicendam eſſe ab Abbate: Interdictumque ab ipſo poſitum temerè fuiſſet violatum, Notariumque ob ejusmodi ſubſcriptionem in nullam pœnam incidiſſe. Quocirca Amplitudini tuæ diſtrictè præcipiunt, ut de cætero à ſimilibus abſtineat, & ſuæ conſulat conſcientiæ. Cæterùm Sacerdotibus, qui bona fide in dicta Eccleſia celebrarunt, S. D. N. benignè ſuſtulit irregularitatem, ſi quam propterea contraxerunt. Quæ omnia Amplitudini tuæ innoteſcere voluimus, ſalutem illi plurimam in Domino impertientes. Romæ die 9. Septembris 1629.

Amplitudinis tuæ, Reverendiſſime, uti frater,

S. Cardinalis S. Suſannæ,

Proſper Fagnanus.

QUÆSITUM II.

Vtrùm Abbates, & alii Prælati, & Monachi exempti poſſint à locorum Ordinariis interdici.

SUMMARIUM.

1 *Interdicto Clero non cenſentur interdicti Religioſi.*

2 *Ordinarii nequeunt Abbates, ac Religioſos exemptos interdicere.*

REgulariter interdicto Clero, non cenſentur interdicti Religioſi, & Religioſæ, & verè converſi, etiam quando interdictum fertur à Summo Pontifice, ut tradunt Sylveſt. *verb. interdictum* 5. *num.* 17. Sayr. *de cenſ. lib.* 5. *c.* 4. *n.* 29. Henriq. *in ſum. lib.* 13. *c.* 41. *n.* 3. Avila *de cenſ. part.* 5. *dub.* 4. *concluſ.* 8. Ugolin. *de cenſur. tab.* 5. §. 5. *n.* 3. *in fine*, Coninch. *diſp.* 17. *n.* 8. Filliuc. *moral. inſtit. tract.* 18. *num.* 14. Bonac. *de cenſur. diſp.* 5. *punct.* 1. *n.* 11. contra Navar. *manual c.* 27. *n.* 167. Covarr. Suar. & alios. Ratio eſt, quia licèt Religioſi in favorabilibus veniant nomine Clerici, non tamen veniunt in odioſis, quia odia reſtringenda ſunt, favores autem amplianda; tum quia ſi interdicantur Religioſi, non cenſentur interdicti Clerici, licèt Clerici largo modo Religioſi dicantur; ergò à ſimili quando interdicuntur Clerici, non cenſebuntur interdicti Religioſi. Verùm Honorius III. & Urbanus IV. conceſſerunt Ordini Ciſtercienſi, & Gregorius IX. Congregationi Montis Oliveti, 1

Quòd Monaſteriorum res, & bona ubicumque exiſtentia, & perſonæ, benefactores, Capellani, familiares, aliæque in eisdem perſonæ Monaſteriis degentes, ab omni etiam Legatorum, Delegatorum, & Subdelegatorum Sedis Apoſtolicæ, & quorumcunque Judicum Ordinariorum, quavis auctoritate fulgentium, ratione delicti, vel contractus, ubicunque commiſſi, vel initi exempti prorſus cenſeantur; ita ut alibi, quàm in Romana Curia, & coram Sede Apoſtolica conveniri non poſſint, neque excommunicationis, ſuſpenſionis, vel interdicti, aut ulla quavis ſententia contra ipſos, niſi de ſpeciali Sedis Apoſtolicæ conceſſione, in qua de hoc privilegio ſpecifica, & expreſſa, ac de verbo ad verbum mentio fiat, quomodolibet directè, vel indirectè proferri, ſeu promulgari non poſſit. 2

Ita habetur in *Mari magno ſervorum B. Mariæ*, & refertur in *Compendio ejusdem Ordinis Ciſtercienſis*, *tit. excommunicatio*, §. 2. & *tit. exemptio*, §. 1. quod privilegium, etſi quoad benefactores, & Capellanos, familiares, aliasque perſonas in dictis Monaſteriis degentes abrogatum ſit per Concil. Trident. *ſeſſ.* 24. *de reformat. cap.* 11. tamen reſpectu Monachorum ſecùs dicendum videtur. Hoc autem fallit in Religioſis exemptis, obtinentibus Beneficium Curatum in Diœceſibus Epiſcoporum, qui non quatenùs exempti, ſed

quate-

quatenùs ſunt beneficiarii, & ſubditi, poterunt interdici; ut colligitur ex *cap. cum Capella, de privileg.* Id ipſum confirmatur ex alio ſpeciali privilegio Leonis X. qui conceſſit Fratribus Minoribus Regularis Obſervantiæ,

Quòd Eccleſiæ eorundem Fratrum interdici non poſſint ad inſtantiam cujuſcumque perſonæ, etiam Cardinalatus honore, vel alia quavis dignitate fulgentis, vel per Auditorem Sacri Palatii, aut quoſcumque alios Judices; niſi tota civitas, ſeu oppidum, ubi domus hujuſmodi conſiſtit, Apoſtolica, ſeu Ordinaria auctoritatibus Eccleſiaſtico ſupponatur interdicto, ac voluit quòd in hujuſmodi domibus degentes Fratres ad ipſius interdicti obſervationem minimè teneantur, nec propterea irregularitatis maculam, aut aliquas ſententias, cenſuras, & pœnas incurrant; dummodò cauſam non dederint hujuſmodi interdicto, ſed poſſint, januis apertis, & pulſatis campanis, Miſſam, & alia hujuſmodi Officia divina celebrare; niſi perſona, ad cujus inſtantiam interdictum fuit appoſitum, in eiſdem domibus degentibus Fratribus de alimentis, & aliis victui neceſſariis rebus competenter providere fecerit, & decrevit irritum, & inane, ſi secùs ſuper his à quoquam, quavis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter attentatum fuerit.

Ita habetur in Supplemento, *fol. 55. conceſſ. 156.* & refertur in Compend. privil. *verb. Interdicto* 1. §. 15. Ex quibus conceſſionibus patet, quòd loca Abbatialia Monachorum, & aliorum Regularium, non poſſunt ab Ordinariis ſpecialiter interdici, non interdicto omni populo.

Idem Leo conceſſit, quòd tempore interdicti poſſint Fratres Minores abſolvere à cenſuris in foro conſcientiæ illos, qui confitebuntur peccata ſua; niſi tales cenſuræ eſſent, ex quibus hujuſmodi interdictum emanaret, prout in eod. Compend. *ibid.* §. 16.

Idem Leo X. conceſſit præfatis Fratribus Minoribus, quòd tempore interdicti, aut ceſſationis à divinis, poſſint duo, vel plures Fratres extra Eccleſiam, in domibus ſuis Officium divinum dicere, non obſtante *cap. quòd in te, de pœnit. & remiſſ.* & aliis quibuscunque, & quòd quando extra Chorum prædicti Fratres Horas Canonicas, ſi caſu transeuntes perſonæ interdictæ aliquid audierint, non propterea incurrant aliquam cenſuram, *ibidem* §. 17. & de aliis privilegiis conceſſis prædictis Fratribus tempore interdicti, vide *ibidem in* §. *ſeq.*

QUÆSITUM III.

Quænam interdicta Regulares obſervare teneantur.

SUMMARIUM.

1 *Interdictum tenentur ſervare Religioſi omnes, quod Cathedralem, vel Matricem, ſeu Parochialem Eccleſiam obſervare viderint, ſive valeat interdictum, ſive non.*

2 *Religioſi an teneantur obſervare interdicta, Conciliorum Provincialium auctoritate poſita.*

3 *Matrix Eccleſia quæ dicatur.*

4 *Religioſi tenentur obſervare interdictum, & ceſſationem à divinis, etiamſi Eccleſia Matrix non obſervet, & ſub qua pœna,* num. ſeq.

Argumentum à contrario ſenſu non valet, ubi ipſius argumenti contrarium in jure reperitur.

5 *Contrariorum non eſt eadem diſciplina, ubi mens, & verba juris reſiſtunt.*

6 *Religioſi tenentur obſervare interdictum in civitate poſitum, etiam quando eorum Monaſteria in ſuburbiis ſita ſunt.*

7 *Interdicta civitate, etiam ejus ſuburbia interdicta cenſetur.*

8 *Suburbia quæ intelligantur.*

PRo majori hujus quæſiti intelligentia, ſciendum, 1
quòd omnes Regulares, & Religioſi tam exempti, quàm non exempti cujuſcunque Ordinis, & conditionis exiſtant, obſervare tenentur interdicta auctoritate Sedis Apoſtolicæ, vel à locorum Ordinariis poſita, cùm Cathedralem, vel Matricem, ſeu Parochialem, loci Eccleſiam ipſa interdicta viderint, vel ſciverint obſervare; nôn obſtantibus quibuſcumque appellationibus anteà, etiam ad eandem Sedem, vel alium, ſeu alios interjectis, & objectionibus quibuſcumque cum moderatione decretalis, *Alma mater, de ſentent. excom.* & ea non ſervantes excommunicationis ſententiam incurrunt. Ita habetur expreſsè in *Clem.* 1. *de ſent. excom.* Circa quam Clementinam eſt notandum cum gloſſ. *ibidem in verbo Religioſi*, per ipſam non ligari Clericos, nec Laicos, niſi tantùm Religioſos omnes tam Mendicantes, quàm non Mendicantes, per ea verba, *Religioſi quicunque tam exempti, quàm non exempti cujuſcumque Ordinis, & conditionis exiſtant.*

Notandum eſt etiam, Religioſos prædictos teneri ſub 2
eadem pœna excommunicationis ad obſervanda interdicta, & ceſſationes à divinis, non ſolùm à Sede Apoſtolica, & locorum Ordinariis; verùm etiam per Conciliorum Provincialium ſtatuta, vel ipſorum auctoritate poſitas. Idem erit obſervandum in ceſſationibus generalibus à divinis civitatum, terrarum, & aliorum locorum; aliquando ex conſuetudine, vel aliàs per Capitula, Collegia, aut Conventus ſecularium, aut Regularium Eccleſiarum indictis, quæ omnia habentur in *d. Clem.* 1. Idem erit dicendum de interdicto impoſito à jure, ut eſt exemplum in *cap. felicis*, §. *civitas, de pœn. lib.* 6. quod advertit gloſſ. *in eadem Clement.* Notandum præterea, hujuſmodi interdictum, & ceſſationem à divinis ſervari debere, quotieſcunque ſervantur ab Eccleſia Cathedrali, Matrice, ſeu Parochiali illius loci, in quo Monaſteria ipſorum Religioſorum ſita
ſunt, ſive valeant, ſive non; Eccleſia verò Matrix illa 3
dicitur, quæ eſt major, vel baptiſmalis; quia ſicut mater generat, ita illa per Baptiſmum regenerat, ut notatur per gloſſ. *d. Clem. verbo Matricem*, ubi etiam advertit, quòd quia aliquando interdictum, & ceſſatio à divinis feruntur in locis non habentibus intra ſe Eccleſiam Cathedralem, ſed tantùm Matricem, ideò expreſſit Summus Pontifex illud verbum, *vel matricem.* Quando autem interdictum eſt Provinciale, an ſit ſervanda prædicta Conſtitutio à Religioſis ipſius Provinciæ, ita quòd ſi eam non ſervent, incidant in pœnam excommunicationis in ea comminatam: ſervante tantùm interdictum Eccleſia Metropolitana, & an eo caſu ſit ipſa cenſenda Matrix, videatur eadem gloſſ. quæ reſolvit quòd non, per ea verba, *Cathedralem, vel Matricem loci*, & hoc quibuſdam exemplis clarificat.

Notandum præterea, quòd cùm in aliquo oppido, ſive loco plures adſunt Eccleſiæ, & nulla eſt principalior, ſed quælibet ſuos Parochianos baptizat, ſi ex illis quædam ſervant interdictum, quædam verò non, tunc non haberet locum dicta *Clement.* ſicut nec etiam quando in loco ſingulariter interdicto non adeſſet alia Eccleſia præter illam dictorum Religioſorum non obſervantium dictum interdictum.

Adnotare libet præterea ex mente ejuſdem gloſſ. 4
in dict. Clement. in verb. obſervare, quòd etiamſi Eccleſia Matrix interdictum, & ceſſationem à divinis non obſervet: tenentur nihilominus Religioſi ipſam obſervare; quia ibi Summus Pontifex non dicit, in non obſervando ſe cum Eccleſia Matrice conforment, addere enim intendit, non diminuere ad interdictorum obſervantiam; & hujuſmodi conſtitutio cùm ſit pœnalis, non eſt ad gratiam revocanda, *cap. 2. de translat. Epiſcop.* Nec valet argumentum à contrario ſenſu, ubi ipſius argumenti contrarium in jure reperitur, gloſſ. *in*

cap. ſignificaſti, de for. compet. & cap. à nobis. el. 2. & ibi Abbas *num. 4. de ſentent. excommunicat.* gloſſ. ult. *in cap. publicato, de electſion.* Neque contrariorum eſt eadem diſciplina, ubi mens, & verba juris reſiſtunt, *cap. ſtuduiſti, de offic. Legat.* Nec exceſſus Clericorum Matricis debet præbere Religioſis materiam delinquendi, *cap. petiſtis, de privil. & exceſſ. privil.* Item non poteſt deſumi in caſu noſtro argumentum à contrario ſenſu, quia eſſet contra legem, & canonem, cùm interdictum inferatur propter violationem canonum, ideò non habet locum à contrario ſenſu, ut tenet Joan. Andr. *in cap. publicato, in 3. col. de*
5 *elect.* Eſt tamen hîc advertendum, quòd ſi ſententia interdicti verè ligat, ſed ab Eccleſia Matrice non obſervatur; ſi Religioſi ipſum non obſervant, non afficiet eos prædicta pœna excommunicationis, ſed incurrent alias pœnas contentas in aliis ſacris canonibus, nempe in *cap. ult. de exceſſ. Prælat. & cap. auctoritate, cap. Epiſcoporum, de privileg. lib. 6.* erunt enim ſuſpenſi, & ab ingreſſu Eccleſiæ interdicentur, & incident in irregularitatem, ac privabuntur voce activa, & paſſiva. Ita gloſſ. & Panormit. *in d. Clem. 1. de ſentent. excommunicat.* quos citat, & ſequitur Sylveſt. *d. verb. excommunicatio 9. num. 64. verſ. octavò nota.* Si autem ab Eccleſia Matrice interdictum obſervatur, quamvis nulliter prolatum fuerit, Religioſi illud non obſervantes erunt tantùm excommunicati, ſed non incurrent in alias prædictas pœnas. Si verò ab Eccleſia Matrice ſervabitur, ac ejus ſententia fuerit valida; Religioſi illud
6 non obſervantes utraſque pœnas incurrent. Obſervare autem tenentur interdictum, & ceſſationes prædictas à divinis ipſi Religioſi, etiamſi eorum Monaſteria ſita fuerint in ſuburbiis, ſive locis circumvicinis civitatis, ſive loci, cujus Eccleſia Matrix illa obſervaverit; idque intelligitur, quando Monaſteria ipſa ab eis non diſtarent pluſquam dimidia leuca, ſive ſpatio unius milliarii cum dimidio, quod probatur: nam interdicta civitate, in-
7 telliguntur etiam interdicta ſuburbia, *c. ſi civitas, de ſentent. excommunicat,* unde Monaſteria in eiſdem ſuburbiis exiſtentia, etiam interdicta cenſentur. Quod etiam ampliatur, ut procedat interdictum, quamvis dicta ſuburbia, & continentia ædificia in nullo erant ſubjecta dicto loco, vel Univerſitati interdictæ, imò nec quòd ſint alterius Diœceſis, in qua Judex, qui interdictum tulit, juriſdictionem non habet, ut notavit Sylveſt. *verb. interdictum 2. num. 5.* & alii, quos refert, & ſequitur Didác. Covar. *in cap. Alma mater, p. 2. §. 1. num. 8. circa finem.* Ratio eſt, quia ſi interdicta civitate, non eſſent interdicta hujuſmodi ſuburbia, contemneretur interdictum: nam civitate interdicta ejus cives poſſent accedere ad ea loca proxima, ad divina audienda.

Unde infertur, interdicta civitate, illa loca interdicta cenſeri, quorum reſpectu daretur occaſio interdictum parvi faciendi, ſi in illis divina celebrarentur. Ita Suar. *de cenſur. diſp. 32. ſect. 2. num. 23.* Coninch. *diſp. 17. dub. 1. num. 18.* Bonac. *de cenſur. diſput. 5. punct. 1. num. 20.* & alii apud eum.

Intelliguntur autem ſuburbia, ſecundùm Joan. de Deo, apud Sylveſt. *verb. interdictum 1. num. 5.* ea, quæ ſunt intrà ultimam portam, & faciunt cum civitate publicas functiones, & vocantur ad conſilia, & conciones; vel ſecundùm Gemin. dicuntur burgi extra, & prope civitatem, in quibus domus ſunt contiguæ; vel ſecundùm Archid. dicuntur domus, per quas eſt iter rectum eundi ad civitatem; & omnes iſti virtualiter dicunt idem intendentes, quòd ſuburbia ſunt burgi, qui incipiant ad portam civitatis, & juxta publicam viam, extenduntur tamen, quantum uſus loquentium burgos appellat: quod eſt aliquando uſque ad ultimam portam, ſive ſecundum vallum, ubi poſita eſt ultima porta, & ſecundum vallum, ſeu refoſſum, non autem ſemper. Continentia verò ædificia communiter à Doctoribus dicuntur domus circa civitatem non computatæ intra ſuburbia, nec directè ducentes ad civitatem, ſed gloſſ. *in d. cap. ſi civitas,* dicit Judicis arbitrio relinquendum, quæ dicantur continentia ædificia; quæ non dicitur ex contiguis, ſed continentibus; quod intellige quantum ad terminum, vel extenſionem talium ædificiorum, quam Judex ut bonus vir arbitrari debet tantum extendi, quantum exigit ratio *d. cap. quæeſt,* ne cenſura Eccleſiaſtica vilipendatur, ut dictum eſt. Unde ſi ita jacent, quod commodè populus confluere poſſet illuc pro Divinis, ſunt continentia ædificia, & interdicta: aliàs ſecùs, puta, ſi diſtant per duo milliaria, nec paſſim poteſt populus illic convenire.

Circa hoc Tridentina Synodus *ſeſſ. 34. cap. 12. de Regular.* ſtatuit, *Ut cenſura, & interdicta nedum à Sede Apoſtolica emanata, ſed etiam ab Ordinariis promulgata, mandante Epiſcopo, à Regularibus in eorum Eccleſiis publicentur, atque ſervemur.*

QUÆSITUM IV.

Quibus diebus ſuſpendatur interdictum in Eccleſiis Abbatum, & Religioſorum.

SUMMARIUM.

1 *Interdicti tempore in quibus feſtis de jure liceat Divina Officia celebrare, oſtenditur.*

2 *Abbates tempore interdicti in quibus feſtis ex privilegio Divina Officia celebrare valeant, oſtenditur.*

DE jure communi interdictum ſuſpenditur in Feſtivitatibus Nativitatis, & Reſurrectionis Domini, Pentecoſtes, & Aſſumptionis Beatæ Mariæ Virginis, ut habetur in *cap. Alma mater, de ſent. excomm. in 6.* additus fuit à Martino V. & Eugenio IV. dies ſolemnitatis ſacratiſſimi Corporis Chriſti, cum Octava, & à Leone X. dies Conceptionis Beatæ Mariæ Virginis ſimul cum Octava. Ita Avila, Henriq. Coninch. & alii apud Bonac. *de cenſur. diſput. 5. punct. 4. num. 13.* Verùm ex privilegiis ſuſpenditur etiam interdictum in Ecclesiiis Monachorum, & aliorum Regularium in nonnullis aliis Feſtivitatibus, ut infrà patebit. Inprimis:

Leo R. conceſſit Generali, & aliis Abbatibus, Prioribus, & Abbatiſſis, Monachis & Monialibus, Converſis, & Servitoribus, & Servitricibus Monaſteriorum, & Prioratuum Ordinis S. Benedicti Congregationis Hiſpaniæ, pro tempore exiſtentium, ut in Conceptionis, & Viſitationis Beatiſſimæ Virginis Mariæ, & ejuſdem Virginis, & Sancti Joannis Baptiſtæ Nativitatibus, necnon Sancti Benedicti Abbatis, Martini Epiſcopi, & Confeſſoris tranſituum, & tranſlatuum, ac Sanctorum Gregorii Papæ, Ildephonſi Archiepiſcopi Toletani, & Bernardi Abbatis, & Beatorum Mauri, & Placidi diſcipulorum, & S. Scholaſticæ ſororis ejuſdem S. Benedicti, Aledelmi Confeſſoris, necnon in quoruncunque aliorum Sanctorum, & Sanctarum, ſub quorum invocationibus Monaſteriorum, Prioratuum, & locorum utriuſque ſexus dicti Ordinis, & Congregationis Eccleſiæ dedicatæ, & conſtructæ, ſeu quorum corpora in ipſis Eccleſiis recondita reſpectivè exiſtunt; necnon hebdomadæ Sanctæ, & Reſurrectionis Dominicæ feſtivitatibus, & per Octavam earumdem feſtivitatum, nec non quoties Monachi, Moniales, & aliæ utriuſque ſexus Religioſæ perſonæ dicti Ordinis, & Congregationis profeſſionem emiſerint, aut primam Miſſam celebraverint, ſeu eos in Eccleſiis, vel Cœmeteriis Monaſteriorum, Prioratuum, & aliorum locorum dicti Ordinis, & Congregationis humana cadavera eccleſiaſticæ tradere ſepulturæ contigerit, tempore interdicti, & ceſſationis à Divinis quacunque auctoritate etiam Apoſtolica impoſitorum, dummodò hujuſmodi interdicto cauſam non dederint,

nec

nec de eis contigerit ſpecialiter interdici, apertis januis, pulſatis campanis, nominatim interdictis, & excommunicatis excluſis, Miſſas, Proceſſiones, & alia Divina Officia ſolemniter in cantu celebrare.

Ita habetur in Compend. priv. Mendic. *verbo interdictum* 2. §.10. Inſuper Pius IV. aliud magnum privilegium conceſſit Fratribus Ordinis Divi Hieronymi Hiſpaniæ, anno Domini 1566. Kalendis Auguſti, Pontificatus ſui anno 6. nempe,

Quod tempore interdicti quacunque auctoritate appoſiti, in Eccleſiis eorundem Monaſteriorum (dummodo Fratres interdicto cauſam non dederint) januis apertis, & alta voce in diebus Paſchatis, Aſcenſionis, Pentecoſtes, Nativitatis Dominicæ, & Circumciſionis, ac Epiphaniæ, necnon in quatuor Beatæ Mariæ Virginis, & ſingulorum Apoſtolorum, & ſancti Hieronymi, & dedicationis Eccleſiarum ipſius Religionis Monaſteriorum feſtivitatibus à primis Veſperis, uſque ad Completorium die ſequentis incluſivè Miſſam, & alia Divina Officia celebrare poſſint.

Ita habetur in Compend. privil. d. Ordinis, *tit. Interdictum* §. 8. quod refert Miranda *in man. Prælat. tom. 2. q. 38. art. ult. concl. 6.*

Similiter Pius V. anno Domini 1567. die 23. Decembris, Pontificatus ſui anno 2. conceſſit eidem Ordini Divi Hieronymi;

Quod tempore cujuſcunque tam generalis, quàm ſpecialis interdicti, quavis auctoritate, etiam Apoſtolica appoſiti, & apponendi, illo non obſtante, Officium Divinum, & Miſſam in Monaſteriis, domibus, & Eccleſiis ejusdem Ordinis per Religioſos alta voce, & januis apertis ſequentibus diebus, videlicet Epiphaniæ Domini, atque Aſcenſionis, & Beatæ Mariæ Virginis Aſſumptionis, & ſingulorum Apoſtolorum, necnon in Ramis Palmarum, feria 5. & 6. in Cœna Domini, & Sabbathi Sancti, necnon Sanctiſſimæ Trinitatis, & Conceptionis, Nativitatis, Purificationis, & Viſitationis Beatæ Mariæ, Nativitatis S. Joannis Baptiſtæ, & translationis S. Patris Hieronymi, ac Auguſtini, & Paulæ Viduæ, & omnium Sanctorum feſtivitatibus, & in commemoratione omnium Defunctorum pro Miſſa, & Proceſſione, & etiam in die obitus alicujus Religioſi, vel Religioſæ dicti Ordinis pro Miſſa, & Officio pro ipſo defuncto dicenda publicè dici, celebrari, & cantari, omneſque Chriſti fideles illuc concurrentes illis intereſſe, & aſſiſtere liberè, & licitè poſſint, & valeant.

Ita refertur in eodem Compend. privileg. d. Ordinis *tit. Interdictum*, §. 2. Hæc, & alia quamplurima hujusmodi privilegia obtinent Abbates, & cæteri Regulares quoad interdicti ſuſpenſionem, partim nominatim conceſſa, partim per communicationem. Itaque virtute ſupradictorum privilegiorum, ac communicationis eorum, unuſquiſq; Ordo quamvis ſpecialia privilegia non obtineret, poſſet tamen Divina Officia ſolemniter celebrare, prædicto interdicti tempore, ipſum que interdictum ſuſpenderetur in omnibus feſtivitatibus, quæ ſunt ipſius Ordinis propriæ, non autem in illis, quæ ſunt propriæ alterius Ordinis, ſed tamen in eis, quæ ſunt omnibus Religionibus communes, & in dictis privilegiis apponuntur, cujuſmodi ſunt feſtivitates Nativitatis Dominicæ, Circumciſionis, Epiphaniæ, in Ramis Palmarum, feria 5. & 6. in Cœna Domini, Sabbatho Sancto, in diebus Paſchatis, Reſurrectionis, Aſcenſionis, Pentecoſtes, & Sanctiſſimæ Trinitatis. In feſtivitatibus Conceptionis, Nativitatis, Purificationis, & Viſitationis Beatæ Mariæ, & in Nativitate S. Joannis Baptiſtæ, & in feſtivitatibus ſingulorum Apoſtolorum, & feſto omnium Sanctorum, & commemoratione omnium Defunctorum pro Miſſa, & Proceſſione, necnon etiam in feſtivitatibus Sanctorum, quorum corpora in Eccleſiis eorundem Religioſorum requieſcunt, ac in feſtis Patronorum Ordinum, & ipſorum translationum, ut habetur in prædicta conceſſione Leonis X. Fratribus Benedictionis facta. Simile privilegium conceſſit Adrianus VI. Ordini Divi Hieronymi, anno Domini 1522. die ſexta Junii, Pontificatus ſui anno primo;

Quo conceſſit Fratribus Monaſterii Sanctæ Engratiæ, ut perpetuis futuris temporibus, tempore interdicti Eccleſiaſtici, quavis etiam auctoritate Apoſtolica appoſiti, in diebus Sanctæ Engratiæ, & Inventionis ejusdem, ac S. Lamberti, necnon Sanctorum innumerabilium Martyrum, quorum corpora in prædicta Eccleſia requieſcunt, & in feſto S. Hieronymi, & Miſſas, & alia Divina Officia, apertis januis, & pulſatis campanis, alta voce decantando, excommunicatis, & interdictis excluſis, celebrare poſſint.

Ut refertur in Compend. privil. ejusd. Ordinis *tit. Interdictum*, §. 6.

Circa quæ eſt advertendum, quod ad hoc, ut ſuſpendatur interdictum, aut ceſſatio à Divinis, oportet, ut extent corpora, non autem reliquiæ, etiamſi notabiles ſint, ibi enim dicitur, *quorum corpora*, non autem, *quorum reliquiæ, etiam notabiles in dictis Eccleſiis requieſcunt.* Et quoad feſtivitates Patronorum, extat aliud privilegiũ eidem Ordini D. Hieronymi conceſſum à Julio III. anno Domini 1555. Kalend. Januarii, Pontificatus ſui anno quinto, quo conceſſit Priori Generali, & aliis Prioribus, & Fratribus dicti Ordinis,

Quod perpetuis futuris temporibus in ſingulis Sancti Hieronymi, & etiam cujuſcunque Sancti, in cujus honorem quodlibet Monaſterium Ordinis dedicatum fuerit, feſtivitatibus tempore interdicti, quavis auctoritate, etiam Apoſtolica appoſiti, & ceſſationis à Divinis pro tempore indictæ, Miſſas, & alia Divina Officia in ſingulis Monaſteriis Ordinis, januis apertis, & pulſatis campanis (his tamen qui interdicto cauſam præbuerunt, excluſis) publicè, & alta voce cum omnibus illic intereſſe volentibus, celebrare, ſeu celebrari facere, liberè, ac licitè valeant in omnibus, & per omnia, ac ſi interdictum hujuſmodi poſitum non fuiſſet, quod prædictis feſtivitatibus tantùm ſuſpenditur, quibus elapſis, in ſuo robore permanere voluit;

Ut habetur in eodem Compendio ejusdem Ordinis *eod. tit. Interdictum*, §. 7. Idem erit dicendum de feſtivitatibus translationum Patronorum Ordinum per *ſupra*dictum privilegium Pii V. præfato Ordini D. Hieronymi conceſſo, *Quod translatio ipſius D. Hieronymi, etiam interdicti, & ceſſationis tempore ſolemniter celebrari poſſit.* Quæ privilegia per communicationem extenduntur etiam ad alias Religiones; ita ut poſſint translationes Sanctorum, qui ſunt ipſarum Fundatores, & Patroni, tempore interdicti ſolemniter celebrare, quod enim uni Religioni conceditur pro ipſius Patrono, ſive Fundatore, intelligitur etiam conceſſum pro Patronis, & Fundatoribus aliarum Religionum, quæ communicant in ſuis privilegiis. Suſpenditur etiam interdictum & ceſſatio à Divinis in profeſſione cujuſcunque Monachi, ſive Religioſi, aut Monialis, ut habetur in ſupradicto indulto Leonis X. Fratribus Benedictinis conceſſo, & in alio etiam ejusdem Leonis X. quo conceſſit.

Quod tempore interdicti Ordinarii auctoritate poſiti, poſſint Fratres Minores Obſervantiæ facere publicè profeſſionem Fratribus ſuis, & in illa cantare Hymnum, *Veni Creator Spiritus*, & alias cæremonias facere, prout in conſuetudine habent;

Ut habetur in Supplemento Ordinis *fol. 61. conceſſ.* 197. & refertur in compendio privilegiorum Fratrum Minorum, *verbo Interdictum*, 1. §. 1. 9.

Suſpendi poteſt etiam interdictum tempore, quo Religioſus aliquis publicè ac ſolemniter ſepelitur, ut habetur in ſupradicta conceſſione Leonis X. facta eisdem Monachis S Benedicti, per illa verba,

Seu eos in Eccleſiis, vel cœmeteriis Monaſteriorum, Prioratuum,& aliorum locorum d. Ordinis, & Congregationis humana cadavera Eccleſiaſticæ tradere ſepulturæ contigerit,tempore interdicti,& ceſſationis à divinis,quacunque auctoritate etiam Apoſtolica impoſitorum; dummodò hujuſmodi interdicto cauſam non dederint, neque id eis contigerit ſpecialiter interdici.

Item ex alio indulto Pii V. *ſuperiùs* adducto Fratribus Ordinis D. Hieronymi tradito per ea verba;

Et etiam in die obitus alicujus Religioſi, vel Religioſæ d. Ordinis pro Miſſa,& Officio pro ipſo defuncto dicenda,publicè dici,celebrari, & cantari, omneſque Chriſti fideles illuc occurrentes, illis intereſſe, & aſſiſtere liberè, & licitè poſſint, & valeant.

Eſt autem hîc advertendum, quòd interdictum, & ceſſatio à divinis poteſt ſuſpendi per totum diem profeſſionis, maximè in Religione Divi Patris noſtri Benedicti, in qua magna cum cæremonia,& ſolemnitate profeſſio emittitur. Ita intellexit Frater Garſia à Toleto, *in Compendio privileg. D. Hieronymi, tit. interdictum per communicationem*, §. 1. & per totum diem, quo aliquis Religioſus ſepulturæ traditur, qui ſi ſepeliatur hora veſpertina, tunc poteſt ſuſpendi interdictum per illud tempus,& deinde altera die, quando cantatur Miſſa diei obitus, poteſt etiam ipſum interdictum ſuſpendi.

Idem erit dicendum, quotieſcumque aliqui Religioſi Miſſam novam celebraverint,ut habetur in prædicto privilegio Leonis X. Fratribus Benedictinis conceſſo, per ea verba, *necnon quoties Monachi d. Ordinis, & Congregationis primam Miſſam celebraverint*; quæ ſuſpenſio intelligitur incipere à primis Veſperis diei,quo prædicta Miſſa decantabitur,uſque ad ſecundas ejuſdem diei, quo feſtivitas finietur, ſicut in aliis feſtivitatibus fieri conſueverit,quicquid alii dicant,debere fieri, uſque ad meridiem tantùm, quo tempore Miſſa nova terminatur,quia juxta divinum præceptum olim omnia Sabbatha, ſive feſta à veſpera uſque ad veſperam celebrari debebant. Et hæc quoad feſtivitates, in quibus interdictum, vel ceſſatio à divinis in Eccleſiis Religioſorum ſuſpendi poſſunt.

Dubium eſt autem, an virtute prædictorum privilegiorum poſſint Regulares hodiè januis apertis diebus prædictis divina Officia celebrare. Quia Concilium Tridentinum (ut *in antecedenti quæſito* dictum eſt) *ſeſſ. 25. de Regular. cap.* 12. ſtatuit: *Ut cenſura, & interdicta nedum à Sede Apoſtolica emanata, ſed etiam ab Ordinariis promulgata, mandante Epiſcopo, à Regularibus in eorum Eccleſiis publicentur, atque ſerventur*; & in fine ejuſdem *ſeſſ.* 25. revocat omnia privilegia, & indulta, etiam maris magni, quæ ſunt contra decreta *d. ſeſſ.* Quidam affirmant prædicta privilegia revocata fuiſſe per Concil. Tridentin. *loc. cit.* Ita Navarr. *in man. cap.* 27. *n.* 190. *& lib.* 5. *conſil. tit. de privileg. conſ.* 7. *per tot.* Nicol. Garc. *de benefic. par.* 3. *cap.* 2. *num.* 280. *& par.* 5. *cap.* 8. *num.* 87. *verſ. ad octavum*, ubi refert ſacram Congregationem Epiſcopo Abulenſi, eandem ſuper hoc dubio conſulenti, ita reſpondiſſe, *Privilegia ſi ante Concilium revocata fuerunt, utique revocata exiſtunt.* Aliqui autem negant prædicta privilegia à Concilio revocata eſſe. Ita Henriq. *lib.* 13. *cap.* 48. *§.* 1. Roderic. *in expoſit. Bull. Cruciata*, §. 5. *n.* 15. *& tom.* 2. *quæſt. Regul. quæſt.* 112. *artic.* 1. Greg. Sayr. *de cenſ. lib.* 5. *cap.* 13. *num.* 1. & alii quos refert & ſequitur Laurent. de Peirin. *tom.* 1. *privileg. ſui Ordin. Minimor. in expoſit. conſtit.* 2. *Sixti IV. num.* 51. Mihi prior opinio ſequenda videtur ob prædictam Declarationem ſacræ Congregationis, & quia ab eadem ita rurſus Epiſcopo Pinnenſi, & Adrienſi, qui ſuper hoc dubium conſuluerant, reſponſum fuiſſe reperio:

Sacra Congregatio Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum, inhærens declarationibus aliàs editis reſpondit. Regularium privilegia, quibus conceditur ei facultas celebrandi divina in diebus Sanctorum ſuorum Ordinum, & aliquot aliis tempore interdicti, quatenùs non in terminis, *cap.* 12. *ſeſſ.* 25. *de Regular.* eſſe ſublata à Concil. *cap.* 22. *ejuſdem ſeſſ.* quatenùs ampliùs contineant, quàm jure communi,quod Concilium præceſſit, erat permiſſum, nempe *cap. fin. de ſent. excomm. in* 6. *& Clem.* 1. *eod. tit.* Ac propterea Regulares in vim privilegiorum ante Concilium conceſſorum minimè potuiſſe in civitate Pinnenſi Eccleſiaſtico interdicto ſuppoſita in diebus feſtis ſuperiùs expreſſis divina Officia celebrare alta voce, januis apertis, pulſatis campanis, & interdictis admiſſis, nec quemquam ex interdictis hujuſmodi tradere Eccleſiaſticæ ſepulturæ,eo prætextu,quòd in articulo mortis ſigna dederint contritionis, & eos, qui contra ſcienter fecerunt, irregularitatem contraxiſſe, à qua nequeunt per alium, quàm per Romanum Pontificem liberari.

Coſmus, Card. de Torres.

Verùm prædicta omnia procedunt reſpectu privilegiorum ante Concilium Tridentinum Regularibus conceſſorum, ut ea revocata cenſeantur,ac eorum vigore nequeant Regulares Miſſas, & divina Officia januis apertis, pulſatis campanis, &c. celebrare in ſuis Eccleſiis diebus prædictis: prout etiam loquuntur Declarationes Sacræ Congregationis,aliter tamen dicendum eſt,ſi aliquod privilegium poſt ipſum Concilium Religioni alicui indultum fuiſſet, prout fuit illud à Clemente VIII. Fratribus Minoribus conceſſum, in quo approbat privilegia, quod iidem Fratres Minores poſſint tempore interdicti, quacumque etiam Apoſtolica auctoritate appoſiti celebrare feſta Sanctorum ſuæ Religionis, & de novo concedit, ut poſſint dictis privilegiis uti in feſto S. Didaci, & Portiunculæ,quod indultum refert Roderic. *d. q.* 112. *art.* 1. Et quod dicitur de interdicto, intelligendum eſt etiam de ceſſatione à divinis, eadem enim ratio militat. Ita Roderic. *d. art.* 2. *& in explicat. Bull. Cruciat.* §. 5. *n.* 15. & Laurent. de Peirin. *d. num.* 51. *in fine.*

Licitum eſt inſuper Regularibus, tempore interdicti generalis,ſive ſpecialis,aut etiam tempore ceſſationis à divinis eligere ſex perſonas inter viros,& mulieres ſucceſſivè, quæ in eorum Eccleſiis poſſint Miſſas, & divina Officia audire, necnon etiam ibidem Sacramenta Eccleſiaſtica recipere,& ſi aliquam ipſarum ſex perſonarum interim mori contigerit, valeat Eccleſiaſticæ ſepulturæ tradi,tamen ſine ſolemnitate,& dummodò Religioſi, vel aliqua earundem ſex perſonarum interdicto, aut ceſſationi à divinis cauſam non dederint, & ipſum interdictum auctoritate Apoſtolica poſitum,vel confirmatum non ſit. Ita conceſſit Nicolaus V. Priori Monaſterii S. Benedicti in Hiſpania,prout refertur in Compend. privileg. Mendicant. *verb. Interdict.* 1. §. 23. & ex privilegio vivæ vocis oraculo à Nicolao Franco Legato à Latere conceſſo Monachis S. Benedicti Obſervantiæ Hiſpaniæ, poſſunt Regulares tempore interdicti Ordinarii recipere ad Miſſas,& ad alias Horas audiendas in ſuis Monaſteriis,& Eccleſiis quindecim perſonas in qualibet die,de iis, quæ interdicto cauſam præbuerunt. Ut refertur in eodem Compend. *loc. cit.* §. 24.

Advertendum autem, quòd ea diſpoſitione juris communis, quando ſuſpenditur interdictum in quibuſdam diebus,ut *initio hujus quæſiti* dictum eſt,non ſuſpenditur pro Eccleſiis,vel perſonis particulariter interdictis, aut ſi in illis celebrarent, eſſent irregulares. At Julius II. conceſſit Fratribus Auguſtinienſibus,ut quæ Ordini ſuo pro tempore generalis interdicti conceſſa

ceſſa ſunt, ea omnia in ſpeciali interdicto conceſſa eſſe intelligantur, in quo licere eis voluit eadem omnia, quæ in generali interdicto licere conceſſum eſt; ut refertur in eodem Compend. *loc. cit.* §. 14. quam conceſſionem valdè magnam, & ideò valdè notandam eſſe ait Capuccin. *in annot. ad d. Compend. verb. Interdictum 3. verſ. decimò Julius II.* quia juxta illam in locis ſpecialiter interdicto ſuppoſitis poterunt Regulares celebrare, & ea omnia agere, quæ poſſunt in interdicto generali, virtute aliorum privilegiorum; ut notat Capuccin. *loc. cit.* & Laurent. de Peirin. *d. loco, num.* 54. ubi etiam notant perſonas ſpecialiter interdictas ad id nequaquam facere poſſe, neque alios coram illis.

QUÆSITUM V.

Utrùm Abbates tempore interdicti poſſint Ordines conferre, ſacra ornamenta benedicere, vel conſecrationes aliquas facere.

SUMMARIUM.

1 *Ordinis Sacramentum tempore interdicti localis miniſtrari non poteſt, ſecùs ſi interdictum foret perſonale, ut* num. 2.

3 *Interdicto populo, non cenſetur interdictus Clerus.*

4 *Interdicto Clero non cenſentur interdicti Religioſi, etiamſi interdictum feratur à Summo Pontifice.*

5 *Abbatibus non licet tempore interdicti localis publicè ornamenta Eccleſiaſtica, &c. benedicere, Calices, &c. conſecrare, aut alia divina Officia miniſtrare.*

6 *Poſſunt tamen prædicta exercere januis clauſis, & cum moderationibus, quibus divina Officia interdicti tempore celebrare licet.*

1 Dico primò, Abbas tempore interdicti localis Ordinis Sacramentum miniſtrare non poteſt, *c. reſponſo, §. penult. de ſentent. excommun. & cap. non eſt vobis, de ſponſalib.* ubi probatur, quod interdicti effectus eſt privare participatione quorundam Sacramentorum, quorum aliqua in *cap. Alma mater, eod. tit. in 6.* excipiuntur, inter quæ Ordinis Sacramentum non connumeratur, igitur illud adminiſtrare prohibitum remanet. Ita advertunt Panormit. *in d. cap. non eſt vobis, num.* 8. *de ſponſal.* Sylveſt. *verb. Interdictum 5. num. 9. verſ. ſexta.* Navarr. *in manual. cap. 27. num.* 179. Covar. *in d. cap. Alma mater, part. 2. §. 3. n. 4.* Henriq. *lib. 13. ſummæ, de excomm. & interd. cap.* 45. §. 4. Sayr. *de cenſur. lib. 5. cap. 7. num.* 34. Suar. *de cenſur. diſp. 33. ſect. 1. num.* 45. Vincent. Filliuc. *moral. quæſt. tract. 18. cap. 2. num.* 47. Reginald. *lib. 32. praxis, tract. 3. n. 27. verſ. ſextum eſt,* Bonac. *de cenſur. diſp. 5. punct. 3. n. 3.* & alii apud eos citati.

2 Secùs dicendum foret, ſi interdictum eſſet perſonale tantùm, & non locale, quia tunc poſſet Abbas Regulares ſibi ſubditos, qui cauſam interdicto non dederint, & perſonaliter interdicti non ſunt, ad Tonſuram, & minores Ordines promovere. Ideò ſi interdictus eſſet populus tantùm, vel Clerus tantùm, vel populus, & Clerus ſimul, non autem locus, poſſet Ab-
3 bas Regulares ſubditos ordinare; Quia interdicto populo, non cenſetur interdictus Clerus Navar. *dict. cap.* 27. *num.* 167. Suar. *de cenſur. diſp. 32. ſect. 2. n.* 14.
4 & alii communiter. Similiter nec interdicto Clero, intelliguntur interdicti Religioſi, etiamſi interdictum feratur à Summo Pontifice, quia hi in favorabilibus veniunt appellatione Clericorum, non autem in odioſis, ut tenent Sylveſt. *verb. Interdictum 3. n.* 17. Angel. *eod. verb. 1. num.* 9. Henriq. *d. lib. 13. c.* 42 §. 3. Ugolin. *de cenſur. Eccleſ. tab. 5. cap.* 8. §. 5. *num.* 3. Sayr. *d. lib. 5. cap. 4. num.* 29. Avil. *de cenſ. 5. par. diſp. 1. dub. 4. concluſ.* 7. Ægid. de Coninch. *diſp.* 17. *num.* 8. Filliuc. *d. tract.* 18. *n.* 14. Bonac. *d. diſp.* 1. *punct. 1. num.* 11. & alii contra Navar. Covar. & Suar. & alios apud Sayr. & Bonac. *locis citatis,* & dictum eſt à nobis *ſuprà, in 2. quæſ. hujus diſp. in princ.*

5 Dico ſecundò, non licet Abbatibus tempore interdicti localis publicè ornamenta Eccleſiaſtica, Corporalia ad Miſſam celebrandam, alios Abbates, & Abbatiſſas benedicere, neque Calices, Patenas, Altaria, vel Virgines, aut Campanas conſecrare: neque tradere benedictionem ſolemnem cum Baculo, & verſu, *Adjutorium noſtrum, &c.* neque benedicere candelas in die Purificationis, neque olivas, & palmas in Dominica Palmarum, quia ſunt divina Officia, quæ tempore interdicti prohibentur publicè miniſtrari. Ita Sylveſt. *verb. Interdictum 5. q. 1. verſ. tertium, in fine, & qu. 4. verſ. quintum,* Franch. *in d. cap. Alma mater, §. adjicimus, num.* 7. Navar. *d. cap. 27. n.* 277. Ugolin. *d. cap.* 8. §. 5. *num.* 3. Sayr. *d. lib. 5. cap. 7. num.* 7. Suar. *diſp. 33. ſect. 3. n. 1. & ſeqq.* Filliuc. *d. tract.* 18. *num.* 55. Bonac. *d. diſput. 5. punct. 7. num.* 6. & alii apud Navarr. & Sayr. *locis cit.* Pœna autem, quam id faciendo incurrerent, eſſet irregularitatis, ut colligitur ex *cap. is, cui, de ſent. excomm. in 6.* & tradunt Bonac. *loco cit. & eod. punct. 7. num.* 4. necnon alii, quos retulimus ſuprà, *quæſ.* 3. Limita, ut liceant eiſ- 6
dem Abbatibus prædicta januis clauſis, & cum moderationibus, cum quibus poſſunt divina Officia interdicti tempore celebrari, cùm non ſint Sacramenta, ſed tantùm divina Officia ad facienda quædam Sacramentalia; ideò fieri etiam poſſunt in feſtis, in quibus interdictum ſuſpenditur, de quibus egimus *ſuprà.* Ita Federic. de Sen. *conſ. 3. col. 2. & 3.* Calder. *in tract. de Eccleſ. interd. membr. 6. num.* 91. apud Navar. & Sayr. idem docentes *locis citatis.*

QUÆSITUM VI.

Quæ Sacramenta tempore interdicti poſſint administrari in Eccleſiis Abbatialibus tam ſecularibus, quàm Regularibus de jure communi, quæ verò ex privilegio.

SUMMARIUM.

1 *Baptiſmi Sacramentum tempore interdicti non ſolùm parvulis, ſed etiam adultis miniſtrari poteſt.*

2 *Euchariſtiæ Sacramentum tempore interdicti an poſſit Clericis ſanis miniſtrari.*

3 *Religioſis poteſt tempore interdicti Euchariſtiæ Sacramentum miniſtrari.*

4 *Ceſſationis à Divinis tempore an liceat Baptiſmum adultis, & Pænitentiæ Sacramentum etiam miniſtrare.*

5 *Extremæ-Unctionis, Ordinis, & Matrimonii Sacramenta an tempore interdicti, & ceſſationis à Divinis celebrari poſſint.*

Dico primò. Tempore interdicti generalis potuiſſe olim, & poſſe nunc Baptiſmi Sacramen- 1
tum non ſolùm parvulis, verùm etiam adultis miniſtrari, *cap. quoniam de ſentent. excommun. in 6.* ubi gloſſ. *Abbas,* & gloſſ. *in cap. quod in te, de Pænitent. & remiſſ. in cap. non eſt vobis, de ſponſ.* Covar. *in d. cap. Alma mater, 2. part. §. 1. num.* 7. & Suar. *de cenſ. diſp. 33. ſect. 2. num.* 22. Navarr. *in man. c.* 27. *num.* 178. Sylveſt. *verb. Interdictum 5. qu.* 1. Filliuc. *inſtit. moral. tract. 18. cap.* 2 *num.* 31. Reginald. *in prax. lib. 32. tract. 5. cap. 27. num.* 24. & alii. Ratio eſt, quia propter periculum vitæ, & ejus neceſſitatem hoc Sacramentum ſemper reputatur neceſſarium; ideò tempore interdicti, non ſolùm poteſt miniſtrari parvulis, in periculo mortis conſtitutis; ſed etiam extra tale periculum; quare eodem modo adultis etiam poterit Baptiſmus conferri ad peccata delenda; & in *d. cap. quorum,* non videtur limitari pro parvulis tantùm, ſed dicitur Baptiſmus parvulorum de jure, quia debuerit dari in pueritia, quod etiam ampliatur, ut tali

tempore interdicti Sacramentum hoc poſſit cum ſolemnitate conferri: jus enim abſolutè de illo loquitur, ſine ulla diſtinctione, ita neque nos diſtinguere debemus, & ita cum ſolemnitate eſt adminiſtrandum ob decentiam Sacramenti.

2 Dico ſecundò. Euchariſtiæ Sacramentum tempore interdicti non poteſt pœnitentibus adminiſtrari, niſi in mortis articulo, vel periculo ſunt conſtituti; ut notat gloſſ. *in d. cap. Alma mater, in verb. admittantur*, quam communiter receptam dicit Covar. *ibid. part. 2. §. n. 1.* notat etiam Parnomit. *in cap. quod in te, col. 1. de pœnit. & remiſſ.* Quod ab aliquibus ita verum putatur, ut nec etiam miniſtrari poſſit Clericis, & Religioſis, quibus licitum eſt, januis clauſis celebrare quia Euchariſtiæ Sacramenti uſus tempore interdicti non eſt licitus, niſi tantùm celebrantibus Miſſarum ſolemnia, vel in periculo mortis conſtitutis. Ita tenent Covar. *d. §. 2. num. 1.* Navarr. *in manual. cap. 27. num.* 109. Ugolin. Henriq. Sayr. & alii apud Bonac. *d. punct. 3. §. 2. num.* 8. Contrarium tamen ſentiunt Sylveſt. *verb. Interdictum. 5.*
3 *quæſt.* 7. Suarez *diſp. 33. ſect. 1. num.* 35. & alii. Verùm quoad Monachos & Religioſos nulla eſt difficultas, quin poſſint tempore interdicti, etiam non celebrantes Miſſæ Sacrificium, Euchariſtiæ Sacramentum ſumere; & hoc ex privilegio ſpeciali à Julio II. conceſſo Fratribus Minoribus Obſervantiæ Provinciarum Regnorum Caſtellæ, & Legionis.

Quod abſque alio conſcientiæ ſcrupulo, poſſint Sacramentum Euchariſtiæ tempore interdicti coram quibusvis perſonis Secularibus, vel Regularibus, facultatem audiendi Divina Officia habentibus accipere.

Ita refertur in Compend. privil. Mendicant. *verb. communicare*, §. 8. cujus privilegii meminit Covar. *ubi proximè.*

Dico tertiò, tempore ceſſationis à Divinis, ſtando in
4 rigore juris Baptiſmi Sacramentum parvulis, & Sacramentum Pœnitentiæ morientibus tantùm miniſtrare licet; ex benigna tamen Doctorum interpretatione, & communi praxi licitè etiam Baptiſmi Sacramentum adultis, & Pœnitentiæ Sacramentum ſanis, & cum ſolita ſolemnitate miniſtratur.

Primum probatur ex *cap. non eſt vobis, de ſponſ.* cujus verba ſunt: *Nulla Divina officia præter Baptiſmum parvulorum, & Pœnitentiam morientium, celebretis, vel permittatis aliquatenus celebrari*; ubi ſolùm excipitur Pœnitentia morientium: & alio jure non invenitur cautum; nam in *c. Alma*, conceditur tantum pro tempore interdicti, non autem pro tempore ceſſationis à Divinis; quia ceſſatio non comprehenditur ſub interdicto.

Secundum conſtat ex conſuetudine, & praxi, quæ fundata eſt in graviſſimorum Doctorum Salmaricenſium auctoritate, qui conſilium de hac re fecerunt anno 1566. & docuerunt Baptiſmi Sacramentum etiam adultis, & Pœnitentiæ Sacramentũ etiam ſanis tempore ceſſationis miniſtrari poſſe. Videantur Covar. *in dicto cap. Alma mater. part. 2. §. 4. n. 7.* Sayr. *de cenſur. lib. 5. cap. 19. num.* 12. Henriq. *lib. 13. c. 53. n. 4.* Suar *de cenſur. diſp. 39. ſect. 2. à num.* 18. *uſque ad* 28. excluſivè. Ægyd. de Coninch. *diſp. 17. dub. 7. n. 87.* & alii apud Bonacin. *de cenſ. diſp. 6. punct. 3. num. 5. & 6.* qui omnes concludunt hoc tempore licitè, etiam Confirmationis Sacramentum miniſtrari poſſe; quia cenſetur Baptiſmi complementum, & conſequenter conceſſo Baptiſmo, videtur etiam conceſſa Confirmatio.

Dico quartò, reliqua Sacramenta eſſe prohibita tem-
5 pore ceſſationis, eodem modo, quo prohibita ſunt tempore interdicti; quòd autem prohibita ſint tempore interdicti, patet; quia eo tempore ſpeciali jure *dict. cap. quoniam, & dict. cap. Alma mater*, Sacramenta ſuperiùs enumerata, ſolùm miniſtrari poſſunt; igitur in hoc caſu, quo non reperitur ſpecialiter conceſſum quoad celebrationem Divinorum Officiorum, & miniſtrationem Sacramentorum cenſetur prohibitum. Videantur Covar. *dicto §. 3.* Suar. *diſp. 33. per totum.* Navar. *dicto c. 27. n. 121. & aliquot ſequentibus*, Henriq. *lib. 13. c. 45.* Sayr. *lib. 3. cap. 7.* Reginald. *lib. 32. tract. 3. cap. 27. à n. 12. uſque ad* 30. excluſivè, Coninch. *diſp. 17. dub. 2.* Bonacin. *dicto punct. 3. per totum*, & alii apud eum, & Doctores citatos.

QUÆSITUM VII.

Vtrùm Abbates poſſint de jure communi, vel privilegio tempore interdicti in ſuis Eccleſiis ſepulturam aliquibus dare.

SUMMARIUM.

1. *Interdicti tempore Eccleſiaſtica ſepultura eſt omninò prohibita.*
2. *Clerici, & Religioſi an tempore interdicti poſſint in loco ſacro ſepeliri.*
3. *Ceſſationis à Divinis tempore an ſit prohibita Eccleſiaſtica ſepultura.*
4. *Clerici, & Religioſi an tempore ceſſationis poſſint in loco ſacro ſepeliri.*

Dico primò, quod Eccleſiaſtica ſepultura ratione tu- 1
mulationis cadaveris in loco ſacro abſque ulla reſtrictione eſt omninò prohibita tempore interdicti propter Officium, quod fit ſupra cadavere. Probatur ex *cap. non eſt vobis, de ſponſ.* ubi abſolute prohibentur omnia Divina Officia; at illud connumeratur inter unum ex Divinis Officiis; ergò, &c. & in hac ſententia reſident omnes Doctores, ut affirmat Suar. *de cenſur. diſput. 35.* Filiuc. *tom. 1. moral. quæſt. c. 7. q.* 8. & quoad hoc eadem eſt ratio de ceſſatione, & interdicto.

Dico ſecundò, Clerici, & Religioſi non interdicti, qui 2
interdictum ſervaverunt, nec ad illud culpabilem cauſam dederunt, poſſunt tempore interdicti localis generalis, vel etiam ſpecialis, ſepeliri in loco etiam ſpecialiter interdicto, nempe in Eccleſia, vel cœmeterio ſacro; modò id fiat ſine ſolemnitate, & abſque pulſatione campanarum, *cap. quod in te, de pœnit. & remiſſ.* Novar. *cap. 27. n. 176.* Henriq. *lib. 13. cap. 44.* Sylveſt. *verb. Interdictum. 5. q. 8.* Sotus *in 4. diſt. 22. q. 3. art. 2.* Suar. *de cenſur. diſp. 35. ſect. 1. 3.* Reginald. *lib. 32. ſuæ praxis tr. 3. num.* 37. Imò poſt *cap. Alma mater, de ſentent. excom. in 6.* poſſunt ſepeliri cum Divino Officio, & Miſſa juxta moderationem illius cap. nam ibi conceditur, ut tempore interdicti localis generalis poſſint celebrari Divina Officia ſubmiſſa voce, & januis clauſis, Sayr. *lib. 3. cap. 7. num.* 6. Henriq. *dicto cap.* 44. Suar. *dicta diſp. 35. ſect.* 1. Bonac. *de cenſur. diſp. 5. punct. 5. numer. ultim.* Quod ſi cœmeterium ſit extra Eccleſiam, Officia in Eccleſia celebrari poterunt, ſervata ſolemnitate *dict. cap. Alma mater*, deinde cadaver in cœmeterium cum ſilentio transferri poteſt. Ita Suar. *eadem ſect. 1. num.* 10. Bonac. *loco citato.*

Dico tertiò, Eccleſiaſticam ſepulturam ratione de- 3
poſitionis, ſeu tumulationis cadaveris in locum ſacrum, non videri prohibitam jure in ceſſatione. Probatur pluribus à Suarez, & Filiuc. *locis ſuprà citatis.* Ratio præcipua eſt, quia tempore ceſſationis nullo jure prohibita reperitur Eccleſiaſtica ſepultura; generalibus autem verbis tantùm prohibentur Divina Officia, at traditio ſepulturæ modo dicto non eſt Officium propriè, & per ſe loquendo; ergo ſi fiat tumulatio cadaveris in locum Sacrum, tunc non videtur prohibita.

Confirmatur, quia nullo jure cavetur ceſſationem privare iis omnibus, quibus privat interdictum; verùm quia ſolet perſæpe poni ceſſatio poſt interdictum locale, ideò cum interdictis etiam Eccleſiaſtica ſepultura prohi-

prohibita ſit, conſequenter etiam tempore ceſſationis non traduntur corpora Eccleſiaſticæ ſepulturæ, verùm hoc fit vi & ratione interdicti, non autem ceſſationis.

Dico quartò, tempore ceſſationis à Divinis, Eccleſiaſticam ſepulturam non prohiberi favore Clericorum eo modo, quo tempore interdicti, nec etiam prohiberi, ſecundum probabilem nonnullorum opinionem, qui eam negant pro laicis tempore ceſſationis; modò tamen Clerici ſepeliantur ſine Divinis Officiis. Ita Doctores Salmaticenſes, teſte eodem Filiuc. *tom. 1. moralium qu. tr.* 18. *c. 7. q.* 8. Suar. *diſp.* 39 *ſect. 2. n. 31. & ſequent.* Bonacin. *de cenſur. diſp. 6. punct. 3. n.* 8. Supponunt enim hi Doctores, conceſſionem factam clericis, ex privilegio tempore interdicti poſſe extendi etiam ad ceſſationem à Divinis.

Idemque multò magis reſpectu, & favore Clericorum, verum erit non prohiberi ſepulturam. Nomine Clericorum hìc veniunt etiam Religioſi, etiam Novitii; quia Religioſi in favorabilibus veniunt etiam nomine Clericorum. Prædicatores, & Minores in hoc ſunt privilegiati, ut per Sylv. *verb. ceſſatio, n.* 5. & Capucc. *in annot. ad Compend. privil. Interdictum 3. verſ. & per privilegium, & verſ. ſeq.* ubi cum Cordub. ex privilegio à Leone X. Benedictinis conceſſo, concludit licere Regularibus in diebus feſtivis in quibus interdicta virtute privilegiorum, tam ſpecialiter, quàm aliàs de jure generaliter conceſſorum ſuſpenduntur, in eorum Eccleſiis omnium ſecularium cadavera cum ſolemnitate ſepulturæ tradere.

QUÆSITUM VIII.

Vtrum Abbas poſſit ponere ceſſationem à Divinis.

SUMMARIUM.

1. *Ceſſationem à Divinis ponere poteſt Abbas.*
2. *Interdictum qui poteſt ferre, poteſt etiam ponere ceſtionem à Divinis.*

1 SUppoſita ceſſationis definitione deveniendo ad propoſitam quæſtionem, dico primo, quod Abbas poteſt ponere ceſſationem à Divinis ea ratione, qua poteſt interdictum; quicunque enim poteſt ferre interdictum,
2 poteſt etiam & ceſſationem à Divinis imponere, ut tenent Sotus *in 4. diſtinct. 22. quæſt. 3. artic. 2. concluſ.* 3. Sylveſt. *verbo ceſſatio, in princip.* Covar. *in cap. Alma mater, part. 2. §. 2. n* 6. Euriq. *lib. 13. cap. 54. §. 1.* & communis opinio Summiſtarum *in verbo, ceſſatio,* quod etiam videtur affirmari per Suarez *diſp. 39. ſect. 3. num. 2.* Avilam *de cenſur. part. 6. diſput. 2. dub.* 1. Sayr. *eodem tract. lib. 5. cap.* 18. *n.* 3. Reginald. *lib. 32. tractat 3. n.* 72. Bonacin. *de cenſur. diſp. 6 punct. 2. n.* 1. & alios, & colligitur ex gloſſ. *in cap. ſi Canonici, in verbo ceſſare de offic. Ordinar. in* 6. ubi habetur quòd Canonici Eccleſiæ Pictavien. habent ex privilegio, vel ex conſuetudine, quòd cum aliquis eos offendit, poſſunt ceſſare à Divinis, donec ſit eis ſatisfactum, &c. ratio eſt, quia ſuccedunt in juriſdictionem, Epiſcopalem Ordinariam, Sede vacante, ſed Abbas, ut *ſuprà* probatum eſt, habet juriſdictionem quaſi Epiſcopalem, & ſicut poteſt ponere interdictum, poteſt etiam ponere & ceſſationem à Divinis; quia ad ponendam ceſſationem à Divinis ſufficit juriſdictio Epiſcopalis, & communis, ac publica fori contentioſi Eccleſiaſtici.

Hìc autem adnotare libuit, quod in ponenda ceſſatione à Divinis, neceſſariò requiruntur aliquæ conditiones, adeò quòd ita ſint de eſſentia, atque ſubſtantia prædictæ pœnæ, ſeu cenſuræ ceſſationis à Divinis, ut aliqua earum deficiente, ceſſatio ſit nulla, ut colligitur ex *cap. ſi Canonici, de offic. Ordinar. lib.* 6. Ideò, ut ſit legitima, decem habere debet conditiones. Prima, ut imponens prædictam ceſſationem poteſtatem habeat à jure, vel conſuetudine, ut in *dicto cap. ſi Canonici, de offic. Ordinar. lib.* 6. Secunda, ut ſi ceſſatio ponenda eſt a Capitulo, omnes Canonici, nemine dempto convocentur, etiam abſentes, qui conveniri poſſunt, ut habentur in *cap. coram dilecto, cap. quia propter, de elect. & cap. quamvis, de offic. Ordinar. lib.* 6. Tertia, ut diligenter, ac maturè tractetur de cauſa ipſa ceſſandi, priuſquam ipſa ceſſatio imponatur. Quarta, ut major Capituli pars, ſeu conventus ſit in deliberatione, per *d. cap. ſi quamvis.* Quinta, quòd offenſa, propter quam ceſſetur, ſit notoria, & manifeſta, nec ſufficit eſſe probabilem, aut quod probabilibus rationibus agatur contra aliquem, contra quem talis ceſſatio ponitur, nec valet allegare ullam conſuetudinem circa hoc, quia eſſet oneroſa, ut habetur in *cap. cum venerabilis, de conſuetud.* Sylveſt. *verbo, ceſſatio, quæſt.* 1. Sexta, quòd illa cauſa propter quam ceſſatur, non ſolùm debet eſſe notoria, & manifeſta: ſed debet etiam eſſe rationabilis, & non ſufficit quòd cauſa ſit rationabilis, verùm etiam requiritur, quod ſit apertis rationibus monſtrata. Quænam cauſa ſit rationabilis, tradunt Doctores, dicendo non debet poni ceſſationem, neque pro penſione ſubtracta, neque pro aliqua offenſa parvi momenti, ſed pro injuria Eccleſiæ illata, nempe quia fiunt ſtatuta contra Eccleſiaſticam libertatem: vel quia imponuntur gabellæ Clericis: aut quia Canonicus aliquis per Judicem ſecularem detinetur. Septima,, quòd ante ceſſationem per ſcripturam aliquam publicam cauſa ceſſationis exprimatur. Octava, quòd illa ſcriptura tradatur illi, contra quem ceſſatio emanat. Nona, quòd ceſſaturi requirant ipſum, ut ſatisfaciat injuriæ, ſive offenſæ quæ fuit cauſa ceſſationis; quod ſi ille facere contempſerit, habet locum talis pœna ceſſationis. Decima, quòd poſt talem ceſſationem ambæ partes tam ceſſans, quam illa, contra quam emanavit ceſſatio, infra menſem per ſe, vel per procuratorem ſe conferat ad Sedem Apoſtolicam, & competenti intervallo dierum, ſe eidem præſentet, ut cauſa cognita, Summus Pontifex remedium adhibeat neceſſarium. De quibus omnibus per Doctores prædictos, & per Sylveſt. *verbo, ceſſatio, quæſt. 1. num.* 2. & excerptæ ſunt ex *cap. quamvis, de offic. Ordin. lib.* 6. & ibi per Joannem Andream.

Sed eſt advertendum quòd non omnes ſuprà enumeratæ conditiones ſervandæ ſunt generaliter in omni ceſſatione lata ab Abbate, qui Ordinariam habet poteſtatem: quod ex eo patet, quia nonnullæ ex conditionibus ibi appoſitis ita cohærent cum ſupradictis ceſſanibus, ut nullo modo in iſtis locum ſibi vendicent: Cum enim ceſſationis pœna fertur ab Abbate, ſeu ab alio Judice habente Ordinariam juriſdictionem, convocatio, & conſolatio plurium in hoc ſit: locum non vendicat, nec alia permulta, quæ in dictis conditionibus continentur, & quamvis ibidem aliæ enumerentur, quæ poſſunt eſſe communes, certiſſimum eſt etiam, prædicta jura non poſſe adſtringere Abbatem, alioſque Judices Ordinarios, cùm non loquantur generaliter de Judicibus Ordinariis, ſed ſpecificè de Collegiis, & Capitulis, de quibus optimè diſcurrit Filiuc. *tom. 1. moral. qu. tract.* 18. *cap. 6. qu.* 4. ubi vult advertendum eſſe differentiam penes has prædictas conditiones, ſi ceſſatio à divinis fertur ab Ordinario, ſive ab habente prædictam juriſdictionem, vel à pluribus ſimul Canonicis, ſcilicet vel Capitulo eandem juriſdictionem habentibus. Verum quidem eſt, ut notat idem Filliuc. *loco cit.* quòd etiamſi ex vi illius *cap ſi Canonici,* non habeatur hujuſmodi conditiones eſſe de eſſentia ceſſationis: tamen ex *cap. quamvis,* hoc probabiliter ut ipſe per Joannem Andream, Angel. Sylveſt. Suarez probat, & tenet, ſed cum hac limitatione, quod prædictæ conditiones non ſunt extendendæ

dendæ

dendæ omnes ad ceſſationes, quas ferunt Prælati, & alii Judices Ordinarii, inter quos non meritò enumeramus Abbates prædicta juriſdictione pollentes.

Circa formam in imponenda ceſſatione à divinis ſervandam, adverto quòd Abbas, vel alius Prælatus, & omnes, quibus de jure, vel privilegio hujuſmodi facultas in hac re conceditur, illa obſervare debent, quæ pro forma traduntur in *cap. de ſentent. excom. in 6.* Nec non ea, quæ etiam pro forma ponuntur per gloſſ. *in prædicto cap. ſi Canonici, in verbo quæritur*, ubi habetur, quòd *in ſcriptis, in inſtrumento publico, vel literis ſigillatis, & ſigillo authentico debet inſerere cauſam ſuæ ceſſationis, & notificare delinquenti, quòd propter illam cauſam intendit ceſſare à divinis.* Ita tenent communiter Doctores, qui agunt de ceſſatione prædicta, qui id probare nituntur, dicentes quòd quamvis non ſit de rigore præallegati Capituli, quod ſolùm loquitur de excommunicatione, mandatque illa eſſe ſervanda in ferenda ſententia excommunicationis: extenditur tamen à paritate rationis ad ſuſpenſionem, & interdictum, ſub quibus in rigore non comprehenditur ceſſatio

2 prædicta; nihilominus tamen illud eſt conſuetudine obſervatum, & receptum, ut forma illa ſervetur in hac ſententia caſſationis ferenda, vel propter rationis ſimilitudinem, quæ ſumitur ex principio illius text. ibi, *cùm medicinalis ſit excommunicatio, & non mortalis*; idque etiam convenire debet prædictæ ceſſationi, unde non ſervans formam *dicti c. primi, de ſentent. excommunicat. ſup. allegati*, incurrit pœnam in ipſo appoſitam, quæ eſt ſuſpenſio per menſem ab ingreſſu Eccleſiæ, & ſi celebret in ea, ſit irregularis, ut videre eſt in gloſſ. *dicti cap.*

QUÆSITUM IX.

Qui poſſit ceſſationem ab Abbate, vel alio Prælato poſitam tollere, & auferre, & qua forma tunc ſit adhibenda.

SUMMARIUM.

1 *Ceſſatio à divinis, à quo tolli poſſit, oſtenditur.*
2 *Succeſſor omnem, & eandem auctoritatem, & juriſdictionem habet, quam ſuus prædeceſſor habebat.*
3 *Forma in tollenda ceſſatione à divinis ſervanda.*

CUm ceſſatio à divinis juſtis de cauſis ab homine imponitur, ab eodem homine tolli utique poterit, vel à Superiore ipſius, vel ab ejus ſucceſſore, ſi ipſe è vita exceſſerit, vel ab illo, qui ad ponendam ceſſationem delegatus fuit; & ſic poterit ceſſatio ab Abbate poſita tolli, vel per ſeipſum, vel per ſuum Superiorem, vel ſucceſſorem etiam, ſi antecedens Abbas è vita non diſcedat, quia v. g. ſi Abbas Montis-Caſini in ultimo ſuo quinquennio ceſſationem ponit, poterit eadem ceſſatio auferri ab ejus ſucceſſore, etiamſi Abbas, qui ceſſationem poſuit, adhuc vivat. Ratio eſt, quia ſucceſſor omnem, & eamdem auctoritatem, & juriſdictionem habet, quam ſuus prædeceſſor habebat, & non poteſt ab eo impediri, ut prædictam juriſdictionem, quo melius ſucceſſori videbitur, impediat. Difficultas ſolùm remanet de Superiore, quis ſit præter Papam intelligendus, quæ difficultas loquendo de Abbatibus Regularibus, alicui Generali ſubjectis tollitur, dicendo per Superiorem Abbatem Generalem, ſeu diffinitorium eſſe intelligendum. Ratio eſt, quia in omnibus hujuſmodi Abbates tam in juriſdictione ſpirituali, quàm temporali ſubduntur Generali, & diffinitorio, & eorum auctoritas poteſt à prædicto Generali, & diffinitorio auferri, & limitari, & ſuppleri, quando opus eſt. De aliis verò Abbatibus, nulli Generali, & Capitulo ſubjectis tam Regularibus, quàm ſecularibus loquendo, puto per Superiorem intelligendum eſſe Summum Pontificem, non alium, maximè ſi ſint exempti, eique immediatè ſubjecti.

Quoad formam tollendi ceſſationem, dico nullam 3
certam eſſe præſcriptam, ſed requiri tantùm, ut eam tollens, ſuam explicet voluntatem, aliquibus verbis eam auferendi, ſolo enim facto eſt Summi Pontificis proprium in cenſuris, & ſimilibus tollendis procedere, quia ipſe ſolus, non eſt ligatus jure. Ita Reginald. *in praxi fori pœnit. lib. 32. tr. 3. n. 84.*

QUÆSITUM X.

Quas pœnas incurrunt Abbates, & Prælati Regulares, & Religioſi violantes ceſſationes à divinis.

SUMMARIUM.

1 *Religioſi non ſervantes ceſſationem à divinis, quæ ab Eccleſia Cathedrali, Matrice, vel Parochiali obſervatur, incidunt in excommunicationis pœnam.*
2 *Religioſorum nomine veniunt Abbates, & eorum Monachi.*

EXcommunicationis pœnam ipſo facto incurrunt 1
Religioſi omnes tam exempti, quàm non, qui non obſervant generalem ceſſationem à divinis, quando ſciunt Eccleſiam Cathedralem, vel Matricem, ſeu Parochialem illam obſervare, tam ſi ſit lata ceſſatio hujuſmodi à Papa, quàm ab Epiſcopo, vel Concilio Provinciali, aut Capitulo, vel Collegio, ſeu Abbate, alioque prædictam poteſtatem ponendi ceſſationem habente,
ita colligitur ex *Clem 1. §. 2. de ſent. excom.* Ubi no- 2
mine Religioſorum veniunt etiam Abbates, & eorum Monachi etiamſi ſint exempti, quia univerſaliter contra omnes Religioſos, ceſſationem non obſervantes, ſed violantes, prædicta ſententia excommunicationis ipſo facto incurrenda promulgatur. Ita Navar. *c. 27. n. 146.* Avila *de cenſur. par. 5. dub. 3.* Sayr. *de cenſur. lib. 8. c. 14. num. 13.* Suar. *de cenſur. diſp. 34. ſect. 4. n. 14.* Eman. Sà *verb. Interdictum, num. 13.* Filliuc. *moral. quæſt. tom. 1. tract. 18. c. 4. num. 60.* Coninch. *diſp. 17. dub. 4. num. 72.* & alii apud Bonac. *de cenſur. diſp. 5. punct. 7. num. 4. verſ. dixi in propoſitione.*

DISPUTATIO XVII.

De poteſtate Abbatum, & Prælatorum inferiorum quoad abſolvendum ab irregularitatibus.

Quæſ. I. *Utrùm Abbas poſſit ſuis Monachis pœnam irregularitatis, & impedimentum ad gradus, & dignitates ſuæ Religionis imponere.*

II. *Quomodo intelligenda ſint verba privilegiorum, per quæ Abbatibus conceditur, ut poſſint abſolvere ab irregularitatibus.*

III.

III. *Vtrùm Abbas diſpenſare poſſit cum ſuis Monachis ſuper irregularitate contracta ob bigamiam.*

IV. *Vtrùm Abbas poſſit diſpenſare cum ſuis ſubditis ſuper irregularitatibus provenientibus ex defectu corporis, & animæ.*

V. *Vtrùm Abbas poſſit diſpenſare cum ſuis Monachis ſuper irregularitate ex defectu natalium proveniente.*

VI. *Vtrùm Abbas poſſit diſpenſare cum ſuis Monachis ſuper irregularitatibus provenientibus ex homicidio, vel voluntaria mutilatione alicujus membri.*

VII. *Vtrùm Abbates poſſint cum ſuis ſubditis ſuper irregularitate ex infamia proveniente diſpenſare.*

VIII. *Vtrum Abbates poſſint cum ſuis ſubditis diſpenſare in omnibus, in quibus poſſunt Epiſcopi cum ſuis.*

QUÆSITUM I.

Vtrùm Abbas poſſit ſuis Monachis pœnam irregularitatis, & impedimentum ad gradus, & dignitates ſuæ Religionis imponere.

SUMMARIUM.

1 *Irregularitas quomodo definiatur.*

2 *Prælatus nullus (Papa excepto) poteſt irregularitatem imponere.*

3 *Abbates poſſunt declarare tantùm, an ſubditi irregularitatem incurrerint.*

4 *Inhabilitare poteſt Abbas Monachum ſuum ad gradus, & dignitates Religionis, ex aliquo delicto.*

1 SUpponendum eſt pro intelligentia hujus quæ-
ſiti, irregularitatem eſſe inhabilitatem, ſeu im-
pedimentum canonicum, ex ſe directè, & pri-
mariò impedientem acceptionem Ordinum
Eccleſiaſticorum, & conſequenter etiam uſum eorum.
Ita colligitur ex Soto *in 4. diſtinct. 22. art. 1.* Hoſtienſ
in c. 2. de Cleric. excommun. miniſt. Ledeſm. *2. par.*
4. q. 26. art. 2. verſ. 6. qua poſita differentia, dico non
2 poſſe Abbatem, nec alium Prælatum Papa inferiorem
irregularitatem ponere; quia duobus modis, ut no-
tat Suarez *de cenſur. diſput. 40. ſect. 4. num.* 12. ferri
contingit aliqua pœna ſpiritualis. Primò per modum
medicinæ. Secundò per modum puniendi. Primus
modus repugnat irregularitati. Secundus modus non
eſt in uſu, ut ait Suarez *loco citato.* Ergò non fertur
irregularitas ab aliquo Prælato; imò quoties aliqua
irregularitas habetur ex aliquo Concilio Provinciali,
in tantùm vim habet, in quantùm per Summum Pon-
tificem, vel univerſalem Eccleſiæ uſum approbata eſt.
Tum quia irregularitas res adeò gravis eſt, ut à nullo,
excepto Summo Pontifice, imponatur in caſibus ab
eo expreſſis in *c. is, de ſentent. excommunic. in 6.* &
& præter illos caſus, non poteſt imponi irregularitas,
nec per Judicis ſententiam, nec per novum jus inferio-
rum, ſed tantùm poſſunt Abbates, & inferiores Præla-
3 ti declarare, an ſui ſubditi irregularitatem incurre-
rint; quod nihil addit in tali caſu eorum juriſdictioni.
4 Si vero loquamur de impedimento reſpectu gradus,
vel dignitatis, vel officii ſuæ Religionis; tunc cùm
hujuſmodi impedimentum non ſit irregularitas (ut
ex diffinitione allata conſtat) poterit Abbas inhabili-
tare ſuum Monachum ad gradum, & dignitatem, vel
officium ſuæ Religionis, quia Conſtitutiones Reli-
gioſorum à Sede Apoſtolica approbatæ inhabilitatis
pœna ſolent aliquando delinquentes punire, ut com-
miſſo hoc, vel illo errore, & facinore, ad Prælationes,
aliaque officia inhabiles reddantur. Unde quoties-
cumque Conſtitutiones ſunt à Sede Apoſtolica appro-
batæ, vel pœnæ ab Abbate imponendæ ſunt à jure
communi præſcriptæ; poteſt Abbas delinquentes ſub-
ditos ita punire, niſi aliàs ſit ei ſpecialiter interdictum.
Dixi, *à jure communi præſcripta*, quia cùm Judex de-
beat ſecundùm jus judicare; niſi habeat proprium jus,
& particularem legem, poteſt ſecundùm jus commune
ſuos Monachos inhabilitare. In quo caſu Monachi non
intelliguntur exempti à pœna ſuo Abbate infligenda,
neque ex hoc quòd ab Epiſcopis exempti ſunt, exi-
muntur etiam à jure communi. Si verò talis inha-
bilitas non eſſet de jure communi, ſi reſpiciat actum,
cujus valor pendet aliquo modo ex poteſtate admini-
ſtrativa, ſive œconomica ipſius Abbatis, tunc poterit
ſubditum inhabilitare.

Aliæ verò pœnæ ſpirituales, & inhabilitantes, quæ à conſtitutionibus, vel à jure communi non ſunt inſtitutæ, nec poteſtatem dominativam reſpiciunt, de novo non poſſunt conſtitui, & excogitari ab Abbate; ſed tantùm à Summo Pontifice, ut per Suar. *de cenſur. diſp.* 40. ferè per totam.

QUÆSITUM II.

Quomodo intelligenda ſint verba privilegiorum, per quæ Abbatibus conceditur, ut poſſint abſolvere ab irregularitatibus.

SUMMARIUM.

1 *Verbum*, abſolvendi, *latè ſumitur pro verbo*, abolendi, *ſeu* tollendi.

2 *Privilegia, & favores ampliandi, præcipuè quando nulla, vel minori verborum impropriatione id fieri poteſt.*

ESt aliquibus privilegiis conceſſa facultas Regula-
ribus Prælatis abſolvendi ab irregularitatibus, in-
famia, &c. cùm autem irregularitas non ſit cenſura
Eccleſiaſtica, vertitur in dubium, quid ſibi velint illa
verba, *ut abſolvant ab irregularitatibus*, quia abſolu-
tio traditur à cenſura, non autem à pœna. Cui diffi-
cultati putant aliqui ſatisfacere dicendo, poſſe Prælatos
abſolvere ab irregularitatibus, id eſt, à culpa, remanente
adhuc irregularitate. Alii verò dicunt poſſe Prælatos
abſolvere ab irregularitatibus, id eſt, à peccatis irregu-
laritatem inducentibus: quæ doctrina videtur fuiſſe
Navar. *cap. 27. num. 76. in manual.* hæ quidem opi-
niones magnam cum privilegiis inducunt contrarie-
tatem, imò ex his cùm nihil addatur Prælatis ſupra
commune jus, videntur illa verba, in privilegiis gratis
poſita, & circa irregularitates, ſtantibus prædictis opi-
nionibus, nulla eſſent privilegia Regularibus conceſ-
ſa, quod falſum eſt, ut vidimus *infrà*, & videri poteſt
in Compend. privil. *verb. irregularitas*: Ideò dicen-
dum erit cum Suar. *4. tom. de Relig. tract. 8. lib. 2.* 1
c. 21. num. 16. in illis privilegiis verbum *abſolvendi*,
latiùs ſumi pro verbo *abolendi*, ſeu *tollendi*, quia ſicut
ſub poteſtate ligandi, & ſolvendi includitur etiam po-
teſtas diſpenſandi, ita verbum *abſolvendi*, interdum
poteſt accipi in illa generali ſignificatione, quæ inclu-
dit etiam diſpenſationem: & licèt, juxta communem
uſum, & proprium Canonem, non ſoleat accipi pro
diſpenſandi, tamen id intelligendum erit, quando
adjuncta verba ad id cogerent, non autem ſecùs, ut
hic, ubi per conjunctionem illarum duarum vocum,
Abſolutio irregularitatis, oportet vel utramque illa-
rum impropriatatem, vel extenſionem ſignificationis,
ut *ſuprà*, admittere: minor autem improprietas eſt,
extendere verbum *abſolvendi* ad diſpenſationem,

quàm

quàm accipere irregularitatem pro culpa, quæ irre-
2 gularitatem produxit, aut producere poteſt, maximè quia privilegia, & favores ſunt ampliandi, quod erit faciendum quando cum nulla, vel minori verborum impropriatione fieri poteſt.

QUÆSITUM III.

Utrùm Abbas diſpenſare poſſit cum ſuis Monachis ſuper irregularitate contracta per bigamiam.

SUMMARIUM.

1 *Bigamia quotuplex ſit, oſtenditur.*

2 *Diſpenſare nequeunt Abbates ſuper bigamia vera, vel interpretativa.*

3 *Diſpenſare poſſunt Abbates ſuper bigamia interpretativa, quando occulta eſt.*

4 *Diſpenſare an poſſint etiam Regulares Prælati in bigamia ſimilitudinaria Clerici, vel profeſſi contrahentis cum unica, & virgine.*

5 *Prælati ſæculares cum ſuis ſubditis poſſunt in bigamia irregularitate diſpenſare in caſibus, in quibus poteſt Abbas cum ſuis Monachis.*

6 *Clericus in Sacris conſtitutus, vel profeſſus ſi cum vidua, vel corrupta, aut duplex inivit matrimonium, quis poſſit in hujuſmodi bigamia cum illo diſpenſare, oſtenditur; limita, ut* num. 7.

1 TRiplex irregularitas per bigamiam contrahitur ſecundùm gloſſ. *in c. nuper, de bigam.* Nempe vera, ficta, vel interpretativa, & ſimilitudinaria. Vera eſt quando quis verè duas uxores legitimè duxit, & cognovit cardinaliter unam poſt alteram, per *c. debitum, de bigam. c. Acutius, & c. qui ſana, diſtinct.* 26. Ficta, aut interpretativa eſt, quando quis reverà non contraxit cum duabus: ſed ſecundùm interpretationem juris cenſetur contraxiſſe cum duabus; utpote qui contraxit cum vidua, quæ cum priori marito matrimonium conſummaverat; vel cum alia jam per alium corrupta, per text. *in c. maritum, diſt.* 32. *& c. curandum, diſt.* 24. Secus verò, ſi ipſemet eam corruperit, juxta gloſſ. *in cap. fin. de bigam. & cap.* 2. *de Cleric. conjug.* Navar. *in man. cap.* 27. *n.* 597. Sanchez *de matrim. lib.* 7. *diſp.* 84. *num.* 14. Suarez *de cenſur. diſp.* 49. *ſect.* 3. *num.* 7. Sayr. *de cenſur. lib.* 6. *cap.* 4. *num.* 17. & alii communiter. Item ficta, vel interpretativa bigamia contingit, quando quis jam conjugatus iterùm contrahit matrimonium cum alia, & cum ea copulam habet: vel quando unam uxorem legitimam habuit, & deinde aliam invalidè ducit cum impedimento dirimente, nam tunc ſi cum ea copulam conſummat, incurrit bigamiam non realem, ſed interpretativam, quia cenſetur bis contraxiſſe matrimonium ob effectum, & intentionem contrahendi cum duabus, copula ſubſecuta, animo maritali, *cap. nuper, de bigam.* Quòd ſi quis unum matrimonium, ficto conſenſu, animo tantùm copulam extorquendi, contraheret, non diceretur bigamus: quia non haberet maritalem affectum requiſitum ad bigamiam in *d. cap. nuper,* ut ait Bonac. *de cenſur. diſp.* 7. *quæſt.* 2. *punct.* 5. *ſub num.* 2. *verſ. primò quando.* contra Suar. *d. diſp.* 49. *ſect.* 2. *num.* 10. Dicitur etiam bigamus bigamia interpretativa, qui duo matrimonia, etiam invalidè contracta cum aliquo impedimento dirimente conſummavit, ut colligitur ex *d. cap. nuper, de ſimon.* Ita Sanchez *d. diſp.* 84. *num.* 3. ubi alios congeſſit, Sayr. *d. lib.* 6. *cap.* 4. *num* 7. Suar. *d. ſect.* 3. Soto, Filliuc. Tolet. Ugolin. & alii apud Bonac. *d. punct.* 5. *num.* 12. contra Avilam, Henriq. & Coninch. Alio modo dicitur quis bigamus interpretativè, quando contraxit matrimonium cum virgine, eamque cognovit, poſtquam ipſa, ſive volens, ſive per vim, aut metum cum alio adulterata eſt, *c. ſi cujus, c. ſi laici* 34. *diſt.* Secùs, quando quis contraxit cum virgine, ſed eam, poſtquam adulterata eſt, non cognovit. Ita Suar. & Bonon. *loc. cit.* & alii apud eos.

Bigamia ſimilitudinaria ea eſt, quam incurrit, qui voto ſolemni caſtitatis in profeſſione Religionis, vel in ſacrorum Ordinum ſuſceptione emiſſo adſtrictus, contraxit, & conſummavit matrimonium cum aliqua etiam unica, & virgine, *can. quotquot* 27. *q.* 1. *& d. cap. nuper, de bigam.* notant Angel. *verb. bigamia,* Sylveſt. *eod. verb. in princ.* Navarr. *in man. cap.* 27. *num.* 195. Suar. *d. diſput.* 49. *ſect.* 4. & latè Filliuc. *tom.* 1. *quæſt. moral. tract.* 19. *c.* 4. *q.* 9. *num.* 121.

Quibus ſic annotatis, dicimus nullum Abbatem, 2
nec quoslibet alios Prælatos Papa inferiores cum ſuis ſubditis ſuper irregularitate, proveniente ex bigamia vera, aut interpretativa diſpenſare poſſe, ut ad ſacros Ordines promoveantur; quia talis diſpenſatio jure communi Summo Pontifici eſt reſervata. Sylv. *verb. caſus, q.* 1. *caſ.* 1. & D. Thom. expreſsè *in quod lib.* 4. *& in* 4. *diſt.* 27. *q.* 7. *art.* 3. Navarr. *d. cap.* 27. *num.* 197. & alii communiter. Nec de ea Religionum Prælatis aliqua apparet conceſſio: ergo ſequitur eos cum ſuis ſubditis verè, vel interpretativè bigamis nullo modo diſpenſare poſſe, ut ad ſacros Ordines promoveantur: Imò neque quoad minores: quia hodiè hoc neque etiam Epiſcopis licere videtur, ut expreſsè declaravit Sacra Cardinalium Congregatio apud Garc. *de benefic. part.* 7. *cap.* 6. *num.* 6. Bonac. *d. punct.* 5. *num.* 15. Atque ita Suar. *d. diſp.* 49. *ſect. ult. n.* 17. Lopez *in inſtruct. tom.* 2. *part.* 2. *cap.* 22. Tolet. *lib* 1. *cap.* 68. *num.* 4. Bonac. *loc. cit.* & alii plures, quos refert & ſequitur Garc. *ubi proximè.* Barthol. de Vecch. *in praxi pro Novit. in Relig. recip. diſput.* 9. *dub.* 15. *n.* 2. licèt contrarium teneat Sanch. pluribus aliis relatis *d. lib.* 7. *diſp.* 86 *num.* 11.

Nec ſuffragatur quod Sixtus IV. conceſſerit Minoribus,

Ut quilibet eorum poſſit ſemel eligere Confeſſarium de hujuſmodi Obſervantiæ, qui audita ejus Confeſſione pœnitentiam ſalutarem injungendo abſolvat eos, &c. & diſpenſet cum eis in omnibus irregularitatibus, ſi quas fortè contraxerint, homicidio voluntario, & mutilatione ſemper exceptis:

Ut refertur in Compend. privil. *verb. abſolutio extraordinaria quoad Fratres, num.* 5. cujus conceſſionis vigore Henriq. *in ſumm. lib.* 2. *de matrim. cap.* 6. *num.* 11. in gloſſ. *lit. Z.* & Avila *de cenſur. part.* 7. *diſp.* 7. *dub.* 4. *concluſ.* 8. ajunt Religioſos diſpenſari poſſe ſuper hujuſmodi bigamia non ſolùm à Superioribus, verùm etiam à quocumque Confeſſario Ordinis, nam in dicto privilegio ſolùm excipiuntur homicidium voluntarium, & mutilatio membrorum, quæ irregularitas eſt omnium graviſſima: at non excipitur ea, quæ procedit ex bigamia, neque alia facilioris diſpenſationis, ex quo ajunt, prædictos Prælatos, & Confeſſarios poſſe talem irregularitatem tollere. Non ſuffragantur inquam: quia in privilegiis ſemper intelligitur excepta bigamia, niſi ſpecialiter explicetur. Ita Collect. privileg. Mendicant. *in Compend. ubi ſuprà,* Roderic. *in* 1. *par. ſumm. cap.* 158. *concl.* 7. Navarr. *lib.* 3. *conſil. ſub tit. de Regular. conſ.* 84. *n.* 1. *in* 2. *edit.* Barthol. de Vecch. *dub.* 15. *num.* 2. *in fine.*

Quando autem eſt bigamia interpretativa ex delicto conſurgens, ut quæ oritur ex duplici matrimonio, 3
neutro exiſtente valido, aut altero valido, & altero irrito, ſi delictum ſit occultum, poterunt Prælati Epiſcopo inferiores ſuper ea cum ſuis ſubditis diſpenſare: quia id poſſe Epiſcopos vigore facultatis à Concilio Tridentino *ſeſſ.* 24. *cap.* 6. *de reformat.* eis conceſſæ, docent Sanch. *d. diſp.* 86. *num.* 12. *in fine.* Ergo idem licebit etiam Prælatis inferioribus habentibus Diœceſim cum juriſdictione quaſi-Epiſcopali per ea, quæ dice-

dicemus infrà *quaſ. ult. hujus diſp.* nec non etiam Prælatis Regularibus virtute privilegii Pii V.. ut idem etiam parebit, quod in terminis docet Barthol. de Vecch. *loco cit. num. 3.*

4 Quoad impedimentum denique bigamiæ ſimilitudinariæ diſtinguendum eſt. Nam vel Clericus in Sacris conſtitutus, vel profeſſus matrimonium cum unica, & virgine contraxit, & eo caſu poterunt Prælati Regulares Epiſcopalem juriſdictionem habentes cum ſubditis diſpenſare; Quia de jure communi id Epiſcopis licitum eſt, ut probat text. *in cap. ſanè Sacerdotes, de Cleric. conjug. & cap. 1. qui Cleric. vel vovent.* & dicunt Panormitan. *d. cap. in fine*, Navar. *cap. 27. num. 197. in fine*, Valent. *tomo 4. diſput. 7. q. 19. punct. 3. in 1. ſpec. irregularit. in fine*, & plures alii relati, & approbati per Sanch. *de matrimon. d. lib. 7. diſ. 86. num. 20.* Ergo idem licebit etiam Abbatibus, & aliis Prælatis Regularibus Epiſcopalem juriſdictionem habentibus; quia circa juriſdictionem in ſubditos ſunt Epiſcopis ſimiles, ac poſſunt de jure diſpenſare cum ſibi ſubditis in omnibus, in quibus poſſunt Epiſcopi ſecùndùm idem jus cum ſuis; Atque ita Roderic. *quaſt. Regular. tom. 1. q. 24 art. 2.* Mirand. *in Manual. Prælat. tom. 2. q. 8. art. 2. concluſ. ult.* Suar. *d. ſect. ult. num. ult. & tomo 4. de Relig. tract. 8. lib. 2. cap. 22. num. 11.* Sigiſmund. à Bonon. *de elect. & poteſt. Prælat. Regul. dub. 71. num....* Filiuc. *loco cit.* qui licèt indiſtinctè, & illimitatè loquantur, tamen intelligendi
5 ſunt modo à nobis expoſito. Idem aſſerendum videtur de Abbatibus, aliiſque Prælatis ſecularibus inferioribus, habentibus juriſdictionem Epiſcopalem, ſeu quaſi, nempe quòd poſſint ſimiliter diſpenſare in bigamia ſimilitudinaria in caſu prædicto cum ſuis ſubditis, in quos juriſdictionem Epiſcopalem exercent; in his enim militat eadem ratio, quæ in Abbatibus, & Prælatis Regularibus, quibus (ut Doctores proximè allegati concludunt] hæc poteſtas provenit ex eo, quod habent juriſdictionem Epiſcopalem, ſeu quaſi; ergo id etiam licebit Abbatibus, & Prælatis ſecularibus eamdem juriſdictionem habentibus.

6 Si verò Clericus in Sacris conſtitutus, vel profeſſus cum vidua, vel corrupta, aut duplex init matrimonium, non poterunt prædicti Prælati in irregularitate ex ea proveniente diſpenſare, quod probatur ex *cap. nuper, de bigam. & cap. fin. eodem tit.* Ex quibus juribus non poſſe Epiſcopos cum hujuſmodi bigamis ſimilitudinariis diſpenſare, probat Sanchez *d. num. 20.* ergo à fortiori neque id etiam licebit Prælatis Epiſcopo inferioribus.

7 Verùm hoc limitatur, niſi hæc irregularitas bigamiæ ſimilitudinariæ, qualiſcumque illa ſit, ex delicto occulto proveniat. Nam eo caſu poterunt Epiſcopi ex Concilio Trident. *ſeſſ. 24. de reformat. cap. 6.* ſuper ea diſpenſare, ut docent Roderic. *2. tom. ſumm. cap. 15t. num. penul. in 2. edit.* Sanch. *d. diſp. 86. num. 23.* Ergo idem etiam poterunt Prælati inferiores juriſdictionem quaſi-Epiſcopalem in Diœceſi habentes, necnon Regulares Prælati, ut *ſuprà* notavimus. Quod habet locum, licèt Clericus ille in Sacris conſtitutus, vel profeſſus viduam duxerit poſt ſacri Ordinis ſuſceptionem, vel profeſſionis emiſſionem, cùm anteà nullo matrimonio junctus eſſet, quia hic ex ſola bigamia ſimilitudinaria eſt irregularis, ut probat Sanch. *d. lib. 7. diſp. 84. num. 11. & d. diſp. 86. num. 23* ſubdens idem etiam dicendum fore, quando ante Ordinem ſacrum, vel profeſſionem unicum matrimonium validum cum virgine contraxit, & poſt Ordinem, vel profeſſionem aliud irritum cum quacumque; vel ante Ordinem, & profeſſionem duxit viduam, corruptam invalidè, & poſteà aliud matrimonium contraxit, Ordine jam ſuſcepto, vel profeſſione emiſſa; vel poſt hæc contraxit plura matrimonia cum quacumque fœmina. Quia cùm in his caſibus non inveniantur duo matrimonia valida, nec unicum validum, cum corrupta ſolùm reperitur præter bigamiam ſimilitudinariam, alia interpretativa, quæ cùm etiam ex ſolo delicto proveniat, ut probat idem Sanch. *dict. diſp. 84. num. 6.* ſi illud occultum ſit, poterit Epiſcopus, ac per conſequens prædicti Prælati cum ſuis ſubditis ſuper irregularitate ex illo proveniente diſpenſare.

QUÆSITUM IV.

Vtrùm Abbas poſſit diſpenſare cum ſuis ſubditis, ſuper irregularitatibus provenientibus ex defectu corporis, & animæ.

SUMMARIUM.

1 *Irregularitatem quinam corporis defectus inducat oſtenditur.*

2 *Nullus Summo Pontifice inferior poteſt ſuper irregularitate, ex hujuſmodi defectu proveniente diſpenſare.*

3 *Morbus notabilis quis dicatur, vel quæ notabilis deformitas Ordinis executionem impediens, an ſpectet ad Abbatem determinare circa ſuos ſubditos.*

4 *Diſpenſare an poſſit Abbas cum illiteratis, ut ad Ordines promoveantur.*

5 *Diſpenſare cum Neophytis, ut ad Ordines promoveantur, quis poſſit, oſtenditur.*

6 *Rationis uſu quinam carere dicantur ad irregularitatem incurrendam, oſtenditur.*

DEfectus corporis, qui vel impedit uſum, & exercitium Ordinum, vel notabilem generat deformitatem, aut horrorem (ut eſt naſi amputatio, aut 1
unius oculi privatio, vel inſignis macula in oculo, quæ notabilem deformitatem pariat) inducit irregularitatem, *c. 2. de Cleric. agrot. cap. 1. & per tot. de corpore vitiat.* quod procedit ſive hujuſmodi vitium contractum ſit ex culpa, ſive ſine culpa: ſive ex juſta cauſa, ſive ex injuſta, ſive ex cauſa naturali, ſive ex accidentali; ipſa enim naturalis æquitas dictat eum ad Ordines, vel eorum exercitium promovendum non eſſe, qui nequit Ordines ipſos exercere, aut horrorem incutit adſtantibus. Ita Garc. *de benefic. par. 7. c. 12. n. 4.* Tolet. *lib. 1. cap. 57. & 58.* Suarez *de cenſur. diſp. 50. ſect. 2. num. 16.* Molin. *de juſt. tomo 4. tract. 3. diſp. 70. num. 2.* Sayr. *de cenſur. lib. 6. cap. 7. num. 6.* Coninch. *diſp. 18. dub. 13. num. 106.* Filliuc. *moral. quaſt. tract. 19. cap. 6. quaſt. 4.* Reginald. *prax. lib. 30. tract. 2. num. 46.* & alii apud Bonac. *de cenſur. diſp. 7. q. 2. punct. 2. num. 1.* & D. Barboſ. *de offic. & poteſt.*
Epiſcop. part. 2. alleg. 42. num. 1. Et ſuper hac irregu- 2
laritate non ſolùm Abbates, & Prælati Regulares, verùm etiam nemo alius Summo Pontifice inferior diſpenſare poteſt, Suarez *tom. 5. de cenſ. diſp. 51. ſect. 2. n. 18.* Molin. *d. diſp. 70. num. 19.* Sayr. *d. lib. 6. cap. 8. num. 16.* Filliuc. *d. cap. 6. n. 180.* Reginald. *d. n. 46. & n. 59.* Bonac. *d. punct. 2. n. 36.* Barboſ. *d. alleg. 42. n. 57.* & alii *locis citatis*. Et licèt Regulares Prælati gaudeant privilegio diſpenſandi in omnibus irregularitatibus, exceptis iis, quæ ex bigamia, homicidio voluntario, & mutilatione etiam voluntaria membri procedunt: tamen in hac generali conceſſione non intelligitur tradita facultas diſpenſandi in his irregularitatibus, ex quarum diſpenſatione ſcandalum oriri poteſt: unde ſicut in privilegiis excipitur diſpenſatio irregularitatis ex delicto procedentis, quoties delictum publicum eſt propter ſcandalum, ut in privilegio Martini V. Benedictinis Hiſpaniæ conceſſo, quod *inferiùs* referemus: ita pariter cenſendum eſt excipi in eis privilegiis diſpenſationem irregularitatis conſurgentis ex vitio corporis quando illud eſt adeò notabile, ut ex eo deformitas ſcandaloſa oriatur.

3 Difficultas autem eſt, ad quem reſpectu Religioſorum, & ſubditorum Abbatis ſpectet determinare, quod dicatur notabile vitium, aut morbus Ordinis executionem impediens, & quæ notabilis deſurmitas. Multi tenent hoc ſpectare ad Epiſcopum, qui debet Ordines conferre; niſi eisdem Prælatis hoc expreſsè à Sede Apoſtolica delegaretur; Ita Sylv. *verb. corpore vitiatus, q.* 2. Navar. *d. num.* 200. Roder. *tom.* 1. *q.* 24. *art.* 4. & alii. Qui Doctores non videntur id negare Abbatibus, qui poſſunt Ordines minores conferre, ſaltem quoad illos ex ratione, quam ipſi adducunt. Verùm univerſaliter dicendum, videtur Prælatos, qui poſſunt ſuis ſubditis ad Ordines ſuſcipiendos literas dimiſſoriales concedere, poſſe etiam hoc judicium ferre; quia hoc magis ſpectat ad jurisdictionem Epiſcopalem, quam ipſi Prælati habent, quàm ad Ordinis characterem. Unde ita ſentiunt Angelus *verbo, corpore vitiatus, num.* 5. Tabien. *eod. verb. num.* 2. & Suar. *d. diſp.* 51. *num.* 16. Mirand. *man. Prælat. tom.* 2. *q.* 8. *art.* 3. *concl.* 2. Barthol. de Vecch. *d. diſp.* 9. *dub.* 21. *n.* 3. licet contrarium ſentiant Sylveſt. *verb. corpore vitiatus, num.* 1. *in fine.* Henriq. *lib.* 13. *cap.* 14. §. 1. *verſ. ſecundò*, Roderic. *quæſt. Regul. tom.* 1. *q.* 24. *art.* 4. Campanil. *in diverſ. jur. canon. rub.* 11. *cap.* 17. *num.* 204. D. Auguſt. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcop. par.* 2. *alleg.* 42. *num. ult. juxta impreſſ. Lugdun.* Verum eſt autem quòd ſemper liberum eſt Epiſcopo, qui Ordines collaturus eſt, admittere, vel rejicere tale arbitrium, ut ajunt Suar. & Mirand. *loc. cit.* Poſſunt tamen Regulares Prælati, quaſi-Epiſcopali jurisdictione gaudentes diſpenſare cum ſuis ſubditis in irregularitate ex vitio corporis proveniente, quando vitium non eſt adeò fœdum, aut turpe, ut ex eo ſcandalum oriri rationabiliter timeatur. Ita Mirand. *d. q.* 8. *art.* 3. *concluſ.* 3. Cruz *de ſtat. Relig. lib.* 1. *cap.* 6. *dub.* 17. *concl.* 2. Barthol. de Vecch. *in prax. pro Novit. ad Relig. recip. diſp.* 9. *dub.* 20. *num.* 3. Laur. de Peitin. *tom.* 1. *privileg. Ord. Minim. in annot. ad conſt.* 2. *Jul.* 2. *num.* 118. aſſerentes, poſſe prædictos Regulares Prælatos diſpenſare in irregularitate cum ſuis ſubditis habentibus aliquod membrum etiam manifeſtum, & ſua culpa abſciſſum, ceſſante tamen homicidii præſumptione, ut ſi quis v.g. careat digito, qui tamen non ſit pollex, vel ſi careat oculo dextro, quia cum prædictis Epiſcopus diſpenſare poteſt.

4 Quo verò ad irregularitates ex defectu animæ, ſeu animi, diſtinctione opus eſt: nam vel eſt defectus proveniens ex ignorantia, & illiteratura, vel defectus proveniens ex infidelitate, & nova converſione: vel ex defectu uſus rationis. Quoad primum dicimus, quòd quamvis illiterati prohibeantur ad ſacros Ordines promoveri, *c. illiteratos, diſt.* 36. *c. in ſingulis, diſt.* 77. tamen tanta ſufficientia, & literatura requiritur in Clericis Secularibus, non autem Regularibus; nam iſti, ſi ſciant benè legere, & cantare, etiamſi lingua Latina non benè polleant, poſſunt absque ullo conſcientiæ periculo, à ſuis Prælatis Epiſcopis ordinandi præſentari, ut voluit Henriq. *lib.* 10. *cap.* 16. gloſſ. *in c. legi* 16. *q.* 1. *verb. inſtructio*, dicens, ſufficere Monacho ut ſit bonus, licèt illiteratus, Sylv. *verb. Clericus* 2. *num.* 1. qui agens de idoneitate requiſita in Clericis, excipit Monachos, & ait, *quia contemplatione magis, quàm ſcientia indigent*, Sot. *in* 4. *diſt.* 25. *q.* 1. *artic.* 4. Mirand. *manual. Prælat. tom.* 2. *q.* 8. *artic.* 7. *concluſ.* 1.

5 Quo verò ad defectum provenientem ex infidelitate, ſeu nova converſione, dicimus, neminem Papa inferiorem poſſe ſuper tali irregularitate diſpenſare; quia defectus fidei, hoc eſt, diuturnæ profeſſionis in fide efficit irregularem, ut eſt in Neophyto. Ita habetur *c.* 1. & 2. *diſt.* 48. *c.* 1. *in aliquo. diſt.* 51. *c. ſi officia, diſt.* 59. Dicitur Neophytus, qui noviter converſus eſt, non autem is, qui licèt ab aliquo Judæorum, vel infidelium originem trahat, tamen per nonnullos annos jam baptizatus eſt, ita ut ſufficienter ſit in fide inſtructus; quæ ſufficientia requirit tempus decem annorum, ex Navar. *in man. c.* 27. *num* 205. Majol. *lib.* 1. *cap.* 31. *num.* 1. Sayr. *de cenſ. lib.* 6. *cap.* 13. *num.* 10. Valent. *tom.* 4. *diſput.* 7. *q.* 19. *punct.* 3. §. 3. Henriq. *lib.* 14. *cap.* 4. §. 7. Filliuc. *moral. tom.* 1. *tract.* 19. *cap.* 7. *quæſt.* 1. & *tract.* 30. *num.* 240. Tolet. *lib.* 1. *c.* 59. Reginald. *lib.* 30. *tract.* 2. *num.* 43. Bonac. *de cenſur. diſput.* 7. *quæſt.* 2. *punct.* 1. *n.* 5. & 6. D. Auguſt. Barboſ. *de offic. & poteſtate Epiſcop. par.* 2. *alleg.* 10. *num.* 7. Et talis infidelis eſt irregularis ad omnes Ordines, ex *c. Monaſteriis* 19. *q.* 3. Ante decem annos ſaltem ad majores, opus eſt Papæ diſpenſatione: ad minores autem, ſi nonnulla fidei, charitatis, doctrinæ, prudentiæ, & aliarum virtutum ſigna concurrunt, prudentis Epiſcopi, vel Abbatis, & Prælati judicio remittitur. Ita Suarez *de cenſur. diſput.* 43. *ſect.* 3. *num.* 7. Filliuc. *d. cap.* 7.

An autem poſſint Abbates diſpenſare ſuper irregularitatibus provenientibus ex defectu uſus rationis, notandum, quòd hujusmodi irregularitas in quinque hominum generibus reperitur: Primò ſunt pueri uſu rationis carentes. Secundò ſunt amentes. Tertiò furioſi ad tempus, qui ſi continuò hunc defectum patiantur, non poterunt licitè ordinari, ex *c. maritum, diſt.* 33. Suar. *diſput.* 51. *ſect.* 1. *num.* 3. qui teſtatur de communi. Vel ſemel inciderunt in amentiam, & ſemper remanent irregulares, quoad Ordines recipiendos, ex *d. cap. maritum.* quo caſu requiritur Papæ approbatio, ut cognoſcat de ſanitate integrè recuperata. Quò autem ad uſum Ordinum receptorum, tutius eſt Abbatis conſenſum habere, quem ipſe tenetur præſtare, ut ait Filliuc. *loco citato.* Quartò ſunt lunatici & ſimiles, qui ſunt irregulares, ut conſtat ex *diſt.* 33. *per tot.* qui ſi eſſent ordinati, & tunc frequenter id paterentur, eo caſu deberent abſtinere omninò, ſeu raro celebrare, & tunc ſi faciant aliquod indecentiam, & horrorem afferens, debent abſtinere: ſi verò præſente Coadjutore, & ſublato ſcandalo, poſſunt celebrare. Si verò talis infirmitas penitùs auferatur, poterunt absque ullo impedimento, ſuſceptis Ordinibus uti. Quintò eſt eorum, qui dicuntur Energumeni, de quibus idem dicendum eſt, quod de lunaticis dictum eſt *ſuprà*, & cum iiſdem moderationibus procedendum eſt. Ita Filliuc. *ibidem c.* 6. 6

QUÆSITUM V.

Utrùm Abbas poſſit diſpenſare cum ſuis Monachis ſuper irregularitate ex defectu natalium proveniente.

SUMMARIUM.

1 *Natalium defectum pati quis dicatur, oſtenditur.*
2 *Irregularitas ex defectu natalium proveniens tollitur per profeſſionem Religionis.*

DEfectus natalium dicitur, quando quis eſt natus ex illegitimo matrimonio. Qui autem dicantur, habere defectum natalium, habetur latiùs apud Sayr. *de cenſur. lib.* 6. *cap.* 10. *n.* 6. Molin. *de juſt. tract.* 2. *diſp.* 165. Suar. *de cenſur. diſput.* 50. *ſect.* 2. Filliuc. *quæſt. moral. tom.* 1. *tract.* 19. *c.* 5. Cùm autem irregularitas ex tali defectu proveniens ſit una ex reſervatis Summo Pontifici, de jure communi, & præciſo omni privilegio, nullus Prælatus, ipſo Summo Pontifice inferior, poterit ſuper ea diſpenſare, nec quantùm ad ordines, nec quantùm ad dignitates, Navarr. *in man. cap.* 27. *num.* 201. dicens, quod quamvis ad Papam ſolùm pertineat diſpenſatio ſuper dicta irregularitate, quoad Ordines ſacros, & beneficia curata, tamen quoad Ordines minores, & beneficium ſimplex poterit Epiſcopus diſpenſare, per *cap.* 1. & 2. *de fil. Presbyt. lib.* 6. 1

Ita

Ita etiam Suarez *d. diſput.* 50. *ſect.* 5. Filliuc. Sayr. & alii *locis citatis.* Verùm (quod ad rem noſtram ſpectat) per profeſſionem Religionis tollitur iſta irregularitas quoad Ordines per *cap.* 1. *de fil. Presbyt.* ibi, *niſi Monachi fiant, vel in Congregatione Canonica regulariter viventes.* Nec obſtat quòd dictum jus ſit ablatum per Sixtum V. in ſua Conſtitutione contra illegitimos; quia Gregorius XIV. reduxit eam ad terminos juris communis. Advertendum autem, quòd non ſufficit tantùm Religionis ingreſſus, vel habitus ſuſceptio, ſive educatio in Religione; ſed requiritur profeſſio. Ita communis ſententia Doctorum apud Filliuc. *loc. cit.* Ex quibus patet non requiri Abbatis diſpenſationem, cùm ex profeſſionis emiſſione Monachi diſpenſati intelligantur ſuper tali irregularitate, ut *ſuprà* diximus.

QUÆSITUM VI.

Utrùm Abbas poſſit diſpenſare cum ſuis Monachis ſuper irregularitatibus provenientibus ex homicidio, vel voluntaria mutilatione alicujus membri.

SUMMARIUM.

1 *Diſpenſare ſuper irregularitate, proveniente ex homicidio voluntario publico, & notorio quis poſſit, oſtenditur.*

2 *Diſpenſare poſſunt Abbates ſuper irregularitate ex homicidio voluntario occulto proveniente cum ſuis Monachis.*

3 *An per Concilium Tridentinum ſint revocata privilegia concedentia Regularibus Prælatis prædictam facultatem?*

4 *Delictum occultum, & notorium quod dicatur?*

5 *Abbates poſſunt ſuper irregularitate, quæ provenit ex mutilatione voluntaria membrorum (dummodo ſit occulta) cum ſuis Monachis diſpenſare.*

1 PRo ſolutione hujus quæſiti oportet præmittere homicidium dupliciter conſiderari poſſe: Nam vel eſt homicidium publicum, & notorium voluntarium; & tunc nullus Summo Pontifice inferior poterit ſuper irregularitatibus ex eo provenientibus diſpenſare. Ita expreſsè Navar. *in man. cap.* 27. *num.* 240. ubi diffinit quid ſit homicidium voluntarium, cujus irregularitatis diſpenſatio tantùm Summo Pontifici eſt reſervata, & qui ſunt irregulares ex dicto homicidio voluntario illicito non modo ad Ordines, verùm etiam ad dignitates, necnon ad Prælaturas in Religionibus,
2 & beneficia Eccleſiaſtica, etiam ſimplicia ſunt inhabiles, & voluit Concilium Trident. *ſeſſ.* 14. *de reformat. cap.* 7. Vel homicidium fuit voluntarium injuſtum, ſed omninò occultum, & tunc de Jure communi diſpenſatio ſuper irregularitate ex eo proveniente Summo Pontifici reſervata eſt, ut docent Navar. *in man. cap.* 27. *num.* 240. Gregor. Sayr. *de cenſur. lib.* 7. *cap.* 7. *num.* 19. Suarez *eod. tractat. diſp.* 44 *ſect.* 4. *num.* 35. & 36. & alii communiter ex Concil. Trident. *loco cit.* & *ſeſſ.* 24. *de reformat. cap.* 6. Verùm ex privilegio Abbates habentes Epiſcopalem, vel quaſi Epiſcopalem juriſdictionem, poſſunt cùm ſuis Monachis ſuper irregularitate ex eo proveniente diſpenſare: probatur ex privilegio ſpeciali, ad id per Martinum V. conceſſo Abbati Monaſterii Sancti Benedicti Valiſſoletti.

Quòd in foro conſcientiæ poſſit abſolvere ſuos Monachos ab omni excommunicationis ſententia, etiamſi talis eſſet, quam ipſe Summus Pontifex reſervare conſuevit; & cum eis ſuper omni irregularitate, etiam in illis caſibus, in quibus Papa ſibi vicem reſervat, in morte videlicet, & in membrorum truncatione, & enormi ſanguinis effuſione valeat diſpenſare; dum tamen aliquod horum trium non ſit notorium, & hoc propter ſcandalum;

Ut habetur in Compend. privil. Mendic. *verb. abſolutio ordinaria quoad fratres*, §. 4. ubi Collector ait, quòd licèt hujuſmodi privilegium Abbati Monaſterii Valliſſoleti tantùm conceſſum fuerit; tamen communicatum fuit omnibus cæterarum Congregationum Abbatibus; ut ibidem *verbo Communicatio privilegiorum*, §. 4. Nec obſtat quòd poſt Martinum V. Sixtus IV. dederit facultatem diſpenſandi in homicidio caſuali, excipiendo expreſsè voluntarium, ut habetur in *Man. Ordin.* 1. *impreſſ. fol.* 63 & 2. *fol.* 66. *concl.* 3. *ſuppl. fol.* 195. *concluſ.* 319. Nam ſupradicta exceptio procedit tantùm circa conceſſiones ab ipſo Sixtu IV. factas, non autem ampliatur ad reliquas aliorum Pontificum, cùm non fecerit de illorum conceſſionibus ſpecialem derogationem, aut generalem, ex quo prædictum privilegium manet in ſuo robore. Et 3
licèt hujuſmodi poteſtas diſpenſandi ſuper irregularitate proveniente ex homicidio voluntario occulto, per Concilium Tridentinum *ſeſſ.* 24. *de reform. cap.* 6. auferatur Epiſcopis; non tamen exinde cenſebitur etiam ablata Abbatibus, ac aliis Regularibus Prælatis, qui illam ex ſpeciali privilegio habent; quia ſupradicta conceſſio eis facta non intelligitur revocata per Concil. *loco cit.* cùm ibi expreſsè non deroget privilegiis Regularium; poteſtas enim quæ prædictis Prælatis ex vi privilegiorum competit, tunc ablata cenſetur à Concilii decretis, cùm in iis expreſsè ipſorum privilegia derogantur; non autem quando determinant aliquid contra prædicta privilegia abſolutè, abſque ulla eorum derogatione: ut docet Roder. *tom.* 1. *q.* 8. *art.* 6. cujus doctrinam approbat Suarez *de legibus*, *lib.* 8. *cap* 18. *in fine.* ex quibus ita expreſsè id affirmant idem Roder. *tom.* 1. *q.* 24. *art.* 12. Mirand. *in man. Prælat. tom.* 2. *q.* 8. *art.* 10. *concl.* 2. Joan. de la Cruz *de ſtat. relig. lib.* 1. *cap.* 6. *dub.* 19. *concl.* 2. Sigiſmund. à Bonon. *de elect. & poteſt. Prælat. regular. dub.* 71. *num.* 6. Barthol. de Vecch. *in praxi habenda pro Novitiis recipiend. diſput.* 9. *dub.* 16. *num.* 2. licèt contrarium ſentiat Laurent. de Peirin. *tom* 1. *privileg. ſui Ord. Minim. in annot. ad Conſtit. Julii II. num.* 103.

Et quòd Regulares Prælati virtute ſuorum privilegiorum diſpenſare poſſint cum ſuis ſubditis in irregularitate contracta per homicidium caſuale, quamvis culpabile, etiam ſub mortali, ſive dando operam rei licitæ, ſive debita adhibita diligentia, ſive dando operam rei illicitæ, docent Henriq. *lib.* 14. *cap.* 9. §. 3. *lit. A.* ubi reſtatur Regulares in Hiſpania ita practicare, Majol. *de irregularit. cap.* 51. *num.* 12. & alii plures, quos citat & ſequitur Greg. Sayr. *de cenſur. lib.* 7. *c.* 7. *num.* 24. Martin. Bonac. *de cenſur. diſput.* 7. *quæſt.* 4. *punct.* 8. *num.* 5. & alii.

Delictum occultum in caſu, de quo agitur, accipiendum eſt, prout diſtinguitur contra publicum, quare licèt ab aliquibus ſciatur, & probari poſſit, tamen dicetur occultum, & ſuper irregularitate ex eo proveniente diſpenſare poterunt Regulares Prælati; tunc autem ſolùm non erit occultum, ſed publicum, quando eſt publicum, non tantùm in civitate, ſed etiam in majori parte viciniæ, Collegii, Parochiæ vel Monaſterii cognoſcitur; dummodò ſaltem decem perſonæ reperiantur in ea vicinia, Collegio, Parochia, vel Monaſterio, in quibus id publicum eſt. Ita circa facultatem Epiſcopis conceſſam in prædicto Concilii Trid. *decreto ſeſſ* 24. *de reformat. cap.* 6. ad diſpenſandum in cenſuris, & irregularitatibus ex delicto occulto conſurgentibus docent Navar. *in man. cap.* 27. *num.* 255. Henriq. *lib.* 14. *de irregularit. cap.* 20. *num.* 4. Rodetic. *in expoſit. Bull. Cruciat.* §. 9. *num.* 129. *in fine*, & 1. *tom. ſumma*, *in* 2. *edit. cap.* 166. *num.* 3. Suarez *de cenſur. lib.* 4. *cap.* 17. *num.* 21. & *lib.* 7. *cap.* 13. *num.* 12. Emanuel Sa, *verb. Epiſcopus*, *num.* 33.

Azor. *tom. 1. juſtit. moral. lib. 8. cap. 10. quæſt. 9.* Sanch. *de matrimon. lib. 2. diſputat. 37. num. 11. & lib. 8. diſput. 34. num. 55. & 56. & in præcepta Decalogi lib. 2. c. 11. num. 19.*

Nec ſatis eſt ad hoc ut delictum dicatur notorium, quòd actus, qui eſt delictum, ſit notorius, ſed requiritur, ut delictum ipſum ſit notorium. Quia qualitas adjuncta verbo, debet intelligi juxta verbi qualitatem, *l. in delictis, §. 1. ff. de noxalib.* Non dicetur enim verè delictum publicum, licèt materialiter actus ille, qui eſt delictum, ſit notorius, niſi ſit formaliter notorius, nempe quatenùs eſt delictum. Nam ſi e. g. excommunicatus occultus celebrat, licèt manifeſtè, & publicè celebret, non tamen delictum illud, quod eſt in excommunicatione celebrare, dicetur notorium, & publicum eſſe. Nam licèt notorium ſit, illum celebrare, non tamen notorium eſt quod celebret in excommunicatione. Ita Navarr. *dict. num. 255. in fine, verſ. 12. & num. 241. verſ. 12. circa hæc, dico primò*, affirmans ita in Sacra Pœnitentiaria definitum fuiſſe, Eman. Sà, *d. verb. Epiſcopus, num. 35.* Sayr. *d. cap 13. n. 13.* Roderic. *in ſumm. d. cap. 166. num. 3.* Sanch. *d. lib. 8. de matrim. diſp. 34. num. 56. & in Decalog. d. cap. 11. num. 19.* Ricc. *in prax. for. Eccleſ. deciſ. 523. in fine, in 1. edit. & reſol. 450. num. 5. in 2. edit.* Bonacina *de cenſur. diſput. 7. q. 5. punct. 1. num. 4. verſ. dixi in provenientibus*, Ugolin. *de cenſur. Eccleſ. tab. 1. cap. 13 §. 7. ſub num. 4.* Sigiſmund. à Bonon. *de elect. & poteſtat. Prælat. regular. dub. 71. num. 8.* Piaſec. *in praxi nova Epiſc. part. 1. cap. 1. rub. de diſpenſ. ſub n. 56.* & alii, quos refert & ſequitur D. Auguſt. Barboſa *de offic. & poteſt. Epiſcop. p. 2. alleg. 39. num. 26. jux. impreſſ. Lugdun.* quibus adde Reginald. *in prax. lib. 30. tract. 2. num. 30.* Barthol. de Vecch. *d. dub. 16. num. 4.* Adde ex Navar. *lib. 5. conſil. tit. de cler. non ordin. miniſtr. in utraque edit. conſ. 2. num. unic.* Eman. Sà, & Roder. *ubi proximè*, delictum dici occultum, licet ut delictum notorium ſit, tamen ut cenſuræ ſubjectum ſit occultum, non enim dici poteſt publicè ſciri, ob delictum illud incurri cenſuram illam, etſi duo, vel tres delicti conſcii norint, per illud incurri cenſuram. Et hanc opinionem ſatis probabilem vocat Sanch. *d. diſput. 34. num. 56.*

Delictum autem dicetur ad forum contentioſum deductum, quando in id forum per accuſationem, aut denunciationem deductum eſt, quamvis in eo planè probari nequeat. Ut circa Conc. Trid. *decretum ſeſſ. 24. de reform. c. 6.* docent Henriq. *in ſumma, lib. 24. de irregularit. cap. 7. num. 5.* Avila *de cenſur. p. 2. cap. 7. diſput. 1. dub. 11. concl. 3. & part. 7. diſp. 10. dub. 6. ad fin.* Suarez *de cenſur. diſput. 41. ſect. 2. num. 6.* Sanch. *d. diſput. 34. num. 57. & d. c. 11. num. 21.*
4 Barthol. de Vecch. *d. dub. 16. num. 5.* Nec refert an juſtè, vel injuſtè res ſit in judicium delata; Requiritur tamen, ut delictum dicatur publicum, & notorium, quod ſit ad forum contentioſum deductum, ac ſimul parti intimatum: quia ſi Judex apud ſe cauſam retineret non intimans parti, adhuc cenſeretur occultum: nam cùm citatio ſit primus Judicii actus, ea non facta, res non cenſetur ad forum contentioſum deducta. Ut docent Sayr. *de cenſur. lib. 4. cap. 17. num. 22.* Graff. *tom. 2. lib. 5. conſil. 2. num. 26. de homicid.* Sanch. *d. diſp. 34. num. 58. & cap. 11. num. 21.* Barthol. de Vecch. *d. dub. 16. num. 6.*

Quòd ſi delinquens in foro externo ſit abſolutus ex eo, quia delictum plenè probari non potuit, remanebit delictum occultum, & ita poterunt prædicti Prælati ſuper irregularitate ex eo proveniente diſpenſare; Ita circa prædictum Concil. decretum docent Suar. *d. ſect. 2. n. 7.* Sayr. *d. cap. 17. n. 23.* Molin. *de juſtit. tract. 3. diſput. 79. n. 8. verſ. 2. & 3.* Avila, Sanch. & Barthol. de Vecch. *locis cit.* Bonacin. *de cenſur. diſp. 1. q. 3. punct. 2. num. 2. & d. diſp. 7. q. 5. punct. 1. num. 4. verſ. dixi excepto*, D. Auguſt. Barboſ. *d. alleg. 39. num. 32.* & alii apud ipſum. Et hoc habet locum, licèt delinquens injuſtè, ac falſos teſtes producendo ſe defenderit, & ſive definitivè abſolutus ſit, ſive ab inſtantia, ſeu obſervatione judicii, ut docent Henriq. *lib. 14. cap. 20. num. 4.* Sayr. *d. lib. 7. cap. 7. num. 12.* Sanch. *de matrimon. lib. 2. diſp. 37. num. 11. in fine, & diſp. 34. n. 57. circa med. & d. cap. 11. num. 21.* Sigiſmund. à Bonon. *d. dub. 71. num. 12.* D. Auguſt. Barboſ. *d. alleg. 39. num. 33.* Etiamſi delictum fuiſſet aliquo modo probabile, Sanch. *d. num 58.* Barthol. de Vecch. *num. 7.* contra Suarez *d. ſect. num. 5.*

Quòd ſi judicium non fuerit ſententia finitum, eò quòd accuſatus per annum tacuerit, poterunt prædicti Prælati elapſo anno diſpenſare, ut quoad Epiſcopum docent Campanil. aliis legatis *in diverſor. jur. Canonici rubr. 11. cap. 23. num. 144.* D. Auguſt. Barboſ. *loco cit. num. 34.*

Dicitur etiam occultum delictum ad effectum, de quo agitur, quod alicubi publicum eſt, ubi verò abſolutio vel diſpenſatio petitur, eſt occultum, quando ſcilicet publicum, & notorium eſt in loco ita diſtanti, ut non ſit ſpes fore, ut ad illum locum deferatur. Ita Avila *de cenſ. part. 2. cap. 7. diſp. 1. dub. 11. concl. 3.* & alios refert Sanch. *d. lib. 2. in Decalog. cap. 11. num. 20.* Duar. *in Bull. Cœna Domini lib. 3. §. 2. qu. 11. num. 10.* Fagund. *in quinque Eccleſ. præcept. part. 2. lib. 8. c. 8. num. 28.* D. Auguſt. Barboſ. *d. alleg 36. num. 26.*

Præterea ubi duo ejuſdem criminis ſocii exiſtant, ac alter tantùm ad judicium deferatur, delictum alterius delinquentis nondum delatum cenſebitur occultum, ac ideò poterunt prædicti Prælati ſuper irregularitate ex eo provenienter diſpenſare; quia res inter alios acta aliis præjudicare nequit, quibus res judicata non nocet, *l. 2. C. res inter alios acta.* Ita Navar. *lib. 2. conſ. 12. tit. de ſent. & re jud.* Sanch. *d. cap. 11. num. 21. verſ. inſuper ſi duo.*

Quòd ſi delictum ad contentioſum forum deductum jam abſoluto judicio punitum fuit, non poterunt prædicti Prælati ſuper irregularitate ex eo conſurgente diſpenſare; quia negari non poteſt delictum iſtud ad contentioſum forum deductum fuiſſe, nec deinde occultum, imò notorium, & publicum fore; nam quæ probantur in judicio, appellantur publica. Atque ita quoad Epiſcopos ſuſtinent Guttier. *quæſt. Canonicar. lib. 1. cap. 3. ad finem.* Sayr. *de cenſur. lib. 4. cap. 17. num. 23.* Roderic. *in ſumm. part. 1. cap. 168. in fine.* Suar. *d. ſect. 2. n. 5. ad fin.* Martin. Bonacin. *d. diſp. 1. q. 3. punct. 2. num. 2. & d. diſp. 7. q. 5. punct. 1. num. 5.* Auguſt. Barboſ. *d. alleg. 39. num. 35. in fine*, Barthol. de Vecch. *in d. dub. 16. in fine*, qui licet contrariam ſententiam ſatis probabilem dicat, tamen ait tutius eſſe hanc in praxi amplecti. Quicquid dicant Henriq *d. lib. 14. cap. 7. num. 5.* Sanch.. *d. cap. 11. verſ. 21. verſ. ſed quid.* Avil. Reginald. & Sigiſmund. à Bonon. *locis cit.*

Reſtat ultimò videndum, an poſſit diſpenſare ſuper 5.
irregularitate proveniente ex voluntaria alicujus membri mutilatione. Pro quo dicimus, Abbatem poſſe diſpenſare ſuper irregularitate proveniente ex mutilatione alicujus membri occulta, dum tamen publica non ſit, & ad forum contentioſum non deducta; quod ita probatur. Nam per Concilium Trid. *ſeſſ. 24. de reformat. c. 6.* fuit conceſſum Epiſcopis, ut poſſint diſpenſare ſuper omnibus irregularitatibus, & ſuſpenſionibus, quæ proveniunt ex delicto occulto: præter eam, quæ habet originem ex homicidio voluntario: & exceptis aliis deductis in judicium, ſeu forum contentioſum: ergo cùm mutilatio membrorum non excipitur, poſſunt Epiſcopi ſuper ea diſpenſare, dummodo ſit occulta. Atque ita quoad Epiſcopos declaraſſe Sacram Congregationem

teſtan-

teſtantur Molin. *de juſt. tract. 3. diſp. 79 num.* 8. Garc. *de beneficiis p. 7. cap.* 11. *num.* 31. Suar. *de cenſur. diſput.* 44. *ſect.* 2. *num.* 4. Reginald. *lib.* 30. *tract.*... *num.* 91. Bonac. *de cenſur. diſp.* 2. *quæſt.* 4. *punct. ult. num.* 11. & alii apud eum. Sed Pius V. per ſpeciale privilegium conceſſum fratribus Prædicatoribus anno 1571. die 22. Julii extendit conceſſionem factam Epiſcopis a Concilio Tridentino *loc. cit.* ad Prælatos illius Ordinis, & conſequenter aliorum, qui in privilegiis cum eo communicant, ut patet ex Roder. *tom.* 1. *qu.* 61. *art.* 9. *in fin.* & in Collect. privil. *in Bullis Pii V. Bulla* 13. & Suar. *tom.* 4. *de relig. tract.* 8. *lib* 2. *cap.* 11. *n.* 9. præter Llam. 1. *part. Method. cap.* 12. §. 55. qui ait Gregorium XIII. conceſſiſſe Abbatibus Ordinis S. Bernardi, Societati Jeſu, ac Ordini Minorum quoad forum conſcientiæ eandem auctoritatem, quam Synodus Tridentina Epiſcopis conceſſerat, *d. cap.* 6. *ſeſſ.* 24. *de reform.* Ergo Abbates, & cæteri Prælati Regulares hanc poteſtatem habent; quod etiam eis quoad diſpenſationem in irregularitate proveniente ex occulta mutilatione membrorum competit ex ſupra memorato privilegio Sixti IV. conceſſo Mendicantibus, ut ait Suar. *diſput.* 45. *ſect.* 1. *in fine.*

6 Per mutilationem autem in jure intelligitur membri amputatio, non autem ſola debilitatio, cùm membrum ad ſuum officium ineptum reddatur. Quia membrum debilitatum non deſinit eſſe membrum, arg. *can. ſicut urgeri,* 1. *q.* 1. ibi, *ſi cujus manus arida eſt, membrum quidem eſt, licèt inefficax*, tum etiam quia in pœnis mitior interpretatio, & ſtrictior facienda eſt, *cap. odia, de reg. jur. in* 6. mutilatio autem propriè, & ſtrictè ſumpta eſt amputatio membri, gloſſ. *in cap. accuſaſti, in verb. debilitatus, de accuſat.* ubi etiam Panorm. *num.* 3. Atque ita tenent Card. Calderin. & Præpoſ. *in cap.* 1. *qui cleric. vel vovent.* ubi eam Panorm. *num.* 9. ſibi contrarius ab illis, quæ ſenſerat in *cap. cùm illorum, num.* 8. *in fine, de ſent. excom.* Felin. *in cap. inter cæteras, col.* 4. *num.* 8. *verſ. adverte tertiò, de reſcr.* Sotus *lib.* 5. *de juſt. quæſt.* 2. *art.* 1. *concluſ.* 3. Navar. *in manual. cap.* 27. *num.* 207. Didac. Covar. *in clem. ſi furioſus, part.* 3. *in princip. relect. num.* 9. Henriq. *lib.* 14. *cap.* 8. §. 4. *in fine*, Tolet. *lib.* 1. *cap.* 27. §. *mutilant, verſ. ſecundus*, Gregor. Sayr. *de cenſur. lib.* 6. *cap.* 15. *num.* 6. Molin. *tom.* 4. *de juſt. tract.* 3. *diſput.* 68.

7 Porrò nomine membri hîc illa tantùm hominis pars membrum dicitur, quæ non ſolùm ſpectat ad integritatem, & conſiſtentiam totius integri, verùm etiam ad proprium, & diſtinctum officium, & operationem ab aliis partibus habet in corpore humano, ut oculus ad videndum, manus ad palpandum, pedes ad ambulandum, aures ad audiendum, nares ad adorandum, lingua ad eloquendum, *arg. cap. cùm ſingula* 89. *diſt.* quarè digitus non eſt membrum, ſed pars membri, quia non habet propriam, & per ſe diſtinctam operationem ab aliis, ſed conjunctam, & acceſſoriam cum aliqua parte præcipua, ut cum manu, vel pede. Probatur ex *l. item Offilius, ff. de adilit. edict.* ubi habetur, quòd habens abſciſſum unum digitum, habet abſciſſam partem membri, non membrum ipſum, & ex *l. non ſunt liberi, ff. de ſtat. homin.* ubi dicitur quòd habens æquo plures digitos, non cenſetur habere æquo plura membra. Atque ita ſentiunt gloſſ. *in cap.* 3. *in princip. de homic. in* 6. Card. *in Clem. unic. eod. tit.* Panorm. *in d. num.* 10. *qui cler. vel vovent. & d. cap. cùm illorum, num.* 8. *de ſent. excom.* ubi etiam Felin. *in cap. ego N. num.* 1. *de jurejur.* Bart. *in l.* 2. *ff. de public. judic.* quem dixit receptum Navar. *d. cap.* 27. *num.* 206. *verſic. ſecundò dico*, Covar. *loco cit. num.* 8. Graſſ. *deciſ. aur. part.* 1. *lib.* 2. *cap.* 62. *num.* 4. Valent. *tom.* 4. *diſput.* 7. *quæſt.* 19. *punct.* 3. §. 4. Henriq. *lib.* 14. *c.* 8. §. 1. & alii apud Sayr. *d. cap.* 15. *num.* 13. quibus addo Farinac. *in praxi criminal. quæſt.* 19. *num.* 24. Aloyſ. Ric. *in praxi aur. reſol.* 67. *num.* 3. D. Auguſt. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. par.* 2. *alleg.* 45. *num.* 10. *juxt. impreſſ. Lugdun.* contra Cajet. 2. 2. *q.* 95. *art.* 1. Sot. *de juſt. lib.* 2. *q.* 5. *art.* 1. *& in* 4. *diſt.* 25. *q.* 1. *art.* 3. *concl.* 4. & Palud. *in* 4. *diſt.* 25. *q.* 3. *art.* 4. *concl.* 1.

QUÆSITUM VII.

Utrùm Abbates poſſint cum ſuis ſubditis ſuper irregularitate ex infamia proveniente diſpenſare.

SUMMARIUM.

1 *Infamia juris quid ſit, & quæ requirantur ad eam incurrendam*, & num. 2.
3 *Infamia facti quid ſit.*
4 *Quæ requirantur, ut infamia facti irregularitatem inducat.*
5 *Infamis infamia tam juris, quàm facti eſt irregularis.*
6 *Infamiam juris quando eſt publica, nequeunt Prælati inferiores diſpenſare, limita, ut* num. ſeq.
8 *Prælati inferiores poſſunt ſuper infamia occulta diſpenſare, niſi procedat ex hæreſi, vel ex aliis caſibus Bullæ Cœnæ* Domini, *ut* num. ſeq.
10 *Prælati inferiores poſſunt diſpenſare cum ſubditis ſupervenient e juris infamia, ut retineant uſum Ordinum, & beneficia jam obtenta.*
11 *Prælati inferiores poſſunt diſpenſare ſuper irregularitate procedente ex infamia meri facti.*
12 *Infamia meri facti tollitur pœnitentia, & emendatione vitæ.*
13 *Præſumptio Regulæ, Semel malus, triennio bonæ converſationis tollitur.*

AD clariorem hujus quæſiti dilucidationem præmitto, quòd ex proprio delicto dupliciter quis infamiam contrahere poteſt, aliam ſcilicet juris, & aliam facti: infamiam juris contrahit committens aliquod crimen, cui ipſo jure canonico, aut civili pœna imponitur: nam infames de jure civili regulariter cenſentur etiam infames de jure canonico, niſi expreſsè jus canonicum illam maculam tollat: facit *can. infames, & can. omnes* 6. *quæſt.* 1. & docent Avil. *de cenſur. part.* 7. *cap.* 11. *dub.* 5. *concluſ.* 1. Garc. *de benef. part.* 7. *cap.* 8. *num.* 11. Henriq. *in ſum. lib.* 14 *cap.* 5. §. 4. *in gloſ. lit. T.* D. Auguſt. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcop. part.* 2. *alleg.* 43. *in princ.* 1

Ut autem infames hujuſmodi infamia patiantur eoſdem effectus, qui ex ipſamet infamia oriri ſolent, neceſſarium eſt eos eſſe de crimine in judicio confeſſos, aut victos, *cap. teſtimonium, de teſtibus*, Farinac, *in prax. crimin. part.* 2. *q.* 56. *num.* 5. *&* 18. Suar. *de cenſur. diſp.* 48. *ſect.* 1. *num.* 8. *&* 9. Bonac. *eodem tract. diſput.* 7. *q.* 3. *punct.* 2. *n.* 2. D. Barboſ. aliis citatis *d. alleg.* 43. *n.* 13. *juxta impreſſ. Lugdun.* Sigiſmund. à Bonon. *de elect. & poteſt. Prælat. Regul. dub.* 86. *num.* 2. requiritur etiam ſententia declaratoria de crimine famoſo, quod infamet, ut quis dicatur infamis infamia juris, *l. furti, ff. de his, qui not. infam.* Caputaq. *deciſ.* 90. *part.* 2. Suarez, Farinac. D. Barboſ. & alii *locis cit.* In quibuſdam tamen caſibus hæc infamia juris incurritur abſque proprio delicto, ut patet in filiis eorum, qui violentas manus in ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales injecerunt, qui ipſo jure infames fiunt, *cap. felicis, verſ. quòd ſi quis, de pœn. in* 6. & in filiis, qui læſæ Majeſtatis crimen incurrunt, horum enim filii jure civili infamia notantur, *l. quiſquis*, §. *filius, C. ad l. Juliam Majeſt.* 2

Infamis infamia facti eſt, qui notatur de aliquo crimine apud bonos, & graves viros, ſeu cùm opinio alicujus gravata eſt apud bonos, & graves viros ſuper aliquo cri- 3

crimine, ſeu peccato; quod debet eſſe publicum, Felin. *in d. cap. teſtimonium, num.* 14. *de teſtib.* & alii apud D. Barboſ. *d. alleg.* 43. *num.* 17. Sigiſmund. à Bonon. *d. dub.* 86. *num.* 4. & communiter Doct.

4 Ut autem infamia facti irregularitatem inducat, neceſſarium eſt, ut fundetur ſuper aliquo jure ſtatuente quodnam crimen ad infamiam incurrendam ſufficiat; quia ſicut non incurritur irregularitas niſi in jure expreſſa ſit, *cap. is, cui de ſent. excomm. in* 6. ita neque infamia inducere poteſt irregularitatem, niſi expreſſa in jure habeatur. Ita Suar. *d. ſect.* 1. *num.* 11. Garc. *d. cap.* 8. *num.* 64. *& par.* 11. *cap.* 3. *num.* 118. Ægid. de Coninch. *de cenſur. diſput.* 18. *dub.* 7. *num.* 57. & alii apud Bonacin. *de cenſur. diſput.* 7. *q.* 3. *punct.* 1. *n.* 5. Sigiſmund. à Bonon. *d. dub.* 86. *num.* 4. Bartholom. de Vecch. *in praxi pro Novit. ad Relig. recipiend. diſput.* 9. *dub.* 12. *num.* 6. Unde is dicitur infamis infamia facti, cujus delictum eſt notorium, ac publicum evidentia ſolummodo facti, & tale connumeratur inter ea, quæ in jure notantur infamia. Siniſtra autem opinio, ſeu infamia inter homines orta ex aliquo crimine, de quo in jure non ſtatuitur, ut tale delictum ſit ex iis, quæ infamant, non dicitur infamia facti legalis, nec per eam irregularitas propriè, ſimpliciter, & abſolutè, ac strictè ſumpta incurritur; licèt tali opinione graveтur quidem perſona, ac illius fama denigretur, poſſitque reddi indigna munerum, ac dignitatum, quantum rei natura, vel conditio poſtulaverit, non tamen per modum pœnæ, vel legalis impedimenti, ſed ex naturali tantùm ratione; idcircò talis infamia non dicitur legalis, ſed humana, ut docent Suar. *d ſect.* 1. *num.* 11. Garc. *d. cap.* 8. *num.* 64. Coninch. *loco cit.* Barthol. de Vecch. *d. dub.* 22. *num.* 10. *&* 11. Infamis tam facti quam juris infamia eſt irregularis, *reg. infamibus* 87. cum gloſſ. & not. *ibi* per Franch. *de reg. jur. in* 6. *cap.* 2. juncta gloſſ. fin. *de ord. cogn. & can. ipſi Apoſtoli* 2. *q.* 7. Navar. *d. cap.* 27. *num.* 204. *in initio.*

6 His ita explicatis, pro ſolutione quæſiti dico primo. Laborans publicè infamia juris non poteſt à Prælatis inferioribus diſpenſari; eam enim ſolus Papa abolere poteſt, *cap. cùm te, de ſent. & re judic.* Panormitan. *in cap. ſimoniacè, num.* 6. *circa med. de ſimon.* Navar. *in manual. cap.* 22. *num.* 204. Henriq. *lib.* 14. *cap.* 5. §. 3. Sayr. *de cenſur. lib.* 7. *cap.* 15. & alii. Nam etſi Princeps, vel judex poſſit tollere infamiam ab eo, quem ipſe, vel lex civilis damnavit, Suarez *de cenſur. diſputat.* 48. *ſect.* 1. *num.* 9. Bonacin. *de cenſur. diſput.* 7. *q.* 3. *punct.* 1. *num.* 6. Sayr. & Henriq. *locis cit.* tamen ipſe Princeps, vel Judex non diſpenſat directè, ſed indirectè, quatenùs ſcilicet tollit infamiam, qua ablata, tollitur irregularitas ex ea proveniens. Et licèt gloſſ. *in cap. cùm deputati, verb. nationis*, aſſerat profeſſionem Regularem emundare profitentem ab omni macula, & irregularitate illam præcedente, *arg. can. non licet*, 19. *quæſt. ult.* quod eſt *princ. Auth. de Monach. col.* 1. hoc tamen non eſt verum, nam ſpeciale eſt, ut abſtergat maculam irregularitatis ex natalium defectu provenientis, *cap.* 1. *de fil. Presb.* imò nec illam penitùs abſtergit, quia licèt eam tollat ad effectum Ordines etiam ſacros ſuſcipiendi, non tamen ad effectum obtinendæ Prælationis, ut *d. cap.* 1. Imò gloſſ. *prædicto princip. Auth. de Monach.* affirmat ingredientem Religionem non liberari etiam ab infamia juris, vel facti.

7 Hæc concluſio limitatur, ut procedat ſolummodò in criminibus, in quibus prædicti Prælati diſpenſare nequeunt. Nam ſicut Epiſcopus diſpenſando ſuper delicto, ad quod ejus facultas extenditur, ut ſuper crimine, quod non eſt gravius adulterio, acceſſoriè tollit infamiam ex tali delicto conſurgentem, juxta gloſſ. *in can. Euphemium*, §. 1. *verſ. infamiam*, 2. *q.* 3. *& in can. domino, verſ. atque ignominiam*, 50. *diſt.* Navarr. *in man. cap.* 27. *num.* 204. Henriq. *lib.* 14. *cap.* 5. §. 3. Sayr. *d. num.* 15. *in fine*, Avil. *de cenſ. p.* 7. *diſput.* 4. *dub.* 6. Bonac. *loc. cit.* D. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcop. part.* 2. *alleg.* 43. *num.* 31. Sigiſm. à Bonon. *dub.* 87. *num.* 3. Ita pariter dicendum eſt de Prælatis Epiſcopo inferioribus, & idem circa ſuos ſubditos, in quos Epiſcopalem juriſdictionem habent, ut ſcilicet poſſint diſpenſare ſuper delicto, quod non eſt gravius adulterio, ac per conſequens maculam infamiæ inde provenientem acceſſoriè abolere; quia prædicta poteſtas eſt in Epiſcopis ratione juriſdictionis, non Ordinis, ut citati Doctores loquuntur; ac Prælati regulariter poſſunt in ſubditos quicquid poſſunt Epiſcopi in ſuos quod ea quæ ſunt juriſdictionis, ut alibi latè docuimus, & hoc ita de Prælatis Regularibus affirmant Roderic. *tom.* 1. *q.* 24. *art.* 17. Mirand. *in man. Prælat. tom.* 2. *q.* 31. *art.* 11. Joan. de la Cruz *de ſtat. Relig. lib.* 1. *cap.* 6. *dub.* 5. *concl.* 6. Sigiſmund. à Bonon. *d. dub.* 87. *num.* 3. Bartholom. de Vecch. *de dub.* 12. *num.* 16. advertens, id non procedere in volente ingredi Religionem nominatim inquiſito in foro contentioſo ſuper aliquo ex narratis criminibus, nam durante inquiſitione non poteſt diſpenſari in Religione, donec à Judice abſolvatur.

Dico ſecundo, Prælati inferiores juriſdictionem quaſi-Epiſcopalem habentes, tam Regulares, quàm ſeculares poſſunt cum ſuis ſubditis infamia juris laborantibus diſpenſare, quando delictum, ſeu factum eſt occultum. Quia ſicut Epiſcopi vigore facultatis à Concilio Tridentino *ſeſſ.* 24. *de reform. cap.* 6. eis traditæ, poſſunt cum ſuis ſubditis diſpenſare in delictis occultis, excepto homicidio voluntario; Ita idem etiam poterunt prædicti Prælati cum ſuis, per ea quæ *infrà quæſ. ult. hujus diſputationis* docebimus. Quo fundamento hanc concluſionem quoad Regulares Prælatos probant Sigiſmund. à Bonon. *dict. dub.* 87. *num.* 4. Bar- 8
thol. de Vecch. *d. dub.* 22. *num.* 16. cum quibus limi- 9
tunda eſt prædicta concluſio, ut non procedat in infa-
mia ex hæreſi etiam occulta, vel ex aliis caſibus Bul-
læ Cœnæ Domini proveniente, nam ab his abſolvere
non poſſunt prædicti Prælati, ut *ſuperiùs diſput.* 14. do-
cuimus.

Dico tertiò, poſſunt ſupradicti Prælati diſpenſare cum ſuis ſubditis, ſuperveniente juris infamia, ut retineant uſum Ordinum, & beneficia jam obtenta, quamvis non, ut de novo obtineant. Id enim poſſe Epiſcopum, ſuſtinent Henriq. *d.* §. *in fine*, & D. Barboſ. *d. alleg.* 43. *num.* 31. *etiam in fine.* 10

Dico quartò, ſupradicti Prælati poſſunt cum ſuis ſubditis diſpenſare in irregularitate, præcedente ex infamia meri facti, qualis eſt, quæ naſcitur ex crimine aliquo notorio; quia ſuper tali irregularitate diſpenſat Epiſcopus, ut docent Navar. *d. num.* 204. Avil. & D. Barboſ. *loc. cit.* ergò eadem facultas reperietur in Prælatis inferioribus juriſdictionem quaſi-Epiſcopalem habentibus, quod pro Prælatis Regularibus notant Roder. *d. q. art.* 6. Mirand. *tom.* 2. *qu.* 8. *art.* 5. Joan. de la Cruz *d. cap. dub.* 17. *concl.* 2. Sigiſm. à Bonon. *dict. dub.* 87. *num.* 6. Barthol. de Vecch. *d. dub.* 22. *n.* 18. qui *n. ſeq.* hoc limitat quoad volentem ingredi cum Religionem, cum quo diſpenſare nequeunt Regulares Prælati, quando ejus infamia procedit ex delicto ad forum contentioſum deducto, & quod in eodem foro à Judice agitatur. 11

Dico quintò, infamia meri facti tolli, abolerique poteſt pœnitentia juſta, & emendatione vitæ, ex qua bona opinio apud probatos, & graves viros denuò conſurgat, & mala quæ anteà orta erat, tollatur. & ſicut hominum oblocutione infamia proceſſerat, ita contrario eorum dicto tollatur: quia omnis res per quaſcunque cauſas componitur, per eaſdem diſſolvitur, *cap.* 1. *de reg. jur. cap. teſtimonium, de teſtib.* gloſſ. *in can. plurimum* 25. *diſt. in fin.* Infamia autem facti naſcitur 12

per

Digitized by Google

per factum malum; ergò per factum bonum, ſive per emendationem, vel per purgationem diſſolvitur. Ita Panorm. *in cap. cum te, num. 9. de ſent. & re jud.* Navar. *d. num. 204. verſ. quin. etiam*, Suarez. *d. ſect. 1. n. 8.* Bonacin. *d. punct. 1. n. 5.* D. Barboſ. *d. alleg. 43. n. 21.* Sigiſmund. à Bonon. *numer. 7.* & alii communiter. Criminoſus autem emendatus, & purgatus præſumitur, ſi trium annorum ſpatio ab improbè factis abſtinuerit, & in rectis, ac honeſtis actionibus ſe exercuerit. Nam præſumptio, de qua *regula, ſemel malus,*
3 *&c. de regul. jur. lib. 6.* tollitur, ſi quis per triennium laudabiliter vixerit poſt commiſſum delictum, ut notarunt Felin. *in dict. cap. cum deputati, num. 1. de judic.* Navar. *comment. 2. de Regular. num. 60.* Maſcard. *de probat. concluſ. 465. num. 10.* D. Barboſ. *d. alleg. 43. n. 23.* Ideò Monachus, qui in ſeculo erat infamis infamia facti, triennio poſt ſuſceptum habitum præſumitur mundus ab omni macula humana, donec contrarium probetur, *juxta §. ſancimus, d. Authen. de Monac.* notat Navar. *ubi proximè.*

QUÆSITUM III.

Utrùm Abbates poſſint cum ſuis ſubditis diſpenſare in omnibus, in quibus poſſunt Epiſcopi cum ſuis.

SUMMARIUM.

1. *Abbates an poſſint cum ſuis ſubditis diſpenſare in quibus poſſunt Epiſcopi cum ſuis, tam de jure communi, quàm ex Concilio Tridentino.*
2. *Poteſtas Epiſcopis conceſſa à Trident.* ſeſſ. 24. de reform. c. 6. *non extenditur ad Prælatos Regul. ſecùs ex privilegio.*
3. *Eadem poteſtas an competat Abbatibus, & Prælatis inferioribus habentibus Diœceſim cum juriſdictione Epiſcopali.*
4. *Poteſtas diſpenſandi alicui conceſſa eſt latè interpretanda.*
5. *Abbates, & Prælati inferiores habentes Diœceſim ſibi ſubditam ſunt in juriſdictione Epiſcopis omninò ſimiles.*

1 PRO explicatione hujus quæſiti diſtinguendum eſt: Nam aliqua conveniunt Epiſcopis jure Ordinario, quatenus Epiſcopi ſunt; ut diſpenſare in votis, & in aliis caſibus, qui Epiſcopales dicuntur; & ſuper his Regulares Prælati habent omnem facultatem diſpenſandi cum ſuis ſubditis, quam habent Epiſcopi, quando ſunt actus illis convenientes. Ratio eſt, quia cùm eorum Religiones ſint exemptæ, habent jure Ordinario hanc poteſtatem, quæ niſi limitetur, eſt æqualis quoad extenſionem juriſdictioni Epiſcopali, quia illius loco ſuccedit. Secundò aliqua conceduntur Epiſcopis jure ſpeciali, puta ut Delegatis Sedis Apoſtolicæ; ut multi caſus, & poteſtates eis conceſſæ ſunt in Conc. Trid.
2 *ſeſſ. 24. & 25.* & alibi; & facultas, quæ iſto modo Epiſcopis tradita eſt, non extenditur ad Prælatos Religionum; quia juriſdictio eo titulo Epiſcopis conceſſa, non eſt Epiſcopalis, ſed Apoſtolica; nec ad illos poteſt extendi conceſſio facta Epiſcopis, eo quia conveniunt cum illis in juriſdictionis modo, quia verba delegationis ſunt in ſua proprietate accipienda, ergò delegatio ſpecialiter Epiſcopis facta, non poteſt ad Prælatum Regularem extendi, quia non eſt verè Epiſcopus. Tertiò quædam Epiſcopis ſpecialiter circa diſpenſationes conceduntur, quæ antea non concedebantur: quamvis non dicatur, tanquam Apoſt. Sedis Delegatus, ut d. Concil. Trid. *ſeſſ. 24. de reformat. c. 6.* & circa eadem ex vi juris communis nullam facultatem habent Regulares Prælati, ut poſſint ſuper talibus caſibus, ſpecialiter Epiſcopis conceſſis, diſpenſare, quia ex tenore illius decreti Concil. Trid. clarè colligitur nomine Epiſcoporum non intelligi eos qualitercunque quaſi Epiſcopalem juriſdictionem habentes, ſed eos tantum, qui illam habent in aliqua Diœceſi ſibi ſubdita, ut conſtat ex illis verbis Trident. *eod. c. 6.* ibi, *quoſcunque ſibi ſubditos in Diœceſi ſua,* & hi Regulares Prælati Diœceſim non habent, eos enim, ut tales, ſupponimus. Atque ita docent Suar. *tom. 4. de Relig. tr. 8. lib. 2. c. 12.* & antea idem tenuit in *4. tom. in 3. par. diſp. 30. ſect. 2. n. 7.* Sanch. *in Decal. lib. 2. c. 11. num. 7.* qui idem probant ex conceſſione Pii V. ſuper hoc ſpecialiter Fratribus Ord. Præd. tradita ann. Domini 1571. die 22. Julii, per quam motu proprio voluit, ut conceſſio facta Epiſcopis à Concil. Trid. *ſeſſ. 24. de reformat. c. 6.* extenderetur ad Prælatos illius Ordinis: nec declarat prædictam Concil. Trid. conceſſionem Epiſcopis factam ad hos Prælatos extendi, ſed ipſe eam extendit, ut conſtat ex illis verbis, *quia S. Concilium conceſſit,* uſque ad illa, *auctoritate præſentium concedimus.* Ex quibus apparet non benè ſenſiſſe Roderic. *tom. 1. qq. Regul q. 61. art. 9.* dum tenet eam facultatem competere Prælatis Regularibus non ex vi prædicti privilegii tantum, ſed ex vi prædicti decreti Concilii, atque in eo Prælatos hos Epiſcoporum nomine comprehendi. Ex vi igitur illius motus proprii Pii V. videtur hos Prælatos Regulares habere eandem poteſtatem in ſuos ſubditos Regulares, quam habent Epiſcopi in ſuos, circa ea, quæ in prædicto decreto Concilii eiſdem Epiſcopis conceſſa ſunt. Quod præter ſupradictos DD. tenent etiam Henr. *lib. 6. c. 16. §. 8. & lib. 7. c. 25. § 2. & lib. 14. c. ultim §. 5. in fin.* Rodet. *qq. Regul. tom. 1. q. 61. art 9.* Piaſec. *in prax. nova Epiſcop. p. 2. c. 3. num. 52.* Lud, Molin. *de inſtit. tract. 3. diſp. 61. n. 4. & 5.* & *diſp. 70. in fin.* Cruz *de ſtat. Relig. lib. 1. c. 6. dub. 16.* Sayr. *de cenſ. lib. 7. c. 7. num. 23.* Coriolan. *de caſib. reſervat. p. 1. ſect.... art. 22. n. 6. & art. 23. n. 4.* & alii, quos refert, & ſequitur D. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſ p. 2. alleg. 39. num. 18. juxta impreſſ. Lugdunen.* Majorem & ampliorem poteſtatem obtinent iidem Prælati communicatione privilegii conceſſi à Sixto IV. Carthuſienſibus anno 1481. nempe ut eorum Generalis per ſe, vel per quinquaginta Prælatos inferiores, ab ipſo deputandos poſſit cum ſuis ſubditis diſpenſare in omnibus caſibus Summ. Pont. reſervatis, nullo excepto, in foro conſcientiæ tantum; ſolam diſpenſationem in homicidio voluntario concedit cum limitatione, ſcilicet, circa Altaris miniſterium; hoc privilegium refertur in Comp. *verb. diſpenſatio.* §. 4. refert etiam Suar. *d. cap. 12. n. 9.* & nonnulla alia privilegia referuntur in Comp. Minorum, ad hoc propoſitum.

Et hæc quoad Prælatos Regulares. An autem ea fa- 3
cultas in prædicto *c. 6. ſeſſ. 24.* à Concil. Tridentin. Epiſcopis conceſſa competat etiam Abbatibus, & aliis Prælatis habentibus Diœceſim nulli Epiſcopo, ſed ipſis pleno jure ſubjectam, & in ea Epiſcopalem juriſdictionem habentes, aliqui negant, eorum ratio eſt, quia quia cùm illud Concilii decretum exorbitet à jure communi, quo attento ſolus Papa ſuper his, quæ ibi Epiſcopis conceduntur, diſpenſare poterat; ideò tanquam odioſum reſtringendum eſt, ut comprehendat tantùm Epiſcopos, qui in eo nominantur. Ita tenent Cened. *collect. 4. ad decret. n. 3.* Suar. *de cenſ. diſp. 41. ſect. 2. num. 7.* & alii, quos refert, & ſequitur D. Barboſ. *loc. cit. n. 17.* Verùm his non obſtantibus contrarium aſſerimus, nempe illam facultatem Epiſcopis d. Concilii decreto conceſſam etiam competere his Prælatis, de quibus agimus.

Quia licet diſpenſatio ipſa ſit odioſa, cum ſit vulne- 4
ratio juris communis, & ideo ſtrictè interpretanda, *c. 1. §. ille vero, de fil. presbyt. in 6.* tamen poteſtas diſpenſandi alicui commiſſa eſt latè interpretanda, tanquam favorabilis: nam nulli juri adverſatur, ac utilis eſt ad commune bonum, ſi moderate, & prudenter

exerceatur, neque ulli præjudicium infert, licet præjudicet ipſi Principi concedenti, qui voluntariè cedit juri ſuo: tum etiam quia poteſtas delegata extendenda eſt, ac late interpretanda; ergo à fortiori etiam extendenda eſt poteſtas Ordinaria, qualis eſt hæc, quæ in Trid. Synodo *habetur d. ſeſſ. 24. c. 6.* Nam Trident. Synodus jus commune conſtituit. Ita tenent Panormit. *in cap. fin. n. 3. de ſim.* & ibi communiter DD. Navar. *comment. 4. de Regul. n. 15. & lib. 4. conſil. tit. de conſang. in 1. edit. conſ. 8. in fin. in 2. conſ. 4. in fin.* Guttier. *qu. canonic. lib. 7. c. 15. n. 125.* Molin. *tom. 1. de juſtit. tract. 2. diſp. 173. verſ. obſervandum eſt*, Salas *de legib. diſput. 20. ſect. 3. n. 18. & ſect. 21. n. 110.* & alii; quos magno numero congeſſit Sanchez *de matr. lib. 9. diſput. 2. num. 1. verſ. & ideò hanc concluſionem.* Bonac. *de legib. diſp. 1. qu. 3. punct. 7. art. 1. n. 19. in princ.* ubi ait facultatem Epiſcopis conceſſam in Tridentino extendendam eſſe.

Alia ratio eſt, quia hujuſmodi Prælati in ſua Diœceſi ab Epiſcopis ſola conſecratione differunt, in jurisdictione autem ſunt omninò eis ſimiles, & Confeſſarios pro ſuis Diœceſibus approbant, ut probavimus *diſp. 9. qu. 5.* quod tamen ad Epiſcopos ſpectare in Concil. *ſeſſ. 23. cap. 11. de reform.* ſtatutum eſt; Atque hanc ſententiam ſuſtinent Henriq. *in ſum. lib. 14. de irreg. cap. 18. n. 2. in comment. lit. P. & lib. 7. de pœn. cap. 17. num. 1.* Roderic. *2. tom. ſum. cap. 10. n. 6. concl. 6. & tom. 1. quæſt. Regul. q. 24. art. 13. & 17. & qu. 61. art. 9.* Flores de Mena *variar. lib. 3. q. 24. n. 18.* Clavis Regia *lib. 6. cap. 17. n. 83. in fin.* Avila *de cenſur. part. 7. diſp. 10. dub. 6.* Sanch. *d. diſp. 2. n. 12. & lib. 2. in Decalog. cap. 11. n. 5. & lib. 4. cap. 54. n. 7.*

DISPUTATIO XVIII.

De poteſtate Abbatum, & aliorum Prælatorum Regularium ad vota irritanda.

Quæſ. I. *Utrum Abbas poſſit vovere, ſuaq; vota emiſſa irritare.*
II. *Utrum Abbas Secularis curam animarum habens, Religionis votum emittere poſſit.*
III. *Ad quid teneatur Abbas, ſi emiſit votum, quod adimplere non poteſt.*
IV. *Utrum Abbas ſubditorum vota irritare poſſit.*
V. *Utrum Abbas ſubditorum vota, ſine cauſa, ac etiam ipſis invitis, irritare poſſit.*
VI. *Utrum Abbas poſſit irritare vota ſubditorum ante Religionis ingreſſum emiſſa.*
VII. *Utrum Abbas votum ſubditi de tranſitu ad arctiorem Religionem irritare poſſit.*
VIII. *Utrum Abbas poſſit irritare vota ſuorum Monachorum de ejus licentia emiſſa.*
IX. *Utrum Abbas poſſit irritare vota ſuorum Monachorum, Generalis, vel alterius Superioris licentia emiſſa.*
X. *Utrum Abbas poſſit Novitiorum vota irritare.*
XI. *Utrum qui Abbatis vicibus in Monaſterio fungitur, poſſit Monachorum vota irritare.*
XII. *Utrum Abbas poteſtatem ſubditorum vota irritandi alteri delegare poſſit.*
XIII. *Utrum Abbas poſſit irritare vota ſuorum Monachorum Summo Pontifici reſervata.*

QUÆSITUM I.

Utrùm Abbas poſſit vovere ſuaq; vota emiſſa irritare.

SUMMARIUM.

1. *Abbates, aliiq; Prælati nequeunt, absq; Summi Pontificis licentia, emittere vota, per quæ vinculum, quo ſuis Eccleſiis, & Religionibus adſtricti ſunt, ſolvatur, vel ex quo ſuarum Eccleſiarum detrimentum oriatur.*
2. *Abbates non poſſunt irritare vota à ſe emiſſa, benè tamen dare facultatem ſuo Confeſſario eum ipſis diſpenſandi.*

1 RESpondeo, dicendo Abbates, alioſque Prælatos nullo modo votum emittere poſſe, per quod vinculum, quo ſuis Eccleſiis, & Religionibus obligati ſunt, ſolvatur, niſi ex Summi Pontificis authoritate, & indulgentia; ut elicitur *ex c. niſi cùm pridem, de renunciat. & c. licet de regular. magna, de voto, & voti redempt.* Inſuper nec etiam licet eis facere votum aliquod, ex quo ſuarum Eccleſiarum, quibus præſunt, detrimentum oriatur, *cod. c. magna, de vot. & voti redempt.* unde non poſſunt longinquam peregrinationem vovere; quia diu à ſuis Eccleſiis, & Monaſteriis abeſſent, Votum autem per quod alii non ſcandalizantur, nec datur illis vagandi materia, (ut puta dicendi pſalterium, precationes faciendi, & alia ſimilia) non prohibentur emittere, tunc enim plus poſſunt mereri, ut Innocent. Joan. And. & Abb. Panormit. *in c. ſcriptura, de vot. & voti. redempt.*

Quæ quidem vota ab Abbatibus ſemel emiſſa non poſſunt ab eis irritari, aut aliis irritanda committi, ita Sanchez. *4. in Decal. cap. 24. num.* 60. & Bartholomæus à S. Fauſto *lib. 2. theſaur. Relig. qu.* 26. Ratio eſt, quia Superior irritat vota ratione dominii, quod exercet erga ſubditos: Abbatum autem vota non poſſunt hanc connotationem dominii reſpicere; ergo non poterunt Abbates ſua vota commutare, poterunt tamen in his votis ſecum diſpenſare, ſicut poſſunt in votis ſuorum ſubditorum; & quamvis diſpenſatio ſit actus jurisdictionis, tamen cùm non ſit actus contentioſus, ſed voluntarius, poterit Abbas talem actum in ſeipſum exercere; ſi enim non poſſet hujuſmodi actum in ſe exercere, ſaltem quoad diſpenſationem ſuo Confeſſario committendam, eſſet pejoris conditionis, quàm ſubditus, ut habetur ex Sanchez 8. *de matrimon. diſp. 3. num. 9.* & Molfeſ. *tom. 1. ſumm. tract. 11. cap. 15. numero* 118. Soto *in 4. diſt. 21. qu. 1. art. 4.* Emmanuele Sà *in aphoriſm. verb. Religio numer.* 47. Imò colligitur ex D. Thom. *in 4. diſt. 20. q. unic. artic. 5. quæſtiunc. 4. ad 3.*

QUÆSITUM II.

Utrùm Abbas ſecularis curam animarum habens Religionis votum emittere poſſit.

SUMMARIUM.

1. *Votum Religionis emittere, ac Religionem ingredi poteſt Abbas ſecularis.*

2. *Fi*

. *Fructus beneficiorum Novitii ante profeſſionem cui debentur.*

QUilibet Eccleſiæ Præfectus, ſive Clericus, præter Epiſcopum, poteſt Religionis votum emittere, ac Religionem ipſam ingredi, ut voluit Abbas *in cap. quod Dei timorem, de ſtat. Monach.* & Sylveſt. *verb. Religio, q.* 8. Ratio eſt, quia vita Monaſtica eſt tutior, quam vita, quæ in ſeculo ducitur. Panormit. *loc. cit. & in cap. licet, de vot. & voti redempt.* eorumque beneficia nemo obtinere de jure poterit, niſi poſt expreſſam, vel tacitam Religionis profeſſionem: vel niſi conſtiterit evidenter, eos vitæ ſtatum mutare voluiſſe, *cap. beneficium de Regular. in 6.* Si petas, cui erogari debeant fructus Abbatiarum, vel beneficiorum ante profeſſionem ab eis emittendam? Quidam dicunt eos deberi Monaſterio in ejus uſum, deducta tamen portione, quæ ſubſtitutum reſpectu ſui ſervitii contingit. Ita Sylv. *verb. religio* 2. *qu.* 8. & Angel. *verb. Novitius, qu.* 21. Alii autem dicunt, conſervandos eſſe, ut in uſus ſuæ Eccleſiæ Abbatialis impendantur, quod colligitur ex *c. quia ſæpè, de elect. in 6.* ſed utraque ſententia conciliari poteſt hac ratione, ſcilicet quòd debentur Monaſterio, quando commode, & ſine ejus detrimento eum ſuſtentare non poteſt: ſi verò è contra, tunc eroganda ſunt in uſum ſuæ Eccleſiæ Abbatialis, vel beneficialis; quæ conciliatio colligitur ex Gemin. *in d. cap. quia ſæpè, de elect. in 6.*

QUÆSITUM III.

Ad quid teneatur Abbas, ſi emiſit votum, quod adimplere non poteſt.

SUMMARIUM.

1. *Abbates ſeculares, qui emiſerunt votum quod reddere nequeant, ad quid teneantur.*
2. *Abbates Regulares, qui emiſerunt votum quod reddere nequeunt, ad quid tenentur.*

LOquor in præſenti tam de Abbate Regulari Generali, ſive locali, quam de Seculari, & Commendatario: quibus vel animarum cura tradita eſt, vel aliquod impedimentum habent, per quod emiſſa vota, ut puta longarum peregrinationum, & ſimilia, adimplere non poſſunt; unde quæritur, ad quid tali caſu teneantur.
Sylv. *verb. votum* 3. *qu.* 1. *& verb. Religio* 2. *qu.* 8. vi-
1 detur affirmare, Prælatos prædictos impeditos, ne longinquæ peregrinationis votum, vel alia ſimilia adimplere poſſint, debere ſolvere expenſas, quas inter eundum, commorandum, & redeundum feciſſent; laborem verò eos commutare debere in vigilias, jejunia, preces, aliaque pietatis opera: quæ quidem ſententia noſtræ proponendæ concluſioni valdè conſonat, maximè cum Sylv. non magis ad Abbates, quam ad Epiſcopos, ſuum aſſertum dirigat; præmiſſa ergo hac Sylv. ſententia, dicendum eſt, Abbates ſeculares bonorum dominium habentes, ſi vota emiſſa adimplere non poſſint, ut puta peregrinationis longinquæ, vel alterius ſimilis, eos teneri ad ſolvendum expenſas, quas in talis voti ſolutione facere potuiſſent; laborem vero cum vigiliis, & pietatis officiis commutare debere. Abbates verò Regulares, qui facultatem, & Monaſterii do-
2 minium non habent, ſed adminiſtrationem, qui & paupertatis voto adſtricti ſunt, cum hujuſmodi expenſas facere nequeant, debent ſua vota cum pluribus vigiliis, precibus, & jejuniis, aliiſque pietatis officiis commutare. Ratio eſt, quia ſatisfactio voti debet ſemper cum re licita conformari; non nego poſſe Abbates aliquas licitas eleemoſynas, juxta ſuarum Congregationum Conſtitutiones facere, ut ſuo loco dicetur, etiam in partem ſatisfactionis proprii voti: alia verò vota, quorum adimplementum illorum muneri non repugnat, debent adimplere. Ita Innoc. Joan. Andr. Hoſtien. Butr. *in cap. ex multa, & cap. penult. & ultim. de vot. redempt.*

QUÆSITUM IV.

Utrum Abbas ſubditorum vota irritare poſſit.

SUMMARIUM.

1. *Voti irritatio quid ſit.*
2. *Vota quorum irritari poſſint.*
3. *Vota omnia Religioſorum ſibi ſubditorum (excepto voto arctioris Religionis) regulariter Abbas irritare poteſt, & n. 5.*
4. *Vota Religioſorum irritandi poteſtas eſt in omnibus Abbatibus, & Prælatis Regularibus, tam ſupremis, quam inferioribus.*
5 *Vota interna an Abbas irritare poſſit.*
7. *Eccleſia non judicat de occultis poteſtate juriſdictionis, ſed poteſtate dominii.*
8. *Regulares Prælati habent facultatem irritandi vota ſubditorum, non ex poteſtate Eccleſiaſtica, ſed ex poteſtate dominativa.*
9 *Epiſcopus, ac etiam Summus Pontifex omnia Laicorum, ac Clericorum vota pro ſuo arbitratu irritare non poteſt, ſed ea tantùm, quæ ipſius adminiſtrationi obeſſe poſſunt.*
10 *Papa omnia Religioſorum vota irritare poteſt.*
15 *Abbas an irritare poſſit vota ſuorum Monachorum circa actus, ad quos aliàs ex præcepto adſtricti ſunt.*

PRO clariori hujus quæſiti, & totius diſputationis in- 1
telligentia notandum, quod irritare votum nihil aliud eſt niſi per ſubtractionem materiæ, vel libertatis illius, qui vovit, illud caſſare, vel impedire, ne obligandi vim obtineat, ex Soto *lib.* 1. *de juſt. & jure, q. ult art. ult. & lib.* 7. *q.* 4. *art.* 1. & aliis communiter. Norandum quod omnia eorum vota irritari poſſunt, qui ſub- 2
jecti ſunt alteri, vel perfectè, & in omnibus, vel ſaltem quoad materiam, quam voverunt. Quia nemo ſub alterius poteſtate conſtitutus vovere poteſt in præjudicium illius non conſentientis; tum etiam, quia vota eorum qui alterius poteſtati ſubſunt, pendent à conſenſu ejus, & proinde cenſentur facta cum tacita quadam conditione, vel ex natura rei, vel ex juris communis diſpoſitione, nempe niſi Superior, vel ille cui materia voti ſubeſt, renuerit, ac contradixerit, vel conſenſerit, ut ut docent Sanchez *in opere moral. lib.* 4. *c.* 24. *num.* 30. *&* 32. Leſſ. *de juſt. & jur. lib.* 2. *cap.* 40. *dub.* 10. *n.* 69. Bonac. *in Decalog. diſp.* 4. *qu.* 2. *punct.* 7. §. 2. *n.* 5. Reginald. *in praxi, lib.* 18. *n.* 296. & alii communiter. His breviter notatis pro ſolutione quæſiti dico Primò, Ab-
batem regulariter omnia vota Religioſorum (præter 3
votum ſtrictioris Religionis, de quo *inferius*) irritare poſſe: quia Monachus poſt profeſſionem non eſt amplius ſui juris, ſed eſt traditus Religioni, & ſub Abbatis poteſtate conſtitutus: Tum etiam quia ex diſpoſitione juris in votis Religioſorum videtur ineſſe hæc tacita conditio, *niſi Prælatus contradixerit*, vel *ſi illi placuerit*, ut D. Thom. 2. 2. *q.* 88. *art.* 8 *ad* 4. & ita conſtare communi uſu, & praxi Religioſorum teſtantur Leſſ. *d. dub.* 10. *n.* 74. *verſ. Reſpondeo, id colligi. &c.* Sanchez *d. lib.* 4. *c.* 24. *n. n.* 30. Suarez *de vot. lib.* 6. *c.* 7. Reginald. *d. lib.* 18. *n.* 321. Bonac. *d* § 2. *n.* 26. qui ſubdit, Superiorem non modo externa, verùm etiam interna
ſubditorum vota irritare poſſe; quia in utriſque eadem 4
ratio militat. Ita etiam Suar. *d. c.* 7. *n.* 8. & hanc poteſtatem habent non ſolùm Abbates Generales, ſed etiam quicunque alii Abbates, & Prælati etiam Conventuales, quia ad eos omnes obedientiæ votum extenditur, & ideò omnes acquirunt poteſtatem domina-

vam in ſubditorum voluntas. Ita Suar. *d. c. 7. n. 17.* Reginald. *n. 324.* Sanch. *d. lib. 4. c. 33. n. 15.* qui idem affirmat de Viſitatoribus, dummodò tamen eorum juriſdictio ad certos actus reſtricta non eſſet.

5 De omnibus autem votis ſimplicibus, quoad irritationem, dico ſecundò Abbates poſſe ſuorum Monachorum vota omnia ſimplicia regulariter irritare, ut communiter affirmant Doctores, præcipuè Sayrus *in Clavi reg. lib. 6. cap. 5. num.* 8. Ledeſm. 2. *part. ſumm. tract.* 10. *de voto, cap. 7. dub.* 1. Sotus *lib. 7. de juſt. q. 3. art.* 1. Azor. 1. *part. inſtit. mor. lib.* 11. *cap.* 18. *q.* 16. Vega *tom.* 2. *ſum. cap.* 126. *cap.* 88. Angelus *verbo votum* 2. *num.* 3. Roſella *eod. loco* 2. *num.* 14. Sylveſter *ſimiliter, num.* 5. Navar. *in manual. cap.* 12. *n.* 65. Leſſius *lib. 2. de juſt. & jur. cap.* 40. *dub.* 10. *n.* 74. Bartholom. à S. Fauſt. *lib.* 2. *theſ. relig. q.* 141. Rodriq. *tom. 2. qq. regul. q. 25. art.* 5. Mirand. *tom. 2. manual. Prælat. qu. 32. artic. 4. concl.* 2. Molfeſ. *tom. 1. ſum. tract. 11. cap. 15. n.* 65. Filiuc. *tom. 2. tract. 26. cap. 8. num.* 241. Suar. *tom 2. de Relig. lib. 6. cap. 7. num.* 3. Portell. *in dub. reg. verb. votum, num.* 32. Probatur, quia Abbas per profeſſionem ſuorum Monachorum acquirit ſuper illos dominium in omnibus eorum actionibus, ita habetur manifeſtè *in cap. non dicatis* 12. *q.* 1. & *in cap. ſi Religioſus, de elect. in* 6. ubi hæc præciſa verba notantur: *ſi Religioſus, cujus arbitrium non ex ſua, (cum velle, & nolle non habeat) ſed ex illius, quem vice Dei ſuper caput ſuum poſuit, & cujus imperio ſe ſubjecit, voluntate dependet.*

6 Quo autem ad vota interna, quæ *ſuprà* diximus, Abbatem irritare poſſe, ut vota faciendi quotidie tot actus amoris, fidei, &c. licet non poſſint Superiores tales actus prohibere, utpote optimos, & nihil impedientes alia opera obedientiæ, poſſunt tamen ab eis auferre obligationem voti. Ratio eſt, quia ad bonum regimen Religionis hoc pertinere poteſt; præterquam, quod quando poſtulatur ab Abbate ſeu alio Superiore horum votorum irritatio, jam non ampliùs votum internum, ſed externum denominatur; exteriùs enim exprimitur obligatio aſſumpta de actu interno eliciendo: Ex quo capite poſſet reſponderi ad illud, quod dicitur, Eccleſia non judicat de occultis: imò ulteriùs dico quod Eccleſia non judicat de occultis poteſtate juriſdictionis,
7 benè tamen poteſtate dominii judicare poteſt de illis. Item aliud eſt, actus internos prohibere, vel præcipere, aliud ab obligatione de iiſdem eliciendis ſuſcepta liberare: prius enim onus eſt, unde conſequenter petit, ut qui poteſt talem actum oneroſum præcipere, poſſit etiam de illo judicare, & transgreſſores præcepti punire, quod tamen nulli poteſtati Eccleſiaſticæ dicitur convenire reſpectu actuum merè internorum: ſecundum verò, cum non ſit onus, ſed oneris liberatio, non indiget poteſtate legis, aut præcepti ferendi circa illud: cum ergo hoc ſit favorabilius Prælato, non eſt hæc poteſtas deneganda, atque ita docent Suar. *tom. 2. de Relig. de voto, lib. 6. c. 7. n.* 8. Sanchez *in præcept. Decal. c. 24. num.* 40. Portellus *in dub. regul. verb. votum, num.* 32. Peyrinus *tom. 2. de Prælat. q. 3. c. 3. n.* 11.

8 Dico tertiò, facultas irritandi vota ſubditorum provenit Abbati non ex poteſtate Eccleſiaſtica, ſed ex poteſtate dominativa, quam habet in Monachos ſibi ſubditos acquiſitam per traditionem ab ipſis in profeſſione factam, tradendo ſe, ſuamque voluntatem Religioni, ac ejus Prælatis. Ita Suar. *de Relig. tom. 3. lib. 3. cap. 13. num. 11. & c. 18. num. 7. & lib. 6. de vot. cap.* 7. Armilla *verb. votum,* §. 12. Sot. *d. art.* 1. Navarr. *in manual. c. 12. num.* 64. Reginald. *d. lib. 18. num.* 296 & patet ex eo, quia multi habent poteſtatem irritandi vota, qui tamen Eccleſiaſtica juriſdictione carent, ut pater vota filiorum, maritus vota uxoris, tutores, & curatores vota pupillorum, & minorum & domini vota ſervorum irritare poſſunt, ut judicant jura allegata à Navar. *d. n.* 64.
9 Sicut contra Epiſcopus, vel etiam Summus Pontifex, qui habet ſupremam, ac pleniſſimam juriſdictionem in ſuos ſubditos circa res ſpirituales, tamen omnia Laicorum, aut Clericorum vota pro ſuo arbitratu irritare non poteſt, ſed ea ſolum, quæ ipſius adminiſtrationi obeſſe poſſunt: ut docent Navar. *d. c. 12. num.* 76. Sotus *d. lib. 7. q. 3. artic.* 1. Azor. *p. 1. lib. 11. c. 17. q. 3. verſ. quæres,* Leſſ. *d. dub.* 10 *n.* 86. Suar. *de voto, lib. 6. cap.* 7. Roderic. *quæſt. regul. tom. 1. q. 25 art.* 5. Vaſq. 1. 2. *diſp.* 165. *cap. 4. num.* 30. & alii plures, quos refert, & ſequitur Sanchez *d. lib. 4. c. 24. num. 18. & 19.* quibus addo Suar. *de relig. tom. 3. lib. 2. c. 18. n.* 7. Reginald. *d. n. 296. verſ. at qui bu.* Bonac. *d.* 8. §. 2 *n.* 2. Religioſorum autem vota Summus Pontifex ideò irritare poteſt, quia in eos habet poteſtatem dominativam ex vi traditionis, quæ ad ipſum tanquam ſupremum omnium Religionum Prælatum extenditur, ut docent Doctores citati communiter, & alii plures apud Sanchez *dict. c. 24. n.* 20. 10

Si quæras, an poſſint Abbates irritare vota ſuorum Monachorum circa actus, ad quos aliàs ex præcepto, & obligatione Monachi adſtricti ſunt. Reſpondent affirmativè Ledeſma *tom. 2. ſummæ, tract. 10. de voto. c. 7. dub. ult.* Navar. *in manal. cap. 22. num.* 65. Filiuc. *tom. 2. tr. 26. c. 8. n.* 242. Reginald. *in prax. lib. 18. n.* 321. Vega 2. *part. ſumm. cap. 126. caſu* 90. Valent. *tom. 3. diſp. 6. q. 6. punct.* 6. Molſeſius *tom. 1. ſum. tract. 2. c. 15. n.* 84. Rodriq. *tom. 1. qq. Regul. q. 25. art.* 4. Ratio eſt, quia cum Abbates ſint domini voluntatum ſuorum Monachorum, quantum ad ea, quæ de neceſſitate ſalutis non ſunt, & concernere poſſunt ipſorum Monachorum rectam directionem in vitam æternam, poſſunt omne id prohibere, quod pullulat à radice voluntatum eorum: unde cum votum ab illis emiſſum circa actus, ad quos aliàs obligantur, ſit actio voluntatis eorum, & non ſit de neceſſitate ſalutis, actum hujuſmodi aliàs præceptum vovere, ideò poterunt Abbates illum irritare. 11

QUÆSITUM V.

Utrum Abbas ſubditorum vota, ſine cauſa, ac etiam ipſis invitis, irritare poſſit?

SUMMARIUM.

1. *Abbas Monachorum ſibi ſubditorum vota ſine cauſa irritare poteſt.*
2. *Votorum irritatio in quo à diſpenſatione differat?*
3. *Vota ſuorum Monachorum ſine cauſa irritando Abbas peccat venialiter.*
4. *Vota ſubditorum Abbas, etiam ipſis invitis, irritare poteſt.*

Dico primò. Abbas poteſt ſuorum ſubditorum vota irritare, etiamſi nullam habeat cauſam id faciendi: quia cum vota Monachorum intelligantur facta cum ea conditione, ſi Abbas, vel alius Superior conſenſerit, aut non contradixerit, Abbas ea irritando, utitur jure ſuo; ideò pro ſolo ſuæ voluntatis arbitrio, & abſque ulla alia cauſa id facere poteſt, & Monachus abſolvitur ab obligatione deinceps votum ſervandi, ut colligitur ex *c. puella, n. 20. q. 2. & ex c. manifeſtum* 33. *q.* 5. 1

Præterea confirmatur, quia actus irritandi vota non eſt actus juriſdictionis, quæ ad licitum uſum requirit cauſam; ſed eſt actus poteſtatatis dominativæ, ac cujus exercitium non eſt neceſſaria cauſa, quia utens poteſtate dominativa utitur jure ſuo. Atque ita docet Navar. *in Enchir. c. 12. n.* 65. dicens: votorum irritationem à diſpenſatione in eo differre, quia in irritatione nulla alia cauſa requiritur, niſi voluntas ejus, qui irritandi poteſtatem habet; in diſpenſatione autem juſta cauſa, & rationabilis neceſſaria eſt, ita etiam Sylv. *verb. Votum* 4. *q.* 1. Soto *de juſt. & jure lib. 7. q. 3. art. 1. fol mihi* 188 Leſſius *de juſt. lib. 2. cap. 40. dub. 10. num. 69. verſ. unde ſequitur,* Suarez *alios citans lib. 6. de voto, c. 1. num.* 9. 2

Regi-

Reginald. *in praxi lib.* 18. *n.* 302. plures alios refert, & ſequitur Sanchez *in decalog. lib.* 4. *cap.* 24. *num.* 11. S. Anthonin. 2. *part. tit.* 11. *cap* 2. §. 7. Vega 2. *part. ſumm. cap.* 126. *caſ.* 88. Llamas. 3. *part. meth cap.* 4. § 41. Rodriq. *tom.* 1. *qq. regul. quaſt.* 3. *cap.* 3. *num.* 11. Ledeſm. *tom.* 2. *ſumm. tract.* 10. *de voto, dub.* 2.

3 Peccaret tamen venialiter Abbas, ſubditorum vota, ſine cauſa, irritando; quia abſque cauſa bonum opus alterius impedire, malum eſt; prætereà abuteretur poteſtate in ſpirituale Religionis, & ſubditorum bonum ſibi tradita. Ita ſentiunt Sot. *d. art.* 1. Clavis Reg. *lib.* 6. *c.* 10. *n.* 14. Navar. *c.* 12. *num.* 63. Valent. 2. 2. *diſp.* 6. *q.* 6. *punct.* 6. *col.* 1. *verſ. ad quam irritationem*, Suar. *d. lib.* 6. *c.* 1. & 7. Sanch. *in d. c.* 24. *num.* 13. Reginald. *d. lib.* 18. *n.* 303. Bonac. *in decalog. diſp.* 4. *q.* 2. *punct.* 7. §. 2. *n.* 1. & alii plures, Sanch. *loco proximè citato.*

4 Dico ſecundò: Abbas poteſt Religioſorum ſubditorum vota, etiam ipſis invitis, irritare,: quia poteſt, invitis ſubditis, exercere poteſtatem circa rem, circa quam habet poteſtatem dominativam. Tum etiam, quia urgentiſſima de cauſa poteſt, invito vovente, diſpenſare; cùm ſubditus ſuperioris poteſtatem auferre nequeat: ergò poteſt, etiam invito vovente, ea irritare. Atque ita docent Clav. Regia *lib.* 5. *cap.* 8. *num.* 6. Suarez *d. c.* 7. *in fine*, Sanch. *d c.* 24. *num.* 25. Bonac. *d.* §. 2. *num.* 35. Arag. 2. 2. *q.* 89. *art.* 9. Barthol. à S. Fauſto *lib.* 2. *theſaur. Relig. q.* 28. *in add. ad dub. regul. verbo votum, num.* 57. Peirin. *loco cit. n.* 12.

QUÆSITUM VI.

Vtrum Abbas poſſit irritare vota ſubditorum, ante Religionis ingreſſum emiſſa?

SUMMARIUM.

1. *Irritare poteſt Abbas vota ſubditorum, ante profeſſionem emiſſa.*
2. *Vota omnia per profeſſionem in Religione approbata ceſſant, ſi profeſſus habuerit voluntatem, in profeſſione illa extinguendi.*

1 OMnes Doctores conveniunt, poſſe Abbatem ſubditorum vota irritare, ſi eis noceant, ut clarè colligitur ex *cap. voluit.* 33. *q.* 5. tum quia omnis Monachi voluntas (ut dictum eſt *ſuperiùs*) in Abbatis poteſtatem tranſlata eſt; tum etiam quia Monachi magis ſubduntur Abbati, quàm uxor viro, *c. non dicatis*, 12. *q.* 1. At maritus irritare poteſt uxoris vota ante nuptias emiſſa, *cap. noluit* 33. *q.* 5. Ergo ita à fortiori Abbas, irritare poterit vota Religioſi, facta ante Religionis ingreſſum. Ita gloſſ. *expreſſè in d. cap. noluit.* Azor. *p.* 1. *lib.* 11. *c.* 17. *q.* 12. Sylv. *verb. Votum, q.* 2. Clav. Regia *lib.* 7. *c.* 10. *n.* 11. Sanch. *in decalog.* Hæc autem irritatio non videtur ne-
2 ceſſaria, quia omnia vota per profeſſionem in Religione approbata ceſſant; cum commutentur in votum perpetuum Religionis, *c. ſcriptura, de voto, & voti redempt.* Et hoc tum favore Religionis, tum etiam quia commutatur temporale obſequium in perpetuum, quod non eſt commutabile cum aliquo voto. Ita Abb. Panormit. *in cap. pervenit, el. ſecondo, de iureiur. & in d. c. ſcriptura, n.* 2. Roman. *ſingul.* 504. *incip. capias tria*, Felin. *ſuper dicto cap. pervenit, el ſecondo, col.* 2. *num* 2. *verſ. poſſet autem procedere, & in c. cum deputati col.* 2. *verſ. nota quatuor effectus, de iudic.* ubi dicitur, quod votum quantumcunque maximum tollitur per ingreſſum Religionis. Navar. *in manual. c.* 12. *num.* 65. Bonac. *in decalog. diſp.* 4. *q.* 2. *punct.* 7. § 2. *n.* 26. *verſ. addo tertio.* Quod procedit, quando profeſſus in profeſſione habuit intentionem vota anteà emiſſa per illam extinguendi: quia ſi habuiſſet voluntatem illa per profeſſionem non extinguendi, reputabuntur ac facta poſt profeſſionem, ac proinde tempore plenæ ſubjectionis, & ſic ad Abbatem ſpectabit, ea irritare. Ita ex Sylv. *loco cit.* Sanch. *in decalog. lib.* 4 *c.* 31. *n.* 3.

QUÆSITUM VII.

Vtrum Abbas votum ſubditi de tranſitu ad arctiorem Religionem irritare poſſit?

SUMMARIUM.

1 *Votum ſui Monachi, de tranſitu ad arctiorem Religionem Abbas irritare non poteſt, bene tamen diſpenſare.* num. 2.

3. *Abbas an irritare poſſit promiſſionem per ſubditum factam de ſui licentia circa res Monaſterii exteris tradendas.*

4. *Prælatus ſucceſſor tenetur ſtare contractui ſui prædeceſſoris.*

5. *Iuramentum ſubditorum an poſſint Abbates irritare.*

INter omnes ferè convenit, Religionum Prælatos non habere poteſtatem erga ſubditos, ad irritandum votum arctioris Religionis, ab eis fortè emiſſum: & ratio eſt, quia Prælatus Regularis ea vota ſubditorum irritare valet, quæ vel ratione materiæ, quæ vovetur, vel ratione perſonæ voventis ejus poteſtati ſubduntur: At votum tranſeundi ad ſtrictiorem Religionem neutro modo Abbatis voluntati ſubjacet: non ratione materiæ, quinimò per *cap. licet, de regular.* Subditus, renuente Abbate, arctiorem Religionem petere poteſt: nec ratione perſonæ, quia tunc directè perſonæ voventis non amplius ad ipſum Abbatem pertinet. Atque ita docent Leſſ. *de juſtit. lib.* 2. *cap.* 40. *dub.* 10. *n.* 74. *verſ. excipitur tamen.* Cajet. 2. 2. *q.* 88. *art.* 8. Sot. *de juſt. & jur. lib.* 7. *quaſt.* 3. *art.* 1. Azor. *p.* 1. *lib.* 11. *cap.* 17. 8. Suar. *lib.* 3. *de voto c.* 6. *n.* 23. & *lib* 6. *c.* 7. *n.* 9. & *c.* 10. *n.* 16. ubi teſtatur de communi, & alii plures apud Sanch. *in decal. lib.* 4. *cap.* 33. *n.* 2. quibus addo Reginald. *in praxi lib.* 18. *n.* 321. *in fine* Bonac. *in decalog. diſp.* 4. *q.* 2. *punct.* 7. §. 2. *n.* 27. & Ledeſm. 2. *part. ſumm. tract.* 10. *de voto, cap.* 7. *dub. ult.* Vega 2. *part. ſumm. cap.* 126. *caſu* 95. Sayrus *in Clavi Reg. lib.* 6. *cap.* 10. *num.* 9. Filiuc. *tom.* 2. *tract.* 26. *cap.* 8. *num.* 242. Molfeſ. *part.* 1. *ſum. tract.* 11. *cap.* 15. *num.* 79. Roderiq. *tom.* 1. *qq. regular. qu.* 25. *artic.* 4. Laurentius de Peirin. *tom.* 2. *de Prælat. regul. quaſt.* 3. *c.* 3. *n.* 19. 1

Verum tamen eſt, quod Abbas in tali caſu poterit diſpenſare: tum quia eſt votum ſimplex, & nullibi reſervatum: tum quia tempore, quo talis Religioſus votum emittit, eſt ita ſubditus Abbati, & Prælato ſuo Superiori, ut teneatur eorum voluntatem ſequi, ut docet Aragon. 2. 2. *q.* 88. *art.* 8. *concl.* 5 Ledeſma, & Vega, *loc. cit.* Rodriquez *loco cit. &* 2. *par. ſumm. c.* 91. *n.* 4. Barthol. à S. Fauſto *loco ſimiliter cit. q.* 149. Sanchez *cit. c.* 42. *n.* 2. Sayrus *cit. c.* 11. *num.* 91. & 92. Leſſius *lib.* 2. *de juſt. c.* 40. *dub.* 13. *num.* 107. 2

An autem poſſit Abbas, & Prælatus irritare promiſſionem per ſubditos factam de licentia ipſius Abbatis, 3
circa aliquas res Monaſterii exteris tradendas, affirmant Arag. 2. 2. *q.* 88. *art.* 8. Leſſ. *loc. cit. dub.* 10. *n.* 75. *verſ. ad* 2. Ratio eorum eſt, quia non ſolùm promiſſio, ſed etiam executio pendet à voluntate Prælati. Negant Suarez *tom.* 2. *de Relig. lib.* 6. *de voto c.* 8. *n.* 3. Sanchez 4. *in decal. cap.* 27. *num.* 23. & *lib.* 7. *cap.* 31. *num.* 41. & *lib.* 9. *de Matrim. diſput.* 40. *n.* 14. Bonac. *in decalog. diſput.* 4. *quaſt.* 2. *punct.* 7. §. 2. *num.* 15. *verſ. Addo*, Portell. *in addit. ad dub. Regul. verbo Votum*, *num.* 6. Ratio eſt, quia nemo auderet cum Religioſis ſubditis contrahere, quod eſſet Religioni valde nocivum; imò non ſolum non poteſt Prælatus, qui dictam licentiam dedit, illam irritare, ſed neque Superior Prælatus, vel
ſucceſſor Prælati, qui licentiam dedit; nam ex ea pro- 4
miſſione Religioſus civiliter & naturaliter obligatus

maner,

manet, ut aſſerunt Abbas *in c. ex reſcripto, de jurejur. num.* 1. & Sanchez 7. *in decalog. cap.* 31. *num* 40. Et Prælatus ſucceſſor renetur ſtare contractui prædeceſſoris, ut multis probat Rodriq. *tom.* 3. *qq. regul. q.* 26. *artic.* 1.

De juramento autem ſubditorum, an poſſint illud Superiores irritare? Reſpondeo reſpectivè ad ea, quæ *ſuperiùs* diximus, affirmativè: nam juramenta voti rationem habent, ac pari ambulant paſſu. Ita docent D. Thom. 2. 2. *q.* 89. *art.* 9. *ad* 3. D. Antonin. 2. *par. tit.* 20. *cap.* 6. §. 7. Graff. *tom.* 2. *conſil. lib.* 3. *de voto conſil.* 1. *num.* 13. Suar. *tom.* 2. *de Relig. tract. de juram. lib.* 2. *cap.* 38. *num.* 4. *in fine.* Saytus *in Clavi Reg. lib.* 5. *cap.* 8. *num.* 5. Leſſius *lib.* 2. *de juſtit. & jure cap.* 42. *dub.* 12. *num.* 61. Reginald. *in prax. lib.* 18. *num.* 64. Sanchez 3. *in decalog. cap.* 19. Filiuc. *tom.* 1. *tractat.* 25. *cap.* 9. *num.* 259. Bonacin. *in decalog. diſputat.* 4. *q.* 1. *punct.* 17. *num.* 4. Peirinus *de Prælato Regular. tom.* 2. *quaſ.* 3. *c.* 3. *n.* 22.

QUÆSITUM VIII.

Vtrùm Abbas poſſit irritare vota ſuorum Monachorum de ejus licentia emiſſa?

SUMMARIUM.

1 *Irritare poteſt Abbas vota ſuorum Monachorum, de ejus licentia emiſſa, nondum autem executioni tradita.*

2 *Irritando Abbas ſine cauſa vota Monachorum de ejus licentia emiſſa, peccat, ſed tantùm venialiter.*

3 *Conſentire non cenſetur Abbas in votum ſui Monachi per taciturnitatem, & diſſimulationem.*

4 *Irritare poteſt Abbas ſuccedens Monachorum vota, quibus conſenſit prædeceſſor æqualis.*

1 RESpondeo, dicendo quòd Abbas licitè, ac validè irritare poteſt vota ſuorum Monachorum, in quæ ipſe anteà conſenſerat, æquè ac ſi abſque ejus licentia emiſſa eſſent; & ſubditi non peccarent, poſteà illa vota non exequendo. Quia Abbas præſtatione conſenſus non abdicat à ſe dominium voluntatis ſubditi, & rei ab illo promiſſæ offerendæ per voti executionem; ergo tanquam dominus retinet adhuc poteſtatem irritandi. Tum etiam quia in votis Religioſorum ſemper ſubintelligitur illa conditio, *niſi ſuperior aliquando contradixerit*; quæ conditio non amittitur per conſenſum Superioris. Atque ita Cajet. 2. 2. *q.* 88. *art.* 8. *dub.* 2. Navar. *in Manual. cap.* 12. *n.* 37. Azor. *inſt. Moral. part.* 2. *lib.* 11. *cap.* 17. *q.* 6. Valent. *tom.* 3. *diſp.* 6. *q.* 6. *punct.* 6. *quaſt.* 3. Suar. *de relig. tom.* 2. *lib.* 6. *cap.* 8. *à num.* 4. *ubi teſtatur de communi*, & alii plures apud Sanchez *in decalog. lib.* 4. *cap.* 27. *num.* 9. Reginald. *lib.* 18. *praxeu. n.* 304. Bonac. *in decalog. diſp.* 4. *q.* 2. *punct.* 7. §. 11. *num.* 28. Hoc autem debet intelligi de votis emiſſis, nondum autem executioni demandatis: quia ſi ſubditus rem voto promiſſam reddidiſſet, Abbas nequiret illam revocare, ut tradit
2 Sanch. *loco cit. num.* 3. Peccat tamen Abbas ſi votum ſubditi de ejus licentia emiſſum, abſque juſta cauſa, ſed ex mera malitia, & ex proprio impulſus affectu irritat, quia aliquo modo divinum cultum impediret; quod negat, ſed non incurrit culpam plusquam venialem id faciendo, quia non agit contra juſtitiam, cùm utatur jure ſuo: & ideò irritatio valida eſſet: nec agit contra Religionem, quia cùm ipſe votum non emiſerit, nullum votum violat, nec eſt cauſa violationis voti, nam cùm per irritationem votum tollat, ceſſabit ejus obligatio, & ſic vovens illud non violat, quod non contingit in impediente, abſque juſta cauſa, ut Eccleſiaſticum præceptum non adimpleatur: nam non poteſt argui ab impediente ad irritantem: quia per irritationem ceſſat obligatio, non autem per impeditionem. Ita Suar. *d. lib. c.* 4. *in fine*, Bonac. *d.* §. 2. *n.* 29. cum aliis contra Leſſ. *lib.* 2. *de juſt. c.* 40. *dub.* 13. *num.* 76. Navar. *d. cap.* 12. *n.* 73. Sanch. *d. c.* 27. *n.* 32. Regin. *d. n.* 304. & alios.

Utrùm autem Abbas tacendo, & diſſimulando cenſeatur in votum conſentire, dicendum eſt, per ſolam taciturnitatem, & diſſimulationem non cenſeri Abbatem in votum ſui ſubditi conſentire, ac illud approbare, niſi habeat internum illius approbandi conſenſum: nec ſufficeret conſenſus merè internus, nec quælibet Abbatis taciturnitas, voto audito: ſed neceſſarium eſſet, audire ab ipſomet ſubdito proponente illud Abbati, & petente, ut licentiam exequendi præſtet. Ita docent D. Thom. *in* 4. *diſt.* 32. *in fine.* Cajet. *in cap.* 30. *num.* ... *in fine*, Suar. *d. lib.* 6. *c.* 4. *n.* 20. & *c.* 6. *n.* 14. Sanch. *d. lib.* 4. *cap.* 27. *à n.* 46. 3

Si quæras, an Abbas æqualis, qui ſucceſſit in munere
alicujus Abbatis, vel in ejus locum ſubrogatus eſt, poſ- 4
ſit ſine cauſa irritare vota Monachorum, auctoritate illius præcedentis emiſſa, & nondum executioni demandata. Reſpondeo quòd licitè, & validè ſine ulla cauſa id facere poteſt æquè, ac ſi abſque licentia emiſſa fuiſſent: quia cùm par in parem non habeat imperium. *c. Innotuit, de elect.* æqualis ſuperior, qui præceſſit, concedendo illam licentiam, non potuit ſuccedenti æquali præjudicare, quominùs poſſet liberè, & ſine ulla cauſa vota illa irritare, æquè ac ſi abſque licentia, & propria auctoritate emiſſa forent. Ita Ledeſma 2. *tom. ſum. tr.* 10. *cap.* 7. *dub. ult. dict.* 11. Suarez *dict. lib.* 6. *cap.* 9. *num. ult.* Sanchaz *d. c.* 27. *num.* 36. Reginald. *d. lib.* 18. *n.* 234. *verſ. unum eſt.*

QUÆSITUM IX.

Vtrùm Abbas poſſit irritare vota ſuorum Monachorum, de Generalis, vel alterius Prælati Superioris licentia emiſſa.

SUMMARIUM.

1 *Irritare non poteſt Prælatus inferior vota ſubditorum, de licentia Prælati ſuperioris emiſſa.*

2 *Inferior Prælatus ſuſpendere poteſt Monacho juſta de cauſa uſum licentiæ habitæ à Superiore circa votum.*

3 *Abbates, ſive Generales, ſeu Provinciales poſſunt irritare vota ſubditorum, licèt fuerint confirmata ab Abbate inferiori.*

4 *Abbas inferior poteſt diſpenſare votum ſubditi emiſſum de licentia ſuperioris Abbatis, dummodo ejus diſpenſatio non ſit reſervata Superiori.*

5 *Viſitatores an in viſitatione irritare poſſint vota ſubditorum.*

VIdetur quòd ſic, maximè ſi loquamur de Monacho qui ſolemnem profeſſionem in manus ſui Abbatis emiſit, quod ita probatur: Ad poteſtatem dominativam ſpectat voti irritatio, ut benè probat Suar. *tom.* 3. *de Relig. lib.* 2. *c.* 18. *num.* 7. ſed Abbas ſolus in hoc caſu habet poteſtatem dominativam in Monachum, ergo Abbas poterit irritare votum ſui Monachi emiſſum auctoritate Abbatis Generalis. Major affirmatur à Suar. *loc. cit.* Minor ſic probatur: Nam per emiſſionem profeſſionis ſolemnis contrahitur poteſtas dominativa, ſed Monachus ille emiſit ſolemnem profeſſionem in manibus Abbatis; ergò poteſtas dominativa contracta eſt in Abbate, ac per conſequens Abbas, qui tali dominio utitur in Monachum, poterit illius vota irritare, etiamſi auctoritate Abbatis Generalis, vel alterius Superioris eſſent emiſſa. Dicendum tamen eſt,
his non obſtantibus, Abbates inferiores non poſſe vo- 1
tum de licentia Generalis, vel alterius Superioris emiſſum irritare: probatur, quia inferior geſta à Superiori retractare nequit, cùm inferior non habeat poteſtatem ſupra Superiorem, ſed poteſtas inferioris dependeat à Superiori: quia poteſtas dominativa in Religione reperitur in Abbatibus cum hoc ordine, ut prius ſit in ſuperioribus, deinde in inferioribus, non autem è contra. Unde ſi Abbas inferior irritaret votum de Abbatia

Ge-

Generalis licentia emiſſum; tolleretur, & everteretur ille
2 ordo. Poteſt ſiquidem Abbas inferior ſuſpendere ſubdito uſum illius licentiæ aliqua juſta de cauſa, donec Superiori, à quo facultas obtenta eſt, cauſæ illius facultatis revocandæ ſignificentur. Ita Suar. *tom. 2. de relig. lib. 6.c.8.n.3.* Roderic. *in ſumma, par. 2. c.91.n.7.* Sanchez *in Dec. lib. 4.c.27.n.2.*

Ad argumentum reſpondetur Monachum ſuam profeſſionem emittere in manibus Abbatis Generalis, vel ſuperioris, cui primo, & principaliter obedientiam promittit; ſecundario vero in manus Abbatis illius Monaſterii: ideò poteſtas dominativa contrahitur primo in Abbate Generali & Superiori, ſecundario in Abbate locali.

Imò addo, quòd Abbas ſuperior, ſive Generalis, ſeu Pro-
3 vincialis poteſt irritare votum ſubditi, licet fuerit confirmatum à b inferiori Abbate: ratio eſt, quia à ſuperiori pendet
4 poteſtas inferioris, poterit tamen inferior Abbas diſpenſare in voto, etiamſi fuerit emiſſum de licentia Superioris, quia cum votum de ſui natura diſpenſabile ſit, & hujuſmodi diſpenſatio non ſit reſervata, utique diſpenſari poterit ab inferiori, ita Suar. *de Relig. tom. 2. lib. 6. cap. 10. n. 19.* Sanchez. *4. in Decal. c.42.n.5.* Molſeſ. *tom. 1. ſum. tract. 11. cap. 15. n. 145.* Barthol. à S. Fauſto *in theſ. relig. q. 161.* Rodriq. *2. part. ſum. c.91.n.7.* Secus dicendum eſt de Abbate æquali ſuccedente in regimine Monaſterii, poterit enim ille irritare votum factum à Monacho, & confirmatum à ſuo prædeceſſore abſq; cauſa, non aliter, ac ſi ſine licentia emiſſũ fuiſſet, quia par in parem non habet imperium, *c. innotuit, de elect.* unde Sanc. *loc. cit. c.27. n. 36.* optime concludit ad rem noſtram, quod licentia Superioris præcedentis æqualis, non poteſt æquali ſucceſſori præjudicare.

5 Si quæras, an Viſitatores poſſint in viſitatione irritare vota ſubditorum; Reſpondent Azor. *tom. 1. inſtit. moral. lib. 11. cap. 18. quaſ. 3.* Sanchez. *4. in Decal. c.33. n.15.* Barthol. à S. Fauſto *lib. 2. theſ. relig. q. 154.* Sayrus *in Clavi Regia, lib. 6. cap. 10. n. 16.* Molſeſ. *tom. 1. ſum tract. 11. cap. 15. n. 67.* Portel. *in addit. ad dub. regul. verb. votum, n. 69.* poſſe Viſitatores tunc ſubditorum vota irritare. Ratio eſt, quia in tali actu viſitationis habent poteſtatem dominativam in ſubditos: Imò quod talis poteſtas poſſit à Viſitatoribus delegari, docent Sanch. *loc. cit. c.24. n.54.* & Portell. *loco ſimiliter cit. n.45*

QUÆSITUM X.

Utrùm Abbas poſſit Novitiorum vota irritare.

SUMMARIUM.

1. *Vota Novitiorum irritare non poteſt Abbas: quamvis eorũ vota perſonalia probationẽ impedientia ſuſpendere poſſit.*
2. *Vota Novitiorum in melius commutare poteſt Abbas, quod etiam Confeſſarius, & ipſemet Novitius facere poſſent.*
3. *Vota Novitii ſuſpenſa, an eo Religionis habitum dimittente, reviviſcant.*
4. *Vicarii, & Priores Clauſtrales ab Abbate ſtatim reverſuro relicti in Monaſterio, an poſſint vota Monachorum irritare.*

RESpondeo quod Abbas Novitiorum vota irritare non poteſt: quia Novitii adhuc non ſunt ſui juris, nec dum ſunt in Abbatis poteſtate, niſi quatenus ad probationem conducit, & ideo Novitiorum vota perſonalia, ſi probationi impedimento ſint, ſuſpendi poterunt, quia votum non debet eſſe impeditivũ majoris boni: ſicut cenſetur eſſe, quando eſt contrarium prædictæ probationi neceſſariæ ad Religionis profeſſionem, quæ eſt præſtantior omnibus votis, cũ in ſe omnia alia eminenter contineat. Ita Sylv. *verb. votum 4. q. 7.* Azor. *p. 1. lib. 11. c. 17. quaſt. 20.* Navar. *in manual. c. 12. n. 65* Leſſ. *de juſt. lib. 2. c. 40. dub. 10. n. 77.* Clav. Regia *lib. 6. c. 10. n. 15.* Suar. *de voto, lib. 6. c. 7.* Sanch. *in decalog. lib. 4. c. 33. n. 28. 32. 33. & 34.* Reginald. *lib. 18. n. 323.* Barthol. à S. Fauſto *theſ. Relig. lib. 3. q. 27.* Portell. *in dub. regul. verb. diſpenſatio, n. 13.* ubi ait quod Prælati non poſſunt irritare vota Novitiorum, nec Abbatiſſæ vota Novitiarum, quia non habent poteſtatem dominativam erga illos: poterunt tamen Abbates commutare, & diſpenſare hujuſmodi vota. Quapropter realia Novitiorum vota non poſſunt ab Abbate ſuſpendi: quia Regularem obſervantiam, & probationem non impediunt. Ita Leſſ. *loco citato.* Suar. *d. cap. 7. n. 12. & c. 12. n. 8.* Barthol. à Fauſto *in theſ. Relig. lib. 2. quaſt. 178.* Azor. *d. lib. 10. cap. 19. q. 221.* & alii apud Sanch. *dict. c. 33. n. 36.* Poſſet autem Abbas, ſicut etiam Confeſſarius, quinimò & ipſemet Novitius ſua vota in onera Religionis commutare, quia commutatio fit in illud, quod eſt manifeſtè melius: quilibet autem votum ſuũ in evidenter meliꝰ cõmutare poteſt, ſubrogando in locum voti emiſſi materiã magis Deo acceptam, *cap. pervenit, de juram.* Ita Leſſ. *d. dub. 10. & dub. 11. n. 93.* Suar. *loco cit. & tom. 3. de Relig. lib. 5. cap. 11. n. 9.* Sanc. *à d. n. 36.* Clavis Regia, & Azor. *ubi proxime,* Bonac. *in Decal. diſp. 2. q. 2. p. 7. §. 2. n. 32.* Notandum tamen, quòd ſi Novitius, facta hujus-
modi ſuſpenſione, ante profeſſionem Religionis habitum 3
dimitteret, reviviſceret prior voti obligatio: quia ejus ſuſpenſio tantùm facta fuit pro tempore Novitiatus. Ita Leſſ. *d. dub. 10. n. 77. verſ. quando votum, & dub. 11. n. 93. in fine,* Suar. *de Relig. tom. 3. lib. 5. c. 11. n. 9.* & Sanch. *n. 39.*

Quod eſt intelligendum, niſi Novitius emiſiſſet ea vota pro tempore tantum ac ſtatu Novitiatus: quia tunc finito illo tempore, ac ſtatu relicto, vota non obligarent: non quia irrita ſint, ſed quia tranſactum eſt tempus, quo obligabant, ut tradunt Suar. *d. n. 9.* & Sanchez *n. 49. n. 40.* Secus dicen-
dum eſt de Vicariis, & Prioribus Clauſtralibus ab Abbate 4
ſtatim reverſuro relictis, quia licet poſſint in tali caſu Priores, & Vicarii aliquid præcipere ſubditis ſub præcepto obedientiæ; tamen poteſtas irritandi vota non cenſetur illis conceſſa in tam brevi temporis ſpatio abſentiæ Abbatis, cum non poſſit in tali irritatione dari caſus neceſſarius ad irritandum votum alicujus Religioſi, dummodo in tali abſentia omnimodam auctoritatem impertirent, ut colligitur ex Sanchez *lib. 4. in Decal. c. 33. n. 16.* Molſeſ. *tom. 1. ſum. tr. 11. c. 15. n. 69.* ſed in hac re extant ſpeciales Religionum conſtitutiones, in quibus prædictorum Priorum, Vicariorum, ſeu Subpriorum in abſentia majoris Prælati poteſtas delineata eſt: unde ſatis erit dicere, quod in tali negotio recurratur ad dignoſcendum, qui poſſint vota irritare, nimirum illi Superiores, qui dominativam poteſtatem habent in ſubditos acquiſitam per votum obedientiæ.

QUÆSITUM XI.

Utrum qui Abbatis vicibus in Monaſterio fungitur, poſſit Monachorum vota irritare.

SUMMARIUM.

1. *Vota Religioſorum irritare poſſunt vices Abbatum gerentes, ſi generalem facultatem, & juriſdictionem habeant.*
2. *Prior Clauſtralis in Abbatis abſentia Religioſorum vota irritare poteſt.*

REſpondeo, quod ſi Abbas ſimpliciter alicui vices ſuas
committit, cenſetur etiam tradidiſſe facultatem vota 1
irritandi; quia vices ſuas alicui committens, nihil ſibi reſervat, ſed generalem juriſdictionem ad omnes cauſas, & negotia illi tradit, per text. *in cap. Venerabili* & *ibi* Panormit. *n. 12. de offic. deleg.* Innoc. *in cap. Super quas bonum, eod. tit.* idem Panormitanus *in cap. cum Bertoldus, n. 21. de ſent. & re judic.* Unde qui hujuſmodi vicariam juriſdictionem generalem ad omnes cauſas ab Abbate obtinet, ea vota irritare poterit, circa quæ ipſiuſmet Abbatis auctoritas fertur: Secùs erit dicendum, ſi limitatè juriſdictionem ad aliquas tantum cauſas, vel negotia habuerit; quia tunc commiſſionis terminos excedere ei non liceret. Ita in terminis Clavis Regia *lib. 6. n. 16.* Azor. *inſt. moral. par. 1. lib. 11. c. 17. q. 3.* Sanchez. *in Decal. lib. 4. c. 24. n. 23. & c. 27. n. 36.* Suar. *de voto, lib. 6. c. 8. n. 10.* Regin. *lib. 18. n. 324.* Bonac. *in Decal. diſp. 4. q. 2. punct. 7.*
§. 2. n. 31. Ex quibus patet, quod Priores Clauſtrales abſente
Abbate, adeo ut ſuum munus per ſeipſum commode mini- 2
ſtrare non valeat, poſſunt Religioſorum ſubditorum vota irritare, nam iis, in Abbatis abſentia, omnimoda illius auctoritas comparatur.

QUÆSITUM XII.

Utrum Abbas poteſtatem ſubditorum vota irritandi delegare poſſit.

SUMMARIUM.

1 1. *Delegare aliis poteſt Abbas poteſtatem ſubditorum vota irritandi, etiamſi eſſet excommunicatus vitandus.*

RESP. affirmative, quia cum Abbas ſit legitim⁹, & ordin. ſuorum Monachorum ſuperior, nihil obſtat, quominus poteſtatem vota irritandi poſſit alteri delegare, quia delegare facultatem irritandi vota, nihil aliud eſt, niſi committere poteſtatem irritandi actum geſtum, abſq; Domini conſenſu, quam poteſtatem quilibet Domin⁹ concedere poteſt ad reſcindendam rei ſuæ alienationem, ipſo inconſulto factam. Ita Suar. *de relig. tom. 2. tr. de voto, lib. 6. c. 56. n. 25. & lib. 7. c. 7. n. 17.* Sanch. *in Decal. lib. 4. cap. 24. n. 54.* Bonac. *etiam in Decal. diſp. 4 q. 2. punct. 7. §. 2. n 31. verſ. ex, quo licet, &c.* qui cum eodem Sanch. *ubi ſuprà. n. 55.* ſubdit, Prælatum hanc poteſtatem delegare poſſe, etiamſi eſſet excommunicatus vitandus. Ratio eſt, quia facultas irritandi vota, (ut *ſuprà* dictum eſt,) non provenit Abbati ex poteſtate jurisdictionis, ſed ex poteſtate dominativa, quam etiam excommunicatus in ſuos ſubditos exercere poteſt; ita ea delegatio non eſt actus jurisdictionis, ſed ſola licentia, ſive mandatum poteſtatis dominativæ, ſubſtituentis ſuas vices ad vota illa irritanda; ſicut valeret poteſtas excommunicatis tradita ad reſcindendam, & annullandam alienationem rerum ſuarum.

Non eſt tamen negandum, quod Abbas poſſit ſuo Priori, vel Vicario, cui delegavit auctoritatem juſta de cauſa reſervare ſibi irritationem alicujus voti Monachorum ſui Monaſterii, eadem ratione, qua poteſt ſibi reſervare alia circa regimen ejuſdem Monaſterii, ita Sanch. *lib. 4. in Decal. c. 33. n. 17.* Suar. *tom. 2. de Relig. lib. 6. c. 7. n. 17.*

QUÆSITUM XIII.

Utrum Abbas poſſit irritare vota ſuorum Monachorum Summo Pontifici reſervata.

SUMMARIUM.

1 *Summus Pontifex poteſt ſibi vota reſervare.*
2 *Vota Papa reſervata ſunt quinq; nempe votum Religionis, caſtitatis perpetua, peregrinationis ad limina Apoſtolorũ, peregrinationis Jeroſolymitana, & Compoſtellana.*
3. *Prælati Regulares poſſunt irritare vota ſubditorum Papa reſervata: non tamen diſpenſare,* ut num. 4.
5 *Confeſſionalia Sixti IV. ceſſaverunt.*
6 *Omnia vota perſonalia, realia, & mixta extinguuntur per ſolemnem profeſſionem in Religione.*
7. *Lauretana peregrinatio non eſt Papa reſervata.*
8 *Applicandi bona incerta in ſubſidium Terra ſancta votum non eſt Summo Pontifici reſervatum, ſicut nec Crucem aſſumendo in qualibet expeditione facienda per Summum Pontificem,* ut num. 9.

1 SAtis conſtat ex dictis, Summum Pontificem, qui habet ſupra Regulares omnimodam poteſtatem dominativam ratione voti obedientiæ, poſſe ſibi reſervare eorum vota, ipſe enim eſt omnium Religioſorum ſupremus, & generaliſſimus Pater, imò potiori jure eſt Pater Regularium, quia in eos habet abſolutum dominium quoad omnes actiones eorum, ſicut pater in filios.

Solùm ſupereſt difficultas, quæ, & quot ſint hujuſmodi vota Summo Pontifici reſervata. S. Thom. 2. 2. *q. 88. art. 12. ad 2.* affirmat de jure duo vota eſſe Summo Pontifici reſervata ſcilicet caſtitatis, & ſubſidii Terræ ſanctæ, Riccardus *in 4. diſt. 38. qu. 2. art. 9.* dicit tria vota eſſe Papæ reſervata, ſcilicet caſtitatis perpetuæ, Religionis Jeroſolymitanæ, Vivaldus *in candelabro Sacram. 3. c. 14. n. 63.* affirmat, votum caſtitatis, & Religionis ſemper fuiſſe Papæ reſervata: votum verò peregrinationis Romanæ, Compoſtellanæ, & Jeroſolymitanæ non ſemper. Suarez. *tom. 2. de Relig. lib. 6. c. 21. n. 3.* circa ſententiam S. Thomæ *ſuperius* allatam dicit, votum Religionis comprehendere duas peregrinationes, quæ tempore D. Thom. non erant reſervatæ.

2 His tamen ſententiis præmiſſis, & non obſtantibus, mihi videtur dicendum, quinque vota eſſe Summo Pontifici reſervata, nempe votum Religionis, votum perpetuæ caſtitatis, votum paregrinationis Romanæ ad limina Apoſtolorum Petri & Pauli, & votum peregrinationis Jeroſolymitanæ, quod vocatur ultramarinum ad viſitandum Sacrum Chriſti Domini Redemptoris noſtri ſepulchrum, & votum peregrinationis Compoſtellanæ ad viſitandum D. Jacobum: Quæ quidem quinque non ſolùm quoad diſpenſationem, ſed etiam quoad commutationem ſunt Papæ reſervata.

Hic ergo quæritur, an poſſit Abbas, & ſuperior prædicta vota irritare?

Inter recentiores ſcriptores reſpondent Laurentius de Peirinis *tom. 2. de Prælat. q. 3. c. 3. n. 27.* ubi affirmans quod Prælati poſſint irritare vota ſuorum ſubditorum ſimplicia reſervata Papæ, probat hac ratione, nimirum, quia iſta vota non poſſunt eſſe firma abſque conſenſu Prælati; imò, dicit ille, putat Roderi q. *ſumm. cap. 91. n. 2.* quod non poſſint Regulares talia vota facere peregrinationũ per Benedicti XII. Conſtitutionem; quare ſi quæ talia vota emitterent, ſunt ipſo facto nulla, & invalida, nec tenerentur ſubditi ea manifeſtare Prælatis ſuis pro irritatione, ut aſſerit etiam Vega *2. part. ſum. c. 126. caſ.* 90. Ratio eſt, quia etiam poſt datum conſenſum materia voti, & voluntas executiva ſubditi adhuc eſt ſub dominio Prælati: ergo poteſt ſemper illam irritare; ita Suar. *tom. 4. de Relig. tract. 1. lib. 2. c. 12. num. 10.* Sanch. *4. in decalog. cap. 33. num. 10.* quæ quidem reſponſio non mihi diſplicet. 3

Non poterit tamen Prælatus in hujuſmodi votis diſpenſare, quia ſunt Papæ reſervata, & talis poteſtas illi neceſſaria non eſt, cum alia via, nempe irritando talia hujuſmodi vota ut diximus, providere bono ſuæ Religionis regimini poſſit, ita Miranda *tom. 2. Manual. quæſt. 32. art. 1. concl. 2.* Portell. *in dub. reg. verbo votum, n. 42.* Non tamen incurret Prælatus diſpenſando in illis excommunicationem, ſi prætextu confeſſionalium à Sixto IV. conceſſorum in eis diſpenſaret, vel ea commutaret, ſicut affirmavit Suar. *tom. 3. part. diſput. 22. ſect. 5. n.* 28. quia hujuſmodi confeſſionalia Sixti IV. jam ceſſaverunt, ut benè advertit Navarrus citatus à Barth. à S. Fauſto *in theſ. relig. lib. 3. q. 47.* 4 5

His tamen omnibus addo omnia vota perſonalia, realia, & mixta, tam in ſeculo, quam in Novitiatu emiſſa extingui per ſolemne votum Religionis; unde votum peregrinationis Terræ ſanctæ non ſolum extinguitur in profeſſione ſolemni quoad peregrinationem, ſed etiam quoad ſubſidium quod Terræ ſanctæ exhiberi debebatur, ita docent Sanch. *in ſum. 2. l. 5. c. 5. n. 50.* Suar. *de Rel. t. 3. l. 6. c. 14. n. 5.* Miranda *in Man. Prel. t. 1. q. 25. art. 7.* Barb. *in c. 4. de voto*, & ante omnes D. Thom. *in 4. diſt. 38. q. 1. art. 4. quæſtiun. 4. ad 1.* quod elicitur etiam *ex c. ſcriptura, de voto*, ubi habetur, votum peregrinationis Jeroſolymitanæ extingui in profeſſione; & eſt communis Doctorum ſententia, ut notat Diana *in reſol. moral. tract. 6. miſcel. reſolut. 65.* 6

Ex quibus conſtat contra quoſdam recentiores, quod votum viſitandi domum glorioſiſſimæ Virginis Mariæ Lauretanæ, non eſt inter illa Papæ reſervata, non obſtante quod in quodam Brevi Gregorii XIII. Oratorio Vallicellæ Urbis exhibito anno 4. ſui Pontificatus conceſſa fuerit commutatio votorum Superiori illius loci, excepto tamen prædicto voto peregrinationis Lauretanæ, & aliis quinque prædictis: non attenditur in praxi, teſte Azorio *1. part. inſt. moral. lib. 11. cap. 10. q. 4.* & ibi exprimitur hujuſmodi votum, non tanquam ex illis Papæ reſervatis communiter, ſed pro illa vice & reſpectu illius Superioris tantum. 7

Hæc tamen quinque vota Papæ reſervata non videntur communi jure, ut dixit Sayrus *in Clavi Regia lib. 6. c. 1. ſ. n. 35.* eſſe reſervata, quia nullus eſt in jure textus præter votum ultramarinum, qui hæc vota reſerver. Similiter ultra hæc quinq; non eſt addendum ſextum cum Navarro *in ſumm. Hiſp. c. 12. n. 78.* nempe votum applicandi bona incerta in ſubſidiũ Terræ ſanctæ, quia nulla ratio, vel conſuetudo hoc probat. Nec etiam erit reſervatum Papæ votum aſſumendi Crucem in qualibet expeditione, quam Sũmus Pont. fecerit, ut docuit Abulenſ. *c. 10. Numeror. q. 108.* quia ſimiliter hujuſmodi votũ nec ratione, nec conſuetudine comprobatur. 8

DISPU-

DISPUTATIO XIX.

De poteſtate Abbatum, & Prælatorum Inferiorũ ad diſpenſandum in votis.

Quæſ. I. *Vtrum in Abbate ſit auctoritas diſpenſandi in votis ſimplicibus ſuorum ſubditorum.*
II. *Vtrum Abbates habentes territorium cum juriſdictione Epiſcopali poſſint cum ſubditis ſuæ Diœceſis in votis diſpenſare.*
III. *Vtrum Abbas poſſit in votis ſuorum Novitiorum diſpenſare.*
IV. *Vtrum Abbas in ſubditorum votis, ſine cauſa diſpenſare poſſit.*
V. *Vtrum Abbas diſpenſare poſſit cum ſuis Monachis in voto tranſeundi ad arctiorem Religionem.*
VI. *Vtrum Abbas diſpenſare poſſit in votis Religioſorum ſibi ſubditorum de ipſius, vel alterius Superioris licentia emiſſis.*
VII. *Vtrum Abbates, & Prælati Regulares, ac alii Epiſcopo inferiores poſſint in votis ſecularium diſpenſare.*
VIII. *Vtrum Prælati, & Confeſſarii Regulares poſſint diſpenſare in votis Summo Pontifici reſervatis, quando poſſunt in eis Epiſcopi diſpenſare.*
IX. *Vtrum Abbas, & Prælati inferiores poſſint diſpenſare in votis cũ ſubditis, quando prius eſt aditus Pontifex, & an idẽ integrum ſit Religioſis cum ſecularibus virtute ſuorum privilegiorũ.*

QUÆSITUM I.

Vtrum in Abbate ſit auctoritas diſpenſandi in votis ſimplicibus ſuorum ſubditorum.

SUMMARIUM.

1 *Diſpenſatio votorum non eſt actus Ordinis, ſed juriſdictionis ſpiritualis.*

2 *Diſpenſandi poteſtas in votis pleniſſima, ac in ſupremo perfectionis gradu reſidet in Summo Pontifice, qui reſpectu inferiorum vota ſibi reſervare poteſt.*

3 *Diſpenſare poſſunt Abbates in votis ſuorum ſubditorum, ſicut Epiſcopi.*

4 *Abbates poteſtatem in votis ſubditorum diſpenſandi poſſunt aliis delegare.*

5 *Diſpenſandi poteſtas competit etiam Abbatibus Conventualibus.*

1 UT tota hæc materia de poteſtate Abbatis quoad diſpenſanda vota ſuorum ſubditorum, facilius innoteſcat, præmittendum eſt diſpenſationem non eſſe actum Ordinis; quia nullus adeſt Ordinis character ad hoc deputatus, ſed eſſe actum juriſdictionis ſpiritualis, ut conſtat ex ejus origine: hæc enim poteſtas collata eſt à Chriſto Domino Eccleſiæ ſuæ, Matth. 16. dum dixit D. Petro: *Paſce oves meas*; &, *Quodcunque ſolveris ſuper terram, erit ſolutum & in cœlis*; quæ verba ſicut generalia ſunt, ita intelligi debent de omni vinculo, quod homo erga Deum contrahere poteſt & aliquando ſolvi expedit. Conſtat etiam hanc poteſtatem diſpenſandi in votis eſſe actum juriſdictionis ſpiritualis ex ejus fine, qui eſt merè ſpiritualis: necnon ex uſu, & traditione Eccleſiæ. Ita Leſſ. *lib. 2. de juſt. cap. 40. dub. 12. n.* 100. Sayr. *in Clav. Regia, lib. 6. cap. 11. n.* 65. Valent. *tom. 3. diſp. 6. punct.* 3. Sanch. *lib. 4. in Decal. cap. 37. n. 16.* & eſſe de fide ait Suar. *tom. 2. de Relig. tract. de voto, lib. 6. cap. 20. n. 1.*

2 Secundò ſuppoſitum eſt, hanc poteſtatem pleniſſimam, ac in ſupremo perfectionis gradu reſidere in Summo Pontifice, immediatè à Chriſto Domino acceptam, qui cum illam D. Petro ad regimen ſuæ Eccleſiæ tradiderit, eandem in ejus ſucceſſoribus, tanquam neceſſariã ad ſuam Eccleſiam optime regendam, continuat: unde poteſtas hujuſmodi, quæ in aliis Prælatis reperitur, pendet à Summo Pontifice, qui reſpectu omnium eorum vota ſibi reſervare poteſt; propterea Epiſcopi habent etiã poteſtatem ordinariam diſpenſandi cum ſuis ſubditis ſuper votis, quæ reſervata non ſunt, ut per S. Thomam 2. 2. *quæſt.* 88. *artic* 12. *ad* 3. Sylv. *verb. votum, quæſt.* 3. Navar. *cap. 12. n.* 73. & Suar. *d. cap. 10. n. 3.* & alios locis citatis.

3 Ex his patet, quid dicendum ſit de Abbatibus, & cæteris Prælatis Regularibus, qui poſſunt diſpenſare ſuper votis ſuorum ſubditorum exemptorum ſicut Epiſcopi; ut eſt communis ſententia Theologorum, Soti, *lib. 7. quæſt. 4. art. 3.* Valent. *dicto puncto 7. columna 10. verſ. ſed cum conſtet*, Aragon. 2. 2. *quæſt* 88. *artic.* 8. Azor. *part. 1. lib. 11. cap. 18. quæſt. 4.* Navar. *ubi ſuprà*, Rod. *quæſt. Reg. tom. 1. q. 25. artic. 7.* Lop. 1. *part. cap.* 49 Leſſ. *d. cap. 40. dub. 13. n. 7.* Graff. *deciſ. aur. part. 1. lib. 2. cap. 31. n. 18.* Sayr. *d. cap. 11. n.* 88. & 89. Suar. *d. cap. 19. n. 14. 15. & 16.* Sanch. *in Decal. lib. 4. cap. 36. n. 3.* ubi plures cumulat, Reginald. *in praxi lib. 18. n.* 340. Bon. *in Decal. diſp. 4. quæſt. 1. punct. 7. §. 4. n. 9.* Portell. *in addit. ad dub. regul. verbo votum n* 72. Filiuc. *tom. 2. tract. 26. c. 9. n.* 249 Molfeſ. *tom. 1. ſumm. tract. 11. cap. 15. n.* 176. Laurent de Peirin *tom. 2. de Prælat. regul. quæſt. 3. cap. 3. n. 24.*

Et ratio eſt, quia Abbates, & Prælati Religionum exemptarum habent juriſdictionem quaſi Epiſcopalem in utroque foro erga ſuos ſubditos; nam ex exemptione ſequitur, ut ipſi participent juriſdictionem Epiſcoporum, in quorum locum ſuccedentes illa potiuntur; aliàs ſi tali poteſtate carerent, exemptio in præjudicium exemptorum vergeret: privarentur enim commoditate, qua gaudent non exempti, ut non compellantur adire Summum Pontificem, quando indigent diſpenſatione in votis. Nec poteſtas irritandi competens ipſis Abbatibus, & Prælatis Regularibus excludit poteſtatem diſpenſandi; quia utraque ſimul ſtare poteſt, & utraque in ipſis reperitur: neque eſt ſuperflua, ut dixerunt Palud. *in 4 diſt. 38. quæſt. 4. art. 4. concluſ. 7. n.* 45. D. Anton. 2. *par. tit. 11. c. 2. §. 9. verſ. item Abbas.* Ex quo moti ſunt aſſerere, talem poteſtatem in Prælatis Regularibus non reperiri, non eſt, inquam, ſuperflua, quia aliquando Superiori magis expediens videri poterit diſpenſare, quam irritare; præterea in aliquibus votis diſpenſare poteſt, quæ tamen irritare nequit, ut eſt votum tranſeundi ad arctiorem Religionem, & votum de Superioris licentia emiſſum, ut ſuo loco videbitur.

Cùm autem hæc poteſtas Abbatibus ex vi ſui muneris competat, certum eſt eam eſſe ordinariam, ut inde poſſint illam aliis delegare, quod fatentur Clavis Regia *d. cap. 11. n.* 205. Suar. *d. n.* 14. & Sanch. *d. cap. 31. n. 4.* 4

Competit etiam non ſolùm Generalibus, verùm etiam inferioribus, & Conventualibus Abbatibus; hi enim ſunt quoq; veri Prælati, & potiuntur juriſdictione quaſi Epiſcopali, ac illis plena ſui Cœnobii cura commiſſa eſt. Ita Soto, & Graff. *locis cit.* Suar. *d. cap. 11. n.* 89. Suar. *d. cap. 10. n.* 24. Reginald. *d. n.* 340. Competit tamen eis cum quadam ſubordinatione nempe ut Superiores poſſint inferioribus aliquorum votorum diſpenſationem reſervare. Ita Sanch. *d. cap. 39. n. 5.*

QUÆSITUM II.

Vtrum Abbates habentes territorium cum juriſdictione Epiſcopali, poſſint cum ſubditis ſuæ Diœceſis in votis diſpenſare.

SUMMARIUM.

1 *Abbates tam Regulares, quam ſeculares, habentes juriſdictionem Epiſcopalem, poſſunt in votis ſubditorum aquè, ac Epiſcopi diſpenſare.*

CUm Prælati tam ſeculares, quam Regulares habentes propriam Diœceſim ſibi ſubditam, in qua Epiſcopalem juriſdictionem exercent, eandem habeant juriſdictionem in ſubditos, qua fruuntur Epiſcopi in ſuos, utique reſolvendum erit, abſque ulla contrarietate ipſos Prælatos poſſe cum ſuis ſubditis diſpenſare in votis, in quibus poſſunt Epiſcopi cum ſuis. Quia diſpenſatio eſt actus ſpiritualis juriſdictionis, non Ordinis, ut *in Superiori quæſito* probavimus, ſed tales Prælati ſunt verè Superiores illius Diœceſis, & habent juriſdictionem in ejus ſubditos; ergo poſſunt cum illis in votis diſpenſare modo prædicto, ſicut Epiſcopus. Ita docent Panorm. in *cap.* 1. *n.* 7. *de voto, & voti redempt.* Sylv. *verb. votum* 4. *q.* 3. *dict.* 4. Navar. *in man. cap.* 12. *n.* 75. Azor. *part.* 1. *inſt. moral. lib.* 11. *cap.* 19. *q.* 2. Valent. *tom.* 3. *diſp.* 6. *q.* 9. *punct.* 7 *col.* 10. *verſ. ſecundum conſtet*, Sayr. *in Clav. Regia lib.* 6. *cap.* 11. *n.* 38. Roderic. 2. *tom ſum. cap.* 100. *n.* 3. Suar. *tom.* 1. *de Relig. tract. de voto, lib.* 6. *cap.* 10. *n.* 13. Graff. 1 *part. deciſ. lib.* 2. *cap.* 31. *n.* 8. Sanch. *in præcept. Decalog. lib.* 4. *c.* 38. *num.* 19. Reginald. *in praxi, lib.* 18. *n.* 339. & alii apud Sanchez *loco citato.*

QUÆSITUM III.

Utrum Abbas poſſit in votis ſuorum Novitiorum diſpenſare.

SUMMARIUM.

1 *Novitiorum in votis an Abbas diſpenſare poſſit, oſtenditur, &* num. 2.

3 *Novitii gaudent privilegiis Religionis.*

NON eſt nobis ſermo in præſenti de juriſdictione Abbatis in ſuſpendenda executione votorum Novitii, quæ ſtatui Regulari oneroſa ſunt, eique omninò, vel magna ex parte contrariantur, de hac enim nulla eſt difficultas, poſſe videlicet Abbatem, ſuſpendere executionem hujuſmodi votorum eo tempore, quo in Noviciatu ſub Abbatis regimine voluit. Neque loquimur de diſpenſatione, aut commutatione votorum Novitii in exercitia aliqua Religionis; quorum diſpenſatio, &
1 commutatio, quòd ſibi liceat, certum, indubitatumque eſt, ut fuſiùs probant Sayr. *lib.* 6. *cap.* 11. *num.* Azor. *part.* 1. *lib.* 11. *cap.* 19. *q.* 21 Roder. *part.* 2. *ſumm. cap.* 91. *num.* 10. & alii *inferius* citandi. Sed quæritur de propria diſpenſatione, qua ſimpliciter vota Novitiorum tolli poſſunt. In qua re duæ ſunt ſententiæ; Prima eſt dicentium Abbatem non poſſe proprie, & ſimpliciter diſpenſare in votis Novitiorum; ſed hoc pertinere ad Epiſco-
2 pum proprium. Ita Ang. *ſumat. de voto*, Lop. 1. *p. c.* 47. Azor. *inſt. mor. p.* 1. *lib.* 11. *c.* 19. *q.* 21. Suar. *tom.* 2. *de Relig. lib.* 6. *de voto, c.* 11. *n.* 9. Regin. *in praxi, lib.* 18. *num.* 340. Clav. Reg. *lib.* 6. *c.* 11. *n.* 92. & alii, eorum ratio eſt, quia Abbates in Novitios non habent juriſdictionem Epiſcopalem, quia nondum emiſerunt profeſſionem, per quam conſtituuntur ejus ſubditi. Secunda ſententia quæ
3 mihi verior, & probabilior videtur, eſt, poſſe Abbatem licitè diſpenſare in votis Novitiorum. Ratio eſt quia licet Abbas non habeat in Novitios poteſtatem dominativam, unde non valet illorum vota irritare, ut *ſuprà* de irritatione votorum diximus, habet tamen in eos poteſtatem juriſdictionis; cùm ad ipſum ſpectet de Novitiorum delictis cognoſcere, non autem ad Epiſcopum. Tum quia Novitii gaudent etiam privilegiis Religionis, ut tradunt Enriq. *lib.* 7. *de indulgent. cap.* 22. *num.* 7. & Molin. *tom.* 1. *de juſtit. diſput.* 139. *verſ. præter hos.* Roderic. *quæſt. Regular. tom.* 1. *q.* 25. *art.* 8. & Sanchez *lib.* 9. *de matrim. diſput.* 39. *& lib.* 4. *in Decalog. c.* 39. *n.* 17. Azor. 1. *par. inſtit. mor. lib.* 7. *cap.* 30. ergo etiam gaudere poſſunt privilegio diſpenſationis votorum. Tum etiam quia Abbas videtur habere in Novitios eam juriſdictionem, quam habet Epiſcopus in exiſtentes in ſua Diœceſi: atque ideo hanc ſententiam defendunt Roder. *d. art.* 8. *in ſum. par.* 2. *cap.* 89. *concluſ.* 9. *n.* 10. ubi refert Alcozer, & alios. Miranda *in manual. Prælat. tom.* 2. *q.* 32. *art. ult.* Leſſ. *de juſt. lib.* 2. *cap.* 40. *dub.* 18. *num.* 80. & 107. Enriq. *loco cit.* Cordub. *in ſuo quæſtionario, lib.* 1. *quæſt.* 4. Sanchez *de matrim. lib.* 4. *c.* 39. *num.* 17. Bonac. *in Decalog. diſput.* 4. *quæſt.* 2. *punct.* 7. §. 4. *numer.* 27. Bartholom. à S. Fauſto *in theſauro Relig. lib.* 3. *quæſt.* 27. Ponell. *in dub. regul. verb. diſpenſare, num.* 13. Vecchius *in prax. Novit. diſput.* 10. *dub.* 6. *num.* 2.

QUÆSITUM IV.

Utrum Abbas ſubditorum vota ſine cauſa diſpenſare poſſit.

SUMMARIUM.

1. *Diſpenſare nequit Abbas in ſubditorum votis, ſine juſta cauſa.*
2. *Diſpenſandi in votis cauſa an ſit juſta quomodo cognoſcatur, oſtenditur.*
3 *Diſpenſatio in votis, etiam à Summo Pontifice, ſine juſta cauſa facta, invalida eſt.*
4 *Cauſa juſta exiſtente, ſi tamen Abbas ſine ejus præcognitione diſpenſat, an ſit valida diſpenſatio.*
5 *Diſpenſationis ad validitatem an requiratur cauſam eſſe manifeſte juſtam, & an ſubditus utendo diſpenſatione cum dubia cauſa facta, ſit tutus in conſcientia.*

CErtum eſt ex communi Doctorum ſententia ad vo- 1
torum diſpenſationem juſtam cauſam requiri, ne diſpenſatio irrita ſit, & invalida. Ratio eſt, quia inferior non poteſt valide diſpenſare in lege Superioris ſine cauſa; ergo non poterit Abbas in votis ſimplicibus diſpenſare abſque legitima, & rationabili cauſa: ne dicatur diſpenſare aliquo modo in lege divina naturali, abſque legitima, & rationabili cauſa: ne dicatur diſpenſare aliquo modo in lege divina naturali, abſque cauſa juſta: quia diſpenſatio voti, eſt aliquo modo diſpenſatio in jure divino naturali, ſaltem ratione materiæ. Atque ita docent D. Thom. 2. 2. *q.* 88. *art.* 12. *ad* 2. Soto *de juſt. lib.* 7. *q.* 4. *art.* 3. Cajetan. *in ſumma, verb. diſpenſatio*, Sylv. *verb. votum* 4. *q.* 3. Navar. *in manual. cap.* 12. Leſſ.
de juſt. lib. 2. *cap.* 40. *dub.* 14. *num.* 101. Suarez *in Deca-* 2
log. lib. 4. *cap.* 45. *num.* 3. Filliuc. *moral. quæſt. tom.* 2. *tract.* 26. *cap.* 9. *q.* 6. Reginald. *in praxi, lib.* 18. *n.* 341. Bonac. *in Decalog. diſput.* 4. *q.* 2. *punct.* 7. §. 4. Quomodo agnoſcenda ſit cauſa juſta, ex qua poteſt Prælatus cum ſuis ſubditis in votis diſpenſare, per has regulas ſatisfacimus. Prima eſt, ſi ex indiſcreto vovendi modo, nempe ex metu, calore iracundiæ, vel ſubita paſſione impediente deliberationem, quis voverit. Secunda ex parte materiæ, ut ſi materia ſit occaſio ruinæ, vel peccati. Tertio ex conditione perſonæ, ſi impediat majus bonum ſpirituale, & ex diſpenſatione ſperetur major fructus, & utilitas. Quarta ex comparatione materiæ ad talem perſonam, ſi materia mutata ſit, quoad magnitudinem difficultatis, & incommoditatis. Quinta ex neceſſitate extrinſeca, ut ſi ſit neceſſitas, vel utilitas, ad publicum bonum domus, & Monaſterii pertinens. Sexta, ſi ita prudens arbitretur, poteſt enim evenire, ut ſingulæ non ſufficiant; ſed plures requirantur. Inſuper requiritur proportio agnoſcenda inter qualitatem cauſæ, & votum. De hac re fuſiùs Suar *loco cit. cap.* 20. Præterea debet Prælatus animadvertere principaliter, & ſuper omnia in diſpenſatione habenda, quid liceat ſecundum æquitatem, quid deceat ſecundum honeſtatem, & quid expediat ſecundum utilitatem, ut bene notat Innocent. *cap. magna, de vot.* hæc ergo omnia valde notatu digna ſunt, quia eorum cognitio requiri-
tur, non ſolum in diſpenſatione, verum etiam in irrita- 3
tione, & commutatione votorum, de quibus *infrà.*

Hinc ſequitur diſpenſationem in votis, & in quocunque præcepto, ad quod jure divino obligamur, etiam à Summo Pontifice conceſſam abſque ulla cauſa, irri-

tam

Digitized by Google

tam, & invalidam eſſe; quia voluntas inferioris de ſe non eſt efficax ad voluntatem ſuperioris mutandam ſolo arbitrio ſuo; tum quia poteſtas diſpenſandi data eſt Eccleſiæ, ad ædificationem, non ad deſtructionem: ſed quandolibet Prælatus abſque juſta cauſa votorum vincula relaxaret, eſſet deſtruere, non ædificare; ergo ſine cauſa diſpenſare non poterit. Minor habetur ex S. Bernard. *lib. 3. de conſiderat. ad Eugen. cap.* 13. & S. Thom. 2. 2. *q.* 88. *art.* 12. Si verò juſta cauſa adeſſet, licet Abbas ejus cognitionem non præmiſerit, diſpenſatio in foro conſcientiæ valeret, quouſque non revocaretur, & ſubditus tuta conſcientia diſpenſationem acceptare poſſet. Abbas autem tanquam ſua poteſtate in re graviſſima abutens, ſeque actus irritandi periculo exponens, mortaliter peccaret. Ita Supplement. Gabr. *in 4. diſt.* 38. *q.* 1. *art.* 5. & Sanch. aliis citatis, *de matrimonio, lib.* 8. *diſput. num.* 11. *& in Decalog. d. cap.* 45. *n.* 6

4 Si autem dubium ſit an adſit juſta cauſa diſpenſandi, Abbas diſpenſans non peccat, quia in eo dubio in benigniorem partem inclinandum eſt, & præſumendum pro Superiorum poteſtate. Ita Sylveſt. *verb. diſpenſatio, quæſt.* 14. *n.* 20. *in fine*, Sanch. *dict. cap.* 45. *n.* 10. ſubdens ſecùs dicendum eſſe, ſi non dubitaretur an adſit ſufficiens diſpenſandi cauſa, ſed dubium foret, an exiſteret cauſa diſpenſandi, quia in diſpenſatione neceſſariò requiritur cauſa. Unde fieri non debet, quando dubitatur, an ea adſit. Ex his patet quod ſi Abbas propoſita
5 ſibi cauſa diſpenſat, licet dubitetur, an ſufficiens ſit, necne, ſubditus utendo diſpenſatione tutus erit in conſcientia: quia in hoc dubio Superioris judicio ſtandum eſt. Ita Sylveſt. *verb. votum 4. quæſt.* 6. Clavis Regia *lib.* 7. *c.* 11 *num.* 25. *verſ. quæ omnia, in fine*, Suarez *de Relig. tom.* 2. *lib.* 7. *de voto, cap.* 17. *num.* 6. *&* 20. *& de cenſur. diſput.* 41. *ſect.* 3. *in fine*, Sanchez (aliis citatis) *d. lib.* 4. *cap.* 44.

QUÆSITUM V.

Vtrum Abbas diſpenſare poſſit cum ſuis Monachis in voto tranſeundi ad arctiorem Religionem.

SUMMARIUM.

1. *Epiſcopus diſpenſare poteſt cum ſuis ſubditis in voto arctioris Religionis, adſtrictis, ut laxiorem ingrediantur.*
2. *Abbas poteſt cum ſuis Monachis in voto ſtrictioris Religionis, antequam ad eam tranſeant, diſpenſare.*
3 *Votum Religionis emittens an ſatisfaciat tali voto ſumendo habitum D. Joannis Hieroſolymitani.*

QUia (ut *ſuprà* dictum eſt) Abbates, & alii Regulares Prælati diſpenſare poſſunt cum ſuis Religioſis exemptis in omnibus, in quibus Epiſcopi cum ſubditis ſuæ Diœceſis diſpenſare poſſunt: meritò ſequitur dicendum ipſos Abbates licitè poſſe, cum ſuis Monachis in voto tranſeundi ad arctiorem Religionem, priuſquam tranſeant, diſpenſare. Nam Epiſcopus poteſt cum
1 ſibi ſubdito, qui emiſit votum, ſtrictiorem clauſuram intrandi, ut laxiorem ingrediatur, diſpenſare, quia hæc non dicitur propriè diſpenſatio in voto Religionis, ſed in quadam ipſius circumſtantia: nam illa dicitur diſpenſatio, in qua voti obligatio tollitur; at hîc non tollitur, ſed remanet obligatio voti. Ita Leſſ. *de juſt. lib.* 2. *cap.* 40. *dub.* 13. *n.* 105. Roderic. *quæſt.* 1. *Regul. tom.* 1. *q.* 25. *art.* 5. Azor. *inſtit. moral. part.* 1. *lib.* 11. *cap.* 18. *q.* 8. Enriq. *lib.* 7. *de Indul. cap.* 22. *n.* 7. Clavis Regia *lib.* 6. *cap.* 11. *n.* 73. Sanch. *de matrimon. lib.* 8. *diſput.* 9. *n.* 17. *& in Decalog. lib.* 4. *cap.* 40. *n.* 74. Reginald. *in praxi, lib.* 18. *n.* 331. *&* 335. Bonac. *in Decalog. diſput.* 4. *q.* 2. *punct.* 7. §. 4. *n.* 21. *verſ. tertiò commutando*, & alii plures apud Sanch. *locis*
2 *citat.* Ergo pariter Abbas, cum quaſi Epiſcopali juriſdictione potiatur, hanc diſpenſationem ſuis Religioſis concedere poterit. Nec refragatur illum non habere poteſtatem talis voti irritandi, ut *ſuprà* concluſimus, quia in hoc eſt diſpar ratio: nam ideò Abbas votum ſui Monachi quoad tranſitum ad ſtrictiorem clauſuram irritare nequit; quia Monachus, quoad illum tranſitum ipſi non ſubditur, ut dominio, & ſubjectione propria Religioſi, cum non ſit de iis, quæ ad obedientiæ votum ſpectant; ſed ſubditur Abbati, ut ſuo ſpirituali Prælato, ſicut Epiſcopus cum ſecularibus, diſpenſare poterit. Atque ita hanc ſententiam tenent Soto *de juſt. lib.* 7. *quæſt.* 3. *art.* 1. *dub.* 2. *col.* 5. *verſ. tertius operum ordo eſt, & quæſt.* 4. *art.* 3. *col.* 5. *verſ. ſequitur ſubinde*, Navar. *comment.* 4. *de Regul. n.* 22. *in fine, & lib.* 3. *conſil. tit. de voto in* 1. *edit. conſ.* 30. *n.* 3. *in* 2. *conſ.* 40. *n.* 3. Enriq. *loco citato*, Roderic. 2. *tomo ſumma, cap.* 69. *n.* 4. Leſſ. *dicto dub.* 13. *n.* 107. Azor. *dicto lib.* 11. *c.* 22. *q.* 12. Clavis Regia *dicto cap.* 11. *n.* 90. *&* 91. *& dicto lib.* 4. *cap.* 42. *n.* 2. ubi alios refert Suar. *de Relig. tom.* 2. *tract. de voto lib.* 6. *cap.* 10. *n.* 16. *& tom.* 3. *etiam de Relig. lib.* 4. *cap.* 8. *n.* 8.

Hic dubitari poteſt, an qui emiſit votum Religionis,
tali voto ſatisfaciat, ſi aſſumat habitum D. Joannis Je- 3
roſolymitani. Roderiq. *part.* 2. *cap.* 97 *n.* 8. Azor. *tom.* 1. *inſtit. moral. lib.* 13. *cap.* Fernand. *in exam theolog. moral. part.* 3. *cap.* 9. *ſect.* 11. §. 18. *n.* 10. Aragon. 2. 2. *q.* 78. *art.* 11. Regius *reſol. caſ. conſc. caſ.* 51. *n.* 15. Hieronym. Cenedo *de paupert. relig. dub.* 10. *n.* 6. qui omnes affirmant, ſi qui emittant votum Religionis, ſatisfacient voto, ſi Religionem Equitum D. Joannis ingrediantur, niſi expreſſerint aliud, quando votum emiſerunt, quia Equites ſupradicti ſunt verè, & abſolute Religioſi, & emiſerunt tria vota ſub vera Regula à Pontificibus approbata; & præter citatos Doctores, Barthol. à Fauſto *in theſaur. Relig. lib.* 1. *qu.* 187. *num.* 3. & Bartholom. de Vecchis *in prax. Novitior. diſput.* 10. *lib.* 2. *num.* 4. putant probabilem hanc ſententiam.

Si dicas quod tales Milites non ſunt verè religioſi, ac per conſequens, qui emiſit votum Religionis, non ſatisfaciat, ſi habitum D. Joannis aſſumat. Antecedens probatur ex ſententia multorum Doctorum, & præſertim Mandoſii *in regul.* 3. *Cancell. q.* 11. *n.* 3. Gonzales *in regul.* 2. *Cancell. gloſſ.* 8. *n.* 57. Graſſi *tom.* 1. *lib.* 3. *conſil.* 1. *n.* 14. *de Regul.* Tallæ *de viſit. carcer. cap.* 11. §. 4. *num.* 13. Gabed. *de patrim. reg. cap.* 15. *num.* 16. Sylveſt. *verb. Religio* 1. *q* 1. *verſ. Tertium Hoſpitalariis*, & Sotus *de juſt. lib.* 7. *q.* 5. *art.* 3.

Reſpondeo Equites D. Joannis eſſe verè Religioſos, & præter rationem *ſuperius* allatam oſtenditur hac certa demonſtratione: nam in Bullis Pontificiis, & privilegiis Summorum Pontificum Religioni Jeroſolymitanæ exhibitis, nominantur Religioſi; ergo verè dicendi ſunt Religioſi, quicquid dicant ſupradicti Doctores.

QUÆSITUM VI.

Vtrùm Abbas diſpenſare poſſit in votis Religioſorum ſibi ſubditorum, de ipſius, vel alterius Superioris licentia emiſſis.

SUMMARIUM.

1 *Abbas poteſt in votis ſubditorum, de ipſius licentia emiſſorum diſpenſare.*
2 *Diſpenſare etiam poteſt Abbas in votis emiſſis de licentia alterius Superioris.*

QUoad vota de ipſius Abbatis licentia emiſſa, licet à
Doctoribus in dubium vertatur, an poſſit ab ipſo 1
irritari; tamen quod in illis diſpenſare valeat, extra controverſiam eſt. Nam ſive illa licentia poteſtati dominativæ ipſius Abbatis concedentis præjudicet, ſive non, à qua poteſtate irritatio procedit; nullo modo tamen ſpirituali præjudicat, à qua diſpenſatio manat; nam utraque poteſtas eſt valde diverſæ rationis. Atque ita docent

cent Angelus *verb. votum 4. num. 8.* Sylveſt. *verb. votum 4. qu. 3. dict. 9* Tabiena *eodem verb. votum 5. q. 4. n. 5. in fine*, Cajet. 2. 2. *q. 88. col. 3. verſ ad ejus evidentiam. in fine*, Suar. *de Relig. tom. 2. tract. de voto, lib. 6. cap. 10. num. 17.* Sanch. *in Decalog. lib. 4. cap. 42. num. 4.* Fauſt. *in theſauro Relig. lib. 3. q. 31.* Poteſt etiam Abbas Conventualis diſpenſare in votis Religioſorum emiſſis de licentia alterius Superioris Prælati, licet illa irritare nequeat. Ratio diſparitatis eſt, quia cum irritatio procedat à poteſtate dominativa, adverſatur dominio Superioris, qui illam licentiam conceſſit; diſpenſatio autem cum ſit diverſæ poteſtatis, nempe ſpiritualis Eccleſiaſticæ, illi non præjudicat. Ita Suarez *d. c. 10. n. 18.* Sanchez *d. c. 42. n. 5.*

QUÆSITUM VII.

Utrum Abbates, & Prælati Regulares, ac alii Epiſcopo inferiores poſſint in votis ſecularium diſpenſare.

SUMMARIUM.

1 *Prælati inferiores Epiſcopali juriſdictione carentes nequeunt in votis diſpenſare; niſi hanc poteſtatem legitimè præſcripſerint, vel ſit eis ſpecialiter commiſſum.*

2. *Conſuetudo hæc an extendenda ſit, & quod tempus ad eam legitimè præſcribendam requiratur.*

3 *Religioſi ad fidelium confeſſiones audiendas expoſiti poſſunt in votis Epiſcopis reſervatis abſolvere virtute ſuorum privilegiorum.*

4 *Hujuſmodi privilegia favorabilia ſunt, & ſic latè interpretanda.*

1 Dico primò, Prælati Epiſcopo inferiores, ut Archidiaconi, & alii hujuſmodi, Epiſcopali juriſdictione carentes, nequeunt in votis diſpenſare niſi hanc poteſtatem legitimè præſcripſerint, vel ſit eis ſpecialiter commiſſum. Ratio eſt, quia hi non ſunt Ordinarii: & ideo id tantùm poſſunt, quæ illis ſpecialiter reperiantur conceſſa. Ita docent Innocent. *in cap. 1. in princ. de voto, & voti redempt. & ibi* Hoſt. *n. 1.* Joan Andr. *n. 5.* & communiter ſcribentes, Angel. *verb. votum 4. n. 6.* Sylveſt. *verb. votum 4. q. 3. dict. 7.* Navar. *in manual. cap. 12. n. 75.* Azor. *instit. moral. tom. 1. lib. 11. cap. 19. q. 2.* Sayr. *in Clavi Regia lib. 6. cap. 11. n. 82. & 86.* Suar. *tom. 1. de Relig. tract. de voto, lib. 6. cap. 10. n. 12.* Leſſ. *de juſtit. lib. 2. cap. 40. dub. 13. num. 109.* Sanchez (pluribus aliis relatis) *in Decalog. lib. 4. cap. 38. num. 20.* qui *num. ſeq.* notat hanc conſuetudinem non eſſe extendendam ultra caſum per eam præſcriptum, quia tanquam contra jus eſt ſtrictè accipienda; & ideo, non debent excedi limites ejus, quod conceſſit, & *num. 22.* obſer-
2 vat, ad hanc conſuetudinem legitimè præſcribendam, non eſſe neceſſarium tempus centum annorum etiamſi præſcriberetur poteſtas diſpenſandi in votis, aut caſibus Apoſtolicæ Sedi reſervatis, ut cenſuit Palud. *in 4. diſt. 38. quæſt. 4. art. 4. concluſ. 4. num. 44.* ſed tantùm quadraginta, quia centum annorum ſpatium requiritur ad conſuetudinem, quæ præjudicet Eccleſiæ Romanæ, aut Coronæ Regni, non autem quæ ſolis legibus à Pontifice latis, quia tunc ſufficit quadraginta annorum, ut cum Panorm. & communi ſententia tradit Molina *de juſt. tom. 1. tract. 2. diſp. 77.* & in præſenti caſu ſolùm præſcribitur contra legem Pontificiam, aut conſuetudinem, quibus hi caſus reſervantur.

3 Dico ſecundo, Prælati Regulares, ac Religioſi ad ſecularium Confeſſiones audiendas approbati poſſunt virtute ſuorum privilegiorum in votis Epiſcopis reſervatis diſpenſare, hæc aſſertio probanda eſt referendo privilegia eiſdem religioſis à Sede Apoſtolica conceſſa. Et primo,

Eugenius IV. conceſſit Confeſſoribus deputatis, & deputandis à Priore, ſive Præſidente Monaſterii S. Benedicti Valliſoleti, ad ipſius Prioris, vel Præſidentis nutum revocandis, quorumcunque utriuſque ſexus fidelium ad d. Monaſterium, ſeu Eccleſiam quacumque ex cauſa pro tempore confluentium, ſive exiſtentium, cujuſcumque gradus exiſtant, Confeſſiones diligenter audire, ac cum eis, & eorum quolibet diſpenſare ſuper votis, etiam Epiſcopo reſervatis, & ea commutare in alia pietatis opera, toties quoties devotioni prædictorum videbitur expedire. Non obſtantibus quibuſcumque in contrarium.

Ita refertur in Compend. privileg. Mendicant. *tit. abſolutio quoad ſeculares 1. §. 16.* Amplius privilegium conceſſum, eſt à Martino V. Monachis D. Benedicti Valliſoleti, quo per communicationem gaudent Mendicantes, ac cæteri eorum indulta participantes, refertur in Compend. privileg. Societatis Jeſu, *verb. diſpenſatio, §. 10.* ubi dicitur.

Per facultatem Benedictionis conceſſam à Martino V. poſſunt noſtri Confeſſores deputati diſpenſare, etiam votis Epiſcopo reſervatis.

Et in Compend. privileg. Ord. S. Hieronymi in Hiſpania *tit. diſpenſatio in Sacram. Pœnit. per communicat. §. 3.* habetur quod poſſunt etiam Confeſſores Mendicantes, & alii eorum privilegiis gaudentes cum omnibus ſuper votis Epiſcopo reſervatis, quoties opportunum fuerit, diſpenſare; & refertur ita conceſſum fuiſſe per Eugenium IV. Congregationi S. Benedicti Hiſpaniæ. Quæ privilegia nun ſunt odioſa, ſed favorabilia, & 4
ſic latè interpretanda; quia non continent diſpenſationem, quæ eſt odioſa reſpectu illorum, cum quibus diſpenſatur, & uti talis ſtrictè interpretanda, *cap. 1. de fil. presbyt. cap. non poteſt, cap. cùm illius, de præbend. eodem lib.* Sed concedunt diſpenſandi facultatem, quæ non inter odioſa, ſed inter favorabilia cenſenda eſt, & ideo latiſſimè eſt amplianda, ut pluribus probat Sanch. *de matrim. lib. 8. diſp. 2. n. 1.* Leſſ. *de juſtit. lib. 2. c. 42. n. 60.* D. Barboſ. *de offic. & poteſtat. Epiſc. part. 2. alleg. 47. n. 24.* tum quia conceduntur Religioni, quo caſu favorabilia ſunt, & extendenda, ut late probat idem Sanch. *eod. lib. 8. diſp. 1. n. 13.* & in terminis horum privilegiorum id probat *lib. 4. in Decalog. cap. 43. n. 5.* Dubium autem eſt, an virtute prædictorum privilegiorum poſſint Regulares diſpenſare in votis Summo Pontifici reſervatis, quando in eis poſſunt Epiſcopi diſpenſare: quod *in ſequenti quæſito* enodabimus.

QUÆSITUM VIII.

Utrum Prælati, & Confeſſarii Regulares poſſint diſpenſare in votis Summo Pontifici reſervatis ubi & quando poſſint in eis Epiſcopi diſpenſare.

SUMMARIUM.

1 *Vota Summo Pontifici reſervata quænam ſint, oſtenditur.*

2 *Epiſcopi poſſunt in prædictis votis diſpenſare, & quando*, num. 3.

4 *Benedictini in Hiſpania, ac Mendicantes, eorumque privilegia communicantes poſſunt in votis Papæ reſervatis diſpenſare, quoties integrum eſt Epiſcopis in eis diſpenſare, ratione alicujus circumſtantiæ occurrentis, quæ faciat illa à veri voti reſervati ratione deficere.*

Regulares Confeſſarii virtute privilegii diſpenſare poſſunt in votis, quæ ſequuntur:

5 *In voto disjunctivo, cujus altera tantùm pars reſervata eſt.*

6 *In voto caſtitatis non perpetuo, ſed temporali, niſi ad centum annos*, ut n. 7.

8 *In voto caſtitatis conjugalis ſervandæ*, & n. 9.

10 *In voto, quo alter conjux abſque alterius licentia, vel cum illa promiſit ſe non petiturum debitum.*

11 In

11 *In voto non reſervato, in quod Papa votum reſervatum commutavit.*
12 *In voto virginitatis ſervandæ.*
13 *In voto, in quo vovens intendit ſe ſolùm ad culpam venialem obligare.*
14 *In voto de nunquam contrahendo matrimonio, &* num. 15.
16 *In voto non fornicandi, vel non tangendi mulierem.*
17 *In voto caſtitatis emiſſo ex aliquo metu, licèt levi.*
18 *In voto caſtitatis ubi dubitatur, an ſit validum.*
19 *In voto aſſumendi ſacros Ordines.*
20 *In voto expreſſo promittendi caſtitatem.*
21 *In votis diverſis ad caſtitatem pertinentibus.*
22 *In voto ingrediendi Religionem non approbatam.*
23 *In voto paupertatis, vel obedientiæ in ſeculo, aut Religione non approbata emiſſo.*
24 *In voto ingrediendi Religionem militarem, excepta Jeroſolymitana.*
25 *In voto arctioris Religionis ut commutetur in votum laxioris.*
26 *In qualitatibus peregrinandi.*
27 *In voto Religionis emiſſo ad duos, vel tres annos.*
28 *In voto, quo quis promiſit ſe ingreſſurum, perſeveraturum, & profeſſurum in Religione.*
29 *In executione differenda voti Religionis, vel aliorum reſervatorum, &* num. 30.
31 *In votis tribus peregrinationis non in eorum locorum devotionem, ſed ad alium finem emiſſis.*
32 *In voto non petendi diſpenſationem ab alio, quàm à Summo Pontifice.*
33 *In voto reſervato conditionali.*
34 *Quando votum dicatur verè, & quando apparenter conditionale.*
35 *Quid ſi votum emiſſum eſt cum conditione de præſenti, aut de præterito.*
36 *Quid de voto emiſſo ſub conditione neceſſaria, vel tacita, vel quæ tacitè ineſt, ſed explicatur eo modo, quo ineſt.*
37 *Quid ſi conditio jam ſit adimpleta.*
38 *Regulares Confeſſarii nequeunt diſpenſare in voto conditionali pœnali rei reſervatæ, quando conditio eſt de præſenti, aut de præterito.*
39 *Quid quando conditio eſt de futuro.*

1 PRo hujus quæſiti intelligentia clariori, viſum fuit præmittere; quænam vota ſint Summo Pontifici reſervata; & relictis variis Doctorum ſententiis, dicendum eſt, ex univerſali Eccleſiæ conſuetudine hæc quinque illi reſervari, nempe votum caſtitatis perpetuæ, votum Religionis approbatæ, votum peregrinationis ad limina Apoſtolorum, votum ad inviſendum S. Jacobum Compoſtellanum, & votum in Terram Sanctam, quod vocatur ultramarinum. Nam licèt nullibi in jure inveniatur expreſſè aliquod votum abſolutè reſervari, niſi ultramarinum cauſa ſubſidii, *cap. quòd ſuper his, & cap. ex multa, de voto*, nihilominùs ex ſtylo Curiæ Romanæ, & ex conſuetudine reliqua omnia reſervantur etiam votum ultramarinum, & alia peregrinationis facta cauſa devotionis tantùm, & non in ſubſidium, quia ſicut reſervatio poteſt conſuetudine auferri, ita etiam induci poteſt. Præterea ita colligitur ex *extravag. etſi Dominici, de pœnit. & remiſſ.* ubi Sixtus IV. excommunicat eos, qui prætextu facultatum ab ipſo conceſſarum, hæc quinque vota, abſque Summi Pontificis facultate commutant, & ſic ſupponit ea eſſe reſervata, quia non vult ea comprehendi in generali conceſſione facultatis commutandi vota, ſed requirit licentiam ſpecialem Pontificiam, ut ea commutare liceat. Atque ita docent Sylveſt. *verb. votum 4. qu. 3. dict. 4. & 5.* Tabiena *verb. diſpenſatio, qu. 9. num. 11.* Soto *de juſt. lib. 9. qu. 4. art. 3. col. 4. verſ. qui ſunt autem*, Navar. *in manual. cap. 12. num. 75.* C'v. Regia *lib. 6. cap. 11. num. 35. & 36.* Azor. *inſtit. moral. part. 1. lib. 11. cap. 18. q. 4. & cap. 19. qu. 3. & 4.* Leſſ. *de juſt. lib. 2. c. 40. dub. 13. n. 104.* Suar. *de Relig. tom. 1. tract. de voto, lib. 6. cap. 11. num. 4. & 5.* Sanch. qui plures congeſſit *lib. 4. in Decalog. cap. 40. num. 6.* qui de hac materia in pluribus numeris ſequentibus plenè diſcurrit. Bonac. *in Decalog. diſp. 4. q. 2. punct. 7. §. 4. num. 11.* D. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. par. 2. alleg. 37. num. 1.* Franciſc. Leo *in theſaur. fori Eccleſ. par. 2. c. 8. n. 51.*

2 Secundò ſupponendum eſt, quamvis in prædictis votis nemo præter Romanum Pontificem diſpenſare poſſit, tamen hanc facultatem aliquando Epiſcopis convenire, quod dupliciter contingere poteſt: Primo modo quando ſervatur perfecta materia, & obligatio voti reſervati, ſed ratione circumſtantiæ concurrentis, tunc eſt licitum: ut ſi eſt votum perfectum Religionis, aut perfectæ caſtitatis; ſed intervenit ſimul impotentia moralis, vel grave impedimentum adeundi Pontificem. Secundo modo, quando materia promiſſa deficit à natura materiæ reſervatæ; ut ſi non promittatur caſtitas perpetua, ſed ad tempus, putà ad annum, vel promittatur pars caſtitatis, ut non committendi adulterium, vel aliud certum libidinis genus.

3 Ad explicandum autem quando ſervata perfecta voti reſervati materia, poſſint Epiſcopi ratione alicujus circumſtantiæ concurrentis in illo diſpenſare, plures Regulæ à Doctoribus tradi ſolent, de quibus videndi ſunt Suar. *d. lib. 6. cap. 26.* & latè Sanch. *dict. cap. 40. à num. 26. uſque ad 41.* excluſivè. Pro enodanda verò alia difficultate, nempe quandonam Epiſcopi in votis reſervatis abſolutis diſpenſare poſſint, & quia materia promiſſa deficit à natura materiæ reſervatæ, ea regula aſſignatur, ut quando non promittitur tota materia reſervata, ſed ejus pars, aut votum non obligat præcisè ad materiam reſervatam, aut diſpenſatio non eſt circa materiam reſervatam directè, ſed circa aliquam circumſtantiam ei adjunctam, ſemper integrum ſit Epiſcopo diſpenſationem concedere; & ratio eſt, quia cùm hæc reſervatio ſit odioſa, ad hoc ut habeat locum, concurrere debent omnia ad eam requiſita, ut diſpenſatio ſit in ipſa voti reſervati ſubſtantia.

4 His ita explicatis pro ſolutione quæſiti dicimus, Benedictinos, ac Mendicantes, & alios eorum privilegia participantes poſſe vigore privilegii à Martino V. eiſdem Benedictinis conceſſi (quod *ſuprà* retulimus) diſpenſare in omnibus votis Summo Pontifici reſervatis, quoties in eis Epiſcopi diſpenſare poſſunt ratione alicujus circumſtantiæ occurrentis, quæ faciat illa à veri voti reſervati ratione, & materia deficere. Ratio eſt, quia in eo indulto generaliter conceſſa eſt facultas Religioſis ad diſpenſandum in votis Epiſcopo reſervatis, id eſt, in quibus jure ordinario Epiſcopi diſpenſare poſſunt. At in his caſibus Epiſcopi habent poteſtatem diſpenſandi jure ordinario, cùm reſervatio in illis non intelligatur: ergo idem poterunt Religioſi. Neque obſtat quòd conceſſa generali facultate diſpenſandi in omnibus votis non cenſetur conceſſa facultas diſpenſandi in reſervatis, niſi exprimatur: quia in generali conceſſione non veniunt ea, quæ quis veriſimiliter in ſpecie conceſſurus non eſſet, *reg. in generali* 81. *de reg. jur. in* 6. ſed in prædictis Regularium privilegiis non exprimuntur, ergò non cenſentur conceſſa. Non obſtat, inquam, quia reſpondetur verum eſſe, quòd in generali facultate diſpenſandi in votis non comprehendatur facultas diſpenſandi in his votis reſervatis: ſed ut conceſſa cenſeantur, ſpecialis mentio de iis facienda eſt. At in prædictis caſibus eorum diſpenſatio reſervata non cenſetur: ergo ſpeciali mentione non indigebunt, ſed comprehendentur in conceſſione generali, & indefinita. Sic docent Suarez *tom. 2. de relig. tr. de voto, lib. 6. cap. 26. num. 17. in fine*, Sanchez luculenter *in decalog. lib. 4. c. 43. num. 7.* Limitat ut non poſſint Religioſi diſpenſare

in prædictis votis reſervatis, qoando ſervata vera voti reſervati materia, & diſpenſatione in illa cadente, ſolùm ratione neceſſitatis Epiſcopo diſpenſandi facultas eſſet; quia in his caſibus vota illa ſunt verè reſervata, & diſpenſatio verè cadit in materiam reſervatam; ideò caſus illi non cenſentur Epiſcopales, & Ordinario Epiſcoporum juri commiſſi, ſed per accidens Epiſcopus in illis ex quadam benigna voluntatis reſervantis interpretatione Doctorum diſpenſare poteſt. Atque ita docent Henriq. *lib. 6. de pœnit. c. 14. n. 7. & in comment. lit. P.* Roderic. *in expoſitione Bullæ Cruciatæ, §. 9. n. 118. & tom. 1. q. Regul. q. 41. art. 9. & q. 63. art. 6.* Suar. *dict. cap. 26. n. 18. & 19.* Sanch. *d. cap. 43. d. num. 7. & de matrimon. lib. 2. diſp. 40. n. 9. & lib. 8. diſp. 40. num. 9. & lib. 8. diſp. 15. num. 10.* Bonac. *in Decalog. diſp. 4. qu. 2. punct. 7. §. 4. n. 16.*

5 Ex dictis colligitur poſſe Regulares approbatos ad ſæcularium confeſſiones audiendas virtute prædicti privilegii diſpenſare in voto disjunctivè emiſſo, cujus altera pars tantùm eſt reſervata, ut ſi quis v. g. emittat votum caſtitatis, jejunii, vel Religionis, vel voveat ſacros Ordioes aſſumere (nam votum hoc poſterius, ſicut & votum jejunii, non ſunt reſervata) quando res adhuc eſt integra, quia, ſcilicet, vovens nondum eligit partem reſervatam, ut præcisè teneatur ad illam. Quia cùm in alternatis electio ſpectet ad debitorem, ſatisfaciatque quamcunque diſtinctionis partem præſtando, *reg. in alternativis, de regulis juris in 6.* cùm igitur ſit in poteſtate voventis, qui eſt debitor, eligere partem non reſervatam, votum hujusmodi reſervatum dici non debet; nam verſamur in odioſis, quæ non amplianda, ſed reſtringenda ſunt. Ita docent Sanch. *lib. 8. de matrim. diſp. 7. num. 14. & d. cap. 40. num. 42.* Azor. *tom. 1. inſtit. mor. lib. 11. cap. 19. quæſt. 10.* Leonard. Leſſ. *lib. 2. de juſt. cap. 40 dub. 13. num. 106. verſ. octavum eſt.* Clau. Reg. *lib. 6. cap. 11. n. 62.* Suar. *tom. 1. de Relig. tract. de voto, lib. 6. cap. 24. num. 1. & 2.* Reginald. *lib. 18. prax. for. pœn. num. 338.* Bonac. *in Decalog. diſp. 4. quæſt. 2. punct. 7. §. 4. ſub n. 18. verſ. octavò quando.*

Si tamen vovens nullo modo velit ſacros Ordines aſſumere, nec jejunium ſervare, ſed fecerit electionem alterius materiæ, quæ reſervata eſt, Regulares Confeſſarii tunc nullam diſpenſandi facultatem habent; quia eſt quaſi nova voti reſervati emiſſio, & ubi vovens ſemel elegit partem illam reſervatam, & propoſuit in animo illam adimplere, non poteſt amplius reſilire, ſed manet voto adſtrictus ad illam; quod enim ſemel placuit, ampliùs diſplicere non poteſt, *reg. quod ſemel, de reg. jur. in 6.* Ita quoad Epiſcopum docent Azor. *d. q. 10.* Clav. Reg. *dict. num. 62.* Suar. *d. cap. 24. num. 3.* Bonac. *d. num. 18. verſ. dixi modò*, Sanch. *d. diſp. 9. num. 13. in fine, & d. lib. 4. in Decalog cap. 40. num. 43.* ubi *num. ſeq.* cum Suar. *cit. c. 24. num. 4. & 5.* addit quòd ſi votum non obliget præcisè ad materiam reſervatam ex voventis electione, ſed quia moraliter impoſſibile eſt reddere partem disjunctionis non reſervatam, poſſe tunc Epiſcopum diſpenſare, & per conſequens poterunt etiam Regulares Confeſſarii.

6 Secundò colligo poſſe Regulares Confeſſarios diſpenſare in voto caſtitatis non perpetuo, ſed temporali, v. g. ad duos, quinque, vel decem annos, vel aliud tempus emiſſo: nam votum, quod reſervatur, eſt ſimpliciter votum caſtitatis; at votum ſimpliciter caſtitatis eſt perpetuum; quod docent Navar. *in man. c. 12. n. 76.* Henriq. *lib. 7. de Indulgent. cap. 30. n 6.* Valent. *tom. 4. diſp. 6. q. 6. punct. 7. col. 10. verſ. ex quo ſequitur.* Clavis Regia *d. lib. 6. cap. 11. n. 48.* Azor. *d. cap. 19 q. 6.* Leſſ. *d. dub. 13. n. 105.* Suarez *d. lib. 6. de voto, cap. 22. num. 9.* & alii plures, quos refert, & ſequitur Sanch. *d. lib. 8. de matrim. diſp. 9. n. 6.* & *in Decalog. lib. 4. cap. 40. n. 48.* Reginald. *d. lib. 18. n. 331.* Bonac. *d. n. 18. verſ. ſeptimò.*

Si tamen votum hujusmodi ad centum annos emiſſum ſit, cenſetur perpetuum; quia vita hominis non præſumitur ultra centum annorum ſpatium duratura, ut pluribus probat Menoch. *de præſumpt. lib. 6. præſumpt. 49. à num. 1.* Covar. *variar. reſol. lib. 2. cap. 7. num. 6. verſ. tertiò*, Gutier. *lib. 2. pract. quæſt. q. 7. n. 5.* Sanch. *de matrim. lib. 2. diſp. 36. n. 1. verſ. ſed hæc ratio.* Ergo votum cenſebitur reſervatum. Ita Leſſ. *dict. n. 105. verſ. ſecundò*, Sanch. *d. c. 40. lib. 4. in Decal. n. 49.* Reginald. *n. 334.* & Bonacin. *dict. verſ. ſeptimò.* 7

Tertiò, colligo poſſe Regulares Confeſſarios in voto caſtitatis conjugalis ſervandæ diſpenſare. Quia iſtud non eſt ſimpliciter votum caſtitatis: nam emittens tale votum poteſt matrimonium contrahere. Ita Henriq. *d. c. 30. num. 6.* Sanch. *d. deciſ. 1. 9. n. 7. & dict. c. 40. lib. 4. in Decalog. n. 50.* ubi declarat hoc eſſe intelligendum, niſi votum auctoritate Pontificia annexum ſit ſtatui Religioſo, ut eſt hodie ſtatus Equitum Ordinum Militarium, præter Equites Ordinis D. Joannis Jeroſolymitani, qui perfectam caſtitatem promittunt. 8 9

Quartò, colligo integrum eſſe Regularibus Confeſſariis diſpenſare in voto, quo alter, ſive etiam uterque conjugum, absque alterius licentia, vel etiam cum illa, ad debitum non petendum ſe adſtrinxit, & quando uterque conjugum communi conſenſu promiſit ſe non petiturum, nec redditurum: quia in his caſibus non promittitur omnimoda caſtitas, ſed tantùm pars. Nam eo matrimonio ſoluto, liberum eſt utrique ad ſecundas nuptias tranſire, nec adulterando peccant contra votum. Ita Azor. *d. cap. 19. q. 6.* Leſſ. *d. n. 105. verſ. tertiò*, & alii plures relati à Sanch. *d. diſp. 9. n. 8.* qui idem tenet *d. cap. 40. n. 51.* Quando autem votum conjugum ſit abſolutæ, & omnimodæ caſtitatis, docet plenè idem Sanchez *dict. lib. 8. de matrim. diſp. 11. per tot. & d. cap. 40. à num. 52. uſque ad 65.* excluſivè. 10

Quintò, colligitur poſſe Regulares Confeſſarios diſpenſare in voto non reverſato, in quod Summus Pontifex votum ſibi reſervatum commutavit: Non enim dicantur diſpenſare in voto reſervato; cùm nova materia, in quam prius votum commutatum eſt, ſit novum votum per ſe non reſervatum; nam obligatio voti circa materiam reſervatam jam eſt ablata ſicut peccatum, quod affectum eſt excommunicatione ſemota. Sic docent Henriq. *lib. 7. cap. 3. num. 5. verſ. quartò.* Clavis Regia *lib. 6. c. 12.* Leſſ. *d. dub. 13. num. 105. verſ. ſeptimò.* Suar. *lib. 6. cap. 20. n. 15.* Sanch. *d. diſp. 9. n. 20. & d. cap. 40. n. 46.* Reginald. *lib. 18. num. 332.* Bonacin. *d. §. 4. n. 18. verſ. ſextò.* 11

Nec obſtat, quòd actio & res in alterius locum ſubrogata ſortiatur, ac ſapiat vim, & naturam ejus, in cujus locum ſuffecta eſt, *l. unic. C. de rei uxor. action.* Panormit. & cæteri Doct. *in cap. Eccleſia el 2. ut lite pend. nihil innov.* Sed materia, in qua Summus Pontifex votum ſibi reſervatum commutat, ſubſtituitur in locum ipſius voti reſervati; ergo etiam ſubrogatum debet eſſe reſervatum. Non obſtat inquam, quia reſpondetur, quòd ſubrogatum debet ſapere naturam illius, in cujus locum ſubſtituitur, quantùm ad id, quod intrinſecè pertinet ad ſubrogationem, non autem quoad extrinſecas qualitates, quæ à lege, vel voluntate extrinſeca proveniunt; ut cum pluribus docet Suar. *eodem cap. 20. n. 16.* Ideò in caſu noſtro materia ſubrogata debet neceſſariò eſſe aliquid ſpectans ad divinum cultum, & cadens ſub Religionis obligationem, quæ ſunt intrinſeca ſubrogationi voti, non autem ſicut prior eſt reſervata, ſic etiam debet eſſe poſterior; quia hoc eſt ſubrogationi extrinſecum pendens à voluntate reſervantis. Ita Suar. Sanch. & Bonac. *locis cit.*

Sextò deducitur, poſſe Regulares Confeſſarios diſpenſare in voto virginitatis ſervandæ, quando expreſsè vovens nil aliud intendit, quàm ſe obligare præcisè ad corporis integritatem ſervandam, conſiſtentem in abſti- 12

abſtinentia à primò luxuriæ actu, per quem virginitas deperditur; quia quando hæc expreſſa intentio reperitùr, votum non cenſetur abſolutæ caſtitatis, ſecùs autem ubi talis intentio expreſſa non adeſt, ut docent Navarr. *in man. cap. 12. num. 43. verſ. 14.* Valent. *tom. 4. diſp. 6. q. 6. de voto, punct. 4. notab. 2.* Azor. *inſtit. moral. part. 1. lib. 11. cap. 19. q. 14.* & plures alii, quos citat, & ſequitur Sanch. *lib. 9. de matrimon. diſp. 33. num. 7.* Et quòd Epiſcopus poſſit ſuper hujuſmodi voto diſpenſare, docent Azor. *d. cap. 19. qu. 14.* Leſſ. *d. dub. 13. num. 105. verſ. octavo*, Clavis Regia *d. lib. 6. cap. 11. à num. 55.* Sanch. *d. diſp. 9. n. 9. & d. cap. 40. n. 65.* Verùm in dubio de intentione, cenſendum eſt tale votum obligare ad perpetuam continentiam, ac eſſe ſimpliciter caſtitatis, quia votum de ſui natura ad id obligat, niſi adſit expreſſa intentio voventis in contrarium; unde ipſum ad hoc habere vim obligandi, dum de oppoſita voventis intentione non conſtat. Ita Lopez 2. *part. Inſtruct. c. 35. §. 2.* Sotus, Sanch. *d. lib. 9. diſp. 33. n. 7. circa med. verſ. & in dubio*, Leſſ. *loco cit. in fine.*

13 Septimò deducitur, poſſe Regulares Confeſſarios diſpenſare in voto emiſſo, de materia reſervata, ſi vovens, emittendo votum, habuit intentionem ſe ſolùm obligandi ſub veniali, vel ſub nulla obligatione; quia tale votum non cenſeter perfectum, vota autem reſervata ſunt vota perfecta. Ita Sanch. *d. cap. 40. n. 47.* Bonac. *d. §. 4. n. 20.*

14 Octavo colligitur, poſſe Regulares Confeſſarios diſpenſare in voto de nunquam contrahendo matrimonio, quia mùltùm differt à voto caſtitatis, quod eſt reſervatum, nam per fornicationem non violatur. Ita Navar. *in man. cap. 12. n. 76. verſ. quarto dicimus*, ubi teſtatur ita ſervari in facto Pœnitentiæ prætorio, Henriq. *lib. 7. de Indulgent. cap. 30. num. 6.* Valent. *tomo 4. diſq. 6. cap. 6. punct. 7. col. 10. verſ. ex quo ſequitur*, Azor. *inſtit. moral. part. 1. lib. 11. cap. 19. q. 5.* Leſſ. *lib. 2. c. 40. dub. 13. num. 105. verſ. quarto*, Clavis Reg *lib. 6. cap. 11. num. 47.* Suarez *de Relig. tom. 2. tractat. de voto, lib. 6. cap. 22. num. 9.* Sanch. pluribus relatis *lib. 8. de matrimon. diſput. 9. num. 11. & in Decalog. lib. 4. cap. 40. num. 66.* qui utrobique hoc limitat, ut procedat quando eſſet merum votum, aut merum juramentum fa-
15 ctum Deo; nam ſi id in ſavorem tertii id petentis cujus intereſt, emiſſum ſit, non licebit Epiſcopo, nec per conſequens Regularibus Confeſſariis diſpenſare. Ut ſi conjux ab altero conjuge petat, ut juramento, vel voto ſe illi obliget ad non contrahendum aliud matrimonium: quod ſi ille, cui promiſſo facta eſt remittat jus ſibi acquiſitum, integrum erit Epiſcopo, ac etiam conſequenter Regularibus Confeſſariis diſpenſare, quia id ſolùm obſtabat.

16 Nonò, quòd poſſunt Regulares Confeſſarii diſpenſare in voto non fornicandi, aut abſtinendi à certo actu venereo, & in voto non tangendæ mulieris. Quia nullum horum eſt perfectæ caſtitatis votum. Ut docent Leſſ. *d. n. 105. verſ. tertiò*, Navar. *d. cap. 12. n. 61. & lib. 3. conſil. tit. de voto, in prima edit. conſ. 52. n. unic. & in 2. conſil. 42. num. unic.* Graff. 1. *part. deciſ. aur. lib. 2. c. 31. n. 30. & 31.* Sanch. *d. c. 40. n. 67.*

17 Decimò, quòd Regulares Confeſſarii diſpenſare poſſunt in voto caſtitatis, quando ex aliquo metu, licèt levi, emiſſum eſſet: quia reſervatio votorum, cùm ſit odioſa, non videtur amplianda ad vota per metum emiſſa. Ita Navar. *c. 11. n. 19.* Leſſ. *d. dub. 13. n. 106. verſ. tertius*, Reginald. *lib. 18. num. 238.* Bonacin. *in Decalog. diſp. 4. q. 2. punct. 7. §. 4. num. 17.* contra Suarez *d. lib. 6. cap. 26 num. 4.*

18 Undecimò, diſpenſare poſſunt Regulares Confeſſarii in voto caſtitatis, quando dubitatur, an ſit validum, vel an ſit reſervatum: quod eſt verùm. Licèt dubium non ſufficiat ad excuſandum voventem à voti obligatione: nam quando excuſat, nulla indiget diſpenſatione. Ratio eſt, quia caſus reſervati non ſunt dubii, & in dubiis benignior pars accipienda eſt. Ita Suarez *d. cap. 26. n. 6.* Sanchez *d. cap. 40. n. 26. & 80.* Bonac. *d. §. 4. n. 17. verſ. tertiò quando.*

Duodecimò, poſſunt Regulares Confeſſarii diſpenſare in voto ſacros Ordines aſſumendi. Quia hoc non eſt votum caſtitatis: nam vovens ſacris initiari non tenetur ad caſtitatem ſervandam, antequam ſacrum Ordinem aſſumat, & ſi eum ante prædictum tempus non obſervat, non peccat contra votum: ſed eſt tantùm votum aſſumendi ſtatus, in quo caſtitas obſervatur. Ita Henriq. *lib. 7. cap. 30. num. 6.* Valent. *tom. 4. diſp. 6. q. 6. punct. 7. col. 3. verſ. & quod ad primum*, Azor. *d. cap. 19. q. 9.* Clavis Regia *lib. 6. cap. 11. n. 60.* Leſſ. *d. dub. 13. n. 105. verſ. quintò*, Suar. *d. cap. 21. n. 7. & cap. 24. n. 2.* Sanch. *d. diſp. 9. n. 13.* ubi alios citat, & *d. c. 40. num. 69.* 19
Reginald. & Bonacin. *loc. cit.* Imò diſpenſare etiam poſſunt in expreſſo promittendæ caſtitatis voto: quia hoc non eſt votum caſtitatis, ſed illius promittendæ, & propterea ita vovens per fornicationem ante promiſſam caſtitatem non veniret contra votum. Ita Suar. *d. cap. 21. num. 7.* Sanchez *d. cap. 40. num. 70.* 20

Decimotertiò, poſſunt Regulares Confeſſarii diſ-
penſare, quando diverſis votis, varia ad caſtitatem pertinentia promiſſa ſunt, adeò ut ex omnibus illis unitis conſurgat obligatio ad perfectam caſtitatem, ut ſi quis ſemel voveat non contrahere matrimonium, & iterum non fornicari, & iterum nullum peccatum luxuriæ admittere. Nam in horum quolibet Regulares Confeſſarii diſpenſare poſſunt, quia nullum eſt perfectæ caſtitatis, ergo poſſunt in omnibus ſimul. Ita Sanch. *d. c. 40. n. 68.* Qui hoc limitat, niſi ita vovens ultimum votum, quo caſtitas perfectè promittitur, conſultò emittat, ut perfecta caſtitate adſtrictus maneat. 21

Decimoquartò, poſſunt Regulares Confeſſarii diſpenſare in voto Religionis non approbatæ. Quia Religio non approbata non eſt verè Religio, Leſſ. *de juſt. lib. 2. c. 41. dub. 1. n. 10.* & alii, & conſequenter votum illud non eſt Religionis. Ita Leſſ. *d. dub. 13. n. 105. verſ. primo*, Sanch. *d. c. 40. n. 71.* Reginald. *lib. 18. n. 331.* Bonacin. *dicto §. 4. n. 21. verſ. ſecundo.* 22

Decimoquintò, diſpenſare poſſunt in voto paupertatis, vel obedientiæ in ſeculo, vel in Religione non approbata emiſſa: quia non ſunt verè vota Religionis, neque ſtatui Religioſo annexa. Ita Leſs. ubi proximè. Suar. *c. 20. n. 8. & 9.* & alii apud Sanch. *loco cit. n. 72.* 23

Decimoſextò, colligitur poſſe Regulares Confeſſarios diſpenſare in voto ingrediendi Religiones Equitum Ordinum Militiarum, excepta tamen Religione Equitum Melitenſium, ſeu S. Joannis Jeroſolymitani, quia hæc eſt vera Religio, in qua tria ſolemnia vota promittuntur. At cæteri Ordines controvertitur, an ſint verè Religiones, ſufficit autem id eſſe ſub opinione, ad hoc ut poſſit Epiſcopus, & inde Regulares Confeſſarii diſpenſare, ut *ſuperiùs* dictum eſt. Et ita docet Sanch. *d. diſp. 9. n. 16. & d. c. 40. n. 73.* 24

Decimoſeptimò, colligo licitum eſſe Regularibus Confeſſariis commutare votum ſtrictioris Religionis in votum laxioris; nam hæc non dicitur propriè diſpenſatio in voto Religionis, quod eſt reſervatum, ſed in quadam ejus circumſtantia, quia illa dicitur diſpenſatio, qua voti obligatio tollitur, at hîc non tollitur voti obligatio. Ita Henriq. *lib. 7. de Indulgent. cap. 22. n. 7.* Azor. *tom. 1. inſtit. moral. lib. 12. c. 18. q. 8.* Leſſ. *d. dub. 13. n. 105. verſ. ſextò.* Clavis Regia *lib. 6. c. 11. n. 13.* Sanch. aliis relatis *d. diſp. 9. n. 18. & d. c. 49. n. 74.* Reginald *lib. 18. n. 331. & 335.* Bonac. *d. §. 4. num. 21. verſ. tertio.* 25

Decimòoctavo, colligitur poſſe Regulares Confeſſarios diſpenſare in qualitate votis peregrinationum annexa: ut eundi pedibus ad limina Apoſtolorum, vel peregrinandi ad S. Jacobum Compoſtellanum, panem oſtiatim quærendo, poſſunt Regulares Confeſſarii diſ- 26

diſpenſare, ut qui ita vovit equeſter peregrinentur, iis etiam conceſſis, quæ ad vitæ ſuſtentationem neceſſaria ſunt. Quia non diſpenſant ſuper ſubſtantiam voti, ſed ſuper circumſtantiam. Ita Leſſ. *d. num.* 105. Sanch. *d.* Reginald. *n.*332. Bonac. *d.* §.4. *n.* 21.

27 Decimononò deducitur poſſe Regulares Confeſſarios diſpenſare in voto Religionis emiſſo ad duos, vel tres annos, vel aliud tempus tantùm, non autem perpetuò: nam hoc non videtur perfectum votum Religionis, quæ perpetuam obligationem inducit. Nequibunt tamen diſpenſare in voto facto cum intentione ingrediendi Religionem, & probandi, utrùm ſibi placeat: nam hoc dicitur proprium Religionis votum. Ita Reginald. *d. lib.* 18. *n.* 333. Bonac. *d.* § 4. *num.* 21. *verſ. quartò.*

28 Vigeſimò colligitur poſſe Regulares Confeſſarios diſpenſare in voto, quo quis non ſolùm promittit ſe ingreſſurum, verùm etiam perſeveraturum, & profeſſurum in Religione: Nam ſuper hujusmodi voto poſſe Epiſcopum diſpenſare defendit Sanch. *d. cap.* 40. *n.* 75. licèt contrarium teneat Bonacin. *d. num.* 21. *verſ. quintò, circa med.* Quia etſi nequeat Epiſcopus diſpenſare circa ingreſſum, poteſt tamen diſpenſare circa perſeverantiam in Religione, & ſic ut poſſit ita vovens tempore Novitiatus, ſi poſtquam Religionis auſteritates probaverit, juſta cauſa ductus illam deſerat. Quia ſub opinione eſt, an ita vovens teneatur præcisè ad perſeverandum, an potiùs egredi poſſit ex juſta cauſa tempore Novitiatus, ſicur quando eſt votum abſolutè Religionis; nec deſunt graviſſimi Doctores, qui utramque partem ſuſtineant, quos refert Sanch. *d. lib.* 4. *in Decalog. c.* 16. *num.* 80. & 81. Satis eſt autem, ut *ſuperiùs* diximus, id eſſe in controverſia, ad hoc ut Epiſcopus, & exinde Regulares Confeſſarii diſpenſare licitè valeant.

29 Vigeſimoprimò, colligitur poſſe Regulares Confeſſarios diſpenſare in differenda executione voti Religionis, vel aliorum reſervatorum. Quia hoc non eſt diſpenſare in ſubſtantia voti reſervati: nam non redimitur, vel tollitur ejus obligatio, ſed eſt diſpenſare in quadam ejus qualitate, & circumſtantia temporis: licet enim multùm attingatur ſubſtantia voti reſervati, nihilominùs reverà non diſpenſatur in illo, ſed ſubſtantia ſuæ obligationis illæſa manet, quod ſufficit, ne habeat locum reſervatio, quæ odioſa eſt, & reſtringenda. Ita Sanch. *d. cap.* 40. *n.* 76. Bonac. *d.* § 4. *n.* 21. *verſ. ſextò,* contra Suarez *lib.* 6. *c.* 26. *n.* 11.

30 Quod limitant dummodò voti executio adeò non differatur, ut ſit periculum, quod vovens in eum ſtatum incidat, ut reddatur impotens ad votum perſolvendum. Ut ſi opus eſſet dilatione temporis valdè incerti, & quod moraliter poteſt eſſe diuturnum, ut pro tempore vitæ parentum, aut ſimile: tunc enim conceſſio dilationis æquipolleret diſpenſationi circa ſubſtantiam, & finis voti nimium defraudaretur: quando autem tale periculum moraliter vacat, licitum eſt Epiſcopo, & conſequenter Regularibus Confeſſariis diſpenſare, non ſemel tantùm, ſed iterum, atque iterum juſta diſpenſandi cauſa interveniente. Ita Sanch. & Bonac. *ubi proximè.*

31 Vigeſimoſecundò poſſunt Regulares Confeſſarii diſpenſare in tribus votis peregrinationis reſervatis; quando expreſſus voventis finis extitit, non viſitandi ea loca, ſed ad aliud. Ut ſi quis v. g. voveat accedere Romam ad deoſculandos pedes Pontificis, eumque recognoſcendum, vel impetrandam ab eo alicujus peccati abſolutionem: quia hujusmodi votum eſt ſolum per accidens, & materialiter Romanæ peregrinationis; ideò adimpleri poſſet accedendo ad alium locum, ubi Summus Pontifex adeſſet: & ita dicendum eſt de reliquis duabus peregrinationibus reſervatis. Ita Sanc. *d. cap.* 40. *n.* 77. Hoc tamen intelligendum eſt, quando finis voventis fuit expreſsè diverſus: nam quando ea vota abſolutè, nullo fine conſiderato, emittuntur, ſunt reſervata; cenſentur enim emiſſa modo frequenti, quo emitti ſolent. Ita Sanch. *loco citato.*

Vigeſimotertiò, colligitur poſſe Regulares Confeſſarios diſpenſare in voto non petendæ diſpenſationis, ab alio, quàm à Summo Pontifice; quia privata voventis intentio nequit Superioris poteſtatem coarctare, ac illum ſua poteſtate privare. Ita Azor. *inſtit. moral. part.* 1. *lib.* 11. *cap.* 19. *q.* 15. Clavis Regia *lib.* 6. *c.* 11. *n.* 67. Suar. *lib.* 6. *de voto, c.* 21. *n.* 15. Sanc. *d. lib.* 4. *c.* 40. *n.* 13. & 79. Reginald. *lib.* 18. *n.* 333. Bonac. *d.* §. 4. *n.* 19. 32

Vigeſimoquartò, colligitur poſſe Regulares Confeſſarios diſpenſare in voto reſervato, quando eſt jure conditionale ſub conditione de futuro, & hoc ante impletam conditionem, non tamen poſt. Ita Doctores ſtatim citandi. 33

Oportet autem quòd votum ſit verè conditionale; quia ſi eſſet conditionale tantùm apparenter, nullus præter Summum Pontificem in eo diſpenſare poſſet: nam hujusmodi votum eſt verè abſolutum. Ita Suar. *d. lib.* 6. *cap.* 12. *num.* 6. Sanch. *d. cap.* 40. *num.* 82. & 93. Bonac. *d.* §. 4. *n.* 17. *verſ. dixi quando.* Porrò 34
votum tunc eſt verè conditionale, quando particula, *ſi*, apponitur ad ſuſpendendum conſenſum perfectum uſque ad conditionis eventum, ut ſi Deus me ab hoc peccato præſervaverit, vel ſi pater conſenſerit, promitto Religionem: tunc verò eſt apparenter conditionale, quando particula, *ſi*, non apponitur ad ſuſpendendum conſenſum uſque ad conditionis eventum, ſed apponitur ad determinandum tempus perſolvendi votum, ut ſi pater obierit, promitto Religionem. Senſus enim eſt, voveo ingredi Religionem, quando pater obierit. In dubio autem votum per particulam, *ſi*, emiſſum conditionale, non autem abſolutum cenſendum eſt; quia fortiſſima præſumptio deſumitur ex communiter accidentibus. Ita Bonac. *loco proximè cit.* & Sanch. *n.* 83.

Prætereà neceſſarium eſt votum factum fuiſſe ſub conditione de futuro, quia in voto reſervato emiſſo ſub conditione de præſenti, aut de præterito, ſolus Summus Pontifex diſpenſat; hujusmodi enim conditio non ſuſpendit conſenſum, nec efficit votum conditionale, *l. cùm ad præſens, ff. ſi. cer. pet.* Ita Suar. *lib.* 6. *c.* 23. *n.* 91. Sanch. *d. c.* 33. *n.* 88. & 96. Bonacin. *loco cit. verſ. dixi factum*; Idipſum procedit de voto facto ſub conditione neceſſaria; ut promitto Religionem, ſi Sol cras oriatur, quia cùm ea conditio ſit neceſſariò eventura, habetur pro adimpleta, & ideò votum eſt perinde abſolutum, ac ſi conditio eſſet de præterito, aut de præſenti. 35

Idem etiam procedit, quando votum reſervatum emiſſum fuit ſub conditione tacita: quia hujusmodi conditio non ſuſpendit actum, ut docet Sanch. *d. c.* 40. *n.* 49. qui idem dicendum putat de conditione, quæ tacitè ineſt, ſed explicatur eo modo, quo ineſt. 36

Oportet etiam ad hoc ut Regulares Confeſſarii ſuper voto reſervato conditionali diſpenſare poſſint, quòd conditio nondum ſit adimpleta; quia adimpleta conditione votum cenſetur abſolutum, & non minùs obligat, quàm ſi abſque ulla conditione emiſſum fuiſſet. Ita Leſſ. *de juſt. lib.* 2. *cap.* 40. *dub.* 13. *num.* 106. *verſ. ſeptimo,* Clavis Regia *lib.* 6. *cap.* 11. *num.* 77. Suar. *d. lib.* 6. *cap.* 22. *n.* 3. Reginald. *lib.* 18. *n.* 336. Bonac. *d. n.* 17. *verſ. dixi modo,* & alii, quos refert, licèt non ſequatur, Sanch. *de matrim. lib.* 18. *diſp.* 10. *num.* 12. contra eundem Sanch. *ead. diſp.* 10. *n.* 13. & *dict. c.* 40. *n.* 99. 37

Dubium eſt autem, quid dicendum ſit, quando votum conditionale eſt pœnale. In qua re certum eſt, quando conditio eſt de præterito, aut de præſenti, ut voveo Religionem, vel caſtitatem, &c. in pœnam peccati, quod heri commiſi, vel nunc propono me admiſſurum, ſi fuit, vel eſt mortale, eo caſu nequire Epiſcopum, 38

nec

Digitized by Google

nec .. nſequenter Regulares Confeſſarios diſpenſare, ut de .. o conditionali tantùm *ſuperiùs* dictum eſt, eadem enim ratio militat. Ita Suar. *d. cap. 23. num. 9.* & Sanch. *d. num.* 88.

Si autem conditio erit de futuro, ut, ſi luſero, promitto Religionem, vel promitto me non luſurum, vel tale peccatum non admiſſurum ſub pœna Religionis, vel caſtitatis, aut peregrinationis reſervatæ; dicendum eſt, poſſe Regulares Confeſſarios in hujusmodi voto diſpenſare, non ſolùm antequam adimpleatur conditio, verum etiam illa adimpleta; Quia cùm hæc reſervatio ſit odioſa, ac ideò nimis reſtringenda (ut docent communiter Doctores, de hac materia loquentes) vota hæc tunc reſervata cenſeri debent, quando ſunt ſimpliciter rei reſervatæ, ut Religionis, caſtitatis, &c. At vota pœnalia non ſunt hujusmodi. Nam cùm votum ſit actus Religionis, quo quis rem ſibi gratam, & acceptam offert Deo in ejus cultum, id ſimpliciter, & abſolutè cenſebitur tale, quod fit ex directa volitione, & ex affectu boni, quod promittitur. Vota verò conditionalia pœnalia non emittuntur ex affectu boni, quod promittitur, ſed potiùs pœnam illam ſibi proponit voluntas tanquam odioſam, & non vult eam, imò potiùs propoſitum habet cavendæ ejus obligationis. Atque quòd Epiſcopus poſſit in hujusmodi votis ante, & poſt impletam conditionem diſpenſare, ſuſtinent Henriq. *lib. 7. de Indulg. cap. 30. num. 6.* Clavis Regia *lib. 6. cap. 11. num. 72.* Suarez *lib. 6. cap. 32. num. 6.* Sanch. aliis pluribus relatis *de matrimon. lib. 8. diſp. 10. num. 8. in Decal. lib. 4. cap. 40. num. 91.* Reginald. *lib. 18. num. 337.* Bonac. *in Decal. diſp. 4. q. 2. punct. 7. §. 4. ſub n. 17. verſ. dixi modo, circa med.*

QUÆSITUM IX.

Vtrùm Abbates poſſint diſpenſare in votis cum ſuis ſubditis, qui priùs adierint Pontificem, & an idem integrum ſit Religioſis cum ſecularibus virtute ſuorum privilegiorum.

SUMMARIUM.

1 *Diſpenſare poſſunt Abbates, & Prælati inferiores habentes juriſdictionem Epiſcopalem in voto, in quo anteà diſpenſare poterant, ſed priùs eſt aditus Pontifex, & diſpenſationem conceſſit.*

2 *Papa an, & quando in eo caſu diſpenſationem denegavit, vel conſtat ipſum eam denegare conſueviſſe, poſſint tunc dicti Prælati diſpenſare.*

3 *Confeſſarii Regulares virtute ſuorum privilegiorum an, & quando poſſint diſpenſare, ubi Papa diſpenſationem denegavit, vel denegare conſuevit.*

1 Dico primò, qui emiſit aliquando votum, ſuper quo jure ordinario Prælatus Pontifice inferior diſpenſare poterat, licèt adierit Sum. Pont. & ab eo obtinuerit commiſſionem directam Ordinario, vel Confeſſori, ut diſpenſet, poteſt nihilominus ei renunciare, & eumdem ſuum Prælatum, ut poteſtate ſua ordinaria diſpenſet, adire. Quia illa commiſſio ob voventis gratiam, & favorem conceſſa eſt: ergò non debet in ejus damnum retorqueri, ex vulgata regula, *quòd ob gratiam de reg. jur. in 6.* tum quia libetum eſt unicuique favori ſuo cedere, *c. ad Apoſtolicam, de regular. c. ſi de terra, de privil.* tum etiam, quia adire Principem ad rem aliquam petendam, nullum præventionis effectum operatur, ne liceat deinde idem ab inferiori petere, *l. 1. & tot. tit. C. quando libell.* Atque ita univerſaliter etiam in reſcriptis juſtitiæ docet Nav. *lib. 1. conſil. in 2. edit. tit. de offic. deleg. conſ. 1. n. 2.* & in terminis de Epiſcopo tradit Sanc. *de matr. lib. 8. diſp. 14. n. 3.* quod idem dicendum eſt de reliquis Prælatis inferioribus juriſdictionem Epiſcopalem, ſeu quaſi obtinentibus; nam ipſi regulariter poſſunt omnia cum ſuis ſubditis, quæ poſſunt Epiſcopi cum ſuis circa hanc materiam, ut pluries ſupradictum eſt.

Dico ſecundò, ſi Papa de caſu illo conſultus diſpenſare negavit, indicans cauſam legitimam non adeſſe; nova alia cauſa non emergente, non poſſent hi Prælati diſpenſare, quia eo ipſo, quòd Pontifex diſpenſationem denegavit, videtur inferioribus cum illo ſingulari diſpenſandi facultatem adimere, niſi nova alia cauſa ſuperveniat; ſi verò huic ſingulari non denegaſſet; at conſtaret conſueviſſe Summum Pontificem aliis ob eas cauſas diſpenſationem denegare; reputando eas non eſſe juſtas, tunc Prælato integrum eſſet cum illo, cui denegata non eſt, diſpenſare, judicando eas eſſe cauſas juſtas; quia cùm jure ordinario diſpenſare poſſit, non compellitur ad diſpenſandum ex iis tantùm cauſis, quibus intervenientibus Pontifici diſpenſare libet. Neque ex eo quia Papa aliis ex ea cauſa diſpenſationem concedere renuit, ligatur ordinaria Prælati poteſtas, ne valeat diſpenſare cum hoc, cui Pontifex non denegavit. Ita Sanc. *d. diſp. 14. num. 5.* 2

Dico tertiò, qui obtinuit à Sede Apoſtolica diſpenſationem voti, ſuper quo Religioſi virtute ſuorum privilegiorum diſpenſare poterant, ut in voto pœnali caſtitatis, vel non nubendi, vel Religionis, (de qua re egimus *in antecedenti quæſito*) poteſt, non obſtante commiſſione Ordinario, vel Confeſſori à Summo Pontifice facta, confugere ad Confeſſarium Religioſum, & ab eo commutationem, vel diſpenſationem obtinere, ſicut *ſuperiùs* dictum eſt poſſe eum ad Prælatum proprium accedere: quia adiiſſe Superiorem, nullum præventionis effectum operatur, & commiſſio facta in favorem illius, qui eam obtinuit, non debet in ejus damnum retorqueri. Neque obſtat, Ordinarium, vel Confeſſarium virtute commiſſionis jam diſpenſaſſe, quin hic poſſit habentem diſpenſandi privilegium adire, poteſt enim regredi ad priorem voti obligationem, omiſſa commutatione obtenta, cùm commutatio ſit in voventis favorem, & gratiam, nimirum, ut ipſius commodo conſulatur. Ratio hujus favoris petit commutationem ipſam ſub ea conditione intelligi, ut liberum ſit voventi materiam ſubrogatam exequi, ſive primam, in cujus locum alia materia ſubrogata fuit, ut docent Azor. *inſt. mor. par. 1. lib 11. c. 18. q. 20.* Sanc. *d. lib. 8. diſp. 9. n. 21.* & ſic poteſt tanquam novi voti diſpenſationem, aut commutationem petere ab ipſis Confeſſariis Regularibus habentibus privilegium, nulla prioris diſpenſationis, aut commutationis obtentæ mentione habita. Atque ita Sanc. *d. diſp. 14. n. 4.* 3

DISPUTATIO XX.

De Poteſtate Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum ad commutanda vota.

Quæſ. I. *Vtrùm Abbates, & Prælati inferiores ſubditorum vota commutare poſſint.*
II. *Vtrùm Prælati, vel Confeſſarii Regulares poſſint ſecularium vota commutare.*
III. *Vtrùm Abbates, & alii Prælati poſſint commutare vota ſuorum ſubditorum in æquale, ſive in melius.*

QUÆSITUM I.

Vtrùm Abbates, & Prælati inferiores ſubditorum vota commutare poſſint.

SUMMARIUM.

1 *Diſpenſandi in votis habens ordinariam poteſtatem, habet etiam ordinariam facultatem illa commutandi.*

2 *Vota ſubditorum commutare poſſunt Abbates, & Prælati habentes diœceſim cum juriſdictione, & Prælati Regulares, ut* num. 3.

4 *Prælati inferiores quaſi-Epiſcopalem juriſdictionem non habentes an poſſint ſubditorum vota commutare, oſtenditur.*

5 *Commutatio voti an invito vovente fieri poſſit per Abbatem, oſtenditur.*

6 *Vota omnia in unum ſolemne Religionis commutari poſſunt.*

7 *Votum peregrinationis Terræ Sanctæ poteſt commutari in votum ſolemne profeſſionis, licèt ſit Sedi Apoſtolicæ reſervatum, ut* num. 8.

9 *Juramenta omnia Deo facta commutari poſſunt in votum ſolemne profeſſionis, non autem juramenta hominibus facta, & ab eis acceptata, ut* num. 10.

1 HOc quæſitum unicam regulam proponendo reſolvendum erit, nempe quòd omnis, & ſolus habens ordinariam poteſtatem in votis diſpenſandi, habet etiam ordinariam facultatem illa commutandi; & è contra: nam utraque poteſtas eſt juriſdictionis ſpiritualis in foro externo, ergo omni, & ſoli hanc habenti competit; tum quia utraque annexa eſt paſtorali muneri, & in illius adæquata juriſdictione per modum unius ſimplicis ad id munus neceſſariæ includitur; & ideò neutra ab alia ſeparatur; Ita Sylveſter *verb. votum* 4. *q* 3. *diſt.* 2. Tabien. *verb. diſpenſatio, q.* 9. *num.* 11. *ad finem.* Tolet. *lib.* 4. *ſum. cap.* 18. *num. ult.* Suar. *de Relig. tom.* 2. *lib.* 6. *de voto, cap.* 12. *num.* 4. *in fine*, Sanch. *in decalog. lib.* 4. *cap.* 49. *num.* 28.

2 Ex hac præpoſita regula quæſiti hujus explicatio colligitur, dicendum eſt enim Abbates, & alios quoſcumque inferiores Prælatos habentes territorium, in quo juriſdictionem Epiſcopalem, ſeu quaſi-Epiſcopalem exerceant, poſſe ſuorum ſubditorum vota commutare eo modo, quo poſſunt Epiſcopi ſuorum, ut de diſpenſandi poteſtate diximus *in ſuperiore diſputatione.*

3 Secundò, idem dicendum eſt de Abbatibus & Prælatis Regularibus reſpectu ſuorum ſubditorum; nam hi etiam habent juriſdictionem quaſi-Epiſcopalem ordinariam in utroque foro, ratione ſui muneris erga Religioſos ſubditos, ſicut pluries probatum fuit, & diximus in *eadem diſputatione de poteſtate diſpenſandi vota.*

4 Item patet, quid dicendum ſit de aliis Prælatis Epiſcopo inferioribus, quaſi-Epiſcopalem juriſdictionem non habentibus, quos diximus, in votis diſpenſare non poſſe, niſi ex ſpeciali commiſſione, vel conſuetudine legitimè præſcripta eam poteſtatem acquiſierint, unde idem dicendum eſt in præſenti quoad commutationem ex regula *ſuperiùs* tradita.

5 Eſt autem notandum, quòd hæc commutatio votorum nequit, vovente invito fieri; quia per commutationem transfertur eadem voti obligatio in aliam materiam: At obligatio voti circa aliam materiam, abſque voventis voluntate contrahi nequit. Ita Suar. *de Relig. tom.* 2. *tract. de voto, lib.* 6. *cap.* 1. *n.* 12 Sanchez *d. lib.* 4. *c.* 24. *num.* 27. contra Becam *in ſuis reſponſis, p.* 2. *caſu* 9. *not.* 2. *fol.* 81.

6 Notandum eſt etiam, omnia vota in unum ſolemne Religionis votum commutari poſſe. Dixi, *omnia vota*, ut intelligantur vota perſonalia realia, & mixta, tam in ſeculo, quàm in Novitiatu emiſſa per ſolemne votum
Religionis extingui, ideò votum peregrinationis Ter- 7
ræ Sanctæ poteſt commutari in votum profeſſionis ſolemnis quoad peregrinationem, & quoad id quod profitens vovit dare in ſubſidium Terræ Sanctæ, ita Miranda *in manual. Prælat. tom.* 5. *quæſt.* 25. *art.* 7. Suar. *de Relig. tom.* 3. *lib.* 6. *c.* 14. *n.* 5. Sanchez *in ſumm. tom.* 2. *lib.* 5. *c.* 5. *n.* 50. Ratio eſt, quia tale votum, quamvis quoad expenſas ſit votum reale, tamen quia per profeſſionem univerſa vota realia commutari poſſunt, ut communiter tenent Doctores apud Sanch. *loco cit.* ideò, &c. quicquid in contrarium dicant S. Antonin. *part.* 2. *tit.* 11. *c.* 2. *§.* 8. *notand.* 2. & Palud. *in* 4. *diſt.* 38. *q.* 4. *art.* 1. *concl.* 5. Tabiena *verb. votum* 4. *in fine.*

Si dicas tale votum peregrinationis Terræ Sanctæ eſ- 8
ſe Sedi Apoſtolicæ reſervatum. Reſpondeo non obſtare, quia etiam votum peregrinationis Jeroſolymitanæ eſt reſervatum, & tamen extinguitur, & commutatur in profeſſione, ut habetur manifeſtè *in cap. Scriptura, de*
voto. Non ſolùm prædicta vota, verùm etiam juramen- 9
ta in votum ſolemne Religionis commutari poſſunt, ſi-
ve ſint realia juramenta, ſive perſonalia ſoli Deo emiſſa, 10
quia æquipatantur votis, & non acquiritur per ea jus tertio; non ſic verò de juramentis hominibus præſtitis; & ab eis acceptaris, quia ratione juris tertio acquiſiti in melius commutari non poſſunt, ita Sanch. *loco cit. n.* 44. & *tom.* 1. *lib.* 3. *cap.* 21. *n.* 3. quicquid dicat Naldus *in ſumm. verb. votum, n.* 50.

QUÆSITUM II.

Vtrùm Prælati, vel Confeſſarii Regulares poſſint ſecularium vota commutare.

SUMMARIUM.

1 *Vota ſua quilibet poteſt in evidenter melius commutare.*

2 *Voti ad commutationem in æquale an ſit neceſſaria ſuperioris auctoritas.*

3 *Prælati, & Confeſſarii Regulares ex privilegio poſſunt ſecularium vota commutare.*

4 *Vota ſecularium an Abbates, & Confeſſores Regulares poſſint virtute prædictorum privilegiorum in totum, vel in partem commutare.*

5 *Commutatio voti an neceſſariò in Confeſſione ſit facienda, oſtenditur.*

6 *Vota intuitu obtinendæ commutationis eorum vigore facta commutare an poſſint Confeſſarii Regulares virtute ſuorum privilegiorum.*

7 *Religioſi, ex vi prædictorum privilegiorum, poſſunt commutare omnia vota reſervata, quando ea poteſt Epiſcopus commutare.*

8 *Commutare poſſunt Confeſſarii Regulares virtute ſuorum privilegiorum non ſolùm votum principale, ſed etiam votum non petenda illius commutationis.*

9 *Commutare iterum atque iterum poſſunt Prælati & Confeſſarii Regulares etiam ſecundum votum, in quod prius commutatum eſt.*

10 *Vota omnia undecumque ad ſe venientium an licitum ſit Prælatis, & Confeſſariis Regularibus commutare, oſtenditur.*

11 *Vota juramento firmata an poſſint commutari.*

NOn loquitur de commutatione in evidenter me- 1
lius; quia nulla Superioris auctoritate opus eſt ad commutandum votum in rem manifeſtè meliorem, ſed quilibet propria auctoritate id efficere poteſt: ut docet Navar. *in man. c.* 12. *n.* 75. Suar. *de relig. tom.* 2. *lib.* 6. *de voto, c.* 18. *n.* 4. *verſ. nihilominus*, & alii plures apud Sanc. *in Decal. lib.* 4. *c.* 49. *n.* 4. & Bonac. *etiam in Decal. diſp.* 4. *q.* 2. *punct.* 7. *§.* 3. *n.* 3. contra Sylveſt. & alios apud
Sanch. *eod. cap.* 49. *n.* 2. Sed ſermo nobis eſt de com- 2
mutatione, quæ fit in æquale, ſive dubium ſit, ſive ma-

ſive manifeſtè pateat rem eſſe æquè bonam: ad quod ſuperioris auctoritatem requiri, probant Azor. *inſtit. moral. part.* 1. *lib.* 11. *pag.* 18. *q.* 2. Clavis Regia *lib.* 6. *cap.* 12. *num.* 8. Suarez *dict. lib.* 6. *cap.* 19. *à n.* 3. & Sanch. pluribus relatis eo *cap.* 49. *num.* 12. *&* 22.

Supponendum eſt autem, ad hanc commutationem ſuperioris auctoritatem eſſe neceſſariam. Quia cùm votum ſit promiſſio facta Deo de aliquo bono, quod ſit Deo acceptum; At quid in aliqua promiſſione acceptum ſit ei, cui promittitur, ex ejus arbitrio pendet declarare. Ideò in commutatione votorum requiritur auctoritas Prælati, qui in perſona Dei, cujus vicem in Eccleſia gerit, quid ipſi Deo acceptum ſit, determinet, ut docent S. Thom. 2. 2. *q.* 8. *art.* 12. D. Bonavent. *in* 4. *diſt.* 38. *art.* 2. *q.* 2. & alii communiter, & colligitur *ex cap.* 1. *de voto & voti redempt.* ubi dicitur, commutationem voti pendere ab arbitrio ſuperioris. Hæc autem poteſtas eſt juriſdictionis ſpiritualis, pertinetque ad proprium ſuperiorem habentem juriſdictionem in foro externo in eos, quorum vota commutanda ſunt, ut probat Sanch. *d. cap.* 49. *num.* 22. Igitur Prælatis, & Confeſſariis Regularibus non eſt integrum jure ordinario, ſecularium ſibi non ſubditorum vota commutare: quia non habent ad id juriſ-
3 dictionem: ſecùs dicendum eſt de jure privilegiorum à Sede Apoſtolica eiſdem conceſſorum: nam Eugenius IV. anno Domini 1437. pridie Kal. Julii, Pontificatus ſui anno 6.

Conceſſit Congregationi S. Juſtinæ, quòd liceat ejus Prælatis, ſive Monachis deputatis à ſuis ſuperioribus, ad audiendum perſonarum ſecularium confeſſiones accedere, illaſque audire, & perſonæ ipſæ eis confiteri poſſint, abſque alia ſuperiorum ſuorum licentia, necnon eis pœnitentia, & ſatisfactione injunctis, quoties opus fuerit illas abſolvere ab omnibus, & ſingulis peccatis, præterquam Sedi Apoſtolicæ dumtaxat reſervatis, necnon à quibuſcumque excommunicationum, & ſuſpenſionum, & interdicti ſententiis, aliiſque Eccleſiaſticis cenſuris, & pœnis, quas à jure, vel ab homine latas ſatiſfactione injuncta incurriſſe, quomodolibet cenſebuntur. Inſuper, & vota omnia permutare; ac in omnibus & ſingulis caſibus, etiam Ordinariis, aut per ſynodales, ſeu Provinciales Conſtitutiones reſervatis cum eis diſpenſare.

Hanc conceſſionem refert Roder. *in nova Collect. bull. pro Regul. bulla* 11. *Eugenii IV.* Hujuſmodi privilegium conceſſum à Paulo III. Societati Jeſu, refert Sanchez *d. lib.* 4. *cap.* 54. *num.* 3. in hæc verba:

Conceditur facultas illis ex vobis, qui Presbyteri fuerint, quorumcumque utriuſque ſexus Chriſti fidelium, ad vos undecumque accedentium confeſſiones audiendi, & confeſſionibus diligenter auditis ipſos, & eorum ſingulos ab omnibus, & ſingulis eorum peccatis, criminibus, exceſſibus, & delictis quantumcunque gravibus, & enormibus, etiam Sedi Apoſtolicæ reſervatis, & à quibuſvis ex ipſis caſibus reſultantibus, ſententiis, &c. abſolvendi, ac eis pro commiſſis pœnitentiam ſalutarem injungendi: necnon vota quæcumque per eos pro tempore emiſſa (ultramarinis, Viſitationis liminum Apoſtolorum Petri, & Pauli de Urbe, ac S. Jacobi in Compoſtella, necnon Religionis, & caſtitatis votis dumtaxat exceptis) in alia pietatis opera commutandi.

Quam facultatem cum eadem exceptione Gregorius XIII. anno 1575. extendit ad vota jurata: dummodo commutatio hujuſmodi non fiat in præjudicium tertii.

Hæc autem privilegia favorabilia ſunt, & latè interpretanda: quia licet ſint privilegia juri communi derogantia, unde etiam odia juris dicuntur, & odia reſtringenda ſunt, *reg. odia* 15. *de regul. jur. lib.* 6. tamen hoc habet locum, quando hujuſmodi facultas ad aliquorum particularium favorem tradita eſſet: ſecus verò quando in favorem publicum conceſſa eſt: tunc enim non odium, ſed favor, & Principis beneficium cenſetur, ideò latè interpretandum eſt, quantùm ejus verba patiuntur. Ita gloſſ. & Panormitan. *in cap. fin. num.* 2. *de ſimon.* quod multò magis procedit, quando hujuſmodi facultas non particulari alicui, ſed integro Ordini elargita eſt, ut in præſenti, quo caſu etiam favorabilis cenſetur, & extendenda. Ita Leſſ. *de juſt. lib.* 2. *c.* 42. *dub.* 12. *n.* 60. Sanch. *d. c.* 54. *num.* 6.

Eſt autem circa dicta privilegia notandum primò, 4
quòd illorum virtute non licebit in totum, vel in parte diſpenſare, licèt ex alio privilegio hæc facultas traditur, ut *ſuprà* diximus.

Notandum ſecundò, non eſſe neceſſariam confeſſio- 5
nem ad vota eorumdem privilegiorum vigore, commutanda, ſed id poſſe extra confeſſionem fieri, ut pluribus probant Enriq. *lib.* 7. *de Indulgent.* *c.* 30. *n.* 6. Sanch. *d. c.* 54. *n.* 16. *& in tract. de matrimon lib.* 8. *diſp.* 16. *n. ult.* Bonacin. *in Decalog. diſp.* 4. *q.* 2. *punct.* 7. §. 13. *n.* 16. Layman. *in theolog. moral. lib.* 4. *tract.* 6. *c.* 10. *num.* 21. Sancius *in ſelect. diſp.* 14. *num.* 2. Villalbos *in ſumm. tom.* 2. *tract.* 34. *diff.* 29. *n.* 7. quicquid dicat Peregrin. *in ſcholiis ad privil. Theatin. tit. commut.* §. 3. ubi conſtanter affirmat, quòd Confeſſores habentes facultatem commutandi, & diſpenſandi in votis virtute privilegiorum, non poſſunt, nec debent hoc facere, niſi in Sacramento Pœnitentiæ, ſicut & illi, qui virtute alicujus Bullæ commutant, & diſpenſant; contra quem P. Diana agit *in reſol. moral. tract.* 2. *de dub. Regul. reſol.* 9. dicens, quòd privilegia non ſunt à nobis reſtringenda, ſed potiùs amplianda, & notat *ibidem* cum Sanchez, & Henriquez non oportere, ut commutans vota virtute privilegiorum ſit Confeſſarius voventis, quia privilegia ſolùm poſtulant Confeſſarium ex approbatis ab Ordinario.

Notandum tertiò, virtute horum privilegiorum Re- 6
ligioſos commutare etiam poſſe vota facta intuitu obtinendæ commutationis virtute illorum, quia in eis nulla hujus rei limitatio appoſita eſt, nec aliqua ratio ad ea ita limitanda ſuadet: idem Sanch. *d. c.* 54. *num.* 18. Bonacina *d. punct.* 7. §. 2. *ſub n.* 12. *verſ. & hoc valet.*

Notandum quartò, Religioſos virtute horum pri- 7
vilegiorum commutare poſſe omnia vota, etiam Summo Pontifici reſervata, quando in illis poteſt Epiſcopus diſpenſare, ex eo, quia à vera votorum reſervatorum ratione deficiant, aut quia non eſt diſpenſatio in ſubſtantia voti reſervati, ſed in aliqua ejus circumſtantia; quia Summus Pontifex ea commutandi poteſtatem denegare intendit, tunc tantùm, quando videlicet reſervata ſunt. Ita Suar. *de relig. tom.* 2. *tract. de voto lib.* 6. *cap.* 26. *n.* 17. Sanch. *d. cap.* 54. *num.* 19. loquens de bulla Jubilei, Bonacin. *in Decalog. diſput.* 4. *quæſt.* 2. *punct.* 7. §. 3. *num.* 17. quoties autem Epiſcopo diſpenſare conceditur ratione ſolius neceſſitatis imminentis, eò quia Apoſtolica Sedes adiri non poſſit, nequeunt Religioſi prædictorum privilegiorum vigore ea commutare, ut ait Sanch. *loco cit.*

Notandum quintò Religioſos vigore prædictorum 8
privilegiorum commutare poſſe non ſolùm votum principale, ſed etiam votum non petendæ commutationis illius, Sanch. *d. cap.* 54. *n.* 23.

Notandum ſextò Religioſos, virtute prædictorum privilegiorum, ſecundum votum, in quod præcedens commutatum fuit, poſſe iterum & iterum commutare, quia facultas vota commutandi per ea conceſſa, non eſt ad unam vicem reſtricta, ſed eſt abſolutè conceſſa: ergo poterunt vota iterum, atque iterum commutare. Ita Cordub. *in Summa*, *q.* 150. Sanch. *d. c.* 54. *num.* 24. Bonac. *d.* §. 3. *num.* 19.

Notandum ſeptimò, Religioſos per prædicta privilegia non ſolùm ſubditorum illius diœceſis, in qua ad fidelium confeſſiones audiendas expoſiti ſunt, verùm

etiam quoſcunque undecunque venientium vota commutare poſſe; quia cùm hæc facultas ſit eis conceſſa à Summo Pontifice, qui toti Orbi præeſt, non eſt, cur ad ſubditos illius diœceſis, in qua commorantur, limitanda ſit: tum quia prædicta eorum privilegia amplianda, ac pleniſſimè interpretanda ſunt, ut *ſuprà* diximus: ergo nulla ratione ita reſtringi debent. Tandem hoc clarè conceditur in prædicto privilegio Pauli III. ubi expreſsè traditur facultas audiendi confeſſiones undecunque venientium, ac eorum vota commutandi. Ita Sanch. *d. cap. 54. num. 60. & d. diſput. 6. num. 10.* ubi teſtatur idem judicaſſe nonnullos alios viros doctos, quod etiam virtute d. privilegii Pauli III. poſſe Confeſſarios Mendicantium affirmat Roderic. *in addit. ad Bull. Cruciat. §. 9. num. 110.*

Notandum octavò virtute privilegii à Gregorio XIII. Societati Jeſu conceſſi, integrum eſſe Religioſis illud participantibus commutare vota juramento firmata, ſive juramentum acceſſoriè voto accedat, ut ſi præſtetur ad voti emiſſi confirmationem, ſive ſit principale & quaſi concomitans, ut ſi v. g. quis priùs vovit jejunium, & poſteà juravit illud, non quaſi votum confirmans, ſed vel ejus immemor, vel omninò independenter ab illo: quia privilegium indiſtinctè loquitur: ita Sanch. *d. lib. 4. cap. 43. num. 16.*

QUÆSITUM III.

Utrum Abbates, & alii Prælati poſſint commutare vota ſuorum ſubditorum in æquale, ſive in melius, ſive in minus.

SUMMARIUM.

1 *Vovere poſſunt Monachi omnia opera bona, à Regula vel Superiore illis non interdicta.*

2 *Commutari poſſunt vota in melius propria auctoritate.*

3 *Commutatio votorum fieri poteſt in æquale, ſi ſit evidenter tale, & poteſt fieri talis commutatio à vovente ſine Confeſſario, ut* num. 4.

5 *Commutatio certiſſima eſt, ſi fiat auctoritate Superioris.*

6 *Licentia data Monacho ad vovendum à Superiore, poteſt revocari ab eodem, ſed cum juſta cauſa, aliàs peccaret, ſaltem venialiter, ut* num. 7.

8 *Commutare poſſunt Confeſſarii Prælati vota in minus virtute Bullæ Cruciatæ, & Jubilei.*

9 *Commutatio votorum expoſcit cauſam juſtam ultra auctoritatem, ſecùs autem virtute Bullæ Cruciatæ, & Jubilei, ut* num. 10.

1 SUpponendum eſt Monachos omnes poſſe omnia opera bona vovere, quæ eis à Regula, ſive à Superioribus non ſunt prohibita, & quæ à debito obſequio Monaſticæ diſciplinæ illos non retrahunt, quæ quidem vota ſtatim obligant, nullo expectato Superiorum conſenſo, eaque tenentur obſervare Monachi, donec Abbas illis contradicat, ita Suar. *tom. 2. de Relig. lib. 3. c. 5. num. 3.* Portell. *in addit. ad dub. regul. verbo votum, num. 61.* Filiucius *tom. 2. tract. 25. cap. 6. num. 172.* Sayrus *in Clavi Regia lib. 6. cap. 5. num. 22.* Azor. *inſtit. moral. tom. 1. lib. 11. cap. 17. quaſ. 4.* Sanchez *lib. 4. in Decalog. cap. 25.* Mirand. *in manual. Prælat. tom. 2. q. 32. art. 4. concl. 4.* Abulenſ. *in cap. 30. Num. q. 70.* Leſſius *lib. 2. de juſt. cap. 40. num. 71.* Vega *tom. 16. ſumm. cap. 129. caſ. 90.* Quæ quidem vota à Monachis facta poſſunt Abbates commutare, ut affirmant præter citatos *in 1. q.* Ledeſm. *tom. 2. tract. 10. de voto cap. 8.* Portellus *in dub. regul. verbo votum,* Bartholomæus à S. Fauſto *lib. de theſaur. Relig. q. 3.* Ratio eſt, quia commutatio eſt actus juriſdictionis de natura ſua competens Abbatibus erga ſuos Monachos. Quibus præmiſſis

Dubitatur, an ea in æquale, ſive in melius commutare poſſint Abbates, & Prælati Regulares.

De commutatione in melius, affirmant Villalbos *in ſumm. tom. 2. tract. 44. diffic. 31. num. 8.* & Portell. *in dub. regul. verb. Voti diſpenſatio*, dicunt enim quòd quando quis commutat votum ſuum propria auctoritate in melius, non eget juſta cauſa: ergo à fortiori Superiores, qui ex cauſa commutare ſolent, poterunt commutare in melius, & eſt communis ſententia Doctorum, ut *præcedenti quæſito, num. 1.* innuimus.

De commutatione verò in æquale diſputant Doctores, ut Suar. *de Relig. tom. 2, lib. 6. cap. 19. num. 3.* Reginald. *in prax. tom. 1. lib. 18. num. 249.* Filiuc. *tom. 2. tract. 26. c. 10. num. 283.* Molſeſius *in ſumm. tract. 11. cap. 15. num. 197.* Raphael de la Torre *in 2. 2. tom. 2. quæſt. 88. art. 12. diſp. 5. num. 12.* Malderus *in 2. 2. tract. 16. cap. 15. dub. 11.* qui negant poſſe fieri talem commutationem in æquale, quibus non obſtantibus 2

Dico, ſi evidens ſit commutatio in æquale poſſe fieri commutationem à vovente; Ratio eſt, quia in hac re ſolùm requiritur judicium Superioris, ut decernat, quid acceptum ſit Deo, evidens autem eſt æquale eſſe Deo acceptum; ergo poteſt fieri commutatio in æquale. Ita affirmant Aragon. *in 2. 1. q. 88. art. 12. dub. 1. diſput. 3.* Bonac. *tract. de legib. diſput. 4. q. 2. punct. 7. §. 3. num. 7.* ubi plures citat Doctores pro hac ſententia, quam etiam docet Fernandez *in ſuo exam. Theol. mor. part. 1. cap. 6. §. 11. num. 2.* 3

Ad auctoritatem autem Doctorum pro contraria ſententia, reſpondeo, quod ipſi loquuntur de commutatione voti, an poſſit fieri talis commutatio in æquale auctoritate voventis; nos verò loquimur de diſpenſatione facienda à Superiore, non autem à vovente ſubdito. Imò P. Diana *in ſuis reſol. moral. tract. 5. Miſcel. reſol. 25.* ſuſtinet contra Tannerum, Layman, Filiucejum, Azorium, & alios ab eo citatos *eod. loco*, poſſe voventem ſine Confeſſario commutare ſuum votum in materiam æqualem, quam ſententiam probabilem vocat Sancius *in ſelect. diſput. 14. num. 3.* Joan. de la Cruz *in direct. par. 1. art. 2. dub. 11. concl. 4.* Portell. *in addit. ad dub. regul. verbo Voti commutatio, n.* 88. Villalbos *in ſumm. tom. 2. tract. 34. diff. 31. num. 5.*

Ex quibus infertur, quòd prædicta commutatio in æquale, ſive in melius, etſi de ſui natura licita ſit, tamen arbitrio Prælatorum innixa certiſſima reſpectu ſubditorum redditur, maximè cum Religioſi non poſſint licitè vovere abſque Superioris conſenſu, alioquin, ſi voviſſent, irrita fierent eorum vota, quod habetur *in cap. 20. q. 4.* ubi hæc formalia habentur verba: *Monacho non licet votum vovere ſine conſenſu Abbatis, ſi autem voverit, frangendum erit.* Et ratio manifeſtiſſima eſt, quia votum eſt à voluntate, quæ ſubjecta eſt Abbati, & Prælatis. 5

Imò poſtquam Abbas dedit licentiam Monacho votum faciendi, vel factum adimplendi, poteſt adhuc licentiam præſtitam revocare, & ita ſubditus ampliùs non tenetur ad illum votum, ita docent Sotus *de juſt. & jure, q. 3. art. 1.* Ledeſm. *2. par. ſum. tract. 10. de voto, cap. 7. dub. 2.* Cajetanus 2. 2. q. 88. *art.* 8. Rodriq. *tom. 1. ſum. cap. 91. num. 6.* Leſſius *de juſt. & jur. lib. 2. c. 40. dub. 10. num. 75.* Reginald. *in prax. lib. 18. n. 304.* Filiucius *tom. 1. tract. 26. cap. 8. num. 245.* Suar. *tom. 2. de Relig. lib. 6. cap. 8. num. 4.* quod etiam colligitur *ex cap. noluit*, & *ex cap. manifeſtum 33. quæſt. 5.* ubi habetur quòd ſi maritus conſentiat voto uxoris, & poſteà revocat illud, mulier non tenebitur ampliùs voto, ita à ſimili de Prælato reſpectu ſui ſubditi. 6

An autem in tali caſu Abbas peccet, revocando dictam licentiam abſque cauſa? Dico quod à veniali non excuſatur, ut colligitur *ex cap. manifeſtum, 33. q. 5.* & Sylveſtrum *verb. Votum 4. q. 2.* & Ledeſm. ſupra cit. licèt aliqui putent, inter quos eſt Vega *loco cit.* talem irritationem eſſe peccatum mortale, quod negat Suar. 7

tom.

tom.2. de Relig. lib.6. de voto, cap.4. num 22. dummodo tamen non adſit contemptus, vel ſcandalum.

8 Quòd verò ad commutationem in minus, dicendum eſt cum Bonacina *tract. de leg. diſput.* 4. *par.*2. *punct.*6. §. 2. *num.* 11. & aliis apud eundem, poſſe Confeſſarios commutare vota in aliquid minus per Bullam Cruciatæ, & per Jubileum, quod probabile putat Leſſius *lib.* 2. *de juſt. & jur. cap.* 40. *dub.* 11. *num.* 95. Quam facultatem proculdubio habebunt etiam Prælati Regulares ad commutanda vota ſuorum ſubditorum in aliquid minus virtute ipſius Bullæ Cruciatæ, quæ in tali caſu non videtur his ablata, & virtute Jubilei.
9 Advertant tamen Prælati, quòd in commutatione votorum etiam in bonum æquale requiritur aliqua cauſa ultra eorum auctoritatem, quæ cauſa ſufficiens ad commutandum votum in æquale erit, ſi ſuavis ſit, & vovens hilariter adimplebit materiam voti ſubrogati, ita Azorius *tom.*1. *lib.* 11. *cap.* 18. *quæſ.* 3. Filluc. *tom.* 2. *tract.* 26. *cap.* 10. *num.* 285. Clavis Regia *lib.* 6. *cap.* 12. *num.* 8. Graff. *in deciſ. part.* 1. *lib.* 2. *cap.* 30. *num.* 6. Sanchez *in ſum. tom.* 1. *lib.* 4. *cap.* 50. *num.* 23. ubi putat ſolam voventis petitionem eſſe cauſam ſufficientem ad commutandum; imò Prælatus ſine cauſa commutaturus ante petionem ſubditi intuitu gratificationis rectè commutat, ut colligitur ex Cajetano 2.2. *q.*88. *art.*12. Sacerdos verò commutans votum in æquale ſine juſta, & licita cauſa peccat tantùm venialiter. Quando verò commutantur virtute Bullæ Cruciatæ, vel Jubilei, non eſt opus alia cauſa, niſi eleemoſynam largiri juxta præſcriptum Bullæ, & opera exequi in Jubileo contenta, ita Suar. *de Relig. tom.* 2. *lib.* 6. *c.* 19. *n.* 5. & Sanchez *in ſum. tom... lib.* 4. *cap.* 50. *n.* 19.

DISPUTATIO XXI.

De poteſtate Abbatis & aliorum Prælatorum quoad votum ſolemne Obedientiæ.

Quæſ. I. *Utrum Abbas habeat poteſtatem obligandi ſubditos in conſcientia.*
II. *An Abbas, vel alius Prælatus Regularis poſſit præcipere ſuo ſubdito aliquid ſub pœna excommunicationis, vel alterius cenſuræ.*
III. *An Abbas, vel alius Prælatus poſſit exigere à ſubditis juſjurandum.*
IV. *Utrum ſubditus teneatur exequi voluntatem Abbatis, utcunque ſibi notam.*
V. *Utrum Abbas poſſit ſuis ſubditis actus internos præcipere, & an ſubditi teneantur illi ſic præcipienti obedire.*
VI. *Utrum Monachi teneantur parere Abbati præcipienti, quæ ſecundùm eorum Regulam ſunt.*
VII. *Utrum Abbas poſſit ſubditis præcipere aliquid, quod ſit contra, ſuper, præter, aut infra Regulam.*
VIII. *Utrum Abbas poſſit Monachis aliquid præcipere cum eorum periculo.*
IX. *Utrum Abbas poſſit præcipere ſuis ſubditis quæ ſunt contra Deum, vel Eccleſiæ ordinationes.*
X. *Utrum Abbas poſſit præcipere aliquid ſuis ſubditis, quod ſit contra Abbatis Generalis, vel alterius Superioris præceptum.*
XI. *Utrum Religioſus teneatur Abbati potiùs, quàm carnalibus parentibus obedire.*
XII. *Utrum in omni dubio, an res præcepta licita ſit, necne, debeat Monachus ſuo Abbati præcipienti obedire.*
XIII. *Utrum Monachus teneatur obedire Abbati, quem ob aliquod delictum accuſavit.*

QUÆSITUM I.

Utrum Abbas habeat poteſtatem obligandi ſubditos in conſcientia.

SUMMARIUM.

1 *Caſtitas, Paupertas, & Obedientia ſunt de eſſentia ſtatus Religioſi, & debent voto firmari in Religione approbata per Sedem Apoſtolicam.*
2 *Vota hæc tria emittens ut conſtituatur ſub alterius juriſdictione, an ſit neceſſarium.*
3 *Juriſdictio in Religioſos an proveniat Abbati ex vi votorum, an verò à Summo Pontifice.*
4 *Obligandi ſuos ſubditos Religioſos in conſcientia poteſtatem habet Abbas, &* num. 6.
5 *Poteſtas directiva, ad quam pertinet conſilia, leges, & præcepta ferre, in regimine neceſſaria eſt:*
7 *Poteſtatis dominativæ titulus duplex.*
8 *Prælatus, & ſubditus ſe habent ſicut actio, & paſſio.*
9 *Conditiones requiſitæ ad hoc ut Abbatis præceptum obliget in conſcientia.*

1 PRo hujus quæſiti intelligentia ſupponendum eſt, ad veræ, & propriæ Religionis ſubſtantiam neceſſarias eſſe quatuor conditiones: Prima ſunt Caſtitas, Paupertas, & Obedientia, quæ ita ſunt de eſſentia ſtatus Religioſi, ut ſine illis conſiſtere nequeat, per text. expreſſum in *c. cùm ad Monaſterium, in fine, de ſtat. Monach.* ubi dicitur, nec etiam Summum Pontificem poſſe ſuper his diſpenſare, quod eſt intelligendum, ut nequeat Summus Pontifex ſuper his diſpenſare cum Religioſo manente tali, ut probant D. Thom. 1. 2. *q. ult. art.* 3. 4. & 5. Bellarmin. *controverſ. tom.* 2. *lib.* 2. *de Monachis, cap.* 9. & *à cap.* 20. latè Sanch. *de matrim. lib.* 8. *diſput.* 8. *num.* 11. & *in præcepta Decalog. lib.* 5. *cap.* 1. *num.* 16.

2 Secunda conditio eſt, ut hæc tria voveantur, ut D. Thom. *d. q. ult. art.* 6. quem eſſe communiter receptum teſtatur Sanch. *d. cap.* 1. *num.* 18.

Tertia, ut emittantur in Religione per Sedem Apoſtolicam approbata.

Quarta, ut hæc tria vota emittens conſtituatur ſub alterius poteſtate, & juriſdictione. Quod non provenit ex vi, & natura votorum; ſed manat à Summo Pontifice Religionem erigente, & approbante; quia tria prædicta vota jure naturali, aut divino poſitivo, non habent vim conſtituendi voventem ſub peculiari alicujus juriſdictione; ſed neceſſarium eſt, Eccleſiæ conſenſum accedere. Quamobrem talis juriſdictio non provenit Prælatis 3
ex vi votorum, ſed à Summo Pontifice Religionem approbante, ut latè probat Vaſq. 1.2. *q.* 96. *art.* 4. *diſput.* 169.

4 *cap.* 4. *num.* 14. & Sanch. *loc. citat. num.* 15. *&* 30. Ex
his patet in Abbate requiri hanc poteſtatem obligandi
ſuos ſubditos in conſcientia: cùm enim (ut dictum eſt)
ad hoc ut quis ſi verè Religioſus oponeat tria vota præ-
dicta in Religione approbata in manibus Superioris
emittere, ac ſub illius poteſtate, & jurisdictione conſti-
tui, eo ipſo, quòd Religioſus ſub Abbatis poteſtate, & ju-
risdictione conſtituitur, ſuppoſito Eccleſiæ conſenſu, &
approbatione Religionis, acquiritur ipſi Abbati poteſtas
obligandi Religioſum in conſcientia; Jurisdictio enim,
quæ per approbationem Religionis à Summo Pontifice,
in Prælatos illius dimanat, non ſolùm eſt ad cogendum
Religioſos pœna temporali carceris, vel flagellorum,
aut ſimili ad Regulam ſervandam: ſed etiam ſpirituali,
ut optimè docent Sanch. *d. num.* 20. & Suar. *de Relig.*
tom. 4. *tract.* 8. *lib.* 2. *c.* 8. *num.* 2. cujus verba hîc anno-
tanda ſunt, cùm propoſitum quæſitum concludant, &
decidant; ait enim Suarez, quòd in omni regimine po-
teſtas, & maximè neceſſaria eſt directiva, ad quam perti-
5 net non ſolùm conſilia, ſed etiam leges, & præcepta fer-
re, & hæc inprimis requiritur in Prælato Religioſo, &
6 ſic Prælatus in conſcientia poteſt obligare ſubditum pet
legem, & præcepta, quod eſt certum, & commune apud
Doctores, & res videtur certa de fide, ſuppoſito conſen-
ſu univerſali Eccleſiæ, ac vera Religioſi ſtatus inſtitutio-
7 ne & approbatione. Duplex autem eſt titulus talis po-
teſtatis, primus eſt votum obedientiæ, quo ſubditus ob-
ligatur ex hoc voto, & Supetiot ſimiliter poteſt illum
8 obligare, comparantur enim ſubditus, & Superior in
hoc caſu, ſicut actio, & paſſio; non enim poteſt ſubje-
ctum pati, niſi poteſtas ſit in agente, ita non poſſet ſub-
ditus obligari, niſi eſſet poteſtas in Prælato ad obligan-
dum, quæ obligatio ex voto eſt in conſcientia, & ſic Præ-
latus poterit in conſcientia obligare. Alter titulus hu-
jus obligationis eſt jurisdictio Eccleſiaſtica Prælatis ne-
ceſſaria, & hic titulus pendet ex duobus principiis, unum
eſt de jure, ſcilicet jurisdictionem Eccleſiaſticam ſuffi-
cientem eſſe ad obligandum in conſcientia per leges, ſeu
præcepta, &[?]hoc eſt certum de fide, aliud principium eſt
de facto, ſcilicet Religionum Prælatis eſſe communi-
catam jurisdictionem Eccleſiaſticam ſufficientem ad
hunc actum; & hoc conſtat ex uſu Eccleſiæ, & ex pri-
vilegiis ſingularum Religionum, & ſic probatum reſtat
ex his duobus principiis eſſe in Prælatis Regularibus
poteſtatem obligandi ſubditos in conſcientia per præ-
ceptum, & circa hoc verſatur ſolemne obedientiæ vo-
tum, de quo in præſenti.

9 Adhoc autem ut Abbatis præceptum obliget in con-
ſcientia, aliquæ conditiones requiruntur, ſuppoſita in
primis ad id ipſius poteſtate. Prima eſt, ut materia, quæ
præcipitur, ſit honeſta, ita ut nec ſit intrinſecè mala, nec
ab aliquo majori Superiore prohibita; nemo enim ad
malum obligari poteſt, neque inferior ſuperioris legem
tollere poteſt; de qua re *in ſequentibus* latiùs dicetur.

Secunda conditio requiſita eſt, ut materia præcepti
ſit apta ad obedientiam Religioſam: quia non omnis
materia honeſta eſt capax talis obligationis, & cedit
ſub obedientia Religioſa, ſed ea, quæ eſt Regulæ con-
ſentanea.

Tertia eſt, ut præceptum ſufficienter proponatur,
adeò ut ad ſubditorum notitiam pervenire poſſit: de
quibus *in ſequentibus.*

QUÆSITUM II.

An Abbas, vel alius Prælatus Regularis poſſit præcipere ſuo ſubdito aliquid ſub pœna excommunicationis, aut alterius cenſuræ.

SUMMARIUM.

1 *Reſolvitur pro parte affirmativa.*
2 *Præceptum Prælati quid ſi eſſet leve.*
3 *Præcipiendo aliquid Prælatus ſub pœna excommunicationis videtur obligare ad mortale, limita, ut* num. 4.
5 *Præcipere poteſt Prælatus ſubditis ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ.*
6 *Excommunicatio latæ ſententiæ, non eſt neceſſe, quòd feratur in ſcriptis.*
7 *Admonitio trina ad illam non requiritur ex neceſſitate.*
8 *Contumax ſubditus ſufficit, quòd cognoſcat præceptum Superioris habere annexam hanc excommunicationem.*
9 *Subditus innodatus excommunicatione latæ ſententiæ à quo ſit abſolvendus.*

RESpondeo affirmativè, quia hoc docet praxis in 1
Monachorum, & Regularium domibus valdè uſi-
tata. Poteſt enim Abbas, & quilibet Prælatus Regularis
in occaſione gravi præcipere, ſub pœna excommunica-
tionis, ut Monachus ei revelet, vel quæ ſunt contra Re-
gulam, vel leges Eccleſiaſticas, vel propria ſtatuta, quod
colligitur ex Concil. Trid. *ſeſſ.* 25. *de Regul. cap.* 22. ubi
præcipitur, quòd Prælati Regulares in viſitationibus ad
præcepta Regulæ deſcendant, quibus Fratres ſunt ad-
ſtricti quomodo in eo Monaſterio obſerventur; in qua
re peccat mortaliter Monachus, quando ei conſtat Ab-
batem ita præcepiſſe, ſi præceptum illud transgrediatur,
non revelando. Idipſum dicendum eſt, ſi præceptum 2
leve eſſet; quia ex eo, quòd præceptum eſt, ſub pœna
excommunicationis cenſetur ad mortale obligare, Sot.
in 4. *diſt.* 22. *quæſt.* 1. *art.* 2. & alii plures, quia lex in ſe
includit pœnam præſupponentem peccatum mortale,
ad quod obligat, etiamſi hujusmodi verba peccatum
non contineat, quia pœna magis indicat animum obli-
gandi quàm verba, *juxta l. illud, ff. de acquirend. hæredit.*
c. prætereà de offic. delegat. ubi habetur quòd qui vult
aliquid, vult etiam illud, ſine quo id effici non poteſt. 3
Unde cùm nemo excommunicari poſſit, niſi pro pecca-
to mortali, ut *ſuperiùs* dictum eſt, inferendum erit, quòd 4
Abbas præcipiendo aliquid ſub pœna excommunica-
tionis, videtur obligare ad mortale. Hoc autem non
militat de pœna ſuſpenſionis, vel irregularitatis, quæ
poteſt aliquando incurri ſine propria culpa, *cap. ſi civi-*
tas, cap. ſi ſententia, de ſent. excomm. in 6. de qua re
fuſiùs Sot. *de juſt. & jur. lib.* 1. *quæſt.* 6. *art.* 5. Navar. *in*
Man. cap. 23. *num.* 53. & Coriol. *in tract. de caſ. reſer.*
part. 1. *ſect.* 1.

Abbatem, & Regularem Prælatum poſſe etiam præ- 5
cipere ſuo Monacho aliquid, ſub pœna excommunica-
tionis latæ ſententiæ, ſatis ex dictis conſtat; quia in eum
habet Eccleſiaſticam jurisdictionem in foro exteriori:
at excommunicare, & cenſuras ferre ad talem jurisdi-
ctionem ſpectat: ut dicunt communiter Doctores, præ-
ſertim S. Thom. *in addit.* 3. *part. quæſt.* 22. *art.* 1.
S. Bonav. *in* 4. *diſt.* 18. *quæſt.* 3. Riccard. *ibidem art.* 4.
quæſt. 2. Alenſ. *part.* 4. *quæſt.* 22. *art.* 4. Sot. *in* 4. *diſtinct.*
22. *quæſt.* 2. *art.* 1. Covar. *in cap. Alma mater,* §. 11. *num.* 1.
de ſentent. excomm. Ugolin. *de Cenſuris tab.* 1. *cap.* 2.
§. 11. Henriq. *lib.* 13. *de excomm. cap.* 24. Hæc autem
excommunicatio latæ ſententiæ ſtatim ligat, abſque alia
declaratione *arg. cap. pervenit. de ſentent. excommun.*
Angel. *verb. excommunicatio* 2. *num.* 4. Tabien. *eo-*
dem verbo verſ. quæro utrùm, Sylveſt. *verb. eod.* 1.
num. 15. Sayrus *de cenſur. lib.* 1. *cap.* 11. *num.* 5. Navar.
in Manual. cap. 27. *num.* 12.

Si dicas quod in *cap. ſacro de ſentent. excommun.* 6
in 6. requiritur quòd excommunicatio feratur in
ſcriptis.

Reſpondeo non obſtare, quòd non ſit in ſcriptis,
quia habetur privilegium Leonis X. in Compend. Privil.
verb. abſolutio ordinaria quoad fratres, §. 26. quo con-
ceditur Prælatis Ordin. Min. Obſerv. & conſequen-
ter Abbatibus, & Prælatis communicationem eorum
pri-

privilegiorum habentibus, ut cùm aliquem fratrem propter apoſtaſiam, vel aliam cauſam excommunicant, in Capitulo Fratrum, vel Communitate, non teneantur proferre ſententiam excommunicationis in ſcriptis; prout ſub pœna ſuſpenſionis præcipitur in Jure.

7 Nec etiam refert quòd talis excommunicatio non ſit data prævia trina monitione, ſicut requiritur ad excommunicationem ab homine latam, ut docent Doctores, præcipuè Covar. *loc. cit.* §. 9. *num.* 7. Navar. *in Manual. cap.* 27. *num.* 8. Sot. *loc. cit. quæſt.* 1. *art.* 2. Sayr. *lib.* 1. *de cenſur. cap.* 13. *num.* 1. Suar. *tom* 5. *diſput.* 7. *ſect.* 13. quia hoc non habet locum in excommunicatione, quæ fertur à Prælatis Regularibus, per modum præcepti, quando e. g. præcipitur alicui Monacho, ut aliquam civitatem, vel caſtrum, vel alium locum non ingrediatur, ut revelet aliquam rem: præceptum enim ipſum monitionem continet, ſive jubeat, ſive vetet; quia, ut benè notat Avila *part.* 2. *de cenſur. cap.* 5. *diſput.* 1. *dub.* 10. §. *ex dictis*, ſatis monet judex, eo ipſo, quòd juſtè aliquid præcipit, aut prohibet, & ſufficit, ſi ſubditus

8 contumax, qui agnoſcens præceptum, cui annexa eſt excommunicatio latæ ſententiæ, illud nihilominus tranſgreditur, ac proinde tali cenſura ligatur. Hinc infert Suar. *de cenſ. diſput.* 3. *ſect.* 8 *num.* 5. quòd cenſura pro delicto, quamvis per præceptum latum in ſpecie peculiari alicui homini impoſitum, ut faciat hoc, vel illud, vel non faciat ſub tali cenſura eo ipſo incurrenda, non indiget alia monitione.

9 Si petas, à quo innodatus tali cenſura debeat abſolvi? Reſpondeo, quòd exiſtimo eſſe ab Abbate, & non ab alio, niſi de ejus licentia, abſolvendum. Ratio eſt manifeſta, quia ſcilicet annexa eſt præcepto particulari Abbatis, & ſub tali præcepto eum ligat, alias non eſſet majoris roboris, quàm præceptum ſub peccato mortali.

QUÆSITUM III.

Utrum Abbas, vel alius Prælatus poſſit exigere à ſuis ſubditis juſjurandum.

SUMMARIUM.

1 *Juſjurandum ad præſtandum poteſt Abbas, vel alius Prælatus obligare ſubditum.*
2 *Præcepta obligantia ad peccatum mortale Prælati non debent facilè ferre.*
3 *Præceptorum à multitudine abſtinere debent Prælati.*
4 *Obedire Prælato non tenentur ſubditi ex ſententia multorum, niſi in mandato expreſſo habente formam legis præceptivæ.*

1 NEdum ſub pœna excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, poſſunt Superiores Eccleſiaſtici obligare ſuos ſubditos, necnon ſub formali præcepto obedientiæ, ſed etiam ſub juramento: poteſt enim Abbas, vel alius Superior ſuum ſubditum ad juramentum præſtandum obligare, ut ei dicat omnia, quæ ſunt contra Regulam, vel leges Eccleſiaſticas, aut ſtatuta Religionis, quicquid ſcit, vel credit, vel fama eſt, quòd benè oſtendit Roder. *quæſt. Regular. tom.* 2. *q.* 4. *art.* 5. ubi ad ſuam ſententiam corroborandam adducit teſtimonium Hoſtien.

2 Admonentur tamen Prælati Regulares, ne ſint faciles ad ferenda præcepta obligantia ſubditos, ſub peccato mortali; cùm experientia rerum magiſtra demonſtret, eorum frequentiam magis contemni, quàm formidari, & infelices exitus in perniciem animarum ſubditorum, inde ſubſequi, ut expreſsè colligitur ex Concil. Trident. *ſeſſ.* 25. *de reform. cap.* 3. per illa verba: *Quamvis excommunicationis gladius nervus ſit Eccleſiaſticæ diſciplinæ; & ad continendos in officio populos valdè ſalutaris, ſobriè tamen magnaque circumſpectione exercendus eſt, cùm experientia doceat, ſi temerè, aut levibus ex rebus incutiatur, magis contemni, quàm formidari, & perniciem potiùs parere, quàm ſalutem.*

Hinc eſt quòd in multis Conſtitutionibus Regularium, & præcipuè in Conſtitutionibus fratrum Prædicatorum habetur, quòd Prælati à multitudine præcepto- 3
rum, & ordinationum abſtineant, ne laqueum ſubditorum animabus injiciant, nec propter defectum unius, vel paucorum, quos non audent corrigere, Communitatem involvant. Sed hac in re magni momenti obſervent id, quod generaliter obſervant expoſitores Regulæ SS. Benedicti, Baſilii, Auguſtini, Franciſci, & Ignatii, nimirum; *Diſcreti Prælati abſtinere debent à præceptis (quæ vocant formalia) & ab excommunicationibus, hiſque rarò uti fas eſt, niſi quod jubetur, ſit aliàs divinum præceptum, aut Eccleſiaſticum, ad mortalem culpam obligans.*

Unde dicunt multi Doctores, ſubditum nequaquam 4
remanere obſtrictum ad exequendam ſui Superioris voluntatem, niſi id mandato expreſſo habente formam legis præceptivæ, jubeat. Ita Sylveſt. *verb. obedientia*, §. *ult.* Azor. *part.* 1. *lib.* 12. *c.* 22. *qu.* 2. & alii. Imò contra Prælatos hæc nequaquam obſervantes habetur Doctrina Alphonſi de Caſtro *lib.* 1. *de lege pœnali c.* 5. *doct.* 2. quam ſequitur, & amplectitur Reginald. *in Prax. lib.* 15. *n.* 43. ſub his verbis præciſis: *Perperam ſentire eos Religioſorum Prælatos, qui putant ſe poſſe ad mortalem culpam ſubditos obligare propter ſolius ſilentii violationem, aut propter ſolam unius lactucæ manducationem ſine licentia, aut propter aliud ſimile, quod eſt ex ſe parvi momenti, nec poteſt graviter Religioni nocere.*

QUÆSITUM IV.

Utrùm Abbas teneatur exequi voluntatem Abbatis, utcunque ſibi notam.

SUMMARIUM.

1 *Obedientiæ diffinitio, ſecundùm D. Thom.*
2 *Obedire Religioſus non tenetur Abbati, antequam ejus voluntatem expreſsè, vel interpretativè cognoſcat.*
3 *Voluntatem ſuam quando dicatur Abbas, expreſsè patefacere, & quando interpretativè.*
4 *Obedientia ut ſit Deo grata, & meritoria debet eſſe ſine mora.*
5 *Obedientia debet eſſe ſine querela, & murmuratione.*
6 *Obedientia viriliter fieri debet.*
7 *Obedientia debet fieri cum humilitate.*
8 *Obedientia libenter fieri debet, & hilariter, ut n. 9. & cum perſeverantia, ut n. 10.*

RAtionem dubitandi facit id, quod dicit D. Thom. 1
2. 2. *q.* 104. *art.* 2. *in corp.* ubi diffiniens obedientiam, ait, ejus formale, & ſpeciale objectum eſſe præceptum Superioris tacitum, vel expreſſum, ſubdens, quòd voluntas Superioris, quomodocunque innoteſcat, eſt quoddam tacitum præceptum, & tantò videtur obedientia ſubditi promptior, quantò expreſſum præceptum obediendo provenit, voluntate tantùm ſuperioris intellecta.

Attamen his non obſtantibus, dicendum erit, quòd etſi 2
magis perfectè obediat Monachus, Superiorum voluntatem quovis modo ſibi notam, & antequam ſibi mandato notificetur adimplendo; nihilominus ſi id omittat, non peccat mortaliter: niſi Abbas ſuam voluntatem expreſsè, vel interpretativè manifeſtet. Ita D. Thom. *q.* 23. *de verit. art. ult. d.* 3. Sylv. *verb obedientia, in fine, & verb. præceptum q.* 2. Tolet. *lib.* 8. *ſummæ c.* 15. *n.* 10. Vaſq. 1. 2. *diſp.* 155 *in fine.* Graff. *deciſ. aur. p.* 2. *lib.* 2. *c.* 5[a]. Miranda *in Manual. Prælat. tom* 1. *q.* 26 *art.* 4. Sanch. *in decal. lib.* 6. *c.* 2. *num.* 5. Reginald. *in praxi lib.* 17. *n.* 238. Quod probatur, quia neque Deo tenetur ſe quis conformare, etiam ſi ſciat eum aliquid velle, vel nolle, niſi illud præcipiat,

vel prohibeat, quod probatur ex illo loco Apoſtoli *ad Philipp.* 1. *ubi ait: Cupio diſſolvi, & eſſe cum Chriſto*, & nihilominus ſciebat, aliam eſſe Dei voluntatem, ut patet ex iis, quæ paulò inferiùs ſubdit, *Scio, quia manebo, & permanebo omnibus vobis ad profectum veſtrum, & gaudium fidei*, notat Reginald. *lib.* 13. *num.* 603. Igitur multò minùs tenetur ſui Prælati voluntati ſe conformare, quantumcunque ſit ei cognita, niſi ab ipſomet Prælato ea expreſsè, vel interpretativè ſibi fue-
3 rit manifeſtata. Expreſsè autem dicitur Abbas ſuam intentionem patefacere, quando perſpicuis verbis præcipiendo manifeſtat, talem eſſe ejus intentionem. Interpretativè, quando præcipit per aliquod ſimplex verbum, ipſius tamen indicans voluntatem, ſecundùm D. Thom. 2. 2. *q.* 104 *art.* 2. *in reſp ad* 2.

Cognita autem à ſubdito expreſsè, vel interpretativè voluntate ſui Superioris, ad hoc ut ejus obedientia ſit
4 meritoria, & Deo grata, procuret inprimis, ut obedientia ejus erga Abbatem, & Prælatum ſit ſine mora, juxta illud Sanctiſſimi Patris noſtri Benedicti in Regula *c.* 5. *Mox, ut aliquid imperatum à majore fuerit, ac ſi divinitùs imperetur, moram pati neſciunt in faciendo.* Secundò debet talis obedientia eſſe ſine querela, & murmuratione, juxta illud D. Pauli ad Eph. 5. *Omnia facite*
5 *ſine murmuratione*, & illud D. Bernardi in Epiſtola ad Fratres Dei: *Perfecta obedientia, maximè in incipiente eſt indiſcreta*, id eſt, ſine murmuratione, ſine cognitio-
6 ne cauſæ, cur ita præcipiatur à Superiore. Tertiò obedientia fiat viriliter, dicente D. Benedicto ſupracitato: *Sed hæc ipſa obedientia tunc acceptabilis erit Deo, & dulcis hominibus, ſi quod jubetur, non trepidè, id eſt, timidè, non tardè, id eſt pigrè, non tepidè, id eſt, mollè, ſed*
7 *ſupple viriliter, & ſtrennè fiat.* Quartò debet fieri obedientia cum humilitate, juxta illud Lucæ 17. *Cùm hæc omnia feceritis, quæ præcepta ſunt vobis, dicite, ſervi inutiles ſumus, quod facere debuimus, fecimus*; & illud ejusdem ſupradicti Patris noſtri Benedicti, *loco citato: Obedientia erit acceptabilis, ſi non cum reſponſione*
8 *nolentis efficiatur.* Quintò obedientia libenter fieri debet, quia ſervitia coacta Deo non placent, habetur enim Exod. 38. *Iſte eſt ſermo, quem præcepit Dominus, omnis voluntarius, & prompto animo offerat primitias Deo.*
9 Sextò debet fieri obedientia non ſolùm libenter, imò & hilariter: hinc eſt quòd S. Bernardus in ſermone ad Fratres de monte ſcripſit: *Serenitas in vultu, dulcedo in ſermonibus multùm tolerant obedientiam obſequentis, nubiloſa corporis compoſitio, & facies triſtitia tenebris obfuſcata, devotionem ab animo receſſiſſe ſignificavit.*
10 Septimò obedientia debet fieri cum perſeverantia, ne inanis reddatur dicente Domino Matth. 10. *Qui perſeveraverit uſque in finem, hic ſalvus erit*, & ibi gloſſ. *Non enim cœpiſſe, vel facere virtus eſt, ſed perficere*: & S. Bernardus *in lib. ad Milites Templi, cap.* 13. *Obediendum eſt igitur perſeveranter, quia nihil prodeſt currere, & ante curſus metum deficere*: currere ergo debent Monachi in hoc voto obedientiæ, ut comprehendant dona cœleſtia.

QUÆSITUM V.

Utrum Abbas poſſit ſuis ſubditis actus internos præcipere, & an ſubditi teneantur illi ſic præcipienti obedire.

SUMMARIUM.

1 *Interni actus quotupliciter conſiderari poſſint.*
3 *Internos merè actus ſubdito Abbas præcipere non poteſt.*
3 *Internos merè actus nemo, niſi ſolus Deus judicare, & punire poteſt.*
4 *Internos actus Abbas poteſt præcipere ſuis Monachis, ut ſunt annexi actibus externis, ita ut externi ſine internis conſiſtere nequeant.*
5 *Præcipere ſuis Monachis an poſſit Abbas, ut celebrantes applicent ſacrificium juxta ipſius intentionem.*

PRo elatiori hujus quæſiti intelligentia præmittendum eſt, actus internos dupliciter conſiderari poſſe: 1
Primo modò, ut ſunt purè interni ſecundùm ſe præcisè. Secundo modo, ut ſpectant ad complementum actuum externorum, vel quatenus ſunt neceſſarii ad eſſe phyſicum, aut morale actuum externorum; vel quatenus invicem connexionem, vel dependentiam aliquam habent; quo præmiſſo:

Dicimus primò, non poſſe Abbatem ſuis ſubditis 2
actum purè internum, ac primo modo conſideratum præcipere; nec conſequenter ſubditos teneri ad ipſi ita præcipienti obtemperandum. Ita D. Thom. 2. 2. *q.* 104. *artic.* 5. & 1. 2. *q.* 91 *art.* 4. *in corpore.* Aragon. *ad* 2. 2. *ipſim D. Thom. q.* 83. *in explicat. art.* 13. Sanch. *lib.* 6. *in Decalog. cap.* 2. *num.* 5. Suar. *de legib. lib.* 3. *c.* 13. Vaſq. 1. 2. *diſp.* 160. Mirand. *in man. Prał. tom.* 1. *q.* 16. *art.* 3. & alii quos citant Suar. & Vaſq. Azor. *inſtit. moral. part.* 1. *lib.* 5. *cap.* 10. Ratio eſt, quia illa poteſt quis præcipere, de quibus poteſt judicare, & pœnas ſumere, ſed de actibus merè internis nemo, niſi ſolus Deus 3
judicare, & punire poteſt, *cap. erubeſcant, dist.* 32. *cap. conſuluiſti* 2. *q.* 4. *cap. ſicut nos, &c. tua nos extra de Simon.* occulta enim Deo reſervantur 1. Cor. 4. ubi Apoſtol. ait: *Nolite ante tempus judicare, quoadusque veniat Dominus, qui & illuminabit abſcondita tenebrarum, & manifeſtabit conſilia cordium*: ergò neque illos præcipere poteſt. Idem confirmatur à D. Thom. 2. 2. *q.* 104. *art.* 5. auctoritate Senecæ, *lib.* 3. *de beneſit. cap.* 20. dicentis: *Errat ſi quis exiſtimat, ſervitutem in totum hominem deſcendere, pars melior ejus excepta eſt, corpora obnoxia ſunt, & adſcripta dominis, mens quidem ſui juris eſt.*

Secundò, dicimus Abbatem poſſe actus internos ſe- 4
cundo modo conſideratos præcipere, & prohibere indirectè, ſeu conſequenter, nempe prout habent annexos actus externos, ex ipſis actibus interioribus procedentes. Nam Eccleſia de actibus externis ſolet legem ferre, ut in *cap. dolentes, de celebrat. Miſſ.* ubi præcipitur, ut divinum Officium attentè, & devotè celebretur, & ſic præcipitur devotio, & attentio, qui ſunt actus interiores, quatenùs annectuntur Horarum recitationi, quæ eſt actus externus: & in *Clem.* 1. §. *verum, de hæret.* injungitur pœna excommunicationis Inquiſitoribus, qui odii, gratiæ, vel amoris obtentu in hæreticos inquirunt, vel inquirere omittunt, ſimiliter in *Clem.* 1. §. *quia verò, de ſtat. Monach.* prohibetur Monachis ſub pœna excommunicationis, ne ad curias Principum, animo nocendi ſuis Prælatis, aut Monaſteriis, ſe conferre præſumant; prohibetur autem animus nocendi, non prout eſt actus mentis interior ſecundùm ſe, ſed prout eſt tali acceſſui conjunctus; adeò, ut hujusmodi acceſſus prohibeatur, non cuilibet, ſed tantùm habenti animum offendendi ſuum Prælatum, & Monaſterium; atque ita docent Cajet. 2. 2. *q.* 104. *art.* 5. Sor. *de juſtit. lib.* 10. *q.* 5. *art.* 5. *concl.* 6. Valent. *tom.* 3. *diſp.* 6. *q.* 2. *punct.* 10. & *diſp.* 7. *q.* 4. *punct.* 2. Suar. *de legib. lib.* 3. *c.* 13. *n.* 6. Mirand. *d. art.* 3. *concl.* 1. Roderic. *qu. Reg. tom.* 3. *q.* 19. *art.* 2. Reginald. *lib.* 13. *n.* 21. Laurent. de Peirin. *de Religioſo ſubdito, qu.* 1. *c.* 6. *verſ. dixi, non teneri*, Caſtellin. *de elect. in præl ud.* §. 13.

Ex quibus colligunt prædicti Authores, quòd Regu- 5
lares Prælati poſſunt ſubditis præcipere, ut celebrantes applicent ſacrificium juxta ipſorum Prælatorum intentionem, quia non præciperent internum tantùm ſubditorum animi motum, ſcilicet applicationem medii valoris Miſſæ, ſed illum interiorem actum, prout exteriori actui celebrationis Miſſæ eſt annexus, qui actus exterior ſine actu interiori applicationis rectè perfici non poſſet, & propterea benè poteſt Prælatus de illo diſponere,

ponere, & ſubditi in hoc non obedientes peccarent mortaliter, faciendo contra votum obedientiæ in re gravi. Ita Roderic. *d. artic.* 2. *in fin.* & Mirand. *d. qu.* 26. *artic.* 3. necnon alii plures, quos citat Petrin. *d. cap.* 6. *verſ. ex quo deduc.*

QUÆSITUM VI.

Vtrum Monachi teneantur parere Abbati præcipienti, quæ ſecundùm eorum Regulam ſunt.

SUMMARIUM.

1 *Obedire Monachi tenentur Abbati præcipienti, quæ ſunt ſecundùm eorum Regulam, ubi vide, quando teneantur ſub mortali, & quando ſub veniali.*

2 *Directè, vel indirectè aliquid ad Regulam ſpectare quomodo intelligatur.*

3 *Obedientiæ voto Religioſus tenetur parere Abbati præcipienti ea, quæ obligant fideles.*

4 *Pœnam ſibi ab Abbate impoſitam, Religioſus an teneatur exequi, quando fundatur in falſa præſumptione.*

5 *Regulam relaxatam in aliqua Religione an teneatur Monachus obſervare ſecundùm priſtinum ſtatum, vel ſecundùm præſentem conſuetudinem.*

1 CErtum eſt Religioſos teneri ad parendum Abbati præcipienti, quæ ſunt ſecundùm Regulam ſuæ Religionis, & non obediendo incidere in mortale peccatum, ſi tale præceptum ex genere ſuo obligaret ad mortale: ut puta, ſi eſſet in materia gravi, & intentio Abbatis foret obligandi ſub mortali. Ratio eſt, quia qui tunc illud omitteret, violaret votum obedientiæ, ex quo tenentur Religioſi adimplere quicquid à Superiore præcipitur. Secùs dicendum eſt in materia levi, vel quando à Superiore aliquid tale non præcipitur, ſed tantùm proponitur, vel monetur. Ita Navar. *in man. c.* 23 *n.* 49. Cajet. 2. 2. *q.* 186. *artic.* 9. Valent. *tom.* 3. *diſp.* 10. *q.* 4. *punct.* 5. Sanch. *in Decalog. lib.* 6. *c.* 2. *n.* 8. Reginald. *in prax. lib.* 18. *n.* 391. & alii communiter. Unde autem cognoſcatur, præceptum Abbatis ad mortale, vel veniale obligare, dicemus *infrà* ſuo loco.

2 Circa hoc autem tria ſunt breviter obſervanda. Primum, aliquid poſſe dupliciter ad Regulam ſpectare, explicitè ſcilicet, & directè; & implicitè, ac indirectè. Primo modo ſpectant ad Regulam illa tantùm, quæ in Regulæ ſtatutis continentur. Secundo modo ad Regulam ſpectant ea, quæ etſi in illa non exprimantur, tamen ſaltem in univerſum continentur in ea tanquam neceſſaria ad Regulam obſervandam, ut ſunt mutua obſequia, ſine quibus bonus Religionis ſtatus conſervari nequit, & ea, quæ ſpectant ad pœnas transgreſſionis Regularum. Igitur dicendo, Religioſum teneri ad obediendum Abbati præcipienti ea, quæ ſunt ſecundùm Regulam, intelligendum eſt, ſive explicitè, ſive implicitè ſint ſecundùm illam: quia univerſa hæc ad Regulare inſtitutum conſervandum ſpectant. Ita D. Thom. *quodlib.* 10. *art.* 10. *& in* 2. *diſt.* 44. *qu.* 2. *art.* 3. Angel. *verb. Religioſus, n.* 27. Sylveſt. *verb. Religio* 6. *q.* 6. Leſſ. *lib* 2. *de juſt. c.* 41. *dub.* 9. *n.* 77. Vaſq. 1. 2 *q.* 95. *art.* 2. *diſp.* 154. *c.* 4. *num.* 20. & alii apud Sanch. *d. c.* 2. *num.* 9.

3 Secundò obſervandum eſt, quòd Religioſus Obedientiæ voto non ſolùm tenetur parere Abbati, cùm præcipit ea, quæ ſunt peculiaria Religionis, ſed etiam cùm ei injungit præcepta omnibus Chriſtianis communia, ut ſi jubeat audire Miſſam, vel jejunare diebus, quibus id Eccleſia præcipit; nam hæc pertinent indirectè ad Regulam, tanquam præambula neceſſaria. Ita Cajet. 2. 2. *quæſt.* 186 *art.* 5. *circa ſolutionem ad* 1. Sanch. *d. cap.* 12. *num.* 10.

4 Ultimò obſervandum eſt, quòd quando Abbatis præceptum fundatur in falſa præſumptione, Religioſus ceſſante ſcandalo non tenetur parere; ut ſi Abbas injungeret Religioſo pœnitentiam pro delicto, quod verè non commiſit, ſi pœnitentia illa in publico ſit exequenda, ſubditus ad eam tenetur propter aliorum exemplū: ſi verò in occulto, poteſt ejus exequutionem omittere, nec peccaret non parendo, quia tunc pœna non imponitur ad aliorum exemplum, ſed ad propriam correctionem, qua innocens non indiget. Ita Vaſq. 1. 2. *qu.* 96. *art* 5. *diſput.* 174. *c. ult. n.* 26. Navar. *in man. c.* 23. *num.* 38. Sanch. *d. c.* 2. *num.* 11.

Ex his colligitur ſolutio dubii, an quando Regula taxara eſt, teneatur ſubditus eam rigoroſè obſervare ſecundùm priſtinum ſtatum, vel ſecundùm conſuetudinem præſentem. Barthol. à S. Fauſto *in theſaur. Religioſ. lib.* 6. *q.* 80. reſpondet eos, qui profitentur ſecundùm conſuetudinem, quam inveniunt, licèt ſciant Regulam præcipere aliter, non excuſari à peccato, ſi Regulam non obſervent quoad tria vota Obedientiæ, Caſtitatis, & Paupertatis ſolemniter emiſſa, quæ obligant ex jure divino naturali; contra quod nulla poteſt introduci conſuetudo; quo verò ad reliqua ſtatuta Regulæ præter tria vota, dico non teneri ſubditos Regulam obſervare in ſuo priſtino ſtatu, ſed tantùm ſecundùm ſtatum profeſſionis emiſſæ, quia hujusmodi ſtatuta, cùm ſint ad inſtar legis, obligant quatenùs vim legis habent; ſi verò conſuetudo non ſit talis, ut ſufficiat ad abrogandas leges, non excuſantur Regulares, obſervando relaxatam Regulam, quia Regula non eſt illa, quæ obſervatur de facto, ſed illa prima, quæ tanquam non abrogata viget, ita Navar. *c.* 12. *n.* 50. & Azor. *inſtit. moral. part.* 1. *lib.* 13. *cap.* 11. *q.* 5. 5

QUÆSITUM VII.

Vtrum Abbas poſſit ſubditis præcipere aliquid, quod ſit contra, ſupra, præter, aut infra Regulam.

SUMMARIUM.

1 *Contra, ſupra, præter, aut infra Regulam eſſe quæ dicantur.*

2 *Præcipere an poſſit Abbas aliquid contra Regulam.*

3 *Obligare Abbas non poteſt ſubditos ad ea, quæ omninò ſunt ſupra Regulam, limita ut* n. ſeq.

5 *Præcipere Abbas non poteſt ſubditis ea, quæ ſunt præter Regulam.*

6 *Obedire Monachi non tenentur Abbati aliquid infra Regulam, absque juſta cauſa præcipienti.*

7 *Abbas an eam in ſubditos poteſtatem habeat, ut eos pro Monaſterii debitis obſides dare poſſit.*

AD hujus quæſiti intelligentiam notandum, quòd contra Regulam intelligitur omne id, quod eſt contra aliqua ipſius præcepta: vel etiam quod eſt contra ſtatuta Ordinis, directa ad ſervandam majorem Regulæ puritatem, ut ait Cordub. *in expoſit regul. D. Fran. cap.* 20. *q.* 1. *punct.* 20. Supra Regulam ſunt ea, quæ ipſius Regulæ limites excedunt, ut ire ad infideles, ubi adeſt magnum mortis, vel ſervitutis periculum, jejunium, vel aliæ ſimiles auſteritates, quas Regula non præſcribit. Præter Regulam cenſentur illa, quæ nec in ea continentur, nec ad eam expediunt, aut ejus executionem juvant; ut levare feſtucam de terra, aſpicere aves volantes, numerare ſtellas, & hujusmodi, quæ alio modo à Doctoribus indifferentia dicuntur. Infra Regulam dicuntur ea, quæ ſunt laxiora, quàm Regula præſcribat, ut reficere corpus certa hora, ſeu aliquid aliud, quod à Regula permittitur. 1

His ita notatis, dicimus Primò, quòd Abbas non poteſt quicquam præcipere, quòd certò conſtat eſſe contra Regulam Religionis, quia tale præceptum non eſt validum, excedit enim limites poteſtatis præcipientis, quæ non eſt ad deſtructionem, ſed ad ædificationem ſecundùm talem ſtatum. Ita D. Thom. *quodlib.* 1. *art.* 16. *& quodlib.* 10. *art.* 10. & alii authores cum D. Bern. 2

in lib. de præcept. & diſpenſ. cap. 7. quod intelligitur, niſi fortè poſſet ſuper ea parte regulari diſpenſare, & juſta de cauſa, ad ita præcipiendum moveretur; ſubditus enim tunc parere deberet. Ita D. Thom. 2. 2. *q.* 104. *art.* 5. & *ibi* Cajet. & S. Anton. 3. *par. tit.* 16. *c.* 1. §. 9. Sylveſt. *verb. Religio* 6. *quæſt.* 6. Navar. *in man. cap.* 23. *num.* 39. Leſſ. *de juſtit. lib.* 2. *cap.* 41. *dub.* 9. *num.* 76. Sanchez *lib.* 6. *in Decalog. cap.* 3. *num.* 8. Mirand. *in man. Prælat. tomo* 1. *quæſt.* 26. *artic.* 8. Suarez *de Relig. tomo* 3. *tract.* 7. *lib.* 10. *cap.* 8. *num.* 2. & alii communiter. Ratio eſt: quia etſi opus illud injunctum ex regula illicitum ſit, tamen ex rationabili Abbatis diſpenſatione fit licitum, & non cenſetur amplius eſſe contra Regulam, ſed ſecundùm illam, cùm per diſpenſationem legitima de cauſa à Prælato factam tollatur ejusdem Regulæ vinculum. Unde S. Bernardus *in lib. de diſp. & præcept.* ait: *Votum meum non augeat, nec minuat Prælatus ſine neceſſitate*; ex quo loco colligit Cajetanus 2. 2. *q.* 104. *art.* 5. & Roderic. *tom.* 2. *qq. regul. quæſt.* 45. *artic.* 2. Quod quando neceſſitas eſt, poteſt illud augere, & minuere Prælatus, & præcipere aliquid, quod altàs ſit, & eſſe videatur contra Regulam; ſi v. g. Abbas ex juſta cauſa præcipiat Monacho, ut non jejunet diebus in Regula jejunare conſuetis, tenetur Monachus ei obedire, quamvis aliter ei appareat, & dubitet, an Abbas juſta cauſa moveatur ad diſpenſandum: in dubiis enim ſtandum eſt judicio Abbatis: ideò Monachus tenetur obedire, licèt ei videatur dubia cauſa, qua poſſit Abbas ei diſpenſare jejunium, & ſic in foro conſcientiæ præſumitur rectum judicium Abbatis, ut colligitur ex D. Thom. 2. 2. *q.* 88 *art.* 12. *ad* 2. & Navar. *cap.* 23. *num.* 37. *in manual.* & Sylveſt. *verbo Religio* 6. *qu.* 6.

3 Secundò, dicimus ad ea, quæ ſunt omninò ſupra Regulam, Abbatem non poſſe ſubditos obligare: ut docet expreſſe D. Thom. *d. quodlib.* 10. *art.* 10. ubi addit, in hoc convenire omnes Doctores, idem ſenſit D. Anton. 3. *part. tit.* 16. *cap.* 1. §. 9. Summiſtæ communiter *in verb. Obedientia, & verb. Religio.* Sylv. *verb. Religio* 6. *qu.* 6. Navar. *in ſumm. cap.* 23. *num.* 39. *& in comm.* 3. *de Regular. num.* 6. expreſſè habetur ex gloſſa, *in c. geſtu, d.* 74. per text. *ibi: Juſtum eſt, ut nemo creſcere compellatur invitus.* Adduntur tamen
4 quædam limitationes, Primò niſi præciperetur aliquid ſupra Regulam in pœnam criminis anteà commiſſi: quia in eo caſu Monachi Abbatis præcepta adimplere tenerentur, ut colligitur ex *cap. dilectus el* 2. *& cap. quoniam, de ſimonia,* ubi Monachi, quos per inquiſitionem conſtaret, ſimoniacè receptos fuiſſe, in arctioris regulæ Monaſterium ad agendum pœnitentiam detrudi mandantur. Ratio eſt, quia Superior poteſt ſubditis condignam pœnam eorum delictis injungere; ſed ſi nihil præcipere poſſet ſupra ordinariam, & debitam Regulæ auſteritatem, nulla eſſet pœna ratione delicti: ergo in pœnam delicti commiſſi poteſt res magis arduas præcipere, dummodo delicti menſuram non excedat. Ita D. Anton. Sylv. Navar. & alii *ſuperius* adducti ferè omnes. Secundò ſi præciperet ad cautelam culpæ deinceps vitandæ: quo caſu, quando Monachus agnoſcit, ſe nullo modo ad talem culpam incitari, non tenetur parere, ſecùs ſi videt, ſe aliter peccatum, vel peccandi periculum vitare non poſſe, quia in tali caſu cùm cauſa ſit juſta, & rationabilis, obedire tenetur. Ita Angel. *verbo Religioſus, num.* 30. Sylv. *loco citato,* & Cordub. *ſuper reg. D. Fran. cap.* 10. *quæſt.* 2. *in* 6. *punct.* Reginald. *in praxi lib.* 18. *num.* 395. Miranda *d. q.* 26. *art.* 10. *concluſ.* 1. Si verò præceptum eſſet ſimpliciter in augmentum meriti, ut martyrium ſubire, corpus inedia macerare, & hujusmodi, non obligaret ſubditos in conſcientia, ſecundùm D. Thom. *in quodlib.* 10. *art.* 10. D. Anton. *d.* §. 9. Cajet. 2. 2. *q.* 88. *art.* 8. *dub. ult.* Sylv. *d. q.* 6. Sanch. *d. lib.* 6. *c.* 2. *num.* 15. Mirand. *d. concl.* 1. *in princ.* Ratio eſt, quia Abbas non eſt dominus, ſed cuſtos, & miniſter Regulæ, ejusque poteſtas non ſe extendit ultrà ipſius Regulæ terminos, ergo non poteſt ejus terminos in ſuis præceptis excedere, tum quia Monachus ex hac voti Obedientiæ, & vitæ Regularis conditione, Abbatis correctioni ſe ſubjicere tenetur, non autem ad ejusdem Abbatis libitum exequi, quod Regulæ limites excedit: unde D. Gregor. *in cap. geſtu diſt.* 24. ait, *Juſtum eſt, ut nemo creſcere compellatur invitus,* & D. Bernard. *in Opuſc. de præcept. & diſpenſat.* ſimiliter ait: *Prælati juſſio, vel prohibitio non prætereat terminos profeſſionis, nec ultrà extendi poteſt, nec contrahi citrà. Nil me Prælatus prohibeat horum quæ promiſi, nec plus exigat, quàm promiſi. Vota mea nec augeat ſine voluntate mea, nec minuat ſine certa neceſſitate:* & infrà, *monentes eos, non cogentes ad celſiora condeſcentes eis, cum neceſſe fuerit ad remiſſiora.*

Tertiò, dicimus Abbatem non poſſe ea, quæ ſunt 5
præter Regulam, ſubditis injungere, nec ſubditos teneri Abbati præter regulam aliquid præcipienti obedire: Monachus enim obedientiam in Religione promittens, intendit ſe obligare juxta ipſius Regulas; at Abbas non poteſt obligare ſubditum, niſi ad ea, quæ per ſuam profeſſionem promiſit, ut patet ex prædicta D. Bernardi ſententia. Ita D. Thomas *in* 2. *diſt.* 44. *q.* 2. *art.* 3. *in c. & d. quodlib.* 10. *art.* 10. D. Anton. *d.* §. 9. Reginald. *d. num.* 395. *verſ. præter regulam,* & communiter teneri ait Sylv. *d. qu.* 6. Hoc limitatur, dummodo ad Regulam quoquomodo non reducantur: quia ſi aliquo modo ad Regulæ obſervantiam conſerrent, vel ad eam ordinarentur, eſſent ſervanda. Ita Cordub. *in Reg. Fratrum Minor. d. cap.* 10. *q.* 2. *in* 4. *&* 5. *punct. quem refert, & ſequitur* Miranda *d. q.* 26. *art.* 9. Laurent. de Peirin. *de ſubjecto, & Prælat. tom.* 1. *qu.* 1. *cap.* 4. Barthol. à S. Fauſto *in theſaur. relig. lib.* 6. *qu.* 48.

Ultimò dicimus, quòd Abbati aliquid infra Regulam 6
præcipienti Monachi obedire non tenentur, niſi adſit juſta cauſa ita præcipiendi. Ita Leſſ. *d. dub.* 9. *n.* 76. *verſ. idem dicendum.* Navar. *in comment.* 4. *de Regular. n.* 22. Laurent. de Peiriu. *d. c.* 8. *diſt.* 5.

An autem Abbas, & Prælatus tantam habeat in ſub- 7
ditos poteſtatem, ut eos obſides pro Monaſterii debitis dare poſſit, controverſia eſt inter Doctores: Nam aliqui negant, ut Gloſſ. *in c. ex reſcripto, verb. obſides dari, de jurejurand.* ubi etiam Bald. Cardin. Imol. & alii. Contrarium, quòd ſcilicet Abbas eam poteſtatem habeat, tuentur Joan. Andr. Hoſtien. Felin. & Alexand. de Nev. *in eod. c. ex reſcripto.* Navar. *lib.* 3. *conſil. tit. de Regular. in* 1. *edit. conſil.* 65. *n.* 3 *& in* 2. *conſ.* 74. *n.* 3. Surd. *de aliment. tit.* 8. *privil.* 38. *n.* 26. *&* 27. Verùm ſi erit ſermo de propria obſidum natura, quæ eſt, dari pro pace, aut ſimili cauſa reipublicæ, ſolus Summus Pontifex Religioſos ita obſides dare poteſt. Si autem non dentur, ut ſint proprii obſides, ſed ut in certo ſtent, ad tempus poteſt Abbas Regulares ſibi ſubditos pro ſui Cœnobii utilitate, vel neceſſitate ad id compellere, ut docent Panormit. *d. cap. ex reſcripto, n.* 8. Barthol. & Socin. quos refert & ſequitur Sanch. *d. cap.* 2. *n.* 63. ita concilians prædictas contrarias opiniones.

QUÆSITUM VIII.

Utrùm Abbas poſſit ſuis Monachis aliquid præcipere cum eorum vitæ periculo.

SUMMARIUM.

1 *Præceptum humanum, an obliget cum periculo vitæ.*
2 *Præcepta Abbatis, quando diriguntur ad bonum commune Religionis conſervandum, obligant etiam cum periculo vitæ.*
3 *Obedire tempore peſtis tenetur Religioſus Abbati præcipienti, ut aliis Monachis eodem morbo laborantibus inſerviat.*

4 Ob-

4 *Obligandi ſubditos cum periculo vitæ, quando Abbas habeat intentionem, quomodo cognoſci poteſt.*

5 *Obedire Abbati præcipienti, ut aliis extra Religionem peſte laborantibus miniſtrent, an Monachi teneantur.*

1 REgulariter loquendo humanum præceptum non obligat ad ſui obſervationem, ubi adeſt probabile vitæ periculum: quando periculum non eſt per ſe materiæ præceptæ annexum, nec à ſuperiore proviſum aut cogitatum; quia non poteſt ſtrictiùs quàm præceptum naturale, aut divinum obligare; multa autem præcepta divina, & naturalia alioquin ad mortale obligantia non adſtringunt cum periculo vitæ, ut patet in præcepto reſtitutionis, ad quam etſi teneamur de jure naturali, & divino: tamen non obligat non ſolùm cum periculo vitæ, verùm nec cum maximo detrimento proprio. Item in voto, quod etſi de jure naturali, & divino reddendum ſit: tamen nec adſtringit cum periculo vitæ: ergo nec etiam ſuperioris præceptum hujusmodi obligare cenſendum eſt. Ita Henriq. *lib.* 13. *cap.* 21. *num.* 2. Sanch. *in opere moral. lib.* 1. *cap.* 18. *num.* 4. Azor. *inſtit. moral. part.* 1. *lib.* 1. *cap.* 11. *q.* 1. Suar. *de cenſ. diſp.* 6. *ſect.* 3. *num.* 7. *& de Relig. tom.* 4. *tract.* 8. *lib.* 2. *cap.* 8. *num.* 19. & alii apud Bonac. *de legib. diſp.* 2. *q.* 8. *punct.* 2. *num.* 3. Alia ratio eſt, quia nemo Obedientiæ votum emittens habet intentionem, ſe adſtringendi cum hujusmodi periculo; imò ſi hoc intenderet, talis intentio, tanquam temeraria, & imprudens cenſenda eſſet ſufficiens ad inducendam obligationem in conſcientia. Ita Suar. *de Relig. tom.* 3. *lib.* 10. *c.* 4. *n.* 15.

2 Si autem Abbas velit obligare, etiam in caſu particulari, non obſtante mortis periculo, dicendum eſt ejus præcepta in tali caſu tenere, ac ſervanda eſſe, quando diriguntur ad conſervationem communis boni Religionis. Ita Cajet. *tom.* 3. *opuſc. tract.* 9. Cujus ratio optima eſt, quia ſuperiores poſſunt præcipere omnes actus exteriores neceſſarios ad commune bonum illius, cujus cura ipſius tradita eſt, & ad quod ſubditos habent; & non obſtante quolibet vitæ periculo, ſubditi obedire tenentur; quia bonum commune præponitur privato. Unde Principes ſeculares poſſunt præcipere militibus, ut pugnent, & defendant civitatem, nec à propria ſtatione diſcedant, vel hoſtes invadant. Ita Suar. *de legib. lib.* 3. *cap.* 30. *num.* 3. *&* 4. Vaſq. *p.* 2. *diſp.* 161. *c.* 2. & alii communiter.

3 Hinc Abbas tempore peſtis, ſubditis præcipere poteſt, ut Religioſis eodem morbo contagioſo ægrotantibus, tum in ſpiritualibus, tum in temporalibus, cum vitæ periculo miniſtrent. Ita Cajet. *loc. cit.* Roder. *quæſt. Regul. tom.* 3. *q.* 31. *art.* 3. Sanch. *lib.* 6. *in decal. cap.* 2. *n* 56. Bonac. *d. punct.* 2. *num.* 11. Suar. *d. c. num.* 29. Laur. de Peirin. *de Religioſ. ſubdit. q.* 1. *c.* 11. *d.* 3. Hoc enim eſt neceſſarium ad convenientem Monaſterii gubernationem, & ad conſervationem ſtatus Religioſi, & propterea ad ejus commune bonum. Præterea eſt valdè conſonum monito D. Patris Benedicti Reg. *cap.* 36. ubi infirmorum curam primam, & maximam Abbati injunxit, dicens: *Infirmorum cura ante omnia, & ſuper omnia adhibenda eſt, ut ſicut revera Chriſto, ita eis ſerviatur*, & paulò poſt: *ergò maxima cura ſit Abbati, ne aliquam negligentiam patiantur infirmi. & in fine cap. Curam autem maximam habeat Abbas, ne à Cellerariis, aut ſervitoribus negligantur infirmi; quia ad ipſum reſpicit, quicquid à diſcipulis delinquitur.* Ex qua triplicata monitione colligi poteſt, infirmorum curam eſſe de præcipuis Monaſterii. Denique ſi in Religione tempore peſtis Monachi non tenerentur mutuò ſibi ſuccurrere, malè proviſum eſſet Monaſticæ Reipublicæ, & ſtatui Religioſo, quod tamen non eſt aſſerendum, cùm Monachi ſint invicem membra corporis Religioſi, debeatque in hoc cum vitæ periculo, alter alterius onera ſupportare. Ita Roderic. *loco cit.* qui *art. ult.* cum Sanchez *loco etiam citato, num.* 57. dicit, non debere Prælatum valde infirmos, & debiles, vel inſignis conditionis viros, quorum vita communi Religionis bono eſſet valdè utilis, vel neceſſaria, ad miniſtrandum fratribus peſte laborantibus deſtinare, præſertim ſi adeſſent alii, qui hoc munus rectè præſtare poſſent.

Si quæras, quomodò cognoſci poſſit, quando Abbas 4
rationabiliter habet intentionem obligandi cum periculo vitæ? reſpondeo cum Suar. *d. cap.* 8. *num.* 31. quòd hujusmodi intentio patebit, vel ex expreſſis verbis ipſius Abbatis ita præcipientis, vel ex actione præcepta, cum qua dupliciter conjungi poteſt periculum vitæ; nempè aut omnino per accidens, & præter intentionem, & præſcientiam præcipientis, ſive per ſe, vel de facto cum præſcientia ipſius præcipientis. Primo modo regulariter præceptum non obligabit cum vitæ periculo; quia non adeſt intentio ſuperioris præcipientis, cùm nihil ſit volitum, niſi præcognitum, nec etiam præſumitur, cùm in dubio quando præcepta humana intelligi poſſunt de majori, & minori pœna, ſemper intelligenda ſint de minori, *c. in pœnis, de reg. jur. in* 6. Hoc autem limitatur, niſi eſſet valdè neceſſarium Relioni, ut res præcepta adimpleatur, ita ut oppoſitum in grave ipſius damnum, & præjudicium cederet; quia in tali eventu dubio procul præceptum obligaret, vel ex natura ipſius rei, vel ex implicita præcipientis voluntate, ut de Eccleſiaſticis præceptis docent communiter Doctores. Quando autem periculum vitæ ineſt actioni præceptæ per ſe, aut de facto hìc, & nunc, cum præſcientia Abbatis præcipientis; tunc clarè conſtat ipſius voluntatem eſſe obligandi in conſcientia ad executionem rei præceptæ, non obſtante hujusmodi periculo, & niſi oppoſitum manifeſtè appareat, talis voluntas rationabilis præſumitur. Ita Suar. *ubi proximè.*

Non poſſet autem Abbas ſuis Monachis præcipere, 5
ut cæteris peſtilentiæ morbo laborantibus, tam in ſpiritualibus, quàm in corporalibus inſerviant, & ſi ita præciperet, ſubditi non tenerentur ſuis mandatis obedire, imò licitè poſſent à loco, ubi epidimiæ morbus graſſatur ad vitam ſalvandam aufugere. Ita Cajet. 2. 2. *q.* 26. *art.* 5. Bann. ibi *q.* 33. *art.* 3. *dub.* 4. Roder. *d. art.* 3. Nav. *in Manual. cap.* 24. *num.* 11. & alii, quos citat Laur. de Peir. *d. cap.* 11. *diſt.* 4. quod procedit etiam in caſu gravis neceſſitatis, ut ſi in civitate, vel oppido tanta eſſet infirmorum multitudo, ut Parochi ordinarii ſupplere non poſſent; quia quamvis peſtis morbo ægrotantibus Sacramenta, & alia neceſſaria adminiſtrare, ſit opus magnæ perfectionis: tamen non videntur Monachi ad id obligari, cùm ſit alienum ab eorum inſtituto, quod non eſt vitæ activæ, ſed tantùm contemplativæ incumbere.

QUÆSITUM IX.

Vtrùm Abbas poſſit præcipere ſuis ſubditis quæ ſunt contra Deum, vel Eccleſiæ ordinationes.

SUMMARIUM.

1 *Præcipere Abbas non poteſt ſuis Monachis aliquid contra præcepta Dei, vel jus canonicum, & Summorum Pontificum Decreta, ut etiam* num. 3.

2 *Abbati præcipienti aliquod includens ſpeciem mali, ſeu ſcandali, non tenetur Monachus obedire.*

4 *Obedientiam propter, nunquam malum committendum eſt, licet aliquando bonum debeat intermitti.*

REſpondeo, nullo modo poſſe Abbatem aliquid 1
contra præcepta Dei, vel jus canonicum, & Summorum Pontificum Decreta ſuis ſubditis injungere. Probatur ex illo Act. 5. ubi dicitur, *obedire oportet magis Deo, quàm hominibus.* Unde D. Hieronym. in Epiſtola ad Epheſios, ait: *Si Dominus ea jubet, quæ non ſunt adverſa ſanctis Scripturis, ſubjiciatur domino ſervus; ſi verò contraria præcipit, magis obediat ſpiritus, quàm cor-*

corporis Domino, & infra. *Si bonum eſt, quod præcipit Imperator, jubentis exequere voluntatem; ſi malum, reſponde, Oportet Deo magis obedire, quàm hominibus*, refertur in *c. ſi Dominus* 11. *q.* 3. & *in cap. qui reſiſtit, eod. c. & q.* ait D. Auguſt. *Si aliud jubeat Imperator, & aliud Deus, quid judicatis? major poteſtas Deus, da veniam, ò Imperator, tu carcerem, ille gehennam minatur.* Idem habetur ex gloſſ. ſuper illud Pauli ad Romanos: *Qui poteſtati reſiſtit, Dei ordinationi reſiſtit*, &c. *non ſemper, ead. cauſ. diſt.* 9. habetur etiam ex Auguſt. *Non ſemper malum eſt, non obedire præcepto, cùm dominus jubet ea, quæ ſunt contraria Deo, tunc ei obediendum non eſt*, & D. Bernard. in Epiſt. 7. ad Adam Monachum, ait: *Valde perverſum eſt profiteri te obedientem, in quo noveris ſuperiorem, propter inferiorem. id eſt, divinam propter humanam ſolvere obedientiam, quid enim? quod jubet homo, prohibet Deus, & ego audiam hominem ſurdus Deo?* hinc Dominus in Evangelio Phariſæos increpans, ait: *Quare & vos tranſgredimini mandata Dei propter traditiones veſtras.* Idem habetur in *c. ſi is, qui præeſt* 11. *q.* 3. Unde ſi Abbas præciperet ſubditis aliquid contra mandata Dei. ut detegere crimen occultum fratris, non ſervato ordine fraternæ correctionis, vel præter mandata, ut dicere aliquod mendacium, etiam officioſum, ſubditi ejusmodi præceptis non obligarentur, ita Antonin. 3. *part. tit.* 16. *cap.* 1. §. 7. Laurent. de Peirin. *d. c.* 6. *verſ. ex quibus ſequitur.*

2 Hinc colligi poteſt, ſi Abbas præcipiat aliquid includens ſpeciem aliquam mali, ſeu ſcandali, non tenetur Monachus ei obedire, dicente Apoſt. Theſſalon. 1. *c. ult. Ab omni ſpecie mali abſtinendum eſt.* Similiter ſi præciperet aliquid in periculum mortis æternæ, aut temporalis, non tenetur obedire, quia eſſet peccatum temeritatis, aut tentandi Deum. Si dicas, quòd multi SS. Patres, teſte Caſſiano *lib.* 4. *de conſtit. Monaſtic. c.* 24. in multis contra jus naturæ, & divinum ſuis Abbatibus obtemperarunt, quòd licèt manifeſtè mala, vel contraria divinæ legi viderentur; ea tamen imperari ſibi exiſtimabant, ne exequi conarentur, & Abbatem curaturum, ne imperata perficerent, putantes ea præcipi, non quidem ſimpliciter, ut fierent, ſed ut obedientiæ exemplum præberent, ita Barthol. à S. Fauſto *in theſaur. Relig. lib.* 6. *qu.* 57.

3 Sicut nec etiam teneretur ſubditus ſervare, ſi quid præciperet Abbas, quod Eccleſiæ inſtitutis obviaret, *c. dilectus, extra de tempor. ordinat.* ut ſi præciperet, quòd Monachus non obſervet jejunium diebus ab Eccleſia ſtatutis, vel quòd Miſſæ ſacrificium pro hæreticis offerat, *cap. ſi quis Epiſcopus* 11. *q.* 3. S. Anthon. *loc. cit.*
4 quia nunquam propter obedientiam malum committendum eſt, quamvis aliquando bonum debeat intermitti, *c. quid ergo, ead. cauſ. & q.*

QUÆSITUM X.

Utrùm Abbas poſſit præcipere aliquid ſuis ſubditis, quod ſit contra Abbatis Generalis, vel alterius Superioris præceptum.

SUMMARIUM.

1 *Inferior Abbas non poteſt quicquam contra Abbatis Superioris præceptum ſubditis imponere.*
2 *Lex Superioris per inferiorem tolli non poteſt.*

1 RESpondeo negativè: Ratio eſt, quia tolleretur ordo juriſdictionis Regularis à Summis Pontificibus in Religionibus diſtinctus, nec cognoſceretur Superiorem eſſe talem, niſi illi primò obediretur. Item ſi inferior aliud præter Superioris præceptum injungeret, inde magna oriretur confuſio, nec certa ſuperioritatis ratio aſſignari poſſet. Ita Hoſtien. *in ſumm. tit. de majorit. & obedien. n.* 6. §. *ad quid obediens.* Sylv. *verb. obedientia, n.* 10. Toler. *lib.* 8. *c.* 15. *n.* 9. Reginald. *in praxi, lib.* 17. *n.* 136. *& lib.* 18. *n.* 394.

Probatur in *c. qui reſiſtit.* 11. *q.* 3. Superioris enim lex 2
per inferiorem tolli non poteſt, *c. inferiorem* 21. *diſtinct. Clemen. ne Romani, de elect.* & *ibi* gloſſ. *verb. inferiorem.* Unde ſi aliud præcipit Abbas localis, & aliud Abbas Generalis, vel alius Superior, omiſſo præcepto Abbatis inferioris, Monachi tenentur Superioris præceptum adimplere; major enim poteſtas minori præponitur ad obediendum, *c. quæ contrà, diſtinct.* 8. *ubi in fine dicitur*, quòd ſicut in poteſtatibus ſocietatis humanæ, major poteſtas minori præponitur ad obediendum, ſic Deus in omnibus.

QUÆSITUM XI.

Utrum Religioſus teneatur Abbati potiùs quàm carnalibus parentibus obedire.

SUMMARIUM.

1 *Egredi à Religione poteſt Religioſus ad ſubveniendum parentibus in extrema neceſſitate conſtitutis, petita priùs, licèt non obtenta licentia, imò contradicente Abbate.*
2 *Eleemoſynam extremè indigenti tenetur facere Religioſus, etiam abſque Abbatis licentia.*
3 *Filii profeſſi obligatio qua ſit, ad ſubveniendum parentibus in gravi neceſſitate conſtitutis.*

RESpondeo dicendo, primò quòd ſi parentes ſint in 1
extrema neceſſitate conſtituti, & aliud remedium non ſupereſt, Religioſus tenetur eiſdem potiùs, quàm Abbati obedire, & ad illis ſubveniendum poteſt à Religione egredi, petita priùs, licet non obtenta licentia, imo contradicente, & reclamante ipſomet Abbate; præceptum enim de parentibus honorandis eſt de jure divino, & naturali, ſtrictiorem, & potiorem inducens obligationem, quàm quodlibet aliud Prælati præceptum; & propterea non debet hoc poſteriùs, & minùs obligatorium illi priori derogare, aut illud impedire. Tum quia
teneretur hoc facere propter extremam neceſſitatem 2
extranei, *arg. c. paſce* 86. *diſt.* & gloſſ. *in c. non dicatis* 12. *q.* 2. quæ dicit Regularem teneri facere eleemoſynam extremè indigenti, etiam abſque Prælati licentia; ergò multò magis filius, ob extremam parentum neceſſitatem, parentibus hoc præſtare tenetur. Ita Cajet. 2. 2. *q.* 101. *artic.* 4. *in ſolut. ad* 4. Navarr. *in comment.* 4. *de Regular. num.* 48. *& Enchirid. c.* 14. *n.* 14. Cordub. *ſuper reg. D. Franc. c.* 2. *quæſt.* 6. *in artic.* 2. Valent. *tom.* 3. *diſp.* 2. *quæſt.* 1. *p.* 2. Mirand. *in manual. Prælat. tom.* 1. *qu.* 26. *art.* 11. *d.* 3. Clav. Reg *lib.* 7. *c.* 9. *n.* 13. Sanc. *in Decalog. lib.* 4 *c.* 20. *n.* 14 ubi plures alios refert, & poſt eos Reginald. *lib.* 20. *n.* 14. Laurent. de Peirin. *d. Relig. ſubd. tom.* 1. *q.* 1. *c.* 9. *dict.* 2. Bonac. *de præcept. Decal. diſp.* 6. *q. unic. punct.* 5. *n.* 7. Fauſt. *in theſ. Relig. lib.* 6. *q.* 79. Suar. *de Relig. tom.* 3. *tr.* 7. *lib.* 6. *c.* 69. *n.* 5.

Si autem parentes non eſſent in extrema, ſed gravi 3
tantùm neceſſitate conſtituti, non liceret Monacho, abſque Abbatis licentia, Religionem egredi ad ſubveniendum illorum neceſſitatibus; ſed poteſt, & debet illis ſubvenire per modos licitos, qui non adverſentur ſuæ Regulæ, & profeſſioni; Quia extra neceſſitatem extremam non poteſt res uni tradita ab eo auferri, & alteri dari, ſicuti non poteſt filius auferre pecuniam Eccleſiæ traditam, ut cum ea ſuccurrat parentibus in gravi tantùm neceſſitate poſitis, & Religioſus per profeſſionem jam eſt traditus Religioni & poteſtati ſui Abbatis. Ita Sanc. & alii apud eum *loco citato, n.* 17. Bonac. *loc. cit. verſ. dixi dum neceſſitas*, Fauſt. *d. q.* 79. *n.* 2. Sed ſi ſtando in Religione non poſſet parentes à gravi neceſſitate ſublevare, puta quia Abbas non permitteret ipſum honeſtis artibus laborando modum ſubveniendi parentibus quærere; tunc petita venia, etiam contra Abbatis voluntatem à Religione egredi debet ad hujusmodi gravi

neceſ-

neceſſitati ſubveniendum; Ita Major *in 4. d. 3. q. 16.* Cordub. *in reg. D. Franc. cap. 1. q. 6. art. 2. op. 5. part. 3.* Valent. *tom. 3. diſp. 7. q. 1. punct. 2.* Laur. de Peirin. *loco cit.* Et hoc procedit ſive extrema parentum neceſſitas præcedat, ſive ſequatur profeſſionem, ut bene advertit Azor *inſtit. mor. tom. 2. lib. 2. cap. 3. q. 5. verſ. quare in hac controverſia, &c.* Ledeſm. *de ſtat. Relig. in communi, cap. 4. concluſ. 8. dub. 6.* Laur. de Peirin. *loco etiam citato, verſ. & hanc concluſionem.*

QUÆSITUM XII.

Vtrum in omni dubio, an res præcepta licita ſit, necne, debeat Monachus ſuo Abbati præcipienti obedire?

SUMMARIUM.

1 *Præceptum an ſit licitum necne tripliciter dubitari poteſt.*

2 *Speculativum aliud dubium, aliud practicum.*

3 *Obedire Monachus an teneatur Abbati, quando facta diligenti inquiſitione, adhuc dubitat, an Abbas illud ſub mortali præceperit, necne.*

4 *Obedire an teneatur Religioſus in dubio, an res præcepta licita ſit: & tunc tutior pars eſt eligenda.*

5 *Obedire tenetur Monachus quando ſibi conſtat, præceptum eſſe licitum, licet dubitet, an excedat limites poteſtatis Abbatis præcipientis, limita ut num.* ſeq.

7 *Scandalum ad vitandum tenetur Monachus Abbatis præcepta obſervare, etiam cum ejus corporali incommodo, quando dubitat an ſint injuſta, ex authoritate.*

8 *Scandali vitandi ratio ſufficit, ut literis Papæ non obediatur.*

9 *Obedire Religioſus an teneatur Abbati, de cujus legitima promotione dubitatur.*

1 SUpponendum eſt pro majori hujus quæſiti intelligentia, tripliciter dubitari poſſe, an præceptum ſit licitum, necne; Primo ex parte ipſius præcepti tantùm, videlicet quando clarè conſtat Abbatem potuiſſe illud ſubditis imponere: nec dubium eſt de honeſtate rei præceptæ; ſed ſolum an ſit injuncta. Secundo poteſt dubitari, an ſit licitum necne id quod præcipitur. Tertio poteſt venire in dubium, an Abbas legitimam authoritatem ad id præcipiendum obtineat, ſcilicet an ſit legitimè electus, vel confirmatus, vel utrum ſit Superior illius, cui præceptum injunctum eſt.

2 Secundo præmittendum eſt, dubium eſſe duplex; alterum ſpeculativum, & alterum practicum. Dubium ſpeculativum contingit, quando in genere dubitatur, aliquid eſſe licitum, vel illicitum. Dubium practicum eſt, quando quis dubitat, an liceat ſibi hîc, & nunc aliquid agere, vel omittere.

3 His poſitis dicendum tertio, quod quando facta diligenti inquiſitione, adhuc Monachus manet in dubio, an Abbas aliquid præceperit ſub mortali, necne, tenetur Abbatis præceptis obedire: quia in dubio tutior pars eſt eligenda, *cap. ad audientiam. & c. ſignificaſti. el. 2. de homicid. & c. juvenis, de ſponſal.* In hoc autem dubio tutior pars eſt Abbatis præcepta adimplere. Ita Sylv. *verb. dubium, q. 2. n. 4.* Vaſq. 1. 2. *diſp. 65. c. 3. per tot. & diſp. 66 c. 2. in princ.* Salas 1. 2. *q. 21. tr. 8. diſp. unic. ſect. 25. n. 258.*

4 Quartò, ſi vero Monachus dubitaret, an quod præcipitur ſit licitum, necne, ſi dubium eſt ſpeculativum, & præceptum non ſit contra ea, in quibus ignorantia non excuſat, tenetur Abbatis præceptum adimplere, quia in dubio Superiori parendum eſt, *cap. 2. quid ergo 11. q. 3. & cap. quid culpat. 29. q. 1.* ubi dicitur, milites rectè obedire Principi præcipienti bellum, quando illis non conſtat de injuſtitia belli. Probatur etiam ex verbis D. Bernard. *in lib. de præcept. & diſpenſ.* ubi ſic ait: *Quicquid vice Dei præcipit homo, quod non ſit certum diſplicere Deo, haud ſecus accipiendum eſt, ac ſi præcipiat Deus:* illam enim negationem, *non ſit certum*, non videtur requiri, ut poſitivè ſit certum, ſed ſatis eſſe, ut ſit dubium; ideo ſecundum prædictam regulam D. Bernardi, in dubio parendum erit Superiori; quia tunc non eſt certum diſplicere Deo, ut *infrà* ipſemet declarat. Ita Sanchez. *lib. 6. in Decalog. cap. 3. num. 3.* ubi plures cumular. Si autem dubium eſſet practicum; illo durante non liceret opus ab Abbate præceptum adimplere: quia facere aliquid cum conſcientia practicè dubia nunquam licet: quia operans aliquid cum dubio peccandi, ſe exponit periculo peccati, de quo dubitat, at exponens periculo peccati peccat juxta illud, Eccleſ. 3. *Qui amat periculum, peribit in illo*, & ideo ut obedire liceat, oportet tale dubium practicum deponere tanquam ab erronea conſcientia procedens, & firmiter judicare, non obſtante dubio ſpeculativo, licitum eſſe obedire, opus præceptũ exequendo, cum habet juſtam cauſam deponendi practicè dubium, & operandi contra dubium ſpeculativum. Ita Sanchez. *d. cap. 3. num. 12.* & Clav. Reg. *lib. 1. cap. 13. num. 30.* Quod ſi Monachus ſciret, vel valde dubitaret, an Abbatis præcepto obedire, ſit peccatum, necne, eſſet autem certus quod abſque rationabili cauſa ſe exponerer evidenti periculo peccandi: nec haberet aliquam juſtam cauſam deponendi dubium ſecundum Roder. *quæſt. reg. tom. 3. q. 19. art. 5.* Sanch. *d. c. 3. num. 14.* Salas *de leg. tract. 8. diſp. unic. & ſect. 17. n. 256.* Peirin. *de ſubdit. & Prel. t. 1. q. 1. cap. 7. dict. 3.*

Quando item ſubdito conſtat licitum eſſe id, quod præcipitur, quamvis dubitet an præceptum ſit injuſtum ex authoritate, nempe quia excedit poteſtatem ipſius Abbatis præcipientis, obligatur nihiſominus ad obediendum, quia Abbas non tenetur ſuis ſubditis de omnibus rationem reddere, præcipue quando patet licitum eſſe id quod præcipitur; quia ſic Prælatorum conditio duriſſima, ſubditorumque ſtatus peſſimus foret, ut conſiderant ſupracitati Doctores. 5

Quamvis præceptum Superioris in dubio præſumatur, juſtum, ex gloſſ. *verb. iniquitas, in cap. quid culpatur 23. q. 1.* gloſſ. *verb. obedientiam in cap. ad aures, de temp. ordinat.* gloſſ. *verb. mandato, in cap. ex tenore de ſentent. excommunic.* Attamen, ubi præceptum illud injuſtum, durum ſeu aſperum apparet, vel ex eo ſequitur abſurditas, ſcandalum, ſeu inconveniens, nullo modo eſt exequendum: & tenetur illud impediens ſecundam juſſionem expectare: ita per text. *in cap. Si quando de reſcript.* reſolvunt Marant. *diſput. 1. num. 19.* Menoch. *de arbitr. caſ. 334. num. 6.* Clar. *lib. 5. §. fin. q. 60. num. 16. verſ. quæro modo, & quæſt. 97. num. 3.* Covar. *practic. cap. 35. num. 6. & in regul. peccatum, part. 2. in initi. num. 5.* Sigut. de Aval. *in Director. Judic. Eccleſiaſt. part. 2. cap. 5. num. 3. cum ſeqq.* Lancellot. Conrad. *in templo omn. Judic. lib. 1. cap. 1. §. 4. tit. de præſtant. & potent. Imperat. verſ. obedire in omnes debent, n. 16* Perez. *leg. 29. gloſſ. verſ. unde contra prædictum reſcriptum, tit. 4. lib. 2. ordin.* Jacob de Graff. *in deciſ. aur. part. 1. lib. 2. cap. 10. à num. 21.* Azeved. *leg. 14. num. 33. cum ſeqq. tit. 3. lib. 1. nova recopil.* & alii citati per D. Auguſt. Barboſ. *in collect. ad d. cap. ſi quando num. 2. & latè in addit. ad eundum text.* pro quibus benè faciunt etiam illa, quæ ex Innocent. *in cap. inquiſitioni, de ſentent. excommunic.* refert Pinell. *in rubric. C. de reſcind. vendit. part. 1. cap. 2. num. 20. in final. verb. nempe*, quod peccar obediens mandato injuſto Summi Pontificis, vel Principis, quando ex tali mandato oriuntur ſcandala, vel magnum damnum, de quo tamen vide Covarr. *in d. regul. peccatum, part. 1. in init. num. 5.* Joan. Roias *ſing. 148.* Jacob. Simanc. *de inſtitut. cap. 45. n. 34. cum ſeq.* Azeved. *d. leg. 14. n. 31. & 36.*

Cathol.

6 Unde executorem ſuperſedentem in executione alicujus rei teneri reſcribere ad illum, à quo executio delegata eſt, eidemque oſtendere rationem propter quam in executione non procedit, probat text. *in d. c. ſi quando, & in authen. de mandat. Princip.* §. *deinde competens coll.* 1. & *in authent. ut nulli Judicum* §. *& hoc, coll.* 9. & tradunt Palat. *de benefic. in cur. vacant.* §. 4. *cum ſeqq.* Sylv. *verb. obedientia, n.* 5. Pudil. *in l. cauſas, n* 4. *C. de tranſact.* D. Auguſt. Barboſ. *in addit. in d. c. ſi quando in princ.*

Non obſtat text. *in cap. de cætero, de ſentent. & re judic.* quia reſponderi poteſt, quod licet in illius ſpecie ab executore, de quo ibi, referantur exceptiones à parte
7 oppoſitæ ad ipſum delegantem, ut per eundem terminentur, idem tamen non tollit, quominus poſſit, & teneatur conſiderans rem reſcribere deleganti, ſi intelligat in executione ſibi commiſſa dari injuſtitiam imminere ſcandalum, vel malum aliquod contra bonum publicum, exponendo eidem cauſam rationabilem, per quam movetur, delegantem certiorem facere, ut ille, vel malum revocet, vel per ſcandalum juſſionem jubeat fieri executionem.

Nec refragatur, quod text. *in d. cap. ſi quando*, agere videtur de mandato, in quo aliquid ſuppreſſum, aut expreſſum non fuit, patet ex fine illius, ibi, *prava inſinuatione ſuggeſtum*, idque aperte ſupponit gloſſ. & ſcribentes ibi: conſtat autem executorem, ad quem dirigitur reſcriptum ſubreptitium, poſſe & debere pronunciare illud eſſe omninò irritum, & in totum rejicere, nec teneri cauſam, ob quam non exequitur exprimere, ſeu reddere deleganti, ut probat textus *in cap. ſuper literis* 20. *in fin. de reſcript. & in cap. reſcripta* 22. *quæſt.* 2. *quia reſpondetur, quod verba illa d. cap. ſi quando*, ibi *prava inſinuatione ſuggeſtum*, non evincunt text. agere de reſcripto ſubreptitio, quod ad partis petitionem emanare ſolet, juxta regul. text. *in cap. ſuper literis, de reſcript.* eò quod text. *in d. cap. ſi quando* loquitur abſolutè de reſcripto; patet ex principio ibi, *ſi quando aliqua, &c.* quin in initio text. neceſſario ſupponit validitatem reſcripti, de quo agit, & ſuper quo vult, ut reſcribatur, prout manifeſte colligitur ex fine illius, ibi *patienter ſuſtinebimus, &c.* Quæ quidem patientia neceſſariò ſupponit mandatum mero jure validum: alias enim diceretur ſimpliciter ne mandatum exequeretur juxta text. *in cap. ad aures, de reſcript.* eodem pariter modo intelligendus eſt text. *in cap. cum teneamur, de*
8 *præbend.* ibi, *niſi forte, &c.* junctis inferioribus verbis, ibi, *æquanimiter ſuſtinemus, &c.* ut procedat in terminis habilibus, & ita agat de mandato valido ſecundum Juris rigorem, veluti quia abſque partis petitione, vel licet cum illa, valida tamen, & ſine ſubreptione propter aliquam clauſulam, vel motum legitimum, per quam ſecundum Jus ſubreptio tollitur, Pontifex mandavit conferri beneficium habenti aliud ſufficiens, de quo mentio facta non eſt, cui tamen ſine ſcandalo provideri non poterat.

Reſtat nunc ut videamus, an, & quando Superioris præcepta ſub mortali obligent? in quo communiter apud omnes ferè Religiones obſervatur Superioris præcepta ad mortale obligare, cum fiunt in virtute ſanctæ obedientiæ, vel ſub obteſtatione divini judicii, aut in virtute Spiritus ſancti, ſeu ſub pœna excommunicationis majoris, etiamſi *latæ ſententiæ* non addatur: nam ſi adderentur hæc verba, ſubditus, præter peccatum mortale, excommunicationem etiam incurreret. Ita S. Anton. 3. *part. tit.* 6. *c.* 1. §. 7. Cajetan. Valent. Ledeſm. *ubi proximè*, Sanch. *d. c.* 4. *n.* 4. ubi plures cumulat. Navar. *etiam in Manual. c.* 15. *num.* 53. Sayr. *in Clav. Reg. lib.* 3. *c.* 7. *n.* 242 Verum hoc eſt intelligendum ſup-
9 poſita materiæ gravitate: ſi autem Abbas ſuo Monacho præcipiat in materia, quæ ſit levis in ſe, & ſecundum circumſtantias illi annexas, ſub quacunque verborum fforma etiam in virtute ſanctæ obedientiæ, vel Spiritus ſancti præceptum latum ſit, Monachus non tenetur ſub mortali obedire, tum quia levis materia videtur incapax tantæ obligationis: tum etiam quia neque divina præcepta in levi materia ad mortale adſtringunt, ut patet in furto levis, & modicæ quantitatis, in verbis otioſis, & mendacio jocoſo: ergo à fortiori nec minus humana, quæ ut ſint juſta, & rationabilia, debent eſſe conformia divinis, à quibus derivantur. Quod procedit etiamſi explicaret Abbas ſuam intentionem eſſe ſub mortali obligandi: nequit enim id, quod ſuapte natura lethalis culpæ incapax eſt, præcepto ſuo reddere capax. Ita Salas *de legib. diſp.* 10. *ſect.* 6. *num.* 30. *& ſect.* 9. *n.* 47. Sanch. *in oper. Moral. lib.* 1. *cap.* 4. *n.* 4. Azor. *inſtit. Moral. part.* 1. *lib.* 5. *c.* 6. *quæſt.* 5. Suarez *de leg. lib.* 3. *c.* 25. *n.* 2. Reginald. *lib.* 15. *n.* 42. & alii. Eſt autem obſervandum, quod præceptum, in quo eſt poſita pœna peccati mortalis in materia levi, quamvis non habeat vim obligandi ſub mortali, obligabit tamen, ſaltem ſub veniali; quia quod non valet, ut agitur, valet ſaltem eo modo, quo valere poteſt: igitur præceptum quod non poteſt inducere obligationem ſub mortali in materia levi obligabit ſaltem ſub veniali: nam talis præſumitur intentio præcipientis, qui non vult obligare pluſquam poteſt. Ita Suar. *de leg. lib.* 3. *c.* 25. *n.* 6.

Alia regula ad cognoſcendum Abbatis intentionem fore ſub mortali obligandi eſt, ſi ejus ordinationes contineant in ſe verba præceptiva, vel prohitiva, de quibus *in Clement. exivi de Paradiſo* §. *cum igitur, de verbor. ſignificat.* dummodo aliter non conſtet de mente ipſius præcipientis, vel niſi materiæ levitas excuſet, ut *ſuprà* dictum eſt. Videatur Suar. *de legib. lib.* 3. *c.* 26. *n.* 6. Navarrus, & alii *ſuperius* adducti. Præcepta autem ſimpliciter prolata etiam imperativo modo non obligant, niſi eo modo, quo obligant ſtatuta, ſuper quorum materia feruntur; unde ſi ſtatuta obligant tantùm ad pœnã, ad pœnam tantùm obligabunt præcepta. Ratio eſt, quia ſi Abbas vellet inducere ſtrictiorem obligationem, illa, quæ eſt in ſtatutis, adhiberet verba ſtrictius præcipientia. Ita Navar. *d. cap.* 23. *num.* 49. *verſ. tertio, quod non obligant*, Clav. Reg. *lib.* 3. *cap.* 7. *num.* 26. Caſtr. *de leg. pœnal. lib.* 1. *c.* 5. Ledeſm. *de ſtat. relig. in comm. cap.* 4. *concl.* 12.

QUÆSITUM XIII.

Utrum Monachus teneatur obedire Abbati, quem ob aliquod delictum accuſavit.

SUMMARIUM.

1 *Obedire tenetur Monachus, pendente accuſatione, Abbati à ſe accuſato; dummodo ex tali obedientia non impediatur proſecutio accuſationis.*

2 *Accuſatus Abbas à Monacho, pendente accuſatione, debet abſtinere ab omni proceſſu contra illum inchoando, per quem impediri poſſet perſecutio accuſationis contra ipſum factæ.*

3 *Obedientia exaltatur.*

4. *Obedientia noſtra cur* Deo *grata ſit, oſtenditur.*

ETſi Gloſſ. *in cap. ex parte, verſ. aliàs rationabilis, de accuſationibus*, videatur negare, tamen re vera non 1
eſt intelligenda, quod accuſatione pendente non teneatur Monachus accuſator obedire Abbati, vel alii ſuo Prælato à ſe accuſato. Imo contrarium colligitur ex *cap. nonne* 8. *quæſt.* 4. ſed advertendum eſt, hunc locum ſano modo intelligendum eſſe, nempe Monachum quidem teneri ſuo Abbati obedire, ſed non quoad deſiſtendum à proſecutione accuſationis: tunc enim Monachus non tenetur obedire Abbati præcipienti, ut eum non accuſaret, vel ut ab accuſatione deſiſteret; ratio eſt, quia tunc præceptum injuſtum eſſet, *can. Julianus* 11. *q.* 3.

Hinc eſt quod Abbas accuſatione pendente debet abſti-

abſtinere ab omni proceſſu contra ſubditum inchoando, per quem accuſationis contra ipſum Abbatem factæ proſecutio poſſet impediri, *cap. cum de accuſat.* Ita Panormit. *d. cap. ex parte num.* 4. & Felin. *ibidem col.* 1. *num.* 1. *ſup.* Gloſſ. *in verb. obedire*, Surd. *de aliment. tit.* 3. *quæſt.* 127. *num.* 5. Sanchez. *in precept. Decalog. lib.* 6. *cap.* 2. *in fine.* Plura alia circa hanc materiam plenè tractat Laurent. de Peirinis ex minimorum Ordine Religioſus valde eruditus *in ſuo tract. de Religioſo ſubdito*, aliaque ad hanc materiam conducentia cumulavit Auguſt. Barboſ. *in collect. ad d. c. ex parte, in fin. de accuſationib.* quapropter ad alia properantes, non eſt cur hac in re amplius immoremur.

3 De obedientia multa ſcripſerunt Sancti Patres notatu digniſſima: hæc eſt illa, ut aſſerit Auguſtinus, quæ concordiam conſervat in Angelis, pacem nutrit in Monachis, tranquillitatem generat in civilibus. Hæc eſt illa, ſine qua Reſpubl. ſtare non poteſt, ſine qua familia aliqua regi non poteſt; quam enorme vitium, quod Obedientiæ contrarium fuit; per hoc Diabolus cælum perdidit, per hoc Salomon amorem divinum. O ſancta Dei Sponſa Obedientia, tu perfecta ſcala, qua in cœlum aſcenditur, tu quadriga, qua Elias vectus eſt in Paradiſum, tu porta Paradiſi fidelium, & clauſura reorum inferni, ô ſancta Obedientia tu patientiam probas, tu manſuetudinem examinas, refert Auguſt. Barb. *in collect. ad c. illud Dominus, n.* 3. *de major. & obed.*

Quod ſi curioſius indagare contenderis, cur Deo grata ſit noſtra Obedientia, reſponderi poterit tria eſſe humanorum bonorum genera, quæ quidem propter Deum poteſt homo contemnere: horum vero infimum exteriora ſunt bona, medium bona corporis, ſupremum bona ſunt animæ, inter quæ præcipuum quodammodo eſt voluntas, in quantum ſcilicet per voluntatem homo omnibus aliis utitur bonis, & ideo per ſe loquendo laudabilior eſt Obedientiæ virtus, quæ propter Deum propriam contemnit voluntatem, quam aliæ virtutes morales, quæ propter Deum aliqua contemnunt bona. 4

DISPUTATIO XXII.

De officio, & poteſtate Abbatis, & aliorum Prælatorum quoad votum ſolemne paupertatis.

Quæſ. I. *Utrum Abbas poſſit ſuis Monachis proprium habendi facultatem concedere.*

II. *Utrum Monachus ab initio, vel tractu temporis proprium abſque Abbatis licentia retinere interdictum fuerit.*

III. *Utrum Monachi abſque Abbatis licentia poſſint aliquid ab aliis accipere.*

IV. *Utrum Monachus res jam Abbatis licentia acceptas occultans, ita ut non poſſint ab ipſo Abbate inveniri, peccet.*

V. *Utrum liceat Abbati ſuis Monachis peculium concedere.*

VI. *Utrum Abbas poſſit concedere alicui Monacho aliquam Eccleſiam cum agro, villa, vel horto, abſque vitio proprietatis.*

VII. *Qualis cenſeatur juſta cauſa peculii concedendi.*

VIII. *Qualis licentia Abbatis ſit neceſſaria, ad hoc, ut Monachi poſſint aliquid accipere, vel quocunque modo expendere, vel diſpenſare de temporalibus bonis.*

IX. *Utrum liceat Monachis abſque Abbatis licentia aliquid donare.*

X. *Utrum Monachi abſque Abbatis conſenſu poſſit commodato, vel mutuo aliquid dare ſive expendere, commutare, vel emere.*

XI. *Utrum Religioſi abſque Abbatis licentia poſſint literas ſcribere, vel recipere.*

XII. *Utrum Monachi abſque Abbatis licentia poſſint ludere.*

XIII. *Utrum Monachi abſque Abbatis licentia poſſint eleemoſynam facere.*

XIV. *Utrum Abbas aliquid in eleemoſynam erogare poſſit.*

XV. *Utrum Abbas poſſit facultates Monaſterii in quos voluerit uſus expendere.*

XVI *Utrum Abbas cum Conventu poſſit ex bonis Monaſterii certos annuos redditus ſingulis Religioſis ad victum, & veſtitum aſſignare.*

XVII. *Utrum Abbas, vel alius Prælatus Regularis, vel Monachus ad Epiſcopatum, vel aliam dignitatem Eccleſiaſticam ſecularem aſſumptus, à paupertatis voto eximatur.*

XVIII. *Utrum Abbas poſſit teſtamentum condere.*

QUÆSITUM I.

Utrum Abbas poſſit ſuis Monachis proprium habendi facultatem condere.

SUMMARIUM.

1 *Proprium quid, & quotuplex ſit.*

2 *Proprium habendi licentiam ſuis Monachis non poteſt Abbas concedere.*

3 *Pœna contra proprietarios à ſacris Canonibus conſtituta.*

Ratio dubitandi eſt. Primò, quia reperitur in jure conceſſum Monachis, ut habeant peculium, ut *c. Monachi, ad finem, & c. cum ad Monaſterium, § tales, de ſtat. Monach.* ſed peculium eſt idem, quod parvũ pecus, nam antiqui patrimonium in pecoribus habebant, juxta gloſſ. *in rubr. ff. de pecul.* ergo Monachi jure poſſunt habere quid proprium. 1 Secundo probatur exemplo Monialium, quæ ſunt verè Religionem profeſſæ, ſicut & Monachi: ſed Monialibus jure permiſſum eſt, poſſidere cenſus annualeſq; redditus ſibi à ſuis parentibus, ſive propinquis aſſignatos, ut per Innoc. & Hoſt. *in dict. cap. cum ad Monaſterium, de ſtat. Monach.* & Joan. Andr. & Abb. *ibid.* Sylv. *verbo Religio* 6. *q.* 7. & colligitur ex *c. de viduis*, & *c. inſinuante* 27. *q.* 2. ergo ſequitur, quod eadem ratione etiam Monachis licebit in particulari quid proprium habere.

Pro clariori hujus quæſiti, & totius diſputationis intelligentia ſupponendum eſt cum Navar. *in com.* 2. *de regular. num.* 15. Proprium in hac materia eſſe duplex.

Alterum, quod eſt proprium quoad verum dominium, & veram proprietatem, qualem habent ſeculares habentes in ſuis rebus jus dominii, quod conſiſtit in authoritate, & facultate diſponendi de iis pro libito, & arbitratu ſuo, juxta *cap. quo jure* 8. *diſt. & tot. tit. ff. de acquir. rer. domin.* Alterum quod eſt proprium alicujus quoad Eccleſiaſticam, & liberam adminiſtrationem, qualem habent beneficiati Eccleſiaſtici, quod alio nomine peculium dicitur, de quo latius in *quinto quæſito*, agemus, quærendo an Abbas poſſit Monachis peculium concedere.

His ſic poſitis dicimus, quod proprium primo modo ſumptum, & prout dicit jus dominii cum poteſtate diſponendi ad ſuum libitum, Monachus, nec etiam ex ſui Abbatis licentia habere poteſt, ut probatur primo ex Conc. Lateran. ſub Alexan III. *part.* 1. *cap.* 10. & habetur in *cap. Monachi, de ſtatu Monach.* ubi ſtatuitur, *quod Monachi peculium non permittantur habere*, quod eſt intelligendum de peculio, quod conceditur in commodum, vel damnum accipientis cum facultate diſponendi pro libito in quoſcunque uſus, etiam prophanos. Item per Conc. Oxonien. ſub Innoc. III. *can.* 49. dicitur, quod non licet viris Religioſis, aliquod propriũ poſſidere, qui ſe, & ſua pariter in ipſo Religionis ingreſſu Domino dedicarunt, & idem Innoc. III. *d. can.* cum ad Monaſterium ſcribens Abbati, & Conventui Sublacen. ait: *Prohibemus diſtrictè in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub obteſtatione divini Judicii, ne quis Monachorum proprium aliquo modo poſſideat*, quod fortius probatur ex verbis poſitis in fine ejusdem *cap.* ubi ſic dicitur: *Nec exiſtimet Abbas quod ſuper habenda proprietate poſſit cum aliquo Monacho diſpenſare, quia abdicatio paupertatis, ſicut cuſtodia caſtitatis adeo eſt annexa Regula Monachali, ut contra eã nec Summus Pontifex poſſit licentiam indulgere*, id ipſum in Conc. Trid. *ſeſſ.* 25. *de regular. cap.* 2. ubi dicitur: *Nemini Regularium tam virorum, quam mulierum liceat bona mobilia, vel immobilia cujuscunque qualitatis fuerint, etiam quovis modo ab eis acquiſita, tanquam propria, aut etiam nomine Conventus poſſidere, vel tenere; ſed ea ſtatim Superiori tradantur, Conventuique incorporentur.*

Neque dici poteſt, quod prædicta jura ſint de conſilio, non autem de præcepto: nam quòd ſint de præcepto, patet. Primo ex iis verbis *d. c. cum ad Monaſterium, in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub obteſtatione divini Judicii*, quæ verba eſſe præceptiva, & obligare in conſcientia ad mortale, probavimus *ſuprà* agendo de voto obedientiæ. Secundo patet ex eo; quia in eisdem juribus
3 valdè graves pœnæ contra transgreſſores opponuntur; nam in Conc. Later. *ubi ſupra* ſtatutum eſt: *Ut ſi Monachi peculium habuerint, etiam in vita ab Altaris miniſterio removeantur; & qui in extremis peculium habere inventus fuerit, nec oblatio proficiat, nec recipiatur in ſepultura fratrum*: & Greg. IX. in Conſtitutionibus Benedictinorum præcipit, quod promulgetur ſententia excommunicationis in proprietario, & Innoc. III. *d. cap. cum ad Monaſterium*, ſtatuit, quod ſi proprium apud quenquam Monachorum aliquo modo inventum fuerit in morte, ipſum cum eo in ſignum petitionis extra Monaſterium in ſterquilinio ſepeliatur. Ex quibus ita gravibus Canonum pœnis ſatis conſtat, non ad conſilium, ſed ad præceptum ſancitas eſſe leges in eis contentas. Dicendum ergo erit, Abbatem non poſſe permittere ſuis Monachis, ut proprietatem habeant, quia eſt contra eſſentiale vitæ Monaſticæ, circa quod non fertur Abbatis poteſtas; quod ut *ſuprà* diximus, intelligendum eſt de proprio primo modo ſumpto, prout dicit dominium rei abſolutum, & ab aliis independens; & ita intelligenda ſunt jura ſecundo loco allegata. Rationes autem, & Canones, quos primo loco allegavimus, locum habent in peculio, quod eſt deſtinatum à Superiore ſuis Monachis ad aliqua certa, & determinata comparanda, ut libros, veſtes, & his ſimilia, quod poſſunt habere Monachi de conſenſu, ſeu licentia tacita, vel expreſſa eorum Abbatis; ita videtur loqui *cap. non non dicatis* 12. *quæſt.* 1. videatur Navar. *ubi ſupr.* Graff. *deciſ. aurear.* 2. *part. lib.* 3. *cap.* 5. *num.* 55. Sylv. *verb. religio* 6. *quæſt.* 7. Sanchez. *lib.* 7. *in Decalog. capit.* 22. *num.* 12. & communiter Doct. & de hoc agemus *inferius* latè.

QUÆSITUM II.

Utrum Monachis ab initio, vel tractu temporis proprium abſque Abbatis licentia retinere interdictum fuerit.

SUMMARIUM.

1 *Proprium habere Monachis nunquam licuit.*
2 *Proprietarius repertus Monachus quidam in fine mortis à D. Macario, & aliis ſimul cum pecunia ſepultus.*
3 *Paupertatis votum ab initio Religionum ſubſtantiale fuit.*
4 *Reſponſio ad argumenta.*

VIdetur dicendum quòd rerum proprietas non ab initio, ſed tractu temporis Monachis abſque Abbatum licentia interdicta ſit; ut patet ex eo, quia antiquitus Monachis teſtamenta condere, & ipſorum bona teſtamento legare permiſſum erat, ut patet ex *l. generali, C. de ſacroſ. Eccl.* ubi firma, & rata habentur teſtamenta Monialium facta ad pios uſus, & *cap. perlatum* 19. *q.* 3. à D. Gregorio commendatur virtus cujusdam Monialis, quæ cum poſſet liberè ſuis fortunis uti, eas tamen Monaſterio legavit: ergo Monachis antiquitus rerum dominia in particulari retinere permiſſum erat, alias enim teſtamenta condere non potuiſſent. Nec obſtat quòd hæc jura de Monialibus, non autem de Monachis loquantur; quia idem de Monachis habetur in *l. ſi quis, C. de Epiſc. & Cler.* ubi ſtatuitur Monachorum bona, ac etiam Clericorum, & Monialium ab inteſtato decedentium, Eccleſiæ, vel Monaſterio donanda eſſe, quæ omnia jura poſtea correcta, & abrogata, & à Monachis rerum dominia ſublata, ac eorum Monaſteriis pleno jure tradita fuiſſe ait Salic. *in auth. nunc autem, C. de Epiſcop. & Cler.* ut refert Gabr. Vaſq. 1. 2. *diſput.* 265. videtur igitur rerum proprietatem non ab initio, ſed poſt aliquod tempus Monachis fuiſſe prohibitam.

Contrarium tamen probatur ex dictis, & Regulis 1
Sanctorum Patrum, Baſilii, Hieronymi, Auguſtini, & D. Patris Benedicti, omnes enim Religionum Patriarchæ in ſuis Regulis rerum dominia, & proprietatem à ſuis Monachis ſummo ſtudio abdicarunt. Nam D. Baſil. *lib. de Monaſt. inſt. cap.* 25. cuidam interroganti, an inter Fratres deberet aliquis proprium habere, reſpondit: *Nemo ex eis quidquam ſuorum proprium dicebat: ſi quis ergo proprium ſibi eſſe dicat, ſine dubio alienum ſe facit ab electis.* Et in Epiſtola in Aſceſiam, ait: *Monachum oportet cum primis nihil in vita, quod juris ſui proprium ſit, poſſidere: & in qq. brevior. quæſt.* 85. *&* 87. *In ſocietate fratrum nihil privati haberi debet.* Videamus quid de Monachorum proprietate abdicanda dixerit D. Aug. Ipſe nimirum *epiſt.* 109. ſic ſcribit. *Primum, propter quod eſtis in unum congregati, eſt, ut ſit vobis cor unum, & non dicatis vos aliquid habere proprium, ſed ſint vobis omnia communia*, unde deſumptus eſt Canon *non dicatis* 12. *quæſt.* 1. Atque D. Pater Benedictus *in Reg. cap.* 33. *de proprio Monachorum*, ſic incipit: *Præcipue hoc vitium radicitus amputetur de Monaſterio, ne quis præſumat aliquid dare, aut accipere ſine juſſione Abbatis, neque aliquid habere proprium, &c.* & ſic Hieron. *epiſt.* 22. *ad Euſtoch. de virginit.* ſcribit, ita arctè paupertatis profeſſionem ſui temporis Monachis fuiſſe, ut nemini, vel neceſſa-

neceſſaria petere liceret, tametſi Superiores diligenter invigilabant, ne cui aliquot neceſſarium deeſſet, dicens: *Quia non licet dicere cuiquam: tunicam, & ſagum textatum juncis ſerata non habeo: ille ita univerſa moderatione, ut nemo quid poſtulet, nemo non habeat.* Ibidem ſcribit aliquando in Monaſterio quodam Nitriæ repertum fuiſſe Monachum jam moriturum, qui neſcio quot ſolidos retinuerat, unde Macarius, Iſidorus, aliique Sancti in unum congregati voluerunt, ut cum defuncto pecuniæ infoderentur, clamantibus omnibus, *Pecunia tua tecum ſint in perditionem.* Item Joan. Caſſianus *lib. 4. de inſtitutis renunciantium, cap. 13.* ait: *Illam virtutem inter cæteras eorum inſtitutiones vel commemorare, ſuperfluum puto, quod ſcilicet nulli peculiarem ſportullam liceat poſſidere, nec tale aliquid, quod velut proprium retinens ſuo debeat communire ſignaculo.* Hæc & alia multa de antiqua Monachorum paupertate refert Card. Bellarm. *tom. 1. diſp. de controv. Chriſt fid. l. 2. de Monachis, c. 20.* Ex quibus omnibus nobis manifeſtum relinquitur, antiquos Religionis inſtitutores à principio proprietatis dominium ſuis Monachis non ſolum permiſiſſe, verum etiam expreſſe prohibuiſſe: imo paupertatis votum ab initio Religionum ſubſtantiale fuit. Nec obſtant argumen-
3 ta in contrarium adducta, nam illa jura, quæ Monachis teſtamenta condere permittebant, etſi verè de Religio-
4 ſis intelligantur, tamen de Novitiis cenſenda erunt procedere, non autem de profeſſis, cum nihil in eis extet, neceſſario cogens ad exiſtimandum, illa potius loqui de Religioſis profeſſis, quam de Novitiis. Nam poteſtas teſtandi, quæ in illa *l. ſi quis*, Monachis, viduis, ac Clericis tribuitur, Novitiis potius, quam profeſſis conceſſa eſſe intelligitur. Nam Novitii, ſicut & Clerici, & viduæ teſtandi facultatem habent; ita etiam verba *d. l. generali, C. de ſacroſ. Eccleſ.* communia ſunt Religioſis, tam Novitiis, quam profeſſis, ut patebit legenti. Idem eſt de eo, quod habetur ex *d. cap. prælatum.* Nam ibi eſt ſermo de muliere Monaſterium ingreſſa, quæ ante profeſſionem de ſuis bonis diſponere poterat, prout fecit illa Monaſterio, quod ingreſſa erat, donando: non autem de Religionem profeſſa, de quibus noſter ſermo eſt in præſenti: Vel melius reſpondetur, illud relativum (ſibi) non eſſe referendum ad Petronillam, ſed ad Monaſterium, ut ſenſus *d. cap.* ſit, quamvis bona d. Petronillæ Religionem ingreſſæ, de jure Monaſterio competerent, tamen ad majorem cautelam fuiſſe etiam eidem à d. Petronilla ſpeciali donatione collata, quod D. Gregorius approbavit, prout exponunt Gloſſ. & reliqui Commentatores *d. c. perlatum*, ita Suar. *de Relig. tom. 3. lib. 8. cap. 7. num. 30.* Anton. Perez, *in comment. reg. D. P. Bened. ſuper cap. 33. à n. 24. uſque ad 42. incluſive.*

QUÆSITUM III.

Utrum Monachi, abſque Abbatis licentia poſſint aliquid ab aliis accipere,

SUMMARIUM.

1 *Paupertatis contra votum peccat Monachus aliquid ab alio accipiens, abſque Abbatis licentia, animo vivendi illo pro ſua voluntate, niſi materia levitate excuſetur.*

2 *Monachus retinere non poteſt bona data ſibi cum conditione, ut poſſideantur ab ipſo independenter ab Abbate, alias revertantur ad dantem.*

3 *Quid, ſi ab aliis ejuſdem Conventus Monachis accipiat.*

4 *Religioſus accipiens à Conventu, vel externis neceſſaria ad victum, & veſtitum, abſque Abbatis licentia, ut provideat ſua neceſſitati, cui Abbas proſpicit, an peccet.*

5 *Religioſus amicum aliquid ſibi dare volentem rogans, ut det alteri, an peccet.*

Regulariter, quando Monachus accipit, vel retinet aliquid ab alio datum abſque expreſſa, vel tacita 1
ſui Abbatis licentia, animo utendi illo pro ſua voluntate, agit contra votum Paupertatis, & ideo incidit in peccatum mortale: niſi ex levitate materiæ excuſetur, ut ſentiunt Navar. *in comment. 2. de regul. in pluribus locis*, Roderic. *q. regular. tom. 3. q. 29. art. 10. concl. 6.* Mirand. *tom. 1. Man. Prel. q. 28. art. 16.* Sanch. *in decalog. lib. 7. c. 19. n. 45.* Suar. *de relig. t. 3. lib. 8. c. 11. n. 1.* Reginald. *lib. 18. num. 400.* & communiter Doctores *in c. cum ad Monaſterium, de ſtatu Monach.* & conſtat ex text. *ejuſdem cap.* ubi poſtquam interdicitur Monachis proprium habere, ſubditur, *quod quicquam alicui fuerit ſpecialiter deſtinatum, non præſumat illud accipere, ſed Abbati, vel Priori, vel Cellerario aſſignetur*: quod idem eſt ac ſi diceretur, accipere aliquid abſque Superioris conſenſu, eſſe contra Paupertatis votum. Et ratio eſt: quia Monachus paupertatis voto adſtringitur, ad nihil habendum, ut proprium, id eſt, proprio nomine, ſed nomine Abbatis, ac cum ejus voluntate, *c. non dicatis, 12. q. 1.* Concil. Trid. *ſeſſ. 25. de regular. c. 2.* & accipiens aliquid ſine Abbatis licentia, recipit propria voluntate, ac proprio nomine, & per conſequens facit contra paupertatis votum. Patet idipſum ex Conc. Trid. *d. cap 2.* ubi poſtquam prohibet Regularibus, poſſidere, vel tenere aliqua bona tanquam propria, inquit, *ſed ſtatim ea Superiori tradantur*, tradere autem cenſetur mortaliter Religioſus ea bona ſuo Abbati, quæ ipſius nomine, atque auctoritate accipit, ac retinet, petens ab eo licentiam, & conſenſum illa retinendi, ut docet Suar. *citat. c. 12. n. 2.* Unde ſi ea bona ſimpliciter, & abſolute Monacho tradita ſunt, acquiruntur, non Religioſo, ſed Monaſterio, ac debent ſtatim Superiori tradi, & Monaſterio incorporari: quia quicquid acquirit Monachus Monaſterio acquirit, *c. ſtatutum 18. q. 1.* ſicut quicquid ſervus acquirit, domino acquirit: in hoc enim ſervus, & Monachus æquiparantur, ut docent communiter Bald. Felin. & alii, quos refert, & ſequitur Navar. *comment. 2. de regular. num. 30.* imo ſecundum Panormit. *in c. n. 8. de ſtat Monach.* Religioſus eſt magis adſtrictus Monaſterio, quam ſervus domino: quia ſervitus ſpiritualis eſt ſtrictior, quam corporalis, *c. multos 54. diſt.* Si vero dentur Monacho, cum conditione, ut 2
non acquirantur Monaſterio, ſed poſſideantur ab ipſo donatario, independenter ab Abbate, alias revertantur ad donantem, non poteſt Religioſus talia bona apud ſe retinere, ſed tenetur reſtituere vero domino, id eſt, ei qui donavit, quia ille nunquam dominio ſe ſpoliavit, cum ſufficientem ad id voluntatem non habuerit, ut docent Roder. *q. reg. tom. 3. q. 29. art. 10. concl. 6.* Sanch. *in decalog. lib. 7. c. 19. n. 45.* Suar. *c. 11. num. 53.* Si tamen relinqueretur Monacho, ut ita nihil Monaſterio acquiratur, quia legatum illud intelligendum eſt, ut Religioſus illud habeat oculis Prælati annuentibus, quod fit tunc cum licentia Superioris, Monachus poteſt recipere, & in proprios licitos uſus convertere, ut puta in veſtitu, libris emendis, & aliis hujuſmodi uſibus; nam res tunc cedit in Monaſterii utilitatem, ſi non perpetuo, ſaltem ad tempus, ſecundum formam legatorum, quæ ſolent fieri durante vita talis Religioſi, quo demortuo nulla alia ſolemnitas requiritur in liberatione talis oneris reſpectu donantis.

Et hæ rationes militant, ſive Monachus aliquid ab 3
extraneis, ſive ab ejuſdem Monaſterii Religioſis accipiat animo, & voluntate utendi, ſine Abbatis conſenſu, etiamſi id, quod datur, eſſet dantis uſui à Superiore conceſſum; quia Monacho res à ſuo Abbate conceditur, ut ea ipſe uti poſſit: non autem ut in alium hujuſmodi uſum transferat ſuo nutu, abſque expreſſa, vel

tacita Abbatis licentia, ut docet Azor. *part. 1. lib. 12. c. 12 q. 7.* Leſſ. *de juſtit. & jur. lib. 2. cap. 41. dub. 9. n. 29. verſ. ſexto non poteſt*, Sanch. *d. cap. 19. n. 46.*

4 Non peccarent autem Monachi, abſque Abbatis licentia, accipientes aliqua, quæ ad uſum privatorum Religioſorum ſunt neceſſaria, ut cibaria, ſeu medicinas, aut veſtes, ad hoc ut ſuæ neceſſitati provideant, ſi Abbas neceſſitate propoſita, adhuc ea concedere renuerit. Ratio eſt: quia Abbas hujuſmodi neceſſaria ſuis Monachis tenetur dare, cum ea bona conſtituta ſint ad neceſſaria ſubditis miniſtranda, & iniquè agit de ea denegando, & non diſpenſando fideliter, & prudenter, unde ſubditis licet ſibi aliunde providere. Et ita tenent Roderic. *d. art. 10. verſ. advertere tamen debent, & in Summa, part. 2. c. 32.* Sayt. *in Clavi Reg. l. 9. c. 16. n. 20.* Laurent. de Peirin. *tom. 1. de ſubdito, q. 2. cap. 2. §. 4. verſ. poſſunt tamen.* Sanch. *d. c. 19. n. 54.* Et eſt notandum quod Monachus poteſt hujuſmodi neceſſaria, aut pecunias ad ea emenda tam ab extraneis, quam à propriis Conventus redditibus accipere: quod poſtremum intelligitur, quando Monaſterii redditus neceſſarios, & ſufficientes ad ſubditorum neceſſitatibus proſpiciendum haberet: tamen Abbas malitioſe licentiam denegaret, aut falſo non credens neceſſitatem ſibi propoſitam adeſſe; quia tunc Monachus poteſt illa uſurpare: Monachus autem tunc cenſetur neceſſitatem habere, quando ejus paupertas eſt major, quam Religioſa paupertas requirit, ut docet Sanch. *d. n. 54. circa med.* Si autem Monaſterii redditus, ad hujuſmodi neceſſitatibus ſubveniendum, non ſufficerent; eo quod eſſet paupertate oppreſſum, & ideò deſtinatum eſſet id, quod ſingulis Monachis, juxta Conventus facultates, tradendum foret; non liceret tunc Religioſo, aliquid ex communitate ipſius Conventus, ad ſibi providendum uſurpare, abſque proprietatis vitio; in eo enim caſu Abbas juſtè licentiam denegat, quia neque pater, neque maritus, qui filios, & uxorem alere tenentur, *l. ſi quis à liberis. ff. de liberis agnoſcend. l. finial. C. de divort*, ad id obligantur, ſi neceſſarias facultates non habent. Bald. *in l. unica, §. ſed ſcimus, in fine, C. de latina libert. ſollen.* Surd. *de aliment. tit. 7. q. 33. in fin.*

5 Nec peccaret contra paupertatis votum Monachus, ſi abſque Abbatis licentia, amicum ſibi aliquid donare volentem roget, ut det tali conſanguineo, vel alteri perſonæ, non intendens ſe rem oblatam acceptare: quia cum non acceptaſſet, nihil ipſe donat, ſed tantùm intercedit, ut alius donet: quæ interceſſio nihil paupertatis voto obſtat, ſecus autem eſſet, ſi expreſsè, vel tacitè rem oblatam acceptaret, & poſteà peteret dari conſanguineo, vel alteri; quia poſtquam acceptavit, ipſe revera donat, ac donum illud mittit ſuo conſanguineo per manum ipſius donantis; quod facere non poteſt immunis à culpa, abſque Abbatis auctoritate; quia id eſſet alienare, quod per ſuam acceptationem Monaſterio acquiſitum fuit. Ita Sanch. *d. cap. 10. n. 74. & lib. 6. de matrim. diſp. 4. n. 7.* Laurent. de Peirin. *d. §. 4. verſ. neque facit.* Si vero Monachus ſine licentia Abbatis accipiat nummos, illoſque in neceſſarios libros convertat, non incidit in vitium proprietatis, dummodo tamen in cubiculo teneat illos palam expoſitos, quia quicquid tunc Monachus apud ſe habet, Abbati ſuo ſubjectum eſt, ita docent Azor, *part. 1. lib. 12. cap. 12. q. 3.* Coriolan. *de caſib. reſerv. part. 2. caſu 4. n. 19* Homobon. *in exam. Eccleſ. part. 2. tract. 7. cap. 32. quæſt. 130.* quicquid dicant Sanchez *in ſumm. tom. 2. lib. 7. cap. 19. n. 35.* & Bartholom. à S. Faulto *in theſaur. Relig. q. 111. n. 2.*

QUÆSITUM IV.

Utrum Monachus res cum Abbatis licentia acceptas occultans, ita ut non poſſint ab ipſo Abbate inveniri, peccet.

SUMMARIUM.

1 *Paupertatis contra votum peccat Religioſus occultans Superioris bona, quæ de ejus licentia accepit, timens, ne auferantur.*

2 *Paupertatis contra votum non facit Monachus, qui celat bona à Superiore, dubitans ne verecundiam, & confuſionem patiatur.*

3 *Paupertatis votum offendit Monachus retinendo aliquod ſub clavi ſine Abbatis licentia.*

VIdimus *in antecedenti quæſito*, Monachum, abſque expreſſa, vel tacita Abbatis licentia aliquid accipiendo, facere contra paupertatis votum, & ideo incidere in peccatum mortale, niſi materiæ levitate excuſetur, ſequitur explicandum, utrum poſtquam res ſibi traditas cum ejuſdem Abbatis licentia, acceptavit, eas poſtea occultando peccet.

Ad quod dicimus, quod ſi Monachus hujuſmodi res
occultat abſolutè, ita ut omnino lateant, nulli dubium 1
eſt, quin faciat contra paupertatem, & retentio talium bonorum incipiat eſſe proprietaria. Quia etſi licentia prius ab Abbate conceſſa non ſit revocata, per hujuſmodi occultationem fit, ut ejus effectus ceſſet; quia bona non retinentur amplius ex vi illius, ſed ex proprio arbitrio; tum etiam, quia Abbas non conceſſit licentiam Religioſo, ad retinenda illa bona proprietario modo, quod Religioſus facere incipiet ea occultando; quia privat Superiorem facultate diſponendi de illis, & ea auferendi, ſi velit; tum quia ſic debet uti re accepta, ut Abbas de ea diſponere poſſit, ad quod requiritur, ut ea res ipſa manifeſtetur. Atque ita ſentiunt Panormit. *in cap. cum ad Monaſterium, n. 8. de ſtat. Monac. & conſ. 88. par. 1. n. 3. & in c. Joannes, n. 6 de regular.* ubi cum Joan. Andr. notat in eo rexm reprobari peculium in Monacho: peculium autem declarat, in Monacho illud dici, quod habet, ignorante ſuperiore, vel cum animo non dimittendi illud ad libitum, ſeu juſſum Superioris, quem animum oſtendit Monachus rem aliquam ſuo Abbati occultans, ita etiam tenent Roder. *quæſt. regular. t. 3. q. 39. art. 10. concl. 5.* Sanch. *lib. 7. in decal. cap. 19. n. 60. ubi plures cumulat.* Suar. *de Relig. tom. 3. lib. 8. c. 12. n. 6.* Reginald. *in prax. lib. 18. n. 401.* Laurent. de Peirin.
tom. 1. de ſubd. q. 2. cap. 2. §. 4. dict. 2. Hoc autem eſt in- 2
telligendum, quando Religioſus occultat, timens ne Abbas ipſum ea re occultata ſpoliet: ſecus vero quando non timet, re ea ſe ſpoliandum, ſed occultat, ne confuſionem, & verecundiam patiatur, vel ab Abbate reprehendatur, quod ex ſolo ejus conſenſu probabiliter præſumpto ea receperit, vel ad occultandum proprietatis vitium commiſſum, eo quod ſine licentia bona illa acceperit: paratus tamen illa dimittere, vel obtinere facultatem ad habendum, ubi primum fuerit opportunum, non publicato ejus peccato. Ita Cordub. *in Reg. D. Franc. c. 7. q. 4.* Rodetic. *d. conſil. 5.* Sanch. *d. c. 19. n. 61.* Laurent. de Peirin. *d. §. 4. verſ. penult.*

Ex his infertur, quod retinere aliquid clavi obſera-
tatum, ſine Abbatis licentia, animo occultandi ne ab 3
Abbate auferatur modo prædicto, eſt peccatum contra Paupertatem: etiamſi res ipſa cum licentia habeatur, ut ait Cord. *loco cit. c. 6. q. 9.* Greg. Lop. *in l. 4. tit. 7. part. 1.* clare Gerſon. *Alphab. 23. lit. R.* hoc autem eſt intelligendum, ſi Monachus, abſque expreſſa, vel tacita Abbatis licentia, ſub clavi rem cuſtodiat, animo illam occultandi, & retinendi, ſed ſibi ſoli eam reſervet, ita ut Abbas non valeat liberè de illa diſponere, quæ eſſent expreſſa proprietatis indicia; Ita loquuntur authores citati Si autem Monachus, de licentia ſui Abbatis legitimè obtenta juxta regulam, vel probatam conſuetudinem ſuæ Religionis clavem teneat, cũ propoſito omnia relinquendi ad Superioris nutum, & clavem tradendi, quandocunque ab Abbate petatur, non poſſet proprietatis vitio

accu-

acculari, quia tunc clavem non proprio, ſed Superioris nomine teneret. Ita docet Suar. *de Relig. tom. 3. lib. 8. c. 12. n. 8. & 9.*

QUÆSITUM V.

Vtrum liceat Abbati ſuis Monachis peculium concedere?

SUMMARIUM.

1 *Peculium quid ſit?*

2 *Peculium prout includit bona mobilia, poteſt Abbas ſuis Monachis concedere.*

3 *Peculium, quod includit bona immobilia, quotuplex ſit?*

4 *Peculium Abbas non poteſt Religioſo primo & ſecundo modo ſumptum concedere.*

5 *Peculium ad ſui nutum revocabile, ex juſta cauſa, & ad honeſtos, & pios tantum uſus Abbas de jure communi ante Concilium Tridentinum poterat ſuis Monachis concedere.*

6 *Peculium ad ſui nutum revocabile poſt Concilium Tridentinum Abbates non poſſe Monachis concedere, quorundam op nio.*

7 *Peculium ad ſui nutum revocabile Abbates etiam poſt Concilium Tridentinum poſſunt concedere ſuis Monachis.*

8 *Peculium ad uſus indeterminatos, & ita ut pecunia maneant penes ipſum Religioſum, cui peculium conceſſit, Abbas Monacho concedere poteſt.*

9 *Adminiſtratio aliquorum bonorum ſtabilium ad nutum Abbatis amovibilis juſta cauſa Religioſo concedi poteſt: nec non etiam ſenibus vel infirmis ac de Religione benemeritis aliqui annui redditus, & n. 13.*

10 *Peculium Religioſo concedendum debet eſſe moderatum, non ſuperfluum.*

11 *Superfluum quid dicatur.*

12 *Peculium tale ad licitè retinendum an ſemper opus ſit, à Superioribus ſucceſſoribus licentiam petere.*

PRO hujus quæſiti intelligentia ſupponendum eſt,
1 Primo, quid ſit peculium, de quo *ſuprà* in primo quæſito dictum eſt, videlicet quod peculium nihil aliud eſt, niſi parva pecunia, vel parvum patrimonium, à pecunia, enim deducitur: Nam, ut habetur in *cap. totum 1. q. 3.* olim totum, quod quis in ſuo patrimonio habebat, pecuniæ nomine vocabatur, & quia veteres patrimoniũ in pecoribus habebant, dictum eſt peculium, quaſi parvum pecus: unde nomine peculii veniunt tam bona mobilia, quam imobilia, ut ait Azor. *inſtit. moral. par. 1. lib. 12. cap. 9. q. 1. verſ. annotandum eſt, in fine.* Peculium
2 prout includit bona mobilia, nemo dubitat, poſſe Abbatem ſuis Monachis concedere ad uſus neceſſarios, & etiam ad opera pia, ut v. g. veſtes, libros, & ſimilem ſuppellectilem, quæ paupertatis ſtatui conveniat, & omni careat ſuperfluo, ut ait Conc. Trid. *ſeſſ. 25. de regul. cap. 2.* necnon etiam aliquam quantitatem pecuniæ. Quam eſſe communem Doctorum ſententiam, ajunt Leſſ. *de juſt. lib. 2. cap. 4. dub. 5. n. 33.* & Sanchez. *in Decalog. lib. 7. c. 22. n. 1.* & de hujuſmodi peculio non eſt ſermo in præſenti quæſito; ſed de peculio, quatenus
3 includit aliqua bona immobilia, ſeu ſtabilia. Hoc autem peculium triplex eſſe poteſt: Primum quod eſt ita conceſſum Religioſo, ut nequeat à Superiore revocari. Secundum quod Abbas revocare quidem, & impedire poteſt, ſed eſt conceſſum Monacho, ut ad quoſcunque ſive neceſſarios, ſive ſuperfluos uſus illud expendere poſſit, vel etiam ad honeſtos tantum uſur, ſed abſque ulla juſta cauſa conceſſum eſt. Tertium, quod aliqua legitima cauſa, & ad honeſtos, & pios tantum uſus conceditur, ita tamen quod ſit ad Supe-
4 rioris nutum revocabile. Peculium primo modo omnes conveniunt, non ſolum ab Abbate ſed nec à Summo Pontifice concedi poſſe Monacho in Religione manenti, quia ita eſſet efficere illum proprietarium, ut probatur *in capit. cum ad Monaſterium*, & *ibi* gloſſ. *de ſtat. Monach.* tum quia dare licentiam irrevocabilem virtualiter eſſet in voto paupertatis diſpenſare, quod Abbas facere non poteſt. Ita Angel. *in ſumm. verb. Abbas, numero 17.* Roſella *ibidem numero 10.* Sylv. *numer. 6. dict. 7.* Turrecrem. *in capit. non dicatis, articul. 2. numer. 3. 12. qu. 1.* Cord. *in ſumma, qu. 54. not. 2.* Suarez *de Relig. tom. 2. lib. 8. capit. 12. numero ultimo.* & alii, quos citat & ſequitur Sanchez. *in Decalog. libro 7. capit. 17. numero 28.* Peculium ſecundo modo, nec etiam poſſe ab Abbate ſuis Monachis concedi, docet idem Sanchez. *d. libro 7. capite 27. numero 2.* De peculio denique tertio modo ſumpto, utrum poſſit ab Abbate Monachis 5
concedi, videndum eſt in hoc quæſito, ſuper quo dupliciter dubitatur: Primò an id licuerit de jure communi, ante Concilium Tridentinum. Secundo an liceat poſt illud. De priori tempore quamvis aliqui negent, eſt tamen communis Doctorum ſententia, quod liceat Prælatis Regularibus concedere ſubditis licentiam habendi hoc peculii genus, eam tenet Innocent. *in capit. inſinuante, numero 2. qui Clerici, vel Monach.* Joan. Andr. *in reg. non eſt obligatorium, à numero 6. de regul. jur. in 6.* ubi ait non eſſe illicitam conſuetudinem aliquarum Religionum, ut ſingulis Monachis certa portio ad ſuos uſus neceſſarios aſſignetur, quod approbatur à Panormit. *in cap. cum ad Monaſterium, num 8. de ſtat. Monach. & conſenſ. 88 part. 1. numero 4. in 4. col.* Idem tenent Sylv. *verb. Abbas, q. 3. par. 7.* & alii plures, quos referunt, & ſequuntur Sanchez. *d. capit. 17. numero 5.* & Suarez. *de Relig. tom. 3. lib. 8 capit. 14 numero 3.* Hæc opinio probari poteſt ex text. *d. capit. cum ad Monaſterium*, ubi ſic dicitur: *Neque alicui committatur aliqua obedientia perpetuo poſſidenda: tanquam in ſua ſibi vita locetur; ſed cum oportuerit amoveri, ſine contradictione qualibet amovetur.* Ergo à contrario ſi obedientia, vel adminiſtratio non conceditur perpetuo poſſidenda, ſed ad nutum Superioris revocabilis, videtur non eſſe prohibitum, nec Paupertatis voto contrarium illam concedere. Denique *in c. Monachi, eod. tit.* permiſſum eſt Monachis pro injuncta ſibi adminiſtratione peculium habere: ergo de licentia Abbatis, ex cauſa legitima licitum eſt peculium. Inſuper *in d. c. inſinuante*, approbatur profeſſio Religionis facta cum conditione vivendi extra Monaſterium, & manendi in domo, quæ ſit proprio cum uſu rerum quæ fuerunt ita profitentis, ſecundum gloſſ. & Doct. *ibi*: at idem eſt retinere peculium illud bonorum Monaſterio allatorum, ac de novo accipere.

Præterea probatur ratione: Nam ſicut ſervus habere poteſt peculium ex promiſſione domini expreſſa, vel tacita: licet proprium habere non poſſit, *l. 4. C. de manumiſſ. & l. quam Tuberonis, digeſt. de pecul.* ſic etiam Monachus ex licentia ſui Abbatis. Ita docet Panormit. *in c. niſi eſſent, num. 12. de prebend. & dignit.* Et hæc attento jure communi antiquo ante Concilium Tridentinum.

Reſtat modò videndum, an poſt idem Concilium liceat Abbati hoc peculii genus Monachis concedere. 6
Et videtur dicendum quod non, quia Concilium, *in d. c. 2.* videtur hoc expreſſe prohibere, dum dicit: *Nec deinceps liceat Superioribus bona ſtabilia Regulari concedere, etiam ad uſumfructum, vel uſum, aut adminiſtrationem, concedendam;* per quæ verba clare patet, interdici Prælatis Regularibus peculium quoad bona immobilia Monachis concedere. Et ſuperiùs *in principio d. cap.* ait: *Nemini igitur Regularium, tam virorum,*

*quam mulierum liceat, bona immobilia, vel mobilia, cu-
juscunque qualitatis fuerint, etiam quovis modo ab eis
acquiſita, tanquam propria, aut etiam nomine Conven-
tus poſſidere, vel tenere: ſed ſtatim ea Superiori tradan-
tur, Conventuique incorporentur*; ubi per illa verba, *tan-
quam propria, aut etiam nomine Conventus poſſidere*, ma-
nifeſtum eſt non ſolum prohiberi Religioſis peculium
ad habendum illud nomine proprio: verum etiam no-
mine, & tanquam proprium Conventus: facit etiam
id, quod Concilium ſtatim ibi ſubdit, dicens: *Admi-
niſtratio autem bonorum Monachorum, ſive Conven-
tuum ad ſolos Officiales eorundem, ad nutum Superio-
rum amovibiles pertineat*: per quæ verba diſponitur,
non licere Superioribus etiam bonorum Conventuum
adminiſtrationem, niſi ſolis Officialibus, puta Oeco-
nomis, ſeu Procuratoribus, aut Cellerariis ad eorum
nutum amovibilibus committere. Atque poſt ipſum
Concilium Regulares Prælatos hujuſmodi peculium
Religioſis concedere non poſſe, affirmat Palatius *in 4.
diſt. 38. diſp. 1. in fin.* ubi ait, non poſſe Moniales habere
annuos redditus de Superiorum licentia, putans eſſe
contra Concilium Tridentinum, ac contra Paupertatis
votum. Idipſum tenent Leſſ. *de juſt. lib. 2. cap. 4.
dub. 5. num. 30.* Azor. *inſtit. mor. p. c. lib. 12 cap. 9. q. 2.*
Valent. *2. 2. diſp. 1. qu. 4. punct. 3.* Navar. *de reſtit. lib. 3.
cap. 1. part. 3. dub. 1. num. 163.* Cordub. *in ſumm. qu. 54.*
Zerola *in prax. Epiſcop part. 1. verb. Moniales.* Vas-
quez *in opuſc. de redditib. Eccleſ. cap. 3. dub. 11. n. 14.*
Suarez *de Relig. tom. 3. lib. 8. cap. 14. n. 18.* qui omnes
putant Concilium Trident. concedere novum jus, ut
non poſſint Regulares poſt d. Concilium habere pecu-
lium.

Nihilominus his non obſtantibus contrarium ſen-
tiendum videtur, ſcilicet non eſſe prohibitum hodie poſt
dictum Concilium Abbatibus, cæteriſque Regularibus
7 Prælatis concedere ex juſta, & legitima cauſa, Religio-
ſis peculium, ſeu aliquos annuos redditus ex bonis im-
mobilibus per ipſos Religioſos adminiſtrandos ad uſus
licitos, & honeſtos, ad nutum tamen ipſorum Præla-
torum amovibiles. Nec obſtat ſupradictum Concilium
Tridentinum; quia eſt intelligendum de peculio con-
ceſſo ad quoſcunque uſus, etiam illicitos, & ſuperfluos;
vel ſi ad ſolos uſus licitos, tamen ſine juſta cauſa con-
cedendi; vel de peculio quod conceditur cum licentia
irrevocabili; ſicut diximus *ſuprà* intelligendum eſſe
jus antiquum; Concilium enim Tritendinum nihil no-
vi juris inducere videtur, ſed tantum videtur renovare,
& ad memoriam revocare jus antiquum *cap. non dica-
tis 12. quaſt. 1. & cap. cum ad Monaſterium, de ſtat. Mo-
nach.* quia ejus verba non habent majorem vim contra
peculium, quam verba Concilii Lateranenſis, quæ ha-
bentur *in d. cap. 2.* niſi quod illud expreſſius prohibeant.
Sed non obſtante *d. cap. 2.* poterant Abbates peculium
cum prædictis conditionibus concedere, ut *ſuprà* di-
ctum eſt: ergo id etiam hodie eis licebit, non obſtante
Tridentinæ Synodi decreto. Præterea hoc docet uſus,
& conſuetudo: videbimus enim citra conſcientiæ ſcru-
pulum, Monialibus à parentibus & propinquis tribui
hujuſmodi peculium, ſeu annuos redditus & cenſus ad
eorum vitæ ſuſtentationem ex ſola Superiorum licentia;
Et iſte uſus non ſolum apud Moniales obſervari videtur,
verum etiam apud Monachos, quorum quibusdam
conceditur à Superioribus licentia habendi annuos re-
ditus ex bonis immobilibus ad eorum uſum: quod ali-
quando eſt valde neceſſarium, cum ex bonis commu-
nitatis non ſubvenitur multis Religioſorum neceſſita-
tibus, juxta eorum ſtatum, & Religioſam pauperta-
tem, unde ipſi aliunde quærunt, etſi forſan non con-
tingat in Monaſteriis, qui redditibus locupletioribus
abundant, tamen credendum eſt non ſine juſta, & le-
gitima cauſa talium bonorum adminiſtrationem eſſe
illis conceſſam, præcipue cum à Capitulo Generali vel
Provinciali, vel etiam de conſenſu totius Conventus
eam obtinent: quia tunc cenſentur quaſi Cœnobii ad-
miniſtratores, & œconomi: unde ſicut œconomus ex
Abbatis nutu, & licentia redditus annuales totius Mo-
naſterii adminiſtrat: ita particularis Monachus de ejus-
dem Abbatis licentia, poteſt aliquot bona immobilia in
particulari adminiſtrare ad ſuos uſus; quia bonum par-
ticularis Religioſi cenſetur bonum totius communita-
tis, & in illud redundat. Dicendum ergo eſt verba Con-
cilii eſſe intelligenda juxta expoſitionem traditam, ſal-
tem quæ nihil novi juris induxerint, ne dicamus Con-
cilium in hac parte non eſſe receptum, & ideo non ob-
ligare. Atque hanc ſententiam amplectuntur graviſſimi
Doctores, qui poſt Concilium Tridentinum ſcripſerunt,
ut Navarr *comment. 1. de regular. n. 75. & comment. 2.
n. 15. & 18. & lib. 3. conſ. tit. de ſtat. Monach. conſ. 14. n. 6.*
Graff. *1. p. deciſ. lib. 3. c. 5. n. 43.* Eman. à Sà *in aphoriſ.
verb. Religio, n 48.* Vega *1. tom. ſummæ, c. 86. caſ. 5.* Ro-
deric. *q. regul. tom. 2. q. 125. art, 4. in fine, & tom. 3. q.
29. art. 10. in princ.* Mirand. *t. 1. man. Prælat. q. 28. art. 8.*
Joann. de la Cruz. *de ſtat. Rel. l. 1. c. 3. dub. 2. concl. 2.* Sanch.
d. l. 7. c. 22. à n 11. Ludov. Beja *part. 4. caſuum, caſu 17.
in princ.* Ant. Perez. *in comment. reg. Divi P. Benedicti,
ſuper c. 33. n. 23.* Led. *de ſtat Rel. in commun. c. 4. concluſ.
3. dub. 13.* citans Joannem Gallum, quem ait interfuiſſe
Concilio Trid. nec unquam intellexiſſe, quod illo de-
creto hujuſmodi annui redditus prohibiti fuerint, ita et-
iam Laur. de Petrin. *tom. 1. de ſubdito, q. 2. c. 2. §. 1.* Villal-
bos *in ſum. part. 2. tr. 35. dub. 30. n. 2.* Fagundez *de præ-
cept. tract. 2. l. 8. c. 6. n. 13.* Tannerus *2. 2. diſp. 6. q. 3. dub. 4.
n. 108.* Riccius *part. 4. dec. 340. n 12.* Fabro *de reſt. in 4.
ſent. lib. 4. diſt. 15. qu. 2. diſp 45. cap. 5. n. 125.* Hieronymus
Cenedo *de paupert. Rel. dub. 9. n. 4.* Bartholomæus à S.
Fauſto *in theſ. Rel. l. 8. q. 30* Ita etiam ſacra Rota *in una
Aquilana Prioratus 1 Febr. 1584. coram... quæ eſt 732.
par. 1. diverſ.* Neq; his obſtant nonnullæ declarationes
Congregationis Concilii relatæ à Quaranta *verb. caſus*,
in quibus prohibetur Prælatis concedere Religioſis ſibi
ſubditis licentiam poſſidendi hujuſmodi annuos reddi-
tus: quia hæ declarationes intelligendæ ſunt eo modo,
quo interpretatum eſt Concilium: non enim poſſunt
magis, quam Concilium obligare, ut ait Laurent. de
Petrin. *d. §. in reſp. ad 2. object.* Nec refert an Abbas de-
ſtinaverit hujuſmodi peculium ad certos aliquos parti- 8
culares uſus, an vero indeterminativè ad uſus Religioſi,
quia ſemper intelligitur conceſſum ad uſus licitos, & ho-
neſtos, ut notat Leſſ. *de juſt. lib. 2. c. 4. dubit. 5. n. 33.* &
Sanch. *d. c. 22. n. 12.* qui ſubdit poſſe etiam Abbatem
concedere, ut Monachus per ſeipſum adminiſtret reddi-
tus peculii ſibi conceſſi, nec referre, ſi pecuniam quam ex
illis percipit penes ſe, ſive in manu publici Officialis
Conventus, ad id ſpecialiter à Soperiore deputati, reti-
neat.

Ex his colligitur poſſe Abbatem ex juſta cauſa con-
cedere cuicunque Religioſo, quamvis non ſit Officialis
Conventus adminiſtrationem aliquorum bonorum
immobilium, ad ipſius Abbatis nutum amovibilem,
non obſtante decreto d. Concilii Tridentini; quia per
illod non inducitur novum jus, ut dictum eſt, ſed tan-
tùm prohibetur id ſine cauſa legitima fieri. Unde nec
eſt prohibitum Superiori concedere Monachis ſenibus, 9
vel infirmis, ac de Religione benemeritis aliqua bona ab
ipſis adminiſtranda, ut ſunt aliquæ villæ, vel ſalubrio-
res ad nutum revocabiles, cum conditione, ut certam
penſionem Monaſterio ſolvant, vel aliquod ſimile onus
expleant, & de aliquo diſponant in ſuos honeſtos, &
pios uſus tantum, ut docet Navar. *in comment. 2. de
regular. num. 15. & 18.* Mirand. *d. art. 8.* Sanch. *d. c. 22.
num. 13.*

Colligo etiam ex his, peculium ab Abbate alicui Re- 10
ligioſo concedendum, debere eſſe moderatum, non
ſuperfluum: ne religioſam paupertatem excedat,

Con-

Concilium enim Tridentinum *cap.* 12. prohibet Regularibus ſuperflua mobilia, ac ſtatum paupertatis excedentia concedi, ergo multò magis peculium bonorum
11 ſtabilium. Superfluum autem id dicitur, quod ſtatui Religioſi peculium habentis non eſt neceſſarium: ut conſtat ex *cap. exiit*, §. *inſuper*, *de verb. ſignif. lib.* 6. Verumenimverò in hoc oponet Religionis, Religioſi, loci, temporis, & ſimilium circumſtantiarum, ad decentiam ſtatus Religioſi conſervandam neceſſariarum diverſitatem ponderare: Nam eadem prorſus rei ſubſtantia, quæ Religioni alicui ſtrictiori non convenit: non dedecet fortè laxiorem: & in hac erit neceſſaria, in illa verò ſuperflua. Idem etiam dicendum erit de Religioſis ipſis: ea enim, quæ Religioſis Laicis, ac juvenibus, vel etiam ſimplicibus Sacerdotibus eſſent ſuperflua, ac contra paupertatis votum: fortè ſenioribus aliis, ac graviſſimis Patribus neceſſaria, licitaque erunt. Et idem denique de tempore, & loco eſt dicendum: in una enim Provincia ejus Religionis ea ſunt neceſſaria, quæ in alia ſuperflua æſtimarentur: ſic tempore infirmitatis ea decent, & conveniunt, quæ tempore ſanitatis dedecent, & incongruunt. Unde hæc prudentis Abbatis arbitrio relinquuntur: cùm in eis univerſalis regula aſſignari non poſſit. Ita Sanch. *d. c.* 22. *num.* 17. Laurent. de Peirin.
12 *d.* §. 1. *verſ. colligitur* 9. An autem ad hujusmodi peculium retinendum, ſit ſemper à Superioribus ſucceſſoribus licentia petenda, diſtinguendum eſt. Aut enim legatum eſt unum, & eo caſu etiamſi in diſtinctis annis debeat illo legatarius frui, ſufficiet unius Superioris licentia pro toto tempore vitæ ipſius Legatarii; nam cùm data ſit nomine officii, ſemper valet, quouſque à ſucceſſoribus revocetur. Quòd ſi legata ſint quaſi plura, velut ſi Monacho quotannis legarentur centum ducati per totam ſuam vitam; quia tot cenſentur eſſe legata, quot ſunt ipſi Monacho vitæ anni, *l. in ſingulos*, *ff. de annuis legat.* non ſufficit licentia unius Superioris, ſed neceſſariò à ſucceſſoribus talis licentia confirmanda eſſet. Ita Roderic. *q. regul. tom.* 2. *qu.* 2. §. 2. *dist.* 1. *verſ. quares.* Quòd ſi licentia ejus, qui erat Superior initio illius anni, ad accipiendum legatum illius anni, licèt ſtatim ceſſet ejus officium: Ita Sanchez, & Laur. de Peirin. *locis cit.*

13 Ex his infertur cum Diana *in ſuis reſolutionibus moralibus*, *tract. de paupertate Relig. reſol.* 32. non eſſe damnandam conſuetudinem illarum Religionum, in quibus Regulares habent aſſignatos annuos, & certos redditus ad victum, & veſtitum; ita ut ſi deeſt aliquid, ipſi quærant, ſi autem ſupereſt, habeant licentiam applicandi uſibus honeſtis, cum dependentia ad nutum, & voluntatem Superioris; dummodo tamen hujusmodi annui redditus ſint moderati, non ſuperflui, & ad ſtatum Religioſi habentis peculium neceſſarii; peculium enim poteſt eſſe ſuperfluum uni, & non alteri. Unde conditio loci, qualitas perſonarum, & aliarum circumſtantiarum ad decentiam hujus ſtatus attendenda erit, & ſic non ſunt condemnandi aliquando multi Religioſi poſſidentes ampliſſimos redditus. Primò quia ratione perſonæ pluribus indigent, ut puta quia Prælatus, quia Magiſter Ordinis, &c. Secundò quando eſſet Regula relaxata, & paupertas eo modo intellecta, & conſuetudo jam prævaluiſſet. Tertiò, quando illorum reddituum pars applicatur in bonum Monaſterii, & Religioſorum, aut aliorum pauperum, cætera verò in licitos dicti Religioſi uſus. Quartò, quando Religioſus ſua induſtria, & virtute multa comparavit Monaſterio, ideò æquum eſt, & decens, ut plura ei concedantur in honeſtos uſus.

QUÆSITUM VI.

Utrùm Abbas poſſit concedere alicui Monacho aliquam Eccleſiam cum agro, villa, vel horto, abſque vitio proprietatis.

Summarium.

1 *Penſione cum certa ſingulis annis Monaſterio ſolvenda Abbas poteſt concedere Monacho Eccleſiam aliquam, cum villa, & horto, ac aliis ad eam ſpectantibus, ad ſui nutum amovibilem, vel cum conditione, ut in ea aliquod melioramentum faciat.*

DE materia hujus quæſiti egimus in *quæſit. antecedent.* dum tractavimus, utrùm Abbas poſſit Monachis peculium concedere. Ex rationibus ergo, & authoritatibus *ibi* adductis reſolvendum eſt in præſenti poſſe Abbatem concedere Monacho Eccleſiam aliquam Abbatiali menſæ addictam simul cum villa Eccleſiæ conjuncta, & horto, aliisque ad eam pertinentibus, ad nutum ejusdem Abbatis amovibilem ea lege, ut Monaſterio certam aliquam penſionem ſingulis annis perſolvat: vel illam pretioſam reddat: ſive aliquod melioramentum in ea faciat; reliqua verò in proprios uſus expendat. Ita docent Navar. *in comment.* 2. *de Regul. num.* 9. 13. & 18. Mirand. *in man. Prælat. tom.* 1. *quæſt.* 28. *art.* 7. *concluſ.* 1. Sanchez *in Decalog. lib.* 7. *cap.* 22. *num.* 15. Non obſtat Concilium Tridentinum, *cap.* 2. *ſeſſ.* 25. *de regul.* quatenùs prohibet, ne deinceps poſſint Superiores bona ſtabilia alicui Regulari concedere, etiam ad uſumfructum, vel uſum, adminiſtrationem, aut commodum, &c. Non obſtat, inquam, quia Concilium id tantùm prohibet, ut fiat ſine juſta cauſa, ut aſſerunt DD. citati, & latiùs diximus in *d. quæſito.*

QUÆSITUM VII.

Qualis cenſeatur juſta cauſa peculii concedendi.

Summarium.

1 *Peculium concedendi cauſa duplex.*
2 *Cauſa juſta peculii concedendi an ſit, quando aliquis vir ditiſſimus nollet aliàs profiteri, niſi reſervato ſibi peculio.*
3 *Cauſa juſta dividendi ſingulis Monachis Monaſterii redditus an ſit ad vitandum ne res communes prodigè expendantur, & ad vitandas querelas, & murmurationes Religioſorum.*

QUia *in antecedenti quæſito* diximus, poſſe Abbatem ex juſta cauſa aliquod peculium, ſeu aliquos annuos redditus Monacho concedere; meritò conſequenter explicandum videtur in præſenti, quæ cenſeatur juſta cauſa hujusmodi peculii concedendi. Ad quod reſpondetur, quòd hujusmodi cauſa duplex eſſe 1
poterit, nempe neceſſitas, & utilitas, quæ utraque duplex etiam eſſe poterit, privata, & publica. Neceſſitas privata, eſt neceſſitas perſonæ particularis, ob quam Monacho, qui de communi neceſſaria ad victum, & veſtitum habere non poteſt, concedendo, ut poſſit aliquid habere, cauſa ſuæ neceſſitatis. Publica verò neceſſitas eſt Communitatis, ob quam conceditur alicui Religioſo officiali Conventus aliquid, ut illud expendat in uſus, & neceſſitates Communitatis: quando enim conceditur Oeconomo, vel Cellerario adminiſtratio, conceditur etiam licentia habendi pecuniam, ſed tantùm nomine communi ad opus Monaſterii.

Utilitas autem privata eſt, cùm conceditur aliquid Religioſo pro emendis, v. g. libris ſpiritualibus, vel ad diſcendum, vel ad recreandum animum ex illorum lectione. Publica utilitas eſt, cùm conceditur alicui, ut v. g. emat libros, qui poteſt ſuo ſtudio aliis proficere docendo, vel prædicando, &c. Ita ex mente Cardinalis à Turrecremata, & Alexandri. Navar. *in cap. non dicatis* 12. *qu.* 1. *num.* 24. *qui eſt Comment.* 2. *de regul.* qui *num.* 25. concludit, relinquendum eſſe arbitrio viri prudentis, quæ ſit juſta cauſa concedendi hujusmodi licentiam; quæ enim in jure determinata non ſunt, prudentum arbitrio determinanda relinquuntur, *l.* 1. *ff. de Jur. deliber. cap. de cauſis*, *extra de offic. jud. deleg.* qui vir

prudens conſiderare debet perſonam, locum, tempus, finem, in quem conceditur & quantitatem rei conceſſæ, & alia hujuſmodi: quod approbarunt Suarez *de relig. tom. 3. lib. 8. cap. 15. num. 4.* & Sanchez *lib. 7. in Decalog. c. 22 num.* 20. qui *num.* 22. addit juſtam cauſam peculii concedendi eſſe, quando Monachus bonorum Conventus adminiſtrationem habet, ut conſtat *ex c. Monachi, §. qui verò, de ſtat. Monach.* Unde generaliter videtur licere Prælatis Regularibus, aſſignare Religioſis Officialibus Monaſterii ſalarium ad nutum ipſorum Prælatorum revocabile, tanquam peculium, ut ſic diligentiùs, & fideliùs ſua munera exequantur.

2 Eſſet etiam juſta cauſa hujus peculii concedendi magna Monaſterii utilitas, ut quando occurret vir ditiſſimus in aliquo Monaſterio indigenti profiteri volens, cum expreſſa conditione, ut ſibi aliquod peculium reſervaret; hoc enim cùm in magnam Monaſterii utilitatem vergat, procul dubio licebit, ad hoc ut conventus neceſſitatibus hujus divitiis ſuccurratur, *per cap. inſinuante qui cler. vel vovent.* Navar. *d. comment. 2. n.* 16. Sanchez *d. c. 22. n. 24.* Laurent. de Peirin. *tom. 1. de ſubd. qu. 2. cap. 2 §. 2. dict. 1. in fine.*

3 Præterea eſſet juſta cauſa dividendi ſingulis Monachis redditus Monaſterii, aſſignando cuilibet certam portionem per ſe adminiſtrandam, quod eſt quoddam peculii genus, quando ſcilicet Religioſi res communes prodigè, & ſuperfluè expendunt, & ideò certam pecuniæ quantitatem illis deſtinare oportet ad hoc, ut cum majori diligentia eam ſervent, ne ſibi neceſſaria deficiant. Vel quando oriuntur inter Religioſos diſcordiæ, invidiæ, & murmurationes ex communi victu, & veſtitu: eo quòd illa eis parca videntur. Ita docent Navarr. *Comment. 3. de Regul. n. 29.* Sanch. *d. c. 22. n. 23.*

QUÆSITUM VIII.

Qualis licentia Abbatis ſit neceſſaria, ad hoc ut Monachi poſſint aliquid accipere, vel quocumque modo expendere, vel diſponere de temporalibus bonis.

SUMMARIUM.

1 *Proprietas à vitio ad hoc ut Religioſus accipiens, vel expendens excuſetur, ſufficit licentia, etiam præſumpta Abbatis.*

2 *Tacitum, & expreſſum regulariter æquiparantur.*

3 *Conſuetudo ſufficit pro licentia tacita ad excuſandum Religioſum alienantem, vel recipientem.*

4 *Tacita pro voluntate an ſufficiat taciturnitas Abbatis videntis, & non contradicentis.*

5 *Paupertatis contra votum an peccet ſubditus, faciens aliquid ſine licentia Superioris, probabiliter credens, quòd ſi Superior ſciret, non probaret, imò ſibi diſpliceret.*

6 *Licentia juſta neceſſaria eſt, ne Abbas, & ſubditus accipiendo, vel alienando peccent.*

7 *Peccatum quod committat Religioſus accipiendo, vel alienando bona temporalia licentia injuſta.*

8 *Licentia juſta cenſetur, cùm Abbas concedit facultatem alienandi peculium in eos uſus, in quos poteſt ipſe Abbas.*

9 *Proprietarii pœnas non incurrit Religioſus expendens peculium, licentia injuſta.*

10 *Licentia injuſta cenſetur, ſi Religioſus eam extorquet precibus importunis, aut per vim, dolum, metum, fraudem, aut ex falſa cauſa, & ſubreptitiè.*

11 *Localis Abbas eſt legitimus Superior, hujuſmodi licentiam concedere valens.*

12 *Monachus accipiens multa paulatim de Monaſterio ſine licentia Abbatis, an peccet mortaliter, & teneatur ad reſtitutionem.*

13 *Quantitas uſurpata à Monacho quænam ſit pertingens peccatum mortale.*

QUia in ſuperioribus diximus, Monachum nihil accipere, expendere, aut quocumque alio modo alienare poſſe abſque Abbatis licentia, meritò videndum eſt in præſenti, qualis licentia Abbatis ad id requiratur. Pro cujus dubii explicatione videndum eſt, Primò, an ſit neceſſaria licentia expreſſa, an verò ſufficiat tacita, ſeu præſumpta, vel interpretativa. In quo dicendum eſt, quamvis longè melius, & ſecurius ſit operari in hac materia cum expreſſa Superioris licentia; ſufficere tamen licentiam tacitam, ſeu probabiliter præſumptam, non ſolùm quando commodè poſtulari non poteſt, nempe quia Superior diſtat, vel eſt occupatus, & urget neceſſitas, vel moralis commoditas accipiendi, vel expendendi; quo caſu ſatis eſt probabiliter credere, Superiorem non fuiſſe denegaturum licentiam, ſi conveniri poſſet, ut aſſerunt DD. ſtatim citandi: verùm etiam in caſu, quo poſſet expreſſa licentia poſtulari, ſed ob aliquem humanum reſpectum, vel pudorem, aut aliquam difficultatem adeundi Superiorem non poſtulatur; quia quando rationabiliter præſumitur Superiorem id velle; etſi expreſſus illius conſenſus non habeatur, tamen non dicitur res fieri abſque ejus licentia: tum 1
etiam quia tacitum, & expreſſum regulariter æquiparantur, gloſſ. *l. expreſſè. ff. de reg. Jur.* Ita D. Thom. 2. 2. *q. 32. art. 8. ad. 1.* Navar. *in comment. 2. de Regular. num.* 20. Turrecremat. *in eod. cap. non dicatis, art. 8. num. 12. qu. 1.* D. Ant. 3. *part. tit. 16. c. 1. §. 11. not. 2.* Angel. *de verbo Eleemoſyna, num. 6.* Sylv. *num. 7. qu. 5. dict. 2.* Molin. *tom. 2. de juſt. diſput. 10. qu. 4. punct. 3.* Leonard. Leſſ. *de juſtit. lib. 2. cap. 41. dub. 9. num. 80.* Azor. *inſtit. moral. part. 2. lib. 12. cap. 12. qu. 2. 3 & 4.* Graff. *2. par. deciſ. lib. 3. cap. 5. num. 54.* Roder. *q. regul. tom. 2. qu. 52. art. 2.* Mirand. *tom. 1. manual. Prælat. qu. 28. art. 14.* & alii plures, quos refert & ſequitur Sanchez *in Decalog. lib. 7. cap. 19. num. 4.* quibus addo D. Antonium Perez *in Reg. D. Patris Bened. cap. 33. num.* 122. & Suar. *de Relig. tom. 3. lib. 8. c. 11. n. 4. & cap. 15. num. 2.* Pro quo noto primò, quòd in Reli- 3
gione, ubi adeſt conſuetudo recipiendi, retinendi, vel alienandi aliquid, uſque ad certam quantitatem abſque eo quòd expreſſa Abbatis licentia petatur; talis conſuetudo cenſebitur tacita ipſius Abbatis licentia: ut poſſint Religioſi illam certam quantitatem, abſque expreſſa facultate accipere, retinere, & expendere, abſque proprietatis labe, quia quòd ſcientibus, & tolerantibus Superioribus hujuſmodi conſuetudo ſervatur, indicat eorum voluntatem eſſe, ut in talibus non requiratur expreſſa licentia, ſaltem quoad excuſandum ſubditos à mortali: & ita deinceps nihil eo modo accipitur, vel retinetur, aut alienatur renitente Prælato, neque contra paupertatis votum. Ita Sanch, *dict. c. 19. num. 2.* Suar. *de Relig. tom. 3. lib. 8. c. 11. n. 7.* qui advertit ad hoc ut hujuſmodi conſuetudo ſit rationabilis, quantitatem rei, quæ accipitur, vel expenditur, debere eſſe valdè moderatam: nam ſi ad res notabilis valoris extenderetur, eſſet contra bonum Religionis: ex ea enim valdè relaxaretur Paupertatis votum.

Noto ſecundo, quòd taciturnitas Abbatis videntis 4
Monachum aliquid accipere, vel alienare, & non contradicentis, ſufficit pro tacita ipſius Abbatis licentia: nam cùm non præſumatur diſſimulare proprietatem in ſubdito, meritò cenſetur ideò tacere, quia aſſentitur, & ſic cum omni proprietate dat tacitam licentiam, facit ad hoc *l. quàm Tuberonis, §. ſunt quidam, ff. de pecul.* ubi dicitur, quod dominus præſumitur conſentire peculio ſervi eo ipſo quod ſcit eum habere peculium, & expreſsè non contradicit. Hæc tamen concluſio non ſimpliciter ab omnibus probatur: aliqui enim (ut Archidiac. & Turrect. *in cap. non dicatis 12. q. 1.* Graff. *2. par. deciſ. lib. 3. cap. 16. n. 31.*) negant hanc taciturnitatem eſſe tacitam Superioris licentiam, & dicunt Superiorem in eo caſu peccare mortaliter, & ſubditum non excuſari à vitio

pro

proprietatis: alii deni jue (ut Panormit. *inc. quòd quibuſdam, num.* 10. *de fidejuſſ. & cap. niſi eſſent, num.* 12. *preben. & cap. cùm ad Monaſterium, num.* 8. *de ſtat. Monach. &* 1. *part. conſ.* 88. *col.* 5. *num.* 6. *&* 2. *part. conſ.* 44. *num.* 4. *&* 5. & alii apud Sanchez *dict. cap.* 19. *num.* 11.) affirmant ſufficere hanc taciturnitatem, ut intelligatur licentia tacita, atque inde excuſetur à peccato Religioſus ita accipiens, vel expendens ex ratione primo loco adducta. unde Navar. *comment.* 2. *de Regul. num.* 22. diſtinguit, dicens, quòd vel taciturnitas eſt permiſſiva, vel approbativa; ſi ſit permiſſiva tantùm, non ſufficiet ad excuſandum ſubditum à peccato; quia permittere non eſt dare facultatem; & in hoc caſu eſt verior prior ſententia. Si autem taciturnitas ſit cum conſenſu approbativo, quæ non eſt pura permiſſio, ſed permiſſio approbativa; ſine dubio ſufficiens erit ad excuſandum Religioſum à reatu; & ſic eſt ſecunda ſententia. Ita etiam poſt Navarr. docuerunt Roder. *quæſt. reg. tom.* 3. *quæſt.* 29. *art.* 11. Beja 4. *part. caſ.* 32. *verſ. quòd ſi adhuc*, Suar. *de Relig. tom.* 3. *lib.* 8. *cap.* 11. *num.* 8. *in Decalog. lib.* 7. *cap.* 19. *num.* 12. Laur. de Peirin. *tom.* 1. *de ſubdit. quæſt.* 2. *cap.* 2. §. 3. *not.* 3. Quando autem taciturnitas ſit permiſſiva tantùm, & quando approbativa, ex circumſtantiis perſonarum, rei, & occaſionum judicandum erit. Ita Suar. *loc. cit.*

5 Noto tertiò, non ſemper eſſe verum id, quod tradit Gerſon. *Alphabet.* 34. *liter.* 5. quòd qui ſubditus facit aliquid ſine licentia Superioris, probabiliter credens quòd ſi Superior ſciret, non approbaret, ſed ſibi diſpliceret; tunc tranſgreditur Paupertatis votum. Quia ſi diſplicentia Superioris ſit de illa re accepta, aut retenta, vel expenſa: tunc omninò tollitur præſumptio tacitæ voluntatis, & illa acceptio, retentio, vel expenſio eſt contra Paupertatis votum. Si verò diſplicentia illa Prælati quæ timetur, eſſet quoad ſolum modum, ſcilicet quod id eſſet ſine expreſſa licentia, utique ſufficeret ad excuſandum Religioſum à mortali: quia excuſat à proprietate, quamvis non excuſet ab aliqua inobedientia. Ita docent Navarr. *dict. com.* 2. *num.* 20. Graſſ. 1. *par. deciſ. lib.* 3. *cap.* 6. *n.* 54. Roder. *q. reg. tom.* 3. *q.* 29. *art.* 11. Suar. *d. cap. num.* 11. quod in ſimili de furto docuit Cajet. *in ſumm. verbo furtum, not.* 2. *&* 2. 2. *q.* 66. *art.* 5. Navar. *in enchirid. cap.* 17. *num.* 5. Leſſ. *lib.* 2. *de juſt. cap.* 12. *dub.* 8. *num.* 49.

6 Notandum autem quòd hæc licentia debet eſſe juſta ad hoc, ut Religioſus aliquid accipiendo, expendendo, vel alienando, excuſetur à peccato; requiritur autem, ut ſit juſta, non ſolum ex parte cauſæ, nimirum ut ex juſta, & legitima cauſa conceſſa ſit, ſed etiam ex parte modi; & primò ex parte cauſæ, certum eſt quòd tam Abbas concedens Religioſo licentiam aliquid in uſus ſuperfluos, & vanos, & ſic abſque juſta cauſa, unde ex quantitate, & qualitate materiæ cognoſcetur gravitas peccati, an ſaltem mortale ſit, vel veniale. Difficultas autem eſt, quod peccatum committat Religioſus aliquid accipiendo, expendendo, vel alienando cum hujuſmodi licentia injuſta? In qua re aliqui tenent Religioſum non peccare vitio proprietatis, licèt non excuſent ab omni peccato; quia tunc Religioſus id non facit authoritate propria, ſed Prælati; ergò non poteſt dici proprietarius. Ita tenent Card. Alexand. quem refert Navarr. *comment.* 2. *de Regular. n.* 25. Humbertus, quem citat, & ſequitur Turrecrem. *in c. non dicatis* 12. *q.* 1. D. Antonin. 3. *p. tit.* 16. Graff. 2. *p. deciſ. lib.* 13. *c.* 19. *num.* 30. Azor. *inſtit. moral. p.* 1. *lib.* 12. *c.* 12. *q.* 1. Leſſ. *lib.* 2. *de juſt. c.* 41. *dub.* 9. *num.* 79. *verſ.* 11. & alii quos citat, licèt non ſequatur Sanc. *d. c.* 19. *n.* 20.

7 Contrarium tamen docet Navar. *d. num.* 21. dicens, Religioſum utentem licentia à Superiore injuſtè conceſſa, peccare vitio proprietatis, quia recipere, aut diſponere de bonis pretio æſtimabilibus, abſque ulla Prælati licentia, eſt peccatum proprietatis, ſed licentia ad habendum ea, quæ ſtatui Religioſo repugnant, & ad ea expendendum, & alienandum in prophanos, & illicitos uſus, verè, & propriè licentia non eſt, quia hujuſmodi licentiam Prælatus nullo modo concedere poteſt, cùm ſit licentia ad peccandum: ergo ſubditus ea utens peccabit contra votum Paupertatis. Atque eumdem Navar. ſequuti ſunt Suar. *lib.* 3. *de reſtit. c.* 1. *p.* 3. Molin. *tom.* 2. *de juſt. diſput.* 276 *col.* 3. *verſ. Religioſus in Conventu*, Anton. Perez *in Regulam D. P. Benedict. c.* 33. *n.* 100. qui indiſtinctè id affirmant tam de acceptione, quàm de alienatione, Sanch. *d. cap.* 19. *num.* 21. ſequitur etiam Navarr. ſententiam, ſed loquitur tantùm, quando Religioſus expendit bona aliqua licentia injuſta, nihil dicens de acceptione, Suarez autem *d. cap.* 15. *num.* 4. affirmat in hoc eſſe differentiam, nempe quòd Religioſus acquirens aliquid licentia injuſta, non incidat in vitium proprietatis, licèt ſic expendendo, vel alienando. Ratio differentiæ eſt, quia licentia tradita ad alienandum bona Monaſterii ſine juſta cauſa, non ſolùm eſt injuſta, verùm etiam nulla, ut *ſupra* dictum eſt, quia Abbas non eſt dominus, ſed diſpenſator bonorum Monaſterii: diſpenſatio autem facta in bonis alienis abſque juſta cauſa, non ſolùm injuſta, verùm etiam nulla eſt, quia excedit limites facultatis diſpenſatori traditæ. At in acquiſitione non ſic, quamvis enim licentia detur ſine juſta cauſa, non propterea eſt nulla: quia Prælatus tunc in nullo jure divino, imò in nullo jure diſpenſat, ut latiùs probat idem Suarez *loco citat. & c.* 11. *à n.* 16. & in hoc eſt vera prima ſententia, ſcilicet quòd Religioſus accipiendo aliquid licentia injuſta, non committat proprietatis vitium. Secunda autem procedit, quando Religioſus tali licentia alienaret, vel expenderet bona Religionis.

8 In quo hanc Regulam conſtituit Navarr. *loc. citat. num.* 23. ut tunc licentia Abbatis conceſſa Religioſo ad aliquid alienandum, cenſeatur juſta, & valida, quando ipſe Abbas facit illi facultatem donandi, & diſponendi in eos uſus, & eo modo, in quos, & quomodo ipſe poſſet per ſe diſponere, & expendere: non autem alias; quia quod poteſt per ſe facere, poteſt etiam per alium, arg. *c. poteſt quis, de reg. jur. in* 6. *& cap. quod autem, de jure patron.*

9 Notandum etiam, quòd Religioſus ſic malè expendens peculium, ſive bona de licentia injuſta, ac irrita Abbatis, licèt peccet contra Paupertatis votum: non tamen incurrit pœnas latas à jure contra proprietarios, id eſt, privationem Eccleſiaſticæ ſepulturæ: quia hujuſmodi pœnæ non imponuntur contra omnem proprietarium, & peccantem vitio proprietatis: ſed ſolùm contra proprietarium occultum, & nulla utentem facultate etiam injuſta. Ita Navar. *dict. n.* 21. Marc. Anton. Cucus *lib.* 3. *inſtit.* Major. *tit.* 1. *num.* 110. Sanc. *d. c.* 19. *n.* 25. Anton Perez *dict. c.* 33. *n.* 100. Suar. *d. c.* 11. *n.* 13. dicens de hoc nullam extare dubitationem.

10 Poteſt etiam licentia eſſe injuſta ex parte modi, nempe quia Religioſus precibus importunis, aut per vim; dolum, metum, aut fraudem illam extorquet: & tunc certum eſt, Religioſum non excuſari à tranſgreſſione voti Paupertatis: quia talis licentia nulla eſſet, cùm non fuerit voluntaria, quia vis, & metus cauſant involuntarium, & idem eſt de dolo & fraude. Ita Sanch. *d. c.* 19. *n.* 16. 17. *&* 18. Laurent. de Peirin. *d.* §. 3. *not.* 4. Suar. *d. c.* 15. *num.* 3. *& d. cap.* 11. *num.* 14. ſubdens, quòd ſi licentia fuit ſubreptitia, & falſa cauſa, Religioſus non erit tutus in conſcientia, idem dicens, ſi Superiori non narrentur circumſtantiæ, probabiliter ejus voluntatem mutarent, ut talem licentiam non concederet. Secùs ſi taceatur aliquid, quod fortè difficiliorem redderet Superiorem ad talem licentiam concedendam: non tamen abſolutè illum impediret, quantùm probabiliter judicari poteſt.

11 Requiritur etiam, ut hujuſmodi licentia à legitimo

Su-

Superiore concedatur, legitimus autem Superior habens poteſtatem hujuſmodi licentiam concedendi, eſt etiam Abbas, & Prælatus localis immediatus Monaſterii Superior, quia eſt verus Superior, habens veram adminiſtrationem bonorum Conventus, *can. nullum* 18. *q. 2. c. edocen. de reſcript. c. cùm ad Monaſterium, de ſtat. Monach.* Conc. Trid. *ſeſſ. 25. de regul. c. 2.* Ita Sanc. *d. c. 29. num. 39.*

12 Ex his reſolvitur dubium, an Monachus accipiens multa paulatim, eaque expendens ſine licentia Abbatis, peccet mortaliter, & teneatur ad reſtitutionem. Sanc. *in ſum. tom. 1. lib. 2. cap. 4. num. 9.* Salas *de legib. par. 2. tom. 1. q. 88. tract. 13. diſput. 16. ſect. 27.* Valentia *tom. 3. diſput. 5. q. 1. punct. 1.* Reginald. *in prax. tom. 2. lib. 23. cap. 1. q. 4.* Azor. *tom. 1. inſtit. lib. 4. cap. 9. q. 12.* Rebell. *part. 1. lib. 3. q. 15. ſect. 15.* Vaſquez *in part. 2. tom. 2. diſput. 146. cap. 2. num. 5.* Filliucius *tom. 2. tract. 31. cap. 10. num. 245.* Navar. *de reſtit. lib. 3. c. 1. num. 40.* Sayrus *in Clavi Reg. lib. 9. c. 15. n. 22.* Medina *p. 2. q. 88. art. 4. part. 2. tom. 1. tract. 2. c. 1. q. 1. n. 4.* Sotus *de juſtit. lib. 5. q. 3. art. 3.* Ledeſm. *in ſum. tom. 2. tract. 8. cap. 20.* Megala *2. 2. lib. 2. c. 1. q. 3. n. 28.* Bartholomæus à S. Fauſto *in theſaur. Religioſ. lib. 8. q. 189. num. 2.* Sanc. *in ſum. 2. lib. 7. c. 31.* affirmativè reſpondent, dicunt enim ſi in eo furto materiam gravem complente recordetur Monachus furtorum præcedentium, licèt in aliis parvis furtis non habuerit animum ampliùs furandi, tamen peccare mortaliter, & teneri ad reſtitutionem. Ratio eſt, quia in furto ultimo ſuppoſitis præcedentibus Monachus ille incipit eſſe fur, & per conſequens voluntariè rem Monaſterii detinere in notabili quantitate invito Abbate; ergo peccat in eo actu mortaliter, ſi animum habeat retinendi alia commiſſa furta; & licèt illa eſſent parvi momenti, dummodo tamen in unum coaleſcant, materiam gravem latrocinii conſtituunt, ergo peccat tunc Monachus mortaliter, & ad reſtitutionem tenetur.

Quæ ſententia veriſſima eſt. Dico tamen quòd ſi dicta furta continuentur, & in unum coaleſcant, quando inter illa non ſit magnum intervallum temporis, eſſet quidem peccatum mortale, & teneretur ut *ſuprà* ad reſtitutionem; ſi verò eſſet magna interpolatio temporis, & non continuetur materia mortalis furti, ſecùs dicendum eſt, quæ quidem interpolatio temporis in ſententia Sanchez *ſuprà num. 10.* eſt ſpatium unius anni; ſecundùm verò Filliucium *tom. 2. tract. 30. cap. 10. n. 244.* eſt ſpatium unius menſis, vel dimidii: quæ omnia intelligenda ſunt de furto parvæ quantitatis, non attingentis materiam peccati mortalis.

13 Sed adhuc ſupereſt difficultas, quænam ſit quantitas uſurpata à Religioſo pertingens peccatum mortale? Azor. *loc. cit. lib. 12. cap. 12. q. 6.* Bonac. *de contract. diſp. 1. q. 10. punct. 3. num. 5.* Rebell. *par. 1. lib. 3. q. 15. ſect. 3. n. 22.* Molina *de juſt. tom. 3. tr. 2. diſput. 687. num. 2.* dicunt eam quantitatem ſufficere, quæ ſufficit ſecularibus ad conſtituendam materiam peccati mortalis furti; & hoc determinatum fuiſſe de anno 1594. in Congregatione generali Patrum Societatis JESU affirmat Molina *loco citato.* Sed adhuc incidimus in aliam difficultatem, nimirum quænam ſit quantitas neceſſaria ſecularibus ad conſtituendum peccatum mortale? Videatur in hac re Bannes *2. 2. q. 66. art. 6.* Toletus *lib. 5. cap. 6. num. 3.* Cordub. *in ſum. q. 109.* Navar. *in manual. cap. 17. num. 3.* Medina *part. 2. q. 88. art. 8.* Covarruv. *lib. 1. variar. c. 3. num. 12.* Turrianus *2. 2. tom. 2. diſput. 33. dub. 2.* Valentia *tom. 3. diſput. 5. q. 10. punct. 6.* Sylveſt. *verbo furtum, q. 2. n. 4.* Vega *in ſum. tom. 1. cap. 129. caſu 12.* Navar. *de reſtit. lib. 3. cap. 1. dub. 3. num. 32.* Reginald. *in prax. tom. 2. lib. 22. cap. 1. num. 18.* Bonacin. *de contract. diſput. 2. quæſt. 8. punct. 1. num. 7.* Malderus *2. 2. tract. 4. cap. 1. dub. 3.* Megala *2. 2. lib. 2. cap. 1. q. 3.* Azor. *part. 3. lib. 5. cap. 13. q. 2.* Sayrus *in Clavi Reg. lib. 9. cap. 12. num. 9. & ſeq.* Leſſius *de juſtit. & jure, lib. 2. cap. 12. dub. 6. n. 26.* qui omnes Doctores, ut verum fatear, variè loquuntur, & ex his certam ſententiam ſtatuere non valeo: aliqui enim putant quantitatem conſtituentem peccatum mortale exiſtimandam, & arbitrandam eſſe à bono viro, alii conſtituunt pro tali materia duos argenteos, alii quatuor, alii putant Religioſum non committere furtum, niſi aſcendat ad ſummam duorum aureorum. Ita Rodericus *in ſum. tom. 4. c. 118. n. 27.* Quam ſententiam forſitan ille ſumpſit à Soto *de juſtitia, lib. 4. q. 3. ad 3.* & probabilem putat Aragona *2. 2. q. 66. art. 6. concl. 3.* quæ quidem ſententia nimis laxa viſa eſt pluribus Doctoribus. Judicent ergo in hac re viri docti, conſiderantes ſtatum Monaſterii, qualitatem rei furtim ablati, & alias hujuſmodi circumſtantias, & pleroſque Doctores fateri, quantitatem denotantem materiam peccati mortalis eſſe duos, tres, quatuor, quinque, ſex, ſeptem, uſque ad decem argenteos, juxta citatos Auctores.

QUÆSITUM IX.

Utrùm liceat Monachis, abſque Abbtis licentia aliquid denotare.

SUMMARIUM.

1 *Donare nihil poteſt Monachus regulariter de temporalibus bonis, abſque expreſſo, vel præſumpto Abbatis conſenſu, etiam de rebus ſibi ad proprium uſum conceſſis, tam intra, quàm extra Monaſterium, &* num. 2.

3 *Expendere non poteſt Monachus rem ad alium uſum, quàm fuit ſibi conceſſa.*

3 *Paupertatis contra votum non facit Monachus tradens Religioſis rem habitam de licentia Superioris, quo cognoſcebat non eſſe proprio uſui neceſſariam.*

5 *Licentia conceſſa Religioſo, aliquid dandi, non extenditur ad donandum aliis Religioſis, tam ejuſdem, quàm alterius Conventus, non habentibus ſuorum Prælatorum licentias.*

6 *Donare an poſſit aliquid ſuis conſanguineis indigentibus Monachus habens peculium ex Superioris licentia.*

7 *Donare poteſt aliquid Religioſus ex Abbatis licentia remunerationis causa.*

8 *Donatio verè, & propriè quæ dicatur.*

9 *Alienari poſſunt remunerationis cauſa res aliàs alienari prohibita.*

Regulariter non poteſt Monachus de temporalibus bonis quicquam alicui donare: quia nihil habet proprium, *c. non dicatis 12. q. 1.* qui autem nihil habet proprium, nihil dare poteſt, *c. Dasbertum 2. q. 7.* quia regulariter nullus plùs juris transferre poteſt, quàm eum conſtet habere, *l. nemo plus ff. de reg. Jur. c. quod autem. in fin. & c. cura, ex adverſo de Jurepatr. & c. nuper à nobis, de donat. inter vir. & uxor.* Quod procedit etiamſi abſque expreſſo, vel præſumpto ſaltem Abbatis conſenſu aliquid ex rebus ſibi ad proprium uſum conceſſis donaret, tam intra, quàm extra Religionem: eſt enim reus voti Paupertatis, niſi materiæ levitate excuſetur. Ratio eſt, quia quando Monacho conceditur uſus alicujus rei, non conceditur jus utendi: Monachus enim non eſt capax talis juris, quod quandam dominii rationem habet: ſed tantùm uſus facti, idque precariò, id eſt, quamdiu ipſi concedenti videbitur determinare: ſed uſuarius non poteſt uſum rei alteri concedere, quia hoc non eſſet uſuarii, ſed uſufructuarii, *§. 2. Inſt. de uſu, & habit.* & hoc expreſsè habetur in *d. c. non dicatis*, ibi *quòd ſi quilibet fratrum cuiquam aliquid offerre voluerit, primò quidem Priori inſinuetur, & ſic ſuſcipiatur*, & ex D. P. Bened. *cap. 23. Regula* habemus: *Præcipuè hoc vitium radicitùs amputetur de Monaſterio (loquitur de proprio Monaſterio) ne quis præſumat* 1

ali-

aliquid dare, aut accipere, ſine juſſione Abbatis. Atque ita tenent Sylv. *verb. Religio 6. quæſt. 7. d. 1.* D. Anton. 3. *par. tit. 16. cap. 1. §. 11.* Turrec. *in c. non dicatis, n. 6. & ibid.* Navar. *n. 8. 12. quæſt. 1.* Sot. *in lib. 4. de juſt. quæſt. 1. art. 2.* Leſſ. *de juſt. lib. 2. cap. 41. dub. 9. n. 79. verſ. quintò.* Reginald. *lib. 18. num. 400. verſ. quintum Documentum,* Sanch. *in decalog. lib. 8. c. 19. n. 64.* ubi plures cumulat, Suar. *de Relig. tom. 3. lib. 8. c. 15. n. 8.*
2 Laur. de Peir. *tom. 1. de ſubd. q. 2. c. 2. §. 6.* Quod ampliatur, ut intelligatur tam intra, quàm extra Monaſterium; peccaret enim contra paupertatis votum Monachus ſine licentia expreſſa, vel ſaltem præſumpta, aliquid donans, etiam de rebus ſibi ad uſum conceſſis tam externo, quàm alteri Religioſo, ejuſdem Conventus, eadem enim ratio tradita militat. Et ita tenet Cord. *in ſum. q. 209.* Roder. *quæſt. reg. tom. 3. q. 29. art. 10. concl. 3.* Sanch. *d. c. 19. n. 66.* imò Roder. *d. art. 10. concl. 4.* ait, non ſolùm poſſe Religioſum, abſque expreſſo, vel præſumpto Superioris conſenſu alteri donare, quæ ſibi ſubtrahit ex rebus ad ſuum uſum conceſſis; ve-
3 tum nec circa ſeipſum rem ad alium uſum præter ſibi conceſſum applicare, ut ſi Prælatus illi permittat expendere pecunias ad emendum libros Theologiæ, non poteſt Religioſus alios ſua authoritate emere, niſi præſumat id non fore contra ipſius Prælati voluntatem. Atqui idem confirmant Suar. *d. n. 8.* Sanc. *d. c. 19. n. 68.*

4 Hîc autem notandum, Monachum non facere contra votum Paupertatis donando Religioſis domeſticis, vel externis ea, quæ ex Abbatis licentia poſſidet, quando ex illorum qualitate clarè patet, Superiorem concedendo licentiam ea recipiendi, vel emendi, intellexiſſe ea non eſſe uſui ipſi Religioſo, ſed recipienda, vel emenda ad diſtribuendum aliis, e. g. quando Superior concedit Religioſo licentiam accipiendi nonnullas ſacras reliquias, vel Sanctorum imagines, aut grana benedicta, quia cùm videat Religioſum non indigere his omnibus ad proprium uſum, ſed conſueviſſe ea inter alios diſtribui, præſumitur habere voluntatem approbandi illam futuram diſtributionem. Unde Religioſis ejuſdem Conventus non eſſet opus nova alia licentia ad acceptandum, quia prior conceſſa Religioſo ad emendum, vel recipiendum, eſt præſumpta etiam ad diſtribuendum quibuſcumque, & domeſticis ad accipiendum. Ita Sanchez *d. c. 19. num. 70.*

5 In aliis autem rebus licentia abſolutè à Superiore conceſſa alicui Religioſo ad aliqua donandum, non extenditur ad donandum aliis Religioſis tam ejuſdem, quàm alterius Conventus, ita ut ii ſine ulla licentia poſſint accipere; ſed ad hoc indigerent aliæ ſuorum Prælatorum conceſſione, aliàs tam donans, quàm recipiens peccarent contra paupertatis votum: donans quidem non quatenus dat, quia ex parte ſua ſublatum eſt impedimentum ex licentia ad dandum à Prælato conceſſa; ſed quia cooperatur peccato, quod accipiens abſque ſui Superioris licentia, contra votum committit: ita pariter Monachus habens ab Abbate licentiam aliquid accipiendi, nequit accipere ab altero Religioſo ejuſdem, ſive diverſi Conventus, qui donandi licentia careat. Nam Abbas accipientis tantummodò impedimentũ auferre potuit; quia donans erit alterius Conventus, & ideò non ſibi ſubditus: & quando donans eſſet ejuſdem Conventus, in dubio cenſetur tantùm auferre voluiſſe impedimentum accipientis, cui licentiam conceſſit: niſi ex conjecturis probabiliter colligatur utrumque voluiſſe. Ita Sanc. *d. c. 19. n. 71. 72. & 73.*

6 Poteſt autem Monachus ex Abbatis licentia peculium habens, ex eo, vel ex aliis, quæ propria induſtria acquirit, aliquid ſuis conſanguineis indigentibus donare uſque ad decem ducatorum ſummam, vel plurium conſiderata, ſecundùm prudentum judicium, illorum indigentia, ſemel, & pluries in anno; quia is, cui peculium juſta, & legitima cauſa à Superiore conceſſum eſt, poteſt illud expendere ad omnem uſum, qui rectæ rationi non adverſatur; at hujuſmodi uſus nihil rationi adverſatur, ergo, &c. Ita docent Beja 4. *part. caſ. 32. col. 3.* Vega 2. *part. ſumma cap. 86 caſ. 30.* Roderic. *tomo 2. c. 32. concl. 3. d. 9.* Laur. de Peir. *d. § 6. dict. 2.* Fagundez *de præcept. tr. 2. lib. 8. c. 6. n. 12.* Cordub. *in ſumm. q. 43.* Joan. de la Cruz *de ſtatu Relig. lib. 3. cap. 1. part. 3. dub. 1. n. 162.* Lopez *part. 1. inſtruct. cap. 112.* quorum aliqui fatentur poſſe Abbates ſibi, & ſuis Monachis concedere licentiam donandi uſque ad ſummam decem aureorum pro cauſa pia, & rationabili, pro pauperibus, pro nuptiis cognatorum, pro gratificatione beneficiorum, &c. Nec obſtat Motus proprius Clementis VIII. de non largiendis muneribus per Religioſos, quem refert Azor. *inſtit. moral. part. 1. lib. 12. cap. 9. q. 5.* & Quaranta *in ſumma Bullarii verb. Munerum largitio:* quem exponunt Sorb. *in compend. privileg. Mendic. verb. dare.* Paulin. Lucen. *tomo 4. quæſt. reg. in fine,* & alii. Non obſtat, inquam, quia intentio Summi Pontificis fuit ſolummodo obviandi abuſibus, qui inter Religioſos vigebant: non autem prohibendi ne ſubveniant conſanguineis in neceſſitate conſtitutis, quod eſt opus maximæ charitatis, imò in dicta conſtitutione hoc videtur concedi, dum §. 10. dicitur, *niſi pro veris Chriſti pauperum indigentiis, habita neceſſitatis ratione, & ſervato ordine charitatis:* at ordo charitatis exigit, ut primò noſtris, deinde verò extraneis ſuccurramus, ſic Sorb. *in explicat. d. conſtit. caſu 5. verſ. & ſic religioſi,* Beja *loco citato,* & eam conſtitutionem Hiſpaniæ non eſſe uſu receptam, ait Sanchez *d. cap. 19. num. 42. 100. & 159.* quod idem in Regno Luſitaniæ, ait Suar. *de Relig. tomo 4. tract. 8. lib. 2. cap. 26. num. 15.* Sicuti
nec etiam obſtat *d. conſtitutio,* quominus Religioſi de 7
ſuorum Prælatorum licentia, poſſint aliquid per viam remunerationis etiam extra ordinem donare: quia donatio, quæ fit cauſa remunerationis, non eſt vera donatio: nam dicitur potiùs compenſatio ſervitii, quàm vera donatio: quia illa dicitur vera, & propria donatio, ad
quam donator movetur nulla alia cauſa præcedente, 8
niſi ad exercendam munificentiam & liberalitatem quamdam, *l. 1. poſt princ. ff. de donat.* Unde donatio remuneratoria non comprehenditur ſub prohibitione, ſeu ſtatuto prohibente quibuſdam donare, ut per Alex. *conſ. 43. col. 6. in fine n. 31. verſ. non obſtat, quod ſtatutum vol. 4. latè* Jaſon. *in l. ex hoc Jure, ff. de juſt. & jur.* facit quod dicit Bart. *in proœm. ff. col. ultim. per l. jube-
mus, C. de ſacroſanct. Eccl.* quòd res aliàs prohibitæ 9
alienari, poſſunt ex cauſa remunerationis alienari. Idem docuit Panormitan. *in rub. ext. de donat. num. 3. & in cap. per tuas, num. 6. eod. tit.* Atque hanc ſententiam in terminis amplectuntur Roder. *qu. reg. tomo 2. q. 47. art. 3.* Ricc. *in prax. for. Eccleſ. deciſ. 642.* Paulin. Lucen. *loco citato, q. ult. caſu 7.* Sorb. *loco etiam citato,* ſubdens, hujuſmodi donationi non obſtare id, quod dicitur in dicto Motu proprio §. 9. *ut nec ad beneficiorum receptorum memoriam, gratique animi teſtificationem quicquam donetur,* quia ibi prohibentur hæc fieri tantùm ſuis Superioribus, ſcilicet Protectoribus, Generalibus, &c. eò quia procuraverunt, vel procurent officium aliquid in Religione, ita etiam Laurent. de Peirin. *loco citato verſ. finem.* Plures alios caſus, in quibus, non obſtante dicto Motu proprio Clementis VIII. poſſunt Religioſi aliquid donare, recenſent Paulin. Lucen. & Sorb. *locis citatis,* apud quos videri poterunt. De hac tamen Conſtitutione latiùs *in tomo tertio* agendum erit, ubi de adminiſtratione rerum temporalium Monaſterii tractabimus.

QUÆSITUM X.

Utrùm Monachi, abſque Abbatis conſenſu, poſſint commodato, vel mutuo aliquid dare, ſive expendere, vel commutare, vel emere.

SUM-

SUMMARIUM.

1 *Paupertatis voti reus eſt Monachus commodando, mutuando, commutando, ſive expendendo abſque expreſſa, vel præſumpta Abbatis licentia, niſi materia levitate excuſetur.*

2 *Parva quantitas à vitio proprietatis excuſans, quæ dicatur.*

3 *Parvitas quæ in furto à peccato mortali excuſet.*

4 *Emer Monachus, abſque Abbatis licentia, non poteſt aliquid animo ſibi acquirendi.*

1 SUpponendum eſt tanquam certum pro hac re fundamentum, omnem uſum bonorum Religionis ſine ulla facultate occupatum, eſſe contra votum Paupertatis, & propterea eſſe Monachis interdictum. Quia uſus qui fit abſque Superioris licentia, aut voluntate, eſt uſus proprietarius, qui eſt actus dominii, actus autem dominii adverſatur voto Paupertatis, ut de ſe patet, & diximus *ſuprà*: ergò eſt omninò Monachis prohibitus. Ita Suar. *de Relig. tom. 3. lib. 8. c. 15. n. 1. & 2.*

His poſitis, dicendum videtur, Primò, quòd Monachus commodando, abſque expreſſa, vel præſumpta Abbatis licentia, etiam de rebus ſibi ad proprium uſum conceſſis, peccat vitio proprietatis: hoc enim eſſet exercere actus dominii, & proprietatis, ſed Monachi nullius dominii, aut proprietatis capaces ſunt, ergò nullum dominii, aut proprietatis actum exercere poſſunt ſine Abbatis licentia, abſque quod in proprietatis vitium cadant. Ita Leonard. Leſſ. *de juſtit. lib. 2. cap. 41. dub. 9. num. 79.* Sanch. *lib. 7. in decalog. c. 19. num. 65.* Laurent. de Peirin. *tom. 1. de ſubdit quæſt. 2. §. 5.* Suar. *loc. citato.* Non tamen hoc ſemper eſſet peccatum mortale, quia poteſt ex materiæ levitate eſſe veniale, ſive conſideretur quatenus eſt furtum, eo quia uſurpatur res aliena abſque domini licentia, ſive quatenùs eſt ſacrilegium contra votum Paupertatis, ex materiæ parvitate culpa fit venialis, ut tenent Cordub. *in ſumm. q. 109.* Navarr. *lib. 3. conſ. in 1. edit. de regular. conſ. 75. num. 18. & in 2. edit. tit. de ſtat. Monach. conſ. 3 n. 18.* Graff. *1. part. deciſ. lib. 3. cap. 5. num. 49.* Roderic. *quæſt. regular. tomo 3. quæſt. 29. art. 10. concluſ. 8.* alios refert & ſequitur Sanchez *in decalog. lib. 7. cap. 20. n. 2.* Suarez *loco citato, & cap. 6. n. 4.* contra D. Antonin. *3. part. tit. 16. cap. 1. §. 11. not. 2.* Gerſ. 2. *tract. de variis qq. circa fin. Alphab. 34. littera S.* ubi explicat eſſe mortale, ſi Procurator abſque Superioris licentia emat cultellum, filum, aut acum. Ad cognoſcendum
2 autem quæ dicatur parva quantitas à mortali excuſans, aſſignatur communiter ab omnibus generalis regula, illam cenſeri quantitatem levem ad excuſandum Religioſos à proprietate, quæ in furto ſufficeret, ad excuſandum à mortali; proprietatis enim peccatum ſe habet inſtar furti: nam ſicut in furto res aliena uſurpatur invito domino, ita pariter in peccato proprietatis res uſurpatur, invito Superiore, cui Religioſus omnes ſuas actiones quoad recipiendum, retinendum, vel alienandum aliquid pecunia æſtimabile ſubjecit. Ita Doctores citati. Suar. *d. cap. 6. num. 13.* Quæ tamen parvitas in
3 furto excuſet à peccato mortali, ſtandum eſt arbitrio viri prudentis, habita conſideratione indigentiæ, vel abundantiæ illius perſonæ, cujus res ſubtrahitur. Et hanc eſſe communem opinionem, ait Graff. *par. 1. deciſ. lib. 2. cap. 93. num. 27.*

Hic autem adverto cum Suarez *dict. cap. 15. num. 5.* conſiderandum eſſe, an rei diſpenſatio fiat circa externos, vel cum ipſis Religioſis: item an ſit ad uſum conſumptivum rei, vel ſalva illius ſubſtantia: nam ſi res diſpenſetur circa externos, & conſumendo, vel alienando illam: proculdubio non ſolùm erit peccatum proprietatis, verum etiam peccatum injuſtitiæ, & tunc ſatis erit moderata quantitas ad peccandum mortaliter: ſi autem res non diſpenſetur ad uſum conſumptivum, nec alienetur, ſed tantùm concedatur ad aliquem uſum, poſt quem integra Monaſterio reddenda ſit abſque gravi ejus detrimento, vel periculo: multò major rei quantitas requiritur ad faciendum culpam mortalem; quia reverà Religio non patitur detrimentum in ſuis bonis, & ille uſus vel non poteſt æſtimari pretio diſtincto ab ipſa re, quæ datur mutuo, ut ſi mutuaretur pecunia, ſive frumentum, aut hujuſmodi, vel quamvis ſecundùm ſe ſit æſtimabilis aliquo pretio; illud tamen reſpectu Monaſterii non eſt conſiderabile, quia non deberet illum uſum vendere, vel rem locare: ut ſi commodatentur libri, imagines, equi, & his ſimilia: idcirco ex hac parte non eſt illa quantitas admodum conſiderabilis, & propterea multùm diminuitur culpa, quando res diſpenſatur ad hujuſmodi uſum tantùm; cùm autem talis uſus ſit actus dominii, non ſit abſque peccato; quod ſiet grave, ſi rei quantitas ſit notabilis.

Multò verò minùs peccatum erit, quando res diſpenſatur inter ipſos Religioſos, quia tunc res non alienatur extra Monaſterium. Et, licèt hæc diſpenſatio ſolùm ſpectet ad Superiorem, vel ad Officialem ab eo ad id deputatum; quia eſt adminiſtratio bonorum, quæ ad Prælatum, vel ejus Officiales pertinet, & ideò in rigore ſit proprietaria; tamen ex parte ipſius actionis eſt minima, quæ in hoc genere eſſe poſſit; quamobrem ut ſit peccatum mortale, oportet ut quantitas rei, quæ diſpenſatur, ſit magna. Ita Suar. *loc. cit. d. num. 5 & ſeq.*

Item neque poteſt Monachus aliquid emere, niſi in- 4
terveniat expreſſus, vel præſumptus Abbatis conſenſus, alias eſſet reus voti Paupertatis, niſi emat eo animo, ut res emptas appropriet, & acquirat Monaſterio, ſibi autem ſimplicem, & purum uſum; nec continuum, ſed quouſque ſuo Abbati placebit. Ita Navar. *comment. 1. de regul. n. 23.* Laur. de Peirin. *d. §. 5. concl. 2.*

QUÆSITUM XI.

Vtrùm Religioſi abſque Abbatis licentia poſſint litteras ſcribere, vel recipere.

SUMMARIUM.

1 *Religioſi dantes, vel recipientes litteras abſque Abbatis licentia, an peccent.*

REligioſus dans, vel recipiens litteras abſque Abba- 1
tis licentia, peccat contra votum Paupertatis, *can. non dicatis 12. q. 1.* ibi, *quicumque in tantum progreſſus fuerit malum, ut occultè litteras ab aliquo, vel quodlibet munus accipiat, &c.* ubi literarum receptio munerum receptioni æquiparatur. Ita Navar. *comm. 2. de regul. num. 3. & lib. 3. conſ. in 2. edit. tit de ſtat. Monach. conſ. 3. num. 45.* Graff. *1. p. deciſ. aur. lib. 5. c. 5. n. 64.* Sanchez *in Decalog. lib. 7. c. 29. num. 47.* Quod eſt intelligendum de litteris, quæ dantur, vel accipiuntur contra utilitatem, vel honeſtatem Monaſterii, vel ſalutem ſpiritualem, ſive corporalem ſingulorum Monachorum, vel de litteris quæ continent inutilia, ſive impertinentia; non autem de litteris pro utilitate Monaſterii, vel neceſſariis, vel utilibus, quas juſtè ipſi Monachi ſecundùm jura, ſine Abbatis licentia dare, vel recipere poſſunt, de quarum numero ſunt litteræ, quibus Religioſus conſtituit Procuratorem contra Abbatem, vel ejus delicta denunciat. Ita Archid. *in d. cap. non dicatis, num 3.* Navar. Graff. & Sanchez *locis citatis.*

Si tamen Abbas ſub præcepto obliganti ad mortale præciperet, ne quis literas abſque ejus licentia ſcribat, aut recipiat: Monachus faciens contra hujuſmodi præceptum peccaret quidem mortaliter, ſed contra Obedientiæ votum, ut ait Navar. *d. conſ. 3. d. num. 45.* Sanch. *d. num. 47. poſt med.*

QUÆSITUM XII.

Vtrum Monachi abſque Abbatis licentia poſſint ludere.

SUM-

SUMMARIUM.

1 *Ludens Monachus absque Abbatis licentia ſaltem tacita, peccat contra votum Paupertatis, & ludentes cum eo ſi lucrentur debent reſtituere.*

2 *Ludere Abbas poteſt honeſta recreationis gratia, moderatam aliquam pecuniæ quantitatem.*

3 *Ludere quatuor, aut quinque de centum ſibi aſſignitis pro ſuſtentatione poteſt Monachus, qui impenſis Monaſterii in ſcholis ſtudet, vel in Curia, aut alibi negotiatur: limita in tribus caſibus, ut infrà,* num. 4. 5. & 6.

7 *Ludere immoderatam quantitatem non poteſt Monachus, habens ab Abbate generalem licentiam peculium in quos voluerit uſus expendendi.*

8 *Conceſſione in generali non veniunt ea, quæ ſpecialiter expreſſa denegarentur.*

9 *Ludendi immoderatam pecuniæ quantitatem Abbas ſubdito facultatem concedere non poteſt.*

10 *Reſtituere an teneatur Monachus colluſori immoderatam pecuniæ quantitatem, quam lucratus eſt.*

1 MOnachus absque expreſſa, vel ſaltem præſumpta Abbatis licentia ludens, peccat contra Paupertatis votum; quia exponere aliquid jacturæ ludendo proprio arbitrio, & authoritate eſt actus dominii, ſed per votum Paupertatis tollitur dominium, ergo etiam actus dominii; ergo Religioſus ludens absque Abbatis licentia, exercet actum dominii, & perinde facit contra votum Paupertatis. Quapropter ludentes cum Religioſo non habente expreſſam, vel præſumptam Abbatis licentiam, ſi lucrentur, debent reſtituere. Ita D. Thom. 2. 2. *q. 3. art. 7. ad 2.* quem dixit communiter receptum Sanch. *in Decalog. lib. 6. cap. 19. num. 76.* Igitur Religioſus cum expreſſa, vel præſumpta Abbatis licentia, honeſtæ recreationis cauſa, poteſt moderatam aliquam quantitatem ludo exponere; quia ille actus neque eſt invito, neque nolente ipſo Abbate, ſed dependenter ab ejus voluntate, ergo cùm non ſit proprio nomine, non
2 eſt actus dominii. Et ſicut Abbas poteſt ad animum honeſtè relaxandum, modicam quantitatem ludo exponere, ita etiam poteſt eandem facultatem ſubditis concedere: cùm ea, quæ poteſt per ſeipſum facere, poſſit etiam per alium, per *reg. poteſt quis, de reg. jur. in 6. cap. quod autem, de jur. patr.* Atque ita docent Major. *in 3. diſt. 18. q. 13. ad ſol. ad 2. contra 2. concl.* Ledeſm. *de ſtat. Relig.*
3 *in commun. c. 20. num. 12.* & alii apud Sanch. *dict. cap. 19. num. 78.* Unde infertur Religioſum, qui ſui Abbatis, & Monaſterii impenſis in ſcholis ſtudet, vel in Curia, aut alibi negotiatur, licitè poſſe, honeſtæ recreationis gratia, quatuor aut quinque de centum, quæ ſibi quotannis pro ſuſtentatione dantur, ludo exponere: quia Abbas tacitam ejus rei facultatem facere videtur, arg. *eorum, quæ de eleemoſyna notat* gloſſ. *in Clem. 2. verb. convertendum, de vit. & honeſt. Clericorum.* Ita Navar. *d. cap. 20. num. 12.* Valent. *tom. 3. diſput. 5 q. 6. part. 5. q 8. de acquiſitis per ludum, verſ. tertiò obſervandum,* Leſſ. *de juſtit. 2. cap. 26. dub. 5. num. 37.* Graff. 1. *part. deciſ. lib. 2. cap. 12. num. 5.* Molin. *de juſtit. tom 2.*
4 *diſput. 510.* & alii apud Sanch. *d. cap. 19. num. 79.* ubi hoc limitat, primo, niſi vel à Superiore, vel per Religionis conſtitutiones ludus Religioſis prohibitus foret, tunc enim non poteſt intervenire licentia præſumpta, exiſtente expreſſa prohibitione: unde Religioſus ſic ludens aget contra Paupertatis votum, & lucrantes te-
5 nebuntur ad reſtitutionem. Limitat ſecundò, niſi Religioſus luderet ludo aliquo prohibito, vel ſtatui Religioſo indecenti: quia hujusmodi ludus reſpectu ipſius non cenſeretur honeſta recreatio; & ideò neque tacita, neque expreſſa licentia prodeſſet: id quod etiam docet
6 Molin. *loc. cit.* Limitat tertiò, niſi Religioſus ille eodem anno in alios uſus non neceſſarios, ut in aliam recreationem aliquem expenderit: quia illud detrahere debet, &
7 tantò minorem quantitatem ludere poteſt. Notandum autem, quòd ſi Abbas concedit alicui Monacho generalem licentiam expendendi peculium ſibi conceſſum in quos uſus voluerit uſus: Monachus ille non poteſt immoderatam pecuniæ quantitatem, absque peccato ludere: quia non eſt veriſimile, Abbatem in 8
generali illa licentia intendiſſe concedere ſubdito facultatem expendendi in ludo immoderatam pecuniæ quantitatem: nec in generali conceſſione veniunt ea, quæ ſpecialiter expreſſa denegarentur per *reg. in generali, de reg. jur. in 6.* Hanc ſententiam amplectuntur Sayt. *in Clavi Reg. lib. 11. cap. 12. num. 16.* Roderic. *quæſt. Regular. tom. 2. quæſt. 38. art. 3. & 1. tom. ſumma, in 2. edit. cap. 189. art. 4. concluſ. 4.* Sanchez *d. cap. 19. num. 81.* Laurent. de Peirin. *tom. 1. de ſubd. quæſt. 2. cap. 2. §. 7. dict. 3.* & probabilem dicunt Angleſ. *in florib. 2. part. 9. de lud. reſtit. artic. unic. dub. 1. propoſ. 4.* Ludov. Lopez 2. *part. inſtruct. cap. 33. q. 5. in fine.*

Addo quòd neque Abbas poſſet concedere ſuo ſubdito facultatem ludendi immoderatam pecuniæ quantitatem: quia cùm Abbas non ſit dominus, ſed tantùm prudens adminiſtrator bonorum Conventus, ſicut non poteſt in proprios uſus, niſi utiles, honeſtos, & neceſſarios expendere; ita neque poteſt ſubdito facultatem, ut in alios, quàm honeſtos, utiles, & neceſſarios uſus expendere, concedere: Unde lucrantes à Religioſo immoderatam pecuniæ quantitatem, etiamſi ad id ab Abbate licentiam haberet, tenentur eam Monaſterio reſtituere. Ita Ledeſma *d. dub. 9. & 2. part. ſummæ, tract. 31. cap. 2. concluſ. 10.* Sanch. *d. cap. 19. num. 80.* Laurent. de Peirin. *d. §. 7. dict. 4.* 9

An autem Religioſus, qui à colluſore immodicam pecuniæ quantitatem lucratur, ad eam illi reſtituendam adſtrictus ſit: videatur Sanch. *loc. cit. à num. 83 usque ad num. 89. excluſivè.* 10

QUÆSITUM XIII.

Vtrùm Monachi absque Abbatis licentia poſſint eleemoſynam facere.

SUMMARIUM.

1 *Eleemoſynam an facere poſſint Oeconomi, ſive Procuratores, ſeu Cellerarii Conventus.*

2 *Eleemoſynam an facere poſſint Monachi habentes officium aliquod, cui expendendi facultas non ineſt.*

3 *Eleemoſynam an facere poſſit absque Abbatis expreſſa, vel tacita licentia ſimplex Monachus carens officio expendendi, vel adminiſtrandi, & in quibus caſibus, &* num. ſeq.

REſpondeo dicendo primò, quòd Monachi bonorum Monaſterii adminiſtrationem habentes, quales ſunt Oeconomi, ſive Procuratores, vel quicunque alii ſimiles Officiales ſubordinati Cœnobii Prælato, non poſſunt eleemoſynas facere, niſi de rebus Monaſterii, ſecundùm quod illis ab eorum Abbatibus commiſſum eſt: quia aliàs non agerent, ut adminiſtratores, ſed ut domini. Item quia ad alios uſus præter deſtinatos non habeant adminiſtrationem, ergò non poſſunt in eos, quantumvis pii ſint, bona Monaſterii diſpenſare, juxta gloſſ. juncto text. *in Clem. 2. §. ſed & tales, verb. convertendum, de vit. & honeſtat. Cleric.* quod confirmat D. Thom. *in 2. 2. q 32. art. 8. ad 1.* per hæc verba: *Monachus, ſi habet diſpenſationem à Prælato commiſſam, poteſt eleemoſynam facere de rebus Monaſterii, ſecundùm quod ſibi eſt commiſſum.* ergo non poteſt commiſſionem excedere. Sic Navar. *comment. 2. de regular. num. 8.* Tabiena *verb. eleemoſyna, n. 9.* Roderic. *quæſt. reg. tom. 2. q. 57. art. 2.* Lopez 1. *part. inſtruct. cap. 156. col. 3. ante 5. concluſ.* Sanchez *in Decalog. lib. 7. cap. 19. num. 92.* Suarez *de Relig. tom. 3. lib. 8. cap. 15. num. 9.* Laurent. de Peirin. *tom. 1. de ſubd. q. 2. c. 2. §. 8. dict. 2.* Barthol. à S. Fauſto *in theſ. Relig. lib. 8. q. 152. num. 1.* 1

Digitized by Google

Poſſent tamen eas eleemoſynas dare, quas cæteri ejuſdem Ordinis Procuratores conſueverunt: Abbas enim officium committens, cenſetur eo ipſo committere conſueta exerceri per Officiales in illa Religione. Ita ex Azor. *part.2. inſtit. moral.lib.12.cap.10.q.3.* Sanchez *loco citat. num.94.* Laurent. de Peirin. & Bartholom. a S. Fauſto

2 *ubi proxime*. Quod non habet locum in habentibus officium aliquod, cui non ineſt facultas expendendi, puta officium Sacriſtæ, Camerarii, Cantoris, Organiſtæ, vel aliud ſimile: non enim poſſent quicquam, abſque expreſſo, vel præſumpto Abbatis conſenſu, ex Monaſterii bonis etiam in pios uſus, ut eſt eleemoſyna, erogare: quia hujusmodi officium non importat neceſſitatem expendendi, ut eſt officium Procuratoris. Hoc autem fallit, quando eis aſſignatur ſalarium, ad hoc ut rem diligentiùs agant; quia tunc videtur eis concedi tacita licentia in proprios, vel pios, & honeſtos uſus impendendi; aliàs fruſtrà eis ſalarium deſtinaretur, quod non eſt præſumendum, ſic docent Navar. *d. num.8. verſ. ſecundo infero*, quem ſequuntur Roder. *d. art. 2. verſ. ex quo infert.* Navar. Sanchez *d. cap.19. num.94.*

3 Ex prædictis infertur quid dicendum ſit de ſimplicibus Monachis. Dicendum eſt igitur, quòd Monachus ſimplex carens officio expendendi, & adminiſtrandi, nullam poteſt eleemoſynam facere ſine expreſſa, vel tacita Abbatis licentia, quia diſpenſare bona Religionis abſque debita Superioris licentia ſemper eſt uſus proprietatius, qui prohibitus eſt omnibus, qui voto Paupertatis adſtringuntur, ſic gloſſ. *in cap. non dicatis 12. quæſt. 1.* alia gloſſ. *in diſtinct. Clem. 2.* quam *ſuperiùs* allegavimus, & D. Thom. *d. diſt. art. 8. ad 1.* dicens: *Monachus ſi diſpenſationem non habet, quia nihil proprium habet, tunc non poteſt facere eleemoſynam ſine licentia Abbatis, vel expreſſe habita, vel probabiliter præſumpta.* D. etiam Anton. 3. *part. tit.17. cap. 1. §.1.* Graff. 1. *part. deciſ. lib.3. c.5. num.63.* Roderic. *d. art.2. verſ. fin.* Navar. *d. num. 8. verſ. ad cujus notabilis.* Sanch. *d. cap.19. num.95.* & alii communiter. Quòd ſi id facerent, peccarent mortaliter, & eſſent rei voti Paupertatis, & recipiens eleemoſynam, tenetur eam reſtituere tanquam ſactam de re aliena invito domino, ut ait Roderic. *loco cit.*

4 Hoc tamen fallit in multis caſibus; Primò, cùm proximi neceſſitas eſſet extrema: tunc enim poſſent etiam contra Abbatis voluntatem elemoſynam dare, quia accipere aliquid ad ſubveniendum proximo in extrema neceſſitate conſtituto, non eſt uſus proprietarius, ſed potiùs communis; quia in illo caſu omnia ſunt communia. *c. ſicut hi, in fine 47. diſt. l. 2. §. cùm in eadem. ff. ad l. Rhod.* juxta gloſſ. *in d. cap. non dicatis, verb. poſſidere, & in d. Clem. 2.* D. Thom. *ubi ſuprà*, & alios communiter.

5 Secundò fallit, quando neceſſitas eſſet magna, nec interim ad Superiorem recurſus haberi poſſet, quia tunc adeſt præſumpta Superioris voluntas, ut illi pauperi ſubveniatur, juxta Panormitan. *in cap. ſi quis. num.3. de furt.* quem eſſe communiter receptum teſtatur Navar. *in Enchirid. cap. 17 n. 105.* ita etiam D. Thom. *in 4. diſt. 15. q. 2. art. 5 quæſtiunc. 4. in corp.* Sylv. *verb. eleemoſyna, q. 5. n. 7. dict. 1. caſu 2.* & alii, quos refert & ſequitur Sanch. *d. c. 19. num. 97.*

6 Tertiò fallit, quando Monachus, ex legitima Superioris licentia, degeret extra Monaſterium, cauſa vacandi ſtudio, vel alia honeſta: nam tunc congruentem eleemoſynam facere poteſt de rebus ſibi à Superiore conceſſis, dando ſaltem tantùm, quantùm cæteri ejusdem Ordinis, & conditionis largiri ſolent. Ratio eſt, quia Superior concedendo Monacho licentiam ſe abſentandi, videtur ei conceſſiſſe, ut faciat omnia ea bona, quæ alii ejusdem Ordinis, & conditionis facere conſueverunt, *arg. cap. præterea, de offic. deleg.* atque ita docent gloſſ. *in d. c. non dicatis, & in d. Clem. 2.* Panormit. *ibid. num.14. & ſuper d. cap. ſi quis, num. 3. & in cap. novum genus, num. 9. de decim.* Navar. *d. comment. 2. num. 8. verſ. ad cujus notabilis, & in man. d. c. 17. num. 105.* Sylv. *loco cit. & verbo donatio 1. q. 1. n. 3. dict. 5.* Angel. *eod. verb. n. 9.* Leſſ. *de juſt. lib. 2. c. 18. dub. 11. num. 85.* Graff. *d. c. 5. num. 63.* Sanch. *d. cap. 19. num. 98.* ubi plures cumulat.

7 Quartò fallit, quando Monachus faceret eleemoſynam de rebus parvi momenti, & quæ communiter elargiri ſolent pauperibus oſtiatim petentibus, ſciente Abbate, & non contradicente, quia præſumitur ad id illius conſenſum accedere, ſic Graff. *d. cap. 5. num 62.* Aragon. 2. 2. *q. 32. art. 8. col. 3.* Roderic. *tom. 2. ſumma cap. 32. concl. 2. dict. 8. & tom. 2. quæſt. reg. q 57. art. 1. verſ. 5.* ſubdens, adeò verum eſſe, ut etiamſi Abbas dicat ſuis Monachis, ne dent eleemoſynas: non tamen per hoc eis videtur injungere, ne competentes, ac conſuetas eleemoſynas elargiantur, ſecùs autem ſi hujusmodi eleemoſynas prohibeat, tunc enim teneretur ſubditus obedire.

8 Quintò fallit, quando Monachus faceret eleemoſynam de eo, quod privans ſeipſum proprio commodo ſibi ſubtrahit de bonis, quæ ſibi aſſignantur ad ſuam ſuſtentationem pro itinere faciendo, vel negotio aliquo peragendo ſub ea conditione, ut ſuo damno, vel commodo illa expendat, nec quicquam ampliùs teneatur Conventus ei dare, nec ipſe de bonis iis rationem reddere, tunc non peccabit Religioſus dando eleemoſynam, quia habet Superioris licentiam ſaltem implicitè. Sic Navar. *in ſæpiùs citato comment. 2. de regular. num. 8. corol. in fin. & lib.3. conſ. in 1. edit. tit. de regular, conſ. 75. num. 46. & 48. & in 2. edit. tit. de ſtat. Monach. conſ. 3. num. 46. & 48.* Graff. *dict. cap. 5. num. 63. in fin.* Suar. *de relig. tom. 3. lib. 8. c. 15. num. 8.* Molin *tom. 2. de juſt. diſput. 276. col. antepenult. verſ. Religioſus in Conventu*, & alii plures, quos citat & ſequitur Sanchez *d. cap. 19. num. 100.* qui *num. ſeq.* ait hoc eſſe intelligendum, tam de Monacho degente extra clauſtra, quàm intra, cui modo prædicto aſſignatur certa portio ad ſuos uſus, quia præſumitur ea eſſe Superiorum intentio, ut quod ſibi relinquit, poſſit in eleemoſynam, & alios honeſtos uſus expendere; quod idem affirmat Molin. *loco cit.*

9 Ultimò fallit, quando Monachus ſive intra, ſive extra clauſtra degens, habet peculium, ex legitima Abbatis licentia, ſive ex diſpenſatione Summi Pontificis; poteſt enim ex eo, competentes, & Religioſum ſtatum decentes eleemoſynas facere; ſic Molina *d. diſput. 276. col. antepenult. verſ. Religioſus in Conventu.* Sanch. *d. cap. 19. n. 104.* ubi cum Navarro *comment. 4. de regular. num. 68.* concludit, Monachum non ſolùm hujusmodi peculium, verùm etiam omnia ejus cauſa acquiſita expendere poſſe in uſus licitos, & honeſtos, quia concedens principale, videtur etiam acceſſorium concedere. *l. cùm principalis, ff. de regul. Jur. cap. acceſſorium eodem tit. in 6.* tum etiam quia filius familias, & ſervus perinde poſſunt adminiſtrare quicquid acquirunt peculio, ac ipſum peculium, arg. *l. 2. & 3. §. ſi filiusfamilias, & l. ſi duo ff. de pecul.* & hæc hactenùs de præſenti quæſito.

QUÆSITUM XIV.

Vtrum Abbas aliquid in eleemoſynam erogare poſſit

Summarium.

1 *Eleemoſynam facere tenentur Abbates de ſuperfluis Conventus.*
2 *Eleemoſynam erogare quantum poſſint Abbates.*
3 *Eleemoſynam Abbates omnes ſuperfluos Monaſterii redditus poſſunt erogare.*
4 *Eleemoſynam facere an poſſint Abbates ſine conſenſu Conventus.*

Reſpon-

1 RESpondeo, quòd Abbates, & cæteri Religionum
Prælati, non ſolum poſſunt, imò & tenentur de
ſuperfluis Conventus bonis eleemoſynas pauperibus
erogare, *cap. quia tua, in fine* 12. *q.* 1. *& cap. aurum* 12.
q. 2. *cap. non ſatis diſt.* 86. *cap. ſicut hi, diſtin.* 47. *cap.
quoniam quicquid* 16. *q* 1. Monaſteria enim ſub præ-
cepto ad eleemoſynas coguntur; nam religionis ſcopus
eſt charitas in Deum, & proximum, ita docet Sot.
lib. 10. *de juſt. quæſt.* 4. *art.* 4. *concluſ.* 3. *verſ. quod
autem*, ubi poſtquam aſſeruit, præcepto eleemoſynas
faciendi, quo univerſi Chriſti fideles adſtringuntur, au-
thore D. Thom. 2. 2. *q.* 32. *& alii*, Epiſcopos arctiſ-
ſimè obnoxios eſſe, ait, id etiam ſuo gradu intelligen-
dum eſſe de Religioſorum Monaſteriis, quibus pro-
ventus redundant: ita etiam Roderic. *tom.* 2. *quæſt.
regul. quæſt.* 57. *art.* 1. & hoc certum eſt apud omnes:
cura autem Monaſterii de Jure communi tota penes
Abbatem reſidet, *cap. nullam* 18. *quæſt.* 2. ergo ad
eum ſpectabit, eleemoſynas facere: ita Graff. *part.* 1.
deciſ. lib. 3. *cap.* 5. *num.* 63. Molin. *tom.* 2. *de juſt.
diſput.* 276. *in princip.* Vaſq. *opuſc. de eleemoſynis
cap.* 4 *num.* 1. Sanch. *in Decalog. lib.* 7. *cap.* 19. *num.* 90.
Suar. *de Relig. tomo* 4. *tract.* 8. *lib.* 2. *c.* 26. *num.* 11.
Laurent. de Peirin. *tomo* 1. *de ſubdito, q.* 2. *cap.* 2. §. 8.
2 *in princip.* Quantùm autem in eleemoſynam erogare
poſſint Abbates, non poteſt certa, & univerſalis regula
aſſignari, ſed prudentum arbitrio judicandum eſt, pen-
ſata cum cœnobii facultate, tum etiam pauperum indi-
gentia, ac temporum calamitate, aliiſque circumſtan-
tiis; quia ratione præcepti miſericordiæ eleemoſyna eſt
de ſuperfluis facienda, juxta illud Lucæ 21. *Quod ſuper-
eſt, date eleemoſynam*, & ait D. Thom. *d. art.* 5. *in corpo-*
3 *re:* at ſuperfluum exiſtimandum reſpectu ſtatus, tam
poſſidentis, quàm indigentis. An autem Abbas omnes
ſuperfluos Monaſterii redditus poſſit in eleemoſynam
dare; nec etiam certa generalis regula traditur: quia ali-
quando hoc poteſt eſſe præceptum, & interdum conſi-
lium: pendet enim ex occurrentibus proximorum ne-
ceſſitatibus. Nam ſi illæ ſint extremæ, in quibus locum
habet id, quod D. Ambroſius *lib. officior.* dicit: *Paſce fa-
me morientem, quiſquis enim paſcendo hominem ſervare
poteris, ſi non paveris, fame occidiſti*, quod refertur *in
cap. paſce* 86. *diſt.* tunc Abbas non ſolùm ſuperflua, imò
etiam aliqua ex neceſſariis tradere debet (intelligo de
neceſſariis, ſine quibus non poſſet Abbas cum ſuis Mo-
nachis convenienter vivere ſecundùm conditionem, &
ſtatum Religioſum:) habita tamen ratione aliorum,
qui ad hujuſmodi neceſſitati ſuccurrendum concurrere
ſolent: ſi autem neceſſitas eſſet gravis, omnia ſuperflua
erogare debet, niſi ex aliorum concurſu neceſſitas mi-
nuatur. Quòd ſi neceſſitates proximorum eſſent tan-
tùm communes, etſi aliquid ex ſuperabundantibus ero-
gandum ſit, nihilominus non eſt neceſſarium omnia ſu-
perflua donare, nec in Abbate eſſet conſilium. Quia ſu-
perflua Monaſteriorum juſtiùs videntur imponendi in
opus pium augendi, & perficiendi cœnobia ipſa, vel
quoad ea quæ ſpectant ad divini cultus reverentiam, aut
habitationem, vel quoad perpetuos redditus, ex quibus
major Monachorum numerus ſuſtentari poſſit, quàm
in alia opera extranea etiam pia, ut eſſet abundans elee-
moſyna in communibus proximorum neceſſitatibus,
ut notat Navar. *comment.* 3. *de regul. num.* 7. *in fin.*
ita docet Suar. *d. cap.* 26. *num.* 13.

4 Poteſt autem regulariter Abbas eleemoſynam, abſque
Conventus conſenſu facere, quia eſt legitimus admini-
ſtrator bonorum ipſius Conventus: niſi aliter obſervan-
dum eſſet ex totius Religionis, vel Provinciæ, aut alio-
rum Superiorum ſtatutis, ut advertit Molin. *d. diſp.* 276.
verſ. illud verò. Quòd ſi ex hujuſmodi Conſtitutionibus
Conventus licentia eſſet neceſſaria, ad diſcernendum,
an requiratur omnium Monachorum ibi commoran-
tium conſenſus, vel ſufficiat majorem partem aſſentiri,
diſtinguendum erit: nam ſi bona illius Monaſterii poſ-
ſideantur in communi particulariter, ita ut ſingulis Mo-
nachis certæ portiones annuatim ſint aſſignandæ, opor-
tet intervenire aſſenſum omnium, quia omnium inter-
eſt, *ex c. cùm omnes, de conſtit.* & ibi gloſſ. *verb. di-
cat*, & ex ea Panorm. *ſuper eod. num.* alia gloſſ. *in cap.
quod omnes, de reg. Jur. in* 6. alia gloſſ. *in c. ſi Archi-
epiſcopus, verb. ab omnibus. de temp. ordinat. & in cap.
quapropter in verb. vice omnium, de appellat.* Ratio
eſt, quia eleemoſyna facienda eſt ex bonis propriis, non
autem ex alienis, alioquin fieret injuria domino ratio-
nabiliter invito; tum etiam quia quod ad omnes perti-
net, ab omnibus approbari debet, *d. reg. quod omnes,
de reg. Jur. in* 6. Si verò bona Monaſterii poſſidentur
in communi collegialiter, ita ut diſpenſentur ab ipſa
Communitate, vel Superiore, tunc ſufficier majorem
Conventus partem conſentire per *cap.* 1. *de his, quæ fi.
à major. part. cap. cum aliis Juribus alleg.* à gloſſ. 1. *ibid.*
& ita docent Valent. 2. 2. *diſput.* 3. *quæſt.* 9. *punct.* 5.
col. 2. Reginald. *lib.* 4. *cap.* 22. *num.* 28. & alii plures,
quos allegant, & ſequuntur Sanchez *d. cap.* 19. *num* 91.
& Bonac. *in Decalog. diſput.* 3. *quæſt.* 4. *punct.* 4. *num.* 21.
verſ. tertio de bonis.

QUÆSITUM XV.

*Utrùm Abbas poſſit facultates Monaſterii in quos
voluerit uſus expendere.*

SUMMARIUM.

1 *Expendere Abbas non poteſt bona Monaſterii in quos
voluerit uſus.*
2 *Abbas non eſt dominus, ſed procurator, & admini-
ſtrator bonorum Conventus.*
3 *Oeconomi, ſive procuratores non poſſunt bona Conven-
tus in alios, præter deputatos ab Abbate uſus expen-
dere.*

RESpondeo non poſſe Abbatem pro ſuo arbitrio, & 1
libera voluntate in quos voluerit uſus bona Mona-
ſterii expendere; quamvis enim apud ipſum præcipua
adminiſtratio proxima bonorum Conventus reperiatur,
cap. nullam, 28. *q.* 2. *cap. edoceri de reſcript. cap. cùm
ad Monaſterium, de ſtat. Monach.* tamen certum eſt il- 2
lum non eſſe proprium dominum, ſed procuratorem,
atque adminiſtratorem, cujus curæ omnia illa commiſ-
ſa ſunt; ut conſtat *ex cap. fraternitatem de donat. &
c. ultimo* 12. *q.* 1. *& cap. ſine exceptione* 12. *q.* 2. *& cap.
caſellas* 10. *q.* 2. *cum ſuis gloſſ.* dicitur autem procurator
ex eo, quia Conventus utilitatem procurare debet, non
autem diſponere de ejus bonis ad libitum, ut dominus:
ſecundùm Panormit. *in d. cap. fraternitatem in fin.
num.* 2. unde ſi in uſus vanos, ſuperfluos, ac illici-
tos, redditus illos expenderet, peccaret contra Pauper-
tatis votum, ac eſſet proprietarius, ut ſentiunt Major.
in 4. *diſt.* 38. *quæſt.* 9. *in* 3. *concluſ.* Navar. *comment.* 2.
de regular. num. 21. *verſ* 7. *quod Abbas, & comment.* 3.
num. 27. & alii, quos citat & ſequitur Sanchez *in De-
calog. lib.* 7. *cap.* 19. *num.* 22. Suar. *de regul. tom.* 3. *q.* 29.
lib. 8. *cap.* 15. *num.* 10. Roderic. *quæſt. regul. tom.* 3. *q.* 29.
art. 10. *concluſ.* 2. Miranda *in man. Prælat. tom.* 1. *quæſt.* 28.
art. 12. *concluſ.* 1. Laurent. de Peirin. *tomo* 1. *de ſubd. q.* 2.
c. 2. §. 1. *verſ. ex dictis colligitur.* Ratio eſt, quia ipſe Ab-
bas etiam votum Paupertatis emiſit, & ſic eſt incapax
dominii: tum etiam, quia Monaſterium non tranſtulit
in illum dominium bonorum, quod eſt penes ſe; ergo
non poteſt, ut dominus, illa diſpenſare, ſed tantum
diſtribuere in illos uſus, in quos deſtinata ſunt. Idem di- 3
cendum de Procuratoribus, ſeu Oeconomis, qui ex Ab-
batis commiſſione bonorum Monaſterii adminiſtratio-
nem habent: hi enim, ſi in alios uſus, præter deputatos
ab Abbate, quantumvis ſint liciti, & communitati deſer-
viant, bona Conventus abſque expreſſa, vel tacita Abba-
tis licentia, expenderent, quia actus dominii exercent, ac

adminiſtrationis ſibi traditæ limites excedunt, peccant contra Paupertatis votum, nec abſolvi poſſunt donec reſipiſcant.

Unde D. Thom. 2.2. *q.* 32. *art.* 8. *ad* 1. ait, quòd Monachus ſi habet diſpenſationem à Prælato commiſſam, poteſt eleemoſynam facere de rebus Monaſterii, ſecundùm quod ſibi eſt commiſſum: ergo non poteſt commiſſionem excedere, quantumvis cauſa pia eſſe videatur. Ita etiam docent Gerſon. *Alphabet.* 34. *lit.S.* Mendoz. *in ſuis quodlibet. q.* 8. *concl.* 1. Roder. *d. art.* 10. *concl.* 1. Miranda *d. art.* 12. *concluſ.* 2. Sanch. *d. cap.* 19. *num.* 94. *d. c.* 15. *n.* 9.

QUÆSITUM XVI.

Utrum Abbas cum Conventu poſſit ex bonis Monaſterii certos annuos redditus ſingulis Religioſis ad victum, & veſtitum aſſignare.

1 *Conſuetudo Religionum an licita ſit, ut ſingulis Monachis dentur de bonis Monaſterii quotannis certi redditus ad victum & veſtitum.*

2 *Religioſi an parere teneantur Superiori volenti reformare conſuetudinem aſſignandi quotannis ſingulis ipſorum portionem de redditibus Monaſterii pro victu, & veſtitu.*

HAnc quæſtionem fusè tractat Joan. Andr. *in reg. non eſt obligatorium* 58. *de regul. jur. in Mercurial.* formans quæſtionem utrùm valeat ſtatutum factum ab Abbate cum Conventu, ut ſingulis Monachis tradantur decem quolibet anno pro indumentis: & tandem concludit valere dicens, quòd hoc factum fuerit multis ex locis ſciente, & patiente Curia Romana: idem confirmant Panormit. *in cap. niſi eſſent, num. ult. de præben. & in cap. cùm ad Monaſterium, num.* 8. *de ſtat. Monach.* & *ibi* Anton. de Butr. *n.* 20. idem Panormit. *in conſ.* 88. *in* 1. *par.* Dec. *in cap. edocere, num.* 17. *de reſcript.* latiſſimè Navar. *comment.* 3. *de reg.* Graff. 1. *par. deciſ. lib.* 3. *cap.* 5. *num.* 55. Roderic. 2. *tom. ſumm. cap.* 32. *num.* 2. *concluſ.* 2. Sanchez *in Decalog.*
1 *lib.* 7. *cap.* 22. *num.* 15. Cum quibus dicendum videtur licitam eſſe conſuetudinem quarundam Religionum, in quibus ex Superiorum licentia Regularibus certi annui redditus taxantur pro victu, & veſtitu, ita ut ſi aliquid deeſt, ipſi quærant, & ſuperfluum piis, & honeſtis uſibus impendant, dummodo Religioſi facultatis ſibi traditæ terminos non excedant, & reformationi à Superioribus legitimæ faciendæ obtemperare ſint parati. Et ſubdunt Navarr. *ibi num.* 32. *q.* 9. Rodetic. *d. num.* 2. & Sanchez *d. num.* 14. non obſtare prædictæ conſuetudini Concilium Tridentinum, dum *ſeſſ.* 25. *de regul. c.* 1. ſtatuit, ut omnes Regulares ad Regulæ, quàm profeſſi ſunt, præſcriptum vitam inſtituant, & componant. At in omnibus Regulis omnium Religionum, etiam Canonicorum Regularium, quæ omnium latiſſima videtur, præſcriptum eſt, ut Regulares vivant ſine proprio non ſolùm quoad dominium, ſed etiam quoad uſum peculiarem, & quod omnia habeant communia, *cap. cùm ad Monaſterium, de ſtat. Monach. & c.* 2. *ſeſſ.* 25. Concilium ſtatuit ut nullus Prælatus ulli Regulari concedat bona ſtabilia etiam nomine Monaſterii poſſidenda; Non obſtat, inquam, Concilium: Reſpondetur enim hujuſmodi conſuetudinem, & ſtatutum, quamvis ante ipſum Concilium introducta, non eſſe re-
2 proba judicanda, quouſque per Superiores reformentur, & ad priſtinam Regulæ obſervantiam reducantur, quia verba illa Concilii, *omnes Regulares vitam ſuam inſtituant, & componant*, indicant priùs eſſe vitam inſtituendam, & componendam, quàm teneantur ſervare; tum quia vitam inſtituere, & componere, non ad ſingulos, ſed ad Prælatos, & Capitula pertinet, & ideò ſinguli excuſarentur à peccato, donec illa inſtitutio, & compoſitio fieret, nec per eos impediretur. Subdit autem Navar. *eod. num.* 32. *verſ. ſecundo*, quòd peccarent Prælati negligentes inſtituere, ſeu reformare, & magis ſubditi contravenientes reformare volentibus, & etiam ſingulares impedientes legitimam reformationem; quia contraveniunt menti, & verbis Concilii: legitima autem reformatio, ut ait idem Navar. *ibid. num.* 36. tunc eſſet, quando Prælatus non unum, aut alterum reformare vellet, ſed omnibus, & ſingulis Religioſis opportunè præciperet; ut abſtineant à portionibus privilegiatis percipiendis, & communiter ſine ullo proprio vivant. Quòd ſi ex abrupto præciperet ut ea facerent, antequam ordinarentur Officiales, & inſtrumenta vitæ communi neceſſaria, quia juſtum, & legitimum reformandi modum excederet, Religioſi jure ab hujuſmodi reformatione appellare poſſent.

QUÆSITUM XVII.

Utrùm Abbas, aut alius Prælatus Regularis, vel Monachus ad Epiſcopatum, vel aliam dignitatem Eccleſiaſticam ſecularem aſſumptus à Paupertatis voto eximatur.

SUMMARIUM.

1 *Monachus per aſſumptionem ad Epiſcopatum non eximitur à voto Paupertatis.*

2 *Monachus effectus Epiſcopus non Monaſterio, nec ſibi, ſed ſuæ Eccleſiæ acquirit.*

VIdetur quòd Abbas, & Monachi ad Epiſcopatum, 1
vel Cardinalatum, aut beneficium aliquod ſeculare promoti, voto Paupertatis ſolvantur. Quia Monachus per aſſumptionem ad Epiſcopatum eximitur à jugo Monaſticæ Regulæ, ut habetur in *can. ſtatuimus* 18. *q.* 1. ubi dicitur, quòd Monachum electio canonica à jugo Regulæ Monaſticæ profeſſionis abſolvit, & ſacra ordinatio de Monacho Epiſcopum facit; ſed votum Paupertatis eſt de ſubſtantialibus Regulæ; ergo Monachus ad Epiſcopatum aſſumptus à jugo voti Paupertatis abſolvitur. Præterea in eodem textu conceditur, ut Monachus in Epiſcopum creatus velut legitimus hæres paternam ſibi hæreditatem poſteà jure vendicandi poteſtatem habeat, ſed ſi eſt idoneus ad acquirendum, ſibique vendicandum, eſt idoneus ad habendum verum dominium; quia vendicare, ac ſibi acquirere ſunt actus veri dominii, *l. in rem, ff. de rei vendicat.*

In contrarium tamen eſt, quòd Monachus licèt efficiatur Epiſcopus, non tamen deſinit eſſe Monachus; quod probatur *ex can. de Monachis* 16. *q.* 1. ubi dicitur: *De Monachis qui diu morantes in Monaſteriis, ſi poſteà ad Clericatus Ordinem pervenerint, ſtatuimus non debere eos à priori propoſito diſcedere.* Sub Clericatus autem ordine Epiſcopatus etiam comprehenditur. Et ita docent Hoſtien. *in c. Clerici ol.* 2. *de vit. & honeſtat. Cleric.* Covar. *in cap.* 1. *num.* 8. *de teſtamentis.* Neque eſt ſolutus à tribus votis Religionis ſubſtantialibus, Caſtitate, Paupertate, & Obedientia, juxta doctrinam D. Thom. 2.2. *q.* 18. *art.* 8. & habetur in gloſſ. *d. cap. de Monachis, verb. diſcedere, & in d. cap. unico*, quam doctrinam amplectuntur omnes Doctores *infrà* adducendi. Ratio eſt, quam adducit D. Thom. Quia ſtatus Religionis comparatur ad Epiſcopatum, ſicut diſpoſitio ad perfectionem, vel ſicut diſciplina ad magiſterium, ſed diſpoſitio non tollitur ſuperveniente perfectione quoad ea, in quibus illi non repugnat, ſed potiùs congruit, imò ſimul manet, & magis confirmatur: ergo ſtatus Religioſus non tollitur, ſuperveniente ſtatu Epiſcopali, quoad ſubſtantialia, ſicut eſt votum Caſtitatis, Paupertatis, & Obedientiæ: quia quoad ea illi non repugnat. Et ideò quod ad rem noſtram facit in præſenti, Monachum ad Epiſcopatum, vel alias dignitates Eccleſiaſticas ſeculares, vel Regulares aſſumptum non eximi à Paupertatis voto, nec effici verum dominum redditum Eccleſiaſticorum adinſtar Epiſcoporum ſecularium, defen-

defend int D.Thom. *d. art 8. ad 3. & q.88. art.11. ad 4.* gloſſ. *in cap. quorundam, verb. Mendicantium, de elect.* *in 6. in can. quia tua, verb. ſeorſum 12. q. 1. & d. cap. de Monachis, verb. diſcedere 16. q. 1. & dict. cap. ſtatutum, verb. legitimus, 18. q. 1. & in can. in nova 16. q. 7.* Joann. Andr. *in cap. 1. num. 6.* & *ibi* Panormit. *in fine, de teſtament.* Navar. *comment. 1. de regul. n. 31. & comment. 2. num. 17. verſ. quæſtionis tamen, &c. & comment. 3. num.* 36. Covar. *dict. cap. 1. num. 18. de teſtam.* Graff. *par. 2. deciſ. lib. 3. cap. 19. num. 87.* Roderic. *quæſt. Regular. tom. 2. qu. 58. art. 8.* Leſſ. *de juſtit. lib. 2. cap. 40. dub. 14. num. 113.* Azor. *inſtit. moral. part. 1. lib. 12. cap. 7. q. 2. verſ. profectò hæc quamvis*, plures refert, & ſequitur Sanchez *in Decalog. lib. 6 cap. 6. num.* 8. D. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. part. 1. tit. 1. cap. 4. num. 11. & part. 3. alleg. ult. num. 19. & ſeq.* Suarez *de Relig. tom. 4. tract. 8. lib. 3. cap. 16. à num. 6.* ubi hoc pluribus rationibus confirmat Ricc. *in prax. for. Eccleſ. deciſ. 596. num. 1. & 2.* Laurent. de Peirin. *tomo 1. de ſubdit. qu. 1. cap. 10. § nunc.* Nec obſtant argumenta in contrarium adducta in principio. Ad primum enim reſpondetur cum D. Thom. *ind. art. 8. ad 1.* quòd tex. *in can. ſtatutum*, in quantum inquit, quòd Monachus electus canonicè in Epiſcopum à jugo Monaſticæ Regulæ abſolvitur, procedit in clauſura, ſilentio, vigilia, abſtinentiis, & aliis ſimilibus vitæ aſperitatibus: non autem in illis Religionis obſervantiis, quæ neque Pontificale munus impediunt, nec dedecent dignitatem, ſed magis juvant ad vitæ perfectionem: qualia ſunt tria ſubſtantialia vota, ut dictum eſt. Ad ſecundum autem reſpondetur cum gloſſ. *in eo-*
2 *dem cap. ſtatutum, verb. legitimus*, quòd Monachus à Religione ad Epiſcopatum evectus non acquirit jus ſuccedendi per Epiſcopatum, quia illud jam anteà habebat, cùm eſſet Monachus *cap. ſi qua mulier 19. q. ult. & l. Deo nobis, C. de Epiſc. & Cler.* ſed per Epiſcopatum fit, ut impoſterum non acquirat Monaſterio, in quo differt à puro Religioſo, ſed acquirat ſuæ Eccleſiæ. Unde non vendicat ſibi paternam hæreditatem quaſi propriam, ſed quaſi Eccleſiæ ſuæ debitam, ut benè notavit D. Thom. *d. art. 8. ad 3.* Nihil enim poteſt Regularis Epiſcopus tanquam verus dominus, & proprietarius acquirere; ſed quemadmodum quando erat Religioſus, quicquid acquirebat, Monaſterio acquirebat, ita Epiſcopus effectus acquirit ſuæ Eccleſiæ.

QUÆSITUM XVIII.

Utrùm Abbas poſſit teſtamentum condere.

SUMMARIUM.

1 *Teſtamentum, vel alias ultimas voluntates condere non poteſt Religioſus profeſſus, ſine legitima facultate.*
2 *Idem eſt de Abbatibus, ac cæteris Religionum Prælatis.*
3 *Teſtamentum condere an poſſit ingrediens Monaſterium, & habens liberos poſt profeſſionem.*
4 *Religioſus ut poſſit teſtari, cujus licentia requiritur.*

1 CErtum eſt Religioſum profeſſum nec validè, nec licitè, ſine legitima facultate poſſe teſtamenta, vel alias ultimas voluntates condere *auth. ingreſſi. C. de ſacroſ. Eccleſ*, quæ canonizata eſt à D. Gregorio Papa *in cap. quia ingredientibus 19. q. 3.* Quia diſponere hoc modo de aliqua re, eſt uſus proprietarius, qui omninò eſt Religioſis prohibitos: tum etiam quia Religioſus nihil habet proprii: quicquid enim acquirit, Monaſterio acquirit: ergo teſtamentum, vel aliam ultimam voluntatem condens diſponeret dona non ſua; diſpoſitio autem de re non ſua, & ſine licentia Domini facta, invalida eſt: ergo hujuſmodi diſpoſitiones à Religioſo factæ nullæ eſſent, atque hoc certum eſt apud omnes. Videatur Navar. *comment. 2. de regular. num. 22. 43. & ſeqq. & in comment. de ſpol. Cleric. in c. non liceat, § 6 num. 3. & 12. qu. 2.* Sanchez *in præcepta Decalogi, lib. 7. cap. 8 num. 21.* Suar. *de Relig. tom. 3. tract. 7. lib. 8. cap. 16.* Sub hac prohi- 2
bitione comprehenduntur etiam Abbates, & cæteri Religionum Prælati, *cap. 7. de teſtament.* ipſi enim verè quoque Religioſi ſunt, *cap. fin. de ſimon.* nec poſſunt proprium habere, *can. Abbati 54. diſt. & in dict. auth. ingreſſi, & d. cap. quia ingredientibus*, prohibetur generaliter omnibus profeſſis teſtamenta, & ultimas voluntates condere. Ita Franch. *in rubr. de teſtam. n. 65. verſ. ſecundò infertur.* Navar. *loco citat.* Graff. *deciſ. aur. part. 1. lib. 3. c. 5. n. 59. in fine*, Sanch. *loco citato.*

Supradicta limitantur. Nam ingrediens Monaſte- 3
tium, & emittens profeſſionem, ſi habet liberos, poteſt teſtari, & tenetur relinquere liberis ad minus legitimam, & reliqua bona Monaſterio, aut Monaſterio legimam, computato ipſo Monaſterio in numero liberorum, & reliqua bona ſuis filiis, quòd ſi decederet ab inteſtato, tunc filiis deberetur legitima, & reliqua bona debentur Monaſterio, quæ limitatio habetur in *auth. ſi qua mulier, C. de ſacroſanct. Eccleſ. & in Auth. nunc autem, de Epiſcop. & Cleric.* & refertur à Gratiano *in can. ſi qua mulier 19. q. 3.* Hoc autem non ſufficit, ut dictum jus civile dicatur canonizatum; quia Gratianus nullam habuit facultatem faciendi canonem, nec authoritatem tradendi vim canonis, ut tradit latè Felin. *in cap. 2. de reſcript.* & Navar. *d. comment. 2. num. 53.* Verùm illa lex videtur à Gregorio Papa in *in d. can. ingredientibus* virtute approbata & uſu etiam ac conſuetudine recepta, ut teſtantur Covar. *de teſtam cap. 1. num. 9.* Molin. *lib. 2. de primogen. n. 55.* Molina Theologus *tom. 1. de juſtitia, & jure, diſp. 141. verſ. hinc in regno*, Menoch. *in controverſ. uſufrequent. lib. 1. cap. 5. num 9.* Leſſ. *lib. 2. de juſt. cap 41. dub. 10. num. 82.* Roderic. *quæſt. Regular. tom. 3. q. 69. art. 2.* Sanchez *d. lib. 7. cap. 9. num. 7.* & ita communiter teneri, ait Suar. *d. c. 16. num. 2.*

Ex his infertur, non poſſe Religioſum profeſſum 4
condere teſtamentum etiam cum licentia cujuſcumque Prælati Summo Pontifice inferioris; quia hæc prohibitio ſimpliciter procedit à jure communi, & non minus afficit ſimplices Religioſos, quàm ipſos Prælatos. Ita docent Panormit. *in cap. in præſentia, num. 61. de probat.* Franch. *d. num. 65.* Navar. Leſſ. Roderic. Molin. Graff. *locis citatis*, & alii plures, quos congeſſit Sanchez *d. c. 8, num. 5.* ubi cum Navar. Roderic. Bertran. & Tapia, & Fulvio Pacian. aſſerit neque Prælatum cum Conventu, aut Capitulum Generale poſſe hanc licentiam condere.

Quòd autem Summus Pontifex illam concedere valeat, etſi aliqui dubitaverint, eſt tamen abſque dubio tenendum affirmativè; quia quòd Religioſus teſtari non poſſit, eſt tantùm de jure humano, quod Summum Pontificem non ligat; ergo poteſt in eo diſpenſare. Atque ita tenent Navar. *d. Comment. 2. n. 57.* Covar. *d. c. 2. n. 10. & c. cùm in officiis, n. 7. de teſtament.* Molin. *lib. 2. de primogenit. c. 9. n. 67.* Molin. Theolog. *d. diſp. 141. col. penult.* Leſſ. *d. c. 41. dub. 8. n. 73.* Roderic. *d. q. 69. art. 2.* Graff. *d. n. 59.* & alii plures apud Sanc. *d. c. 8. n. 43.* quibus addo Suar. *d. c. 16. n. 9.*

DISPUTATIO XXIII.

De poteſtate Abbatum, & aliorum Prælatorum quoad ſolemne Caſtitatis votum.

Quæſ. I. *Utrùm deceat Abbatem, aliumque Prælatum Eccleſiæ eſſe Caſtitatis amatorem.*
II. *Utrùm Abbas, & alii Prælati habeant auctoritatem diſpenſandi ſuper votum Caſtitatis.*

III. *Virum ad Abbatem, vel alium Prælatum pertineat imponere pœnam Monacho, qui Caſtitatis votum per matrimonium violavit.*

IV. *Ad quid teneatur Prælatus Regularis ad Epiſcopatum, vel aliam dignitatem extra Religionem aſſumptus, circa Caſtitatis, vel Obedientiæ vota.*

QUÆSITUM I.

Virùm deceat Abbatem, aliumque Prælatum Eccleſiæ eſſe Caſtitatis amatorem.

SUMMARIUM.

1 *Abbates Monachorum duces ſunt.*
2 *Abbates debent eſſe Caſtitatis amatores; quia Religioſi ſunt illam profitentes.*
3 *Abbates ſunt Prælati Eccleſiæ.*

1 QUæſtio hæc à nobis apponitur: Primò, ut
ſeriem noſtri tractatus ſequamur. Secundò,
ut Abbates qui aliorum Monachorum du-
ces ſunt, amorem, zelumque Caſtitatis in
propriis ..ſonis exercentes, illum etiam ſuis Monachis
communicent, quod duplici medio oſtendere conabi-
mur: Primò decere eos Caſtimoniam amare, quatenùs
2 Religioſi ſunt, illamque profitentes. Secundò, ut Præ-
3 lati Eccleſiaſtici ſuarum Eccleſiarum ſponſi: fuit enim
hæc virtus Caſtitatis, nedum in novo Teſtamento lau-
dabilis, & tanquam una inter cæteras virtutes excellen-
tior, unde à Domino noſtro Jeſu Chriſto apud Evan-
geliſtam fuit dictum, *ſunt Eunuchi, qui ſe caſtrave-
runt propter regnum cælorum:* quæ verba clarè oſten-
dunt Caſtimoniam profitentes eſſe cives Sanctorum, &
domeſticos Dei; imò, & quod plus eſt, ipſum regnum
cœlorum invenitur comparatum virginibus caſtitatem
ſervantibus, *ſimile eſt regnum cælorum*, verum etiam in
veteri Teſtamento fuit commendabilis: unde enim
ſummus Sacerdos ſumpſit argumentum, quòd Domi-
nus dederit victoriam in manu Judith, niſi quòd Caſti-
tatem amaverit, & poſt virum ſuum alterum neſcierit.
*Ideò Dominus confortavit te, & eris benedicta in ater-
num.* Sic Petrus primò promittit gratiam ſobriis, & di-
cit eſſe perfectos caſtimoniam colentes, *ſuccincti lum-
bos mentis veſtræ, ſobrii, & perfecti ſperare in eam, quæ
vobis offertur, gratiam in revelatione Jeſu Chriſti.* unde
Ambroſius *lib. 2. de virginitate*, dicit, quòd *hæc virtus
deſcendit de cælo, ut imitaretur in terris.* Imitantes er-
go eam ſunt tanquam nubes, qui Angelos, ſyderaque
transgredientes, Verbum Dei in ipſo ſinu Patris inve-
niunt. Sic Cyprianus *de hab. virg.* virginibus loquens
ait: *Quòd nos ſperamus, vos jam tenetis, vos reſurre-
ctionis gloriam in hoc ſeculo jam tenetis, per ſeculum ſine
ſeculi cognitione tranſitis, cùm caſtè perſeveratis, ac Vir-
gines Angelis Dei eſtis æquales:* & profectò liquido con-
ſtat, quòd Abbates noſtri temporis, noſtrique Ordinis
Profeſſores, qui in hoc agone luctaverunt, de carne vi-
ctoriam reportantes, ad ſublimia aſcendentes, Verbum
in ſinu Patris invenerunt. Cæteri noſtra hac tempeſtate
Abbates in hoc eodem luctamine ſe exercentes, ſicut ſu-
per alios Monaſticæ vitæ Profeſſores elevantur, ſic per
caſtitatis virtutem ſuper propriam fragilitatem ſe pro-
vehentes, non ſolùm per ſe illam amplecti, ac Chriſtum
imitando, ad illam ſuos ſubditos hortari debent, ſed eis
ipſam præcipere, ac ſub præcepto ad eam obſervandam
cogere, ac ut ſtrictiſſima obſervantia, & inviolabiliter
Religioſi omnes illam colant, curare debent.

QUÆSITUM II.

Vtrùm Abbas & alii Prælati habeant auctoritatem diſpenſandi ſuper votum Caſtitatis.

SUMMARIUM.

1 *Arguitur pro parte affirmativa.*
2 *Diſpenſare non poteſt Abbas, vel alius Prælatus ſuper votum Caſtitatis.*
3 *Reſponſio ad objectionem initio quæſiti factam.*

VIdetur dicendum quòd liceat Abbati diſpenſare 1
ſuper votum Caſtitatis cum ſuis ſubditis, & pro-
bari poteſt ſic, quia Speculat. *in tit. de legat.* quem ſe-
quitur Joan. Andr. *in cap. veniens. qui Cler. vel voven-
tes*, tenent quòd Epiſcopus habeat facultatem ſuper Ca-
ſtitatis votum diſpenſandi; ratio eorum eſt; quia *in illo c.*
habetur quòd Epiſcopus abſolvit quamdam mulierem
ab hujuſmodi voto, ſed cùm Abbas habeat Juriſdictio-
nem Epiſcopalem, ſeu quaſi, ut pluries *ſuprà* dictum eſt;
ſicut poteſt Epiſcopus, poterit etiam ipſe diſpenſare. At 2
contraria ſententia verior, imò apertiſſima, non ſolùm
quoad Abbates, verùm etiam quoad Epiſcopos, ac
etiam Summum Pontificem, habetur per Innocent. III.
in cap. cùm ad Monaſterium, de ſtatu Monachor. ubi
hæc formalia verba leguntur: *Abdicatio proprietatis,
ſicut & cuſtodia Caſtitatis, adeò annexa eſt ſtatui Mo-
nachorum, & Regulæ Monachali, ut ſuper ipſam, nec
Summus Pontifex poſſit licentiam indulgere*, quæ verba
nulla egent explicatione, nullumque ambigendi locum
nobis relinquunt. Ad opinionem Spec. & Joan. Andr.
dicimus, quòd ſi Epiſcopus in *d. cap. veniens* ſolvit mu-
lierem illam à voto Caſtitatis, id fecit, vel auctoritate
Summi Pontificis ſibi delegata, vel quia mulier erat ju-
venis, & erat periculum, ne voto contraheret, ita Sylv.
verbo Votum 4. *qu.* 4. quæ cauſæ omninò cum Regu-
laribus ceſſant.

QUÆSITUM III.

Vtrùm ad Abbatem, vel alium Prælatum pertineat imponere pœnam Monacho, qui Caſtitatis votum per matrimonium violavit.

SUMMARIUM.

1 *Inquiſitoris eſt, non Abbatis, vel alterius Prælati pœnam imponere Monacho, qui violavit votum Caſtitatis per matrimonium.*
2 *Abbates, vel alii Prælati nullo privilegio poſſunt pœnam imponere Monacho, qui matrimonii contractu Caſtitatis votum violavit.*

VIdetur ad Abbatem ſpectare pœnam Monacho,
qui Caſtitatis votum per matrimonium violavit,
imponere, ſicut habetur in Concil. Turonen. 2. c. 11. ita
expreſſè: *Si quis Monachus uxorem duxerit, excommu-
nicetur, & de uxore malè ſociata etiam Judicis auxilio
ſeparetur, & infœlix Monachus tali conjunctione fœda-
tus, ab Eccleſia ſegregetur, donec revertatur ad ſepta
Monaſterii, & indictam ab Abbate, quamdiu ei præ-
ceptum fuerit, pœnitentiam agat.* Verùm notandum 1
cum Symmach. *lib. de Cathol. inſtit. tit.* 40. *de Ma-
trimon. num.* 8. *& ſeqq.* cognitionem delicti Mona-
chi matrimonium contrahentis tam publicè, quàm
occultò ad ſacræ Inquiſitionis tribunal ſpectare: quia
Summi Pontifices d. Concil. Turon. ad officium Sacræ
Inquiſitionis facinus iſtud Monachi Profeſſi, ac poſteà
Matrimonium contrahentis, ſpectare conſtituerunt.

Unde nullum privilegium, indultum, vel conceſſio 2
facultatis ſuper hoc quomodolibet Abbatibus, vel qui-
buslibet aliis Superioribus quorumcunque Ordinum,
& Religioſorum facta ſuffragaretur, quominùs hujus-
modi criminum cognitio ad tribunal Sanctæ Inquiſitio-
nis pertineat, in Conſtitutione Pauli V. incipit *Romanus
Pontifex*, edita anno Domini 1606. Calendis Septem-
bris, apud Sanctum Marcum in Bullario novo. Laert.
Cherub. *tom.* 3. *Conſt.* 26. *aliàs* 19. d. Pontificis. In qua
revocavit omnes facultates Superioribus quarumcun-
que Religionum quoquo modo conceſſas cognoſcendi
cau-

cauſas ſuorum ſubditorum ad officium Sanctæ Inquiſitionis hæreticæ pravitatis quomodolibet pertinentes; de qua re vide Roderic. *qq. Reg. tom. 3. qu. 1. art. . . .* ubi fusè de præſenti materia diſputat.

QUÆSITUM IV.

Ad quid teneatur Prælatus Regularis ad Epiſcopatum, vel aliam dignitatem, extra Religionem aſſumptus, circa Caſtitatis, vel Obedientiæ vota.

SUMMARIUM.

1 *Religioſus ad aliam dignitatem extra Religionem evectus quomodo Caſtitatis voto obligetur.*
2 *Religioſus Epiſcopus effectus peccando contra Caſtitatem an eam circumſtantiam in confeſſione patefacere teneatur.*
3 *Religioſus Epiſcopus effectus non manet liber Obedientiæ voto, & quomodo ad illud teneatur.*

HUjus quæſiti ſolutio pendet ex dictis in *pen. quæſ. diſp. de poteſt. Abbatum, & Prælatorum Regularium circa votum Paupertatis*; ubi reſolvimus Monachum ad Epiſcopatum, vel aliam dignitatem extra Religionem aſſumptum non manere liberum à tribus ſubſtantialibus Religionis votis: ſed quia ibi præcipuam ejus obligationem circa Paupertatis votum expoſuimus, in præſenti qua obligatione circa Caſtitatem, & Obedientiam teneatur, explicabimus.

Et primo quoad Caſtitatem, certum quidem, & in-
1 dubitatum eſt illum tali voto adſtrictum manere, quia illud annexum eſt ſtatui Epiſcopali, etiam per ſe, & ſeorſim à Regulari conſiderato, quinimo per conſecrationem Epiſcopalem non ſolum non tollitur, ſed etiam magis quodammodo conſervatur; unde ejus obligatio aliquantulum augetur: nam ſi carnis peccato commaculetur Religioſus Epiſcopus effectus, peccabit non ſolum ut cæteri, ſed inſuper tanquam voti tranſgreſſor, imò gravius peccabit, quam Religioſus, & Sacerdos ob majorem conſecrationem, & obligationem. Ita Suar. *de*
Relig. tom. 4. tr. 8. lib. 3. c. 16. n. 5. & alii communiter: 2
verum hæc non videntur ita urgere, ut opus ſit, hanc circumſtantiam in confeſſione explicare, niſi adjunctū fuerit ſcandalum, vel alias ſpecialis circumſtantia, quia illa ſola, nec ſpeciem malitiæ addit, nec Confeſſoris judicium graviter immutat. Ita docent Suar. *ubi proximè, & tom. 4. in 3. part. diſput. 22. ſect. 4. n. 1.* Sanch. *de matrim. lib. 7. diſp. 27. à n. 25. & in decalog. lib. 5. c. 6. n. ult.*

Nec etiam ab Obedientiæ voto eximitur hujuſmodi 3
Religioſus, ſed id quodammodo limitatur, quia abſolvitur ab Obedientia Prælatorum Regularium, manet autem adſtrictus obedire Summo Pontifici peculiari Obedientiæ voto, ultra generalem obedientiam ab omnibus fidelibus ipſi debitam, & ultra peculiarem debitam ratione juramenti, quod omnes Epiſcopi præſtant ipſi Summo Pontifici obediendi. Et ſicut Generalis Religionis, qui licet nulli Superiori intra ipſam Religionem obedire teneatur, ſed tantum Summo Pontifici, non exinde obedientiæ voto eximitur; cum id ſit per accidens, eo quia Superiorem alium non habet: Ita Religioſus factus Epiſcopus per accidens Superioribus Religionis parere non tenetur, quia ejus Superiores amplius non ſunt, ſed ad illum ſtatum evectus ſolvitur ab eorum dominio, ac ſoli Summo Pontifici ſubditur. Ita D. Thom. 2. 2. *q. 88. art. 11. ad 4. & q. 185. art. 8. & in 4. diſt. 83. q. 1. art. 4.* Navar. *Coment. 3 de Regul. n. 46.* Henriq. *lib. 20. de Sacr. Ord. c. 33. in fin.* Azor. *part. 1. inſt. mor. lib. 12. c. 7. q. 1.* Gregor. a Val. 2. 2. *diſp. 10. q. 3. punct. 8. verſ. ſecundo certum eſt*, Suar. *tom. 2. de Relig. tr. de voto, lib. 6. c. 7. num. 10.* Vaſq. 1. 2. *qu. 96. art. 4. diſp. 165. c. 8. n. 95. in fin.* Sanch. qui plures congeſſit. *in præcept. Decal. lib. 6. c. 6. n. 2.* & alii quos retulimus *ad. diſp. de pot. Abbat. & Prælat. Regul. circa vot. Paupert. d. quæſt. penult.*

DISPUTATIO XXIV.

De poteſtate Abbatum, & Prælatorum in quatuor præcipuis Regulis deſcripta, & de Congregationibus, ac Militiis ſub iiſdem Regulis militantibus.

Quæſ. I. *De antiquitate Regularis inſtituti, ejuſque neceſſitate,*
II. *De inſtitutis Monachorum, qui ante Magni Baſilii tempora floruerunt.*
III. *De Regula, & Monachorum Congregationibus S. P. Baſilii Magni, & de Militaribus Ordinibus ſub prædicta Regula militantibus.*
IV. *De Regula S. Auguſtini Hipponenſis Epiſcopi, & Eccleſiæ Doctoris, & de Congregationibus, ac Equeſtribus Ordinibus ſub tali Regula militantibus.*
V. *De Regula Sanctiſſimi Patris Benedicti Abbatis, & Occidentalium Monachorum Patriarchæ, deque Congregationibus, & Militaribus Ordinibus ſub eadem Regula militantibus.*
VI. *De Regula Seraphici Patris S. Franciſci, ac de Congregationibus, & Ordinibus ſub ipſa militantibus.*
VII. *De particularium aliarum Religionum Regulis, Congregationibus, & de Militaribus Ordinibus particularibus Regulis addictis.*
VIII. *De quibuſdam Clericorum Regularium inſtitutis, ſeu particularibus Societatibus.*
IX. *De aliis Militaribus Ordinibus nulli particulari Regulæ addictis.*

QUÆSITUM I.

De antiquitate Regularis inſtituti, ejuſque neceſſitate.

SUMMARIUM.

1 *Regulare inſtitutum, & communis vivendi norma à principio naſcentis Eccleſiæ extitit.*
2 *Omnia etiam tunc temporis Regularibus perſonis communia erant.*
3 *Perſecutionum in Chriſtianos ſævitia vitam communem præſentia, & communione corporali extinxit, non diſtulit tamen vitam communionis ſpiritualis conformem, ac Regulari, ut n. 4.*
5 *Cœnobitarum, & Eremitarum Monachorum diſtinctio unde exorta.*

 6. *Cœno-*

6 *Cœnobitarum inſtitutio à Beato Marco Evangeliſta in Eccleſia Alexandrina.*

7 *Monachorum exercitia qualia eſſent, oſtenditur.*

8 *Eremitarum inſtitutio antiquiſſima, ſed maximè floruit temporibus S. Pauli primi Eremitæ, ut n. 9. & S. Antonii Abbatis, ut n. 10.*

11 *Inſtitutores Eremitarum prædicti magis exemplo, quam verbis & præſcriptis Regulis ſuos Religioſos inſtruebant.*

12 *Quatuor præcipua Regularium Ordinum inſtituta, & auctores enumerantur.*

13 *Monachi, & Regularis nomine quid intelligatur, & n. 14.*

1 REgularium perſonarum inſtitutum ab initio naſcentis Eccleſiæ ſecundum novæ legis præſcripta, ſemper extitiſſe, communis vivendi modus, ac norma exemplo Salvatoris noſtri Jeſu Chriſti, ac Diſcipulorum ejus, ſatis ſuperque demonſtrat. Verum quidem eſt quod pro menſura fervoris charitatis unicuique fidelium data, ac temporum ſucceſſu variata, varias adhiberi oportuit ordinationes, ac regulas, quibus talis inſtituti ratio in Chriſtiano orbe perpetuaretur; hinc factum eſt, quod tempore Apoſtolorum, quando maximè charitas Dei in fidelium cordibus diffuſa, ferventiſſimos operabatur in alterutrum amoris fructus, lex ſola ipſis fuit charitas, qua mediante, prout in Act. Apoſtolorum exprimitur, 2 omnium credentium erat cor unum, & anima una, nihil inde proprium poſſidebant, ſed omnia erant communia, unanimes in oratione erant, in communicatione, & fractione panis æquales, & omnes in uno quaſi Cœnobio convenientes, Regularem vitam agebant.

Sed poſtquam refrigeſcente charitate, & in malitia hominum abundante cœperunt perſecutiones, quæ vi- 3 tam communem præſentia, & communione corporali diſtulerunt, Sanctiſſimi illi Patres, ut evitatis periculis vitam, ſi non communem præſentia corporali, ſpirituali ſaltem adhuc continuarent, in abditiſſimas, & à cognitione hominum remotiſſimas ſpecus, ac Eremos ſe re- 4 ceperunt, ibique ſanctiſſimè ſuo Creatori obſequia quotidiana impendebant, prout ſibi melius poſſibile erat. Verùm ut coacte primo inſtituto ceſſerant, quando à cœnobiticæ vitæ cultu expulſi, ſpeluncas excolere, & eremos inhabitare, à quibus Eremitæ appellabantur, neceſſe fuit, ita rurſum divina diſponente gratia, ex multiplici prædicto concurſu, cœnobitica vita inſtaurata à quibuſdam fuit, & aggregata in illis locis fidelium multitudo ædificare cœpit Monaſteria ad cœnobiticam diſciplinam ibidem exercendam, prout ferventiſſimè præſtitit, ut habetur in vitis, & collationibus Patrum.

Hinc orta eſt diſtinctio Cœnobitarum, & Eremita- 5 rum, quæ deinde utraque ſpecies per totum terrarum Orbem dilatata eſt, ac etiam modo dilatatur, & durat.

6 Atque inprimis in Alexandrina Eccleſia fuiſſe inſtitutionem Cœnobitarum à B. Marco Evangeliſta inſtitutorum, refert Caſſiod. *lib. 2. de inſtitut. Monachorum*, Hieronymus Plautus *de bon. ſtat. Rel. cap. 21. in manual. Prælat. tom. 1. q. 3. art. 4.* à S. Cleto quoque Pontifice, & Martyre Regulares quoſdam Conventus inſtitutos fuiſſe, *inferius* dicemus, & refert Annib. Canale *in vitis fundatorum Relig. dec. 1.* ubi de Cleto Papa, & Martyre *p.* 228.

Talium Monachorum continuum exercitium illud 7 erat: ſub unius Prælati obedientia in Cœnobiis viventes, ſeparatis tamen cellulis, ibi cum ſummo ſilentio, obſervantia, & diligentia, orationibus, ac manuum laboribus continuo vacabant, ſed certo, ac determinato tempore ad Chorum conveniebant, ibique divinas laudes perſolvendo, vel aliquam ſpiritualem lectionem, ſeu colloquium, vel aliud ſimile exercitium excipiendo munus ſuum implebant. Nunquam vino, aut carnibus ad corporalem vitam ſuſtentandam utebantur, ſed ſolo pane, aqua, & leguminibus, vel herbis contenti præter ſenes, & infirmos; quibus per decanos neceſſaria proviſa erant, propriæ quiſque neceſſitati corporali occurrebat,

De Eremitis autem tractant etiam Authores *ſuprà* relati, & S. Hieronymus *in Epiſt. ad Euſtochium de cuſtod. Virginit.* Nicephor. *lib. 8. hiſt. Eccleſiaſt. c. 41.* qui 8 omnes aſſerunt, antiquiſſimum fuiſſe hujuſmodi Eremitarum inſtitutum; floruiſſe tamen in noſtra memoria quam maximè temporibus Caji Summi Pontificis, quando S. Paulus, ob hanc rationem primus Eremita appellatus, vitandæ cauſa perſecutionis Decii, & Valeria- 9 ni in abditiſſimas Thebaidæ ſpeluncas ſe contulit, ibique Monachis Eremitis ſanctiſſima inſtituta, quæ magis in exemplis conſiſtebant quam ſcriptis, dediſſe fertur. Vivebat tunc temporis ſub ejuſdem vitæ inſtituto Antonius in Ægypti ſolitudinibus, & alii plures: verum 10 ſine aliqua ſpeciali Regula, vel non ita exacta ad omnem Dæmonis inſidiam retegendam, & quæ potius, ut dixi, exemplo inſtruebat, quam præſcripto ordinabat. Conſi- 11 milis ferè inſtituti erant Monachi S. Macarii, Sabbæ, Charitonis, & Pachomii: licet enim hic ultimus Regulam ab Angelo deſcriptam habuerit, tamen, utpotè univerſaliori relicta, Monachi Regulam S. Baſilii Magni acceperunt. Sed de his omnibus fuſiùs *in primo tom. diſp. 2. per totam.* De his tamen omnibus aliqua partim in præſenti diſputatione, & fuſiùs alibi dicemus.

De particularibus Monachorum, & aliorum Regularium, qui modo extant, Ordinibus, ſuo cuique temporum loco obſervato, mox tractantes, ſub eodem inſtituto unius Regulæ omnes Ordines, qui ſub illa militant, collocabimus.

Ubi ante omnia ſciendum eſt, quod ceſſante Tyrannorum in Chriſtianos perſecutione, ubi primum conceſſum eſt publicè Chriſtum confiteri, Regularium inſtitutio reſtaurari cœpit, idque exacte factum eſt;

Primo in Orientali plaga, opera, & diligentia Baſilii 12 Magni, qui duriorem illum antiquorum Monachorum ritum ad meliorem formam redegit, ut inferius dicemus.

Secundo in Africæ partibus Beatus Auguſtinus, & S. Hieronymus in Palaſtina, Monachos, ſeu Regulares viros inſtituerunt, & pro eorum inſtructione ſanctiſſimas leges condiderunt, quibus Monaſtica vita, & Regularis diſciplinæ ratio mirifice delineata, ac declarata eſt.

Tertio in Occidentali Eccleſia Sanctiſſimus Pater Benedictus quamplura Monaſteria conſtruxit, & ſuam ſpecialem Regulam illis indixit, quam deinde omnes Monachi Occidentales imitati ſunt.

Quarto eſt Seraphicus Pater S. Franciſcus, cujus particularem Regulam quamplures Chriſti fideles ſecuti ſunt.

Sunt aliæ etiam particularium Ordinum particulares Regulæ, ſed prædictas, utpote univerſaliores primis locis ponemus, de aliis etiam omnibus ſuo ordine poſtea tractaturi.

Sciendum ſecundo eſt, ut notat Barboſa *de jure Eccleſ. lib. 1. c. 41. n. 13.* quod licet omnes ſub Regulis Di- 13 vini Baſilii, & Divi Benedicti præcipuè degentes Monachi nomen ſortiantur, tanquam id, quod univerſaliter ipſis competit, tamen diviſa eſt agnominatio eorum ex norma, & modo viven[illegible]am Anachoretæ aliqui dicuntur, qui ſine certa con[illegible]iu habitatione in ſolitudinibus commorantur; alii vero Cœnobitæ, quia ſimul vitam degunt: diviſiones ſpeciales generum Monachorum habentur in Regula S. Benedicti *in principio*, ad quam Lectorem remitto.

Monachi nomen ſignificat ſolitudinem, ſive contemplationi incumbentem, eo quod Monachorum officium primarium ſit vitæ contemplativæ operam navare,

navare, non ita tamen, ut referunt quidam, vitam activam omnino deſerere debent, ſicut neque ullo unquam tempore deſeruerunt, ut patet ex innumeris Scriptoribus, qui Monachi exiſtentes, proximorum ſalutem maxime juvarunt, ſanctis exhortationibus, divinis concionibus, aliis præclaris operibus, quorum doctrina fulget & Orientalis, & Occidentalis Eccleſia.

Regulares autem Monachi, & aliorum Ordinum Religioſi appellantur, à rectitudine vivendi, & à certa Regula, cui ſunt addicti. Ita aſſerit Abb. *verb. de Regu-parib. in princip.*

Militant etiam ſub prædictis Regulis, & reſpectivè ſub unaquaque aliqui Militum Ordines, quos in propria cuiuſque Regula referemus.

QUÆSITUM II.

De inſtitutis Monachorum, qui ante Magni Baſilii tempora floruerunt.

SUMMARIUM.

1 *S. Juliani, & Baſiliſſa Monaſtica virorum, & virginum apud Antiochiam inſtitutio.*
2 *S. Antonii Monachorum inſtitutio in Ægypto.*
3 *S. Charitonis Monachorum Ordo in partibus Orientalibus.*
4 *S. Pachomii Monachorum Ordo in Ægypto.*
5 *Regula S. Pachomii Abbatis à Græco à S. Hieronymo in Latinum traducta.*
6 *S. Macarii Monachorum inſtitutum in Ægypto apud Nitriam.*
7 *S. Sabba Abbatis in Paleſtina Monachorum Ordo.*
8 *Æthiopiæ Monachorum ritus, & vivendi norma indicantur.*

Antiquorum Monachorum origines, & inſtituta.

NE ea, quæ de antiquorum Monachorum ante Baſilii Magni tempora origine, inſtitutis, ac norma vivendi ſatis ſuperque dici poſſunt, hîc, ubi inſtituti noſtri ratio præcipua ad quatuor tantum ſuperiori quæſito relatas Regulas ſe extendit, penitus omittamus: breviter aliqua recenſenda erunt; quapropter ſuppoſitis iis, quæ de antiquitate Monachorum diximus, primum ſe offert Monaſterium, quod S. Julianus Martyr in parti-
1 bus Antiochiæ excitavit ante tempora Diocletiani, & Maximiani Imperatorum, ut refert Sylveſter Marulus *in Ocean. Relig. lib. 1. pag. 41.* Is enim S. Martyr cum Baſiliſſa uxore vitam caſtiſſimam ducens, divina, ac ſpeciali revelatione contemptis mundi opibus, ac parte earundem pauperibus erogata, reliqua in Monaſteriis extruendis inſumpta, ipſe cum decem millibus Monachorum in uno Manaſterio, relicta conjuge in alio, ubi mater mille Virginum extitit, Monaſticum propagavit inſtitutum, ac multos ſuis prædicationibus ad Chriſtianam fidem convertit. Sæviente tandem Diocletiani, ac Maximiani Imperatorum in Chriſtianos perſecutione, demortua S. Baſiliſſa S. Juliani conjuge, ipſe quoque cum multis Chriſtianis Sacerdotibus, inter quos Antiochenæ Eccleſiæ Epiſcopus, qui ad Monaſterium ad perſecutionem evitandam confugerat, ſub Martiano Præſide martyrii coronam adepti ſunt, ut habetur ex Franciſci Maurolici Martyrologio *ſub die 9. Januarii* his verbis: *Apud Antiochiam ſub Diocletiano, & Maximiano Imperatoribus, ac Martiano Præſide, natale Sanctorum Martyrum Juliani & Baſiliſſæ uxoris ejus, qui aliquot annos ſimul ſanctiſſimè vixerunt, & Monaſteria de ſuis bonis inſtituentes, Julianus decem millium Monachorum Pater, Baſiliſſa vero multarum Virginum mater fieri meruerunt. Verum hac præmiſſis ad Dominum Virginibus, interſtandum è vita migravit: ille vero poſtmodum cum multitudine Sacerdotum, & miniſtrorum Chriſti, igne crematus eſt.* Plura de hoc inſtituto apud Sylveſtrum *in Oceano, loc. cit.* qui non refert ſub qua particulari Regula vixerint.

Conſimilem vivendi modum imitatus eſt S. Anto- 2
nius in ſolitudinibus Ægypti, nam circa annum Domini 272. ſorore inter Virgines Dei ſervitio mancipata, divitiis, quibus abundanter effluebat, pauperibus diſtributis, in abditiſſimas ſpeluncas ſe recepit, ubi per octogintaquatuor annos vitam ſanctiſſimam, ac penitus Angelicam duxit, convolantibus illuc interim, fama ſanctitatis ejus ubique diffuſa, pene infinitis hominibus, qui ſub ejus diſciplina ſervitium Deo impendere propoſuerant, qui proinde voti compotes facti, ſub tanti Patris ſolicitudine, ac paterno amore fructus tempore opportuno protulerunt, ut ex vitis Sanctorum Patrum colligere licet; & denique tot, taleſque diſcipulos erudivit, ut meruerit ipſe Caput, ac Ægypti Monachorum Pater appellari. Obiit ſanctiſſimus Pater anno 359. & ejus feſtum celebratur die 17. Januar. ejus corpus, ut refert Marulus *loc. cit.* inventum fuit anno 529. & ab Eremo ad Alexandriam Ægypti translatum: exinde Conſtantinopolim, tandem apud Viennam in Gallia, Aymaro Falconio auctore requieſcit, quo in loco excitata eſt Congregatio S. Antonii, de qua *inferius ſuo loco* agemus.

Iisdem ferè temporibus, vel paulo poſt circa annum 3
Domini 279. Beatus Charito ex civitate Iconii nobili genere oriundus, ſed Chriſtiana Religione nobilior, è carceribus, quibus juſſu Aureliani Imperatoris detentus manebat, indulto Taciti, ejuſdem ſucceſſoris cum aliis Chriſtianis erumpens, loca ſacra Terræ ſanctæ inviſendi ſtudio accenſus, opus aggreſſus eſt. Quo in itinere à Maſnadariis captus, & flagellatus, arbori alligatus relinquitur; ſed iterum ſolutus, ac Barbaris juſto Dei judicio veneno interemptis, eorum pecuniis, quas maximo in numero ex continuis latrociniis cumulaverant, Monaſterium nomine *Lauru* in illis Orientis ſolitudinibus ædificavit, ibique manens, omnes quotquot ad eum veniebant, ad Chriſti fidem ſuis ſanctis exhortationibus trahebat; atque ita brevi factum eſt, ut præ multitudine gentium, quæ ad ipſum concurrebant, non amplius ſolitudo illa ſpecus abdita videretur, ſed frequentiſſima civitas. Verum ſolitariam vitam ducere cupiens, relicta in illo Manaſterio Regula Monachis obſervanda ſub uno Superiore, & Capite, abditiores partes quærendo apud Sercontinam delituit; ſed fama ejuſdem iterum diffuſa, quamplurimis ſub ejuſdem diſciplina denuò congregatis, aliud conſimili nomine Monaſterium ædificavit. Quod cum tertiò in deſertis Decoxori feciſſet, ubique ſanctis ſtatutis, & Regula præſcriptis, Monachis benedicendo, apud Cremaſtos ad diem uſque extremum vigiliis, & orationibus Deo inſerviens animam ſuo reddidit Creatori, temporibus Julii Summi Pontificis, & Conſtantini II. Imperatoris.

Thebaidæ in Ægypto S. Abbas Pachomius auſteriſ-
ſimam vitam dum ageret, ab Angelo admonitus fuit, 4
ut congregatis omnibus Monachis, qui in illis ſolitudinibus diſperſi, ſua quiſque pro ſuo captu Deo exhibebant obſequia, eorum curam gereret, ſeque eis Superiorem, prout divinitus diſpoſitum erat proponeret: eodem dictante Angelo, Regulam, quam hîc ſubnectemus, conſcripſit. Ex variis ergo locis ultra octo millia Monachorum coadunavit, quorum unuſquiſque artem, quam in ſeculo didicerat, exercebat, ſicque propriis manibus ſibi victum quærebant. Ordinavit inſuper ex Angeli præſcripto, ut Monachi in viginti quatuor Ordinibus, juxta alphabeti literas, diſtribuerentur, ad melius ac ordinatius Monaſterii regimen. Hujus Sancti geſta præclara, ac vitam Græcè conſcripta, ad Latinum idioma tranſtulit Dionyſius Abbas Romanus, ubi recenſet è vivis deceſſiſſe temporibus

Arcadii,

Arcadii, & Honorii Imperatorum ſub Innocentio Lanannum agens decimum ſupra centeſimum. Scripſit ad ſuos confratres Monachos elegantes, ac multa eruditione refertas epiſtolas, eique in gubernio ſucceſſit Theodorus Presbyter, non minori obſervantia Monachus, qui in ſuis ſermonibus ſæpeſæpius ſui inſtitutoris, ac Magiſtri Pachomii meminit, ſicut facit etiam Orieſceſius Monachus Theodori prædicti Collega, ac ſacris litteris verſatiſſimus, prout ejus liber de Inſtructione Monachorum, in quo totius Monaſticæ vitæ perfectio
5 continetur, clare demonſtrat. S. Pachomii Regulam è Græco in Latinum tranſtulit D. Hieronymus, & apud manuſcripta extat à fide digno teſte Codice è Gregoriana Bibliotheca extracta, quam Deo dante in ſpeciali opere de legibus Religioſorum propediem typis mandabimus.

6 E Sancti Antonii diſciplina prodiit Macarius ille Abbas, cujus geſtis, & præclaris operibus refertæ ubique collationes Patrum, & vitæ reperiuntur, ubi continui in eum Dæmonum conflictus, aſperæ vexationes, vigiliæ, & aſſiduæ orationes exprimuntur. Hic ſanctus vir in Nitria Ægypti Regione cum Iſidoro, & Heraclide, & Pambone ſuis dilectis diſcipulis, temporibus Valentiniani Imperatoris, vitam Monaſticam excolens, quamplurimos alios in ſuam ſententiam, ac vivendi normam traxit. Tandem temporibus Conſtantini, & Conſtantii Imperatorum anno Domini 350. ſanctitate, & miraculis clarus animum Deo reddidit, relinquens ſuis Monachis Epiſtolam ad perfectionem Monaſticæ diſciplinæ exhortatoriam Monachi S. Macarii, teſte Abbate Maurolico, ſub die 28. Februarii, quo celebratur S. Macarii feſtum, adhuc vigent in Ægypto, & circa quinquaginta Monaſteria poſſident, quorum caput eſt Monaſterium S. Macarii nomine nuncupatum viginti ab Urbe Cairi leucis diſtans, ubi prædicti S. Abbatis corpus requieſcit. Recitant Horas Canonicas lingua ſua Copta, Arabicæ haud diſſimili, habent Conſtitutiones, & Regulam Monaſticam ipſis à prædicto Sancto præſcriptam; conſecrant more Græcorum, & extra Ægyptum non extenduntur. Ita Sylveſter Marulus *in Oceano Religionum, lib. 1. pag. 94.*

Sanctus quoque Sabbas Sabbaitarum Ordinem, & Congregationem inſtituit circa annum Domini 400.
7 ſub particularibus inſtitutis, ſecundum modum, formam, qua Ægyptiani Monachi vivebant, licet poſtmodum Regulam S. Patris Benedicti ejus diſcipuli imitati ſint; perdurarunt hujus inſtituti Religioſi quouſque Conſtantinopolitanum viguit Imperium, modo hæc Congregatio penitus extincta eſt; ita Sylveſter Marulus *in Oceano Relig. lib. 1. pag. 76.* & hæc ſunt, quæ de antiquiſſimo, & ferè à principio naſcentis Eccleſiæ erecto Monachorum genere videre potuimus.

De Monachis Æthiopiæ plura contexit Paulus Morigia *in hiſtoria Religionum cap. 74. 75. & 76.* ubi refert, quod in Monaſtorio Biſan, hoc eſt viſionis apud civitatem Ercoco ſub ditione Presbyteri Joannis ultra tria millia Fratrum Monaſticam diſciplinam ſuis titibus exercent, nunquam carnes comedunt, eorum victus adeò tenuis eſt, ut vix credibile ſit talibus abſtinentiis corpus ſuſtineri poſſe, & multa alia aſſerit, quæ veranè ſint, an apocrypha, Lectoris judicio ſubmitto. De Monachis, & Regulis eorum approbatis, fuſiùs in ſequentibus dicemus.

QUÆSITUM III.

De Regula, & Monachorum Congregationibus S.P. Baſilii Magni.

SUMMARIUM.

1 *Regula S. Patris Baſilii Magni.*
2. *S. Baſilii Monachorum Ordo in partibus Orientalibus.*
3 *S. Baſilii Monachorum Ordo in Italia, & Sicilia.*
4 *Armenorum Congregatio ſub Regula D. Baſilii.*
5 *Orientalis plagæ Monachorum Congregationes omnes Regulam S. Baſilii imitatæ ſunt.*
6 *Monialium Congregatio ſub Regula D. Baſilii, quæ modò ad S. Mariam in Campo Martio Romæ degunt ſub Benedicti Regula.*
7 *Conſtantiniana Equeſtris Militia S. Georgii ſub Regula D. Baſilii.*
8 *Sancti Lazari Equitum Ordo olim ſub D. Baſilii Regula.*

REGULA SANCTI BASILII.

Proœmium.

POſtquam Dei gratia in nomine Domini noſtri Jeſu Chriſti in unum convenimus, qui unum, & eundem, ſecundum veram pietatem, vivendi nobis finem propoſuimus, voſque haudquaquam obſcure præ vobis fertis eorum, quæ ad ſalutem veſtram pertineant expetere, aliquid diſcere, mihique viciſſim juſtificationes Dei annunciandi neceſſitas incumbit, quippe Apoſtoli verba illa dies, noctesque aſſidue mecum memoria verſanti, quando ait: *Per triennium nocte & die non ceſſavi cum lachrymis monere unumquemque veſtrum*: cum egregiè ad hoc ipſum accommodata hujuſmodi occaſio temporis ſit, tum non minus etiam idonea loci ipſius opportunitas eſt, qui ab omni externo ſtrepitu, tumultuque longiſſimè ſit remotus, & ut hoc facere poſſimus, pacatiſſimam nobis quietem largiatur. Hæc igitur cum ita ſint, agedum inter nos viciſſim alii pro aliis oremus; vos quidem, ut nos conſervis noſtris dare poſſimus tritici menſuram in tempore opportuno, noſque item ut vos ſuſcepto ſermone noſtro, more feracis ſoli, perfectum, & multis partibus ulteriorem juſtitiæ fructum afferaris, ſicut ſcriptum eſt. Obſecro igitur vos per charitatem Domini noſtri Jeſu Chriſti, qui dedit ſemetipſum pro peccatis noſtris, incipiamus aliquando ſolliciti de animabus noſtris: doleamus ſuperioris vitæ vanitatem de eo, quod ad vivendum nobis reliquum eſt, temporis ſpatio; attentiore cura cogitemus ad gloriam Dei, & Chriſti ejus, itemque adorandi, ſancti Spiritus. Nolimus, obſecro, perpetuo in hac ſocordia, diſſolutioneque permanere, ne dum quod præ manibus eſt, in aliud ſemper tempus rejicimus, & futiliter dererimus, atque in perendinum, ac reliquos ordine inſequentes dies recte vivendi initium differimus, inopinantes deinde ab eo qui animas noſtras repetit, imparati à bonis operibus inventi, ab illa nuptialis thalami lætitia excludamur, ac tum demum, cum id prodeſſe nobis nihil jam poterit, alieno tempore caſſis, & fruſtraneis lachrymis lamentemur, runcque malè prætermiſſum vitæ tempus deploremus, quando nullus amplius querelarum eſſe poterit fructus. *Nunc tempus acceptabile*, inquit Apoſtolus, *nunc dies ſalutis.* Vita hæc, pœnitentiæ vita eſt, illa præmiorum; ſeculum hoc quæſtus eſt per opera pietatis promerendi, illud rependendæ mercedis: hoc tolerantiæ, illud conſolationis. Nunc adjutor convertentium ſe à via mala eſt Deus, tunc factorum omnium humanorum pariter ac dictorum, cogitationumque formidabilis, & quem nemo fallit, inquiſitor, nunc in indulgendo illius longanimitatem experimur, tunc in judicando æquitatem cognoſcemus, cum videlicet reſurrexerimus, alii contra ad vitam æternam, & receperit unuſquiſque ſecundum opera ſua. Quouſque tandem præceptis Chriſti, à quo ad cæleſte ipſius regnum vocati ſumus, obtemperare ceſſabimus? Nonne ad nometipſos per reſipiſcentiam redibimus aliquando? nonne à prava nos communi vitæ conſuetudine abducemus, & ad perfectionem Evangelii conferemus? Nonne ante oculos nobis horribilem,

bilem, cunctiſque illuſtrem, & conſpicuum futurum illum noviſſimimi Judicii diem proponemus? quando qui rectè vixerint ad dexteram Dei collocabuntur, & cæleſte regnum adipiſcentur; contra, qui male, ad ſiniſtram retruſos ignis gehennæ, & ſempiternæ tenebræ perpetua caligine involvent: ibi, inquit, erit fletus & ſtridor dentium. Enim vero nos quidem cæleſte regnum concupiſcere ingenuè profitemur, de iis autem rebus, per quas illud aſſequi poſſumus, ſolliciti nihil ſumus; cumque nullum pro tenendis Domini mandatis laborem velimus ſuſcipere, vana perſuaſione pares nos cum illis honores adepturos putamus, qui uſque ad mortem ipſi peccato reſtiterunt. Quis quæſo unquam qui ſementis tempore domi deſederit otioſus, aut etiam dormiens, ubi poſteà meſſis advenit, ſinum ſuum manipulis implevit? Quis ex vinea, quam ipſe non plantavit, uvas unquam collegit? Illorum enim ſunt fructus, quorum & labores, ſicut coronæ, præmiaque illorum, qui victores evaſerint. Quis enim eum, qui ne in certamen quidem cum adverſario deſcendit, corona unquam duxit eſſe inſigniendum? cum ad eam promittendam, non victoria modò, ſed legitimus etiam in certando conflictus requiratur, ut eſt apud Apoſtolum: quod quidem nihil aliud eſt, quam ut eorum, quæ obſervanda deſcripta ſunt, nihil omninò quicquam prætermittatur, ac ſingula ita fiant, ut à præſcripto nihil diſcedatur. Beatus enim inquit, ſervus ille, quem cum venerit Dominus ejus, invenerit non ſimpliciter quidvis facientem, ſed ſic facientem. Et, ſi rectè quidem obtuleris, non rectè autem diviſeris, peccaſti. Nos vero ſi vel unicum nos mandatum confeciſſe arbitrati ſumus, (neque enim confeciſſe nos dixerim: omnia ſiquidem, ſi quis rectè illorum finem perpenderit, connexa illa inter ſe, ac cohærentia reperiet: atque adeò ut uno ſoluto, reliqua etiam omnia unà cum eo ſolvi neceſſe ſit) non propterea, quæ facere neglexim̄us, metuimus, ne pœnæ dandæ nobis ſint, ſed pro eo quod rectè fecerimus, præmia videlicet, atque honores expectamus. Qui de decem talentis, quæ depoſita apud ſe ſint, unum, aut alterum retinuerit, reliqua vero omnia Domino reddiderit, non ea re juſtus habeatur, quod majorem partem reddiderit, ſed improbus, ac fraudulentus, quod minore illa defraudarit, arguetur; Sed quid dico, defraudarit? quando cui unum modò talentum creditum fuerat, & illud ipſum, quod acceperat, integrum, ac nulla ex parte imminutum reddiderat, propterea quod ad illud quod ſibi datum erat, nihil acquiſiverat, male videamus fuiſſe mulctatum. Simili ratione, qui decennium totum debitum patri honorem habuerit, is, ſi eum poſtea ſemel tantum pulſaverit, non ut benè de illo meritus, honore aliquo afficitur, ſed ut parricida condemnatur. *Euntes*, inquit Dominus, *docete omnes gentes, docete eos*, non hæc quidem obſervare, illa autem negligere, ſed omnia obſervare, quæcunque præcepi vobis. In quam ſententiam illa etiam ſcripta ſunt ab Apoſtolo: *Nemini dantes ullam offenſionem, ut non vituperetur miniſterium noſtrum, ſed in omnibus exhibentes noſmetipſos, ſicut Dei miniſtros.* Neque enim ſi præcepta non omnia ad ſalutem, quam petimus, neceſſaria eſſent, literis omnia fuiſſent mandata, neque aperte fuiſſet edictum, ut omnia ſervarentur. Quid enim quæſo, mihi reliqua omnia, quæcunque rectè fecero, ſunt profutura, ſi quod fratrem meum modo fatuum appellavero; Idcircò ſempiternis gehennæ cruciatibus addicendus ſum? Quemadmodum, quid prodeſt alicui, data à pleriſque libertas, ſi is vel uni modo ſerviat? *Qui* enim *peccatum facit*, inquit Chriſtus, *ſervus eſt peccati.* Quid vero in hoc eſſe emolumenti poteſt, ut quis pravas omnes ſuas cupiditates compreſſas teneat, ſi is idem corpus ſuum uni tantum adjectum perdendum tradat? Sed hîc dicet aliquis fortaſſe: Quid obſecro maxima Chriſtianorum pars, quæ Dei omnia præcepta non ſervat; itane propterea quod quibusdam ſatisfecerit, nullum ex ea refert fructum? Ad hæc ſcitum fuerit, ſi illud principis Apoſtolorum recordemur, meminerimuſque, quia poſt tot præclara ſibi acta, & beatitudinis à Chriſto delatam gloriam, unius duntaxat errati gratia audivit: *Niſi lavero te, non habebis partem mecum.* Neque tunc illud dico, quod neque id, quamobrem gravem adeo comminationem audivit, ejuſmodi erat, quod ipſius aut negligentiam ullam, aut contemptum Domini indicaret; quin contra potius honoris exhibendi, ac reverentiæ ipſius erga Dominum ſuum ſignificationem fuiſſe expreſſiſſimam. Sed dicat aliquis, haberi in ſanctis literis, ſalvum futurum, quicunque invocaverit nomen Domini; ac propterea ſatis eſſe unicuique ad ſalutem adipiſcendam, hanc Dominici nominis invocationem. Verum enim is etiam audiat velim, quæ dicantur ab Apoſtolo: Quomodo ergo invocabunt eum, in quem non crediderunt: Quod ſi non credis, audi quæ Dominus dicat: *Non omnis qui dicit mihi Domine, Domine, intrabit in regnum cœlorum: ſed qui facit voluntatem Patris mei, qui in cœlis eſt.* Quomodo ſane is qui Domini voluntatem facit, non item eo modo, quo Deus vult, & charitate, quam adverſus Deum habeat, inductus hoc faciat, ſtudium ei illud nihil prodeſt: idque ex ſententia ipſius Domini Jeſu Chriſti, cujus verba ſunt hæc: *Faciunt enim, ut videamur ab hominibus; Amen dico vobis, receperunt mercedem ſuam.* Et hac Chriſti Doctrina eruditus Apoſtolus dixit: *Etſi diſtribuero in cibos pauperum omnes facultates meas, & ſi tradidero corpus meum, ita ut ardeam, charitatem autem non habuero, nihil mihi prodeſt.* Prorſus autem tripertitam hanc ego ſummam Deo parendi neceſſitatem animadverto. Nam aut metu ſupplicii à vitiis declinamus, atque ita animum ſervilem induimus; Aut mercedis ſpe ducti, ad utilitatem noſtram præceptorum obſervationem referimus; atque hoc modo mercenariis efficimur ſimiles: Aut certè honeſtate ipſa impulſi, charitateque, quam erga ipſum habemus, à quo legem accepimus, gaudentes quod digni habiti ſimus, qui adeo glorioſo, ac benigno ſerviremus Deo, ipſi paremus, atque hoc modo bonorum filiorum erga parentes ſuos animum imitamur. Neque igitur, qui aut ſupplicii metu imperanti aliquid Deo obtemperat, aſſidueque ſuſpectam negligentiæ pœnam habet, is cum eorum, quæ facere juſſus fuerit, partem executus fuerit, imminentis ſibi ſupplicii gravitatem pertimeſcet, (quæ quidem cauſa eſt etiam, quamobrem & beatus is nominetur, quicunque ex Religione ad omnia paveat) in veritate autem ſtabilis ſtat, vereque illud dicere poteſt: *Providebam Dominum in conſpectu meo ſemper, quoniam à dexteris eſt mihi ne commovear.* Siquidem volens animus nunquam inducit, ut eorum quicquam prætermittat, quæ officii neceſſitas fieri oportere præſcribat, ſimiliterque illud etiam: *Beatus vir, qui timet Dominum.* Quid ita: Quia *in mandatis ejus volet nimis.* Ex quo ſanè colligitur non eſſe eorum, qui timent Deum, aliquid prætermittere, quæ præcepta ſint, aut negligenter exequi. Sed neque mercenarios animum unquam induret, ut eorum ſciens aliquid negligat, quæ præcepta ſunt. Qui enim fieri poterit, ut ſuſcepti in cultura vineæ, laboris mercedem ferat, niſi quæ ex pacto condicta, re ipſa præſtiterit? quandoquidem ſi vel unum de iis, quæ neceſſaria ſint, neglexerit, is inutilem ſeipſum Domino reddit? Quis eſt autem qui damni mercedem, injuriæ auctori perſolvat? Tertium erat, opera, quæ ex charitate dabatur. Hic quæro, quis eſt filius, qui propoſita ipſi parentis gratia, cum in rebus illi majoribus obſequatur, in iis, quæ levioris momenti ſint, prudens ipſum velit offendere? ac non multo magis verborum Apoſtoli illorum meminerit, *Et nolite contriſtare Spiritum Sanctum, in quo ſignati*

eſtis

tantummodo, quantum facultas noſtra fert, & ad id, quod hoc tempore ſpectamus, facit, vos de ea, quam Deo debemus, charitate commonebimus: ſi prius illud dixerimus ad omnia nos, quæ deſcripta nobis à Deo præcepta ſunt conſequenda, naturales etiam ab ipſo facultates accepiſſe, idque ea re, ne aut gravate illis pareremus, perinde quaſi inſolens aliquid à nobis exigeretur, neve contra cauſam haberemus, unde animis efferremur, ut qui plus quam quantum nobis datum eſſet, ipſi conferremus. Saneque facultates hæ ejuſmodi ſunt, ut ſi his rectè, & ut par eſt uſi fuerimus, egregiè pietatem tenentes, ei, quæ cum virtute conjuncta eſt vitæ ſatisfacere poſſimus: contraque ſi earum depravata à nobis virtus ſit, proni in vitia delabamur, quando quidem hæc eſt vitii definitio, pravus, & à præceptis Domini abhorrens uſus earum facultatum, quæ boni cauſa datæ nobis à Deo ſunt: quemadmodum contra virtutis, quæ ex Deo eſt, earundem uſus, bona adhibita mente, præceptis Domini conveniens. Quod cum ita ſit, ſine dubio hoc idem etiam dici à nobis debet de charitate.

Cum igitur præceptum nobis ſit, ut charitatem in Deum habeamus, in ipſo confeſtim ortus noſtri initio, vim quandam nanciſcimur, per quam noſtra pre ſponte ad ipſum diligendum impellimur: ad quam quidem rem confirmandam nihil eſt cur argumenta foris petamus, cum per ſe quiſque, atque adeo in ſeipſo facillimè illud poſſit intelligere: nam & rerum pulchrarum natura appetentes ſumus: neque hoc impedit, quod inter homines de rerum pulchritudine opiniones ſint variæ, & item ſponte noſtra quicquid neceſſitudine aliqua propinquitateque conjunctum nobis eſt, diligere, & iis, quicunque bene de nobis meriti ſunt charitatem omnē præſtare conſuevimus ſine prævia doctrina. Verum quid eſt, quæſo, pulchritudine divina admirabilius? quæ notio Dei majeſtate excogitari gratioſior poteſt? quod ejuſmodi deſiderium quis ſecum commiſci queat, cujuſmodi eſt illud, quod animæ vitiis omnibus perpurgatæ divinitus ingeneratur? adeo vehemens, adeove intolerandum: quæ verè, ſincereque dicere illud poſſit: *Ego amore langueo, & vulnerata charitate ego ſum.* Inexplicabiles prorſus, nec ulli pro dignitate enarrabiles, quæ è fulgurantiſſimo illo divinæ pulchritudinis intermicant ac proſiliunt fulgure. Nulla eas oratio digne repræſentet, nullus percipiat auditus, licet Luciferi prænitidum jubar, licet Lunæ ſplendorem, licet Solis radiantiſſimam charitatem dicas, obſcura iſta ſunt, ſi cum ejus fulgore comparentur, & nullius prorſus pretii. ſi horum ſimilitudine gloriam illam velit exprimere: pluſque à vera luce diſtant, ſi cum ea conferantur, quam diſtet profunda nox & cæcæ noctis tenebræ à clariſſima luce meridiana. Tantæ iſtius pulchritudinis dignitatem nemini licet corporis oculis contemplari; ſiquidem animo tantum & cogitatione utcunque apprehenditur. Ea ſi quando ſanctorum virorum quempiam circumfulſit, intolerabilem illorum in animis defixum deſiderii aculeum reliquit, quippe, cum vehementer eos vitæ hujus tæderet, in voces illas erumpere ſoliti eſſent: *Heu mihi, quia incolatus meus prolongatus eſt*; & *Quando veniam, & apparebo ante faciem Dei?* & *Cupio diſſolvi, & eſſe cum Chriſto, longe melius eſt*: & *Sitivit anima mea ad Deum fortem vivum*: & *Nunc dimittis ſervum tuum Domine*: vehementer enim vitam hanc veluti tetrum quendam carcerem abhorrebant, uſque adeo difficiles ad cohibendum animos erant ii, quorum mentes Dei amor perſtrinxerat. Cum enim inexplebili intuendæ divinæ pulchritudinis cupiditate flagrarent, illud exoptabant, ut æquato infinito ſempiternæ vitæ curriculo, ſibi jucunditatis Domini contemplandæ facultas præberetur. Sic igitur, duce natura, ſua ſponte hominum animi ad rerum pulchrarum expoſitionem excitantur. Illud autem proprie vereque pulchrum eſt, atque expetendum, & amabile, quicquid eſt bonum: at bonus eſt Deus; quod autem bonum eſt, id ab omnibus expetitur: ergo Deum expetunt omnia. Ex quo ſane colligitur, quicquid recte facimus voluntate noſtra, ejus faciendi vim, nos natura in nobis etiam inſitam habere, dummodo rectam rationem non penitus vitioſitas depravarit.

Quamobrem neceſſarium à nobis veluti æs alienum charitas erga Deum requiritur, qua carere malum eſt malorum omnium longe graviſſimum: etenim alienatio a Deo, averſioque, cui modo ea contigerit, malum eſt, omnibus, quæ in gehenna expectantur, intolerabilius, veluti oculo privatio luminis, etiamſi dolor non adſit; itemque animanti ademptio vitæ. Quod ſi iis etiam qui geniti ſunt, naturalis erga eos, qui ipſos genuere, charitas ineſt, quod ex animi affectione comprobatur, quam cùm brutas animantes, tum ipſos etiam homines, ipſa prima ætate adverſum matres habere animadvertimus: ne quæſo id committere velimus nos, ut aut rationis inopia puſiones iſtos, aut immanitate feras beſtias antecedere videamur, qui & alieno, ſcilicet ab eo unde conditi ſumus, animo ſimus ac voluntate, nullaque adverſus illum charitate propenſi: quem profecto, ut ex ejus bonitate non noſceremus, at certè ob id unum, quod is eſt, qui nos procreavit, mirabiliter diligere, & charitate ſumma complecti deberemus, perpetuoque de ejus memoria non ſecus pendere, quam de parentum ſuorum brachiis teneri infantes ſoleant. Inter eos autem ad quos diligendos natura incitamur, ſine dubio is præſtat, qui bene etiam de nobis meritus eſt; atque hæc animi affectio non hominum peculiaris eſt modò, verum ipſis etiam cum omnibus ferè animantibus cæteris communis eſt, ut videlicet eos diligant, à quibus beneficium acceperunt. *Cognovit enim*, inquit Eſaias, *bos poſſeſſorem ſuum, & aſinus præſepe Domini ſui.* Nolim autem id dictum eſſe de nobis, quod ſequitur, *Iſrael autem me non cognovit, & populus me non intellexit.* Nam de cane, compluribuſque ejuſmodi aliis animalibus, quid attinet commemorare, quam inſignem benevolentiam declarent, & gratitudinem in eos, à quibus ipſis alimenta præbentur? Quod ſi natura nobis tributum eſt, ut ad complectendos benevolentia atque amore eos excitemur, qui bene de nobis meriti ſunt, neque labor eſt ullus, quem, ut illis, pro collatis in nos officiis gratiam referamus, non libenti animo excipiamus, quænam obſecro inveniri orationis facultas poteſt, quæ data nobis à Deo beneficio digne ſatis queat explicare? quæ quidem numero adeo ſunt multa, ut numeri vim omnem effugiant; vi vero ac magnitudine tanta, ut vel unicum modo ex iis idoneum ſit, propter quod nihil non ſubeamus, ut illius voluntati obſequamur. Ac nimirum hoc loco miſſa faciam cætera, quæ quamvis, ſi per ſingula conſiderentur, magnitudine ac dignitate mirabiliter excellunt, illorum tamen, quæ ampliora ſunt, claritate majore, non ſecus ac ſtellæ eximio ſplendore radii Solis offuſæ, ab ea quam ipſa ſeorſim eſſent habitura, lucis ſuæ dignitate deſciſcunt, neque vacat omiſſis iis, quæ amplitudine præſtant, ex iis quæ ſunt minutiora, Dei erga nos benignitatem ut metiamur. Nulla ſit igitur mentio Solis exortuum; miſſæ fiant Lunæ converſiones; aëris multiplex contemperatio; quatuor temporum viciſſitudines; aquæ cum cæleſtes, tum etiam terreſtres; mare ipſum unà cum univerſa tellure; terreſtria, aquatiliaq; animantia: nihil de tot volucrum generibus dicatur: taceantur innumerabiles inter ſe animalium differentiæ. Quid quod hæc omnia in famulitium, obſequiumve hominis ordine decentiſſimo condita ſint? Illud quidē certe prætermitti, etiamſi maximè velimus, non poteſt (quanquam beneficium eſt ejuſmodi, ut cum à cordato modo, ac dicendi facultate prædito viro ſilentio præteriri non queat, tum

multò

multò minus ita verbis explicari, ut illius magnitudinem oratio conſequatur.) Quod videlicet cum ad imaginem ac ſimilitudinem ſuam hominem Deus procreaſſet, eique honorem illum habuiſſet, ut ſe ipſi noſcendum tradidiſſet, ac rationis participem effectum mirabiliter unum præ cæteris animantibus honeſtaſſet, eamque eſſet facultatem largitus, qua ſe incredibili rerum, quæ in paradiſo eſſent, pulchritudine intuenda ſumma cum jucunditate delectaret, eorumque omnium, quæ in terris cernerentur, imperium detuliſſet, poſteà ſerpentis fraude deluſum, atque in peccatum prolapſum, & ex peccato inde in mortem, & in ea deinceps, quæ ad ju icta ſunt morti, neutiquam neglexit, ſed legem, qua ſe tueretur, dedit: Angelos cuſtodiæ ac defenſionis cauſa adhibuit: Prophetas ad vitia reprehendenda, ac magiſterium, & doctrinam virtutis miſit: malitiæ omnis impetus ſuppliciis denuntiandis repreſſis, viciſſimque rerum bonarum ſtudia pollicitationibus, alacritatemq; utriuſque inſtituti excitavit, & exitus ſæpenumero in diverſis hominibus ad reliquorum commonefactionem ante declaravit; cumque hæc, & hujuſmodi omnia ab ipſo nobis præſtita eſſent, & nos tamen nihilominus obſtinati ejus imperio obſequi recuſaremus, nequaquam eò tamen eſt aſpernatus, nec averſari voluit, (ea enim divina eſt bonitas) ut neutiquam nos potuerit deſtituere: neque illud ardentem ejus erga nos charitatem reſtrinxit, quod optimè de nobis meritum ſpretis delatis ab ipſo nobis honoribus in contumelia habueramus. Sed contra revocati ſumus à morte, & ad vitam denuò ab ipſo Domino noſtro Jeſu Chriſto reſtituti. Qua in re auget miraculi magnitudinem beneficii modus: ſiquidem *cum in forma Dei eſſet, non rapinam arbitratus eſt eſſe ſe æqualem Deo, ſed ſemetipſum exinanivit formam ſervi accipiens: & infirmitates noſtras tulit, & languores portavit, & pro nobis vulneratus eſt, ut nos livore ejus ſanaremur, & à maledicto nos redemit, factus ipſe pro nobis maledictum*, & ignominioſiſſimam mortem ſuſtinuit, ut nos ad glorioſam denuo vitam revocaret. Neque verò ſatis hoc illi fuit, quod ademptam nobis vitam reddidiſſet, quin & divinæ naturæ conſortium, dignitatemque eſt elargitus, locaque in quibus perpetua frueremur quiete, præparavit, ubi quæ futura eſt lætitiæ magnitudo, ea cogitatione à nemine poteſt comprehendi. Porrò ipſe adeò bonus eſt, ut neque gratiam ſibi pro his ullam referri poſtulet, ac ſatis habet, ſi pro iis, quæ largitus eſt, à nobis modo diligatur.

Quæ omnia quandocunque mecum ipſe conſidero (ut planè quod evenire mihi in animo ſentio, apud vos etiam enuntiem) terribilis me quidam cum mentis conſternatione horror invadit, metuentem videlicet, ne ſi aliud agendo in rebus futilibus ac vanis animum occupavero, à Dei charitate dejectus Chriſto dedecori ſim. Qui enim aſſidue nunc ſuis nos artificiis circumvenire, & mundialis iſtius vitæ illecebris ineſcans, omni conatu efficere ſtudet, ut datorum nobis à Deo beneficiorũ, Deique ipſius memoriam ex animis noſtris eruat, is ubi hinc migraverimus, cum animarum noſtrarum exitio nobis inſultans, vehementiſſimeque inſectans, contemptionem Domino noſtram contumeliosè exprobrabit, contumaciaque, ac defectione ab ipſo noſtra, gloriandi materia adverſus illum utetur, quod videlicet, cum nos ipſe neque crearit, neque pro nobis mortem ſubierit, ſibi tamen, ſpretis contemptiſque Dei præceptis, obſequentes habuerit. Equidem illam ego futuram adverſus Dominum contumelioſam approbationem ac dedecus, & inſolentem hoſtis gloriationem, graviora longè eſſe ſtatuo, quam ea, quæ ſunt in gehenna ſupplicia, materiam videlicet nos adverſario Chriſti, glorioſius ſeſe adverſum illum efferendi extitiſſe, qui conciliandæ nobis cauſa ſalutis & mortuus ſit, & reſurrexit: cui etiam vel hac gratia majorem in modum debitores ſumus, ſicut ſcriptum eſt. Sed hac hactenus de ea, quæ erga Deum eſt, charitate. Neque enim ut *ſuprà* diximus, idcirco hæc à nobis ſuſcepta eſt eſt oratio, ut omnia in præſentia, quæ de hac re dici poſſent, ſigillatim, ſubtiliter perſequeremur (neque enim res patitur) ſed illud unum ſpectavimus modò, ut brevem quandam & ſummatim capitibus quibuſdam comprehenſam admonitionem in animis veſtris relinqueremus, per quam aſſidue ad diligendum poſſetis Deum excitari.

Interrogatio III.

Quando de charitate, quæ eſt in Deum, ſatis jam diſputatum eſt, conſequens nunc ſit, ut de ſecundo & vi, & ordine, mandato diſſeratur.

Reſponſio.

Enimvero legem quidem earum, quæ in animis noſtris naturaliter velut ſemina quædam inſitæ ſunt, facultatum cultricem, atque altricem eſſe, ſuperiore jam diſputatione docuimus. Verum quoniam proximum noſtrum juxta ac noſmetipſos diligere juſſi ſumus, conſideremus, ſi placet, nunquid facultatem aliquam datam nobis habeamus à Deo, per quam hoc ejus præceptum exequi poſſimus. Quæro igitur, quis eſt ex omnibus, qui neſciat hominem eſſe animal mite, & natura congregabile, non autem ſolivagum, nequeferum? ſiquidem naturæ noſtræ nihil aliud eſt tam peculiare, quam mutua inter nos communicatio, mutuaque aliis aliorum opere indigentia, & in eos qui ejuſdem nobiſcum ſunt, generis charitas: eo fit, ut Dominus eorum, quæ nobis largitus eſt ſeminum, non injuria etiam fructus à nobis requirat. Sic enim iſte ait: *Mandatum novum do vobis: ut diligatis invicem.* Ad cujus mandati conſervationem cum animum ille noſtrum vellet excitare, non certiſſimum ille argumentum, quod quis ipſius eſſet diſcipulus, illud voluit haberi, ſi prodigia ac ſtupenda miracula effeciſſet. Eſto, horum quoque efficiendorum facultatem per Spiritum ſanctum gratuito dediſſet: Sed quid dicit? *In hoc cognoſcent omnes, quod diſcipuli mei eſtis, ſi dilectionem habueritis ad invicem.* Et ſic ubi præcepta hæc duo ſemper copulat, ut quod proximo quiſque benigne fecerit, id habeat perinde ac ſi ipſi factum fuiſſet. *Eſurivi enim*, inquit, *& dediſtis mihi manducare*, *&c.* tum addit: *quatenùs autem feciſtis uni de his fratribus meis minimis, mihi feciſtis.* Ex quo ſane intelligi poteſt, qui primum ſervet, eum ſecundum quoque per illud ipſum poſſe ſervare, viciſſimque per ſecundi obſervationem, reditum aperiri ad primum, ut videlicet, & qui Dominum diligat, conſequens ſit eum proximum etiam diligere. *Qui enim diligit me*, inquit Dominus, *mandata mea ſervabit.* Idem autem, *hoc mandatum meum eſt*, inquit, *ut diligatis invicem, ſicut dilexi vos.* Similiterque viciſſim in quo charitas adverſus proximum ſit, eum quoque charitati ſatisfacere quæ eſt adverſus Deum: quippe cum ipſe beneficium illud perinde accipiat: ac ſi in ſe proprie fuiſſet collatum.

Quare & fidelis ille Domini famulus Moyſes uſque adeo magnam adverſus Fratres ſuos charitatem præ ſe tulit, ut de libro Dei, in quo ſcriptus erat deleri ſe petere non dubitarit, ſi populo non condonatum eſſet delictum. Itemque Paulus apertè optare auſus eſt, ut ipſe pro fratribus ſuis cognatis ſibi ſecundum carnem, anathema eſſet à Chriſto, nempe qui exemplo Chriſti ſuam cum illorum ſalute cuperet commutare, & illud tamen etiam ſimul non ignoraret, non poſſe fieri, ut is alienaretur à Deo, qui ob charitatem eam, quam in illum haberet ſervandi cauſa maximi omnium mandati, Dei gratiam abjeciſſet, ſeque ob eam cauſam multo plura accepturum, quam quæ dediſſet. Cæterum quod in animis Sanctorum charitas erga proximum huc uſque progreſ-

ſa ſit, ex his, quæ hactenus diximus, ſatis intellectum puto.

Interrogatio IV.

De timore Dei.

Reſponſio.

Atque iis quidem, qui ab initio rudes, modo ad pietatis veræ cultum inducuntur, ea quæ per timorem fit, informatio utilior eſt, ſicut Sapientiſſimus vir Salomon admonet, cum dicit: *Initium ſapientiæ eſt timor Domini.* Verum vobis, qui ex ea jam, quæ in Chriſto eſt, infantia exceſſiſtis, neque lacte jam amplius egetis, ſed quoad interiorem hominem attinet, ſolido doctrinæ cibo ad perfectionem adoleſcere & provehi poteſtis, præceptis ſublimioribus opus eſt, iiſque quorum expletione univerſa charitatis Chriſtianæ veritas legitimè abſolvitur. Qua in re illud videlicet eſt vobis cavendum, ne largiſſima in vos Dei beneficiorum copia cauſa ſit, cur gravioribus poſtea ſuppliciis plectamini, qui ſcilicet adverſus tantopere bene de vobis meritum ingrati extiteritis, cui enim commendaverunt multum, plus repetent ab eo.

Interrogatio V.

De cohibenda mentis, ad futiles cogitationes, evagatione.

Reſponſio.

Cæterum illud noſſe convenit, nos cum nullius alterius mandati cujuſquam, tum ne charitatis quidem ipſius adverſus Deum ac proximum obſervationem poſſe præſtare, ſi huc, illucque mentem temerè paſſi fuerimus aberrare: neque enim artem ullam, ſcientiamve quiſquam exactè diſcere poterit, qui ea relicta identidem modo ad hanc, modo ad illam tranſeat: quin ne vel unam quidem modo quis conſequi poteſt, qui quæ ad illius finem commodata officia ſint, ea perſpecta non habeat; ſiquidem conſentanea fini officia & actiones ſint oportet; neque enim res eſt ulla earum modo quæ vi, ac ratione tractantur, quæ ſi officia adhibueris, quæ ab ea ſint aliena, rectè unquam confici poſſit; ſiquidem natura non fert, ut quod effecturam ſe fabrilis ferrariæ ars pollicetur, id per figulinæ artis opificium conſequamur. Nec item ad coronam decertanti athletæ propoſitam aliquando pertigeris, qualicunque tandem te addixeris ſtudio tibia canendi, cum ad ſingulos ſingularum artium fines obtinendos accommodata peculiaris etiam illarum unicuique induſtria quædam requiratur.

Quocirca ipſa etiam, quæ ex Evangelio eſt pietatis cultura, ſtudiumque ineundæ apud Deum gratiæ, in eo tota poſita ſunt, ſi quis animum ſuum ab omnibus prorſus mundi hujus ſolicitudinibus avocarit, ſeſeque funditùs ab quavis re, unde animo menteve diſtrahi poſſit, abduxerit. Quamobrem Apoſtolus quoque, licet matrimonium genere ipſo eſſet conceſſum, & benedictione habitum dignum, occupationes tamen, quæ ex eo naſcuntur, curis his, quæ propter Deum ſuſcipiuntur, oppoſuit, perinde quaſi hæ inter ſe cohærere non poſſent, his verbis: *Qui ſine uxore eſt, ſolicitus eſt, quæ ſunt Domini, quomodo placeat Deo: qui autem cum uxore eſt, ſolicitus eſt de his quæ ſunt mundi, quomodo placeat uxori.* Simili modo etiam Dominus diſcipulis ſuis, ubi ſinceram illam, & ab omni diſtractionis intemperie expurgatam affectionem fuerant adepti, aſſeverans dicebat: *Vos de hoc mundo non eſtis.* Idemque è contrario etiam iiſdem aſſeveranter teſtificabatur, dicens; fieri non poſſe, ut Dei cognitionem mundus perciperet, aut Spiritum ſanctum acciperet. *Pater*, enim, inquit, *juſte, mundus te non cognovit.* Et Spiritus veritatis, quem mundus non poteſt accipere. Animadvertimus itaque neceſſe eſſe, ut qui modo verè Deum ſit ſecuturus, is à vinculis affectionum vitæ hujus ſolutus ſit: id quod non multo negotio aſſequimur, ſi à ſuperioris vitæ nos conſuetudine penitus abducimus, eamque oblivioni funditus mandamus, quandoquidem niſi ab ea nos, quæ ex ſanguinis neceſſitudine nobiſcum intercedit, conjunctione alienaverimus, & à familiari congreſſu ſecularium, ac mentis habitu in alium veloti mundum commigraverimus, conſentaneum in modum verbis illis Apoſtoli: *Noſtra autem converſatio in cœlis eſt*: nullo modo ſcopum animi attingemus, Deo videlicet ut placeamus, cum præciſe Dominus dixerit: *Sic omnis ex vobis, qui non renunciat omnibus, quæ poſſidet, non poteſt meus eſſe diſcipulus.* Hæc autem ubi præſtiterimus, omni cuſtodia cuſtodiendum fuerit cor noſtrum, neque patiendum, ut aſſidua de Deo cogitatio ex animis noſtris elabatur, neve eorum quæ mirabiliter ab eo facta ſunt, memoria, contaminetur, per futiles & evanidas cogitationes: contraque illud agendum aſſidue, ut ex perpetua ac puriſſima recordatione impreſſam in animis noſtris piam de Deo cogitationem, veluti indelebile aliquod ſignum circumferamus. Siquidem hæc eſt ratio, per quam erga Deum acquiri charitas conſuevit, quæ ſimul cum ad conficienda ipſa Dei mandata nos excitet, tum viciſſim quoque ab iiſdem ipſa ad perpetuitatem ſtabilis conſervetur. Quod ita eſſe docet Dominus ipſe, qui quidem modo dicit: *Si diligitis, mandata mea ſervate*, modo verò: *Si præcepta mea ſervaveritis, manebitis in dilectione mea.* Et, quid efficacius etiam poſſit commonere? *Sicut ego mandata Patris mei ſervavi, & maneo in ejus dilectione.* Quibus ſanè verbis illud nos docet, debere nos, ut quodcunque faciendum nobis opus inſtituerimus, ejus voluntatem, à quo illud nobis imperatum ſit, veluti finem quendam nobis proponere, ad eamque omne ſtudium noſtrum dirigere, quemadmodum alio in loco etiam dicit: *Deſcendi de cælo, non ut faciam voluntatem meam, ſed voluntatem ejus, qui miſit me Patris.* Ut enim artes hæ, quæ ſunt ad parandum viaticum neceſſariæ, ubi fines ſibi quoſdam ſuos propoſuerint, convenientia ad eos obtinendos officia etiam poſtea ſua quædam, peculiareſque actiones accommodant: ſic cum eorum, quæ nos facimus operum omnium, una ſit regula, normaque una videlicet, ut Dei juſſis ex Dei voluntate pareamus, fieri non poteſt, ut opus noſtrum aliter perfectè efficiamus, niſi quamdiu illud in manibus nobis eſt, aſſidue uſque voluntatem ejus qui ſcivit, ſanxitque legem mandatorum, ſemper ſpectemus,

Porro ex hac ſedula operis noſtri affectione ad voluntatem Dei accomodanda illud conſequetur, quod ex recordatione illa cum Deo conjungemur. Ut enim ſe habet ferrarius, v.g. quandocunque dolabram aliquam, ſive aſciam cudit, ut aſſiduè illius memor ſit, unde inſtrumentum illud faciendum ex pacto acceperit: & præſcriptam ſibi ab illo formam & magnitudinem animo verſat, & ad voluntatem ejus qui condixit, opus dirigit quod facit: alioqui ſi ejus memoriam mente ſibi patitur excidere, prorſus aut aliud quippiam omninò, aut longè diſſimile efficiet ab eo, quod facere inſtituerat: ſic Chriſtianus quoque, ſi actiones ſuas omnes ſive minores, ſive majores ad Dei voluntatem direxerit, is ſine controverſia, & egregiè opus illud perficit, & ſimul aſſiduam illius in animo ſibi memoriam conſervat, à quo id juſſus eſt facere, vereque illud dicere poterit: *Providebam Dominum in conſpectu meo ſemper, quoniam à dexteris eſt mihi ne commovear.* Itemque Pauli præcepto illi ſatisfaciet: *Sive manducatis, ſive bibitis, ſive quod aliud facitis, omnia ad Dei gloriam facite.* Quod ſi quis in eo, dum opus adminiſtrat, à perfecta illa præſcripti mandati norma deſciſcat, hunc perſpicuum eſt debilem DEI memo-

memoriam retinere. Quocirca memores aſſidue verborum Domini illorum: *Nunquid non cœlum & terram impleo ego, dicit Dominus? & Deus appropinquans ego ſum & non Deus de longè, & ubi ſunt duo vel tres congregati in nomine meo, ibi ego in medio illorum ſum*: Sic omnia tanquam oculis illius & agere debemus, & cogitare; ſtat enim ratione, & perpetuus in nobis timor permanebit, odio habens iniquitatem (ſicut ſcriptũ eſt) animique elationem, ac ſuperbiam, & vias improborum: & charitas conflabitur, cumulate conficiens illud, quod dictum eſt à Domino. *Non quæro voluntatem meam, ſed voluntatem ejus qui miſit me, Patris*. Cum hæc firmiſſimè uſque in animis noſtris hæreat perſuaſio, & quæ rectè gerantur, ea judici, ac remuneratori actionum noſtrarum placere, & quæ contra flagitioſè, ab eodem condemnari.

Ex quo quidem illud ego etiam neceſſariò exiſtimo ſequi, ut qui ita ſit animatus, is ne mandata quidem Domini ad gratiam hominum exequi poſſit. Neque eſt enim quiſquam, qui ubi verè præſtantiorem adeſſe aliquem ſibi perſuaſit, eo ſpreto ſe ad minus præſtantem convertat. Quin contra potius ſi aliquando inciderit, ut quæ facit, ea clarioris illius opinione ac judicio approbentur, ab altero autem illo reprehendenda videantur, haud dubie ille ſpreta inferioris vituperatione, clarioris illius approbationem antiquiorem habebit. Quod ſi hoc in hominibus contingit, quid tandem putandum ſit animum, qui modò ſanus ſit ac ſobrius, ſi verè Deum adeſſe ſibi perſuaſerit, omiſſis iis quæ placere intelligat Deo, converſum iri ad aucupandam ab hominibus ſui exiſtimationem? aut neglectis Dei præceptis, hominum eſſe conſuetudini & ingenio ſerviturum? aut de vulgari exiſtimatione pendens vinci ſe ſinet? aut ulla ullius dignitate exterritus de ſtatu dimovebitur? Hoc modo affecta mens erat illius, qui dixit: *Narraverunt mihi iniqui fabulationes, ſed non ut lex tua, Domine*. Et item, *& loquebar de teſtimoniis tuis in conſpectu Regum: & non confundebar*.

Interrogatio IV.

Quod neceſſaria res ſit pietatem colere volenti ſeorſim vivere.

Reſponſio.

Atque etiam ad continendam in officio mentis agitationem, ne ad futiles videlicet, ac minimè neceſſarias cogitationes aberret, illud adjuvat, ſi quis ſeorſim à cæteris communem vitam ſectantibus vivat. Quandoquidem promiſcue vitam agere cum iis, qui ſecuri perfectam illam Domini præceptorum obſervationem contemnunt, pernicioſum eſſe etiam Salomon ipſe docet. Sic enim eſt apud ipſum: *Noli amicus eſſe homini iracundo, neque habitaveris cum viro furioſo, ne forte diſcas vias ejus, & ſumas laqueos animæ tuæ*. Et item illud: *Exite de medio illorum, & ſeparamini*, nimirum eodem pertinet. Quocirca ad illud evitandum, ne oculis, auribusve inſtigationes ad peccatum admittamus, eique imprudentes aſſueſcamus, neve etiam rerum, quas vel viderimus, vel audierimus, impreſſæ peſtilentes, capitaleſque in animis noſtris formæ, ac veluti notæ quædam inſideant: contraque ut animum in ſuo attentum tenere poſſimus.

Principio quod ad habitationem attinet, ſeparata ea à cæteris nobis quærenda eſt, Ita enim & ſuperioris temporis conſuetudinem poterimus evincere, in qua alienam à Chriſti præceptis vitam egerimus. Non mediocri autem hoc eget contentione, ut conſuetudinem ſuam aliquis pervincat; conſuetudo enim vetuſtate firmata, naturæ vim ſolet nanciſci, & contractas ex ſuperioribus peccatis labes, oratione aſſidua, & perpetua Dei decretorum conſervatione abſtergere poterimus. Eam autem nullo modo licebit evincere, ſi multa hinc inde habeamus, quibus temerè huc illucque animus noſter diſtrahatur, & vitæ hujus negotiis implicetur. Illud autem: *Si quis vult venire poſt me, abneget ſemetipſum*, quomodo unquam conſequi poterit is, qui rebus ſit iſtiuſmodi diſtentus? Siquidem oportet, ut nos ipſos primum abnegemus, & crucem ſuſtollamus, ac tum demum illum ſequamur.

Nihil eſt autem aliud ſui ipſius abnegatio, niſi ſumma rerum omnium vitæ ſuperioris oblivio, atque à ſuis ipſius voluntatibus receſſio: quam in vita communi aſſequi longe eſt difficillimum, ne dicam ab omni prorſus, ut fieri poſſit, facultate remotiſſimum.

Atque etiam ad tollendam crucem ſuam, & Chriſtum ſequendum officit commercium, quod cum iſtiuſmodi vita habetur. Siquidem & animi ad mortem pro Chriſto ſubeundam alacritas, & membrorum, quæ ſunt ſuper terram mortificatio, & illud, quod quis libenter ſe cuivis impendenti periculo offerre pro Chriſti nomine paratus ſit, & nulla de rebus vitæ hujus affectione tangatur, hoc nimirum eſt tollere crucem ſuam. Portò ad hanc rem magna nobis objici impedimenta videmus à vita cõmuni, & præter cætera, quæ multa ſunt, illud etiam quod magnum in ea divinas leges violantium numerum intuens animus, peccata ſua agnoſcendi, & ſe per pœnitentiam affligendi ſpatium non habet; quin potius facta ſui cum deterioribus de ſe comparatione, de virtute ſibi neſcio quomodo abblanditur. Tum deinde variis tumultibus, occupationibuſque, quæ vita ſolet communis offerre, à Dei memoria, cujus haberi ratio major debet, abſtractus, non in eo ſolùm detrimentum facit, quod non exultat in Deo, delectaturvè, neque voluptate, aut verborum Domini dulcedine ulla perfunditur, ita ut verè dicere illud queat: *Memor fui Dei, & delectatus ſum*. Et, *Quam dulcia faucibus meis eloquia tua, ſuper mel ori meo*: Sed in eo etiam aſſuefit, ut judicia ipſius penitus contemnat, obliviſcaturque, quo neque majus ei, neque capitalius malum ullum poteſt accidere.

Interrogatio VII.

Poſtquam ſatis jam nobis oratione tua perſuaſiſti rem eſſe minime tutam, promiſcue eſſe cum illis, qui præcepta Domini contemnunt: libenter hoc nunc ordine ex te ſcire vellemus, nunquid, qui ſe ab iſtiuſmodi hominum genere ſubduxerit, ipſum ſeorſim à cæteris ſolitariam unum agere vitam oporteat, an vero cum fratribus, qui ejuſdem ſecum animi ſint, & idem cum eo ſibi propoſitum, aut finem habeant, vivere.

Reſponſio.

Equidem ad multas ego res utilius eſſe intelligo, ſi uno & eodem in loco plures vivant, una: ac primo quidem, quod noſtrum eſt nemo, in quo uno ad res ſibi neceſſarias ad vitam parandas eſſe ſatis præſidii poſſit, quando in his inquirendis, viciſſim alios aliorum videmus opera indigere. Ut enim pes cum virtutem aliam habet, alia caret, & neque ſua vi ipſe ſine reliquorum membrorum adjumento ad diuturnum temp⁹ incolumis poſſet permanere, neque aliunde illud, quo caret, nanciſci: ita ut in vita ſolivaga, & inutile nobis eſt quod ſuperat, & quod abeſt, habere aliunde non poſſum⁹; hoc autem nimirum, ut alii viciſſim aliorum opera egeremus, eo conſilio ſtatutum eſt ab opifice noſtro Deo, ſicut ſcriptum eſt, ut mutuæ viciſſim conjunctionis cauſam haberemus, quanquam eſt etiam lex Chriſtianæ charitatis, quæ nullo modo patitur unumquemque id modo, quod ſuum ſit ſpectare. *Charitas* enim, inquit, *non quærit, quæ ſua ſunt*. At iſtud vitæ genus quo ſeorſim ſe quiſque ab aliorum communione diremit, unum tantummodo ſibi propoſitum habet, nempe procurationem ſuorum cujuſq; commodorum. Hoc autem aperte cha-

te charitatis legi adverſatur, quam perfecte obſervaſſe Apoſtolum videamus, qui non ſuam ipſius utilitatem quæreret, ſed multorum, ut ſalvi fierent. Ad hæc in hujuſmodi vitæ à cæteris ſeceſſione, illud etiam erit incommodum, quod neque peccare ſe facile, quis intelliget, quippe qui neminem habeat, à quo & arguatur leniter, & clementer corrigatur; ſiquidem fieri poteſt, ut facta criminis accuſatio, etiam ab inimico, plerunque in animo alicujus, excitet petendæ medicinæ. Sine dubio autem, errati medicinam ſciens ac prudens is faciet, qui charitatem ſinceram habuerit. Qui enim diligit, diligenter corripit; hunc autem in ſolitudine reperire non licet, niſi nobiſcum prius in vitæ fuerit communione conjunctus. Quo fit ut in eum illud conveniat, *Væ ſoli, quoniam cum ceciderit, non habet ſublevantem ſe*: tum illud etiam accedit, quod qui plures ſimul eodem in loco congregati ſunt; ii pluribus etiam ſimul poſſunt præceptis ſatisfacere. Quod contra eſt in eo, qui ſolus ſit: dum enim unum exequitur, ab alio impeditur; veluti ægrum viſitans, hoſpitem recipere non poteſt: neque in opere faciendo ſtudium retinere, qui in partiendis, diſtribuendiſque ad uſum vitæ neceſſariis rebus occupetur, præſertim quando in miniſteriis hiſce obeundis Fratres diutiùs neceſſe ſit diſtineri. Ex quo illud ſequitur neceſſariò, ut maximum, & ad ſalutem omnium maximè expeditum præceptum negligatur, cum videlicet neque eſurienti cibus ſubminiſtretur, neque nudo veſtimenta. Quæ cum ita ſint, quis eſt, qui inertem & infructuoſam vitam ei velit anteponere, quæ & fructuoſa ſit, & præceptis Domini conſentanea? Quod ſi etiam omnes, qui in una ſpe vocationis aſſumpti, unum corpus ſumus, & Caput Chriſtum ipſum habemus, ſinguli autem viciſſim alii aliorum membra, profecto niſi in hoc conſpiraverimus, ut ad ſimilitudinem compagis corporis unius in Spiritu ſancto nexi, aptique inter nos ſimus, ac non ſeorſim unuſquiſque diſtinctum ſibi à reliquorum communione vitæ quoddam genus inſtituerit, ſed ſuæ potius animi utilitati, ut Deo acceptus ſit, inſervierit, ſed ſuæ potiùs animi cuidam libidini obſequi maluerit: quî quæſo fieri poterit, ut iſtiuſmodi avulſione, diſtractioneque præſtemus? aut qua ratione illud poterimus obtinere, ut Capiti noſtro, qui eſt Chriſtus, ſubjecti ſimus, neque enim res patitur in iſtiuſmodi vitæ disjunctione, ut congaudeat aliquis ei, qui glorificatur, aut qui patitur, ei compatiatur: ſiquidem facit disjunctio, ut viciſſim inter ſe aliorum alii notum ſtatum habere non poſſint. Ad hæc cum nemo unus idoneus ſit, qui dona ſpititualia omnia ſuſcipiat, eum ſecundum rationem fidei quæ eſt in unoquoque, ſpiritus etiam ſuppeditatio fiat. Illuo uſu venit in vitæ conſociatione, ut donum, quod in quoque eſt peculiare, non aliorum quoque commune ſociorum fiat; alii enim datur ſermo ſapientiæ, alii ſermo ſcientiæ, alii fides, alii prophetia, alii gratia ſanationum, &c. Quæ ſingula qui habet, is non ſua magis, quam aliorum cauſa habet. Quamobrem neceſſe eſt in vitæ ſocietate, quæ in uno aliquo eſt Spiritus efficacia, eam in univerſos ſimul pervadere. Igitur qui ſeorſim à cæteris vitam degit, is unum aliquod (ſi ita ſors ferat) donum habet: & illud ipſum, eo quod nihil exerceat, ſed in ſeipſo defoſſum detineat, inutile facit. Quod facere quam periculoſum ſit, profecto intelligitis omnes, qui Evangelia legitis. Contra vero, ubicunque multorum ſocietas viget, & quod ſuum eſt, eo fruitur quiſque, & ex alienis nihilominus, ut ex ſuis fructum capit. Plura præterea in ſe commoda, hoc in communi vivendi inſtitutum habet, quæ enumerare ſingula haud facile ſit: nam & ad conſervationem eorum, quæ data nobis divinitus bona ſunt, ſolitudine eſt longe præſtabilior, & ad cavendas hoſtis inſidias tutior expergefactio illa, quæ à vigilantibus fit, ſi modo alicui aliquando incidat, ut in ſomnum illum, qui eſt mors, obdormiſcat quem ut deprecaremur, docuit nos David, cum dixit: *Illumina oculos meos, ut unquam obdormiam in mortem*; & peccanti, qua reſiliat à peccato, facilior eſt via, timitum qui conſentiens adverſum ſe multorum judicium magis revereatur, ut verè in eum illud poſſit convenire: ſufficit illi qui ejuſmodi eſt, objurgatio hæc quæ fit à pluribus, & recte, & cum virtute aliquid agenti major quædam in eo ipſo animi fiducia accreſcit, cum de eo, quod agit, multorum ſecundum ſe habeat approbationem, atque conſenſum. Si enim in ore duorum vel trium teſtium ſtabit omne verbum, multò ſine controverſia ſtabilius is, qui bene aliquid, & cum virtute agit, ex multorum teſtimonio confirmabitur. Adde quod periculum etiam iſtiuſmodi ſolitariam vitam comitatur, & aſſidet præter jam dicta: primum quidem ac maximum, ne qui eam degat, is ſibi veluti plane jam perfectionem adepto blandiatur: cum enim neminem in ea ſit habiturus, qui judicare poſſit de iis, quæ ab ipſo fiant, cumulatiſſimè mandato jam arbitrabitur ſe ſatisfeciſſe: ex quo illud ſequetur, ut cum animi habitum quem habet ad virtutem, illum aſſidue apud ſe compreſſum tenuerit, ac veluti introcluſum, neque quibus rebus deſtituatur, intelligat, neque progreſſionem ullam, quam in virtutibus faciat, videat: nempe qui undique materiam ſibi exercendorum mandatorum omnem ademerit: Qua enim in re humilitatis ſuæ documentum dabit, qui neminem habeat, quo ſeipſum humiliorem declaret? Quod item ſpecimen edet ſuæ in alios commiſerationis à plurium communione diſſectus, cui cum nullo penitus commercium ſit? Ad patientiam vero quomodonam tandem ſe exercebit, eum voluntatibus illius obſiſtat nemo? Quod ſi quis dicat, ad componendas animi ſui affectiones moreſque recte inſtituendos, ſufficere ſibi divinarum literarum doctrinam, is ſimiliter facit, ut ſi quis diſceret ædificare, neque unquam tamen ædificaret, & æs cudere, & nunquam educeret. Sine dubio autem in hujuſmodi hominem probè Apoſtoli illud conveniat, ſi quis dixerit: non auditores legis juſti ſunt apud Deum, ſed factores legis juſtificabuntur. Neque enim (ut videmus) Dominus ipſe (quæ incredibilis ejus in nos bonitas fuit) ſimplici modo verborum doctrina contentus fuit, ſed ut expreſſe, evidenterque humilitatis nobis exemplum proderet, perfectè charitatis mandatum ut expleret, ipſe ſeipſum linteo præcinxit, & Diſcipulorum ſuorum pedes lavit; tu verò quem ablues? in quem officioſus eris? à quo ultimus numerabere, qui ab aliorum ſocietate disjunctus degas? Bonum vero ac jucundum illud, Fratrum videlicet eodem in loco habitatio, quam unguento de capite ſummi Sacerdotis ſuavè fragranti & aſpiranti Spiritus ſanctus aſſimilat, qui tandem in ſolitaria unius habitatione locum habebit ut impleatur? Concludendum eſt igitur certaminis curriculum, & progreſſionis ad virtutem facilitatem, & mandatorum Domini executionem aſſiduam, ac meditationem, Fratrum habitationem eſſe uno & eodem in loco, quæ cum propoſitum ſibi finem habeat gloriam Dei ex præcepto Domini noſtri Jeſu Chriſti ſic dicentis: *Sic luceat lux veſtra coram hominibus, ut videant opera veſtra bona, & glorificent Patrem veſtrum qui in cælis eſt*: Tum eorum, de quibus in actis mentio eſt Sanctorum virorum præcipuum inſigne illud obtineat. Ita enim de illis ſcriptum eſt: Omnes autem qui credebant, erant pariter in eodem loco, & habebant omnia communia. Et item; Multitudinis autem credentium erat cor unum, & anima una; nec quiſquam eorum quæ poſſidebat, aliquid ſuum eſſe dicebat, ſed erant illis omnia communia.

Inter-

Interrogatio VIII.

Nunquid homini omnia relinquenda ſunt priùs, atque ita poſteà ad eam, quæ ſecundum Deum eſt, vitam accedendum.

Reſponſio.

Cùm Dominus noſter Jeſus Chriſtus poſt multa, eaque multis ex rebus geſtis firmiſſimè à ſe tradita documenta, ad omnes loquatur, ac dicat: *Si quis venit ad me, abneget ſemetipſum, & tollat crucem ſuam, & ſequatur me.* Et item: *Sic igitur quicunque ex vobis, qui non renunciat omnibus, quæ poſſidet, non poteſt meus eſſe diſcipulus:* Nos præceptum hoc ad plura arbitramur pertinere, quorum neceſſaria alienatio ſit: Nam & Diabolo in primis renunciamus, itemque affectionibus carnis, qui abdicavimus occulta dedecoris, conſanguinitatibusque ac familiaritatibus, quæ cum hominibus nobis ſint. Similiterque conſuetudini etiam vitæ quæ perfectioni Evangelii ſalutis adverſatur. Et, quod his omnibus magis neceſſarium eſt, quilibet ſibimetipſi renuntiat, qui exuit veterem hominem cum actibus ſuis, qui corrumpitur ſecundùm deſideria erroris. Poſtremò affectionibus cunctis mundanis, quæ pietatis propoſitum valeant impedire, nuncium remittit. Ac nimirum, qui ita fecerit, is parentes veros eſſe illos exiſtimabit, qui in Chriſto Jeſu per Evangelium ipſum genuerint. Fratres verò qui eundem ſecum ſpiritum adoptionis acceperint, ad facultates omnes, ut alienas (ſic etiam ut ſunt revera) animum adhibebunt. In ſumma denique cui propter Chriſtum mundus totus crucifixus eſt, & ipſe Chriſto, qui poſſit particeps eſſe ampliùs eorum, quæ in mundo ſunt? Cùm Dominus noſter Jeſus Chriſtus rem ipſe ad ſummum prorſus faſtigium perducat, nempe odium animæ, & ſuimetipſius abnegationem, quando dicit: *Si quis vult poſt me venire, abneget ſemetipſum, & tollat crucem ſuam*, tùmque ſubjunxit; *Et ſequatur me.* Et rurſus: *Si quis venit ad me, & non odit patrem ſuum, & matrem, & uxorem, & filios, & fratres, & ſorores, inſuper & animam ſuam, non poteſt meus eſſe diſcipulus.* Perfecta igitur renunciatio in eo conſiſtit, ſi quis id aſſequutus fuerit, ut ne de vita quidem ſua quiquam affectus ſit omninò, eſto, habeat mortis reſponſum, ita ut nihil ſibi confidat. Porro ejuſcemodi renunciatio ſumit ab alienatione rerum externarum, veluti poſſeſſionum, inanis gloriæ, conſuetudinis vitæ ſuperioris, ad res inutiles affectionis, quomodo ſanè ut faceremus exemplo ſuo admonuerunt nos ſancti Domini diſcipuli, Jacobus quidem, & Joannes, & relicto patre ſuo Zebedeo, ipſóque de quo tota illorum victus ratio pendebat navigio: Matthæus verò, quando è telonio ipſo ſurrexit, & Dominum ſecutus eſt, qua in re non lucra modò reliquit, ſed pericula etiam contempſit, quæ ipſi, totique ipſius familiæ à civitatis magiſtratibus imminebant, quòd redemptorum à ſe vectigalium ratione diſcedens non confectas reliquiſſet. Paulo verò etiam totus mundus crucifixus erat, ipſeque viciſſim mundo toti. Adeò qui vehementer Chriſtum ſequi deſiderat, is de nulla omnino vitæ hujus re curare ampliùs poteſt: idque, eouſque, ut non parentum quidem ingenti amore moveatur, aut domeſticorum, ſi quidem his adverſetur Dominicis mandatis: (tunc enim & illud locum habet: *Si quis venit ad me, & non odit patrem ſuum, & matrem, &c.*) non humano terrore ullo de ſtatu dimoveri, ut propterea in his, quæ fieri animæ utilitas ſuadeat, de animi præſentia quicquam remittat. Quod quidem tum animadvertimus ſanctos fuiſſe illos viros aſſecutos, quum dicerent: *Obedire oportet magis Deo, quàm hominibus.* Non deriſione denique ulla, qua adverſi à pietate homines, ea quæ laudare ipſos magnoperè oporteret, proſequi ſoliti ſunt, commoveri, eaque re ipſorum vituperationi ſuccumbere. Quod ſi quis explicatiùs etiam diligentiusque ſoliditatem, vimque flagranti illorum deſiderio conjunctam velit cognoſcere, qui Chriſtum ſectantur; enimverò hic repetere animo debet, quæ docendi nos cauſa de ſeipſo Apoſtolus loquitur, cùm dicit: *Si quis alius videtur confidere in carne, ego magis circumciſus octavo die ex genere Iſrael, de tribu Benjamin, Hebræus ex Hebræis, ſecundùm legem Phariſæus, ſecundùm æmulationem perſequens Eccleſiam Dei, ſecundum juſtitiam, quæ in lege eſt, converſatus ſine querela: ſed quæ mihi fuerunt lucra, hæc arbitratus ſum propter Chriſtum ſtercora. Verumtamen exiſtimo omnia detrimentum eſſe propter eminentem ſcientiam Jeſu Chriſti Domini noſtri, propter quem omnia detrimentum feci, & arbitror ſtercora eſſe, ut Chriſtum lucrifaciam.* Etenim (ut audacter aliquid, ac verè tamen loquar) ſi Apoſtolus iis, quæ fœdiſſima in corpore ſunt, ejuſmodique, quæ à nobis quàm fieri poteſt ſtudioſiſſimè procul amandamus, conceſſa ad tempus legis privilegia ſimilia dicere non dubitavit, veluti quæ impedimento eſſent ad cognitionem Chriſti, illiusque, quæ in ipſo juſtitia eſt, ejusque ad mortem ipſius ſit confirmationis, quidnam de iis dicere oportebit, quæ ſancita ab hominibus ſunt? Quanquam quod dico quid aut rationibus à nobis inventis, aut ſanctorum virorum exemplis attinet confirmare? cùm ipſa Domini noſtri verba in medium liceat afferre, iisque ipſis religioſum ac Dei timentem animum magnoperè commovere, quibus ille palam, ac citra controverſiam teſtificans ſic dicit: Sic igitur, quicunque ex vobis non renuntiat omnibus quæ poſſidet, non poteſt meus eſſe diſcipulus. Et alio in loco, cùm poſt oblatam conditionem illam: *Si vis perfectus eſſe*, verba illa ſubjeciſſet; *Vade, vende quæ habes, & da pauperibus*, poſt illud adjecit: *Veni, ſequere me.* Atque etiam ſimilitudinem illam de negotiatore huc quoque manifeſtè ſpectare nemo non modò æquus interpres intelligit: *Simile* enim *eſt*, inquit, *regnum cœlorum homini negotiatori quærenti bonas margaritas, inventa autem una pretioſa margarita, abiit, & vendidit omnia quæ habuit, & emit eam.* Planum eſt enim pretioſam margaritam cæleſte regnum ſignificare hoc in loco, quod regnum nos aſſequi poſſe Dominus negat, niſi omnia ſimul, quæ habemus, divitias, gloriam, genus, & ſi quid ſit aliquid eorum, quibus plerique ambitioſiùs inhiant, pro eo parando, neglexerimus. Deinde illud etiam fieri non poſſe, ut illud obtineatur, quod capitur ſtudioſiùs; ſi mens diverſis ſit curis diſtracta, idem Dominus aſſeruit, cùm dixit: *Nemo poteſt duobus dominis ſervire.* Itemque: *Non poteſtis Deo ſervire, & Mammonæ.* Quæ cùm ita ſint, ſine dubio unum non deligere theſaurum convenit, nempe illum cœleſtem, in quo mentem habeamus defixam. *Ubi* enim *eſt*, inquit, *Theſaurus tuus, ibi & cor tuum erit.* Ex quo intelligitur quandocunque vel peculiarem poſſeſſiunculam, aut certè exuberantem opum copiam, terrenam quidem illam, & corruptelæ expoſitam, nobis reſervamus, in his mente noſtra veluti in cœno quodam conſepulta, neceſſe ſit animo rerum divinarum contemplationem aditum præcludi, eumque ita jacere, ut de cæleſtibus, ac promiſſis nobis à Deo bonis cogitare non poſſit. Quæ bona non poſſumus aſſequi, niſi ad ea perenda indiviſa, & vehemens nos quædam cupiditas inflammet, ac rapiat, quæ ſuſceptos pro iis adipiſcendis labores faciat leves. Eſt igitur, quemadmodum docuimus, renunciatio nihil aliud, quàm vinculorum craſſæ hujus, ac temporariæ converſationis abſolutio, quæ nos dum emancipat ſemel, ac ſubduxit à noxiis, & humanam vitam comitantibus negotiis, expromptiores ac magis idoneos reddit ineundæ viæ ad Dei contemplationem rectam provehenti. Renunciatio ejusmodi citra ullius impedimenti remoram ſubſidio eſt nobis nec mediocri, ad parandam poſſeſſionem, uſumque rerum pretioſiſſimarum, nempe ſuper aurum, & lapidem pretioſum multùm, utque breviore compendio circum-

ſcribam renunciationem; eſt cordis ab humano vivendi ritu ad eum tranſcriptio qui in cælis eſt, adeò ut jure optimo dicere poſſimus: *Noſtra converſatio in cælis eſt:* &, quod omnium maximum eſt, ſimilitudinis, quam cum Chriſto habere debemus, initium; qui ipſe *cum dives eſſet, egenus factus eſt* propter nos; quam ſine controverſia niſi priùs conſequemur, nunquam vivendi ex Evangelio Chriſti inſtitutum poterimus attingere. Quando enim cordis contritio, aut proprii ſenſus humilis demiſſio, aut iracundiæ, mœrotisve, ac ſolicitudinum, utque conciſiùs abſolvam, omnium peſtilentium animi perturbationum liberatio, in divitiis, & vitæ hujus angoribus, intemperantisque mentis ad res iſtiusmodi aliàs applicatione poterit obtineri? In ſumma, cui ne de ipſis quidem neceſſariis ad tuendam vitam præſidiis ſolicitum eſſe conceſſum eſt, veluti victu atque veſtitu, huic quæſo quænam ratio permittit, ut pravis divitiarum cauſa ſuſceptis ſollicitudinibus, veluti ſpinis, quæ jactam ab animarum noſtrarum agricola ſementem ad uberem uſque fruticationem emergere & emicare non ſinunt, ſuffocatus teneatur? Cùm Dominus noſter Jeſus Chriſtus dixerit: *Hi ſunt, qui ſeminati ſunt in ſpinis, qui à ſollicitudinibus & divitiis, & voluptatibus vitæ ſuffocantur, & non referunt fructum.*

Interrogatio IX.

Qui adjungi vult Deo conſecratis, & in eorum tranſire ſodalitium, debetne ſui juris facultates cedere, & citra delectum permittere ingratis familiaribus, ac domeſticè ſibi notis?

Reſponſio.

Cùm Dominus noſter Jeſus Chriſtus dixerit: *Vende quæ habes, & da pauperibus, & habebis theſaurum in cælo, & veni, ſequere me.* Et item, *vendite quæ poſſidetis, & date eleemoſynam:* Equidem ex hoc colligo, qui hac mente à ſuis diſcedat, hunc hujuſcemodi curam de parte patrimonii ſua nullo modo oportere negligere, contraque illud accurare, ut cum eam omnem diligentiſſimè ſecum abſtulerit, eam jam veluti rem Domino conſecratam ſumma cum religione diſtribuat, vel ipſe per ſe, ſi hujuſcemodi muneri ſcienter adminiſtrando eſſe ipſe par poſſit, vel per alios, quos antè maxima adhibita diligentia delegerit, quique certiſſima dederint documenta, poſſe ſe illam fideliter, ac prudenter diſtribuere, cùm illud perſuaſum ſit, non vacare periculo, ſive propinquis ſuis illam relinquat, ſive in ea diſtribuenda, cujusvis, nulla adhibita delectione, opera uſus ſit. Etenim ſi, qui præfectus eſt procurandæ regiæ pecuniæ, eſto de rebus iis, quæ partæ jam ſunt, nihil interverterit omninò, ad ſeque tranſtulerit, is tamen ſi quæ prætereà acquiri potuerant, negligentia ſua non acquiſiverit, ſed paſſus ſit deperire, nihilominus tamen utique in crimine eſt; quàm grave tandem cenſere debemus judicium illis imminere, qui in rebus Dei nomini jam conſecratis, vindicandis lentè ac negligenter ſe geſſerint. An non cum eadem eum illis judicii cauſa futuros, de quibus ſcriptum eſt: *Maledictus homo, qui facit opera Domini negligenter?* Illud autem ubique nobis tenendum eſt, ut ne, dum precepto uni volumus ſatisfacere, ab altero videamur diſcedere. Neque enim conveniens eſt decoro noſtro, ſi cum iniquis hominibus contendere videamur, aut litigare. Siquidem ſervum Domini non oportet litigare, ſed contra potiùs adverſus quem iniquiùs ſe naturales cognati gerunt, is tenere memoria debet Dominum dixiſſe, eſſe neminem: *Qui reliquerit domum, aut fratres, aut ſorores, aut patrem, aut matrem, aut filios, aut agros*, non quavis de cauſa, ſimpliciter, ſed *propter ipſum*, & Evangelium, qui non centies tantùm recipiat in tempore hoc, & in ſeculo futuro vitam æternam. Admonendi ſunt tamen, qui tales ſunt, ſeduloque teſtificandum, ſacrilegii ſcelere ſeipſos obſtringere, idque ut pareamus præcepto Domini, qui dicit; *Si peccaverit in te frater tuus, vade, & corripe eum,* &c. Porrò de his rebus experiri apud judices extrarios, vetat nos idem Dominus, cùm dicit: *Et ei qui vult tecum in judicio contendere, & tunicam tuam tollere, dimitte ei & pallium.* Et Paulus ſimiliter, ſic enim eſt apud ipſum: *Audet aliquis veſtrûm habens negocium adverſus alterum, judicari apud iniquos, & non apud Sanctos?* Atque apud hos ipſos etiam in judicium citabimur, majore habita ratione fraternæ ſalutis, quàm facultatum, quæ ex pecunia poſſint proficiſci. Etenim Dominus cùm ante dixiſſet: *Si te audiverit*, poſtcà addidit, *lucratus es*, non pecuniam, ſed *fratrem tuum.* Eſt tamen cùm clariùs aperiendæ cauſa veritatis ſæpenumerò ipſi ab illo ipſo, qui nobis infert injuriam, vocati ad dietam utrique parti communiter indictam, ad nos purgandos debemus deſcendere, non laceſſantes ipſi, ſed laceſſiti: idque ita facere, ut manifeſtè appareat, nos neque iracundia, neque contentioſa pertinacia ulla adductos eò deſcendiſſe, ſed ea re ſolum ut veritas illuſtrior reddatur cæteris, atque conſpicua magis. Sic enim & illum etiam invitum, è malis, in quibus eatenus verſatus fuerit, eximemus, & nos à præceptis Domini non diſcedemus, ſi videlicet tanquam Dei miniſtri non contentionis ſtudio, aut avaritia ulla adducti conſtanter pro illuſtranda veritate propugnabimus; neque omninò uſquam majus quàm quantùm permiſſum ſit ſtudium in re iſtiusmodi adhibebimus.

Interrogatio X.

Nunquid qui ad religioſam vitam accedent promiſcuè omnes conveniat admitti, an aliquid tantummodo? Nunquid item confeſtim recipi debent, an probandi primùm? Si probandi, ecqua tandem illa eſſe debet probatio.

Reſponſio.

Cùm benignus hominum amator Deus, idemque auctor ſalutis noſtræ Dominus noſter Jeſus Chriſtus prædicet, ac dicat; *Venite ad me omnes, qui laboratis, & onerati eſtis, & ego reficiam vos:* non ſit ſine periculo, ſi qui ad Dominum per nos accedere in animo habent, & ſuave ipſius jugum, ac præceptorum onus, quo ad cælum extollimur, ſubire parati ſunt, ii à nobis rejiciantur. Verum neque illud tamen permitti debet, ut quivis illotis pedibus in Sanctimoniam Domini mandatorum ingrediatur: ſed quemadmodum Dominus noſter Jeſus Chriſtus adoleſcentem illum, qui ad ipſum acceſſerat, de ſuperiore ejus vita percontatus eſt, cùmque rectè actam fuiſſe illam comperiſſet, quod ad perfectionem ampliùs prætereà deſiderabatur, id illum juſſit adjungere, quod ubi feciſſet, tum demum ſequendi ſe ipſi poteſtatem fecit. Sic quoque faciendum nobis eſt, ut videlicet illorum, qui ad nos manſuri nobiſcum, accedant, diligenter quæ ſuperior vita fuerit, inquiramus; & ſiquidem alios invenerimus, qui aliquos jam in ea progreſſus ad virtutem fecerint, iis ad perfectionem propriùs pertinentia præcepta commendemus. Quos verò ab eo vitæ genere quod aut vitioſum ſit, aut quod inter bonum malúmque medium ſit ad illud, quod perfectum in Dei cognitione poſitum eſt, animadverterimus ſe velle transferre, eos exquiramus, qui ipſorum mores norint, non conſilio inſtabili, & ad conſtituendum quidvis, in utramlibet partem præcipiti. Siquidem in iis, qui iſtiusmodi ſunt, magnopere ſuſpecta haberi inconſtantia debet, qui præter id, quod nullam ipſi utilitatem inveniunt, cæteris etiam ſunt detrimento, quod inſtitutum vivendi noſtrum falſis probris, & nequiſſimis maledictis magnopere infament. Verum enim quando in rerum natura nihil eſt, quod non diligentia corrigatur, neque vitium eſt ullum adeò grave, quod non Dei timore pervincatur, qui hujusmodi ſunt, ii nullo modo à principio ſtatim ſunt deſperandi, ſed ad idoneas duci exercitationes debent: ibique & adhiben-

bendo temporis ſpatio, & gravioribus imponendis laboribus periculum faciendum de illorum natura, conſtantiaque, ut videlicet, ſi quid ineſſe in ipſis ſtabilitatis cognoverimus, eos tutò admittamus: ſin minus, dum adhuc extra ſunt, repudiemus, neque ex iſtiuſmodi periclitatione detrimentum ullum in Fratres redundet. Porrò illud etiam animadverti debet, nunquid præoccupatus aliquis in delictis, abjecta omni verecundia, palam annuntiet occulta dedecoris, ipſeque ſeipſum accuſet, ſimulque num ſuperioris vitæ peccatorum ſuorum ſocios præ pudore defugiat, eoſque ab ſeſe procul ſubmoveat, velut ille, qui dicebat: *Diſcedite à me omnes, qui operamini iniquitatem*, ſeſeque hoc modo ad id, quod ſibi reliquum ſit vitæ, antè præmuniat, ne in ſimilia de reliquo flagitia delabatur. Cæterum communis illa eſt ratio unumquemque pertentandi, ſi illud animadvertatur, nunquid is, de cujus ſententia periculum fiat, paratus ſit libenter ad omne humilitatis genus deſcendere, miſſa omni verecundia, ita videlicet, ut ſordidiſſima etiam quæque artificia ſuſcipere non recuſet, quandocunque illorum exercitationem utilem eſſe ratio conſuadeat. Ubi verò facta jam omnibus in rebus diligens ab iis exploratio fuerit, qui res iſtiuſmodi callidè ſciant perveſtigare, iſque veluti vas, quod perappoſitum & accommodum Domino, & ad omne opus bonum paratum, conſpertus fuerit, tum verò ad illorum numerum debet aſcribi, qui ſeipſos Domino conſecrarunt. Maximè autem ei, qui à ſplendido aliquo vitæ genere, ad imitandum modeſtiſſimæ humilitatis Domini noſtri Jeſu Chriſti exemplum feſtinat; munera quædam præſcribi debent de numero eorum, quæ illi ſordida exiſtimant, qui in civili vita verſantur, obſervandumque, num in iis cum omni animi alacritate non erubeſcentem & inconfuſibilem ſe Deo operarium exhibibeat.

Interrogatio XI.

De ſervis.

Reſponſio.

Quicunque verò ſub jugo ſunt ſervi, ii ſi ad Fratrum Conventum profugiant, admoniti, ac meliores effecti, remittendi dominis ſunt: & in hoc Paulus imitandus, qui Oneſimum, quem per Evangelium ipſe generat, Philemoni remiſit, cùm quidem & illi perſuaſiſſet jugum ſervitutis, ſi eo quis ex Dei voluntate uteretur, dignum eſſe quod ad regnum cæleſte promoveret, & hunc eſſet hortatus, ut non minas modo remitteret, quas adverſus illum intenderat, memor eorum, quæ dicta eſſent à Domino: *Si dimiſeritis hominibus delicta eorum, dimittet & vobis Pater veſter cæleſtis delicta veſtra:* Verùm etiam ut benigniorem erga ipſum animum gereret, ſic ſcribens: *Forſitan enim ideò diſceſſit ad horam, ut æternum illum reciperes, jam non ut ſervum, ſed ut pro ſervo fratrem chariſſimum.* Verum enim verò, ſi fortè Dominus improbus ſit, ut qui flagitioſa quædam imperet, & adhibita vi ſervum cogat ejus, qui verus eſt herus, Dominus noſter Jeſus Chriſtus, præcepta violare, hìc contendere debemus, ne nomen Dei blaſphemetur, propter ſervum illum, qui fecerit aliquid, quod non placeat Deo. Porrò hujuſmodi contentio in eo conficitur, ſi aut ſervo illi perſuaſum ſit, eum graviſſimas quaſque, quæ ſibi inferantur, acerbitates perferre debere, ut Deo magis obediat, quàm hominibus, ſicut ſcriptum eſt, aut ſi qui illum receperint, libenti animo tentationes omnes, quæ ſibi propter illum inferuntur, ſuſcipere parati ſunt, eo modo, quo placet Deo.

Interrogatio XII.

Quomodo recipi debeant, qui matrimonio juncti ſunt.

Reſponſio.

Atque ii etiam, qui matrimonio conjuncti, ad hujuſmodi vitæ genus accedunt, percontandi ſunt, num conſentiente altera parte hoc faciant, ex præcepto Apoſtoli, *Vir enim*, inquit ille, *ſui corporis poteſtatem non habet.* Et ſi hoc ita ab ipſis fieri compertum ſit, tum multis adhibitis teſtibus admitti debet, qui accedit; ſiquidem nihil eſt quod Dei juſſis potius haberi debeat: ſi verò diſſidens ſit altera pars, & aſſiduè uſque ex adverſo cum altera contendat, quod videlicet minùs ſolicita ſit quomodo placeat Deo, hìc ea convenit meminiſſe, quæ dicta ſunt ab Apoſtolo: *In pace autem vocavit nos Deus.* Et ſic parendum præcepto Domini, qui dixit: *Si quis venit ad me, & non odit patrem ſuum, & matrem, & uxorem, & filios, & fratres, &c. non poteſt meus eſſe diſcipulus.* Neque enim eſt, quod haberi antiquius debeat, quàm ut Dei juſſis pareatur. Cæterùm nos pleroſque novimus, ſæpè qui ex intenta oratione, aſſiduoque jejunio, ad finem, quem optabant vitæ, cum caſtitate pervenerunt, quippe cum Dominus videlicet eos qui uſquequaque ſunt obſtinati, ſæpenumero etiam per corporalem neceſſitatem adigat ſenſim, ut recto alterius partis judicio conſentiant.

Interrogatio XIII.

Quòd iis, qui Novitii primis pietatis rudimentis imbuuntur, utilis taciturni ſilentii etiam exercitatio ſit.

Reſponſio.

Atque iis etiam, qui rudes adhuc ad pietatis culturam accedunt, utilis eſt ea, quæ per taciturnitatem exercitatio fit, quandoquidem in eo quòd linguæ moderentur, hoc ſatis magno erit argumento, continentiam ab ipſis coli, & in aſſiduo, ac perpetuo ſilentio, de iis, quos loqui ſcienter audierint, exemplum ſument, quemadmodum & proponi quæſtiones debeant, & item quomodo unicuique oporteat reſpondere. Eſt enim & vocis moderatio, & in ſermone modus quidam, itemque occaſionis apta maturitas, ut verborum proprietas, quæ propria ac peculiaria ſunt pietatis cultorum: quam quidem nullo modo doctrinam is poteſt percipere, qui non quæ ex ſuperioris vitæ conſuetudine impreſſa habeat, ea ante didicerit, quippe cùm taciturnitas ſimul & oblivionem ex deſuetudine pariat, & ad ea, quæ recta ſunt, diſcenda, otium ſuppeditet. Quamobrem niſi aut peculiaris cauſa aliqua, vel ad ſalutem animæ, vel ad operis alicujus, quod tum in manibus ſit, confectionem ſummè neceſſaria, aut iſtiuſmodi poſita quæſtio aliqua urgeat, tenendum aſſiduè uſque ſilentium eſt, excepta videlicet pſalmorum modulatione.

Interrogatio XIV.

De iis, qui cùm per profeſſionem Deo ſeipſos devoverint, tum profeſſionem illam conantur reſcindere.

Reſponſio.

Cæterùm horum unuſquiſque, ſi poſteà quàm intra reliquorum Fratrum ſocietatem adſcriptus fuerit; factam jam à ſe profeſſionem reſciderit, is perinde aſpici debet, ut qui in Deum peccaverit, quem videlicet profeſſionis ſuæ teſtem adhibuerit, cuique ſolemni ſe voto obligarit. *Si verò in Deum quis peccaverit*, inquit Scriptura, *& quis orabit pro eo?* Etenim qui ſeipſum Deo ſemel devovit, hic ſi ad aliud deinde vitæ genus tranſiverit, ſacrilegii ſeſcelere obſtrinxit, quippe qui ſeipſum Deo, cui ſe conſecraverat, veluti ſubterfuratus ſit. Porrò hujuſcemodi hominibus rationi quidem conſentaneum fuerit, ut nullo modo aperiantur Fratrum januæ, ne ſi prætereuntes quidem eadem re modò, ut recto recipiantur, ad ipſos diverterint. Perſpicua eſt enim regula Apoſtoli, qua jubemur ſubtrahere nos ab omni inordinato, *neque* ullo modo *cum illo commiſceri, ut confundatur.*

Interrogatio XV.

Quænam idonea haberi ætas debeat, in qua permittatur alicui, ut per profeſſionem Deo ſe dedicet: itemque quo tempore facta virginitatis profeſſio rata habenda ſit?

Reſpon-

Reſponſio,

Cùm Dominus dicat: *Sinite parvulos venire ad me*, & Apoſtolus eum laudet, qui ab infantia ſacras literas didiciſſet: idemque alio in loco præcipiat educandos eſſe filios in diſciplina & correctione Domini, prorſus ad eos, qui ad nos accedant, admittendos, nullum non ætatis tempus idoneum eſſe judicamus, vel ipſius adeò teneræ, atque ineuntis, ut videlicet, qui orbati parentibus ſint, eos noſtrapte ſponte ipſi aſſumamus, & exemplo Job parentes pupillorum ſimus. Qui autem ſub parentibus ſint, eos ab ipſis ad nos adductos multis adhibitis teſtibus recipiamus, ut non demus occaſionem iis, qui volunt occaſionem: ſed obtrectatoribus noſtris maledicendi cauſa omnis hac etiam in parte præciſa ſit, atque in illis quidem recipiendis hæc, quam dixi, teneri à nobis ratio debet; non ii tamen continuò propterea ad reliquum Fratrum corpus aggregandi, aut cum his ſimul cenſendi ſunt; ne videlicet, ſi illi propoſitum ſuum minùs fuerint aſſecuti, eorum poſteà probra in omnes promiſcuè pietatis ſectatores redundent. Sed educandi illi quidem ſunt, cum omni charitate, non ſecus ac ſi communes totius Fratrum collegii filii eſſent, ſeorſimque ipſis & locus in quo habitent, & victus ratio quam teneant, aſſignari debet, tam maſculis, quàm ſemellis à ſu diverſo domicilio diſparatis, ut ne ſe Superiores compellandi majorem ſumant fiduciam præſidentiores facti, quin potiùs ut raritate congreſſos reverentiam adverſus ipſos retineant, néve ex multis, quæ iis, qui adultiore ætate ſunt, imponuntur, qui in exequendis officiis ſuis non ita interdum diligentes ſuerint, (ſi modò, ut aſſolet, inciderit aliquando, mentem ipſorum temerè aliud egentem aberraſſe) proclivitas quædam major ad peccandum in animis illorum naſcatur, aut ſæpenumero etiam ſentire de ſcelatiùs incipiant, cùm in quibus ipſi ſe rectè gerant, in iis natu grandiores labi animadvertant. Neque enim intereſt, utrùm ſapientia quis, an ætate puer ſit. Itaque nihil eſt mirum eadem plerumque in utriusque animi vitia reperiri, ſimulque ex hujuſcemodi ſeparatione, & habitationis, & victus, illud etiam providebitur, ne quibus in rebus, natu majores, ſi eas gerant (decorum propter ætatem ſervatur) ad eas adoleſcentuli, ob aſſiduum cum ipſis uſum, indecorè ante tempus aſſiliant. Quocirca cùm hujus, quem dixi, ordinis, tum reliquæ etiam ſervandæ diſciplinæ, ac ſanctimoniæ cauſa, ſeparata eſſe loca illa oportet, in quibus & pueri, & natu grandiores verſentur. Qua ex re illud etiam commodum ſequetur, quòd in præceptorum commentatione adoleſcentulis neceſſaria, ſtrepitu illo, qui illam ſolet comitari, reliqui Monachi non oſtendentur. Verum enim precationes, quæ ſtatis interdiu horis deſcriptæ ſunt, ac præfinitæ, communes illæ quidem & pueris eſſe, & natu majoribus debent. Siquidem hoc modo & parvi ex grandiorum æmulatione ad compunctionem aſſuefiunt, & qui ætate antecedunt, in orationibus à pueris non mediocriter adjuvantur.

Cæterum quòd ad ſomnum, ad vigiliam, ad cibi ſumendi tempus, ejusque cùm modum, tum genus pertineat, ſeorſim pueris præcepta, ac regulæ quædam, adhibita tamen ea pro ætatis decoro, moderatione deſcribuntur. His autem, qui tales ſint, præficitor is, qui cùm ætate, tum uſu etiam rerum cæteris antecedat, cujusque omnibus teſtata morum facilitas ſit, quò videlicet, cùm paterna lenitate, tum prudenti etiam ſermone errata corrigat adoleſcentulorum, appoſitis ad ſingula errata remediis adhibendis, ejusmodique, quibus uno tempore & noxa caſtigetur, & animus ad tollendas perturbationes, vitiaque aſſueſiat. Veluti iracundia aliquis elatus eſt adverſus æquævum fratrem? hunc ille pro magnitudine delicti ſibi conciliare cogitor, ac miniſtrare, ſiquidem hæc hujuſcemodi ad humilitatem exercitatio, iracundiæ veluti nervos elidit, quando animi elatio illa eſt, quæ iracundiam plerumque in nobis ingenerat. Alieno tempore cibum aſſumpſit? ad multam diem jejunus permaneat. Inter veſcendùm ſe immodeſtè geſſiſſe animadverſus eſt, & indecorè? jejunus accumbentes, ac cibum cum decoro capientes cæteros ſpectare cogitor; hoc enim modo & abſtinentia ille caſtigabitur, & quod in hujusmodi pars eſt, decorum diſcet retinere. Verbum emiſit otioſum? contumeliam in proximum? mendacium, aut aliud quippiam de iis, quæ minùs licent? inedia ventris ac ſilentia plectitor. Atque illud quoque conſiderandum eſt, ut litterarum commentatio inſtituto noſtro conveniens ſit, ut magiſtri ſcilicet vocabulis in ſacris literis uſitatis apud ipſos utantur, & loco fabularum, hiſtorias ipſis rerum mirabiliret à Deo geſtarum denarrent; itemque ſumptis ex proverbiis ſententiis ad virtutem erudiant. Profuerit illis, ſi proponantur præmia memoriæ cùm rerum, tum etiam verborum. Siquidem fiet hac ratione, ut quæ volumus, ea jucundiùs, ac faciliùs ſint percepturi nulla cum moleſtia, nullaque contentione: atque etiam qui iſta ætate ſunt, ii rectè edocti, & mente eſſe attentiores, & cogitatione minùs temerè aberrare conſueſcent; ſi à Magiſtris identidem interrogantur, quo dirigant mentem, quid ſecum verſent cogitationis. Etenim ætas illa utpote ſimplex, maximèque ab aſtutiis remota, & ad mendacium fingendum non ſatis idonea, animi arcana facilè enuntiat. Porrò qui ejusmodi eſt, is reprehenſionem metuens, operam dabit, ut abſurdas iſtiusmodi cogitationes fugiat, ſeſeque ſubinde, ne in illis frequenter deprehendatur, revocabit. Quamobrem animus, dum tener eſt adhuc, & ritu ceræ, quæ ipſa impreſſas in ſe formas quaſcunque facillimè recipit, molliſſimè cedit, confeſtim ab ipſo initio, omni rerum bonarum imbui exercitatione debet, quo videlicet, ubi poſteà rationis uſus acceſſerit, & habitum illum rerum dijudicandarum ætas major attulerit, pietati jam ab ineunte ætate aſſuetus, nullo impedimento, curſu utatur faciliore, cùm & ratio quid expediat, admoneat, & ad id aſſequendum facilitatem præbeat conſuetudo.

Quo ſanè tempore admittenda eſt virginitatis profeſſio, tanquam firma jam, & ejusmodi, quæ à proprio conſilio, judicioque proficiſcatur, ratione jam probè adulta. Poſt quod tempus & præmiis, & ſuppliciis a juſto judice afficiuntur ii, qui vel benè vixerint, vel malè, pro meritis videlicet eorum, quæ geſſerint. Porrò ſententiæ ejusmodi teſtes aſſumendi Eccleſiarum Antiſtites ſunt, quo videlicet per ipſos & ſanctificatio corporis, veluti res ſacra Deo dedicetur, & actionis illius per illorum teſtimonium confirmatio fit: *In ore enim duorum, vel trium*, inquit Scriptura, *ſtabit omne verbum.* Sic enim & ſtudium Fratrum, maledicta maximè evitabit, & qui ſe ipſos Deo palam dedicaverint, ſi profeſſionem poſteà reſcindere conati fuerint, iis nulla ad impudentiam cauſa reliqua fiet. Qui verò vitam cum virginitatis profeſſione ſuſcipere nolit, is tanquam qui res Domini accurare ſollicitè non poſſit, ipſis iisdem adhibitis teſtibus dimittor. Verum enim qui jam profeſſus fuerit, idque diligenti habita quæſtione, animadverſioneque, ad quam plurium ipſi dierum dari ſpatium debet, quibus ſecum ſeorſim deliberet, ne quid aſtutè, immature, & per raptum fieri à nobis videatur; is tum demùm ſic recipi debet, ad reliquorum Fratrum numerum adſcribi, communem deinceps cum cæteris & locum ad habitandum, & victus rationem habiturus. Cæterùm quod penes nos ſugerat dicere, id haudquaquaquam alienum ſit, ſi nunc etiam adjungatur, nos videlicet, quando ſunt quædam artes, quas à parvulo exercere ſtatim conveniat, ſimul ac jam ad eas perdiſcendas de puerorum numero habiles aliqui uſi fuerint, neutiquam prohibere, quominus continenter interdiu illi apud artis illius magiſtros ſint: nam noctu neceſſario illos ad æquales ſuos transmovemus,

mus, quibuſcum neceſſariò etiam una capere cibum debent.

Interrogatio XVI.

Nunquid pietatem in vita colere volenti, neceſſaria Continentia ſit?

Reſponſio.

Ac quòd neceſſaria quidem ſit continentia, perſpicuum eſt: Primum quidem, quòd ab Apoſtolo ea inter fructus Spiritus connumerata eſt, tum quòd ex hac etiam illud aſſequi nos affirmat, ut miniſterium noſtrum reprehenſione careat, quando dicit: *In laboribus, & vigiliis, in jejuniis, in caſtitate*; & item alibi: *In labore, & ærumna, in vigiliis multis, in fame, & ſiti, in jejuniis.* Similiterque alio in loco: *Omnis autem, qui in agone contendit, ab omnibus ſe abſtinet.* Caſtigatio prætereà corporis, & in ſervitutem illa redactio nulla re tantoperè efficitur, quàm continentia; ſiquidem fervor ille, qui vigere in juvenibus ſolet, itemque difficilis ille ad coërcendum libidines impetus, continentia veluti quodam fræno cohibetur: Non enim, ut ait Salomon, inutiles ſunt ſtulto deliciæ, quid autem carne, quæ molliter accuretur, & juventutis æſtu, quæ temerè, huc illucque agitetur, & fingi ſtultius poteſt; idcirco Apoſtolus dicit: *Et carnis curam deſiderio ne feceritis.* Et: *Quæ in deliciis eſt, vivens mortua eſt.* Adde quòd exemplum illius divitis luxu ac deliciis defluentis, neceſſariam nobis eſſe continentiam declarat, ne ſcilicet, quod ille audivit, nos quoque audiamus: *Recepiſti*, videlicet, *bona tua in vita tua.* Quam verò metuenda intemperantia ſit, etiam Apoſtolus docet, qui inter ea, quæ illorum propria ſunt, qui deſciſcunt à Deo, illam enumeret. *In noviſſimis* enim, inquit Paulus, *diebus, inſtabunt tempora periculoſa: Erunt* enim *homines ſeipſos amantes.* Et pluribus enumeratis vitiorum generibus, poſtremo adjunxit: *Criminatores incontinentes.* Atque Eſau etiam vitio, quaſi maximum malorum omnium, data incontinentia eſt, cùm uno ferculo primogenita ſua vendidiſſet: incontinentia enim illa fuit, propter quàm à Dei præceptis homo primùm diſceſſit, contrà verò ſancti viri omnes, quotquot unquam fuere, continentiæ laude ſunt commendati. Ad hæc omnis ſanctorum ac beatorum vita, ipſiusque adeò Domini Noſtri Jeſu Chriſti, quamdiu ille cum corpore apud nos fuit, exemplum, ad hanc utiliter nos adhortatur. At Moyſes quidem longinquam illam in jejunio ac precatione aſſiduitatem, legem accepit, & verba Dei audivit, tanquam ſi quis loqueretur, inquit, amico ſuo; Helias verò tum demum dignus habitus eſt viſione Dei, cùm ipſe quoque ad parem continentiæ magnitudinem perveniſſet. Quid autem Daniel? quomodo res admirabiles ille vidit? an non poſt vigeſimum jejunii diem? Quid tres adoleſcentuli illi? qua ratione alia ignis impetum extinxere, niſi continentia? Joannis prætereà totum inſtitutum hinc ſumpſit exordium. Hæc illa etiam fuit, à qua ſeipſum oſtendere Dominus cœpit. Continentiam autem appellamus, non ſi quis ſe à cibo penitùs abſtineat: quando hoc violenta quædam vitæ diſſolutio eſt: ſed eam, quam tollendæ contumaciæ corporis cauſâ, pietatis ergò de induſtria ſequimur rerum voluptatem titillantium abſtinentiam. Atque ut ſemel finiam, quarum rerum voluptates ab iis, qui ex libidine vitam degunt, expeti ſolitæ ſunt, ab his nobis, qui ad veram pietatis culturam contendimus, eſt temperandum. Proindè nequaquam in una tantùm eſcarum fugienda voluptate, continentiæ culturam conſiſtere exiſtimandum eſt, ſed eam ad omnem etiam rem, quæcunque propoſito nobis fini adverſaria ſit, & impedimento, pertinere. Ex quo intelligitur, qui hanc perfectè virtutem tenuerit, eum nullo modo, cùm ventrem in poteſtatem redegerit ſuam, humanam ſibi paſſurum gloriam dominari; aut cùm obſcœnam voluptatem devicerit, opum cupiditatem, aut aliam quamvis degenerem animi affectionem, veluti iram, ægritudinemve, aut quæcumque imperitis animis dominari conſueverunt, non ſuperaturum: fermè enim (quod in omnibus præceptis animadvertimus) ea videlicet inter ſe connexa eſſe, neque fieri poſſe, ut ullo modo uni ſeparatim ab altero ſatisfiat, hoc præcipuè in continentia cernitur. Nam & dimiſsè de ſe ſentit verè humilis, qui in gloria continentiam adhibet, & Evangelicæ inopiæ menſuram explet, qui in congerendis opibus continentiam ſervat: & ab ira tranquillus eſt, qui animi elationem, atque iracundiam in officio continet. Ea denique abſolutæ continentiæ ratio eſt, ut linguæ, ut oculis limites præſcribat, ut auribus minimè curioſam indulgeat auſcultationem, & ſingulis his cancellos ipſorum officii quaſi quoſdam circumſcribat atque circumdet, extra quos, qui egreſſus, is incontinens ac petulans eſt. Animadvertis quemadmodum circum hoc unum præceptum, reliqua omnia, veluti in choro conjunctim inter ſe connexa cohæreant?

Interrogatio XVII.

Quòd in riſu etiam continentiam adhibere conveniat.

Reſponſio.

Atque illud etiam, quod à pleriſque negligitur, non mediocriter caveri ab iis debet, qui colendæ pietati ſtudent, ne in riſum videlicet præter modum effuſi ſint, quandoquidem non abeſſe à ſe intemperantiam ſignificat is, qui profuſo nimis, petulantique riſu teneatur, ſeſeque & animi ſui motus nequaquam ſedatos, ejusque mollitiem, ac veluti laxitatem nequaquam ratione ſevera habere compreſſam declarat. Verùm enim modò actum diducere, eóque modo animi ſui diffuſionem leniter ſignificare, non eſt contra decorum, quatenùs illud tantùm indicetur, ſicut ſcriptum eſt: *Cor gaudens exhilarat faciem.* Illud autem, in immanes cachinnos prorumpere, & corpore, contra animi voluntatem ſubſultare nequaquam eſt ejus, qui animo compoſito ſit, aut planè probo, & compote ſui ipſius. Porrò hoc ita eſſe, ut ſapientiſſimus Salomon confirmat his verbis: *Fatuus in riſu exaltat vocem ſuam, vir autem ſapiens vix tacitè ridebit.* Hujusmodi genus riſus etiam Eccleſiaſtes damnans tanquam rem animi conſtantiæ, & gravitati maximè contrariam, ſic dicit: *Riſum reputavi errorem.* Et item: *Sicut ſonitus ſpinarum ardentium ſub olla, ſic riſus ſtulti.* Atque hoc ipſum etiam ita eſſe Dominus oſtendit, qui ſuſceptis cæteris, quæ neceſſariò corpus ſequantur affectionibus, iiſque omnibus, quæcunque virtutis teſtificationem habent, veluti laſſitudinem, & miſericordiam adverſus calamitoſos, riſu, quantum Evangeliorum hiſtoria cognoſci poteſt, uſus nunquam ſit, contraque omnes quotquot tenerentur, miſeros appellaverit.

Neque verò vocabuli nos ambiguitas fallat, quandoquidem familiare eſt Scripturæ ſæpenumerò lætitiam, & feſtivitatem illam, quæ ex rebus bonis in animo exoritur, riſum appellare, ut ait Sara: *Riſum fecit mihi Deus.* Et illud item: *Beati qui nunc fletis, quoniam ridebitis.* Et quod eſt in hiſtoria Job: *Os autem verax implebit riſu.* Siquidem omnibus his in locis vocabulum hoc pro hilaritate, quæ ex prorumpente animi gaudio naſcitur, uſurpatum eſt. Quamobrem qui omnibus animi ſui affectionibus moderatur, neque voluptatis titillatione ulla promovetur, contraque fortiter, conſtanterque adverſus quamcumque parvam libidinem animatus eſt, hic perfectè continens eſt. Porrò qui eſt ejuſmodi, is ſine dubio liber eſt ab omni peccato. Atque etiam eſt, cùm interdum à rebus iis convenit abſtinere, quæ alioqui genere ipſo conceſſæ ac neceſſariæ ad vitæ uſum ſunt, quotieſcunque abſtinentia illa Fratrum noſtrorum ſalutis cauſa à nobis ſuſcipitur; quemadmodum eſt

apud

apud Apoſtolum: *Si eſca ſcandalizat fratrem meum, non comedam carnes in æternum.* Qui etiam cùm haberet poteſtatem vivendi ex Evangelio, ea poteſtate uſus non eſt, ne quod offendiculum daret Evangelio Chriſti.

Eſt ergo continentia peccatorum ſublatio, vitioſarum affectionum amandatio, corporis ad naturales etiam uſque paſſiones, cupiditateſque mortificatio, principium vitæ ſpiritualis, ſempiternorum bonorum conciliatio, voluptatis aculeum in ſeipſa abolens. Siquidem voluptas nihil eſt aliud, quàm eſca illa maligni, per quam nos homines ad peccatum valdè proclives ſumus. Ab eo omnis anima non ſecus atque ab hamo quodam ad exitium protrahitur. Quòd ſi quis adhibita continentia, ab ea ſe neque effœminari paſſus ſit, neque inflecti, hic ſine controverſia quodvis penitùs peccatum effugerit. Si verò cùm à pluribus evaſerit, tamen ſub unius adhuc dominatu ſit, nequaquam is haberi in continentibus debet: quemadmodum neque ſanus, qui uno aliquo corporis vitio laborat, neque cui tantùm unus dominatur, liber. Ac reliquæ quidem virtutes, cùm in occulto exerceantur, minùs ſæpe illuſtres apud homines exiſtunt; continentia autem, in quo ineſt, eum vel primo ipſo aſpectu tantùm natum facit.

Ut enim optimus corporis habitus, & corporis bonitas pugilem à cæteris diſtinguit: ſic Chriſtianum à cæteris macilentia corporis, palloque deſloreſcens, quia continentiæ veluti adjunctus comes, judicio eſt, eum Chriſti mandatorum verè pugilem eſſe, qui in infirmitate corporis adverſarium ſuum in lucta proſternat, & quàm potens ſit, in pietatis certaminibus declaret convenienter verbis illis: *Cùm enim infirmor, tunc potens ſum.* Quantum enim vel in ſolo continentis alicujus aſpectu lucri eſt videre illum videlicet parcè, tenuiterque res etiam ipſas neceſſarias attingentem, ægreque naturæ miniſterium perinde ac tributum moleſtiæ & angoris plenum pendentem, temporiſque quod in hoc ipſo conſumitur, motam animo iniquo ferentem, celerrimeque à menſa ad obeunda munera ſua reſilientem? Siquidem opinor ad animum illius, qui ventris libidinibus ſerviat, pervellendum, & ad frugem revocandum meliorem, nullam cujuſvis generis orationem poſſe excogitari, quæ tantidem valeat, quantùm vel ſolum continentis alicujus aſpectum. Atque hoc eſt, ni fallor, illud ad gloriam Dei manducare, & bibere, ut in menſa etiam luceant bona opera noſtra, ut glorificetur Pater noſter, qui in cælis eſt.

Interrogatio XVIII.

Quòd nihil non convenit deguſtare eorum, quæ in menſa apponantur.

Reſponſio.

Atque illud etiam neceſſariò ſtatuendum eſt, ad hoc ut maceretur corpus, & in officio contineatur, iis, qui in pietatis curriculo decertant, continentiam apprimè neceſſariam eſſe: *Omnis enim, qui in agone contendit, in omnibus abſtinens eſt.* Verum enimverò, ne ſimiles efficiamur inimicorum Dei, qui *cauteriatam habent conſcientiam ſuam,* ac propterea *abſtinent à cibis, quos Deus creavit ad ſumendum cum gratiarum actione fidelibus:* ſingula (quando tempus inciderit) attingenda nobis ſunt, quatenùs iis qui nos cernunt, oſtendamus omnia eſſe munda mundis, & *nihil rejiciendum, quod cum gratiarum actione percipiatur: ſanctificatur enim per verbum Dei, & orationem.* Videndum eſt tamen, ut ea in re ab inſtituto continentiæ noſtræ non diſcedamus, ut videlicet de iis, quæ violata ſunt, & ad neceſſitatem ſolam parata, eatenùs ſumamus, quoad neceſſitati factum ſit ſatis, atque in his ipſis ſaturitatis etiam malum declinemus, & ab his quæ voluptaria ſint, penitus nos abſtineamus. Hoc enim modo & à voluptariorum hominum libidine excidemus, & eos qui cauteriatam habent conſcientiam ſuam, quantum in nobis erit, curabimus, à nobiſque ſuſpicionem illam, quæ in utramque partem poſſet exiſtere, amovebimus. *Ut quid enim libertas mea,* inquit Apoſtolus, *ab alia conſcientia judicatur?* Sanè continentia illa eſt, quæ hominem mortuum eſſe ſimul cum Chriſto, ac membra ſua, quæ ſunt ſuper terram, mortificaſſe declarat: hanc ſcimus eſſe temperantiæ matrem, ſanitatis conciliatricem: ab hac egregiè, quicquid, id eſt, quod Chriſtianarum virtutum fœcunditati officiat, extirpari, ſiquidem, ut dictum eſt à Domino, ſollicitudines vitæ hujus, voluptateſque, ac reliquæ cæterarum rerum cupiditates eæ ſunt, quæ verbum Dei ſuffocant, & infœcundum efficiunt. Ab hac Dæmones profugiunt, cùm ipſe nos Dominus docuerit eſſe eorum genus quoddam, quod in re alia nulla exeat, niſi in oratione & jejunio.

Interrogatio XIX.

Qui modus ſervari in continentia debeat.

Reſponſio.

Atque in vitiis quidem animi unus continentiæ modus eſt, ſumma earum rerum, quæ ad peſtiferam voluptatem ferunt, à nobis alienatio. In cibis autem quemadmodum alii aliis neceſſarii ſunt, pro ætate videlicet cujuſque, ac ſtudiis, iique appoſitè ad corporis cujuſque habitudinem diſtincti; item quoque diverſa ſunt, uſus illorum, modus, ratioque; quò fit, ut nequaquam omnes uni, & eidem regulæ ſubjici poſſunt. Verùm enim ea præſcripta ſemel à nobis regula, quam ab iis, qui valetudine integra pietati operam dant, ſervari conveniat, ab ea licere volumus iis, quibus tradita eſt provincia cæteros gubernandi, habita novorum cujuſque temporum ratione, immutare quantum velint. Quæ enim unumquemque ſigillatim attingunt, ea oratio complecti non poteſt, ſed ea tantummodò quæ in univerſum à communi quadam doctrina dependent: Nam quemadmodum refici eſcis ægroti debeant, aut vehementibus alioqui laboribus defatigari, quomodove agi cum illis par ſit, qui ſe ad gravem aliquem laborem, veluti ad iter, aut aliud quovis laborioſum munus accingunt, Antiſtites ipſi judicabunt, & ad neceſſitatem uniuſcujuſque rem totam attemperabunt, illudque, quod eſt in Actis, imitabuntur, ubi dicitur, quòd *dividebantur illa ſingulis, prout unicuique opus erat.* Ex quo ſanè intelligimus, neutiquam omnibus, neque idem cibi ſumendi tempus, neque modum eundem, regulamve eandem poſſe deſcribi.

Verùm enim commune illud propoſitum ſit, videlicet, ut ne quid cuiquam deſit eorum, quæ neceſſitas cujuſque deſideret. Nam illud immodicè ventrem diſtendere, & immoderatis ſe epulis onerare, præterquam quòd deteſtabilis atque execratione digna res eſt, cùm Dominus dixerit: *Væ qui ſaturi eſtis nunc:* corpus etiam ipſum ineptum prorſus reddit ad labores, & proclive in ſomnos, & nobis magis expoſitum facit ac pervium. Neque verò ſuavitate metiendus eſt finis, aut ſpectandus cibi ſumendi, ſed neceſſario tantùm uſu ad vitæ conſervationem expeti debet, rejecta voluptatis libidine. Quando voluptatibus ſervire, nihil eſt aliud, quam ventrem Deum ſuum efficere: quoniam enim corpus noſtrum, quod aſſiduè ſingulis momentis exinanitur, ac defluit, ea re ſubinde opus habet, ut repleatur: (quæ etiam cauſa eſt, cur cibi appetitiones naturales ſint.) Sanè recta ratio uſus ciborum, id replendum admonet, quod exinanitum ſit, quo videlicet conſtare animal poſſit, ſive aridum, ſive humidum illud alimentum ſit, quod natura deſideret. Proinde quòd minore negotio à naturalis nos deſiderii moleſtia liberet, illud adhibendum nobis eſt. Hoc autem ita fieri convenire, facto illo Dominus declaravit, cùm delaſſatam illam ingentem multitudinem epulo illo accepit, ut (quod quidem eſt apud Joannem) ad panem, qui ipſe etiam erat hordeaceus,

fru-

fruſtum tantummodò piſcis adjectum ſit. Nam de potione prorſus nulla mentio, quippe tanquam videlicet aqua ſponte ſua ex humo ſcaturiens, omnibus eſſet in promptu, quæ naturale uniuſcujusque deſiderium affatim poſſet explere. Extra quam tamen ſi ſit aliquis, cui propter imbecillitatem valetudinis noceat hujusmodi potio; tunc enim ex conſilio Pauli ad Timotheum ea rejici deberet, neque hæc modò, ſed illa etiam omnia, in quibus evidens eſſet nocumentum. Neque enim cohæret hoc, ut cùm tuendi corporis cauſa eſcas aſſumamus, per easdem ipſas ei rurſum bellum inferamus, impedimentoque ſimus, quominus præcepta Dei exequi poſſit: atque hoc idem etiam exemplo nobis eſt, ut animum noſtrum ea aſſuefaciamus ſugere, quæ ipſi nocent, eſto alioqui illa voluptatem habeant. Verum enimvero omninò nobis præferendæ epulæ ſunt, ut quæ minore poſſunt negotio comparari, ne prætextu continentiæ, ex his eas, quæ nobiliores ſint, ac majoris pretii, exquiramus, nempe qui magno partis condimentis epulas noſtras apparemus. Sed quod in quaque regione, & haberi facilè poteſt, & utile eſt, & quo paſſim populus utitur, eo eſt nobis utendum, iisque tantummodò importatis, quæ ad vitam ſummè ſint neceſſaria, veluti oleo, & aliis generis ejusdem, & ſi quid eſt prætereà, quod ad neceſſarium ægrotantium ſolatium pertineat, atque hoc ipſum ita procuretur citra curioſitatis notam. Abſit item tumultuoſa omnis & importuna diſtractio.

Interrogatio XX.

Quæ ratio tenenda ſit in accipiendis hoſpitibus.

Reſponſio.

Jam cùm inanis gloria, & humani favoris captatio, & quælibet prorſus in quacunque re oſtentatio interdicta Chriſtianis hominibus ſint (quando qui ipſa etiam mandata idcircò exequitur, ut ſpectetur ab hominibus, ea que re apud illos in gloria ſit, debitam alioqui ſtudio illi mercedem amittit:) tum verò iis qui ſervandi cauſa præcepti Dominici ad omne ſeſe humilitatis genus abjecerunt, mirabiliter quælibet fugienda inanis gloriæ ſignificatio eſt. Sed quoniam videmus eos, qui in civili vitæ genere verſantur, humilitatem paupertatis fugere, veluti rem ignominioſam, ob eamque cauſam quotiescunque aliquis ipſis ſuſcipiendus hoſpes ſit, epularum & copiam, & magnificentiam ſtudioſiùs conſectari: equidem metuo ne ad nos quoque furtim ſe iſtiusmodi peſtis inſinuet, néve plane iis eſſe convincamor, quos tantoperè commendatæ à Chriſto paupertatis pudeat. Ut igitur, ſi vaſa argentea, vela ve purpura prætexta, aut mollia ſtragula, & pellucida amicula ſotis arceſſita comparamus, ex decoro noſtro non eſſet: ſic indecorum prorſus fuerit, ſi nova, & à communi victus noſtri ratione longè abhorrentia eſcarum genera excogitare velimus: illud enim circumcurſare nos, ut ea perveſtigemus, quæ non ad neceſſarium vitæ uſum requiruntur, ſed ad explendam miſeram libidinem, ambitiónemque anxiè ſolita ſunt inveniri: præterquam quòd fœdum ac turpe eſt, & ab inſtituto noſtro alienum, etiam apprimè nocet: quando videlicet, qui luxu diffluunt ac deliciis, & vitam beatam ventris voluptatibus finiunt, nos quoque in earundem rerum, quibus inhiant ipſi, curis, ſollicitudinibusque verſari animadvertant. Si enim res damnanda ac fugienda indulgentior ille eſt deliciarum luctus, nullo eas pacto amplecti ac diligere debemus; ſiquidem de iis, quæ judicata ſunt prava, nullo unquam tempore videri nos debet expediens & commodum. Qui luxurioſè vivunt, & optimis unguentis delibuti incedunt, & vinum percolatum bibunt, incuſantur à Scriptura: & vidua in deliciis vivens, mortua dicitur: & dives ille propter delicias, quas in hac vita fuerat ſectatus, deliciis Paradiſi privatus eſt. Quid ergo nobis cum apparatibus ſumptuoſis? Acceſſit ad nos hoſpes aliquis? Si Frater eſt, & idem nobiscum vitæ inſtitutum habet, is domeſticam ſuam menſam agnoſcet: quippe cùm, quæ domi reliquerit, ea inventurus ſit apud nos, ac defatigatus ex itinere; catenus cum prolixiùs, liberaliúsve agatur, quatenùs ad recreandam ejus laſſitudinem ſit ſatis. Acceſſit alius à communi vulgarique vivendi conſuetudine; hic diſcat ex factis, quæ ratio illi perſuadere non potuit, formulam, & adumbrationem hinc mutuetur vitæ fruga ioris. Inſideant in ejus animo monumenta, quæ ipſi memoriam excitent menſæ Chriſtianorum, neque pudendæ propter Chriſtum paupertatis. Quòd ſi his ille minimè promovebitur, ac potiùs pro ridiculo habebit, prorſus iterum nobis moleſtus non erit. Verumenimverò nos quandocunque divites aliquos animadvertimus, ex iis qui ſummum bonum in voluptatibus ponunt vehementer admodum illorum vicem dolemus, deploramusque, quòd totum vitæ tempus in futilibus, ac nullius pretii rebus conſumant, nempe qui voluptates ſuas Deum ſibi ſuum conſtituerint, nec ipſi ſentiunt ut partem bonorum ſuam in hac vita recipiant & per haſce delicias ad ſibi paratum ignem & illic æſtuantiſſimum ardorem hinc emigrent. Ac ſi quando nacti occaſionem fuerimus, hæc longiore oratione apud illos perſequi non dubitemus. Quòd ſi futurum eſt, ut nos quoque in iisdem, in quibus ipſi, criminibus ſimus, & ea quæ voluptaria ſunt inquiramus, & ad oſtentationem ea apparemus, equidem metuo, ne quæ deſtruximus ea ædificare videamur, illis etiam iisdem rebus, per quas cæteros judicamus, nempe quorum vita aſſimulatio ſit, qui videlicet modò in hanc, modò in illam formam pro varia temporum ratione tranſeamus, niſi fortè etiam veſtitus devitandus nobis ſit, quotiescunque caſus tulerit, ut in ſuperbos, ac faſtidioſos aliquos inciderimus. Quòd ſi hoc facere minùs inſtituto noſtro conveniat, illud certè multò ab honeſto alienius, ſi ob iſtos delicatulos à menſæ noſtræ ſolito ritu receſſerimus. Conſtans atque uniusmodi eſt vita germanè Chriſtiani, eaque unum modò ſibi propoſitum habet, gloriam Dei. *Sive enim manducatis, ſive bibitis, omnia ad gloriam Dei facite*, verba Pauli ſunt hæc, ex cujus ore Chriſtus loquebatur; contraque eorum, qui à vera pietate ſunt alieni, inconſtans ac varia: nempe quæ ſe modò in hanc, modò in illam formam per ſimulationem tranſmutet, & ad illorum, quibuſcum eſt libidinem accommodet. Quamobrem tu quoque cùm largiore epularum copia, & exquiſita nimis in illis ad voluptatem apparandis ſolertia in fratre accipiendo, menſæ tuæ ſolitum ritum immutas, ſine controverſia ipſum veluti hominem voluptatibus deditum accuſas, & apparatu illo ei contumeliam infligis, nimirum qui ventris illi libidinem objicias. An non ſæpenumerò & genere ipſo, & modo apparatus animadverſo, conjecturam conſuevimus facere, quis, aut cujusmodi illa ſit, qui expectetur? Nequaquam Dominus Marthæ illud laudi tribuit, quòd in apparatu rerum multarum occuparetur: ſed *ſollicita es*, inquit, *& turbaris circa plurima*. Porrò paucis eſt opus vel uno potiùs, ac paucis quidem, quod pertinet ad apparatum: uno verò, nempe fine ipſo, ut videlicet neceſſitati fiat ſatis. Ipſe autem Dominus, prorſus non neſcis, cujusmodi menſam quinque illis millibus appoſuerit, neque non ſimiliter votum Jacob ad Deum ſcis: *Si dederis mihi panem*, inquit, *ad veſcendum, & veſtimentum ad induendum*: non autem dixit: Si dederis mihi affluentiam opum, aut magnificentiam. Qoid verò ſapientiſſimus vir Salomon? *Divitias & paupertatem ne dederis mihi*, inquit: *ſed tribue tantum victui meo neceſſaria, ne fortè repletus, mendax efficiar, ne dicam; Quis me videt? aut egeſtate compulſus, furer, & perjurem nomen Dei mei.* Sic ille divitias, ſaturitatem, egeſtatem verò ſummam rerum ad vitam neceſſariarum inopiam definivit; nimirùm

ex eo quod dicit neceſſaria, medium quid inter egeſtatem, & abundantiam rerum ad uſum neceſſariarum declarans. Porrò aliis rebus eſt opus, pro diſſimilitudine videlicet naturæ corporis cujuſque, & propoſitæ rei gerendæ neceſſitate; ſiquidem huic largiore, & validiore opus eſt cibo, propter defatigationem laboris, illi contrà tenuiore, levioréque, & ad corporis ipſius imbecillitatem accommodato. In communi autem hoc ſtatuendum eſt, ut cibaria, quæ promiſcuè omnibus apponantur, ejusmodi ſint, quæ cùm vili pretio, tum parvo etiam negotio comparentur. Adhibenda tamen in menſa neceſſaria munditia ubique eſt, atque elegantia; ita tamen, ut nuſquam extra fines noſtros egrediamur: atque hoc unum in acceptione hoſpitum noſtra ſpectemus modo, ut eorum cujusque, quos acceperimus, neceſſitati ſatis fiat. *Qui* enim *utuntur hoc mundo*, inquit Apoſtolus, *ſint tanquam non abutentes*. Porrò abuſus nihil eſt aliud, quàm ſumptus ille, qui ultra neceſſarium uſum fit. Non ſunt nobis pecuniæ? nec ſint. Non ſunt referta penora, quid tum? Vivimus enim in diem, & in labore poſitus nobis eſt victus. Cur igitur eſcam à Deo eſurientibus datam, perversè in iſtorum delicias ac voluptates inſumimus? & peccamus utrinque, qui & illis egeſtatis anguſtias intendimus, & his ſaturitatis incommoda exaugemus.

Interrogatio XXI.

Quæ ratio in ſeſſionibus, & accubationibus teneri debeat, quandocunque ad prandium, cœnamve ventum ſit.

Reſponſio.

Quoniam præceptum eſt Domini (qui ubique nos ad humilitatem aſſuefacit) ut in prandiis etiam accumbentes noviſſimum locum præoccupemus: haud dubiè ne hoc quidem præceptum ab eo negligi debet, qui in eo ſtudent, ut omnia agat ex mandato. Quamobrem ſi vulgaris ac communis vitæ ſunt, qui nobiſcum accumbunt, danda nobis ſedulò opera eſt, ut hae etiam in parte exemplo noſtro illi diſcant ſe intra modeſtiæ fines continere, neque prima ſubſellia appetere. Sin qui unum ſimul conveniunt, eorum omnium unum eſt, atque idem vitæ propoſitum, ut videlicet quovis tempore ſuæ humilitatis edant ſpecimen: hîc enimverò ex præcepto Domini æquè ad omnes pertinet, noviſſimum locum occupare. Verumtamen pugnax nimis ea de re damnanda contentio eſt, nempe ut quæ modeſtiæ inimica ordinem tollat, & perturbationem, ac tumultum inducat. Quin etiam ſi in eo pervicaces ſimus, neque ſit qui alteri cedat, pervicaciterque inter nos velimus contendere, ſimile quiddam eveniet planè, ac ſi de principe loco pugnaremus: proinde hîc quoque conſiderandum eſt, ut cognito diligenter quid nos facere addecens ſit, ubi id facere ſtuduerimus, loci poſteà in accubatione aſſignationem arbitrio permittamus illius, apud quem ſimus: ſicuti Dominus etiam videtur admonuiſſe, quando dixit pertinere ad patremfamilias hujuſcemodi locorum diſtributionem. Hoc enim modo & inter nos viciſſim ſupportabimus in charitate, honeſtè omnia, & ſecundùm ordinem facientes: & illud demonſtrabimus, omiſſa vehementi, atque obſtinata illa contentione, neutiquam nos oſtentationis, aut captandæ cauſa gloriæ popularis humilitatem conſectari. Quin cedendo potiùs parendoque ad veram humilitatem perveniemus; quando majus ſuperbiæ ſignum eſt, nimis præfractè contendere, quàm principem locum in ſubſellis tenere, quandocunque id facere juſſi obtemperemus.

Interrogatio XXII.

Qui veſtitus conveniens ſit homini Chriſtiano.

Reſponſio.

Prorſus & humilitatem, & in victu, cultuque tenuitatem, & omnibus in rebus frugalitatem ac parſimoniam neceſſarias eſſe ſuperiùs demonſtratum eſt, ſi multitudinem velimus occupationum præcidere, quibus dum neceſſitatibus corporis famulatur, variis modis diſtrahi animus conſuevit, nimirum ad eoſdem quoque fines dirigendum nobis eſt quicquid ad veſtitum etiam pertinet. Si enim in eo ſtudendum eſt nobis, ut omnium infimi, ſimus, ſine dubio, & quod in hoc genere indumentorum infimum eſt, id ſummopere nobis eſt amplectendum; ut enim qui ſtudioſi gloriæ ſunt, ex amictu etiam veſtimentorum, gloriam ſibi ſoliti ſunt aucupari, nempe qui ex illorum magnificentia, ſplendoreque ſpectabiles ſe, & in admiratione eſſe cupiant: ſic videlicet, qui ob vitæ humilitatem in infimum ſeipſum objecerit, in his quoque, quod omnium infimum eſt, conſectari debet. Quemadmodum enim in publica cœna Corinthiis vitio datur, quòd magnifico ſuo epularum apparatu, egentibus inopiam viderentur exprobrare, ac pudore aſpergere, eodem modo in forenſi quoque & conſpicuo omnibus veſtimentorum uſu, is qui à populari conſuetudine elegantior recedit ornatus, ex quadam veluti comparatione, eos dedecorat, qui tenuiores ſunt: cùm autem Apoſtolus dicat: *Non alta ſapientes, ſed humilibus conſentientes*: exquirat ſeipſum quiſque, utrine magis aſſimilem eſſe Chriſtiano homini conveniat, iine, qui habitant in aulibus Regum, & mollibus veſtiuntur, an nuncio & præconi Domini adventus, quo in natis mulierum nullus ſurrexit major, de Joanne loquor filio Zachariæ, cujus veſtimentum ex ſetis camelorum erat. Quin & veteres Sancti illi viri circuìbant in melotis, & pellibus caprinis.

Porrò ad quem finem uſus is dirigi debeat, docuit nos Apoſtolus, unico verbo, cùm dixit: *Habentes victum, integumentaque, his contenti ſimus*; quippe tanquam ſolo nobis integumento ſit opus, neque jam amplius propter varietatem, eamque, quæ ex illa conſequitur, exquiſitam elegantiam, in damnatum luxuriæ vitium (ne quid dicam gravius) incidamus; ſiquidem poſteà ab inutilibus minimeque neceſſariis artibus in hominum vitam ſunt importata. Atque etiam perſpicuum eſt quiſnam primus integumentorum uſus fuerit, qui à Domino ipſo indigentibus eſt datus: Fecit enim illis, inquit Scriptura, Deus tunicas pelliceas: quandoquidem ad ea in corpore contegenda, quæ aſpectu ipſo minùs fuerant honeſtatis habitura, ſatis erat etiam hujuſcemodi tunicarum uſus.

Sed quoniam in veſtimentis non hoc quæritur tantummodò, ſed illud etiam prætereà, ut videlicet per ea frigoris incommoda depellantur, neceſſariò ad utramque rem accommodatus eſſe veſtimentorum uſus debet, ut per ea ſcilicet & corporis deformes partes obtegantur, & quæ à cæli inclementia afferuntur, incommoda propulſentur.

Jam quando in his quoque quædam, quæ ad plures, quædam quæ ad pauciores uſus aptantur: conſentaneum videtur ea à nobis pluris fieri oportere, quæ ad plures poſſint uſus accommodari, quo videlicet nihil quicquam contra ſuſceptum à nobis ſummæ in victu paupertatis inſtitutum fiat; neque alia ad forenſem oſtentationem, alia ad domeſticum uſum parta habeamus, atque ex his ipſis item ad diurnum quædam, quædam ad nocturnum tempus diſtributa, ſed ejusmodi quoddam nobis veſtimenti excogitandum eſt genus, quoad omnia uti commodè poſſimus: ut videlicet eo amicti, & diurnæ pariter honeſtati, & nocturnæ etiam neceſſitati ſaciamus ſatis. Ex quo quidem illud continget, & communem omnium noſtrum inter nos in veſtitu ornatum eſſe, & veluti inſignem quandam ac peculiarem ex ipſo amictu homini Chriſtiano impreſſam notam: quæ enim ad unum & eundem finem ſpectant, illa utplurimùm inter ſe conveniunt. Utilis etiam prætereà in hoc peculiaris hæc amictus ratio eſt, quòd ea, qualis ſit unusquiſque, antè indicat, & vitæ, quæ ex Deo

eſt,

eſt, profeſſionem veluti teſtificatur: quæ res facit, ut ab iis, qui nos viderint, actiones etiam iſti profeſſioni conſentaneæ requirantur: neque enim ſi quid indecorum, inhoneſtúmve geritur, id ſimiliter, & in obſcuris hominibus, & in iis qui illuſtres magoa quædam profitentur, animadverti perinde ſolet, aut propalam eluceſcit: nam de vulgo aliquem, aut alioqui obſcurum, ſi in publico is aut pulſet aliquem, aut aliunde ipſe pulſetur, & obſcœnas voces emittat, aut frequens in ganeo verſetur, & alia generis ejusdem flagitiosè agat, haut facilè quisquam attenderit, quippe cùm id exiſtimet quisque, ejus facta illa univerſo vitæ ipſius inſtituto reſpondere: at qui vitæ genus ab omni parte abſolutum profiteatur, hunc, ſi vel latum unguem ab officio ſuo recedere uſus ſit, omnes confeſtim obſervant, ipſique probri loco illud objiciunt, & id quod in Evangelio ſcriptum eſt, faciunt: *Converſi dirripient vos.* Quo fit ut imbecillioribus, veluti pædagogi diſciplina ſit quædam, qua inviti etiam à rebus flagitioſis prohibentur, hæcque in veſtitu foris apparet profeſſio. Ut igitur peculiaris quidam in veſtitu eſt ornatus militis, alius ſenatoris, itemque aliorum alius, unde utplurimum de dignitate illorum cujusque capitur conjectura: ſic decorum quoque eſſe, ac conſentaneum videtur, hominem Chriſtianum in veſtitu etiam præcipuum aliquid à cæteris ſervare oportere, per quod traditum ab Apoſtolo modeſtum ornatum illum conſervet. Qui quidem modò cenſens ſtatuit Epiſcopum ornatum eſſe debere; modò mulieribus, ut in habitu ornato incedant, præcipit; ita tamen, ſcilicet ut ornatus ille cum vita Chriſtiani hominis congruere intelligatur. Eadem mihi quoque calceamenti ratio eſt, ut videlicet, quod quàm minimum præferat curioſitatis, minimóque ſumptu parari poſſit, & ad neceſſarium modò vitæ uſum ſit ſatis. Hic canon perpetuo tenore ſervetur.

Interrogatio XXIII.

De zona.

Reſponſio.

Jam zonæ uſum neceſſarium eſſe, & qui ætate nobis ſuperiores fuerunt, ſancti viri declarant. Joannes quidem, qui zona pellicea ſolitus eſſet præcingere lumbos ſuos, & ante ipſum etiam Helias, quando de ejus velnti peculiari quodam inſigni illud ſcriptum eſt: *Vir piloſus, & Zona pellicea circa renes ejus.* Quin Petrus etiam zona oſtenditur uſus fuiſſe, quemadmodum ex verbis Angeli ad ipſum apparet, ſic dicentis: *Præcingere, & calceate caligas tuas.* Similiterque beatum Paulum, ex Agabi in ipſum vaticinio, zona conſtat uſum fuiſſe: *Virum* enim, inquit, *cujus zona hæc, ſic alligabunt in Hieruſalem.* Et præter hos etiam videmus à Domino præcipi Job, ut ſe percingat. Perinde enim quaſi hoc animi ſtrenui, & ad rem gerendam expediti ſignum ſit, ſic eum alloquitur: *Accinge*, inquit, *ſicut vir, lumbos tuos.* Sanéque diſcipulis etiam Domini familiarem fuiſſe zonæ uſum ex eo etiam intelligitur, quòd interdictum ipſis fuerit, ne æs haberent in zonis: alioqui cùm neceſſe ſit, ut qui per ſe ipſe aliquod eſt opus tractaturus, ſuccinctus ſit, & ad omnes corporis motiones expeditus ei neceſſaria ſit zona, qua tunica reſtringatur, & corpori preſſiùs adhæreſcat. Quin etiam ea in ſinus collecta, complicataque naturalem calorem impendio magis fovebit, tolletque quicquid naturales corporis motus poſſet impedire: quando etiam Dominus, quo tempore parabat ſe, ut diſcipulis miniſtraret, ſumpto linteo præcinxit ſe.

De multitudine autem veſtimentorum, nihil ſanè nunc attinet dicere, cùm hac de re in parte, quæ eſt de rerum omnium poſſeſſione abjicienda, ſuperiùs diſputatum à nobis ſit. Etenim ſi qui duas tunicas habet, is ei qui nullam habeat, alteram jubetur impartiri, haud dubiè huic plurimum retentio ipſius cauſa, interdicta eſt. Quod ſi ita eſt, quibus habere tunicas duas vetitum eſt, his quid attinet de illarum uſu legem ſanciri?

Interrogatio XXIV.

His abs te ſatis abundè explicatis jam conſequens fuerit, ut rationem diſcamus, quam in vita communi tenere inter nos debeamus.

Reſponſio.

Cùm Apoſtolus dicat: *Omnia honeſte, & ſecundùm ordinem fiant.* Equidem illam exiſtimo honeſtam, & ex ordine eſſe vivendi in communi fidelium ſocietate rationem, in qua membrorum inter ſe corporis ſimilitudo conſervatur, ut videlicet alius ſit, qui oculi locum obtineat, cui ſcilicet regendæ totius ſocietatis delata procuratio ſit, quique & quæ jam facta ſint, aut probet, aut improbet, & quæ facienda, ante provideat, diligenterque conſideret. Alius item, qui aurium, ac manus, in iis audiendis tractandisque, quæ audiri, ac tractari conveniat: qua in re ſinguli ex ordine, ſingulorum inter ſe membrorum ſimilitudinem attingant. Noſſe igitur oportet, quia quemadmodum in corpore, munus ſuum ſine periculo deſerere unumquodque membrum non poteſt, aut non alio uti ad eam rem, cujus cauſa ab ipſo conditore Deo fabricatum eſt, quandoquidem, ſicut ſi manus, aut pes oculum habere ducem recuſent, neceſſariò & illa res ſibi pernicioſas cum univerſi corporis interitu attrectabit, & hic aut impinget, aut etiam in præceps etiam deferetur. Sive contrà ſi oculus ita ſe operuerit, ut nihil aſpiciat, neceſſariò ipſe quoque unà cum reliquis membris, quibus ea uſu veniant, quæ diximus, interibit: ſic nihilominus intelligendum eſt, non eſſe extra periculum, qui cæteris præſit, ſi negligenter ſe gerat, cùm futurum ſit, ut omnium ipſe in judicio cauſam ſuſtineat. Similiterque qui eſt ſub alterius ditione, eum ſcire convenit, ſe, ſi contumax fuerit, neutiquam id impunè laturum: in majore autem periculo verſari, ſi alios etiam præterea ſcandalizet. Quamobrem debet unusquisque eo in loco, in quo eſt, ſtadium ſuum abjecta prorſus omni cunctatione, alacriter præ ſe ferre. Siquidem hoc modo obtemperans præcepto Apoſtoli, qui dicit: Studio non pigro, animi parati, promptique, laudem nanciſcetur. Contraque ſi lenteſcens ignavia neglexerit officii ſui munia, hoc eſt, miſeri appellationem incurret, audietque illud, *Væ*, *Maledictus enim*, inquit Jerem. *qui facit opus Domini negligenter.*

Interrogatio XXV.

Quàm terribile Antiſtiti judicium immineat, ſi Fratres delinquentes non arguat?

Reſponſio.

Quamobrem cui communis totius regendæ Societatis data provincia eſt, is ita eſſe animo affectus debet, quaſi qui intelligat reddendam ſibi de unoquoque rationem: illudque ſibi perſuadere, ſi de fratribus aliquis in aliquod peccatum inciderit, quem ipſe priùs de judicio Dei non præmonuerit, vel ſi jam lapſus in eo perſtiterit, ac non rationem ipſam, qua ſanari poſſit, docuerit, fore ut *ſanguis ejus requiratur à manibus ipſius*, ſicut ſcriptum eſt, præſertim ſi non ex inſcitia aliquid tacens præterierit eorum, quæ Deo non placent, ſed ex aſſentatione, quod ſe dimittens ad cujusque vitia accommodet, exactam ſibi creditæ Reipublicæ diſciplinam diſſolverit. Qui enim beatos vos dicunt, ipſi vos decipiunt, & viam pedum veſtrorum diſturbant. Qui turbat vos, ipſe judicium portabit, quicunque ille eſt. Quod ne uſu nobis eveniat, in iis, quæ agenda nobis cum Fratribus ſunt, exemplum Apoſtoli imitari debemus. *Neque enim aliquando*, inquit, *fuimus in ſermone adulationis, ſicut ſcitis, neque in occaſione avaritiæ (Deus teſtis eſt) nec quærentes ab hominibus gloriam, neque à vobis, neque ab aliis.* Quamobrem qui à vitiis planè illiusmodi eſt alienus, hic ſit fortaſſe, qui iter rectum cùm ſibi, tum cæteris, qui ipſum ſequuntur,

& fructuoſum, & ſalutare poſſit commonſtrare. Etenim qui neque ſtudioſè humanos honores conſectatur, neque pro devitanda apud delinquentes offenſione laborat, ea re, ut jucundius apud illos, gratioſiúsque ſit, prorſus hic ſincere, veréque charitate ac præſentia animi adhibitis, Dei verbum tractabit; neque ob rem ullam animum inducet, ut veritatem adulteret: eaque meritò in eum convenient, quæ dicta ſunt deinceps; *Sed facti ſumus parvuli in medio veſtrùm, tanquam ſi nutrix foveat filios ſuos. Ita deſiderantes vos cupidè, volebamus tradere vobis non ſolùm Evangelium Dei, ſed etiam animas noſtras.* Qui verò in auditores non hoc pacto afficitur, is dux cæcus eſt, & ſeipſum agit in præceps, & ſequentes ſe etiam inducit.

Quantum autem malum ſit illud pro recto itinere, erroris cuipiam Fratrum ducem eſſe, hoc ex iis, quæ dicta ſunt ſignis, intelligi poteſt. Ex hoc porrò ſignificatio ſit etiam, neutiquam eſſe illum charitatis præceptum conſecutum, quandoquidem nullus eſt pater, qui in eo conniveat, ſi filium in foveam lapſurum provideat, aut delapſum jam in ea jacere patiatur. Quanto autem illud ſit gravius, animam, quæ in profundum malorum deciderit, pati in interitu illo diutiùs jacere, quid hoc verò attinet dicere? Neceſſariò igitur ei pro totius Fratrum ſocietatis animabus vigilandum eſt, & quæ ad ſalutem cujusque conducant, omnia ſollicitè accuranda, ut qui de ipſis rationem ſit redditurus: & eatenùs ſollicitè accuranda, ut ſe pro teſtando ſuſcepto illorum ſalutis cauſa ſtudio, morti exponere non dubitet: neque id ex eo, quod omnibus à Deo promiſcuè dictum eſt de charitate, ut videlicet animam ſuam ponat quis pro amicis ſuis; ſed ex eo etiam, quod ſingulariter dictum eſt ab eo, cujus verba ſunt hæc: *Deſiderantes vos cupidè, volebamus tradere vobis non ſolùm Evangelium Dei, ſed etiam animas noſtras.*

Interrogatio XXVI.

Quàm omnia etiam cordis arcana à Fratribus cum Antiſtite communicari debent.

Reſponſio.

Debet autem viciſſim unusquisque eorum, qui inferiores ſunt, ſiquidem memorabilem ullam facere progreſſionem ſtudet, & ad perfectionem vitæ illius, quæ præceptis Domini noſtri Jeſu Chriſti eſt conſentanea, pervenire, cùm nullum animi ſui motum apud ſeipſum celatum retinere, tum in ſermone nihil non diligenti ante cura conſideratum proferre, ſed mentis ſuæ arcana aperire Fratribus iis, quibus datum illud negotium ſit, ut adhibitis facilitate, ac miſericordia, ægrotantes curent: hoc enim modo fiet, ut & quod laude dignum ſit, in nobis confirmetur, & quòd minùs probandum, congruo remedio ſanetur: atque ex hujusmodi muneris exercendi inter nos conſuetudine, per modicas acceſſiones ad perfectionem perveniamus.

Interrogatio XXVII.

Quòd ipſe quoque Antiſtites admonere debet, per eos qui inter Fratres eminent, ſi quando incidat ut aliqua in re etiam ipſe labatur.

Reſponſio.

Verumenimverò quemadmodum neceſſariò, is, quibus præeſt, omnibus in rebus recti itineris dux eſſe Antiſtes debet, item quoque viciſſim reliquorum officium eſt, ſi qua unquam minùs laudabilis de Antiſtite orta ſuſpicio ſit, ipſum admonere. Verum enim ne qua conſtanti diſciplinæ ordini injuria fiat, hujusmodi admonitio ad eos eſt deleganda, qui cùm ætate, tum prudentia in ſocietate, reliquis præſtent: ita enim fiet, ut ſive quid fuerit, quod emendationem deſideret, & fratrem ipſum noſtrum juvemus, ſimulque una atque eadem opera nos ipſos etiam, qui videlicet ipſum, qui vitæ noſtræ veluti norma ſit quædam, ſuaque ipſa rectitudine pravitatem noſtram arguere debeat; diſtortum ad rectum revocemus. Quod ſi temerè quidam ſecùs de ipſo ſuſpicati fuerint, ii cognita veritate eorum, propter quæ in falſam ſuſpicionem illam venerant, certi de eo, ampliùs jam dubitare deſiſtant.

Interrogatio XXVIII.

Quo eſſe omnes animo affecti debent adverſus contumacem, ſive inobedientem?

Reſponſio.

Cæterum qui ita animo affectus ſit, ut ad exequenda Domini mandata cunctabundus accedat, & lenteſcens, ejus primò ſimul miſericordiam capere reliqui omnes debent, veluti membri graviter affecti, ipſeque privatis admonitionibus Antiſtes operam dare, ut morbum ab eo illum depellat, permanentem autem in obſtinatione, neque ſeipſum emendantem, acriùs coram cunctis Fratribus redarguere, eique medicinam ſumma cum lenitate & verborum exhortatione adhibere. Porrò is, ſi poſtquam admonitus ſæpiùs fuerit, nihilominus tamen inverecundè in vitio perſeverare, neque ſubeundis alacriter in laboribus, ſegnitiem ſuam emendare contendere animadverſus ſit, hunc perinde, ut ipſum ſuimetipſius corruptorem (ut eſt in proverbio) non ſine multis quidem lacrymis, lamentationibusque, ut membrum tamen penitùs vitiatum, inutileque medicorum more à reliquo corpore præcidere convenit. Etenim illi quodcunque tandem in aliquo membrum inſanabili morbo correptum invenerint, ne vitium latiùs proſerpat, néve ex contagione ſe diffundente contiguas partes corrumpat, illud ſecando, urendóve tollere funditus ſoliti ſunt.

Hanc autem eorum conſuetudinem neceſſariò nos quoque in iis debemus imitari, qui præceptis Domini adverſantur, impedimentóve ſunt, ita enim juſſit ipſe, cùm dixit: *Si oculus tuus dexter ſcandalizat te, erue eum, & projice abs te,* quando clementia illa, qua quis adverſum iſtiusmodi homines utitur, ſtultæ illi Heli indulgentiæ & facilitati aſſimilis eſt, qua præter Dei voluntatem erga filios ſuos ille uſus fuiſſe animadvertitur. Proinde veritatis proditio, & communis noxa, & ad nullum prorſus bonorum, malorumque habendum delectum aſſuefactio, eſt hæc in ſpecie adverſus iſtos de induſtria peccantes homines lenitas atque clementia, cùm nec jam illud fiat, quod ſcriptum eſt: *Cur non magis luctum habuiſtis, ut tolleretur de medio veſtrùm, qui hoc opus fecit?* & neceſſariò tamen illud contingat, quod adſcriptum eſt: *Quòd* ſcilicet *modicum fermentum totam maſſam corrumpit. Peccantes* autem, inquit Apoſtolus, *coram omnibus argue:* cauſamque cur ita jubeat, confeſtim adjungit, *ut & cæteri timorem habeant.*

In ſumma autem, qui adhibitam ſibi à Fratre medicinam recuſat, hic ſine controverſia etiam à ſemetipſo diſſentit. Etenim ſi parere alteri non vult, ac voluntatem ipſe vindicat ſuam, quid eſt tandem cur cum ipſo ampliùs moretur? Quamobrem vitæ ſuæ moderatorem illum appellat? Verum enim, ubi quis ſemel ſe in reliquum Fratrum corpus coaptandum tradiderit, is ſi membrum poſteà ad miniſtrandum aptum judicatum fuerit, eſto, quod ipſi impoſitum ſit, vires ipſius videatur ſuperare, de judicii periculo prorſus illum eſſe ſollicitum ſinito, qui ea imperet, quibus vires ſuæ pares eſſe non poſſint; ipſe autem parendo, obediendoque alacritatem pro virili declaret ſtudii ſui uſque ad mortem, memoria aſſiduè Dominum tenens, qui *factus fuit obediens uſque ad mortem, mortem autem crucis.* Illud autem Antiſtitis imperium detractare, & verbis adverſum juſſa ipſius litigare, magno indicio eſt, eum qui id faciat, multis vitiis laborare, fidei debilitate, ſpei ambiguitate, arrogantia morum, atque ſuperbia: neque enim alterius dicto audiens unquam eſſe quisquam recuſat, niſi priùs ipſum ſibi conſilii auctorem apud ſeipſum deſpexerit: neque qui certa fide ſibi perſuaſit, vera eſſe promiſſa

Dei,

Dei, déque ipſorum ſpe nihil dubitat, etiamſi laborioſa ſint, quæ ſibi imperentur, gravatè ad illa unquam accedat, ut qui certus non erit, *non eſſe condignas paſſiones hujus temporis ad futuram gloriam, quæ revelabitur in nobis*: Neque non ei illud perſuaſum eſt, verum eſſe, quòd *qui ſe humiliat, exaltabitur.* ſtudio ſuo imperantis ſibi aliquid, exſpectationem ſuperabit: quippe qui nihil addubitet, hoc *quod in præſenti eſt momentaneum, & leve tribulationis noſtræ ſupra modum in ſublimitate æternum gloriæ pondus in nobis operari.*

Interrogatio XIX.

De iis, qui cum elatione, murmurationéve opus faciunt.

Reſponſio.

Cæterum ſi quis murmuraſſe, aut plùs æquo extuliſſe ſe animadverſus fuerit, hujus opus nequaquam cum illorum commiſceri operibus debet, qui humiles ſint, ſpirituque contriti, neque id ullo modo in pietatis veræ cultorum uſus erogari. Siquidem *quod altum eſt hominibus, id abominabile eſt apud Deum*: eóque magis quòd hac de re eſt præceptum Apoſtoli, qui quidem ſic dicit: *Neque murmuraveritis, ſicut quidam murmuraverunt, & perierunt ab exterminatore.* Itemque alio in loco: *Non ex triſtitia, aut ex neceſſitate.* Ingratum eſt igitur iſtiuſmodi hominum opus, veluti ſacrificium immundum, eóque neutiquam fas ſit miſtum aliorum inſeri piis operibus. Si enim qui alienum ignem altari admoverunt ea re gravem adeo in ſe Dei iram experti ſunt: quî non obſecro periculoſum ſit, opus quod ab omni affectione Deo inviſa proficiſcatur, ad exequenda mandata ipſius admittere? *Quæ enim participatio juſtitiæ cum iniquitate? aut quæ pars fideli cum infidele?* Idcirco ſcriptum eſt in lege: *Qui immolat mihi vitulum, quaſi qui interficiat virum: qui offert oblationem, quaſi qui ſanguinem ſuillum offerat.* Ex quo intelligitur, neceſſariò pigri, & contumacis hominis opera à Fratrum Conventu amandari oportere, ſumméque hac in parte advigilare Antiſtites convenit, ut neque ipſi decretum violent illius, qui dixit: *Ambulans in via immaculata, hic mihi miniſtrabat. Non habitabit in medio domus meæ, qui facit ſuperbiam.* Neque id agant, ut eum, qui mandato peccatum admiſcet, & opus quod facit, ſine laboris ſegnitie, ſine elatione propter majorem induſtriam, contaminet, in ea quaſi pravitate confirment, qui ex eo quod illud admittunt, perſentire illum non ſinant, quantis in malis verſetur. Oportet itaque & Antiſtitem ipſum illud ſibi perſuaſum habere, ſe niſi, ut debet, fratris ſaluti, in munere ſungendo ſuo conſuluerit, graviſſimas atque inevitabiles pœnas daturum. Siquidem ſanguis illius requiretur de manibus ejus, ſicut ſcriptum eſt. Et viciſſim, qui eſt ſub illius imperio, ita ſe animo comparaſſe, ut nulla res ſit, quamlibet difficilis, quæ ſibi imperetur, ad quam ſuſcipiendam gravatè accedat, aut cunctetur, ut cui ſit perſuaſum, mercedem ſibi præſto eſſe copioſam in cælis. Proinde quicunque ſubeſt alterius imperio, is gloriæ ſpe oblectare ſe debet, ut in omni gaudio & patientia opus Domini fiat.

Interrogatio XXX.

Cujuſmodi cum animi affectione curam reliquorum Fratrum gerere Antiſtites debent?

Reſponſio.

Antiſtes ipſe neutiquam dignitate illa extolli debet, ne ipſe quoque à beatitudine illa excidat, quæ promiſſa eſt humilibus, vel etiam inflatus incidat in judicium Diaboli; ſiquidem illud habere ſibi perſuaſum debet, ut quo præſit pluribus, hoc neceſſe ſit, pluribus ut miniſtret. Ut igitur qui ſauciis multis miniſtrat, & ſaniem de ſingulis eorum vulneribus abſtergit, & pro natura uniuſcujuſque mali remedia ei adhibet accommodata, munere illo neutiquam ad animorum elationem uti conſuevit, ſed ad demiſſionem potiùs, & ſolicitudinem, ac majorem quandam curam: itidem ac multò etiam magis is, cui totius Fratrum ſocietatis ſanandæ provincia eſt delegata, perinde ut qui omnium miniſter ſit, & rationem de unoquoque illorum redditurus, ſic ſecum agitare animo, & contendere anxiè debet. Hoc enim modo, & illud aſſequetur, quod propoſitum eſt à Domino ſic dicente: *Si quis vult eſſe inter vos primus, erit omnium noviſſimus, & omnium miniſter.*

Interrogatio XXXI.

Quòd nequaquam recuſare inferiores debent, quominus interdum ſibi ab Antiſtite miniſtretur.

Reſponſio.

Atque officia etiam ad corpus pertinentia, quæ ab iis adhibeantur, qui Principes in ordine exiſtimantur, admittere cæteri debent, qui inferiores ſunt: nam & Superiorem humilitatis ratio admonet, ut miniſtret: & inferiorem, ſi miniſtrari ſibi patiatur, nequaquam facere contra officium, declarat: hoc enim ita fieri convenire Domini exemplo, ac Diſcipulorum ejus docemur, ac Domini quidem, qui Diſcipulorum ſuorum pedes lavare ipſe dedignatus non ſit: Diſcipulorum verò, qui nequaquam contra hoc auſi ſint repugnare. Quin qui initiò propter eximiam quandam, ac pietatis plenam erga Dominum ſuum reverentiam hoc recuſaverat Petrus, confeſtim ubi certior factus eſt de periculo, quod iis immineret, qui obedientiam abjeciſſent, mutata inobedientia, obedientiam avidiſſimè eſt amplexus. Quamobrem non eſt, cur metuere debeat is, qui ſubjectus eſt, ne ab humilitate diſcedat, ſi quando contingat, ut ipſi miniſtret, qui major ſit ipſo, quando docendi cauſa ſæpè, & exempli in animis cernentium altiùs infigendi, potiùs, quàm, quòd neceſſitas id ulla deſideret, hujuſcemodi officia ab eo ſolita ſunt adhiberi. Obediendo igitur, imitandoque humilitatem ſuam probet unuſquiſque, non autem altercando, per humilitatis ſimulationem, ſuperbiæ, arrogantiæve munere fungatur. Contradictio enim indicio eſt, velle eum qui repugnat, ſui juris eſſe, neque alteri parere. Itaque ſuperbiæ potiùs, ac contumaciæ ſignum eſt, quàm humilitatis, & perfectæ omnibus in rebus obedientiæ. Quapropter neceſſariò parendum eſt illi, qui dixit: *Supportantes invicem in charitate.*

Interrogatio XXIII.

Quomodo nos affectos eſſe conveniat adverſus propinquos noſtros, & cognatos?

Reſponſio.

Atque illud etiam cavendum eſt, ne qui intra reliquorum ſemel recepti Fratrum Ordinem fuerint, iis ab Antiſtite permittatur, ut mente diſtracti huc illucque cogitatione temerè rapiantur, ſimulationéve propinquorum viſendorum ſuorum à reliquis Fratribus diſcedant, ac vitam in obſcuro ſine ullis teſtibus agant, aut certè ut curam ſuſcipiant cognatorum ſecundùm carnem, prætextu quovis illis patrocinandi. Siquidem verba hæc *Meum* & *Tuum* in univerſum à Fratribus uſurpari ratio vetat. *Erat enim*, inquit Apoſtolus, *multitudinis credentium cor unum, & anima una, nec quiſquam eorum, quæ poſſidebat, aliquid ſuum eſſe dicebat.* Sanè ſi cui naturales, aut Fratres ſunt, aut parentes, & eorum vita ex Deo eſt, iis à cunctis pariter, tanquam parentibus communibus conſuli ſolet. *Quicunque enim*, inquit Dominus, *fecerit voluntatem Patris mei, qui in cælis eſt, hic frater meus, & ſoror, & mater eſt.* Porrò hujuſmodi curam peculiariter arbitramur ad Antiſtitem pertinere. Si verò in commune ii, ac vulgari vivendi conſuetudine ſunt implicati, ſine dubio nulla nobis eſt cum illis ſocietas, quorum ſtudium omne huc ab initio ſpectavit, ut honeſtati maximè ſerviremus, & ſine ulla diſtractione Deo aſſiduè cohæreremus. Præter id enim quòd viſitatione noſtra, utilitatis ipſis nihil afferimus, incommodum etiam illud accedit,

quod vitam noſtram ſexcentis curis ac perturbationibus exponimus; eaque te ipſi ad peccandum nobis multifariam occaſionem acceſſimus. Quin etiam ne ſi ipſi quidem, qui mandata Dei contemnunt, & pietatis officium pro nihilo ducunt, aliquando ad viſendos apud nos propinquos olim acceſſerint ſuos, it recipi intrò videntur oportere, veluti qui Dominum non diligant, qui dixit: *Qui non diligit me, ſermones meos non ſervat.* Quæ autem participatio juſtitiæ cum iniquitate? aut quæ pars fideli cum infideli? Et quod in eo ſummè eſt elaborandum, ut iis, qui ſe adhuc in veræ pietatis ſpatiis exercent, omnes ab omni parte ad peccandum cauſæ circumcidantur: in quibus illa eſt maxima recordatio vitæ ſuperioris, ne quando id illis uſu veniat, quod dictum eſt: *Quòd cordibus ſuis converſi ſunt ad Ægyptum,* quæ res per frequentem cum naturalibus propinquis conſuetudinem ac familiarem congreſſum ſolet accidere.

In univerſum autem nemini eſt permittendum, neque propinquo, neque alieno, ſermonem cum Fratribus de re ulla inſtituere, niſi de illis id planiſſimè nobis ſit perſuaſum priùs, quibus de rebus collocuturi illi inter ſe ſint, eas ad ædificationem, & tranquillam animarum ſedationem conducere. Quòd ſi omninò ad eos, qui ſe aliquando intrò ſemel ingeſſerint, neceſſariò adhibendus ſit ſermo, hujuſmodi ad eos delegari munus debet, quibus creditum eſt donum loquendi, tanquam iis, qui ſcienter ea poſſint & loqui & audire, quæ ad fidei ædificationem pertineant, cùm manifeſtè Apoſtolus doceat, neutiquam adeſſe omnibus rectè loquendi facultatem: ſed raros eſſe, quibus datum ſit hujuſcemodi donum. Sic enim ait: *Alii quidem per Spiritum datur ſermo ſapientiæ, alii autem ſermo ſcientiæ.* Et alio in loco; *Ut potens ſit exhortari in ſana doctrina, & eos, qui contradicunt, arguere.*

Interrogatio XXXIII.

Quæ ratio tenenda ſit in congreſſionibus cum ſororibus faciendis.

Reſponſio.

Omninò qui ſemel jam matrimonium abnegavit, hunc ſine dubio ſollicitudines illas quoque multò magis par eſt, abnegaturum fuiſſe, quibus eum angi ſolere Apoſtolus ait, qui in matrimonio eſt, qua ratione videlicet placeat uxori, omnemque prorſus ab ſeſe curam illam ablegaturum, quæcumque ineundæ cauſa ab uxore gratiæ ſuſcipi ſolet, nimirum quia ſententiam formidet illius, qui dixit: *Diſſipavit Deus oſſa eorum, qui hominibus placent.* Itane cum mare quidem, alliciendæ ſibi cauſa voluntatis illius, congredi animum inducet, ſed propter ſtudium illud, quod ex mandato Dei unuſquiſque proximo debet; ſi neceſſitas poſtulabit, cum eo in colloquium veniet.

Neque verò omnibus tamen nullo delectu quicunque velint, libera hæc fieri colloquii poteſtas debet, neque ad eam rem quodvis tempus, aut locus quivis aptus exiſtimari: ſed ſi quidem, ut Apoſtolus præcipit, ſine offenſione futuri ſimus, cum apud Judæos, tum apud Græcos, tum apud Eccleſiam Dei, omnia quæ decenter, ad ſecundùm ordinem facturi, & ad proximi animæ utilitatem omnia relaturi, neceſſariò perſonæ, temporis, utilitatisque, ac loci ſervato decoro, haberi delectus debet, quibus ſimul omnibus & omnis, quæ ſecus oriri poſſet prava de nobis ſuſpicionis umbra depellatur, & documentum certiſſimum morum, ſanctitatis, pudicitiæque in iis ubiquè appareat, qui idonei fuerint judicati, qui mutuò ſe convenirent, & de rebus placentibus Deo, tam ad neceſſarium corporum uſum, quàm ad animarum etiam culturam pertinentium inter ſe communicarent.

Porrò hi ab utraque parte neque pauciores eſſe debent, quàm duo. Siquidem & qui unus eſt, facilè is cauſam ad ſuſpicionem dat (ne quid dicam gravius) ad ea quæ dicuntur, confirmanda, minùs habet auctoritatis, manifeſtè aſſerentibus ſacris Literis. *In ore duorum, vel trium ſtare omne verbum:* neque plures item quàm tres, ne ſuſceptæ exequendi cauſa mandati Domini induſtriæ ſedulitas retardetur. Cæterùm ſi neceſſitas poſtulaverit, ut de iis, qui in ſocietate ſint, aliqui alii, aut dicant aliquid, aut audiant, quod ad illorum quempiam nominatim pertineat, hi nullo modo ipſi inter ſe in colloquium veniunto: ſed qui ætate provectiores fuerint delecti, it apud eas, quæ ſimiliter delectæ ætate grandiores ſint, quæ ab illis tractanda acceperint, tractanto, & his internunciis quicquid neceſſariò tranſigendum ſit, tranſigitor. Hujuſmodi autem diſciplinæ ſeveritas, non in fœminis modò ad mares, aut viciſſim maribus ad fœminas, ſed inter eos etiam, qui ejuſmodi ſint ſexus, conſervator. Porrò hi præter reliquam in rebus omnibus religioſam circumſpectionem, vitæque ſanctitatem, in percontando etiam, ac reſpondendo prudentiam adhibento, & in iis quæ ultrò citróque perferri oporteat, fideles, intelligenteſque ſunto, ut videlicet, qui ſe ipſorum fidei committunt, & voti compotes efficiantur, & quibus de rebus inter ſe communicaverint, de iis, quin ſincerè perlatæ, tractatæque ſint, omninò nihil addubitent.

Atque etiam in muneribus iis, quæ corporis neceſſarios uſus attingunt, deligi certi debent, qui iis præficiantur: & hi ſimiliter cum delectu, qui ſcilicet & ætate cæteris præſtent, & cùm in geſtibus, tum etiam in moribus gravitatem conſervent, ne conſcientiam alicujus ad ſuſpicionem pravam percutiant. *Ut quid enim libertas mea judicatur ab alia conſcientia.*

Interrogatio XXXIV.

Cujuſmodi eſſe debent ii, qui res in Conventu uſibus Fratrum neceſſarias diſpenſant?

Reſponſio.

Atque etiam iis, qui intùs res ad Fratrum uſum neceſſarias diſtribuunt, prorſus in ſingulis ordinibus aliqui erunt, qui illos poſſint imitari, de quibus eſt in Actis, *Solitos eos fuiſſe ſingulis diſtribuere, prout unicuique opus erat:* diligenterque illud circumſpiciant, ut faciles ſe ad omnes, & clementes præbeant, neque ſuſpicionem alicui aliquam commoveant majoris alicujus erga aliquos benevolentiæ, inclinatisve animi propenſioris, quemadmodum Apoſtolus præcipit, ſic dicens: *Nihil faciens in alteram partem declinando,* aut contra ſimultatis, contentioniſque, quod vitium tanquam ab hominibus Chriſtianis alienum, idem Apoſtolus rejicit, cùm dicit: *Si quis videtur inter vos contentioſus eſſe, nos talem conſuetudinem non habemus, neque Eccleſia Dei,* ut ob eam cauſam, & iis quibus infenſiores ſint, neceſſarias res ſubtrahant, & illis, in quos animi inclinatione propendeant, ampliùs quàm quantum ſit opus, largiantur, quorum alterum fraterni eſt odii, alterum amoris vitioſi, quod eſt vitium maximè infame. Quibus ex rebus illud nobis uſu venit, ut mutua & concors conſpiratio, quæ ex charitate naſci conſuevit, ea diſtrahatur, & in ejus locum ſuſpiciones pravæ, æmulationeſque, atque obtrectationes clam obrepant, & ad labores in operibus adminiſtrandis ſubeundos, lenteſcentis animi cunctatio. Quamobrem cùm ob ea quæ dicta ſunt, tum ob alia etiam ejuſcemodi multa, quæ illa comitantur, ab hac prava animi propenſione, ac fervore, ſtudioque contentionis, neceſſe ſit ſe ut libertimos, atque expurgatos reddant, qui res intùs ad Fratrum uſus neceſſarias diſtribuunt.

Sanéque tum ii, tum reliqui omnes, qui aliud quodvis utile, ac neceſſarium Fratribus munus adminiſtrant, ejuſmodi & animum adhibere, & ſtudium debent, proinde quaſi non hominibus, ſed Domino ipſi miniſtrent, qui pro incredibili ſua bonitate delata iis, qui ſeipſi conſecrarunt, honorem, ac ſtudium perinde habet, quaſi ea ipſe accepiſſet, & pro his cæleſtis ſe regni hæreditatem

datu-

daturum promittit. *Venite enim*, inquit Chriſtus, *benedicti Patris mei, hæredes eſtote parati vobis regni à conſtitutione mundi, quia quatenus feciſtis uni de his fratribus meis minimis, mihi feciſtis.* Similiterque ex contrario, imminens iis, qui negligentes fuerint, periculum intelligere, ac memoria verba illa tenere: *Maledictus* omnis, *qui facit opus Domini negligenter*, neque enim à regno excluduntur modo, ſed horroris etiam, ac terroris pleniſſimam Domini adverſus iſtiusmodi homines latam ſententiam illam expectant: *Diſcedite à me maledicti in ignem æternum paratum Diabolo & Angelis ejus.*

Quod ſi qui curam, & adminiſtrationem adhibent, ii ſtudii ſui fructum adeo magnum adipiſcuntur, & contra, negligentiæ horribile adeò judicium expectant: quanta tandem eniti contentione enit debent ii, qui hujuſcemodi munus ſuſcipiunt, ut dignos ſe præbeant, qui Fratres Domini appellentur? Id quod voce ejuſdem Domini doctrice aſtruitur, dicentis: *Quicunque enim fecerit voluntatem Patris mei, qui eſt in cælis, hic frater meus, & ſoror, & mater eſt*, quando quicunque non totius vitæ ſuæ actiones ita inſtituit, ut eas ad Domini voluntatem referat, ut videlicet, & cum integra ſit valetudine tenendæ cauſa charitatis, ſtudioſe in laboribus, & faciendis operibus exerceat: & cum ad adverſa laboret, ſummam tolerantiam, & cum gaudio patientiam adhibeat, hic primo in eo periculo, eoque maximo verſatur, quod alienatus eſt à Domino, ut dum voluntati ejus non obtemperat, ſeipſum avulſerit à Fratrum ſuorum conſortio. Deinde in illo etiam, quod ea indigne audet communicare, quæ parata Idoneis ſunt. Quocirca neceſſario in hoc quoque illorum meminiſſe nos convenit, quæ dicta ſunt ab Apoſtolo, his verbis: *Adjuvantes autem exhortamur, ne in vanum gratiam Dei recipiatis*, & operam ut detis, ne qui vocati in locum Fratrum Domini ſumus, ejuſmodi Dei donum in contumelia habeamus: neve magnam adeo dignitatem dum omnimodam ejus voluntatem cunctamur explere, prodamus, ſed potius eidem Apoſtolo pareamus, dicenti: *Obſecro vos ego vinctus in Domino, ut digne ambuletis vocatione qua vocati eſtis.*

Interrogatio XXXV.

Nunquid in uno & eodem pago plures conſtitui Fratrum Conventus conveniat?

Reſponſio.

Sanè hujuſcemodi quæſtionem membrorum ſimilitudo, quam ad res pleraſque commode uſurpamus, dilucide nobis explanat. Quoniam igitur ſuperiùs declaratum eſt corpori, quod ad omnia membrorum officia ex decreto, ac ratione habile futurum ſit, & articulatim compactum, opus eſſe oculis & lingua, & cæteris, quæcunque neceſſaria, ac præcipua in corpore ſunt, membris: arduamque rem eſſe, inventuque difficillimam, animum nancisci, qui pluribus præditus eſſe oculis poſſit: (etenim abſoluta ſeveræ diſciplinæ ratio, moderatorem Conventus, & providum, & nec parum eloquentem requirit, & præterea vigilantem, ac mitem, & ejuſmodi, qui perfecto corde Dei juſtificationes exquirat): qui quæſo fieri poteſt, ut plures tales in uno atque eodem pago reperiantur? Quod ſi omninò ſors ferat aliquando, ut duo, tresve reperti ſint tales (quod quidem neque factu facile eſt, neque factum unquam cognovimus) ſane longe videtur eſſe præſtabilius, ſi hi gubernandi inter ſe provinciam ac ſolitudinem communiter partiantur, viciſſimque alter alterius laborem ſublevet; videlicet ut peregrè profecto altero, aut occupatione aliqua diſtento, aut alio quolibet caſu impedito, quemadmodum uſu venire ſolitum eſt plerumque, ut Antiſtes abſit à reliquis Fratribus, præſto ſit alter, qui ejus deſiderium ſentiri non ſinat; hoc ſi non eſt, ad Conventum alium ſe conferat, cui opus ſit moderatore, atque etiam magnopere ad id, quod nobis propoſuimus, prodeſſe exemplum poteſt earum rerum, quas vulgò quotidie cernimus fieri. Ut igitur artium earum, quæ in communi vita verſantur, periti, iis ſoliti ſunt obtrectare, æmulatione quadam mutua, qui ejuſdem ſecum ſunt artificii, quod res videlicet ipſa naturaliter ſenſim in eorum animis mutuam inter ipſos parere ſolita ſit: item plerumque idem ferè in hujuſmodi vita ſolet accidere. Initio enim contentionem à rebus honeſtis auſpicantes, cum inter ſe certatim alii alios ſtudeant ſuperare, aut hoſpitibus recipiendis, aut numero eorum augendo, qui ſe aggregant exercendæ pietati, aut muneribus hujuſmodi honeſtis, quibuſdam fungendis, dum progreſſus majores faciunt, poſtremo in ſimultates contentioſas delabuntur. Quæ res cum advenientibus peregrè Fratribus magnam & ancipitem curam afferat, & difficultatem, (nempe quibus cum ex labore itineris feſſis capienda requies eſſet, animus neceſſario iis diſtrahendus, dubitantibus ad utros potius divertant, quandò & hos illis anteponere odioſum eſt, & tamen ut ſimul ſatis utriſque fiat, res ipſa non patitur, eoque magis ſe forte neceſſariò ipſis iter urgere feſtinantius conveniat,) tum iis etiam, qui tenendæ cauſa ejuſdem cum ipſis vitæ initio ad ipſos ſe conferunt, haud mediocrem afferunt animi anxietatem; quandoquidem neceſſariò coguntur addubitare utrorum magis diſciplinæ vitam committant ſuam, cum id omnino animadvertant fore, ut ſi ſe ad hos certa deſtinatione applicuerint, alios improbaſſe videantur. Ipſo igitur mox initio argui eos neceſſe eſt, quod elatius de ſeipſis ſentiant, quippe qui non ſe penitùs tanquam prorſus rudes aliorum diſciplinæ inſtituendos, ac veluti formandos tradunt, ſed jam tum Ordinum judices, & ceu æſtimatores eſſe aſſueſiunt. Quocirca cum illud intelligatur, in hujuſmodi ſeparata aliorum ab aliis habitatione, certum prorſus & confeſſum nullum bonum ineſſe, contraque incommoda manifeſta contineri tam multa ſine dubio ſtatuendum eſt, inutilem eſſe penitus hanc inter ſe aliorum ab aliis contubernalium diſparationem. Quod ſi forte aliqui aliquando in ea reperti fuerint, antequam, ut eſſent, provideri potuerit, adhibenda eſt quamprimum correctio, & maximè poſtquam quæ inde incommoda naſcantur, re ipſa experti didicerint. Nam illud, in ſuſcepta ſemel ſententia præfractè velle permanere, manifeſtæ eſt pervicaciæ. *Si quis autem videtur contentioſus eſſe*, inquit Apoſtolus, *nos talem conſuetudinem non habemus, neque Eccleſia Dei.* Quam enim cauſam afferent quominus in unius corporis compagem agglutinari poſſint? eam fortaſſe quod neceſſariarum ad uſum rerum inopia laboraturi minus ſint, ſi disjunctim quilibet vixerint, quam ſi conjunctim. Atqui res longè ipſis, ſi unà inter ſe vivant, parabiliores ſunt quibus & lucerna una, & focus unus, & ſi quæ ſunt hujuſmodi, ſingula quæque cunctis ſimul ſatisfaciant, quando ſi quis alia in re ſummè in hoc ipſo debemus admitti, ut facilitati maximè conſulamus, omnique ratione contendamus, ut neceſſarias ad vitam copias quammaxime in anguſtum deducamus: Atque ad hoc illud etiam accedit, quod qui res Fratrum uſibus neceſſarias externe quæſitas important, iis disjunctis ordinibus, pluribus eſt opus; conjunctis vero, dimidio paucioribus. Quam autem difficile ſit virum aliquem nanciſci, qui Chriſti nomen aliquo pacto dedecoret, & cum foris ſit cum iis, qui communis vitæ conſuetudinem tenet, ita congredi ſciat, ut cum ſua ipſius profeſſione congreſſio illa aliqua ex parte non diſcrepet; id me tacente, etiam per vos intelligitur. Ad hæc qui in hujuſmodi diſtractione permanent, eis qui fieri poterit, ut doctrina exteros ædificent, qui in cœnobio verſantur, illis, ſi quando uſus fuerit, vel ad concordiam conciliandis? quid quod

 noliat,

Digitized by Google

nolint in unam inter ſe ipſi ſocietatem concurrere, pravas in ſe ſuſpiciones commoveant? Quin & videmus, quæ ad Philippenſes Apoſtolus ſcribat, ſic enim ait: *Implete gaudium meum, ut idem ſapiatis eandem charitatem habentes, unanimes, idem ſentientes, nihil per contentionem, neque per inanem gloriam: ſed humilitate alii alios ſuperiores ſe invicem arbitrantes, non quæ ſua ſunt ſinguli conſiderantes, ſed & quæ aliorum.* Verum enim quod majus afferri humilitatis exemplum poteſt, quam ſi Conventuum Antiſtites viciſſim alii aliorum imperio ſubjiciantur? ſi enim ſpiritualibus donis ambo æque ſunt ordinati, præclarius ſit, ſi ambo pariter in certamen deſcendant, uter alterum humilitate vincat; quod à nobis fieri oportere Dominus exemplo illo nos docuit, qui Apoſtolos miſerit binos; prorſusque ex ipſis alter lætabundus ultrò ſe alteri ſubjiciet, cum meminerit dictum eſſe à Domino, exaltatum iri, quicunque ſeipſum humiliaverit. Sin hic plura habuerit, ille pauciora, præſtabilius eſt, ut qui imbecillior ſit, is à valentiore aſſumatur; deinde niſi ita fiat, qui non manifeſtè contra præceptum Apoſtoli fit, quo jubemur, ut non res noſtras ſinguli conſideremus, ſed & quæ aliorum. Neque enim hoc in ejuſmodi diſtractione exiſtimo poſſe legitimè perfici: quippe videlicet cum ordines ſinguli, ſeorſim quiſque ſuorum ſibi curam vendicet, aliorum vero minimè ad ſe putent pertinere, Quæ res manifeſtè (ut dixi) præcepto Apoſtoli adverſatur. Neque verò, (cum de Sanctis illis viris, de quibus eſt mentio frequens in Actis, teſtimonia illa proferuntur, quod videlicet multitudinis credentium erat cor unum, & anima una, & quod omnes credentes erant ſimul in eodem loco, & habebant omnia communia) eſt quamobrem dubitare quiſquam debeat, ullam in tota illa multitudine disjunctionem fuiſſe, aut ex ipſis quemlibet ſeorſim, more ſuo, ſolitum degere, quin potius id exiſtimare debet, ſub una, & eadem cura univerſos fuiſſe ſolitos gubernari, atque hæc in pleno numero quinque millium. In quibus fortaſſe non pauca erant, quæ mutuæ eorum inter ſe conjunctioni hominum ritu ac judicio viderentur obſiſtere. Cæterum cum qui nunc in ſingulis vicis reperiuntur, adeo inferiores illis numero ſint: quæ promittit ratio, hoc viciſſim alios ab aliis eſſe disjunctos? Utinam autem fieri poſſet, ut non modo, qui in eodem viro, eodemque in loco ſunt congregati, hujuſmodi, quem dico, ſtatum tenerent, ſed plures etiam, qui adverſis in locis conſtituti ſunt, Fratrum Conventus, ab una tantum cura, eorum, qui inoffensè, ſapienterque rebus omnium poſſent conſulere, in unitate ſpiritus & vinculo pacis regerentur.

Interrogatio XXXVI.

De iis, qui à reliquorum Fratrum ſocietate ſe ſeparant, ac ſecedunt.

Reſponſio.

Verumenimverò inter quos certis conditionibus, & ex profeſſo ſemel convenit, ut unà inter ſe uno & eodem in loco vitam agerent, iis nequaquam licitum ſit nullo diſcrimine, & inconſulto à communi reliquorum Fratrum corpore avellere ſe: quando illud quod quis in ſuſcepta ſemel ſententia non permaneat, duabus de cauſis contingit, vel ex detrimento, videlicet, quod ex neceſſitudine contubernii naſcitur, vel ex mentis inſtabilitate illius, qui ſententiam mutet. Qui igitur fugiendi cauſa detrimenti, quod illi ex contubernio naſcatur, ſe à reliquis Fratribus ſegregat, is nullo modo diſceſſionis ſuæ cauſam tenere apud ſeipſum occultam debet, ſed eo modo, quo docuit Dominus, illam detegere, quando dixit: *Si peccaverit in te frater tuus, vade, & corripe inter te & ipſum ſolum, &c.* Ita enim & ſecura ea, quam quærebat, emendatio fuerit, & Fratres lucrabitur, & ſocietatem illorum non aſpernabitur. Sin contra, in vitio eos perſeverare, neque correctioni locum dare animadverterit, hæc iis nota facere debet, ad quos judicium hujuſcemodi pertineat, quod ubi fecerit, tum demum, adhibitis multorum teſtimoniis diſcedat: neque enim jam à Fratribus ſe ſegregabit, ſed ab alienis; cum Dominus, eum, qui in perverſitate ſua perſeveret, ethnico aſſimilet, ac publicano. *Sit enim tibi*, qui ejuſmodi eſt, inquit, *ſicut ethnicus & publicanus.* Qui vero ad relinquendam cæterorum Fratrum ſocietatem à propria animi ſui levitate impellitur, is ſuam ipſius curare imbecillitatem debet; alioqui ſi medicinam noluerit admittere, ipſe excluſus à nemine admittatur. Cæterum ſi tenendi cauſa mandati Dominici, alius aliò diſtrahatur, talis diſtractio neutiquam pro ſegregatione habenda eſt, ſed aſſignati potiùs unicuique muneris ea adminiſtratio exiſtimanda. Aliam præterea cauſam, propter quam, qui ſe à reliquorum Fratrum conſortio ſegreget, ratio nullam admittit: Primum quidem quòd nomini Domini noſtri Jeſu Chriſti, à quo congregati ſumus, infligitur contumelia: deinde quòd viciſſim alterius adverſus alterum conſcientia pura eſſe non poteſt, quòd ſcilicet mutuò inter ſe alter alterum ſuſpectum habeat. Hoc autem manifeſtè repugnat præcepto Domini, qui dixit: *Si offers munus tuum ad altare, & ibi recordatus fueris, quòd frater tuus habet aliquid adverſum te, relinque ibi munus tuum ante altare, & vade priùs reconciliari fratri tuo: & tunc reverſus offeres munus tuum.*

Interrogatio XXXVII.

Nunquid per ſimulationem orationum, pſalmodiæ negligi opera debeant: & quæ ſint ad orationem appoſita tempora, & primò an oporteat laborare?

Reſponſio.

Cùm Dominus noſter Jeſus Chriſtus dicat, *dignus eſt*, non ſimpliciter, neque ſine ulla exceptione, quilibet, ſed *operarius cibo ſuo*: cúmque Apoſtoli præceptum ſit, qui fatigari & laborare nos jubet propriis manibus quod bonum eſt, ut ſit nobis, unde egentibus tribuamus: ſanè, quin ſtudioſiùs ſit laborandum, re ipſa liquet: neque enim cauſa ad inertiam, aut laboris fugam ſpectante, vita ſecundùm pietatem inſtituta exiſtimari debet, ſed materia potiùs ſubeundi certaminis, & majoris laboris, & in rebus difficilibus tolerantiæ, ut nobis quoque verè liceat dicere: *In labore & ærumna, in vigiliis multis, in fame, & ſiti.* Cùm non ad corporis caſtigationem modò utilis nobis hujuſmodi vitæ ratio ſit, ſed ad charitatem etiam erga proximum: ſi videlicet de Fratribus noſtris iis, qui valetudine adverſa laborent, neceſſaria per nos Deus vitæ ſubſidia ſubminiſtret, convenienter exemplo illi, quod propoſitum nobis in Actis eſt ab Apoſtolo, ſic enim ille ait: *Omnia oſtendi vobis, quòd ſic laborantes oportet ſuſcipere infirmos.* Et alio in loco: *Ut habeat unde tribuere poſſit neceſſitatem patienti*, quo ſcilicet digni habeamur, illud audire: *Venite benedicti Patris mei, poſſidete paratum vobis regnum à conſtitutione mundi. Eſurivi enim, & dediſtis mihi manducare, ſitivi, & dediſtis mihi bibere.* Verùm enim quantum ex otio malè ſit, quid attinet memorare, cùm Apoſtolus apertè præcipiat, ut qui non laborat, is nec manducet etiam. Sicut igitur unicuique ad vitæ ſuſtentationem neceſſarius eſt cibus quotidianus, item nihilominus unicuique in opere faciendo neceſſaria induſtria eſt. Neque enim temerè laudis loco poſitum fuit illud à Salomone: *Panem otioſa non comedit.* Itemque ab Apoſtolo de ſeipſo dictum eſt illud: *Neque gratis panem manducavimus ab aliquo, ſed in labore & fatigatione, nocte & die operantes.* Atqui tamen licebat ei, cùm Evangelium prædicaret, de Evangelio vivere, ſi voluiſſet. Quin Dominus etiam ipſe pigritiam cum malitia conjunxit, cùm dixit: *Serve male & piger.* Idem

præ-

præterea vir ſapientiæ gloria excellens Salomon, non ſolùm ex iis, quæ a me memorata ſunt modò, virum gnavum laudat, ſed ignavum etiam caſtigat, illa ex tenuiſſimarum beſtiolarum comparatioue, cùm dicit: *Vade ad formicam ò piger.* Proinde metuere debemus, ne aliquando nobis hoc in die judicii objiciatur: cùm qui ad excipiendos labores idoneas nobis vires ſuppeditaverit, is parem quoque illis à nobis in laborando induſtriam repoſcet. Quoniam cui commendaverunt multum, plus petent ab eo.

Verùm enim quia ſunt nonnulli, qui orationum prætextu, pſalmodiæve, neceſſarios in exercendis artificiis labores defugiunt; illud eſt intelligendum, certis quidem aliis quibuſdam in rebus eſſe certam unicuique temporis tempeſtivitatem, ut eſt apud Eccleſiaſten, qui omni negotio ſuum eſſe tempus dicit; Orationi vero, & Pſalmorum modulationi, ſicut in aliis etiam pleriſque nullum non eſſe tempus idoneum, ita videlicet, ut vel in eo ipſo, dum manibus opus tractamus, & lingua nonnunquam (quandocunque id fieri poteſt, aut expedit potius, & ad fidei ædificationem conducit) munere hoc fungi poſſimus; ſin id minus, corde certè in Pſalmis, & hymnis, & canticis ſpiritualibus, Deum collaudemus, ſicut ſcriptum eſt, atque ita orationi ſatisfaciamus: interim dum laboramus, gratias agamus Deo, qui ad opera facienda manuum vires nobis ſuppediraverit: itemque ad percipiendam artium ſingularum cognitionem ingenium largitus ſit, materiamque donaverit, ex qua inſtrumenta conficerentur; tum eam etiam, quæ artibus iis eſſet ſubjecta, quã in manib⁹ habeamus operantes: ſimulque etiam ipſum orantes, ut opera manuum noſtrarum dirigantur ad eum finem, ut ipſi placeamus. Hoc modo etiam mentem à futilibus cogitationibus cohibemus, quandocunque in ſingulis, quæ adminiſtramus operibus, conficiendi ſelicitatem à Deo poſtulamus, & ei gratias agimus, qui ad ea adminiſtranda vires nobis tribuerit, & à propoſito ineundæ gratiæ illius non aberramus, ſicut ante dictum eſt. Etenim niſi hæc ita ſe habeant, qui fieri poteſt, ut inter ſe iſta concordent, quæ dicta ſunt ab Apoſtolo, & illud videlicet, *Sine intermiſſione orantes*, & illud, *nocte, & die laborantes.*

Neque vero tamen, quanquam hanc aſſidue, atque adeo omnibus momentis adhiberi oportere gratiarum actionem, & lex ipſa præcepit, & nos eam vitæ noſtræ neceſſariam eſſe, cum natura, tum ratione docuimus: propterea illæ ſtatis temporibus præſcriptæ orationes negligendæ veniunt, quas obſervare in Conventibus ſolemne eſt & quotidianum; ſiquidem ea re à nobis neceſſario hujuſmodi tempora delecta ſunt, quod in eorum ſingulis peculiaris quædam Dei in nos beneficiorum eſt commemoratio. Ac matutinum quidem, ut primi animi, ac mentis noſtræ motus conſecrentur Deo, neque ullius rei curæ ante aditum ad nos demus, quam nos in cogitatione de Deo delectaverimus: ſicut ſcriptum eſt, *Memor fui Dei & delectatus ſum.* Neque corpus prius ad functionem muneris alicujus moveamus, quam illud fecerimus, quod dictum eſt: *Orabo ad te Domine, exaudies vocem meam, mane aſtabo tibi.* Tertia vero hora, ut in ea ad orationem ſurgatur, Fratreſque omnes in unum congregentur, licet diverſis in locis alii in aliis operibus ſint occupati, idque ea re, ut admoniti doni Spiritus, quod circiter hanc ipſam horam Apoſtolis datum fuit uno eodemque animo cuncti illum venerentur, ab eoque petant, ut & ipſi digni ſint, qui ſanctificationem ſuſcipiant: ſimulque ut ſalutaris ſibi doctrinæ, & recti itineris dux eſſe, & auctor velit, illum imitantes, qui dixit: *Cor mundum crea in me Deus, & ſpiritum rectum innova in viſceribus meis. Ne projicias me à facie tua, & Spiritum ſanctum tuum ne auferas à me. Redde mihi lætitiam ſalutaris tui, & ſpiritu principali confirma me.* Et alio in loco: *Spiritus tuus bonus deducet me in terram rectam.* Atque ita denuo ad intermiſſa opera redeatur.

Quod ſi fors aliquos, vel propter operum, vel propter locorum naturam eo tempore abeſſe longiùs contigerit, quam ut unà cum reliquis præſto eſſe poſſint, ii ubicunque fuerint ea neceſſariò ibi exequi debent, quæ communiter ſtatuta ſunt, nihil hæſitantes omninò, quia *ubi ſunt duo, vel tres congregati in nomine meo*, inquit Dominus, *ibi in medio eorum ſum.* Porrò ſexta hora, Sanctorum exemplo, neceſſariam eſſe orationem judicavimus apud quos eſt: *Veſpere, & mane, & meridie narrabo, & annunciabo, & exaudiet vocem meam.* In qua quidem ut liberemur ab incurſu & dæmonio meridiano, nonageſimus etiam Pſalmus recitetur. De Nona vero, quod ea nobis ad orationem neceſſaria ſit, id Apoſtoli ipſi declaraverunt in Actis, in quibus eſt, quod *Petrus & Joannes aſcendebant in Templum ad horam orationis Nonam.* Completo vero jam die, pro iis omnibus, quæ in eo nobis data fuerint, feliciterve nobis evenerint, gratiarum actio ſuccedet: eorumque, quæ vel per conſenſum, aut ſecus contra animi ſententiam prætermiſſa ſint, confeſſio: ac ſicubi latens delictum aliquod admiſſum fuerit verbis, operibuſve, aut etiam corde, pro his omnibus oratione adhibita veniam nobis à Deo comprecabimur; ſiquidem ad ſimilia parata iterũ evitanda, valde utilis eſt præteritorũ conſideratio. Idcircò David dicit: *Quæ dicitis in cordibus veſtris in cubilibus veſtris compungimini.* Tum autem primis ſe jam noctis intendentibus tenebris, ſequetur petitio, ut quies, quam ſumus capturi, inoffenſa, & ab omni perturbatione, & vitio libera ſit: qua hora etiam neceſſario nonageſimus recitari Pſalmus debet. De tempore autem dimidiæ noctis, quod id ad orationem neceſſarium ſit, traditum nobis eſt à Paulo, & Sila in Actis. Scriptum eſt enim ſic: *Circiter autem mediam noctem Paulus & Silas laudabant Deum.* Atque hoc quidem etiam concentor Pſalmorum confirmat, ſic dicens: *Media nocte ſurgebam ad confitendum tibi ſuper judicia juſtitiæ tuæ.* Poſt antevertendum diluculum eſt, & ad orationem ſurgendum, cavendumque, ne dies nos in lectulo dormientes opprimat, & ille imitandus, qui dixit; *Prævenerunt oculi mei diluculum, ut meditarer eloquia tua.* Porro ex his omnibus, quæ diximus, ſtatis temporibus, nullum ab iis prætermitti debet, quorum vitæ propoſitum eſt, ut quæ acturi ſunt, omnia ad laudem Dei, ut Chriſti ejus referant. Atque utilis etiam, meo quidem judicio, hæc in orationibus & Pſalmorum decantationibus, quæ certis temporibus fiunt, diverſitas eſt, atque varietas, ob eam cauſam, quod in perpetua ſimilitudine, & æqualitate rerum animo neſcio quomodo torpedo quædam plerumque oboritur, atque tædium, eaque re aliud agens, ad futiles & vagas cogitationes aberrat. In viciſſitudine autem, varietateque cum pſalmodiæ, tum ſingularum horarum, rationis & ſtudium ipſum renovatur, & attentio inſtaratur.

Interrogatio XXXVIII.

Hactenus ſermone tuo nos docuiſti, & orationem nullo pacto omittendam, & operibus laborem neceſſarium eſſe: reliquum eſt jam, ut doceamur cujuſmodi artificia profeſſioni noſtræ conveniant.

Reſponſio.

Omninò, etſi artes quaſdam præcisè ſtatuere, in quibus nos verſari conveniat, haud facile eſt, quod aliæ aliis magis ſunt opportunæ: quemadmodum videlicet, cum locorum, tum negotiationum, quæ in ſingulis regionibus tractantur, & natura & commoditas deſiderat: in univerſum tamen harum deſcribi, & conſignari delectus quidam poteſt. Ac nimirum ea videntur

dentur eſſe, quæcunque vitæ noſtræ, & quietem, & tranquillitatem conſervent, quarum ſcilicet neque materia magno labore quæratur, neque opera magna ſolicitudine divendantur, ſimiliterque illæ omnes, quæ neque virorum, neque mulierum indecoros congreſſus nobis concilient, & noxiæ: ſiquidem omnibus in rebus illud peculiariter debemus ſpectare, ut ſimplicitatem ac frugalitatem teneamus, & illud ſummopere fugiamus, ne inſerviamus ſtultis, ac plane noxiis hominum cupiditatibus, iis efficiendis, quæ in ſtudio apud ipſos eſſe animadverterimus. Quocirca & in telis texendis, in ea modo opera, noſtra à nobis induſtria conferetur, quæ in quotidiano communique vitæ uſu apud omnes ſint: iis penitus rejectis, quæ à libidinoſis mulierculis inventæ ſunt, ad captandos, ac laqueis irretiendos miſeros adoleſcentulos. Similis quoque in conſuendorum calceamentorum artificio tenenda à nobis ratio erit, ut videlicet earum rerum in illa aut miniſtri ſimus, quæ ad neceſſarium modo hominum vitæ uſum requiruntur.

Cæterum & ædificandi ars, item fabrilis lignaria, & æris cudendi, & agricolandi diſciplina, etſi ſuapte natura ad vitam neceſſaria ſunt, & magnam utilitatem afferunt, ac ne ſuopte quidem genio ſunt à nobis repudiandæ: tamen quandocunque, aut quietem noſtram perturbare, aut Fratrum vitæ conjunctionem videbuntur diſtrahere, tunc neceſſario à nobis ſemper declinari debent: majoreque in pretio habendæ ſunt artes illæ, quarum exercitatio ejuſmodi ſit, quæ neque nos diſtrahat, neque impedimento ſit, quominus Deo aſſiduè cohæreamus, & quæ neque à temporibus pſalmodiæ, orationiſve, aut reliquæ diſciplinæ conſtantia eos avocent, qui ſtudio pietatis operam dant. Si quando autem ejuſmodi in iis nihil ineſſe animadverſum ſit, quod præcipuum vitæ noſtræ propoſitum impedire videatur, aut hinc nihil noxæ contrahere, multis ſine dubio hæ aliis anteponi debent, & maximè agricultura, quando ex ea facillimè res ad vitæ uſum neceſſariæ haberi poſſunt: & qui in ea verſantur, nullas hi ſurſum, ac deorſum curſitationes coguntur ſubire modo, ut diximus, ea nobis neque à vicinis, neque ab accolis tumultus afferat, aut turbas.

Interrogatio XXXIX.

Quæ ratio teneri debet in vendendis mercibus, quomodoque peregrinatio ſuſcipi.

Reſponſio.

Atque illud etiam ſtudendum eſt, ne quæ fecerimus opera, ea in longinquas quaſdam regiones exportemus: neve venditionis cauſa, temerè nos in publicum demus: ſiquidem honeſtior eſt ea quæ fit uno & eodem in loco permanſio, utiliorque cum ad mutuam ædificationem, tum ad perfectam quotidiani victus conſervationem: itaque ut quieti conſulamus, detrahendum eſt aliquid de pretio potius, quam modici lucri cauſa peregre longius abeundum. Cæterum ſi hoc fieri non poſſe uſus ipſe docuerit, ne ſuſcepta hujuſcemodi de cauſa peregrinatio infructuoſa nobis accidat deligere nos, & civitates, & loca oportebit hominum religioſorum, eoque ſtatis nundinarum temporibus plures una ſimul Fratres concurrere, nobiſcumque quiſque, quas elaboraverimus, merces afferre, communiterque cuncti iter inire, viamque pſallendo, orandoque noſque viciſſim alter alterum ædificando, conficere. Ac poſtremo ubi ad locum jam pervenerimus, quem petebamus, eadem communiter cuncti hoſpitia capere, idque cùm mutuæ cuſtodiæ cauſa, tum ut nullum nos orationis tempus, neque diurnum, neque nocturnum effugiat: tum etiam, ut improborum ac fraudulentiorum hominum congreſſus minore noxa evadamus, ſi in multorum ſocietate ſimus, quam ſi ſoli tantummodo, quando etiam qui injurioſiſſimi ſunt, injuriarum ſuarum teſtes habere multos recuſant.

Interrogatio XL.

De nundinis illis, quæ in Sanctorum celebrationibus fiunt, quid?

Reſponſio.

Verumenimvero, neque nundinationes illæ quæ ad ſepulchra Sanctorum martyrum celebrari ſolitæ ſunt, convenire nobis putandæ ſunt: neque enim ullam aliam ob cauſam adeſſe decet Chriſtianos ad martyrum conditoria, aut iſtis contigua loca inviſere, quam orandi cauſa, & Sanctorum conſtantia admoniti, in qua illi, ne pietatem amitterent, ad necem uſque fortiter perſeverarunt, ipſi quoque ad ſimilis fortitudinis æmulationem incitantur. Nimirum memoriæ tenendum eſt illud, quam terrifica, & formidabili ira olim exarſerit Dominus, qui cum ſemper & ubique manſuetus & humilis corde fuiſſet, in eos tamen ſolos flagellum intendit, qui circum Templum vendendis emendiſque mercibus operam dabant: quippe quaſi nundinatio illa orationis Domum in latronum ſpeluncam converteret. Neque verò quod alii ante nos fuerint, à quibus ſolita olim in diebus Sanctorum feſtis obſervari conſuetudo, violata ſit (quique cum inter ſe alii pro aliis orare deberent, & unà cum pluribus Deum adorare, & lachrymas offerre, ab eoque cum peccatorum veniam poſcere, tum de acceptis beneficiis gratias agere, ſeſeque mutuis viciſſim exhortationibus in pietate vera confirmare, & ædificare; id quod etiam memoria noſtra uſurpari fuiſſe ſolitum ſcimus, pro his omnibus forum, ac nundinas, & communem mercatum, & tempus illud, & locum efficiunt) ob hanc ſtatim nos quoque illos imitari par eſt, & hoc modo auctoritate noſtra pravam illorum conſuetudinem confirmare, ſed conventus illos exprimere potius, de quibus in Evangeliis mentio eſt, præſente Domino noſtro Jeſu Chriſto ſolitos celebrari, & in his, quæ ab Apoſtolo deſcripta ſunt veluti hujuſcemodi vitæ inſtituto convenientia, facere, ſcribit autem ſic: *Cum convenitis, unuſquiſque veſtrum pſalmum habet, doctrinam habet, apocalypſim habet, linguam habet, interpretationem habet, omnia ad ad ædificationem fiant.*

Interrogatio XLI.

De auctoritate Superiorum, & obedientia, quid?

Reſponſio.

Cæterum in his, quæ conceſſa ſunt artificiis, neutiquam permittendum eſt unicuique, ut arbitratu ſuo diſcat quod velit: ſed illud tantummodo, ad quod aptum eſſe illum Antiſtites judicaverint: qui enim ſeipſum abnegavit, ſeſeque voluntatibus ſuis omnibus ſpoliavit, non id quod vult, facit, ſed quod docetur. Neque vero ratio permittit, eum ſibi ipſi quod expediat deligere, qui gubernationem ſui aliis tradiderit; ſiquidem hi eſſe debent, qui ad quamcunque rem habilem eſſe illum judicaverint, arbitrio ſuo in nomine Domini ipſum inſtituant: qui autem ipſe in deligenda ſibi aliqua arte munereve cupiditati ſuæ obſequitur, is plane ſibi notam inurit, ſeque prodit, primo ſe ſibi ipſi placere documento eſt, inde artem illam cæteris anteponere, aut propter gloriam vitæ hujus, aut lucri ſpem, aut aliud aliquid id genus in eam artem propenſiore ſit affectu, aut poſtremo propter ignaviam, pigritiamve, quod ea videlicet laboris ſit levioris; in quo autem hæc inſunt, ab hoc planiſſimè intelligi poteſt, nondum abſterſas eſſe omnes animi morborum labes. Sed neque ſemetipſum abnegavit, qui ſuis ipſe affectibus perficiendis obſequitur, neque rebus vitæ hujus nuncium verè dici poteſt remiſiſſe; ſi enim adhuc vel compendii, vel gloriæ, admiratio tenet: itemque nullo modo

membra

membra ſua, quæ ſunt ſuper terram mortificaviſſe, ille qui neceſſarium in faciendis operibus laborem non ſuſtinet, quin potius is arrogantem, & pertinacem declarat, qui ſuum, qui unus eſt, judicium melius eſſe arbitretur, quam aliorum, qui plures ſunt. Quamobrem ſive quis artem aliquam tenet, eaque cæterorum Fratrum judicio non improbatur, nequaquam is eam confeſtim abjicere debet (eſt enim animi inconſtantis, & infirmi judicii, temerè aſpernari, quæ habeas: ſive non habet, non ſibi ſua ſponte aſſumito ipſe: ſed quæ probata à majoribus fuerit, ad illam ſe accommodato, idque ea re, ut ubique obedientiam conſervet. Quemadmodum autem unumquemque ſua ſponte, quod ipſi placitum ſit, eligere, indecorum eſſe docuimus: item quoque pari ratione putandum eſt in vitio eſſe, ſi quis quæ alii probaverint, ipſe recuſet; quin potius, ſi quis etiam artem aliquam habeat, cujus tractatus communitati Fratrum non placeat, æquiſſimo animo abjicere illam debet, illudque declarare, nulla ſe rei ullius vitæ hujus cupiditate adductum teneri: quando perficere voluntates cogitationum, eſt illius, qui ſpem non habet, ut eſt apud Apoſtolum: contraque exprompta ubiubique omnibus in rebus obedientia, laudi ſemper tribuitur: cum idem Apoſtolus laudet quoſdam, ac dicat, *Semetipſos dederunt primum* Domino, *deinde nobis propter voluntatem* Dei. Cæterum aſſignato jam ſibi artificio, vacare unuſquiſque attentè debet, ſtudioſeque invigilare, & nihilo ſecius, quaſi inſpectore Deo, ſumma ſedulitate, & attentiore cura accuratiſſimè illud exercere, ut fidenti animo ſemper dicere illud poſſit: *Ecce ſicut oculi ſervorum, in manibus dominorum ſuorum, ita oculi noſtri ad Dominum Deum noſtrum*: non item ab hoc ad aliud temere reſilire, neque enim natura noſtra plura ſimul aſſequi ſtudia poteſt: multoque eſt præſtabilius unum modo ſolerter, & induſtrie confeciſſe quam multa attentaſſe, quæ neceſſario poſtea ſint relinquenda: ſiquidem quæ ad res plures animi fit diſtractio, & mentis, identidem modò ad illam applicatio, præterquam quod opus nullum perfecte perduci ad exitum ſinit, etiam morum levitatem, vel ſi ineſt, arguit, vel ſi non ineſt, ingenerat.

Si quando autem neceſſitas poſtulet, ut reliquis etiam artibus ſubveniatur, ſanè par eſt is ut auxilietur qui commodè poſſit: neque id ſuapte ſponte, ſed arceſſitus, non quod hunc ad id muneris obeundum quaſi illi præcipuum acerſamus, ſed caſu quopiam circumſtante; idque imitari, quod in membris corporis ſolitum eſt uſu venire, in quibus ſi pes ab officio ſuo per claudicationem aberraverit, manu ſolemus inniti ac ſuffulcire corpus reliquum, viciſſimque, quemadmodum ſua ſponte ad artem aliquam aſſilire, ac velut utilitati repugnat: ſic nolle admittere quod juſſus ſis, caſtigatione dignum eſt: idque ea re, ne & arrogantiæ vitium in nobis alatur, & morigeræ, & ad omnia perſuaſibilis obedientiæ diſciplina peſſum eat, ac diſſolvatur. Cæterum cura inſtrumentorum quanquam ad eum præcipue videtur pertinere, ut quis cuique artificio præpoſitus ſit: nihilominus tamen, ſi ſors tulerit, ut ex iis aliquod aliquando neglectum fuerit, id perinde ut res, quæ ad omnes æque pertineat, eo modo quo par fuerit, ab iis debet accurari qui id primi animadverterint; licet enim illorum tractatio ictum aliquem ſeorſum privatim attingat: attamen, quæ ex eo naſcitur utilitas, ea promiſcue in cunctos redundat. Nam quæ alterius ſint artis, ea perinde, ac ſi ſua nihil intereſſet, contemnere, argumento ipſo tantidem fuerit, ac ſi alienaret. Verumtamen neque qui artes tractant, ii pertinentium ad illas ipſas inſtrumentorum vindicare ſibi dominium debent, ita videlicet ut aut Antiſtiti Fratrum in arbitratu ſuo utendi poteſtatem non faciant, ad quam ipſecumque rem velit: aut eorum ipſi, vel vendendorum, vel permutandorum, aut alioqui alienandorum jus arbitrium revocent ſuum, aut præter ea quæ habent aliorum comparandorum penes ſe eſſe poteſtatem velint. Nam qui in eo ſemel animum obfirmarit, ut ne ſuarum quidem ipſius manuum eſſet dominus, & alterius arbitrio permiſit diſpenſandum, quicquid poſſent conficere operis: quo pacto non is à ſeipſo videtur diſſentire, ſi eorum, quæ ad artium exercitationem neceſſaria ſint, inſtrumentorum poſtulet, ut vis penes ſe ſit, in in eaque dominii ſibi auctoritatem uſurpet?

Interrogatio XLII.

Cujuſmodi conſilio, aut animi affectione laborare ii debent, qui laborant?

Reſponſio.

Atque illud etiam intelligendum eſt, eum qui laborat, nequaquam id eo animo facere debere, ut neceſſitatibus inſerviat ſuis, ſed ut Domini præcepto ſatisfaciat, qui dixit: *Eſurivi, & dediſtis mihi manducare, &c.* Quando illud unumquemque ſui ipſius cauſa ſollicitum eſſe vetuit idem Dominus, cum dixit: *Nolite ſolliciti eſſe animæ veſtræ, quid manducetis, neque corpori veſtro, quid induamini*: quibus adjecit: *Hæc enim omnia gentes inquirunt.* Quamobrem in ſuſcipiendis laboribus, illud ſpectare unuſquiſque debet, ut per ipſum, qui in egeſtate ſunt, ſubleventur: non autem, ut commodis ipſe provideat ſuis, ſiquidem hoc modo & crimen ſeipſum immodice amantis effugerit, & fraternæ charitatis benedictionem à Domino tintuerit, qui ſic dixit: *Quatenus feciſtis uni de his fratribus meis minimis, mihi feciſtis.* Neque vero his, quæ hoc loco à nobis dicuntur, & Apoſtoli verba illa adverſari quiſquam exiſtimet, ut *operantes panem ſuum manducent*: ſiquidem hoc ad Ordinis, & laboris deſertores dictum eſt, perinde ac ſi ipſis diceret, præſtabilius eſſe unumquemque neceſſaria ſibi ſaltem ad vitam præſidia parare, neque aliis gravem eſſe, quam vitam in otio traducere. *Audivimus enim*, inquit, *quoſdam inordinate ambulantes inter vos, nihil operantes, ſed curioſè agentes. His igitur, qui ejuſmodi ſunt, denunciamus*, inquit, *& obſecramus, ut cum ſilentio operantes ſuum ipſorum panem manducent.* Et illud: *Nocte & die operantes, ne quem veſtrum gravaremus*, nimirum eodem etiam pertinet, quippe cum Apoſtolus ad commonendos Ordinis diſertores charitate fraterna impulſus, ipſe ſeipſum laboribus ultra præſcriptum ſibi ſua ſponte ſubjiceret.

Cæterum ejus, qui ad perfectionem contendit, eſt, *diem, noctemque aſſidue laborare, ut habeat, unde tribuat neceſſitatem patienti*: quando quis in ſeipſo, aut in eo etiam, ad quem cura pertinet diſtribuendarum rerum cuique neceſſariarum, poſitam ſpem habet, & laboris ſuſceptionem, ſive ſuam, ſive ejus qui cum eſt, ſatis magnum ſibi ad degendam vitam ſubſidium exiſtimat: huic quatenus ſpem in homine ponit, magnopere eſt metuendum, ne in execrationem illam incidat: *Maledictus homo, qui confidit in homine: & fulcit carnem brachii ſui, & deficit à Domino anima ejus.* Quæ verba cum dicunt: *Qui confidit in homine*, illud præcipiunt, nequaquam ſpem in altero poni debere: cum autem, & fulcit carnem brachii ſui, in ſe ſui habendam fiduciam vetant: horum autem utrumque defectio ab eo nominatur: ſimiliterque etiam exitus adjungitur utriuſque: Quia erit tanquam myrica ſilveſtris in deſerto, neque videbit quando veniet bona. Quibus verbis iſtud oſtenditur quod ſpem ſuam, ſive in ſeipſo ponere, ſive in alio quovis, nihil eſt aliud quam deficere à Deo.

Interrogatio XLIII.

Prorſus quod attinet ad eam rationem, quam in artium exercitatione teneamus, ſatis jam abs te nobis demonſtratum eſt: extra quam, ſi quid fortè reliquum ſit, quod uſus ipſe poſtea nos doceat. Cæterum illud planiùs

abs

abſte nobis nunc cupimus explicari, cujuſmodi eſſe in Conventibus Antiſtites conveniat, quomodoque ab iis, qui in eorum diſciplina ſint, Fratres gubernari.

Reſponſio.

Omninò, etſi veluti ſummatim dictum eſt etiam de hac parte: attamen quoniam (neque hoc injuria) eam planiùs etiam vobis cupitis explanari, quod quales Principes ac moderatores ſint, tales etiam plerunque exiſtere ſoliti ſint cæteri, neceſſario accuratiùs etiam tractari hic locus debet. Convenit igitur, ut qui in Conventu reliquis Fratribus præeſt, is præceptum illud Apoſtoli memoria teneat: Exemplum eſto fidelium, vitamque ſuam exercendorum Domini mandatorum exemplum præbeat evidentiſſimum, ut videlicet iis, quos docendos ſuſceperit, cauſam nullam reliquam faciat, quamobrem præcepta Domini aut contemnenda, aut ejuſmodi, quæ nemo aſſequi poſſit, eſſe arbitrentur. Principio igitur hoc eſto primum, Antiſtitem nimirum Conventus præ ferenda erga Chriſtum charitate, ſui modeſtiam animi ſtudio propropenſiore exprimere debere, adeo ut vel tacens ipſis ſuis operibus exemplum non ſucatæ humilitatis relinquat quovis ſermone multò efficacius ad communem Fratrum doctrinam. Etenim ſi Chriſtianæ vitæ limes eo pertendit, ut Chriſtum imitetur, juxta proportionem aſſumptæ ab eodem carnis, ex eo, quòd ad vocationem cujuſque pertinear, ſine dubio, quibus eadata provincia eſt, ut ipſi cæterorum duces ſint, ii opera ſua, & interceſſione imbecilliores adhuc deducere ad Chriſti aſſimilationem viam præſtruendo debent, & ea re beatum Paulum imitari ſic dicentem: *Imitatores mei eſtote, ſicut & ego Chriſti.* Proinde primo ipſi obſervanda ea, quæ à Domino noſtro Jeſu Chriſto tradita eſt, ſummiſſioris animi, & humilitatis regula clariſſimum reliquis, & abſolutis hujus eſſe exemplum debent. *Diſcite enim à me,* inquit, *quia mitis ſum, & humilis corde.*

Morum igitur manſuetudo, & humilitas cordis hæc præcipua Antiſtitis veluti inſignia ſunto. Si enim Dominus Diſcipulis ſuis miniſtrare non erubuit, ſed terræ, ac luti, quod ipſe finxerat, & hominis forma figuraverat, miniſter eſſe non recuſavit: *Ego enim in medio veſtrûm ſum*, inquit, *ſicut qui miniſtrat*, quid eſt tandem, quo erga æquales noſtros præſtando illius imitationem aſſecuros nos exiſtimare poſſimus? Hoc igitur eſt quod primum, & euſque magnum in Antiſtite requiritur. Tum clementem eſſe ipſum oportet, ejuſmodique qui per rerum inexperientiam in officio delinquentes leniter ſufferat: non tamen qui obticeſcat ad peccata, ſed immorigeros ac detrectantes imperium clementer toleret, & ipſis quanta cum maxima poſſit lenitate, moderationeque medicinas adhibeat. Idoneum præterea, qui commodata eorum morbis remedia comminiſcatur, & excogitet, non atrociter objurgantem, ſed in manſuetudine monentem, elementerque corripientem, ſicut ſcriptum eſt, eundemque in rebus præſentibus adminiſtrandis pervigilem & attentum, in futuris proſpiciendis ſagacem, talemque, qui & certare cum valentibus poſſit, & infirmorum imbecillitates portare, cujus cùm dicta, tum facta omnia, ad illorum, quorum diſciplinæ præſit, perfectionem pertineant, non qui ſibi ipſe prælationem aſſumat, ſed qui à cæteris, qui auctoritate in Conventibus præſtent, delectus ſit, & ſatis magnum in ſuperiori vita documentum dederit probitatis morum ſuorum. Nam & hi, inquit Apoſtolus: probentur primum, & deinde miniſtrent, ut nullum crimen habentes. Quod ſimiliter quoque in hoc ſervari debet, quem diximus, quo videlicet ſic creatus, Fratribus ipſe ordinem diſciplinæ præſcribat, quem ſequantur, operaque diſpartiatur in unum quemlibet, prout viderit expedire.

Interrogatio LXIV.

Quibus permitti debeat, ut domo peregrè proficiſcantur: quomodoque item ii, cum ſe domum receperint interrogandi ſint.

Reſponſio.

Peregrinandi quidem poteſtatem ei permittito, qui in peregrinatione ſine animæ ſuæ detrimento, & cum utilitate eorum, quibuſcum congrediatur, poſſit verſari: quando niſi idoneus aliquis affuerit, longe eſt præſtabilius ſummam rerum omnium neceſſariarum penuriam perpeti, atque egeſtatem, etiamſi propterea ſubeunda mors ſit, quam ſublevandæ neceſſitatis corporis cauſa, perſpicuum & omnibus confeſſum animæ detrimentum negligere. *Bonum enim eſt*, inquit Apoſtolus, *mihi magis mori, quam ut gloriam meam quis evacuet.* Et hoc in iis, quæ libere unicuique licet omittere. Quanto igitur impenſius in iis, de quibus præcisè extat mandatum? Quanquam huic ipſi etiam incommodo medetur lex charitatis. Si enim inciderit aliquando, ut in Conventu aliquo deſit, qui tuto, commodeve foras poſſit amandari, neceſſitati hujuſcemodi ſatisfacientü, qui loco proximi erunt, cum & communia itinera faciant, & abſentes à domo, viciſſim alii ab aliis nunquam ſeparentur, ut jam qui animi, quam qui corporis etiam viribus imbecilles ſunt, ii hoc modo cum valentioribus conjuncti, incolumes ac vegetiores conſerventur. Quod quidem multò ante providere debet is, cui procuratio neceſſariorum concredita eſt, ne in ipſo poſtea neceſſitatis articulo, rebus jam in ſummas anguſtias adductis, remedium ipſi ex tempore quærendum ſit. Cæterum, ubi qui emiſſus fuerit, domum jam ſe ex peregrinatione receperit, eum diligenter percontator, quid abſens interim egerit; in quorum hominum congreſſus inciderit; cum illis quos ſermones contulerit, in cujuſmodive ſecum ipſe cogitationibus ſit verſatus; num aſſidue diu, noctuque in Dei timore permanſerit, an à recta ſemita interdum aberrarit, & à communi decreto aliquid innovarit, idque terrore perculſus externarum calamitatum, an propria ſocordia lapſus: & quod recte ab ipſo factum audieris, approbatione confirmato; quod autem contra vitioſè, leni cura, prudentique admonitione corrigito: ita enim & attentiores eſſe aſſueſcent, qui itineribus ſe dabunt, ſi de reddenda ratione ſolliciti ſint: & nos, quamdiu abjuncti illi a nobis permaneant, neutiquam videbimur illorum vitæ curam negligere.

Porrò hujuſcemodi etiam, de qua loquimur, conſuetudinem ex Actorum hiſtoria accepimus ſolitam fuiſſe à veteribus ſanctis viris uſurpari. Siquidem ex ea docemur, quemadmodum & Petrus, cum ſeſe Jeroſolymam recepiſſet, iis qui tunc in ea civitate erant, rationem reddiderit ejus ſocietatis, quæ ſibi cum gentibus fuiſſet. Similiterque quemadmodum Paulus, & Barnabas reverſi ex peregrinatione congregatæ ab ipſis Eccleſiæ renunciaverint omnia, quæcunque Deus feciſſet cum illis. Et alio in loco quemadmodum ſiluit omnis multitudo, & audiebant Barnabam, & Paulum narrantes quæcunque feciſſet per illos Deus.

Illud tamen hoc loco intelligendum eſt, nundinationes, & quæſtus illos omnes, qui caupones attingunt, Fratrum Conventus longiſſimè fugere debere.

Interrogatio XLV.

Quod præter Antiſtitem alius etiam eſſe aliquis debet, qui illo abſente, aut alioqui occupatione aliqua diſtento Fratrum ipſe curam poſſit ſuſcipere.

Reſponſio.

Verum enim quoniam incidit ſæpenumerò, ut vel ob valetudinis imbecillitatem, vel peregrinandi neceſſitatem,

tatem, vel aliam quamvis ob cauſam abeſſe à reliquorum Fratrum Conventu neceſſario Antiſtes cogatur, alius eſſe præter ipſum debet, qui cùm ipſius, tum cæterorum etiam Fratrum diligenti animadverſione, circumſpectioneque adhibitis, ad hoc delectus ſit, ut abſente illo curam in ſe Conventus recipiat: ut & qui remanſerint, unius conſilio gubernentur, neque abſente magiſtro, ad formam quandam popularis reipublicæ ſtatus, familia traducatur: atque eo modo regula, & traditæ diſciplinæ ſeveritas imminuatur, ſed quæ de communi omnium ſententia adſcita à cuncto collegio inſtitutæ fuerint, ad Dei gloriam conſerventur: atque ut ſit, qui accidentibus ad nos hoſpitibus, prudenter ſciat reſpondere: quo videlicet, & qui audire aliquid à nobis deſiderant, pro propoſiti argumenti dignitate ædificentur, & commune Fratrum collegium neutiquam dedecoretur: nam hoc quod paſſim omnes ſine ullo diſcrimine ad dicendum aſſiliant, præterquam quod tumultus cauſa eſt, etiam ſignum eſt perturbatæ diſciplinæ cum Apoſtolus ne iis quidem, quibus delatum fuerat donum rectè docendi Dei verbum, pluribus ſimul loqui licere voluerit. Sic enim eſt apud ipſum: *Quod ſi alii revelatum fuerit ſedenti, prior taceat.* Qui idem etiam apertè perturbatæ hujuſcemodi diſciplinæ abſurditatem demonſtrans, ſic dixit: *Si ergo conveniat univerſa Eccleſia in unum, & omnes loquantur linguis, intrent autem idiotæ, aut infideles, nonne dicent quod inſanitis?* Atque etiam ſi inciderit aliquando, ut qui aliunde acceſſerit, aliquem de re aliqua, quam ignoret interrogaverit, iſque qui vice alterius interrogatus ſit, haberet quod commode reſponderet, conſervandæ tamen diſciplinæ cauſa: tenere ſilentium debet, & is hoſpitem doceat, ſed ſubmiſſa voce, cujus officium eſt reſpondere, eaque in re exemplum Apoſtolorum Domini imitari convenit, à quibus dum cum Domino eſſent, ſolitus erat mos iſte uſurpari, idque ut pro Ordinis atque honeſtatis decoro, in dubio nobis ſermone utamur: etenim, ſic ubi de corporum curatione agitur, in remedio ægris adhibendo, non temerè quemvis medicamento, ferramentove uti videmus: ſed illos tantummodo, qui medendi artem teneant, quam & a peritis ante didicerint, ac doctrine multiplici experientia, & aſſidua ipſi poſtea ſecum commeditatione expoliverint, & longinqua exercitatione, longo quoque uſu confirmaverint: quæ ratio permittit, ut ad curationem eam, quæ ſermone adhibetur, nulla habita delectione, temerè quivis, qui velit aſſiliat: qua in re rei vel minimæ prætermiſſio maximum afferre detrimentum ſolet: apud quos enim ne panis quidem diſtributio cuivis temerè permittitur, ſed munus hujuſcemodi adminiſtrandi panis, unius cujuſdam eſt, ad quem illud de communi aliorum ſententia delatum eſt, qui non multò majore cum delectu ac cautione, hoc in danda petentibus eſca ſpirituali obſervari conveniat, videlicet ut munus hoc peculiare ſit alicujus, qua melius id ipſe præſtare poſſit, quam cæteri? Ex quo intelligitur animi eſſe valde ſibi præfidentis, cum quis de aliquo judicio interrogatus, intrepidè ſic, temereque audeat reſpondere, neque digitum ad illum intendat, cui hujuſmodi diſpenſandi ſermonis munus delegatum ſit. Qui quidem ea re, quod fidelis eſſet diſpenſator & prudens, idcirco delectus eſt, ut ſpiritualem cibum tempore diſtribueret, ſermoneſque ſuos in judicio diſponeret, ſicut ſcriptum eſt. Quod ſi etiam incidat, ut ad quem pertinet reſpondere, hunc aliquid effugiat aliquando, illudque alteri occurrat, non propterea tamen, cui illud occurrerit, is confeſtim proſilire, ac palam arguere illum debet, ſed ſeorſim arbitris ſemotis, quod ſibi occurrerit, de eo ipſum admonere, quando ne hoc ita fiat, qui inferiores ſunt, ii elatiores fieri adverſum ſuperiores ſolent. Quapropter eſto, commodè aliquis reſponderit, tamen ſi reſponſio ad illum non pertinebat, pœnis is tenetur obnoxios violatæ diſciplinæ.

Interrogatio XLVI.

Quod neque Fratrum, neque ſua obtegere quis delicta debet.

Reſponſio.

Quicquid eſt autem, in quo peccetur, id referri ad Antiſtitem debet, ſive ab eo ipſo, qui peccatū admiſit, ſive ab iis, qui conſcii illius ſunt, ſi illud ipſi curare non poſſunt, & mederi eo modo quo præceptum eſt à Domino, quando vitium diſſimulatum morbus eſt in animo obliteſcens, qui etiam propterea incurabilis efficitur. Quemadmodum igitur nullo modo benemeritum illum de nobis diceremus, qui quæ peſtifera eſſent, ea in corpore nobis includeret, ſed eum potius, qui cum dolorifico cruciatu, & cruoris etiam miſſione per lancinationem ea in apertum extraheret, quo videlicet, aut quod noxium eſſet, per vomitum repelleret atque extruderet à corpore, aut in univerſum, per morbi cognitionem, ejus quoque curandi ratio facilius cognoſceretur: ita nimirum peccatum occultare, nihil eſt aliud, quam ægrum ſua ſponte ad mortem ruentem impellere, & procliviorem reddere. *Stimulus*, enim *peccati mors eſt*, inquit. Porro occulta benevolentia præſtabilior eſt ea, quæ palam libereque fit objurgatio. Nemo ſit ergo, qui aut peccato alterius latebras quærat, ne pro amore, quem Fratri debet, exitium illi conciliet, neque ſuo: Qui non medetur ſibiipſi, frater eſt ſua opera diſſipantis.

Interrogatio XLVII.

De his, qui nolunt admittere, quæ per Antiſtitem ſcripta ſunt, ac deſignata.

Reſponſio.

Verum is qui nolit admittere quæ Antiſtes perficienda juſſerit, debet ei aperte quidem, ſed ſemotis arbitris, cur dicto audiens eſſe ac moriger nolit reſpondere, allata ſi quam habet, ratione, ſacris literis conſentanea, alioqui quod imperatum ſit, ſilentio exequitor. Quod ſi hoc facere pudore retractus non auſit, aliis quibuſdam ad eam rem ſequeſtribus utitor, quo videlicet, ſi aliena forte à ſacroſanctis literis illa Antiſtitis juſſio ſit, ipſe cum ſeipſum, tum reliquos Fratres à noxa eximat; ſin contra, planum factum ſit, eam rectè fuiſſe, ac ratione factam, à vana ſeipſum ac periculoſa ſecum diſceptatione liberet. *Qui enim ſecum diſceptat*, inquit Apoſtolus, *ſi manducaverit, damnatus eſt, quia non ex fide*, & ne ſimpliciores exemplo ſuo ad abjiciendam obedientiam inſtiget, ac veluti procliviores efficiat. Expedit enim, inquit Dominus, *ut ſuſpendatur mola aſinaria circa collum ejus, & projiciatur in mare*, quam ut ſcandalizet unum de puſillis his. Quod ſi qui diutius in contumacia hæſerint adverſus Antiſtitem clam queruli, nec in apertum voluerint ſui mœroris cauſam prodere: hi perinde ac diſceptationis inter Fratres exortæ auctores, aut qui certiſſimam auctoritatem colliſerint, & labefactarint, ejus, quæ majorum debetur præceptis, obedientiæ, ac velut rebellionis, & inobedientiæ magiſtri, prorſus à reliqua Fratrum familia exiguntur: *Ejice enim è concilio peſtilentem*, inquit Sapiens, *& exibit cum eo jurgium.*

Interrogatio XLVIII

Quod nullo modo curioſè conſilia moderaminave Antiſtitis exquiri debent, ſed debet unuſquiſque muneri ſuo vacare.

Reſponſio.

Cæterum ne quis facilè in hujuſcemodi vitium, ſecùs de Antiſtite ſuſpicandi, aut dijudicandi detrimento cum ſuo, tum reliquorum etiam Fratrum incurrat, illud in univerſum obſervari in Conventu debet, ut nullo

modo quis curioſè Antiſtitis conſilia perveſtiget, aut in ejus facta anxiè inquirat, iis duntaxat exceptis, qui cum [illegible] niratis gradu, tum conſilii prudentia Antiſtiti ipſi, [illegible] mi ſint, quos quidem ille neceſſariò ſibi, quandocunque de re aliqua erit deliberaturus, in conſilium, ac maturam conſiderationem adhibebit, nimirum præcepto illi obtemperans, *Omnia fac cum conſilio*. Cum enim illi animas noſtras gubernandas commiſimus, tanquam Deo de iis rationem redditure, prorſus abſurdiſſimè facimus, ſi huic fidem in rebus contemptiſſimis abrogamus; & cum ipſi falſis adverſus fratrem noſtrum ſuſpicionibus impleamur, tum reliquos exemplo noſtro, ut idem faciant, incitamus. Ne igitur hoc eveniat, unuſquiſque maneat in ea vocatione, in qua vocatus eſt: & cum animum ſuum totum in rerum ad ſe pertinentium cura occupaverit, minimè in aliorum conſiliis inquirendis ſit curioſus, ſed ſacroſanctos Domini diſcipulos imitetur, quorum eſto illud, quod in Evangelio eſt, de Samaritana, ſuſpicionem ipſis poſſet commovere, nemo tamen dixit, Quid quæris, aut quid loqueris cum ea?

Interrogatio XLIX.

De controverſiis, quæ nonnunquam ſolent inter Fratres exiſtere.

Reſponſio.

De controverſiis autem, quæ inter Fratres interdum oriuntur, illud ſtatuendum eſt. Quotieſcunque aliqui inter ſe de re aliqua collidunt, diſſidentes, & corrixantes, eos nequaquam inter ſe pugnaciter nimis contendere debere, ſed controverſiæ deciſionem ſuperioribus ſe reſervare. Verum enim ne qua in re diſciplinæ ordo violetur, ſi omnes paſſim nullo temporis, locive ad agendum idonei delectu habito, quærant, neve futilibus, & inanibus quæſtiunculis, aut nugacitati detur locus, certus quendam eſſe oportet, cumque de communi reliquorum omnium ſententia, idoneum judicatum, qui quidem de quibus inter Fratres controverſia ſit, ea aut communiter in omnibus diſceptanda proponat, aut ſeorſum ne iis cum magiſtro Conventus communicet: ita enim quæ in quæſtione poſita erunt, meliùs, certiuſque diſputabuntur. Si enim nulla eſt res, cujus tractatio non ſcientiam, & uſum deſideret, ea certè multò magis in rebus his requiruntur, quæ ſint hujuſmodi. Et ſi inſtrumentorum eorum, quæ ad artium adminiſtrationem neceſſaria ſunt, tractationem, nemo eſſet, qui imperitis committeret, ſine dubio multo magis ſermonis tractatio concedi debet in dicendo potioribus: qui quidem ipſi, cum loci, tum temporis, tum modi, quibus poni quæſtiones debeant, commode habere delectum ſciant: quique citra contentionem cùm prudenter quærendo, tum intelligenter auſcultando, rerum quæ ſint in quæſtione explicationem ad communem poſſint omnium ædificationem ſervare.

Interrogatio. L.

Quæ ratio teneri ab Antiſtite debeat in objurgationibus adhibendis.

Reſponſio.

Verumenimvero illud magnoperè cavere Antiſtes debet, ne ad caſtigandum verbis aliquem ex iis, qui deliquerint, ex affectu quovis vitioſo percitus accedat, quando cum indignatione, & ira, caſtigatione adverſus aliquem uti, hoc haudquaquam eſt, à peccato illum liberare, ſed delictis ſeipſum obſtringere: quamobrem Apoſtolus dixit: *In manſuetudine corrumpentem eos, qui reſiſtunt*. Neque, ſi in contemptum veniat alicui, ob id præbere ſe vehementem debet, aut æquo ſeveriorem: ubi vero alium contemni viderit, erga eum, qui qui deliquit, declaret ſe benignum ac indulgentem. Quinimo multo gravius ei ferendæ aliorum injuriæ ſunt, quam ſuæ. Hoc enim ſi fecerit, & ſuſpicionem à ſe illam hominis ſeipſum immodicè amantis ſubmovebit, & planiſſimè non peccantem odiſſe, ſed peccatum averſari declarabit, cum ita videlicet diverſo modo ſe gerat in rebus & ſuis, & alterius. Cæterum ſi quandocunque indignatur, non hanc, quam dixi, ſed huic contrarium rationem adhibuerit, is prorſus indicabit, ſe neque propter Deum, neque propter periculum ejus, qui peccaverit, ſed propter gloriæ cupiditatem, aut imperitandi ſtudium, indignationem illam ſuſcepiſſe. Oportet enim illum, & pro Dei gloria, cui violando ipſius mandato infligitur contumelia, juſtam iram, ac zelum præ ſe ferentem, & peculiarem fraternæ charitati miſericordiam retinentem, pro fratris ſui in peccato periclitantis ſalute tuenda (quia *anima quæ peccaverit, ipſa morietur*) in quocunque quod committatur peccato, tanquam adverſus peccatum animo incitari, & in eo acriter vindicando, animi ſui juſtum ardorem præ ſe ferre.

Interrogatio LI.

Quomodo corrigi debeat delictum ejus, qui peccavit.

Reſponſio.

In adhibendis vero curationibus his, qui vitioſo animi affectu aliquo laborent, conſuetudinem imitari Medicorum debet, ut videlicet ægris non iraſcatur, ſed contra morbum ipſum pugnet, in eoque impugnando, duriore victus ratione, ſi ita res poſtulat, animi vitia ſanet veluti inanem gloriam, abjectioribus exercitiis imponendis: ſtulilem & otioſam loquacitatem, ſilentio; immodicum ſomnum pervigilio, & excubiis orationum: ſegnitiem corporis, laboribus imponendis gravioribus: edacitatem indecoram jejunio; murmurationem, à reliquis ſegregatione, ut videlicet neque à Fratribus quiſquam una cum ipſo eſſe in opere velit, neque opus, quod ipſe elaboraverit, unà cum reliquis reliquorum miſceatur, ſicut ſupra dictum eſt, niſi ſi quando ſuſcepta alacriter, ac citra pudorem ullum pœnitentia, morbo eo liberatum eſſe illum appareat; tum enim opus, quod murmurans elaboraverit, admitti poterit: verum ne ſic quidem, id in uſus Fratrum ullos erogetur, ſed ad alium aliquem uſum diſpenſetur: Hæc autem, cur ita fieri debeant, ſatis ſuperius intellectum puto.

Interrogatio LII.

Quo animo quis accipere impoſitas ſibi multas debet, ſive irrogatas juxta præſcriptum Canonis pœnas.

Reſponſio.

Quemadmodum autem diximus, vacuum affectibus Antiſtitem ad curationes ægris admovendas accedere oportere, item quoque viciſſim eorum, quibus medicina fit, partes exiſtimari debent; Antiſtitis in ſe animadverſiones, non ad odium accipere, neque impotentem dominationem exiſtimare curationem eam, quam miſericordia quis adductus conſulendi cauſa animæ ipſorum ſaluti ipſis adhibeat. Eſſet enim à ratione omnino abhorrens, ſi cum qui adverſa corporis valetudine laborant, iis uſq; adeo magnam Medicis ſuis fidem habeant, ut eſto, ipſos ſecent, eſto, amariſſimis dandis medicamentis medeantur, nihilominus tamen, inter benè meritos de ſe illos numerent: nos non iiſdem quoque adverſus animarum noſtrarum Medicos, quandocunque duriore imponenda nobis re aliqua ſalutem nobis efficiunt, fuerimus animati, cum Apoſtolus dicat: *Et quis eſt, qui me lætificet, niſi qui contriſtatur ex me.* Et item: *Ecce enim hoc ipſum quod contriſtati eſtis, quàm magnam in vobis ſollicitudinem operatum eſt*, Perinde rei

ſpectat

ſpectari exitus debet, & is bene de nobis meritus judicari, qui nobis contriſtationem illam afferat, quæ eſt ſecundùm Deum.

Interrogatio LIII.

Quomodo artium magiſtri peccantes pueros corrigere debeant.

Reſponſio.

Atque illud etiam ſervandum eſt, ut qui artes docent, ſi qua in re, quæ ad artem eam pertineat, quam tradunt, illa bi illos animadverterint, quos in diſciplinam acceperint, ſeorſim eos verbis caſtigent, & errata corrigant. Quæcunque autem ab eis peccata committuntur ejuſmodi, quæ animi morum perverſitatem indicent, veluti ſi quis contumax ſit, verbis contra contendat, in elaborandis operibus negligenter ſe gerat, garrulus ſit, & otioſiloquus, aut vanus, aut aliud denique aliquid agat eorum, quæ pietatis cultoribus vetita ſunt: hæc in quibus animadverſa ſint, ii ad communis diſciplinæ moderatorem duci debent, & coram eo accuſari, ut ipſe ſit videlicet, qui ſtatuat, quatenus, quave ratione unumquodque peccatum curari conveniat. Si enim objurgatio eſt animæ curatio, prorſus objurgare non eſt cujuslibet: ſicut neque curationem admovere, niſi quis ſit, cui munus hoc Antiſtes ipſe adhibita prius diligenti circumſpectione delegarit.

Interrogatio LIV.

Quod præpoſiti Conventuum viciſſim de his quæ ſe concernunt, conferre inter ſe debent.

Reſponſio.

Operæ pretium eſt autem, ſi ſtatis interdum quibusdam temporibus, certiſque locis conſeſſus celebratur eorum, qui Fratrum Conventibus præſunt, in quibus videlicet, cum de rebus iis, quæ ſibi præter rationem acciderint, tum de difficilibus etiam ad tractandum naturis, aut moribus, & quomodo in ſingulis moderandis ſe geſſerint, viciſſim inter ſe communicent, & conferant. Quo videlicet, ſi aliquid aliquando minùs rectè ab aliquo factum fuerit, id adhibita locuplete multorum ſententia, majore cum auctoritate, quod in medium adductum eſt, quale ſit, judicetur, contraque ſi quid rectè geſtum multorum ſimiliter teſtimonio comprobetur.

Interrogatio LV.

Nunquid ex veræ pietatis propoſito ſit uti medicina.

Reſponſio.

Quemadmodum uniuſcujuslibet artis ſuffragium in hoc nobis à Deo eſt indultum, ut noſtræ occurramus infirmitati: ceu ſicut agricultura quod quæ ſua ſponte è terra gignuntur, ad ſublevandas victus neceſſitates ſatis non erant: texendi ars, quod indumentis neceſſariò vita hominum indigebat, cum ad honeſtatem tenendam, tum ad cæli incommoda depellenda: ſimiliterque ædificandi diſciplina, quod ſine ea haud facile ſtare vita hominum potuiſſet: item eadem quoque in medicina ratio eſt. Cum enim corpus noſtrum morbidum noxis variis expoſitum, partim extrinſecus advenientibus, partim intrinſecus agnatis morborum generibus obnoxium ſit, eaque modo largiore cibi copia, modo ſubductione nimia affligatur: medicinæ nobis ars à totius vitæ noſtræ moderatore Deo conceſſa eſt, à qua nimirum cum demendis iis, quæ ſuperarent, tum quæ deeſſent, addendis, rationem adhibere oporteret. Ut enim ſi in paradiſo deliciarum eſſemus, nihil agreſtis nobis, neque labore opus eſſet, neque ſolertia: ſic ſi vacuam penitus morbis vitam ageremus, ad ſimilitudinem temporis illius, quando ab initio ſtatim creari, nondum Dei gratia decideramus, ſine dubio, nihil nobis opus eſſet, cur valetudinis tuendæ cauſa præſidium ullum à medicina peteremus. Verum quemadmodum poſteaquam in locum hunc, veluti in exilium quoddam detruſi ſumus, verbaque illa audivimus: *In ſudore vultus tui, veſceris pane tuo*: diuturna deinde periclitatione, aſſiduaque in excolenda terra induſtria, ærumnaque, agriculturæ artem effecimus, cum Deus ad lenienda utcunque ea, quæ ab ea execratione illa invecta nobis incommoda fuerant, agricolandi intelligentiam, perceptionemque nobis ſit largitus. Sic ubi juſſi ſumus in terram, de qua ſumpti eramus, denuò reverti, & dolorificæ carni, morti præter peccatum addictæ, ac proptereà hujuſcemodi morbis ſubjectæ aptati ſumus, datum nobis medicinæ remedium eſt, quo (adhibita tamen ea quam adhiberi par eſt, moderatione) adverſum ægros uteremur. Neque enim fortuitò ortæ de terra herbæ ſunt ad ſingula morborum genera accommodatæ, ſed nimirum ea ſupremi Opificis voluntate editæ ſunt, eo conſilio, ut iis nos ad utilitatem noſtram uti poſſemus. Quocirca ea quidem quæ in radicibus floribuſve, aut foliis, aut fructibus, aut ſuccis naturalis vis ineſt, aut quodcunque etiam ex metallis, marive aliquid ad corporis noſtri uſum appoſitum habere inventa ſit, ea omnia earum rerum inventioni ſimilia judicari debent, quibus in cibo, potioneque uti conſuevimus. At in quibus exquirendis curioſa quædam, & anxia nimis ſolertia, curaque eſt opus, quæque magnas nobis moleſtias quaſdam conciliant, ac quaſi vitam noſtram in corporis curatione implicatã tenent, ea à Chriſtianis hominibus funditùs repudianda ſunt, dandaque nobis ſtudioſè opera eſt, ut hujuſmodi arte (ſi quando res poſtulet) ita utamur, ut nullo modo omnem ei aut proſperæ, aut adverſæ valetudinis cauſam aſſignemus, ſed ut ad gloriam Dei, & formulam quandam, qua nos in animorum noſtrorum curatione uti oporteat, ita ſalutaria ab ea corpori noſtro ſubſidia petamus. At ſi quando medicinæ nos remedia defecerint, nequiquam levandi mali ſpem omnem in hac arte collatam habeamus: ſed illud intelligamus, aut quod non patietur nos tentari Deus ſupra id quod poſſumus, aut quod ſicut olim, dum inter nos verſaretur Dominus, modo lutum faciens, illud alicui illinebat, illitoque ut ſe in Siloë ablueret, præcipiebat; modo ad ſanandum voluntate ſola contentus erat, dicens: *Volo mundare*; quoſdam etiam præterea, ut in acerbitatibus certarent, dimiſit: nimirum qui periclitatione illa ſpectatiores ipſos velit efficere. Ita nunc etiam pari ratione agere nobiſcum velit, tum ex occulto, ratione quadam oculis noſtris minima aperta, ſalutari nobis imponenda medicina, quotieſcunque ita facere ex animarum noſtrarum utilitate eſſe ipſe judicaverit: tum id etiam agendo interdum, ut ad depellendos à nobis morbos eos, quibus laboremus, craſſioribus remediis quibuſdam utamur, idque ea re, nimirum, quod curationis longinquitate memoriam ejus quod accepimus beneficii, altiùs in animis noſtris impreſſam velit, vel (ut ante dixi) ea re ut formulam nobis tradat, quam in curandis noſtris animi vitiis imitemur. Ut enim in corporibus neceſſariò, & demi illa debent, quæ ſupervacanea ſunt, & quæ abſunt apponi, ſic eadem quoque nobis in animis noſtris ſervanda ſunt, ut quæ aliena ſunt, ſcilicet amandemus, & quæ idonea aſciſcamus; ſiquidem *fecit Deus hominem rectum, & ad bona opera creavit nos, ut in illis ambularemus*. Et quemadmodum in iiſdem corporibus ſecari, uri, & potiones amariſſimas ſumere, incolumitatis ipſorum cauſa non recuſamus: ſic in animis quoque ſecantia, cùm objurgamur, verba; amaræque pro ipſorum ſalute increpationum medicinæ accipiendæ ſunt. Quod quidem iis, qui emendati non erant Propheta objectat, cum dicit: *Nunquid reſina non eſt in Galaad? aut medicus non eſt ibi? Quare igitur non eſt reſtituta ſanitas filiæ populi mei?* Quin illud

etiam, quod quis in inveteratis morbis, nonniſi ex longinquo tempore, variiſque, & eis dolorem facientibus medicamentis ſanitatem expectat, indicio eſt, vitia ſimiliter, quæ in animis noſtris inveteraverint, aſſidua oratione, & diuturna patientia, & acerrima animi contentione, quæ ad ſanitatem adipiſcendam ratio ſufficere nobis oſtenderit, à nobis curari oportere. Non igitur, quoniam medicina perversè quidam utuntur, idcirco fugienda nobis omnis, quæ ab ea naſcitur, utilitas eſt. Neque enim eo quod qui voluptates intemperanter conſectantur, coquinaria facultate, panificio vè aut texendi arte ad luxum abutuntur, cum ultra præſcriptos neceſſitatis limites progrediantur, continuo hujuſmodi à nobis repudiari artes debent: contraque potius, ex recta illarum tractatione, quod ab ipſis in illis fit, detegendum vitium eſt. Sic igitur in medicina etiam, haudquaquam rectè fieri ratio docet, ſi propterea quod ſint, qui illa utantur vitiosè, ejus datum nobis divinitus munus in crimen vocetur. Etenim cum illud, incolumitatis ſuæ ſpem omnem habere poſitam in manibus Medicorum, planè jumentorum ſimile ſit, (quod quidem uſu venire miſeris nonnullis animadvertimus, qui etiam non verentur apertè liberatores ſuos illos appellare,) tum hoc, omnes penitus quæ ab ea proficiſcantur utilitates fugere, hominum eſt valde in ſua ſententia pervicacium. Sed quemadmodum Ezechias maſſam ficorum illam, neutiquam præcipuam ſanitatis ſuæ cauſam fuiſſe arbitratus eſt, neque ſalutem corporis ſui, quam recuperaverat, illi acceptam tulit, ſed ad Dei gloriam, etiam quod ficos creaſſet, gratiarum actionem adjecit. Sic nos quoque, quandocunque ab eo, qui benignè ſapienterque vitam noſtram moderatur Deus, vapulamus, primum illud petamus, ut nobis cauſam indicet, cur ita plectamur: tum illud poſtulemus, ut ab iis, quibus premimur, acerbitatibus liberemur, & animi ab ipſo in tolerando fortitudinem comprecemur, ut unà cum tentatione exitum etiam præbeat, ut ſuſtinere poſſimus. Reſtitutæ verò nobis ſanitatis munus, ſive per vinum oleo permiſtum, veluti ille curatus fuit, qui in latrones inciderat, ſive per ficus, ut legimus de Ezechia, gratiarum actione proſequi debemus, neque omnino referre quicquam exiſtimemus, ſive non cernentibus nobis, ſive cernentibus corporeæ rei alicujus opera curationem nobis Deus adhibeat, quando hæ ſæpe numero faciunt, ut Dei in nos beneficium clariùs agnoſcamus. Atque etiam fit plerumque ut cum icceitco in adverſam valetudinem inciderimus, hoc pacto admoniti, vitia noſtra emendemus, loco pœnæ cujuſdam hujuſcemodi curationis acerbitatem cogamur perferre. Quocirca neque ſectiones, neque uſtiones, neque cruciatus, quæ acerba, aſperaque medicamenta afferre ſecum ſolita ſunt, neque inedias, neque arctiſſimas in victus obſervatione regulas, neque denique declinationem à rebus, quæ obſunt, repudianda eſſe à nobis recta ratio demonſtrat, ſalvo tamen (iterum enim dico) propoſito animæ utilitatis, quippe cui in medicina corpori admovenda, formula quædam proponitur, quam in ſui ipſius curatione ipſum conveniat imitari.

Porrò haud mediocre periculum eſt, ne à recto animus aberrans, vanas quaſdã opiniones concipiat; quippe quaſi ægrotatio omnis petitis à medicina remediis curanda ſit. Neque enim ſemper morbi omnes à natura, aut vitioſa victus ratione, aliiſve quibusdam ſitis in corpore noſtro cauſis, ad quæ unlent interdum Medicorum artem videmus, ortum ducunt: quandoquidem morbi ſæpenumero veluti quædam peccatorum flagella ſunt, quibus nihil aliud agitur, niſi ut vitam noſtram in melius commutemus. *Quem enim*, inquit Scriptura, *Dominus diligit, caſtigat: & ideo multi in vobis infirmi, & imbecilles, & dormiunt multi. Quod ſi noſmetipſos dijudicaremus, non utique judicaremur: dum judicamur autem, à Domino corripimur, ut non cum mundo damnemur.* Quamobrem qui ejuſmodi ſunt, hi omiſſis Medicorum auxiliis, invectas ſibi acerbitates ferre ſilentio debent, quandocunque ſe peccaſſe animadverterint: atque illum imitari, qui dixit: *Iram Domini portabo, quoniam peccavi ei*: nec non vitæ ſuæ prava ſtudia emendare, & dignos pœnitentiæ fructus edere, & verborum Domini illorum meminiſſe: *Ecce ſanus factus es, jam noli peccare, ne deterius tibi aliquid contingat.* Quin eſt, quando hoc Diabolo ita depoſcente permittitur à Domino, cum aliquem tanquam fortiſſimum adverſarium (quæ eſt ejus benignitas) ipſe cum illo in certamen committat, ac magnificam illius jactantiam ſumma ſervorum ſuorum tolerantia retundat (quod quidem in Job factum fuiſſe animadvertimus) aut mollioribus etiam in ferendis doloribus, laboribuſque exempla proferuntur eorum, qui uſque ad mortem continenter tolerare cruciatus poſſint. veluti Lazarus, de quo cùm tot undique vulceribus urgeretur, nuſquam tamen ſcriptum eſt, cum quicquam unquam à divite illo petiviſſe, ſignificationemve ullam feciſſe, quod iniquo animo eum, in quo erat, rerum ſuarum ſtatum ferret: quæ quidem cauſa fuit, quamobrem poſtea quietem in ſinu Abrahæ invenerit, veluti qui mala recepiſſet in vita ſua.

Quanquam aliam præterea in ſanctis viris morborum cauſam evenire ſolitam reperimus, velut in Apoſtolo. Ne enim hominis naturã egreſſus poſſet putari aut naturaliter aliquid præ cæteris eximium habere quiſpiam ipſum exiſtimaret (quemadmodum Lycanos, qui ad eum cum coronis, & tauris acceſſerunt) quo faciliùs intelligi poſſet hominis illum natura præditum eſſe, in aſſidua uſque erat ægrotatione. Quocirca quid eſt, quod hujuſmodi emolumenti afferri poſſit medicina? aut quod non in iis potius contra ab ea periculum procreari? qui quidem relicta recta ratione, curam ſuam in corporis curationem tantùm contulerint. Qui vero ex vitioſa, quam tenebant in victu ratione, morbum ſibi ipſis contraxerunt, hi corporis curatione uti debent, perinde uti exemplo, & adumbratione quadam, quam in curando animo ſequantur, quemadmodum dictum eſt ſuprà: quando quæ ex medicinæ ratione, à rebus, quæ obſunt, declinatio fit, ea quoque nobis utilis eſt, item delectus rerum utilium, ac præceptorum conſervatio. Atque ipſa etiam adverſæ corporis valetudinis in ſecundam mutatio, quædam nobis eſſe veluti confirmatio debet, ne de animæ ſanitate penitus deſperemus, quaſi vero ex peccatis ad priſtitam integritatem per pœnitentiam ſe recipiendi facultatem omnem amiſerit. Neque igitur fugienda penitus ars iſta eſt, neque rurſum omnis in ea ſalutis noſtræ præſidia collocanda, ſed quemadmodum licet agriculturæ uſum acceperimus, frugum proventum tamen poſtulamus à Deo: & quamvis gubernatori clavum committamus, Deum tamen, ut nos ex alto incolumes conſervet, oramus: ſic nihilominus cum medicum adhibemus, idque ratio fieri concedit, neutiquam à ſpe illius erga nos bonitatis debemus diſcedere.

Mihi vero etiam ad colendam continentiam, haud mediocre momentum ars hæc, de qua loquimur, videtur afferre; ſiquidem animadverto ab ea delicias amputari, & crapulam damnari, epularum præterea varietatem, & exquiſitam nimis condimentorum pravè excogitatam ſolertiam, tanquam inutilem improbari. In ſumma denique indigentiam ab ea ſanitatis matrem appellari. Proinde ſive aliquando præceptis medicinæ utimur, ſive repudiamus ob aliquam cauſam earum, quas ante memoravimus: propoſitum tamen illud teneri uſq; conſtantiſſimè debet, ut Deus in primis propitius habeatur, & animæ utilitati conſulatur, & præcepto Apoſtoli ſatisfiat illi: *Sevie manducatis, ſive bibitis, vel aliud quid facitis, omnia ad Dei gloriam facite.*

Mona-

Monachorum S. Baſilii Ordo.

Monachorum S. Baſilii Ordo Antiquiſſimus circa annum Domini 369. temporibus Felicis II. Summi Pontificis & Juliani Apoſtatæ ſurrexit, ejus caput, & inſtitutor fuit Sanctiſſimus Patriarcha Baſilius, qui primus in partibus Orientalibus veram, ac perfectam vivendi normam contra Dæmonis inſidias ſuis alumnis præſcripſit. Hic ardentiſſimo zelo domus Dei accenſus, Monachos, quos Antonius, Hilarion, Pachomius, ac alii ſancti antiqui Patres in vita Monaſtica edocuerant, in unum collegit, & ab illa informi, ac ruſtica propemodum vita, ad perfectam, & formatam Regulam tranſtulit. Hanc eandem Regulam, utpote ſanctiſſimis conſtitutionibus, in quibus continetur omnis juſtitiæ obſervantia, & Monaſticæ vitæ perfectio, refertam, Sanctiſſimus Monachorum Occidentalium Patriarcha Benedictus *cap. 72. ſua Regula* perfectiſſimam vocat. Primus ergo fuit S. Baſilius, qui Monachos ad tria eſſentialia vota Obedientiæ, Caſtitatis, & Paupertatis adſtrinxit, cum antea non emitterentur talia vota, ſed unuſquiſque abſque alia approbata Regulà vitam, prout ſibi magis placebat, honeſtam eligebat. Hoc ſalutiferum tanti Doctoris præceptum acceptatum deinde fuit ab omnibus Religionum fundatoribus, & à Sancta Romana Eccleſia approbatum. De progreſſu hujus Monaſtici inſtituti per totum terrarum orbem diſſerit fusè Sylveſter Marulus, ubi maxima Monaſteria hujus Ordinis commendans refert ex Carolo Tappia *de Relig. reb.* olim eodem tempore ſub tali Ordine militaſſe 9000. Monachos.

De viris ſanctitate illuſtribus plane innumerabilibus nihil aliud dicam, niſi quod Regulam hanc Magni Baſilii amplexati ſunt SS. Joannes Chryſoſtomus Maximus, Nilus Doctor, Iſaac Syrus Joannes Damaſcenus, Gregorius Nazianzenus, Heſychius, Epiphanius, Sabbas, Dorotheus, Joannes Colavita Romanus, & alii.

Decorarunt hanc Religionem Summi Pontifices ex ea aſſumpti, inter quos Dionyſius II. Cardinales, inter quos Magnus ille Beſſarion, qui Regulam D. Baſilii in variis voluminibus diſperſam in unum redegit, ac per 23. capita elegantiſſime diſpoſuit. Patriarchæ, Archiepiſcopi, Epiſcopi ferè innumerabiles, cum omnes Prælati Eccleſiæ Græcæ olim fuerint Ordinis S. Baſilii: & hæc pro noſtro inſtituto dicta ſufficiant circa hanc Religionem, quæ univerſalis erat in provinciis Orientalibus, ac maximè in Cappadocia.

S. Baſilii Congregatio Sicula, & Itala.

De ſpeciali autem Religione hujus Sanctiſſimi Patris, quæ modò etiam in noſtra viget Italia, aliqua referam, & ad rem noſtram. Cum de anno 1057. Rupertus Guiſcardus, ac Rugerius Fratres Normandi ad oram Siciliæ in portu Meſſanæ cum exercitu applicuiſſent, ut exhortationibus Nicolai II. Summi Pontificis, & precibus Meſſanenſium ſatisfacerent, in liberatione ejuſdem civitatis, & totius inſulæ è manibus Barborum, primo, inquam, aſpectu crudele ſpectaculum ſe ſeipſis obtulit in loco, ubi modo erecta eſt turris Lanterna vocata, pendebant enim ibi duodecim Chriſtiani Saracenorum immanitate ſuſpenſi, quod ægrè ferentes Fratres prædicti, votum voverunt, ibi Eccleſiam Salvatori mundi dicatam, juxta quam etiam Monaſterium ſub Regula S. P. Baſilii, conſtruere, ut ibidem pro animabus prædictorum defunctorum Monachi quotidie preces effunderent: ſicut & obtenta deinde civitate, ac Mauris expulſis ſumptuosè perfecerunt: quod Monaſterium deinde à Rugerio II. Rugerii I. filio, ac Siciliæ primo Rege variis, & amplis redditibus auctum, omnium Monaſteriorum hujus Ordinis in his partibus primum caput erectum, ſub diplomate regio lingua Græca edito, ſub datum Meſſanæ anno à creatione mundi 4662. juxta conſuetudinem Græcorum confirmavit.

Huic Monaſterio præfecit Abbatem quendam S. Mariæ de Nitria Roſſani in Calabria, Lucam nuncupatum, virum tum ſanctitate, tum literis illuſtrem, qui hujus Religionis S. Baſilii in Sicilia, & Italia primus Archimandrita extitit, ut colligitur ex ejus Epitaphio Græcis literis in ejus ſepulchro inſculpto hujus tenoris:

Hîc Lucam inclytum Archimandritam,
Virtutibus ſplendidum, Lucifer inſtar,
Multis viſum conciliatorem ſalutis,
Soli Deo vita peracta per totum tempus,
Et corpore mortificato, & ante mortem
Abſcondidit arca, tanquam Solem nubes,
Tertio Kalendas Martii menſis,
Eratque dies Sabbati, & hora tertia;
Sex mille præteritorum annorum
Æqualibus centuriis numeratorum,
Et cum decem quinitatibus ſeptima ſola.
Sed ô Caput, Vertex, & Pater Patrum,
Nunc ut adſtans immediatè Trinitati,
Et oblationes laborum recipiens,
Recordare filiorum ſpiritualium dolorum,
Propitium reddens Numen pro tuis filiis.

Approbata fuit hæc Congregatio Ordinis S. Baſilii in prædicto Monaſterio Sancti Salvatoris Meſſanenſis in provincia Siciliæ an. Domini 1175. per Alexandrum III. qui & eiſdem Monachis omnes largitiones per Rugerium Siciliæ Regem factas confirmavit, ut patet ex ſequenti Conſtitutione.

ALEXANDER EPISCOPUS, &c.

Onuphrino Archimandritæ Sancti Salvatoris Meſſanen. ejuſque Fratribus tam præſentibus, quam futuris Regularem vitam profitentibus in perpetuum.

Apoſtolicæ Sedis, cui quanquam immeriti, providente Domino præſidemus, auctoritate, debitoque noſtri officii compellimur, viros Religioſos ſincera charitate diligere, & ne cujuſlibet temeritatis incurſus, aut eos à ſuo propoſito revocet, aut robur (quod abſit) ſacræ Religionis infringat, Apoſtolico ipſos præſidio communire. Eapropter precibus chariſſimi in Chriſto Filii noſtri G. G. Illuſtris Siciliæ Regis, benigniùs inclinati & veſtris poſtulationibus favore gratuito annuentes, præfatum Monaſterium, in quo divino eſtis obſequio mancipati, ſub B. Petri, & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus.

In primis ſiquidem ſtatuentes, ut Ordo Monaſticus, qui ſecundum Deum, & B. Baſilii Regulam, quæ in eodem Monaſterio antiquitus inſtituta eſſe dignoſcitur, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter obſervetur.

Præterea quaſcunque poſſeſſiones, quæcunque bona, quaſcunque obedientias, & Abbatias Rex Rugerius recolendæ memoriæ eidem Monaſterio per privilegium ſuum Bulla aurea communitum, conceſſit, omnem quoque honorem, dignitatem, conſuetudines, & quicquid aliud vobis, veſtriſque ſucceſſoribus contulit, ſicut in Privilegio ſuo pleniùs continetur, firma vobis, veſtriſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant. In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis. Locum ipſum in quo præfatum Monaſterium ſitum eſt, cum omnibus pertinentiis ſuis. In Sicilia quidem Obedientias has, Eccleſiam Sancti Leonis de Meſſana, Eccleſiam Sancti Stephani de Meſſana: Eccleſiam S. Nicolai de Yſo: Eccleſiam S. Joannis de Pſichro: Eccleſiam S. Nicolai de Pellera: Eccleſiam S. Mercurii de Traina: Eccleſiam S. Nicolai de Cannero: Eccleſiam S. Nicandri de S. Nejo: Eccleſiam S. Barbari de Menna,

Eccleſiam S. Jacobi de Calo; Eccleſiam S. Marthæ de Mallimacho: Eccleſiam S. Petri de Largo flumine; Eccleſiam S. Veneris de Venillis; Eccleſiam S. Theodori de Inſula Milatii: Eccleſiam S. Annæ, & S. Nicolai de Monte forti; Eccleſiam S. Georgii de Troilo; Obedientiam pe Agro; Obedientiam de Salice. In Calabria autem Obedientias has, Eccleſiam Sancti Pancratii de Ebriatico; Eccleſiam S. Theodori de Nicocera; Eccleſiam SS. Coſmæ, & Damiani; Eccleſiam S. Nicolai de Droſo; Eccleſiam S. Viti cum tenimentis de Bazano; Eccleſiam S. Jeruſalem; Eccleſiam S. Canonis; Eccleſiam S. Joannis de Frulluzano; Obedientiam de Catuna; Obedientiam de Kecuſilli cum terris Argilli; Obedientiam de Tuchi cum omnibus pertinentiis, & tenimentis eorum. Monaſteria autem in Sicilia hæc; Monaſterium S. Richardi de Meſſanen. Monaſterium S. Salvatoris de Presbytero Scholario; Monaſterium S. Mariæ de Maſſa; Monaſterium S. Philippi de Meſſanen. Monaſterium S. Petri de Picula; Monaſterium S. Petri de Agro; Monaſterium S. Salvatoris de Placa; Monaſterium S. Eliæ de Embola; Monaſterium S. Baſilii de Traiana; Monaſterium S. Philippi de Demenna; Monaſterium S. Pancratii: Monaſterium S. Angeli de Broto: Monaſterium S. Mariæ de Gala: Monaſterium S. Gregorii de Gypſo. In Calabria vero Monaſterium S. Eliæ Novi: Monaſterium S. Joannis de Laurea, Monaſterium S. Fautini: Monaſterium S. Pancratii de Salla, cum omnibus Obedientiis eorum.

Inſupra dictis ſiquidem Monaſteriis omnibus, debes tu fili Archimandrita, ac tui poſt te ſucceſſores, Abbates inſtituere, conſilio, & conſenſu, qui in eis fuerint Monachorum. Et ſi quis Abbatum indignus fuerit, ab Abbatia, cui præeſt, tu illum, & tui ſucceſſores juſtè, & canonicè amovere debetis, & alium ſubſtituere in loco ejus, quem dignum prævideritis, juxta Dei timorem, & Regulam Monaſterii veſtri. Liceat quoque vobis in ſupradictis omnibus Monaſteriis, & Obedientiis, examinare, & judicare Abbates, Monachos, & Laicos eorum, tam de ſpiritualibus, quam temporalibus, & cauſas eorum juſtè & Canonicè diffinire. Ipſi vero tibi, tuiſque ſucceſſoribus debent obedientiam, & reverentiam debitam exhibere, tanquam Patri, & Archimandritæ eorum, & juſtitias vobis ſolvere conſtitutas.

Ad hæc quaſcunque poſſeſſiones, quæcunque bona, tam de piſcationibus, olivetis, nemoribus, molendinis, terris, vineis, & pomariis, quam de hominibus, & quibuſcunque aliis, idem Monaſterium in præſentiarum ubique juſte, & Canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis præſtante Domino poterit adipiſci, ipſa vobis, & ipſi Monaſterio auctoritate Apoſtolica confirmamus. Eo tenore quod Meſſanenſ. Archiepiſcopo, & ſucceſſoribus tum tu Fili Archimandrita, quam ſucceſſores tui, viginti ſolidos cados olei pro cenſu annuarim ſolvere debeatis.

Sane novalium veſtrorum, quæ propriis manibus, ac ſumptibus colitis, ſive de quibuſcunque aliis proventibus veſtris, vel de nutrimentis animalium veſtrorum, nullus à vobis, vel ab hominibus veſtris decimas exigere, vel extorquere præſumat. Liceat quoque vobis Clericos, vel Laicos, liberos, & abſolutos à ſeculo fugientes ad Monaſterium veſtrum recipere, & eos absque contradictione aliqua retinere.

Prohibemus inſuper, ut nulli Fratrum veſtrorum poſt factam in Monaſterio veſtro Profeſſionem, fas ſit de eodem loco, niſi arctioris Religionis obtentu abſque Archimandritæ ſui licentia diſcedere, diſcedentem verò abſque communium literarum cautione nullus audeat retinere.

Prohibemus etiam, ut nullus ipſum Monaſterium interdicere audeat, vel Monaſteria, ſeu Obedientias ejus, aut homines eorum. Libertates quoque, & immunitates antiquas, & rationabiles conſuetudines Monaſteriis veſtris conceſſas, & hactenus obſervatas, ratas habemus, & eas perpetuis temporibus illibatas permanere cenſemus.

Obeunte vero te nunc ejusdem loci Archimandrita, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſubreptionis aſtutia, ſeu violentia præponatur, niſi quem Fratres Monaſterii communi conſenſu, vel Fratrum major pars conſilii ſanioris, ſecundum Dei timorem, & Monaſterii Regulam, de ſe ipſis providerint eligendum.

Decernimus ergo ut nulli omnino hominum liceat præfatum Monaſterium temeré perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuslibet vexationibus fatigare, ſed illibata omnia, & integra conſerventur; eorum pro quorum gubernatione, & ſuſtentatione, conceſſa ſunt, rebus (aliàs uſibus) omnimodis profutura. Salva Sedis Apoſtolicæ auctoritate, & Meſſanenſ. Archiepiſcopi, ſicut ſupra dictum eſt, annuo cenſu.

Si qua igitur in futurum Eccleſiaſtica, ſecularisve perſona, præſentis Conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, niſi præſumptionem ſuam digna ſatisfactione correxerit; poteſtatis, honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate, cognoſcat, & à ſacratiſſimo Corpore, & Sanguine Dei, ac Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena ſit, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum judicem præmia æternæ pacis inveniant, Amen, Amen, Amen. Datum Anagniæ per manum Gratiani S. R. E. Subdiaconi, & Notarii, 12. Calendas Novembris, indictione nona. Incarnationis Dominicæ 1125. Pontificatus vero D. Alexandri Papæ III. Anno 17.

Varias alias exemptiones, & immunitates conceſſit Monaſterio, & Monachis S. Salvatoris Meſſanen. Ordinis S. Baſilii, Calixtus III. in ſua Conſt. IV. quæ incipit: *Urget nos*, 12. Calend. Maji 1457. quas deinde Gregorius XIII. ad omnia alia Monaſteria extendit, prout in ejus Conſtit. 58. quæ incipit: *Benedictus*, prima die Nov. 1579. à quo Pontifice, & à Clemente VIII. Conſtit. 14. quæ incipit: *Ad reſtituendos*, 29. Novemb. 1592. reformata fuit Congregatio hæc S. Baſilii.

Monachi hujus Congregationis Capitulum quolibet tertio anno faciunt, in quo præſidet ſemper deputatus à Protectore, ut habetur *in Conſtit. Gregorii XIII.* in qua tribuit eiſdem Monachis omnia privilegia, gratias, & indulta Caſſinenſibus quomodolibet conceſſa: eximit eos à jurisdictione Ordinariorum, & Commendatorum, qui Regulam Ordinis non ſunt profeſſi. Habent menſam Conventualem ab Abbatiali diſtinctam, cui omnia neceſſaria providere facere, ſpectat ad eorum Protectorem, prout *in eadem Conſtitutione*. Eorum Generalis Abbas eandem poteſtatem, ac jurisdictionem habet, quam cæteri Abbates Generales in eorum Ordines, & eorum ſtatuta à Protectore reviſa auctoritate Apoſtolica confirmavit Clem. VIII. *Conſt. 14. ſupra cit.* Varia alia Privilegia, & gratias conceſſerat eiſdem Monachis Gregor. XIII. Conſtit. 46. quæ incipit: *In cogn.* 8. Calend. Julii 1577. & approbavit Paulus V. Conſtit. 17. quæ incipit: *Injuncti*, 17. Martii 1606. Particulares conſtitutiones hujus reformatæ Congregationis in Hiſpania habentur in Conſtitutione Clement. VIII. 103. quæ incipit: *Altiſſimi* 27. Septembr. 1603.

Agunt de hac Congregatione S. Antonin. *p. 2. hiſt. tit. 15. cap. 12.* Caſſan. *in catal. glor. mund. p. 4. conſid. 54.* Paulus Morigia *de orig. Relig. Ital. lib. 1. capite. 16.*

Marul.

Marul. *in Ocean. Relig. lib. 1. p. 63.* Hieronym, Rom. *de Repub. Chriſt. lib. 6. c. 6.* Platus *de bono ſtatu Relig. lib. 2. c. 22.* Azor. *inſtit. moral. p. 1. lib. 12. cap 21. qu. 2.* Ludovic. Miranda *in Manual. Prælat. tom. 1. qu. 4. art. 1.* Suar. *tom. 4. de Relig. tract. 9. lib. 12. cap. 1.* Auguſt. Barboſa *de Jur. Eccleſ. lib. 1. c. 41. n. 22.* & alii.

4 Militavit olim ſub Regula D. Baſilii Armenorum Congregatio, modò ſancti Bartholomæi Genuæ nuncupata; verùm decurſu temporis, quia inſolitus videbatur ejus vivendi mos, & ceremoniæ apud Latinos, mores, ceremonias, ac Regulam inſimul mutarunt, & modò ſub Regula D. Auguſtini exiſtunt, & Barthomoliſtæ
5 appellantur, de quibus *inferiùs.* Atque ut uno verbo claudam, Monachi omnes Eccleſiæ Græcæ, & Orientalis Regulam ſancti Patris Baſilii profeſſi ſunt. De particularibus Congregationibus illarum partium quid aliud referam non habeo, tum quòd vel penitùs extinctæ ſunt, vel in partibus degunt è quibus nobis difficillima eſt eorum notitia.

Monialium S. Baſilii Congregatio.

6 Sanctimoniales etiam fœminæ hanc Regulam profitentur, ſicut olim profeſſæ ſunt Virgines, quæ ex partibus Orientalibus Romam tranſlatæ ad S. Mariam in Campo Martio modò ex indulto Apoſtolico Regulam S. Benedicti obſervant, ut habetur ex inſcriptione in tabula marmorea ante, & propè portam dictæ Eccleſiæ ſequentis formæ:

E ſancti Baſilii diſciplina Conſtantinopolitana Virgines infeſtis Barbarorum, & Hæreticorum armis territæ, Biſantium, & Cœnobium S. Anaſtaſiæ deſerere coactæ, Romam ſeptingenteſimo quinquageſimo reſtitutæ felicitatis anno, Zacharia Summo Pontifice devenerunt; ubi cùm ab ipſo Pontifice, tum ab univerſo Populo Romano perhumaniter exceptæ, & certos intra fines in Campo Martio collocatæ, Cœnobium, & binas ibidem ſacras Ædes ædificavere, alteram Deiparæ Virginis nomini dedicatam, S. Gregorii Nazianzeni alteram: ad exilii porrò ſolatium, & exteræ ſedis ornamentum præter cæteras ſacrarum rerum Reliquias, quas ſecum profugæ Virgines aſportaverant, S. Gregorii Nazianzeni Corpus, & Dei Genitricis Imaginem à S. Luca (ſic enim memoria traditur) depictam in iis Ædibus poſuerunt, conſequutis exinde temporibus permultis Romanarum Virginum in ſuum Ordinem allectis, ubi Græcæ Virgines defeciſſent, Romanæ ſuperſtites, quod temporum ratio poſtulabat, in S. Benedicti Clientelam, & Ordinem tranſierunt, peramplis Apoſtolicæ Sedis beneficiis exornatæ. Quarum omnium rerum publicum hoc monumentum utrarumque Virginum majorum ſuarum minores heredes, quæ Virgines extare voluerunt. Anno recuperatæ ſalutis ꟾↄC. ꟾↄC. XVIII.

Equeſtres Militiæ ſub Regula D. Baſilii inſtitutæ.

Non in Sacerdotibus tantùm, & Virginibus Regularis inſtitutio viguit, verum etiam & in militaribus viris, qui cœleſti fortitudine, armiſque ſolidioribus freti Religionem defendere pro viribus inſtituerunt, & votum Altiſſimo fecerunt ſub Regulis approbatis: inter hos autem Equeſtris Militiæ Conſtantinianæ, ſeu S. Georgii Milites Regulam ſanctiſſimi Patris Baſilii obſervantes, quæ pro Chriſtianæ fidei dilatatione, & defenſione ingenuè, ac ſtrenuè præſtarint, potiùs ſilentio ad alios lectorem remittam, quàm vel minimam quidem eorum gloriæ partem recenſere putem, vel audeam. Inſtituta fuit hæc Militia circa annum Domini 312. Cùm enim Conſtantino Flavio contra Maxentium conflicturo Crucis ſignum in ipſo Cælo manifeſtè apparuerit, inſcripto hemyſtichio: *In hoc ſigno vinces:* ac certior redditus ipſe Imperator de portenti apparitione, Salvatore noſtro Jeſu Chriſto facti interprete, ſe, & milites ſuos tali ſigno munivit, ac pro vexillo ante exercitum ferri juſſit, ex quo parta eſt notiſſima illa toto orbi victoria: qui poſtea ſemper in ſignum affectus, & devotionis erga Crucem Militum ſuorum arma, & veſtes eodem ſigno Crucis ſignabat.

Vixêre iſti Equites uſque ad Magni Baſilii tempora, abſque aliqua Regulari diſciplina, ſed ſuadente tunc temporis Alexio Angelo Flavio ex Conſtantini genere oriundo, in unum convenerunt, partimque in clauſtris vitam ducebant, & à Magno Baſilio Regulam habuerunt, quam inſtante Marciano Auguſto S. Leo Pontifex confirmavit, ut ex ſequentibus literis apparet.

LEO EPISCOPUS
Marciano Auguſto.

NOn poſſum ſatis admirari veſtram pietatem, & amorem erga Catholicæ fidei profeſſores, (Glorioſiſſime Imperator) ſumma itaque lætitia accepi veſtras, & ſtrenui Principis Alexii Angeli literas, quibus exponitis, ut auctoritatem Apoſtolicam adjungam Regulæ Baſilii ſanctiſſimæ vitæ Epiſcopi Cæſareæ, quam præſcripſit Militibus Fratribus Conſtantinianis, qui Crucis rubræ ſtigmate firmantur à vobis, & ab ipſo Principe Alexio ipſorum Fratrum ſupremo Moderatore. Regulam ipſam, & Chriſtianæ, & moralis doctrinæ plenam agnovi, & confirmavi, eamque hiſce adjunctam, & mea manu ſignatam tranſmitto, ut veſtri eſt deſiderii. Illud interim à vobis inſtanter peto, ut ipſos Milites Fratres meo nomine hortemini, ne à tanto opere, & votis obedientiæ, conjugalis caſtitatis, & militaris diſciplinæ deſiſtant; ſed continua vigilantia vivere ſtudeant juxta dictam Regulam, & præcipuè ii, qui in Cœnobiis degunt, mulieres non introducant, à ſcandaliſque caveant profeſſam vitæ ſobrietatem conſervantes. Deus huic optimè incepto faveat, & iſtum numerum Chriſtianæ Religionis defenſorum augere dignetur, voſque incolumes ſervare. Datum Romæ xiij. Kal. Aug. Æris & ſtudio CC. VV. Coſſ.

Hic Ordo Militaris Conſtantinianus, quoniam pro Patrono, & Titulari S. Georgium accepit, ideò etiam S. Georgii Equeſtris Militia appellatur; & quia Crucem rubram pro eorum inſignijs auro circundatam gerunt hujuſmodi Equites, hinc etiam Equites aurati nuncupantur. Vovent ſupremo Moderatori obedientiam, charitatem in proximum, & caſtitatem conjugalem. Hæc militum regularis Societas ſemper fuit ſub dominio familiæ Angelæ Flaviæ, ſed imperio Græcorum jam declinato, à primo ſplendore etiam hic Ordo deceſſit.

Quamplura privilegia à Summis Pontificibus, & Imperatoribus habuit hæc Militia, & primum à Leone Imperatore, ut ex ſequenti diplomate elicere eſt.

LEO CÆSAR IMPERATOR
ſemper Auguſtus.

Alexio Angelo, & Michaeli ejus filio Principibus Ciliciæ, & Macedoniæ, Comitibus Drivaſten. noſtris amicis, & dilectiſſimis.

EGregium illud facinus, quod jamdiù progenitores veſtri aggreſſi ſunt, dum varios Milites in unum congregare, & ſub certa Regula moralis, & piæ diſciplinæ inſtituere ſtuduerunt, rubræque Crucis, & Imperialis Labari ſigno, quo Divus Conſtantinus primùm uſus eſt, & de cælis habito ſtigmate ſignarunt, adeò vobis cordi eſt, ut in ipſo tota opera inſudetis: non enim contenti eſtis ipſos aureatos Milites, & in caſtris, & in clauſtris, & in Dæmonem, & in hoſtes viſibiles prælia gerere, à Sereniſſ. Marciano, prædeceſſore noſtro, petiiſtis, ut obtineret à ſanctiſſimo Romæ, & Univerſalis Eccleſiæ Epiſcopo Leone confirmationem illius Regulæ, quam dictis Fratribus Equitibus ſtatuit Baſilius Epiſco-

pus Cæſateæ ſanctæ, & recolendæ memoriæ, quod quidem libenter ab ipſo Romano Patriarcha conceſſum fuit, ut nobis demonſtratis: modò ſubjungitis, ipſos Milites veſtros à quibuſdam publicanis aſſerentibus, ipſos non gaudere privilegiis Militum, dum in caſtris non militant, moleſtari, & perturbari. Nos itaque ſcientes, quanto honore digni ſunt egregii iſti Fratres, qui ad nutum veſtrum noſtro exercitui adeſſe ſunt parati, & non immemores eorum, quæ à nobili cœtu horum Militum, & anterioribus, & præſentibus temporibus ſtrenuè, & fortiter geſta ſunt, vobis, & veſtris prænominatis Equiribus, ſeu Fratribus Militibus concedimus, & indulgemus, ut non ſolùm extra caſtra habitantes, ſed ſemper, & ubique locorum perpetuis futuris temporibus gaudeant omnibus privilegiis, quibus gaudent, & potiuntur cæteri militiam ſub vexillis campeſtribus militantes; ſintque immunes, & exempti, ac liberi à quibuſcunque exactionibus, & impoſitionibus, tam Regali, quàm Imperiali, aut quavis alia auctoritate mandatis, & indictis. Mandantes quibuſcunque publicanis, & quæſtoribus, ut tali noſtræ voluntati adhæreant. Utque in noſtram Auguſtalem Majeſtatem, & ſacrum Imperium vos, & veſtri ſucceſſores promptam, & efficacem operam validiùs exhibere poſſitis, ſcientes nobilitatem generis veſtri: ex quo ortum traxit Divus Conſtantinus Cæſar, omnium Imperatorum prædeceſſorum noſtrorum fortiſſimus, & ſapientiſſimus, vobis prædictis, ſucceſſoribusque veſtris in perpetuum concedimus, & elargimur, ut præfatæ regulatæ Militiæ habenas, & magiſtratum habeatis, & habeant; nemoque alius quavis auctoritate, & poteſtate præfulgens, donec veſtrum genus vixerit, tales Milites creare, & ipſo rubræ Crucis aureo circundatæ ſigno, atque Imperialis Labaræ divina teſſera inſignes reddere, & armare poſſit, pro cujus Militiæ regimine, & imperio, vobis, ſucceſſoribusque præfatis facultatem, & auctoritatem concedimus, & impertimur, ſtatuendi, & decernendi quaſcunque leges, edicta, & ſanctiones neceſſarias, & opportunas eſſe duxeritis. Utque amoris noſtri in vos propenſiſſimi fructum majorem cognoſcatis, vobis, ipſiſque veſtris ſucceſſoribus, qui huic Militiæ præerunt, facultatem elargimur, & donamus, Comites creandi, manſeres, & inceſtuoſos, ſpurios, & illegitimos legitimandi, & ab illis omnem genituræ maculam tollendi, ita ut ad paternas, & ad alias quaſcunque dignitates, bona, & ſubſtantias ſuccedere poſſint, ac ſi eſſent ex legitimo matrimonio procreati. Quicunque autem hujus noſtri Cæſarei Decreti mandatum attentare præſumpſerit, ſciat ſe graviſſimè noſtræ, & Imperii indignationis pœnas incurſurum. Datum Biſantii 6. Kalend. Martii, Conſtantino, & Ruffo CC. Coſſ. Expedivit Andronicus Philoxenus Imperatoris & Cæſarei Decreti mandato.

Baſilius Sabatius. *A. Pra. N.*

Quod privilegium confirmavit, & quam maximè auxit Iſaacius Angelus Felix Imperator anno ab Incarnat. 1191. ut videre eſt apud Franciſcum Mennenium *de origin. Equit. pag.* 18. De his Militibus nihil aliud vidi.

Hujus inſtitutæ Militiæ agit Baronius *tom.* 3. *Annal. ſub* 312. ubi fusè refert apparitionem factam Conſtantino, & Militiæ inſtitutionem, Ciacconius de Cruce c. 12. Gretſerius *lib.* 2. *c.* 57. Franciſcus Roſieres *ſtemm. Ducum Lotharingiæ*, Franciſcus Cotiolanus *in Breviario Chronolog. Lugduni impreſſo*, & alii.

Sub hac eadem Regula S. Baſilii erant etiam Milites S. Lazari; ſed prima inſtitutio per Barbarorum incurſiones, atque injuria temporum ferè collapſa eſt; modò hic Ordo unitus Equeſtri Militiæ S. Mauritii per Gregorium XIII. & Regulam S. Benedicti profitetur, licet anteà profeſſus ſit etiam Regulam S. Auguſtini: ut dicemus in Congregationibus Militiarum ſub ea Regula degentium.

QUÆSITUM IV.

De Regula S. Auguſtini Hipponenſis Epiſcopi & Eccleſiæ Doctoris, & de Congregationibus ſub tali Regula militantibus, & Equeſtribus Ordinibus.

SUMMARIUM.

1 *Regula S. Auguſtini per extenſum poſita.*
2 *Lateranenſium Canonicorum Regularium Congregatio.*
3 *S. Frigdiani Canonicorum Regularium Congregatio.*
4 *S. Jacobi de Spata Canonicorum Regularium Congregatio.*
5 *S. Rufi Canonicorum Regularium Congregatio.*
6 *Portuenſium Canonicorum Regularium Congregatio.*
7 *Aroaſienſium Canonicorum Regularium Congregatio.*
8 *Mortarienſium Canonicorum Regularium Congregatio.*
9 *Marbacenſium Canonicorum Regularium Congregatio.*
10 *Sancti Quintini Belvacenſium Canonicorum Regularium Congregatio.*
11 *S. Laurentii de Plebe Martyrum, ſive de Vitio, Canonicorum Regularium Congregatio.*
12 *S. Victoris Pariſienſis Canonicorum Regularium Congregatio.*
13 *S. Sepulchri Canonicorum Regularium Hieroſolymitana Congregatio.*
14 *S. Mariæ ad Rhenum Canonicorum Regularium Congregatio.*
15 *S. Jacobi de Cella volana Canonicorum Regularium Congregatio.*
16 *S. Crucis Conimbricenſis Canonicorum Regularium Congregatio.*
17 *S. Mariæ de Creſcentiaco Canonicorum Regularium Congregatio.*
18 *Vallis Viridis Canonicorum Regularium Congregatio.*
19 *S. Antonii de Vienna Canonicorum Regularium Congregatio.*
20 *Præmonſtratenſium Canonicorum Regularium Congregatio.*
21 *Scholarium Canonicorum Regularium Congregatio.*
22 *Cruciferorum Canonicorum Regularium Congregatio.*
23 *VVindeſimenſium Canonicorum Regularium Congregatio.*
24 *Nuſſienſis Canonicorum Regularium Congregatio.*
25 *S. Demetrii Canonicorum Regularium Congregatio.*
26 *S. Spiritus Canonicorum Regularium Congregatio.*
27 *Frigionariæ Canonicorum Regularium Congregatio.*
28 *S. Petri de Monte Corbulo Canonicorum Regularium Congregatio.*
29 *Caſtrinantonis Canonicorum Regularium Congregatio.*
30 *S. Salvatoris de Bononia Scopetinorum Canonicorum Regularium Congregatio.*
31 *Olmutienſis Canonicorum Regularium Congregatio.*
32 *S. Georgii de Alega Canonicorum Congregatio.*
33 *S. Marci apud Mantuam Canonicorum Congregatio.*
34 *Cruciferorum à B. Clero inſtitutorum Canonicorum Regularium Congregatio.*
35 *S. Spiritus in Saxia Canonicorum Congregatio.*
36 *Eremitarum ſub Regula S. Auguſtini Congregationes.*
37 *S. Guilielmi Eremitarum Congregatio.*
38 *Jambonitarum Eremitarum Congregatio.*
39 *S. Hieronymi in Hiſpania Eremitarum Congregatio.*
40 *B. Petri de Piſis Eremitarum Congregatio.*
41 *S. Auguſtini Conventualium Eremitarum Congregatio.*
42 *Illicetana S. Auguſtini Eremitarum Congregatio de Obſervantia.*

43 *Car-*

43 *Carbonaria, Eremitarum S. Auguſtini Congregatio de Obſervantia.*
44 *Perupina Eremitarum S. Auguſtini Congregatio de Obſervantia.*
45 *Lombardia Eremitarum S. Auguſtini Congregatio de Obſervantia.*
46 *S. Mariæ Montis Hortonæ S. Auguſtini Congregatio Eremitarum de Obſervantia.*
47 *Batiſtellorum S. Auguſtini Eremitarum Congregatio de Obſervantia.*
48 *Dulcina S. Auguſtini Eremitarum Congregatio de Obſervantia.*
49 *Calabria Eremitarum S. Auguſtini Congregatio de Obſervantia.*
50 *Dalmata Eremitarum S. Auguſtini Congregatio de Obſervantia.*
51 *Germanica Eremitarum S. Auguſtini Congregatio de Obſervantia.*
52 *S. Pauli primi Eremitæ Eremitarum Congregatio.*
53 *Eremitarum Congregationes, quæ in generali unione per Alexandrum IV. facta ſub denominatione Eremitarum S. Auguſtini devenerunt.*
54 *Diſcalceatorum Eremitarum S. Auguſtini Congregatio.*
55 *Sanctimonialium fœminarum etiam Congregationes ſub Regula S. Auguſtini militant.*
56 *Armenorum S. Bartholomæi de Genua Congregatio.*
57 *Sanctiſſimæ Trinitatis Redemptionis Captivorum Congregatio.*
58 *S. Mariæ de Mercede Redemptionis Captivorum Congregatio.*
59 *S. Dominici, ſeu Fratrum Prædicatorum Congregatio.*
60 *Sanctimonialium S. Dominici Congregatio.*
61 *B. Dominici Fratrum, & Sororum de Pœnitentia Ordo.*
62 *Servorum B. Mariæ Congregatio.*
63 *Servorum B. Mariæ Montis ſenarii Congregatio.*
64 *Servorum B. Mariæ Reformatorum Congregatio.*
65 *Servorum B. Mariæ Fratrum, & ſororum Tertii Ordinis Congregatio.*
66 *Mulierum Pœnitentium Congregatio.*
67 *Charitatis Fratrum Congregatio.*
68 *Jeſuatorum S. Hieronymi Congregatio.*
69 *Sanctimonialium Jeſuatarum Congregatio.*
70 *S. Ambroſii ad Nemus Congregatio.*
71 *Apoſtolinorum Fratrum Congregatio.*
72 *S. Hieronymi de Faſulis Congregatio.*
73 *Hoſpitalitatis, & infirmis ſervientium Fratrum Congregatio.*
74 *S. Pauli primi Eremitæ Luſitana Congregatio.*
75 *Diſcalceatorum ſanctiſſimæ Trinitatis Redemptionis Captivorum Congregatio.*
76 *Diſcalceatorum ſanctiſſimæ Trinitatis Redempt. Captivorum Congregatio Gallica.*
77 *B. Mariæ de Mercede, & Redemptione Captivorum Fratrum Diſcalceatorum Congregatio.*
78 *S. Antonii in Flandria Congregatio.*
79 *Alexianorum Fratrum Congregatio.*
80 *Bonorum Hominum Congregatio.*
81 *Hoſpitalariorum Clericorum Congregatio.*
82 *Vitæ communis Clericorum Congregatio.*
83 *Theatinorum Clericorum Congregatio.*
84 *Barnabitarum, ſeu S. Pauli decollati Congregatio.*
85 *Boni Jeſu Clericorum Regularium Congregatio.*
86 *S. Majoli, ſeu de Somaſcha Congregatio.*
87 *Miniſtrantium infirmis Clericorum Congregatio.*
Minorum Clericorum Regularium Congregatio.
89 *Militarum Ordinum Congregationes ſub Regula. D. Auguſtini, & primò S. Lazari Equeſtris Militia.*
90 *S. Sepulchri Equitum Militia.*
91 *Meliteņſium Equitum Militia.*
92 *Teutonicorum Equitum Militia.*
93 *S. Joannis Acconenſis Equitum Militia.*
94 *S. Jacobi Equitum Militia in Hiſpania.*
95 *S. Jacobi Equitum Militia in Luſitania.*
96 *S. Mariæ Glorioſæ Equitum Militia.*
97 *Jeſu Chriſti Militum Ordo S. Dominici.*
98 *Pœnitentia SS. Martyrum Equitum Militia.*

REGULA S. AUGUSTINI, Epiſcopi Hipponenſis & Eccleſiæ Doctoris. § I

ANte omnia, Fratres chariſſimi, diligatur Deus, deinde proximus, quia iſta præcepta ſunt principaliter nobis data. Hæc igitur ſunt, quæ, ut obſerves, præcipimus, in Monaſterio conſtituti. Primùm propter quod in unum eſtis congregati, ut unanimes habitetis in domo, & ſit vobis anima, & cor unum in Deo. Et non dicatis aliquid proprium, ſed ſint vobis omnia communia. Et diſtribuatur unicuique veſtrûm à Præpoſito veſtro victus, & tegumentum, non æqualiter omnibus, quia non æqualiter valetis omnes, ſed potiùs unicuique prout cuique opus fuerit. Sic enim legitis in Actibus Apoſtolor. quia *erant illis omnia communia, & diſtribuebatur unicuique, prout cuique opus erat.* Qui verò aliquid habebant in ſeculo, quando ingreſſi fuerint Monaſterium, libenter velint illud eſſe commune. Qui autem non habebant, non ea quærant in Monaſterio, quæ nec foris habere potuerint. Sed tamen eorum infirmitati, quod opus eſt, tribuatur, etiamſi paupertas eorum, quando foris erant, nec ipſa neceſſaria poterat invenire. Non tamen ideò putent ſe eſſe felices, quia invenerunt victum, & tegumentum, quale foris invenire non potuerunt. Nec erigant cervicem, quia ſociantur eis ad quos foris accedere non audebant, ſed ſurſum cor habeant, & terrena vana non quærant, ne incipiant Monaſteria divitibus eſſe utilia, non pauperibus, ſi divites illic humiliantur, & pauperes illic inflantur. Rurſus etiam illi, qui aliquid eſſe videbantur in ſeculo, non habeant faſtidio Fratres ſuos, qui ad illam ſanctam ſocietatem ex paupertate venerunt. Magis autem ſtudeant non de parentum divitum dignitate, ſed de pauperum Fratrum ſocietate gloriari. Nec extollantur, ſi communi vitæ aliquid de ſuis facultatibus contulerunt, nec de ſuis divitiis magis ſuperbiant, quia eas in Monaſterio partiuntur, quàm ſi eis in ſeculo fruerentur. Alia quippe quæcunque iniquitas in malis operibus exercetur, ut fiant; ſuperbia verò etiam bonis operibus inſidiatur, ut pereant. Et quid prodeſt diſpergendo dare pauperibus, & pauperem fieri, cùm anima miſera ſuperbior efficitur divitias contemnendo, quam fuerat poſſidendo? Omnes ergo unanimiter, & concorditer vivite, & honorate in vobis Deum invicem, cujus templa facti eſtis.

Orationibus inſtate, horis, & temporibus conſtitutis. In Oratorio nemo aliquid agat, niſi ad quod factum eſt, unde & nomen accepit, ac ſi fortè aliqui etiam præter horas conſtitutas (ſi eis vacat) orare voluerint, non eis ſint impedimento, qui ibi aliquid agendum putaverint. Pſalmis & hymnis cùm oratis Deum, hoc verſetur in corde, quod profertur in ore. Et nolite cantare, niſi quod legitis eſſe cantandum. Quod autem non ita ſcriptum eſt, ut cantetur, non cantetur.

Carnem veſtram domate jejuniis, & abſtinentia eſcæ, & potus, quantùm valetudo permittit. Quando autem aliquis non poteſt jejunare, non tamen extra horam prandii aliquid alimentorum ſumat, niſi cùm ægrotat. Cùm acceditis ad menſam, donec inde ſurgatis, quod vobis ſecundùm conſuetudinem legitur, ſine tumultu & contentione audite, ne ſolæ vobis fauces ſumant cibum, ſed & aures eſuriant verbum Dei. Qui infirmi ſunt ex priſtina conſuetudine, ſi aliter tractantur in victu,

non

non debet aliis moleſtum eſſe, nec injuſtum videri eis, quos fecit aliqua conſuetudo fortiores. Nec illos feliciores putent, quia ſumunt quod non ſumunt ipſi, ſed ſibi potiùs gratulentur, quia valent, quod non valent illi. Et ſi eis qui venerunt ex moribus delicatioribus ad Monaſterium, aliquid alimentorum, & veſtimentorum, operimentorumve datur, quod aliis fortioribus, & ideò felicioribus non datur, cogitare debent, quibus non datur, quantum de ſua ſeculari vita illi ad iſtam deſcenderint, quamvis uſque ad aliorum qui ſunt corpore firmiores frugalitatem pervenire non potuerint. Nec debent velle omnes, quod paucos vident amplius (non quia honorantur, ſed quia tolerantur) accipere: ne contingat deteſtanda perverſitas, ut in Monaſterio, ubi quantum poſſunt fiunt divites laborioſi, fiant pauperes delicati. Sanè quemadmodum ægrotantes neceſſe habent minùs accipere ne graventur, ita & poſt ægritudinem ſic tractandi ſunt, ut citiùs recreentur, etiamſi de humillima ſeculi paupertate venerint, tanquam hoc eis contulerit recentior ægritudo, quod divitibus anterior conſuetudo. Sed cùm vires priſtinas reparaverint, redeant ad feliciorem conſuetudinem ſuam, quæ famulos Dei tantò ampliùs decet, quantò minùs indigent, ne eibi eos teneat voluptas jam vegetatos, quos neceſſitas levarat infirmos. Illos ſanè exiſtiment ditiores, qui in ſuſtinenda parcitate fuerint fortiores. Melius eſt enim minùs egere, quàm plùs habere. Non ſit notabilis habitus veſter, nec affectetis veſtibus placere, ſed moribus. Quando proceditis, ſimul ambulate, cùm veneritis quò itis, ſimul ſtate. In inceſſu, ſtatu, habitu, & in omnibus motibus veſtris, nihil fiat quod cujusquam offendat aſpectum, ſed quod veſtram decet ſanctitatem. Oculi veſtri, etſi jaciantur in aliquam fœminarum, in nullam figantur. Neque enim quando proceditis, fœminas videri prohibemini, ſed appetere, vel ab ipſis appeti velle, criminoſum eſt. Nec ſolo tactu, & affectu, ſed & aſpectu quoque appetitur, & appetit concupiſcentia fœminarum. Nec dicatis, vos habere animos pudicos, ſi habeatis oculos impudicos, quia impudicus oculus impudici cordis eſt nuntius. Et cùm ſe invicem ſibimet etiam tacente lingua, conſpectu mutuo, corda nunciant impudica, & ſecundùm concupiſcentiam carnis, alterutro delectatur ardore, etiam intactis ab immunda violatione corporibus, fugit caſtitas ipſa de moribus. Nec putare debet, qui in fœminam figit oculum, & illius in ſemetipſum diligit fixum, ab aliis ſe non videri, cùm hoc facit. Videtur omninò, & à quibus ſe videri non arbitratur. Sed etſi lateat, & à nemine hominum videatur, quid faciet de illo deſuper inſpectore, quem latere nihil poteſt? An ideò putandus eſt non videre, quia tantò videt patientiùs, quantò ſapientiùs? Illi ergo vir ſanctus timeat diſplicere, ne velit fœminæ malè placere. Illum cogitet omnia videre, ne velit fœminam malè videre. Illius namque & in hac cauſa commendatus eſt timor, ubi ſcriptum eſt: *Abominatio eſt Domino defigens oculum.* Quando ergo ſimul eſtis in Eccleſia, vel ubicunque fœminæ ſunt, invicem veſtram pudicitiam cuſtodite. Deus enim qui habitat in vobis, etiam iſto modo cuſtodiet vos ex vobis.

Et ſi hanc de qua loquor oculi petulantiam in aliquo veſtrûm adverteritis, ſtatim admonete, ne malè cœpta progrediantur, ſed de proximo corrigantur, ſi autem, & poſt admonitionem iterùm, vel alio quoque die id ipſum facere videritis, jam velut vulneratum, ſanandum prodat, quicunque hoc potuerit invenire. Priùs tamen eſt alteri, vel tertio demonſtrandum, ut duorum, vel trium poſſit ore convinci, & competenti ſeveritate coërceri. Nec vos judicetis eſſe malevolos, quando hoc judicatis. Magis quippe innocentes non eſtis, ſi Fratres veſtros quos indicando corrigere poteſtis, tacendo perire permittitis. Si enim Frater tuus vulnus habet in corpore, quod velit occultari, dum timet ſecari, nonne crudeliter à te ſileretur, & miſericorditer indicaretur? Quantò ergo potiùs debes manifeſtare, ne deteriùs putreſcat in corde? Sed antequam aliis demonſtretur, per quos convincendus eſt ſi negaverit, priùs Præpoſito debet oſtendi, ſi admonitus neglexerit corrigi, ne fortè poſſit ſecretius correctus, non innoteſcere cæteris. Si autem negaverit, tunc neganti adhibendi ſunt alii (etiam coram omnibus) ut poſſit non ab uno teſte argui, ſed à duobus, vel tribus convinci. Convictus verò, ſecundùm Præpoſiti, vel etiam Presbyteri (ad cujus diſpenſationem pertinet) arbitrium, debet emendatoriam ſubire vindictam, quam ſi ferre recuſaverit (etiamſi ipſe non abſceſſerit) de veſtra ſocietate projiciatur. Non enim hoc fit crudeliter, ſed miſericorditer, ne contagione peſtifera plurimos perdat. Et hoc quod dixi de oculo non figendo, etiam in cæteris inveniendis, prohibendis, indicandis, convincendis, judicandiſque peccatis, diligenter, & fideliter obſervetur, cum dilectione hominum, & odio vitiorum. Quicunque autem in tantum progreſſus fuerit malum, ut occultè litteras ab aliquo, vel quodlibet munus acceperit, ſi hoc ultrò confitetur, parcatur illi, & oretur pro eo. Si autem deprehenditur, & convincitur, ſecundùm arbitrium Presbyteri, vel Præpoſiti graviùs emendetur.

Veſtes veſtras in unum habeatis ſub uno cuſtode, vel duobus, vel quot ſufficere poſſint ad eas excutiendas, ne à tinea lædantur. Et ſicut paſcimini ex uno cellario, ſic induamini ex uno veſtiario. Si fieri poteſt, ad vos non pertineat, quod vobis indumentum pro temporum congruentia proferatur, utrum hoc recipiat unuſquiſque quod depoſuerat, an aliud quod alter habuerat, dum tamen unicuique, prout cuique opus eſt, non negetur. Si autem hinc inter vos contentiones, & murmura oriuntur, & conqueritur aliquis ſe deterius accepiſſe quàm priùs habuerat, & indignum ſe eſſe quòd non ita veſtiatur ſicut alius Frater veſtiebatur: hinc vos probate quantum vobis deſit in illo interiori ſancto habitu cordis, qui pro habitu corporis litigatis; tamen ſi veſtra toleratur infirmitas, ut hoc recipiatis quod poſueritis, in uno tamen loco ſub communibus cuſtodibus habete quod ponitis: ita ſanè quòd nullus ſibi aliquid operetur, ſed omnia opera veſtra in unum fiant, majori ſtudio, & frequentiori alacritate, quàm ſi vobis ſinguli propria faceretis. Charitas enim de qua ſcriptum eſt, quod non quærit quæ ſua ſunt, ſic intelligitur, quia communia propriis, non propria communibus anteponit. Et ideò quantò ampliùs rem communem quàm propria veſtra curaveritis, tantò ampliùs vos proficere noveritis, ut in omnibus quibus utitur tranſitoria neceſſitas, ſupereminear, quæ permanet charitas. Conſequens ergo eſt, ut etiam cum quis filiis ſuis, aut aliqua neceſſitudine ad ſe pertinentibus, in Monaſterio conſtitutis, aliquam contulerit veſtem, ſive quodlibet aliud inter neceſſaria deputandum, non occultè accipiatur, ſed in poteſtate Præpoſiti, ut in rem communem redactum, cui neceſſe fuerit, præbeatur. Quòd ſi aliquis rem ſibi collatam celaverit, furti judicio condemnetur.

Indumenta veſtra ſecundùm arbitrium Præpoſiti laventur, ſive à vobis, ſive à fullonibus, ne interiores animæ ſordes contrahat mundæ veſtis nimius appetitus. Lavacrum etiam corpori cùm infirmitatis neceſſitas cogit, minimè denegetur. Fiat ſine murmure de conſilio Medici, ita ut (etiamſi nolit) jubente Præpoſito faciat, quod faciendum eſt pro ſalute. Si autem velit, & fortè non expedit, ſuæ cupiditati non obediatur. Aliquando enim (etiamſi noceat) prodeſſe creditur quod delectat. Denique ſi latens eſt dolor in corpore, famulo Dei dicenti quid ſibi doleat, ſine dubitatione credatur. Sed tamen utrum ſanando illi dolori quod delectatur, expediat, ſi non eſt certum, Medicus conſulatur. Nec eant ad balnea, ſive quocunque ire neceſſe fuerit, minùs

quàm

quàm duo, vel tres. Et ille qui habet aliquo eundi neceſſitatem, cum quibus Præpoſitus juſſerit ire debet. Ægrotantium cura, ſive poſt ægritudinem reficiendorum, ſive aliqua imbecillitate (etiam ſine febribus) laborantium, uni alicui debet injungi, ut ipſe de cellario petat, quod cuique opus eſſe proſpexerit. Sive autem qui cellario, ſive qui veſtibus, ſive qui codicibus præponuntur, ſine murmure ſerviant Fratribus ſuis. Codices certa hora ſingulis diebus petantur. Extra horam qui petierit, non accipiat. Veſtimenta verò, & calceamenta, quando fuerint indigentibus neceſſaria, dare non differant, ſub quorum cuſtodia ſunt, quæ poſcuntur. Lites aut nullas habeatis, aut quàm celerrimè finiatis, ne ira creſcat in odium, & trabem faciat de feſtuca, & animam faciat homicidam. Sic enim legitis: *Qui odit fratrem ſuum, homicida eſt.* Quicunque convitio, vel maledicto, vel etiam criminis objectu, aliquem læſerit, meminerit ſatisfactione quantocyus curare quod fecit, & ille qui læſus eſt, ſine diſceptatione dimittere. Si autem invicem ſe læſerint, invicem ſibi debita relaxare debent propter orationes veſtras, quas utique quanto crebriores habetis, tantò ſanctiores habere debetis. Melior eſt autem qui quamvis ita ſæpe tentetur, tamen impetrare feſtinat, ut ſibi dimittat, cui ſe feciſſe agnoſcit injuriam, quàm qui tardiùs iraſcitur, & ad petendam veniam tardius inclinatur. Qui autem nunquam vult petere veniam, aut non ex animo petit, ſine cauſa eſt in Monaſterio, etiamſi inde non projiciatur. Proinde vobis à verbis durioribus parcite; quæ ſi emiſſa fuerint ex ore veſtro, non pigeat ex ipſo ore proferre medicamenta, unde facta ſunt vulnera. Quando autem neceſſitas diſciplinæ in moribus coërcendis dicere vos dura verba compellit, etiamſi ipſi modum vos exceſſiſſe ſentitis, non à vobis exigitur, ut à vobis ſubditis veniam poſtuletis, ne apud eos quos oportet eſſe ſubjectos, dum nimium ſervatur humilitas, regendi frangatur authoritas. Sed tamen petenda eſt venia ab omnium Domino, qui novit eos quos plùs juſto fortè corripitis, quanta benevolentia diligatis. Non autem carnalis, ſed ſpiritualis inter vos debet eſſe dilectio.

Præpoſito tanquam patri obediatur, multò magis Presbytero, qui omnium veſtrûm curam gerit. Ut ergo cuncta iſta ſerventur; & ſi quid minùs ſervatum fuerit, non negligenter prætereatur, ſed ut emendandum, corrigendumque curetur, ad Præpoſitum præcipuè pertinebit, ut ad Presbyterum, cujus eſt apud vos major authoritas, referat, quod vires, vel modum ejus excedit. Ipſe verò qui vobis præeſt, non ſe exiſtimet poteſtate dominante, ſed charitate ſerviente felicem. Honore coram vobis Prælatus ſit vobis, timore coram Deo ſubſtratus ſit pedibus veſtris. Circa omnes ſeipſum bonorum operum præbeat exemplum. Corripiat inquietos: conſoletur puſillanimes, ſuſcipiat infirmos, patiens ſit ad omnes. Diſciplinam libens habeat, metuendus imponat. Et quamvis utrumque ſit neceſſarium, tamen plùs amari à vobis appetat, quàm timeri, ſemper cogitans Deo ſe pro vobis redditurum eſſe rationem. Unde & vos magis obediendo, non ſolùm veſtri, ſed etiam ipſius miſeremini, qui inter vos quantò in loco ſuperiori, tantò in periculo majori verſatur.

Donet Dominus ut obſerveris hæc omnia tanquam ſpiritualis pulchritudinis amatores, & bono Chriſti odore de bona veſtra converſatione fragrantes, non ſicut ſervi ſub lege, ſed ſicut liberi ſub gratia conſtituti. Ut autem vos in libello hoc tanquam in ſpeculo poſſitis inſpicere, ne per oblivionem aliquid negligatur, ſemel in ſeptimana vobis legatur. Et ubi vos inveneritis ea quæ ſcripta ſunt facientes, agite gratias Domino bonorum omnium largitori. Ubi autem ſibi quicunque veſtrûm viderit aliquid deeſſe, doleat de præterito, caveat de futuro: orans ut ſibi debitum dimittatur, & in tentationem non inducatur.

Canonicorum Lateranenſium Regularium Congregatio.

Canonicorum Lateranenſium Regularis Ordo, ſeu Congregatio, quàm alias ſub ſimplici Canonicorum, vel Clericorum nomine antiquiſſimam ex Summorum Pontificum, Sanctorum Patrum, & Theologorum teſtimoniis fuſiſſimè probare contendit Gabriel Pennottus *in Hiſt. ſua tripart. Clericorum Regular. lib. 2. cap. 4.* utporè temporibus Apoſtolorum originatam, veram Regulam, & proprium Regularis obſervantiæ præſcriptum à Sanctiſſimo Patre Legislatore Auguſtino accepit circa annum 397. ſecundùm probatæ authoritatis plures Scriptores; qui licèt afferant omnes hujusmodi Canonicum vivendi modum temporibus Apoſtolorum maximè viguiſſe, atque in Eccleſia Hieroſolymitana à Beato Jacobo Apoſtolo, & in Eccleſia Alexandrina a Beato Marco ordinatam fuiſſe hujusmodi Congregationem, in qua ſpretis temporalibus bonis, & propria voluntate abnegata ad perfectionem tendere profitebantur, quod colligitur ex illo Matth. *cap. 19. Ecce nos reliquimus omnia, & ſecuti ſumus te,* & patet etiam ex diplomatibus plurimorum Summorum Pontificum, ut Benedicti XII. quod incipit; *Ad Religionem Canonicorum Regularium Ordinis S. Auguſtini à Chriſti glorioſis Diſcipulis in primitiva Eccleſia ſacris inſtitutionibus ſtabilitatem gerentes præcipua charitatis affectum.* Et Eugenii IV. in quo habes: *Hujus ſancti Ordinis, & ſancti propoſiti poſt ſanctos Apoſtolos primùm in Alexandrina Eccleſia Marcus Petri diſcipulus fuit inſtitutor, & conditor, ac glorioſus Doctor Auguſtinus Epiſcopus divinis regulis, & doctrina decoravit.* Et in Eccleſia S. Petri in Aras Neapolis inſculpta habentur hæc carmina:

Quos prior Eois Marcus ſtabilivit in oris
Diſcipulus Petri, veſtigia ſacra ſequentes:
Ire per abrupta cernens Pater inclyte ſecle
Feciſti ad meritum vita remeare prioris.

Ad hoc idem ſpectat authoritas S. Antonini *in ſua Chron. p. 2. tit. 15. §. 7. Ordo Canonicus non tam à B. Auguſtino inſtitutus, quàm revocatus. ab Apoſtolis in monte Sion exordium ſumpſit.* Et Vincentius Belvacenſis *in ſpecul. doctrin. lib. 19. cap. 16.* ait: *Ordo Canonicorum Regularium primùm ab Apoſtolis, poſtea à Beato Auguſtino Epiſcopo, & Doctore eximio regulariter inſtitutus refloruit.* Item Joan. Roſettus, Doctor Pariſienſis, habet hæc verba: *Ordo Canonicorum Regularium ſub ſanctis Apoſtolis eſt inſtitutus à B. Marco apud Alexandriam dilatatus à Beato Jacobo, & Clemente Pontif. Rom. & cæteris Apoſtolicis viris obſervatus, ab Urbano Papa, & Martyre decoratus, & à Patre Auguſtino inſtauratus.*

Licèt, inquam, hanc antiquitatem prædicti Authores in Regulis inſtituti gloriam exaggerent, quia tamen ante D. Auguſtinum, ſed absque aliqua particulari Ordinatione, & Conſtitutione ſolis Apoſtolicis traditionibus contenti vitam communem degebant, ut ferè communiter aſſeritur à Sylveſtro Matulo *in Oceano Relig. lib. 1. pag. 4.* & aliis apud Pennottum *lib. 2. cap. 1. & ſequentib.* hinc eſt quod non propriè Regulares Canonici ab omnibus ſint appellati, ſed tantùm poſt inſtaurationem hujus Ordinis per S. Auguſtinum factam anno ſupradicto, prout etiam clarè colligitur ex authoritatibus ſupracitatis.

Floruit ergo primùm hæc Congregatio in Africa in civitate Hipponenſi, ubi S. Valerio Epiſcopo S. Auguſtinus Presbyter ordinatus mox Monaſterium inſtituit Clericorum, cum quibus ſecundùm Regulam ſub S. Apoſtolis conſtitutam triennio vixit, orando, lectionibus incumbendo, verbum Dei etiam publicè prædicando, Hæreticos verbo, & ſcriptis privatim, & publicè inſectando, ac acerrimè profligando, donec ab eodem S. Valerio Epiſcopalis muneris ſibi Coadjutor ſuffectus eſt.

eſt. In quo munerum non ſolùm primum inſtitutum non deſeruit, ſed & exemplo, & præceptis ſalutiferis auxit. Cùm enim Regulam ex Actibus Apoſtolorum collectam, quam à temporibus primitivæ Eccleſiæ Clerici, & quicunque Religioſi obſervare tenebantur, nimis generalem cognoſceret, nec præcepta aliqua particularia præſcriberet (in quibus noviſſima forma Regula propriè dicta conſiſtere videtur) ipſam Apoſtolicam Regulam declaravit, & præceptis, & conſtitutionibus ſpecialibus reſtrinxit; Atque ita Regulam, quam primus ipſe profeſſus, & uſque ad ultimam vitæ ſuæ periodum expertus, aliis, quos verbo, & exemplo docuit, propoſuit imitandam.

Brevem ſummam hujus Regulæ quam extenſam *ſuprà* poſuimus, habes apud Pennott. *loc. cit. cap.* 12. quam cum ipſo unico verbo claudam: Regula eſt, in qua cum ſumma totius Evangelicæ perfectionis, & Chriſtiana Religioſitate exactiſſima urbanæ civilitatis imago reſplendet: quare nec mirum ſi hæc vitæ norma ita placuerit, ut non ſolùm ipſo B. Auguſtino inter vivos agente, verum etiam poſt illius obitum ita propagata ſit, ut univerſum ferè orbem implaverit, ac in Europa ſolùm ſub hac Regula, & Congregatione quatuor millia, & quinquaginta Monaſteria extiterint, in Italia autem ſeptingenta.

Primi autem hujus ſanctiſſimi Legislatoris diſcipuli à prædicta Regula nomen Canonicorum Regularium ſortiti ita appellati ſunt, quouſque in Africa varias perpeſſi calamitates ad Tyrannorum barbariem evitandam Italiam applicuerunt: Et Beatus Gelaſius Afer Valeri ſupradicti Epiſcopi Hipponenſis filius, cum Sancto Quodvultdeo Carthaginenſi, & Gaudioſo Bitinenſi Epiſcopis, ac illis ſociis Romam veniens à S. Leone primo hujus nominis Pontifice circa an. 440. benignè exceptus, & in ſacroſancta Baſilica Lateranenſi cum ſociis collocatus, ibi ſanctiſſimam Regulam à B. P. Auguſtino acceptam excoluit, donec ſummo omnium conſenſu in Rom. Pontificem electus, Congregationem ſuam ab ipſo Leone I. approbatam, iterùm confirmavit, & à ſacroſancta Lateranenſi Eccleſia Lateranenſes vocari ſuos Canonicos conſtituit, ac tale nomen per octingentos, & ampliùs annos in eadem Baſilica tenuerunt, ſicut modò tenent in aliis ſui Ordinis, & Congregationis Eccleſiis.

Hæc celeberrima Congregatio, & prima ſub S. Auguſtini Regula adeò exercevit, & in dies homines adeò inſignes protulit, quòd ex ea Summi Pontifices uſque ad triginta numerantur, S. R. E. Cardinales, & Archiepiſcopi, ac Epiſcopi ferè innumerabiles; nec illud prætermittam, quod ex ſpeciali Indulto Alexandri III. relato à Sylveſtro Marul. *in Ocean. Relig. pag.* 14. ad Titulum Cardinalis S. Mariæ novæ, in qua Eccleſia reſidebant Canonici Lateranenſes Regulares, non niſi ex Canonicis illius Collegii aſſumi quis poterat, ſicut & de exiſtentibus in Eccleſia S. Crucis in Jeruſalem ad Titulum Cardinalatus illius Baſilicæ, refert Pennottus *lib. 3. c. 53. hiſt. tripart.*

Sanctorum denique numeroſitate adeò refulget, quòd, ut verbis Joannis de Nigravelle Bibliothec. Apoſt. *in ſuo Chron. lib.* 13. *cap.* 18. utar, immenſus propemodum Sanctorum tam Martyrum, quàm Confeſſorum ex ipſo Ordine numerus reperiatur, & quantum pro certo numero ſummari poſſunt, ut refert Anaſtaſius Cardinalis S. R. E. Bibliothecarius ex Catalogis Sanctorum, Martyrologiis, & antiquis Hiſtoriis in ſuo Catalogo, quem edidit ad Carolum II. Gallorum Imperatorem, protendunt uſque ad ſexdecim millia, centum & ultra; vide Pennotum *lib. 3. cap.* 50. ubi de hac materia, tam Summorum Pontificum, quàm S. R. E. Cardinalium, Archiepiſcoporum, & Epiſcoporum, & aliorum hominum illuſtrium, & primò Sanctorum uſque ad finem libri diſſerit.

De antiquitate, introductione, & confirmatione hujus Religionis, & Ordinis habes Eugenii IV. teſtimonium his verbis:

Decet igitur, ubi totius Sanctitatis eſt caput, ubi hærent terrena cæleſtibus, ubi eſt gratiæ magnitudo, ſacratiſſima holocauſta, & immaculata obſequia divinæ Majeſtati cum omni ſanctitate perſolvi, & munda ſacrificia offerri divino conſpectui. Hac igitur pia, & ſancta inſpiratione ducti, & zelo domus Dei ſoliciti ſacratiſſimi Pontifices prædeceſſores noſtri, illius ſecuti veſtigia, cujus perfecta, & ordinata ſunt opera, poſtquam venerabilem locum pro populi Dei ſalute, & Summi Regis gloria decoraverunt, & ex theſauro Chriſti ſacratiſſimo inenarrabilibus, & incomprehenſibilibus indulgentiis, & divinæ gratiæ largitate, & remiſſionum exuberantia ornaverunt, honorum privilegiis ſublimaverunt, & decoraverunt titulis dignitatum, divinam in terris familiam Clericorum, qui religioſam vitam ducerent, & ad exemplum naſcentis Eccleſiæ ſanctam inſtitutionem ſervarent, quos Canonicos Regulares appellamus, & ſacrum inter Clericos, & miniſtros Chriſti vivendi modum in ſacrata Baſilica inſtituerunt, firmaverunt, erexerunt, & perpetuò deputaverunt: ut hi primæ in terris Eccleſiæ, & Matris Sanctorum Apoſtolica providentia curam gererent, qui primorum Chriſtianæ Religionis Clericorum normam, traditiones, & inſtituta ſectantur. Hujus profectò ſacri Ordinis, & ſancti inſtituti poſt Sanctos Apoſtolos primùm in Alexandrina Eccleſia Marcus Petri Diſcipulus, inſtitutor, & conditor, ac glorioſus Doctor Auguſtinus divinis regulis, & doctrina decoravit, & ſanctæ memoriæ Urbanus inſignis Martyr, & Sanctiſſimus Pontifex, generalis decreti ordine reformavit, & Beatiſſimus Gregorius Auguſtino Anglorum Epiſcopo veluti plantationem ſacram in commiſſo ſibi populo præcepit inſtitui, & in Occidentibus finibus ampliavit. Hi ſunt profectò, qui Sanctorum Patrum vitam probabilem imitantur, & Apoſtolorum inſtituta inſtinctu Spiritus Sancti renovant: qui ad exemplum illorum credentium in unum convenerunt, quibus erat cor unum, & anima una, qui Paſtoribus ſuis juxta Eccleſiaſticas, & Apoſtolicas traditiones obediunt. Sicque hæc ſancta, & placens Deo inſtitutio antiquitus, & ab ipſis ferè primordiis obſervata extitit, & ſacram Baſilicam per dicti Ordinis Clericos per longa tempora ſanctè, & ſalubriter gubernatam fuiſſe certiſſima ſcientia, & veritate comperimus, & hoc evidentiſſimè teſtantur innumera documenta. Cùm autem hoc pium, & ſalutare inſtitutum, mundo in maligno poſito, ex antiqua hoſtis invidia fuerit perturbatum, & per felicis record. Bonifacium VIII. prædeceſſorem noſtrum quadam illius temporis malitiæ conſideratione immutatum, & per ipſum Patrum termini tranſlati noſcantur, & amotis Regularibus Canonicis, Secularium Clericorum, & Canonicorum fuerit dicta Eccleſiæ curæ, & gubernationi commiſſa &c. Nihil ampliùs noſtræ menti, noſtris affectibus, noſtræ ſaluti, & humeris imminere conſpicimus, quàm ut priſtinum, ſanctum, & divinum opus, primam ſcilicet inſtitutionem repetamus, Patrum terminos reponamus, & quaſi jacenti manum porrigentes ſanctam Eccleſiam Lateranenſem ad primævum ſtatum, & ordinem reducamus, &c.

Ex quibus Pontificis verbis planè colligitur, hujusmodi Canonicos Regulares Baſilicam Lateranenſem primos inhabitaſſe, & licèt per Bonifacium VIII. fuerint extracti, prædictus tamen Eugenius eidem Eccleſiæ reſtituit ipſos ad primævum ſtatum, & inſtitutionem ipſam reducendam.

Extat etiam pro hac veritate confirmanda teſtimonium Onuphrii Panvinii *in volumine proprio de Eccleſia Lateranenſi lib. 2. cap. 3.* qui author, cùm ſit major omni exceptione, utpotè verſatiſſimus in archiviis, & monimentis Eccleſiarum, & præcipuè Urbis Romæ,

libuit

libuit etiam hîc ejus verba ad majorem roborationem inſere, unde *loc. cit.* ait: *Permanſerunt autem Clerici hi, (ſcilicet Canonici Regulares, ut ex diſcurſu propoſito habetur) qui Canonici vocati ſunt, in communi Monachorum more viventes in Monaſterio Lateranenſi Baſilica adjecto, annos plus minus* 800. *uſque ad Bonifacii VIII. Pontificatum, qui circa annum Domini* 1300. *eos Canonicos clauſtrales Monaſterio Lateranenſi exire ordinavit, & ſeculares Clericos, qui Canonici ſeculares vocantur, collocavit: ſingulisque ex redditibus Monaſterii ſingulas prabendas ſpeciatim conſtituit.*

Quamplurimis Privilegiis, indulgentiis, & gratiis hujusmodi Congregationem illuſtratam fuiſſe, ex Summorum Pontificum numero colligere facilè potes; & inſpecie gaudet omnibus privilegiis, & indultis Congregationis Caſſinenſis, ut ex Conſtit. 33. Gregor. XV. quæ incipit: *Injuncti*. 23. Auguſt. 1622. Agunt de hac Congregatione Sylveſter Marul. *in Ocean. Relig. lib.* 1. *pag.* 5. *& ſeqq.* Paulus Morigia *de Orig. Relig. lib.* 1. *cap.* 8. Miranda *in Manuali Prælatorum tom.* 1. *q.* 4. *art.* 13. Suar. *tom.* 4. *de Relig. tract.* 8. *cap.* 7. *num.* 2. *& ſeq.* Hieronym. Roman. *de Repub. Chriſt. lib.* 7. *cap.* 4. *&* 16. Platus *de bono ſtatu Relig. lib.* 2. *cap.* 23. Joan. de Nigravelle Bibliothec. Auguſt. *in Epilog. Chron.* Panvinius *loco cit.* Emanuel Roder. *qq. Reg. tom.* 1. *q.* 3. *art.* 1. Riccard. Anglicus Canonicus Regul. S. Victoris *in Chron. Canonic. Regul.* Gabriel Pennottus *in Hiſtor. trip. Canonic. Regul.* Auguſtinus Barboſa *de Jure Eccleſiaſt. lib.* 1. *cap.* 41. *n.* 101.

S. Frigdiani Canonicorum Lateranenſium Congregatio.

3 Sancti Frigdiani Canonicorum Lateranenſium Congregatio ab anno Domini 556. incepit, cujus autor fuit S. Frigdianus, à quo & Congregatio nomen ſumpſit. Is enim cum ex Canonico Lateranenſi à Gelaſio I. Lucanæ Civitatis Epiſcopus fuiſſet conſecratus, cùm primùm Lucam pervenit, ibi Monaſterium in honorem trium SS. Levitarum Stephani, Laurentii, & Vincentii conſtruxit, & in eo Regulam S. Auguſtini cum ſuis Canonicis ita proſequutus eſt, ut non tantùm Reformator, ſed & Inſtitutor novæ Congregationis ab omnibus meruerit appellari, tum ob exactam Regulæ obſervantiam, tum ob maximam ejus ſanctitatem, quæ poſt mortem ipſius etiam probata Eccleſiæ a ſe in honorem Martyrum ædificatæ novum nomen, nempe S. Frigdiani, dedit. Poſt ipſius S. Frigdiani mortem Canonici adeò Inſtitutoris ſui vitam & ſanctitatem æmulati ſunt, ut Alexander II. ex Epiſcopo Lucenſi Pontifex factus, probatam eorum vivendi formam jam longa converſatione cognitam approbaverit, & ſub patrocinio, & tutela immediata Sedis Apoſtolicæ Monaſterium, & Congregationem ſuſceperit, ut ex ejus privilegio ſub 3. id. Octob. anni 1068. quod incipit:

Alexander Epiſcopus, ſervus ſervorum Dei Canonicis Eccleſiæ S. Frigdiani, eorumque ſucceſſoribus in perpetuum.

Quoties à noſtris Filiis ea poſcuntur, quæ ab æquitatis ratione non diſcrepant, &c.

Et infrà ſubdit:

Quapropter ego Alexander ſanctæ, & univerſalis Romanæ Eccleſiæ Pontifex, & Eccleſiæ ſanctæ Lucenſis Epiſcopus, inclinati precibus veſtris, & ſperantes meritis & interceſſionibus Beati Frigdiani apud tremendum Judicem adjuvari, ſuſcipimus ſub defenſione Apoſtolicæ Sedis quicquid in maritima eidem ſanctiſſimi Frigdiani Eccleſiæ pertinere videtur, videlicet in rivo, &c. ut ab hac hora in antea conſiſtant, & permaneant ſupradictæ res in poſſeſſione veſtra Presbyteri, & Diaconi, & Subdiaconi, ſive etiam Clerici, qui in præfata Eccleſia modò ordinati eſtis, veſtrorumque ſucceſſorum, qui ibi in antea ordinati fuerint, & officium Dei ibi fecerint, &c.

His Canonicis S. Frigdiani uſus eſt idem Pontifex ad Lateranenſis Eccleſiæ reformandam obſervantiam, cujus exemplo alii Epiſcopi ad ſuas Eccleſias reformandas eosdem vocaverunt, qui & alias novas etiam erexerunt; atque ita factum eſt, ut brevi temporis ſpatio Monaſterium S. Frigdiani in multorum Collegiorum Congregationem ſuccreverit.

Ex hac Congregatione multi viri ſanctitate, literis, dignitate præclarè, & S. R. E. Cardinales prodierunt, quorum catalogum texere non eſt inſtituti noſtri; videatur Pennottus *hiſt. trip. Canon. Regul. lib* 2. *cap.* 45. Gaudet hæc Congregatio omnibus privilegiis, indultis, & gratiis, quibus præcedens, cui tandem unita eſt, ut oſtendit Pennottus *lib.* 3. *ſua hiſt. tripartita.*

Agunt de hac Congregatione omnes Hiſtorici, & Authores, quos *ſuprà* diximus, agere de Congregatione Canonicorum Lateranenſium; privilegia hujus Congregationis referuntur à Gabriele Pennotto *toto lib.* 3. *ſua hiſt. Canon. Regul.*

S. Jacobi de Spata Canonicorum Regularium Congregatio.

S. Jacobi de Spata Canonicorum Regularium Congregatio, teſte Radeſio *in ſuis Commentariis*, incepit anno Domini 830. à Ramiro, Rege Legionenſi. Primus verò Pontifex, qui hunc Ordinem approbavit, & confirmavit ſub Regula ſancti Auguſtini, fuit Alexander III. qui nomine Clericorum intelligit Canonicos, & refert Pennottus, *lib.* 2. *c.* 70 vocari tales Clericos, Canonicos Regulares ab Adriano VI. Conſtit. 1. quæ incipit: *Dum intra*, 4. Non. Maji 1522. & à Clem. VII. Conſtit. 32. quæ incipit: *ex Apoſtolica*. Calend. Januar. 1531. in quibus Conſtitutionibus etiam habetur hujuſcemodi Canonicos vivere ſub Regula S. Auguſtini; de hac Congregatione nihil aliud reperi. Vide Pennottum, & Radeſium *locis ſupra citatis.* 4

S. Rufi Canonicorum Regularium Congregatio.

Sancti Rufi Canonicorum Regularium Congregatio incepit circa annum Domini 1000. Cùm enim S. Mariæ Avenionens Canonici diſciplinæ jugum, & vitæ communis vinculum ſolvere cœpiſſent, quatuor ex illis pietate, & Religione præſtantes à convocato Capitulo Eccleſiam quandam civitati propinquam obtinuerunt, ibique ſe in unum propoſitum colligentes, mores ſuos ad exemplar vitæ Canonicorum Apoſtolicorum naſcentis Eccleſiæ reformantes, in humilitate ſpiritus, & paupertate profunda, cum omni pietate prima hujus ſanctæ Congregationis fundamenta jecerunt, & quia in Eccleſia, in qua primum habitaverunt, & tanquam ſuæ Congregationis caput ſtatuerunt, Reliquiæ S. Rufi, Simonis Cyrenæi filii, de quo Marc. *cap.* 13. & ad Romanos *c.* 16. & Epiſcopi Avenionenſis, condebantur, ad diſtinctionem Canonicorum Cathedralium Canonici Regulares S. Rufi nuncupari voluerunt. In hoc inſtituto adeò excelluerunt, ut multi eorum exemplo in illorum ſocietatem confluentes, ſe in celebrem, & ampliſſimam Congregationem, non ſolùm in Galliis, ſed in Italia, & Hiſpaniis dilataverint. & Eccleſiam prædictam S. Rufi caput Religionis eſſe voluerint, ſicut & fuit uſque ad annum 1210. donec per Hæreticos Albigenſes vaſtato, & everſo Monaſterio, Canonici Valentiam commigrantes, ibique novam Eccleſiam ſub S. Rufi titulo rurſum erigentes, illam caput univerſale Religionis ſtatuerunt, & Abbas hujus Monaſterii, & Eccleſiæ uſque in hodiernum diem Abbas Generalis totius Congregationis vocatur. 5

De hac Congregatione fuſiſſimè agit Renatus Chopinus *in Monaſtico, lib.* 2. *tit.* 1. §. 20. ubi & enumerat Monaſteria, & loca hujus Congregationis, & refert diploma Paſchalis II. ad Oxodenum Abbatem,

anno 1115. in quo Pontifex ſuſcipit ſub tutela Sedis Apoſtolicæ Congregationem S. Rufi ſub hac forma:

Paſchalis Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Oxodeno Abbati Canonicæ S. Rufi, quæ in Epiſcopatu Avenionenſi eſt, ejuſque Succeſſoribus regulariter inſtituit in perpetuum.

Religioſis deſideriis dignum eſt facilem præbere aſſenſum, ut fidelis devotio celerem ſentiat effectum, ut provida nos devotione tuis precibus adjuves, B. Rufi Eccleſiam, cui Deo authore præſides cum omnibus ad eam pertinentibus ſub tutelam Apoſtolicæ Sedis excipimus, &c.

Privilegia hujus Congregationis, necnon Monaſteria, quæ olim habuit in Privilegio Innocentii eidem Congregationi conceſſo, & à Pennotro *lib. 3. hiſt. tripart. Regul. Canonicor. in fine*, relato videre poteris.

De viris illuſtribus hujus Congregationis catalogum texit Pennottus ſupracitatus *lib. 2. cap. 56.* inter quos numerat Anaſtaſium IV. Summum Pontificem, ex Panvinio *in Chron. ſub anno* 1153. & Maſſonio *in vita ejuſdem Pontificis.*

Tandem hæc Congregatio multa damna ab Hæreticis perpeſſa, & iterum vaſtato Monaſterio, intra civitatem Valentiam ſe recepit, & Canonici in quadam Eccleſia ſui Ordinis ſedem poſuerunt.

Præter citatos Authores agunt de hac Congregatione Mambutnus *lib. 1. Venatoris, cap. 2. & 9.* Auguſtin. Ticinenſ. *in Dilucid. p. 2. §. de propagat. Ord. Canon. in Eccleſia Avenionenſi.* Trithemius *in hiſt. Hirſaugica, ſub anno* 1128. & 1154. Dorotheus *in ſynopſi*, Maurolicus *in ſuo Martyrologio*, Claudius Robert. *in ſua Gallia Chriſt. tit. de Abbatiis, lit. R. verbo, S. Rufus*, Marques *de vera orig. Eremit. S. Auguſtini, cap. 18. §. 4. & 5.* Sylveſt. Marul. *in Ocean. Relig. lib. 1. pag. 5.* Aymar. Falcon. *in hiſt. Antoniana, p. 2. tit. 22. cap. 3.* Petrus Guiſeus *in hiſt. Canonic. ſect. 13. num. 16. & 17.* & alii quamplures.

Portuenſium Canonicorum Regularium Congregatio.

Portuenſium Canonicorum Congregatio apud Ravennam circa annum Domini 1115. vel 1117. initium ſumpſit à Petro Cive Ravennatenſi Clerico, & Sacerdote ex familia de Honeſtis, qui, voto nuncupato, ſtrictioris vitæ peragendæ deſiderio incenſus, Monaſterium in Portu Adriatici ſinus ingreſſus eſt, & eo inſtaurato, Eccleſiam, quæ adhuc videtur, bonis paternis ædificavit, eamque S. Mariæ de Portu nominavit, unde & Canonici Portuenſes dicuntur. Hi autem licèt per aliquod temporis ſpatium vitam ſatis exemplarem duxiſſent, Petrus tamen ad meliorem frugem ſe, & ſocios reformare decrevit; cùm enim S. Auguſtini Regulam non ita paticularem modum ad canonicam vitam peragendam præſcribere cognoviſſet, ſicut præſtat S. P. Benedicti Regula; quaſdam Conſtitutiones, ſeu ſtatuta ex divinæ Scripturæ authoritate, ſacrorum Conciliorum præſcriptis, & Patrum documentis excepit, eaſque tanquam exactam vitæ Regulam Paſchali II. examinandas, corrigendas, & approbandas obtulit; prout patet ex Epiſtola eidem Summo Pontifici ab ipſo directa ſequentis tenoris:

Paſchali Dei nutu Summæ, & Apoſtolicæ Sedis Epiſcopo, Petrus Peccator Clericus cum confratribus ſuis in Chriſto ſalutem, & omnem obedientiam.

Cùm veſtræ beatitudini Petri vicem in Eccleſia gerere gratia divina contulerit, non irrationabiliter credimus, quæcunque in Eccleſiis ſtatuuntur ubilibet facienda, veſtræ authoritatis judiciis, pro juſto vel reprobari, vel confirmari debere. Quapropter hanc Canonicæ inſtitutionis normam ex pluribus, ut in ſequenti patebit, collectam, & pro noſtri temporis fragilitate diſcretivè ſtatutam, Majeſtati veſtræ præſentandam mandavimus, ut eam perfectam, & ubi oportuerit emendatam, hujus Apoſtolicæ Sedis authoritate firmatam, atque ſuſceptam nobis remittatis, de cætero veſtra perceptione tenendam. Bene valete.

Cui Paſchalis in approbatione prædictarum Conſtitutionum in hæc verba reſpondit:

Paſchalis Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis apud Eccleſiam B. Mariæ in Portu Ravennaten. Exarchatus regulariter commorantibus ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem, &c.

Et poſt nonnulla ſubdit:

Quia igitur vos, ô filii in Chriſto dilectiſſimi, per divinam gratiam inſpirati mores veſtros regularis vitæ diſciplina coërcere, & communiter ſecundùm Sanctorum Patrum inſtitutionem Omnipotenti Deo deſervire propoſuiſtis, nos votis veſtris paterno gratulamur affectu.

Denique concludit:

Hanc inſtitutionis Canonicæ Regulam, tam ex Sanctorum Patrum authoritate, quàm Religioſorum virorum exemplo, & morum honeſtate conceptam, Nos perſpectam Deo authore ſuſcipimus, & authoritate Sedis Apoſtolicæ confirmantes, vobis per Dei gratiam efficaciter obſervandam injungimus, ut quorum ſequi veſtigia devoviſtis in terris, eorum obtinere conſortium poſſitis in cælis. Datum trans Tiberim 11. Kalend. Januar. Indict. 10.

Quæ Indictio currebat ſecundùm Baronium, tom. 12. Annal. anno 1117.

Facta igitur hac reformatione à prædicto Petro, quam veriſimile eſt incepiſſe anno 1115. ut ex literis aliis prædicti Paſchalis, 3. Non. Julii eidem Petro directis, quia tamen hujus Congregationis inſtituta non fuerunt confirmata, & approbata ante annum 1117. ideò ad majorem certitudinem tunc Ordinem hunc incepiſſe ponimus. Cum autem in dies hujus religioſæ converſationis odor excreſceret, cœpit ita dilatari, ut undequaque ad prædictum Monaſterium Religioſi accederent, & inde abſcedentes ſub ejuſdem inſtituti forma alia Monaſteria erigerent. Nec ſilentio prætereundum eſt id, quod D. Ubaldo Eugubino Epiſcopo convenit; is enim tunc Cathedralis Sanctorum Mariani & Jacobi Prior, vitam Regularem in Eccleſia collapſam reparaturus, cùm ad Cœnobium Portuenſe perrexiſſet; ibique commoratus, ut vitæ Canonicorum Portuenſium inſtituta diſceret: tandem ad propria revertendo, receptis apud ſe Portuenſium Conſtitutionibus, eas ſub dio imbribus expoſitas per oblivionem in nemore relictas, terra circumcirca madefacta, prorſus illæſas, & intactas invenit.

Floruerunt ex hac Congregatione homines quamplurimi ſanctitate inſignes, ac, ut alios omittam, ipſe Petrus Fundator, divina revelatione Sanctus nuncupatus apud Pennottum *lib. 2. cap. 47.* tantæ fuit humilitatis, ut ſe Peccatoris cognomine ſemper appellari voluerit, ut habetur ex epiſtola Paſchalis II. *ſuprà* relata, & ex Epitaphio in ſepulchro ejuſdem in Eccleſia Portuenſi poſito, quod ſic habet:

Hic ſitus eſt Petrus Peccans cognomine dictus,
Cui dedit hanc aulam meritorum condere Chriſtus:
Anno milleno centeno debita ſolvit,
In decimoque nono defunctus corpore dormit.
Quarto Kal. Aprilis.

Gaudet hæc Congregatio multis privilegiis, iiſque omnibus, quibus decorati ſunt Canonici Regulares Lateranenſes, & particulariter de aliis catalogum habes apud Pennottum *lib. 3. c. 16.* ubi multa privilegia à Summis Pontificibus conceſſa enumerat, & alia ab Imperatoribus Othone IV. Friderico II. Henrico IV. & Lothario III. iiſdem Portuenſibus Canonicis elargita; Nos hic ſubjiciemus Privilegium Alexandri IV. in quo in Sedis Apoſtolicæ tutelam ipſam Congregationem, & Monaſterium Portuenſe ſuſcipit, hoc tenore:

ALE-

ALEXANDER EPISCOPUS
Servus Servorum Dei.

Dilectis filiis Priori S. Mariæ in Portu Ravennatenſi, ejuſque Fratribus tam præſentibus, quàm futuris regularem vitam profeſſis in perpetuum.

COmmiſſio nobis Apoſtolicæ Sedis nos hortatur authoritas, ut locis piis ejus auxilium devotione debita implorantibus, tuitionis ſubſidium impendere debeamus: quia ſicut injuſta petentibus nullus eſt tribuendus effectus, ita legitima, & juſta poſtulantium non eſt differenda petitio; eorum præſertim, qui cum honeſtate vitæ, & laudabili morum compoſitione, gaudent Omnipotenti Deo deſervire. Eapropter dilecti in Domino filii veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & Eccleſiam B. Mariæ in Portu Ravennatenſi, in qua eſtis divino obſequio mancipati, ad inſtar fel. mem. Innocentii, & Adriani prædeceſſorum noſtrorum Romanorum Pontificum ſub B. Petri, & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus. In primis ſiquidem ſtatuentes, ut Ordo Canonicus, qui ſecundùm Deum, & B. Auguſtini Regulam in eadem Eccleſia conſtitutus eſſe dignoſcitur, perpetuis ibidem temporibus obſervetur. Præterea quaſcunque poſſeſſiones, quæcumque bona eadem Eccleſia juſtè, & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, Deo propitio, poterit adipiſci, firma vobis, veſtriſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant, &c.

Deinde quaſdam particulares Eccleſias cum ſuis pertinentiis propriis vocabulis exprimit, eaſque penitùs immunes ab omni onere ſtatuit. Concedit etiam primam Tonſuram Clericis in hac Congregatione profeſſis faciendam à Superioribus Congregationis, & alia, quæ quoniam communia ſunt Canonicis Regularibus in univerſum, hîc non extendam. Sufficit mihi inſinuaſſe Congregationem hanc ſub Sedis Apoſtolicæ tutelam ſuſceptam fuiſſe ab Alexandro IV. qui tandem privilegium concludit cum ſolitis clauſulis, ſub datum Neapoli Kalendis Julii 1255.

Agunt de hac Congregatione Dantes Aligerius *in Cant. de Parad.* Franciſcus Petrarcha *in tract. de vita ſolitar.* Volateranus *in Anthropolog. lib.21.* Author Supplem. Chronic. *in ultima editione Venetiis, anno* 1506. *lib.* 14. *ſub anno* 1407. Joann. Mozzagrugnus *de reb. geſt. Canon. Reg. lib.1. fol* 59. & 60. & *lib.8. fol.*9. & 10. Baptiſta Signius *lib.2. prope finem.* Ludovicus de Angelis *in vita S. Auguſtini, lib.2. c.8. & lib.7. c.7.* Hieron. Rub. *in hiſt. Ravenn. lib.5. ſub anno* 1120. & 1123. Joann. Philipp. Novarien. *in Chronic. lib.* 7. *c.* 11. & 12. & alii omnes, qui de Canonicis Regularibus tractant.

Aroaſienſis Canonicorum Regularium Congregatio.

7 Aroaſienſis Canonicorum Regulium Congregatio Authoribus Conone, & Heldemaro circa annum Domini 1097. initium ſumpſit; & quia prima ejus Sedes poſita fuit in Monaſterio S. Nicolai in Aroaſia; ideò Congregatio Aroaenſis Canonicorum Regularium appellata eſt. Hi ergo Religioſiſſimi viri cùm aliquando vitam ſolitariam, ſive Eremiticam duxiſſent, anno prædicto ſub inſtitutione canonica, & Regula S. Auguſtini Monaſterium S. Nicolai fundaverunt, & quidem talem, ac tantam in eo experti ſunt obedientiam, & ſtrictioris vitæ obſervantiam, ut brevi ex uno Collegio multa Cœnobia excreverint. Habuit hæc Congregatio frequentiſſima Monaſteria per Galliam, & Belgium, & ex ea quamplures viri tum ſanctitate, tum dignitatibus, ac literis illuſtres prodierunt; & Cono, ſive Cuno, unus ex fundatoribus S. Rom. Eccl. Cardinalis creatus multa pro defenſione Sedis Apoſtolicæ contra Henricum IV. Imperatorem perpeſſus eſt, quibus ſibi æternum nomen comparavit, ut aſſerit Continuator Sigiberti *ſub anno* 1114. & Baronius *tom.* 12. *ſub anno* 1111. & 1114. & alii.

Hujus Congregationis meminit Innocentius III. *in Epiſt. ad Epiſcopum Lebuſſenſem lib.2. pag.* 305. & agunt de ea Eminentiſſimus Cardinalis Jacobus de Vitriaco *in ſua hiſt. Occident. c.* 23. Aubertus Miræus *de Colleg. Canonic. Regul. c.*10. & 46. Joan. Molanus *in Natalib. Sanctorum Belgii die* 4. *Maji*, Cruſſen. *in Monaſt. Auguſt. p.* 2 *cap.*17. & Auguſtinus Barboſa *de Jure Eccleſiaſtico, lib.*1. *cap.* 41. *n.*107.

Mortarienſis Canonicorum Regularium Congregatio.

Mortarienſis Canonicorum Regularium Congregatio circa annum Domini 1083. temporibus Gregorii VII. ab Adamo Clerico Mortarienſi viro Religioſo, & pio, ac bonis fortunæ ſatis affluenti initium ſumpſit. 8
Is enim in ſuis prædiis Eccleſiam in honorem S. Crucis magnificentiſſimam ædificavit, atque ibidem Monaſterium extruxit, ubi aliquandiu perſtiterunt Monachi; ſed anno prædicto Clericis ſub Auguſtini Regula viventibus accitis, & aliis ex diverſis locis confluentibus brevi Monaſterium numero Canonicorum, & cultu Religionis adeò eſt auctum, ut à Gregorio VII. ſupracitato ſub ſpeciali tutela Sedis Apoſtolicæ recipi meruerit; & anno 1097. Altare majus Eccleſiæ prædictæ S. Crucis conſecratum fuit ab Urbano II. 18. Calend. Octobris, à quo & confirmata fuerunt Privilegia dictæ Congregationi à Gregorio VII. conceſſa, & multa alia adjecta fuerunt. Innocentius item II. anno 1132. 9. Calend. Maji in Italiam revertens Eccleſiam prædictam viſitavit, & totam Eccleſiam intus, & extra conſecravit; quæ omnia habentur in manuſcriptis in pergameno dicti Monaſterii. Cæterùm in dies fama Canonicorum creſcente, & per vicinas civitates ſe diffundente, brevi in magnam Congregationem hic ordo evaſit, qui Mortarienſis Congregationis nomine ab oppido prædicto Mortarii appellatus eſt, cùm prima ſedes fuerit Monaſterium S. Crucis in dicto agro Mortarii extructum.

Floruit Congregatio Mortarienſis multis viris ſanctitate conſpicuis, quorum catalogum habes apud Pennottum *lib.* 2. *cap.* 46. ubi viros illuſtres, ac dignitatibus præditos enumerat.

Verum quidem eſt, quòd ſucceſſu temporis idem Monaſterium tam in capite, quàm in membris variis bellorum cladibus, & rapinis penè dirutum fuit, faventibus, & foventibus quibuſdam, quorum intererat protervam aliorum contumaciam caſtigare, atque ita res ſe habuit, donec circa annum 1448. Præpoſitus D. Raphaël Calaber ad ipſam Congregationem reparandam ſtatuit illam unire Congregationi Canonicorum Regularium Lateranenſium, quod propoſitum deinde effectum habuit anno ſequenti, hujuſmodi unionem probante Nicolao V. 8. Idus Februarii. Agunt de hac Congregatione Auguſtinus Ticinenſis *in ſuo dilucid. p.*1. *præfat.* 28. Pennottus *lib.* 2. *c.* 56.

Marbacenſis Canonicorum Regularium Congregatio.

Marbacenſis Congregatio Canonicorum Regularium ab oppido Marbac, Diœceſis Argentinenſis in Alſatia, ſuam originem habuit circa annum Domini 1090. 9
vel 1094 à quodam pio viro, Manegoldo nomine, qui auxilio, & opibus viri nobilis Burchardi à Gebelſuiler primum Monaſterium, caput Congregationis, condidit in prædicto oppido Marbac, unde Marbacenſis Congregatio nomen habuit. De hac Congregatione Joannes Mamburnus *in Venatorio lib.*1. *cap.*9. ita loquitur:

Circa hæc etiam tempora, ſed quo anno, non tam certum eſt, videtur exorta Morbacenſis Monaſterii Capitularis Congregatio, quæ tam erat florentiſſima, ut patet ex Bulla Honorii, ita dicentis:

Honorius Epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, Dilectis filiis Gernardo Præpoſito, & ejus Fratribus Marbacenſis Eccleſiæ Canonicis, Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Quia ſpretis propriis ſecularibus, &c.

Quæ domus, quàm latè effloruerit, quàm diſtrictam vitam duxerit, quàm ſublimata fuerit, teſtimonio ſunt capitularis Congregatio ferè 300. Monaſteriorum, Conſtitutiones, Reliquiæ, caput ſiquidem S. Matthæi, brachium D. Chriſtophori, & alia complura hujuſmodi Sanctorum inſignia ibidem habentur. Præterea exactiſſima habent ſtatuta de ſilentio, de non veſcendis carnibus, & pœnitentiis agendis, ita enim in ipſorum cap. 78. habetur; ſi quis ſuperbus Frater, &c. De hac Congregatione agunt Franciſcus Guillimanus *in hiſt. de Epiſcop. Argentinenſibus in vita Othonis Epiſcopi 43.* Munſterus *pag. 439. editionis Baſilæ.* Pennottus *lib. 2. cap. 39. & 66.* De hac, quid referam, nil aliud habeo.

Sancti Quintini Belvacenſis Canonicorum Regularium Congregatio.

10 Sancti Quintini Congregatio Belvacenſis Canonicorum Regularium inſtituta eſt circa annum Domini 1078. à Beato Ivone S. Quintini Præpoſito, deinde Epiſcopo Carnotenſi. Ita expreſsè aſſerit Sigbertus Gemblacenſis Author illorum temporum *in ſuo Chronic. ſub anno* 1078. his verbis: *Ab hoc tempore cœpit reflorere in Eccleſia B. Quintini Belvacenſi Canonicus ordo, primùm ab Apoſtolis, poſteà à B. Auguſtino Epiſcopo regulariter inſtitutus, ſub Magiſtro Ivone venerabili ejuſdem Eccleſiæ Præpoſito, poſteà Carnotenſium Epiſcopo.* Similia verba repetit D. Antoninus *in ſua Hiſt. tit. 15. cap. 16. in fine,* Vincentius Belvacenſis *in ſpeculo Hiſtoriali*; & Author ſupplem. Chron. *lib. 12. ſub anno* 1106. refert hujus ſancti viri egregia facinora, & favorem, quem habuit in reformando Ordinem Canonicum in Galliis ferè collapſum ſub Regula S. Auguſtini; res quæ adeò feliciter ei ceſſit, ut breviſſimo ſpatio ejus ſanctitatis fama undique protendente Carnotenſium Epiſcopum Urbanus II. prout *ex epiſtola ejuſdem Pontificis Richerio Senonenſi Archiepiſc. directa*, & à Pennotto *lib. 2. c. 55. relata*, eundem ordinaverit.

Agunt de hac Congregatione, ejuſque ſanctiſſimo Inſtitutore præter Authores citatos, Onuphrius Panvinius *in ſuo Chronico ſub anno* 1080. ubi multa, eaque præclara in hujus ſanctiſſimi viri commendationem ſcribit Eminentiſſimus item Cardinal. Baronius *tom. 11.* Emmanuel. Roder. *qq. regul. tom. 1. q. 3. art. 5.* Hieronym. Rom. *in ſua Hiſt. Chriſt.* à Roderiquez relatus, Author ſupplem. Chronic. *lib. 12. ſub anno* 1106. & 1107. Antonius Maſſa Galletius *in Allegat. pro Monach. Caſſin. pag. 151. num. 31.* & Joannes Marquez *de orig. Fratrum Eremit. pag. 181.*

S. Laurentii de Plebe Martyrum, ſive de Ultio Canonic. Regul. Congregatio.

11 Sancti Laurentii de Plebe Martyrum, ſive de Ultio Congregatio in Delphinatu, initium ſumpſit circa annū ſalutiferæ Incarnationis 1050. à Venerabili Sacerdote Gerardo de oppido Ultio oriundo. Cùm enim apud idem oppidum Monaſterium jam anteà Monachorum uſui conſtructum, Wandalorum incurſionibus deinde penitùs vaſtatum, in parvam Cellulam ibi à ſe de novo erectam, prædictus venerabilis Sacerdos Gerardus convertiſſet, ædificata ſimiliter ibi Eccleſia, antiquo nomine, S. Laurentii de Plebe Martyrum eam nuncupavit. Demum conſentiente, & auxiliante Cuniberto Taurinenſium Epiſcopo, Monaſterium dirutum refecit, & ab eodem Epiſcopo habitum, & inſtitutum Canonicorum Regularium aſſumpſit, & cum aliis quibuſdam Religioſis ejuſdem propoſiti viris ſub Regula S. Auguſtini vixit. Horum ſancta converſatione plerique excitati multis non ſolùm prædiis, & redditibus, verum etiam Eccleſiis attributis eidem Monaſterio tanquam Capiti totius Congregationis, à quo & Canonici nomen ſumpſerunt, brevi ſatis amplam Congregationem, & quoad Monaſteria, & quoad præclari nominis viros, erexerunt. Anno 1057. Oddo Sabaudiæ Comes cum Adeleide ejus conjuge Secuſiæ Marchioniſſa ipſi Gerardo, ac ipſius Canonicis, non ſolùm Eccleſiam de Plebe Martyrum, verùm etiam omnes alias Eccleſias circumſtantes donavit, prout conſtat ex Inſtrumentis Donationis ſtipulatis anno 1057. & anno 1065. Hanc donationem de conſenſu ſuorum Canonicorum confirmavit prædictus Cunibertus Epiſcopus, cujus confirmationis privilegium deſcribit Pennotus *lib. 2. c. 58.*

Munierunt hanc Congregationem ſuis Privilegiis Romani Pontifices, nimirum Alexander II. anno 1072. Urbanus II. anno 1096. Eugenius III. 1148. Adrianus IV. 1158. Alexand III. 1172. Lucius III. 1183. Ex quibus privilegiis colliguntur Monaſteria, & Eccleſiæ ipſius Congregationis, & quàmplurimis gratiis, & favoribus fuerint decoratæ. Verùm nunc maxima pars dictarum Eccleſiarum, vel ab Hæreticis diruta, vel à Laïcis occupata, vel à Clericis ſecularibus obtenta eſt; unde non eſt mirum, ſi hæc Congregatio ad paucos Canonicos ſit redacta.

S. Victoris Pariſienſis Canonicorum Regularium Congregatio.

Sancti Victoris Pariſienſis Congregatio Canonicorum Regularium, aliàs Victorina, incepit circa annum Domini 1113. in Abbatia S. Victoris, tum antiquitate, tum regia munificentia, tum virorum ſanctitate, & eruditione inter omnia Orbis Cœnobia, tam Monachorum, quàm Canonicorum celeberrima, à Ludovico Galliarum Rege, cognomento Craſſo, prope mœnia civitatis Pariſienſis ædificata, in qua & ipſe Rex anno 1137. tumulatus eſt, hoc Epitaphio inſculpto: 12

Illuſtris genitor Ludovici Rex Ludovicus,
Servorum Chriſti vir clemens ſemper amicus,
Inſtitui fecit paſtorem Canonicorum
In cella veteri transflumen Pariſiorum.
Hanc vir magnanimus almi Victoris amore
Auro, Reliquiis ornavit, rebus, honore.
Sancte Dionyſi, qui ſervas corpus amatum
Martyr, & Antiſtes, Ludovici ſolve reatum.

De hac Congregatione referam, quid Eminentiſſimus Cardinalis de Vitriaco in ſua hiſtoria Occident. ſcribat, de ea enim cap. 24. ita ait: *Sunt aliæ Canonicorum Regularium devotæ, & humiles, & amabiles Deo Congregationes, quæ S. Victoris Canonici nuncupantur, eo quod prædictus Dei Martyr Patronus, & Advocatus ſit eorum, in quibus hujus Ordinis primordia claruerunt. Primus ſiquidem, & præcipuus hujus ſanctæ Religionis Conventus extrà muros Pariſienſis civitatis in Eccleſia, quæ dicitur S. Victoris, quaſi lucerna Domini ſuper candelabrum poſita, non ſolùm propinquam civitatem, ſed & remotas circunquacunque regiones ad Dei cognitionem illuminat, & ad charitatem inflammat; tanquam piſcina probatica, & labrum æneum in templo Domini ſcholaribus Pariſiis commorantibus, & variis populis undique confluentibus aquas purificationis ſubminiſtrans. Hæc ſiquidem ſancta, & omni acceptione digna militantium in caſtris Domini Congregatio, refugium eſt pauperum, conſolatio lugentium, fulcimentum, & quaſi baſis debilium, recreatio laſſorum, relevatio lapſorum, portus tranquilliſſimus ſcholarium, quibus de mundi hujus naufragio evadere cupientibus, ſinum miſericordiæ aperit, & in gremio ſuo velut pia mater eos fovet, & nutrit. Multis à principio Pariſienſibus Magiſtris, viris literatis, & ho-*

& honeſtis, velut ſtellis fulgentibus illuſtrata, & quaſi pretioſis margaritis decorata. Inter quos nominatiſſimus, & præcipuus extitit Citharista Domini, organum Spiritus Sancti, Magiſter Hugo de S. Victore dictus, qui Malogranata tintinnabulis conjungens, exemplo ſanctæ converſationis multos ad honeſtatem incitavit, & melliſflua doctrina ad ſcientiam erudivit. Multos autem aquarum viventium puteos effodiens libris ſuis, quos de fide, & moribus tam ſubtiliter, quàm ſuaviter differendo edidit, incerta & occulta divinæ ſapientiæ pluribus aperuit, immortalem ſui memoriam velut compoſitionem odoris, & opus pigmentarii, & in omnium ore quaſi mel dulcoratum, velut muſicam in convivio vini, & tanquam naves poma ferentes poſteris relinquendo. Hi ſiquidem prudentes, & honeſti viri extra Pariſienſis urbis tumultum congregati, ſupra firmum, & ſtabile fundamentum Regulæ S. Auguſtini inſtitutiones honeſtas, & ſalutares obſervantias ſtatuerunt. Nigris ſiquidem cappis, & tunicis albis laneis induti, pellibus agninis, & lineis utuntur camiſiis. Carnes in refectorio non manducant. Certis temporibus, & horis conſtitutis infra terminos ſuos manibus ſuis corporaliter laborant; circa primam, vel ſecundam noctis horam ad matutinas ſurgentes, in hymnis, & pſalmis, & canticis ſpiritualibus, Domino ſuaviter, & devotè jubilando reſiduum noctis plerumque expendunt.

Quoad viros ſanctitate conſpicuos hujus Religionis, & Congregationis catalogum habes apud Pennottum *lib. 2. c. 57.* & Maurolicum *in Ocean. Relig. lib 1, pag. 73.*

Doctores autem illuſtres protulit hæc Congregatio B. Hugonem prædictum de S. Victore appellatum à loco profeſſionis, licèt natione Saxonem, cujus ſepulchri in eadem Eccleſia Epitaphium eſt hoc:

Clauditur hoc tumulo Doctor celeberrimus Hugo.
Quàm brevis eximium continet urna virum!
Dogmate præcipuus, nullique ſecundus in orbe,
Claruit ingenio, moribus, ore, ſtylo.

Protulit & B. Riccardum de S. Victore, B. Riccardum item Anglicum, ſeu potiùs Scoticum, diverſum à priori, quorum opera ſatis Authores celebrant. Plura alia de hac Religione referuntur à Sylveſt. Marul. *in Ocean. Relig. lib. 1. pag. 72. & ſeq.*

Agunt de hac Congregatione *in ſua hiſt. tit. 18. in principio*, D. Antonin. D. Bernardus Clarevall. *in ſuis operib.* ſæpiùs hujus Congregationis, & Alumnorum ejus mentionem facit. Item Sur. *tom. 2. ſub die 6. April.* Auguſtin. Ticicen. *in Dilucid. p. 2. §. Inſtitutio Canonici Ordinis in civitate Pariſienſi*, Auguſtinus Belleforeſt. *in ſua Coſmograph.* & Pennot. *locis ſuprà citatis.*

S. Sepulchri Canonicorum Regularium Hieroſolymitana Congregatio.

25 Hieroſolymitana Congregatio S. Sepulchri Canonicorum Regularium in partibus Orientalibus in ipſa civitate Hieroſolymis à piiſſimo Auſtraſiorum Principe, & ſacri belli Hieroſolymitani duce Gothefrede, urbe è manibus infidelium erepta, primùm inſtituta fuit ſub Regula S. Auguſtini. Hìc enim devotiſſimus Princeps voti compos factus, Canonicos Regulares, quos de partibus Occidentalibus ſecum adduxerat, poſuit in Eccleſia Dominici Sepulchri, & Templi Domini, à qua & nomen Congregatio tota, in aliis provinciis ſub eodem inſtituto propagata, deinde retinuit. Ad hæc omnia confirmanda, omiſſis aliis teſtimoniis, diploma Cæleſtini II. in Ravennatenſi Eccleſia aſſervatum ſubſcribam.

☞ CÆLESTINUS EPISCOPUS
Servus Servorum Dei.

Dilectis filiis Petro Priori, & Fratribus S. Sepulchri Hieroſolymitani, tam præſentibus, quàm futuris canonicè ſubſtituendis in perpetuum.

SI manſuetudo, & liberalitas S. R. E. univerſis Chriſtianis debet opportuna ſolatia miniſtrare; multò magis his, qui Religioſam vitam ducunt, & Omnipotenti Deo familiariùs adhærere videntur, idipſum convenit propenſiùs impartiri. Quia igitur dilecti in Domino filii juxta Regulam B. Auguſtini vivere decreviſtis, & in loco ubi ſteterunt pedes Domini adorantes, apud glorioſum Sepulchrum ejus, in quo triduo corporaliter requievit; & alia ſacratiſſima loca, in quibus Redemptor mundi olim pro ſalute noſtra, vincula, flagella, crucis ignominiam, vulnera, mortemque ſuſtinuit, regulariter militatis: majori vos benevolentia, & gratia dignos eſſe cenſemus, & paternis vos affectibus volumus confovere. Veſtris ergo poſtulationibus debita benignitate accommodantes aſſenſum, Sacroſanctam Eccleſiam S. Sepulchri, in qua divinis obſequiis inſiſtentes, Paſſionem Dominicam, & victorioſiſſimæ Crucis triumphum aſſiduè oculata fide recolitis, necnon etiam perſonas veſtras ſub B. Petri, & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti pagina communimus. Statuentes, ut quaſcunque poſſeſſiones, quæcunque bona eadem Eccleſia in præſentiarum canonicè poſſidet, quæcunque etiam ab egregiæ memoriæ viris, duce videlicet Godefrido, & utroque Rege Balduino, venuſto quoque, & aliis Patriarchis eidem loco juſtè collata ſunt, aut in poſterum à Patriarchis, vel aliis Dei fidelibus rationabiliter conferentur, firma vobis, & illibata permaneant. In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis. Medietatem videlicet oblationum S. Sepulchri, & omnes oblationes Dominicæ Crucis, necnon & omnes oblationes Altarium in Eccleſia S. Sepulchri exiſtentium, ſicut Patriarcharum dono vobis rationabiliter donatæ ſunt, domos, ſtationes, & furnos omnes civitatis Hieruſalem, exceptis duobus, Hoſpitalis videlicet, & Eccleſiæ Sanctæ Mariæ Latinæ, ſicut dono Ducis Godefridi, & fratris ejus Regis Balduini, & aliorum bonorum hominum vobis conceſſa ſunt, caſaliaque, quæ poſſidetis in territorio Hieruſalem, Mahumeriam videlicet, cum pertinentiis ſuis, Sabarer, Caſarcab, Calandriam, Armoriam, Ramittam, Bertęliger, Bethſari, Deſſans cum pertinentiis ſuis. In territorio Ramenſi, Beta Caſale cum pertinentiis ſuis. In territorio Cæſarienſi Caſtellum Feniculi, cum pertinentiis ſuis. In territorio Tyri Caſale de Riva cum pertinentiis ſuis. Hortum quem habetis inter murum, & antemurale civitatis Tyri. Hortum, & Molendina, & alias poſſeſſiones, quas habetis infra, & circa Antiochiam. Eccleſiam Quaraotenæ cum pertinentiis ſuis. Eccleſiam S. Petri in Joppe cum pertinentiis ſuis. Eccleſiam S. Sepulchri in Acon cum terra, & domo, quam dedit vobis Lambertus Hals, & aliis pertinentiis ſuis in territorio ejuſdem civitatis. Eccleſiam S. Mariæ de Hacmas cum pertinentiis ſuis. Eccleſiam S. Mariæ in civitate Tyro cum pertinentiis ſuis. Eccleſiam S. Sepulchri in monte Peregrino cum pertinentiis ſuis. Eccleſiam S. Georgii in Montanis cum pertinentiis ſuis. Eccleſiam S. Sepulchri in Brunduſio civitate cum pertinentiis ſuis. Eccleſiam S. Sepulchri in Barletto cum pertinentiis ſuis. Eccleſiam quam habetis in Venoſa civitate, dono Nicolai ejuſdem civitatis Epiſcopi, cum pertinentiis ſuis. Eccleſiam S. Sepulchri juxta Trojam civitatem cum pertinentiis ſuis. Eccleſiam S. Theodori Martyris ante portam Beneventanæ civitatis cum pertinentiis ſuis. Caſtellum Cerret cum pertinentiis ſuis, quod nobilis vir Albertus Blandracenſis Comes Eccleſiæ S. Sepolchri donavit. Eccleſiam, quam habetis in Epiſcopatu Conſtantienſi, in villa, quæ vocatur Detrendorſ. Decernimus ergo, ut nulli hominum liceat præfatam Eccleſiam temerè perturbare, aut etiam poſſeſſiones auferre, aut ablatas retinere, minuere, ſeu quibuslibet moleſtiis fatigare, ſed omnia integra conſerventur eorum, pro quorum gubernatione, & ſuſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura. Salva Apoſtolicæ

Sedis, & Patriarchæ Hieroſolymitani reverentia, & Epiſcoporum, in quorum Parochiis Eccleſiæ veſtræ ſitæ ſunt, canonica juſtitia. Si qua igitur in futurum Eccleſiaſtica, ſecularisve perſona hanc noſtræ Conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò, tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis, honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & à Sacratiſſimo Corpore, & Sanguine Dei, & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem loco jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti; quatenùs & hìc fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ ſalutis inveniant. Amen. Fiat pax in virtute tua, & abundantia in turribus tuis.

Sanctus Petrus, S. Paulus, Cœleſtinus Papa II.

Ego Gregorius Presbyter Cardinalis tituli S. Calixti ſubſcripſi.

Ego, Gorzo Presbyter Cardinalis tituli S. Cæciliæ ſubſcripſi.

Ego Ubaldus Presbyter Cardinalis tituli S. Praxedis ſubſcripſi.

Ego Ubaldus Presbyter Cardinalis tituli SS. Joannis, & Pauli ſubſcripſi.

Ego Cæleſtinus Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſubſcripſi.

Ego Conradus Sabinenſis Epiſcopus ſubſcripſi.

Ego Theodevvinus S. Rufinæ Epiſcopus ſubſcripſi.

Ego Albericus Hoſtienſis Epiſcopus ſubſcripſi.

Ego Stephanus Præneſtinus Epiſcpus ſubſcripſi.

Ego Imarus Epiſcopus Tuſculanus ſubſcripſi.

Ego Gregorius Diac. Card. SS. Sergii, & Bacchi ſubſcripſi.

Ego Orco Diac. Card. S. Georgii ad velum aureum ſubſcripſi.

Ego Octavianus Diac. Cardinalis S. Nicolai in Carcere Tulliano ſubſcripſi.

Datum Laterani per manum Gerardi S. R. E. Presbyteri Cardinalis, ac Bibliothecarii 4. Idus Januar. Indict. 7. Incarnationis Dominicæ 1144. Pontificatus verò Domini Cœleſtini Papæ II. anno 1.

Ex quo Diplomate conſtat nobilitas, & magnitudo hujus ſacræ Congregationis, de qua agunt Jacobus de Vitriaco *lib. de hiſt. Orientali* præcipuè *cap.* 58. Marulus *in Ocean. Relig. lib.* 1. *pag.* 30. D. Anthoninus *in* 2. *p. hiſt. tit.* 16. *cap.* 23. §. 8. Zacharias Ferrerius *lib. de habitu Canon. Regul. ad Leonem X. probat.* 1. *circa medium*, Joann. Philippus Novarien. *in Chronica*, *lib.* 3. *cap.* 14. qui in decus hujus Congregationis refert teſtimonium cujuſdam Cambii Boſſii Mediolanenſis in hac forma loquentis: *Ego Dominus Cambius de Boſſis Mediolanenſis Canonicus Regularis S. Auguſtini, cùm veniſſem in anno Domini* 1479. *Jeruſalem, Salvatoris noſtri, noſtraque ſalutis adoraturus monumenta, de Montis Sion Bibliotheca venit ad manus meas libellus, ipſa vetuſtate venerandus, cui titulus erat*, de Redemptione, & captione Terræ Sanctæ, *de quo hac ipſa, quæ ſcripſi, decerpenda putavi.* [*Habet Hieroſolymitanus Patriarcha quoſdam ſuffraganeos ſibi nullo mediante ſubjectos, id eſt, Bethlehemitanum, & Hebronenſem, & Liddenſem. Fuit autem Eccleſia Bethlehemitica Prioratus Canonicorum Regularium uſque ad tempora Balduini I. Regis Latinorum in Hieruſalem. In Eccleſiis autem Templi* Domini, *& Montis Oliveti ſunt Abbates, & Canonici Regulares ſecundùm Regulam B. Auguſtini Domino ſervientes.*]

Cæterum Hieroſolyma iterum ab infidelibus capta, & Patriarcha cum Canonicis, aut interfectis, aut loco exactis, tota Congregatio penitùs extincta eſt. Et Eccleſiæ, & Monaſteria, quæ etiam poſſidebat in Italia dicta Congregatio, partim commendata ſunt, & partim Militibus Melitenſibus ſunt unita, ut refert Gabriel Pennottus *hiſt. tripart. Canonic. Regul. lib.* 2. *cap.* 67. & Marulus *locis citatis.*

S. Mariæ ad Rhenum Canonicorum Regularium Congregatio.

Sanctæ Mariæ ad Rhenum Canonicorum Regula- 14
rium Congregatio, aliàs Rhenana propè Bononiam tertio ab urbe milliario apud Rhenum circa annum Domini 1136. ponitur, inſtituta, cùm ante illud tempus aliqua mentio hujus Congregationis non habeatur, vel ex literis Pontificis, vel ex aliquo privilegio prædictæ Congregationi conceſſo. Incepit ergo (quicquid ſit de prima fundatione) Monaſterium Rhenanum anno prædicto, quod, utpote Caput totius Congregationis, eidem nomen impoſuit, à Romanis Pontificibus, Archiepiſcopis Ravennatenſibus, ac Epiſcopis Bononienſibus, & aliis viris piis, & religioſis, attributione privilegiorum, immunitatum, & temporalium bonorum augeri, & locupletari; nam Innocentius II. anno prædicto 1136. 6. Kal. Septemb. Conſtitutiones Canonicorum Portuenſium per Paſchalem II. confirmatas Canonicas Rhenanis ſervandas ſua authoritate tradidit, & privilegio Apoſtolicæ Sedis munivit; ſicut & Gualterius Archiepiſcopus Ravennaten. & Henricus Epiſcopus Bononien. ſuis privilegiis, quæ refert Mozzaggrunus *lib.* 4. *fol.* 8. *& ſequent.* hanc eandem Congregationem munierunt.

Ex hoc ergo tempore Canonici Rhenani in maxima conſideratione apud omnes exiſtere cœperunt, ac proinde eorum Congregationem maximè dilatari, & in multa Monaſteria exereſcere facile fuit. De viris illuſtribus hujus Congregationis tractant Joannes Baptiſta Signius *lib.* 2. *cap.* 8. *&* 9. qui numerat plures Summos Pontifices ex hac Congregatione aſſumptos fuiſſe, quorum ſeriem deſcribit Pennotus *lib.* 2. *c.* 48.

Tandem hæc Congregatio, everſo Monaſterio S. Mariæ de Rheno ab exercitu Joannis Galeatii Mediolanenſium Ducis, amiſſis etiam aliis Monaſteriis ſub anno Domini 1430. in Franciſco Ghiſſerio ultimo hujus Congregationis Canonico, & Priore S. Salvatoris Bononiæ anno prædicto extincta eſt.

Agunt de hac Congregatione Cherubinus Gerardaccius *in hiſt. Bonon. lib.* 2. *pag.* 56. *&* 133. Sigonius de Epiſcopis Bononienſibus. Mozzagrugnus *lib.* 4. *fol.* 8. *& ſeq.* Joann. Baptiſta Signius *loco citat.* Baſilius Sirenus *in lib. indultorum Congregationis Lateranenſis*, & alii.

S. Jacobi de Cella Volana Canonicorum Regularium Congregatio.

Sancti Jacobi de Cella Volana Canonicorum Regu- 15
larium Congregatio incepit anno Domini 1000. in Monaſterio vetuſtiſſimo Canonicorum in Diœceſi Comaclenſi. De hac Congregatione quid dicam nihil aliud habeo. Meminit illius Gabriel Pennotus *lib.* 2. *hiſt. tripar. Regular. Canonicorum, c.* 54.

Prodiit ex hac Congregatione Blaſius de Novellis Ferrarienſis, Baſilicæ Lateranenſis Pœnitentiarius, poſteà Adriæ Epiſcopus, qui non ſine ſanctitatis opinione ex hac vita migravit.

S. Crucis Conimbricenſis Canonicorum Regularium Congregatio.

Conimbricenſis Congregatio Canonicorum Regu- 16
larium S. Crucis in tota Hiſpania celebris in civitate Conimbriæ, unde appellationem nominis Congregatio ſumpſit circa annum Domini 1131. ſurrexit. Hujus Congregationis author extitit quidam pius, ac Religioſus vir Tello Conimbricenſis Eccleſiæ Archidiaconus. Cùm enim videret ob temporum deplorandam conditionem Canonicam Inſtitutionem in tota Luſitania penè relaxatam, ac ferè extinctam, divino afflatus Spiritu, totam mentem ad Ordinis Canonici reformationem, & inſtitutio-

tutionem meliorem convertit. Arduam quidem provinciam aggreſſus eſt, ſed Dei auxilio opus perfecit. Arriſit enim ſanctiſſimæ ejus intentioni Alphonſus Princeps, & poſtea Portugalliæ Rex, qui Balneas regias in ſuburbio Conimbriæ poſitas pro Monaſterio extruendo Telloni donavit. Monaſterio extructo in honorem S. Crucis, accitis aliis pietate viris conſpicuis, Regulam S. Auguſtini profeſſus eſt, ipſoque cum ſociis inſtante ab Innocentio II. Summo Pontifice Monaſterium cum ſuis pertinentiis, & juribus ſub tutela Sedis Apoſtolicæ exceptum eſt, prout ex Bullis Alexandri II. ſequens tenoris:

Innocentius Epiſcopus Servus Servorum Dei. Dilectis filius Odorio Priori, & Fratribus Eccleſiæ S. Crucis in Conimbricenſis civitatis ſuburbio ſita, eorumque ſucceſſoribus canonicam vitam profeſſis in perpetuum, &c.

Et infra:

Proinde dilecti in Domino Filii per interventum Filii noſtri Tellonis Conimbricenſis Archidiaconi veſtris poſtulationibus affectione paterna gratum præbemus aſſenſum, & Eccleſiam S. Crucis, in qua eſtis divinis obſequiis mancipati, in B. Petri tutelam protectionemque ſuſcipimus, & præſentis ſcripti pagina communimus, ſtatuentes, ut Ordo Canonicus, qui ſecundum B. Auguſtini Regulam ibidem cooperante Domino noſcitur inſtitutus, perpetuis temporibus inviolabiliter obſervetur. Sane poſſeſſiones, & bona, quæ eadem Eccleſia inpræſentiarum juſtè, & canonicè poſſidet, aut futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, præſtante Domino, poterit adipiſci, vobis, veſtriſque ſucceſſoribus, & per vos dictæ Eccleſiæ Sanctæ Crucis privilegio confirmamus.

Deinde ſequuntur aliæ clauſulæ cum poenis in forma ſolita. Datum eſt hoc Privilegium Piſis 7. Calend. Julii, anno 1135. Pontificatus ejusdem Innocentii anno ſexto. Poſtea 13. Calendas Julii idem Pontifex hortatur, & mandat Alphonſo Portugalliæ Duci, ut pro B. Petri, & ſua reverentia prædictos Canonicos diligat, honoret, & a nullo infeſtari permittat; idem ſub eodem die, & anno ſcribit Epiſcopo, & populo Conimbricenſi, prout videre poteris apud Pennotum *lib. 2. c. 59.*

Hujuſmodi autem literas effectum habuiſſe ex facto comprobata res eſt, & præcipuè reſpectu ipſius Principis Alphonſi cujus tanta in Canonicos fuit devotio, ut copioſos redditus, prædia, villas, & Caſtra cum omnimoda juriſdictione huic S. Crucis Conimbricenſis Eccleſiæ donaverit; immo Monaſterium ingrediendo, quod ſæpiſſimè faciebat, habitum Canonicorum induebat, ſicut & naturæ debito perſoluto, in ſepulchro quod ſibi inter vivos agente in prædicta Eccleſia elegerat, cum habitu Canonicorum juſſerit ſepeliri. Tot autem beneficiorum Canonici memores, ut grati animi ſignificationem aliquam exhiberent, omnibus in unum congregatis, & aſſentientibus, ad perpetuam rei memoriam hæc verba inſculpta reliquerunt, ſed & in eis contenta ad unguem obſervanda ſuſceperunt:

Authoritate Domini noſtri Jeſu Chriſti hujus Ordinis capitis, & B. Petri Apoſtolorum Principis, & iſtorum Fratrum noſtrorum, qui in præſentiarum habentur, Domini Joannis Archiepiſcopi Brachara, & Petri Portugalliæ Epiſcopi decrevimus, & decretum ſcripto poſteris mandamus, quod nunquam poſtmodum ab ullo poterit infringi, ut à modo, & uſque in ſempiternum quamdiu hæc Domus, & ejus Congregatio extiterit, centum pauperes intùs in refectorio ad menſas ſeniorum, pane, vino, & carne, ſeu piſcibus unoquoque anno ſaturentur, pro ejus anima (ſcilicet Regis Alphonſi,) & cum ſcyphis, & ſcutellis ſeniorum eis ſerviatur. In feſtis vero principalibus, idest, Natalis Domini, Cœna Domini, ſanctæ Crucis, Pentecoſtes, & S. Auguſtini Patris noſtri uni pauperi tantum detur, quantum uni ſeniorum in refectorio ſumendum datur. Cum vero ejus anima in pace pauſaverit, feſtivitatis illa centum pauperum in ejus anniverſarium unoquoque anno celebretur, & in refectione unius pauperis per triginta dierum ſpatium, ſeu in divinis obſequiis, ſicut unicuique noſtrûm, nec illas principales ſuas pauper perdat feſtivitates: ſiquidem quod ſubſtantiarum habemus, ab eo habemus, & ab eo defenſamur, magnum, etſi hoc manuſculum & in vita, & in morte pro eo agendum ſtatuamus.

De reliquiis inſignioribus, quæ in prædicta Eccleſia reconditæ ſunt, agit Pennotus *loco ſupra citat. cap. 59.* ubi & de viris tum ſanctitate, tum doctrina conſpicuis *cap. 61.*

Verum cum ſucceſſu temporis relaxari Congregatio cœperit, & Monaſteria ejus, ut dicitur in Commendam perveniſſent, & Canonici vitam potius ſecularem quam Regularem agerent, Joannes III. Portugalliæ Rex ſuos æmulatus majores, ægrè ferens Canonicam vitam à priori, & fervenrioti inſtituto jam diſcedentem, à Sede Apoſtolica impetrata facultate, & habita Commiſſione ab Henrico ejus filio S. R. E. Card. & prædictæ Eccleſiæ S. Crucis Commendatario circa annum Domini 1527. opera Fratris Joannis de Braga ex Ordine S. Hieronymi Priorem Clauſtralem, & Canonicos reformavit, & ad noſtra uſque tempora fructus talis reformationis percipiuntur. Hi ad ſtrictioris vitæ perfectiorem obſervantiam ad Proceſſiones publicas non accedunt, prout determinavit Sac. Congregat. Concil. teſte Armendar. *ad recopil. legum Navar. lib. 1. tit. 14. & lib. 14. §. 11. de proceſſ. n. 6.*

Agunt de hac Congregatione omnes Hiſtorici Luſitani præcipue *in vita Alphonſi Henriquez I. Portugalliæ Regis*, Gabriel. Pennot. *in Hiſt. tripart. Canon. Regul. lib. 2 cap. 59. & ſeqq.* Roder. à Cunha *in hiſt. Epiſcop. Portugall. p. 2. cap. 2.*

S. Maria de Creſcentiaco Canonicorum Regularium Congregatio.

S. Mariæ de Creſcentiaco Canonicorum Regularium Congregatio anno Domini 1140. initium ſumpſit in agro Mediolanenſi citciter ab urbe milliario, in loco, qui vulgo *Creſcenzago* nuncupatur; inibi enim vir quidam nobilis Mediolanenſis, religioſus, & dives in honorem B. Mariæ Virginis Eccleſiam conſtruxit, quam attributis prædiis, ac redditibus locupletam Domino Othoni de Morbiis Mediolanenſi Canonico Regulari, & aliis ejusdem ſociis regendam, & in ea Congregationem ſub Regula S. Auguſtini inſtituendam tradidit, ſub quo, & aliis ſucceſſoribus Canonicæ diſciplinæ rigor adeo eniruit, ut in numerum complurium Collegiorum Congregatio brevi excreverit; & in ea floruerunt variis dignitatibus Eccleſiaſticis homines inſignes.

Floruit hæc Congregatio potiſſimum tempore Urbani III ex nobiliſſima Mediolanenſi familia de Cribellis, & qui eandem Congregationem pluribus privilegiis ornavit, & circa annum Domini 1186. prout ex diplomate ejusdem Urbani ſub 7. Calend. Decembris relato à Gabr. Pennoto *lib. 2. cap. 49.* donantur Canonici hæreditatibus paternis ejusdem Pontificis, extructo in agro Mediolanenſi prope Ticinum Monaſterio S Georgii in propriis prædiis idem Monaſterium aliis prædiis pecunia emptis, & redditibus plurimis attributis dotavit, & privilegiis auxit, & deinde Præpoſito & Canonicis S. Mariæ de Creſcentiaco regendum tradidit, juxta inſtitutionem, & Regulam prædicti Monaſterii.

Habuit Congregatio hæc viros dignitatibus Eccleſiaſticis inſignitos, & ſanctitate illuſtres, prout refert Joan. Philippus *lib. 7. c. 14.* Tandem ſoluta eſt hæc

Google

Congregatio, & duo Monaſteria, quæ ipſis ſupererant, unita fuerunt Congregationi Lateranenſi.

Agunt de hac Congregatione Authores citati, Ticinenſis *in ſuo Dilucid. Canonic. Regul. & Chronic. Canon. Regularium.*

Vallis-viridis Canonicorum Regularium Congregatio.

18 Vallis-viridis Congregatio Canonicorum Regularium ante annum 1200. inſtituta eſt, ſed quo tempore præcisè, & à quo authore non ſatis compertum eſt. Hæc Congregatio aucta per Europam, multa habuit Collegia, & præcipuum, à quo, teſte Sylveſtro Maurulo *in Oceano Relig. lib. 1. pag.* 38. nomen Congregatio Vallis viridis accepit, fuit in Barbantia prope Bruxellas in honorem B. Virginis erectum in loco, qui Alemanicè Gronedael, quod Italicè ſonet Vallis-viridis.

Ex hac Congregatione prodiere illuſtres viri Joannes Visbroch, quem opera à ſe edita ſatis laudant, & alii relati à Marulo *loco citato.* Agunt de hac Congregatione Pennotus *lib. 2. c. 66.* & de ea fit mentio in Chronicis Congregationis Windeſimenſis *lib. 1. c. 40.* cui Congregationi tandem unita eſt hæc Vallis-viridis, ita procurante Joanne Schononio Propoſito Vallis-viridis apud Bruxellam, ut *ex loco citato* colligitur.

S. Antonii de Vienna Canonicorum Regularium Congregatio.

19 S. Antonii de Vienna Canonicorum Regularium Congregatio tempore Bonifacii VIII. ſub Regula S. Auguſtini inſtituta eſt circa annum 1297. licet enim antea vir quidam nobiliſſimus Gaſto, cum Girondo filio ex oppido Motta Vienuenſis Diœcéſis in Gallia oriundus huic Ordini primordia fecerit, non tamen ſub certa quadam Regula, ſed cum quibuſdam ſancta voluntate unitis, Deo, & S. Antonio voverunt, ſe totam induſtriam in alendis pauperibus impenſuros, ſicut & factis comprobata eſt; nam ſæviente in Occiduis partibus igne ſacro, ſeu epidimiæ morbo, contactos aſſumebant, eiſque omnia poſſibilia auxilia præſtabant, atque ita Antoniani Ordinis Inſtitutum cœpit, ſed Laicali vita Fratres hujuſmodi charitatis opera exercebant: Bonifacius deinde VIII. anno prædicto Abbatiam S. Antonii erectam regendam illis tradidit, atque talis inſtituti Religioſos ſub Regula S. Auguſtini degendos Canonicos Regulares appellari voluit, atque ita Congregationis proprium nomen ſortitus eſt hic Ordo.

Gaudet hæc Congregatio omnibus privilegiis Regularium mendicantium, & non mendicantium, prout habetur in Bulla Gregorii XV. 5. Calend. Auguſt. 1622. confirmata ab Urbano VIII. 8. Idus Junii 1624. Plura alia vide apud Auguſtinum Barboſam *lib 1. de jure Eccl. cap. 41. n. 106.*

Agunt de hac Congregatione Claud. Robertus *in Gallia Chriſt. tit. de Abbatiis, lit. A. verbo Antonius,* Sylveſter Maru[l] *in Oceano Relig. lib. 1. pag.* 53. Aubertus Miræus *de* [...]*tu Relig. Chriſt. lib. 1. cap.* 24. & *de Orig. Monaſt* [li]*b. 1. cap. 3.* Azor. *inſtit. Moral. lib. 1. p. 1. cap. 11. q.* 8. C[...] Ian. *in catalog. glor. mundi p. 4. conſid.* 65. Gaulteriu[s] *in tabul. chronog. ſeculo* 11. *anno* 1095. *pag.* 631. Baron. *tom.* 11. *anno Chriſti* 1095. *num. ult.* Miranda *in Manuali Prælat. tom. 1. q. 4. art.* 14. Pennottus *lib. 2. ſua Hiſt. Canonic. Regul. cap. 70. num.* 4. Author Chronic. Antonianæ, & Aymarus Fulco *in ſua Hiſtoria,* ubi oſtendit hanc Congregationem à Summis Pontificibus, Imperatoribus, & aliis Principibus maximis privilegiis munitam, & decoratam eſſe.

Præmonſtratenſium Canonicorum Regularium Congregatio.

20 Præmonſtratenſis Canonicorum Regularium Congregatio primum ſub Regula S. Benedicti inſtituta fuit à S. Norberto, teſte Jacob. Philip. *in ſupplem. Chronic. lib.* 12. Guazzo *in ſua hiſt. Illuſtra,* & aliis apud Arnold. Wionem *1. p. ligni vitæ lib. 1. cap.* 71. Deinde neſcio quam ob cauſam anno 1110. ſub Regula S. Auguſtini, ſub qua ad hæc uſque tempore vivit, eam tranſtulit. Dicti autem ſunt Canonici hujus Congregationis Præmonſtratenſes à monte Præmonſtrato in Diœceſi Lugdunenſi ſuffraganea Rhemenſi, ubi D. Norbertus primam Eccleſiam ædificavit. Viget maxime hæc familia per Galliam, Germaniam, Flandriam, Hiſpaniam, in Italia autem ferè nulla habet Monaſteria; noviſſime Romam Canonici Præmonſtratenſes venerunt, & in via Felici apud S. Mariam Majorem emptis domibus ſuum conſtruunt Collegium. Fuit confirmata hæc Congregatio anno Domini 1126. Calend. Martii ab Honorio II. prout ex ejus Bulla *in ſtatutis hujus Ordinis de anno* 1628. impreſſa, habetur; ſolemniter etiam hanc eandem Congregationem confirmavit Innocentius III. anno 1199.

Prodierunt ex hac Religione viri in omni genere illuſtres, & primus eorum inſtitutor Norbertus è Canonico Archiepiſcopus Magdeburgenſis factus ab Honorio II. tum vivus, tum mortuus ſignis innumeris ſuam ſanctitatem teſtatus eſt, & in Sanctorum numerum relatus.

Inter epiſtolas complures Innocentii III. Abbatibus ejusdem Ordinis directas, multa, & eximia continent quædam literæ privilegia, prout teſtatur Pennotus *lib. 2. c.* 70.

Agunt de hac Congregatione præter citatos Authores Gaſpar. Bruſchius, licet damnati nominis Author *in Chronolog. Monaſteriorum Germaniæ,* Vincentius Belvacenſis *in ſpeculo hiſtor. lib. 27. c.* 28. Baron. *tom. 12. ſub. anno* 1120. Laurentius Surius *tom. 3. ſub die 6. Maji.* Continuator Sigiberti *ſub anno* 1131. S. Antoninus *p. 2. hiſt. tit. 15. cap.* 19. & *tit. 17. cap. 2.* §. 2. Joann. Richar. *in notis ad Epiſt. S. Bernardi, epiſt. 25. &* 247 Sylveſt. Marul. *in Ocean. Relig. lib. 2. pag.* 172. Paulus Morigia *de orig. Relig. lib. 1. cap.* 57. Joannes Trull. *de Canonic. Regul. lib. 1. cap. 9. pag.* 43. Thomas Bozius *de ſignis Eccleſiæ, tom. 2. lib. 22. cap.* 3. Gaulterius *in tab. chronolog. ſeculo 12 p.* 647. Claudius Robert. *in Gallia Chriſtiana, tit. de Abbatiis, lit. P. verbo, Præmonſtratum,* Hieron. Roder. *qq. Regul. reſol.* 123. *num.* 23. Suarez. *in tom. 4. de Relig. tract. 9. lib. 2. cap. 5. num.* 6. Azorius *inſtit. Moral. p. 1. lib. 12. cap. 21. quæſt.* 2. Aubertus Miræus *in Chronica hujus Ord.* Philippus Abbas Præmonſtraten. & contemporaneus S. Bernardi Clarevall. qui cum ipſo Norbertum ſuis temporibus Sanctum venerabantur, Petrus Cluniacenſis *lib. 4. epiſt.* 3. & alii quamplures apud Auguſtinum Barboſam *lib. 1. de jure Eccl. cap. 41. num.* 109. Feſtivitas hujus Sanctiſſimi Archiepiſcopi ex ſpecialibus literis Urbani VIII. ſub Dat. 14 Aprilis 1625. relatis à Joanne Chryſoſt. *in Echone, pag.* 173.

Scholarium Canonicorum Regularium Congregatio.

Scholarium Canonicorum Regularium Congregatio ante annum 120. à quibusdam Scholaribus Bononiæ 21
ſtudii cauſa commorantibus prope eandem civitatem inſtituta eſt. De hac Congregatione Jacob. de Vitrico Epiſcopus Tuſculan. *in ſua hiſt. Occident. cap.* 27. habet hæc verba: *Eſt alia Canonicorum Regularium Deo grata, & hominibus gratioſa Congregatio extra civitatem Bononiæ, non longe ab ea, in caſtris æterni Regis militantium, & eidem ſub unius majoris obedientia in fervore ſpiritus, & mentis exceſſu tam devotè, quam humiliter ſervientium. Hi ſiquidem adeo expediti poſt Dominum currunt, & nudi nudum ſequuntur, quod omnem exteriorum curam, & temporalium profeſſionem*

à ſe

à ſe penitus rejecerunt, & omnia tranſitoria tanquam ſtercora reputantes, ut Chriſtum lucrifaciant. Sapienter enim penſantes, & prudenter attendentes, quod ſufficit diei malitia ſua, in tantum de craſtino non cogitant, quod eleemoſynas aliquas à fidelibus non recipiunt, niſi quantum ſobria vita ſua ad arctam neceſſitatem poſſit ſufficere. Tribus in hebdomada diebus carnes, ſi eis apponantur, non recuſant; in refectorio manducantes, & in dormitorio quieſcentes, & Horas Canonicas ſecundum D. Auguſtini Regulam pariter in Eccleſia in voce exaltationis, & confeſſionis Domino concinentes, immolantes Deo ſacrificium laudis, & reddentes Altiſſimo vota ſua. Ipſi autem ex numero Scholarium Bononiæ cauſa ſtudii commorantium in unum Domino inſpirante congregati, divinarum Scripturarum lectiones, uno eorum docente, ſingulis diebus audiunt: quæ autem diligenter audierint, Summi Pontificis authoritate, & S. R. E. inſtitutione Chriſti fidelibus diebus feſtis in prædicationis, & doctrinæ gratia decorantes, & Prædicatorum Ordinem Canonicorum Ordini conjungentes. Hac igitur dulcis mixtura bonorum multos ad imitandum allicit, provocat, & accendit, diebus ſingulis ſancta, & honeſta Chriſti Scholarium Congregatio; & numero ampliatur, & charitate dilatatur. Attendentes enim ſapienter fortes Athletæ Jeſu Chriſti, quod nullum ſacrificium magis placitum ſit Deo, quam zelus, & ſalus animarum, & quod anima, quæ impinguat, impinguabitur, ſumentes in vaſis ſuis de opimis terræ fructibus, & ferentes viro munera, aquas ſuas in plateis dividunt, & fontes eorum derivantur foras, in agro Domini fructum centeſimum recepturi unanimiter laborantes: ut animas peccatorum de faucibus Leviathan extrahentes, poſtquam ad ſcientiam erudierint multos, fulgeant tanquam ſtellæ in perpetuas æternitates.

Ex quibus verbis encomia hujus Congregationis colligere potes. In quo autem loco præciſè habitaverint hujuſmodi Canonici, non eſt certum; tum quia de hoc Hiſtorici non tractant, nec ſcripturæ particulares de hac Congregatione extant, cùm & bellorum ruinis, rapinis, & vaſtationibus perierint. Agit de hac Congregatione Pennotus *lib. 2. cap.* 54. ex quo hîc dicta excerpſi.

Cruciferorum Canonicorum Regularium Congregatio.

22 Sic appellati ſunt hujus Congregationis alumni teſte Pennoto *lib. 2. cap.* 74. *num.* 2. *pag.* 544. inſtituta eſt circa annum Domini 1248. in Belgio ad Moſam fluvium in oppido Huyo diœceſ. Leodien. referuntur enim literæ Innocentii IV. ad Henricum Leodienſem Archiepiſcopum, quibus eidem mandat dare prædictis Fratribus Conſtitutiones. De hac Congregatione nihil aliud vidi, niſi quod Auguſtinus Barboſa *de jure Eccl. lib. 1. cap. 41. num.* 136. refert, hanc Congregationem fuiſſe inſtitutam à quinque viris Religioſis, procurant eac opem ferente Hugone de ſancto Charo, S. R. E Cardinali per Germaniam tunc temporis Legato Innocentii IV. à quo fuit hæc Congregatio confirmata.

Agit de hac Congregatione Renatus Choppin *in ſuo Monaſtic. lib. 1. tit. 1. §. 7. & tit. 2. §. 9. & lib. 2. tit. 1. §. 21. & lib. 1. tit. 3. §. 16.* refert Bullam Benedicti XII. in qua concedit Priori Generali dicti Ordinis, ut poſſit corrigere Canonicos, & Converſos, ubi hujuſmodi Regulares vocat Canonicos; agit item de illa Aubert. Miræus *in orig. Auguſtin. lib.* 1. *c.* 14.

Windeſimenſium Canonicorum Regularium Congregatio.

Windeſimenſis Congregatio Canonicorum Regu-
23 larium in Belgio, ſic dicta à prædio Windeſtein, tertio à Daventria Germaniæ inferioris urbe lapide collocato prope Zuccollam Trajectenſis diœceſis, ubi primum hujus Ordinis Monaſterium extructum eſt. Incepit circa annum Domini 1387. reſque ita ſe habuit: Erat in Daventria vir quidam Religioſus, nomine Gerardus Groot vulgo nuncupatus, is divini honoris zelo, & ſalutis proximorum deſiderio incenſus, omnia ea quæ huic pro inſtituto neceſſaria cognoſcebat, ſumma induſtria conquirens, populos ad devotionem ſuis prædicationibus quammaximè excitabat: cujus propoſitum imitari multi, ſe in unam communem vitam receperunt. Verum animadvertens, illud vitæ genus ſub nullo inſtituto à Sede Apoſtolica approbato fundatum, & ſæpe ſæpius mordacibus linguis obnoxium fuiſſe, à prædicto venerabili Gerardo, quam normam probabatam aſſumerent, petierunt. Quibus ille S. Auguſtini Regulam obſervandam propoſuit, ſicut & ſibi propoſuerat, ſed morte præventus, exequutioni propoſitum minime mandavit. In tanti viri gloriam non prætereibo elogium eidem ab Archidiacono Leodienſis Eccleſiæ inſculptum, hoc modo:

Sacræ recordationis Magiſter Gerardus dictus Magnus, feliciter migravit ad Dominum: Et verè Magnus, quoniam in omnibus lic entus liberalibus, naturalibus, moralibus, civilibus, canonicis, & Theologicis nulli erat ſecundus in orbe: erat enim tanta ſanctitatis, & exemplar in mortificatione carnis, in abnegatione temporalium, & contemptu mundi, in fraterna charitate ad omnes, in deſiderio ſalutis animarum, in efficacia prædicationis, in reprobatione, & deteſtatione vitiorum, in opponendo ſe Hæreticis, in perſequendo ſecundum jura canonica concubinarios, in convertendo ad vitam ſpiritualem viros, ac mulieres prius ſecundum ſeculum viventes, in fidelitate ad Dominum noſtrum Urbanum VI. Quod multa millia perſonarũ teſtificantur de credulitate, quod credunt, eum non minorem fuiſſe in dictis virtutibus, quam in antedictis ſcientiis.

Defuncto ergo prædicto venerabili viro, alii qui ſecum vixerant, Regularem formam S. Auguſtini propoſitam ſumpſerunt, & ſub ea profeſſionem emiſerunt, & ædificato Cœnobio in prædicto loco, Canonicum Regularem vivendi modum adeò proſequuti ſunt, ut optimæ converſationis odore circumquaque diffuſo, varias, eaſque multiplices propagines in diverſis provinciis longe lateque diſtenderint, prout ex catalogo Monaſteriorum à Gabriele Pennoto relato *lib. 2. c.* 64. colligi poteſt.

Floruit hæc Congregatio viris tum ſanctitate, tum literis illuſtribus, & refert Chronic. Windeſimenſis *lib. 1. cap.* 7. dealbatorum virorum Angelicas viſiones utriuſque ſexus coloris in eadem Eccleſia ſæpeſæpius apparuiſſe Deo laudes concinentes, ac proceſſiones peragentes, miriſque modis Eccleſiæ Dei militantis ritus, & cæremonias recolentes. Idem præſtari in aliis ejuſdem inſtituti Eccleſiis, refert prædicta Chronic. cum Pennoto *loco citato cap.* 65. Plures pro fide Catholica adverſus Hæreticos tuenda diverſis ſuppliciis agitati, animam Deo reddiderunt, apud eandem Chronicam *lib.* 2.

Prodiit & ex hac Congregatione Joannes ille Ruſtrochius, cujus corporalem præſentiam videns Gerardus ſupradictus, & vocem ejus audiens, Angelum, & Spiritus ſancti fiſtulam reſonantem vocavit, & ſcribit Thomas de Kempis *cap.* 10. Hunc eundem Dionyſ. Carthuſ. *tract. 2. de donis Spiritus Sancti*, alterum Dionyſium Areopagitam à Spiritu Sancto inſtructum. Molanus *in addit. ad Uſuard. ſub die 2. Decembris*, virum doctrinæ, & ſanctitate clarum: ac demum Cardinalis Bellarminus *de Scriptor. Eccleſiaſt.* virum divinæ contemplationi addictiſſimum vocaverunt. Plures alios illuſtres in omni facultate hujus Congregationis alumnos videas apud Pennottum *loco citato.*

Agunt

Agunt de hac celebri Congregatione, præter Authores citatos, Joann. Trithem. *de viris illuſtribus*, Aubertus Miræus *in Orig. Canonic. Regul. cap.* 13. Cruſſenus *in Monaſtico Auguſtiniano part.* 3. *c.* 21. & Barboſa *de jure Eccleſ. lib.* 1. *cap.* 41. *num.* 149.

Nuſſienſium Canonicorum Regularium Congregatio.

24 Nuſſienſis Congregatio Canonicorum Regularium inſtituta eſt circa annum Domini 1170. ex Molano *lib.* 1. *de Canonic. cap.* 14. ubi habet hæc verba: *Sed hac Coloniæ immutata ſunt Philippo XLIV. Epiſcopo; laxioribus enim prævalentibus, alii in vita regularis obſervantia permanere volentes, Nuſſienſe Monaſterium inchoaverunt.* Dicta autem eſt Nuſſienſis à Monaſterio, prima hujus Congregationis ſede, apud Nuſſiam in Diœceſi Colonien. de hac Congregatione nihil aliud habeo, niſi quod anno 1430. unita eſt Congregationi Windeſimenſi, ut habetur ex Chronic. Windeſimenſi *cap.* 44. cujus verba refert Pennotus *lib.* 2. *c.* 66.

S. Demetrii, Rue S. Mariæ de Metri Canonicorum ſingularium Congregatio.

25 S. Demetrii, ut ait Barboſa, ſive S. Mariæ de Metri, ut Pennotus, Canonicorum Regularium Congregatio, ſive de Pœnitentia Martyrum inſtituta eſt in quibusdam Germaniæ, & Poloniæ partibus, circa annum 1200. temporibus Innocentii III. viguit ſub Regula S. Auguſtini ex Martino Baronio *in vita B. Iſaiæ Cracovienſis, pag.* 7. & 12. & *in vita B. Stanislai, pag.* 10. Hic Ordo viget in Regno Poloniæ, & in Ducatu Lituaniæ. Deſierat penè hæc familia, illam tamen in Pauli V. Pontificatu renovatam, ac denovo approbatam ſub Regula S. Auguſtini ſcribit Nicolaus Cruſſenus *in Monaſt. Auguſtinian. p.* 3. *c.* 1. de hoc Ordine, quod aliud referam, non habeo.

Sancti Spiritus Venetiarum Canonicorum Regularium Congregatio.

26 S. Spiritus Venetiarum Canonicorum Regularium Congregatio tempore Martini V. incepit circa annum Domini 1424. Authoribus quatuor Clericis nobilibus Venetis D. Andrea Bondimerio, D. Michaele Mauroceno, D. Philippo Paruta, & D. Franciſco Contareno, hi enim deſiderio communis vitæ, & Regularis obſervantiæ inflammati, primum ad locum intra lucanas S. Mariæ de Nazareth convenientes, ubi erat quoddam Monaſterium Fratrum Eremitarum S. Auguſtini, Magiſtro Gabrieli Spoletano illius inſtituti egregio verbi Dei præconi, ac illius loci tunc Priori, ſe eidem tanquam patri ſpirituali inſtituendos tradiderunt, atque ejus hortatu Ordinem Eremiticum ingreſſi, & profeſſi ſunt. Paulo poſt Monaſterium S. Danielis in agro Patavino Abbate Commendatario mortuo, & Abbatia alii collata, negotium quod præ manibus habebant, & ferè abſolutum evanuit: quapropter in patriam reverſi Monaſterium S. Spiritus Abbate Brundulenſi conſentiente, habuerunt, & ibi Ordinem Canonicum, dimiſſo Eremitico, ex commiſſione Martini V. in manibus D. Petri Marcello Epiſcopo Patavini iteratò profeſſi ſunt. Degunt hi Canonici ſub protectione Sereniſſimi Principis Venetorum; vide Pennotum *lib.* 2. *cap.* 54. & 74.

Frigionaria Canonicorum Regularium Congregatio.

27 Frigionaria Canonicorum Regularium Congregatio inſtituta eſt circa annum Domini 1406. à D. Bartholomæo ex nobiliſſima Columnenſium familia, cui Congregationi nomen dedit Monaſterium S. Mariæ in Sylva Frigionaria, ſic à multitudine Frigionum dicta. Ex his Canonicis quamplures iterum poſiti fuerunt in Eccleſia Lateranenſi, ab Eugenio IV. qui modò dicuntur Canonici Regulares Lateranenſes, nec à ſupracitatis differunt. De hac Congregatione agunt omnes, qui de Canonicis Lateranenſibus agunt, & Paulus Morigia *in Origine Relig. lib.* 2. *cap.* 8. Frater Emanuel Roder. *qq. regul. tom.* 1. *quæſt.* 3. *art.* 1. Gabriel Pennotus *in hiſt. tripart. lib.* 3. *cap.* 8. Azor. *Inſtitut. Moral. p.* 1. *lib.* 12. *cap.* 22. *q.* 3. & Sylveſter Marulus *in Oceano Relig.* qui *lib.* 1. *pag.* 6. & *ſequentibus* de hac Congregatione, & de ejus inſtitutionibus fusè ſcribit.

S. Petri de Monte Corbulo Canonicorum Regularium Congregatio.

28 S. Petri de Monte Corbulo Canonicorum Regularium Congregatio circa tempora Julii Papæ II. fuit inſtituta à Petro quodam Regienſi, ſeu Mediolanenſi, in agro Florentino, in loco, qui dicitur Mons Corbulus, à quo & Congregatio denominationem accepit; ibi enim ædificata Eccleſia in honorem S. Michaelis, Congregationem ſuam inchoavit ſub invocatione, & titulo B. Petri Apoſtoli. Hanc Congregationem à Julio II. confirmatam ſcribit Volaterannus, & etiam à Leone X. ut dicit Benedictus de S. Geminiano, hujus Congregationis Canonicus. Hi Canonici in magna abſtinentia, & paupertate vitam degunt, Clericorum Apoſtolicorum vitam, & mores æmulantes, operibus charitatis incumbentes, & de labore manuum viventes, & in communi operantur omnia; ſolitudinem diligunt, hoſpitalitatem ſectantur, ut Deo utcunque poſſunt ſervitium impendant.

Agunt de hac Congregatione Mozzagrugnus *lib.* 1. *in fine*, Volaterranus *lib.* 21. Trullus *lib.* 1. *c.* 11. Azor. *Inſtit. Moral. p.* 1. *lib.* 12. *c.* 22. *q.* 3. Pennottus *lib.* 2. *c.* 54. & alii.

Caſtrinantionis Canonicorum Regularium Congregatio.

29 Caſtrinantionis in Gallis eodem ferè tempore incepit Canonicorum Regularium Congregatio, de qua nihil aliud ſcire potui; meminit hujus Congregationis Pennotus & Trullus *lib.* 1. *cap.* 10. *n.* 6. ex Roberto Arboricenſi, ad quem Lectorem remitto.

S. Salvatoris Canonicorum Regularium Congregatio.

30 S. Salvatoris de Bononia, ſive de Sylva-lacus, vulgo Scopetinorum Congregatio circa annum Domini 1408. initium ſumpſit Authore Venerabili P. Stephano Cioni Senenſi prius Ordinis Eremitarum, coadjutore Jacobo Andrea Senenſi ejusdem item inſtituti; quæ autem fuerit cauſa hujus mutationis refert Ticinenſis *in ſuo dilucidario p.* 2. *de origine, & procurſu Religionum*, hoc modo: *Ordo Canonicorum Regularium, qui vulgò Scopetini nuncupantur in agro Senenſi S. Salvatoris à ven. viro Stephano fuit inſtitutus, cujus coadjutor fuit Frater Jacobus Andreas natione Senenſis: nam cum diuturna altercatione cum Generali ſuo concertaſſet, ob id maximè, quod cum in Monaſterio ſuo aliquem juvenem bonis moribus, & litteratura educaſſet, è veſtigio ipſum ſibi auferebat. Ipſe vero vir ſanctus zelo permotus, cernens hoc non cernere in profectum ipſis juvenibus, poſt longam habitam ſecum concertationem, compulſus eſt, annuente Pontifice, habitum mutare, ut vel ſic abdicaretur à ſuo Generali, &c.* Acceptis ergo litteris à Gregorio XII. in Monaſterio de Sylva-lacus, Iliceto à multitudine ilicum nuncupato, quod prius erat Eremitarum, Canonicorum Regularium habitum induit, publicatis literis Apoſtolicis prius ſub hac forma.

GREGORIUS EPISCOPUS
Servus Servorum Dei.

Ad futuram Rei memoriam.

EXcitat noſtræ mentis arcanum ſpecialis, & affectuoſa dilectio, qua Domum Prioratus S. Salvatoris de Sylva-lacus ad Romanam Eccleſiam nullo medio pertinentem Ordinis S. Auguſtini Senenſis Diœceſ. ſumus hactenus proſecuti, & paterno proſequi ſtudio non ceſſamus, ut circa ſtatum ejus attentæ conſiderationis intuitum dirigentes, opem impendamus, & operam, ut illa ad Dei laudem, & gloriam non ſolùm in ſuis bonis, & juribus conſervetur, ſed etiam proſperis jugiter gratuletur eventibus, & votivis favente Domino in ſpiritualibus, & temporalibus ſucceſſibus augeatur. Hinc eſt, quod Nos, motu proprio, non ad dilectorum filiorum dictæ Domus, quæ hactenus Ordinis Fratrum Eremitarum dicti S. Auguſtini extitit, vel alicujus alterius pro ipſis nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera liberalitate, & ex certa ſcientia eandem domum in Prioratum Conventualem authoritate Apoſtolica erigimus, per Priorem ſub conditione, & modo infraſcriptis perpetuo gubernandam. Volentes, & eadem authoritate ſtatuentes, quod ipſi Fratres actu in eadem domo reſidentes, eorumque ſucceſſores, qui erunt pro tempore Canonici Regulares, & ſecundum regularia inſtituta hujuſmodi Canonicorum Regularium deinceps vivere, & Fratres S. Salvatoris nuncupari debeant. Et quorum quilibet ſubſcapulari Rocchetum, ſuperius autem Cappam griſei coloris lanæ mordentis, ad inſtar Capparum Converſorum Carthuſienſis Ordinis geſtent. Qua quidem Cappa ipſi Fratres utantur, cum eos exire contigerit ſepta Prioratus, ſeu Domus hujuſmodi ad populum, ſive turbam. Necnon Prioratus, ſive domus hujusmodi, cum eisdem Fratribus, & Converſis, ac perſonis in ea degentibus, præſentibus & poſteris cum omnibus membris, necnon bonis mobilibus, & immobilibus ipſius domus ſive Prioratus, ad domum ſive Prioratum hujuſmudi tam ratione domus, ſive Prioratus, quam perſonarum hujuſcemodi quomodolibet pertinentibus, ac devolutis, & devolvendis pro tempore ab omni ſuperioritate, dominio, & poteſtate Prioris Generalis dicti Ordinis Fratrum Eremitarum, nec non Epiſcopi exiſtentis pro tempore, ac dilectorum Filiorum Capituli Senenſis, ac quorumlibet aliorum Superiorum ſecularium & Regularium authoritate prædicta prorſus eximimus, & totaliter liberamus, ita quod Prior Generalis, Epiſcopus, & Capitulum, & alii Superiores prædicti nullam poſſint in eos viſitationem, correctionem, vel aliam juriſdictionem exercere, ſed Nobis, & Apoſtolicæ Sedi immediatè ſint ſubjecti. Et inſuper præſentibus adjicimus, quod ipſi Canonici, ſeu Fratres, qui regularem vitam eorundem Canonicorum Regularium pro tempore profeſſi fuerint, & ſub eadem obſervantia regulari dictorum Canonicorum Regularium pro tempore in Domo hujuſcemodi reſidebunt, poſſint, quoties opportunum fuerit, tamen juxta inſtituta Canonicorum Regularium, idoneum Fratrem etiam ejusdem Ordinis profeſſorem in Priorem eorum, & ejusdem domus eligere. Qui tamen poſtquam electioni de ſe factæ præſtiterint conſenſum, Diœceſano Loci, vel ejus Vicario in ſpiritualibus Generali, qui erit pro tempore per Electores hujuſmodi dumtaxat debeat reverenter, & humiliter præſentari: quique poſtquam taliter præſentatus extiterit, cenſeatur eo ipſo à Sede præfata confirmatus, & ex tunc dictum Prioratum in eiſdem ſpiritualibus, & temporalibus liberè, & licite valeat gubernare. Qui quidem Prior ſemper uno anno completo intelligatur abſolutus, niſi tunc per majorem partem eorundem Fratrum domus præfatæ in electione dicti Prioris vocem habentium determinatum fuerit, ipſum Priorem in dicto debere Prioratus officio domus ejuſdem ulterius permanere; quodque dicta domo ejus Prioris ſolatio deſtituta per mortem Prioris ejusdem, vel alio aliquo caſu eadem vocatione contingente, quod durante vocatione; hujuſmodi prædictum officium per antiquiorem Fratrem dictæ domus in Sacerdotio conſtitutum exerceatur, quodque nova electio alterius Prioris juxta præfatum modum fiat, & ad effectum debitum perducatur. Volentes etiam, & auctoritate præfata concedentes eisdem Priori, & Fratribus, ſive Canonicis, Converſis, & Perſonis, quos pro tempore in Domo hujuſmodi reſidere contigerit (ut præfertur) quod ipſi potiri, & gaudere poſſint, & debeant libere, & abſolute omnibus privilegiis, indulgentiis, gratiis, & exemptionibus, & libertatibus eis hactenus, ac Ordini Fratrum Eremitarum, & Canonicis Regularibus hujuſmodi, ac Monaſteriis, & Locis eorum, tam per Sedem præfatam, quam aliàs per quoſcunque conceſſis, & quibus Fratres Ordinis Eremitarum, ac cæteri Canonici Regulares, ac eorum Domus, Monaſteria, & Loca quomodolibet potiuntur, & gaudent. Et inſuper volumus, & ordinamus, quod Venerabilis Frater noſter Epiſcopus Bononienſis Camerarius, ac dilecti filii Gabriel electus Senenſis Theſaurarius noſter, necnon & Joannes Electus Raguſinus eisdem Priori, & Fratribus, ſive Canonicis, Converſis, & Perſonis, de convenientibus Conſtitutionibus, & norma vivendi pro conſervatione Prioris, & Fratrum, ſive Canonicorum; Converſorum, & Perſonarum prædictorum provideant, & omnia alia ſingula faciant, & ordinent, & diſponant in præmiſſis, & circa ea, prout eis viſum fuerit expedire. Decernentes ex tunc irritos, & inanes omnes proceſſus, & excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti ſententias, ſi quas forſan contra hæc quacunque authoritate contigerit promulgari, & etiam ex nunc ratum, & firmum motu ſimili habemus quicquid per eosdem Camerarium, Theſaurarium, & Electum Raguſinum in præmiſſis, & circa ea diſpoſitum fuerit, ſeu quomodolibet ordinatum. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ erectionis, voluntatis, ſtatuti, exemptionis, liberationis, adjectionis, ordinationis, conceſſionis, & conſtitutionis infringere, vel auſu temerario contraire: ſi quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, & beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum. Dat. Lucæ 3. non April. 1408. Pontificatus noſtri anno 2.

Ex qua Bulla habes à principio ſuæ Erectionis hujuſmodi Congregationem habuiſſe privilegia Eremitarum Ordinis S. Auguſtini, & fuiſſe acceptatam ſub protectione Sedis Apoſtolicæ à prædicto Pontifice. Et quidem harum litterarum ſeries ſuum effectum habuit, cum non ſolum Fratribus dicti Monaſterii, ſed omnibus etiam Ilicetanæ familiæ habitum mutarunt. Verum multis injuriis, & perſecutionibus affecti, facto impetu à Magiſtratu Senenſi, neſcio quam ob cauſam, ablatis ſibi omnibus ſcripturis, & privilegiis, violenter Canonici è Monaſterio expulſi ſunt. Habita demum licentia à prædicto Pontifice regrediendi ad priſtinum Eremiticum, ut quidam fecerunt, Stephanus cum ſocio Romanam Curiam contenderunt, ibique permanſerunt, donec literas ab eodem Pontifice in forma privilegii iterum acceperunt, ſequentis tenoris.

GEORGIUS EPISCOPUS
Servus Servorum Dei.

Ad futuram rei memoriam.

DUdum ſiquidem per noſtras literas Dat. Lucæ 3. non. Aprilis, Pontificatus noſtri anno 2. excitante noſtræ mentis arcanum ſpeciali, & affectuoſa dilectione, qua

qua Domum, & Conventum S. Salvatoris de Sylva-lacus ad Romanam Eccleſiam nullo medio pertinentis, Ordinis S. Auguſtini, Senenſis Diœceſis, ſumus hactenùs proſequuti, paterno proſequi ſtudio intendimus inceſſanter; Nos motu proprio, non ad dilectorum filiorum Fratrum dictæ domus, quæ hactenus Ordinis Fratrum Eremitarum dicta S. Auguſtini extitit, vel alicujus alterius pro ipſis nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera liberalitate, & ex certa ſcientia eandem domum in Prioratum Conventualem authoritate Apoſtolica ereximus, per Priorem ſub novis conditionibus, & modis in ipſis literis inſertis perpetuo gubernandam, prout in eisdem noſtris literis ſerioſiùs continetur. Cum igitur ſuperexcreſcente malitia temporis, perverſorum debacchante protervia, nonnulli Fratres Conventus prædicti ſub noſtra devotione, & fidei integritate degentes de præſenti nequeant in domo, & Conventu hujuſmodi habitare. Nos eisdem pio compatientes affectu, ac volentes paternæ protectionis ſuffragio ſubvenire, tenore præſentium eadem authoritate concedimus, quod ubicunque Fratres ipſi locum invenerint congruum, licitum, & honeſtum, qui eis debitè, & canonicè pro eorum reſidentia conferatur, acceptare, & ſuſcipere, ipſumque in Prioratum Conventualem hujuſmodi habere, & recipere, ad Omnipotentis Dei gloriam, & honorem liberè, & licitè valeant tenere, eadem authoritate in Prioratum hujuſmodi locum ipſum per eos habendum, ut præmittitur, erigentes, ac ſtatuentes authoritate præfata, quod Fratres ipſi valeant in eo habitare ſecundum inſtitutiones, & regulas per ipſas noſtras literas ſibi datas. Quodque locus ipſe per ipſos Fratres habendus, & in Prioratum, ut præmittitur, erigendus, & Fratres ipſi ſub dictis modis, & regulis in aliis noſtris literis, ut præmittitur, expreſſis degentes, uti & gaudere valeant exemptionibus, conceſſionibus, indultis & hujuſmodi literis, quarum tenores, & formas hìc haberi volumus pro ſufficienter expreſſis, contentis, & annotatis, Conſtitutionibus Apoſtolicis, & aliis in contrarium facientibus non obſtantibus quibuſcunque. Nulli ergo hominum liceat hanc paginam noſtræ conceſſionis, erectionis, conſtitutionis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario, &c. Datum in civitate Auſtria Aquileienſis Diœceſ. Kalend. Septembr. noſtri anno 3. Gratis de mandato D. N. Papæ.

His acceptis literis anno Pontificatus D. Greg. Papæ VIII. Guidone Antonio Urbini Comite opitulante, ac prædicto Gregorio concedente, obtinuerunt idem Stephanus, & ſocii Eremitarum S. Ambroſii prope Eugubium, quem locum extincto Eremitarum quorundam abſque aliqua certa regula inibi degentium nomine in Prioratum Canonicorum Regularium erexit, ut patet ex privileg. ſub dat. Arimini 9. Kalend. Octobr. Pontific. ſui anno 8. quod incipit:

Fragrantia ſacræ Religionis, quæ apud dilectos filios Priorem, & Canonicos Prioratus S. Salvatoris de Sylva-lacus, Ordinis S. Auguſtini Canonicorum Regularium, &c.

Hæc fuerunt initia hujus ſacræ Congregationis, quæ deinde in Regulari obſervantia ita profecit, ac virtutum, & ſancti propoſiti ſuaveolentia populos oblectavit, ut Romani Pontifices, Principes, & alii Magiſtratus multis collegiis, & prædiis ac reditibus attributis ipſam donarint, quorum catalogum habet Gabriel Pennottus *in ſua hiſt. Canonic. Regul. lib. 2. cap. 52.*

Hanc Congregationem complures Romani Pontifices illius virtute, ac moribus religioſiſſimis ita promerentibus multis privilegiis, iiſdemque præcipuis decoraverunt, quæ apud Pennottum *loco citato & cap. 51.* referuntur.

Agunt de hac Congregatione Ticinenſis *in ſuo Dilucidario, p. 2.* Mazzagrugnus *in libro*, cui titulus: *Narratio rerum geſtarum Canonicorum Regularium*, Signius *lib. 1. cap. 13. fol. 116.* Gaulrerius *in tab. Chronograph. ſecul. 15. anno* 1408. *pag.* 717. Paulus Morigia *de orig. Relig. lib. 1. cap. 40.* Polyd. Virg. *de invent. rerum, lib. 7. cap. 3.* F. Emmanuël *qq. Regul. tom. 1. q. 3. artic. 3.* Azor. *inſtit. moral. p. 1. lib. 12. cap. 22. q. 3.* Cæſar Franciott. *de Sanctis urbis Lucæ in Eccleſia S. Mariæ foris porta, pag. 565. & 590.* Barboſa *de jure Eccleſiaſt. lib. 1. cap. 41. num. 151.* Sylveſter Marulus *in Oceano Religionum, lib. 4. pag. 322.* & alii.

Olmutienſis Canonicorum Regularium Congregatio.

Olmutienſis Congregatio Canonicorum Regularium in Moravia temporibus Alexandri VI. in Eccleſia Omnium Sanctorum incepit, quam idem Pontifex titulo, & privilegiis Congregationis Lateranenſis ſuo Diplomate donavit. Ita apud Pennottum de hac Congregatione *lib. 2. cap. 66.*

S. Georgii de Alga Canonicorum Congregatio.

S. Georgii de Alega, ſive Alga, Canonicorum in alma urbe Venetiarum circa annum Domini 1404. temporibus Bonifacii IX. Congregatio incepit. Hujus Authores fuerunt Antonius Corrarius, & Gabriel Condelmerius, Nobiles Veneti, qui ut ſe mutuo proſequebantur amore, ita piis voluntatibus conjuncti, & eodem Spiritus Sancti afflatu inſpirati, ſuaſionibus, & prædicationibus venerabilis, ac nobiliſſimi viri D. Bartholomæi Columnæ Canonici Sanctæ Mariæ de Frigionaria, ſeculares pompas ſpernendo, vitam communem, & Apoſtolicam, ſine ulla votorum emiſſione agere deliberarunt, & ad hujus ſancti propoſiti exequutionem, primò apud S. Auguſtinum prope Vincentiam convenerunt, ibique ſanctæ, & Religioſæ vitæ eorum fama excreſcente, multitudo juvenum, & Sacerdorum ex Sæculi naufragio aufugientium ad ipſos ſe contulit, quibuſcum Venetias reverſi, Monaſterium S. Georgii de Alega, cedente loci Priore Ludovico Balbo, ceſſionem Greg. XII. probante, incoluerunt, & primam ſuæ Congregationis Sedem conſtituerunt, à quo nomen Canonicorum S. Georgii de Alega ſumpſerunt. Ante Pium V. hujusmodi Canonici tria vota Regularium abſque ulla ſolemni eorundem votorum emiſſione obſervabant, & dicebantur Canonici ſeculares; verùm eodem Pio V. mandante, ipſa vota ſolemniter profiteri cœperunt. Retinent etiam modò nomen, & privilegia Canonicorum ſecularium, non quia Canonici Regulares non ſint, ſed ne compellantur in proceſſionibus aliis Canonicis Regularibus præire.

Approbavit hanc Congregationem Greg. XII. ſub Regula S. Auguſtini, prout ex ejus Conſtitutione 2. ann. 1406. 27. Junii, in titulo cujus habetur apud Cherubinum Laërtium *tom. 1. pag. 239.* hujusmodi Congregationem vivere ſub Regula S. Auguſtini. Habent varia privilegia, & gratias, tum à Bonifacio IX. ut ex Bulla Gregorii XII. tum ab Eugenio IV. hujus Ordinis Canonico in ejus Conſtit. 24. quæ incipit: *Quanquam*, 7. Junii 1442. tum à Pio V. Conſtit. 92. edita 1569. in qua §. 3. habet hæc verba:

Nos Rectoris, & Canonicorum ipſorum laudabile propoſitum plurimùm in Domino commendantes, & quo liberiùs in pace, & tranquillitate juxta eorum inſtituta vivere poſſint, impedimenta, ſi quæ ſint, de medio tollere, ipſos Rectorem, & Canonicos ſpecialibus favoribus, & gratiis proſequi volentes, &c.

Et infra eodem §.

Ex certa ſcientia, & mera deliberatione noſtris, authoritate Apoſtolica tenore præſentium perpetuò omnes, & ſingulas Conſtitutiones, ac ritus, & mores, aliaque Regularia ipſius Congregationis inſtituta, quoad ea,

quæ

quæ ſacris Canonibus, & Decretis Concilii Tridentini contraria non ſunt, ita quod Rector, & Canonici prædicti in Proceſſionibus, & actibus publicis præcedant, prout antea ſoliti erant; necnon conceſſiones, gratias, privilegia, & indulta ipſis Congregationi, Rectori, ac Canonicis per quoſcunque Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, ac nos, & Sedem eandem principaliter, ſive per viam communicationis, aut alias quomodolibet conceſſa, confirmamus, ac illa de novo, necnon etiam omnia alia per ipſos prædeceſſores noſtros, ac nos quibuſvis Ordinibus & Religionibus etiam Fratrum Mendicantium hactenus quomodolibet conceſſa, & quæ de cætero concedentur eidem Rectori, Canonicis, ac Congregationi gratiosè concedimus, ac confirmata, & conceſſa eſſe volumus, &c.

Hæc ſacra Congregatio peperit viros tum ſanctitate, tum literis illuſtres, inter quos B. Laurentius Juſtinianus Patriarcha Venetiarum ſuam ſacis ſuperque Congregationem illuſtrat. Habuit Eugenium IV. Summum Pontificem. Unum ex Inſtitutoribus D. Antonium Corrarium S. R. E. Cardinalem, qui ſepultus in Eccleſia majori Alegæ tali honoratus fuit elogio:

Sepulchrum piiſſimi Patris D. Antonii Corrarii beatæ memoriæ Epiſcopi Hoſtienſis, Cardinalis Bononienſis, Fundatoris hujus Congregationis, qui obiit anno à Nativitate Domini M.CCCC.XLV. die XIX. Januarii, orate pro eo ſemper.

Habuit in ſimili dignitate alios, & in ſcientiis illuſtres, quos refert Sylveſter Marulus *in Oceano Relig. lib. 5. pag.* 341. Agunt de hac Congregatione Hieronymus Romanus *de Repub. Chriſt. lib. 6. cap.* 30. Gaulter *tabul. chronograph. ſeculo* 15. *anno* 1404. *pag.* 717. Paul. Morig. *de orig. Relig. lib.* 1. *cap.* 44. Sylveſter Marul. *loco citato*, Azor *inſtit. moral.* 1. *p. lib.* 12. *cap.* 22. *q.* 3. Hieronym Roder. *in compend. qq. Regul. reſol.* 123. *n.* 24. Pennotus *lib.* 2. *cap.* 70. & alii.

S. Marci Canonicorum Congregatio.

S. Marci apud Mantuam Canonicorum Congregatio circa annum Domini 1194. temporibus Cæleſtini III.
33 originem ſumpſit à quodam venerabili Sacerdote Alberto Spinula, ſeu aliàs de Formigola, qui habita poteſtate à Sede Apoſtolica erigendi Collegium Canonicorum Regularium ſecundum Ordinem D. Marci, locum pro Monaſterio ædificando habuit ab Abbate S. Andreæ, & ſimul ab aliis Mantuanis civibus prædia, & redditus, pro Canonicis ſuſtentandis obtinuit, atque ita ſuæ Congregationi fundamenta poſuit; ſed cum certam Regulam non haberet cum ſociis obſervandam, quibusdam Apoſtolicis ſtatutis in unum collectis ſuæ novæ Congregationis formam compilavit, & eandem Innocentius III. ſibi oblatam approbavit, & obſervandam illis injunxit, & Honorarius III. iterum examinatam, & correctam confirmavit, & ſervandam mandavit. Et extat aliud privilegium, ſeu Bulla confirmationis Regulæ prædictæ per Gregorium IX. editæ hujus tenoris:

GEORGIUS EPISCOPUS
Servus Servorum Dei.

Dilectis filiis Prioribus, & Collegiis Eccleſiarum Ordinis S. Marci Mantuani tam præſentibus, quam futuris hanc Regulam profeſſis in perpetuum.

Piæ poſtulatio voluntatis effectu debet proſequente compleri, ut & ſacræ Religionis vigor ſuccreſcat uberius, & devotionis ſinceritas laudabiliter eniteſcat. Ea propter dilecti in Domino filii veſtris poſtulationibus inclinati, Regulam, quam deliberatione provida ſtatuentes communiter approbaſtis, à felicis recordationis Innocentio Papa prædeceſſore noſtro vobis Fratribus S. Marci dudum roboratam, ante Concilium Generale, ac de mandato bonæ memoriæ Honorii, & Gregorii Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum, in quibusdam ad petitionem veſtram, ſecundum quòd magis vobis expedire viderunt, correctam, & emendatam, quibusdam poſtmodum de veſtro mandato exinde vobis petentibus demptis.... additis, & commutatis, vobis, & omnibus Regulam ipſam profitentibus confirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus. Cujus tenorem præſentibus literis annotari fecimus, &c.

Inſerit deinde Regulam triginta duobus capitalibus diſtributam, & in fine præcepit, ut ſemel ſaltem in menſe coram Fratribus legatur, ut fusè videre potes apud Pennotum *de hiſtoria Canon. Regul. tripart. lib.* 2. *c.* 50. ubi etiam habet catalogum Monaſteriorum dictæ Congregationis, & *num.* 4. advertit dictam Congregationem inter Congregationes Ordinis S. Auguſtini numerari, quia ſecundum inſtitutionem antiquorum Canonicorum Apoſtolicorum ille ordo in identitate habitus, ex conceſſione Apoſtolica primitus fuit fundatus: tum quia licet ab initio Regulam D. Auguſtini non aſſumpſerint prædicti Canonici, ob quam rationem nos hanc Congregationem ſupputatis temporibus inſtitutionis non ponimus ſuo loco, tamen progreſſu temporis ſcilicet, ante annum 1452. eam in quadam reformatione approbaverunt obſervandam, ut colligitur ex quadam Conſtitutione Pii II. edita ſub anno 1459. Deſiit tandem hæc Congregatio, & eorum Monaſterium S. Marci à Gullielmo Mantuæ Duce conceſſum fuit Monachis Camaldulenſibus, obtenta prius à Sede Apoſtolica facultate.

Ex hac Congregatione exierunt quamplures viri illuſtres, & Sixtus Senenſis in ſua Bibliotheca refert celeberrimum Poetam Marcum Hieronymum Vidam Abbæ Epiſcopum, qui Mortem, Reſurrectionem, aliaque D. N. Jeſu Chriſti geſta more Virgiliano cecinit, alumnum hujus Congregationis fuiſſe, licet deinde ad Canonicos Lateranenſes Regulares tranſierit, ut ait Pennotus *loco proximè citato*.

Agunt de hac Congregatione, præter citatos autores Auguſtinus Mamphridius, Joannes Baptiſta Signius, & Mozzagrugnus *de orig. Eremit. S. Auguſt. lib.* 1. & 3.

Cruciferorum ſancti Cleti Canonicorum Regularium Congregatio.

Cruciferorum Canonicorum Regularium alius Ordo, ſeu Congregatio fertur inſtituta à Beato Cleto Lini 34
ſucceſſore, vel à Cyriaco Epiſcopo tempore Magni Conſtantini; fuit reformata hæc Congregatio ab Alexandro III. ut fatetur Gregorius XIV. in Conſtit. 13. quæ incipit, *Romanus*. Cæterum approbata fuit ab Urbano III. conſtitutione ſequenti.

URBANUS EPISCOPUS
Servus Servorum Dei.

Dilectis filiis Ven. Magiſtro & Fratribus Cruciferis Hoſpitalis domus Bononien. tam præſentibus, quam futuris, communem vitam ducentibus in perpetuum.

CUM Anteceſſor tuus, Fili Prior, à prædeceſſore noſtro fel. mem. Alexand. Papa lapidem primarium ad Eccleſiam conſtruendam acceperit in territorio Bononien. ubi domus veſtra nunc constructa dignoſcitur, Nos veſtris poſtulationibus juſtis inducti, eandem Eccleſiam, in qua divino eſtis, & pauperum obſequio mancipati, in jus, & proprietatem B. Petri, & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti pri-

vilegio communimus: Statuentes, ut quaſcunque poſſeſſiones, quæcunque bona eadem Eccleſia veſtra cum Hoſpitali in præſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis præſtante Domino poterit adipiſci, firma vobis, veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant. In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis, Locum ipſum, in quo præfatum Hoſpitale, & Eccleſia ſita eſt, cum omnibus pertinentiis ſuis.

Deinde octo paragraphis exprimit prædictæ Congregationis exemptiones, & imponit pœnas perturbatoribus, ſicut benedicit benefactoribus hujus Congregationis, & cum propria ſubſcriptione, & Cardinalium tunc temporis, tandem concluditur Conſtitutio ſub datum Veronæ per manum Moyſis Lateranen. Canonici Vicesgerentis Cancellariæ 7. Calend. Aprilis, indict. 5. Incarnationis Dominicæ 1187. Pontificatus vero Domini Urbani Papæ III. anno 2.

Hanc Congregationem vivere ſub Regula S. Auguſtini, aſſerit Gabriel Pennotus *in hiſt. tripartita Canon. Regul. lib. 2. cap. 74.* & eidem à Pio V. Conſtit. 59. reformatæ Gregorius XIV. confirmat omnia privilegia, gratias, & indulta Mendicantibus conceſſa, & in poſterum concedenda, prout habetur in Conſtit. 13. prædicti Pontificis edita anno 1591. die 12. Julii. Religioſi hujus Congregationis habitum coloris cærulei deſerunt, prout ſibi conceſſit, & dedit Pius II. prout *in Annotationibus ad Bullarium tom. 1. pag. 29.* refert Cherubinus Laertius: de hoc Ordine nihil aliud vidi.

Sancti Spiritus in Saxia Canonicorum Congregatio.

35 Sancti Spiritus in Saxia Ordo, ſeu Congregatio literis Apoſtolicis ſub Regula S. Auguſtini ſic nuncupata ex Pennotto *lib. 2. hiſt. tripart. c. 74.* mirabile quidem habuit principium ab Innocentio III. Summo Pontifice. Huic enim oranti facta eſt vox de cælo dicens: *Innocenti, vade piſcatum ad Tiberim fluvium.* Re cum S. R. E. Cardinalibus communicata, ad Tiberim ſe contulit, & laxatis retibus, prima vice octuaginta ſeptem, ſecunda vero trecentos, & quadraginta extraxit infantes abortivos, ab impiis matribus ſuffocatos, & in Tiberim projectos. Non defuit piiſſimo Pontifici remedium divinitus revelatum. Congregatis enim quamplurimis piis hominibus, eos ad curam Hoſpitalis S. Spiritus, quod Romæ circa annum 1201. conſtruxit, præfecit. Eorum cura eſt, peregrinos, & infirmos ſuſcipere, & curare, ac pueros, & infantes alere. Vocantur autem Fratres S. Spiritus à Collegio certe magnifico ſub tutela, & patrocinio S. Spiritus ædificato. In Saxia autem, vel quia Collegium conſtructum eſt ſub ſaxo, ſeu caſtro Neronis; vel quia Saxones Germaniæ populi ibi olim habitavere.

Confirmatus fuit hic Ordo ab ipſo Innocentio, & in Conſtit. 7. ejuſdem quæ incipit: *Inter opera pietatis.* 13. Calend. Julii. 1204. explicatur cauſa erectionis, officium Regularium hojus Ordinis, electio Magiſtri Generalis, & multa alia privilegia, & gratiæ, ac indulta, quæ prædictus Pontifex in augmentum hujus pii inſtituti eiſdem Religioſis concedit. Eximuntur item à jurisdictione omnium Ordinariorum, & gaudent omnibus privilegiis Monachorum Caſſinenſium, prout habetur ex Conſtitut. 22. Sixti IV. quæ incipit: *Religionis.* id ib. Febr. 1483. Subſunt hi Religioſi jurisdictioni, & correctioni Præceptoris Generalis, qui modo à Summo Pontifice eligitur, & Commendator S. Spiritus nuncupatur. His quoque Religioſis, loca, & Eccleſiæ dicti Hoſpitalis conferri poſſunt, ut habetur in Conſtit. 12. Sixti IV. quæ incipit: *Et ſi universis.* 10. Calend. Febr. 1476. Habitus horum Religioſorum idem prorſus eſt cum illo Clericorum ſecularium, niſi quod ad diſtinctionem Crucem albam, duplici transverſa, quarum Superior minor eſt, ſuper habitum geſtant. Habent quamplura Cœnobia, ſed principale, & ad quod cætera referuntur, eſt Archihoſpitale S. Spiritus in Saxia in urbe Roma, cujus redditus ferè incredibiles habentur.

Agunt de hoc Ordine Platus *de bon. ſtat. Relig. c. 22.* Tarcagnot. *in hiſt. univerſ. p. 2. lib. 13.* Gaulter. *in tab. Chronograph. ſecul. 13. ann.* 1201. Paul. Morig. *in orig. Relig. lib. 1. c. 9.* Sylv. Marul. *in Ocean. lib. 3. pag. 133.* Albertus Baſſan. *de orig. hujus Relig. in lib. edito Cracoviæ* 150. Auguſtin. Barboſa *de jure Eccleſ. c. 41. n. 113.*

Eremitarum ſub Regula S. Auguſtini Congregationes.

Eremitarum S. Auguſtini Ordo, à quonam, quove 36
tempore inceperit, variæ Hiſtoricorum opiniones non adeo facilem præbent determinationem. Quidam enim tempore D. Auguſtini plantatum dicunt, quos fuſe rejicit Pennotus *lib. 1. hiſt. trip. Canonic. Regul. fere per totum.* Alii in D. Guillelmum Aquitaniæ Ducem, & Pictavienſium Comitem originem referunt; alii in B. Joannem Bonum Mantuanum; alii modo: utcunque tamen res ſe habeat, quaſdam Congregationes Eremitarum S. Auguſtini referemus; certitudinem dictorum Lectoribus auſpicandam relinquendo.

S. Guillelmi Eremitarum Congregatio.

Congregatio Eremitarum S. Guillelmi Aquitaniæ 37
Ducis, ac Pictavienſis Comitis, ut fertur, circa annum 1156. exordium habuit à prædicto ſancto, à quo & ſortita eſt nomen. Is enim aliquando Anacletum Pſeudopontificem contra Innocentium II. ſequutus, exhortationibus D. Bernardi Clarevallenſis Abbatis tandem ad obedientiam legitimi Pontificis revocatus, & prioris errati pœnitentia ductus, poſt longiſſimas, eaſque laborioſiſſimas peregrinationes, de quibus Sylveſt. Marul. *in Ocean. Relig. lib. 4. pag. 272.* Eremiticam vitam in Italia ex Hieroſolymitana peregrinatione reverſus, aggreſſus eſt, atque ita Congregationi præclariſſimæ nomen, & initia dedit. Sub qua autem Regula ſuam vivendi formam reſtrinxerit, non ita certum eſt. Placuit ſententia Renati Choppini *in Chron. Monaſt.* hunc videlicet Ordinem ſub Regula D. Benedicti inſtitutum fuiſſe, ideo hanc Congregationem infra inter Monaſticas reponemus; & quidem ſi Bullam Innocentii IV. conſideremus, verior apparebit hæc opinio. Exemplum dictæ Bullæ hoc eſt:

ALEXANDER EPISCOPUS 38
Servus Servorum Dei.

Dilectis filiis Generali, & Fratribus Ordinis S. Guillelmi ſalutem, & Apoſtolicam benedictionẽ.

LIcet olim pro unione facienda inter vos, & alios Eremitas diverſorum Ordinum, fueritis ad præſentiam noſtram vocati, quieti tamen, & ſaluti veſtræ paterno providentes affectu, præſentium vobis tenore concedimus, ut ſub Regula S. Benedicti, ſecundum inſtitutiones S. Guillelmi remanere in ſolito habitu liberè valeatis, nullis obſtantibus literis, gratiis, vel privilegiis à Sede Apoſtolica in contrarium impetratis, vel impetrandis in poſterum. Nulli ergo hominum liceat, &c. Dat. Anagniæ 11. Calend. Septemb. Pontif. noſtri anno 12.

Ex qua Bulla plane habetur, ante unionem diverſorum Ordinum Eremitarum, quam Gregorius IX. Pontifex inſtituerat, Guillelmitas Regulam S. Benedicti obſervaſſe, quam etiam liberam eiſdem reliquit Summus Pontifex. Et quidem vero conformius eſt, D. Bernardum, cujus opera S. Guillelmus vitam mutavit, eidem

Regu-

Regulam S. Benedicti perſuaſiſſe. Cur autem aliquando communiter dicti ſint Guillelmitæ Ordinis S. Auguſtini, ſicuti eos vocat Nauclerus *volum. gen.* 40 & 41. & Bellarminus *in Chronol. in fine lib. de ſcriptor. Eccleſ. ſub anno* 1241. & alii ſimpliciter dicant profiteri Regulam S. Auguſtini, dicerem hoc eſſe, quia in dicto Diplomate Unionis, in quo Regula S. Auguſtini obſervanda præcipiebatur, quædam Monaſteria Guillelmitarum conſenſerunt, & Regulam, ac habitum communem, nempe illum, quem modo geſtant Eremitani S. Auguſtini ſuſceperunt, atque ita fuit diviſa Congregatio, Monaſtica anteà, in Eremitarum S. Auguſtini, & Monaſticam S. Benedicti; & ſic concordantur diverſæ ſententiæ in hac re. Quædam autem Monaſteria Guillelmitarum unioni, & Regulæ S. Auguſtini conſenſiſſe, expreſſe tenent Nauclerus, & Bellarminus *loc. cit.* Volaterran. *lib.* 21. *Joan. Andr. in c. Religionum* & *in gloſſ. c. quorundam, in verbo Prædicatorum, de Elect. in* 6. & Robertus Holkot *in c.* 7. *Sapientiæ lect.* 95. ſcribit. *Et longè poſtea Eremitæ S. Guillelmi, & S. Auguſtini, & multi alii convenientes in unum collegium, facti ſunt ex Eremitis Urbani, & aſſumpſerunt S. Auguſtini Regulam.* Et quidem Monaſteria, quæ unioni conſenſerunt, talia, & tot fuerunt, ut initium Auguſtinienſium à Guillelmitis fuiſſe communiter putetur; atque nos hac ratione hanc Congregationem inter alias S. Auguſtini Regulam profitentes ponimus. Veriorem tamen hujus rei ſententiam infra cùm de Congregationibus, ſub Regula S. Benedicti militantibus, agemus, elicere quiſque ex rationibus, & authoritatibus poterit.

Privilegia à variis Summis Pontificibus huic Congregationi, prout ſub Regula S. Auguſtini militat, in unum collecta habes à F. Laurentio Empoli, ubi & de approbatione, & confirmatione Congregationis hujuſmodi diplomata videre poteris.

Prodierunt, & indies prodeunt ex hac inſigni Congregatione homines & ſanctitate, & literis illuſtres, quorum catalogum refert Sylveſtres Marul. *in Ocean. Relig.* 4. *pag* 275.

Agunt de ea univerſi fere Hiſtorici, ut Marquez *de vera orig. Eremit. S. Auguſt.* Pennotus *in hiſt. tripart. lib.* 1. *c.* 46. Renat. Choppin. *in Monaſtico*, Barboſa *de jure Eccleſ. lib.* 1. *c.* 41. *n.* 64. Jordanus *lib.* 1. *cap.* 19. Baronius *in notis ad Martyrolog. ſub.* 10. *Februar.* Onuphrius Panvinius *in Chron. ſub anno* 1160. & alii.

Iambonitarum Eremitarum Congregatio.

Congregatio Eremitarum Fratris Joannis Boni, alias Jambonitarum incepit à prædicto B. Joanne Bono Mantuano apud Ceſenam, in loco qui dicitur Budriolum, quo autem tempore Regulam S. Auguſtini profeſſus ſit, variæ referuntur ſententiæ, certum eſt illam accepiſſe ſaltem in communioni unione ſupra relata. Hujus ergo Congregationis inſtitutor, cum non ſine magna ſanctitatis fama, referente D. Antonino 3. *p. tit.* 24. *c.* 13 paulo ante Innocentium III. in Romandiola, in loco *ſupra* relato viveret, quamplurimi ejus exemplo, ſpretis ſeculi vanitatibus, ſanctum propoſitum æmulati, ut facilius voti compotes redderentur, prædictum ſanctum hominem in ducem, & magiſtrum delegerunt, ut in via Domini affectus eorum dirigeret. Verùm hæc omnia ſine certo habitu, & ſpeciali Regula, particulari tamen Dei auxilio præſtabantur: at cum indies res difficilior evaderet, & proceſſu temporis hujuſmodi nimis communem, licet pium, vivendi modum deſecturum Joannes Bonus, & Fratres probatâ experientia cognoſcerent, congregato quodam Capitulo, ea quæ ad firmam, & diuturnam vivendi normam conducere poſſent ad ſuum propoſitum continuandum eligere deliberarunt, atque deinceps non Jambonitæ ab Inſtitutore, de Bittinis, ſeu de Fabali à locis, in quibus maxime vigebant, ſed ſimpliciter Eremitæ S. Auguſtini, cujus Regulam imitari intendebant, nuncupari decreverunt; quonam autem tempore hoc executum fuerit, neſcio. Certum mihi eſt, ad firmiorem ſubſiſtentiam Innocentium IV, ſuo diplomate Regulam S. Auguſtini ipſis præcipiſſe in hac forma.

INNOCENTIUS EPISCOPUS
Servus Servorum Dei.

Dilectis filiis univerſis Eremitis, exceptis Fratribus S. Gulielmi, per Thuſciam inſtitutis, ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem.

INcumbit nobis ex officii debito paſtoralis, & plantare ſacram Religionem, & fovere plantatam, & quantum in Nobis eſt, univerſos & ſingulos in pio propoſito confirmare, ne ſi favore fuerint Apoſtolico deſtituti, non proficiant in incepto, ſed deficiant potius, vel tepeſcant. Cum enim per dilectos filios Fratres Stephanum H. G. & P. Eremitas propoſitum veſtrum fuiſſet Nobis expoſitum diligenter; Nos volentes, vos ſine paſtore ſicut oves errantes poſt gregum veſtigia evagari; Univerſitati veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus in unum vos Regulæ propoſitum conformantes, Regulam B. Auguſtini, & Ordinem aſſumatis, ac ſecundum eum profiteamini de cætero vos victuros, ſalvis obſervantiis, ſeu conſtitutionibus faciendis à vobis, dummodo ejuſdem Ordinis non obvient inſtitutis. Proviſuri vos nihilominus de Priori idoneo per electionem canonicam, cui præſtetis obedientiam, & reverentiam debitam impendatis. Si vero ſuper præmiſſis aliquid difficultatis emerſerit, ad dilectum filium noſtrum R. Sancti Angeli Diaconum Cardinalem, quem vobis Correctorem, ac Priorem deputavimus recurramus. Datum Laterani 17. Kal. Jan. Pont. noſtri anno 1.

Ex quo diplomate habes & hujuſmodi Eremitas Regulam S. Auguſtini obſervandam ſumere, & inſuper hujuſmodi præceptum non fuiſſe intimatum Gulielmitis, prout ex titulo Bullæ.

Gaudet hæc Congregatio omnibus privilegiis, & gratiis, quibus S. Auguſtini tota Eremitana familia decorata eſt, ſicut & unita eſt toti univerſali Congregationi Eremitarum S. Auguſtini per Alexand. IV.

Agit de hac Congregatione Marquez *loc. cit.* Jordanus de Saxonia *lib.* 1. *cap.* 8. *in vitis Fratrum.* D. Antoninus 3. *p. tit.* 24. *cap.* 13. Card. Ægid. Viterb. relatus à Pennoto *lib.* 1. *cap.* 25. *pag.* 71. qui *cap.* 47. ponit exemplum Bullæ, cum præinſertis literis Gullielmi Card. titulo S. Euſtachii præſcribentibus modum in electionibus, & in aliis quæ ad dictæ Congregationis pacem, & concordiam ſpectant, ex quibus etiam colligitur hujuſmodi Eremitas à principio non obſervaſſe Regulam S. Auguſtini in illis præciſis verbis: *Cum autem iidem Religioſi aliquam de approbatis Regulam non haberent, quidam ex eis accedentes ad Sedem Apoſtolicam, obtinuerunt ab ea B. Patris Auguſtini Regulam ſibi dari.*

Hæc quæ diximus de Congregatione Eremitarum Joannis Boni, eadem prorſus dicenda ſunt de Congregatione de Bittinis nuncupata, & de alia dicta de Fabali, nam non diſtinctæ Congregationes erant, ſed diſtinctæ domus ejuſdem Congregationis, & quia in illis vigebat maximè obſervantia Regularis, proinde aliquando ab illis Congregatio Eremitarum nuncupari conſuevit. Quod ſi velis, diſtinctas eſſe Congregationes, in unam tamen omnes convaluere in ipſa generali unione Eremitarum, & conſequenter communicant in privilegiis, & gratiis; & Hiſtorici, qui de ſupradictis agunt tractant etiam de his duobus. Vide Pennottum *lib.* 2. *cap.* 47. *numero* 7. & *lib.* 2. *cap.* 74. ubi pro iiſdem habet has Congregationes, ſicut & illam Eremitarum per Thuſciam.

Sancti Hieronymi in Hiſpania Eremitarum Congregatio.

39 Eremitarum S. Hieronymi in Hiſpania Ordo inſtitutus fuit, ſeu reformatus ſub Regula S. Auguſtini, & patrocinio S. Hieronymi à D. Petro Fernandez, nobili Caſtellano, & Regis Petri, cognomento Crudelis, intimo cubiculario, anno Domini 1370. tempore Urbani V. licèt alii alium hujus Ordinis faciant auctorem, ut refert Barboſa *lib. 1. de jure Eccleſ. cap. 41. num. 144.* Prædictus ergo Religioſus vir, acciris aliquot ſociis, vitam Eremiticam aſperam ſatis ducens, cum eiſdem decrevit Eremitarum S. Hieronymi titulum aſſumere, quem Sanctum Doctorem, & Protectorem aſſumpſerat; quapropter iidem ſociis in unum collectis ad Vulpianæ locum Toletanæ Diœceſis, in quo facellum in honorem Apoſtoli Bartholomæi erectum invenerunt, ſuo ſancto inſtituto, & Ordini in meliorem formam fundamenta jecerunt, ejusque approbationem, & confirmationem ſub Regula S Auguſtini à Gregorio Papa XI. de Conſilio S. R. E. Cardinalium obtinuerunt anno 1373. ut refert Sylveſter Marulus *in Ocean. Religionum, lib. 3. pag.* 202. Caput hujus Congregationis eſt Monaſterium S. Bartholomæi prædictum; habet alia quamplurima, & pulchra Monaſteria in Hiſpaniis, & præcipuè celeberrimum illud S. Laurentii in Eſcuriali à Philippo II. Hiſpanarum Rege extructum, cujus magnificentiam innuit Marulus *loco cit. pag.* 103. Militarunt hujus Ordinis alumni à prima inſtitutione ſub Regula D. Benedicti, poſteà verò, ut diximus *ſuprà*, ſub Regula S. Auguſtini confirmata fuerunt; modò in reformatione Itala facta à Lupo de Olmeto ſub Regula excerpta ex libris ejusdem S. Hieronymi, ut *infrà* dicemus, vivunt. Agunt de hoc Ordine Hieronym. Romanus *de Republ. Chriſt. lib. 6. c.* 19. Sylveſt. Marulus *in Ocean. Relig. lib. 3. pag.* 198. Platus *de bon. ſtatu Religionis, lib. 2. cap.* 22. Eduard. Nonius de Leao *in Chron. Regis Ferdinandi Luſitani*, Frater Emmanuël *qq. regul. tom. 1. q. 4. art.* 10. Miranda *in manual. Prælat. tom. 1. q. 4. art.* 1. Azor. *inſtit. moral. p. 1. lib. 13. cap. 11. q.* 8. Suar. *tom. 4. de Relig. tract. 1. lib. 2. cap. 5. num.* 7. Hieronym. Roder. *in compend. qq. regul. reſol. 123. n.* 17. Joſeph. de Ciguenza *in Chronica hujus Ordinis*, Barboſa *de jure Eccleſ. lib. 1. c. 41. n.* 144. & alii.

B. Petri de Piſis Eremitarum Congregatio.

40 Eremitarum B. Petri de Piſis Ordo inſtitutus fuit à nobili viro Piſano Petro Gambacurta ſub Regula S. Auguſtini, & patrocinio S. Hieronymi anno Domini 1380. Is enim cùm Eremiticæ vitæ deſiderio ſpeciali, eoque ferventiſſimo incenſus, patria, & parentibus relictis, locum ſuæ ſecuritati opportunum, ac à ſeculi vanitatibus ſatis remotum hinc inde inquireret, à quibusdam nefariis viris captus fuit; cum quibus cùm per aliquod tempus vixiſſet, eos ſuis exhortationibus ita manſuetos, ac pios reddidit, ut præteritæ vitæ ſtimulis penitùs abjectis, idem cum ipſo B. Petro Eremiticæ vitæ inſtitutum profeſſi ſint, obtento priùs ab Urbinatum Duce præteritorum ſcelerum indulto. Extruxêre omnes ſimul Monaſterium in honorem Sanctiſſimæ Trinitatis apud Ceſſanam in loco, qui ob aëris amœnitatem, & ſitus pulchritudinem Monsbellus appellatur, atque ibi ſuæ novæ Congregationi primam ſedem poſuerunt. Priùs vixerunt ſine trium votorum emiſſione, modò verò Pius V. ad ea emittenda Fratres hujus Congregationis compulit, eosque Regulam S. Auguſtini obſervare voluit, prout ſupponitur in Conſtitutione dicti Pontificis, in qua hanc Congregationem ſub tutela Sedis Apoſtolicæ ſuſcipiendo, multas eidem gratias contulit in hac forma:

PIUS PAPA V.

Dilectis filiis Congregationis Eremitarum B. Petri de Piſis, Ordinis S Hieronymi.

Religionis zelus, eximiumque Regularis obſervantiæ deſiderium, ac illibatus ſinceræ devotionis erga nos, & Sedem Apoſtolicam affectus, quibus in Domino ſuffragare comprobamini, promeremur, ut noſtram quoque & Sedis prædictæ paternam ſentiatis benignitatem, & clementiam: hinc eſt, quod nos Congregationem veſtram Fratrum Eremitarum Beati Petri de Piſis, Ordinis S. Hieronymi, dictoſque Fratres, & alias ejusdem Congregationis perſonas aliqua noſtra, & dictæ Sedis Benevolentia amplecti, ac ſpecialibus favoribus, & gratiis proſequi volentes; Motu proprio, non ad veſtram, aut alicujus veſtrûm, ſeu alterius pro vobis ſuper hoc nobis oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de mera liberalitate, & ex certa ſcientia noſtra, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine omnia, ac ſingula privilegia, facultates, libertates, immunitates, exemptiones, prærogativas, indulta, & alias gratias univerſas ſpirituales, & temporales vobis, & dictæ veſtræ Congregationi illiusque Capitulo, & perſonis, ac monaſteriis, & locis per quoſcunque Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, & etiam forſan Nos, ac Sedem prædictam, & etiam illius Legatos; necnon etiam locorum Ordinarios, quorumlibet hactenus, & in præſentem uſque diem, ac etiam à quantumvis antiquo tempore conceſſa (quatenus S. Concilii Tridentini Decretis, & Regulari obſervantiæ contraria non ſunt, & quoad ea, quæ Decretis Concilii, & Regulari obſervantiæ hujuſmodi non contrariantur) necnon deſuper confectas literas, inſtrumenta, documenta, & Scripturas quaſcunque, & in eis contenta, ac inde ſecuta, & ſequenda quæcunque illam, & illorum, ac præmiſſorum omnium, & aliorum neceſſariorum tenores, & etiam datas cum inde ſecutis, ac ſi de verbo ad verbum inſererentur, præſentibus pro plenè, & ſufficienter expreſſis, & inſertis habentes, & haberi decernentes, Apoſtolica auctoritate tenore præſentium perpetuo approbamus, & confirmamus, ac innovamus, & etiam de novo perpetuo concedimus. Necnon illis plenariæ, inviolabilis, & perpetuæ firmitatis Apoſtolicæ robur adjicimus, omnesque, & ſingulos, tam juris, quam facti, & quoſcunque alios defectus, ſi qui forſan intervenerint, quomodolibet in eiſdem ſupplemus, illaque valida, & efficacia fuiſſe, eſſe, & perpetuo fore, ac ſuos plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere, necnon vobis, & Congregationi veſtræ prædictæ, illiuſque Fratribus, perſonis, Monaſteriis, & locis ſuffragari, ac omnibus, & ſingulis, quos ea quomodolibet concernunt, & pro tempore concernent, inviolabiliter perpetuo obſervari debere, vosque, & Congregationem veſtram, ac illius Fratres, perſonas, Monaſteria, & loca ſuper præmiſſis, & infraſcriptis per quoſcunque quavis auctoritate quomodolibet moleſtari, vel impediri non poſſe decernimus, & declaramus. Diſtrictius etiam inhibentes omnibus, & ſingulis perſonis, cujuſcunque dignitatis, ſtatus, gradus, Ordinis, vel conditionis ubilibet exiſtentibus in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub indignationis noſtræ, ac aliis arbitrii noſtri pœnis, ne vos, aut aliquem veſtrum ſuper præmiſſis per ſe, vel alium, ſeu alios publice, vel occulte, directè, vel indirectè quovis quæſito colore, vel ingenio quomodolibet moleſtare, inquietare, impedire, vel perturbare audeant, ſeu præſumant. Ac inſuper de Omnipotentis Dei miſericordia, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus auctoritate confiſi, vobis, & dictæ veſtræ Congregationi, illiuſque Fratribus, & perſonis, ac veſtrum, & eorum *ſingulis plenariam* omnium peccatorum veſtrorum *indulgentiam*

& re-

&c remiſſionem à culpa, & pœna in forma Jubilie ampliſſima quarto die Dominico cujuslibet quadrageſimæ, in perpetuam rei memoriam, profeſſionis trium votorum, quam vos Fratres dictæ Congregationis præeunte dilecto filio Fratre Joanne Baptiſta de Monſelice veſtro, & hujus Congregationis Generali, prompto, & libenti animo in manibus noſtris ſolemniter ſub Regula S. Auguſtini, & ſub Conſtitutionibus dictæ Congregationis Romæ in Eccleſia Monaſterii S. Honufrii die 18. Menſis Martii anni Domini 1569. emiſiſtis, eisdem auctoritate, & tenore miſericorditer in Domino perpetuo concedimus, & impartimur. Præterea vos, & eandem Congregationem veſtram, illiuſque Fratres, & perſonas, ac Monaſteria, & loca Bullæ Confirmationis, novæque conceſſionis privilegiorum omnium Ordinum Mendicantium per nos nuper, ſeu dudum editæ, illius etiam tenores, & datam cum inde ſecutis, præſentibus pro plenè, & ſufficienter expreſſis, & inſertis habentes, in omnibus, & per omnia, ac ad inſtar dictorum Ordinum, & æquè principaliter ex nunc, & perpetuo auctoritate, & tenore prædictis aggregamus, ac pro aggregatis haberi, cenſeri, & teneri in judicio, & extra judicium, ubilibet volumus declaramus, & mandamus. Præſentes quoque de ſubreptionis, vel obreptionis, ſeu nullitatis vitio, aut intentionis noſtræ, vel quovis alio defectu notari, vel impugnari, ſeu alias quomodolibet infringi, vel retractari, ſuſpendi, vel revocari, ſeu eis in aliquo derogari nullatenus unquam poſſe, ſed illas ſemper validas, & efficaces exiſtere, ac ſuos plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere, necnon ab omnibus, & ſingulis, quos ea quomodolibet concernunt, & pro tempore concernent inviolabiliter, ut præfertur, obſervari; ſicque etiam in præmiſſis, & ſupradictis omnibus, & ſingulis ab omnibus cenſeri, &c.

40 Poſtea deputatis executoribus, & appoſitis clauſulis derogatoriis ſolitis concludit Conſtitutionem ſub

Datum Romæ apud S. Petrum ſub annulo Piſcatoris die 30. Martii 1571. Pontificatus ſui anno ſexto.

Quamplura alia Privilegia, & gratias huic eidem Congregationi conceſſerat Eugenius IV. ſua Conſtitutione in ordine 12. quæ incipit: *Provenit*, octavo Calend. Martii 1437. De hac eadem Congregatione extat Bulla Sixti IV. de celebratione Capituli, & Clemens VIII. Conſtit. 70. eiſdem Fratribus loca ad Novitiatum erigendum opportuna determinavit.

Prodiere ex hac Congregatione homines & ſanctitate, & literis illuſtres, quorum nomina, & encomia refert Marulus *in Oceano Regularium lib. 5. pag.* 345. Habitant Romæ Fratres hujus Congregationis in Regione Burgi ad S. Onophrium; utuntur habitu caruſino, cum ſcapulari, Caputio, & Cuculla ad inſtar Monachorum Caſſinenſium. Agunt de hac Congregatione Paulus Morigia *in hiſt. Relig. cap.* 37. Emannel Roder. *qq. regul. tom. 1. q. 3. art. 9.* Azorius *inſtit. moral. p. 1. lib. 13. c. 11. q. 7.* Suarez *de relig. tom. 4. tract. 9. l. 2, c. 5. n. 22.* Barb. *de jure Eccleſiaſt. lib. 1. cap. 41. n. 148.* & alii.

Et hæc ſunt, quæ de Eremitis S. Auguſtini in communi reperimus, quos omnes Paulus Morigia in Conventuales, & Obſervantes dividit *c. 49.* & alibi, de quibus & nos aliqua, ſed breviter referemus.

S. Auguſtini Eremit. Conventualium Congregatio.

41 Eremitarum Conventualium S. Auguſtini Ordo ex prædictis ſuſcitatus celeberrimus, nedum in Italia, ſed & in Hiſpania, Gallia, & Germania, ac per totum ferè orbem propagatus eſt, cujus privilegia, gratiæ, & indulta à Sede Apoſtolica, quam ſæpiſſimè obtenta in unum compilavit Frater Laurentius Empoli Procurator Generalis Ordinis; habitant Romæ ad S. Auguſtinum. De hac Congregatione, utpote notiſſima, nihil aliud referam, niſi quod fruitur omnibus privilegiis conceſſis quatuor Ordinibus Mendicantium, videlicet, Minorum, Prædicatorum, Carmelitarum, & Servorum, ut habetur ex Conſtit. 18. Julii II. quæ incipit, *Etſi*, 17. Junii 1508. Eidem officium ſacriſtæ Capellæ Palatii Apoſtolici conceſſit Alexander VI. Conſtit. 5. quæ incipit: *Ad Sacram*, i. Lib. Octobr. 1497. De hominibus illuſtribus hujus Congregationis vide Sylveſtrum Marulum *in Ocean. Relig. 4 pag.* 274.

Agunt de hac Congregatione S. Antoninus 3. *p. tit. 24. c. 21.* Pelag. *de planct. Eccleſ. c. 23. & 51.* Genebrard. *in Chron. anno Chriſti* 1153. *&* 1216. Caſſan. *in catal. p. 4. conſil.* 17. Naucler. *volum. 3. gener. 41 anno Chriſti* 1215. Garibai. *in comp. lib. 7. cap. 57. anno* 398. Platus *de bono ſtat. Relig. lib. 2. c. 22.* Illeſcas *in hiſt. Pontif. p. 1. lib. 2. c. 8.* Joann. de S. Maria *in Chron. Carmelit. tom. 1. p. 2. c. 54.* Arnoldus de Duſco Eremita Ord. S. Auguſt. *in tr. de viris Illuſtr. Ordinis Eremitarum*, Hieronym. Roman. & Joſeph. Pamphilius *in Chron. Eremit.* Nicolaus Conſenius *in Monaſtic. Auguſtiniano*, Paulus Venetus *in tr. de ortu, & progreſſu Ordinis Eremitarum*, Frater Joannes Marquez *de orig. Eremit. S. Auguſtini.* Ludovicus Furrado *de incremento ordinis Eremitarum*, & alii quamplurimi, quos citat Barboſa *de jure Eccleſ. lib. 1. cap. 41. n.* 94.

Eremitarum S. Auguſtini de Obſervantia Ordo in plures Congregationes diſtinctus eſt, & illum ad has particulares reſtringimus, quas etiam videre poteris apud Paulum Morigiam *cap. 49. de hiſt. Religionum.*

Illicitana Eremitarum de Obſervantia Congregatio.

Eremitarum de Obſervantia Congregatio Illicitana, quæ ſuum habuit principium à Magiſtro Bartholomæo Veneto, anno ſalutis 1387. De hac Congregatione nonnulla attigimus *ſuprà* in Congregatione Canonicorum Regularium S. Salvatoris vulgo Scopetinorum. Hæc opera & induſtria cujusdam Magiſtri Nicolai, & Magiſtri Gerardi Ariminenſis, quamplurimis eſt decorata privilegiis, ut author eſt Paulus Morigia *de hiſt. Relig. cap.* 49. 42

Carbonaria S. Auguſtini Eremitarum Congregatio.

Eremitarum S. Auguſtini de Obſervantia Congregatio de Carbonaria in Terra Laboris, vulgò *Compagna*, modò S. Joannis de Neapoli nuncupata, originem habuit à quodam Fratre Simone Cremonſi Philoſopho, & Theologo illorum temporum illuſtri anno Domini 1399. 43

Perugina Eremitarum S. Auguſtini de Obſervantia Congregatio.

Eremitarum S. Auguſtini de obſervantia Congregatio Perugina, aliàs S. Mariæ de Populo nuncupata in Provincia Umbriæ incepit anno Domini 1424. 44

Lombardia Eremitarum S. Auguſtini de Obſervantia Congregatio.

Eremitarum S. Auguſtini de Obſervantia Congregatio Lombardiæ ortum habuit anno Domini 1444. à P. Magiſtro Roccho Papienſi, & P. Gregorio Cremonenſi in civitate Cremæ. Hæc Congregatio eſt omnium aliarum Obſervantium celebrior, tum viris in omni ſcientiarum genere peritiſſimis, tum amplitudine, & magnitudine Monaſteriorum ubique exiſtentium. De hac Congregatione extat noviſſima Conſtitutio S. D. N. Urbani VIII. ſuper receptione, & educatione Novitiorum tenoris, qui ſequitur: 45

URBANUS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

EXpoſitum Nobis nuper fuit pro parte dilectorum filiorum Vicarii generalis, & fratrum Ordinis Eremitarum S. Auguſtini Congregationis Lombardiæ, quod alias de anno 1608. fel. rec. Paulus Papa V. prædeceſſor noſter, ejus vivæ vocis oraculo bon. mem. Antonio Epiſcopo Oſtien. Cardinali Saulio nuncupato, tunc ejusdem Congregationis apud ipſum Paulum prædeceſſorem, & Sedem Apoſtolicam Protectori facto, præfatæ Congregationi Novitiatus in aliquibus ejus Domibus Regularibus erigendi, ſeu deſignandi facultatem conceſſit, cujus quidem facultatis vigore, unus in de Incoronatæ nuncupat. Mediolanen. & alius in S. Auguſtini Bergomen. & reliquus Novitiatus hujuſmodi in S. Barnabæ Brixien. ejuſdem Congregationis Domibus Regularibus erecti, ſeu deſignati, in eiſque à viginti quatuor annis citrà Novitii ad habitum, & probationis annum peragendum, & Profeſſionem Regularem deinde emittendam recepti, & admiſſi fuerunt. Cum autem ſicut eadem expoſitio ſubjungebat, ſtante Conſtitutione noſtra quarumcunque gratiarum, indultorum, & privilegiorum à Romanis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris vivæ vocis oraculo conceſſorum revocatoria, ne de præmiſſorum ſubſiſtentia, & validitate ullo unquam tempore dubitari contingat, illa cum inde ſecutis Apoſtolicæ noſtræ confirmationis robore communiri plurimum deſiderent, Nos Vicarium, & Fratres prædictos ſpecialibus favoribus, & gratiis proſequi volentes, & à quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis à jure, vel ab homine quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium, dumtaxat conſequendum harum ſerie abſolventes, & abſolutum fore cenſentes, ſupplicationibus illorum nomine Nobis ſuper hoc humiliter porrectis, inclinati, de venerabilium Fratrum noſtrorum S. R. E. Cardinalium negotiis Regularium præpoſitorum conſilio, erectionem, ſeu deſignationem Novitiatuum prædictorum vigore dictæ facultatis, ut præfertur, factas cum omnibus inde ſecutis, dummodo tamen in Novitiatibus hujuſmodi Novitii ad præſcriptum decreti à Nobis ſuper receptione, & educatione Novitiorum ultimo loco editi, nec non fel. rec. Sixti V. prædeceſſoris noſtri, ac aliarum Conſtitutionum Apoſtolicarum, & Decretorum pariter ſimilis mem. Clementis VIII. inſtitutionumque generalium ſuper receptione, & educatione Novitiorum ejuſdem Clementis, necnon Pauli V. Romanorum Pontificum prædeceſſorum ſimiliter noſtrorum auctoritate editarum recipiantur, Apoſtolica auctoritate tenore præſentium perpetuo approbamus, & confirmamus, illiſque inviolabilis Apoſtolicæ firmitatis robur adjicimus, ac omnes, & ſingulos tam juris, quam facti defectus, ſi qui deſuper quomodolibet intervenerint, ſupplemus. Decernentes præmiſſa, ac præſentes literas validas, firmas, & efficaces exiſtere, & fore, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere, ac eidem Congregationi in omnibus, & per omnia pleniſſimè ſuffragari, ſicque per quoſcunque Judices Ordinarios, & delegatos, etiam cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane ſi ſecus ſuper his à quoquam quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus noſtra prædicta, & quibuſvis aliis Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac quatenus opus ſit dictæ Congregationis etiam juramento, confirmatione Apoſtolica vel quavis firmitate roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis in contrarium præmiſſorum quomodolibet conceſſis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus, & ſingulis illorum tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſſe derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcunque. Datum Romæ apud S. Petrum, ſub anulo Piſcatoris, die 15. Martii 1533. Pontificatus noſtri anno 10.

M. A. Maraldus.

S. Mariæ Montis Hortonæ Eremitarum Congregatio.

Eremitarum S. Auguſtini de Obſervantia Congre- 46
gatio S. Mariæ Montis Hortonæ quinto ab urbe Patavii milliario initium habuit à Fratre Simone de Camerino, omnium horotum viro, anno Domini 1460.

Batiſtellorum de Obſervantia S. Auguſti Eremitarum Congregatio.

Eremitarum S. Auguſtini de Obſervantia Congre- 47
gatio Batiſtellorum, ab ejus inſtitutore quodam Baptiſta nuncupata, incipit anno Domini 1484. Appellatur etiam Congregatio Januenſis ab eodem inſtitutore Januenſi.

Dulcina Eremitarum S. Auguſtini Congregatio.

Eremitarum S. Auguſtini de Obſervantia Congre- 48
gatio Dulcita à Fratre Felice Appulo circa annum Domini 1492. initium habuit.

Calabria Eremitarum Sancti Auguſtini Congregatio.

Eremitarum S. Auguſtini de Obſervantia Congre- 49
gatio Calabriæ, ſeu Zampana, anno Domini 1502. incepit, auctore Fratre Franciſco Zampana Calabrenſi.

Dalmata Eremitarum Sancti Auguſtini Congregatio.

Eremitarum S. Auguſtini de Obſervantia Congre- 50
gatio Dalmata eodem tempore originem habuit.

Germanica Eremitarum S. Auguſtini Congregatio de Obſervantia.

Eremitarum S. Auguſtini Congregatio Germaniæ
ab Andrea de Proles inſtitutore, incepit anno Domi- 51
ni 1514.

S. Pauli primi Eremitæ Congregatio S. Auguſtini Hiſpanica.

Eremitarum S. Auguſtini Congregatio S. Pauli pri-
mi Eremitæ nuncupata ortum habuit anno Domini 52
1550. hæc Congregatio in Hiſpania celebris, quamplura habet Monaſteria, & in Italia prope Velitrenſem civitatem ſatis illuſtre habet Monaſterium. Catalogum harum Congregationum, prout jacet, habes apud Paulum Morigiam *de hiſt. Religionum c.* 49. & de his nihil aliud vidi.

Congregationes autem Eremitarum, quæ in gene-
rali unione per Alexandrum IV. facta ſub eadem deno- 53
minatione Eremitarum S. Auguſtini venerunt, ut videre eſt apud Sylveſtrum Marulum *in Oceano Religionum, lib. 4. pag.* 284. ſunt infra ſcriptæ.

Congregatio Eremitarum Vallis Hirſutæ.

Congregatio Eremitarum de Pœnitentia Jeſu Chriſti. 54

Congregatio Eremitarum S. Auguſtini Turris palmarum, Firmana Diœceſis.

Congregatio Eremi S. Joannis Boni.

Congregatio Eremitarum S. Auguſtini in loco S. Baſilii de Briſtinis, Fanenſis Diœceſis.

Con-

Congregatio Eremitarum S. Mariæ de Lupo, Calucenſis Diœceſis.

Congregatio Eremitarum Sanctiſſimæ Trinitatis Centum cellis in Thuſcia.

Congregatio Eremitarum S. Mariæ de Murreto, Piſana Diœceſis.

Congregatio S. Jacobi de Mimlio, Lucenſis Diœceſis.

Congregatio Eremitarum S. Benedicti de Monte Fabali.

Congregatio Eremitarum S. Guilielmi.

De his Congregationibus nihil aliud reperi, niſi quæ *ſuprà* notata reperies. Vide Sylveſtrum Marulum, & Paulum Morigiam *locis ſuprà citatis.*

Diſcalceatorum S. Auguſtini Eremitarum Congregatio.

54 Eremitarum S. Auguſtini Diſcalceatorum noviſſima Congregatio in urbe Roma inſtituta eſt circa annum Domini 1599. prout ſupponitur in Conſtitutione Clementis VIII. edita anno prædicto, quam pro confirmationis approbatione hic inſerere volui in ſequenti forma.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad futuram rei memoriam

DEcet Romanum Pontificem ea benignè concedere, per quæ Religioſorum quieti, & in regulari obſervantia progreſſui, ac Religionum propagationi opportunè conſulitur, prout in Domino ſimpliciter conſpicitur expedire. Nos itaque cupientes propagationi Congregationis Fratrum Reformatorum Diſcalceatorum Ordinis S. Auguſtini nuper in alma urbe per Nos admiſſæ ac inſtitutæ opportunè proſpicere, ac dilectos Filios Vicarium Generalem, ac ſingulos Fratres ejuſdem Congregationis, à quibusvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliisque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis à jure, vel ab homine, quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium duntaxat conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutos fore cenſentes, ſupplicationibus eorum nomine nobis ſuper hoc humiliter porrectis inclinati, ac ex noſtra ſcientia, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, profeſſiones per ipſos Fratres, & quemlibet eorumuſque in præſentem diem in dicta Congregatione emiſſas, & receptiones quaſcunque Novitiorum in ipſa Congregatione hucuſque factas auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium confirmamus, approbamus, & validamus, ac validas, firmas, & efficaces fuiſſe, eſſe, ac fore, ipſos Fratres, qui profeſſionem emiſerunt verè profeſſos exiſtere, & uti tales in eadem Congregatione perſeverare poſſe, & debere. Novitios verò profeſſionem regularem emittere liberè pariter poſſe declaramus. Præterea eidem Vicario, & Fratribus, ut in ipſa Congregatione alios Novitios (ſervata tamen forma Conſtitutionis fel. rec. Sixti Papæ V. prædeceſſoris, ac Decretorum noſtrorum) recipere, & expleto Novitiatus anno ad profeſſionem etiam Regularem admittere, ſine alia noſtra licentia, liberè, & licitè poſſint, & valeant, auctoritate, & tenore prædictis licentiam concedimus & indulgemus. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ac Decretis noſtris prædictis, hujuſmodi Novitios ad profeſſionem ſine ſpeciali noſtra licentia admitti poſſe prohibentibus, cæteriſque contrariis quibuscunque. Datum Romæ apud S. Petrum ſub annulo Piſcatoris, die 5. Novembris 1599. Pontificatus noſtri anno 8.

Floret quammaximè hæc Congregatio in Hiſpania, ſed in Italia etiam quamplura habet Monaſteria, in quibus inſtituti Religioſi cum pari pietatis affectu in operibus miſericordiæ ſe exercent, & ſuam Congregationem mirum in modum amplificant, & exornant.

Eremitæ hujus Religionis deferunt habitum nigrum cum corrigia, ſed ex viliori panno, quàm ſit ille Fratrum Eremitarum de Obſervantia communiter nuncupatorum. Hæc Congregatio diviſa eſt in Hiſpanam, & Italam, cujus Conſtitutiones approbatæ fuerunt à Paulo V. *tom. 4. Bullar conſt. 22.* in Bulla, quæ incipit: *Sacri Apoſtolatus.* 5. Maji 1620. Conſtitutiones verò Congregationis Hiſpanæ, quæ ulteriùs in quatuor provincias diſtincta eſt, confirmavit Gregorius XV. *conſt. 36.* quæ incipit, *Ad ſacram.* 31. Auguſti, 1612.

Hæ Congregationes habent unum eundemque Generalem S. Auguſtini, ſed ab ipſo tantùm viſitari poſſunt: in reliquis aliis omnibus gubernantur à propriis Vicariis Generalibus. Habitant Romæ ad S. Antonium Abbatem, & ad S. Nicolaum de Tolentino. Agit de hoc Ordine Auguſtinus Barboſa *de jure Eccleſiaſtico, c. 41. n. 131.* qui alios quamplures citat Authores.

Monialium Ordinis S. Auguſtini Congregatio.

In horum omnium inſtitutorum formis, & Regula, 55
virginalem Chriſto impendunt ſamularum penè innumeræ Sanctimoniales fœminæ, ita ut cuicumque generali Congregationi propriæ aſſignentur, & quoad conſtitutiones, & quoad habitum Virgines, de quarum particulari modo vivendi, quoniam non extant Conſtitutiones Pontificiæ; excepta earum approbatione, nihil aliud referam, præterquam quòd è particularibus Monaſteriis earum notitia ſimpliciter decerpenda eſt.

Poſt Congregationes Eremitarum S. Auguſtini, ante alios Ordines, qui ſub hac eadem Regula militant, placuit primo loco inſerere Congregationem Armenorum, utpotè antiquiſſimam, & à Magno Baſilio in Armeniæ partibus primò fundatam: quare,

Armenorum S. Bartholomæi Congregatio.

Armenorum, ſeu modò S. Bartholomæi de Genua 56
Congregatio, à quo primò in his partibus Monaſterio denominata eſt, temporibus Magni Baſilii ortum habuit in partibus Armeniæ, è quibus ad Græciam in Monte-nigro Monaſterium Fratres hujus Ordinis conſtruxerunt. Poſteà verò à Turcis, & Barbaris inde expulſi Genuam appulerunt, ibique in Monaſterio S. Bartholomæi relicta S. Baſilii Regula, illam S. Auguſtini, & Conſtitutiones S. Dominici amplexati ſunt, & ſecundam prædictam Regulam, & Conſtitutiones profitentur; quo autem tempore hoc factum ſit, non reperio. Habitum deferunt ferè ſimilem habitui Fratrum S. Dominici, ſed cum ſcapulari & capuccio nigro. In Monaſterio S. Bartholomæi de Genua, quod ab ipſis fundatum auctoritate Clementis V. refert Sylveſter Marulus *in Oceano Relig. lib. 5. pag. 367.* aſſervatur maximo cum decore, & reverentia Sanctiſſimum Sudarium Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti, ab eodem Salvatore noſtro Abagaro Regi in civitate Edeſſa exiſtenti miſſum. De hoc Ordine agit Sylveſter Marulus *loco ſuprà citato.*

Sanctiſſimæ Trinitatis Redemptionis Captivorum Congregatio.

Fratrum Sanctiſſimæ Trinitatis Redemptionis Capti- 57
vorum Ordo circa annum Domini 1198. à duobus verè piis viris Joanne Mata, & Felice quodam Eremitis inſtitutùs fuit in Galliis, ad captivos è manibus Barbarorum redimendos. Hujusmodi enim Religioſis vitam Eremiticam cum pari charitatis fervore ducentibus, cùm aliquando tale inſtitutum absque certa vivendi Regula approbata periculoſum dubitarent, divinitùs revelatum eſt, ut Summo Pontifici, tunc temporis Innocentio III. tanquam Chriſti Vicario, normam ſuæ Religionis peterent, qua accepta, ſecundùm præſcriptum in vinea Domini ſecutiùs laborare potuiſſent. Re ergo per ipſos Pontifici delata, eiſdem bonus paſtor habitum & inſtitutum ſibi oranti ab Angelo determi-

natum indixit, atque hic præinſerto Diplomate per quædam capita diſtribuit, videlicet:

INNOCENTIUS EPISCOPUS
Servus Servorum Dei.

Dilectis filiis Joanni Miniſtro, & Fratribus Sanctæ Trinitatis, ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem.

OPerante divinæ diſpoſitionis clementia, in Sedis Apoſtolicæ ſpecula conſtituti, piis debemus affectibus ſuffragari, & eos cùm à charitatis radice procedunt, producere ad effectum, præſertim ubi quod quæritur, Jeſu Chriſti eſt, & privatæ communis utilitas antefertur. Sanè cùm tu dilecte in Chriſto fili, Frater Joannes Miniſter, ad noſtram olim præſentiam acceſſiſſes, & propoſitum tuum, quod ex inſpiratione divina creditur proceſſiſſe, Nobis humiliter ſignificare curaſſes, intentionem tuam poſtulans Apoſtolico munimine confirmari. Nos ut deſiderium tuum in Chriſto fundatum (præter quem poni non poteſt ſtabile fundamentum,) pleniùs noſceremus, ad Venerabilem Fratrem noſtrum Epiſcopum, & dilectum filium Abbatem S. Victoris Pariſien. cum noſtris te duximus literis remittendum, ut per eos, utpotè qui deſiderium tuum perfectiùs noverant, de intentione tua, & intentionis fructu, ac inſtitutione Ordinis, & vivendi modo inſtructi, aſſenſum noſtrum tibi poſſemus ſecuriùs, & efficaciùs impartiri. Quia igitur (ſicut ex eorum literis cognovimus evidenter) Chriſti lucrum appetere videmini plusquam veſtrum, volentes ut Apoſtolicum vobis adſit præſidium, Regulam, juxta quam vivere debeatis, (cujus tenorem dicti Epiſcopus, & Abbas ſuis nobis incluſum literis transmiſerunt, cum his, quæ de diſpoſitione noſtra, & petitione tua, fili Miniſter, duximus adjungenda,) præſertim vobis, & Succeſſoribus veſtris auctoritate concedimus, & illibata perpetuò manere ſancimus. Quorum tenorem, ut evidentiùs exprimamus, inferiùs duximus annotari, &c.

In primo autem capite, quod incipit:

In nomine ſanctæ & individuæ Trinitatis. Fratres Domus S. Trinitatis, ſub obedientia Prælati Domus ſuæ, (qui Miniſter vocabitur,) in caſtitate, & ſine proprio vivant:

Præcipit Fratribus, ut de eleemoſynis, quas à Chriſti fidelibus recipiunt, tertia pars ſervetur ad redimendos captivos è manibus Paganorum.

In ſecundo capite præcipitur, ut omnes Eccleſiæ hujus Ordinis ſub titulo S. Trinitatis conſtruantur, & quòd Superiores locorum appellentur Miniſtri; ubi præſcribuntur etiam veſtimenta, quibus uti debent Fratres.

In tertio capite præſcribitur modus abſtinentiæ à cibo, & potu, ſicut & modus itinerandi.

In quarto capite præcipitur Charitas in Fratres invicem; in infirmos, & hoſpites.

In quinto ſilentium indicitur, & honeſtas.

In ſexto præſcribitur forma Capitulorum, tum particularium, tum generalium.

In ſeptimo datur forma electionis Miniſtri, & declaratur, quæ ſit ejus poteſtas, & officium.

In octavo præſcribitur modus recipiendi Novitios.

In nono traditur forma faciendæ orationis in communi, & quædam alia præcepta indicuntur.

In ultimo tandem præcipitur raſura, & ordinatur modus recitandi horas canonicas. Concluditur tandem Diploma cum ſolitis ſanctionibus pœnalibus ſub Dat. Later. 16. Calend. Januar. anno Incarn. Domin. 1198. Pontificatus prædicti Pontificis anno 1.

Acceptis autem hujusmodi litteris prædictis Joannes Ordinem ſuum mirum in modum propagare ſtuduit, ſuosque Fratres in partibus infidelium, ubi tunc maximè vigebat bellum ſacrum, miſit, ut in exercitu ſauciaros curarent, & ſolarentur, ac captivos redimerent ſecundùm proprium inſtitutum.

Hanc eandem Congregationem idem Pontifex Innocentius III. anno 1209. rurſum confirmavit, prout conſtat ex Bullario Cherubini Laërtii *tom. 1. Conſtit. 9. pag.* 40. quæ incipit: *Operante Patre luminum*, ſub Dat. Viterbii per manum Joan. S. Mariæ in Coſmed. Diac. Card. S. R. E. Cancellarii 14. Calend. Julii. Clemens VII. Conſtit. 7. quæ incipit: *Gratum*, 15. Calend. Maji 1524. iisdem Fratribus confirmavit Privilegium quærendi Eleemoſynas pro opere Redemptionis. Paulus III. communicavit omnes exemptiones, & gratias, quibus gaudent in Provincia Caſtellæ Legionis, & Bethicæ, Fratribus Portugalliæ Conſtit. 2. quæ incipit: *Inter curas.* Idib. Novembris 1534. Gregorius XIII. authoritatem dedit Prælatis hujus Ordinis benedicendi Paramenta Conſtit. 31. quæ incipit: *Epeſcit.* 7. Octob. 1575. Fratribusque ad redemptionem & converſionem infidelium euntibus multas gratias, & privilegia conceſſit Paulus V. Conſtit. 26. quæ incipit: *Ex omnibus*, die 8. Februarii 1608. Plures alias Indulgentias conceſſit huic Ordini Clemens VIII. Conſtit. 79. ubi præfinitur forma communicationis harum Indulgentiarum.

Habuit hic Ordo, & habet quamplura Monaſteria in Hiſpania & in Gallia, & modò etiam in Italia, in quibus floruerunt homines ſanctitate, & maxima Charitate illuſtres; ac etiam literis præclari, quorum catalogum habet Sylveſter Marulus *in Oceano Religionum lib. 3. pag.* 194. Ejus inſtitutor obiit, & ſepultus eſt Romæ in Eccleſia S. Thomæ in formis, cum hac inſcriptione:

Anno Dominicæ Incarnationis 1198. *Pontificatus verò Domini Innocentii Papæ III. anno primo*, 15. *Calend. Januarii inſtitutus eſt nutu Dei Ordo S. Trinitatis, & Captivorum à Fratre Joanne ſub propria Regula ſibi ab Apoſtolica Sede conceſſa. Sepultus eſt idem Joannes in hoc loco, anno Domini* 1213. *menſis Decembris* 21. Ponitur tamen hic Ordo à Gabriele Pennotto *in hiſt. tripart. Canon. Regul. lib. 2. c. 74. n. 3.* inter Ordines, qui militant ſub Regula S. Auguſtini, cum propriis tamen Conſtitutionibus, quæ ſunt *ſuprà* relatæ.

Agunt de hac Congregatione, & Ordine Paulus Morigia *in hiſt. Relig. c.* 55. Sylveſter Marulus *in Oceano Religionum lib. 3. pag.* 190. Hieronym. Gratia hujus Ordinis alumnus, *in libro, cui titulus, Reformatorium Fratrum ſanctiſſimæ Trinitatis*, & de his pluries fit mentio in Bullis Pontificum, & Auguſt. Barboſa *de jure Eccleſiaſt. lib. 1. c. 41. num.* 156.

Beata Maria de Mercede Redemptionis Captivorum Congregatio.

Fratrum B. Mariæ de Mercede Redemptionis Captivorum conſimilis inſtituti Ordo circa annum Domini 1218. ortum habuit Barcinonæ in Aragoniæ Regno, cui initium ipſa cœlorum Regina ſuis revelationibus tribuit. Cùm enim tunc temporis tota Hiſpania à Mauris oppreſſa quammaximas calamitates pateretur, Chriſtique fideles in duram ſervitutem, crudelitate Barbarorum ſæviente, redigerentur, ipſa pia, ac miſericors Mater Regina noſtra ſingulari quodam miſerationis affectu S. Raymundo de Penafort, & claræ memoriæ Jacobi Aragonum Regi, Petroque Nolaſco primo hujus Ordinis Profeſſori revelavit, ſibi gratiſſimum fore, ſi Congregationem inſtituerent, cujus Fratres ad hoc piiſſimum Redemptionis opus totam mentem, ac vires converterent. Annuerunt inſpirationibus divinis ſancti viri, & ab ipſa glorioſa Virgine revelante, & fine hujus inſtituti, fundata Congregatione, B. Mariæ Redemptionis Captivorum Ordinem voluerunt appellari. De progreſſu pio hujus Congregationis ſatis ſuperque loquuntur hiſtoriæ, quem etiam quodammodo admiratus ipſe Jacobus Rex, ad perpetuam continuationem hujus

Ordi-

Ordinis in honorem Glorioſæ Virginis, & utilitatem Chriſtianorum erecti, prædictum F. Raymundum à Confeſſionibus Regis, ad Summum Pontificem Gregorium XI. miſit, ut narrata neceſſitate, & modo inſtitutionis hujus Ordinis ab eodem Pontifice confirmationem peteret, cui benignè annuit Pontifex ſequenti Conſtitutione, edita anno 1234.

58 *Gregorius Epiſcopus, Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Magiſtro, & Fratribus Domus S. Eulaliæ Barchinonen. ſalutem, & Apoſtolicam Benedictionem.*

Devotionis veſtræ precibus inclinati, præſentium vobis auctoritate concedimus, ut cùm nondum aliqua ſit à vobis ex Religionibus approbatis aſſumpta, B. Auguſtini poſſitis Ordinem profiteri. Dat. Peruſii 16. Calend. Febr. Pontificatus noſtri anno 8.

Confirmato Ordine, in dies magis augebatur fidelium fervor, in operibus pietatis, & miſericordiæ in inſtituto hujus Ordinis præſcriptis; immo in forma profeſſionis tanquam quartum votum addunt Profeſſores: *Et in Saracenorum poteſtate in pignus (ſi neceſſe fuerit ad redemptionem Chriſti fidelium) detentus manebo:* quod & ad unguem obſervare, oſtendit Sylveſter Marulus *in Ocean. Relig. pag.* 336. ubi refert, quamplurimos homines inſignes hujus Ordinis ſeipſos oppignoraſſe, ut alios captivos redimerent, & propter hoc ſæpeſæpiùs vexatos, & ultimis ſuppliciis ab ipſis crudelibus Barbaris ob dilationem pecuniæ in eorum redemptione promiſſæ affectos fuiſſe, ex quibus Beatus Petrus Armugus divinitùs in ipſo ſupplicio conſervatus fuit, donec reportata pecunia Fratres eum liberarunt.

Ad hujuſmodi munus promtiùs exequendum Nicolaus IV. conceſſit huic Religioni omnia Legata pia incertis perſonis relicta, prout habetur Conſt. 6. ejuſdem Pontif. 9. Auguſti 1291. quæ incipit: *Ex parte.* Eidem exemptionem à Decimis per Sedem Apoſtolicam Regibus, vel aliis concedendis indulſit Gregorius XI. Conſtit. 3. quæ incipit: *Dum ſalubria,* 16. Calend. Junii 1325. & Callixtus III. conſiderans ſtrictam obligationem ſupradictam horum Fratrum, vetuit ipſis ad Ordines Mendicantium tranſire, Conſt. 3. incipit: *Super.* prid. Calend. Novembris 1457. ſed ut refert Marulus *loco cito*, Religioſi aliorum Ordinum poterant tranſire, petita à ſuis Superioribus, licèt non obtenta, licentia, ad hanc Religionem, ex indulto Martini V. qui etiam excommunicavit impedientes Fratres ad Redemptionem Captivorum eleemoſynas colligentes. Poſſunt in Dominica proximiori Calendis Auguſti, in qua celebratur Feſtum S. Mariæ de Mercede, recitare Officium B. Virginis, prout recitatur in feſto B. Mariæ ad Nives ex declaratione S. Rituum Congregat. 4. April. 1615. Noviſſimè tandem Urbanus VIII. ad inſtantiam Fratris Ludovici Apparicii, Procuratoris Generalis hujus Ordinis confirmavit omnia privilegia à Summis Pontificibus aliàs conceſſa, quæ plurima eſſe, ait Marulus *loco ſupra citato*, prout ex Conſt. 94. quæ incipit: *Ex clementi*, 7. idus Octob. 1628. Utuntur Religioſi hujus Ordinis alba tunica cum capuccio, & ante pectus ferunt inſignia Aragoniæ, ſuper quibus imminet Crux candida, cum tali hemiſtichio: *Redemptionem miſit Dominus populo ſuo.* Hujus Ordinis particulares Indulgentias vide in Conſtit. 85. Clement. VIII.

Agunt de hac Congregatione præter citatos Baronius *Annal. Eccleſ. tom.* 13. *anno Chriſti* 1223. *num.* 10. Franciſc. Salazar *in Chronic. Mercen.* Natalis Gaverius *lib. de Ord. Mercen. ſcript. anno* 1468. Gomezius *lib.* 10. & particularis Chronica B. Mariæ Ordinis Captivorum.

S. Dominici, ſeu Prædicatorum Congregatio.

59 Sancti Dominici, ſeu Prædicatorum familia, & Congregatio à S. Dominico Eccleſiæ Oxomenſis Canonico Regulari S. Auguſtini inſtituta fuit anno Domini 1205. Cùm enim prædictus ſanctiſſimus Pater Dominicus cum Oxomenſi Epiſcopo, Ciſtercienſium Abbatum contra Hæreticos æmulato fervorem, multas ab Hæreticis pro fide Chriſti paſſus fuit inſidias, & calamitates, non ſine tamen maximo ſui fervoris fructu, divino inſuper afflatu inſpiratus Ordinem, & Congregationem inſtituere decrevit, quæ & Verbum Dei evangelizare, & Hæreticos ubique confundere, præſto eſſet; re cum Innocentio III. Pontifice, à quo ad Concilium Lateranenſe accitum fuerat, communicata, tenuit primùm Pontifex, ſed ſequenti nocte in ſomnis Lateranenſem Eccleſiam ruinam minitantem humeris Dominici ſuſtentari videns, quod anteà negaverat, benignè conceſſit, atque ita B. Pater Dominicus ſuæ illuſtriſſimæ Congregationi ſub Regula S. Auguſtini accepta à Summo Pontifice benedictione, apud Prulianum prima fundamenta jecit: Hujus Congregationis inſtitutio prædicta fuit à Venerabili Abbate Joachimo his verbis: *Exurget in Eccleſia Dei novus Ordo Docentium, cui præerit unus major, & cum eo, & ſub eo erunt duodecim præfatum Ordinem regentes, quia ſicut Jacob Patriarcha cum duodecim filiis ſuis ingreſſus eſt Ægyptum, ſic ipſe cum duodecim illis in illo Ordine poſt ipſum ingredientur, & illuminabunt mundum.* Quæ prophetia an effectum habuerit ex hominibus & ſanctitate, & literis, ac primis dignitatibus Eccleſiaſticis inſignitis, quos hæc celebris Congregatio protulit, & in dies profert, colligere licet.

Approbata fuit hæc S. Congregatio, & Ordo ab Honorio III. anno 1216. prout ex Bulla, quæ talis tenoris eſt.

HONORIUS EPISCOPUS
Servus Servorum Dei.

Dilectis Filiis Dominico Priori S. Romani Tholoſanen. ejuſque Fratribus, tam præſentibus, quàm futuris Regularem vitam profeſſis, ſalutem & Apoſtolicam benedictionem.

Religioſam vitam eligentibus Apoſtolicum convenit adeſſe præſidium, ne fortè cujuslibet temeritatis incurſus, aut eos à propoſito revocet, aut robur (quod abſit) ſacræ Religionis infringat. Eapropter dilecti in Domino, filii veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & Eccleſiam S. Romani Tholoſanen. in qua divino mancipati eſtis obſequio, ſub B. Petri, & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus. In primis ſiquidem ſtatuentes, ut Ordo Canonicus, qui ſecundùm Deum, & Beati Auguſtini Regulam in eadem Eccleſia inſtitutus eſſe dignoſcitur, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter obſervetur. Prætereà quaſcunque poſſeſſiones, quæcunque bona eadem Eccleſia in præſentiarum juſtè, & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, præſtante Domino, poterit adipiſci, firma vobis, veſtriſque Succeſſoribus, & illibata permaneant. In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis, ſcilicet: Locum ipſum, in quo præfata Eccleſia ſita eſt cum omnibus pertinentiis ſuis. Eccleſiam de Prulario cum omnibus pertinentiis ſuis. Villam de Caſſenolio cum omnibus pertinentiis ſuis. Eccleſiam Sanctæ Mariæ de Leſcura cum omnibus pertinentiis ſuis. Hoſpitale Tholoſanen. quod dicitur Arnaldi Berardi cum omnibus pertinentiis ſuis. Eccleſiam ſanctæ Trinitatis de Lopens cum omnibus pertinentiis ſuis. Decimas à venerabili Fratre noſtro Fulcone Tholoſan. de aſſenſu Capituli ſui, vobis pia, & provida liberalitate conceſſas, prout in eorumdem litteris pleniùs continetur. Sanè Novalium veſtrorum, quæ propriis manibus, vel ſumptibus colitis, ſive de veſtrorum animalium nutrimentis, nullus à vobis deci-

mas

mas exigere, vel extorquere præſumat. Liceat quoque vobis Clericos, vel Laicos, liberos, vel abſolutos à ſeculo aufugientes, ad converſionem recipere, & eos abſque contradictione aliqua retinere. Prohibemus inſuper, ut nulli Fratrum veſtrorum, poſt factam in Eccleſia veſtra profeſſionem, fas ſit ſine Prioris ſui licentia de eodem loco, niſi arctioris Religionis obtentu diſcedere. Diſcedentem abſque communi litterarum veſtrarum cautione nullus audeat retinere. In Parochialibus verò Eccleſiis, quas habetis, liceat vobis Sacerdotes eligere, & Diœceſano Epiſcopo præſentare, quibus, ſi idonei fuerint, Epiſcopus curam animarum committat, ci de ſpiritualibus, vobis verò de temporalibus debeant reſpondere. Statuimus præterea, ut nulli liceat Eccleſiæ veſtræ novas, & indebitas exactiones imponere, aut in vos, vel prædictam Eccleſiam veſtram ſine manifeſta, & rationabili cauſa excummunicationis, vel interdicti ſententias promulgare. Cùm autem generale interdictum terræ fuerit, liceat vobis clauſis januis, excluſis excommunicatis, & interdictis, non pulſatis, campanis ſuppreſſa divina Officia celebrare. Chriſma verò, & Oleum ſanctum, conſecrationes Altarium, ſeu Baſilicarum, ordinationes Clericorum, qui ad ſacros Ordines fuerint promovendi, à Diœceſano ſuſcipiatis Epiſcopo. Si quidem Catholicus fuerit, & gratiam, & communionem Sacroſanctæ Romanæ Eccleſiæ Sedis habuerit, & ea vobis voluerit ſine pravitate aliqua exhibere, alioquin liceat vobis quemcunque malueritis Catholicum adire Antiſtitem, gratiam, & communionem Apoſtolicæ Sedis habentem, qui noſtra fretus authoritate vobis, quod poſtulaſtis, impendat. Sepulturam quoque ipſius loci liberam decernimus, ut eorum devotioni, & extremæ voluntati, qui ſe illic ſepeliri deliberaverint, (niſi forte excommunicati, vel interdicti ſint,) nullus obſiſtat. Salva tamen juſtitia illarum Eccleſiarum, à quibus mortuorum corpora aſſumuntur. Obeunte verò te nunc ejusdem loci Priore, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſubreptionis aſtutia, ſeu violentia proponatur, niſi quem Fratres communi conſenſu, vel Fratrum pars majoris, & ſanioris conſilii ſecundùm Deum, & Beati Auguſtini Regulam providerit eligendum. Libertates quoque, & immunitates antiquas, & rationabiles conſuetudines Eccleſiæ veſtræ conceſſas, & hactenùs obſervatas ratas habemus, & eas perpetuis temporibus illibatas permanere ſancimus. Decernimus ergo, ut nulli hominum liceat præfatam Eccleſiam temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuslibet vexationibus fatigare, ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione, & ſuſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura. Salva Sedis Apoſtolicæ authoritate, & Diœceſani Epiſcopi canonica juſtitia. Si qua igitur in futurum Eccleſiaſtica, ſecularisve perſona hanc noſtræ Conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò, tertióve commonita, niſi reatum ſuum congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis, honoriſque ſui careat dignitate, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & à Sacratiſſimo Corpore, ac Sanguine Dei, & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenùs & hîc fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen, Amen.

Ego Honorius, Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus, ſubſcripſi.
Ego Nicolaus Tuſculanen. Epiſcopus.
Ego Guido Præneſtin. Epiſcopus.
Ego Ugolinus Hoſtien. & Velitren. Epiſcopus.
Ego Pelagius Albanen. Epiſcopus.
Ego Cinthius, tit. S. Laurent. in Lucina Presb. Card.
Ego Leo, S. Crucis in Hieruſal. Presb. Card.
Ego Robertus, titul. S. Sixti in Monte Celio Presb. Card.
Ego Stephanus, Baſilicæ XII. Apoſt. Presb. Cardinal.
Ego Gregorius, tit. S. Anaſtaſiæ Presb. Cardinal.
Ego Thomas, titul. S. Sabinæ Presb. Card.
Ego Guido, S. Nicolai in Carc. Tull. Diac. Card.
Ego Octavianus, SS. Sergii, & Bacchi Diac. Card.
Ego Joannes, SS. Coſmæ, &c. Diaconus Cardinal.
Ego Gregorius, S. Theodori Diac. Card.
Ego Raynerius, S. Mariæ in Coſmedin. Diac. Card.
Ego Romanus, S. Angeli Diaconus Card.
Ego Stephanus, S. Adriani Diac. Card.

Datum Romæ apud S. Sabinam per manum Raynerii, Prioris S. Eridiani Lucanæ Diœceſ. S. Romanæ Eccleſiæ Vicecancellarii a. Kalend. Januarii, Indict. 5. Incarnationis Dominicæ anno 1216. Pontificatus verò D. Honorii Papæ III. anno 1.

Poſt hujusmodi approbationem, Romæ in Eccleſia S. Petri, dum oraret B. Dominicus pro ſui Ordinis dilatatione, exauditam orationem intellexit, cùm Principes Apoſtolorum Petrum, & Paulum audivit, ſibi dicentes: *Vade, & prædica: nam ad hujusmodi munus obeundum à Deo electus es.* Et verè tanquam à Deo electa vitis hæc palmites ſuos uſque extendit, ut totum Orbem ſuo fructu oblectatum fuerit, & indies oblectetur. Numerum Sanctorum habes apud Maurolicum, inter quos præclariſſimum Eccleſiæ ſidus eſt D. Thomas Aquinas, cui ex hac vita functo inſcriptum fuit:

Cunctis luxiſti ſcriptis, præclare legiſti:
Mundo luxiſti, quia totum ſcibile ſciſti.

Imò ipſa veritas Chriſtus in teſtimonium ejus doctrinæ certè admirabilis protulit: *Bene ſcripſiſti de me, Thoma.*

Beato Alberto, cui ingenii acumen Magni cognomentum comparavit, inſcriptum fuit ſequens Epitaphium:

Phœnix Doctorum, paris expers Philoſophorum,
Princeps Doctorum, vas fundens dogma ſacrorum,
Hic jacet Albertus præclarus in Orbe diſertus:
Præ cunctis certus aſſertor arte repertus.
Major Platone, vix inferior Salomone,
Quem tu Chriſte bona Doctorum junge corona.
Annis bis denis minus actis ac mille treceuis
Chriſti naſcentis de corporis exit habenis.
Quinta poſt feſtum Martini luce moleſtum:
Omne petendo Deum tranſivit agens jubileum.
Qui legis hos verſus, mox ad tumulum retroverſus
Inclina dicat, collecta cum requieſcant.

Habuit hæc celeberrima Congregatio quatuor Summos Pontifices, Cardinalitia dignitate inſignitos quamplures, Archiepiſcopos, & Epiſcopos penè innumerabiles, quorum induſtria, & labore Summi Pontifices hanc Congregationem maximis decoraverunt privilegiis.

Agunt de hac Congregatione penè omnes Hiſtorici, Sylveſter Marulus *in Oceano Relig. lib. 3. pag.* 235 Hieronym. Roman. *de Repub. Chriſtiana, lib. 6. cap.* 26. Frater Emmanuël *qq. Regul. tom.* 1. *q.* 2. *art.* 2. Miranda *in manual. Prælatorum, tom.* 1. *q.* 4. *art.* 3. Caſſan. *in catalog. gloriæ mund. p.* 4. *conſid.* 68. Polyd. Virg. *de inventor. rerum, cap.* 3. *lib.* 6. Platus *de bon. ſtat. Relig. lib.* 2. *cap.* 22. Azorius *inſtit. moral. p.* 1. *lib.* 12. *cap.* 23. & *lib.* 13. *cap.* 11. *q.* 8. Suarez *de Relig. tom* 4. *tract.* 9. *lib.* 12. *cap.* 6. Roder. *in compend. qq. Regul. reſol.* 122. *num.* 27. Ferdinand. de Caſtillio *in Chronic. S. Dominici*, Ludovicus de Souſa *in hiſt. provinc. Luſitan.* Petrus Calvus *in Defenſorio Religion.* Barboſa *de Jure Eccleſiaſt. lib.* 1. *cap.* 41. *num.* 117.

Monialium Ordinis S. Dominici Congregatio.

Sanctimonialium Ordo S. Dominici ſub eadem Re- 65
gula D. Auguſtini degens, jam per totum ferè terrarum

orbem

orbem propagatus, ſatis celebris eſt, ac notiſſimus, & communicat in privilegiis cum Ordine S. Dominici; de hoc autem quod dicam, nil aliud habeo, & res de ſe clara eſt.

Tertii Ordinis de Pœnitentia S. Dominici Congregatio.

61 Extat & hujus ſimilis inſtituti Ordo Fratrum, & Sororum Ordinis de Pœnitentia B. Dominici, quarum Regulam approbavit Innocentius VII. anno 1405. ſequenti Conſtitutione.

INNOCENTIUS EPISCOPUS
Servus Servorum Dei.
Ad futuram rei memoriam.

SEdis Apoſtolicæ providentia circumſpecta, perſonas ſub Regulari obſervantia vacantes aſſiduè, ſtudio piæ vitæ benigno favore proſequitur, & ea quæ pro earum ſtatu ſalubriter dirigendo providè ordinata ſunt, ut illibata perſiſtant, Apoſtolico conſuevit munimine roborare. Sane petitio pro parte dilectorum filiorum Fratrum, & dilectarum in Chriſto ſororum Ord. Prædic. qui quidem Fratres, & Sorores de Pœnitentia S. Dominici nuncupantur, Nobis nuper exhibita continebat, quòd ipſi quandam Regulam, ſive religiosè vivendi formam, in qua nonnulla honeſta, & rationabilia, ac regulari diſciplinæ convenientia ſtatuta, & ordinata fore noſcuntur, hactenùs laudabiliter obſervarunt, quodque licèt Ordo, Fratres, & Sorores hujusmodi variis per Sedem Apoſtolicam ſint privilegiis communiti, tamen pro ſolidiori eorum ſubſiſtentia, & ut clementia Altiſſimi operante de virtute in virtutem gradientes, devotiorem reddere valeant Domino famulatum, deſiderant hujusmodi Regulam, ſive pro parte Fratrum, & Sororum eorumdem Nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut Regulæ, ſeu vivendi formæ hujusmodi robur Apoſtolicæ confirmationis adjicere, illam per dictos Fratres, & Sorores præſentes, & poſteros in perpetuum obſervari, mandare de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur, qui ſuper præmiſſis omnibus, & ſingulis venerabilis Fratris noſtri Angeli Epiſcopi Hoſtienſis (cui examinationem eorundem commiſimus per ipſum faciendam, & quod ea, quæ per illam reperiret, Nobis referre curaret:) relatione plenaria, & fideli ſuimus clariùs informati, hujusmodi ſupplicationibus inclinati, Regulam, ſive vivendi formam, quam per ſingula ejus capitula clarè, & diſtinctè, ac de verbo ad verbum præſentibus fecimus annotari, necnon ſtatuta, & ordinationes prædicta rata habentes, & grata, illa auctoritate Apoſtolica, & ex certa ſcientia confirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus, & nihilominus Regulam, ſeu vivendi formam eandem per ipſos Fratres, & Sorores præſentes, & poſteros volumus, & mandamus perpetuis futuris temporibus inviolabiliter obſervari.

Deinde ſubjungit Capitula Regulæ, & in primo exprimit conditiones requiſitas in recipiendis ad hunc Ordinem, nempe quod recipiendus per Magiſtrum, ſeu directorem, & per Priorem Fraternitatis, ac de aſſenſu majoris partis Confratrum loci, nullatenus ſit de hæreſi ſuſpectus, vita, & probitate morum honeſtatus ſit, de alienis, (ſi qua habuerit) reſtituat ante ingreſſum Ordinis, cum proximo, quatenus opus fuerit, reconcilietur, teſtamentum ſuum paratum tenere ſtudeat juxta conſilium, & ordinationem Confeſſarii diſcreti. Quæ conditiones requiruntur etiam in mulieribus, quæ, ſi conjugatæ, ad hunc Ordinem aſſumi non poſſunt, niſi de ſuorum virorum conſenſu, ſicut nec viri, niſi de ſuarum mulierum licentia, vel ſi non ſecus judicatum fuerit arbitrio diſcretorum hominum.

In ſecundo capite præſcribitur habitus, nempe tunica alba, & mantellum nigrum, & Fratrum capuccia nigra, qui omnes præcingi debent corrigia de corio, & omnia hæc ſint, ſicut decet honeſtatem ſervorum Chriſti.

In tertio capite ponitur modus benedicendi habitum, & ritus obſervandus in receptione ad illum.

In quarto capite præſcribitur modus profitendi, videlicet:

Ad honorem Omnipotentis Dei Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, & B. Mariæ Virginis, & B. Dominici, Ego N. coram N. Magiſtro, & Priore Fratrum Ordinis de Pœnitentia B. Dominici, talis loci, profiteor me velle de cætero vivere ſecundùm formam, & Regulam Fratrum, & Sororum ejusdem Ordinis de Pœnitentia B. Dominici uſque ad mortem. Mulier verò profiteatur coram Magiſtro prædicto, & Prioriſſa, vel cui commiſerit.

In quinto capite obligatur profeſſus ad permanentiam, niſi tranſire vellet ad Religionem aliquam ex approbatis, & emittere tria vota ſubſtantialia Religioni.

In ſexto capite, & ſeptimo determinatur, quæ, & quando dicenda ſunt pro horis Canonicis à Confratribus, & Sororibus Congregationis.

In octavo obligantur ad quater in anno communicandum ad minus, nempe, in feſtis Nativitatis, Reſurrectionis Domini Noſtri Jeſu Chriſti, in feſto Pentecoſtes, & in feſto Aſſumptionis, vel Nativitatis B. Mariæ Virginis.

In aliis capitibus indicitur ſilentium, ubi celebrantur divina Myſteria, præcipitur exhiberi à Fratribus, & Sororibus reverentia Eccleſiaſticis Prælatis, præſcribuntur jejunia, & cibus, prohibentur arma, inſinuatur modus honeſtæ converſationis, commendantur opera miſericordiæ tam ſpiritualia, quàm corporalia. Præfigitur inſuper modus eligendi Priorem, & Prioriſſam, & quæ ſuum officium concernunt, exponuntur. Intimatur correctio Fratrum, & Sororum, & quomodo ac quando facienda; ſuper quæ omnia ex rationabili tamen, & legitima cauſa, diſpenſare relinquitur Magiſtro & Directori Congregationis; ac denique in ultimo capite concluditur obligatio Regulæ his verbis:

Denium quemadmodum in Conſtitutionibus Ordinis Fratrum Prædicatorum continetur, ita volumus, & ordinamus, quòd in iſta Regula, ſeu vivendi formula habeatur, quòd præter divina, & Eccleſiæ præcepta, atque ſtatuta in ea contenta, in reliquis hujusmodi Regulæ Conſtitutionibus, ſive Ordinationibus Fratres, & Sorores ad culpam nullatenùs obligentur, ſed ſolùm ad pœnam. Quæ, cùm à Prælato, vel Magiſtro continget ex quavis transgreſſione imponi, per transgreſſorem humiliter, & promptè ſuſcipiatur, & ſimiliter opere perficiatur cooperante gratia Domini, & Redemptoris Noſtri Jeſu Chriſti, qui cum Patre, & Spiritu Sancto vivit, & regnat Deus per omnia ſæcula ſæculorum. Amen. Nulli ergo, &c. Si quis autem, &c. Datum Romæ apud S. Petrum ſexto Cal. Julii Pontif. noſtri anno 1.

Pro iisdem Fratribus, & Sororibus, ac aliis omnibus aliorum inſtitutorum & ut dicitur, Tertii Ordinis, ſeu Tertiariis, extant Decreta Sacræ Congregationis Concilii, & Congregationis Eminentiſſimorum, ac Reverendiſſ. S R. Eccleſiæ Cardinalium negotiis Epiſcoporum, & Regularium Præpoſitorum, in quibus de eorum privilegiis, & eorum uſu præſcribitur methodus in hac forma:

Sacra Congregatio Cardinalium Concilii Tridentini interpretum conſulta, reſpondit, Fratres Tertiarios, Mantellatos, Corrigiatos, alioſque ſimiles ita demum Ordinis, cujus tertiæ Regulæ habitum aſſumpſerunt, privilegiis potiri, & ab Ordinarii juriſdictione exemptos eſſe, ſi viri collegialiter vivant, ſeu cum Clauſtralibus habitent, & mulieres virginalem, ſeu cœlibem, aut caſtam vidualem expreſſo voto, & ſub dicto habitu vitam traduxerint, quemadmodum cavetur Conſtitutione

tutione Concilii Lateranenſis ſub Leone X. quæ habetur *ſeſſ.11. in fin.* Hoc autem voto mulierum alia duo, ſcilicet, Paupertatis, & Obedientiæ nequaquam includi. Quinimò hujuſmodi mulieres ſi vitam virginalem, aut cœlibem ſimpliciter, expreſſéque voverint, etiam in conſanguineorum, & affinium ſuorum, aut propriis domibus, vel ſeorſum habitantes ſupradictis privilegiis Ordinis, cujus tertiæ Regulæ habitum deferunt, exemptioneque ab Ordinarii juriſdictione frui debere; quemadmodum idem Leo poſteà declaravit Conſtitutione edita die prima Martii anni 1518. Quòd ſi Fratres, Sororesve tertii Ordinis quid ampliùs prætendant vigore conſuetudinis, poſſe jus ſuum proſequi in judicio ordinario. *Hieronymus Card. Pamphilius. Joan. Franc. Fagnanus Sacr. Congreg. Concilii Secret.*

Quod Decretum confirmatum, & pleniùs declaratum fuit hac alia Conſtitutione S. Congregationis Epiſcopis, & Regularibus propoſitæ, videlicet:

Sacra Congregatio Cardinalium negotiis Epiſcoporum, & Regularium præpoſitorum, ad tollendas omnes contentiones inter Epiſcopos, & Superiores Regularium ſuper immunitate, & exemptione Tertiarum, quæ in privatis domibus degunt, vulgò Bizzoche, ſeu alio quovis nomine nuncupatarum, in primis, & ante omnia in memoriam revocat ea, quæ Sacra Congregatio Cardinalium Concilii Tridentini interpretum in eandem ſententiam reſpondit, videlicet:

Sacra Congregatio Cardinalium Concilii Tridentini interpretum, ſæpiùs reſpondit, minimè poſſe Sacerdotes Regulares mulierum Tertii Ordinis, quas de pœnitentia, vel Bizzocas vocant, confeſſiones ſacramentales audire, niſi fuerint ab Ordinario approbati ad confeſſiones perſonarum ſecularium audiendas; quemadmodum nec poſſe illis Sacroſanctum Euchariſtiæ Sacramentum adminiſtrare in die Paſchatis, Reſurrectionis Sanctiſſ. D.N. Jeſu Chriſti. Verùm quoad ſepulturam, atque alia Privilegia, Fratres Tertiarios, Mantellos, Corrigiatos, aliosque ſimiles ita demum Ordinis, cujus Tertiæ Regulæ habitum aſſumpſerunt, Privilegiis potiri, & ab Ordinarii juriſdictione exemptos eſſe, ſi viri collegialiter vivant, ſeu cum Clauſtribus habitent, & Mulieres virginalem, ſeu cœlibem, aut caſtam vidualem, expreſſo voto, & ſub dicto habitu vitam traduxerint; quemadmodum cavetur Conſtitutione Concilii Lateranen. ſub Leone X. quæ habetur *ſeſſ. 11. in fin.* Hoc autem voto mulierum, alio duo, ſcilicet Paupertatis, & Obedientiæ nequaquam includi; quinimò hujuſmodi mulieres, ſi vitam virginalem, aut cœlibem ſimpliciter, expreſſeque voverint, etiam in conſanguineorum, & affinium ſuorum, aut propriis domibus, vel ſeorſum habitantes ſupradictis Privilegiis Ordinis, cujus Tertiæ Regulæ habitum deferunt, exemptioneque ab Ordinarii juriſdictione frui debere, ut idem Leo poſteà declaravit Conſtitutione edita die prima Martii anno 1518. An autem qualitates in hujuſmodi Tertiariis concurrant, Ordinarii loci eſſe judicium.

Prætereà ſi contingat aliquas ex prædictis Tertiariis ſine ſepulturæ electione decedere, eas ſic decedentes, ita demum in Eccleſiis Ordinis, cujus habitum aſſumpſerunt, ſi in ipſis earum communis ſepultura reperiatur, ſin minùs in Eccleſiis Parochialibus ſepeliendas eſſe decernit.

Superioribus autem Regularibus, ſufficienti facultate ad id à Sede Apoſtolica ſuffultis (Capucinis exceptis) licere mulieres ad hujuſmodi habitum recipere, atque ad ipſos veſtiendi eas officium pertinere, non autem ad habitum admittendas, & recipiendas eſſe, niſi probatæ vitæ, ac bonis moribus præditas, atque in ætate ſaltem quadraginta annorum conſtitutas, quæ de proprio habeant, unde ſufficienter vivere poſſint, & non cum aliis viris, quàm cum conſanguineis, vel affinibus in primo tantùm gradu ſibi conjunctis cohabitent, & ab Ordinario loci licentia priùs impetrata, qui non aliter eam concedat, niſi per prædict. prævio examine diligenti, ſibi conſtiterit.

Verùm in hujuſmodi habitu concedendo, & reſpectivè deferendo, omninò à velo ſupra caput, quod Superjectum vocant, à Pectorali, quod vulgò dicitur Sottogola, & à Patientia abſtinendum eſſe; quinimò eas, quæ ſupradicta tria, vel aliquod ipſorum deferre deprehenſæ fuerint, illa dimittere, etiam per cenſuras Eccleſiaſticas ab Ordinariis locorum compellendas eſſe decernit

Supradictis verò Decretis Mulieres Tertii Ordinis, quæ collegialiter vivunt, non comprehendi, quinimò eas diſpoſitioni Conſtitutionis Pii Papæ V. editæ Romæ anno 1566. Kalendas Julii, quæ incipit: *Circa Paſtoralis.* penitùs ſubjacere expreſsè declarat. Non obſtantibus quibuscunque in contrarium facientibus. Dat. Rom. 20. Dec. anni 1616. *Anton. Cardinalis Saulius. V. Theatinus Secretarius.*

Servorum B. Mariæ Congregatio.

Fratrum ſervorum B. Mariæ Ordo, ſeu Congregatio 62
ſic nuncupata, quia peculiaribus B. Mariæ Virginis obſequiis mancipata eſt ſub Regula S. Auguſtini, à ſeptem nobilibus viribus Florentinis, nempe Bonfilio de Monaldis, Amedæo Bonajunta, Manetto de Antellis, Alexio Falconerio, Soſtennio de Soſtenniis, Uguccione de Uguccionibus ſub an. Dom. 1216. initium ſumpſit. Prædicti enim Religioſi, ac pii viri, viſitatis Terræ Sanctæ locis, facultatibus in ſubventionem pauperum erogatis, vocem, quæ eos ad novæ Religionis exordium invitabat, ſequuti in Monte Senario, octavo à Florentia milliario, in honorem B. Mariæ ſemper Virginis primum Cœnobium conſtruxerunt, & ſe ſervos ejuſdem glorioſæ Virginis pio, ac devoto inſtinctu affectantes, totum Ordinem ſub hoc nomine nuncupari voluerunt, nempe Servorum B. Mariæ Virginis Congregationem; quam nomenclationem ex ore infantium ferè, & lactentium confirmatam audierunt, cùm illis quærentibus eleemoſynam in civitate Florentiæ ab ipſis pueris, inter quos erat B. Philippus Benitius, dictum ſit, *En ſervos B. Mariæ virginis.* Habitum, & Regulam ab ipſa glorioſa Virgine hujuſmodi Inſtitutores accepiſſe refert Sylveſter Marulus *in Oceano Relig. lib. 4 pag. 300.*

Confirmata fuit hæc Congregatio à Benedicto XI. anno 1304. prout in ſequenti Conſtitutione apparet.

BENEDICTUS EPISCOPUS
Servus Servorum Dei.

Dilectis filiis Generali, & univerſis Prioribus Fratrum Servorum S. Mariæ, Ordinis S. Auguſtini, ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem.

DUm levamus in circuitu oculos noſtros, & gregem Dominicum Nobis, licèt immeritis, divina diſpoſitione commiſſum undique, juxta paſtoralis officii debitum, contemplamur, vigilem, quantum nobis ex alto permittitur, curam libenter impendimus, ut cultores vineæ Domini Dei Sabaoth, ſic cultui ſalutis intendant, quod eadem vinea palmites diffuſos extendens, ſalutarium producat fructuum ubertatem. Et licèt erga ſingulos cultores hujuſmodi, perſonas, videlicèt, Eccleſiaſticas, Apoſtolica ſollicitudo verſetur, erga tamen viros Religioſos, qui contemplationi cæleſtium, mundanis relegatis illecebris, pio vitæ ſtudio ſine intermiſſione deſudant, eò propenſiorem nos decet diligentiam adhibere, quò ipſi pro Religionis favore ſunt ampliùs Apoſtolicis præſidiis confovendi. Sanè vos, qui Ordinem S. Auguſtini per Sedem Apoſtolicam approbatum profitemini, & ſervatis, & devotionis affectu, quem geritis ad B. Mariam Virginem glorioſam, aſſumitis vobis vocabulum ab eadem, vos Servos ejuſdem Virginis humiliter nominando, dictumque Ordinem S. Auguſtini,

juxta pias, & honeſtas inſtitutiones veſtræ Regulæ in honorem ipſius Virginis editas laudabiliter ſervaſtis hactenus, & ſervatis; ac vobis per ſpecialia privilegia dicta Sedes indulſit, quòd celebrare poſſitis Capitulum Generale, ac in eodem Capitulo Priorem vobis Generalem eligere, qui in Fratres veſtri Ordinis correctionem, & alia, quæ ad ſuum ſpectant officium, liberè valeat exercere, quodque in ſepulturam poſſitis recipere illos, qui apud loca veſtra elegerint ſepeliri. Ex quibus clarè inſpicientibus ſatis innuitur, dictam veſtram Regulam per eandem Sedem exiſtere quodammodo confirmatam. Nos autem, qui ad Virginem ipſam Dominam noſtram libenter devotionem, quam poſſumus, exhibemus, nolentes quòd aliquis contra vos, & Regulam ipſam quicquam poſſit detractionis impingere, quin eadem Regula plenam habeat Apoſtolici muniminis firmitatem, ad omnem hæſitationis materiam circa hæc de quorumvis animis amovendam, veſtris ſupplicationibus inclinati, Regulam, & ejus inſtitutiones prædictas expreſsè, authoritate Apoſtolica confirmamus, & etiam approbamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus, eamque vobis concedimus. Decernentes ipſam per vos fore perpetuis temporibus inviolabiliter obſervandam. Nulli ergo hominum liceat, &c. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum. Datum Laterani 5. Idus Februarii, Pontificatus noſtri anno 5.

Ex qua Conſtitutione clarè patet, hujuſmodi Congregationem fuiſſe per Sedem Apoſtolicam anteà confirmatam, ſed forſan injuria temporum literæ confirmationis ante hanc editæ non extant.

Quamplura alia privilegia, & gratiæ conceſſæ fuerunt huic Congregationi, de quibus Marulus *loc. cit.* & Barboſa *de jure Eccleſiaſtico, lib.1. cap. 41. num.* 135. ubi ait ab Urbano VI. exemptam fuiſſe hanc Congregationem ab Ordinariorum juriſdictione, & ſub Sedis Apoſtolicæ protectione immediatè ſuſceptam, *Conſtit.*2. quæ incipit: *Sacroſancta*, ubi alias citat Conſtitutiones diverſorum Summ. Pontificum huic Ordini præſcriptas.

Reformata fuit hæc Congregatio in prædicto Monte Senatio, anno 1593. & confirmata fuit à Clemente VIII. anno 159. vivit tamen ſub Generali communi toti Congregationi Servorum B. Mariæ, viliori utitur habitu, & pedibus nudis ambulat.

Decorata fuit hæc Congregatio, ſicut & aliæ, multitudine virorum tum ſanctitate, tum dignitatibus, & literis inſignium, inter quos præcipuè enituit B. Philippus Benitius, qui ne Pontificatus dignitatem, quam illi deſtinarunt Cardinales, ſuſciperet, auſugiendo latuit, qui que ſua patientia & benignitate B. Peregrinum Latioſum Patritium Forolivienſem ad Beatæ Mariæ Virginis ſervitium mancipavit; aliorum catalogum vide apud Sylveſt. Marulum *in Ocean. lib.* 4. *pag.* 302. & 303.

Agunt de hac Congregatione Paulus Morigia *in Origine Religionum, lib.1. c.*35. Polyd. Virgil. *de invent. rerum, lib.*7. *cap.*4. Gaulter. *in tabul. chronograph. ſeculo* 13. *anno* 1552. *pag.*679. Auguſtinus Florent. & Jacobus Landohlæus *in Chronico Servorum*, Bozius *de ſignis Eccleſiæ, lib.*9. *cap* 8. Illeſcas *in hiſt. Pontif. lib.* 5. *cap.* 45. Platus *de bon. ſtat. Relig. lib.*2. *cap.* 22. Franciotius *de Eccleſ. Lucenſib. in Eccleſia S. Mariæ Servitarum, pag.*562. Roder. *qq. Regul. tom.*1 *q.*5. *art.*6. Hieronym. Roder, *in compendio qq. Regul. reſol.* 123. *n.* 36. Baronius *annal. Eccleſ. tom* 13. *anno* 1231 *num.*7. Azor. *inſtit. moral. p.* 1. *lib.*13. *cap.* 51. *q.* 8. Archangelus Gianus Florent. *in libello de Origine Servorum B. Mariæ.*

Notat autem Auguſtinus Barboſa *loco citato, n.* 13. 5. *in fine*, fuiſſe alios Servitas diſtinctos ab his, de quibus mox ſcripſimus, qui album mantellum geſtabant, & quos extinxit Concilium Lugdunenſe II. ſub Grego-

rio X. De his agit Aubertus Miræus *de origine Auguſtinianorum, lib.* 1. *c.* 59. & Cruſſenus *in Monaſtico Auguſtiniano, p.*3. *cap.* 3.

B. Mariæ Servorum Eremitarum Congregatio.

Habet hæc Congregatio Eremitas in Monte Senario, 63
qui primævi inſtituti modum ſequentes, die ac nocte Deo laudes perſolvunt: & ex indicto Clementis VIII. Conſt. 80. quæ incipit: *Decet*, anno 1593. 22. Octob. ab Eremo nulla cauſa divertere poſſunt; ubi etiam explicatur, quomodo Novitios recipiant, & modus profeſſionis præſcribitur, inſuper quòd Vicarius horum Eremitarum ex ipſis Eremitis eligi debet: omnes tamen ſubſunt Priori Fratrum Servorum B. Mariæ Domus Annunciatæ civitatis Florentiæ, prout latiùs in præcitata Conſtitutione Clementis VIII.

Servorum B. Mariæ Reformatorum Congregatio.

Servorum B. Mariæ Reformatorum Congregatio 64
temporibus Martini IV. incepit circa annum Domini 1285. Authore B. Philippo Benitio *ſupra* relato, qui cùm Florentiæ, & literis, & opibus abundanter afflueret, & maximo apud omnes in honore haberetur, ſpretis ſeculi illecebris, ac pompis totum ſe Dei, ac Beatæ Mariæ, cujus devotiſſimus ſemper extitit, obſequiis devovit, ſub Regula, & inſtitutis ſupradicti Ordinis Servorum. Verùm aſperioris vitæ cupidinis ad ſuum Ordinem reformandum ſe totum convertit, hincque hujus Ordinis puto originatam diſtinctionem, nempe in Fratres Servorum Conventuales, & Obſervantes, ſicut in Lombardia hujuſmodi Congregationes reperiuntur diſtinctæ.

Ex utraque Congregatione in Italia notiſſima, homines in omni ſcientiarum genere peritiſſimi fluxerunt, & in dies tales ſe oſtendunt in publicis Cathedris, & in aliis quibuſcunque facultatibus. Agit de hac Congregatione Paulus Morigia *in hiſt. Religionum, cap.*30. Sylveſter Marulus *in Oceano Religionum, loco ſupracitato.* Gaudet hæc Congregatio iiſdem privilegiis, quibus præcedens. Hanc eandem cum ſuperiori ſub protectione Sedis Apoſtolicæ ſuſcepit Urbanus V. eamque exemit ab Ordinariorum juriſdictione, multaque alia privilegia eidem conceſſit ſua Conſt. 2. quæ incipit: *Sacroſancta Romana Eccleſia.* 7 Idus Aprilis 1379.

Hanc eandem reformationem edixit Pius V. Conſtit. 143. quæ incipit: *Poſtquam.* 3. Kalend. Martii 1570. licèt verè totam Congregationem reformaverit, prout ex ipſa Conſtitutione videre licet.

Tertii Ordinis Servorum Beatæ Mariæ Congregatio.

Militant etiam ſub Regula D. Auguſtini Fratres, & 65
Sorores Tertii Ordinis Servorum B. Mariæ, quarum inſtituta confirmavit Martinus V. Conſt. ſua 15. edita anno 1424. quæ eadem omninò eſt cum *ſuprà* notata Innocentii VII. in reſpectu Fratrum, & Sororum de Pœnitentia B. Dominici, ad quem Lectorem remitto, ſicut ad Decreta *ibidem* inſpecta, quæ ſimilibus Ordinibus communia ſunt.

Fratrum Pœnitentiæ Ordo S. Mariæ Magdalenæ inſtitutus eſt ſub Regula S. Auguſtini à quodam Beltramo Gallo in Diœceſi Maſſilienſi ſub anno Domini 1277. temporibus Nicolai III. & referente Barboſa *de jure Eccleſiaſt. lib.* 1. *cap.* 41. *n.*137. ex Cruſſeno *in Monaſtic. Auguſtin. p.* 3. *cap* 5. Hujuſmodi Ordo adhuc durat per Germaniam, Galliam, & Hiſpaniam, & hujus Fratres portant habitum parum à Capucinorum habitu differentem, ſed zonis præcinguntur.

Mulierum Pœnitentium Congregatio.

Mulierum Pœnitentium Ordo renovatus fuit ab hoc 66
eodem ſancto viro ſub eadem Regula S. Auguſtini anno Domini 1578. Hujuſmodi inſtitutio, & Congregatio

verè aſylum, & refugium eſt mulierum, quæ ſuis corporibus abutentes, turpes, ac meritricios quæſtus anteà faciebant, poſteà divina gratia inſpirante reſilire incipiunt, & ſe ad majorem ſecuritatem intra clauſtra recipiunt, ut de commiſſis erroribus pœnitentiam agant, & quod vitæ ſupereſt, in Dei ſervitium, & obſequium inſumant. Induuntur veſtibus albis, quibus ubique virginitas commendatur, ut intelligant ſe in pœnitentia tantum proficere poſſe, ut virginum merita, ſi non aureolam, adæquent, imò excedant. De his Ordinibus nihil aliud legi.

Charitatis Fratrum Congregatio.

67 Fratrum Charitatis Ordo, ſeu Congregatio à Guidone Januillo S. Georgii Domino in Diœceſi Catalaunen. in provincia Campaniæ Regni Gallicani inſtituta eſt ſub Regula S. Auguſtini tempore Nicolai IV. anno Domini 1290. Primum hujus Ordinis Tutelari S. Ludovico, Galliæ Regi, extructum eſt in territorio Januillæ prædictæ Diœceſis, quod Monaſterium his temporibus teſte Auberto Miræo *lib. 5. hiſt. Monaſtic. cap.* 21. viginti ſub ſe habet domicilia. Inſtitutum Religioſorum hujus Ordinis eſt, colere hoſpitalitatem, pauperes in domibus ſuis retinere, & charitativè alere. De hoc Ordine ultra Miræum agit Cruſſenus *in Monaſt. p. 3. cap.* 10. & Barboſa *de Jure Eccleſ. lib.* 2. *cap.* 41. *num.* 139

Jeſuatorum S. Hieronymi Congregatio.

68 Fratrum Jeſuatorum Ordo S. Hieronymi inſtitutus eſt à S. Joanne Columbino, Senenſi, ſub Regula S. Auguſtini, & tutela, ac patrocinio S. Hieronymi anno 1354. Quod hujus Ordinis Religioſi Jeſuati appellentur, vel id in cauſa fuit, quòd continuò in ore horum Religioſorum erat dulce nomen JESU, vel quia prophetico infantium ſpiritu, ex quorum ore perfecit Deus non ſemel laudem, id acceperunt. Quapropter horum virorum fama ubique diffuſa, quamplurimi ſe illis addixerunt, Religionemque ſatis inſignem erexerunt, quam Martinus anno 1428. approbavit Conſtitutione ſequentis tenoris videlicet: ·

MARTINUS EPISCOPUS
Servus Servorum Dei.
Ad futuram rei memoriam.

PIæ poſtulatio voluntatis, quam dilecti filii nonnulli pauperes Chriſti, Jeſuati communiter nuncupati, voluntariam paupertatem ducentes, dediti ſtudio piæ vitæ, in diverſis Italiæ Oratoriis, Domibus, ſive locis, mundanis abjectis illecebris, cum adoptione voluntariæ paupertatis virtutum Domino famulantur, non indignè meretur, ut Apoſtolica Sedes eos, eorum domos, oratoria, atque loca benignis favoribus confoveat, & ſpecialibus gratiis proſequatur, in iis præſertim, quæ animarum ſuarum ſalutem, ſtatumque reſpiciunt, & quietem. Sanè pro parte dictorum pauperum Nobis nuper exhibita petitio continebat, quòd licèt ipſi cupientes ſuos in cæleſtibus theſauros collocare, & ut ex eorum laudabilibus actionibus ad benè, rectèque vivendum traherent alios per exemplum in diverſis locis, ſive domibus, quæ pro eorum uſu & habitatione perpetuis Chriſti fidelium eleemoſynis, & ſuffragiis conſtruxerunt, devotum, ſedulumque impendant Domino famulatum, ad quos plurimi ob eorum laudabilem vitam, & opera virtuoſa gerunt ſpecialis devotionis affectum, tamen nonnunquam contingit, pauperes ipſos per Inquiſitores hæreticæ pravitatis in illis partibus pro tempore reſidentes, & deputatos ab eis ſub diverſis prætenſis occaſionibus, fictiſque coloribus indebitè moleſtari. Quare pro parte pauperum eorundem Nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut ipſorum paci, & tranquillitati ſuper iis paterna Charitate conſulere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur cupientes, ut dicti pauperes eò quietiùs, & devotiùs in humilitatis ſpiritu Altiſſimo famulentur, quo ſe noverunt Sedis ejuſdem uberiori gratia communitos, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati præfatos pauperes præſentes, & poſteros, eorumque oratoria, domos, atque loca conſtructa, & conſtruenda, ubicunque fuerint conſtituta cum perſonis, juribus, pertinentiis, necnon poſſeſſionibus, terris, rebus, & bonis ſuis, quæ in quibuſvis locis in præſentiarum legitimè poſſident, impoſterum dante Domino ſimilibus fidelium ſuffragiis, aut aliàs juſtis titulis poterunt adipiſci, ſub B. Petri, ac ipſius Sedis, necnon Ordinariorum locorum, in quorum civitatibus, & Diœceſibus, Domus, Oratoria, atque loca prædicta conſiſtunt, protectione uſque ad ejuſdem Sedis beneplacitum, authoritate Apoſtolica tenore præſentium ſuſcipimus, atque noſtra. Volentes, atque authoritate præfata decernentes, quòd hujuſmodi durante beneplacito, Inquiſitores prædicti nullam poſſint in dictos pauperes, domos, loca, jura, & bona hujuſmodi, quacumque occaſione, cauſa, vel prætextu juriſdictionem, vel poteſtatem ſine præſentia, & voluntate Ordinariorum prædictorum exercere, ſed dumtaxat coram dicta Sede, vel ejus Delegatis, aut Ordinariis ſupradictis teneantur reſpondere, felic. record. Innocentii Papæ IV. Prædeceſſoris noſtri, & qualibet alia Conſtitutione Apoſtolica contraria non obſtante. Decernentes inſuper ex nunc omnes, & ſingulos, excommunicationum, ſuſpenſionum, & interdicti proceſſus, & ſententias, quos & quas contra effectum præſentium, & tenorem promulgari contigerit, vel haberi, irritos pariter, & inanes. Nulli ergo, &c. Datum Romæ apud SS. Apoſtolos 11. Calend. Novemb. Pontif. noſtri anno undecimo.

Poſteà verò Pius V. de anno 1567. Religioſus hujus Congregationis inter Mendicantes connumerari voluit, illorumque gratiis, indultis, ac privilegiis perfrui conceſſit, Conſtit. in ordine 50. quæ incipit: *Romanus Pontifex.* 18. Novemb. & Urbanus VIII. Conſtit. 31. quæ incipit: *Onerosa.* 19. Novemb. 1624: conceſſit, ut abjecto capuccio, quod à cervice ligulam, ſive faſciam ad ſcapulas dimittebat, quodque ſuper humeros geſtabant, aliud coloris ſui habitus, ſed ejuſdem formæ, quæ ceteri Mendicantes utuntur, portare poſthac valeant. Item, cùm anteà ferè nullus hujus Religionis Sacris initiaretur, nec in Choro Horas Canonicas perſolveret, Paulus V. Conſtitut. 16. quæ incipit: *Religioſos.* 28. Febr. 1606. ad ſacras Ordines promoveri indulſit, ſed ſic promotis recitationem Horarum Canonicarum præcepit, prout latè dicitur in prædicto Diplomate, cùm tamen anteà non tenerentur, neque etiam recitare officium B. Virginis, ſed loco officii, tenebantur quotidie recitare centies, & ſeptuagies quinque *Pater noſter*, & toties *Ave Maria.*

Prodiêre ex hac Congregatione homines quamplures ſanctitate inſignes, quorum catalogum texuit Paulus Morigia, hujus Congregationis Alumnus. De ipſa, ultra præcitatos, agunt Gaulterius *in tab. chronograph. ſeculo* 14. *pag.* 701. Illeſcas *in hiſt. Pontif. p.* 2. *lib.* 6. *cap.* 6. Platus *de bono ſtatu Relig. lib.* 2. *c.* 22. Hieronym. Roman. *de Repub. Chriſt. lib.* 6. *cap.* 22. Azor. *inſtitut. moral. p.* 1. *lib.* 13. *cap.* 11. *quaſt.* 8. Suarez *tom.* 4. *de Relig. tract.* 9. *lib.* 2. *cap.* 5. *num.* 12. Hieronym. Roderic. *in compend. qq. regul. reſolut.* 123. *num.* 38.

Monialium Jeſuatarum Congregatio.

Monialium Jeſuatarum ſimilis inſtituti Congregatio 69
ab eodem S. Joanne Columbino, cujus laudes pluribus recenſet Morigia *lib. citato*, circa annum Domini 1537. ſurrexit, & prima hujus Ordinis Monialis fuit B. Catharina Senenſis, B. Joannis conſobrina, quæ veſtigia ſui Conſtitutoris imitata, totam ſe Deo vovit, & illius exemplo quamplurimæ aliæ Virgines Chriſto Domino deſponſatæ ſunt, ita ut modò in multis aliis partibus hujus

Digitized by Google

hujus Inſtituti Monaſteria erecta ſint, in quibus ad exemplum, & imitationem ſui Fundatoris, maxima Charitas elucet. De his agit idem Paulus Morigia *loco ſuprà citato.*

Fratrum S. Ambroſii ad Nemus Congregatio.

70 Fratrum S. Ambroſii ad Nemus Congregatio, quam quidam antiquiſſimam, nempe temporibus D. Ambroſii originatam faciunt, ſub certa S. Auguſtini Regula, & habitu floruit anno ſalutis 1375. cujus Inſtitutores fuerunt tres Nobiles viri Mediolanenſes Alexander Crivellus, Albertus Beſotius, & Antonius Petraſancta, cùm enim in nemore quodam prope Mediolanum, ad Comenſem portam ſub patrocinio S. Ambroſii, cui ibidem Eccleſiam dicaverant, vitam eremiticam ducerent, ſine tamen aliqua Sedis Apoſtolicæ approbatione, à Gregorio XI. approbationem, Regulam S. Auguſtini, & certum habitum impetrarunt, prout anno ſupracitato edita Conſtitutione prædictam Congregationem approbavit, in hunc, qui ſequitur modum:

GREGORIUS EPISCOPUS
Servus Servorum Dei.

Dilectis filiis Priori, & Fratribus Eccleſiæ S. Ambroſii extra muros Mediolanen. in fine ſuburbii portæ Cumanæ conſiſtentis, ſalutem & Apoſtolicam benedictionem.

CUpientibus à ſeculi vanitatibus elongari, & relictis mundanis illecebris, virtutum Domino ſub regulari obſervantia famulari, ut in ea ſecularibus curis exuti, per viam ſalutis liberiùs currere poſſint ad bravium, Apoſtolicum convenit præbere conſenſum, ut cùm in hujusmodi ſuo propoſito ſe foveri conſpexerint, in eo fortiùs exardeſcant. Sanè petitio pro parte veſtra nobis nuper exhibita continebat, quòd in veſtra Eccleſia, quæ ad Nemus S. Ambroſii nuncupatur, & in qua moramini de præſenti, ab antiquo morati ſunt Fratres unum Priorem habentes, quodque per Conſtitutiones Canonicas, & præcipuè fel. rec. Bonifacii Papæ VIII. Prædeceſſoris noſtri hæſitatis ibidem ſalva conſcientia ſine licentia Sedis Apoſtolicæ vitam collegialiter ducere Religioſam. Quare venerabilis Frater noſter Simon, Archiepiſcopus Mediolanen. nobis humiliter ſupplicavit, ut etiam ob reverentiam ejusdem B. Ambroſii (qui, antequam educeret eum Dominus de vitæ ergaſtulo hujus mundi, quandoque à multitudine ſe ſegregans, ad hujusmodi locum tunc ſolitarium ſe transferebat, ut in ſolitudine devotiùs contemplationi divinæ poſſet inſiſtere) vobis, & ſtatui veſtro in præmiſſis providere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur, qui piis illorum deſideriis, per quæ via paratur ſecurior ad ſalutem, libenter impertimur aſſenſum, volentes ſuper his paterna ſollicitudine providere, hujusmodi dicti Archiepiſcopi, ac veſtris in hac parte ſupplicationibus inclinati, authoritate Apoſtolica tenore præſentium ſtatuimus, & etiam concedimus, quòd in præfata veſtra Eccleſia, vos, & alii Fratres, qui poſt vos erunt, ibidem commorari, & exiſtere ſub profeſſione, & Regula B. Auguſtini valeatis, & Fratres S. Ambroſii nuncupemini, officium quoque divinum Ambroſianum dicatis: Et ſemper inibi ſit unus Prior, qui aliis Fratribus præſit. Ac hujusmodi Prioris electio ad hujusmodi Fratres, ipſiusque electionis confirmatio ad Archiepiſcopum Mediolanenſem pro tempore exiſtentem pertineat. Ac veſter, & Succeſſorum veſtrorum Fratrum dictæ Eccleſiæ habitus, ſcapulare cum cappa deſuper: Et intra locum liceat vobis ſine cappa, cum hujusmodi ſcapulari incedere. Fratres verò dicti loci, loco cappæ, ſcapulare deferant, & totus habitus ſit de panno, qui in partibus illis berretinus nuncupatur. Quodque Fratres dicti loci ad hoc idonei, petita priùs, & obtenta licentia à loci Diœceſano, prædicare poſſint verbum Dei, & confeſſiones audire. Et ſi aliqui ibidem ex devotione elegerint ſepulturam, eos ibidem ſine præjudicio Parochialis Eccleſiæ, & alterius cujuscumque, liberè ſepelire valeatis. Diſtrictiùs inhibentes, ne aliquis ex Fratribus dicti loci ad beneficium Eccleſiaſticum etiam curatum, ſine licentia Sedis Apoſtolicæ ſpeciali faciente de prohibitione hujusmodi plenam, & expreſſam mentionem, tranſire, vel aſſumi poſſit, immediatè, nec mediatè in fraudem ad aliam Religionem, aut beneficium ... animarum curam habere valeat, ſe transferendo, & ſi ſecus attentatum fuerit, id irritum ſit, & inane, Præmiſſis necnon aliis Conſtitutionibus Apoſtolicis non obſtantibus quibuscunque. Per hoc autem non intendimus prohibere, quin ii ex vobis, qui non fictè, ſed verè cauſa devotionis ad ſtrictiorem Religionem tranſire voluerint, hoc poſſint, prout volunt Canonicæ ſanctiones. Nulli ergo, &c. Si quis autem, &c. Datum Avenione 3. Cal. Decemb. Pontif. noſtri anno quinto.

Approbato ergo hujusmodi Ordine, & ſub Regula S. Auguſtini conſtituto, ut præmittitur in Conſtitutioni, cœpit in multis Monaſteriis Religio dilatari, quam ad ſecuram continuationem ſub una Congregatione redegit, & præfinito munere ſuorum Prælatorum, Congregationis hujus caput Monaſterium prædictum S. Ambroſii ad Nemus conſtituit Eugenius IV. Conſtit. 22. quæ incipit: *Regimini.* 4. Non. Octob. 1441.

Hæc Congregatio poſteà unita fuit de anno 1589. 15. Auguſti Congregationi Fratrum S. Barnabæ, ſeu Apoſtolorum, vel hæc illi, ut ex duabus Congregationibus fieret una ſub Regula S. Auguſtini, à Sixt. V. quam unionem Paulus V. confirmavit Conſt. 12. quæ incipit: *Paſtoralis muneris.* 21. Januar. 1606. Habitant Romæ in Eccleſia S. Clementis, & utuntur modò pro habitu tunica cum ſcapulari, & pallio canuſino cum corrigia cornu fibulata. Habet Congregatio varia privilegia, prout in Conſt. Eugenii IV. De ipſa agunt Paulus Morigia *in hiſt. Relig. cap.* 41. Sylveſter Marul. *in Ocean. Relig. lib.* 1. *pag.* 70. Pancirolus *in theſauro in regione montium Eccleſia* 23 *pag.* 189. Petrus Tuſſanus *in vita S. Caroli Borrom. lib.* 5. *c.* 11. Barboſa *de jure Eccleſ. lib.* 1. *c.* 41. *num.* 154. Pennottus *in hiſt. tripar. Canonic. Regul. lib.* 2. *c.* 74.

Apoſtolorum, ſeu Apoſtolinorum Fratrum Congregatio.

Fratrum Apoſtolorum, ſeu, ut vulgò Apoſtolinorum Ordo primam, eamque antiquiſſimam originem 71
traxit à S. Barnaba Apoſtolo, hinc Congregatio poſteà approbata Apoſtolorum Congregationis nomen retinuit. Exordium autem primum Congregationis explicant hoc modo Authores. Miſſo ab Apoſtolis B. Barnaba in Inſubriam ad prædicandum Dei Evangelium apud Mediolanum, cujus primus Archiepiſcopus creatus fuit idem Apoſtolus, multi homines ejus prædicationibus inflammati ſe in unum collegerint, & vitam more Apoſtolorum ſub tanto præceptore degebant, verùm eo demortuo, ubique diſperſi hujusmodi homines, in agris, & villis, orationibus aſſiduè inſiſtebant, ac jejuniis, & aliis abſtinentiis carnem macerabant, atque ita Deo ſervitium impendebant, ſine ulla tamen Regula; nec uno & eodem habitu vitam ducebant, neque ſacris initiati erat; atque longiſſimo temporis ſpatio perſtiterunt, donec horum quidam anno Domini 1474. privilegio Innocentii VIII. facultatem celebrandi Miſſam habuerunt, qui Pontifex eis ordinavit, ut profeſſionem trium votorum emitterent, & Regulam S. Auguſtini profiterentur, quibus etiam communicavit omnia privilegia Auguſtinianis conceſſa, ſicut tribuit eisdem Fratribus certum habitum coloris canuſini, cum ſcapulari ejusdem coloris. Extat Bulla Alexandri VI. in qua hujusmodi Fratribus, & aliis quibusdam præcipitur vivere ſub Regula S. Auguſtini,

quam hîc ad confirmationem hujus Ordinis innuendam ſubſcribe:e libuit.

ALEXANDER EPISCOPUS

Servus Servorum Dei.

Ad futuram rei memoriam.

PIæ vitæ ſtudio convenit, ut per noſtræ proviſionis miniſterium ſacræ Religionis ſplendor ubique eluceſcat, ut ſi quid in ea devium, & ab honeſtate diſſonum inveniatur, procul abjiciatur, palmitesque novi plantentur, per quorum ſuavitatis odorem Religio ipſa refloreſcat, & in domo Domini parturiat dignos fructus. Sanè pro parte dilecti filii Joannis de Scarpa Vicarii Generalis Congregationis, ſeu Societatis Fratrum Apoſtolorum pauperis vitæ nuncupatorum, Nobis nuper exhibita petitio continebat, quòd in aliquibus civitatibus, & locis aliis Italiæ ſunt nonnullæ domus virorum Laicorum ejusdem Congregationis, qui Mendicantes ſunt, & in communi in eisdem domibus vivunt, certum, & determinatum habitum Religioſorum eis à ſel. rec. Innocentio Papa VIII. Prædeceſſore noſtro conceſſum deferentes. Qui etiam poſt annum Obedientiam, Caſtitatem, & Paupertatem in manibus unius ex dicta Congregatione ſimpliciter vovent, & promittunt, poteſt unusquisque ex dicta Congregatione quandocumque recedere, & alia loca, ſeu lares proprios habitu prædicto ſuo dimiſſo pro ſuæ voluntatis libito ſe transferre. Quo fit, ut plures, jam multis annis in dicta Congregatione nutriti, & educati ab eadem liberè recedant, propter quod dicta Congregatio diminuitur, & multis delinquendi occaſio præbetur, & perſonæ dictæ Congregationis in ſuis mentibus, & ſtatu non parum inquietantur. Quare pro parte tam Joannis Vicarii, quàm totius Congregationis hujusmodi Nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut ad obviandum præmiſſis, ac pro ſalubri manutentione dictæ Congregationis opportunè providere de Apoſtolica dignitate dignaremur. Nos igitur cupientes Congregationem ipſam ad divini nominis laudem feliciter conſervari, ipſumque Joannem Vicarium, & ſingulos in hujusmodi Congregatione à quibuscunque excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliisque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis à jure, vel ab homine quavis occaſione, vel cauſâ latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium dūntaxat conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutos fore cenſentes, hujusmodi ſupplicationibus inclinati, auctoritate Apoſtolica quandoque tenore præſentium ſtatuimus, & ordinamus, quòd tota ipſa Congregatio, ac univerſi illius Fratres, tam præſentes, quàm futuri (illis tamen in ſuo habitu, & ſub obedientia ſuorum Superiorum, & juxta eorum inſtituta permanentibus) Ordini S. Auguſtini, & illius Regulæ ſubſint, & tam quoad profeſſionem, quàm cætera ipſius Religionis vota ſubſtantialia emittenda pariformiter, veluti ipſius Ordinis S. Auguſtini Religioſi deinceps ſint adſtricti (ita tamen quòd præſentes ad hoc inviti arctari non poſſint) ac Congregationem ipſam, & illius Fratres hujusmodi præfatæ Religioni S. Auguſtini harum ſeriè aggregamus. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ac ſtatutis, & conſuetudinibus Ordinis S. Auguſtini, & Congregationis prædictorum, juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roborratis, cæterisque contrariis quibuscunque. Nulli ergo, &c. Datum Romæ, apud S. Petrum anno Incarnationis Dominicæ 1496. 7. Idus Januarii, Pontificatus noſtri anno 4.

Hæc Congregatio, ut *ſuprà* dixi, unita fuit Congretiuni Fratrum S. Ambroſii à Sixto V. & Paulo V. *Conſtit.* 12. quæ incipit: *Paſtoralis*, ubi habetur confirmatio dictæ unionis, approbatio conſtitutionum pro bono regimine Congregationis editarum, omniumque privilegiorum eisdem conceſſorum, ſub his verbis:

PAULUS PAPA V.

Ad futuram rei memoriam.

PAſtoralis noſtri muneris debitum expoſcit, ut ad ea libenter intendamus, per quæ Religioſorum ſtatui, & proſpero gubernio opportunè proſpicitur, prout in Domino ſalubriter conſpicitur expedire. Volentes itaque Congregationes S. Ambroſii ad Nemus Mediolanen. & S. Barnabæ provinciæ Marchiæ, & Januæ, ſub Regula S. Auguſtini aliàs à ſel. rec. Sixto Papa V. Prædeceſſore noſtrò invicem unitas, ſpecialibus ſavoribus, & gratiis benignè proſequi, ac earumdem Congregationum Superiores, & Religioſos, univerſos, & ſingulos à quibusvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliisque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis à jure, vel ab homine, quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium duntaxat conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutos fore cenſentes, ſupplicationibus eorum nomine Nobis ſuper hoc humiliter porrectis inclinati; ex voto venerabilium Fratrum noſtrorum S. R. E. Cardinalium, ſuper conſultationibus, & negotiis Epiſcoporum, & Regularium deputatorum, Conſtitutiones pro ipſarum Coogregationum, & earum Monaſteriorum, ſeu Domorum, & Religioſorum proſpero gubernio, & regimine editas, & in eadem Congregatione juſſu noſtro diligenter examinatas, & approbatas, necnon etiam quæcumque privilegia, gratias, exemptiones, libertates, immunitates, conceſſiones, indulgentias, & indulta eisdem Congregationibus, illarumque Monaſteriis, Domibus, Superioribus, Fratribus, & aliis Religioſis in genere, vel in ſpecie per quoscunque Romanos Pontifices Prædeceſſores noſtros, & Apoſtolicam Sedem conceſſa, quatenùs ſint uſu, & non ſint revocata, neque ſub aliquibus revocationibus comprehenſa, ac ſacris Canonibus, & Concilii Tridentini Decretis non adverſentur, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium perpetuò confirmamus, & approbamus, illisque perpetuæ, & inviolabilis Apoſtolicæ firmitatis robur adjicimus, ac omnes, & ſingulos, tam juris, quàm facti defectus, ſi qui in eisdem intervenerint ſupplemus. Non obſtantibus quibusvis Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ac dictarum Congregationum, & earum Monaſteriorum, ſeu Domorum, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia, roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus cæteris contrariis quibuscumque. Datum Romæ, apud S. Petrum, ſub annulo Piſcatoris, die 21. Januarii 1607. Pontificatus noſtri anno 1.

De hac Congregatione quid aliud referam, non habeo, niſi quòd gaudet omnibus privilegiis Auguſtinianorum, ſicut præcedens, cum qua modò una, & eadem eſt. De hac agunt Paulus Morigia *in hiſt. Religionum, lib.1.cap.47.* Sylveſt. Marul. *in Ocean. Relig.lib.1 pag.37.* Barboſa *de jure eccleſiaſt. lib.1.c.41.n.155.* Gabriel Pennottus *in hiſt. tripartit. Canonic. Regul. lib. 2. c. 47.*

S. Hieronymi de Faſulis Fratrum Congregatio.

Fratrum S. Hieronymi de Fæſulis Ordo ita nuncupatus, quòd Fæſulis antiquiſſima Thuſciæ urbe, cujus modò prope Florentiam vix extant veſtigia, prima initia habuerit circa annum Domini 1406. ſub Regula S. Augu- 72
ſtini temporibus Innocentii VII. à nobiliſſimo viro Carolo Romenſi Comite Montis-Granelli. Is enim ſpretis mundi faſtibus, & pompis, Fæſulanos experens montes, ibidem Oratorio conſtituto, ſuæ novæ Congregationi, accitis aliis piis, & ſimilis propoſiti viris, nempe Redone Granello, & Gualteriò Marſio, fundamenta jecit. Diffuſa deinde ſanctitatis fama horum Religioſorum, multi ad eorum diſciplinam, & normam vivendi relicto ſeculo eosdem Magiſtros quæſierunt, à quibus non ſolùm verbis, ſed & factis documenta ſalutaria receperunt.

Hujus

Hujus Congregationis Regularem vitam approbavit prædictus Summus Pontifex Innocentius VIII. & Gregorius XII. alia ſua Conſtitutione, in ordine tertia, confirmavit Bullam Innocentii VII. quæ non fuerat expedita ob mortem ipſius Pontificis, in hunc qui ſequitur modum.

CREGORIUS EPISCOPUS
Servus Servorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

SAcrum nonnullorum Fratrum Eremitarum, Fratrum S. Hieronymi nuncupatorum, loci ejusdem, ſcilicet Fæſulan. Ordinem, quem evidens ex eo utilitas Deo vivere volentium proveniens, perhibet approbatum, ampliari patimur, & ut ad bonam ampliationem perveniat, cùm à Nobis petitur, favorem Apoſtolicæ Sedis, & gratiam impartimur. Dudum ſiquidem fel. rec. Innocentio Papæ VII. Prædeceſſori noſtro pro parte dilectorum filiorum Caroli quondam Antonii Comitis Montis-Granelli nati, Presbyteri Samsten. Diœceſ. & nonnullorum ejus ſociorum expoſito, quod ipſi de vita eremitica, quam zelo piæ vitæ, mundanis abjectis illecebris, amplexatam aliquandiu duxerant, ad frugem melioris aſpirantes, in humilitate ſpiritus, & paupertate, deſideraverant ſub aliqua Regulari obſervantia virtutum Domino famulari, ac propterea ſupplicato, ut eos qui numero duodecim, vel circa fuerint in hujusmodi laudabili propoſito conſovere de benignitate Apoſtolica dignaretur. Idem Prædeceſſor cupiens hujusmodi eorum pium propoſitum ad laudem divini nominis adimpleri, Carolo, & ſociis antedictis, ut ipſi in aliquo loco eis fidelium largitione dato vel dando, vitam hujusmodi ſub Regula, ſecundùm Conſtitutiones S. Hieronymi ducere, & Regularem profeſſionem, juxta Regulam, & Conſtitutiones hujusmodi emittere liberè, & licitè valerent, auctoritate Apoſtolica conceſſit. Ipſoque Prædeceſſore, ſicut Domino, placuit, ſuper hujusmodi conceſſionis gratia literis non confectis, ſublato de medio, Nos divina favente clementia ad apicem Summi Apoſtolatus aſſumpti, ne ipſi Carolus, & ſocii hujusmodi conceſſionis fruſtrarentur effectu, voluimus, & Apoſtolica auctoritate decrevimus, quòd conceſſio ipſa perinde à die datæ ipſius conceſſionis valeret; & plenam obtineret roboris firmitatem, ac ſi ſuper ea ejusdem prædeceſſoris literæ ſub ipſius diei data confectæ fuiſſent, quodque noſtræ literæ ad probandum plenè conceſſionem hujusmodi, ubique ſufficerent, nec ad id alterius probationis adminiculum requireretur. Et nihilominus, quod quidam locus eis poſt conceſſionem hujusmodi in civitate Fæſulana ad hoc congruus, & honeſtus, in quo idem Carolus, & Fratres etiam ultra numerum prædictum ſecundam regulam, & inſtituta præfata Regularem profeſſionem per hujus Fratres Eremitas emitti conſuetam emiſerunt, primò, & ſucceſſivè eis plura alia loca, poſſeſſiones, & bona dicta largitione donata fuerunt, Nos dicta loca, poſſeſſiones, & bona, ubicunque conſiſterent, quæ tunc eisdem Carolo, & ſociis largitione præfata donata fuerant, habentes pro ſufficienter expreſſis, ac donationem, & profeſſionem prædictas, & etiam illorum ultra præfatum numerum profeſſorum ratas, & gratas habentes, auctoritate Apoſtolica confirmavimus, ſupplentes omnes defectus, ſi qui forſan interveniſſent quomodolibet in eisdem, prout in noſtris inde confectis literis pleniùs continetur. Quare iidem Carolus, & Fratres, qui humilitatis ſpiritu, quantum eis permittit humana fragilitas, ambulantes, divina manſuetudine ſuffragante, quamplurimos eligentes ſecum, pompis mundanis abjectis, circa divina obſequia finire labiles dies ſuos, dietim inveniunt, Nobis humiliter ſupplicaverunt, quatenùs eis, & ſucceſſoribus eorum duo alia loca ultrà obtenta, ac quoscunque ad eos venire, & ipſorum habitum aſſumere, profeſſionem ſecundùm inſtituta præfata in eisdem locis emittere volentes, recipiendi, eaque cum cœmiteriis pro ſeipſis dumtaxat, habere liberè, & licitè poſſint, licentiam concedere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos, qui cultum divinum noſtris cupimus temporibus adaugeri, hujusmodi ſupplicationibus inclinati, duo alia loca, ultra ea, quæ in præſentiarum habent, cum omnibus juribus, & pertinentiis ſuis, eisdem Carolo, & Fratribus aliàs canonicè concedantur, vel eos illa aliàs juſto titulo continget adipiſci. Necnon quoscunque ad ipſos venire, pompis mundanis abjectis, divina gratia ſuadente, habitum aſſumere, & profeſſionem per Fratres prædictos emitti conſuetam, emittere volentes, accipiendi, & admittendi in eisdem ſolummodo locis, ac cœmeteria in locis ipſis pro eis dumtaxat habendi, juribus Parochialium, & aliarum quarumcunque Eccleſiarum in omnibus aliis ſemper ſalvis, eisdem Carolo, & Fratribus, ac ſucceſſoribus eorum in Fæſulano, & aliis locis prædictis, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium facultatem, & licentiam elargimur. Non obſtante tam felic. rec. Bonifacii Papæ VIII. Prædeceſſoris noſtri Bulla prohibente, ne Fratres Ordinum Mendicantium loca de novo recipere, aut recepta mutare præſumant absque dictæ Sedis licentia ſpeciali, faciente plenam & expreſſam de prohibitione hujusmodi mentionem, quam aliis Conſtitutionibus Apoſtolicis contrariis quibuscunque. Nulli, &c. Datum in Caſtro Montisflorum Ariminen. Diœceſis 8. idus Julii, Pontificatus noſtri anno nono.

Et licèt Pontifex non faciat in hac Conſtitutione mentionem Regulæ S. Auguſtini, ſed tantùm D. Hieronymi, ob quam cauſam ponemus & hunc Ordinem ſub Regula S. Hieronymi, quàm primò obſervabat; tamen Eugenius IV. hunc eundem Ordinem approbavit ſub denominatione S. Hieronymi de Fæſulis, ſed ſub Regula S. Auguſtini, cum præfinitione muneris, & electionis Prælatorum ipſius Congregationis, hoc tenore;

EUGENIUS EPISCOPUS
Servus Servorum Dei.

Dilectis Filiis univerſis Fratribus S. Hieronymi Fæſulanis nuncupatis, præſentibus & futuris ſalutem & Apoſtolicam benedictionem.

SUper gregem Dominicum noſtræ vigilantiæ divinitùs creditum intenti, ſpeculatoris, prout nobis deſuper conceditur, exercentes officium, Chriſti fideles, præſertim Regulari obſervantiæ deditos, ei providentiæ ſtudio gubernari annuimus, ut ſuávi Religionis jugo ſuppoſiti, curioſus Eccleſiæ ſcrutator in eis nil inveniat nota dignum, ipſique animarum ſublatis periculis, votivis congratulentur eventibus, & continuum, Domino dante, ſuſcipiant incrementum. Sanè pro parte veſtra Nobis nuper exhibita petitio continebat, quòd vos, qui mundanis ſpretis illecebris juxta quasdam Conſtitutiones S. Hieronymi ſub Regulari obſervantia hactenùs multiplicaſtis, & in dies multiplicatis, virtutum meritis, ut eò devotiùs Altiſſimo famulari valeatis, quò vos ſub aliqua ex Regulis per Sedem Apoſtolicam approbatis degere conſpexeritis, ſub Regula S. Auguſtini, ad quam ſingularem gerimus devotionis affectum, vivere, illamque profiteri ferventiùs deſideratis. Hinc eſt quòd Nos, qui divini cultus augmentum, ac Religionis propagationem noſtris potiſſimè temporibus augeri intenſis deſideriis affectamus, piis veſtris in hac parte ſupplicationibus inclinati, vobis ut prioribus vocabulo, & nominatione S. Hieronymi remanentibus, habitum, quem hucuſque geſtare conſueviſtis, geſtare, & dictam Regulam S. Auguſtini quoad tria ſubſtantialia tantùm, videlicet, Obedientiam, Caſtitatem, & in particulari Paupertatem profiteri, ac ſub illa vivere, necnon loca, domos, ſive Oratoria ad vos ſpectantia in

in domos, ſive Prioratus dictæ Regulæ S. Auguſtini cum Eccleſiis, cœmeteriis, campanilibus, campanis, hortis, hortalitiis, & aliis neceſſariis officinis erigere poſſitis. Et quòd vos omnes, & ſinguli unum corpus, & una Congregatio, quod, ſeu quæ Congregatio Fratrum S. Hieronymi Fæſulani nuncupetur, ſitis, & eſſe cenſeamini. Necnon quamprimùm Regulam S. Auguſtini hujuſmodi profeſſi fueritis, ut præfertur, pro veſtro, ac domorum, ſeu Prioratuum ad vos pertinentium, tam in ſpiritualibus, quàm in temporalibus ſalubri ſtatu, in domo, ſeu Prioratu S. Hieronymi Fæſulani, quam, ſeu quem veſtrum principale caput, cui aliæ, ſeu alii domus, vel Prioratus ad vos ſpectantes hujuſmodi ſubſint, & membra exiſtant, fore Apoſtolica auctoritate decernimus, ac prima vice, & ſucceſſivè annis ſingulis ſingula Capitula Generalia in ſingulis locis, & terminis ad id per unum primò, & ſucceſſivè per ſingula Capitula prædicta ſtatuendis, & ordinandis celebrari. Ac in hujuſmodi Capitulis unum in veſtrum Generalem, Præpoſitum, & Patrem, necnon ad regimen, & gubernationem ſingulorum Domorum, ſeu Prioratuum hujuſmodi ſingulos Rectores eligere, & deputare. Qui ſic pro tempore electi, & deputati abſque alicujus deſuper eis faciendæ confirmationis, collationis, ſeu proviſionis Apoſtolicæ, ſeu Ordinariæ Fratres, Domos ac Prioratus ſibi commiſſos in ſpiritualibus, ac temporalibus regere, & illis præeſſe valeant. Quodque tam Præpoſiti, quam Rectorum (qui nihilominus, ſi utiles, & vobis grati fuerint, & accepti, pro anno ſequenti, & quoties vobis placuerit, ad propria regimina, & gubernationes reeligi, & deputari poſſint) officia in ſingulis primordiis ſingulorum Capitulorum hujuſmodi omninò ceſſare, & expirare cenſeantur. Prætereà in eiſdem Capitulis ſubſtantialia prædicta nullatenus immutando, quæcumque, quotcumque, & qualiacumque ſtatuta, & ordinationes inter vos edere, & concedere, ſeu facere, ad eorum ſingula in toto, vel in parte, quoties vobis opportunum videbitur, corrigere, immutare, addere, illaque omnia, & ſingula per cenſuras Eccleſiaſticas, & alia juris remedia tantùm, juris apicibus, & terminis, litiumque anfractibus non ſervatis irrefragabiliter obſervari facere, & mandare poſſitis. Necnon ſuper ipſis Præpoſitus, ſeu Prior, cum quibuſcunque, Rectores verò prædicti cum in domibus, ſeu Prioratibus ſibi commiſſis degentibus Fratribus, in toto, vel in parte, prout eis videbitur, diſpenſare. Ac Præpoſitus vel Prior omnes, & ſingulos, Rectores verò prædicti in ſibi commiſſis domibus, ſeu Prioratibus commorantes Fratres, regulam ipſam profeſſos, vagos, & fugitivos, ſeu alios delinquentes quo ad Clauſtrum redeant, & ſe emendent, per cenſuras hujuſmodi, & alias pœnas, invocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſæcularis, cogere, capere, & incarcerare. Novitios quoque, Profeſſos, & Converſos dictæ Regulæ in ipſorum Domibus, ſeu Prioratibus illis ſervientes, etiam ſeculares quoslibet præſentes, & poſteros, quotiens eis opportunum fuerit, ipſorum confeſſionibus diligenter auditis, pro commiſſis per eos in omnibus, præterquam Sedi Apoſtolicæ reſervatis caſibus debitam abſolutionem impendere, & injungere pœnitentiam ſalutarem, necnon Eccleſiaſtica Sacramenta miniſtrare valeant perpetuò. Et inſuper, quòd dilectus Filius Jacobus veſtræ Societatis Præpoſitus, ut in venerabilis noſtri Antonii Epiſcopi Hoſtienſis, ac ſubſequenter poſtquam ipſe Jacobus ipſam emiſerit, vos Fratres nunc exiſtentes in ipſius Jacobi manibus profeſſionem hujuſmodi emittere valeatis, & Epiſcopo, ſi dictus Jacobus, necnon Jacobo prædicto, ſi vos etiam emittere volueritis, quòd profeſſionem hujuſmodi auctoritate noſtra recipere, & admittere poſſint, liberè, & licitè auctoritate Apoſtolica tenore præſentium de ſpeciali gratia concedimus pariter, & indulgemus; Venerabilis Fratris noſtri Epiſcopi Fæſulani, cæterorumque Ordinariorum, necnon Parochialium Eccleſiarum, ac quarumlibet aliarum juribus in omnibus ſemper ſalvis. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon Ordinis S. Auguſtini juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, cæteriſque contrariis quibucumque. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam, &c. Si quis autem, &c. Datum Florentiæ anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo quadrageſimo primo, 7. Calend. Auguſt. Pontif. noſtri anno undecimo.

Habuit hæc Congregatio ab eodem Eugenio, & aliis Summis Pontificibus quamplura alia privilegia ſicuti alii Mendicantium Ordines, ex Sylveſtro Marulo *in Oceano*, *lib.* 4. *pag.* 327. Romæ habitant Religioſi hujus Congregationis apud SS. Vincentium, & Anaſtaſium, & utuntur habitu griſeo, & pallio ad collum rugato. Agit de hoc Ordine Polyd. Virgil. *de inventor. rerum*, *lib.* 7. *c.* 3. Gaulter. *in tabul. chronograph. ſeculo* 15. *pag.* 717. Paulus Morig. *in Orig. Relig. lib.* 1. *c.* 38. Azor. *inſtit. moral. p.* 1. *lib.* 13. *c.* 11. *q.* 8. Auguſt. Barboſa *de jure Eccleſ. lib.* 1 *c.* 41. *n.* 150. Roman. Ugolinus *in Chronic. Convent. S. Mariæ Gratiarum Brixiæ.* Carolus Binonius *in Chronic. Ord. adhuc non impreſſis*, & Gabriel Pennottus *in hiſtor. tripart. lib.* 2. *cap.* 74.

Hoſpitalitatis, & infirmis ſervientium Congregationes.

Fratrum hoſpitalitatis, & infirmis ſervientium Ordo à B. Joanne Dei Luſitano circa annum Domini 1538. exordium habuit; de origine hujus Congregationis latè diſſerit Sylveſt. Marulus *in Ocean. Relig. lib.* 5 *pag.* 435. Inſtitutum hujus Religionis eſt Hoſpitalitas, & cura infirmorum, quod tali ac tanto fervore amplexati ſunt Fratres vulgò per Italiam, *Fate ben fratelli* appellari, ut ubique locorum erectæ ſint Domus, in quibus maximo charitatis affectu pauperibus infirmis hujus Religioſi inſerviunt. Confirmatus primùm fuit hic Ordo à Pio V. Conſtitutione ſua ſequentis tenoris: 73

PIUS EPISCOPUS
Servus Servorum Dei.
Ad perpetuam rei memoriam.

LIcèt ex debito Summi Pontificatus officii Nobis deſuper injuncti circa piorum locorum quorumlibet profectus, nos deceat intentos exiſtere, Hoſpitalium tamen, ac in eis degentium pro tempore miſerabilium perſonarum commodo, utilitati, & ſubventioni tantò nos potioribus ſtudiis inſiſtere convenit, quantò ipſorum miſerabili conditione penſata, conſpicimus in Domino ſalubriter expedire. Exhibita ſiquidem Nobis nuper pro parte dilecti filii Roderici Seguenza moderni confratris, Majoris nuncupati, Hoſpitalis Joannis Dei nuncupati civitatis Granaten. petitio continebat, quòd licèt in dicto Hoſpitali ipſius civitatis, in qua adeſt Cancellaria Regia, & ad eam maximus extraneorum numerus pro ſuis negotiis ibidem pertractandis affluere ſolet, & unus Major nuncupatus, & alii decem, vel octo confratres dicto confratri Majori nuncupato obedientiam præſtantes reperiantur, qui in eleemoſynis pro ipſo Hoſpitali, in quo diverſi Chriſti pauperes, utpotè incurabiles, ſenes, mente capti, & membris impotentes ad numerum quadringentorum, & ultra aſcendentes, continuè ſuis infirmitatibus curantur, & aluntur, & pro quorum curatione, & alimento ſummam ſexdecim millium ducatorum, & ultrà, ex eleemoſynis à piis Chriſti fidelibus ipſis Confratribus erogari ſolitis provenientem, ſingulis annis expenitur quærendis, ipſiſque Chriſti pauperibus gubernandis ſua charitate impendant opera, & in eodem Hoſpitali dictorum Chriſti pauperum numerus, propter bellum ſuperiori anno in Regno Granaten.

con-

contra Mautos geſtum, admodum auctus exiſtat, & eleemoſynæ minus frequenter, quam antea, hodie fieri ſoleant, ipſique Confratres maximo cum labore, & pro eorum cœpto opere minimè retardentur, ſed maximo cum fervore opus ipſum adeo laudabile aſſidue proſequantur. Nihilominus hominum malitia creſcente, nonnulli Laici avaritia ducti, Deique timore poſtpoſito, habitu Capotto nuncuparo panni vulgariter *Layal* in illis partibus nuncupati, quod ipſi Confratres indui ſolent, accepto, ſub falſo nomine, tam dicti, quam civitatis Corduben. necnon de Madrid. Toletan. ac de Lucerna oppidorum Cordub. reſpectivè Diœceſibus Hoſpitalium, ad inſtar dicti Hoſpitalis Granaten. fundatorum, & in quibus ſimilia charitatis opera, quæ à Confratribus dicti Hoſpitalis Granaten. exerceri ſolent, eleemoſynas quæſitare, illaſque in pravos, & damnabiles eorum uſus convertere auſi ſunt, in maximum pauperum Chriſti fidelium in eiſdem Hoſpitalibus pro tempore exiſtentium neceſſariæ ſubventionis detrimentum. Cumautem ſicut eadem petitio ſubjungebet; dictus Rodericus ad præmiſſa à medio facilius tollenda, ſibi, aliiſque tam Granaten. quam Corduben. & de Lucerna oppidorum hujuſmodi Hoſpitalium, aliorumque ad illorum inſtar de cætero erigendorum Confratribus nunc, & pro tempore exiſtentibus, ſcapularium ejuſdem panni *Layal* nuncupati ſuper veſte, ſeu Capotto per eos geſtari ſolito ad genua uſque, ut ipſi omnibus Chriſti fidelibus eis eleemoſynas pro præmiſſis porrigendas ab aliis ex eorum Confratribus non exiſtentibus, & ſub falſo nomine dictorum Hoſpitalium, vel alicujus eorum eleemoſynas doloſè, & malitioſè petentibus facilius internoſci valeant, deferendi, necnon in quolibet eorumdem Hoſpitalium, ad eorum inſtar erigendorum inter eos Confratrem unum Sacerdotem ſimilem habitum, & ſcapularium, qui Miſſas, aliaque divina Officia ibidem celebrare, necnon Sacramenta Eccleſiaſtica, tam ipſis Confratribus, quam Chriſti pauperibus in eiſdem Hoſpitalibus pro tempore exiſtentibus miniſtrare, illoſque in Dei mandatis pie obſervandis inſtruere, & confortare debeat, habendi, & retinendi, necnon eleemoſynas pro eorundem Hoſpitalium Chriſti pauperum ſubventione, non ſolùm in civitatibus, & oppidis, in quibus Hoſpitalia ipſa conſiſtunt, verùm, & etiam in toto diſtrictu, Diœceſi, & provincia earum de loci Ordinarii licentia, petendi, & recipiendi licentiam, & facultatem impetrari ſummopere deſideret, Nobis humiliter ſupplicari fecit, quatenùs pio deſiderio, ac dictorum Hoſpitalium, & Chriſti pauperum in eis nunc, & pro tempore exiſtentium, ſtatui conſulere, aliaſque in præmiſſis opportune providere, de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos qui Chriſti pauperum conſolationem, & ſubventionem ſinceris deſideramus affectibus, volentes Rodericum, ac Confratres in tam pio, laudabili propoſito confovere, necnon eundem Rodericum à quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis à jure, vel ab homine, quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodatus exiſtit, ad effectum præſentium duntaxat conſequendum harum ſerie abſolventes, & abſolutum fore cenſentes, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, eidem Roderico, ac omnibus, & ſingulis aliis dictorum Hoſpitalium nunc, & pro tempore exiſtentibus Confratribus, dummodo ſub regula S. Auguſtini vivant, ut ſuper eorum veſte, ſeu Capotto per eos geſtari ſolito ſcapularium ad genua uſque ejuſdem panni *Layal* nuncupati, continue deſerre, necnon Sacerdotem unum in quolibet eorum Hoſpitalium, qui Confrater exiſtat, ſimilemque habitum ejuſdem panni, majorem tamen, & latiorem, ac dignitati Sacerdotali decentiorem, loci Ordinarii arbitrio pro prima vice deſignandum deferat, habere poſſit, necnon eleemoſynas pro præfatis Hoſpitalibus, eorumque Chriſti pauperibus, tam in civitatibus, & oppidis, in quibus ipſa Hoſpitalia, ut præfertur, conſiſtunt, quàm in totis eorum diſtrictibus, Diœceſibus, & provinciis ab omnibus Chriſti fidelibus petere, & recipere, illaſque in dictorum Hoſpitalium, & eorum Chriſti pauperum uſus, & ſubventiones convertere libere, & licitè poſſint, & valeant, licentiam, & facultatem Apoſtolica auctoritate tenore præſentium perpetuo concedimus, & elargimur.

In aliis deinde paragraphis Pontifex ſupponit tam ipſum Sacerdotem, quam Majorem, & alios Confratres juriſdictioni, & correctioni Ordinariorum loci, in quibus exiſtant, quibus rationem eleemoſynarum pro hoc opere à Chriſti fidelibus acceptarum quotannis reddere tenentur. Prohibet inſuper ipſis Confratribus, ne ſuſceptum habitum dimittant, alterive tradant, niſi de conſenſu omnium aliorum Confratrum, ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ; & omnibus aliis extra Congregationem hanc. Præterea locorum Ordinariis ſub eadem pœna præcipit, ne in regimine, vel gubernio dictæ Confraternitatis quovis prætextu ſe intromittant; declarando, ſolum Majorem nuncupatum, & alios Hoſpitalium hujuſmodi pro tempore exiſtentes Confratres habere liberam adminiſtrationem, gubernium, & regimen dictorum Hoſpitalium, ita ut à nullo alio quovis quæſito colore moleſtari, perturbari, vexari, aut inquietari poſſint. Item apponendo prædictæ Conſtitutioni clauſulas præſervativas in forma, &c. Executores harum litterarum deputat Archiepiſcopum Granaten. Amerin. & Cordubenſem, quatenus hi à prædictis Confratribus requiſiti præſentes literas publicent, & in illis privilegiorum favoribus contentis Confratres pacificè frui, ac gaudere quoquo modo faciat, nec permittant à quolibet indebite moleſtari, & rebelles, ſi quos invenerint, per cenſuras Eccleſiaſticas compellant, adhibeantque, ſi opus fuerit, alia omnia opportuna juris remedia & etiam auxilium brachii ſecularis.

Tandem derogat contrariis omnibus Conſtitutionibus in hoc, etiam fel. rec. Bonifacii Papæ VIII. de una, & Concilii Generalis, de duabus dietis, dummodo quis vigore præſentium literarum ultra tres dietas ad judicium non trahatur, & denique cum ſolitis clauſulis:

Nulli ergo, &c. *Si quis autem*, &c.

Concludit Conſtitutionem ſub

Datum Romæ, apud S. Petrum, ſub annulo Piſcatoris, anno Incarnationis Dominicæ 1572. *Kalend. Januar. Pontificatus ſui anno* 6.

Reformatus fuit hic Ordo per Clementem VIII. Conſtit. 44. quæ incipit: *Romani Pontificis*, 9. Septembr. 1596. ubi præcipit eiſdem Fratribus, ut votum inſerviendi infirmis emitterent, & habitum cum ſcapulari, & capuccio cinericii coloris, prout antea, deferrent; & licet eis prohibuerit, ſacris Ordinibus initiari: Paulus tamen V. unum eorum in qualibet Ordinis Domo promoveri poſſe iterum indulſit; ſed promotos, & ſacris initiatos, declaravit inhabiles ad munera & dignitates illius Ordinis, prout ex Conſtit. 55. illius Pontif. quæ incipit: *Inter*, 1. Julii 1609. Ultimo tandem admiſſi anno 1611. ad profeſſionem trium votorum ſubſtantialium, cum quibus voluit retineri quartum de inſerviendo infirmis. Hæc Congregatio in duas modo diviſa eſt, in Hiſpanam, & Italiam, utraque tamen vivit ſub Regula S. Auguſtini.

De hoc Ordine agunt Sylveſter Marulus *in Ocean. Relig. lib.* 5. *pag.* 430. Fr. Antoninus de Gouvea Epiſcopus Cyrenſis *in vita B. Joannis Dei*, Gabr. Pennotus *in hiſt. tripart. cap.* 74. *lib.* 3. Auguſt. Barboſa *de jure Eccleſ. lib.* 1. *cap.* 41. *num.* 161, & alii, qui etiam recenſent numerum virorum illuſtrium, & ſumma charitate, tum ſublevandis pauperibus, tum infirmis ſer-

randis prælditorum, inter quos Ordinis ſundator ipſe Joannes Dei à ſacra Rituum Congregatione beatus appellatur, & de eodem officium recitari poſſe, ſequenti Decreto ſtatuitur:

TRanſmiſſis de mandato Sanctiſſimi ad ſacram Rituum Congregationem proceſſibus auctoritate Apoſtolica fabricatis, & in ſacro Rotæ Auditorio examinatis, ſuper ſanctitate, virtutibus, & miraculis Servi Dei Joannis de Deo, Fratrum, vulgo *Fate ben Fratelli* nuncupatorum fundatoris: eiſque in eadem ſacra Rituum Congregatione per plures ſeſſiones acerrimè diſcuſſis, citato etiam, & audito prius ſuper eiſdem (ut moris eſt) Promotore fidei, cognito primum de validitate proceſſuum, deinde de virtutibus heroicis, ac demum de miraculis in vita, & poſt mortem ab omnipotenti Deo interceſſione dicti ſui ſervi patratis. Referente Eminentiſſimo D. Cardinali S. Gregorii, Eminentiſſimi Patres Sacris Ritibus Præfecti unanimi conſenſu pronunciarunt, tuto poſſe, quandocunque Sanctiſſimo placuerit, ad ſolemnem Canonizationem dicti Joannis de DEO deveniri, & interim Beatum nuncupari, ac de eodem ab omnibus ſui Ordinis Regularibus ubique exiſtentibus quotannis in die ejus obitus Officium recitari, & Miſſa celebrari de communi Confeſſoris non Pontificis ritu duplici majori per annum, juxta rubricas Breviarii, & Miſſalis, Romani; & quoad Miſſam etiam per alios Regulares, & ſeculares Sacerdotes ad eorum Eccleſias confluentes: In civitate vero Granatenſi, nempe in Eccleſia, ubi ejus ſacrum corpus requieſcit, & in terra nuncupata *Monte Mor il novo*, ubi natus eſt, in omnibus Eccleſiis tam Regularium, quam ſecularium Officium, & Miſſa ritu duplici minore recitari, & celebrari poſſit, & valeat. Ac pro præſenti anno duntaxat Regulares ſui Ordinis ſolemnem Beatificationem cum Miſſis in die eis beneviſa hic Romæ in Eccleſia S. Joannis Calabitæ, necnon alii Sacerdotes tam Regulares, quam ſeculares ad dictam Eccleſiam eo die confluentes cum eadem Miſſa juxta rubricas ſe conformare liberè valeant. Die 8. Junii 1630.

Sanctiſſimus annuit die 7. Septemb. 1630.

G. Epiſcopus Portuen. Card. Pius.

T. Tegrimius Secr.

S. Pauli primi Eremitæ Congregatio Luſitana.

74 Fratrum S. Pauli primi Eremitæ in Luſitania Ordo circa annum Domini 1562. ſub Regula S. Auguſtini conſtitutus fuit: licet antea in Oſſa rupe quadam ſatis aſpera ejuſdem Provinciæ fuerit inſtitutus, ut refert Pennotus *lib 2. hiſt. tripart. cap. 7. n. 3. in fine* de hoc Ordine nihil aliud vidi.

Sanctiſſimæ Trinitatis Redemptionis Captivorum Reformatorum Congregatio.

75 Fratrum Reformatorum, & Diſcalceatorum ſanctiſſimæ Trinitatis Redemptionis Captivorum Ordo inſtitutus fuit anno 1599. prout ex Conſtitutione Clementis VIII. ſequentis tenoris habetur.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

AD militantis Eccleſiæ regimen, divina diſpoſitione, meritis licet imparibus, evecti, illud Nobis præ cæteris curandum propoſuimus, ut Eccleſiaſticorum, & Religioſorum Ordines quoſcunque ad priſtini Regularis cujuſcunque eorum inſtituti normam, à qua non parum deflexerunt, quantum in Domino poſſumus, reduceremus, ac propterea qui ſua ſponte Religionis, ac arctioris vitæ zelo ducti, priſtinæ Regulæ, quam ſuæ Religionis auctores inſtituerunt, obſervantiam cum antiquo illo rigore amplecti, ac de cætero ſectari conſueverunt, eoſdem non ſolum in eorum propoſito confovere, ſed etiam opportunis gratiis, & favoribus libenter proſequi ſolemus. Cum itaque, ſicut accepimus, nonnulli, & Religioſi Ordinis ſanctiſſimæ Trinitatis Redemptionis Captivorum profeſſores, pie conſiderantes præfatum Ordinem, qui à fel. rec. Innocentio Papa III. Prædeceſſore noſtro inſtitutus, & confirmatus fuit, prout ex ejus literis ſub Datum in Laterano 5. Idus Februarii, Pontif. ſui anno 1. expeditis continetur, temporum injuria, & hominum tepiditate à primi ejus inſtituti Regularis obſervantia deflexiſſe, & laxiorem vivendi modum ſuſcepiſſe, & adhuc retinere, ac propterea divina inſpirante gratia, arctioris vitæ zelo ducti, primum dicti Ordinis regulare inſtitutum imitari cupientes, poſtpoſitis quibuſcunque corporis commoditatibus, dummodo Chriſtum lucrifacerent, primitivam ipſius Ordinis Regulam a præfato Innocentio prædeceſſore inſtitutam, cum priſtino illo rigore obſervare cœperint, & nonnullas ejuſdem Ordinis domos ad hujuſmodi primitivam Regulam reduxerint, & ſeu de novo inſtituere ſperent, ac alii quamplures eorum veſtigia ſectantes, ſub eadem primitivæ Regulæ obſervantia Altiſſimo famulari deſiderent. Nos qui pro noſtri paſtoralis officii debito, Religioſorum quorumcunque ſtatum proſpere dirigendo libenter intendimus, pium dictorum Religioſorum propoſitum ſummoperè in domino commendantes, ac eorum laudabilia principia felicioribus progreſſibus, quantum cum Domino poterimus, augere cupientes, a quibuſlibet excommunicat. ſuſpenſ. & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis a jure, vel ab homine, quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, & ad effectum præſentium duntaxat conſequendum harum ſerie abſolventes, & abſolutos fore cenſentes, ex Venerabilium Fratrum noſtrorum S. R. E. Cardinalium ſuper Epiſcoporum, & Regularium conſultationib⁹, & negotiis deputatorum, quibus hoc negotium examinandum, & nobis referendum commiſimus, ſententia, Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac matura deliberatione noſtris, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine unam Provinciam, ſeu Congregationem Fratrum Reformatorum, & Diſcalceatorum Sanctiſſimæ Trinitatis Redemptionis Captivorum nuncupandam, qui primitivam Regulam Ordinis præfati perpetuo obſervent, habitu, quem modò geſtant, utentes, in eiſdem Hiſpaniarum Regnis per unum Priorem Provincialem in Capitulo dictæ Provinciæ, ſeu Congregationis, poſtquam, ut in Domino ſperamus, eorundem Religioſorum Reformatorum numerus auctus fuerit, canonicè pro tempore celebrando, ex eiſdem Reformatis, & Diſcalceatis eligendum, regendam, & gubernandam in perpetuum, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium erigimus, & inſtituimus.

Deinde proſequendo Conſtitutionem diſtinguit, & ſeparat idem Pontifex hanc Congregationem ſic reformatam Ordinis hujuſmodi Diſcalceatorum ab alia prius inſtituta, & confirmata ab Innocentio III. ſupponit tamen Congregationem Reformatorum correctioni Magiſtri Generalis Ordinis non reformati, qui ſolus, vel per alium, ex ipſis tamen Reformatis, poſſit viſitare, corrigere, & caſtigare Fratres Reformatos, ſed juxta eorundem Conſtitutiones, quas ipſe Magiſter Generalis mutare, vel alterare nullo modo poteſt, prout cavetur in ipſa Conſtitutione Apoſtolica §. 4. ſtatuit item §. 5. Religioſos non reformatos Ordinis S. Trinitatis poſſe tranſire ad Ordinem Reformatorum; & §. 13. communicat huic Ordini omnia privilegia, gratias, indulgentias, exemptiones, immunitates, prærogativas,

favo-

favores, & indulta, tam ſpiritualia, quam temporalia, quibus Fratres dicti Ordinis de jure, vel conſuetudine, aut aliàs quomodolibet gaudent, & fruuntur Decretis Concilii Tridentini, Conſtitutionibus Apoſtolicis, ac primitivæ Regulæ non contrariis.

Prohibet etiam Religioſis hujus Ordinis non reformatis ſub pœna excommunicationis ipſo facto incurrendæ, ne audeant Fratres Reformatos in aliquo moleſtare, ſeu inquietare, ſalva tamen obedientia Miniſtro Generali totius Ordinis modo prædicto; & deputatis executoribus literarum cum ſolita facultate, & poteſtate, ſervata juris forma, concludit cum ſolitis clauſulis Conſtitutionem ſub

Datum Romæ apud S. Petrum ſub annulo Piſcatoris die 20. Auguſti 1599. Pontificatus ſui anno 8.

Paulus item V. ſua Conſtitutione 59. quæ incipit: *Ex debito paſtoralis.* anno 1609. 24 Decem. ordinavit hujuſmodi Ordinis Religioſis Miniſtrum eligere in Capitulo Provinciali de trienno in triennium congregando, non autem poſſe particulares Conventus, ſeu particularium Conventuum Capituli procedere ad talem electionem. Cumque dicta Congregatio ad modum excreverit, in duas Provincias idem Pontifex diſtinxit, quarum unicuique Miniſter Provincialis præſit, & ambos Vicario Generali per ſexennium duraturo ſubdit, alia ſua Conſtit. quæ incipit: *In ſupremo.* 14. Auguſti 1613. ubi etiam ordinat, hunc Vicarium Generalem petere debere confirmationem ſuarum electionum à Miniſtro Generali totius Ordinis, cui ſubeſt.

Item Conſtit. 50. quæ incipit: *Eccleſia Catholica.* 15. Decemb. 1609. adſcribit hos Fratres reformatos inter Ordines Mendicantium, vultuque illos gaudere omnibus Mendicantium privilegiis, de quibus attende Conſtitutionem 11. Pii V. *Cum ad urbes*, & Conſtit. 41. *Etſi Mendicantium.*

Denique Conſtit. 51. quæ incipit: *Quæ pie & ſanctè.* 10. Februar. 1610. confirmat, & approbat Conſtitutionem Clementis VIII. *ſuprà* inſertam; deinde obligat Fratres hujus Ordinis ad emittendum votum, videlicet, directè, vel indirectè per ſe aut per alios intra dictam Congregationem, prælationem prætendi prohibitum, nunquam prætenſuros. Et pariter extra eandem Congregationem, neque directè, neque indirectè per ſe, aut per alios ullam prælationem prætenſuros, vel oblatam acceptaturos, niſi præcepto ejus, qui eis præcipere poterit, aſtringantur.

Diſcalceatorum S. Trinitatis Redempt. Captivor. Congregatio Gallica.

Conſimilis inſtituti Congregationem in Gallia erexit Sanctiſſimus D.N. Urbanus VIII. de qua, utpote nova nihil aliud videre potui: quare literas tantum, & Conſtitutionem hujus Congregationis erectionem, & confirmationem concernentes hic inſeram.

S.D.N. URBANI PAPÆ VIII. vivæ vocis oraculum.

OCTAVIUS, MISERATIONE divina Epiſcop. Præneſtinus, S.R.E. Cardinalis Bandinus, Ordinis Sanctiſſimæ Trinitatis Redemptionis Captivorum Protector.

Dilectis in Chriſto Superioribus, aliiſque Fratribus trium Domorum Congregationis Reformatæ Gallicæ prædicti Ordinis, videlicet, Romanæ S. Dionyſii, Aquenſis in provincia Provinciæ, & Caſtrobrienſis in provincia Britanniæ, ſalutem in Domino.

CUM univerſæ Congregationi prædicti Ordinis in Gallia reformatæ, à ſanctæ memoriæ Gregorio XV. indultum ſit, ut primitivam Regulam complecti, & juxta antiquum ejus inſtitutum vitam degere, Deoque inſervire eo modo poſſit, vobis tantummodo huc uſque conceſſit divina bonitas ut veræ, ſolidæque virtutis amore illecti, arctiorem illam reformationem ſectari in animum induxeritis veſtrum. Quæ res ad aures ſanctiſſimi Domini noſtri Urbani Papæ VIII. à nobis delata mirum in modum Sanctitati ſuæ grata extitit, utque alii quoque veſtro exemplo commoti ad capeſſendam ejuſdem vitæ rationem excitentur, in mandatis nobis dedit, uti vos (quemadmodum tenore præſentium facimus) vehementer in Domino cohortamur, ne à tam laudabili propoſito unquam ſeduci, non fervorem, quem à Spiritu Sancto hauſiſtis tepere vel minimum patiamini. Neque enim vos fugit, progrediendum ſemper eſſe in via Domini, ut ſi quis fortè ſubſiſtat, ei omninò ſit neceſſe retrocedere: itaque difficultas omnis, quæ vobis fortaſſe remoram injicere poteſt, abjicienda penitus eſt, eaque ſententia mente verſanda, indignos cœleſti regno eſſe, qui manus ad aratrum mittentes reſpicere poſt ſe non verentur. Arcta quidem via eſt, quæ ducit ad vitam, ſed eiſdem etiam anguſtiis, coarctati fatentur cum Propheta in latitudine ſeſe ambulare, dum mandata Domini cuſtodiunt, cuſtodire vero præ cæteris divina mandata illi cenſentur, qui præ Dei legem omnibus præſcriptam, ipſa quoque vota, quibus ſe Deo obſtrinxerunt, complere ſtudent, ac perficere. Mandat etiam idem ſanſanctiſſimus Pontifex, ne quis ex veſtra Congregatione, aut Religione quamcunque dignitate fungens, impedire ullum directè, aut indirectè, eique moleſtias inferre audeat, qui eandem primitivam Regulam complecti, & vitam juxta diſpoſitionem diplomatis Apoſtolici dirigere cupiat, ſub pœna privationis vocum activæ, & paſſivæ, necnon depoſitionis quorumvis officiorum. Illud prætereа Sanctitas ſua vobis concedit, ut unaquæque ex veſtris Domibus congregatis, capitulariter Fratribus, monito prius Vicario Generali, ſi intereſſe velit, Superiorem ſibi quolibet triennio ex Conſtitutionum præſcripto eligat, cujus ſint partes ipſi domui præeſſe, & Generali Capitulo intereſſe ad electionem Vicarii Generalis, cui ſubjacere debent. Itaque dudum nos peculiari quodam ſtudio Romanam Domum S. Dionyſii dirigimus, ac protegimus, Reverendiſſimos Epiſcopos Aquenſem, & Nannetenſem rogatos enixe volumus, ut ſupradictas Domos Reformatas Aquenſem, & Caſtrobrienſem ſua auctoritate tueri, omnibuſque favoribus proſequi dignentur, magnam à Deo Optimo Maximo, ſanctaque hac Sede inituri gratiam, remque Nobis gratiſſimam facturi. Datum Romæ, die 27. Februarii, 1624.

Oct. Card. Band. Protect.
Locus † Sigilli.
Joſeph. Doſius Secr.

URBANUS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

ALiàs à Nobis emanarunt literæ tenoris ſubſequentis, videlicet: *Urbanus Papa VIII. Ad perpetuam rei memoriam.* Ad militantis Eccleſiæ regimen divina diſpoſitione, meritis licet imparibus evecti, illud Nobis præ cæteris curandum propoſuimus, ut Eccleſiaſticorum, & Religioſorum Ordines quoſcunque ad priſtini Regularis cujuſcunque eorum inſtituti normam, à qua non parum deflexerunt, quantum in Domino poſſumus, reduceremus. Ac propterea qui ſua ſponte Religionis, ac arctioris vitæ zelo ducti priſtinæ Regulæ, quam ſuæ Religionis auctores inſtituerunt, obſer-

obſervantiam cum antiquo illo rigore amplecti, ac de cætero ſectati conſueverunt, eoſdem, non ſolum in eo propoſito conſovere, ſed etiam opportunis gratiis, & & favoribus libenter proſequi ſolemus. Cum itaque, ſicut accepimus, nonnulli pti, & Religioſi Ordinis ſanctiſſimæ Trinitatis Redemptionis Captivorum profeſſores Regni Franciæ piè conſiderantes prædictum Ordinem, qui à felic. record. Innocentio III. prædeceſſore noſtro inſtitutus, & confirmatus fuit, prout in ejus literis ſub datum in Laterano 5. Idus Februarii, Pontificatus ſui anno 1. expeditis continetur, temporum injuria, & hominum tepeditate à primi ejus inſtituti Regularis obſervantia deflexiſſe, & laxiorem vivendi modum ſuſcepiſſe, & adhuc retinere, ac propterea divina inſpirante gratia arctioris vitæ zelo ducti primum dicti Ordinis Regulare inſtitutum imitari cupientes, poſtpoſitis quibuſcunque corporis commoditatibus, dummodo Chriſtum lucrif. cerent priſtinam ipſius Ordinis Regulam à prædicto Innocentio prædeceſſore inſtitutam cum priſtino illo rigore obſervare cœperint, & nonnullas ejuſdem Ordinis Domos ad hujuſmodi primitivam Regulam reduxerint, videlicet S. Dionyſii in urbe S. Laurentii Aquenſis, & Sanctiſſimæ Trinitatis Nannetenſis, & ſeu denovo inſtituere ſperent, ac alii quamplures eorum veſtigia ſectantes ſub eadem primitivæ Regulæ obſervantia, Altiſſimo famulari deſiderent, Nos, qui pro noſtri paſtoralis officii debito Religioſorum quorumcunque ſtatui proſpere dirigendo libenter intendimus, pium dictorum Religioſorum propoſitum ſummopere in Domino commendantes, ac eorum laudabilia principia felicioribus progreſſibus, quantum cum Domino poterimus, augere cupientes, & eorum quemlibet à quibuslibet excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis à jure, vel ab homine quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium duntaxat conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutos fore cenſentes, ex venerabilium Fratrum noſtrorum S. R. E. Cardinalium, & Epiſcoporum, ſuper Regularium negotiis, & conſultationibus deputatorum, quibus hoc negotium examinandum, & Nobis referendum commiſimus ſententia, Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac matura deliberatione noſtris, ſicque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine unam provinciam, ſeu Congregationem Fratrum Reformatorum, & Diſcalceatorum Ordinis Sanctiſſimæ Trinitatis Redemptionis Captivorum nuncupandam, qui primitivam Regulam Ordinis prædicti perpetuo obſervent, habitu, quem modo geſtant, utentes, in Regno Franciæ per unum Priorem Provincialem in Capitulo dictæ provinciæ, ſeu Congregationis, poſtquam ut in Domino ſperamus, eorundem Religioſorum Reformatorum numerus auctus fuerit canonicè pro tempore celebrando, ex eiſdem Reformatis, & Diſcalceatis eligendum regendam, & gubernandam in perpetuum auctoritate Apoſtolica tenore præſentium erigimus, & inſtituimus, eamque ſic erectam, & inſtitutam ab aliis provinciis, & Congregationibus dicti Ordinis perpetuo ſejungimus, ſeparamus, diſmembramus, ipſoſque Fratres Reformatos, & eorum Domos, & Monaſteria, tam hactenus erecta, quam impoſterum erigenda, ab omni, & quacunque juriſdictione, viſitatione, & ſuperioritate, tam Commiſſarii Generalis, quam aliorum Miniſtrorum Provincialium, aut localium, & aliorum quorumcunque Superiorum ejuſdem Ordinis ſuper dictis Reformatis, & eorum Domibus eis competente, excepto Miniſtro Generali, ut *infra* dicitur perpetuo eximimus, & liberamus: Ipſamque tamen provinciam, ſeu Congregationem Fratrum Reformatorum Diſcalceatorum, ejuſque Domos, & Monaſteria præſentia, & futura, ſub obedientia, & ſuperioritate Miniſtri Generalis totius Ordinis prædicti, ſicut aliæ provincia ejuſdem Ordinis ei ſubſunt, & ſubjacent, perpetuo ſubeſſe, atque ſubjectam remanere, & ſubjacere volumus, qui per ipſum tantum, vel alium virum idoneum, ex ipſis tamen Fratribus Reformatis ab eo eligendum eos, juxta eorum primitivam Regulam, & inſtituta Regularia viſitare, reformare, corrigere, & punire poſſit. In Monaſteriis tamen, Domibus, & locis eorundem Fratrum Reformatorum, extra quæ nullatenus dicti Fratres Reformati, vel aliqui eorum ab eodem Miniſtro Generali quovis prætextu, vel occaſione amoveri, aſſignari, mutari, extrahi, aut transferri, vel ad alias provincias mitti, aut in eis retineri poſſit, nec ipſe Miniſter Generalis aliqua ejuſdem Ordinis Fratrum Reformatorum, ſtatuta auctoritate Sedis Apoſtolicæ confirmata, ſeu confirmanda, vel quæ ipſe Nuncius nunc fecerit, vel quæ poſtea à quocunque Capitulo Provinciali dictorum Fratrum Reformatorum facta fuerint, ſi auctoritate noſtra, ut dictum eſt, fuerint confirmata, mutare, nec aliquas gratias, exemptiones, aut privilegia alicui, vel aliquibus adverſus ipſa ſtatuta concedere valeat. Quia vero nonnulli prædicti Fratres Reformati ex prædicto Ordine Regulæ modificatæ quam profeſſi olim fuerunt, ſunt aſſumpti, volumus, & mandamus, ut his, & aliis, qui ut dictum eſt, ex Conventibus dictam primitivam Regulam non profitentibus, ad hos Reformatos impoſterum recipientur, anni ſpatium concedatur loco probationis, intra quem ſi qui prædicti inſtituti, vitæque auſteritatem tolerare non poſſint, ad priores Conventus reverti liceat, & ſi Reformati ſibi minus expedire eorum ſocietatem exiſtimaverint, miſſos facere valeant; poſt annum vero elapſum, quod ad experimentum, periclitationemque conceditur, ſine nova profeſſione; ulli Fratrum Reformatorum hujuſmodi liceat ad aliam Religionem neque etiam ad ullam aliam ejuſdem Ordinis provinciam, aut Congregationem dictam primitivam Regulam non profitentem abſque apoſtaſiæ nota tranſire. Ut autem in hujuſmodi Monaſteriis ii tantummodo admittantur, qui ad onera ſupradictæ primitivæ Regulæ ſupportanda habiles, & idonei futuri ſint, dilecto filio noſtro, & Apoſtolicæ Sedis in eodem Regno Franciæ Nuncio, nunc, & pro tempore exiſtenti per præſentes committimus, & mandamus, quatenus aliquem Religioſorum ex Fratribus Ordinis Diſcalceatorum Beatæ Mariæ de Monte Carmelo, aut alicujus alterius Ordinis Mendicantium Reformati, pietate, prudentia, doctrina, & experientia, ac in primis Religionis zelo præſtantem, quem ad hoc munus magis aptum, & idoneum judicaverit, in Viſitatorem prædictorum Fratrum Reformatorum Diſcalceatorum Ordinis Sanctiſſimæ Trinitatis eligat, qui Monaſteria prædictorum Fratrum Reformatorum perſonaliter viſitare, & in ſingulorum Fratrum prædictorum, qui hujuſmodi primitivæ Regulæ obſervantiam amplexi ſunt, vitam, mores, & qualitates diligenter inquirat, ac eorum quos verè arctioris vitæ zelo ductos ad hanc primitivæ Regulæ normam tranſire judicaverit, profeſſionem per eos, ut *ſuprà* dictum eſt, emittendam recipere curet: cæteros verò, quos minùs idoneos, & aptos eſſe compererint, ut habitum Fratrum Reformatorum dimittant, & ex eorum Domibus exeant, & ad modificatæ Regulæ prædictæ Domus revertantur, auctoritate noſtra, etiam ſub excommunicationis, aliiſque cenſuris, & pœnis Eccleſiaſticis cogat, & compellat. Præterea idem Nuncius cum conſilio prædicti Viſitatoris, ac aliorum piorum, & eruditorum virorum dictorum Ordinum Diſcalceatorum Carmelitarum, Carmelitarum, aut alicujus alterius Ordinis Mendicantium Reformati, & etiam ex ipſiſmet Reformatis Ordinis Sanctiſſimæ Trinitatis Statuta, & Conſtitutiones pro felici dictæ provinciæ Reformatorum, ejuſque Domorum, & Mona-

ſterio-

ſteriorum gubernio primitivæ Regulæ prædicti, ac Sacris Canonibus, & Concilii Tridentini decretis non adverſantes auctoritate noſtra faciat, & obſervari mandet. Miniſtros inſuper, Domorum Vicarios, & Magiſtros Novitiorum, tam ex prædictis Reformatis, ſi alioquin idonei fuerint, quam etiam in ſupplementum ex dictis Carmelitis, aut alicujus alterius Ordinis Mendicantium Reformati, prout felici hujus novæ provinciæ progreſſui in Domino magis expedire judicaverit, eadem auctoritate noſtra eligat. Dantes, & concedentes eidem Nuncio, & ab eo deputando Viſitatori prædicto, aut alii, vel aliis, quos idem Nuncius ad hoc ſemel, aut iterum, ut præmittitur, duxerit deputandos reſpectivè, tam præmiſſa faciendi, quam etiam Domos, ſeu Monaſteria ejusdem primitivæ Regulæ viſitandi, ac Miniſtris, ſeu aliis eorum Superioribus, ut eos, qui relicto ſeculo ad prædictam Religionem confugere divina inſpirante gratia ſtatuerint, & alios qui ex prædicto Ordine modificatæ Regulæ Ordinis SS. Trinitatis, aut ex aliis, laxioris tamen Regulæ Ordinibus, ad prædictum Reformatum Ordinem tranſire voluerint, ſervatis ſervandis, admittere poſſint, concedendi, dummodo quoad eos, qui ex aliis Ordinibus ad hunc tranſitum facere voluerint, major pars vocalium Domus in qua recipiendi erunt in illum conſentiat, & Viſitatoris prædicti licentia accedat, & nihilominus integrum Novitiatus annum, prout alii de novo recipiendi, antequam profeſſionem emittant, perficiant. Poſtquam autem benedicente Domino prædictorum Fratrum Reformatorum Ordinis ſanctiſſimæ Trinitatis numerus creverit, ita ut prædictorum externorum Religioſorum auxilio non indiguerint, & octo ſaltem Domos, ſeu Monaſteria habuerint, in quorum ſingulis duodecim ſaltem Fratres Reformati hujuſmodi exiſtant, prædictus Nuncius eos ad Capitulum celebrandum convocari faciat, & in dicto Capitulo ipſo præſideat, & tam Viſitator, quam Miniſtri, & eorum Procuratores canonice electi, vocem, & locum habeant, ac Miniſtrum Provincialem, cæteroſque Miniſtros Domorum ex eisdem Fratribus Reformatis, juxta præſentium tenorem, & Regularia ejusdem Ordinis inſtituta eligant: ipſe vero Miniſter Provincialis primo electus auctoritate noſtra prædicta ea vice duntaxat ab ipſo Nuncio confirmetur, & tam ipſe, quam ejus ſucceſſores eandem Provinciam Fratrum Reformatorum, ſalva ſemper Miniſtri Generalis tam in ipſam provinciam, quam in eumdemnet miniſtrum Provincialem pro tempore eligendum, ut ſuprà dictum eſt, ſuperioritate, ita ut viſitandi, & gubernandi, plenam, & omnimodam habeat poteſtatem. Cæteri autem Miniſtri Provinciales pro tempore in Capitulis Provincialibus, quæ de triennio in triennium tam pro ſtatutis faciendis, moderandis, aut ex cauſa abrogandis, quam electionibus Superiorum, & aliis ad bonum regimen ejusdem Provinciæ pertinentibus faciendis, & ordinandis celebrari debeant eligendi à Miniſtro generali confirmationem quamprimum petere, ac obtinere curabunt: ſtatim tamen ac electi fuerint, prædictam auctoritatem habeat, & exercere poſſint. Concedimus quoque eidem provinciæ, ut cum, creſcente numero Domorum, & Fratrum, prout ſupra dictum eſt, Provincialem elegerit, Procuratorem Generalem apud Sedem Apoſtolicam pro ejusdem provinciæ negotiis tractandis deputare, & perpetuo retinere valeat. Præterea omnibus, & ſingulis dictæ provinciæ perſonis nunc, & pro tempore exiſtentibus, quod omnibus & ſingulis privilegiis, gratiis, & indulgentiis, exemptionibus, & immunitatibus, prærogativis, f. .oribus, & indultis, tam ſpiritualibus, quam temporalibus, quibus Fratres dicti Ordinis de jure, vel conſuetudine, aut alias quomodolibet utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere poterunt, quomodolibet in futurum decretis Sacri Concilii Tridentini, Conſtitutionibus Apoſtolicis, ac primitivæ regulæ prædictis non contrariis uti, potiri, & gaudere libere, & licite valeant indulgemus. Inhibentes Miniſtro Generali Ordinis ſanctiſſimæ Trinitatis, Commiſſario Generali, Miniſtris Provincialibus & Localibus, & aliis quibuſcunque dicti Ordinis Superioribus, ne per ſe, aut alios prædictos Reformatos ejusdem Ordinis, aut etiam Viſitatores prædictos, aut ſuper præmiſſis quoquo modo moleſtare, aut inquietare audeant, vel præſumant etiam ſi nondum profeſſionem prædictam Regulæ primitivæ emiſerint, quod ſi ſecus fecerint eos, & eorum ſingulos excommunicationis ſententia ipſo facto incurrenda innodamus: dicti vero Reformati nullo modo parere, aut deferre teneantur, ſalva tamen in reliquis obedientia dicti Miniſtri Generalis, cui eos perpetuo ſubjectos eſſe, & ſubjacere volumus, ut dictum eſt. Decernentes præſentes literas nullo unquam tempore de ſubreptionis, vel obreptionis vitio, aut intentionis noſtræ defectu, etiam ex eo, quod omnes intereſſe habentes forſan vocati non fuerint, notari, argui, ſeu impugnari, aut ſub quibusvis revocationibus, ſuſpenſionibus, limitationibus, aut aliis contrariis diſpoſitionibus, etiam ab eadem Sede emanatis, & in poſterum emanandis comprehendi poſſe, ſed illas ſemper validas, & efficaces exiſtere, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri debere, ſicque per quoſcunque Judices, & Commiſſarios quavis auctoritate fungentes ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate judicari, & diffiniri debere, ac irritum, & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquo, quavis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocirca eidem moderno, & pro tempore exiſtenti in dicto Regno Franciæ Nuncio, ac venerabilibus Fratribus modernis Epiſcopis Senonenſi, & Lingonenſi per præſentes committimus, & mandamus, quatenus ipſi, vel duo, aut unus eorum per ſe, vel alium, ſeu alios, præſentes literas, & in eis contenta quæcunque ubi, & quando opus fuerit, & quoties pro parte Fratrum Reformatorum prædictorum deſuper fuerint requiſiti, ſolemniter publicantes, illiſque in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant eos auctoritate noſtra præmiſſis omnibus, & ſingulis juxta præſentium continentiam, & tenorem pacificè frui, & gaudere. Non permittentes eos deſuper per Miniſtrum Generalem, alioſque prædictos quomodolibet indebite moleſtari, contradictores quoslibet, & rebelles per ſententias, cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, aliaque opportuna juris, & facti remedia appellatione poſtpoſita compeſcendo, legitimiſque ſuper his habendis ſervatis proceſſibus, cenſuris, & pœnas ipſas etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſecularis. Non obſtantibus præmiſſis, ac aliis Apoſtolicis, nec non in provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel ſpecialibus Conſtitutionibus, & ordinationibus, ac etiam juramento confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, privilegiis quoque, Indultis, & literis Apoſtolicis prædictis, vel quibuſvis aliis perſonis ſub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis, aliiſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, irritantibuſque, & aliis decretis in genere, vel in ſpecie, etiam motu proprio, & alias quomodolibet conceſſis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſervanda foret, eorum tenorem præſentibus, pro

plenè,

plene, & ſufficienter expreſſis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris hac vice duntaxat ſpecialiter, & expreſſe derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcunque abinti aliquibus communiter, aut diviſim ab Apoſtolica ſit Sede indultum; quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem. Cæterum quia difficile foret eatundem præſentium literarum notitiam ad quaſcunque perſonas pervenire, & ubique illas præſentare eadem auctoritate volumus, & decernimus, quatenus tranſumptis earundem præſentium literarum manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo alicujus perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides ubique adhibeatur, quæ eiſdem præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Datum Romæ apud S. M.riam Majorem ſub annulo Piſcatoris die 12. Septemb. 1629. Pontificatus noſtri anno 7. Cum autem ſicut pro parte dictorum Fratrum nobis denuo expoſitum fuit, præinſertæ literæ hujuſmodi multis, ac diverſis in locis à ſe invicem diſtantibus executioni demandandæ ſint; prædictus vero noſter, & Apoſtolicæ Sedis Nuncius ob continuas, quibus detinetur, occupationes ad loca hujuſmodi ſe transferre nequeat, exindeque fiat, ut earundem literarm executio, non ſolùm retardetur, verum etiam omnino impediatur: Nobis propterea iidem Fratres humiliter ſupplicari fecerunt, ut ſibi deſuper opportunè providere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur literas prædictas debitæ executioni, ut par eſt, demandari cupientes, ac Fratres prædictos amplioribus favoribus, & gratiis proſequi volentes, eorumque ſingulares perſonas à quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis à jure, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutos fore cenſentes, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, de venerabilium Fratrum noſtrorum S.R.E. Cardinalium negotiis Regularium præpoſitorum conſilio, attentis narratis, executionem præinſertarum literarum noſtratum Nuncio prædicto, ut præfertur, demandatam, dilecto filio noſtro Ludovico Alphonſo S.R.E. Presbytero Cardinali de Richelieu nuncupato, Archiepiſcopo Eccleſiæ Lugdunenſis, ex conceſſione, & diſpenſatione Apoſtolica Præſuli, ejuſque in Archiepiſcopatu pro tempore ſucceſſoribus, cum facultatibus, & auctoritatibus, ac aliàs modo, & forma in eiſdem præinſertis literis contentis, & expreſſis dicta authoritate tenore præſentium committimus, & demandamus. Non obſtantibus præmiſſis, ac omnibus illis, quæ in eiſdem literis voluimus non obſtare, cæteriſque contrariis quibuſcunque. Datum Romæ, apud S. Petrum ſub annulo Piſcatoris, die 28. Februarii 1631. Pontificatus noſtri anno 8.

M. A. Maraldus.

Diſcalceatorum B. Mariæ de Mercede, &c. Congregatio.

Fratrum Diſcalceatorum B. Mariæ de Mercede, & Redemptione Captivorum Ordo circa annum Domini 1603. erectus Madriti in Capella Beatiſſimæ Virginis *de Remediis* nuncupata, in Monaſterio Fratrum Calceatorum B. Mariæ de Mercede extructa, ſollicitante P. Joanne Baptiſta à Sanctiſſimo Sacramento, quam reformationem, & novam Congregationem confirmavit Paulus V. ſequenti Conſtitutione.

PAULUS
Servus Servorum Dei.
Ad futuram rei memoriam.

INter omnes vitæ Regularis Ordines, &c.

Ubi loquendo de hoc Ordine Beatæ Mariæ de Mercede, & Redemptione Captivorum, replicat ejuſdem miraculoſam inſtitutionem eo modo, quo nos *ſuprà* diximus à glorioſa Virgine ſingulari quodam miſerationis affectu ſibi fore cariſſimam, quam revelavit Jacobo Aragonum Regi, & S. Raymundo de Peniafort, ac Petro Nolaſco primo dicti Ordinis profeſſori. Innuit etiam ibi innumera ferè privilegia, & gratias ex inexhauſto Eccleſiæ Dei theſauro depromptas, atque huic Ordini à pluribus Summis Pontificibus communicatas, quorum nomina exprimendo in hac eadem Conſtitutione §. 2. eaſdem gratias, & privilegia Apoſtolica auctoritate perpetuo approbat, confirmat, & innovat, ac quatenus opus ſit, ea omnia, & ſingula de novo concedit. Deinde ad rem noſtram §. 3. addit:

Præterea reformationem nonnullorum ejuſdem Ordinis piorum, & Religioſorum virorum, quos perfectioris vitæ amantes, aliquas Domos reformatas, ſeu Recollectas nuncupatas in provinciis Caſtellæ, & Beticæ, ubi ſub arctioribus quibuſdam vitæ, & morum Regulis longè à ſecularibus curis vivunt, juxta dicti Ordinis laudabiles conſtitutiones, per eos rigoroſius, & ſtrictiùs obſervari cœptas, inſtituiſſe, cum non exigua animi noſtri in Domino lætitia percepimus, omniumque & ſingularum Domorum hujuſmodi erectionem, necnon omnes, & ſingulas antiquas dicti Ordinis conſtitutiones, & ordinationes per eos, ut præfertur, obſervari cœptas, quarum etiam tenores præſentibus pro plene, & ſufficienter expreſſis, haberi volumus, quatenus non ſint revocatæ, nec Decretis Concilii hujuſmodi, aut aliis canonicis ſanctionibus contrarientur, auctoritate, & tenore prædictis etiam perpetuo approbamus, & confirmamus. Ac Generali dicti Ordinis Magiſtro nunc, & pro tempore exiſtenti, ut ubicunque locorum quaſcunque ejuſdem Ordinis Reformatas Domus, & Eccleſias canonicè erigere, & inſtituere liberè, & licitè valeat, ſimiliter perpetuo concedimus, & indulgemus, ac etiam plenariam, liberam, & omnimodam licentiam, auctoritatem, & poteſtatem tribuimus, & impertimur.

Hanc tamen Congregationem ſic approbatam, & confirmatam Generali totius Ordinis, ac aliis Prælatis totaliter ſupponit, ne prætextu reformationis hujuſmodi, unitatem totius Ordinis perturbari contingeret. Et has literas, uti ſemper validas, perpetuo obſervari præcipit, executores earum deputando, clauſulas derogatorias apponendo, ſanctiones pœnales indicendo, & cætera omnia, quæ requiruntur, ſupplendo, donec concludat Conſtitutionem ſub

Datum Romæ, apud S. Marcum anno Incarnat. Dominicæ 1606. 10. *Kalend. Septembr. Pontif. ſui anno* 2.

Hujus Originis Reform. tos Fratres motu proprio, & ex certa ſcientia à calceatis totaliter ſeparavit, & item Vicarium Generalem pro ipſis creavit Greg. XV. ſua Conſtit. quæ incipit: *Apoſtolici muneris ſollicitudo*. 26. Novembris 1621. quod & confirmavit alia ſua Conſtit. ſub datum 20. Auguſti 1622. & Urbanus Papa VIII. Conſtitut. quæ incipit: *In ſede*, 8. Julii 1627. qui & Conſtit. 77. quæ incipit: *Injuncti*, 19. Januarii 1628. prohibuit, ne Reformati hujus Ordinis tranſire poſſint ad Ordinem Calceatorum ejuſdem Ordinis, abſque expreſſa Romani Pontificis licentia, ſicut Greg. XV. prohibuerat *Conſt. noviſſimè citata*, ne Calceati tranſirent, ad Reformatos abſque admiſſione facienda per Reformatos per vota ſecreta, qua adhuc peracta tenerentur Calceati ad annum probationis, & ad novam profeſſionem. Illis denique Urbanus VIII. ut Miſſam, & Officium de communi Confeſſorum non Pontificum recitare poſſent in feſto S. Raymundi ejuſdem Ordinis, ut *ſuprà* dixi-

diximus, Procuratore Generali, ac S. R. E. Cardinali in die ſuæ feſtivitatis, indulſit ſua Conſt. 52. quæ incipit: *Salvatoris*. 5. Novembr. 1625. & de hac Congregatione quid aliud dicam non habeo.

S. Antonii in Flandria Congregatio.

78 Fratrum S. Antonii in Flandria Ordo inſtitutus eſt noſtris temporibus, de anno videlicet 1615. in quo à Paulo V. Regulam S. Auguſtini acceperant, ut refert Barboſa *de jure Eccleſiaſt. lib.* 1. *num.* 164. qui addit, quod eorum unicum Monaſterium, Caſtellettum nuncupatum, ſubjectum eſt Provinciali Belgico Auguſtiniano; ſalvis tamen hujus Ordinis particularibus conſtitutionibus, & privilegiis.

Alexianorum Fratrum Congregatio.

79 Fratrum Alexianorum Ordo ſic dictus, eo, quod alumni hujus inſtituti S. Alexium ſibi Patronum delegerint, à piis quibuſdam viris erectus eſt, circa annum Domini 1309. Hos Regulæ S. Auguſtini addixit Henricus Surdemanus ex familia Eremitica S. Auguſtini: ex Cruſſenio *in Monaſtico pag.* 3. *cap.* 11. ubi addit ab officio ſepeliendi mortuos, quod eſt eorum principale inſtitutum, Veſpillones vocari, & in ipſo actu tumulandi cadavera, utuntur veſtibus nigris, & cuculla oblonga. De cætero ſacris non ſunt initiati, ſimpliciter Laici ſunt, ut refert Aubertus Miræus *de origine Ord. S. Auguſtini, lib.* 1. *cap.* 28.

Bonorum Hominum Congregatio.

80 Sunt & alii Religioſi viri, qui Regulam S. P. Auguſtini obſervant, ſicut innuit Paulus Morig. *in hiſt. Relig. cap.* 72. inter quos recenſet quoſdam, qui Boni Homines nuncupantur, quorum Ordo inſtitutus fuit à quodam Richardo Cornubiæ Comite, Henrici III. Regis Angliæ fratre, qui ædificato in villa Bercanſtedtenſi vigeſimo quinto à Londino milliario Monaſterio, ibi cum aliquot Religioſis viris Regulam S. Auguſtini obſervabant; induebantur habitu cæruleo, & incepit hæc Congregatio circa annum Domini 1257. de his Polydorus Urbinas; de aliis nihil aliud vidi.

Clericorum autem in communi viventium ſub Regula S. Auguſtini Congregationes aliquot ponuntur à Gabriele Pennuto *lib.* 2. *ſuæ hiſt. trip. cap.* 74. Noſque ejuſdem ſententiam ſequentes, eaſdem ſub tali Regula militantes recenſemus, ſervato tamen temporum ordine, ac proinde prima erit

Clericorum Hoſpitalariorum Congregatio.

81 Congregatio Clericorum Hoſpitalariorum circa annum Domini 1300. ſurrexit, cujus extitit author P. Auguſtinus Novellus, primum Manfredi Regis Siciliæ Cancellarius, Pœnitentiarius poſtea, & à confeſſionibus Bonifacii VIII. Hic Religioſus vir rejecto munere Generalatus Eremitarum S. Auguſtini, hanc familiam Senis erexit ſub Regula S. Auguſtini, quam Congregationem confirmavit idem Bonifacius VIII. ut refert Auguſtinus Barboſa *de jure Eccleſ. lib.* 1. *cap.* 41. *num.* 140. Habitus horum Religioſorum omnino Clericalis eſt, & eorum inſtitutum eſt Hoſpitalibus inſervire. Durat, ſed in paucis locis adhuc per Italiam hæc Congregatio, & præcipuè Senis, & agit de ea Cruſſenus *in Monaſtico p.* 3. *cap.* 10. ad quem Lectorem remitto.

Clericorum vitæ communi Congregatio.

82 Congregatio Clericorum vitæ communis ſub Regula S. Auguſtini inſtituta eſt anno Domini 1376. ex Barboſa *de jure Eccl. lib.* 1. *cap.* 41. *num.* 145. à Magno Gerardo Daventrenſi ad Iſalam fluvium in Germania

inferiore nato. Fuerat olim Gerardus Ultrajectenſis, & Aquiſgranenſis Canonicus, quibus dignitatibus opimis quidem, enim maxima patrimonii parte poſtmodum ſponte relictis, totum ſe Deo proximorumque procurandæ ſaluti tradidit, & cum aliquot Clericis vitam communem more Apoſtolorum degens in ipſa Daventriæ urbe ad pueros in literis & moribus educandos incubuit. Hujus Congregationis inſtitutum maxime commendatum fuit in Concilio Conſtantienſi præſidente Martino V. ſicut refert Chriſtianus Maſſæus hujus inſtituti alumnus *in ſuo Chronico*, qui etiam teſtatur, ſe apud Bruxellam Eugenii IV. & Pii II. quamplures literas, & perpulchra privilegia ipſis Clericis conceſſa reperiſſe.

Clerici hujus Congregationis in Germania inferiore literas humaniores excitarunt, & plurima, eaque celeberrima in illa provincia habuerunt gymnaſia, quorum catalogum texuit Aubertus Miræus *in libello de Congregationibus Cleric. in communi viventium*, *cap.* 1 *pag.* 6. ubi etiam refert homines ſanctitate, & literis illuſtres hujus Religionis.

Huic Magno Gerardo, & ſociis plurimum debet celebre Windeſimenſe Monaſterium Canonicorum Regularium, quod licet ab ipſo fundatum non fuerit, morte ſuum propoſitum interrumpente, ejus tamen ſuaſionibus, & precibus à ſuis diſcipulis extructum fuit, qui & ibi habitum Canonicorum Regularium induerunt. Obiit tantus vir, quem ob inſignes animi dotes, & teſtatam omnibus virtutem, & doctrinam meliores quique Magnum cognominarunt; anno Domini 1384. cujus elogia proſequitur Arnoldus Buſchius *in libro de viris illuſtribus Capituli VVindeſimenſis*.

Agit de hac Congregatione Cruſſenus *in Monaſt. Auguſt. p.* 3. *cap.* 19. Aubertus Miræus *in Orig. S. Auguſt. cap.* 27. & *in libello de Clericis in communi viventibus, cap.* 1. Poſſevinus *in verbo Gerardus*, Chriſtianus Maſſæus *in ſuo Chronico*, Marulus *in Ocean. Relig. lib.* 3. *pag.* 197. Paulus Morigia *in hiſt. Relig. cap.* 59. & Barboſa *loc. cit. num.* 145.

Theatinorum Clericorum Congregatio.

Congregatio Clericorum Regularium, Theatinorum nuncupata, circa annum Domini 1524. initium habuit. 83 Cum enim ſecularis Clerus potius ſcandala, quam exempla Chriſtiano populo tunc temporis præbere inclinatus ſatis videretur; particulari Dei pietate, ac providentia inſpirati quatuor pii, ac religioſi homines, ad reſtaurandam, & inducendam in Clero antiquam illam Regularem obſervantiam, ſe totos contulerunt, ex qua reformatione factum eſt, ut hujus Congregationis alumni, tantum ſimpliciter Clerici Regulares, & ſine addito aliquo, denominentur, ſicut alii, qui poſt aliquod temporis ſpatium inſtituti ſunt, ut Barnabitæ, vel S. Pauli decollati, Jeſuitæ, & alii, qui nomine Clericorum Regularium addi debent. Hæc ergo Congregatio Clericorum Regularium temporis Clementis VII. excitata eſt à Petro Caraffa, tunc Epiſcopo Theatino, à quo & vulgariter Clerici Theatini dicuntur; is enim in manibus Summi Pontificis reſignato Epiſcopatu, cum P. D. Gaetano Tiennenſi nobili Vincentino Protonotario Apoſtolico, ex numero participantium D. Bonifacio Alexandrino, & D. Paulo Conſiliario Romano, facta ſolemni profeſſione in Baſilica D. Petri, Romæ primo ſuam Congregationem fundarunt, quam Clemens Papa VII. confirmavit ſequenti Conſtitutione.

C L E M E N S P A P A VII. 84

Venerabili Fratri Ioanni Petro Epiſcopo Theatino, dilecto filio Cajetano Presbytero Vincentino, ac eorum ſociis, & ſucceſſoribus.

EXponi nobis nuper feciſtis, quod vos, & nonnulli alii ejusdem propoſiti, ſocii veſtri divina, ut creditur, inſpiratione ducti, cupientes, cum majori animi quiete, Deo ſervire, & illi magis pio deſiderio adhærere poſſe, tria ſubſtantialia Religioſæ vitæ, Paupertatis ſcilicet, Caſtitatis, & Obedientiæ vota emittere, & ſub ſolito, ac communi clericali habitu in unum habitantes, & in communi viventes, ac Deo humiliter, & devotè, quantum ipſe dederit, ſervientes, ſub noſtra, & Apoſtolicæ Sedis humili, & immediata ſubjectione, & ſpeciali protectione, clericalem vitam ducere decreviſtis, ſupplicari que nobis feciſtis, ut de Noſtræ, atque hujus Sedis Apoſtolicæ plenitudine poteſtatis, ſolitaque clementia in præmiſſis benignè annuentes, de eis, quæ ad hujus vitæ propoſitum conducere, aut quomodolibet expedire videntur, vobis, ſociis, ſucceſſoribuſque veſtris providere dignaremur. Nos qui omnium Chriſti fidelium piis, & honeſtis deſideriis libenter annuimus, veſtrum in hac parte laudabile deſiderium plurimum in Domino commendantes, veſtriſque hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, vobis, & cuilibet veſtrum, ut quandocunque viſum fuerit, poſſitis tria ſubſtantialia Religioſæ vitæ, ut petitis, Paupertatis, Caſtitatis, & Obedientiæ vota publicè emittere, & in manibus cujuſcunque Presbyteri ſecularis, vel cujusvis Ordinis Regularis ſolemniter profiteri, ac ſub ſolito, & communi habitu Clericali, ſubque nomine, & nuncupatione Clericorum Regularium, in communi, ac de communi viventes, in locis Religioſis, ac ſecularibus, prout vobis ab illis, quorum loca ipſa fuerint, conceſſum fuerit, ſeu expedire videbitur, ſub Noſtra, & ſanctæ hujus Sedis Apoſtolicæ immediata ſubjectione, & ſpeciali protectione in unum habitare. Atque ex vobis inter vos ſingulis annis Superiorem eligere, Propoſitum nuncupandum, qui uſque ad triennium, & non ultra confirmari poſſit. Alioſque quoſcunque ſeculares Clericos quavis dignitate fulgentes, ſeu Laicos, qui Deo inſpirante, ad hujuſmodi vitæ propoſitum, & communem vivendi modum ſeſe conferre voluerint, recipere, & poſt annuam probationem ad talem trium votorum profeſſionem in manibus Superioris, ſeu Præpoſiti emittendam, ad hujuſmodi communem vivendi modum admittere. Necnon ſtatuta quæcunque, Ordinationes, & Conſtitutiones de omnibus, & ſingulis, quæ ad hujuſmodi vitæ propoſitum conducere, moreſque, & inſtitutum honeſtè, & devotè clericaliter vivendi concernere videbuntur, de Miſſis præcipuè, & aliis divinis officiis, ſeu Horis Canonicis, prout vobis melius videbitur celebrandis, & recitandis, licita tamen, & honeſta, rationabilia, & bonis moribus, & ſacris Canonibus non contraria facere, edere, & pro tempore facta, edita corrigere, reformare, vel in parte, vel in totum immutare, ac de novo alia, prout vobis expedire videbitur, reſtituere, & ordinare, ac juxta illa vivere. Quæ poſtquam à vobis condita, edita, reformata, inſtituta, aut immutata & ordinata, ac Nobis, ſeu ſucceſſoribus noſtris exhibita fuerint, Apoſtolica auctoritate approbata, & confirmata ſint, & eſſe cenſeantur. Et ut omnibus, & ſingulis privilegiis, exemptionibus, immunitatibus, indulgentiis, facultatibus, libertatibus, auctoritatibus, indultis, favoribus, conceſſionibus, & gratiis, ſpiritualibus, & temporalibus, quibus potiuntur, & gaudent, aut in futurum potientur, & gaudebunt Canonici Regulares Lateranenſis Congregationis, perſonæ, & loca eorum, vos perſonæ, & loca veſtra, uti, potiori, & gaudere poſſitis. Quorum tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis, & de verbo ad verbum inſertis haberi volumus, ita ut literæ Apoſtolicæ ſuper eiſdem privilegiis, exemptionibus, immutationibus, conceſſionibus, & gratiis eiſdem conceſſis, vel pro tempore concedendis, mutatis duntaxat nominibus, cognominibus & invocationibus, & diebus ad libitum veſtrum expediri poſſint, perinde ac ſi illa omnia, & ſingula non ſolùm per clauſulas generales, ſed per eorum tenorum de verbo ad verbum expreſſionem, & inſertionem fuiſſent vobis per has noſtras literas ſub hac ipſa die expreſſe, & ſpecialiter conceſſa, tenore præſentium ex certa noſtra ſcientia, & ex Apoſtolicæ plenitudine poteſtatis vobis, ac ſociis, & ſucceſſoribus veſtris in perpetuum concedimus pariter, & indulgemus, & ad præmiſſa omnia, & ſingula quibuſcunque impedimentis, & contradictionibus amotis liberam, plenamque auctoritatem, & facultatem elargimur. Non obſtantibus nomine, dignitate, & officio Epiſcopali, quæ Joanni Petro ſupradicto per alias noſtras reſervavimus, Apoſtoliciſque, aut aliis generalibus, aut ſpecialibus Conſtitutionibus, Ordinationibus, etiam juramento, aut alia quavis firmitate roboratis, etiamſi quæ ſpecialiter, ſeu de verbo ad verbum exprimenda eſſent, quæ pro expreſſis haberi, & quibus quoad effectum præſentium duntaxat ſpecialiter, & expreſſe derogamus. Aliiſque contrariis non obſtantibus quibuſcunque. Datum Romæ apud S. Petrum ſub annulo Piſcatoris, die 24. Junii 1524. Pontificatus noſtri anno 1.

Confirmato hujusmodi Regulari Clericorum inſtituto, mirum in modum extendi cœpit, & dilatari, ſicut eorum quamplura, eaque inſignia Collegia numerat Sylv. Marulus *in Oceano Relig. lib. 5. pag. 367. & ſeqq.* ubi etiam numerum virorum tum literis, tum dignitatibus Eccleſiaſticis inſignitorum recenſet, ex quibus principalis hujus Congregationis inſtitutor Joannes Petrus Caraffa ad Summi Pontificatus apicem conſcendit Paulus IV. cognominatus, ſepultus Romæ apud S. Mariam ſuper Minervam cum infraſcripto Epitaphio:

PAULO QUARTO CARAFFÆ Pontifici maximo, eloquentia, doctrina, ſapientia, liberalitate, animi magnitudine præſtanti, ſcelerum vindici integerrimo, Catholicæ fidei acerrimo propugnatori, Pius V. Pontifex Max. grati, & pii animi monumentum poſuit.

Vixit annos LXXXIII. menſ. uno die XX. obiit MDLIX. XV. Kalend. Septembris Pontific. ſui anno V.

Cajetanus Thienæus unus idem ex fundatoribus à S. Rituum Congregatione approbante S. D. N. Urbano, divina providentia Papa VIII. in Beatorum numerum ſolemniter adſcriptus, prout ex ſequenti Decreto die 22. Septembris anno 1629. edito, videre licet.

Facta per Sacræ Rotæ Auditores relatione Sanctiſſimo de proceſſibus auctoritate Apoſtolica fabricatis ſuper ſanctitate ſervi Dei Cajetani Thienæi nobilis Patritii Vicentini Patrum Theatinorum Fundatoris, iiſque in Sacra Rituum Congregatione, de mandato Sanctitatis ſuæ per plures ſeſſiones, citato etiam ad hoc & audito Promotore Fidei, ad relationem Illuſtriſſimi Cardinalis Antonii Barberini acerrimè diſcuſſis, cognito primum ſuper validitate dd. proceſſuum, deinde ſuper virtutibus heroicis, & demum ſuper miraculis in vita, & poſt mortem interceſſione dicti ſervi Dei ab Altiſſimo patratis, eadem Sacra Rituum Congregatio unanimi Illuſtriſſimorum Patrum conſenſu cenſuit tuto poſſe, quandocunque Sanctiſſimo placuerit, deveniri ad ſolemnem Canonizationem dicti ſervi Dei Cajetani Thienæi, & interim poſſe concedi, ut ipſe Dei Servus in poſterum Beatus nuncupetur, & ab omnibus Clericis Regularibus ubiq; exiſtentibus Officium de Communi Confeſſoris non Pontificis in die ejus obitus recitari, & Miſſa celebrari, juxta Breviarii, ac Miſſalis Romani rubricas etiam per Sacerdotes Regulares, & Seculares ad eorum Eccleſias confluentes; in civitate vero Vicentiæ, ubi natus, ac in civitate Neapolis, ubi ſacrum ejus Corpus requieſcit in omnibus Eccleſiis, tam Regularium, quam Secularium Miſſa, & Officium ut

ſuprà

ſuprà reſpectivè celebrari, & recitari valeat: Ac pro præſenti anno duntaxat prædicti Patres Theatini ſolemnem Beatificationem cum Officio, & Miſſa in die eis beneviſa, hic Romæ in Eccleſia S. Andreæ de Valle, necnon alii ad illam confluentes celebrare poſſint, & valeant.

Quam Sacræ Rituum Congregationis ſententiam S. D. N. ad ſe relatam approbavit.

Joan. Baptiſta Cardinalis Detus.
Locus † Sigilli.
F. Fulvius Benignus Secr.

Exempta eſt hæc Congregatio ab Ordinariorum juriſdictione, & ſub immediata Sedis Apoſtolicæ tutela inſtitutum ſuum Regulare proſequitur, privilegiiſque omnibus, Lateranenſibus Canonicis conceſſis, gaudet, ut ex ſuprapoſita Conſtitutione Clementis VII. habes. Fruitur item iiſdem privilegiis cum Clericis de Somaſcha, & Presbyteris Societatis Jeſu, & ad proceſſiones accedere non coguntur, ex Conſtitur. 31. Pii V. quæ incipit: *Ad immarceſſibilem*. Idib. Februarii 1567. ex quo Navar. *de conſecr. Eccleſ. Conſtit. unica ad finem* ait: *Præfata Congregatio plurima, & grandiſſima privilegia, quæ vix credidiſſem, niſi ea legiſſem, quod certe cum magna voluptate feci.* Profitentur Religioſi hujus Congregationis Paupertatem, tum in communi, tum in particulari. Eleemoſynas oſtiatim non petunt, ſed ex ſponte oblatis, & ſibi allatis à Chriſti fidelibus, vivunt, & tria vota ſubſtantialia Religioni emittunt. Utuntur habitu Clericali, & in caligis tantum, & tunica differunt à Presbyteris Societatis Jeſu: nam hi caligas albas deferunt, & tunicam ante reſeratam. Obſervant Regulam S. Auguſtini, ut referunt Pennotus *lib. 2. hiſt. tripart. cap. 74.* & Auguſtinus Barboſa *de Jure Eccleſ. lib. 1. cap. 41. num. 158.* Habitant Romæ ad S. Andream de de la Valle ad S. Sylveſtrum in monte Quirinali, ubi, & in aliis ſuis Collegiis habent homines Religioſiſſimos, ac doctiſſimos.

Agit de hac Congregatione Gaulter *in tabul. chronograph. ſeculo 16. pag. 557.* Paulus Morigia *in Orig. Relig. cap. 50.* Hieronymus Romanus *in Republica Chriſtiana lib. 6. c. 32.* Joannes Petrus Juſſanus *in vita S. Caroli l. 2. c. 19.* Frater Emmanuel Roder. *qq. regul. tom. 1. q. 1. art. 14.* Azotius *inſtit. moral. p. 1. lib. 13. c. 11. q. 8.* Hieron. Roder. *in compend. qq. regul. reſol. 123. n. 21.* Aubertus Miræus *in libello de Orig. Cler. Regul. c. 2. pag. 9.* Auguſt. Barboſa, & Sylveſt. Marulus *in locis ſupra citatis*, Baptiſta de Tuffo *in Chron. hujus Religionis*, & Baptiſta Caſtald. *in vita B. Cajetani.*

S. Pauli Decollati, ſeu Barnabitarum Congregatio.

Congregatio Clericorum S. Pauli Decollati, alias Barnabitarum, circa annum Domini 1526. ortum habuit à tribus nobiliſſimis viris Bartholomæo Ferrario, Jacobo Antonio Morigia Mediolanenſibus, & Antonio Maria Zaccharia Cremonenſi in ipſa civitate Mediolani: cum enim tunc temporis civitas maximis oppreſſa anguſtiis bello, peſte, ac fame detineretur, miſericors Pater Dominus noſter hujujuſmodi Religioſos viros in ejus conſolationem excitavit, qui, ſuadente D. Seraphino Firmano Canonico Regulari, novæ Congregationi ſuæ initia excogitarunt. Huic ſancto propoſito non defuere auxilia opportuna, nam in ſui fundamentum inſtituti eis dono datum fuit Oratorium S. Barnabæ, antea Canonicorum Regularium, quem locum tanquam ſui Ordinis caput, & Sedem conſtituerunt, à quo & Barnabitæ ſocii hujus Congregationis appellati ſunt. Exercitium horum Clericorum continuum erat, publice epiſtolas S. Pauli legere, & ad conſilia in eis contenta homines adhortari, ex quo & S. Pauli Clerici communiter nuncupantur.

Confirmavit hanc Congregationem Clemens Papa VII. ſua ſequenti conſtitutione:

CLEMENS PAPA VII.

Dilectis filiis Bartholomæo Ferrario, & Antonio Maria Zaccharia Presbyteris Mediolanenſi, & Cremonenſi.

VOta, per quæ vos in humilitatis ſpiritu perennis vitæ præmiis digniores effici, veſtræque & aliorum animarum ſaluti conſulere poſſitis, libenter ad exauditionis gratiam admittimus, eaque favoribus proſequimur opportunis. Exponi ſiquidem Nobis feciſtis, cum tribus aliis veſtræ voluntatis ſociis, ut liberius divinis beneplacitis inſiſtere, & quæ Dei ſunt, perquirere poſſitis, cupitis profeſſionem trium votorum ſubſtantialium Religionis in manibus venerabilis Fratris Archiepiſcopi Mediolanenſis, ſeu ejus in ſpiritualibus Vicarii Generalis emittere, & inſimul in aliquo loco civitatis, ſeu Diœceſis Mediolanen. per vos eligendo, morari, & permanere. Quare Nobis feciſtis humiliter ſupplicari, ut piæ veſtræ intentioni hujuſmodi paternè annuere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, vobis, & veſtrûm ſingulis, ut profeſſionem ipſam in ejuſmodi Archiepiſcopi, ſeu Vicarii, qui vero de cætero ad vos converti voluerint, in alterius veſtrûm, ſeu Præpoſiti veſtræ Congregationis pro tempore exiſtentis manibus profeſſionem trium votorum eorundem emittere, & inſimul, ſub obedientia tamen Ordinarii loci, in ipſo loco per vos eligendo cohabitare, ac in communi vivere. Necnon pro veſtro, & rerum veſtrarum ſalubri ſtatu, & directione quæcunque ſtatuta, & Ordinationes, rationabilia, & honeſta, ac ſacris Canonibus non contraria concedere, & facere, illaque, ut vobis pro temporum qualitate expedire videbitur, mutare, & in totum tollere, alia que illorũ loco de novo facere, liberè, licite valeatis, Apoſtolicis, ac in Provincialibus Synodis editis generalibus, vel ſpecialibus Conſtitutionibus, & ordinationibus, cæteriſque contrariis nequaquam obſtantibus, Apoſtolica auctoritate, tenore præſentium de ſpecialis dono gratiæ concedimus, & indulgemus. Eiſdem præſentibus perpetuis futuris temporibus valituris. Datum Bononiæ, ſub annulo Piſcatoris, die 18. Februarii 1533. Pontificatus noſtri anno 10.

Hanc eandem Congregationem confirmavit Paulus III. ſub titulo S. Pauli Decollati Conſtit. 5. quæ incipit: *Dudum fel. rec.* 25. Julii 1535. ubi inter alia privilegia, quæ eis conceſſit, communicavit etiam omnia privilegia conceſſa Canonicis Regularibus Lateranenſibus, ſuſcepit eoſdem ſub tutela Sedis Apoſtolicæ, ex Greg. XIII. Conſtit. 48. quæ incipit: *In ſpecula*, Idib. Septemb. 1577. & licet Regulares ſint, non poſſunt cogi ad proceſſiones ex indulto Sixti V. Conſt. 5. quæ incipit: *Rationi congruit*, Kalend. Maji 1585.

Floruêre in hac Congregatione præclariſſimi viri, ac piiſſimi, quorum elogia alibi emanata indicat Barboſa *lib. 1. de jure Eccl. c. 41. n. 159.* Horum induſtria Congregatio in plurima Monaſteria dilatata eſt, quorum catalogum refert Aubertus Miræus *in libello de Congregationibus Cleric. in commune viventium.*

De hoc Ordine agunt Auguſtinus Torniellus *tom. 1. ſacror. Annal. ab orbe condito*, Carolus à Baſilica S. Petri hujus Cong. Clericus poſtea Epiſcopus Novarien. *in ſua Novaria.* Chriſtoph. Giardia *in lib. qui inſcribitur*, Apis Religioſa. Paulus Morigia *in Origi. Relig. cap. 66.* Marulus *in Oceano Relig. lib. 5. pag. 399.* Joannes Petrus Juſſanus *in vita S. Caroli, lib. 5. cap. 11.* Azotius *inſtitut. moral. 1. p. lib. 13. c. 11. q. 8.*

Boni Ieſu Clericorum Regularium Congregatio.

Congregatio Clericorum Boni Jeſu in civitate antiquiſſima Ravennæ in Romandiola incepit circa annum Domini 1526. eo ferè tempore, quo præcedens, induſtria, & ſuaſionibus D. Seraphini Firmani Canonici Regularis; & addit Auguſtinus Barboſa *de jure Eccleſiaſtico, lib. 1. cap. 41. num. 157.* inſtitutam fuiſſe hanc Congregationem à quadam virgine, nomine Margarita, ejuſdem civitatis, miniſterio duorum Sacerdotum, Leonis, & Hieronymi, qui primi hunc Ordinem profeſſi ſunt, quibus alii adjuncti alia Monaſteria extruxerunt, ibique Regularem vitam ex norma S. Auguſtini, reſte Pennotto *in hiſt. tripart. Canon. Regularium, lib. 2. c. 74.* piè, ac religioſè exercent.

Familia hæc Clericorum Regularium utitur habitu ſimili Patribus Jeſuitis, excepto quod pileum ubique rotundum deferunt. De hac Congregatione præter citatos agit Sylveſter Marulus *in Oceano Relig. lib. 5. pag.* 398. Jacob. Morandius Carthuſ. *in 7. tom. add. ad Surium, die 23. Januarii quo celebratur feſtum B. Margarita,* Azot *inſtit. moral p. 1. lib. 13. c. 11. q. 8. prope finem,* qui omnes de hoc Ordine nihil aliud referunt.

Somaſchinorum, ſeu Majoli Clericorum Regularium Congregatio.

89 Congregatio Clericorum S. Majoli, ſive de Somaſcha anno eodem, quo præcedens, ſeu paulò poſt ſurrexit primo Venetiis, ejuſque ſundamenta jecit Hieronymus Æmilianus Patritius Venetus. Is enim, ita inſpirante Deo colligere cœpit pauperes, ac orphanos, qui tunc temporis, ſæviente bello, & fame, penè innumerabiles in publicis viis peribant, in quodam à ſe proviſo loco, atque illis victum, & veſtitum procurando ibidem, vel literis imbuere ſtudebat, vel artes mechanicas apprehendere ſollicitabat. Inde poſtea, relictis hominibus, qui talem curam ſuſceperunt, ad alia loca ſe convertens, ut ſuum ubique pium, ac ſanctum inſtitutum diſſeminaret, ſicuti & voti quammaximè compos factus eſt, ad Somaſcham villam inter Mediolanum, & Bergomum Monaſterium inſtituit, à quo & ſua Congregatio nomen de Somaſcha obtinuit, ſicut & vocatur de S. Majolo à Collegio celebri poſito in civitate Papiæ. Talis & tantus erat fervor, ac pietas hujus Religioſiſſimi viri in hujuſmodi miſericordiæ operibus, quod cum in villa Somaſchenſi penè duæ è tribus hominum partes peſtilentia correptæ defeciſſent, ipſe propriis manibus frumenta colligens, & uſui hominum accommodans, ut pauperes & orphanos ſuperſtites aleret, operam infatigabiliter inſumpſerit, ibique tandem vitam ſancto fine 6. Idus Februarii, anno 1537. cum morte commutarit, cum jam inter vivos egiſſet annos 50.

Hanc eandem Congregationem jam Congregationi Theatinorum unitam per Joannem Petrum Carafam Epiſcopum Theatinum, deinde ab eadem ſeparatam per eundem Paulum IV. & maximis, iiſque incrementis auctam Pius V. in Religionum numerum cooptavit, & ſub Regula S. Auguſtini repoſuit; quam Paulus Papa III. prius confirmaverat, ut conſtat ex Conſtitutione ejuſdem, tenoris ſequentis.

PAULUS PAPA III.

90 *Ad perpetuam rei memoriam.*

Ex injuncto nobis deſuper, meritis licet imparibus, Apoſtolicæ ſervitutis officio, votis, per quæ Hoſpitalium, & aliorum piorum locorum utilitas, & ſalubris directio procuratur, libenter annuimus; ad illos quoque dexteram noſtram liberalitatis extendimus, quos ad id propria virtutum merita multipliciter recommendant. Sanè pro parte dilectorum filiorum univerſorum pauperum Orphanorum S. Mariæ Magdalenæ in ſuburbio S. Leonardi Bergomenſis, & Mediolanenſis, Comenſis, Genuenſis, Papienſis, Brixienſis, & Veronenſis civitatum, ac Diœceſum, Hoſpitalium Recollectorum nuncupatorum, ac tam Eccleſiaſticarum perſonarum in eis deſervientium Nobis nuper exhibita petitio continebat, quod cum alias quondam Hieronymus Miani civis Venetiarum plures pauperes orphanos propter bellorum in Italia urgentium triſtes eventus, & famem urgentem paſſim derelictos, vagari videret, idem Hieronymus devotionis fervore, & pietate motus prædictum Hoſpitale S. Mariæ Magdalenæ incolavit, & deinde Hoſpitale prædictum, tam propter civium in civitate Bergomenſi degentium ferventem charitatem, quam providam directionem, & ſalubre regimen prædicti Hieronymi in tantum auctore Domino crevit, ut idem Hieronymus ad alia Hoſpitalia in aliis Italiæ partibus inſtituenda animum applicarit. Ita quod tam in Mediolanenſi, quam Comenſi, & aliis civitatibus, ac Diœceſibus prædictis ſimilia, & in quibuſdam ex eis mulierum Convertitiarum Hoſpitalia dicto Hieronymo, & nonnullis aliis mediantibus erecta fuerunt. Ipſa Hoſpitalia de bono in melius perducuntur, in dies eorum numerus augetur, & augeri ſperatur, & ſicut eadem expoſitio ſubjungebat, ſi in eiſdem Hoſpitalibus, quæ per dictos Clericos, & Laicos inſimul gubernari conſueverunt, unus Superior, vel Caput, qui inibi pro tempore ſervientes congregari facere, & de loco ad locum mutare valeret, exiſteret, Hoſpitaliaque ipſa aliquibus prærogativis decorarentur, profecto ſalubri ipſius Hoſpitalis, & illi deſervientium prædictorum directioni, & quieti plurimum conſuleretur, ac in illis degentes pauperes hujuſmodi, & melius gubernarentur, & pertractarentur, dictæque perſonæ in eo confoverentur, & ad ſolita ſervitia invitarentur. Quare pro ipſorum pauperũ, & deſervientium perſonarum parte Nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut in præmiſſis opportunè providere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur, qui charitatis opera ubique exerceri ſinceris deſideramus affectibus, quemlibet ex pauperibus perſonis prædictis à quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, à jure, vel ab homine, quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodatus exiſtit ad effectum præſentium duntaxat conſequendum harum ſerie abſolventes, & abſolutum fore cenſentes, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati auctoritate Apoſtolica tenore præſentium in eiſdem Hoſpitalibus, quod pauperes, & perſonæ in eis pro tempore degentes, & deſervientes unam ex perſonis inibi deſervientibus hujuſmodi Eccleſiaſticam, vel ſecularem inter eos Superiorem, vel caput, quæ ipſos congregari facere, ac de loco ad locum mutare, & quæcunque ſtatuta, & ordinationes, licita, & honeſta, ac ſacris Canonibus non contraria concedere, ipſaque ſtatuta quoties ei videbitur mutare, ac de novo ſtatuere poſſit, eligere, necnon Sacerdotes eiſdem pauperibus pro tempore deſervientes, Horas Canonicas, diurnas pariter, & nocturnas, Miſſas, & alia divina Officia ſecundum ritum, & morem, & uſum ſanctæ Romanæ Eccleſiæ etiam noviſſimè editum, dicere, & recitare. Ipſoſque pauperes, ac omnes, & ſingulos in dictis Hoſpitalibus deſervientes duntaxat eorum confeſſionibus diligenter auditis ab eorum omnibus, & ſingulis peccatis, caſibus, criminibus, exceſſibus, & delictis, à quibus locorum Ordinarii abſolvere conſueverunt, abſolvere, ac pro commiſſis pœnitentiam ſalutarem injungere, liberè, & licitè valeant, perpetuo concedimus, & indulgemus. Quocirca venerabilius Fratribus noſtris Caſertano, Feltrenſi, & Viſonenſi Epiſcopis per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus ipſi, vel duo, aut unus eorum per ſe, vel per alium, ſeu alios auctoritate noſtra faciant præſentes literas, & in eis contenta quæcunque

plenum

plenum effectum ſortiri, ac inviolabiliter obſervari, illiſque pauperes Sacerdotes prædictos, ac omnes, & ſingulos alios, quos quomodolibet concernunt, pacificè frui ac gaudere, juxta præſentium continentiam, & tenorem, non permittentes quenquam contra illorum tenorem modo aliquo moleſtari, impediri, aut inquietari, contradictores per cenſuram Eccleſiaſticam appellatione poſtpoſita compeſcendo.

Non obſtantibus Apoſtolicis, ac in Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis, generalibus, vel ſpecialibus Conſtitutionibus, & ordinationibus, ac ſtatutis, & conſuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, ac literis Apoſtolicis, etiam in forma Brevis per quoſcunque Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, & Nos, ac Sedem prædictam, etiam per viam generalis legis, & ſtatuti perpetui, & initi, ac ſtipulati contractus, ac motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine etiam cum quibuſvis irritativis, annullativis, ceſſativis, revocativis, præſervativis, exceptativis, reſtitutivis, declarativis, ac derogatoriarum derogatoriis, aliiſque fortioribus, & efficaciſſimis, & inſolitis clauſulis irritantibus, & aliis decretis, etiam quibusvis locorum Ordinariis, ſub quibusvis verborum formis, extenſionibus conceſſis, confirmatis, & innovatis, quibus (illorum omnium tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes) illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice duntaxat harum ſerie ſpecialiter, & expreſſe derogamus, contrariis quibuſcunque. Aut ſi aliquibus communiter, vel diviſim ab eadem ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint, per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, & qualibet alia dictæ Sedis indulgentia generali, vel ſpeciali cujuſcunque tenoris exiſtat, per quam præſentibus non expreſſam, vel totaliter non inſertam effectus hujuſmodi gratiæ impediri valeat quomodolibet, vel differri, de qua cujuſque toto tenore habenda ſit in noſtris literis mentio ſpecialis. Nos enim ex nunc irritum decernimus, & inane, quicquid ſecus ſuper his à quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam, &c. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum. Datum Romæ apud S. Marcum anno Incarnationis Dominicæ 1540. Nonis Junii, Pontificatus noſtri anno 6.

Pius autem V. ut *ſuprà* innuimus, ſua Conſtit. quæ incipit, *Injunctum* 8. Idus Decemb. 1568. præter ea quæ *ſuprà* dixi, tribuit Clericis Eccleſiam S. Majoli, & facultatem conceſſit emittendi tria vota ſolemnia, ſicut & ſequenti anno 1569. Patres illius Religionis 3. Cal. Maji emiſerunt, & Clerici S. Majoli ſeu de Somaſcha authoritate Apoſtolica appellari cœperunt. Et in alia ſua Conſtitutione edita 5. Januar. 1567. quæ incipit: *Romanus Pontif.* prædictus Pontifex tribuit facultatem Præpoſito Congregationis, & Rectoribus Sacerdotibus, benedicendi corporalia, & alia Eccleſiaſtica indumenta, excepto, ſi unctio adhibenda ſit.

Sixtus V. exemit bona Congregationis, & omnia ad ipſam pertinentia ab omni jurisdictioni Ordinariorum, & Sacerdotibus Congregationis licentiam fecit, celebrandi in alienis Eccleſiis, audiendi Confeſſiones quorumcunque fidelium, & ſacrum Euchariſtiæ Sacramentum miniſtrandi, excepto die Paſchatis. Indulſit quoque, ut non poſſint cogi ad funera, aut ad præſtandum perſonale officium Majoribus Eccleſiis; & denique ut poſſint ipſo profeſſionis die, à dilecto ſibi Confeſſario, ab omnibus caſibus, etiam Bullæ in Cœna Domini abſolvi à quacunque irregularitate, excepta bigamiæ, & homicidii voluntarii, quæ omnia habentur ex Conſtitut. dicti Pontificis, quæ incipit: *Æquum reputamus*, Calend. Maji 1585.

Clemens VIII. omnia privilegia, Conſtitutiones, & ſtatuta approbavit, & facultatem conceſſit diſpenſandi ſuper defectu natalium ad omnes Ordines ſuſcipiendos, ad quamcunque Congregationis adminiſtrationem, & dignitatem ſuſcipiendam, & inſuper ut poſſint Viſitatores Congregationis Orphanotrophia, & loca puerorum, & puellarum, ſuæ curæ ſubjecta, ut libuerit inviſere, etiam non obtenta à gubernatoribus rerum temporalium licentia, & impedientes anathemate mulctantur, ut ejus Conſtit. quæ incipit: *Decet.* 16. Octob. 1594.

Paulus V. confirmavit omnia prædicta privilegia, & addidit, ut in eorum Eccleſiis Chriſti fidelium cadavera, ſine præjudicio tamen Parochorum, ſepulturæ mandentur; & ſuæ curæ commiſſis Sacramentum Extremæ Unctionis, adminiſtrare, & conſervatorem eligere eidem Congregationi facultatem impartitur, ut conſtat ex Conſtitut. quæ incipit: *Cum ad utilitates* 6. Id. Martii 1605. & in alia, quæ incipit: *Ex quo*, 9. Novemb. 1607. omnia privilegia Mendicantium Ordinibus conceſſa extendit ad Congregationem Somaſchenſem. Item concedit facultatem humandi cadavera decedentium in Academiis, Collegiis, & Seminariis dictæ Congregationis in Eccleſiis ejusdem, ut in Conſtit. quæ incipit: *Exponi*, die 27. Octob. 1614.

Catalogum Collegiorum hujus Congregationis vide apud Sylveſt Marulum *in Ocean. Relig. lib. 5. pag. 396.* Utuntur hujus Congregationis Clerici habitu ſimili habitui Patrum è Societate Jeſu. Vitam Hieronymi Æmiliani hujus Congregationis fundatoris deſcripſit Italicè Philippus Ferrarius, apud quem etiam extat tanti viri elogium. Agunt de hoc Ordine præter citatos, Andreas Stella, & Auguſtinus Turtura *de vita Æmiliani Congreg. Somaſch. fundatoris*, Paulus Morigia *de Orig. Relig. cap.* 68. Aubertus Miræus *in libel. de Clerıc. communiter viventibus cap.* 8. *&* 9. Auguſtinus Barboſa *de jure Eccleſiaſt. lib.* 1. *cap.* 41. *num.* 160. & alii. Habitant Religioſi hujus Congregationis Romæ ad S. Blaſium in monte Citorio.

Miniſtrantium infirmis Clericorum Regularium Congregatio.

Clericorum Regul. miniſtrantium infirmis Congr. circa ann. Domini 1581. temporibus Gregorii XIII. pri- 87
mum ſurrexit exhortationibus, & exemplo S. Philippi Nerii, eique initium dedit Camillus Lælius ex oppido Bucianico inter Samnites, cujus Ordinis alumnos vivere ſub Regula S. Auguſtini aſſerit Pennotus *in hiſt. trip. lib.* 1. *cap.* 74. Eam enim conſuetudinem inter Eccleſiaſticos, & Laicos homines ægris in Xenodochio publico jacentibus officioſe tractandis diu intermiſſam S. Philippus Nerius Romæ ſuo exemplo in uſum revocavit. Solebat enim quotidie Noſocomia, publicaque valetudinaria adire, mœſtos blande conſolari, perditos ſpe cœleſtium bonorum recreare, cunctos ad patientiam, vitæque honeſtatem hortari, cibariis allatis pauperes reficere: animam denique agentibus præſto adeſſe. Neque hic labor inanis fuit; ex eo enim magnos collegit ſalutis animorum fructus; nec defuerunt diſcipuli, qui Patris ſui ſpiritualis exemplum ſequerentur. Inter alios autem præcipue eminuit noſter Camillus Lælius, qui hortatu ejusdem Patris Philippi Ordinem Clericorum Regularium miniſtrantium infirmis Romæ inſtituit; multos alios religioſos viros ad hoc ſummæ charitatis munus obeundum accivit, quamplurimi ſe ultro obtulerunt.

Hunc Ordinem Sixtus Papa V. ſua ſequenti Conſtitutione confirmavit.

SIXTUS PAPA V.

Ad perpetuam rei memoriam.

EX omnibus Chriſtianæ Charitatis officiis, quibus æterna ſalus per gratiam Dei comparatur, illa Redemptori noſtro Jeſu Chriſto, vel maximè placere credimus, per quæ pauperes Chriſti infirmi, & in hoſpitalibus exiſtentes, in neceſſitatibus ſuis ſpiritualibus, & corporalibus adjuvantur. Quod genus officii dilectus filius Camillus de Lælìis Presbyter Theatinæ Diœceſis, & alii ejus ſocii, quàm Deo gratum, & ſaluti animarum neceſſarium eſſe intelligentes, hiſce diebus erga pauperes Chriſti in hoſpitalibus Urbis noſtræ exiſtentes, non minori affectu, quàm mater erga quem unicè educavit filium, demonſtrarunt, & quotidiè hos modò cum omni qua decet manſuetudine, & charitate ad patientiam, alios ad Sacramentorum Eccleſiaſticorum ſuſceptionem commonendo, alios in articulo mortis conſtitutos conſolando, & denique ad benè moriendum diu, noctuque hortando demonſtrare non ceſſant. Idemque præſtare intendunt tempore etiam (quod abſit) peſtilentiæ. Hi itaque Camillus, & ſocii inſimul, & in communi ſub paupertate, caſtitate, & obedientia, ita tamen, ut voto adſtricti non ſint, vivere, & Altiſſimo, ac ejus pauperibus famulari proponentes; unam inter ſe ſocietatem, ſeu Congregationem, ſub vocabulo, ſeu nomine Miniſtrantium infirmis, cujus principale inſtitutum eſt, ſpeciali quodam charitatis fervore, infirmis prædictis inſervire, ſub Noſtro, & Sedis Apoſtolicæ beneplacito inierunt, ſperantes ex hoc multis incommodis, & periculis, in quæ ſæpenumero dicti infirmi ob defectum talium miniſtrorum inciderunt, obviam iri, ac ſalutem animæ, & corporis, multaque Chriſti fidelibus commoda parari. Nos eorum ſupplicationibus inclinati, ac de hujusmodi pio propoſito, & vivendi modo, quo ipſi intendunt uti, plenè etiam ex relatione dilectorum filiorum noſtrorum S. R. E. Cardinalium ſuper conſultatione, & cauſis Epiſcoporum, ac Regularium, ac viſitatione Apoſtolica deputatorum informati, ex certa noſtra ſcientia, Congregationem ſub vocabulo, ſeu nomine ſocietatis Miniſtrantium infirmis per unum majorem Miniſtrum, ſeu Superiorem, (qui Presbyter eſſe, ac per eandem Congregationem de triennio in triennium per majorem partem ſuffragiorum eligi debeat,) regendam & gubernandam Apoſtolica auctoritate tenore præſentium perpetuò approbamus, & confirmamus, ſupplentes omnes, & ſingulos tam juris, quàm facti defectus, ſi qui intervenerint in eiſdem. Et quia dicta Congregatio proprietate rerum temporalium carere inſtituit, nos pariter Camillo, & præfatis, ac pro tempore exiſtentibus ipſius Congregationis ſociis, & aliis ab eia deputatis, & deputandis, quòd eleemoſynas ubicunque, præterquam intra Eccleſias, Monaſteria, & pia loca colligere, ac in dictæ Congregationis communea uſus convertere, Vicarii urbis, ſeu cujusvis alterius licentia deſuper minimè requiſita. Dictaque pietatis erga quoscunque infirmos, in quibuscunque Hoſpitalibus, ſeu aliis dictæ urbis locis, à dictorum Hoſpitalium, ſeu locorum Præfectis, vel Adminiſtratoribus vocati, ſeu de eorum licentia exercere, ipſeque ſuperior, vel Major Miniſter, qui, ut præfertur, Presbyter eſſe, & alii ejusdem Congregationis Presbyteri, dummodo aliàs ſint idonei, & ab urbis Vicario approbati, infirmorum, & ægrotantium in dictis Hoſpitalibus, & locis exiſtentium confeſſiones audire (ſine præjudicio eorumdem Hoſpitalium, aut locorum, vel eorum Officialium, ſeu Adminiſtratorum) liberè, & licitè valeant, tenore præſentium facultatem concedimus, & indulgemus, ita tamen, ut tam Superior, quàm alii dictæ Congregationis ſocii, ipſius Congregationis inſtituta, & ordinationes factas, & pro tempore faciendas, (dummodo illa quandiu ab Apoſtolica Sede approbata non fuerint, per ipſius Congregationis Protectorem reviſa, & approbata ſint) in communi ex dictis piorum eleemoſynis vivant. Non obſtantibus quibuſcunque Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque contrariis quibuſcunque. Datum Romæ apud S. Petrum die 18. Martii 1586. Pontif. noſtri anno primo.

Rurſum hanc Congregationem confirmavit Gregorius XIV, ſua Conſtit. quæ incipit: *Illius, qui.* 11. Kalend. Octobr. 1591. ubi inſertas etiam Conſtitutiones à prædicto Camillo inſtitutore, & ſociis ejus confectas confirmat, & ad omnimodam obligationem ſocios hujus Congregationis adſtrinxit. Obligantur autem per illam eandem Conſtitutionem ad quatuor vota, nempe Paupertatis, Caſtitatis, Obedientiæ, & infirmis in Noſocomiis degentibus in ſpiritualibus, & corporalibus neceſſitatibus inſervire. Eximuntur à jurisdictione Ordinariorum, & gaudent omnibus privilegiis aliarum Religionum, & denique ut uno verbo Congregationem hanc celebrem perſtringam, legatur Conſtitutio Clementis VIII. hic inſerta.

CLEMENS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

SUperna diſpoſitione, cujus inſcrutabili providentia ordinationem ſuſcipiunt univerſa, ad Apoſtolicæ dignitatis apicem ſublimati, ex debito paſtoralis officii Nobia commiſſi, votis illis, quæ ad pauperum Chriſti infirmorum neceſſitates ſublevandas, ac felicem progreſſum ad hoc inſtitutarum Congregationum faciunt, libenter annuimus, & quæ propterea per Chriſti fideles piè facta, & ordinata fuerunt, ut firma, perpetua, & illibata perſiſtant, Apoſtolico munimine roboramus: aliasque deſuper diſponimus, prout in Domino conſpicimus ſalubriter expedire. Dudum ſiquidem felicis recordationis Sixtus Papa V. certis cauſis adductus ex certa ſua ſcientia Congregationem ſub vocabulo, ſeu nomine miniſtrantium infirmis in urbe conſtitutam per quasdam in forma Brevis confectas; & deinde piæ memoriæ Gregorius Papa XIV. prædeceſſores noſtri, cum accepiſſet dilectos filios Camillum de Lellis modernum dictæ Congregationis Præfectum Generalem, & alios ejus ſocios ad perficiendam, & conſervandam unionem dictæ Congregationis quandam vivendi formulam, juxta ea, quæ ad propoſitum ſibi finem conducere uſu didicerant, edidiſſe, dictam vivendi formulam Motu proprio per alias literas approbavit, prout in ſingulis literis prædictis, in quibus videlicet dicti Gregorii prædeceſſoris inter alia ſtatutum fuit, quod paupertas dictæ Congregationis ita interpretaretur, ut Religioſorum eſſet paupertas mendicantium eorum, qui nec ſinguli, nec univerſi fructus ullos, ac redditus caperent, quæ vero neceſſaria eſſent, ea ex humili exercitio oſtiatim emendicando, vel ex eleemoſynis fidelium eis ſponte oblatis compararent. Præterea totius Congregationis Superioris Præfecti Generalis officium perpetuum eſſet, quod viveret, ac ſocios haberet quatuor, qui Conſultores dicerentur, quique pariter officium perpetuum gererent, dum Generalis Præfectus eſſet ſuperſtes; Necnon, quod longè major eſſe deberet Laicorum, quam Sacerdotum numerus; ac ii tantum ſacris Ordinibus deſtinandi eſſent, quod Præfectus Generalis, & Conſultores, vel de eorum licentia alii Superiores, non aptos modo ad ipſos ſacros Ordines, ſed etiam ad miniſterium dictæ Congregationis, ex Conſtitutionum præſcripto, congruentes, ac neceſſarios judicarent, plenius continetur. Cum autem, ſicut accepimus, multæ difficultates hactenus circa formulam,

lam,

lam, & vivendi modum, & præſertim circa miniſterium, & ſervitium infirmorum, necnon regimen, gubernium, manutentionem, & conſervationem dictæ Congregationis ortæ eſſent, & res multò aliter, atque putabatur eveniſſet, & propterea ſtatutis dicti Gregorii Prædeceſſoris, quæ præſentibus expreſſa ſunt, derogandum, ſeu illa, & forſan alia immutanda, ſeu abroganda in toto, vel parte eſſent, dilectus filius Magiſter Antonius Seneca, Notarius noſter, ac Prælatus Congregationis Reformationis Apoſtolicæ, cui hoc univerſum negotium examinandum commiſimus, cum dicto Camillo, ac dilectis filiis Blaſio Oppertis, & Sanctio Cicatello, ac Octaviano Vatiano, & Chromario de Martino Conſultoribus generalibus dictæ Congregationis ſtabilierunt, & Nobis retulerunt, ſeu propoſuerunt unam formam ſequentium ſtatutorum, quorum tenor talis iſt:

Cùm omnis inſtituti noſtri ratio poſita ſit in operibus miſericordiæ tàm corporalibus, quàm ſpiritualibus exhibendis; in iis præcipuè, quæ ſpectant ad ægrotos in Noſocomiis, carceribus, & privatis civium domibus laborantes; in Domino expedire judicavimus, ut Patres, Fratreſque noſtri in Noſocomiis (ubi licebit, & commodè fieri poterit juxta conſtitutiones edendas) ægrotis tam in ſpiritualibus, quàm in corporalibus deſerviant, atque in eiſdem Noſocomiis dies, noctesque degant, & habitent; tunc verò Superiores noſtræ Religionis dabunt operam, ut à Noſocomiorum Gubernatoribus, ſeu Adminiſtratoribus dimittantur alii Sacerdotes, & mercenarii miniſtri, quo facto, in eorum locum noſtri Patres, & Fratres ſubſtituantur, ut in Noſocomiis diverſentur, & ſuccedant ad prædicta miſericordiæ tam ſpiritualia, quàm corporalia munera obeunda. Quòd ſi aliquando illud tempus incideret, (quod Deus avertat,) ut ad tollenda delictorum, vel diſſenſionum ſemina, quæ ex humana imbecillitate ſuboriri poſſunt, Sanctitas D. N. perpetuam illam habitationem, & ægrotorum curam, ut *ſuprà* dictum eſt, in aliquibus, aut in omnibus Noſocomiis removendam cenſeret; tunc Patres Fratreſque noſtri omninò obſtricti ſint, ac teneantur ſui inſtituti vim incolumem cuſtodire, quæ ſita eſt in eo, ut ægrotis ſpiritualiter, & corporaliter deſerviant, cum ſolitis viſitationibus, ac excubiis nocturnis, diurniſque juxta conſtitutiones edendas. Ut autem hoc ægrotorum ſpirituale, & corporale ſervitium, & miniſterium conſtans, & perpetuum ſit, ac quemadmodum Religioſos decet, illud exequamur, Volumus, ut antequam in aliquod Noſocomium noſtri ad ægrotis inſerviendum recipiantur, inter alias conditiones, ac pactiones, quæ cum ejus loci Gubernatoribus, ac Dominis conveniendæ erunt, illa ſit præcipua, ne Patres, Fratreſque noſtri, qui ſuam operam circa illius loci ægrotos impendent, aliorum quorumcunque etiam Superiorum, ac Dominorum eorundem Noſocomiorum, quàm Religionis noſtræ obedientiæ ſubjecti ſint. Igitur ad nullum Laicorum authoritas deferenda eſt præcipiendi noſtris, aut quoquomodo ſeſe ingerendi in ea, quæ pertinere ad perſonas, miniſteriumque noſtrorum videbuntur. Quia verò prædictum miniſterium, & perpetua noſtrorum in Noſocomiis habitatio non ex noſtræ Religionis voluntate, ſed ex Dominorum Præſidum, & Gubernatorum exterorum authoritate dependet; Idcircò ſtatuimus, ut ſi ob eam, quam diximus, cauſam dicti miniſterii noſtri munus exequi nequiverimus; nihilominùs tamen noſtra Religio obſtricta teneatur, ac inſerviendi Noſocomiorum ægrotis utroque miſericordiæ miniſterio ex inſtituti noſtri obligatione permaneat, ut ſuprà demonſtratum eſt. Omnes, & ſinguli Patres, Fratreſque, qui poſthac ad habitum, & diſciplinam noſtræ Religionis admittentur, poſtquam emiſerint illa tria ſolemnia cæterorum Religioſorum vota, Paupertatis videlicet Caſtitatis, & Obedientiæ, debebunt quartum præterea ſolemne votum emittere; quo nimirum voto Deo promittant ſe infirmis, & præcipuè in Noſocomiis degentibus in ſpiritualibus, & corporalibus neceſſitatibus ſervituros, in quo tanquam in fundamento omnis inſtituti noſtri ratio conſtituta eſt: hoc verò quartum votum æquè volumus omnibus noſtris tam Sacerdotibus, quàm Fratribus eſſe commune: ſic, ut omnes qui in hoc inſtituto Deo vitam ſuam dedicare voluerint, hujus quarti voti religione teneantur: ejus autem formula erit hæc, quæ ſequitur, eamque in Profeſſione facienda ſinguli pronuntiabunt: *Ego N. profeſſionem facio, & promitto Omnipotenti Deo, coram ejus Virgine Matre, & univerſa cæleſti Curia, ac omnibus circumſtantibus, & tibi admodum Reverendo Patri Generali Religionis Clericorum Regularium Miniſtrantium infirmis, locum Dei tenenti, & Succeſſoribus tuis, (vel tibi Reverendo Patri Provinciali, vel Præfecto talis loci, &c. nomine, & vice Præfecti Generalis, & Succeſſorum ejus locum Dei tenenti) perpetuam Paupertatem, Caſtitatem, & Obedientiam, & perpetuò inſervire, (quod eſt præcipuum noſtri inſtituti miniſterium) pauperibus infirmis, quot etiam peſte infecteris, ſecundum formam vivendi contentam in literis Apoſtolicis noſtræ Religionis Miniſtrantium Infirmis, & in ejus Conſtitutionibus tam editis jam, quàm impoſterùm edendis.* Lecta profeſſione à novo Profeſſo, admittens ad profeſſionem dicat: *Et ego N. authoritate, qua fungor, accepto profeſſionem tuam, & unio te corpori myſtico noſtræ Religionis, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Amen.* Vel: *Ego N. nomine & vice Rever. Patris noſtri Præfecti Generalis authoritate, qua fungor, accepto profeſſionem tuam, & unio te corpori myſtico noſtræ Religionis, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Amen.* Illud præterea ſtatuimus, ut omnes, & ſinguli Patres, ac Fratres, ſive qui nunc in Religione ſunt, ſive qui impoſterùm futuri ſunt, poſt quatuor hæc ſolemnia vota, ſtatim, & immediatè alia, quæ ſequuntur ſimplicia vota emittant, quæ ſemel ſuſcepta ſemper obſervent, nec per quemcunque Jubileum etiam anni ſancti à Sanctiſſimo D. N. conceſſum, aut concedendum, nec ob cauſam quamcunque à ſequentibus votis ſimplicibus abſolvi poſſint, quæ de more quotannis renovare debebunt eo die, qui Sanctæ Crucis Inventioni ſacer eſt. Primum igitur ſimplex votum eſt, quo ſpondent ſe nunquam acturos, nulloque tempore, quantum erit in ipſis aſſenſuros, ut mutetur, vel alteretur præſcriptus ægrotis inſerviendi modus in Noſocomiis, tam in ſpiritualibus, quàm in corporalibus, ut *ſuperiùs* dictum eſt, niſi juſtis de cauſis fieret, ut validiùs & vehementiùs adſtringendus (authoritate tamen Apoſtolica) videretur. Secundum, ſe nunquam daturos operam, nulloque modo conſenſuros, ut redituum adminiſtrationem, aut Noſocomiorum dominium habeant, atque poſſideant; quo majore cum animi puritate ſe totos ad ægrotantium miniſterium ſpirituale, & corporale convertant. Tertium, ſe nunquam curaturos, ne indirectè quidem, ut in aliquam prælationem, vel dignitatem in Religione, & neque acturos, nec quantum in ſe fuerit, conſenſuros, ut extra Religionem in prælationem aliquam, vel dignitatem eligantur, vel promoveantur, niſi ſub pœna peccati à Summo Pontifice coacti. Quartum, ſinguli promittent ſe Religioni, vel Conſultæ generali manifeſtaturos, ſi quem ex noſtris ſcirent aliquid prædictorum duorum Prælationem videlicet, ſeu dignitatem intra, vel extra Religionem curare, ſeu prætendere. Quoniam verò noſtrorum Religioſorum eſt, cæteris curis prætermiſſis, propter divinum dumtaxat amorem, nudo ac puro miniſterio miſericordiæ ſpiritualis pariter, & corporalis erga ægrotos in Noſocomiis defungi, idcircò ne quando noſtrum hoc inſtitutum convelli, aut labefactari poſſit, quo dominiorum etiam Gubernatorum Noſocomiorum omnis ſuſpicio tollatur, decernimus ad validiorem firmitatem hujus Ordinis obtinendam, ſub

pœna excommunicationis latæ ſententiæ, cujus abſolutio Sedi ſanctorum Apoſtolicæ reſervetur, ne quisquam ex noſtris patribus, & fratribus, ſive Generalis ſit, ſive Conſultores, ſive Provincialis; vel quacunque dignitate fungens, ſive per ſe, ſive per alios directè, vel indirectè recipere Noſocomiorum dominium, aut jus nullum, vel quamlibet eorum adminiſtrationem vectigalium, ſeu redditurum audeat, vel præſumat, immò quantum erit in ipſis nunquam aſſentiunt, ut hujusmodi curæ, vel adminiſtrationes à Religione admittantur; cùm nudum, ac purum animarum, & corporum ægrotantium miniſterium ſit tantummodo à noſtris amplectendum. Quanquam Sacerdotes ex officio, quod illorum eſt proprium, ad Sacramenta Eccleſiæ adminiſtranda incumbere debebunt, utpotè ad ægrotorum confeſſiones audiendas, ad Sacratiſſimam Euchariſtiam conferendam, ad Extremæ-Unctionis Oleum ægrotantibus adhibendum, ad Sacrum Miſſarum Sacrificium faciendum, ad mortuos ſepulturæ mandandos, & ad agonizantium animas diu, noctuque Deo commendandas; tamen, ut voto ſatisfaciant, quod corporale, & ſpirituale miniſterium amplectitur, manus etiam ad aliquas corporales miſericordiæ functiones aſſerant, cujusmodi ſunt illæ, ægrotantibus cibum ſubminiſtrare, pituitoſas linguas eorumdem detergere, ora colluere, confovere frigida membra, cæteraque hujus generis charitatis officia: conceditur etiam iisdem Sacerdotibus, (quibus tamen per Superiores licebit) ut reliqua quoque Fratrum miniſteria corporalia, quæ eorum propria ſunt officia circa ægrotantium neceſſitates exercere poſſint. Item, quoniam ad proprium Fratrum officium pertinet, infirmis in miniſterio corporali ſervire, videlicet ægrotantibus adeſſe, vigilias, & excubias conſuetas peragere nocturnas, atque diurnas, lectulos ſternere, menſas eſcarias apponere, & amovere, cibos, & fercula deferre, illos cibatu reficere, cibum, ſi ſit opus, in os inſerere, linguas repurgare pituitoſas, infirmos attollere ſubditis, ſi neceſſe fuerit, ulnis, algentes calore confovere, medicatas potiones, ſyrupos, & pharmaca ſuis temporibus afferre, corporis cauteria curare, Medicos, aut Chirurgos comitari, & cætera id genus officia præſtare; ut tamen ipſorum Fratrum voto ſatisfiat, quo miniſterium etiam ſpiritualis miſericordiæ continetur (ad quem finem potiſſimum omnia noſtrorum conſilia referenda ſunt, quandoquidem animarum curatio verus eſt inſtituti noſtri ſcopus;) ideò Fratres ad peccatorum exactam confeſſionem, & communionem infirmos præparabunt, eosque ad patientiam, & ad benè moriendum diſponent. Prætereà quædam alia Sacerdotum propria miniſteria, à Superioribus tamen obtenta facultate, præſtare poterunt, uti pauperes infirmos Chriſtianam doctrinam docere, eosdem in articulo potiſſimùm mortis ad fidei proteſtationes faciendas hortari, ad agonixantium animas Deo commendare, aliaque ſimilia pietatis officia eisdem impendere. Atque, ut faciliùs impleatur miniſterium noſtrum, quibus in Noſocomiis, vel propter rei familiaris anguſtias, vel propter aliam quamlibet difficultatem, neceſſarius Patrum, ac Fratrum numerus ad prædicta charitatis officia obeunda ali, & ſuſtentari non poteſt, cùm major numerus noſtrorum eſſe debeat, miniſtrorum mercenariorum numero, qui in ipſis Noſocomiis haberi ſolitus eſt; ſecularium enim corpora robuſtiora ſunt, atque validiora, quàm Religioſorum; ſtatuimus, ut Pater Generalis, & Conſultores, vel Provinciales, ſeu alii Religionis Superiores diligentiam adhibendam curent, ut neceſſaria vitæ præſidia victus, veſtitusque noſtris Patribus, & Fratribus ſupra numerum prædictum mercenariorum in eisdem locis degentibus, ſubminiſtrentur. Decernentes præterea, ut miniſtri ſeculares, & mercenarii advocentur, Noſocomiorum mercede conducti, ut molis onera tollant, gravioris que ponderis vaſa, vel ænea, vel lignea, crateres, curriculos, lebetes, & labra, grabatos, culcitras, palearas, anaclinteria, accubitorias ſpondas tranſportent, prunas in clibanum, & in foeum ligna componant, atque ſuccendant, aquam pototiam excoquant, faſciculos, ſive ſarcinas indumentorum ægrotantium portent, ſordidas veſtes abluant, & ad fœminarum lavacra deferant, demortuos efferant, & ſepeliant, capſulas, & unguentorum, ac oleorum repoſitoria, Chirurgos, atque unctores ſequendo circumferant, Noſocomiorum pavimenta verrant, atque lavent, ænea, vel lignea vaſa tergant, polubra, matulas, catillos, & alia hujusmodi purgamentorum vaſa egerant; nec quisquam ex noſtris ad prædictum miniſteriorum genus exequendum teneatur, nec compellatur; cùm robuſtiorum opera ſint, quæ quidem à prædictis mercenariis meliùs exiguntur. Statuimus etiam, ne quisquam ex noſtris in Noſocomiis munere unctoris, clyſterarii, coqui, cannavarii, diſpenſatoris, cuſtodis veſtium, pharmacopolæ fungatur, neque ſtultorum, ſeu dementium curam gerat, neque cæteris omninò hujus generis muneribus præficiatur. Quòd ſi morbi difficultas aliqua major, vel alicujus gravioris impedimenti neceſſitas Patres, Fratresque noſtros urgebit, ita ut explere officii ſui partes, & miniſterium hoc ſpiritualis, & corporalis miſericordiæ exequi non poſſent; tunc, ut in ſupplementum ad tempus, Noſocomiorum impenſis, mercenarii conducantur, quoad ea neceſſitas urgebit, qua cedente, ſuccedant iterum noſtri, mercenarii verò dimittantur. Conſtituitur etiam, ut omnes, & ſinguli tantummodo Fratres, qui ægrotantium curæ in Hoſpitalibus deſtinati fuerint, debeant in eisdem Hoſpitalibus in ſingulos menſes per tres hebdomadas commorari, habitare, degere, pernoctare, & alimoniam, ac cibum ſumere; ad quartam verò uniuscujusque menſis hebdomadam in Profeſſorum noſtrorum Domibus, aut in locis animi relaxationibus aſſignatis, Præfecti arbitrio, conſument: Permittitur tamen, quòd ſi aliquis ex prædictis Fratribus pro ſua devotione, & pia voluntate voluerit totum ipſum menſem apud eosdem Noſocomiorum ægrotos explere, id efficere poſſit, ex dicti Præfecti licentia. Quòd ſi accider, ut in aliqua noſtrorum Domo major numerus degat, quàm Noſocomiorum miniſteria poſtulabant, in hoc caſu liberum erit Præfecto illius domus, Fratrum vices permutare, quemadmodum, & quo tempore convenire judicaverit. In quibus urbibus, oppidis, & locis (ut ſunt initia rerum recenter inchoatarum) noſtri nondum Domum formatam, ſed habitationem tantummodo intra Noſocomia habebunt, volumus, ut in his locis per id tempus diverſentur, & degant ſub Præfectorum, & aliorum Officialium obedientia, quos ad hujusmodi officia exequenda noſtra Religio in Domibus formatis creare conſueſcit. At in quibus urbibus, oppidis, locisque non ſolùm formatam Domum, ſed etiam certam habitationem noſtri in Noſocomiis habebunt, prædictarum Domorum Præfecti eligent Superiores, nimirum Sacerdotem unum, penes quem regimen, & cura cæterorum Sacerdotum ac Fratrum in iisdem Noſocomiis commorantium erit: Fratrem item unum infirmarium, cujus officium erit cæteris Fratribus præeſſe in iis dumtaxat rebus, quæ ad functiones pertinent corporales circa ægrotos: Intelligat tamen dictus Frater infirmarius ſibi nullum jus eſſe datum cuilibet ex Fratribus injungendi pœnas, quas, ſi neceſſe fuerit, prædictus Pater exiget, qui Patrum, & Fratrum omnium curam gerer. Ne quando verò charitatis fervor intepeſcat, aut impediatur in noſtris Fratribus in miniſterio pauperum ægrotantium deſtinatis, nec ſollicitudinibus domeſticis, nimiisque occupationibus, (ut uſu multorum annorum evenire comperimus,) eorum ſpiritus obruatur; ſtatuimus, ut ad hæc domeſticorum negotiorum, & familiarium miniſteriorum munera peragenda devoti,

voti, ac pii homines ſuo Oblatorum nomine, cooptentur, qui ſine ull. votorum noſtrorum promiſſione, nec profeſſione, voluntarii ſe totos prædictis, in Domibus noſtris miniſteriis impendant. Volumus etiam, (Deo adjuvante,) ut in illis dumtaxat Noſocomiis, ubi noſtris, ut ſupra dictum eſt, certus habitandi locus erit, fœminis ægrotantibus Sacramenta diu, noctuque noſtri adminiſtrent; ſed agonizantium prædictarum animas, interdiu tantùm, non noctu commendentur, juxta Conſtitutiones edendas. Verùm, quia Patres, & Fratres, qui hoc tempore in Religione vivunt, ob ſuperiorum temporum labores infirmi, & quaſi inhabiles reperiuntur ad hæc onera, modo præſcripto, ſuſtinenda, ad quæ priùs ex inſtituti obligatione minimè tenebantur; propterea decernitur, ut Præfecti, Superioresque majores noſtræ Religionis diſpenſare debeant, ac teneantur cum omnibus prædictis Patribus, & Fratribus præſentibus, qui ad prædictos labores denuò adjunctos circa miniſterium ſpirituale, & corporale Hoſpitalium exequendos, non ſeipſos aptos ſentient, nec habiles judicabunt: Decernentes tamen omnes Patres, & Fratres præſentes teneri miniſterium corporale, & ſpirituale ægrotantium in Hoſpitalibus dies, noctesque exequi, quemadmodum obſtricti tenentur illi Patres, & Fratres, qui mittentur è noſtris Domibus ad ægrotis inſerviendum in Noſocomiis, in quibus tamen non habitent, ut ſuprà conſtitutum eſt. Capitulum generale ordinariè ſexto quoque anno celebretur, cui Capitulo intereſſe debent Pater Generalis, Conſultæ generales, Arbiter Conſultæ generalis, Procurator generalis, Secretarius dictæ Conſultæ, & Provinciales; præterea ex ſuis quibusque Provinciis ſinguli cum duobus ſociis vocalibus, quorum alter Sacerdos, alter Frater erit, à ſuis Provincialibus Capitulis electi, & attributi: ſtatuimus etiam, ut Fratres profeſſi, qui hoc tempore in noſtra Religione vivunt, & Sacris Ordinibus initiati, ſeu initiandi ſunt, eligi poſſint, & in hoc generale Capitulum convenire eo jure, quo Patres. Verùm imposterùm qui futuri ſunt, hujus juris erunt expertes, & in illis eligendis modus præſcriptus obſervandus eſt, id eſt unus Sacerdos, & unus Frater. Præfectus Generalis poſt mortem hujus, qui perpetuus eſt, ſex annos præfecturam geret, quæ quidem præfectura ſemel una tantùm vice, cum authoritate Summi Pontificis protogari in alterum ſexennium poſſit; qui, exacto Generalatus ſexennii tempore, niſi ad aliud officii munus eligetur, ad ſuum privati, ſubditique locum redibit, nulla prærogativa, nulloque titulo honoris, aut nominis inſignitus. Ex quatuor Conſultoribus Patris Generalis duo Sacerdotes erunt, & duo Fratres, qui quidem Conſultores id officium, quemadmodum Generalis Præfectus, in ſexennium obtinebunt. Similiter etiam, ut *ſup.* diffinitum eſt, quoad ſuperſtes erit præſentis temporis Præfectus Generalis, cujus item Generalatus perpetuus eſt, tam dictum Capitulum, quàm electio dictorum Conſultorum ſexto quoque anno facienda eſt. Idem decretum eſt, ut ſupradicti Pater Generalis, Conſultores, & Arbiter conſultæ ſemper in Generali Capitulo eligantur. Quòd ſi Generalis intra prius triennium ſuæ præfecturæ mortem obibit, qui primus Conſultor generalis erit eo tempore, ſuccedat in ejus locum in tres illos priores annos, unius tantùm ſuffragii jure, & Vicarii generalis nomine contentus: in Conſultoris autem ſuccedentis locum ſubſtituatur Arbiter, qui in ordine ſuæ proferendæ ſententiæ conceſſis ultimum locum inter Conſultores Sacerdotes tenebit: circumactis autem prioribus tribus annis Capitulum Generale cogendum eſt, quo in Capitulo novi Generalis electio facienda eſt. At verò ſi intra poſterius triennium Generalis Præfectus è vita deceſſerit; decernimus, ut idem primus Generalis Conſultor, Vicarii Generalis nomen, & perſonam gerat in ſex tantùm menſes, quo tempore teneatur indicere, & cogere Generale Capitulum, in quo Generalis Præfectus creandus eſt. Simul illud adverti debet, ut quotiescunque novi Generalis fit electione, creari pariter debeant Generales Conſultores, & Conſultæ generalis Arbiter, ex quibus ſi aliquis intra ſupradictum ſexennium deficeret, obſervetur, quod in Capitulis Generalibus ſtatutum, vel ſtatuendum erit. Præterea in Capitulis Generalibus quatuor Definitores ex antiquioribus, & expertioribus Patribus, & Fratribus Capituli eligantur ex Patribus Sacerdotes duo, totidemque ex Fratribus, qui ſimul omnes unà cum Patre Generale, veluti Præſidente, debent examinare, perpendere, approbare, vel improbare res, quæ ſuggerentur, ut ad Capitulum referri debeant: & nemini liceat, nec quisquam poſſit quicquam ad Capitulum referre, quod non antè cognitum, examinatum, & approbatum à ſupradictis Patre Generali, & Definitoribus fuerit. Quocirca poſt obitum hujus Patris Generalis præter quatuor ſupradictos Definitores eligendus erit etiam Præſidens Capituli, qui una cum Definitoribus cognoſcet, expendet, approbabit, vel improbabit res ad Capitulum, aut referendas, aut ſecus, ad quas approbandas, vel refutandas ea ratio ſuffragiorum habenda eſt, ut id fiat, quod major numerus ſuffragiorum faciendum eſſe cenſuerit. Sancitur etiam, ut Præfectus Generalis, Arbiter Conſultæ, Procurator Generalis, Secretarius dictæ Conſultæ, Provinciales, Viſitatores, Præfecti domorum profeſſarum, & novitiatuum, & generalium valetudinariorum, & Præſidens Capituli Generalis omninò cooptentur, & eligantur, ex corpore, & numero vocalium Sacerdotum. At verò cæteri ſubordinati Officiales, cujusmodi ſunt Miniſtri, Subminiſtri, rerum domeſticarum Proviſores, ac eleemoſynarum Procuratores, Sacriſtæ, vel æditui conſtitui poterunt ex numero Fratrum etiam non vocalium: dummodo propter has occupationes nihil earum rerum omittatur, quæ circa curam ægrotorum ex dictorum Fratrum ſedulitate requiruntur. Omnes Provinciales, item Præfecti profeſſarum domorum & Novitiatuum, & valetudinariorum generalium ſinguli binos Conſultores, Sacerdotem unum, alterum Fratrem habebunt, quorum Conſultorum vota duntaxat conſultiva erunt, non deciſiva. Animadvertendum tamen eſt, quoties mentio ſit Fratrum eligendorum, illos tantùm Fratres à Nobis intelligi, qui ad Sacerdotium deſtinati non ſunt. Statuimus etiam, ut inter Fratres, ad quorum numerum referuntur omnes quicunque Sacerdotes non ſunt, nullus præcedendi, & ſubſequendi ordo ſervetur, prætérquam in Capitulis tam Generalibus, quàm Provincialibus, & localibus, in quibus habenda eſt ratio dignitatum, & perſonarum. Idem decernimus de Patribus, hoc eſt, Sacerdotibus, hos enim tantummodò Patres appellari, & nominari, & ſic in noſtra Religione intelligi perpetuò volumus: inter quos Patres nullum obſervabitur dignitatis, aut loci diſcrimen, nec præcedentia, niſi in ſupradictis Capitulis, in quibus, ſi loquimur de Patribus, & Fratribus præſentis temporis primum ſententiæ locum, & primi loci dignitatem obtinebunt, qui Religionem priùs ſunt ingreſſi: ſi verò de futuris, præcedere debebunt, qui primùm profeſſionem ediderint. In domibus profeſſis, in quibus Novitii erunt admittendi, quatuor Examinatores Novitiorum eligantur à Patribus, & Fratribus vocalibus ſimul, ſine ſuffragiorum diſtinctione, quorum Examinatorum duos Sacerdotes, & duos Fratres eſſe oportebit; quòd ſi ce veneat, dum de aliquo Novitio approbando ſuffragia ferantur, ut æqualis eſſet Suffragiorum numerus, in eo caſu Præfectus quinti Suffragii jus habebit, ad eamque partem accedet, quæ meliùs ſentire, & judicare videbitur, & quod ita conſtituetur, firmum erit. Nullus poſt hac Novitius ad Religionem minor octodecim annis natu, nec quinque, & quadraginta grandior admittatur, niſi

tamen

tamen habito ad majorem aliquam, evidentemque Religionis utilitatem reſpectu, ſecùs Patri Generali, ejuſque Conſultoribus videretur. At ſi cum aliquibus octodecim annis natu minoribus eſſet diſpenſandum, id nullo modo concedi debet, niſi quibus ſaltem ſextus decimus annus expletus erit. Ii porrò Novitii ad habitum Religionis admiſſi, ut ad ſtudia, ſi linguam Latinam intelligent, deſtinentur, poſtquam biennium in Novitiatu peregerint, ad Religionis ſtudia promoveantur, quæ erunt Humaniores literæ, Logica, & caſus conſcientiæ: quæ quidem ſtudia omni cum perfectione ſunt à prædictis addiſcenda, cùm illud præcipuè requiratur in noſtris, ut promptiſſimi, reſoluti, perfectiſſimique Caſuiſtæ ſint, præſertim, quibus ex officio convenit, & Domi docere diſcipulos noſtros, & foris ſine ulla dubitationis hæſitatione conſcientiæ nexus exolvere, & Sanctiſſima Eccleſiæ Sacramenta fidelibus miniſtrare, cùm hoc potiſſimum noſtri inſtituti ratio requirat. Simul illud volumus ab iis, qui vigeſimum primum annum excedentes ad Religionem admitti petunt, ut in iis ea ſit literarum facultas, ut continuò poſſint ad conſcientiæ caſus diſcendos applicari. Qui verò Latinam linguam non intelligent, in Fratrum Laïcorum numerum literas non diſcentium cooptentur. Nulli Novitiorum tam eorum, qui literis operam daturi ſunt, quàm eorum, qui Domino in ſimplicitate abſque literis ſervient, geſtare liceat pileum quadratum Presbyteralem, quoad in Novitiatu legitimum tempus exegerit, Fratribus ſacris Ordinibus initiatis exceptis. Interdicimus præterea omnibus Novitiis, qui ſtudiis ſunt applicandi, ut *ſuprà* diximus, omnem ſtudiorum tractationem, niſi Novitiatum antè peregerint; qui quidem exercitandi ſunt non ſolùm in functionibus ſpiritualibus; ſed etiam indiſtinctè in Noſocomiorum exercitationibus, juxta conſilium, & authoritatem Superioris, qui in Novitiis inſtituendis, reſpicere, & conſulere debebit inſtitutionis formulam illam, quæ ad Novitios in Domino, ſpiritualiter, & corporaliter dirigendos tradetur. Præfecti domorum profeſſarum, cum ſuis Conſultoribus, item Examinatores, & Magiſtri Novitiorum, ſimul (ſi tamen erunt) cum Patre, & Fratre Infirmario Superioribus noſtrorum, qui in Noſocomiis cohabitant; ſin minùs, prædicti abſque dictis Patre, & Fratre Infirmario ſexto quoque menſe congregentur, & in ſingulorum Novitiorum, quos inſtituendos acceperint, vitam & mores inquirant; deinde de ſingulis ſecreta vota deciſiva ferantur, ut illi duntaxat in Novitiatu retineantur, aut inde dimittantur, quos retinendos, aut dimittendos eorum major pars in Domino judicaverit: Verumtamen Præfectis domorum profeſſarum, aliiſque majoris poteſtatis Superioribus liberum eſſe volumus, ut è Novitiatu dimittere poſſint, & per ſeipſos, quem dimittendum cenſuerint, nullis initis ſuffragiis cæterorum, ſi intra quodlibet ſex menſium ſpatium in aliquo Novitio aliquod publicum, vel occultum delictum compererint, aut aliud quodpiam impedimentum, quo ſatis conſtaret illum minimè futurum ad Religionem idoneum. Si tamen illorum examinatoribus intervenire Superiores majoris poteſtatis voluerint, hoc eſt, Pater Generalis, conſultoreſque generales, qui cum eo illo tempore reperirentur, aut Provincialis, aut Viſitator Generalis, præmonitis ante Præfectis; tum illorum Conventus expectetur, etiamſi ſemeſtre ſpatium prorogandum eſſet, maximè verò ſi proximum profeſſioni ſemeſtre in illorum adventum incideret: ii nimirum Superiores majoris poteſtatis, cum ſupradictis Superioribus deputatis convenire debebunt ad ſuffragia ferenda, & quod major pars faciendum cenſuerit, id fiat. Omnes Novitii tam illi, qui literis operam navare debent, quàm qui non debent, in Novitiorum domibus habitabunt, atque hæc habitatio communis erit utriuſque ſtatus; & in Novitiatu communis omnium erit cura, & diſciplina ſub regimine eorum, qui Magiſtri pariter, & Præfecti, & Superiores illarum Domorum erunt. Omnes ii, qui ad Religionem admittentur, abſoluto Novitiatus ſui tempore, ſi apti judicati fuerint, quartum votum ſolemne ægrotantibus ſerviendi ſpiritualiter, & corporaliter, ut *ſuprà* dictum eſt, indiſtinctè emittant, quo facto, ad id exequendum ſeſe accingant, quod Superiores, qui locum Dei obtinent, ipſis injungent. Novitiorum noſtrorum Domus in illis potiſſimum civitatibus, oppidis, & locis conſtituantur, ubi noſtra Religio commodum habebit in Noſocomiis habitandi locum, ut infirmis miniſtrent. Relinquimus tamen Patri Generali, & Conſultoribus generalibus, aut quibus ipſi mandaverint, liberam poteſtatem fundandi hujuſmodi Novitiatus in aliis etiam civitatibus, & locis, in quibus intra Noſocomia, neque miniſterium, neque habitatio noſtrorum collocata eſſet, aut collocari poſſet: modò tamen in illis civitatibus, oppidis, & locis Noſocomia reperiantur, in quibus noſtri integrè exercere poſſint inſtituti miniſteria. Nullus ex Patribus, & Fratribus, qui noſtræ Religionis miniſterio ſeſe impoſterum emancipare voluerint, jus utriuſque ſuffragii activi, vel paſſivi conſequetur, niſi poſt decem annos in profeſſione tranſactos in bono exemplo, & mortificatione; ſi tamen habiles, idoneique judicabuntur à Patre Generali, ejuſque Conſultoribus, qui ob Religionis neceſſitates diſpenſare poterunt cum iis, quos idoneos judicabunt, modo non priùs id fiat, quàm poſt expletos quinque profeſſionis annos. Statuimus, ne poſthac ulla in Domo, quæcunque illa ſit, cujuſque Provinciæ major noſtrorum numerus alatur, quàm quotidianarum eleemoſynarum largitas patiatur: in numero verò noſtrorum conſtituendo illa cautio adhibenda ſancitur, ut in aliquibus locis plures Sacerdotes quàm Fratres, & è contra in aliis, plures Fratres, quàm Sacerdotes conſtitui debeant, prout ipſorum locorum conditio poſtulabit, quò liberiùs, & perfectiùs inſtituti noſtri miniſteria exequantur, non ſolùm in ægrotis Hoſpitalium, in neceſſitatibus ſpiritualibus, & corporalibus curandis; ſed etiam in iis viſendis, qui ſparſim in civium privatorum domibus, & carceribus ægrotant, & in agonizantium animis Deo ritè commendandis; quod omninò obſervandum, & in Religione noſtra poſthac ſemper cuſtodiendum ſtatuimus; non obſtante clauſula Bullæ fel. mem. Greg. XIV. Pont. Max. ad ea verba: Noſtri inſtituti ratio poſtulat, ut longè major eſſe debeat Laïcorum, quàm Sacerdotum numerus. Omnes profeſſi Fratres, tam illi, qui nunc vivunt, quàm qui venturi ſunt in Religionem noſtram, quadrato Presbyterorum pileo uti poſſint, non autem tonſura Clericorum, iis exceptis, qui aliquem ordinem conſecuti, deinceps ad Sacerdotium præparantur. Tunica, & pallium noſtrorum Patrum, & Fratrum ex ejuſdem qualitatis panno, eademque forma, & prolixitate eſſe debeant, induentes ſe uti pauperes, & honeſti Sacerdotes. Etenim multorum annorum experientia compertum eſt, Profeſſorum noſtrorum Domos alere, ſuſtinere, ac manutenere non poſſe Novitios, nec alios infirmos ad obeunda noſtri inſtituti munera inhabiles; ſancitur, ut noſtra Religio poſthac in ſingulis quibuſque Provinciis poſſit erigere unum, vel plures novitiatus, necnon unum, vel plura valetudinaria generalia pro noſtris Profeſſis infirmis, & inhabilibus, pro quorum duntaxat Novitiatuum, & Generalium valetudinariorum ſuſtentatione, & manutentione ipſa Religio capax ſit omnium bonorum ſtabilium, cenſuum, redituum, legatorum, & aliarum ſubventionum, tam temporalium, quàm perpetuarum. Generalis autem, & Conſultores facultatem habebunt mittendi in dicta Valetudinaria generalia eos infirmos, & inhabiles, quos ipſi, vel alii Superiores de eorum licentia, judicaverint eſſe mittendos, modo, & forma in Conſtitutionibus præſcribendis: ſtatuimus etiam ex

iisdem

Iisdem novitiatuum, & valetudinariorum redditibus Præfectos, cæterosque Officiales, ac perſonas eorundem locorum vivere debere. Volumus item, ut ex iisdem redditibus novitiatuum, & valetudinariorum generalium, eleemoſynæ nomine, ſi neceſſitas flagitabit, neceſſaria ſubminiſtrentur particularibus domorum profeſſarum valetudinariis. Præterea ſi Religioni noſtræ donatione, vel teſtamento cenſus, redditus, ſtabilia bona, ſive mobilia, ſive alia quæcunque legata perpetua diſtributa, vel aſſignata, vel quoquomodo relicta fuerint; decernimus eorum bonorum dominii Religionem noſtram eſſe capacem, ad effectum dumtaxat eadem bona applicandi quibusvis valetudinariis generalibus noſtrorum profeſſorum, vel noſtris quibuscunque noviciatibus, arbitrio, & judicio Patris Generalis, ejusque Conſultorum. Animadvertendum eſt, omnes domos noſtras profeſſas debere tantùm de eleemoſynis vivere, prout paupertatis noſtræ votum exigit; idcircò caveant noſtri profeſſi, ne prædictis valetudinariorum, ſeu novitiatuum redditibus, ſeu aliis quibuscunque perpetuis fructibus alantur, niſi quibus permiſſum eſt, modo quo ſuprà. Quotidianarum, & temporalium Miſſarum obligationes facilè non ſuſcipiuntur, ne noſtræ domus intolerabili perſolvendi debiti neceſſitate graventur; quocircà perpetuæ neceſſitates, ſine obligatione ejusmodi Miſſarum perſolvendarum ſuſcipi non poterunt à noſtris quibuscunque, niſi Pater Generalis, ejusque Conſultores propter aliquam evidentiſſimam utilitatem ſecùs judicaverint: explicamus tamen legata, aut bona, quæ cum prædictis oneribus relinquentur, converti debere in tot cenſus, redditus, & bona ſtabilia, ut ſi perpetua obligationis Miſſarum neceſſitas fuerit, fructus etiam redditmum perpetuus eſto: qua de re ad primum generale Capitulum plenam rationem referendam volumus, ad quod pertinere debet ea reſtituere, quæ diximus bona, quotiescunque minimè videretur expedire hujusmodi perpetuis oneribus obligari. Quæ verò bona ſtabilia, ſive redditus ob illas Miſſarum neceſſitates, & obligationes ad noſtros pervenerint, ea Pater Generalis, ejusque Conſultores applicandi, aſſignandique poteſtatem habeant iis valetudinariis noſtrorum, aut noviciatibus, quorum majores videbuntur eſſe rei familiaris anguſtiæ. Statuimus præterea, ut Patres, qui ſenes ſunt, aut inhabiles ad instituti prædicti miniſteria, tam in Hoſpitalibus, quàm in privatis civium ægrotantium domibus, atque carceribus impendenda: necnon Patribus, qui ſuam hebdomadam in Hoſpitalibus, & ſui partes officii in agonizantium animabus commendandis expleverint (juxta Conſtitutiones, quæ ſuper his miniſteriis edentur,) poſſint vacationis ſuæ diebus, de Præfectorum, vel aliorum Superiorum facultate in Eccleſiis fidelium confeſſiones audire, & in illis etiam publicè ſermocinari, (non autem concionari,) poſſintque alia devota Eccleſiaſtica exercitia in eisdem Eccleſiis exercere: quas tamen exercitationes ad eum finem aſſumi, & dirigi volumus, ut velut mediis, & inſtrumentis neceſſariis promptiores, inſtructioresque ad animarum, & corporum ægrotantium ſalutem procurandam noſtri reddantur: Quamobrem decernimus, ut Pater Generalis, ſive quicunque alius Superior, nulla cauſa poſſit cum aliquibus ex noſtris Patribus diſpenſare, ut ſuum diem, vel ſuam hebdomadam in miniſtrando Noſocomiorum infirmis intermittant, ut fidelium etiam quorumcunque benefactorum, vel benefactricum confeſſionibus audiendis operam dent, qui ſi Confeſſariis noſtris uti volent, hoc modo contenti erunt: Quòd ſi bina hæc pietatis officia ſimul in idem tempus inciderent, id eſt, hebdomada, vel dies, quo noſtri Patres in Noſocomia mittendi ſunt, & officium in Eccleſiis confeſſionum audiendarum, tunc potiùs confeſſionum officium, quàm Noſocomiorum miniſterium omittendum eſt. Nullus ex Superioribus ad habitum noſtræ Religionis admittere poterit ullum motivum, niſi facultatem expreſſam à Patre Generali, ejusque Conſultoribus habuerit: quorum etiam intererit diſpertire, atque deſcribere provincias, valetudinaria generalia, & novitiatus: iisdem applicare, ſeu convertere, & conſtituere, per quos Adminiſtratores, & quo pacto ſupradicti novitiatuum, & valetudinariorum generalium redditus, aliaque ſibi mobilia, ſive ſtabilia bona, quæ noſtræ Religioni, vel dono, vel teſtamento relinquenda ſunt, impendi, & tractari debeant. Similiter Patris Generalis, & Conſultorum erit admittere, ſive remittere quemvis locum, aut domum, aut Noſocomii cujuslibet habitationem: Simul illud explicamus, & diffinimus ad prædictos ſpectare declarationem, & deciſionem (non autem immutationem) earum rerum, de quibus ſuper prædictis omnibus Capitulis, vel ſtatutis dubitatio fuerit orta. Cùm autem hujusmodi formam ſtatutorum à nobis examinatam ad proſperum regimen, & felicem progreſſum dictæ Congregationis, quem enixè exoptamus, neceſſariam, & opportunam fuiſſe, & eſſe cognoverimus, Nos dictarum literarum tenores præſentibus pro expreſſis habentes, ac Camillum, & Blaſium, ac Sanctium, & Octavianum, ac Chromatium prædictos, & eorum quemlibet à quibusvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliisque eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis à jure, vel ab homine quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutos fore cenſentes, Motu ſimili, non ad dictorum Camilli, & Blaſii, ac Sanctii, & Octaviani, ac Chromatii, aut alicujus eorum deſuper nobis oblatæ petitionis inſtantiam, ſed ex certa Noſtra ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine omnia, & ſingula ſtatuta prædicta ſuperiùs expreſſa, Apoſtolica authoritate, tenore præſentium, perpetuò approbamus, & confirmamus: Ac omnes, & ſingulos tam juris, quàm facti defectus, ſi qui deſuper quomodolibet intervenerint in eisdem ſupplemus: Illaque ab omnibus, & ſingulis dictæ Congregationis Religioſis, quovis officio, ſeu dignitate fungentibus, ubicunque exiſtentibus, præſentibus, & futuris, integrè, & cum effectu, & ad unguem perpetuò, & inviolabiliter obſervari mandamus, ac ſub privationis officii, necnon vocis activæ, & paſſivæ, & aliis à Generali, & Conſultoribus dictæ Congregationis in contrafacientes eorum libero arbitrio imponendis pœnis, ne quisquam eorum illis contradicere, aut repugnare, vel adverſari directè, ſeu indirectè quovis quæſito colore, vel ingenio, aut contra illa, ſeu illorum aliquod quoquomodo tractare audeat, ſeu præſumat diſtrictivè inhibemus: illaque de novo quatenùs opus ſit, eisdem authoritate, & tenore edimus, & facimus. Necnon ſtatuta in literis ipſius Gregorii Prædeceſſoris contenta, & ſuperiùs expreſſa hujusmodi, ac quoddam noſtrum circa receptionem Novitiorum die 13. Martii, anno Domini 1594. Pontificatus noſtri anno 3. edictum, ac quævis alia ſtatuta, & ordinationes his proximis ſtatutis contraria, ſeu in toto, vel parte repugnantia, aut illa immutantia, in perpetuum eisdem auctoritate, & tenore revocamus, & abrogamus, ac revocata, & abrogata eſſe decernimus, & illorum obſervationem prohibemus: Literis dictorum Prædeceſſorum, ac noſtris prædictis aliàs in ſuo robore permanſuris, quas omnes, & ſingulas ſuum omninò effectum aliàs ſortiri volumus, illisque robur Apoſtolicæ confirmationis adjicimus. Decernentes easdem præſentes literas nullo unquam tempore de ſubreptionis vel obreptionis vitio, ſeu intentionis noſtræ, aut quopiam alio defectu, etiam ex eo, quòd intereſſe habentes, ad hoc vocati non fuerint, notari, impugnari, invalidari, aut ad terminos juris reduci, ſeu in jus, vel controverſiam revocari poſſe: ſicque per quoscunque Judices, & Commiſſarios quavis auctoritate

ritate fungentes, etiam cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ac dictæ Congregationis Superiores ſublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & authoritate obique judicari, ac diffiniri debere; necnon irritum, & inane quicquid ſecus ſuper his à quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocirca Venerabilibus Fratribus noſtris Oſtien. & Tuſculan. Epiſcopis, ac dilecto filio cauſarum Curiæ Cameræ Apolicæ generali Auditori per Apoſtolica ſcripta, Motu pari mandamus, quatenus ipſi, vel duo, aut unus eorum per ſe, vel alium, ſeu alios præſentes literas, ac omnia, & ſingula in eis contenta, ubi, & quando expedierit, ac quoties pro parte Præfecti, & Sociorum dictæ Congregationis fuerint requiſiti ſolemniter publicantes, eiſque in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant authoritate noſtrâ præmiſſa omnia obſervari. Non permittentes Præfectum ac Socios prædictos deſuper à quoquam quomodolibet moleſtari, contradictores prædicta authoritate noſtra appellatione poſtpoſita compeſcendo. Non obſtante Bulla recolendæ memoriæ Bonifacii Papæ VIII. ſimiliter Prædeceſſoris noſtri, qua inter alia cavetur expreſsè, ne quis extra ſuas civitatem, & diœceſim, niſi in certis exceptis caſibus, & in illis ultra unam dietam à fine ſuæ diœceſis ad judicium evocetur, ſeu ne Judices ab eadem Sede deputati extra civitatem, & diœceſim, in quibus deputati fuerint, contra quoſcunque procedere, aut alii, vel aliis vices ſuas committere præſumant, & de duabus dietis in Concilio Generali edita, dummodo aliquis authoritate præſentium ultra tres dietas ad judicium non trahatur; ac dictorum Sixti, & Gregorii Prædeceſſorum, ac noſtris literis, & quibusvis aliis Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, contrariis quibuſcunque. Aut ſi aliquibus communiter, vel diviſim ab eadem ſit Sede indultum, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Volumus autem, quòd earumdem præſentium tranſumptis etiam impreſſis manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo alicujus perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, ſi eſſent exhibitæ, vel oſtenſæ. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtræ abſolutionis, approbationis, confirmationis, ſuppletionis, mandatorum, inhibitionis, editionis, facti, revocationis, abrogationis, decretorum inhibitionis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum. Datum Romæ, apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1604. Kalendis Januarii, Pontificatus noſtri anno 9.

A. Cardinalis Montaltus Summator.

M. Veſtrius Barbianus.

Habitant Romæ hujusmodi Religioſi apud S. Mariam ad Martyres: veſtes eorum ſimiles ſunt reliquis Clericis Regularibus, ſuper tunicam, & pallium ad dexteram deferunt crucem oblongam ad palmi menſuram caſtanei coloris, qui vulgò *tanè* dicitur.

Habuit viros illuſtres, & hujus Ordinis fundator non ſine maxima ſanctitatis opinione obiit Romæ 14. Julii anno 1614. ætatis ſuæ anno 65. Hujus ferventem charitatem in infirmos exprimit Sylveſter Marulus *in Oceano, lib. 5. pag.* 416. ubi etiam Collegia hujus Congregationis enumerat.

Agunt de hac Congregatione Aubertus Miræus *in lib. de Clericis in commune viventibus*, Gregorius XIV. in præcitata ſua Conſtitutione, Sylveſter Marulus *loco citato*, & Jacobus Baccius *in vita S. Philippi Nerii*.

Minorum Clericorum Regularium Congregatio.

Clericorum Minorum Regularium Congregatio inſtituta fuit temporibus Sixti V. ante annum 1588. 88
Ejus fundator fuit Pater Auguſtinus Adornus Genoenſis, qui cum duobus ſociis Auguſtino, & Franciſco de Caracciolis Neapolitanis Romæ in Eccleſia S. Agnetis in Agone authoritate Apoſtolica hanc Congregationem inſtituit, & prædictus Summus Pontifex ſub nomine Clericorum Regularium Minorum appellari voluit.

Religioſi hujus Congregationis, qui ad Presbyteratus dignitatem admittendi ſunt, poſt annum, & quatuor menſes profeſſionem emittunt, & ultra tria communia, Paupertatis, Caſtitatis, & Obedientiæ vota vovent etiam ſolemniter non ambire dignitates, quæ vota quotannis in die Epiphaniæ communiter renovare tenentur. Rudibus, ſed decentibus induuntur more aliorum Clericorum Regularium.

Hanc Congregationem confirmavit Sixtus V. ſua Conſtitutione ſequenti:

SIXTUS PAPA V.

Ad futuram rei memoriam.

SAcræ Religionis propagationem noſtris potiſſimùm temporibus ubique vigere, ejusque fructus Domino gratiſſimos, & univerſæ Chriſtianæ Reipublicæ utiliſſimos, animabusque fidelium nimium ſalutares, quos ex perſonarum ibi degentium devotis, & continuis precibus cum vitæ probitate, & ſanctitate conjunctis providere cognoſcimus, accreſcere ſemper ex animo deſiderantes, quo Eccleſia hæc viſibilis, quæ contra harum tenebrarum principes, & rectores perpetuò militat, hujusmodi nequitiis, & hoſtilibus inſidiis faciliùs reſiſtere, & mortifera tela propulſare queat, fidelium vota in idipſum tendentia ad exauditionis gratiam libenter admittimus, illisque favorem Apoſtolicum impartimur, prout ipſa videntur expoſcere, & nos conſpicimus in Domino ſalubriter expedire. Sanè pro parte dilectorum filiorum Joannis Auguſtini Adorni, Presbyteri Genuenſis, & Sociorum, Nobis exhibita petitio continebat, quòd ipſi pluribus abhinc annis tanquàm divino afflatu inſpirati, ad Omnipotentis Dei gloriam, & animarum ſalutem, unam Presbyterorum, & Clericorum Regularium Congregationem inſtituere, ac ut cum majori animi quiete Deo ſervire, & illi magis adhærere poſſint, tria ſubſtantialia religioſæ vitæ, Paupertatis, ſcilicet, Caſtitatis, & Obedientiæ vota emittere, ac ſub ſolito, & communi habitu Clericali in unum habitantes, & in communi, ac de communi viventes, necnon Deo humiliter, & devotè, quantum ipſe dederit, ſervientes, ſub noſtra, & ſedis Apoſtolicæ immediata ſubjectione, & ſpeciali protectione Regularem vitam ducere, ac continuis Orationibus, ſpiritualiumque operum exercitio, & aſperæ carnis maceratione ad ſuarum, aliorumque Chriſti fidelium animarum ſalutem, & profectum vacare decreverunt. Quare nobis humiliter ſupplicari fecerunt, quatenus eorum pio deſiderio hujusmodi annuere, aliasque in præmiſſis opportunè providere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur Joannem Auguſtinum, & Socios prædictos, ac eorum quemlibet à quibusvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliisque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, à jure, vel ab homine, quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium duntaxat conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutos fore cenſentes, hujusmodi ſupplicationibus inclinati, unam Congregationem Regularem Presbyterorum, & Clericorum Regularium Minorum nuncupandorum per unum Præpoſitum Generalē, qui Presbyter eſſe, hac prima vice per eundem Joannem Auguſtinum, & Socios prædictos, vel eorum majorem partē,

poſt-

poſtquam profeſſionem emiſerint, & deinceps futuris temporibus per Capitulum Generale dictæ Congregationis per majorem partem ſuffragiorum ad vitam eligi debeat, regendam & gubernandam ad noſtrum, & Sedis Apoſtolicæ beneplacitum auctoritate Apoſtolica tenore præſentium permittimus, & indulgemus, illamque ſub B. Petri, ac noſtra, & dictæ Sedis immediata ſubjectione, & protectione recipimus. Necnon eidem Congregationi, ut pro Eccleſiarum, domorum, & perſonarum ſalubri ſtatu, & directione quæcunque ſtatuta, & ordinationes rationabilia, & honeſta, ac ſacris Canonibus, & Concilii Tridentini Decretis non contraria per Sedem Apoſtolicam approbanda condere, & facere, illaque pro temporum qualitate, aut prout expedire videbitur, mutare, & in totum tollere, aliaque de novo tollere. Eisdem Joanni Auguſtino, & Sociis, ac cuilibet ipſorum, ut tria ſubſtantialia Religioſæ vitæ, ut præfertur, Paupertatis, Caſtitatis, & Obedientiæ vota publicè in cujuscunque Archiepiſcopi, vel Vicarii in ſpiritualibus Generalis manibus, conjunctim, vel diviſim, tam in urbe, quàm aliàs ubilibet emittere, & ſolemniter profiteri, ſub communi, & humili habitu pauperum Clericorum, ſub que denominatione, & nuncupatione Clericorum, & Presbyterorum Regularium Minorum in communi, ac de communi viventes in locis Religioſis, aut ſecularibus, prout ipſis ab illis, quorum loca ipſa erunt, conceſſum fuerit, ſeu expedire videbitur, in unum habere. Ac alios quoscunque ſeculares Clericos, & etiam Laicos, qui Deo adſpirante, ad hujusmodi vitæ frugem, & communem vivendi modum ſeſe conferre voluerint, recipere, & poſt annum probationis ad talem trium votorum profeſſionem in manibus ipſius Præpoſiti Generalis, vel alterius juxta Congregationis inſtituta, & faciendas ordinationes ac ſacrorum Canonum, & Concilii hujusmodi diſpoſitionem emittendam, & ad hujusmodi communem vivendi modum admittere. Ad Horas Canonicas, diurnas pariter, & nocturnas, necnon Miſſas, & alia divina officia ſimul, & diviſim ſecundum uſum, & morem Romanæ Eccleſiæ, & juxta Breviarium Romanum noviter compilatum etiam in Eccleſia dicere, & recitare. Quodque ipſius Congregationis Presbyteri ab ipſius Congregationis Præpoſito Generali, vel alio Superiore, ac ab Ordinario loci approbari, & de licentia ipſius Generalis, ſeu Præpoſiti domus, in qua pro tempore habitaverint quorumcunque Chriſti fidelium confeſſiones audire, illosque à quibusvis peccatis, exceſſibus, & criminibus, non tamen Sedi Apoſtolicæ quomodolibet reſervatis abſolvere. Ac quibuscunque Chriſti fidelibus verè pœnitentibus, & confeſſis ſanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum, ſine tamen ſuorum Parochorum, & jurium parochialium præjudicio miniſtrare. Necnon quascunque domos Regulares dictæ Congregationis pro illorum uſu, & habitatione cum Eccleſia, campanili, domibus, hortis, hortalitiis, & aliis officinis neceſſariis conſtruere, & ædificare, ſeu conſtrui, & ædificari facere, vel jam conſtructas, & ædificatas recipere liberè, & licitè valeant, dictasque domos ex nunc, prout ex tunc, & è contra, poſtquam conſtructæ, & ædificatæ, ſeu receptæ, ut præfertur, fuerint in Domos Regulares dictæ Congregationis, auctoritate, & tenore prædictis concedimus, & indulgemus. Quocirca univerſis, & ſingulis venerabilibus Fratribus Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, ac dilectis filiis, eorum Vicariis in ſpiritualibus, aut Officialibus generalibus, ac Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ Generali Auditori, necnon Abbatibus, Prioribus, Præpoſitis, Decanis, Archidiaconis, Canonicis, & Capitulis, ac aliis, ad quos quomodolibet ſpectat, & ſpectabit in futurum per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus ipſi, vel duo, aut unus eorum per ſe, vel alium, ſeu alios præſentes literas & in eis contenta quæcunque, ubi, & quomodo opus fuerit, ac quoties pro parte Congregationis Minorum hujusmodi, illiusque Præpoſiti Officialium, Miniſtrorum, & perſonarum, vel alicujus eorum fuerint requiſiti, ſolemniter publicantes, eisque in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes faciant, auctoritate noſtra obſervari, ipſamque Congregationem Minorum, illiusque ſingulares perſonas præmiſſis omnibus pacificè frui, & gaudere. Non permittentes Congregationem prædictam, illiusque perſonas, deſuper per quoscunque quomodolibet indebitè moleſtari. Contradictores quoslibet, & rebelles per ſententias, cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, aliaque opportuna juris, & facti remedia appellatione poſtpoſita compeſcendo, ac legitimis ſuper his habendis ſervatis proceſſibus; ſententias, cenſuras, & pœnas ipſas etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſecularis. Non obſtantibus fel. rec. Bonifacii Papæ VIII. Prædeceſſoris noſtri, de una, & Concilii generalis de duabus dietis, dummodo ultra tres dietas aliquis auctoritate præſentium ad judicium non trahatur, aliisque Apoſtolicis, ac in provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel ſpecialibus, conſtitutionibus, & ordinationibus contrariis quibuscunque, aut ſi aliquibus communiter, vel diviſim ab eadem ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas, non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Dat. Romæ apud S. Petrum ſub annulo Piſcatoris die 1. Julii 1588. Pontificatus noſtri anno 4.

Huic Congregationi privilegia Clericorum Regularium Theatinorum conceſſit Gregorius XIV. ſua Conſtitutione, quæ incipit: *Romanus Pontifex*, 18. Februar. 1591. & omnes ejus gratias, & privilegia confirmavit Clemens VIII. ut in annotat. ad Bullam Greg. citatam. Vide Catalogum Collegiorum hujus Congregationis apud Aubertum Miræum *in libello, qui inſcribitur: de Clericis in communi viventibus*.

Agunt de hac Congregatione ipſe Aubertus *loco cit.* & Sylveſter Marulus *in Oceano Relig. lib. 5. pag. 437.*

Erat & alia Congregatio Clericorum in communi viventium, quàm hîc inter eas, quas militare dicit Pennot. *lib. 2. hiſt. tripart. c. 74.* ſub Regula D. Auguſtini, recenſebo, utpote modò Congregationi Somaſchæ unitam. Hæc inſtituta fuit à Cæſare Buſio, & P. Romillonio an. 1592. in urbe Avenionenſi. Inſtitutum horum Religioſorum erat, Chriſtianam doctrinam pueros edocere; modò, ut dixi, unita eſt per Paulum V. ut ex ejus Conſtit. quæ incipit: *Ex injuncto nobis*, 11. April. 1616. Congregationi S. Majoli Papienſis, ſeu de Somaſcha.

S. Lazari Equitum Militia.

Sancti Lazari Equeſtris Ordo antiquiſſimus, utpote 89
de anno 361. inſtitutus, Regulam S. Auguſtini accepit, quam diu obſervavit, ut refert Pennottus *hiſt. tripart. Canonic. Regul. lib. 2. cap. 74.* Sed prima inſtitutione per Barbarorum incurſiones, atque injuria temporum collapſa; reſuſcitatus denuò eſt Ordo, eo tempore, quo Chriſtiani Europæ Principes Hieroſolymam urbem, aliaque Terræ ſanctæ loca Barbaris eripuerunt. Hi Lazarini Milites, ſicut Templarii, Hoſpitalarii, Teutonici, ac alii, Chriſtianos ex Europa adventantes, non modò hoſpitio accipiebant, ſed & contra Saracenos, aliosque Barbaros, & Chriſtiani nominis inimicos defendebant; temque adeò ſtrenuè proſequuti ſunt, ut in præmium Balduinus II. Fulco, Almaricus Balduinus III. & IV. Hieroſolymitani Reges, itemque Theodora, & Meliſindis Reginæ, aliique Principes ipſum Ordinis Magiſtrum, & domicilia in Syria eisdem dicata non paucis beneficiis affecerint, ut videre eſt in Tabellis, quæ Boniaci in Gallia, ubi poſteà, pulſis iterum per Saracenos Chriſtianis è Syria, principalem ſedem conſtituerant, aſſervantur. Variis item, & multis privilegiis hunc

eundem Ordinem decoraſſe Philippum Auguſtom, Sanctum Ludovicum, Philippum Pulchrum, Philippum Longum, Joannem, Carolum VII. Ludovicum XI. Carolum VIII. Ludovicum XII. Franciſcum I. Henricum II. & Henricum III. Galliæ Reges, item Henricum Angliæ Regem, Aquitaniæ, Normanniæque Ducem, Theobaldum Comitem Bleſenſem, aliosque Galliæ Principes, refert Franciſcus Menenius *in lib. de ſymbolis, & orig. Equeſtr. Ordinum tit. Ordo Equit. S. Lazar. pag. 29.*

Has autem omnes donationes, & privilegia Alexander IV. Nicolaus III. Clemens IV. Joannes XXII. Gregorius X. aliique Summi Pontifices ſuis diplomatibus ſtabilierunt, & Alexander IV. ſupradictus Ordinem hunc Militarem approbavit, prout ſequitur:

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, Magiſtro, & Fratribus Hoſpitalis Leproſorum S. Lazari Hieroſolymitani Ordinis S. Auguſtini.

Cùm à nobis petitur, &c. Eapropter dilecti in Domino filii veſtris juſtis poſtulationibus grato concurrentes aſſenſu, Regulam Beati Auguſtini, quam vos aſſeritis eſſe profeſſos, vobis auctoritate Apoſtolica confirmamus, atque communimus; eadem auctoritate nihilominus ſtatuentes, ut Regula ipſa à vobis, & ſucceſſoribus veſtris perpetuis futuris temporibus obſervetur. Nulli ergo, &c. Datum Neapoli XI. Aprilis, 1255. Pontif. anno 1.

Solebant Lazarini Milites pro Inſigni Crucem viridem deferre, quam etiam modo deferunt, ſed intra ipſam aliam candidam Crucem S. Mauritii, cui Militiæ modò unita eſt hæc S. Lazari, & vivit ſub Regula S. Benedicti, ut *ſuprà alibi* diximus.

Gaudent hujus Militiæ Equites quampluribus privilegiis à Sede Apoſtolica ſibi conceſſis, ut quòd exempti ſunt tam in ſpiritualibus, quàm temporalibus à juriſdictione Ordinariorum, à ſolutione decimarum, aliorumque onerum, gaudent privilegiis Hoſpitalis S. Spiritus in Saxia de Urbe: item ſunt exempti ab his omnibus, à quibus Concilium Tridentinum exemit Milites S. Joannis Hieroſolymitani. Plura alia vide in Conſtit. 95. Pii IV. quæ incipit: *Inter aſſiduas*, 4. non. Maji, 1565. licèt illam moderavit Pius V. Conſtit. 28. quæ incipit: *Sicuti*, 7. Calend. Februarii 1567.

Tandem, ut dixi, unita eſt hæc Militia, per Gregorium XIII. Conſtitut. 7. quæ incipit: *Pro commiſſa*, idibus Novemb. 1572. Ordini S. Mauritii, quem inſtituerat Emanuel Philibertus Sabaudiæ Dux, & prædictus Gregorius XIII. confirmaverat ſub Regula Ciſtercienſi ſua Conſt. 6. quæ incipit: *Chriſtiani Populi*, 16. Calend. Octobris 1572. ubi inſertam legere poteris horum Militum profitendi formam. Hanc eandem unionem approbavit Clemens VIII. Conſtitut. 102. quæ incipit: *Decet*, 9. Septembris 1603. revocando in quibuſdam Conſtitutionem Pii V. ſupra citatam.

Agunt de hoc Ordine Guillelmus Baldeſanus, Taurinenſis Canonicus, *in hiſt. Sacra S. Mauritii*, & *tract. de orig. milit. S. Mauritii*, Aubertus Miræus *in Orig. Auguſt. lib. 1. cap. 31.* Franciſcus Menenius *in delit. equeſtr. tit. de Equitibus S. Lazari.* Petrus Beloyus Tholoſanus *in libello tit. de Equeſtribus Ordinibus titul. de Equitibus S. Lazari*, Sanſoninus *de Origine Equitum, tit. de Equitibus S. Lazari*, Paulus Morigia *de Origine Religionum lib. 3. c. 7.* Sylv. Matulus *in Oceano Relig. lib. 3. pag. 207.* Jacobus Auguſtinus Thuanus *lib. hiſt. 38.* Matthæus Bulbojus *in hiſtor. Ludovici XI. Regis Galliæ*, & alii.

S. Sepulchri Equitum Militia.

90 Sanctiſſimi Sepulchri Domini Noſtri Jeſu Chriſti in Regno Hieroſolymitano Equeſtris Ordo à Conſtantino Magno erectus, ut quidam aſſerunt, ejuſdem ferè inſtituti in partibus Orientalibus diu viguit; hujus enim piiſſimi Imperatoris mater Helena, cùm Crucem, & Monumentum Dominicum reperiſſet, ibique magnificas ædes conſtruxiſſet, earum cuſtodiam, & curam Militibus quibusdam S. Sepulchri nuncupatis demandavit, idque perduravit, licèt Saraceni toti penè Orienti dominarentur, ſoluto tamen ipſis ex pacto tributo annuo; resque ita diu, novis aliquando additis cautionibus, ſtetit, donec per Godefridum Bullonium, Terra ſancta recuperata, hæc ſacra Militia inſtaurata fuit, & ejuſdem auſpiciis apud eundem Dominicum Sepulchrum Canonicorum Regularium S. Auguſtini Collegio extructo, iiſdem ſodalibus Regulam S. Auguſtini imitandam propoſuit, quam ita Milites in Chriſtianæ fidei augmentum amplexati ſunt, ut incredibili virtute muniti, Chriſtianorum regna, provincias, & urbes adverſus Barbarorum, & Infidelium incurſiones, vel ſtrenuè tutati ſint, vel etiam recuperaverint, & Chriſtianum nomen per florentiſſimas terrarum partes admodum propagarint, idque eo ſolo fine, ut Chriſtiana Religio, & ſacrum Sepulchrum conſervaretur, atque ibi devotio fidelium in dies refloreſceret. Dictorum teſtimonia luce clariora ſunt eorumdem Heroum geſta præclariſſima, & ſumptuoſiſſima Cœnobia in honorem S. Sepulchri conſtructa, ubi adhuc antiquiſſimorum Militum imagines, & monumenta, tibiis in Crucem tranſverſis videre licet. Verùm Hieroſolymitano Regno rurſum Chriſtianis erepto, & Militum penè deſtituta Societate, nonnulli Equites, Terra ſancta relicta, Italiam appulerunt, & ſuam ſedem Peruſiæ Auguſtæ conſtituerunt, licèt aliqui eorum ad Ordinem Equitum Rhodiorum tranſierint ex conſenſu Innocentii VIII. Tenentur autem hujuſmodi Milites ex Conſtitutionum ſuarum præſcripto infidelibus pro virili infeſti eſſe, captivos redimere, preces, & horas ſanctæ Crucis quotidie recitare, & quinque Cruces rubeas in honorem quinque plagarum Chriſti Domini, vel inſignia S. Sepulchri deferre. Ultra Regulam S. Auguſtini, conſtitutiones particulares à Carolo Magno, Ludovico Pio, Philippo Sapiente, & Ludovico Sancto, Galliarum Regibus, & Godefrido Bullonio, præcipuo Ordinis inſtauratore, præſcriptas habuerunt, ut refert Villamontius: privilegia verò horum recenſet Bartholomæus à Saligniaco, Joannes Zuallardus, Nicolaus Haurius, hujus Ordinis Equites, ut videre eſt apud Abrahamum Ortelium, & Franciſcum Menenium *de Equeſtr. Ord. ſymbolis*, & *Origine, pag. 20.* ubi etiam deſcribit modum ordinandi Milites ſanctiſſimi Sepulchri, & ponit conditiones, & obligationes in ordinando requiſitas. Statuta autem, & Leges horum Equitum ſuprà indicatas deſcribit idem Menenius *in fine libri pag. 93.*

Plura alia ad illuſtrationem hujus Ordinis piè, decenterque inſtituta, commemorare longum eſſet, hoc tantùm addam, quod Philippus II. Hiſpaniarum Rex in Summum Ordinis Magiſtrum, ejusque Succeſſores à Militibus Hieroſolymitanis, præſertim Belgis, cooptati ſunt anno 1558. in Eccleſia Hochſtratana in Brabantia, præfato anno edito, & tranſcripto à Menenio *in ſuo libello pag. 99.*

Agunt de hoc Ordine Hieronymus Curita *ad annum* 1134. & 1141. Bibliotheca Petavii *de reb. geſt. Francor. Itinerarium Terræ ſanctæ* Bartholomæi a Saligniaco. Petrus Bellogus *cap. 14.* Euſebius *lib. 3. de vita Conſtantini*, & Menenius, *locis citatis*, qui refert ad horum Equitum normam erecti ſolere Equites S. Catharinæ ad Montem Sinai, qui mediam rubei coloris rotam gladio transfixo pro Inſignibus deferunt.

Melitenſium Equitum Militia.

Sancti Joannis Hieroſolymitani Equeſtris Militia eodem tempore, quo præcedens in Syria maximè vigebat. Hæc auctorem habuit Joannem Eleemoſynarum Patriarcham Alexandrinum, & hujus Milites B. Joanni 91

Bapti-

Baptiſtæ tanquam Patrono vota nuncupant, propter quod & dictus Ordo S. Joannis appellatur; aliquando etiam Hoſpitalariorum propter Hoſpitale S. Joanni dicatum, ſicut & Rhodiani Milites à Rhodo, & tandem Melitenſes à Melita inſula, quibus applicuerunt, Equites S. Joannis nomen ſortiti ſunt.

Hic Ordo ſui inſtituti probatorem habuit, ut refert Menenius, Gelaſium Papam II. à quo vivendi rationem ſumpſit; confirmatus poſteà etiam fuit ab Anaſtaſio IV. qui ſub protectione Sedis Apoſtolicæ eum ſuſcepit, prout ex ſequenti Conſt. anno Domini 1154.

---

15 ANASTASIUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei.

Dilecto filio Raymundo, Magiſtro Xenodochii civitatis Hieroſolymitanæ, &c.

CHriſtianæ fidei religio hoc piè credit, & veraciter confitetur, quòd Dominus & Salvator noſter Jeſus Chriſtus, cùm omnium dives eſſet, pro nobis eſt pauper effectus. Unde etiam ipſe ſuis imitatoribus opportunæ conſolationis præmia repromittens, *Beati*, (inquit) *pauperes, quoniam veſtrum eſt regnum cælorum.* Idemque pater orphanorum, refugium pauperum ad hoſpitalitatem, & beneficentiam nos exhortans in Evangelio ait: *Quod uni ex minimis meis feciſtis, mihi feciſtis.* Quique ad comprobandum tantæ bonitatis excellentiam, etiam pro calice aquæ frigidæ ſe mercedem redditurum aſſeruit.

Nos igitur, quibus ex injuncto officio imminet, his qui longè, & his qui propè ſunt, paterna ſollicitudine providere, devotionem veſtram debita benignitate complectimur, & quemadmodum poſtulatur, ad exemplar Prædeceſſorum noſtrorum fel. mem. Innocentii, Cæleſtini, Lucii, Eugenii, Romanorum Pontificum, Hoſpitale, & domum ſanctæ civitatis Hieruſalem, ſub B. Petri tutela ſuſcipimus, atque perſonas, ſive res ad illud pertinentes Apoſtolicæ Sedis privilegio communimus.

Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona, & ad ſuſtentandam peregrinorum & pauperum neceſſitatem, & Hieroſolymitanæ Eccleſiæ, vel aliarum Eccleſiarum Parochiis, & civitatum territoriis, per tuæ providentiæ vigilantiam eidem Xenodochio rationabiliter acquiſita, ſeu à quibuslibet viris oblata, aut in futurum conceſſione Regum, vel Principum, largiente Domino, offerri, vel aliis juſtis modis acquiri contigerit; quæcumque à venerabilibus Fratribus Hieroſolymitanæ Sedis Patriarchis legitimè conceſſa ſunt, tam tibi, quàm Succeſſoribus tuis, & Fratribus peregrinorum curam gerentibus, quieta ſemper, & integra conſervari præcipimus.

Si qua vera loca fuerint eidem venerabili Domui ab aliqua devotione collata, liceat vobis ibidem villas ædificare, Eccleſias, & cœmeteria ad opus hominum ibi morantium fabricare. Ita tamen ut vicina Abbatia, vel Religioſorum virorum collegium, non exiſtat, quæ ad hoc valeant perturbari. Cùm autem terræ datæ vobis quodlibet juſto titulo conferentur, facultatem, & licentiam habeatis ibidem Oratoria conſtituendi; & cœmeteria faciendi ad opus peregrinorum, & tantummodo Fratrum, qui de noſtra fuerint menſa.

Decernimus ergo, ut receptores veſtrarum fraternitatum, ſive collectarum, ſalvo jure dominorum ſuorum, in B. Petri, & Noſtra protectione, conſiſtant, & per terras, in quibus fuerint, pacem habeant.

Simili modo ſancimus, ut quicumque in veſtra fraternitate fuerit receptus, ſi fortè Eccleſia, ad quam pertinet, à divinis officiis fuerit prohibita, eumque mori contigerit, eidem ſepultura Eccleſiaſtica non negetur, niſi excommunicatus, vel nominatim fuerit interdictus.

Prætereà ſi qui Fratrum veſtrorum, qui ad recipiendum eaſdem fraternitates, & collectas, à vobis fuerint miſſi, ad aliquam civitatem, caſtellum, vel cibum advenerint; ſi fortè locus ille à divinis officiis ſit interdictus, pro Omnipotentis Dei reverentia, in eorum jucundo adventu, ſemel in anno aperiantur Eccleſiæ, & excluſis excommunicatis divina ibi officia celebrentur.

Quia verò omnia veſtra, ſuſtentationibus peregrinorum, & pauperum debent cedere, ac per hoc nullatenus aliis uſibus ea convenit applicari, conſtituimus, ut de laboribus, quos veſtris ſumptibus colitis, nullus omninò Clericus vel Laicus decimas à vobis exigere præſumat.

Statuimus, ut nulli Epiſcopo, in Eccleſiis à vobis ſubditis, interdicti, vel ſuſpenſionis, excommunicationis ſententiam liceat promulgare. Veruntamen ſi generale interdictum fuerit in locis illis prolatum, excluſis excommunicatis, & nominatim interdictis, clauſis januis, abſque campanarum pulſatione, planè divina officia celebrentur.

Ut autem ad plenitudinem ſalutis, & curam animarum veſtrarum, nihil vobis deſit, atque Eccleſiaſtica Sacramenta, & divina officia vobis & Chriſti pauperibus commodiùs exhibeantur, ſancimus, ut liceat vobis Clericos & Sacerdotes, habito priùs tamen de eorum honeſtate, & ordinatione, quantum ad veſtram ſcientiam pertinet, per literas ſive teſtes convenientes, & teſtimonia, undecunque ad vos venientes, ſuſcipere, & tam in principali domo veſtra, quàm etiam in obedientiis ſibi ſubditis, vobiſcum habere, dummodo, ſi è vicino ſunt, eos à propriis Epiſcopis, iidemque nulli alii profeſſioni, vel Ordini teneantur obnoxii. Quòd ſi Epiſcopi eoſdem vobis concedere fortè noluerint, nihilominùs tamen auctoritate S. R. E. eos ſuſcipiendi, & retinendi licentiam habeatis. Iidem verò Clerici, nulli perſonæ extra veſtrum Capitulum, niſi Romano Pontifici ſint ſubjecti.

Laïcos verò liberos ad conſervationem, & pauperum Chriſti ſervitium, abſque alicujus contradictione ſuſcipiendi nihilominùs vobis concedimus facultatem.

Fratribus verò veſtris ſemel in .... atque in ſacro veſtro Collegio receptis, poſt factam profeſſionem, & habitum Religionis aſſumptum, revertendi ad ſæculum interdicimus facultatem. Nec alicui eorum fas ſit, poſt factam profeſſionem, ſemel aſſumptam Crucem Dominicam, & habitum veſtræ profeſſionis abjicere, vel ad alium locum, ſeu etiam Monaſterium majoris, ſeu minoris Religionis, obtenta, invitùs, ſive inconſultis Fratribus, aut eo qui Magiſter extiterit licentia, transmigrare. Nullique Eccleſiaſticæ, ſæcularique perſonæ ipſos ſuſcipiendi, aut retinendi licentia pateat.

Conſecrationes verò Altarium, ſeu baſilicarum, ordinationes Clericorum, qui ad ſacros Ordines fuerint promovendi, & cætera Eccleſiaſtica Sacramenta, à Diœceſano ſuſcipiantur Epiſcopo, ſi quidem Catholicus fuerit, & gratiam ſive communionem Apoſtolicæ Sedis habuerit, & ea gratis abſque aliqua pravitate vobis voluerit exhibere. Alioquin liceat vobis Catholicum quemcunque malueritis adire Antiſtitem, qui nimirum noſtra ſuffultus auctoritate, quæ poſtulantur, indulgeat.

Obeunte verò te nunc ejuſdem loci Proviſore, atque Præpoſito, nullus ibi qualibet ſubreptione, aſtutia, ſeu violentia proponatur, niſi quem Fratres ibidem ſecundùm Deum elegerint.

Prætereà honores omnes, ſive poſſeſſiones, quas idem Xenodochium ultra, ſeu citra mare, in Aſia, vel in Europa, aut in præſenti juſtè habet, vel in futurum rationabilibus modis Deo propitio poterit adipiſci, vobis pro hoſpitalibus ſtudio enitentibus, & per vos jam dicto Xenodochio confirmamus.

Datum Laterani per manum Rolandi, S. R. E. Presbyteri Cardinalis, & Cancellarii, 12. Kalendas Novembris, Indi-

Indictione 4. Incarnationis Dominicæ, 1154. Pontificatus Domini Anaſtaſii IV. anno 2.

Horum Equitum profeſſionis ex voto Religionis finis erat, peregrinis ad loca ſacra confluentibus genus omne officii, ac pietatis ſollicitè exhibere, loca, & itinera à latrociniis, & incurſionibus Barbarorum tuta reddere, idque adeò ſtrenuè præſtiterunt, ut Chriſtianorum etiam Principum auxiliis ſubnixi Saracenis bellum indicere ſint auſi, exinde victoria ſemper feliciſſimè reportata, ut in expugnatione Rhodi inſulæ, quam à Clemente V. dono habuerunt, videre eſt; Rhodo tandem à Solymanno expugnata, potiùs proditione, quàm armis, Melitam inſulam à Carolo V. & Clemente VII. dono acceptam tanquam fortiſſimum totius Chriſtianæ Reipublicæ propugnaculum Hieroſymitani Milites habitant. Eorum habitus eſt veſtis nigra, & ſuper ipſam Crucem candidam deferunt octogenæ figuræ.

Privilegia huic Ordini conceſſa, immunitates, & gratias, ac exemptiones, aliis quamplurimis additis confirmavit Pius IV. Conſtit. quæ incipit: *Circumſpecta*, Kalend. Julii 1560. Pius V. Conſtit. *Et ſi cuncta*, 29. Novemb. 1568. Hos Equites eſſe verè, & propriè Religioſos docet Barboſa *de jure Eccleſ. lib. 1. cap. 41. n. 156.* ex Sanchez *in præcepta Decal. tom. 1. lib. 2. c. 16. n. 11.* & aliis, ita quòd Equites hujuſmodi confiteri poſſunt Sacerdoti Regulari non approbato ab Ordinario, ſicut poſſunt alii Regulares ex Sancio *in ſuis pract. diſp. c. 49. n. 11. & 13.* Navar. *in tract. de elect. & variat. fori. qu. 69. num. 23. ſect. in ultim. impreſſ.* Aloyſius Ricc. *in praxi rerum fori Eccleſ. p. 4. reſol. 140. n. 2.* Vivunt ſub Regula S. Auguſtini, ut teſtatur idem Barboſa *loco citato*, Gabriel Pennottus *hiſt. trip. Canonic. Reg. lib. 2. c. 74.*

Horum Equitum leges, & ſtatuta Raymundus de Rhodio primus Ordinis Magiſter, qui ſe inibi ſervum Chriſti, & Hoſpitalis Hieruſalem cuſtodem vocat, Militibus præſcripſit, quæ deinde ab aliis Magiſtris examinata, & etiam per S. R. E. Cardinales diſcuſſa, Paulus III approbavit.

Ceremonias, quæ adhibentur, cùm aliquis in Melitenſium Collegium cooptatur, vide apud Menenium *de Equeſtr. Ordin. Symbolis, & Originibus, titul. Ordo Equitum Hoſpital. S. Joann. Hieroſolym. pag. 35.*

Agunt de hoc Ordine præter citatos Authores Claud. Robert. *in Gallia Chriſtian. tit. de Generalib. Ordin.* Caſſan. *in catalog. glor. mund. p. 9. conſid. 4.* Polyd. Virg. *de inventor. rer. lib. 7. c. 9.* Gaulter. *in tabul. chronograph. ſecul. 10. anno* 1119. Jacob de Virtiac. *hiſt. Orient. c. 64.* Illeſcas *hiſt. Pont. p. 1. lib. 5. c. 16.* Hieronym. Romanus *de Repul. Chriſt. lib. 7.* Paulus Morigia *de Orig. lib. 3. c. 1.* Sylveſt. Marulus *in Oceano Relig. lib. 3. pag. 219.* Aubertus Miræus *de Orig. Equitum, lib. 1.* Emanuël Roder. *qq. Regul. tom. 1. q. 6. art. 2. lib. 13. cap.....*

Teutonicorum Equitum Militia.

92 S. Mariæ Teutonicorum in Hieruſalem Equitum Ordo, temporibus Henrici IV. Imperatoris, anno 1119. ſub Regula S. Auguſtini in Syria item exordium habuit, quem Cæleſtinus III. approbavit. Hujus Ordinis Milites idem ferè inſtitutum, ac Templarii, & S. Joannis Hieroſolymitani, ſecuti ſunt; imò unam, ac ferè eandem Religionem ſolemni voto profeſſi ſunt, additis tantùm ad diſcrimen Crucibus nigris ſuper albas chlamydes appoſitis. Hujus Ordinis inſtitutor Teutonicus ſuis Equitibus nomen Teutonicorum B. Mariæ, ob templum B. Virgini in propriis ædibus dicatum tribuit, & ſtatuit, ne alius, quàm Teutonicus ad hujus Militiæ inſignia ſuſcipienda admitteretur, & ante admiſſionem novo Militi indicebatur, ut habitum exciperet cum onere pugnandi in defenſionem Chriſtianæ fidei, etiam uſque ad ultimum vitæ diſcrimen, quod propoſitum expreſſis verbis Milites, ad quos ſpectabat, ſignificare facieb nt, taleque inſtitutum inibi perduravit, quoadusque Hieroſolyma iterum per Saracenos Chriſtianis erepta, Ptolemaidem Equites tranſlati, indeque in Germaniam patriam reverſi, obtenta à Friderico Imperatore hujus nominis ſecundo facultate, Pruſſiam invaſerunt profligatis ubique Barbaris, ac Saracenis. Et trans Viſtulam fluvium, præter alia Monaſteria, & Eccleſias etiam Cathedrales, (quibus Epiſcopi habitu hujus Militiæ induti præſidere deſignabant,) apud prædictum fluvium civitatem Burgum S. Mariæ nuncupatam ædificaverunt, ibique principalem hujus Militiæ Sedem ſtatuerunt. Quamplurimas, easque ampliſſimorum redituum commendas habent in Germania, ſed extra Germaniam nullas. Plura de hoc Ordine lege apud Franciſcum Menenium *de Equeſtr. Ordin. ſymbol. & orig. pag. 35. 36. & 37.*

Agunt de hoc Ordine Caſſan. *in catalog. glor. mund. p. 9. conſid. 6.* Polyd. Virgil. *de inventor. rer. lib. 7. c. 5.* Gaulter. *in tab. Chronograph. ſecul. 10. anno* 1119. Illeſcas *in hiſt. Pontif. lib. 6. c. 1.* Boſſius *in hiſt. Melit. tom. 1. lib. 12. anno* 1192. Morigia *de orig. Relig. lib. 4. cap. 3.* Sylveſt. Marul. *in Ocean. Relig. lib. 3. pag. 212.* Azor. *inſtit. moral. p. 1. lib. 13. cap. 5. q. 3.* Munſterus *lib. 3. de Germania*, qui ſeriem Magiſtrorum, & res illuſtres ab illis geſtas recenſet, Belforeſtus *lib. 3. de coſmograph.* & Jacobus Thuanus *hiſtor. lib. 1. 5. & 43.*

S. Joannis Acconenſis Equitum Militia.

Equeſtris S. Joannis Acconenſis, & S. Thomæ Ordo 93
imitatione prædictorum erectus eſt, regnante in Hiſpania Alphonſo cognomento Sapiente, ut teſtatur Hieronymus Romanus, ſub Regula, & norma S. Auguſtini. S. Thomam pro tutelari habuerunt hujus inſtituti Milites, à quo & dictus Ordo, & ipſi nomen etiam acceperunt, ut conſtat ex Bullis Summorum Pontificum, ex Menen. *loco cit.* ubi *pag.* 38. refert hanc inſcriptionem: [Magiſtro, & Fratribus militiæ Hoſpitalis S. Thomæ Martyris Camarten. Accon.] Item in Bulla Alexandri IV. (S. Thomæ Magiſtro, & Fratribus Hoſpitalis S. Thomæ Martyris Acconen.) Vocantur item S. Joannis Acconenſis Milites, quia ad exemplum Equitum S. Joannis Hieroſolymitani in Accone civitate infirmis inſerviebant. De hoc Ordine nil aliud vidi.

S. Jacobi Equitum Militia in Hiſpania.

S. Jacobi, Equeſtris Militia in Hiſpania ad Mauros 94
Barbaroſque profligandos exorta eſt, ut aliqui referunt, à Ramiro Caſtellæ Rege. Huic enim cùm anno 846. prælio ad Clavigium contra Mauros commiſſo, intercedente D. Jacobo Apoſtolo, in equo candido niveum vexillum rubeæ Crucis figura diſtinctum præferente, de innumera Barbarorum multitudine victoria eſſet conceſſa, in tanti protectoris honorem hanc ſacram Militiam inſtituit. Alii hujus Ordinis originem referunt in Alphonſum IX. Caſtellæ Regem, qui enſiferis adjutoribus, memorabili ad Navas Tholoſanas victoria potitus, hujuſmodi Milites in unum collectos, privatis rebus in commune collatis, Equites ad fidei defenſionem contra Infideles ſuſcipiendam ordinavit. Utcumque ſit, certum eſt approbatum fuiſſe hujuſmodi Ordinem militarem ab Alexandro III. anno 1175. ut ex ejus conſtat Conſtitutione ſequenti.

ALEXANDER EPISCOPUS 95
Servus Servorum Dei.

Dilectis filiis Petro Ferdinando, Magiſtro Militiæ S. Jacobi, ejuſque Fratribus, clericis & laicis, tam præſentibus, quàm futuris, communem vitam profeſſis, in perpetuam rei memoriam.

Benedictus Deus in donis ſuis, & ſanctus in omnibus operibus ſuis, quia Eccleſiam ſuam nova ſemper

prole

prole fœcundat. Et ſicut pro patribus filios in ea facit exurgere, ſic à generatione in generationem notitiam nominis ſui, & lucem fidei Chriſtianæ diffundit. Ut ſicut ante ortum Solis, ſtellæ ſeſe ad occaſum in firmamento ſequuntur, ita Eccleſiaſticis gradibus, generationes juſtorum (antequàm veniat dies Domini magnus, & horribilis, & tenebras noſtras veri Solis ſplendor illuminet) per tempora ſibi ſuccedant. Et ſicut multi ſæpè per caudam Draconis dejiciuntur in terram, ita per adoptionem Spiritus, quotidiana fiat reparatio perditorum, & de profundo inferni ad quærenda multi cæleſtia erigantur. Et ita corpora teneantur in terra, ut tanquàm cives Sanctorum, & domeſtici Dei, cogitatione, ac deſiderio conſerventur in cælis. Hoc ſanè temporibus noſtris, in partibus Hiſpaniarum, de divino factum munere gratulamur, ubi nobiles quidam viri peccatorum vinculis irretiti, & miſeratione illius, qui vocat ea, quæ non ſunt, tanquam ea, quæ ſunt, ſuperna gratia ſunt afflati. Et tacti, ſuper multis transgreſſionibus ſuis, dolore cordis intrinſecus, & præteritorum agentes pœnitentiam peccatorum, non ſolùm poſſeſſiones terrenas, & corpora ſua dare in extrema quæque pericula pro Domino decreverunt. Et ad exemplum Domini Noſtri Jeſu Chriſti, qui ait, *non veni facere voluntatem meam, ſed ejus, qui miſit me, Patris*, in habitu & conſervatione Religionis, ſub unius Magiſtri ſtatuerunt obedientia commorari. Eo utique moderamine propoſitum ſuum & Ordinem temperantes, ut quia univerſa turba fidelium in conjugatos, & continentes diſtinguitur, & Dominus Jeſus Chriſtus non ſolùm pro viris, ſed & pro fœminis quoque, de fœmina naſci voluit, & cum hominibus converſari, habeantur in ipſo Ordine, qui cœlibem ducant vitam, & conſilium Beati Pauli ſequantur, qui dicit: *De virginibus autem præceptum Domini non habeo, conſilium autem do.* Sint etiam qui juxta inſtitutionem Dominicam, ad procreandam ſobolem, & incontinentiæ præcipitium evitandum, conjugibus ſuis utantur, & unà cum eis ad incolatum ſupernæ patriæ de convalle lacrymarum, & terrena tranſire peregrinatione nitantur, & lacrymis diluant, & operibus pietatis reatus. Quibus ſupra fundamentum ſuum (quod Chriſtus eſt,) pro cura carnis, & affectibus liberorum, ligna, fœnum, ſtipulam ædificare contingit, cùm alii expeditiores & continentes, ædificent aurum, argentum, & lapides pretioſos. Et iſti tamen & illi militent uni Regi, & ſuper unum fundamentum, cæleſtem unam ædificent manſionem, promiſſione Pſalmiſtæ in Domino roborati, qui minora quoque membra Eccleſiæ confortat, & dicit: *Imperfectum meum viderunt oculi mei, & in libro tuo omnes ſcribentur.* In horum autem fidelium Chriſti collegio, tu dilecte in Domino Fili Petre Ferdinande per voluntatem Dei magiſterium ſuper alios, & providentiam ſuſcepiſti. Qui cum quibuſdam Fratrum tuorum ad præſentiam Noſtram accedens, cum humilitate, qua decuit, à Sede Apoſtolica requiſiſti, ut vos, tanquam peculiares filios in defenſionem noſtram, & locum, in quo caput Ordinis factum fuerit, in jus & proprietatem ſacroſanctæ Romanæ Eccleſiæ recipere deberemus. Unde Nos devotionem veſtram, & bonum in Domino deſiderium attendentes, de communi Fratrum noſtrorum conſilio, in ſpeciales & proprios ſacroſanctæ Romanæ Eccleſiæ filios vos recipimus, Ordinem veſtrum auctoritate Apoſtolica confirmantes præſentis ſcripti privilegio communimus. Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcunque bona in præſentiarum juſtè & legitimè poſſidetis, aut in poſterum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, præſtante Domino, poteritis adipiſci, firma vobis & veſtris ſucceſſoribus, & illibata permaneant. In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis, Lodium & Monaſterium, cum cauto & pertinentiis ſuis; Burgum de ponte Nuntii contra Lodium, cum ſuis pertinentiis; Creſcente cum cauto & ſuis pertinentiis; Quintanilla de Petro Fernandez, cum cauto & ſuis pertinentiis; Barria cum cauto, & ſuis pertinentiis; Lentamo cum ſuis pertinentiis, S. Salvatorem del Eſtriana, cum cauto & ſuis pertinentiis; Moncont, cum cauto & ſuis pertinentiis; Penagoſen, cum ſuis pertinentiis; Sancta Maria de Pinel, cum ſuis pertinentiis; Alſarella, cum ſuis pertinentiis; Orella, cum ſuis pertinentiis; Mora, cum ſuis pertinentiis; Moraveja, cum ſuis pertinentiis; Decimæ de Valera, & Portadgo, cum ſuis pertinentiis; Eſtremera, cum ſuis pertinentiis; Alzazat, cum ſuis pertinentiis; Almodova, cum ſuis pertinentiis; Larunda, cum ſuis pertinentiis; Lazarza, cum ſuis pertinentiis. Sancimus prætereà ne occaſione antiquæ detentionis, ſive Scripturæ quisquam vobis poſſit auferre, quæ ultra memoriam hominum, ſub Saracenorum detenta ſunt poteſtate, & de munificentia Principum, ſeu veſtro ſtudio & labore, aut jam obtenta ſunt, aut in futurum, auxiliante Domino, poteritis obtinere. Cùm enim unica ſit vobis intentio, & ſingularis cura ſemper emineat pro defenſione Chriſtiani nominis decertare, nec ſolùm res, ſed perſonas ipſas pro tuitione Fratrum incunctanter exponere, plurimùm poſſet hoc pium opus, & laudabile ſtudium impediri, ſi labores, & ſtipendia veſtra, quæ in communi proficiunt; præripiantur ab aliis; & otioſi, ac deſides, atque in laboribus ſuis, non quæ Jeſu Chriſti, ſed quæ ſua ſunt requirentes, emolumenta illa perciperent, quæ pro tantis laboribus, vobis, & pauperum Chriſti uſibus ſunt proviſa, dicente Apoſtolo, *qui non laborat, non manducet.* Inter ea ſanè, quæ profeſſionis veſtræ in ordine ſtatutum eſt obſervari, primum eſt, ut ſub unius Magiſtri obedientia in omni humilitate atque concordia, ſine proprio vivere debeatis, illorum fidelium exemplum habentes, qui ad fidem Chriſtianam, Apoſtolorum prædicatione converſi, vendebant omnia, & ponebant pretium ad pedes illorum, dividebaturque ſingulis, prout cuique opus erat, neque aliquis illorum qui poſſederat, ſuum eſſe dicebat, ſed erant eis omnia communia. Ad ſuſcipiendam quoque prolem, quæ in timore Domini nutriretur, & infirmitatis humanæ remedium juxta inſtitutionem Domini, & indulgentiam Apoſtoli, qui ait: *Bonum eſt homini mulierem non tangere; propter fornicationem autem unusquisque uxorem ſuam habeat, & ſimiliter mulier virum ſuum*, qui continere nequierit, conjugium ſortiatur, & ſervet inviolatam fidem uxori, & uxor viro, ne thori conjugalis continentia violetur. Si autem viri præmortui fuerint, & relictæ uxores, quæ ordinem ſuſceperunt, nubere voluerint, denuntietur hoc Magiſtro, ſive Commendatori, ut cum illius licentia, cui mulier ipſa vult nubat, ſecundùm verbum Apoſtoli dicentis; *Mortuo viro ſoluta eſſe cenſetur mulier à lege viri, cui vult, nubat, tantùm in Domino.* Quod etiam de viris intelligitur obſervandum, una etenim utrique lege tenentur. Statuimus quoque, ut nullus Fratrum, ſive Sororum poſt ſuſceptionem Ordinis veſtri, & promiſſam Obedientiam, vel redire ad ſeculum, vel ad alium Ordinem, ſine Magiſtri licentia, audeat ſe transferre, cùm ſint in Ordine veſtro loca ſtatuta, ut quisque diſtrictiùs valeat converſari. Diſcedentem verò nullus audeat retinere, ſed ad Ordinem ſuum per cenſuram Eccleſiaſticam, qui diſceſſerit, redire cogatur. Ut autem in Ordine veſtro, cum majori omnia deliberatione tractentur, ſtatutum eſt inter vos, ut locus aliquis ordinetur, in quo per ſingulos annos, in ſolemnitate omnium Sanctorum Generale Capitulum teneatur, & ſit ibi Clericorum Conventus & Prior, qui illorum, & aliorum Clericorum, qui de Ordine veſtro fuerint, curam poſſit habere, ac Fratrum, cùm neceſſe fuerit, provideat animabus.

Sint autem tredecim in Ordine Fratres, qui Magiſtro, cùm opus fuerit, in conſilio, & diſpoſitione domus aſſiſtant, & eligendi Magiſtri curam habeant competentem. Prior ſiquidem Clericorum, cùm Magiſter migraverit de hac luce, de Domo, & Ordine, ſollicitudinem gerat; cui ſicut Magiſtro Ordinis obedientes exiſtant, donec per providentiam tredecim prædictorum Fratrum Magiſtri electio celebretur. Is (cùm tranſitus Magiſtri fuerit auditus & cognitus,) tredecim illos Fratres, ſine dilatione aliqua convocabit; & ſi quiſquam eorum, infirmitate, vel alia ex cauſa, infra quinquaginta dies adeſſe nequiverit, cum aliorum conſilio, qui præſentes fuerint, alium abſentis loco conſtituet, ut Magiſtri electio ex aliquo abſentiâ minimè differatur. Illi verò tredecim Fratres (ſi Magiſter, qui pro tempore fuerit, pernicioſus, aut inutilis apparuerit,) cum conſilio Prioris Clericorum, & ſanioris partis Capituli, majoribus domus, corrigendi, aut etiam amovendi eum, habeant poteſtatem. Et ſi inter eum & Capitulum emerſerint quæſtiones, debitum eis finem imponant; ne per aliena judicia, vel dilabatur Ordo, vel temporalis ſubſtantia diſſipetur. In nullam autem ex hoc Fratres ſuperbiam eleventur, ſed Magiſtro ſuo devoti & obedientes exiſtant. Et ſi quis eorum ex hac vita tranſierit, vel pro culpa, ſeu alia quacunque fuerit occaſione mutandus, Magiſter cum conſilio reliquorum majoris partis, alium loco ejus ſubſtituat. In Capitulo autem, quod diximus annis ſingulis celebrandum, tredecim iſti Fratres & Commendatores Domorum, niſi evidens & magna eos neceſſitas detinuerit, ad ſtatutum locum incunctanter accurrant, & communiter tractent, quæ ad profectum Ordinis, animarumque ſalutem & ſuſtentationem corporum fuerint ſtatuenda. Ubi præcipuè ad defenſionem Chriſtianorum intendere moneantur; & diſtrictè præcipiatur, ut in Saracenos, non mundanæ laudis amore, non deſiderio ſanguinis effundendi, non terrenarum rerum cupiditate, bellum tractent, ſed id tantùm in pugna ſua intendant, ut vel Chriſtianos ab eorum tueantur incurſu, vel ipſos ad culturam poſſint Chriſtianæ fidei provocare. Eligantur & tunc Viſitatores idonei, qui Domos Fratrum per anni circulum fideliter viſitent, & quæ ibi digna correctione invenerint, aut ipſi corrigant, aut ad Generale Capitulum ipſi deferant corrigenda. Clerici prætereà veſtri Ordinis, per villas & oppida ſimul maneant, & Priori, qui ſuper eis fuerit ordinatus, obedientes exiſtant. Et filios Fratrum, qui eis à Magiſtro fuerint commiſſi, inſtruant ſcientia literarum. Et Fratribus, tam in vita, quàm in morte ſpiritualia ſubminiſtrent. Induentur autem ſuperpelliciis, & Conventum, & clauſtrum ſub Priore ſuo tenebunt, & humiliter facient, quod ab ipſo illis, ſecundùm Deum fuerit illis imperatum. Ubi Fratres quoque, de quibus Magiſtro viſum fuerit, converſentur, & non ſint otioſi, ſed vacent orationi, & aliis operibus pietatis. Clericis verò, de laboribus, & aliis bonis a Deo præſtitis, decimæ reddantur à Fratribus, unde libros & congrua faciant Eccleſiarum ornamenta, & in neceſſitatibus corporis convenienter ſibi provideant. Et ſi aliquid ſuperfuerit, ſecundùm providentiam Magiſtri, in uſus pauperum erogetur. Ut autem concordia, charitaſque inter vos ſervetur, & à peccato detractionis, & murmurationis cuncti debeant abſtinere, qui Commendator in quolibet loco fuerit conſtitutus, pro facultate doctus, in ſanctitate, & ægritudine, quodcumque opus fuerit, cum ea ſollicitudine, ac benevolentia ſubminiſtret, ut neque in ſubſtantia parcitatem, neque in verbo amaritudinem gerere videatur. Sit vobis præcipua cura hoſpitum, & indigentium, & neceſſaria illis pro facultate domus liberaliter conferantur. Exhibeatur Prælatis Eccleſiarum honor, & reverentia. Subminiſtretur Chriſti fidelibus, Canonicis, Monachis, Templariis, Hoſpitalariis, aliiſque in ſanctæ Religionis obſervantia poſitis, conſilium, & auxilium quorumlibet, & in indigentia, ſi facultas fuerit, ſublevetur, ut Deus in veſtris glorificetur operibus, & alii qui viderint, humilitatis & charitatis veſtræ provocentur odore. Adhæc adjiciendum decernimus, ut ſi locus aliquis, in quo Epiſcopus eſſe debeat, in veſtram venerit poteſtatem, ſit ibi Epiſcopus, qui cum Eccleſiis, & Clero ſuo, deſignatus ſibi redditus & poſſeſſiones, & ſpiritualia jura percipient. Reliqua vero cedant in uſus veſtros, & in veſtra diſpoſitione, ſine cujuſquam contradictione, perſiſtant. Profectò in Parochialibus Eccleſiis, quas habetis, nolumus Epiſcopos ſuo jure fraudari. Si autem in locis deſertis, aut in ipſis terris Saracenorum, de novo Eccleſias conſtruxeritis, Eccleſiæ illæ plena gaudeant libertate, ne aliquæ per Epiſcopos decimarum, aut alterius rei exactione graventur. Liceatque vobis, per Clericos veſtros idoneos, eaſdem Eccleſias, cum ſuis plebibus gubernare: neque interdicto per Epiſcopos, vel excommunicationi ſubdantur: ſed fas ſit vobis, tam in majori Eccleſia, quæ caput fuerit Ordinis, quàm in illis, aliis excommunicatis & interdictis excluſis, divina ſemper officia celebrare. Prætereà, ne humanis vexationibus & calumniis, à defenſione Chriſtianorum retrahi valeatis, Apoſtolica auctoritate decernimus, ne perſonas veſtras præter Legatum Apoſtolicæ Sedis à latere Romani Pontificis deſtinatum, interdicere quiſquam, & excommunicare præſumat. Quod etiam de famulis, & ſervientibus veſtris ſtatuimus, qui ſtipendia veſtra percipiunt, donec juſtitiam parati ſint exhibere. Niſi fortè talis fuerit culpa, ex qua ipſo facto Eccleſiaſticam cenſuram incurrant. Chriſma verò, & Oleum ſanctum, conſecrationes Altarium, ſeu Baſilicarum, ordinationes Clericorum veſtrorum, qui ad ſacros Ordines fuerint promovendi, à diœceſano ſuſcipietis Epiſcopo, ſiquidem Catholicus fuerit, & gratiam atque communionem Apoſtolicæ Sedis habuerit, & ea gratis, & abſque ulla pravitate vobis debeat exhibere. Alioquin liceat vobis, quem malueritis Antiſtitem adire, qui noſtra fultus auctoritate, quod poſtulatur indulgeat. Liceat prætereà vobis in locis veſtris, ubi quatuor Fratres, vel plures fuerint, Oratoria conſtruere, in quibus Fratres, & familiæ veſtræ tantùm, & divinum audire Officium, & Chriſtianam poſſint habere ſepulturam. Ita enim volumus neceſſitati veſtræ conſulere, ut non debeant ex hoc adjacentes Eccleſiæ injuriam ſuſtinere. Cùm autem generale interdictum terræ fuerit, liceat vobis, clauſis januis, excluſis excommunicatis, ſuppreſſa voce divina officia celebrare. Nihilominùs præſenti Decreto ſancimus, ut ſi quis in aliquem veſtrûm, Fratrum vel ſororum violentas manus injecerit, excommunicationis ſententia ſit adſtrictus. Et illud idem pro tutela veſtra, tam in ſententia, quàm in pœna ſervetur, quod ſub felicis memoriæ Papa Innocentio, Præceceſſore noſtro, de tuitione Clericorum generali Concilio noſcitur inſtitutum. Decernimus ergo, ut nulli hominum liceat, jura, vel profeſſiones veſtras temerè perturbare, aut bona veſtra auferre, vel oblata retinere, minuere, ſeu quibuslibet vexationibus fatigare, ſed illibata omnia & integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione, & ſuſtentatione conceſſa ſit uſibus omnimodis profutura, ſalva Sedis Apoſtolicæ auctoritate. Ad indicium autem hujus à Sede Apoſtolica perceptæ libertatis, decem Malachinos Nobis, noſtriſque Succeſſoribus annis ſingulis perſolvetis. Si qua igitur ſæcularis, Eccleſiaſticave perſona hanc noſtræ Conſtitutionis paginam ſciens, contravenire tentaverit, ſecundò, tertiove monita, niſi præſumptionem ſuam digna ſatisfactione revocaverit, poteſtatis, honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & à Sacratiſſimo Corpore, ac Sanguine Dei, & Domini noſtri Redemptoris Jeſu Chriſti aliena ſit, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat.

Cunctis

Cunctis autem vobis, veſtraque jura ſervantibus, ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & ii ſututum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. *Vias tuas Domine demonſtra mihi.*

Ego Alexander Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.

Ex qua Conſtitutione habetur, hujuſmodi Ordinis alumnos alios verè Milites eſſe, alios verò Clericos, & utriuſque præſcriptam eſſe Regulam S. Auguſtini. Facultates horum Equitum in principio naſcentis Militiæ tenues quidã erant, verum Regibus inſigni eorum opera in bellis, quæ contra Mahumetanos geſta ſunt utentibus eò potentiæ devenêre, ut magnis opibus, & vectigalibus aucti, ex ſpoliis hoſtium, Regumque beneficio, & Pontificium benignitate, in celeberrimam Militiam, & Equeſtrem Ordinem jam dilati ſint. Hujus præclariſſima Militiæ Equeſtris encomia recenſet Lucius Marineus Siculus *lib. 4. de Republ. Hiſpan.* & Menenius *loco citato, pag.* 42.

Inſigne horum Equitum in veſte ſuperiori eſt Crux rubra in gladii militaris modum efformata. Magiſter hujus Ordinis hodie eſt Catholicus Hiſpaniarum Rex, perpetuus hujus Militiæ adminiſtrator. Agunt de hoc Ordine Ælius Antonius Nebriſſenſis *decad. 1. lib. 2. c. 9.* Caſſan. *in catalog. glor. mund. p. 9. conſid.* 7. Polyd. Virgil. *de invent. rerum, lib. 7. cap.* 5. Gault. *in tabul. chronograph. ſecul.* 12. *pag.* 653. Martin. Carillo *in annalib. chronolog. lib. 4. ſub ann.* 1175. Sylveſt. Marulus *in Oceano Relig. pag.* 109. *lib.* 3. Paulus Morig. *de orig. Relig. lib. 4. c.* 4. Jacobus Boſſius *in hiſt. Melit. tom. 1. lib. 6. anno* 1160. & *tom. 3. lib. 1. anno* 1560. Ferrerius *in integro tomo de hoc Ordine*, & alii apud Auguſtinum Barboſ. *de jure Eccleſ. lib. 1. cap. 14. num.* 168. & Menenium *de Equeſtr. Ord. Symbol. & Orig. pag.* 42.

S. Iacobi Equitum Militia in Luſitania.

S. Jacobi apud Luſitanos Ordo Militaris eadem ha-
95 buit initia, quæ Ordo S. Jacobi apud Caſtellanos, eandemque Regulam S. Auguſtini, ac eundem habitum Milites geſtant; In teſſera tamen aliqualis apparet differentia, nam Crux rubra in Luſitania aciem gladii, quæ Caſtellana inferius protenditur, non refert, ſed ex inferiori cuſpide lilliata etiam eſt; & cæteris æqualis.

Hujus Militiæ privilegia habentur in Conſtitutione 32. Gregor. XIII. quæ incipit: *Ex Apoſtolica Sedis*, anno 1575. cui antea in Conſtit. 30. quæ incipit: *Romani*, 1575. 6. Octobr. indulſerat, ut Equites poſſint teſtari, & diſponere de ſuis bonis: & Paulus V. Conſtit. 24. incipit: *Majeſtatis*, 1. Julii 1606. conceſſit, ut Equites S. Jacobi de Spatha Regni Portugalliæ contra infideles per quinquennium militantes, ejusdem Militiæ Commendans conſequi poſſint. Hujus Militiæ Magiſter eſt Rex Hiſpaniarum ex Conſt. 1. Adriani VI. quæ incipit: *Dum intra*, 1522. 4. Non. Majii.

Agunt de hoc Ordine omnes, qui de Ordine præcedenti ſcribunt, Nonius de Leao, Antonius de Vaſconcellos *in Rege Dionyſio.* Bernardus de Britto *in Chron. Ciſterc. lib. 5. cap.* 13. Emanuel de Feria *en el epitome de las hiſtorias Portugueſas, part. 4. cap.* 12. & alii.

S. Mariæ glorioſæ Equitum Militia

96 S. Mariæ glorioſæ apud Italos Equitum Ordo temporibus Urbani IV. ab eodem inſtitutus fuit. Cum enim Bononiæ, & Mutinæ tunc temporis nobiles quidam viri, à publicis oneribus alienati prædicto Pontifici ſupplicaſſent pro nova Militia hac inſtituenda, horum precibus annuit, atque ita novus hic Ordo erectus eſt: Hujus familiæ Milites tunica alba, & ſubcinericia toga induuntur, crucem purpuream in campo albo, duabus ſuprapoſitis ſtellis præferunt.

Horum inſtitutum eſt, contra infideles arma ſumere, & contra pacem deturbantes, ac violantes juſtitiam; aliquando appellati ſunt Fratres Gaudentes, ob eorum lautum ſatis vivendi modum, modò communiter appellantur S. Mariæ Matris Domini. Agunt de hoc Ordine Sylveſter Marulus *in Oceano Relig. pag.* 132. *l.* 3. Carol. Sigon. *de Epiſc. Bonon. lib.* 3. & *de Regno Ital. lic.* 17. & 19. Baron. *Annal. Eccleſiaſt. tom.* 13. *anno Domini* 1261. *num.* 1261. *num.* 12. Jacob. Boſſ *in hiſt. Meliten tom. 1. lib. 21. anno* 1271. & Auguſtinus Barboſa *de Jure Eccleſiaſt. lib. 1. cap. 41. num.* 172. qui hunc Ordinem inter Militares Regulam S Auguſtini obſervantes reponit, refertque horum Inſtitutorem fuiſſe Fratrem Bartholomæum Viticinum de Vincentia Ordinis Prædicatorum Epiſcopum, dein de Vincentinum. Reperiutur adhuc hujuſmodi Militiæ Equites in Italia, & præcipue Bononiæ, & Mutinæ.

Ieſu Chriſti Militum Ordo S. Dominici.

Jeſu Chriſti Militum Ordo ad hæreticos expellendos
à S. Dominico in partibus Lombardiæ inſtitutus fuit; 97
cum enim aliquos ad Catholicam fidem convertiſſet, ut opus, quod ardentiſſimo Chriſtianæ Religionis zelo aggreſſus erat, perficeret, in adjutorium quasdam devotas perſonas aſſumpſit, ut gladio materiali hæreticos expugnaret, quos gladio ſpirituali verbi Dei amputare non poſſet. Hujuſmodi Militibus Beatus ipſe Dominicus Regulam conſcripſit, & tertium quendam vivendi modum ſpiritualem indixit, ultra communem morem Laicalem, & citra completum perfectæ Religionis ſtatum, & vocabantur Fratres de Militia Beati Dominici. Extirpatis poſtea hæreticis, cum non opus eſſet armis corporalibus, remanſerunt Milites in eo eo ſtatu partim Religioſo cum uxoribus ſuis, quæ mortuis viris continenter vivebant, & alii utriuſque ſexus virgines, viduæ, & conjugati illis adhæſerunt: & ſunt qui modo vocantur Tertii Ordinis de Pœnitentia B. Dominici Fratres, & Sorores, quorum Regulam approbavit Innocentius VI. circa annum Domini 1360. & Joannes VXII. declaravit, illos non eſſe de numero Begardorum, & Beginatum. Poſſunt ex Honorii Papæ indulto tempore interdicti intereſſe divinis Officiis in Eccleſiis Prædicatorum. In hoc Ordine nullus adſtrictus eſt Paupertatem, & Obedientiam totaliter. Agit de hoc Ordine Franciſcus Menenius *de Equeſtr. Ord. ſymb. & Origin. tit. Ordo Militum Jeſu Chriſti, pag.* 46. & nos *ſuprà* num. 61.

Pænitentiæ SS. Martyrum Equitum Ordo.

Pœnitentiæ SS. Martyrum Equitum Ordinem exiſte-
re, teſtatur Hieronymus Romanus, qui & aſſerit, ſe 98
hujus inſtituti Fratres vidiſſe, Crucem rubram præferentes, & D. Auguſtini Regulam profereutes, de quo Ordine nulla alia legi, vide Menenium *loc. cit pag.* 38.

QUÆSITUM V.

De Regula Sanctiſſimi Patris Benedicti Abbatis & Occidentalium Monachorum Patriarchæ; deque Congregationibus & Militaribus Ordinibus ſub eadem Regula militantibus.

SUMMARIUM.

1. *Regula Sanctiſſimi Patriarchæ Benedicti Abbatis.*
2. *Ordo qualiter Monachus in Monaſterio religiosè, ac ſtudiosè conſervari, ac Domino militare oporteat, editus à Sanctiſſimo P. Benedicto.*
3. *Specuenſis, ſive Caſſinenſis, aut Benedictina Congregatio.*
4. *Sicula Monachorum Ordinis S. Benedicti Congregatio.*

5 *Gallia Monachorum Ord. S. Benedicti Congregatio.*
6 *Benchorenſis in Hybernia Monachorum S. Benedicti Congregatio.*
7 *S. Auguſtini Cantuarienſis Monachorum S. Benedicti in Anglia Congregatio.*
8 *Valclarenſis, ſeu ſubitana Monachorum Ordinis S. Benedicti Congregatio.*
9 *Lyrinenſis Monachorum S. Benedicti in Gallia Congregatio, ubi & apponitur Regula S. Cæſaris ex Monacho Lyrinenſi, Epiſcopi Arelatenſis.*
10 *Floriacenſis Monachorum S. Benedicti Congregatio.*
11 *Ingirutenſis Congregatio Monachorum S. Benedicti in Anglia.*
12 *Fuldenſis Congregatio Monachorum S. Benedicti in Germania.*
13 *Dunſtanenſis Congregatio Monachorum S. Benedicti in Anglia.*
14 *Cluniacenſis Congregatio Monachorum S. Benedicti in Burgundia.*
15 *Camaldulenſis Congregatio Monachorum S. Benedicti in Italia.*
16 *Montis Coryli Congregatio Monachorum Ordinis S. Benedicti in Italia.*
17 *Hirſfeldenſis Congregatio Monachorum Ordinis S. Benedicti in Germania.*
18 *Sanctimonialium Damianitarum Ordinis S. Benedicti Congregatio.*
19 *Sanctimonialium Camaldulenſium Congregatio Ordinis S. Benedicti.*
20 *Vallis umbroſæ Monachorum Ordinis S. Benedicti Congregatio in Italia.*
21 *Sanctimonialium Vallis umbroſæ Ordinis S. Benedicti Congregatio.*
22 *Caſinenſis Congregatio Monachorum Ord. S. Benedicti.*
23 *Vivarienſis Congregatio Monachorum Ordinis S. Benedicti.*
24 *S. Lanfranchi Congregatio Monachorum Ordinis S. Benedicti in Anglia.*
25 *S. Arialdi Congregatio Vallumbroſana Ordinis S. Benedicti in Lombardia.*
26 *Hirſaugienſis Congregatio Ordinis S. Benedicti in Germania.*
27 *Grandimontenſis Congregatio Ordinis S. Benedicti in Gallia.*
28 *Ciſtercienſis Congregatio Ordinis S. Benedicti in Burgundia.*
29 *Fontanenſis Congregatio Eremitarum Ciſtercienſium Ord. S. Benedicti.*
30 *Montis Ebraldi Congregatio Ordinis S. Benedicti in Gallia.*
31 *Mellicenſis Congregatio Ord. S. Benedicti in Germania.*
32 *Savigniacenſis Congregatio Ordinis S. Benedicti.*
33 *Montis Virginis Congregatio Ord. S. Benedicti*
34 *Gilbertana Congregatio Ordinis S. Benedicti in Anglia.*
35 *Guilelmitana Congregatio Ordinis S. Benedicti in Gallia.*
36 *Florenſis Congregatio Ordinis S. Benedicti in Calabria.*
37 *Humiliatorum Congregatio Ordinis S. Benedicti*
38 *S. Pauli primi Eremitæ Monachorum Ordinis S. Benedicti Congregatio in Hungaria.*
39 *Sylveſtrina Congregatio Ord. S. Benedicti in Marchia Anconitana.*
40 *Vallumbroſella Congregatio in Gallia Ord. S. Benedicti.*
41 *Vallis caulium Congregatio Ordinis S. Benedicti in Callia.*
42 *S. Nicolai de Arenis Ordinis S. Bened. Congregatio in Sicilia.*
43 *Celeſtinorum Congregatio Ordinis S. Benedicti.*
44 *Vallis ſcholarium Congregatio in Gallia Ordinis S. Benedicti.*
45 *Montis Oliveti Congregatio Monachorum Ord. S. Benedicti.*
46 *Benedictina Congregatio Monachorum Nigrorum in Anglia.*
47 *S. Burgæ Congregatio Ordinis S. Benedicti in Anglia.*
48 *Ciſtercienſis Congregatio Hiſpanica Ord. S. Benedicti.*
49 *Burſfeldenſis Congregatio Ordinis S. Benedicti in Saxonia.*
50 *Ciſtercienſis Congregatio in Regnis Caſtellæ & Legionis.*
51 *Sagienſis Congregatio Monachorum Ordinis S. Benedicti.*
52 *S. Bernardi Ciſtercienſis Congregatio in Italia.*
53 *Caſalis S. Benedicti Congregatio Monachorum in Gallia.*
54 *S. Juſtinæ de Padua Caſſinenſis Congregatio.*
55 *S. Michaelis de Murano Eremitarum Camaldulenſium Congregatio.*
56 *Montis Coronæ Eremitarum Camaldulenſium Congregatio.*
57 *Vallisoletana Congregatio de Obſervantia Caſſinenſium Ord. S. Benedicti in Hiſpania.*
58 *S. Benedicti Congregatio Monachorum in Luſitania.*
59 *Ulyſſiponenſis S. Benedicti Congregatio in Luſitania.*
60 *Melidenſis Congregatio Monachorum S. Benedicti in Dalmatia.*
61 *Fulienſis Congregatio Ciſtercienſium Ord. S. Benedicti in Gallia.*
62 *Ciſtercienſis Monachorum Ord. S. Benedicti Congregatio in Aragonia.*
63 *Ciſtercienſis Monachorum Ordinis S. Benedicti Congregatio Romana.*
64 *Fulienſis Congregatio Reformatorum Ciſtercien. Ord. S. Benedicti in Italia.*
65 *Ciſtercienſis B. Mariæ Congregatio Calabriæ, & Lucaniæ.*
66 *Scotorum Congregatio Ordinis S. Benedicti.*
67 *Sclavorum Congregatio Monachorum Ordinis S. Benedicti.*
68 *Congregationes aliæ, quæ ſub Regula S. Benedicti militarunt.*
69 *Societas Jeſu quid acceperit à Regula Benedictina.*
70 *Templariorum Equitum Militia ſub Regula S. Benedicti.*
71 *S. Salvatoris Equitum Militia in Regno Aragoniæ.*
72 *Aviſienſium, ſive de Avis Equitum Militia in Luſitania.*
73 *Calatrava Equitum Militia in Regnis Legionis, Caſtellæ, & Galliciæ.*
74 *Gladiferorum Equitum Militia in Regno Livoniæ.*
75 *S. Juliani de Pereyro Equitum Militia.*
76 *Montis Gaudii Equitum Militia.*
77 *S. Georgii de Alfama Equitum Militia.*
78 *S. Michaelis, ſive de Ala Equitum Militia.*
79 *Alcantara Equitum Militia.*
80 *Mercenariorum Equitum Militia.*
81 *Montis franci, ſive de Monfrac Equitum Militia.*
82 *Truxillenſium Equitum Militia.*
83 *Montoſia Equitum Militia.*
84 *Jeſu Chriſti Equitum Militia.*
85 *S. Stephani Equitum Militia.*
86 *SS. Mauritii, & Lazari Equitum Militia.*
87 *S. Bernardi Equitum Militia.*

B, P.N.

B. P. N. BENEDICTI IN REGULAM SUAM,

Prologus.

AUſculta, ô fili, præcepta magiſtri, & inclina aurem cordis tui, & admonitionem pii patris libenter excipe, & efficaciter comple: ut ad eum per obedientiæ laborem redeas, à quo per inobedientiæ deſidiam receſſeras. Ad te ergo nunc meus ſermo dirigitur, quiſquis abrenuntians propriis voluptatibus, Domino Chriſto vero Regi militaturus, obedientiæ fortiſſima, atque præclara arma aſſumis.

Inprimis, ut quicquid agendum inchoas boni, ab eo perfici inſtantiſſima oratione depoſcas; ut qui nos jam in filiorum dignatus eſt numero computare, non debeat aliquando de malis actibus noſtris contriſtari. Ita enim ei omnino tempore de bonis ſuis in nobis parendum eſt, ut non ſolum, ut iratus pater ſuos non aliquando filios exhæredet: ſed nec ut metuendus dominus irritatus malis noſtris, ut nequiſſimos ſervos perpetuam tradat ad pœnam, qui eum ſequi noluerint ad pœnam.

Exurgamus ergo tandem aliquando, excitante nos Scriptura, ac dicente Rom. 13. *Hora eſt jam nos à ſomno ſurgere.* Et apertis oculis noſtris ad deificum lumen, attonitis auribus audiamus, divina quotidie clamans quid nos admoneat vox dicens, Pſalm. 94. *Hodie ſi vocem ejus audieritis, nolite obdurare corda veſtra.* Et iterum Apocal. 2. & 3. *Qui habet aures audiendi audiat, quid Spiritus dicat Eccleſiis.* Et quid dicit? Pſalm. 33. *Venite filii, audite me, timorem Domini docebo vos.* Joann. 12. *Currite dum lumen vitæ habetis, ne tenebræ mortis vos comprehendant.* Et quærens Dominus in multitudine populi ſui (cui hæc clamat) operarium ſuum, iterum dicit: Pſalm. 33. & 1. Pet. 3. *Quis eſt homo, qui vult vitam, & cupit dies videre bonos?* Quod ſi tu audiens, reſpondeas: Ego: dicit tibi Deus: Si vis habere veram & perpetuam vitam; prohibe linguam tuam à malo, & labia tua ne loquantur dolum. Pſalm. 33. *Diverte à malo, & fac bonum: inquire pacem, & ſequere eam.* Et cum hæc feceritis, Pſalm. 33. *Oculi mei ſuper vos, & aures meæ ad preces veſtras:* & Iſaiæ 58. 65. *Antequam me invocetis, dicam: Ecce adſum.* Quid dulcius nobis hac voce Domini invitantis nos, fratres chariſſimi? Ecce pietate ſua demonſtrat nobis Dominus viam vitæ.

Succinctis ergo fide, vel obſervantia bonorum actuum lumbis noſtris, per ducatum Evangelii, pergamus itinera ejus; ut mereamur eum, qui nos vocavit, in regno ſuo videre. In ejus regni tabernaculo ſi volumus habitare, niſi illuc bonis actibus currendo, minimè pervenitur. Sed interrogemus cum Propheta Dominum dicentes ei: Pſam. 14. *Domine, quis habitabit in tabernaculo tuo, aut quis requieſcet in monte ſancto tuo?* Poſt hanc interrogationem, fratres, audiamus Dominum, reſpondentem & oſtendentem nobis viam ipſius tabernaculi, & dicentem: *Qui ingreditur ſine macula, & operatur juſtitiam. Qui loquitur veritatem in corde ſuo: qui non egit dolum in lingua ſua. Qui non fecit proximo ſuo malum: qui opprobrium non accepit adverſus proximum ſuum.* Qui malignum Diabolum aliqua ſuadentem ſibi, cum ipſa ſuaſione ſua à conſpectibus cordis ſui reſpuens, deduxit ad nihilum, & parvulos cogitatus ejus tenuit, & alliſit ad Chriſtum.

Qui timent Dominum, de bona obſervantia ſua, non ſe reddunt elatos: ſed ipſa in ſe bona non à ſe poſſe, ſed à Domino fieri exiſtimantes, operantem in ſe Dominum magnificant, illud cum Propheta dicentes: Pſalm. 113. *Non nobis, Domine, non nobis, ſed nomini tuo da gloriam.* Sicut nec Paulus Apoſtolus de prædicatione ſua ſibi aliquid imputavit, dicens 1. Cor. 15. *Gratia Dei ſum, id quod ſum.* Et iterum ipſe dicit 2. Cor. 10. *Qui gloriatur, in Domino glorietur.* Unde & Dominus in Evangelio ait: Matth. 7. *Qui audit verba mea hæc, & facit ea, ſimilabo eum viro ſapienti, qui ædificavit domum ſuam ſupra petram.* Venerunt flumina, flaverunt venti, & impegerunt in domum illam, & non cecidit: fundata enim erat ſupra petram. Hæc complens Dominus, expectat quotidie, his ſuis ſanctis monitis factis nos reſpondere debere. Ideo nobis propter emendationem malorum hujus vitæ dies ad inducias relaxantur, dicente Apoſtolo, Rom. 2. *An neſcitis, quia patientia Dei ad pœnitentiam te adducit?* Nam pius Dominus dicit: Ezech. 33. *Nolo mortem peccatoris, ſed ut convertatur, & vivat.*

Cum ergo interrogaſſemus Dominum, fratres, de habitatore tabernaculi ejus, audivimus habitandi præceptum. Sed ſi compleamus habitatoris officium, erimus hæredes regni cælorum. Ergo præparanda ſunt corda noſtra, & corpora ſanctæ præceptorum obedientiæ militatura. & quod minus habet in nobis natura poſſibile, rogemus Dominum, ut gratiæ ſuæ jubeat nobis adjutorium miniſtrare. Et ſi fugientes gehennæ pœnas ad vitam volumus pervenire perpetuam, dum adhuc vacat, & in hoc corpore ſumus, & per hanc lucis vitam vacat implere, currendum, & agendum eſt modo, quod in perpetuum nobis expediat.

Conſtituenda eſt ergo à nobis dominici ſchola ſervitii, in qua inſtitutione nihil aſperum, nihilque grave nos conſtituturos ſperamus: Sed & ſi quid paululum reſtrictius dictante æquitatis ratione, propter emendationem vitiorum, & conſervationem charitatis proceſſerit, non illicò pavore perterritus refugias viam ſalutis, quæ non eſt niſi anguſto initio incipienda. Proceſſu vero converſationis & fidei, dilatato corde, inenarrabili dilectionis dulcedine curritur via mandatorum Dei: ut ab ipſius nunquam magiſterio diſcedentes, in ejus doctrina uſque ad mortem in Monaſterio perſeverantes, paſſionibus Chriſti per patientiam participemus, ut regni ejus mereamur eſſe conſortes. Amen.

REGVLA S. P. N. BENEDICTI.

De generibus Monachorum.

CAPUT. I.

MOnachorum quatuor genera eſſe manifeſtum eſt. Primum Cœnobitarum, hoc eſt, Monaſteriale, militans ſub Regula, vel Abbate. Deinde ſecundum genus eſt Anachoretarum, id eſt, Eremitarum; hoqui non converſionis fervore novitio, ſed Monaſterii probatione diuturna didicerunt contra Diabolum multorum ſolatio jam docti pugnare, & bene inſtructi fraterna ex acie ad ſingularem pugnam eremi, ſecuri jam ſine conſolatione alterius, ſola manu, vel brachio contra vitia carnis, vel cogitationum, Deo auxiliante, pugnare ſufficiunt. Tertium verò Monachorum teterrimum genus eſt Sarabaitarum, qui nulla regula approbati experientia magiſtra, ſicut aurum fornacis, ſed in plumbi natura molliti, adhuc operibus ſervantes ſeculo fidem, mentiri Deo per tonſuram noſcuntur, qui bini, aut terni, aut certè ſine paſtore, non dominicis, ſed ſuis incluſi ovilibus, pro lege eis eſt deſideriorum voluptas, cum quicquid putaverint, vel egerint, hoc dicunt ſanctum: & quod noluerint, hoc putant non licere. Quartum vero genus Monachorum eſt, quod vocatur Gyrovagum: qui totam vitam ſuam, per diverſas provincias, ternis, aut quaternis diebus per diverſorum cellas hoſpitantur, ſemper vagi & nunquam ſtabiles, & propriis voluptatibus, & gulæ illecebris ſervien-

ſervientes, & per omnia deteriores Sarabaitis. De quorum omnium horum miſerrima converſatione melius eſt ſilere, quam loqui. His ergo omiſſis, ad Cœnobitarum fortiſſimum genus diſponendum, adjuvante Domino, veniamus.

Qualis debeat eſſe Abbas.

CAPUT II.

Abbas qui præeſſe dignus eſt Monaſterio, ſemper meminiſſe debet, quod dicitur, & nomen majoris factis implere: Chriſti enim agere vices in Monaſterio creditur, quando ipſius vocatur prænomine, dicente Apoſtolo Rom. 8. *Accepiſtis Spiritum adoptionis filiorum, in quo clamamus, Abba pater.* Ideoque Abbas nihil extra præceptum Domini (quod abſit) debet aut docere, aut conſtituere, vel jubere. Sed juſſio ejus, vel doctrinâ fermentum divinæ juſtitiæ in diſcipulorum mentibus conſpergatur. Memor ſit ſemper Abbas, quia doctrinæ ſuæ, vel diſcipulorum obedientiæ utrarumque rerum in tremendo Dei judicio facienda erit diſcuſſio; ſciatque Abbas culpæ paſtoris incumbere, quicquid in ovibus paterfamilias utilitatis minus potuerit invenire. Tantum iterum liber erit, vel ſi inquieto, ut inobedienti gregi paſtoris fuerit omnis diligentia attributa, & morbidis earum actibus univerſa fuerit cura exhibita: paſtor earum in judicio Domini abſolutus, dicat cum Propheta Domino: Pſalm. 39. *Juſtitiam non abſcondi in corde meo, veritatem tuam, & ſalutare tuum dixi.* Iſaiæ 1. *Ipſi autem contemnentes ſpreverunt me.* Et tunc demum inobedientibus curæ ſuæ ovibus pœna ſit eis prævalens ipſa mors.

Ergo cum aliquis ſuſcipit nomen Abbatis, duplici debet doctrina ſuis præeſſe diſcipulis, id eſt, omnia bona, & ſancta factis amplius, quam verbis oſtendere, ut capacibus diſcipulis mandata Domini verbis proponat; duris vero corde, & ſimplicioribus, factis divina præcepta demonſtret. Omnia vero, quæ diſcipulis docuerit eſſe contraria, in ſuis factis indicet, non agenda: 2. Cor. 9. *Ne aliis prædicans, ipſe reprobus inveniatur*; ne quando illi dicat Deus peccanti Pſalm. 49. *Quare tu enarras juſtitias meas, & aſſumis teſtamentum meum per os tuum? Tu vero odiſti diſciplinam, & projeciſti ſermones meos poſt te?* Matth. 9. *Et qui in fratris tui oculo feſtucam videbas, in tuo trabem non vidiſti.* Non ab eo perſona in Monaſterio diſcernatur. Non unus plus ametur, quam alius, niſi quem in bonis actibus, aut obedientia invenerit meliorem. Non præponatur ingenuus ex ſervitio convertenti, niſi alia rationabilis cauſa exiſtat. Quod ſi, ita juſtitia dictante, Abbati viſum fuerit, & de cujuslibet ordine id faciat; ſin aliàs propria teneant loca. 1. Cor. 12. *Quia ſive ſervus ſive liber, omnes in Chriſto unum ſumus, & ſub uno Domino æqualem ſervitutis militiam bajulamus.* Rom. 1. *Quia non eſt apud eum perſonarum acceptio.* Solummodo in hac parte apud ipſum diſcernimur, ſi meliores aliis, in operibus bonis, & humiles inveniamur.

Ergo æqualis ſit omnibus ab eo charitas: una præbeatur omnibus ſecundum merita diſciplina. In doctrina namque ſua Abbas Apoſtolicam debet illam ſemper formam ſervare, in qua dicit: 2. Tim. 4. *Argue, obſecra, increpa*, id eſt, miſcens temporibus tempora, terroribus blandimenta, dirum magiſtri, pium patris oſtendat affectum, id eſt, indiſciplinatos, & inquietos debet durius arguere: obedientes autem, & mites, & patientes, ut in melius proficiant, obſecrare. Negligentes autem, & contemnentes, ut increpet, & corripiat, admonemus. Neque diſſimulet peccata delinquentium, ſed mox ut cœperint oriri, radicitus ea (ut prævalet) amputet; memor periculi Hely Sacerdotis de Sylo. Et honeſtiores quidem, atque intelligibiles animos prima, vel ſecunda admonitione verbis corripiat: improbos autem & duros corde, ac ſuperbos, vel inobedientes verberum, vel corporis caſtigatione, in ipſo initio peccati coërceat, ſciens ſcriptum: Proverb. 18. *Stultus verbis non corrigitur.* Et iterum: Prov. 12. *Percute filium tuum virga, & liberabis animam ejus à morte.*

Meminiſſe debet ſemper Abbas quod idem eſt ac ſcire, Matth. 25. *Quia cui plus committitur, plus ab eo exigitur.* Sciatque quam difficilem & arduam rem ſuſcepit, regere animas, & multorum ſervire moribus. Et alium quidem blandimentis, alium vero increpationibus, alium ſuaſionibus: & ſecundum uniuſcujuſque qualitatem, vel intelligentiam, ita ſe omnibus conformet, & aptet, ut non ſolum detrimenta gregis ſibi commiſſi non patiatur, verum etiam in augmentatione boni gregis gaudeat. Ante omnia ne diſſimulans, aut parvipendens ſalutem animarum ſibi commiſſarum, non plus gerat ſolicitudinem de rebus tranſitoriis, & terrenis, atque caducis: ſed ſemper cogitet, quia animas ſuſcepit regendas, de quibus & rationem redditurus eſt. Et ne cauſetur de minori fortè ſubſtantia, meminerit ſcriptum: Matth. 6. *Primum quærite regnum Dei, & juſtitiam ejus, & hæc omnia adjicientur vobis.* Et iterum: Pſalm. 33. *Nihil deeſt timentibus eum.* Sciatque, quia qui ſuſcepit animas regendas, præparet ſe ad rationem reddendam. Et quantum ſub cura ſua Fratrum ſe habere ſcierit numerum, agnoſcat pro certo, quia in die judicii ipſarum omnium animarum eſt redditurus Domino rationem: ſine dubio, addita, & ſuæ animæ. Et ita timens ſemper futuram diſcuſſionem paſtoris de creditis ovibus, cum de alienis ratiociniis cavet, redditur de ſuis ſolicitus. Et cum de admonitionibus ſuis emendationem aliis ſubminiſtrat, ipſe efficitur à vitiis emendatus.

De adhibendis ad conſilium Fratribus.

CAPUT. III.

Quotiens aliqua præcipua agenda ſunt in monaſterio, convocet Abbas omnem congregationem, & dicat ipſe, unde agitur. Et audiens conſilium Fratrum, tractet apud ſe, & quod utilius judicaverit, faciat.

Ideo autem omnes ad conſilium vocari diximus, quia ſæpe juniori Dominus revelat, quod melius eſt. ſic autem dent Fratres conſilium cum omni humilitatis ſubjectione, ut non præſumant procaciter defendere, quod eis viſum fuerit, ſed magis in Abbatis pendeat arbitrio: ut quod ſalubrius eſſe judicaverit, ei cuncti obediant, ſed ſicut diſcipulis convenit obedire Magiſtro: ita & ipſum providè, & juſte condecet cuncta diſponere. In omnibus igitur omnes magiſtram ſequantur regulam, neque temerè ab ea devietur à quoquam. Nullus in Monaſterio ſequatur proprii cordis voluntatem. Neque præſumat quiſquam cum Abbate ſuo protervè intus vel foris Monaſterium contendere. Quod ſi quisquam præſumpſerit, regulari diſciplinæ ſubjaceat. Ipſe tamen Abbas cum timore Dei, & obſervatione Regulæ omnia faciat: ſciens ſe proculdubio de omnibus judiciis ſuis æquiſſimo judici Deo rationem redditurum. Si qua vero minora agenda ſunt in Monaſterii utilitatibus: ſeniorum tantum utatur conſilio, ſicut ſcriptum eſt Eccleſiaſt. 32. *Omnia fac cum conſilio, & poſt factum non pœnitebis.*

Quæ ſunt inſtrumenta bonorum operum.

CAPUT IV.

Inprimis Dominum Deum diligere ex toto corde, tota anima, tota virtute. *Deuter.* 6.

Deinde proximum tanquam ſeipſum. *Matth.* 22

Deinde non occidere. *Luc.* 18.

Non adulterari. *Matth.* 19.

Non

Non facere furtum. *Levit.* 19.

Non concupiſcere. *Deut.* 5.

Non falſum teſtimonium dicere. *Marc.* 10.

Honorare omnes homines. 1. *Petr.* 2.

Et quod ſibi fieri quis non vult, alii ne faciat. *Tob.* 4.

Abnegare ſemetipſum ſibi, ut ſequatur Chriſtum. *Luc.* 9.

Corpus caſtigare. 1. *Cor.* 9.

Delicias non amplecti. 1. *Tim.* 5. & 2. *Pet.* 2.

Jejunium amare. *Joel.* 1. & 2.

Pauperes recreare. *Eccl.* 4.

Nudum veſtire. *Iſaia* 58.

Infirmum viſitare. *Eccleſ.* 7.

Mortuum ſepelire. *Tob.* 1. & 1.

In tribulatione ſubvenire. *Eccl.* 6.

Dolentem conſolari 1. *Theſſ.* 5.

A ſeculi actibus ſe facere alienum. *Jacob.* 1.

Nihil amori Chriſti præponere. *Mat.* 10.

Iram non perficere. *Mat.* 5.

Iracundiæ tempus non ſervare. *Epheſ.* 4.

Dolum in corde non tenere. *Pſ.* 14.

Pacem falſam non dare. *Rom.* 1.

Charitatem non derelinquere. 1. *Pet.* 4.

Non jurare omnino, ne fortè perjuret. *Mat.* 5.

Veritatem ex corde & ore proferre. *Pſ.* 14.

Malum pro malo non reddere. 1. *Theſſ.* 5.

Injuriam non facere: ſed & factam patienter ſufferre. 1. *Cor.* 6.

Inimicos diligere. *Luc.* 6.

Maledicentes ſe non remaledicere, ſed magis benedicere 1. *Pet.* 3.

Perſecutionem propter injuſtitiam ſuſtinere. *Mat.* 5.

Non eſſe ſuperbum. *Tob.* 4.

Non vinolentum. 1. *Tim.* 3.

Non multum edacem. *Eccl.* 37.

Non ſomnolentum. *Prov.* 20.

Non pigrum. *Rom.* 12.

Non murmuroſum. 1. *Cor.* 10.

Non detractorem. *Sap.* 1.

Spem ſuam Deo committere. *Pſalm.* 72.

Bonum aliquid in ſe cum viderit, Deo applicet, non ſibi. 1. *Cor.* 4.

Malum vero à ſe ſemper factum ſciat, & ſibi reputet. *Oſea* 13.

Diem judicii timere. *Luc.* 12.

Gehennam expaveſcere. *Mat.* 10.

Vitam æternam omni concupiſcentia ſpirituali deſiderare. *Philip.* 1.

Mortem quotidie ante oculos ſuſpectam habere. *Matth.* 24.

Actus vitæ ſuæ omni hora cuſtodire. *Deut.* 4.

In omni loco Deum ſe reſpicere pro certo ſcire. *Prov.* 5.

Cogitationes malas cordi ſuo advenientes mox ad Chriſtum allidere, & ſeniori ſpirituali patefacere. *Pſ.* 136.

Os ſuum à malo, vel pravo eloquio cuſtodire. *Pſ.* 33.

Multum loqui non amare. *Eccl.* 23.

Verba vana, aut riſui apta non loqui. 2. *Tim.* 2.

Riſum multum, aut exceſſum non amare. *Eccl.* 21.

Lectiones ſanctas libenter audire. *Luc.* 11.

Orationi frequenter incumbere. *Coloſ.* 4.

Mala ſuæ præterita cum lacrymis, vel gemitu quotidie in oratione Deo confiteri. De ipſis malis de cætero emendare. *Pſ.* 6.

Deſideria carnis non perficere. *Gal.* 5.

Voluntatem propriam odire. *Eccl.* 18.

Præceptis Abbatis in omnibus obedire: etiamſi ipſe (quod abſit) aliter agat. *Heb.* 14. memores illius Dominici præcepti: *Quæ dicunt, facite: quæ autem faciunt, facere nolite. Mat.* 23.

Non velle dici ſanctum, antequam ſit, ſed prius eſſe, ut verius dicatur. *Mat.* 6.

Præcepta Dei factis quotidie adimplere. *Eccl.* 6.

Caſtitatem amare. 1. *Tim.* 5.

Nullum odire. *Levit.* 19.

Zelum & invidiam non habere. *Jacob.* 3.

Contentionem non amare. 2. *Tim.* 2.

Elationem & jactantiam fugere. 130.

Seniores venerari. *Levit.* 19.

Juniores diligere. 1. *Tim.* 5.

In Chriſti amore, pro inimicis orare. *Matth.* 5.

Cum diſcordantibus ante ſolis occaſum in pacem redire. *Epheſ.* 4.

Et de Dei miſericordia nunquam deſperare. *Pſ.* 51.

Ecce hæc ſunt inſtrumenta artis ſpiritualis, quæ cum fuerint à nobis die noctuque inceſſabiliter adimpleta, & in die judicii reconſignata; illa merces à Domino nobis recompenſabitur, quam ipſe promiſit: Iſa. 64. & 1. Cor. 2. *Quod oculus non vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis aſcendit, quæ præparavit Deus his qui diligunt eum.* Officina vero, ubi hæc omnia diligenter operemur, clauſtra ſunt Monaſterii, & ſtabilitas in congregatione.

De Obedientia.

CAPUT V.

Primus humilitatis gradus eſt, Obedientia ſine mora. Hæc convenit hiſ, qui nihil ſibi Chriſto charius aliquid exiſtimant, propter ſervitium ſanctum, quod profeſſi ſunt, ſeu propter metum gehennæ, vel gloriam vitæ æternæ, mox ut aliquid imperatum à majore fuerit, ac ſi divinitus imperetur, moram pati neſciunt in faciendo. De quibus Dominus dicit: Pſal. 17. *In auditu auris obedivit mihi.* Et idem dicit Doctoribus: Luc. 10. *Qui vos audit, me audit.* Ergo hi tales relinquentes ſtatim quæ ſua ſunt, & voluntatem propriam deſerentes, mox ex occupatis manibus, & quod agebant imperfectum relinquentes, vicino obedientiæ pede jubentis vocem factis ſequuntur. Et veluti uno momento prædicta Magiſtri juſſio, & perfecta diſcipuli opera in velocitate timoris Dei ambæ res communiter citius explicantur, quibus ad vitam æternam gradiendi amor incumbit. Ideò anguſtam viam arripiunt, unde non ſuo arbitrio viventes, vel deſideriis ſuis, & voluptatibus obedientes; ſed ambulantes alieno judicio & imperio, in cœnobiis degentes, Abbatem ſibi præeſſe deſiderant. Sine dubio hi tales illam Domini imitantur ſententiam, qua dicit Joan. 6. *Non veni facere voluntatem meam, ſed ejus qui miſit me.* Sed hæc ipſa obedientia tunc erit acceptabilis Deo, & dulcis hominibus, ſi quod jubetur, non trepide, non tarde, non tepide, aut cum murmure, vel cum reſponſione nolentis efficiatur: quia obedientia, quæ Majoribus præbetur, Deo exhibetur. Ipſe enim dixit: Luc. 10. *Qui vos audit, me audit.* Et cum bono animo à diſcipulis præberi oportet: 2. Cor. 9. *Quia hilarem datorem diligit Deus.* Nam cum malo animo ſi obedit diſcipulus, & non ſolum ore, verum etiam in corde ſi murmuraverit: & ſi impleat juſſionem, tamen acceptum jam non erit Deo, qui cor reſpicit murmurantis. Et pro tali facto nullam conſequentur gratiam: imo pœnam murmurantium incurrit, ſi non cum ſatisfactione emendaverit.

De Taciturnitate.

CAPUT VI.

Faciamus id quod ait Propheta Pſalm. 38. *Dixi, cuſtodiam vias meas, ut non delinquam in lingua mea. Poſui ori meo cuſtodiam: obmutui, & humiliatus ſum, & ſilui à bonis.* Hic oſtendit Propheta, ſi à bonis eloquiis

quiis

quiis interdum propter taciturnitatem debet taceri, quantò magis à malis verbis propter pœnam peccati debet ceſſari. Ergo quamvis de bonis, & ſanctis, ad ædificatiooem eloquiis, perfectis diſcipulis propter taciturnitatis gravitatem rara loquendi concedatur licentia: quia ſcriptom eſt: Prov. 10. *In multiloquio non effugies peccatum.* Et alibi: Prov. *Mors & vita in manibus linguæ.* Nam loqui & docere Magiſtrum condecet, tacere & audire diſcipulo convenit. Et ideo ſi qua requirenda ſunt; à Priore, cum omni humilitate, & ſubjectione reverentiæ requirantur. Scurrilitates vero, vel verba odioſa, & riſum moventia, æterna clauſura in omnibus locis damnamus, & ad tale eloquium diſcipulum os aperire non permittimus.

De Humilitate.

CAPUT VII.

Clamat nobis Scriptura divina, fratres, dicens: Luc. 14. *Omnis, qui ſe exaltat, humiliabitur, & qui ſe humiliat, exaltabitur.* Cum hæc ergo dicit, oſtendit nobis omnem exaltationem genus eſſe ſuperbiæ. Quod ſe cavere Prophera indicat dicens: Pſalm. 130. *Domine, non eſt exaltatum cor meum, neque elati ſunt oculi mei. Neque ambulavi in magnis, neque in mirabilibus ſuper me.* Sed quid? *Si non humiliter ſentiebam, ſed exaltavi animam meam. Sicut ablactatus ſuper matre ſua, ita retribues in animam meam.* Unde Fratres ſi ſummæ humilitatis culmen volumus attingere, & ad exaltationem illam cæleſtem, ad quam per præſentis vitæ humilitatem aſcenditur, volumus velociter pervenire; actibus noſtris aſcendentibus ſcala illa erigenda eſt, Gen. 28. quæ in ſomno Jacob apparuit, per quam ei deſcendentes Angeli, & aſcendentes monſtrabantur. Non aliud ſine dubio deſcenſus ille, & aſcenſus à nobis intelligitur, niſi exaltatione deſcendere, & humilitate aſcendere. Scala vero ipſa erecta, noſtra eſt vita in ſeculo, quæ humiliato corde à Domino erigitur ad cælum Latera enim ejuſdem ſcalæ noſtrum dicimus eſſe corpus & animam, in qua latera diverſos gradus humilitatis, vel diſciplinæ evocatio divina aſcendendos inſeruit.

Primus itaque gradus humilitatis eſt, ſi timorem Dei ſibi ante oculos ſemper ponens, oblivionem omninò fugiat. Et ſemper ſit memor omnium, quæ præcepit Deus, qualiter contemnentes Deum, in gehennam pro peccatis incidunt: & vitam æternam, quæ timentibus Deum præparata eſt, animo ſuo ſemper revolvat. Et cuſtodiens ſe omni hora à peccatis & vitiis, id eſt, cogitationum, linguæ; oculorum, manuum, pedum, vel voluntatis propriæ, ſed & deſideria carnis amputare feſtinet. Æſtimet ſe homo de cælis à Deo ſemper reſpici omni hora, & facta ſua in omni loco ab aſpectu Divinitatis videri, & ab Angelis omni hora Deo nuntiari. Demonſtrat nobis hoc Propheta, cum in cogitationibus noſtris, ita Deum ſemper præſentem oſtendit dicens: Pſalm. 7. *Scrutans corda & renes, Deus.* Et item Pſalm. 93. *Dominus novit cogitationes hominum.* Et item dicit, Pſalm. 138. *Intellexiſti cogitationes meas à longè.* Et Pſalm. 75. *Quia cogitatio hominis confitebitur tibi.* Nam ut ſollicitus ſit circa cogitationes ſuas perverſas, dicat ſemper humilis frater in corde ſuo, Pſ. 17. *Tunc ero immaculatus coram eo, ſi obſervavero me ab iniquitate mea.* Voluntatem vero propriam ita facere prohibemur, cum dicit Scriptura nobis: Eccleſiaſtici 18. *Et à voluntatibus tuis avertere.* Et item, Rogamus Deum in oratione, Matth. 6. ut fiat voluntas ejus in nobis. Docemur ergo meritò noſtram non facere voluntatem, cum cavemus illud, quod dicit ſancta Scriptura Prov 16. *Sunt viæ, quæ videntur hominibus rectæ, quarum finis uſque ad profundum inferni demergit:* & cum item cavemus illud quod de negligentibus dictum eſt: Pſ. 52. *Corrupti ſunt & abominabiles facti ſunt in voluntatibus ſuis.* In deſideriis verò carnis ita nobis Deum credamus ſemper eſſe præſentem, cum dicit Propheta Domino: Pſ. 37. *Ante te eſt omne deſiderium meum.* Cavendum ergo ideo malum deſiderium, quia mors ſecus introitum delectationis poſita eſt. Unde Scriptura præcipit dicens: Eccl. 28. *Poſt concupiſcentias tuas non eas.* Ergo ſi Prov. 15. *Oculi Domini ſpeculantur bonos & malos,* & Pſ. 13. *Dominus de cælo ſemper reſpicit ſuper filios hominum, ut videat, ſi eſt intelligens, aut requirens Deum,* & ſi ab Angelis deputatis nobis quotidie noctuque Domino factori noſtro, opera noſtra nuntiantur, caveodum eſt ergo omni hora Fratres (ſicut dicit in Pſalmo Propheta) Pſ. 15. ne nos declinantes in malum, & utiles factos aliqua hora aſpiciat Deus, & parcendo nobis in hoc tempore, quia pius, eſt, & expectat nos converti in melius, dicat nobis in futuro. Pſ. 49. *Hæc feciſti, & tacui.*

Secundus humilitatis gradus eſt, ſi quis propriam non amans voluntatem, deſideria ſua non delectatur implere, ſed vocem illam Domini factis imitetur dicentis: Joan. 6. *Non veni facere voluntatem meam, ſed ejus, qui me miſit.* Item dicit Scriptura: *Voluntas habet pœnam: & neceſſitas parit coronam.*

Tertius humilitatis gradus eſt, ut quis pro Dei amore omni obedientia ſe ſubdat majori, imitans Dominum, de quo dicit Apoſtolus Philip. 2. *Factus obediens Patri uſque ad mortem.*

Quartus humilitatis gradus eſt, ſi in ipſa obedientia duris, & contrariis rebus, vel etiam quibuſlibet irrogatis injuriis tacita conſcientia patientiam amplectatur, & ſuſtinens non laſſeſcat, vel diſcedat, dicente Scriptura: Mat. 24. *Qui perſeveraverit uſque finem, hic ſalvus erit.* Item Pſ. 26. *Confortetur cor tuum, & ſuſtine Dominum.* Et oſtendens fidelem pro Domino univerſa etiam contraria ſuſtinere debere, dicit etiam ex perſona ſufferentium: Pſ. 43. *Propter te morte afficimur tota die: æſtimati ſumus, ut oves occiſionis.* Et ſecuri de ſpe retributionis divinæ ſubſequuntur gaudentes, & dicentes: Rom. 8. *Sed in his omnibus ſuperamus propter eum, qui dilexit nos.* Et item alio loco Scriptura Pſ. 65. *Probaſti* (inquit) *Deus igne nos examinaſti, ſicut igne examinatur argentum. Induxiſti nos in laqueum, poſuiſti tribulationes in dorſo noſtro.* Et ut oſtendat ſub Priore nos debere eſſe, ſubſequitur dicens Pſalm. 65. *Impoſuiſti homines ſuper capita noſtra.* Sed & præceptum Domini in adverſis, & in injuriis per patientiam adimplentes, qui Matth. 5. *Percuſſi in maxillam, præbent & aliam: auferenti tunicam, dimittunt & pallium, angariati milliario, vadunt & duo,* cum Paulo Apoſtolo 2. Cor. 11. *falſos fratres ſuſtinent,* & 1. Cor. 4. *Perſecutionem ſuſtinent, & maledicentes ſe, benedicunt.*

Quintus humilitatis gradus eſt, ſi omnes cogitationes malas cordi ſuo advenientes, vel mala à ſe abſconsè commiſſa per humilem confeſſionem Abbati non celaverit ſuo. Hortans oos de hac re Scriptura dicit: Pſ. 36. *Revela Domino viam, & ſpera in eum.* Et item dicit, Pſalmo 117. *Confitemini Domino, quoniam bonus: quoniam in ſeculum miſericordia ejus.* Et item, Pſ. 31. *Delictum meum cognitum tibi feci, & injuſtitias meas non operui. Dixi: pronuntiabo adverſum me injuſtitias meas Domine: & tu remiſiſti impietatem cordis mei.*

Sextus humilitatis gradus eſt, ſi omni utilitate, vel extremitate ſit contentus Monachus: & ad omnia quæ ſibi injunguntur, velut operarium malum & indignum ſe judicet, dicens cum Propheta, Pſ. 72. *Ad nihilum redactus ſum, & neſcivi: ut jumentum factus ſum apud te, & ego ſemper tecum.*

Septimus humilitatis gradus eſt, ſi omnibus ſe inferiorem, & viliorem non ſolum ſua lingua pronuntiet, ſed etiam intimo cordis credat affectu, humilians ſe &

dicens

dicens cum Propheta: Pſ. 71. *Ego autem ſum vermis, & non homo; opprobrium hominum, & abjectio plebis.* Pſ. 87. *Exaltatus ſum, & humiliatus, & confuſus.* Et item Pſalmo 118. *Bonum mihi quod humiliaſti me: ut diſcam mandata tua.*

Octavus humilitatis gradus, ſi nihil agat Monachus, niſi quod communis Monaſterii regula, vel majorum cohortantur exempla.

Nonus humilitatis gradus eſt, ſi linguam ad loquendum prohibeat Monachos: & taciturnitatem habens, uſque ad interrogationem non loquatur, monſtrante Scriptura: quia Prov. 10. *In multiloquio non effugietur peccatum.* Et quia Pſalm. 139. *vir linguoſus non dirigetur ſuper terram.*

Decimus humilitatis gradus eſt, ſi non ſit facilis ac promptus in riſu, quia ſcriptum eſt: Eccleſiaſtici 21. *Stultus in riſu exaltat vocem ſuam.*

Undecimus humilitatis gradus eſt, ſi cum loquitur Monachus, leniter, & ſine riſu, humiliter cum gravitate, & pauca verba, & rationabilia loquatur; & non ſit clamoſus in voce, ſicut ſcriptum eſt: Eccleſ. 20. *Sapiens verbis innoteſcit paucis.*

Duodecimus humilitatis gradus eſt, ſi non ſolùm corde Monachus, ſed etiam corpore humilitatem ſe videntibus ſemper indicet, id eſt, in opere: in Monaſterio, in Oratorio, in horto, in via, in agro, vel ubicunque ſedens ambulans, vel ſtans, inclinato ſit ſemper capite, defixis in terram aſpectibus, reum ſe omni hora de peccatis ſuis exiſtimans, jam ſe tremendo judicio Dei præſentari æſtimet, dicens ſemper illud, quod Publicanus ille Evangelicus fixis in terram oculis dixit: Luc. 18. *Domine, non ſum dignus ego peccator levare oculos meos ad cœlum.* Et iterum cum Propheta Pſ. 118. *Incurvatus & humiliatus ſum usq; quaq;.* Ergo his omnibus humilitatis gradibus aſcenſis Monachus mox ad charitatem Dei perveniet illam, 1. Johan. 4. quæ *perfecta foras mittit timorem*, per quam univerſa, quæ prius non ſine formidine obſervabat, abſque ullo labore velut naturaliter ex conſuetudine incipiet cuſtodire, non jam timore gehennæ, ſed amore Chriſti, & conſuetudine ipſa bona, & delectatione virtutum; quæ Dominus jam in operario ſuo mundo à vitiis & peccatis Spiritu Sancto dignabitur demonſtrare.

De officiis divinis in noctibus.

CAPUT VIII.

Hyemis tempore, id eſt, à Kalendis Novembris uſque ad Paſcha, juxta conſiderationem rationis octava hora noctis ſurgendum eſt, ut modica amplius de media nocte pauſetur, & jam digeſti ſurgant. Quod vero reſtat poſt Vigilias Fratribus, qui pſalterii, vel lectionum aliquid indigent; meditationi inſerviatur. A Paſcha autem uſque ad ſupradictas Kalendas Novembris ſic temperetur hora Vigiliarum agenda, ut parviſſimo intervallo, quo Fratres ad neceſſaria naturæ exeant, cuſtodito, mox matutini, qui incipiente luce agendi ſunt, ſubſequatur.

Quanti Pſalmi dicendi ſunt nocturnis horis.

CAPUT IX.

Hyemis tempore, præmiſſo in primis Verſu, *Deus in adjutorium meum intende: Domine ad adjuvandum me feſtina*: in ſecundo ter dicendum: *Domine labia mea aperies, & os meum annunciabit laudem tuam*, Cui ſubjungendus eſt tertius Pſalmus, & *Gloria*. Poſt hunc Pſalmus nonageſimus quartus, cum Antiphona, aut certè decantandus. Inde ſequatur Ambroſianum. Deinde ſex Pſalmi cum Antiphonis. Quibus dictis, dicto verſu, benedicat Abbas. Et ſedentibus omnibus in ſcamnis, legantur viciſſim à Fratribus in Codice ſuper analogium tres Lectiones: inter quas tria Reſponſoria cantantur. Poſt tertiam vero Lectionem, qui cantat, dicat Gloriam. Quam dum incipit Cantor dicere, mox omnes de ſedilibus ſuis ſurgant ob honorem; & reverentiam Sanctæ Trinitatis. Codices autem legantur in Vigiliis tam veteris Teſtamenti, quam novi divinæ authoritatis: & expoſitiones earum quæ à nominatiſſimis Doctoribus orthodoxis, & Catholicis Patribus factæ ſunt. Poſt has vero tres Lectiones cum Reſponſoriis ſuis, ſequantur reliqui ſex Pſalmi cum *Alleluja* canendi. Poſt hos Lectio Apoſtoli ſequatur, ex corde recitanda, & verſus, & ſupplicatio Litaniæ, id eſt, *Kyrie eleyſon*, & ſic finiantur Vigiliæ nocturnæ.

Qualiter æſtatis tempore nocturna laus agatur.

CAPUT X.

A Paſcha autem uſque ad Kalendas Novembris omnis (ut ſupra dictum eſt) Pſalmodiæ quantitas teneatur: excepto, quod Lectiones in Codice propter brevitatem noctium minimè legantur: ſed pro ipſis tribus Lectionibus una de veteri Teſtamento memoriter dicatur; quam breve Reſponſorium ſubſequatur, & reliqua omnia, ut dictum eſt, impleantur, id eſt, ut nunquam minus à duodecim Pſalmorum quantitate ad Vigilias nocturnas dicantur, exceptis tertio, & nonageſimo quarto Pſalmo.

Qualiter Dominicis diebus Vigiliæ agantur.

CAPUT XI.

Dominico die temperiùs ſurgatur ad Vigilias, in quibus Vigiliis teneatur menſura, id eſt, modulatis (ut ſupra diſpoſuimus) ſex Pſalmis, & Verſu, reſidentibus cunctis diſpoſitè, & per ordinem in ſubſelliis, legantur in Codice (ut ſupra diximus) quatuor Lectiones cum Reſponſoriis ſuis, ubi tantum in Reſponſorio quarto dicatur à cantante *Gloria*. Quam cum incipit, mox omnes cum reverentia ſurgant. Poſt quas Lectiones ſequantur ex ordine alii ſex Pſalmi cum Antiphonis ſicut anteriores, & Verſu. Poſt quos iterum legantur aliæ quatuor Lectiones cum Reſponſoriis ſuis, ordine quo ſupra. Poſt quas iterum dicantur tria Cantica de Prophetis, quæ inſtituerit Abbas: quæ cantica cum *Alleluja* pſallantur. Dicto etiam Verſu & benedicente Abbate, legantur aliæ quatuor lectiones de Novo Teſtamento, ordine quo ſupra. Poſt quartum autem Reſponſorium incipiat Abbas Hymnum: *Te Deum laudamus.* Quo dicto, legat Abbas Lectionem de Evangelio, cum honore & tremore, ſtantibus omnibus. Qua perlecta, reſpondeant omnes, *Amen*. Et ſubſequatur mox Abbas Hymnum: *Te decet laus*. Et data benedictione, incipiant Matutinos. Qui ordo Vigiliarum omni tempore tam æſtatis, quam hyemis æqualiter in die Dominico teneatur, niſi fortè (quod abſit) tardius ſurgant, & aliquid de Lectionibus breviandum eſt, aut Reſponſoriis, quod tamen omnino caveatur ne proveniat. Quod ſi contigerit, digne inde ſatisfacia: Deo in oratorio, per cujus evenerit neglectum.

Qualiter Matutinorum ſolemnitas agatur.

CAPUT XII.

In Matutinis Dominico die, inprimis dicatur Pſ. 66. ſine Antiphona, indirectum. Poſt quem dicatur quinquageſimus, cum *Alleluja*. Poſt quem dicatur centeſimus decimus ſeptimus, & ſexageſimus ſecundus. Inde benedictiones & laudes: Lectio de Apocalypſi una ex corde, Reſponſorium Ambroſianum, Verſus, Canticum de Evangelio, Litaniæ, & completum eſt.

Qualiter privatis diebus Matutini agantur.

CAPUT XIII.

Diebus autem privatis Matutinorum ſolemnitas ita

agatur, id eſt, ſexageſimus ſextus Pſalmus dicatur ſine Antiphona, ſubtrahendo modice ſicut Dominica, ut omnes occurrant ad quinquageſimum, qui cum Antiphona dicatur. Poſt quem alii duo Pſalmi dicantur ſecundum conſuetudinem, id eſt, Secunda feria, quintus, & trigeſimus quintus. Tertia feria, quadrageſimus ſecundus, & quinquageſimus ſextus. Quarta feria, ſexageſimus tertius & ſexageſimus quartus. Quinta feria octogeſimus ſeptimus, & octogeſimus nonus. Sexta feria, ſeptuageſimus quintus, & nonageſimus primus. Sabbato autem centeſimus quadrageſimus ſecundus: & Canticum Deuteronomii, quod dividatur in duas Glorias. Nam cæteris diebus Canticum unumquodque die ſuo ex Prophetis ſicut pſallit Eccleſia Romana. Poſt hæc ſequantur Laudes, deinde Lectio una Apoſtoli memoriter recitanda, Reſponſorium Ambroſianum: Verſus: Canticum de Evangelio, Litaniæ, & Compler. planè agenda Matutina, vel Veſpertina non tranſeat aliquando, niſi in ultimo ordine, Oratio Dominica omnibus audientibus dicatur à Priore propter ſcandalorum ſpinas, quæ oriri ſolent, ut conventi per ipſius Orationis ſponſionem, quæ dicunt, Matth. 9. *Dimitte nobis debita noſtra, ſicut & nos dimittimus debitoribus noſtris*, purgent ſe ab hujuſmodi vitio. Cæteris vero agendis ultima pars ejus orationis dicatur, ut ab omnibus reſpondeatur: *ſed libera nos à malo.*

Qualiter in natalitiis Sanctorum Vigiliæ agantur.

CAPUT XIV.

In Sanctorum vero feſtivitatibus, vel omnibus ſolemnitatibus, ſicut diximus Dominico die agendum, ita agatur: excepto, quod Pſalmi aut antiphonæ, vel Lectiones ad ipſum diem pertinentes, dicantur: modus autem ſupra ſcriptus teneatur.

Quibus temporibus Alleluja *dicatur.*

CAPUT XV.

A Sancto Paſcha uſque ad Pentecoſten, ſine intermiſſione dicatur *Alleluja*, tam in Pſalmis, quam in Reſponſoriis. A Pentecoſte autem uſque ad caput Quadrageſimæ omnibus nocturnis cum ſex poſterioribus Pſalmis tantum ad nocturnos dicatur. Omni verò Dominica extra Quadrageſimam Cantica matutina, Prima, Tertia, Sexta, Nonaque, cum *Alleluja* dicantur, Veſpera vero cum Antiphona. Reſponſoria verò nunquam dicantur cum *Alleluja*, niſi à Paſcha uſque ad Pentecoſten.

Qualiter divina opera per diem agantur.

CAPUT XVI.

Ut ait Propheta: Pſ. 118. *Septies in die laudem tibi.* Qui ſeptenarius ſacratus numerus à nobis ſic implebitur, ſi Matutini, Primæ, Tertiæ, Sextæ Nonæ, Veſperæ, Completoriique tempore noſtræ ſervitutis officia perſolvamus: quia de his horis dicit Propheta: *Septies in die laudem dixi tibi.* Nam de nocturnis Vigiliis idem ipſe Propheta ait: Pſalm. 118. *Media nocte ſurgebam ad confidendum tibi.* Ergo his temporibus referamus laudes Creatori noſtro ſuper judicia juſtitiæ ſuæ, id eſt, Matutinis, Prima, Tertia, Sexta, Nona, Veſpera, Completorio, & nocte ſurgamus ad confitendum ei.

Quanti Pſalmi per eaſdem Horas dicendi ſunt.

CAPUT XVII.

Jam de Nocturnis, vel Matutinis digeſſimus ordinem pſalmodiæ, nunc de ſequentibus Horis videamus. Prima hora dicantur tres Pſalmi ſigillatim, & non ſub uno *Gloria*, Hymnus ejuſdem horæ poſt verſum, *Deus in adjutorium meum intende*, antequam Pſalmi incipiantur. Poſt expletionem trium Pſalmorum recitetur Lectio una, Verſus, & *Kyrie eleiſon*, & Miſſæ ſint. Tertia vero, Sexta, & Nona, item eodem ordine celebretur oratio, Verſus, Hymni earundem Horam, terni Pſalmi Lectio, Verſus, *Kyrie eleiſon*, & Miſſæ ſint. Si major Congregatio fuerit, cum antiphonis; ſi vero minor, in directum pſallantur, Veſpertina autem Synaxis quatuor Pſalmis cum antiphonis terminetur: poſt quos Pſalmos Lectio recitanda eſt, inde Reſponſorium Ambroſianum, Verſus, Canticum de Evangelio, Litania, & oratio Dominica, & fiant Miſſæ. Completorium autem trium Pſalmorum dictione terminetur: qui Pſalmi directanei ſine Antiphona dicendi ſunt, poſt quos Hymnus ejuſdem horæ, Lectio una, Verſus, *Kyrie eleiſon*, & benedictio, & Miſſæ fiant.

Quo ordine Pſalmi dicendi ſunt.

CAPUT XVIII.

Inprimis ſemper diurnis horis dicatur Verſus, *Deus in adjutorium meum intende*, & *Gloria*. Inde Hymnus uniuſcujuſque horæ. Deinde prima hora Dominica dicenda quatuor Capitula, Pſalmi centeſimi octavi decimi dicantur. Reliquis vero horis, id eſt, Tertia, Sexta, Nona, terna Capitula ſupradicti Pſalmi centeſimi octavi decimi dicantur. Ad primam autem ſecundæ feriæ, dicantur tres Pſalmi, id eſt, primus, ſecundus, & ſextus, & ita per ſingulos dies ad primam uſq; ad Dominicam dicantur per ordinem terni Pſalmi uſque ad nonum decimum Pſalmum, ita ſanè ut nonus Pſalmus, & ſeptimus decimus dividantur in binas Glorias: & ſic fiat, ut ad Vigilias Dominica ſemper à vigeſimo incipiatur. Ad Tertiam vero, Sextam, & Nonam ſecundæ feriæ novem capitula, quæ reſidua ſunt de centeſimo octavo decimo Pſalmo, ipſa terna per eaſdem Horas dicantur. Expenſo igitur Pſalmo centeſimo octavo decimo duobus diebus, id eſt, Dominica, & ſecunda feria, tertia feria, jam ad Tertiam, Sextam, vel Nonam pſallantur terni Pſalmi à centeſimo nono decimo uſque ad centeſimum vigeſimum ſeptimum, Pſalmi novem. Quinque Pſalmi ſemper uſque ad Dominicam per eaſdem horas itidem repetantur: Hymnorum nihilominus, Lectionum, ver Verſuum diſpoſitione uniformi cunctis diebus ſervata: & ita ſcilicet, ut ſemper Dominica à centeſimo octavo decimo incipiatur. Veſpera autem quotidie quatuor Pſalmorum modulatione canatur. Qui Pſalmi incipiantur à centeſimo nono, uſque centeſimum quadrageſimum ſeptimum, exceptis his qui in diverſis horis ex eis ſequeſtrantur, id eſt, à centeſimo decimo ſeptimo, uſque ad centeſimum vigeſimum ſeptimum, & centeſimo trigeſimo tertio, & centeſimo quadrageſimo ſecundo. Reliqui omnes in Veſpera dicendi ſunt. Et quia minus veniunt tres Pſalmi, ideo dividendi ſunt, qui numero ſupradicto fortiores inveniuntur, id eſt, centeſimus trigeſimus octavus, & centeſimus quadrageſimus tertius, & centeſimus quadrageſimus quartos. Centeſimus vero ſextus decimus, quia parvus eſt, cum centeſimo quintodecimo conjungatur. Digeſto ergo ordine Pſalmorum veſpertinorum, reliqua, id eſt, Lectiones Reſponſoria, Hymni, Verſus, vel Cantica, ſicut ſupra taxavimus, impleantur. Ad Completorium vero quotidie iidem Pſalmi repetantur, id eſt, quartus, nonageſimus, & centeſimus trigeſimus tertius. Diſpoſito ordine Pſalmodiæ diurnæ, reliqui omnes Pſalmi, qui ſuperſunt, æqualiter dividantur in ſeptem noctium. Vigilias partiendas, ſcilicet qui inter eos prolixiores ſunt Pſalmi: & duodecim per unamquamque conſtituantur noctem. Hoc præcipuè commonentes, ut ſi cui forte hæc diſtributio Pſalmorum diſplicuerit, ordinet, ſi melius aliter judicaverit: dum omnimodis id attendatur, ut omni hebdomada Pſalterium ex integro numero centum quinquaginta Pſalmorum pſallatur, & Domi-

nico die ſemper à capite repetatur ad Vigilias. Quia nimis iners devotionis ſuæ ſervitium oſtendunt Monachi, qui minus Pſalterio cum Canticis conſuetudinariis per ſeptimanæ circulum pſallunt, cum legamus ſanctos Patres noſtros uno die ſtrenue impleviſſe, quod nos tepidi utinam ſeptimana integra perſolvamus.

De diſciplina pſallendi.

CAPUT XIX.

Ubique credimus divinam eſſe præſentiam, & oculos Domini in omni loco ſpeculari bonos, & malos. Maximè tamen hoc ſine aliqua dubitatione credamus, cum ad opus divinum aſſiſtimus. Ideo ſemper memores ſimus, quod ait Propheta: Pſ. 2. *Servite Domino in timore.* Et iterum Pſ. 46. *Pſallite ſapienter.* Pſ. 137. Et, *In conſpectu Angelorum pſallam tibi.* Ergo conſideremus, qualiter oporteat nos in conſpectu Divinitatis & Angelorum eſſe, & ſic ſtemus ad pſallendum, ut mens noſtra concordet voci noſtræ.

De reverentia orationis.

CAPUT XX.

Si cum hominibus potentibus volumus aliqua ſuggerere, non præſumimus niſi cum humilitate, reverentia: quanto magis Domino Deo univerſorum cum omni humilitate, & puritatis devotione ſupplicandum eſt? Et non in multiloquio, ſed in puritate cordis, & compunctione lachrymarum nos exaudiri ſciamus. Et ideo brevis debet eſſe, & pura oratio, niſi forte ex affectu inſpirationis divinæ gratiæ protendatur. In Conventu tamen omnino breviter oratio, & facto ſigno à Priore, omnes pariter ſurgant.

De Decanis Monaſterii.

CAPUT XXI.

Si major fuerit Congregatio, eligantur de ipſis fratres boni teſtimonii, & ſanctæ converſationis, & conſtituantur Decani, qui ſollicitudinem gerant ſuper decanias ſuas in omnia ſecundum mandata Dei & præcepta Abbatis ſui. Qui Decani tales eligantur, in quibus ſecurus Abbas partiatur onera ſua. Et non eligantur per ordinem, vel ſecundum vitæ meritum, & ſapientiæ doctrinam. Quod ſi quis ex eis aliqua forte inflatus ſuperbia repertus fuerit reprehenſibilis; correptus ſemel, & iterum, atque tertio, ſi emendare noluerit, dejiciatur: & alter in loco ejus, qui dignus eſt, ſubrogetur. Et de Præpoſito eadem conſtituimus.

Quomodo dormiant Monachi.

CAPUT XXII.

Singuli per ſingula lecta dormiant. Lectiſternia pro modo converſationis ſecundum diſpoſitionem Abbatis ſui accipiant. Si poteſt fieri: omnes in uno loco dormiant. Si autem multitudo non ſinit; deni, aut vicini cum ſenioribus ſuis, qui ſuper eos ſolliciti ſunt, pauſent. Candela jugiter in eadem cella ardeat uſque mane. Veſtiti dormiant, & cincti cingulis, aut funibus: & cultellos ad latus non habeant dum dormiunt, ne forte per ſomnum vulnerentur dormientes. Et ut parati ſint Monachi ſemper, & facto ſigno, abſque mora ſurgentes, feſtinent invicem ſe prævenire ad opus Dei, cum omni tamen gravitate, & modeſtia. Adoleſcentiores Fratres juxta ſe non habeant lecta; ſed permixti cum ſenioribus. Surgentes vero, ad opus Dei invicem ſe moderatè cohortentur, propter ſomnolentorum excuſationes.

De communicatione culparum.

CAPUT XXIII.

Si quis Frater contumax, aut inobediens aut ſuperbus, aut murmurans, vel in aliquo contrarius exiſtens ſanctæ Regulæ, & præceptis ſeniorum contemptor repertus fuerit; hic ſecundum Domini noſtri præceptum Matth. 18. admoneatur ſemel, & ſecundo ſecreto à ſenioribus ſuis, ſi non emendaverit, objurgetur publicè coram omnibus: ſi vero neque ſic correxerit, ſi intelligit, qualis pœna ſit, excommunicationi ſubjaceat. Si autem improbus eſt, vindictæ corporali ſubdatur.

Qualis debet eſſe modus excommunicationis.

CAPUT XXIV.

Secundum modum culpæ, Deut. 25. excommunicationis, vel diſciplinæ debet extendi menſura. Qui culparum modus in Abbatis pendeat judicio. Si quis tamen Frater in levioribus culpis invenitur: tantùm à menſæ participatione privetur. Privati autem à menſæ conſortio, iſta erit ratio, ut in Oratorio Pſalmum, aut Antiphonam non imponat, neque Lectionem recitet uſque ad ſatisfactionem. Refectionem autem cibi poſt Fratrum refectionem ſolus accipiat menſura, vel hora, qua præviderit Abbas ei competere. Ut ſi (v. g.) Fratres reficiunt ſexta hora, ille Frater nona: ſi Fratres nona, ille veſpertina, uſque dum ſatisfactione congrua veniam conſequatur.

De gravioribus culpis.

CAPUT XXV.

Is Frater qui gravioris culpæ noxa tenetur, ſuſpendatur à menſa ſimul, & ab Oratorio: nullus ei Fratrum in ullo jungatur conſortio, neque in colloquio. Solus ſit ad opus ſibi injunctum, perſiſtens in pœnitentiæ luctu, ſciens illam terribilem Apoſtoli ſententiam dicentis: 1. Corinth. 5. Tradidi hujuſmodi hominem Sathanæ in interitum carnis, ut ſpiritus ſalvus ſit in die Domini. Cibi autem refectionem ſolus percipiat menſura vel hora, qua præviderit ei Abbas competere: nec à quoquam benedicatur tranſeunte, neque cibus qui ei datur.

De his, qui ſine juſſione Abbatis jungunt ſe excommunicatis.

CAPUT XXVI.

Si quis Frater præſumpſerit ſine juſſione Abbatis Fratri excommunicato quolibet modo ſe jungere, aut loqui cum eo vel mandatum ei dirigere, ſimilem ſortiatur excommunicationis vindictam.

Qualiter debeat eſſe ſollicitus Abbas circa excommunicatos.

CAPUT XXVII.

Omni ſollicitudine curam gerat Abbas circa delinquentes Fratres Matth. 9. quia *non eſt opus ſanis medicus; ſed male habentibus.* Et ideo uti debet omni modo ut ſapiens Medicus immittere quaſi occultos conſolatores ſenipetas, eſt, ſeniores ſapientes Fratres, qui quaſi ſecretè conſolentur Fratrem fluctuantem, & provocent eum ad humilitatis ſatisfactionem. Et conſolentur eum, ne abundantiori triſtitia abſorbeatur. Sed ſicut ait Apoſtolus: 2. Corinth. 2. confirmetur in eo charitas, & oretur pro eo ab omnibus. Magnopere enim debet ſollicitudinem gerere Abbas circa delinquentes Fratres, & omni ſagacitate, & induſtria curare, ne aliquam de ovibus ſibi creditis perdat. Noverit enim ſe infirmarum curam ſuſcepiſſe animarum, non ſuper ſanas tyrannidem. Et metuat Prophetæ comminationem, per quem dicit Deus: Ezech. 34. *Quod craſſum, videbatis, aſſumebatis; & quod debile erat, projiciebatis.* Et paſtoris boni pium imitetur exemplum: Luc. 15. qui, *relictis nonaginta novem ovibus in montibus, abiit unam ovem, quæ erraverat quærere.* Cujus infirmitati in tantum compaſſus eſt, ut eam in ſacris humeris ſuis dignaretur imponere, & ſic reportare ad gregem

De his qui ſæpius correpti, non emendaverint.

CAPUT XXVIII.

Si quis Frater frequenter correptus pro qualibet culpa, ſi etiam excommunicatus non emendaverit, acrior ei accedat correctio, id eſt, ut verberum vindicta in eum procedat. Quod ſi nec ita ſe correxerit, aut fortè (quod abſit) in ſuperbiam elatus, etiam defendere voluerit opera ſua, tunc Abbas faciat quod ſapiens medicus. Si exhibuit fomenta, ſi unguenta adhortationum, ſi medicamina Scripturarum divinarum, ſi ad ultimum uſtionem excommunicationis, vel plagas virgarum, & jam ſi viderit nihil ſuam prævalere induſtriam: adhibeat etiam, quod majus eſt, ſuam, & omnium Fratrum pro eo orationem, ut Dominus, qui omnia poteſt, operetur ſalutem circa infirmum fratrem. Quod ſi nec iſto modo ſanatus fuerit, tunc jam utatur Abbas ferro abſciſſionis, ut ait Apoſtolus: 1. Cor. 7. *Auferte malum ex vobis.* Et iterum: 1. Cor. 7. *Infidelis ſi diſcedit, diſcedat: ne una ovis morbida omnem gregem contaminet.*

Si debeant Fratres iterum recipi de Monaſterio exeuntes.

CAPUT XXIX.

Frater, qui proprio vitio egreditur, aut projicitur de monaſterio, ſi reverti voluerit, ſpondeat prius omnem emendationem vitii, pro quo egreſſus eſt, & ſic in ultimo gradu recipiatur, ut ex hoc ejus humilitas comprobetur. Quod ſi denuo exierit, uſque tertio ita recipiatur. Jam vero poſtea ſciat omnem ſibi reverſionis aditum denegari.

De pueris minori ætate, & qualiter corripiantur.

CAPUT XXX.

Omnis ætas, vel intellectus proprias debet habere menſuras; ideoque quotiens pueri, vel adoleſcentiores ætate, aut qui minus intelligere poſſunt, quanta pœna ſit excommunicationis, hi tales dum delinquunt, aut jejuniis nimis affligantur, aut acribus verberibus coerceantur, ut ſanentur.

De Cellerario Monaſterii qualis ſit.

CAPUT XXXI.

Cellerarius Monaſterii eligatur de Congregatione ſapiens, maturis moribus, ſobrius, non multùm edax, non elatus, non turbulentus, non injurioſus, non tardus, non prodigus, ſed timens Deum, qui omni Congregationi ſit ſicut pater. Curam gerat de omnibus: ſine juſſione Abbatis nihil faciat: quæ jubentur cuſtodiat: Fratres non contriſtet. Si quis autem frater ab eo fortè aliquid irrationabiliter poſtulat, non ſpernendo eum contriſtet, ſed rationabiliter cum humilitate malè petenti deneget. Animam ſuam cuſtodiat: memor ſemper illius Apoſtolici præcepti: 1. Tim. 3. quia, *qui bene miniſtraverit, gradum bonum ſibi acquirit.* Infirmorum, infantum, hoſpitum, pauperumque cum omni ſollicitudine curam gerat, ſciens ſine dubio, quia Matth. 25. pro his omnibus in die judicii rationem redditurus eſt. Omnia vaſa Monaſterii, cunctamque ſubſtantiam, ac ſi altaris vaſa ſacrata conſpiciat, nihil ducat negligendum: neqoe avaritiæ ſtudeat: neque prodigus ſit, aut extirpator ſubſtantiæ Monaſterii: ſed omnia menſuratè faciat, & ſecundùm juſſionem Abbatis. Humilitatem ante omnia habeat, & cui ſubſtantia non eſt quæ tribuatur, ſermo reſponſionis porrigatur bonus: ut ſcriptum eſt, Eccleſiaſtici 18. *Sermo bonus ſuper datum optimum.* Omnia quæ ei injunxerit Abbas, ipſe habeat ſub cura: à quibus eum prohibuerit, non præſumat. Fratribus conſtitutam annonam ſine aliquo typo, vel mora offerat, ut non ſcandalizentur, memor divini eloquii quid mereatur, Matth. 18. *qui ſcandalizaverit unum de puſillis.* Si Congregatio major fuerit, ſolatia ei dentur, à quibus adjutus, & ipſe æquo animo impleat officium ſibi commiſſum. Horis competentibus dentur quæ danda ſunt, & petantur quæ petenda ſunt: ut nemo perturbetur, neque contriſtetur in domo Dei.

De ferramentis, vel rebus Monaſterii.

CAPUT XXXII.

Subſtantia Monaſterii in ferramentis vel veſtibus, ſeu quibuslibet rebus, provideat Abbas Fratres, de quorum vita, & moribus ſecurus ſit, & eis ſingula, ut utile judicaverit, conſignet cuſtodienda atque recolligenda. Ex quibus Abbas brevem teneat, ut dum ſibi in ipſa aſſignata Fratres viciſſim ſuccedunt, ſciat quid dat, aut quid recipit. Si quis autem ſordidè, aut negligenter res Monaſterii tractaverit, corripiatur. Si non emendaverit, diſciplinæ Regulari ſubjaceat.

Si debeant Monachi proprium aliquid habere.

CAPUT XXXIII.

Præcipue hoc vitium radicitus amputetur de Monaſterio, ne quis præſumat aliquid dare, aut recipere ſine juſſione Abbatis, neque aliquid habere proprium: nullam omnino rem, neque codicem, neque tabulas, neque graphium, ſed nihil omnino: quippe quibus nec corpora ſua, nec voluntates licet habere in propria poteſtate. Omnia vero neceſſaria à parte Monaſterii ſperare; nec quicquam liceat habere, quod Abbas non dederit, aut permiſerit. Act. 4. *Omniaque omnibus ſint communia,* ut ſcriptum eſt; nec quiſquam ſuum eſſe aliquid dicat, vel præſumat. Quod ſi quiſquam hoc nequiſſimo vitio deprehenſus fuerit delectari, admoneatur ſemel, & iterum. Si non emendaverit, correptioni ſubjaceat.

Si omnes æqualiter debeant neceſſaria accipere.

CAPUT XXXIV.

Sicut ſcriptum eſt: Act. 4. *Dividebatur ſingulis, prout cuiq; opus erat.* Ubi non dicim⁹, ut perſonarum (quod abſit) acceptio ſit; ſed infirmitatum conſideratio. Ubi qui minus indiget, agat Deo gratias, & non contriſtetur, Qui vero plus indiget, humilietur pro infirmitate, non extollatur pro miſericordia; & ita omnia membra erunt in pace. Ante omnia admonemus, ne murmurationis malum pro qualicunque cauſa, in aliquo qualicunque verbo, vel ſignificatione appareat. Quod ſi deprehenſus fuerit quis, diſtrictiori diſciplinæ ſubdatur.

De ſeptimanariis coquinæ.

CAPUT XXXV.

Fratres ſic ſibi invicem ſerviant ut nullus excuſetur à coquinæ officio, niſi aut ægritudine, aut in cauſa gravis utilitatis quis occupatus fuerit: quia exinde major merces, & charitas acquiritur. Imbecillibus autem procurentur ſolatia, ut non cum triſtitia hoc faciant, ſed habeant omnes ſolatia ſecundum modum Congregationis, aut poſitionem loci. Si major Congregatio fuerit, Cellerarius excuſetur à coquina, vel ſi qui (ut diximus) majoribus utilitatibus occupantur. Cæteri vero ſibi ſub charitate invicem ſerviant. Egreſſurus de ſeptimana, Sabbatho munditias faciat. Lintea, cum quibus ſibi Fratres manus, aut pedes tergunt, lavet. Pedes vero tam ipſe qui egreditur, quam ille qui intraturus eſt, omnibus lavent. Vaſa miniſterii ſui munda, & ſana Cellerario reconſignet. Qui Cellerarius item intranti conſignet, ut ſciat quid dat, aut quid recipit. Septimanarii autem ante unam horam refectionis accipiant ſuper ſtatutam annonam ſingulos biberes, & panem; ut hora refectionis ſine murmuratione, & gravi labore ſerviant

viant Fratribus ſuis. In diebus autem ſolemnibus, uſque ad Miſſas ſuſtineant intrantes & exeuntes hebdomadarii, in Oratorio mox Matutinis finitis Dominica, omnium genibus provolvantur poſtulantes pro ſe orari. Egredientes autem de ſeptimana, dicant hunc Verſum: *Benedictus es Domine Deus, qui adjuvaſti me, & conſolatus es me.* Quo dicto tertio, accipiat benedictionem egrediens. Subſequatur ingrediens, & dicat: *Deus in adjutorium meum intende: Domine ad adjuvandum me feſtina.* Et hoc idem tertio repetatur ab omnibus; & accepta benedictione, ingrediatur.

De infirmis Fratribus.

CAPUT XXXVI.

Infirmorum cura ante omnia, & ſuper omnia adhibenda eſt; ut ſicut revera Chriſto, ita eis ſerviatur, quia ipſe dixit: Matth. 25. *Infirmus fui, & viſitaſtis me.* Et, *quod feciſtis uni de his minimis meis, mihi feciſtis.* Sed & ipſi infirmi conſiderent in honorem Dei ſibi ſerviri, & non ſuperfluitate ſua contriſtent Fratres ſuos ſervientes ſibi. Qui tamen patienter portandi ſunt, quia de talibus copioſior merces acquiritur. Ergo cura maxima ſit Abbati, ne aliquam negligentiam patiantur. Quibus Fratribus infirmis ſit cella ſuper ſe deputata, & ſervitor timens Deum, & diligens, ac ſollicitus. Balnearum uſus infirmis quotiens expedit, offeratur: ſanis autem, & maxime juvenibus tardius concedatur. Sed & carnium eſus infirmis omnino, debilibuſque pro reparatione, concedatur. At ubi meliorati fuerint, à carnibus, more ſolito, omnes abſtineant. Cura autem maxima ſit Abbati, ne à Cellariis, aut ſervitoribus negligantur infirmi, quia ad ipſum reſpicit, quicquid à diſcipulis delinquitur.

De ſenibus, vel infantibus.

CAPUT XXXVII.

Licet ipſa natura humana trahatur ad miſericordiam in his ætatibus, ſenum videlicet, & infantum: tamen & regulæ authoritas ei proſpiciat. Conſideretur ſemper in eis imbecillitas, & nullatenus ei diſtrictio Regulæ teneatur in alimentis: ſed ſit in eis pia conſideratio, & præveniant horas canonicas.

De hebdomadario Lectore.

CAPUT XXXVIII.

Menſis Fratrum edentium lectio deeſſe non debet: nec fortuito caſu qui arripuerit Codicem, legere audeat ibi: ſed lecturus tota hebdomada, Dominica ingrediatur. Qui ingrediens poſt Miſſas & Communionem, petat ab omnibus pro ſe orari, ut avertat ab ipſo Deus ſpiritum elationis. Et dicatur hic Verſus in Oratorio tertiò ab omnibus, ipſo tamen incipiente: *Domine labia mea aperies, & os meum annunciabit laudem tuam.* Et ſic accepta benedictione, ingrediatur ad legendum. Summumque fiat ſilentium ad menſam ut nullius muſſitatio, vel vox, niſi ſolius legentis, ibi audiatur. Quæ vero neceſſaria ſunt comedentibus & bibentibus, ſic ſibi invicem miniſtrent Fratres, ut nullus indigeat petere aliquid. Si tamen opus fuerit, ſonitu cujuſcunque ſigni potius petatur, quam voce. Nec præſumat ibi aliquis de ipſa lectione, aut aliunde quicquam referre, ne detur occaſio: niſi fortè Prior pro ædificatione voluerit aliquid breviter dicere. Frater autem hebdomadarius accipiat mixtum prius quam incipiat legere, propter communionem ſanctam: & ne fortè grave ſit ei jejunium ſuſtinere. Poſteà autem cum coquinæ hebdomadariis, & ſervitoribus reficiat, Fratres autem non per ordinem legant, aut cantent, ſed qui ædificent audientes.

De menſura ciborum.

CAPUT XXXIX.

Sufficere credimus ad refectionem quotidianam tam ſextæ, quam nonæ omnibus menſibus cocta duo pulmentaria pro diverſorum infirmitatibus, ut fortè qui ex uno non potuerit edere, ex altero reficiatur. Ergo duo pulmentaria cocta Fratribus ſufficiant. Et ſi fuerint inde poma, aut naſcentia leguminum, addatur & tertium. Panis libra una propenſa ſufficiat in die, ſive una ſit refectio, ſive prandii & cœnæ. Quod ſi cœnaturi ſunt, de eadem libra tertia pars à Cellerario reſervetur, reddenda cœnaturis. Quod ſi labor forte factus fuerit major, in arbitrio, & poteſtate Abbatis erit, ſi expediat aliquid augere, remota præ omnibus crapula, ut nunquam Monacho ſubrepat indigeries. Quia nihil ſic contrarium eſt omni Chriſtiano, quomodo crapula, ſicut ait Dominus noſter; Luc. 21. *Videte ne graventur corda veſtra in crapula, & ebrietate.* Pueris vero minori ætate non eadem ſervetur quantitas, ſed minor quam majoribus, ſervata in omnibus parcitate. Carnium quadrupedum omninò ab omnibus abſtineatur comeſtio, præter omnino debiles, & ægrotos.

De menſura potus.

CAPUT XL.

Unuſquiſque proprium habet donum ex Deo, 1. Corinth. 7. *Alius ſic, alius vero ſic.* Et ideo cum aliqua ſcrupuloſitate à nobis menſura victus aliorum conſtituitur: Tamen infirmorum contuentes imbecillitatem, credimus heminam vini per ſingulos ſufficere per diem. Quibus autem donat Deus tolerantiam abſtinentiæ, propriam ſe habituros mercedem ſciant. Quod ſi aut loci neceſſitas, aut labor, aut ardor æſtatis amplius popoſcerit, in arbitrio Prioris conſiſtat: conſiderando in omnibus ne ſubrepat ſatietas, vel ebrietas. Licet legamus vinum omnino Monachorum non eſſe; ſed quia noſtris temporibus id Monachis perſuaderi non poteſt, ſaltem vel hoc conſentiamus, ut non uſque ad ſatietatem bibamus, ſed parcius: Eccl. 19. *Quia vinum apoſtatare facit etiam ſapientes.* Ubi autē neceſſitas loci expoſcit, ut nec ſupraſcripta menſura inveniri poſſit, ſed multò minus, aut ex toto nihil; benedicant Deum, qui ibi habitant, & non murmurent. Hoc ante omnia admonemus, ut abſque murmurationibus ſint.

Quibus horis oporteat reficere fratres.

CAPUT XLI.

A ſancto Paſcha uſque ad Pentecoſten ad ſextam reficiant Fratres: & ad ſeram cœnent. A Pentecoſte autem tota æſtate, ſi labores agrorum non habent Monachi, aut nimietas æſtatis non perturbat, quarta & ſexta feria jejunent uſque ad nonam, reliquis diebus ad ſextam prandeant. Quæ prandii ſexta, ſi opera in agris habuerint, aut æſtatis fervor nimius fuerit, continuanda erit: & in Abbatis ſit providentia. Et ſic omnia temperet, atque diſponat, qualiter animæ ſalventur, & quod faciant Fratres, abſque ulla murmoratione faciant. Ab Idibus autem Septembris, uſque ad caput Quadrageſimæ ad nonam ſemper reficiant. In Quadrageſima vero uſque ad Paſcha ad veſperam reficiant. Ipſa tamen veſpera ſic agatur, ut lumine lucernæ non indigeant reficientes: ſed luce adhuc diei omnia conſummentur. Sed & omni tempore ſive cœnæ, ſive refectionis hora ſic temperetur, ut cum luce diei fiant omnia.

Ut poſt Completorium nemo loquatur.

CAPUT XLII.

Omni tempore ſilentio debent ſtudere Monachi: maxime tamen nocturnis horis. Et ideo omni tempore, ſive jejunii, ſive prandii, ſi tempus fuerit prandii, mox ut ſurrexerint à cœna, ſedeant omnes in unum: & legat unus Collationes, vel vitas Patrum, aut certe aliud, quod ædificet audientes, non autem Eptaticum, aut Regum. Quia infirmis intellectibus non erit utile illa hora hanc ſcripturam audire; aliis vero horis legantur. Si

autem jejunii dies fuerit, dicta Veſpera, parvo intervallo, mox aſcendant ad lectionem Collationum, ut diximus: & lectis quatuor aut quinque foliis, vel quantum hora permittit, omnibus in unum occurrentibus, per hanc moram lectionis: ſi quis forte in aſſignato ſibi commiſſo fuerit occupatus, occurrat. Omnes ergo in unum congregati compleant. Et exeuntes à Completorio, nulla ſit licentia denuo cuiquam loqui aliquid. Quod ſi inventus fuerit quiſquam prævaricari hanc taciturnitatis regulam, graviori vindictæ ſubjaceat: excepto ſi neceſſitas hoſpitum ſupervenerit: aut fortè Abbas aliquid juſſerit. Quod tamen & ipſum cum ſumma gravitate & moderatione honeſtiſſime fiat.

De his, qui ad opus Dei, vel ad menſam tardè ocurrerint.

CAPUT XLIII.

Ad horam divini Officii, mox ut auditum fuerit ſignum, relictis omnibus, quælibet fuerint in manibus, ſumma cum feſtinatione curratur; cum gravitate tamen, ut non ſcurrilitas inveniat fomitem. Ergo nihil operi Dei præponatur. Quod ſi quis ad nocturnas Vigilias poſt Gloriam Pſalmi nonageſimi quarti (quem propter hoc omninò protrahendo, & morosè volumus dici) occurrerit, non ſtet in ordine ſuo in Choro, ſed ultimus omnium ſtet: aut in loco, quem talibus negligentibus ſeorſum conſtituerit Abbas: ut videatur ab ipſo, vel ab omnibus, uſque dum completo opere Dei, publica ſatisfactione pœniteat. Ideo autem eos in ultimo, aut ſeorſum judicavimus debere ſtare, ut viſi ab omnibus, vel pro ipſa verecundia ſua, emendentur. Nam ſi extra Oratorium remaneant, erit forte talis, qui ſe, aut recollocet, & dormiat, aut certe ſedeat foris, vel fabulis vacet, & detur occaſio maligno. Sed ingrediatur intrò, ut nec totum perdat, & de reliquo emendetur. Diurnis autem Horis qui ad Opus Dei poſt Verſum & Gloriam primi Pſalmi, qui poſt Verſum dicitur, occurrerit, lege, qua ſuperiùs diximus, in ultimo ſtet loco: nec præſumat ſociari Choro pſallentium uſque ad ſatisfactionem, niſi fortè Abbas licentiam dederit permiſſione ſua. Ita tamen, ut ſatisfaciat reus ex hoc. Ad horam vero refectionis qui ante Verſum non occurrerit, ut ſimul omnes accedant ad menſam: qui per negligentiam ſuam, aut vitium non occurrerit, uſque ad ſecundam vicem propter id corripiatur. Si denuo non emendaverit, non permittatur ad menſæ communis participationem, ſed ſequeſtratus à conſortio omnium, reficiat ſolus, ablata ei portione ſua vini uſque ad ſatisfactionem, & emendationem. Similiter autem patiatur, qui ad illum Verſum non fuerit præſens, qui poſt cibum dicitur. Nec quiſquam præſumat ante ſtatutam horam, aut poſtea quicquam cibi, aut potus ſumere. Sed & ſi cui offertur aliquid à Priore, & accipere renuerit: hora qua deſideraverit, hoc quod prius recuſavit, aut aliud omnino, non percipiat, uſque ad emendationem congruam.

De his qui excommunicantur, quomodo ſatisfaciant.

CAPUT XLIV.

Qui pro gravioribus culpis ab Oratorio, & à menſa excommunicatur, hora qua opus Dei in Oratorio percelebratur, ante fores Oratorii proſtratus jaceat, nihil dicens: niſi tantum poſito in terra capite proſtratus pronus omnium de Oratorio exeuntium pedibus ſe projiciat. Et hoc tamdiu faciat, uſque dum Abbas judicaverit ſatisfactum eſſe. Qui dum juſſus ab Abbate venerit, provolvat ſe pedibus ipſius Abbatis, deinde omnium veſtigiis Fratrum, ut orent pro eo. Et tunc, ſi juſſerit Abbas, recipiatur in Choro, vel in ordine, quo Abbas decrevit; ita plane ut Pſalmum, aut Lectionem, vel aliud quid non præſumat in Oratorio imponere, niſi iterum Abbas jubeat. Et omnibus Horis dum completur opus Dei, projiciat ſe in terram in loco, quo ſtat, & ſic ſatisfaciat, uſque dum si jubeat Abbas, ut quieſcat jam ab hac ſatisfactione. Qui vero pro levibus culpis excommunicantur tantum à menſa; in Oratorio ſatisfaciant, uſque dum benedicat, & dicat, ſufficit.

De his qui falluntur in Oratorio.

CAPUT XLV.

Si qui dum pronuntiat Pſalmum, aut Reſponſorium, aut Antiphonam, vel Lectionem, fallitur: niſi cum ſatisfactione ibi coram omnibus humiliatus fuerit, majori vindictæ ſubjaceat: quippe qui noluit humilitate corrigere, quod negligentia deliquit. Infantes vero pro tali culpa vapulent.

De his qui in aliquibus rebus levibus delinquunt.

CAPUT XLVI.

Si quis dum in labore quovis, in coquina, in cellerario, in miniſterio, in piſtrino, in horto, in arte aliqua, dum laborat, vel in quocunque loco aliquid deliquerit, aut fregerit quidpiam, aut perdiderit, vel aliud quid exceſſerit ubiubi: & non veniens continuo ante Abbatem, vel Congregationem ipſe ultrò ſatisfecerit, & prodiderit delictum ſuum; dum per alium cognitum fuerit, majori ſubjaceat emendationi. Si animæ verò peccati cauſa latens fuerit, tantum Abbati, aut ſpiritualibus ſenioribus patefaciat: qui ſciant curare ſua vulnera & aliena non detegere, aut publicare.

De ſignificanda hora operis Dei.

CAPUT XLVII.

Nuncianda hora Operis Dei die noctuque ſit cura Abbati, aut ipſe nunciare, aut tali ſollicito Fratri injungat hanc curam, ut omnia horis competentis compleantur. Pſalmos autem vel Antiphonas poſt Abbatem ordine ſuo, quibus juſſum fuerit, imponant. Cantare autem, & legere non præſumat, niſi qui poteſt ipſum officium implere: ut ædificentur audientes. Quod cum humilitate, & gravitate, ac tremore faciat, & cui juſſerit Abbas.

De opere manuum quotidiano.

CAPUT XLVIII.

Otioſitas inimica eſt animæ. Et ideo certis temporibus occupari debent Fratres in labore manuum, certis iterum horis in lectione divina. Ideoque hac diſpoſitione credimus utraque tempora ordinari, id eſt, ut à Paſcha uſque ad Kalend. Octobris manè exeuntes à prima uſque ad horam penè quartam laborent, quod neceſſarium fuerit. Ab hora autem quarta uſque ad horam quaſi ſextam Lectioni vacent: poſt ſextam autem ſurgentes à menſa, pauſent in lectis ſuis cum omni ſilentio: aut ſorte qui voluerit legere, ſibi ſic legat, ut alium non inquietet. Et agatur Nona temperius mediante octava hora: & iterum quod faciendum eſt operentur uſque ad Veſperum. Si autem neceſſitas loci, aut paupertas exegerit, ut ad fruges colligendas per ſe occupentur, non contriſtentur: quia tunc verè Monachi ſunt, ſi labore manuum ſuarum vivunt: 1. Cor. 4. ſicut & Patres noſtri, & Apoſtoli. Omnia tamen menſurate fiant propter puſillanimes. A Kalen. autem Octobris uſque ad caput Quadrageſimæ uſque ad horam ſecundam plenam lectioni vacent, hora ſecunda agatur Tertia: & uſque ad horam Nonam omnes in opus ſuum laborent, quod eis injungitur. Facto autem primo ſigno horæ Nonæ, disjungant ſe ab opere ſuo ſinguli: & ſint parati, dum ſecundum ſignum pulſaverit. Poſt refectionem autem vacent Lectionibus ſuis, aut Pſalmis.

In

In Quadrageſimæ verò diebus à mane uſque ad Tertiam plenam Lectioni vacent : & uſque ad decimam horam plenam operentur, quod eis injungitur. In quibus diebus Quadrageſimæ accipiant omnes ſingulos Codices de Bibliotheca, quos per ordinem ex integro legant, qui Codices in caput Quadrageſimæ dandi ſunt. Ante omnia ſanè deputetur unus, aut duo ſeniores, qui circumeant Monaſterium horis, quibus vacant Fratres Lectioni, & videant ne fortè inveniatur Frater acedioſus, qui vacet otio, aut fabulis, & non eſt intentus Lectioni: & non ſolùm ſibi inutilis eſt, ſed etiam alios extollit. Hic talis ſi (quod abſit) repertus fuerit, corripiatur ſemel & ſecundò: ſi non emendaverit, correctioni regulari ſubjaceat; & taliter, ut cæteri metum habeant. Neque Frater ad Fratrem jungatur horis incompetentibus. Dominico die Lectioni vacent omnes: exceptis his, qui variis officiis deputati ſunt. Si quis verò ita negligens & deſidioſus fuerit, ut non velit, aut non poſſit meditari, aut legere, injungatur ei opus quod faciat, ut non vacet. Fratribus infirmis, vel delicatis talis opera, aut ars injungatur, ut nec otioſi ſint, nec violentia laboris opprimantur, ut effugentur. Quorum imbecillitas ab Abbate conſideranda eſt.

De Quadrageſima obſervatione.

CAPUT XLIX.

Licèt omni tempore vita Monachi Quadrageſimæ obſervationem debeat habere: tamen quia paucorum eſt iſta virtus, ideo ſuademus iſtis diebus Quadrageſimæ omni puritate vitam ſuam cuſtodire, omnes pariter negligentias aliorum temporum his diebus ſanctis diluere. Quod tunc dignè fit, ſi ab omnibus vitiis nos temperemus, orationi cum fletibus, lectioni & compunctioni cordis atque abſtinentiæ operam demus. Ergo his diebus augeamus nobis aliquid ad ſolitum penſum ſervitutis noſtræ: orationes peculiares, ciborum & potus abſtinentiam: & unusquisque ſupra menſuram ſibi indictam aliquid propria voluntate cum gaudio Sancti Spiritus offerat Deo, id eſt, ſubtrahat corpori ſuo de cibo, de potu, de ſomno, de loquacitate, de ſcurrilitate, & cum ſpiritualis deſiderii gaudio ſanctum Paſcha expectet. Hoc ipſum tamen, quod unusquisque offert, Abbati ſuo ſuggerat, & cum ejus fiat oratione, & voluntate. Quia quod ſine permiſſione Patris ſpiritualis fit, præſumptioni deputabitur, & vanæ gloriæ non mercedi. Ergo cum voluntate Abbatis omnia facienda ſunt.

De Fratribus, qui longè ab Oratorio laborant, aut in via ſunt.

CAPUT L.

Fratres, qui omninò longè ſunt in labore, & non poſſunt occurrere hora competenti ad Oratorium, & Abbas hoc perdidit, quia ita eſt, agant ibidem opus Dei, ubi operantur, cum tenore divino flectentes genua. Similiter qui in itinere directi ſunt, non eos prætereant horæ conſtitutæ: ſed ut poſſunt, agant ſibi, & ſervitutis penſum non negligant reddere.

De Fratribus, qui non ſatis longè proficiſcuntur.

CAPUT LI.

Fratres, qui pro quovis reſponſo proficiſcuntur, & ea die ſperant reverti ad Monaſterium, non præſumant foris manducare, etiamſi à quovis rogentur: niſi fortè eis ab Abbate ſuo præcipiatur. Quòd ſi aliter fecerint, excommunicentur.

De Oratorio Monaſterii.

CAPUT LII.

Oratorium hoc ſit, quod dicitur : nec ibi quicquam aliud geratur, aut condatur. Expleto opere Dei, omnes cum ſummo ſilentio exeant : & agatur reverentia Deo : ut Frater, qui fortè ſibi peculiariter vult orare, non impediatur alterius improbitate. Sed, & ſi alter vult ſibi fortè ſecretiùs orare ; ſimpliciter intret, & oret, non in clamoſa voce, ſed in lachrymis, & intentione cordis. Ergo qui ſimile opus non facit, non permittatur explicito opere Dei remorari in Oratorio, ſicut dictum eſt, ne alius impedimentum patiatur.

De Hoſpitibus ſuſcipiendis.

CAPUT LIII.

Omnes ſupervenientes hoſpites tanquam Christus ſuſcipiantur ; quia ipſe dicturus eſt Matth. 25. *Hoſpes fui, & ſuſcepiſtis me.* Et omnibus congruus honor exhibeatur, maximè tamen domeſticis Fidei, & peregrinis. Ut ergo nuntiatus fuerit hoſpes, occurratur ei à Priore, vel à Fratribus cum omni officio charitatis: & primitùs orent pariter, & ſic ſibi ſocientur in pace: quod, pacis oſculum non priùs offeratur, niſi oratione præmiſſa, propter illuſiones diabolicas. In ipſa autem ſalutatione omnis exhibeatur humilitas. Omnibus venientibus, ſive diſcedentibus hoſpitibus inclinato capite, vel proſtrato omni corpore in terra, Chriſtus in eis adoretur, Matt. 11. qui & ſuſcipitur. Suſcepti autem hoſpites ducantur ad orationem : & poſteà ſedeat cum eis Prior, aut cui juſſerit ipſe: Legatur coram hoſpite Lex divina, ut ædificetur, & poſt hæc omnis ei exhibeatur humanitas. Jejunium à Priore frangatur propter hoſpitem; niſi fortè præcipuus ſit dies jejunii, qui non poſſit violari. Fratres autem conſuetudinem jejuniorum proſequantur. Aquam in manibus Abbas hoſpitibus det : pedes verò hoſpitibus omnibus tam Abbas, quàm cuncta Congregatio lavet, quibus lotis, hunc Verſum dicant Pſalm. 47. ***Suſcepimus Deus miſericordiam tuam in medio templi tui.*** Pauperum & peregrinorum maximè ſuſceptio omni cura ſollicitè exhibeatur: quia Matth. 18. ***in ipſis Chriſtus magis ſuſcipitur.*** Nam divitum terror ipſe ſibi exigit honorem.

Coquina Abbatis & hoſpitum per ſe ſit, ut in certis horis ſupervenientes hoſpites, qui nunquam deſunt Monaſterio, non inquietent Fratres: in quam coquinam ad annum ingrediantur duo Fratres, qui ipſum officium benè impleant. Quibus, ut indigent, ſolatia adminiſtrentur, ut absque murmuratione ſerviant. Et iterum, quando occupationem minorem habent, exeant, ubi eis imperatur in opera. Et non ſolùm in ipſis, ſed & in omnibus officiis Monaſterii iſta ſit conſideratio, ut quando indigent, ſolatia accommodentur eis: & iterum quando vacant, obediant imperanti. Item & cellam hoſpitum habeat aſſignatam Frater, cujus animam timor Dei poſſideat, ubi ſint lecti ſtrati ſufficienter, & domus Dei à ſapientibus ſapienter adminiſtretur. Hoſpitibus autem, cui non præcipitur, nullatenus ſociectur, neque colloquatur. Sed ſi obviaverit, aut viderit, ſalutans humiliter, ut dictum eſt, & petita benedictione, pertranſeat: dicens, ſibi non licere colloqui cum hoſpite.

Ut non debeat Monachus literas, vel eulogia accipere.

CAPUT LIV.

Nullatenus liceat Monacho, nec à parentibus ſuis, nec à quoquam hominum, nec ſibi invicem literas, aut eulogia, vel quælibet munuſcula accipere, aut dare ſine præcepto Abbatis ſui. Quòd ſi etiam à parentibus ſuis ei quicquam directum fuerit, non præſumat ſuſcipere illud, niſi priùs indicatum fuerit Abbati. Quod ſi juſſerit ſuſcipi, in Abbatis ſit poteſtate, cui illud dare jubeat : & non contriſtetur Frater, cui fortè directum fuerat, ut non detur occaſio diabolo. Qui autem aliter præſumpſerit, diſciplinæ regulari ſubjaceat.

De veſtimentis, & calceamentis Fratrum.

CAPUT LV.

Veſtimenta Fratribus, ſecundùm locorum qualitatem, ubi habitent, vel aërum temperiem, dentur: quia in frigidis regionibus ampliùs indigetur, in calidis verò minùs. Hæc ergo conſideratio penes Abbatem ſit. Nos tamen mediocribus locis ſufficere credimus Monachis per ſingulos cucullam & tunicam, cucullam in hyeme villoſam: in æſtate puram, aut vetuſtam, & ſcapulare propter opera: indumenta pedum, pedules & caligas. De quarum rerum omnium colore, aut groſſitudine non cauſentur Monachi, ſed quales inveniri poſſunt in provincia, qua habitant, aut quod viliùs comparari poteſt. Abbas autem de menſura provideat, ut non ſint curta ipſa veſtimenta utentibus eis, ſed menſurata. Accipientes nova, vetera ſemper reddant in præſenti, deponenda in veſtiario propter pauperes. Sufficit enim Monacho duas tunicas, & duas cucullas habere propter noctes, & propter lavare ipſas res. Jam quod ſupra fuerit, ſuperfluum eſt, & amputari debet. Et pedules, & quodcunque eſt vetuſtum, reddant, cùm accipiunt novum. Femoralia hi, qui in via diriguntur, de veſtiario accipiant: qui revertentes, lota ibi reſtituant. Et cucullæ, & tunicæ ſint aliquanto his, quas habere ſoliti ſunt, modicè meliores: quas exeuntes in viam accipiant de veſtiario, & revertentes lotas ibi reſtituant.

Stramenta autem lectorum ſufficiant matta, ſagum, læna, & capitale. Quæ tamen lecta frequenter ab Abbate ſcrutanda ſunt propter opus peculiare, ne inveniatur: & ſi cui inventum fuerit, quod ab Abbate non acceperit, graviſſimæ diſciplinæ ſubjaceat. Et ut hoc vitium peculiare radicitùs amputetur, dentur ab Abbate omnia, quæ ſunt neceſſaria, id eſt, cuculla, tunica, pedules, caligæ, bracile, cultellus, graphium, acus, mapula, tabulæ, ut omnis auferatur neceſſitatis excuſatio. A quo tamen Abbate ſemper conſideretur illa ſententia Actuum Apoſtolorum: Act. 4. *quia dabatur ſingulis, prout cuique opus erat.* Ita ergo & Abbas conſideret infirmitates indigentium, non malam voluntatem invidentium. In omnibus tamen judiciis ſuis Dei retributionem cogites.

CAPUT LVI.

De menſa Abbatis.

Menſa Abbatis cum hoſpitibus, & peregrinis ſit ſemper. Quoties tamen minus ſunt hoſpites, quos vult de Fratribus vocare, in ipſius ſit poteſtate. Seniores tamen unum aut duos ſemper cum Fratribus dimittendos procuret propter diſciplinam.

De artificibus Monaſterii.

CAPUT LVII.

Artifices, ſi ſunt in Monaſterio, cum omni humilitate & reverentia, faciant ipſas artes: ſi tamen juſſerit Abbas. Quòd ſi aliquis ex eis extollitur pro ſcientia artis ſuæ, eo quòd videatur aliquid conferre Monaſterio, hic talis evellatur ab ipſa arte, & denuò per eam non tranſeat: niſi fortè humiliato ei iterum Abbas jubeat. Si quid verò ex operibus artificum venundandum eſt, videant ipſi, per quorum manus tranſigenda ſunt, ne aliquam fraudem præſumant inſerre. Act. 5. Memorentur ſemper Ananiæ, & Saphiræ, ne fortè mortem, quam illi in corpore pertulerunt, hanc iſti, vel omnes, qui aliquam fraudem de rebus Monaſterii fecerint, in anima patiantur. In ipſis autem pretiis non ſubrepat avaritiæ malum; ſed ſemper aliquantulum viliùs detur, quàm ab aliis ſecularibus datur, ut in omnibus glorificetur Deus.

De diſciplina ſuſcipiendorum Fratrum.

CAPUT LVIII.

Noviter veniens quis ad converſionem, non ei facilis tribuatur ingreſſus. Sed ſicut ait Apoſtolus 1. Joan. 4. *Probate ſpiritus, ſi ex Deo ſunt.* Ergo ſi veniens perſeveraverit pulſans, & illatas ſibi injurias, & difficultatem ingreſſus poſt quatuor, aut quinque dies viſus fuerit patienter portare, & perſiſtere petitioni ſuæ; annuatur ei ingreſſus, & ſit in cella hoſpitum paucis diebus. Poſteà autem ſit in cella Novitiorum, ubi meditetur, & manducet, & dormiat. Et ſenior ei talis deputetur, qui aptus ſit ad lucrandas animas, qui ſuper eum omninò curioſè intendat, & ſollicitus ſit, ſi verè Deum quærit, ſi ſollicitus eſt ad opus Dei, ad obedientiam, ad opprobria. Prædicentur ei dura, & aſpera, per quæ itur ad Deum: & ſi promiſerit de ſtabilitate ſua perſeverantiam, poſt duorum menſium circulum legatur ei hæc Regula per ordinem, & dicatur ei: Ecce lex, ſub qua militare vis: ſi potes obſervare, ingredere: ſi verò non potes, liber diſcede. Si adhuc ſteterit, tunc ducatur in ſupradictam cellam Novitiorum, & iterum probetur in omni patientia. Et poſt ſex menſium circulum relegatur ei Regula, ut ſciat, ad quod ingreditur. Et ſi adhuc ſtat, poſt quatuor menſes iterum relegatur ei eadem Regula. Et ſi habita ſecum deliberatione promiſerit ſe omnia cuſtodire, & cuncta ſibi imperata ſervare, tunc ſuſcipiatur in Congregatione, ſciens ſub lege Regulæ conſtitutum, quòd ei ex illa die non liceat egredi de Monaſterio, nec collum excutere de jugo Regulæ, quam ſub tam moroſa deliberatione licuit recuſare, aut ſuſcipere.

Suſcipiendus autem, in Oratorio coram omnibus promittat de ſtabilitate ſua, & converſione morum ſuorum, & obedientia coram Deo, & Sanctis ejus; ut ſi aliquando aliter fecerit, & à Deo ſe damnandum ſciat, quem irridet. De qua promiſſione ſua faciat petitionem ad nomen Sanctorum, quorum Reliquiæ ibi ſunt, & Abbatis præſentis. Quam petitionem manu ſua ſcribat: aut certè, ſi non ſcit literas, alter ab eo rogatus ſcribat: & ille Novitius ſignum faciat; & manu ſua eam ſuper Altare ponat. Quam cùm poſuerit, incipiat ipſe Novitius mox hunc verſum: Pſalm. 119. *Suſcipe me Domine ſecundùm eloquium tuum, & vivam, & non confundas me ab expectatione mea.* Quem Verſum omnis Congregatio tertiò reſpondeat, adjungentes *Gloria Patri.* Tunc ipſe Frater Novitius proſternatur ſingulorum pedibus, ut orent pro eo, & jam ex illa hora in Congregatione reputetur. Res ſi quas habet, aut eroget priùs pauperibus, aut facta ſolenniter donatione conferat Monaſterio, nihil ſibi reſervans ex omnibus: quippe qui ex illa die, nec proprii corporis poteſtatem ſe habiturum ſciat. Mox ergo in Oratorio exuatur rebus propriis, quibus veſtitus eſt, & induatur rebus Monaſterii. Illa autem veſtimenta, quibus exuitur, reponantur in veſtiario conſervanda: ut ſi aliquando, ſuadente Diabolo, conſenſerit ut egrediatur de Monaſterio (quod abſit) tunc exutus rebus Monaſterii, projiciatur. Illam tamen petitionem, quam deſuper Altare Abbas tulit, non recipiat; ſed in Monaſterio reſervetur.

De filiis nobilium, vel pauperum, qui offeruntur.

CAPUT LIX.

Si quis fortè de nobilibus offert filium ſuum Deo in Monaſterio: ſi ipſe puer minori ætate eſt, parentes ejus faciant petitionem, quam ſuprà diximus, & cum oblatione ipſam petitionem, & manum pueri involvant palla Altaris, & ſic eum offerant. De rebus autem ſuis aut in præſenti petitione promittant ſub jurejurando, quia nunquam per ſe, nunquam per ſuſpectam perſonam, nec quolibet modo ei aliquando aliquid dent, aut tribuant occaſionem habendi. Vel certè, ſi hoc facere noluerint, & aliquid offerre voluerint in eleemoſynam Monaſterio pro mercede ſua; faciant ex rebus, quas dare volunt Monaſterio, donationem, reſervato ſibi (ſi ita voluerint.) uſufructuario. Atque ita omnia obſtruantur,

ut

ut nulla ſuſpicio remaneat puero, per quam deceptus perire poſſit,(quod abſit,) quod experimento didicimus. Similiter autem, & pauperiores faciant. Qui verò ex toto nil habent, ſimpliciter petitionem faciant, & cum oblatione offerant filium ſuum coram teſtibus.

De Sacerdotibus, qui voluerint in Monaſterio habitare.

CAPUT LX.

Si quis de ordine Sacerdotum in Monaſterio ſe ſuſcipi rogaverit, non ei citiùs quidem aſſentiatur. Tamen ſi omninò perſtiterit in hac ſupplicatione, ſciat ſe omnem Regulæ diſciplinam ſervaturum, nec aliquid ei relaxabitur, ut ſit, ſicut ſcriptum eſt: Matth. 26. *Amice ad quid veniſti?* Concedatur ei tamen poſt Abbatem ſtare, & benedicere, aut Miſſas tenere; ſi tamen juſſerit ei Abbas. Sin aliàs, nullatenùs aliqua præſumat, ſciens ſe diſciplinæ regulari ſubditum, & magis humilitatis exempla omnibus det. Si fortè ordinationis, aut alicujus rei cauſa fuerit in Monaſterio, illum locum attendat, quando ingreſſus eſt in Monaſterium, non illum, qui ei pro reverentia Sacerdotii conceſſus eſt. Clericorum autem ſi quis eodem deſiderio Monaſterio ſociari voluerit, loco mediocri collocetur; ſi promittit tamen ipſe de obſervatione Regulæ, vel propria ſtabilitate.

De Monachis peregrinis, quomodo ſuſcipiantur.

CAPUT LXI.

Si quis Monachus peregrinus de longinquis provinciis ſupervenerit, ſi pro hoſpite voluerit habitare in Monaſterio, & contentus fuerit conſuetudine loci, quam invenerit, & non fortè ſuperfluitate ſua perturbat Monaſterium; ſed ſimpliciter contentus eſt, quod invenerit; ſuſcipiatur quanto tempore cupit. Si qua ſanè rationabiliter, & cum humilitate charitatis reprehendit, aut oſtendit, tractet Abbas prudenter, ne fortè ad hoc ipſum Dominus eum direxerit. Si verò poſteà voluerit ſtabilitatem ſuam firmare, non renuatur talis voluntas; & maximè, quia tempore hoſpitalitatis potuit ejus vita dignoſci. Quòd ſi ſuperfluus, aut vitioſus repertus fuerit tempore hoſpitalitatis, non ſolùm non debet ſociari corpore Monaſterii; verùm etiam dicatur ei honeſtè, ut diſcedat, ne ejus miſeriâ etiam alii vitientur. Quòd ſi non fuerit talis, qui mereatur projici: non ſolùm, ſi petierit, ſuſcipiatur Congregationi ſociandus; verùm etiam ſuadeatur, ut ſtet, ut ejus exemplo alii erudiantur, & quia in omni loco Pſalm. 2. *uni Domino ſervitur, uni Regi militatur.* Quem ſi etiam talem eſſe perſpexerit Abbas, liceat eum in ſuperiori aliquantulum conſtituere loco. Non ſolùm autem Monachum, ſed etiam de ſupraſcriptis gradibus Sacerdotum, vel Clericorum, ſtabilire poteſt Abbas in majori, quàm ingreditur loco; ſi eorum talem perſpexerit eſſe vitam. Caveat autem Abbas, ne aliquando de alio noto Monaſterio Monachum ad habitandum ſuſcipiat ſine conſenſu Abbatis ejus, aut literis commendatitiis; quia ſcriptum eſt: Tob. 4. & Matth. 7. *Quod tibi non vis fieri, alii ne feceris.*

CAPUT LXII.

De Sacerdotibus Monaſterii.

Si quis Abbas ſibi Presbyterum, aut Diaconum ordinari petierit, de ſuis eligat, qui dignus ſit Sacerdotio fungi. Ordinatus autem caveat elationem, aut ſuperbiam, nec quicquam præſumat, niſi quod ei ab Abbate præcipitur, ſciens ſe multò magis diſciplinæ regulari ſubditum. Nec occaſione Sacerdotii obliviſcatur Regulæ obedientiam, & diſciplinam; ſed magis ac magis in Deum proficiat. Locum verò illum ſemper attendat, quo ingreſſus eſt Monaſterium, præter officium altaris, & ſi fortè electio Congregationis, & voluntas Abbatis, pro vitæ merito eum promovere voluerit. Qui tamen Regulam à Decanis, vel Præpoſitis conſtitutam ſibi ſervandam ſciat. Quòd ſi aliter præſumpſerit, non ut Sacerdos, ſed ut rebellis judicetur. Et ſæpè admonitus, ſi non correxerit, etiam Epiſcopus adhibeatur in teſtimonium. Quòd ſi nec ſic emendaverit, clareſcentibus culpis, projiciatur de Monaſterio: ſi tamen talis fuerit ejus contumacia, ut ſubdi, aut obedire Regulæ nolit.

De ordinibus Congregationis.

CAPUT LXIII.

Ordines ſuos in Monaſterio ita conſervent, ut converſionis tempus, & vitæ meritum diſcernit, vel ut Abbas conſtituerit. Qui Abbas non conturbet gregem ſibi commiſſum, nec quaſi libera utens poteſtate, injuſtè diſponat aliquid, ſed cogitet ſemper, quòd de omnibus judiciis, & operibus ſuis redditurus eſt Deo rationem. Ergò ſecundùm ordines, quos conſtituerit, vel quos habuerint ipſi Fratres, ſic accedant ad pacem, ad communionem, ad Pſalmum imponendum, in Choro ſtandum. Et in omnibus omninò locis ætas non diſcernatur in ordine, nec præjudicet, quia 1. Reg. 7. Samuël, & Dan. 13. Daniel pueri Presbyteros judicaverunt: Ergo exceptis his, quos (ut diximus) altiori conſilio Abbas prætulerit, vel degradaverit, certis ex cauſis, reliqui omnes, ut convertuntur ita ſint; ut v. g. qui ſecunda diei hora venerit in Monaſterio, juniorem ſe noverit illo eſſe, qui prima hora diei venit, cujuslibet ætatis, aut dignitatis ſit. Pueris verò per omnia ab omnibus diſciplina teneatur. Juniores igitur Priores ſuos honorent, Priores juniores ſuos diligant.

In ipſa autem appellatione nominum, nulli liceat alium puro appellare nomine; ſed Priores juniores ſuos Fratres nominent; juniores autem Priores ſuos Nonnos vocent, quo intelligitur paterna reverentia. Abbas autem quia vices Chriſti agere videtur, Dominus, & Abbas vocetur; non ſua aſſumptione, ſed honore, & amore Chriſti. Ipſe autem cogitet, & ſic ſe exhibeat, ut dignus ſit tali honore. Ubicunque autem ſibi obviant Fratres, junior à Priore benedictionem petat: tranſeunte majore, minor ſurgat; & det ei locum ſedendi: nec præſumat junior conſedere, niſi ei præcipiat ſenior ſuus, ut fiat, quod ſcriptum eſt: Rom. 12. *Honore invicem prævenientes.* Pueri, vel adoleſcentes in Oratorio, vel ad menſam cum diſciplina ordines ſuos conſequantur: foris autem vel ubiubi cuſtodiam habeant, & diſciplinam, uſque dum ad intelligibilem ætatem perveniant.

De ordinando Abbate.

CAPUT LXIV.

In Abbatis ordinatione illa ſemper conſideretur ratio, ut hic conſtituatur, quem ſibi omnis concors Congregatio ſecundùm timorem Dei, ſive etiam pars, quamvis parva Congregationis, ſaniori conſilio elegerit: vitæ autem merito, & ſapientiæ doctrina eligatur, qui ordinandus eſt; etiamſi ultimus fuerit in ordine Congregationis. Quòd ſi enim omnis Congregatio vitiis ſuis (quod quidem abſit) conſentientem perſonam pari conſilio elegerit: & vitia ipſa aliquatenus in notitiam pervenerint Epiſcopi, ad cujus diœceſim pertinet locus ipſe) vel Abbatibus aut Chriſtianis vicinis claruerint, prohibeant pravorum prævalere conſenſum, & domui Dei dignum conſtituant diſpenſatorem, ſcientes pro hoc ſe recepturos mercedem bonum, ſi illud caſtè, & zelo Dei faciant, ſicut è contrario peccatum incurſuros, ſi negligant.

Ordinatus autem Abbas cogitet ſemper, quale onus ſuſcepit, Luc. 16. & cui redditurus eſt rationem villicationis ſuæ: ſciatque ſibi oportere prodeſſe magis, quàm præeſſe. Oportet ergo, eum eſſe doctum lege divina, ſciat, unde proferat nova & vetera, caſtum, ſobrium, miſe-

miſericordem, & ſemper ſuperexaltet miſericordiam judicio, ut idem ipſe conſequatur. Oderit vitia, diligat Fratres. In ipſa autem correctione prudenter agat, & ne quid nimis: ne dum nimis cupit eradere æruginem, frangatur vas. Suamque fragilitatem ſemper ſuſpectus ſit, memineritque Iſa. 42. calamum quaſſatum non conterendum. In quibus non dicimus, ut permittat nutriri vitia: ſed prudenter, & cum charitate ea amputet, prout viderit cuique expedire, ſicut jam diximus, & ſtudeat plus amari, quàm timeri. Non ſit turbulentus, & anxius, non ſit nimius, & obſtinatus, non ſit zelotypus, & nimis ſuſpicioſus: quia nunquam requieſcet. In ipſis imperiis ſuis ſit providus, & conſideratus: ſive ſecundùm Deum, ſive ſecundùm ſeculum ſint. Opera, quæ injungit, diſcernat, & temperet, cogitans diſcretionem ſancti Jacobi dicentis: Geneſ. 33. *Si greges meos plus in ambulando fecero laborare, morientur cuncti una die.* Hæc ergo, aliaque teſtimonia diſcretionis matris virtutum ſumens, ſic omnia temperet, ut ſit quod & fortes cupiant, & infirmi non refugiant. Et præcipuè, ut præſentem Regulam in omnibus conſervet: ut dum benè miniſtraverit, audiat à Domino, Luc. 12. quòd *Servus bonus, qui erogavit triticum conſervis ſuis in tempore ſuo: Amen dico vobis, ait, ſuper omnia bona ſua conſtituet eum.*

De Præpoſito Monaſterii.

CAPUT LXV.

Sæpiùs quidem contigit, ut per ordinationem Præpoſiti, ſcandala gravia in Monaſteriis oriantur: dum ſunt aliqui maligno ſpiritu ſuperbiæ inflati, qui exiſtimantes ſe ſecundos Abbates eſſe, aſſumentes ſibi tyrannidem, ſcandala nutriunt, & diſſenſiones in Congregatione faciunt, maximè in illis locis, ubi ab eodem Sacerdote, vel ab eiſdem Abbatibus, qui Abbatem ordinant, ab ipſis etiam Præpoſitus ordinatur. Quod quam ſit abſurdum, facilè advertitur: quia ab ipſo initio ordinationis materia ei datur ſuperbiendi: dum ei ſuggeritur à cogitationibus ſuis exutum ſe eſſe à poteſtate Abbatis ſui: quia ab ipſis eſt ordinatus, à quibus & Abbas. Hinc ſuſcitantur invidiæ, rixæ, detractiones, æmulationes, diſſenſiones, & inordinationes: & dum contraria ſibi invicem Abbas, Præpoſituſque ſentiunt, & ipſorum neceſſe eſt ſub hac diſſenſione animas periclitari: & hi qui ſub ipſis ſunt, dum adulantur partibus, eunt in perditionem. Cujus periculi malum illos reſpicit in capite, qui talibus in ordinatione ſe fecerunt auctores. Ideoque nos prævidemus expedire propter pacis, charitatiſque cuſtodiam in Abbatis pendere arbitrio ordinationem Monaſterii ſui: &, ſi poteſt fieri, per Decanos ordinetur, ut anteà diſpoſuimus, omnis utilitas Monaſterii, prout Abbas diſpoſuerit: ut dum pluribus committitur, unus non ſuperbiat. Quòd ſi aut locus expetit, aut Congregatio petierit rationabiliter cum humilitate, & Abbas judicaverit expedire; quemcunque elegerit cum conſilio Fratrum timentium Deum, ordinet ipſe ſibi Præpoſitum. Qui tamen Præpoſitus illa agat cum reverentia, quæ ab Abbate ſuo ei injuncta fuerint; nihil contra Abbatis voluntatem, aut ordinationem faciens: quia quantùm prælatus eſt cæteris, tantùm eum oportet ſolicitè obſervare præcepta Regulæ. Qui Præpoſitus, ſi repertus fuerit vitioſus, aut elatione deceptus ſuperbiæ, aut contemptor ſanctæ Regulæ fuerit comprobatus; admoneatur verbis uſquequater: ſi non emendaverit; adhibeatur ei correctio diſciplinæ regularis. Quòd ſi neque ſic correxerit; tunc dejiciatur de ordine præpoſituræ: & alius, qui dignus eſt, in loco ejus ſubrogetur. Quòd etſi poſteà in Congregatione quietus & obediens non fuerit, etiam de Monaſterio expellatur. Cogitet tamen Abbas de ſe omnibus judiciis ſuis Deo redditurum rationem: ne fortè invidiæ, aut zeli flamma urat animam.

De Oſtiariis Monaſterii.

CAPUT LXVI.

Ad portam Monaſterii ponatur ſenex ſapiens, qui ſciat accipere reſponſum, & reddere, cujus maturitas eum non ſinat vagari. Qui Portarius cellam debet habere juxta portam: ut venientes ſemper præſentem inveniant, à quo reſponſum accipiant. Et mox ut aliquis pulſaverit, aut pauper clamaverit, *Deo gratias*, reſpondeat, aut benedicat: & cum omni manſuetudine timoris Dei reddat reſponſum feſtinanter cum fervore charitatis. Qui Portarius, ſi indiget ſolatio, juniorem Fratrem accipiat.

Monaſterium autem, ſi poſſit fieri, ita debet conſtrui, ut omnia neceſſaria, id eſt, aqua, molendinum, hortus, piſtrinum, vel artes diverſæ intra Monaſterium exerceantur: ut non ſit neceſſitas Monachis vagandi foras: quia omninò non expedit animabus eorum. Hanc autem Regulam ſæpiùs volumus in Congregatione legi, ne quis Fratrum ſe de ignorantia excuſet.

De Fratribus in via directis.

CAPUT LXVII.

Dirigendi Fratres in via, omnium Fratrum, vel Abbatis orationi ſe commendent, & ſemper ad orationem ultimam operis Dei commemoratio omnium abſentium fiat. Revertentes autem de via Fratres, ipſo die, quo redeunt, per omnes canonicas Horas dum expletur opus Dei, proſtrati ſolo Oratorii, ab omnibus petant orationem propter exceſſus, ne quid fortè ſubrepſerit in via viſus, aut auditus malæ rei, aut otioſi ſermonis. Nec præſumat quiſquam aliis referre, quæcunque extra Monaſterium viderit, aut audierit, quia plurima deſtructio eſt. Quòd ſi quis præſumpſerit, vindictæ regulari ſubjaceat. Similiter & qui præſumpſerit clauſtra Monaſterii egredi, vel quocumque ire, vel quippiam, quamvis parvum, ſine Abbatis juſſione facere.

Si Fratri impoſſibilia injunguntur.

CAPUT LXVIII.

Si cui Fratri aliqua fortè gravia, aut impoſſibilia injunguntur, ſuſcipiat quidem jubentis imperium cum omni manſuetudine, & obedientia. Quod ſi omninò virium ſuarum menſuram viderit pondus excedere, impoſſibilitatis ſuæ cauſas ei, qui ſibi præeſt, patienter, & opportunè ſuggerat, non ſuperbiendo, aut reſiſtendo, vel contradicendo. Quòd ſi poſt ſuggeſtionem ſuam, in ſua ſententia Prioris imperium perduraverit: ſciat junior ita ſibi expedire: & ex charitate, confidens de adjutorio Dei, obediat.

Ut in Monaſterio non præſumat alter alterum defendere.

CAPUT LXIX.

Summopere præcavendum eſt, ne quavis occaſione præſumat alius alium defendere Monachum in Monaſterio, aut quaſi tueri: etiamſi qualibet conſanguinitatis propinquitate jungatur. Nec quolibet modo id à Monachis præſumatur: quia exinde graviſſima occaſio ſcandalorum oriri poteſt. Quòd ſi quis hæc transgreſſus fuerit, acriùs coërceatur.

Ut non præſumat quiſquam alium paſſim cædere, aut excommunicare.

CAPUT LXX.

Vitetur in Monaſterio omnis præſumptionis occaſio. Ordinamus, atque conſtituimus, ut nulli liceat quenquam Fratrum ſuorum excommunicare, aut cædere, niſi cui poteſtas ab Abbate data fuerit. 1. Tim. 5. *Peccantes autem coram omnibus arguantur, ut cæteri metum habeant.* Infantibus verò uſque ad quintum annum ætatis diſciplinæ diligentia ſit, & cuſtodia adhibeatur ab omni-

omnibus: ſed & hoc cum omni menſura, & ratione. Nam in fortiori ætate, qui præſumpſerit aliquatenus ſine præcepto Abbatis, vel in ipſos infantes ſine diſcretione exarſerit, diſciplinæ regulari ſubjaceat: quia ſcriptum eſt Tob. 4. *Quòd tibi non vis fieri, alii ne feceris.*

Ut obedientes ſint ſibi Fratres invicem.

CAPUT LXXI.

Obedientiæ bonum non ſolùm Abbati exhibendum eſt, ſed etiam ſibi invicem obediant Fratres, ſcientes per hanc obedientiæ viam, ſe ituros ad Deum. Præmiſſo ergo Abbatis, aut Præpoſitorum, qui ab eo conſtituuntur, Imperio, cui non permittimus privata imperia præponi; de cætero omnes juniores Prioribus ſuis omni charitate, & ſollicitudine obediant. Quòd ſi quis contentioſus reperitur, corripiatur. Si quis autem Frater pro quavis minima cauſa ab Abbate, vel à quocunque Priore ſuo corripitur quolibet modo: vel ſi leviter ſenſerit animum Prioris cujuscunque contra ſe iratum, vel commotum, quamvis modicè; mox ſine mora tamdiu proſtratus in terra ante pedes ejus jaceat, ſatisſaciens, uſque dum benedictione ſanetur illa commotio. Quòd ſi quis contempſerit facere, aut corporali vindictæ ſubjaceat, aut, ſi contumax fuerit, de Monaſterio expellatur.

De zelo bono, quem debent Monachi habere.

CAPUT LXXII.

Sicut eſt zelus amaritudinis malus: Job. 3. qui ſeparat à Deo, & ducit ad infernum: ita eſt zelus bonus, qui ſeparat à vitiis, & ducit ad Deum, & ad vitam æternam. Hunc ergo zelum ferventiſſimo amore exerceant Monachi, id eſt, Rom. 12. ut honore ſe invicem præveniant. Infirmitates ſuas ſive corporum, ſive morum patientiſſimè tolerent, obedientiam ſibi certatim impendant. Philip. 2. Nullus, quod ſibi utile judicat, ſequatur: ſed quod magis alii. 2. Pet. 1. Charitatem fraternitatis caſto impendant amore: Eccleſ. 12. Deum timeant; Abbatem ſuum ſincera, & humili charitate diligant, Chriſto omninò nihil præponant: qui nos pariter ad vitam æternam perducat. Amen.

De eo, quòd non omnis obſervatio juſtitiæ in hac ſit Regula conſtituta.

CAPUT LXXIII.

Regulam hanc deſcripſimus, ut eam obſervantes in Monaſteriis aliquatenus vel honeſtatem morum, aut initium converſationis nos demonſtremus habere. Cæterùm ad perfectionem converſationis qui feſtinant, ſunt doctrinæ Sanctorum Patrum: quarum obſervatio perducit hominem ad celſitudinem perfectionis. Quæ enim pagina, aut quis ſermo divinæ auctoritatis veteris ac novi Teſtamenti non eſt rectiſſima norma vitæ humanæ? aut quis liber Sanctorum Catholicorum Patrum hoc non reſonat, ut recto curſu perveniamus ad Creatorem noſtrum? necnon & collationes Patrum; & inſtituta, & vita eorum, & Regula S. Patris noſtri Baſilii, quid aliud ſunt, niſi benè viventium, & obedientium Monachorum exempla & inſtrumenta virtutum? nobis autem deſidioſis, & malè viventibus, atque negligentibus rubor confuſionis eſt. Quisquis ergo ad patriam cæleſtem feſtinas, hanc minimam inchoationis Regulam deſcriptam, adjuvante Chriſto, perfice; & tunc demum ad majora, quæ ſuprà commemoravimus, doctrinæ, virtutumque culmina, Deo protegente, pervenies. Amen.

FINIS.

Quicunque hanc Regulam ſecuti fuerint, pax ſuper illos, & miſericordia. Gal. 6.

Ordo, qualiter Monachus in Monaſterio religioſè, ac ſtudioſè conſervari, ac Domino militare debet, editus à Sanctiſſimo P. N. Benedicto.

INprimis, nocturnis horis, cùm ad opus divinum ſurrexerit Frater, primùm ſignum ſibi ſanctæ Crucis imponat per invocationem ſanctæ Trinitatis: deinde dicat verſum, *Domine labia mea aperies*; poſteà Pſalmum, *Deus in adjutorium*, cum *Gloria Patri*. Tunc provideat ſibi Frater corporeæ neceſſitatem naturæ, & ſic ad Oratorium feſtinet, pſallendo Pſalmum: *Ad te Domine levavi animam*, uſque ad finem, cum ſumma reverentia, & cautela intrans, ne alios orantes impediat: & profectus in locum congruum, effundat preces in conſpectu Domini magis corde, quàm ore; ita ut illius vox vicinior ſit Deo, quam ſibi; & tunc referat gratias Deo, dicendo: *Gratias tibi ago, omnipotens Deus, qui me dignatus es in hac nocte cuſtodire: deprecor immenſam clementiam tuam, ut concedas mihi venturum diem ſic peragere in tuo ſervitio, cum humilitate, & diſcretione, quatenùs tibi complaceam. Amen.*

Tunc omnes ſint parati, ſtantes in loco ſuo in Choro per ordinem, ut cùm ſignum noviſſimum ceſſaverit, cum ſumma humilitate, & honeſtate referant laudes Deo in conſpectu Angelorum: & ſi fortè alicui frequens tuſſis, aut phlegma evenerit ex pectore, aut naribus, poſt dorſum projiciat, aut juxta latus. Caveat autem curioſè, ut infirmis Fratribus non vertatur in nauſeam, ſed ſemper quod ſpuitur, pedibus conculcetur: ut dum ad orationem curritur, veſtimenta eorum non ſordidentur. Quod omnibus locis eis obſervandum, ſive ſint in Eccleſia, ſive in refectorio, ſive in portico, & in omni loco, & Conventu, ut quod ſpuitur, pedibus conculcetur. Poſt expletionem verò nocturnæ laudis, in illo intervallo ſummum ſilentium fiat, tam in voce, quàm in inceſſu ſine ſono alicujus rei; ut liceat unicuique ſine alterius inquietudine, peccata Domino confiteri, & veniam, & remiſſionem pro ipſis flendo poſtulare. Cùm verò inchoante hora diei ſignum inſonuerit, omnes feſtinent cum humilitate cordis, quaſi ad Deum clamantes, ac miſericordia ſibi placabilem factum, matutinis laudibus prompta voluntate, vocum modulis, nec nimis productè, nec multùm correptè, cum ſumma gravitate, & honeſtate Officium perſolvere divinum. Ex hac autem matutina laude ſummum, & præcipuum ſilentium fiat in orando, vel loquendo.

Convenientes verò Fratres ad Primam, poſtquam completum fuerit ipſum Officium, ante Pſalmum quinquageſimum, donent confeſſiones ſuas viciſſim, pariter ſupplici voto pro ſe certatim orantes. Hoc expleto, veniant omnes ad Capitulum, & converſi ad orientem ſalutent Crucem, & cæteris Fratribus ſe undique humilient, ſimiliterque faciant in omni Conventu. Poſt recitata nomina Sanctorum, quorum feſta craſtina dies excipiet, ſurgentes pariter, dicant Verſum, *Pretioſa*, quem ſequatur Oratio à Priore: deinde Verſus, *Deus in adjutorium meum*, cum *Gloria Patri*. Surgentes iterum dicant Verſum, *Reſpice Domine in ſervos tuos*, cum *Gloria Patri*. Poſt hunc Verſum ſequatur Oratio à Priore, *Dirigere, & ſanctificare Domine.*

Poſt hæc, qui culpabilis eſt, veniam poſtulet, & ſecundùm modum culpæ vindictam recipiat: & tam in clauſtro, quàm in quolibet Conventu vel loco veniam poſtulet Frater ante Dominum Abbatem, vel Præpoſitum, aut Decanum, aut quemlibet de Senioribus. Cùm enim dixerit Senior, quæ eſt cauſa, Frater ille, qui veniam poſtulat, reſpondeat, mea culpa Domine: ſi verò aliud quodcunque dixerit, judicetur exinde culpabilis. Poſteà dicantur à Domino Abbate, vel cæteris à quibus obedientia eſt facienda, quidquid eſt neceſſarium, & utile fuerit in communi Monaſterii. Frater verò, qui veniam poſtu-

poſtulat pro culpa, quantò plus ſe humiliat, & culpabilem aſſerit, tantò miſericordiùs, & leviùs à Priore judicetur: neceſſe eſt enim, ut omnes negligentias noſtras, vel cogitationum, vel linguæ, vel operis in præſenti vita, per humilem confeſſionem, & humilitatem ſemper judicemus, ut non poſt mortem nos reos faciant. Surgentes à Capitulo, atque ad opera exeuntes, ſimul omnes circunſtantes dicant Verſum, *Deus in adjutorium, &c. Gloria Patri*, & orationem Dominicam dicat Prior: *Adjutorium noſtrum in nomine Domini*; & reſpondentibus omnibus: *Qui fecit cælum & terram*; vadant omnes ſimul, aut ſeparatim ad opus injunctum ſibi, cuſtodientes ſilentium, decantent Pſalmos, aut *Pater noſter*, bini, aut ſinguli, juxta id, quod congruum eſt, nihil aliud loquentes: niſi fortè de ipſa arte neceſſarium fuerit dicere: quod dicatur cautè. Cùm ad opus divinum Horis Canonicis auditum fuerit ſignum (ſicut continet Regula,) relinquant ſtatim quicquid in manibus eſt, ſic tamen ut non pereat: & tunc conveniant ſimul omnes ad oſtium Oratorii, aut certè ſint parati ad obedientiam, & dicant Verſum: *Benedictus es Domine Deus, qui adjuvaſti me, & conſolatus es me*, tribus vicibus Priore incipiente, ſubjungentes: *Gloria Patri*, flectentes genua. Oratione completa ſurgant, & dicat Prior: *Miſereatur noſtri omnipotens Deus*, & reſpondeant omnes: *Amen.* A Kalendis Octobris uſque ad Paſcha, tertia hora hoc faciant: à Paſcha autem uſque ad Kalend. Octob. hora ſexta, & nona fiat.

Omni tempore in Eccleſia ſummum ſilentium teneatur, excepto hoc, quod ad aures Dei pertinet. Et nullus ex Fratribus alium puro nomine aliquando audeat appellare, ſed (ſicut decet,) ſeniores minores ſuos Fratres nominent: juniores verò ſeniores ſuos Nonnos, quod eſt Paterna reverentia. Abbas autem Dominus, & Pater ab omnibus vocetur.

Juramentum aliud nemo proferat, niſi, crede mihi, ſicut in Evangelio legimus Dominum Samaritanæ affirmaſſe: aut certè, aut ſanè.

Si Frater increpetur à Priore qualibet de cauſa, aut ab alio quolibet etiam minore, ſtatim cum ſumma velocitate in faciem ſuam cadens veniam poſtulet: quia hæc humilitas Deo exhibetur non homini, & ſi ex corde fiat, indulgentiam promerebitur.

Oportet autem ante omnia, ut obedientes ſibi invicem ſint, & ipſa obedientia (ſi recto corde omninò Deo offertur,) ipſa eſt, quæ ducit ad vitam, citiùs enim exauditur una oratio obedientis, quàm decem mille contemnentis. Cùm verò ſibi obviant Fratres, ubique dicat junior ſeniori; *Benedicite.* Si junior ſedeat, tranſeunte ſeniore, ſurgat: & ſi ſenior voluerit ſedere, junior non ſedeat, niſi juſſus. Si deprehenſus fuerit Frater aliquis invidiam, iram, aut triſtitiam in corde retinere, ſtatim corripiatur, ut emendetur; & quot dies hoc confiteri neglexerit, tot dies pœniteat, & ſi humiliter reſponderit, & pœnitentiam poſtulaverit, cum venia judicetur.

Cùm autem Dominus Abbas, aut certè aliquis ex ſenioribus alicui ex Fratribus aliquod opus præceperit, ſuſcipiat junior cum ſumma honeſtate jubentis imperium, & ſit auris parata ad audiendum, ac ſi divinitùs dicatur, ſint pedes recti, manus expeditæ ad faciendum opus, & humiliato capite dicat: *Benedicite.*

Egredientes de domo, aut de Conventu, dicant: *Benedicite*, etiamſi dolos ſit: quia Dominus ubique præſens eſt; unicuique poſtulanti paratus reddere rationem.

Si aliquid in cellario, vel refectorio, vel coquina, vel quolibet alio loco Frater neglexerit, ſtatim ſine ulla mora currat ad veniam poſtulandam: & ſi talis eſt res, quam neglexerit, manu teneat, in terram proſtratus veniam poſtulando de eo, quod egerit.

Caveant à ſeculari, & ſuperfluo riſu, & à frequenti locutione cum amicis ſecularibus: ſi tamen neceſſe fuerit, ubi aliter eſſe non poterit, non loquatur quiſquam ſolus cum ſeculari, niſi præſentibus, & audientibus aliis Fratribus, de quorum fide certa ſit fiducia: & hoc maximè in juvenibus obſervetur. Mens enim, quæ Deo ſervire cupit, ſecularium locutionem, & converſationem contemnere, & derelinquere debet.

Non vadant infra Monaſterium paſſim ubicunque voluerint, niſi obedientia uniuſcujuſque exigat, vel licentiam impetraverint.

Nullum opus, etiamſi bonum videatur, ſine juſſione agere præſumant, nihil dare, aut accipere, ſine juſſu Abbatis: nec habere proprium, niſi quod Abbas dederit, aut permiſerit. Non debet aliud unicuique in cibo, & potu, vel veſtimento dari, quàm Regula præcipit: qui autem plus habere deſiderat, occaſionem contra ſe occulti hoſtis noſtri excitare non pertimeſcit.

Nullus alteri aliquid præteritum, vel turpe peccatum improperet. Si ſenior viderit juniorem delinquere, corripiat eum inter ſe & ipſum ſolum ſemel, ſecundò, & tertiò, de levioribus tantùm culpis: quia de gravioribus ſi contingat aliquid perpetrari, ſtatim ſecundùm regulam emendetur: & qui alium vult caſtigare, leniter ſolidare ſtudeat, ſecundùm qualitatem neglecti; quia ſæpè fractura membri deteriùs frangitur, quæ incautè ligatur. Pro immundis verò cogitationibus, & nocivis, vel ineptis locutionibus, ſemper ad confeſſionem recurratur. Humiliter ſibi invicem reſpondeant Fratres.

Hora Canonica audito ſigno, citò ad Oratorium recurratur. Et non contendant de aliquo; quòd ſi contigerit, qui priùs tacuerit, ſapientior reputetur.

Ante horam, vel poſt horam nihil cibi percipiant, exceptis infirmis, & infantibus, quorum imbecillitas ab Abbate conſideranda eſt.

Non detrahat quis, aut detrahenti conſentiat. Pacem inter ſe ſeminent Fratres, non diſcordiam. Secularium fabulæ longè ſint ab eis.

Statutis horis non negligant opera manuum agere: quia virtus eſt animæ & corporis. Cæteris autem horis lectioni vacent, & ſi fieri poteſt in uno loco, aut in clauſtro ſedeant, ut invicem ſe videntes coarctentur, & ſub ſilentio legant: & ne alius ad alium jungatur, niſi neceſſitas expoſcat: id ipſum tamen ſine inquietudine alterius fiat. Æſtivo tempore unuſquiſque ad proprium locum pergat, cum ſumma cautela ſine alterius perturbatione, aut legat, aut dormiat.

Nullus ex Fratribus ſuum aliquid dicat, aut rem aliquam, aut membrum corporis, ſed ſemper noſtrum: hoc ſolùm oportet dicere proprium: *Mea culpa.* Omnia, quæ Deus donat, nobis communia eſſe debent; excepto peccato, quia ex noſtra fragilitate eſt.

Providendum magnopere eſt, ut juſſum Domini Abbatis de quacumque re impleatur ſollicitè: quia hæc eadem obedientia, ſi rectè perficitur, non illi miniſtratur, qui præcipit, ſed Deo. Et ſi fortè negligatur (quid abſit) qui deliquerit, citò recurrat ad indulgentiam poſtulandam.

Quando in Choro ad pſallendum ſtant, conſona voce, & corde pſallant, & illi incipiant Verſum, qui præ cæteris utiliùs poſſunt; ut ad primam, aut ſecundam ſyllabam cæteri convenire poſſint juvenculi pronunciantes voce.

Ad horam verò refectionis poſt expletionem expectent in Eccleſia, pſallentes in Choro. Cùm audierint cymbalum, ordinatè, & ſine ullo ſtrepitu feſtinent lotis manibus introïre refectorium, ſalutantes Crucem, verſis vultibus ad Orientem, & ſedeant omnes ad menſam ſinguli ordine ſuo, cum omni ſilentio; nulluſque præſumat quicquam accipere cibi, aut potus, ante Dominum Abbatem: ipſe autem non tardet accipere. Cùm autem accipiunt panem, dicat Frater Fratri: *Benedicite*, & reſpondeant: *Dominus*; & ſimiliter faciant de potu,

cùm

cùm primùm biberint: de cæteris pulmentis, quæ ſunt in menſa, non eſt neceſſe ampliùs benedictionem petere. Antequam incipiant cibum ſumere, petat Lector benedictionem, & incipiat legere, & nullius ibi vox audiatur, niſi ſolius legentis, niſi fortè pro ædificatione aliquid breviùs dicatur. Poſteà vero quidquid pulmenti ex coquina miniſtratur, qui miniſtrat, à noviſſimo incipiat, & uſque ad Dominum Abbatem miniſtrando perveniant, & tunc ſonent cymbalum tacitè, & dicant Fratres: *Benedicite*, æqua voce, & productè. Data benedictione in communi, expectent, (ſicut jam diximus,) ut Abbas priùs accipiat, poſteà ſinguli dicentes: *Benedicite*. Quando benedicunt cibum, aut potum, aut aliud, non ſedendo, ſed ſtando benedicant. Si autem cum talibus mixtum fuerit, Cellerarius faciat modicè ſignum ad miniſtrum, & ſtatim ſurgant juvenculi ad miſcendum, & totos calices impleant potu æqua menſura, & ſtent ordinati ſicut ſunt converſi, & tunc Cellerarius iterum ſonet cymbalum tacitè, & dicant Fratres una voce, productè: *Benedicite*. Et data benedictione à Priore, Frater junior, qui dat calicem in manu ſedentis, caput inclinet humiliter: cùm verò impletum fuerit opus miſcendi, inclinet ſe in circuitu ad omnes Fratres, ſic quoque ad menſas ſuas. Poma autem, & quælibet naſcentia terræ, quæ cruda ſunt, ſive hora prandii, ſive æqualiter cum alio cibo in menſa, antequam Fratres veniant, aut ſedeant, à Cellerario unicuique Fratri partiantur, & ſtatim poſt alium cibum, illa, ad menſam adjuncta comedantur. Quo expleto ſtatim finiatur lectio, & ſurgentes à menſa, dicto Verſu, ſiniſter Chorus exeat prior ordinatè, dexter verò poſterior, noviſſimè autem Dominus Abbas, pſallentes Pſalmum: *Miſerere mei Deus ſecundùm, &c.* diſtinctè, & non feſtinanter. Cùm introierint Oratorium, pſallentes inclinent ſe uſque ad *Gloria*; ad *Gloria* verò flectent genua, & poſt Orationem Dominicam ſurgentes vadant cum ſilentio ſecundùm quod tempori congruit. Poſt Veſperas autem, hora competenti facto ſigno omnes conveniant in Capitulo, & legatur Scriptura, quæ ædificet audientes, quantum hora permittit; & finita lectione, ſurgant omnes pariter, & dicat Dominus Abbas: *Adjutorium noſtrum in nomine Domini.* Et reſpondeant omnes: *Qui fecit cœlum & terram*: & cum ſilentio, & reverentia intrent ad Completorium, & orent cum intentione mentis, & dent confeſſiones ſuas ad alterutrum, & ſic incipiant Completorium. Expleto verò officio, ſummum ſilentium teneant; & ore, & corde fiant orationes ſecretè, & recordationes peccatorum cum gemitu, & lacrymis, & fletu ſine ſuſpirio, ita ut alteri nullus noceat. Tunc agat gratias Deo ita referendo: *Gratias tibi ago, omnipotens æterne Deus, qui me per tuam ſanctam miſericordiam in hac die cuſtodire dignatus es: deprecor immenſam clementiam tuam, ut concedas mihi hanc noctem ſine ullo peccato, aut impedimento Sathanæ, cum dulci & pudica requie pertranſire, ut matutino veniente tempore purè & ſtrennè ſurgens, tibi Deo meo laudes referre valeam.* Et ſic cum magna cautela, vadant ad dormitorium: & dum ad proprium lectum Frater acceſſerit, dum ſe collocat, dicat Pſalm. *Deus in adjutorium*, totum, cum *Gloria*. Et poſteà dicat verſum; *Pone Domine cuſtodiam ori meo, & oſtium circumſtantiæ labiis meis.* Et ſic muniat ſe ſigno Crucis, & dormiat in Domino. Amen.

Nota præfata opuſcula indubitanter eſſe S. P. N. Benedicti, cùm conſona ſint ſanctæ Regulæ; & antiqua M. S. exemplaria ſanctiſſimo Patri adſcribunt: jam primùm inventa fuêre in fine Regulæ, quam S. Pater propriis manibus exaravit, & S. Mauro in Galliam profecturo tradidit. Et in eadem Regula ea reperit D. Petrus Ven. Abbas Cluniacenſis apud majus Monaſterium Turonenſe. Et ejuſdem S. Patris ea eſſe affirmant R. P. Antonius Poſſevinus, Soc. Jeſu. *Apparat. ſac. tom* 1. D. Arnoldus Uvion. *in ſuo ligno vitæ, lib.* 1. *c.* 1. D. Antonius de Vepes 1. *tom* 1. *centur.* 1. iis conſentit D. Conſtantinus Cajetanus. D. Balduinus Moreau, Monachus Cambronenſis horum opuſculorum diligens compilator, & diligenter his omnibus aſtipulatur Magiſter Andreas de Salazar, Monachus Æmilianenſis in Regula ejuſdem Sanctiſſimi Patris, & dicit eadem ſcripta reperiri in ſuo Monaſterio S. Æmiliani adeò antiquitùs, ut nongenti jam elapſi ſint anni.

Specuenſis, ſive Caſſinenſis, aut Benedictina Congregatio.

Specuenſis Congregatio prima ſacri Ordinis Sanctiſſimi Patriarchæ Benedicti Monachorum Patris, Legislatoris, & Ducis optimi ab eodem inſtituta fuit anno ſalutis 520. in ſacra ſpecu Sublacenſi; quo in loco Sanctiſſimus Pater Benedictus primis ſuis diſcipulis Mauro, Placido, Fauſto, & aliis viva Regula ipſe extitit; & poſtmodum anno 528. in Monte-Caſſino (divinâ diſponente gratiâ) eadem Congregatio tranſlata fuit: ideò *Specuenſis*, & aliquando *Caſſinenſis*: necnon *Benedictina* ab Hiſtoricis appellatur; *Specuenſis* quidem à prima Sanctiſſimi Benedicti converſionis habitatione: *Caſſinenſis* verò à traditione Regularis legis, quæ in Monte Caſſino divinitùs eidem ſanctiſſimo Legislatori data eſt: *Benedictina* à nomine ejuſdem ſanctiſſimi viri; poſteriores appellationes *Caſſinenſis* & *Benedictina* frequentiores ſunt, cum addito aliàs *ſanctæ Juſtinæ de Padua*, de qua ſuo loco, ordine temporis obſervato, agendum erit. Primæ huic Congregationi *Specuenſi*, vel *Caſſinenſi*, ſive *Benedictinæ* conſonant infraſcripta carmina: 3

Ut prior Ordinibus cunctis præſtantior iſte;
Sic erit in fine cunctis præſtantior ipſe.
Sacer Ordo Benedicti
Utitur amictu miti
Pro ſuo velamine.
Albo, nigro, Cameline,
Lana texta ſine lino,
Prout eſt Religio.
Hic Monarcha Monachorum,
Patriarcha eſt cunctorum,
Qui ad ſe confugiunt.
Cœnobitis præbet normam,
Et Anachoretis formam,
Vias rectas ingredi.
Cujus regularis uſus,
Nunc ubique eſt diffuſus
Inter orbis climata.
Nam ſpecus cultus divini,
Locusque Montis Caſſini
Redolent virtutibus, &c.

De hac Congregatione agunt Joann. Trithemius Spanheimenſis *de vir. illuſtr. Ord. S. Bened. lib.* 1. *c.* 3. Arnold. Uvion. *p.* 2. *ligni vitæ, c.* 11. *Et p.* 1. *ejuſdem lign. vit. tract. de nobiliſſ. Aniciorum famil.* §. 10. Elogium ſanctiſſimi Benedicti eidem Congregationi *Specuenſi*, *Caſſinenſi*, ſive *Benedictinæ* alludens his verbis recenſet:

Sanctus Anicius Benedictus Probus, Euproprii Probi, Comitis Nurſiæ filius, ex Abundantia Riguardata matre uno partu editus cum ſorore Scholaſtica, an. Domini 480. In Civitate Umbriæ Nurſia cùm jam adoleviſſet, à parentibus ut bonis literis informaretur, Romam miſſus eſt. Sed cum eis mundana pompa viloſceret, parentibus, amicis, & amplis facultatibus relictis, anno ætatis 14. Christi 494. Eremum petiit, in qua ita omnis Monaſticæ perfectionis viam arripuit, ut prodentibus miraculis Abbas mox electus fuerit: quod officium geſſit primùm in quodam apud Sublacum Cœnobio; Sublaci, ubi parentes ſuos SS. Maurum, & Placidum in lege Domini, & Monaſticâ diſciplinâ inſtituendos ſuſcepit.

Poſtremò Caſſini, Tertulli, Fratruelis ſui Caſtro, in quo Monachorum Regulam, ſpiritu dictante divino, compoſuit, ex qua univerſalis Occidentalium Monachorum pater, & Patriarcha nominari, & eſſe meruit. Ejus vitam compoſuit S. Gregorius Papa dialog. lib. 2. *Obiit ſanctitate, & miraculis clarus die* 21. *menſis Martii, vel anno* 542. *die Veneris ſancto, Indictione* 5. *vel* 543. *Sabbato ſancto Paſchæ, Indict.* 6. *ætatis ſuæ anno* 62. *vel* 63. *Et ſepultus eſt Caſſini in Oratorio S. Joan. Baptiſtæ, unà cum S. Scholaſtica ſorore, in tumulo ſibi ante mortem præparato.*

Noviſſimè autem emanavit Decretum S. Rituum Congregationis de celebrando ſub præcepto feſtum hujus almi Patriarchæ in regnis Hiſpaniarum ſequentis tenoris:

Supplicarunt Sanctiſſimo Comitiſſa de Monterrey regni Neapolitani Vice-Regina, Marchio Caſtri Rodrighi apud Sedem Apoſtolicam Regis Catholici Orator, & Rever. P. Fr. Auguſtinus de Caſtro Monachus Benedictinus, olim Comes de Lemos, inſtante etiam Rev. P. Fr. Mauro de Villa Roel Generali Ordinis S. Benedicti, præcipi de præcepto diem feſtum S. Benedicti, in omnibus locis, in quibus exiſtunt Eccleſiæ Ordinis S. Benedicti Congregationem Hiſpaniarum. Et ſupplicatione per Sanctiſſimam ad hanc ſacram Rituum Congregationem remiſſa: Eadem S. Congregat. cenſuit poſſe concedi, ut dies feſtus S. Benedicti celebretur de præcepto in omnibus locis, in quibus ad præſens exiſtunt Eccleſiæ Ordinis S. Benedicti Congregationum Hiſpaniarum, ſi Sanctiſſimo placuerit. Sanctiſſimus annuit die 15. Decembris 1632.

C. Epiſc. Portuen. Card. Pius.

Julius Roſpiglioſus, Secr.

Quo ſtante Decreto Sanctiſſimus D. N. Urbanus VIII. ſua Conſtitutione præcepit in prædictis locis diem feſtum S. P. Benedicti inviolabiliter obſervari, quæ Conſtitutio cum monitorio Auditoris Cameræ hîc inſerenda eſt ad majorem Dei, & hujus S. Patriarchæ gloriam.

MARCUS ANTONIUS Franciottus Protonotarius Apoſtolicus, utriusque ſignaturæ S. D. N. P. P. Referendarius, necnon Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ generalis Auditor, Romanæque Curiæ Judex ordinarius, ſententiarum quoque, & cenſurarum tam in eadem Romana Curia, quàm extra eam latarum, & literarum Apoſtolicarum quarumcunque univerſalis, & merus executor ab eodem Sanctiſſimo D. N. Papa ſpecialiter deputatus.

Univerſis, & ſingulis Reverendiſſimis D. D. Archiepiſcopis, Abbatibus, Prioribus, Præpoſitis, Decanis, Diaconis, Archidiaconis, Scholaſticis, Theſaurariis, Sacriſtis, Eccleſiarum Rectoribus, Plebanis, Viceplebanis, Capellanis, Curatis, & non Curatis, cæteriſque Presbyteris, Clericis, Tabellionibus publicis quibuscunque, & cui, vel quibus præſentes oſtendentur, ſeu præſentabuntur, ſalutem, &c.

NOveritis ex parte, & ad inſtantiam adm. R. P. Fratris Alphonſi de Truxillo, Procuratoris Generalis Ordinis S. Benedicti Congregationis Hiſpaniarum principalis Inſtantis literas Apoſtolicas S. D. N. Papæ, ſub plumbo, more ſolito, expeditas, ſub Datum Romæ, apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1632. 12. Kalend. Aprilis, Nobis præſentatas fuiſſe ſub infraſcripto tenore, videlicet:

URBANUS Epiſcopus, Servus Servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam. Sancta mater Eccleſia, quæ ſalutaribus nos ſemper inſtruit documentis, annuas orthodoxæ fidei filiis venerandos proponit Sanctorum celebritates, qui in terris non ſolùm exempla ad ſalutem reliquerunt, ſed in cælo beati Chriſti fidelium patrocinium ſuſcipere, eorumque orationes & vota ſuis precibus adjuvare non ceſſant, quam omnibus opem apud miſericordem Deum credentes beatum Benedictum, Monachorum Principem, & Patriarcham aſſiduò impendere dignum, quinè Paſtoralis officii noſtris humeris ex alto commiſſi debitum reputamus, ut felicis ejus tranſitus dies, qua ipſius anima beatifica fruitione digna ad æternas illas divinæ claritatis ſedes humanis exuta ſpoliis tranſlata fuit, jucundiſſima recordatione undique celebretur. Cùm itaque ſicut exhibita Nobis nuper pro parte dictæ in Chriſto filiæ nobilis mulieris modernæ Comitiſſæ de Monterrey regni Neapolitani Proreginæ, & nobilis viri moderni Marchionis Caſtri Rhodrighi apud Nos, & Sedem Apoſtolicam pro chariſſimo in Chriſto filio noſtro Philippo, Hiſpaniarum Rege Catholico Oratoris, necnon Mauri de Villa Roel Ordinis ejusdem S. Benedicti Abbatis Generalis, ac Auguſtini de Caſtro olim Comitis de Lemos Ordinem ipſum expreſsè profeſſi, dilectorum filiorum petitio continebat, quod cùm ejusdem glorioſi Monachorum Patriarchæ S. Benedicti inter mortales degentis vita jam inde ab ejus pueritia adeò virtutum trophæis admiranda fuerit, ut Beato Gregorio Magno dum in humanis ſanctam vitam ageret, Romano Pontifice Prædeceſſore noſtro teſte, divina interiùs luce ſplendens, ſublatus in mentis lumine ſuperior mundo, & expanſus in Deo mentis laxato ſinu, beatifico lumine humani imbecillitatem intellectus elevante, Deum ipſum, & in ipſo Deo adhuc mortalis omne, quod infra Deum eſt, videre meruerit, ac demum poſt vitam ſanctiſſimè exactam, puriſſimamque pompa mirabili per viam palliis ſtratam, innumeris corruſcam lampadibus ſummo rerum auctori conjungenda in cælum migravit, efflaverit animam; proptereaque Comitiſſa, & Marchio, ac Maurus, & Auguſtinus præfati pro eximio eorum, quem in tanti viri ſanctitatem devotionis affectu, plurimùm cupiant felicis ejus animæ tranſitus diem ad majorem præpotentis Dei gloriam, ac fidelium devotionis incrementum ſolemniùs celebrari. Quare pro parte dictorum Comitiſſæ, & Marchionis, ac Mauri, & Auguſtini Nobis fuit humiliter ſupplicatum, quatenùs piis eorum votis ac in parte favorabiliter annuere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur qui fidelium quorumlibet devotionem erga beatos illos ſempiternæ beatitudinis cives non ſolùm promoveri, ſed etiam conſervari ſinceris exoptamus affectibus, eosdem Comitiſſam, & Marchionem, ac Maurum, necnon Auguſtinum, & eorum quemlibet à quibusvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliisque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis à jure, vel ab homine quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium duntaxat conſequendum harum ſerie abſolventes, & abſolutos fore cenſentes, hujusmodi ſupplicationibus ex voto venerabilium Fratrum noſtrorum S. R. E. Cardinalium ſacris Ritibus, & cæremoniis præpoſitorum inclinati, ut deinceps perpetuis futuris temporibus ejusdem S. Benedicti tranſitus dies præfatus 12. Kal. Apr. videlicet, quolibet anno in omnibus & ſingulis civitatibus, oppidis, terris, & locis, in quibus ad præſens exiſtunt Eccleſiæ Ordinis ipſius S. Benedicti Congregationem Hiſpaniarum ad inſtar aliarum de præcepto Eccleſiæ celebrandarum feſtivitatum recolatur, & celebretur, Apoſtolica auctoritate tenore præſentium præcipimus: mandamus propterea omnibus, & ſingulis Patriarchis, Archiepiſcopis, & Epiſcopis,

exte-

cæteriſque Eccleſiarum Prælatis, ſub quorum juriſdictione ſpirituali, civitates, oppida, terræ, & loca hujuſmodi extiterint, ut præſentes Noſtras in eiſdem civitatibus, oppidis, terris, & locis ſuæ juriſdictioni hujuſmodi ſubjectis ſolemniter publicari, ac omnibus, & ſingulis perſonis cujuſcunque ſtatus, gradus, ordinis, & conditionis exiſtentibus faciant inviolabiliter obſervari. Non obſtantibus Apoſtolicis etiam in Provincialibus, & Synodalibus, etiam univerſalibus Conciliis editis, & edendis ſpecialibus, vel generalibus Conſtitutionibus, & ordinationibus, cæteriſque contrariis quibuſcunque. Volumus autem, ut earundem præſentium tranſumptis, ſeu exemplis etiam impreſſis manu Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo alicujus perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides ubique adhibeatur, quæ ipſis præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtræ abſolutionis, præcepti, mandati, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno incarnationis Dominicæ 1632. 12. Kal. Apr. Pontificatus noſtri anno 10. Loco † plumbi. *C. Colinus.*

Poſt quarum præſentationem ad ulteriorem inſtantiam prædicti adm. R. P. Fratris Alphonſi inſtanter, & debitè requiſiti, vobis omnibus, & ſingulis ſupradictis, & veſtrûm cuilibet committimus, & mandamus, quatenùs ſtatim viſis, ſeu receptis præſentibus, &c. moneatis omnes, & ſingulos in executione præſentium nominan. & cognominan. tam conjunctim, quàm diviſim, & aliàs omni, &c. quatenùs ſub mille ducatorum auri, & pro illis mandati executivi, & in Juris ſubſidium, quatenùs opus ſit excommunicationis, ac reſpectivè interdicti, ſuſpenſionis à divinis, privationis beneficiorum, inhabilitatis ad illa, & alia impoſterum obtinenda, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis debeant, & quilibet ipſorum debeat præinſertis literis Apoſtolicis in omnibus, & per omnia paruiſſe, ac ab omnibus, & ſingulis jactationibus, & moleſtationibus, perturbationibus, & inquietationibus dicto D. Inſtanti, ſive alteri cujus perſonæ contra formam præinſertarum literarum Apoſtolicarum, tam illatis, quàm inferri comminatis deſtitiſſe, & ceſſaſſe, deſiſtique, & ceſſari mandari, dictaſque jactationes & moleſtationes fore, & eſſe nullas, temerarias & indebitas, nulliterque, indebitè, & injuſtè illatas declarari vidiſſe, ac de omnibus, & ſingulis damnis, expenſis, & intereſſe præmiſſorum occaſione per dictum Dominum Inſtantem, tam paſſis, & factis, quàm in futurum patien. & facien. integrè ſatisfeciſſe, & in illis ſe condemnari vidiſſe, & quaſcunque ſententias, decreta, ſive mandata in præmiſſis neceſſaria, & opportuna, aliaqua de Jure quomodolibet requiſita fieri, ferri, ac decerni, & relaxari vidiſſe, & audiviſſe ad favorem prædicti Domini Inſtantis deducentis in præmiſſis omne jus, omneque remedium, &c. prædicto, & ab omni meliori modo, &c. ac nobile officium judicis, & beneficium Juris imploran. non ſolùm præmiſſo, verum etiam omni alio meliori modo, &c. Et interim inhibeatis eiſdem, prout nos tenore præſentium inhibemus, & inhibendo expreſsè præcipimus, & mandamus, ne viſis, & receptis præſentibus ſub pœnis, & cenſuris antedictis audeant, ſive præſumant, aut quilibet ipſorum audeat, ſive præſumat contra formam dictarum literarum Apoſtolicarum quidquam innovare, ſive attentare, aut innovari, & attentari facere ſub quovis prætextu, cauſa, ingenio, vel quæſito colore. Quod ſi ſecùs factum fuerit, id totum revocare, & in priſtinum ſtatum reducere, & contra inobedientes, & præſentibus non parentes, ad incurſum ſupradictarum pœnarum, & alia graviora procedemus, & procedi facere curabimus juſtitia mediante, alioquin prædictos ſic monitos, ſi in præmiſſis aliquis ſe fore gravatum cenſerit, modo, & forma prædictis citetis, & citari curetis, prout nos citamus, & citari mandamus eoſdem, quatenùs infra menſes decem, & octo ab executione præſentium immediatè ſequen. compareant Romæ in judicio legitimè coram Nobis, ſive noſtra infraſcripto Locumtenente cauſam prætenſi gravaminis allegaturi, &c. Certificantes eoſdem juſtitiæ complementum recepturos, eorum contumacia, vel abſentia non obſtante; Abſolutionem verò omnium, & ſingulorum præmiſſorum Nobis, vel Superiori noſtro tantummodo reſervamus. In quorum fidem, &c. Datum Romæ, ex Ædibus noſtris Anno Domini 1633. Indictione 1. die verò 5. menſis Auguſti, Pontificatus autem Sanctiſſimi in Chriſto Patris D. N. Urbani divina providentia Papæ VIII. anno ejus 10.

Cel. Bichus Locumt.

Martius Nucula Cauſ. Curiæ Cam. Apoſt. Not.

Ex hac Congregatione tanquam ex Gymnaſio, ubi divina lex Regularis lecta, & edocta à ſanctiſſimo Magiſtro Benedicto fuerat, exierunt inde diſcipuli, qui diverſis Orbis terrarum locis eandem doctrinam propagantes, diverſas, & varias Congregationes conſtituêre, ut inferiùs oſtendam. Hæc Congregatio Benedictina ubique celeberrima ab initio ſuæ fundationis confirmata fuit à ſacris Conciliis, & Summis Pontificibus, ac variis Privilegiis, & gratiis decorata, ut probat Trithemius *loc. cit. cap.* 14.

Prima tamen Sedes, & præcipua hujus Congregationis eſt Sacer Mons-Caſſinus, qui inter omnes Sedes Abbatiales omnium Congregationum Ordinis S. Benedicti primatum tenet (& meritò) quia Abbas Montis Caſſini his titulis (magnæ quidem admirationis) potitur inter univerſos Eccleſiæ Dei Regulares, nominatur enim *Patriarcha ſacræ Religionis, Dux, & Princeps omnium Abbatum, & Religioſorum, Vicecancellarius Sacri Imperii per Italiam, Cancellarius regnorum utriuſque Siciliæ, Hieruſalem, & Hungariæ: Comes, & Rector Campaniæ, Terræ laboris, maritimæque Provinciæ, Vice-Imperator, & Princeps pacis.* Qui poſtremus titulus, ideò illi datus, quòd nullus, niſi conſentiente Abbate Caſſinenſi cum imperio reconciliari, aut pacificari poterat, & à Summo Pontifice benedicebatur, & ſæpè ſæpiùs Cardinalitia dignitate decoratus erat.

Maxima erat ejus potentia, omnibus admirabilis, & tremenda; ſubjiciebantur enim ei Epiſcopatus quatuor, Principatus duo, Ducatus duo, Comitatus viginti, civitates triginta ſex, caſtella 250. villæ 440. Curtes 336. portus maritimi 23. inſulæ 33. molendina 200. territoria 309. Eccleſiæ 1662. Et cùm tantus eſſet in temporalibus, ſpiritualia etiam minimè neglexit, ut ex ejus alumnis videre eſt.

Protulit enim hoc Monaſterium Pontifices Summos quatuor, S. R. Eccleſiæ Cardinales plures, Archiepiſcopos, & Epiſcopos quamplurimos, & in Eccleſia hujus almi Cœnobii requieſcunt quinque millia quingenta quinquaginta quinque corpora Sanctorum Monachorum, qui fuerunt alumni ejuſdem Monaſterii.

Hac noſtra tempeſtate magnam adhuc poteſtatem, & præeminentiam retinet prædictus Abbas: præter enim ſancti Germani civitatem, duo & triginta oppida, quæ moderatur Abbas Caſſinenſis, omnimoda pollet Epiſcopali juriſdictione, quàm liberè in dicta civitate ſancti Germani, & prædictis oppidis, aliiſque locis, ut in ſua Diœceſi exercet, & adminiſtrat, nullum habens Epiſcopum finitimum, cui ea demandentur, quæ ex Concilio Tridentino viciniori Epiſcopo committenda ſunt. Nam Sixtus V. Pontif. Max. ſtatuit, ea omnia, quæ ad juris æquitatem, & indulgentiam, ſive arbitrium judi-

judicis referuntur, ad Caſſinatem Abbatem in ſua Diœceſi ſpectare, & ſic uſque in hodiernum diem cauſæ ad matrimonia, & Sacerdotia ſpectantes ab eodem Abbate cognoſcuntur. Ipſe Synodum propriam celebrat, & in prædicta ſua civitate ſancti Germani Seminarium habet; Examinatores Synodales eligit, idoneos excipiendos confeſſionibus, & ſacris initiandos examini ſubjicit, Tonſuram, & minores Ordines ſuis ſubditis etiam ſecularibus adminiſtrat; literas dimiſſoriales concedit, concurſum indicit, ſacræ Confirmarionis Sacramentum adminiſtrat, & alia plura, quæ aliis Prælatis Epiſcopo inferioribus non conceduntur.

Hæc Specuenſis, ſeu Caſſinenſis Congregatio à quamplurimis Summis Pontificibus approbata, & ſub Sedis Apoſtolicæ tutela acceptara fuit. De donatione, ac confirmatione quorundam locorum Monaſterio Montis-Caſſini conceſſorum privilegium Flavii Juſtiniani Imperatoris ſequentis tenoris:

In nomine Domini noſtri Jeſu Chriſti.

IMperator Cæſar Flavius Juſtinianus Æneida, Alamanicus, Gothicus, Germanicus, Anticus, Alanicus, Guandalicus, Herulicus, Africanus, pius, felix, inclytus, Victor, ac Triumphator ſemper Auguſtus, ſanctiſſimo, ac beatiſſimo Papæ ſenioris Romæ Vigilio, ac beatiſſimis Patriarchis Eutychio novæ Rom. Conſtantinopoleos, Apollinario, Alexandrino, Euſtachio Hieroſolymitano, & venerabiliſſimis Epiſcopis centum quinquaginta quinque in hac nova Romæ Conſtantinopoleos conſtitutis; Salutem & perpetuam pacem. Quamquam ſollicitudinibus tam militaribus quàm etiam civilibus indeſinenter Æneidarum imperii Serenitas coarctatur: tamen omnes Chriſto amabiles Rom. Reipub. cauſas in ſecundis ob divinum cultum ponentes, quam contra Barbaros, tam veſtri invicti & à Deo conſervandi imperii, quamque Chriſto dilectorum noſtrorum exercituum adjutricem habemus: æquum noſtra divina ſagacitas cenſuit, præſentem noſtram piiſſimam ſacram ad veſtram Beatitudinem deſtinare: per quam ea, quæ circa nobiliſſimum & dilectiſſimum nepotem noſtrum Placidum evenerant, veſtra à Domino omnium dominatore congreg[illegible]a univerſitas agnoſcere, & eidem dominatori orgia laudis perſolvere valeat. Is enim cum Frattibus & diſcipulis ſuis à Deo abominandis, & fulminandis paganis ob theologicam, orthodoxamque fidem arctatus, nexus pedibus verſis ſuſpenſus, verberatus & tortus, flamma aduſtus, præciſa etiam lingua, ad extremum pro capite omnium Chriſto caput ad præcidendum gladio nefando ſubmiſit: Cujus triumphalem lauream ne per incuriam in abolitionem deluſcens, perditum iret: per virum religioſiſſimum atque humillimum, & Deo amabilem Gordianum, ejuſdem amantiſſimi nepotis noſtri Placidi famulum, Argolicis apibus exarare, & ad veſtram à Deo conſervandam Beatitudinem cum præſenti divali ſacra deſtinare curavimus: ſtatuentes id à veſtra almitate per noſtram Imperialem auctoritatem Eoo, & Heſperiæ tradi: & ad ſucceduæ generationis memoriam archivis ſanctarum Eccleſiarum habenda contradi. Licèt autem illius inenarrabilem lauream, per omnia amplectendam doxam pro ſtatu Evangelicæ fidei, noſtræ clementiæ ſingularis vigilantia narrare non ſufficiat: non tamen ideò prætermittenda ſunt fortitudinis ejus inſignia: dum ubique univerſus nobis ejus triumphalia narrat præconia: qui Chriſti Eccleſiam in victoria ſua trabea gloriæ & ſtola jucunditatis induit: ejuſdemque conſtantiſſimus defenſor extitit, accinctus gladio verbi Dei, quo diviſit incredulos à credentibus. Induit ſe lorica fidei, & galea ſalutis propugnator exiſtens: & novus David non defenſor gentis illius, quæ dominatori omnium eſt adverſata: ſed illius, quæ in Chriſto cervicem cordis, & corporis flecti Nazareni ſanguine corroboratus dejecit Galliam, id eſt, Mamucham impiiſſimum hoſtem, & cunctum agmen ejus diſperdidit, & in maris profundo ſubmerſit. Percuſſit frontem, in qua non erat ſignaculum pietatis: in membris ejus nullus relictus eſt vigor. Conclamate omnes, & congaudete ſtirpe Æneidarum: ſumite tympanum, & date pſalterium jucundum cum cithara: quia vivit Placidus, cujus victoriam nullus poteſt dignè referre. Exultate nunc cum noſtro à Deo conſervando Imperio in ejus triumpho. Infideles mœror & dejectio mentis comprimat atque conſumat. Fideles cum Placido æterna felicitate fruantur: & in orbem terrarum immenſis laudibus extollantur. Omnium dominatoris ſublimitas V. B. conſervet ſanctiſſimi ac beatiſſimi Patres. Data 3. Non. Majas in nova Roma Conſtantinopoleos, miſſa per Cathegum Patritium, & Petrum Patritium, & Magiſtrum officiorum meorum Patritium, Theodorum Patritium, anno à Deo noſtri conſervandi Imperii 24. Conſulatus Baſilii viri clariſſimi anno 9.

Quod Monaſterium cum omnibus prædictis bonis ſub protectione & tutela Sedis Apoſtolicæ receptum fuit à S. Gregorio Papa, ut habetur ex privilegio ejuſdem Sancti Pontificis ſub hac forma Monachis Caſſinenſibus conceſſo.

GEORGIUS EPISCOPUS
Servus Servorum Dei.

Dilecto in Chriſto filio Bonito Abbati venerabilis Monaſterii Beati Baptiſtæ Joann. ſiti in Caſtro Caſſini, ejuſque Succeſſoribus regulariter ſubſtituendis in perpetuum.

QUando ad ea, quæ Catholicorum Regum corda Pontificalibus ſunt provocanda, ita ardenti deſiderio, divina præveniente gratia ſuccenduntur, ut ab eis ultrò poſcantur, tanto alacri & læto ſunt animo concedenda, quanto & ea ipſa quæ cupiunt, ſi nollent facere, peti debuerunt. Proinde juxta veſtram petitionem pro amore, quem in communi Patre & Magiſtro noſtro Benedicto, & in diſcipulis ejus ſpecialem & ſingularem gerimus Monaſterio Caſſinenſi, quod nuper ſub Prædeceſſore noſtro Pelagio à Longobardis incenſum eſt: cui tu præeſſe dignoſceris, hujuſmodi Privilegium præſentis authoritatis noſtræ Decreto indulgemus, concedimus, atque firmamus, ſtatuentes nullum Regum, Antiſtitum, nullum quacunque præditum dignitate, vel quemcunque alium de his, quæ eidem Monaſterio à Patritio Tertullo, Equitio, & à nobis donata ſunt, vel in futurum à quibuslibet aliis de proprio fuerint jure collata, ſub cujuslibet cauſæ, & occaſionis ſpecie minuere, vel auferre, & ſine ſuis uſibus applicare, vel aliis quaſi piis cauſis pro ſua avaritiæ excuſatione concedere. Sed cuncta quæ ibi oblata ſunt, vel offerri contigerit, tam à re, quàm eis qui in tuo officio, locoque ſucceſſerint, perenni tempore illibata, & ſine inquietudine aliqua volumus poſſideri, eorum tamen uſibus, pro quorum ſuſtentatione, gubernationeque conceſſa ſunt modis omnibus profutura. Item conſtituimus, ut obeunte Abbate ſupraſcripti Monaſterii, non alius ibi quacunque præreptionis aſtutia ordinetur: niſi quem conſenſus Monachorum ſecundùm timorem Dei, & Patris Benedicti Regulam ordinaverit. Hoc quoque Capitulo præſenti ſubjungimus, ut locum avaritiæ excludamus, nullum de Regibus, nullum de Sacerdotibus, vel quemcunque alium per ſe, ſuppoſitamve perſonam de ordinatione ejuſdem Abbatis, vel quibuscunque cauſis Monaſterio ipſi pertinentibus, audire, ſive aliqualibet ſpecie commodi quicquam accipere. Neque eundem Abbatem ordinationis ſuæ cauſa dare præſumere, ne hac occaſione ea, quæ à fidelibus piis locis offeruntur, aut jam oblata ſunt, conſumentur. Et quia multæ occaſiones in deceptione religioſarum perſonarum à pravis

illic

illic (ut dicitur) hominibus exquiruntur: Abbatem, atque Presbyterum prædicti Monaſterii nullo modo privandum deponendumque eſſe cenſemus, niſi cauſa ſpecialiter criminis exigente. Unde neceſſe eſt, ut ſi quā contra eum hujuſmodi querela ſurrexit, Romanus Pontifex ſubtiliter hoc inveſtigare procuret: quatenùs canonicæ diſtrictionis judicante cenſura, aut reum ferire, aut innocentem poſſit abſolvere. Similique diffinitione decernimus, ut nullus eorum, qui eidem Monaſterio Abbas fuerit ordinatus, direptiones de bonis ipſius Eccleſiæ audeat facere: ne res Monaſterii iniqua erogatione conſumens, graviſſimam egeſtatis neceſſitatem pauperibus & peregrinis, vel cæteris exinde viventibus generet. Epiſcopum verò tollendi de eodem loco Monachum ad Eccleſiaſticum ordinem promovendum, vel alia quacunque cauſa ſine conſenſu Abbatis atque Præpoſiti habere licentiam prohibemus: ne hujus rei uſque ad hoc uſurpatio perducatur: ut loca, quæ acquiſitione hominum conſtruenda ſunt, ablatione deſtruantur. Hæc igitur omnia, qua hujus præcepti noſtri pagina continet, tam tibi, quàm cunctis, qui in eo, quo es ordine, locoque ſucceſſerint, vel eis, quorum intereſſe poruerit, in perpetuum ſervanda decernimus. Si quis verò Regum, Sacerdotum, Judicum, atque ſecularium perſonarum hanc Conſtitutionis noſtræ paginam agnoſcens, contra eum venire tentaverit; poteſtatis, honoriſque ſui dignitate carear, reumque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata cognoſcat iniquitate. Et niſi vel ea, quæ ab illo malè ſunt ablata reſtituerit, vel digna pœnitentia illicitè acta defleverit, à ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti alienus fiat, atque in æterno examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis eidem loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti: quatenùs & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant.

Ego Gregorius, Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus, ſubſcripſi.
Ego Joannes, Epiſcopus Surrentinus, ſubſcripſi.
Ego Agnellus, Epiſcopus Terracinen. ſubſcripſi.
Ego Felix, Epiſcopus Portuen. ſubſcripſi.
Ego Fortunatus, Epiſc. Neopolitanus, ſubſcripſi.
Ego Primenius, Epiſcopus Navariæ, ſubſcripſi.
Ego Glorioſus, Epiſcopus Hoſtiæ, ſubſcripſi.
Ego Albinus, Epiſcopus Fanuæ, ſubſcripſi.
Ego Meunas Toloſinus ſubſcripſi.
Ego Baſilius Capuanus ſubſcripſi.
Ego Conſtantius Nomentanus ſubſcripſi.
Ego Montanus Saonen. ſubſcripſi.
Ego Victor Fauſinen. ſubſcripſi.
Ego Joannes, Presbyter tituli Sanctorum Gervaſii & Protaſii, ſubſcripſi.
Ego Deuſdedit, Presbyter tituli Sanctorum Joan. & Pauli, ſubſcripſi.
Ego Andromachus, tituli Eudoxiæ, ſubſcripſi.
Ego Ruſticus, Presbyter tituli S. Suſannæ, ſubſcripſi.

Datum anno 13. Imperii Domini Mauritii Tiberii perpetui Auguſti, Conſulatus ejus anno 11. 3. Non. Octobris, indict. 4.

Sicula Congregatio.

Sicula Congregatio à S. Placido Abbate, & Martyre,
4 è primis Sanctiſſimi Patriarchæ Benedicti diſcipulis inſtituta fuit circa ann. Dom. 536. Is enim cùm Siciliam applicuiſſet, ut paternas Curtes à Patre Tertullo Monaſterio Caſſinenſi delegatas contra injuſtos occupatores tueretur, apud Meſſanam primum ſuæ novæ Congregationis Monaſterium inſtituit in honorem. S. Joan. Baptiſtæ, quæ proinde Congregatio poſt ejus mortem Meſſanæ glorioſo Martyrio cum ſociis affectatam, ann. ſal. 541. Religionis 19. ætatis verò 26. Sicula appellari cœpit, & per quadringentos ferè annos ſtetit, & floruit. Hæc Congregatio inſtituta à prædicto S. P. Placido, cujus corpus in civitate Meſſanæ requieſcit cum ſimili Epitaphio:

Reliquias Placidi celebret Meſſana perennes:
Hic tenet, hic ſævam pertulit ille necem.

Quamplurima de nobiliſſima hujus S. Martyris progenie congerit Illuſtriſſimus Petrus Villa Marchio-Meſſanenſis, videlicet, & quod fuerit de Aniciorum, & Annæorum familia ex parte avita, ex materna Flaviorum, & Octaviorum, ex quibus Summi Pontifices, Imperatores, Conſules proceſſêre; ubi denique originem traxerunt nobiliſſimæ familiæ, Auſteriaca, Haſpurgia, Leonia, Frangipania, Signia, prout his carminibus concluditur:

Conſulibus ſummis, ſic Regibus, atque Papalì
Stemmate deſcendens Placidus, ſimul Imperialì.

Plura apud prædictum Authorem videas. Non prætermittendum tamen nobis eſt ejuſdem S. Placidi elogium, à D. Arnoldo Uvione relatum, ſequentis tenoris;

Sanctus Anicius PLACIDUS Probus Tertulli Patricii filius, ſeptennis S. P. Benedicto patris ſui fratrueli oblatus, ut Monaſticis imbueretur diſciplinis, poſt tertium decimum in Monaſtica perfectione exactum annum, ab eodem S. P. Benedicto in Siciliam ad civitatem Meſſanam miſſus cum aliquot Fratribus anno Domini 536. ſexcennio poſt unà cum fratribus ſuis, & ſorore ac triginta tribus Monachis, quibus Abbas præerat à Manuca Barbaro tyranno martyrio coronatus eſt die 5. Octob. an. Chriſti 541. Cujus corpus poſtquam mille & amplius annis latuiſſet, his noſtris temporibus anno Chriſti 588. ſub feliciſſimo Sixti V. Pontificatu divina operante clementia inventum eſt die 4. Auguſti.

Poſt hujus S. Martyris, ac ſociorum glorioſum martyrium, ut Cœnobia ab ipſo Siculis in oris erecta, ſed Barbarorum rabie diſſipata, aliquo modo reſtaurentur; Siculi Congregationi Caſſinenſi tum temporis apud Eccleſiam Lateranenſem degenti, ſequentem Epiſtolam miſerunt.

SANCTÆ, AC DEO DIGNÆ Congregationi Caſſinenſi Lateranis degenti.

Servi, & filii eorum in Sicilia commorantes.

Sic hujus vitæ pelagum currere, ut portum quietis valeant apprehendere diverſis attriti miſeriis, & innumeris calamitatibus oppreſſi, de profundis ad V. P. clamamus, rogantes illam miſereri afflictæ & deſolatæ Siciliæ. Tot enim ac tantis tribulationum preſſuris deprimitur, ut jam nulla ſpes vitæ relinquatur. Sarraceni namque ab Alexandria cum immenſo exercitu in Siciliam venientes, omnem ferè inſulam igne & gladio deleverunt: & Monachos in S. Chriſti Martyris Placidi commorantes Cœnobio, diverſis ſuppliciis affectos, morti tradiderunt. Redacta eſt terra in ſolitudinem: & ablatis ab illa hominibus, ferarum ſaltus effecta eſt. Et nonaginta & octo civitates, & villæ vobis in Sicilia ſubditæ, incenſæ, ſubverſæ, & deſolatæ ſunt. Sanctorum quoque domicilia deſtruentes, Altaria Domini ſuffoderunt: & Clericos cujuſcunque Ordinis & dignitatis diverſis ſuppliciis affectos occiderunt. Facta ſum in deriſum, clamat Sicilia, in omnibus gentibus: canticum eorum tota die, in triſtitia ſedeo, clamo, non eſt qui conſoletur me. Jam enim pelli meæ conſumptis carnibus adhæſit os meum: & derelicta ſunt tantummodo labia mea circa dentes meos. Miſeremini mei, miſeremini mei ſaltem vos amici mei, domini mei, unica ſpes ſalutis meæ: quia manus Domini tetigit me. Quapropter opportunè, importunè vos per P. Benedictum & Martyrem Chriſti Placidum adjuramus: ut ſuper nos afflictos miſericordiæ brachium extendatis: & ad Monaſterium inſtaurandum, & civitates, caſtra, poſſeſſiones & villas repa-

reparandas dirigere cum ſupplemento pecuniæ ſtudeatis, periclitantique inſulæ, jam jamque nutanti, Benedicti dexteram porrigatis, jam enim Placidus in ſibi commiſſis ovibus rurſum occiditur: & Eutychius Victorinus, & Flavia virgo in ſibi adhærentibus rurſum capite truncatur. Effudere namque Sarraceni ſanguinem Monachorum Caſſinenſium & Chriſtianorum cum illis habitantium, velut aquam in circuitu poſſeſſionum ſuarum: & non erat qui ſepeliret. Unde veſtram ſanctitatem iterum iterumque rogamus: ut nobis afflictis conſolationis juvamen impendere ſtudeatis; Valete.

Ex qua reſcriptum Vitaliani Papæ obtinuerunt, in quo & confirmatur Congregatio Siciliæ, & ſub protectione Sedis Apoſt. cum omnibus ſuis bonis, ac pertinentiis recipitur, prout ex ſequentibus literis apparet.

---

4 VITALIANUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei.

Dilectis in Chriſto filiis ſub Patris Benedicti & Placidi dominio in Sicilia conſtitutis, Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

AD hoc nos ſuperna clementia in orbe terrarum præfecit rectores, atque cuſtodes: ut diſperſa congregare, & congregata conſervare, & deſtructa reſtituere ſummopere procuremus. Quapropter, quia civitates, caſtra, Monaſteria, poſſeſſiones & villas beato Benedicto in Sicilia ſubditas, Paganorum incurſionibus deſolatas eſſe audivimus: ſupra modum dolemus, omnipotentique Deo ſuper hoc gratias agimus: qui ideo temporaliter hîc flagella irrogat, ne in æternum puniat. Unde vos chariſſimi filii à fletu & mœrore ceſſare monemus: & hos noſtros filios, quos de Caſſinenſi congregatione ad Monaſteria reſtauranda, & civitates, caſtra, poſſeſſiones, villas recuperandas in Siciliam dirigere ſtuduimus, ut ſpecialibus dominis deſervire curetis, ex parte B. Benedicti, & noſtra præcipientes: ut in reſtauratione Monaſterii, & poſſeſſionum illos adjuvare ſtudeatis, cœptumque laborem ad effectum perducere ſummopere procuretis. Nos enim & vos & civitates, caſtra, poſſeſſiones, villas, quas Tertullus Patritius Beato Patri Benedicto in Sicilia dedit, defendere, adjuvare, & manutenere parati ſumus. Omnipotens Deus ſua vos gratia benedicat: atque à cunctis adverſis eripiat. Valete.

Feſtum S. Placidi & Sociorum celebratur 5. die Octobris, cujus celebrationis extat præceptum Sixti V. ut ex bulla ejuſdem Pontificis (quæ incipit, *Dominus omnipotens*, idibus Novembris 1588.) manifeſtè apparet.

Agunt de hoc S. Inſtitutore, & Sociis Gordianus Monachus, qui jubente Juſtiniano Imperatore Græco & Latino ſtilo horum Martyrum vitam deſcripſit. D. Stephanus, Anicienſis Epiſcopus, & Petrus Diaconus, qui omnes vitas prædictorum Martyrum ſcripſerunt, & in Monaſterio Montis-Caſſini manuſcriptæ aſſervantur. Vide Arnoldum Uvionem 2. *p. ligni vitæ lib. 3. pag. mihi* 247. & *eod. lib. pag.* 327. *& ſeqq.*

Gallica Congregatio.

5 Gallica Congregatio à S. Mauro Abbate ex nobiliſſima Aniciorum familia ſancti Placidi condiſcipulo circa annum Domini 541. exordium ſumpſit in Monaſterio Glanofoliano in Galliis, unde & Congregatio Glanofoliana, è particulari primo loco, & Mauriana ab Inſtitutore appellari aliquando conſuevit, licèt communiori, & uſitatiori vocabulo Gallica ſit dicta à Regione. Hæc Congregatio ſub ſanctiſſimo Inſtitutore ita dilatata eſt, ut ſpatio quadraginta duorum ferè annorum, quibus Gallias rexit, Monaſteriorum ſub ipſo conſtructorum redditus annui decies centenorum millium aureorum ſummam attigerint. Hinc Ludovicus IX. Galliæ Rex perſæpè repetebat, S. Maurum plures, Monaſteriis à ſe conſtructis ſolo Breviario ſuo, in Gallia divitias peperiſſe, quàm Reges ipſi gladio, & potentia acquirere potuerint. Obiit tantus Pater anno ætatis ſuæ ſeptuageſimo quarto Andegavi, apud Monaſterium Glanofoliente anno Domini 583. die 15. Januarii, ibique ſepultus eſt, cùm in Galliis annis 41. & in Religione 62. ſanctiſſimè vixiſſet. Quæ omnia in ejuſdem Patris Elogio mox ſubſcribendo colligere poteris.

Sanctus Anicius MAURUS, Anitii Equitis filius, duodennis S. P. Benedicto in Monaſtica diſciplina imbuendus à patre traditus eſt, ita brevi omnem Monaſticæ perfectionis vitam arripuit; ut ipſi etiam S. P. Benedicto admirabilis inde haberetur. Ab eodem deinde in Gallias miſſus, anno 541. *Ordinem Monaſticum in illam provinciam ſub Regula S. Patris ſui militaturum fundavit; & anno ingreſſus ſui in Galliam* 41. *Chriſti Domini* 583. *ætatis ſuæ* 47. *plenus ſanctitate, & miraculis clarus, apud Monaſterium Glanofoliense in civitate Andegavienſi ab ipſo conſtructum migravit ad Chriſtum, die* 15. *Januarii.* De cujus diſceſſu Fratres contriſtatos S.P. Benedictus hac allocutione confortatus eſt.

Si triſtandum, dilectiſſimi Fratres, pro tali eſſet negotio, mihi magis, quàm vobis hinc eſſet mærendum, qui, quantum ad præſens, magis videor deſtitus ſolatiis. Sed, dicente Apoſtolo, Charitas benigna eſt, *benignitatem charitatis noſtræ, omnimodis his impendere debemus, quos aliquo modo ea indigere cognoſcimus, nec noſtra tantùm, quantùm aliorum quærere. Quapropter vos amoris paterni ſolicitudine, à fletibus & mærore temperare depoſcimus, quia potens eſt Deus meliores nobis, poſt hujus depoſitionem corporis, huic ſanctæ Congregationi immittere, quorum exemplis & meritis, longe præſantius quàm noſtris, ædificemini. Sed illud ſummopere nobis eſt procurandum, ne verſutia antiqui hoſtis, unde alius ſalus requiritur, inde nobis triſtitia malo, detrimentum in alios ingeratur. Nos etenim, quos unitatis ſemel in ſancta charitate junxit concordia, nunquam vel longiſſima divident terrarum ſpatia: quoniam ſemper interioris hominis aſpectu, qui renovatur ſecundum imaginem ejus, qui creavit eum, nos, quoad vixerimus tempore invicem intuebimur. Vos autem, Fratres chariſſimi, quos ad opus Domini conſtituendum ad illas dirigimus partes, viriliter agite, & confortetur cor veſtrum in ſancto propoſito, & Religione, proculdubio ſcientes, quia quanto auſteriora, cauſa ſalutis aliorum in hujus vitæ ſeculi pertuleritis; tanto majora à Domino recipietis cæleſtium gaudia præmiorum. Nec vos ullo modo reſolutio hujus noſtri mæſtificet corpuſculi, quoniam præſentior vobis ero carnis depoſito onere, veſtrique per Dei gratiam cooperator exiſtam aſſiduus. Amen.*

Agunt de ſupradicto S. Inſtitutore hujus Gallicanæ Congregationis Leo Epiſcopus Hoſtien. *in Chron. Caſſ. lib.* 1. *c.* 1. Vincent. Belvacen. *in ſpeculo Hiſtor. lib.* 21. *c.* 67. Trithemius *de Vir. Illuſtr. S. Bened. lib.* 3. *c.* 2. Alphonſ. Villeg. *in flor. Sanctor. Hiſpan.* & S. Fauſtus Monachus Caſſin. Arnold. Uvion. 2. *p. lign. vit. lib.* 3. *ſub die* 15. *Januarii.*

Benchorenſis Congregatio in Hybernia.

Benchorenſis Congregatio in Hybernia à S. Comogello Abbate fundata fuit circa ann. Dom. 570. & Benchorenſis à primi Monaſterii nomine dicta, tot Monachos genuit; quòd ex uno ſolo illius ſacræ Congregationis alumno, Luano nomine, centum Monaſteria prodiere, innumerabiles dixerim Monachos totius Congregationis, & in ipſo Monaſterio Benchorenſi tanta erat Monachorum frequentia, ut non valentibus præ multitudine divina celebrare myſteria, ſuccedentibus ſibi invicem numeroſis Choris continuarent divinorum ſolemnia, ita ut ne momentum quidem diei ac noctis vacarent à divinis laudibus perſolvendis. Hujus 6

Con-

Congregationis Alumnus fuit Sanctus ille Columbanus, qui poſtmodum Luxovienſem Congregat. de qua *infr.* erexit. Agunt de hoc Inſtitutore & ejus Congregatione Arnold. Uvion. 2.*p. lig. vit. lib.* 5. *c.* 11. Mombricius *tom.* 2. *de Epiſc. Germ.* Car. Sigon. *de Reg. Ital. lib.* 2. *ſub an.* 613. & 614. & Pet. Record. *Hiſt. Mon. ſior.* 1. *de Ord. S. Bened.* ubi ait, Congregationem hanc centum Abbatias gubernaſſe, in quibus multi ſancti Patres floruerunt; præcipuè nongenti Martyres, qui una die pro Chriſti nomine ab immanibus piratis lapidati fuerunt.

S. Auguſtini Cantuarienſis Congregatio in Anglia.

7 S. Auguſtini Cantuarienſis Congregatio in Anglia ſub Anno 596. inchoata fuit à prædicto S. Auguſtino Cantuarienſi Epiſcopo, eo tempore, quo communis & ſelecta Monachorum multitudo ſub ipſo Inſtitutore Regulam Benedictinam cum magno rigore obſervabat, & tunc ferè totus illius Magnæ Britanniæ Regni Clerus ex Monachis duntaxat Benedictinis conſiſtebat.

Prædictus ſanctus Auguſtinus fuit Italus, Romanus Monachus, & Præpoſitus Monaſterii S. Andreæ Romæ ad Clivum Scauri, Ord. S. Benedicti, miſſus fuit in Angliam, ad illius gentis converſionem à S. Gregorio Papa I. cum aliquot ſociis Monachis circa annum Domini 596. cùm ſextum poſt annum prædicationis ſuæ Edilbertum Cantiæ Regem ad Chriſtum adduxiſſet, Arclatum profectus, ab illius Sedis Archiepiſcopo Etherico, Dorovernienſis, ſive Cantuarienſis Archiepiſcopus conſecratus fuit anno Domini 602. cui Eccleſiæ annos circiter octo præfuit, ibique Monaſticam Religionem inſtituit, quod licèt aliqui negent, abſque fundamento, probatur tamen expreſsè ex verbis D. Gregorii Papæ 12. *Regiſtr. Epiſt.* 31. *ad prædictum Auguſtinum.* Nam cùm à S. Gregorio quæſiviſſet S. Auguſtinus, quos præcipuè ritus in novellam Anglorum Eccleſiam introducere expediret, eidem conſuluit, prout ſubjungitur; *Sed quia tua fraternitas Monaſterii Regulis erudita, ſeorſim vivere non debet à Clericis ſuis; in Eccleſia Anglorum, quæ Deo auctore nuper ad fidem perducta eſt, hanc debet inſtituere converſationem, quæ initio naſcentis Eccleſiæ fuit ſub Patribus noſtris, in quibus nullus eorum ex his, quæ poſſidebat, aliquid ſuum eſſe dicebat, ſed erant illis omnia communia.* Quaſi aſſerere voluiſſet; ſi tibi cooperatores aſſignaſſem Clericos ſeculares, qui Monaſterii Regulæ non aſſueti, communem primitivæ Eccleſiæ viam, non facilè ſuſcipere inducerentur; alia forſan tibi ineunda fuiſſet via. Nunc autem cùm tu ipſe Monachus ſis, & in Monaſterio enutritus, & Clerici tui, qui tecum miſſi ſunt, etiam Monachi omnes ſint, non debes aliam vitam cum illis, & inter illos inſtituere, quàm Monaſticam, quod nec tibi, nec illis difficile erit, cùm jam eam vivendi formulam voto profeſſi fueritis. Hujuſmodi autem conſilium ſequutum fuiſſe prædictum ſanctum Auguſtinum facilè apparet ex hoc, quòd omnes Eccleſiæ Cathedrales ab iiſdem in regno Angliæ inſtitutæ Monaſteria vocabantur.

Obiit tantus Inſtitutor anno Domini 609. ſeptimo Kalend. Junii, & apud Eccleſiam Monaſterii SS. Apoſtolorum Petri & Pauli ſepultus fuit. Ad cujus tumulum olim legabatur ſequens Epitaphium:

Hic requieſcit Dominus Auguſtinus, Dorovernienſis Archiepiſcopus primus, qui olim hic à B. Gregorio Romanæ Urbis Pontifice directus, & à Deo operatione miraculorum ſuffultus, & Edilbertum Regem, & gentem illius ab Idolorum cultu ad fidem Chriſti perduxit, & completis in pace diebus officii ſui defunctus eſt, ſeptimo Calend. Junii, eodem Rege regnante.

Habetur exemptio prædicti Monaſterii SS. Petri, & Pauli in Bibliotheca Domini Roberti Cottoni in membranis manuſcripta ſecundùm formam, quam hic poſui;

CÆLESTINUS EPISCOPUS
Servus Servorum Dei.

Dilectis filiis Abbati, & Conventui S. Auguſtini Cantuariæ, ſalutem; & Apoſtolicam benedictionem.

QUantò Monaſterium veſtrum ad diſpoſitionem Beati Petri, & Nobis ſpecialiùs pertinet, tantò ipſum ſtudioſiùs manutenere debemus, & ut illis, qui paci veſtræ inviderit, & quieti, malignandi aditus adimatur ſpeciali libertate donare, præſertim cùm multas perſecutiones, & injurias dicamini ſuſtinere, à quibus ob reverentiam Romanæ Eccleſiæ debetis congrua protectione defendi. Quapropter paci, & tranquillitati veſtræ paternâ ſolicitudine providere volentes, authoritate Apoſtolica prohibemus, ne Cantuarienſis Archiepiſcopus, aut Archidiaconus; ſive Officiales ejus, vel aliquis legatus, obtentu legationis, Monaſterium veſtrum ingredi, vel Abbatem, & Monachos ejus aliquâ gravare ſententiâ, vel ſumptibus moleſtare, Eccleſias, Clericos, aut homines veſtros interdicere, vel excommunicare attentet; niſi fuerit à Romani Pontificis latere deſtinatus, vel mandatum ab eo ſuſceperit ſpeciale ad vos nominatim directum. Prætereà Chriſma, Oleum ſanctum, conſecrationes Altarium, ordinationes Monachorum, & Clericorum, qui ad ſacros Ordines fuerint promovendi, à Cantuarienſi ſuſcipiatis Archiepiſcopo, ſi gratiam, & communionem Apoſtolicæ Sedis habuerit, & ea gratis, & abſque aliqua pravitate vobis voluerit impertiri. Alioquin quemcunque malueritis, adeatis Antiſtitem Catholicum, qui noſtra fretus authoritate, quod poſtulatur, indulgeat, nec id vobis audeat aliquatenùs denegare. Decernimus ergo, ut nulli omninò hominum liceat hanc paginam noſtræ prohibitionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum. Datum Later. 6. Idus Julii, Pontificis noſtri an. 5.

Confirmatum deinde fuit prædictum Privilegium in ampliſſima forma anno 1202. ab Innocentio Pontifice, juxta ſequentem tenorem:

INNOCENTIUS EPISCOPUS
Servus Servorum Dei.

Dilectis filiis Rogero Abbati Monaſterii Beatorum Petri & Pauli, Sanctique Auguſtini; quod juxta Metropolim Dorobernia ſitum eſt, ejuſque Fratribus tam præſentibus quàm futuris Regularem vitam profeſſis in Petri & Pauli Monaſt.

LIcèt omnes Eccleſias ex injuncto nobis divinitùs Apoſtolatus officio diligere, atque honorare generaliter debeamus, & ſuam eis juſtitiam conſervare, illis tamen propenſiori curâ nos convenit imminere, quæ ad jus, & proprietatem Eccleſiæ Romanæ ſpecialiter pertinere noſcuntur, cui authore Domino deſervimus: hoc nimirum intuitu, dilecti in Domino filii, veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & Monaſterium in honore Beatorum Apoſtolorum Petri & Pauli, à glorioſæ memoriæ Æthelberto Anglorum Rege, ad Orientem Doroberniæ civitatis, in ſuam, ſibique ſuccedentium Regum, ejuſdemque urbis Præſulum ſepulturam à fundamento conſtructum, & ſub juriſdictione Sedis Apoſtolicæ ſine medio conſtitutum, ad exemplar Prædeceſſorum noſtrorum felicis memoriæ Bonifacii, Adeodati, Agonis, Joannis, Calixti, Innocentii, Lucii, Eugenii, Alexandri, Cæleſtini, Romanorum Pontificum præſentis ſcripti paginâ communimus. Statuentes, ut quaſcunque poſſeſſiones,

quæcunque bona Monaſterium ipſum in præſentiarum juſte & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis præſtante Domino poterit adipiſci, firma vobis, veſtriſque ſucceſſoribus, & illibata conſiſtant. Libertatem quoque ab eiſdem prædeceſſoribus noſtris per authentica privilegia eidem venerabili loco conceſſam nos authore Deo ratam, & inconcuſſam impoſterum volumus conſervari, & ſicut Monaſterium ipſum in initiis naſcentis Chriſtianæ Religionis apud regnum Angelorum in Monaſticæ Religionis obſervantia extitit primum: ita nihilominus cum omnibus ad ipſum pertinentibus perpetuis futuris temporibus ab omni ſervitio liberum, ab omni mundiali ſtrepitu maneat inconcuſſum, ſcilicet nec Eccleſiaſticis conditionibus, ſive angariis quibuslibet obſequiis ſæcularibus aliquo modo ſubjaceat, neque ullus omnino in ejusdem Monaſterii dominium quolibet modo ſe ingerat, vel quamlibet imperandi ſibi vindicet poteſtatem, vel aliquas moleſtias inferat, conſuetudinem imponat, aut etiam in eo Miſſarum ſolemnia niſi ab Abbate, & Fratribus invitatus celebrare præſumat. Obeunte vero te nunc ejusdem loci Abbate, vel tuorum quolibet ſucceſſorum nullus ad ejusdem loci regimen extraneus aſſumatur, niſi fortè (quod abſit) in loco ipſo idonea perſona ad hujuſmodi officium non poterit reperiri, ſed de Congregatione ipſa, & quem communis conſenſus Fratrum pars Concilii ſanioris propria ſibi elegerit voluntate, ſine aliqua profeſſionis exactione in Monaſterio benedicatur eodem. Hæc igitur omnia ſicut à jam dictis prædeceſſoribus noſtris conſtituta, & privilegiorum ſunt munimine roborata, ita & Nos vobis, veſtris ſucceſſoribus, & per Nos eidem Monaſterio in proprium præſentis ſcripti pagina confirmamus. Si qua igitur in futurum Eccleſiaſtica, ſecularisve perſona hanc noſtræ Conſtitutionis paginam ſciens concontra eam temere venire tentaverit, ſecundo, tertiove commonita, niſi reatum ſuum congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis, honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere, de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a Sacratiſſimo Corpore, & Sanguine Dei, ac Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus, & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant, Amen. Amen. Amen. Datum Lateran. per manum Baſilii Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Subdiaconi, & Notarii, 2. Nonas Novembris, indict. 6. Incarnationis Dominicæ anno 1201. Pontificatus vero Domini Innocentii Papæ III. anno 5.

Agunt de hac Congregatione, & ſancto ejus inſtitutore Beda *in hiſtor. Anglic. lib* 1. *à cap*. 21. & *lib*. 2. *cap*. 2. & 3. Trithemius *lib*. 4. *c*. 48. Arnold & Wion. 2. *par. lign. vit. lib*. 2. *c*. 20. & fusè Clem. Rayner. *de Apoſt. Benedict. in Anglia, tract*. 1. *ſect*. 2. §. . . . . & alii quamplures.

Valclarenſis, ſeu Sirbitana Congregatio.

Valclarenſis, ſeu Sirbitana Congregatio cœpit anno
8 Domini 620. ope ſanctorum virorum Donati Sirbitani, & Joannis Gothi Monaſteriorum Vallis claræ fundatorum; extenſo enim Ordine Benedictino per Hiſpanicas provincias ex ſanctitatis fama S. Mauri, qui in Galliis Monaſticam diſciplinam jam erexerat, Monaſteria, quæ ſine certa Congregatione, aliquandiu vixerant, prædicti Sancti in unius Congregationis formam redegerunt, quæ, ut *ſuprà* vel à loco Valclarenſis, vel à S. Sirbitano, qui ſuit unus ex inſtitutoribus, Sirbitana nuncupata fuit.

Agunt de hac Congregatione, & ejus inſtitutoribus Carolus Sigon *de Reg. Ital. lib*. 2. & Arnold. Wion. 2. *lign. vit. lib*. 5. *cap*. 21.

Lyrinenſis Congregatio in Gallia.

Lyrinenſis Congregatio in Gallia à celeberrimo Ly- 9
rinenſi Cœnobio in inſula Lyrini prope mare Provinciæ condito à S. Honorato Nicomediæ Regis filio, ac primo illius loci Abbate, & deinde Arelatenſi Archiepiſco; erecta eſt circa annum Domini 470. cujus inſtituta, & conſtitutiones retinuit uſque ad annum Domini 641. tempore S. Amandi Abbatis, qui relictis conſtitutionibus primi hujus Congregationis inſtitutoris, Regulam Sanctiſſimi Patris Benedicti ſumma obſervantia in Lyrinenſi Monaſterio cum ſuis Monachis obſervavit. Hæc Congregatio magno in numero per totam Galliam Abbatis ſibi unitas longo tempore rexit, in quibus Monachi uſque ad numerum viginti quatuor millium aſcendebant. De particulari Regula à S. Cæſario Lyrinen. Monacho Arelatenſi, deinde Epiſcopo pro hac Congregatione conſcripta, quæ apud me m. ſ. extat, alibi dicemus.

Agunt de hac Congregatione antiqua Chronica Caſſinen. Petrus Recordatus *giorn*. 1. *de Congreg. S. Benedict*. & Arnold Wion. 2. *p. lign. vita, lib*. 3. *ſub die* 29. *Maji*, ubi recenſet laudes Lyrinenſium, & texit catalogum Sanctorum Monachorum Martyrum, & Confeſſorum, qui in eo Monaſterio floruerunt.

Floriacenſis Congregatio.

Floriacenſis Congregatio Flori cujusdam Comitis Theoberto Francorum Regi inter charos facile Principis, ope extructa, & ab ipſo fundatoris nomine Floriacenſis appellata, ſicut & principale Monaſterium Floriacenſe ab eodem in uno è propriis prædiis ædificatum, maximiſque opibus, ac honoribus, tum ab ipſo, tum à Rege proſequutum ſub anno Domini 651. ſurrexit. Prædictum Monaſterium receptum ſuit ſub protectione Sedis Apoſtolicæ, ac multis privilegiis, & ſtatutis decoratum anno Domini 1063. ab Alexandro II. ut habetur in Conſtitutione ſequenti.

ALEXANDER EPISCOPUS
Servus Servorum Dei:

Guillelmo venerabili Abbati Floriacenſis Monaſterii, Ubi venerabile corpus Beati Benedicti requieſcit: *ejuſq; regulariter intrantibus, in perpetuum.*

SI in Apoſtolica Sede Præſidenti, hæc ſollicitudo & cura ſingularis incumbit, ut ex ipſa conſideratione regiminis, omnibus Eccleſiis & venerabilibus locis, tam in temporali defenſione, & corroboratione diligentiam, quam in ſpirituali ſpeculatione & doctrina, quantum Deo auxiliante prævalet, vigilantiam adhibere debeat, valde congruit, ut earum provectui, & utilitatibus, quæ ſub tutela *Sanctæ* Romanæ Eccleſiæ ſpecialiter conſtitutæ ſunt, tantò impenſions curæ ſtudium impertiatur, quanto & generalis providentiæ corpus cum cæteris, & ſingularem Apoſtolici privilegii lineam, præ cæteris ſortiuntur. Nos itaque in Apoſtolatus adminiſtratione, non noſtris meritis, ſed divina locati gratia, petitionibus tuis (chariſſime fili, & Frater in Chriſto Guillelme,) cum omni charitate & benevolentia conſentientes, Venerabili loco, cui præeſſe dignoſceris, tibi quoque, tuiſque ſucceſſoribus, noſtræ Apoſtolicæ defenſionis, & confirmationis privilegia, prædeceſſorum noſtrorum ſtatum ſervantes, impendimus. Statuentes, & Apoſtolica auctoritate corroborantes, ut ipſum Monaſterium & poſſeſſiones ejus, res tam mobiles, quam immobiles, ſeu cujuſcunque modi bona ſint, quæ nunc ibidem juſte ſunt collata: vel in

poſte-

poſterum, Deo annuente, a fidelibus conferenda, ſine omni inquietudine, ſub tua, tuorumque ſucceſſorum gubernatione, firma, & inconcuſſa permaneant, ut nulla poteſtas ſecularis, Eccleſiaſtica, ſeu aliqua perſona magna, vel parva, idem Monaſterium, vel ejus pertinentia, invadere, vel comminuere, aut in quocunque moleſtare audeat; ne ſubjectas illuc perſonas, ſine voluntate Abbatis diſtringere: vel quidqui fiſcus exigit, aliquo modo præripere præſumat. Addimus etiam, ut quia venerabilis Pater Benedictus, Monachorum Legiſlator, ex divina gratia Dux eſt Monaſticæ Religionis: ſit etiam, quia eidem Monaſterio præfuerit, primus inter Abbates Galliæ. Ne aliquis de Ordine Sacerdotali, Archiepiſcopus ſcilicet, aut Epiſcopus, aut inferioris Ordinis, eum inquietare, nec contra voluntatem ipſius, ad idem Monaſterium venire, aut aliquam ordinationem facere, vel Miſſas celebrare præſumat. Ut omni tempore, quieti & ſecuri abſque omni moleſtia vel controverſia, Monachi in eodem Monaſterio Deo deſervire poſſint. Abbas vero qui ordinandus ibi eſt, cum electione Fratrum, propter vitæ meritum, & honeſtatem morum, nec non propter turpia lucra, ſeu pro pecunia eligatur: & abſque ulla calumnia, à quocunque Epiſcopo, prout ſibi placuerit, benedicatur.

De Sacerdotibus vero, aut Diaconis ordinandis, id obſervetur quod in Regula præcipitur. Ne ſaltem aliquis Epiſcopus, ſubjectionem ab eis requirat, quos ordinaverit. Ne unquam officia dignos ordinare differat. Denique, ſi contigerit ut Abbas accuſetur de criminalibus cauſis, non unius Epiſcopi judicio determinetur ſententia; ſed Provincialis Concilii expectetur cenſura. Aut ſi forte maluerit appellare Sedem Apoſtolicam, res ad Romani Pontificis differatur audientiam. Et quotieſcunque neceſſitas urgebit eum venire Romam, eius omnibus liceat. Sed & ſolvendi, & ligandi eam poteſtatem habeas, quam anteceſſores tui per Romana privilegia probantur habuiſſe. Quod ſi peccatis habitatorum terræ exigentibus, excommunicationis anathema ad eos pervenerit; id privilegium eidem Monaſterio indulſimus, ut Fratres ejuſdem Congregationis, excluſis aliis omnibus, ipſi abſoluti divinum officium peragant. Viſum quoque Nobis eſt, ut hanc licentiam eidem tribuamus: ut Fratres qui in quibuſdam Cœnobiis degunt, quod vivere regulariter nequeant, ſi voluerint ſtudio meliorandæ vitæ, ad ipſum Ducem Monachorum confugere, permittatur eis in eodem Cœnobio tamdiu degere, ſi contenti fuerint Monaſtica conſuetudine, quouſque in ſuis Monaſteriis videatur ordo redire. Permittimus etiam, ut ſi alicujus de ipſis Fratribus onerosa fuerit, ipſe potius cum ſuo detrimento diſcedat, quam alios inquinet.

Hæc igitur omnia, quæ hujus præcepti, decretique noſtri pagina continet: tam eidem Abbati, quam cunctis in eo, in quo eſt, ordine, locoque ſucceſſoribus, in perpetuum ſervanda decernimus. Si quis vero Regum, Sacerdotum atque quarumlibet perſonarum, hanc Conſtitutionis noſtræ paginam agnoſcens, contra eam venire tentaverit, vel de Eccleſia Sanctæ Mariæ, cum omnibus appenditiis, pertinentibus ad ipſam Eccleſiam, quæ eſt in caſtro ſancti Bricii, quam Robertus Dominus ipſius Caſtri, ipſi Monaſterio contulit, aliquid abſtulerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reumque ſe Divino judicio exiſtere, de perpetrata iniquitate agnoſcat. Et niſi illa, quæ ab illo ſunt malè ablata, reſtituerit, & digna ſatisfactione acta emendaverit, ſub anathematis interdictione fiat, atque in æterno examine, diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus, ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis recipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Datum Lucæ, 7. Idus Novembris, per manus Petri S. R. E. Cardinalis, anno 11. Pontiſ. Dom. Alexandri Papæ, Indict. 10.

Ampliavit & decoravit hanc Religionem S. Patris Mauri pietatis & ſanctitatis intuitu initiatam idem Florus fundator, cum Bertoldo filio, quem unum habebat infantem divinis obſequiis in Monaſtico ſtatu ibidem mancipato oblatis eidem Monaſterio fortunis, propria item voluntate abdicata Chriſti amore accenſus, volens ac lubens Monaſticæ diſciplinæ ſe addixit, & præſente Theodeberto Rege S. Maurus capillum ei totondit præ gaudio & religione manantibus undique ubertim lachrymarum rivulis.

Floriacenſis hæc Congregatio nedum in Gallia, verum etiam undique celeberrima Monachos protulit, qui ſanctitate, & doctrina excelluerunt; quorum præconia, virtutes, & nobiliſſima acta in unum collegit Joann. à Buſco Cæleſtinus, & ſub nomine Floriacenſis Bibliothecæ pulcherrimum librum typis demandavit.

Redditur adhuc celebrior à Floriacenſi Monaſterio prædicto, in quo aliquando conditæ fuerunt reliquiæ Sanctiſſimi Patris Benedicti, & ſanctæ ſororis ejus Scholaſticæ furtim ab Eccleſia Caſſinen. ablatæ, & poſteà per Carolum Magnum divinitus admonitum ad eandem Eccleſiam Caſſinenſem reportatæ. De qua re vide Anaſtaſium Bibliothecarium totius rei geſtæ oculatum teſtem, qui quomodo hæc translatio facta fuerit, quove tempore, & qua ratione, veraci, & perpolito ſtilo narrat *in lib. anſcripto de translat. Corp. Sanctiſſ. P. Benedicti*, cujus fragmenta hanc translationem denotantia vide apud Arnold. Wion. 2. *p. lign. vit. lib.* 3. *ſub die* 4. *Decembris.* Aſſervantur adhuc in hodiernum diem carmina quædam in tumulum Floriacenſem Sanctiſſimi P. Benedicti, hujus tenoris.

Me quoque muneribus Patrem decorare ſupremis
Antiquâ ductum Religione decet.
Hic, ubi buſta novo Divi comitantur honore,
Quos opifex finxit de meliore luto.
Dant alii violas, texit ſed grande feretrum
Floriacum, medio quo fluit amne Liger.
Olim quod Latium bellorum turbine clauſit,
Hunc in Floriaca Gallia pandit humo.
Felix ante alias primi quæ conſcia mortis
Oſſa tenet, cineres non (Benedicte) tuos.

Agunt de hac Floriacenſi Congregatione, & ejus Inſtitutore S. Oddo Abbas, & Aymo ejuſdem Monaſterii alumnus *in Bibliotheca Floriacenſi*, Joan. à Buſco ſupradictus, *loc. cit.* Arnold Wion. 2. *p. lign. vit. lib.* 4. *cap.* 11. Marcus Antonius Scipio *in lib. Elog. Abb. Montis-Caſſini in S. Mauri Abbatis.*

Ingiruienſis Congregatio in Anglia.

Ingiruienſis, ſeu Giribenna Congregatio circa annum Domini 700. excitata eſt, hujus authores fuerunt 11
S. Wilphridus, & S. Benedictus Biſcopius, à quo aliquando Biſcopia Congregatio nominata eſt; licet communius Giribenna vocetur. Hujus Congregationis fundationi anſam præbuit, quod deferveſcente obſervantia, & quaſi ob defectum culturæ, & paganorum irruptiones ſylveſcente, ſuſceptis variis Romam peregrinationibus S. Benedictus Biſcopius una cum S. Wilphrido prædicto ex iis, quæ in celeberrimis Italiæ, & Galliæ Monaſteriis viderat, reſtituere, & inſtaurare ſategit: idque ita feliciter præſtitit, ut ab ejus Magiſterio profluxerint maximi illi viri, quorum laboribus & Martyriis Germania ferè tota Eccleſiæ Catholicæ adjecta fuit. Hujus Congregationis alumnus fuit venerabilis Beda, qui cum eſſet puer ſeptem annorum, prædicto S. Benedicto à parentibus imbuendus traditus eſt, ibique ſub Regula S. P. Benedicti, & inſtitutis fundatoris præfati vitam egit: obiit S. Benedictus, poſtquam Monachos ad concordiam & Regulæ obſervationem adhor-

adhortaſſet, anno Domini 703. Cujus Elogium ſcripſit Batonius in hanc formam, quæ ſequitur.

Porrò ejuſmodi fundatore propagatus eſt in Anglia mirificè Monachiſmus, ut planè inſula illa divinis imbribus irrigata, Dei eſſet paradiſus effecta, apud quam dum Monaſtica viguit integra, in nullo aliquando nulla ad eam hæreſis acceſſum habere potuit, illa verò laxata atque ſoluta, redacta eſt terra fructifera in ſalſuginem avaritia inhabitantium in ea,

De hac Congregatione, & ejus Inſtitutoribus agunt Raynerus *lib. de Apoſt. Benedict. in Angl. ſeſſ. 2. §. 2.* Joan. Trithem. *de Vir. Illuſtr. Ord. S. Benedict. lib. 2. cap. 19.* & Arnold. Wion. *2. p. lign. vit. lib. 5. cap. 11. & lib. 3. ſub die 12. Januarii.* Molan. *in addit. ad Uſard.* Sigibertus Monach. *de illuſtr. Eccleſ. ſcript. cap. 62.* & alii.

Fuldenſis Congregatio in Germania.

12 Fuldenſis Congregatio à S. Boniſacio natione Anglo Regii ſtemmatis primum Monacho, deinde Archiepiſcopo Moguntino, erecta fuit in Germania circa annum Domini 750. & à Monaſterio Fuldenſi in Buchonis Sylva conſtructo, Fuldenſis Congregatio vocata eſt. Extat epiſtola, ſeu diploma S. Gregorii II. facta ſancto Bonifacio, cum primum eundem in Germaniam ad prædicandum Evangelium miſit, relata in tomo 3. Concilior. *p. 1. ſeſſ. pag.* 340. ſequentis tenoris:

Exigit manifeſtata Nobis Religioſi Propoſiti tui piè in Chriſto flagrantis intentio, & approbata ſynceriſſima Fidei tua prolata relatio: ut ad diſpenſationem verbi divini, cujus gratiam Dei curam gerimus, te commiſtro utamur. Experientes proinde, te ab infantiis ſacras literas didiciſſe, profectuſque indolem ad augmentum crediti cælitus talenti proſpectu divini timoris extendere, videlicet gratiam cognitionis cœleſtis oraculi in laborem ſalutiferæ prædicationis, ad innoteſcendum gentibus incredulis myſterium fidei inſtanti conatu expendere, collætamur fidei tuæ, & adjutores effici cupimus gratiæ prærogatæ. Igitur quia præmiſſi conatus pium affectum uſque ad Apoſtolicæ Sedis, modeſta proviſione, perduxiſti conſultum, ut membrum ex membro proprii corporis, aut requirens, motum mentis probares, ejuſque arbitrio humiliter te ſubmittens, & ejus directioni juſto tramite properans, ſolidatæ compaginis plenitudo exiſtas. Ideo in nomine indiviſibilis Trinitatis, & per inconcuſſam auctoritatem Beati Petri Apoſtolorum Principis, cujus doctrinæ Magiſterio fungimur, & locum ſacræ Sedis adminiſtramus, modeſtiam tuæ Religionis inſtituimus, atque præcipimus, ut in verbo Dei (quo igne ſalutifero, quem Dominus mittere venit in terram, emittere videris) ad quaſcunque gentes infidelitatis errore detentas properare, Dei noſtri veritatis ſuaſione deſignes, & per ſpiritum virtutis & dilectionis, ac ſobrietatis prædicationem utriuſque teſtamenti mentibus indoctis conſona ratione transfundas. Diſciplinam denique Sacramenti, quam ad initiandos Deo prævio credituros tenere ſtudeas ex formula officiorum ſanctæ noſtræ Sedis Apoſtolicæ, inſtitutionis tuæ gratia prælibata volumus ut intendas. Quod actioni ſuſceptæ tibi deeſſe perſpexeris, nobis, ut volueris, intimare curabis. Bene vale. Data Id. Maji imperante Domino piiſſimo Auguſto Leone à Deo coronato, anno 3 Imperii ejus, indict. 11.

Accepto autem diplomate, & facta profeſſione fidei, ac præſtito juramento de fide Catholica tuenda, Romanoque Pontifici obedientis præſtanda, hanc provinciam aggreſſus, qualem progreſſum fecerit, licet colligere ex epiſtola reſponſoria prædicti Gregorii II. ad eundem, quæ habetur *eod. t. 1. Concil. pag.* 343. tandem apud Dockum Friſiæ oppidum martyrio coronatus, ibique ſepultus eſt, relictis ſanctitatis ſuæ optimis monimentis, in cujus, & loci ubi ſepultus eſt honorem S. Alcuinus Monachus Doctor Anglus, & Caroli Magni magiſter ita cecinit:

Hic pater egregius meritis Bonifacius almis.
Cum ſociis pariter fundebat ſanguinis undam.
Induta martyrii ſumentes ſtemmata ſacri.
Terra beata nimis, ſanctorum ſanguine dives!
Tranſvolat hic victor dives ad præmia cœli,
Ultima ceſpitibus iſtis veſtigia linquens.
Suadeo quapropter, curvato poplite ſupplex,
Tu quicunque legis, terris hic oſcula fige;
Speſque tibi fiat, lachrymis aſcendere cœlum.
Hic potuiſſet....
Hic manet ille cruor, cuncto pretioſior auro.
Membraque cœleſti rore hac perfuſa quieſcunt.
Adjuvat inde Paulus, Doctor Bonifacius inde,
Hæc illis quoniam conſtat ſimul aula dicata.

Inſtituta ergo hac Monachorum Congregatione ſub Regula S. P. Benedicti primum Abbatem eidem præfecit S. Sturmum, qui ſui præceptoris doctrina eruditus Monaſticam diſciplinam mirifice propagavit, ejuſque Monachos ſummæ obſervantiæ profeſſores indicat rythmica illa compoſitio:

Hinc Fuldenſis cum fervore
Clauſtra multa cum decore
Regunt in Alamania.

Ex qua etiam colligere licet multitudinem Monaſteriorum hujus Congregationis in Germania, licet Fuldenſe celeberrimum, ob deplorandas noſtrorum temporum calamitates injuriis Hæreticorum affectum etiamnum langueat, Monachique illius Cœnobii diſperſi, huc illuc vagentur.

Agunt de hac Congregatione & S. ejus inſtitutore S. Willibaldus Aichſtadenſis Epiſcopus, ejus diſcipulus, ut refert Wion. *2. p. lign. vit. lib. 3. ſub die 5. Junii.* Rotardus Hirſaugiæ Monachus *ex eodem.* Trithemius *in chronic. Hirſaugiæ, & vir. illuſtr. Ord. S. Bened. lib. 1. cap. 6. lib. 2. cap. 24. & lib. 3. cap. 171.*

Dunſtanenſis Congregatio in Anglia.

Dunſtanenſis Congregatio in Anglia à ſanctiſſimo viro Dunſtano, quem de Abbate Glaſſon Eadgarus Angliæ Rex Præſulem Wigornienſem fecit, circa annum Domini 900. initium ſumpſit. Cum enim Ordo D. Benedicti in Anglia penè extinctus fuiſſet incurſionibus Danorum, S. Dunſtanus cum Oſvvaldo, & Ethelvvildo Regem Eadgarum ſuis ſuaſionibus impulit ad pietatis ſanctuaria ædificanda, & ultra quadraginta Monaſteriis reſtitutis, idem Sanctus cum ſociis, acceptis è Monaſteriis Floriacenſi, & Gandavenſi Monachis maximæ obſervantiæ peritis, uniformem per omnia Monaſteria ritum ſanctarum cæremoniarum, diſciplinæque regularis introduxit. 13

Conſtitutiones hujus Congregationis juxta Regulam S. Benedicti idem S. Dunſtanus compoſuit, quas per duodecim capita diſtribuit, ut videre eſt apud Chryſoſtomum Raynerum *de Apoſt. Benedict. in Angl. in 3. p. append. pag. 77.*

Agunt de hac Congregatione idem Chryſoſtom. *ſect. 2. §. 2. pag.* 208. & de ejus inſtitutore Osbertus Monachus Cantuarienſis relatus à Surio *in tom. 3.* Trithem. *de vir. illuſtr. Ord. S. Benedict. lib. 3. cap. 221.* & *lib. 4. cap.* 100. Vincent. *in ſpecul. lib. 24. à cap. 72. uſque ad* 84. Arnold. Wion. *2. p. lign. vit. lib. 3. ſub die 19. Maji,* & alii.

Cluniacenſis Congregatio in Burgundia.

Cluniacenſis Congregatio opera Guilelmi Pii Aquitaniæ Ducis incepit anno Domini 910. in Burgundia apud civitatem Matiſconenſem; ubi præfatus Dux in 14

valle

ville Cluniaca egregium Cœnobium extruxit, quod Cluniacenſe à loco, & ab ipſo tanquam primo, & capite, tota denique Congregatiu Cluniacenſis nomen ſortita eſt. Primus hujus Congregationis Abbas S. Berno in prædicto Monaſterio ſexdecim annorum ſpatio Monaſticam diſciplinam exemplo ſui quamplurimos edocuit, cui tandem defuncto ſucceſſit S. Oddo ex nobilibus Francorum, qui cum arborem à S. P. Benedicto plantatam fere areſcere conſpiceret, ad ejus erectionem omnino ſe contulit, tantumque effecit exemplo, doctrina, & authoritate, quam maximam etiam apud Summos Pontifices habuit, ut totius Ordinis S. Benedicti reformatore auctoritate Apoſtolica conſtituto, Congregatio Caſſinenſis S Benedicti, non amplius Caſſinenſis, ſed Cluniacenſes Monachi Caſſinatibus regulam dediſſe, iiſque ſupereſſe, ut narrat Leo Epiſcopus Hoſtienſis *in Chronica Caſſin. lib. 4. cap. 52.* ubi refert, Pontium Cluniacenſem Abbatem ad Synodum Romæ celebrandam profectum, inter Abbates omnes primatum jactaſſe; verum Joannes Cancellarius in litis deciſionem reſpondit: Non modò Cluniacenſes, verum etiam omnes in Romano orbe Monachos Regulam S. Patris Benedicti à Caſſinenſi accepiſſe Cœnobio. Ergo, inquit Cancellarius, ſi à Caſſinenſi Monaſterio tanquam à vivo fonte Monaſticæ Religionis furma manavit, jure à Romanis Pontificibus Caſſinenſi Abbati hæc prærogativa conceſſa eſt, ut ipſe ſolus (qui tanti legiferi Vicarius eſt) Abbas Abbatum appelletur. Ex his tamen clarè colligitur, Congregationem hanc Cluniacenſem celeberrimam eſſe, tum ex præſtantia Inſtiturorum, tum ex multitudine locorum, quorum gubernio hæc ſacra Congregatio præfuit, quæ, ut narrat Wion. *2. p. lign. vit. lib. 5. cap. 3.* ita ampliata eſt ſucceſſu temporis, ut etiam ultra mare in terra ſancta ſua jecerit fundamenta, ſub ſeque habuerit Abbatias, Prioratus, & Præpoſituras, tam mediatè, quam immediate ſibi ſubjectas duo millia, & amplius, ut colligere eſt ex libris Cluniacenſis Eccleſiæ.

Hujus Congregationis Monachi poſtmodum à Greg. IX. Conſt. 5. *In cap. Bohemot.* Idib. Januarii 1132. reformati fuerunt, ita ut Novitios ante annum decimum quintum completum recipere non poſſent. Hanc autem reformationem in aliquibus capitibus mitigavit Nicolaus IV. in ejus Conſtit. 3. quæ incipit, *Regis.* 12. Septembris 1289. Extant in Bibliotheca Cluniacenſi præclariſſima hujus inſignis Congregationis monumenta, & catalogus infinitus ſcriptorum, qui ex ea prodière, tam ſoluta oratione, quam metrica inſignium, inter quos præcipue Congregationis inſtitutor, ſeu reformator S. Oddo plura opera conſcripſit, quorum catalogum habes apud Arnold. Wion. *lib. 5. lign. vit. par. 2. cap. 3.* Scripſerunt de hac Congregatione ferè omnes Hiſtorici, S. Antonin. *p. 2. titul. 15. cap. 13. §. 2.* Caſſaneus *in Catalog. glor. mund. p. 4. conſid. 35.* Polydorus Virgil. *de invent. lib. 7. cap. 2.* Honuphrius *in Chron. ann. 913.* Genebr. *in Chron. ann. 826.* Hieronym. Rom. *de Republ. Chriſtian. lib. 6. cap. 9.* Azor. *inſtit. moral. p. 1. lib. 12. cap. 21.* Ludov. Mirand. *in manual. Prælat. tom. 1. q. 4. articul. 2.* Suar. *tom. 4. de Relig. tract. 9. lib. 2. cap. 3. num. 1.* Rodriq. *qq. Reg. tom. 1. q. 4.* & noviſſime Auguſtinus Barboſa *de jure Eccleſ. lib. 1. cap. 41. n. 45.*

Camaldulenſis Congregatio.

Camaldulenſis Congreg. ſub ann. 1000. a S. Romu-
15 aldu Patritio Ravennate ortum habuit, Camaldulenſisque appellata eſt à loco in quo primum ſui novi inſtituri fundamenta habuit; cum enim habitum S. P. Benedicti Claſſis apud Ravennam patriam ſuſcepiſſet, ibique ſpatio trium annorum Monaſticam probaſſet auſteritatem: ad majora vocatus, ſe ad eremum contulit, ubi creſcente ſanctitatis ejus fama, antequam de habitus ejus mutatione cogitaret (utebatur enim veſtibus nigri coloris) centum Cœnobia extruxit ſub norma ejuſdem S. Benedicti; propemodum in altiſſima ſpecu in agro Aretino poſita, Caſam cujuſdam Maldi incoluit, unde ſuæ novæ Congregationi nomen à Caſa Maldi derivatum, & ſuis Monachis aptavit, & breviori vocabulo, ſuos Camaldulenſes appellari voluit, mutatis in albas veſtibus nigris. Hujus autem mutationis occaſionem ſumpſit, quam habuit in prædicto loco. Obiit anno Domini 1027. è quibus per ſpatium annorum 103. Monaſticam expertus eſt profeſſionem, & ſuam inſtitutam Religionem Camaldulenſem approbavit Alexander II. anno 1073. per hanc ſequentem Conſtitutionem:

Nulli fidelium venit in dubium, quin Sedes Apoſto- 87
lica, eo quod princeps exiſtat omnium Eccleſiarum, omnibus hoc jure, & debita ſollicitudine, Eccleſiis præeſſe debeat, ut non ſolum eas Catholicæ Religionis unitate concludat, ſed generaliter ab his, quæ extrinſecus promoventur, ſua auctoritate ſalvet & muniat. Inter quas tamen complures inveniuntur, quæ ſpeciali & propria commendatione, in tutelam ejuſdem Sedis Apoſtolicæ ſe conſulere, & ſpeciali charitate & ſtudio ſuæ matris amplexæ, ſecuriores, & liberiores, ab omni infeſtatione, conſiſterent. Quas ut dignumerat, ita in ſuo ſinu, Romana ſuſcepit Eccleſia, tantaque protexit undique diligentia, ut omnibus ornamenta, præſidia, nonnullis quoque & gratiam conſecret amplificationis. Cujus rei nobis plurima exempla Sanctiſſimi viri prædeceſſores noſtri reliquere, qui ante nos in ea, quam diximus, Apoſtolica Sede fulgentes, pro honore Eccleſiarum Dei, & earum exaltatione, magis quam pro vita, aut ſalute ſua, ſolliciti fuere. Novimus Monaſteria plurima, & cætera Eccleſiaſtica bona, quæ à Religioſis viris, ad patrocinium, & defenſionem Apoſtolicæ Sedis ſunt delata, cum ſumma charitate ab illis ſuſcepta, & privilegio Apoſtolicæ defenſionis quaſi muro munita firmiſſimo. In qua re quam ſanctè fecerint, & illorum nobis oſtendit gloria, & ipſius rei tam fructuoſa gratia. Nam cum Oratoria in pace & tranquillitate conſiſtunt, Eccleſiaſtica beneficia pauperes Chriſti nutriunt, laus Deo condigna depromitur, & remedia peccatorum tam vivis, quam defunctis pie impenduntur.

Unde nos in eadem Apoſtolica Sede, non noſtris meritis, ſed divina locati gratia, Oratorium S. Salvatoris in Campo Amabili conſtructum, & omnes cellas ipſi adhærentes, & circumcirca adjacentes, & omnia ad ipſum pertinentia, communi rogatione Fratrum, in tutelam Apoſtolicæ auctoritatis, & noſtram, ſucceſſorumque noſtrorum, ſuſcipimus defenſionem: ſalva quidem ſuæ matris Eccleſiæ, debita & canonica reverentia. Volentes ut tam pia fidelium animarum devotio, à quibus idem Oratorium fuit inceptum, ad hucuſque productum, Deo creſcat, & illis, eorumque poſteris, & ſucceſſoribus ad ſalutem corporis & animæ proficiat. Sic denique ipſum Oratorium, & prædictum locum, cum omnibus cellulis & hoſpitiis ſuis, ſeu univerſis rebus ad eum pertinentibus in noſtram defenſionem ſuſcipimus, ut tam illa, quæ modo habere, & tenere videtur, quam quæ in antea Deo largiente juſte acquirere poterit, ubicunque poſita fuerint, ſub Apoſtolicæ Sedis cuſtodia, & tuitione conſiſtant.

Primo itaque loco ponimus Eremum, & Oratorium ſitum in loco, qui dicitur Campus Amabilis. Secundo, hoſpitium ejus, quod dicitur Fons bonus. Tertio Cœnobium, quod eſt conſtructum in loco, qui dicitur Cerretro, qui eſt infra Comitatum Wulterrenſem. Quarto, in loco, qui dicitur Agna. Quinto in loco, qui dicitur Monte, & Soci. Sexto, in loco, qui dicitur Atcina. Septimo, in loco, qui dicitur Chal ano & Puniaa. Octavo, in loco, qui dicitur in Chio, & Eccleſia S. Savini. Nono, in loco, qui dicitur Fogiano.

Sancimus

Sancimus igitur hoc noſtro privilegio, ut neque Rex, Imperator, Dux, Comes, aut Pontifices, aut aliqua perſona, idem Oratorium, aut Fratres ibi Deo ſervientes, ejusque territoria, in aliqua ſibi juſte, modo, aut antea pertinentia, invadere, aut moleſtare, vel aliquo modo inquietare præſumat, libertatem, vel licentiam Eccleſiaſtici juris, quam hucuſque habere viſi ſunt, ſeu quam juſte in antea habere potuerunt, in hac eadem ſerie confirmamus, & perpetuam fore ſtatuimus. Ne quis etiam malas conſuetudines ſuperinducat, quibus idem Oratorium à ſua Religione turbetur, Apoſtolica auctoritate prohibemus.

Ita tamen volumus & conſtituimus, ut jam dictum Oratorium cum cellis ſuis, omni tempore, eo modo atque tenore, quo prius inchoatum eſt, & ad noſtra uſque tempora productum, maneat in ſuo vigore atque ſtabilitate. Scilicet ut ſemper Eremitico tramite, in contemplativæ vitæ celſitudine perſeveret. Nec liceat cuiquam unquam, aut Abbatem ibi ponere, aut Cœnobium facere: ſed ſemper ſolitariæ vitæ locus iſte ſit deditus, & firmitate continua dedicatus.

Hoc quoque, veſtra charitate rogante, & huic Apoſtolicæ Sedis privilegio annectimus, ut ſi quando opportunum fuerit, aliquem ex veſtra Congregatione in Eccleſiaſticos gradus ordinari, & Epiſcopus, ad cujus Parochiam jam pertinet prædictum Oratorium S. Salvatoris, ſeu aliqua ex Eccleſiis, vel cellulis veſtris in antea pertinebit, ſimoniaca hæreſi fuerit depravatus, ut ritè & canonicè Epiſcopale non poſſit implere officium; Tunc libera facultas, & licentia pateat vobis, adire Catholicum & bene viventem Epiſcopum, ubicunque in veſtra, vel proxima provincia inveniri poterit, ut ab ipſo Eccleſiaſticis gradibus & officiis ordinari ex veſtra Congregatione dignus eſſe poſſit. Sacris enim Canonibus, & bonis congruit moribus, ut ſicuti qui ordinandi ſunt, bonæ vitæ rectæque ſcientiæ exiſtere debent, ſic juxta Apoſtoli ſententiam, illi qui manus ordinandis imponunt, irreprehenſibiles & abſque crimine inveniantur.

Si quis autem temerario auſu, quod fieri non credimus, contra hujus noſtræ Apoſtolicæ auctoritatis confirmationis ſeriem, agere tentaverit, ſciat ſe eſſe excommunicatum à B. Petro Apoſtolorum Principe, & noſtra Apoſtolica auctoritate. Qui vero cuſtos & obſervator hujus noſtri privilegii extiterit, benedictionis gratiam, & vitam æternam à Domino Deo conſequi mereatur. Datum Lucæ 4. Kalend. Novemb. per manus Petri, ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Presbyteri Cardinalis ac Bibliothecarii anno 12. Pontificatus ipſius Domini Alexandri Papæ II.

Congregatio hujuſmodi palmites ſuos per totam extendit Italiam, & non ultra, & Abbati Generali facultas erigendi ſocietatem Laicorum Coronæ Domini ad inſtar Roſarii B. M. Virginis in propriis Eccleſiis ejusdem Congregationis impartitur à Sacra Rituum Congregatione, ſub die 25. Januarii 1602. Ex eadem Congregatione prodiere Eremitani Montis Coronæ & S. Michaëlis de Muchno.

Agunt de hac Congregatione ex profeſſo Auguſtinus Camalduſ. *per tot hiſtor. Camald.* Alvanus Razzerius *de ſacra Eremo Camald.* S. Antonin. *p. 2. tit. 1. cap. 15.* Caſſan. *in Catal. glor. mund. p. 4. conſid.* 54. Gaulter. *in tab. chronograph. ſecul.* 10. *ann.* 967. Sylveſt Marul. *in Ocean. Relig. lib. 2. cap. 12.* Illeſcas *in Hiſt. Pontif. lib. 4. cap. 75.* Emanuel Rodriquez *qq. Reg. tom. 1. par. 3. art. 9.* Azor. *Inſtit. moral. p. 1. lib. 12. cap.* 21. Suar. *tom. 4. de Relig. tract. 9. lib. 2. cap. 3. num. 7.*

Montis Coryli Congregatio.

16 Montis-Coryli Congregatio ita nuncupata à fonte Corylo in Monte Apennino prope civitatem Callienſem in ſtatu Urbinaten. inſtituta fuit à ſanctiſſimo viro Landulpho Monacho Benedictino circa ann. Domini 1008. temporibus Joannis XVIII. & Enrici II. qui, mutatis veſtibus nigris, albo colore utebatur. Hinc propter ſimilitudinem colorum ſcriptores ſæpius decepti putarunt, eſſe eandem omnino Congregationem cum Camaldulenſi, cum verè diverſa ſit, licet ſucceſſu temporis Cœnobium Coryli, ſeu alias de Avellana, cujus Venerabilis Petrus Damianus Commendatarius extiterat, unitum fuerit Congregationi Camaldulenſi, ſicuti etiam nunc unitum remanet.

Agunt de hac Congregatione Nicandrus Carthuſ. *in 7. tom. Sur. 22. Feb.* Conſtantinus Cajetanus *in Prolegomenis de vita B. P. Damiani* Hieron. Rubeus Raven. *lib. 5. Hiſt. Raven.* Auguſt. Fortun. *in Hiſtor. Camald. lib. 5. cap. 6. & ſeqq.* Petrarcha *de vit. ſolit. tract. 3. lib. 2. cap.* 17. Cardinal. Baron. *tom.* 11. *Annal. ſub* 1072 Sylveſt. Marulus *Hiſt. ſacr. pagina mihi* 159. ubi affirmat, quod in prædicto reperitur effigies famoſiſſimi Poetæ Dantis in petra inciſa cum tali Epitaphio:

Ecce cubiculum, hoſpes, in quo Dantes Alirgherius habitaſſe, in eoque non minimum præclari, ac penè divini operis ſui partem compoſuiſſe fertur.

De eodem loco agit idem Dantes *Cant. 21. in Paradiſo*, ubi in perſona B. Petri Damiani loquitur in tribus ſtrophis.

Hirsfeldenſis Congregatio in Germania.

Hirsfeldenſis Congregatio in Germania initium ſumpſit anno circiter 1030. ſub D. Menghichero Abbate. De hac Congregatione ſic loquitur Joan. Trith. *lib. 1. de vir. illuſtr. Ordinis S. Benedicti, c. 9. In Hirsfeldia etiam ſpecialis reformatio pluribus annis viguit, quæ ſe ad multa Monaſteria dilatavit. In aliis quoque Monaſteriis pluribus magna olim reformatio iteratis vicibus incepta eſt, quæ non paucis annis perduravit, ſed nullam unquam reformationem generalem totius ordinis factam invenimus.* Ex quibus verbis manifeſtiſſimè conſtat, hanc Congregationem aliquando nequaquam fuiſſe diſtinctam à Caſſinenſi, & prædictum D. Menghicherum aliqua Monaſteria in Hirsfeldia ſub ſtrictiori Regulæ Benedictinæ obſervantia reformaſſe. 17

De hac Congregatione agunt præter Trithemium *loc. cit.* Chronica antiqua Caſſinen. & Arnoldus Wion. 2. *part. lign. vit. lib. 5. cap.* 11. ubi fatetur de hac Congregatione nihil amplius habere, niſi quod initium ſumpſerit paulo ante, vel poſt annum 1040. licet reverà inceperit anno ſupradicto 1030. ſicut teſtantur Chronica antiqua Caſſinen.

Sanctimonialium Damianitarum Congregatio.

Sanctimoniales fœminæ item, vulgo Damianitæ, Regulam S. Patris Benedicti olim profeſſæ ſunt, ut videre eſt in multis privilegiis Ordini Damianitarum conceſſis à diverſis Summis Pontificibus, & primo Greg. IX. ſua Conſtit. quæ incipit, *Religioſam*, ſub Datum Peruſii 3. Non. Maji, indict. 8. Incarn. Dom. 1235. in qua hæc præciſa verba habentur: 18

Inprimis ſiquidem ſtatuentes, ut Ordo Monaſticus, qui ſecundum Deum, & S. Benedicti Regulam, atque inſtitutionem Monialium incluſarum S. Damiani Aſſiſinatis in eodem loco inſtitutus eſſe dignoſcitur.

Idem reperit in Conſtitutione ſub Dat. Peruſii, 10. Cal. Aug. & in alia ſub Dat. Reate 4. Calend. Aug. 1236. & in alia ſub Datum Viterbii 18. Kalend. Maji, indict. 9. Incarnat. Dominicæ 1237. Innocentius IV. idem reperit in ſua Conſtitutione, qua quædam privilegia confirmat Abbatiſſæ Monaſterii S. Catharinæ Cæſarauguſtan. ſub Datum Lugduni 4. Non. Octobr. anno 1246. Alexander IV. ſub Datum Neapoli 2. Kalend. Maji 1255.

In quibus, & infinitis fere Conſtitutionibus, diverſis

verſis hujus Inſtituti Moneſterii ſanctimonialium varia privilegia, gratiæ, & indulta, exemptiones, & libertates conceduntur, prout videre eſt in Annalibus duobus tomis digeſtis per Fr. Luc. Wadingum, ubi in fine cujuſque tomi referuntur prædicta diplomata.

Verum quidem eſt, quod nunc temporis hujuſmodi Moniales ferè omnes Regulam Seraphici Patris Franciſci acceperunt imitandam, prout ſibi conceſſione Pontificum indultum eſt.

Congregatio Sanctimonialium Camaldulenſium.

19 Sanctimonialium Camaldulenſium Congregatio frequentiſſima, in Italia præcipuè Regulam S. Benedicti, & inſtituta Monachorum Camaldulenſium ſequitur. Quid de hac Congregatione, ſicut & de aliis Monialibus, quæ reſpective ſecundum ritum Congregationum Monachorum, quæ modo extant, erectæ fuerunt, & in maxima obſervantia florent, particulariter referam, non habeo, niſi quod inſtituta Congregationis, ſub qua militant, obſervant; inſtituta particularia locorum ex quocunque particulari Monaſterio petenda ſunt.

Congregatio Vallis umbroſæ.

20 Congregatio Vallisumbroſæ excitata & fundata eſt in Hetruria in quodam Montis Apennini receſſu, prope, & extra Florentiam ad ſexdecim circiter millaria à ſanctiſſimo viro Joanne Gualberto nobiliſſimo Patricio Florentino, filio Gualberti illuſtris Equitis, & Comitis Petrorii, aliorumque Caſtrorum Domini in regione Vallis Peſæ inter Florentiam, & Senas circa annum Domini 1012. Hic ſanctiſſimus vir adhuc adoleſcens cum primum militaribus diſciplinis operam daret, Hugo ejus Frater à conſanguineo occiditur, quem Joannes die Paraſceves, eum inermem juxta Monaſterium S. Miniatis propè mœnia Florentiæ obvium haberet, evaginato gladio, in eum valido clamore irruit. Unde homicida, qui Joannem armis, ac militibus ſtipatum declinare non poterat, ſe circumventum videns, nec ſalutis ullam ſpem ſibi relictam conſpiciens, ad ejus pedes procidens propter amorem Jeſu Chriſti, qui eo die pro humani generis ſalute patibulum Crucis aſcenderat, vitam ſibi condonari popoſcit. Quo humilitatis actu, necnon verbis, & precibus commotus Joannes, ac propter memoriam ſacratiſſimæ Paſſionis, & ſanctæ Crucis reverentiam, quam conſanguineus homicida mortem jam jam ſubiturus brachiis ſignabat, quaſi vocem Domini noſtri Jeſu Chriſti in Cruce pendentis audiret: *Pater, ignoſce illis, quia neſciunt, quid faciunt*: vitam ei clementer indulſit, illumque amplexatus, Fratris vice, quem ille neci dederat, æſtimaturum ſe ſpopondit: quod quidem inſigne pietatis pignus quam maxime Deo gratum indicavit eventus; Joanni enim ſtatim proximam S. Miniatis Eccleſiam ingreſſo, ac enixe ſupplici ad deprecationes, ligneum Chriſti in Cruce pendentis ſimulacrum cervicem inflexit. Quo mirabili ſigno vir Dei Joannes permotus, ſeculi pompas, ac paternam hæreditatem contemnens, invito patre propriis manibus comam ſibi rotondit, & habitum Monaſticum ſuſcepit. Poſtmodum vero inſpirante Deo ad Romualdum Camaldulenſis Eremi incolam toto Orbe celeberrimum convolavit, cujus Magiſterio, ac rigoroſa Eremitica vita, ac Monaſtica diſciplina cum aliquandiu uſus fuiſſet, ab eodem Romualdo ſuæ novæ Congregationis Umbroſæ in Valle inſtituendæ cæleſte vaticinium accepit, Ordinemque Vallis umbroſæ (pluribus undique ob ejus ſanctitatis famam, ad eundem venientibus) ſub norma, & auſpiciis, ac Regula ſanctiſſimi Patriarchæ Benedicti fundavit, totiuſque Territorii Vallis umbroſæ liberalis, & ampliſſima donatio ei facta fuit à Domina Icta ſancti Hilarii Abbatiſſa, cujus donationis authenticum inſtrumentum in Archivio Vallis umbroſæ aſſervatur, ſub his verbis:

In nomine Sanctæ, & Individuæ Trinitatis.

Quamvis Sacer Divinitatis cultus exigat, ut omnibus Chriſti fidelibus ſibi dignam exhibere debeamus reverentiam, præcipuè tamen erga illorum obſequia nos eſſe oporteat ſollicitos, qui relictis pro Chriſto, & poſtpoſitis rebus ſecularibus, ſpretiſque vitiorum contagiis expediti, & alacres confugerunt ad ejus miſericordiam, & ſub eo legitime militantes contra antiqui hoſtis aſtutias non ſolum die, noctuque certare non deſinunt, verum etiam pro delictis populorum apud Omnipotentis Dei miſericordiam intercedere non deſiſtunt inſtantia ſumma: dignum quippe eſt omnimodis, & valde laudabile in conſpectu Summi Dei, ut qui pro communi utilitate omnium militant, communi omnium labore, & obſequio expeditius ſuam debeant continere militiam, quatenus abſque ſeculari ſollicitudine melius valeant Deo ſervire, cui adhæſerunt. Profecto abſque noſtræ juſtitiæ fructu, ut bene credere poſſimus, facere non valemus, ſi nos qui ante actis temporibus ſancte non viximus, illos juvare, qui pie, & ſancte ſicut decet, in Dei ſervitio vivere volunt, ulmum imitantes plantatam in vinea, quæ licet in ſemetipſa ſit infructuoſa, tam fructuoſam tamen vitem cum botro ſuſtentat. De quorum itaque collegio quoſdam viros de ſancti Miniatis Monaſterio, quos vobis bene notos eſſe credimus, in Eremo, quæ Vallis umbroſa vocatur, vos ſcitis, ſuſcepimus in loco, qui dicitur Aqua bella, in proprietatem ſcilicet noſtri Monaſterii quidem in honore S. Hilarii ſito Alſiano, qui meliorandæ vitæ gratia Cœnobium, quod multa populoſitate frequentabatur, relinquentes, in loco ſolitario vitam actitare maluerunt. Quam intentionem Deus ex alto proſpiciens, & illorum juſtam voluntatem, manum ſui auxilii ſupponendo, ſanctam produxit in operationem; ſed quia civitas latere non potuit ſupra montem poſita, illorum bonæ opinionis celeberrima fama circumquaque perluſtrans, noſmet, & omnes noſtræ patriæ, omnes pariter ſuo complevit bono odore, bene quippe congruebat, ut qui Deo juxta Pauli Apoſtoli vocem bonus odor in omni loco extiterant, pro illorum factis magna Deo ubique ab omnibus attolleremus præconia. Morati ſunt ſiquidem in prædicta Eremo abſque Eccleſia, ſed tamen cum vita ſancta per dies aliquot: interea exigentibus cauſis quammaximis, voluntate Dei contigit, ut Divus Corradus Imperator Auguſtus cum ſua uxore Domina Ghilſa Diva Auguſta, & filio ſuo Domino Errico Rege glorioſiſſimo, & conjuge ſua Florentiam deveniret. Unde factum eſt, ut fama, quæ jam populos repleverat, uſque ad ipſas aures perveniret Imperatoris, qui cum omnis illorum converſationis Ordinem dignatus eſſet diligenter inquirere, inter cætera nunciatum eſt, illos Eccleſiam non habere, quod audiens intellexit ſibi à Deo reſervatum fore, in quo Fratrum neceſſitati non minimæ ad divinum honorem ſubvenire debuiſſet, ad quos dirigens Rudulphum Pavibronenſem dignum Deo Præſulem, quia Fæſulani, Jacobo extincto nondum habebant conſecratum Præſulem, in honorem ſanctæ Mariæ, & Michaelis Archangeli, & Bartholomæi, & Thomæ Apoſtolorum, & S. Stephani Pontificis, & Benedicti Abbatis, & Nicolai venerabilis Confeſſoris conſecrare ibi Oratorium fecit, quod cernens ego Icta S. Hilarii Abbatiſſa indigna Dei gratia, eduxi dignum eundem venerabilem locum pro bono exemplo prius aliquo donare munuſculo, & ita ordinare & componere, ut Fratres illic modo morantes, & qui deinceps debent convenire, meo auxilio, meaque operatione in ſervitio Dei securè poſſint conſiſtere. Concedo itaque, atque confirmo prædicto venerabili loco per circuitum ejusdem pro cœmeterio, & officinis, hortis, & vineis, & campis Fratrum, pratis, & paſcuis omnem terram quæ ad unum tenentem cum cerrito arboroſa, quamque &

ſine arboribus, quæ iſtis terminis concluditur, ex uno quidem latere habet terminum foſſam de Franeo, & terram, quæ dicitur Paſſianiſe, ex alia parte habet terminum Maſſam Reſtuncaiam, & terram Paſſianiſe uſque ad jugum Alpis; de tertia habet terminum terram Adimari; de quarta parte haber terminum terram ejusdem Adimari, & aliam terram noſtri Monaſterii, videlicet S. Hilarii; & damus aliam terram, & Caſtanectum, & Fraſcatitum, quod dicitur Caſa Annuale, quod eſt Donnicatum, de una parte eſt ei finis terra de Manſis, de alia eſt finis via, de tertia eſt finis Fonteſtertiſæ, quarta eſt finis cerrito Donnicato: infra iſtos fines tantum concedo, quantum tenuit ad meum Donnicatum. Et inſuper concedo in Pitiano Manſum unum, quod detinet Gherardus, & Martinus, & vineam unam de mea Donnicata cum terra, & horto, totum in unum tenentem, ſicut deſignata eſſe videtur. In Barbazzano dono terram Schaphiliorum trium de Donnicato. In Melito ſortem unam, quam detinet Corbulus, & Winitio. Aliam ſortem in Remulo, quam detinet Iſnardus, & aliam in Agnano, quam detinet Bonatto. Aliam in Fiſciano, quam detinet Urſo, & nepotes ejus. Aliam ſortem à S. Mauro, quam detinet Bonitio Urſi una cum terra duorum modiorum de Donnicato, unum in palude, qui dicitur Prunito, & alium ubi dicitur Beneficium. In Montiniana concedo de Donnicato terram Schaphili unius, & unum Manſum, quem detinet Joannes, & Raintio germani filii Mainſii, ideo prædictæ Eccleſiæ, & terras prænominatas, & res, & ſortes, & donnicata una cum omnibus ædificiis, quæ habent ſuper, & infra ſe ubicunque aliud ad ipſam pertinens eſſe invenitur in integrum in ipſa Eccleſia, & Oratorio Sanctæ Mariæ animæ meæ remedio, & parentum meorum, tam vivorum, quam defunctorum concedo, & confirmo in tali tenore, ut præmonita Eccleſia cum omnibus rebus, quas modo ibi concedo, & confirmo, & quas Deo annuente, deinceps ibidem pertinere debebunt, ſemper ſint ſub poteſtate, & defenſione prænominati Monaſterii S. Hilarii: in ejus proprietatem ipſa Eccleſia ſita eſt, & ſub mea poteſtate, & matrum ſucceſſorum, ac regendum, & defendendum, ſive ordinandum, & ita volo, ut Præpoſitus, ſive Abbas, qui tempore ibi è Sanctorum auctoritate, & noſtra donatione ordinatus fuerit pro prædicta Eccleſia Sanctæ Mariæ, & pro omnibus pertinentiis ejus, omni anno in feſtivitate S. Hilarii in ipſa Eccleſia, & Monaſterio ſito Alſiano ante Altare ejus, ſive per ſe, ſive miſſum ſuum per ſignum penſionis ponat de cera libram unam, & de oleo libram alteram ad luminaria faciendum, & per omnia interdico, ut Præpoſitus, ſive Abbas ejusdem locelli, ut licentiam non habeat, nec poteſtatem, prænominatam Eccleſiam Sanctæ Mariæ, ſive terras ibidem pertinentes in alia qualibet poteſtate vendere, aut commutare, aut quolibet titulo alienare, nec fiduciare, aut commendationem facere ad damnitatem præfati Monaſterii, & meam, vel ſucceſſorum meorum, & illis hoc adimplentibus, ſi forſitan ego, vel mea aliqua poſtera prædictam Eccleſiam Sanctæ Mariæ, aut res ibi pertinentes de poteſtate Fratrum ibidem Deo ſervientium teſellere, contendera, aut contradicere, vel minuere, vel intentionare, aut prædictum locum ſanctum deſtruere, vel diſſipare, aut per aliquam ſuprapoſitionem Dei ſervos ibidem conſiſtentes moleſtare præſumpſerimus, per nos, aut per ſubmiſſam perſonam, aut per quodlibet ingenium componere & dare debeamus ad partem ipſius Oratorii, & Rectorum ejusdem loci pœnam libr. centum auri optimi, & inſuper ſoluta pœna omnes maledictiones veniant ſuper illos tam maſculos, quam ſupra fœminas, qui hanc veram ordinationem, vel donationem tentaverint violare, quales olim venerunt ſuper Anania, & Saphira, & Simone Mago, & Abirum, & Dathan, & cum Juda traditore in infernum perpetuam ſuſtineant paſſionem; & hæc donatio, & ordinatio, quam poſtea Deo volente, factura ſum, & firma, & ſtabilis permaneat nunc, & ſemper, & per omnia ſecula, & hoc ſtatuo, atque confirmo & ratione corroboro, ut ſi aliquo tempore in eadem Eccleſia Sanctæ Mariæ talis Præpoſitus, ſive Abbas fuerit inventus per aliquem modum Simoniacæ hæreſis ordinatus, aut non regulariter vivat, licentiam habeamus, ipſum omnimodis abjicere, & meliorem, & Regularem, ibi reſtituere. Hæc omnia, quæ ſuperius leguntur, mea decrevit, & pro Chriſti amore confirmavit voluntas, per communem conſenſum, & conſilium Fratrum Deo ſervientium, & noſtrarum ſororum, & per benevolentiam, & laudationem noſtræ Eccleſiæ militum, & judicium noſtri Comitatus conſcientiam, idcirco, ut in eo ordine, ut noſtra ordinatio, & donatio, quam pro remedio animæ noſtræ feci, firmior, & ſtabilior permaneat ſemper, cum ſtipulatione ſubnixa, unde duas chartulas uno tenore ſcribere rogavi, quarum unam habeant prædicti locelli Fratres, & altera ſit in cuſtodia ſancti Monaſterii noſtri oſtendenda futuris temporibus. Data anno Dominicæ Incarnationis trigeſimo nono poſt mille, & Imperii Domini Corradi Imperatoris Auguſti XIII. 5. Non. Julii, Indict. 7. Acta Florentiæ, ſubſcripta a multis teſtibus, & quatuor ſigillis munita, ut in Originali exiſtenti in prædicto archivio Vallis umbroſæ.

Prædicta donatio poſtmodum confirmata fuit à Domina Agnete S. Hilarii Abbatiſſa anno 1086. cujus confirmationis inſtrumentum ſimiliter aſſervatur in prædicto Archivio Vallis umbroſæ.

Aliæ donationes prædicto Monaſterio Vallis umbroſæ, & jam inceptæ Congregationi factæ fuerunt, nimirum à Comite Guidone anno 1081. & à Domina Mathilda Magna Italiæ Marchioniſſa, & Comitiſſa anno 1103. 13. Cal. Dec. & à Domina Emilia Comitiſſa uxore Guidi Guerræ Comitis eodem anno 1103. prid. Kalend. Februar. quarum omnium donationum authentica inſtrumenta aſſervantur in Archivio Vallis umbroſæ.

Cum autem in eodem loco commoratus eſſet usque ad annum 1034. ibique multorum diſcipulorum, aliorumque ad eum convolantium Congregationem inſtituiſſet, necnon aliqua Monaſteria ædificaſſet, Abbas generalis eligitur & D. Petrum Aldobrandinum diſcipulum ſuum, poſtea S. R. E. Cardinalem, & Epiſcopum Albanenſem ad ſimoniacam labem à tota Italia extirpandam per immenſum ignem miraculosè tranſire fecit, aliisque quampluribus, ac miraculis in magna Romanorum Pontificum, præcipuè Leonis IV. Alexandri II. Stephani X. Greg. VIII. ac Imperatorum, & maximi Henrici II. Regum, & Principum devotione habitus, ex hac mortali vita ad cæleſtem migravit anno 1073. Poſt cujus obitum inter ea; quæ in Dei honorem, & hujus Sanctiſſimi Patris gloriam, de quibus fuſe *in Chronica Ordinis*, hoc etiam ſpeciale fuit, quod cum Gregorio VII. Papæ, referente Baronio, *Annal. Eccleſ. tom.* 11. *ſub anno* 1073. *pag.* 436. compunctio ſolita ad Miſſarum ſolemnia accedenti tribus continuis diebus deeſſet, in memoriam eidem venit nomen, & ſanctitas S. Joannis, cum quo dum viveret amicitiam, & notitiam multam habuerat; quam dum in ſuum auxilium humiliter invitaſſet, mox gratiam ejusdem compunctionis ſanctæ, multo largius, quam ſolebat habere reſumpſit. Quod D. Petrus Albanen. Epiſcopus, cognomento Igneus, ex ipſius ore Domini Papæ teſtabatur ſe audiſſe. Hinc idem Pontifex audita morte amici chariſſimi Joannis, ad ipſius Monachos has de morte ipſius literas conſolatorias dedit.

GEOR-

GEORGIUS EPISCOPUS
Servus Servorum Dei.

Clericis, Monachis, ac Religioſis Laicam diſciplinam ſanctæ recordationis S. Ioannis Gualberti Abbatis imitantibus, ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem.

LIcet venerandæ memoriæ eundem Joannem Patrem veſtrum corporeis oculis non viderimus, quia tamen fidei ejus puritas in Thuſciæ partibus mirabiliter reſplenduit, multum cum amore dileximus, cujus ſanctæ converſationis ſtudium, quamvis vos imitatores eſſe non ambigimus, ut vigor rectitudinis veſtræ ad extirpandam de agro Dominico zizaniam ſollicitius invigilet, attentiuſque ſerveat, paternæ vobis exhortationis verba impendimus. Vos itaque, dilectiſſimi, in quantum humana poſſibilitas permittit, vitam illius ſequentes, & vere filios ejus, & hæredes ſimili vos converſatione probantes, utiliter agite, & confortamini in Domino, & in patientia virtutis ejus documenta ſanctarum Scripturarum, quibus hæreticorum argumenta deſtruuntur, & fides ſanctæ Eccleſiæ defenditur contra membra Diaboli, quæ diverſis machinationibus Chriſtianam Religionem conantur evertere, mens veſtra quotidie meditetur, & ea qua ſolet libertate, in malorum confuſione erigatur: eos vero, qui in vobis confidunt, & conſilium Religionis veſtræ ſequi diſponunt, more prædicti Patris veſtri ſuſcipite, & de his, quæ ad ſalutem eorum pertinere videntur, ſanctis exhortationibus inſtruite, ut non ſolum veſtra, ſed & vos ſequentium circumpoſiti populi conſiderantes ſancta opera glorificent Patrem veſtrum, qui in cœlis eſt: nos autem ipſum amorem, quem Patri veſtro, & vobis olim impendimus, donec noſtros ſpiritus rexerit artus, exhibere deſideremus, & tanto quidem deinceps majori vos charitate ſovebimus, quanto vos in divinis negotiis ferventiores eſſe probabimus, quibus non ſolum ſpirituale, ſed & ſeculare, ſi neceſſe fuerit, auxilium, Deo adjuvante miniſtrabimus. Vos igitur Omnipotentem Dominum exorate, ut ipſe vires, & facultates Nobis tribuat, quatenus ſuſcepti regiminis importabile pondus poſſimus tolerare, & ſanctam Eccleſiam in ſtatum antiquæ Religionis reducere. Valete.

Poſtmodum in vita, & poſt mortem innumeris (ut ita dicam) decoratum miraculis, Cæleſtinus III. Pontifex maximus in Sanctorum Chriſti Confeſſorum numerum retulit, anno Domini 1193. ut in Bulla ejusdem Pontificis hic appoſita intueri quiſquam poteſt.

CÆLESTINIUS EPISCOPUS
Servus Servorum Dei:

Venerabili Fratri, & dilectis filiis Abbati, & Conventui Vallis umbroſæ ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem.

GLorioſus Deus in Sanctis ſuis, & in majeſtate mirabilis, miniſtros ſuos, qui ſibi veraciter, & ſincerè miniſtrant, non ſolum immarceſcibili bravio, & æterno remunerat: verum etiam in præſenti vita per exhibitionem plurium miraculorum commendabiles reddit, & ſecundum propheticum verbum, eos facit in æterna eſſe memoria, & ab omnibus celebriter venerari. Nec enim quiſquam Catholicus ambigit, cum & hoc Scriptura ſacra teſtetur, quod in ſanctis ſuis laudatur Dominus, & qui honorat eos, ipſum Dominum prorſus honorat, ipſo atteſtante, qui dicit: *Qui vos honorat, me honorat, & qui vos recipit, me recepit*, & item, *quod uni ex meis miniſtris feciſtis, mihi feciſtis.* Et quidem rationi conſentaneum eſſe probatur, ut quandoquidem Omnipotens Pater Filii ſui cohæredes eo quo ipſum honore voluit inſigniri, ipſo orante, & dicente; *Volo Pater, ut ubi ego ſum, illic ſit & miniſter meus.* Et rurſum: *Si quis mihi miniſtraverit, honorificabit eum Pater meus qui in cælis eſt.* Homines qui ex lutea materia ſunt, ipſius memoriam celebrent, & venerentur in terris, cujus nomen creditur ſcriptum eſſe in cælis.

Hac nimirum conſideratione inducti, cum preces dilectorum filiorum noſtrorum, Georgii Abbatis, & Conventus Paſſinianenſis Monaſterii, veſtrumque teſtimonium recepiſſemus, & literas; & inclytæ recordationis Joannem quondam Abbatem, Vallis umbroſanæ Congregationis Inſtitutorem, qui Creatoris ſui ſervus prudens extitit, & fidelis, & familiæ ſibi commiſſæ in tempore tritici menſuram impendit, & quem, quia fuit ſuper pauca fidelis, poſt obitum ſuum ſuper multa Dominus ipſe conſtituit, & multis miraculorum privilegiis inſignivit, iſtis etiam temporibus, ut dicitur, inceſſanter illuſtrat, Sanctorum catalogo annumerare, & conſociare vellemus. Viſum itaque eſt nobis, & communi conſilio Fratrum inſedit, ut vicinorum Epiſcoporum, & aliorum Prælatorum Eccleſiæ deberemus de converſatione ejusdem boni viri, & miraculis teſtimonia præſtolari. Demum vero cum Epiſcoporum, Abbatum, Priorum, Archidiaconorum, Plebanorum, Præpoſitorum Eccleſiaſticorum, & Monaſticorum Conventuum, atque aliorum ſuper ejuſdem miniſtri Jeſu Chriſti vita, & converſatione, atque miraculis recepiſſemus teſtimonia, & preces, ſuper canonicando eodem, Fratrum noſtrorum, convenientia requiſita, & habita; referentes gratias Creatori, qui Eccleſiam ſuam ſemper nova prole multiplicat, & tam roſarum, quam liliorum flore decorat, prænominatum Beatum Joannem canonizavimus, & numero Confeſſorum Chriſti decrevimus adjungendum; Confeſſorum omnium Regem prece humili depoſcentes, ut ejusdem Confeſſoris, qui ſibi propter lucidas, & conſpicuas placuit actiones, precibus, & meritis recolendis ab inſtantibus periculis eruamur, & in noſtris neceſſitatibus ipſius patrocinium ſentiamus. Veſtræ itaque devotioni per Apoſtolica ſcripta mandamus, atque præcipimus, quatenus de tanti patroni ſuffragio, quem genuit, & nutrivit ipſa Italia, ſpiritualiter gratulemini, & ejus memoriam certo die inter alios Confeſſores veneratione celebri recolatis, ipſius feſtivitatem colere ſtudeatis, in eo divinam Omnipotentiam exaltantes. Si enim, atteſtante voce Dominica, Deum diligere comprobatur, qui mandata ejus obſervat, à fructibus prænominati Sancti viri cognoſcitur, quod apud Deum poſſit, & debeat pro peccatoribus efficaciter exaudiri, qui Evangelicæ prædicationis non ſurdus auditor, Mundi gaudia tanquam ſtercora reputans dereliquit, & ſequens Chriſti veſtigia non ſolum in veſtro Monaſterio Monaſticam Religionem inſtituit, verum enim ſeptem Monaſteria fabricavit, & ad ultimum Paſſinianenſe Monaſterium reparans, in eo præſentem vitam laudabili deceſſu finivit. Illud tamen inter ejus miracula primum, & præcipuum invenitur, quod pro quodam opere miſericordiæ cuidam in ſe delinquenti, ante ipſum in modum Crucis proſtrato provide, & clementer exhibito, imago Crucifixi ei, adhuc in ſeculari militia exiſtenti, caput dicitur inclinaſſe. Dat. Laterani, 2. Nonas Octobris, Pontificatus noſtri anno 3.

Hanc Congregationem ſuam Alexander II. an. 1070. primus privilegiis munivit, & decoravit: licet alii aſſerant, eam inſtitutam fuiſſe anno Domini 1015. ac confirmatam anno 1090. & ſub protectione Sedis Apoſtolicæ receptam à Summo Pontifice Urbano II. quod veritati magis conſonum eſt, unde ejusdem Summi Pontificis Diploma meæ Congregationis favorem concernens, hic verbatim apponere viſum fuit.

URBANUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei:

Dilectiſſimis filiis univerſæ Vallis umbroſæ Congregationis ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem.

CUm univerſis Sanctæ Eccleſiæ filiis ex Apoſtolicæ Sedis auctoritate ac benevolentia debitores exiſtamus, illis præcipue locis, atque perſonis, quæ ſpecialius, ac familiarius Romanæ adhærent Eccleſiæ, quique ampliori religionis gratia eminent, propenſiori nos convenit charitatis ſtudio imminere. Quia igitur divina propoſitum veſtrum præveniente, ac ſubſequente clementia, Religionis veſtræ ſimplicitas bonæ opinionis odorem in locis, & prope, & longè poſitis aſpiravit, Nos veſtro provectui, annuente Domino, provectus adjungere cupientes, Cœnobium veſtrum pro Beatæ Mariæ ſemper Virginis reverentia, cui dicatum eſt, in Romanæ Eccleſiæ proprietatem, & tutelam, atque protectionem Apoſtolicæ Sedis accipimus, & Apoſtolicæ illud auctoritatis privilegio munientes, ab omnium perſonarum jugo liberum permanere decernimus. Per præſentem igitur noſtri privilegii paginam Apoſtolica auctoritate ſtatuimus, ut quæcunque hodie veſtrum Cœnobium jure poſſidet, ſive in craſtinum, conceſſione Pontificum, liberalitate Principum, vel oblatione fidelium juſtè, atque canonicè poterit adipiſci, firma vobis, veſtriſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant; illis ſucceſſoribus dico, qui eundem Religionis ritum, & fidei conſtantiam conſervare, & ſtrenue Omnipotenti Domino in eodem propoſito deſervire ſategerint. Chriſma, oleum ſanctum, conſecrationes Altarium, ſive Baſilicarum, ordinationem Clericorum liceat vobis, à quocunque volueritis Catholico Epiſcopo, Romanæ Eccleſiæ gratiam, atque communionem obtinente percipere: qui noſtra fultus auctoritate, quæ poſtulantur indulgeat. Ad hæc cenſemus, atque ſtatuimus, ne ulli omnino hominum liceat idem Cænobium temerè perturbare, aut ei ſubditas poſſeſſiones auferre, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare: ſed omnia integra conſerventur eorum, pro quorum ſuſtentatione, & gubernatione conceſſa ſunt, uſibus profutura. Nec ulli Epiſcopo poteſtas ſit, excommunicationem, aut interdictionem vobis ingerere, ut qui in ſpeciales eſtis filios Apoſtolicæ Sedis aſſumpti, nullius alterius judicio temerè exponamini. Quia vero plura jam Monaſteria, Congregatio videlicet ſancti Salvii juxta Florentiam, S. Fidelis de Strumis, S Salvatoris de Sophena, Sanctæ Mariæ de Nerana, S. Caſſiani de Monte Scalario, S. Michaelis Archangeli de Piſtoria, S. Salvatoris de Vaiano, S. Petri de Muſcheto, S. Pauli de Razzolo, Sanctæ Reparatæ de Marradio, Congregatio de Rivis Cæſaris, Congregatio de Fontana Tarnis, & Congregatio de Monte Armato in Bononienſi diœceſi: inſpirante Domino, in eandem vobiſcum formam conſenſerunt Religionis. Nos, & ipſis, & omnibus, qui ſe in craſtinum eidem Religionis uſui ex integro ſociare voluerint, præſentis privilegii libertatem Apoſtolica auctoritate concedimus, quamdiu in eadem Religionis, & conſuetudinis unitate perſiſtere procuraverint. Conſtituimus autem, ut eorum omnium caput veſtrum, quod in Valle umbroſa ſitum eſt, Monaſterium habeatur. Sane cum terminus vitæ Paſtori veſtro, divina diſpoſitione contigerit: qui ejus loco ſubſtituendus fuerit, quia, & vobis, & aliis omnibus præeſſe debebit, omnium, qui cæteris præſunt Monaſteriis, conſenſu, & in judicio eligatur. Quod ſi fortè ex ipſis Abbatibus quilibet, Domino diſponente, ad hoc generale regimen electus fuerit, ad veſtrum principale Cœnobium principaliter tranſeat, & ejus mox judicio, ſicut in diebus venerandæ mem. Joannis primi Abbatis veſtri factum conſtat, cætera omnia unita vobis Monaſteria diſponantur. Vos igitur filii in Chriſto dilectiſſimi, nolite negligere gratiam, quæ in vobis eſt, quæ data eſt vobis per unitatem ſanctæ converſationis, & Religionis: hæc meditamini, in his eſtote, ut profectus veſter manifeſtus ſit omnibus; participes enim Chriſti electi eſtis, ſi tamen initium ſubſtantiæ ejus uſque ad finem firmum retineatis. Mementote, quod Dominus ait: *Qui perſeveraverit uſque ad finem, hic ſalvus erit.* Itaque, *ſic luceat lux veſtra coram hominibus, ut videant opera veſtra bona, & glorificent Patrem veſtrum qui in cælis eſt.* Ad judicium autem perceptæ hujus a Romana Eccleſia libertatis, per annos ſingulos duodecim ſagi cilicini brachia Laterano Palatio perſolvetis. Sanè ſi quis in craſtinum Archi-Epiſcopus, aut Epiſcopus, Imperator, aut Rex Princeps, aut Dux, Comes, aut Vicecomes, aut Judex, aut perſona quælibet magna, vel parva, potens, aut impotens, hujus noſtri privilegii paginam ſciens, contra eam venire temerè tentaverit, ſecundo, tertiove commonitus, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, à Chriſti, & Eccleſiæ corpore eum auctoritate poteſtatis Apoſtolicæ ſegregamus. Conſervantibus autem pax à Deo, & miſericordia præſentibus, ac ſuturis ſeculis conſervetur. Amen. Datum Romæ per manus Joannis S. R. E. Diac. Cardinalis, anno Dominicæ Incarnationis 1090. Indict. 13. 8. Idus Aprilis, Domini Urbani Papæ II. tertio.

Ex hac Religione ortum habuit Congregatio Sylveſtrina per quendam Monachum D. Sylveſtrum nuncupatum, qui tempore Reverendiſſimi Patris Domini Benigni Florentini Generalis Vallis Umbroſæ anno circiter 1232. hanc Congregationem fundavit in monte Fano prope Fabrianum, de qua *infrà* in ſuo loco.

Ex eadem Religione orta eſt Religio Vallumbroſellæ in Gallia, cujus præcipuum Monaſterium extructum fuit à S. Ludovico Rege Francorum in honorem S. Joannis Gualberti, ubi magnis ſumptibus, & ornatu collocavit manum ejusdem Sancti quam devotionis cauſa, Sanctus ille Rex obtinuit à Reverendiſſimo D. Benigno Generali ſupradicto, & ab univerſis Monachis noſtræ Congregationis, de qua *infrà*

Prodierunt ex hac Religione Sancti, Beati, & Martyres ſupra centum, tres Summi Pontifices, Cardinales pluſquam duodecim, Archiepiſcopi, & Epiſcopi ultra triginta, Scriptores pluſquam centum, quorum elogia ab admodum Reverendo D. Baldaſſane Raballino Florentino Abbate Vallumbroſano edita in nobiliſſimo ſuo tractatu inſcripto, *Vallumbroſa Perita*, quam citius expectantur.

Prodiere etiam tres Inſtitutrices Monialium; necnon Congregatio S. Arialdi, & ſociorum Martyrum, de quibus *inferius ſuo loco.*

Eadem Congregatio à Sede Apoſtolica, & ab Imperiali liberalitate multis decorata eſt gratiis, & privilegiis, nimirum Paſchalis II. ſub Datum Laterani 1115. Innocent. II. ſub. Datum 1130. Cæleſtin. II. ſub Datum Laterani 1143. Eugen. III. ſub Datum Marturæ 1146. & ſub Datum apud S. Geneſium eod. anno Anaſtaſ. IV. ſub Datum Laterani 1152. Alexand. III. ſub Datum Beneventi 1168. Lucii III. ſub Datum Anagniæ 1183. Urban. III. ſub Datum Veronæ 1186. & Clement. III. ſub Datum Piſis 1188. Cæleſtin. III. ſub Datum Laterani 1193. & 1194. Innocent. III. ſub Datum Romæ apud S. Petrum 1198. & ſub Datum Laterani eodem anno Honor. III. ſub Datum Laterani 1216. Gregor. IX. ſub Datum Anagniæ 1227. Innocent. IV. ſub Datum Lugd. 1243. & ſub Dat. Aſſiſii 1253. Alexand. IV. ſub Datum Neapoli 1254. & alii fere omnes uſque ad Julium II.

qui

qui Conſtitut 15. quæ incipit : *Militantis*, Idibus Julii 1507. privilegia prædictorum Summorum Pontificum confirmavit, & in ſpecie Monachis Caſſinenſibus tot, utraque privilegia conceſſa, noſtræ Congregationi communicavit, ut in diplomate in fine primi tomi appoſito per extenſum continetur ; ab aliis etiam Summis Pontificibus poſt Julium II. uſque ad præſentem Summum Pontificem Urbanum VIII. ſimiliter gratiis, privilegiis, & indultis decorata eſt, quorum diplomata authentica aſſervantur in Archivio Vallis umbroſæ, & reſcripta habentur apud Procuratorem Generalem in Curia Romana in Monaſterio S. Praxedis.

Quampluribus etiam gratiis, & favoribus ab Imperatoribus, Regi[illegible] & magnis Principibus eadem Congregatio inſignit[illegible], ut ab Henrico II. ſub Datum Florentiæ 1012. Corrado prid. Idus Aprilis 1120. Lothario ſub Datum apud Placentiam anno 1136. Henrico IV. ſub Datum Boccenengæ Nonis Auguſti 1114. Friderico I. ſub Datum Prati Grainyani prid. Kalend. Decembr. 1158. Henrico VI. ſub Datum Prati 12. Kalend. Martii 1191. Othone IV. apud S. Geneſium 4. Id. Februarii 1209. & Friderici II. ſub Datum Parmæ 1220. & à magna Comitiſſa Mathilda ſub Datum apud Monaſterium S. Salvatoris in Comitatu Aterino 13. Kalend. Decembr. 1103. quorum omnium diplomata aſſervantur, *ut ſupra* in prædicto Archivio Vallis umbroſæ.

Hæc Congregatio jam per Abbatem Generalem perpetuum regebatur uſque ad annum 1523. deinde vero per triennalem, & poſtremò per quadriennalem uſque ad noſtra tempora gubernatur ; & eo tempore, quo Abbas perpetuus præerat toti Congregationi ſacri Monaſterii S. Mariæ Vallis umbroſæ Abbas inſcribebatur, ac totius Ordinis Vallis umbroſæ Generalis perpetuus, ac quorundam caſtrorum in maritimis prope Volaterras, & præcipue Canneti, Montisviridis, & Villæ Gualdæ dominus, & caſtri de Magnale Comes appellabatur.

A Summis Pontificibus in componendis inter Principes Chriſtianos differentiis ſæpeſæpiùs prædictus Generalis adhibebatur, & in Senatu Florentino præcipuam ſibi Sedem vindicabat, & ſuo arbitrio ſæpe Summi Pontifices cauſas Eccleſiaſticas in Thuſcia vertentes ſubjiciebant.

De hac Congregatione agunt S. Attho Pacenſis Vallumbr. Epiſcop. Piſtorien. *in vita S. Joan. Gualb.* S. Antonin. *p.* 2. *tit.* 15. *cap.* 25. Chaſſan. *in Catalog. glor. mund. p.* 4. *conſid. d.* 57. Bernard. Ordinis Val. Umbr. *in hiſt. General. ejuſdem Ordinis*, Hieronym. de Raggiolo Vallumbr. *in vitis Sanctorum Ordinis*. Polyd. Virgil. *de inventor. rerum*, 7. *lib. cap.* 7. Illeſcas *in hiſt. Pontf. lib.* 5. *cap.* 12. Hieronym. Roman. *de Repub. Chriſt.* 6. *ra.* Plautus *de bon. ſtatu Relig. lib.* 2. *cap.* 22. Gaulter. *in chronograph. ſecul.* 11. *pag.* 629. Thaddæus Adimarius Vallumbr. *in vita S. Joan. Gualbert.* B. Petrus Damianus *in ſuis Epiſt.* Raphael Volaterran. *in Anthropolog. lib.* 20. Marc. Anton. de Marſil. *de reddit. Eccleſ. cap.* 16. Blaſius Melaneſius Generalis Vallis *in vita S. Joan. Gualb.* & *in lib.* qui inſcribitur *de geſtis Vallis umbr.* Raymund. Fragoſus *de Relig. ſectis*, Paulus Morig. *de Orig. Relig. lib. lib.* 1. *cap.* 16. Azor. 1. *p. inſtit. moral. lib.* 12. *cap.* 21. *p.* 2. Arnold. Wion. 1. *p. lig. vita. lib.* 1. *cap.* 33. Cardinal. Baronius *tom.* 12. *ſub. anno* 1051. & 1055. 1068. 1072. Æmilius Acerbus Philoſophus Vallumbroſanus *in ſuo Panegyrico*, Petrus Record. *in hiſt. Monaſt. giornat.* 1. Benedict. Florent. Vallumb. *in vitis Sanctorum ejuſdem Ordinis*, Emanuel Rodriques *qq. regul. tom.* 1. *q.* 3. *art.* 4. Alphonſus Caſambios *in Compend. privileg. Mendicant.* Eudoxius Locatellus Vallumbroſanus *lib.* 1. *vita S. Joan. Gualb.* Angelus Florentiola Abbas Vallumb. *in Oratione habita in feſtivit. S. Joan. Gualbert.* Ludovicus Miranda *in manuali Prælatorum, tom.* 1. *q.* 4. *art.* 2. B. Benignus Generalis Vallumbr. *lib.* 1. *ſuar. epiſt. epiſtola* 13. Suar. *de Relig. tom.* 4. *tr.* 9. *lib.* 2. *c.* 3. *n.* 8. Gregorius Epiſcopus Bergomen. Vallumbroſanus *lib.* 1. *de vita Eremitica*, *cap.* 2. B. Joannes Cellarum Vallumbr. *in epiſt. de miraculis S. Joan. Gualb. Sancta Catharina Senen. directa prid. Kalend. Octobr.* Laertius Cherubinus *in Bullar. Conſtit.* 1. *Urban. II.* B. Theuzzo Abbas Vallumbroſanus *in vita S. Joannis Gualberti*, Barboſa *de jure Eccleſiaſtico*, *lib.* 1. *cap.* 41. *n.* 48. & alii.

Congregatio Sanctimonialium Vallis umbroſæ.

Sub hac eadem Regula S. Benedicti, & inſtituto S. Joannis Gualberti quamplurima Monialium Monaſteria in Italia, & etiam in Galliis erecta ſunt ; quorum tres 21
principales fuere inſtitutrices, S. Verdiana Florentina ex nobiliſſima de Attavantis Patricii familia virgo, S. Humilitas nobiliſſimo genere in civitate Faventiæ oriunda. B. Berta ex Comitibus Vernii de Bardis, quarum exemplum quamplures imitatæ in perpetua clauſura virginitatem ſuam Deo conſecrarunt, & in dies conſecrant. Catalogum habes apud Eudoxium Locatellum *in vita S. Joannis Gualberti*, *in fine*.

Cavenſis Congregatio.

Cavenſis Congregatio incepit an. Domini circiter. 22
1050. quæ à principali ejus Monaſterio in Metelliana Cava ſeptimo à Salerno milliario à S. Alferio conſtructo, Cavenſis Congregatio dicta eſt. Ejus inſtitutor fuit S. Alferius prædictus Abbas Sanctæ Trinitatis Cavæ. Agit de hac Congregatione Wion. 2. *p. lign. vit. lib.* 5. *cap.* 11. ubi dicit à nullo alio fieri mentionem hujus Congregationis, præterquam à D. Joanne Abbate Capuano *in vita prædicti S. Alferii* ; non quod verè hæc Congregatio extiterit, cum aſſerat S. Petrum tertium illius Monaſterii Abbatem, ſuis manibus tribus millibus Monachorum habitum impoſuiſſe ; ſed hoc fortè injuria temporum evenit, cum non reperiantur ſcripturæ authenticæ, quæ hujus Religionis acta recenſeant. Hoc tamen Monaſterium admodum venerandum, ac multis privilegiis Summorum Pontificum inſignitum cum omnibus ſuis Monaſteriis, & Eccleſiis ſibi ſubjectis, unitum eſt Congregationi Caſſinenſi. De Congregatione Cavenſi ſupradicta agit præter ſupradictum Arnold. Wion. *loc. cit.* Chronica antiqua Caſſin. & Monimenta ſupradicti Monaſterii Sanctæ Trinitatis Cavenſis.

Vivarienſis Congregatio.

Vivarienſis Congregatio excitata fuit ſub anno 1064. 23
à quibuſdam Monachis Abbatiæ Caſtellenſis, & ideo à quibuſdam Congregatio Caſtellenſis nuncupata fuit ; multa habuit Monaſteria, & præclara, & per 300. ferè annos hujuſmodi Congregatio cum magno Regularis obſervantiæ rigore duravit. De hac Congregatione nihil aliud reperire potui, vide Arnold. Wion. 2. *p. lign. vit. lib.* 5. *cap.* 21. & Franciſcum Peſan. *in Chronic. Longobard. ſub an.* 154.

S. Lanfranchi Congregatio in Anglia.

Sancti Lancfranchi Congregatio in Anglia circa an-
num 1077. ſub Guillelmo Normano erecta eſt ope S. 24
Lancfranchi, aſcito ſibi ſocio nepote ſuo Paulo S. Albani Abbate ; adeo quod ſancta obſervantia iisdem cooperantibus per omnia Angliæ Cœnobia fuerit mirificè propagata. Hæc tamen Congregatio, ſicut & aliæ D. Benedicti Biſcopii, & S. Dunſtani ſuperiùs recenſitæ, in latiori quodam ſignificato nomen Congregationis ſortitæ ſunt ; non enim ſtatis temporibus congregabantur in Capitulo Prælati, ut Regularis vitæ obſervantiam certis decretis præſcriberent, quod ad propriam veræ Congregationis rationem, ut experientia ſatis compertum eſt, pertinere videtur. Congregationes ergo appellabantur, quia illis temporibus Epiſcopi Diœce-

ſani Monaſteria tanquam Abbates regebant, eratque inter ipſos magis ſpontaneus piarum voluntatum conſenſus, & conſpiratio, quam legum inter ſe initarum neceſſitas uniformitatis ab ipſis tunc obſervatæ.

Agunt de hac Congregatione Clemens Reynerus *de Apoſt. Bened. in Anglia, ſect.* 2. §. 2. & 3. & monumenta diverſa in Archivis Angliæ reperta ſimul cum Conſtitutionibus ejusdem S. Lanfranchi pro Monachis ſub hac Congregatione militantibus, quæ habentur *in Appendice ejusdem lib. de Apoſt. Benedict.*

S. Arialdi Congregatio.

25 Sancti Arialdi Congregatio ab eodem *S.* Martyre cum ſociis ſuis ferè hoc tempore in civitate Mediolanenſi excitata an. 1080. & ſub inſtituto S. Joan. Gualberti diu floruit in Gallia Ciſalpina, & poſt martyrium S. Arialdi, & ſociorum, à B. Andrea Abbate Strumienſi, & diſcipulo S. Joann. Gualberdi moderata fuit, & poſtmodum Congregationi Vallumbroſanæ unita eſt, & Cœnobia, tunc Congregationi S. Arialdi unita, utplurimum Abbati Generali Vallis umbroſæ ſubjecta fuerunt.

Agunt de hac Congregatione Eudox. Locatel. *in addit. M. S. ad vit. S. Joan. Gualberti, & Generalium ejusdem Ordin. in addit. ad vit. B. Rodulphi II. Generalis Vallis-Umbroſa.* & item B. Andreas ſcriptor, & verbi Dei proclamator eximius in ſuis epiſt. quæ S. aſſervantur in Bibliotheca Eccleſiæ nova, Romæ, & præcipuè ex epiſt. 18. quæ ſic inſcribitur: *Arialdo, aliisque Fratribus meis ſemper in Chriſto dilectis.*

Hirſaugienſis Congregatio.

26 Hirſaugienſis Congregatio à S. Guillelmo S. Aurelii Abbate eodem omnino tempore, nempe an. 1080. inſtituta eſt. De hoc ſancto Inſtitutore loquitur Trithemius *lib. 2. de vir. illuſtr. Ord. S. Benedict. cap.* 102. ubi ait: *VVillelmus Abbas Hirſaugienſis Cœnobii in confinibus Servorum Spirenſis Diœceſis beati Anſelmi Cantuarienſis Archiepiſcopi ſpecialis amicus, vir in divinis Scripturis eruditus, & ſecularibus literis nobiliter inſtructus, non minus virtutibus quam ſcientia venerandus; ut vivens adhuc in carne legatur coruſcaſſe miraculis, dum in ponte verſus S. Aurelium de majori Cœnobio tranſiens, claudum obviantem ſibi precibus ad Deum fuſis ſanaverit: Scripſit non ſpernenda lectionis opuſcula, de quibus tantum vidi ſubjecta, de Muſica librum unum, de horologio librum unum, Conſtitutionum Monaſtica reformationis per eum in ſuo, & aliis multis Cœnobio factarum lib. 2. Correxit etiam Pſalterium, Epiſtolas ad diverſos plures edidit, quæ rarò inveniuntur ſimul. Monachus antehac fuit S. Hemerani Ratisbonenſis: inde ad Abbatiam Hirſaugienſem omnium Fratrum conſenſu electus præſedit ibidem annis* 20. *&c.* Hic ſanctus vir poſtea ope S. Uldarici Cluniacenſis Monachi in Germaniam à S. Hugone Abbate transmiſſi, mirificè propagata eſt, & multis Monaſteriis aucta. Appellatur autem Hirſaugienſis, qua in Hirſaugienſi Monaſterio ad Germanos valde proſpicuo reformata fuit; aliquando etiam Cluniacenſis Congregatio Germaniæ appellata eſt ab Inſtitutore, ſeu potius reformatore S. Hugone Abbate Cluniacenſi. De hac Congregatione agunt Joan. Trithem. *lib.* 1. *de vir. illuſtr. Ord. S. Benedict. cap.* 9. ubi præciſa hujus Congregationis habet verba: *In Hirſavve ſub Abbate Guillelmo Reverendiſſimo valde viro, anno Domini* 1080. *hac reformatio in multa Cœnobia diffuſa fuit*, & Arnold. Wion. 2. *p. lign. vit. lib.* 5. *cap.* 11. & Chronica Caſſinen. antiqua.

Grandimontenſis Congregatio.

27 Grandimontenſit Congregatio eodem ſimul tempore & anno 1080. inſtituta eſt à Stephano Abanenſi ſub Regula Sanctiſſimi Patris Benedicti, quæ Grandimontenſis appellatur, cum à Monte pergrandi in Diœceſi Lemovicen. in Gallia (ubi principale ejusdem Congregationis conditum eſt Monaſterium) nomen acceperit. Non extenditur hæc Congregatio ultra terminos Galliæ, ubi ſeptemdecim habet Monaſteria ſub Regula ſanctiſſimi P. N. Benedicti, & quibusdam propriis Conſtitutionibus, quicquid dicant aliqui, nimirum Grandimontenſem Ordinem ſub peculiari Regula à noſtra Benedictina aliena degere. Huic Congregationi (teſte Renato Choppino *in Monaſticon. lib.* 2. *tit.* 1. *num.* 22.) conceſſit Joan. XXII. Fratres ejusdem Ordinis profeſſos, quos dociles n[illegible]t Abbates ad ſtudia mittere teneri: Item Fratres dicti Ordinis in Conventibus, in quibus recepti fuerint, perpetuo morari debere, niſi propter delicta & exceſſus tranſlatio fieret. Similiter Abbatem propter majora delicta deponi poſſe, & omnes Priores quolibet anno Grandimontem venire ad Capitulum generale oportere. Idem Renetus Choppinus *lib.* 1. *de ſac. polit. n.* 15. loquens de hac Congregatione hæc habet verba: *Satis de exterorum politia Eccleſiaſtica, quæ reprehendi magis, quam corrigi poſſit: nunc Franciam repetens gratulor patria religioſius paulo tractanti eccleſiaſtica munera, nec a ſemitis Patrum omnino diſcedenti, tritiſque ſacrarum lectionum veſtigiis. Nam Henricus II. Rex Julii III. Papa admonitu piè declaravit Monaſtici Ordinis capita, Veſtaliumque Cœnobia Virginum minimè teneri regio jure nominationis ad ſacras præfecturas, nec dignitates pariter Cathedralium, minorumve Collegiorum Eccleſiæ, ac Regularum Conventuum regiis codicillis* 4. *Calendas Auguſti* 1550. *qui in conſiſtorio Principis ſubinde promulgati ſunt pridie Nonas Sextiles eod. anno. Item receptum audimus in Monaſticis Primatibus Ordinis Grandimontani, ut Abba, Conventusque arbitrio diſtribuantur, etiam dum quatuor primum vacua Monachorum Præfectura, ſeu Conventuales Prioratus, ex qua die novus Cœnobii Antiſtes creatus ſit Grandimontenſis pro auſpicatu, nempe Abbatis in Monaſterium ingreſſu, quem noſtri homines jucundum adventum appellant. Atque adeo ut nec Gallus Princeps in ea Sacerdotia utatur nominatione, nec Pontifex Regia nominationis probatorio diplomate. Tales itaque Prioratus eligendo conferuntur à Cœnobiarchis ex priſco Monaſtici hujus Ordinis inſtituto, id quod pluſculis ſententiis decretum eſt. Prætoriani Conſilii ſecundum Franciſcum Nevilleum Antiſtitem Grandimontanum tricenos abhinc annos. Nec enim diverſam in partem judices flexit, quod Summus Pontifex illi principali nominationi ſuam adjunxiſſet auctoritatem, regiumque jus codicillari Prioratuum munere approbaſſet, præclaro certe Joann. XXII. reſcripto electivi habentur Grandimontani Monaſticorum Conventuum Primatus: hac tamen lege & cautione, ut ſi Conventus quiſque menſtruo ſpatio moreretur electionem, illico penes Grandimontis Abbam liberum ſit vacui Prioratus arbitrium, & cui collibuerit eum ipſum attribuendi. Novembris Lucæ* 17. *anno* 1317. *Iisdem Pontificis tabulis memorantur Clementis V. litera, & Innocentii IV. de Ordine Grandimontenſi, ac in univerſum Monaſtica familia ſtatuuntur canonica leges pleraque,* hæc Renatus Choppinus. De hac Congregatione agunt S. Antonin. *p.* 2. *hiſtor. tit.* 15. *cap.* 21. Vinc. Lyrinen. *in ſpec. lib.* 25. *cap.* 16. Caſſaneus *in Catal. glor. mund. p.* 4. *conſid* 70. Polyd. Virgil. *de invent. rer. lib.* 7. *cap.* 2. Plat. *de bon. ſtat. relig. lib.* 2. *cap.* 21. Marquers *de orig. Eremit. cap.* 20. §. 7. Azor. *inſtit. moral. p.* 1. *lib.* 12. *quæſt.* 2. Claud Robert. *in ſua Gallia Chriſtian. tract. de Abbat. litera* G. Sylveſt. Marul. *in ocean. relig. lib.* 2. §. 155. Molan. *in addit. ad Uſuard.* Raphael. Volater. *in anthropol. lib.* 20. Renat Choppinus *ubi ſupr.* & alii.

Ciſterci-

Ciſtercienſis Congregatio.

Ciſtercienſis Congregatio ſic dicta à Valle Ciſtercii in diœceſi Cabilonen. in Burgundia apud Gallos condita eſt à S. Roberto Abbate ſub an. 1098. Dicitur autem Ciſtercienſis à Ciſternis, in loco, ubi primum Monaſterium extructum fuit, repertis, cùm præ nemoris, ſpinarumque opacitate locus ille acceſſu hominum inſolitus à ſolis feris anteà habitaretur, qui poſteà à S. Roberto, & ſociis, voce è cælo demiſſa, eundem locum ad Regularis obſervantiæ aptiſſimum confirmante, cùm illis quærentibus dictum fuerit: *Hic veſter locus eſt*, excultus fuit, & celeberrimum Monaſterium ibidem erectum eſt.

Confirmatur hæc Congregatio ab Eugenio III. Kal. Aug. 1152. per hoc diploma ſcilicet:

EUGENIUS EPISCOPUS
Servus Servorum Dei.

Dilectis filiis Gothonio Ciſtercienſi; & cæteris Fratribus ac Monachis tam præſentibus quàm futuris, regularem vitam, & Ciſtercienſis Ordinis ſtatuta profeſſis, in perpetuum.

SAcroſancta Romana Eccleſia, ſicut in B. Petro, Apoſtolorum Principe, à Domino promiſſionem obtinuit, quòd univerſalis Eccleſiæ fundamentum exiſteret; & præceptum accepit, ut Chriſtianæ fidei profeſſores in fide, religione, omnique ſanctimonia confirmaret; ita pro univerſarum Eccleſiarum profectibus ſollicitam ſe ſemper exhibuit, & de ſe inſtituendo, conſervando, & provehendo in omnibus Eccleſiis cultum Sacræ Religionis, fuit omni tempore ſtudioſa: & ab ea, ſicut à fonte, ad univerſos Eccleſiæ filios ſit Religio derivata; & quod ab aliis, qui ſpiritus primitias acceperunt, religiosè ac ſalubriter inſtitutum eſt, per eandem immutabilem acceperit firmitatem. Inde eſt, dilecti in Domino filii, quòd Sacræ Religionis veſtræ opinione, tanquam odore agri pleni, cui benedixit Dominus, provocati, religioſis poſtulationibus veſtris benignum impertimur aſſenſum, & Regulares inſtitutiones veſtras auctoritate Apoſtolica confirmamus: in quibus ſub certis capitulis, quæ inferiùs annexa ſunt, decrevimus exprimenda. Statuiſtis equidem inter vos, ne in alicujus Antiſtitis diœceſi Ordinis veſtri Abbatia fundetur, donec ipſe Antiſtes decretum, quod inter Eccleſias Ordinis veſtri ad cuſtodiam diſciplinæ firmatum eſt, ratum ſe habere promittat. Et ut in omnibus Monaſteriis de Ordine veſtro, ſicut in Ciſtercienſi Eccleſia, Beati Benedicti Regula perpetuis temporibus obſervetur: & in lectionem ipſius nullus Ordinis veſtri profeſſor, præter ſimplicem & communem intelligentiam, quemlibet alium ſenſum inducat; ſed uniformiter, & ſicut quæque diffinita noſcuntur; intelligatur ab omnibus, & inviolabiliter obſervetur, eaſdemque penitùs obſervantias, eundem cantum, & eoſdem libros, qui ad officium Eccleſiaſticum pertinent, per univerſas Eccleſias veſtri Ordinis teneatis, nec aliqua omnino Eccleſia, vel perſona Ordinis veſtri adverſus communia ipſius Ordinis inſtituta privilegium à quolibet poſtulare audeat, vel obtentum quomodolibet retinere. Ordinatum eſt etiam inter vos, ut omnes Abbates de Ordine veſtro ſingulis annis ad Generale Capitulum Ciſtercienſe, omni poſtpoſita occaſione conveniant, illis ſolis exceptis, quos à labore viæ infirmitas corporis retardaverit; qui tamen idoneum Nuntium delegare debebunt, per quem neceſſitas remorationis illorum valeat Capitulo nuntiari: & illis item exceptis, qui in remotioribus partibus habitantes, ſine grandi, & evidenti difficultate ſe nequiverint Capitulo præſentare. Qui nimirum eo termino venient, qui eis in ipſo fuerit Capitulo conſtitutus. Præterea, ſi aliqua controverſia inter quoſlibet Abbates de Ordine veſtro emerſerit, vel de aliquo illorum tam gravis culpa fuerit propalata, ut ſuſpenſionem, aut depoſitionem etiam mereatur, quidquid inde à Capitulo fuerit canonicè diffinitum, ſine retractatione aliqua obſervetur.

Deinde in ſummario proſequitur principaliora puncta Charitatis, & circa fin. addit. quæ ſequuntur:

Perſonam autem de alio Ordine nulla Eccleſiarum veſtrarum ſibi eligat in Paſtorem, ſicut nec veſtri Ordinis aliquem Monaſteriis aliis ſtatuiſtis ordinari poſſe Abbatem. Hæc nimirum, dilectiſſimi filii, de multis inſtitutionibus Ordinis veſtri excerpſimus, & propriis curavimus capitulis deſignare. Quia verò ſingula, quæ ad Religionis profectum, & animarum ſalutem regulariter ordinaſtis, præſenti abbreviationi nequierunt annecti, nos cum his quæ præſcripta ſunt, omnia quæ continentur in charta veſtra, quæ appellatur Charitatis, & quæcunque inter vos Religionis intuitu regulariter ſtatuiſtis, auctoritate Apoſtolica roboramus, & vobis veſtriſque ſucceſſoribus, & omnibus, qui ordinem veſtrum profeſſi fuerint; inviolabiliter perpetuis temporibus decernimus obſervanda. De cætero, quia propoſitum firmum habetis, habitationis veſtræ loca extra converſationem ſecularium eligendi, grangias veſtras, ſicut & atria Eccleſiarum, à pravorum incurſu & violentia liberas & quietas fore ſtatuimus; & ut nullus ibi hominem capere, ſpoliare, verberare, aut rapinam exercere præſumat, in virtute Sancti Spiritus inhibentes. Sancientes etiam, ut propter communia interdicta terrarum, nulla Eccleſiarum veſtrarum à divinis compellatur officiis abſtinere, ſed liceat omnibus de Ordine veſtro excommunicatis & interdictis ejectis, clauſis januis, ſubmiſſa voce, Fratribus ſuis divina celebrare ſolemnia. Interdicimus item, ne aliqua omninò perſona Fratres Ordinis veſtri audeat ad ſecularia judicia provocare: ſed ſi quiſquam adverſus eos aliquid crediderit de jure competere, ſub Eccleſiaſtici Judicis examine experiendi habeat facultatem. Decernimus ergo, ut nulli aliquando liceat his, quæ in hac pagina ex auctoritate Apoſtolorum Principis à nobis confirmata & conſtituta ſunt auſu temerario contraire, ac noſtræ hujus Sanctionis vigorem aliqua præſumptione infringere. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, &c.

Dominus Anaſtaſius Papa IV. omninò ſimilem concedit confirmationem, ſub Dat. Laterani, idibus Decembris, anno 1153. ſicut etiam Adrianus Papa IV. & Alexander III. Quæ omnia privilegia extant excuſa Antverpiæ anno 1630. à Domino Chryſoſtomo Henriquez Hortenſi, cum omnibus aliis privilegiis omnium Congregationum Ciſtercienſium, ubi prædicta Congregatio Summorum Pontificum, & Imperatorum variis gratiis videtur roborata.

Sacra hæc Congregatio per viros ad Chriſtianam Philoſophiam penitus expeditos exordium admirabile ſumpſit in ipſo die Natalitio Sanctiſſimi Patris Benedicti Abbatis 12. Calend. Aprilis 1098. quem diem tunc temporis geminata lætitia ſolemnem reddiderat ob Dominicam Palmarum, in qua ſicut lætantibus Angelis, & tabeſcentibus dæmoniis omnium Salvator Chriſtus communi applauſu Hieroſolymam exceptus, & Sanctiſſimus Pater Benedictus ad cælum translatus eſt, ita Ciſtercienſis Congregatio univerſi orbis ſolamen, & Sanctorum gloriam primas edidit luces.

Ex hac Sacræ Congregationis arbore multi prodière fructus admirabiles, qui meliori ſeculo uſque ad hanc noſtram ætatem ſummopere Eccleſiam Dei ditarunt. Protulit ergo Pontifices Summos ſex, S. R. E. Cardinalia uſque ad 39. Archiepiſcopos 800. Epiſcopos 1400. Reges, & Reginas, eorumque filios, ac filias 35. Duces, & Duciſſas 28. Sanctos Canonizatos, & elevatos, quorum ſolemnitates officio Eccleſiaſtico variis in locis recoluntur, ſupra quingentos. Dixi, *Sanctos canonizatos, & elevatos*, non numerando S. Martyres, quorum nume-

numerum, ut ita dicam, innumerabilem nondum inveni. Scio, quod in ſola Calatravæ Religione Militati hujus Congregationis Ciſtercienſis bis mille Martyres hujus Sancti inſtituti recoluntur, qui ob fidem Chriſti varia tormenta paſſi ſunt, & eorum corpora ſumma religione in ſacello quodam, quod S. Maria ad Martyres, appellatur, aſſervantur. Diai, *Quorum ſolemnitates officio Eccleſiaſtice, &c.* quia in ſola Abbatia Claravallenſi ſuvt plusquam ſexcenti, quorum Reliquiæ Eccleſiaſtica auctoritate translatæ fuerunt, & tanquam Beatorum pignora ſumma veneratione coluntur. Ita dilatata eſt Congregatio Ciſtercienſis, ut ejus Monaſteria numerarentur tria millia, & quinquaginta duo, eacipiendo hujus inſtituti Militias, nempe Calatravæ, Alcantaræ, Monteſiæ, & nominis Jeſu, ſancti Michaelis, ſive de Ala, Milites templi, ſancti Juliani de Pereyro, Milites Aviſienſes, & Milites ſancti Mauritii de Sabaudia, & alios, quos *infrà* referam.

Agunt de hac venerabili Congregatione S. Anton. *p.* 2. *tit.* 18. *cap.* 12. §. 28. Caſſan. *in Catal. gl. mund. p.* 4. *conſid.* 58. Chriſtophor. Gozalez *in vita S. Bernardi*, Polyd. Virg. *de invent. lib.* 7. *cap.* 2. Platus *de bono ſtatu Relig. lib.* 2. *c.* 22. Paulus Morig. *de orig. Relig. lib.* 1. *cap.* 28. Sylveſt. Marulus *in Ocean. Relig. pag. mihi* 253. Angel. Manriquea *in ſpecul. hiſt. lib.* 25. *cap.* 94. Illeſcas *in hiſt. Pont. p.* 1. *lib.* 5. *cap.* 15. Hieronym. Rom. *de Repub. Chriſt. lib.* 6. *cap.* 12. Miranda *de Orig. Benedict. cap.* 64. Azor. *Inſtitut. moral. p.* 1. *lib.* 12. *q.* 2. Renatus Choppin. *lib.* 2. *tit.* 1. *n.* 22. Barnabas de Montalbo *in ſuis Chronic. ſæpè.* Laurent. Zamor. *par.* 7. *Monachor. myſtic. tom.* 2. *lib.* 6. Cardinal. Baron. *tom.* 11. *ſub anno Chriſti* 1098. & alii quamplurimi.

Fontanenſis Congregatio Eremitarum.

29 Fontanenſis Congregatio Eremitarum inſtituta fuit anno 1120. à B. Richardo, Monacho Ciſtercienſi, qui Regulam Benedictinam à juventute profeſſus, magno deſiderio eam rigidius ſervandi inſpiratione divina tactus in aſpera ſolitudine Fontanenſi cum aliis Monachis hanc Religionem ſub auſtera & rigidiſſima vita inſtituit, & ſæpè Beatiſſimi Patris Bernardi magiſterio ſubjecit; ideò mellifluus Doctor prædictus Beatum Richardum, & ſocios, Inſtitutores ſibi adhærentes ſub directione ſua amplexus eſt, & piam hanc vitæ mutationem approbavit, data illis ſequenti Epiſtola, ſcilicet:

Quanta audivimus, & cognovimus, ea, & Fratres noſtri uterque Gaufridus annuntiaverunt nobis, quemadmodum noviter recaluiſtis igne Dei, convaluiſtis de infirmitate, refloruiſtis in novitate ſancta; digitus Dei eſt iſte ſubtiliter operans, ſuaviter renovans, ſalubriter mutans, non quidem de malis bonos, ſed de bonis faciens meliores, quis dabit mihi, ut tranſeam & videam viſionem hanc magnam, hæc enim minus mira, minusque jucunda iſta promotio eſt, quàm illa mutatio, niſi quòd multò facilius reperias multos ſeculares converti ad bonum, quàm unum quempiam de Religioſis tranſire ad melius. Rariſſima avis in terris eſt, qui de gradu quem fortè in Religione ſemel attigerit, vel parum aſcendat. Veſtrum proinde dilectiſſimi tam inſigne, quàm ſalubre factum, non ſolùm nos, qui ſervi veſtræ ſanctitatis eſſe percipimus, ſed & univerſam meritò lætificat civitatem Dei, quippe quò rariùs, eò & chariùs. Erat autem & neceſſarium ad cautelam proximam defectus mediocritatem tranſcendere, & declinare teporem, qui Deo vomitum provocat, ſed etſi oportebat propter conſcientiam, Profeſſis quidem ſanctam Regulam, an extra ejus puritatem ſiſtere gradum, tutum ſit, ipſi ſiſtenti.

Hæc Religio Eremitarum Ciſtercienſium tam vigoroſa mirum in modum propagata eſt, & diffuſa in Anglia, & præcipuè in Comitatu Richmendiæ. Agunt de hac Congregatione Nicolaus Haſpeldius, quem citat, & ſequitur Chryſoſt. Henriquez ſæpè *in ſuo Menolog.* præcipuè *ſub die* 15. *Maji*, & Petrus Loyes *in tract. de progreſſ. Angliæ, lib.* 8. *ſub anno* 1120.

Fontis Ebraldi Congregatio.

Fontis Ebraldi Congregatio in Diœceſi Pictavienſi in Gallia à S. Roberto Bleſio, Pariſienſi Monacho Benedictino, initium, ſicuti & à celebri Fonte, juxta quem primum hujus Congregationis Monaſterium extructum eſt, nomen accepit. Tempus, quo inceperit hæc Congregatio, non ſatis mihi conſtat: ad ſecuritatem ponam annum Domini 1121. non ultrà, cùm hoc anno ejus ſanctus fundator obierit: quare potiùs ante hunc annum inſtituta erit. Hujus Ordinis, & Congregationis Monaſteria in Gallia ſatis hucuſque nota, ea viris, & fœminis, ſolo muro diſtinctis, compacta reguntur ab Abbatiſſa à Monialibus electa. Agunt de hac Congregatione Gulielm. Tyrus *lib.* 14. *cap.* 20. Aubertus Miræus *de ſtat. Relig. Chriſt. lib.* 1. *cap.* 21. & *de origine Monaſtica lib.* 2. *cap.* 10. Claud. Robert. *in Gallia Chriſt. tit. de Abbatiis, lit. F. verb. Fons Ebraldi*, Auguſtinus Barboſa *de Jur. Eccleſ. lib.* 1. *cap.* 41. 30

Mellicenſis Congregatio.

Mellicenſis Congregatio in Germania, nuncupata à celeberrimo Mellicenſi Cœnobio non longè à Vienna Auſtriæ condito, & à Calixto II. conſecrato appellata eſt. Hæc Congregatio à Dom. Sigibeldo, Abbate ejus Monaſterii, inſtituta eſt anno 1122. & adhuc viget in quibusdam Monaſteriis Germaniæ, præcipuè in Tegerruſtenſi Cœnobio prope Ingolſtadium, & aliis quamplurimis. Utitur proprio Breviario, & Cæremoniali, in quo præcipuè Cæremoniario in fine annotantur Conſtitutiones, juxta Regulam Benedictinam compilatæ. 31

Agunt de hac Congregatione Arnold. Uvion. 2. *p. lign. vit. lib.* 5. *cap.* 11. & Trithem. *lib.* 1. *de vir. illuſt. Ord. S. Benedict. cap.* 9.

Savigniacenſis Congregatio.

Savigniacenſis Congregatio eodem anno 1121. tempore D. Bernardi inſtituta fuit in præclaro Cœnobio Savigniacenſi, à quo ſortita eſt nomen Congregatio. Inſtituto D. Bernardi univerſali Congregationi Ciſtercienſi à Beato Serleone Savigniacenſi Abbate unita fuit cum triginta Cœnobiis, quæ prædictus Abbas Savigniacenſis hujus Congregationis Generalis eo tempore gubernabat. De hoc B. Inſtitutore, & ſubjectione ſuorum Monaſteriorum Ordini Ciſtercienſi facta, habetur Epitaphium in Eccleſia Claravallenſi in hunc, qui ſequitur, modum: 32

Dominus Serleo, vir Deo dignus, qui Savigniacum cum triginta Abbatiis in Generali Capitulo Ciſtercienſi, præſente Beatiſſimo Papa noſtro Eugenio III. per manum S. Bernardi in Ordini noſtri ſociavit, & Claravallenſi Cœnobio ſubmiſit, & contulit. Cùm verò nomen & officium poſt aliquot depoſuiſſet, eodem anno, quo S. Bernardus, de hac vita migravit, & D. Robertus ei ſucceſſit, Dominus Serleo prædictus eidem individuum comitem, & in omnibus officioſiſſimum ſeſe exhibuit, & in opere ſanctæ prædicationis, ad ædificationem Fratrum toto tempore, quo præfuit ad ejus imperium jugiter laboravit, id enim officium ei imponebat, quem ad hoc ipſum promptiſſimum fecerat exercitatio, & benignitas gratioſa. Mortuo autem Domino Roberto, & Domino Faſtredo in Abbatem Claravallenſem promoto, idem Serleo venerabilis 4. id. Septembr. ab hac vita decedens, ſequutus eſt Dominum Robertum patrem ſuum.

Agunt de hac Congregatione Chryſoſtomus Henriquez *in ſuo Menolog. ſub* 4. *id. Septembr. in annot.* & Paulus Longius *in Chronico Lazuenſis Eccleſiæ ſub anno* 1122. quo tempore, vel paulo ante, aut pòſt unita fuit prædicta Savigniacenſis Congregatio, cujus inſtitutionis authorem, & tempus nondum inveni.

Mon-

Montis-Virginis Congregatio.

Montis-Virginis Congregatio à S. Guilelmo Vercellenſi Monacho Benedictino, excitatur in Monte-Virgiliano, in quo olim Virgilius celebetrimus Poëta amœniſſimum hortum habuit, ſub anno Domini 1121. In quo Monte extructa eſt venerabilis Eccleſia ſub titulo Beatiſſimæ Virginis Conſtantinopolitanæ à Balduino Imperatore, qui eandem Eccleſiam pretioſis Reliquiis, ornamentis, & privilegiis dotavit. Fuit hæc Congregatio confirmata, & à juriſdictione Epiſcoporum exempta per Joannem, Epiſcopum Avellinum, ſub anno 1126. & à Roberto ſub anno 1131. & à Guilelmo itidem Epiſcopis Avellinen. ſub anno 1182. quæ exemptiones, & confirmationes poſteà approbatæ, & confirmatæ fuerunt ab Alexandro III. & Lucio III. Cæleſtino III. ut in hac Bulla.

Religioſam vitam eligentibus Apoſtolicum convenit adeſſe præſidium; ne fortè cujuslibet temeritatis incurſus, aut eos à propoſito revocet, aut robur (quod abſit) ſacræ Religionis infringat. Eapropter dilecti in Domino filii, juſtis poſtulationibus clementer annuentes, præfatum Monaſterium Sanctæ Dei Genitricis, & Virginis Mariæ de Monte-Virgine, in quo divino eſtis mancipati obſequio, ad exemplar Prædeceſſorum noſtrorum fel. record. Alexandri III. & Lucii III. Romanorum Pontificum, ſub D. Petri, & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus. In primis ſiquidem ſtatuentes, ut Ordo Monaſticus, qui ſecundùm Dominum, & B. Benedicti Regulam, in eodem Monaſterio eſſe dignoſcitur, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter obſervetur. Propterea quaſcunque poſſeſſiones, quæcumque bona idem Monaſterium in præſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis præſtante Domino poterit adipiſci, firma vobis, veſtriſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant. In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis. Locum ipſum, in quo præfatum Monaſterium ſitum eſt, cum omnibus pertinentiis ſuis, Eccleſiam S. Juliani, cum Hoſpitali in territorio Avellini, & in eodem territorio terras, vineas, caſtaneta, Caſtrum Mercuriani cum omnibus pertinentiis ſuis, Eccleſias S. Nicolai, & S. Baſilii, Eccleſiam S. Margaritæ tam in oblationibus, quàm in poſſeſſionibus. In tenimento Avellini Eccleſias S. Marci, S. Damiani. Quicquid juris habetis in Eccleſia S. Nicolai, & homines, & poſſeſſiones quas ibi habetis in eodem tenimento. Poſſeſſiones quas habetis in Monte-Forti. In tenimento Atripaldæ Eccleſiam S. Mariæ de Agnello, & alias poſſeſſiones, quas ibidem habetis. Homines & alias poſſeſſiones, quas habetis in Candida. Poſſeſſiones quas habetis in Crypta. In territorio Cicalæ Eccleſiam S. Mariæ de Pleſco, & homines, & poſſeſſiones, quas ibi habetis. Homines, & poſſeſſiones quas habetis in Caſali Bajani. In tenimento Palmæ, Eccleſiam S. Crucis, & homines, molendinum, & alias poſſeſſiones, quas ibi habetis. In tenimento S. Severini Eccleſiam S. Andreæ, homines, molendinum, & alias poſſeſſiones, quas ibidem habetis. Homines, & poſſeſſiones quas habetis in tenimento Montorii; domos & poſſeſſiones quas habetis in Salerno; poſſeſſiones quas habetis in tenimento Averſæ, & in caſali Caſccimiani: poſſeſſiones, quas habetis in tenimento Theani; poſſeſſiones, quas habetis in tenimento Capuæ: poſſeſſiones, quas habetis in tenimento Montis Fuſculi. Eccleſiam S. Joannis, Eccleſiam S. Mariæ, Eccleſiam S. Bartholomæi cum hominibus, & poſſeſſionibus, quas ibidem habetis; homines, molendinum, & alias poſſeſſiones, quas habetis in tenimento Tuphi: poſſeſſiones quas habetis in tenimento Argentii: poſſeſſiones quas habetis in Limatula: homines & poſſeſſiones quas habetis in tenimento Paroliſii: homines, domos, & poſſeſſiones, quas habetis in Caſtro Cervinariæ. In Beneventana civitate Eccleſiam Beatorum Apoſtolorum Philippi, & Jacobi, domos, vineas, & alia tenimenta, quæ ibidem habetis: Eccleſiam S. Mariæ de Petra Pollicina, cum hominibus, & poſſeſſionibus, & pertinentiis ſuis, & alia tenimenta, quæ ibidem habetis. Eccleſiam S. Petri à Palmaria cum pertinentiis ſuis, & alia tenimenta, quæ ibidem habetis. In tenimento Lapiſii, Eccleſiam S. Matthæ, & homines, & poſſeſſiones, quas ibidem habetis. In tenimento Tauraſis, molendinum, & alias poſſeſſiones. In tenimento frequenti Eccleſiam S. Nicolai, & homines, & poſſeſſiones, quas ibidem habetis. In tenimento Vici Eccleſiam S. Joannis, homines, molendinum, & balcatoria, & alias poſſeſſiones. In tenimento Biſaviæ Eccleſiam S. Petri, & alias poſſeſſiones. In tenimento Aſculano, Eccleſiam S. Petri, & alias poſſeſſiones. In tenimento Amandi, Eccleſiam S. Mariæ, & Eccleſiam S. Marci, & alias poſſeſſiones, domos videlicet, & vineas. In Maula Denteticii, Eccleſiam S. Mariæ, & alias poſſeſſiones. In Caſtello magno Eccleſiam S. Chriſtophori, & alias poſſeſſiones, quas habetis in tenimento Montellæ, & in civitate Trojana, domum, vineas, & terras, in loco, qui dicitur Sclavi. Eccleſiam Sancti Mauri, cum poſſeſſionibus, quas ibidem habetis. In tenimento Celentiæ, Eccleſiam S. Spiritus, cum omnibus pertinentiis ſuis. In tenimento Maſſæ Eccleſiam S. Honuphrii, cum molendinis, vineis, & aliis poſſeſſionibus, & cum omnibus pertinentiis. In tenimento Cometi Eccleſiam S. Helenæ, domos, vineas, & alias poſſeſſiones, quas ibidem habetis: poſſeſſiones, quas habetis in tenimento Dianæ. In tenimento Turbiæ Eccleſias S. Margaritæ, & S. Mariæ de Olivis, molendinum, vineas, & alias poſſeſſiones, quas ibi habetis. In tenimento ſancti Clerici Eccleſiam ſanctæ Mariæ de Angelis, homines, vineas, & alias poſſeſſiones. Eccleſiam S. Mariæ de Fontibus, vineas, & alias poſſeſſiones. quas ibi habetis. In tenimento Albani, & Tricarici, Eccleſiam S. Leonis, Chriſtophori, atque Icoxii, domos, vineas, & poſſeſſiones. Eccleſiam S. Helenæ, cum vineis, & aliis poſſeſſionibus, Eccleſiam S. Martini, cum poſſeſſionibus ſuis. In Caſtro S. Agathæ de Apulia, domos, molendinum, olivetum, vineas, & alias poſſeſſiones, quas ibidem habetis. In Caſtro Cypræ domos, & alias poſſeſſiones. In civitate Ariani domos, vineas, & alias poſſeſſiones. Eccleſiam S. Sylveſtri, in tenimento frequenti. In tenimento Rocchæ S. Felicis, Eccleſiam S. Cæſarii, & Eccleſiam S. Nicolai, & homines, & poſſeſſiones, quas ibidem habetis.

Sanè novalium veſtrorum, quæ propriis manibus, aut ſumptibus colitis, ſive de nutrimentis animalium veſtrorum nullus à vobis decimas exigere, aut extorquere præſumat.

Liceat quoque vobis Clericos, vel Laïcos, liberos, & abſolutos è ſeculo fugientes, ad converſionem recipere, & eos abſque contradictione aliqua retinere.

Prohibemus inſuper, ut nulli Fratrum veſtrorum poſt factam in Monaſterio veſtro profeſſionem, fas ſit abſque Abbatis ſui licentia de eodem loco diſcedere, diſcedentem verò abſque communium literarum veſtrarum cautione nullus audeat retinere.

Cùm autem generale Interdictum terræ fuerit, liceat vobis clauſis januis, excluſis excommunicatis & interdictis, non pulſatis campanis, ſuppreſſa voce, divina officia celebrare.

Chryſma vero, oleum ſanctum, conſecrationes altarium, ſeu Baſilicarum, Ordinationes Clericorum, qui ad ſacros Ordines fuerint promovendi, & alia Eccleſiaſtica Sacramenta à Diœceſano ſuſcipietis, ſi quidem Catholicus fuerit, & gratiam, atque communionem

Apoſtolicæ Sedis habuerit, & ea vobis voluerit ſine pravitate qualibet exhibere. Alioquin liceat vobis quæcunque malueritis catholicum adire Antiſtitem, gratiam & communionem Apoſtolicæ Sedis habentem, qui noſtra fretus auctoritate vobis, quod poſtulatis, impendat.

Libertatem quoque, quam in donatione Eccleſiarum veſtrarum, & receptionem mortuorum ad ſepulturam bonæ memoriæ Joannes Avellinenſis Epiſcopus, cum ſuorum Clericorum aſſenſu rationali diſpoſitione conceſſit, nos etiam auctoritate Apoſtolica confirmamus, & firmam impoſterum decernimus permanere. Sepulturam quoque ipſius loci liberam eſſe decernimus, ut eorum devotioni, & extremæ voluntati, qui ſe illic ſepelire deliberaverint, niſi fortè excommunicati, vel interdicti ſint, nullus obſiſtat, ſalva videlicet juſtitia illarum Eccleſiarum, à quibus mortuorum corpora aſſumuntur.

Obeunte verò te nunc ejusdem loci Abbate, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſubreptionis aſtutia, ſeu violentia ponatur, niſi quem Fratres communi conſenſu, vel Fratrum pars majoris & ſanioris conſilii, ſecundùm Dei timorem, & Beati Benedicti Regulam providerint eligendum.

Decernimus ergo, ut nulli omninò hominum liceat præfatum Monaſterium temerè perturbare, vel poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinare, minuere, ſeu quibuslibet vexationibus fatigare, ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione ac ſuſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura, ſalva Sedis Apoſtolicæ auctoritate, & Diœceſani ejus, in quo fueritis, juſtitia. Si qua ergo in futurum Eccleſiaſtica, ſecularisve perſona hanc temerè conſtitutionis paginam ſciens, contra eam venire tentaverit, ſecundò, tertiove commonita, niſi reatum ſuum congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis, honorisque ſui dignitate omni tempore careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate agnoſcat: & à ſacratiſſimo corpore, ac ſanguine Dei, & Domini Redemptoris Noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini Noſtri Jeſu Chriſti, quatenùs, & hîc fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen, Amen, Amen.

Perfice greſſus meos in ſemitis tuis.

Ego Cæleſtinus Catholicæ Eccleſiæ Epiſcop.

Datum Lateran. per manum Gentü S. Luciæ in Orthea Diac. Card. Domini Papæ Camerarii 11. Novembr. Indict. 3. Incarnationis Dominicæ anno 1197. Pontificatus Domini Cæleſt. anno 7.

Et Urbanus IV. ſub Dat. 5. id. Jan. Pontif. ſui anno ſecundo confirmat, & concedit de novo immunitates omnes, & libertates à Romanis Pontificibus conceſſas Monachis Montis-Virginis, necnon libertates, & exemptiones ſecularium onerum à Regibus, & Principibus, vel aliis Chriſti fidelibus, & illos Monachos ſoli Romanæ Eccleſiæ cenſuales exiſtere declarat. Ab eodem Pontifice obtinuit Abbas Montis Virginis, Generalis totius prædictæ Congregationis, uſum Pontificalium, & ornamenta Pontificialia; & benedictionem calicis, & aliorum vaſorum, & ornamentorum Eccleſiaſticorum, & ut poſſit cognoſcere de matrimoniis inter vaſallos, in quos habet jurisdictionem, & inter alia ornamenta deferri Mozzettam.

Agunt de hoc Ordine Carolus Zappia *in Authen. Ingreſſi, C. de ſacroſ. Eccleſ. cap.* 42. *num.* 7. Thomas Coſtus *in vita S. Guilielmi*, Ovidius de Luiis hujus Congreg. Monach. *in Relat. Sanctiſſimæ Virginis B. Mariæ Montis-Virginis.* Arnold. Uvion. *p. lign. vit. cap.* 50. Felix Renda Monach. Mont. *in vita S. Guilielmi.* Joan. Nuſcenſ. *in vita S. Guilielmi.* & alii.

Gilbertana Congregatio.

Gilbertana Congregatio à S. Gilberto de Sempin- 34
gam ſic dicta, ab eodem in Anglia in Epiſcopatu Liconien. condita fuit anno Domini 1148. & ab Eugenio III. approbata. Puto tamen, quod hujusmodi Congregatio penitùs ſit extincta, ſicut etiam exiſtimant Gulielmus Neubugen. *de reb. Angl. lib.* 5. *cap.* 16. *in deſcriptione Chronographica Britanniæ, Angliæ, Scotiæ, & Hiberniæ, fol.* 425. De hac Congregatione hæc præciſa habentur verba: *In Orientali Keſtevana parte, quæ ad Hollandiam vergit tendentibus in Boream ordine ſuccedunt, primùm Deping, id eſt, ut author eſt Ingulphus, profundum pratum, ubi Riccardus de Rulos Guilielmi Conquæſtoris Camerarius, VVeinlandum flumen foſſato excludens, quod ſæpè inundavit, & ædificans ſuper foſſatum plurima tenimenta, magnam villam fecit. Deinde Burne Edmundi Regis inauguratione, & caſtro VVakorum notum; poſtea Sempingam Religioſo Ordine Gilbertinorum, à Gilberto loci Domino inſtituto celebre: Ille enim vir planè mirabilis, ut ſcribunt Monachi, & in cuſtodia mulierum gratia ſingularis, anno Domini* 1148. *contra Juſtiniani Conſtitutiones, quæ duplicia Monaſteria, id eſt, virorum ſimul, & mulierum vacabant. Verùm Eugenii III. auctoritate munitus ex viris, & mulieribus ſectam inſtituit, quæ ita excrevit, ut ipſe* 13. *Cœnobiorum hujus Ordinis fundamenta jecerit, & Gilbertinos Fratres* 700. *Sorores* 1000. *in ſuis Cœnobiis vivus habuerit.*

Agunt de hac Congregatione Petrus *in Catalog. lib.* 3. *cap.* 83. Trithem. *lib.* 2. *de vir. illuſtr. Ord. S. Benedict. c.* 217. & Sigibertus Monach. *ejusd. Congreg. in vita hujus ſancti Inſtitutoris, & Hieronym. Pauli Barcinon. in Provinc. Eccleſiar. impreſſ. Rom. ann.* 1493. ubi loquens de Congregationibus militantibus ſub Regula S. Benedicti, ait: *Gilbertus inſtituit Ordinem in Anglia ſub Regula S. Benedicti, qui Ordo per Priorem ſolitus eſt gubernari.*

Gulielmitana Congregatio à S. Guilielmo Aquitaniæ, ac Pictavienſium Duce ſic nuncupata, circa annum Domini 1156. ſub Anaſtaſio IV. initium ſumpſit; modum converſionis, & cauſam inſtitutionis hujus Ordinis, *ſuprà* cùm ageremus de Eremiticis Congregationibus S. Auguſtini, inter quas aliqui hanc enumerant, videre poteris; nunc dubia ſententia circa Regulam, inibi relata, aperienda eſt.

Sunt ergo, qui aſſerant, Gulielmitas à principio ſuæ erectionis uſque ad tempora Gregorii IX. nullam certam Regulam imitatos fuiſſe, ſed ſolis Conſtitutionibus à prædicto Gulielmo editis vitam Regularem duxiſſe, quas cùm nimis aſperas conſideraſſet Gregorius Papa, mitigato auſteritatis rigore, ut magis Ordo in Dei honorem dilatari poſſet, eisdem Gulielmitis Regulam D. Benedicti, utpote mitiorem, indixit. Alii aſſerunt Gulielmitas à principio ſuæ inſtitutionis Regulam D. Benedicti obſervaſſe, verum in generali unione per Alexandrum IV. facta cum aliis Eremitis Regulam S. Auguſtini ſumpſiſſe. Ultimo, alii contendunt à principio ſemper fuiſſe ſub Regula S. Auguſtini, quod convincere conantur ex Bulla quadam Innocentii IV. quam refert Marquez *de Orig. Eremit. S. Auguſtini, cap.* 13. §. 2. directam *Priori, & Fratribus Eremitarum Vallis S. Gulielmi, Ordinis S. Auguſtini.* qui tamen Pontifex Alexandrum IV. præceſſit: ex quibus verbis inferunt, nihil obſtare quominus dicamus Gulielmitas ante unionem militaſſe ſub Regula D. Auguſtini, etiam à principio ſuæ inſtitutionis.

Verùm hanc D. Gulielmi Congregationem fuiſſe ab initio ſub Regula S. Benedicti, præter congruentiam *ſuprà* relatam, ex ſequentibus Pontificiis Conſtitutionibus oſtendam: Et primò ex Bulla Alexandri IV. à Chryſoſtomo Henriquez relata inter privileg. Ciſtercien. pag. 455. in qua Congregatio hæc ſuſcipitur ſub

pro-

protectione, & tutela Sedis Apoſtolicæ, confirmantur ejuſdem bona, & aliæ gratiæ quamplurimæ conceduntur.

Ex qua item clarè habetur hujuſmodi Congregationem ſemper militaſſe ſub Regula D. Benedicti, quod expreſsè indicant illa verba: *Ut Ordo Monaſticus, qui ſecundùm Deum, & B. Benedicti Regulam inſtitutus eſſe dignoſcitur:* quæ verba repetuntur etiam in Bulla, quæ ab eodem Pontifice, & accipitur Congregatio ſub protectione Sedis Apoſtolicæ, & confirmantur item bona Congregationis, quæ incipit: *Religioſam vitam*, 3. Non. Septemb. 1248. Quibus Conſtitutionibus prædictum Pontificem per generalem illam unionem Eremitarum Ordinis S. Auguſtini non derogaſſe, expreſsè habetur ex alio ejuſdem Pontificis diplomate *ſuprà* in Congregationibus Eremitarum S. Auguſtini notato, ubi ex illis verbis, *ſub Regula S. Benedicti remanere in ſolito habitu liberè valeatis:* clarè habetur ante hujuſmodi unionem fuiſſe ſub prædicta Regula. Neque obſtat inſcriptio *ſuprà* relata Innocentii IV. nam conceſſo, quòd in Valle S. Gulielmi fuerint Eremitæ Ordinis S. Auguſtini, inde tamen non benè probatur, neceſſariò fuiſſe Gulielmitas, ſicut non convincitur omnes, qui degunt in Monaſteriis à S. P. Benedicto, & aliis editis, eſſe Monachos, S. Benedicti, vel illius Ordinis, cujus fundator Monaſterii; præterquam quòd forſan erat titulus patroni loci, ſeu agnominatio non eſt ſatis ad inducendam aliquam particularem Regulam. Cùm ergo ex alio capite habeamus hujuſmodi Ordinem inſtitutum fuiſſe ſub Regula S. Benedicti, ex prædictis Conſtitutionibus aſſerere liberè poſſumus etiam contra primam ſententiam, non fuiſſe Monachos hujus Congregationis ſub ſolis particularibus Conſtitutionibus D. Gulielmi. Quòd ſi aliquis adhuc mordicùs hanc ſententiam defendere cupiat, ſatis nobis erit demonſtraſſe Gulielmitas ante unionem generalem nunquam ſuſcepiſſe Regulam S. Auguſtini; benè tamen Regulam S. Benedicti; nam illa particula, *remanere*, denotat fuiſſe, ſeu extitiſſe ſub tali Regula.

Verum quidem eſt, quòd poſt decretum unionis virtute literarum Apoſtolicarum quidam Gulielmitæ ad Ordinem Auguſtinianum tranſierunt, & quædam Monaſteria Gulielmitarum ab ipſis Auguſtinianis occupata fuêre, verum Conſtitutione Urbani IV. ſub datum apud veterem 10. Calend. Febr. 1623. quæ incipit: *Præclara*, cavetur, ne ampliùs liceat Gulielmitis ad Ordinem Auguſtinianum tranſire, & per Clementem IV. decernitur, bona ſeu Monaſteria prædicta occupata reſtituenda eſſe Gulielmitis, atque Guilelmitas liberè eſſe, & manere ſub Regula S. Benedicti, atque ut totius controverſiæ ſtatus cognoſcatur, & præcedentium veritas pateat, inſerenda eſt hîc Conſtitutio prædicti Summi Pontificis.

CLEMENS EPISCOPUS
Servus Servorum Dei.

Dilectis filiis Generali, & aliis Prioribus ac Fratribus Eremitarum Ordinis S. Gulielmi, ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem.

EA, quæ judicio, vel concordia terminantur, firma debent & illibata perſiſtere, & ne in recidivum concluſionis ſcrupulum relabantur, Apoſtolico convenit præſidio muniri. Exhibita ſiquidem Nobis nova petitio continebat, quòd dudum à fel. record. Alexandro Papa, Prædeceſſore noſtro, mandatum, ut dicitur, emanavit, ut de ſingulis Domibus Eremitarum, quarum quædam Sancti Guilielmi, quædam Sancti Auguſtini Ordinum, nonnullæ etiam Fratris S. Joannis Boni, aliquæ verò de Fabali, aliæ verò de Brictinis cenſebantur, & apud omnes ambiguis interdum nuncupationibus vacillabant, duo Fratres cum pleno mandato ad ipſius Prædeceſſoris mitterentur præſentiam, quod ejus circa ipſas ſalubriter ordinaret diſpoſitio recepturi. Cùmque Fratres ejuſmodi ad Sedem Apoſtolicam acceſſiſſent, dilectus filius noſter Richardus, Sancti Angeli Diaconus Cardinalis, auctoritate mandati Prædeceſſoris ejuſdem vivo ad eum ſermone directi, univerſas Domos & Congregationes earundem Ordinum in unam Ordinis Eremitarum S. Auguſtini profeſſionem & Regularem obſervantiam perpetuò counivit: idemque Prædeceſſor ipſius Card. proceſſum approbans, illum auctoritate Apoſtolica confirmavit: & poſtmodum veſtræ volens providere quieti, vobis Apoſt. auctoritate conceſſit, ut ſub Regula S. Benedicti ſecundùm inſtitutionem B. Gulielmi poſſetis in habitu ſolito licitè remanere, non obſtantibus aliquibus literis, gratiis, ſeu privilegiis ab eadem Sede in contrarium impetratis, ſeu etiam impetrandis. Sanè inter vos ex parte una, & Generalem, ac alios Priores, & Fratres Eremitarum ejuſdem Ordinis S. Auguſtini ex altera, ſuper eo, quò ipſi domum de Porta Sanctæ Mariæ de Ibiſerbone, de Corona S. Mariæ, & quaſdam alias Domos ipſius Ordinis S. Guilelmi cum Fratribus Domorum ipſorum Alemanniæ, & Hungariæ regnorum, occaſione hujuſmodi unionis (cui vos non conſenſeratis,) in prædicto S. Auguſtini Ordine receperant, ac Domos ipſas cum Fratribus ſuis incorporaverant eidem Ordini S. Auguſtini, in veſtrum præjudicium & gravamen, materia quæſtionis exorta, Nos dilectum filium noſtrum Joannem S. Mariæ in Coſmedin Diac. Cardinalem dedimus in cauſa hujuſmodi partibus Auditorem: coram quo lite legitimè conteſtata, factiſque poſitionibus & reſponſionibus ad cauſam, tandem partes ipſæ viam pacis & concordiæ amplectentes, videlicet Frater Joannes de Luiſen, Procurator veſter, pro vobis, à quibus habebat ad hoc ſpeciale mandatum, ac idem Prior Generalis Eremitarum dicti Ordinis S. Auguſtini pro ſe, ac aliis Prioribus, ac Fratribus ſui Ordinis, & dictis Domibus, ac Prioribus, & Fratribus, de quibus erat contentio; quorum Procurator erat ante venerabilem Fratrem noſtrum Prænеſtinum Epiſcopum, cui cura prædicti Ordinis Sancti Guilielmi, & perſonarum ipſius eſt ab eadem Sede commiſſa, in præſentia noſtra de voluntate, & conſenſu ipſius R. Card. cui curam prædicti Ord. Eremitarum S. Auguſtini eadem Sedes commiſit, tanquam in arbitrium, arbitratorem & amicabilem compoſitorem ſuper cauſa hujuſmodi, & omnibus eam contingentibus, altè & baſsè, ſub pœna mille marcarum argenti compromittere, ac ipſius ordinationi, definitioni, laudo, arbitrio, & arbitratui totaliter ſe committere curaverunt, promittentes, ſuper hoc præſtito juramento, ſeratum, & firmum habituros quidquid idem Epiſcopus ſuper hoc ſtatueret, arbitraretur, diceret, & etiam ordinaret. Dictus etiam Epiſcopus à partibus accepto hujuſmodi compromiſſo, à nobis obtento vivæ vocis oraculo & conſenſu, ſuper præmiſſis ordinandi, ſtatuendi, definiendi, decernendi & providendi, prout ſibi expeditiùs videretur; ſuper hoc fecit quandam ordinationem providam inter partes, prout in inſtrumento publico inde confecto, ipſius Epiſcopi ſigillo munito, pleniùs continetur. Nos itaque veſtris ſupplicationibus inclinati ordinationem ipſam ratam, & firmam habentes, ac defectum, qui erat in procuratione ipſius Prioris Generalis prædicti Ordinis ſancti Auguſtini, ex eo, quòd ad compromittendum non habebat mandatum, & quid aliud in Procuratoris partium iſtarum extiterat, ſupplentes de Apoſtolicæ plenitudine poteſtatis, eam auctoritate Apoſtolica confirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus, tenorem ipſius inſtrumenti de verbo ad verbum inſeri facientes, qui talis eſt:

In nomine Domini, Amen.

PRæſidente rationis imperio in animo judicantis, ſedet in examine veritatis pro tribunali Juſtitia, & quaſi

quaſi Rex in ſolio judicii rectitudo, cujus diſſipatur intuitu propriæ voluntatis arbitrium, & acceptio perſonarum. Ex quo fit, ut parvi & magni, pauperes, & divites, potentes & debiles, abſentes & præſentes æquo libramine judicentur. Sanè, prout Prior Generalis, aliique Priores, & Fratres Eremitæ S. Auguſt. dicebant, dudum à fel. record. Domino Alexandro Papa IV. emanavit mandatum, ut de ſingulis Domibus Eremitarum, quarum quædam Sancti Auguſtini Ordinum, nonnullæ autem Fratris Joannis Boni, aliquæ verò de Fabali, aliæ verò de Bricttinis cenſebantur, duo Fratres cum pleno mandato ad ipſius Domini Papæ mitterentur præſentiam, quod ejus circa ipſos ſalubriter ordinavit diſpoſitio, recepturi. Cùmque Fratres ipſi ad Sedem Apoſtolicam acceſſiſſent, ipſi coram venerabili in Chriſto Patre, Domino Richardo, Dei gratiâ Sancti Angeli Diacono Cardinale, quem idem Dominus Alexander Papa negotio unius perficiendæ deputaverat vice ſua, ad idſufficientia exhibuerunt mandata, & in Generali eorum Capitulo, tunc celebriter in urbe congregato, nomine eorum, à quibus fuerant deſtinati, & de communi Capituli ejuſdem aſſenſu, ſe, & Domos eaſdem in unam Ordinis obſervantiam, & vivendi formam uniformem redigi, unumque ex eis ovile fieri, Generalis Prioris præſentia gubernandum, unanimiter conſenſerunt. Sicque Cardinalis, ipſius Domini Alexandri Papæ auctoritate mandati vivo ad eum ſermone directi, necnon & concordi eorundem Fratrum, ac prædicti Capituli conſenſione ſuffulto, univerſas Domos, & Congregationes eaſdem in unam Ord. Eremitarum S. Auguſtini profeſſionem Regularem obſervantiam perpetuò counivit; idemque Dominus Alexander Papa ipſius Cardinalis proceſſum approbans, illud auctoritate Apoſtolica confirmavit. Verùm generoſi viri, Generalis, & alii Priores, & Fratres Eremitæ ipſius Ordinis S. Guilielmi, unioni hujuſmodi minimè ſe conſenſiſſe, imò contradixiſſe potiùs, aſſeverabant, dicentes, quod prædictus Dominus Alexander Papa, quieti eorum paterno volens providere affectu, eis Apoſtolica auctoritate conceſſit, ut ſub Regula Beati Benedicti, ſecundùm inſtitutionem B. Guilielmi poſſent in habitu ſolito liberè remanere, non obſtantibus aliquibus literis, gratiis, vel privilegiis ab eadem Sede in contrarium impetratis, vel impoſterùm impetrandis. Porrò prædicti Priores, & Fratres ipſius Ordinis aſſerentes, quòd dicti Generalis & alii Priores, & Fratres Eremitæ ejuſdem S. Auguſtini, Domos de Porta Sanctæ Mariæ de Ibiſerbone, Moguntinenſis Diœceſis, de Corona Sanctæ Mariæ de Fuviſene, Conſtantienſis Diœceſis; de Hemninchuſen, de Valle ſpecioſa, Ratisbonenſis Diœceſis; de Mindelban, Auguſtenſis Diœc. Vallis S. Joannis de Binonia, de Inſula Sanctæ Mariæ, Pragenſis Diœceſis; de Lixtin, Caminenſis Diœceſis; & quaſdam alias Domos prædicti Ordinis S. Guilielmi, cum Fratribus Domorum ipſarum, Alemanniæ, & Hungariæ regnorum, occaſione hujuſmodi unionis (cui, ut dictum eſt, Priores & Fratres prædicti Ordinis S. Guilelmi, ſe non conſenſiſſe, ſed potiùs contradixiſſe dicebant,) in prædicto Ordine S. Auguſtini incorporari fecerant, ac Domos ipſas cum Fratribus ſuis incorporaverant eidem Ordini S. Auguſtini, in eorundem Priorum & Fratrum Ordin. S. Guilielmi præjudicium & gravamen, & inter eorum Priores & Fratres ipſius Ordinis S. Guilielmi. Ex parte una & prædictos Priores & Fratres ipſius Ordinis S. Auguſtini, ac Domorum ſupradictarum ſuper hoc ex altera parte, materia quæſtionis exorta, Sanctiſſimus Pater Dominus Clemens Papa IV. venerabilem in Chriſto Fratrem Dominum I. Dei gratia S. Mariæ in Coſmedin Diaconum Cardinalem, dedit in cauſa hujuſmodi partibus Auditorem. Lite igitur in ea coram eodem Domino I. Cardinale legitimè conteſtata, factiſque poſitionibus & reſponſionibus ad cauſam, tandem partes volentes litigiorum vitare anfractus, ac viam pacis & concordiæ amplectentes, videlicet Frater Joannes de Luiſen, Procurator prædictorum Generalis, Priorum, & Fratrum Eremitarum ipſius Ordinis S. Guilielmi, pro eis, à quibus habebat ad hoc ſpeciale mandatum, ac Frater Guido, Prior Generalis Priorum ac Fratrum Eremitarum ipſius Ordinis S. Auguſtini pro ſe, ac aliis Prioribus, & Fratribus ſui Ordinis, & dictis Domibus, & Prioribus & Fratribus ipſarum, de quibus erat contentio, quarum Domorum, & Priorum & Fratrum ipſorum Procurator erat ante nos; Stephanum miſeratione divina Præneſtinum Epiſcopum, quibus cura prædicti Ordinis S. Guilielmi, & perſonarum ipſius eſt ab eadem Sede commiſſa, de voluntate dicti Domini R. S. Angeli Diaconi Cardinalis, cui curam prædicti Ordinis Eremitarum S. Auguſtini eadem Sedes commiſit, tanquam in arbitrium, arbitratorem, & amicabilem compoſitorem ſuper cauſis, litibus, & quæſtionibus hujuſmodi, quæ erant, vel eſſe poſſent ſuper prædictis, & eorum occaſione, altè & baſsè, ſub pœna mille marcarum argenti, compromittere, ac noſtræ ordinationi & definitioni totaliter ſe ſubmittere curaverunt; promittendo, ſuper hoc præſtito juramento, & ſub pœna mille marcarum argenti, gratum & firmum habituros ſe, dictaſque Ordinis Domos, & Priores, ac Fratres eorundem Ordinum, & Domorum, totum quidquid ſuper prædictis ordinaremus, ſtatueremus, arbitrati eſſemus, prout in publico inſtrumento inde confecto per manus Lombardi, Notarii, infraſcripti pleniùs continetur. Nos itaque à partibus accepto hujuſmodi compromiſſo, & à Sanctiſſimo Patre Domino Noſtro Clemente Papa IV. obtento vivæ vocis oraculo, conſenſu, & licentia ordinandi, ſtatuendi, definiendi ſuper his, prout nobis expeditius videretur, ac etiam arbitraria poteſtate nobis à partibus ipſius conceſſa ordinamus, dicimus, ſtatuimus, providemus, & arbitramur, quòd prædictæ Domus de Porta ſanctæ Mariæ de Ibiſerborne, & de Corona ſanctæ Mariæ, necnon & ſi quæ aliæ ſunt in regionibus diverſis, exceptis prædictis Regnis Alemanniæ, & Hungariæ, cum ipſorum Fratribus, eorumque poſſeſſionibus, & juribus ad dictum Ordinem ſancti Guilielmi totaliter redeant, & ſub Regula ſancti Benedicti, ſecundùm inſtitutionem ſancti Guilielmi remaneant in habitu ſolito, antequam tranſirent ad ſancti Auguſtini Ordinem ſupradictum. Quas Domos cum juribus & pertinentiis ſuis eidem Priori generali Ordinis ſancti Guilielmi ſupradicti ſententialiter laudamus, decernimus, omni tempore pertinere, & nullo modo dicto Priori Generali, aliiſque Prioribus & Fratribus Eremitarum Ordinis S. Auguſtini debere ſubeſſe; eiſdem Generali, aliiſque Prioribus, & Fratribus Eremitarum ſancti Auguſtini ſuper ipſis perpetuum ſilentium imponentes. Ita tamen, quòd Fratres domorum ipſarum, qui ad alia loca Eremitarum Ordinis ſancti Auguſtini ſe fortè tranſtulerint, ad Domos ipſas, vel ad ipſum Ordinem S. Guilielmi redire non compellantur inviti, ſed illuc redeant, & ibidem admittantur, ſi id de ipſorum Fratrum, qui ſe tranſtulerint, proceſſerit voluntate, quem reditum eis concedimus intra menſem, poſtquam hoc eis fuerit intimatum. Illi etiam Fratres, qui medio tempore in prædictis Domibus beati Auguſtini Regulam & Ordinem ſunt profeſſi, ſive in ipſis morentur, ſive ad alia loca ipſius Ordinis S. Auguſtini ſe tranſtulerint, inviti non compellantur in ipſis Domibus morari; ſive ad ipſas Domos, vel ad Ordinem ſancti Guilielmi redire, ſed id infra dictum terminum in eorum voluntate conſiſtat: reliquæ verò domus prædictæ, & omnes aliæ Domus, quæ de prædicto Ordine ſancti Guilielmi ad prædictorum Eremitarum Ordinem ſancti Auguſtini in prædictis Regnis Alemanniæ, & Hungariæ tranſierunt cum ipſarum Fratribus & juribus, bonis

mobi-

mobilibus, & immobilibus, & pertinentiis univerſis permaneant in prædicto Ordine ſancti Auguſtini pacificè, & quietè, & eas decernimus, & arbitramur ad eundem Ordinem ſancti Auguſtini omni tempore pertinere ſupradictis Generali, aliiſque Prioribus & Fratribus Ordinis ſancti Guilielmi perpetuum ſilentium imponendum. Ordinamus etiam, & dicimus, laudamus, & arbitramur de conſenſu, licentia, & poteſtate prædictis, quòd memorati Generalis, & Priores, & Fratres Eremitarum ſancti Auguſtini prætextu unionis hujusmodi, vel aliaquacunque cauſa aliquas Domos eorundem Eremitarum ipſius Ordinis ſancti Guilielmi ad Ordinem ſuum de cætero non recipiant, nec ſe de ipſis aliquatenus intromittant, nec unquam ipſi Ordini ſancti Guilielmi, vel aliquibus de ipſo Ordine moveant de unione, vel ſubjectione aliquam quæſtionem. Et ſi contigerit eos contra facere, vel venire: Volumus & arbitramur, quòd liceat Priori Generali, & aliis Prioribus, ac Fratribus Ordinis ſancti Guilielmi poſſeſſionem ingredi Domorum, de quibus erat quæſtio inter partes. Si verò Generalis, Priores & Fratres Ordinis ſancti Guilielmi contra prædicta facerent, vel venirent, aut aliquando de prædictis Domibus dicto Ordini ſancti Auguſtini adjudicatis, vel aliquas alias ad ipſum ſancti Auguſtini Ordinem, pertinentes recepiſſent, vel imposterùm recipere attentarent, liceat Priori Generali & Provincialibus Eremitarum Ordinis ſancti Auguſtini retentis Domibus, quæ per hoc arbitramentum debent eidem Ordini ſancti Auguſtini remanere, ingredi in poſſeſſionem dictarum earundem Domorum, quæ debent ad Ordinem ſancti Guilielmi redire, pœna in compromiſſo contenta nihilominùs exolvenda à parte contrarium faciente, & nihilominùs hac ſupradicta ordinatione & laudo noſtro ſalvo in omnibus permanente. Et quia intendimus omnem quæſtionem à dictis Ordinibus removere; Volumus & mandamus ſub pœna excommunicationis de licentia nobis conceſſa, quòd deinceps nullus Frater prædicti Ordinis ſancti Guilielmi ad dictum Ordinem ſancti Auguſtini aliquatenùs admittatur, vel modo aliquo recipiatur, & è converſo quòd nullus Frater profeſſus dicti Ordinis ſancti Auguſtini ad dictum Ordinem ſancti Guilielmi aliquo modo recipiatur, vel admittatur. Et ſi quid contra attentatum fuerit, receptionem ipſam refutamus & pronuntiamus irritam & inanem, & receptus ad ſuum Ordinem redire compelletur: & decernimus irritum & inane, ſi ſecùs contigerit attentari: his tamen quæ ſuprà de Fratribus Domorum, de quibus erat inter partes contentio, dicta ſunt, in ſua manentibus firmitate. In cujus rei teſtimonium præſens inſtrumentum per infraſcriptum Lombardum, Notarium noſtrum hujusmodi ordinationis, laudi, & arbitrii noſtri pronuntiationem præſentem ſcribi, & publicari mandavimus, ipſumque fecimus noſtri ſigilli munimine roborari. Latum & pronuntiatum eſt hujusmodi noſtri arbitrii laudum, ordinamentum, & quidquid ſuperiùs continetur, Viterbii in hoſpitio noſtro in præſentia dicti Fratris Guidonis Prioris Generalis Ordinis ſancti Auguſtini, & Fratris Guilielmi Prioris Generalis ſancti Guilielmi, & dicti Fratris Joannis de Lnisen, dicti Ordinis ſancti Guilielmi Procuratoris, & de ipſorum voluntate, & plena concordia, ac præſentibus venerabili Patre Joanne Sipontino Archiepiſcopo, Fratre Simeone Canonico ſancti Joannis de Platea Urbenetavenſi, Camerario noſtro Magiſtro Andrea, Priore ſanctorum Apoſtolorum de Spoleto, Magiſtro Paulo, Archidiacono Cameracenſi in Eccleſia Strigonenſi, Magiſtro Joanne Romanucio, Domini Papæ Scriptore, Fratribus Verinenegua, & Gratia, de Ordine Minorum, Capitaneis noſtris, & aliis pluribus ad hæc vocatis, & rogatis teſtibus in continenti poſt compromiſſum in nos factum, videlicet, in anno Nativ. Dom. 1266. Indict. 8. menſe Julio, die ult. ejuſdem menſis, Pontificatus Domini Clementis Papæ IV, an. 2.

Ego Lombardus, quondam Venvillani de Prædio Bortenſi Imperiali auctoritate Notarius publicus, prolationi, ſive pronuntiationi hujusmodi laudi, arbitrii, ordinationis, & omnium, quæ ſuperiùs continentur, unà cum dictis teſtibus præſens interfui, omnia & ſingula ſuprà contenta de mandato dicti venerabilis Patris Domini Stephani, Præneſtenſis Epiſcopi, ſcripſi, & in publicam formam redegi, publicavi, & ſigno meo ſignavi.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ ſuppletionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum. Datum Viterbii 4. Kal. Septembris, Pontificatus noſtri anno 2.

Florenſis Congregatio.

Florenſis Congregatio in Calabria à B. Joachimo, 36
Monacho Hiſteſienſi, & Abbate Corazii inſtituta eſt prope Cuſentiam anno 1196. ſub Cæleſtino III. Quæ Congregatio poſteà temporis decurſu unita eſt Congregationi Ciſtercienſi: nihilominùs extat adhuc memoria hujus Congregationis apud Scriptores propter ejus Inſtitutorem, cujus ingenium, & ſpiritus propheticus valdè à Scriptoribus celebrantur. Dicta eſt Florenſis Congregatio à S. Joanne de Floro, Cœnobio inſigni, & primaria tunc Sede Archiabbatiali illius Congregationis.

Et licèt è converſo etiam error Abbatis Joachimi contra Petrum Lombardum à pluribus Scriptoribus recenſeantur; nihilominùs Congregatio Florenſis nullam recepit læſionem, ut communiter fatentur Scriptores, propter ejus proteſtationem, quam Franciſcus Pegna *in Director. Inquiſit. lib. 2. ſch lio* 1. affert ſub his verbis:

Univerſis, quibus litera iſta oſtenſa fuerint, Frater Joachim, dictus Abbas de Flore, æternam in Domino ſalutem.

Sicut ex literis Domini Papæ Clementis IX. quæ apud nos ſunt, percipi poteſt, ex mandato D. Papæ Lucii, & D. Papæ Urbani juſſus ſum aliqua ſcriptitaſſe, & hucuſque quod occurrit, ad gloriam Dei ſcriptitare non deſino. Denique librum concordiæ quinque voluminibus comprehenſum, expoſitionem Apocalypſis, octo partium titulis inſignitum, Pſalterium decem chordarum tribus voluminibus inciſum, prout Deus melius inſpiravit, & facultas ingenii affuit, ad conſummationem conduxi, præter alia, quæ in parvis libellis, ſeu contra Judæos, ſeu contra Catholicæ fidei adverſarios comprehendi, & dum ſum in hoc corpore præſervatus ad ædificationem fidelium Chriſti, & maximè Monachorum, dare operam non poſtpono. Quia verò pro anguſtia temporum non potui hucuſque opuſcula ipſa, præter librum concordiæ, Apoſtolico culmini præſentare, ut ab eo corrigerentur: ſi quæ ibi (quod non abnuo, etſi mihi conſcius non ſim,) occurrerint corrigenda, & incertus eſt homini numerus dierum ſuorum; ſi me contigerit priùs egredi ex hac luce, quàm poſſim ſecundùm quod accepi in mandatis, ſiquidem ea, conditione ſuſcepi dictanda, ut omnes quidem libros ei, cui datum eſt omnimodè magiſterium, præſentarem. Rogo ex parte Dei Omnipotentis Coabbates meos & Priores, & cæteros Fratres metuentes Deum, & ea, qua poſſe videtur, auctoritate præcipio, quatenus præſens ſcriptum, aut exemplar habentes ſecum, ac ſi pro teſtamento opuſcula, quæ hactenus confeciſſe videor, & ſi quid me de novo uſque ad diem obitus mei contigerit ſcriptitare, quam ſcire poterint collecta omnia relictis in ſalva cuſtodia exemplaribus Apoſtolico examini repræſentent, recipientes ab eadem Sede vice mea correctionem, & exponentes ei meam circa ipſam devotionem, & fidem, & quòd ea ſemper paratus ſim, quæ ipſa ſtatuit, vel ſtatuerit, obſervare, nullamque meam opinionem contra ejus defendere ſanctam Fidem: credens ad integrum, quæ ipſa credit; & tam in moribus, quàm in doctrina ſuſcipiens correctionem; abjiciens quod

ipſa abjecit, ſuſcipiens quod ſuſcipit ipſa: credens firmiter non poſſe portas inferi prævalere adverſus eam, & ſi ad horam turbari, & procellis agitari contingat, non deficere fidem ejus uſque ad conſummationem ſeculi.

Hoc ſcriptum feci ego Joachimus Abbas, & propria manu roboravi, anno Dominicæ Incarnationis 1200. & ſic me tenere confiteor, ſicut in eo continetur.

Qua proteſtatione præmiſſa, advertendum eſt, Abbatem Joachimum Theologiæ peritia claruiſſe ſub Pontificatu Lucii III. & ejus opera, præſertim expoſitiones in Apocalypſim, laudantur à Clemente Papa III. qui in una Epiſtola eundem Abbatem exhortatur, ut expoſitiones prædictas & ejus concordiæ veteris, & novi teſtamenti compleat. Quæ quidem opera incepta fuère juſſu Lucii prædicti, & Urbani III. ut teſtatur idem Franciſcus Pegna, *loco citato*, ſed quia fragilitas humana ſæpè homines errare patitur, & à via veritatis aliquando deflectere, idem Joachimus in Petrum Lombardum, qui ſcripſerat de proceſſione & diſtinctione divinarum Perſonarum, invectus eſt, adſtruens falſam ſententiam, quam Innocentius III. in generali Concilio, uti hæreticam condemnavit, ſtatuens tamen ne ob hanc particularis libri condemnationem Florenſi Monaſterio derogetur propter ſupradictam proteſtationem ab eo factam; maximè cùm Honorius Papa III. anno 1221. declaraſſet, quòd per hujusmodi condemnationem ipſe Abbas Joachimus, non hæreticus, ſed propter confeſſionem, & proteſtationem factam, Catholicus reputetur, & ſimiliter, quòd nullum præjudicium Monaſterius, & perſonis Ordinis Florenſis factum cenſeatur. Ex quibus ſatis conſtat Congregationem Florenſem propter errorem Joachimi Abbatis nequaquam fuiſſe deſtructam tempore ſupradictorum Pontificum Lucii III. & Urbani III. ut falsò aliqui putant.

Hujus ergo inſtitutoris fama adhuc perſeverat, & in Archiepiſcopali Eccleſia Cuſentina ejus laudabile Epitaphium in marmore inciſum ſub hac forma aſſervatur, ſcilicet:

Joachimus Magnus Abbas, natione Calaber, magna doctrina vir, & excellentiſſima vita, ingenii propè divini hac ipſa tempeſtate anno M C LVIII. apud Guilielmum Regem, & Calabros omnes clarus, & inclytus habitus eſt, qui prophetico ſpiritu repletus futura quaſi præſentia diſſerebat.

Inter ea, quæ tantus vir ſpiritu prophetico repletus prædixit, duos ſanctiſſimos, & admirabiles Ordines in Eccleſia Dei, nimirum Sanctorum Dominici, & Franciſci prævidit, & Sanctum Dominicum, & Franciſcum Inſtitutores eo tempore, quo ipſe Joachimus vivebat in Eccleſia S. Marci Venetiarum in Moſaico ſub propriis habitibus connectere fecit, cum hac inſcriptione:

Erunt duo viri, qui duos Ordines interpretabuntur,
Unus hinc, alius inde, unus Italus, alter Hiſpanus.

Agunt de hac Congregatione Sylveſt. Maulus *in Ocean. Relig. pag. mihi* 177. Gabriel Vairus *in vita Joachim.* Poſſevin. *in appar. ſacr. tom.* 2. Barboſ. *loc. cit. num.* 66. & alii.

Humiliatorum Congregatio.

37 Humiliatorom Congregatio à quibusdam nobilibus Mediolanenſibus inſtituta eſt, cùm enim poſt dirutam patriam ab Ænobarbo juſſi fuiſſent in Germaniam abire exules, inde humilitate, & precibus regreſſum in Mediolanum iterum ſunt adepti, quia verò veſtes albas jam induebant, iiſdem poſteà veſtibus Deo inſervire impetrarunt anno 1196. ſub Cæleſtino III. Fertur tamen à multis inſtitutorem fuiſſe B. Joannem, Sacerdotem Comenſem, quia ipſe inter prædictos nobiles primus erat, & præcipuus.

Hanc Congregationem extinxit Pius Papa V. & Sedi Apoſtolicæ omnes Abbatiæ, Præpoſituræ, Beneficia, & omnia bona reſervata fuerunt, ut in Bulla, quæ incipit: *Quemadmodum ſollicitus Pat.* Laert. Cherub. *tom.* 2. *Conſtit.* 119. ejusdem Pontificis continetur. Agunt de hac Congregatione Joan. Petrus Juſſanus *in vita S. Caroli Borromei, lib.* 2. *cap.* 23. S. Antonin. 2. *part. Hiſt. tit.* 25. *cap.* 22. Chaſſan. *in catalog. glor. mund. p.* 4. *conſid.* 60. Polyd. Virg. *de invent. rerum, lib.* 7. *cap.* 2. Antonius Gabar. *in vita Pii V. lib.* 3. *cap.* 15. Gaulterius *in tabul. chronograph. ſecul.* 12. *pag.* 633. Barboſ. *de Jure Eccleſ. lib.* 1. *c.* 41. *num.* 65.

S. Pauli primi Eremitæ Congregatio.

Sancti Pauli primæ Eremitæ Congregatio ab Euſebio Strigonienſi in Monaſterio S. Jacobi Parachii in regno Ungariæ plantata eſt anno Domini 1215. Huic Congregationi, quia Paulus Veſprinenſis Epiſcopus quædam S. Pauli primi Eremitæ, induxit ſervanda præcepta, & de facto talibus inſtitutis utebantur, cum præſcripta tamen Regula S. P. Benedicti, Congregatio S. Pauli primi Eremitæ appellata eſt. De hac Congregatione nullum Scriptorem inveni præter Arnold. Uvion. 1. *p. lign. vit. lib.* 1. *cap.* 71. ubi citat Trithemium. 38

Sylveſtrina Congregatio.

Sylveſtrina Congregatio incepit anno 1231. inſtitutore S. Sylveſtro Gozzolino, nobili Auximanenſi, qui dum eſſet Monachus Vallis-umbroſæ divino commotus ſpiritu in Monte Fano prope Fabianum hujus Congregationis prima jecit fundamenta. Quæ Congregatio poſteà ab Innocentio IV. anno 1258. confirmata fuit, ac gratiis, & exemptionibus roboratur, ut in præſenti conſtitutione manifeſtatur. 39

INNOCENTIUS EPISCOPUS
Servus Servorum Dei.

Dilectis filiis Priori Eremi de Monte Fano, ejusque Fratribus, tam præſentibus quàm futuris, Regularem vitam profeſſis in perpetuum.

Religioſam vitam eligentibus Apoſtolicam convenit adhibere præſidium, ne fortè cujuslibet temeritatis incurſus, aut eos à propoſito revocet, aut robur, quod abſit, ſacræ Religionis infringat. Eapropter dilecti in Domino, filii veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & Eremum S. Benedicti de Monte Fano, Camerinenſis Diœceſis, in qua divino eſtis obſequio mancipati, ſub B. Petri, & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus. In primis ſiquidem ſtatuentes, ut Ordo Monaſticus, qui ſecundùm Deum, & B. Benedicti Regulam in eadem Eremo inſtitutus eſſe dignoſcitur, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter obſervetur. Præterea quaſcunque poſſeſſiones, quæcunque bona eadem Eremus in præſentiarum juſtè, ac canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis præſtante Domino, poterit adipiſci, firma vobis veſtrisque ſucceſſoribus, & illibata permaneant, in quibus hæc duximus propriis exprimenda vocabulis. Locum ipſum, in quo præfata Eremus ſita eſt cum omnibus pertinentiis ſuis. Eccleſiam Cryptæ Fucilis, cum pertinentiis ſuis. Eccleſiam S. Bonifacii cum pertinentiis ſuis. Eccleſiam de Ripa alta cum pertinentiis ſuis, cum terris, pratis, vineis, nemoribus, uſuagiis, & paſcuis in boſcho, & plano, in agris, & molendinis, viis, & ſemitis, & omnibus aliis libertatibus, & immunitatibus ſuis. Sanè Novalium veſtrorum, quæ propriis manibus, aut ſumptibus colitis, de quibus hactenùs aliquis non percepit, ſive de veſtrorum animalium nutrimentis nullus à vobis decimas exigere, vel extorquere præſumat. Liceat quoque vobis, Clericos, vel Laicos, liberos, & abſolutos à ſeculo fugientes ad converſionem recipere, & eos absque contradictione aliqua retinere. Prohibemus inſu-

inſuper, ut nulli Fratrum veſtrorum poſt factam in Eremo veſtra profeſſionem, fas ſit ſine Prioris ſui licentia de eodem loco diſcedere, niſi arctioris Religionis obtentu, diſcedentem verò, abſque communium literarum cautione, nullus audeat retinere. Cùm autem generale interdictum terræ fuerit, liceat vobis clauſis januis, excluſis excommunicatis, & interdictis, non pulſatis campanis, ſuppreſſa voce divina Officia celebrare, dummodo cauſam non dederitis interdicti: Chriſma verò, Oleum ſanctum, conſecrationes Altarium, ſeu Baſilicarum, ordinationes Clericorum, qui ad Ordines fuerint promovendi à Diœceſano ſuſcipietis Epiſcopo, ſi quidem Catholicus fuerit, & gratiam & communionem Sacroſanctæ Romanæ Sedis habuerit, & ea vobis voluerit ſine pravitate aliqua exhibere. Prohibemus inſuper, & intra fines Parochiæ veſtræ nullus ſine aſſenſu Diœceſani Epiſcopi, & veſtro, Capellam, ſeu Oratorium de novo conſtruere audeat, ſalvis privilegiis Pontificum Romanorum. Ad hæc novas, & indebitas exactiones ab Archiepiſcopis, & Epiſcopis, Archidiaconis, ſeu Diaconis, aliiſque omnibus Eccleſiaſticis, ſecularibuſve perſonis à vobis omnibus fieri prohibemus, Sepulturam quoque ipſius loci liberam eſſe decernimus, ut eorum devotioni, & extremæ voluntati, qui ſe in illa ſepeliri deliberaverint, niſi fortè excommunicati, vel interdicti ſint, aut etiam publicè uſurarii, nullus obſiſtat, ſalva tamen juſtitia aliarum Eccleſiarum, à quibus mortuorum corpora aſſumuntur. Decimas prætereà, & poſſeſſiones ad jus Eccleſiarum veſtrarum ſpectantes, quæ ad Laicis detinentur redimendi, & legitimè liberandi de manibus eorum, & ad Eccleſias, ad quas pertinent, revocandi libera ſit vobis de noſtra auctoritate facultas. Obeunte verò te nunc ejuſdem loci Priore, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſubreptionis aſturia, ſeu violentia proponatur, niſi quem Fratres communi conſenſu, vel Fratrum major pars conſilii ſanioris ſecundùm Deum, & B. Benedicti Regulam providerint eligendum. Paci quoque, & tranquillitati veſtræ paterna inpoſterùm ſolicitudine providere volentes, auctoritate Apoſtolica prohibemus, ut intra clanſuras locorum, ſeu grangiarum veſtrarum nullus rapinam, ſeu furtum facere, ignem apponere, & ſanguinem fundere, hominem temerè capere, vel interficere, ſeu violentiam audeat exercere. Prætereà omnes libertates, & immunitates à Prædeceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus Eremo veſtræ conceſſas, necnon libertates, & exemptiones ſecularium exactionum à Regibus, & Principibus, vel aliis fidelibus rationabiliter vobis indultas, auctoritate Apoſtolica confirmamus, & præſentis ſcripti privilegio communimus. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat præfatam Eremum temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuslibet vexationibus fatigare. Sed omnia integra conſerventur eorum, pro quorum gubernatione ac ſuſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura, ſalva Sedis Apoſtolicæ auctoritate, & Diœceſani Epiſcopi canonica juſtitia. Si qua igitur in futurum Eccleſiaſtica, ſecularisve perſona hanc noſtræ Conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò, tertiove commonita, niſi reatum ſuum congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis, honoriſque ſui careat dignitate, reamque ſe divino judicio exiſtere, de perpetrata iniquitate cognoſcat, & à Sacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei, & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, quatenùs & hîc fructus bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen, Amen, Amen. *Nota mihi fac Domine vias vitæ.*

Ego Innocentius, Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus, ſubſcripſi.

Ego Petrus Albanen. Epiſc. ſubſcripſi.

Ego Petrus titul. S. Marcelli Presbyt. Cardinalis ſubſcripſi.

Ego Fr. Joannes titul. S. Laurent. in Lucina Presbyt. Cardin. ſubſcripſi.

Ego Vviglelmus Baſilicæ duodecim Apoſtol. Presb. Card. ſubſcripſi.

Ego Joannes S. Nicolai in Carc. Tull. Diaconus Card. ſubſcripſi.

Ego Vviglelmus titul. S. Euſtachii Diac. Card. ſubſcripſi.

Datum Lugduni per manum Magiſtri Martini, S.R.E. Vicecancellarii, 5. Kalend. Julii, Indict. 6. Incarnationis Dominicæ 1247. Pontif. verò Domini Innocentii Papæ IV. anno 5.

Fuit hæc Congregatio, ut diximus, olim ſubjecta Congregationi Vallis-umbroſæ, nunc autem unius Abbatis Generalis auctoritate à prædicta ſeparata regitur, & gubernatur, qui per triennium durat, habetque omnia privilegia, quibus gaudent alii Abbates. Exière ex hac Congregatione homines tum ſanctitate, tum literis illuſtres, quorum catalogum habes apud Sylveſtrum Marulum *in Ocean. Relig. lib. 3. pag.* 188.

Sub hac Congregatione vivunt multa Monaſteria Sanctimonialium, quæ eandem Regulam, & inſtituta obſervant. Agunt de hac Congregatione omnes *infraſcripti* Doctores, qui à Religione Vallumbroſana eam ortum habuiſſe, vel à S. Sylveſtro Vallis-umbroſæ Monacho teſtantur, videlicet S. Antoninus *2. p. hiſt. tit. 15. cap. 23. p. 2.* Caſſan. *p. 4. catal. glor. mund. conſid. 57.* Azor. *inſtit. moral. p. 1. lib. 12. c. 21. q. 2.* Arnold. Uvion. *1. p. ligni vit. lib. 3. cap. 41.* Eudox. Lucatel. *in vit. S. Joan. Gualbert. lib. 2. cap. 27.* Joan. Lucid. *de temp. emendat. cap. 7.* Chronica & monimenta Vallis-umbroſæ, & Sanctiſſimæ Trinitatis de Florentia, & S. Marci ejuſdem civitatis, ubi Monachi Sylveſtrini antiquitùs habitabant; in hoc enim Monaſterio in ea parte clauſtri ſanctiſſimam Nuntiatam verſus, decem abhinc annis in marmore inciſum inſpiciebatur, quòd ipſi Monachi ſub obedientia Generalis Vallis-umbroſæ aliquãndo militarunt.

Vallumbroſellæ Congregatio in Gallia.

40 Vallumbroſellæ Congregatio excitata eſt in Gallia à S. Ludovico, Francorum Rege, qui mira ergo S. Joannem Gualbertum, Inſtitutorem Congregationis Vallis-umbroſæ devotione affectus, à B. Benigno tunc Abbate Generali manu dextera ejuſdem S. Joan. Gualberti obtentâ, in honorem tanti viri regium condidit Cœnobium prope Lutetiam Pariſiorum, eidemque alias univit Abbatias, in quibus inſtitutum Monachorum ſub Regula Sanctiſſimi Legiſlatoris Benedicti, & Vallumbroſanis ſanctionibus collocavit, & poſtea ſucceſſu temporis in Gallia, & præcipuè in Delphinatu propagata eſt, licèt communiter appellentur Monachi Benedictini, non ſolum propter Regulam Benedictinam, quam ſequuntur, verùm etiam quia ab eiſdem Monachis Benedictinis ſæpeſæpiùs reformationem acceperunt. Agunt de hac Congregatione Eudoxius Locatell. *2. lib. vita S. Joan. Gualberti*, *cap.* 27. Blaſius Milaneſius Generalis Vallis-umbroſæ *in tract. de miracul. & Reliquiis S. Joan. Gualberti.* Bernard. de Serra. Florent. *in Chronica Vallis-umbroſa*, Renatus Choppin. *in add. ad Monaſticon tit. 8. fragm.* 10. Martinus Roges, Gallus, *de rum. Gallia tract. 2. cap.* 8. omnia monumenta Vallis-umbroſæ, & Carolus Tappia *in authen. ingreſſi, C. de ſacroſ. Eccleſ. c. 44. num. 4.*

Vallis-Caulium Congregatio.

41 Vallis-Caulium Congregatio prope Divionem urbem Galliæ in Ducatu Burgundiæ, inſtituta eſt à Viardo quodam Monacho Benedictino anno Domini 1240. ſub Gregorio IX. à quo fertur, confirmatam fuiſſe. Utitur prædicta Congregatio habitu, & Conſtitutionibus

Ciſtercienſium, & in paucis Monaſteriis reperitur, neque extra fines Galliæ, immò, ut aliqui dicunt, Ducatum Burgundiæ non egreditur. Agunt de hac Congregatione Caſſan. *in catal. glor. mund. part. 4. conſid.* 58. Frater Athanos Lobera *in vita S. Troylani, c.* 19. Jacob. de Vitriac. *in hiſt. Occid. c.* 17. Barnabas Montanicus *in Chron. Ciſterc. lib. 2. c.* 24. Albert. Miræus *de ſtat. Eccleſ. Cathol. lib. 1. c.* 24. Claud. Robert. *in Gall. Chriſt. tit. de Abbat. lit. V.* & alii.

S. Nicolai de Arenis Congregatio.

42 Sancti Nicolai de Arenis Congregatio in Sicilia apud Catanam civitatem circa annum Domini 1300. incepit. Quando viguit, ſemper Breviario proprio uſa eſt, & de ea, quid referam, nihil habeo, niſi quòd de anno 1506. cum quinque aliis Monaſteriis Congregationi Caſſinenſi unita eſt, ut eſt author Uvion. *2. p. lign. vit. c.* 11.

Cæleſtina Congregatio.

43 Cæleſtina Congregatio Duce, & authore Petro de Murone, Monacho Benedictino, poſteà ad Pontificatus apicem aſſumpto, S. Petro Cæleſtino nuncupato, fundatur anno 1274. & ab ejus nomine denominationem Cæleſtinorum ſortita eſt. Crevit Congregatio Cæleſtina mirum in modum per Germaniam, Hungariam, & Galliam, ubi nunc viginti duo Monaſteria ſatis ampla poſſidet, quæ eidem Congregationi & Abbati Generali ſubduntur; confirmata & approbata fuit non ſolùm à S. Patre Cæleſtino, Summo Pontifice, ſua Conſtitutione prima, quæ incipit: *Etſi cunctos*, 5. Kalend. Octobris 1294. ubi ordinat ſtatuta Congregationis, & multis gratiis, privilegiis, ac indultis eandem ſuam Congregationem gaudere concedit, ſed etiam eandem confirmat, & ſub protectione Sedis Apoſtolicæ accipit Benedictus XI. anno 1304. in ſua Conſtitutione ſequentis tenoris.

[illegible] BENEDICTUS EPISCOPUS
Servus Servorum Dei.

Dilectis filiis Berardo Patri Abbati Monaſterii Sancti Spiritus de Sulmone, Valuen. Diœceſis, ejuſque Coabbatibus & Conventibus aliorum Monaſteriorum & Membrorum eidem Monaſterio Sancti Spiritus ſubjectorum, Ordinis ſancti Benedicti, præſentibus & futuris in perpetuum.

Religioſam vitam eligentibus, Apoſtolicum convenit adeſſe præſidium, ne fortè cujuslibet temeritatis incurſus, aut eos à propoſito revocet, aut robur, quod abſit, Sacræ Religionis infringat. Cùm itaque Regi Regum mentibus humilibus & devotis exhibeatis religiosè ac jugiter famulatum, Nos ob veſtræ Religionis zelum, quem habere dicimini, & contemplatione fel. record. Cæleſtini Papæ V. Prædeceſſoris noſtri, prædicti Ordinis Profeſſoris, ad vos, veſtrûmque Ordinem ſinceræ gerentes charitatis affectum, in his, quæ ipſius Religioni augmentum & proſperum ſtatum reſpiciunt, quantum cum Deo poſſumus, Nos favorabiles exhibemus. Eapropter dilecti in Domino filii veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & Monaſterium S. Spiritus, ac alia Monaſteria, Prioratus, Eccleſias, Membra, & loca eidem Monaſterio Sancti Spiritus ſubjecta, quæ per ſpeciale privilegium Sedis Apoſtolicæ novimus ad Romanam Eccleſiam nullo modo pertinere, ſub Beati Petri, & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus.

In primis ſiquidem ſtatuentes, ut Ordo Monaſticus, qui ſecundùm Deum, & Beati Benedicti Regulam in Monaſteriis, Prioratibus, & Membris, & aliis locis prædictis inſtitutus eſſe dignoſcitur, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter obſervetur.

Præterea quaſcunque poſſeſſiones, quæcunque bona Monaſterium S. Spiritus, & alia Monaſteria, Prioratus & Membra prædicta in præſentiarum rationabiliter poſſident, aut in futurum largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, præſtante Domino, poterunt adipiſci, firma vobis, veſtriſque ſucceſſoribus illibata permaneant. In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis, videlicet locum ipſum, in quo præfatum Monaſterium Sancti Spiritus ſitum eſſe dignoſcitur cum omnibus pertinentiis ſuis, Monaſterium S. Joannis in Plano, Lucerin. Diœceſis, S. Bartholomæi de Civitate, S. Mariæ olim vocata Lucena. S. Spiritus de Magella, S. Gregorii de Rocha Mauritii, S. Vallis-bonæ, S. Petr. de Monte-Plano, S. Spiritus, & Hoſpitalis cum Eccleſia, S. Andreæ de Bucelano, S. Mariæ de Civitellis de civitate Theatin. S. Spiritus de Ortona, S. Spiritus de Lanzano, S. Mariæ inter Montes-Theatin. Diœceſis, S. Euſebii de Urbe, S. Mariæ in Pinezano, Pennen. Diœceſis, S. Salvatoris de civitate Pennenſi, S. Mariæ de Collemadio juxta Aquilam, S. Cecidii de Caporciano, S. Spiritus de Iſlerna, S. Mariæ de Trivento, S. Mariæ de Anglono, Triventin. Diœceſis, S. Spiritus juxta Venafrum, S. Spiritus Aliſanenſis, S. Antonii de Campania, Ferentinatis Diœceſis, Prioratus S. Antonii, & S. Leonardi prope Sulculam, Anagniæ Diœceſis, S. Joannis de Aqus ſancta, S. Marci de Fucis, Marſican. Diœceſis, S. Nicolai de Civitate, S. Martini de Bocano, & S. Joannis de Rodio, &c.

Præterea determinat in dicta Conſtitutione, ut Abbates in fine triennii ſuam exhibeant ceſſionem, & alii eligantur, qui ſic electi non indigent confirmatione Apoſtolica, & non poſſunt viſitari, niſi à tribus Viſitatoribus, exprimuntur iidem privilegia exemptionum à decimis, & aliis oneribus, & tandem concluditur Conſtitutio ſub Datum Laterani 2. Idus Martii, Indict. 2. anno 1304. Item Paulus V. Conſtitut. 19. quæ incipit: *Injunctis*, 29. Aprilis 1606. facultatem tribuit Cæleſtinorum Abbati Generali viſitandi omnia Monaſteria Ordinis ubique exiſtentia, & Cæleſtinis prohibet recurſum alicubi, præterquam ad Abbatem Generalem. Iiſdem etiam ambitum prohibuit, ut habetur in Conſtit. 10. quæ incipit: *Quoniam*, 27. Auguſti 1616. *in Append.* Cherub. Laertii, *ad Bullar. tom.* 3. Crevit etiam per Italiam in Monaſteriis, Abbatiis, & aliis Domibus ferè nonaginta ſex, & ubique cæleſti rore fœcunda Sanctos, & Beatos ac Scriptores Eccleſiaſticos inſignes; verbi Dei proclamatores, alioſque viros Cardinalitia & Epiſcopali dignitate inſignitos quamplurimos protulit. Putant aliqui Congregationem Cæleſtinam aliquando Caſſinenſi unitam fuiſſe; & S. Petrus Cæleſtinus hujusmodi unionem quidem aggreſſus eſt, dum eſſet Summus Pontifex, ſed poſteà ſuum effectum minimè habuit, ut D. Riccardus ejusdem Inſtituti Monachus, & Abbas S. Juſtinæ ab eodem S. Cæleſtino creatus in hoc peculiari monumento teſtatur, ſcilicet: *In anno Domini* 1294. *menſ. Octobris, Indict. 7. D. Petrus Cæleſtinus Papa V. qui anteà vocabatur F. Petrus de Murone, homo magnæ ſanctitatis, venit ad Monaſterium Caſſinenſe, & volens dictum Monaſterium unire Religioni ſuæ, induxit Monachos pro majori parte, ut reciperent ſuæ Religionis habitum, qui habitus erat coloris camelini viliſſimi panni, & miſit de Monachis ſuis quaſi quinquaginta, primò nos fueramus nigri, & mutavit nomen Decani, qui poſt ipſorum adventum vocatus eſt Prior, adveniente proximo feſto S. Luciæ renunciavit Papatui in civitate Neapoli, in quo Papatu ſucceſſit Bonifacius, qui primò nominatus eſt Benedictus Cajetanus, homo magnæ ſcientiæ, & probitatis, & revocavit omnia, quæ facta fuerant per dictum Papam Cæleſtinum V. exceptis Cardinalibus, quos idem Cæleſtinus fecerat; Ego F. Riccardus fui unus de revocatis, qui fueram effectus Abbas ſanctæ Juſtinæ de Padua in iſtis diebus.*

Hoc

Hoc monumentum legitur apud Sylveſt. Marul. *in Ocean. Relig. p.* 318. Agunt de hac Congregatione S. Antoninus 2. *p. tit.* 16. *cap.* 1. §. 18. Caſſan. *in Catal. glor. mund. p.* 4. *conſid.* 61. Polyd. Virg. *de invent. rer. lib.* 7. *cap.* 2. Paulus Morigia *de orig. Relig lib.* 1. *cap.* 36. Gaulter. *in tab. chronograph. ſecul.* 13. *anno* 1274. *pag.* 681. Baron. *tom.* 13. *ſub anno* 1274. Illeſcas *hiſt. Pontiſ. p.* 1. *lib.* 6. *cap.* 43. Emanuel Roderic. *quaſt. Regul. tom.* 1. *quaſt.* 3. *art.* 3. Card. Cavaler. *deciſ.* 588. *& deciſ.* 594. Hieronym. Rodet. *in compend. qq. regul. reſol.* 123. *num.* 14. Ludovic. Mirand. *in man. Prælat. tom.* 1. *q* 4. *art.* 2. Azor. *Inſt. moral. p.* 1. *lib.* 12. *cap.* 21. Barboſ. *de Jure Eccleſ. lib.* 1. *cap.* 41. *n.* 70.

Vallis Scholarium Congregatio.

44 Vallis Scholarium Congregatio Galliæ in Campania inſtituta eſt circa annum Domini 1201. hujus authores fuerunt quatuor Lutetiani Theologiæ Profeſſores, Gulielmus, Riceardus, Everardus, & Manaſſes, qui, cælitus inſpirato eorum diſceſſu, in abditam vallem Campaniæ Belgicæ Lingonas verſus ſuam Congregationem inſtituerunt, quam Lingonienſium Præſul anno 1203. & Honorius III. Summus Pontifex Non. Martii anno 1218. approbarunt & confirmarunt. Extat diploma Joannis XXII. ſub die 1. Auguſti ann. 1319. ubi habetur exemptio Vallis Scholarium ab Ordinariis & diœceſanis Epiſcopis: de iſto Ordine Vallis Scholarium aſſerit Arnold. Uvion. *p. lign. vit. cap.* 71. Regulam S. Benedicti ſequutum fuiſſe, licèt modò ex Renat. Choppin. *lib.* 2. *Monaſticon, tit.* 1. *num.* 61. Regulam S. Auguſtini ſequatur; multas alias exemptiones hujus Congregationis, privilegia, & immunitates diverſorum Summ. Pontiſ. refert idem Choppin. *loco cit.* & *de ſacra politia lib.* 1. *pag.* 121. Agunt de hac Congregatione Arnold. Uvion. 2. *part. lign. vit. lib.* 1. *cap.* 71. Paul. Morig. *de orig. Relig. cap.* 45. Genebrard. *chronolog. lib.* 4. *in Honorio Papa IV.* & Hieronym. Pauli Barcinon. *in ſuo Provin.* Sylveſt. Marul. *in Ocean. Relig. lib.* 3 *pag.* 197.

Olivetana Congregatio.

45 Olivetana Congregatio ſic dicta à Monte-Olivarum in Comitatu Ilcinenſi diœceſ. Pientinæ, non longè à Senis, & hodie dicitur Mons-Olivetus major: hæc Congregatio inſtituta eſt à tribus Nobilibus Senenſibus B. Bernardo Ptolomæo Philoſophiæ Profeſſore, Ambroſio Piccolomineo, & Patritio de Patritus an. 1319. ſub Pont. Joan. XXII. qui eam approbavit an. 1324. ut habetur in ejus Conſt. 1. ſub Kal. Junii *in Appendice* Laërtii Cherubini, *hujus tenoris:*

JOANNES EPISCOPUS
Servus Servorum Dei.

Dilectis filiis Abbati, Conventui Monaſterii S. Mariæ de Monte Oliveto in Accona Ordinis S. Benedicti, Aretinæ Diœceſis, ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem.

CUm à nobis petitur, quod juſtum eſt, & honeſtum, tam vigor æquitatis, quàm ordo exigit rationis, ut id per ſollicitudinem officii noſtri ad debitum perducatur effectum. Eapropter dilecti in Domino filii veſtris juſtis poſtulationibus grato concurrente aſſenſu perſonas, veſtras & locum, in quo divino eſtis obſequio mancipati cum omnibus bonis, quæ in præſentiarum rationabiliter poſſidetis, aut in futurum juſtis modis præſtante Domino poteritis adipiſci ſub Beati Petri, & noſtra protectione ſuſcipimus, ſpecialiter autem decimas, grangias, curtes, terras, vineas, domos, prata, nemora, poſſeſſiones, & alia bona veſtra, ſicut ea omnia juſtè ac pacificè poſſidetis, vobis & per vos Monaſterio veſtro auctoritate Apoſtolica confirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus, ſalva in prædictis decimis moderatione Concilii Generalis. Nulli ergo, &c Si quis autem, &c. Datum Avenoni 16. Kal. Junii, Pontificatus noſtri anno 8.

Hanc Congregationem à decimarum, aliorumque onerum ſolutione exemit Pius II. Conſtit. 9. quæ incipit, *Licet*, 3. Non. Octobris 1462. alia privilegia & gratias conceſſit huic Congregationi Julius II. Conſtit. 12. quæ incipit: *Etſi*, pridie Non. Junii 1507. & univerſaliter gaudent omnibus privilegiis Monachis Caſſinen. conceſſis ex Conſtitutione Pii II. ſupracitata.

Habet hæc Congregatio per Italiam, & Siciliam, & etiam in Hungaria quamplurima Monaſteria, in quibus Monaſtica diſciplina ſemper floruit, & tanquam oliva pullulans viros in omni virtutum genere illuſtres, ac ſanctitatis fama notiſſimos Eccleſiaſticis quoque dignitatibus inſignitos germinavit. Agunt de hoc Ordine S. Antoninus *part.* 1. *tit.* 16. *cap.* 1. §. 2. Caſſan *in catal. glor. mund. p.* 4. *conſid.* 58. Polyd. Virgil. *de invent. rer. lib.* 7. *cap.* 2. Gault. *in tab. chronograph. ſecul.* 14. *pag.* 699. Paulus Morig. *de orig. Relig. lib.* 1. *cap.* 37. Hieronym. Rom. *de Rep. Chriſt. lib.* 6. Plat. *de bon. ſtat. Relig. lib.* 2. *c.* 22. Sylveſt. Marul. *in Ocean. Relig. lib.* 5. *pag.* 343. ubi hanc Memoriam Montis Oliveti majoris prædicti ſitu dignam in clauſtro ejuſdem magni Cœnobii exiſtentem deſcribit, videlicet: *Rem Olivetanam cùm legibus ac moribus Cyprianus Veronen. perornaſſet, Cæſar ſemper Auguſtus Romanus Imperator V. ut rebus quoque adderet ornamentum ex Africa rediens, & Italicam pacem compoſiturus in Gallos ad Inſubriam tendens hoc loco noctem unam pro hoſpitio uſus eſt anno* 1536. 8. *Kal. Maji.*

Scriptores hujus Congregationis refert Marulus *loc. cit.* ubi inter alios nominat Hieronym. Mirabellum, qui in ſermonibus componendis egregius extitit.

Benedictina Congregatio Nigrorum in Anglia.

Benedictina Congregatio Monachorum Nigrorum in Anglia, ſub anno 1335. veræ & propriæ Congregationis formam ſumpſit, ac proinde ponimus ipſam iiſdem temporibus incepiſſe, cùm anteà ſub latiori quodam inſtituto, quod nec communitatem, neque certorum præceptorum præſcriptionem ſapiebat, vigeret. 46 Hujus Inſtitutor, cùm non unus fuerit, incertus mihi eſt: à prima ætate puto fuiſſe per Epiſcopos illos Sanctos Auguſtinum, Danſtanum, & Lanfrancum introductam, modo ſuperius recenſito; poſtmodum verò illius inſtituti, quaſi reliquias quaſdam in unum vivendi modum reſtrinxit circa annum ſupradictum Concilium Lateranenſe, & poſteà Conſtitut. Benedicti XII. confirmata & aucta hæc Congregatio, & in dies optimis, inſtitutis, Decretiſque Patrum in Capitulo congregatorum editis exornata, & amplificata uſque ad Monaſteriorum ultimam ſub Henrico VIII. Angliæ Rege vaſtationem perſeveravit. Maxima quidem erat hujuſmodi Congregatio, & quoad numerum Monaſteriorum in regno Britanniæ, & quoad honores, & dignitates, nam Abbatiis uſque ad numerum 24. præerant Abbates, qui locum & ſuffragium habebant in Comitiis Parlamentatibus regni: Abbatiæ iterum ſexdecim regebantur à Prælatis computatis inter Barones regni ſpirituales. Prioratus novum Cathedrales, quorum Abbates erant Epiſcopi, & Monachi erant loco Canonicorum; Prioratus Capitulares quatuordecim, & octo Monialium Monaſteria inſigniora, quæ tam ab Epiſcopis, quàm à Viſitatoribus Capitularibus viſitabantur. Hæc præcipua Monaſteria, multos alios Prioratus, & Monialium domos ſubditas habebant, quas videre poteris apud Reynerum *lib. de Apoſt. Benedict. in Anglia, ſect.* 2. §. 3. *pag.* 211. *& ſeqq.* & *in append. ad proprium, lib.... in fin.*

S. Burgæ viduæ, ſive Brigittæ Congregatio.

47 Sanctæ Burgæ viduæ, ſive Brigittæ Congregatio inſtituta eſt anno Domini 1340. in Anglia prædicta S. Burga, ſive Brigitta vidua, quæ Congregatio in paucis Monaſteriis dilatata eſt, & tempore majoris ruinæ Anglorum, & vaſtationis divini cultus extincta eſt. De hac Congregatione agunt Joan. Trithem. *lib. 1. de vir. illuſtr. Ord. S. Benedict. c. 3.* Arnold. Uvion. *1. par. lign. vit. cap. 71.* ſed etiam ſub unico, ut ita dicam, tantùm verbo deſcribunt.

Ciſtercienſis Congregatio in regnis Caſtellæ.

48 Ciſtercienſis Congregatio in regnis Caſtellæ, Legionis Gallicæ, & Aſturiæ ſub anno Domini 1425. authoritate Martini V. ſurrexit, cujus Inſtitutor extitit venerandus Pater Martinus de Vargas natus in regno Caſtellæ, in civitate Xerez de la Fontera. Is non ſolum Religione, & pietate, ſed etiam literarum ſcientia maximè eruditus, cùm vidiſſet Ciſtercienſium Congregationem à primo inſtituto valdè declinantem, literis à Martino V. acceptis pio fervore ſe ad renovandum priorem regulæ rigorem totum contulit, atque ita diſponente Deo, tantum profecit, ut non ſolùm in regno Caſtellæ Monaſteria erexerit, & laxata reſtituerit; ſed etiam in Gallicæ Legionis, & in Aſturiæ regnis. Privilegia huic Congregationi cum earum authenticatione uſque ad num. 64. varios favores concernentia habes in Menolog. Ciſtercien. Chryſoſt. Henriquez opere compilato *in 2. p.* ubi *de privil. pag. 245. & ſeqq.* Hæc Congregatio in prædictis regnis maxima ſanctitate & doctrina floret.

Genuenſis Congregatio.

Genuenſis Congregatio, quæ & S. Hieronymi de Sylvaria à quibuſdam nuncupatur, inſtituta eſt in Liguria, extra quam non egrediebatur, eodem ferè anno 1425. quo ſupradicta Ciſtercienſis. Hujus Author & Inſtitutor eſt mihi ignotus. Agit de ea Arnold. Uvion. *6. p. lign. vit. c. 11.* ubi affirmat, prædictam Congregationem Genuenſem unitam fuiſſe Congregationi Caſſinenſi, aliàs Sanctæ Juſtinæ de Padua.

Burſfeldenſis Congregatio.

49 Burſfeldenſis Congregatio eo ferè tempore, quo Conſtantienſe Concilium terminabatur, refloruit, & ſuum ſumpſit initium in quodam Cœnobio Saxoniæ, quod Burſfeldia dicitur. Mirabile quidem hujus Congregationis, vel, ut potiùs dicam, Benedictinæ reformationis exordium, ut à Deo in ſacroſancta Eccleſia plantatum, & fundatum videatur, cùm *hæc Congregatio ſit ſchola divinæ ſapientiæ, virtutis exemplum, norma diſciplinæ regularis, inſtitutrix morum divinorum, & domus charitatis,* ſicut Trithemius teſtatur *in lib. 1. de viris illuſtr. Ord. S. Bened. c. 12.* ubi alias laudes eidem Congregationi, & reformationi appropriaris ait: *Hæc eſt, quæ carnem caſtigat, vitia fugat, jejunium ſervat, abſtinentiam colit, pauperes pro poſſe largiter ſuſtentat. O ſancta Monachorum unio, in qua charitas imperas, humilis ſubjectio obtemperat, obedientia militat, caſtitas ſancta triumphat, oratio vigilat, perſeverantia bonorum operum fructificat. Felix, qui cultor tui verus exiſtit, qui primæ inſtitutionis tuæ præcepta cuſtodit, qui carnem macerat, qui vitia domat, virtutibus redolet, diſcretione nitet, ordinat charitatem.*

Et loquens idem Trithemius de exordio hujus Burſfeldenſis *eodem loco citato,* ait: *Hæc itaque ſancta reformatio poſt Concilium Conſtantienſe mox ſumpſit exordium, & in tantum largiente Deo crevit, ut ſub ejus unione multa jam Cœnobia habeantur; multi enim Principes, multo Eccleſiarum in diverſis locis Pontifices hanc ſinceram in Domino unionem contuentes, cum magno charitatis deſiderio Cœnobia noſtri Ordinis in ſuis terminis poſita, reformationi ſubmiſerunt.* Sunt autem plura Monaſteria, quæ ad ultimam paupertatem per Monachorum inſolentiam detruſa, in temporalis defectus remedium reformationi concedunt ingreſſum.

Deinde verò loquens idem Trithemius *cap. 14. ſubſequente* de confirmatione unionis Burſfeldenſis ait: *Succedente quoque tempore poſt aliquantulam in plerisque locis ſacri Ordinis ruinam, novam reformationem denuò inceptam Summi Pontifices approbarunt, & maximis favoribus extulerunt, gratum Omnipotenti Domino judicantes, ſi quid in laudem Ordinis Benedictini feciſſent, quem olim clariſſimis noverant ornatum hominibus. Sed & hanc noſtram quoque noviſſimam reformationem ſub alis Apoſtolicæ protectionis recipientes confirmarunt, & non ſpernendis privilegiis muniverunt, quemadmodum hoc multis poſſemus manifeſtare documentis, &, ſi nunc immorandum, talibus probaremus. Statuta inſuper annalis Capitulis pro conſervatione reformationis ratificantes ad Monachorum obſervantiam approbata decernunt.*

Agunt de hac Congregatione ſuis Abbas Trithemius *locis citatis,* & apud me extat Cæremoniale Benedictinum Congregationis Burſfeldenſis cum quibuſdam ejuſdem Congregationis Conſtitutionibus.

Hæc Congregatio mirificè videtur propagata in Germania, ibi enim multa Cœnobia, & maximi redditus reperiuntur, ſed non minoris obſervantiæ & ſanctitatis.

Ciſtercienſis Congregatio Regularis Obſervantiæ in regnis Caſtellæ, &c.

Ciſtercienſis Congregatio in regnis Caſtellæ, & Le- 50
gionis Regularis Obſervantiæ incepit circa annum Domini 1426. in Monte Sion non procul ab urbe Toletana, auctore venerando P. Martino de Vargas, qui aſſumpto Ciſtercienſium habitu in Monaſterio S. Mariæ de Petra apud Celtiberos, atque ibidem laurea Juris utriuſque, & ſacræ Theologiæ inſignitus, deplorandum ſtatum Monaſticæ profeſſionis, qui tunc ſub Abbatum ſecularium Commendatoriorum miſera ſervitute gemebat, ſuo priſtino vigore reſtituit, obtenta à Martino V. Summo Pontifice licentia hujus ſanctæ reformationis, ut patet ex ejus Conſtitutione ſequentis tenoris.

MARTINUS EPISCOPUS 51
Servus Servorum Dei.

Dilectis filiis Saliburgenſis, & ſecularis, Collegiatæque de Valle Oleti, Palentina Diœceſis, Eccleſiarum Abbatibus, ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Pia ſupplicum vota, eorum præcipuè, qui ſacræ Religioni dediti ad illam per orbem diffuſiùs propagandam ſic ferventer intendunt, ut ſibi-ipſis per vitæ laudabilis proficientes meritum, cæteros ad divinæ Majeſtatis obſequium provocent per exemplum, ad exauditionis gratiam libenter admittimus, eaque favoribus proſequimur opportunis. Sanè pro parte dilecti filii Martini de Vargas, Monachi Monaſterii B. Mariæ de Petra, Ciſtercien. Ordinis, Tiraſonen. Diœceſ. Magiſtri in Theologia, & Baccalarii in Decretis, Nobis exhibita petitio continebat, quòd cùm in nullo Monaſterio, ſive alio Regulari loco dicti Ordinis, in regno Caſtellæ conſiſtente Regula B. Benedicti, ſecundùm quam Monachi prædicti Ordinis vivere ſunt adſtricti, his temporibus plenè, & debitè obſervetur, idem Martinus, qui de dicto regno eſt oriundus, deſiderat in eo (ſi ad hoc idonea inibi loca haberi poſſit,) pro ſe, & pluribus aliis ipſius Ordinis profeſſoribus, id deſiderantibus, Regulam prædictam ſtrictè in perpetuum obſervare, dummodo ſibi per Sedem Apoſtolicam concedatur, ac etiam ſtatuatur, quòd loca hujuſmodi, & Religioſi, qui in eis dictam Regulam pro tempore obſervabunt, omnibus privilegiis, & exemptionibus gaudeant, & ſoli Abbati Mona-

Monaſterii de Populeto dicti Ordinis Terraconenſis pro tempore exiſtenti, qui dicti Monaſterii de Petra Pater Abbas exiſtit, & in quo quidem Monaſterio de Populeto olim ipſius Regulæ obſervantia ſtricta in Hiſpaniis initium habuit, ſubjiciantur: & quod omnes Religioſi ejusdem Ordinis, qui voluerint hujuſmodi Regulam ſtrictè obſervare, poſſint libere ad dicta loca tranſire: quodque dictus Martinus, quoad vixerit, & eo vita functo ex tunc in antea, ſingulis quinquennariis ſinguli alii per ipſorum locorum Religioſos eligendi, & per Abbatem prædictum confirmandi, & per quinquennium duntaxat cujuslibet locorum eorundem regimini in ſpiritualibus, & temporalibus pro tempore præſident, qui illo nomine nuncupentur, quod Martinus, & electores prædicti, ſibi duxerint imponendum. Hæc non unuſquiſque dictorum locorum ſuum per illius Religioſos eligendum, & per eundem Martinum, ſuoſque ſucceſſores confirmandum Priorem, pro tempore habear, per triennium duntaxat in ejus officio permanſurum, & ad ipſorum Priorem quemlibet loci ſui cura, & adminiſtratio in ejusdem ſpiritualibus, & temporalibus, ſub juriſdictione tamen, & correctione Martini, & ſucceſſorum, ac pro tempore exiſtentis Abbatis Monaſterii de Populeto prædictorum plenarie pertineat. Quodque Martinus, & ſucceſſores, ac Religioſi prædicti, qui in dictis locis Regularem obſervantiam hujuſmodi tenebunt pro tempore omnia illa Regulæ prædictæ, & Juri Canonico minime obviantia inter ſe ſtatuere valeant, quæ circa illam noverint profutura. Quare pro parte dicti Martini nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut ſibi aliqua Eremitoria cum Domibus, Eccleſiis, Altaribus, Campanilibus, Campanis, Clauſtris, Cœmeteriis, & aliis neceſſariis officinis de bonis ad eum ex pia largitione fidelium, aut alias legitime provenientibus, in dicto Regno fundandi, conſtruendi, & ædificari faciendi, aut per alios jam fundata, conſtructa, & ædificata loca recipiendi, & ea reparandi pro regulari obſervantia hujuſmodi in eis per ipſum, & alios profeſſores prædictos tenenda, licentiam concedere, ac alias in præmiſſis opportunè providere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, diſcretioni veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus ſi eſt ita, vos, vel alter veſtrûm præfato Martino duo Eremitoria cum Domibus, Eccleſiis, Altaribus, Campanilibus, Campanis, Clauſtris, Cœmeteriis, & aliis neceſſariis officinis hujuſmodi in dicto Regno in locis ad hoc congruentibus, & honeſtis, quæ ſibi ab illis, ad quos pertinebunt, legitimà conceſſa fuerint, ſimul, vel ſucceſſivè fundandi, conſtruendi, & ædificandi, ſeu fundari, conſtrui, & ædificari faciendi, aut per alios jam fundata, conſtructa, & ædificata loca poſt conceſſionem ſimilem de eis per illos ad quos ſpectabunt, ſibi factam recipiendis pro hujuſmodi regulari obſervantia in eis tenenda, ut præfertur, Diœceſanorum locorum, & quorumlibet aliorum ſuper hoc, ſive etiam ſuper ejusdem Martini à dicto Monaſterio de Petra ad hujuſmodi Eremitoria tranſitu Abbatis ipſius Monaſterii de Petra licentia minime requiſita, jure tamen parochialis Eccleſiæ, & quolibet alieno in omnibus ſemper ſalvo, plenam, & liberam, auctoritate noſtra curetis, ſeu curet licentiam elargiri; & nihilominus eidem Martino, quod ipſe, & ejus ſucceſſores, ac Monachi prædicti qui hujuſmodi obſervantiam in dictis Eremitoriis pro tempore tenebunt, necnon Eremitoria ipſa poſtquam vigore præſentium per eundem Martinum fundata, conſtructa, & ædificata, ſeu loca ex fundatione aliorum recepta fuerint, ut præfertur, omnibus, & ſingulis privilegiis, indultis, libertatibus, immunitatibus, exemptionibus, & gratiis præfato Ordini & profeſſoribus ejus conceſſis, & quomodolibet concedendis, plene uti, & gaudere valeant: quodque Martinus, ſucceſſores, & Monachi, ac Eremitoria hujuſmodi, ſeu loca, ut præmittitur recipienda, nulli alteri ex dicti Ordinis Prælatis, vel aliis Ordinariis quibuſcunque quam ſolum, & duntaxat Abbati Monaſterii de Populeto, pro tempore exiſtenti ſupradicto, quovis modo ſubjiciantur. Et quod omnibus Monachis, & Converſis quorumvis Monaſteriorum, ſive locorum dicti Ordinis, ubilibet conſiſtentium, qui ſponte in dictis Eremitoriis obſervantiam hujuſmodi tenere voluerint, ad illa Superiorum ſuorum petita, licet non obtenta licentia, tranſire liberè liceat, ac in eis Altiſſimo famulando perpetuo remanere. Quodque Martinus, quoad vixerit, & eo vita functo, ex tunc in antea ſingulis quiquennis ſinguli alii per Monachos Eremitoriorum hujuſmodi eligendi, & per Abbatem Monaſterii de Populeto prædictum confirmandi cujuslibet Eremitoriorum eorundem juriſdictioni, & regimini in ſpiritualibus & temporalibus per quinquennium duntaxat, pro tempore poſſideant, qui eo nomine nuncupentur, quod Martinus, vel electores prædicti ſibi duxerint imponendum. Et quod prædictus Martinus, & ejus ſucceſſores in his duobus locis hujuſmodi omnia, & ſingula illa liberè, & licite valeant exercere, quæ in ipſo Ordine Prælatis in quibuſcunque caſibus ſunt conceſſa, ſive per eoſdem ſunt fieri quomodolibet conſueta. Necnon unumquodque dictorum Eremitoriorum ſuum per illius Monachos eligendum, & per eosdem Martinum, & ſucceſſores confirmandum Priorem pro tempore habeat, per triennium duntaxat in officio permanſurum: quo elapſo triennio, ille, vel alius de novo eligatur, & ut præmittitur, confirmetur, & ad ipſorum Priorum quemlibet Eremitorii ſui hujuſmodi cura, & adminiſtratio in eisdem ſpiritualibus, & temporalibus, ſub omnimoda tamen juriſdictione, & correctione Martini, & ſucceſſorum, ac Abbatis Monaſterii de Populeto prædictorum plenè pertineat. Quodque Martinus, ſucceſſores, & Monachi præfati, qui in dictis Eremitoriis Obſervantiam hujuſmodi tenebunt, ut præfertur, ſimul, vel ſucceſſivè omnia, & ſingula illa inter ſe ſtatuere, & ordinare liberè poſſint, quæ animarum eorum ſaluti, dictæque Obſervantiæ ſoliditati viderint expedire, eadem auctoritate concedatis, ſtatuatis, & decernatis, ſeu alter veſtrum concedat, ſtatuat, & decernat: contradictores per cenſuram Eccleſiaſticam, appellatione poſtpoſita compeſcendo: non obſtantibus quibuſcunque Conſtitutionibus & Ordinationibus Apoſtolicis, necnon ſtatutis, conſuetudinibus, & uſibus, ac privilegiis, & diffinitionibus dicti Ordinis, & de Petra, ac aliorum, quorum dicti tranſituri Monachi, & Converſi fuerint Monaſteriorũ, ſive locorum prædictorum, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis alia firmitate vallatis, cæteriſque contrariis quibuſcunque, ſeu ſi aliquibus communiter, vel diviſim à Sede Apoſtolica, ſit indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas, non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Dat. Romæ apud SS. Apoſtolos 9. Calend. Novembr. Pontificatus noſtri anno 8.

Prædicta Conſtitutio ſuum habuit effectum per Joannem S. Petri ad vincula Cardinalem Hiſpalenſem, Eccleſiæ Salisburgenſis Abbatem auctoritate Apoſtolica ad hoc ſpecialiter deputatum, qui prout habetur apud Henriquez *de privilegiis Ciſtercienſium pag. 247. & ſeqq.* facta ſolerti inquiſitione, reperiens vera eſſe cuncta relata à prædicto Martino inſtitutore, omnia in præfata Conſtitutione contenta concedit, & confirmat, & privilegia quæcunque Ordini Ciſtercienſi conceſſa, & concedenda communicat, ac omnia exequitur, prout continetur in literis Pontificiis; quæ omnia confirmata rurſum fuerunt per Eugenium IV. ſua Conſtitut. quæ incipit: *In qua*, ſub Datum Romæ 8. Calend. Februarii 1432.

Confirmata ergo Congregatione hujuſmodi, cœpit in dies augeri, ita ut Eremitoria alia conſtruere neceſſe fuerit,

fuerit, ſicuti obtenta à Sede Apoſtolica diſpenſatione, ut ex Bulla Eugenii IV. quæ incipit: *Inter catera*, 7 Calend. Decembr. 1434. factum eſt; in quibus omnibus Eremitonis leges ſanctiſſimas obſervandas reliquit idem Martinus inſtitutor, & reformator, quæ omnia approbata, & confirmata fuerunt per Summos Pontifices Martinum V. Eugenium IV. Calixtum III. Alexandrum VI. Julium II. Leonem X. Clementem VII. Paulum. III. Julium III, Pium V. Greg. XIII. Sixtum V. Greg. IV. Clem. VIII. & Paulum V. prout videre eſt apud Chryſoſtomum Henriquez *loco cit. à pag.* 245. *uſque ad* 389.

Sagienſis Congregatio.

Sagienſis Congregatio magnæ obſervantiæ, quæ Regulam Benedictinam ſummo cum rigore coluit, floruit anno 1454. quo autem loco, vel à quo Inſtitutore, hoc non reperi. Renatus Choppin. refert *de ſacra Polita lib. 1. tit. 3. n.* 7. extinctam fuiſſe, cum quibusdam aliis, unam Sagienſem Congregationem per Clem. V. an vero fuerit hæc, de qua agimus, quæ poſtmodum exſurrexerit, penitus mihi ignotum eſt. De hac Congregatione agunt Carolus Fernandez *in lib. de Obſervant. Regul. S. Benedicti ad Sagien. Monachos directo*, ubi laudat Monachos prædictos, de obſervantia, & ſumma ciborum abſtinentia, & Arnold. Wion. 2. *p. lig. vit. cap.* 11.

S. Bernardi Congregatio Ciſtercienſis in Italia.

S. Bernardi Ciſtercienſis Congregatio in Italia inſtituta eſt circa annum Domini 1497. inſtante Mediolanenſium Duce Ludovico Maria Sfortia, prout clare habetur in Bulla erectionis per Alexandrum VI. edita, quæ incipit: *Plantatus*, 10. Calend. Januarii 1497. quam Congregationem confirmavit Julius II. anno 1511. 9. Calend. April, Greg. XIII. 10. Cal. Junii 1578. Sixtus V. 25. Septembr. 1585. Et Gregor. XIV. 6. Septemb. 1591. qui omnes Summi Pontifices varia privilegia, gratias, & indulta hujuſmodi Congregationi concedunt, declarantes gaudere ſimpliciter omnes privilegiis, quibus univerſa Ciſtercienſium familia potitur, & gaudet, de quibus omnibus vide Henriquez *de privilegiis Ciſtercienſ. pag.* 393. *& ſeqq.* De hac Congregatione nihil aliud referam, niſi quod ex ea prodiere homines in omni virtutum genere peritiſſimi: vide quæ *ſuprà* diximus de Congregatione Ciſtercienſi in communi: cum hæc ſit potius unio duarum Congregationum, nempe Thuſciæ, & Lombardiæ, quam nova Congregatio, ut ex indicatis Conſtitutionibus colligere clare licet.

Caſalis S. Benedicti Congregatio.

Caſalis S. Benedicti Congregatio incepit, ſeu potius reformata fuit circa annum Domini 1494. in Gallia, ut habetur ex Conſtitutione Leonis Papæ X. quæ incipit: *Sacroſancta*. Kal. Decembr. 1516. ibique deferuntur varia privilegia hujuſmodi Congregationi conceſſa. Item Alexander VI. eidem Congregationi incipienti multa alia indulta conceſſerat, ut habetur ex ejus Conſtitutione, quæ incipit, *Quanta*, quam hic pro confirmatione hujus Ordinis apponemus.

ALEXANDER EPISCOPUS Servus Servorum Dei.

Dilectis filiis B. Mariæ Lucemburgenſis, & majoris Monaſterii, ac Caſalis Benedicti, Treverenſis, & Turonenſis, ac Bituricenſis Diœceſum, Monaſteriorum Abbatibus, ſalutem & Apoſtolicam Benedictionem.

Quanta in Dei Eccleſia ad ſalutem animarum Chriſti fidelium perſonæ Religioſæ earum vita exemplari, & ſalutaribus operibus afferunt incrementa virtutum; tanta eisdem inſerunt detrimenta ſalutis, ſi à recto tramite deviantes per incontinentiam, & vitam laxiorem ad illicita dilabuntur. Quo fit, ut diligens & curioſum reformationis Monaſteriorum in talibus opportunum eſſe noſcatur: ne per vitiorum atque exceſſuum tolerantiam, hoſtis antiqui operante verſutia, religionis claritas obnubiletur: & errores innumeri, infinitaque ſcandala cum inemendabili jactura exinde valeant veriſimiliter exoriri. Sane plurimorum, & præcipue dilectorum filiorum Abbatum & Præſidentium Provincialium Ultramontanorum Monachorum nigrorum, qui Benedictini appellantur, relatione percepimus: quod licet tam ex felici recordatione Innocentii III. Honorii III. Bonifacii VIII. Gregorii IX. Clementis V. Benedicti XII. & Sixti IV. aliorumque diverſorum Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum, quam ſacrorum Generalium Conciliorum, & etiam Prælatorum Ordinis S. Benedicti ſanctionibus, & ex illis poſtmodum ſubſecutis declarationibus, quibus circa ſtatum Ordinis & Religionis cæremonialia honeſtate debita conformiter obſerventur, contradictores & rebelles cenſuris & pœnis etiam pecuniariis coerceantur, ac in ſua rebellione pertinaces per ſuſpenſionem & privationem puniantur: Nihilominus in multis provinciis Ultramontanis, Abbates, Præpoſiti, Priores, Decani, ſeu cæteri Prælati ac adminiſtrationes in eodem Ordine obtinentes, Capitula hujuſmodi celebrare contemnunt, nullas viſitationes admittunt, & diſſolute vivunt: ita quod Regulam cum ſtatutis negligere videantur. In aliis autem provinciis, ubi Capitula hujuſmodi celebrantur, quidam obſtinata mente Capitulis ipſis intereſſe ſpernunt, Viſitatores deputatos excludunt: Et nunc appellationibus, nunc vero ſæculari potentia ſe defendunt. Unde multi in diſſolutionibus hujusmodi perdurantes, dum neminem timent, cuncta bona Monaſteriorum, & locorum eorundem dilapidant, & conſumunt: ita quod multa Monaſteria penitus deſolata pereunt, ac eorum poſſeſſiones, decimæ, & alia bona ad manus ſecularium deveniunt. Alii recepta pecuniæ ſumma, aut penſione, alterius Ordinis Fratribus, aut ſororibus ſua Monaſteria vendunt. Rurſus in certis Monaſteriis Monialium dicti Ordinis, ipſæ Moniales apertis clauſtris indifferenter omnes homines etiam ſuſpectos intromittunt, ac extra Monaſteria in curiis, caſtris & plateis vagantes, plura ſcandala committunt. Aliæ etiam velum cum habitu Regulari abjicientes, ſub colore, quod à Sede Apoſtolica forſan ſubreptitiè indultum obtinuerunt, quod poſſint habitum, & velum nigrum in album mutare, in ipſis Monaſteriis ſeculariter vivunt: aut Monaſteria relinquentes, etiam paſſim nubere non verentur. Similiter Religioſi, qui in ſacris Ordinibus conſtituti non ſunt, relicto habitu Regulari, matrimonium contrahere dicuntur. Unde his & ſimilibus abuſibus Ordo perit, Religio deſtruitur, & plura alia nefanda, proh dolor! committuntur. Nos igitur attendentes, quod ubi Regularis diſciplina contemnitur, neceſſe eſt ut Religio naufragetur, ac cupientes Religionẽ ipſam, quam præ cæteris Ordinibus ſpecialiter gerimus in visceribus charitatis, per debitæ reformationis officium, ad priſtinum vivendi modum, jure noſtræ ſollicitudinis ſtudio reſtitui, & reſtaurari, prædictorum Præſidentium Provincialium querelis ſuper hoc frequenter invitati, ipſos, & eorum quemlibet à quibuſcunque excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris & pœnis à jure, vel ab homine quavis occaſione vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium duntaxat conſequendum, harũ ſerie abſolventes, & abſolutos fore cenſentes, eorum prædeceſſorum noſtrorum veſtigiis inhærendo, diſcretioni veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus vos, vel duo, aut unus veſtrum, ſeu alii probi viri, Deum timentes, & Religionis honeſtatem zelantes, ad id per vos eligendi, deputandi, vel aſſumendi, ſuper quo vobis plenam & liberam concedimus harum

ſerie

ſerie facultatem, ad dicti Ordinis Monachorum nigrorum, qui Benedictini vulgariter nuncupantur, Monaſteria, Præpoſituras, Prioratus & loca alia Conventualia duntaxat, tam virorum, quam mulierum ubicunque conſiſtentia (expenſis tamen viſitandorum) perſonaliter accedentes, & ſolum Deum præ oculis habentes, Monaſteria, Præpoſituras, Prioratus & loca alia Conventualia hujuſmodi, eiſque præſidentes, ac alias illorum perſonas, toties, quoties Nobis viſum fuerit, Apoſtolica auctoritate viſitetis, illaque tam in capite, quam in membris in his, quæ noveritis reformatione indigere, juxta prædictorum & aliorum Romanorum Pontificum canonicas ſanctiones, ac S. Benedicti Regularia inſtituta, tam in ſpiritualibus, quam in temporalibus reformetis, corrigatis, & emendetis, Statuta quoque antiqua, & conſuetudines videatis, examinetis diligenter, illaque etiamſi dicta auctoritate edita vel confirmata fuerint, interpretemini, moderemini, & limitetis, ſeu quatenus opus fuerit, alia (honeſta tamen, ac ſtatutis, aliorum Religioſorum ſub eadem Regula bene viventium non contraria) de novo faciatis: Et ſi qua prius taliter edita fuerint, eadem auctoritate confirmetis. Et ubi in divino Officio, ſeu Ordinario Eccleſiaſtico ſingularitates inveneritis, ut conformes ſint, temperetis, addatis vel ſubtrahatis, quantum Regula prædicta permittit; necnon abſolvatis, diſpenſetis, faciatis, & diſponatis omnia & ſingula, quæ Præſidentes, Diffinitores, Viſitatores, Abbates, Generales, Prælati, aliique Superiores de jure, vel ex privilegio, ſeu conſuetudine facere poſſunt, aut conſueverunt. Præterea omnes, & ſingulos Monachos & Moniales Regulam S. Benedicti hujuſmodi tacite vel expreſſe profeſſos, qui habitum Monaſticum ſine diſpenſatione legitima reliquerunt, aut matrimonia contraxerunt, ad Monaſteria, ſi ea iis exiverint, redire, & habitum Monaſticum, ac velum nigrum reaſſumere dicta auctoritate compellatis. Et inſuper quia juxta ſupradicta ipſius Ordinis privilegia, & ſtatuta, certa ſubſidia, ſeu certæ contributiones pro Ordinis privilegiorum hujuſmodi conſervatione, per Superiores imponi conſueverunt; volumus quod illa Monaſteria, Prioratus, & loca Conventualia dicti Ordinis Benedictinorum nuncupati, quæ Capitula celebrare negligunt, ne Ordo ipſe per eorum negligentiam contribuere debita fraudetur: nobis juxta reddituum quantitatem tantam ſummam annuatim perſolvant, & deliberent, quantam aliam Monaſteria, Prioratus & loca Generalibus, aut Provinciarum collectoribus ſolvere ſolita ſunt: donec & quouſque in ſuis provinciis Capitula hujuſmodi celebrentur, aut alicui ex vicinioribus provinciis ſe adjungant. Omnia quoque & ſingula per nos ſic tunc, ut præfertur, ſtatuta, & ordinata, quæ locum duntaxat habeant quoad Monaſteria, & alia loca Ordinis Benedictinorum nuncupatorum eadem auctoritate inviolabiliter obſervari faciatis. Contradictores quoslibet & rebelles cujuſcunque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis, aut ſexus fuerint, etiam ſummarie, ſimpliciter, & de plano ſine ſtrepitu & figura judicii procedendo per cenſuram Eccleſiaſticam, & poenas etiam pecuniarias, more ipſius Ordinis, & alia juris remedia, appellatione poſtpoſita compeſcendo, invocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſecularis. Super quibus omnibus & ſingulis vobis & veſtrum cuilibet plenam, & liberam concedimus tenore præſentium facultatem; Non obſtante Bulla præfati Bonifacii prædeceſſoris, qua inter alia cavetur, quod nullus extra civitatem ſuam, vel Dioeceſim, niſi in certis exceptis caſibus, & in illis ultra unam dietam à fine ſuæ Dioeceſis ad judicium evocetur: ſeu ne Judices à Sede Apoſtolica deputati extra civitatem & Dioeceſim, in quibus deputati fuerint, contra quoſcunque procedere, aut alii, vel aliis vices ſuas committere præſumant. Et de duabus dietis in Concilio Generali editis, aliiſque Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac ſtatutis, conſuetudinibus & exemptionibus Monaſteriorum, & Ordinis prædictorum, necnon provocationibus & appellationibus à præmiſſis forſan interponendis, necnon contradictibus, oppoſitionibus, & recuſationibus, quas pro nullis, infectis, & viribus vacuis haberi debere decernimus; Privilegiis quoque & indultis præfato Ordini, ſeu illius Monaſteriis particularibus per Sedem prædictam, vel ejus Legatos, ſeu alias quomodolibet etiam Motu proprio, & ea certa ſcientia, ac ſub quibuſvis formis & expreſſionibus verborum, & cum quibuſvis, etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque fortioribus & efficacioribus, ac literis Apoſtolicis apponi inſolitis, vim & effectum habentibus clauſulis, necnon Decretis irritantibus conceſſis, & impoſterum concedendis. Quibus omnibus etiamſi ad illorum derogationem de illis, eorumque totis tenoribus de verbo ad verbum ſpecialis, ſpecifica, individua, & expreſſa, non autem per generales, ſeu alias etiam idem importantes clauſulas mentio habenda, ſeu quævis ſpecificatio facienda, aut aliqua alia ad id exquiſita forma ſervanda eſſet, hac vice duntaxat, illis alias in ſuo robore permanſuris, harum ſerie expreſſe derogamus, & derogatum eſſe volumus, & intendimus, cæteriſque contrariis quibuſcunque, aut ſi aliquibus communiter, vel diviſim ab eadem ſit Sede indultum. quod viſitari, interdici, ſi ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenã & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem. Volumus autem quod tranſumptis præſentium literarum manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, aut ſigno alicujus Prælati Eccleſiaſtici munitis, tanta fides in judicio, & extra illud ubicunque adhibeatur, quanta eiſdem literis adhiberetur, ſi forent originaliter exhibitæ, vel oſtenſæ. Datum Romæ, apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1494. Kalend. Auguſti, Pontificatus noſtri anno 2.

A Caſamina.

Habet hujuſmodi Congregatio in regno Galliæ quindecim Monaſteria Religioſorum, & totidem Monialium: de hac Congregatione agunt Auguſtinus Barboſa *in lib. 1. de jur. Eccleſ. cap. 41. n. 41.* & Renat. Choppin. *in Monaſticon. plur. in loc.* & præcipuè *lib. 1. Monaſticon. tit. 1. pag. 7.* ubi refert Carolum IX. Monaſteria hujus Congregationis Immunia & exempta reddidiſſe Regia nominatione, & eorum Abbates non durare niſi per triennium.

Sanctæ Iuſtinæ de Padua Congregatio Caſſinenſis.

S. Juſtinæ de Padua Congr. Caſſinenſis his ferè tem- 54
poribus, vel paulo ante maxime reflorere, atque ad priſtinum naſcentis Congregationis exordium, univerſali reformatione per Dominum Ludovicum Barbo Patritium Venetum facta, reduci cœpit. Cum enim in quibuſdam provinciis, ſi non ubique arbor Divi Patris Benedicti non modo incurvata, ſed decrepita quodammodo facta, ſua ariditate periret, electus eſt a Deo pientiſſimus ac nobiliſſimus vir prædictus, qui Abbas ſanctæ Juſtinæ de Padua ex Canonico S. Georgii de Alga creatus, ſuam emiſit profeſſionem ſecundum normam Regulæ ſancti Patris Benedicti, cujus profeſſionis publicum inſtrumentum extat in archivio præfati Monaſterii S. Juſtinæ. Is ſe totum reformationi, adjuvantibus duobus Monachis, quorum alter multo ante hujuſmodi reformationem in ſpiritu ſe prævidiſſe aſſerebat, convertit, & exemplo, ac exhortationibus negotium mente conceptũ ad opus tandem redegit, ita ut Arnold. Wion. *2. p. lign. vit. lib. 5. cap. 6.* dicat: Hæc eſt illa reformatio, quæ conſiderata charitate Dei voluntatem propriam in manus aliorum relinquit, pro vanitate & ſuperbia mundi aſſumit paupertatem, & abjectionem, pro intemperantia continentiam diligit, & puritatem. Hæc eſt illa pia

proje-

Digitized by Google

projectaque de rogo Sancti Spiritus iterum accenſa pro fragilitate calorem, pro tenebris lucem aſſumpſit. Hæc divinum officium in Cœnobiis diu neglectum ex integro reſtituit, & inſipientes illuminat, mores ſanctos inſtruit, pacem amat, concordiam diligit, conſervat, charitatem. Et breviter, unumquemque juxta diſpoſitionem & capacitatem ſenſus ſui in vitam ſalutis, & æternæ felicitatis dirigit.

Hæc ergo reformata Congregatio tunc ſub denominatione Congregationis, ſive unionis ſanctæ Juſtinæ de Padua, quam ſibi à Monaſterio, in quo inchoata fuerat, uſurpaverat, nunc ſub denominatione Caſſinenſis Congregationis ob reverentiam Archicœnobii Montis-Caſſini vocatur, ut habetur ea Conſtitutione Julii II. de anno 1503. quæ incipit: *Super cathedra*, 10. Calend. Septembris, in qua unitur Monaſterium Caſſinenſe Congregationi, ibique communicantur omnia privilegia alias conceſſa prædicto Monaſterio, quæ hic pro confirmatione Congregationis ſubſcribam.

SUper Cathedram Paſtoralis præeminentiæ diſpoſitione divina, meritis licet inſufficientibus conſidentes, pio, ac ſancto deſiderio cupimus efficere, ut Monaſteria, & loca Religioſa quæcunque per noſtræ operationis diligentiam, gratia cooperante divina, ſalubriter dirigantur, & in eis regularis diſciplinæ norma ſervetur, cultus divinus augeatur, charitas vigeat, humilitas perſeveret, & omnis bene vivendi modus teneatur, ut æternæ vitæ præmio valeant ſtabiliri feliciter.

Sane Monaſterio Caſſinenſi, nullo medio ad Rom. Eccleſiam pertinente Ordinis S. Benedicti nullius diœceſis, quod dilectus filius noſter Joannes S. Mariæ in Dominica, Diaconus Cardinalis ex conceſſione & diſpoſitione Apoſtolica in commendam nuper detinebat, commenda hujuſmodi ceſſante, ea eo quod idem Joannes Cardinalis ille hodie in manibus noſtris ſponte & libere ceſſit, Noſque ceſſionem ipſam duximus admittendam, verum, & ultimum ſupradicti Monaſterii vacationis modum, præſente pro expreſſo habentes, ad proviſionem ſuper ipſius Monaſterii regimine celerem, & felicem, ne Monaſterium ipſum longæ vacationis exponatur incommodis, paternis ſtudiis intendentes, poſt deliberationem, quam deſuper cum Fratribus noſtris habuimus diligenter, demum ad dilectos Filios Monachos Congregationis S. Juſtinæ de Padua ſupra dicti Ordinis, ſub Regulari obſervantia viventes, direximus oculos mentis noſtræ ſperantes, quod ſicut Congregatio ipſa per univerſam Italiam per incrementa temporum, ſuos palmites dilatavit, ſic ubique virtutum radiis jugiter creſcat, ſi Monaſterium ipſum eidem Congregationi perpetuo uniretur, annecteretur, incorporaretur, vigeretque in eo regularis obſervantia ſupradicti Ordinis, Monaſterium ipſum Regulari obſervantia hactenus inſtitutum, (cum tamen caput omnium Monaſteriorum ſupradicti Ordinis exiſtat, & in eo corpus ſanctiſſimi Benedicti multa cum veneratione conſervetur) exinde votivæ reformationis ſuſciperet incrementum, & eorundem Monachorum exemplari vita nobis, tunc in minoribus conſtitutis eorum Protectore exiſtentibus nota, & accepta, in temporalibus, & ſpiritualibus ſperatæ proſperitatis ſucceſſibus gratularetur, ſuccederetque in ea divini cultus augmentum, cum incolarum, & habitatorum, ac omnium animarum ſalute.

Quibus omnibus debita meditatione penſatis, Monaſterium prædictum, ſic, ut præfertur, vacans cum illi annexis, ac omnibus juribus & pertinentiis ſuis, eidem Congregationi per Abbatem temporalem juxta ejuſdem Congregationis laudabiles ritus, & mores, ac regularia inſtituta, ejuſdem Ordini, & eidem Congregationi per Sedem Apoſtolicam conceſſa privilegia, & indulta perpetuis futuris temporibus duratura, ad inſtar aliorum Monaſteriorum dicti Ordinis eiſdem Congregationi unitorum, annexorum, & incorporatorum, per Præſidentem Congregationis hujuſmodi, & diffinitores pro tempore exiſtentes deputan. tenendum, regendum, & gubernandum, de eorundem Fratrum noſtrorum conſilio, Apoſtolica auctoritate tenore præſentium perpetuo unimus, annectimus, & incorporamus, ac volumus, ſtatuimus & ordinamus illud de cætero dictæ Congregationis eſſe, ac juxta mores, & ritus, & inſtituta prædicta perpetuo regi, & gubernari debere, liceatque Præſidenti, & Diffinitoribus, ac Congregationi præfatæ, per ſe, vel alium, ſeu alios regiminis, & adminiſtrationis, ac bonorum omnium mobilium, & immobilium dicti Monaſterii poſſeſſionem, vel quaſi, propria auctoritate libere apprehendere ac perpetuo retinere, ac illud, ut præfertur, regere, & gubernare, cujuſvis licentia ſuper hoc minimè requiſita. Ac illos ex Monachis dicti Monaſterii, qui ſub dicta obſervantia vivere nollent, inde amovere, ac ipſius ad alia Monaſteria dicti Ordinis, ubi benevolos invenerint receptores, ſeſe transferendi licentiam, qui tamen beneficia Eccleſiaſtica, vel alia, unde vivere poſſint, non habuerint, quoad vixerint, aut donec dictos benevolos invenerint receptores, Monachalem portionẽ, & ex fructibus dicti Monaſterii accipiant.

Necnon Congregationem ipſam, propter nomen & dignitatem Monaſterii hujuſmodi (quod aliorum Monaſteriorum dicti Ordinis caput eſt, ut præfertur,) de cætero Caſſin. congreg. alias S. Juſtinæ nuncupari debere.

Omnibus tamen & ſingulis privilegiis, & immunitatibus, & exemptionibus, conceſſionibus & indultis, hactenus Congregationi S. Juſtinæ hujuſmodi conceſſis, in ſuo robore, & firmitate perſiſtentibus, in omnibus, & per omnia, perinde ac ſi hujuſmodi tituli mutatio, ſeu variatio facta non eſſet, & hujuſmodi privilegia à principio Congregationis Caſſinenſis, alias S. Juſtinæ hujuſmodi ſpecialiter & expreſſe conceſſa fuiſſent.

Non obſtantibus Conſtitutionibus & Ordinationibus Apoſtolicis, necnon Monaſterii, ac Congregationis Ordinis prædictorum juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis ſtatutis, & Conſtitutionibis, cæteriſque contrariis quibuſcunque: Nos enim ex nunc irritum decernimus, & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam, quavis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Dat. Romæ apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1503. decimo Kalend. Septembris, Pontificatus noſtri anno 1.

Cœpit hac Sacra Religio continuo famulatu Deum colere, ſpiritualia caducis præferre, & ad puritatem Regulæ ſuæ ſanctæ greſſus ſuos dirigere, hincque factum eſt, ut multi ſummi Pontifices, aliique quamplures tam Eccleſiaſtici, quam ſæculares, & non infimæ dignitatis viri hujus Congregationis ſanctitatis fama allecti, diverſa Monaſteria tum reformanda, tum etiam de novo Monaſticæ diſciplinæ inſtruenda conceſſerint, quorum catalogum habes apud Arnold. Wion. a. *p. lign. vit lib.* 5. *cap.* 6. Ejus Abbates utuntur Pontificalibus, benedicunt populum, & conſecrant lapides pro altarium uſu, ut habetur ex Conſtitutione Pii V. quæ incipit, *Sedis* 6. Julii 1565. & licet non ſint Epiſcopi, jura tamen Epiſcopalia, & omnimodam juriſdictionem exercent, & alicubi diœceſim habent, ut ea multis probat Rota *in Sorana Beneficii* 8. *Martii* 1627. *coram R. P. D. Merlino.* De hac Congregatione agunt Leo Cardinal. Hoſtien. *in Chronica Caſſinenſi cum annotationibus Matthæi Laurenti Hiſpani Monachi Caſſin.* Andreas S. Michaelis *in tractatu de Archiepiſcopis ſui Ordinis*: & quotquot de Religione his noſtris temporibus ſcripſerunt.

Obiit D. Ludovicus Barbo Reformator die 19. Septembris 1443. & ſepultus eſt in Monaſterio S. Juſtinæ de Padua, cum ſequenti Epitaphio:

Mille quadringentis Domini, currentibus annis,
Quadraginta tribus, Septembris menſe fluente,
Progenie Veneta Barbo Ludovicus in aſtris
Mente nitet, tumulo clauſus ſepelitur in iſto.

Ubi

Ubi deinde indicantur, quæ *ſuprà* fuſiùs diximus, additurque quaſi invitum fuiſſe ab Eugenio IV. Epiſcopum Tarviſinum inunctum.

Sancti Michaëlis de Murano Congregatio.

55 Sancti Michaëlis de Murano Congregatio Eremitarum inſtituta ante tempora Leonis X. ac in multis Monaſteriis, in quibus vita Eremitica ſub Regula ſanctiſſimi P. Benedicti, & Inſtitutis S. Romualdi Abbatis propagata eſt; poſteà verò ſub prædicto Leone X. redacta fuit hæc Congregatio, & unita Congregationi Eremi Camalduenſis, ut ex Bulla Leonis ſub Dat. Romæ 4. Non. Julii 1513. In qua Conſtitutione, licèt etiam univerint Eremitas Montis-Coronæ eidem Camalduenſi Congregationi; tamen Paulus III. in Conſt. 1. quæ incipit: *Rationi.* 3. Non. Novembr. 1533. illos ſeparavit, & diſtinctam Congregationem à Camaldulenſi declaravit, ut ait Barboſa *lib. 1. de jur. Eccl. cap. 41. num. 46.*

Montis-Coronæ Congregatio.

56 Montis-Coronæ, aliàs Grotana Congregatio à Paulo Juſtiniano, Patritio Veneto, & Eremita Camaldulenſi inſtituta fuit circa annum Domini 1520. Is ferventiori deſiderio Deo inſerviendi, eidemque religioſum famulatum cumulandi accenſus, ab Eremo Camaldulenſi ſecedens, impetratis antea a Sede Apoſtolica literis, quibus liceret, Congregationem extendi, apud oppidum Maſtacium, quia ſpeluncarum habitator fuit, ibique Congregationis ſuæ prima fundamenta jecit; proinde Congregatio, quæ aliàs Montis Coronæ appellatur, Grotana etiam dicitur. Obiit tantus Inſtitutor in Eremo S. Oreſtis, ubi & ſepultus eſt anno Domini 1528. menſe Auguſti. De origine & forma hujus Congregationis Montis-Coronæ Dominus Lucas Hiſpanus libros quinque compoſuit, de eadem agit Uvion. *1. par. lign. vit. c.30.* Auguſt. Florent. *in hiſt. Camald.* & Sylvanus Razzius *de Sac. Erem. Camald.* & Auguſt. Barboſ. *lib. 1. de Jur. Eccleſ. cap. 41. n. 46.*

Congregatio Eremitarum Camaldulen.

56 De Congregatione Eremitarum Camalduenſium, utpotè priùs eadem cum Congregatione Cœnobitarum, nihil aliud adjungemus, præter ea, quæ ſuprà in Congregatione Camaldulenſi ab ipſo S. Romualdo inſtituta diximus: verum quidem eſt, quòd modò diſtincta Congregatio eſt, licèt gaudeat iiſdem privilegiis, & gratiis, quibus Camalduenſium Congregatio. Supponitur approbata hæc Congregatio in approbatione Camalduenſium in communi, tamen pro ſpecialiori approbatione vivenda eſt Conſtitutio Pauli III. qua una Congregatio ab alia Eremitarum ſeparatur, & in qua privilegia, in ſignum confirmationis, ſeu approbatæ Congregationis conceduntur, quæ incipit: *Rationi congruit:* 3. Non. Novemb. 1534. & Conſtitutio 2. Leonis X. quæ incipit: *Etſi* 4. Non. Julii 1513. ubi habetur ordinationes, pro electione, & munere Prælatorum, & Regimine totius Congregationis cum indultorum, & gratiarum conceſſione. Agunt de ſupradictis tribus Congregationibus præter citatos Auctores Joan. Caſtaguizza *in hiſt. S. Romualdi*, Illeſcas *in hiſt. Pontif. lib. 4. c. 75.* Franc. Petrarcha *de vita ſolitar. tr. 3. c. 17.* & alii.

Valliſoletana Congregatio S. Benedicti de Obſervantia.

57 Valliſoletana Congregatio à Monaſterio in urbe Valliſoleti conſtructo totius Congregationis capite incepit circa annum Domini 1520. Auctore Joanne Monacho Benedictino ſub Regula, & inſtitutis S. P. Benedicti, & Conſtitutionibus Caſſinenſium S. Juſtin. additia tamen aliquibus particularibus. Habet hæc Congregatio communicationem omnium privelegiorum Congregationis Caſſinenſis, quæ omnia tanquam ſub epitome & brevi ſummario habentur in libello quodam Salmanticæ impreſſo anno 1599. & Reverendiſſimo D. Alphonſo Zotilla Valliſoleti Generali inſcripto, in quo hæc Congregatio appellatur Ordinis S. Benedicti de Obſervantia. Agit de hac Congregatione Auguſtinus Barboſa *de Jure Eccleſiaſtico, lib. 1. cap. 41. num. 42.* ubi aſſerit, hanc Congregationem habere pluſquam 40. Monaſteria.

Luſitania Congregatio S. Benedicti.

Luſitania Congregatio S. Benedicti in regno Portu- 58
galliæ in regione Interamnenſi non longè à civitate Bracharia erecta eſt in Monaſterio S. Martini de Tibaës circa annum Domini 1549. Quis ejus auctor fuerit, non reperi. Refert Auguſtinus Barboſa *loco ſuprà citato*, hujuſmodi Congregationem habere ſe ultra viginti Monaſteria virorum, Monialium plura, & ternis quibuſque annis in Monaſterio prædicto S. Martini de Tibaës Capitulum celebrare, in quo eliguntur Abbates, & reliqui Officiales vocales ad triennium ſequens uſque duraturos, non ultra. De hac Congregatione nihil aliud vidi.

Vlyſſiponenſis Congregatio S. Benedicti.

Vlyſſiponenſis Congregatio S. Benedicti anno 1549. 59
in Luſitania incepit, auctore D. Jacobo de Murta Ordinis S. Hieronymi, & S. Nicolai in Portugallia Abbate Commendatario, qui petita, & obtenta licentia à Paulo Papa III. Ordinem Monaſticum reformandi, ſuæ fundamenta reformationis in civitate Conimbricæ jecit, in qua ædificato nobili Monaſterio 1555. duodecim egregios juvenes ſub Regula S. P. Benedicti alendos, & inſtituendos, habitum ſanctæ Religionis induit, qui poſtmodum, & virtute, & doctrina creſcentes ſe, & Congregationem ſuam reddiderunt illuſtrem. Profuit huic operi perficiendo Sereniſſimus Portugalliæ Rex Sebaſtianus, ejuſque Eminentiſſimus Infans Henricus, S. R. E. Cardinalis, qui anno 1566. à Pio V. facultatem impetrarunt, omnes Abbatias Portugalliæ vacantes huic novellæ Congregationi uniendi, & in Vlyſſiponenſi civitate egregium, à nobile Cœnobium extruxerunt, à quo hæc Congregatio Vlyſſiponenſis S. Benedicti nuncupata fuit, atque modò prædictam denominationem retinet. Ita de hac Congregatione ſcribit Arnoldus Uvion. *2. p. lign. vita, cap. 11. in fine*, & de ea nihil aliud apud Scriptores reperi.

Melidenſis Congregatio S. Benedicti.

Melidenſis Congreg. ſic dicta à Melitæ inſula juxta 60
Raguſium in Dalmatia, ſaltem quoad novam reformationem. Surrexit circa annum Domini 1560. ope, & induſtria D. Chryſoſtomi, Caſſinenſis Monachi, Archiepiſcopi poſteà Raguſini. Hæc Congregatio in parvo numero alumnos fecit, neque egreditur Dalmatiæ fines, ubi ſita eſt. Ita ex Arnoldo Uvion. *loc. cit pag. 609.*

Fullienſis B. Mariæ Virginis Congregatio.

Fullienſis Beatæ Mariæ Virginis Congregatio nomen 61
ſortita eſt à Monaſterio ſuo principali, in regno Galliæ apud Tholoſam, in provincia Rhemenſi, in quo Monaſterio B. Virginis imago inter folia depicta cernitur. Incepit hæc Congregatio anno Domini 1583. ſub Gregorio XIII. ſub Conſtitutionibus Ciſtercii, ſed auſteriùs obſervandis, prout Monachorum victus, & veſtitus indicat. Quam vivendi formam, utpotè aſperiorem, & ad divinum cultum ſatis promptam Sixtus V. ſua Conſtitut. 32. ſequentis tenoris approbavit, & confirmavit.

SIXTUS PAPA V.

Ad perpetuam rei memoriam.

Religioſos viros, qui divino ſpiritu afflati arctiorem quam ab initio profeſſi fuerint, ac priſcis Sanctorum Patrum moribus magis ſimilem vitæ rationem ſibi ipſis ſuapte ſponte præſcribunt, in ſuo laudabili propoſito

poſito conſovere, & ita alios ad eorum imitanda veſtigia incitare, pro paſtorali officio divinitùs commiſſo plurimum ſemper intendimus. Sanè cùm ad Nos nuper latum fuerit, in veſtro Monaſterio, ſublatis quibuſcumque pravis abuſibus, inſtitutionem, & diſciplinam Monaſticam in longè meliorem formam reſtitutam, & reintegratam, voſque Religionis, & pietatis amore ita incenſos exiſtere, ut non ſolùm ab eſu carnium quibuſcunque temporibus, etiam ab Eccleſia permiſſis, & à potu vini abſtineatis, ſed etiam in laboribus, jejuniis, orationibus, carnis maceratione, & mortificatione, aliiſque pœnitententiæ operibus exercendis ſtrictiorem, & ſeveriorem, quàm reliqui Monachi S. Benedicti Ciſtercienſis Ordinis Regulam obſervare ſtudeatis. Nos veſtram hanc piam & ſalutarem intentionem plurimùm in Domino commendantes, quo magis pacato & tranquillo animo, in humilitatis ſpiritu, divinis obſequiis inſiſtere, piumque inſtitutum proſequi abſque impedimento poſſitis, veſtris ſupplicationibus inclinati; ritus, mores, vitæ normam, & reformationem ad arctiorem Regularis diſciplinæ obſervantiam, in iſtud Monaſterium nuper introductam, dummodo ſacris Canonibus, & Concilii Tridentini Decretis, ac ſupradictæ S. Benedicti Regulæ, jampridem auctoritate Apoſtolica approbatæ, conſona ſint, auctoritate præſentium approbamus, & confirmamus, illaque præſentium literarum patrocinio communimus, vobiſque, ac illis, qui perpetuis futuris temporibus in iſto Monaſterio Regularem profeſſionem emiſerint, ut ea obſervare licitè poſſitis, licentiam concedimus. Interdicimus etiam dilectis filiis Abbati Monaſterii Ciſtercii Cabilonenſis Diœceſis, cæteriſque Superioribus pro tempore exiſtentibus ejuſdem Ordinis, ne vos, aut eos, qui poſthac erunt in iſto Monaſterio recepti, & ad profeſſionem admiſſi, ad relaxandum, & remittendum aliqua ex parte rigorem iſtius obſervantiæ, utendumque indultis, & diſpenſationibus Apoſtolicis, quibus vetuſtam veſtri Ordinis, & primævam inſtitutionem, illiuſque auſteritatem diverſi noſtri Prædeceſſores manſuetudine quadam temperarunt, & laxiorem, honeſtam tamen, vivendi normam permiſerunt, & benignè indulſerunt, quovis prætextu, aut quæſito colore, multos cogere, vel compellere, aut vos in præmiſſis moleſtare, aut impedire audeant, vel præſumant. Quòd ſi quid tale attentaverint, aut vobis injungere, præcipere, & mandare præſumpſerint, vos, ac pro tempore futuros iſtius Monaſterii Abbatem, & Monachos ad obediendum talibus illorum præceptis, & juſſis minimè teneri decernimus. Ita ut nihilominùs, etiam illis contradicentibus abſque alicujus pœnæ, vel cenſuræ Eccleſiaſticæ incurſu, in hoc veſtro inſtituto perſeverare liberè, & licite valeatis. Cæterùm volumus, ut in reliquis, quæ præmiſſis veſtris arctioribus inſtitutis, & diſciplinæ Regulari non erunt contraria, eorum viſitationi, correctioni, omnimodæ juriſdictioni, & ſuperioritati, ſicut hactenùs fuiſtis, & impoſterùm vos, veſtrique ſucceſſores ſubjecti ſitis, & ab illorum obedientia nequaquam tali occaſione recedatis. Quòd ſi unquam controverſia, dubitatio, ſeu diſcordia exorta erit ſuper præmiſſis, utrùm ſcilicet veſtri mores, veſtrumque vivendi genus prædictæ S. Benedicti Regulæ adverſentur, talis controverſiæ cognitionem, & definitionem, & deciſionem Nobis duntaxat, & Romano Pontifici pro tempore exiſtenti reſervamus. Non obſtantibus, &c. Datum Romæ, apud S. Petrum ſub annulo Piſcatoris, die 5. Martii 1587. Pontificatus noſtri anno 2.

Inſtitutor hujus Congregationis D. Joannes Barrerius, qui cùm adoleſcens aliquot annos ejus Abbatiæ Commendatarius Abbas fuiſſet, & annuos cenſus ex ea perciperet ſine reſidentia, tandem divini Numinis afflatu vehementiſſimo concitatus, ad eam ſe contulit, habitum Religioſum Ordinis Ciſtercienſis ſuſcepit, Monachos Regulæ S. Benedicti, quam is Ordo profitetur, & diſciplinæ Regularis pravo more jamdiu inolito contemptores, ad officium cohortatus eſt, poſt diuturni temporis patientiam in ſuſcepta diſſolutione pertinaces, cùm pro poteſtate vellet in ordinem cogere, & ipſi mallent Monaſterium, quàm vitioſam conſuetudinem deſerere, à ſe quamquam invitus dimiſit, & alios permultos religioſioris vitæ percupidos à ſeculo aſcivit. Cujus tandem, & aliorum Monachorum fuerit vita, utpotè noviſſima, reticebo, remittendo Lectorem ad Chryſoſtom. Enriquez, qui *in ſuo Menolog. Ciſtercien. ſub die* 28. *Aprilis* recenſet auſteram hujus Inſtitutoris vitam, quem variis ſignis illuſtratum anno 1600. obiiſſe Romæ aſſerit, & ponit elogium tanti viri, ſequentis formæ:

Venerabilis Pater Joannes de la Barriere, natalibus ſecundùm ſpeculum antiqua nobilitatis in Fano Sancti Syri, quod provinciæ Cadurcenſis oppidum ex Bartholomeo de la Barriere, & Leonarda de Amadon parentibus natus eſt, 3. Kalend. Majas anni 1544. eo ipſo die, quo S. Roberti Ciſtercienſis Ordinis inſtitutoris natalem celebrat Eccleſia. Obiit verò Romæ anno 1600. ætatis ſuæ 56. Miraculis, & revelationibus pluribus ante, & poſt mortem claruit. Benedictæ ejus Reliquiæ per orbem ſparſæ; cor theca argentea diligenter in Abbatia Fulienſi aſſervatur à tempore ipſius obitus. Anno verò 1626. ſub admodum Reverendo Patre D. Joanne à S. Franciſco Superiore Generali corpus totum ſub odeo retro poſt altera majus Monaſterii S. Bernardi de urbe, ubi in depoſitum collocatum erat, in Eccleſiam translatum, pro totius etiam populi ſatisfactione honorificentius in monumento marmoreo perpulchro repoſitum eſt. Eodem in tempore caput ipſius in Abbatiam Fulienſem, pedes verò in Monaſterium Sancti Bernardi Pariſiis translatum eſt.

Extant ad ejus monumentum duo Epitaphia ſequentis tenoris:

Reverendiſſimo in Chriſto Patri Domino Joanni Barrerio, Abbati Fulienſi, nobili apud Cadurcenſes genere in Galliis oriundo, ac nobiliori Monaſtica diſciplina Ordinis Ciſtercienſium diu collapſæ in ſuo Monaſterio reſtitutori, & inde Congregationis B. Mariæ Fulienſis in aliquot Italiæ, Galliæque Provincias Apoſtolicæ Sedis auctoritate ab ipſo propagatæ, fundatori meritiſſimo, mortalium quamplurimum ſaluti, tum vita planè cæleſtis exemplo, tum publicis contionibus, ac cohortationibus privatis vigilantiſſimo conſultori, ab omni ſancto corporis & animi labore ſemper invicto, aſperrimæque vivendi rationis ſemel ſuſceptæ uſque ad extremum vitæ ſpiritum obſervatori tenaciſſimo, tandem ſparſo mira ſanctitatis, ac omnium virtutum per urbem, & orbem odore, Romæ anno Jubilei 1600. in Domino feliciter obdormienti, parenti optimo, & inſtitutori præclariſſimo, devotiſſimi in Chriſto filii poſuere. Vixit ann. 56. menſ. 11. obiit 4. Kalendas Maji.

Aliud Epitaphium:

Cui virtus, ſtudium, pietas, amor, omnia Chriſtus,
Pauperies, gaza, probra fuère decus.
Quem natura parens ſtupuit ſua nocte dieque
Longa mactantem languida membra uste:
Albi Fuliadum cœtus patremque, Ducemque
Joannem hic magnum parva ſepulchra tegunt.

Gaudet hæc Congregatio omnibus privilegiis, gratiis, & indultis, quibus gaudet familia Ciſtercienſium non reformatorum, & in ſpecie vide Chryſoſt. Henriquez *de privileg. Ciſtercienſium*, *à pag.* 415. *uſque ad* 446. Agunt de hac Congregatione præter citatos, Auguſtinus Barboſa *de jure Eccleſ. lib.* 1 *cap.* 41. *num.* 55, & P. Ludovicus à Malachia hujus Inſtituti alumnus *in hiſtoria ſui Ordinis*,

Ciſter-

Ciſtercienſis Congregatio in Aragonia.

Ciſtercienſis Congregatio in Aragoniæ, Navarræ, Valentiæ Regnis, & in Principatu Catalauniæ, ac in Inſula Majorica erecta fuit circa annum Domini 1515. promovente Philippo III Hiſpaniarum Rege Catholico, & Paulo V. Pontifice Maximo approbante, prout ex ejus Conſtitutione, quæ incipit: *Paſtoralis officii*, ſub Datum Romæ apud ſanctum Petrum die 16. Aprilis, 1616. ubi inter alia ſtatuuntur: Primò, quòd non obſtante tali erectione hujus novæ Congregationis, ſuperioritas Abbatum Ciſtercii, & aliorum quatuor primorum Abbatum, ac Capituli Generalis ſalva, & integra permaneat. Secundò, quòd Decreta novæ Congregationis in ſuo Provinciali Capitulo edita approbentur, vel rejiciantur à Capitulo Generali totius Congregationis. Tertiò, quòd Vicarius Generalis, Viſitatores, & Diffinitores juramentum fidelitatis Abbati Ciſtercii, & Capitulo Generali præſtare teneantur. Quartò, ut Vicarius Generalis, Viſitatores, & Diffinitores ultra quadriennium continuari nequeant, Abbates verò ad vitam præſint, ubi deſcribitur etiam modus eligendi Abbatem. Quintò, ut Generalis Ciſtercii, & alii quatuor primi Abbates, & Capituli Generalis Commiſſarii novæ Congregationis Provinciali Capitulo præſidere poſſint. Sextò, quòd hæc Congregatio ab obedientia Abbatis Generalis diſcedere, nec ullum ejus Monaſterium quocunque prætextu alteri Congregationi uniri valeat. Septimò, quòd Commiſſarius à Capitulo Generali deputatus hanc novam Congregationem viſitare, & Prælatos, cauſa cognita, etiam deponere poſſit; & quòd Religioſi hujus Congregationis à ſuo Superiori ad Generalem Ciſtercii poſſint appellare. Item quòd Romæ hæc Congregatio utatur Procuratore Generali Ordinis, & quòd teneatur ſemper ad Capitulum Generale mittere unum Abbatem, & Contributiones à Capitulo Generali taxatas ſolvat. Poſſunt autem Superiores hujus Congregationis in ſuo Provinciali Capitulo quæcunque legitima ſtatuta condere, eademque mutare & caſſare, de conſenſu tamen, & approbatione Capituli Generalis, quæ omnia ſupradicta, & alia à Capitulis ordinanda ſtatuta prædictus Summus Pontifex confirmat, & approbat, prout videre eſt in præcitata Conſtitutione, relata à Chryſoſtomo Henri juez *de privileg. Ciſterc. pag.* 448.

Ciſtercienſis Congregatio Romana.

63 Ciſtercienſis Congregatio Romana circa annum Domini 1623. propriam formam ab aliis Ciſtercienſium Congregationibus diſtinctam habere cœpit, prout habetur ex Conſtitutione Gregorii XV. *infra* ponen. Cùm enim in Capitulo Generali Ciſtercii celebrato ſub anno Domini 1613. decretum fuerit, omnia Monaſteria in Italia Ciſtercium nomine nuncupata in Congregationem redigi debere, D. Veſpaſianus de Angelis ope Eminentiſſimi, & Reverendiſſimi Cardinalis Ubaldini Comprotectoris, obtinuit, ut ſuæ Congregationis forma ab aliis diſtincta gubernaretur ab uno capite, ad cujus munus obeundum ipſe Præſidens Generalis tunc electus fuit, & approbatus à prædicto Eminentiſſimo auctoritatem Apoſtolicam vivæ vocis oraculo ſibi commiſſam, ſuper hoc habente, ut ex ſequenti Conſtitutione, & decreto erectionis colligi poteſt.

GREGORIUS XV.

SAcroſancti Apoſtolatus miniſterio meritis licèt imparibus, per abundantiam divinæ gratiæ præpoſiti, ad ea, quæ felici Monaſteriorum Regularium gubernationi, ac perſonarum in eis Altiſſimo famulantium directioni, & reformationi opportunè conveniunt, mentis noſtræ aciem ſedulò intendimus, ac deſuper paſtoralis officii noſtri partes favorabiliter interponimus, prout inſpicimus in Domino ſalubriter expedire. Itaque de Venerabilium Fratrum noſtrorum S. R. E. Cardinalium negotiis Regularium præpoſitorum conſilio, Motu proprio, & ex certa ſcientia noſtris, omnia & ſingula Monaſteria Monachorum Ciſterc. Ord. in ſtatu noſtro Eccleſiaſtico, & Regno Neapolitano exiſtentia, quæ in Congregationem redacta non ſunt, videlicet Claræ vallis de Caſtagnola Senogallien. Claræ vallis de Flaſtra Camerinen. Beatæ Mariæ de Caſamaria Verulanen. Beatæ Mariæ Foſſe novæ Terracinen. Beatæ Mariæ de Ferraria Thean. Regalis Vallis-Nolan. Sancti Spiritus de Orca Aquilan. Caſæ novæ Aprutii Pennen. & Sancti Bernardi de Morro Nullius, reſpectivè diœceſis in Congregationem Regularem Romanam nuncupandam Apoſtolica auctoritate tenore præſentium, ſine tamen alicujus præjudicio reduximus, erigimus, & inſtituimus, modo tamen, & forma, ac cum conditionibus infraſcriptis videlicet: Quòd omnia Monaſteria ſupradicta, illorum Prælati, Priores, & Superiores, Conventus, Religioſi, Novitii, Converſi, Familiares, aliæque perſonæ, quæcunque ſint communia, nec omnium illorum bona, res, jura, proprietates, membra, annexa, pertinen. & dependen. quomodocumque ſint communia, & tanquam unum inter ſe corpus ad dictam Congregationem immediatè ſpectent, Monachusque ex uno dictorum Monaſteriorum profeſſus tanquam in omnibus aliis profeſſus habeatur. Quòd electio Præſidis, qui pro tempore officii prædicti tantùm in titulo Abbatis prædictæ Congregationis Romanæ ſit inſignitus, gaudeatque omnibus privilegiis, quibus ſolent gaudere cæteri Abbates, quique Prior unius ex prædictis Monaſteriis nominetur, in quo durante quadriennio ſuæ Præpoſituræ reſidere debeat, ad Capitulum Provinciale de quadriennio in quadriennium celebrandum pertineat, ac dictus Præſes, & Abbas ſic electus non ultra quadriennium in prædicto officio continuare poſſit. Quòd dicta Congregatio à prædicto Capitulo Provinciali, & ipſo non ſedente, à prædicto Præſide, ac duobus Viſitatoribus, & aliis Patribus ad Regimen dictæ Congregationis deputatis regatur, & gubernetur, qui omnes, ſimulque cæteri Prælati, & Priores in dicto Capitulo Provinciali, vel ſi aliqua vacatio, ipſo non ſedente, intervenerit, à Patribus Regiminis eligantur, & ordinentur. Quòd Prælati, & Priores, niſi ex cauſis magnis, & legitimis deponi, nec ultra quadriennium in eodem Monaſterio, niſi propter evidentem, & manifeſtam illius utilitatem continuare debeant. Quòd prædicta Monaſteria, ſic in Congregationem reducta, & alia, quæ progreſſu temporis dictæ Congregationi aggregari, uniri, & incorporari contigerit, cujuſcumque Ordinis, ſtatus, conditionis anteà fuerint, ſimulque illorum perſonæ, res, bona, & jura quæcumque ſub Abbatis Generalis pro tempore exiſtentis, & Capituli Generalis, necnon primorum quatuor de Firmitate, Pontigniaco, Claravalle, & Morimundo Abbatum ſecundùm uniuſcujuſque illorum generationem, emendatione, reformatione, viſitatione, ſuperioritate, & omnimoda juriſdictione, ſicut hactenùs fuerunt, & fuiſſent, permaneant. Quòd Præſes Regiminis ad prædictum Generale Capitulum, quoties celebrabitur duos Abbates, vel Priores, prout per dict. Capit. Generale determinatum fuerit, cum mandato ſufficienti, ac omnibus actis ipſius Congregationis ſub pœnis per idem Capitulum Generale imponen. ac etiam omnia prædictorum Abbatis, & Capituli Generalis, aliorumque Superiorum decreta, ſtatuta, diffinitiones, & ſalubria monita, & mandata ſuſcipere, & efficaciter adimplere in omnibus & per omnia teneantur, nec illi quicquam contrarium diffinire, vel diſcernere poſſint. Quòd ſtatuta per dictum Capitulum Provinciale facienda uſque ad tunc proximum Generale Capitulum, & non ultra, niſi fuerint per hujuſmodi Capitulum Generale approbata durabunt, & obligabunt. Quòd dicta Congregatio, & nomine illius Patres Regiminis, ſolitas annuas contributiones dicti Ordinis, non tamen illorum Monaſteriorum,

quæ ad præſens congregabuntur, ſed etiam ratione illorum, quæ ſucceſſu temporis eidem Congregationi incorporari contigerit, ſive anteà fuerint Ordinis, ſive non, taxandas per Capitulum Generale habita ratione facultatum, & propterea charitativa ſubſidia, aliaque onera liberè per prædictum Capitulum Generale imponenda, ipſumque Abbatem Generalem, & alios Superiores prædictos per ſe, vel Vicarios ſuos, & deputatos, necnon Capituli Generalis Commiſſariorios viſitare volentes reverenter, & condignis honoribus ſuſcipere, & admittere tenebuntur. Quòd prædicti Generalis, & quatuor primi Abbates de Firmitate, Pontigniaco, Claravalle, Morimundo, per ſeipſos perſonaliter prædicta Monaſteria, cæteraque dictæ Congregationi pro tempore aggreganda, & incorporanda, non obſtante, quòd alterius Ordinis, ſtatus, vel conditionis anteà fuerint, æquè liberè viſitabunt, ac ſi ſemper ejuſdem Ordinis, & nunquam in Congregationem redacta fuiſſent, illaque omnia, tam in capite, quàm in membris in ſpiritualibus, & temporalibus reformandi, & quocunque ordine, emendatione, correctione, & punitione, privatione, ſuſpenſione, depoſitione, & deſtructione indigere cognoverint, ordinandi, emendandi, corrigendi, puniendi, privandi, ſuſpenden. deponen. & deſtituen. plenariam, & omnimodam, ſicut hactenùs habuerunt, perpetuis futuris temporibus, facultatem, auctoritatem, & poteſtatem habebunt, & cum effectu, & quandocumque ipſis liberum fuerit, exercebunt: ſi verò per alios quoscunque à prædicto Generali, & Capitulo Generali, & quatuor primis Abbatibus nominatis deputatos Vicarios, & Commiſſarios, aliosque Superiores prædicta Monaſteria prædictæ Congregationis viſitare voluerint, ad prædicta enarrata procedere non poſſint, niſi cum conſenſu Præſidis, & Regiminis dictæ Congregationis. Quòd Capitulum Provinciale, & Patres Regiminis prædicti omnem curam, & ſollicitudinem intuen. defenden. & conſervan. prædictis omnibus Monaſteriis adhibebunt, nullumque ex illis quovis prætextu, vel quæſito colore, inconſulto Abbate Generali pro tempore exiſtente, & ſine expreſſa illius licentia, & conſenſu authentico deſerere, cedere, vel renunciare poterunt, vel ſi quid ſimile ab ipſis attentatum fuerit, irritum, invalidum, & nullum ex nunc, prout ex tunc decernitur. Quòd Patres Religionis tenebuntur ſex menſibus ante Capituli Provincialis celebrationem generalem, & alios Superiores prædictos de ſui Capituli celebratione admonere, ut poſſint ſi voluerint eidem perſonaliter præſidere, vel aliquem deputare, qui nomine ipſorum præſideat. Quòd Præſes Abbates, & Priores ſtatim ut fuerint electi, curabunt fidelitatem, & obedientiam Ordini, Capitulo, ac Generali, cæteriſque Superioribus, & quod nihil unquam facient, vel fieri procurabunt, aut procurari permittent directè, vel indirectè, quod præſentibus articulis adverſetur. Præterea dilecto filio noſtro Uberto, tituli S. Alexii Presbytero, Cardinali Ubaldino, dicti Ord. Comprotectori, per præſentes injungimus, ut dictæ Congregationis Præſidem, Abbatem, Priores, & Viſitatores, ac Patres Regiminis, pro prima vice duntaxat inſtituat, &, ſi ita judicaverit expedire, primum Capitulum Provinciale celebret, in eoque præſideat, vel aliquem deputet, qui ejus nomine præſidere poſſit, Diffinitores ſibi beneviſos eligat, cæteraque faciat, quæ pro præſentium literarum executione neceſſaria, & opportuna fore cognoverit. Decernentes præſentes literas, & in eis contenta quæcumque perpetuò valida, firma, & efficacia exiſtere, & fore, ſuosque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere, ac ab omnibus ſpectat, & in futurum ſpectabit, perpetuò inviolabiliter obſervari, ſicque per quoſcunque Judices ordinarios, & delegatos, etiam cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate, & auctoritate, & judicari & diffiniri debere, ac irritum, & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam, quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus quibusvis Conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, necnon Ordinis & Monaſteriorum hujusmodi, etiam juramento &, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, cæteriſque contrariis quibuſcunque. Datum Romæ, apud S. Petrum, ſub annulo Piſcatoris, die 6. Aprilis 1623. Pontificatus noſtri anno 3.

Robertus tituli S. Alexii, S. R. E. Presbyter Cardinalis Ubaldinus, univerſis Ciſtercien. Ord.

CUm S. D. N. Gregorius divina providentia Papa XV. Congregationem Romanam Monaſteriorum Ord. Ciſter. in ſtatu Eccleſiaſtico, Regno Neapolitano exiſtentium literis ſuis, dat. ſub die 6. Aprilis præſentis anni 1623. anno Pont. ſui 3. erexerit, prout in dictis literis pleniùs continetur, nobiſque per eaſdem literas injunxerit, ut dictæ Congregationis Præſidem, Abbatem, Priores, & Viſitatores, ac Patres regiminis pro prima vice duntaxat inſtituamus, & ſi ita judicaverimus expedire, primum Capitulum Provinciale celebremus, in eoque præſideamus, vel aliquem deputemus, qui noſtro nomine præſidere poſſit. Diffinitores nobis beneviſos eligamus, cæteraque faciamus, quæ pro prædictarum literarum executione neceſſaria & opportuna fore cognoverimus. Nos hujusmodi mandatis, prout par eſt, obedire volentes, auctoritate nobis per eaſdem literas conceſſa, dilectos filios D. Veſpaſianum de Angelis in Præſidentem, & Abbatem dictæ Congregationis, D. Dionyſium Fuſcum in Viſitatorem majorem, & D. Clementem Tomparinum in Viſitatorem minorem, eoſdem Præſidentem, & Viſitatorem majorem, necnon dilectos filios D. Vincentium Alottum, D. Joannem Mariam Gallum, D. Maximum de Angelis, D. Hieronymum Ferrectum, D. Theodoſium Vagnonum, D. Benedictum de Comitibus, & D. Hortenſium de Aſtro in Priores Monaſteriorum dictæ Congregationis inſtituimus, dictoſque Priores omnes pro hac vice duntaxat, in Capitulo Provinciali eadem auctoritate, juſſuque noſtro celebrando, cuique Franciſcum Nerlium Auditorem noſtrum præſidere volumus, Diffinitores eligimus, ut Congregationem dictæ Congregationis condant, Officiales minores eligant, omniaque alia in hujusmodi Capitulis Provincialibus ſolita fieri, faciant, prout ſpecialiùs oretenus dedimus in mandatis; reſervantes nihilominùs nobis auctoritatem, ea quæ ab ipſis facta fuerint, dennò cognoſcendi, & dijudicandi, cæteraque prætereà omnia faciendi, quæ pro dictarum literarum Apoſtolicarum executione neceſſaria & opportuna fore cognoverimus. In fidem, &c. Datum Romæ, in Palatio noſtræ ſolitæ reſidentiæ, Nonis Maji 1623.

R. Card. Ubaldinus.

Fullienſis Congregatio Reformatorum in Italia.

Fullienſis Congregatio Reformatorum S. Bernardi in Italia his temporibus particulare ſortita eſt nomen, & ab illa Hiſpaniæ ſeparata approbata eſt ab Urbano VIII. prout ex Conſtitutione ſequenti videre licet.

URBANUS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

AD uberes, & ſuaves fructus, quos dilecti filii Monachi Ciſtercien. Ordinis Congregationis B. Mariæ Fullien. in vinea Domini afferunt, mentis noſtræ aciem intendentes, quod pro laudabilis eorum inſtituti felici ſtatu, & directione conferat, attentè proſpicimus, ac deſuper officii noſtri partes libenter interponimus, ut iidem Monachi, litium præſertim, & diſcordiarum ſemotis anfractibus, in pacis amœnitate reddant Domino abundantiùs fructus ſuos. Cùm itaque in Con-

Congregatione venerabilis Fratris noſtri Marcelli, Epiſcopi Tuſculanen. Lantes, ac dilectorum filiorum noſtrorum Roberti S. Alexii Ubaldini, necnon Laudivii S. Sixti, & Berlingerii S. Auguſtini titulorum S. R. E. Presbyterorum Cardinalium Gipſii reſpectivè nuncupatorum ſuper negotiis dictorum Monachorum à nobis deputatorum ſæpiùs actum fuerit de differentiis, quæ inter Monachos Gallos, & Italos Ordinis, & Congregationis hujusmodi hactenùs intercеſſerunt. Nos ejusdem Congregationis relatione, ac ſententia audita, pro majori animorum concordia inter Monachos utriusque nationis tuenda, & conſervanda, aliisque juſtis ac rationabilibus cauſis animum noſtrum moventibus, Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac matura deliberatione noſtris, omnia, & ſingula dictæ Congregationis Monaſteria, ac Domus in Italia, ac partibus Pedemontium, cæterisque regionibus, dilecto filio nobili viro Carolo Emanueli, Sabaudiæ Ducis, & Pedemontium Principi ſubjectis exiſtentia, illorumque Monachos, perſonas, ac bona univerſa ab omni, & quacunque jurisdictione, viſitatione, correctione, ſuperioritate, dominio, cura, & regimine dictæ Congregationis, ejusque præſentis, ac pro tempore exiſtentis Abbatis Generalis, ac Superiorum quorumcumque Apoſtolica auctoritate tenore præſentium perpetuò eximimus, ſeparamus, ac totaliter liberamus, & tam ex iisdem Domibus, & Monaſteriis, ſicut præfertur, ſeparatis, & diſmembratis, in hanc uſque diem erectis, quàm ex aliis quibuscumque Domibus, & Monaſteriis poſthac ubique locorum, ſub titulo tamen, & nomine S. Bernardi reformatorum erigendis, unam Congregationem Monachorum S. Bernardi reformatorum dicti Ordinis nuncupan. à prima dicta Congregatione, ejusque Superioribus, & Monachis prorſus diſtinctam, & ſeparatam, Nobis, & Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubjectam, ab uno Generali juxta Regularia ejusdem Ordinis Conſtitutiones, & ſtatuta, Apoſtolica auctoritate confirmata, regendam, & gubernandam auctoritate, & tenore præſentium erigimus, & inſtituimus. Et Generales quidem Congregationis Fullien. ſuam reſidentiam, ac Sedem ordinariam principalem in Monaſterio B. Mariæ Fullien. in Aquitania Riven. Diœceſ. Generalis verò Congregationis Bernardi in Monaſterio S. Pudentianæ de urbe reſpectivè habeant, necnon Congregationi per præſentes erectæ, & inſtitutæ, ejusque Domibus, & Monaſteriis, ac Superioribus, & Monachis nunc, & pro tempore exiſtentibus, quòd omnibus, & quibuscunque privilegiis, indultis, conceſſionibus, exemptionibus, immunitatibus, prærogativis, favoribus, indulgentiis, ac aliis gratiis, tam ſpiritualibus, quàm temporalibus, eidem veteri Congregationi quomodolibet etiam per viam communicationis, ſeu extenſionis, aut alias quomodocunque conceſſis, confirmatis, & innovatis, ac impoſterùm concedendis, uti, frui, & gaudere liberè, & licitè poſſint ſine aliqua prorſus differentia, perinde ac ſi eidem Congregationi S. Bernardi, ejusque Domibus, Conventibus, Superioribus, & perſonis nominatim, & æquè principaliter conceſſa fuiſſent, eisdem auctoritate, & tenore concedimus & indulgemus. Ad hæc ſtatuimus, & ordinamus, quòd Generalis, & Monachi dictæ Congregationis S. Bernardi primo quoque tempore in Romana Curia de domo honeſta, & habitatione commoda, in qua Procurator Generalis Congregationis Fullien. poſſit commorari, ac de penſione, ſeu annuo redditu ſufficienti in perpetuum pro ipſo Procuratore, & duobus Monachis ejus ſociis providere, ac pro hujusmodi domus emptione idem Generalis, & Monachi ſcuta mille monetæ Romanæ, idque ſemel, pro alimentis verò centum quinquaginta ſcuta annui cenſus, videlicet ratam partem ſingulis tribus menſibus ſine ulla prorſus dilatione ſolvere teneantur. Quòd ſi contigerit, ut Monachi Fullien. ex eleemoſynis, & libertate aliquorum benefactorum eam pecuniæ ſummam annui cenſus in urbe habere poſſint, quæ ad ſcuta centum quinquaginta annui redditus poſſit pertingere, tunc, & non priùs prædicta penſio, ſive annuus redditus extinguatur, nec ultra eum Monachi S. Bernardi ſolvere teneantur. Prætereà quòd Monachi Galli, qui nunc in Italia degunt, ſi petierint Gallias, remittantur ſumptibus Monaſteriorum, in quibus commorantur, idemque fiat de Monachis Italis in Gallia nunc degentibus, juxta concordatum non ita pridem in Capitulo Generali dictorum Monachorum Pariſiis celebrato initum, quod quidem concordatum quoad alia capita nullum, atque irritum, auctoritate, & tenore ſimilibus declaramus. Cæterum electiones tam Generalis, quàm aliorum Superiorum, & Officialium in eodem Capitulo factas, quoad ea, quæ præſentibus non adverſantur, ad cautelam, & quatenùs opus ſit, confirmamus, & Apoſtolicæ firmitatis robore communimus. Quoadusque autem Congregationis S. Bernardi regimini, ac proſperæ directioni per deputationem Generalis proſpici poſſit, Nos per modum proviſionis, & uſque ad futuram Generalis deputationem per Nos mox faciendam, in ejusdem Congregationis Provicarium Generalem dilectum filium Petrum de S. Agnete Ordinis, & Cong. hujusmodi Monachum expreſsè profeſſum auctoritate, & tenore præſentium facimus, conſtituimus, & deputamus. Mandantes propterea in virtute ſanctæ obedientiæ, aliisque arbitrii noſtri pœnis, dilectis filiis Congregationis per præſentes erectæ hujusmodi Monachis, cæterisque ad quos ſpectat, ut eundem Petrum in Provicarium ſic per Nos deputatum, juxta tenorem præſentium recipiant, admittant, illique pareant, faveant, & aſſiſtant. Ac decernentes præmiſſa omnia, & ſingula, præſentesque literas, valida, firma & efficacia eſſe, & fore, ſuosque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere, ac omnibus, quos illæ concernunt, pleniſſimè ſuffragari, & ab iis, ad quos ſpectat, inviolabiliter obſervari, ſicque, & non aliter per quoscunque Judices, & Commiſſarios quovis auctoritate fungentes in quavis cauſa, & inſtantia judicari, & diffiniri debere, ac irritum, & inane, ſi quid ſecus ſuper his à quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus quibuscumque Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ac Ordinis, & Congregationis hujusmodi etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis ſub quibuscumque tenore, & formis, ac cum quibusvis clauſulis, & decretis in contrarium præmiſſorum quomodolibet conceſſis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus, & ſingulis illorum tenore pro ſufficienter expreſſis haben. illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice duntaxat ſpecialiter, & expreſsè derogamus, cæterisque contrariis quibuſcumque. Datum Romæ, apud S. Mariam Majorem, ſub Annulo Piſcatoris, die 22. Maji, 1630. Pontificatus noſtri anno 7.

M. A. Maraldus.

De hac ſeparatione, utpotè nova, non agunt Scriptores: hæc quæ diximus ex particularibus ſcripturis in Monaſterio S. Pudentianæ aſſervatis collegi, ubi habentur etiam privilegia, gratiæ, indulta, exemptiones, & immunitates huic novæ Congregationi conceſſa, prout colligi etiam poteſt ex Bulla præinſerta.

Congregatio Ciſtercien. B. Mariæ Virg. Calab. & Lucaniæ.

Congregatio Ciſtercien. B. Mariæ Virginis Calabriæ, & Lucaniæ excitata eſt circa annum Domini 1633. vigore Bullæ Domini Urbani Papæ VIII. in qua in cætera indulgetur, quòd Monaſteriorum Prælati Abbatum nomine vocentur, & omnibus, ac ſingulis gaudeant privilegiis, quibus cæteri dicti Ordinis 36

Abbates gaudent, licèt hujus Congregationis major pars Monaſteriorum commendata exiſtat. Author hujus novæ Congregationis fuit R. P. D. Emanuel de Peluſio, & ad præſens Abbas Monaſterii S. Joannis de Flore, ex quo Abbatis B. Joachimi tempore Florenſis Congregatio inſurrexit, de qua *ſuprà* Bullæ verò tenor eſt qui ſequitur:

URBANUS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

SAcroſancti Apoſtolatus miniſterio, meritis licèt imparibus, per abundantiam Divinæ gratiæ præpoſiti ad ea, per quæ feliciorum Monaſteriorum, & locorum Regularium quorumlibet, ac perſonarum in eis Altiſſimo famulantium erectioni, & reformationi opportunè conſulitur, mentis noſtræ aciem ſedulò intendimus, ac deſuper paſtoralis officii noſtri partes favorabiliter interponimus, prout conſpicimus in Domino ſalubriter expedire. Expoſitum ſiquidem nobis fuit pro parte Dilectorum filiorum Monachorum Ciſtercien. Ordinis Provinciarum utriuſque Calabriæ, & Lucaniæ, quòd Capitulum Generale ejusdem Ordinis de vario Monaſteriorum hujusmodi non congregatorum ſtatu, deque Regularis inſtituti relaxatione, variis, diverſisque modis, & ſupplicationibus informatum, cupiensque propterea, ut Regularis obſervantia priſtino ſplendori reſtituatur, proſperoque ipſorum Monaſteriorum ſtatui, tum in ſpiritualibus, tum temporalibus, divinique cultus in eis augmento, ac feliciori reformationis introductioni conſulatur, omnia hujusmodi Monaſteria in dictis provinciis exiſtentia, quæ, ut aſſerunt, Capit. præfatum inter ſe uniri, & in unam fraternam Congregationem reduci debere decrevit, in Congregationem Regularem ſub invocatione B. Mariæ Virginis Calabriæ, & Lucaniæ modo, & forma, ac cum conditionibus ſubſequentibus per Nos erigi, & inſtitui ſummoperè deſiderant. Quare Nobis humiliter ſupplicari fecerunt, ut eis deſuper opportunè providere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur piis eorumdem Monachorum votis in præmiſſis annuere, illosque ſpecialibus favoribus, & gratiis proſequi volentes, & à quibusvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliisque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis à jure, vel ab homine quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium duntaxat conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutos fore cenſentes hujusmodi ſupplicationibus inclinati; de Venerabilium Fratrum noſtrorum S. R. E. Cardinalium negotiis Regularium præpoſitorum conſilio, omnia, & ſingula Monaſteria præfata, quæ in Congregationem redacta non ſunt, in Congregationem Regularem ſub invocatione B. Mariæ Virginis Calabriæ, & Lucaniæ nuncupatam, Apoſtolica authoritate, tenore præſentium, ſine tamen alicujus præjudicio, perpetuò erigimus, inſtituimus, & reducimus, modo tamen, & forma, ac cum conditionibus ſequentibus, videlicet: Quòd omnia hujusmodi Monaſteria, illorumque Superiores, Monachi, Religioſi, Converſi, Novitii, Servientes, Oblati, Familiares, aliæque perſonæ quæcunque, necnon omnium illorum bona, res, jura, proprietates, membra annexa, ac dependentia, & pertinentia quæcumque, ſint communia, & tanquam unum inter ſe corpus ad dictam Congregationem immediatè ſpectent: Monachusque ex uno dd. Monaſteriorum profeſſus tanquam in omnibus aliis profeſſus habeatur, quodque præfata Monaſteria ſic in Congregationem reducta, & alia quæ progreſſu temporis eidem Congregationi uniri, aggregari, & incorporari contigerit etiam cujuscunque ſtatus, ordinis, & conditionis anteà fuerint, ſimulque illorum perſonæ, res, bona, & jura quæcunque ſub Abbatis Generalis pro tempore exiſtentis, & Capituli Generalis, necnon primorum quatuor dicti de Firmitate, Pontigniaco, Claravalle, & Morimundo Abbatum ſecundùm uniuscujusque illorum generationem emendatione, reformatione, viſitatione, ſuperioritate, & omnimoda juriſdictione. ſicut hactenùs fuerunt, & fuiſſent, permaneant. Præfata autem Monaſteria annuas ſolitas contributiones dicto Ordini, & Capitulo Generali debitas, & præterea charitativa ſubſidia per præfatum Capitulum Generale, habitu reſpectu ad redditus, & facultates uniuscujusque Monaſterii imponenda ſolvent, ipſumque Abbatem Generalem, & alios Superiores præfatos viſitare, ut ſuprà, volentes, reverenter, & condignis honoribus ſuſcipere, & admittere tenebuntur, & præfata Monaſteria liberè viſitabunt, illaque omnia tam in capite, quàm in membris in ſpiritualibus, & temporalibus reformandi, & quacunque ordinatione, emendatione, correctione, punitione, privatione, ſuſpenſione indigere cognoverint, ordinandi, emendandi, corrigendi, puniendi, privandi, & ſuſpendendi plenariam, & omnimodam, ſicut hactenùs habuerunt, perpetuis futuris temporibus facultatem, & poteſtatem habebunt. Si verò per alios quoscunque à præfato Abbate Generali, & Capitulo Generali deputatos Vicarios, & Commiſſarios viſitare, & exercere, ut ſuprà, voluerint, ad omnia, & ſingula prænarrata procedere præfati nequaquam poſſint, niſi adhibito priùs communi conſenſu Præſidis, & Patrum Regiminis. Quodque Congregatio prædicta à Capitulo Provinciali, & ipſo non ſedente à Præſide, & Patribus Regiminis regetur, & gubernabitur. Ipſumque Capitulum Provinciale de quatriennio in quatriennium celebrabitur, ibique per Diffinitores à Diſcretis tantùm, & Monaſteriorum Prælatis electos per fabarum ſuffragia, ſeu vota ſecreta eligentur, & creabuntur Præſes, Viſitatores major, & minor, & Monaſteriorum Prælati deſtinabuntur. Ipſi verò Prælati Abbatum nomine, ſecundùm aliarum Congregationem ejusdem Ordinis morem, nuncupabuntur, ac omnibus, & ſingulis gaudebunt privilegiis, quibus alii prædicti Ordinis, & Congregationum Abbates gaudere ſolent, & gaudent. Quodque etiam ſi aliqua vacatio dicto Capitulo Provinciali ceſſante intervenerit ad præfatos Præſidem, & Patres Regiminis electio, & ordinatio ſpectabit. Itemque ſi infra quatriennium, vel aliàs præfatum Præſidem ab humanis diſcedere, vel ab officio deponi contigerit, ejus locum in Congregationis gubernio Viſitator major occupabit, qui quantò citiùs, & opportuniùs fieri poterit cæteros Patres Regiminis congregabit, ſimulque uſque ad tunc proximi eorum Provincialis Capituli determinatum tempus novum Præſidem deligent, ac ſtabilient. Præſes verò non ultra quatriennium in præfato officio confirmari poſſit; nec iidem Prælati in eodem Monaſterio continuare debeant, niſi propter evidentem, & manifeſtam illius utilitatem. Itemque niſi ex magnis & legitimis cauſis ab eorum Prælatura deponi non poſſint. Quodque etiam Præſes, & Patres Regiminis quoties Capitulum Generale celebrabitur, Prælatum ex eademmet Congregatione mittere tenebuntur, vel aliqua legitima ſuperveniente cauſa aliquem deputare, qui eidem Capitulo Generali legitimæ excuſationis cauſam producat, itemque conſtitutiones, ſtatuta, & decreta, tam per dictum Capitulum Provinciale, quàm per Præſidem, & Patres Regiminis initæ, condita, & ſancita præſentet, & deferat, à quo ſi approbata extiterint, nullatenus infringi valeant. Item quod per dictum Capitulum Generale, & Abbatem Generalem decretum, ac determinatum fuerit, efficaciter adimplere tenebuntur. Quodque Præſes, & Patres Regiminis tenebuntur ſex menſibus ante Capituli Provincialis celebrationem Abbatem Generalem de ſui Capituli Provincialis celebratione admonere, ut poſſit, ſi voluerit eidem perſonaliter præſidere, vel aliquem deputare, qui nomine

ipſius

ipſius præſideat. Inſuper quòd dictum Capitulum Provinciale, Præſes, & Patres Regiminis prædicti omnem curam, & ſollicitudinem in tuen. defenden. & conſervan. Patres omnibus Monaſteriis adhibebunt: nullumque ex quovis prætextu, vel quæſito colore inconſulto Abbate Generali pro tempore exiſtente, & ſine expreſſa illius licentia, & conſenſu authentico deſerere, cedere, vel renunciare poterunt: verùm ſi quid ſimile ab ipſis attentatum fuerit, irritum, invalidum, & nullum ex nunc prout ex tunc decernitur. Ac demum quòd Abbas Præſes ſtatim ut fuerit electus, jurabit fidelitatem, obedientiam Ordini, & Capitulo Generali, & quòd nihil unquam faciet, vel fieri procurabit, aut procurari permittet, quod directè, vel indirectè omnibus ſupradictis adverſetur. Decernentes præſentes literas, & in eis contenta quæcumque perpetuò valida, firma, & efficacia exiſtere, & fore, ſuosque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere, ac ab omnibus, ad quos ſpectat, & in futurum ſpectabit, perpetuò inviolabiliter obſervari, ſicque per quoscunque Judices Ordinarios, & Delegatos, etiam cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, ſi ſecùs ſuper his à quoquam quavis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari: non obſtantibus Conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ac Ordinis, & Monachorum hujusmodi, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel alia quavis firmitate roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, cæterisque contrariis quibuſcumque. Datum Romæ, apud S. Mariam Majorem, ſub annulo Piſcatoris, die 12. Julii 1633. Pontificatus noſtri ann. 10.

M. A. Maraldus.

Scotorum Congregatio.

66 Scotorum Congregatio militat ſub Regula S. P. Benedicti, ut fatetur Trithem. *lib. 1. de vir. illuſt. Ord. S. Benedicti*, & Uvion. *1. p. ligVit. c. 71.* Quis autem fuerit ejus inſtitutor, ſeu quo tempore fuerit inſtituta, vel etiam extincta, ignoratur. Ex Alexand. de Ruma *lib. de feroc. Scotorum, cap. 12.* probabile eſt, hanc Congregationem parvo tempore perduraſſe, qui videtur aſſerere, adhuc in Germania vigere, & ſolos Scotos ad profeſſionem admittere, atque tandem à Benedictina Monachorum Nigrorum diſtinctam non eſſe. Hoc unum certum referunt Doctores, inſtitutam fuiſſe in Britanniæ inſula quadam apud Scotos, ac proinde Scotorum Congregatio nuncupata eſt.

Sclavorum Congregatio.

67 Sclavorum Congregatio una de enumeratis à Trithem. *lib. 1. cit. c. 3.* & Uvion. *1. p. lig. vit. lib. 1. cap. 71.* militantibus ſub Regula S. P. Benedicti, quo tempore, loco, & à quo inſtituta fuerit, penitùs ignoratur.

Sunt & aliæ Congregationes, quæ olim Benedictinam Regulam obſervabant, ſicut Joann. Abbas Trithem. *loco ſupracitato* de Carthuſiana affirmat, & eam in principio ferè, certè ante alias Congregationes, Camaldulen. Vallumbroſam, Ciſtercien. Olivetanam, & Humiliatorum deſcribit: idemque affirmat Arnold. Uvion. *p. cit. cap. 71.*

68 Præmonſtratenſis item Congregatio inſtituta fuit anno 1120. ſub D. Benedicti Regula à S. Norberto Colonien. & Monacho Sigebergenſi, Ordinis S. Benedicti, & ita expreſſis verbis teſtantur Jacob. Philipp. *in ſupplem. Chronic. lib. 12.* Guazzus *in hiſt. ſuo Italico idiomate conſcripta*, quæ ad Latinum redacta, in quibusdam verbis hunc ſenſum habet: Anno 1120. poſt Virginis partum in Diœceſ. Laudienſi principium habuit Ordo Præmonſtratenſis ſub Regula S. Benedicti à quodam S. Patre Norberto nuncupato, natione Colonienſi. Item D. Gonſalvus Illeſcas, Abbas S. Thom. *in hiſt. Pont. c. 20. lib. 20.* expreſſis, licèt Hiſpanis, hujus ſenſus verbis ait: His diebus ſuam ſumpſit originem Ordo Monachorum Præmonſtratenſium, cujus fundator fuit quidam Sanctus Religioſus Nortbertus nuncupatus. In principio Regulam S. Benedicti obſervabant, ſed poſteà Regulam D. Auguſtini ſuſceperunt. Quæ mutatio quo tempore extiterit, vel quæ ejus cauſa fuerit, non invenio: vide Uvion. *1. p. lign. lib. 1. c. 7. pag. mihi* 105.

Sancti denique Hieronymi Monachorum Eremitarum Congregatio inſtituta eſt, ſeu potiùs reformata temporibus Urbani VI. Pontificis, & apud Uvion. *loco cit. pag.* 106. Hieronym. Barcinonenſis de hac Congregatione expreſſe ait: Ordo Monachorum Eremitarum S. Hieronymi erectus eſt per Martin. V. & ſunt Monachi Monaſteriorum in Hiſpania, & habent Priores, & ſunt pauca Monaſteria Ordinis S. Benedicti Cæleſtinorum nuncupati. Hæc Congregatio in Italam, & Hiſpanam diviſa, licèt modò Regulam S. Hieronymi ſequatur, ut ex ejus Monachis Romæ in Eccleſia S. Alexii habitantibus percepi, inſtituta tamen primùm fuit ſub Regula S. P. Benedicti, ut ex Hieronymo Barcinonenſi citato colligitur, cujus ſententiam probabilem puto, quicquid dicat Paulus Morig. *de Origine Relig. c. 42.* Ponemus tamen eandem inter Congregationes, quæ ſub Regula S. Auguſtini, & S. Hieronymi militant.

Quæ Congregationes tandem ſint, necne, ſub Regula S. Benedicti, ſive S. Baſilii, S. Auguſtini, S. Hieronymi, vel S. Franciſci, parum ad D. Benedictum, cujus fructifera arbor ex ſertis Congregationis ſupracitatis ſatis floret, libuit tamen eas recenſere in hujus opinionis authorum gratiam.

Utrùm verò venerabilis Societas JESU toto Orbe celebris, & conſpicua aliquid à Regula Benedictina, ſive Monachorum Ordinis S. Benedicti ſtatutis acceperit, ac ſub Regula S. Benedicti inſtituta in ſua fundatione jure optimo affirmari poſſit, necne? In hac re non ex propria ſententia loquar, ſed ea, quæ inter elogia Abbatum Caſſinenſium verbatim in negotio tanti momenti protulit Marcus Antonius Scipio Placentinus, Monachus Caſſinenſis, *in appendic. ad Joannem II. Abbatem XXIX.* referam: videatur etiam Petrus Ribadeneyra *in vita S. Ignatii, c. 3. & 4.* Antonius Yepes *tom. 4. Chronic. Ord. S. Bened.* D. Benedictus Monachus Benedictinus *centurîa 5. c. 2. de Cœnobio Montiſferrati, pag.* 236. & alii Scriptores Annalium Ordinis Benedictini. Hæc ſunt præciſa verba prædicti D. Marci Antonii Scipionis in lib. elogiorum Abbatum Caſſinenſium Neapoli impreſſo anno Domini 1630. pag. 65. & 66. *Albaneta Monaſterium, nedum ſui ſanctitate conditoris eſt celebre, ſed aliorum deinceps, tum noſtri Ordinis Patrum, tum verò Ignatii in primis Loyolæ, Societatis Jeſu ſanctiſſimi parentis religioſo ſeceſſu, rebusque ibidem peractis venerationem ſibi, ac famam longè illuſtriorem comparavit.* Hic namque leges, ac decreta ſuæ Sodalitati recens inſtitutæ daturus, iis conſcribendis non alium aptiorem locum Caſſinate ſolitudine exiſtimavit, quippe præter loci ſanctitatem, & receſſum, expertus anteà, quàm benignè cæleſte numen ſuis rebus faviſſet, quas apud nos noſtrorum hominum conſilio, atque auſpiciis perficiendas ſuſcepiſſet: nam ſub initio ſuæ converſionis votiva peregrinatione ad Montem-ſerratum profectus, cùm in æde tota Hiſpania, præcipuo Deiparæ cultu celeberrima, totum ſe Deo, ejusque ſanctiſſimæ parenti, traducta in precibus nocte, devoviſſet, tum apud unum ex alumnis D. Benedicti (quibus concredita eſt ſanctiſſimi Templi cura, & patrocinium) totius vitæ ſuperioris noxas per ſacram confeſſionem triduò depoſuerat; multis etiam præſidiis inſtructus, non in preces duntaxat, animi expiationem, ac medelam: ſed ad eum ſanctitatis apicem, quo poſteà evaſit ſecuriùs, faciliusque conſcendendum: Siquidem à Joanne Cianone Gallo eximiæ virtutis, & innocentiæ Cœnobita (cui de peccatis confeſſus fuerat,) ſpiritualibus exercitiis diligenter 69

excultus eſt, iis ipſis, quæ Garzias de Ciſnedo admirandæ ſanctitatis Abbas, & Monaſticæ diſciplinæ non in ea tantùm domo, ſed per omnem Hiſpaniam feliciſſimus inſtaurator, paulò antè concinnaverat, quæque jam inde ab anno 1500. typis evulgata in Caſſinati Bibliotheca aſſervantur. Ignatius itaque hominem nactus, qualem ſalutis ipſius rationes requirebant, & ipſe optabat maximè, Joanni ſe totum aperuit, quæ mente agitaret, quæ deſignaret impoſterum de procuranda plurimorum ſalute, deque genere vitæ huic rei accommodato, ac nominatim de ſuſcipienda Hieroſolymitana Congregatione, cum eo contulit omnia: de nutu, & ſententia ipſius ſtabiliens quicquid deinceps admirabile ſtudiorum, actionumque convenientia ad obitum uſque eſt executus. Quin etiam Manreſæ (oppido tres circiter leucas à Religioſiſſima æde diſtanti) ſubſiſtere aliquandiu decrevit, unde ſæpiùs, & commodiùs Montem-Serratum repeteret, ſeu Virginis colendæ ſtudio, ſeu ſpiritualis patris conveniendi neceſſitate permoveretur. Deinde conſtituta jam Societate, Religioſæ profeſſionis vota nuncupaturus, tot inter Romanæ urbis Baſilicas antiquitate, ac piorum hominum frequentia illuſtres, non aliam delegerat, quàm Apoſtolo Paulo via Oſtienſi dicatam: ubi coram D. Benedicto, Monachorum Abbate, (iis namque commiſſa eſt ſacræ ædis, & Cœnobii adminiſtratio) ex ſui inſtituti formula ſacram illam cæremoniam perageret. Demum quo tempore opportunam remotioris receſſus quietem præſcribendis ſuæ ſodalitatis Regulis exquirebat, Caſſinum adiit, ibique tum libris, qui opus eſſent, tum unius, alteriuſque Monachi ſubſidio à Præſide inſtructus ad Albanetam ſe contulit locum, in eodem Caſſinati ſaltu quingentos circiter paſſus à primario Cœnobio disjunctum, eique operi, quod Ignatius moliebatur, apprimè accommodatum, & habilem. Hîc omni humanarum rerum cura, & cogitatione abjecta partim aſſiduis precibus explorandæ Numinis voluntati, partim ſtudiosè lectitandis, expendendiſque Sanctorum Patrum, qui Religioſas familias condidere, ſacris Decretis, plures dies traduxit, alia ab aliis, quæ aptæ videbantur ad ſuum inſtitutum transferri poſſe, (ſed plura utique, ac meliora è D. Benedicti ſtatutis ſapienter mutuatus,) ſanctiſſimas leges conſcripſit, quarum poſteà è praxi, & uſu tam ingens ac multiplex, tam brevi ad Chriſtianam Rempublicam utilitas eſt derivata, ut orbis univerſus admiretur, & obſtupeſcat. Multis præterea Deus indulgentioris benevolentiæ argumentis degentem apud Albanetam Ignatium eſt proſequutus, tùm præſertim, cùm illi inter orandum ſocii cujuſdam è ſuis (qui per id tempus Romæ obierat,) animam in cælum ſubeuntem, aſpectabili ſpecie repræſentavit: ut ſanctiſſimus Patriarcha Benedictus videri potuerit, diverſanti domi ſuæ Ignatio, & pulcherrimo operi intento gratificari voluiſſe, impertita illi divinitùs communicatione miraculi, quo ipſe apud Caſſinum degens, Scholaſticæ ſororis, & Germani Capuæ Antiſtitis animas ad ſuperos evolantes clariſſima in luce conſpexerat. Et hæc de Congregationibus Monachorum ſub Ordine ſanctiſſimi P. Benedicti, & ejus Regula militantium dicta ſufficiant. Nunc ad ejuſdem Ordinis, & Regulæ Equeſtres Militias deveniamus.

Templariorum Equitum Ordo.

70 Templariorum Equeſtris Militia à Gallis Principibus, Hieroſolyma recuperata, Hugone de Paganis, & Gaufrido à S. Audomaro, Equeſtri ambo dignitate inſignibus, in Palæſtina circa annum Domini 1110. primum erecta eſt, & quia juxta templum Domini, locum ipſis inſtitutoribus à Balduino Hieroſolymorum Rege conceſſum, ſuam Sedem poſuerunt, ideò Templarii Equites appellati ſunt. Hi vitam cùm toto novennio Regularium more duxiſſent, Balduino prædicto inſtante, ut fervorem Chriſtianum certo quodam præſcripto in pauperum, & viduarum utilitatem, ac defenſionem conſervarent, & indies augerent, Regulam à S. Bernardo Clarevallenſi, Abbate Ciſterſienſi, Ordinis S. Benedicti, compoſitam juſſu Honorii II. profeſſi ſunt. Epiſtolam, quam Balduinus miſit ad S. Bernardum, eundem adhortando, ut Regulam Militibus Templi præſcriberet, habes apud Chryſoſt. Henriq. *de privilegiis Ciſtercienſium, pag.* 477. ſequentis tenoris:

BALDUINUS, MISERATIONE
Jeſu Chriſti, Rex Hieroſolymorum,
Princeps Antiochiæ.

Venerabili Patri Bernardo in regno Galliæ degenti, totius reverentia digno, Abbati Monaſterii Clarevallis prompta voluntatis obſequium.

FRatres Templarii, quos Dominus ad defenſionem hujus provinciæ excitavit, & mirabili quodam modo conſervavit, Apoſtolicam confirmationem obtinere, & certam vitæ normam habere deſiderant: ideo mittimus ad vos Andream, & Gundemarum, bellicis operibus, & ſanguinis ſtemmate claros, ut à Pontifice Ordinis ſui approbationem obtineant, & animum ejus inclinent ad præſtandum nobis ſubſidium, & auxilium contra inimicos fidei, qui omnes uno animo, parique conſenſu ad ſupplantandum ſubvertendumque regnum noſtrum inſurgunt; Et quia non me latet, quanti ponderis ſit interceſſio veſtra, tam apud Deum, quàm apud ejus Vicarium, & cæteros orthodoxos Europæ Principes, prudentiæ veſtræ utrumque hoc negotium duximus committendum, quorum expeditio erit nobis gratiſſima. Conſtitutiones Templariorum taliter conditæ, quod à ſtrepitu, & bellico tumultu non diſſentiant, & Principum Chriſtianorum auxilio ſint utiles. Sic agite, ut felicem exitum hujus rei, vita comite videre poſſimus. Deo pro nobis preces fundite. Valete.

Quam Regulam deinde conſcriptam à prædicto S. Bernardo approbatam fuiſſe, ſicut ipſa Militia, à Concilio Trecenſi auctoritate Honorii II. Summi Pontificis, clarè colligitur ex Prologo ad Regulam per eoſdem Patres Concilii edito ſequentis tenoris:

Omnibus in primis ſermo noſter dirigitur, quicunque proprias voluntates ſequi contemnunt, & ſummo, ac vero Regi militare animi puritate cupiunt, ut obedientiæ armaturam præclaram aſſumere, intentiſſima cura implendo præoptent, & perſeverando impleant. Hortamur itaque qui uſque nunc militiam ſecularem, in qua Chriſtus non fuit cauſa, ſed ſolo humano favore amplexati eſtis, quatenùs horum unitati, quos Dominus ex maſſa perditionis elegit, & ad defenſionem ſanctæ Eccleſiæ gratuita pietate compoſuit, vos ſociandos perenniter feſtinetis.

Ante omnia autem, quicumque es, ô Chriſti miles, tam ſanctam converſationem eligens, te circa profeſſionem tuam oportet puram adhibere diligentiam, ac firmam perſeverantiam, quæ à Deo tam digna, ſancta, & ſublimis eſſe dignoſcitur, ut ſi purè, & perſeveranter obſervetur, inter militantes, qui pro Chriſto animas ſuas dederunt, ſortem obtinere mereberis. In ipſa namque refloruit jam, & reluxit Ordo militaris, qui deſpecto juſtitiæ zelo, non pauperes, aut Eccleſias defenſare, quod ſuum erat, ſed rapere, ſpoliare, interficere contendebant. Benè igitur nobiſcum agitur, quibus Dominus, & Salvator Noſter Jeſus Chriſtus amicos ſuos à civitate ſancta in Comitatum Franciæ, & Burgundiæ direxerit, qui pro noſtra ſalute, veræque fidei propagatione, non ceſſant animas ſuas hoſtiam Deo placentem offerre. Nos ergo cum omni gratulatione, ac fraterna pietate, precibuſque Magiſtri Hugonis, in quo prædicta Militia ſumpſit exordium, cum Spiritu Sancto intimante ex diverſis Ultramontanæ Provinciæ manſionibus in ſolemnitate S. Hilarii anno 1118. ab Incarnato Dei Filio, ab inchoatione prædictæ Militiæ nono, ad Trecas Deo Duce in unum conve-

nire,

nire, & modum, & obſervantiam Equeſtris Ordinis per ſingula Capitula ex ore ipſius Magiſtri Hugonis audire meruimus, ac juxta notitiam exiguitatis noſtræ ſcientiæ, quod nobis videbatur abſurdum, omneque quod in præſenti Concilio nequivit eſſe nobis memorabiliter relatum, ac computatum, non levitate, ſed providentiæ, & diſcretioni Venerabilis Patris noſtri Honorii, ac inclyti Patriarchæ Hieroſolymitani Stephani fertilitate, ac neceſſitate, non ignorari Orientalis Religionis, necnon pauperum Commilitonum Chriſti, conſilio communis Capituli unanimiter commendavimus, &c.

Regula autem horum Equitum per 72. capita diſtincta habetur apud Henriquez *loco citato, pag. 41. & ſeqq.* apud Franciſcum Menenium *de origine Equitum in fine,* ubi eam videre poteris.

Privilegia horum Militum quam plurima ex M.S. libro Luſitaniæ, in quo per extenſum habentur, ſummariè hic referam. Et primo Eugenius III. qui eiſdem Militibus veſtibus albis indutis, in ſignum innocentiæ, Crucem rubeam, martyrii pro Chriſti nomine non ſubterfugiendi propoſitum deſignantem (eorum Militiæ inſignia) donavit; conceſſit iis, qui ſuis eleemoſynis milites Templi adjuverint, remiſſionem, & indulgentiam ſeptimæ partis pœnitentiarum ipſis injunctarum; quod privilegium deinde confirmatum fuit ab Adriano IV. & Alexand. III. qui eoſdem Milites exemit à ſolutione decimarum, & Clemens IV. mandavit, ut jure procederetur adverſus illos, qui decimas à Templaribus exigere, & extorquere vellent. Et Lucius III. omnia, & ſingula privilegia, immunitates, & indulgentias prius à prædeceſſoribus ſuis Pontificibus Ordini Templariorum conceſſas, confirmavit, mandavitque Epiſcopis, & Prælatis, ut eaſdem inviolabiliter obſervarent. Et Urbanus III. exemit à ſolutione Quartæ funeralium in ſuis Eccleſiis. Item conceſſit eidem Ordini facultatem ædificandi Eccleſias in locis infidelium, quæ occupaverint, & ita ædificatas immediate ſubjacere Sedi Apoſtolicæ. Innocentius III. conceſſit, ut Milites Templarii nullum ſolverent portagium, nec aliud quodlibet tributum de rebus uſui, & neceſſitati ipſorum deputatis. Plura alia vide apud Chryſoſtom. Henriquez *loc. cit. pag. 479.*

Horum Militum obligationes ex forma profeſſionis, quam emittunt, colligi facile poſſunt, & inter alias hæc præcipua eſt, exponendi vitam in Chriſtianæ fidei defenſionem: profitentur *ſubmiſſionem Generali Magiſtro Ordinis, & Obedientiam ſecundum ſtatuta S. P. Bernardi: Religioſis perſonis verbis, armis, & bonis operibus auxilium non denegare, præcipue Monachis Ciſtercienſibus, & eorum Abbatibus, tanquam confratribus, & ſociis.* Ex quibus verbis, quæ formaliter ab ipſis in profeſſione exprimuntur, Ciſtercienſis Ordinis Milites eſſe facile convincitur.

Floruit hæc Militia uſque ad annum 1312. quo tempore quanto fervore Regulam præſcriptam obſervarint, licet colligere ex verbis, quæ in eorum gloriam protulit Cardinalis de Vitriaco *in Hiſtoria Orientali cap. 65. & 66.* ubi ait: *Adeo formidabiles facti ſunt fidei Chriſti adverſariis, quod unus proſequebatur mille, & duodecim, non quot eſſent, ſed magis ubi eſſent, dum ad arma clamaretur, interrogantes. Leones in bello, agni manſueti in domo, in expeditione milites aſperi, in Eccleſia velut Eremitæ Monachi, inimicis Chriſti duri, & feroces, Chriſtianis autem benigni, & mites. Vexillum bipartitum ex albo & nigro, quod nominant,* Beauceant *(quaſi bella cieant) præviuum habentes: eo quod amicis candidi ſunt, & benigni, nigri autem, & terribiles inimicis.*

Extinctus tandem hic Ordo in Concilio Viennenſi ſub Clemente V. eo quod facultates opulentiſſimas primi fervoris præmia Equites in impios uſus conſumerent.

Agunt de hoc Ordine omnes ferè Hiſtorici Sylveſter Marul *in Ocean. Relig. lib. 5. pag. 215.* Franc. Menenius *de orig. Ord. Milit. tit. Templar. Equit. Ordo, pag. 34.* Chryſoſt. Henriquez. *de privileg. Ciſtercienſium,* ubi conſcribit Regulam, ut *ſupra* diximus, Platina *in vita Clement. V.* Robertus Gaguin. *in Philippo Pulchro.* Papyrius Maſſon. *lib. 3. annal.* Azor. *lib. 13. inſtit. moral. cap. 6.* & alii.

Sancti Salvatoris Equitum Ordo.

Sancti Salvatoris Equitum Ordo in Aragonia circa 71
annum Domini 1118. ſurrexit auſpiciis Alphonſi Navarræ, & Aragoniæ Regis. Rex namque prædictus Mauris è regno Aragoniæ expellendis intentus, ſciens nihil virtuti arduum, in urbe Montis Realis S. Salvatoris Ordinem Equeſtrem ſolemni ritu ſub Regula S. Patris Benedicti, & inſtitutis ac legibus Templariorum inſtituit, ut Gallis, & Hiſpanis proceribus præmium virtutis inſinuandum foret: neque tantum Principem fefellit ſpes, cum undique hujus honoris intuitu milites magni nominis advenirent; quibus etiam opitulantibus, feliciter adeo inſtitutum prædictum ei ceſſit; ut Mauris omnibus expulſis, totum Aragoniæ regnum anno 1120. quietum, ac tutum poſſederit, cum quotieſcunque dimicaturus ſigna cum hoſtibus contuliſſet, felici ſemper ſucceſſu victor, ac triumphator extiterit, ſibique Pugnacis, ſeu Præliatoris nomen comparaverit. Hunc Ordinem maximis, iiſdemque opulentiſſimis opibus ditavit idem Alphonſus Rex, ut eſt author Franciſcus Menenius *lib. de Orig. Ord. Milit. tit. Ordo Equitum S. Salvatoris, pag. 38.*

Aviſienſium, ſive de Avis Equitum Ordo.

Aviſienſis Militiæ Ordo debellandis item Mauris è 72
Regno Luſitaniæ anno Domini 1147. exordium ſumpſit à Ferdinando Monteyro hujus Ordinis primo Magiſtro in Eboracenſi civitate, quam cum ſtrenue ab hoſtium incurſionibus, & obſidione cum ſociis defendiſſet, ab Alphonſo hujus nominis primo Luſitaniæ Rege dono accepit, ibique celebri Cœnobio in honorem B. Mariæ Virginis ædificato, primam ſui Ordinis Sedem inſtituit, & a Civitate Eboracenſi Eboræ Militum Ordo, ſeu Eboracenſis Milites appellati ſunt, hujus Militiæ Milites. Aucti poſtmodum ejuſdem Regis munificentia anno 1181. tempore Ferdinandi Yannez, ſecundi Ordinis Magiſtri, caſtro Aviſio, cum agris ſibi ſubjectis, Ebora Aviſium petentes, ut ibi permanerent, à loco Aviſio Aviſienſes ſint appellati, & poſtmodum milites de Avis; à cognomine Magiſtri Ordinis. Hunc Ordinem Innocentius III. Pontificatus ſui anno 4. Chriſti vero 1204. confirmavit. Verum tamen eſt, quod cum Rodericus Garzias VII. Calatravæ Militum Magiſter multis bonis Aviſienſes Milites locupletaſſet, Calatravenſium legibus, & reformationibus ſponte ſe ſubegere, eorumque imperium tot temporis ſpatio probarunt, donec Petrus VIII. Luſitaniæ Rex Aviſios, ſeu Aviſienſes a Calatravenſibus Militibus ſejunxit, & ad priſtinam formam redegit.

Hic Ordo, ſicut alii *ſuprà* relati, Regulæ ſancti Benedicti ſubjicitur, & utuntur Milites conſtitutionibus, quas à Beato Joanne Cirita Monacho Ciſtercien. & S. Joanne de Taronca Abbate acceperunt, in quibus inter alia eis præcipitur, ut Regulam S. P. Benedicti præ oculis habeant.

Donationes factas huic Ordini à Regibus Luſitaniæ habes apud Chryſoſtomum Henriquez *de privileg. Ciſtercienſ. pag. 515.* & primo Alphonſus I. Luſitaniæ Rex fecit huic Ordini donationem ſequentis tenoris.

In Dei nomine Amen. Ego Alphonſus Portugallenſium Rex, tibi fratri Gondiſalo Viegas, tibi, inquam, tuo ſodalitio bellico, qui Eboræ degitis, illiſque qui impoſterum hanc militandi rationem ſub Benedicti obſervantia profeſſi fuerint, per donationem hæreditario jure do Regias ædes, & palatia, veteremque arcem, cum ſuo ſub-

urbis, quo hortatus prope civitatem vinea continetur. Regias item domos, quas in oppido Scalabi ad pagum Syrigio habeo. Oppidum idem Coluchi cum confinibus ſuis. Quas donationes, &c. Aliorum Caſtrorum, & bonorum donationes habentur apud Chryſoſtomum Henriquez *loco cit.* quæ omnes indicant hujuſmodi Militiam ſub B. Benedicti Regula degere.

Variis privilegiis, & gratiis gaudet hujuſmodi Militia, & abſolute loquendo, omnes habet immunitates, exemptiones, favores, & gratias, quas habent alii Ordines ſub Regula D. Benedicti, & Conſtitutionibus Ciſtercienſium degentes, & in ſpecie habetur privilegium Julii III. apud Chryſoſtomum Henriquez *de privileg. Ciſterc. pag.* 516. in quo laudatur devotio Regum Luſitaniæ in inſtitutione hujus Militiæ, cui perpetuus adminiſtrator ipſe Rex pro tempore exiſtens conſtituitur, & Magiſter, ut commodius, & expeditius contra infideles bella movere, eaque continuare Milites poſſint. Plura alia privilegia hujus Militiæ vide apud Henriquez *loco cit.*

Aviſienſes Equites in ſuæ Militiæ ſignum geſtant crucem viridem inferiori ſtipite parum longiori, duas aves ad baſim hinc inde oſtentante. Hujus Equeſtris Ordinis adminiſtrator perpetuus eſt modo Hiſpaniarum Rex, ſicut Calatravæ, & Alcantaræ, qui tres Ordines privilegia inter ſe communia habent.

Agunt de hac Militia Franc. Menenius *lib. de Orig. Ord. Milit. tit. Ordo Equitum de Avis, pag.* 51. Arnold. Wion. 1. *par. lign. vit. cap.* 73. Conſalvus de Molina *de Nobil. lib.* 1. *cap.* 23. Petrus Mariſ. & Antonius de Guaſconib. *in Rege Alphonſo I.* Andreas de Reſende *in libel. de inſtit. Milit. Avis.* Franc. de Avellara *in lib. de inſtit. hujus Militiæ,* Argote de Molin. *de Nobilit. Betica. lib.* 1. *c.* 32. Rades de Andrada *in Chron. Calatrav. cap.* 19. Azor. *inſtitut. moral.* 1. *p. lib.* 13. *cap.* 5. Barboſa *de Jure Eccleſiaſt. lib.* 1. *cap.* 41. *num.* 8.

Calatravæ Equitum Ordo.

Calatravæ Equeſtris Militia ſub auſpiciis Sanctii III. Caſtellæ, & Ferdinandi Legionis, & Galiciæ Regibus anno 1158. erectus eſt à S. Raymundo Fiterii ad Piſcoriam Abbate, & Didaco Velaſquio, Alphonſi Regis jam milite, bellicisque rebus ſatis claro, tunc autem ſpretis mundi illecebris in Congregatione Ciſtercienſi militante. Huic Ordini exordium præbuit parta de Mauris victoria in Calatravæ obſidione; cum enim hujuſmodi oppidum ad Anam Fluvium ſitum, Chriſtianarum urbium tunc propugnaculum, contra Maurorum impetum defendere, Templarii Milites, quorum cuſtodiæ commiſſa arx erat, diffidiſſent; S. Raymundus Ciſtercienſis Abbas, inſtante prædicto D. Didaco tantam provinciam ſubiit. Hinc factum eſt, ut, Regibus præfatis annuentibus, Præſule Toletano pecunias ſuppeditante, fervore, & exemplo S. Raymundi copias undique excitante, opera & induſtria D. Didaci exercitum ordinante, ipſo ſolo apparatu hoſtes perterriti fugam arripuerint, alioque animum, & vires appulerint; quo felici omine S. Raymundus ſuæ Militiæ initium dedit, & à Rege Sanctio Calatravæ principatu donatus, cum ſubjectis ſibi agris Militibus ſuis veſtem albam, & Regulam S. Patris Benedicti indixit, & à Calatravæ oppido ſui Ordinis capite, Equites Calatravæ nominari ſuos Milites voluit. His principiis hunc Ordinem in hoc, quod videre eſt, faſtigium excretum approbavit Alexander III. anno 1164. & Innocentius Epiſcopus III. ut patet ex ſequenti Conſtitutione.

INNOCENTIUS EPISCOPUS
Servus Servorum Dei.

Dilectis Filiis Martio Magiſtro, & Fratribus Ordinis de Calatrava, tam præſentibus, quam futuris in Ordine Fratrum Ciſtercienſium viventibus in perpetuum.

QUoties à Nobis petitur, quod Religioni, & honeſtati convenire dignoſcitur, omnino nos decet libenter concedere, & petentium deſideriis congruum ſuffragium impertiri. Quapropter dilecti in Domino filii veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & fel. rec. Alexandri, & Gregorii prædeceſſorum noſtrorum veſtigiis inhærentes, præfatum locum de Calatrava, & locum de Salvaterra, in quo ad ſerviendum Deo, divino eſtis obſequio mancipati, ſub Beati Petri, & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus. In primis ſiquidem ſtatuentes, ut inſtitutio, quam Abbas, & Fratres Ciſtercienſes vobis in eodem loco morantibus, ut non familiaribus, ſed ut veris Fratribus feciſſe dicuntur, perpetuis temporibus inviolabiliter obſervetur: videlicet, ut militaribus armis accincti contra Saracenos pro tuitione Chriſtiani populi fideli dimicetis. Propterea ea, quæ in victu, & veſtitu veſtro præfati Abbas, & Fratres Ciſtercienſes, & univerſum Capitulum ejusdem Ordinis à vobis regulariter obſervanda ſanxerunt, vobis nihilominus confirmamus, videlicet ut lineis in femoralibus tantum licet uti. Veſtes quoque moderatas, honeſtas, & commodas ſecundum conſilium Morimundenſis Abbatis, & Magiſtri veſtri, cum ſcapulari pro habitu Religionis habebitis: veſtiti, & cincti dormietis: & in Oratorio, dormitorio, refectorio, & in coquina ſilentium juge tenebitis. Cavebitis autem, ne qualicunque veſte, aut ſuperfluitatis argui, aut curioſitatis notari poſſitis. Tribus vero in hebdomada diebus, ſcilicet feria tertia, quinta, & Dominica die, cum præcipuis ſolemnitatibus, vobis carnibus veſci licebit; uno tantum ferculo, & unius generis, quod ad carnes pertinet, contenti eritis, & ad menſam ſilentium juge tenebitis. Ab exaltatione Sanctæ Crucis uſque ad Paſcha tribus diebus, ſcilicet, feria ſecunda, quarta, & ſexta, præter Natale Domini, Epiphaniam, Hypapante, & feſtivitates omnium Sanctorum Apoſtolorum, omnes qui præſentes domi fuerint in ſeptimana qualibet jejunabunt; qui autem in caſtris militiæ fuerint, pro Magiſtri arbitrio jejunium obſervabunt. Propterea quaſcunque poſſeſſiones, quæcunque bona eadem Domus in præſentiarum juſte, & canonicè poſſidet aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum, & Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis præſtante Domino poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus, & illibata manere cenſebimus, in quibus hæc propriis duximus vocabulis exprimenda Calatrava, cum portatiriis ſuis, & quintis, & omnibus pertinentiis ſuis. Sane laborum veſtrorum, quos propriis manibus, aut ſumptibus colitis, ſive de nutrimentis animalium veſtrorum nullus à vobis decimas, aut primitias extorquere præſumat. Liceat vobis quoque Clericos, Laicos liberos, & abſolutos ex hoc ſeculo fugientes ad converſationem recipere, & Fratres, & Converſos cum generalibus Abbatum eorum literis recipere, & eos ſine contradictione aliqua retinere: cum autem generale interdictum terræ fuerit, liceat vobis januis clauſis, excluſivis excommunicatis, & interdictis, non pulſatis campanis, ſuppreſſa voce, divina officia celebrare. Liceat etiam vobis in locis veſtris ſine manifeſto vicinarum Eccleſiarum damno Oratoria conſtruere, in quibus fratres, & familiæ veſtra divinum audire Officium, & Chriſtianam valeant habere ſepulturam. Clerici quoque Ordinis veſtri Clericum Priorem habeant, cui profeſſionem faciant, reverentiam, & ſubjectionem impendant. Nihilominus vero per præſentes de cætero ſancimus, ut ſi quis in aliquem Fratrum temeritas manus injecerit, niſi rationabilis cauſa exiſtat, excommunicationis pœna ſit adſtrictus.

ctus. Et illud pro tutela veſtra, tam in ſententia, quam in pœna ſervetur, quod ſub Innocentio Papa de tuitione Clericorum noſcitur inſtitutum. Regulares, & antiquas conſuetudines Ordinis veſtri à prædeceſſoribus veſtris, & à vobis hactenus obſervatas aliqua levitate immutari, ſeu etiam poſſeſſiones domorum veſtrarum alienari, niſi de Magiſtri providentia fiat cum conſenſu Capituli, vel majoris, & ſanioris partis, auctoritate Apoſtolica fieri prohibemus. Prohibemus inſuper, ut infra fines Parochiarum veſtrarum, quas a Saracenis acquiſiſtis, vel imposterum acquiretis, Capellas, vel Oratoria, ſeu Eccleſias ullus audeat ſine aſſenſu veſtro conſtruere....ſive pro neceſſitate populi conſtruendas: in quibus cum conſtructæ fuerint, licet vobis Clericos eligere, & Epiſcopo præſentare, quibus, ſi idonei fuerint, Epiſcopus curam animarum committat, & ei de ſpiritualibus, vobis autem de temporalibus debeant reſpondere. Propterea pravas, indebitas exactiones ab Archiepiſcopis, & Epiſcopis, Archidiaconis, ſeu Decanis, aliiſque Eccleſiaſticis ſecularibusve perſonis vobis imponi omnino prohibemus, Chriſma vero, Oleum ſanctum, conſecrationes Altarium, ſeu Baſilicarum veſtrarum, ordinationes Clericorum, qui ad ſacros Ordines fuerint promovendi, & cætera Eccleſiaſtica Sacramenta à Diœceſano recipiatis Epiſcopo, ſi quidem Catholicus fuerit, & gratiam, ac communionem Apoſtolicæ Sedis habuerit, & ea gratis abſque pravitate aliqua voluerit exhibere: alioquin liceat vobis quemcunque malueritis Catholicum audire Antiſtitem, qui nimirum veſtra fultus auctoritate, quod poſtulatur, indulgeat. Inhibemus autem adhuc, ne interdictos, vel excommunicatos veſtros ad Officium, vel communionem Eccleſiaſticam quiſquam admittat, niſi forte periculum mortis immineat, & de ſatisfaciendo quamprimo poterit, dederit cautionem. Paci quoque & tranquillitati veſtræ paterna imposterum ſollicitudine providere volentes, auctoritate Apoſtolica prohibemus, ut infra clauſuras locorum veſtrorum nullus violentiam, rapinam, ſeu furtum committere, ignem apponere, hominem capere, vel interficere aliqua temeritate præſumat. Adhuc libertates omnes, & immunitates à Regibus Principibus, aliisve Eccleſiaſticis, ſecularibusve perſonis domui veſtræ rationabiliter conceſſas, & hactenus conſervatas, ratas habemus, & eas futuris temporibus illibatas manere ſancimus. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum fas ſit, præfatum locum temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuslibet vexationibus fatigare, ſed omnia integra conſerventur eorum, pro quorum gubernatione, ac ſuſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura, ſalva in omnibus Apoſtolicæ Sedis auctoritate. Si qua igitur in futurum Eccleſiaſtica, ſecularisve perſona hanc noſtræ Conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecunda, tertiave Canonica monitione præmiſſa, niſi reatum ſuum congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis, honoriſque ſui careat dignitate, reumque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & à ſacratiſſimo Corpore, & Sanguine Dei, & Domini Redemptoris Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine divinæ ſubjaceat ultioni. Cunctis autem eidem loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Datum Laterani per manum Rainaldi Domini Papæ Notarii, Cancellarii vicem agentis, 4. Kalend. Maji, Indict. 2. Incarnationis Dominicæ anno 1198. Pontificatus vero Domini Innocentii Papæ III. anno 2.

Quamplura alia privilegia à variis Summis Pontificibus huic Ordini conceſſa fuerunt, ut ab Alexand. IV. anno 1256. Pio II. 1459. Julio II. 1508. Clement. VII. 1520. & 1525. ad inſtantiam Caroli V. Romanorum Imperatoris, & hujus Ordinis perpetui adminiſtratoris, ſicut modo ſunt Sereniſſimi Hiſpaniarum Reges pro tempore exiſtentes. Equites Calatravæ vovent tantum caſtitatem conjugalem indulto Pauli III. anno 1540 cum hoc tamen, quod ſemel tantum nubere poſſint. Hujus Militiæ Equites albo utuntur amictu, rubræ Crucis ſigno ad lævam protenſo, quod eſt particulare hujus Ordinis Equeſtris. Particularia hujus Ordinis inſtituta habentur apud Radeſium *in Chronico hujus Ordinis*. Conſtitutiones vero, & privilegia *ſuprà* citata, ac multa alia leges apud Chryſoſtomum Henriquez *de privileg. Ciſterc. pag.* 480. *& ſeqq.*

Agunt de hoc Ordine præter citatos Auctores Hieronym. Romanus *de Repub. Chriſt. lib.* 2. *cap.* 8. Paulus Morig. *de Orig. Relig. lib.* 4. *cap.* 5. Sylveſt. Marul. *in Oceano Relig. lib.* 3. *pag.* 226. Petrus Matthæus *in ſumm. Conſtit. Pontif. ſub Pio IV. num.* 12. Martinus de Veriava *in Chron. Valent.* 3. *p. tit. de Calatrava* Sanſorinus *de Orig. Equit. lib* 2. *tit. de Calatrava*, Menenius *de Orig. Ord. Milit. eod. tit. pag.* 43. Lobera *in vita S. Troiani*, *cap.* 19. Aubertus Miræus *de Orig. Ciſterc. lib.* 5. *cap.* 9. Barnabas Montalico *in Chronic. Ciſterc. tom.* 1. *lib.* 12. *cap.* 21. Bernard. de Britto *in cod. Chronic. tom.* 1. *lib.* 5. *cap.* 5. Emanuel. Roder. *tom.* 1. *qq. Regul. q.* 5. *art.* 7. Azor. *inſtit. moral.* 1. *p. lib.* 13. *cap.* 5. *q.* 3. Illeſcas *hiſt. Pontif.* 1. *p. lib.* 5. *cap. ultimo*, & Auguſtinus Barboſa *de jure Eccleſ. lib.* 1. *cap.* 41. *num.* 81. & alii.

Gladiferorum Equitum Ordo.

Gladiſerorum Equitum Militia, & Ordo ferè ignotus, quippe qui parvo temporis ſpatio perſtiterit, circa 74
annum Domini 1164. in Livoniæ regnis à Maynardo Sigebergenſi Monacho Ciſtercienſi erectus fuit, ut habetur in *Menolog. Ciſtercien. ſub. Kalend. Junii, pag.* 181. ubi refertur Maynardum prædictum è proprio Monaſterio egreſſum, ut apud Livoniam fidem Chriſti diſſeminaret, prout ei feliciter contigit, cum inde Apoſtolus Livoniæ nominatus fuerit, tantum laboraſſe, ut majorem illius Provinciæ partem ad fidem converterit, & ad augendam, ac dilatandam Chriſtianam Rempublicam ibi Ordinem Equitum inſtituerit, eumque Gladiſerorum nomine appellaverit. Hi Equites in vicinos populos infideles, pii, ac ſancti operis progreſſum Raymundi impediri cupientes, arma movebant. Albertus tamen Krantzius *l.* 6. *VVandal. cap.* 10. hæc quæ diximus, effecta Maynardo, tribuit B. Bertholdo Circienſis item Ordinis Abbati, quem cum *loco cit.* nominaſſet, de eo ita ſubjungit; *Interim adaucta multorum fidelium devotione, multi ſe ſpontaneos in ſacram adverſus Chriſti hoſtes militiam devoverunt, novoque Religionis habitu adinvento, ſe Gladiferos Fratres appellavere.*

Verum hæ ſententiæ facile concordantur, ſi Bertholdum Bernardi ſucceſſorem ponamus, prout vere fuit, & ei ſucceſſit Albertus Monachus Ciſtercienſis, & Livoniæ Epiſcopus, qui in meliorem formam Ordinem hunc redegit, atque ita hanc laudem omnibus attribuere poſſumus, ita ut hos tres Sanctos viros hujus Ordinis inſtitutores appellare jure merito poſſimus.

Floruit hic Gladiſerorum Ordo uſque ad annum 1237. cum duobus hujus Militiæ Generalibus Magiſtris ab infidelibus inter præliandum occiſis, & Militum numero diminuto, ad ſuſcepti muneris officium ſe impares judicando, Teutonicorum Militum Ordini, ejus Conſtitutiones, & Regulam obſervando; ſe addixerunt.

De hoc Ordine fuſè tractat Franciſcus Menenius *lib. de Orig. Ord. Milit. tit. Gladiferorum Ordo, pag.* 39. ubi ponit eorum inſignia fuiſſe enſem rubri coloris cum cruce pallio inſuta, ut etiam aſſerit Cromerus, & Arnold. Lubec. Abbas *lib.* 7. *cap.* 9. vel verius cum aliis

dixerim,

dixerim, ſuiſſe duos gladios forma Crucis decuſſatim poſitæ rubeſcentes. Vide Chryſoſtomum Henriq. *in Menolog. Ciſterc. loco cit.* Anton. Fauvinum. *lib. 7. theatr. honor. & Equeſtris Milit.* Krantzium *lib. 6. VVandal.* Hieronym. Roman.. *de Orig. Gladifer.* & alios quamplures. Aſſeritur confirmatus hic Ordo; teſte Menenio *loc. cit.* ab Innocentio III. Bullam tamen confirmationis non reperi.

Equitum S. Iuliani de Pereyro Ordo.

75 Sancti Juliani de Pereyro Equitum Ordo anno Domini 1170 ſub auſpiciis Ferdinandi II. Caſtellæ, Galiciæ, & Legionis Regis, a ſummæ nobilitatis apud Legionenſes Equite Gomeſio Fernando ortum habuit, & à Sancti Juliani de Pereyro, vel ut aliis placet, Pirario in regno Legionis oppidulo Diœceſis Civitatenſis apud Rodricum ad Coam fluvium ſito, ubi primum, & præcipuum habuit prædictus Ordo Conventum, denominationem ſumpſit. Militat hic Ordo ſub Regula S. Benedicti, & inſtitutis Ciſtercienſium, ut habetur *ex privil. Ciſtercienſium pag.* 505. & confirmatus fuit ab Alexandro III. ac variis privilegiis decoratus, prout ex ſequenti Conſtitutione colligitur.

ALEXANDER EPISCOPUS
Servus Servorum Dei:

Dilectis Filiis Gomezio Priori ſancti Iuliani de Pereyro, ejusque Fratribus tam præſentibus, quam futuris Regularem vitam profeſſis in perpetuum.

QUoties à Nobis petitur, quod Religioni, & honeſtati convenire dignoſcitur, omnino nos decet libenter concdeere, & petentium deſideriis congruum ſuffragiom impartiri. Quapropter dilecti in Domino filii veſtris juſtis ſupplicationibus clementer inclinati, & præfatam Domum S. Juliani, in qua divino mancipati eſtis obſequio, ſub B. Petri, & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus. Præterea quaſcunque poſſeſſiones, quæcunque bona eadem domus S. Juliani in præſentiarum juſte, ac canonicè poſſidet, aut in futurum, conceſſione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, præſtante Domino, poteritis adipiſci, firma vobis, veſtriſque ſucceſſoribus, & illibata manere cenſemus, in quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis. Ipſe locus, in quo dicta Eccleſia ſita eſt; cum pertinentiis ſuis, cum terris, vineis ſylvis, pratis, paſcuis, aquis, & molendinis. Sane novalium veſtrorum, quos propriis manibus, aut ſumptibus colitis, ſive de nutrimentis animalium veſtrorum, nullus à vobis decimas, vel primitias extorquere præſumat. Liceat vobis Clericos, ſeu Laicos abſolutos ex hoc ſeculo fugientes ad converſationem recipere, & eos ſine contradictione aliqua retinere. Præterea inhibemus, ne alicui poſt emiſſam in eo loco profeſſionem ſine licentia Prioris diſcedere libeat, nulluſque ad ſe venientem, ſine communi literarum teſtimonio, niſi ad ſtrictiorem vitam tranſire voluerit, penes ſe retinere audeat. Præterea omnibus Chriſti fidelibus, exceptis excommunicatis aut interdictis, ut in eo loco ſepulturam libere eligere poſſint, nulluſque eis contradicere præſumat concedimus, ſalvo tamen jure illarum Eccleſiarum, à quibus ipſorum decedentium corpora aſſumentur. Et quando te, vel aliquem ex ſucceſſoribus tuis mori contigerit, nullus per ſubreptionem, aſtutiam, vel violentiam ſubſtituatur, ſed ille, quem Fratres communi concenſu, vel major, & ſanior pars ſecundum Dei timorem elegerit. Decernimus ergo, ut nulli, &c. Datum Beneventi per manum Gratiani Subdiaconi, & Notarii S. Romanæ Eccleſiæ, 4. Calen. I. Januarii, Indict. 10. anno Incarnationis Dominicæ 1177. Pontificatus D. Alexandri Papæ III. anno 18.

Gaudet hic Ordo omnibus iiſdem privilegiis, quibus gaudet Equeſtris Militia Alcantaræ, & in tutelam item acceptatus, & protectionem fuit à Ferdinando Rege Legionis, & Galiciæ, quod privilegium refertur à Chryſoſtomo Henriquez *de privilegiis Ciſtercien, pag.* 503. ubi etiam per Leonem X. eximuntur à ſolutione, prout exemerat Honorius III. Martinus V. Sixtus IV. & univerſaliter prædictus Leo X. iiſdem concedit, & communicat omnia privilegia Monachorum Ciſtercienſium; & tandem hujus Militiæ Equites habent quoad Matrimonia incunda indultum Pauli III. *ſuprà* relatum in Ordine Militum Calatravæ.

Agunt de hoc militari Ordine Arnold. Wion. 1. *p. lign. vit. cap.* 80. qui addit Lucium III. anno 1183. iterum confirmaſſe hujuſmodi Ordinem, atque à Diœceſanis exemiſſe Franc. Menen. *de Orig. Ordin. Militar. tit. Ordo Equitum Alcantara, pag.* 45. qui cum ſupradicto Wione *loc. cit.* refert Inſigne hujus Militiæ fuiſſe Arborem Pirum viridem in campo aureo Caſſan. *p. 9. conſ. 9.* Polyd. Virg. *de inventor. rer. cap.* 7. Joannes Petrus Gutierrez *de Orig. Milit.* Tapia *in authent. ingreſſi, cap. de ſacroſ. Eccleſ. verbo Monaſt. cap.* 42 Bernard de Britto *in Chron. Ciſterc. tom. 1. lib. 5. cap. 3.* & alii.

Montis Gaudii Equites.

Montis Gaudii Equitum Ordo in Regno Hieroſolymitano, ut eſt auctor Franc. Menen. *loc. cit. pag.* 38. originem habuit eo tempore, quo Principes Chriſtiani in Syria pugnabant. Nos ipſum ad majorem ſecuritatem ponimus incepiſſe anno 1180. quando ab Alexandro III. particulari diplomate approbatus fuit Ordo, quod diploma, teſte Franciſco Radeſio Calatravæ Equite, aſſervatur in Archivio Calatravenſi. In quo diplomate exprimuntur privilegia, prædia, & oppida, quibus ob navatam terræ ſanctæ fortiter operam donati Equites Montis Gaudii. Hunc Ordinem ſub Regula, & Conſtitutionibus Ciſtercienſibus militaſſe, expreſſe aſſerit Chryſoſtomus Henriquez *in Menolog. Ciſterc. pag. 38. & pag. 276.* Vide Franciſcum Menenium *loc. cit.*

Ordo Equitum S. Georgii de Alfama.

S. Georgii de Alfama Equitum Ordo initium ſumpſit ſub Regula S. Benedicti & Conſtitutionibus Ciſtercien. anno Domini 1201. à Petro II. Aragoniæ Rege apud Alfamam arcem in littore maris Balnearici in principatu Calatraviæ Diœceſ. Derthunen. ſitam. Hiſtorici hunc Ordinem, utpote non approbatum, & confirmatum, non diſtinguunt ab Ordine Equitum Monteſiæ, cui anno 1369. per Benedictum XIII. quem tota Hiſpania tanquam legitimum Pontificem colebat, unitus, & tanquam unus, & idem cum ipſo approbatus eſt. Ex quo colligere poſſumus, gaudere iiſdem privilegiis, & gratiis, ac exemptionibus, quibus decorata eſt Equeſtris Monteſiæ Militia, de qua *infrà* agemus. De hoc Ordine agunt Sylveſter Marulus *in Oceano Religionum, pag.* 229. Auguſtinus Barboſa *de Jure Eccleſiaſt. lib. 1. cap. 41. num.* 85. ſed vere non agunt de hoc Ordine, ut contra diſtinguitur ab Ordine Equitum Monteſiæ. 77

Ordo Equitum S. Michaelis, ſive de Ala.

Sancti Michaelis, ſive de Ala Equitum Militia, & Ordo ab Alphonſo Henriquez I. Luſitanorum Rege anno Domini 1166. inſtitutus eſt apud Alcobaciæ Cœnobium Ciſtercienſ. in Luſitania ſub Regula Benedictina, & Inſtitutis Ciſtercienſium, ut patet ex inſtrumento ipſius Regis, ſequentis tenoris: 78

In Dei nomine, ſancti Michaelis Archangeli, & ſancti Angeli Cuſtodis. Quoniam quidem decet beneficia omnipoten-

potentis Dei debitis compenſare obſequiis, *idcirco ego Alphonſus Dei gratia Portugallenſium Rex*, *volens*, & *deſiderans divinum favorem pro mea parvitate recognoſcere*; & *ut poſteri mei recordentur mirabilium ſuorum, per quæ Regnum noſtrum ſtabilivit in terra*, & *de conſilio* & *matura conſideratione bonorum virorum, quos Dominus elegit ſibi*, *Martini ſcilicet Abbatis Alcobaciæ*, *Ranulphi in divinis literis Magiſtri*, & *plurimorum Monachorum ejuſdem Cœnobii, qui adfuerunt*, *necnon* & *noſtræ Curiæ Rectorum*, *inſtituimus quandam Fraternitatem Militum*, *in laudem*, & *honorem Domini noſtri Jeſu Chriſti*, & *beatiſſimæ Virginis Mariæ Matris ejus*, *ſub invocatione S. Michaelis Archangeli*, & *Angeli mei Cuſtodis*. *Ratio vero cur ſic inſtituatur eſt hæc:*

Dum ego eſſem in Sanctarena, *venit contra me Albarch Rex Sivilliæ cum ingenti multitudine Militum*, *taliter quod omnes terminos Regni mei cooperiebat ſua multitudine*, & *caſtrametavit juxta oppidum*, *in quo ego cum parva manu meorum eram incluſus expectans aliquorum adventum*. *Sed acceſſit Nuncius referens advenisse Regem Legionis*; & *quia erat inter nos ſuſpicio*, *timui illum*, *credens*, *quod veniret in auxilium inimicorum meorum*; *propter quod conſtitui exire in bellum contra Albarch*, *antequam veniret*, & *juſſi in craſtinum præparari gentem meam*, & *ego in Oratione rogavi Angelum meum*, *quem Deus per ſuam miſericordiam dedit mihi in ſocium*, & *cuſtodem*, & *beatum Archangelum Michaelem*, *quod venirent in meum auxilium*, & *eriperent me de manibus inimicorum meorum*; *quod quidem accidit*. *Et cum in bello ſignum meum eſſet captum ab inimicis meis*, *ego deſilui de curru*, *ut liberarem illud*: & *cum in preſſura pedibus pugnarem*, *mirabile viſu evenit juxta me peccatorem*, *brachium pugnantis*, & *adjuvantis me*: *armatum quidem ſecundum viſum meum*, & *ſummitatem cooperiebat ala*, *tanquam Angeli*, *corpus autem non videbam*, *nec aliquis vidit*, *quanquam multi Maurorum manum vidiſſent*, *ſicut poſtea dixerunt captivi*. *Cum ego manum vidi*, *intra me confortatus inſilui in hoſtes*, & *ecce cadebant à latere meo mille*, *à dextris meis*. *Victus eſt inimicus meus* & *collegimus ſpolia eorum*, & *vidimus proſtratam in campis Sanctarenæ manum magnam*, *quæ perſecuta fuerat nos*, & *cantavimus laudem Deo noſtro*, *quoniam bonus*, *quoniam in æternum miſericordia ejus*. *Poſtea autem dum me pararem ad bellandum cum Rege Legionis*, *ſcivi illum veniſſe in adjutorium mihi*, & *jam redire in pace*. *De quo lætus*, & *gaudens veni*, *ut laudarem Dominum Jeſum Chriſtum ad Monaſterium Alcobaciæ*, *in quo fui per dies triginta tres*, *ſerviens ei*, & *cogitans de Regno Dei*. *Et ne obliviſcatur adjutorium S. Michaelis*, & *Angeli mei*, *de conſilio ſupradictorum decrevi facere unum Ordinem*, & *Societatem Militum*, *qui deferant ſupra cor Alam purpuream*, *inſignitam auro*, & *fulgore*, *ſicut viſum fuit oculis meis fuiſſe illam*, *quam viderim in prælio*. *Conditiones autem*, *quas debent ſervare Milites hujus ſocietatis*, & *jurare*, *dum acceperint alam*, *hæ ſunt*. Tandem concludit hoc ſuum inſtrumentum, in his verbis: *Et quia eſt mea voluntas*, & *volo memorare poſteris meis beneficium Domini*, *S. Michaelis*, *conſtituo Ego Rex Alphonſus hanc Militiam in Cœnobio Alcobaciæ*. *Æra* 1205. Hujus Equeſtris Militiæ inſigne, ſeu ſymbolum, & Teſſera eſt Ala S. Michaelis (alatus depingi paſſim ſolet) purpurea, intermicantibus radiis aureis ſupra ſiniſtrum latus, ab eaque Militiæ nomen inditum eſt. Quod inſigne nemo ab aliis accipere poteſt, præterquam ab Alcobacienſis Monaſterii Abbate ſicuti & cappam candidam, quam iidem Milites deferunt, ab ipſo Abbate benedictam recipiunt, & in manibus ejus jurant, ſe Romano Pontifici, & Regi fidelitatem præſtituros, & Conſtitutiones Ordinis Ciſtercien. obſervaturos. Habet hic Ordo communia privilegia, & exemptiones aliis Ciſtercien. Ordinibus Militaribus conceſſa.

Agunt de hoc Ordine Bernard. de Britto *in Chron. Ciſterc. tom.* 1. *lib.* 5. *cap.* 18. & 19. ubi latiſſimè Roder. à Cunha. *Comment. in* 1. *p. decreti*, *diſt.* 54. *cap.* 12. *numer.* 92. Chryſoſtom. Henriquez. *in Menoleg. Ciſterc. ſub die* 29. *Sept. pag.* 329. & inter privileg. Ciſterc. *pag.* 483.

Alcantaræ Equitum Ordo.

Alcantaræ Equeſtris Militia à ſuprapoſitis S. Juliani de Pereyro Militibus anno Domini 1218. in oppido, 79
quod dicitur Alcantara in Regno Caſtellæ ad Tagi fluminis Ripam exordium ſumpſit. Hinc à loco cognominati ſunt Equites Alcantaræ. Res autem ita ſe habuit. Donati namque Milites Ordinis S. Juliani de Pereyro Alcantara liberalitate Munnii Fernandez Calatravæ Militum Magiſtri, ut inde tanquam ex arce munitiſſima, atque firmiſſimo propugnaculo, & hoſtium fines invaderent, ac impetus undequaque provenientes reprimerent, habitum Religionis Calatravæ, proprio obliti, in beneficii accepti memoriam ſumpſerunt, & ſe, ac Ordinis Magiſtrum, viſitationi, inſtitutioni, ac correctioni Magiſtri Militum Calatravenſium ſubjecerunt, dummodo nec bona alienare, nec Magiſtrum proprii Ordinis Alcantaræ eligere præſumeret. A quibus tamen conditionibus teſte Franciſco Menen. *lib. de Orig. Milit. Equeſt. pag.* 45. ſe exemerunt auctoritate Apoſtolica, & habitum album, ac pro inſigni crucem viridem geſtarunt, & modo geſtant, quod etiam confirmatum ſibi fuit anno 1411. per Benedictum XII. quem ut dixi *ſuperiùs*, Hiſpania ut legitimum Pontificem habebat. Et hujus Ordinis perpetua adminiſtratio apud Reges Catholicos, ut de Calatrava, S. Jacobo, Aviſio, &c. *suprà* retulimus.

Hujus Ordinis Milites à prima inſtitutione Caſtitatem ſecundum Regulam S. Benedicti profeſſi ſunt; poſtmodum vero Paulus III. Matrimonium, uti Calatravenſibus indulſit: unde in forma profeſſionis dicunt: *Promitto vobis obedientiam*, *caſtitatem conjugalem*, & *converſionem morum meorum de bene in melius omni tempore vitæ meæ uſque ad mortem*, *ſecundum Regulam S. Benedicti*. Honorius III. exemit hujuſmodi Militiam à ſolutione decimarum, quod privilegium renovavit Sixtus IV. prout refertur in Conſtit. Leonis X. quæ incipit: *In Apoſtolica*, 10. Calend. Julii 1521. in qua ad inſtantiam Caroli V. Romanorum Imperatoris, declaratur, Milites Alcantaræ gaudere omnibus privilegiis Ordinis, Ciſtercien. & Clemen. VII. anno 1536. Conſtitutiones pro Regimine Militiæ editas approbavit, ut patet in ejus Conſtitutione, quam hic in confirmationem hujus Militiæ alias approbatæ ſubjiciemus.

CLEMENS EPISCOPUS 80

Servus Servorum Dei:

Ad perpetuam rei memoriam.

AD ſtatum fidelium quorumlibet, præſertim ſub Regularibus Militiis Domino militantium, proſpere conſervandum, & ſalubriter dirigendum, curis aſſiduis invigilamus, & ea, quæ propterea providè ſtabilita, & ordinata dicuntur, ut firma perpetuo, & inconcuſſa perſiſtant, libenter, cum à Nobis petitur, Apoſtolico munimine roboramus. Sane chariſſimus in Chriſto filius noſter Carolus Romanus Imperator ſemper Auguſtus, qui etiam Caſtellæ, & Legionis, ac Aragonum, & utriuſque Siciliæ Rex, & Militiæ de Alcantara Ciſtercienſis Ordininis perpetuus adminiſtrator in ſpiritualibus & temporalibus per Sedem Apoſtoli-

Apoſtolicam deputatus exiſtit, necnon dilecti filii Joannes Zapata, Præceptor domus de Eſparragal, Milites, & Fratres ejusdem Militiæ, Nobis nuper exponi fecerunt, quod alias in generali Hiſpalenſi de mandato claræ memoriæ Ferdinandi Siciliæ Regis, qui tunc in humanis agens dictæ Militiæ perpetuus adminiſtrator per Sedem eandem deputatus exiſtebat, & deinde in alio generali ipſius Militiæ Capitulo in Burgenſi civitatibus de ſimili ejusdem Caroli Imperatoris, & adminiſtratoris mandato celebratis tunc definitoris eorundem Capitulorum, circa ſtatum, honorem, & directionem dictæ Militiæ, ac illius perſonarum, intendentes diverſas ordinationes, ſtatuta, ſtabilimenta Ordinis, & Militiæ hujuſmodi ſuis locis, & temporibus neceſſaria, & opportuna fecerunt, ediderunt, & ordinarunt, prout tam in Ferdinandi Regis, quam Caroli Imperatoris adminiſtratorum, & Capitulorum prædictorum literis, ſeu ſcripturis deſuper confectis dicitur plenius contineri. Quare Carolus Imperator, & adminiſtrator, ac Joannes, & alii Præceptores, Milites, & Fratres prædicti Nobis humiliter ſupplicari fecerunt, ut ordinationibus, ſtatutis, & ſtabilimentis hujuſmodi pro illorum ſubſiſtentia firmiori, robur Apoſtolicæ confirmationis adjicere, ac alias in præmiſſis opportunè providere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur dictæ Militiæ felicem ſucceſſum paterno zelantes affectu, ac Joannem, & alios Præceptores Milites, & Fratres prædictos, necnon eorum ſingulos à quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, ac pœnis à jure, vel ab homine, quavis occaſione, vel cauſa latis (ſi quib⁹ quomodolibet innodati exiſtunt) ad effectum præſentium duntaxat conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutos fore cenſentes, ac literarum, ſeu ſcripturarum hujuſmodi tenores præſentibus pro expreſſis habentes, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, ordinationes, ſtatuta, & ſtabilimenta in Hiſpalenſi, & Burgenſi Capitulis prædictis (ut præfertur) edita, ac prout illa concernunt, omnia, & ſingula in literis, vel ſcripturis prædictis contenta, alias licita, & honeſta, ac ſacris Canonibus non contraria, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium approbamus, & confirmamus, omneſque, & ſingulos, tam juris, quam facti defectus (ſi qui forſan intervenerint) in eiſdem ſupplemus. Ita quod liceat Magiſtro, ſeu adminiſtratori dictæ Militiæ pro tempore exiſtenti, in Capitulis Generalibus duntaxat ejusdem Militiæ pro tempore celebrandis, ſtatuta, ſtabilimenta, & ordinationes Militiæ, & Ordinis prædictorum, etiam in antedictis Capitulis Generalibus (ut præfertur) facta, & impoſterum facienda, juxta temporum qualitatem corrigere, declarare, alterare, limitare, & in melius reformare, ac illis addere, & alia ſtatuta, ſtabilimenta, & ordinationes ejusdem Militiæ de novo facere, & facta, ac reformata, quoties Diffinitoribus eorundem Capitulorum Generalium pro tempore exiſtentium videbitur, immutare, & reformare, ac de novo facere. Quæ poſtquam alterata, limitata, mutata, reformata, ac de novo facta fuerint, eo ipſo Apoſtolica auctoritate confirmata, & approbata ſint, & eſſe cenſeantur. Non obſtantibus, &c. Nulli ergo, &c. Si quis autem, &c. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1536. Kalend. Maji Pontificatus noſtri anno 7.

A. de Caſtillo.

Præter prædicta privilegia huic Militiæ conceſſa, habetur apud Chryſoſtomum Henriquez *de privilegiis*, Summarium privilegiorum in ſpecie huic Ordini conceſſorum & præter illud, quo per Sixtum IV. conceditur Ordini Ciſtercienſi, & omnibus illius quibuslibet, & quomodolibet ad dictum Ordinem pertinentibus perſonis, ut poſſint plenarie abſolvi, & ſic abſolutos conſequi omnes indulgentias, quas conſequuntur ii, qui tempore Jubilei Romæ templa obeunt, & hoc in mortis articulo, quoties opus fuerit: ſi enim quis unum tale periculum evaſerit, poterit iterum, & iterum abſolvi, quando verum altas judicatur mortis periculum, præter hoc, inquam, Gregorius IX. conceſſit Militibus Alcantarenſibus, & qui in eorum ſunt comitiva, Mahumetanorum regiones accedentibus, ibique pro Chriſto præliantibus, & pro ejus fide mortem oppetentibus, plenariam omnium peccatorum, de quibus contriti, & confeſſi fuerint, indulgentiam. Sixtus IV. conceſſit Militibus hujus Ordinis, qui Capitulo Generali interfuerint, ut poſſint per viginti dies abſolvi ab omnibus caſibus etiam reſervatis. Innocentius VIII. conceſſit, ut Magiſtri hujus Ordinis provideant in ſuis Eccleſiis Parochialibus de Parochis, & Sacerdotibus, vel ex ſuo Ordine deſumptis, vel ex ſecularibus, prout ſibi libuerit, Honorius III. quod Religioſi hujus Militiæ Ordines ſacros à quocunque Antiſtite recipere poſſint, quod confirmavit Gregorius IX. & Lucius III. conceſſit, quod Conventus Alcantarenſis ſit immediatè ſub protectione Sedis Apoſtolicæ, & quod nullus Prælatus contra eundem cenſuras promulgare poſſit, confirmavit quoque poſſeſſiones, quas gratiis Pontificum, largitione Regum, & Principum, fidelium oblatione, aut quovis alio licito titulo poſſident, vel poſſidebunt. Plura alia vide apud Henriquez *loco citato pag.* 513.

Agunt de hoc Ordine omnes Hiſtorici, Joannes Pet. Gutier. *in tract. de Orig. Milit. Alcantara*, Bernard. de Britto *in Chronic. Ciſterc. tom. 1. lib. 5. cap. 3.* Sanſorinus *de Orig. Equitum, tit. de Alcantara*, Paulus Morigia *de Origine Religionum, lib. 4. cap. 6.* Hieronym. Roman. *de Repub. Chriſtiana, lib. 6. cap. 9.* Martin. de Viriana *in Chron. Valent. p. 3. tit. de Alcantara*, Polyd. Virgil. *de inventor. rer. lib. 7. cap. 5.* Sylveſt. Marul. *in Ocean. Relig. lib. 3. pag.* 227. Radeius de Andrada *in Chron. Alcantar.* Franciſcus Menenius *de Ord. Milit. Symb. titul. Ordo Equitum Alcantara, pag.* 44. qui replicat, quod ſublatis trium Ordinum, nempe, S. Jacobi Calatravæ, & Alcantaræ Magiſtris, diplomate Innocentii VIII. Adminiſtratio in Hiſpaniarum Reges ceſſit, quam poſtea Alexander VI. Leo X. & Adrianus VI. Carolo Imperatori, & ejus ſucceſſoribus confirmarunt in perpetuum. Agit item de hac Militia Azor. *tom. 1. lib. 13. cap. 5. & 6.* Rodriq. *qq. Regul. tom. 1. q. 5. art.* 4. Tapia *authentica Ingreſſi, verbo, Monaſteria, cap. 42. num. 13. & cap. 49. num.* 1. Roder. à Cunha *in 1. p. Decret. diſt. 54. cap. 10. num.* 95. & Barboſa *de jure Eccleſiaſt. lib. 1. cap.* 41.

Ordo Mercenariorum Equitum.

Mercenariorum, ſeu S. Mariæ de Mercede, & Re- 80
demptione Captivorum Ordinem Equeſtris Militiæ anno Domini 1218. erexit in civitate Barcinonæ Aragoniæ Rex Jacobus I. vel quia id B. Mariæ voverat, dum in Montione, captivi ad inſtar, detentus eſt à Simone Montfortis, Comite in Galliis, hujuſmodi Ordinem inſtituturum, vel quia uſu edoctus, miſeram captivorum conditionem, & deplorandum ſtatum noverat, ac proinde maximum pietatis opus ſe facturum ſibi ſpondebat, ſi in auxilium, & levamen infelicium captivorum præſentem Militiam ordinaſſet; quod & de facto executus eſt. Petrus Nolaſcus poſt Regem, hujuſmodi pium inſtitutum æmulatus, fidelium eleemoſynis pecunia cumulata vel redemit, vel propria, & ſociorum militari opera miſeros Chriſtianos in ſervitutem redactos Mauris, & Infidelibus abſtulit. Hanc vivendi rationem, & pietatis normam Gregorius IX. anno 1230. approbavit, multiſque aliis privilegiis locupletavit, ad fidelium animos operam hanc ſummæ miſericordiæ exercendam excitandos, ut refert Franciſc. Menenius *de Ord. Milit. Symb. & Orig. pag.* 46.

Sunt, qui aſſerant hujus Militiæ Equites Regulam S. Auguſtini ſequi; verum Lectorem admonitum vellem,

lem,

lem, nos hic loqui non de Regularibus S. Mariæ de Mercede non Militibus, ſed de Militibus S. Mariæ de Mercede, & Redemprione Captivorum; primi enim S. Auguſtini Regulam profitentur, noſtri autem Milites Benedictinam, prout refert Wion. 1. *p. lign. vit. c.* 86. de auditu teſtis, qui etiam ad majorem certitudinem ponit formam profeſſionis ſibi à Militibus hujus Equeſtris Ordinis relictam his verbis:

Ego N. Miles Ordinis S. Mariæ de Mercede, & Redemptione Captivorum, facio profeſſionem, & promitto obedientiam, paupertatem, caſtitatem obſervare, Deo vivere, & comedere ſecundum Regulam S. Benedicti, & in Saracenorum poteſtate, ſi neceſſe fuerit, ad redemptionem Chriſti fidelium, detentus manebo.

Ubi ſeipſos obligant, niſi ſit aliud medium, infidelibus, ut captivos redimant. Probant hanc eandem diſtinctionem inſignia horum Ordinum diverſa; nam qui Regulam S. Auguſtini ſequuntur, ad arma regia, & Crucem, faſciam auream in umbonis medio, umbonemque prætexta aurea inſignitum geſtant; qui vero Regulam S. Benedicti ſequuntur, ſola Cruce candida in rubro armis Regiis ſuperpoſita contenti ſunt. De hoc Militari Ordine agunt Arnold. Wion. & Franciſcus Menenius *locis citatis* Sylveſt. Matul. *in Ocean. Relig. lib.* 3. *pag.* 228. Hieronym. Curita *lib.* 1. *de Reb. Aragon.* Illeſcas 1. *p. Pontif. lib.* 5. *cap. ult.* Pineda *lib.* 12. *Monarch. cap.* 23. §. 4. Mariana *de Rebus Hiſpaniæ, lib.* 12. *cap.* 8. Garibay *lib.* 32. *compend. c.* 6. Gaulter. apud quem Onuphrius, & Genebrard. *in tabul. chronograph. ſecul.* 13. *pag.* 677. Sanſoſſinus *lib.* 2. *de Origine Milit.* Rodric. à Cunha *in* 1. *p. Decret. diſt.* 54. *cap.* 10. *n.* 100. & alii.

Montiſfranci Equitum, ſive de Monfrac Ordo.

81 Montisfranci, ſive Equitum de Monfrac Ordo in regno Caſtellæ circa annum Domini 1221. ſurrexit. Hujus Militiæ alumni ſtudio rei bellicæ, & pietatis cæteros in Syria Equites adeo laudabili progreſſu æmulati ſunt, ut multis à Chriſtianis Principibus poſſeſſionibus aucti, opimos cenſus, & prædia obtinerent. Nomen hujus Militiæ derivatum eſt à præcipua Conventus ſede, quæ fuit in Caſtro de Monfrac in regno Caſtellæ, quod caſtrum cum Ferdinandus Rex cognomento Sanctus, Gonſalvo Janneſio Calatravenſi Magiſtro donaſſet, extingui cœpit Equeſtris hic Ordo, unde Chryſoſtom. Enriquez *in Menolog. Ciſterc. pag.* 276. ſcribit: *Milites de Monfrac Ciſtercienſium habitum induiſſe, diuque ſub Regula S. Benedicti, & legibus Ciſtercii perſeveraſſe, ſed poſt modum Ordinem antiquatum eſſe.* Agunt de hoc Ordine Radeſius de Andrada *in Chronic. Calatrava, cap.* 18. Barnabas de Montalvo *in Chronica Ciſterc. lib.* 2. *cap.* 15. Franciſcus Menenius *lib. de Orig. Ordin. Milit. pag.* 38. Rodricus à Cunha *in* 1. *p. Decret. diſt.* 54. *num.* 96.

Truxillenſium Equitum Ordo.

Truxillenſis Ordo Equeſtris in Hiſpania anno Do-
82 mini 1227. ortus eſt in civitate Truxillo, à qua & cognomen Militia accepit, cui Alphonſus Rex diplomate condito, oppida, & prædia ditiſſima hæreditariò acquiſita, Truxillum videlicet, Sanctæ Crucis Zuferolam, Cabanam, & Albalam conceſſit. De hoc Ordine agunt Auctores citati in ſuperiori Militia, qui & hanc cum eadem confundunt, & Chryſoſtom. Enriquez *pag.* 276. *in Menolog. Ciſter.* ait, hunc Ordinem inter Militares Ciſtercienſes connumerari, prout acceptatum fuit in Capitulo quodam Generali hujus Ordinis, cujus Capituli Actorum verba ſunt hæc: *Militum de Truxillo Ordini Ciſtercienſi incorporetur, & Abbati de Morencela obediat.*

Ordo Equitum Monteſiæ.

83 Monteſiæ Equitum Ordo ſub Regula Benedictina, & inſtitutis Ciſtercienſis Congregationis ſub B. Mariæ patrocinio anno 1316. ſurrexit. Is Ordo ſub Guillelmo Erilio ejuſdem Militiæ primo Generali Magiſtro erectus eſt à Jacobo II. Aragoniæ Rege, qui cum ex prædiis quæ Templarii Milites in tractu Valentino obtinuerant, novam Militiam, inſtituere vellet ad Infidelium reprimendos incurſus, licentia à Joanne XXII. Summo Pontif. obtenta, conſtruxit Cœnobium in Caſtro Monteſiæ (à quo & Ordinis denominatio ſumpta eſt) accerſitiſque Calatravenſibus Militibus, qui novos Milites Regulam S. Benedicti, & Conſtitutiones Ciſtercienſes docerent, inchoata eſt Militia Monteſiæ, & confirmata poſtmodum à prædicto Pontifice Joan. XXII. ut eſt auctor Henriquez, *de privil. Ciſterc. pag.* 530.

Subjacet hic Ordo Viſitationi, & correctioni Abbatum Vallis dignæ, & Sanctarum Crucium in Principatu Catalauniæ Ordinis Ciſtercienſis. Item Prior ſacri Conventus ex Monachis Sanctarum Crucium eligitur, cui Sacerdotes pariter, & Milites obedire tenentur. Hujus Ordinis privilegia communia ſunt cum Ordine Ciſtercienſi, & aliis Ciſtercienſibus Militiis. Profitentur Milites caſtitatem, juxta tamen facultatem Indulti Pauli III. prout *ſuprà* de aliis diximus.

Hujuſmodi Ordo licet tenuis fortunæ quoad bona temporalia ſit, virtute tamen bellica hujus Militiæ Equites, in profligandis Saracenis Valentina littora infeſtantibus, non inferiores aliis extitere.

Magiſter Militiæ Crucem rubram in veſte candida, ſed majorem, certis ad brachia punctis diſtinctam geſtat. Reliqui vero Milites utuntur veſte candida, & Cruce rubra, & plana, licet in vexillis militaribus Cruces nigro, viridique colore diſtinctas deferant. Agunt de hoc Ordine Zurita *lib.* 6. *Annal. Arag. cap.* 26. Polyd. Virg. *de inventor. rerum lib.* 7. *cap.* 5. Illeſcas *hiſt. Pont. part.* 2. *lib.* 6. *cap.* 2. Radeſius de Andrada *in Chronic. Calatrava, cap.* 16. Robera *in vita S. Troilans, cap.* 19. Garibay *lib.* 32. *cap.* 11. Argote de Molina *lib.* 1. *ſuæ hiſt. cap.* 32. Maria *de reb. Hiſp. lib.* 15. *cap.* 15. Barnabas Montalvus *in Chronic. Ciſterc. tom.* 1. *lib.* 2. *cap.* 17. Chaſſan. *in catalog. glor. mund. par.* 9. *conſid.* Volaterr. *in anthropolog. lib.* 2. Sylveſter Marul. *in Ocean. Relig. lib.* 3. Morig. *lib.* 4. *cap.* 4. Llamas 3. *part. Method. cap.* 11. §. 10. Tapia *authent. Ingreſſi, verbo Monaſteria, cap.* 51. Azor. *tom.* 1. *lib.* 13. *cap.* 5. & 6. Martinus de Viliana 3. *p. Chronic. Valent.* Gaſper Eſcolanus *in hiſt. Valentia*, Barboſa *de jur. Eccleſiaſt.* Franciſcus Menenius *de Equitum ſymb. & Origine, tit. eod m, pag.* 48. & Rodricus à Cunha *in* 1. *p. Decret. diſt.* 54. *cap.* 10. *n.* 103.

Ordo Equitum IESV Chriſti.

Jeſu Chriſti Equeſtris Ordo circa annum Domini
1319. à Dionyſio Perioca Portugalliæ Rege exorſus eſt 84
ſub Regula, & Inſtitutis Ciſtercienſium, in Sanctarena Ulyſſiponenſis Diœceſis. Prædictus enim Rex, ad confinia ſua in regno Algarbii ab incurſionibus Barbarorum tuenda, militarem Ordinem inſtituere cupiens, cujus fidelitati negotia bellica, & quietem Regnorum committeret, novam Militiam in bonis Templariorum per Clementem V. extinctorum diplomate Joannis XXII. inveſtivit, & in caſtro Marino totius Ordinis capite Militiæ ſuæ ſub Jeſu Chriſti nomine, & patrocinio fundamenta jecit, eique Ægidium Martini præclaræ virtutis virum, multiſque meritis decoratum, ex Aviſienſi familia deſumptum, Magiſtrum Generalem præfecit. Hujus inſtitutionis modus & forma habetur in ſequentibus literis Joannis XXII. quarum tenor talis eſt.

In nomine Domini, Amen.

Noverint Univerſi, quod Nos Dionyſius Dei gratia Rex Portugalliæ, & Algarbii, quaſdã Apoſtolicas literas clauſas cum filo canapis vere Bulla plumbea ſanctiſſimi Patris D. Joannis Papæ XXII, bullatas, integras, & omni

vitio, & ſuſpicione carentes, nobis ex parte præfati Domini Papa per nobilem virum Joannem Laurentii, Militem noſtrum, die Sabbati, videlicet quinta die Menſis Maji, præſentatas recepimus reverenter, tenorem qui ſequitur continentes.

JOANNES EPISCOPUS
Servus Servorum Dei.

Chariſſimo in Chriſto filio Dionyſio Regi Portugalliæ, illuſtri, ſalutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

VEnientes ad præſentiam noſtram dilecti filii Petrus Petri Canonicus Conimbricenſis, & Nobilis vir Joannes Laurentii lator præſentium, nuntii tui, nobis literas Celſitudinis Regiæ continentes credentiam præſentarunt. Quibus benevolentia paterna receptis, & eis audientia benigne conceſſa, negotium ſuper bonis Templariorum eiſdem impoſitum, ut dicebant, prudenter coram Nobis proponere curaverunt. Nos vero dicto negotio diligentius intellecto, tandem poſt diverſos tractatus, & collocationes habitas cum eiſdem ſuper illo, de Fratrum noſtrorum conſilio, quantum cum Deo potuimus, condeſcendimus votis tuis, prout in nota literarum ſuper eodem negotio confecta, tibi per eundem nobilem præſentanda, poterit intueri, ipſeque nobilis tibi referre poterit oraculo vivæ vocis. Eundem autem nobilem pro ratificatione tua ſuper eodem negotio ad nos celerius tranſmittenda, ad tuam magnitudinem providimus remittendum, dicto Canonico, quouſque ratificationem tranſmiſeris antedictam, apud Sedem Apoſtolicam remanſuro. Quare celſitudinem Regiam exhortamur attentius, quatenus ratificationem hujuſmodi Nobis, quanto citius tranſmittere non poſtponas. Datis Avenioni XVII. Calend. Aprilis, Pontif. noſtri anno tertio.

Quibus literis, ut præmittitur, receptis, diligenter inſpectis, præfatus Miles notam, de qua in prædictis fit mentio literis, Nobis ſimiliter præſentavit, ejus tenor talis eſt.

Joannes Epiſcopus Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Ad ea, ex quibus, &c.

In qua perextenſa Conſtitutione continetur,

1. Quod in Caſtro Marino Domus Militum Chriſti, quæ totius Ordinis caput ſit, conſtrui decernitur.

2. Eccleſia S. Mariæ ejusdem Caſtri cum omnibus juribus, & pertinentiis ſuis Domui novæ Militiæ ibi conſtruendæ donatur.

3. Ordo hic ſub Militiæ Jeſu Chriſti nomine Regulam Ciſtercienſem, quam Calatravenſes obſervant, profiteri tenetur, eique Ægidius Martini vir præclaræ virtutis, multiſque meritis decoratus, ex Aviſienſi Ordine deſumptus Magiſter Generalis præficitur.

4. Magiſter & Frater Ordinis Chriſti eiſdem privilegiis, libertatibus, & indulgentiis gaudent, quibus Militia Calatravenſis.

5. Bona omnia mobilia, & immobilia, Eccleſiæ, Capellæ, Oratoria, & quæcunque, quæ Ordo Templi in Portugalliæ, & Algarbii Regnis habebat, Ordini Militum Chriſti, auctoritate Apoſtolica donantur, uniuntur, incorporantur, & annectuntur.

6. Procuratores Dionyſii Regis prædictæ unioni nomine ipſius Regis conſentiunt, liberamque donationem faciunt caſtri, & oppidi Caſtri Marini, aliorumque Caſtrorum, fortalitiorum, cum omni jurisdictione, mero, & mixto imperio, & quidquid juris habuerat Ordo Templi, vel de facto habebat prædictus Rex Dionyſius.

7. Abbas Alcobaciæ Ordinis Ciſtercienſis, qui eſt, & pro tempore erit, novæ Militiæ Superior ſpiritualis conſtituitur, officiumque viſitationis, & correctionis tam in capite, quam in membris, quoties expediret, exhibebit.

8. Præfatus Abbas quoties in eadem Militia Magiſter noviter eligetur, ab eodem juramentum fidelitatis, nomine Pontificis, & Eccleſiæ Romanæ recipere debet, illudque quamcitiùs commodè poterit, Sedi Apoſtolicæ deſtinabit.

Magiſter noviter electus poſt præfatum juramentum, antequam Ordinis Regimini ſe ingerat, aliud juramentum fidelitatis præſtabit Regi Portugalliæ, & Algarbii.

10. Rex prædictum juramentum, & homagium infra dierum decem ſpatium recipere tenetur. Quod ſi Rex requiſitus infra ipſum terminum recipere noluerit, liceat dicto Magiſtro abſque ipſius Regis licentia recedere, & officium Magiſterii libere exercere.

11. Simile juramentum tenentur præſentare Regi omnes Præceptores Militiæ Jeſu Chriſti, quando noviter eliguntur.

12. Magiſter, Præceptor, Major, aliique Præceptores idem obſequium præſtare debent Regibus Luſitaniæ, quod Milites S. Joannis Hieroſolymitani in Portugallia exiſtentibus eiſdem Regibus præſtiterunt, & præſtant.

13. Poſt Magiſtri generalis obitum Fratres novæ Militiæ unum, qui expreſſe eorum Ordinem ſit profeſſus, in Magiſtrum eligant.

14. Magiſter Militum Chriſti per ſe, aut per ſuum Nuntium Apoſtolorum limina ſingulis triennis viſitare tenetur. Quæ omnia ſuſiſſime habentur in ipſa Conſtitutione, quæ appoſitis clauſulis ſolitis derogatoriis, & pœnalibus concluditur ſub datum Avenioni Idib. Martii, Pontificatus Domini Joannis Papæ vigeſimi ſecundi anno tertio. Deinde ſequitur acceptatio ipſius Dionyſii Regis, & ratificatio hujus tenoris.

Nos vero præfatus Rex, qui privilegii cura ſolliciti continuo circa indemnitates ſtudioſè flectimur ſubjectorum, voluntarioſque labores aſſumimus, ut eiſdem præparantes quietem, ubi maximè fides invaleſcat, non conſideratis opibus, ſed mente, ac Chriſtianæ Religionis zelo fervens, eos cum omni prudentia ſervemus illæſos, omnibus, & ſingulis in nota prædicta nobis per dictum noſtrum Militem præſentata contentis, & per eundem relatis, oraculo vivæ vocis inſpectis, intellectis, & efficaciter examinatis, ac diligenti deliberatione habita ſuper eis, conſiderantes præfatam ordinationem de prælibato Ordine Militia Jeſu Chriſti, utpote ſanctè & providè inſtitutam ad Dei ſervitium tendere, & honorem, divinique cultus augmentum, & exaltationem Fidei Orthodoxæ, & Regni noſtri Algarbii, ſubditorumque noſtrorum ſtatum pacificum & tranquillum, ut per Chriſti pugiles tanquam inexpugnabili muro infidelium bellatorum inſultus, & amaritudo vitetur, incurſus opprimatur hoſtilis, & tueatur immunitas barbaricæ feritatis, eandem ordinationem per eundem Dominum noſtrum Summ. Pontificem, ſicut præmittitur, inſtitutam, gratam habemus, ac laudabilem reputamus, & aſſentientes eidem, donationes, & conceſſiones prædictas per dictos procuratores noſtros nomine noſtro factas, & præmiſſa omnia, & ſingula per eoſdem facta pro nobis, & nomine noſtro, & geſta prout ad nos pertinet, & pertinere poteſt, & debet, approbamus, ratificamus ac firma, rata, ſeu valida, grataque habemus, eaque ſervare, & adimplere curabimus, ullo unquam tempore in contrarium non venturi. In cujus rei teſtimonium has noſtras patentes literas per Dominicum Joannis Notarium noſtrum, ac Regnorum noſtrorum Tabellionem publicum, & generalem ſcribi mandavimus, eaq; ſigillo noſtro plumbeo, ad majorem firmitudinem, communiri ejuſdemq; Tabellionis ſigno ſignari.

Et ego Dominicus Joannis Notarius prædictus, ac auctoritate Regali publicus, & generalis Tabellio in prædictis Regnis Portugalliæ, & Algarbii, qui ad inſtantiam, &

mande-

mandatum prædicti Domini Regis, præmiſſis literarum Apoſtolicarum, & nota, ſeu forma ordinationis prælibati Ordinis Militiæ Jeſu Chriſti per Dominum Summum Pontificem inſtituti, & de novo creati, dictoque Domino Rege per dictum Joannem Laurentii Militem præſentationibus, & etiam gratificationi, aſſentationi, approbationi, ac ratificationi de contentis in ordinatione prædicta per eundem Dominum Regem, ut præmittitur, præſtitis, & omnibus aliis, & ſingulis ibidem actis, ſive geſtis, una cum teſtibus infraſcriptis præſens fui, de mandato Domini Regis de præmiſſis omnibus, & ſingulis ſupraſcriptis, has præſentes literas manu propria fideliter ſcripſi, & in eis ſignum meum conſuetum appoſui, quod tale eſt in teſtimonium præmiſſorum. Acta fuerunt hæc omnia, & ſingula Sanctarena Ulyxbonenſis Diœceſis in Aula prædicta Domini Regis 5. die Menſis Maji. Æra M.CCC.LVII. ſub anno etiam Nativitatis Domini 1319. Deinde apponuntur Teſtes, prout apud Henriquez *de privileg. pag.* 538.

Teſſera, ſeu Inſigne horum Militum eſt Crux rubicunda, cujus quatuor brachia linea candida interſecat, formata pariter alia Cruce candida, ſic, ut binæ Cruces appareant rubra, & candida. Plures, & ditiſſimas per Luſitaniam commendas poſſidet, illi Oriens, quem ſuis navigationibus Luſitani aperuerunt, vectigalis eſt. Nullus (ut plurimum) in hunc Ordinem cooptatur, quem non majorum nobilitas commendet, & ſuis, & proavorum rebus geſtis domi, militiæve admitti dignus ſit. Lege lata cautum eſt, ut admittendi per triennium, ſaltem in Africanis præſidiis Septæ, Tingis, & Maſagani inter frequentes Maurorum incurſus, & excurſus, virtutis ſpecimen ferant.

Agunt de hoc Ordine Chronicon Regis Dionyſii Galvanus, Pina, Eduardus Nonnius de ledon, Antonius de Vaſconcellos, Frater Bernard. de Britto, omnes in Rege Dionyſio, Hieronym. Roman. *in Republ. Chriſtiana, lib.* 13. Sanſovin. *lib.* 2. Paulus Morigia *lib.* 4. *cap.* 4. Chaſſan. *in Catal. glor. mund. part.* 9. *conſid.*... Polyd. Virg. *de inventor. rer. lib.* 7. *cap.* 5. Sylveſt. Marul. *in Ocean. lib.* 3 *pag.* 125. Aubertus Miræus *de orig. Relig. Ciſter. lib.* 2. *cap.* 30. *& lib.* 5. *Orig. Monaſt. cap.* 9. Lobera *in vita S. Frolani, cap.* 19. Gaulter. *in tabul. chronograph. ſeculo* 14. *anno* 1325. Genebrard. & Onuph. *eodem anno.* Illeſcas *hiſt. Pontif. p.* 2. *lib.* 6. *cap.* 2. Palatin. *in Joannem XXII.* Jacobus Boſſius *in hiſt. Milit. tom.* 2. *lib.* 1. *ann.* 1316. Arnoldus *in ligno vitæ, lib.* 1. *cap.* 19. Barnabas Montalvus *in Chron. Ciſterc. lib.* 2. *cap.* 18. Franciſc. Men. *in Equitum Symb. & origin. tit. Equit. Chriſti Ordo.* Llamas *in method.* 3. *part. cap.* 21. D. Martinus Carillo *in annal. chronolog. ſub anno* 1319. *lib.* 4. Tapia *in authent. Ingreſſi, verbo Monaſteria, cap.* 42. *num.* 13. *& cap.* 49. *num.* 1. Petrus Matthæus *in ſumma Conſtit. Roman. Pontif. ſub Pio IV. num.* 2. Azor. *tom.* 1. *inſtit. moral. lib.* 13. *cap.* 5. *&* 6. Rodricus Cunha *in* 1. *p. Decreti, diſt.* 54. *cap.* 10. *n.* 102. & alii.

Ordo Equitum S. Stephani.

S. Stephani Equeſtris Ordo anno Domini 1560. à Coſmo Mediceo magno Hetruriæ Duce, atque hoc nomine primo, ſub Regula S. Benedicti, & nomine, ac numine S. Stephani I. Summi Pontificis excitatus eſt. Is enim ingentis animi, & profundæ prudentiæ Princeps, cum rebus ſuis firmandis, & Senarum ſuperiorum temporum in curia, ac belli recentis ruinis deformatæ inſtaurationi non ſegnem operam impendiſſet, ut felicis ad Marcianum prælii, quod ejus fortunas, oppreſſis hoſtibus in Hetruria fundavit, memoriam revocaret, & eadem opera Littus Tyrrhenum à Turcarum, & Piratarum excurſionibus tueretur, claſſemq; ad expeditiones contra Mahumetanos ſuſcipiendas non ſolum rebus neceſſariis, ſed & hominibus rei maritimæ gnaris optime inſtructam haberet, ad inſtar Hieroſolymitani Ordinis anno prædicto Militiam S. Stephani Pontificis, & Martyris, quod pugna Marciana 3. Non. Auguſti, qui dies eidem S. Pontifici ſacer eſt, incidiſſet, ſtatutis, ac legibus conditis, inſtituit, ut à Pio IV. confirmaretur, impetravit, qui & complura illius Militiæ Equitibus privilegia indulſit diplomate de hac re edito, prout ex ſequentibus literis, & Conſtitutione ſequentibus ſatis ſuperque colligere licet:

PAULUS PAPA IV.

Dilecto filio nobili viro Coſmo Medices Florent. & Senar. Duci.

Dilecte fili, ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem. Eximiæ devotionis ſinceritas, & integra fides, quibus in noſtro, & Apoſtolicæ Sedis conſpectu clarere dignoſceris, meritò nos inducunt, ut te, quem ſpeciali dilectione proſequimur, tuoſque poſteros condignis attollamus honoribus, & gratioſis favoribus proſequamur. Cum itaque, ſicut Nobis nuper exponi feciſti, tu ad Dei laudem, & gloriam, ac fidei Catholicæ defenſionem, mariſque mediterranei ab infidelibus cuſtodiam, & tuitionem, necnon poſterorum tuorum decus, & honorem cupias unam Militiam ſub certo approbato Ordine per te eligendo, cum convenienti dote per te ex tuis propriis bonis aſſignanda pro uno Magiſtro, ac certo numero Militum ad inſtar aliarum Militiarum in regnis Hiſpaniarum, vel alias ritè inſtitutarum, in dominio tuo erigere, & inſtituere, ſi ad id noſtra, & Sedis præfatæ tibi deſuper licentia ſuffragetur. Nos huic tam pio, & laudabili propoſito favorabiliter annuentes, teque ut devotio tua, & poſterorum prædictorum erga nos, & Sedem præfatam eò magis invaleſcat; quò te, & illos ejuſdem Sedis majori munificentiâ noveritis amplexos, ſpecialibus favoribus, & gratiis proſequi volentes tuis in hac parte ſupplicationibus inclinati, Nobilitati tuæ, ut ad Dei honorem, & gloriam, & alios effectus præmiſſos in tuo dominio, ac loco, & æde ſacra tibi benè viſis unam Militiam ſub Reg. Sancti Auguſtini, aut S. Benedicti, vel Ciſterc. aut alterius approbati Ordinis per te eligendi, ac ſub invocatione, & cum inſigniis tibi benè viſis, decentibus poſteà privilegiis, facultatibus, & indultis a Nobis, & Sede præfata decorandam, cum dote convenienti arbitrio tuo per te, ut præfertur, aſſignanda, pro uno Magiſtro qui tu primus, quoad vixeris, & pro tempore exiſtens Floren. Dux eſſe debeat, ac certo militum nobilium, & alias juxta diſpoſitionem tuam qualificatorum numero, ſub tua, ac pro tempore exiſtentis Magiſtri hujuſmodi obedientia, per te, tam à primæva erectione, quam alias occurrente vacatione, ac per ſucceſſores tuos Florent. Duces ipſius Militiæ Magiſtros perpetuo inſtituendorum cum emiſſione profeſſionis Ordinis hujuſmodi, ac habitus ſuſceptione, & Capitulis, pactis, conditionibus, & ſtabilimentis per te ſtatuendis, alias tamen licitis, & honeſtis, ac ſacris Canonibus non contrariis, per Nos, & Sedem præfatam poſtmodum approbandis, & confirmandis ad inſtar aliarum Militiarum in dictis regnis Hiſpaniarum, vel alias ritè inſtauratarum, ſine tamen alicujus præjudicio, erigere, & inſtituere, necnon pro Militiæ, ac Militum eorundem ſalubri directione, & felici regimine, quæcunque ſtatuta, & ordinationes ſimiliter licita, & honeſta, ac contra libertatem Eccleſiaſticam non tendentia, etiam per Nos, & Sedem eandem approbanda condendere, & edere, aliaque in præmiſſis, & circa ea neceſſaria, & opportuna facere libere, & licitè valeas, plenam, & liberam, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, licentiam, & facultatem concedimus. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus, privilegiis quoque indultis, & literis Apoſtolicis quibuſvis quorumcunque regnorum, & dominiorum, Militiis,

latumque adminiſtratoribus, & Magiſtris, ac perſonis aliis, etiam Regum, Reginarum, & aliorum Principum inſtantia, aut etiam Motu proprio, & conſiſtorialiter, vel alias quomodolibet conceſſis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus illorum tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice duntaxat ſpecialiter, & expreſſe derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcunque. Datum Romæ, apud S. Petrum, ſub anulo Piſcatoris, die 1. Octobris 1561. Pontificatus noſtri anno 2.

Caſ. Glorierius.

PIUS EPISCOPUS
Servus Servorum Dei:
Ad perpetuam rei memoriam.

HIS, quæ pro Religionis propagatione, & fidei Catholicæ defenſione, ac animarum ſalute provide facta eſſe noſcuntur, ut firma perpetuo, & illibata perſiſtant, libenter Apoſtolici muniminis robur adjicimus, ab illa de novo concedimus, & deſuper diſponimus, prout Catholicorum Principum Nobis, & Apoſtolicæ Sedi devotorum pia vota expoſcunt, & in Domino conſpicimus ſalubriter expedire. Dudum ſiquidem pro parte dilecti filii nobilis viri Coſmi Med. Florentiæ, & Senarum Ducis Nobis expoſito, quod ipſe ad Dei laudem, & gloriam, ac fidei Catholicæ defenſionem, mariſque Mediterranei ab infidelibus tuitionem, ac poſteritatis ſuæ decus, & honorem unam Militiam ſub certo approbato Ordine per eum eligendo cum dote competenti ex ſuis propriis bonis aſſignanda pro uno Magiſtro, certoque Militum numero ad aliarum in Hiſpanis, vel alibi ritè inſtitutarum Militiarum inſtar in ejus dominio erigere, & inſtituere, ſi ſibi ad id Noſtra, & Sedis prædictæ licentia ſuffragaretur. Nos præfato Coſmo Duci, ut ad Dei honorem, & gloriam, alioſque effectus præmiſſos in dicto dominio, & loco, ac æde ſacra ſibi benè viſis unam Militiam ſub Regula S. Benedicti, vel alterius approbati Ordinis, ac ſub invocatione, & cum inſigniis, de quibus ſibi videretur decentibus poſtea privilegiis, facultatibus, & indultis à Nobis, & dicta Sede decorandam cum dote convenienti per eundem Coſmum Ducem arbitrio ſuo, ut præfertur aſſignanda pro uno Magiſtro, qui videlicet ipſe Coſmus quoad vixerit, & deinde pro tempore exiſtens, Florentiæ Dux eſſe deberet, & certo militum per ipſum Magiſtrum pro tempore exiſtentem, tum à primæva erectione hujuſmodi, quam ex tunc deinceps perpetuo inſtituendorum, ac habitu Regulari donandorum, & ad Regularem Ordinis hujuſmodi profeſſionem admittendorum numero ſub ejuſdem Magiſtri obedientia, ac cum pactis, Capitulis, conditionibus, & ſtabilimentis per dictum Coſmum Ducem edendis, & per Nos, & dictam Sedem poſtmodum approbandis, ad aliarum Militiarum prædictarum inſtar, ſine tamen alicujus præjudicio, erigere, & inſtituere, ac pro Militiæ, Militumque præfatorum ſalubri directione quaſcunque ordinationes, & ſtatuta per Nos, ut præfertur, confirmanda condere poſſet, licentiam, & facultatem per alias noſtras in forma Brevis literas conceſſimus. Cum autem, ſicut accepimus, idem Coſmus Dux Omnipotentem Deum, ut Chriſtianum decet Principem, honorare, proximo prodeſſe, vitamque beatam promereri deſiderans, in immenſæ Majeſtatis divinæ, ac glorioſiſſimæ Dei Genetricis, ſemperque Virginis Mariæ, ejuſque cœleſtis Curiæ gloriam, & honorem earundem literarum vigore, unam ſub invocatione, & protectione Beati Stephani Militiam Militum Sancti Stephani nuncupandorum ſub Regula ejuſdem Sancti Benedicti erexerit, & inſtituerit, illique nonnullos fructus, redditus, & proventus, ac bona pro ejus dote aſſignaverit, volueritque, quod ejus Milites præfati in ſua receptione charitatem, & caſtitatem conjugalem, & obedientiam expreſſe profiteantur; charitatem nempe, cui tanquam ſolidæ baſi Militia ipſa inniteretur, honorem Dei rebus univerſis præponendo, ſacræ Scripturæ præceptis parendo, Sedis prædictæ mandata ſervando, pro fide Catholica pugnando, juſtitiam colendo, pauperibus ſubveniendo, captivos ab infidelium vinculis recuperando, & finaliter ſeſe ultroneos cuicunque periculo pro Chriſtianæ Religionis defenſione, & pro ejus augmento, non ſolum facultates, ſed propriam vitam exponendo: Caſtitatem vero, ſive pudicitiam, nullam aliam fœminam præter propriam uxorem carnaliter cognoſcendo; Obedientiam autem in omnibus ſibi per Magiſtrum, vel ejus Locumtenentem, alioſve Militiæ Superiores, juxta illius ordinationes, & ſtatuta, injunctis bono, & hilari animo diligenter exequendis, ac pro ſalubri Militiæ, Militumque prædictorum regimine, & perpetuitate quamplura Canones, & ſtatuta, ac ordinationes ſuper ipſorum Militum regula, ſuper Militiæ ſtatutis, & Conſtitutionibus, ſuper Militum officio, ac profeſſione, ſuper pœna tranſgreſſionis Regulæ, ſtatutorumque infligenda, ſuper modo Milites ad profeſſionem recipiendi, illorum habitu, Eccleſia, & cultu divino, hoſpitalitate, communi theſauro, Capitulo Generali, Magno Magiſtro, officiis, & dignitatibus Militiæ, Militum officio, exercitio, & commendis, contractibus, alienationibus, & locationibus, necnon prohibitionibus, & pœnis, ac ſuper aliis proviſionibus, rebuſque ad divini Numinis cultum, Militiæ decus, Religionis augmentum, & animarum ſalutem facientibus, ediderit, atque ſanciverit, prout in illis, variiſque Capitulis deſuper Italico ſermone in uno Quinterno diſtincte conſcriptis, ac de noſtro mandato per dilectum filium noſtrum Joannem Baptiſtam tituli S. Clementis Presbyterum Cardinalem Cicada nuncupatum diligenter examinatis, ac perlectis, & emendatis, ac per Nos manu propria ſubſcriptis plenius continentur. Nos præfati Coſmi Ducis pium, & laudabile inſtitutum, utpote fidei Catholicæ exaltationem, & alia pia opera concernens plurimum in Domino collaudantes, necnon erectionis, inſtitutionis, ſtatutorum, canonum, ordinationum, & capitulorum, ac ſuper illis confecti Quinterni prædictorum, & inde ſecutorum, veriores tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, ac ipſum Coſmum Ducem, quem ſpeciali dilectione proſequimur, in hoc ſuo laudabili Militiæ Chriſtianæ promovendæ propoſito confovere, ac ſpecialibus favoribus, & gratiis proſequi volentes, Motu proprio, non ad ipſius Coſmi Ducis, vel alterius pro eo Nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera liberalitate erectionem, inſtitutionem, aſſignationem, aliaque omnia, & ſingula, canones, ſtatuta, ordinationes, & capitula prædicta, ac prout illa concernunt, cætera in prædicto Quinterno contenta, & inde ſecuta, quæcunque Apoſtolica auctoritate tenore præſentium ex certa ſcientia confirmamus, & approbamus, ac illis perpetuæ, & inviolabilis firmitatis robur adjicimus, necnon omnes & ſingulos juris, & facti defectus, ſi qui forſan intervenerint, in eiſdem ſupplemus, & nihilominus potiori pro cautela Militiam prædictam eiſdem modo, & forma, quibus per ipſum Coſmum Ducem erecta, & inſtituta eſt, de novo, ex ſimili ſcientia, eadem auctoritate perpetuo erigimus, & inſtituimus, illique ſic erectæ omnia, & ſingula, fructus, & alia mobilia, & immobilia, res, & bona illi per eundem Coſmum Ducem hactenus conceſſa, & deinceps tam per eum, quam alios quoſcunque licite concedenda, etiam perpetuo applicamus, & appropriamus, necnon canones, ſtatuta, ordinationes, & capitula prædicta de novo ſtatuimus, & ordinamus, ac eundem Coſmum, & pro tempore exiſtentem Florentiæ Ducem in Magnum Magiſtrum

ejuſdem

ejuſdem Militiæ, cum honoribus, oneribus, prærogativis, & facultatibus, quibus alii aliarum Militiarum dicta auctoritate confirmatarum Magiſtri inter ſuos Milites quomodolibet utuntur, fruuntur, & gaudent, ſimiliter perpetuo conſtituimus, & deputamus, illique prædicta immutandi, & reformandi, ac alia quæcunque, ordinationes, & ſtatuta ad ejuſdem Militiæ directionem facientia, licita, & honeſta, ac ſacris Canonibus minime contraria, quotiens ſibi videbitur, condendi facultatem concedimus, ac præmiſſa omnia, & ſingula valida, & efficacia fore, ſuoſque plenarios & integros effectus ſortiri, & per Milites Fratres, & alias ejuſdem Militiæ perſonas, alioſque quomodolibet inviolabiliter obſervari debere. Ac eoſdem Milites, & Religioſos ab illis nullatenus reſilire poſſe, ſed ad illorum obſervationem teneri, & efficaciter obligatos fore cenſuriſque & pœnis Eccleſiaſticis, ac etiam pecuniariis ad id compelli poſſe. Et ſic per quoſcunque Judices, quavis auctoritate fungentes, ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere. Ac ſi ſecus ſuper his à quoquam, quavis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus. Quocirca Venerabili Fratri noſtro Epiſcopo Amenin. & dilectis Filiis Vicariis Venerabilium Fratrum noſtrorum Florent. & Piſan. Archiepiſcoporum in ſpiritualibus Generalibus, motu ſimili, per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus, ipſi vel duo, aut unus eorum, per ſe, vel alium, ſeu, alios præſentes literas, & in eis contenta quæcunque ubi, & quando opus fuerit, & quoties pro parte dicti Coſmi, & pro tempore exiſtentis Florentiæ Ducis fuerint requiſiti, ſolemniter publicantes, eique in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant auctoritate noſtra præſentes literas, & in eis contenta hujuſmodi firmiter obſervari. Ac Coſmum, & pro tempore exiſtentem Florentiæ Ducem, necnon Milites præfatos, ac ſingulos alios, quos ipſæ literæ concernunt, & concernent in futurum illis pacificè gaudere, non permittentes, eos deſuper per quoſcunque quomodolibet indebite moleſtari. Contradictores quoslibet, & rebelles per cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, ac alia opportuna Juris remedia, appellatione poſtpoſita, compeſcendo. Necnon legitimis ſuper his habendis ſervatis proceſſibus cenſuras, & pœnas ipſas, etiam iteratis vicibus aggravando. Invocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſecularis, non obſtante Bulla felicis recordationis Bonifacii Papæ VIII. prædeceſſoris noſtri, qua cavetur, ne quis extra ſuam Civitatem, vel Diœceſ. niſi in certis exceptis caſibus, & in illis ultra unam dietam à fine ſuæ Diœceſ. ad judicium evocetur, ſeu ne Judices à Sede prædicta deputati extra Civitatem, vel Diœceſ. in quibus deputati fuerint, contra quoſcunque procedere, aut alii, vel aliis vices ſuas committere præſumant, & de duabus, non tribus dietis in Concilio Generali editis, & quibuſvis aliis Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac quarumcunque aliarum, etiam Hoſpitalis S. Joannis Hieroſolymitani Militiarum juramento confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, Privilegiis quoque indultis, & literis Apoſtolicis, illis, ac dilectis filiis, illarum Magiſtris, Conventibus, & Fratribus ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis, aliiſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, necnon irritantibus, & aliis decretis, etiam motu, & ſcientia ſimilibus, ac conſiſtorialiter, & per viam contractus, ac univerſæ legis, & ad Imperatorum Regum, aut aliorum Principum inſtantiam, ac alias quomodolibet conceſſis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus, etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, individua, & expreſſa, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſervanda foret, tenores hujuſmodi præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris hac vice duntaxat ſpecialiter, & expreſſe derogamus, contrariis quibuscunque, aut ſi aliquibus communiter, vel diviſim ab eadem ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint, per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtrorum confirmationis, approbationis, adjectionis, ſuppletionis, erectionis, inſtitutionis, applicationis, appropriationis, ſtatuti, ordinationis, conſtitutionis, deputationis, conceſſionis, decreti, mandati, & derogationis infringerere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum. Datum Romæ apud ſanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ 1561. Calend. Februarii, Pontificatus noſtri anno 3.

Hæc nobiliſſima Religio ab eodem Pio IV. fuit aliis privilegiis præter ſupradictam approbationem, & confirmationem decorata, ut habetur in ejus Bulla, ſub Datum Romæ apud ſanctum Marcum anno 1562. Non. Julii Pontificatus ſui ſimiliter anno tertio, quæ extat in principio libri ſtatutorum ejuſdem Militiæ.

Similiter ſulcitur hæc Religio aliis gratiis, & privilegiis ab aliis Summis Pontificibus, præſertim à Sixto Papa V. ut apparet in ejus diplomate ſub Dat. Romæ apud S. Marcum die 12. Septemb. anno 1588. Pontificatus ſui anno tertio, in quo conceditur Magno Magiſtro Militiæ prædictæ facultas, ut hoſpitalia per Laicos regi ſolita, ad hoſpitalitatem ſervandam inſtituta, in Hetruria exiſtentia in commendas dictæ Religionis *S.* Stephani, etiam per unionem erigi poſſint.

Similiter ab eodem Sixto Papa V. in alia Bulla ſub Dat. Romæ in monte Quirinali anno Domini 1590. 10. Kalend. Junii Pontificatus ſui anno 6. conceditur facultas Equitibus hujus ſacræ & Illuſtriſſimæ Religionis, ut etiam uxorati, & bigami penſiones annuas Eccleſiaſticas ducentorum ducatorum auri de Camera ſuper quibuſvis beneficiis obtinere poſſint, & retinere, & in quamcunque ſummam, etiam quod in habitu Clericali non incedant. Extant prædicti Sixti V. Conſtitutiones per extenſum in prædicto libello ſtatutorum hujus Militiæ Florentiæ impreſſo apud Iuntas principio.

Milites hujus ſacræ Religionis emittere poſſunt profeſſionem intra annum probationis, & non comprehenduntur in decreto Concilii Trident. *ſeſſ.* 25. *cap.* 15. ut habetur in una Tiraſonenſis penſionis die Lunæ 11. Decembris 1570. celebrata à ſacra Rota Romana.

Eadem ſacra Rota Romana definivit in una Lucanenſis plebis, die veneris 22. Maji 1529. quod Equites Militiæ S. Stephani ſunt capaces beneficiorum ſecularium, & pro eadem re extat votum nonnullorum ex Dominis ſacræ Rotæ Romanæ, nimirum Domini Seraphini Oliverii Razalii, Rotæ Decani, & Domini Hieronymi Pamphilii Rotæ Auditoris, & Domini Pompeji Arigonii ſimiliter Rotæ Auditoris, & poſtmodum omnes ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Presbyteri Cardinales. Refertur ſimiliter decretum ſacræ Congregationis ſuper rebus Datariæ urbis, quod Equites Militiæ poſſint provideri de beneficiis ſecularibus, ſub die Lunæ 9. Septembr. 1591.

His privilegiis, gratiis, & immunitatibus à Sede Apoſtolica obtentis addidit nonnulla alia privilegia, ac facultates Sereniſſimus Coſmus Medices, ut in hac ſua Epiſtola continetur, ſub Datum Florentiæ, Anno 1565. cujus tenor hic inſeritur.

COSMUS MEDICES, DEI Gratia, Florentiæ, & Senarum Dux II. Portus Ferrarii in Ilva Inſula, Caſtilionis Piſcariæ, & Igilii Inſulæ Dominus, &c.

RΕcognoſcimus harum ſerie literarum, & univerſis notum facimus, quod ſacri Noſtri Ordinis Militia, quam ſuperioribus annis ad Chriſtianam Rempublicam tuendam, propagandamve (annuente Deo) fundavimus, cum conventu, Eccleſia, Ædibus à fundamento erectis, ærario adaucto, armis, triremibus, commeatu, atque aliis nauticis rebus comparatis; operæ pretium fore duximus, quæ ad politiam, ac ipſius Militiæ firmitatem, & ornamentum pertinent, noſtris decretalibus literis conſtituere. Nos igitur prædictis, atque aliis juſtis cauſis moti, ex certa ſcientia, conſulto, & de poteſtatis noſtræ plenitudine Religionem S. Stephani, ejuſque Sacrum Militarem Ordinem infraſcriptis immunitatibus, gratiis, & privilegiis decoramus, atque exornamus. Inprimis namque civilium cauſarum, criminalium pariter, & mixtarum, quæ apud ipſam Religionem, atque Ordinem quoquo modo pertinebunt, hac in noſtra civitate Florentiæ, ejuſque dominio ſupremum Magiſtratum noſtrorum Clariſſimorum Conſiliariorum; Senenſis vero Magnificum Generalem Gubernatorem noſtrum, aut Locum tenentem cum poteſtate delegandi notionem habere volumus, & decernimus præter eos neminem. Qui quidem Magiſtratus & Gubernator, & qui ab eis delegati fuerint, procedendo ſummarie, & de plano ſine ſtrepitu, & figura judicii, ſola facti veritate inſpecta, hujuſmodi cauſas decidere, & terminare debeant, omni prorſus appellatione remota; & pro dictarum cauſarum deciſionibus Religio ipſa privilegiis municipalibus, & ſtatutis utatur, ac potiatur, quibus cives originarii Florentini, ac etiam Senenſes cives reſpective utuntur, & potiuntur. Hoc enim addito, & expreſſe declarato, quod adverſus Procuratores, Quæſtores, Actores, Colonos, atque id genus Miniſtros, qui prædiorum ruſticorum fructus, vel quorumvis bonorum, vel commendarum redditus ad ſacram tamen Religionem pertinentes, aut ſacri ærarii pecuniam exegerint, & retinuerint; eadem Religio via executiva tam realiter, quam perſonaliter coram quibuscunque Rectoribus, aliiſque ordinariè jus dicentibus agere poſſit, eiſdem civium Florentinorum, & Senenſium, ut cauſa poſtulabit, privilegiis ſuffulta, & adminiſtrationis ratio, & reliquorum reſtitutio pro ſuo jure faciliùs obtineatur: nullus tamen contra præfatam Religionem, ejuſque ærarium agere, aut de juribus ſuis quibuſcunque experiri valeat, præterquam coram præfatis Conſiliariis, & Gubernatore. Ipſis vero Militibus, eorumque famulis, ac ipſius ſacræ Religionis Officialibus, & Miniſtris arma defenſibilia cujuſcunque generis, exceptis aneis inſtrumentis vulgo nuncupatis, Archibuſetti à routa, aliiſque per edicta noſtra prohibitis, eandem facultatem gerendi Florentiæ, & Senis, & ubique locorum noſtræ ditionis, & ſub eiſdem conditionibus, obligationibus concedimus, quam adhuc noſtra Aulæ, & Nobis, vel Illuſtriſſimo filio noſtro ſtipendio inſervientes, habent, ac potiuntur. Militum quoque eorundem, & religionis Officialium, & Miniſtrorum arma, veſtes, & ſuppellectilia duntaxat ad eorum uſum, vel ipſorum familiæ deſtinata Florentiæ, Senis, cæteriſque noſtræ ditionis locis omnibus datiis, pedagiis, ac vectigalibus, tam immiſſionis, quam extractionis gratia, libera, & exempta penitus eſſe decernimus, atque præcipimus, dummodo per reviſores, aut alios Doanæ miniſtros prædicta res, & utenſilia, ſive immittenda, ſive extrahenda inſpiciantur, atque obſignentur. Memoratos inſuper Milites, ac Religionis Officiales, & Miniſtros quoad prædia urbana, domus, & habitationes, quas pro mercede, ſeu penſione conducent, eadem immunitate, ac privilegio gaudeant, ac in omnibus, & per omnia fruantur, quo Piſani Gymnaſii Doctores, & Scholares Piſis commorantes potiuntur, abſque tamen ipſorum Scholarium, & Doctorum præjudicio. Quæ quidem privilegia, & immunitates ut ſupra conceſſas, ſine dolo, ſine fraude, & ſine ulla machinatione (ut virum bonum decet) obſervari diſtricte jubemus. Non obſtantibus quibuscunque in contrarium quomodolibet facientibus. Quibus omnibus, & ſingulis, etiamſi talia forent, quod de ipſis de verbo ad verbum mentio fieri debeat ſpecialiter, & expreſſe, Motu proprio, & eadem certa ſcientia derogamus. Hæc eſt voluntas noſtra hujus diplomatis manu noſtra firmati, & plumbei noſtri Ducalis *ſigilli appenſione muniti teſtimonio roboratæ. Datum Florentiæ in noſtro Ducali Palatio die 24. Martii, anno Dominicæ Incarnationis 1565. Ducatus noſtri Florentini, anno 29. Senenſis vero 9.*

Agunt de hoc Ordine Onuphrius *anno* 1562. Morig. *lib.* 4. *cap.* 8. Sylveſt. Marul. *in Oceano Relig. lib.* 5. Gaulter. *in tab. ſeculo* 16. *pag.* 745. *anno* 1562. Illeſcas *p.* 2. *lib.* 6. *cap.* 31. Sanſovinus *lib.* 2. *tit. Æquitas Sancti Stephani*, Menenius *in delit. eodem tit.* Azorius *inſtit. mor. p.* 1. *lib.* 13. *cap.* 5. *in fin.* Roder. à Cunha *in* 1. *p. Decret. Grat. diſt.* 54. *cap. Generalis* 12. *num.* 104. Barboſ. *de jur. Eccleſ. lib.* 2. *cap.* 41. *num.* 86. & alii.

Ordo Equitum S. Mauritii, & Lazari.

S. Mauritii Equitum Ordo ſub Regula S. Benedicti, à Duce Sabaudiæ Emanuele Philiberto anno 1572. inſtitutus eſt temporibus Gregorii XIII. & Maximiliani II. Romanorum Imperatoris. Inſtitutum hujus Militiæ eſt, Sabaudiam ab Hereticis illæſam tutari, ac conſervare, deinde totam Italiam, cujus ipſa eſt clauſtrum, & munimentum, contra quoſcunque Barbarorum incurſus defendere. Hunc Ordinem idem Gregorius confirmavit, ac privilegiis communivit, prout ex ſequenti Conſtitutione, inſtitutionis formam, profeſſionem Militum, & ea omnia quæ ad Militiam ſpectant, clarè colligere fas erit.

GREGORIUS EPISCOPUS Servus Servorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

CHriſtiani populi corpus ſic ſumma Dei providentia cernitur conſtitutum, ut quemadmodum Eccleſiaſticis perſonis propria eſt operario attributa, ita ſtrenuis, & fortibus viris, tanquam Chriſti athletis, ſua benemerendi occaſio ſit allata. Cum ad eum quoque finem Deus ſecularem Principibus poteſtatem dederit, ut debitum ſanctæ Religioni præſtent famulatum, atque his inter ſe cohærentibus, & Militiæ præſidio Sacerdotum pietas in ſuo officio protegatur, & Militum virtus amore Religionis augeatur, unde illius fides & gloria ſit propaganda. Id vero ſummo conatu pro tempore eſſe agendum, ut quam maxima Chriſtianæ, & Catholicæ fidei adjumenta comparentur, Reipublicæ Chriſtianæ graviſſima vulnera ab Hereticis Satanæ miniſtris inflicta, & ab eiſdem, ac infidelibus impoſterum impendentia mala ſatis apertè nos admonent. Ac inter cæteras Chriſtiani populi partes, his præcipue mala Hæreticorum veneniis, dolis, inſidiis, atque oppreſſionibus obnoxiæ conſpiciuntur Sabaudiæ, & finitimæ regiones ob vicinitatem adjacentium quorundam locorum, præſertim Genevæ, à qua ipſa hæreſum contagio, & peſtis circumquaque ſerpſit, atque manavit. Itaque cum dilectus filius nobilis vir Emanuel Philibertus Sabaudiæ Dux pro ſua præſtanti pietate, ac providentia hæc diligenter conſiderans in animum induxerit, ad alia, quæ ipſe conſuevit tuendæ, & augendæ Catholicæ Religionis cauſa, in locis ditioni ſuæ ſubjectis adhibere remedia illa, & adjungere, ut ex delectis omnis generis Chriſtiani

populi

populi Militibus, unam Sanctæ Sedis auctoritate conficiat Militiam, Beati Mauricii Martyris nuncupandam, quam idem Emanuël Philibertus Dux, & ejus Anteceſſores, ut præcipuum ſuum, ac rerum ſuarum protectorem, eximio, ac perpetuo ſtudio, & veneratione ſunt proſequuti, idque Nobis exponi fecerit, ac ſimul ſupplicari, ut hoc ei impartiri dignaremur. Nos optimum illius conſilium, ac ipſo, majoribusque ejus clariſſimis, & præſtantiſſimis Principibus dignum animum, meritis in Domino laudibus commendantes, ac proſpicientes, ipſam ſic conſtituendam militiam maximo uſui, & præſidio fore, non ſolùm ipſis Sabaudiæ, & Pedemontium Provinciis, ſed toti etiam Italiæ ad ſuſtinendos & propulſandos quoſvis Hæreticorum, & infidelium impetus, ac opportuniſſimum ibi propugnaculum, munimentum, & auxilium habituros eſſe Nos, Eccleſiamque Romanam, ac univerſam Chriſtianam Rempublicam in ipſo Militiæ robore, ac talis Ducis maxima virtute, rerumque bellicarum ſumma, & ſæpè cognita peritia, illi ſuper hac re prompto, ac libenti animo annuendum, piiſque ejus conatus ſpeciali favore, & gratia duximus proſequendos. Quare ipſum Emanuëlem Philibertum à quibusvis excommunicationis, &c. & abſolutum fore cenſentes, ejus ſupplicationibus inclinati unam Militiam, ad gloriam, & laudem Omnipotentis Dei, qui Dominus eſt exercituum, & per quem Reges regnant, ac Principes imperant, & fidei Catholicæ in dictis Sabaudiæ, & Pedemontium regionibus defenſionem, ac univerſæ Italiæ, totiusque Chriſtianæ Reipublicæ ſalutem, & commodum ſub invocatione S. Mauritii Martyris, & Regula Ciſtercienſi nuncupandam, per univerſum Chriſtianum orbem, cui ſuprema ſedes, & Militum Conventus, in loco ab eodem Emanuele Philiberto Duce in Sabaudia ſtatuendo, & aſſignando perpetuò ſit: & in ipſa Militia unum Magiſtrum magnum vocandum, ſupremam ejusdem Militiæ dignitatem pro uno Magiſtro, qui illius caput exiſtat, cum eo, quo ſibi expedire videbitur Militum, & Miniſtrorum numero. Qui Milites cum unica tantùm, & virgine conjugati ad habitum, & profeſſionem Regularem admitti, ſeu qui pro tempore admiſſi fuerint, matrimonium cum ſimili virgine, unica duntaxat, contrahere poſſint; alias verò ipſi caſtitatem conjugalem, & obedientiam expreſsè profiteantur; cum menſa Magiſtrali, officiis, juribus, jurisdictionibus, & inſignibus conſuetis, aliarum hujusmodi Militiarum inſtar, ex nunc, prout, poſtquam ipſe Emanuel Philibertus Dux dotem annui redditus quindecim millium ſcutorum de propriis, & patrimonialibus bonis ſuis illi conſtituerit, & è contrà, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium perpetuò erigimus, & inſtituimus. Ac illi ſic erectæ, ejusque menſæ dictam dotem quindecim millium ſcutorum etiam perpetuò applicamus, & appropriamus, ita ut liceat eidem Emanuëli Philiberto Duci, & pro tempore exiſtenti Magiſtro Magno bonorum dictæ dotis corporalem poſſeſſionem, ſeu quaſi liberè apprehendere, ac perpetuò retinere, fructusque & proventus in ſuos, & dictæ Militiæ uſus, & utilitatem convertere, cujusvis licentia minimè requiſita. Et nihilominùs Magiſtrum prædictum, cujus fructus, redditus, & proventus nulli ſunt, ab hac ejus primæva erectione vacantem, cum omnibus juribus, & pertinentiis ſuis prædicto Emanuëli Philiberto Duci, ejusque ſucceſſoribus omnibus Sabaudiæ Ducibus, qui pariter Magni Magiſtri eſſe debeant, perpetuò concedimus & aſſignamus. Ipſisque prætereà, & ipſorum ſingulis liberam facultatem tribuimus, ut quotquot illi viſi fuerint Milites nobiles, aut optima virtute cognitos, aliàs pro illorum arbitrio, vel ſtatuto qualificatos ex omnibus nationibus poſt factam ab ipſis juxta formam præſentibus annotatam Catholicæ fidei profeſſionem, ad habitum & Regularem profeſſionem admittere, ac in quibuſcumque mundi partibus, Prioratus, Bajulivatus, Præceptorias, & alia beneficia dictæ Militiæ erigere, eisque ſic erectis patrimonialia, & laicalia bona eorum, qui illa relinquere voluerint, dotis nomine aſſignare, juspatronatus fundatoribus, ſeu dotatoribus id petentibus validè reſervare, quod ſic reſervatum idem robur, eandemque vim, & efficaciam obtineat, quod obtineret, ſi per Nos conceſſum foret; necnon provincias, & nationes dividere, ac erigendis dictæ Militiæ beneficiis, quæ Prioratus, quæ Præceptoriæ, quæ ſuperiora, quæ inferiora beneficia eſſe, eaque & eorum ſingula, quos fructus habere, & tam ipſa quàm illa obtinentes, quæ onera ſupportare, ad illa quoque admittendi, quibus qualitatibus ſuffulti eſſe, & quibus legibus ſubjacere debeant, aliaque ad uſum Militiæ hujus neceſſaria decernere, & declarare: atque tam de prædictis, quàm aliis quibuſcumque rebus, & negotiis occurrentibus quæcumque ſtatuta condere, facere, & ordinare, illaque poſtquam condita, & ordinata fuerint, quotiescumque viſum fuerit, pro eorum arbitrio, & voluntate interpretari, mutare, alterare, limitare, corrigere, ſeu in meliorem formam reducere, aut in totum delere, aliaque de novo edere, ac quaſcumque pœnas apponere, & ad illorum executionem procedere valeant. Decernentes ſupradicta firmitate perpetua conſiſtere, ac irritum & inane, quicquid ſecùs ſuper his per quoſcumque ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus, &c.

Deinde interpoſita forma profeſſionis fidei per hujus Militiæ Equites facienda, & appoſitis clauſibus pœnalibus concludit Conſtitutionem ſub

Datum Romæ apud ſanctum Marcum anno Incarnationis Dominicæ 1572. 16. Calend. Octobris, Pontificatus ſui anno 1. 37

Auctus eſt Ordo S. Mauritii Ordine S. Lazari Hieroſolymitani, quem Pius IV. anno 1565. ex antiquiſſimo, penitùs extincto, excitaverat, & ampliſſimis privilegiis, gratiis, honoribus, & favoribus, ac immunitatibus, ad inſtar aliorum Militarium Ordinum, decoraverat, creato tunc temporis Joannotto Caſtilioneo nobili Mediolanenſi Magiſtro Ordinis, diplomate in hac re ab ipſo Pio IV. Nonis Maji promulgato, licet à Pio V. ejus Succeſſore deinde alterato, partim revocato, & partim moderato; hunc, inquam, Ordinem Gregorius XIII. ſua Conſtit. quæ incipit: *Pro commiſſa*, univit Ordini prædicto S. Mauritii, declarato Magiſtro totius Ordinis Emanuele Duce Sabaudiæ, ac ejus in futurum Succeſſoribus, & ubi primum Teſſera Ordinis S. Lazari erat Crux viridis, & Ordinis S. Mauritii Crux candida, in hac unione decretum eſt, Milites impoſterùm pro inſigni ſuæ Militiæ intra Crucem viridem, Crucem candidam poni debere, & communia utriusque Militiæ privilegia eſſe.

Duæ ſunt hujus Militiæ præcipuæ Domus, unam Nicææ in Provincia, & alteram Auguſtæ Taurinorum idem Philibertus Dux ædificavit ſuo ære, & ampliſſimis ſumptibus, ut ad Equites excipiendos, uti par erat, deſervirent, Patronus, & Tutelaris hujus Equeſtris Militiæ S. Mauritius Thebæorum glorioſiſſimæ Legionis Dux, apud Agaunum in confinibus Helvetiorum, atque Allobrogum (qui locus uſque modò S. Mauritii nomen retinet,) pro Chriſto cum ſuis ſociis à Maximiano Imperatore cæſus eſt. Hunc ut vivum tutelarem, ac præſidem Allobroges venerantur, & ſunt, qui Sabaudiæ Ducum ſtemma ab eodem deducere conantur; hoc unum conſtat tantum Martyrem maximo in honore à Sabaudica Domo haberi, ejusque gladium, & anulum à prædictis Sabaudiæ Ducibus ſumma veneratione adſervari.

Agunt de hoc Ordine S. Mauritii, & Lazari Gulielmus Baldeſſanus *in ſacr. hiſt. Thebæa*, Matthæus Belloyjus *in hiſt. Ludovici XI. Reg. Gall. lib.* 3. Petrus Belloyius *in Orig. Equeſt. cap.* 20. Franciſcus Modius *in pandect. triumphal.* Sylveſt. Marul. *in Ocean. Relig.*

lib. 3. pag. 207. Aubertus Miræus *in Orig. Benedict. lib.* 12. *cap.* 32. Paulus Morig. *lib* 4. *cap.* 7. Azor. *tom.* 1. *lib.* 13. *cap.* 5. & 6. Rodricus à Cunha *in* 1. *p. decret. diſt.* 54. *cap.* 10. *num.* 105. Arnoldus Uvion..... Franciſcus Menenius *de Equit. ſymbol. & Orig. tit. Ordo Equitum S. Mauritii, pag* 24. Auguſtinus Barboſa *de Jure Eccleſiaſtico, lib.* 1. *cap.* 41. *num.* 87. & omnes, qui agunt de Ordine S. Lazari.

Ordo Equitum S. Bernardi.

87 S. Bernardi Equirum Ordinem in Hiſpania olim extitiſſe commemorat Chryſoſtomus Henriquez *in Menolog. Ciſterc. ſub die* 20. *Auguſti, pag.* 276. ſed à quo Inſtitutore initium ſumpſerit, non inſinuat. Vide Joannem Mariana *in ſua hiſt. de Ordinib. S. Bernardi*, ubi aſſerit hujusmodi Ordinem antiquum eſſe, & ſub Regula S. Benedicti militaſſe, atque ita perduraſſe uſque ad tempora Regis Caſtellæ, qui eundem Ordinem contra jus divinum, & humanum extinxit.

Hujus Militiæ Equites D. Bernardum, non ſolùm tanquam Ducem, & Paſtorem colebant, ſed & ipſius titulo gloriabantur; hinc S. Bernardi Equites appellari voluerunt, ut refert Henriquez de hoc Ordine *loco cit.* De hoc Ordine nihil aliud reperi.

QUÆSITUM VI

De Regula Seraphici P. S. Franciſci, ac de Congregationibus, & Ordinibus ſub ipſa militantibus.

SUMMARIUM.

1 *S. Franciſci Aſſiſinatis Ordo.*
2 *Regula Seraphici Patris S. Franciſci, cum ejusdem teſtamento, & ſummario præceptorum, ac eorum declarationibus.*
3 *S. Franciſci Fratrum Conventualium Minorum Congregatio.*
4 *Conventualium Minorum Reformatorum Congregatio.*
5 *S. Franciſci Fratrum Minorum de obſervantia Congregatio.*
6 *Strictioris Obſervantiæ Minorum Recollectorum, ſeu Diſcalceatorum Congregatio.*
7 *Tertiariorum de pœnitentia Fratrum Ordinis S. Franciſci Congregatio.*
8 *Tertiariorum Reformatorum Ord. S. Franciſci Congregatio in Gallia.*
9 *Capucinorum Fratrum Ord. S. Franciſci Congregatio.*
10 *Monialium S. Claræ Ord. S. Franciſci Congregatio.*
11 *Tertiariorum Ordinis S. Franciſci in domibus propriis degentium Congregatio.*
12 *Conceptionis B. Mariæ Virginis Equitum Ordo ſub Regula S. Franciſci.*

S. Franciſci Aſſiſinatis Ordo.

1 SAncti Franciſci Aſſiſinatis Ordo ab eodem ſanctiſſimo Patre inſtitutus eſt anno Domini 1208. temporibus Innocentii III. Summi Pontificis ſub propria, & particulari Regula. Is ergo patria, ac parentibus relictis, nudus nudum Chriſtum ſequendo celeberrimæ Congregationis ſuæ fundamenta jecit, & Regulam, quam ſuis Fratribus obſervandam conſcripſerat, Innocentio III. prædicto confirmandam tradidit, prout fecit, ex Sylveſt. Marul. *in Oceano Relig. lib.* 4. *pag.* 248. Hoc idem præſtitit Honorius III. Conſt. 5. edita anno Domini 1220. hujus tenoris:

HONORIUS EPISCOPUS
Servus Servorum Dei.

Dilectis Filiis Fratri Franciſco, & aliis Fratribus de Ordine Fratrum Minorum ſalutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

SOlet annuere Sedes Apoſtolica piis votis, & honeſtis petentium deſideriis favorem benevolum impartiri. Eapropter dilecti in Domino Filii, veſtris piis precibus inclinati, Ordinis veſtri Regulam à bonæ memoriæ Innocentio Papa Prædeceſſore noſtro approbatam, annotatam præſentibus, auctoritate vobis Apoſtolica confirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus. Quæ talis eſt:

IN NOMINE DOMINI

Incipit Regula & vita Minorum Fratrum.

CAPUT I.

REgula, & vita Minorum Fratrum hæc eſt: ſcilicet, Domini noſtri Jeſu Chriſti ſanctum Evangelium obſervare, vivendo *in obedientia, ſine proprio, & in caſtitate.* Frater Franciſcus promittit obedientiam, & reverentiam Domino Papæ Honorio, ac Succeſſoribus ejus canonicè intrantibus, & Eccleſiæ Romanæ. Et alii Fratres teneantur Fratri Franciſco, & ejus Succeſſoribus obedire.

De iis, qui volunt vitam iſtam accipere, & qualiter recipi debeant.

CATUT II.

Si qui voluerint hanc vitam accipere, & venerint ad Fratres noſtros, mittant eos ad ſuos Miniſtros Provinciales, quibus ſolummodò, & non aliis, recipiendi Fratres licentia concedatur. Miniſtri verò diligenter examinent eos de Fide Catholica, & Eccleſiaſticis Sacramentis: & ſi hæc omnia credant, & velint ea fideliter confiteri, & uſque in finem firmiter obſervare; & uxores non habent; vel ſi habent, & jam Monaſterium intraverint uxores; vel licentiam eis dederint, auctoritate Diœceſani Epiſcopi, voto continentiæ jam emiſſo; & illius ætatis ſint uxores, quòd de eis non poſſit oriri ſuſpicio: dicant eis verbum ſancti Evangelii, quòd vadant & vendant omnia ſua, & ea ſtudeant pauperibus erogare. Quod ſi facere non potuerint, ſufficit eis bona voluntas. Et caveant Fratres & eorum Miniſtri, ne ſolliciti ſint de rebus ſuis temporalibus, ut liberè faciant de rebus ſuis, quidquid Dominus inſpiraverit eis: ſi tamen conſilium requiratur, licentiam habeant Miniſtri mittendi eos ad aliquos Deum timentes, quorum conſilio bona ſua pauperibus erogentur. Poſteà concedant eis pannos probationis, videlicet, duas tunicas ſine capucio, & cingulum, & braccas, & capatonem uſque ad cingulum (niſi eisdem Miniſtris aliud ſecundùm Deum aliquando videatur.) Finito verò anno probationis, recipiantur, ad obedientiam, promittentes, vitam iſtam ſemper & Regulam obſervare. Et nullo modo licebit eis de iſta religione exire, juxta mandatum Domini Papæ: quia ſecundùm ſanctum Evangelium: *Nemo mittens manum ad aratrum, & reſpiciens retrò, aptus eſt regno Dei.* Et illi, qui jam promiſerunt obedientiam, habeant unam tunicam cum capucio, & aliam ſine capucio, qui voluerint habere. Et qui neceſſitate coguntur, poſſint portare calceamenta. Et Fratres omnes, veſtimentis vilibus induantur. Et poſſint ea repeciare de ſaccis, & aliis peciis, cum benedictione Dei. Quos moneo & exhortor, ne deſpiciant, neque judicent homines, quos viderint mollibus veſtimentis, & coloratis indutos, uti cibis, & potibus delicatis: ſed magis unusquisque judicet, & deſpiciat ſemetipſum.

De divino officio, & jejunio: & quomodo Fratres debeant ire per mundum.

CAPUT III.

Clerici faciant divinum officium ſecundum Ordinem ſanctæ Romanæ Eccleſiæ, excepto Pſalterio, ex quo habere poterunt Breviaria. Laici verò dicant viginti quatuor *Pater noſter* pro Matutino; pro Laudibus quinque: pro Prima, Tertia, Sexta, & Nona, pro qualibet iſtarum Horarum, ſeptem; pro Veſperis autem duo-

duodecim: pro Completorio, ſeptem & orent pro defunctis. Et jejunent à Feſto omnium Sanctorum uſque ad Nativitatem Domini. Sanctam verò Quadrageſimam, quæ incipit ab Epiphania uſque ad continuos quadraginta dies, quam Dominus ſuo ſancto jejunio conſecravit, qui voluntariè eam jejunant, benedicti ſint à Domino: & qui nolunt, non ſint adſtricti; ſed aliam uſque ad Reſurrectionem Domini jejunent. Aliis autem temporibus non teneantur, niſi ſexta Feria jejunare. Tempore verò manifeſtæ neceſſitatis, non teneantur Fratres jejunio corporali. Conſulo verò, moneo, & exhortor Fratres meos in Domino Jeſu Chriſto, ut quando vadant per mundum, non litigent, neque contendant verbis: nec alios judicent: ſed ſint mites, pacifici, modeſti manſueti, & humiles, honeſtè loquentes omnibus ſicut decet. Et non debeant equitare, niſi manifeſta neceſſitate, vel infirmitate cogantur. In quamcunque domum intraverint, primùm dicant: Pax huic domui. Et ſecundùm ſanctum Evangelium, de omnibus cibis, quæ apponuntur eis, liceat mandare.

Quòd Fratres non recipiant pecuniam.

CAPUT IV.

Præcipio firmiter Fratribus univerſis, ut nullo modo denarios vel pecuniam recipiant, per ſe, vel interpoſitam perſonam. Tamen pro neceſſitatibus infirmorum, & aliis Fratribus induendis, per amicos ſpirituales, Miniſtri tantùm, & Cuſtodes, ſollicitam curam gerant, & ſecundùm loca, & tempora, & frigidas regiones, ſicut neceſſitati viderint expedire: eo ſemper ſalvo, ut (ſicut dictum eſt,) denarios, vel pecuniam non recipiant.

De modo laborandi.

CAPUT V.

Fratres illi, quibus gratiam dedit Dominus laborandi, laborent fideliter & devotè, ita quòd excluſo otio, animæ inimico, ſanctæ orationis ac devotionis ſpiritum non extinguant, cui debent cætera temporalia deſervire. De mercede verò laboris, pro ſe, & ſuis Fratribus, corporis neceſſaria recipiant, præter denarios, vel pecuniam: & hoc humiliter, ſicut decet ſervos Dei, & paupertatis ſanctiſſimæ ſectatores.

Quòd Fratres nihil ſibi approprient: & de eleemoſyna petenda: & de Fratribus infirmis.

CAPUT VI.

Fratres nihil ſibi approprient, nec domum, nec locum, nec aliquam rem: ſed tanquam peregrini & advenæ in hoc ſeculo, in paupertate & humilitate Domino famulantes, vadant pro eleemoſyna confidenter. Nec oportet eis verecundari: quia Dominus pro nobis ſe fecit pauperem in hoc mundo. Hæc eſt illa celſitudo altiſſimæ Paupertatis, quæ vos chariſſimos Fratres meos, hæredes & Reges regni cælorum inſtituit: pauperes rebus fecit, virtutibus autem ſublimavit. Hæc ſit portio veſtra, quæ perducit in terram viventium. Cui, dilectiſſimi Fratres, totaliter inhærentes, nihil aliud pro nomine Domini noſtri Jeſu Chriſti in perpetuum ſub cælo habere velitis. Et ubicunque ſunt, & ſe invenerint Fratres, oſtendant ſe domeſticos invicem inter ſe, & ſecurè manifeſtet unus alteri neceſſitatem ſuam: quia ſi mater nutrit, & diligit filium ſuum carnalem, quantò diligentiùs debet quis diligere & nutrire fratrem ſuum ſpiritualem? Et ſi quis eorum in infirmitatem ceciderit, alii Fratres debent ei ſervire, ſicut vellent ſibi ſerviri.

De pœnitentia Fratribus peccantibus imponenda.

CAPUT VII.

Si qui Fratrum, inſtante inimico, mortaliter peccaverint, pro illis peccatis, de quibus ordinatum fuerit inter Fratres, ut recurratur ad ſolos Miniſtros Provinciales, teneantur prædicti Fratres ad eos recurrere, quàm citiùs poterunt ſine mora. Ipſi verò Miniſtri, ſi Presbyteri ſunt, cum miſericordia injungant illis pœnitentiam: ſi verò Presbyteri non ſunt, injungi faciant per alios Sacerdotes Ordinis, ſicut eis ſecundùm Deum meliùs videbitur expedire. Et cavere debent, ne iraſcantur, & conturbentur propter peccatum alicujus, quia ira & conturbatio, in ſe, & in aliis, impediunt charitatem.

De electione Generalis Miniſtri hujus Fraternitatis, & de Capitulo Pentecoſtes.

CAPUT VIII.

Univerſi Fratres, unum de Fratribus iſtius Religionis teneantur ſemper habere in Generalem Miniſtrum, & ſervum totius Fraternitatis. Et ei teneantur firmiter obedire. Quo decedente, electio ſucceſſoris fiat à Miniſtris Provincialibus & Cuſtodibus in Capitulo Pentecoſtes. In quo Provinciales Miniſtri teneantur ſemper inſimul convenire, ubicumque a Generali Miniſtro fuerit conſtitutum: & hoc ſemel in tribus annis, vel ad alium terminum majorem vel minorem, ſicut à prædicto Miniſtro fuerit ordinatum. Et ſi aliquo tempore appareret univerſitati Miniſtrorum Provincialium & Cuſtodum, prædictum Miniſtrum non eſſe ſufficientem ad ſervitium, & communem utilitatem Fratrum: teneantur prædicti Fratres (quibus electio data eſt,) in nomine Domini alium ſibi eligere in Cuſtodem. Poſt Capitulum verò Pentecoſtes, Miniſtri & Cuſtodes poſſint ſinguli, ſi voluerint, & eis expedire videbitur, eodem anno in ſuis cuſtodiis ſemel Fratres ſuos ad Capitulum convocare.

De Prædicatoribus.

CAPUT IX.

Fratres non prædicent in Epiſcopatu alicujus Epiſcopi, cùm ab eo illis fuerit contradictum. Et nullus Fratrum populo penitùs audeat prædicare, niſi à Miniſtro Generali hujus Fraternitatis fuerit examinatus, & approbatus, & ab eo ſibi officium Prædicationis conceſſum. Moneo quoque & exhortor eoſdem Fratres, ut in prædicatione quam faciunt, ſint examinata & caſta eorum eloquia, & ad utilitatem & ædificationem populi, annuntiando eis vitia & virtutes, pœnam & gloriam, cum brevitate ſermonis, quia verbum abbreviatum fecit Dominus ſuper terram.

De admonitione, & correctione Fratrum.

CAPUT X.

Fratres qui ſunt Miniſtri & ſervi aliorum Fratrum, viſitent & moneant Fratres ſuos, & humiliter & charitativè corrigant eos non præcipientes eis aliquid, quod ſit contra animam ſuam, & Regulam noſtram. Fratres verò, qui ſunt ſubditi, recordentur, quòd propter Deum abnegaverunt proprias voluntates. Unde firmiter præcipio eis, ut obediant ſuis Miniſtris in omnibus, quæ promiſerunt Domino obſervare, & non ſunt contraria animæ ſuæ, & Regulæ noſtræ. Et ubicumque ſunt Fratres, qui ſcirent & cognoſcerent, ſe non poſſe Regulam ſpiritualiter obſervare, ad ſuos Miniſtros debeant, & poſſint recurrere. Miniſtri verò charitativè & benignè eos recipiant; & tantam familiaritatem habeant circa ipſos, ut dicere poſſint eis, & facere ſicut domini ſervis ſuis: nam ita debet eſſe, quòd Miniſtri ſint ſervi omnium Fratrum. Moneo verò, & exhortor in Domino Jeſu Chriſto, ut habeant Fratres ab omni ſuperbia, vana gloria, invidia, avaritia, cura & ſollicitudine hujus ſæculi, à detractione & murmuratione. Et non curent neſcientes, literas, literas diſcere; ſed attendant, quod ſuper omnia deſiderare debent, habere Spiritum Domini, & ſanctam ejus operationem, orare ſemper ad Deum puro corde; & habere humilitatem & patientiam in perſecutione & infirmitate; & diligere eos, qui nos perſequun-

quuntur, reprehendunt & arguunt, quia dicit Dominus: *Diligite inimicos veſtros, & orate pro perſequentibus & calumniantibus vos. Beati, qui perſecutionem patiuntur propter juſtitiam, quoniam ipſorum eſt regnum cœlorum. Qui autem perſeveraverit uſque in finem, hic ſalvus erit.*

Quòd Fratres non ingrediantur Monaſteria Monachorum.

CAPUT XI.

Præcipio firmiter Fratribus univerſis, ne habeant ſuſpecta conſortia, vel co[illegible]ia mulierum: & ne ingrediantur Monaſteria Monachorum, præter illos, quibus à Sede Apoſtolica conceſſa eſt licentia ſpecialis. Nec fiant comparres virorum, vel mulierum, ne hac occaſione, inter Fratres, vel de Fratribus, ſcandalum oriatur.

De euntibus inter Saracenos, & alios infideles.

CAPUT XII.

Quicumque Fratrum, divina inſpiratione, voluerit ire inter Saracenos, & alios infideles; petant inde licentiam à ſuis Miniſtris Provincialibus. Miniſtri verò nullis eundi licentiam tribuant, niſi eis, quos viderint eſſe idoneos ad mittendum. Ad hæc per obedientiam injungo Miniſtris, ut petant à Domino Papa unum de Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, qui ſit Gubernator, Protector & Corrector iſtius Fraternitatis; ut ſemper ſubditi, & ſubjecti pedibus ejusdem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, ſtabiles in fide Catholica, paupertatem, & humilitatem, & ſanctum Evangelium Domini noſtri Jeſu Chriſti, quod firmiter promiſimus, obſervemus.

Explicit Regula, & vita Fratrum Minorum.

Confirmatio Regulæ.

Nulli ergo omnium hominum liceat hanc paginam noſtræ confirmationis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum. Datum Laterani, 3. Kalend. Decembris, Pontificatus noſtri anno 8.

Incipit Teſtamentum (ſeu expoſitio & gloſſa ſpiritualis Regulæ) beatiſſimi Patris noſtri Franciſci, quod inſignitus ſacris ſtigmatibus, fervore, & Spiritu Sancto plenus, prope finem vitæ ſuæ nobis reliquit, ut Regula magis ſincerè, magisque catholicè obſervetur.

Dominus dedit mihi Fratri Franciſco ita incipere facere pœnitentiam: quia cùm eſſem in peccatis, nimis mihi videbatur amarum videre leproſos: & ipſe Dominus conduxit me inter illos, & feci miſericordiam cum illis. Et recedente me ab ipſis, id quod mihi videbatur amarum, converſum fuit mihi in dulcedinem animæ & corporis.

Et poſteà parùm ſteti, & exivi de ſeculo. Et Dominus dedit mihi talem fidem in Eccleſiis, ut ita ſimpliciter adorarem, & dicerem: Adoramus te ſanctiſſime Domine Jeſu Chriſte, hìc, & ad omnes Eccleſias, quæ ſunt in toto mundo, & benedicimus tibi, quia per ſanctam crucem tuam redemiſti mundum. Et poſteà dedit Dominus, & dat tantam fidem in Sacerdotibus, qui vivunt ſecundùm formam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, propter ordinem ipſorum, quòd ſi facerent mihi perſecutionem, volo recurrere ad ipſos. Et ſi haberem tantam ſapientiam, quantam Salomon habuit, & invenirem pauperculos Sacerdotes hujus ſæculi, in parochiis, in quibus morantur, nolo prædicare contra voluntatem ipſorum. Et ipſos, & omnes alios volo timere, amare, & honorare ſicut meos dominos. Et nolo in ipſis conſiderare peccatum, quia Filium Dei diſcerno in eis, & domini mei ſunt. Et propter hoc facio, quia nihil video corporaliter in hoc ſæculo, de ipſo Altiſſimo Filio Dei, niſi ſanctiſſimum Corpus ejus, & Sanguinem ſuum, quod ipſi conſecrant & recipiunt, & ipſi ſoli aliis adminiſtrant. Et hæc ſanctiſſima myſteria volo ſuper omnia honorare & venerari, & in locis pretioſis collocare. Et ſanctiſſima nomina ejus, & verba ſcripta ubicunque invenero in locis illicitis, volo colligere, & rogo, quòd colligantur, & in loco honeſto collocentur. Et omnes Theologos, & qui miniſtrant nobis ſanctiſſima verba divina, debemus honorare, & venerari, ſicut qui miniſtrant nobis ſpiritum & vitam.

Et poſtquam Dominus dedit mihi de Fratribus, nemo oſtendebat mihi, quid deberem facere; ſed ipſe Altiſſimus revelavit mihi, quòd ego deberem ſecundùm formam ſancti Evangelii vivere: & ego paucis verbis & ſimpliciter feci ſcribi, & Dominus Papa confirmavit mihi. Et illi, qui veniebant ad recipiendam vitam iſtam, omnia quæ habere poterant, dabant pauperibus. Et eramus contenti tunica una, intus & foris repeciata, qui volebant, cum cingulo & braceis, & nolebàmus plus habere.

Officium dicebamus nos Clerici ſecundùm alios Clericos, Laici dicebant Pater noſter. Et ſatis libenter manebamus in Eccleſiis pauperculis & derelictis, & eramus idiotæ, & ſubditi omnibus.

Et ego manibus meis laborabam, & volo laborare, & omnes alii Fratres mei firmiter volo, quòd laborent de laboritio, quod pertinet ad honeſtatem: & qui neſciunt, addiſcant; non propter cupiditatem recipiendi pretium laboris, ſed propter bonum exemplum, & ad repellendum otioſitatem.

Et quando non daretur nobis pretium laboris, recurramus ad menſam Domini, petendo eleemoſynam oſtiatim. Salutationem hanc revelavit mihi Dominus, ut diceremus: Dominus det tibi pacem. Et caveant ſibi Fratres, ut Eccleſias, & habitacula, & alia omnia, quæ pro ipſis conſtruuntur, penitùs non recipiant, niſi eſſent, ſicut decet ſanctam paupertatem, quam in regula promiſimus obſervare, ſemper ibi hoſpitantes tanquam peregrini & advenæ. Præcipio firmiter per obedientiam Fratribus univerſis, ut ubicunque ſunt, non audeant petere aliquam literam in Curia Romana, per ſe, nec per interpoſitam perſonam, neque pro Eccleſia, neque pro alio loco, neque ſub ſpecie prædicationis, neque pro perſecutione ſuorum corporum: ſed ubicunque non fuerint recepti, fugiant in aliam terram, ad faciendum ibi pœnitentiam cum benedictione Dei.

Et firmiter volo obedire Miniſtro Generali hujus Fraternitatis, & illi Guardiano, quem ſibi placuerit mihi dare; & ita volo eſſe captus in manibus ſuis, ut non poſſim ire vel facere ultra obedientiam & voluntatem ſuam, quia dominus meus eſt.

Et quamvis ſim ſimplex & infirmus, tamen volo ſemper habere Clericum, qui mihi faciat officium, ſicut in Regula continetur. Et omnes alii Fratres teneantur obedire Guardianis ſuis, & facere officium ſecundùm Regulam, *cap.* 3. Et qui inventi eſſent, qui nollent facere officium ſecundùm Regulam, & vellent aliquo modo variare, aut non eſſent Catholici, omnes Fratres ubicumque ſunt, per obedientiam teneantur, ubicumque invenerint aliquem ipſorum, proximiori Cuſtodi illius loci, ubi ipſum invenerint, præſentare. Et Cuſtos firmiter teneatur per obedientiam ipſum fortiter cuſtodire, ſicut hominem in vinculis, die noctuque, ita quòd non poſſit eripi de manibus ſuis, donec in propria perſona ipſum repræſentet in manibus ſui Miniſtri. Et Miniſter firmiter teneatur per obedientiam, ipſum mittere per tales Fratres, qui die, noctuque cuſtodiant ipſum, ſicut hominem in vinculis, donec repræſentent eum coram Domino Hoſtienſi, qui eſt Dominus, Protector & Corrector iſtius Fraternitatis.

Et non dicant Fratres: Hæc eſt alia Regula; quia hæc eſt recordatio, & admonitio, & exhortatio, ac

meum

meum Teſtamentum, quod ego Frater Franciſcus parvulus veſter & ſervus facio vobis Fratribus meis benedictis, propter hoc, ut Regulam, quam Domino promiſimus, meliùs catholicè obſervemus.

Et Generalis Miniſter, & omnes alii Miniſtri Cuſtodes per obedientiam teneantur in iſtis verbis nobis non addere, vel minuere, & ſemper hoc ſcriptum habeant ſecum juxta Regulam. Et in omnibus Capitulis, quæ faciunt, quando legunt Regulam, legant & iſta verba.

Et omnibus Fratribus meis Clericis, & Laicis præcipio firmiter per obedientiam, ut non mittant gloſſas in Regulam, nec in iſtis verbis, dicendo; Ita volunt intelligi: ſed ſicut Dominus dedit mihi ſimpliciter & purè dicere, & ſcribere Regulam, & iſta verba; ita ſimpliciter & purè ſine gloſſa intelligatis, & cum ſancta operatione obſervetis uſque in finem.

Et quisquis obſervaverit hæc, in cælo repleatur benedictione altiſſimi Patris cæleſtis; & in terra repleatur benedictione dilecti Filii ſui cum ſanctiſſimo Spiritu Paraclito, cui eſt honor & gloria, nunc & in æternum. Et ego Frater Franciſcus parvulus veſter, & ſervus, quantumcumque poſſum, confirmo vobis intus & foris iſtam ſanctiſſimam benedictionem, quam habeatis cum omnibus Virtutibus cælorum, & in omnibus Sanctis, nunc & in ſecula ſeculorum. Amen.

Explicit Teſtamentum Beatiſſimi P. Franciſci.

Summarium Præceptorum.

Primum ſtatus noſtri ſubſtantiale fundamentum (ut ait Hugo *in 1. cap. Regulæ*) eſt, Evangelica ſervare conſilia, quæ in Regula ſunt expreſſa, & eo modo, & forma, prout in ipſa poſita ſunt. Unde aſſertivè dicendum eſt, nihil eſſe in Regula, quod ſub mortali culpa, virtute voti Regularis, obliget profeſſores; niſi quod ſub præceptoriis verbis in ea ponitur, ut (præcipio: injungo per obedientiam:) vel ſub verbo habente vim præcepti: ut dicendo (teneantur:) vel ſub verbo inhibitorio, ut eſt illud *6. cap.* (Fratres nihil ſibi approprient,) vel niſi ſit de illis æquipollentibus per Clementem V. (in ſua declaratione ſuper Regulam Fratrum Minorum, quæ incipit: *Exivi de Paradiſo*, &c.) ſpecificatis & expreſſis. Quæ omnia hîc pro commoditate Noviriorum ſubſcribuntur.

7 Præcepta formalia:
2 Inhibitoria,
4 Habentia vim præcepti.
12 Æquipollentia præceptis.

Præcepta formalia.

1 Quòd totus Ordo tenetur præſtare obedientiam, & reverentiam Domino Papæ, & Romanæ Eccleſiæ. *c.* 1.

2 Quod Fratres nullo modo denarios vel pecuniam recipiant. *cap.* 4.

3 Quòd Fratres obediant ſuis Miniſtris in omnibus, quæ promiſerunt Domino obſervare. *cap.* 10.

4 Quòd Fratres non habeant ſuſpecta conſortia mulierum. *cap.* 11.

5 Quòd non ingrediantur Monaſteria Monacharum. *cap.* 11.

6 Quòd non fiant compatres virororum, aut mulierum. *cap.* 11.

7 Quòd Miniſtri petant unum de Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, qui ſit Gubernator, Protector & Corrector iſtius Fraternitatis. *cap.* 12.

Inhibitoria.

1 Quòd nullo modo liceat Fratribus de iſta Religione exire. *cap.* 2.

2 Quòd Fratres nihil ſibi approprient. *cap.* 6.

Habentia vim præcepti, etiam obligantia ad mortale, ex declaratione Pontificum.

1 Quòd Fratres teneantur recurrere ad Miniſtros Provinciales pro caſibus reſervatis. *cap.* 7.

2 Quòd Fratres habeant unum de Fratribus iſtius Religionis in Generalem Miniſtrum, &c. *cap.* 8.

3 Quòd Miniſtri & Cuſtodes teneantur inſimul convenire in Capitulo Generali, pro electione ſucceſſoris Generalis Miniſtri. *c.* 8.

4 Quòd ſi aliquo tempore appareret univerſitati Miniſtrorum provincialium, & Cuſtodum, prædictum Miniſtrum non eſſe ſufficientem, debeant eligere alium, &c. *cap.* 8.

Æquipollentia ex declaratione Clementis V. obligantia ad mortale.

1 Quòd Fratres habeant unam tunicam cum capucio, & aliam ſine capucio, qui voluerint habere. *cap.* 2.

2 Quòd illi tantùm, qui neceſſitate coguntur, poſſunt portare calceamenta. *cap.* 2.

3 Quòd vilibus veſtimentis induantur. *c.* 2.

4 Quòd Clerici faciant divinum Officium ſecundùm Ordinem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ; & Laici dicant Pater noſter. *cap.* 3.

5 Quòd Fratres jejunent à Feſto omnium Sanctorum uſque ad Nativitatem Domini, ſanctam Quadrageſimam Reſurrectionis, & in ſextis Feriis totius anni. *c.* 3.

6 Quòd non equitent, niſi manifeſta neceſſitate, aut infirmitate cogantur. *cap.* 3.

7 Quòd Miniſtri & Cuſtodes ſollicitam curam gerant pro neceſſitatibus infirmorom, & aliis Fratribus induendis. *cap.* 4.

8 Quòd Fratres ſerviant Fratribus infirmis. *cap.* 6.

9 Quòd Fratres non prædicent in Epiſcopatu alicujus Epiſcopi, cùm ab eo illis fuerit contradictum. *c.* 9.

10 Quòd nullus Fratrum populo audeat prædicare, niſi à Miniſtro Generali hujus Fraternitatis fuerit approbatus. *cap.* 9.

11 Quòd ubicunque ſunt Fratres, qui ſcirent, & cognoſcerent ſe non poſſe Regulam ſpiritualiter obſervare, poſſint & debeant ad ſuos Miniſtros recurrere. *cap.* 10.

12 Omnia quæ ponuntur in Regula, quoad formam habitus, tam Noviriorum quàm etiam Profeſſorum, & ad modum receptionis ac Profeſſionis ſpectantia: in quo multæ conditiones obligatoriæ comprehenduntur. *cap.* 2.

Hæc omnia ſi ſimul jungantur, conſtat quòd viginti quinque erunt obligatoriæ Regulæ ſub culpa mortali. Septem ſcilicet præcepta formalia: duo inhibitoria: quatuor habentia vim præcepti: & duodecim æquipollentia: quæ omnia viginti quinque ſunt. Et licèt ſecundùm declarationes Nicolai III. & Clementis V. ſint viginti octo: reducuntur tamen ad vigintiquinque. Nam reliqua tria habentia vim præcepti includuntur in ſupradictis. Id enim quod dicitur in 1. *capite* (quòd Fratres teneantur obedire ſucceſſoribus S. Franciſci,) & id quod dicitur *cap.* 8. (quòd teneantur obedire Generali Miniſtro) includuntur utique in illo præcepto, *cap.* 10. Quòd obedient ſuis Prælatis in omnibus, quæ non ſunt contraria animæ ſuæ, & Regulæ noſtræ. Illud autem quod dicitur de jejunio ſextæ feriæ, ad æquipollens reducitur, ubi agitur de jejunio. Illud verò duodecimi capitis de non eundo inter Saracenos ſine licentia, & non mittendo niſi idoneos; potiùs videtur præceptum juris communis (*cap.* Quàm ſit, de Judæis & Saracenis. & *cap.* Cùm ex injuncto, de Hæreticis,) quàm particulare Regulæ noſtræ, & ideò hîc non connumeratur.

Teſtamentum S. Franciſci non obligat nos ſub culpa mortali ad ſui obſervantiam. Quod & Gregorius IX. & Nicolaus III. expreſsè teſtantur. Ob reverentiam tamen Seraphici Patris decet nos illud pro virili obſervare. Nec ad alia conſilia Evangelica tenentur Fratres, quàm quæ (ut dictum eſt,) in Regula ponuntur. Eò tamen ampliùs tenentur, quàm cæteri Chriſtiani, quò

ſtatum

ſtatum perfectionis profitendo, ſeipſos in holocauſtum & ſacrificium medullatum Domino obtulerunt per verum mundanorum omnium contemptum: & conari debent pro viribus (ut monet Nicolaus III. & omnes Doctores,) ut ea obſervent, cùm maximè ſerviant ad ipſam perfectionem aſſequendam.

Verba B. P. N. Franciſci exhortatoria ad Fratres.

O dilectiſſimi Fratres, & in æternum benedicti filii, audite me, audite vocem Patris veſtri.

Magna promiſimus:
Majora promiſſa ſunt nobis:
Servemus hæc:
Suſpiremus ad illa:
Voluptas brevis:
Pœna perpetua.
Modica paſſio:
Gloria infinita.
Multorum vocatio,
Paucorum electio,
Omnium retributio.
Fratres, dum tempus habemus, operemur bonum, *Gal.* 9.

Forma Profeſſionis Fratrum Minorum.

Ego Frater N. voveo, & promitto Deo omnipotenti, & Beatæ Mariæ Virgini, & Beato Franciſco, & omnibus Sanctis: & tibi Pater, toto tempore vitæ meæ ſervare Regulam Fratrum Minorum, per Dominum Papam Honorium confirmatam, vivendo in obedientia, ſine proprio, & in caſtitate.

Prælatus, qui ad profeſſionem recipit, reſpondet:

Et ego ex parte Dei, ſi hæc obſervaveris, promitto tibi vitam æternam. In nomine Patris † & Filii † & Spiritus Sancti †.

Omnes Fratres reſpondent: Amen.

Deinde datur ei oſculum pacis ab omnibus, Prælato incipiente.

Vovete, reddite Domino Deo veſtro, Pſalm. 75.

F I N I S.

Approbata ergo Regula, ad imitationem Chriſti, Salvatoris noſtri, Fratres ſuos ad prædicandum ſacroſanctum Evangelium in toto terrarum orbe diffudit, atque ita Religionem ſuam ubiquè plantavit.

Hæc deinde Congregatio in varias quaſi Claſſes diſtributa eſt, nempe Conventualium, Obſervantium, Tertiariorum de Pœnitentia, & Capucinorum, quarum unaquæque Claſſis ſuum Generalem Miniſtrum habet ab alia independentem.

Sancti Franciſci Fratrum Conventualium Congregatio.

Congregatio S. Franciſci Conventualium ſic nuncupata fuit à magnificis, & ſumptuoſis ædificiis, ac Conventibus. Hujus Congregationis Fratres cùm Ordinis primitivum ſtatum præteriiſſent, amplaſque poſſeſſiones, ac redditus accipere cœpiſſent, ut in communi hæc bona retinere poſſent, indulſit Innocentius IV. ſed quidam Frater Cæſarius ad antiquam, ac viridem obſervantiam propriam Religionem reduxit circa annum Domini 1224. in quo ſtatu perduravit uſque ad annum 1394. quo tempore iterum reformatus fuit Ordo opera, & induſtria duorum Fratrum, quorum uterque Angelus nuncupabatur, à quibus, quoniam priùs Montem Clarum incoluerunt, Clareni nomen ſortitus eſt Ordo.

Fratres Conventuales, ut ſingulos, nihil proprii habere, & retinere poſſe decrevit Pius V. Conſtit. 61. quæ incipit: *Ad extirpandos*, Idib. Julii 1566. ubi, & Conſtit. 66. quæ incipit: *Illa nos cura*, 1568. 10. Kalend. Aug. eos reformavit. Horum privilegia, indulta, exemptiones, & gratiæ habentur in Conſtit. 4. Clement. IV. quæ incipit: *Virtute conſpicuos*, 21. Julii 1265. & in Conſtit. 6. Sixti IV. quæ incipit: *Regimini*, 31. Auguſti 1474. Conſtitutiones Conventualium in Capitulo Generali anno 1625. editas pro feliciori ipſius Ordinis progreſſu, confirmavit Urbanus VIII. Conſtit. 87. quæ incipit: *Militantis*, ſub die 15. Maji 1628. eligunt Generalem Miniſtrum ad ſexennium duraturum. Habent quamplures Conventus per Provincias 31. diſtinctos, & Romæ habitant ad SS. Apoſtolos Philippum, & Jacobum, & ad S. Salvatorem ad undas.

Conventualium Reformatorum Congregatio.

Congregatio Conventualium Reformatorum Minorum ex ſupradictis prodiit, quos approbavit, & privilegiis, ac gratiis Conventualium non Reformatorum donavit Sixtus V. in ſua Conſtit. 28. ſequentis tenoris, videlicet:

SIXTUS EPISCOPUS
Servus Servorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

APoſtolici muneris ſollicitudo, divina diſpenſatione nobis licèt immerentibus delegata, indeſinenter requirit, ut circa ſtatum Religioſarum perſonarum quarumlibet, illarum præſertim, quæ ex ſingularis devotionis fervore ſub ſtrictiori Religionis jugo, gratum Deo famulatum præſtare affectant, & continuò inſiſtunt mentis cogitatione invigilantes, ad ea, per quæ Regularis vitæ inſtitutum in meliùs dirigetur, ipſæque perſonæ Religioſæ in hujuſmodi earum laudabili inſtituto, ſemoto quocumque perturbationis, & moleſtiæ obſtaculo, quietè, ac in tranquillitatis amœnitate perſeverare valeant, propenſiùs intendamus, ac in his officii noſtri partes libenter interponamus, prout undique debitè penſatis circunſtantiis, conſpicimus in Domino ſalubriter expedire. Sanè exhibita Nobis nuper pro parte dilectorum Filiorum Fratrum Minorum Conventualium Reformatorum S. Franciſci petitio continebat, quòd annis jampluribus retroactis, nonnulli Ordinem Fratrum Minorum S. Franciſci jam tunc expreſsè profeſſi, ſtrictioris Religionis jugum ſubire, ac ejuſdem S. Franciſci Regulam, inſtitutumque pium, ac ſanctum, exactius ſequi, atque imitari, & ſub illis magis gratum Deo famulatum exhibere propetantes, cœperint ſeipſos juxta eandem Regulam paulatim reformare, nonnullaſque Domos, Conventus, & loca in provincia Marchiæ Anconitanæ in Hiſpania, ac in Neapolitan. in Siciliæ regnis, in quibus ipſam Regulam ſervare, & ſecundùm illam vivere poſſent, acquiſiverunt & acceptarunt. Liceat autem in Domibus & locis hujuſmodi ſub obedientia Protectoris, & Superiorum Ordinis Fratrum Minorum Conventualium hujuſmodi vivant, nec idem ab aliquo potuiſſent, nec poſſint, vel debuiſſent, aut debeant ſuper ſic reformato vivendi modo, per quemquam moleſtari, vel impediri; nihilominùs in quibuſdam locis, & potiſſimùm in prædicto Siciliæ regno aliqui locorum Ordinarii, ſub prætextu, quòd hæc Fratrum Reformatorum Congregatio nova, ac nequaquam ab Apoſtolica Sede approbata exiſteret; permiſerunt quidem ipſos Fratres Reformatos Eccleſias, & loca fabricari facere, ac acquirere, ſed poſteà eos illis de facto ſpoliarunt; alii verò in aliis locis eoſdem ſuper habitu ipſorum, & ſeu aliàs, ac ſuper aliis moleſtarunt, & inquietarunt. Cùm autem, ſicut eadem petitio ſubjungebat, dicti Fratres Reformati providè, & ne ipſos, eorumque Congregationem ſuper præmiſſis contingat ulteriùs inquietari, utque præſens Reformatio magis ſtabilita non ſolùm manuteneatur, ſed incrementum accipiat, ſpeciali noſtro, & Sedis prædictæ privilegio, ut infrà dilectis filiis Protectore, & Magiſtro Generali dicti Ordinis, in hac etiam conſentientibus, præfulgere deſideret, ac pro parte eorumdem Fratrum

Refor-

Reformatorum Nobis fuit humiliter ſupplicatum, quatenus in præmiſſis opportunè providere, ac eos in hujuſcemodi pio, & laudabili propoſito confovere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Nos igitur, qui perſonas devotas, præſertim verò eas, quæ relicto mundo, Chriſtum ſequutæ ſunt, ſpecialibus libenter proſequimur favoribus, eosdem Fratres Reformatos, ac illorum ſingulos à quibusvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliisque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis à jure, vel ab homine, quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium duntaxat conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutos fore cenſentes, hujusmodi ſupplicationibus inclinati, reformationem prædictam ubicunque locorum cœptam & introductam, ac in dies introducendam, ac pro ea, & illius ſelici, & proſpera directione facta, ſtatuta, & ordinationes, cum inde ſequutis quibuscunque, ſicuti piè, ac ſanctè ſancita ac ordinata ſunt, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium perpetuò confirmamus, & approbamus, illaque omnia per quoscunque locorum Ordinarios, & alios, ad quos quomodolibet ſpectat, & ſpectabit in futurum, inviolabiliter obſervari debere decernimus, omnesque & ſingulos tam juris, quàm facti, ac ſolemnitatum, etiam ſubſtantialium defectus, ſi qui forſan quomodolibet intervenerint, in eisdem, aut eorum aliquo de plenitudine Apoſtolicæ poteſtatis ſupplemus.

Et nihilominùs eisdem Fratribus Reformatis, quòd nunc, ac deinceps in perpetuum, ipſi, ac eorum Congregatio, tam in prædictis, quàm in quibusvis aliis regnis & mundi partibus Fratres Minores Conventuales Reformati nuncupati, ac pro talibus haberi, & reputari, necnon ſeipſos ita ubilibet, & in quibusvis actibus publicis, & privatis vocare, & inſcribere, & ſecundùm veram Beati Franciſci Regulam, Apoſtolico more in communi, ſub dilectorum filiorum nunc, & pro tempore exiſtentium dicti Ordinis Fratrum Minorum Conventualium Protectorem, & Magiſtrorum, ac Procuratorem Generalium, & Miniſtrorum Provincialium obedientia vivere, exceptis duntaxat Domibus, & Conventibus urbis, & civitatis Neapolitanæ, quæ ſub obedientia Miniſtri, & ejus abſentia Procuratoris Generalis Ordinis, ut par eſt, degere, & ſubeſſe tantùm intelligantur. Cuſtodesque Provinciæ in eis reſidere debeant, etiamſi aliqui Eremiticam, aliqui ſub obedientia Fratrum Minorum de Obſervantia nuncupatorum; alii verò tanquam Tertiarii, aut aliàs aliam vitam duxerint, ſeque voto vitæ Quadrageſimalis obligaverint, ac etiamſi poſteà aboliti fuerint, à quibus omnibus votis, & profeſſionibus, quatenùs opus ſit, eos, & illorum ſingulos plenariè abſolvimus, & liberamus, ac habilitamus, plenarieque abſolutos, & habilitatos eſſe decernimus. Ac quòd quicunque ipſorum Fratrum Reformatorum vocati in quacunque Provincia, Capitulo, ſeu Congregatione Provinciali dicti Ordinis Fratrum Conventualium interſint, in quo particularis fiat Congregatio diverſorum vocalium Reformatorum, & in ea Præſidens ipſius Capituli exiſtat, ac præſideat, ibidemque Cuſtodem Reformatorum inter ipſos eligat.

Cujus officium per annum tantùm duret, quique viſitandi, corrigendi, incarcerandi, puniendi, privandi, collocandi, & deponendi, ſive dislocandi, necnon reformandi, ac primas cauſas cognoſcendi, ſicut cognoſcit Provincialis, dummodo ab ipſo Provinciali non præveniatur, & ab ipſo, ejusque decretis, ac ſententiis ad ipſum Provincialem Conventualium relinquatur recurſus, & appellatio, qui, vel quæ nunquam impediri queat, quoties opportunum fuerit, ſed tantùm in eos poſſit Provincialis prædictus, quantum in Conventuales de jure, more, laudabilique conſuetudine poteſt, & debet.

Et inſuper eorumdem Fratrum Reformatorum quilibet, necnon quæcunque Domus, Eccleſiæ, & loca ipſorum, omnibus, & ſingulis privilegiis, immunitatibus, exemptionibus, prærogativis, conceſſionibus, facultatibus, indultis, indulgentiis, ſtationibus, cæterisque gratiis, tam temporalibus, quàm ſpiritualibus, quibus Domus & Eccleſiæ dictorum Fratrum Conventualium, eorumque Guardiani, & Fratres de jure, uſu, & conſuetudine; ac privilegio, aut aliàs quomodolibet utuntur, fruuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, frui, potiri, & gaudere poſſunt, & poterunt quomodolibet in futurum, pariformiter, & ſine differentia, dummodo contra puritatem Regulæ ejusdem B. Franciſci non ſint, nec ei in aliquo derogent, ſed conſervationem, & augmentum dictæ Religionis concernant, uti, frui, potiri, & gaudere poſſint in quolibet actu.

Concedit itidem, ut in quolibet eorum Conventu, ſeu Domo, Syndicum juxta ordinationem ſelic. rec. Nicolai Papæ III. Prædeceſſoris noſtri ſuper hoc factam, cui Provincialem Cuſtodem, ac Guardianum loci, cum aliis Fratribus, negotia ſecularia Domus, ſeu Conventus, ac computa rationum revidenda, expenſæ faciendæ, proviſiones neceſſariæ pro alimentis, & veſtimentis, & conſtructiones, reparationes Conventuum, ne commutent habitum, etiam quantumvis rudem vilium pannorum, ſive novum, ſive veterem, ac de ſaccis, etiam recipiarum, & reſarcitum, non enim habitus exquiſitus in qualitate, vel quantitate decet Fratrem Reformatum coloris terrei, ſeu cinericii, ac caputium ſeu ſcapularium in capite rotundum, & à tunica diviſim geſtare, ac ubilibet deferre, nudisque pedibus, aut ſuppoſitis ſoleis, ſive (ut vocant) ſandaliis incedere liberè, & licitè valeant, ac etiam debeant.

Necnon quòd ab Ordinariis locorum quorumcunque Regnorum, & Mundi partium, in quibus pro tempore Domus, ſeu Conventus, & loca habuerint, ac introducti fuerint, aut etiam quibuscunque aliis perſonis Superioribus, & Prælatis cujuscunque ſtatus, gradus, ordinis, & conditionis exiſtentibus in hac ſuper tam cum fabricatis, ac receptis, & acceptis, quàm deinceps quandocunque & ubicunque (de Ordinariorum locorum licentia) fabricandis, recipiendis, & acceptandis per eos, ac eis oblatis, & donatis domibus, Conventibus, Eccleſiis, ac locis, illorumque uſu, habitatione, ac retentione liberis, quietis, & pacificis (dummodo tam de licentia expreſſa Miniſtri Generalis, & pro tempore exiſtentis, dictorum Fratrum Conventualium, ac Capitulo Provinciali ſic determinato) domos, & loca hujusmodi receperint, & acceperint, habitusque delatione, & aliis præmiſſis, quovis modo, aut quæſito colore, publicè, vel occultè, directè, vel indirectè, ullatenus unquam moleſtari, perturbari, vel inquietari.

Neque item ipſi Fratres Reformati aliquos alios Fratres alterius cujuscumque Ordinis Sancti Franciſci de Obſervantia, ac Capucinorum, aut aliorum Ordinum, juxta literas ſel. rec. Pii Papæ V. etiam Prædeceſſoris noſtri in forma brevis, ſub die prima Decembris 1566. Pontificatus ſui anno 4. emanatas, ſed tantùm Conventuales, & cum expreſſa ad hoc habita Miniſtri Generalis ipſorum Conventualium licentia recipere, minusve ſic inter Reformatos ex Conventualibus recepti, profeſſionem alio tempore, vel anticipato, vel non completo anno, vel ante annum 16. vel datis, vel intimatis terminis profeſſionis faciendæ, & hoc etiam in publica Eccleſia, Capitulo, vel Refectorio, prout ipſi Conventuales emittunt, ac nonniſi juxta veram, & puram Regulam Beati Franciſci prædictam emittere, neque poſtquam ad Reformatos, & ex Conventualibus ſic tranſiverint, ad dictos Conventuales inde reverti; quin etiam prædicti Fratres reformati ex ſecularibus nullos, niſi, qui bonæ vitæ, & famæ priùs quàm in ipſa Congregatione Reformatorum recipiantur, probati

ſuerint, ac habita priùs à Provinciali dictorum Fratrum Conventualium licentia, quam nec Guardiani, Cuſtodes, vel Commiſſarii quicumque dare poſſint, in Fratres Reformatos recipere queant. Demùm, quòd ipſi Fratres Reformati, & eorum Congregatio dictis Fratribus Conventualibus, ac cum illis ita uniti ſint, & eſſe cenſeantur, ut nullo unquam tempore liceat illis alios Protectores, Generales, vel Provinciales, quàm dictorum Conventualium habere, nec in proceſſionibus, & aliis actibus, aliam quàm Conventualium Crucem ſequi, vel deferre, niſi fortè ipſi Fratres Reformati in aliquo loco fuerint, in quo non adſunt Conventuales, quo caſu iidem Reformati per ſeipſos ire, ac incedere poſſunt, nec aliàs ſub excommunicationis pœna ſeſe à Conventualibus unquam ſeparare, aut ſegregare ullo modo, ulleve tempore valeant.

Præſentes, & deſuper conficiendæ literæ, toti, & ſoli Congregationi Reformatorum ſub Obedientia Conventualium, in omnibus provinciis viventium ſuffragentur, ac conceſſæ intelligantur, illæque per quoscumque uniformiter, etiamſi aliqui hactenùs in quacunque Provincia privilegium aliquod, aut facultatem particularem à Nobis, & aliis Romanis Pontificibus, Prædeceſſoribus noſtris quomodolibet impetraverint, obſervari debeant, auctoritate, & tenore prædictis, etiam perpetuò concedimus, & indulgemus. Ac etiam ſtatuimus, & ordinamus easdem præſentes literas nullo unquam tempore de ſubreptionis, vel obreptionis ſeu nullitatis vitio, aut intentionis, vel quovis alio defectu notari, vel impugnari, aut aliàs quomodolibet infringi, vel retractari nullatenùs unquam poſſe; ſed illas ſemper, & perpetuò validas, & in ſuo robore permanſuras, & efficaces exiſtere, ſuosque effectus ſortiri debere. Neque ſub quibusvis ſimilium, vel diſſimilium gratiarum revocationibus, ſuſpenſionibus, derogationibus, aut aliis contrariis diſpoſitionibus, per quascumque literas, vel Conſtitutiones Apoſtolicas, ſeu Cancellariæ Apoſtolicæ regulas, etiam per Nos, & Succeſſores noſtros prædictos, etiam Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de prædictæ poteſtatis plenitudine, & conſiſtorialiter, necnon ſub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis Clauſulis, & pro tempore factis, comprehendi, ſed ſemper ab illis exceptas, necnon quoties illas revocari, vel limitari, aut ſuſpendi, ſeu eis derogari contigerit, toties in priſtinum ſtatum, etiam ſub data priori reſtitutas, & plenariè reintegratas, & de novo conceſſas eſſe, & cenſeri.

Sicque etiam per quoscumque Judices, Commiſſarios, & Delegatos, ac cauſarum Palatii Apoſtoli Auditores, & S.R.E. Cardinales, necnon quosvis alios Eccleſiarum Prælatos, ac Judices, tam Eccleſiaſticos, quàm ſeculares, ſublata eis, & eorum cuilibet quavis alter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & diffiniri debere; ſi ſecus ſuper his à quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane decernimus, & declaramus.

Non obſtantibus Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon ſtatutis, etiam juramento confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate aliqua roboratis; privilegiis quoque, indultis, & literis Appſtolicis, ſub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & inſolitis Clauſulis, necnon irritantibus, & aliis decretis, etiam Motu ſimili, ac aliàs quomodolibet conceſſis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, etiamſi de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, individua, & expreſſa, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quævis alia exquiſita forma, aut aliqua alia expreſſio habenda, ad hoc ſervanda foret, illorumque tenores, ac ſi de verbo ad verbum nihil penitùs omiſſo, & forma in eis tradita, obſervata inſerti forent, præſentibus pro expreſſis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſsè derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem, quòd præſentium copiis, ſive tranſumptis, etiam impreſſis, & manu alicujus Superioris dictorum Fratrum Reformatorum ſubſcriptis, plenaria ubique fides adhibeatur in judicio, & extra, ac ſi originaliter exhiberentur.

Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam noſtræ, &c. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum,

Datum Romæ apud ſanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ 1587. Idibus Octobris, Pontificatus noſtri anno 3.

Hujusmodi Conventuales Reformatos capucium, ſeu habitum ſimilem Capucinis deferre, ac Capucinos recipere prohibuit Gregorius XIV. Conſt. II. quæ incipit: *Beati*. 6. Julii 1591. imò neque recipere poſſunt alios quoscumque Fratres Minores Ordinis S. Franciſci, ut ex ſuperiùs inſerta Conſtitutione Sixti V. colligere eſt: licèt poſteà Conſtit. 99. quæ incipit: *Cum ſicuti*, 20. Octobris 1589. indulſerit, Fratres quosdam S. Franciſci Diſcalceatos, qui jam inſurrexerant, tranſire ad prædictos Reformatos Conventuales, imò ipſis univit, prout in eadem Conſtitutione videri poteſt.

Fratrum Minorum de Obſervantia Congregatio.

Congregatio Fratrum Minorum S. Franciſci de Obſervantia circa annum Domini 1388. maximè viguit temporibus Martini V. quam anteà inſtituerant, ſeu potiùs ex Conventuali reformatione inſtauraverant Frat. Gentilis de Spoleto, & Frater Paulus de Trincis; quæ Congregatio ſub ſtrictiori adhuc obſervantia fuit circa annum Domini 1398. ſtudio, & induſtria F. Joannis Aſtronconii, & F. Thomæ Florentini, hominum non minùs prudentia, quàm vitæ ſanctitate illuſtrium. Vixit hæc Conventualium Congregatio ad tempus ſub eodem Miniſtro Generali; Leo tamen X. Obſervantes à Conventualibus ſejunxit, & eorum Miniſtrum Generalem eligendum ad ſex annos voluit; ut habetur in Conſtit. 23. prædicti Pontificis, quæ incipit: *Ite & vos*, 4. Kalend. Maji 1517. ubi præſcribit etiam modum eligendi alios Prælatos hujus Ordinis de Obſervantia, quod etiam poſteà præſtitit Gregorius XIII. Conſtit. 13. quæ incipit: *Conſuevit*, 8. Septembris 1573. & Pius V. Conſt. 128. quæ incipit: *Paſtoralis*, 28. Maji 1575. voluit Fratres de Obſervantia proceſſionibus, & in omnibus aliis actibus publicis præcedere Fratribus Conventualibus, quod ante declaraverat Leo X. Conſt. 26. quæ incipit: *Licèt aliàs*, 6. Decembr. 1517. ubi etiam conceſſit hujusmodi de Obſervantia Fratribus, ut Crucem ſuam digniori loco deferrent; Item quascumque præcedentias, ſeu Paternitates illis conceſſas præter Conſtitutiones Ordinis, auctoritate Apoſtolica confirmatas revocavit Gregorius XV. Conſtit. 41. quæ incipit: *Paſtoralis*, 3. Februarii 1623. Eorum tamen Miniſter Generalis, ſicut in præteritum uſus eſt, ita in præſentiarum, uti poteſt titulo, & ſigillo, cum inſcriptione Miniſtri Generalis totius Ordinis Fratrum Minorum, ut contra Conventuales hujusmodi titulum reformati contendentes cenſuit S. Rituum Congregatio ſub die 22. Martii 1631. quod Decretum videre poteris *in* 1. *tom. diſp.* 25. *q.* 7. Poſſunt item Fratres de Obſervantia pretioſa paramenta, & clauſtra magnifica habere, prout declaravit Leo X. Conſt. 6. quæ incipit: *Merentur*, 2. Januarii 1514. Poſſunt componere, & tranſigere cum hæredibus teſtatorum ſuper legatis Ordini factis, ex Conſt. 15. Clementis VII. quæ incipit: *Nuper pro parte*, 25. Novembris 1525. ſicut ut poſſint eligere Syndicos, & Oeconomos pro colligendis legatis piis indulſit Paulus IV. Conſt. 1. quæ incipit: *Ex clementi*, 1. Julii 1555.

Mino-

Minorum ſtrictioris Obſervantiæ Congregatio.

Congregationem aliam Minorum S. Franciſci ſtrictioris Obſervantiæ, quam modò omnes communiter Congregationem Recollectorum, ſeu Diſcalceatorum Sancti Franciſci, & abſolutè Fratrum de Obſervantia Reformatorum appellant, approbavit, & confirmavit Clemens VII. ſequenti ſua Conſtitutione, videlicet:

CLEMENS EPISCOPUS
Servus Servorum Dei.
Ad perpetuam rei memoriam.

IN ſuprema militantis Eccleſiæ ſpecula, licèt immeriti, diſponente Domino, conſtituti, inter multiplices nobis ex debito Paſtoralis officii incumbentes curas, illa potiſſimum premimur, ut qui ſub voluntariæ paupertatis habitu militantes, in humilitatis ſpiritu devotum, & ſedulum Altiſſimo impendere ſatagunt famulatum, non ſolùm ad id ſublatis impedimentis intendant, verùm etiam id eo ardentiùs efficiant, quò majores ſibi viderint exhiberi commoditates. Et ex hoc fit, ut quæ anteà ex rationabilibus cauſis à Prædeceſſoribus noſtris ordinata videbantur, ea interdum reformemus, & in melius ordinemus, prout juxta temporum, & perſonarum qualitatem, in Domino conſpicimus ſalubriter expedire.

Sanè poſtquam fel. rec. Leo Papa X. Prædeceſſor noſter ex certis nunc expreſſis cauſis, voluerat, & declaraverat ſub nomine Reformatorum, ac purè, & ſimpliciter Regulam Beati Franciſci obſervantium, comprehendi omnes, & ſingulos Obſervantes, tam de familia, quàm Reformatos ſub Miniſtris, ac Fratris Amadei de Colletaneis, Clarenis de S. Evangelio, ſeu de Capucio, ac Diſcalceatos nuncupatos, aut alios ſimiles, quocumque alio nomie nuncuparentur, & Regulam Beati Franciſci hujusmodi purè, & ſimpliciter obſervarent; ex quibus omnibus unum corpus inſimul efficiens eosdem ad invicem perpetuò univerat, ita quòd deinceps, omiſſa diverſitate nominum prædictorum, Fratres Minores S. Franciſci Regularis Obſervantiæ, ſimul, vel disjunctivè nuncuparentur, & nuncupari poſſent, & deberent; omnesque, ut præfertur, unitos Generali, & Provincialibus Miniſtris, & Cuſtodibus dicti Ordinis, in quorum Provinciis, & Cuſtodiis reſpectivè morabantur, in omnibus, & per omnia ſecundùm Regulam eandem ſubjici deberent.

Cùm nonnulli ipſius Ordinis profeſſores, ſicut fideli relatione percepimus, Spiritu Sancto inflammati, ut Beati Franciſci alumni, & veri filii affectent Regulam ipſam Beati Franciſci purè, & plenè, juxta illius literam & Declarationes bonæ mem. Nicolai III. ac Clementis V. Pontificum Prædeceſſorum noſtorum firmiter obſervare; Nos, qui in ſinceris eorum conſcientiis delectamur, qui que ab ineunte ætate hujus Ordinis profeſſores, & Ordinem ipſum ſingularem geſſimus devotionis affectum, nunc autem ex communi cura paſtoralis regiminis, quàm immeriti ſuſtinemus, ad ipſos faciendos dulciùs, & gratioſis favoribus attentè proſequendos, tantò provocamur ardentiùs, quantò intenta mente frequentiùs cogitamus fructus uberes, ipſos ex Regulæ præfatæ arctiori obſervantia ipſi Religioni, & toti univerſitati Eccleſiæ ſperamus proventuros. Attendentes etiam, quòd in his, quæ animæ ſalutem reſpiciunt, ad vitandos gravantes remorſus pars ſecurior eſt tenenda. Igitur tam pia & ferventi Fratrum prædictorum intentione commoti ad peragendum diligentiùs, quod ab eisdem deſideratur, ſtudia noſtra duximus convertenda.

Habita igitur ſuper his cum venerabilibus Fratribus noſtris S. R. E. Cardinalibus, ac aliis de ipſo Ordine ad plenum informatis, matura deliberatione, de eorumdem Cardinalium unanimi conſilio, his noſtris in perpetuum valituris, ſtatuimus, & ordinamus, ac in virtute ſanctæ obedientiæ diſtrictiùs præcipiendo mandamus, quòd prædictis Fratribus, dictam ſtrictiorem obſervantiam deſiderantibus, per præfatos Generales, & Provinciales Miniſtros, cæterosque dicti Ordinis Prælatos, & quemlibet ipſorum, cui, vel quibus hæ noſtræ, vel earum tranſumpta, præſentatæ, vel præſentata fuerint, aſſignentur loca, quantum fieri poterit, contigua quatuor, vel quinque, juxta numerum Fratrum eorundem; & ſi in futurum plures Fratres voluerint ſe vitæ præcedentium conformare, & ab eis acceptati fuerint, nullus eos impedire poſſit, ſed Magiſter Provinciæ, cum Diffinitoribus in Provinciali Capitulo teneantur, alia loca, quantum poſſibile fuerit, contigua, prædictis eis aſſignare, & prioribus addere. Quæ quidem loca Fratres prædicti, expropriare poſſint ſuperfluis, ac pretioſis, & ea in utilia ac neceſſaria commutare, mediante Syndico à Nicolao III. Prædeceſſore ordinato. Et Generalis, ac Provinciales Miniſtri, & eorum Commiſſarii non poſſint impedire prædictos à dicta ſtrictiori oſervantia ipſius Regulæ juxta prædictas Declarationes Nicolai, & Clementis, nec à ſuo bono modo vivendi, quem inter ſe pro dicta arctiori Obſervantia ſervant, & quominus reperiatis, induantur, & quin nudis pedibus ambulent, ſed qui non poterint, portent calopodia; & cæteris conformentur.

Forma autem habitus, & capucii ſit in cæteris dictæ Obſervantiæ Fratribus conformis.

Volumus etiam, quòd Fratres recipiendi, ſeu veſtiendi per Fratres in dicta ſtrictiori Obſervantia viventes, examinentur juxta Regulam per Miniſtrum Provincialem, & ab ipſo cum conſilio ipſorum acceptentur. Nec poſſint quicunque dicti Ordinis Prælati ſine præfatorum Fratrum conſenſu ad loca prædicta mittere alios Fratres; nec prædictos ab ipſis amovere, niſi ipſi petierint. In Provincialibus verò Capitulis removeantur per Miniſtros Provinciales, & Diffinitores à locis prædictis, illi Fratres, quos Cuſtos, ut infrà eligendus cum conſenſu majoris partis vocalium dictorum locorum, duxerit amovendos.

Inſuper ſtatuimus, quòd prædicti Fratres in dicta ſtrictiori Obſervantia vivere volentes, habeant in ſingulis provinciis, ubi fuerint, Cuſtodem unum ex ipſis, quem ſibiipſi petierint à Miniſtro Provinciali, vel ab eo, qui præeſt Capitulo, ſimul cum Diffinitoribus confirmandum, & aſſignandum. Qui habeat abſolutam poteſtatem plenariè in hoc tantùm, ut Fratres prædictos viſiter, moneat, & corrigat, ac manuteneat in dicta ſtrictiori Obſervantia Regulæ, ordinationum, & gratiarum eis à Nobis, & Succeſſoribus noſtris pro tempore exiſtentibus Romanis Pontificibus, & prædictis Miniſtris Generalibus conceſſarum, & concedendarum in futurum, & in dicto ſuo bono modo vivendi. Nec propter hoc impediatur Miniſter Provincialis, quin viſitare poſſit eosdem, & corrigere delinquentes. Qui etiam Cuſtos ire poſſit ad Capitulum Generale, cum Miniſtro Provinciæ ad intimandum neceſſitates, & opportunitates dictorum Fratrum. Ordinamus etiam, quòd Cuſtos, Guardiani, & Diſcreti prædictorum locorum, vadant ad Capitula Provincialia, in quibus habeant vocem activam, & paſſivam, ſicut cæteri vocales. In quibus Capitulis Cuſtos prædictus præſentet Miniſtro Provinciali, & Diffinitoribus Fratres idoneos ad officium Guardianatus; ex quibus tantùm fiant Guardiani ſupradictorum locorum. Poſſit etiam idem Cuſtos infra annum cum conſenſu majoris partis Conventus ſinguli removere Guardianum ab ejus officio, & alium ſubſtituere, quem Miniſter Provincialis confirmet. Cuſtos verò à Fratribus prædictis eligi uſque ad triennium. Quo Cuſtode infra annum decedente Guardiani dictorum locorum alium, quem ſibi viderint expedire, petant à Miniſtro, vel ejus Commiſſario confirmari, & aſſignari;

quem Miniſter ipſe, ſive ejus Commiſſarius benignè confirmet, & aſſignet. Poſſit quoque dictus Cuſtos, ſi Fratribus eisdem expediens viſum fuerit, eſſe Guardianus unius dictorum locorum.

Si igitur Miniſtri Provinciales, vel eorum Commiſſarii his prædictis contravenerint, ſive alicui eorum, immediatè Fratres prædictorum locotum ſubjiciantur Miniſtro Generali: Et ſi, quod abſit, Miniſter Generalis prædictus eos impedire tentaverit, vel eis in præmiſſis, aut in aliquo præmiſſorum favere neglexerit, volumus præfatis Fratribus ad Apoſtolicam Sedem, & ad totius Ordinis Protectorem liberum patere recurſum; à quo, ſi quis eos impedire præſumpſerit, ſententiæ excommunicationis, quam ex nunc prout ex tunc ferimus, in his ſcriptis, illicò ſubjacere auctoritate Apoſtolica tenore præſentium ſtatuimus & promulgamus.

Quocircà moderno, & pro tempore exiſtenti Cameræ Apoſtolicæ Generali auditore, necnon univerſis Patriarchis, Archiepiſcopis, & Eccleſiarum Prælatis, ac quibuscunque in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutis, per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenùs ipſi, & eorum ſinguli præſentes noſtras literas, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte dictorum Fratrum ſupradictæ ſtrictioris obſervantiæ, ſeu alicujus eorum, ſuper hoc requiſiti fuerint, ſolemniter publicantes, eisque in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant eosdem omnibus, & ſingulis prædictis, pacificè frui, & gaudere. Non permittentes eos deſuper per quoscunque quavis auctoritate fungentes, quomodolibet indebitè moleſtari, vel quovis quæſito colore, vel ingenio diſtrictè, vel indiſtrictè perturbari, aut aliter quomodolibet inquietari. Contradictores quoslibet per cenſuras Eccleſiaſticas, & alia juris opportuna remedia appellatione poſtpoſita compeſcendo, invocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſecularis.

Non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, necnon ipſius Leonis X. & quorumcunque aliorum Prædeceſſorum noſtrorum literis, etiam Bulla aurea, Mari magno, vel aliis quibuſcunque, dictique Ordinis ſtatutis, Privilegiis, & indultis, etiam juramento confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, etiam in forma Brevis, etiam anno præſenti, vel ſub quibuscunque verborum formis, ſolemnitatibus, clauſulis, etiam inſolitis, & quantumcunque fortiſſimis dicto Ordini, vel quibuscunque Prælatis ejusdem conceſſis, vel concedendis in futurum, etiamſi tales forent, quòd pro illorum ſufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, & expreſſa, ac de verbo ad verbum, non autem per Clauſulas generales mentio habenda foret; quibus omnibus, illorumque omnium tenores, ac ſi de verbo ad verbum præſentibus insererentur, pro planè, & ſufficienter expreſſis habentes, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſsè derogamus, cæteriſque contrariis quibuscunque.

Cæterùm, quia difficile foret præſentes literas ad quælibet loca, ubi opus fuerit, deferri, volumus, & Apoſtolica auctoritate decernimus, quòd tranſumptis earumdem manu Notarii publici ſignatis, & alicujus Prælati Eccleſiaſtici ſigillo munitis, ea prorſus fides in judicio, & extra adhibeatur, quæ adhiberetur, ſi præſentes originales literæ exhiberentur, & oſtenderentur.

Nulli ergo omninò hominum, &c. Si quis, &c. Datum Romæ apud ſanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ 1552. 16. Kal. Decemb. Pontificatus noſtri anno 9.

Pro horum Fratrum ſtrictioris obſervantiæ feliciori gubernio, & progreſſu nonnullas ordinationes præſcripſit Gregor. XV. Conſtitut. 8. quæ incipit: *Onerosa*, 1. Septemb. 1621. Confirmavit, & innovavit Conſtitutiones Gregor. XIII. ſuper præfinitione habitus, & Clement. VIII. ſuper, & contra occupantes bona Fratrum ſtrictioris Obſervantiæ, & Pauli V. quomodo ſubſint Magiſtro Generali de Obſervantia, & Commiſſario Generali. De ipſo Ordine Reformatorum Urbanus VIII. Conſtit. 53. quæ incipit: *Romanus*, 7. Martii 1624.

Tertiariorum de Pœnitentia Congregatio.

Congregatio Fratrum Tertiariorum de Pœnitentia nuncupatorum ab ipſo Seraphico Patre S. Franciſco in oppido Canarii, quarto ab Aſſiſio milliario primùm inſtituta fuit; cùm enim primum Ordinem circa annum 1208 ut *ſuprà* diximus, inſtituerit, ſecundum Mulierum S. Claræ, ſeu Damiatarum anno 1212. ut *infrà*, dicemus, tertium deinde Ordinem in oppido prædicto circa annum 1221. erexit; & quia Tertius Ordo, Fratres hujus Ordinis Tertiarii appellantur; eos autem de Pœnitentia nuncupavit Seraphicus Inſtitutor, forſan, ut refert D. Bonaventura, quia ſicut pœnitentia eſt via communis ad cælum, ſic Ordo iſte cujuscunque ſtatus, & ſexus, Clericos & Laicos, virgines, viduas, & conjugatas amplectitur, neminem excludit, ut omnes hunc Ordinem ingredi, illumque profiteri poſſint. Hunc Ordinem ad communem vitæ Religioſæ normam profitendam tum viris, tum fœminis tria vota ſubſtantialia emittentibus conflatum florere jamdiu cœpiſſe refert Clemens VII. in ſua Conſtit. quæ incipit: *Ad uberes*, Idib. Martii 1526. & ut habetur *in Chronicis*, *p.* 3. *lib.* 1. *c.* 38. videtur, Fratres, & Sorores Tertii hujus Ordinis incepiſſe emittere vota ſubſtantialia. Habitabant primùm Fratres Tertiarii in propriis domibus, induti pannis vilibus, ac rudibus, ſed ſine capucio; poſteà ad quorumdam petitionem Nicolaus IV. ut refert Sylveſter *in Oceano*, *lib.* 4. *pag.* 259. eisdem capucium conceſſit, atque vitam inſimul gerere cœperunt, ac nova ædificare Monaſteria, & ea omnia, quæ Religionis veræ ſtatum concernunt, procurare. 7

Hunc Ordinem approbavit Nicolaus IV. ſupradictus in ſua Conſtitutione 2. edita anno 1289. ſequentis tenoris:

NICOLAUS EPISCOPUS 8
Servus Servorum Dei.

Dilectis filiis Fratribus, & dilectis in Chriſto filiabus Sororibus Ordinis Fratrum de Pœnitentia tam præſentibus, quàm futuris, Salutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

SUpra montem Catholicæ fidei, quam populis gentium, qui ambulabant in tenebris, diſcipulorum Chriſti ſincera devotio igne charitatis exæſtuans, verbo ſollicitæ prædicationis edocuit, quamque Romana tenet, & ſervat Eccleſia, ſolidum Chriſtianæ Religionis poſitum noſcitur fundamentum, nullis unquam concutiendum turbinibus, nullis quaſſandum fluctibus tempeſtatum. Hæc eſt, &c. Ideoque glorioſus Chriſti Confeſſor B. Franciſcus hujus Ordinis Inſtitutor, viam aſcendendi ad Dominum verbo pariter, & exemplo demonſtrans, ipſius ſinceritate fidei filios ſuos erudivit, eosque illam profiteri, conſtanter tenere, ſimiliter ac opere voluit adimplere, ut per ejus ſemitam ſalubriter incedentes, mererentur poſt vitæ præſentis ergaſtulum, æternæ beatitudinis effici poſſeſſores.

Deinde inſerendo Regulam per viginti capita diſtributam in ea præſcribit modum examinandi excipiendos ad Ordinem, formam acceptandi ad profeſſionem; item formam, & qualitatem habitus; & prohibet Fratribus ire ad inhoneſta ſpectacula, & convivia, præfinit abſtinentiam, & jejunium, quoties debeant Fratres confiteri, & communicare, inhibet iisdem deferre arma; præſcribit modum recitandi divinum Officium; Indicit item omnibus hujus Ordinis Fratribus, quod qui teſtari de jure poſſunt, intra tres menſes ab ingreſſu Religionis, ſuum faciant teſtamentum, in

omni-

omnibus, & inter omnia pacem commendat. Inhibet item ipſis jurare, ſicut & aliis quibuscunque præcipit, ne Fratres bujusmodi perturbent, ſeu eorum privilegiis derogent; Conſulit ipſis Fratribus quotidie, ſi fieri commodè poteſt, Miſſam audire, curam infirmorum Fratrum habere, exequiis eorumdem defunctorum intereſſe, à litigiis abſtinere. Determinat etiam tempus Miniſtrorum; contra delinquentes, & incorrigibiles pœnas ſtatuit, & executores ponit; Vult tamen in abſtinentiis, & jejuniis, ac aliis auſteritatibus, Ordinarios locorum, ſeu Viſitatorum cum Fratribus, & Sororibus univerſis ex cauſa legitima diſpenſare poſſe.

Cæterum in præmiſſis omnibus, ad quæ Fratres Ordinis non ex divinis præceptis, vel ſtatutis tenentur Eccleſiæ, nullum ipſorum ad mortalem culpam vult obligari, ſed impoſitam ſibi culpam pro transgreſſionis exceſſu, prompta humilitate recipere, & efficaciter ad impletionem ſtudere; & tandem ſanctionibus pœnalibus additis concludit Conſtitutionem ſub *Datum Reatæ 16. Kal. Septemb. Pontific. ſui anno 2.*

Hæc tamen Regula, quia omninò ſtatum conjugalem non excludebat, quod tamen prætendebant alii Religioſi, qui ſe huic Ordini addixerunt, ideò eam pro illis reformavit Leo X. Conſtitutione ſua 42. ſequentis tenoris:

LEO PAPA X.

Inter cætera noſtro regimini credita, ea potiſſimè nos ſollicitos reddunt, per quæ frænatis mundi, carniſque concupiſcentiis, primævæ pacis cælitus tranquillus ſtatus ad ſuam primævam reduci cognoſcitur originem. Dudum ſiquidem hujus gratia Nicolaus Papa IV. Prædeceſſor noſter, Tertiam Regulam B. Franciſci, quam de Pœnitentia appellavit, per quam almus Confeſſor homines utriusque ſexus fideles ſpiritu Dei plenus ſalvare contendebat, confirmavit, & approbavit. Verum quia temporis decurſu ſpirante illo Spiritu Sancto, non ſolùm viri conjugati, mundique hujus incolæ, pro quibus à B. Franciſco præfata Tertia Regula edita fuerat, verum etiam innumerarum Virginum choris tribus eſſentialibus, & à quibusdam etiam clauſuræ, noſtra auctoritate aſſumptæ, votis, conſtructiſque Monaſteriis quamplurimis, non ſine militantis Eccleſiæ fructu multiplici, & ædificatione, præfati tertii Ordinis jugo ſua colla ſubdiderunt. Et quoniam in dicta Tertia Regula, quædam maritis, accommoda, cælibi verò, virgineoque ſtatui ſub hujusmodi Tertia Regula Domino famulantibus nullatenùs decentia innectuntur, ob quod caſtorum animorum nitidi affectus ab ingreſſu dicti Ordinis nonnunquam avertuntur, nos juxta Domini voluntatem, pretioſum à vili ſeparantes, eandem Tertiam Regulam in modum, qui ſequitur, diſtinctam de novo confirmamus, & approbamus, ac vobis, & ſucceſſoribus veſtris ſervandam transmittimus.

Deinde inſerendo Regulam, in primo capite determinat, Novitios ad hunc Ordinem ſuſcipiendos debere eſſe Fideles, Catholicos, de hæreſi non ſuſpectos, obedientes Romanæ Eccleſiæ, matrimonio non ligatos, debitis expeditos, corpore ſanos, animo promptos, nulla vulgari infamia maculatos, & cum proximis reconciliatos; circa quæ omnia attendenda eſt Conſtitutio 71. Sixt. V. quæ incipit: *Cùm de.* 26. Novemb. 1587.

In ſecundo capite habetur, quid promittere debeant Fratres, & Sorores hujus Tertiæ Regulæ; In tertio præſcribitur Jejunium; In quarto præcipitur ſilentium, Confeſſio, & Communio, & determinantur horæ Canonicæ; In quinto deſcribitur Ordinatio Prælatorum, eorumque officium; In ſexto datur norma interiùs exteriusque conſervandi; In ſeptimo commendatur viſitatio, & cura infirmorum; In octavo determinatur Viſitatorum officium; In nono exequiæ defunctorum; In decimo ſtatuit Pontifex, omnia & ſingula in Regula contenta non obligare ad peccatum mortale, niſi ad hæc humano, vel divino jure aliàs aliquis Fratrum, vel Sororum eſſet obligatus; ubi etiam Fratres obligat ad tria vota eſſentialia, ad paupertatem, nihil habendo in ſpeciali, ad caſtitatem, quia poſt votum non poſſunt matrimonium contrahere, nec ſine transgreſſione vitiis carnis ſe immiſcere; & obedientiam quantum ad illa, ſine quibus non poteſt commodè fraternitatis iſta manuteneri. Item obligat ad ſervandam clauſuram illas, quæ ipſam ſervare voverint. Tandem concludit Conſtitutionem ſub

Datum Romæ, apud S. Petrum, ſub annulo Piſcatoris 20. Januarii 1521. Pontificatus ſui anno 8.

Habet hæc Congregatio Generalem ad triennium, quem licèt Pius V. Conſt. quæ incipit: *Ea eſt*, 5. Non. Julii 1568. extinxerit, ac univerſos Fratres, & ſorores Tertii Ordinis prædicti ſub gubernio Generalis, & Provincialium Miniſtrorum Ordinis S. Franciſci de Obſervantia conſtituerit; Sixtus tamen V. in ſua Conſtit. quæ incipit: *Romani*, 29. Martii 1586. ad priſtinum uſum creandi Generalem per triennium Ordinem reſtituit; voluit tamen hunc Generalem electum intra duos menſes à Generali de Obſervantia confirmationem petere; Eidem Generali Greg. XV. facultatem conceſſit Confraternitates Cordigerorum erigendi, & inſtitutas Archiconfraternitati Eccleſiæ S. Franciſci Fratrum Minorum Aſſiſien. aggregandi in domorum, & locorum Regularium Tertii Ordinis Eccleſiis, ubi Minorum Conventualium, ac de Obſervantia Domus ſeu Conventus non exiſtant, ut habetur in ejus Conſtit. quæ incipit: *Alias*, ſub die 27. Junii 1622.

Habet hæc Congregatio, ut refert Marulus *loco citato*, quamplura, ac diverſa privilegia, gratias, & indulta ſibi à Summis Pontificibus Eugenio IV. Nicolao V. Paulo II. Sixto IV. & Julio II. conceſſa. Habitant Fratres hujus Ordinis Romæ ad SS. Coſmam & Damianum in foro Boario.

Tertiariorum Reformatorum Congregatio in Gallia.

Congregatio Tertiariorum Reformatorum cœpit in Gallia anno Domini 1595. iam extincta ferè memoria obſervantiæ Regularis Tertii Ordinis ob Hæreticorum pravitatem, & bella civilia inibi quammaximè vigentia, R.P. Vincentius Muſſart, Pariſienſis, Prædicator Regius, ſpectatæ probitatis vir, unà cum germano ſuo Franciſco accitis aliis Religioſis, ac piis viris reformationi hujusmodi auctoritate Clementis VIII. ita ſtrenuè operam dedit, quòd uſque ad hodiernam diem quamplura antiqua Cœnobia reſtauraverit, ac nova in diverſis Galliæ provinciis erexit, ſicut etiam fecit in Burgundia, Lotharingia, & aliis locis, in quibus etiam ſub ſuo regimine diverſa Monialium Monaſteria habent ſub eodem inſtituto, & Regula degentium. 8

Gaudent multis privilegiis ſibi per diverſos Summos Pontifices conceſſis, & præcipuè per Paulum V. Conſt. quæ incipit: *Quæ pro augenda*, 14. Martii, 1513. Fratres hujus reformationis aſſiduè vacant Prædicationibus, conferentiis, & controverſiis componendis, confeſſionibus infirmorum, ac viſitationibus, ac cæteris pietatis officiis. Habitant Romæ ad S. Mariam Gratiarum, & Miraculorum prope S. Mariam de Populo.

Capucinorum Fratrum Congregatio.

Congregatio Fratrum Capucinorum ſic dicta à capucio oblongo, quod deferunt Fratres hujus Ordinis ſub Regula Seraphici Patris Franciſci; initium ſumpſit à quibusdam Fratribus Minoribus de Obſervantia, circa annum Domini 1525. temporibus Clementis VIII. & Caroli V. Imperatoris. Hujus novæ Congregationis, ſeu reformati Ordinis excitator fuit Matthæus Baſcius, Regularis Obſervantiæ Pater, ſingularis, ac præcipuæ ſancti- 9

ſtitatis vir, qui in Monaſterio Montis Realis in Calabria ſe totum ad priſtinum ſtatum, & veſtitum temporibus Seraphici Franciſci geſtari ſolitum, ut ab hujus Ordinis, & inſtituti Patribus prætenditur, dedit. Cujus exemplum imitati multi, inter quos Ludovicus è Foſſumbruno, viliſſimas veſtes induerunt, &, ut dixi, capucium in forma pyramidali geſtantes, ſe à Fratribus de Obſervantia ſejunxerunt: & eorum Congregationem Clemens VII. approbavit ſequenti Conſtit. 21. ſecundùm formam, quæ hîc ponitur:

CLEMENS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei.

Dilectis filiis Ludovico, & Raphaeli de Foroſempronien. Ordinis Fratrum Minorum profeſſoribus ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Religionis zelus, vitæ ac morum honeſtas, aliaque laudabilia probitatis, ac virtutum merita, ſuper quibus apud nos fide digno commendantur teſtimonio, Nos inducunt, ut votis veſtris, præſertim quæ animarum ſalutem, & religionis propagationem reſpiciunt, quantum cum Deo poſſumus, favorabiliter annuamus. Sane pro parte veſtra Nobis nuper exhibita petitio continebat, quòd vos olim fervore ſerviendo Altiſſimo ducti, Ordinem Fratrum Minorum de Obſervantia nuncupatorum ingreſſi, in eo profeſſionem emiſſi, per certum tempus permanſiſtis, & deinde de licentia veſtri tunc Superioris, juxta formam literarum Apoſtolicarum ſuper unione, & concordia inter prædictos, & Conventuales nuncupatos Fratres dicti Ordinis edita confectarum, ad ipſorum Fratrum Conventualium conſortium vos tranſtuliſtis, & tunc à Magiſtro Provinciali provinciæ Marchiæ dictorum Fratrum Conventualium benignè recepti, ac aliorum Fratrum Conventualium ejuſdem Provinciæ numero, & conſortio aggregati fuiſtis. Et deinde vobis deſiderantibus pro animarum veſtrarum ſalute, ac Dei gloria, Eremiticam vitam deducere, &, quantum humana patitur fragilitas, Regulam Beati Franciſci obſervare; dictus Magiſter Provincialis licentiam ad Romanam Curiam accedendi, & à Nobis, ac Sede Apoſtolica quæcumque ad animarum veſtrarum ſalutem, ac Dei gloriam opportuna vobis viderentur petendi, & impetrandi conceſſit. Ac etiam dilectus filius noſter Andreas tituli S. Priſcæ Presbyter Cardinalis, dicti Ordinis Protector, vobis ut ſimilem impetrationem faceret, ita tamen quòd unus ex conſortio veſtro omnium veſtrûm nomine Magiſtro Provinciali, ſeu Capitulo Provinciæ dictorum Fratrum Conventualium, in qua habitaretis, ſingulis annis ſe præſentare in ſignum ſubjectionis teneretur, & ipſe Magiſter (ſi ſibi videretur,) ſemel in anno, & non ultra nos viſitare, & ſi inveneris vos Regulam prædictam non obſervare, ad eam pleniùs obſervandam vos admonere, ac debitis modis compellere poſſet, præter hæc autem, ne vos de loco ad locum transferre, nec aliquid aliud vobis injungere, aut à vobis exigere valeret, ſed potiùs vos tueri teneretur, ut in pace poſſetis Altiſſimo in divinis famulari, prout in literis patentibus eorundem Cardinalis Protectoris, & Magiſtri Provincialis deſuper confectis pleniùs dicitur contineri. Quare pro parte veſtra fuit humiliter ſupplicatum, ut vobis vitam Eremiticam hujusmodi ducendi facultatem concedere, aliasque in præmiſſis opportunè providere de benignitate Apoſtolica dignaremur; Nos igitur, qui ſalutem cupimus animarum, veſtrum quemlibet à quibusvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliisque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis à jure, vel ab homine, &c. ad effectum præſentium duntaxat conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutum fore cenſentes, ac literas prædictas, & in eis contenta quæcumque præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, hujusmodi ſupplicationibus inclinati, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium vobis, ut ſecundùm Regulam prædictam vitam Eremiticam ducere, & habitum cum capucio quadrato geſtare, necnon omnes, tam Clericos ſeculares, & Presbyteros, quàm Laicos ad veſtrum conſortium recipere, ac tam illi, quàm vos barbam deferre, & ad Eremitoria, ſeu loca quæcumque cum conſenſu dominorum eorundem locorum vos conferre, & in eis habitare, vitamque auſteram, & Eremiticam inibi agere, & in quibuscumque locis mendicare, necnon omnibus, & ſingulis privilegiis, indultis, & gratiis Ordinis Fratrum Minorum hujusmodi, ac Eremo Camaldulenſi B. Romualdi, illiusque Eremitis in genere, vel in ſpecie, hactenus conceſſis, & impoſterum concedendis, & quibus ipſi quomodolibet utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere poterunt in futurum, vos quoque æquè principaliter, ſicut ipſi uti, potiri, & gaudere libere, & licitè valeatis, plenam, & liberam licentiam, & facultatem concedimus. Et nihilominùs univerſis, & ſingulis Archiepiſcopis, Epiſcopis, & Abbatibus, aliisque in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutis perſonis, necnon Canonicis Metropolitanarum, vel aliarum Cathedralium Eccleſiarum, ipſorumque Archiepiſcoporum, & Abbatum Vicariis in ſpiritualibus generalibus diſcretioni veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenùs eorum quilibet per ſe, vel alios, ſeu alii vobis, & veſtrûm cuilibet in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtat, & faciat, vos, & veſtrûm quemlibet præmiſſis omnibus, & ſingulis pacificè frui, & gaudere; nec permittat veſtrûm quemlibet contra tenorem præſentium modo aliquo moleſtari impediri, aut inquietari. Contradictores quoslibet, & rebelles, etiam per quoscumque, de quibus ſibi placuerit, cenſuras, & pœnas, & alia in eis remedia, appellatione poſtpoſita, compeſcendo, invocato ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſecularis. Non obſtantibus fel. rec. Bonif. Papæ VIII. etiam de una, &c. Nulli ergo, &c. Datum Viterbii, an. Incar. Dom. 1528. 5. Non. Jul. Pont. noſt. an. 5.

Hanc eandem Congregationem confirmavit iterum Paulus III. declarando, quæ ſint munera, quæ ſpectant ad eorum Vicarium Generalem, ac alios Officiales prædicti Ordines. Et Sixtus V. excommunicat Superiores Capucinorum admittentes Fratres Minores de Obſervantia ad ſuam Congregationem, ut habetur in eis Conſt. 20. quæ incipit: *Pro ea*, 28. Januarii 1586. Item Gregorius XV. confirmat, & innovat Conſtitutiones Greg. XIII. & Greg. XIV. ſuper prohibitione delationis habitus Capucinorum, vel etiam conſimilis per alios Regulares, atque præcipit Ordinariis locorum regnorum Hiſpaniæ, Franciæ, aliorumque regnorum, & provinciarum Italiæ, ne quibusvis Religioſis, cujuscumque Ordinis, Societatis, & inſtituti Regularibus, ſub quovis prætextu impoſterum, nomen, vel habitum ipſorum Capucinorum Fratrum ſibi vendicare; vel uſurpare permittant, ſed ipſas redditas Conſtitutiones per Eccleſiaſticas cenſuras, & pœnas obſervare faciant: ita expreſsè cavetur in ejusdem Pontificis Conſtit. 15. quæ incipit: *Ex injuncto*, 9. Decembr. 1621. & noviſſimè Urbanus VIII. confirmando Conſtitutionem Pauli V. 54. in ordine, quæ incipit: *Eccleſia*, 15 Octobris 1608. declarat Fratres Capucinos eſſe verè, & propriè Fratres Minores Ordinis S. Franciſci, ac ex illius vera, & nunquam interrupta linea deſcendere, & ſub illius Regula militare, ac militaſſe, ut colligitur ex Bullario Cherubini *tom* 4. *conſt*. 68. prædicti Pontificis, quæ incipit: *Salvatoris*, 28. Junii 1627. & Conſtit. 91. quæ incipit: *Injuncti*, 9. Auguſti 1628. prohibet Fratribus Capucinis idem Pontifex, ne ad laxiorem Religionem, ſeu Congregationem tranſeant abſque licentia, & indulto Sedis Apoſtolicæ, ex eadem tamen Conſtitutione poſſunt iidem Fratres Capucini tranſire, de licentia in ſcriptis habita à Miniſtro Generali, ad Congregationem Carthuſianorum.

Item

Item hujus Ordinis Religioſi facultatem habent erigendi Crucem propriam in publicis proceſſionibus, juxta formam Conſt. Greg. XIII. quæ incipit: *Expoſcit paſtoralis officii*, 15. Julii 1583. ut habetur ex Conſt. Pauli V. *tom. 4. Bullar.* Conſt. 9. quæ incipit: *Paſtoralis*, 12. Octobr. 16117. ſed ſacra Rituum Congreg. 20. Julii 1621. declaravit, erectionem Crucis Capucinorum fuiſſe conceſſam in iis tantum locis, in quibus jam ſub propria Cruce, ſeu in proprio loco ſub Cruce Cleri in proceſſionibus ante prædictam conceſſionem incedebant, eumdem locum retinere debere. Habent Indultum celebrandi Officium de S. Conrado Tertii Ordinis S. Franciſci. Romæ habitabant ad S. Bonaventuram, nunc vero in Monaſterio novo in platea Sfortiarum.

Monialium S. Claræ Congregatio.

Monialium S. Claræ Ordinis S. Franciſci Congregatio ab eodem S. Patre inſtituta fuit circa annum Domini 1212. quarum Regulam approbavit Innocent. IV. anno Domini 1253. ut patet ex infra poſita Conſtit. ejuſdem Pontif. ſequentis tenoris.

INNOCENTIUS EPISCOPUS
Servus Servorum Dei:

Dilectis in Chriſto filiabus S. Claræ Abbatiſſæ, aliisque Sororibus Monaſterii S. Damiani Aſſiſinatis, ſalutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

SOlet annuere Sedes Apoſtolica piis votis, & honeſtis petentium precibus favorem benevolum impartiri. Ex parte ſiquidem veſtra Nobis extitit humiliter ſupplicatum, ut vitæ formulam, juxta quam communiter in ſpirituum unitate, ac voto altiſſimæ paupertatis vivere deberetis, vobis à B. Franciſco traditam, & à vobis ſponte ſuſceptam, Venerab. Frater Hoſtienſis, & Velletrenſis Epiſcopus duxerit approbandam, ſecundum quod in ipſius Epiſcopi literis plenius continetur, Nos curaremus Apoſtolico munimine roborare. Devotionis igitur veſtræ precibus inclinati, quod ab eodem Epiſcopo ſuper hoc factum eſt, & ratum habentes, & gratum, illud auctoritate Apoſtolica confirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus, tenorem literarum ipſarum de verbo ad verbum inſeri facientes, qui talis eſt:

Raynaldus miſeratione divina Hoſtienſis, & Velletrenſis Epiſcopus, Chariſſimæ ſibi in Chriſto Matri, & filiæ Dominæ Claræ, Abbatiſſæ S. Damiani Aſſiſinatis, ejusque Sororibus, tam præſentibus, quam futuris, ſalutem, & benedictionem paternam.

Quia vos dilectæ in Chriſto filiæ mundi pompas, & delitias contempſiſtis, & ipſius Chriſti, ejuſque ſanctiſſimæ Matris ſequentes veſtigia, elegiſtis habitare, incluſæ corpore, & in paupertate ſumma deſervire, ut mente libera poſſitis Domino famulari, Nos veſtrum ſanctum propoſitum in Domino commendantes, votis veſtris, & ſanctis deſideriis libenter volumus affectu paterno favorem benevolum impartiri. Eapropter veſtris piis precibus inclinati, formam vivendi, ac modum ſanctæ unitatis, ac altiſſimæ paupertatis, quam vobis B. Pater Franciſcus verbo, & ſcripto tradidit obſervandam, præſentibus annotatam, auctoritate Domini Papæ, & mea vobis, & omnibus in veſtro Monaſterio ſuccedentibus, in perpetuum confirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus.

Poſteà inſerendo Regulam in *primo capite* determinatur, unamquamque Monialem debere promittere obedientiam B. Franciſco, ac ſucceſſoribus ejus, ſicut & Abbatiſſis pro tempore exiſtentibus. In 2. *cap.* explicatur, quomodo faciendum ſit examen circa Moniales recipiendas ad Ordinem, & profeſſionem; & requiſita in Moniali ibidem determinantur. In 3. *c.* ſtatuitur, quod Moniales idoneæ recitent Officium juxta formam Fratrum Minorum S. Franciſci: Quæ vero literas neſciunt, pro Matutino dicant 24. *Pater noſter*, pro Laudibus 5. *Pater noſter*, pro qualibet alia Hora Canonica 7. *Pater noſter*. Sorores literatæ teneantur dicere Officium Defunctorum ſuis temporibus, quæ vero neſciunt literas, dicant 7. *Pater*, pro Veſperis, & pro Matutino 12. addito verſiculo, *Requiem æternam*. Ibidem intimatur continuum jejunium, tempus confitendi, & communicandi. In 4 *cap.* agitur de Electione Abbatiſſæ, de ejuſdem diſpoſitione. De conditionibus in ea requiſitis, ac de ejuſdem munere, de Capituli convocatione, & de conſiliariis? In quibus omnibus attendenda, & obſervanda ſunt ſtatuta Concil. Trident. *ſeſſ.* 25. *cap.* 6. *& ſeqq.* & quoad jejunium attendenda eſt declaratio Eugenii IV. 28. quæ incipit: *Ordinis* 5. Febr. 1447. & quoad officium mortuorum obſervanda eſt Conſtitutio Leonis X. quæ incipit: *Cum ſicut*. 29. Maji 1515. In 5. *cap.* præſcribitur, & mandatur ſilentium, modus accedendi ad crates. In 6. *cap.* prohibentur bona ſtabilia, & commendatur paupertas. In 7. *cap.* obligantur Moniales incumbere operibus temporalibus, & quod ex ſuo labore recipiunt, conſignare debent in capitulo Abbatiſſæ. In 8. *cap.* inhibetur Monialibus, nullo modo munera dare, & quid proprium apud ſe retinere, & circa largitionem munerum attendenda eſt Conſtitutio Clem. VIII. quæ incipit: *Religioſæ*, 19. Julii 1594. In 9. *cap.* determinantur pœnitentiæ per Abbatiſſam Monialibus alicujus culpæ reis injungendæ. In 10. *cap.* præcipitur eiſdem, obedientiam, & honorem Abbatiſſæ præſtari debere. In 11. declaratur, qualis debeat eſſe Oſtiaria Monaſterii, & quoad hoc videnda eſt Conſtitutio Gregor. XIII. quæ incipit: *Deo*, 30. Decembr. 1572. In 12. *cap.* determinatur Viſitatorem Monialium debere eſſe de Ordine Fratrum Minorum, ſicut & Capellanum: Protector autem determinatur idem S R. E. Cardinalis, qui eſt Protector Fratrum Minorum. Tandem appoſitis communibus ſanctionibus pœnalibus concludit Conſtitutionem ſub

Datum Aſſiſii 5. Idus Auguſti, Pontificatus ſui anno 11.

Hanc Regulam mitigavit Urbanus IV. in ſua Conſtitut. 7. quæ incipit: *Beata* 15. Kal. Novembr. 1263. ubi hunc Ordinem Sororum à B. Franciſco inſtitutum Ordinem S. Claræ nuncupari juſſit. Aliqua dubia dictæ Regulæ declaravit Eugenius IV. ſua Conſtit. *ſuprà* relata. Nonnulla etiam declaravit Leo X. Conſtit. 9. cit. *Cum ſicut*, & Pius IV. Conſtit. 103. quæ incipit: *Sedes*. Huic Ordini privilegium exemptionis à juriſdictione Ordinariorum, ſolutioneque contributionum ſpecialiter conceſſit Eugenius IV. Conſtit. quæ incipit: *Licet Romanus*, Id Aug. 1439. & aliud de non ædificandis Monaſteriis novis prope Monaſteria harum Monialium dedit Julius II. Conſtit. 21. quæ incipit: *Exponit*, 21. Maji 1509. Onuſque celebrandi Miſſas ex piis teſtatorum diſpoſitionibus eis injunctum, certo modo relaxavit Clemens VIII. Conſtit. 105. incipit: *Ex debito*, 8 Novembris 1603.

Beatam Claram hujus Ordinis primam Abbatiſſam canonizavit Alexand. IV. ut habetur in Conſt. 3. prædicti Pontif. quæ incipit: *Clara*

Tertiariorum Fratrum & Sororum S. Claræ Congregatio.

Sub hac Regula S. Patris Franciſci militant etiam Fratres Tertiarii, & Sorores Tertiariæ, in propriis domibus degentes, & quoad hos nihil aliud referam, niſi 11
quod Urbanus VIII. ſtatuit hujuſmodi Tertiarios Fratrum Minorum de Obſervantia S. Franciſci incedere debere calceatos, habitu genua non excedente, ſine Capucio, & ſine Capparone, cum bireto, ſeu galero,

ut dignoſcantur tales Fratres non eſſe, ita Conſtit. 49. quæ incipit: *In ſupremo.* 20. Novemb. 1625.

De Ordine S. Franciſci agunt omnes Scriptores, qui de Hiſtoria, & Origine Religionum tractat, & Sylveſter Marulus *in Oceano Relig. lib.* 4. *pag.* 251. congerit catalogum Monaſteriorum ſub Regula S. Franciſci degentium, in quibus Regulam Seraphici Patris Franciſci, innumerabiles ferè ſancti homines profeſſi ſunt. Numerum Scriptorum hujus Ordinis vide apud eundem *loc. cit. pag.* 253. ubi enumerantur Summi Pontifices, S.R.E. Cardinales, Archiepiſcopi, Epiſcopi, ac alii ex hoc Ordine Eccleſiaſticis dignitatibus inſigniti.

Ex profeſſo Chronicam S. Franciſci Frater Don Marius Ulliſſiponenſis, Antonius Dala, Ludovicus Rubo-ledo, Bernardinus de Beſſa. Petrus Rodulphus, & Franciſcus Gonzaga, ac noviſſime Frater Ludovicus Waddingus Hybernus *in annalibus hujus Ordinis.*

De Conventualibus autem in ſpecie tractat Rodolphus *in Hiſt. Seraph. Relig. lib.* 2. Suar. *tom.* 4. *de Relig. tract.* 9. *lib.* 2. *cap.* 7. Miranda *tom.* 1. *q.* 12. *art.* 1. *concl.* 4. Hieronymus Roder. *in compend. qq. regul. reſol.* 123. *num.* 30. Barboſa *de jure Eccleſ. lib.* 1. *cap.* 41. *n.* 175.

De obſervationibus agit Suar. *loco cit. num.* 6. Roder. *loco cit. num.* 31. & alii. De Fratribus Tertii Ordinis S. Franciſci agunt B. Joannes de Capiſtrano *in defenſor. Tertii Ord. B. Franciſci.* Dionyſ. Carthuſ. *in Tertiam S. Franciſci Regulam*, Bernardinus de Buſto *de imitatione Chriſti per aſſumptionem ſtatus Tertii Ordinis de Pœnitentia.* Hieronymus Roder. *in compend. qq. Regul. reſol.* 136. & fuſe Rev. Pater Antonius de Sillis *in libro cui titulus eſt, Studia, Originem, provectum, atque complementum Tertii Ordinis de pœnitentia S. Franciſci concernentia.* Sylveſter Marulus *in Oceano lib.* 4. *pag.* 259. ubi inter Sanctos, & Beatos dicti Ordinis enumerat S. Ludovicum Galliarum Regem.

De Ordine, & Congregatione Capucinorum agunt Joſephus Zarlinus *de Orig. Capuc.* Paulus Motigia *de Orig. Relig. lib.* 1. *cap.* 52. Suar. *loco cit.* Hieronym. Roder. *loco cit. num.* 32. Sylveſter Marul. *in Ocean. Relig. lib.* 5. *pag.* 375. ubi aſſerit, eodem modo, & iiſdem ferè inſpirationibus D. Franciſcum Regulam conſcripſiſſe, & Fratrem Matthæum Ordinis Capucinorum inſtitutorem ad eandem Regulam imitandam, ac Fratres ſecundum ipſam reformandos, ſe totum contuliſſe, & alia de hujus Ordinis, & congregationibus quam ſuſiſſime refert.

Conceptionis B. Mariæ Virginis Equitum Ordo ſub Regula S. Franciſci.

12 Conceptionis B. Mariæ Virginis Immaculatæ Equeſtris Militia ſub Regula S. Franciſci inſtituta fuit, & approbata ab Urbano VIII. Pontifice Maximo, de qua utpote nova, nihil aliud referam, quam inſerendo hic Bullam erectionis hujus Militiæ, ex qua omnia, quæ ad Ordinem hunc ſpectant, clare videre poteris.

URBANUS EPISCOPUS

13 Servus Servorum Dei:

Ad perpetuam rei memoriam.

IMperſcrutabilis divinorum judiciorum altitudo ſtatim atque humilitatem noſtram ad Pontificiæ dignitis culmen, nullo licet meritorum ſuffragio, evexit, inter multiplices, graviſſimaſque Apoſtolatus noſtri curas, ad Militares Ordines, qui anteactis temporibus maximo Chriſtianæ Reipublicæ bono inſtituti, in Catholica re firmanda, varia terra, marique diſcrimina ſubeuntes, glorioſe deſudant, peculiari ſollicitudinis ſtudio mentis noſtræ aciem jure optimo convertimus. Quemadmodum enim ſpiritualibus Evangelicæ juſtitiæ armis inviſibiles militantis Eccleſiæ hoſtes felici certamine profligantur, ita adverſus perditas gentes, quæ ſuperno fidei lumine deſtitutæ, Chriſtianoque nomini infenſæ, eidem Eccleſiæ perniciem afferre moliuntur, viſibilium armorum uſu Orthodoxa Religio opportunè propugnatur. Quamobrem inæſtimabili gaudio perfundimur, cum Principes viri, vel ad veteres eoſdem Ordines amplificandos, vel ad novos Apoſtolica auctoritate inſtituendos, animos generoſe convertunt. Verum præcipuè in Domino oblectamur, dum inſtitutionem unius Militaris Religionis ſub invocatione Conceptionis Deiparæ Virginis Immaculatæ meditantur, quam Chriſti fideles omnes propriam apud unigenitum filium ſuum nacti ſunt Advocatam, utpote quæ Mater gratiæ, & pietatis, pro humani generis ſalute ſedula oratrix, & apud Regem, quem genuit, ſemper intercedat: ſperantes, hujuſmodi inſtitutionem ejuſdem Virginis Cœlorum Reginæ interceſſione præfatæ Chriſtianæ Reipublicæ uberrimos fructus allaturam, præterquam quod hoc pacto Eccleſia ipſa circumamicta varietate, cœleſtis ejus ſponſi jucundiorem ſe præbet obtutui ac terribilis ut caſtrorum acies ordinata, diſſipat gentes, quæ bella volunt, divinoque ſuffulta præſidio, nunquam adverſus ſe portas Inferi prævalituras oſtendit. Hinc vero fit, ut eorum, qui ſaluberrimum hujuſmodi opus ſedulò promovere ſtudent, & porrectas Nobis preces pronis auribus excipiamus, & pie conceptis votis, Pontificiæ benignitatis memores, quantum in Domino poſſumus, annuamus. Exhibita ſiquidem Nobis nuper pro parte dilectorum filiorum, nobilium virorum Ferdinandi Mantuæ, & Caroli Nivernenſium Ducum, & Adolphi Comitis ab Althanſpemio continebat, quod nuper ipſe Ferdinandus, & Carolus Duces, & Adolphus Comes, animos ad cœleſtia erigentes, probeque cognoſcentes, nihil Chriſtiano Principi convenientius eſſe poſſe, quam ad Dei optimi maximi bonorum omnium largitoris, cultum promovendum, fidem Catholicam propagandam, Chriſtianorum omniũ defenſionem, orthodoxæ fidei hoſtium depreſſionem, cogitationes, operaſque ſuas convertere, Spiritu Sancto inſpirante, unius Militiæ Chriſtianæ inſtitutionem, in qua omnium nationum, qui Chriſtiano nomine cenſentur nobiles, & ingenuè nati viri, pro fide Catholica, & adverſus illius hoſtes terra, marique, exigente occaſione, certaturi recipiantur, meditati ſunt. Cumque (ſicut eorum petitio ſubjungebat) multi jam ex variis nationibus Catholici hoc inſtitutum amplecti, talique Militiæ ſe adſcribere ſummopere deſiderent; ſperandumque ſit, eam, (ſi Sedis Apoſtolicæ auctoritate inſtituatur) Reipublicæ Chriſtianæ non ornamento tantum, ſed etiam adjumento futuram. Quare idem Ferdinandus, & Carolus Duces, & Adolphus Comes, deſiderantes, pium hoc, & laudabile opus, auſpiciis noſtris ad effectum perduci, Nobis humiliter ſupplicari fecerunt, quatenus in præmiſſis opportune providere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur, qui divini cultus augmentum, fideique Catholicæ propagationem ubique vigere ſinceris deſideramus affectibus, eoſdem Ferdinandum, & Carolum Duces, ac Adolphum Comitem, in tam laudabili Militiæ Chriſtianæ promovendæ propoſito confoventes, ipſoſque, & eorum ſingulos à quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis à jure, vel ab homine, quavis occaſione, vel culpa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium duntaxat conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutos fore cenſentes, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, unam Militiam Chriſtianam nuncupandam, ſub titulo Conceptionis Beatæ Mariæ Virginis immaculatæ, quam Ferdinandus, & Carolus Duces, ac Adolphus Comes præfati ſemper habuerunt, & habent apud miſericordem Filium ſuum Advocatam, ac ſub Regula Sancti Franciſci,

Franciſci, necnon ſub protectione SS. Michaelis Archangeli, & Baſilii, pro uno Magiſtro, qui Magnus nuncupatur, & ipſius Militiæ caput, & Superior exiſtat; cujuſque Sedes, & Conventus in loco apto, & commodo ei aſſignando, ſit: & qui in ipſius Militiæ Capitulo eligi, & infra tres menſes à die ſuæ electionis computandos, illius confirmationem à Sede Apoſtolica, à qua confirmari, vel infirmari debeat, prout ordo exegerit rationis, impetrare teneatur. Necnon Militum ac Miniſtrorum numero eidem Magiſtro beneviſo. Qui Magiſter, & Miles habitum ipſius Militiæ geſtare, & quilibet pro ſua receptione, ſeu admiſſione, ſeu (ut dicitur) paſſagio, ducenta ſcuta aurea, ad rationem duodecim juliorum pro quolibet ſcuto, hujuſmodi Conventui, ſeu illius theſauro, vel communi ærario ſolvere, & Novitiatum, ſeu probationem in aliqua dictæ Militiæ hujuſmodi, ſeu ab eo ad id deputando, aſſignanda, facere. Et poſtea caſtitatis conjugalis, ac paupertatis, juxta ſtatuta, ſeu ſtabilimenta dictæ Militiæ, ac obedientiæ vota, & profeſſionem fidei, ac juramentum fidelitatis, Sedi Apoſtolicæ, & Romano Pontifici pro tempore exiſtenti præſtandæ, emittere. Et quotieſcunque eis præcipietur, aut occaſio, vel neceſſitas poſtulaverit, terra, marique contra infideles, ac S.R.E. ac fidei Catholicæ hoſtes militare teneantur. Et ad habitum, ſeu Crucem, ac profeſſionem dictæ Militiæ, nobiles, & ingenue nati viri, etiam qui cum unica, vel ea defuncta, cum altera tantum muliere virgine, vel etiam vidua conjugati ſint, vel fuerint, & non alias, aliqua diſpenſatione Apoſtolica admittantur: ſeu ipſi Milites non conjogati etiam dicta profeſſione emiſſa, matrimonium cum unica, vel ea mortua cum altera tantùm virgine, vel vidua, abſque ſimili diſpenſatione contrahere poſſint. Cum menſa Magiſtrali, officiis, juribus, juriſdictionibus, & inſignibus conſuetis, ad inſtar aliarum hujuſmodi Militiarum, ubivis inſtitutarum, ſine tamen alicujus præjudicio, Apoſtolica auctoritate tenore præſentium perpetuo erigimus, & inſtituimus: illique ſic erectæ, & inſtitutæ, pro ejus dote omnes, & quaſcunque pecuniarum quantitates ex receptione, ſeu admiſſione, vel paſſagio cujuslibet Militis, provenientes; ita ut illæ in alios quam dictæ dotis uſus, donec aliter à Sede Apoſtolica mandatum fuerit, converti nequeant: necnon alia bona, non tamen Eccleſiaſtica, ſed merè laicalia, ei à quibusvis, quandocunque, & quomodocunque pro tempore aſſignanda, eroganda, & elargienda: ſalva ſemper Conſtitutione fel. recor. Clementis Papæ VIII. prædeceſſoris noſtri, quæ incipit: *Romanum decet Pontificem*, ſub Dat. Romæ, apud Sanctum Petrum, pridie Nonas Julii, Pontificatus ſui anno 10. ex nunc, prout ex tunc, & è contra, poſtquam aſſignata, erogata, & elargita fuerint, etiam perpetuo applicamus, & appropriamus. Ipſamque Militiam, ac illius Conventum, Prioratus, Præpoſituras, Eccleſias, & loca, necnon Magiſtrum, Priores, Præpoſitos, Milites tam Eccleſiaſticos, quam Laicos, eorumque miniſtros, perſonas, vaſallos, ſervitores, colonos, ac res, prædia, grangias, & bona quæcunque ratione dictæ Militiæ ad eos ſpectantia, à quorumvis Primatum, Patriarcharum, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, Ordinariorum, & aliorum Prælatorum juriſdictione, & ſubjectione eximimus, & liberamus, illoſque, & illa Nobis, & Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubjicimus, ac ſub noſtra, & dictæ Sedis tutela, & protectione ſuſcipimus. Prætereà dictæ Militiæ Magiſtro, & Militibus, ut (etiamſi matrimonium cum unica, vel ea defuncta cum alia virgine, vel vidua, contraxerint, vel contrahant) unam, ſeu plures penſiones annuas, quæ tamen in totum trecenta ſcuta monetæ Romanæ ad rationem decem juliorum pro quolibet ſcuto hujuſmodi in ſingulas perſonas non excedant, ſuper Cathedralium, etiam Metropolitanatum, & aliarum etiam Abbatialium, Conventualium, & Capitularium menſarum, necnon Monaſteriorum, etiam Conſiſtorialium, Prioratuum, Canonicatuum, & Præbendarum, dignitatum, perſonatuum, adminiſtrationum, & officiorum, aliorumque beneficiorum Eccleſiaſticorum, cum cura, & ſine cura, ſecularium, & quorumvis Ordinum, & Militiarum Regularium, qualitercunque qualificatorum fructibus, redditibus, proventibus, juribus, obventionibus, & emolumentis univerſis, ac etiam diſtributionibus quotidianis, alias ſibi canonicè reſervandas, recipere, percipere, exigere, ac in ſuos uſus & utilitatem convertere, ipſaſque penſiones una cum præceptoriis, Prioratibus, aut aliis beneficiis quibuſcunque dictæ Militiæ, quoad vixerint, retinere libere, & licitè poſſint, eiſdemque Magiſtro, & Capitulo Generali dictæ Militiæ, ut quaſcunque Conſtitutiones, ſtatuta, ordinationes, Capitula & ſtabilimenta ad proſperam dictæ Militiæ directionem facientia, licita tamen, & honeſta, ac ſacris Canonibus, & Concilii Tridentini Decretis minimè contraria, à dicta Sede tamen approbanda, condere, illaque pro rerum, & temporum qualitate, & varietate alterare, corrigere, & alia de novo condere poſſint: quæ poſtquam condita, alterata, revocata, mutata, moderata, correcta, & de novo edita, & à dicta Sede approbata fuerint, & non alias, valida, & efficacia exiſtant, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiantur, & per Milites Fratres Religioſos, & alias ejuſdem Militiæ perſonas, inviolabiliter obſervari debeant, ita, & taliter, quod Milites, & alii Religioſi dictæ Militiæ ab illis nullo modo reſilire poſſint, ſed ad illorum obſervationem teneantur, & obligati exiſtant, & ad id cenſuris Eccleſiaſticis, & aliis pœnis cogi, & compelli poſſint. Et quoniam juſtis ex cauſis electio magni Magiſtri Militiæ per præſentes erectæ uſque ad Capitulum Generale in urbe in feſtivitate ſanctiſſimæ Pentecoſtes anni 1615. celebrandum, differenda eſt, ne interim præfatæ Militiæ progreſſus retardaretur, & ad illius habitum admitti volentium devotioni ſatisfieri poſſit, eidem Carolo Duci, ut duodecim ejuſdem Militiæ Milites, in Orientalis, Meridionalis, Occidentalis, & Septentrionalis diſtrictum directores, unum videlicet Eccleſiaſticum, & duos alios ejuſdem Militiæ Milites pro quolibet diſtrictu hujuſmodi deputare, ipſiſque Directoribus ſic deputatis, ut pro felici directione dictæ Militiæ aliqua ſtatuta, & ordinationes, quæ ad locorum, rerum, & temporis qualitatem ſecundum eorum conſcientiam, accommodata judicaverint, ab ipſius Militiæ Militibus in dictis reſpectivè diſtrictibus obſervanda, uſque ad dictum Capitulum Generale, & tempus, ut præfertur, ad illud celebrandum præfixum, & non ultrà, licita tamen, & honeſta, ac ſacris Canonibus, & Concilii Tridentini Decretis minime repugnantia, condere, & præſcribere: & per ſe, vel alios ab eis reſpectivè deputandos, quibusvis perſonis idoneis, & qualificatis præfatæ Militiæ ſe adſcribi petentibus, habitum illius tradere, & eas ad Militiam hujuſmodi admittere, aliaque ad id dicto medio tempore neceſſaria facere, & exequi reſpective poſſint, amplam, & liberam facultatem, & poteſtatem, auctoritate, & tenore præfatis concedimus, & impartimur. Præſentes vero literas, etiam ex eo quod cauſa, ſeu cauſæ, propter quam, ſeu quas illæ à nobis emanarunt, juſtificatæ, & verificatæ, & intereſſe forſan habentes, ſeu habere prætendentes, vocati non fuerint, ſeu quibusvis aliis ex cauſis de ſubreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, ſeu intentionis noſtræ, aut quopiam alio defectu notari, aut impugnari, ſeu ad viam, & terminos juris reduci non poſſe: ſed ſemper validas, & efficaces eſſe, & fore, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere. Sicque per quoscunque Judices ordinarios, & delegatos, ac etiam cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ac S. R. E.

Cardi-

Cardinales etiam de latere Legatos, & Vicelegatos, necnon dictæ Sedis Apoſtolicæ Nuncios, in quacunque inſtantia, ubicunque, & quomodocunque judicari, decidi, diffiniri, ac etiam terminari poſſe, atque debere auctoritate Apoſtolica, & earundem tenore præſentium decernimus. Poſtremo eisdem Magiſtro, Militibus, & aliis dictæ Militiæ perſonis pro tempore exiſtentibus verè pœnitentibus, & confeſſis, ac ſacra Communione (ſi id commodè fieri poterit) refectis, tam die illorum profeſſionis, ſi verè pœnitentes, & confeſſi, ac ſacra Communione præſata refecti, quam quocunque die, quo alicui expeditioni, vel defunctioni, aut prælio contra fidei Catholicæ hoſtes interfuerint, ſi ſaltem contriti fuerint, plenariam omnium peccatorum ſuorum indulgentiam, & remiſſionem elargimur. Non obſtantibus noſtra de gratiis ad inſtar non concedendis, & aliis quibuſvis Apoſtolicis, necnon Provincialibus, & Synodalibus, univerſalibuſque Conciliis editis, & edendis, ſpecialibus, vel generalibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus, etiam juramento confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis ſtatutis & conſuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, ac cum quibuſvis Clauſulis, etiam derogatoriis, irritantibus, & aliis etiam vim contractus inducentibus Decretis, in contrarium forſan quomodolibet conceſſis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus latiſſimè, hac vice duntaxat, ſpecialiter, & expreſſe derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcunque. Volumus autem, quod exemptio præfata non comprehendat Eccleſias, neque perſonas, in eis quæ ad animarum curam pertinent, in quibus Decreta Concilii Tridentini omnino ſervari debeant. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ abſolutionis, erectionis, inſtitutionis, applicationis, appropriationis, ſubjectionis, ſuſceptionis, conceptionis, impartitionis, decreti, elargitionis, derogationis, & voluntaris infringere, vel ei auſu temeratio contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum. Datum Romæ, apud ſanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1623. pridie Idus Februarii, Pontificatus noſtri anno 1.

Subſequitur ampliatio auctoritatis Magni Magiſtri & gratiarum Militum ejusdem Militiæ.

URBANUS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

CUM Nos nuper Militiam Chriſtianam Conceptionis Deiparæ Virginis Apoſtolica auctoritate erexerimus, & inſtituerimus, ac ſub noſtra, & Sedis Apoſtolicæ protectione ſuſceperimus, illique, & ejus Militibus, ac Magno Magiſtro varia privilegia, indulta, immunitates, prærogativas, gratias, & favores, prout in literis erectionis prædictæ Militiæ ſub Datum Romæ apud ſanctum Petrum, prid. Id. Februarii, Pontificatus noſtri anno 1. expeditis plenius continetur, Apoſtolica auctoritate conceſſerimus. Ad ampliandum eo magis dictæ Militiæ feliciſſimum incrementum, ita ut Militantis Eccleſiæ infenſiſſimi hoſtes tam potentum, illuſtrium virorum fortitudine, quam etiam Eccleſiaſticorum Principum majeſtate, & auctoritate perterriti, ab aſſiduis, quas erga Chriſtianam Rempublicam moliuntur, inſidiis deſiſtant, & Catholicæ fidei propagatio in dies magis augeatur. Motu proprio non ad alicujus ſuper hoc Nobis oblatæ, petitionis inſtantiam, ſed ex certa ſcientia, meraque deliberatione noſtris, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, ejusdem Militiæ Magno Magiſtro pro tempore exiſtenti, ſeu ab eo delegandis, vel deputandis, ac ejuſdem Militiæ Inſtitutoribus plenam, & omnimodam facultatem concedimus per præſentes, ut quoſcunque Patriarchas, ArchiEpiſcopos, Epiſcopos, cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, necnon Cameræ noſtræ Apoſtolicæ Clericos, Protonotarios de numero Participantium, necnon utriuſque Signaturæ noſtræ Referendarios, qui ſaltem per biennium actu officia ſua exercuerint, Sedis Apoſtolicæ ſervitiis realiter inſiſtendo ſecundum dictæ Militiæ ſtatuta, & Conſtitutiones à Nobis approbatas, abſque aliis ab eis faciendis probationibus in eandem Militiam recipere, admittere, ac illis Habitum, & Crucem per ejuſdem Militiæ Milites geſtari ſolitum, conferre liberè & licitè poſſint. Qui omnibus, & ſingulis privilegiis, indultis, præeminentiis, prærogativis, gratiis, favoribus, immunitatibus, & exemptionibus, quibus alii dictæ Militiæ Milites utuntur, fruuntur, potiuntur, & gaudent, uti, frui, potiri, & gaudere, ac Habitum, & Crucem hujuſmodi geſtare, necnon vocem activam, & paſſivam in Capitulis, Conciliis, etiam ſupremo, ſecundum dictæ Militiæ Conſtitutiones faciendis, ſi ad hoc deputati fuerint, ac aliis dictæ Militiæ actibus habere, & in tali habitu, ac ſuis dignitatibus, quas obtinent, remanere, necnon ad quoſcunque alios majores, & nobiliores gradus aſcendere ſimiliter poſſint, necnon quæcunque, quotcunque, & qualicunque Beneficia Eccleſiaſtica, Prioratus, Præceptorias, Commendas, Præpoſituras, Abbatias, Perſonatus, Adminiſtrationes, ac Officia, Dignitates, Canonicatus, ac Præbendas in Cathedralibus, ſeu Metropolitanis, vel Collegiatis Eccleſiis, ſi ſibi alias canonice conferantur, aut ipſi eligantur, præſententur, vel alias aſſumantur ad illa, & inſtituantur in eisdem, recipere, ac dummodo plura ſimul non ſint, quam quæ à Concilio Tridentino permittantur, quoad vixerint, retinere, & quaſcunque penſiones annuas, uſque ad quamcunque ſummam ſuper Cathedralium, etiam Metropolitanarum, & Abbatialium, Conventualium, & Capitularium menſarum; necnon Monaſteriorum, etiam Conſiſtorialium, Prioratuum, Canonicatuum, ac Præbendarum, Dignitatum, Perſonatuum, Adminiſtrationum, & Officiorum, aliorumque Beneficiorum Eccleſiaſticorum cum cura, & ſine cura ſecularium, & quorumvis Ordinum, & Militiarum Regularium qualitercunque qualificatorum fructibus, redditibus, proventibus, Juribus, obventionibus, & emolumentis univerſis, ac etiam diſtributionibus quotidianis, alias ſibi canonicè reſervandas percipere, exigere, & in ſuos uſus, ac utilitatem convertere, ipſaſque penſiones una cum Præceptoriis, & Beneficiis quibuſcunque, quoad vixerint, retinere libere, & licite poſſint, & valeant Apoſtolica auctoritate tenore præſentium indulgemus, ſicque ab omnibus, & ſingulis cenſeri decernimus. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, necnon dictæ Militiæ etiam juramento confirmatione Apoſtolica, aut quavis alia firmitate roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, cæteriſque contrariis quibuſcunque. Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris die 14. Novembris 1624. Pontificatus noſtri anno 2.

Subſequitur prorogatio Capituli Generalis, de quo ſuprà.

URBANUS EPISCOPUS
Servus Servorum Dei:

Ad perpetuam rei memoriam.

ORthodoxæ fidei, Religioniſque zelus, Nobilitas generis, ac eximiæ devotionis affectus, quo dilectus filius Nobilis vir Carolus Dux Nivernen. Nos, & Romanam reveretur Eccleſiam, promerentur, ut petitiones

titiones ſuas ad exauditiones gratiam admittentes, ea favorabiliter concedamus, per quæ Reipublicæ Chriſtianæ progreſſui, ſemotis impedimentis conſulitur. Nuper ſiquidem ſupplicationibus dicti Caroli Ducis Nobis porrectis annuentes, Militiam Chriſtianam ſub denominatione Conceptionis Deiparæ Virginis Immaculatæ Apoſtolica auctoritate ereximus, & inſtituimus, ac illius Magni Magiſtri electionem uſque ad Capitulum Generale in feſtivitate Pentecoſtes præſentis anni 1625. in Alma Urbe noſtra celebrandum, differendam, & ne interim prædictæ Militiæ progreſſus retarderur, ejusdem Militiæ Conſilium ſupremum nuncupandum, in dicta Urbe uſque ad beneplacitum noſtrum cum certo perſonarum numero ſtatuendum duximus. Cum autem, ſicut exhibita Nobis nuper pro parte dicti Caroli Ducis petitio continebat, propter præſentium temporum calamitates, & undique imminentia bellorum pericula, necnon hoſtis inſidias dictæ Militiæ feliciſſimam propagationem non parum impedientes, Capitulum prædictum in feſtivitate Pentecoſtes hujuſmodi haberi minimè poſſit, ſicque Magni Magiſtri electionem hujuſmodi retardatam eſſe comperiatur. Etiam pro parte ejuſdem Caroli Ducis Nobis fuit humiliter ſupplicatum, quatenus in præmiſſis opportune providere, cumque amplioris gratiæ favore proſequi de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur, qui honeſtis fidelium quorumlibet, præſertim Nobilitatis genere pollentium, votis libenter annuimus, eaque favoribus proſequimur opportunis, dictum Carolum Ducem à quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris & pœnis à jure, vel ab homine quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodatus exiſtit, ad effectum præſentium duntaxat conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutum fore cenſentes, poſterioribus ſupplicationibus hujuſmodi inclinati, tempus ad Capitulum Generale prædictum, ac electionem Magni Magiſtri ejuſdem Militiæ faciendam, ut præfertur, præfixum, quod adhuc durat, ad unum annum tantum à die ipſius feſtivitatis computandum, Apoſtolica auctoritate tenore præſentium prorogamus, extendimus, & ampliamus. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, dictæque Militiæ, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus contrariis quibuſcunque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ abſolutionis, prorogationis, extenſionis, ampliationiſque infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem, &c. Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1626. Idus Maji, Pontificatus noſtri anno 2.

QUÆSITUM VII.

De particularium aliarum Religionum Regulis, Congregationibus, & de Militaribus Ordinibus, aliis particularibus Regulis addictis.

SUMMARIUM.

1 *Carthuſienſium S. Brunonis Congregatio in Gallia.*
2 *S. Hieronymi Fratrum Congregatio Itala.*
3 *Monialium ſub Regula Sancti Hieronymi Congregatio.*
4 *Carmelitarum S. Mariæ Ordo.*
5 *Regula Fratrum S. Mariæ de Monte Carmelo ex S. Baſilii doctrina deſumpta.*
6 *Carmelitarum Diſcalceatorum S. Mariæ de Monte Carmelo Congregatio Hiſpanica.*
7 *Carmelitarum Diſcalceatorum Congregatio Itala.*
8 *Monialium Carmelitarum Congregationes.*
9 *S. Maria de Monte Carmelo Equitum Militia.*
10. *Minimorum S. Franciſci de Paula Ordo.*
11 *Monialium S. Franciſci de Paula Congregatio.*

Carthuſienſium Congregatio.

1 CArthuſienſium Congregatio circa ann. Domini 1084. initium habuit in Valle Carthuſiæ Diœceſis Gratianopolitanæ in Gallia temporibus Gregorii VII. & Henrici IV. Imperatoris. Cum enim tunc temporis Bruno Agrippinenſis Patritius Canonicus Cathedralis Eccleſiæ Rhemenſis, Doctor, ac Artium, & S. Theologiæ Magiſter cum aliis Lutetiæ Pariſiorum Doctoribus exequiis cujuſdam excellentiſſimi Magiſtri intereſſet, incepto Officio, dum Clerici, & Presbyteri ad lectionem decantandam perveniſſent, intonatis illis verbis: *Reſponde mihi, quantas habeo iniquitates* à Defunctus erecto capite alta, ac horribili voce exclamans dixit: *Juſto Dei judicio accuſatus ſum.* Et cum rurſus eandem lectionem, & eadem verba ad officium perſolvendum repeterent: erecto iterum capite, quod inclinaverat, ſecundo reſpondit: *Juſto Dei judicio judicatus ſum*; ac tertio tandem ad eadem verba protulit, *Juſto Dei judicio condemnatus ſum.* Perterritus cum omnibus aliis Bruno ex inuſitato, & formidabili ſpectaculo, atque in ſe reverſus, hujus ſeculi vanitates relinquere decernens, ſanctum propoſitum aliis ſex amicis ſuis communicavit, qui omnes in eandem ſententiam redacti, Epiſcopo Gratianopolitano opem ferente, in loco, qui ob aſperitatem montium, & continuorum imbrium præſentia horridiſſimus ſpectantibus apparet, atque ut de eo vere dici poſſit:

Vix ubi rident is veſtitur gramina tellus,
Ales ubi vix cantat, ubi vix luſtra ferarum.

Monaſterium ſuum primum ædificarunt, & à loco Carthuſia nuncupato, totam Congregationem deinde Carthuſiæ nomen accepit. Horum hominum fama ita per orbem terrarum excrevit, ut ubique Monaſteria, eaque magnifica ſub hac diſciplina extructa ſint. Hanc Congregationem approbavit, eamque variis gratiis ac privilegiis communivit Alexander III. anno 1176. ut patet ex Conſtitutione ſequenti.

ALEXANDER EPISCOPUS
Servus Servorum Dei.

Dilectis filiis Guidoni Priori Carthuſien. ejuſque Fratribus, tam præſentibus, quam futuris in perpetuum, ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem.

CUM vos per Dei gratiam, multa promereatis gloria mentorum, & vitam ſolitariam eligentes, divinæ contemplationi arctius intendatis, bonus odor Religionis veſtræ ad id Nos inducit, ut communi, & ſpeciali debito, quieti veſtræ debeamus intendere, & jura veſtra ſummopere conſervare. Eapropter dilecti in Domino filii, veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, veſtrumque, & alias domus Ordinis veſtri, cum omnibus bonis, paſcuis, & poſſeſſionibus, quas in præſentiarum juſte, & canonice poſſideris, aut in futurum juſtis modis, præſtante Domino poteritis adipiſci, ſub Beati Petri, & Noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus. Et terminos quos rationabiliter ſtatutis, vobis, & domibus veſtris auctoritate apoſtolica confirmamus.

Ad hæc, auctoritate Apoſtolica arctius intercedimus, & ſub interminatione anathematis prohibemus, ne quis infra terminos veſtros, vel domorum veſtrarum hominem capere, furtum, ſeu rapinam committere, vel homicidium facere audeat, aut homines ad domos veſtras venientes, vel ab eis redeuntes quomodolibet perturbare, ut ob reverentiam Dei, & locorum veſtrorum infra hos terminos, non ſolum vos, & Fratres veſtri, ſed etiam alii plenam pacem habeant, & quietem.

Adji-

Adjicientes quoque ſtatuimus, ut infra dimidiam leucam à terminis poſſeſſionum, quas habetis, nulli Religioſo liceat quodlibet ædificium conſtituere, vel poſſeſſiones acquirere.

Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, vos ſuper poſſeſſionibus, vel paſcuis veſtris, temere perturbare, aut ſuper his vobis moleſtiam vel gravamen inſerre, vel eas ablatas retinere, minuere, ſeu quibuslibet vexationibus fatigare. Sed illibata omnia, & integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione, & ſuſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis pro futura, ſalva Sedis Apoſtolicæ auctoritate.

Si qua igitur in futurum Eccleſiaſtica, ſecularisſve perſona, hanc noſtræ Conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temere venire tentaverit ſecundo, tertiove commonita, niſi præſumptionem ſuam digna ſatisfactione correxerit, poteſtatis, honoriſque ſui dignitate careat, reumque ſe divino judicio exiſtere de perpetua iniquitate cognoſcat, & à ſacratiſſimo Corpore, & Sanguine Dei & Salvatoris noſtri Jeſu Chriſti, aliena fiat, atque in examine extremo diſtrictæ ultioni ſubjaceat.

Cunctis autem eidem loco ſua jura ſervantibus, ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Ego Alexander Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſubſcripſi.

Quamplura alia privilegia, gratias, indulta, & exemptiones obtinuit hæc Congregatio a Summis Pontificibus, ut habetur in Conſt. 3. Greg. IX. quæ incipit: *Sacroſancta*, 17. Kalend. Octobris 1391. & Bonif. IX. exemit Fratres Carthuſianos à juriſdictione Ordinariorum, Conſtit. 3. quæ incipit: *Sacroſancta*, 17. Kalend. Aprilis 1391. Et Gregorius XV. illis communicavit, & extendit omnia privilegia, immunitates, & exemptiones, gratias, & indulta tam in ſpiritualibus, quam in temporalibus, quibuſvis aliis tam Mendicantium, quam non Mendicantium Ordinibus conceſſa, & in futurum concedenda per quoſcunque Romanos Pontifices, ut habetur in Conſtit. 42. dicti Pontif. quæ incipit: *uberes*, 3. Februarii 2623. Habitus horum Religioſorum ſimilis eſt habitui Fratrum Prædicatorum, ferunt tamen capucium aſſutum tunicæ, & ſcapularis utramque alam connexam intra ſe ligula ejuſdem panni, & coloris infra utrumque latus.

Habet hæc Congregatio quamplura Monaſteria, & in Italia excellentiſſimum, ac magnificum illud in Papienſi agro à Joanne Galeatio Mediolanenſium Duce extructum, ac cœlorum Reginæ dicatum, cujus pulchritudinem, & ſumptuoſam magnificentiam deſcribit Marulus *in Oceano Relig. lib. 2. pag. 132. & ſeqq.*

Hujus Ordinis Fratres carnes nunquam comedunt, ſilentium perpetuum obſervant, unuſquiſque in propria cella comedit, exceptis Dominicis diebus, & aliis ſolemnioribus, in quibus omnes ſimul in refectorio reficiuntur. A principio Regulam S. P. Benedicti obſervabant, ut refert Joannes Abbas Trithemius *lib. 1. cap. 3.* modo autem propriam habent Regulam.

Homines illuſtres, ac ſanctos hujus Religionis recenſet Marulus *loco cit. pag.* 127. ubi de ſancto hujus Congregationis fundatore Brunone refert Epitaphium in ejus ſepulchro inſculptum, videlicet:

Primus in hac Chriſti fundator ovilis Eremo
Promerui fieri, qui tegor hoc lapide.
Bruno mihi nomen, genetrix Germania, meque
Tranſtulit ad Calabros grata quies nemorum.
Doctor eram, præco Chriſti, vir notus in orbe,
Deſuper illud erat, gratia, non meritum.
Carnis vincla dies Octobris ſexta reſolvit,
Oſſa manent tumulo, ſpiritus aſtra petit.

Obiit autem anno Domini 1101. cumque Leo X. in Sanctorum numerum adſcripſit, & Greg. XV. anno 1623. Conſt. 44. quæ incipit: *Domini noſtri*, 17. Februar. inſtituit feſtivitatem S. Brunonis ſub ſemiduplici ritu, die 6. Octobr. ubique terrarum celebrari, & in Miſſali, Breviario, & Calendariis impoſterum imprimi debere. Aliorum graviſſimorum hominum, tum ſanctitate, tum literis illuſtrium catalogum vide apud Marulum *loco citato pag.* 129.

Vivunt ſub hoc eodem inſtituto Sanctimoniales fœminæ, ſed extra Italiam, ut in provincia in Monaſterio Prati mollis, & in Monaſterio Bertaudi, in Burgundia. Habent Monaſterium Polentes, & Monaſterium Saletarum: in Teutoniæ provincia eſt Monaſterium S. Annæ appellatum, ſed de his nihil aliud vidi.

Agunt de Ordine Carthuſianorum S. Antoninus *p. 2. hiſt. tit. 15. c. 22. §. 2.* Caſſan. *in Catal. glor. mundi, p. 4. conſid.* 62. Polyd. Virgil. *de inventor. rerum, lib. 7. cap. 3.* Gaulter. *in tab. chronograph. ſec. 11. anno 1086. pag.* 631. Hieronym. Roman. *de Repub. Chriſt. lib. 6. cap. 13.* Plat. *de bon. ſtat. Relig. lib. 2. cap.* 22. Illeſcas *in hiſt. Pontif. lib. 5. cap. 9.* Paulus Morig. *de Origine Relig. lib. 1. cap.* 27. Claudius Robertus *in Gallia Chriſtian. tit. de Generalib. pag.* 5. Aubertus Miræus *de Origine Relig. 2. cap.* 45. Fr. Eman. Roderic. *qq. Regular. tom. 1. q. 3. art.* 8. Azor *inſtit. moral. p. 1. lib. 12. cap. 21. q.* 2. Ludovicus Mirand. *in manuali Prælat. tom. 1. q. 4 art.* 3. Sanchez *in præcept. Decal. tom. 2. lib. 6. cap. 7. num.* 21. Suar. *de Relig. tom 4. tract. 9. lib. 2. cap.* 4. Hieronym. Roder. *in compend. qq. Reg. reſol. 123. num.* 15. & Chronicam hujus Ordinis ſcripſerunt Henricus Arnoldus, Henricus Triſo, Petrus Dorlandus, Arnoldus Boſtius *in tract. de illuſtr. viris Ordinis Carthuſian.*

S. Hieronymi Congregatio Itala.

Sancti Hieronymi Congregatio in Italia per quendam Lupum de Olmeto inſtituta, ſub propria Regula ex ſcriptis beati Doctoris, excerpta vivit. Cum enim innovata in Eccleſia Dei, & approbata fuiſſet Congregatio hæc D. Hieronymi à Gregorio XI. ut refert Marulus *in Oceano Relig. lib. 5. pag.* 365. multiplicari cœpit in multis Monaſteriis, & ſub præſcripto Regulæ Auguſtini univerſos Fratres hujus inſtituti de triennio in triennium in Comitiis Generalibus præſidentem Generalam creabant, cujus gubernio credita erat tota Congregatio. Poſt ſecundum Generalem electus fuit Lupus de Olmeto doctrina, & literis clarus, qui poſt ſuum triennium relicta propria Religione, & Carthuſianam ingreſſus, atque inde rurſum primo habitu recepta, Romam cum aliquibus Fratribus petens, Martino V. humiliter expoſuit, ſe, & ſocios Regulam ex ſcriptis D. Hieronymi excerptam imitari cupere, quorum deſideriis annuit Pontifex, atque Regulam approbavit, ut ex ſequenti Conſtitutione plene habemus.

MARTINUS EPISCOPUS
Servus Servorum Dei.
Ad perpetuam rei memoriam.

ETſi pro cunctorum Chriſti fidelium, pro quibus curam Apoſtolatus officii gerimus, ſtatu ſalubriter dirigendo, & ampliando diligenter adhibeamus ſollicitudinis noſtræ partes, illos tamen affectuoſiori proſequimur charitate, qui mundanis abjectis illecebris, in humilitatis ſpiritu ſedulo virtutis Domino famulantur. Unde ea, quæ pro illorum ſub vera Religionis obſervantia ſtabiliendo propoſito provide emanaſſe comperimus, ut firma, illibataque permaneant, libenter Apoſtolico munimine roboramus. Nuper ſiquidem pro parte dilecti filii Lupi de Olmeto, Ordinis Monachorum Eremitarum ſancti Hieronymi Generalis Præpoſiti, nobis expoſito, quod dudum ipſe, & plerique alii pro-

feſſores

feſſores Ordinis ejusdem ſancti Hieronymi, ſub Regula ſancti Auguſtini tunc viventes, zelo devotionis accenſi, ob ſtugem vitæ melioris, arctius, & perfectius quam Regula dictaret hujuſmodi, in vero ſtatu Monachali, quem ipſe ſanctus Hieronymus cum ſuis Monachis, & Fratribus profeſſus fuiſſe, & in communi obſervaſſe perhibetur, vivere, &, ut nomen gerebant ejusdem ſancti, ſic ejus vitam, regulam, & operam deſiderabant imitari. Idcirco ad hujuſmodi Ordinis ſtabile fundamentum pro inſtitutione Regulæ Monachorum Eremitarum Ordinis S. Hieronymi ex diverſis epiſtolis, & tractatibus per ipſum ſanctum Hieronymum editis, per Eccleſiam vitamque Monachalem, quam idem ſanctus cum ſuis Monachis, & Fratribus in ejus vitam communi, quoad ea, quæ principalia ſunt ſtatus, & vitæ Monachalis, obſervant, & aliquos alios obſervare movit continentia Lupus ipſe contraxerat, capitulaverat, & velut in unum corpus, ſub certis titulis reduxerat, ſub quibus ipſe, & plerique alii Monachi, & Fratres dicti Ordinis, ex tunc in antea degere, & permanere, ac illa in Regulam ſuſcipere proponebant, & affectabant. Nos tunc hujusmodi propoſitum condignum, & rationi conſonum recenſentes, hujuſmodi Regularem, & Monachalem obſervantiam, ipſum ſanctum Hieronymum in vita ejus obſervandum meritò laudantes, & approbantes, illamque in Dei Eccleſia in Ordinem Monachalem attolli, & obſervari intenſis deſideriis affectantes: eidem Lupo doctrinam & inſtituta Monachalia ejusdem ſancti Hieronymi ex ejusdem Epiſtolis, & tractatibus, prout per ipſum Lupum extracta, capitulata, & reducta fuerant, loco Regulæ S. Auguſtini in Regulam Monachalem Ordinis Monachorum Eremitarum dicti S. Hieronymi, & ejusdem ſancti vitam præfatam in Ordinem hujuſmodi ſuſcipiendam, ac ipſam Regulam dicti Sancti, Prioribus, Monachis, Fratribus, & perſonis prædictis ſub ea vivere cupientibus, quos etiam, ac ipſum Lupum poſtquam ſecundum eandem Regulam vota ſua principalia emiſiſſet, à Regulæ S. Auguſtini obſervantia ex tunc penitus abſolutos eſſe volumus, & decernimus, obſervandum tradendi, & publicandi plenam, & liberam per alias noſtras literas, quas, & earum tenores præſentibus haberi volumus pro expreſſis, concedimus facultatem: ac per easdem literas voluimus, quod poſtquam idem Lupus Regulam hujusmodi tradidiſſet, & publicaſſet, ut præfertur, ex tunc ipſe, ac Priores, Monachi, Fratres, & perſonæ prædictæ ſecundum illam vota ſua principalia Religionis hujoscemodi emittere, profiteri, & vivere tenerentur. Ipſaque regula ſic tradita, & publicata robur obtineret perpetuæ firmitatis. Cum autem ſicut exhibita Nobis nuper pro parte ejusdem Lupi petitio, licet ipſe poſtmodum ad ſalutem dicti Ordinis Monachalem inſtitutionem, ejuſque ſoliditatis incrementum providè intendens, præfatam vitam dicti S. Hieronymi Monachalem in Ordine hujuſcemodi, ejuſque doctrinam, & inſtituta Monachalia, prout ex epiſtolis, & tractatibus prædictis per ipſum Lupum exacta, complicata, & redacta fuerunt, ut præfertur dictarum literarum vigore, loco dictæ Regulæ S. Auguſtini in Regulam Ordinis Monachorum Eremitarum hujuſcemodi aſſumpſerit, & erexerit, atque ſuſceperit: ipſamque Regulam Prioribus, & Monachis, Fratribus, & perſonis hujuſcemodi Ordinis ſub ea vivere cupientibus, juxta illius continentiam inviolabiliter obſervandam tradiderit, publicaverit, ac obſervari decreverit. Ipſique Priores, Monachi, & Fratres vota ſua principalia ſecundum Regulam hujuscemodi in manibus dicti Lupi profeſſi fuerint, illaque de cætero utentes ſecundum eam regantur, & gubernentur: ac ipſum in Regulam eorum tanquam veram doctrinam Monachalem S. Hieronymi laudantes, & approbantes acceptarunt, & ſecundum eam etiam Monaſteria ejusdem Ordinis Monachorum regunt atque gubernant: idem tamen Lupus aſſumptionem, erectionem, ſuſceptionem, traditionem, publicationem, & decretum, aliaque præmiſſa ex certis cauſis dubitat viribus non ſubſiſtere: pro parte dicti Lupi Nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut aſſumptioni, erectioni, ſuſceptioni, ordinationi, publicationi, ac talibus præmiſſis pro illorum ſubſiſtentia firmiori, robur Apoſtolicæ cofirmationis adjicere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur qui Religionis propagationem, & divini cultus augmentum noſtris vigere temporibus intenſis deſideriis affectamus, hujuſcemodi ſupplicationibus inclinati, aſſumptionem, erectionem, ſuſceptionem, ordinationem, publicationem, & alia præmiſſa, ipſamque Regulam, prout inferius deſcribitur, ac omnia, & ſingula in ea contenta, ac inde ſecuta, rata habentes, & grata, ea auctoritate Apoſtolica, ex noſtra certa ſcientia confirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus: ſupplentes omnes defectus, ſi qui forſitan intervenerint in eisdem. Statuentes nihilominus harum ſerie, & etiam ordinantes, quod de cætero Lupus ipſe, ejuſque ſucceſſores, Præpoſiti Generales, Priores, Monachi, Fratres, & Profeſſores, ac Conventus, & Monaſteria dicti Ordinis Monachorum Eremitarum S. Hieronymi, quæ nunc ſunt, & erunt impoſterum, profiteantur vota ſua tria principalia Religionis, ac etiam regantur, & gubernentur per dictum Lupum, ejuſque ſucceſſores præpoſitos, ac vivere teneantur ſecundum Regulam hujuſmodi, ejusq; continentiam, & effectum, ac ipſius ſuſceptionem, traditionem, & publicationem præfatas, aliaque inſtituta Ordinis hujusmodi Regularia. Volumus inſuper, atque concedimus ad ſerenandas conſcientias profeſſorum hujus Ordinis, & pro ipſorum majori quiete animorum, quod ſi qui profeſſorum hujuſmodi dictam Regulam, ſeu aliqua de contentis in ea humana fragilitate, aut infirmitate cauſante, ſeu alias tam exacte, prout traditur in eisdem, non obſervaverint, non propterea mortalis peccati vinculo ſint ligati: ſed per ſuos Superiores pro eorum exceſſu, & transgreſſione, ac modo culpæ injungi valeat pœnitentia ſalutaris, quam ſuſcipere, & adimplere teneantur. Non obſtantibus Conſtitutionibus Apoſtolicis, ac prædicti, & aliorum quorumcunque Ordinum ſtatutis, & conſuetudinibus, etiam juramento, & confirmatione Apoſtolica, vel quacunque firmitate alia roboratis, cæteriſque contrariis quibuſcunque.

Regula autem S. Hieronymi, ſeu ex S. Hieronymi ſcriptis decerpta habetur *tom. 9. ejusdem operum*, ubi etiam habetur Regula pro Monialibus inſtruendis.

Verum tamen eſt, quod univerſaliter in tota Congregatione non fuit recepta Regula Lupi de Olmeto, & ex indulto Summi Pontificis, Regulam S. Auguſtini Fratres qui erant in Hiſpania, obſervabant, ſicut & modo faciunt, hincque diſtincta eſt Congregatio in Hiſpanam, & Italam, de qua modo ſermo noſter eſt. Utuntur Monachi tunica alba, ſcapulari, & capucio canuſino. Romæ habitant ad S. Alexium in monte Aventino.

Agunt de hac Congregatione Hieronymus Rom. *de Republ. Chriſt. lib. 6. c. 29.* Sylv. Marul. *loco cit.* Plat. *de bon. ſtat. Relig. lib. 2. c. 22.* Eduart. Nonius *in Chron. Regis Ferdinandi Luſitani*, Fr. Emanuel. *qq. Reg. tom. 1. q. 3. art. 10.* Ludovic. Miranda *in Manual. Prælat. tom. 1. q. 4. art. 1.* Azor. *inſtit. moral. p. 1. lib. 13. c. 11. q. 8.* Suar. *tom. 4. de Relig. tr. 2. lib. 2. c. 5. à n. 7.* Hieron. Roder. *in compend. qq. Reg. reſ. 122. num. 17.* & ex profeſſo agit de hac Congregatione Frater Joſephus de Ciguenza in Chronica hujus Ordinis.

Monialium S. Hieronymi Congregatio.

Militant ſub Regula S. Hieronymi etiam Sanctimo-
niales fœminæ, ut patet ex Regula ejusdem Sanctiſſimi 3
Patris, pro mulieribus ſpecialiter edita, quæ habetur
tom. 9. Operum ejusdem, pag. mihi 378.

Carmelitarum Fratrum Congregatio.

4 Carmelitarum Ordo, quem quidam antiquiſſimum putant, temporibus Alexandri III. Summi Pontificis circa annum Domini 1160. initium ſumpſit, ſed quoniam abſque aliqua certa Regula Fratres hujus Ordinis tunc vivebant, hinc factum eſt, ut non tunc originata hujuſmodi Religio dicatur, ſed temporibus Honorii III. quando Regulam ab Alberto Patriarcha Hieroſolymitano acceptam prædictus Pontifex confirmavit ſua ſequenti Conſtitutione anno 1226. edita.

---

5 HONORIUS EPISCOPUS
Servus Servorum Dei.

Dilectis Filiis Priori, & Fratribus Eremitis de Monte Carmelo ſalutem, & Apoſt. Benedict.

UT vivendi normam regulariter à bon. mem. Hieroſolymitano Patriarcha editam, quam ante Generale Concilium vos dicitis humiliter ſuſcepiſſe, impoſterum vos, & ſucceſſores veſtri, quantum cum Dei adjutorio poteritis, obſervetis, in remiſſionem vobis injungimus peccatorum. Datum Reate 3. Kaland. Februarii, Pontificatus noſtri anno 10.

In hac autem Regula, quam præfatus Patriarcha ex doctrina D. Baſilii compoſuit (propter quod poſuerunt quidam, Fratres Carmelitas ſub Regula D. Baſilii vixiſſe,) auctor ordinat electionem Prioris, cui omnes obedire teneantur, diſpoſitionem cellularum uniuſcujuſque Fratris, tradit modum recitandi Horas Canonicas, prohibet proprietatem, indicit quotidianam aſſiſtentiam ſacrificio Miſſæ, correctionem fraternam ſingulis hebdomadibus faciendam, jejunium obſervandum; præcipit abſtinentiam ab eſu carnium, caſtitatem, juſtitiam, fidem, ſpem, humilitatem, ſilentium, venerationem Superiorum, & cætera virtutum opera, quæ ſtatum Religioſum concernunt.

Hæc Regula quoad eſum carnium, & jejunium mitigata fuit ab Eugenio IV. Conſtit. 3. quæ incipit: *Romani Pontificis*, 15. Februarii 1431. quod videlicet hujus Regulæ profeſſores, qui pro tempore erunt tribus duntaxat diebus ſingularum ſeptimanarum, etiam quibus jejunare juxta eandem Regulam ſint adſtricti, præterquam in Adventu, & in Qradrageſima, & aliis generalibus diebus prohibitis, poſſint carnibus veſci.

Hanc eandem Regulam moderatus eſt iterum Sixtus IV. Conſt. 11. quæ incipit: *Dum attenta.* 28. Novembr. 1476. ex quibus mitigationibus factum eſt, quod Fratres obſervantes hanc Regulam, appellentur Carmelitæ Mitigati. Olim obſervarunt Regulam S. Baſilii, ut refert Paulus Morigia *de Origine Religionum c.* 25. modo autem ſuprascriptam, vel, potius dixerim, ſemper eandem hujuſmodi Fratres imitatos fuiſſe, quæ ab aliquibus vocatur S. Baſilii, utpote ex ejus ſcriptis, & doctrina excerpta.

Diviſus eſt hic Ordo in Conventuales, & Obſervantes, eundem tamen habent Generalem. Prius habitum verſiculorem ex albo, & rubro compoſitum geſtabant, modo vero pallium album induunt, quod ab Eugenio IV. Conſtit. 3. citata acceperunt, Ordo iſte eſt unus ex quatuor Ordinibus Mendicantium, & gaudet eorum gratiis, & privilegiis, ut habetur ex Conſt. 44. Pii V. quæ incipit: *Romanus*, 1. Octobr. 1567. Poſſunt Fratres hujus Ordinis alienare bona ſtabilia pro neceſſitate, vel utilitate Monaſteriorum Greg. XIII. Conſt. 34. quæ incipit: *Ex incumbenti*, 3. Februarii 1576. Recipiunt Oleum ſanctum ab Epiſcopis, ut infirmis ſuis exhibeant, Clemens VIII. Conſt. 57. quæ incipit: *Exponi nobis* 24. Martii 1599. Præcedunt Fratribus B. Mariæ Redemptionis Captivorum, idem Clemens VIII. Conſt. 95. quæ incipit: *Decet*, 15. Novembr. 1602. & hoc idem declaravit S. Rituum Congreg. in cauſa *Carmelitani & Mercedis*, 21. Auguſti 1604. Illis tamen non ſuffragatur Bulla Cruciatæ quoad eligendum Confeſſarium, ut habetur ex Conſt. 64. Clem. VIII. quæ incipit: *Romani*, 23. Novembr. 1599. Habent exemptionem à quarta funeralium ex Conſt. 4. Pauli V. quæ incipit: *Decet* 20. Auguſti 1605. & Carmelitana Ordini conceditur Officium S. Thereſiæ à Greg. XV. Conſt. 20. quæ incipit: *Omnipotens ſermo*, Idus Martii 1621.

Floruerunt in hoc ſacro Ordine quamplures ſancti homines, ut S. Angelus Martyr, quemadmodum venerati ſunt S. Dominicus, & S. Franciſcus, qui eidem martyrium prædixit, ſicut ille Franciſco, *Tu portabis ſtigmata Chriſti.*

In hac Congregatione floruit etiam S. Albertus in Sanctorum catalogo adſcriptus à Sixto IV. in ſua Conſt. incipit: *Cæleſtis*, prid. Kal. Jun. 1476. S. Andreas Corſinus Fæſularum Epiſc. ab Urbano VIII. canonizatus.

Fuerunt & alii in hac Religione literis illuſtres, quorum omnium catalogum vide apud Sylveſt. Marul. *in Ocean. Relig. lib.* 4. *pag.* 289.

Agunt de hac Congregatione Carmelitarum tum Conventualium, tum Obſervantium S. Antonin. 3. *p. tit.* 16. *cap.* 1. §. 8. Caſſan. *in catal. glor. mund. p.* 4. *conſid.* 7. Naucler. *volum.* 2. *gener.* 41. *anno Chriſti* 1215. Polyd. Virg. *de invent. rer. lib.* 7. *cap.* 3. Panuin. *in Chron. an.* 1441. Genebrard. *ſub Innoc. III.* Wald. *tom.* 1. *tit.* 4. *de Sacram. cap.* 84. *& tom.* 3. *tit.* 9. *cap.* 89. *num.* 10. Villegas *in vita Eliæ Prophetæ*, Petrus Cruc. *de ortu Relig. Carmel.* Thomas de Scerpe *in tr. de origin. Relig. Carmel.* Thomas de Jeſu *ſuper Regul. Carmel.* Illeſcas *in hiſt. Pontif. lib.* 5. *cap.* 32. Baron *tom.* 12. *annal. anno Chriſti* 1118. Plat. *de bon. ſtat. Relig. lib.* 2. *c.* 22. Gaulter. *in tab. chronograph. ſecul.* 10. *pag.* 651. Jacob. Salian. *tom.* 4. *annal. legis veteris*, *anno mundi* 31. 39. *num.* 6. Paulus Morig. *de Orig. Relig. c.* 25. Sylveſt. Marul. *in Ocean. Relig. lib.* 4. *pag.* 279. Pancirolus *in theſauris urbis Rom. Italiam Religione Montium. Eccl.* 17. Joan: Marquez *de vera orig. Erem. S. Auguſtini, c.* 14. §. 9. Carolus Tapia *in authent. Ingreſſi, verbo Monaſteria. C. de Sacroſanct. Eccleſ.* Fr. Eman. *qq. Regul. tom.* 1. *q.* 5. *art* 6. Azor. *inſtit. moral. p.* 1. *lib.* 12. *cap.* 23. Ludovic. Mirand. *in Man. Pral. tom.* 1. *q.* 4. *art.* 7. Suar. *tom. de Relig. tract.* 7. *lib.* 3 *cap.* 1. *&* 2. *& tom.* 4. *tract.* 9. *lib.* 2. *cap. ult.* Hieronym. Roder. *in compend. qq. Regul. reſol.* 123. *num.* 35. Auguſtinus Barboſa *de jure Eccleſ. lib.* 1. *cap.* 41. *n.* 24. & alii.

Carmelitarum Diſcalceatorum Congregatio. Hiſpanica.

Carmelitarum Diſcalceatorum Conoregatio circa annum Domini 1565. ſub eadem Regula, ſed ſine moderationibus Eugenii IV. & aliorum Summorum Pontificum, prout *ſuprà* retulimus, exorta eſt. Hujus Congregationis Inſtitutricem Gregorius XV. Conſtit. 20. §. 16. quæ incipit: *Omnipotens*, 4. Id. Martii 1621. facit S. Thereſiam, ab ipſo canonizatam. Hanc Congregationem approbavit Gregor. XIII. & privilegiis communivit: prout ex ſequenti Conſtitutione videre licet.

GREGORIUS PAPA XIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

PIA conſideratione Romanum decet Pontificem, &c. Nos igitur æquum, & rationi conſonum ducentes, ut qui arctioris Regulæ obſervantiam ſectantur, Superioribus eorum, qui in laxiori degunt non ſubjaceant ſed quilibet ejuſdemmet profeſſionis Superiores habeant, & ab illis juxta eorum inſtituta regularia proſpere & feliciter gubernentur, prædictorum Fratrum, & Monialium Diſcalceatorum tranquillitati, & indem-

indemnitati, eorumque inſtituti propagationi, & profectui conſulere cupientes, eoſdem Fratres, & Moniales, eorumque ſingulos à quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, & cenſuris & pœnis à jure, vel ab homine, quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium duntaxat conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutos fore cenſentes, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, de venerabilium Fratrum noſtrorum S.R.E. Cardinalium ſuper viſitatione Apoſtolica, & conſultatione Epiſcoporum, & Regularium reformatione deputatorum, quibus hoc negotium examinandum mandavimus conſilio, inſtitutum hujuſmodi, quod juxta primitivam Regulam prædictam dicti Fratres Diſcalceati profitentur, laudantes & approbantes dictos Fratres, & Moniales primitivam Regulam hujuſmodi in regnis Hiſpaniarum obſervantes, Diſcalceatos nuncupatos, eorumque Domos, Conventus, Monaſteria, & loca, nunc, & pro tempore exiſtentia, à provinciis Fratrum, & Monialium ejusdem Ordinis Beatæ Mariæ de Monte Carmelo Regulam per prædictum Eugenium prædeceſſorem mitigatam, nunc, & pro tempore obſervantiam Mitigatorum nuncupatorum penitus & omnino in perpetuum, Apoſtolica auctoritate tenore præſentium ſejungimus, ſeparamus, & diſmembramus, ipſoſque Diſcalceatos ab omni & quacunque juriſdictione, viſitatione, & ſuperioritate, Prioribus, Provincialibus, & aliis Prælatis, & Superioribus Mitigatis in ipſos Diſcalceatos competente, perpetuo eximimus, & liberamus. Necnon eorundem Fratrum, Monialium, & Diſcalceatorum prædictorum, Domus, Monaſteria, & loca quæcunque hactenus erecta, & inſtituta, ac impoſterum erigenda, & inſtituenda in unam provinciam de per ſe Diſcalceatorum nuncupandam per unum Priorem Provincialem in Capitulo dictæ provinciæ, ex iisdem Diſcalceatis, ut præfertur, eligendam, regendam, & gubernandam, in perpetuum erigimus, & inſtituimus. Ac dictam provinciam Fratrum, & Monialium Diſcalceatorum ſub obedientia, & ſuperioritate Prioris Generalis totius Ordinis prædicti, ſicut aliæ provinciæ ejusdem Ordinis ei ſubſunt, & ſubjacent, perpetuo ſubeſſe, atque ſubjectam remanere, & ſubjacere volumus. Qui per ſeipſum tantum, vel per alium idoneum ex ipſis Fratribus Diſcalceatis, & juxta eorum primitivam Regulam, & inſtituta regularia ab ipſis Fratribus Diſcalceatis obſervari ſolita, eos viſitare, reformare, corrigere, & punire poſſit. In Monaſteriis tamen, Domibus, & locis eorundem Fratrum Diſcalceatorum extra quam nullatenus ipſi Fratres Diſcalceati, vel aliquibus eorum ab eodem Priore Generali, quovis prætextu, vel occaſione amoveri, aſſignari, mutari, extrahi, aut transferri, aut ad alias provincias mitti, aut retineri, niſi aliter in eorum Capitulo Provinciali fuerit ordinatum. Ipſi vero dictæ provinciæ Diſcalceatorum Fratres in præmiſſis perpetuo eidem Priori Generali parere, & obedire; & cum ipſum ad eorum Monaſteria, Domos, & loca divertere, aut pro viſitatione hujuſmodi, aut alias accedere contigerit, cum omni humilitate, & reverentia benignè recipere, & pertractare, prout decet, teneantur, & debeant. Necnon Priori Provinciali, ejusdem provinciæ Fratrum Diſcalceatorum ipſos Fratres & Moniales Diſcalceatos, illorumque Domos, Monaſteria, & loca quæcunque, regendi, gubernandi, viſitandi, reformandi, corrigendi, puniendi, & caſtigandi, ad Capitulum Provinciale ſuis loco & tempore indicendi, convocandi, corrigendi, & celebrandi, & quoſcunque Officiales neceſſarios, una cum capitularibus eligendi, ac quæcunque ſtatuta, & ordinationes, bonum regimen dictæ provinciæ ad Dei ſervitium concernentia in eodem Capitulo concedendi, dummodo ſacris Canonibus, & Decretis ſacri Generalis Concilii Tridentini, & Conſtitutionibus Apoſtolicis, ac eorum primitivæ Regulæ, & inſtituto prædictis non adverſentur. Et abuſus quoſcunque tollendi, & emendandi. Monaſteria item, Domos, & Conventus tam virorum, quam mulierum ejusdem provinciæ in quibuſcunque locis, cujusvis licentia deſuper minime requiſita, de conſenſu dicti eorum Capituli, & alias ſervata forma ejuſdem Concilii, conſtrui, & ædificari faciendi, ipſique Priori Provinciali, ut poſtquam electus fuerit, officium ſuum exercere abſque alia confirmatione, quam tamen à Priore totius Ordinis Generali mox petere teneatur, plenam, & liberam facultatem concedimus, & impertimur.

Et inſuper omnibus, & ſingulis dictæ Provinciæ perſonis utriuſque ſexus, nunc, & pro tempore exiſtentibus, quod omnibus & ſingulis privilegiis, gratiis & indulgentiis, exemptionibus, immunitatibus, prærogativis, temporalibus, quibus Fratres, ſeu Moniales, ſeu Sorores dicti Ordinis de jure, vel conſuetudine, aut alias quomodolibet utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, Decretis ejusdem Concilii, Conſtitutionibus Apoſtolicis, ac primitivæ Regulæ, & inſtituto prædictis, & præſentibus literis non contrariis, uti, potiri, & gaudere libere, & licite valeant, indulgemus. Ne autem inſtituta dictæ provinciæ relaxentur, Fratribus, & Monialibus Diſcalceatis prædictis, ſecundum dictam primitivam Regulam profeſſis, ne ad ſuum Fratrum Mitigatorum, vel alium Ordinem, præterquam Carthuſianorum, ſine Apoſtoſiæ nota tranſire poſſint abſque Sedis Apoſtolicæ licentia perpetuo prohibemus.

Inhibentes dicto Angelo de Salazar, & Priori Generali, & Provincialibus, & Commiſſariis, aliiſque dictorum Fratrum Mitigatorum Prælatis, Miniſtris, & Officialibus, ne eoſdem Fratres Diſcalceatos, ſeu Moniales, aut Sorores hujuſmodi ſuper præmiſſis quoque modo moleſtare, perturbare, ſeu inquietare audeant, vel præſumant. Qod ſi ſecus fecerint, eos, vel eorum ſingulos, excommunicationis ſententia innodamus. Dicti vero Fratres Diſcalceati nullo modo parere, aut deferre teneantur; ſalva tamen in reliquis obedientia dicti Prioris generalis totius Ordinis, cui eos perpetuo ſubjectos eſſe, & ſubjacere volumus, ut præfertur. Liceatque tam Priori Provinciali dictæ provinciæ Fratribus, de licentia tamen ipſius Prioris Provincialis, ad Sedem Apoſtolicam, & ipſius Ordinis protectorem liberum habere recurſum.

Et ſi alicui, vel aliquibus ex dictis Fratribus Mitigatis ſit conceſſa facultas viſitandi, aut gubernandi, ſeu puniendi, dictos Fratres, ſive Moniales Diſcalceatos, etiam a Nobis, aut noſtro, & dictæ Sedis in partibus illis commoranti Nuncio, aut quocunque alio facultatem hujusmodi ex nunc caſſamus, revocamus, & annullamus.

Decernentes præſentes literas nullo unquam tempore, de ſubreptionis, vel obreptionis vitio, aut intentionis noſtræ defectu, etiam ex eo, quod omnes intereſſe habentes forſan vocati non fuerint, notari, argui, ſeu impugnari, aut ſub quibuſvis revocationibus, ſuſpenſionibus, limitationibus, aut aliis contrariis diſpoſitionibus, etiam ab eadem Sede emanatis, & impoſterum emanandis, comprehendi poſſe, ſed illas ſemper validas, & efficaces exiſtere, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri debere. Sicque per quoſcunque Judices, & Commiſſarios quavis auctoritate fungentes, ſublato eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, ubique judicari, & diffiniri debere. Necnon irritum & inane, ſi ſecus ſuper his à quocunque, quavis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocirca Venerabilibus Fratribus Toletano, & Hiſpalenſi Archi-Epiſcopis & Epi-

Pp 2 ſcopo

ſcopo Palentino, ac dilecto Filio Cauſarum Curiæ Cameræ Apoſtolicæ generali Auditori, necnon univerſis, & ſingulis Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & aliis Eccleſiarum Prælatis, ac quibuſcunque in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutis per præſentes mandamus, quatenus ipſi, vel duo, aut unus eorum per ſe, vel alium, ſeu alios, præſentes literas, in eis contenta quæcunque, ubi, & quando opus fuerit, aut quoties pro parte Fratrum Diſcalceatorum prædictorum deſuper fuerint requiſiti ſolemniter publicantes, illiſque in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant auctoritate noſtra, eos præmiſſis omnibus, & ſingulis juxta præſentium continentiam, & tenorem, pacifice frui, & gaudere. Non permittentes eos deſuper per Priorem generalem, alioſque prædictos quomodolibet indebite moleſtari. Contradictores quoſlibet, ac rebelles, & præmiſſis non parentes, per ſententias, cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, aliaque opportuna juris & facti remedia, appellatione poſtpoſita, compeſcendo. Necnon legitimis ſuper his habendis ſervatis proceſſibus, illos ſententias, cenſuras, & pœnas prædictas incurriſſe declarando, illaſque etiam iteratis vicibus aggravando; invocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſecularis,

Non obſtantibus præmiſſis, ac aliis Apoſtolicis, necnon in provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel ſpecialibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus, ac etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, privilegiis quoque indultis, & literis Apoſtolicis eiſdem Mitigatis, vel quibuſvis aliis perſonis, ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, ac cum quibuſvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, & inſolitis Clauſulis, irritantibuſque, & aliis decretis in genere, vel in ſpecie, etiam Motu proprio, ac aliàs quomodolibet conceſſis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſervanda foret, eorum tenores præſentibus pro expreſſis habentes, illis alias in ſuo robure permanſuris, hac vice duntaxat ſpecialiter, & expreſſe derogamus; contrariis quibuſcunque, aut ſi aliquibus communiter, vel diviſim ab eadem ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem.

Cæterum quia difficile foret earundem præſentium literarum Notitiam ad quaſcunque perſonas pervenire, & ubique illas præſentare; eadem auctoritate volumus, & decernimus, quod tranſumptis earundem præſentium literarum manu alicujus Notarii publici ſcriptis, & ſigillo alicujus perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ ſigillatis, eadem fides ubique tam in judicio, quam extra illud adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Datum Romæ apud S. Petrum ſub Anulo Piſcatoris die 22. Junii 1580. Pontificatus noſtri anno 9.

Iſtam Congregationem poſtea totaliter ſeparavit ab omni ſuperioritate Fratrum Mitigatorum, ſeu Calceatorum Clemens VIII. in ſua Conſtit. 25. quæ incipit: *Paſtoralis*, 20. Septembr. 1595. & hujus Congregationis Religioſi gaudent omnibus privilegiis, & gratiis, quibus gaudet tota Carmelitana Familia, ut ex inſerta Conſtit. Gregor. XIII. Superiorum numerum, & munera præfinivit Clemens VIII. in prædicta Conſtit. 25. ſicut & in alia 101. quæ incipit: *Romanum*, 20. Auguſti 1603. declarat hunc Ordinem numerari inter Ordines Mendicantium, indulgetque hujus Ordinis Religioſis, ad proceſſiones non poſſe cogi. Quod ſi quando humilitatis cauſa ad proceſſiones accedant, & locum, ac præeminentiam ſuam ante alias Religiones prætermittant, nulla tamen præſcriptione intelligitur ſuis privilegiis derogare, ut clare habetur in dicta Conſtitutione. Generalis hujus Familiæ & Congregationis Hiſpanæ ad ſexennium durat. Eorum habitus ſatis notus eſt, & habitant Romæ ad S. Mariam de Victoria, & ad S. Mariam ad Scalam.

Carmelitarum Diſcalceatorum Congregatio Itala.

Congregatio Carmelitarum Diſcalceatorum Itala eadem prorſus erat cum præcedenti, ſed Clemens VIII. 7
eam ab illa ſeparavit, prout habetur in ejuſdem Conſtit. 71. quæ incipit: *In Apoſtolica*, 13. Novembr. 1600. Poſſunt Carmelitæ hujus Congregationis erigere Confraternitates Laicorum ſub denominatione B. Mariæ de Monte-Carmelo ex eadem Conſtitutione; poterant item ubique loca nova de ſola Ordinariorum licentia pro ſeipſis erigere, ex Conſtit. 10. Pauli V. quæ incipit: *Ad Eccleſiæ*, 12. Decembr. 1605. ſed Urbanus VIII. Conſt. 28. quæ incipit: *Romanus*, 28. Auguſti 1624. revocavit hujuſmodi licentias, quæ nondum effectum ſortitæ ſunt. Habet hæc familia omnia privilegia, gratias, & indulta, quæ habet familia Diſcalceata Carmelitarum Hiſpana; & de his agunt ſpecialiter Auguſtinus Barboſa *de Jure Eccleſ. lib. 2. cap. 41. n. 31.* & Joannes de S. Maria *in Chronic. Carmelit. Diſcalceatorum*. Generalis Congregationis Italæ durat tantum per triennium.

Monialium Carmelitarum Congregationes.

Extant etiam hujus inſtituti Carmelitarum Moniales, quas S. Thereſia, prout *ſuprà* innuimus, reformavit, & diviſæ ſunt in tot Congregationes reſpectivè, quot Congregationes Fratrum Carmelitarum, de quibus omnibus, & quoad modum vivendi, & Regulæ ſuæ obſervationem ex particularibus Monaſteriis cognitio petenda eſt.

S. Mariæ de Monte Carmelo, Equitum Militia.

Sanctæ Mariæ de Monte Carmelo Equeſtris Ordo ad inſtantiam Henrici IV. Francorum Regis in Gallias inſtitutus eſt à fel. rec. Paulo V. anno 1608. ad S. Romanæ Eccleſiæ exaltationem, ac hæreſum extirpationem, cujus erectionis Conſtitutio ponitur a Cherubino Laertio *in Bullario tom. 3.* ubi habentur etiam Ordinationes, ac ſtatuta pro feliciori regimine hujus Ordinis, & ad promptiorem hujus inſtitutæ Militiæ cognitionem hic inſeruntur.

PAULUS PAPA V.

Ad perpetuam rei memoriam.

Romanus Pontifex, cujus Principatum ſuper omnes extulit divina Majeſtas, piis devotorum, & ſuis obſequentiſſimorum Filiorum votis, qui majorum quamſimillimi evadere, & quam nobilitatem à majoribus acceperunt, eandem poſteris ſuis inſigni aliqua acceſſione cumulatam tradere cupiunt, libenter annuit, & quæ ad id, ac ad fidem Catholicam ſartam, tectamque tuendam, & illius inimicos propulſandos, ſalutemque animarum procurandam tendere dignoſcuntur, concedit, prout conſpicit in Domino ſalubriter expedire. Expoſuit ſiquidem Nobis nuper dilectus Filius nobilis vir Carolus de Neufuille Dominus in temporalibus d' Halincourt, & Eques utriuſq; Ordinis Regii, nomine chariſſimi in Chriſto filii noſtri Henrici Francorum Regis Chriſtianiſſimi, cujus ipſe ad Nos, Sedemque Apoſtolicam Orator exiſtit. Quod ipſe Henricus Rex pro ſingulari, quo etiam uti dictæ Sedis Apoſtolicæ Filius primogenitus, tuendæ & propagandæ, augendæque Religionis

nis Catholicæ deſiderio fervet, ad ſanctæ Romanæ Eccleſiæ exaltationem & profectum, hæreſumque extirpationem, & hæreticorum depreſſionem, aliaque jam diu, & uſque à primordio ejus feliciter ſuſcepti Francorum Regni in eodem Regno, & aliis ditioni ſuæ ſubjectis locis conſuevit adhibere remedia. Quare unam Militiam ſeu Ordinem Militarem ad ipſius Henrici Regis arbitrium competenter de ſuis bonis merè Laicalibus (non tamen beneficialibus, ſeu redditibus Eccleſiaſticis) dotandam, ſeu dotandum, ex delectis Gallicanæ nationis viris nobilibus & ingenue natis, denominatione ſeu titulo, ac Regula glorioſiſſimæ ſemperque Virginis Dei Genetricis Mariæ de Monte-Carmelo, quam prædictus Henricus Rex ſui protectricem & advocatam ſingulari devotione ſemper habet ac veneratur, ſub noſtro & dictæ Sedis beneplacito, & auctoritate erigi, & inſtitui ſummopere deſiderat, dictuſque Carolus nomine ipſius Henrici Regis Nobis humiliter ſupplicavit, quatenus eundem Henricum Regem ſpecialibus favoribus & gratiis proſequi, aliaſque in præmiſſis opportune providere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur pium & nunquam ſatis laudandum deſiderium promovere cupientes, ac dictum Henricum Regem à quibusvis excommunicationis, ſuſpenſionis & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis à jure, vel ab homine, quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodatus exiſtit, ad effectum præſentium duntaxat conſequendum harum ſerie abſolventes, & abſolutum fore cenſentes, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, Militiam, ſeu Ordinem hujuſmodi, ſub eadem Regula, cujus Militiæ ſuprema, vel principalis Sedes & Conven. ad id per dictum Henricum Regem in ipſo Franciæ Regno, ſeu alio ab eodem Henrico Rege poſſeſſo dominio conſiſten. loco aſſignan. & ſtatuen. exiſtat, & eſſe debeat, ac in Militia ſeu Ordine hujuſmodi, unum Magiſtrum Magnum vocandum ſupremam ſeu principalem illius dignitatem pro uno Magiſtro Magno vocando, qui ejuſdem Militiæ, vel Ordinis caput & ſupremus ſit, cum Conventu per dictum Henricum Regem (ſine alicujus præjudicio conſtituendo. Necnon Militum ſeu Miniſtrorum numero eidem Magiſtro beneviſo. Qui Magiſter & Milites cum una, & ea defuncta, cum altera muliere, etiam vidua, duntaxat matrimonium contrahere poſſint, & alias ipſi caſtitatem conjugalem, & obedientiam expreſſe profiteantur, cum ſigno ejuſdem B. Mariæ Virginis, & habitu ab aliis aliarum Militiarum ſignis omnino diverſis & diſſimilibus non immutandis. Ac menſa Magiſtrali, Prioratibus, Præceptoriis, aliiſque beneficiis & officiis, de bonis merè Laicalibus, non tamen beneficialibus ſeu ex redditibus Eccleſiaſticis, ut præfertur, dotandis, ex tunc, & è contra poſtquam Militia ſeu Ordo hujuſmodi competenter, ut præfertur, dotata, vel dotatus fuerit, Apoſtolica auctoritate tenore præſentium perpetuo, & ſine alicujus præjudicio erigimus, & inſtituimus. Ita quod dicti Magiſtratus à primæva illius erectione, & inſtitutione, vacantis, & de cætero perpetuis futuris temporibus quotieſcunque illum quovis modo, & ex cujuſcunque, & qualitercunque qualificata perſona, etiam apud Sedem prædictam, aut alias quocunque tempore, aut quandocunque vacare contigerit, proviſio, & omnimoda diſpoſitio ad dictum Henricum, & pro tempore exiſtentem Francorum Regem, perpetuo ſpectet, & pertineat, ſpectareque, & pertinere debeat. Et tam hac prima vice, quam quotieſcunque alia, ejuſdem Magiſtratus vacan. evenerit, quicunque de eo per dictum Regem proviſus fuerit, ut præfertur, poſt proviſionem hujuſmodi factam intra tres menſes ex nunc proximos novam deſuper ab eadem Sede proviſionem, ſeu confirmationem petere & impetrare, ac fidei Catholicæ profeſſionem juxta articulos à dicta Sede traditos emittere, illamque ſic emiſſam, & ab eodem Magno Magiſtro manu ſua ſubſcriptam, ad eandem Sedem intra eoſdem tres menſes tranſmittere debeat, & teneatur, cum eo tamen, quod dictus Magnus Magiſter in regno & adminiſtratione dictæ Militiæ, niſi poſt obtentam novam proviſionem & emiſſionem profeſſionis hujoſmodi ſe nequeat intromittere. Necnon prædictæ erectæ Militiæ dotem per dictum Henricum Regem de ſuis bonis mere laicalibus, non tamen Eccleſiaſticis, ut præfertur, dotandæ etiam perpetuo concedimus, & applicamus. Ac inſuper pro tempore exiſtenti Magno Magiſtro hujusmodi, ut ſupremam, ſeu principalem ejuſdem Militiæ, vel Ordinis Sedem poſt hanc primam vicem ad quemcunque locum, etiam maritimum, in regno, ſeu locis per eundem Regem poſſeſſis, de licentia tamen ejuſdem Sedis Apoſtolicæ transferre, & collocare, ac Milites creare, qui eandem fidem profiteri, & fidelitatis juramentum tam Romano Pontifici, quam dicto Magno Magiſtro præſtare etiam teneantur, & debeant. Stabilimenta quoque, ſtatuta, & ordinationes Militiæ, ſeu Ordinis hujuſmodi, illiuſque proſperum regimen concernentia a Sede Apoſtolica prædicta approbanda condere, ac condita pro temporum & rerum qualitate, ſi opus fuerit, mutare, & alia de novo edere, dummodo licita & honeſta ſint, ac ſacris Canonibus, & præſertim Decretis Concilii Tridentini, ac Conſtitutionibus Apoſtolicis non contraria, eiſdem auctoritate, & tenore concedimus. Necnon prædicto Magno Magiſtro, ut perpetuis futuris temporibus per ſeipſum duntaxat, & non alium juxta ſtabilimenta, & decreta prædicta, de omnibus, & ſingulis Prioratibus, Præceptoriis, & membris, cæteriſque beneficiis Eccleſiaſticis ejuſdem Militiæ, ſeu Ordinis, ut præfertur, erectæ, ſeu erecti, qui pro tempore qualitercunque, & ex quorumcunque perſonis dicti Ordinis provideri poſſit. Prioribus vero, & Præceptoribus, ac Capellanis Militiæ, ſeu Ordinis hujuſmodi, habito, & obtento ſui Magiſtri conſenſu, ac licentia, & approbatione à locorum Ordinariis in Eccleſiis etiam Militiæ Miſſas celebrare, necnon quibuſcunque Militibus, & perſonis Militiæ, ſeu Ordinis hujuſmodi, Extremæ Unctionis, aliaque Eccleſiaſtica Sacramenta etiam in mortis articulo, & omni tempore (ſine tamen Parochialium Eccleſiarum, & illarum Rectorum præjudicio) adminiſtrare, & eorum confeſſiones prævia Ordinariorum approbatione audire, & illos in forma Eccleſiæ conſueta, impoſita, pœnitentia ſalutari abſolvere. Magiſtro autem, ac Militibus, Presbyteris, ac Capellanis prædictis, eorumque ſingulis, tam Clericis, quam Laicis, etiam uxoratis, & bigamis (non tamen trigamis) ut unam, vel plures penſiones annuas, Magiſtros videlicet, uſque ad mille & quingentorum ducatorum auri de Camera ſummas ſuper Cathedralium etiam Metropolitanarum, & aliarum Eccleſiarum, necnon Monaſteriorum, etiam Conſiſtorialium, Prioratuum, Canonicatuum, etiam Præbendarum, dignitatum perſonatuum, adminiſtrationum, & officiorum, aliorumque beneficiorum Eccleſiaſticorum cum cura, & ſine cura, ſecularium, & quorumvis Ordinum Regularium, qualitercunque qualificatorum, in dominiis per dictum Regem poſſeſſis duntaxat conſiſten. fructibus, redditibus, & proventibus, juribus, & emolumentis univerſis, ac etiam diſtributionibus quotidianis, eis Apoſtolica auctoritate reſervatas, & reſervandas, vel loco penſionum annuarum hujuſmodi omnia & ſingula fructus, redditus, & proventus, jura obven. & emolumenta, ac diſtributiones hujuſmodi, ſibi uſque ad dictam ſummam, ut præfertur, reſervata, & reſervanda, etiamſi poſt illarum, vel illorum reſervationem uxorem duxerint, & matrimonium contraxerint, ac etiam, ut præfertur, bigami (non tamen trigami) & ultra, dictoque matrimonio conſtante ad eorum vitam, una cum quibuſvis Præceptoriis, & aliis beneficiis dictæ Militiæ percipere, exigere, & levare,

& in ſuos uſus, & utilitatem convertere, liberè, & licitè valeant, eiſdem que auctoritate, & tenore, de ſpeciali gratia etiam indulgemus, ac deſuper eiſdem Magiſtro, & Militibus, ac eorum ſingulis diſpenſamus. Præterea Militiam prædictam, illiuſque Milites, res, & bona, à quibuſvis exemptionibus, quartis, mediis, & aliis quibuſcunque gravaminibus, impoſitis, & quandocunque imponendis, ac ſuperioritate quorumcunque Ordinariorum etiam perpetuo eximimus, & liberamus, illaque omni modo juriſdictioni, ſuperioritati, & obedientiæ dicti Magni Magiſtri ſubjicimus, & ſupponimus. Poſtremò ad augendam Chriſti fidelium devotionem, & animarum ſalutem procurandam, de Omnipotentis Dei Miſericordia, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus auctoritate confiſi, Magiſtro, Militibus, & aliis perſonis prædictis vere pœnitentibus, & confeſſis, ac ſacra Communione refectis, tam in die, quam in dicta Militia, ſeu Ordine recepti fuerint, & in ea, ſeu eo profeſſionem emiſerint, quam ſingulis annis in feſto ejusdem Beatæ Mariæ Virginis de Monte Carmelo, die 15. Julii celebrari ſolito, à primis Veſperis, uſque ad occaſum Solis ejusdem feſti, & etiam in eorum mortis articulo ſaltem contritis, ac nomen Jeſu corde, ſi ore nequirint, invocantibus, plenariam omnium peccatorum ſuorum indulgentiam, & remiſſionem dicta Apoſtolica auctoritate tenore præſentium miſericorditer in Domino ei perpetuo concedimus, & elargimur. Quocirca dilectis filiis Avicien. & Damaſcen. ac Pariſien. Officialibus, per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus ipſi, vel duo, aut unus eorum per ſe, vel alium, ſeu alios faciant auctoritate noſtra, præſentes literas, & in eis contenta, ubi & quando opus fuerit, publicari, & ab omnibus, ad quos ſpectat, & ſpectabit in futurum firmiter obſervari, non permittentes Milites prædictos deſuper à quoquam quomodolibet moleſtari. Contradictores quoslibet, & rebelles, ac præmiſſis non parentes, per ſententias, cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, aliaque opportuna juris & facti remedia, appellatione poſtpoſita compeſcendo. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac Eccleſiarum prædictarum juramento confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis, illis, illarumque Præſulibus, Capitulis, Conventibus, Superioribus, & perſonis, ſub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clauſulis, & decretis in contrarium quomodolibet conceſſis. Quibus omnibus, etiamſi de illis, illorumque totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, ac individua, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda foret, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice duntaxat ſpecialiter, & expreſſe derogamus, contrariis quibuſcunque, aut ſi aliquibus communiter, vel diviſim ab Apoſtolica ſit Sede prædicta indultum, quod interdici ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas, non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem. Nulli, &c. noſtræ abſolutionis, erectionis, inſtitutionis, applicationis, indultorum diſpoſitionis, exemptionis, liberationis, ſuppoſitionis, conceſſionis, elargitionis, mandati, & derogationis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum. Datum Romæ, apud S. Marcum, anno Incarnationis Dominicæ, 1607. 14. Kal. Martii.

Pontific. noſtri anno 3

PAULUS PAPA X.

Ad perpetuam rei memoriam.

Militantium Ordinum inſtitutio Reipublicæ Chriſtianæ utilis, & Catholicæ fidei tutelæ & propagationi proficua futura eſſe dignoſcitur, ſi certæ Regulæ præſcribantur, ſub quarum felici auſpicio & regimine Militis hujuſmodi nomen daturi, & rectè vivere, & Catholici nominis hoſtes debellare valeant. Hinc eſt, quod Nos, qui nuper piis chariſſimi in Chriſto filii noſtri Henrici Francorum Regis Chriſtianiſſimi nomine, ſupplicationibus Nobis humiliter porrectis inclinati, ad Omnipotentis Dei, & ejus glorioſiſſimæ matris Virginis Mariæ gloriam, & Sanctæ Romanæ Eccleſiæ exaltationem, hæreſumque extirpationem, & Hæreticorum depreſſionem, Militiam, ex delectis Gallicanæ nationis viris nobilibus, & ingenue natis, ſub denominatione, ſeu titulo, ac Regula ejusdem glorioſiſſimæ ſemper Virginis Dei genetricis Mariæ de Monte Carmelo, erexmus, & inſtituimus, cupientes, ut illa piis, & opportunis Regulis ordinata, & innixa, Religioſo gradu jugiter & feliciter incedat, ejusdem Henrici Regis nomine Nobis humiliter porrectis precibus annuentes. Quod perpetuis futuris temporibus dictæ Militiæ Milites fidei profeſſionem juxta articulos tempore felicis recordationis Pii Papæ IV. prædeceſſoris noſtri à Sede Apoſtolica propoſitos, & approbatos, in manibus Magni Magiſtri ejusdem Militiæ, ſeu ab eo deputandi, emittere, illamque manu propria ſubſcriptam, ei qui curam Archivi ipſius Militiæ habebit conſignare. Eoque die quo habitum militarem ſuſcipiunt, ante illius ſuſceptionem, peccata ſua ſacramentaliter confiteri, & ſanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum ſumere. Necnon palliis Crucem fulvi, ſeu impluviati coloris, imaginem dictæ Virginis Mariæ in medio habentem geſtare, aliam quoque Crucem auream, cui ab utroque latere ejusdem glorioſiſſimæ Virginis imago ſit ſericea ejusdem coloris, è collo pendentem deferre: Inſuper Deo, & eidem glorioſiſſimæ Virgini matri Mariæ, & dictæ Militiæ Magno Magiſtro, juxta tenorem prædictæ erectionis creato, obedientiæ & caſtitatis conjugalis vota emittere. Ac quotieſcunque à Nobis, & Sede Apoſtolica, aut Francorum Rege Chriſtianiſſimo pro tempore exiſtente, prædicto Magno Magiſtro præcipietur, contra Romanæ Eccleſiæ hoſtes pugnare. Ad hæc ſingulis diebus officium B. Mariæ, ſeu coronam, quanta majori poterit devotione recitare. Feſtis quoque, & legitimè non impeditis Sabbati diebus, ſacrum Miſſæ ſacrificium audire. Necnon Feria tertia cujuslibet hebdomadæ ab eſu carnium abſtinere. Quolibet vero ipſius glorioſiſſimæ Virginis Mariæ feſtivitatis die, & præcipue de Monte-Carmelo, quæ die 16. Julii celebrari ſolet, peccata ſua ſacramentaliter confiteri, Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum ſumere. Eodemque die feſtivitatis B. Mariæ de Monte-Carmelo, in locum per dictum Magnum Magiſtrum deſignan. ad devote celebrandam hujuſmodi feſtivitatem ſimul congregari. Denique ratione Commendarum, quæ juxta tenorem erectionis prædictæ fundabuntur, quaſque obtinebunt, ſolita jura, & reſponſiones ærario dictæ Militiæ, prout aliarum Militiarum Milites perſolvere ſolent, etiam ſolvere debeant & teneantur. Quia vero, ex Francorum Regis Chriſtianiſſimi ſubditis dicti Militiæ Milites juxta prædictæ erectionis tenorem eſſe debent, ſub quibuſcunque Ducibus, abſque expreſſa dicti Magiſtri licentia, ſub pœna privationis habitus dictæ Militiæ nullo modo militare poſſint, perpetuo ſtatuimus, & ordinamus ſicq; à Militib⁹ prædictis obſervari præcipimus, & mandamus. Non obſtantibus Conſtitutionibus & Ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſq; contrariis quibuſcunque. Datum Romæ ap. S. Petrum, die 26. Febr. 1608. Pontif. noſtri Anno 3.

Minimorum S. Franciſci de Paula Congregatio.

10 Minimorum S. Franciſci de Paula Ordo inſtitutus eſt à S. Franciſco de Paula circa annum Domini 1436. temporibus Eugenii IV. Is enim ſanctus Inſtitutor annum agens tertium decimum inſpirationibus divinis aſſentiendo elongavit fugiens, aſperamque ſolitudinem incoluit, ac poſtmodum Eccleſiam apud propriam Patriam in honorem Reginæ Angelorum, & Seraphici Franciſci conſtruxit, obtenta priùs ab Archiepiſcopo Coſentino licentia. Ibidem ergo divinæ contemplationi vacans, ac quotidianis macerationibus, vigiliis, ac jejuniis corpus affligens, exemplo hujusmodi ſocios accinit, ac illis conſentientibus, & recipientibus Regulam conſcripſit, in qua ſuos Fratres ultra tria ſubſtantialia vota, ad quartum de non veſcendis carnibus adſtrinxit. Tantæ fuit humilitatis, ut ſe, & Fratres ſuos Minimos appellari voluerit. Hanc Congregationem approbavit Sixtus IV. & privilegiis communivit, ut patet ex ſequenti Conſtitutione.

15 SIXTUS EPISCOPUS
Servus Servorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

Dilectis Filiis Fratri Franciſco de Paula, cateriſque Fratribus Eremitis Eremitorii, ſeu oratorii ſancti Franciſci de Paula, Coſentienſis Diœceſis, præſentibus, & futuris, ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem.

SEdes Apoſtolica æqua in omnibus ſemper diſtribuens, ea, quæ pro divini cultus augmento, ac piorum locorum, & perſonarum, præſertim ſub humili, & religioſo habitu in eis degentium commodo, & utilitate piè facta ſunt, ut illibata perſiſtant, libenter, & cùm ab ea petitur, Apoſtolici muniminis conſuevit adjicere firmitatem, ac benigno favore, &, quæ ſunt pro animarum ſalute, concedere, illiſque ut eò devotiùs, quò quietiùs Altiſſimo famulari poſſint, ſuæ protectionis munimen impartiri. Dudum ſiquidem pro parte Franciſci Nobis expoſito, quòd olim poſtquam venerabilis Frater noſter Pyrrus, Archiepiſcopus Coſentinus, tibi, ut quoddam Oratorium, ſive Eccleſiam ſub vocabulo Sancti Franciſci in territorio de Paula, Coſentinæ Diœceſis, ædificare poſſes, licentiam conceſſerat; tuque Oratorium hujusmodi propriis manibus, & expenſis cum dormitorio, pro tuis, & ſociorum tuorum uſu, & habitatione pro magna parte ædificaveras, & nonnullos ſocios vitam Eremiticam ducentes receperas: ipſeque Archiepiſcopus prædictum Oratorium, ſive Eccleſiam unà cum omnibus juribus, & pertinentiis ſuis; tibi, tuæque Congregationi in perpetuum donaverat, & nonnulla alia tuæ, & ſociorum tuorum devotioni, & ſaluti convenientia ſalutifera, & opportuna conceſſerat, fecerat, & ordinaverat. Quodque Oratorium, ſive Eremitorium prædictum adhuc pro ſufficienti habitatione tui, & Eremitarum prædictorum perfectum omninò non erat, illudque piis Chriſti fidelium eleemoſynis cum dormitorio, & aliis neceſſariis officinis, tu, ac Eremitæ tui ſocii hujusmodi continuè ædificabitis, ampliabitis, & exornabatis. Nos tunc, tuis, & Eremitarum prædictorum in ea parte ſupplicationibus inclinati, venerabili Fratri noſtro Epiſcopo ſancti Marci, ejus proprio nomine non expreſſo, per alias noſtras literas dedimus in mandatis, ut ſi, & poſtquam, vocatis qui forent evocandi, de præmiſſis ſibi legitimè conſtaret, conceſſionem, & literas dicti Archiepiſcopi, ac omnia, & ſingula in ipſis contenta, prout ea concernebant, auctoritate Apoſtolica approbaret, & confirmaret, ſuppleret omnes, & ſingulos defectus, ſi qui forſan interveniſſent in eisdem: & in eventum approbationis, confirmationis, & ſuppletionis hujusmodi, vobis prædictis Eremitis, ut omnibus, & ſingulis privilegiis, indulgentiis, & gratiis, quibus Frater Petrus de Piis nuncupatus, cæteriſque Eremitæ potiebantur, & gaudebant, uti, & gaudere pariformiter, & abſque ulla differentia libere, & licitè poſſetis & valeretis, conceſſimus; prout in eisdem noſtris literis deſuper confectis pleniùs continetur. Cùm autem, ſicut exhibita Nobis nuper pro parte veſtra petitio continebat, Venerabilis Frater noſter Goffredus, Epiſcopus S. Marci prædictus, ad executionem prædictarum noſtrarum litterarum, illarum forma ſervata, procedens (quia ſibi vocatis vocandis de à vobis expoſitis legitimè conſtiterat,) licentiam, donationem, conceſſionem, ordinationem, & literas Archiepiſcopi prædicti, omniaque, & ſingula in eis contenta, prout ea concernunt, auctoritate Apoſtolica approbaverit, & confirmaverit, ſuppleveritque omnes, & ſingulos defectus, qui intervenerunt cum eisdem, prout in quodam publico inſtrumento deſuper confecto dicitur pleniùs contineri. Quodque Archiepiſcopus prædictus inter alia per eum vobis tunc conceſſa prædictum Eremitorium, ſive Eccleſiam Sancti Franciſci, & alia quæcumque loca, Eccleſias, & Oratoria, per vos impoſterùm recipienda cum omnibus juribus, & pertinentiis, Eremuiſque, & perſonis inibi pro tempore degentibus, ac rebus omnibus ad vos, locaque veſtra quomodolibet pertinentibus, & ſpectantibus ab omni juriſdictione, ſubjectione & ſuperioritate matrum Eccleſiarum, ac ſua, ſuæque Eccleſiæ Coſentinæ, cæterarumque perſonarum in perpetuum exemit, & liberavit, ac ſub protectione, ſubmiſſione, & juriſdictione Sedis Apoſtolicæ ſpecialiter, & expreſsè remiſerit, & relaxaverit. Et ſicut eadem petitio ſubjungebat, à nonnullis aſſeritur noſtras prælibaras literas, ac confirmationem, & approbationem, ac defectuum ſuppletionem, cæteraque omnia alia, & ſingula per prædictum Goffredum, Epiſcopum S. Marci illorum vigore facta, & inde ſequuta quæcunque viribus non ſubſiſtere, pro eo, quòd Archiepiſcopus prædictus per ſuas prædictas literas te Fratrem Franciſcum in Superiorem hujusmodi tuæ Congregationis, Patrem, Rectorem, & Priorem, ſeu quovis alio nomine nuncupandum dederit, & deputaverit, cui Congregationi præeſſes, ac vita, & exemplis profuiſſes, tuiſque monitis, mandatis, & præceptis ſalubribus omnes Congregationis hujusmodi perſonæ obedire & parere deberent. Ipſiſque tuis Eremitis Fratribus facultatem conceſſit te in ſuum Superiorem, ac Priorem, ac unà tecum alios quoscumque Superiores, & Priores, & Officiales canonicè eligendi. Necnon ſtatuta, & ordinationes pro hujusmodi vitæ obſervantia, à jure tamen divino, & Sanctorum Patrum inſtitutionibus non deviantia faciendi; tibique, & hujusmodi Officialibus omnimodam juriſdictionem ordinariam in ſpiritualibus, & temporalibus Congregationis hujusmodi perſonarum, etiamſi Sacerdotali, ſeu quavis alia præfulgerent dignitate, ac locorum juriſdictiones, animalium, & rerum omnium ad te, tuamque Congregationem quomodolibet ſpectantium, & pertinentium: quoscomque quoque rebelles, & inobedientes, omniumque hujusmodi Congregationis perſonarum delinquentium peccata, & delicta, & cujuscumque generis maleficia, & crimina, prout juris foret, puniendi, hujusmodique delinquentes incarcerandi, diſciplinandi, condemnandi, liberandi, abſolvendi, cæteraque faciendi, quæ in præmiſſis, & circa præmiſſa vobis viderentur fore neceſſaria, & opportuna, & quæ ipſemet Archiepiſcopus facere poſſet. Sacerdotibus verò hujusmodi Congregationis, ſeu Secularibus, vel Regularibus per vos eligendis, Miſſas etiam ante diem, & in quocunque loco ad hoc congruo, & honeſto cum Altari portatili celebrandi: Euchariſtiæ, & alia quæcumque Eccleſiaſtica Sacramenta, liberè, & licitè tibi, hujusmodique tuæ Congregationis perſonis, quoties devotio ingrueret, & neceſ-

ſitas poſtularet, abſque quacumque Superioris licentia miniſtrandi, ad quæ ſuſcipienda extra loca hujuſmodi compelli non poſſitis. Confeſſiones audiendi, & ab omnibus caſibus, excommunicationibus, ſuſpenſionibus, & interdictis, ac ſuper quacumque irregularitate, eidem Archiepiſcopo tam à jure, quàm ab eo reſervatis, & præmiſſis toties opus foret, & eſſet, abſolvendi, & diſpenſandi, votaque quæcunque permutandi, & relaxandi, ac pœnitentiam ſalutarem injungendi. Loca, Oratoria quæcumque, & Eccleſias licitè accipiendi, & retinendi quaſcumque etiam perſonas Eccleſiaſticas, & ſeculares ad vos venientes, & vobiſcum moram trahere, & habitum quem geritis profiteri, & recipere volentes, ad habitum, & profeſſionem obſervantiæ Caſtitatis, Paupertatis, & Obedientiæ, acceptandi, & recipiendi. Necnon, ut omnibus, & ſingulis privilegiis, gratiis, immunitatibus, libertatibus, exemptionibus, quibus Fratres S. Franciſci, cæteriſque Mendicantes fruuntur, & utuntur, frui, & uti poſſetis, & valeretis, ac poſſent, & valerent, indulſit, ac vobiſcum ſuper his opportunè diſpenſavit. Hujuſmodique Oratorium, ſive Eccleſiam S. Franciſci de Paula, ac alia quæcumque loca, Oratoria, & Eccleſias per vos impoſterùm acquirenda, & acceptanda, cum omnibus juribus, & pertinentiis ſuis, Eremitiſque, & perſonis, ac rebus omnibus, & ſingulis ad vos, veſtraque loca quomodolibet ſpectantibus, & pertinentibus, perſoniſque hujuſmodi inibi pro tempore degentibus ab omni juriſdictione, ſubjectione, ſuperioritate Matrum Eccleſiarum, ac ſua, ſuæque Eccleſiæ Coſentinæ, cæterarumque perſonarum ex certa ſua ſcientia, & Motu proprio in perpetuum exemit, & totaliter liberavit. Ac ſub protectione, ſubmiſſione, juriſdictione, & ſuperioritate Sedis Apoſtolicæ prædictæ totaliter, ſpecialiter, ſingulariter, & expreſsè remiſit, & relaxavit, prout in literis dicti Archiepiſcopi pleniùs continetur. Et de eiſdem nihilominùs conceſſionibus, gratiis, & indultis vobis ſic, ut præmittitur, per prædictum Archiepiſcopum conceſſis, in dictis aliis noſtris literis ſpecialiter, & ſingulariter mentio facta non fuerat, ſed ſub clauſula generali *duntaxat*, videlicet dicendo, nonnulla alia veſtræ devotioni, & ſaluti convenientia, ſalutifera, & opportuna. Et ſimiliter ſub eadem clauſula non facta alia expreſſione per d. Goffredum, Epiſcopum S. Marci, prædicti omnia, & ſingula approbata, & cum ſuppletione defectuum, confirmata fuerant, prout in noſtris, ac dicti Archiepiſcopi literis, ac inſtrumento publico deſuper confecto plenius continetur. Pro parte veſtra Nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut omnia, & ſingula præmiſſa, conceſſiones, gratias, & indulta, vobis per Archiepiſcopum prædictum conceſſa, facta, & indulta; necnon approbationem, confirmationem, defectuumque ſuppletionem, cæteraque omnia, & ſingula per prædictum Goffredum Epiſcopum vigore noſtrarum literarum prædictarum, deſuper facta, & inde ſequuta quæcunque rata, & grata habentes, approbare, confirmare, atque omnes, & ſingulos defectus, qui intervenerunt in eiſdem ſupplere, ac aliàs in præmiſſis, & circa eas vobis de opportuno remedio providere, de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur veſtris in hac parte ſupplicationibus inclinati, donationem, conceſſionem, ordinationem, conſtitutionem, remiſſionem, relaxationem, indulta, gratias, & literas prædicti Archiepiſcopi, ac approbationem, confirmationem, & defectuum ſuppletionem per prædictum Goffredum Epiſcopum factas, ac proceſſus deſuper habitos, & inde ſequuta quæcumque, omniaque, & ſingula, quæ in prædictis noſtris, & prænominati Archiepiſcopi literis, & proceſſibus, & inſtrumentis publicis deſuper habitis contenta, pro ſufficienter expreſſis, ac ſi verbo ad verbum præſentibus infererentur, rataque, & grata habentes, auctoritate Apoſtolica, ac ex certa noſtra ſcientia, laudamus, approbamus, & confirmamus, ac præſentis ſcripti patrocinio communimus, ſupplentesque omnes, & ſingulos defectus, qui intervenerunt in eiſdem, decernentes noſtras prædictas literas, ac proceſſus deſuper habitos, & inde ſequuta quæcumque valere, ac roboris firmitatem tenere, perinde ac ſi omnia, & ſingula vobis per prædictum Pyrrhum, Archiepiſcopum, conceſſa, & ipſius Archiepiſcopi literis contenta, in ſæpe nominatis noſtris literis ſpecialiter, & ſingulariter narrata, & expreſſa fuiſſent. Et deſuper vos, & veſtrûm quemlibet, ac Eremitorium, ſive Eccleſiam S. Franciſci de Paula prædictum, cæteraque omnia, & ſingula Eremitoria, Eccleſias, & loca per vos in quibuſcumque civitatibus, & diœceſibus, ac ubilibet hactenùs recepta, & impoſterùm recipienda cum omnibus juribus, & pertinentiis ſuis, Eremitaſque, & perſonas in illis pro tempore degentes, ac res, & bona quæcumque mobilia, & immobilia, ad vos, & Eremitas, & profanas, ac veſtrûm quemlibet, ac loca, Eremitoria, & Eccleſias hujuſmodi quomodolibet communiter, vel diviſim ſpectantia, & pertinentia, & ab omni juriſdictione, dominio, poteſtate, viſitatione, correctione, & ſuperioritate prædicti, ac pro tempore exiſtentis Archiepiſcopi Coſentini, & aliorum Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, Ordinariorum, Judicum, & Superiorum quorumcunque, etiam illorum, in quorum juriſdictione, civitatibus, & Diœceſibus, Eremitoria loca, Eccleſiæ, vos, & Eremitæ, ac perſonæ, res, & bona hujuſmodi conſiſtunt, & conſiſtere poterunt quomodolibet in futurum, auctoritate, & ſcientia prædictis de ſpeciali gratia, tenore præſentium prorſus eximimus, & totaliter etiam liberamus, ac ſub Beati Petri, & Sedis memoratæ, ac Romanæ Eccleſiæ, & noſtra protectione ſuſcipimus, ac exempta, & immunia eſſe volumus, Nobiſque, & Succeſſoribus noſtris Romanis Pontificibus, canonicè intrantibus, ac dictæ Sedi immediatè ſubjacere. Ita quòd Archiepiſcopi, Epiſcopi, Ordinarii, Judices ſupradicti ratione delicti, ſeu contractus, aut rei, de qua ageretur, ubicunque committatur delictum, vel ineatur contractus, aut res ipſa conſiſtat, nullam in vobis, ac Eremitoriis, locis, & Eccleſiis, Eremitis, & perſonis hujuſmodi, ac rebus, & bonis prædictis juriſdictionem, poteſtatem, & dominium poſſint quomodolibet exercere, ſed duntaxat eorum dicta Sede, vel ejus legatis vos, & Eremitæ, ac aliæ perſonæ in locis, Eccleſiis, & Eremitoriis hujuſmodi pro tempore degentes teneamini de juſtitia reſpondere. Et inſuper vobis omnibus, & Eremitis, ac perſonis, locis, Eccleſiis, ac Eremitoriis hujuſmodi, ut omnibus & ſingulis privilegiis, indulgentiis, conceſſionibus, gratiis, indultis, cæteriſque omnibus, & ſingulis in præſentibus, & aliis noſtris, ac ipſius Coſentinenſis Arciepiſcopi literis ſæpè dictis, ac per eas habitis proceſſibus prædictis contenus, vobis, ac Eremitoriis, Eccleſiis, ac locis hujuſmodi conceſſis, & concedendis, in quacumque civitate, & Diœceſi, ac ubique, & in quocumque loco auctoritate Apoſtolica prædicta uti, & gaudere, eaque omnia, & ſingula in hujuſmodi noſtris, ac aliis, & prædicti Archiepiſcopi prænominati literis, & proceſſibus deſuper habitis, contenta, cujuſvis Superioris ſuper his, aut aliquo præmiſſorum, licentia minimè requiſita, ac quibuſcumque etiam contradictionibus, exceptionibus, & impedimentis remotis prædicta auctoritate Apoſtolica liberè, & licitè exercere valeatis, & poſſitis. Quæ etiam omnia, & ſingula in præſentibus, & aliis noſtris, ac dicti Archiepiſcopi literis, ſæpe dictis, ac proceſſibus deſuper habitis contenta, auctoritate & ſcientia prædicta de ſpecialis dono gratiæ concedimus, & indulgemus per præſentes ſel. rec. Innocentii Papæ IV. Prædeceſſoris noſtri contra exemptos, quæ incipit: *Volentes*, & qualibet alia Conſtitutione Apoſtolica contraria non obſtante. Decernimus quoque ex nunc omnes, & ſingulos excommunicationum, ſuſpenſionum, & interdicti, aliaſque

Eccle-

Eccleſiaſticas ſententias, cenſuras, & pœnas, ac proceſſus, quos, & quas contra vos, & Eremitas, ac perſonas, Eccleſias, Eremitoria, & loca hujuſmodi, & veſtrûm, quemlibet promulgari contigerit, vel haberi irritas, & irritos, ac inanes, & nullius exiſtere firmitatis, vel momenti. Nulli ergo, &c. Datum Romæ, apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1484. 6. Kalend. Junii, Pontificatus noſtri anno 3.

Crevit propemodum hæc Congregatio, tum ex ſanctitate Fundatoris, tum ex bonæ famæ Fratrum odore, ita ut in omni ferè Chriſtiani orbis ora Monaſteria hujus inſtituti extructa ſint, & luculentiora in Galliis, in quibus vir Dei maxima in veneratione habitus eſt, & præcipuè à Ludovico, Francorum Rege. Ejuſdem vitam compendioſè recenſet Leo X. Conſtit. 38. quæ incipit: *Excelſus Dominus*, 1. Martii 1519. ex qua habetur etiam ejuſdem ſancti viri canonizatio.

Gaudet hæc Congregatio pluribus privilegiis, ut habetur ex Conſtitut. *ſuprà* relata Sixti IV. & omnia privilegia Mendicantium eis conceſſit Pius V. Conſtitut. 43. quæ incipit: *Apoſtolicæ Sedis*, 9. Novembris, 1567. ubi declaravit, Fratres hujuſmodi eſſe verè inter Mendicantes connumerandos, & Julius II. eiſdem conceſſit exemptionem decimarum, & quartam funeralium, & ut poſſint Sacramenta Eccleſiaſtica miniſtrare, ut ex ſua Conſtit. 10. quæ incipit: *Dudum*, anno 1506. ubi etiam præcipit, Fratres hujus Ordinis Minimos appellari debere; & Paulus V. Conſtit. 6. quæ incipit: *Cùm ſicut*, 5. Octobris 1605. conſtituit ipſos Fratres celebrare Capitulum Generale quolibet ſexennio. Eorundem privilegia, gratias, indulta, & immunitates, tam ſpirituales, quàm temporales, quatenùs ſunt in uſu, nec revocata, confirmavit Urbanus VIII. Conſtit. 19. quæ incipit: *Injuncti*, 28. Junii 1624. & Conſtit. 17. quæ incipit: *Ut ea*, 29. Maji 1624. approbavit quædam ſtatuta in Capitulo Generali Fratrum Minimorum Romæ, anno 1623. in Eccleſi ſanctiſſimæ Trinitatis.

Habitus horum Fratrum parum diſtat in figura ab eo habitu, quem geſtant Eremitæ S. Auguſtini, mutato colore nigro in canuſinum; capuccium tamen cùm deſcendit ad pectus, rotundum eſt; cùm verò ad ſcapulas non acuminatum, ſed obtuſum; cingulo laneo præcinguntur ſimiliter canuſino, & nodis quibuſdam Sacerdotes à non Sacerdotibus diſtinguuntur. Tota Congregatio regitur per unum Generalem, qui per triennium durat. In Hiſpania appellantur Religioſi hujus Ordinis Fratres Victoriæ, eo qui in illam provinciam ingreſſi ſint eo die, quo Ferdinandus Catholicus inſignem de Mauris victoriam eorum precibus adeptus eſt, ab iiſdem antè prænunciatam.

Floruerunt in hoc Ordine viri in omni virtutum genere præclariſſimi, ut habetur in Chronica Laurentii Peirini, hujus Ordinis alumni. Agunt de eo Gaulter. *in tabul. chronograph. ſeculo* 15. *anno* 1473. Petrus Opin. *in opere chronolog. tom.* 1. *anno* 1458. *pag.* 418. Hieronym. Roman. *de Republ. Chriſtian. lib.* 5. *cap.* 31. Illeſcas *in hiſt. Pontificali, p.* 2. *lib.* 6. *cap.* 26. Plat. *de bon. ſtat. Religionis, lib.* 2. *cap.* 22. *&* 37. Paulus Morig. *in Orig. Relig. lib.* 1. *cap.* 49. Sylveſter Marulus *in Ocean. Relig. lib.* 3. *pag.* 360. Fr. Emanuel *qq. Regul. tom.* 1. *q.* 2. *art.* 7. Hieronymus Roder. *in compend. qq. Regul. reſol.* 123. *num.* 37. Azor. *inſtit. moral. p.* 1. *lib.* 13. *cap.* 12. *q.* 13. Fr. Ludovicus Miranda *in manual. Prælat. tom.* 1. *q.* 4. *art.* 11. Claudius Robert. *in Gallia Chriſtiana, tit. de Generalibus*, & Auguſtinus Barboſ. *de jure Eccleſ. lib.* 1. *cap.* 41. *num.* 188.

Monialium S. Franciſci de Paula Congregatio.

11 Compoſuit præfatus inſtitutor aliam Regulam pro Monialibus, quæ in perpetua clauſura ſub ejuſdem S. Patris norma Deo inſervire determinarent, prout modò faciunt, & ad ferventiorem hujus ſancti propoſiti continuationem, eiſdem Monialibus conceſſit omnia privilegia Fratrum Minimorum Julius II. ſua Conſtit. 10. quæ incipit: *Dudum*, 27. Septembr. 1506. ubi etiam habet confirmationem Regulæ pro Fratribus, & Sororibus Tertiariis dicti Ordinis, cum communicatione privilegiorum.

QUÆSITUM VIII.

De quibuſdam Clericorum Regularium Congregationibus, ſeu Societatibus, ſub particularibus inſtitutis degentium.

SUMMARIUM.

1 *Clericorum Regularium Societatis Jeſu Congregatio.*
2 *Clericorum Secularium de Oratorio S. Philippi Neri Congregatio.*
3 *Clericorum de Oratorio Gallica Congregatio.*
4 *Clericorum Matris Dei Lucæ Congregatio.*
5 *Oblatorum S. Ambroſii Congregatio.*
6 *Clericorum Pauperum Matris Dei ſcholarum piarum Congregatio.*

Societatis Jeſu Clericorum Regularium Congregatio.

Clericorum Regularium Societatis Jeſu Congregatio omnium aliarum Clericorum in communi viventium ampliſſima, circa annum Domini 1534. initium ſumpſit, ope, & induſtria S. Ignatii de Loyola Cantabri, qui cum aliis octo ſociis mundanas ſpernens illecebras, ut Chriſtum lucrifaceret, illuſtriſſimæ, ac per totum orbem notiſſimæ Religioni fundamenta jecit, & quia in Militia temporali, cui jam addictus erat, Ducibus temporalibus ſubditus, cohortem ſuam à nomine Ducum nuncupari conſueverat, poſteà Jeſu Chriſti Miles effectus in Militia ſpirituali Congregationem ſuam Societatem Jeſu appellari voluit. 1

Confirmata fuit primùm hæc Congregatio, ſeu Societas à Paulo III. Conſtitutione ſua 25. quæ incipit; *Regimini*, 5. Calend. Martii 1540. ubi inſeritur Regula, quam prædictus S. Ignatius cum ſociis compoſuerat, à Clericis talis inſtituti obſervanda. Limitatus tamen tunc temporis erat numerus Sociorum, quòd videlicet numerum ſexagenarium non excederent. Hanc limitationem abſtulit idem Pontifex anno 1545. 13. Martii, & auxit Congregationem ampliſſimis privilegiis anno 1545. 3. Junii, & anno 1546. 5. Junii. Confirmata iterum fuit Societas Jeſu à Julio III. Pontifice Max. ſua Conſtitut. 9. quæ hîc appoſita eſt:

JULIUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

Expoſcit debitum Paſtoralis officii, cui nos licèt immeritos prætulit divina Majeſtas, ut fideles quoſlibet, præſertim Religioſos in via mandatorum Domini ad illius honorem, & gloriam, & proximorum ſpiritualem profectum deambulantes paternis confoveamus affectibus, ut fideles ipſi, dextera Domini ſibi aſſiſtente propitia, æternæ ſalutis præmium ferventiùs exquirant, & in eorum pio propoſito confoveantur. Dudum ſiquidem per fel. record. Paulum Papam III. Prædeceſſorem noſtrum, accepto, quòd dilecti filii, Ignatius, &c. Ut autem prædicta omnia priùs ab eodem Prædeceſſore conceſſa, magis confirmentur, & ſimul omnia, quæ ad inſtitutum prædictæ Societatis pertinent, eiſdem in literis aliarum ſummam continentibus comprehendantur, ut aliqua obſcuriùs dicta, & quæ ſcrupulum, ac dubitationem poſſent injicere, per Nos exactiùs explicentur, Nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut formulam, qua prædictæ Societatis inſtitutum, exactiùs, & diſtinctiùs, quàm anteà, edocente experientia,

ac uſu

acuſu rerum expreſſum, eodem tamen ſpiritu, comprehenditur, confirmare dignaremur, &c. Quapropter conſiderantes, nihil quod pium, ſanctumque non ſit, in dicta Societate, ejusque laudabilibus inſtitutis, ac exemplari Ignatii, & aliorum Sociorum prædictorum, vita & moribus reperiri, eaque omnia ad ſuorum, & aliorum Chriſti fidelium animarum ſalutem, & fidei exaltationem tendere, Socios, ac aliorum Coadjutores prædictos, ex ipſius Societatis Scholares à quibusvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliisque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, à jure, vel ab homine, quavis occaſione, vel cauſa, latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutos fore cenſentes, illosque ſub Noſtra, & Apoſtolicæ Sedis protectione ſuſcipientes; Motu proprio, & ex certa Noſtra ſcientia, Auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, erectionem, & inſtitutionem Societatis, ac extenſionem numeri illius Sociorum, ac receptionis, & admiſſionis Coadjutorum, ac omnia, & ſingula privilegia, immunitates, exemptiones, libertates, & condendi & alterandi ſtatuta, & ordinationes, ac alia quævis indulta, eisdem Societati, & illius Præpoſito per Prædeceſſorem Noſtrum, & Sedem hujusmodi ſub quibuſcumque tenoribus, & formis conceſſa, & confirmata, ac deſuper confectas, tam ſub plumbo, quàm in forma Brevis literas, & in eis contenta, ac deinde ſequuta quæcumque perpetuò approbamus, & confirmamus, ac eis perpetuæ firmitatis robur adjicimus, ſupplentes omnes, & ſingulos, tam juris, quàm facti defectus, ſi qui intervenerint in eisdem. Eaque omnia, & ſingula perpetuæ & inconcuſſæ firmitatis robur obtinere, & inviolabiliter obſervari debere.

Et ſic per quoscumque Judices, & Commiſſarios, quavis auctoritate fungentes, ſublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, interpretari, atque decidi debere, necnon quicquid ſecus ſuper his per quoscumque, quavis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus, & declaramus. Quocircà univerſis, & ſingulis Venerabilibus Fratribus Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, ac dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, & aliis perſonis in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutis, per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus ipſi, & eorum quilibet per ſe, vel alium, ſeu alios, præfati Præpoſito, & Societati, in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant, auctoritate Noſtra ſingulas prædictas, & præſentes literas plenum effectum ſortiri, ac ab omnibus inviolabiliter obſervari, non permittentes quempiam contra illarum tenorem quomodolibet indebitè moleſtari; contradictores quoslibet, & rebelles per cenſuras Eccleſiaſticas, & alia juris opportuna remedia, appellatione poſtpoſita compeſcendo, ac cenſuras prædictas legitimis ſuper his habendis ſervatis proceſſibus, etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſecularis. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ac omnibus illis, & ſingulis, quæ in literis prædictis idem Prædeceſſor noſter voluit non obſtare, cæterisque contrariis quibuscumque; aut ſi aliquibus communiter, vel diviſim ab Apoſtolica ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi, & excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Nulli ergo, &c. Datum Romæ apud ſanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1550. 12. Kalend. Auguſti, Pontificatus noſtri anno 1.

Approbata Congregatione per Summum Pontificem de capite eligendo propoſuerunt, cui omnia, quæ Congregationi benè ordinatæ neceſſaria videntur, congrederent, atque inde communi omnium voto S. Ignatius in Præpoſitum Generalem electus eſt, qui inter Miſſarum ſolemnia in Eccleſia S. Pauli ſuam ſolemnem emiſit profeſſionem, ac ejus exemplo id omnes alii ſocii fecerunt. Hoc idem inſtitutum confirmavit Conc. Trid. *ſeſſ.* 25. *c.* 16. Greg. XIII. Conſt. 89. quæ incipit: *Aſcendente*, 8. Kal. Junii 1584. & Gregor. XIV. Conſtit. 10. quæ incipit: *Eccleſiæ*, 4. Kal. Julii, 1591.

Dividitur hæc Societatis Jeſu familia in tres quaſi Ordines, ſeu claſſes.

Primus Ordo eſt Clericorum approbatorum, in quo ſunt omnes, qui exacto biennio Novitiatus vota ſcholaſticorum emittunt, paupertatis, obedientiæ, & caſtitatis, ſimplicia tamen, ſive iſti Religioſi ſint futuri Sacerdotes, ſive in ſtatu Laicali ſub titulo Coadjutorum temporalium permanſuri; & quomodolibet hoc præſtent, poſt emiſſionem votorum ſunt verè, & propriè Religioſi, ut habetur ex Conſtit. Greg. XIII. quæ incipit: *Quantò fructuoſiùs*. Kalend. Februarii 1582. & aſſeris Nav. *commento* 1 *de Regul. n.* 19. Mandoſ. *conſil.* 13. *n.* 3. *& ſeqq.* Franc. Emanuel *qq. Reg. tom.* 1. *q.* 1. *art.* 4. *&* *q.* 56. *artic.* 1. Tapia *in authent. Ingreſſi, verbo Monaſteria, cap.* 10. *num.* 8. *C. de Sacroſ. Eccleſ.* & alii apud Auguſtinum Barboſam *de Jure Eccleſ. lib.* 1. *cap.* 41. *num.* 191. Poſt horum votorum emiſſionem ipſi emittentes, quantum in eis eſt, perpetuò obligati reſtant; poteſt tamen Superior Societatis eos dimittere, etiam absque illorum culpa, ut habetur in ſtatutis ejusdem Congregationis per Sedem Apoſtolicam confirmatis. Unde Religioſi hujusmodi uſque ad illud tempus ſua bona, & beneficia retinere poſſunt, ne, ſi poſteà ex aliqua cauſa dimitterentur, remanerent privati, ut conceditur *in Conſtitut. Societatis, p.* 4. *cap.* 4. *lit. E. in fine, & p.* 6. *cap.* 2. *lit. H.* & colligitur ex Conſtitutione Gregor. XIII. quæ incipit: *Aſcendente*, ut *ſuprà*; &, ut advertunt Vaſquez *p.* 2. *tom.* 2. *diſp.* 165. *n.* 104. & alii apud Barboſam *cit. num.* 162. hoc, quod diximus, ſpeciale eſt in hac Congregatione Societatis Jeſu, quod in nulla alia Congregatione admittitur.

Secundus Ordo eſt Clericorum Societatis Jeſu formatorum, & hi iterum diſtinguuntur in Coadjutores ſpirituales, & temporales; Coadjutores ſpirituales ſunt, qui deſtinantur ad ſpiritualia exercitia exequenda erga proximos, & hi occupantur in confeſſionibus fidelium excipiendis, in ſacrificiis offerendis, in aliis Sacramentis miniſtrandis, in litibus, ac rixis inter diſſidentes ſedandis, & aliis ſimilibus miſericordiæ operibus exercendis: aſſumuntur autem ad hujusmodi munera obeunda ex Scholaribus primæ Claſſis, ſeu Ordinis. Coadjutores autem temporales formati ſunt, qui habent talem gradum, in quo conſiſtant, & hi, ſicut & Coadjutores ſpirituales nihil ſubſtantiale addunt ſupra Religioſos primi Ordinis, & claſſis, ſed tantùm redduntur incapaces dominii, condendi teſtamenta, & hæreditates adeundi, dum ſunt in Societate, nam ex ea expulſi, ſicut adhuc fieri poteſt, & de facto in dies fit, licèt gravioribus ex cauſis, poſſunt omnia, quæ poterant ante ingreſſum, quoad prædicta.

Tertius Ordo eſt Clericorum profeſſorum; quorum adhuc duplex genus eſt, primum eſt eorum, qui tria vota ſolemnia caſtitatis, paupertatis, & obedientiæ, alterum eorum, qui ultra hæc tria emittunt quartum circa miſſiones ex Summi Pontificis decreto, atque ita in prædictis omnibus conſiſtit tota hæc celeberrima Congregatio.

Præter hæc vota profeſſi addunt alia quædam ſimplicia, putà, non ambiendi ullam dignitatem, nec in Societate, nec extra ipſam, niſi obligentur ab eo, qui poteſt; item non conſentiendi, ut paupertas Societatis relaxetur, ſed curandi ejus ſtrictiorem obſervantiam, manifeſtandi Præpoſito Generali Societatis, vel Societati ipſi, qui dignitates ambierint, audiendi conſilia Generalis, quoad electionem ad aliquam dignitatem, vel officium, ſi ali-

ſi aliquando contigerit extra Societatem, de quibus omnibus latè Sanch. *in præcept. Decal. tom. 2. lib. 6. cap. 18.* Suar. *tom. 4. de Relig. tract.* 10. *lib. 6. à cap. 4.*

Societatis hujus Religioſi in legendo, concionando, diſputando, proximos juvando, & tum fidelibus, ut perſiſtant, & ad ſtatum perfectiorem tendant, tum infidelibus, ut convertantur, totam operam, ac vitam abſumunt.

De viris ſanctitate illuſtribus hujus Ordinis exſtant hiſtoriæ à Patribus Societatis quamplurimis editæ, & S. Ignatius inſtitutor in Sanctorum numerum cum S. Franciſco Xaverio relatus eſt à Gregorio XV. ut habetur ex Bulla Urbani VIII. quæ incipit: *Rationi congruit*, 6. Auguſti 1623. Catalogum Collegiorum, Societatis, ſicut & aliorum hominum illuſtrium habes apud Sylveſtrum Marulum *in Ocean. Relig. lib. 5. pag. 417.* & Aubertum Miræum *in libell. de Congreg. Clericor. in commun. viVent. cap. 7. pag. 35. & ſeqq.*

Quamplura, eaque ampliſſima habet hæc Congregatio, & Societas privilegia; & in ſpecie ut aliqua referam, Religioſi Societatis non obligantur Choro, nec tenentur communiter officium recitare, ſed privatim unusquisque recitat, ut habetur ex Conſtit.. 25. Pauli III. quæ incipit: *Regimini*, 5. Kal. Oct. 1540. Non poſſunt conſentire electioni de ſeipſis factæ quoad dignitates Eccleſiaſticas, absque Præpoſiti Generalis licentia. Habent facultatem audiendi ſecularium confeſſiones, prout indulſit eis idem Pontifex Conſt. 48. quæ incipit: *Licèt*, 15. Kal. Novembr. 1549. Ad proceſſiones publicas non tenentur accedere, nec ad id cogi poſſunt, prout cavetur in Conſtit. 36. Gregor. XIII. quæ incipit: *Quæcumque*, 22 Sept. 1576. Item habent privilegium conſtruendi ubique Collegia, & domos, non obſtantibus quibuscumque privilegiis aliis Ordinibus conceſſis de non ædificandis Monaſteriis intra tantum ſpatium, ſeu prope eorum locs, & Eccleſias. Ita diffinitur in Conſtit. 36. prædicti Pontif. quæ incipit: *Salvatoris*, 30. Nov. 1576. à quo etiam eximuntur à ſolutione decimarum, & aliorum onerum quorumcunque, Conſtit. 51. quæ incipit: *Paſtoralis*, 1. Jan. 1578. quæ Conſtitutio redacta eſt ad terminos juris in Regnis Hiſpaniæ per Leonem XI. & Urbanus VIII. non obſtante Conſtitutione Gregorii XV. qua innovatur Conſtitutio Gregorii XIII. voluit ſervari in omnibus Conſtitutionem Leonis XI. Habent privilegium Altaris portatilis ex Gregor. XIII. Conſtit. 51. quæ incipit: *Uſum Altaris*, 1. Octob. 1579. ex eodem à quocumque Epiſcopo extra tempora, & non ſervatis interſtitiis Ordines ſuſcipere poſſunt, Conſtit. 57. quæ incipit: *Pium*, 21. Septembris 1582. Absque licentia à Religione, ſeu Societate diſcedentes, Apoſtatæ cenſentur. Paupertatem obſervare tenentur. Qui adhuc non ſunt profeſſi, bonorum dominium retinent; veri ſunt Religioſi, Conſtit. 79. quæ incipit: *Aſcendente*, & poſt emiſſam profeſſionem Religioſi Societatis ad ſolam Carthuſianam Congregationem tranſire poſſunt, Greg. XIV. Conſtit. 10. quæ incipit: *Eccleſia*, 4. Kalend. Julii 1591.

De hac Societate plura habent Azorius *inſtit. moral. p. 1. lib. 13. cap. 7. per totum.* Sanchez *de præcept. Decal. tom. 2. lib. 6. cap. 9. à num. 60. & cap. 18. per totum*, & *lib. 7. cap. 1. à num. 31. uſque ad num. 39.* & alibi ſæpè. Hieronymus Roder. *in compend. qq. Regul. reſol. 123. n. 39.* Suar. *de Relig. tom. 4. tract. 10.* Ex profeſſo autem de ea agit Nicolaus Orlandinus, & Franciſcus Sacchinus, Petrus Ribadeneyra *in libell. de Inſtituto Societ. JESU, & in vita trium General.* & *in libello inſcripto Illuſtrium virorum Societatis JESU catalog.* Valent. *in apolog. pro Societ. adverſus admonitionem Smidelini Lutherani.* Joannes Petrus Maffæus *in vita S. Ignatii*, Horatius Turſellinus *in vita S. Franciſci Xaverii*, Andreas Scotus *in vita B. Franciſci de Borgia*, Jacob. Gretſerus *in lib. quinque Apolog. pro vita S. Ignatii*, Franciſcus Turrianus *in Apolog. pro Societate JESU, contra calumn. Hæretic.* Franc. Bonavent. *in Extravag. Greg. XIII. Aſcendente Domino.* Carolus Scribanus *in Amphitheatro honoris contra Calviniſtarum criminationes.* Ægidius Schondonchus *in ſcena tragica ſoluta numeris oratione ex Apolog. Patris Franciſci Coſters*, Auguſtinus Barboſ. *de jure Eccleſiaſt. lib. 1. cap. 41. 189. & ſeqq.* & alii quamplures.

Clericorum ſecularium de Oratorio Congregatio.

Congregatio Clericorum ſecularium de Oratorio nuncupata eſt Societas, ſeu Conventus Sacerdotum, qui ſtatum, & profeſſionem Clerici ſecularis retinentes, auctoritate Apoſtolicæ Sedis ſub particulari Regula, & obedientia Superiorum, absque alio tamen voto, ſeu vinculo, quàm ſpontaneæ voluntatis ſimul habitant; communem vitam degunt, ac diverſis ſpiritualibus exercitiis ſalutem propriam, ac proximorum inquirunt.

Hujus Congregationis fundator S. Philippus Nerius Florentinus circa annum Domini 1550. qui ob eximiam ſanctitatis famam, proceſſibus formatis in Sanctorum numerum noviſſimè à Greg. XV. relatus eſt.

Patres hujus Congregationis, præter Eccleſiæ obſequia, confeſſionum exceptiones, Sacramentorum diſpenſationes pro particulari, ac ſpeciali inſtituto verbum Dei quotidie populis evangelizant. Confirmata fuit Congregatio hæc a Gregorio XIII. Conſtitutione ſequenti.

GREGORIUS EPISCOPUS
Servus Servorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

COpioſus in miſericordia Dominus, & in cunctis glorioſus operibus, à quo omnia dona defluunt, ad hoc Nobis, licèt immeritis, ſuæ Sponſæ univerſalis Eccleſiæ regimen committere, & noſtræ debilitati jugum Apoſtolicæ ſervitutis imponere voluit, ut inter alias multiplices curas, operarios, quos ipſe Dominus in meſſem ſuam, multitudinem utique magnam populorum ad fructum divinæ gratiæ diſpoſitam, ne pereat, quotidie pro ſua miſericordia dignatur emittere, conducere non differamus, eosque ad ſuſcipiendam ipſius Domini miſericordiam in medio templi ſui, ejusque vias Chriſti fidelibus demonſtrandum, eorumque corda divinorum ſermonum declaratione illuminandum, novas etiam interdum piorum virorum Congregationes propterea conſtituendo noſtræ ſollicitudinis ope, Apoſtolicisque favoribus propenſiùs excitemus. Dudum ſiquidem omnia beneficia Eccleſiaſtica cum cura, & ſine cura, apud Sedem Apoſtolicam jam vacantia, & in anteà vacatura, collationi, & diſpoſitioni noſtræ reſervavimus. Decernentes ea tunc irritum & inane, ſi ſecùs ſuper his à quoquam quavis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Cùm itaque poſtmodum Parochialis Eccleſia Beatæ Mariæ Vallicellæ nuncupatæ, Regionis Pontis, ſeu Parionis de Urbe, per liberam reſignationem dilecti filii Antonini de Adjuro, nuper ipſius Eccleſiæ Rectoris, de illa, quam tunc obtinebat, in manibus noſtris ſponte factam, & per Nos admiſſam, apud Sedem eandem vacaverit, & vacet ad præſens, nullusque de illa præter Nos hac vice diſponere potuerit, ſive poſſit, reſervatione, & decreto obſiſtentibus ſupradictis. Et ſicut dilectus filius Philippus Nerius, Presbyter Florentinus, ac Præpoſitus nonnullorum Presbyterorum & Clericorum ſecularium, tam ſuo, quàm aliorum Presbyterorum & Clericorum præfatorum nominibus Nobis nuper expoſuit, hi in ipſa Eccleſia introduci cupiant, ac ita illis gratia aſſiſtente divina circa Miſſarum, & aliorum divinorum officiorum in eadem Eccleſia celebrationem, & verbi Dei populo inibi intereſſenti prædicationem, aliaque ſalubris monita ad ſalutem animarum Chri-

Chriſti fidelium procurandam, & quamplutima pietatis opera exercenda intendere ſperent, ut ex eorundem Presbyterorum & Clericorum laudabili vita & doctrina, dilecti filii ipſius Eccleſiæ Parochiani non parvam conſolationem ſpiritualem ſuſcepturi ſint, ſi in eadem Eccleſia, una Congregatio Presbyterorum & Clericorum de Oratorio nuncupanda, perpetuò erigeretur, & institueretur, ipſaque Eccleſia cum onere curæ animarum illius Parochianorum eidem Congregationi concederetur, ex hoc profectò divinus cultus, & Miniſtrorum Eccleſiaſticorum numerus, in ea ad Dei laudem & eorundem Chriſti fidelium animarum ſalutem maximum ſuſciperet incrementum. Quare dictus Philippus aſſerens dictæ Eccleſiæ, & illi forſan annexorum, fructus, redditus, & proventus, ſuper quibus penſio annua quadraginta ſcutorum monetæ certæ perſonæ Eccleſiaſticæ illam annuatim percipienti, Apoſtolica auctoritate, ut dictus Philippus etiam aſſerit, reſervata exiſtit, centum & triginta ducatorum auri de camera ſecundùm communem æſtimationem valorem annuum non excedere, eiſdem nominibus Nobis humiliter ſupplicavit, quatenus præmiſſis annuere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur, qui dudum inter alia voluimus, quòd ſemper in unionibus commiſſio fieret ad partes, vocatis quorum intereſſet, quique divini cultus augmentum, & Chriſti fidelium animarum ſalutem ſincere deſideramus affectibus, pium & laudabile Philippi Præpoſiti, ac Presbyterorum & Clericorum præfatorum deſiderium ſummopere commendantes, ipſosque Philippum Præpoſitum, ac Presbyteros & Clericos à quibusvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliisque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, à jure vel ab homine quavis occaſione vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium duntaxat conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutos fore cenſentes, hujusmodi ſupplicationibus inclinati, in dicta Eccleſia unam Congregationem Presbyterorum, & Clericorum ſecularium de Oratorio nuncupandam, ſine alicujus præjudicio, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium perpetuò erigimus & instituimus; illique ſic erectæ & inſtitutæ Eccleſiam præfatam, ſive præmiſſo, ſive alio quovis modo, aut ex alterius cujuscumque perſonæ, ſeu per ſimilem reſignationem dicti Antonini, vel cujusvis alterius de illa in Romana Curia, vel extra eam, etiam coram Notario publico, & teſtibus ſponte factam, aut Conſtitutionem fel. rec. Joan. Pap. XXII. Prædeceſſoris noſtri, quæ incipit: *Execrabilis*, vel aſſecutionem alterius beneficii Eccleſiaſtici quavis auctoritate collati vacet, etiamſi tanto tempore vacaverit, quòd ejus collatio juxta Lateranen. ſtatuta Concil. ad Sedem præfatam legitimè devoluta, ipſaque Eccleſia diſpoſitioni Apoſtolicæ ſpecialiter, vel aliàs generaliter reſervata exiſtat, & ſuper ea inter aliquos lis, cujus ſtatum præſentibus haberi volumus pro expreſſo, pendeat indeciſa, dummodo ejus diſpoſitio ad Nos hac vice pertineat, cum onere curæ animarum illius Parochianorum præfatorum, aliisque omnibus & ſingulis oneribus, & honoribus, ac annexis, necnon omnibus bonis, cenſibus, juriſdictionibus, fructibus, redditibus, & proventibus, aliisque juribus & pertinentiis ſuis eidem Congregationi, auctoritate Apoſtolica, & tenore præfatis etiam perpetuò concedimus, & aſſignamus. Ita quòd liceat ipſi Congregationi, illiusque Rectori, Presbyteris, Clericis, & Procuratoribus, ſeu Agentibus, vel deputatis per ſe, vel alium, ſeu alios, eorum, & dictæ Congregationis nomine, Eccleſiæ & annexorum ac bonorum, juriumque, & pertinentiarum præfatorum, corporalem, realem, & actualem poſſeſſionem propria auctoritate liberè apprehendere, & etiam perpetuò retinere, curamque animarum eidem Eccleſiæ imminentem per ſeipſos Presbyteros, ſeu vel plures ex eis, ſive per alium, vel alios Presbyteros, illis tamen priùs à dilecto filio noſtro, & Romani Pontificis pro tempore exiſtentis in dicta Urbe & ejus diſtrictu, Vicario in Spiritualibus generali, ſeu Sede præfata approbatis, exercere, vel exerceri, eidemque Eccleſiæ in divinis deſervire, ſeu deſerviri, facere, illiusque fructus, redditus, & proventus, & jura, obventiones, & emolumenta quæcumque percipere, exigere, & levare, ac in ſuos & Congregationis ac Eccleſiæ præfatorum uſum, & utilitatem convertere. Necnon eidem Congregationi, illiusque Rectori, ac Presbyteris, & Clericis pro tempore exiſtentibus, ut pro ſalubri ſtatu & directione Eccleſiæ, & Congregationis hujusmodi, illiusque perſonarum, quæcumque ſtatuta & ordinationes rationabilia, honeſta, ac ſacris Canonibus, & Concilio Trident. non contraria edere, & edita reformare, limitare & mutare, ac alia de novo condere, prout, & quoties eis ſecundùm rerum & temporum qualitates videbitur expedire, quæ quidem ſtatuta, ordinationes poſtquam edita, reformata, limitata & mutata, ac de novo condita fuerint, à Sede præfata approbari, & per ſingulares perſonas de gremio dictæ Congregationis exiſtentes inviolabiliter obſervari debeant, liberè & licitè poſſint & valeant, auctoritate Apoſtolica & tenore præfatis indulgemus, liberamque deſuper facultatem concedimus & elargimur. Decernentes præſentes literas de ſubreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, & ex eo, quod intereſſe prætendentes vocati non fuerint, notari, impugnari, aut in jus, vel controverſiam vocari nullatenùs poſſe, neque debere, minusque ſub quibusvis revocationibus, ſuſpenſionibus, annullationibus, limitationibus, derogationibus, & aliis contrariis diſpoſitionibus à Sede præfata, etiam in favorem quorumvis quomodolibet emanatis & emanandis nullatenus comprehendi poſſe, aut debere, necnon quoad conceſſionem, & aſſignationem, prout eſt, & attentatum forſan fuit hactenus, ac tam quoad illos, quàm omnia alia ſupradicta ex nunc irritum & inane, ſi ſecùs ſuper his à quoquam quavis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Quocircà Venerabilibus Fratribus noſtris Patriarchæ Alexandrin. ac Amerin. & Aquitanen. Epiſcopis per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenùs ipſi, vel duo, unus eorum per ſe, vel alium, ſeu alios, præſentes literas, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, & quoties pro parte Philippi Præpoſiti, ac Congregationis præfatorum & ſingularum illius perſonarum, nunc, & pro tempore exiſtentium, ſeu alicujus eorum deſuper fuerint requiſiti, ſolemniter publicantes, eisque in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant auctoritate noſtra præſentes literas, & in eis contenta quæcumque firmiter obſervari, ac ſingulos, quos ipſæ literæ concernunt, illis pacificè frui, & gaudere, non permittentes eos deſuper per quoscumque contra præſentium tenorem quomodolibet moleſtari. Contradictores auctoritate noſtra, appellatione poſtpoſita, compeſcendo. Non obſtantibus priori voluntate noſtra præfata, ac Lateranen. Concilii noviſſimè celebrati unione perpetua, niſi caſibus à jure permiſſis, fieri prohibentis, ac piæ mem. Bonifacii Papæ VIII. etiam Prædeceſſoris noſtri, & aliis Apoſtolicis Conſtitutionibus & Ordinationibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis Venerabili Fratri noſtro Alexandro, Epiſcopo Tuſculan. Cardinali Farneſio nuncupato, ad quem ratione Eccleſiæ S. Laurentii in Damaſo etiam de Urbe, aut aliàs dictæ Eccleſiæ S. Mariæ Vallicellæ, dum vacat, collatio, proviſio, præſentatio, & omnimoda alia diſpoſitio pertinet, ac dilectis filiis Populo Romano ſub quibuſcumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus & inſolitis clauſulis, ac irritantibus, & aliis decretis, etiam Motu proprio, & ex certa ſcientia; deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, ac Fratrum noſtrorum conſilio, etiam iteratis vicibus, etiam per recol.

mem.

mem. Leonem Papam X. alioſque Romanos Pontifices ſimiliter Prædeceſſores noſtros, ac forſan etiam Nos, & Sedem præfatam conceſſis, approbatis, & innovatis: illis præſertim quibus inter alia caveri dicitur expreſsè, quòd de quibuscumque beneficiis Eccleſiaſticis dictæ Urbis, vacatione illorum pro tempore occurrente, aliis quàm Civibus Romanis, & originariorum Civium Roman. filiis, & forſan aliàs certo modo qualificatis provideri, vel aliàs diſponi non poſſit, & aliter de illis etiam per Sedem præfatam pro tempore factæ collationes, conceſſiones, uniones, & aliæ diſpoſitiones nullius ſint roboris vel momenti, quodque eisdem privilegiis, & indultis nullatenus, aut nonniſi modo & forma in illis expreſſis derogari, aut derogatum cenſeri poſſit, & ſi illis aliter delegari contingat, derogationes hujusmodi nemini ſuffragentur. Quibus omnibus & ſingulis, etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione aliàs de illis, eorumque totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica expreſſa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu aliqua quævis expreſſio habenda, aut etiam aliqua exquiſita forma ad hoc ſervandæ foret, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter & expreſsè derogamus. Quodque de gremio dictæ Congregationis diverſæ perſonæ ex dicta Urbe oriundæ, vel aliàs juxta dicta ſtatuta qualificata non exiſtant, contrariis quibuscumque. Aut aliqui ſuper proviſionibus ſibi faciendis de hujusmodi, vel aliis beneficiis Eccleſiaſticis in ipſa Urbe ſpeciales, vel generales dictæ Sedis, vel Legatorum ejus literas impetrarint, etiamſi per eas ad inhibitionem, reſervationem & decretum, vel aliàs quomodolibet ſit proceſſum. Quas quidem literas & proceſſus habitos per easdem, & inde ſequuta quæcumque ad dictam Eccleſiam B. Mariæ volumus non extendi, ſed nullum per hoc eis, quoad aſſecutionem beneficiorum aliorum præjudicium generari. Et quibuslibet aliis privilegiis, indulgentiis & literis Apoſtolicis generalibus, vel ſpecialibus, quorumcumque tenorum exiſtant, per quæ præſentibus non expreſſa, vel totaliter non inſerta effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus, quorumque totis tenoribus habenda ſit in noſtris literis mentio ſpecialis; proviſo quòd ipſa Eccleſia B. Mariæ debitis propterea non fraudetur obſequiis, & animarum cura in ea nullatenus negligatur, ſed illius congruè ſupportentur onera conſueta. Nulli ergo omnino, &c. Si quis autem, &c. Datum Romæ apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1575. Idibus Julii, Pontificatus noſtri anno 4.

Hujus Congregationis Presbyteri ex indulto Sixti V. ſub die 5. Septembris 1586. poſſunt per dimidium horæ ante auroram Miſſas celebrare, & à Vicario Papæ ad confeſſiones audiendas prævio examine in Urbe approbati, extra eam absque alio examine illas audire valent; Ordinationes autem, & inſtituta dictæ Congregationis approbavit, & nonnulla indulta eidem elargitus eſt Paulus V. ex ſua Conſtit. 4. *in Bullar. tom. 3. in append.* quæ incipit: *Chriſti fidelium*, 24. Februarii 1612. ubi habetur etiam Conſtitutio prohibens, ne poſſit erigi Congregatio alia ſub denominatione dicti Philippi Nerii in Urbe Roma, quæ incipit: *Cùm dilecti Filii*, 26. Junii 1612.

De hominibus illuſtribus hujus Congregationis videatur Sylveſter Marulus *in Oceano Religionum, lib.* 5. *pag.* 436. Habitant Romæ ad S. Mariam in Valicella. Eorum habitus eſt ſimilis habitui Patrum Societatis Jeſu. Agit de hac Congregatione Aubertus Miræus *in libello de Congregationib. Cleric. in commune viventium, c.* 10. *pag.* 85. & *cap.* 11. refert Decretum Gregorii XV. in quo decernitur, quòd unaquæque Domus Congregationis Oratorii ſeipſam per ſe regat, nec plures inſimul uniri valeant, & ſtatuit, ut in quolibet loco nonniſi una domus erigi poſſit, nec locorum Ordinarii ullam dictæ Congregationis domum, niſi juxta ſtatutorum ejusdem formam viſitare poſſint, & *capite* 12. refert numerum Collegiorum dictæ Congregationis.

Clericorum de Oratorio Congregatio Gallica.

Clericorum de Oratorio Gallica Congregatio à prædicta diſtincta, inſtituta eſt in Regno Franciæ ab Henrico Epiſcopo Pariſienſi, & Maria Francorum Regina ad augendam, & reſtituendam fidem Catholicam, quam approbavit Paulus V. ſequenti Conſtitutione.

PAULUS EPISCOPUS
Servus Servorum Dei.
Ad perpetuam rei memoriam.

SAcroſanctæ Romanæ Eccleſiæ, quam Dei unigenitus Jeſus Chriſtus D. N. auctor ipſe piorum operum fundavit, regimini ſuperna diſpoſitione præſidentes pro Nobis commiſſi gregis Dominici proſpero ſtatu, & animarum ſalute ſolliciti eſſe compellimur, & ea ſincerè tenemur amplecti, quæ ad incrementum Religionis pertinent, & ad virtutum ſpectant ornamentum, ac ut piæ Chriſti fidelium Congregationis inſtituantur, & exinde uberiores fructus bonorum operum, in illis locis, præſertim ubi id magis expedire dignoſcitur, in dies per pia & ſpiritualia deſideria accreſcunt, & iis exercitiis debitè ac Domino famulantes perſonæ, animarum ſuarum ſalutem eodem Domino miſerante faciliùs conſequi, cæterisque Chriſti fidelibus vitæ ac morum exemplo proficere valeant ad ſalutem.

Sanè exhibita Nobis nuper pro parte Venerabilis Fratris noſtri Henrici, Epiſcopi Pariſien. ac chariſſimæ in Chriſto filiæ Mariæ, Francorum Reginæ, petitio continebat, quòd aliàs cum ipſa Maria Regina pio devotionis zelo ducta, ut aliquo devotionis ſuæ monumento, immenſarum gratiarum munera, quibus eam bonorum omnium largitor optimus decoravit, teſtari poſſit, diſciplinam Eccleſiaſticam, undique ferè in Regno Franciæ hæreſum, bellorumque præteritorum injuria, tum in Religione, tum etiam in moribus non parùm depravatam, ac corruptam, in primævum & priſtinum ſuum ſtatum, devotionisque & pietatis ſplendorem ſalubri aliqua ratione reſtitui plurimùm deſideret, & id re ipſa in conſultatione cum viris gravibus, & piis, ac præſertim cum d. Henrico Epiſcopo pluries habita, maturè diſcuſſæ, utiliùs & fructuoſius, quàm ex inſtitutione alicujus Congregationis piorum Sacerdotum, quorum ſtudium & officium ac munus ſacerdotale, juxta ſanctum atque illius inſtitutum debitè exequen. & adimplen. ſit omninò directum, inſtituen. exequi poſſe non videatur, ipſaque Maria Regina unam devotam piorum, ac probatæ vitæ Sacerdotum, quorum principale inſtitutum ſingulas actiones ordini Sacerdotali convenientes & eſſentiales amplecti, exiſtat, Congregationem in ipſo Regno, & præſertim in civitate Pariſienſi, ubi illa non parùm deſiderari videtur, erigi & inſtitui, curamque erectionis & inſtitutionis hujusmodi dilecto filio Petro de Berulle, Presbytero Parienſi, cujus miniſterium felici progreſſui & directioni ipſius Congregationis maximè profuturum eſſe in Domino confidit, per Nos committi, & demandari ſummoperè deſideret, pro parte eorumdem Henrici Epiſcopi, & Mariæ Reginæ, Nobis fuit humiliter ſupplicatum, quatenùs Congregationem piorum, ac probatæ vitæ Sacerdotum perpetuò erigere, & inſtituere, illiusque curam dicto Petro committere & demandare, ut præfertur, ac aliàs de Apoſtolicæ poteſtatis providentia conſulere dignaremur.

Nos igitur quibus cura & ſollicitudo cordi inſidet, fidem & Religionem Catholicam propagare, divinique cultus augmentum, & ut Chriſti fideles ſinguli per viam ſalutis in hoc ſeculo gradientes, ad cæleſtia regna per-

pervenire mereantur, procurare, præſertim ubi Catholicorum Principum vota id expoſcere, ac in Domino ſalubriter conſpicimus expedire, conſiderantes hujusmodi inſtitutionem, ſpecialiter Sacerdotes, aut perſonas ad Sacerdotalem ſtatum aſpirantes, vel ſaltem eorum miniſterio neceſſarias, ac Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum Sacerdotalis dignitatis immediatum inſtitutorem tangere, & reſpicere, æquum maximè, & rationi conſentaneum judicamus, ut qui hujusmodi Inſtitutum aggrediuntur, ultra communem fidelium devotionem, ſpeciali, & particulari devotioni Jeſu Chriſti Domini noſtri addicantur, qui eſt Sacerdos in æternum ſecundùm ordinem Melchiſedech, & fons Sacerdotii in Eccléſia Chriſtiana. Hinc pio & ſalubri d. Mariæ Reginæ deſiderio favorabiliter annuere, ac ipſum opus pium muneris Sedis Apoſtolicæ conſolatione conſovere, necnon Chriſti fideles ad pia, meritoria & ſalutaria opera exercenda, Eccleſias quoque, & ſacra Dei templa devotionis cauſa viſitanda, æternis præmiis, ac ſpiritualibus muneribus, & peccatorum remiſſione invitare volentes, necnon Henricum Epiſcopum, & Petrum prædictos, ac eorum quemlibet à quibusvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti; aliisque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris & pœnis, à jure, vel ab homine, quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtant, ad effectum præſentium duntaxat conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutos fore cenſentes, hujusmodi ſupplicationibus inclinati, d. Petro apud nos de Religionis zelo, vitæ, ac morum honeſtate, aliisque probitatis & virtutum meritis multipliciter commendato, noſtram, & dictæ Sedis benedictionem impartientes, ad laudem & gloriam omnipotentis Dei Patris, & animarum ſalutem, unam ſub nomine Oratorii Jeſu Chriſti Domini noſtri Congregationem, in honorem orationum, quas in diebus carnis ſuæ fudit, ut ii, qui Congregationem ipſam ingredientur, eundem Jeſum Chriſtum pro Nobis in oratione poſitum & pernoctantem revereantur, atque etiam inſtituti, ad quod vocati ſunt, moneantur, & præſertim ſemper hanc præcipuam omnibus communem, & omni tempore congruentem officii eorum partem, quæ in orationibus pro populo, ac in Dei laudibus celebrandis verſantur, habeant, Apoſtolica auctoritate tenore præſentium ſine alicujus præjudicio perpetuò erigimus & inſtituimus. Dictumque Petrum in Inſtitutorem Præpoſitum Generalem horum piorum Sacerdotum, nulli anteà Religioni voto ſolemni addictorum, necnon & aliorum ad Presbyteratus Ordinem promoveri cupientium, & reliquorum ad familiaria officia neceſſariorum Congregationis Oratorii Jeſu Chriſti Domini noſtri nuncupan. hujusmodi, qui ſimul & in Societate religioſè vivere, & in humilitatis ſpiritu, & piæ vitæ ſtudiis Altiſſimo famulatum exhibere, & impendere ſtudeant; quorum principale ac præcipuum inſtitutum ſit, perfectioni ſtatus Sacerdotalis totaliter incumbere, ſingulasque actiones Ordini Sacerdotali propriè & eſſentialiter convenientes, ſibi ab eorum Ordinariis, ubi ſtabilita fuerit, præſcriben. & non aliàs, amplecti. Sacerdotum inſuper, & aliorum ad ſacros Ordines aſpiran. inſtructioni, non circa ſcientiam, ſed circa uſum ſcientiæ, ritus & mores propriè Eccleſiaſticos ſe addicere volentes, cum plena & omnimoda facultate, poteſtate, & auctoritate eidem Petro per nos ad id aſſumpto, & à dicta Maria Regina ſummopere commendato, ut prædictam Congregationem hujusmodi, tam in civitate Pariſienſi, quàm in omnibus aliis civitatibus, oppidis, terris, & locis, ad quæ à locorum Epiſcopis vocatus fuerit, & non aliàs, inſtituen. ac demum pro felici ſtatu, & directione perſonarum, ac bonorum ſpiritualium & temporalium ejusdem Congregationis, ſeu Congregationum erigen. tam circa receptionem, & admiſſionem, numerum, ætatem, & qualitates in ipſa Congregatione recipien. & admitten. eorumque inſtructionem & diſciplinam, exercitii, ac modum & formam divinorum officiorum, precum, & orationum, aliorumque ſuffragiorum recitan. & alia ipſis Congregationibus utilia atque neceſſaria, quæcunque ſtatuta, ordinationes, & capitula, licita, & honeſta, ſacrisque Canonibus & conſtitutionibus Apoſtolicis, necnon Concilii Tridentini decretis minimè contraria, à Sancta Sede Apoſtolica poſtmodum approbanda, confirmanda; ac per ipſarum Congregationum Præpoſitum, Presbyteros, Officiales, Miniſtros, & Coadjutores, ſub pœnis in eis apponen. adimplen. & obſervan. faciendi, edendi, & condendi, factaque edita, & condita, quoties pro illorum, ac rerum & temporum qualitate, & viciſſitudine, ſeu aliàs videbitur, corrigen. limitan. immutan. alteran. ac etiam alia, ut præfertur, examinan. & approban. ac etiam, ut præfertur, adimplenda & obſervanda ex integro facien. & conden. aliaque omnia & ſingula à ſimilium Congregationum, necnon quorumcumque Ordinum approbatorum conſtitutionibus, aut aliis Superioribus etiam Generalibus de jure, vel conſuetudine, ſive ex privilegio, aut aliàs quomodocunque fieri & exequi ſolita, facien. & exequen. dicta auctoritate deputamus & aſſumimus. Omnesque alias ad inſtar ſupradictæ per Nos ſic erectæ, canonicè erigen. Congregationes, quas ab ea Pariſienſi, à dicto Præpoſito Generali quorumcunque locorum ſtabilitæ fuerint, in omnibus dependere volumus & intelligimus, ex nunc, prout poſtquam auctoritate prædicta erectæ fuerint, eisdem auctoritate & tenore perpetuo approbamus & confirmamus. Ita tamen quòd Congregatio Pariſienſis ſaltem duodecim Presbyteris conſtatet, tot redditus annuos habere debeat, ex quibus unicuique Presbytero hujusmodi portio annua quadraginta ducatorum auri de Camera obvenire poſſit. Cæteræ verò Congregationes decem ad minus Presbyteros, ac eosdem redditus annuos, vel quæ Sedis prædictus legatus, aut pro quo tempore exiſtens Nuntius Apoſtolicus, & Eſpicopus loci, ac dictæ Congregationis ſic erectæ Præpoſitus Generalis, pro loci qualitate ſufficere judicaverit, habere debeant.

Et poſtremò eisdem Congregationibus ex nunc, prout etiam poſtquam inſtitutæ & erectæ fuerint, ut præfertur, pro illarum dote, ac dicti Petri, necnon Præpoſiti Generalis, & Presbyterorum eorundem pro tempore exiſtentium ſuſtentatione, onerumque illis incumbentium ſupportatione, omnia & ſingula, res, bona, fructus, redditus, & legata, ac eleemoſynas, tam per dictam Mariam Reginam, quàm alios quoscunque Chriſti fideles dictis Congregationibus quomodolibet relinquenda, donanda, & elargienda (ita quòd liceat dicto Petro, vel alio Præpoſito Generali, & Presbyteris dictarum Congregationum pro tempore exiſtentibus, illorum omnium corporalem, realem, & actualem poſſeſſionem, per ſe, vel alium, ſeu alios dictarum Congregationum nomine liberè apprehendere, & perpetuò retinere, fructus quoque, redditus, & proventus, jura, obventiones, & emolumenta quæcunque eorundem percipere, exigere, levare, recuperare, ac in dictarum Congreg. uſus, & utilitatem convertere, Diœceſani loci, vel cujusvis alterius licentia deſuper minimè requiſita) etiam perpetuò applicamus. Non obſtantibus Apoſtolicis, ac univerſalibus, provincialibus, & Synodalibus Conciliis, editis generalibus, vel ſpecialibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus, & conſuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, ac literis Apoſtolicis, quibuscunque Superioribus & perſonis, ſub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusvis, etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus & inſolitis clauſulis, necnon irritantibus & aliis decretis, in genere, vel in ſpecie, per quoscunque Romanos Pontifices Prædeceſſores noſtros, & Sedem prædictam, ejusque Legatos quavis cauſa & occaſione, etiam motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, ac etiã conſiſtorialiter & aliàs quomodolibet

etiam

etiam iteratis vicibus conceſſis, approbatis & innovatis, quibus omnibus etiamſi de illis, eorumque totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, & expreſſa & individua mentio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſervanda eſſet, tenores hujuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum, & forma in illis tradita obſervata, nihilque penitus omiſſo, inſerti forent, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſsè derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Cæterùm ad augen. fidelium devotionem, animarumque ſaluti conſulen. & ut Chriſti fideles ad hujus inſtituti exercium animentur atque incitentur, de Omnipotentis Dei miſericordia, ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus confiſi, omnibus & ſingulis Presbyteris, qui perpetuis futuris temporibus dictam Congregationem ingredientur, & in ea recipientur, eorumque Coadjutoribus & oblatis, aliiſque miniſtris, die eorum & cujuslibet ipſorum ingreſſus, receptionis, ac profeſſionis, ac in mortis articulo, ſi pœnitentes & confeſſi, ac ſacra communione refecti fuerint, plenariam indulgentiam & omnium peccatorum ſuorum remiſſionem, eiſdem auctoritate & tenore miſericorditer in Domino concedimus, & elargimur. Poſtremò eiſdem Præpoſito, Presbyteris, Coadjutoribus, oblatis, & aliis miniſtris prædictis, qui Congregationibus publicis, vel ſecretis, pro quocunque opere pio exercendo interfuerint, aut pium aliquod opus circa functiones ſuas exercuerint, toties pro quolibet præmiſſorum piorum operum, & ut magis ad ſui inſtituti opera animentur, & ſuaviter ad ea invitentur, ſexaginta dies de injunctis eis, vel aliàs quomodolibet debitis pœnitentiis, etiam Apoſtolica auctoritate, & tenore hujuſmodi miſericorditer relaxamus, nec non tam ipſis, quàm omnibus aliis Chriſti fidelibus, qui etiam verè pœnitentes, & confeſſi ac ſacra communione refecti eorundem Presbyterorum Eccleſias, aut Oratoria in ſanctiſſimi Corporis Chriſti, & Aſſumptionis B. Mariæ Virginis feſtivitatum, ac in quo Eccleſiæ, ſeu Oratoria dd. Presbyterorum in unaquaque diœc. ſeu loco proximo viæ populo aperientur, diebus devotè viſitaverint, ſimili Apoſtolica auctoritate tenore præſentium etiam indulgentiam plenariam & omnium peccatorum ſuorum remiſſionem, concedimus & elargimur; præſentibus perpetuis futuris temporibus duraturis. Nulli ergo, &c. Si quis autem &c.

Dat. Tuſculi anno à Nativitate D. N. Jeſu Chriſti 1613. ſexto idus Maji, anno 8.

De hac Congregatione nihil aliud reperi, legi poteſt Aubertus Miræus, qui *in libello de Congregationibus Clericorum in communi viventium*, ponit Catalogum Collegiorum hujus Societatis *cap. 33. pag. 184.*

Matris Dei Lucæ Clericorum Regularium Congregatio.

Congregatio Clericorum Matris Dei Lucæ erecta fuit à venerabili Patre Joanne Leonardio è terra Decimo, Lucenſis Diœceſis circa annum Domini 1574. Hujus Patris primi diſcipuli fuerunt tres nobiles Lucenſes, videlicet Joannes Baptiſta Cionius, Cæſar, & Julius de Franciottis Fratres Germani, & Georgius Arrighinus de Ponteretro, Diœceſis Lucenſis.

Confirmata fuit hæc Congregatio per Clementem VIII. ſequenti Conſtitutione, videlicet:

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Ex quo divina Majeſtas ad Paſtoralis officii faſtigium Nos, quanquam immeritos, evexit, illa, quantùm in Nobis ſemper fuit, ſuperno auxilio freti, facere conati ſimus, ut Confraternitates, ſeu Societates, aut Congregationes, quæ ad divini cultus augmentum, & animarum ſalutem inſtitutæ ſunt, & in obſervatione inſtitutorum ſuorum piè & religiosè perſiſtunt, magis quotidiè in illo ſuo pio & ſancto propoſito confirmarentur. Cùm itaque, ſicut accepimus, venerabilis frater Alexander, Epiſcopus Lucanus, jamdudum Confraternitatem, ſeu Societatem, aut Congregationem Clericorum ſæcularium & laicorum in communi viventium, ſub invocatione & vexillo B. & Glorioſæ, ſemperque Virginis Mariæ, in Eccleſia S. Mariæ Curtis Orlandigorum Lucæ erexerit, ac dictæ Confraternitatis, ſeu Congregationis confratribus, ut unum ex eis, qui aliis præeſſet, ac rerum, & bonorum ipſius Confraternitatis, ſeu Congregationis curam, & adminiſtrationem gereret, cuique ipſi Confratres parere tenerentur, eligere, ac conſtitutiones per eum approbandas condere poſſent, facultatem conceſſerit, prout in patentibus litteris ipſius Alexandri Epiſcopi, de anno Domini 1583. deſuper confectis pleniùs contineri dicitur, ac ejus Confraternitatis, ſeu Congregationis Confratres Sacramentorum Eccleſiaſticorum adminiſtratione, divini verbi prædicatione, & aliorum bonorum operum exemplo proximum juvare totis viribus contendant. Nos, ut ipſi Confratres in ſuo laudabili propoſito magis confoveantur, & ad hujuſmodi pia & ſancta opera exercenda promptiores reddantur, ac fructus, quos in vinea Domini plurimos hactenùs, & maturos ac dulces locatori Domino obtulerunt, eoſdem longè dulciores, & maturiores, ac uberiores impoſterùm afferant, motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, erectionem Confraternitatis, ſeu Societatis, aut Congregationis Clericorum ſecularium, in dicta Eccleſia ab eodem Alexandro Epiſcopo, ut præfertur, factam, necnon ad omnia, & ſingula in dictis patentibus litteris, erectionem hujuſmodi concernentibus contenta; quorum tenores ac ſi de verbo verbum infererentur præſentibus, haberi volumus pro expreſſis, contenta, & inde ſecuta quæcumque Apoſtolica auctoritate, tenore præſentium approbamus, & confirmamus, illiſque perpetuæ, & inviolabilis firmitatis robur adjicimus, ac omnes & ſingulos, tàm juris, quàm facti, & ſolemnitatum in eis forſan omiſſarum defectus, ſi qui intervenerint in eiſdem, ſupplemus. Et nihilominus eandem Confraternitatem in Congregationem Clericorum ſecularium, ſub titulo, ſeu invocatione eiſdem Beatæ Mariæ Virginis, cum eiſdem regulis, inſtitutis, & facultatibus in dicta Eccleſia, auctoritate & tenore præmiſſis perpetuò erigimus, & inſtituimus. Necnon nunc & pro tempore exiſtentibus Rectori, & ſociis dictæ Congregationis concedimus, ut quæcumque ſtatuta & ordinationes, felix regimen, & gubernium ipſius Congregationis concernentia, ac ſacris Canonibus & decretis Concilii Tridentini, ac Romanorum Pontificum Conſtitutionibus non adverſantia, condere poſſint, quæ tamen condita ab Ordinario loci approbentur. Quodque Confeſſores dictæ Congregationis, qui ab Ordinario approbati fuerint, confeſſiones quorumcunque ad eos accedentium, quocumque anni tempore audire; & debitam illis pœnitentiam, pro modo culpæ injungere. Superiores autem ipſius Congregationis receptos inobedientes, & illius Conſtitutionum transgreſſores punire, & pœnitentiis, pro modo culpæ, ejus arbitrio, ſervata tamen ſemper dictarum Conſtitutionum forma, eoſdem afficere, & ſi ſibi videbitur, cum aſſenſu majoris partis dictæ Congregationis, culpabiles ejicere, invocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio Epiſcopi, ſeu brachii ſecularis, liberè & licitè valeant, eiſdem auctoritate & tenore concedimus. Quodque recipiendi in Congregatione hujuſmodi, tam Clerici, quàm laici teneantur (ubi aliter Congregationi viſum non fuerit remittendum) promittere etiam cum juramento, ſe refecturos expenſas pro ipſis ab eadem Congregatione factas, ſi quando contigerit, ut ſpontè, vel juſta de cauſa expulſi ab eadem Congregatione diſcedant. Demùm quòd Congregatio hæc ſit, & perpetuò remaneat ſub protectione

hujus Sedis Apoſtolicæ, non tamen exempta ab Ordinaria juriſdictione Epiſcoporum Lucanorum, qui pro tempore erunt, quoad viſitationem, & reformationem, ſi opus fuerit, juxta Conſtitutiones ejusdem Congregationis tantùm, nec aliàs aliter, nec alio modo; nullo tamen caſu, prætextuve, aut quæſito colore aliquo, ſeu ſociis præfatis ab eadem Congregatione, ſine expreſſo conſenſu ejusdem, unquam extrahere, nec ab obſervantia inſtituti diſtrahere valeant, perpetuo ſtatuimus, & ordinamus. Sicque per quoſcumque Judices, & Commiſſarios, quavis auctoritate fulgentes, ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate, & auctoritate, ubique judicari ac diffiniri debere; necnon irritum decernimus & inane, ſi ſecùs ſuper his à quoquam, quavis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Volumus autem, quòd præſentium tranſumptis, manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo alicujus perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Non obſtantibus quibusvis Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, cæterisque contrariis quibuſcumque. Datum Tuſculi, ſub annulo Piſcatoris, die 13. Octobris 1595. Pontific. noſtri anno 4.

Conſtitutiones hujus Congregationis ab ipſo Patre Joanne Leonardio editas bon. mem. Cardinalis Baronius Congregationis Protector, auctoritate ſibi ab eodem Clemente tradita vivæ vocis oraculo, examinatas approbavit, & confirmavit, prout ex literis ſub die 10. Junii 1604. expeditis, & ipſius Cardinalis manu ſubſcriptis, & ſigillo ſuo munitis apparet. Hujus Congregationis Clericis opus ſcholarum piarum Urbis demandavit Paulus V. in Conſt. 81. quæ incipit: *Inter Paſtorales*, 14. Januarii 1614. ſed huic operi renunciaverunt, ut colligitur ex Conſtitut. 3. Pauli V. in tom. 4. Bullarii, quæ incipit: *Ad ea*, 6. Martii 1617. & idem Paulus V. de conſilio S. Congregationis Cardinalium Concilii Trident. interpretum conceſſit hujus Congregationis Clericis, ut præter tria vota ſimplicia caſtitatis, obedientiæ, & perſeverantiæ, quæ ab eisdem vigore literarum Clementis VIII. emitti conſueverant, ſimplex etiam votum paupertatis emittere valerent, prout in literis in forma Brevis ſub die 30. Julii 1615. deſuper expeditis habetur; Item Conſtitutiones à Sede Apoſtolica approbatas in ſuo robore relinquens, prædictæ Congregationis Superioribus conceſſit, ut Conſtitutiones illas pro ea parte tantùm, quæ paupertatis voto erant contrariæ, variare, mutare, aut etiam delere, & novas, quæ ejusdem paupertatis voto conſentaneæ eſſent, condere valerent, prout ex aliis literis in forma Brevis, ſub die 14. Auguſti 1619. habetur. Tandem Gregorius XV. de conſilio Cardinalium S. Congregationis negotiis Epiſcoporum, & Regularium præpoſitorum hujusmodi Congregationem, & Religionem trium votorum ſolemnium approbavit, prout ex literis ſub forma Brevis die 3. Novembris, 1621. deſuper expeditis colligere eſt. Utuntur Clerici hujus Religionis habitu ſimili habitui Patrum Societatis Jeſu, & habitant ad S. Mariam in porticu.

Agunt de hac Congregatione P. Cæſar Franciottus *in lib. de vitis Sanctorum, quorum Corpora in Civitate Lucæ requieſcunt*. Joſephus Matrarius ejusdem Congregationis Rector Generalis *in ſua hiſt. miraculoſæ Imaginis Virg. Mariæ, quæ eſt in prædicta Eccleſia*, & Auguſt. Barboſa *de Jure Eccleſ. lib. 1. cap. 41. num. 162.*

Oblatorum S. Ambroſii Congregatio.

Congregatio Oblatorum S. Ambroſii à S. Carolo Borromæo inſtituta eſt circa annum Domini 1580. In hac Congregatione ſunt Religioſi homines, qui S. Ambroſio, Mediolanenſis Eccleſiæ Antiſtiti, ac patrono, ultrò, ſuaque ſponte ſeſe obtulerunt, ad varia munia Eccleſiaſtica pro cujusque captu, ac viribus obeunda, & ad pia quæque, prælataque opera præſtanda. Hujus Congregationis fundamentum præcipuum in exquiſita, ac plane perfecta erga ipſos Archiepiſcopos Mediolanenſes obedientia eſt poſitum, ad Dei gloriam, & animarum ejusdem Eccleſiæ, ac Diœceſis ſalutem impenſè procurandam, ac promovendam. Hujusmodi autem obedientia duabus rebus innitur, Voto, & Conſtitionibus; voto quidem tanquam voluntatem perficiente, ac firmante; Conſtitutionibus verò, quaſi Regula dirigente, viamque præmonſtrante eorum, quæ amplectenda, & quæ fugienda ſunt. Voti talium Clericorum formula hæc eſt:

Ego N. Omnipotenti Deo, & Sanctiſſimo Patri noſtro Ambroſio, coram beatiſſima Virgine Dei Genitrice Maria, & tota cæleſti Curia, tibi quoque locum ſanctiſſimi Patris noſtri Ambroſii hic obtinenti, Reverendiſſime Domine Pater Archiepiſcope, cæterisque deinceps Archiepiſcopis ſanctæ Mediolanenſis Eccleſiæ ſucceſſoribus tuis promitto, ſpondeo, ac voveo perpetuam obedientiam in his omnibus, quæ mihi præcipientur ad Dei gloriam, & ſalutem animarum ejusdem Eccleſiæ procurandam, adjuvandam, & promovendam ad præſcriptum inſtituta Congregationis Oblatorum ſanctiſſimi Patris noſtri Ambroſii, illudque præterea ſpondeo, ac voveo, me in Congregatione, & inſtituto hoc perpetuò victurum.

Formula verò oblationis Laicorum eſt talis:

Ego N. in conſpectu Omnipotentis Dei, glorioſiſſimæque ſemper Virginis Mariæ, necnon Beati Patris noſtri Ambroſii, ac totius Curiæ cæleſtis proſtratus tibi, Reverendiſſime Archiepiſcope, Pater, & Domine mi, cæterisque deinde Archiepiſcopis ſanctæ Eccleſiæ Mediolanenſis, ſucceſſoribus tuis, perpetuam obedientiam offero, tam in iis, quæ ad curam, ſalutem, ſpiritualemque progreſſum animæ meæ pertinent, quam in illis etiam, quæ ex Congregationis hujus inſtitutis per me præſtanda erunt, in operibus, officiisque Charitatis in Deum, & miſericordiæ in proximos adhibendis.

Conſtitutiones verò hujus Congregationis digeſſit, & typis Mediolani edendas curavit S. Carolus Borromæus circa annum Domini 1581. in quibus cavetur, quòd Oblati Clerici juxta præſcriptum Archiepiſcopi, illiusque judicium, quod de unoquoque eorum facier, ita ſe comparent, ut ſemper parati ſint ad ſacras lectiones exercendas, ad concionandum, ad confeſſiones excipiendas, aliaque Catholicæ Eccleſiæ ſacramenta miniſtranda, ad animarum curam ſuſcipiendam, ac gerendam, ad Eccleſiaſticas functiones quaslibet cuilibet Eccleſiæ præſtandas, ad pauperes erudiendos, ad Clericorum educationem, & inſtitutionem, ad ſeminariorum, Collegiorumque piorum gubernationem, ac procurationem, aliave officia in his ipſis locis exequenda, ad viſitationis, miſſionisque cujuslibet munus rectè, ac diligenter obeundum, ad deniquè actionem piam promptè adminiſtrandam, & ad omne charitatis, & miſericordiæ officium ſtudioſè adimplendum.

Laici verò Oblati ea miſericordiæ, charitatisque opera erga alios ſedulò præſtare debent, quæ Congregationis inſtituto pro illorum conditione conveniunt. Grammatici pauperes pueros, & adoleſcentes literas gratis doceant, Medici ægrotos curent, Jureconſulti, & Cauſidici limites dirimant, ac ſedent, pacem concilient, egentium, viduarum, pupillorum, in carceres conjectorum, ac defenſoribus deſtitutorum cauſas agant, ac tueantur, ægros, in Xenodochiis præſertim, viſitent, moribundos, ut piè in Domino moriantur, ſedulò cohortentur, aliaque denique qualiacumque Chriſtianæ charitatis officia ſeriò, accurateque exerceant.

Nulli Oblatorum liceat beneficium aliquod, ſive Eccleſiaſticum, ſive alterius generis ſit, accipere, niſi Archiepiſcopo jubente, neque acceptum dimittere, niſi eo conſentiente.

Cano-

Canonicatum, Beneficium, aut Officium Eccleſiaſticum obtinentes, cui reſidendi onus conjunctum eſt, cùm in Oblatorum Congregationem cooptantur, nullis teneantur legibus aut inſtitutis, quæ functiones beneficio, aut officio, quod habent, debitas impediunt.

Ubicunque in Canonicalibus Eccleſiis tres ſaltem Oblati beneficium, cui reſidendi munus ſit annexum, habeant, hi ex Congregationis inſtituto ad ſimul vivendum ſe conferant.

Idem faciendum erit, ſi in eodem oppido tres ſaltem Oblati erunt, niſi eorum cohabitatione, victuſque communione impedirentur functiones ad Eccleſias pertinentes, quibus illis adſcripti ſunt.

Cæterum univerſæ Congregationis Oblatorum, quaſi baſis eſt Eccleſia S. Sepulchri in umbilico Urbis Mediolanenſis ſita; ejuſdemque Domus Præpoſitus eſt ſecundarium quaſi caput: primarium namque, ac ſupremum eſt Archiepiſcopus Mediolanenſis.

Ad hanc Congregationem inter alia ſpectat cura Collegii Helvetiorum, ac Rhetorum, quod S. Carolus fundavit; itemque gubernatio Collegii Borromæi, quod idem ſanctus in Academia Papienſi conſtruxit.

De Oblatis S. Ambroſii plura, qui volet, legat acta, & Concilia Eccleſiæ Mediolanenſis juſſu S. Caroli Borromæi publicata, itemque vitam ejuſdem S. Archipiſcopi Cardinalis, auctoribus Carolo à Baſilica Petri, Epiſcopo Novarien. & Petro Jacobo B c cio.

Clericorum pauperum Matris Dei Scholarum Piarum Congregatio.

Congregatio Clericorum Pauperum Matris Dei Scholarum Piarum fuit per ſel. rec. Clementem VIII. inſtituta, Auctore Joſepho Calaſantio, aliàs de Matre Dei ex Regno Aragoniæ, & per Paulum V. confirmata, & ejuſdem Religioſis committitur regimen Scholarum Piarum, ad pauperes gratis erudiendos inſtitutarum, prout ex ſequenti Conſtitutione apparet.

PAULUS PAPA V.

Ad perpetuam rei memoriam.

INter Paſtoralis officii curas, quæ Romani Pontificis animum aſſiduum habere debent, illa non mediocris eſſe dignoſcitur, ut Chriſti fideles piis moribus & doctrina imbuantur. Quapropter, ut pium, ac maximè laudabile opus, pauperes erudiendi, & inſtituendi in alma Urbe noſtra pridem divina gratia inſtitutum, in dies magis ad Dei gloriam promoveatur, pro noſtri muneris debito libenter procuramus, & cùm operarii religioſo zelo labores ſuos in agro Domini tam fructuosè impendere cupientes ſe offerant, Apoſtolicæ auctoritatis favore proſequimur, ac præſidio communimus, & aliàs diſponimus, prout conſpicimus ſalubriter in Domino expedire. Sanè cùm, ſicut accepimus, opus Piarum Scholarum à nobis in Urbe noſtra ad pauperes erudiendos, & inſtituendos erectarum, uberes fructus ferat, operæ pretium eſſe duximus providere, ut pium, ac ſalubre inſtitutum hujuſmodi perpetuò duret, quod facilè Deo adjuvante ſucceſſurum ſperamus, ſi dictarum Scholarum cura alicui perſonarum Eccleſiaſticarum Congregationi, in qua perſonæ idoneæ veriſimiliter defuturæ non ſunt, committatur. Cùm verò (ſicut dilectorum filiorum Præpoſiti Generalis, & Clericorum ſecularium Congregationis B. Mariæ, necnon Præpoſiti dictarum Scholarum nomine, Nobis nuper expoſitum fuit,) Præpoſitus Generalis, & Clerici præfati, Chriſtiana charitate, ſeſe onus hujuſmodi ſuſcepturos obtulerint, & habito deſuper tractatu de conſenſu Venerabilis Fratris noſtri Benedicti, Epiſcopi Præneſtini Cardinalis Juſtiniani nuncupati, earundem Scholarum protectores, cum eodem Præfecto ad infraſcriptas conditiones devenerint, videlicet quòd Scholarum præfatarum cura, regimen, & adminiſtratio Præpoſito, & Clericis dictæ Congregationis pro tempore exiſtentibus, perpetuò incumbat, ipſe tamen Præfectus vita ſua durante, in hujuſmodi officio Præfecti dictarum Scholarum, & alii, qui in domo earundem Scholarum ad præſens reperiuntur, etiam vita eorum durante, poſſint, & debeant ſecundùm ſuas proprias Conſtitutiones ibi permanere. Illis autem vita defunctis, ſeu inibi permanere recuſantibus, in eorum locorum non alii, quàm qui juxta Regulam dictæ Congregationis à ſel. rec. Clemente VIII. Prædeceſſore noſtro confirmatam, ſervare voluerit, admitti debeant. Inſuper, ut tam dictis Scholis piis, in Urbe præfata decretis, quàm in aliis, in eadem Urbe pro tempore erigendis, pauperes dumtaxat, cum fide Parochi de eorum paupertate, necnon filii nobilium, quorum familiæ ad inopiam redactæ fuerunt, cum fide eorum Confeſſariorum, vel alterius perſonæ fide dignæ, admittantur, in iiſque gratis, & abſque ullo præmio propter charitatem, & Dei amorem erudiri debeant. Quare nos dictæ Congregationis Clericos utiles fore operis hujuſmodi miniſtros firmiter in Domino ſperantes, ac Præpoſiti, & Clericorum præfatorum promptam ad præmiſſa voluntatem plurimùm in Domino commendantes, & eorum ſingulares perſonas à quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis à jure, vel ab homine, quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodatæ exiſtunt, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutos fore cenſentes, necnon dictam Congregationem, illiuſque Præpoſitum, & Clericos ſpecialibus favoribus, & gratiis proſequi volentes, Apoſtolica auctoritate, tenore præſentium, Præpoſitis, Clericis, & Congregationi prædictæ, quæ de cætero perpetuis futuris temporibus Matris Dei nuncupari, ac illa, ejus Præpoſiti, & Clerici, nunc, & pro tempore exiſtentes, ſub regulis, & conſtitutionibus ejuſdem Congregationis à dicto Clemente Prædeceſſore confirmatis, quibus, necnon ejuſdem Congregationis privilegiis præjudicare non intendimus, exceptis iis, quæ præſentibus contrariæ ſunt, militare debeant, curam, regimen, & adminiſtrationem dictarum in Urbe erectarum, & aliarum piarum Scholarum, pro tempore erigendarum cum ſupradictis conventionibus dictis Præpoſito, Clericis, Congregationi, auctoritate, tenore præfatis perpetuò committimus, & demandamus. Ita quòd liceat Præpoſito, & Clericis præfatis præfatarum Scholarum hujuſmodi, & aliarum, ſimulatque erectæ fuerint, illarumque bonorum, & redditumn quorumcunque, corporalem, realem, & actualem poſſeſſionem capere, & apprehendere, ac de illis in Scholarum earumdem beneficium diſponere. Decernentes præſentes literas, & in eis contenta quæcumque, ſemper, & perpetuò valida, firma, & efficacia, fore, & eſſe, dictiſque Præpoſito, & Clericis in omnibus, & per omnia pleniſſimè ſuffragari. Non obſtantibus quibuſvis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon dictæ Congregationis etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, ſtatutis, ac conſuetudinibus; illis præſertim, quibus cavetur expreſsè, quòd Clerici dictæ Congregationis novas domos, cum obligationibus docendi adoleſcentiam rudimenta grammatices, aut literas humaniores, & cum aliis quibuſvis obligationibus, quibus Clerici hujuſmodi extra Eccleſiam inſervire teneantur, reperire non poſſint, privilegiis quoque indultis, & literis Apoſtolicis in contrarium præmiſſorum, ſub quibuſcunque tenoribus, & formis; ac cum quibuſvis clauſulis, & decretis conceſſis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus, & ſingulis eorum omnium tenores, præſentibus pro plenè, & ſufficienter expreſſis, & ad verbū inſertis habentes, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſsè derogamus, cæteriſq; contrariis quibuſcunque. Datum Romæ apud S. Mariam Majorem

rem ſub Annulo Piſcatoris, die 14. Januarii 1614. Pontificatus noſtri anno nono.

Extat noviſſima Conſtitutio Urbani VIII. in qua prohibetur quibuſcumque perſonis erigere ſcholas ſub denominatione Scholarum Piarum, ſequentis tenoris.

URBANUS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

AD uberes fructus, quos dilecti filii Clerici Regulares Congregationis Matris Dei Scholarum Piarum in vinea Domini proferunt, conſiderationis noſtræ aciem convertentes, dignum, quin potiùs debitum reputamus, ut ea, quæ felicibus eorum progreſſibus obeſſe poſſunt, quantùm cum Domino poſſumus removeamus, & prohibeamus. Specialibus itaque illis favoribus, & gratiis proſequi volentes, & eorum ſingulares perſonas à quibusvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliisque eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis à jure, vel ab homine quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodatæ exiſtunt, ad effectum præſentium duntaxat conſequendum harum ſerie abſolventes, & abſolutas fore cenſentes, ſupplicationibus Miniſtri Generalis dictæ Congregationis Nobis ſuper hoc humiliter porrectis inclinati; ne alii quicumque quavis auctoritate fungentes Scholas ſub denominatione Scholarum Piarum erigere, aut forſan jam erectas pias nominare, nec inſcribere, minusque habitum per dictos Clericos Regulares geſtari ſolitum geſtare audeant, ſeu præſumant, ſub excommunicationis, & aliis cenſuris Eccleſiaſticis per contrafacientes ipſo facto incurrendis Apoſtolica auctoritate tenore præſentium interdicimus & prohibemus. Decernentes præſentes literas validas, firmas, & efficaces exiſtere, & fore, & ab omnibus inviolabiliter obſervari, ſicque per quoscunque Judices Ordinarios, & delegatos, etiam cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores judicari, & diffiniri debere, ac irritum, & inane, ſi quid ſecùs ſuper his à quoquam, quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus, Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque contrariis quibuſcunque. Ut autem præſentes faciliùs omnibus innoteſcant, volumus, ut earundem præſentium tranſumptis, etiam impreſſis, manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus ubique fides adhibeatur, ac ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Dat. Romæ apud S. Mariam Majorem ſub Anulo Piſcatoris, die 8. Auguſti 1630. Pontificatus noſtri anno 8.

M. A. Maraldus.

QUÆSITUM IX.

De quibusdam aliis Militaribus Ordinibus nulli particulari Regulæ addictis.

SUMMARIUM.

1 *S. Catharinæ Equitum Ordo.*
2 *Canis Equitum Ordo.*
3 *Galli Gallinacei Equitum Ordo.*
4 *Ginetæ Equitum Ordo.*
5 *Bandæ Equitum Ordo.*
6 *De la Scama Equitum Ordo.*
7 *De la Calza Equitum Ordo.*
8 *S. Marci Equitum Ordo.*
9 *Garterii Equitum Ordo.*
10 *Tabulæ Rotundæ Equitum Ordo.*
11 *Balnei Equitum Ordo.*
12 *Nodi Equitum Ordo.*
13 *Stellæ Equitum Ordo.*
14 *Annunciationis Angelicæ Equitum Ordo.*
15 *Velleris aurei Equitum Ordo.*
16 *Cygni Equitum Ordo.*
17 *Hiſtricis Equitum Ordo.*
18 *Cardui Equitum Ordo apud Borbonios.*
19 *Cardui item Equitum Ordo in Scotia.*
20 *Rutæ Equitum Ordo.*
21 *Elephantis Equitum Ordo.*
22 *Cypri Equitum Ordo.*
23 *Columbæ Equitum Ordo.*
24 *Rationis Equitum Ordo.*
25 *Draconis Equitum Ordo.*
26 *Tuſini Equitum Ordo.*
27 *Diſciplinæ Equitum Ordo in Auſtria.*
28 *Hungaricorum Equitum Ordo.*
29 *Seraphicorum Equitum Ordo.*
30 *Gladii, & Balthei Equitum Ordo.*
31 *Spicæ Equitum Ordo.*
32 *Navis Equitum Ordo.*
33 *Cochlearis Equitum Ordo.*
34 *Lunæ creſcentis Equitum Ordo.*
35 *Armelini Equitum Ordo.*
36 *S. Michaelis Militum Ordo.*
37 *S. Georgii Equitum Ordo in Carinthia.*
38 *S. Georgii Equitum Ordo in Italia.*
39 *Chriſti Equitum Ordo in Livonia.*
40 *S. Petri Equitum Ordo.*
41 *S. Pauli Equitum Ordo.*
42 *Piorum Equitum Ordo.*
43 *Lauretanorum Equitum Ordo.*
44 *Crucis Burgundicæ Equitum Ordo.*
45 *S. Spiritus Equitum Ordo.*
46 *Sacroſancti Sanguinis Redemptoris noſtri Equitum Ordo.*
47 *Militiæ Chriſtianæ Equitum Ordo.*
48 *Lilii Equitum Ordo in Regno Navarræ.*
49 *Lilii Equitum Ordo apud Aragonios.*
50 *Lilii Equitum Ordo apud Romanos.*
51 *S. Blaſii Equitum Ordo in Palaſtina.*
52 *S. Anthonii Equitum in Æthiopia.*
53 *Siculorum Equitum Ordo in Sicilia.*

SUnt etiam alii Religioſi Equites, qui licèt nulli particulari ex prædictis ſint Regulæ addicti, tamen ſecundùm aliquas conſtitutiones Chriſtianam pietatem, ac fidei defenſionem concernentes Equeſtre inſtitutum profeſſi ſint, quos omnes in ſequentibus breviter reſtringemus, & primò erit

Ordo Equeſtris Sanctæ Catharinæ ad montem Sinai, ejusdem B. Catharinæ Virginis, & Martyris ſacratiſſimo corpore celeberrimum: quo tempore inſtitutus, vel qui ejus fuerit inſtitutor, non reperi. Geſtant Equites hujus Ordinis pro Inſigni mediam rubei coloris rotam, gladio transfixo, & creantur eo modo, & ritibus, quibus creari ſolent Milites S. Sepulchri Hieroſolymitani, ut author eſt Franciſcus Menen. *in lib. de Milit. Ordin. origin. tit. Ordo Equeſtris S. Sepulchri, in fine pag.* 24.

Ordo Equeſtris Canis apud Francos temporibus Clodovei, Galliæ Regis, inſtitutus eſt à nobiliſſima Montmorentiadum familia, & refert Philippus Moræus *in tabula inſignorum Franciæ*, Buchardum Montmorenciacum ad aulam Philippi I. multis comitantibus Equitibus veniſſe, qui omnes, ſicut & ipſe Buchardus, baltheum, ſeu torquem equeſtrem capitibus cervorum diſtinctum, caniſque effigie ex ima parte pendente exornatum geſtabant.

Ordo Equeſtris Galli Gallinacei, quo tempore inſtitutus fuerit, ſimiliter auctores minimè edocent, conveniunt tamen omnes ab eadem familia Montmorentiaca, & ſpecialiter Menenius *loc. cit. pag.* 18. Inſtitutorem facit Petrum quendam Montmorentiacum. Inſigne hujus Ordinis eſt torques undique criſtatus, in cujus infima parte pendet prædictus Gallus Gallinaceus; de hoc Ordine agit Papyrius Maſſonus *in lib. 3. annal. de Reb. Gallic.*

Ordo

4 Ordo Equitum Ginetæ inſtitutus fuit circa annum Domini 738. quando obtenta glorioſa illa apud Turonium victoria de Saracenis, qui ex Hiſpaniis in Galliam deſcenderant, Carolus Martellus nobiliſſimos quoſque, qui eidem prælio interfuerunt, Ginetæ titulo & inſigni maculis nigris interſtincto donavit. Apud eundem Menenium *pag.* 29.

5 Ordo Equitum Bandæ ab Alphonſo XI. Caſtellæ Rege circa annum Domini 1332. in Victoria civitate erectus eſt. Inſigne horum Militum eſt ipſa Banda rubra quatuor digitis lata à dextro humero ſub ſiniſtro brachio circumducta, agit de hoc Ordine Menen. *loc. cit. pag.* 50.

6 Ordo Equitum de la Scama à Joanne II. Caſtellæ Rege erectus eſt, ſed quo tempore, non invenio.

7 Ordo Equitum de la Calza exemplo Sodalitii Militum Bandæ erectus eſt apud Veneros, eiſdem ferè ætate, legibus, ac inſtitutis, ſed poſtea anno 1662. renovatus eſt, & privilegiis, ac aliis gratiis decoratus eſt, ut refert Leonardus Floravantius *in ſpeculo ſcientiæ univerſalis.*

8 Ordo Equitum S. Marci pro viris præſtantibus, & rebus domi, militiæque inſignibus inſtitutus eſt à Duce, Senatuſque Veneto. Hujus militiæ inſigne eſt Torques aureus, cui D. Marci effigies, ſive Leonis alati effigies, cum elogio: *Pax tibi Marce,* in ima parte pendet. Ita Menenius *loc. cit. pag.* 50.

Ordinem Equitum Garterii ſub D. Georgii tutela in-
9 ſtituit Eduardus III. Anglorum Rex. Equites hujus militiæ cæruleo ſubligari aureis literis Gallicè inſcripto, *Honny ſoit-il, qui mal y penſe,* quod noſtra lingua ſignificat, Male vertat ei, qui male cogitat, & quod peculiare Ordinis ſymbolum eſt, ſiniſtram tibiam paulo infra genu ſubſtringunt, & aurea fibula in concordiæ ſymbolum, tanquam vinculo arctiſſimæ ſocietatis connectunt. Collare vero, quod magnum vocant, & quo ſolemnibus inaugurationis diebus ſodales inſigniri mos eſt, ex roſis alternatim rubris, & albis diſtinguitur, appenſa D. Georgii Bellatorum Præſidis effigie. De hoc Ordine agit Froſbardus *voluminis cap.* 101. & Bernard. Girardus *lib.* 5.

10 Ordo Equitum Tabulæ rotundæ ab Arturo Britanniæ Rege inſtitutus eſt, qui quatuor ſupra viginti athletas Equeſtris Ordinis, qui rei bellicæ gloria præſtabant, inſignibus nobilitavit, ac rei militaris ſcientia, gloriæq; magnitudine pares pari omnes amore complexus eſt, & ne alterum alteri præponere videretur, dum ad menſam ſedebant, tabula rotunda utebantur; ex quo factum eſt, ut Equites tabulæ rotundæ appellarentur. De his Equitibus agit Franciſcus Menenius *tit. Equitum Tabul. Rotund. pag.* 53. Hector Boetius *lib.* 9. *hiſt. Scot.* Bartholomæus Caſſan. *in catalog. glor. mund. part.* 1. *conſid.* 11.

Ordo Equitum Balnei in Anglia inſtitutus eſt ab
11 Henrico IV. Angliæ Rege, quando in arce Londini quadraginta ſex armigeros Equites creavit, ſinguliſque tunicas virides ad talos demiſſas cum manicis ſtrictis, & Mineveria pellitas donavit. Hujus inſtituti Equites pro teſſera ſolent tres aureas coronas in orbicello aureo expreſſas cum inſcriptione, *Tria in unum,* laciniaſque ex byſſo tyrii coloris appenſas præferre. Agit de hoc Ordine Menenius *loc. cit. pag.* 54.

Ordo Equitum Nodi anno 1352. à Ludovico Taren-
12 tino Neapolitanorum Rege. Equites hujus Ordinis nobili Nodo auro, argentoque intexto ad pectus ſtricte vincto inſigniti ſunt, eademque teſſera quæ tunc temporis in uſu erat amicti, cum quadam jurisjurandi forma Ordinem ingrediuntur. De hoc ordine agit Matthæus Villanus *in anno* 1352. Pandulphus Collenucius *lib.* 5. *hiſtoria Neapolitana.* Joannes Baptiſta Caraffa *lib.* 5. *hiſtor. Neap.* Angelus Conſtant. *lib.* 6. *hiſtor. Neapol.* Nicolaus Anellus Pacca *in libello cui titulus eſt Ordines, & Societates Militares Regni.*

Ordo Equitum Stellæ eodem anno 1352. in Regno
13 Franciæ, ſecundo ab Urbe Pariſiorum milliario in domo C. Avodeni. Equites hujus Ordinis ſignum Stellæ collocari aureo appenſum, ſeu togæ, capitio, aliove conſpicabiliori loco deferunt, addito ſymbolo, *Monſtrant Regibus aſtra viam.* Sed cum multitudine gregariorum dictus Ordo vileſcere cœpiſſet, in ejus locum D. Michaelis Ordo, eo quod Gallia peculiari tutela Archangelum prædictum ſui Imperii cuſtodem agnoſcat, ſuffectus eſt. Agunt de hoc Ordine Bodinus *in Rep. c.* 4 Claud. Parad. *in ſymbolis heroicis,* Franc. Menenius *pag.* 56. Nicolaus Vigner. *tom* 3. *Bibl. hiſt. pag.* 524.

Ordo Equitum Annunciationis Angelicæ apud Sa- 14
baudos circa annum Domini 1409. ab Amedeo VI. Sabaudiæ Comite initium habuit. Quem Ordinem inſigniri voluit aureo torque figura collaris canis Alani efformato, ex quo laciniæ, ſeu laminæ quatuor connexæ catenulis aureis pendentes, quatuor characteres, F. E. R. T. æque diſtantes inſerros referunt, hiſtoria, & imagine Beatiſſimæ Virginis Mariæ ab Angelo ſalutatæ appenſa; quæ literæ alludentes victoriæ ab Amedeo I. Sabaudiæ Comite contra Turcas in expugnatione Rhodienſis Urbis obtentæ, ſibi volunt, Fortitudo Eius Rhodum Tenuit. Statuta hujus Ordinis refert Sanſovinus *in Origine Ordinum Militarium.* Agunt de hac Militia Philibert. Pingonius *in deſcript. Auguſt. Taurin.* Lambert. Vander Burchius *in Rebus Sabaud.* Julianus Taboet *de Repub.* Hieronymus Ruſcell. *in Emblem.* Franciſcus Menenius *in libell. de ſymbol. & origin. Equit. tit. eodem pag.* 57.

Ordo Equitum Velleris aurei apud Burgundos inſti-
tutus eſt, ſeu inſtauratus (ſunt enim qui aſſerant floruiſ- 15
ſe in ſacra, & glorioſa Thebæorum Legione) à Philippo cognomento Bono Burgundiæ Duce ad gloriam Omnipotentis Dei Redemptoris noſtri, laudemque Virginis ejus Matris, & ad honorem S. Andreæ Apoſtoli, ad exaltationem fidei, & excitationem virtutum, & bonorum morum, ita enim habetur in diplomate in cauſa erecti onis hujus Militiæ an. 1430. Brugis Flandrorum edito. Equites hujus Ordinis togam coccineam laneam, quam Carolus Audax in holoſericam commutavit, geſtabant, & torquem aureum ignitabuli ſcintillas ex ſilice extundentis, ſpecioſum unde Vellus Aureum dependet. In maximo honore habetur hujuſmodi Ordo, cujus Hiſpanicarum Rex caput eſt, & ſolum hoc Ordine Nobiles, quos Grandes in Hiſpaniis vocant, inſigniuntur. Agunt de eo Philippus Comineus *lib.* 7. Laurentius Cuperus *in reb. Belg.* Franciſc. Roſer. *tom.* 7. *cap.* 109. Petrus S. Juliano *in orig. Burgund. cap.* 28. Franc. Menen. *loc. cit. pag.* 49.

Ordo Equitum Cygni antiquiſſimus per Salvium 16
Brabonem, à quo Brabantiam dictam nonnulli volunt, excitatus eſt; & Militibus hujus Ordinis pro inſigni Cygni alitem geſtare in concordiæ & ſocietatis firmiſſimæ ſymbolum attribuit, ſicut auctor eſt Richardus Waſſeburgenſis *antiquit. Belgic.* ubi tamen tempus inſtitutionis non refert.

Ordo Equitum Hiſtricis à Carolo Aurelianenſium
Duce, & Francorum Rege co nomine VI. initia habuit, 17
qui ad exemplum, ſeu æmulationem Philippi Burgundiæ Ducis, factis, & genere nobiliſſimos adlegens proceres baltheo equeſtri cum Hiſtrice, & ſymbolo, *Cominus, & eminus* inſcripto, pleroſque condecoravit. Hujus ſymboli interpretationem ex natura prædicti animalis colligas, quod videlicet natura tam ſtudioſe armis inſtruxit, ut provocantes cominus, & eminus arceat, præſertim canes, aculeos ſuos ſagittarum violentarum inſtar ejaculando; unde non illepide quidam:

Spicula ſunt humili pax hæc, ſed bella ſuperbo,
Et vita ex noſtro vulnere, nexque venit.

De hoc Ordine agit Paulus Jovius *in ſymb. heroic.* Joachimus Camerarius in Emblematibus, Franc. Menenius *lib. de Equeſt. Ordin. ſymb. prædicto tit. pag.* 60.

Ordo Equitum Cardui B. Mariæ Virginis à Ludo- 18

vico II. Barboniorum Duce cognomento Bono inſtitutus eſt, & Militibus Ordinis collare aureum, ſive argenteum ex liliis & quatuor foliis, aut floribus Cardui crucem in eodem ſtatuentibus, cum inſcriptione, *Eſperance*, ornamento ab eodem Philippo datum eſt, ut eodem ſpei emblemate carduis, & liliis adtexris, animi ſui magnitudinem contra omnes fortunæ impetus expreſſiſſe demonſtraret hujus Ordinis conditor; ita ex Franciſco Menenio *loc. cit. pag.* 61.

Ordo item Equitum Cardui in Regno Scotiæ temporibus Caroli VII. Francorum Regis renovatus eſt in ſignum fœderis inter Regnum Scotiæ, & Franciæ, licet quidam aſſerant extitiſſe hujuſmodi Ordinem temporibus Hungi Pictorum Regis, cui hoſtes oppugnaturo lucida apparuit Crux, illius inſtar S. Andreæ Apoſtoli, atque inde de Atelſtano Anglorum Rege obtenta victoria, ne tanti beneficii memoria ulla unquam vetuſtate deleretur, effigiem illam Crucis in armis, & inſignibus efformatam deinde ſemper geſtavit, quod etiam obſervant alii Reges, ac S. Andream in Patronum, & tutelarem Regni Scotiæ elegit. Hinc Ordo prædictus S. Andreæ titulo Cardui, gentilitia Regum arma videtur originatus. Milites hujus Ordinis geſtant baltheum aureũ ex floribus Cardui, orbicellis aureis, ſeu nodis rubeſcentibus innexi compoſitum, & infra pendet imago S. Andreæ, Martyrii Crucem decuſſatam ante ſe habentis. De hoc Ordine agunt Hector Boëtius *lib.* 10. Joachim. Camerar. *in ſymbol. lib.* 2. Franciſc. Menen. *loc. cit. pag.* 63.

20 Ordo Equitum Rutæ in Regno item Scotiæ floruit, cujus inſigne, uti & Regiis armis circumvolutum viſitur, eſt torquis ex duobus Rutæ ramulis, ſeu foliis innumeris, cui inferius effigies D. Andreæ cum Cruce ſupradicto modo efformata annexa eſt, fabrefactus. Vide Menenium *ubi ſupra pag.* 64.

21 Ordo Equitum S. Mariæ, ſive Elephantis, viget in Dania, ſed quo tempore inſtitutus fuerit, non invenio. Hujus Militiæ Equitibus pro teſſera eſt torques aureus ex Elephantibus caſtella tergo ferentibus, & calcaribus, quæ Equitum proprie ſunt inſignia interpoſitis connexus appenſa inferius Dei Matris imagine radiis ſolaribus circumdata, cui ſurſus orbicellus aureus tribus clavis inſignis annectitur. Vide Menen. *pag.* 65.

22 Ordo Equitum Cypri quo tempore, & à quibus inſtitutus fuerit, nondum comperi. Inſigne hujus Ordinis erat collare, ſeu baltheus equeſtris, aureis literis majuſculis S. exornatus, incurrentibus laciniis aureis, quibus inferne appenſus erat gladius, lamina argentea, capuloque aureo inſignitus, & in gyrum circumplexum ſymbolum Gallicum, *Pour loyauté maintenir*, ac ſi conditor illius ſignificare vellet, *Pro fide ſervanda* nullum inter commilitones generoſi animi officium prætermittendum eſſe, adeoque gladio vindicandum; per literam autem S. indicabatur ſecretum ſocietatis, & ſimulacrum amicitiæ. Menenius *loc. cit. pag.* 67.

23 Ordo Equitum Columbæ, cujus inſigne eſt Coulmbæ effigies, ex aureo torque radiis ſolaribus diſtincto, pendens. Inſtitutus fuit anno Domini 1391. à Joanne I. Caſtellæ Rege.

24 Ordo item Equitum Rationis ab eodem Joanne inſtitutus eſt, verum ejus intempeſtiva morte effectum non habuit.

25 Ordo Militum Draconis in Germania a Sigiſmundo Romanorum Imperatore, in ſignum extirpatæ hæreſeos, quæ in Germania, & Hungaria maxime viguerat, inſtitutus eſt, cui pro inſigni attribuit Draconem devictum, ac præcipitatum.

26 Ordo Equitum Tuſini ab eodem Sigiſmundo ut Bohemiæ Rege inſtitutus eſt iiſdem temporibus, & ut Rege Auſtriæ Ordo Equitum diſciplinarum, cujus inſigne

27 erat b [illegible] ſciplinarum Aquila candida exornatus.

[illegible] Hungaricorum, quem antea annos

28 [illegible] ſtutum contra Turcas Hungariæ finibus incumbentes refert Hieroymus Meſigerus *tract. de triplici Equitum genere*, habet pro inſigni crucem viridem, ſimilem Cruci Equitum S. Stephani, ſeu S. Joannis Hieroſomitani, in habitu, ſeu Chlamyde coccinei coloris. Vide Menenium *pag.* 69.

Ordo Equitum Seraphicorum in Regno Sueciæ originem habuit, ejus inſigne eſt torques aureus, quem cæleſtes Seraphini, & Cruces Patriarchales, Deique effigies efformant. Meminit hujus Ordinis Olaus Magnus *lib.* 2. *cap.* 25. 29

Ordo Equitum Gladii, & Balthei militaris item erectus fuit in Suecia, qui pro teſſera gladios aureos militari Baltheo inter ſe conjunctos, & acie ſanguinea comnicantes, prætendebat. Sed hi Ordines in illo Regno cum Religione in deſuetudinem abierunt. 30

Ordo Equitum Spicæ circa annum 1450. inſtituitur à Franciſco I. hujus nominis Britanniæ Duce, cujus candidatos donavit torque aureo ex ſpicis frumenti fabrefacto, cui in infima parte mus ponticus, ſive Alpinus candidus, duabus catenulis, aureis appenſus adhærebat, cum ſymbolo *Ama vie*, in ſignum animi ſinceriſſimi, ac generoſi. De hoc Ordine agit Joannes Tilius *de reb. Gallicis*, & Franciſcus Menenius *pag.* 71. 31

Ordo Navalis Equeſtris à Carolo Neapolitanorum Rege III. inſtitutus eſt ſub protectione S. Nicolai Myræ Epiſcopi, geſtabant Equites in Chlamyde aliiſque militaribus ornamentis pictam Navim in mediis fluctibus. De hoc Ordine Paudolphus Collenuccius, *lib.* 5. *hiſt. Neapol.* Nicolaus Anellus Pacca *de Ordine*, *& ſociet. Milit.* & Angelus Conſtantius *in hiſt. Neapol. lib.* 8. 32

Ordo Equitum Cochlearis, ſive etiam Navalis, etiam apud Francos in uſu fuit; horum militum collare aureum erat ex cochleis in ſinu ſemilunarum rubei coloris collocatis. Ita Claudius Paradinus *in ſymbolis heroicis.* 33

Ordo Equitum Lunæ creſcentis inſtitutus eſt à Renato Andium Duce, ac Hieroſolymorum, Regni Neapelis, ac Siciliæ Rege. Inſigne horum Equitum eſt torques aureus Luna creſcente inſignis: & ad hanc militiam non admittebantur, niſi ſummæ fortitudinis viri, & qui in hac ſocietate adſcripti erant, futuros ſe ſocios periculorum, neque ullo unquam tempore arma in invicem laturos, fidem, amicitiamque perpetuam ſervaturos, ubi etiam caſus tuliſſet, auxilio futuros, in bello præſentes, armatoſque in acie ſtaturos. De his agit Joannes Baptiſta Caraffa *lib.* 10. *hiſt. Neapol.* Jovianus Pontanus *lib.* 1. *de bello Neap.* Renovatus noſtra tempeſtate ab illuſtriſſimo Marchione de Tyrace, ſed de hoc plura apud Rodolphum Botercum *lib.* 2. *ad ann.* 1595. 34

Ordo Equitum Armelini apud Neapolitanos erectus eſt anno 1463. à Ferdinando Neapolis Rege: cum enim Marinus Martianus Dux Sueſſæ, & Roſſani Princeps Regis ſororius, in cauſa fuiſſet, ut Joannes Lotharingiæ & Calabriæ Dux adverſum Regem arma ſumpſiſſet, ipſumque Regem interimere per dolum, dum ſimul colloquerentur, machinatus eſſet, in manibus tandem Regis, qui feliciſſimè bellum terminaverat, perventus, & in carcerem detruſus, noluit tamen ſororium, licet ingratum, ac proditorem tradere, ne manus ſuas proprio ſanguine fœdaret. Hinc ut hoc ſuum tam clemens conſilium omnibus aperiret, hunc Armenii ſeu Armelini, Ordinem militarem inſtituit, in quo qui adſcripti erant, monile aureum in pectore geſtabant, cum hoc Armelino, turpi cœno undique circumdato, & ſubſcriptione, *Malo mori, quam fœdari.* Agunt de hoc Ordine Jovianus Pontanus *de bello Neap. lib.* 1. Angelus Conſt. *lib.* 20. *hiſt. Neap.* & Franciſcus Menenius *de Equeſt. Ordin. ſymbolis, & Origin. pag.* 77. 35

Ordo Equitum S. Michaelis anno 1469. inſtituitur à Ludovico XI. Francorum Rege, & anno 1476. ſtatutis augetur, ſymboli loco ſuos inſigniens Equites torque aureo, cochleis inter ſe hærentibus, & D. Michaelis Cacodæmonem è cœlo expellentis imagine appenſa, em- 36

blemate

blemate addito: *Immenſi tremor Oceani*. Hujus Ordinis ſtatuta, & leges refert Franciſcus Sanſovinus. Vide Menenium *loco cit. pag.* 79.

37 Ordo Equitum S. Georgii in Carinthia à Rodulpho I. Auſtriaco Imperatore erectus eſt ad Saracenorum incurſiones tollendas. Inſigne horum Militum eſt Crux S. Georgii rubra, quæ ubique quadrata eſt. Vide Lazium *lib. 3. rer. Vien.*

38 Ordo alius item S. Georgii ab Alexandro VI. & Maximiliano Imperatore adverſus Turcas inſtitutus eſt; Inſigne Equitem eſt Crux aurea cum corona in circulo aureo. Menen. *pag.* 80.

39 S. Georgii apud Genuenſes Equitum Ordo, quo inſigniuntur honorarii illius Reipublicæ Cives benemeriti. Floret in prædicta Republica, illiuſque Equites teſſera, quæ eſt Crux plana, & rubei coloris, condecorantur; ita apud Menen. *loco cit. pag.* 50.

40 Ordo Militum S. Petri adverſus Turcas erectus eſt à Leone X. anno 1620. & confirmatus fuit à Paulo III.

41 Ordo Militum S. Pauli inſtitutus eſt à Paulo III. qui & alium Ordinem S. Georgii erexit, cujus Equites Cruce aurea, & corona in circulo aureo, inſignitos ad littora Adriatici ſinus cuſtodienda deſtinavit.

42 Ordo Equitum Piorum, anno 1560. erectus eſt à Pio IV.

43 Ordo Equitum Lauretanorum, anno 1386. ortum habuit à Sixto V.

44 Ordo Crucis Burgundiæ in Regno Thunetano anno 1535. à Carolo R. Romanorum Imp. erectus eſt, ob partam contra Ariadenum Ahenobarbum de Thunete glorioſam victoriam; nam inſigni ut erat animo regio, & qui de quocunque hominum genere benemeriti ſtudebar, primarios quoſque non minus virtutibus, quam gentilitiis imaginibus clariſſimos præclaræ victoriæ executores Cruce Burgundica donavit. De hoc Ordine vide Menenium *pag.* 84. & Juſtum Lipſium *de Cruce Burgundica lib.* 1. *cap.* 7.

45 Ordo Equitum S. Spiritus in Gallis inſtitutus eſt ab Henrico III Francorum Rege. Horum Equitum pallium nigrum eſt holoſericum, liliorum floribus, flamis, aliiſque ex auro, & argento heroicis notis intertextum; geſtant inſuper torquem aureum ex liliis flammarum congerie circumdatis, tribuſque diverſis matheſeos ſignis elaboratum, cuique Melitenſis formæ Crux Columbam præferens adhæret. Hujus Ordinis perpetuus adminiſtrator eſt Rex Franciæ. De hoc Ordine agit Natalis Comes *lib. hiſt.* 30. *pag.* 634. Franciſc. Menenius *pag.* 86. & alii.

46 Ordo Equitum ſacroſancti Sanguinis Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti apud Mantuanos in honorem ejuſdem ſacratiſſimi Sanguinis inſtitutus eſt à Vincentio Gonzaga Mantuæ. & Montisferrati Duce, anno Domini 1608. Paulo V. Pontifice Max. approbante. Teſſeram hujus Equeſtris Ordinis conſtituit Dux ex prædicti Sanguinis guttulis numero ternario expreſſis: cum inſcriptione: *Nihil iſto triſte recepto*. Baltheo ex telis, aut virgulis aureis valido ligamine connexis, igni ſuperimpoſitis, alternatim intererrante ſententia, *Domine probaſti*. Quo ſymbolo infractum rebus adverſis animum, fidem, concordiam inviolabiliter ſervandam commilitonibus propoſuit Dux, qui primus Baltheum Equeſtrē à filio Ferdinando S. R. E. Cardinali in die feſto Pentecoſtes accepit. Vide Franciſcum Menenium *in lib. de Equeſt. Ord. ſymbol. pag.* 89.

47 Ordo Equitum Militiæ Chriſtianæ ſub titulo Beatæ Mariæ Virginis Matris Dei, & S. Michaelis Archangeli inſtitutus eſt anno 1618. Hujus Ordinis Authores fuere Carolus Gonzaga Dux Nivernienſis, modo Mantuæ, & Montisferrati, Adolph. Comes ab Athlant Germanus, & tres Fratres de Petrignanis de Hypſillo Italiæ, qui Olmutii in Moravia, permiſſu Matthiæ Cæſaris tali Militiæ initia dederunt. Geſtant hi Milites Crucem cærulei coloris, radiis aureis ornatam, & in ejus medio imaginem hinc B. Mariam Virginem, inde S. Michaelem repræſentantem miro ordine fabrefactam. De hoc Ordine vide Menenium *loco cit. pag.* 90.

Lilii Equitum Ordo in Regno Navarræ à Sanctio Hiſpaniarum, & Navar. Rege IV. inſtitutus eſt an. 1023. certo Militum numero conſcripto. Hujuſmodi Ordinem, in Hiſpania auguſtiſſimum narrat Franciſcus Menenius *loco cit. pag.* 30. Huic namque ſodalitio Infantes Regii, magnaque Navarrorum, & exterorum Procerum ſeries adſcripta eſt. Inſigne horum Equitum ſunt lilia, acu, vel alia nobilioris manus opera elaborata, & Equitum veſtibus inſuta. Leges horum Militum ſunt, Chriſti nomen adverſus fidei hoſtes defendere, ac certas orationes Dominicas, & Angelicas ſalutationes quotidie reverenter recitare. Agunt de hoc Ordine Pater Beloyus *de Orig. Equitum cap.* 2. & Franciſcus Menenius *loco citato*, qui addunt, hujuſmodi Ordinem gaudere privilegiis, quibus gaudebant Equites Ronſcivallis. 48

Lilii Equitum in Aragonia Deiparæ Virginis honori dicatus Ordo erectus eſt anno Domini 1043. à Ferdinando Aragonio, cujus teſſeram ipſe Rex cum aliquot, non tam ſplendore natalium, quam virtute illuſtribus viris in Eccleſia S. Mariæ Antiquæ oppidi Methymnę Campenſis, quæ erat conflata ex liliis, & grypho in vaſe contentis. Agit de hoc Ordine Hieronymus Curita *in reb. Aragon. lib.* 12 *cap.* 30. Hieronymus Romanus *lib.* 7. *de Repub. lib.* 7. & Menenius *pag.* 31. 49

Lilii Equitum apud Romanos Ordinis meminit idem Menen. *pag.* 80. De quo nihil aliud vidi, *& pag.* 38. 50

S. Blaſii Equitum Ordinis in Palæſtina, qui & de ſancta Maria nuncupabatur. 51

S. Antonii Equitum Abyſſinorum Ordo in Æthiopia, ut eſt auctor Damian. à Goez *in lib. de reb. Abyſſin.* & Joannes Metellus *in ſuo ſpeculo Orbis terrarum*, Presbyteri Joannis Imperium agnoſcit, & ſub protectione D. Antonii militarem Religionem excolit. Huic Ordini unuſquiſque nobilitate clarus Paterfamilias è tribus unum filium deſtinare poteſt: & ex toto Ordine ſeliguntur millia Equitum duodecim, qui Regias excubias adimplent: & præcipuum horum Militum inſtitutum eſt, Imperii fines defendere, ac hoſtibus invadentibus reſiſtere: Teſſera, & Crux, qua inſigniuntur Milites literam T. deſignat. Agunt de hoc Ordine præter citatos Auctores Ruffinus *lib.* 2. *cap.* 29. Sozomenus *lib.* 7. *Eccleſ. hiſt. cap.* 5. Lipſius *lib.* 5. *cap.* 10. *de Cruce* & Menenius *de Equeſtr. Ord. ſymb. & Orig. pag.* 82. *col.* 2. 52

Siculorum Equitum Ordo à Marchione de Tyrace ſpectatæ fortitudinis heroë, ut Siculorum, & Andegavenſium Principum præclara inſtituta hac noſtra tempeſtate renovaret circa annum Domini 1595. fuit erectus, ad Turcicam potentiam Siciliæ, & Italiæ littora ſæpeſæpius infeſtantem reprimendam: de quo Ordine plura apud Rodulphum Boterum in magno Franciæ Regno Cauſarum a Ptronum *lib.* 2. *ad annum* 1595. 53

De Equitibus Indiæ, antiquorum Romanorum, & Turcarum, utpote ad Chriſtianam Religionem, & Militiam non pertinentibus nihil ad nos, curioſius hæc apud alios, & præcipue apud Menen. *loco cit.* legantur.

F I N I S.

INDEX

INDEX
RERUM, VERBORUM, ET SENTENTIARUM
hujus ſecundi Tomi.

Prior numerus Diſputationem, alter Diſputationis Quæſitum; tertius Quæſiti Paragraphum; & ultimus Paginam indicat.

A

ABBATES, & Superiores aliquam poteſtatem habentes, neceſſarium eſt in Religione adeſſe, ſicut & Prælatos ſeculares reſpectivè in ſuis Eccleſiis. diſp. 1. q. 1. n. 3. & 4 pag 1. & 2.
Abbas, & Prælatus etiam Conventualis eſt verè, ac propriè Prælatus. q. 2. n. 2. p. 2.
Abbates, & Regulares Prælati duplicem habent poteſtatem, dominativam, ſcilicet, & juriſdictionis. q. 2. n. 2. pag. 2.
Non de jure communi, ſed ex peculiari Sedis Apoſtolicæ privilegio. ibid. n. 6
Abbatibus, & Prælatis Regularibus juriſdictionem Ordinis de jure divino competere probatur. q 3. n. 2. p. 3.
Abbates in ſua Diœceſi juriſdictionem quaſi-epiſcopalem habentes, non diſtinguuntur ab Epiſcopis. q. 4. n. 2. p. 3.
Abbates antiqui antequam eximerentur, erant ſubditi Epiſcopo, & tamen ordinariam juriſdictionem habebant. n. 3. p 4.
Abbas exemptus poteſt in ſuos ſubditos quidquid poteſt Epiſcopus in ſuos; circa ea quæ ſunt juriſdictionis. q. 5. n. 2. p. 5.
Abbates, & Prælati in Eccleſiis ſibi pleno jure ſubjectis habent obedientiam, ſubjectionem, correctionem, reformationem; & alia ad juriſdictionem ſpectantia. q. 5. n. 11. p. 6.
Abbates Commendatarii non poſſunt ordinare. diſp. 2. q. 1. n. 5. q. 7.
Abbates jure communi habent poteſtatem Ordines minores conferendi. n. 8. p. 8.
Abbas, ut Ordines conferre poſſit, quid requiratur. q. 2. n. 1. p. 8.
Abbas, qui non eſt Sacerdos, non poteſt ordinare. n. 4. p. 8.
Abbates olim ante benedictionis ſusceptionem non poterant Ordinis actus exercere. q. 3. n. 1. p. 8.
Abbates non benedicti poſſunt ordinare. n. 3.
Abbbates non benedicti gaudent omnibus gratiis, & privilegiis, quibus fruuntur Abbates benedicti. n. 4. p. 9.
Abbates an Ordines conferendi poteſtatem poſſint aliis delegare. q. 4. per tot. p. 9.
Abbates hodie non poſſunt ſacros Ordines conferre. q. 6. n. 1. p. 10.
Abbates olim poterant ſeculares ſibi ſubditos ordinare. q. 7. n. 1. pag. 11.
Abbates hodie poſſunt Tonſuram, & minores Ordines conferre ſecularibus Diœceſanis Epiſcopi juriſdictioni ſubjectis, habentibus literas dimiſſorias, & ſpecialem aſſenſum ipſius Epiſcopi. n. 2. pag 12.
Eoſdem poſſunt ſecularibus aliorum Epiſcoporum juriſdictioni ſubjectis conferre cum dimiſſoriis, & aſſenſu Epiſcopi. ibid. n. 3. & 4.
Abbates Regulares habentes facultatem conferendi Tonſuram, & Ordines minores Regularibus ſibi ſubditis, non poſſunt eos conferre perſonis ſecularibus, licèt habentibus literas dimiſſorias à ſuis Ordinariis, ante tamen Concilii Tridentini diſpoſitionem, ſaltem uſque ad Lectoratum, Abbates ex privilegio Apoſtolico habentes jura Epiſcopalia id poterant, modò in eos juriſdictionem obtinerent. diſp. 2. q. 7. *in dubio Seraph* n. 1. 5. & 8. pag. 12 & 13.
Non poſſunt literas dimiſſorias Clericis ſecularibus ſuæ juriſdictionis, ut ab aliis ordinentur, concedere, ſed tantum Regularibus ſibi ſubditis. ibid. n. 2.
Abbates ſi ordinarent ſeculares, ſibi, vel Epiſcopis ſubjectos, vel Regulares ſibi non ſine dimiſſoriis, ſubditos, & licentia Epiſcopi loci, talis ordinatio valeret. q. 8. n. 1. p. 13.
Abbates conferentes Ordines aliis, quàm Regularibus ſibi ſubditis, incurrunt pœnam ſuſpenſionis à collatione Ordinum, quos ita contulerunt. q. 9. n. 1. p. 13.
Abbas electus, & confirmatus in Epiſcopum, ante conſecrationem poteſt Tonſuram, & minores Ordines ſubditis illius Epiſcopatus conferre. q. 11. n. 1. pag 15.
Abbas datus adminiſtrator Eccleſiæ Cathedrali vacanti, poteſt ſubditis illius Eccleſiæ Tonſuram, & minores Ordines conferre. n. 2. ibid.
Abbatem excommunicatum, hæreticum, ſuſpenſum, aut interdictum validè ordinare non poſſe arguitur. diſp. 2. q. 12. n. 1. p. 15.
Abbates Prælatorum appellatione veniunt. n. 3. p. 15.
Abbas excommunicatus, &c. validè Ordines confert, & validè characterem imprimit; ab eo tamen ſic ordinati Ordinum ſuſceptorum executione carent. diſp. 2. q. 12. n. 2. p. 15. Limita, niſi eſſet occultus, ut n. 4. p. 16.
Abbas in excommunicationis ſtatu Ordines conferens, irregularitatem incurrit. ibid. n. 2.
Abbas conferens Ordines minores in peccato mortali, non peccat mortaliter n. 5.
Abbas non poteſt extra ſuum Monaſterium ordinare. q. 13. n 1. p. 16.
Abbas diſpenſare poteſt cum Monacho, qui Ordines per ſaltum ſuſcepit, modò in tali Ordine non ſe exercuerit. n. 13. p. 18.
Abbates eandem auctoritatem habent in ſuos Monachos, quam Epiſcopi in ſuos Clericos. n. 14 p. ead.
Abbates non habent ordinariam poteſtatem ad Ordines conferendos, *ex text. can. quoniam*, 69 *diſt.* diſp. 2. q. 14 n. 1. p. 21.
Abbates ſi ab aliis Abbatibus invitentur, poſſunt in eorum Eccleſiis Ordines conferre. ibid. n. 2.
Abbates poſſunt mittere ſuos Monachos, ut extra tempora ſtatutis tribus diebus feſtivis ad ſacros Ordines promoveantur. diſp. 2. q. 17. n. 2. p. 24.
Abbatum atteſtationi, ſuorum ſubjectorum ad Ordines idoneitatem confirmanti ſtare tenentur Epiſcopi, nec in eo nimis eſſe debent ſcrupuloſi. q. 18. n. 7. p. 26.
Abbas differens mittere ſuos Monachos ad Ordinationes eo tempore, quo Diœceſanus eas habet, an peccet mortaliter, & an aliquam cenſuram incurrat. n. 6. p 25. & n. 8. p. 26.
Abbates habentes jura Pontificalia poſſunt dare licentiam alieno Epiſcopo, ut in ſuo diſtrictu exerceat Pontificalia. q. 19. n. 3. p 26.
Abbates poſſunt ſuis Monachis ad quemcunque Epiſcopum literas dimiſſoriales concedere, modò Diœceſanus Ordinationes non habeat. diſp. 2. q 25. n. 2. p. 31.
An poſſint illis eas denegare. n. 4.
Abbatum ſine conceſſione, & teſtimonio nullus Monachus ad aliquem gradum in Eccleſia promoveri debet. n. 6. p 31.
Abbates literas dimiſſoriales Clericis ſecularibus dare nequeunt. q. 26. n. 1. p. 33.
Abbas habens territorium ſeparatum cum plena juriſdictione, tam in Regulares, quàm in ſeculares, poteſt dimiſſorias literas concedere, etiam Clericis ſecularibus. n. 3.
Abbates dimiſſorias literas Novitiis ſuis concedere non poſſunt. diſp. 2. q. 27. n. 1. p. 33.
Abbates habentes ſpeciale privilegium concedendi ſuis Monachis literas dimiſſorias ad quemcumque Epiſcopum, licèt in illo non exprimatur, quod illud valeant Novitiis communicare, poterunt tamen etiam Novitiis illas, ut à quocunque Epiſcopo ordinentur, ſicuti cæteris Monachis concedere. n. 2. & 3. p. 34.
Abbas excommunicatus, vel ſuſpenſus declaratus non poteſt dimiſſorias ſuis Monachis concedere. diſp. 2. q. 28. n. 1 p. 34.
Abbate excommunicato, vel ſuſpenſo poteſtas concedendi dimiſſorias devolvitur ad Priorem Clauſtralem. ibid. n 3.
Abbas an poſſit validè Confirmationis Sacramentum miniſtrare. diſp. 3. q. 1. n. 5. p. 39.
Negatur. n. 8. p. ead.
Abbas ex commiſſione Summi Pontificis de conſenſu Ordinarii confirmare poteſt. n. 10. ibid.
Abbati non Sacerdoti non poteſt committi adminiſtratio Sacramenti Confirmationis. n. 13. p. 40.
Abbati, aut cuivis Religioſo baptizare non licet extra caſum neceſſitatis. diſp. 4. q. 1. n. 2. p. 41.
Niſi habeat commiſſionem à Parocho n. 3.
Vel habeat populum ſibi commiſſum. n. 4. ibid.
Abbates, & alii Regulares Prælati patrini eſſe nequeunt. diſp. 4. q. 3 n. 1. p. 41.
Abbates primò, & principaliter ſuis Monachis Sacramentum Euchariſtiæ miniſtrare convenit. diſp. 5. q. 1. n. 2. p. 42.
Abbas, vel etiam ſimplex Sacerdos poteſt committere Clerico non Diacono, vel etiam Laïco, ut Sacramentum Euchariſtiæ in extrema neceſſitate adminiſtret. diſp. 5. q. 2. n 5. p. 43.
Abbates ſeculares curam animarum non habentes, quando celebrare teneantur. diſp 5. q 5 n. 4. p. 45.
Abbates Regulares an quotidie ſacrum facere debeant. ibid. n. 5.
Abbates poſſintne in Altari portatili Miſſam celebrare, oſtenditur diſp. 5. q. 6. n. 3. p. 45.

Index Rerum, & Verborum.

Abbates poſſunt ex privilegio Miſſam celebrare ante auroram, & tale privilegium quomodo ſit intelligendum, oſtenditur. diſp. 5 q. 7. 4 p 48.
Abbas exiſtente cauſa legitima, poteſt celebrare, vel celebrari facere infra horam poſt meridiem. n. 6. p 49.
Abbas poteſt præcipere ſuis Monachis, ut Miſſam applicent ſecundùm ejus intentionem. diſp. 5. q. 8. num. 1. p. 49.
Abbates, & Prælati Regulares Miſſam ſolemnem in diebus feſtis relinquentes, an mortaliter peccent. diſp. 5. q. 9. n. 34. p. 60.
Abbates an Miſſarum ritus, Epiſcopo, vel Ordinario loci aliquod feſtum præcipiente, mutare poſſint. n. 39. p. 60.
Non poſſunt Miſſam celebrare cooperto capite, ſine licentia Papæ ibid. n. 40.
Abbates, & Generales Ordinum olim poterant in Capitulis generalibus Miſſas Capellarum, & anniverſariorum juſta de cauſa ad minorem numerum reducere. diſp. 5. q. 10. n. 1. p. 61. Hodie autem ſecùs, & maximè in fundatione, ut n. 2. p. 61.
Quod procedit tam de Miſſis, ac legatis poſt, quàm ante Concilium Tridentinum relictis. ibid. n. 3.
Abbas eſt proprius ſuorum Monachorum Sacerdos. diſp. 6. q. 1. n. 1 p. 62.
Abbas non ſolùm extrinſecùs, ſed etiam intrinſecùs ſuos Monachos cognoſcere debet. n 2. p. ead.
Abbas recuſans ſui Monachi Confeſſionem audire; an cenſeatur tacitè eo ipſo licentiam alium adeundi elargiri. diſp. 6. q. 2. per tot. p. 63.
Abbas quos Confeſſarios in Conventu debeat deputare. q. 4. n. 1. pag. 64.
Abbas non ſolùm pro reſervatis, verùm etiam pro non reſervatis pœnitentias ſuis Monachis à Confeſſariis imponendas taxare poteſt. q. 5. per tot p. 65.
Abbas poteſt concedere ſuis Monachis facultatem ſibi Confeſſarium eligendi. q. 8. n. 2. p. 70.
Abbates Generales exempti, Summo Pontifici immediatè ſubjecti, poſſunt ſibi Confeſſarium eligere, etiam ab Ordinario non approbatum. q. 10. n. 1. p. 71. & n. 5. p. 72. etiamſi longè à Monaſterio abſint, ut n. 6 ibid.
Abbates Conventuales ſimiliter exempti, tam qui per electionem, quàm qui aliter inſtituuntur, poſſunt ſibi Confeſſarium eligere, etiam ab Ordinario non approbatum. n. 2. p. 72. Limita, ut n. 7. p. ead. & 13. p 73.
Abbas Confeſſarium ſemel electum poteſt ad libitum mutare, & alium eligere. diſp 6. q. 10. n. 5. p. 72.
Abbas excommunicatus, an ſi Confeſſarium ſibi eligat poſſit ab eo abſolvi. n. 8.
Abbates juriſdictionem Epiſcopalem habentes in populum ſibi ſubjectum exemptum à juriſdictione Epiſcoporum, poſſunt Confeſſores intra ſuos terminos approbare. diſp. 6. q. 11. n. 1. p. 73.
Abbates non poſſunt ſecularium confeſſiones audire, niſi admittantur ab Ordinario. diſp. 6. q 17. n. 1. p. 83.
Abbas, ſive alius Monachus Sacerdos virtute Bullæ Cruciatæ, vel Jubilei poteſt alterius Regularis confeſſiones excipere abſque approbatione Ordinarii. n. 2.
Abbati, vel Monacho approbato ab Ordinario ad excipiendas confeſſiones ſecularium, ſi revocetur facultas abſque juſta cauſa, an denuò validè confeſſiones excipiat. n. 5.
Abbates ſi poſt Concilium Tridentinum, & Conſtitutionem Pii V. haberent aliquod privilegium ſpeciale, poſſent ſecularium confeſſiones audire. n. 5. p. 85.
Abbas, an poſſit præcipere Monachis, ut peccata aliàs ritè confeſſa iterum confiteantur. diſp. 6 q. 19. n. 2 p. 86.
Argumenta in contrarium ſolvuntur n. 3.
Abbas poteſt compellere ſuos Monachos, ut ſaltem ſemel in menſe confiteantur, & ſacra Communione reficiantur, etiam per pœnas corporales. diſp. 6. q. 20. n. 2. 4. & 5. p. 86. & 87.
Etiamſi venialibus tantùm culpis ſiant obnoxii. q. 21. n. 1 p. 87. & n. 2. p ead.
Abbas ſubditis ſuis Extremam-Unctionem miniſtrare poteſt. diſp. 7. q. 1. n. 3. p. 88.
Abbas, ſive alius Sacerdos Regularis tempore peſtilentiæ poteſt infirmum inungere, non digito, ſed calamo, vel virga oblonga. n. 4. p. ead.
Abbas poteſt Converſis, ſive Oblatis, Novitiis, familiaribus, aliiſque intra ſepta ſui Monaſterii degentibus per ſe, vel per alium Extremæ-Unctionis Sacramentum miniſtrare. diſp. 7. q 3. n. 1. pag. 90.
Abbas in Eccleſiis ab alio Ordinario exemptis, & ſibi ſubjectis pleno jure, in quibus animarum cura annexa eſt, matrimoniis contrahendis intereſſe poteſt. diſp. 8. q. 1. n. 2. & 3. p 92.
Abbas, & alii Sacerdotes Regulares poſſunt de licentia Parochi, vel Ordinarii matrimoniis contrahendis intereſſe, & matrimonia ſolemnizare. n. 4. & 5.
Abbates, vel alii Sacerdotes Regulares, abſque Parochorum licentia, matrimonia ſolemnizantes incurrunt pœnam ſuſpenſionis, non autem excommunicationis latæ ſententiæ. diſp. 8. q 3 per tot. pag. 92.
Abbates & Prælati territorium habentes in quo juriſdictionem Epiſcopalem exercent, remittere poſſunt matrimoniorum denunciationes. q. 4. n. 2. p. 93.
Abbates, & Prælati habentes territorium ſeparatum, cum juriſdictione quaſi-Epiſcopali, poſſunt cognoſcere de cauſis matrimonialibus. diſp. 8 q 6 n. 1. p. 94.
Abbas habens juriſdictiones in perſonas non comprehenditur in decreto Concil. Trid. *ſeſſ 24. cap 20. de refor. in §. Ad hæc* n. 4. p. 94.
Abbas, & alii inferiores Prælati poſſunt ex ſpeciali Sedis Apoſtolicæ privilegio Indulgentias etiam plenarias concedere. diſp. 9. q 1. n. 4. & 6. p 95.
Abbas poteſt inter Miſſæ Pontificalis ſolemnia Indulgentias concedere. diſp. 9 q 2. n. 1. p. ead.
Abbates Canonicorum Regularium, & cum eis in privilegiis communicantes, quando Pontificaliter celebrant, poſſunt Indulgentias concedere. n. 2.
Abbates, & alii Prælati Regulares poſſunt ſuorum ſubditorum ſuffragia, & orationes aliis applicare. diſp. 9. q. 3. n. 2. p. 96.
Abbati locali an poſſint Generales, vel Capitulum Generale applicationem meritorum benefactoribus prohibere. diſp. 9. q 3. n. 8. pag. 97.
Abbates, & alii Prælati Regulares debent ad imitationem Chriſti, Apoſtolorum, & Sanctorum literas gratioſas aliis concedere. diſp. 6. q. 4. n 4 p. 98.
Abbates, etiam non benefactores, poſſunt admittere ad participationem bonorum ſpiritualium ſui Monaſterii. diſp. 9. q. 4. n. 6 ibid.
Abbates, & Confeſſarii ab iis deputati poſſunt ſemel in vita, atque in mortis articulo plenariè Monachos abſolvere; referuntur nonnulla privilegia ſuper hoc Religioſis conceſſa. q. 5. n. 1. ibid.
Abbates, & Regulares ſubditi profeſſi tenentur Horas Canonicas perſolvere, & hoc ex præſcripto Regulæ diſp. 10. q. 1. n. 1. p. 100.
Abbates, & Regulares profeſſi ad Chorum deſtinati tenentur ſub mortali Horas Canonicas perſolvere. diſp. 10. q 1 n. 4. ibid.
Abbates, & Regulares, an aliquando excuſentur à recitatione Horarum Canonicarum. n 7. & 8. p 102.
Abbates, & Superiores poſſunt aliquando cum ſuis ſubditis diſpenſare in recitatione Horarum Canonicarum. n 9. pag. 101.
Abbas, & qui tenetur perſolvere Horas Canonicas, omittendo horas unius diei, unum tantùm peccatum committit. n. 9 p. 101.
Abbates debent Divinum Officium nunciare, & ordinare n. 10. ibid.
Abbati quæ circa Officii Divini recitationem animadvertenda ſunt. diſp 10 q. 2. per tot ibid.
Abbas, & qui tenentur ad Horas Canonicas, ſi eas cum abſciſſione ſenſum verborum notabiliter variante recitant, mortaliter peccant. diſp. 10. q. 2. n. 2. p. 102.
Abbates Regulares tenentur magna cura, ac ſtudio Divina Officia in Choro perſolvere, ac perſolvi facere. q. 3. n. 2. p. 103.
Abbates Regulares perſolvere non facientes Officium in Choro, quale peccatum committant. n. 3.
Abbates Regulares non tenentur ad perſonalem aſſiſtentiam in Choro. n. 4. ibid.
Abbates ſeculares an teneantur in Choro Divinum Officium recitare. n. 5.
Abbates Commendatarii ad Divinum Officium perſolvendum tenentur. diſp. 10. q. 5. per tot. p. 104.
Abbates ad Chorum adſtricti recitantes Officium in Choro extra horas præſcriptas, peccant mortaliter; dummodo juſta cauſa non adſit. diſp. 10. q. 6. n. 4. p. 105.
Abbates Regulares, & ſeculares juxta cujus Breviarii formam divinum Officium perſolvere teneantur, oſtenditur. diſp. 10. q. 7. n. 1. & 2. p. 106.
Abbates cum totius Capituli conſenſu Breviarium Romanum recipere poſſunt, quo recepto ad prius redire nequeunt. diſp. 10. q. 7. n. 3. ibid.
Abbates habentes privilegium utendi Breviario proprio, non poſſunt etiam privatim Breviario Romano uti diſp. 10. q. 7. n. 4. ibid.
Abbates, & quicumque alii Regulares in Eccleſiis, & Conventibus aliorum Regularium poſſunt recitare Officium juxta formam Monaſterii, in quo contingit aliquando eſſe. n. 5. ibid
Abbates privatim Horas Canonicas recitantes, poſſunt ex privilegio illas in totum, vel ex magna parte mentaliter dicere. q 9. n. 2. p. 107.
Abbates, & Prælati ſeculares habentes beneficia Eccleſiaſtica, ad quid teneantur, ſi Horas Canonicas omittant. q. 11. n. 1. p. 109.
Abbates, & Prælati Regulares Officium Divinum recitare omittentes, non tenentur aliquid reſtituere, ſed mortaliter peccant. n. 5. ibid.
Abbates, & Prælati Regulares an poſſint Religioſos ſibi ſubditos Choro deſtinatos, & proinde ad Sacerdotium, transferre ad ſtatum laicorum, ita ut Religioſi remaneant. diſp. 10. q. 13. per tot. pag. 110.
Abbates poſſunt Converſis, ſive Oblatis, vel Novitiis Officium Divinum ſtatuere. q. 14. n. 4. p. 111.
Abbas an ſuis ſubditis prædicare teneatur. diſp. 11. q. 1. n. 1. p. 112.
Affirmatur. n. 2. p. 117.

Abba-

Abbates an aliquando à Metropolitanis poſſint compelli ad prædicationem per ſe, vel per alios exercendam. q.1. n 6. ibid.
Abbates & Prælati Regulares in propriis Eccleſiis poſſunt abſque ulla Epiſcopi licentia concionari, vel concionari facere, excepta illa hora, in qua Epiſcopus prædicaverit, vel ante ſe prædicari fecerit. diſp 11. q 2. n.5. pag.114. intellige, ut n 6.
Abbates, & Prælati inferiores, qui locorum ſunt Ordinarii, veniunt appellatione Epiſcoporum. n.6. ibid.
Abbates approbantes ſuos ſubditos ad concionandum non idoneos, peccant mortaliter. ibid. n.9.
Abbas cum ſuis Monachis de jure tenetur ſub mortali ad ea tantùm jejunia, quæ cæteri fideles obſervare debent. diſp.12. q.1. n.6. p.118.
Abbatem, & Monachos teneri ſub mortali ad jejunium Adventus Domini, tenent aliqui. q.2. n.2. pag. ead.
Abbas poteſt ex juſta, & rationabili cauſa ſubditos à jejunio ſolvere. diſp.12. q.5. n.1. p 120.
Abbas propter pietatis, & miſericordiæ opera, quando ex nequeunt jejunando exerceri, poteſt ſe, & ſuos Monachos à jejunio eximere. q.6. n.1. p.122.
Abbas non debet eſſe nimis ſcrupuloſus in diſpenſatione in dubio. q.7. n.3. p.123.
Abbates, & Prælati Regulares poſſunt cum ſeipſis infirmis, vel debilibus diſpenſare tempore Quadrageſimæ in comeſtione carnis. diſp.12. quæſ 8. n.2. p.123.
Abbates, & Prælati Regulares cum quibus familiaribus diſpenſare poſſint in comeſtione carnium, diebus vetitis. n.3.
Abbas, & Monachi an poſſint prætextu conſuetudinis veſci caſeo, butyro, ovis, lacte, vel etiam carnibus tempore jejunii. diſp.12. q. 9. per tot. p.123. & 124.
Abbates diſpenſantes cum Monachis de eſu carnium, debent æqualitatem ſervare q 11 n 6. p 126.
Abbates Regulares p[oſ]ſunt ſibi aliquos caſus reſervare, eo modo, quo poſſunt Epiſcopi. diſp. 13. q.1 n.3. & 5 p.127.
Abbatibus facultatem ſibi caſus reſervandi negantes in hæreſim incurrunt diſp.13. q. n.6. p 1. ead.
Abbates quos ſibi caſus reſervare poſſunt. diſp. 13. q. 2. per tot p. 128 & ſeqq.
Abbates quos ſibi caſus reſervare poſſunt ex decreto Clementis VIII. enumerantur. diſp.13. quæſ.2. n.5. p.130.
Abbas an aliquando ultra præſcriptos caſus in decreto, poſſit ſibi alios reſervare. n.6. pag.130.
Abbates cenſuræ ſibi contra ſubditos latæ abſolutionem reſervare poſſunt. diſp.13. q.3. n.1. p.136.
An poſſint abſolvere à cenſura lata ſuper uno è caſibus reſervatis. n.3. ibid.
Abbas non ligatur caſibus ab ipſo reſervatis, ſecùs eſt de caſibus Generali, vel Provinciali, vel alteri Superiori reſervatis. diſp.13. q. 6. n.1. p.138.
Abbas auctoritatem habens abſolvendi ab excommunicatione lata ſuper aliquem caſum reſervatum à Generali, vel Provinciali, an poſſit tali auctoritate uti in perſonam propriam. n.2.
Abbas tenetur in ſuo Monaſterio Confeſſarios deputare, quibus, quando neceſſitas poſtulaverit, facultatem à reſervatis abſolvendi tradat. q.8. n.1. p.140.
Abbas ſi facultatem à reſervatis abſolvendi negaverit, poteſt Confeſſarius pro illa vice tantùm abſolvere. ibid. n.6. & n.7. p.141.
Vide, *Caſus*.
Abbas pœnitentias culpis reſervatis injungendas taxare poteſt. diſp.13. q.9. n.1. p ead. & ſeqq.
Abbas, ſi aliquo detineatur impedimento, auditis, & abſolutis reſervatis, poteſt mittere ſubditum ad inferiorem Sacerdotem, ut ab omnibus abſolvat. q.9. n.2. p 142.
Abbates Prælati, ac Confeſſarii Regulares approbati an, & quando poſſint à caſibus, vel excommunicationibus Epiſcopis, vel Sedi Apoſtolicæ reſervatis abſolvere. q 13. per tot. p.146. & ſeqq.
Abbates, & Prælati Regulares poſſunt abſolvere ſuos ſubditos ab excommunicationibus nemini reſervatis in corpore Juris, dummodò aliunde non ſint per aliquod decretum ſpeciale Summo Pontifici reſervatæ q.14. n.2. p.160.
Abbates & Prælati Regulares, etiam per electionem non aſſumpti, modò confirmati ſunt, & provìſi, excommunicare ſubditos ſuos poſſunt. diſp 14 q.1. n.5. p.166.
An in ſcriptis ſententiam excommunicationis ferre debeant. n.6.
Abbates, Præpoſiti, Priores, & alii Regulares Prælati juriſdictionem abſque territorio habentes, poſſunt ſubditos in alio territorio excommunicare. q.2. n.4. & 5. p.168.
Abbates, & Prælati Epiſcopo inferiores pro ſe, ſuiſque & Eccleſiarum ſuarum juribus, & bonis tuendis an extrajudicialiter cenſuris adverſus moleſtiam inferentes uti poſſint. diſp. 14. q.3. per tot. p ead.
Abbates, & Capitula à quibus excommunicari poſſint. diſp.14. q.4. per tot. p.169 & ſeqq.
Abbates exempti excommunicari non poſſunt ab Epiſcopis, aliiſq; Ordinariis. diſp.14. q.4. n.2. p.269.
Abbates, & Prælati Regulares poſſunt cum ſuis Religioſis excommunicatis participare, & in quibus. q.5. n.3. p 171.
Abbates, & Prælati Regulares an poſſint à *cenſuris à ſe latis* abſolvere, & quam formam in abſolutione ab hujuſmodi, & aliis cenſuris præſtare debeant. diſp.14. q.6. per tot p.172.
Abbas ſolus, vel ejus ſucceſſor, aut alius ab ipſo delegatus, vel ejus Superiores poſſunt Monachos à cenſuris ab ipſo Abbate latis abſolvere. diſp.14. q.6. n.2. p.ead.
Abbates an abſolvere poſſint ab iiſdem caſibus, à quibus poſſunt Epiſcopi, tanquàm Sedis Apoſtolicæ delegati. q. 9. n.3. p.174.
Abbates, & Prælati Regulares an poſſint abſolvere ſubditos ab excommunicatione incurſa ob violentam manuum injectionem in Clericum vel Monachum. diſp. 4. q.10 per tot p.174.
Abbatem, & Prælatum proprium ſi quis percutiat, quidve ſi alienum, à quo abſolvatur, oſtenditur. diſp.14. q.10 n 5. & 6. p.ead.
Quid dicendum ſit quoad prædicta omnia reſpectu privilegiorum Regularibus à Sede Apoſtolica conceſſerunt. n.7.
Abbas ſubditum percutiens, niſi percuſſio ſit enormis, de jure communi à ſuo Superiore intra Religionem abſolv. poteſt. diſp. 14. q.11. n.1. p.176. & quid ſi illum non habeat. n.2.
Abbas, vel alius Prælatus Regularis ab excommunicatione *can. ſi quis ſuadente Diabolo* 17. q. 4. à quo abſolvi poſſit. diſp. 14. q.11. per tot. p.ead.
Abbas poteſt ſuos ſubditos à cenſuris non reſervatis abſolvere, diſp.14. q.12. n.2. p.176.
Abbates, & Prælati inferiores an poſſint ſuos ſubditos ab excommunicatione & cenſuris ob Ordinem ſimoniacè ſuſceptum contractis abſolvere. diſp.14. q.13. per tot. pag.177.
Abbates, & Prælati inferiores an poſſint ſubditos ab excommunicatione, & cenſuris per ſimoniam circa beneficia, vel Prælationes obtinendas contractis abſolvere. diſp 14. q 14. p.178
Abbates, & Prælati habentes territorium & Diœceſim, & in ea juriſdictionem quaſi-Epiſcopalem, in caſu neceſſitatis poſſunt abſolvere à cenſuris in Bulla Cœnæ contentis. quæſ. 15. n 4. p.180.
Abbates, & Prælati habentes territorium, & Diœceſim, poſſunt omnia in ſuo territorio, & circa ſuos ſubditos, quæ poſſunt Epiſcopi circa ſuos. n 5.
Abbas an poſſit ſuos ſubditos à cenſuris in Clavium contemptum incurſis abſolvere. q.16 per tot. p.187.
Abbas an poſſit abſolvere ſuos Monachos ab hæreſi occulta. diſp. 14. q.17. per tot. p.ead & ſeq.
Abbas an poſſit ſuſpendere ſuos Regulares. diſp. 15. q. 1. per tot. p. 188.
Abbas an poſſit Laïcos ſibi ſubditos ſuſpendere. diſp. 15. q. 2. per tot. p.ead.
Abbates, & Prælati inferiores an poſſint ſubditos à ſuſpenſione ob Ordines malè ſuſceptos contracta abſolvere. diſp. 15. q. 4. per tot. p.190.
Abbates, & Prælati inferiores à Sede Apoſtolica promoti, ſine authenticis literis ejuſdem Sedis, ſuarum Eccleſiarum adminiſtrationem accipientes, ſuſpenſionem incurrunt. diſp.15. q.5. n.1. p. 190. 191.
Abbates, & Prælati Regulares in viſitatione aliquid, ultra ea, quæ ſibi juxta ſuarum Religionem Conſtitutiones, aut conſuetudines competunt, exigentes, ſuſpenduntur ab ingreſſu Eccleſiæ, donec duplum reſtituant. diſp.15. q.5. n.5. p.ead.
Abbates, & alii Prælati inferiores procurantes, ut Clerici capiantur à dominis temporalibus, ut beneficia reſignent, vel ne citati ad Curiam Romanam ad diem ſibi aſſignatam comparere poſſint, à fructibus ſuarum Eccleſiarum per triennium ſuſpenduntur. n.6. p.ead.
Abbates, & Prælati Conventuales Monachorum nigrorum delinquentes circa habitus, & veſtitus honeſtatem, quam ſuſpenſionem incurrant. n. 9. p.191.
Vide, *Suſpenſio*.
Abbas ſuſpenſus ab Ordinis collatione, an ſit etiam ſuſpenſus à Pontificalibus. diſp.15. q.7. per tot. p.192.
Abbates ſeculares Eccleſiarum Collegiatarum Præpoſiti interdictum tam locale, quàm perſonale in loca ſibi ſubjecta ponere poſſunt. diſp 16. q.1. n.3. p.193.
Abbates Regulares interdictum tantùm perſonale ferre poſſunt, niſi habeant juriſdictionem in oppidum aliquod, vel caſtrum. n.4.
Abbates, & alii Prælati, & Monachi exempti an poſſint à locorum Ordinariis interdici. q 2. per tot. p 194.
Abbates tempore interdicti in quibus feſtis ex privilegio Divina Officia celebrare valeant, oſtenditur. q.4. n.2. p.196. & 197.
Abbatibus non licet tempore interdicti localis publicè Ordines conferre, ornamenta Eccleſiaſtica, &c. benedicere, Calices, &c. conſecrare, aut alia divina Officia miniſtrare. q.5. n.1. & 5. p.199.
Poſſunt tamen prædicta exercere januis clauſis, & cum moderationibus, quibus Divina Officia interdicti tempore celebrare licet. n.6.
Abbates poſſunt declarare tantùm, an ſubditi irregularitatem incurrerint. diſp.17. q.1. n 3. p.203.
Abbates poſſunt ſuper irregularitate, quæ provenit ex mutilatione voluntaria membrorum (dummodò ſit occulta) cum ſuis Monachis diſpenſare. diſp 17. q.6. n.5 p.208.
Abbates an poſſint cum ſuis ſubditis diſpenſare, in quibus poſſunt
Epi-

Epiſcopi cum ſuis, tam de jure communi, quàm ex Concilio Tridentino. diſp. 17. q. 8. n. 1. p. 215.
Abbates, & Prælati inferiores habentes Diœceſim ſibi ſubditam, ſunt in juriſdictione Epiſcopis omnino ſimiles. n. 5. p. 218.
Abbates, aliique Prælati nequeunt, abſque Summi Pontificis licentia emittere vota, per quæ vinculum, quo ſuis Eccleſiis, & Religionibus adſtricti ſunt, ſolvatur, vel ex quo ſuarum Eccleſiarum detrimentum oriatur. diſp. 18. q. 1. n. 1. p. 212.
Abbates non poſſunt irritare vota à ſe emiſſa, benè tamen dare facultatem ſuo Confeſſario cum ipſis diſpenſandi. n. 2.
Abbates ſeculares, qui emiſerunt votum, quod reddere nequeunt, ad quid teneantur. diſp. 18. q. 3. n. 1. p. 213.
Abbates Regulares, qui emiſerunt votum, quod reddere nequeunt, ad quid teneantur. n. 2.
Abbas an irritare poſſit vota ſuorum Monachorum circa actus, ad quos aliàs ex præcepto adſtricti ſunt. q. 4. n. 11. p. 214.
Abbates, ſive Generales, ſeu Provinciales, poſſunt irritare vota ſubditorum, licèt fuerint confirmata ab Abbate inferiori. diſp. 18. q. 9. n. 3. p. 217.
Abbas inferior poteſt diſpenſare votum ſubditi emiſſum de licentia ſuperioris Abbatis, dummodo ejus diſpenſatio non ſit reſervata Superiori. n. 4.
Abbatibus Conventualibus in votis diſpenſandi poteſtas competit, ſicut Epiſcopis. diſp. 19. q. 1. n. 3. p. 219.
Abbates tam Regulares, quàm ſeculares habentes juriſdictionem Epiſcopalem, poſſunt in votis ſubditorum æquè ac Epiſcopi diſpenſare. q. 2. per tot. p. ead.
Abbas ſi cauſa juſta exiſtente, nulla tamen ejus cognitione diſpenſet, an valida ſit diſpenſatio. q. 4. n. 4. p. 221.
Abbas poteſt cum ſuis Monachis in voto ſtrictioris Religionis, antequam ad eam tranſeant, diſpenſare. q. 5. n. 2. p. ead.
Abbas poteſt in votis ſubditorum, de ipſius licentia emiſſis diſpenſare. q. 6. n. 1. p. 221.
Abbatis præceptum ut obliget in conſcientia, quæ requirantur. d. 21. q. 1. n. 9. p. 232.
Abbas an eam in ſubditos poteſtatem habeat, ut eos pro Monaſterii debitis obſides dare poſſit. diſp. 21. q. 7. n. 7. p. 236.
Abbati præcipienti aliquid includens ſpeciem mali, ſeu ſcandali, non tenetur Monachus obedire. diſp. 21. q. 9. n. 2. p. 238.
Abbas inferior non poteſt quicquam contra Abbatis ſuperioris præceptum ſubditis imponere. diſp. 21. q. 10. n. 1. p. 238.
Abbas poteſt concedere alicui Monacho aliquam Eccleſiam cum agro, villa, vel horto, abſque vitio proprietatis. diſp. 22. q. 6. per tot. p. 247.
Abbatis videntis, & non contradicentis Monachum aliquid accipere, vel alienare, taciturnitas, an pro tacita voluntate ſit accipienda. q. 8. n. 4. p. 248.
Abbas, & ſubditus accipiendo, vel alienandi ne peccent, juſta licentia neceſſaria eſt. q. 8. n. 6. p. 249.
Abbas poteſt honeſtæ recreationis gratia modicam pecuniæ quantitatem ludere. diſp. 22. q. 12. n. 2. p. 253.
Abbates de ſuperfluis Conventus eleemoſynam facere tenentur. q. 14. n. 1. p. 254.
Abbates quantum in eleemoſynam erogare poſſint. n. 2. p. ead.
An omnes ſuperfluos redditus Monaſterii. n. 3.
An ſine conſenſu Conventus. n. 4.
Abbas non poteſt facultates Monaſterii in quos voluerit uſus expendere. q. 15. n. 1. p. 255.
Abbas non eſt dominus, ſed procurator, & adminiſtrator bonorum Conventus. n. 2. p. 255.
Abbas an teſtari poſſit. q. 18. per tot. p. 257.
Abbates Monachorum duces ſunt. diſp. 23. q. 1. n. 1. p. 266.
Abbates debent eſſe Caſtitatis amatores; quia Religioſi ſunt illam profitentes. n. 2.
Abbates ſunt Prælati Eccleſiæ. n. 3.
Abbates, vel alii Prælati nullo privilegio poſſunt pœnam imponere Monacho, qui matrimonii contractu, Caſtitatis votum violavit. diſp. 23. q. 3. n. 2. p. 258.
Abbatia & Epiſcopatus in jure æquiparantur. diſp. 14. q. 10. num. 6. p. 175.
Abbatiſſas confirmandi jus per Conſtit. Gregor. XV non cenſetur Epiſcopis attributum. diſp. 6. q. 16. verſ. *Ad* 3. p. 83.
Abbatiſſa ſuſpendere quidem poteſt, ſed talis ſuſpenſio non eſt cenſura propriè dicta. diſp. 13. q. 2. n. 3. p. 188.
Abortum procurare quot genera perſonarum dicantur. diſp. 13. q. 2. n. 29. p. 132.
Abortus, ad hoc ut ſit materia reſervationis, debet eſſe fœtus animati anima rationali. n. 30. ibid.
Abortum fœtus inanimati procurantes graviſſimè peccant, licèt non incurrant caſum reſervatum, nec ſint excommunicati, aut irregulares. n. 31. 32. ibid.
Abortum procurantes in fœtu animato anima rationali, licèt effectus non ſequatur, adhuc incurrunt caſum reſervatum. n. 35. ibid.
Abſentia Abbatis ſi ſit notabilis, poteſt Prior Clauſtralis caſus permiſſos de novo ſibi reſervare. diſp. 13. q. 8. n. 3. p. 140.
Abſolvere ſemel in vita poſſunt Confeſſores Regulares ſuos ſubditos ab omnibus caſibus, & cum illis in omni irregularitate diſpenſare, illa excepta, quæ ex homicidio voluntario, bigamia, & membrorum mutilatione oritur. diſp. 2. q. 13. n. 20. p. 19.
Abſolvendi actus non poteſt exerceri in non ſubditum. diſp. 6. q. 1. n. 7. p. 63.
Abſolvere an Confeſſarios poſſit, quem ſibi Prælatus excommunicatus elegerit. diſp. 6. q. 10. n. 8. p. 72.
Abſolvendi ab omnibus caſibus in articulo mortis ideò facultas Sacerdotibus conceditur, ne quis pereat. n. 10. p. 75.
Abſolvere poſſunt à cenſuris & caſibus reſervatis quibuſcunque in articulo mortis Sacerdotes quilibet. q. 15. n. 2. p. 78.
Abſolvere plenariè Monachos poſſunt Abbates, & Confeſſarii ab iis deputati, ſemel in vita, & in mortis articulo. diſp. 9. q. 5. n. 1. p. 99.
Abſolvere caſum dubium quoad reſervationem non debet Sacerdos. diſp. 13. q. 2. n. 3. p. 129.
Abſolvere à cenſura reſervata; an poſſit Regularis, qui habet auctoritatem abſolvendi à caſibus reſervatis. diſp. 13. q. 3. n. 2. p. 136.
Abſolvens à caſibus reſervatis, an poſſit abſolvere à cenſura lata ſuper uno è caſibus reſervatis. diſp. 13. q. 3. n. 3. p. ead.
Abſolvendi auctoritatis denegatio an ſit propriè caſuum reſervatio. q. 4. n. 6. p. 137.
Abſolvere à caſibus per Abbatem reſervatis ſpectat ad ipſum Abbatem. q. 7. n. 1. p. 144.
Abſolvens abſque licentia à caſu reſervato aliquem Regularem, quomodo ſe gerere debeat. n. 6. ibid.
Abſolvendi à reſervatis quando poſſint Priores Clauſtrales, & Vicarii Prælatorum facultatem concedere. q. 8. n. 2. p. 140.
Abſolvendi à caſibus reſervatis facultatem petens Confeſſarios Regularis debet illam ab Abbate petere in genere, ne in delinquentis cognitionem devenire poſſit. n. 4. p. ead.
Vide *Caſus.*
Abſolvi poteſt Regularis ſubditus, qui ex oblivione inculpabili omiſit peccatum reſervatum, tunc temporis etiam, quando abſolvens non habet auctoritatem. n. 10. p. 141.
Abſolvere poteſt inferior Sacerdos pro una vice pœnitentem, ſi petita licentia, eam Superior denegavit. q. 9. n. 3. q. 142.
Abſolvi an poſſit, & quomodo Regularis in caſu neceſſitatis à non habente facultatem, etiamſi præſens eſſet delegatus, de quo timeret confeſſionis revelationem. n. 4. & 5. p. ead.
Abſolvi à reſervatis an poſſint à Confeſſariis ſecularibus Monachi à ſuis Monaſteriis abſentes, qui aliàs habent licentiam à ſuis Superioribus confitendi cuicunque Confeſſario. n. 6. p. ead.
Abſolvendi à caſibus Apoſtolicæ Sedi reſervatis data facultate in Bulla *Cruciata*, vel aliis Indultis, non venit auctoritas abſolvendi a caſibus Epiſcopis reſervatis, niſi exprimatur. diſp. 13. q. 12. n. 2. p. 144.
Abſolventes à caſibus reſervatis abſque ſuorum Prælatorum licentia alios Religioſos Confeſſarii Regulares excommunicantur. q. 13. n. 112. p. 157.
Abſolvere poſſunt Regulares virtute ſuorum privilegiorum ab excommunicatione incurſa ob procurationem ad duellum, effectu non ſecuto. n. 113. ibid.
Abſolvere poſſunt Regulares à caſibus reſervatis ingredi volentes Religionem. n. 114. ibid.
Abſolvere an poſſint à cenſuris Epiſcopo reſervatis. n. 116. p. 158.
Vide *Regulares.*
Abſolvere poſſunt Abbates & Prælati Regulares ſuos ſubditos ab excommunicationibus nemini reſervatis, modò non interveniat aliquod ſpeciale Sum. Pontificis decretum. q. 14. n. 2. p. 160.
Non ſolùm ab iis, ſed etiam ab omnibus aliis cenſuris, dummodo in eis non fiat aliqua ſpecialis reſervatio. ibid.
Abſolvere à cenſuris ab Abbate in Monachos latis ad quem ſpectet. diſp. 14. q. 6. n. 3. p. 172.
Abſolvendi à cenſuris modus traditur. n. 4. ibid.
Vide *Cenſura.*
Abſolvere de jure poſſunt ingredientes Religionem Prælati Regulares, ante ingreſſum per generalem ſententiam ab homine latam excommunicatos. q. 8. n. 1. p. 173.
Abſolvere an poſſint Prælati Regulares à cenſura contra hos ab homine per ſpecialem ſententiam lata, oſtenditur. num. 2. & ſeqq. p. ead.
Abſolvere ſuos ſubditos à cenſuris Papæ reſervatis poſſunt Abbates, à quibus poſſunt Epiſcopi ſuos ratione juriſdictionis Epiſcopalis. q. 9. n. 2. p. 174.
Abſolvere an etiam poſſint Abbates ab iiſdem caſibus, à quibus poſſunt Epiſcopi, tanquam Sedis Apoſtolicæ delegati. n. 3.
Abſolvere percutientes ſe invicem Abbatem, & Sacerdotem in eodem Conventu, nec alterius Confeſſoris copiam habentes, ad quem pertineat. q. 11. n. 4. p. 176.
Abſolvere jure Ordinario poſſunt Abbates ſuos ſubditos ab omni cenſura ab homine lata. q. 12. n. 3. p. 177.
Abſolvere an poſſint Abbates ſuos ſubditos ab excommunicatione contra eos ab Epiſcopis lata. n. 5. ibid.
Abſolvere ſuos ſubditos à caſibus Bullæ in Cœna Domini an Abbas poſſit. diſp. 14. q. 15. per tot. p. 179.
Abſolvere à cenſuris in Bulla Cœnæ contentis poſſunt Abbates, & Prælati habentes territorium, & Diœceſim, & in ea

in ea juriſdictionem quaſi-Epiſcopalem. diſp. 14. quæſ. 15. n. 4. p 180.
Vide *Bulla Cœna.*
Abſolvendi à ſuſpenſionibus forma. diſp. 15. q. 1. n. 5. p 189.
Abſolvere nemo valet excepto Summo Pontifice à ſuſpenſione ob Ordines malè ſuſceptos incurſa. quæſ. 4. n. 4. p. 190.
Abſolvendi verbum latè ſumitur pro verbo, *abolendi*, ſeu *tollendi*. d. 17. q. 2. n. 1. p. 303.
Abſolutione Sacramentali non ſolùm augetur gratia, verùm etiam minuitur pœna in Purgatorio ſuſtinenda. diſp. 6. q. 18. n. 2. p. 85.
Abſolutionis plenariæ forma refertur. diſp. 9. q. 5. n. 2 p. 103.
An ejus indulgentiis gaudeant Religioſi abſque Abbatis licentia. n. 3.
Abſolutionem cenſuræ ſibi reſervare poſſunt Abbates, contra ſubditos à ſe latæ. diſp. 13. q. 3. n. 1. p. 136.
Abſolutio caſuum reſervatorum an ſit penes Abbatem. diſp. 13. q. 7. per tot. p. 139.
Abſolutionem à caſibus reſervatis Monachi petentes ab alio, quàm ab Abbate, vel ab ejuſdem delegato, peccant mortaliter, & abſolutio eſſet nulla. diſp. 13. q 7. n. 2. p. ead.
Abſolvens à caſibus Abbati reſervatis abſque ejus licentia, excommunicationem Papæ reſervatam incurrit. n. 3. p. ead.
Abſolutio à caſibus reſervatis data ſub ſpe ratihabitionis, valida eſt. n. 3 p. ead.
Abſolutio valida eſt à reſervatis, ac etiam cenſuris, licèt pœnitens in eorum confeſſione contritus, vel attritus non ſit. q. 10. nu. 6. p. 143.
Abſolutionem excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti metu, aut vi extorquentes, excommunicantur. diſp. 13. quæſ. 14. nu. 24. p. 161.
Abſolutionem à cenſuris ab Abbate latis an expediat Monachos ab Epiſcopo in Abbatis defectum petere. diſp. 14. q. 6. p. 172.
Abſolutio cenſurarum Papæ reſervatarum in jure dupliciter Epiſcopis committitur. q. 9. n. 1. p. 178.
Abſolutio à ſuſpenſione incurſa ob Ordines malè ſuſceptos ex lapſu viginti annorum præſumitur. diſp. 15. q 4. n. 5. p. 190.
Abſolutio traditur à cenſura, non à pœna. diſp 17. q. 2. n 1. p. 203.
Abſolutus ab aliquo caſu reſervato à non habente juriſdictionem, quid facere debeat. diſp. 13. q. 7. n. 7. p. 139.
Accipiendo, vel alienando ne peccent Abbas, & ſubditus, licentia juſta neceſſaria eſt. diſp. 22. q. 8. n 6. p. 249.
Accuſatione pendente tenetur Abbati ſuo à ſe accuſato parere Monachus, dummodo ex tali obedientia non impediatur proſecutio accuſationis. diſp. 21. q. 13. n. 1. p. 240.
Accuſatus Abbas à Monacho, pendente accuſatione, debet abſtinere ab omni proceſſu contra illum inchoando, per quem impediri poſſet proſecutio accuſationis contra ipſum factæ. diſp. 21. q. 13. n. 2. p. ead.
Acquiſitio Monachi eſt acquiſitio Monaſterio. diſp. 13 quæſ. 2. n. 45. p. 134.
Acquiſitio Monachi ad Epiſcopatum aſſumpti non ſua eſt, ſed ſuæ Eccleſiæ. diſp. 22. q. 17. n. 2. p. 251.
Actus abſolvendi non poteſt exerceri in non ſubditum. diſp. 6. q. 1. n. 7. p 63.
Actus interior duplex, & cujus ſit dominus Regularis Prælatus. d. 9. q 3. n. 3. p 96.
Actus internos extra confeſſionem non poteſt Eccleſia vetare, aut præcipere. diſp. 10. q. 2. n. 8. p. 102.
Actus juriſdictionis duplex. diſp. 11. q 8 n. 4. p. 123.
Actus caſus reſervandi juriſdictionis eſt, non Ordinis. diſp. 15. qu. 1. n. 4. p 127.
Actus niſi conſumetur, pœna non incurritur. q. 2. n. 9. p. 130.
Actum carnalem cum muliere mera motis, vel infamiæ conſummans Religioſus, an incurrat caſum reſervatum. diſp. 13. q. 2. n. 53. p. 135.
Actus internos ſibi reſervare poſſe Abbatem, eſt ſententia probabilis. q. 4. n. 3. p. 137.
Actus irritandi vota eſt actus poteſtatis dominativæ, non verò juriſdictionis. diſp. 18. q. 3. n 1. p. 214.
Actus interni quotupliciter conſiderari poſſint diſp. 21. q. 5. num. 1. p. 234.
Actus internos merè ſubdito Abbas præcipere non poteſt. n. 2.
Actus internos merè nemo, niſi ſolus Deus judicare, & punire poteſt. n. 3.
Actus internos Abbas poteſt præcipere ſuis Monachis, ut ſunt annexi actibus externis, ita ut externi ſine internis conſiſtere nequeant. n. 4.
Adjutorem Epiſcopo nullus dare poteſt præter Summum Pontificem. diſp. 14. q 15. n. 1. p. 179.
Adminiſtrator datus Eccleſiæ Cathedrali vacanti, poteſt illius Eccleſiæ ſubditis Tonſuram, & minores Ordines conferre. diſp 2. q 11 n 2. p. 15.
Adoleſcentes ante vigeſimum primum annum, & qui gravi labore aſficiuntur, excuſantur à jejunio. diſp. 12. q. 5. n 9 p. 121.
Advenæ, ſive qui nullam habitationis Parochiam in oppido contraxerunt, poſſunt à Religioſis Euchariſtiæ Sacramentum in die Paſchatis accipere. diſp 5. q 3. n. 6. p 44.
Adventus jejunium à quo inſtitutum diſp. 12 q. 2. n. 1. p. 128.
Ad illud ſub mortali teneri Abbatem & Monachos, tenent aliqui. n. 2.
Eſt de conſilio, non de præcepto. n. 3.
Non tenentur ad illud ſub mortali Regulares ex Regulæ præſcripto. n 4.
Adulterum cum uxore, aut matre inventum interficere poſſunt non ſolùm pater, ſed & ejus filii, ita ut in foro exteriori ſint impunibiles. diſp. 13. q. 2. n. 56. p. 135.
Ægritudo corporis qualis excuſet à recitatione divini Officii. d. 12. q. 12. n. 1. p. 114.
Si dubitetur, an gravis ſit, vel levis, quid faciendum. n. 2.
Ægrotorum pœnitentium confeſſiones in propriis domibus excipere Confeſſarii Regulares ab Epiſcopo approbati impediri non poſſunt. d. 6. q. 12. n. 10. p. 79.
Ægyptianas mulieres, conſulentes, ſi illarum remedio non utantur, non incurrunt in caſum reſervatum. d 13. q. 2. n. 12. p. 131.
Ætas requiſita ad Ordines ſacros quæ. diſp. 2. q. 15. n. 1. p. 22.
Æthiopia Monachorum ritus, & vivendi norma indicantur. diſp. 24. q. 2. n. 8. p. 262.
Affixiones, publicationes, intimationes, & commiſſiones in Romana Curia præſentantes, præter Curſores, excommunicantur. d. 13. q. 14. n. 69. p. 164.
Agarenas, quæ vulgò Zingaræ dicuntur, conſulentes, & earum remedio non utentes, non comprehenduntur in caſu reſervato. d. 13. q. 2. n. 13. p. 131.
Agnus-Dei conſecratos à Romano Pontifice quicunque depinxerit, vel vendiderit, excommunicatur. diſp. 13. quæſ. 15. num. 57. p. 153 154.
Agnos-Dei à Summo Pontifice benedictos depingentes, aut miniantes, excommunicantur, ſimiliter ſi eos venales propoſuerint. d 13. q. 14. n 80 p. 165.
Alberti Magni ſtatutum, ut omnes Religioſi in fine anni coram ſuo Prælato omnia peccata mortalia, licèt aliàs ritè confeſſa, iterum confiteantur. diſp. 6. q. 19. n. 1. 85.
Alcantara Equitum militia. diſp. 24 q. 5. n. 79. p. 419.
Alexianorum Fratrum Congregationis inſtitutio. diſp. 24. q 4. n. 79. p. 337.
Alienans ut à proprietatis vitio excuſetur, ſufficit licentia Superioris ſui, etiam præſumpta diſp. 22. q. 8. n 1. p. 248.
Alienans, vel recipiens Religioſus, ut à proprietatis vitio excuſetur, ſufficit conſuetudo pro licentia tacita. n 3. ibid.
Alienantes extra caſus à jure permiſſos, vel locantes ultra tres annos bona immobilia, vel mobilia pretioſa Eccleſiarum, excommunicantur. diſp. 13. q. 14. n 54. p. 163.
Alienantes bona ſuorum Monaſteriorum, vel Eccleſiarum, Papa inconſulto, quam ſuſpenſionem incurrant Abbates, oſtenditur. diſp. 15. q. 5. n. 7. p. 191.
Alienari poſſunt remunerationis cauſa res aliàs alienari prohibitæ. diſp. 22. q 9. n. 9. p. 251.
Alienationi bonorum Eccleſiæ conſentientes delegati, niſi ſit in evidentem Eccleſiæ utilitatem, excommunicantur. diſp. 13. q. 13. n. 38. p. 153.
Altare eſt neceſſarium ad Miſſæ celebrationem. diſp. 5 q 6. n. 1 p. 45.
Altare debet eſſe conſecratum. n 2 p. 45 46.
Altaria Eccleſiarum Regularium, quibus ſecularium animarum cura non incumbit, viſitare non licet Epiſcopis, diſp. 6. q. 16. in Declaratione S. Congr Concil. verſ. *Ad primum*. p. 82.
Alumna ex Infidelium partibus ad Fidelium partes deſerens, excommunicatur. diſp 13. q. 13 n. 48.
S *Ambroſii* ad nemus Congregatio. diſp. 27. q. 4 n 70. p. 317.
Amentibus, & furioſis quando Extrema-Unctio ſit conferenda. d 7. q. 2. n. 9. p 89.
Amentes ſunt ad Ordines ſuſcipiendos irregulares. diſp 17. q 4 n. 6. p. 206.
Amor ſuipſius perfectam ſui cognitionem impedit. d. 1. q 1 n 2. p. 1.
Anachoretæ unde ſic dicti diſp 24 q. 1. n. 13 p 161.
Animalia extra ſtatum S. R. Eccleſiæ exportans excommunicatur. diſp. 13. q. 13. n 60. p. 154.
Anniverſarium ſi contingat in die dominico, vel aliqua feſtivitate, non debet transferri in diem ſequentem, ſed fiat in die præcedenti. diſp. 5. q. 9. n 23. p. 58
Anniverſariorum Miſſæ ad minorem numerum olim reduci poterant à Prælatis Regularibus diſp. 5. q. 10. n. 1. p 61.
Hodie non ita, & maximè in fundatione n. 2. p 61.
Quod procedit tam de Miſſis, ac legatis pòſt, quam ante Concil. Tridentinum relictis. n 3.
Anni requiſiti ad ſacros Ordines ſuſcipiendos, ſufficit quòd ſint inchoati per unum diem. diſp. 2. q. 15. n 3 p 12.
Annunciationis Angelicæ Equitum inſtitutio d. 24. q 9 n. 14 p. 469.
Antecedente ſublato, neceſſariò cenſetur ſublatum conſequens ex eo proveniens. diſp 2. q. 7. *in dub Card Seraph.* n. 9. p 13.
Anticipatio Miſſarum, quando liceat, & in quibus caſibus. diſp 5. q. 9. n 22 & n 24. p 58
S *Antonii* Monachorum inſtitutio in Ægypto. d. 24. q. 2. n. 2. p 261.
S. Antonii in Flandria Congregatio à quo ſumpſit initium. diſp. 24. q. 4. n 78. p. 337.

S. An-

Index Rerum, & Verborum.

S. Antonii Equitum Ordo in Æthiopia. d.24 q 9. n. 52. p. 465.
Apoſtatandi animo eauens habitum, & tentans egredi ſepta, ſi verè non egrediatur, non incurrit caſum reſervatum. diſp. 15. q. 2. n. 15. p. 131.
Apoſtatas in Eccleſiia, & Monaſteriis etiam ejusdem Ordines detinentes, niſi illos ejecerint, ubi illis denunciatum erit, excommunicantur. diſp. 13. q. 15. n. 88. p. 156.
Apoſtolinorum Fratrum Congregatio à quo inſtituta. diſp. 24. q. 4. n. 71. p 327.
Apoſtoli vitam Religioſam ſectati ſunt, & Religioſos inſtituerunt. diſp. 1 q 3 n 5. & 6. p. 3.
Apoſtoli orationes ſuas, & ſuffragia aliis communicarunt. diſp. 9. q 4. n. 3 p. 98.
Appellatione Epiſcopi quando veniant Abbates juriſdictionem Epiſcopalem, vel quaſi habentes, quando verò non. diſp. 1. q. 5. n. 8. p. 5.
Appellatione Clericorum in odioſis Religioſi non veniunt. diſp. 2. q. 13. n 5. p. 22. 23.
Niſi in materia æqualiter utroſque tangente. n. 8 p. 23.
Appellatione Clericorum in ſavorabilibus veniunt Religioſi, & Moniales. ibid. n 7.
Appellatione Paſchatis ſive diei Dominicæ Reſurrectionis quid veniat, oſtenditur. diſp 5 q. 3. n 3. p. 43.
Appellatione auroræ initii quid veniat. q. 7. n. 2. p. 48.
Appellatione familiarium Abbatum qui veniant. diſp. 7. q 3. n. 2. p. 90.
Appellatione Ordinarii venit etiam Vicarius Epiſcopi, ac aliorum Prælatorum inferiorum juriſdictionem Epiſcopalem habentium. diſp 8. q. 1. n. 6 p. 92.
Appellatione Epiſcoporum veniunt Abbates, & Prælati inferiores. diſp. 11. q. 2. n. 6. p. 114. 115.
Appellatione Religioſorum veniunt Novitii in ſavorabilibus, ſecus antem in odioſis. diſp. 23. q. 5. n. 2 p. 138.
Applicatio Miſſæ à Superiore præcepta Regulari, ſi non ſervetur, cui prodeſſe debeat ſacrificium. diſp. 5 q. 8. n. 2 & 3 p 49. 50.
Applicatio bonorum operum unicuique libera eſt. diſp. 9. q. 3. n. 1. p. 96.
Non tamen Religioſorum, quibus nulla eſt voluntas. n 2.
Applicatio ſuffragiorum duplex ſecundùm valorem meritorium, & ſatisfactorium, utrumque explicatur. diſp. 9. q. 3. n. 4. p. 96.
Applicatio bonorum operum tripliciter conſideratur, & quomodo. diſp 9. q. 3. n 6. p. 97.
Applicatio bonorum operum ad quos ſpectet apud Monachos, & Religioſos. diſp. 9. q. 3. n. 7. ibid.
Approbare poſſunt Confeſſarios intra ſuos terminos Prælati juriſdictionem quaſi-epiſcopalem in populum ſibi ſubditum habentes. diſp 6. q. 11. n 1. p 73.
Approbare Confeſſarios actus juriſdictionis eſt, non Ordinis. ibid. n. 2.
Approbationem Epiſcoporum ad Confeſſiones audiendas petere Monachis an ſufficiat, licèt non obtineatur. diſp. 6. quæſt. 12. n. 5. p. 74.
Quid ſi manifeſtè conſtaret perſonam eſſe idoneam ad Confeſſiones excipiendas n 6.
Approbatio ad beneplacitum conceſſa tacitè, & expreſsè revocari poteſt. diſp. 6. q 12. n. 8 & 9 p. 75.
Approbatio non poteſt ultra terminos ſuæ conceſſionis extendi. diſp. 6. q 12. n 8. p. 75.
Approbatione nova Ordinarii indigent Religioſi approbati in uno Epiſcopatu, ſi ad alium Epiſcopatum domicilium transferant. d. 6. q. 14. n 1. p. 77.
Non autem ſi denuò ad eundem Epiſcopatum revertantur. n 2.
Approbatus ſemel non poteſt validè reprobari, niſi ea juſta cauſa ad confeſſiones ipſas pertinente, quam adeſſe in dubio pro ſuo Superiore præſumendum eſt. diſp 6. q 12. n 7. p. 75.
Approbati ad Confeſſiones ſecularium poterunt in eodem Epiſcopatu omnes ad ſe confluentes audire. diſp. 6. q 14 n. 3. p. 78.
Approbati ſemel, dum iter agunt, in locis ubi approbati non ſunt, poſſunt etiam Confeſſiones audire. Vide *Confeſſio*.
Archidiaconi leges, vel phyſicam audientes, niſi intra duos menſes deſierint, excommunicantur diſp. 13 q 14 n 14. p. 161.
Archiepiſcopus nequit ab excommunicatione lata ab Epiſcopo abſolvere, niſi cauſa per appellationem ad ipſum deferatur. diſp. 14. q. 7. n 1. p. 172.
Archipresbyteri, Canonici, Beneficiati, & Clerici Baſilicæ S. Petri de Urbe non applicantes integram medietatem fructuum, & diſtributionum quotidianarum primi anni Sacriſtiæ excommunicantur. diſp 13. q 14 n. 70. p 164.
Archipresbyteri, & Eccleſiarum Rectores animarum curam habentes tenentur officium Prædicationis exercere. diſp. 11. q. 1. n. 5. p 113.
Argumentum à ſimili in rebus, quæ ſunt meri juris poſitivi, non valet. diſp. 3. q. 2. n. 3. p. 40.
Argumentum ſumi non poteſt ex his quæ rarò, vel omnino extraordinariè fieri ſolent. diſp. 12. q. 4 n 5. p 120.
argumentum à contrario ſenſu non valet, ubi ipſius argumenti contrarium in jure reperitur. diſp 16. q 3. n. 4. p. 195.
S. *Arialdi* Congregatio Vallumbroſana Ordinis S. Benedicti in Lombardia diſp. 24. q. 5. n. 25. p 389.
Arma tribus palmis breviora, etiam ad breve tempus geſtandè licentiam præbens Status Eccleſiæ locorum Gubernator, excommunicationem incurrit diſp 13. q 13. n. 47. p. 153.
Arma intra ſepta Monaſterii, ſine Abbatis licentia, tenere præſumentes Monachi excommunicantur. diſput. 13. quæſt. 14. n. 42. p. 162.
Armelini Equitum Ordo diſp 24. q 9. n. 35. p. 464.
Armenorum Congregatio ſub Regula S. Baſilii. diſput. 24. quæſt. 3. n 4. p 304.
Armenorum S. Bartholomæi de Genua Congregatio. diſp. 24. q 4. n 56. p. 319.
Aroaſienſis Canonicorum Regularium Congregatio quibus auctoribus initium habuit. diſp. 24 q 4. n. 7. p 303.
Aſſiſtentiam ad perſonalem in Choro non tenentur Abbates Regulares diſp 10. q. 3. n. 4. p. 103.
Aſtrologiam judiciariam exercentes comprehenduntur in primo caſu reſervato expreſſo in decreto Clementina VIII. diſp. 13. q 2. n 11. p. 131.
Aſtrologos conſulentes, ſi illorum ope non utantur, non comprehenduntur in caſu reſervato. diſp 13. q 2. n. 13. p. 131.
Attentio quæ requiratur ad Officii divini recitationem. diſp. 10. q. 2. n. 8. p. 106.
Requiritur ſaltem virtualis, ut præcepto ſatisfiat. n. 7.
Atteſtationi Abbatum & Prælatorum atteſtantium ſubditorum idoneitatem, ſtare tenentur Epiſcopi, nec in tali re nimis eſſe debent ſcrupuloſi. diſp. 2 q. 18. n 7. p 26.
Auctoritatem eandem in ſuos Monachos habet Abbas, quam Epiſcopi in ſuos Clericos. diſp. 2. q. 13. n. 14. p. 18.
Auctoritatis denegatio quoad abſolutionem, an ſit propriè reſervatio caſuum. diſp. 13 q. 4. n. 6. p. 137.
Auditorum Rotæ, & Referendariorum utriusque ſignaturæ privilegia anticipandi, vel poſtponendi Horas Canonicas. diſp. 10. q 6. n. 3. p. 105.
Auditor Cameræ Apoſtolicæ, Vicarius, Gubernator Urbis, & quicumque quavis auctoritate fulgentes, qui vigore facultatis ſibi conceſſæ aliquid innovant, vel alter ipſorum juriſdictionem alterius uſurpat, excommunicantur. diſp 13. q. 13. n. 102. p. 156.
Aviſienſium, ſive de Avis Equitum Militia diſp. 24 q. 5. n. 72. p. 415.
S. *Auguſtini* Congregationis Lombardiæ Religioſus quilibet, qui neglexerit obedire Conſtitutioni de exemptione Monialium ejusdem Ordinis, eſt excommunicatus. diſp. 13 q. 13. n 62 p. 154.
S. Auguſtini Religioſi, qui prætextu arctioris Regulæ ad alium Ordinem tranſierint ſine licentia Prioris Generalis, excommunicantur, item recedentes ab eodem Ordine, ſi intra octo dies ad obedientiam non redierint. diſp. 13 q. 13. n. 90. p 156.
S. Auguſtini Hipponenſis Epiſcopi, & Eccleſiæ Doctoris Regula. d. 24. q. 4. n. 1. p. 292.
Ordines tam Religioſos quàm militares ſub ea militantes, vide in vocabulo, *Congregatio*.
S. Auguſtinus Canonicorum Regularium Legiſlator in civitate Hipponenſi diſp 24 q. 4. n. 2. p. 299.
S. Auguſtini Conventualium Eremitarum Congregatio. d. 24. q. 4. n. 41 p 317.
S. Auguſtini Cantuarienſes Monachorum S. Benedicti in Anglia Congregatio. diſp. 24. q. 5 n. 7. p 379.
Aurora initu appellatione quid veniat. diſp 5. q 7. n. 2. p. 48. An ante auroram Miſſa debeat celebrari. n. 1. 3. & 4.

B.

B*Alnei* Equitum inſtitutio. diſp 24. q 9 n. 11. p. 479.
Banda Equitum inſtitutio. diſp. 24. q. 9. n. 5. p. 478.
Bannimenta, & confiſcationes alteri quàm Cameræ Apoſtolicæ applicantes Gubernatores, & alii S. Sedis Apoſtolicæ Officiales excommunicantur. diſp. 13. q. 14. n. 72. p. 174.
Baptizare poteſt in cauſa neceſſitatis quælibet creatura rationalis. diſp. 4. q. 1. n. 1. p. 41.
Baptizare extra caſum neceſſitatis Abbati, nec cuivis Religioſo licet. diſp. 4. q. 1. n. 2. p. ead.
Niſi habeant commiſſionem à Parocho. n. 3.
Vel populum ſibi commiſſum. n. 4. p. ead.
Baptiſmi Sacramentum tempore interdicti non ſolùm parvulis, ſed etiam adultis miniſtrari poteſt. diſp. 16. q 6. n 2. p 199.
Baro, vel Princeps ſubjectus Sedi Apoſtolicæ emens frumentum, & alias fruges ultra uſum ſibi, & ſuæ familiæ neceſſarium, eſt excommunicatus. diſp. 13 q. 13. n. 35. p 153.
Barnabitarum, ſeu S. Pauli decollati Congregatio quando inſtituta. diſp 24. q. 4 n 84. p 339.
S. *Bartholomæi* Genuæ Congregatio Armenorum ſub Regula S. Baſilii militantium dicta. diſp. 24. q. 3. n 4. p. 293.
S. *Baſilii* Magni Regula ad longum per interrogationes diſtributa. diſp. 24. q. 3. n. 2. p. 262. ad 293.
S. Baſilii Monachorum Ordo in partibus Orientalibus. n. 2. p 293.
S. Baſilii Monachorum Ordo in Italia, & Sicilia. n. 3. p. 303.
Armenorum Congregatio ſub Regula D. Blaſii, modò

ſancti

rem ſub Annulo Piſcatoris, die 14. Januarii 1614. Pontificatus noſtri anno nono.

Extat noviſſima Conſtitutio Urbani VIII. in qua prohibetur quibuſcumque perſonis erigere ſcholas ſub denominatione Scholarum Piarum, ſequentis tenoris.

URBANUS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

AD uberes fructus, quos dilecti filii Clerici Regulares Congregationis Matris Dei Scholarum Piarum in vinea Domini proferunt, conſiderationis noſtræ aciem convertentes, dignum, quin potiùs debitum reputamus, ut ea, quæ felicibus eorum progreſſibus obeſſe poſſunt, quantùm cum Domino poſſumus removeamus, & prohibeamus. Specialibus itaque illis favoribus, & gratiis proſequi volentes, & eorum ſingulares perſonas à quibusvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliisque eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis à jure, vel ab homine quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodatæ exiſtunt, ad effectum præſentium duntaxat conſequendum harum ſerie abſolventes, & abſolutas fore cenſentes, ſupplicationibus Miniſtri Generalis dictæ Congregationis Nobis ſuper hoc humiliter porrectis inclinati; ne alii quicumque quavis auctoritate ſungentes Scholas ſub denominatione Scholarum Piarum erigere, aut forſan jam erectas pias nominare, nec inſcribere, minusque habitum per dictos Clericos Regulares geſtari ſolitum geſtare audeant, ſeu præſumant, ſub excommunicationis, & aliis cenſuris Eccleſiaſticis per contrafacientes ipſo facto incurrendis Apoſtolica auctoritate tenore præſentium interdicimus & prohibemus. Decernentes præſentes literas validas, firmas, & efficaces exiſtere, & fore, & ab omnibus inviolabiliter obſervari, ſicque per quoscunque Judices Ordinarios, & delegatos, etiam cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores judicari, & diffiniri debere, ac irritum, & inane, ſi quid ſecùs ſuper his à quoquam, quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus, Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque contrariis quibuſcunque. Ut autem præſentes faciliùs omnibus innoteſcant, volumus, ut earundem præſentium tranſumptis, etiam impreſſis, manu alicujus Notarii publicis ſubſcriptis, & ſigillo perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus ubique fides adhibeatur, ac ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Dat. Romæ apud S. Mariam Majorem ſub Anulo Piſcatoris, die 8. Auguſti 1630. Pontificatus noſtri anno 8.

M. A. Maraldus.

QUÆSITUM IX.

De quibuſdam aliis Militaribus Ordinibus nulli particulari Regulæ addictis.

SUMMARIUM.

1 *S. Catharinæ Equitum Ordo.*
2 *Canis Equitum Ordo.*
3 *Galli Gallinacei Equitum Ordo.*
4 *Ginetæ Equitum Ordo.*
5 *Bandæ Equitum Ordo.*
6 *De la Scama Equitum Ordo.*
7 *De la Calza Equitum Ordo.*
8 *S. Marci Equitum Ordo.*
9 *Garterii Equitum Ordo.*
10 *Tabulæ Rotundæ Equitum Ordo.*
11 *Balnei Equitum Ordo.*
12 *Nodi Equitum Ordo.*
13 *Stellæ Equitum Ordo.*
14 *Annunciationis Angelicæ Equitum Ordo.*
15 *Velleris aurei Equitum Ordo.*
16 *Cygni Equitum Ordo.*
17 *Hiſtricis Equitum Ordo.*
18 *Cardui Equitum Ordo apud Borbonios.*
19 *Cardui item Equitum Ordo in Scotia.*
20 *Rutæ Equitum Ordo.*
21 *Elephantis Equitum Ordo.*
22 *Cypri Equitum Ordo.*
23 *Columbæ Equitum Ordo.*
24 *Rationis Equitum Ordo.*
25 *Draconis Equitum Ordo.*
26 *Tuſini Equitum Ordo.*
27 *Diſciplinæ Equitum Ordo in Auſtria.*
28 *Hungaricorum Equitum Ordo.*
29 *Seraphicorum Equitum Ordo.*
30 *Gladii, & Balthei Equitum Ordo.*
31 *Spicæ Equitum Ordo.*
32 *Navis Equitum Ordo.*
33 *Cochlearis Equitum Ordo.*
34 *Lunæ creſcentis Equitum Ordo.*
35 *Armelini Equitum Ordo.*
36 *S. Michaelis Militum Ordo.*
37 *S. Georgii Equitum Ordo in Carinthia.*
38 *S. Georgii Equitum Ordo in Italia.*
39 *Chriſti Equitum Ordo in Livonia.*
40 *S. Petri Equitum Ordo.*
41 *S. Pauli Equitum Ordo.*
42 *Piorum Equitum Ordo.*
43 *Lauretanorum Equitum Ordo.*
44 *Crucis Burgundicæ Equitum Ordo.*
45 *S. Spiritus Equitum Ordo.*
46 *Sacroſancti Sanguinis Redemptoris noſtri Equitum Ordo.*
47 *Militiæ Chriſtianæ Equitum Ordo.*
48 *Lilii Equitum Ordo in Regno Navarræ.*
49 *Lilii Equitum Ordo apud Aragonios.*
50 *Lilii Equitum Ordo apud Romanos.*
51 *S. Blaſii Equitum Ordo in Palæſtina.*
52 *S. Anthonii Equitum in Æthiopia.*
53 *Siculorum Equitum Ordo in Sicilia.*

SUnt etiam alii Religioſi Equites, qui licèt nulli particulari ex prædictis ſint Regulæ addicti, tamen ſecundùm aliquas conſtitutiones Chriſtianam pietatem, ac fidei defenſionem concernentes Equeſtre inſtitutum profeſſi ſint, quos omnes in ſequentibus breviter reſtringemus, & primò erit 1

Ordo Equeſtris Sanctæ Catharinæ ad montem Sinai, 2 ejuſdem B. Catharinæ Virginis, & Martyris ſacratiſſimo corpore celeberrimum: quo tempore inſtitutus, vel qui ejus fuerit inſtitutor, non reperi. Geſtant Equites hujus Ordinis pro Inſigni mediam rubei coloris rotam, gladio tranſfixo, & creantur eo modo, & ritibus, quibus creari ſolent Milites S. Sepulchri Hieroſolymitani, ut author eſt Franciſcus Menen. *in lib. de Milit. Ordin. origin. tit. Ordo Equeſtris S. Sepulchri, in fine pag.* 24.

Ordo Equeſtris Canis apud Francos temporibus 3 Clodovei, Galliæ Regis, inſtitutus eſt à nobiliſſima Montmorentiadum familia, & refert Philippus Moræus *in tabula inſigniorum Franciæ*, Buchardum Montmorenciacum ad aulam Philippi I. multis comitantibus Equitibus veniſſe, qui omnes, ſicut & ipſe Buchardus, baltheum, ſeu torquem equeſtrem capitibus cervorum diſtinctum, caniſque effigie ex ima parte pendente exornatum geſtabant.

Ordo Equeſtris Galli Gallinacei, quo tempore inſtitutus fuerit, ſimiliter auctores minimè edocent, conveniunt tamen omnes ab eadem familia Montmorentiaca, & ſpecialiter Menenius *loc. cit. pag.* 28. Inſtitutorem facit Petrum quendam Montmorentiacum. Inſigne hujus Ordinis eſt torques undique criſtatus, in cujus infima parte pendet prædictus Gallus Gallinaceus; de hoc Ordine agit Papyrius Maſſonus *in lib. 3. annal. de Reb. Gallic.*

Ordo

4 Ordo Equitum Ginetæ inſtitutus fuit circa annum Domini 738. quando obtenta glorioſa illa apud Turonium victoria de Saracenis, qui ex Hiſpaniis in Galliam deſcenderant, Carolus Martellus nobiliſſimos quoſque, qui eidem prælio interfuerunt, Ginetæ titulo & inſigni maculis nigris interſtincto donavit. Apud eundem Menenium *pag.* 29.

5 Ordo Equitum Bandæ ab Alphonſo XI. Caſtellæ Rege circa annum Domini 1332. in Victoria civitate erectus eſt. Inſigne horum Militum eſt ipſa Banda rubra quatuor digitis lata à dextro humero ſub ſiniſtro brachio circumducta, agit de hoc Ordine Menen. *loc. cit. pag.* 50.

6 Ordo Equitum de la Scama à Joanne II. Caſtellæ Rege erectus eſt, ſed quo tempore, non invenio.

7 Ordo Equitum de la Calza exemplo Sodalitii Militum Bandæ erectus eſt apud Venetos, eiſdem ferè ætate, legibus, ac inſtitutis, ſed poſtea anno 1662. renovatus eſt, & privilegiis, ac aliis gratiis decoratus eſt, ut refert Leonardus Floravantius *in ſpeculo ſcientiæ univerſalis.*

8 Ordo Equitum S. Marci pro viris præſtantibus, & rebus domi, militiæque inſignibus inſtitutus eſt à Duce, Senatuſque Veneto. Hujus militiæ inſigne eſt Torques aureus, cui D. Marci effigies, ſive Leonis alati effigies, cum elogio: *Pax tibi Marce*, in ima parte pendet. Ita Menenius *loc. cit. pag.* 50.

9 Ordinem Equitum Garterii ſub D. Georgii tutela inſtituit Eduardus III. Anglorum Rex. Equites hujus militiæ cæruleo ſubligari aureis literis Gallicè inſcripto, *Honny ſoit il, qui mal y penſe*, quod noſtra lingua ſignificat, Male vertat ei, qui male cogitat, & quod peculiare Ordinis ſymbolum eſt, ſiniſtram tibiam paulo infra genu ſubſtringunt, & aurea fibula in concordiæ ſymbolum, tanquam vinculo arctiſſimæ ſocietatis connectunt. Collare verò, quod magnum vocant, & quo ſolemnibus inaugurationis diebus ſodales inſigniri mos eſt, ex roſis alternatim rubris, & albis diſtinguitur, appenſa D. Georgii Bellatorum Præſidis effigie. De hoc Ordine agit Froſbardus *voluminis cap.* 101. & Bernard. Girardus *lib.* 5.

10 Ordo Equitum Tabolæ rotundæ ab Arturo Britanniæ Rege inſtitutus eſt, qui quatuor ſupra viginti athletas Equeſtris Ordinis, qui rei bellicæ gloria præſtabant, inſignibus nobilitavit, ac rei militaris ſcientia, gloriæq; magnitudine pares pari omnes amore complexus eſt, & ne alterum alteri præponere videretur, dum ad menſam ſedebant, tabula rotunda utebantur; ex quo factum eſt, ut Equites tabulæ rotundæ appellarentur. De his Equitibus agit Franciſcus Menenius *tit. Equitum Tabul. Rotund. pag.* 53. Hector Boetius *lib.* 9. *hiſt. Scot.* Bartholomæus Caſſan. *in catalog. glor. mund. part.* 1. *conſid.* 21.

11 Ordo Equitum Balnei in Anglia inſtitutus eſt ab Henrico IV. Angliæ Rege, quando in arce Londini quadraginta ſex armigeros Equites creavit, ſinguliſque tunicas virides ad talos demiſſas cum manicis ſtrictis, & Mineveria pellitas donavit. Hujus inſtituti Equites pro teſſera ſolent tres aureas coronas in orbicello aureo expreſſas cum inſcriptione, *Tria in unum*, laciniaſque ex byſſo tyrii coloris appenſas præferre. Agit de hoc Ordine Menenius *loc. cit. pag.* 54.

12 Ordo Equitum Nodi anno 1352. à Ludovico Tarentino Neapolitanorum Rege. Equites hujus Ordinis nobili Nodo auro, argentoque intexto ad pectus ſtricte vincto inſigniti ſunt, eademque teſſera quæ tunc temporis in uſu erat amicti, cum quadam jurisjurandi forma Ordinem ingrediuntur. De hoc ordine agit Matthæus Villanus *in anno* 1352. Pandulphus Collenucius *lib.* 5. *hiſtoria Neapolitana.* Joannes Baptiſta Caraffa *lib.* 5. *hiſtor. Neap.* Angelus Conſtant. *lib.* 6. *hiſtor. Neapol.* Nicolaus Aoellus Pacca *in libello cui titulus eſt Ordines, & Societates Militares Regni.*

13 Ordo Equitum Stellæ eodem anno 1352. in Regno Franciæ, ſecundo ab Urbe Pariſiorum milliario in domo C. Avodeni. Equites hujus Ordinis ſignum Stellæ collocari aureo appenſum, ſeu togæ, capitio, aliove conſpicabiliori loco deferunt, addito ſymbolo, *Monſtrant Regibus aſtra viam.* Sed cum multitudine gregariorum dictus Ordo vileſcere cœpiſſet, in ejus locum D. Michaelis Ordo, eo quod Gallia peculiari tutela Archangelum prædictum ſui Imperii cuſtodem agnoſcat, ſuffectus eſt. Agunt de hoc Ordine Bodinus *in Rep. c.* 4 Claud. Parad. *in ſymbolis heroicis*, Franc. Menenius *pag.* 56. Nicolaus Vigner. *tom* 3. *Bibl. hiſt. pag.* 524.

Ordo Equitum Annunciationis Angelicæ apud Sabaudos circa annum Domini 1409. ab Amedeo VI. Sabaudiæ Comite initium habuit. Quem Ordinem inſigniri voluit aureo torque figura collaris canis Alani efformato, ex quo laciniæ, ſeu laminæ quatuor connexæ catenulis aureis pendentes, quatuor characteres, F. E. R. T. æque diſtantes inſertos referunt, hiſtoria, & imagine Beatiſſimæ Virginis Mariæ ab Angelo ſalutatæ appenſa; quæ litteræ alludentes victoriæ ab Amedeo I. Sabaudiæ Comite contra Turcas in expugnatione Rhodienſis Urbis obtentæ, ſibi volunt, Fortitudo Eius Rhodum Tenuit. Statuta hujus Ordinis refert Sanſovinus *in Origine Ordinum Militarium.* Agunt de hac Militia Philibert. Pingonius *in deſcript. Auguſt. Taurin.* Lambert. Vander Burchius *in Rebus Sabaud.* Julianus Taboet *de Repub.* Hieronymus Ruſcell. *in Emblem.* Franciſcus Menenius *in libell. de ſymbol. & origin. Equit. tit. eodem pag.* 57. 14

Ordo Equitum Velleris aurei apud Burgundos inſtitutus eſt, ſeu inſtauratus (ſunt enim qui aſſerant floruiſſe in ſacra, & glorioſa Thebæorum Legione) à Philippo cognomento Bono Burgundiæ Duce ad gloriam Omnipotentis Dei Redemptoris noſtri, laudemque Virginis ejus Matris, & ad honorem S. Andreæ Apoſtoli, ad exaltationem fidei, & excitationem virtutum, & bonorum morum, ita enim habetur in diplomate in cauſa erectionis hujus Militiæ an. 1430. Brugis Flandrorum edito. Equites hujus Ordinis togam coccineam laneam, quam Carolus Audax in holoſericam commutavit, geſtabant, & torquem aureum ignitabuli ſcintillas ex ſilice extundentis, ſpecioſum unde Vellus Aureum dependet. In maximo honore habetur hujuſmodi Ordo, cujus Hiſpanicarum Rex caput eſt, & ſoluo hoc Ordine Nobiles, quos Grandes in Hiſpaniis vocant, inſigniuntur. Agunt de eo Philippus Comineus *lib.* 7. Laurentius Cuperus *in reb. Belg.* Franciſc. Roſer. *tom.* 7. *cap.* 109. Petrus S. Juliano *in orig. Burgund. cap.* 28. Franc. Menen. *loc. cit. pag.* 49. 15

Ordo Equitum Cygni antiquiſſimus per Salvium Brabonem, à quo Brabantiam dictam nonnulli volunt, excitatus eſt; & Militibus hujus Ordinis pro inſigni Cygni alitem geſtare in concordiæ & ſocietatis firmiſſimæ ſymbolum attribuit, ſicut auctor eſt Richardus Waſſeburgenſis *antiquit. Belgic.* ubi tamen tempus inſtitutionis non refert. 16

Ordo Equitum Hiſtricis à Carolo Aurelianenſium Duce, & Francorum Rege eo nomine VI. initia habuit, qui ad exemplum, ſeu æmulationem Philippi Burgundiæ Ducis, factis, & genere nobiliſſimos adlegens proceres baltheo equeſtri cum Hiſtrice, & ſymbolo, *Cominus, & eminus* inſcripto, pleroſque condecoravit. Hujus ſymboli interpretationem ex natura prædicti animalis colligas, quod videlicet natura tam ſtudioſe armis inſtruxit, ut provocantes cominus, & eminus arceat, præſertim canes, aculeos ſuos ſagittarum violentarum inſtar ejaculando; unde non illepide quidam: 17

Specula ſunt humili pax hæc, ſed bella ſuperbo,
Et vita ex noſtro vulnere, nexque venit.

De hoc Ordine agit Paulus Jovius *in ſymb. heroic.* Joachimus Camerarius in Emblematibus, Franc. Menenius *lib. de Equeſt. Ordin. ſymb. prædicto tit. pag.* 60.

Ordo Equitum Cardui B. Mariæ Virginis à Ludovico II. 18

vico II. Barboniorum Duce cognomento Bono inſtitutus eſt, & Militibus Ordinis collare aureum, ſive argenteum ex liliis & quatuor foliis, aut floribus Cardui crucem in eodem ſtatuentibus, cum inſcriptione, *Eſperance*, ornamento ab eodem Philippo datum eſt, ut eodem ſpei emblemare carduis, & liliis edtextis, animi ſui magnitudinem contra omnes fortunæ impetus expreſſiſſe demonſtraret hujus Ordinis conditor; ita ex Franciſco Menenio *loc. cit. pag. 61.*

19 Ordo item Equitum Cardui in Regno Scotiæ temporibus Caroli VII. Francorum Regis renovatus eſt in ſignum fœderis inter Regnum Scotiæ, & Franciæ, licet quidam aſſerant extitiſſe hujuſmodi Ordinem temporibus Hungi Pictorum Regis, cui hoſtes oppugnaturo lucida apparuit Crux, illius inſtar S. Andreæ Apoſtoli, atque inde de Atelſtano Anglorum Rege obtenta victoria, ne tanti beneficii memoria ulla unquam vetuſtate deleretur, effigiem illam Crucis in armis, & inſignibus efformatam deinde ſemper geſtavit, quod etiam obſervant alii Reges, ac S. Andream in Patronum, & tutelarem Regni Scotiæ elegit. Hinc Ordo prædictus S. Andreæ titulo Cardui, gentilitia Regum arma videtur originatus. Milites hujus Ordinis geſtant baltheum aureũ ex floribus Cardui, orbicellis aureis, ſeu nodis rubeſcentibus innexi compoſitum, & infra pendet imago S. Andreæ, Martyrii Crucem decuſſatam ante ſe habentis. De hoc Ordine agunt Hector Boëtius *lib.* 10. Joachim. Camerat. *in ſymbol. lib.* 2. Franciſc. Menen. *loc. cit. pag.* 63.

20 Ordo Equitum Rutæ in Regno item Scotiæ floruit, cujus inſigne, uti & Regiis armis circumvolutum viſitur, eſt torquis ex duobus Rutæ ramulis, ſeu foliis innumeris, cui inferius effigies D. Andreæ cum Cruce ſupradicto modo efformata annexa eſt, fabrefactus. Vide Menenium *ubi ſupra pag.* 64.

21 Ordo Equitum S. Mariæ, ſive Elephantis, viget in Dania, ſed quo tempore inſtitutus fuerit, non invenio. Hojus Militiæ Equitibus pro teſſera eſt torques aureus ex Elephantibus caſtella tergo ferentibus, & calcaribus, quæ Equitum proprie ſunt inſignia interpoſitis connexus appenſa inferius Dei Matris imagine radiis ſoleribus circumdata, cui rurſus orbicellus aureus tribus clavis inſignis annectitur. Vide Menen. *pag.* 65.

22 Ordo Equitum Cypri quo tempore, & à quibus inſtitutus fuerit, nondum comperi. Inſigne hujus Ordinis erat collare, ſeu baltheus equeſtris, aureis literis majuſculis S. exornatus, incurrentibus laciniis aureis, quibus inferne appenſus erat gladius, lamina argentea, capuloque aureo inſignitus, & in gyrum circumplexum ſymbolum Gallicum, *Pour loyauté maintenir*, ac ſi conditor illius ſignificare vellet, *Pro fide ſervanda* nullum inter commilitones generoſi animi officium prætermittendum eſſe, adeoque gladio vindicandum; per literam autem S. indicabatur ſecretum ſocietatis, & ſimulacrum amicitiæ. Menenius *loc. cit. pag.* 67.

23 Ordo Equitum Columbæ, cujus inſigne eſt Coulmbæ effigies, ex aureo torque radiis ſolaribus diſtincto, pendens. Inſtitutus fuit anno Domini 1391. à Joanne I. Caſtellæ Rege.

24 Ordo item Equitum Rationis ab eodem Joanne inſtitutus eſt, verum ejus intempeſtiva morte effectum non habuit.

25 Ordo Militum Draconis in Germania a Sigiſmundo Romanorum Imperatore, in ſignum extirpatæ hæreſeos, quæ in Germania, & Hungaria maxime viguerat, inſtitutus eſt, cui pro inſigni attribuit Draconem devictum, ac præcipitatum.

26 Ordo Equitum Tuſini ab eodem Sigiſmundo ut Bohemiæ Rege inſtitutus eſt iiſdem temporibus, & ut Rege

27 Auſtriæ Ordo Equitum diſciplinarum, cujus inſigne erat baltheus diſciplinarum Aquila candida exornatus.

Ordo Equitum Hungaricorum, quem antea annos

28 ferme ducentos inſtitutum contra Turcas Hungariæ finibus incumbentes refert Hieroymus Meſigerus *tract. de triplici Equitum genere*, habet pro inſigni crucem viridem, ſimilem Cruci Equitum S. Stephani, ſeu S. Joannis Hieroſomitani, in habitu, ſeu Chlamyde coccinei coloris. Vide Menenium *pag.* 69.

29 Ordo Equitum Seraphicorum in Regno Sueciæ originem habuit, ejus inſigne eſt torques aureus, quem cæleſtes Seraphini, & Cruces Patriarchales, Deique effigies efformant. Meminit hujus Ordinis Olaus Magnus *lib. 2. cap. 25.*

30 Ordo Equitum Gladii, & Balthei militaris item erectus fuit in Suecia, qui pro teſſera gladios aureos militari Baltheo inter ſe conjunctos, & acie ſanguinea comnicantes, prætcudebat. Sed hi Ordines in illo Regno cum Religione in deſuetudinem abierunt.

31 Ordo Equitum Spicæ circa annum 1450. inſtituitur à Franciſco I. hujus nominis Britanniæ Duce, cujus candidatos donavit torque aureo ex ſpicis frumenti fabrefacto, cui in infima parte mus ponticus, ſive Alpinus candidus, duabus catenulis, aureis appenſus adhærebat, cum ſymbolo *Ama vie*, in ſignum animi ſinceriſſimi, ac generoſi. De hoc Ordine agit Joannes Tilius *de reb. Gallicis*, & Franciſcus Menenius *pag.* 71.

32 Ordo Navalis Equeſtris à Carolo Neapolitanorum Rege III. inſtitutus eſt ſub protectione S. Nicolai Myræ Epiſcopi, geſtabant Equites in Chlamyde aliiſque militaribus ornamentis pictam Navim in mediis fluctibus. De hoc Ordine Pandolphus Collenuccius, *lib. 5. hiſt. Neapol.* Nicolaus Anellus Pacca *de Ordine, & ſociet. Milit.* & Angelus Conſtantius *in hiſt. Neapol. lib.* 8.

33 Ordo Equitum Cochlearis, ſive etiam Navalis, etiam apud Francos in uſu fuit; horum militum collare aureum erat ex cochleis in ſinu ſemilunarum rubei coloris collocatis. Ita Claudius Paradinus *in ſymbolis heroicis.*

34 Ordo Equitum Lunæ creſcentis inſtitutus eſt à Renato Andium Duce, ac Hieroſolymorum, Regni Neapelis, ac Siciliæ Rege. Inſigne horum Equitum eſt torques aureus Luna creſcente inſignis: & ad hanc militiam non admittebantur, niſi ſummæ fortitudinis viri, & qui in hac ſocietate adſcripti erant, futuros ſe ſocios periculorum, neque ullo unquam tempore arma in invicem laturos, fidem, amicitiamque perpetuam ſervaturos, ubi etiam caſus tuliſſet, auxilio futuros, in bello præſentes, armatoſque in acie ſtaturos. De his agit Joannes Baptiſta Caraffa *lib.* 10. *hiſt. Neapol.* Jovianus Pontanus *lib.* 1. *de bello Neap.* Renovatus noſtra tempeſtate ab illuſtriſſimo Marchione de Tyrace, ſed de hoc plura apud Rodolphum Botercum *lib.* 2. *ad ann.* 1595.

35 Ordo Equitum Armelini apud Neapolitanos erectus eſt anno 1463. à Ferdinando Neapolis Rege: cum enim Marinus Martianus Dux Sueſſæ, & Roſſani Princeps Regis ſororius, in cauſa fuiſſet, ut Joannes Lotharingiæ & Calabriæ Dux adverſum Regem arma ſumpſiſſet, ipſumque Regem interimere per dolum, dum ſimul colloquerentur, machinatus eſſet, in manibus tandem Regis, qui feliciſſimè bellum terminaverat, perventus, & in carcerem detruſus, noluit tamen ſororium, licet ingratum, ac proditorem tradere, ne manus ſuas proprio ſanguine fœdaret. Hinc ut hoc ſuum tam clemens conſilium omnibus aperiret, hunc Armenii ſeu Armelini, Ordinem militarem inſtituit, in quo qui adſcripti erant, monile aureum in pectore geſtabant, cum hoc Armelino, turpi cœno undique circumdato, & ſubſcriptione, *Malo mori, quam fœdari.* Agunt de hoc Ordine Jovianus Pontanus *de bello Neap. lib.* 1. Angelus Conſt. *lib.* 20. *hiſt. Neap.* & Franciſcus Menenius *de Equeſt. Ordin. ſymbolis, & Origin. pag.* 77.

36 Ordo Equitum S. Michaelis anno 1469. inſtituitur à Ludovico XI. Francorum Rege, & anno 1476. ſtatutis augetur, ſymboli loco ſuos inſigniens Equites torque aureo, cochleis inter ſe hærentibus, & D. Michaelis Cacodæmonem è cœlo expellentis imagine appenſa, emblemate

blemate addito: *Immenſi tremor Oceani.* Hojus Ordinis ſtatura, & leges refert Franciſcus Sanſovinus. Vide Menenium *loco cit. pag.* 79.

37 Ordo Equitum S. Georgii in Carinthia à Rodulpho I. Auſtriaco Imperatore erectus eſt ad Saracenorum incurſiones tollendas. Inſigne horum Militum eſt Crux S. Georgii rubra, quæ ubique quadrata eſt. Vide Lazium *lib.* 3 *rer. Vien.*

38 Ordo alius item S. Georgii ab Alexandro VI. & Maximiliano Imperatore adverſus Turcas inſtitutus eſt; Inſigne Equitem eſt Crux aurea cum corona in circulo aureo. Menen. *pag.* 80.

39 S. Georgii apud Genuenſes Equitum Ordo, quo inſigniuntur honorarii illius Reipublicæ Cives benemeriti. Floret in prædicta Republica, illiuſque Equites teſſera, quæ eſt Crux plana, & rubei coloris, condecorantur; ita apud Menen. *loco cit. pag.* 50.

40 Ordo Militum S. Petri adverſus Turcas erectus eſt à Leone X. anno 1620. & confirmatus fuit à Paulo III.

41 Ordo Militum S. Pauli inſtitutus eſt à Paulo III. qui & alium Ordinem S. Georgii erexit, cujus Equites Cruce aurea, & corona in circulo aureo, inſignitos ad littora Adriatici ſinus cuſtodienda deſtinavit.

42 Ordo Equitum Piorum, anno 1560. erectus eſt à Pio IV.

43 Ordo Equitum Lauretanorum, anno 1386. ortum habuit à Sixto V.

44 Ordo Crucis Burgundiæ in Regno Thunetano anno 1535. à Carolo R. Romanorum Imp. erectus eſt, ob partam contra Ariadenum Ahenobarbum de Thunete glorioſam victoriam; nam inſigniunt erat animo regio, & qui de quocunque hominum genere benemeriti ſtudebat, primarios quoſque non minus virtutibus, quam gentilitiis imaginibus clariſſimos præclaræ victoriæ executores Cruce Burgundica donavit. De hoc Ordine vide Menenium *pag.* 84. & Juſtum Lipſium *de Cruce Burgundica lib.* 1. *cap.* 7.

45 Ordo Equitum S. Spiritus in Gallis inſtitutus eſt ab Henrico III. Francorum Rege. Horum Equitum pallium nigrum eſt holoſericum, liliorum floribus, flammis, aliiſque ex auro, & argento heroicis notis intertextum; geſtant inſuper torquem aureum ex liliis flammarum congerie circumdatis, tribuſque diverſis matheſeos ſignis elaboratum, cuique Melitenſis formæ Crux Columbam præferens adhæret. Hojus Ordinis perpetuus adminiſtrator eſt Rex Franciæ. De hoc Ordine agit Natalis Comes *lib. hiſt.* 30. *pag.* 634. Franciſc. Menenius *pag.* 86. & alii.

46 Ordo Equitum ſacroſancti Sanguinis Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti apud Mantuanos in honorem ejuſdem ſacratiſſimi Sanguinis inſtitutus eſt à Vincentio Gonzaga Mantuæ, & Montisferrati Duce, anno Domini 1608. Paulo V. Pontifice Max. approbante. Teſſeram hujus Equeſtris Ordinis conſtituit Dux ex prædicti Sanguinis guttulis numero ternario expreſſis: cum inſcriptione: *Nihil iſto triſte recepto.* Balthco ex telis, aut virgulis aureis valido ligamine connexis, igni ſuperimpoſitis, alternatim interer rante ſententia, *Domine probaſti.* Quo ſymbolo infractum rebus adverſis animum, fidem, concordiam inviolabiliter ſervandam commilitonibus propoſuit Dux, qui primus Baltheum Equeſtrē à filio Ferdinando S. R. E. Cardinali in die feſto Pentecoſtes accepit. Vide Franciſcum Menenium *in lib. de Equeſt. Ord. ſymbol. pag.* 89.

47 Ordo Equitum Militiæ Chriſtianæ ſub titulo Beatæ Mariæ Virginis Matris Dei, & S. Michaelis Archangeli inſtitutus eſt anno 1618. Hujus Ordinis Authores fuere Carolus Gonzaga Dux Nivernicenſis, modo Mantuæ, & Montisferrati, Adolph. Comes ab Athlant Germanus, & tres Fratres de Perignanis de Hypſillo Italiæ, qui Olmutii in Moravia, permiſſu Matthiæ Cæſaris tali Militiæ initia dederunt. Geſtant hi Milites Crucem cærulei coloris, radiis aureis ornatam, & in ejus medio imaginem hinc B. Mariam Virginem, inde S. Michaelem repræſentantem miro ordine fabrefactam. De hoc Ordine vide Menenium *loco cit. pag.* 90.

48 Lilii Equitum Ordo in Regno Navarræ à Sanctio Hiſpaniarum, & Navar. Rege IV. inſtitutus eſt an. 1023. certo Militum numero conſcripto. Hujuſmodi Ordinem, in Hiſpania auguſtiſſimum narrat Franciſcus Menenius *loco cit. pag.* 30. Huic namque ſodalitio Infantes Regni, magnaque Navarrorum, & exterorum Procerum ſeries adſcripta eſt. Inſigne horum Equitum ſunt lilia, acu, vel alia nobilioris manus opera elaborata, & Equitum veſtibus inſuta. Leges horum Militum ſunt, Chriſti nomen adverſus fidei hoſtes defendere, ac certas orationes Dominicas, & Angelicas ſalutationes quotidie reverenter recitare. Agunt de hoc Ordine Pater Beloyus *de Orig. Equitum cap.* 2. & Franciſcus Menenius *loco citato*, qui addunt, hujuſmodi Ordinem gaudere privilegiis, quibus gaudebant Equites Ronſcivallis.

49 Lilii Equitum in Aragonia Deiparæ Virginis honori dicatus Ordo erectus eſt anno Domini 1043. à Ferdinando Aragonio, cujus teſſeram ipſe Rex cum aliquot, non tam ſplendore natalium, quam virtute illuſtribus viris in Eccleſia S. Mariæ Antiquæ oppidi Methymne Campenſis, quæ erat conflata ex liliis, & grypho in vaſe contentis. Agit de hoc Ordine Hieronymus Curita *in reb. Aragon. lib.* 12 *cap.* 30. Hieronymus Romanus *lib.* 7. *de Repub. lib.* 7. & Menenius *pag.* 31.

50 Lilii Equitum apud Romanos Ordinis meminit Idem Menen. *pag.* 80. De quo nihil aliud vidi, *& pag.* 38.

51 S. Blaſii Equitum Ordinis in Palæſtina, qui & de ſancta Maria nuncupabatur.

52 S. Antonii Equitum Abyſſinorum Ordo in Æthiopia, ut eſt auctor Damian. à Goez *in lib. de reb. Abyſſin.* & Joannes Metellus *in ſuo ſpeculo Orbis terrarum*, Presbyteri Joannis Imperium agnoſcit, & ſub protectione D. Antonii militarem Religionem excolit. Huic Ordini unuſquiſque nobilitate clarus Paterfamilias è tribus unum filium deſtinare poteſt: & ex toto Ordine ſeliguntur millia Equitum duodecim, qui Regias excubias adimplent: & præcipuum horum Militum inſtitutum eſt, Imperii fines defendere, ac hoſtibus invadentibus reſiſtere: Teſſera, & Crux, qua inſigniuntur Milites litteram T. deſignat. Agunt de hoc Ordine præter citatos Auctores Ruffinus *lib.* 2. *cap.* 29. Sozomenus *lib.* 7. *Eccleſ. hiſt. cap.* 5. Lipſius *lib.* 1. *cap.* 10. *de Cruce* & Menenius *de Equeſtr. Ord. ſymb. & Orig. pag.* 82. *col.* 2.

53 Siculorum Equitum Ordo à Marchione de Tyrace ſpectatæ fortitudinis heroë, ut Siculorum, & Andegavenſium Principum præclara inſtituta hac noſtra tempeſtate renovaret circa annum Domini 1595. fuit erectus, ad Turcicam potentiam Siciliæ, & Italiæ littora ſæpeſæpius infeſtantem reprimendam: de quo Ordine plura apud Rodulphum Boterum in magno Franciæ Regno Cauſarum q. Ptronum *lib.* 2. *ad annum* 1595.

De Equitibus Indiæ, antiquorum Romanorum, & Turcarum, utpote ad Chriſtianam Religionem, & Militiam non pertinentibus nihil ad nos, curioſius hæc apud alios, & præcipue apud Menen. *loco cit.* legantur.

F I N I S.

INDEX

INDEX
RERUM, VERBORUM, ET SENTENTIARUM
hujus ſecundi Tomi.

Prior numerus Diſputationem, alter Diſputationis Quæſitum; tertius Quæſiti Paragraphum; & ultimus Paginam indicat.

A

ABBATES, & Superiores aliquam poteſtatem habentes, neceſſarium eſt in Religione adeſſe, ſicut & Prælatos ſeculares reſpectivè in ſuis Eccleſiis. diſp. 1. q. 1. n. 3. & 4. pag 1. & 2.
Abbas, & Prælatus etiam Conventualis eſt verè, ac propriè Prælatus. q. 2. n. 2. p. 2.
Abbates, & Regulares Prælati duplicem habent poteſtatem, dominativam, ſcilicet, & juriſdictionis. q. 2 n. 2. pag. 2.
Non de jure communi, ſed ex peculiari Sedis Apoſtolicæ privilegio. ibid. n. 6.
Abbatibus, & Prælatis Regularibus juriſdictionem Ordinis de jure divino competere reprobatur. q. 3. n. 2. p. 3.
Abbates in ſua Diœceſi juriſdictionem quaſi-epiſcopalem habentes, non diſtinguuntur ab Epiſcopis. q. 4. n. 2. p. 3.
Abbates antiqui antequam eximerentur, erant ſubditi Epiſcopo, & tamen ordinariam juriſdictionem habebant. n. 3. p. 4.
Abbas exemptus poteſt in ſuos ſubditos quidquid poteſt Epiſcopus in ſuos, circa ea quæ ſunt juriſdictionis. q. 3. n. 2. p. 5.
Abbates, & Prælati in Eccleſiis ſibi pleno jure ſubjectis habent obedientiam, ſubjectionem, correctionem, reformationem; & alia ad juriſdictionem ſpectantia. q. 5. n. 11. p. 6.
Abbates Commendatarii non poſſunt ordinare. diſp. 2. q. 1. n. 3. q. 7.
Abbates jure communi habent poteſtatem Ordines minores conferendi. n. 8. p. 8.
Abbas, ut Ordines conferre poſſit, quid requiratur. q. 2. n. 1. p. 8.
Abbas, qui non eſt Sacerdos, non poteſt ordinare. n. 4. p. 8.
Abbates olim ante benedictionis ſuſceptionem non poterant Ordinis actus exercere. q. 3. n. 1. p. 8.
Abbates non benedicti poſſunt ordinare. n. 3.
Abbbates non benedicti gaudent omnibus gratiis, & privilegiis, quibus fruuntur Abbates benedicti. n. 4. p. 9.
Abbates an Ordines conferendi poteſtatem poſſint aliis delegare. q. 4. per tot. p. 9.
Abbates bodie non poſſunt ſacros Ordines conferre. q. 6. n. 1. p. 10.
Abbates olim poterant ſeculares ſibi ſubditos ordinare. q. 7. n. 1. pag. 11.
Abbates hodie poſſunt Tonſuram, & minores Ordines conferre ſecularibus Diœceſanis Epiſcopi juriſdictioni ſubjectis, habentibus literas dimiſſorias, & ſpecialem aſſenſum ipſius Epiſcopi. n. 2. pag 11.
Eoſdem poſſunt ſecularibus aliorum Epiſcoporum juriſdictioni ſubjectis conferre cum dimiſſoriis, & aſſenſu Epiſcopi. ibid. n. 3. & 4.
Abbates Regulares babentes facultatem conferendi Tonſuram, & Ordines minores Regularibus ſibi ſubditis, non poſſunt eos conferre perſonis ſecularibus, licèt habentibus literas dimiſſorias à ſuis Ordinariis, ante tamen Concilii Tridentini diſpoſitionem, ſaltem uſque ad Lectoratum, Abbates ex privilegio Apoſtolico habentes jura Epiſcopalia id poterant, modò in eos juriſdictionem obtinerent. diſp. 2. q. 7. *in dubio Seraph.* n. 1. 5. & 8. pag. 12 & 13.
Non poſſunt literas dimiſſorias Clericis ſecularibus ſuæ juriſdictionis, ut ab aliis ordinentur, concedere, ſed tantùm Regularibus ſibi ſubditis. ibid. n. 5.
Abbates ſi ordinarent ſeculares, ſibi, vel Epiſcopis ſubjectos, vel Regulares ſibi non ſine dimiſſoriis, ſubditos, & licentia Epiſcopi loci, talis ordinatio valeret. q. 8. n. 1. p. 13.
Abbates conferentes Ordines aliis, quàm Regularibus ſibi ſubditis, incurrunt pœnam ſuſpenſionis à collatione Ordinum, quos ita contulerunt. q. 9. n. 1. p. 13.
Abbas electus, & confirmatus in Epiſcopum, ante conſecrationem poteſt Tonſuram, & minores Ordines ſubditis illius Epiſcopatus conferre. q. 11. n. 1. pag 15.
Abbas datus adminiſtrator Eccleſiæ Cathedrali vacanti, poteſt ſubditis illius Eccleſiæ Tonſuram, & minores Ordines conferre. n. 2. ibid.
Abbatem excommunicatum, hæreticum, ſuſpenſum, aut interdictum validè ordinare non poſſe arguitur. diſp. 2. q. 12. n. 1. p. 15.
Abbates Prælatorum appellatione veniunt n. 3. p. 15.
Abbas excommunicatus, &c. validè Ordines confert, & validè characterem imprimit; ab eo tamen ſic ordinati Ordinum ſuſceptorum executione carent. diſp. 2. q. 12. n. 2. p. 15. Limita, niſi eſſet occultus, ut n. 4. p. 16.
Abbas in excommunicationis ſtatu Ordines conferens, irregularitatem incurrit. ibid. n. 2.
Abbas conferens Ordines minores in peccato mortali, non peccat mortaliter n. 5.
Abbas non poteſt extra ſuum Monaſterium ordinare. q. 13 n 1. p. 16.
Abbas diſpenſare poteſt cum Monacho, qui Ordines per ſaltum ſuſcepit, modò in tali Ordine non ſe exercuerit. n. 13. p. 18.
Abbates eandem auctoritatem habent in ſuos Monachos, quam Epiſcopi in ſuos Clericos. n. 14 p. ead.
Abbates non habent ordinariam poteſtatem ad Ordines conferendos, *ex text. can. quoniam*, 69 *diſt.* diſp. 2. q. 14. n. 2. p. 21.
Abbates ſi ab aliis Abbatibus invitentur, poſſunt in eorum Eccleſiis Ordines conferre. ibid. n. 2.
Abbates poſſunt mittere ſuos Monachos, ut extra tempora ſtatuta tribus diebus feſtivis ad ſacros Ordines promoveantur. diſp. 2. q. 17. n. 2. p. 24.
Abbatum atteſtationi, ſuorum ſubjectorum ad Ordines idoneitatem confirmanti ſtare tenentur Epiſcopi, nec in eo nimis eſſe debent ſcrupuloſi. q. 18. n. 7. p. 26.
Abbas differens mittere ſuos Monachos ad Ordinationes eo tempore, quo Diœceſanus eas habet, an peccet mortaliter, & an aliquam cenſuram incurrat. n. 6. p 25 & n. 8. p. 26.
Abbates babentes jura Pontificalia poſſunt dare licentiam alieno Epiſcopo, ut in ſuo diſtrictu exerceat Pontificalia. q. 19. n. 3. p 26.
Abbates poſſunt ſuis Monachis ad quemcunque Epiſcopum literas dimiſſoriales concedere, modò Diœceſanus Ordinationes non babeat. diſp. 2. q. 23. n. 2. p. 31.
An poſſint illis eas denegare. n. 4.
Abbatum ſine conceſſione, & teſtimonio nullus Monachus ad aliquem gradum in Eccleſia promoveri debet. n. 6. p 31.
Abbates literas dimiſſoriales Clericis ſecularibus dare nequeunt. q. 26. n. 1. p. 33.
Abbas babens territorium ſeparatum cum plena juriſdictione, tam in Regulares, quàm in ſeculares, poteſt dimiſſorias literas concedere, etiam Clericis ſecularibus. n. 3.
Abbates dimiſſorias literas Novitiis ſuis concedere non poſſunt. diſp. 2. q. 27. n. 1. p. 33.
Abbates habentes ſpeciale privilegium concedendi ſuis Monachis literas dimiſſorias ad quemcumque Epiſcopum, licèt in illo non exprimatur, quod illud valeant Novitiis communicare, poterunt tamen etiam Novitiis illas, ut à quocunque Epiſcopo ordinentur, ſicuti cæteris Monachis concedere. n. 2 & 3. p. 34.
Abbas excommunicatus, vel ſuſpenſus declaratus non poteſt dimiſſorias ſuis Monachis concedere. diſp. 2. q. 28. n. 1 p. 34.
Abbate excommunicato, vel ſuſpenſo poteſtas concedendi dimiſſorias devolvitur ad Priorem Clauſtralem. ibid. n 3.
Abbas an poſſit validè Confirmationis Sacramentum miniſtrare. diſp. 3. q. 1. n. 5. p. 39.
Negatur. n. 8. p. ead.
Abbas ex commiſſione Summi Pontificis de conſenſu Ordinarii confirmare poteſt. n. 10. ibid.
Abbati non Sacerdoti non poteſt committi adminiſtratio Sacramenti Confirmationis. n. 13. p. 40.
Abbati, aut cuivis Religioſo baptizare non licet extra caſum neceſſitatis. diſp. 4. q. 2. n. 2. p. 41.
Niſi babeat commiſſionem à Parocho. n. 3.
Vel babeat populum ſibi commiſſum. n. 4. ibid.
Abbates, & alii Regulares Prælati patrini eſſe nequeunt. diſp. 4. q. 2 n. 1. p. 41.
Abbates primò, & principaliter ſuis Monachis Sacramentum Euchariſtiæ miniſtrare convenit. diſp. 5. q. 1. n. 2. p. 42.
Abbas, vel etiam ſimplex Sacerdos poteſt committere Clerico non Diacono, vel etiam Laïco, ut Sacramentum Euchariſtiæ in extrema neceſſitate adminiſtret. diſp. 5. q. 2. n 3. p. 43.
Abbates ſeculares curam animarum non habentes, quando celebrare teneantur. diſp 5. q 5 n. 4. p. 45.
Abbates Regulares an quotidie ſacrum facere debeant. ibid. n. 5.
Abbates poſſintne in Altari portatili Miſſam celebrare, oſtenditur diſp. 5. q. 6. n. 3 p. 45.

Index Rerum, & Verborum.

Abbates poſſunt ex privilegio Miſſam celebrare ante auroram, & tale privilegium quomodo ſit intelligendum, oſtenditur. diſp. 5. q. 7. 4. p. 48.

Abbas exiſtente cauſa legitima, poteſt celebrare, vel celebrari facere infra horam poſt meridiem. n. 6. p. 49.

Abbas poteſt præcipere ſuis Monachis, ut Miſſam applicent ſecundùm ejus intentionem. diſp. 5. q. 8. num. 1. p. 49.

Abbates, & Prælati Regulares Miſſam ſolemnem in diebus feſtis relinquentes, an mortaliter peccent. diſp. 5. q. 9. n. 34. p. 60.

Abbates an Miſſarum ritus, Epiſcopo, vel Ordinario loci aliquod feſtum præcipiente, mutare poſſint. n. 59. p. 60.

Non poſſunt Miſſam celebrare cooperto capite, ſine licentia Papæ ibid. n. 40.

Abbates, & Generales Ordinum olim poterant in Capitulis generalibus Miſſas Capellarum, & anniverſariorum juſta de cauſa ad minorem numerum reducere. diſp. 5. q. 10. n. 1. p. 61. Hodie autem ſecùs, & maximè in fundatione, ut n. 2. p. 61.

Quod procedit tam de Miſſis, ac legatis poſt, quàm ante Concilium Tridentinum relictis. ibid. n. 3.

Abbas eſt proprius ſuorum Monachorum Sacerdos. diſp. 6. q. 1. n. 1 p. 62.

Abbas non ſolùm extrinſecùs, ſed etiam intrinſecùs ſuos Monachos cognoſcere debet. n 2. p. ead.

Abbas recuſans ſui Monachi Confeſſionem audire; an cenſeatur tacitè eò ipſo licentiam alium adeundi elargiri. diſp. 6. q. 2. per tot. p. 63.

Abbas quot Confeſſarios in Conventu debeat deputare. q. 4. n. 1. pag. 64.

Abbas non ſolùm pro reſervatis, verùm etiam pro non reſervatis pœnitentias ſuis Monachis à Confeſſariis imponendas taxare poteſt. q. 5. per tot p. 65.

Abbas poteſt concedere ſuis Monachis facultatem ſibi Confeſſarium eligendi. q. 8. n. 2. p. 70.

Abbates Generales exempti, Summo Pontifici immediatè ſubjecti, poſſunt ſibi Confeſſarium eligere, etiam ab Ordinario non approbatum. q. 10. n. 1. p. 71. & n. 3. p. 78. etiamſi longè à Monaſterio abſint, ut n. 6 ibid.

Abbates Conventuales ſimiliter exempti, tam qui per electionem, quàm qui aliter inſtituuntur, poſſunt ſibi Confeſſarium eligere, etiam ab Ordinario non approbatum. n. 2. p. 72. Limita, ut n. 7. p. ead. & 13. p. 73.

Abbas Confeſſarium ſemel electum poteſt ad libitum mutare, & alium eligere. diſp. 6. q. 10. n. 5. p. 72.

Abbas excommunicatus, an ſi Confeſſarium ſibi eligat poſſit ab eo abſolvi. n. 8.

Abbates juriſdictionem Epiſcopalem habentes in populum ſibi ſubjectum exemptum à juriſdictione Epiſcoporum, poſſunt Confeſſores intra ſuos terminos approbare. diſp. 6. q. 11. n. 1. p. 73.

Abbates non poſſunt ſecularium confeſſiones audire, niſi admittantur ab Ordinario. diſp. 6. q 17. n. 1. p. 83.

Abbas, ſive alius Monachus Sacerdos virtute Bullæ Cruciatæ, vel Jubilei poteſt alterius Regularis confeſſiones excipere abſque approbatione Ordinarii. n. 2.

Abbati, vel Monacho approbato ab Ordinario ad excipiendas confeſſiones ſecularium, ſi revocetur facultas abſque juſta cauſa, an denuò validè confeſſiones excipiat. n. 3.

Abbates ſi poſt Concilium Tridentinum, & Conſtitutionem Pii V. haberent aliquod privilegium ſpeciale, poſſent ſecularium confeſſiones audire. n. 5. p. 85.

Abbas, an poſſit præcipere Monachis, ut peccata aliàs ritè confeſſa iterum confiteantur. diſp. 6 q. 19 n. 2 p. 86.

Argumenta in contrarium ſolvuntur n. 3.

Abbas poteſt compellere ſuos Monachos, ut ſaltem ſemel in menſe confiteantur, & ſacra Communione reficiantur, etiam per pœnas corporales. diſp. 6. q. 20. n. 2. 4 & 5. p. 86. & 87.

Etiamſi venialibus tantùm culpis ſiant obnoxii. q. 21. n. 1. p. 87. & n. 2. p ead.

Abbas ſubditis ſuis Extremam-Unctionem miniſtrare poteſt. diſp. 7. q. 1. n. 3. p 88.

Abbas, ſive alius Sacerdos Regularis tempore peſtilentiæ poteſt infirmum inungere, non digito, ſed calamo, vel virga oblonga. n. 4. p. ead.

Abbas poteſt Converſis, ſive Oblatis, Novitiis, familiaribus, aliiſque intra ſepta ſui Monaſterii degentibus per ſe, vel per alium Extremæ-Unctionis Sacramentum miniſtrare. diſp. 7. q 3. n. 1. pag. 90.

Abbas in Eccleſiis ab alio Ordinario exemptis, & ſibi ſubjectis pleno jure, in quibus animarum cura annexa eſt, matrimoniis contrahendis intereſſe poteſt. diſp. 8. q. 1. n. 2. & 3. p 92.

Abbas, & alii Sacerdotes Regulares poſſunt de licentia Parochi, vel Ordinarii matrimoniis contrahendis intereſſe, & matrimonia ſolemnizare. n. 4. & 5.

Abbates, vel alii Sacerdotes Regulares, abſque Parochorum licentia, matrimonia ſolemnizantes incurrunt pœnam ſuſpenſionis, non autem excommunicationis latæ ſententiæ. diſp. 8. q 3 per tot. pag. 92.

Abbates & Prælati territorium habentes in quo juriſdictionem Epiſcopalem exercent, remittere poſſunt matrimoniorum denunciationes. q. 4. n. 2. p. 93.

Abbates, & Prælati habentes territorium ſeparatum, cum juriſdictione quaſi-Epiſcopali, poſſunt cognoſcere de cauſis matrimonialibus. diſp. 8 q 6 n. 1. p. 94.

Abbas habens juriſdictiones in perſonas non comprehenditur in decreto Concil. Trid. *ſeſſ 34. cap 20. de refor. in § Adhæc* n. 4. p. 94.

Abbas, & alii inferiores Prælati poſſunt ex ſpeciali Sedis Apoſtolicæ privilegio Indulgentias etiam plenarias concedere. diſp. 9. q 1. n. 4. & 6. p 95.

Abbas poteſt inter Miſſæ Pontificalis ſolemnia Indulgentias concedere. diſp. 9. q 2 n. 1. p. ead.

Abbates Canonicorum Regularium, & cum eis in privilegiis communicantes, quando Pontificaliter celebrant, poſſunt Indulgentias concedere. n. 2.

Abbates, & alii Prælati Regulares poſſunt ſuorum ſubditorum ſuffragia, & orationes aliis applicare. diſp. 9. q. 3. n. 2. p. 96.

Abbati locali an poſſint Generales, vel Capitulum Generale applicationem meritorum benefactoribus prohibere. diſp. 9. q. 3. n. 8. pag. 97.

Abbates, & alii Prælati Regulares debent ad imitationem Chriſti, Apoſtolorum, & Sanctorum literas gratioſas aliis concedere. diſp. 6. q. 4 n 4 p. 98.

Abbates, etiam non benefactores, poſſunt admittere ad participationem bonorum ſpiritualium ſui Monaſterii. diſp. 9. q. 4. n. 6 ibid.

Abbates, & Confeſſarii ab iis deputati poſſunt ſemel in vita, atque in mortis articulo plenariè Monachos abſolvere; referuntur nonnulla privilegia ſuper hoc Religioſis conceſſa. q. 5. n. 1. ibid.

Abbates, & Regulares ſubditi profeſſi tenentur Horas Canonicas perſolvere, & hoc ex præſcripto Regulæ diſp. 10 q. 1. n. 1. p. 100.

Abbates, & Regulares profeſſi ad Chorum deſtinati tenentur ſub mortali Horas Canonicas perſolvere. diſp. 10. q 1 n. 4. ibid.

Abbates, & Regulares, an aliquando excuſentur à recitatione Horarum Canonicarum. n 7. & 8. p 101.

Abbates, & Superiores poſſunt aliquando cum ſuis ſubditis diſpenſare in recitatione Horarum Canonicarum. n 9. pag. 101.

Abbas, & qui tenetur perſolvere Horas Canonicas, omittendo horas unius diei, unum tantùm peccatum committit. n. 9 p. 101.

Abbates debent Divinum Officium nunciare, & ordinare n. 10. ibid.

Abbati quæ circa Officii Divini recitationem animadvertenda ſunt. diſp 10 q. 2. per tot ibid.

Abbas, & qui tenentur ad Horas Canonicas, ſi eas cum abſciſſione ſenſum verborum notabiliter variante recitant, mortaliter peccant. diſp. 10. q. 2. n. 2. p. 102.

Abbates Regulares tenentur magna cura, ac ſtudio Divina Officia in Choro perſolvere, ac perſolvi facere. q. 3. n. 2. p. 103.

Abbates Regulares perſolvere non facientes Officium in Choro, quale peccatum committant. n. 5.

Abbates Regulares non tenentur ad perſonalem aſſiſtentiam in Choro. n. 4. ibid.

Abbates ſeculares an teneantur in Choro Divinum Officium recitare. n. 5.

Abbates Commendatarii ad Divinum Officium perſolvendum tenentur. diſp. 10. q. 5. per tot. p. 104

Abbates ad Chorum adſtricti recitantes Officium in Choro extra horas præſcriptas, peccant mortaliter; dummodo juſta cauſa non adſit. diſp. 10. q. 6. n. 4. p. 105.

Abbates Regulares, & ſeculares juxta cujus Breviarii formam divinum Officium perſolvere teneantur, oſtenditur. diſp. 10. q. 7. n. 1. & 2 p. 106.

Abbates cum totius Capituli conſenſu Breviarium Romanum recipere poſſunt, quo recepto ad prius redire nequeunt. diſp. 10. q. 7. n. 3. ibid.

Abbates habentes privilegium utendi Breviario proprio, non poſſunt etiam privatim Breviario Romano uti. diſp. 10. q. 7. n. 4. ibid.

Abbates, & quicomque alii Regulares in Eccleſiis, & Conventibus aliorum Regularium poſſunt recitare Officium juxta formam Monaſterii, in quo contingit aliquando eſſe. n. 5. ibid

Abbates privatim Horas Canonicas recitantes, poſſunt ex privilegio illas in totum, vel ex magna parte mentaliter dicere. q 9. n. 2. p. 107.

Abbates, & Prælati ſeculares habentes beneficia Eccleſiaſtica, ad quid teneantur, ſi Horas Canonicas omittant. q. 11. n. 1. p. 109.

Abbates, & Prælati Regulares Officium Divinum recitare omittentes, non tenentur aliquid reſtituere, ſed mortaliter peccant. n. 5. ibid.

Abbates, & Prælati Regulares an poſſint Religioſos ſibi ſubditos Choro deſtinatos, & proinde ad Sacerdotium, transferre ad ſtatum laïcorum, ita ut Religioſi remaneant. diſp. 10. q. 15. per tot. pag. 110.

Abbates poſſunt Converſis, ſive Oblatis, vel Novitiis Officium Divinum ſtatuere. q. 14. n. 4. p. 111.

Abbas an ſuis ſubditis prædicare teneatur. diſp. 11. q. 1. n. 1. p. 112.

Affirmatur. n. 2. p. 117.

Index Rerum, & Verborum.

Abbates an aliquando à Metropolitanis poſſint compelli ad prædicationem per ſe, vel per alios exercendam. q.1. n.6. ibid.

Abbates & Prælati Regulares in propriis Eccleſiis poſſunt abſque ulla Epiſcopi licentia concionari, vel concionari facere, excepta illa hora, in qua Epiſcopus prædicaverit, vel ante ſe prædicari fecerit. diſp 11. q 2. n.5. pag.114. intellige, ut n.6.

Abbates, & Prælati inferiores, qui locorum ſunt Ordinarii, veniunt appellatione Epiſcoporum. n 6. ibid.

Abbates approbantes ſuos ſubditos ad concionandum non idoneos, peccant mortaliter. ibid. n.9.

Abbas cum ſuis Monachis de jure tenetur ſub mortali ad ea tantùm jejunia, quæ cæteri fideles obſervare debent. diſp.12. q.1. n.6. p.118.

Abbatem, & Monachos teneri ſub mortali ad jejunium Adventus Domini, tenent aliqui q.2. n.2. pag. ead.

Abbas poteſt ex juſta, & rationabili cauſa ſubditos à jejunio ſolvere. diſp.12. q.5 n.1. p 120.

Abbas propter pietatis, & miſericordiæ opera, quando ea nequeunt jejunando exerceri, poteſt ſe, & ſuos Monachos à jejunio eximere. q.6. n.1. p 122.

Abbas non debet eſſe nimis ſcrupuloſus in diſpenſatione in dubio. q.7. n.3. p.123.

Abbates, & Prælati Regulares poſſunt cum ſeipſis infirmis, vel debilibus diſpenſare tempore Quadrageſimæ in comeſtione carnis. diſp.12. quæſ 8. n.2. p.123.

Abbates, & Prælati Regulares cum quibus familiaribus diſpenſare poſſint in comeſtione carnium, diebus vetitis. n.3.

Abbas, & Monachi an poſſint prætextu conſuetudinis veſci caſeo, butyro, ovis, lacte, vel etiam carnibus tempore jejunii. diſp.12. q. 9. per tot. p.123. & 124.

Abbates diſpenſantes cum Monachis de eſu carnium, debent æqualitatem ſervare q 11 n 6 p 126.

Abbates Regulares poſſunt ſibi aliquos caſus reſervare, eo modo, quo poſſunt Epiſcopi. diſp.13. q.1 n.3. & 5 p.127.

Abbatibus facultatem ſibi caſus reſervandi negantes in hæreſim incurrunt. diſp.13. q. n.6. p s. ead.

Abbates quos ſibi caſus reſervare poſſunt. diſp. 13. q. 2. per tot p. 128. & ſeqq.

Abbates quos ſibi caſus reſervare poſſunt ex decreto Clementis VIII. enumerantur. diſp.13. quæſ.2. n.5. p.130.

Abbas an aliquando ultra præſcriptos caſus in decreto, poſſit ſibi alios reſervare n.6. pag.130.

Abbates cenſuræ ſibi contra ſubditos latæ abſolutionem reſervare poſſunt. diſp 13. q.3. n.1. p.136.
An poſſint abſolvere à cenſura lata ſuper uno è caſibus reſervatis. n.3. ibid.

Abbas non ligatur caſibus ab ipſo reſervatis, ſecùs eſt de caſibus Generali, vel Provinciali, vel alteri Superiori reſervatis. diſp.13. q. 6. n.1. p.138.

Abbas auctoritatem habens abſolvendi ab excommunicatione lata ſuper aliquem caſum reſervatum à Generali, vel Provinciali, an poſſit tali auctoritate uti in perſonam propriam. n.2.

Abbas tenetur in ſuo Monaſterio Confeſſarios deputare, quibus, quando neceſſitas poſtulaverit, facultatem à reſervatis abſolvendi tradat. q.8. n.3. p.140.

Abbas ſi facultatem à reſervatis abſolvendi negaverit, poteſt Confeſſarius pro illa vice tantùm abſolvere. ibid. n.6. & n.7. p.141.
Vide, *Caſus*.

Abbas pœnitentias culpis reſervatis injungendas taxare poteſt. diſp.13. q.9. n.1. p ead. & ſeqq.

Abbas, ſi aliquo detineatur impedimento, auditis, & abſolutis reſervatis, poteſt mittere ſubditum ad inferiorem Sacerdotem, ut ab omnibus abſolvat. q.9. n.2. p.142.

Abbates Prælati, ac Confeſſarii Regulares approbati an, & quando poſſint à caſibus, vel excommunicationibus Epiſcopis, vel Sedi Apoſtolicæ reſervatis abſolvere. q 13. per tot. p.146. & ſeqq.

Abbates, & Prælati Regulares poſſunt abſolvere ſuos ſubditos ab excommunicationibus nemini reſervatis in corpore Juris, dummodò aliunde non ſint per aliquod decretum ſpeciale Summo Pontifici reſervatæ. q.14. n.2. p 160.

Abbates & Prælati Regulares, etiam per electionem non aſſumpti, modò confirmati ſint, & proviſi, excommunicare ſubditos ſuos poſſunt. diſp 14. q.1. n.5. p.166.
An in ſcriptis ſententiam excommunicationis ferre debeant. n.6.

Abbates, Præpoſiti, Priores, & alii Regulares Prælati juriſdictionem abſque territorio habentes, poſſunt ſubditos in alio territorio excommunicare. q.2. n.4 & 5. p 168.

Abbates, & Prælati Epiſcopo inferiores pro ſe, ſuiſque & Eccleſiarum ſuarum juribus, & bonis tuendis an extrajudicialiter cenſuris adverſus moleſtiam inferentes uti poſſint. diſp.14. q 3. per tot. p ead.

Abbates, & Capitula à quibus excommunicari poſſint. diſp.14. q.4. per tot. p.169 & ſeqq.

Abbates exempti excommunicari non poſſunt ab Epiſcopis, aliiſq; Ordinariis diſp.14. q.4. n.2. p.169.

Abbates, & Prælati Regulares poſſunt cum ſuis Religioſis excommunicatis participare, & in quibus. q.5. n.3. p 171.

Abbates, & Prælati Regulares an poſſint à cenſuris à ſe latis abſolvere, & quam formam in abſolutione ab hujuſmodi, & aliis cenſuris præſtare debeant. diſp.14. q.6. per tot p.172.

Abbas ſolus, vel ejus ſucceſſor, aut alius ab ipſo delegatus, vel ejus Superiores poſſunt Monachos à cenſuris ab ipſo Abbate latis abſolvere. diſp.14. q.6. n.2. p. ead.

Abbates an abſolvere poſſint ab iiſdem caſibus, à quibus poſſunt Epiſcopi, tanquàm Sedis Apoſtolicæ delegati. q.9. n.3. p.174.

Abbates, & Prælati Regulares an poſſint abſolvere ſubditos ab excommunicatione incurſa ob violentam manuum injectionem in Clericum vel Monachum. diſp.4. q.10. per tot. p.174.

Abbatem, & Prælatum proprium ſi quis percutiat, quidve ſi alienum, à quo abſolvatur, oſtenditur. diſp.14 q.10 n 5. & 6. p. ead.
Quid dicendum ſit quoad prædicta omnia reſpectu privilegiorum Regularibus à Sede Apoſtolica conceſſorum. n.7.

Abbas ſubditum percutiens, niſi percuſſio ſit enormis, de jure communi à ſuo Superiore intra Religionem abſolv. poteſt. diſp. 14. q.11. n 1. p 176. & quid ſi illum non habeat n.2.

Abbas, vel alius Prælatus Regularis ab excommunicatione *can. ſi quis ſuadente Diabolo* 17. q. 4. à quo abſolvi poſſit. diſp. 14. q.11. per tot. p ead.

Abbas poteſt ſuos ſubditos à cenſuris non reſervatis abſolvere. diſp.14. q.12. n.8. p.176.

Abbates, & Prælati inferiores an poſſint ſuos ſubditos ab excommunicatione & cenſuris ob Ordinem ſimoniacè ſuſceptum contractis abſolvere. diſp.14 q.13. per tot. pag. 177.

Abbates, & Prælati inferiores an poſſint ſubditos ab excommunicatione, & cenſuris per ſimoniam circa beneficia, vel Prælationes obtinendas contractis abſolvere. diſp 14 q.14. p.178.

Abbates, & Prælati habentes territorium & Diœceſim, & in ea juriſdictionem quaſi-Epiſcopalem, in caſu neceſſitatis poſſunt abſolvere à cenſuris in Bulla Cœnæ contentis. quæſ.15. n.4. p.180.

Abbates, & Prælati habentes territorium, & Diœceſim, poſſunt omnia in ſuo territorio, & circa ſuos ſubditos, quæ poſſunt Epiſcopi circa ſuos. n.5.

Abbas an poſſit ſuos ſubditos à cenſuris in Clavium contemptum incurſis abſolvere. q.16. per tot. p.187.

Abbas an poſſit abſolvere ſuos Monachos ab hæreſi occulta. diſp. 14. q.17. per tot. p ead. & ſeq.

Abbas an poſſit ſuſpendere ſuos Regulares. diſp. 15. q. 1. per tot. p. 188.

Abbas an poſſit Laicos ſibi ſubditos ſuſpendere. diſp. 15. q.2. per tot. p. ead.

Abbates, & Prælati inferiores an poſſint ſubditos à ſuſpenſione ob Ordines malè ſuſceptos contracta abſolvere. diſp.15. q.4. per tot. p.190.

Abbates, & Prælati inferiores à Sede Apoſtolica promoti, ſine authenticis literis ejuſdem Sedis, ſuarum Eccleſiarum adminiſtrationem accipientes, ſuſpenſionem incurrunt. diſp.15. q 5. n.1. p. 190. 191.

Abbates, & Prælati Regulares in viſitatione aliquid, ultra ea, quæ ſibi juxta ſuarum Religionem Conſtitutiones, aut conſuetudines competunt, exigentes, ſuſpenduntur ab ingreſſu Eccleſiæ, donec duplum reſtituant. diſp.15. q.5. n.5. p. ead.

Abbates, & alii Prælati inferiores procurantes, ut Clerici capiantur à dominis temporalibus, ut beneficia reſignent, vel ne citati ad Curiam Romanam ad diem ſibi aſſignatam comparere poſſint, à fructibus ſuarum Eccleſiarum per triennium ſuſpenduntur. n.6. p. ead.

Abbates, & Prælati Conventuales Monachorum nigrorum delinquentes circa habitus, & veſtitus honeſtatem, quam ſuſpenſionem incurrant. n.9. p.191.
Vide, *Suſpenſio*.

Abbas ſuſpenſus ab Ordinis collatione, an ſit etiam ſuſpenſus à Pontificalibus. diſp.15. q.7. per tot. p.192.

Abbates ſeculares Eccleſiarum Collegiatarum Præpoſiti interdictum tam locale, quàm perſonale in loca ſibi ſubjecta ponere poſſunt. diſp.16. q.1. n.3. p.193.

Abbates Regulares interdictum tantùm perſonale ferre poſſunt, niſi habeant juriſdictionem in oppidum aliquod, vel caſtrum. n.4.

Abbates, & alii Prælati, & Monachi exempti an poſſint à locorum Ordinariis interdici. q.2. per tot. p.194.

Abbates tempore interdicti in quibus feſtis ex privilegio Divina Officia celebrare valeant, oſtenditur. q.4. n.2. p.196. & 197.

Abbatibus non licet tempore interdicti localis publicè Ordines conferre, ornamenta Eccleſiaſtica, &c. benedicere, Calices, &c. conſecrare, aut alia divina Officia miniſtrare. q.5. n.1. & 5. p.199.
Poſſunt tamen prædicta exercere januis clauſis, & cum moderationibus, quibus Divina Officia interdicti tempore celebrare licet. n 6.

Abbates poſſunt declarare tantùm, an ſubditi irregularitatem incurrerint. diſp.17. q.2. n 3. p.203.

Abbates poſſunt ſuper irregularitate, quæ provenit ex mutilatione voluntaria membrorum (dummodò ſit occulta) cum ſuis Monachis diſpenſare. diſp 17. q.6. n 5 p.208.

Abbates an poſſint cum ſuis ſubditis diſpenſare, in quibus poſſunt Epi-

Epi-

Epiſcopi cum ſuis, tam de jure communi, quàm ex Concilio Tridentino. diſp. 17. q. 8. n. 1. p. 211.
Abbates, & Prælati inferiores habentes Diœceſim ſibi ſubditam, ſunt in juriſdictione Epiſcopis omnino ſimiles. n. 5. p. 218.
Abbates, aliique Prælati nequeunt, abſque Summi Pontificis licentia emittere vota, per quæ vinculum, quo ſuis Eccleſiis, & Religionibus adſtricti ſunt, ſolvatur, vel ex quo ſuarum Eccleſiarum detrimentum oriatur. diſp 18. q. 1. n 1. p. 212.
Abbates non poſſunt irritare vota à ſe emiſſa, benè tamen dare facultatem ſuo Confeſſario cum ipſis diſpenſandi. n. 2.
Abbates ſeculares, qui emiſerunt votum, quod reddere nequeunt, ad quid teneantur. diſp. 18. q. 3. n. 1. p. 213.
Abbates Regulares, qui emiſerunt votum, quod reddere nequeunt, ad quid teneantur. n. 2.
Abbas an irritare poſſit vota ſuorum Monachorum circa actus, ad quos aliàs ex præcepto adſtricti ſunt. q 4. n. 11. p. 214.
Abbates, ſive Generales, ſeu Provinciales, poſſunt irritare vota ſubditorum, licèt fuerint confirmata ab Abbate inferiori. diſp. 18. q. 9. n 3. p. 217.
Abbas inferior poteſt diſpenſare votum ſubditi emiſſum de licentia ſuperioris Abbatis, dummodo ejus diſpenſatio non ſit reſervata Superiori. n. 4.
Abbatibus Conventualibus in votis diſpenſandi poteſtas competit, ſicut Epiſcopis. diſp. 19. q. 1. n. 5. p. 219.
Abbates tam Regulares, quàm ſeculares habentes juriſdictionem Epiſcopalem, poſſunt in votis ſubditorum æquè ac Epiſcopi diſpenſare. q. 2. per tot. p. ead.
Abbas ſi cauſa juſta exiſtente, nulla tamen ejus cognitione diſpenſet, an valida ſit diſpenſatio. q. 4. n. 4. p. 221.
Abbas poteſt cum ſuis Monachis in voto ſtrictioris Religionis, antequam ad eam tranſeant, diſpenſare. q. 5. n. 2. p. ead.
Abbas poteſt in votis ſubditorum, de ipſius licentia emiſſis diſpenſare. q. 6. n 1 p. 222.
Abbatis præceptum ut obliget in conſcientia, quæ requirantur. d. 21. q. 1. n. 9. p. 232
Abbas an eam in ſubditos poteſtatem habeat, ut eos pro Monaſterii debitis obſides dare poſſit diſp 21. q. 7. n 7. p. 236.
Abbati præcipienti aliquid includens ſpeciem mali, ſeu ſcandali, non tenetur Monachus obedire. diſp. 21. q. 9. n. 2 p. 238.
Abbas inferior non poteſt quicquam contra Abbatis ſuperioris præceptum ſubditis imponere. diſp. 21. q. 10. n. 1. p. 238.
Abbas poteſt concedere alicui Monacho aliquam Eccleſiam cum agro, villa, vel horto, abſque vitio proprietatis. diſp. 22. q. 6. per tot. p. 247.
Abbatis videntis, & non contradicentis Monachum aliquid accipere, vel alienare, taciturnitas, an pro tacita voluntate ſit accipienda q 8. n. 4. p. 248.
Abbas, & ſubditos accipiendo, vel alienando ne peccent, juſta licentia neceſſaria eſt. q 8. n. 6. p. 249.
Abbas poteſt honeſtæ recreationis gratia modicam pecuniæ quantitatem ludere. diſp 22 q. 12. n. 2 p. 252.
Abbates de ſuperfluis Conventus eleemoſynam facere tenentur. q. 14 n. 1. p. 254.
Abbates quantum in eleemoſynam erogare poſſint. n. 2. p. ead.
An omnes ſuperfluos redditus Monaſterii. n. 3.
An ſine conſenſu Conventus. n. 4.
Abbas non poteſt facultates Monaſterii in quos voluerit uſus expendere. q 15. n. 1. p. 255.
Abbas non eſt dominus, ſed procurator, & adminiſtrator bonorum Conventus. n. 2. p. 255.
Abbas an teſtari poſſit. q. 18. per tot. p. 257.
Abbates Monachorum duces ſunt. diſp. 23. q. 1. n. 1 p. 266.
Abbates debent eſſe Caſtitatis amatores; quia Religioſi ſunt illam profitentes. n. 2.
Abbates ſunt Prælati Eccleſiæ. n. 3.
Abbates, vel alii Prælati nullo privilegio poſſunt pœnam imponere Monacho, qui matrimonii contractu, Caſtitatis votum violavit. diſp. 23. q. 3 n 2. p 258.
Abbatia & Epiſcopatus in jure æquiparantur. diſp. 14. q. 10. num. 6. p. 175.
Abbatiſſas confirmandi jus per Conſtit. Gregor. XV non cenſetur Epiſcopis attributum. diſp 6. q 16. verſ. *Ad* 5. p 83.
Abbatiſſa ſuſpendere quidem poteſt, ſed talis ſuſpenſio non eſt cenſura propriè dicta. diſp. 15 q. 1. n 3 p. 188.
Abortum procurare quot genera perſonarum dicantur diſp. 13. q. 2. n. 29. p. 132.
Abortus, ad hoc ut ſit materia reſervationis, debet eſſe fœtus animati anima rationali. n. 30. ibid.
Abortum fœtus inanimati procurantes graviſſimè peccant, licèt non incurrant caſum reſervatum, nec ſint excommunicati, aut irregulares. n 31. 32 ibid.
Abortum procurantes in fœtu animato anima rationali, licèt effectus non ſequatur, adhuc incurrunt caſum reſervatum. n. 35. ibid.
Abſentia Abbatis ſi ſit notabilis, poteſt Prior Clauſtralis caſus permiſſos de novo ſibi reſervare. diſp. 13. q. 8. n. 3. p. 140.
Abſolvere ſemel in vita poſſunt Confeſſores Regulares ſuos ſubditos ab omnibus caſibus, & cum illis in omni irregularitate diſpenſare, illa excepta, quæ ex homicidio voluntario, bigamia, & membrorum mutilatione oritur. diſp. 2. q. 13. n. 20. p. 19.
Abſolvendi actos non poteſt exercere in non ſubditum. diſp. 6. q. 1. n. 7. p. 63.
Abſolvere an Confeſſarius poſſit, quem ſibi Prælatus excommunicatus elegerit. diſp. 6. q. 10. n. 8. p. 72.
Abſolvendi ab omnibus caſibus in articulo mortis ideò facultas Sacerdotibus conceditur, ne quis pereat. n. 10. p 74.
Abſolvere poſſunt à cenſuris & caſibus reſervatis quibuſcunque in articulo mortis Sacerdotes quilibet. q. 15. n 8. p. 78.
Abſolvere plenariè Monachos poſſunt Abbates, & Confeſſarii ab iis deputati, ſemel in vita, & in mortis articulo. diſp. 9. q 5 n. 1. p. 99.
Abſolvere caſum dubium quoad reſervationem non debet Sacerdos. diſp 13 q 2 n. 3. p. 129.
Abſolvere à cenſura reſervata, an poſſit Regularis, qui habet auctoritatem abſolvendi à caſibus reſervatis. diſp. 13. q. 3. n. 2. p. 136.
Abſolvens à caſibus reſervatis, an poſſit abſolvere à cenſura lata ſuper uno è caſibus reſervatis. diſp. 13. q. 3 n 3. p ead.
Abſolvendi auctoritatis denegatio an ſit propriè caſuum reſervatio. q 4. n. 6. p. 137.
Abſolvere à caſibus per Abbatem reſervatis ſpectat ad ipſum Abbatem. q 7. n. 1. p. 144.
Abſolvens abſque licentia à caſu reſervato aliquem Regularem, quomodo ſe gerere debeat. n. 6. ibid.
Abſolvendi à reſervatis quando poſſint Priores Clauſtrales, & Vicarii Prælatorum facultatem concedere. q. 8. n. 2. p. 140.
Abſolvendi à caſibus reſervatis facultatem petens Confeſſarius Regularis debet illam ab Abbate petere in genere, ne in delinquentis cognitionem devenire poſſit. n. 4. p. ead.
Vide *Caſus*.
Abſolvi poteſt Regularis ſubditus, qui ex oblivione inculpabili omiſit peccatum reſervatum, tunc temporis etiam, quando abſolvens non habet auctoritatem. n. 10. p. 141.
Abſolvere poteſt inferior Sacerdos pro una vice pœnitentem, ſi petita licentia, eam Superior denegavit. q 9. n 3. q 142.
Abſolvi an poſſit, & quomodo Regularis in caſu neceſſitatis à non habente facultatem, etiamſi præſens eſſet delegatus, de quo timeret confeſſionis revelationem. n. 4. & 5. p. ead.
Abſolvi à reſervatis an poſſint à Confeſſariis ſecularibus Monachi à ſuis Monaſteriis abſentes, qui aliàs habent licentiam à ſuis Superioribus confitendi cuicunque Confeſſario. n. 6. p. ead.
Abſolvendi à caſibus Apoſtolicæ Sedi reſervatis data facultate in Bulla *Cruciata*, vel aliis Indultis, non venit auctoritas abſolvendi à caſibus Epiſcopis reſervatis, niſi exprimatur. diſp. 13. q. 12. n. 2. p. 144.
Abſolventes à caſibus reſervatis abſque ſuorum Prælatorum licentia alios Religioſos Confeſſarii Regulares excommunicantur. q. 13. n. 112. p. 157.
Abſolvere poſſunt Regulares virtute ſuorum privilegiorum ab excommunicatione incurſa ob procurationem ad duellum, effectu non ſecuto. n. 113. ibid.
Abſolvere poſſunt Regulares à caſibus reſervatis ingredi volentes Religionem. n 114. ibid.
Abſolvere an poſſint à cenſuris Epiſcopo reſervatis. n. 116. p. 158.
Vide *Regulares*.
Abſolvere poſſunt Abbates & Prælati Regulares ſuos ſubditos ab excommunicationibus nemini reſervatis, modò non interveniat aliquod ſpeciale Sum. Pontificis decretum. q 14. n 2. p. 160.
Non ſolùm ab iis, ſed etiam ab omnibus aliis cenſuris, dummodo in eis non fiat aliqua ſpecialis reſervatio. ibid
Abſolvere à cenſuris ab Abbate in Monachos latis ad quem ſpectet. diſp. 14. q. 6. n 3. p. 172.
Abſolvendi à cenſuris modus traditur. n. 4. ibid.
Vide *Cenſura*.
Abſolvere de jure poſſunt ingredientes Religionem Prælati Regulares, ante ingreſſum per generalem ſententiam ab homine latam excommunicatos. q. 8. n. 1. p 173.
Abſolvere an poſſint Prælati Regulares à cenſura contra hos ab homine per ſpecialem ſententiam lata, oſtenditur. num. 2. & ſeqq. p. ead.
Abſolvere ſuos ſubditos à cenſuris Papæ reſervatis poſſunt Abbates, à quibus poſſunt Epiſcopi ſuos ratione juriſdictionis Epiſcopalis. q. 9. n 2. p. 174.
Abſolvere an etiam poſſint Abbates ab eiſdem caſibus, à quibus poſſunt Epiſcopi, tanquam Sedis Apoſtolicæ delegati. n. 3.
Abſolvere percutientes ſe invicem Abbatem, & Sacerdotem in eodem Conventu, nec alterius Confeſſarii copiam habentes, ad quem pertineat. q. 11. n. 4. p. 176.
Abſolvere jure Ordinario poſſunt Abbates ſuos ſubditos ab omni cenſura ab homine lata. q. 12. n. 3. p. 177.
Abſolvere an poſſint Abbates ſuos ſubditos ab excommunicatione contra eos ab Epiſcopis lata. n. 5. ibid.
Abſolvere ſuos ſubditos à caſibus Bullæ in Cœna Domini an Abbas poſſit. diſp. 14. q. 15. per tot p. 179.
Abſolvere à cenſuris in Bulla Cœnæ contentis poſſunt Abbates, & Prælati habentes territorium, & Diœceſim, & in ea

in ea juriſdictionem quaſi-Epiſcopalem. diſp. 14. quæſ. 15. n. 4. p 180.
Vide *Bulla Cœna*.
Abſolvendi à ſuſpenſionibus forma. diſp. 15. q 1. n. 5. p 189.
Abſolvere nemo valet excepto Summo Pontifice à ſuſpenſione ob Ordines malè ſuſceptos incurſa. quæſ. 4. n. 4. p. 190.
Abſolvendi verbum latè ſumitur pro verbo, *abolendi*, ſeu *tollendi*. d. 17. q. 2. n. 1. p. 303.
Abſolutione Sacramentali non ſolùm augetur gratia, verùm etiam minuitur pœna in Purgatorio ſuſtinenda. diſp. 6. q. 18. n. 2 p. 85.
Abſolutionis plenariæ forma refertur. diſp. 9. q. 5. n. 2 p. 103.
An ejus indulgentiis gaudeant Religioſi abſque Abbatis licentia. n. 3.
Abſolutionem cenſuræ ſibi reſervare poſſunt Abbates, contra ſubditos à ſe latæ. diſp. 13. q. 3. n 1. p. 136.
Abſolutio caſuum reſervatorum an ſit penes Abbatem. diſp. 13. q. 7. per tot. p. 139.
Abſolutionem à caſibus reſervatis Monachi petentes ab alio, quàm ab Abbate, vel ab ejuſdem delegato, peccant mortaliter, & abſolutio eſſet nulla. diſp. 13. q 7. n. 2. p ead.
Abſolvens à caſibus Abbati reſervatis abſque ejus licentia, excommunicationem Papæ reſervatam incurrit. n. 3. p. ead.
Abſolutio à caſibus reſervatis data ſub ſpe ratihabitionis, valida eſt. n. 3 p. ead.
Abſolutio valida eſt à reſervatis, ac etiam cenſuris, licèt pœnitens in eorum confeſſione contritus, vel attritus non ſit. q. 10. no. 6. p. 143.
Abſolutionem excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti metu, aut vi extorquentes, excommunicantur. diſp. 13. quæſ. 14. nu. 24. p 161.
Abſolutionem à cenſuris ab Abbate latis an expediat Monachos ab Epiſcopo in Abbatis defectum petere. diſp. 14. q. 6. p. 172.
Abſolutio cenſurarum Papæ reſervatarum in jure dupliciter Epiſcopis committitur. q. 9. n. 2. p. 178.
Abſolutio à ſuſpenſione incurſa ob Ordines malè ſuſceptos ex lapſu viginti annorum præſumitur. diſp. 15. q 4. n. 5. p. 190.
Abſolutio traditur à cenſura, non à pœna. diſp 17. q. 1. n 1. p. 203.
Abſolutus ab aliquo caſu reſervato à non habente juriſdictionem, quid facere debeat. diſp 13. q. 7. n. 7. p. 139.
Accipiendo, vel alienando ne peccent Abbas, & ſubditus, licentia juſta neceſſaria eſt. diſp. 22. q. 8. n 6. p. 249.
Accuſatione pendente tenetur Abbati ſuo à ſe accuſato parere Monachus, dummodo ex tali obedientia non impediatur proſecutio accuſationis. diſp. 21. q. 13. n. 1. p. 240.
Accuſatus Abbas à Monacho, pendente accuſatione, debet abſtinere ab omni proceſſu contra illum inchoando, per quem impediri poſſet proſecutio accuſationis contra ipſum factæ. diſp. 21. q. 13. n. 2. p. ead.
Acquiſitio Monachi eſt acquiſitio Monaſterio. diſp. 13. quæſ. 2. n. 45. p. 134.
Acquiſitio Monachi ad Epiſcopatum aſſumpti non ſua eſt, ſed ſuæ Eccleſiæ. diſp. 22. q. 57. n. 2. p. 251.
Actus abſolvendi non poteſt exerceri in non ſubditum. diſp. 6. q. 3. n. 7. p. 63.
Actus interior duplex, & cujus ſit dominus Regularis Prælatus. d. 9. q. 3. n. 3. p 96.
Actus internos extra confeſſionem non poteſt Eccleſia vetare, aut præcipere. diſp. 10. q. 2. n. 8. p. 102.
Actus juriſdictionis duplex. diſp. 12. q. 8 n. 4. p. 125.
Actus caſus reſervandi juriſdictionis eſt, non Ordinis. diſp. 13. qu. 1. n. 4. p 127.
Actus niſi conſumetur, pœna non incurritur. q. 1. n 9. p. 130.
Actum carnalem cum muliere metu mortis, vel infamiæ conſummans Religioſus, an incurrat caſum reſervatum. diſp. 13. q. 2. n. 53. p. 135.
Actus internos ſibi reſervare poſſe Abbatem, eſt ſententia probabilis. q. 4. n. 3. p. 137.
Actus irritandi vota eſt actus poteſtatis dominativæ, non verò juriſdictionis. diſp. 18. q. 5. n 1. p. 214.
Actus interni quotupliciter conſiderari poſſint diſp. 21. q. 5. num. 1. p. 234.
Actus internos merè ſubdito Abbas præcipere non poteſt. n. 2.
Actus internos merè nemo, niſi ſolus Deus judicare, & punire poteſt. n. 3.
Actus internos Abbas poteſt præcipere ſuis Monachis, ut ſunt annexi actibus externis, ita ut externi ſine internis conſiſtere nequeant. n 4.
Adjutorem Epiſcopo nullus dare poteſt præter Summum Pontificem. diſp. 14. q. 25. n. 1. p. 179.
Adminiſtrator datus Eccleſiæ Cathedrali vacanti, poteſt illius Eccleſiæ ſubditis Tonſuram, & minores Ordines conferre. diſp. 2. q 11 n 1. p. 15.
Adoleſcentes ante vigeſimum primum annum, & qui gravi labore afficiuntur, excuſantur à jejunio. diſp. 12. q. 5. n 9 p. 221.
Advena, ſive qui nullam habitationis Parochiam in oppido contraxerunt, poſſunt à Religioſis Euchariſtiæ Sacramentum in die Paſchatis accipere. diſp 5. q. 5. n. 6. p 44.
Adventus jejunium à quo inſtitutum. diſp. 12. q. 2. n. 1. p. 118.
Ad illud ſub mortali teneri Abbatem & Monachos, tenent aliqui. n. 2.
Eſt de conſilio, non de præcepto. n 3.
Non tenentur ad illud ſub mortali Regulares ex Regulæ præſcripto. n 4.
Adulterum cum uxore, aut matre inventum interficere poſſunt non ſolùm pater, ſed & ejus filii, ita ut in foro exteriori ſint impunibiles. diſp. 13. q. 2. n. 56. p. 135.
Ægritudo corporis qualis excuſet à recitatione divini Officii. d. 10. q. 12. n. 1. p. 114.
Si dubitetur, an gravis ſit, vel levis, quid faciendum. n. 2.
Ægrotorum pœnitentium confeſſiones in propriis domibus excipere Confeſſarii Regulares ab Epiſcopo approbati impediri non poſſunt. d 6. q. 12. n. 10. p. 79.
Ægyptianæ mulieres, conſulentes, ſi illarum remedio non utantur, non incurrunt in caſum reſervatum. d 13. q. 2. n. 12 p. 131.
Ætas requiſita ad Ordines ſacros quæ. diſp. 2. q. 15. n. 1. p 22.
Æthiopia Monachorum ritus, & vivendi norma indicantur. diſp. 24. q. 2. n. 8. p. 262.
Affixiones, publicationes, intimationes, & commiſſiones in Romana Curia præſentantes, præter Curſores, excommunicantur. d. 13. q. 14. n. 69. p. 164.
Agarenum, quæ vulgò Ziogaræ dicuntur, conſulentes, & earum remedio non utentes, non comprehenduntur in caſu reſervato. d. 13. q 2. n. 13. p. 131.
Agnus-Dei conſecratos à Romano Pontifice quicunque depinxerit, vel vendiderit, excommunicatur. diſp. 13. quæſ. 15. num. 57. p. 153 154.
Agnos-Dei à Summo Pontifice benedictos depingentes, aut miniantes, excommunicantur, ſimiliter ſi eos venales propoſuerint. d. 13. q. 14. n 80 p. 165.
Alberti Magni ſtatutum, ut omnes Religioſi in fine anni coram ſuo Prælato omnia peccata mortalia, licèt aliàs ritè confeſſa, iterum confiteantur. diſp 6. q. 19. n. 1. 85.
Alcantara Equitum militia. diſp. 24 q. 5. n. 79 p. 419.
Alexianorum Fratrum Congregationis inſtitutio. diſp. 24. q 4. n. 79. p. 337.
Alienans ut à proprietatis vitio excuſetur, ſufficit licentia Superioris ſui, etiam præſumpta diſp. 22. q. 8. n 1. p. 248.
Alienans, vel recipiens Religioſus, ut à proprietatis vitio excuſetur, ſufficit conſuetudo pro licentia tacita. n 3. ibid.
Alienantes extra caſus à jure permiſſos, vel locantes ultra tres annos bona immobilia, vel mobilia pretioſa Eccleſiarum, excommunicantur. diſp. 13. q. 14. n 54. p. 163.
Alienantes bona ſuorum Monaſteriorum, vel Eccleſiarum, Papa inconſulto, quam ſuſpenſionem incurrant Abbates, oſtenditur. diſp. 15. q. 5. n. 7. p. 195.
Alienari poſſunt remunerationis cauſa res aliàs alienari prohibitæ. diſp. 22. q. 9. n. 9. p. 251.
Alienationi bonorum Eccleſiæ conſentientes delegati, niſi ſit in evidentem Eccleſiæ utilitatem, excommunicantur. diſp. 13. q. 13. n. 38. p. 153.
Altare eſt neceſſarium ad Miſſæ celebrationem. diſp. 5 q 6. n. 1 p. 45.
Altare debet eſſe conſecratum. n 2. p. 45 46.
Altaria Eccleſiarum Regularium, quibus ſecularium animarum cura non incumbit, viſitare non licet Epiſcopis, diſp. 6. q. 16. in Declaratione S. Congr Concil. verſ. *Ad primum*. p. 82.
Alumina ex Infidelium partibus ad Fidelium partes deferens, excommunicatur. diſp 13. q. 13 n 48.
S *Ambroſii* ad nemus Congregatio. diſp 27 q 4 n 70. p. 327.
Amentibus, & furioſis quando Extrema-Unctio ſit conferenda. d. 7. q. 2. n. 9. p. 89.
Amentes ſunt ad Ordines ſuſcipiendos irregulares. diſp 17. q. 4 n. 6. p. 206.
Amor ſuipſius perfectam ſui cognitionem impedit. d. 1. q 1. n 2. p. 1.
Anachoretæ unde ſic dicti diſp 24 q. 1. n. 13 p 161.
Animalia extra ſtatum S. R. Eccleſiæ exportans excommunicatur. diſp. 13 q. 13. n 60. p. 154.
Anniverſarium ſi contingat in die dominico, vel aliqua feſtivitate, non debet transferri in diem ſequentem, ſed fiat in die præcedenti. diſp. 5. q. 9. n 23. p. 58
Anniverſariorum Miſſæ ad minorem numerum olim reduci poterant à Prælatis Regularibus diſp. 5. q. 10. n. 1. p 61.
Hodie non ita, & maximè in fundatione. n. 2. p 61
Quod procedit tam de Miſſis, ac legatis pòſt, quam ante Concil. Tridentinum relictis. n 3.
Anni requiſiti ad ſacros Ordines ſuſcipiendos, ſufficit quòd ſint inchoati per unum diem. diſp. 2. q. 15. n. 3. p. 22.
Annunciationis Angelicæ Equitum inſtitutio d. 24. q 9 n. 14 p. 469.
Antecedenti ſublato, neceſſariò cenſetur ſublatum conſequens ex eo provenientis. diſp. 2. q. 7. *in dub Card Seraph*. n. 9. p 13.
Anticipatio Miſſarum, quando liceat, & in quibus caſibus. diſp 5. q. 9. n. 22 & n. 24. p. 58
S. *Antonii* Monachorum inſtitutio in Ægypto. d. 24. q. 2. n. 2. p 261.
S. Antonii in Flandria Congregatio à quo ſumpſit initium. diſp. 24. q. 4. n 78. p. 337.

S. An-

S. Antonii Equitum Ordo in Æthiopia. d.24 q 9. n.32. p.465.

Apoſtatandi animo exuens habitum, & tentans egred. ſepta, ſi verò non egrediatur, non incurrit caſum reſervatum. diſp.15. q.2.n.15. p.131.

Apoſtatas in Eccleſiis, & Monaſteriis etiam ejuſdem Ordines detinentes, niſi illos ejecerint, ubi illis denunciatum erit, excommunicantur. diſp.13. q.13. n.88. p.156.

Apoſtolinorum Fratrum Congregatio à quo inſtituta. diſp. 24. q. 4. n.71. p 327.

Apoſtoli vitam Religioſam ſectati ſunt, & Religioſos inſtituerunt. diſp.1. q.3. n.5.& 6. p.3.

Apoſtoli orationes ſuas, & ſuffragia aliis communicarunt. diſp.9. q 4. n.3. p.98.

Appellatione Epiſcopi quando veniant Abbates jurisdictionem Epiſcopalem, vel quaſi habentes, quando verò non. diſp.1. q.5. n.8. p.5.

Appellatione Clericorum in odioſis Religioſi non veniunt. diſp.2. q.15. n.5. p.22 23.
Niſi in materia æqualiter utroſque tangente. n.8 p.23.

Appellatione Clericorum in favorabilibus veniunt Religioſi, & Monialet. ibid. n 7.

Appellatione Paſcharis ſive diei Dominicæ Reſurrectionis quid veniat, oſtenditur. diſp.5 q.5. n 3. p.43.

Appellatione auroræ initii quid veniat. q.7. n.2. p.48.

Appellatione familiarium Abbatum qui veniant. diſp. 7. q 3. n.2. p.90.

Appellatione Ordinarii venit etiam Vicarius Epiſcopi, ac aliorum Prælatorum inferiorum jurisdictionem Epiſcopalem habentium. diſp.8. q.1. n 6 p.92.

Appellatione Epiſcoporum veniunt Abbates, & Prælati inferiores. diſp.11. q.2. n 6. p.114.115.

Appellatione Religioſorum veniunt Novitii in favorabilibus, ſecus autem in odioſis. diſp.13. q.5. n.2 p.138.

Applicatio Miſſæ à Superiore præcepta Regulari, ſi non ſervetur, cui prodeſſe debeat ſacrificium. diſp.5 q.8. n.2 & 3. p.49.50.

Applicatio bonorum operum unicuique libera eſt. diſp.9. q.3. n.1. p.96.
Non tamen Religioſorum, quibus nulla eſt voluntas. n 2.

Applicatio ſuffragiorum duplex ſecundùm valorem meritorium, & ſatisfactorium, utrumque explicatur. diſp.9. q 3. n.4. p 96.

Applicatio bonorum operum tripliciter conſideratur, & quomodo. diſp.9. q.3. n 6. p.97.

Applicatio bonorum operum ad quos ſpectet apud Monachos, & Religioſos. diſp 9. q.3. n.7. ibid.

Approbare poſſunt Confeſſarios intra ſuos terminos Prælati jurisdictionem quaſi-epiſcopalem in populum ſibi ſubditum habentes. diſp 6. q.11. n 1. p 73.

Approbare Confeſſarios actus jurisdictionis eſt, non Ordinis. ibid. n.2

Approbationem Epiſcoporum ad Confeſſiones audiendas petere Monachis an ſufficiat, licèt non obtineatur. diſp.6. quæſ.12. n.5. p.74.
Quid ſi manifeſtè conſtaret perſonam eſſe idoneam ad Confeſſiones excipiendas n 6.

Approbatio ad beneplacitum conceſſa tacitè, & expreſsè revocari poteſt. diſp.6. q 12. n.8 & 9 p.75.

Approbatio non poteſt ultra terminos ſuæ conceſſionis extendi. diſp.6. q 12. n.8. p.75.

Approbatione nova Ordinarii indigent Religioſi approbati in uno Epiſcopatu, ſi ad alium Epiſcopatum domicilium transferant. d. 6. q.14. n 1. p.77.
Non autem ſi denuò ad eundem Epiſcopatum revereantur. n 2.

Approbatus ſemel non poteſt validè reprobari, niſi ex juſta cauſa ad confeſſiones ipſas pertinente, quam adeſſe in dubio pro ſuo Superiore præſumendum eſt. diſp 6. q 18. n.7. p.75.

Approbati ad Confeſſiones ſecularium poterunt in eodem Epiſcopatu omnes ad ſe confluentes audire. diſp.6. q 14 n.3. p.78.

Approbati ſemel, dum iter agunt, in locis ubi approbati non ſunt, poſſunt etiam Confeſſiones audire. Vide *Confeſſio*

Archidiaconi leges, vel phyſicam audientes, niſi intra duos menſes deſinant, excommunicantur diſp 13 q.14 n 14. p.161.

Archiepiſcopus nequit ab excommunicatione lata ab Epiſcopo abſolvere, niſi cauſa per appellationem ad ipſum deferatur. diſp. 14. q.7. n 1. p. 172.

Archipresbyteri, Canonici, Beneficiati, & Clerici Baſilicæ S. Petri de Urbe non applicantes integram medietatem fructuum, & diſtributionum quotidianarum primi anni Sacriſtiæ excommunicantur. diſp 13. q 14 n.70. p 164.

Archipresbyteri, & Eccleſiarum Rectores animarum curam habentes tenentur officium Prædicationis exercere. diſp. 11. q. 1. n.5. p.113.

Argumentum à ſimili in rebus, quæ ſunt meri juris poſitivi, non valet. diſp.3. q.2. n 3. p.40.

Argumentum ſumi non poteſt ex his quæ raro, vel omnino extraordinariè fieri ſolent. diſp.12. q.4 n 3. p 150.

Argumentum à contrario ſenſu non valet, ubi ipſius argumenti contrarium in jure reperitur. diſp 16. q 5. n.4. p.195.

S. *Arialdi* Congregatio Vallumbroſana Ordinis S. Benedicti in Lombardia diſp.24. n.5. n.25. p 389.

Arma tribus palmis breviora, etiam ad breve tempus geſtandi licentiam præbens Status Eccleſiæ locorum Gubernator, excommunicationem incurrit diſp 13. q.13. n.47. p. 153.

Arma intra ſepta Monaſterii, ſine Abbatis licentia, tenere præſumentes Monachi excommunicantur. diſput. 13. quæſ. 14. n.48. p.162.

Armelini Equitum Ordo. diſp 24. q 9. n. 35. p.464.

Armenorum Congregatio ſub Regula S. Baſilii. diſput. 24. quæſ. 3. n.4. p 304.

Armenorum S. Bartholomæi de Genua Congregatio. diſp. 24. q 4. n 36. p.319.

Aroaſienſis Canonicorum Regularium Congregatio quibus auctoribus initium habuit. diſp.24. q 4. n 7. p 303.

Aſſiſtentiam ad perſonalem in Choro non tenentur Abbates Regulares diſp.10. q.3. n 4. p.103.

Aſtrologiam judiciariam exercentes comprehenduntur in primo caſu reſervato expreſſo in decreto Clementis VIII. diſp.13. q 2. n 11. p.131.

Aſtrologos conſulentes, ſi illorum ope non utantur, non comprehenduntur in caſu reſervato. diſp.13. q 2. n.13. p.131.

Attentio quæ requiratur ad Officii divini recitationem. diſp. 10. q.2. n 3. p 106.
Requiritur ſaltem virtualis, ut præcepto ſatisfiat. n.7.

Atteſtationi Abbatum & Prælatorum atteſtantium ſubditorum idoneitatem, ſtare tenentur Epiſcopi, nec in tali re nimis eſſe debent ſcrupuloſi. diſp.2 q.18 n.7. p 26.

Auctoritatem eandem in ſuos Monachos habet Abbas, quam Epiſcopi in ſuos Clericos. diſp.2. q.13. n 14. p.18.

Auctoritatis denegatio quoad abſolutionem, an ſit propriè reſervatio caſuum. diſp.13 q.4. n.6. p.137.

Auditorum Rotæ, & Referendariorum utriuſque ſignaturæ privilegia anticipandi, vel poſtponendi Horas Canonicas. diſp.10. q.6. n 3. p.105.

Auditor Cameræ Apoſtolicæ, Vicarius, Gubernator Urbis, & quicumque quavis auctoritate fulgentes, qui vigore facultatis ſibi conceſſæ aliquid innovant, vel alter ipſorum jurisdictionem alterius uſurpat, excommunicantur. diſp.13. q.13. n.102. p.156.

Avienſium, ſive de Avis Equitum Militia diſp. 24 q 5. n.72. p.454.

S. *Auguſtini* Congregationis Lombardiæ Religioſus quilibet, qui neglexerit obedire Conſtitutioni de exemptione Monialium ejuſdem Ordinis, eſt excommunicatus. diſp.13 q.13. n 62 p.154.

S. Auguſtini Religioſi, qui prætextu arctioris Regulæ ad alium Ordinem tranſierint ſine licentia Prioris Generalis, excommunicantur, item recedentes ab eodem Ordine, ſi intra octo dies ad obedientiam non redierint. diſp.13 q.13. n.90. p 156.

S. Auguſtini Hipponenſis Epiſcopi, & Eccleſiæ Doctoris Regula. d. 24. q.4. n.1. p.292.
Ordines tam Religioſos quàm militares ſub ea militantes, vide in vocabulo, *Congregatio*.

S. Auguſtinus Canonicorum Regularium Legislator in civitate Hipponenſi diſp 24 q.4. n.2. p.299.

S. Auguſtini Conventualium Eremitarum Congregatio. d. 24. q. 4. n.41 p 317.

S. Auguſtini Cantuarienſes Monachorum S. Benedicti in Anglia Congregatio. diſp.24. q 3 n.7. p.379.

Aurora initii appellatione quid veniat. diſp. 5. q.7. n 2. p.48. An ante auroram Miſſa debeat celebrari. n.1.3.& 4.

B.

B*Albei* Equitum inſtitutio. diſp.24. q 9. n.11. p 479.

Banda Equitum inſtitutio. diſp.24. q.9. n.5. p.478.

Bannimenta, & confiſcationes alteri quàm Cameræ Apoſtolicæ applicantes Gubernatores, & alii S. Sedis Apoſtolicæ Officiales excommunicantur. diſp.13. q.14. n.72. p.174.

Baptizare poteſt in cauſa neceſſitatis quælibet creatura rationalis. diſp.4. q.1. n.1. p.41.

Baptizare extra caſum neceſſitatis Abbati, nec cuivis Religioſo licet. diſp.4. q.1. n 2. p.ead.
Niſi habeant commiſſionem à Parocho. n.3.
Vel populum ſibi commiſſum. n 4. p. ead.

Baptiſmi Sacramentum tempore interdicti non ſolùm parvulis, ſed etiam adultis miniſtrari poteſt. diſp.16. q.6. n 1. p.199

Baro, vel Princeps ſubjectus Sedi Apoſtolicæ emens frumentum, & alias fruges ultra uſum ſibi, & ſuæ familiæ neceſſarium, eſt excommunicatus. diſp. 13 q. 13. n. 35. p 153.

Barnabitarum, ſeu S. Pauli decollati Congregatio quando inſtituta. diſp 24. q.4 n 84. p 339.

S. *Bartholomæi* Genuæ Congregatio Armenorum ſub Regula S. Baſilii militantium dicta. diſp.24. q.3 n 4. p. 293.

S. *Baſilii* Magni Regula ad longum per interrogationes diſtributa. diſp.24. q.3. n 1. p.262. ad 293.

S Baſilii Monachorum Ordo in partibus Orientalibus. n.2. p 293.

S. Baſilii Monachorum Ordo in Italia, & Sicilia. n.3. p.303.
Armenorum Congregatio ſub Regula D. Blaſii, modò

ſancti Bartholomæi Genuæ nuncupata. diſp. 24. quæſ.3. num.4. p.293.

Battiſtellorum S. Auguſtini Eremitarum Congregatio de Obſervantia. diſp.24 q.4. n.47. p.318.

Beguins, & ſtatum eorum ſequentes, vel inſtituentes, vel eis auxilium dantes, conſilium, & ſavorem, excommunicantur. diſp.13.q.14. n.44. p.163.

Beguinorum ritum, habitùmque permittentes, Epiſcopi, & Prælati Regulares, excommunicantur. diſp.13. q.14. n.58. p.163.

Benchorenſis in Hibernia Monachorum S. Benedicti Congregatio. diſp.24. q.5. n.6. p.378.

Benedictio manus impoſitione ſignificatur. diſp.2 q 3. n.1. p.8.

Benedictio non datur propter officium temporale. diſput.2.q.3.n.2. p.ead.

Benedictini in Hiſpania, ac Mendicantes, eorúmque privilegia communicantes poſſunt in votis Papæ reſervatis diſpenſare, quoties integrum eſt Epiſcopis in eis diſpenſare, ratione alicujus circumſtantiæ occurrentis, quæ facit illa à veri voti reſervati ratione deficere. diſp.19. q.8. n.4. p.223.

Benedictina Congregatio Monachorum nigrorum in Anglia. d.24. q 5. n.46. p.401.

S. ***Benedictus*** in Religionem ingredi volentibus moleſtiam inferentes, ſimulque Monaſteriis, & Monachis injuriam irrogantes excommunicantur. diſp.13. q 13. n.91. p.156.

S. Benedicti Abbatis, & Occidentalium Monachorum Patriarchæ Regula. diſp.24. q.5. n.1 p.357. ad 371.
Item, ejuſdem ordo qualiter Monachus in Monaſterio religioſè vivere ac ſtudioſe converſari debet. p.371. & ſeqq.

S. Benedicti Congregatio Monachorum in Luſitania. diſp. 24. q. 5. n.58. p.407.

Benefactoribus per literas gratioſas ſuffragia concedere, Abbatum & Prælatorum Regularium pietati maximè congruit. diſp.9 q.4. n.1. p 97

Benefactorum nomine qui comprehendantur. diſp. 9. q. 4. num. 5. p 98.

Beneficii, vel patrimonii titulus neceſſarius eſt ad Ordinum majorum ſuſceptionem, tam Novitiis, quàm ſecularibus Clericis. d. 2. q.30 n 6. & 7 p.35.

Beneficia Eccleſiaſtica habentes Regulares Prælati ad quid teneantur, ſi Horas Canonicas omittant diſp.10. q 11. n 1. p.109.
Non tenentur aliquid reſtituere, ſed mortaliter peccant. num.3. p.ead.

Beneficia pro aliis impetrantes, ſive alium pro alio in examine ſupponentes, vel annuas penſiones offerentes, ſive aliquid in collatione petentes, vel exigentes excommunicantur. diſp.13. q.13. n. 31. p.152.

Beneficia Eccleſiaſtica in confidentiam retinentes, aut recipientes palam, aut occultè in confidentiam, excommunicantur. diſp. 13. q.13. n. 45 p.153.

Beneficium conferens, præſentans, vel inſtituens Epiſcopus, aut patronus, tam Eccleſiaſticus, quàm laïcus, à præſentatione ſuſpenſus, eſt excommunicatus. diſp.13. n.54. p.ead.

BeneficiorumEccleſiaſticorum ſequeſtrationem factam per loci Ordinarium impedientes, vel impedire præſumentes, excommunicantur. diſp.13. q 14. n.38. p.162.

Beneficium, vel dignitatem per ſimoniam realem conferentes, vel alteri procurantes, in quas cenſuras incurrant, oſtenditur. diſp. 14. q 14. n.1. p.178.

Beneficii nomine in præſenti caſu quæ veniant. n.2. p.178.

Beneficii renunciationem gratia alterius factam ſolius eſt Summi Pontificis admittere. diſp.14. q 15 p.185.

in Beneficiis quæ in Jure Summo Pontifici reſervata reperiantur. ibid.

Beneficium ſecundum qui recipit, quod incompatibile jura vocant, niſi illud in manibus Ordinarii repoſuerit, utrumque vacat, & Rom. Pontificis ſolius eſt illud concedere. ibid. verſ. *In Beneficiis.*

in Beneficiis penſiones annuas conſtituere, & conſtitutas transferre. vel jus eas redimendi concedere, ſolius eſt Summi Pontificis. diſp 14. q.15 p.185. verſ. *In Beneficiis.*

item Beneficium ad certum tempus, non in perpetuum conferre. ibid

Beneficia in Curia Romana vacantia concedere. ibid.

Beneficia, quæ incompatibilia in Jure dicuntur, uni, eidémque Clerico conferre ſolus Papa poteſt, & quæ illa ſint. diſp.14. q.15. p.185. verſ. *In Beneficiis.*

Beneficia in Eccleſiis ſuæ ditionis ſita poteſt Princeps, de ſpeciali Papæ privilegio conferre. diſp.14. q.15. p 186.

Beneficiorum reſignationes admittentes Abbates, & Prælati contra præſcriptum Bullæ Pii V. quam ſuſpenſionem incurrant. diſp. 15. q.5 n.4 p 191.

Beneficiorum fructus Novitii ante profeſſionem cui debentur d.18. q. 2 n.2. p 213.

Beneficiario quamvis perpetuò ab Eccleſia ſua ex aliqua juſta cauſa abſenti, poteſt ſolus Papa concedere, ut beneficii fructus percipiat. diſp.14. q.15. p 185. verſ. *In Beneficiis.*

Beneficiati, & Clerici Baſilicæ S. Petri de Urbe non applicantes Sacriſtiæ medietatem fructuum, & diſtributionum quotidianarum primi anni, excommunicantur. diſp.13. q 14 n.70. p.164.

Beneplacitum morte concedentis extinguitur. diſput. 6. quæſ.12. n. 8. p. 75.

S. ***Bernardi*** Ciſtercienſis Congregatio in Italia. diſp. 24. q. 5. n.52. p. 404.

Beſſarion Cardinalis, Ordinis S. Baſilii, cujus Regulam ex variis voluminibus in unum elegantiſſimè coëgit. diſp. 24. q.3 num 2. p. 293.

Bigamia triplex, vera, ficta, vel interpretativa, & ſimilitudinaria: quæ omnes explicantur. diſp.17. q 3. n.1. p.204.

Bigamia ſuper interpretativa, quando occulta eſt, diſpenſare poſſunt Abbates. diſp.17. q 3 n.3. p.ead.

Bigamia in ſimilitudinaria, Clerici, vel Profeſſi contrahentis cum unica, & virgine, an diſpenſare poſſint Abbates & Prælati Regulares. n.4. p.205.

Bigamiæ in irregularitate diſpenſare poſſunt cum ſuis ſubditis Prælati ſeculares, in iis caſibus, in quibus poteſt Abbas cum ſuis Monachis. n 5.

in Bigamia ob matrimonium duplex, ac initum cum vidua, vel corrupta, quis poſſit Clericum in ſacris conſtitutum, aut Profeſſum diſpenſare. n.6. limita, ne n.7. p ead.

Biſan perecelebre in Æthiopia Monaſterium. diſp.24 q 2 n.8. p.262.

Bizzocorum ritum, habitúmque Epiſcopi, & Prælati Regulares permittentes, excommunicantur. diſput. 13. q.14. n.58. p.163.

Bizzocorum habitum ut quis aſſumere poſſit, Summi Pontificis licentia requiritur. diſp.14. q.15. p.186.

S. ***Blaſii*** Equitum Ordo in Palæſtina. diſ.24. q.9. n 51. d.465.

Bonorum hominum Congregationis inſtitutio. diſp.24. q.4. num.10. p.337.

Boni Jeſu Clericorum Regularium Congregatio. diſp.24 q.4. n.35. p.340.

Bonitas ad Pœnitentiæ Sacramentum requiſita. diſp 6. quæſ.4. n 6. p 65.

Bona mobilia Eccleſiis, Capitulis, Collegiis, &c cum onere perpetuo Miſſarum celebrandarum acquirenda apud quos deponi debeant, & pœnæ in contravenientes. diſp.5. q. 9. in Decreto Congreg verſ. *Præterea.* p.54.

Bonorum ad ſpiritualium participationem admitti poſſunt etiam non benefactores. diſp.9. q.4 n.6. p.98.
Participationes bonorum ſpiritualium quid juvent tam viventibus, quàm defunctis. diſp.9. q.4 n 7. p.ead.

Bona Cardinalium in Conclavi exiſtentium, ſeu electi in Papam rapientes, excommunicantur excommunicatione Papali. diſp. 13. q.13. n 21. p.152.

Bona ad Cameram Apoſtolicam ſpectantia, libros, ſcripturas, &c. occultantes, necnon ſcientes, & non revelantes, excommunicantur. diſp.13. q.13. n.30. p.ead.

Bona Eccleſiæ, ſeu perſonas convertentes in proprios uſus per vim, excommunicantur. diſp.13. q 13 n.36 p.ead.

Bona immobilia, vel mobilia pretioſa Eccleſiarum extra caſus à jure permiſſos alienantes, vel locantes ultra tres annos, excommunicantur. diſp 13. q.14. n 54. p.165.

Bona Chriſtianorum naufragii perdita capientes, & non reſtituentes excommunicantur. diſp.13. q. 14. n.16 p.161.

Bona mobilia & ſtabilia ſuarum Eccleſiarum defendere poſſunt Prælati Eccleſiaſtici per cenſuras extrajudicialiter procedendo. diſp. 14. q.3. n.1. p.168.

Bona quædam, & Eccleſiaſtica jura poteſt laïcis Summus Pontifex concedere. diſp.14. q.15. p 185.

Bona FF. Franciſcanis relicta non poſſunt agi in judicio nomine Eccleſiæ Romanæ ſine ſpeciali Sedis Apoſtolicæ privilegio. diſp 14. q 15 p 186.

Bona incerta in ſubſidium Terræ ſanctæ applicandi votum non eſt Summo Pontifici reſervatum, ſicut nec Crucem aſſumendi in qualibet expeditione facienda per Summum Pontificem. diſp 18. q.13. n.8. p 218.

Bonum Religionis commune quando concernunt Abbatis præcepta, obligant etiam cum periculo vitæ, diſp. 21. quæſ.8. n.2 p.237.

Bonorum humanorum genera tria, & quæ ſint. diſp.21 q.13. num.4. p 241.

Bona ſibi data retinere non poteſt Monachus, cum conditione, ut poſſideantur ab ipſo independenter Abbate, alioqui revertuntur in dantem. diſp 22. q 3. n.2. p 243.

Bona occultans de Superioris licentia accepta, ne ea ſibi auferantur, peccat contra paupertatem Monachus. d.22 q.4. n.1 p.244.
Non autem ea celans, ne confuſionem patiatur. n 2.

Bonorum ſtabilium aliquorum adminiſtratio ad nutum Abbatis amovibilis juſta cauſa Religioſo concedi poteſt: necnon etiam ſenibus, vel infirmis, ac de Religione benemeritis aliqui annui redditus. q 5. n.9. p.246 & n 13. p.247.

Bona temporalia licentia injuſta accipiendo vel alienando Religioſus, quod peccatum committat. diſp.22. q.8. n.7. p.249.

Bona Monaſterii in quos voluerit uſus, non poteſt Abbas expendere diſp.22. q.15 n.1. p.255
Item, neque Oeconomi, & Procuratores. n.3. p.264.

Index Rerum, & Verborum.

Bonorum Conventus non dominus, ſed procurator & adminiſtrator eſt Abbas n.2. p 255.
Breviarium juxta quam formam recitare teneantur Regulares. d.10. q.7. n.1. & 2. p.106.
Breviarium Romanum cum conſenſu totius Capituli recipere poterunt Abbates, & eo recepto ad prius Breviarium redire nequeunt n.3 ibid.
Breviario Romano uti non poſſunt Abbates habentes privilegium utendi proprio diſp 10. q 7. n.4. ibid.
Bullam Cruciatæ abſque ſuorum Superiorum licentia accipere non poſſunt Religioſi ad effectum ſibi Confeſſarium eligendi diſp. 6. q.7. n.1. & 2. p 69. & 70.
Neque Indulgentias generales, & per modum Jubilei. n.4. p 69.
Bullæ Cruciatæ virtute an Confeſſarius Regularis ab Epiſcopo approbatus, prohibitus tamen ab Abbate poſſit eligi in Confeſſarium. diſp.6 q.7. n.7. p 70.
Bullæ Cruciatæ virtute poteſt Abbas, vel alius Monachus Sacerdos alterius Regularis confeſſiones excipere abſque approbatione Ordinarii. diſp 6 q.17. n.2 p 84.
Bullæ Cruciatæ in virtute an licitum ſit lacticinia comedere in jejuniis voti. diſp.12. q 9. n 7. p.125.
Bullæ Cruciatæ legitimè acceptæ virtute nequeunt Regulares à caſibus ſuis Prælatis reſervatis abſolvi. diſp.13 q.12. n.1. p 144.
in Bulla Cruciatæ, & aliis indultis, data à caſibus Sedi Apoſtolicæ reſervatis abſolvendi facultate, non venit auctoritas abſolvendi à Caſibus Epiſcopis reſervatis, niſi exprimatur. n.2.
Bulla Cruciatæ, vel aliis indultis Regulares uti nequeunt ad effectum ſibi Confeſſarium eligendi, abſque ſuorum Prælatorum licentia. n.3. ibid.
Bullæ Gregorii XV. ſub Datum Rom. 17. Kal. Decembr. 1621. & in novem actionibus in ipſa contentis contravenientes, excommunicantur. diſp 13. q 13. n 111. p 157.
Bullæ Cœnæ Domini à caſibus reſervatis abſolvere poſſe Regulares Prælatos qui teneant, recenſentur. diſp.14. q.15. n.1. p.179.
In quo ſententiæ ſuæ fundamenta ponant n.2.
Bullæ Cœnæ à cenſuris abſolvere poſſunt Abbates, & Prælati territorium habentes, & Diœceſim, & in ea juriſdictionem quaſi-Epiſcopalem. diſp 14. q.15. n 4. p.180.
Bullæ Cœnæ à caſibus occultis abſolvere poſſunt Prælati Regulares, ſicut & Epiſcopi. diſp.14. q.15. n 7 p.181.
Bullæ Cœnæ à caſibus ſeipſos poſſunt abſolvi facere, ſi incidant, Epiſcopi. diſp.14. q 15. n 9. ibid.
Bullæ Cœnæ publicatæ anno 1634. die ſolita tenor. diſp.14. q 15. n. 9. ibid.
S. *Burge* Congregatio Ordinis S Benedicti in Anglia. diſp. 24. q 5. n.47. p 402.
Burſfeldenſis Congregationis Ordinis S Benedicti in Saxonia inſtitutio. diſp.24 q 5 n.49. p.ead.
Butyro, & aliis lacticiniis an jejunii tempore uti poſſint Abbates, & Monachi, ubi adeſt conſuetudo. diſp.12. q.9. n.1. p.123.

C.

Cadavera hominum incidentes, elixantes, carnes ab oſſibus ſeparantes, excommunicantur per *extravag. Deteſtandæ, de ſepult.* diſp 13 q 13 n. 17. p 151.
Caleſtina Congregatio quando inſtituta. diſp 24 q 5 n 43. p.400.
Calabria Eremitarum S. Auguſtini Congregationis initium. diſp. 24. q.4. n 49. p 318.
Calatrava Equitum Ordo à quo inſtitutus. diſp.24. q.5. n 73. p.416.
Calicis Dominici diſpenſatio olim Diaconis commiſſa erat. diſp 5. q 2. n.2. p.42.
Calices, veſtes Altaris, & alia ejuſmodi furari, eſt caſus reſervatus. diſp.13. q.2. n 50. p.134.
de la Calza Equitum inſtitutio. diſp 24. q.9. n.7. p.479.
Camaldulenſis Congregationis initium. diſp.24. q.5 n.15 p 383.
Camaldulenſium Monialium inſtitutio. diſp.24. q.5. n 19 p.385.
Camaldulenſium Eremitarum Congregationis initium. diſp.24. q.5. n.56. p.407.
Cameræ Apoſt. Miniſtri rationes integrè & fideliter non reddentes, excommunicantur. diſp.13. q.13. n.30. p.152.
Camerales quicunque, qui aliorum ſuffragia, vel ſuam, aut aliorum ſententiam in plena Camera apertam foris patefecerint, excommunicantur. diſp.13. q.13. n.104. p.156.
Campanas plures non poſſunt habere Mendicantes, ſine Papæ conſenſu. diſp.14 q.15. p.186.
Canis Equitum Ordo à quo inſtitutus. diſp 24. q 9 n.8. p 462.
Canones generales condere ſolius eſt Summi Pontificis. diſp.14 q.15. p.186. Verſu, *Circa Jura.*
Canonici tenentur ex ſtipendiis ad leges Pontificias in Choro ſervandas. diſp.5. q.9. n 37. p.60.
Canonicorum Regularium Abbates, & cum iis in privilegiis communicantes, quando Pontificaliter celebrant, poſſunt Indulgentias concedere. diſp.9. q.2. n.2. p.96.
Canonici, Beneficiati, & Clerici Baſilicæ S. Petri de Urbe ingredientes ipſam Baſilicam abſque habitu, excommunicantur. d.13. q.13. n.108. p.157.
Canonici Regulares Phyſicam, vel leges extra clauſtrum audientes, niſi intra duos menſes redierint, excommunicantur. d.13. q.14. n. 14. p.161.
Canonici Regulares adminiſtrationem non habentes, ſi Curias Principum, ut Prælatis, & Monaſteriis noceant, adierint, excommunicantur. diſp.13. q.14. n.41. p.162.
Canonici Baſilicæ S. Petri de Urbe non applicantes Sacriſtiæ integram medietatem fructuum, & diſtributionum quotidianarum primi anni, excommunicantur. n.70. p 164.
Canonicorum Regularium ſub Regula S. Auguſtini militantium Congregationes, earum initia, & Inſtitutores eo ordine enumerantur:
Canonici Lateranenſes. diſp.24. q.4. n.1. p.359.
S. Frigdiani. n.3. p 301.
S. Jacobi de Spata. n.4.
S Rufi. n.5.
Portuenſes. n.6. p 206.
Aroaſienſes. n.7. p.303.
Mortarienſes. n.8. ibid.
Marbacenſes. n.9. p.304.
S. Quintini Belvacenſis. n.10.
S. Laurentii de plebe Martyrum, ſive de Ultio. n.11.
S. Victoris Pariſienſis. n.12. ibid.
S. Sepulchri Jeroſolymitani. n.13. p.305.
S. Mariæ ad Rhenum. n. 14. p.306.
S. Jacobi de Cella Valana. n.15. p.306.
S. Crucis Conimbricenſis. n.16.
S. Mariæ de Creſcentiaco. n.17. p.307.
Vallis-viridis. n.18.
S. Antonii de Vienna. n.19.
Præmonſtratenſes. n 20.
Scholares. n 21. p.308.
Cruciferi. n.22.
Windeſimenſes. n.23.
Nuſſienſes. n.24. p.310.
S. Demetrii, ſeu S. Maria de Metri. n.25.
S. Spiritus Venetiarum. n.26.
Frigionarii. n.27.
S. Petri de Monte Corbulo. n.28. p.310.
Caſtrinantionenſes. n.29.
S. Salvatoris de Bononia. n.30.
Oimatienſes. n.31. p.312.
S. Georgii de Alga. n.32.
S. Marci. n 33.
Cruciferi S. Cleti. n.34. p.313.
S. Spiritus in Saxia. n.35.
Cantandum Deo non voce, ſed corde. diſp.10. q 2. n.3. p.102.
Capitulum, quod privativè ad Epiſcopum habet auctoritatem, & jus viſitandi, & congregandi Synodum, dimiſſorias literas ſuis Clericis concedere debet. diſp.2. q.16. n.4. p.13.
Capitulum generale an poſſit prohibere Abbati locali meritorum applicationem benefactoribus. diſp.9. q.3. n.8 p.97.
Capitula, Monaſteria, & Communitates ſuſpendi poſſunt, licèt non excommunicari. diſp. 15. q. 3. n.1. p.195. & quid horum appellatione intelligatur. n.2.
Capitula localia Regularium excommunicationem ferre non poſſunt. diſp.14. q.1 n.7. p.269.
Benè tamen Generalia, & Provincialia. n.8.
Capite cooperto celebrari non poteſt ſine licentia Papæ. diſp.3. q 9. n 40. p.60.
Capucinorum Fratrum Ordinis S. Franciſci Congregatio quo tempore incepit. diſp.24. q.6. n 9. p.486.
Carbonaria S. Auguſtini Eremitarum Congregatio quo tempore erecta. diſp.24. q.4. n.43. p.317.
Cardinalium inſecutores excommunicatione Papali innodantur. diſp.13. q.13. n.21. p.152.
Cardinalium in conclavi exiſtentium, vel electi in Papam bona rapientes, excommunicantur. n.21. p.152.
Cardinalis ſe nepotem, familiarem, & commenſalem fingentes, ut literas Apoſtolicas gratis expediant, excommunicantur n.27. ib.
Cardinales ſimoniacè Papam eligentes excommunicantur per Conſt. Julii II. *Cùm divinæ* n.34. ibid.
Item, revelantes aliquid de ſecretè actis in Conſiſtorio. ibid.
Cardinales Bullæ Gregorii XV. *ſub Dat. Romæ 17. Kal. Decembris* 1621. in novem actionibus in ead. Bulla contentis contravenientes, excommunicantur. n.111. p.157.
Cardinali in Conclavi exiſtenti ſcripturas mittentes vel nuncios, vel ei loquentes ſecretè, excommunicantur. diſp 13. quæſt. 14. n.19. p.162.
Cardinalium & Inquiſitorum Generalium præceptis officium ſancto Inquiſitionis concernentibus non parentes, excommunicantur. diſp.13. q.14. n.77. p.165.
Cardui Equitum Ordo apud Borbonios inſtitutus. diſp.24. q.9. n.18. p.463.
Item in Scotia. n.19. p.464. ſeqq.
Carmelitans ad tribunalia ſecularia appellantes, & confugientes, excommunicantur. diſp.13. q.13. n.73. p.154.

Carmelitarum B. Mariæ Ordo quo tempore erectus. diſp. 24. q. 9. n. 4. p. 446.

Carmelitarum diſcalceatorum Congregationis in Hiſpania initium. n. 5. p. 446.

Item in Italia. n. 7. p. 448.

Carmelitarum Monialium inſtitutio. n. 8. ibid.

Item S. Mariæ de Monte Carmelo Equitum. n. 9. p. ead.

Carnis in comeſtione tempore Quadrageſimæ poſſunt Abbates & Prælati Regulares cum ſeipſis infirmis, vel debilibus diſpenſare. diſp. 12. q. 8. n. 2. p. 128.

Carnis in comeſtione diebus veritis cum quibus familiaribus diſpenſare poſſint iidem. n. 5.

Carnium ab eſu an omnino tempore jejunii abſtinere debeant Abbates, & Monachi. diſp. 12. q. 9. n. 8. p. 124.

Carnium eſus ad luxuriam provocat. ibid.

Carnes, à quibus tempore jejunii abſtinendum eſt, quænam dicantur, oſtenditur. diſp. 12. q. 9. n. 9. ibid.

Carnium eſus in Regula D. Patris Benedicti prohibitus. diſp. 12. q. 11. n. 1. p. 126.

Carnes pro comeſtione quæ pœna à Benedicto XII. Monachis impoſita. ibid.

Carnium eſus omnibus Monachis de jure communi prohibitus. n. 2.

Carnium eſus reſpectu Monachorum, quibus caſibus ſit licitus. n. 5. p. 126.

Carnium eſus cùm non ſit de ſubſtantialibus Regulæ, poteſt longa conſuetudine abrogari. n. 6. ibid.

Carthuſienſium S. Brunonis Congregatio in Gallia quo tempore incepit. diſp. 24. q. 7. n. 1. p. 443.

Caſalis Benedicti Congregatio quando incepit in Gallia. diſp. 24. q. 5. n. 53. p. 404.

Caſeo, & ovis an tempore jejunii, ubi adeſt conſuetudo, veſci poſſint Abbates, & Monachi. diſp. 12. q. 9. n. 1. p. 123.

Caſſinenſis, ſive Benedictinæ Congregationis inſtitutio. diſp. 24. q. 5. n. 3. p. 373.

Caſtimonia laudatur. diſp. 25. q. 1. n. 3. p. 258.

Vide *Caſtitas*.

Caſtitatis in voto temporali, non perpetuo, diſpenſare poſſunt Confeſſarii Regulares. diſp. 19. q. 8. n. 6. p. 224.

Si tale votum ad centum annos emittatur, perpetuum cenſetur. n. 7.

Item in voto Caſtitatis conjugalis ſervandæ. n. 8.

Niſi ſtatui Religioſo Apoſtolica auctoritate ſit annexum. n. 9.

Caſtitatis in voto metu ex aliquo, licèt levi, emiſſo diſpenſare poſſunt Confeſſarii Regulares. diſp. 19. q. 8. n. 17. p. 225.

Item, quando dubitatur, an ſit validum, vel reſervatum. n. 18.

Item, in voto Caſtitatis promittendæ. n. 19.

Caſtitas eſt de eſſentia ſtatus Religioſi, & debet voto firmari in Religione approbata per Sedem Apoſtolicam. diſp. 21. q. 1. p. 231.

Caſtitatis amatores eſſe debent Prælati Regulares, quia Religioſi ſunt illam profitentes. diſp. 23. q. 1. n. 2. pag. 258.

Ejus ſectatores ſunt cives Sanctorum, & domeſtici Dei. n. 3.

Caſtitatis votum qui matrimonii contractu violaverit Religioſus, ab Inquiſitore, non ab Abbate, aut alio Prælato puniendus eſt. diſp. 23. q. 3. n. 1 & 2. p. 258.

Caſtitatis voto quomodo obligetur Religioſus ad aliam dignitatem extra Religionem erectus. diſp. 23. q. 4. n. 1. ibid.

Caſtrinantionis Canonicorum Regularium Congregatio. diſp. 24. q. 4. n. 29. p. 310.

Caſibus pro reſervatis, & non reſervatis pœnitentias ſuis Monachis Abbas à Confeſſariis imponendas, taxare poteſt. diſp. 6. q. 5. per tot. p. 65.

Caſus, in quibus poſſunt Religioſi aliis, quàm Confeſſoribus ab Abbate deſtinatis, abſque ipſius licentia confiteri. diſp. 6. q. 6. n. 1. p. 66.

Caſibus à quibuscunque poteſt Sacerdos quilibet in articulo mortis abſolvere. diſp. 6. q. 15. n. 2. p. 78.

Caſus aliquos ſibi reſervare poſſunt Prælati ex antiqua Eccleſiæ conſuetudine. diſp. 13. q. 1. n. 1. p. 127.

Caſus reſervandi actus juriſdictionis eſt, non Ordinis. n. 4. ibid.

Caſus ſibi reſervandi poteſtatem Epiſcopis negantes, ſicut hæreſim incurrunt, ita & eandem Abbatibus negantes hæretici videntur. diſp. 13. q. 1. n. 6. p. 128.

Caſus ſibi reſervandi poteſtas, etiam in Abbatibus localibus reperitur. n. 7. ibid.

Caſuum reſervatio quem ob finem inventa eſt. ibid. p. 128.

Caſum dubium quoad reſervationem non debet abſolvere Sacerdos. diſp. 15. q. 2. n. 3. p. 129.

Caſus, quos ex decreto Clementis VIII. poſſunt Abbates ſibi reſervare, ſic enumerantur,

1. Veneficia, incantationes, ſortilegia.

2. Apoſtaſia à Religione, ſive habitu dimiſſo, ſive retento, quando eò pervenerit, ut extra ſepta Monaſterii, ſeu Conventus fiat egreſſio.

3. Nocturna, & furtiva è Monaſterio, ſeu Conventu egreſſio, etiam non animo apoſtatandi facta.

4. Proprietas contra votum paupertatis, quæ ſit peccatum mortale.

5. Juramentum falſum factum in judicio regulari, ſeu legitimo.

6. Procuratio, auxilium, ſeu conſilium ad abortum faciendum poſt animatum fœtum, etiam effectu non ſecuto.

7. Falſificatio manus, aut ſigilli Officialium Monaſterii, aut Conventus.

8. Furtum de rebus Monaſterii, ſeu Conventus, ea quantitate, quæ ſit peccatum mortale.

9. Lapſus carnis voluntarius, opere conſummatus.

10. Occiſio, aut vulneratio, ſeu gravis percuſſio cujuscunque perſonæ.

11. Malitioſum impedimentum, aut retardatio, aut apertio literarum à Superioribus ad inferiores, vel ab inferioribus ad Superiores. diſp. 13. q. 2. n. 5. p. 131. & ſeqq.

Caſuum reſervatio clarè, ac diſtinctè facienda. diſp. 15. q. 2. n. 7. p. 130.

Caſus permiſſos à Clemente VIII. non debent Prælati Regulares ſibi reſervare abſque matura diſcuſſione, & ſervata prudentiæ forma, & regula. diſp. 13. q. 2. n. 65. p. 136.

Caſus permiſſos ſibi reſervans Prælatus Regularis abſque juſta cauſa, an invalidè faciat. n. 66. ibid.

Caſuum circa actus internos reſervationem ſibi an reſervare poſſint Prælati. diſp. 13. q. 4. n. 1. p. 137.

Caſuum reſervatio non eſt tantùm denegatio facultatis abſolvendi ab illis, ſed etiam obligatio ſubditi ad comparendum, vel per ſe, vel per Confeſſarium coràm Superiore. n. 3.

Caſuum reſervatio propriè non eſt denegatio auctoritatis ab iis abſolvendi. n. 6. ibid.

Caſibus ab Abbate in Religione reſervatis non ligantur Novitii. diſp. 13. q. 5. n. 1. p. 137.

Caſibus à reſervatis iidem abſolvi poſſunt à Sacerdote ſeculari approbato ab Ordinario, & abſolutio valida eſt. ibid. n. 3. & 4. p. 138.

Caſibus à ſeipſo reſervatis non ligatur Abbas, ſecùs eſt de caſibus Generali, vel Provinciali, vel alteri Superiori reſervatis. diſp. 13. q. 6. n. 1. p. 138.

Caſibus à reſervatis abſolvendi poteſtatem quando poſſint Priores Clauſtrales, & Vicarii Prælatorum concedere. diſp. 13. q. 8. n. 2. p. 140.

Caſus permiſſos de novo in abſentia notabili Prælatorum, poſſunt Priores Clauſtrales, & Vicarii ſibi reſervare. diſp. 13. q. 8. n. 3. ibid.

Caſibus à reſervatis facultatem Monachum aliquem abſolvendi petens Confeſſarius, debet illam petere in genere, ne Abbas delinquentis in cognitionem veniat. n. 4.

Caſibus à reſervatis abſolvendi facultatem ſi negaverit Abbas, poteſt Confeſſarius pœnitentem abſolvere pro illa vice tantùm. n. 6. & n. 7. p. 141.

Caſibus à reſervatis abſolvi poſſunt Regulares ſemel abſque ſuorum Superiorum licentia. diſp. 13. q. 8. n. 9. ibid.

Caſum reſervatum, cui etiam annexa eſt excommunicatio, habens Regularis, an poſſit tempore neceſſitatis confiteri aliis, quàm ab Abbate deputatis, & quomodo tunc ſe gerere debeat. n. 11. & 12. p. 141.

Caſibus reſervatis ſubditur Monachus illius Monaſterii, in quo hoſpes fuerit, à quo ſi diſcedat, poteſt à quolibet Regulari ſui Ordinis abſolvi. diſp. 13. q. 10. n. 4. pag. 143.

Caſibus à reſervatis ſuis Prælatis virtute Bullæ Cruciatæ uti nequeunt Regulares. diſp. 13. q. 12. n. 1. p. 144.

Caſibus à reſervatis Sedi Apoſtolicæ abſolvendi, virtute Bullæ Cruciatæ, & aliorum indultorum data facultate, non venit auctoritas abſolvendi à caſibus Epiſcopis reſervatis, niſi exprimatur. n. 2.

Caſuum reſervatio an ceſſet per obitum Epiſcopi, qui eos ſibi reſervavit. diſp. 15. q. 13. n. 5. p. 150.

Caſuum, & gratiarum cum indulgentiis indicem populo proponentes excommunicantur, prout habetur in Conſtit. 99. Pii V. quæ incipit, *Quàm plenam*. diſp. 13. q. 13. n. 110. p. 157.

Caſum, vel fraudem fingentes, ut Judæa vadat ad accipiendum teſtimonium alicujus fœminæ, excommunicantur. q. 14. n. 53. p. 161.

Caſibus ab iiſdem an poſſint Abbates abſolvere à quibus poſſunt Epiſcopi tanquam Sedis Apoſtolicæ delegati. diſp. 14. q. 9. n. 3. p. 173.

Caſibus à reſervatis in Bulla Cœnæ Prælatos Regulares abſolvere poſſe qui teneant, recenſentur. diſp. 15. q. 15. n. 1. & quo nitantur fundamento. n. 2. p. 178.

Caſus in Sacris Canonibus Summo Pontifici reſervati, quorum effectus ſunt ſolius Papæ, non autem aliorum Prælatorum. diſp. 14. q. 15. n. 10. p. 185.

Caſuum reſervatio nulla datur in mortis articulo. diſp. 14. q. 17. n. 5. p. 188.

Caſibus ab occultis Bullæ Cœnæ an abſolvere poſſint Abbates. Vide *Bulla Cœna*.

S. Catharinæ Equitum Ordo. diſp. 24. q. 9. n. 2. p. 462.

Cavenſis Congregationis initium. diſp. 24. q. 5. n. 22. p. 389.

Cauſa in propria judex eſſe nemo poteſt. diſp. 14. q. 3. n. 2. p. 168.

Cauſas majores Epiſcoporum, vel Superiorum Antiſtitum ſolus Papa cognoſcit. diſp. 14. q. 15. n. 10. p. 185.

Cau-

Index Rerum, & Verborum.

Cauſæ majores ad Sedem Apoſtol. referuntur, & quænam illæ ſint. diſp.14. q.15. p.186 verſ. *Circa Juris*
Celebrare poſſunt qui ab exercitio Pontificalium ſunt ſuſpenſi, cùm celebratio propriè ad Pontificalia non pertineat. diſp.2.q.9.n.1. p.13.
Celebrare quoties in anno teneatur ſimplex Sacerdos. diſp. 5. q.5. n.1. p 144.
Quoties Parochus. n.2.
Quoties Religioſi. n.3.
Quoties Abbates curam animarum non habentes. n.4.
Celebrare an quotidie teneantur Regulares Prælati n 5.
Celebrare coperto capite nullus poteſt ſine licentia Papæ. diſp 5. q.9. n.40. p.60.
Celebrationis Miſſæ tempus quale aſſignatur ab Eccleſia. diſ. 5. q. 7. per tot. p.48 49.
Cellerarii Conventus an eleemoſynam facere teneantur. diſp.22. q. 23. n.1. p.253.
Cenſuris innodatos vitare nemo tenetur, niſi denunciati ſint diſp.2. q 12. n 4. p.16
Cenſura aliqua innodatus Ordinem ſuſcipiens, nova ſuſpenſione ligatur diſp.2. q.13. n 17. p 19.
Cenſuræ contra ſubditos latæ abſolutionem Abbates ſibi reſervare poſſunt. diſp.13. q.3. n.1. p.136.
Cenſura à reſervata an poſſit abſolvere Regularis, qui à caſibus reſervatis abſolvendi auctoritatem habet. n.2. An à cenſura ſuper uno è caſibus reſervatis lata n.3.
à Cenſuris Epiſcopo reſervatis an abſolvere poſſint Regulares. diſp. 13. q.13. n 116. p.138.
à Cenſuris nemini reſervatis abſolvere poſſunt, & ab omnibus aliis, dummodo in eis non ſit aliqua ſpecialis reſervatio. q. 14. n. 3. p. 150. Poſſunt etiam & Parochi tam ſeculares, quàm Regulares. num.4.
Cenſura io ferenda circumſtantia loci obſervanda eſt. diſp.14. q.2. n.1. p 167.
Cenſura dupliciter ferri poteſt, per modum ſtatuti & per modum ſententiæ, utrumque explicatur. n.6.
Cenſuris extrajudicialiter latis an procedere poſſint Prælati Eccleſiaſtici, perſonas ſuas, & Eccleſiarum ſuarum bona defendendo. diſp.14 q.3. n.1. p.168.
An contra ſubditos. n.6.
Cenſuris à ſe latis poteſt ſolus Abbas, vel ejus ſucceſſor, aut alius ab ipſo delegatus, vel Superiores, Monachos abſolvere q. 6. n. 2. p.172.
Cenſura lata ab homine jure ordinario ab eo per abſolutionem tolli poteſt, à quo lata fuit, ſive ejus ſucceſſore, vel ſuperiore. n 3. ibid.
Cenſurarum Papæ reſervatarum abſolutio dupliciter in jure Epiſcopis committitur. diſp.14 q.9. n 1 p.174.
Cenſuris ab eadem Papæ reſervatis an poſſint ſuos ſubditos Abbates abſolvere, à quibus poſſunt Epiſcopi ſuos ratione juriſdictionis Epiſcopalis. diſp.14 q.9 n.2. p ead.
à Cenſuris non reſervatis poteſt Abbas ſuos ſubditos abſolvere. diſp.14. q.12 n.1. p 176.
Cenſuræ abſolutionem quando Abbas ſibi non reſervavit, videtur eo ipſo aliis abſolvendi facultatem tradidiſſe. diſp.14. q. 12. n 2. p ead.
Cenſura ab omni ab homine lata ſubditos ſuos Abbas jure ordinario poteſt abſolvere. n 3.
Cenſuris ab omnibus latis ab inferiori poteſt Superior Prælatus ſubditos ſuos abſolvere, non autem è contra n 4
Cenſurarum ob Ordines malè ſuſceptos, vel collatos abſolutio Summo Pontifici reſervata eſt diſp 14 q 13. n.3 p 176. 177.
Poſſunt Prælati Regulares n 5.
Cenſuras quas incurrant Beneficium, vel dignitatem Eccleſiaſticam per ſimoniam realem procurantes, obtinentes, vel conferentes. diſp 14 q 14 n.1. p 178
An poſſint Prælati ſeculares ab iis abſolvere. n.3. p. 179.
An Regulares Prælati n 4.
Certamen ſingulare ineuntes in quibusvis locis, modis, & formis publicè, vel privatim, excommunicantur, ſicut conſulentes, ſuadentes, procurantes, favorem præſtantes, comitantes, equos, & arma commodantes. diſp.13. q 13 n.106 p 157.
Ceſſatio à Divinis quibus diebus feſtis ſuſpendi poteſt in Eccleſiis Regularium. diſp 16 q 4. per tot. pag 196 & ſeqq.
Ceſſationis à Divinis tempore an liceat Baptiſmum adultis, & Pœnitentiæ Sacramentum miniſtrare. diſp 16. q 6 n 4. p. 200.
Ceſſationis à Divinis tempore an ſit prohibita Eccleſiaſtica ſepultura diſp.16 q 7 n 3 p 200
Ceſſationis à Divinis tempore an poſſint in loco ſacro ſepeliri Religioſi n.4.
Ceſſatio à Divinis, à quo tolli poſſit, oſtenditur diſp. 16 q. 9. n.1. p 202.
Ceſſationis à Divinis tollendæ forma ſervanda. diſp 16 q.9. num.3. p ead.
Character imprimitur per ordinationem validam, licèt non licitam. diſp 2 q 8 n 1 p.15.
Character imprimitur, quocumque tempore Ordines conferantur, diſp.2. q 13. n.22. p.19.
Characterem validè imprimit, & Ordines confert Abbas excommunicatus, ſuſpenſus, interdictus, vel hæreticus, ab eo tamen ſic ordinati Ordinum ſuſceptorum executione carent. diſp 2 q.12. n 2. p 15. Limita, niſi eſſet occulta n 4.
Charitas in Confeſſariis requiritur. diſp 6 q 4 n 6. p 65 Abbates, & Prælati aliquando benefactoribus ſuffragia per literas gratioſas applicent, & communicent. diſp. 9. q. 4 n.1. p. 98. Prout poſſunt. n.9 p.98.
Charitas Chriſtiana qualia tempore Apoſtolorum. diſp.24 q 8 n.2. p 260.
Charitatis Fratrum Congregatio à quo incepit diſp. 24. q. 4. n 67. p.326.
S. ***Charitonis*** Monachorum Ordo in partibus Orientalibus. diſp 24 q 2 n.3. p 261.
Choro omnes deputati Divinum Officium in Choro perſolvere tenentur. diſp.10 q.3. n 1. p.103
Choro addicti, ſi ibi Horas non perſolvant, in quibus caſibus mortaliter peccent. n.6 p.ead.
Chriſma neceſſariò ab Epiſcopo conficiendum eſt. diſp. 3. q 2. n.1. p 40.
Chriſma conficere non poſſunt Abbates, ſed tantùm Epiſcopi.
Chriſma qualiter conſiderandũ in Baptiſmate, & in Sacramento. n. 2. Confirmationis, & an unum differat ab alio. n.2. p ead.
Chriſtianus quoties in anno ad ſacram communionem teneatur. diſp.6. q 20. n 1.4 & 3. p 86.
Chriſtianus in terris Turcarum capiens alium Chriſtianum pro mancipio, ſive ejus bona ſuſcipiens; eſt excommunicatus, necnon & qui ex partibus Infidelium ad partes Fidelium alumina deferunt diſp 13 q 13 n 48 p 153.
Chriſtianorum bona naufragio perdita capientes, & non reſtituentes excommunicantur, quæ excommunicatio habetur etiam in Bulla Cœnæ. diſp.13. q.14 n.16 p 161
Chriſtianum aliquem per aſſaſſinos interficientes, aut recipientes dictos aſſaſſinos, vel defendentes, vel celantes, excommunicantur diſp 13 q 14. n 34. p 162.
Chriſti merita cum ſola inſtitutione Sacramentis efficaciam præbent, non autem miniſtri fides, & bonitas. diſp.2 q 12. n 3 p 15.
Chriſtus Sacramenti Confirmationis inſtitutor, licèt ante Pentecoſtem illi non fuerit communicatum diſp 3. n 2. p.39
Chriſti Equitum Ordo in Livonia inſtitutus d 24 q 9 n.39 p 465.
Ciborum circa delectum quicquid præcipitur, cùm ſit tantùm juris humani, poteſt legitima conſuetudine abrogari. diſp 12. q.9 n.2. p 123.
Cygni Equitum Ordo quo tempore inſtitutus. diſp 24 q.9 n.16 p.462.
Ciſtercienſes Abbates & alii quatuor Coabbates habent privilegium conferendi Ordines Subdiaconatus, & Diaconatus. diſp 2. q 5. n 1. p 9 Refertur illud privilegium n 3 p.10
Ciſtercienſis Monachus aliquid committens contra Conſtitutionem de exemptione Monialium ab eodem Ordine, eſt excommunicatus diſp 13 q.13. n.63. p.154.
Ciſtercienſium Ordinum Fratres in Eccleſiis violentiam facientes excommunicantur. n.94. p 156
Ciſtercienſis Congregationis initium. diſp.24. q.5 n.28 p 391.
Ciſtercienſis Congregationis in regnis Caſtellæ, Legionis Galliciæ, & Aſturiæ inſtitutio. diſp.24. q.5. n.48. p 402.
Ciſtercienſis Congregationis Regularis obſervantiæ in Regnis Caſtellæ & Legionis inſtitutio diſp.24 q 4 n 50. p.402
Ciſtercienſis Congregationis S Benedicti in Italia inſtitutio. diſp. 24 q.5 n 52 p 404
Ciſtercienſis Congregationis in Aragonia inſtitutio. diſp. 24. q. 5. n.62 p.409.
Item Ciſtercienſis Romanæ n 63 p.109.
Item Calabriæ, & Lucaniæ n 65 p 412.
Citatio facta ab Epiſcopo contra Regulares, niſi exprimat verum fundamentum juriſdictionis Epiſcopalis, eſt ipſo jure nulla diſp. 14. q 4 n 10 p 170.
Cives Romani homicidam, & exulem ab officio revocantes, & ei ſalvum conductum, etiam ad diem unum, facientes, excommunicantur. diſp.13. q.13. n. 50. p.153.
Civitas à ſacris interdici non poteſt ob debitum pecuniarum domini, vel officialium, vel privatarum perſonarum, ſine ſpeciali conſenſu Papæ. diſp.14. q.13. p.186.
Clavium in contemptum, vel ſub ſpe & fiducia privilegiorum cenſuræ à Monachis incurſæ, an poſſint ab Abbate, vel Superiore ſolvi. diſp.14. q.16. per tot. p.187.
Clauſtrales recipientes, aut dantes habitum ſuæ Religionis Fratribus S. Franciſci de Paula profeſſis ſine licentia Papæ, excommunicantur. diſp.13. q. 13. n. 96. p.156.
Clauſula, Motu proprio. & ex certa ſcientia, quid operetur in privilegiis. diſp.2. q.17. n 4. p.24.
Clauſula. *pro rata temporis, & officiis omiſſi*, quomodo intelligatur, oſtenditur. diſp.10. q.11. n 2 p.109.
Clauſuram Monialium ad reſtituendam, & conſervandam Magiſtratus ſeculares ab Epiſcopis requiſiti non præbentes auxilium, excommunicantur diſp 13. q.14. n.52. p.163.
Clericorum ſecularium ordinatio ad ſolos Epiſcopos pertinet. diſp.2. q.7. *in dub. Card. Seraph.* n.4. p.12.

Clericorum appellatione Religioſi in odioſis non veniunt. diſp. 2. q 15. n.5. p.23.
Clericorum appellatione in favorabilibus veniunt Religioſi,& Moniales. diſp.2.q.15. n. 7. ibid.
Clericorum appellatione in odioſis veniunt Religioſi in materia æqualiter utroſque tangente. diſp.2. q 15.n.8. ibid.
Clerici ſeculares non poſſunt Dimiſſoriales literas ab Abbatibus accipere. diſp.2. q 26. n.1. p.33. Limita, niſi eſſent Ordinarii privative ad Epiſcopum. n.2.
Clerici Societatis Jeſu, quos Scholares vocant, ordinari poſſunt cum titulo paupertatis, ſicut alii Regulares. diſp.2. q.30. num 9. p.35.
Clerici qui ſcienter, & ſponte admittunt excommunicatos à Papa ad divina Officia, & ad Sacramenta,ſunt excommunicati, concurrentibus tamen quinque requiſitis. diſp.13. q.13. n 7. p.150.
Clerici inducentes aliquem ad vovendum, jurandum,& promittendum ſe ſepulturam in eorum Eccleſia electurum, ſed ut electam non mutaturum, excommunicantur per *Clement cupientes,de pœnis*, & à ſolo Papa abſolvuntur. n.14. p 151.
Clerici proviſi de Eccleſia, non ſervantes juramentum de reſidendo intra tempus præſcriptum, vel in quorum favorem beneficia reſignantur, excommunicantur o 39. p.153.
in Clericos violentas manus inferentes excommunicantur. diſp.13. q.13. n.78. p.155.
Clericis tallias imponentes, & Clerici illas ſolventes an excommunicentur. n.80. ibid.
Clerici Cameræ Apoſtolicæ, Notarii, & Officiales, & eorum miniſtri in cauſis juxta propriam eorum tribunalis naturam non ſpectantibus quoquo modo ſe intromittere præſumentes excommunicantur n.103. p.156.
Clerici habentes officium Vicecomitis, vel Præpoſiti ſecularis, excommunicantur,ſi admoniti non deſiſtant. diſp.13. q.14. num.13. p.160.
Clericos, & Eccleſiaſticas perſonas propriis beneficiis, vel bonis ſpoliantes, ſive per ſe, ſive per alios injuſtè proſequentes,aut eorum conſanguineos, ſive Eccleſias, aut Monaſteria, eò quòd noluerint eum eligere, pro quo ipſi rogarunt,excommunicantur. o. 20. ibid.
Clerici percuſſio gravis, & enormis ſemper in jure intelligitur excepta,& Apoſtolicæ Sedi reſervata. diſp.14. q.10. n.2. p.175.
Clericum ſecularem percutiens Religioſus à quonam abſolvi poſſit. o.3.
Clericus ſecularis Minoribus Ordinibus initiatus, ut Epiſcopus eroetur, ſolus Papa concedere poteſt. diſp.14. q.15. n.10. p.185.
Clerici ſeculares dignitatem,vel perſonatum, aut parochiale beneficium habentes, ſi leges, aut medicinam audiant, non poſſunt ad Ordines promoveri ſine licentia Papæ diſp.14. q.15. p.186.
Clerici ut à dominis temporalibus capiantur, procurantes Abbates, & alii Prælati,ut beneficia reſignent, vel ne citati ad Curiam Romanam ad diem ſibi aſſignatum comparere poſſint, à fructibus ſuarum Eccleſiarum per triennium ſuſpenduntur. diſp.15 q.5.n.6. p 191.
Clero interdicto,non cenſentur Religioſi interdicti. diſp.16.q.2. o.1. p.194.
Clerici,& Religioſi an tempore interdicti poſſint in loco ſacro ſepeliri. diſp.16. q.7. n.2. p 200.
Clerici,& Religioſi an tempore ceſſationis poſſint in loco ſacro ſepeliri. n.4.
Clericus in ſacris conſtitutus,vel profeſſus, ſi eum vidua, vel corrupta,aut duplex init matrimonium, quis poſſit in hujusmodi bigamia cum illo diſpenſare, oſtenditur. diſp.17. q.3.n.6. limita,ut n.7. p.205.
Clericorum Hoſpitalariorum Congregatio à quo incepit. diſp. 24. q.4. n.81. p.337.
Item Clericorum vitæ communis. n.82. ibid.
Clericorum Regularium infirmis miniſtrantium. n.87. p 341.
Clericorum Minorum Regularium. n.88 p.360.
Clericorum Regularium inſtitutiones ſub particularibus inſtitutis degentes ſunt,
Clericorum Societatis Jeſu. diſp 24. q.8 n.1. p.458.
De Oratorio S.Philippi Nerii n 2. p 455.
Eorumdem in Gallia. o.3. p.457.
Item Matris Dei Lucæ. n. 4. p.459.
Oblatorum S.Ambroſii. o.5. p.460.
Pauperum Matris Dei Scholarum Piarum. n.6. p.461.
Cluniacenſis Congregatio in Burgundia quo tempore extructa. d. 24. q.5 o.14. p.382.
Cochleares Equitum inſtitutio. diſp.24. q.9. n.33 p.464.
in *Cæmeterio* ſepelientes extra caſus à jure conceſſos ut excommunicatos publicè, vel nominatim,interdictos, ſeu uſurarios publicos, excommunicantur. diſp.12. q.14. o.39. p.162.
Cœnobitarum, & Eremitarum Monachorum diſtinctio unde exorta. diſp.24 q.1. n. 5. p.260.
Cœnobitarum inſtitutio à B. Marco Evangeliſta in Eccleſia Alexandrina. n 6.
Coëpiſcopi olim Subdiaconatum conferebant, etſi ſimplices Sacerdotes eſſent. diſp.2. q.5. n.2. p.12.
Cognitio ſuipſius cur difficillima, aliorum verò facilis. diſp. 1. q 1. o.2. p.1.
Collatio Sacramentorum in quo conſiſtit. diſp.2 q.4. n.3. p.10.
Collatio ſimoniacè facta, eſt ipſo jure nulla, & nullum jus tribuit. diſp.14. q.14. n.1. p.178.
Collatio Ordinum Vide *Ordo*.
Collecta pro mortuis non ſunt neceſſariò dicendæ in Miſſis Triginta S.Gregorii, quando dicitur Miſſa de Sancto. diſp.3. q.9 num.33. p.60.
Collectas Clericis, vel Eccleſiis imponentes Laïci, ſeu juriſdictionem eorum uſurpantes, ſi non deſiſtunt, excommunicantur, quæ excommunicatio hodie reſervatur in Bulla Cœnæ. diſp. 13. q.14. n 15. p.161.
Collegiata Regulares tenentur ad Miſſam Conventualem, & Horas Canonicas canendas ex vi Regulæ & conſuetudinis Regulam interpretantis. diſp.5. q.9. o.36. p 60.
Collegia, Communitates, & Monaſteria ſuſpendi poſſunt, licèt non excommunicari. diſp.13 q.3. n 1. p.189.
Columba Equites à quo inſtituti. diſp.24. q 9. n.23. p.464.
Comitem in Senatorem Romanum eligentes, excommunicantur excommunicatione Papali. diſp 13. q.13. n 10. p.151.
Commendatarius poteſt quicquid titularis, ratione dignitatis. diſp. 8. q.5. n.1. p 93.
Commendatarius Abbas poteſt matrimoniorum denunciationes remittere. diſp.8. q.5. n.2. ibid.
Commendatarius Abbas, an teneatur Divinum Officium recitare. diſp 10. q.5. per tot. p.104.
Vide *Abbas*.
Commentantes Clem. Exivi de Paradiſo, de verb. ſignif. excommunicantur. diſp 13. q.14 n.32. p.163.
Commiſſarii delegati ad cognoſcendum de alienatione bonorum Eccleſiæ, ſi cedat in evidentem utilitatem, & timore, vel amore alienationi conſentiunt, excommunicantur. diſp.13 q.13. nu.38. p.153.
Commiſſarii Epiſcopi, aut Capituli Sede vacante deputati in cauſis fidei, qui prætextu ſui officii Inquiſitionis illicite ſumunt pecuniam, excommunicantur, ſicut & qui ſcienter confiſcant bona Eccleſiaſtica. diſp.13. q 14. n.46. p.163.
Commiſſiones Apoſtolicas, intimationes, publicationes,& affixiones in Romana Curia præſentantes, præter Curſores, excommunicantur. diſp.13 q.14. n.69. p.164.
Commodando aliquid Monachus abſque expreſſa Abbatis licentia, paupertatis voti reus cenſetur. diſp.22. q 10. o.1. p.252.
Communicare in divinis an poſſint ſubditi cum ſuis Prælatis. diſp.14. q.5. n.2.& 6. p.171.
Communicare cum ſuis ſubditis excommunicatis non poſſunt Prælati ſeculares. diſp.14. q.3. o.4 p.171.
Communicare cum ſuis Novitiis excommunicatis poteſt eorum Magiſter, quia eorum eſt magiſter ſpiritualis. o.5. ibid.
Communicare poteſt filius cum patre ſuo excommunicato num 6. pag.171
Communitatem humanam ſine aliquo gubernatore conſiſtere poſſe, impoſſibile eſt. diſp.1. q.1. n.1. p.1
Communionis ſacræ præcepto quoties in anno teneantur ſeculares. diſp 6. q.20. n.1 & 5 p.86.
Quoties Regulares, & an eos poſſint Abbates compellere. n.1. 4.5.
Communio Paſchalis quomodo accipienda, ut Præcepto Eccleſiaſtico à fidelibus ſatisfiat. diſp.3. q.3. n.3. p.43.
Vide *Eucharistia*.
Commutandi vota ordinariam facultatem habet, cui in iis diſpenſandis eadem conceſſa eſt. diſp.20. q.1. n.1. p.228.
Commutare ſubditorum vota poſſunt Abbates, & Prælati diœceſim habentes cum juriſdictione. n.2.
Item Prælati Regulares. n.3.
Commutare poſſunt Confeſſarii Regulares virtute ſuorum privilegiorum non ſolùm votum principale ſed etiam votum non petendæ illius commutationis. diſp. 20. q 2. o 8. p.229.
Commutare iterum atque iterum poſſunt Prælati & Confeſſarii Regulares etiam ſecundum votum, in quod prius commutatum eſt. n 9.
Commutari poſſunt vota in melius propria auctoritate. diſp.20 q.3. n.2 ibid.
Commutare poſſunt Confeſſarii & Prælati vota in minus virtute Bullæ Cruciatæ, & Jobilei. n 8. p.231.
Commutando aliquid Religioſus ſine Superioris expreſſa, vel præſumpta licentia, vitio paupertatis peccat. diſp.22. q 10.n 1.p.252.
Niſi materiæ parvitas excuſet. o 2.
Commutatio voti an invito vovente fieri poſſit per Abbatem, oſtenditur. diſp 20. q 1 n.5. p. 228.
Commutatio voti an neceſſariò in Confeſſione ſit facienda, oſtenditur. diſp.20. q 2. n 5. ibid.
Commutatio votorum fieri poteſt in æquale, ſi ſit evidenter tale, & poteſt fieri talis commutatio à vovente ſine Confeſſario. diſp.20. q.3. o 3.& 4 p.230 & ſeq.
Commutatio certiſſima eſt, ſi fiat auctoritate Superioris. n.5. p.230.
Commutatio votorum expoſcit cauſam juſtam ultra auctoritatem,

Index Rerum, & Verborum.

ſecùs autem virtute Bullæ Cruciatæ, & Jubilei. diſp.20. q.3. n.9. & 10. ibid.

Compoſtellana peregrinationis votum ex privilegio Sixti IV. commutantes Confeſſarii, excommunicantur d. 13. q. 13. n 31 p. 133.

Conceptionem B. Virginis ſine peccato originali, defendentes, vel negantes, qui hæreticos eſſe aſſeruerint, vel mortaliter peccare, excommunicantur diſp 13. q.13. n.77. p 134.

Conceptionis B.Mariæ Equitum Ordo ſub Regula B.Franciſci à quo inſtitutus. diſp.24. q.6. n 12. p 440.

Conceſſione in generali non veniunt ea, quæ quis veriſimiliter conceſſurus non eſſet. diſp.6. q.8. n.4. p.79.

Conceſſione in generali non veniunt ea, quæ ſpecialiter expreſſa denegarentur. diſp.22. q.12. n.8. p.253.

Conceſſum in caſu, non debet intelligi conceſſum ſemper, & ubique. diſp.10. q.6. n.3 p 103.

Conceſſum cenſetur quicquid expreſsè prohibitum non reperitur. diſp.15. q. 4. n.3. p 190.

Conciliaria decreta requirunt ſpecificam, & expreſſam derogationem. diſp.6. q.17. n.6. p.83.

Concilium Generale, & ejus Conſtitutiones probare, improbare, vel interpretari ſolius eſt Sum.Pontif. diſp.14. q.13. p.186. verſ. *Circa Juris.*

Concilium Lateranenſe & Tridentinum quid ſtatuerit contra prædicantes ſcandala, errores, divinationes, & alia ejusmodi. diſp.11. q.3. n.4. p.115.

Concilii Tridentini diſpoſitio reſtringit poteſtatem olim Abbatibus conceſſam minores Ordines conferendi. diſp. 2. q.7. *in dub. Card Seraph* n 1. p.12.

Concilium Tridentinum ab Abbatibus poteſtatem Ordines conferendi revocavit. diſp.2. q.10. n.3. p 14.

Concilium Tridentinum doctrinam, & ſufficientiam in ordinandis requirit. diſp 2. q.20. n.4. p.27.

Concilium Trident. *ſeſſ.* 23. *cap.* 15. non tollit facultatem Regularibus confitendi Confeſſariis non approbatis ab Ordinario de Abbatis licentia. diſp.6. q.8 n.9. p.71.

Concilii Tridentini Decretis ubi non reperitur expreſsè cautum, quòd debeat fieri derogatio ſpecifica, intelligitur facta ex clauſulis generalibus. diſp.6. q.17. n.7. p.85.

Concilii Tridentini decretum in *cap.* 20. *reform.* §. *Ad hæc*, non intendit auferre ab Abbatibus cognitionem cauſarum matrimonialium, ſed reſtituere Epiſcopis juriſdictionem excluſivè ad Decanum, Archidiaconum, & alios inferiores. diſp.8. q.6. n. 2. & 4. p.94. & ſeq.

Concilium Tridentinum quid ſtatuat circa munus prædicationis. diſp.11. q.2. n.1. p.114.

Concilium Tridentinum gloſſantes excommunicantur per Conſtitutionem Pii IV. diſp 13. q.13. n 40. p.153.

Concilium Tridentinum Epiſcopis facultatem ab hæreſi occulta ſubditos abſolvendi conceſſit. diſp.14 q 17. n 1 p.187.

Conditiones requiſitæ in Abbate, ut poſſit Ordines conferre. diſp. 2. q 2 n.1. p.8.

Conditiones quaslibet in limine fundationis fundator apponere poteſt, etiamſi ſint contra jus. diſp.5 q 10. n.7. p 61.

Confeſſarius proprius, & Sacerdos Monachorum eſt Abbas. diſp. 6. q.1. n. 1. p 62.

Confeſſarii, etiam ab Epiſcopis approbati, non poſſunt Religioſorum Confeſſiones audire, & quare? ibid.

Confeſſarius admiſſus in Monaſterio ab Abbate ad confeſſiones Monachorum, non poteſt excipere confeſſiones in alio Monaſterio eidem Abbati non ſubjecto. diſp.6. q. 1. n.4. p.63.

Confeſſarius ab Abbate pro Monachis approbatus, non debet approbari à Diœceſano. ibid.

Confeſſario cuilibet, ſive Regulari, ſive ſeculari confiteri poſſunt Monachi itinerantes. n 6 p.63.

Confeſſarios in ſuo Monaſterio inſtituere tenentur Regulares Prælati. diſp.6. q.3. n.1. p.64.

Confeſſarii ab Abbate in Monaſterio pro Monachis deputati, an poſſint audire confeſſiones eorum, qui adhuc ſub cura Magiſtri exiſtunt. diſp 6. q.3. n.2. p 64.

Confeſſarios Abbas quot in Conventu deputare debeat. diſp.6.q.4. n.1. ibid.

Confeſſarii ab Abbate deputati debent eſſe docti, & quanta ſcientia in eis requiratur. n.2. & 3.

Confeſſariis Conventualibus quæ ſcientia neceſſaria. n.2, 3. & 4. p.64.
Quæ prudentia, & in quo conſiſtit. n.5.
Quæ charitas. n. 6.

Confeſſarius erga pœnitentem patris officium exercere debet. d.6. q.4. n.6. p.65.

Confeſſarius expoſitus à Superiore pro audiendis confeſſionibus virorum, exceptis confeſſionibus fœminarum, excipiens tamen illas vigore Jubilei, an poſſit puniri. diſp.6. q.4. n.7. p ead.

Confeſſarium ſibi eligendi facultas ſolùm Prælatis conceditur. d.6. q.6. n.3. p.66.
Non ſimplicibus Sacerdotibus. ibid.

Confeſſarium ſibi eligendi ab Abbate facultatem habens, confiteri poteſt cuicunque Sacerdoti, etiam non approbato ab Epiſcopo, *niſi* in facultate ſibi conceſſa id præſcriptum fuerit. n.8. p.67.

Non autem Regulari non expoſito à Superiore ad Fratrum confeſſiones audiendas. n.9. ibid.

Confeſſarii etiam à Papa juriſdictionem generalem omnium confeſſiones audiendi habentibus, Religioſi confiteri nequeunt, quibus prohibitum eſt aliis confiteri, quàm à ſuis Prælatis deſtinatis. ibid. n.10.

Confeſſarium ſibi eligere virtute Bullæ Cruciatæ an poſſint Regulares abſque Prælatorum ſuorum licentia diſp.6. q 7. n. 1. 2. p.68. & ſeq. aut virtute Indulgentiarum per modum Jubilei conceſſarum. n.4. p.70.

Confeſſarium quem maluerint an ſibi Jubilei tempore poſſint eligere Regulares. n 3. p.70.

Confeſſarius Regularis ab Epiſcopo approbatus, prohibitus tamen ab Abbate, an poſſit eligi in Confeſſarium virtute Bullæ Cruciatæ. n.7. ibid.

Confeſſarium ſibi eligendi facultatem Monachis ſuis poteſt Abbas concedere. diſp.6. q.8. n.2 ibid.

Confeſſarium eligendi facultas concedentis poteſtatem excedere non poteſt. n.3. ibid.

Confeſſarium eligendi facultas ſufficit, quòd conceſſa non extendatur ad reſervata. n.4. p.71.

Confeſſarium eligendi facultas ſufficit, quòd conceſſa ſit à Superiore Prælato, nec requiritur licentia inferioris. n.3. ibid.

Confeſſarium eligendi facultas conceſſa ab Abbate excommunicato, vel ſuſpenſo, nullius eſt momenti. n.6. ibid.

Confeſſarium eligendi facultas quantum duret. diſp.6. q.9. per tot. p.71.

Confeſſarium quemcunque ab Ordinario non approbatum poſſunt ſibi Generales Abbates exempti, & Summo Pontifici immediatè ſubjecti eligere. diſp.6. q. 10. n. 1. p.71. & n.3. p.72. etiamſi longè à Monaſterio abſint. n.6.

Confeſſarium eligere, etiam ab Ordinario non approbatum, poſſunt Conventuales Abbates exempti tam qui per electionem, quàm qui aliter inſtituuntur. n.2. p.72.

Confeſſarium ſibi eligendi tempore Jubilei facultatem habentes, non poſſunt Sacerdotem ab Epiſcopo non approbatum eligere. n.4. ibid.

Confeſſarium ſemel electum poteſt Abbas ab libitum mutare, & alium eligere. n.5. ibid.

Confeſſarium ſi ſibi Prælatus Regularis excommunicatus eligat, an poſſit ab eo abſolvi. n. 8. ibid.

Confeſſarium alium an eligere ſibi poſſint Prælati locales Generali, vel Provinciali præſente. n. 9. ibid.

Confeſſarium Sacerdotem non ſubditum an poſſint Prælati locales eligere. n.11. p.75.

Confeſſarii Regulares ab Epiſcopo approbati non debent impediri, ut ſuorum pœnitentium ægrotorum confeſſiones in propriis domibus excipiant diſp.6. q.15. n.10. p.76.

Confeſſariorum Regularium auctoritas extenditur ad omnes Diœceſes, in quibus approbati ſunt. diſp 6. q.13. n.3. p.77.

Confeſſarii Regulares ſine licentia audientes confeſſiones peccatorum venialium, & mortalium, etiam confeſſorum, poſſunt ab Abbate puniri. diſp 6 q.13. n.4. p.79.
Qualénam peccatum committant id facientes n.5. & 9. ib. & ſeq.

Confeſſarii ab Abbatibus deputati, ſemel in vita, atque in mortis articulo, plenariè Monachos abſolvere poſſunt. diſp. 9. q.5. n.1. p.99.

Confeſſarios in ſuo Monaſterio deputare tenetur Abbas, quibus, quando neceſſitas poſtulaverit, facultatem à reſervatis abſolvendi tradat. diſp.13. q.8. n.1. p.140.

Confeſſarius petens ab Abbate facultatem abſolvendi aliquem Monachum à reſervatis, debet illam petere in genere, ne Abbas in delinquentis cognitionem devenire poſſit. n.4. ibid.

Confeſſarius poſtulans auctoritatem abſolvendi à caſibus reſervatis pro una perſona, poteſt illa facultate uti pro ſeipſo n.8. p.142.

Confeſſariis poteſt Abbas pœnitentias culpis reſervatis injungendas taxare. diſp.13. q.9. n 1. p.142.

Confeſſarium ad ſibi eligendum Bulla Cruciatæ, vel aliis indultis uti nequeunt Regulares abſque ſuorum Prælatorum licentia. diſp. 13. q.12. n 3. p.144

Confeſſariis Regularibus quibus privilegiis facultas conceditur abſolvendi à quibuscunque caſibus, etiam Sedi Apoſtolicæ reſervatis. diſp.13. q.13. n.1. p.148.

Confeſſarii Regulares poſſunt familiares, ſeu famulos laïcos intra ſepta Monaſteriorum commorantes à caſibus locorum Ordinariis reſervatis, & pro tempore reſervandis abſolvere diſp.13. q.13. n.4. p.150.

Confeſſarii vigore privilegii Sixti IV commutantes unum ex quinque Votis, excommunicantur per Extravag. *ſi Dominici* 2. *de pœnit.* diſp 13. q 13. n.31. p.133.

Confeſſarii ſeculares, vel Regulares abſolvere præſumentes à caſibus clarè, vel dubiè in Bulla Cœnæ contentis, aut ab aliis caſibus Papalibus, vel Epiſcopalibus, excommunicantur. diſp.13. quæſ.13. n.100. p 156.

Confeſſarii Regulares virtute ſuorum privilegiorum poſſunt abſolvere ab excommunicatione incurſa ob procurationem ad duellum, effectu non ſecuto. diſp.13. q.13. n.113. p.157.

Confeſſarii Regulares poſſunt in virtute privilegiorum abſolvere mulieres intrantes Monaſteria Regularium ſub prætextu cujuscumque privilegii. n 114.

Confeſſarii Regulares abſolvere poſſunt ingredi volentes Religionem à caſibus Epiſcopo reſervatis. n.115.

Confeſſarii Regulares virtute privilegii in quibus votis diſpenſare poſſunt. diſp.19. q.8. à n 5. ad n.33. p 224 & ſeqq.
Vide *Votum.*

Confeſſarii Regulares virtute ſuorum privilegiorum an, & quando poſſint diſpenſare, ubi Papa diſpenſationem denegavit, vel denegare conſuevit. diſp.19. q.9. n.3. p.227.

Confeſſarii Regulares an poſſint ſecularium vota commutare. d.20. q.2. per tot. p.228 & 229.

Confeſſiones audiendi licentia non poteſt demandari perſonæ, quæ non ſit idonea, & quæ poteſtatem audiendi non habeat. d.2. q.7. in dub. Card. Seraph. n.7 p 12.

Confeſſionem Monachi ſui audire recuſans Abbas, an cenſeatur tacitè eo ipſo illi licentiam alium adeundi concedere. diſp. 6. q. 2. per tot. p 63.

Confeſſio nulla eſt, ſi Monachus confiteatur ſine licentia Abbatis. diſp.6. q.8. n.7. p.71.

Confeſſio quid ſit? diſp.6 q 12. n.1 p 74.

Confeſſiones ad audiendas non eſt idoneus quilibet Sacerdos, ſed approbatus ab Ordinario, vel Parochiale beneficium habens. d.6. q 12 n 2. ibid.

Confeſſiones ſecularium non audire poſſunt Monachi, niſi ab Ordinario approbati. n.3.
Et an ſint ſuis Prælatis, ſive Ordinariis præſentandi. n 4.

ad Confeſſiones audiendas approbationem petere Monachis an ſufficiat, etſi non obtineatur. n 5.

Confeſſiones ſecularium audire poſſunt Regulares approbati ab Epiſcopo, etiam contradicente Parocho. diſp.6. q.13. n 1. p 77.
Quamvis in licentiis ipſis conceſſis dictum ſit quòd Parocho renuente non utantur. n.2. ibid.

Confeſſiones abſque nova approbatione poſſunt Religioſi in aliena Diœceſi audire ſubditorum illius Diœceſis, in qua approbati ſunt. diſp.6. q.14. n.4. p 78.

Confeſſiones ſecularium abſque licentia ſuorum Superiorum audire non poſſunt Regulares. diſp.6. q.15. n.1. p.78. & n.7. p.79.
Amplia tamen, ut n 8.

Confeſſiones audire, & à caſibus quibuscumque in articulo mortis abſolvere poteſt Sacerdos quilibet. n.2. p 78.

Confeſſiones ſine Abbatis licentia exceptæ à Confeſſoribus Regularibus, an validæ ſint. diſp. 6. q.15. n.6. p. 82. Limita tamen, ut n 10. ibid.

Confeſſiones, quas audiunt Superiores Regulares, electi, ſeu deputati poſt confirmationem Bullæ Gregor. XV. non obtenta Epiſcopi approbatione, nullæ ſunt. diſp.6. q.16. in Declar. S. Congr. Concil. verſ *Ad* 8. p 83.

Confeſſiones ſecularium non poſſunt Abbates audire, niſi admittantur ab Ordinariis. diſp.6 p 15. n 1. p.83.

Confeſſiones ad excipiendas ſi ſemel fuerit approbatus Abbas, vel Monachus, ſi revocetur facultas abſque juſta cauſa, an denuò validè confeſſiones excipiat diſp 6. q.17. n 3. ibid.

Confeſſiones ſecularium audire poſſent Abbates, ſi poſt Concil. Trident. & Conſtitutionem Pii V. aliquod ſpeciale privilegium haberent. n.5. p.84.

Confeſſiones generales ex Eccleſiæ uſu laudantur, quantò enim pluribus quis confitebitur in ſpe veniæ turpitudinem criminis, tantò faciliùs conſequetur miſericordiam remiſſionis. diſp.6. q. 18. n.1 p.85.

Confeſſio cui Regulares ſingulis menſibus obligati ſunt, etiamſi de venialibus eſſet, ſub mortali culpa non obligat. diſp 6. q 21. n.5. p.87.

Confeſſionem, & abſolutionem Sacramentalem poſſe fieri inter abſentes qui aſſerunt, excommunicantur. diſp.13. q.13. n.70. p.154.

Confeſſionalia Sixti IV. ceſſaverunt. diſp.18. q.13. n.5. p 218.

Confeſſores Regulares poſſunt abſolvere ſemel in vita à ſuſpenſionibus, & irregularitatibus ſuos conſubditos. diſp 2. q.13. n.20. p.19.

Confeſſores approbare poſſunt intra ſuos terminos Abbates habentes juriſdictionem Epiſcopalem in populum ſibi ſubjectum exemptum à juriſdictione Epiſcoporum. diſp.6. q.11. n.1. p. 73.

Confeſſores approbare eſt actus juriſdictionis, non Ordinis. ibid. n.2.

Confeſſori quæ juriſdictio neceſſaria. diſp.6. q.12. n.1. p.74.

Confeſſores Monialium quinam ab Epiſcopo approbandi, qui verò non egeant. diſp.6. q.16 in Declar. S. Congreg. verſ *Ad* 6. p.83.

Confeſſores Regulares approbati ad ſecularium confeſſiones audiendas, an cenſeantur etiam approbati ad Monialium ſibi ſubjectarum. ibid. verſ *Ad* 9

Confeſſores an à jejunio excuſati poſſint. diſp 12 q. 6. n. 2. p.122.
Vide *Confeſſarius.*

Confiteri in quibus poſſunt Religioſi aliis, quàm Confeſſoribus ab Abbate deſtinatis abſque ipſius Abbatis licentia. diſp.6. quæſ.6. n.1. p.66.

Confiteri regulariter nequeunt Religioſi, niſi Confeſſariis ab Abbate in Conventu deputatis diſp 6 q 6 n 2 ibid.

Confiteri cui debeat Religioſus peregrinans. diſp.6. q 6. n. 4. & 7. ibid. & p.67.
Cui hoſpes, in aliquo ſui Ordinis Monaſterio. n. 6.

Confiteri poſſunt Monachi de licentia Abbatis Confeſſariis ſecularibus non approbatis ab Ordinario. diſp 6. q. 6. n.8. p 67.

Confidentiâ Beneficia Eccleſiaſtica retinentes, aut palam, & occultè recipientes, excommunicantur. diſp.13 q 13. n.45. p.153.

Confirmatio cum clauſula *Motu proprio, & ex certa ſcientia,* quid operetur in privilegiis. diſp.2. q 17. n 4 p.24

Confirmatio eſt verum novæ legis Sacramentum à Chriſto inſtitutum, licèt alicui non fuerit collatum ante feſtum Pentecoſtes. d. 3. q.1. n.1. p 38.

Confirmationis Sacramenti materia, & forma quæ? ibid. n. 3. & 4.

Confirmationis Sacramentum an poſſit Abbas validè adminiſtrare. ibid. n.5.

Confirmationis ordinarius miniſter eſt Epiſcopus. n.6.

Confirmationis Sacramenti collatio ſimplici Sacerdoti committi non poteſt diſp.3. q.1. n.13. p.40.

Confirmatio eſt actus Ordinis Epiſcopalis, ſive Sacerdotalis, qui conſuetudine præſcribi non poteſt diſp 3. q.1. n.11. p.ead.

Confirmationis collatio poteſt ſimplici Sacerdoti, etiam nulla exiſtente cauſa, à Summo Pontifice committi. ibid. n.12.

Confiſcationes, & bannimenta alteri quàm Cameræ Apoſtolicæ applicantes Gubernatores, & alii Sedis Apoſtolicæ Officiales excommunicantur. diſp.13. q.14. n 72 p 164.

Sacra Congregationis Epiſcoporum, & Regularium circa abſolvendi facultatem à caſibus Sedi Apoſtolicæ, & ordinario reſervatis declaratio. diſp.14. q.15. n 6. p.181.

Congregationes in quatuor præcipuis Regulis, ſcilicet, S. Baſilii, S. Auguſtini, S. Benedicti, & S. Franciſci inſtitutæ eo ordine enumerantur,
Sub S. Baſilii Regula militant,
S. Baſilii Monachorum Ordo in partibus Orientalibus. diſp. 24. q.3. n.1. p.292.
S. Baſilii Monachorum Ordo in Italia, & Sicilia. n.3 p.293.
Armenorum Congregatio n 4. p 294.
Monialium Sancti Baſilii Congregatio. n 6. ibid.
Equeſtres Militiæ ſub eadem Regula inſtitutæ. n 7. p 295.
Milites S. Lazari. n.8. p.296.

Congregationes Religioſæ & Equeſtres Ordines ſub Regula S. Auguſtini militantes eo ordine recenſentur,
Lateranenſium Canonicorum Regularium Congregatio. diſp.24. q.4 n.2 p. 299.
S. Frigdiani Canonicorum Regularium Congregatio. n. 3 p 301.
S. Jacobi de Spata Canonicorum Regularium Congregatio. n.4. ibid.
S. Rufi Canonicorum Regularium Congregatio. n.5. ibid.
Portuenſium Canonicorum Regularium Congregatio. num 6. p.302.
Aroaſienſium Canonicorum Regularium Congregatio. num. 7. p.303.
Mortarienſium Canonicorum Regularium Congregatio. num. 8. p.ead.
Marbacenſium Canonicorum Regularium Congregatio. num. 9. p.303.
S. Quintini Belvacenſium Canonicorum Regularium Congregatio. n 10. ibid.
S. Laurentii de Plebe Martyrum, ſive de Ultio, Canonicorum Regularium Congregatio. n.11 ibid.
S. Victoris Pariſienſis Canonicorum Regularium Congregatio. n 12. ibid.
S. Sepulchri Canonicorum Regularium Hieroſolymitana Congregatio. n.13. p.305.
S Mariæ ad Rhenum Canonicorum Regularium Congregatio. n. 14. p 306.
S. Jacobi de Cella Volana Canonicorum Regularium Congregatio. n 15. p.306.
S. Crucis Conimbricenſis Canonicorum Regularium Congregatio. n. 16. ibid.
S. Mariæ de Creſcentiaco. n.17. p 307.
Vallis Viridis Canonicorum Regularium Congregatio n.18. ibid.
S. Antonii de Vienna Canonicorum Regularium Congregatio. n 19 ibid.
Præmonſtratenſium Canonicorum Regularium Congregatio. n.20. ibid.
Scholarium Canonicorum Regularium Congregatio n 21 p.308.
Cruciferorum Canonicorum Regularium Congregatio. n 22. ib.
Windeſinenſium Canonicorum Regularium Congregatio. n. 23. ibid.
Nuſſienſis Canonicorum Regularium Congregatio. n. 24. p 310.
S Demetrii Canonicorum Regularium Congregatio. n. 25. ibid.
S. Spiritus Canonicorum Regularium Congregatio n.26. ibid.
Frigionaria Canonicorum Regularium Congregatio. n 27 ibid.
S. Petri de Monte Gerbulo Canonicorum Regularium Congregatio. n 28. p 310.
Caſtinantionis Canonicorum Regularium Congregatio. n.29. ibid.

S. Sal-

S. Salvatoris de Bononia Scopetinorum Canonicorum Regularium Congregatio n.30. ibid.
Olmutienſis Canonicorum Regularium Congregatio. n 31 p.312.
S. Georgii de Alga Canonicorum Congregatio. o.32. ibid.
S Marci apud Mantuam Canonicorum Congregatio. o. 33. ibid
Cruciferorum à B. Cleto inſtitutorum Canonicorum Regularium Congregatio n.34. p.313.
S. Spiritus in Saxia Canonicorum Congregatio. n 35. ibid.
Congregationes Eremitarum ſub Regula S. Auguſtini, num. 36. p 314
S. Guilielmi Eremitarum Congregatio n.37. ibid.
Jambonitarum Eremitarum Congregatio. n.38.
S. Hieronymi in Hiſpania, Eremitarum Congregatio. n.39. p.316.
B. Petri de Piſis, Eremitarum Congregatio. n. 40. ibid.
S. Auguſtini Conventualium Eremitarum Congregatio. num 41. p.317.
Illicetana S. Auguſtini Eremitarum Congregatio de Obſervantia. n.42. ibid.
Carbonaria, Eremitarum S. Auguſtini Congregatio de Obſervantia. n.43. ibid.
Perugina Eremitarum S. Auguſtini Congregatio de Obſervantia. n.44 ibid.
Lombardiæ, Eremitarum S. Auguſtini Congregatio de Obſervantia. n 45. ibid.
S. Mariæ Montis Hortonæ, S. Auguſtini Congregatio Eremitarum de Obſervantia. n.46. p.318.
Batiſtellorum S. Auguſtini Eremitarum Congregatio de Obſervantia. n.47. ibid.
Dulcina S. Auguſtini Eremitarum Congregatio de Obſervantia. o 48. ibid.
Calabriæ Eremitarum S. Auguſtini Congregatio de Obſervantia. n.49. ibid.
Dalmatica Eremitarum S. Auguſtini Congregatio de Obſervantia. n.50. ibid.
Germanica Eremitarum S. Auguſtini Congregatio de Obſervantia. n.51. ibid.
S. Pauli primi Eremitæ Eremitarum Congregatio. n.52. ibid.
Eremitarum Congregationes, quæ in generali unione per Alexandrum IV. facta ſub denominatione Eremitarum S. Auguſtini devenerunt. o.53. ibid.
Diſcalceatorum Eremitarum S. Auguſtini Congregatio. o.54. ib.
Sanctimonialium fœminarum Congregatio ſub Regula S. Auguſtini militans. o 55. p.319.
Armenorum S Bartholomæi de Genua Congregatio. o 56. ibid.
Sanctiſſimæ Trinitatis Redemptionis Captivorum Congregatio. n.57. ibid.
S. Mariæ de Mercede, Redemptionis Captivorum Congregatio. o.58. p.320.
S. Dominici, ſeu Fratrum Prædicatorum Congregatio. n.59. p 321.
Sanctimonialium S. Dominici Congregatio. n 60. p.322.
B. Dominici Fratrum, & Sororum de Pœnitentia Ordo. n.61. ibid.
Servorum B Mariæ Congregatio. n.62. p.324.
Servorum B. Mariæ Montis Senarii Congregatio. n.63. p.325.
Servorum B Mariæ Reformatorum Congregatio. n.64. ibid.
Servorum B. Mariæ Fratrum, & Sororum Tertii Ordinis Congregatio. n.65. ibid.
Mulierum Pœnitentium Congregatio. o. 66. ibid.
Charitatis Fratrum Congregatio. n.67. p.326.
Jeſuatorum S. Hieronymi Congregatio. n.68. ibid.
Sanctimonialium Jeſuatorum Congregatio. n.69. p.326.
S. Ambroſii ad Nemus Congregatio. n.70. ibid.
Apoſtolinorum Fratrum Congregatio. n 71. ibid.
S. Hieronymi de Fæſulis Congregatio. n.72. p.328.
Hoſpitalitatis, & infirmis ſervientium Fratrum Congregatio. n. 73 p.330.
S. Pauli primi Eremitæ Luſitana Congregatio. n 74. p.332.
Diſcalceatorum ſanctiſſimæ Trinitatis Redemptionis Captivorum Congreg. n.75. ibid.
Diſcalceatorum ſanctiſſimæ Trinitatis Redempt. Captivorum Congreg Gallica. n 76. p.333.
B. Mariæ de Mercede, de Redempt. Captivorum Fratrum Diſcalceatorum Congreg. n. 77. p.335.
S Antonii in Flandria Congregatio. n 78 p 337.
Alexianorum Fratrum Congregatio. n.79. ibid.
Bonorum Hominum Congregatio. n 80. ibid.
Hoſpitalariorum Clericorum Congregatio. n.81. ibid.
Vitæ communis Clericorum Congregatio. n 82 ibid.
Theatinorum Clericorum Congregatio. n.83 p. 337.
Barnabitarum, ſeu S. Pauli decollati Congregatio. o.84. p.339.
Boni Jeſu Clericorum Regularium Congregatio. n.85. p.340.
S. Majoli, ſeu de Somaſcha Congreg. n. 86. ibid.
Miniſtrantium infirmis Clericorum Congregatio. o 87. p.341.
Minorum Clericorum Regularium Congregatio. n.88. p.348.
Militarium Ordinum Congregationes ſub Regula D. Auguſtini, & primò S. Lazari Equeſtris Militia. n 89 p.349.
S. Sepulchri Equitum Militia. o.90. p.350.
Melitenſium Equitum Militia, n 91. ibid.
Teutonicorum Equitum Militia. n.93. p.352.
S. Joannis Acconenſis Equitum Militia. o 93. ibid.
S. Jacobi Equitum Militia in Hiſpania. a 94. ibid.
S Jacobi Equitum Militia in Luſitania. n 95 p.355.
S. Mariæ Glorioſæ Equitum Militia. n.96. ibid.
Jeſu Chriſti Militum Ordo S. Dominici. n.97. ibid.
Pœnitentiariæ SS Martyrum Equitum Militia n.98. ibid.
Congregationes omnes tam Regulares quàm Militares ſub Sanctiſſimi Patris Benedicti Regula militantes enumerantur,
Specuenſis, ſive Caſſinenſis, aut Benedictina Congregatio. d.54. q.5. n.3. p.374
Sicula Monachorum Ordinis S. Benedicti Congregatio. num. 4. p.377.
Gallica Monachorum Ordinis S Benedicti Congregatio. num. 5. p.378.
Benchorenſis in Hybernia Monachorum S. Benedicti Congregatio. o.6. ibid.
S. Auguſtini Cantuarienſis Monachorum S. Benedicti in Anglia Congregatio. n.7. p.379.
Valclarenſis, ſeu Sirbitana Monachorum Ordinis S. Benedicti Congregatio. n.8. p.380.
Lyrinenſis Monachorum S. Benedicti in Gallia Congregatio, ubi & apponitur Regula S. Cæſarii ex Monacho Lyrinenſi, Epiſc. Arelatenſis. n.9. ibid.
Floriacenſis Monachorum S. Benedicti Congregatio. n.10. ibid.
Ingirulenſis Congregatio Monachorum S. Benedicti in Anglia. o 11. p.381.
Fuldenſis Congregatio Monachorum S. Benedicti in Germania. n.12. p.382
Dunſtanenſis Congregatio Monachorum S. Benedicti in Anglia. o.13. ibid.
Cluniacenſis Congregatio Monachorum S. Benedicti in Burgundia. n.14. p 383.
Camaldulenſis Congregatio Monachorum S. Benedicti in Italia. n 15. ibid.
Montis Coryli Congregatio Monachorum Ordinis S. Benedicti in Italia. n.16. p.384.
Hirsfeldenſis Congregatio Monachorum Ordinis S. Benedicti in Germania. n.17. ibid.
Sanctimonialium Damianitarum Ordinis S. Benedicti Congregatio. n.18 ibid.
Sanctimonialium Camaldulenſium Congregatio Ordinis S. Benedicti. n.19. p.385.
Vallis-Umbroſæ Monachorum Ordinis S. Benedicti Congregatio in Italia n 20. ibid.
Sanctimonialium Vallis-Umbroſæ Ordinis S. Benedicti Congregatio. n.21. p.389.
Cavenſis Congregatio Monachorum Ordinis S. Benedicti. n. 22. ibid.
Vivarienſis Congregatio Monachorum Ordinis S. Benedicti. n. 23. p.389.
S. Lanfranchi Congregatio Monachorum Ordinis S. Benedicti in Anglia. n 24. ibid.
S. Arialdi Congregatio Vallumbroſana Ordinis S. Benedicti in Lombardia. o.25. ibid
Hirſaugienſis Congregatio Ordinis S. Benedicti in Germania. n. 26. ibid.
Grandimonenſis Congregatio Ordinis S. Benedicti in Gallia. n. 27. ibid.
Ciſtercienſis Congregatio Ordinis S. Benedicti in Burgundia. n. 28 p. 391.
Fontanenſis Congregatio Eremitarum Ciſtercienſium Ordinis S Benedicti. n.29 p 392.
Montis Ebraldi Congregatio Ord. S. Benedicti in Gallia. on. 30. ibid.
Mellicenſis Congregatio Ordinis S. Benedicti in Germania. n.31. ibid.
Savigniacenſis Congregatio Ord. S Benedicti. n.32. p.406.
Montis Virginia Congregatio Ord. S. Benedicti. n.33. ibid.
Gilbertana Congregatio S. Benedicti in Anglia. n.34 p.394.
Guilielmitana Congregatio Ord. S. Benedicti in Gallia. num.35. ibid.
Florenſis Congregatio Ordinis S. Benedicti in Calabria. num.36. p.397.
Humiliatorum Congregatio Ord. S. Benedicti. n.37. p.398.
S. Pauli primi Eremitæ Monachorum Ord. S. Benedicti Congregatio in Hungaria. n 38. ibid.
Sylveſtrina Congregatio Ord. S. Benedicti in Marchia Anconitana. n.39. p. 398.
Vallumbroſellæ Congregatio in Gallia Ordinis S. Benedicti. n.40. p.399.
Vallis-caulium Congreg. Ord. S. Benedicti in Gallia. n.41. ibid.
S. Nicolai de Arenis Ord. S Benedicti Congregatio in Sicilia. 42. ibid.
Cæleſtinorum Congregatio Ord. S. Benedicti. n. 43.
Vallis ſcholarium Congregatio in Gallia Ordinis S. Benedicti. n.44. p. 401.

Mon-

Montis Oliveti Congregatio Monachorum Ordinis S.Benedicti. n.45. ibid.
Benedictina Congregatio Monachorum Nigrorum in Anglia. n. 46 p 401.
S. Burgæ Congregatio Ordinis S.Benedicti in Anglia. n.47. ibid.
Ciſtercienſis Congregatio Hiſpanica Ord. S. Benedicti. num.48. ibid
Genuenſis Congregatio. ibid.
Burſfeldenſis Congregatio Ordinis S.Benedicti in Saxonia.n.49. ibid.
Ciſtercienſis Congregatio in Regnis Caſtellæ, & Legionis. n.50. p.402.
Sagienſis Congregatio Monachorum Ord. S. Benedicti. num.51. p 404.
S.Bernardi Ciſtercienſis Congregatio in Italia. n.52. ibid.
Caſalia S. Benedicti Congregatio Monachorum in Gallia. n. 53. p.404.
S.Juſtini de Padua Caſſinenſis Congregatio n 54. p 405.
S Michaëlis de Murano Eremitarum Camaldulenſium Congregatio. n.55. p.407.
Montis Coronæ Eremitarum Camaldulenſium Congregatio. n. 56.ibid.
Vallisoletana Congregatio de Obſervantia Caſſinenſium Ord.S. Benedicti in Hiſpania. n.57. p 407.
S.Benedicti Congregatio Monachorum in Luſitania. o.58 ibid.
Ulyſipponenſis S Benedicti Congregatio in Luſitania. n.59. ibid.
Melidenſis Congregatio Monachorum S.Benedicti in Dalmatia. o.60.ibid.
Fullienſis Congregatio Ciſtercienſium Ord. S. Benedicti in Gallia. n.61.ibid.
Ciſtercienſis Monachorum Ord. S. Benedicti Congregatio in Aragonia. n.62. p.409.
Ciſtercienſis Monachorum Ord. S. Benedicti Congregatio Romana. n.63. p 409.
Fullienſis Congregatio Reformatorum Ciſtercienſis Ord. S. Benedicti in Italia. n.64. p.410.
Ciſtercienſis B. Mariæ Congregatio Calabriæ, & Lucaniæ. n. 65. p.411.
Scotorum Congregatio Ordinis S. Benedicti. n.66. p.417.
Sclavorum Congregatio Monachorum Ord. S. Benedicti. n. 67. ibid.
Congregationes aliæ, quæ ſub Regula S.Benedicti militarunt. n.68. ibid.
Societas Jeſu quid acceperit à Regula Benedictina. n.69. ibid.
Templariorum Equitum Militia ſub Regula S. Benedicti. n. 70. p 414.
S.Salvatoris Equitum Militia in Regno Aragoniæ o. 71. p 415.
Avilienſium, ſive de Avis Equitum Militia in Luſitania. n.72.ibid.
Calatravæ Equitum Militia in Regnis Legionis, Caſtellæ, & Galliciæ n.73. p.416.
Gladiferorum Eqoitum Militia in Regno Livoniæ. n.74. p.417.
S.Juliani de Pereyro Equitum Militia. n.75. p.418.
Montis Gaudii Equitum Militia. n.76 ibid.
S.Georgii de Alfama Equitum Militis. n.77. p 418.
S Michaëlis, ſive de Ala Equitum Militia. o.78. ibid.
Alcantaræ Equitum Militia. n.79. ibid.
Metcenariorum Equitum Militia. n.80. p. 420.
Montis-franci, ſive de Monfrac Equitum Militia. n.81. ibid.
Fruxillenſium Equitum Militia. n.82. ibid.
Monteſiæ Equitum Militia. n.83. ibid.
Jeſu Chriſti Equitum Militia. n.85. p.421.
S.Stephani Equitum Militia. n. 85. p.423.
S.Mauritii, & Lazari Equitum Militia n.86. p 426.
S.Bernardi Equitum Militia. n.87. p.428.
Congregationes tam Regulares, quàm Militares ſub Regula Seraphici P.S.Franciſci militantes, ſic enumerantur:
Regula Seraphici P.S.Franciſci, cum ejuſdem teſtamento, & ſummario præceptorum, ac eorum declarationibus. diſp. 24. q.9. n. 428. & ſeqq.
S. Franciſci Fratrum Conventualium Minorum Congregatio. n. 3. p 432.
Conventualium Minorum Reformatorum Congregatio. n.4. ib.
S Franciſci Fratrum Minogum de Obſervantia Congregatio. n.5. p.434.
Strictioris Obſervantiæ Minorum Recollectorum, Diſcalceatorum Congregatio. n.6. ibid.
Tertiariorum de Pœnitentia Fratrum Ordinis S. Franciſci Congregatio. n 7. p.436.
Tertiariorum Reformatorum Ordinis S. Franciſci Congregatio in Gallia. n.8. p 437.
Capucinorum Fratrum Ordinis S. Franciſci Congregatio. n. 9. p.437.
Monialium S. Claræ Ordinis S. Franciſci Congregatio. num 10. p.439.
Tertiariorum Ordinis S. Franciſci in domibus propriis degentium Congregatio. n 11. p.440.
Conceptionis B. Mariæ Virginis Equitum Ordo ſub Regula S. Franciſci. n.12. ibid
Congregationes Regulares ſub particularibus Regulis viventes, enumerantur:
Carthuſienſium S.Brunonis Congregatio in Gallia. diſp. 24. q.7. n 1. p.443.
S.Hieronymi Fratrum Congregatio Itala. n.2. p.460.
Monialium ſub Regula S. Hieronymi Congregatio. n.3. p.445.
Carmelitarum S. Mariæ Ordo. n.4. ibid.
Carmelitarum Diſcalceatorum S. Mariæ de Monte Carmelo Congregatio Hiſpanica. n.6. p.446.
Carmelitarum Diſcalceatorum Congregatio Itala. n.7. p.448.
Monialium Carmelitarum Congregationes. n.8. p.449.
S.Mariæ de Monte Carmelo Equitum Militia. n.9. ibid.
Minimorum S.Franciſci de Paula Ordo. n.10. p.451.
Monialium S Franciſci de Paula Congregatio. n.11. p.453.
Congregationes, ſeu Societates Clericorum Regularium ſub particularibus inſtitutis degentium ſic enumerantur:
Clericorum Regularium Societatis Jeſu Congregatio. diſp. 24. q.8. n.1. p.453.
Clericorum ſecularium de Oratorio S. Philippi Nerii Congregatio. n.2. p.455.
Clericorum de Oratorio Gallica Congregatio. n.3. p 457.
Clericorum Matris Dei Lucæ Congregatio. n.4. p.459.
Oblatorum S Ambroſii Congregatio. o 5. p.460.
Clericorum Pauperum Matris Dei Scholarum piarum Congreg. n.6. p.461.
Congregationes Militares nulli particulari Regulæ addictæ. Vide *Equites*.
Conſanguineis indigentibus an aliquid poſſet dare Monachus de Superioris licentia peculium habens. diſp.22 q.9. n.6. p.251.
Conſcientiam ſuam cum Regularium Prælatorum conſcientia, ſine ſcrupulo conformare poſſunt Epiſcopi. diſp.2. q.20. n.5. p.27.
Conſecratio non poteſt mentaliter fieri. diſp.10. q.9. n.4. p.108
Conſequens neceſſariò ſublatum cenſetur, ſublato ejus antecedente. diſp 2. p.6. *in dub. Card. Seraph* p.12.
Conſervatorem ſibi datum partes incitantes, ut intromittat ſe mis, quæ non continent apertam violentiam, vel injuriam, & exigunt altiorem indaginem, ſive judicialem diſcuſſionem, excommunicantur. diſp.13. q.14. n.23. p.162.
Conſpirationis commiſſæ, aut committendæ in perſona Cardinalis auctorem, conſcium, vel adminiſtratorem ſcientes, & non revelantes Papæ, ſi in Curia fuerint, vel Ordinario loci, aut vicinori, excommunicantur. diſp.13. q 13 n.105. p.156.
Conſtantiniana Equeſtris Militia S.Georgii ſub Regula D. Baſilii. d. 24. q.3. n 7. p.295.
Conſuetudo multum confert ad tollendam, & conferendam juriſdictionem. diſp.1. q.4. n.6. p.4.
Conſuetudo ubi adeſt, poſſunt eadem die minores Ordines cum Subdiaconatu conferri. diſp 2. q.16 n.2. p 23.
Conſuetudo inducta per modum præcepti, & obligationis obligat ſub mortali. diſp.5. q 9. n 35. p.60.
Conſuetudo generalis omnes generaliter obligat. diſp. 12. q.3 n.1. p 119.
Ad jejunia ſub generali conſuetudine recepta tenentur Regulares. diſp.12. q.3. n.4 p.121.
Conſuetudo eſt optima legum interpres. diſp.12 q 9. n.2. p.113.
Conſuetudo poteſt juris diſpoſitionem immutare. diſp 12. q.11. n.4 p.126.
Conſuetudo antiqua eſt in Eccleſia, quòd ejus Prælati poſſint ſibi aliquos caſus reſervare. diſp.13. q 1. n.1. p.127.
Conſuetudo ſufficit pro licentia tacita ad excuſandum Religioſum alienantem, vel recipientem. diſp.21. q.8. o.3. p. 248.
Conſuetudo Religioſorum an licita ſit, ut ſingulis Monachis dentur de bonis Monaſterii quotannis certi redditus ad victum, & veſtitum. diſp.22. q.16. n.1. p.256.
Contractus defectuoſos ſolius eſt Sum. Pontificis ſupplere, quando ſcilicet aliquid, quod Jus Canonicum requirit, omiſſum eſt. d.14 q.15. p.186. verſ. *Circa Juris*.
Contrahere Matrimonium. Vide *Matrimonium*.
Contrariorum non eſt eadem diſciplina, ubi mens, & verba juriſconſiſtunt. diſp.16. q.3. n 5. p 196
Contritionis actum non habenti, & in mortali decedenti non eſt conferenda Extrema Unctio. diſp.7. q 2. n. 10. p.89.
Contumax ſubditus ſufficit, quòd cognoſcat præceptum Superioris habere annexam excommunicationem, ut ligetur. diſp. 21. q.1. n.8 p.133.
Conventuales Abbates. Vide *Abbas*.
Conventus quot Confeſſarius indigeat, & de eorum qualitatibus. diſp.6. q.4. n.2 & 3 p.65.
Converſi, vel Laici non tenentur ad Horas Canonicas perſolvendas. diſp.10. q 14. n.2. p.111.
Converſi an loco Horarum Canonicarum teneantur ad aliquid recitandum. diſp.10. q.15. n.1. p.113.
Corporis Chriſti in feſto cur Matutinum, & Laudes per totam Octavam immediatè poſt Veſperas, & Completorium recitentur. diſp. 10. q.6. n.7. p.105.
Corporis ægritudo à recitatione divini Officii qualis excuſet, oſtenditur. diſp.10. q.12. n.1. p 111.

Infirmitas an gravis ſit, an levis, ſi dubitetur, quid faciendum. n.2.
Corporis quinam defectus irregularitatem inducat diſp.17.q.4 n.1. p.205.
Crimïnoſus emendatus præſumitur, ſi trium annorum ſpatio probè ſe geſſerit diſp.17. q.7. n.12. p.218.
Cruciata Bulla. Vide *Bulla*.
Cruciferorum Fratrum requirentes favorem pro dignitatibus, & officiis obtinendis, & etiam utentes dictis favoribus, etiam non requiſitis, & admittentes ad officia, & dignitates, excommunicantur. diſp.13. q.14 n.82. p.165.
Cruciferorum Canonicorum Regularium Congregatio quo tempore instituta. diſp.24. q 4. n 22. p.309.
Cruciſerorum S. Cleti Canonicorum Regularium Congregationis institutio. diſp.24. q.4. n.34. p.213.
S. Crucis Conimbricenſis Canonicorum Regularium Congregatio quo auctore incepit. diſp.24. q.4. n. 16 p.306.
Crucis Burgundiæ Equitum Ordo quando institutus. diſp. 24. q. 9. n.44. p.465.
Curia in Romana ad gratiam, vel juſtitiam obtinendam aliquid largientes, accipientes, vel promittentes excommunicantur. diſp.13. q.13. n 20. p.152.
Curias Principum petentes Monachi adminiſtratione carentes, ut Prælatis, & Monaſteriis ſuis noceant, excommunicantur. d. 13. q.14. n.41 p 162.
Cypri Equitum Ordo quando institutus. diſp.29. q.9. n.22. p.464.

D.

DÆmonum per invocationes, ſortilegia, incantationes, & divinationes exercentes excommunicantur. diſp. 13. q. 14. n. 68. p.164.
Dalmata Eremitarum S. Auguſtini Congregatio quando incepit. diſp.24. q. 4. n.50. p.318.
Damianistarum Sanctimonialium Congregatio. diſp. 24. q. 5. n. 18. p.384.
Debiti conjugalis non petendi in voto diſpenſare poſſunt Confeſſarii Regulares. diſp.19. q.8 n.10. p.224.
Decani legca, vel phyſicam audientes extra clauſtra, niſi intra duos menſes redierint, excommunicantur. diſp.13. q.14. n.14. p 161.
Decimas ſibi non debitas uſurpantes, aut Eccleſiis ſolvi prohibentes, excommunicantur. n.40. p.162.
Decimarum à ſolutione auditores ſuos in concionibus retrahentes Confeſſarii Regulares, excommunicantur. n.49. p.163.
Item poſtponentes facere conſcientiam pœnitentibus de illis ſolvendis. n.50.
à Decimis ſolus Papa poteſt aliquem eximere. diſp. 14. q. 15. p. 186. *℣. Circa Jura*.
Declarationes aliquot S. Congregationis Concilii, Urbani VIII. auctoritate editæ ſuper Decretis ejuſdem Congregationis de celebratione Miſſarum. diſp.5. q.9 p.54.
Solvuntur p.55.
Declaratio Sacræ Congregationis Epiſcoporum, & Regularium circa facultatem abſolvendi à caſibus Sedi Apoſtolicæ, & Ordinario reſervatis. diſp.14 q.15. n 6. p.181.
Declarationes per ſimplices Sum. Pontificum jus nullum inducitur, nec aliquid immutatum cenſetur, ſed tantùm id quod erat dubium, certum redditur, & declaratur. diſp 13 q.12. n.5. p 144.
Decretum circa Diaconos in regno Neapolitano. diſp. 2 quæſ. 30. p.38.
Decretum aliud circa promovendos ad primam Tonſuram, vel ad Minores Ordines in eodem regno. ibid.
Decreta S. Congregationis, de celebratione Miſſarum Urbani VIII. auctoritate edita. diſput. 5. quæſ. 9. n. 9. p.52. & ſeqq.
Decreta Conciliaria ſpecificam, & expreſſam derogationem requirunt. diſp.6. q.17. n 6 .p.83.
Decretis Conc. Trid. ubi non reperitur expreſsè cautum, quòd debeat fieri derogatio ſpecifica, intelligitur facta ex clauſulis generalibus. diſp.6. q 17. n 7. ibid
Decretum Conc. Trid. in *cap* 20. *de reform. ſeſſ* 24. §. *Ad hæc*. non intendit auferre ab Abbatibus cognitionem cauſarum matrimonialium, ſed Epiſcopis reſtituere juriſdictionem excluſivè ad Decanum, Archidiaconum, & alios inferiores. d.8. q. 6. n.2. & 4. p.94. & ſeq.
Decretum Sacr. Congregationis Clementis VIII. juſſu editum de poteſtate Confeſſariis Regularibus conceſſa abſolvendi à quibuſcumque caſibus, etiam Sedi Apoſtolicæ reſervatis. diſp. 13. q.13. n.2. p.148.
Aliud Pauli V. ſuper ea re. n 4. p.150.
Decretis Summorum Pontificum contrarium aliquid ſubditis ſuis præcipere non poteſt Abbas. diſp. 22. quæſ. 9. num. 1. & 3. p.238.
Defectus in recitatione divini Officii commiſſi quomodo ſuppleri poſſint. diſp. 10. q. 10. n.3. p.108.
Defectus corporis quinam irregularitatem inducat. diſp.17. q.4. n. 1. p.205.
Defectus natalium quis dicatur, & quis in eo diſpenſare poſſit. d.17. q.3. per tot. p.206. Vide *Natales*.
Defectus animi quinam irregularitatem inducant. diſp.17. quæſ. 4. n.4.5 & 6. p 206.
Deformitas corporis quænam notabilis dicatur Ordinis executionem impediens, & an ad Abbatem ſpectet illam determinare circa ſuos ſubditos diſp.17. q.4. n.3. p.206.
Delegare aliis poteſt Abbas poteſtatem ſubditorum vota irritandi, etiamſi eſſet excommunicatus vitandus. diſp. 18. q. 12. per tot. p.218. Vide *Votum*.
Delegatus quoad aliquem particularem caſum non poteſt ſubdelegare, benè tamen, quando habet auctoritatem univerſalem. d. 13. q.6. n.8. p 138.
Delegati ab Ordinum Generalibus poſſunt in interſtitiis cum ſubditis ſuis diſpenſare. diſp 2. q.24. n.7. p.31.
Delictum ut dicatur notorium quid requiritur. d.17. q.6. n.3. p.207. & n.4 p 208.
Delictum ad forum contentioſum deductum quando dicatur. ibid.
Delictum occultum, quale dicatur. diſp. 2. q.13. n. 16. p.2. diſp. 17. q.6. n.4. p.208.
Delinquentes à locis ſacris extrahentes, præterquàm in caſibus conceſſis per Gregorium XIV. excommunicantur. diſp.13. q.13. n.74. p.134.
Delinquentium octo genera excommunicantur *in cap ut inquiſitionis, de hæret*. diſp.13. q.14. n. 33. p.162.
S. Demetrii, ſive S. Mariæ de Metri Canonicorum Regularium Congregatio, aliàs de pœnitentia Martyrum quo tempore erecta. d. 24. q.4. n 23. p.310.
Denunciationes ut ad matrimonium diſpenſato remittantur, poteſt loci Ordinarius diſpenſare, diſp 8. q.4 n.1. p.93.
Denunciationes Matrimoniorum remittere poſſunt Abbates, & Prælati habentes territorium, in quo juriſdictionem Epiſcopalem exercent. diſp.8 q.4. n.2. p.93.
Poſſunt & Commendatarii. q.3. n.2. ibid.
Derogationem ſpecificam & expreſſam requirunt decreta Conciliaria. diſp.6. q.17 n.6. p.85.
Derogatio ſpecifica intelligitur facta ex clauſulis generalibus, ubi Concilii Trident. decretis non reperitur expreſsè cautum, quòd debeat fieri. n.7. ibid.
Detrahentes ſcandaloſè Eccleſiæ, ejuſque Prælatis excommunicantur. diſp.13. q.13. n 28. p.132.
Devotio in actu interno conſiſtit. diſp. 10. q 2. n.5. p.102.
Diaconatus, & Subdiaconatus Ordines conferendi facultas poteſt à Summo Pontifice ſimplici Sacerdoti delegari. d.2. q.5. n.2. p.10.
Diaconatus Ordinem de jure communi antiquo nullus olim ante 25. ætatis annum completum ſuſcipere poterat. d.2 q.15. n.1 p.22.
Diaconus qua ſcientia pollere debet. diſp.2. q. 21. n.3. p.27.
Diaconus in caſu neceſſitatis, abſente Parocho, vel eo præſente, de ejus licentia, poteſt Euchariſtiæ Sacramentum miniſtrare. diſp. 5. q.1. n.2 p.42.
Diacono ſine cauſa legitima Euchariſtiæ Sacramenti diſpenſatio an committi poſſit n.3. p.42.
Diaconis olim Calicis Dominici diſpenſatio committebatur. diſp.5. q 2. n.2. p.42.
Diaconus validè nequit Extremæ Unctionis Sacramentum adminiſtrare. diſp.7. q.1. n.1. p. 88.
Dignitas Epiſcopalis, & poteſtas Ordinis de jure communi non competit alicui, qui non ſit Epiſcopus, ſed de ſpeciali privilegio Sedis Apoſtolicæ competit Abbatibus, & Prælatis inferioribus in aliquibus. diſp.1. q.2. n 6. p.23.
Dignitatum, Canonicatuum, & Præbendarum vacantium de fructibus diſponens, excommunicatur. diſp.13 q.13. n.46 p.133.
Dignitatem per ſimoniam conferentes, vel ſuſcipientes, vel alteri procurantes in quas cenſuras incurrant. diſp.14. q.14. n.1. p.178.
Dignitatis nomine hîc qui veniant. n 2. p 128.
Dignitates duas, Perſonatus, Præpoſituras, vel Officia in eadem Eccleſia, ſimul cum Canonicatu poſſidere ſine Indulgentia Roman. Pontificis nemo poteſt. diſp.14. q.13. *℣. In Beneficiis*. p.185.
Dimiſſorias habentes ſeculares ab Ordinariis ſuis, non poſſunt minores Ordines ab Abbate accipere. diſp. 2. q. 7. *in dub. Card. Seraph.* n. 2. p. 12.
Dimiſſorias literas Clericis ſecularibus ſuæ juriſdictionis, ut ab aliis ordinentur, non poſſunt Abbates concedere, ſed tantùm Regularibus ſibi ſubditis. ibid. n 2.
Dimiſſorias concedere ejuſdem eſt poteſtatis, ac ordinare. ibid. n.3.
Dimiſſorias literas Monachis ordinandis concedere, ſpectat ad Abbatem, non ad Epiſcopum. diſp. 2. q.23. n.1. p.31.
Dimiſſorias literas concedere poſſunt ſuis ſubditis Superiores Regulares ad quemcumque Epiſcopum, modò Diœceſanus Ordinationes non habeat diſp.2. q. 25. n.2. ibid.
Dimiſſorias literas an poſſint Abbates ſuis Monachis denegare. n.4. ibid.
Dimiſſoriis in concedendis modus, & forma præſcripta. n.3 ibid.
Dimiſſorias literas qui à Superiore ſuo non habuerit, & fuerit ordinatus, ad Superioris ſui beneplacitum ab Ordinibus ſacris ſuſpenſus remanet. diſp 2 q 25. n.7. p.33.
Secùs ſi minoribus Ordinibus initiaretur. n.8.
Dimiſſorias literas Abbates dare nequeunt Clericis ſecularibus ſibi ſubditis. diſp.2. q.26. n.1. p.33.

Dimiſſorias literas concedere, etiam Clericis ſecularibus poteſt Abbas habens territorium ſeparatum cum plena juriſdictione, tam in Regulares, quàm in ſeculares. n. 3. ibid.
Dimiſſorias literas ſuis Clericis concedere debet Capitulum, quod privativè ad Epiſcopum habet auctoritatem, & jus viſitandi, & congregandi Synodum. n. 4. ibid.
Dimiſſorias literas Abbates Novitiis concedere non poſſunt. diſp. 2. q. 27. n. 1. p. 33.
Dimiſſorias Novitiis concedere poſſunt Abbates habentes ſpeciale privilegium concedendi illas ſuis Monachis, ut à quocunque Epiſcopo Ordines ſuſcipiant. n. 2 & 3. ibid. & ſeq.
Dimiſſorias ſuis Monachis concedere non poteſt Abbas excommunicatus, vel ſuſpenſus declaratus. diſp. 2. q. 28. p. 34.
Dimiſſorias concedere actus eſt juriſdictionis. ibid. n. 2.
Dimiſſorias concedendi poteſtas devolvitur ad Priorem Clauſtralem Abbate excommunicato, vel ſuſpenſo. ibid. n. 3.
Dimiſſoriæ ſemel conceſſæ ſemper valent, nec concedentis morte, vel ceſſatione ab officio expirant, niſi per ſucceſſorem revocentur. diſp. 2 q. 29. n. 1. p. 34.
Dimiſſorias literas aliis quàm Regularibus ſibi ſubditis Abbates concedentes, quam ſuſpenſionem incurrant. diſp. 15. q. 5. num. 8. p. 191.
Diœceſim habentes poſſunt omnia, quæ Epiſcopi circa ea, quæ juriſdictionis ſunt, niſi aliquo jure ſpeciali prohibeantur. diſp. 1. q. 5. n. 7. p. 5.
Diœceſim non habentes quando poſſint in ſuos ſubditos quidquid Epiſcopi in ſuos. ibid. n 8. p. 6.
Director abſolutè neceſſarius eſt ad perfectionem tendentibus. d. 1. q. 1 n. 2. p. 1.
Diſcalceatorum S. Auguſtini Eremitarum Congregatio quo tempore fundata. diſp. 24. q. 4. n. 45. p. 319.
Diſcalceatorum SS. Trinitatis Redemptionis captivorum Congregatio Gallica à quo erecta. diſp. 24. q. 4. n. 76. p. 333.
item Diſcalceatorum B. Mariæ de Mercede. n. 77. p. 336.
Diſciplina, & exercitium tendendi ad perfectionem, Religionis ſtatus eſt. diſp. 1. q. 1. n 2. p. 1.
Diſciplina Monaſtica ad eum olim pertinebat Epiſcopum, in cujus territorio erant conſtituta Monaſteria. diſp. 1. q. 5. n. 1. p. 5.
Diſciplinæ Equitum inſtitutio in Auſtria. diſp. 24. q. 9. n. 27. p. 464.
Diſpenſare ſolus Papa poteſt, ut diebus feſtivis extra ſtatuta tempora majores Ordines ſuſcipiantur. diſp. 2. q. 13. n 8. p. 17.
Diſpenſare poteſt Abbas cum Monacho, qui Ordines per ſaltum ſuſcepit, modò in tali Ordine non ſe exercuerit. diſp 2. q 13. n. 13. p. 18. & n. 15. & 17. p. 18. 19.
Diſpenſare poteſt Sum. Pontifex, ut quis extra ſtatuta tempora ſacros Ordines ſuſcipiat, diſp. 2. q 17. n. 1. p 24.
Diſpenſare cum ordinandis in interſtitiis, regulariter ſpectat ad Epiſcopum ordinantem, etiam quoad Religioſos. diſp 2 q. 22. n. 1. p. 28.
Diſpenſare Abates Regulares habentes poteſtatem conferendi minores Ordines ſuis Monachis, poſſunt cum ipſis interſtitiis, quoad minores Ordines. ibid. n. 2.
Diſpenſari quòd poſſit ſuper interſtitiis quoad Ordines minores, ſufficit quævis cauſa, etiam levis, dummodo Abbas eam approbet. ibid n. 31.
Diſpenſare cum Monachis ſuper interſtitiis minorum Ordinum ſpectat ad Abbates, etiamſi impediti illos ad Epiſcopum ordinandos mitterent. diſp. 2. q. 23. n. 1. p. 29.
Diſpenſare cum Regularibus ſuper interſtitiis Sacrorum Ordinum ſpectat ad Epiſcopum ordinantem. diſp. 2. q. 24. n. 1. ibid.
Cauſæ quæ requirantur ad diſpenſandum ſuper interſtitiis Sacrorum Ordinum. n. 2.
Major cauſa requiritur ad diſpenſandum in interſtitiis ab Ordinibus minoribus ad Subdiaconatum, quàm à Subdiaconatu ad Diaconatum, & major item cauſa requiritur ad diſpenſandum in interſtitiis à Diaconatu ad Presbyteratum, quàm ab Acolythatu ad Subdiaconatum, ut n 3. & 4. p 30.
Diſpenſare in jure divino nequit Eccleſia. diſp. 5. q. 2. n. 2. p. 42.
Diſpenſare poteſt loci Ordinarius, ut ad matrimonium diſpenſato denunciationes remittantur. diſp. 8 q 4. n 1. p. 93.
Diſpenſare cum ſuis Monachis in Officii Divini recitatione poſſunt Regulares Prælati. diſp 10. q. 1. n 6 p. 102.
Diſpenſare poſſunt Abbates cum Monachis, qui ſine tædio Officium Divinum recitare non poſſunt, ut tempore infirmitatis, vel convaleſcentiæ, loco Horarum, aliquid ipſorum Abbatum arbitrio recitent. diſp. 10. q. 12. n. 4. p. 110.
Diſpenſare cum Abbatibus quis poſſit, ut tempore infirmitatis, vel convaleſcentiæ, loco Horarum aliquid recitare valeant, oſtenditur. n. 5.
Diſpenſare licitè poteſt Abbas cum ſuis Monachis ſuper jejunio, etiamſi ſit dubium, an adſit juſta cauſa diſpenſandi. diſp. 12. q 7. n 1. p. 182.
Diſpenſare non poteſt Abbas in jejunio in iis caſibus, in quibus poteſt cum ſuis Monachis. diſp. 12. q. 8. n. 1. ibid.
Diſpenſare nequeunt Abbates ſuper bigamia vera, vel interpretativa. diſp. 17. q 3. n. 2. p. 204.
Diſpenſare poſſunt Abbates ſuper bigamia interpretativa, quando occulta eſt. n. 3.
Diſpenſare an poſſint etiam Regulares Prælati in bigamia ſimilitudinaria Clerici, vel profeſſi contrahentis cum unica, & virgine. n. 4.
Diſpenſare an poſſit Abbas cum illiteratis, ut ad Ordines promoveantur. diſp. 17. q. 4. n. 4. p. 206.
Diſpenſare cum Neophytis, ut ad Ordines promoveantur, quis poſſit, oſtenditur. n. 5.
Diſpenſare ſuper irregularitate, proveniente ex homicidio voluntario publico, & notorio quis poſſit, oſtenditur. diſp. 17. q. 6. n. 1. p. 207.
Diſpenſare poſſunt Abbates cum ſuis Monachis ſuper irregularitate ex homicidio voluntario occulto proveniente n. 2.
An per Concil. Tridentinum ſint revocata privilegia concedentia Regularibus Prælatis prædictam facultatem? n. 3.
Diſpenſare poſſunt Prælati inferiores ſuper infamia publica juris. diſp. 17. q. 7. n. 6. p. 210.
Item ſuper infamia occulta, niſi procedat ex hæreſi. n. 8. Vide *Infamia*.
Diſpenſare cum ſuis ſubditis an poſſint Abbates, in quibus poſſunt Epiſcopi cum ſuis, tam de jure communi, quàm ex Concil. Trid. diſp. 18. q. 8. n. 1. p. 211.
Diſpenſandi poteſtas alicui conceſſa eſt latè interpretanda. diſp. 17. q. 8. n. 4. ibid.
Diſpenſandi poteſtas in votis pleniſſima, ac in ſupremo perfectionis gradu reſidet in Summo Pontifice, qui reſpectu inferiorum vota ſibi reſervare poteſt. diſp 19. q. 1. n. 2. p. 219.
Diſpenſare poſſunt Abbates in votis ſuorum ſubditorum, ſicut Epiſcopi. n. 3.
Et aliis poteſtatem diſpenſandi delegare. n. 4. p. 249.
Diſpenſandi poteſtas competit etiam Abbatibus Conventualibus. num. 5.
Diſpenſare in votis Novitiorum an poſſit Abbas. diſp 19. q. 3. n. 1. p. 220.
Diſpenſare nequit Abbas in ſubditorum votis, ſine juſta cauſa. d. 19. q. 4 n. 1. ibid.
Diſpenſandi in votis cauſa an ſit juſta, quomodo cognoſcatur, oſtenditur n. 2.
Diſpenſare poteſt Abbas in votis ſubditorum de ipſius licentia emiſſis. diſp 19. q. 6. n 1. p. 221.
Diſpenſare etiam poteſt Abbas in votis emiſſis de licentia alterius Superioris. n. 2.
Diſpenſare poſſunt Abbates, & Prælati inferiores habentes juriſdictionem Epiſcopalem in voto, in quo antea diſpenſare poterant, ſed prius eſt aditus Pontifex, & diſpenſationem conceſſit. d. 19. q. 9. n. 1. p. 227.
Diſpenſare an, & quomodo poſſint virtute ſuorum privilegiorum Regulares Confeſſarii, ubi Papa diſpenſationem denegavit, vel denegare conſuevit. diſp 19. q. 9. n 3. p. 227.
Diſpenſandi in votis habens ordinariam poteſtatem, habet etiam ordinariam facultatem illa commutandi. diſp. 20. quæſ. 1 num. 1. p 228.
Diſpenſare non poteſt Abbas, vel alius Prælatus ſuper voto Caſtitatis. diſp. 23. q. 2. n. 2. p. 258.
Diſpenſatio ſuper interſtitiis Ordinum minorum Monachis ab Epiſcopo de licentia Abbatis conferendis, non debet peti ab Epiſcopo, ſed debet dari ab Abbate. diſp. 2. q. 23. n 3. p. 29.
Diſpenſatio ſuper jejunio ſine juſta cauſa facta irrita eſt, dummodo non ſit facta bona fide. diſp. 12. q. 5. n 2 p. 121.
Diſpenſatio votorum non eſt actus Ordinis, ſed juriſdictionis ſpiritualis. diſp. 19. q. 1. n. 1. p. 219.
Diſpenſationis cauſa an juſta ſit, necne, quibus ex capitibus cognoſcitur. diſp. 19. q 4. n. 2. p. 220.
Diſpenſatio in votis, etiam a Summo Pontifice, ſine juſta cauſa facta, invalida eſt. diſp. 19. q. 4. n. 3. ibid.
Cauſa juſta exiſtente, ſi tamen Abbas ſine ejus præcognitione diſpenſat, an ſit valida diſpenſatio. n. 4. p. 221.
Diſpenſationis ad validitatem an requiratur cauſam eſſe manifeſtè juſtam, & an ſubditus utendo diſpenſatione cum dubia cauſa facta, ſit tutus in conſcientia. n. 5. Vide *Votum*.
Diſtractus ſponte inter recitandum Divinum Officium mortaliter peccat, ſed non tenetur illud repetere diſp. 10. q. 2. n 6 p 102.
Divinationes & ſortilegia per Dæmonum invocationem exercentes excommunicantur. diſp 13 q 14. n. 68. p. 164.
Doctorandi facultatem habentes Rectores ſtudiorum, & alii Epiſcopis inferiores, qui ad cathedras, aut lectiones aliquem promovent ante fidei profeſſionem, excommunicantur. diſp. 13 q. 14. n. 71. ib.
Doctorum Eccleſiæ feſta in quo cum Apoſtolorum feſtivitatibus æquiparantur. diſp. 2 q. 13. n. 7. p. 17.
Doctores, & ſcholares univerſitatis Bononienſis conducentes domos alterius Doctoris, vel ſcholaris ante finitam locationem ſine ejus conſenſu excommunicantur. diſp 13 q. 14. n. 12 p. 160.
Doctores percelebres, qui S. Baſilii Regulam amplexati ſunt, enumerantur. diſp. 24. q. 3. n. 2. p 393.
Domeſticus, & familiaris ſunt ſynonyma. diſp. 7. quæſ. 3. num. 7. p. 91.
Domeſticus propriè quis dicatur. ibid.
Domicilium quid propriè dicatur. diſp. 6. q. 6. n. 11. p. 68.

Dominica dies cur in quadrageſimali jejunio non includitur. d. 12. q. 1. n. 2. & 3. p. 118
S. *Dominici*, ſeu Prædicatorum Congregationis prima fundamenta. diſp. 24. q. 4 n. 59. p. 321.
Domini temporales, & quicunque alii cogentes perſonas Eccleſiaſticas in loco interdicto celebrare, populúmque ad illic divina audienda cogentes, vel aliquem, aut aliquos ad divina illa audienda ducentes, publicóſque excommunicatos, & interdictos, ut ab Eccleſia moniti exeant, prohibentes, excommunicantur per *Clement. gravis, de ſent. excommunic.* quæ excommunicatio eſt Papæ reſervata. diſp 13. q. 13. n. 15 p. 131.
Domini temporales prohibentes ſubditis, ne quicquam vendant perſonis Eccleſiaſticis, neque ut eorum frumenta molant, aut panem coquant, excommunicantur. n. 81. p. 135.
Domini temporales prohibentes ſubditis, ne cum perſonis Eccleſiaſticis contrahant, vel obſequia communia exhibeant, excommunicantur. diſp. 15. q. 14. n. 30. p. 162.
Domini temporales, & Magiſtratus cogentes ſubditos ſuos directè, vel indirectè, ne liberè matrimonium contrahant, excommunicantur. diſp. 15. q. 14. n 63. p. 164.
Donare nihil poteſt Monachus regulariter de temporalibus bonis, abſque expreſſo, vel præſumpto Abbatis conſenſu, etiam de rebus ſibi ad proprium uſum conceſſis, tam intra, quàm extra Monaſterium. diſp. 22. q. 9. n. 1. & 2. p 250. 251.
Donandi aliquid licentia Religioſo conceſſa non extenditur ad donandum aliis Religioſis, tam ejuſdem, quàm alterius Conventus, non habentibus ſuorum Prælatorum licentias. diſp. 22. q. 9. n. 5. p. 251.
Donare an poſſit aliquis conſanguineis indigentibus Monachus habens peculium ex Superioris licentia. diſp. 22. q. 9. n. 6. ibid.
Donare poteſt aliquid Religioſus ex Abbatis licentia remunerationis cauſa. diſp. 22. q. 9. n. 7. ibid.
Donatio verè, & propriè, quæ dicatur. n. 8. ibid.
Draconis Equitum inſtitutio. diſp. 24. q. 9. n. 25. p. 464.
Dubium Eminent. Card. Seraphin. de poteſtate Abbatum circa Tonſuræ, & Minorum Ordinum collationem, ſtante Conc. Trid. decreto. diſp. 2. q. 7. p 12.
Dubium duplex aliud ſpeculativum, aliud practicum. diſp. 21. q. 12. n. 2. p. 238.
Duellum committentes, id eſt, pugnantes in duello, ſive campum dederint, ſeu auxilium præſtiterint, excommunicantur, ubi plura adverſus illes, qui tam publicè, quàm privatim, ad duellum concurrerint. diſp. 13. q. 13. n. 85. p. 155.
ad Duellum provocatio an ſit materia excommunicationis effectu non ſecuto, & quis ab ea abſolvere poſſit n. 113. p. 157.
Dulcina Eremitarum S. Auguſtini Congregationis initium. diſp. 24. q. 4. n. 48. p. 318.
Dunſtanenſis Congregationis in Anglia fundamentum. diſp. 24. q. 5. n. 13 p. 582.

E.

ECcleſia quando cenſeantur Abbatibus pleno jure ſubjectæ. d. 1. q. 3. n. 3. p. 5.
Eccleſia Abbatialis, vel dignior & magis frequentata poſt Abbatialem, Abbati eligenda eſt ad ſacros Ordines conferendos. d. 2. q. 13. n 3. p. 17.
Eccleſia in exempta an poſſit Epiſcopus Diœceſani loci licentiam habens Ordines conferre. diſp. 2. q. 19. n. 2 p 26.
Eccleſiæ utilitatis nomine quid intelligatur. diſp. 2. q. 24. n. 5. p 30.
Eccleſia in jure divino diſpenſare non poteſt. diſp. 3. q. 2. n. 2 p. 42.
Eccleſia an poſſit præcipere uſum Sacramenti Pœnitentiæ, ita ut obliget omnes fideles ad illud recipiendum, etiamſi venialibus tantùm ſint obnoxii. diſp 6. q. 21. n. 3. p. 87.
Eccleſia extra Confeſſionem non poteſt actus internos cognoſcere, aut judicare. diſp 10. q. 2. n. 8 p. 102.
Eccleſiæ Matrici in Officiis divinis recitandis ſe conformare debent Regulares. diſp. 10. q. 7. n 6. p. 106.
Eccleſia non judicat de occultis. diſput. 13. quæſ. 4. num. 2. pag. 137.
Eccleſiam frangentes, & ſpoliantes ante denunciationem paratos reſtituere, & injuriam reſarcire, poteſt Epiſcopus abſolvere, at poſt denunciationem ſolus Papa abſolvit, & Eccleſiarum nomine veniunt etiam Monaſteria, Hoſpitalia, & alia loca pia. diſput. 13. q. 13. n. 9. p. 131.
Eccleſiarum bona, fructus, & jura per vim occupantes, necnon Clerici in hoc conſentientes, excommunicantur. n. 37. p. 152.
Eccleſias, & beneficia Eccleſiaſtica palam, vel occultè retinentes, aut recipientes in confidentiam, ſunt excommunicati, à qua excommunicatione nec Cardinales excipiuntur. n. 45. ibid.
Eccleſiæ res ementes, vel aliter à ſchiſmatico acquirentes, & innitentes ordinationi factæ per ſchiſmaticum, excommunicantur. diſp. 13. q. 14. n 17. p. 161.
Eccleſiam Cathedralem ſolus Pontifex conſtituit. diſp. 14. quæſ. 15. n. 10. p. 183.
Cui ſine ejus licentia Paſtorem nullus dare poteſt, nec adminiſtratorem. ibid.

Eccleſia non judicat de occultis poteſtate juriſdictionis, ſed poteſtate dominii. diſp. 18. q. 4. n. 7. p. 214.
Eccleſiaſticum alium Eccleſiaſticum ad forum laïcale trahens, necnon laicus in hac re dans favorem, auxilium, &c. excommunicatur excommunicatione Papali. diſp. 13. q 13 n. 24. p. 152.
Eccleſiaſticas perſonas vexandi, capiendi, interficiendi, &c facultatem tribuentes, inſecutoréſque Cardinalium, ſeu familiarium Papæ, necnon conſilium dantes, receptatores, & defenſores excommunicatione Papæ reſervata excommunicantur. diſp. 15. q. 13. n. 11. p. 131.
Eccleſiaſticas perſonas compellentes ad pedagia, excommunicantur. diſp. 13. q. 14 n 31. p. 162.
Egreſſio furtiva ad hoc, ut ſit materia caſus reſervati, debet eſſe nocturna. diſp. 13. q 2. n. 21. & 22. p. 131.
Electioni aſſentiens de ſe factæ in Summ. Pont. à paucioribus quàm duabus Cardinalium partibus, & è contra talem recipientes, excommunicantur. diſp. 13. q. 14. n 9. p. 160.
Electio ſimoniarè facta, eſt ipſo jure nulla. diſp. 14. q. 14. n. 1 p. 178.
Electos ſimoniarè an poſſint Prælati inferiores Epiſcopalem juriſdictionem habentes ad alia beneficia impoſterùm obtinenda habilitare. diſp. 14. q. 14. n 8 p 179.
Electus Abbas, & confirmatus in Epiſcopum, ante conſecrationem poteſt Tonſuram, & minores Ordines ſubditis illius Epiſcopatus conferre diſp 2. q. 11 n. 1. p. 15.
Eleemoſyna ſi pro Miſſis multùm creſcat, adeò ut conſtituta tenuiſſima ſit, quid faciendum oſtenditur. diſp. 5. q. 10. n. 8. p. 61.
Eleemoſynam extremè indigenti tenetur facere Religioſus, etiam abſque Abbatis licentia. diſp. 21. q. 11. n. 1. p. 238.
Eleemoſynam an facere poſſint Oeconomi, ſive Procuratores, ſeu Cellerarii Conventus. diſp. 22 q. 13. n. 1. p. 253.
Eleemoſynam an facere poſſint Monachi habentes officium aliquod, cui expendendi facultas non ineſt. n. 2.
Eleemoſynam an facere poſſit abſque Abbatis expreſſa, vel tacita licentia ſimplex Monachus carens officio expendendi, vel adminiſtrandi, & in quibus caſibus. n. 3. & ſeqq. ibid.
Eleemoſynam facere tenentur Abbates de ſuperfluis, Conventus. diſp 21. q. 14. n 1. p 235.
Eleemoſynam erogare quantùm poſſint Abbates. n. 2. ibid.
in Eleemoſynam Abbates omnes ſuperfluos Monaſterii redditus poſſunt erogare. n. 3.
Eleemoſynam facere an poſſint Abbates ſine conſenſu Conventus. n. 4.
Elephantis Equitum inſtitutio. diſp. 24. q. 9. n. 21. p. 464.
Emere Monachus, abſque Abbatis licentia, non poteſt aliquid animo ſibi acquirendi. diſp. 22. q. 10. n. 4. p. 252.
Energumeni ordinari non poſſunt, vel jam ordinati abſtinere à celebratione debent. diſp 17. q. 4. n. 6. p 208.
Epiſcopo ſoli de jure communi competit poteſtas Ordinis & dignitatis Epiſcopalis. diſp. 1. q. 2. n 6. p. 2.
Epiſcopi nomine quando veniant Abbates poteſtatem Epiſcopalem, vel quaſi habentes, quando verò non. diſp. 1. q. 3. n 8. p. 3.
Epiſcopus in ſuis Eccleſiis habet canonicam obedientiam, ſubjectionem, correctionem, & alia hujuſmodi ad juriſdictionem ſpectantia. diſp. 1. q. 3 n. 10. ibid.
Epiſcopi ſunt verè, & propriè Sacramenti Ordinis Miniſtri. diſp. 2. q. 1 n. 2. p 7.
Epiſcopi quinam Novitios ordinare debent. diſp. 2. q. 10 n. 6. p. 14.
Epiſcopus ordinans extra ſtatuta tempora, ſine diſpenſatione, ſuſpenſus eſt ab Ordinum collatione. diſp. 2. q 13. n 10. & 11. p 18.
Epiſcopi tenentur ſtare atteſtationi Abbatum, & Prælatorum atteſtantium ſubditorum idoneitatem, & in tali non debent eſſe nimis ſcrupuloſi. diſp. 2. q. 18. n. 7. p. 26.
Epiſcopi non poſſunt ordinare in Monaſteriis Religioſos abſque licentia Ordinarii, in cujus Diœceſi Monaſteria ædificata ſunt. d. 2. q. 19. n. 1. p. 26.
Epiſcopus habens licentiam Ordinarii an poſſit in Eccleſia exempta Ordines conferre. ibid.
Epiſcopi abſque ſcrupulo poſſunt conformare conſcientiam ſuam cum conſcientia Prælatorum Regularium diſp. 2. q. 20. n. 5. p. 27.
Epiſcopi poſſunt diſpenſare ſuper idoneitate prædicta. ibid. n. 6.
Epiſcopi Apoſtolorum ſucceſſores dicuntur. diſp. 3. q. 1. n. 7. p. 39.
Epiſcopis ſolis Chriſmatis confectio reſervatur. diſp. 3. q. 2. n. 1. & 2. p. 40.
Epiſcopi non poſſunt viſitare altaria Eccleſiarum Regularium, quibus animarum cura perſonarum ſecularium non incumbit. d. 6. q. 16. in Declarat. S. Congr. Concil. verſ. *Ad primum*. p. 82.
Neque præſcribere Regularibus, ut certis in locis, ac temporibus tantùm confeſſiones audiant, neque ullo pacto eorum privilegia in Sacramentis adminiſtrandis reſtringere. ibid. verſ. *Ad* 2.
Epiſcopus eſt manutenendus in quaſi poſſeſſione cognoſcendi cauſas matrimoniales ex ſola juris aſſiſtentia, donec per tres conformes ſententias cognoſcatur de hac re. diſp. 8. quæſ. 6. n. 3. p 94.
Epiſcopum inter, & Prælatum inferiorem, quoad manutentionem in poſſeſſione differentia. n. 7. ibid.
Epiſcoporum nomine veniunt Abbates, & Prælati inferiores, qui ſunt locorum Ordinarii. diſp. 11. q. 2. n. 7. p. 115.

Index Rerum, & Verborum.

Epiſcopis negantes facultatem ſibi caſus reſervandi, ſicut hæreſim incurrunt; ita pariter negantes eandem auctoritatem Abbatibus, hæretici videntur. d.13. q.1 n.6. p.158.

Epiſcopus, aut Patronus tam Eccleſiaſticus, quàm laïcus à præſentatione ſuſpenſus beneficium conferens, præſentans, vel inſtituens eſt excommunicatus. diſp 13. q.13. n.45. p.153.

Epiſcopus, qui in civitate diverſarum linguarum ſuſcipit, eorum regimen, qui ſunt linguæ ſuæ, priusquam ſuſcipiatur à proprio Epiſcopo in adjutorem ſuum, excommunicatur. diſp.13. q.14. n.11. p.160.

Epiſcopus, & quicunque Prælatus, permittens ritum, habitúmque Fraticellorum, Bizzocorum, ſive Begvinorum, excommunicantur. diſp.13. q.14. n.58. p.163.

Epiſcopus non poteſt Regulares excommunicatos à ſe denunciatos abſolvere. diſp.14. q.4. n.8. p.170.

Epiſcopi non poſſunt Regulares abſolvere à cenſuris ab Abbate ſuo latis, niſi in defectum ipſius Abbatis. diſp.14. q.6. n.3. p.172.

Epiſcopis quibus in caſibus cenſurarum Papæ reſervatarum abſolutio committitur. diſp 14. q.9. n.1. p.174.

Epiſcopi poſſunt ſeipſos abſolvi facere, ſi incidant in caſus occultos in Bulla Cœnæ contentos. diſp 14 q.15 n.8. p 181.

Epiſcopus, ac etiam Summus Pontifex omnia Laïcorum, ac Clericorum vota pro ſuo arbitratu irritare non poteſt, ſed ea tantùm, quæ ipſius adminiſtrationi obeſſe poſſunt. d.18. q.4. n 9. p.214.

Epiſcopus diſpenſare poteſt cum ſuis ſubditis in voto arctioris Religionis adſtrictis, ut laxiorem ingrediantur. diſp 19. q.5. num.1. p.221.

Epiſcopi poſſunt in votis Summo Pontifici reſervatis diſpenſare, & quando diſp.19. q.8. n.2.& 3. p.223.

Equites S. Joannis Lateranenſis ſunt verè Religioſi. diſp.19. q.5. n.3. p 221.

Equitum, ſeu Militiarum Religiones ingrediendi in voto poſſunt Confeſſarii Regulares diſpenſare, excepta Religione Equitum Melitenſium, & S Joannis Jeroſolymitani diſp.19. q 8. n.24. p.225.

Equitum Militiæ Conſtantinianæ Ordinis S. Baſilii inſtitutio. d. 24. q.3. n.7. p.295.

Equitum S Lazari, Ordinis S. Baſilii Militia. diſp.24. q.3. n.8. p.296.

Equitum S. Lazari Militia à quo inſtituta. diſp 24 q.4. n.89. p.349.

Equitum S Sepulchri Militiæ inſtitutio. diſp.24. q.4. n.90. p.350.

item Equitum Melitenſium. n.91. ibid.

Equitum Teutonicorum Militiæ inſtitutio. d.24. q.4 n.92. p 352.

Equitum S. Joannis Acconenſis, & S. Thomæ inſtitutio. n.93. ibid.

Equitum S. Jacobi in Hiſpania inſtitutio. diſp 24. q.4. n.94. ibid.

Item eorundem inſtitutio in Luſitania. n.95 p 355.

Equitum Pœnitentiæ SS. Martyrum Congregatio. diſp.24. q.4. n.98. ibid.

Equitum S Mariæ Glorioſæ Militiæ inſtitutio. diſp.24. q.4. n.96. ib.

Equites Templarii quo tempore inſtituti. diſp.24. q.5. n.70. p.414.

Item S. Salvatoris in Aragonia. n.71. p.415.

Aviſienſes. n.72. ibid.

Calatravæ. n 73. p.416.

Gladiferi. n.74. p 417.

S Juliani de Pereyro. n.75. p.418.

Montis Gaudii n.76. ibid.

S. Georgii de Alfama. n.77. p 418.

S. Michaelis, ſive de Ala. n.78. ibid.

Alcantaræ. n 79. ibid.

S. Mariæ de Mercede. n 80. p.420.

Montis Franci, ſive de Monfrac. n 81. ibid.

Truxillenſes in Hiſpania. n.82. ibid.

Monteſiæ. n.83. ibid.

Jeſu Chriſti. n. 84. p 421.

S. Stephani. n.85. p.423.

SS Mauritii, & Lazari. n.86. p.426.

S Bernardi. n.87. p.428.

Equitum B. Mariæ Conceptionis Ordo ſub Regula S. Franciſci inſtitutus. diſp 24. q 6. n.12. p. 440.

item Equitum B Mariæ de Monte Carmelo. q.7. n.9. p.448.

Equitum Chriſtianorum Ordines nulli particulari Regulæ addicti ſic enumerantur:

S. Catharinæ Equitum Ordo. diſp.24. q.9. n.1. p 462.

Canis Equitum Ordo. n. 2. ibid.

Galli Gallinacei Equitum Ordo. n.3.

Ginetæ Equitum Ordo. n.4. p.463.

Bandæ Equitum Ordo n.5.

De la Scama Equitum Ordo. n 6.

De la Calza Equitum Ordo n 7.

S. Marci Equitum Ordo. n 8.

Garterii Equitum Ordo n.9.

Tabulæ rotundæ Equitum Ordo. n.10.

Balnei Equitum Ordo n.11.

Nodi Equitum Ordo. n.12.

Stellæ Equitum Ordo n.13.

Annunciationis Angelicæ Equitum Ordo. n.14.

Velleris aurei Equitum Ordo. n.15.

Cygni Equitum Ordo. n 16.

Hiſtricis Equitum Ordo, n.17.

Cardui Equitum Ordo apud Borbonios. n.18.

Cardui Equitum Ordo in Scotia. n.19.

Rutæ Equitum Ordo. n.20. p.464.

Elephantis Equitum Ordo. n.21.

Cypri Equitum Ordo. n.22.

Columbæ Equitum Ordo. n.24.

Ratinnis Equitum Ordo. n.24.

Draconis Equitum Ordo. n.25.

Tuſini Equitum Ordo. n.26.

Diſciplinæ Equitum Ordo in Auſtria. n.27.

Hungaricorum Equitum Ordo. n.28.

Seraphicorum Equitum Ordo. n.29.

Gladii & Balthei Equitum Ordo. n.30.

Spicæ Equitum Ordo. n 31.

Navis Equitum Ordo. n.32.

Cochlearis Equitum Ordo. n.33.

Lunæ Creſcentis Equitum Ordo. n.34.

Armellini Equitum Ordo. n.35.

S. Michaelis Equitum Ordo. n.36.

S. Georgii Equitum Ordo in Corinthia. n.37. p.465.

S. Georgii Equitum Ordo in Italia. n.38.

Chriſti Equitum Ordo in Livonia. n.39. ibid.

S. Petri Equitum Ordo. n.40.

S. Pauli Equitum Ordo. n.41.

Piorum Equitum Ordo. n.42.

Lauretanorum Equitum Ordo. n.43.

Crucis Burgundiæ Equitum Ordo. n.44.

S Spiritus Equitum Ordo. n.45.

Sacroſancti Sanguinis Redemptoris noſtri Equitum Ordo. n.46.

Militiæ Chriſtianæ Equitum Ordo. n.47.

Lilii Equitum Ordo in regno Navarræ. n. 48.

Lilii Equitum Ordo apud Aragonios n.49.

Lilii Equitum Ordo apud Romanos. n.50.

S Blaſii Equitum Ordo in Palæſtina. n.51.

S. Antonii Equitum Ordo in Æthiopia. n.52.

Siculorum Equitum Ordo in Sicilia. n.53.

Eremitarum Monachor. diſtinctio unde exorta. d.24. q.1. n.5. p.260.

Eremitarum inſtitutio antiquiſſima, ſed maximè floruit temporibus S Pauli primi Eremitæ diſp.24 q.1. n.8. p.260.

Et S. Antonii Abbatis. n.10.

Eremitarum inſtitutores prædicti magis exemplo, quàm votis, & præſcriptis Regulis ſuos Religioſos inſtruebant. n 11.

Eremitarum S. Auguſtini Congregationes cum earum initiis, & fundatoribus enumerantur. diſp.24. q.4. n.36 p.314.

Eremitarum S Guilhelmi Congregatio. n.37.

Jambonitarum n.38 ibid.

S. Hieronymi in Hiſpania. n.39. p.316.

B. Petri de Piſis. n 40. ibid.

Eremitarum Conventualium S. Auguſtini. n.41.

Illicetana n.42.

Carbonaria. n.43.

Perugina. n. 44.

Lombardiæ. n.45.

S. Mariæ Hortonæ. n.46. p.318.

Batiſtellorum de Obſervantia. n.47.

Dulcina n 48.

Calabriæ. n.49.

Dalmata. n.50.

Germanica. n.51.

S. Pauli primi Eremitæ. n.52.

Vallis Hirſuti. n.53.

De pœnitentia Jeſu Chriſti. ibid.

Turris Palmarum, Firmanæ Diœceſis. ibid.

Eremi S. Joannis Boni. ibid.

Alia in loco S Blaſii de Brittinis. ibid.

S. Mariæ de Lupo. ibid.

SS. Trinitatis Centumcellis in Thuſcia. ibid.

S. Mariæ de Muretto. ibid.

S. Jacobi de Minilio. ibid.

S. Benedicti de Monte-Fabali. ibid.

Congr. Eremitarum S Guilhelmi. ibid.

Eremit. Diſcalceatorum. n.54. ibid.

Eremitarum Camaldulenſium Congregatio quando initium ſumpſit. diſp.24. q.5. n.56. p.407.

Eucharistia eſt Sacramentorum omnium complementum. diſp.5. q.1. n.1. p.44.

Euchariſtiæ ad Sacramentum licitè miniſtrandum, præter poteſtatem Ordinis, requiritur etiam poteſtas Juriſdictionis. diſp.5. q.1. n.1. p. 42.

Euchariſtiæ Sacramentum miniſtrare ſuis Monachis primò, & principaliter ſpectat ad Abbates. ibid n.2.

Euchariſtiæ Sacramenti miniſter regulariter debet eſſe Sacerdos. diſp.5. q 2. n.1. ibid.

Euchariſtiæ Sacramentum in caſu neceſſitatis, abſente Parocho, vel de ejus licentia, poteſt Diaconus miniſtrare. diſp 5. q.2. n.2. ibid.

Euchariſtiæ Sacramenti diſpenſatio an Diacono ſine legitima cauſa committi poſſit. n.3. n.3. p.42.

Eucha.

Euchariſtiæ Sacramentum aliquando à Laicis miniſtratum fuit in caſu extremæ neceſſitatis. diſp.5. q 2. n.4. ibid.
Euchariſtiæ Sacramentum in extrema neceſſitate poteſt Abbas, vel ſimplex Sacerdos Clerico non Diacono, vel etiam Laico committere. n 5. ibid.
Euchariſtiæ Sacramentum miniſtrare ad proprios Paſtores ſpectat, nec poteſt ſine peccato ab aliquo propria auctoritate uſurpari. diſp 5. q 3. n.1. p.43.
Euchariſtiæ Sacramentum alienis Religioſis abſque Prælatorum illorum licentia poſſunt alii Religioſi in die Paſchatis adminiſtrare. n.7. p.44.
Euchariſtiam ut fidelibus miniſtrent in eorum Eccleſiis Abbates poſſunt indulgere externis Sacerdotibus. diſp 5. q.4. n.1. p.44.
Euchariſtiæ Sacramentum tempore interdicti an poſſit Clericis ſanis miniſtrari. diſp.16 q.6. n 2 p.200.
Examen circa Regulares ad confeſſiones audiendas admittendos, quale debeat fieri ab Ordinario. diſp.6. q.17. n 4. p.84.
Examen pro aliis ſubeuntes, ut Eccleſiaſticum beneficium obtineat, vel annuas penſiones offerentes, excommunicantur. diſp 13. q.13. n 31. p.152.
Examinare Monachos ad Ordines minores ſpectat ad Abbatem, etiamſi impeditus illos ordinare non poſſet, ſed ad Epiſcopum mitteret. diſp.2. q.20. n.1. p 27.
Examinare ſpectat ad eum, ad quem pertinet ordinare. ibid. n.2.
Examinandi ſunt ab Epiſcopis ordinaturis Regulares in ſacris ordinari volentes. ibid n.3.
Examinatores Diœceſani ſi nimis ſint rigoroſi, & erga Regulares malè affecti, poſſunt illi Regulares ad alium mitti Ordines ſuſcepturi. diſp.2. q.18. n.6. p.25.
Exceptio firmat regulam in caſibus exceptis. diſp 15.q.8.n.1.p.192.
Excommunicari ab Epiſcopis non poſſunt familiares & ſervitores actu ſervientes in Monaſterio, & intra ejus ſepta degentes. diſp. 6. q 16 n 6. p.83.
Excommunicare nequeunt Abbates, & Prælati proprium territorium habentes, extra illud, ſubditos, ſervata forma judicii, & cum cauſæ cognitione: ſecus verò extrajudicialiter. diſp. 14. q.3. n 1. p 168.
Excommunicationem ut incurrat abſolvens abſque licentia, requiritur præſumptio. diſp.13. q 7. n.4. p.139.
Excommunicare ſuos ſubditos poſſunt Abbates, & Prælati Regulares, etiam per electionem non aſſumpti, modò confirmati ſint, aut proviſi. diſp 14. q.1 n 5. p.166.
Excommunicare ſubditos in alio territorio poſſunt Abbates, Præpoſiti, Priores, & alii Regulares Prælati juriſdictionem abſque territorio habentes. diſp.14 q.2 n 4. & 5. p 168
Excommunicari non poſſunt Abbates exempti ab Epiſcopis, aliiſq; Ordinariis. diſp 14 q.4. n 2. p 169.
Excommunicari tantùm poſſunt Abbates exempti à Summo Pontifice, ſive ejus Legato de Latere, vel ab ipſis delegatis. diſp.14.q 4. n.4. p.170.
Excommunicari non poſſunt Capitula, & Communitates, niſi omnes & ſingulæ perſonæ de Capitulo, ſeu Communitate. n.5 & 6.
Excommunicare non poteſt Prælatus excommunicatus & denunciatus, aut percuſſor publicus Clerici. diſp 14 q.5. n 8 p 171.
Excommunicare, vel ſuſpendere poteſt, qui poteſt interdicere. d.16. q.1 n.2. p.193.
Excommunicationes, à quibus, ultra eas in Bulla Cœnæ contentas, abſolvere poſſunt Regulares, enumerantur. diſp 15 q.13. n.6. ad ultimum p 150 & ſeqq.
Excommunicatione Papali tribuentes facultatem vexandi, capiendi, & interficiendi perſonas Eccleſiaſticas, &c. inſecutoréſque Cardinalium, Clerici, aut Religioſi, ſeu familiarium Papæ, necnon dantes conſilium, &c. receptatores, & defenſores. diſp. 15. q.13. n.12. p 151.
Excommunicationis abſolutionem vi, aut metu extorquentes, excommunicantur. diſp 13. q.14. n 24 p.161.
Excommunicationes nemini reſervatæ multæ reperiuntur in corpore juris, quæ enumerantur. d.13.q.14 per tot p.158 & ſeqq.
Excommunicatio eſt omnium pœnarum Eccleſiaſticarum graviſſima. diſp 14. q.1 n 1. p 166.
Excommunicatio ferenda non eſt pro quocumque peccato etiam mortali, ſed tantùm pro gravi, & enormi. n 2 & 3. ibid.
Excommunicatione ab incurrenda parvitas materiæ excuſat, ubi de loquentibus cum Monialibus. n.4
Excommunicationis ſententiam in ſcriptis an Abbates ferre debeant. n.6 p.167.
Excommunicationem ferre non poſſunt Regularium Capitula localia. n 7. benè tamen generalia, & provincialia. n 8.
Excommunicatio lata per modum ſtatuti obligat tantùm exiſtentes in territorio, lata autem per modum ſententiæ obligat ſubditum ubicumque exiſtentem. diſp.14 q 2. n.6. p.168.
Excommunicatione Ordinariorum in ſuos ſubditos lata non ligantur Regulares. diſp.14. q. 4. n 1. p.169.
Excommunicationem ab Epiſcopo latam contra adeuntes Monialium Monaſteria, an incurrant Regulares. diſp.14 q.4. n.3 ibid.
Excommunicatio lata à Prælato excommunicato, & non denunciato, valida eſt. diſp 14. q.5 n.9. p.172.
Excommunicationem latam ab Epiſcopo non poteſt Archiepiſcopus ſolvere, niſi cauſa per appellationem ad ipſum deferatur. diſp.14 q.7. n.1. ibid.
ab Excommunicatione ab Epiſcopis lata, Monachos ſuos an poſſint Abbates abſolvere. diſp.14. q.12. n 5 p.177.
Excommunicatio latæ ſententiæ, non eſt neceſſe, quòd feratur in ſcriptis. diſp.21 q 2. n.6. p.232.
Admonitio trina ad illam non requiritur ex neceſſitate. n 7.
Excommunicatus, ſuſpenſus, hæreticus, vel interdictus validè characterem imprimit, & ordinat, licèt ordinati executione careant. diſp.2. q 12. n 2 p.15.
Excommunicati occulti ordinantes, validè Ordinum executionem abſque ulla ſuſpenſione conferunt. diſp.2. q.12. n.4. p.16.
Excommunicatus, vel ſuſpenſus declaratus Abbas non poteſt ſuis Monachis dimiſſoriales concedere. diſp.2. q 28 n.1 p.34.
Ejus poteſtas concedendi devolvitur ad Priorem Clauſtralem. n.3.
Excommunicatus, vel ſuſpenſus Abbas non poteſt Monachis ſuis Confeſſarium eligendi facultatem concedere. diſp.6. q.8 num.6. p.71.
Excommunicatus Prælatus ſi ſibi Confeſſarium eligat, an ab eo poſſit abſolvi. diſp.6. q.10 n. 8. p 72.
Excommunicato cum Abbate & Prælato ſuo in quibus poſſint Regulares communicare. diſp.14. q.5. n 1. p.171.
Excommunicatus à Delegato Papæ, per annum perſeverans in excommunicatione, anno delegationis finito à ſolo Papa abſolvitur. diſp.13. q.13. n 6. p.150.
Excommunicatos à Papa ad divina officia admittentes ſponte, & ſcienter Clerici, excommunicantur. diſp.15.q.13.n.7 ibid.
Excommunicatos publicè, vel nominatim interdictos in cœmeteriis ſepelientes, excommunicantur. diſp. 13. q.14. n.39. p.162.
Excommunicatis cum Religioſis in quibus participare poſſint Abbates. diſp.14. q 5 n.3. p.171.
Exemptio, & privilegium ratione loci, & ratione perſonæ quomodo differant. diſp.6. q.13 n 4. p.77.
Exemptorum de privilegiis declarationes aliquot S Congreg Concilii ſuper Conſtitutione Greg.XV. referuntur, & ſolvuntur. diſp 6. q.16 p.82.
Exemptus Prælatus idem poteſt in ſuos, quod Epiſcopus in ſubditos diſp.1. q.5. n 2. n.5.
Exempta Eccleſia, vide *Eccleſia*.
Expendere non poteſt Monachus rem ad alium uſum, quàm fuit ſibi conceſſa. diſp.22. q.9 n.5. p.251.
Expendendo aliquid abſque expreſſa, vel præſumpta Abbatis licentia, niſi materiæ parvitate excuſetur, proprietatis voti reus eſt Religioſus. d.22. q.10. n.1. p.252.
Expendere Abbas non poteſt bona Monaſterii in quos voluerit uſus. diſp.25. q.15. n.1. p 255.
Expreſſum & tacitum regulariter æquiparantur. diſp. 22. q. 8. n. 2. p.248.
Extremam Unctionem in articulo mortis famulis & exiſtentibus in Monaſterio an Regulares adminiſtrare poſſint. diſp.5 q 8. num.15. p.44.
Extremæ-Unctionis miniſter ſimpliciter neceſſarius debet eſſe Sacerdos diſp.7. q. 1. n.1. p.88.
Extremæ-Unctionis Sacramentum non omnis Sacerdos miniſtrare poteſt. diſp.7. q 1 n 2.
Extremæ-Unctionis Sacramentum miniſtrare poteſt Abbas ſuis ſubditis. n 3
Extrema-Unctio quomodo peſtilentiæ tempore adminiſtrari poſſit. diſp 7 q.1. n.4. & 5 ibid
Extremam-Unctionem adminiſtrantes tempore peſtilentiæ, an poſſint unam tantùm partem ungere, dicendo conſuetam formam. diſp.7. q.1. n.5. ibid.
Extremæ-Unctionis Sacramentum nequeunt Religioſi abſque Parochorum licentia ſecularibus miniſtrare ſub pœna excommunicationis. diſp 7 q.2. n.1. p.89.
Extremam-Unctionem, abſente Parocho, in caſu neceſſitatis ſecularibus abſque licentia adminiſtrantes Regulares, an excommunicationis pœnam incurrant. diſp 7.q.2 n.2 & 5.p.89
Extremam-Unctionem miniſtrare poſſunt Regulares ſuis familiaribus, & infirmis in ſuis hoſpitalibus degentibus. diſp. 7. q. 2. n. 4. ibid.
Extrema-Unctio non quibuſcumque infirmis, ſed tantùm gravi morbo laborantibus exhibenda eſt. n 5. p 89.
Extrema-Unctio non debet dari iis, qui bellum adoriuntur, vel mare ingrediuntur, licèt vicinæ mortis manifeſtum immineat periculum; ſicut nec iis, qui capite ſunt plectendi, vel ſuſpendendi, niſi aliàs infirmitate gravi laborarent n.6.
Extrema-Unctio pueris ante uſum rationis exhibenda non eſt, ſed quid faciendum in dubio, oſtenditur. n.7 & 8.
Extrema-Unctio amentibus, & furioſis quando poſſit conferri. n.9.
Extrema-Unctio non eſt exhibenda ei, qui ſine ullo actu contritionis in peccato mortali decedit. n.10.
Extremæ-Unctionis ſuſceptio præciſo ſcandalo, & contemptu non obligat ad mortale. n.11
Extremam-Unctionem infirmo recipere cupienti, quæ conditiones requiſitæ. n.12. ibid.

Extremæ-Unctionis Sacramentum poteſt Abbas Converſis, ſive Oblatis, & Novitiis, & familiaribus, vel aliis degentibus intra ſepta ſui Monaſterii per ſe, vel per alium miniſtrare. diſp. 7. q. 3. n.1. p.90.

Extremæ-Unctionis, Ordinis, & Matrimonii Sacramenta an tempore interdicti, & ceſſationis à Divinis celebrari poſſint. diſp. 16. q.5. n.3. p.199.

Exules in regno Neapolitano recipientes, excommunicantur. d.15. q.13. n.52. p 153.

F.

F*Acultas* Confeſſarium eligendi non poteſt concedentis poteſtatem excedete. diſp.6. q.8. n 3. p.71.

Facultas Confeſſarium eligendi generaliter conceſſa, non extenditur ad reſervata. n.4 p 71.

Facultas iſta ſufficit, quòd conceſſa ſit à Superiore Prælato, nec requiritur licentia inferioris. n.5.

Facultas iſta conceſſa ab Abbate excommunicato, vel ſuſpenſo, nullius eſt momenti n.6.

Facultas Confeſſarium eligendi quantum duret. diſp. 6. q. 9. per tot. p 74.

Vide, Confeſſarius.

Facultas Sacerdotibus conceſſa abſolvendi ab omnibus caſibus in articulo mortis ideò conceditur, ne aliquis pereat diſp.6. q. 10. n.10. p.73.

Falſarii literarum Apoſtolicarum, vel habentes penes ſe literas falſas Papæ, vel aliorum Officialium Curiæ expreſſiorum excommunicantur. diſp 13. q.13. n.79. p.155.

Falſificatio ſigilli ut ſcripturæ, an ſit caſus reſervatus. diſp 13. quæſ.2. n. 40 & ſeqq. p.133.

Falſificationem literarum conſulens, auxilium præſtans, ſeu ſuadens non incurrit caſus reſervationem. n.44 ibid.

Falſum nihil præſumitur, niſi probetur. diſp 11. q.4. n.2. p.116.

Familia regulariter loquendo gaudet privilegiis domini. diſp. 6. q. q.16. n.10. p.83.

Familia quid ſignificet. diſp.7. q.3. n.4. p 90.

Familiarium confeſſiones audire quibus privilegiis Religioſis concedatur. diſp.6. q.16. n.1. p.80.

Familiarium confeſſiones audire an poſſint Regulares abſque Ordinarii approbatione. n.5. ibid.

Familiares qui dicantur. n.7. & 9. p 83.

Familiares, & ſervitores actu in Monaſterio ſervientes, & intra ejuſdem ſepta degentes, excommunicari non poſſunt ab Epiſcopis. diſp 6. q.16. n 6. ibid.

Familiares tempore interdicti poſſunt intereſſe divinis, niſi interdicto cauſam dederint. n 8.

Familiaribus ſuis Extremam-Unctionem miniſtrare poſſunt Regulares in ſuis Monaſteriis. diſp. 7. q 2. n.4. p. 92. & q.3. n.1. p.90. quid ſuper hoc ſtatuerit Concilium Trident. n.2.

Familiarium appellatione qui veniunt diſp. 7. q.3. n. 2 & n 3. p. 90.

Familiaris licèt ægrotet, tamen actu ſervire intelligitur. n.5.

Familiaris ut quis dicatur, non eſt ſimpliciter neceſſarium ſervire ob ſtipendium, vel mercedem. n.6.

Familiaris & domeſticus ſynonyma ſunt. n.7. ibid.

Familiarium Religionis privilegiis ut quis gaudeat, non requiritur, ut intra ſepta Monaſterii habitet, & Religioſis actu ſerviat, ſed ſufficit altera conditio. n 9. ibid.

Familiaribus cum quibus Abbates, & Prælati Regulares diſpenſare poſſint in comeſtione carnis diebus vetitis. diſp. 12. q. 8. num. 3. p. 123.

Familiares, ſeu Laicos famulos intra ſepta Monaſteriorum commorantes poſſunt Confeſſarii Regulares à caſibus locorum Ordinariis reſervatis, & pro tempore reſervandis abſolvere. diſp.13. q 13. n.4. p.150.

Familiarium Papæ inſecutores excommunicatione Papali excommunicantur. diſp.13. q 13. n.11. p.151.

Familiaritatis cauſa an jejunium ſolvi poſſit, oſtenditur. diſp. 12. q 6 n 3. p 122.

Famulis & exiſtentibus in Monaſterio, an Sacramenta Euchariſtiæ, & Extremæ-Unctionis poſſint per Regulares adminiſtrari in die Paſchatis, & in articulo mortis. diſp.5. q.5. n.11. p.44.

Favores ampliandi ſunt, odia verò reſtringenda. diſp. 2. qu.15. n 6. p.23.

Favor non expirat morte concedentis. diſp.2. q.29. n.2. p.34.

Ferarum agitationes, & congreſſus hominum cum tauris, aliiſque feris in ſuis ſtatibus fieri permittentes, excommunicantur. d. 15. q.14. n.78. p.165.

Feria quarta, & feria ſexta cur jejunare teneantur Regulares. d.12. q.1. n 1. p.117

Feriæ quintæ jejunium cur, & à quo prohibitum. diſp. 12. q.1 n.2. ib.

Feſti diei nomine quid intelligatur. diſp. 2. q.13. n.7 p.17.

Feſtis diebus extra ſtatuta tempora ut Ordines majores ſuſcipiantur, ſolus Papa diſpenſare poteſt. n.8 ibid.

Feſti dies, quibus Ordines conferantur, debent eſſe de præcepto. ibid. n.6.

Feſta Doctorum Eccleſiæ, & Evangeliſtarum in quo æquiparantur feſtivitatibus Apoſtolorum. ibid. n.7.

Feſta, in quibus de jure liceat in Eccleſiis Abbatum & Religioſorum officia divina interdicti tempore celebrare. diſp. 16. p.4. per tot. p 196. & ſeqq.

Fideles quibus anni diebus jejunare ex præcepto teneantur. diſp. 12. q.1. n.1 p 119. Vide, *Jejunium*.

Fides, & bonitas Miniſtri Sacramentis non efficaciam præbet, ſed Chriſti merita cum inſtitutione diſput 2. q.12. n.1.5. p.15.

Fidei rudimenta ſcire debet prima Tonſura initiandus. diſp.2. q.21. n.1. p 27.

Filius poteſt communicare cum patre excommunicato. diſp.14. q 5. n.7. p.171.

Filii profeſſi obligatio quæ ſit, ad ſubveniendum parentibus in gravi neceſſitate conſtitutis. diſp.31. q.11. n.3. p.238.

Floriacenſis Congregatio à quo erecta. diſp.24. q.5. n 10. p.380.

Florenſis Congregatio à quo inſtituta. diſp 24. q.5. n.36 p.397.

Fœneratores publicos permittentes verſari in terris ſuis, vel eos non expellentes intra tres menſes, excommunicantur, ſimiliter qui locant illis, vel alio prætextu, concedunt domos ad fœnus exercendum, excommunicantur. diſp.13. q.14. n.35. p.162.

Fœtus cujus abortus procuratur, debet eſſe anima rationali animatus, ut fiat materia reſervationis. diſp.13. q.2. n.30. p.132.

Fœtus inanimati abortum procurantes graviſſimè peccant, licèt non ſint excommunicati, nec irregulares. n.31.

Qua pœna plectantur. ibid.

Fœtu inanimato anima rationali abortum procurantes, licèt effectus non ſubſequatur, caſum reſervatum incurrunt. n.55.

Fœtus quo tempore animatus dicatur. n.33.

Fœtus, in dubio an ſit animatus, poſt dies 40. in foro conſcientiæ animatus exiſtimari debet. n.34. ibid.

Fontanenſis Eremitarum Congregatio à quo fundata. diſp. 14. q. 5. n 29 p 392.

Fontis-Ebraldi Congregationis inſtitutio. diſp. 24. q.5. n. 30. p.392.

non *Fornicando* in voto poſſunt Regulares Confeſſarii diſpenſare, non enim eſt perfectæ caſtitatis votum. diſput 19. quæſ. 8 nu.16. p 225.

Fractores, & ſpoliatores Eccleſiarum poſt denuntiationem, excommunicantur. diſp.13. q.13. n.9 p 151.

FF. *Franciſcanis* bona relicta non poſſunt agi in judicio nomine Romanæ Eccleſiæ, ſine ſpeciali Sedis Apoſtolicæ privilegio. diſp.14. q.15 n.10. p 186.

S. *Franciſci* Aſſiſinatis Ordo. diſp 24. q.6. n 1. p.428.

Ejus Regula, & inſtituta. n 5. p.428. & ſeqq.

Ejus teſtamentum p 430.

Ejus præceptorum ſummarium ibid. & ſeq.

S. *Franciſcus de Paula* Fratribus profeſſis habitum ſine Papæ licentia dantes, eóſque recipientes Clauſtrales, excommunicantur. diſp.13. q.13 n 96 p.156.

S. Franciſci de Paula Ordinis inſtitutio diſp.24. q 7 n.10. p.431.

Item Monialium ejuſdem Ordinis. n.11. p.453.

Frater quilibet Sancti Franciſci de Obſervantia in electione Miniſtri Generalis, Provincialium, Cuſtodum, ſubornans, tam pro ſe, quàm pro alio, & qui favorem pro hac re extra Religionem procuraverit, eſt excommunicatus. diſp.13. quæſ.13. n 55 p.153.

Fratricellorum ritum, habitúmque permittentes Epiſcopi, & Prælati Regulares excommunicantur. diſp 13. q 14. n 58. p.163.

Fratricellorum habitum ut quis aſſumere poſſit, ſolus Papa concedere poteſt. diſp.14. q 15. n.10 p 186.

Fraus in Ordinatione maximè præcavenda. diſp.2. q.10. n.5. p.14.

Fraudem fingentes, ut Judex vadat, & accipiat teſtimonium alicujus fœminæ, excommunicantur. diſp 13. q 14. n 15. p.161.

S. *Frigdiani* Canonicorum Lateranenſium Congregationis inſtitutio. diſp.24. q 4. n.3. p.301.

Frigionaria Canonicorum Regularium Congregatio. diſp. 24. q. 4. n.27. p.310.

Fructus, bona, & jura Eccleſiarum per vim occupantes, nec non Clerici in hoc conſentientes, excommunicantur. diſp 13. q.13. n.37. p.152.

de Fructibus dignitatum vacantium applicandis menſæ Epiſcopali, aut in communem uſum cedendis diſponens eſt excommunicatus. diſp.13 q.13. n 46 p.135.

Fructuum, & diſtributionum quotidianarum primi anni integram medietatem Sacriſtiæ Baſilicæ S. Petri de Urbe non applicantes in eadem Baſilica Beneficiati, excommunicantur. diſp. 13. q. 14. n.7. p.160.

Fructus beneficiorum Novitii ante profeſſionem cui debentur. d. 18. q. 2. n.2. p.213.

Frumenta, legumina, & animalia cujuſvis generis exportans extra ſtatum S. Romanæ Eccleſiæ, excommunicantur. diſp 13. q.13. n. 60. p.154.

Frumentum, & legumina extrahentes extra Urbem, & ſtatum eccleſiaſticum, & impedientes eos, qui afferunt prædicta ad Urbem, excommunicantur diſp 13 q.14. n.81. p 165.

Fugitivi Regulares, & ejecti an teneantur Horas Canonicas perſolvere. diſp.10. q.1 n.7. p.101.

Fuldenſis Congregationis in Germania fundatio d.24. q 5. n.12. p.382.

Fullienſis B. Mariæ Virginis Congregatio unde ſumpſit exordium. d. 24. q.5. n.61. p.407.

Fulli-

Fulhenſis Congregationis Reformatorum in Italia inſtitutio. n.64. p.410.
Fundator in limine fundationis quaſcumque conditiones, etiam contra jus, apponere poteſt. diſp.5. q.10. n.7. p.61.
Furioſi ad tempus ordinari licitè non poſſunt. diſp.17 q.4. n.6. p.206.
Furioſi quando Extremæ-Unctionis Sacramenti ſunt capaces. diſp.7. q.2 n.9. p 89.
Furtiva egreſſio idem ſonat, ac ſine Abbatis licentia. diſp.13. q.2. n.18. p 132.
Furtiva egreſſio ad hoc ut ſit materia caſus reſervati, debet eſſe nocturna, & non ſufficit diurna. diſp.13 q.2. n.21 & 22. ibid.
Furtum alicujus ſummæ minutatim ablatæ an ſit caſus reſervatus. diſp.13. q. 2. n.48 p.134.
Furtum Reliquiarum ſacrilegium eſt, & caſum reſervatum involvit. n.49. ibid.
Furtum rei alicujus Religioſo ad uſum conceſſæ, an ſit caſus reſervatus, ſi ſit mortale. n.45. ibid.
Furtum pecuniæ Religionis in communi, an ſit caſus reſervatus. n. 46. ibid.
Quid ſi animo reſtituendi, & parvi momenti. n.47. ibid.
in Furto parvitas quæ à peccato mortali excuſet. diſp. 21. q. 10. n.8. p.252.

G.

G*Abellam* à Regularibus Ordinum Mendicantium exigentes publicam excommunicantur. diſp.13. n 49. p.157.
Galli gallinacei Equitum inſtitutio. diſp.24. q.9. n.3. p.462.
Garterii Equitum Ordo. diſp.24 q.9 n.9. p.463.
Gelaſius Afer Valerii Hipponenſis Epiſcopi filius, cum S. Quodvultdeo Carthaginenſi, & Gaudioſo Bitinenſi Epiſcopis Regulam à Beato Auguſtino acceptam primi Romæ excoluêre. diſp.24. q.4. n.2. p.299.
Generales Ordinum interdictum locale ponere nequeunt. diſp.1. q.3. n.8 p.6.
Generales Ordinum, & ab ipſis delegati poſſunt diſpenſare in interſtitiis cum ſuis ſubditis. diſp.2. q 24. n.7. p.31.
Generalis nomen, pro Epiſcopi nomine in *Memento* Miſſæ recolentes Regulares, mortaliter peccant. diſp.5. q 8. n.7. p.50.
Generales Ordinum olim in Capitulis Generalibus poterant Miſſas Capellarum, & Anniverſariorum juſta de cauſa ad minorem numerum reducere. diſp.5. q.10. n.1. p 61.
Hodie non ita, & maximè in fundatione. n.2 p.61.
Generales Abbates exempti, & Summo Pontifici immediatè ſubjecti poſſunt ſibi Confeſſarium eligere. diſp.6. q.10. n.1 p.72. Etiam ab Ordinario non approbatum n.2. p. 73. Vide *Abbas*.
Generali, vel Provinciali præſente, an poſſint Prælati locales alium Confeſſarium eligere. diſp.6. q.10. n 9. p 72. & 73.
Generales, Provinciales, & Abbates locales habent dominium ſuper actus meritorios ſuorum ſubditorum. diſp.9. q.3. n.7. p.97.
Generales an poſſint prohibere Abbati locali meritorum applicationem benefactoribus. n.8. ibid.
Generalibus Abbatibus competit poteſtas in votis diſpenſandi. d.19. q 1. n 5. p.219.
Genuenſis, ſive S. Hieronymi de Sylvaria Congregationis initium. diſp.24. q.5. n 48. p.402.
S. Georgii Equitum Ordinis S. Baſilii inſtitutio diſp. 24. q. 3. num.7. p.295.
S. Georgii de Alga Canonicorum Regularium Congregatio, quo tempore erecta. diſp.24 q.4. n 12. p 312.
S. Georgii de Alfama Equitum inſtitutio. diſp.24 q.3. n.77. p 418.
S. Georgii Equitum inſtitutio in Carinthia. diſp 24. q 9 n.37. p.463. Item in Italia. n.38. ibi.
Gerardus Groot Windeſimenſium Canonicorum Regularium inſtitutor. diſp.24 q.4. n.23 p.309.
Germanica Eremitarum S Auguſtini Congregatio quando incepit. diſp.24. q.4. n.51 p.318.
Geſta per occultè ſuſpenſum, vel privatum, excommunicatum, vel interdictum, ratione publici officii valent, nec retractantur. d.16. q.13. n.9. p.79.
Gilbertana Congregationis initium. diſp 24. q.3. n.34. p.394.
Gineta Equitum inſtitutio diſp. 24. q 9. n.4. p.463.
Gladiferorum Equitum Ordo in Livonia à quo inſtitutus. diſp. 24. q.5. n.74. p.417.
Gladii & Balthei Equitum inſtitutio. diſp.24. q.9. n.30. p.465.
Gloſſantes Concilium Tridentinum excommunicantur per Conſtit. Pii IV. diſ. 23 q.13. n.40. p.153.
Graduatus, & literatus ordinari poteſt, etiamſi patrimonium non habeat. diſp.2. q 21. n 9 p.28.
ad *Gradus*, & impedimenta ſuæ Religionis poteſt Abbas ſuos Monachos inhabilitare ex aliquo delicto, diſp.17. q.1. n 4. p 203.
Grandimontenſis Congregationis inſtitutio. diſp.24. q 5 n.27. p 390.
Graſſatores, homicidas, & de capitali crimine damnatos qui receperit, & impedierit, ne capiantur, eſt excommunicatus diſp 13. q.13. n.64. p.154.
Gratia, vel favor non expirat morte concedentis. diſp. 2. q.19. n.2. p.34.
Gratia non ſolùm augetur abſolutione Sacramentali, verùm etiam minuitur pœna Purgatorii. diſp.6. q.18. n.2. p.83.
Gratiam, vel juſtitiam ad obtinendam in Curia Romana aliquid largientes, accipientes, aut promittentes, quam excommunicationem incurrant diſp.13. q 13. n.20. p.152.
Gratiarum & caſuum indicem populo proponentes excommunicantur; prout habetur in Conſtit. 99. Pii V. quæ incipit, *Quam plenum*. diſp.13. q 13. n.110. p.157.
Gregorius XIII & Gregorius XV. omnia vivæ vocis oraculo revocarunt. diſp.2 q.15. n.2 p.22.
S. Gregorii Miſſæ triginta numero non neceſſariò de *Requiem* omnes eſſe debent; quæ diſcontinuari non cenſentur ob triduum majoris hebdomadæ. diſp.5. q.9. n.31. & 32. p.59.
In iis non ſunt dicendæ collectæ pro mortuis. n.33. ibid.
Gregorius XV. quid ſtatuat circa munus prędicationis. diſp.11. q.2. n.1 2 & 3. p.114.
Gubernator in humana communitate abſolutè eſt neceſſarius. d.1. q 1. n.1. p.1.
Gubernator Status Eccleſiæ dans licentiam ferendi arma breviora tribus palmis, eſt excommunicatus. diſp.13. q.13. n.47. p.163.
Gubernator Status Eccleſiaſtici revocans homicidam, & exulem ab exilio, vel ſalvum conductum, etiam ad diem unum ei faciens, necnon Cives Romani receptantes hujuſmodi exules, excommunicantur. diſp.13 q.13. n.50. p.163.
Gubernatores, & alii Officiales Sedis Apoſtolicæ confiſcationes, & bannimenta alteri, quàm Cameræ Apoſtolicæ applicantes, excommunicantur. diſp.13. q.14 n.72. p.164.
S. Guillelmi Eremitarum Congregatio quo tempore exordium habuit. diſp.24. q.4. n.37. p 314.

H.

H*Abilitare* an poſſint Prælati ſuos ſubditos ad beneficia, ſuper quæ ſimonia commiſſa eſt, quando iſt ſciente electo contingit. diſp.14 n 5 p.179.
An ad alia impoſterum beneficia obtinenda. n.8. ibid
Habitum Monachalem exuens, & ſepta Monaſterii egredi tentans animo apoſtatandi, ſi verè non egrediatur, non incurrit caſum reſervatum. diſp.13. q 2. n.15. p.131.
Habitum ſuæ Religionis temerè dimittentes, & ad aliqua ſtudia ſine ſui Prælati licentia accedentes, excommunicantur diſp.13. q 14 n 28. p 161.
Habitum Fratricellorum & Bizoccorum ut quis aſſumere poſſit, Papæ conſenſus requiritur. diſp.14. q 15. p.186.
Habitum D. Joannis Jeroſolymitani ſumentes an ſatisfaciant voto tranſeundi ad ſtrictiorem Religionem diſp.16. q.5. n.3. p.221.
Hæreſim incurrunt negantes Epiſcopis, & Abbatibus facultatem ſibi caſus reſervandi. diſp.13. q 1. n.6 p.123.
Hæreſis crimen alicui falsò imponentes Inquiſitores excommunicationem Papæ reſervatam incurrunt. diſp.13 q.13. n 12. p 151.
Hæreſi ab occulta ſuos ſubditos abſolvendi Epiſcopis facultatem concedit Concil. Tridentinum. diſp.14. q.17 n.1. p.187.
An hæc poteſtas competat etiam Prælatis Regularibus n 3 p.187.
Hæreſi ab occulta in mortis articulo, poteſt quilibet ſimplex Sacerdos abſolvere, ut & ab omnibus aliis caſibus diſp.14. q.17. n.3. p.188
Hæreticus, ſuſpenſus, excommunicatus validè, licèt illicitè, Ordines confert. diſp 2 q 12. n 2. p.13.
Hæretici, & eorum receptatores, defenſores, & fautores excommunicantur diſp 13 q.14. n.32 p.162.
S Hieronymi Eremitarum in Hiſpania Congregationis initium. d 24. q 4. n 39. p.316.
S Hieronymi Fratrum Congregatio Itala, à quo inſtituta. diſp. 24. q.7. n 2 p 444.
Item, Monialium. n 3. ibid.
Hieroſolymitana peregrinationis votum ex privilegio Sixti IV. commorantes Confeſſarii, excommunicantur. diſp. 13 quæſ. 13. num.51. p.153.
Hirſfeldenſis in Germania Congregationis initium. diſp.24. q.5 n.17. p 384.
Hirſaugienſis Congregationis initium. diſp.24. q 5. n.26. p.390.
Hiſtrices Equitum Ordo à quo inſtitutus. diſp.24 q.9. n 17. p.462.
Homicidam, & exulem ab exilio revocans Gubernator ſtatus Eccleſiaſtici, vel ſalvum conductum, etiam ad diem unum, ei faciens, excommunicatur diſp.13 q 13 n 50. p.153.
Homicidam in regno Neapolitano recipientes excommunicantur. n.32. ibid.
Homicidas, graſſatores, & de crimine capitali damnatos qui receperit, & impedierit, ne capiantur, eſt excommunicatus. n. 64. p 154.
Homicidio ex voluntario, publico, & notorio irregularitas incurſa à quo diſpenſari poſſit. diſp.17. q.6. n.1. p 207.
Homicidio ex voluntario occulto irregularitas poteſt ab Abbatibus diſpenſari. n.2.
Horas Canonicas recitare tenentur Abbates, & Regulares ad Chorum deſtinati. diſp.10. q 1. n.1. p.100.
Ex præſcripto ſuæ Regulæ. ib. n.2.

Horas canonicas recitare tenentur Novitii, & ad Chorum non deſtinati. n 3.ibid.
Tenentur profeſſi ad Chorum deſtinari. n 4 ibid.
Niſi aliquod legitimum intervenerit impedimentum. nu. 5. & 8. ibid. & p.101.
In iis poſſunt aliquando cum ſuis diſpenſare Abbates. ibid. n. 6. q.104.
Horas Canonicas recitare an teneantur Regulares fugitivi, & ejecti, & ad triremes damnati. n.7. p.105.
Horas Canonicas unius diei omittendo, unum tantùm mortale peccatum committit, qui eas perſolvere tenetur. n 9
Quæ in iis petitiones fiant, vide remiſſivè, ibid n.11.
Horas Canonicas qui cum abſciſſione ſenſum verborum notabiliter mutante recitant, mortaliter peccant. q.2 n.2. p 102.
Horæ Canonicæ cum apta pauſa, ac devote, & attentè, ac ſtatutis temporibus à Religioſis in Choro recitandæ ſunt. n.3.ibid. & n. 9. & 10. ibid. & p.103.
Horæ Canonicæ cum attentione interna recitari debent. 0.4. p.102.
Horas Canonicas qui recitat ſine animo orandi, ſed legendi tantùm, aut ædificandi, non ſatisfacit præcepto, & peccat mortaliter. n.3.
Horas Canonicas qui recitat cum animo orandi, ſponte diſtractus, peccat mortaliter, nec tamen tenetur repetere. n.6.
Horas Canonicas qui recitat ſine attentione ſaltem virtuali, an ſatisfaciat præcepto Eccleſiæ, lato in *cap. dolentes* n.7.
Horis competentibus Officia divina in Eccleſiis perſolvenda ſunt. diſp.10. q 4. n.1 p.104.
Horæ diei quæ reſpondeant horis divini Officii. n 2.
Horarum Canonicarum circa recitationem in Choro, & publicè, quod tempus ſervandum. n.3. ibid.
Horas Canonicas recitandi obligatio unde provenit. q.5. n.1. ibid.
Horas Canonicas recitandi præceptum non obligat ad tempus. q.6. n 2. p.105.
Horas Canonicas anticipandi, vel poſtponendi privilegium habent Rotæ Auditores, & Referendarii utriuſque ſignaturæ. n.3.
Horas Canonicas privatim recitans, an debeat ſeipſum audire. d.10. q.9. n.5. p.108.
Horas Canonicas omittentes qui habent beneficia Eccleſiaſtica ad quid teneantur. q 11. n.1 p.109.
Horas Canonicas Abbates, & Prælati Regulares recitare omittentes, non tenentur aliquid reſtituere, ſed peccant mortaliter. n 3. ibid.
Horas Canonicas non tenentur perſolvere Converſi, vel laïci. d.10. q.14 n. 2. p.111.
Neque qui a Choro ad Converſorum ſtatum tranſeunt. n.3.
Horarum Canonicarum loco an teneantur aliquid Converſi recitare. diſp.10. q.15. n.1. p.111.
Horas Canonicas poteſt Religioſus cum Abbate ſuo excommunicato recitare, ſi ad hoc vocetur. diſp.14. q 5. n.2. p.171.
Hoſpes in aliquo Monaſterio ſui Ordinis, cui debeat Religioſus confiteri. diſp.6 q.6. n 6. p.66.
Hoſpes Religioſus in uno Monaſterio ſubditur caſibus reſervatis illius Monaſterii, à quo ſi diſcedat, poteſt à quolibet Regulari ſui Ordinis abſolvi. diſp.13. q.10 n. 4. p.143.
Hoſpitalitatis, & infirmis ſervientium Congregationis initium. d 24. p.4. n.73. p.330.
Humiliatorum Congregationis inſtitutio. diſp.24 q.5. n.37. p.158.
Hungarorum Equitum inſtitutio. diſp.24. q 9. n.28. p.464.

I.

S. *JAcobi* de Spata Canonicorum Regularium Congregatio à quo inſtituta. diſp.24. q 4. n 4 p.301.
S. Jacobi de Cella Volana Canonicorum Regularium Congregatio quo tempore incepit. diſp 24. q.4. n 15. p 306.
S Jacobi in Hiſpania Equitum militiæ inſtitutio. diſp.24. q.4. n 94. p 355
Item eorundem inſtitutio in Luſitania. n.95 p 355.
Jambonniarum Eremitarum Congregatio quo tempore erecta d 24. q.4. n 38 p.315.
Idoneitatem ſubditorum atteſtantibus Abbatibus ſtare tenentur Epiſcopi, nec debent in Ordinibus conferendis nimis eſſe ſcrupuloſi. diſp 2. q.18. n 7. p 26.
Jejunare Monachi non prohibentur etiam aliis diebus, quàm in Eccleſia præceptis. diſp.12. q.5. n.2. p.121.
Jejunantes diebus Dominicis, & tempore Paſchali non peccant n.4.
Jejunio quibus anni diebus teneantur ex præcepto fideles. diſp 12. q.1. n.1 n.1. p.ead.
Jejunium diei Dominicæ, & feriæ quintæ cur, & à quo prohibitum. n. 5.
Jejunium à Paſcha Reſurrectionis ad Pentecoſten ex conſuetudine non ſervatur. n.3. ibid
ad Jejunia tantùm, quæ cæteri fideles obſervare debent, Abbas cum Monachis ſuis de jure tenetur ſub mortali. n.6. p.119.
Jejunia in Regula præſcripta non obligant ſub mortali. n.7.
Jejunium Adventus à quo inſtitutum ſit. q.2. n 1. p.ead.
Jejunium Adventus Domini eſt de conſilio, non autem de præcepto ſecundùm veriorem opinionem. n.3. ibid.
Jejunia per generalem conſuetudinem in aliquo loco recepta ſervare tenentur Religioſi. diſp 12. q. 3. n.1. p ead.
Secus per particularem. n 2.
Jejunia ab Epiſcopo præcepta in Diœceſi, an debeant obſervari à Regularibus. n 4. p.119.
Jejunium in aliquo loco ſervatum ex quo quis manè diſcedit, non verò in loco quò tendit, an ſervare debeat Religioſus. n 5. ibid.
Jejunio cur non teneantur juvenes. diſp 12 q.4. n.1. ibid. Ante vigeſimum primum annum. n.2
Jejunium ob communem omnium ſalutem indicere poſſunt Reſpublica, vel Princeps. n.3.
Jejunia in Regula præſcripta ſervare non tenentur Religioſi, jejunandi qui nondum tempus attigerunt. n 4.
Jejunio non tenentur miſericordiæ opera magno labore exercentes. diſp.12. q 6 n.1. p.122.
Item prædicantes, confeſſiones audientes, & Magiſtri. n.2.
Jejunium an familiaritatis cauſa ſolvendum. q 3. p.123.
in Jejunio ſecum poteſt in iiſdem caſibus diſpenſare Abbas, in quibus poteſt ſuos Monachos. diſp 12. q 8 n.1 ibid.
Jejunii tempore Abbas & Monachi, in locis ubi adeſt conſuetudo, lacticiniis, & ovis veſci poſſunt, q.9. n.1 p.123.
in Jejuniis voti, & à Confeſſario impoſitis an virtute Bullæ Cruciatæ licitum ſit lacticinia comedere. n 7. p 124.
Jejunii tempore Abbas, & Monachi ab eſu carnium omninò abſtinere debent. diſp.12 q.9 n.8. ibid.
Jejunii horæ determinatio eſt juris humani. q.10. n.1. ibid.
Jejunii in die tempus reficiendi eſt circa meridiem. n.2. & 5. ibid. & p.125.
Jejunii in die tempus reficiendi an poſſit, & à quibus anticipari. n.3. & 4 p.125.
Jejunii in die qui prandium anticiparet per horam, vel etiam duas horas, non peccaret mortaliter. diſp. 12. q.10. n.6. ibid.
Jejunii in die qui prandium per notabile tempus juſta de cauſa anticiparet, non peccaret, nec venialiter. n.7.
Jejunii de ſubſtantia non eſt temporis circumſtantia diſp. 12. q.10. n 8. ibid.
Jeſuatorum S Hieronymi Congregatio à quo exordium duxit, & quo tempore. diſp.24. q.4 n.68. p.326.
Jeſu Chriſti Equitum militia quo tempore inſtituta. diſp.24. quæſ.5. n.84. p.421.
Illicetana Eremitarum de Obſervantia Congregatio quo auctore principium habuit. diſp.24 q.4. n.42. p.328.
Illiterati omninò ab Ordinibus repellendi ſunt, quia ſunt irregulares. diſp.2. q 21 n 4 p.27.
Illiterato Tonſuram Abbates conferentes per annum à collatione Tonſuræ ſuſpenſi remanent diſp.15. q 5. n.3. p 191.
Illiteratus, ad primam Tonſuram receptus qui dicatur. ibid.
Illiterati an ab Abbate diſpenſari poſſint ad Ordines diſp. 17. q 4. n 4. p.206.
Imperatorem eligentes urbis Romæ Senatorem excommunicationem Papalem incurrunt. diſp.13. q.13. n.10. p.151.
Impoſitio manuum, vide *Manus.*
Imprimentes, & imprimi mandantes, & apud ſe retinentes libros de rebus ſacris tractantes, ſine nomine Auctoris, & ſine approbatione Ordinarii, excommunicantur. diſp.13. q.14 n.59. d.165.
Incantationis & ſortilegii nomine quoad caſuum reſervationem quid veniat. diſp 13. q.2. n.10. p.130.
Incantationes per Dæmonum invocationem exercentes excommunicantur. diſp 13. q.14. n 68. p.164.
Incantatores, qui expreſsè, vel tacitè dæmonium invocant, comprehenduntur in caſu reſervato. diſp 13. q.2. n.14 p 131
Incendiarii excommunicati, & publicati à ſolo Papa abſolvuntur. diſp.13. q.13. n. 8. p.150.
Indulgentias generales, & per modum Jubilei accipere non poſſunt Religioſi abſque Prælatorum ſuorum licentia, ad effectum ſibi confeſſarium eligendi. diſp.6. q.7. n.1. & n.2. & 4. p.69.
Neque Novitii. n 6.
Quid ſuper hoc Clemens VIII. ſtatuerit. n.33.
Indulgentias proprio jure nullus poteſt Prælatus Epiſcopo inferior concedere. diſp 9. q.1. n.1. p.95.
Indulgentias primariò poteſt Summus Pontifex concedere, ut ſupremus Eccleſiæ Princeps n.2.
Indulgentias concedendi poteſtas eſt juriſdictionis, non Ordinis. n.3 ibid.
Indulgentias etiam plenarias concedere poſſunt Abbates, & alii Prælati Regulares ex ſpeciali Sedis Apoſtolicæ privilegio. n 4 & 6. p 95.
Medinæ opinio & rationes ſuper ea re referuntur n. 5.
Indulgentias concedere poſſunt Abbates inter Miſſæ Pontificalis ſolemnia. diſp.9. q.2. n.1. p.95.
Poſſunt & Canonicorum Regularium Abbates, & ceteri eis in privilegiis communicantes, quando Pontificaliter celebrant. n.2. ibid.
Indulgentiæ recitantibus Officium divinum conceſſæ. diſp.10. q.11. n 4. p 109.
Indulgentias, & pleniſſimas peccatorum conceſſiones ſolus poteſt Sum. Pontifex concedere. diſp.14. q.15. p.186.

Ipſa.

Infamia juris quid ſit, & quæ requirantur ad eam incurrendam. d. 17. q. 7. n. 1. p. 209.
Infamia facti quid ſit. n. 3.
Infamia facti ut irregularitatem inducat, quæ requirantur. num. 4. p. 210.
Infamia juris quando eſt publica, nequeunt Prælati inferiores diſpenſare. n. 6. limita ut n. ſeq.
Infamia ſuper occulta diſpenſare poſſunt inferiores Prælati, niſi procedat ex hæreſi, vel ex aliis caſibus Bullæ Cœnæ Domini. diſp. 17. q. 7. n. 8 & 9. ibid.
Infamia meri facti tollitur pœnitentia, & emendatione vitæ. diſp. 17. q. 7. n. 12. ibid.
Infamis infamia tam juris, quàm facti eſt irregularis. n. 5. ibid.
Infirmis in ſuis hoſpitalibus degentibus poſſunt Religioſi Extremam-Unctionem miniſtrare. diſp. 7. q. 2. n. 4. p. 89.
Infirmis non quibuslibet, ſed tantùm gravi morbo laborantibus exhibenda eſt n. 5. p. 89.
Infirmo Extremam-Unctionem recipere volenti quæ conditiones requiſitæ. n. 12. ibid.
Infirmi quando à jejunio excuſentur. diſp. 12. q. 3. n. 3. & 8. p. 125.
Infidelis non poteſt niſi à ſolo Papa ad Ordines diſpenſari. diſp. 17. q. 4. n. 5. p. 206.
Ingirvienſis Congregatio in Anglia à quo extructa eſt, & quo tempore diſp. 24. q. 5. n. 11. p. 336.
Inhabilitas proveniens ex lege Superioris tollitur licentia inferioris. diſp. 7. q. 7. *in dub. Card. Seraphini*. n. 9. p. 12.
Inhabilitare poteſt Abbas Monachum ſuum ad gradus, & dignitates Religionis, ex aliquo delicto. diſp. 17. q. 1. n. 4. p. 303.
Inquiſitores, alicui falſa hæreſis crimina imponentes, innocentéſque infamantes à ſolo Papa abſolvuntur. diſp. 13. q. 13. n. 12. p. 151.
Inquiſitores, Advocatos, Procuratores, aliósque miniſtros S. Officii, aut teſtes in cauſa fidei occidentes, verberantes & dejicientes, excommunicantur. diſp. 13. q. 14. n. 76. p. 165.
Inquiſitorum Generalium præceptis Officium S. Inquiſitionis concernentibus non parentes, excommunicantur. diſp. 13. q. 14. n. 77. ibid.
Inquiſitoris eſt, non Abbatis, vel alterius Prælati pœnam imponere Monacho, qui violavit votum caſtitatis per matrimonium. d. 23. q. 3. n. 1. p. 258.
Inſtitutio, & Chriſti merita Sacramentis efficaciam præbent, non autem miniſtri fides, & bonitas. diſp. 2. q. 12. n. 3. p. 15.
Interdicere qui poteſt, poteſt etiam excommunicare, vel ſuſpendere. diſp. 16. q. 1. n. 2. p. 193.
Interdicere Abbates & Religioſos exemptos non poſſunt Ordinarii. diſp. 16. q. 2. n. 2. p. 159.
Interdictum locale Generales Ordinum ponere nequeunt. diſp. 1. q. 3. n. 8. p. 6.
Interdicti tempore familiares, & famuli Monaſterii divinis intereſſe poſſunt, niſi interdicto cauſam dederint. diſp. 6. q. 16. n. 8. p. 79.
Interdicto in loco celebrare Eccleſiaſticos cogentes Domini temporales, & illuc populum ad divina audienda convolare facientes quam excommunicationem incurrant. diſp. 13. q. 13. n. 15. p. 131.
Interdictum Sedis Apoſtolicæ violantes, & in Papæ perſonam conſpirantes, aut Epiſcopum, vel alium Prælatum offendentes, quam excommunicationem incurrant. diſp. 13. q. 13. n. 19. p. 151.
Interdicti tempore ſepelientes aliquem in cœmeterio extra caſus à jure conceſſos, vel ibidem ſepelientes publicè excommunicatos, vel nominatim interdictos, vel uſurarios publicos, excommunicantur. diſp. 13. q. 14. n. 39. p. 162.
Interdictum auctoritate Apoſtolica, vel Ordinaria impoſitum non ſervantes Religioſi, cùm ſciunt, Matricem Eccleſiam, vel Parochialem loci illud ſervare, excommunicantur. diſp. 13. q. 14. n. 51. p. 163.
Interdictum quintuplex ſit. diſp. 16. q. 1. n. 51. p. 193.
Interdictum tam locale, quàm perſonale in loca ſibi ſubjecta ponere poſſunt Abbates ſeculares Collegiatarum Eccleſiarum præpoſiti. diſp. 16. q. 1. n. 3. ibid.
Interdictum perſonale tantùm ferre poſſunt Abbates Regulares, niſi habeant juriſdictionem in oppidum aliquod, vel caſtrum. n. 4.
Interdictum locale de facto impoſitum fuit ab Abbate habente juriſdictionem in Eccleſia parochiali, & approbatum à Sacra Congregatione. n. 5. & 6. ibid.
Interdicto Clero non cenſentur interdicti Religioſi. diſp. 16. q. 2. n. 1. p. 194.
Ordinarii nequeunt Abbates; ac Religioſos exemptos interdicere. n. 2. ibid.
Interdicti tempore quæ privilegia FF. Minoribus conceſſa. num. 2. p. 195.
Interdictum tenentur ſervare Religioſi omnes, quod Cathedralem, vel Matricem, ſeu Parochialem Eccleſiam obſervare viderint, ſive valeat interdictum, ſive non. diſp. 16. q. 3. n. 1. ibid.
Interdicta civitate, etiam ejus ſuburbia interdicta cenſentur. d. 16. q. 3. n. 7. p. 196.
Suburbia quæ intelligantur. n. 8. ibid.
Interdicti tempore in quibus feſtis liceat divina officia celebrare. diſp. 16. q. 4. n. 1. & 2. p. 196.
Interdicto populo, non cenſetur interdictus Clerus. diſp. 16. q. 5. n. 1. p. 199.
Interdicto Clero non cenſentur interdicti Religioſi, etiamſi interdictum feratur à Summo Pontifice. n. 4.
Interdicti localis tempore non licet Abbatibus ornamenta Eccleſiaſtica, &c. benedicere, Calices, &c. conſecrare, aut alia divina Officia celebrare. diſp. 16. q. 3. n. 3. p. 199.
Poſſunt tamen prædicta exercere januis clauſis, & cum moderationibus. n. 6.
Interdicti generalis tempore poteſt Baptiſmi Sacramentum miniſtrari. diſp. 26. q. 6. n. 1. p. 199.
Item Euchariſtiæ Sacramentum, in mortis articulo. n. 2.
Poteſt tamen Religioſis ex privilegio ſpeciali Sum. Pontificis. num. 3.
Interdicti tempore an Baptiſmum adultis, & Pœnitentiæ Sacramentum miniſtrare liceat. n. 4. p. 200.
Item Extremæ-Unctionis, Ordinis, & Matrimonii Sacramentum. n. 5.
Interdicti tempore Eccleſiaſtica ſepultura eſt omninò prohibita. diſp. 16. q. 7. n. 1. p. 200.
Interdicti tempore an poſſint Clerici, & Religioſi in loco ſacro ſepeliri. q. 7. n. 2.
Interficientes aliquem Chriſtianum per aſſaſſinos, aut recipientes dictos aſſaſſinos, vel defendentes, vel celantes, excommunicantur. diſp. 13. q. 14. n. 34. p. 162.
circa *interpretationes* Juris, & graves cauſas, quæ Sum. Pontifici reſervata reperiantur. diſp. 14. q. 15. p. 186.
Interſtitiorum nulla lege ſervata Ordines omnes ſuſcipere poſſunt tribus diebus Dominicis, vel feſtivis continuis Congregationis S. Joannis Evangeliſtæ Patres. diſp. 2. q. 13. n. 8. p. 17.
in Interſtitiis cum ordinandis diſpenſatio regulariter ad Epiſcopum ordinantem ſpectat, etiam quoad Religioſos. diſp. 2. q. 22. n. 3. p. 28.
in Interſtitiis quoad minores Ordines diſpenſare poſſunt cum ſuis Monachis Abbates Regulares eoſdem conferendi poteſtatem habentes. n. 2.
Quæ cauſa ad diſpenſandum in iis interſtitiis ſufficiat. ibid. n. 3. p. 29.
in Interſtitiis diſpenſare ad illum ſpectat, ad quem ordinare. d. 2. q. 23. n. 2. p. ead.
in Interſtitiis ad minores Ordines diſpenſare cum Monachis, ad Abbates ſpectat, etiamſi impediti illos ad Epiſcopum ordinandos mitterent. diſp. 2. q. 23. n. 1. ibid.
Nec debet peti diſpenſatio ab Epiſcopo, ſed ab Abbate. n. 3.
in Interſtitiis Ordinum ſacrorum cum Regularibus diſpenſare ad Epiſcopum ordinantem ſpectat. diſp. 2. q. 24. n. 1. p. 29.
Cauſæ quæ requirantur ad diſpenſandum ſuper interſtitiis Ordinum eorundem. n. 2. p. 30.
in Interſtitiis à Minoribus Ordinibus ad Subdiaconatum ut diſpenſetur, major cauſa requiritur, quam à Subdiaconatu ad Diaconatum, & major item cauſa ad diſpenſandum in interſtitiis à Diaconatu ad Presbyteratum, quàm ab Acolythatu ad Subdiaconatum. ibid. n. 3 & 4.
Interſtitiorum nulla obſervatione, Ordines ſacros ſuſcipere poſſunt Regulares. diſp. 2. q. 24. n. 6. p. ead.
in Interſtitiis cum Regularibus ſuis diſpenſare poſſunt Ordinum Generales, & ab ipſis delegati. n. 7. ibid.
Interſtitiis non ſervatis nulla cenſura, aut irregularitas incurritur. n. 8. ibid.
Invaſorem occidens ad ſui tutelam Religioſus, non incurrit caſum reſervatum. diſp. 13. q. 2. n. 55. p. 135.
Secus verò ſi per alium occidat. n. 56. ibid.
S. Joannis Evangeliſtæ Religioſi poſſunt extra tempora quæcumq; Ordines, etiam majores, ſuſcipere per quemcumque Epiſcopum, tribus diebus Dominicis, vel feſtivis continuis, vel interpolatis, nulla interſtitiorum obſervatione. diſp. 2. q. 13. n. 3. p. 17.
Irregularis fit, & beneficiis privatur, qui extra ſtatuta tempora ordinatus celebrare auſus eſt poſt incurſam ſuſpenſionem. diſput. 2. q. 13. n. 9. p. 17.
Irregularis fit, & beneficiis privatur, qui celebrat, poſtquam per ſaltum ordinatus, ſuſpenſionem incurrit. diſp. 2. q. 13. n. 12. p. ead.
Irregularitatem incurrit Abbas, qui in excommunicatione Ordinis actum exercet. diſp. 2. q. 12. n. 3. p. 15.
Irregularitatem non inducit ſcientiæ defectus. diſp. 2. q. 2. n. 9. p. 28.
Irregularitatem non incurrit Sacerdos cum impedimento ordinatus, ex eo ſolùm quòd conſecraverit cum Epiſcopo in Miſſa, in qua ordinatus fuit. diſp. 2. q. 13. n. 18. p. 19.
Irregularitas quomodo definiatur. diſp. 17. q. 1. n. 1. p. 209.
Irregularitatem Prælatus nullus, excepto Papa, poteſt imponere. diſp. 17. q. 1. n. 2. p. ead.
Irregularitas triplex per bigamiam contrahitur, nempe vera, ficta, interpretativa, & ſimilitudinaria, quæ omnes explicantur. d. 17. q. 3. n. 1. p. ead.
Irregularitatem quinam corporis defectus inducat, oſtenditur. d. 17. q. 4. n. 1. p. 205.
Nullus Summo Pontifice inferior poteſt ſuper irregularitate, ex hujuſmodi defectu proveniente diſpenſare. n. 2. ibid.

Irreg

Irregularitas ex defectu natalium proveniens tollitur per profeſſionem Religionis. diſp.17. q.5. n.2. p.207.

Irregularitas ex homicidio voluntario, publico, & notorio proveniens à quo poſſit diſpenſari. diſp.17. q.6. n.1. p.207.
Ex occulto verò voluntario. n.2.

Irregularitas ex mutilatione voluntaria membrorum proveniens, poteſt ab Abbate cum ſuis Monachis diſpenſari, dummodo ſit occulta. diſp.17. q.6. n.5. p.208.

Irritare votum quid ſit. diſp.18. q.4. n.1. p.118.

Irritatio votorum in quo à diſpenſatione differat. diſp. 18. q. 5. n. 3. p.215. Vide *Votum*.

Jubilei virtute confeſſionibus virorum deſtinatus, ſi fœminarum confeſſiones audierit, an puniri poſſit. diſp.6. q.4. n.7. p.65.
Oſtenditur non poſſe. ibid.

Jubilei tempore an Confeſſarium ſibi quem maluerint, poſſint eligere Regulares. diſp 6 q.7. n.5. p 72.
An Novitii. ibid. n.6.

Jubilei tempore habentes privilegium eligendi ſibi Confeſſarium, nequeunt Sacerdotem ab Epiſcopo non approbatum eligere. d.6. q.10. n.4 p.71.

Jubilei, vel Bullæ Cruciatæ virtute poteſt Abbas, ſive alius Monachus Sacerdos alterius Regularis Confeſſiones excipere ſine Ordinarii approbatione. diſp.6. q.17. n.2. p.84.

Judicis ſententia ſemper declaratoria facti requiritur. diſp. 2. q. 18. n 6. p.15.

Judex competens reſpectu Regularium debet habere juriſdictionem in ipſos. diſp.13. q.2. n.24. p.132.

Judices querelas Fratrum, aut Monialium Ordinis Prædicatorum ſuſcipientes, vel de eis cognoſcentes, excommunicantur. diſp.13. q 13. n.87. p.156.

Judices quicunque, etiamſi Cardinales fuerint, qui in obligationibus in forma Cameræ Apoſtolicæ ſpectantibus quomodolibet ſe intromittere, aut Cameræ Auditorem, ejúſque locum tenentes ſuper præmiſſis moleſtare præſumpſerint, excommunicantur. d.18. q.13. n.101. p ead.

Judices Eccleſiaſticos ne ſua juriſdictione utantur impedientes, excommunicantur. diſp. 13. q.14. n.29. p.162.

Judices non obſervantes ea, quæ continentur in *cap felicis, de pœnis contra percutientes, & inſequentes S.R.E. Cardinales*, excommunicantur. diſp.13 q.14. n.37. ibid.

Judex nemo eſſe poteſt in cauſa propria. diſp.14. q.3. n.2. p.168.

S. *Julian* Martyris, & Baſiliſſæ ejus uxoris Monaſtica virorum, & virginum apud Antiochiam inſtitutio. diſp.24. q.2. n.1. p.261.

Juramentum falſum ad hoc ut ſit materia reſervationis debet eſſe factum in judicio legitimo, ſcilicet coram Judice competenti. d. 13. q.2. n 23. p.132.

Juramentum falſum coram judice competente, ſed injuſtè interrogante Regularis ſumens, non incurrit caſum reſervatum. diſp.13. q 2. n.25. ibid.

Juramentum contra veritatem circa proprium delictum in judicio ſumens Regularis, an incidat in caſum reſervatum. diſp 13. q. 2. n 28. p 132.

Juramentum de reſidendo intra tempus præſcriptum Clerici de Eccleſia proviſi, vel in quorum favorem beneficia reſignantur, non ſervantes, excommunicantur. diſp.13 q.13. n 39. p.153.

Juramentum ſubditorum an poſſint Abbates irritare. diſp. 18. q. 7. n.5. p.116.

Juramenta omnia Deo facta commutari poſſunt in votum ſolemne profeſſionis, non autem juramenta hominibus facta, & ab eis acceptata. diſp.20. q.1. n.9. & 10. p.228.

Jurare facientes illicita, vel de obſervandis ſtatutis contrariis Decretis Conc. Trid. excommunicantur. diſp.13. q.13 n.66. p.154.

Juriſdictionis poteſtas quænam ſit. diſp.1. q.2. n 1. p 2.
A Chriſto tradita eſt, & ad Eccleſiæ claves pertinet. ibid.

Juriſdictionem Abbatibus, & Prælatis Regularibus competere de jure divino probatur multis rationibus. diſp.1. q.3. n.2. p 3.

Juriſdictio erga Monachos fuit à Chriſto Apoſtolis tradita ſub eadem ratione, ut ligarent, & ſolverent eos, qui in primitiva Eccleſia Religionem colebant. ibid. n.4.

Juriſdictio Ordinaria reperitur in Abbatibus, & aliis inferioribus Prælatis, ſicut in Epiſcopis. diſp 1 q.4. n.1. p.3.

Juriſdictio, quæ per electionem Collegii, vel Univerſitatis alicui convenit, eſt Ordinaria. diſp.1. q 4 n.2. p.3.

Juriſdictio, quæ convenit ratione officii, dignitatis, vel conſuetudinis, eſt Ordinaria. ibid.

Juriſdictio ex privilegio competens non perſonæ, ſed dignitati, & officio, eſt Ordinaria. ibid.

Juriſdictionem, quaſi Epiſcopalem habentes Prælati Regulares in ſua Diœceſi, non diſtinguuntur ab Epiſcopis. diſp.1. q.4. n.2. p 3.

Juriſdictionem Ordinariam in ſua Diœceſi habentes Prælati, poſſunt illam aliis delegare. ibid. n.3.

Juriſdictionem Ordinariam, vel delegatam an habeant qui primi ſunt in Monaſterio poſt Abbatem. diſp.1. q. 4 n.4. p 3.

Juriſdictio tota Monaſterii competit Prioribus Clauſtralibus mortuo Abbate, vel ab officio remoto, aut abſente. ibid. n.3.

Juriſdictionem ad tollendam, & conferendam multùm confert conſuetudo. diſp.1. q.4. n.6. p.4.

Juriſdictio Abbatum exemptorum in ſuos eadem eſt, quæ Epiſcoporum in ſubditos. diſp 1. q.5 n.1. p.5.

Juriſdictio Prælatorum Epiſcopo inferiorum non ſimpliciter, ſed quaſi-Epiſcopalis dicenda eſt. diſp.1. q.5 n.4. p.5.

Juriſdictionem in proprio territorio habentes Prælati quidam Epiſcopo inferiores, Diœceſani dicuntur. d.1. q.6. n.5. p.4. alii in loco exempto ſolùm, & dicuntur eſſe in Diœceſi alterius. ibid. n 6.

Juriſdictionis quæ ſunt, aliis delegari poſſunt, non autem quæ ſunt Ordinis. diſp 2. q.4. n.1. p.9.

Juriſdictio ſola voluntate, & verbo committitur, & revocatur. n.2. ibid.

Juriſdictionem ordinariam habentes poſſunt illam aliis delegare, diſp.6. q.8. n.1. p.70.

Juriſdictionis actus eſt, Confeſſarios approbare, non Ordinis. d.6. q.11. n.2. p.73.

Juriſdictio quænam Confeſſori neceſſaria, & an ſufficiat habitualis. diſp.6. q.12. n.1. p.74.

Juriſdictionis de ſubſtantia non eſt territorium. d. 8. q.6. n.3. p.94.

Juriſdictionis actus duplex. diſp 12. q 8. n.4. p.127.

Juriſdictio Prælatorum Regularium inferiorum ita eſt Superiorum juriſdictioni ſubordinata, ut ab ea omninò dependeat. diſp.14. q.7. n.4. p.173.

Juriſdictionis ab actibus non cenſetur ſuſpenſus, qui à Pontificalium exercitio ſuſpenſus eſt. diſp.15. q. 6. n.3. p. 192.

Juriſdictio ſucceſſoris eadem eſt quæ prædeceſſoris. d 16. n.2. p.101.

Juriſdictio in Religioſos an proveniat Abbati ex vi votorum, an verò à Summo Pontifice diſp.21. q.1. n.3. p.231.

Jura per ſubauditiones, & repetitiones tacitas revocanda non ſunt, ſed potiùs concordanda. diſp.2. q 8. n.1. p.13.

Juris poſitivi in rebus argumentum à ſimili non valet. diſp. 3. q.2. n.3. p.40.

Jure in divino Eccleſia diſpenſare non poteſt. diſp.5. q.2. n.2. p 42.

Jus accipiendi rem alienam invito domino tribuit urgens neceſſitas. diſp 3. q 9. n.12 p.56.

Jure ab antiquo recedendum non eſt, niſi quatenus novum cogit. diſp.6. q.16 n.5. p.80.

Jus nullum inducitur, nec aliquid immutatum, aut alteratum cenſetur per ſimplices Summ. Pontificum declarationes, ſed tantùm id, quod erat dubium, certum redditur, ac declaratur. diſp.13. q. 15. n 5. p 144.

Juris circa interpretationes, & graves cauſas diſcernendas, quæ Sum. Pontifici reſervata reperiantur. diſp.14. q.15. p.186.

Juri Canonico aliquid contrarium Monachis ſuis Abbas præcipere nequit. diſp.21. q.9. n.1. & 3. p.138.

Juſjurandum in rebus, & perſonis alicujus momenti relaxat, commutat, & interpretatur ſolus Papa. d.14. q.15. p.186. *ÿ. Circa* Juris.

Juſjurandum ad præſtandum poteſt Abbas, vel alius Prælatus obligare ſubditum. diſp.21. q 11 n.1. p. 133.

S. *Juſtina* de Padua Congregationis Caſſinenſis inſtitutio. diſp. 24. q 5. n.54. p.405.

Juſtitiæ commutativæ obligatio inſurgit ſine labe Simoniæ inter dantes & accipientes ſtipendia pro Miſſarum celebratione. d 3. q 9. n.2. p.51.

Juſtitiam, vel gratiam in Curia Romana ad obtinendam aliquid dantes, accipientes, aut promittentes, quam excommunicationem incurrant. diſp.13. q.13 n.20. p.151.

Juſtitiam ab Epiſcopis tertiò admoniti facere recuſantes Principes, & Officiales, excommunicantur. diſp.13. q.14. n.8. p.160.

Juſtus, & qui incipit eſſe Deo gratus eſt particeps omnium bonorum, quæ fiunt in toto mundo. diſp.9. q.4. n 2. p.98.

Juvenes quare excuſentur à jejunio. diſp.11. q.4. n.1. p.124.

Juvenes non tenentur jejunare ante vigeſimum primum annum. n.2.

L

L*Acrymæ* veræ delictum lavant, & confitenti injuſtitiam ſuam, Deus peccata remittit. diſp.6. q.19. n.3. p 86.

Lacticiniis, conſuetudo ubi adeſt, an tempore jejunii veſci poſſint Abbates & Monachi. diſp 11. q.9 n.8. p.113.

Lacticinia in diebus Quadrageſimalibus interdicta ſunt de jure communi. diſp.12. q.9. n 3. & 3. ibid.

Lacticinia in aliis jejuniis extra Quadrageſimam, an ſint prohibita. n.6. p.124.

Lacticinia in jejuniis voti, Jubilei, & impoſitis à Confeſſario, an ſint licita virtute Bullæ Cruciatæ n. 7.

Laïcus, vel Oblatus alicujus Congregationis ad Clericatum aſcendens abſque licentia Prælatorum Ordinis, Clericali honore privari debet. diſ 2. q.23. n.9. p 32.

Laïci aliquando in extrema neceſſitate Euchariſtiæ Sacramentum miniſtrarunt. diſp 3. q.1. n 4. p 43.

Laïcus relegans, vel proſcribens, & qui proſcriptionem ſcripſerit, eſt excommunicatus excomm. Papali. diſp.13. q 13. n.13. p 132.

Laïci oblationes Sacerdotibus factas accipientes excommunicantur. diſp.13. q.14. n.7. p.160.

Laïci imponentes collectas Clericis, vel Eccleſiis, ſeu juriſdictionem eorum uſurpantes, ſi non deſiſtant, excommunicantur, quæ excommunicatio hodie reſervatur in Bulla Cœnæ. diſp.13. q.14. n.15. p.161.

Laïci

Index Rerum, & Verborum.

Laïci poſſunt excommunicationis vinculo aliquem obſtringere ex conceſſione Papæ diſp 14. q.15. p.186.

Laïci propriè ſuſpendi non poſſunt. diſp.13. q.2. n 1. p.189.

S Lanfranchi Congregatio in Anglia quando excitata. diſp. 24. q.5. n.24 p 389.

Lapides, & alia ornamenta de Eccleſia auferentes, necnon dantes auxilium, &c ſunt excommunicati. diſp.13. q.13. n.26. p 152.

Lateranenſium Canonicorum Regularium Congregationis antiquitas & inſtitutio. diſp.24. q.4. n.2. p.299. Vide *Canonici*.

Latinam linguam intelligere debent ad Minores Ordines promovendi. diſp.2. q 21. n.2. p 26.

Laudes, ad Matutinum poſſunt hora quarta pomeridiana recitari, tam in æſtate, quàm in hyeme. diſp.10. q 6. n.7. p.103.
Cur in feſto Corporis Chriſti, & per totam octavam dicantur immediatè poſt Veſperas, & Completorium. ibid n 8. p.103.

Laura Monaſterium percelebre in Oriente à S. Charitone extructum. diſp.24 q 2. n.3. p 261.

S. Laurentii de Plebe Martyrum, ſive de Ultio Canonicorum Regularium Congregatio, quando, & à quo inſtituta. diſp.24. q.4. n.11. p.304.

B. Laurentius Juſtinianus Canonicus Regularis Congreg. S. Georgii de Alga, & Venetiarum Patriarcha. diſp.24 q 4 n.32. p.312.

Lauretana peregrinationis votum non eſt Papæ reſervatum. diſp.18. q.13 n.7. p 218.

Lauretanorum Equitum inſtitutio. diſp.24. q.9. n.43. p.463.

S Lazari Equitum Ordo, olim ſub D. Baſilii Regula. diſp. 24. q.3. n.8. p.296.

S. Lazari militia à quo inſtituta. diſp.24. q. 4. n. 89. p.349.

Lectores publici ac notoriè literati non deberent examinari ad Ordines ſuſcipiendos. diſp 2 q.20. n.7. p.27.

Legatum pro Miſſâ quotidiana à teſtatore factum quomodo conſiderandum, & quando obligat Sacerdotem ad celebrandum. d.3. q.9. n.23. p 58.

Legatum ſi ſit ita tenue, quòd onus lucrum excedat, & pro recurſu habendo ad Sedem Apoſtolicam pro ejus moderatione, ferè totum pro expenſis neceſſariis inſumendum ſit, quid faciendum oſtenditur. diſp.3. q 10. n.4. p.61.

Legato io ipſo ſi diſpoſitum ſit, ut liceat Superioribus injunctum onus moderari, poterunt tunc Abbates id facere. ibid. n.5.

Legata ad pias cauſas facta nemo, niſi ſolus Summ. Pontifex, poteſt ad alios uſus convertere, vel transmutare. diſp.14. q.13. p.186. V. *Cren Jura*.

Legati, Vicelegati, Gubernatores, & quicumque Judices, qui per ſe, vel per ſuos Cancellarios, Secretarios, & alios quoscunque in officiis Notariatuum per Cameram Apoſtolicam venditis, vel in eorum interpretatione, aut originalibus ſcripturis in præjudicium prædictorum Notariorum ſe intromiſerint, excommunicantur. diſp.13. q.14. n.73. p 164.

Legere benè, & ſcribere ſcire debent, prima Tonſura initiandi. d.2. q.21. n.1. p.27.

Legumina extra ſtatum S Romanæ Eccleſiæ exportans excommunicatur. diſp.13. q.13. n.60. p.154.

Legumina extrahentes extra Urbem, & ſtatum Eccleſiaſticum, & impedientes eos, qui afferunt prædicta ad Urbem, excommunicantur. diſp.13. q.13. n.81. p.153.

Leges ad Pontificias in Choro ſervandas Canonici ex ſtipendio tenentur. diſp.3. q.9 n 37 p.60.

Lex Regulæ non arctiùs obligat quàm Eccleſiaſtica. diſp. 12. q. 4. n.4. p.120.

Lex adaptatur ad ea, quæ frequentiùs accidunt. d.12. q 4 n.5. p 120.

Lex quando imponit pœnam actui perfecto, ea pœna non incurritur, niſi actus conſummetur. diſp.13. q.2. n 9. p 130.

Leges civiles ad audiendas, vel phyſicam, de clauſura exeuntes Religioſi profeſſi, ſi intra duos menſes non redierint, excommunicarunt. diſp.13. q.14. n 10. p 160.

Lex Superioris per inferiorem tolli non poteſt. d 21 q.10. n. 2 p.238.

Libellos famoſos conficientes, aut habentes, ſive in vulgus emittentes, verſus, aut cantilenas in infamiam & detractionem ſtatus Ordinis Prædicatorum, vel Minorum, excommunicantur. diſp.13. q.13. n.85. p.135. & 156.

Libros moventes ex Bibliothecis Ordinis Fratrum Carmelitarum, excommunicantur. diſp. 13. q.13. n.68 p 153.

Libertatem Eccleſiaſticam, ſeu interdictum Eccleſiaſticum violantes, conſpirantes contra Papam, Epiſcopum, alioſque Prælatos offendentes, excommunicantur per *extravag. ſi dominici*. diſp.13. q.13. n.19. p.151.

Libertati Eccleſiaſticæ adverſantia ſtatuta, & quaslibet contra eam conſuetudines introductas ſervari facientes, excommunicantur, niſi intra duos menſes faciant ea amoveri à publicis capitularib⁹ ſuis: qui verò de novo talia ſtatuta edere præſumunt, excommunicantur in Bulla Cœnæ. diſp.13. q.14. n.18. p.161.

Licentia audiendi confeſſiones non poteſt demandari perſonæ, quæ non ſit idonea, & poteſtatem audiendi non habeat. diſp.2. q.7. in dub. Card. Seraph. n.3. p.12.

Licentia inferioris tollit inhabilitatem provenientem ex lege Superioris. n.9. p.13.

Licentia Ordinariorum requiritur, ut Epiſcopi in Monaſteriis alterius Diœceſis poſſint Religioſos ordinare. diſp. 2. quæſ. 19. n. 2. p.26.

Licentiam Ordinarii habens Epiſcopus an poſſit in Eccleſia exempta Ordines conferre. diſp.2. q. 19. n.2. ibid.

Licentiam dare poſſunt Abbates juta Pontificalia habentes, alieno Epiſcopo, ut in ſuo diſtrictu Pontificalia exerceat. diſp. 2. q. 19. n.3. ibid.

Licentiâ Parochi tacitâ, vel præſumptâ communionem in die Paſchatis adminiſtrantes Religioſi, cenſuram non incurrunt. diſp.3. q.3. n 9 & 10. p.44.

Licentia Prælatorum intelligenda eſt ſecundùm jus commune. d. 6. q.1. n 2 p.63.

Licentia generalis à Parochis obtenta circa ea, quæ ad animarum curam pertinent, Prælatis, vel aliis Sacerdotibus Regularibus ſufficit, ut poſſint matrimoniis contrahendis aſſiſtere. diſp.8. q. 2. n.1. p.92.

Licentiam poteſt Parochus concedere viro docto in ſua Eccleſia, ut ſemel, aut iterum conciones habeat. diſp. 11. q.2. n.10. p.115.

Licentia à Superiore data Monacho ad vivendum poteſt revocari ab eodem, ſed cum juſta cauſa, aliàs peccaret, ſaltem venialiter. diſp.20. q.3. n.6. & 7. p.230.

Licentia juſta neceſſaria eſt, ne Abbas, & ſubditus accipiendo, vel alienando peccent. diſp.22. q 8. n.6. p.249.

Licentia juſta cenſetur, cùm Abbas concedit facultatem alienandi peculium in eos uſus, in quos poteſt ipſe Abbas. n.8. ibid.

Licentia injuſta cenſetur, ſi Religioſus eam extorquet precibus importunis, aut per vim, dolum, metum, fraudem, aut ex falſa cauſa, & ſubreptitiè. diſp.22. q.8. n.10. ibid.
Localis Abbas eſt legitimus Superior hujusmodi licentiam concedere valens. n.11. p 249.

Licentia conceſſa Religioſo, aliquid dandi, non extenditur ad donandum aliis Religioſis, tam ejusdem, quàm alterius Conventus, non habentibus ſuorum Prælatorum licentias. d. 22. q.9. n.3. p 233.

Licentia ad prædicandum. Vide *Prædicator*.

Ligare cui competit, eidem competit & ſolvere. d.14. q.6. n 1. p.172.

Lilii Equitum inſtitutio in regno Navarræ. diſp.24. q.9. n.48. p.465.
Item apud Aragonios. n 49. ibid.
Item apud Romanos. n.50. ibid.

Literas per gratioſas ſuffragia benefactoribus concedere Abbatibus & Religionum Prælatis maximè congruit. d.9 q.4. n.1. p 97. 98.

Literas gratioſas ad imitationem Chriſti, Apoſtolorum, & Sanctorum aliis concedere debent Abbates, & alii Prælati Regulares. n.4. p 98.

Literas ut conſignet qui ſigillum Monaſterii furatus eſt, ſi non exequitur, an caſum reſervatum incurrat. diſp 13. q.2 n.40. p.135.

an Literas conſignans non continentes materiam ad Monaſterium ſpectantem, tamen alteri odioſam. n 41

Literas conſignans ſigillo Monaſterii furto ablato, ſi eas comburat, an caſum reſervatum incurrat.

Literis ab alio falsò conſignatis utens Religioſus, caſum reſervatum incurrit. n.43.

Literarum falſificationem conſulens, auxilium præſtans, ſeu ſuadens, non incurrit caſus reſervationem n.44.

Literarum apertio, ſeu retardatio, ut ſit materia reſervationis, debet eſſe malitioſa, & cum animo nocendi. d.13. q.2. n.59. & 61. p 133.

Literas qui ſolùm aperit, & non legit, non incurrit caſum reſervatum. diſp.13. q 2 n 60. ibid.
Incurrit qui eas aperit, ut alii legant, ſi verè legantur. n.62.
Non incurrit qui eas legit non aperiendo. n.63.
Neque qui literas Superioris ad ſeculares, vel ſecularium ad Superiore aperit, & legit. n 64.

Literas, nuncium, aut ſignum mittentes ad eos, qui ſunt in Conclavi, necnon talia recipientes, vel ſi è contrà in Conclavi exiſtentes ad eos foris ſcripſerint, excommunicantur. d 13 q.13. n.35 p.152.

Literas commendatitias pro dignitate obtinenda à Principibus procurans Nuncius Apoſtolicus, excommunicatione Papali, ſed nullibi reſervata excommunicatur. n 41. p.153.

Literarum Apoſtolicarum falſarii, vel habentes penes ſe literas falſas Papæ, vel aliorum Officialium Curiæ expreſſorum, excommunicantur n.79. p 135.

Literarum Apoſtolicarum Sacræ Pœnitentiariæ executionem impedientes, excommunicantur. n.109 p 154.

Literas Papæ electi impugnantes, antequam coronetur, excommunicantur. diſp.13. q 14 n.37. p.133

Literis authenticis carentes à Sede Apoſtolica promoti, & ſuarum Eccleſiarum adminiſtrationem accipientes Abbates quam ſuſpenſionem incurrunt. diſp. 15. q.5. n.1. p.190.

Literas ſcribentes, vel recipientes Religioſi abſque expreſſa Abbatis licentia, an peccent contra paupertatis votum. diſp.22. q.11. per tot. p.232.

Literati notoriè, ut Magiſtri & Lectores publici, ad Ordines ſuſcipiendos examinari non debent. diſp.2. q 20. n.7 p.27.

Litigatore non cauſatur temeritas litigandi, donec propter jura adverſarii conſtituantur in mala fide. diſp.14. q.14. n.9. p.179.

Loca de novo ad habitandum, vel hactenus recepta mutantes, vel alienantes Religioſi Mendicantes excommunicantur. diſp. 13. q. 14 n.48. p.163.

Lucas

Lucas vir ſanctitate illuſtris, primus Congregationis Siculæ, & Italæ S Baſilii Ordinis Archimandrita. diſp 24. q.3. n.3. p.293.
Ludens Monachus abſque Abbatis licentia ſaltem tacita, peccat contra votum Paupertatis, & ludentes cum eo ſi lucrentur, debent reſtituere diſp.22. q.12. n.1. p.253.
Ludere Abbas poteſt honeſtæ recreationis gratia, moderatam aliquam pecuniæ quantitatem n.2.
Ludere quatuor, aut quinque de centum ſibi aſſignatis pro ſuſtentatione poteſt Monachus, qui impenſis Monaſterii in ſcholis ſtudet, vel in Curia, aut alibi negotiatur. n.3. Limita in tribus caſibus, ut infrà, n 4 5.& 6 ibid.
Ludere immoderatam quantitatem non poteſt Monachus, habens ab Abbate generalem licentiam peculium in quos voluerit uſus expendendi. n.7.
Ludendi immoderatam pecuniæ quantitatem Abbas ſubdito facultatem concedere non poteſt. diſp 22. q.12. n.9. ibid.
Lunæ creſcentis Equitum Ordo à quo inſtitutus. d.24 q 9. n.34. p.464.
Lunatici, & ſimiles, ordinari non poſſunt, vel ſi ordinati fuerint, abſtinere debent à celebratione. diſp.17. q.4. n.6. p.206.
Luſitana Congreg. S.Benedicti quando incepit. d.24. q.5. n.5 p.407.
Lyrinenſis Congregationis in Gallia initium. d. 24. q 5. n. 9. p.380.

M.

S. M*Acarii* Monachorum inſtitutum in Ægypto apod Nitriam. diſp.14 q.2 n.6 p.270.
Magiſtri, & Lectores publici, ac notoriè literati non debent examinari. diſp.2 q 20. o 7. p 27.
Magiſtri excludentes Fratres Prædicatores à ſtudio Pariſienſi, excommunicantur. diſp.13 q.13. n.84 p.153.
Magiſter Novitiorum, cùm ſit eorum pædagogus ſpiritualis, poteſt cum illis communicare. diſp.14. q.5. n.5. p 172.
Magiſtratus cogentes ſubditos ſuos directè, vel indirectè, ne matrimonium contrahant, excommunicantur. d.13. q.14. n.63. p.154.
Magiſtratus ſeculares ab Epiſcopis requiſiti non præbentes auxilium, ad reſtituendam, & conſervandam clauſuram Monialium, excommunicantur. diſp.13. q.14. n.64. ibid.
Malus ſemel triennio bonæ vitæ præſumitur bonus. diſp.17. qu.7. n.13. p.211.
Mancipium Chriſtianum in terris Turcarum capiens, ejúſque bona diripiens alter Chriſtianus excommunicatur. d 13. q.13. n 48 p.153.
Manus impoſitio benedictionem ſignificat. diſp. 2 q. 3. n. 1. p. 8.
Manuum impoſitio illicita caput ſuſcipientis vulnerat. diſp.2. q 12. n 1. p.15.
Marchionem, urbis Romæ Senatorem eligentes excommunicatione Summo Pontifici reſervata innodantur. d. 13. q 13. n 10. p.151.
S *Marcus* in Alexandrina Eccleſia Cœnobitarum inſtitutor. diſp.24. q.1. n.6. p 260.
S Marci Equitum Ordo. diſp 24. q.9. n 8. p.463.
S *Mariæ* ad Rhenum Canonicorum Regularium Congregatio. d.24. q 4. n.14. p.306.
S. Mariæ de Creſcentiaco Canonicorum Regularium Congregatio quo tempore incepit. diſp 24. q. 4. n. 58. p.307.
S Mariæ de Mercede redemptionis captivorum Congregationis initium. diſp.24 q.4. n.58. p 320.
Item Diſcalceatorum ejuſdem Ordinis n 77 p.336.
Matrimoniis contrahendis neceſſarium eſt Parochum, vel alium Sacerdotem de ejus, vel Ordinarii licentia intereſſe. diſp. 8. q. 1. n.1. p 92.
Matrimoniis contrahendis intereſſe poteſt Abbas in Eccleſiis ab alio Ordinario exemptis, & ſibi pleno jure ſubjectis, in quibus juriſdictionem Epiſcopalem habet, vel in quibus animarum cura annexa eſt. n. 2.& 3.
Matrimoniis contrahendis Abbas, & Sacerdotes Regulares poſſunt de licentia Parochi, vel Ordinarii intereſſe, & Matrimonia ſolemnizare. diſp 8. q 1. n.4 & 5. ibid.
Matrimoniis aſſiſtendi, vel illa ſolemnizandi licentia ſufficit, quòd concedatur generaliter ad exercenda ea, quæ ſpectant ad curam animarum. diſp.8 q 2. n.1. p92.
Matrimonia abſque Parochorum licentia ſolemnizantes Abbates, vel alii Sacerdotes Regulares incurrunt ſuſpenſionis pœnam, non autem excommunicationis latæ ſententiæ. d.8. q.3. per tot. p.ead.
ad Matrimonium diſpenſato denunciationes ut remittantur, poteſt loci ordinarius diſpenſare. diſp.8. q.4. n.1 p 93.
Matrimoniorum denunciationes remittere poteſt Commendatarius. diſp.8. q.5. n.2. p.ead.
Matrimonialibus de cauſis cognoſcere poſſunt Abbates, & Prælati habentes territorium ſeparatum cum juriſdictione quaſi epiſcopali. diſp.8 q.6. n.1. p.94.
Matrimonialium cauſarum cognitionem an tollat ab Abbatibus Concil. Trid *in cap* 10 *de reform. ſeſſ* 24 § *Ad hæc* n.2. ibid.
Matrimoniales cauſas cognoſcendi in quaſi-poſſeſſione manutenendus eſt Epiſcopus ex ſola juris aſſiſtentia, donec per tres conformes ſententias cognoſcatur de hac re diſp.8. q 6. n 5. p.94.
Matrimonium ſcienter contrahentes in gradu prohibito à ſacris Canonibus excommunicantur, ubi de contractu prohibito cum Monialibus, & Clericis. diſp. 13. q 14. n.45. p.163.
Matrimonia filiorum-familias falsò affirmantes ſine conſenſu parentum eſſe irrita, & parentes irritare poſſe, excommunicantur. diſp.13. q.14. n.61. p.164.
Matrimonium directè, vel indirectè ſubditos ſuos liberè contrahere cogentes Magiſtratus & Domini temporales, excommunicantur. diſp.13. q.14. n.63. p ead.
Matrimonium ſi quis ficto conſenſu, animo tantùm copulam extorquendi contraheret, non diceretur bigamus. d 17. q.3. n.1 p.204.
Matrimonio de nunquam contrahendo in voto diſpenſare poſſunt Regulares Prælati, & Confeſſores. diſp.19. q. 8 n.14 q 225.
Matrimonii contractu qui Caſtitatis votum violavit Religioſus, non poteſt ab Abbate ſuo puniri diſp.23. q.3. n.12. p.258.
Matris Dei Lucæ Clericorum Regularium inſtitutio, & approbatio. diſp. 24. q.8 n 4. p.453.
Matrix Eccleſia quæ dicatur diſp.16. q 3 n 3. p.203.
Matutinum, & Laudes poſſunt quarta hora pomeridiana, tam in æſtate, quàm in hyeme perſolvi. diſp.10. q 6. n.7. p.105.
Matutinum, & Laudes, in feſto Corporis Chriſti, & per totam Octavam dicuntur immediatè poſt Veſperas, & Completorium, & quare. n.8. ibid.
S. *Mauritii* Equites à quo inſtituti. diſp 24. q.5. n.86. p.426.
S. *Mauri* Congr. Gallica unde exordium ſumpſit. d.24 q.5. n.5. p 417.
Medicus quando manet dubius de gravitate morbi, nec certum judicium circa excuſationem à recitando divino Officio profert, requiritur Abbatis conſenſus. diſp.10 q.12. n.3. p.110.
Medinæ opinio refertur de poteſtate, quam habent Abbates, & Prælati Regulares Indulgentias concedendi. diſp.9. q.1. n.5. p.95.
Melchiades Papa jejunium feriæ quintæ & Dominicæ diei cur prohibuit. diſp.12. q 1. n. 2. p.118.
Meldenſis Congregationis inſtitutio. diſp.24 q.5. n 60. p.407.
Melitenſium Equitum inſtitutio diſp.24. q. 4. n 91. p.355.
Mellicenſis Congreg. in Germania initium. d 24. q 5 n 31 p 391.
Membri unius operatio ut in totius corporis naturalis bonum cedit, ita & in corpore myſtico. diſp 9. q 4 n. 1. p.98.
Membri nomine in Jure quid veniat. diſp.17. q.6 n.7. p.209.
in *Memento* Miſſæ, Generalis nomen pro Epiſcopi nomine ponentes, mortaliter peccant Regulares. diſp.5 q 8. n.7. p.50.
Mendicantes Prælati non communicant in privilegiis cum Abbatib[9] Monachorum, quoad Ordines conferendos. diſp.2 q 2. n 6 p.8.
Mendicantes Fratres cujuſcumque Ordinis ſine licentia Sedis Apoſtolicæ ad aliam Religionem non Mendicantium tranſeuntes, ſunt excommunicati per *extravag. ambitioſæ, de Regul* d.13. q.13. n.18. p.151.
Mendicantes Religioſi, qui de novo domos ad habitandum recipiunt, vel receptas mutant ſine licentia Sedis Apoſtolicæ, excommunicantur. diſp.13. q.14. n.27. p. 161.
Mendicantes Religioſi nova ad habitandum loca acquirere, vel antiqua alienare, aut mutare non poſſunt ſine licentia Papæ. n.48 p.163.
Mendicantes ſine ſpeciali Sum. Pontificis licentia plures campanas habere nequeunt diſp.14. q.15. p.186.
Mendicantium Prælati aliquem ad profeſſionem, nondum expleto probationis anno admittentes ſuſpenſionem incurrunt. d.15. q 3. n.33. p.191.
Mendicantes, eorumque privilegia communicantes poſſunt in votis Papæ reſervatis diſpenſare, quoties Epiſcopi poſſunt. diſp 19 q 8. n.4 p 228.
Mentaliter an divinum officium recitari poſſit. diſp. 10. q. 9. per tot. p.107.
Mentaliter non poteſt fieri Conſecratio. ibid. n.4 p 108.
Mercenariis ad breve tempus operas ſuas locantibus poſſunt Religioſi in die Paſchatis Euchariſtiæ Sacramentum adminiſtrare. d.5. q.3. n 8. p 44.
Mercenariorum, ſive S. Mariæ de Mercede Equitum militia à quo inſtituta. diſp.24. q.5. n.80. p 420
Meretricem per tecta in domum ſuam introducens, ſi illa caſu decidat, & moriatur, vel abortiat, an incurrat caſum reſervatum, vel irregularitatem. diſp.13. q.2. n.37.38. p.133.
Meridies ratione jejunii quomodo obſervanda. diſp. 12. q. 10. n. 4 p.123.
Merita Chriſti cum inſtitutione Sacramentis efficaciam præbent, non autem Miniſtri bonitas, & fides diſp.2. q.12. n.3. p 15.
Merita ſua propria poteſt unuſquiſque cuicumque voluerit applicare, ſed antequam reponantur in univerſali theſauro Eccleſiæ. diſp. 9. q.3 n.1. p.96.
Merita ſubditorum aliis applicare quinam poſſint d 9 q 3 n 7. p.97.
Meritorum applicationem benefactoribus, an Generales, ſeu Capitulum Generale poſſit prohibere Abbati locali n.8.
Metropolitani an poſſint Abbates compellere ad prædicationis munus. diſp.11. q.1. n.6. p.113.
S. *Michaëlis* de Murano Congregatio quando inſtituta diſp 24. q.5. n.53. p.407.
B Michaëlis, ſive de Ala Equitum Ordo à quo, & quo tempore inſtitutus. diſp.24. q 3. n.78. p 418.
S. Michaëlis Equitum inſtitutio. diſp.24. q 9. n 36 p 464.
Militum Jeſu Chriſti, Ordinis S Dominici inſtitutio. d 24 q.4 n 97. p.355.

Militia Equitum S. Mariæ glorioſæ inſtitutio. diſp 24. n. 96. p. ead.
Militia Conſtantiniana Equeſtris S. Georgii ſub Regula S. Baſilii quo tempore inſtituta. diſp. 24 q. 3. n. 7. p. 395.
Militiæ equeſtres ſub Regula D. Baſilii inſtitutæ. diſp. 24. q. 3. n. 7. p. 395. & n. 8 p. ead.
Militia Equitum S. Lazari à quo erecta diſp. 24 q 4. n. 89. p. 349.
Militia Equitum S. Sepulchri à quo incepit. diſp. 24. q. 4. n. 90. p. 350.
Item Equitum Melitenſium. n. 91. p. ead.
Equitum Teutonicorum. diſp. 24. q. 4. n. 92. p. 352.
Sancti Joannis Acconenſis, & S. Thomæ. n. 93. p. ead.
B. Jacobi in Hiſpania. n. 94. p. 354. & Luſitania. n. 95. p 355.
Militiæ Templariorum inſtitutionis tempus. d. 24. q 5. n. 70. p 414.
Militiæ S Salvatoris in Aragonia inſtitutio. diſp. 24 q. 5. n. 71. p. 415.
Item Aviſienſium Equitum in Luſitania. n. 72. ibid.
Militiæ Equeſtris Calatravæ inſtitutio. diſp. 24. q. 73. p. 416.
Militiæ Equeſtris Gladiferorum inſtitutio. d. 24. q. 5. n. 74. p. 417.
Militiæ Sancti Juliani de Pereyro inſtitutio. n. 75. p. 417.
Montis-Gaudii. n 76. p. ead.
S Georgii de Alfama. n. 77. p. 418.
S. Michaëlis, ſive de Ala. n. 78.
Alcantaræ. n. 79.
Mercenariorum Equitum. n. 80. p. 420.
Montisfranci. n. 81. ibid.
Truxillenſium Equitum. n. 82 ibid.
Monteſiæ Equitum. n 83. ibid.
Equitum Jeſu Chriſti. n. 84 p. 422.
S. Stephani. n. 85. p. 423.
SS. Mauritii, & Lazari. n 86. p 428.
S. Bernardi. n. 87. p. 416.
Militiæ Equitum Conceptionis B. Mariæ inſtitutio. diſp. 24. qu 6. n. 12 p. 449.
Item Militiæ Equitum B. Mariæ de Monte Carmelo. q. 7. n. 9. p. 448.
Militiæ Chriſtianæ Equitum Ordo. diſp 24. q. 9. n. 47 p. 472.
Minimorum S Franciſci de Paula inſtitutio. d. 24. q. 7. n 10. p. 452.
Miniſtri fides, & bonitas non Sacramentis efficaciam præbet, ſed ſola inſtitutio, & Chriſti merita. diſp 2. q. 12. n. 3. p. 13.
Miniſter ordinarius Sacramenti Confirmationis eſt Epiſcopus. d. 3. q. 1. n. 6. p. 39.
Miniſter Sacramenti Euchariſtiæ regulariter debet eſſe Sacerdos. diſp. 5 q. 2. n. 2. p. 42.
Miniſter Extremæ Unctionis ſimpliciter neceſſarius debet eſſe Sacerdos. diſp. 7. q. 1. n 1. p. 58.
Miniſtri Papæ, & omnes Officiales accipientes munera in terris Eccleſiæ, ſunt excommunicati. diſp. 13. q 13. n. 25. p. 152.
Minores tempore interdicti admittentes Fratres tertii Ordinis ad audienda divina, incurrunt excommunicationem *Clement. cum ex eo. de ſent excom* diſp. 13 q 13. n. 16. p. 151.
Minorum S. Franciſci de Obſervantia Religioſus contemptis Superioribus ſuis ad alia tribunalia appellans excommunicatur. d. 15. q 13. n. 61. p. 154.
Minores de Obſervantia ſubornantes in electionibus, vel procurantes favorem extra ad officium obtinendum in Religione, excommunicantur diſp. 13 q. 13. n 98. p 155.
FF. Minoribus quæ privilegia à Summo Pontifice interdicti tempore conceſſa. diſp. 16. q. 2. n 1. p. 195.
FF. Minorum de Obſervantia Congregatio quo tempore inſtituta. diſp. 24. q. 6. n. 5. p. 434.
Minorum item ſtrictioris Obſervantiæ Recollectorum Congregationis approbatio. n. 6 ibid
Minorum Conventualium Sancti Franciſci Congregationis inſtitutio. diſp. 24. q 6. n. 3. p. 432.
Minorum item Conventualium Reformatorum. n. 4. ibid.
Miracula falſa prædicantes, incertave populo renunciantes excommunicantur. diſp. 13. q. 13. n. 28. p. 152.
Miſericordiæ opera ſi aliter exerceri nequeant, à jejunio diſpenſant. diſp. 12. q. 6. n. 1. p. 122.
Miſſæ celebratio propriè ad Pontificalia non pertinent. diſp. 2. q. 9. n. 1. p. 13.
Miſſæ ad celebrationem Altare neceſſarium eſt diſp. 5. q. 6. n. 1 p. 45.
Et illud conſecratum. n. 2. p 45.
Miſſas in Altari portatili in ſecularium domibus, non contradicente Epiſcopo, celebrare poſſunt Societatis Jeſu Presbyteri, ex indulto Gregorii XIII. & alii Regulares. n. 4. & ſeqq p. 46.
Vide *Altare.*
Miſſæ poſſunt celebrari in infirmariis, & aliis locis ex privilegio. d. 5. q 6. n. 9. p. 46.
Miſſa non poteſt de nocte, & ante auroræ initium de jure communi celebrari. diſp. 5. q. 7. n. 1. p. 48.
Miſſæ an poſſint ante auroram celebrari in nocte Nativitatis Domini. n 3.
Miſſam ante auroram celebrare poſſunt Abbates ex privilegio, & quomodo tale privilegium ſit intelligendum. n. 4.
Intra quod tempus celebrari poſſit, & quodnam dicatur legitimum. n. 5. p. ead.
Miſſam ut ſecundùm ejus intentionem celebrent, Monachis poteſt Abbas præcipere. diſp. 5. q 8 n. 2. p. 49.
Miſſæ valorem, ſi Monachus non ad Abbatis, ſed ſui intentionem applicare intendit, cuinam proderit, oſtenditur. diſp 5. q 8. n. 2. p. ead.
Miſſæ in celebratione Sacerdotes, etiam Regulares, ſe habent non ut ſubditi, ſed ut Chriſti Miniſtri. diſp. 5. q. 8. n. 4. p. ead.
Miſſæ in applicatione Sacriſtæ præcepta contravenientes Regulares, mortaliter peccant. diſp. 5. q. 8. n. 5. p. ead.
Miſſam celebrantes Regulares, ſi in *Memento*, ſui Generalis nomen pro Epiſcopi nomine ponant, mortaliter peccant. d. 5. q. 8. n. 7. p. 49.
Miſſæ ſacrificium priùs applicandum eſt pro illis pro quibus priùs eleemoſyna elargita eſt. diſp. 5. q 8. n. 6. p. 50.
Miſſarum pro celebratione inter dantes, & accipientes ſtipendia, inſurgit obligatio juſtitiæ commutativæ ſine labe ſimoniæ. d. 5. q. 9. n. 1. p. 51.
Miſſæ ſtipendium non illud eſt, quod ad ſuſtentationem Sacerdotis congruam neceſſarium dicitur. diſp. 5. q. 9. n. 2. p. 51.
Sed illud quod eſt ex Superioris lege taxatum, & conſuetudine præſcriptum. ibid n. 3 & 4.
Non poteſt ſumi majus quàm ſit à lege ſtatutum. n. 5.
Vide *Stipendium.*
Miſſas an Sacerdoti liceat pauciores ſibi præſcriptis celebrare, ſi ſtipendia ſibi exigua ſint. diſp. 5. q. 9. n. 7. p. 51. & n. 11. p. 56.
Miſſarum pro celebratione ſtipendia pinguiora, quàm lex, aut conſuetudo præſcribat, accipiens, an poſſit aliis demandare Miſſarum talium celebrationem, dato juſto ſtipendio, reliqua parte retenta. diſp. 5. q 9. n. 9. p. 52.
Miſſarum de celebratione Decreta S Congregationis Concilii SS. D. N Urbani VIII. auctoritate edita. diſp. 5. q. 9. n. 9. p. 58. & ſeqq.
Miſſarum reductio, vel commutatio ad Apoſtolicam Sedem pertinet. diſp. 5. q. 9. ℣ *Ac primò.* p. 52.
Miſſæ tot celebrari debent, quot ad rationem attributæ eleemoſynæ præſcriptæ fuerint, ibid. ℣. *Deinde.*
Miſſam cum certa eleemoſyna qui ſuſcepit celebrandam non poteſt eandem alteri, parte ejuſdem eleemoſynæ ſibi retenta, celebrandam committere. ibid. ℣. *Ac ſimiliter.* p. 52.
Miſſarum onera perpetua à ſecularibus ſine Epiſcopi, vel Vicarii Generalis; à Regularibus verò ſine Generalis, vel Provincialis licentia ſuſcipi prohibentur, & pœnæ in contravenientes ſtatutæ. diſp. 5. q. 9. in Decr. S. Congr. ℣. *Ad hæc.* p. 53.
Miſſa pro una non poteſt Sacerdos plura ſtipendia recipere. diſp. 5. q. 9. n. 10. p. 56.
Miſſas ad juſti ſtipendii rationem poteſt reducere Sacerdos, pro quibus celebrandis ſtipendia fraudulenter ei exhibita fuerunt. d. 5. q. 9. n. 14. p. 56.
Miſſâ unicâ an poſſit ſtipendiis pluribus ab uno, vel pluribus oblatis Sacerdos ſatisfacere. n. 16. ibid.
Miſſa pro una an duplicatum ſtipendium poſſit Sacerdos accipere, applicando partem ſolitam uni, & partem propriam alteri. ibid. n. 17.
Miſſæ valor ſpecialis, qui competit Sacerdoti, eſt ejuſdem rationis cù valore medio, qui competit illi, pro quo offertur Miſſa. n. 18 ib.
Miſſam an hodie poſſit pro eo Sacerdos pauper applicare, quem ſcit Deus primum daturum eleemoſynam diſp 6. q 9. n. 20. p 57.
Miſſarum anticipatio quando liceat, & in quibus caſibus. d. 5. q. 9. n 22. 24. p. 58.
Miſſæ quotidianæ onus ſuſcipiens Sacerdos, an peccet mortaliter, ſi quotidie non celebret n. 25. ibid.
Miſſam de *Requiem*, vel aliam votivam ex legato teſtatoris celebrare obligatus Sacerdos non tenetur die Dominico, aut feſto duplici illas celebrare, ſed de feria currente. diſp. 5. q. 9. n. 27. p. 59. & n. 28. p. 60.
Miſſas de *Requiem* celebrare in die obitus, tertio, vel ſeptimo, vel etiam anniverſario Sacerdos tenetur, ſi non ſit dies Dominicus, vel feſtum duplex. n. 29. ibid.
Miſſæ omnes ex parte operis operati ſunt ejuſdem valoris, ex parte verò operis operantis non item. diſp. 5. q. 9. n 62.
Miſſæ Triginta S. Gregorii non neceſſariò de *Requiem* omnes eſſe debent; quæ diſcontinuari non cenſentur ob triduum Majoris hebdomadæ, ut diſp 5. q. 9. n. 31. & 32. p 59
Miſſam ſolemnem in diebus feſtivis Abbates, & Prælati relinquentes, an peccent mortaliter diſp 5. quæſ. 9. n 34. p 60.
Miſſis pro aliquo Beato certis perſonis, & locis conceſſa an poſſit dici à quocumque Sacerdote. n. 38. p. 60.
Miſſarum ritus an debeat mutari à Prælatis in ſuis Eccleſiis præcipiente Epiſcopo aliquod feſtum ibid. n. 39.
Miſſam celebrare non poſſunt Prælati, nec alii Sacerdotes cooperto capite, ſine licentia Papæ. ibid. n. 40.
Miſſæ Capellarum, & anniverſariorum olim juſta de cauſa ad minorem numerum reduci poterant ab Abbatibus, & Ordinum Generalibus in Capitulis Generalibus. diſp. 5 q 10. n 1. p. 61.
Hodie autem ſecus, & maximè in fundatione. n. 2 p 61.
Quod procedit tam de Miſſis, ac legatis pòſt, quàm ante Concil. Trident. relictis. ibid. n. 3.
Miſſarum ſtipendium ſi ita tenue ſit, ut onus lucrum excedat, & pro recurſu habendo ad Sedem Apoſtolicam pro ejus moderamine, ferè totum pro expenſis neceſſariis inſumendum ſit, quid faciendum oſtenditur. diſp. 5. q. 10. n. 4. p. 61.
Miſſarum eleemoſyna ſi multùm creſcat, adeò ut conſtituta tranſ-

tenuiſſima ſit, quid faciendum oſtenditur. diſp. 5. quæſ. 10. n. 7. p. ead.

Miſſam privatam, non autem ſolemnem celebrare poteſt Prælatus à Pontificalibus ſuſpenſus. diſp. 15. q. 6. n. 2. p. 192.

Nullam tamen, ſi celebret, irregularitatem incurret. n. 4. p. ead.

Monachos circa juriſdictio fuit à Chriſto Apoſtolis tradita ſub eadem ratione ut ligarent, & ſolverent eos, qui in primitiva Eccleſia Religionem colebant. diſp. 1. q. 3. n. 4. p. 3.

Monachorum legiſlatores fuerunt Apoſtoli. ibid. n. 6. p. 3.

Monachi minores Ordines ab Abbatibus ſuis accipere debent. d. 2. q. 2. n. 5. p. 8.

Monachos ad Ordines minores examinare ad Abbatem ſpectat, etiamſi impeditur illos ordinare non poſſet, ſed ad Epiſcopum mitteret. diſp. 2. q. 20. n. 2. p. 27.

Monachi tuta conſcientia ordinari poſſunt ſcientes benè legere & cantare, licèt Latina lingua non polleant. d. 2. q. 21. n. 5. & 8. p. 28.

Monacho ſufficit ut ſit bonus, licèt illiteratus. ibid. n. 6. p. 27.

Monachis ordinandis Dimiſſoriales literas concedere, ad Abbatem ſpectat, non ad Epiſcopum. diſp. 2. q. 25. n. 1. p. 31.

An poſſint ipſis denegari. n. 4. p. ead.

Monachus nullus ad aliquem in Eccleſia gradum promoveri debet absque conceſſione, & teſtimonio Abbatis ſui. d. 2. q. 25. n. 6. p. 32.

Monachus ſi ſine Superioris ſui dimiſſorialibus literis ordinatus fuerit, ad Superioris beneplacitum Sacris Ordinibus remanet ſuſpenſus, ſecùs autem ſi minoribus Ordinibus initiaretur. diſp. 2. q. 25. n. 7. & 8. p. ead.

Monach⁹ ſi Miſſæ valorem non ad Abbatis, ſed ſui intentionem applicet, cuinam proderit, oſtenditur. diſp. 5. q. 8. n. 2. & 3. p. 49. 50.

Monachos ſuos intrinſecùs & extrinſecùs cognoſcere debet Abbas. diſp. 6. q. 1. n. 2. p. 62.

Monachi nec velle, nec nolle habent. n. 3. p. ead.

Monachorum Confeſſarius ſi ab Abbate fuerit approbatus, non debet approbari à Diœceſano. diſp. 6. q. 1. n. 5. p. ead.

Monachi itinerantes poſſunt confiteri cuilibet Confeſſario, ſive Regulari, ſive ſeculari. diſp. 6. q. 1. n. 6. p. 63.

Monachi ſui confeſſionem audire recuſans Abbas, an cenſeatur tacitè eo ipſo illi licentiam alium adeundi concedere. diſp. 6. q. 2. per tot. p. 63.

Monachi ſuis pœnitentias poteſt Abbas à Confeſſariis imponendas pro reſervatis, & non reſervatis laxare. d. 6. q. 5. per tot. p. 65.

Monachos an expediat in Abbatis defectum abſolutionem à cenſuris ab ipſo Abbate latis ab Epiſcopo petere. d. 14. q. 6. n. 3. p. 172.

Monachi ſi ſine Superioris licentia confiteantur, confeſſio nulla eſt. diſp. 6. q. 8. n. 7. p. 78.

Confeſſariis ab Ordinario non approbatis, de Abbatis ſui licentia confiteri poſſunt. n. 8.

Nec facultatem iſtam revocat Concil. Tridentinum. ibid. n. 9

Monachi non poſſunt ſecularium confeſſiones audire, niſi ab Ordinario approbati ſint. diſp. 6. q. 12. n. 3. p. 74.

Monachi ad hoc ut approbentur ab Ordinario, ad ſecularium confeſſiones audiendas, an à ſuis Prælatis eiſdem Ordinariis præſentandi ſint. n. 4.

Monachis an ſufficiat approbationem petere, etiam quòd non obtineatur. n. 5.

Quid ſi manifeſtè appareret, perſonam, quæ approbari petet, eſſe idoneam. n. 6. p. 74.

Monachi ritè, & rectè confeſſi ſtatuto compelli poſſunt ad peccata iterum Abbati ſuo confitenda. diſp. 6. q. 19. n. 2. p. 86.

Monachi compelli poſſunt ab Abbate, ut ſaltem ſemel in menſe confiteantur, & facta Communione reficiantur, etiam per pœnas corporales. diſp. 6. q. 20. n. 2. ibid.

Ad id obligantur ſub mortali. n. 4. p. 86.

Monachi cùm perfectioris vitæ genus profiteantur, arctiori quoque vivendi normæ & Regulæ alligati eſſe debent. d. 6. q. 20. n. 2. ibid.

Monachi nigri particularibus ſtatutis ſemel in hebdomada confiteri tenentur. ibid. n. 3.

Non ſub lethali culpa. n. 4. ibid.

Monachus nondum in ſacris conſtitutos non tenetur divinum officium recitare, ſi ex privilegio Papæ extra clauſtrum maneat. d. 10. q. 14. n. 4. p. 111.

Monachi prædicationi deſtinati, debent eſſe eruditi, irreprehenſibiles, graves, & gratiam in docendo habere, & ſacris literis ſemper inſiſtere. diſp. 11. q. 3. n. 5. p. 116.

Monachi ex Regula ad quæ jejunia teneantur. d. 12. q. 1. n. 5. p. 118.

Monachi ad ea tantùm jejunia ſub mortali tenentur, quæ cæteri fideles obſervare debent. diſp. 12. q. 1. n. 6. p. 118.

Monachis ob eſum carnium quæ pœna à Benedicto XII. impoſita. diſp. 12. q. 11. n. 1. p. 126.

Cum eis diſpenſantes Abbates æqualitatem ſervare debent. n. 6. p. 126.

Monachi poſſunt comedere carnes in Monaſteriis, in quibus adeſt conſuetudo. diſp. 12. q. 11. n. 3. p. ead.

Monachus habitum exuens, & ſepta Monaſterii egredi tentans animo apoſtatandi, ſi verè non egrediatur, non incurrit caſum reſervatum. diſp. 13. q. 2. n. 15. p. 131.

Si animo libidinosè vagandi ſolùm, incurrit, ſi verò animo manendi extra Religionem, incurrit caſum, & eſt Apoſtata. n. 17. ib.

Monachus egrediens è Monaſterio, licentia à Prælato per vim, & metum obtenta, furtivè egreditur. diſp. 13. q. 2. n. 18. p. ead.

Monachus egrediens conſentiente Prælato contra proprium officium, & honorem Dei, ſicut & ipſe Prælatus, an dicantur furtivè egredi, & comprehendantur in caſu reſervato. ibid. n. 19. & 20. p. ead.

Monachi à ſuis Monaſteriis abſentes, qui aliàs habent licentiam à ſuis Superioribus confitendi cuicumque Confeſſario, an à reſervatis abſolvi poſſint à Confeſſariis ſecularibus. diſp. 13. q. 9. n. 6. p. 142.

Monachus caſu reſervato in uno Conventu innodatus in alium pergens, poteſt ab illius Prælatus abſolvi, & ab aliis Sacerdotibus. diſp. 13. q. 10. n. 1. p. 142. & n. 2. & 3. p. 143.

Monachus hoſpes in uno Monaſterio ſubditur caſibus reſervatis illius Monaſterii, à quo ſi diſcedat, poteſt à quolibet Regulari ſui Ordinis abſolvi. n. 4. & 5. ibid.

Monachi, & Canonici Regulares adminiſtrationem non habentes ſi petant Curias Principum animo nocendi ſuis Prælatis, & Monaſteriis, excommunicantur. diſp. 13. q. 14. n. 41. p. 162.

Monachi tenere præſumentes arma intra ſepta Monaſterii ſine licentia Abbatis, excommunicantur. d. 13. q. 14. n. 42. p. ead. & ſeq.

Monachi, & Religioſi ſe invicem in Clauſtro percutientes, ſi percuſſio non erit enormis, poterunt à ſuo Abbate abſolvi. diſp. 14. q. 10. n. 1. p. 175.

Monachus alterius Clauſtri ſi percutiat alium Monachum, à quo abſolvatur, oſtenditur. diſp. 14. q. 10. n. 4. p. ead.

Monachus Laïcus minoribus Ordinibus initiatus ut Epiſcopus creetur, ſolus Papa concedere poteſt. diſp. 14. q. 15. n. 10. p. 185.

Monachum è Cœnobio evocatum, & aſſumptum, poteſt Papa certæ Eccleſiæ præficere, vel Epiſcopo, aut Principi adjutorem & ſocium dare, vel apud ſe retinere. diſp. 14. q. 15. p. 186.

Monachi abſolvi poſſunt ab Abbate, vel Superiore à Cenſuris in Clavium contemptum, vel ſub ſpe, & fiducia privilegiorum incurſis. diſp. 14. q. 16. per tot. p. ead.

Monachi ab Abbate ſuo ſuſpendi poſſunt. diſp. 15. q. 2. n. 2. p. 189.

Monachi exempti an poſſint à locorum Ordinariis interdici. d. 16. p. 2. per tot. p. 195.

Monachi tenentur obedire Abbati præcipienti quæ ſunt ſecundùm eorum Regulam, & quando ſub mortali, aut veniali. diſp. 21. q. 6. n. 1. p. 235.

Monachus an teneatur obſervare regulam in aliqua Religione relaxatam ſecundùm priſtinum ſtatum, vel ſecundum præſentem conſuetudinem. n. 5. p. ead.

Monachi non tenentur Abbati aliquid infra Regulam abſque juſta cauſa præcipienti obedire. diſp. 21. q. 7. n. 6. p. 236.

Monachi an obſides dari poſſint ab Abbate pro rebus Monaſterii, n. 7. p. ead.

Monachus ad ſcandalum vitandum tenetur Abbatis præcepta obſervare, etiam cum corporali ſuo incommodo, quando dubitat, an ſint injuſta. diſp. 21. q. 12. n. 7. p. 240.

An teneatur obedire Abbati, de cujus legitima promotione dubitatur. diſp. 21. q. 12. n. 9. p. 240.

Monachus debet Abbati ſuo à ſe accuſato obedire pendente accuſatione, dummodo ex tali obedientia non impediatur proſecutio accuſationis. diſp. 21. q. 13. n. 1. p. 240.

Monachis proprium habere nunquam licuit. d. 22. q. 2. n. 1. p. 242.

Monachus quidam morti proximus proprietarius repertus à D. Macario ſimul cum pecunia ſepultus. diſp. 22. q. 2. n. 2. p. ead.

Monachus aliquid ab alio accipiens, abſque Abbatis licentia, animo utendi illo pro ſua voluntate, peccat contra Paupertatis votum, niſi materiæ levitate excuſetur. diſp. 22. q. 3. n. 1. p. 243.

Monachi an abſque Abbatis licentia poſſint aliquid ab aliis accipere. diſp. 22. q. 3. per tot. p. 243.

Monachus retinere non poteſt bona data ſibi cum conditione, ut poſſideantur ab ipſo independenter ab Abbate, aliàs revertantur ad dantem. diſp. 22. q. 3. n. 2. p. ead.

Quid, ſi ab aliis ejuſdem Conventus Monachis accipiat. n. 3.

Monachis quod peculii genus licitè concedi poteſt ab Abbate. d. 22. q. 5. per tot. p. 243.

Vide *Peculium.*

Monachis ſenibus & infirmis, & de Religione benemeritis licitum eſt Superiori bona aliqua adminiſtranda concedere, ut villas ſalubriores ad nutum revocabiles, & cum conditione, ut penſionem Monaſterio ſolvant. diſp. 22. q. 5. n. 8. p. 246.

Monachi ut poſſint aliquid accipere, vel quocumque modo expendere, vel diſponere temporalibus bonis, quæ licentia Abbatis ſit neceſſaria. diſp. 22. q. 8. per tot. p. 248.

Monachus accipiens multa paulatim de Monaſterio ſine licentia Abbatis, an peccet mortaliter, & teneatur ad reſtitutionem. d. 22. q. 8. n. 22. p. 250.

Monachus nihil regulariter dare poteſt de temporalibus bonis, abſque expreſſo, vel præſumpto Abbatis conſenſu, etiam de rebus ſibi ad proprium uſum conceſſis, tam intra, quàm extra Monaſterium. diſp. 22. q. 9. n. 1. & 2. p. 250. & 251.

Monachus rem ad alium uſum expendere non poteſt, quàm fuit ſibi conceſſa. diſp. 22. q. 9. n. 2. p. 251.

Monachus habens peculium ex Superioris licentia, an conſangu-

ſanguineis poſſit aliquid donare. diſput. 22. quæſ. 9. num. 6. ibid.

Monachi an abſque Abbatis conſenſu poſſint commodato, vel mutuo aliquid dare, ſive expendere, vel commutare, vel emere. d. 22. q. 10. per tot. p. 252.

Monachus abſque Abbatis licentia, ſaltem tacita, ludens, peccat contra votum paupertatis, & ludentes cum eo ſi lucrentur, debent reſtituere. diſp. 22. q. 12. n 1. p. 255.

Monachus honeſtæ recreationis gratia poteſt quatuor, aut quinque de centum ſibi aſſignatis pro ſuſtentatione ludere, & in quibus caſibus diſp. 22. q. 18. n 3. ibid.

Vide *Ludere*.

Monachi officium aliquod habentes, cui expendendi facultas non ineſt, an eleemoſynam facere teneantur. diſp. 22. q. 13. num. 2. p 254.

An ſine expreſſa, vel tacita Abbatis licentia. n. 5. & ſeqq. ibid.

Monachus per aſſumptionem ad Epiſcopatum non eximitur à voto Paupertatis. diſp 22. q. 17. n. 1. p. 256.

Monachus effectus Epiſcopus, non Monaſterio, nec ſibi ſed ſuæ Eccleſiæ acquirit. diſp. 22. q. 17. n. 2. ibid.

Monacho pœnam imponere ob violatum per Matrimonium caſtitatis votum, Inquiſitoris eſt, non Abbatis, vel alterius Prælati. d. 23. q. 3. n. 1. p. 258

Monachorum S. Antonii inſtitutio in Ægypto. d. 24. q. 2. n. 2. p. 261.

S. Charitonis in partibus Orientalibus. n. 3.

S. Pacomii in Ægypto. n 4.

S. Macarii in Ægypto. n 6.

S. Sabbæ in Palæſtina n. 7.

Monachorum Æthiopiæ ritus & vivendi norma. n. 8.

Monachorum priſcorum exercitia qualia? d. 24 q 1. n. 7. p 260.

Monachi, & Regularis nomine quid intelligatur. d. 24. q. 1. n 13. p. 260.

Monachorum antiquorum origines, & inſtituta. diſp. 24. q. 2. per tot. p. ead & ſeq.

Monachorum S Baſilii in partibus Orientalibus inſtitutio. diſp. 24. q 3. n 2. p. 292.

Qui in ea viri illuſtres floruerunt. ibid.

Monachorum S. Baſilii alia Congr. in Italia & Sicilia. n. 3. p 395.

Monachorum Orientalium Congregationes omnes S. Baſilii regulam imitatæ ſunt. diſp. 24. q. 5. n. 5. p. 294.

Monachus qualiter in Monaſterio religioſè, ac ſtudioſè conſervari, ac Domino militare debet, ex Sanctiſſimi Patris Benedicti præſcripto. diſp 14. q. 5. n. 2 p. 871 & ſeqq.

Monaſterii juriſdictio competit Prioribus Clauſtralibus mortuo Abbate, vel ab officio remoto. diſp. 1 q. 4 n. 5. p. 4.

Monaſteria, & Monachorum diſciplina ad eum olim pertinebant Epiſcopum, in cujus territorio erant conſtituta d. 1. q. 5 n. 1. p. 5.

Monaſterii nomine quid intelligatur. diſp. 2. q. 23. n. 2. p. 26.

Monaſterium tenetur alere ſuos Monachos. d. 2. q. 10. n. 5. p. 55.

Monaſteriorum ſaluti & incolumitati quomodo per diligentem bonorum diſcuſſionem à Sacra Congr Conc providetur. diſp. 5 q. 9. in Decr. S Congr. ℣ *Poſtremò* p. 53

Monaſterium, aut qualibet Religioſi domus nullibi recipiatur, in qua ſaltem duodecim Fratres Monachi, aut Religioſi competenter vivere, & ſuſtentari non valeant diſp. 5. q. 9. in Decr. S. Congr. ℣. *Deinceps* ibid.

Monaſterio in uno qui ad Confeſſiones audiendas admiſſus eſt, non poteſt excipere Confeſſiones in alio Monaſterio eidem Abbati non ſubjectu. diſp. 6. q 1. n. 4. p. 63.

Monaſteriorum Officiales qui dicantur. d 13. q 2 n 59. p. 133.

Monaſteria Monialium ingredientes ſine neceſſitate urgente prætextu facultatum Apoſtolicarum, vel de Epiſcopi licentia, necnon & Regularium Superiores ingredi permittentes ſunt excommunicati. diſp. 13. q 13 n. 58. p. 154

Monachi Canonici Regulares, Archidiacoui, Decani, Præpoſiti, Plebani, vel alii Clerici perſonatus habentes, vel quicumque Preſbyteri, qui leges, vel phyſicam audiunt extra clauſtrum, niſi intra duos menſes redierint, excommunicantur. d. 13. q. 14. n 14. p. 160.

Monaſteriis, & Religioſorum Eccleſiis ſolus Papa concedit, ut liberentur ab obligatione ſolvendi procurationes Legatis Apoſt. & jura Epiſcopali diſp. 14. q 15. p 136.

Monaſteria, Communitates, & Collegia ſuſpendi poſſunt, licèt non excommunicari. diſp 15. q. 1. n 1. p. 189.

Monaſteriorum, Capituli, atque Collegii nomine quid intelligatur, in præſenti oſtenditur. n 2.

Monaſteriorum, vel Eccleſiarum ſuarum, Papa inconſulto, bona alienantes Abbates, quam ſuſpenſionem incurrant diſp. 15. q. 5. n. 7. p. 19.

Monaſterii redditus ſingulis Monachis dividendi cauſa juſta an ſit, ad vitandum ut res communes prodigè expendantur, & ad vitandas querelas, & murmurationes Religioſorum. diſp. 22 q. 7. n. 3. p. 248.

Monaſtica virorum, & virginum S. Juliani, & Baſiliſſæ ejus uxoris inſtitutio in Antiochia. diſput. 24. quæſ. 2. num. 1. p. 261.

Moniales in favorabilibus veniunt appellatione Clericorum. diſp. 2. q 15. n. 7. p. 23.

Monialium Confeſſores per Greg. XV Conſtitutionem quinam ſtatuantur. diſp. 6. quæſ. 16. in Decl. S. Congr. Concil. verſ. *Ad 6.* p. 83.

Monialis à clauſura exiens, vel dans illi licentiam exeundi, comitantes, & receptantes excommunicantur. diſp. 13. q. 13 n 43. p. 153.

Moniales ad eligendas deputatus, ſi in electionibus non temperat ea, ex quibus diſcordiæ naſci, vel foveri poſſunt, excommunicantur. diſp 13. q. 14. n. 22. p 161.

Monialium Monaſteria in caſibus non neceſſariis ingredientes Superiores, & Prælati tam Regulares quàm Seculares, excommunicantur. diſp 13. quæſ. 14. n. 79. p. 165.

Monialium Congregatio ſub Regula D. Baſilii, quæ modò ad S. Mariam in Campo Martio Romæ degunt ſub D. Benedicti Regula. diſp. 24. q 5. n 6. p. 295.

Monialium Ordinis S. Auguſtini Congregatio. d. 24. q. 4. n. 55. p 319.

Monialium Ordinis S. Dominici Congregatio quando inſtituta. d. 24 q. 4. n. 60. p. 321.

Monialium Jeſuatarum Congr. initium. diſp. 24. q. 4. n. 69. p 326.

Monialium S Claræ inſtitutionis tempus. d. 24 q. 6. n. 10 p. 439.

Monialium S. Hieronymi Congregatio. diſp. 24. q. 7. n. 3. p. 446.

Monialium Carmelitarum Congregationes à B. Thereſia reformatæ, & diviſæ. diſp. 24. q. 7. n 8. p 448.

Monialium S. Franciſci de Paula Congregatio ab ipſomet inſtituta. diſp. 24. q. 7. n. 21. p 453.

Monitionem præmittere tenetur Prælatus in ferenda excommunicatione. diſp. 14 q. 3. n 4. p. 168.

Poteſtas hæc an reperiatur in Prælatis Epiſcopo inferioribus. n. 5.

Monteſia Equitum inſtitutio diſp 24. q. 5. n 83. p 421.

Montis Oliveti Monachi poſſunt eligere ſibi Confeſſarium, qui ſecum diſpenſet à quavis irregularitate, ut poſſint Ordines recipere, vel retinere. diſp 2. quæſ. 15. n. 20 p. 19.

Montium Pietatis Eccleſiaſtici ſtatus Præſidentes, & Officiales deponentes pecuniam ad alios quàm ad pauperum uſus, excommunicantur diſp 13. q. 13. n. 76. p 154.

Montes pietatis prædicando, vel diſputando impugnare audentes, excommunicantur. diſp. 13. q. 14. n. 67. p. 164

Montis Coryli Congregatio à quo, & quo tempore inſtituta. diſp. 24. q. 5. n 16. p. 584

Montis-virginis Congregationis initium. diſp. 24. q. 5. n. 33. p. 593.

Montis coronæ Congregat. à quo inſtituta diſp 24. q. 5. n. 56. p. 407.

Montis Gaudii Equitum inſtitutio. diſp. 24 q. 5. n 76. p. 418.

Montisfranci Equitum Ordo quo tempore erectus. diſp. 24. q. 5. n. 81. p. 421.

Morbacenſis Canonicorum Regularium Congregatio quo tempore inſtituta. diſp. 24. q. 4. n. 9. p 303.

Morbus notabilis quis dicatur, vel quæ notabilis deformitas Ordinis executionem impediens, an ſpectet ad Abbatem determinare circa ſuos ſubditos. diſput 17. q 4. n 5. p. 206.

Mortarienſis Canonicorum Regularium Congregatio à quo inſtituta. diſp. 24 p 4. n 8. p. 303.

Mortis in articulo poteſt quis non ſolùm ab hæreſi occulta, ſed etiam à quibuſcunque peccatis, à ſimplici Sacerdote abſolvi. diſp. 14. q. 17. n. 5. p 188. Vide *Abſolvere*.

Mulieres ingredientes Monaſteria Regularium, & Mendicantium excommunicantur. diſp 13. q. 13. n. 42. p 153.

Mulierum pœnitentium Congregatio ad quid inſtituta. diſp. 24. q. 4. n 66. p. 325.

Munera in iis Eccleſiæ accipientes Officiales, & Papæ Miniſtri excommunicantur. diſp. 13. q. 13. n 25. p. 152.

Mutilatione ex voluntaria membrorum, occulta tamen, proveniens irregularitas poteſt ab Abbate cum ſuis Monachis diſpenſari. diſputat 17. q 6. n 5. p. 208.

Mutilationis membrorum nomine quid veniat in Jure. n 6 p. 209.

Mutuando aliquid ſine Abbatis licentia Religioſus proprietatis voti reus eſt. diſp. 22. q. 10. n. 1. p. 348.

Niſi parvitas materiæ excuſet. n. 2.

N.

N*Atalibus* legitimis aliquos quoad ſpiritualia reſtituere, ad ſolum Summum Pontificem ſpectat diſp. 14. q. 15. p. 186. ℣. *Circa Jura*.

Natalium defectum pati quis dicatur, oſtenditur. diſp. 17. q. 5. n. 1. p. 206.

Nativitatis Dominicæ nocte an poſſit ante auroram celebrari. d. 5. q. 7. n 3. p. 48.

Navis Equitum inſtitutio. diſp. 24. q 9 n 38. p. 464.

Neapolitano in regno homicidam, vel exules recipientes excommunicantur. diſp. 13 q 13 n 52 p. 153.

Neceſſitatis Eccleſiæ nomine quid veniat? d 2. q. 24 n. 5. p. 50.

Neceſſitas extrema rem alienam invito domino accipiendi jus tribuit. diſp 5. q 9. n. 22. p. 56.

Neceſſitas publica & privata in Monachis quomodo intelligenda. diſp. 22 q. 7. n 1. p 247.

Nemo dat, quod non habet. diſp. 2. q 2. n. 2. q 9.

Neophytus quis dicatur, & à quo ad Ordines ſuſcipiendos diſpenſari poſſit. diſp. 17. q 4. n. 5. p. 206.

Quandiu eſt inhabilis ad Ordines, poſt converſionem. ibid.

Nepotem, familiarem, & commenſalem Cardinalis ut literas Apoſtolicas

ſtolicas

ſtolicas gratis expediant, ſe fingentes, excommunicantur. d. 13. q 13. n.27 p.152.
Niſi, dictio conditionalis quid operetur. d.6. q. 12. n.6 p.74.
Nech Equitum Ordo à quo inſtitutus. d. 24. q 9 n 12. p.463.
Nominatio, ſive inſtitutio ſimoniacè facta, eſt ipſo jure nulla, & nullum jus tribuit. diſp 14. q 14. n.1. p.178.
S. *Norbertus* Canonicorum Regularium Præmonſtratenſium inſtitutor. diſp.24. q.4. n.50 p.308.
Notare quod quis non poteſt, nequit illud punire. diſp. 10. q. 2. n.8. p.102.
Notariatuum in Officiis per Cameram Apoſtolicam venditis, aut originalibus ſcripturis in præjudicium Notariorum qui ſe intromiſerint, excommunicantur. diſp.13. q 14. n.73. p.164.
Novalia ſibi fraude, ſive colore aliquo uſurpantes, aut decimas Eccleſiis debitas ad ſe non ſpectantes, excommunicantur diſp. 13. q.14. n 40. p.162.
Novitiatus ſecundus in Religione qui dicatur. d.6. q.3. n.2. p.64.
Novitii poſſunt prima Tonſura, & minoribus Ordinibus initiari. diſp 2. q 10. n.1. p.14.
Novitii poſt Concilium Tridentinum nequeunt à ſuis Abbatibus ordinari, ſed ordinandi ſunt ab Epiſcopo Diœceſano, niſi in caſu. n.3 & 4. ibid.
Novitius à quonam Epiſcopo ordinari debeat n 6. p.16.
Novitii in novitiatu debent experiri auctoritatem Religionis. ib. n.7.
Novitiis literas dimiſſorias concedere non poſſunt Abbates. d. 2. q 27 n.1 p 33.
Novitii non poſſunt, abſque titulo patrimonii, vel beneficii ſacris Ordinibus inſigniri. Quod habet locum tam in non profeſſis, quam in nulliter profeſſis. diſp.2. q.10. n. 6.& 7 p 35.
Novitii an abſque Prælatorum licentia, poſſint aliis quàm Confeſſariis ab eiſdem Prælatis deſtinatis confiteri d.6. q.6. n.11 p.68.
Novitii quomodo domicilium tranſmutare dicuntur. ibid.
Novitii an poſſint ſibi Confeſſarium eligere virtute Bullæ Cruciatæ, vel alterius hujuſmodi indulgentiarum. diſp.6. q.7. n.6. p.70.
Novitiis, Converſis, & Donatis infirmis poteſt Abbas per ſe, vel per alium Extremam Unctionem miniſtrare. diſp.7. q 3. n.1. p.90.
Novitii, & illi, qui ad Chorum non ſunt deſtinati, ſed vel ad militiam, vel opera manualia, non tenentur recitare Horas Canonicas. diſp.10 q.1 n.3. p 100.
Novitii non ligantur caſibus ab Abbate in Religione reſervatis. diſp 13 q 5. n.1 p.137.
Novitii in favorabilibus veniunt appellatione Religioſorum, ſecùs autem in odioſis. n 2.
Novitii abſolvi poſſunt à caſibus reſervatis à Sacerdote ſeculari approbato ab Ordinario, & abſolutio valida eſt. n.3.& 4. p.138.
Novitiorum magiſter eſt illorum pædagogus ſpiritualis, ideò eum illis excommunicatis communicare poteſt. d. 14. q. 5 n. 6. p.171.
Novitii beneficiorum fructus ante profeſſionem eis debentur. d.18. q 2. n.2. p 213.
Novitiorum vota irritare non poteſt Abbas, quamvis eorum vota perſonalia probationem impedientia ſuſpendere poſſit. diſp. 18. q.10. n.1 p.217.
Novitiorum vota in melius commutare poteſt Abbas, quod etiam Confeſſarius, & ipſemet Novitius facere poſſent. n. 2.
Novitii vota ſuſpenſa, an eo habitum Religionis dimittente reviviſcant. n.3.
Novitiorum in votis an Abbas diſpenſare poſſit. diſp.19. quæſ.5. n 1. p 240.
Novitii gaudent privilegio Religionis. n.2.
Nuncius Apoſtolicus procurans literas commendatitias pro dignitate obtinenda à Principibus excommunicatur excommunicatione Papali, ſed talis excommunicatio nullibi eſt reſervata. diſp.13. q.13. n 41. p.153.
Nuncios, vel ſcripturas mittentes Cardinali in Conclavi exiſtenti, vel ei ſecretè loquentes excommunicantur. diſp.13. q. 14. n.19. p.161.
Nuncios, vel Legatos Romani Pontificis impedientes, ne ingrediantur regna, provincias, & terras, excommunicantur, quæ excommunicatio hodie eſt de reſervatis in Bulla Cœnæ. d.13. q.14. n.53. p. 163.
Nuſſienſium Canonicorum Regularium Congregationis inſtitutio. diſp.24. q.4. n.24. p.310.

O.

OBedientiam Canonicam, ſubjectionem, correctionem, & alia hujuſmodi ad juriſdictionem ſpectantia habent Epiſcopi in ſuis Eccleſiis diſp 1. q.5. n.10. p.6.
Eandem habent in Eccleſiis ſibi pleno jure ſubjectis Abbates & Prælati inferiores ibid. n.11.
Obedientiæ per votum Regulares facti ſunt juris alterius, ut propriam voluntatem non habeant. diſp.6. q.15. n.3. p.78
Obedientiæ in voto in ſæculo, vel Religione non approbata emiſſo, diſpenſare poſſunt Regulares Confeſſores. d.19. q 8. n.23. p.225.
Obedientia eſt de eſſentia Religioſi ſtatus, & ideò voto firmari debet in Religione approbata per Sedem Apoſtolicam. diſp 21. q.2. n.1. p.232.
Obedientiæ definitio ſecundùm D Thomam. d.21. q 4. n 1. p 234.
Obedientia ut ſit Deo grata, & meritoria, debet eſſe ſine mora. n 4. ibid.
Obedientia debet eſſe ſine querela, & murmuratione. n.5.
Obedientia viriliter fieri debet. n 6.
Obedientia debet fieri cum humilitate. n.7.
Obedientia libenter fieri debet, hilariter, & cum perſeverantia. n.8. 9. & 10.
Obedientiæ voto Religioſus tenetur parere Abbati præcipienti ea, quæ obligant fideles. diſp. 21. q 6. n.3. p. 235.
Obedientiam propter, nunquam malum committendum eſt, licèt aliquando bonum debeat intermitti. diſp.21. q.9. n.4. p.238.
Obedientia exaltatur. diſp.21. q.13. n.3. p.241.
Obedientia noſtra cur Deo accepta ſit, oſtenditur. n 4.
Obedientiæ voto an liber maneat, aut quomodo ad illud teneatur Religioſus Epiſcopus effectus. diſp 23. q.4. n.5. p.259.
Obedire in quibus tenetur homo homini. d.21 q.4. n.1 2 p.236.
Obedire Prælato non tenentur ſubditi ex ſententia multorum, niſi in mandato expreſſè habeatur formam legis præceptivæ. diſp.21. q 3. n.4 p 233.
Obedire Religioſus non tenetur Abbati, antequam ejus voluntatem expreſſè, vel interpretativè cognoſcat. diſp.21. q.4 n. 2. ibid.
Obedire Monachi tenentur Abbati præcipienti, quæ ſunt ſecundùm eorum Regulam, ubi vide, quando teneantur ſub mortali, & quando ſub veniali. diſp 21. q 6. n.1. p.235.
Directè, vel indirectè aliquid ad Regulam ſpectare quomodo intelligitur. n 2.
Obedire Monachi non tenentur Abbati aliquid infra Regulam abſque juſta cauſa præcipienti diſp.21. q.7 n 6 p 236.
Obedire tempore peſtis tenetur Religioſus Abbati præcipienti, ut aliis Monachis eodem morbo laborantibus inſerviat. diſp. 21. q.8. n 3 p 237.
Obedire Abbati præcipienti, ut aliis extra Religionem peſte laborantibus miniſtrent, an Monachi teneantur. diſp 21. q 8. n.5 p.237.
Obedire Monachus an teneatur Abbati, quando facta diligenti inquiſitione adhuc dubitat, an Abbas illud ſub mortali præceperit, necne. diſp 21. q.12. n.3. p.239.
Obedire an teneatur Religioſus in dubio, an res præcepta licita ſit, & tunc tutior pars eſt eligenda. n.4.
Obedire tenetur Monachus, quando ſibi conſtat præceptum eſſe licitum, licèt dubitet, an excedat limites poteſtatis Abbatis præcipientis. n.5. limita ut n. eod. p.263.
Obedire Religioſus an teneatur Abbati, de cujus legitima promotione dubitatur. diſp.21. q 12. n.9. p 239.
Obedire tenetur Monachus pendente accuſatione Abbati à ſe accuſato; dummodò ex tali obedientia non impediatur proſecutio accuſationis diſp 21. q.13 n.1 p 239.
Oblationes Sacerdotibus factas accipientes excommunicantur. d.13. q 14. n.7. p.160.
Oblatus aliquis ad Clericatum aſcendens abſque licentia Prælatorum Ordinis Clericali honore privari debet diſp.2. q.25. n.9 p.32.
Oblatis, Converſis, Donatis, & Novitiis infirmis poteſt Abbas per ſe, vel per alium Sacerdotem Extremæ-Unctionis Sacramentum miniſtrare. diſp.7. q 3 n.1 p 90.
Oblatorum S. Ambroſii inſtitutio à S. Carolo Borromæo. d.24. q.8. n.5. p.460.
Obligandi ſuos ſubditos Religioſos in conſcientia poteſtatem habet Abbas. diſp.21. q.1. n.4 & 6. p 232.
Obligare ſuos Monachos non poteſt Abbas ad ea, quæ omninò ſunt ſupra Regulam. diſp.21. q.7. n.3.& 4. p.236.
Obligandi ſubditos cum periculo vitæ quando Abbas habeat intentionem, quomodo cognoſci poteſt. diſp 21. q 8. n.4. p.237.
Obligationes in celebratione Miſſarum ab Abbate, aliiſque Superioribus obſervandæ. diſp.5. q 9. per tot. p.50.
Vide, *Stipendium*.
Obſequia communia Eccleſiaſticis exhiberi prohibentes domini temporales, excommunicantur. diſp.13. q 14. n.30. p 162.
Obſervantini S. Franciſci, vide *Minores de Obſervantia*.
Obſides an dare poſſit Monachos ſuos, Abbates & Prælatus Regularis pro Monaſterii debitis. diſp 21. q.7 n.7. p 239
Occidentes, verberantes, depellentes Inquiſitores, Advocatos, Procuratores, aliosque miniſtros ſancti Officii, aut teſtes in cauſa fidei, excommunicantur diſp. 13. q.14. n.76 p.165
Occiſio, vulneratio, & percuſſio ad hoc ut ſit materia reſervationis, debet eſſe voluntaria. diſp 13. q 2. n 5. p 130.
Occultantes, retinentes libros, & alias ſcripturas Cameræ Apoſtolicæ, aliaque bona ad dictam Sedem ſpectantia, necnon ſcientes, & non revelantes, aliique Miniſtri dictæ Cameræ rationes, integras non reddentes excommunicantur. diſp. 13. q. 13. num. 30. p. 152.
de *Occultis* non judicat Eccleſia. diſp.13. q.2. p.128.
de Occultis non judicat Eccleſia poteſtate juriſdictionis, ſed poteſtate dominii. diſp.18. q 4 n.7. p.214
Odia ſunt reſtringenda, favores amplianda. diſp.2. q.23. n.6. p.28.
Oeconomi Conventus an eleemoſynam facere teneantur. d.22. q.13. n.1. p.253.
Oeconomi, ſive procuratores non poſſunt bona Conventus in alios,

alios, præter deputatos ab Abbate uſus expendere. diſp.22.q.15. n.3. ibid.

Offendentes in Urbe aliquem ſtudio vindictæ, & ibi qui arma ad hoc, aut armatos congregaverint, excommunicantur. diſp.13. qu.14. n.75. p.165.

Officialium Monaſterii nomine, qui veniant d.13 q.2. n.39. p.133.

Officiales, & Miniſtri Papæ in tertis Eccleſiæ munera accipientes, excommunicantur diſp 13. q.13. n.25. p 152.

Officialem in Officio Sanctæ Inquiſitionis impedientes, necnon Epiſcopos in tali Officio perturbantes, Advocatum, & alios pro tali cauſa perterrentes, & qui in his conſilium, auxilium & favorem dederint, excommunicantur. n.29. ibid.

Officiales Officii Pœnitentiariæ Romanæ, Procuratores, & ſcriptores aliquid etiam ſpontè oblatum pro labore accipientes, ſunt excommunicati. diſp.13. q 13 n.44. p.153.

Officiales, tertiò admoniti ab Epiſcopis, & Eccleſiaſticis, juſtitiam facere recuſantes, excommunicantur. diſp 13. q 14. n.8 p.160.

Officiales locorum facientes, ſcribentes, vel dictantes ſtatuta de uſuris ſolvendis, excommunicantur. n.47. p.163.

Officiales Pœnitentiariæ Apoſtol. qui in conceſſionibus ſibi interdictis, ſe intromittere præſumunt, excommunicantur. n.74 p.165.

Officium divinum nunciare, & ordinare ad Abbates ſpectat. diſp 10. q.1. n.10. p.101.

Officium divinum, ut diſtinctè, & alta voce recitetur, Abbas curare debet. diſp.10. q.2. n.1. p.102.

Officium divinum in Choro perſolvere tenentur omnes, qui Choro deputati ſunt. diſp.10. q.3. n.1. p.102.

Officium divinum in Choro perſolvere, & perſolvi facere magna cura, & ſtudio tenentur Abbates Regulares. n.2.

Et quale peccatum committant, ſi ſecùs fecerint. n.3. ibid.

Officia divina debitis, ac competentibus horis in Eccleſiis perſolvenda ſunt. diſp.10. q.4. n.1. p.104.

Officium divinum in Choro recitare an teneantur Abbates ſeculares. diſp.10. q 3. n.5. p.103.

An teneatur Abbas Commendatarius. d.10. q.5. per tot. p.104.

Officium divinum privatim recitans dummodo intra tempus ſtatutum illud perſolvat, præveniendo, vel poſtponendo debitum Horarum tempus, non peccat mortaliter, nec tenetur iterare. d.10. q.6. n.1 p.105.

Officium divinum extra horas præſcriptas in Choro recitantes Abbates ad Chorum adſtricti, mortaliter peccant, dummodo cauſa non adſit. diſp 10. q.6. n 4. ibid.

Officium divinum qui pridie, aut poſtridie recitat, non ſatisfacit præcepto Eccleſiæ. diſp.10. q.6. n.6. ibid.

Officium divinum recitare poſſunt Abbates, & alii quilibet Regulares in Eccleſiis, & Conventibus aliorum Regularium juxta formam Monaſterii, in quo eos eſſe contingit. diſp.10. qu.7. num.3. p.106

Officium divinum pro ſequenti die qui pridie recitaverit, regulariter non ſatisfacit præcepto. diſp.10. q 8. n.1. p.107.

Officium divinum ex juſta cauſa poſſunt aliquando mutare Regulares. diſp.10 q.8. n 2. ibid.

Officium divinum privatim recitans, voce, & ore, non tantùm mente, & animo recitare tenetur. diſp.10. q.9. n.1. p.107.

Officium divinum non eſt ſolvendum mentaliter, niſi quoad ea, quæ ſecretò dici ſolent. diſp.10. q 9. n.3 p.108.

Officium divinum privatim recitans, poteſt abſque peccato illud recitare ſedendo, vel ſtando, dum genuflectendum eſt. diſp. 10. q.10. n.1. p.ead.

Officium divinum quando publicè recitatur, abſque ulla omninò cauſa, non poteſt abſque aliqua culpa ſtare, vel ſedere, cùm genuflectendum eſt. n.2.

Officii in divini recitatione defectus quomodo ſuppleri poſſint n. 3. ibid.

Officium divinum recitantibus quæ conceſſæ indulgentiæ. diſp. 10. q.11. n 4. p.109.

Officium divinum ad recitandum quo jure teneantur Religioſi profeſſi, nondum in ſacris conſtituti, oſtenditur. diſp. 10. q. 14. n.1. p 111.

Officium divinum non tenetur recitare Monachus, qui extra Monaſterium manet de licentia Papæ. n 4. ibid.

Officium Converſis, Oblatis, vel Novitiis ſtatuere poſſunt Abbates. diſp.10 q.15. n.2. p.112.

Vide, *Hora Canonica*.

Officia divina in loco interdicto celebrare cogentes Eccleſiaſticos Domini temporales, quam excommunicationem incurrant. d.13. q.13. n 15. p.151.

Officia divina ad audienda tempore interdicti Minores convocantes Tertii Ordinis, quam excommunicationem incurrant. n 16. ibid.

S. Officii Inquiſitores, & alios Officiales, occidentes, verberantes, & dejicientes, excommunicantur. diſp.13. q.14 n.76. p 165.

Officiorum Eccleſiaſticorum appellatione quæ veniant. diſp. 14. q. 14. n.2. p.178.

Officia divina quibus diebus feſtis interdicti tempore celebrare liceat. diſp.16. q 4 per tot. p.208 & ſeqq.

Olivetana Congregationis inſtitutio. diſput. 24. quæſ. 5. nu. 45. p. 414.

Olmutienſis Canonicorum Regularium Congregatio in Moravia. diſp 24 q.4. n 31. p 312.

Onera perpetua Miſſarum à ſecularibus ſine Epiſcopi, ſive Vicarii Generalis, à Regularibus verò ſine Generalis, vel Provincialis licentia ſuſcipi prohibentur, & pœnæ in contravenientes. d.5. q.9. in decreto S.Congreg *V. Abbas*. p.53.

Opera meritoria Religioſorum ſibi ſubditorum poteſt Abbas cui voluerit applicare. diſp.9. q.3 n 2. p.96.

Operum bonorum participatio duplex n.5. ibid.

Operum bonorum ad ſatisfactionem alterius applicatio quot modis fieri poſſit. n.6 p.97.

Opera miſericordiæ, & pietatis jejunio præferuntur. diſp. 12. q. 6. n 1. p.122.

Opera omnia bona, quæ Regula vel Superiores non prohibent, poſſunt Monachi vovere. diſp.20. q.3. n.1 p 238.

Oppidum, & locum ad Romanam Eccleſiam pertinentem quicunque egerit de infeudando, ex eo, quia vacuerit, eſt excommunicatus. diſp.13. q 13. n 56. p.153.

Oracula omnia vivæ vocis Gregorius XIII. & Gregorius XV. revocarunt diſp.2. q.15. n.1. p.22.

Orationum, quas Eccleſia pro defunctis ordinavit in Miſſa, efficacia. diſp.5. q 9 n.29 p 59.

Orationum, & ſatisfactionum ſuorum ſubditorum an alios participes facere debeant Abbates, & alii Regulares Prælati. diſp.9. q 3. per tot. p.96.

Orationis actus externos debitè factus cum attentione externa ſine confabulatione, riſu, & ſimilibus, eſt verè actus virtuoſus Religionis. diſp.10. q.2. n.8. p.102.

Oratorii Societatis inſtitutio, & confirmatio. diſp.24. q 8. n.2. p.455. Item in Gallia. n.3. p.457.

Ordinandi poteſtas Abbatibus, non de jure ordinario, ſed ex privilegio competit. diſp.2. q.1. n.4. p 7.

Ordinare, & literas dimiſſorias concedere ejuſdem poteſtatis eſt. diſp 2. q.7. *in dub. Card Seraph.* n.3 p.12.

Ordinare non poteſt Abbas, qui non eſt Sacerdos. d.2 q.2. n.4. p.8.

Ordinare poſſunt Abbates non benedicti, imò triennales, nec benedicendi. diſp.2. q.3. n.1 & 3. p.8.

Ordinandi poteſtatem an aliis poſſint Abbates delegare. diſp.2. q.4. per tot. p.9.

Ordinare ſeculares ſibi ſubditos olim poterant Abbates in Monaſteriis ſuis. diſp.2. q.7. n.1. p 11.

Ordinare poſſunt Abbates ſibi non ſubditos Regulares, habentes ſpeciales dimiſſorias ſuorum Superiorum, & ſpecialem aſſenſum Epiſcopi loci. diſp. 2. q.7. n 4. p.11.

Qui Doctores huic opinioni aſſentiant. n.5.

Cardinalis Seraphini pro præſenti dubio deciſio recenſetur. ibid. p 12.

Ordinare non poteſt Abbas extra ſuum Monaſterium. diſp. 2. q.13. n.1. p.16.

Ordinandi poteſtas qualis in Abbatibus. diſp.2. q.14. n.3. p.22.

Ordinare ad quem ſpectat, ſpectat & examinare. d.2. q.20. n.2 p.27.

in Ordinandis ſufficientia & doctrina à Conc. Trid. requiritur. d. 2. q.20. n.4. p.27.

Ordinare ad quem ſpectat, ad illum ſpectat in interſtitiis diſpenſare. diſp.2. q 23. n.2. p 25.

Ordinariorum licentia requiritur, ut Epiſcopi Religioſos alterius Diœceſis in ſuis Monaſteriis ordinare poſſint. d.2. q.19. n.1. p.26.

Ordinarii licentiam habens Epiſcopus an poſſit in Eccleſia exempta Ordines conferre. n.2. p.26.

Ordinarii appellatione venit etiam Vicarius Epiſcopi, ac aliorum Prælatorum inferiorum jurisdictionem Epiſcopalem habentium. diſp.8. q.1. n 6. p.92.

Ordinarius loci diſpenſare poteſt, ut ad matrimonium diſpenſato denunciationes remittantur. diſp.8. q.4. n 1. p.93.

Ordinatio Clericorum ſecularium ad ſolos Epiſcopos pertinet. d 2. q.1. *in dub. Card Seraph.* n.4. p.12.

Ordinatio valeret, ſi Abbates ordinarent ſeculares ſibi, vel Epiſcopis non ſubjectos, vel Regulares non ſibi ſubditos, ſine dimiſſoriis, & licentia Epiſcopi. diſp.2. q.8. n.1. p.13.

non *Ordinatus* non poteſt diſpenſari à Papa, ut Ordines conferat. quia nemo dat, quod non habet. diſp.2. q.7. *in dub. Card. Seraph.* n.6. p.12

Ordinatus in ſacris ante tempora ſine diſpenſatione Papæ, eſt ipſo jure ſuſpenſus, & celebrando fit irregularis, à qua ſuſpenſione, & irregularitate, an poſſit abſolvi à ſuo Abbate. diſp.2. q.13. n.9. & 11. p.17.18.

Ordinatus per ſaltum eſt ipſo jure ſuſpenſus; & celebrando fit irregularis. diſp.2. q 13. n.12. p.18.

Ordinatus incurrens duplicem ſuſpenſionem, an ſi ab una abſolvatus, intelligatur abſolutus ab alia. diſp.2. q.13. n.19. p.19.

Ordinatus hora nona illius diei, in quo hora vigeſima, v.g. inchoat annum præſcriptum Ordinationi, an peccet, & in ſuſpenſionem incidat. diſp.1. q.15. n 4. p.22.

Ordinatum à Papa nullus ad ſuperiores Ordines promovere poteſt, ſine ipſius licentia. diſp.14. q 15. p 186.

Ordinis poteſtas quæ dicatur. diſp.1. q.2. n.5. p.2.

De jure communi non competit alii, quàm Epiſcopo, ſed ex

ſpeciali privilegio Sedis Apoſtolicæ competit Abbatibus, & Prælatis inferioribus in aliquibus. ibid. n. 6.
Ordines minores conferendi poteſtas poteſt ſimplici Sacerdoti à Summo Pontifice committi. diſp. 2. q. 1. n. 3. p. 7.
Ordines minores conferendi Abbatum privilegia recenſentur. d. 2. q. 1. n. 7. p. 7.
Ordines minores conferendi de jure communi poteſtatem habent Abbates. diſp. 2. q. 1. n. 8. p. ead.
Ordines ut Abbates conferre poſſint, quæ conditiones requirantur. diſp. 2. q. 2. n. 1. p. 8.
Ordines conferendi poteſtas ſupponit poteſtatem ſupra Corpus Chriſti verum. diſp. 2. q. 2. n. 3. p. 8.
Ordines minores propriis Monachis debet Abbas conferre. n. 5. p. 8.
in Ordinum collatione Prælati Mendicantes non communicant in privilegiis cum Abbatibus Monachorum. diſp. 2. q. 2. n. 6. p. 8.
Ordines ut conferre poſſit Abbas, an debeat eſſe neceſſariò benedictus. diſp. 2. q. 3. p. 8.
Ordinis quæ ſunt, delegari non poſſunt, nec conferri, niſi ab iis, qui qui habent ea per collationem. diſp. 2. q. 4. n. 1. & 4. p. 9.
Ordines conferendi poteſtas non poteſt ab Epiſcopo ſimplici Sacerdoti delegari. diſp. 1. q. 4. n. 3. p. ead.
Ordines majores, excepto Presbyteratu, conferendi facultas ſimplici Sacerdoti à Sum. Pontifice committi poteſt. d. 2. q. 5. n. 2. p. 10.
Ordines ſacros non poſſunt hodie Abbates conferre. diſp. 2. quæſ. 6. n. 1. p. 10.
Ordines minores ſecularibus aliorum Epiſcoporum juriſdictioni ſubjectis, habentibus ſpeciales dimiſſorias ſuorum Epiſcoporum, & accedente ſpeciali aſſenſu Epiſcopi loci Abbates conferre poſſunt. diſp. 2. q. 7. n. 2. & 3. p. 11.
Ordines minores perſonis ſecularibus, licèt habentibus dimiſſorias ab Ordinatiis ſuis, conferre nequeunt Abbates, quamvis Regularibus ſibi ſubjectis illos conferant. diſp. 1. q. 7. *in dub. Card. Seraph reſoluto.* n. 4. p. 12.
Ordines aliis quàm Religioſis ſibi ſubditis conferentes Abbates, incurrunt pœnam ſuſpenſionis à collatione Ordinum, quos ita contulerunt. diſp. 2. q. 2. n. 1. p. 13.
Ordines minores poſſunt Novitiis conferri. diſp. 2. q. 10. n. 1. p. 14.
Ad illos non requiritur titulus, ſicut ad ſacros. ibid. n. 2.
Ordines ab Epiſcopis Diœceſanis ſuſcipere debent Novitii. diſp. 2. p. 10. n. 3. p. 14.
Ordines minores ab Abbate electo, & confirmato in Epiſcopum conferri poſſunt ſubditis illius Epiſcopatus, etiam ante conſecrationem. diſp. 2. q. 11. n. 1. p. 15.
Ordines minores conferri poſſunt ſubditis Eccleſiæ Cathedralis vacantis, ab Abbate illius adminiſtratore. n. 2. ibid.
Ordines, ab hæretico Abbate, vel excommunicato validè conferri poſſunt, licèt ſuſcipientes executione careant. d. 2. q. 12. n. 2. p. 15.
Ordines in excommunicatione exercens, irregularitatem incurrit. diſp. 2. q. 12. n. 3. p. 15.
in Ordinibus non qualis, vel quis conferat, ſed quid conferatur, attendendum. diſp. 2. q. 12. n. 3. p. ead.
Ordines minores in peccato mortali conferens Abbas, non peccat mortaliter. diſp. 2. q. 12. n. 5. p. ead.
Ordines minores conferendi ſunt in Eccleſia Abbatiali, præſentibus Monachis, aliiſque laicis. diſp. 2. q. 13. n. 3. p. 17.
Ordo quilibet in ſex anni temporibus conferri poteſt, & quibus. n. 4. ibid.
Ordines minores etiam Dominicis, & feſtivis diebus conferri poſſunt, qui dies feſtivi debent eſſe de præcepto. diſp. 2. q. 13. n. 5. & 6. p. 17.
Ordines minores extra ſtatuta tempora ut ſuſcipiantur, ſolus Papa diſpenſare poteſt. diſp. 2. q. 13. n. 8. p. ead.
Ordinem ſuſcipiens cenſura aliqua innodatus, nova ſuſpenſione ligatur. ibid. n. 19. p. 19.
Ordines majores extra ſtatuta tempora conferens Epiſcopus ab Ordinum collatione ſuſpendendus eſt. diſp. 2. q. 13. n. 10. p. 18.
Ordines per ſaltum ſuſcipienti, modò in iis non ſe exercuerit, poteſt cum Monacho ſuo Abbas diſpenſare. diſp. 2. q. 13. n. 13. p. 19. & n. 15. & 17. p. 18. 19.
Ordines minores abſque Miſſa, etiam à non jejuno conferri poſſunt. diſp. 2. q. 13. n. 21. p. 19.
Ordines quancunque tempore conferantur, character imprimitur. ibid. n. 22. p. ead.
Ordines Abbas ab alio Abbate invitatus, poteſt in ejus Eccleſia conferre. diſp. 2. q. 14. n. 2. p. 22.
Ordinibus ſuſcipiendis quæ ætas requiſita. diſp. 2. q. 15. n. 1. p. 22.
Ordines ad ſuſcipiendos anni requiſiti ſufficit, quòd ſint inchoati per unum diem. diſp. 2. q. 15. n. 3. p. 22.
Ordines minores omnes Abbas poteſt alicui una, & eadem die, & ſi adeſt conſuetudo, etiam primam Tonſuram cum Ordinibus minoribus conferre. diſp. 2. q. 16. n. 1. p. 23.
Ordines minores, ubi adeſt conſuetudo, poſſunt eadem die ſimul cum Subdiaconatu conferri. n. 2. ibid.
Ordines duo ſacri eadem die nemini conferri poſſunt. n. 3. ibid.
Ordines ſacri quibus diebus conferri poſſint. diſp. 2. q. 17. n. 1. p. 24.
Ordines à proprio Epiſcopo, in cujus Diœceſi commorantur, ſuſcipere debent Regulares, niſi legitimum aliquod intervenerit impedimentum. diſp. 2. q. 18. n. 1. p. 25.
Ordines in Eccleſia exempta conferre an poſſit Epiſcopus, quamvis Ordinarii licentiam habeat. diſp. 19. q. 19. n. 2. p. 26.
Ordines ad minores Monachos examinare ad Abbatem ſpectat, etiamſi impeditus illos ordinare non poſſet, ſed ad Epiſcopum mitteret. diſp. 2. q. 20. n. 1. p. 27.
Ordines minores ſuſcepturi Latinam linguam intelligere debent. diſp. 2. q. 21. n. 2. p. 27.
Ordines ad ſacros quæ ſcientia requiſita. diſp. 2. q. 21. n. 3. p. ead.
Illiterati ab iis rejiciuntur. n. 4.
Ordines tuta conſcientia ſuſcipere poſſunt Monachi benè legere & cantare ſcientes, licèt non rectè Latina lingua polleant. diſp. 2. q. 21. n. 5. p. 27.
Ordines minores conferendi poteſtatem habentes Prælati Regulares poſſunt cum ſuis Monachis in interſtitiis ad eoſdem ſuſcipiendos diſpenſare. diſp. 2. q. 22. n. 2. p. 29.
Quę cauſa ad eorundem interſtitiorum diſpenſationem ſufficiat. ibid. n. 3. p. 29.
Ordinum pro varietate, variæ etiam interſtitiorum cauſæ requiruntur. diſp. 2. q. 24. n. 3. p. 30. Vide, *Interſtitium.*
Ordines ad ſacros promoveri poſſunt Regulares abſque aliqua functione in ipſis Ordinibus, aut interſtitiorum obſervatione. ib. n. 6.
Ordines non ſervatis interſtitiis ſuſcipientes nullam incurrunt cenſuram, vel irregularitatem. diſp. 2. q. 24. n. 8. p. 31.
Ordines ad minores nullus neque Regularibus, neque ſecularibus titulus eſt neceſſarius. diſp. 2. q. 30. n. 1. p. 35.
Ordines ad majores titulus neceſſariò requiritur, & eſt triplex. ibid. n. 2. & 3.
Ordines per ſimoniam conferentes, vel ſuſcipientes ipſo facto excommunicantur, & ab executione ſuorum Ordinum, ſive publicum ſit crimen, ſive occultum, prohibentur. diſp. 14. q. 13. n. 1. & 2. p. 177.
Ordines ad tres ſacros ſolus Papa promovere poteſt eos, qui nondum ad legitimam ætatem pervenerunt. diſp. 14. q. 15. p. 185. *V. Sum. Pont. ſolus.*
Et extra tempora. ibid.
Item duos ſacros eadem die conferre, videlicet Diaconatum in Sabbatho, & Presbyteratum in die Dominica. ibid. p. 185.
Ordines, ut ab Epiſcopo alieno quis accipiat, ſolus Papa poteſt concedere. diſp. 14. q. 15. p. 185.
Ordines, ut in die ſuæ conſecrationis poſſit Epiſcopus conferre, ſolus Papa concedere poteſt. ibid.
Ordines ſacros, excommunicationis majoris vinculo innodatus qui ſuſceperit, ut ſuo munere fungi poſſit, poteſt ſolus Papa indulgere. diſp. 14. q. 15. p. 185.
Ordines novos Religioſorum ſolius eſt Summi Pontificis approbare. diſp. 14. q. 15. p. 186. *V. Quoad Religioſos.*
Ordinis à collatione ſuſpenſus Abbas an etiam ſit à Pontificalibus ſuſpenſus. diſp. 13. q. 7. per tot. p. 192.
Ordinum à collatione ſuſpenſus eſt, qui à celebrando ſuſpenſionem incurrit. diſp. 15. q. 8. n. 2. p. 193.
Ordine ab inferiore ſuſpenſus, eſt etiam à ſuperiore, non è contra. diſp. 15. q. 8. n. 3. p. ead.
Ordines ſacros ante legitimam ætatem, vel extra tempora à jure ſtatuta, aut ſine dimiſſoriis literis recipientes, ſunt ipſo jure ſuſpenſi. diſp. 13. q. 4. n. 1. p. 190.
A quibus ab hujuſmodi ſuſpenſione abſolvi poſſint. n. 2. & 4. p. ead. & 190.
Ordinis Sacramentum tempore interdicti localis miniſtrari non poteſt. diſp. 16. q. 5. n. 1. p. 199.
Secus ſi interdictum foret perſonale. n. 1.
Ordines ſacros aſſumendi in voto diſpenſare poſſunt Confeſſarii Regulares. diſp. 19. q. 8. n. 19. p. 225.
Ordo qualiter Monachus in Monaſterio religioſè, ac ſtudioſè conſervari, ac Domino militare oporteat, editus à Sanctiſſimo P. Benedicto. diſp. 24. q. 5. n. 2. p. 371.
Ordines militares nulli particulari Regulæ addicti enumerantur. Vide in voce *Equites.*
Ova veſci, ubi conſuetudo adeſt, an jejunii tempore poſſint Abbates, & Monachi. diſp. 12. q. 9. n. 3. p. 123.

P.

P*Achomii* Monachorum Ordo in Ægypto. d. 24. q. 2. n. 4. p. 261.
Pactiones, conventiones, & contractum aliquem ſuper vita, aut morte Sum. Pont. facientes, necnon ſuper futura creatione dicti Summi Pontificis, vel Cardinalium, necnon permittentes talia fieri in terris ſuis, vel dantes auxilium, &c. cujuſcunque omnes dignitatis exiſtant, excommunicantur. d. 13. q. 13. n. 33. p. 152.
Pallium Archiepiſcopis concedere, in Summi Pontificis ſola poteſtate eſt. diſp. 14. q. 15. n. 10. p. 185.
Aſſumitur de corpore B. Petri. ibid.
Papa non poteſt dare licentiam ei, qui non eſt ordinatus, conferendi Ordines ſacros, quia nemo dat, quod non habet. diſp. 2. quæ. 7. *in dub. Card. Seraph.* n. 6. p. 12.
Nec confeſſiones audiendi perſonæ non idoneæ. n. 7.
Papa poteſt ſimplici Sacerdoti committere facultatem Ordines maju-

majores, excepto Presbyteratu, conferendi. diſp. 2. quæſ. 5. n.2. p.9.

Papa ſolus poteſt diſpenſare, ut Ordines majores extra tempora ſtatuta feſtivis diebus conferantur. diſp. 2. q.13. n.8. p.17.

Papæ in perſonam conſpirantes, vel interdictum Sedis Apoſtolicæ violantes, quam excommunicationem incurrant. diſp. 13. qu 13. n.19. p.151.

Papa de novo eligendo, alio vivente tractantes, cum complicibus, excommunicantur. diſp.13. q.13. n.32. p.152.

Papam ſimoniace eligentes excommunicantur per Conſtitutionem Julii II. *Cùm divino*. diſp 13. q 13. n.34. p.ead.

Papa quando cenſuræ abſolutionem ſibi non reſervat, videtur eo ipſo tradidiſſe facultatem aliis abſolvendi. d. 14. q.12. n.2. p.176.

Papa omnia Religioſorum vota irritare poteſt. d.18.q.4.n.10.p.214.

Papa an, & quando diſpenſationem denegavit, vel conſtat ipſum eam denegare conſueviſſe, poſſint tunc Prælati diſpenſare. diſp. 29. q.9. n.5. p 227.

Vide, *Sum. Pontifex.*

Parentibus in extrema neceſſitate conſtitutis ad ſubveniendum poteſt Religioſus; è Religione egredi, petita priùs, licèt non obtenta licentia, imò contradicente Abbate. diſp.21. q. 11. n.2 p.238.

Quæ ſit filii profeſſi obligatio ad ipſis in tali caſu ſubveniendum. n.3. ibid.

Parochorum licentia non requiritur, ut Religioſi poſſint fidelibus Euchariſtiam miniſtrare. diſp.5. q.3. n.5. p.43.

Niſi in die Reſurrectionis. ibid.

Parochi quoties in anno celebrare teneantur, oſtenditur. diſp.5 q.5. n.2. p.45.

Parochi licentia ſub excommunicationis pœna requiritur ad Extremæ-Unctionis adminiſtrationem. diſp.7. q.2. n.1. p.88.

Quid ſi abfuerit, & maxima urgeat neceſſitas. n 2.

Parochus, vel alius Sacerdos de ejus, vel Ordinarii licentia matrimoniis contrahendis intereſſe debet. diſp.8. q.1. p.1. p.92.

Parochus poteſt concedere licentiam viro docto, ut in ſua Eccleſia duobus, aut tribus vicibus concionari poſſit, & maximè concionatoribus privilegiatis. diſp.11. q.2. n 10 p.115.

Parochus, & quilibet Confeſſarius, tam Regularis, quàm Secularis, poteſt abſolvere à cenſuris nemini reſervatis. diſp 13. q.14 n.4. p. 165. limita tamen ut n.5.

Participare cum Abbate ſuo, & Prælato excommunicato in quibus poſſint Regulares. diſp.14. q 5. n.1. p.171.

Participare cum ſuis ſubditis & Regularibus excommunicatis poſſunt Abbates, & in quibus. diſp.14. q.5. n.3. p.ead.

Participatio ſuffragiorum duplex, per modum ſatisfactionis, & per modum meriti diſp.9. q.3. n.5 p.97.

Participationes operum bonorum quid juvent eis, quibus applicantur, & quid facere conſueverint Regulares pro his, quibus literæ gratioſæ concedentur. diſp 9. q.4. n.7. & 8. p.98.

Paſchatis, ſive Reſurrectionis Domini diei appellatione quid veniat, oſtenditur. diſp.5. q.3. n.4. p.43.

Paſchatis tempore fideles communicare poſſunt Religioſi de Parochi licentia. diſp.5. q. 3. n.4 pag. ead.

An hoc poſſint deficiente Parocho, & urgente neceſſitate, oſtenditur n 5. & 9. p.ead.

Poſſunt virtute privilegiorum eo die vagis, advenis, & peregrinis Euchariſtiam adminiſtrare. ibid. n.6.

à Paſcha Reſurrectionis uſque ad Pentecoſtem conſuetudo eſt, ut non jejunetur. diſp 12. q.1. n.3 p.118.

Paſtores ad proprios ſpectat Euchariſtiæ Sacramentum miniſtrare, nec poteſt ſine peccato ab aliquo propria auctoritate uſurpari. diſp.5. q.3 n.2. p.43.

Paſtorem, & adminiſtratorem Eccleſiæ Cathedralis præter Summum Pontificem dare nullus poteſt. diſp.14. q.15. n.10. p.185.

Patres Concilii Tridentini ſcientia illuſtres. diſp. 2. q 6. n 2. p. 10.

Patriarchæ quicunq; ad Romanam Curiam venientes, & inde diſcedentes abſque Papæ notitia, & etiam eos recipientes, excommunicantur diſp.13. q.14. n 55. p.163.

Patrimonium non requiritur Graduato, & literato ad Ordines ſuſcipiendos. diſp.2 q 31. n.9 p.58.

Patrimonii, vel beneficii titulus ad Ordines ſuſcipiendos neceſſarius eſt tam Novitiis, quàm Clericis ſecularibus. diſp.2. q.30. n.9. pag.35.

Patrinos eſſe, & infantes in Baptiſmo, & Confirmatione ſuſcipere nequeunt Abbates, & alii Regulares diſp.4. q 2. n.1. p 41.

Patrini veri erunt Regulares, ſi infantes in Baptiſmo, vel Confirmatione de facto ſuſcipiant. n.8.

S. Paulus unde Eremitæ nomen ſortitus eſt. diſp.24 q.1. n.9 p 260.

S. Pauli primi Eremitæ Congregatio S. Auguſtini Hiſpanica quando incepit. diſp.24 q 4. n 52. p 318.

Item Luſitana n.74. p.332.

Alia ejuſdem Congreg. ſub Regula S. Bened. q.5. n 38. p.398.

S. Pauli Decollati, ſeu Barnabitarum Congr. d.24. q.4. n.84. p.319.

S. Pauli Equitum inſtitutio. diſp.24 q 9 n 41. p.481

Pauper plures rem vendere non poteſt, cujus pretium taxatum eſt, quàm dives d.5 q 9 n.12. p.56.

Pauperum Matris Dei Scholarum Piarum Congr. à quo inſtituta. d. 24. q.8. n.6.

Paupertatis ad titulum Regulares ordinantur. diſp.2. q.30. n 4. p.35.

Paupertas non tribuit jus accipiendi rem alienam invito domino, niſi urgeat extrema neceſſitas. diſp.5. q.9. n.12. p.56.

Paupertatis in voto in ſæculo emiſſo, vel in Religione non approbata, diſpenſare poſſunt Regulares Confeſſores. diſp.19. q.8. n.23. p 225.

Paupertas eſt de eſſentia ſtatus Religioſi, ideoque voto firmari debet in Religione approbata per Sedem Apoſtolicam. diſp.21. q.1. n.1. p.231.

Paupertatis votum ab initio Religionum ſubſtantiale fuit. diſp. 22. q.2. n.3. p.243.

Paupertatis contra votum peccat Monachus aliquid ab alio accipiens, abſque Abbatis licentia, animo utendi illo pro ſua voluntate, niſi materiæ levitate excuſetur. diſp.22 q 3. n. 1 p 244.

Item occultans Superiori bona, quæ de ejus licentia accepit, timens ne auferantur. diſp.22. q.4. n.1. p.244.

Paupertatis contra votum non facit Monachus, qui celat bona à Superiore, dubitans ne verecundiam, & confuſionem patiatur. n. 2.

Paupertatis votum offendit Monachus retinendo aliquid ſub clavi ſine Abbatis licentia. n.3.

Paupertatis contra votum an peccet ſubditus, faciens aliquid ſine licentia Superioris, probabiliter credens, quòd ſi Superior ſciret, non probaret, imò ſibi diſpliceret. diſp.22. q.8 n.5. p.249.

Paupertatis contra votum non facit Monachus tradens Religioſis rem, quam habet de licentia Superioris, qui cognoſcebat non eſſe proprio uſui neceſſariam. diſp.22. q.9. n.4. p.251.

Paupertatis voti reus eſt Monachus commodando, mutuando, commutando, ſive expendendo abſque expreſſa, vel præſumpta Abbatis licentia, niſi materiæ levitate excuſetur. diſp.22. q.10. n. 1. p.252.

Parva quantitas à vitio proprietatis excuſans, quæ dicatur. n. 8.

Paupertatis voti reus eſt Monachus ludens ſine Superioris licentia. diſp.22. q.12. n.1. p.253.

Paupertatis à voto non eximitur Monachus per aſſumptionem ad Epiſcopatum. diſp 22 q 17. n.1. p.256.

Peccatorum cognitio, & præcipuè caſuum reſervatorum Conventualibus Confeſſariis neceſſaria. diſp.6. q.4. n.3. & 4. p.65.

Peccatorum tam venialium, quàm mortalium confeſſiones audientes Confeſſarii Regulares, ab Abbate puniri poſſunt, & quod peccatum committant. diſp.6. q.15. n.5. & 9. p.79.

Vide, *Confeſſio.*

Peccata mortalia aliàs ritè confeſſa ſufficiens Pœnitentiæ Sacramenti materia eſſe poſſunt. diſp. 6. q.18. n.3. p 85.

Peccata aliàs ritè confeſſa, & remiſſa iterum Abbati ſuo Monachi confiteri poſſunt. diſp.6. q.19. n.1. p.85.

Peccata inter venialia, & mortalia aliàs ritè confeſſa quænam intercedit differentia n.4.

Peccata venialia non ſunt proportionata reſervationis materia. d. 13. q 2. n.1. p 129.

Peccata, de quibus eſt dubium, an ſint mortalia, vel venialia, reſervari non poſſunt. n.2.

Peccata quando verè, & realiter intelligantur reſervata. diſp.13. q.2. n.4. p.129.

Peccata interna de facto non ſolent reſervari. diſp.13. q.4. n.1. p.137. & n.4. p.137.

Peccatum reſervatum ex oblivione inculpabili omittens Regularis ſubditus, abſolvi poteſt tunc temporis etiam quando abſolvens non habet auctoritatem. diſp.13. q.8. n. 10. p. 148

Peculium quid, & unde dicatur. diſp.22. q.5. n.1. p.234.

In Jure reperitur Monachis conceſſum. ibid. & q.5. n.1. p.245.

Peculium prout includit bona mobilia, poteſt Abbas ſuis Monachis concedere. n.2. ibid.

Peculium, quod includit bona immobilia, quotuplex ſit? n.3.

Peculium Abbas non poteſt Religioſo primo, & ſecundo modo ſumptum concedere. n.4.

Peculium ad ſui nutum revocabile, ex juſta cauſa, & ad honeſtos, & pios tantùm uſus Abbas de jure communi ante Concilium Tridentinum poterat ſuis Monachis concedere. n 5.

Peculium ad ſui nutum revocabile poſt Concilium Tridentinum poſſunt concedere ſuis Monachis. n.7. p.246.

Peculium ad uſus indeterminatos, & ita ut pecuniæ maneant penes ipſum Religioſum, cui peculium conceſſit, Abbas Monacho concedere poteſt. n.8.

Peculium Religioſo concedendum debet eſſe moderatum, non ſuperfluum. n.10. p.ead.

Peculium tale ad licitè retinendum an ſemper opus ſit à Superioribus ſucceſſoribus licentiam petere n.12. p 247.

Peculii concedendi cauſa duplex. diſp.22. q.7. n.1. p 247.

Peculii concedendi cauſa juſta an ſit, quando aliquis vir ditiſſimus nollet aliàs profiteri, niſi reſervato ſibi peculio. n.2. p.248.

Peculium injuſta licentia expendens Religioſus, non incurrit pœnas proprietarii. diſp.22. q.8 n.9. p.249.

Pecuniam Religionis in commune bonum aſſervatam qui furatur, an incurrat caſum reſervatum. diſp.13. q.2. n.46. p.134.

Penſionis titulus in beneficii penſione cenſendus. d. 2. q.30. n.2. p.35.

Penſiones annuas pro beneficiis obtinendis offerentes, excommunicantur. diſp.13. q.13. n 31. p.152.

Penſiones annuas in beneficiis conſtituere, conſtitutas transferre, vel jus redimendi concedere, ſoli Papæ reſervatum. diſp.14. q 15. p.185. Vide *Beneficium*.
Penſionem certam ſingulis annis Monaſterio ſolvenda, Abbas poteſt concedere Monacho Eccleſiam aliquam, cum villa, & horto, ac aliis ad eam ſpectantibus, ad ſui nutum amovibilem, vel eum conditione, ut in ea aliquod melioramentum faciat. diſp.22. q 6. per tot. p.247.
Pentecoſtes vigiliæ jejunium eſt de præcepto. diſp.12. q.1. n.1.p.117.
Percuſſio gravis ut ſit in Religioſo reſervationis materia, debet eſſe voluntaria diſp.13. q.2. n.54. p.135.
Percuſſio gravis quænam dicatur materia reſervationis. diſp.13.q.2. n.5. p.136.
Percuſſionem ob quantumvis gravem Clerici, vel Monachi, poteſt Prælatus Regularis virtute privilegiorum à proprio Superiore intra Religionem, imo à Confeſſario à ſe electo abſolvi. d.14. q.11. n 3. p.176.
Percuſſio Clerici gravis & enormis ſemper in jure intelligitur excepta, & Apoſtolicæ Sedi reſervata. diſp.14. q.10. n.1. p 175.
Percutientes ſe invicem in clauſtro Monachi, ſi percuſſio non erit enormis, poterunt à ſuo Abbate abſolvi. diſp.14.q.10.n.1.p.ead.
Percutiens Monachus alterius clauſtri Religioſum, à quo abſolvi debeat. n.3. ibid.
Percutiens Abbatem, & Prælatum proprium, vel alienum à quo ſit abſolvendus n 5.
Percutiens Abbas ſubditum, niſi percuſſio ſit gravis, de jure communi à ſuo Superiore intra Religionem abſolvi poteſt. diſp. 14. q.11. n 1. p. 176.
Quòd ſi illum non habeat, ab Epiſcopo abſolvi poterit. n.2.
Percutientes ſe invicem in eodem Conventu Prælatus, & Religioſus Sacerdos, nec habentes alterius Confeſſoris copiam, à quo abſolvi debeant. diſp.14. q.11.n.4. p.176.
Peregrinans Religioſus cui confiteri debeat. diſp.6. q 6.n.4.p.66.
Peregrinationis ad Urbem votum ex privilegio Sixti IV. commutantes Confeſſarii, excommunicantur. diſp.13. q.13. n.51. p 153.
Item Compoſtellam, vel Hieruſalem. ibid.
Peregrinationum in qualitatibus diſpenſare poſſunt Regulares Confeſſarii. diſp.19.q 8. n.26. p 225.
Item tribus in votis peregrinationis reſervatis, & quomodo. n 31.
Peregrinationis Terræ ſanctæ votum poteſt commutari in votum ſolemne profeſſionis, licèt ſit Sedi Apoſtolicæ reſervatum. d.20. q.1. n.7.& 8. p.228.
Peregrini, vagi, & advenæ poſſunt tempore Paſchatis apud Religioſos, quibus ideò conceſſa ſunt privilegia, Sacramentum Euchariſtiæ ſuſcipere. diſp. 5. q.3. n.6. p.44.
Perfectionis ſtatus directore & præceptore indiget. d.1. q.1. n.2.p.1.
Perjurus ad hoc ut Regularis dicatur quoad reſervationem, debet cognoſcere ſe falſum jurare. diſp.13. q.2. n.27. p.132.
Perſecutionum in Chriſtianos ſævitia vitam communem præſentia, & communione corporali extinxit, non diſtulit tamen vitam communioni ſpirituali conformem, ac Regulari. diſp.24. q 1.n.3 & 4. p 260.
Perugina Eremitarum S. Auguſtini de Obſervantia Congregatio quo tempore incepit. diſp.24. q.4. n.44. p.317.
Peſtilentia tempore poteſt Abbas, ſeu alius Sacerdos Regularis infirmum inungere, non digito, ſed calamo, vel virga oblonga. diſ.7. q 1. n 4. p 88.
Peſtilentiæ tempore Extremam-Unctionem adminiſtrantes, an poſſint unam tantum partem inungere, dicendo formam conſuetam. n 5 ibid.
Peſtis tempore tenetur Religioſus Abbati, vel Prælato ſuo obedire, præcipienti, ut peſte laborantibus Monachis inſerviat. diſp.21 q. 8. n.3. p.237.
An extra Religionem, ut eo morbo laborantibus inſerviatur, præcipere poſſit. n 5 p.237.
Petitiones, quæ in Horis Canonicis fiunt, quænam ſint? vide remiſſivè. diſp.10. q.1. n 11. p.101.
S. *Petri* de Urbe Canonici, & alii Beneficiati non applicantes Sacriſtiæ medietatem integram fructuum, & diſtributionum quotidianarum primi anni, excommunicantur. d 13 q.14. n.70. p.164.
S. Petri de Monte Gorbulo Canonicorum Regularium Congregatio à quo, & quo tempore inſtituta. diſp 24. q 4. n.28. p.310.
B Petri de Piſis Eremitarum S. Auguſtini Congregationis initium. diſp.24. q.4. n 40. p 316.
S Petri Equitum inſtitutio. diſp.24. q 9. n.40. p.465.
Phyſicam ad audiendam de clauſura exeuntes Religioſi profeſſi, ſi infra duos menſes non redierint, excommunicantur. diſp. 13. q. 14. n.10. p 160.
Phyſicam, vel leges audientes extra clauſtrum Monachi, Canonici Regulares, Archidiaconi, Decani, Præpoſiti, Plebani, vel alii Clerici Perſonatus habentes, niſi intra duos menſes redierint, excommunicantur. diſp.13 q.14 n.14. p 161.
Pietas Religioſa expoſcit, ut Abbates & Prælati aliquando benefactoribus ſuffragia per literas gratioſas applicent, & communicent. diſp.9. q 4. n.1. p 98.
Prout poſſint. n.9 p 98.
Pius V. quam recitandi Breviarii normam ſtatuerit. d.10. q.7. in principio. p.106.
Piorum Equitum inſtitutio. diſp.24. q.9. n 41. p.465.
Pœna non incurritur, niſi actus conſummetur. d.13. q. 2. n 9. p.130.
Pœna ſpiritualis dupliciter fertur, per modum medicinæ, & per modum pœnæ. diſput.17. q.1. n 2. p 203.
Pœnas ſpirituales, & inhabilitantes quæ à Conſtitutionibus, vel à jure communi non ſunt inſtitutæ, ſolus poteſt Summus Pontifex excogitare diſp.17. q.1. n.4. p ead.
Pœnam ſibi ab Abbate impoſitam Religioſus an teneatur exequi, quando fundatur in falſa præſumptione. diſp.21 q.6 n.4. p 235.
Pœnæ contra proprietarios à ſacris Canonibus ſtatutæ. diſp.22. q.1. n.3. p.242.
Pœnitens obligatus ad reſtitutionem damni dati; quem tamen Confeſſarius non obligavit, an verè teneatur ad reſtitutionem. diſp 13. q.7. n.8. p.140.
Pœnitentium S. Franciſci, ſive Tertiariorum inſtitutionis tempus. d. 24. q.6. n 7. p 436.
Pœnitentias ſuis Monachis pro caſibus reſervatis non ſolùm, ſed & pro non reſervatis poteſt Abbas à Confeſſariis imponendas taxare. diſp.6. q.5. per tot. p.65.
Pœnitentiæ Sacramenti materia ſufficiens eſſe poſſunt peccata aliàs legitimè confeſſa. diſp.6 q 18. n.3. p.86.
Pœnitentiæ Sacramenti uſum an Eccleſia præcipere poſſit, ita ut obliget omnes fideles ad illud recipiendum, etiamſi venialibus tantùm ſint culpis obnoxii. diſp 6. q.21. n.3. p.87.
Pœnitentiarum taxatio antiqua in Eccleſia. d. 15. q. 9. n. 2. p 142.
Pœnitentias culpis reſervatis injungendas an taxare poſſit Abbas. ibid.
Pœnitentiæ SS. Martyrum Ordo. diſp.24. q.4. n.98. p.355.
Pœnitentiariæ ſacræ literas, ex privilegio poſſunt Religioſi approbati aperire, & diſpenſationes, & abſolutiones in eis contentas exequi, licèt ad Doctoratus, vel Magiſterii gradum promoti non ſint. diſp.6. q 11. n.11. p 76.
Pœnitentiariæ Romanæ Procuratores, ſcriptores, correctores, aliive Officiales, aliquid etiam ſponte oblatum pro labore accipientes, excommunicantur. diſp.13. q.13. n 44. p.153.
Pœnitentiariæ Apoſtolicæ Officiales, qui in conceſſionibus ſibi interdictis ſe intromittere præſumunt, excommunicantur. diſp.13. q.14. n.74. p.165.
Pœnitentiariorum S. Dominici Congregatio, quando approbata. d. 24. q.4. n 61. p.323.
Pollutio voluntaria an ſit caſus reſervatus d.13. q. 2. n 51. p.135.
Pollutio nocturna in ſomno non eſt materia reſervationis. n.52.
Sum. Pontifex poteſt committere ſimplici Sacerdoti, ut aliquem ex ſacris Ordinibus conferat. diſp.2. q 6. n.3. p.10.
Sum. Pontifex ex peculiari privilegio diſpenſare poteſt, ut quis extra ſtatuta tempora poſſit ab aliquo Epiſcopo ad ſacros Ordines promoveri. diſp.2. q.17. n.1. p.24.
Sum. Pontifex primariò poteſt Indulgentias concedere, ut Supremus Eccleſiæ Princeps. diſp 9. q 1. n 2 p 95.
Sum. Pontifex omnibus prædicat per literas, & Legatos. diſp.11 q 1. n.8. p. 113.
Sum Pontifex quæ ſibi in Epiſcopis reſervavit. diſp. 14. q. 15. n.19 p.185.
Quæ ſibi in Ordinibus conferendis. p 185.
Quæ in Beneficiis. p.ead.
Sum. Pontifex quæ ſibi circa juris interpretationes, & graves cauſas diſcernendas reſervavit. diſp.14. q.15. p.185.
Quæ quoad Religioſos. p.186.
Sum. Pontifex poteſt ſibi vota reſervare. d.18. q.13. n.1. p.218.
Sum Pontifex pleniſſimam habet in votis diſpenſandi facultatem d. 19. q.1. n 2. p 219.
Pontificalium ab exercitio ſuſpenſi non à divinis, & Miſſæ celebratione ſuſpenſi ſunt. diſp.2. q 9. n.1. p 13.
Pontificalia jura habentes Abbates licentiam dare poſſunt alieno Epiſcopo, ut in diſtrictu ſuo Pontificalia exerceat. diſp.2. q.19 n. 3. p 27.
Pontificalia inter ſolemnia poſſunt Abbates, & eum iis in privilegiis communicantes Indulgentias concedere. d 9. q.2 per tot. p 95.
à Pontificalibus ſuſpenſionem incurrunt Abbates Tonſuram, & minores Ordines aliis, quàm Regularibus ſibi ſubditis conferentes. diſp. 15. q 5. n.2. p.191.
Pontificalis apparatus actum, & conſecutivè omnes actus, qui abſque Pontificalibus inſigniis exerceri debent, ſuſpenſio à Pontificalibus directè prohibet. diſp.15. q 6 n. 1. p.192.
à Pontificalibus ſuſpenſus Miſſam privatam celebrare poteſt, non autem ſolemnem. n 2.
Si tamen eam celebret, non incurret irregularitatem. n.4. p ead.
à Pontificalibus an ſit ſuſpenſus, qui ab Ordinum collatione ſuſpenſus eſt. diſp.15. q.7. per tot. p.192.
Portuenſium Canonicorum Regularium Congregatio à quo ſumpſit initium. diſp 24. q.4. n.6. p.302.
Ejus privilegia. p 302.
Poteſtas in Religione requiritur, ſicut & in aliis Eccleſiis ſecularibus reſpectivè. diſp.1. q.1. n.3. & 4. p.1 & 2.
Poteſtas alia dominativa, alia juriſdictionis, & quænam ſint? d. 1. q.2. n.1. p.2.
Poteſtatem duplicem habent Abbates, & Prælati Regu-

lares

Digitized by Google

lates exempti, dominativam ſcilicet, & juriſdictionis. ibid. n. 2.
Poteſtas Eccleſiæ alia Ordinis, alia juriſdictionis. n. 3.
Poteſtas juriſdictionis quæ ſit, oſtenditur. n. 4.
Poteſtas Ordinis, quæ? n 5 & diſp 2 q.1 n.1. p 7.
Poteſtas Ordinis, & dignitatis Epiſcopalis de jure communi non competit alicui, qui non ſit Epiſcopus, ſed ex ſpeciali privilegio Sedis Apoſtolicæ competit Abbatibus, & Prælatis inferioribus in aliquibus. n. 8.
Poteſtas alicui ex perpetua commiſſione, non temporali competens, dicitur Ordinaria. diſp.1. q.4. n 1. p.3.
Poteſtas conferendi Ordines ſupponit poteſtatem ſupra Corpus Chriſti verum. diſp.2. q 2. n.3 p 8.
Poteſtas Ordinis, & Juriſdictionis requiritur ad Sacramenti Euchariſtiæ adminiſtrationem. diſp 5. q.1. n.1. p.42.
Poteſtas reſervandi caſus reperitur etiam in Abbatibus localibus. diſp.13. q.1. n.7. p.128.
Vide, *Caſus*.
Poteſtas in Abbate, duplex dominativa, & juriſdictionis. diſp.14. q.5. n.1. p.171.
Poteſtas ab hæreſi occulta abſolvendi eadem intelligitur conceſſa Abbatibus, & Prælatis inferioribus Epiſcopalem juriſdictionem in Diœceſi propria habentibus. diſp.14. q 17. n 2. p.187.
Poteſtas Epiſcopis conceſſa a Trident. *ſeſſ 24. de reform. cap* 6. non extenditur ad Prælatos Regulares, ſecùs ex privilegio. diſp.17. q. 8. n. 2. p.211.
Poteſtas eadem an competat Abbatibus, & Prælatis inferioribus habentibus Diœceſim cum juriſdictione Epiſcopali n 3.
Poteſtas diſpenſandi alicui conceſſa, eſt latè interpretanda. num.4. p.ead.
Poteſtas directiva, ad quam pertinet conſilia, leges, & præcepta ferre, in regimine neceſſaria eſt. diſp.21 q.1. n 5. p. 232.
Poteſtatis dominativæ titulus duplex. n 7 ibid.
Potionem præbens mulieri, quam gravidam eſſe neſcierit, ex qua abortus ſequitur, an incurrat caſum reſervatum. diſp.13. q.2. n.36. p 133.
Præcepta affirmativa obligant data opportunitate. d.5. q.3 n.5 p.45.
Præcepti, & obligationis per modum introducta conſuetudo obligat ſub mortali diſp 5. q.9. n.35 p 60.
Præcepto Eccleſiæ Officium divinum recitandi non ſatisfacit, qui pridie, aut poſtridie recitat. diſp.10. q.6. n.5. p.106.
Præceptum ſub pœna excommunicationis factum conſtituit materiam peccati mortalis. diſp.14. q.1 n 1. p.166.
Præceptum Abbatis ut obliget in conſcientia, quæ conditiones requirantur. diſp.12. q 1. n.9. p 132.
Præcepta obligantia ad peccatum mortale Prælati non debent facilè ferre diſp.21. q.3. n 2 p 233.
Præceptorum à multitudine abſtinere debent Prælati. n.3. p.231.
Præceptum an ſit licitum, necne, tripliciter dubitari poteſt diſp.21. q.12. n 1. p.239.
Præceptum Prælati ſileve eſſet, an poſſet ſub pœna excommunicationis obligare. diſp 21. q.2. n.5 p.232.
Præceptum humanum an obliget cum periculo vitæ. diſp. 21. q. 8. n.1. p.237.
Præcepta Abbatis, quando diriguntur ad bonum commune Religionis conſervandum, obligant, etiam cum periculo vitæ. n.2.
Præceptis divinis contrarium aliquid non poteſt Abbas ſuis Monachis præcipere. diſp.21. q 9. n 1 p 217.
Præceptorum Regulæ S. Franciſci ſummarium diſp 24 q 6. p.217.
Præcepta ſimpliciter prolata, etiam imperativo modo, non obligant, niſi eo modo, quo obligant ſtatuta, ſuper quorum materia feruntur. diſp.21. q.12. n.9 p.240.
Præcipiendo aliquid Prælatus ſub pœna excommunicationis videtur obligare ad mortale. diſp 21. q 2. n.3 p.240. Limita, ut n.4.
Præcipere poteſt Prælatus ſubditis ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ. n.5.
Præcipere ſuo ſubdito aliquid ſub pœna excommunicationis, aut alterius cenſuræ an poſſit Abbas, vel alius Regularis Prælatus. diſp.21. q.2. per tot. p.232.
Præcipere ſuis Monachis an poſſit Abbas, ut celebrantes applicent ſacrificium juxta ipſius intentionem diſp 21. q 5. n.5. p.234.
Præcipere an poſſit Abbas aliquid contra Regulam. diſp. 21. qu. 7. n. 2. p 235.
Præcipere Abbas non poteſt ſuis Monachis aliquid contra præcepta Dei, vel Jus Canonicum, & Summorum Pontificum Decreta. diſp 21. q. 9. n.1 & 2 p 237.
Prædicantes an à jejunio excuſentur. diſp.32. q.6. n 2. p.122.
Prædicantes, aſſerentes, publicè diſputantes, & defendentes eos, quos conſcientia peccati mortalis gravat, quantumcunque etiam ſe contritos exiſtiment, habita copia Confeſſarii non eſſe permittendam ſacramentalem confeſſionem, excommunicantur. diſp. 13. q 14. n.60. p.164.
Prædicare ſuis ſubditis tenetur Abbas. diſp.11. q.1. n.2. p.113.
Prædicationis munus exercere tenentur Eccleſiarum Rectores curam animarum gerentes. diſp.11 q.1 n 5. p ead.
Prædicationis ad Officium an compelli poſſint à Metropolitanis Prælati Regulares per ſe, vel per alios. diſp.11. q.1. n.6. p.113.
Prædicationis circa munus Concilium Tridentinum, & Greg. XV. quid ſtatuant. diſp.11. q.2. n.1. p 114.
Prædicatores quibus expenſis alantur, & remunerentur. diſp.11. q.1. n.7. p.113.
Prædicatores Regulares in ſuis Eccleſiis concionem habere nequeunt illo tempore, vel hora, qua Epiſcopi prædicare voluerint, diſp.11 q 2. n.4 p.114.
Prædicatores ſemel ab Epiſcopo approbati non poſſunt ab eodem compelli, ut denuò præſententur. diſp 11. q 2. n.12. p.115.
Prædicatores Regulares ſcandala, errores, vel divinationes prædicantes an ab Epiſcopis; an verò à propriis Prælatis ſint puniendi. diſp.11. q.3 per tot. p.115.
Quid contra eos ſtatuerit Conc. Lateranenſe, & Trident. n.1.
Prædicatoribus abſque Summi Pontificis licentia, non licet ſuas inſpirationes, ſeu revelationes prædicare. diſp.11 q.3. n.3. p.ead.
Prædicatores, quæ debeant concionari. diſp.11. q.3. n.6. p.ead.
Prædicatores Regulares in ſuis, vel alienis Eccleſiis prædicare volentes, a ſuis Superioribus de vita, moribus, & ſcientia examinati, & approbati eſſe, ac eorum licentiam habere debent. diſp. 11. q.4. n.2. p 116.
Prædicatores Regulares, ſine Epiſcopi licentia in Eccleſiis non ſui Ordinis prædicantes, à ſuis Superioribus, non autem ab ipſo Epiſcopo puniendi ſunt. n.3. ibid.
Prædicatores auditores ſuos à decimarum ſolutione in concionibus ſuis retrahentes, excommunicantur. diſp.13. q.14. n.49. p.163.
Prædicatores S. Dominici procurantes favorem extra Religionem ad conſequendum officium Magiſtri Generalis, excommunicantur. diſp.13. q.13. n.69. p.154.
FF. Prædicatores à ſtudio Pariſienſi excludentes Magiſtri, excommunicantur. diſp.13. q.13. n.84. p 155.
FF. Prædicatores & Minores non eſſe in ſtatu perfectionis defendentes, ſimiliter affirmantes non licere eis eleemoſynas quærere, aut prædicare, & confeſſiones audire, excommunicantur d.13. q.13. n.86. p 156.
FF. Prædicatores recipientes Fratres Minores, excommunicantur. diſp.13. q.13. n.93. p.136.
FF Prædicatorum Congregationis initium. diſp.24. q.4. n.59. p 321.
Prælatio Regularis non ab Eccleſia immediatè, ſed à Chriſto Domino inſtituta. diſp.1. q.3. n 6. p.3.
Prælatus etiam Conventualis eſt verè, & propriè Prælatus. diſp. 1. q.2. n.2. p.2.
Prælati Regulares duplicem habent poteſtatem, dominativam ſcilicet, & juriſdictionis ibid. limita, ut n.6. p.ead.
Prælati Regulares quam juriſdictionem habeant, & an de jure divino. diſp.1. q.3. n.2. p.3.
Prælati habentes juriſdictionem Epiſcopalem in ſua Diœceſi, in juriſdictione non diſtinguuntur ab Epiſcopis d.1. q.4. n.2. p.ead.
Prælati habentes juriſdictionem in ſua Diœceſi Ordinariam, poſſunt illam aliis delegare. n.3. p.4.
Prælatorum Epiſcopis inferiorum juriſdictio non ſimpliciter, ſed quaſi-Epiſcopalis dicenda eſt diſp.1. q 3. n.4. p.5.
Prælati Epiſcopis inferiores alii habent juriſdictionem in proprio territorio, & Diœceſani dicuntur, alii habent juriſdictionem in loco exempto ſolum, & dicuntur eſſe in Diœceſi alterius. diſp.1. q.5. n.5. p.5.
Prælati habentes territorium, & Diœceſim, poſſunt omnia, quæ poſſunt Epiſcopi circa ea, quæ ſunt juriſdictionis, niſi aliquo ſpeciali jure prohibeantur. n.7 p ead.
Prælati exempti propriam Diœceſim non habentes, quando poſſint in ſuos ſubditos, quidquid poſſunt Epiſcopi in ſuos. ib. n.8. p.6.
Prælatorum appellatione veniunt Abbates. diſp.2. q.12. n.3. p.15.
Prælatorum Regularium cum conſcientia, ſuam conſirmare poſſunt Epiſcopi, ſine ſcrupulo. diſp.2. q.20. n.5. p.27.
Prælatus qui eſt Ordinarius privativè ad Epiſcopum, ac habet jus viſitandi, & Synodum congregandi, poteſt Clericis ſecularibus ſibi ſubditis literas dimiſſorias concedere. diſp.2. q.26. n.2 p.33.
Prælatorum licentia intelligenda eſt ſecundum jus commune. diſp. 6. q.1. n 8. p.63.
Prælati Regulares tenentur in ſuo Monaſterio Confeſſarios inſtituere. diſp.6. q.3. n.1. p.ead.
Prælatus excommunicatus, an ſi eligat Confeſſarium, poſſit ab eo abſolvi. diſp.6. q 10. n.8. p 72.
Prælati locales an alium ſibi poſſint Confeſſarium eligere, Generali, vel Provinciali præſente. n 9. ibid.
An Sacerdotem ſibi non ſubditum. n.11. p.73.
Prælatus inferior eſt manutenendus in exercitio juriſdictionis contra Epiſcopum attentem ſola juris aſſiſtentia, ſi oſtendat privilegium, & poſſeſſionem, dummodo poſſeſſio non ſit infecta decreto irritanti, quod inficit titulum, & poſſeſſionem. diſp. 8. q.6. n.6. p.94.
Prælatus nullus Epiſcopo inferior poteſt jure proprio Indulgentias concedere. diſp.9. q. 1. n 1. p ead.
Prælati omnes animarum curam gerentes tenentur per ſe, vel per alios, ſi legitime impediti fuerint, ovibus ſuis Dei verbum annunciare. diſp 11. q.1. n.3. p.112.
Prælati ex antiqua Eccleſiæ conſuetudine poſſunt ſibi caſus aliquos reſervare. diſp.13. q.1. n.1. p.127.

Præla-

Digitized by Google

Prælatos Eccleſiaſticos habere poteſtatem ſibi aliquos reſervandi, eſt de fide tenendum. diſp. 13. q. 1. n. 2. p. ead.

Prælati, & Superiores majores ſi concedant omnem auctoritatem abſolvendi à caſibus reſervatis, conceduni etiam abſolvendi à cenſuris. diſp. 13. q. 6. n. 4. p. 139.

Prælato mortuo, vel amoto, ſubditus aliqua cenſura ab eo lata detentus adhuc remanet ligatus. diſp. 13. q. 11. n. 1. p. 143.
 A quo ſit abſolvendus. n. 5.

Prælato mortuo, vel amoto ab officio, poteſt ille, qui aliqua cenſura tunc innodatus erat, à Priore Clauſtrali, vel Vicario Monaſterii abſolvi. n. 5.

Prælati, & Abbates non ſolùm poſſunt abſolvere ab excommunicationibus nemini reſervatis, verùm etiam ab omnibus aliis cenſoris, dummodo in eis non ſit aliqua ſpecialis reſervatio. diſp. 13. q. 14. n. 3. p. 160.

Prælatos, & perſonas Eccleſiaſticas compellentes, ut ſubmittant Eccleſias, & eorum bona immobilia perpetuò, vel ad longum tempus laicis, & eorum jura, excommunicantur. diſput. 13. q. 14. n. 26. p. 168.

Prælati quicumque, etiam Patriarchæ, ad Romanam Curiam venientes, & inde diſcedentes abſque Papæ notitia, & etiam eos recipientes, excommunicantur. diſp. 13. q. 14. n. 55. p. 163.

Prælati Eccleſiaſtici poſſunt proprias perſonas, ac bona mobilia, ſive ſtabilia ſuarum Eccleſiarum defendere, per cenſuras extrajudicialiter procedendo. diſp. 14. q. 3. n. 1. p. 168.

Prælatus extrajudicialiter procedens nequit uti ſuſpectus recuſari. diſp. 14. q. 3. n. 3. p. ead.

Prælati contra non ſubditos, an poſſint per extrajudicialiter latas cenſuras procedere. diſp. 14. q. 3. n. 6. p. 168.

Prælati ſeculares non poſſunt cum ſuis ſubditis excommunicatis communicare. diſp. 14. q. 5. n. 4. p. 171.

Prælatus excommunicatus & denunciatus non poteſt excommunicare, valida tamen eſſet excommunicatio lata à Prælato excommunicato, & non denunciato. diſp. 14. q. 5. n. 8. p. 177.

Prælatus Superior Religionis an abſolvere poſſit ab excommunicatione, & cenſura lata ab inferiori. diſp. 14. q. 7. per tot. p. 171. & ſeq.

Prælati Regulares poſſunt à cenſuris per inferiores latis abſolvere. diſp. 14. q. 7. n. 2. p. 175.

Prælati Regulares de jure poſſunt abſolvere ingredientes Religionem; ante ingreſſum per generalem ſententiam ab homine latam excommunicatos. diſp. 14. q. 8. n. 1. p. 173.

Prælatus Regularis virtute privilegiorum ob quantamvis enormem Clerici, vel Monachi percuſſionem à proprio Superiore intra Religionem, imò à Confeſſario à ſe electo abſolvi poteſt. diſp. 14. q. 11. n. 3. p. 176.
 Quid, ſi in eodem Conventu adſint tantùm Prælatus, & alius Sacerdos, & ſe ad invicem percutiant, non habentes, qui eos abſolvat. n. 4. ibid.

Prælatus Superior poteſt abſolvere ab omnibus cenſuris latis ab inferiori, non autem è contrà. diſp. 14. q. 12. n. 3. p. 177.

Prælati ſeculares nequeunt à cenſuris per Simoniam contractis ob Ordines malè ſuſceptos abſolvere. diſp. 14. q. 13. n. 4. p. 177.

Prælati verò Regulares id poſſunt ex privilegiis Sum. Pontificum. n. 5. p. 177.

Prælati ſeculares poſſunt ab excommunicatione per ſimoniam circa beneficia commiſſam incurſa abſolvere, ſi crimen ſit occultum. diſp. 14. q. 14. n. 3. p. 178.

Prælati Regulares poſſunt ſubditos ab hujuſmodi excommunicatione abſolvere. n. 4.

Prælati iidem an poſſint habilitare ſubditos ad beneficia, ſuper quibus ſimonia commiſſa eſt, quando id contingit ſciente electo. n. 3.

Prælati inferiores Epiſcopalem juriſdictionem habentes an poſſint ſuos ſubditos ſimoniacè electos ad alia beneficia impoſterùm obtinenda habilitare. n. 8. p. 178.

Prælatos Religionum poſſe ſuos ſubditos à caſibus Bullæ Cœnæ Domini abſolvere, qui teneant, referuntur. diſp. 14. q. 15. n. 1. p. 179.
 Eorum fundamenta recenſentur. n. 2.
 Negativa tutior eſt. n. 3. p. ead.

Prælati Regulares an poſſint abſolvere à caſibus occultis Bullæ Cœnæ, ſicut poſſunt abſolvere Epiſcopi. diſp. 14. q. 15. n. 7. p. 181.

Prælatis Regularibus an competat vigore Conc. Trid. poteſtas abſolvendi ſibi ſubditos Regulares ab occulta hæreſi, oſtenditur. diſp. 14. q. 17. num. 3 & 4. p. 187. 188.

Prælati Regulares, ad quos occaſione exceſſuum prohibitorum à ſuis ſubditis commiſſorum aliquid quomodolibet pervenerit, niſi poſtquam fuerint requiſiti, intra menſem ſatisfaciant, uſque ad debitam ſatisfactionem ſuſpenſi remanent. diſp. 15. q. 5. n. 11. p. 191.
 Item non ſatisfacientes damno illato à ſuis ſubditis in concione, &c. n. 12.

Prælati Mendicantium admittens aliquem ad profeſſionem nondum expleto probationis anno, ſuſpenſionem incurrunt. n. 13. pag. ead.

Prælatus nullus (Papa excepto) poteſt irregularitatem imponere. diſp. 17. q. 1. n. 2. p. 203.

Prælati ſeculares cum ſuis ſubditis poſſunt in bigamiæ irregularitate diſpenſare in caſibus, in quibus poteſt Abbas cum ſuis Monachis. diſp. 17. q. 8. n. 5. p. 205.

Prælati inferiores poſſunt ſuper infamia occulta diſpenſare, niſi procedat ex hæreſi, vel ex aliis caſibus Bullæ Cœnæ Domini. d. 17. q. 7. n. 8 & 9. p. 210.

Prælati inferiores poſſunt diſpenſare cum ſubditis ſupervenienti juris infamia, ut retineant uſum Ordinum, & beneficia jam obtenta. n. 10.

Prælati inferiores poſſunt diſpenſare ſuper irregularitate procedente ex infamia meri facti. n. 11.

Prælatus ſucceſſor tenetur ſtare contractui ſui prædeceſſoris. d. 18. q. 7. n. 4. p. 215.

Prælatus inferior vota ſubditorum, de licentia Prælati ſuperioris emiſſa, irritare non poteſt. diſp. 18. q. 9. n. 2. p. 216.

Prælatus inferior ſuſpendere poteſt Monacho juſta de cauſa uſum licentiæ habitæ à Superiore circa votum. n. 8.

Prælati Regulares poſſunt irritare vota ſubditorum Papæ reſervata. diſp. 18. q. 13. n. 3. p. 218.
 Non tamen diſpenſare. n. 4.

Prælati inferiores Epiſcopali juriſdictione carentes nequeunt in votis diſpenſare, niſi hanc poteſtatem legitimè præſcripſerint, vel ſit eis ſpecialiter commiſſum. diſp. 19. q. 7. n. 1. p. 222.
 Conſuetudo hæc an extendenda ſit, & quod tempus ad eam legitimè præſcribendam requiratur. n. 2. p. ead.

Prælati & Confeſſarii Regulares an poſſint diſpenſare in votis Summo Pontifici reſervatis, ubi, & quando poſſint in eis Epiſcopi diſpenſare. diſp. 19. q. 8. per tot. p. 223 & ſeqq.

Prælati inferiores quaſi-Epiſcopalem juriſdictionem non habentes an poſſint ſubditorum vota commutare, oſtenditur. diſp. 20. q. 2. n. 4. p. 228.

Prælati, & Confeſſarii Regulares ex privilegio poſſunt ſecularium vota commutare. diſp. 20. q. 5. n. 5. p. 229.

Prælatus, & ſubditus ſe habent ſicut actio, & paſſio. diſp. 21. q. 1. n. 8. p. 232.

Prælatus ſubditum obligare poteſt ad præſtandum juſjurandum. d. 21. q. 2. n. 1. p. 233.

Prælati non facilè ferre debent præcepta ad mortale obligantia. n. 2.

Prælati abſtinere debent à multitudine præceptorum. n. 5. p. 233.

Prælati Regulares Mendicantes, vide *Mendicantes.*

Præmonſtratenſium Canonicorum Regularium Congregatio, à quo inſtituta. diſp. 24. q. 4. n. 20. p. 308.

Præmonſtratenſis Congregationis inſtitutio. d. 24. q. 5. n. 68. p. 413.

Prapoſiti Regulares leges, vel phyſicam extra clauſtra audientes, niſi intra duos menſes redierint, excommunicantur. diſp. 13. q. 14. n. 10. p. 160.

Presbyteratus Ordinem ante 30. ætatis annum completum ſuſcipere nemini olim fas erat. diſp. 2. q. 15. n. 2. p. 55.

Presbyteratui quæ ſcientia neceſſaria. diſp. 2. q. 21. n. 3. p. 57.

Præſentatio Monachorum Epiſcopis ad Confeſſiones audiendas an ſit hodie neceſſaria. diſp. 6. q. 12. n. 4. p. 74.

Præſidentes, & Officiales omnes Montium Pietatis Status Eccleſiaſtici deponentes pecuniam ad alios, quam ad pauperum uſus excommunicantur. diſp. 13. q. 13. n. 76. p. 154.

Princeps poteſt jejunium ob ſalutem ob ſalutem publicam indicere. diſp. 12. q. 4. n. 5. p. 151.

Principem eligentes urbis Romæ Senatorem excommunicationem Papalem incurrunt. diſp. 13. q. 13. n. 10. p. 157.

Princeps, vel Baro in Regno Neapolitano receptans homicidam, vel exulem Romanæ Eccleſiæ. Item omnes Eccleſiaſtici tam ſeculares, quàm Regulares in dicto regno receptantes bannitos, ſunt excomunicati. diſp. 13. q. 13. n. 51. p. 153.

Princeps laicus quicunque excommunicatur, qui Fratrum Conventualium reformationem, ne fiat, impedierit, aut factam mutari procuraverit. diſp. 13. q. 13. n. 89. p. 156.

Principes, & Officiales tertio admoniti ab Epiſcopis, & Eccleſiaſticis, recuſantes facere juſtitiam in eorum cauſis excommunicantur. diſp. 31. q. 14. n. 8. p. 160.

Principes omnes, & alii Domini, & Judices non ſervantes ea, quæ continentur *in cap. felicis, de pœnis contra percutientes, & inſequentes S. R. E. Cardinales*, excommunicantur, hodie eſt de reſervatis in Bulla Cœnæ. diſp. 13. q. 14. n. 37. p. 162.

Principes quicumque tam Eccleſiaſtica, quàm mundana dignitate fulgentes, etiam Imperiali, ſeu Regis, qui in ſuis ſtatibus permittunt fieri taurorum, aliarumque ferarum agitationes, id eſt, congreſſus hominum cum tauris, aliiſque feris, excommunicantur. diſp. 13. q. 14. n. 78. p. 165.
 Et quid de Clericis, ſeu Regularibus. ibid.

Principali conceſſo, conceſſum cenſetur & acceſſorium. diſp. 13. q. 3. n. 3. p. 137.

Priores clauſtrales, qui in Monaſterio poſt Abbatem ſunt primi, an habeant juriſdictionem Ordinariam, vel delegatam. diſp. 1. q. 4. n. 4. p. 4.

Prioribus clauſtralibus, mortuo, vel remoto ab officio Abbate, aut eo abſente, competit tota Monaſterii juriſdictio. ibid. n. 5.

Prior Clauſtralis, vel alius Abbatis vicarius poteſt dimiſſorias concedere, ſi ejus Abbas ſuſpenſus, aut excommunicatus fuerit. d. 1. q. 28. n. 3. p. 34.

Priores

Index Rerum, & Verborum.

Priores Clauſtrales quando poſſunt facultatem à reſervatis concedere. diſp 13. q.8 n 2 & 3. p.140.

Prior Clauſtralis abſolvere poteſt ſubditum cenſura aliqua ab Abbate jam defuncto innodatum. diſp.13. q.11. n.3. p.143.

Prior Clauſtralis in Abbatis abſentia Religioſorum vota irritare poteſt. diſp.18. q.12. n.2. p.218.

Privilegia Abbatibus conceſſa non extenduntur ad Commendatarios. diſp 2. q 1. n.9. p.8.

Privilegia Abbatum pro Ordinibus conferendis recenſentur. ibid. n.7.

Privilegia Prælatorum Mendicantium, & Abbatum Monachorum in Ordinibus conferendis non communia ſunt. d.2. q.2.n.6.p.8.

Privilegia Abbatum non benedictorum cum Abbatum benedictorum privilegiis communia ſunt. diſp.2. q 3. n.4. p.ead.

Privilegium Abbatibus Ciſtercienſis pro Subdiaconatu, & Diaconatu conferendis, verè & authenticè reperitur. diſp.2. q.5. n 3. p.10.

in Privilegiis clauſula, *Motu proprio, & ex certa ſcientia, & de plenitudine poteſtatis*, quid operetur. diſp.2. q.17. n.4. p.24

Privilegia omnia Ordines à quocumque Epiſcopo ſuſcipiendi Regularibus olim conceſſa, quando abrogata. diſp. 2. q.18 n.1.p.25.

Privilegia Religioſis conceſſa ad Euchariſtiam in die Paſchatis aliis, quàm ſuis Religioſis adminiſtrandam. diſp.5. q.3. n 1. & ſeqq. p. 43. & ſeq.

Privilegia celebrandi Miſſam in ſecularium domibus à Greg. XIII. Societatis Jeſu Presbyteris conceſſa per Concil. Trident. non fuerunt revocata. diſp.5. q 6. n.8. p 46.

Privilegium celebrandi Miſſam ante auroram quale ſit, & quomodo intelligendum. diſp.5. q 7 n.4. p.49.

Privilegia dicendi Miſſam quoad modum, locum, & tempus per Concil. Tridentinum ſublata fuerunt, nec alia ſunt attendenda, quam quæ poſt iſtud Concilium ſuère conceſſa. diſp.5. qu.7. n.5. p ead.

Privilegia omnia, quibus indulgetur, ut certarum Miſſarum, & Anniverſariorum celebratione, aut aliquibus collectis, ſeu orationibus, plurium Miſſarum oneribus in futurum ſuſcipiendis ſatisfiat, à ſacra Concilii Congregatione, Urbani VIII. auctoritate revocantur diſp.5. q.9. ℣. *ia verò*. p.32.

Privilegium nemini nocivum, & valde favorabile, eſt latè interpretandum. diſp.6. q.10. n.12. p.73.

Privilegia abſolutè loquentia abſolutè etiam intelligenda ſunt. d. 6. q 11. n.12 p.ead.

Privilegia referuntur, quibus conceditur Religioſis facultas familiarium confeſſiones audiendi. diſp.6. q.16 n.1. p.80.

Privilegium, & exemptio ratione loci, & ratione perſonæ, quomodo differant. diſp.6 q.13 n.4. p 77.

Privilegia Regularibus Confeſſoribus conceſſa ad ſecularium confeſſiones audiendas, ſunt perſonalia, & idcircò ubique valida. d. 6. q.13. n.4 p.ead.

de Privilegiis exemptorum declarationes aliquot S. Congreg. Concilii, ſuper Conſtitutione Gregor. XV. referuntur. diſp.6. quæſt. 16. p.80. & ſolvuntur. p 82.

Privilegiis domini gaudet familia regulariter loquendo. diſ.6. q. 16. n 10 p 83.

Privilegiis familiarium Religioſorum, ut quis gaudeat, quid requiratur. diſp.7. q.3. n.8. p. 91.

Privilegia quorundam Regularium de abſolutione plenaria referuntur diſp.9. q. 5. n.1. p.99.

Privilegia recenſentur, per quæ Religioſis Confeſſariis facultas à quibuſcumque caſibus, etiam Sedi Apoſtolicæ reſervatis, abſolvendi conceditur. diſp.13 q.15 n.1. p.148.

Quid ſuper hoc à ſacra Congregatione Illuſtriſſimorum Cardinalium juſſu Clementis VIII. ſtatutum fuerit, oſtenditur. n.2. & 3. ibid. & p.189.

Decretum illud ejuſdem ſacræ Congregationis refertur, ſuper eadem re, Pauli V. juſſu editum. n.4. p.150.

Privilegia Prælatis Regularibus conceſſa abſolvendi ab omnibus cenſuris ab homine latis, & contractis ante ingreſſum Religionis. diſp.14. q.8. n.4. & ſeq. p.173.

Privilegiorum confirmatio quid operetur. diſp.14 q.13. n 6. p 178.

Privilegia ſuſpendendi interdicta in Eccleſiis Regularium quibuſdam diebus feſtis, enumerantur. d.16. q.4. per tot. p.196. & ſeq.

Privilegia interdicti tempore Religioſis conceſſa. diſp.16. q.2. n.1. & 2. & q 4. n.2. & 3. p.196 & 197

Privilegiorum verba, per quæ Abbatibus conceditur, ut poſſint abſolvere ab irregularitatibus, quomodo intelligenda. diſp.17. q.2. per tot. p.203.

Privilegia, & favores ampliandi, præcipuè quando nulla, vel minori verborum impropriatione id fieri poteſt diſp.17. q.2. n.2. p.ead.

Privilegia concedentia Prælatis Regularibus facultatem ſuper homicidio voluntario occulto diſpenſandi, an per Concil. Trident. fuerint revocata. diſp. 17. q.6. n.3. p. 207.

Proceſſiones Regulares exemptos adire renuentes, an poſſit Epiſcopus excommunicare. diſp. 14. q.4. n 11. p 170.

Procuratores Conventuum an eleemoſynam facere teneantur. d. 22. q.13 n.1. p 253.

Profeſſi nondum Sacerdotes, ſed ſub cura Magiſtri Novitiorum viventes, non poſſunt validè confiteri alteri extra ſuum Magiſtrum, vel deputatum à Prælato Monaſterii. diſp.6. qu. 3. n.2. p.64.

Profeſſi omnes ad Chorum deſtinati tenentur Horas Canonicas perſolvere, & hoc ex præſcripto Regulæ. d.10. q.1. n.1. p.100.

Tenentur ſub mortali. n.4. ibid.

Niſi aliqua juſta cauſa eas prætermittendi intervenerit. n.5. ibid.

Profeſſionem emittens in aliqua Religione per propriæ voluntatis oblationem, tradit ſe in poteſtatem dominativam ſui Superioris. diſp.1. q.2. n.2. p.2.

Profeſſionem Religioſam irritam facere poteſt Sum. Pontifex, ſi ante certos ætatis annos fiat, & forma minimè ſervata. diſp.14. q.15. p.186.

Profeſſione Religioſa tollitur irregularitas ex defectu natalium proveniens. diſp.17. q.5. n 2. p.207.

Profeſſio Religioſa irritat omnia vota, ſi profeſſus eam emittendo intentionem habuerit ea extinguendi. d.18 q.6. n.2. p.215.

Prohibitum quidquid expreſsè non reperitur, intelligitur conceſſum. diſp.15. q.4. n 3. p.190.

Promiſſionem per ſubditum factam de ſui Abbatis licentia circa res Monaſterii cæteris tradendas, an Abbas irritare poſſit. diſp. 18. q.7. n 3. p.215.

Prophetias ex ſacra Scriptura non deſumptas prædicare audientes, excommunicantur. diſp.13. q.13. n.28. p.152.

Proprietarius repert⁹ Monachus quidam in articulo mortis à D. Macario, & aliis ſimul cum pecunia ſepultus. d.22. q 2. n.2. p.242.

Proprietarii pœnas non incurrit Religioſus expendens peculium, licentia injuſta. diſp.22. q.8. n.9. p.249.

Proprietatis à vitio ad hoc ut Religioſus accipiens, vel expendens excuſetur, ſufficit licentia, etiam præſumpta Abbatis. diſp.22. q.8. n.1. p.248.

Proprium quid, & quotuplex ſit. diſp 22. q.1. n.1. p.241.

Proprium habendi licentiam ſuis Monachis non poteſt Abbas concedere. n.2.

Pœnæ contra proprietarios à ſacris Canonibus ſtatutæ. num.3. p.242.

Proprium habere Monachis nunquam licuit. d.22. q.2. n.1. p.242.

Proviſio ſimoniacè facta, eſt ipſo jure nulla, & nullum jus tribuit. diſp.14. q 14. n.1. p.178.

Proviſus de Eccleſia, vel Monaſterio vacante, ſi aliqoid nunciatoribus dederit, excommunicatur. diſp.13 q 13. n.22. p.152.

Prudentia in Confeſſariis requiſita. diſp.6. q.4. n 5. p.65.

Publicani exigentes gabellam à Regularibus Ordinum Mendicantium, vel aliquid aliud pro reficiendis pontibus, & qui eorum colonos immunes ab omnibus exactionibus non dimiſerint, excommunicantur. diſp.13. q.13. n.49. p.153.

Publicationes, commiſſiones, & affixiones in Romana Curia præſentantes, præter Curſores, excommunicantur. d.13. q 14. n.69. p.164.

Pueris quando dubitatur an uſum rationis habeant, utrum Extrema-Unctio conferri poſſit. diſp.7. q.2. n 7. p.89.

Pueri uſu rationis carentes ſunt ad Ordines irregulares. diſp.17. q. 4 n.6. p.206.

Punire non poteſt quis, quod non poteſt notare. diſp.10. q.2. n.3. p.102.

Purgatorii pœna abſolutione Sacramentali minuitur. diſp. 6. q. 18. n.2. p.85.

Q.

Q*Vadragenario* de jejunio cur dies Dominicus, & feria quinta olim ſubtraheretur. diſp.12. q.1. n 2. p.118.

Quadrageſima tempore Abbates, & Prælati Regulares poſſunt cum ſeipſis infirmis, vel debilibus diſpenſare in comeſtione carnis. diſp.12. q 8. n.1. p.123.

Quadrageſimali tempore interdicta lacticinia ſunt de jure communi. diſp.12. q.9. n.3. p.124.

Qualitates in Confeſſariis Monaſteriis deputatis quæ requirantur. diſp.6. q.4. n.2. p. 93

Vide, *Confeſſarius*.

in Qualitatibus peregrinationum votis annexis diſpenſare poſſunt Confeſſarii Regulares. diſp.19. q 8. n.26. p.225.

Quantitas uſurpata à Monacho quænam ſit pertingens peccatum mortale. diſp.22. q.8. n 13. p.250.

S. *Quintini* Belvacenſis Canonicorum Regularium Congregatio ab Yvone Carnotenſi inſtituta. diſp.24. q.4. n.10. p.304.

R.

R*Aptores* mulierum, & omnes eis dantes auxilium, vel conſilium, excommunicantur. diſp.13. q.14. n.62. p.164.

Rationis uſu quinam carere dicantur ad irregularitatem incurrendam, oſtenditur. diſp.17. q.4. n.6. p.206.

Rationis Equitum inſtitutio. diſp 24. q.9. n 4. p.463.

Recitans divinum Officium abſque animo orandi, ſed legendi tantùm, aut ædificandi, non ſatisfacit præcepto, ſed mortaliter peccat. diſp 10. q.2. n.5. p.102.

Recollectorum Minorum inſtitutionis, & approbationis tempus. d.24. q.6. n.6. p.435.

Rectores Eccleſiarum, & Religioſos Mendicantium in Germania excipientes, qui pacem inter ipſos factam violant, excommunicantur. diſp. 13. q. 14. n. 56. p. 163.
Rectores ſtudiorum, & alii Epiſcopis inferiores facultatem habentes doctorandi, qui ad cathedras, aut lectiones aliquem promovent ante profeſſionem fidei, excommunicantur. diſp. 13. q. 14. n. 71. p. 164.
Redditus annui, quos Superiorum licentiâ ex bonis immobilibus licitè poſſunt Religioſi poſſidere. diſp. 22. q. 5. n. 7. p. 247.
Vide, *Peculium*
Redditus annuos ex bonis Monaſterii ad victum, & veſtitum Monachis taxare an licitum ſit. diſp. 25. q. 16. n 1. p. 256.
An Monachi teneantur Abbati hanc conſuetudinem reformare volenti volenti obtemperare. n. 2.
Redemptionis Captivorum SS. Trinitatis Congregatio quando inſtituta. diſp 24. q. 4. n. 57. p. 519.
Item S Mariæ de Mercede. n. 58. p. 320.
Item Diſcalceatorum utriuſq; Ordinis. n. 76. p. 535 & n 77. p. 556.
Referendarii utriuſque ſignaturæ, & Rotæ Auditores habent privilegia anticipandi, vel poſtponendi Horas Canonicas. diſp. 10. q. 6. n. 3 p. 105.
Regula ex præſcripto Officium divinum perſolvere tenentur Abbates, & alii Regulares profeſſi ad Chorum deſtinati. diſp. 10. qu. 1. n 1. p 100.
ad Regulam aliquid directè, vel indirectè ſpectare quando quid dicatur. diſp 21. q. 6. n. 2. p. 235.
Regulam relaxatam in aliqua Religione an teneatur Monachus obſervare ſecundùm priſtinum ſtatum, vel ſecundùm præſentem conſuetudinem. n. 5. p 235.
Regulam contra, ſupra, præter, aut infra quæ eſſe dicantur. diſp. 21. q. 7. n. 1. p. 235.
An aliquid contra eam poſſit Abbas præcipere. n. 2. an ſupra. n. 3. præter. n 4. infra. n. 5. p. 236 & ſeq.
Regula S. Pachomii Abbatis è Græco à S. Hieronymo in Latinum traducta. diſp. 24 q 2. n 5. p. 262.
Regula ſancti Patris Baſilii Magni per interrogationes diſtributa. diſp. 24. q 3. n 1. p. 263. ad 296.
Regula S. Auguſtini Hipponenſis Epiſcopi, & Eccleſiæ Doctoris per extenſum poſita. diſp. 24. q. 4. n. 1. p. 297.
Ordines tam Religioſi, quàm militares ſub ea pugnantes. Vide, *Congregatio.*
Regula Sanctiſſimi Patris Benedicti Abbatis, & Occidentalium Monachorum Patriarchæ; deque Congregationibus, & Militaribus Ordinibus ſub eadem Regula militantibus. d. 24. q. 5. p. 357 ad 387.
Regula S. Franciſci per extenſum deſcripta. diſp. 24 q. 6. n 2. p. 428.
Regula Carmelitarum ex S. Baſilii doctrina deſumpta. diſp. 24. q. 7. n. 5. p. 446.
Regulare inſtitutum, & communis vivendi norma à principio naſcentis Eccleſiæ extitit. diſp. 24. q. 1. n. 1. p. 260.
Omnia etiam tunc temporis Regularibus perſonis communia erant. ibid. n. 2.
Regulares habentes ſpeciales dimiſſorias ſuorum Superiorum, & ſpecialem Epiſcopi loci aſſenſum poſſunt ab Abbatibus minores Ordines accipere, licèt illis non ſubdantur. diſp. 2. q. 7 n. 4. p 11.
Regulares hodie quàm maximè fieri poterit, & aliquo legitimo impedimento non interveniente, debent Ordines à proprio Epiſcopo, in cujus Diœceſi commorantur ſuſcipere. diſp. 2 q. 18. n. 1. p. 25.
Regularis modò tantùm ſciat benè legere, & ſcribere poteſt ad quoslibet Ordines promoveri. diſp. 2. q 18 n 9. p. 26.
Regulares nequeunt ab Epiſcopis, etiam in ſuis Monaſteriis ordinari, abſque licentia Ordinariorum, in quorum diœceſi Monaſteria ædificata ſunt. diſp. 2 q. 19. n. 1. p. 26.
Regulares in ſacris ordinari petentes, ab Epiſcopis ordinaturis examinandi ſunt. diſp. 2 q 20. n. 3. p. ead.
Regulares promoveri poſſunt ad ſacros Ordines, etiam Presbyteratus, abſque aliqua functione in ipſis Ordinibus, aut obſervatione interſtitiorum. diſp 2. q. 24. n. 6. p. 30.
Regulares ordinantur ad titulum paupertatis. d. 2. q. 30. n. 4. p. 35.
Regulares non admittuntur ad Ordines, niſi poſt emiſſam trium votorum ſolemnem profeſſionem. diſp. 2 q 30. n. 9. p. ead.
Regularibus extra neceſſitatis caſum conferre Baptiſmum non licet. diſp. 4 q. 1. n. 2. p 41.
Niſi populum habeant ſibi commiſſum n. 4. ibid.
Nequeunt eſſe patrini, nec in Baptiſmo, nec in Confirmatione. q. 2. n. 1. p. 41.
Si tamen aliquos de facto ſuſcipiant, veri erunt patrini. n. 2.
Regulares adminiſtrantes Sacramentum Euchariſtiæ in die Paſchatis, ex præſumpta Parochi licentia non incurrunt cenſuram. d. 5. q. 5. n. 9. p. 44
Regulares contrafacientes præcepto Sacriſtæ in applicatione Miſſæ, peccant mortaliter. diſp 5. q. 8. n. 5. p. 50.
Regulares ab Epiſcopo approbati, poſſunt Parocho contradicente, ſecularium confeſſiones audire. diſp. 6. q 15. n. 1. p. 77.
Etſi Epiſcopus in licentiis ipſis conceſſis dicat, quòd eis, Parocho renuente, non utantur. n. 2. p. ead.
Regulares ſine licentia ſuorum Superiorum non poſſunt audire confeſſiones ſecularium diſp. 6. q. 15. n. 1. p. 78. & n. 7. p. 79.
Amplia tamen, ut n. 8. p. 79.
Regulares per votum obedientiæ facti ſunt juris alterius, ut propriam voluntatem non habeant. diſp 6. q. 15 n 3. p. 78
Regulares ad Confeſſiones admittendi quale examen ab Ordinario ſubire debeant. diſp. 6. q. 17. n 4 p 24.
Regulares, quibus præcipitur confeſſio venialium tranſgrediendo mortaliter non peccant. diſp. 6. q. 21. n. 5. p. 87.
Regulares fugitivi, ejecti, & ad triremes damnati an teneantur divinum Officium perſolvere. diſp. 10. q 1. n. 7. p. 101.
Regulares in celebrandis divinis Officiis debent ſe Eccleſiæ Matrici conformare. diſp. 10. q 7. n. 6. p 106.
Regulares ſine licentia ſuorum Superiorum prædicantes, an peccent mortaliter. diſp. 11. q. 2. n. 8 p. 115.
Regulares concionantes ſine licentia Epiſcopi, à quibus puniendi ſint. diſp. 11. q 2. n. 11. p. 113.
Regulares an teneantur ſervare jejunia ab Epiſcopo in Diœceſi præcepta. diſp. 12. q. 3. n. 4 p. 119.
Regularis ſumens falſum juramentum coram Judice competente, ſed injuſtè interrogante, non incurrit caſum reſervatum. diſp 13. q. 2. n. 25. p. 132.
Regularis ex ignorantia, ſeu ex conſcientia erronea putans ſe jurare falſum, qui tamen verum jurat, an incidat in caſum reſervatum. n. 26. p. 132.
Regularis, ad hoc ut ſit perjurus, quoad reſervationem debet cognoſcere ſe falſum jurare. n. 27.
Regularis interrogatus in legitimo judicio circa proprium delictum, an ſumens juramentum contra veritatem incidat in caſum reſervatum. n. 28.
Regularis qui præbens potionem mulieri, quam ignorat eſſe gravidam, eſt cauſa abortus, non incurrit caſum reſervatum. diſp. 13. q. 2. n. 36. p. 133
Regularis per tecta meretricem introducens, ſi illa caſu decidat, & moriatur, vel abortiat, an incurrat caſum reſervatum, & irregularitatem. n. 37. & 38. p. ead & ſeq.
Regularis, qui furatus eſt ſigillum Monaſterii, ut malo ſine literas conſignet, ſi non exequitur, an incurrat caſum reſervatum, idem ſi conſignatas literas comburat. n. 40. 41. p. 133.
Regularis conſignans literam non continentem materiam pertinentem ad Monaſterium, tamen odioſam alteri, an incurrat caſum. n. 24.
Regularis ſcienter utens literis falsò ab aliis conſignatis, incurrit caſum reſervatum. n 43.
Regularis conſulens, auxilium præſtans, ſeu ſuadens falſificationem literarum, non incurrit caſum reſervatum. n. 44.
Regularis, qui furatur aliquid alteri Religioſo ad uſum conceſſum, incurrit caſum reſervatum, modò ſit furtum mortale. n. 45.
Regularis, qui furatur pecuniam Religionis in commune, incurrit caſum reſervatum: ſecùs ſi aliquam rem de communi loco abſtulit, animo reſtituendi. n. 46 47 p. 134.
Regularis, qui minutatim furatur magnam ſummam, an incurrat caſum reſervatum. n. 48.
Regularis, qui Reliquias ab Eccleſia furatur, incurrit caſum reſervatum. n. 49.
Regularis, qui furatur ab Eccleſia Calices, & veſtes ſacras, incurrit caſum reſervatum n. 50.
Regularis ad hoc ut incurrat caſum reſervatum in materia actus venerei, debet perficere, & conſummare actum in propria ſpecie. n. 51. p. 134.
Regularis an, & quomodo abſolvi poſſit in caſu neceſſitatis à non habente facultatem, etiamſi præſens eſſet delegatus, de quo timeret confeſſionis revelationem. diſp 13. q. 8. n. 4. & 5 p 137.
Regularis habens caſum reſervatum, cui etiam annexa ſit excommunicatio, an poſſit tempore neceſſitatis confiteri aliis, quàm ab Abbate deputatis, & quomodo tunc ſe gerere debeat. diſput 13. q. 8 n. 11. p 141.
Regulares nequeunt virtute Bullæ Cruciatæ legitimè acceptæ à caſibus ſuis Prælatis reſervatis abſolvi diſp. 13 q 12. n 1. p. 144.
Regulares nequeunt uti Bulla Cruciatæ, vel aliis Indultis ad effectum ſibi Confeſſarium eligendi, abſque ſuorum Prælatorum licentia. n. 3. ibid.
Regulares ex Inſulis Philippinis, & partibus Indiarum ad Japponicas commeantes, excommunicantur. diſp 13. q 13 n 72 p. 154.
Regulares abſolventes abſque ſuorum Prælatorum licentia alios Religioſos à caſibus reſervatis ipſis Prælatis, excommunicantur. diſp 13. q 13 n 112. p 157.
Regulares an poſſint abſolvere à cenſuris Epiſcopo reſervatis. n. 116. p 138.
Regulares privilegiati abſolvere poſſunt à caſibus Epiſcopo reſervatis à jure, ſi anteà habebant privilegia abſolvendi ab omnibus caſibus, & cenſuris, etiam Epiſcopo reſervatis. n 117 p ead.
Regulares non ligantur excommunicatione Ordinariorum in ſubditos. diſp 14 q 4. n. 1. p. 169.
Regulares an incurrant excommunicationem ab Epiſcopis latam contra adeuntes Monialium Monaſteria. n. 3. p. ead.
Regulares excommunicati an poſſint ab Epiſcopo denunciari. n. 7. & n. 9. p. 170.
Regulares excommunicati denunciati ab Epiſcopo, non poſſunt ab eodem abſolvi. n. 8. ibid.

eodem,

Index Rerum, & Verborum.

contra Regulares citatio facta, niſi exprimat verum fundamentum juriſdictionis Epiſcopalis, eſt ipſo jure nulla. n.10. ibid.
Regulares exemptos proceſſiones adire renuentes an poſſit Epiſcopos excommunicare. diſp.14. q.4. n.11. p.170.
Regulares in quibus cum Abbate, & Prælato ſuo excommunicato participare poſſint. diſp.14. q.5. n.1. p.171.
Regulares exiſtentes in regno Siciliæ an poſſint abſolvi à caſibus in Bulla Cœnæ. diſp.14. q.15. n.6. p.181.
Regulares Prælati habent facultatem irritandi vota ſubditorum, non ex poteſtate Eccleſiaſtica, ſed ex poteſtate dominativa. diſp. 18. q.4. n.8. p.214.
Regularium Ordinum inſtituta quatuor præcipua, & auctores enumerantur. diſp.24. q. 1. n.12. p.260.
Regularis nomine quid intelligatur. diſp.24. q.1. n.14. p.ead.
Religionis ſtatus eſt diſciplina, & exercitium tendendi ad perfectionem. diſp.1. q.1. n.2. p.1.
Religio Superiores aliquam poteſtatem habentes requirit, ſicut aliæ Eccleſiæ Prælatos ſeculares reſpectivè. d.1. q.1. n.3. & 4. p.1. & 2.
Religio eo ipſo quòd ab Epiſcoporum juriſdictione exempta eſt, Sum. Pontificis juriſdictioni ſubjicitur. diſp.1. q.2. n.2. p.2.
Religiones ſi exemptæ ſint, tota Religio in ipſarum Abbates & Prælatos Regulares tranſlata eſt. diſp.1. q.2. n.6. p.2.
Religionis auſteritatem in Novitiatu ſuo Novitii debent experiri. diſp.2. q.10. n.7. p.25.
Religionis votum ex privilegio Sixti IV. commutantes Confeſſarii excommunicantur. diſp.13. q.13. n.51.
Religionem ad ingrediendum virginem, vel viduam, aut aliam quamcumque mulierem cogentes, præterquam in caſibus à jure permiſſis, excommunicantur. diſp.13. q.14. n.66. p.154.
Religionem ingredientes à Prælatis Regularibus de jure abſolvi poſſunt ante ingreſſum per generalem ſententiam ab homine latam excommunicavit. diſp.14. q.8. n.1. p.173.
Religionis votum emittere, ac Religionem ingredi poteſt Abbas ſecularis. diſp.18. q.2. n.1.
Religionis privilegio gaudent Novitii. diſp.19. q.3. n.5. p.220.
Religio approbata non eſt verè Religio, & conſequenter illius votum nullum. diſp.19. q.8. n.22. p.225.
Religionis ſtrictioris votum Confeſſariis Regularibus licitum eſt in laxioris votum commutare. diſp.19. q.8. n.25. p.225.
è Religione egredi poteſt Religioſus ad ſubveniendum parentibus in extrema neceſſitate conſtitutis, petita priùs, licèt non obtenta licentia, imò contradicente Abbate. diſp.21. q.11. n.1. p.238.
Religioſi cur alicujus inſtructioni & imperio neceſſariò ſubeſſe debent. diſp.1. q.1. n.3.4. p.1.2.
Religioſi Clericorum appellatione in non odioſis veniunt. diſp.2. q. 15. n.5. p.23.
Veniunt in favorabilibus. ibid.
Religioſi veniunt appellatione Clericorum in odioſis in materia utroſque æqualiter tangente. ibid. n.7.
Religioſi Epiſcopo Diœceſano abſente, vel Ordinationes non habente, vel ſede Epiſcopali vacante, à quocunque Epiſcopo ordinari poſſunt. diſp.2. q.18. n.2. p.25.
Quid, quando Diœceſanus abſens alicui Epiſcopo tranſeunti Ordinationes celebrandi facultatem traderet. ibid n.3.
Item, quid, quando præſens eandem facultatem Epiſcopo tranſeunti concederet. n.4.
Quid de Regularibus degentibus in Monaſteriis ſuis in locis nullius Diœceſis. n.5.
Religioſi poſſunt abſque Parochorum licentia, fideles communicare. diſp.5. q.3. n.2. p.43.
Etiam tempore Paſchatis. n.4.
Utrùm hoc poſſint, deficiente Parocho, & urgente neceſſitate, oſtenditur. n.5. & 9. p.43.
Religioſi poſſunt virtute privilegiorum in die Paſchatis vagis, advenis, & peregrinis Euchariſtiæ Sacramentum adminiſtrare. d. 5. q.3. n.6. p.44.
Religioſi alieni poſſunt apud alios Religioſos tempore Paſchatis Euchariſtiæ Sacramentum ſine Prælati licentia recipere. n.7. ibid.
Religioſi poſſunt mercenariis ad breve tempus operam ſuam locantibus in die Paſchatis Sacram Euchariſtiæ miniſtrare. n.8. ibid.
Religioſi quoties in anno teneantur celebrare. d.5. q.5. n.2. p.45.
Religioſi hoſpites in aliquo ſui Ordinis Conventu debent illius Conventus Prælato confiteri, vel alteri ab ipſo licentiam habenti. diſp.6. q.1. n.8. p.63.
Religioſi in quibus caſibus aliis, quàm Confeſſoribus ab Abbate deſtinatis, abſque ipſius Abatis licentia confiteri poſſint. diſp.6. q.6. n.1. p.66.
Religioſi regulariter nequeunt, niſi Confeſſariis ab Abbate in Conventu deputatis confiteri. ibid. n.2.
Religioſus peregrinans cui confiteri debeat. diſp.6. q.6. n.4. & 7. p.66. & 67.
Religioſi non poſſunt accipere Bullam Cruciatæ, abſque ſuorum Prælatorum licentia, ad effectum ſibi Confeſſarium eligendi. d.6. q.7. n.1. & 2. p.69.
Quod verum eſt etiam de aliis Indulgentiis per modum Jubilei, ut n.4. p.69.
Clemens VIII. quid ſuper hoc ſtatuerit, oſtenditur. n.3.
Religioſus hoſpes in aliquo Monaſterio ſuæ Religionis cui confiteri debeat. diſp.6. q.6. n.6. p.66.
Religioſus habens facultatem ab Abbate ſibi Confeſſarium eligendi, confiteri poteſt cuicumque Sacerdoti, etiam non approbato ab Epiſcopo, niſi ab ejus Prælato in facultate ſibi conceſſa id ſpecialiter præſcriptum fuerit: non autem Regulari non expoſito à Superiore ad Fratrum confeſſiones audiendas. num. 8. & 9. p.67.
Religioſi, quibus prohibitum eſt à ſuis Prælatis confiteri aliis, quàm Confeſſariis ab ipſis deſtinatis, nequeunt confiteri aliis etiam habentibus à Papa juriſdictionem generalem audiendi omnium fidelium confeſſiones. n.10. ibid.
Religioſi approbati poſſunt ex privilegio aperire literas S. Pœnitentiariæ, & exequi diſpenſationes, & abſolutiones in eis commiſſas, licèt ad Doctoratus, vel Magiſterii gradum promoti non ſint. diſp.6. q.12. n.11. p.76.
Religioſi approbati in uno Epiſcopatu, ſi ad alium Epiſcopatum domicilium transferant, indigent nova approbatione Ordinarii ipſius loci. diſp.6. q.14. n.1. p.77.
Si tamen denuo ad eundem Epiſcopatum revertantur, non indigent nova approbatione. n.2.
Religioſi approbati ad confeſſiones ſecularium audiendas, poterunt in eodem Epiſcopatu omnes ad ſe confluentes audire. n.3. p. ead.
Religioſi in aliena Diœceſi poſſunt abſque nova approbatione audire confeſſiones ſubditorum illius Diœceſis, in qua approbati ſunt. n.4.
Religioſi ſemel approbati, dum iter agunt in locis ubi approbati non ſunt, poſſunt etiam confeſſiones audire. n.5. p.78.
Religioſis quibus privilegiis liceat famulorum ſuorum Confeſſiones audire. diſp.6. q.16. n.1. p.80.
Religioſi abſque Parochorum licentia Extremam-Unctionem ſecularibus miniſtrantes excommunicantur. diſp.7. q.2. n.1. p.89.
Quid ſi in caſu neceſſitatis, & abſente Parocho. n.2. & 3. p.ead.
Religioſi, qui abſente Parocho in caſu neceſſitatis ſine ipſius ſpeciali licentia ſecularibus Sacramentum Extremæ-Unctionis adminiſtrant, an incurrant excommunicationem *Clem.1. de privileg.* oſtenditur. diſp.7. q.2. n.2. & 3. p.89.
Religioſi abſque ſuorum Abbatum licentia an abſolutionis plenariæ indulgentiis gaudeant. diſp.9. q.5. n.3. p.99.
Religioſi poſſunt ex juſta, & legitima cauſa divinum Officium mutare. diſp.10. q.8. n.2. p.107.
Religioſos ſibi ſubditos Choro deſtinatos, & proinde ut ad Sacerdotium promoveantur ad ſtatum laicorum transferre, ita ut Religioſi laici remaneant, utrùm Abbates, & Prælati Regulares poſſint. diſp.10. q.13. par. tot. p.110.
Religioſi profeſſi nondum in Sacris conſtituti quo jure ad recitandum Divinum Officium adſtricti ſint, oſtenditur. diſp.10. q.14. n. 1. p.111.
Religioſi profeſſi Choro addicti, ſi ad ſtatum Converſorum transferantur, non ſunt adſtricti ad Horas Canonicas. diſp.10. qu.14. n.3. p.ead.
Religioſi regulariter non tenentur ſub mortali ad jejunium tempore Adventus. diſp.12. q.2. n.3. p.119.
Religioſi tenentur ad jejunia per generalem conſuetudinem in aliquo loco recepta; ſecùs verò ad jejunia per particularem conſuetudinem introducta. diſp.12. q.3. n.1. p.123. Limitatur n.2.
Religioſus diſcedens manè ex Monaſterio, ubi eſt jejunium, perventus ad aliud, ubi non jejunatur, an poſſit ſumere jentaculum, & ibi comedere, ubi jejunium ſervatur. diſp.12. q.3. n.5. p.123.
Religioſi profeſſi, qui nondum ad tempus jejunio requiſitum pervenerunt, non tenentur ad jejunia in Regulis præſcripta ſervanda. diſp.12. q.4. n.4. p.120.
Religioſus conſummans actum carnalem cum muliere metu mortis, vel infamiæ, an incurrat caſum reſervatum. d.13. q.2. n.53. p.135.
Religioſos occidens aliquem, ut ſe defendat, cum moderatione tamen inculpatæ tutelæ, non incurrit caſum reſervatum. n.55. p.135.
Religioſus mandans occidi invaſorem, ut ſe defendat, non incurrit caſum, benè tamen exequentes. n.56.
Religioſus vulnerans ſeipſum incidit in caſum reſervatum, modò vulneratio gravis ſit. n.57. p.ead.
Religioſorum appellatione veniunt Novitii in favorabilibus, ſecùs autem in odioſis. diſp.13. q.5. n.2. p.138.
Religioſi Sacramentorum Extremæ-Unctionis, vel Euchariſtiæ Clericis, vel Laicis miniſtrantes, matrimonia ſine ſpeciali licentia Parochi ſolemnizantes, excommunicatoſque à canone, & à ſententiis latis in Conciliis Provincialibus, &c. præterquam à jure ſibi conceſſa abſolventes, ſunt excommunicati excommunicatione Papali. diſp.13. q.13. n.13. p.151.
Religioſi euntes ultra mare ſine ſuperiorum ſuorum licentia in ſcriptis, excommunicantur. diſp.13. q.13. n.92. p.156.
Religioſi profeſſi de clauſura exeuntes ad audiendas leges civiles vel phyſicam, ſi infra duos menſes non redierint, excommunicantur. diſp.13. q.14. n.10. p.160.
Religioſi omnes, qui habitum ſuæ Religionis temerè dimittunt, & qui ad aliqua ſtudia accedunt ſine licentia ſui Prælati, & conſilio majoris partis Conventus excommunicantur. n.23. p.161.
Religioſi, qui ſibi appropriant fraude, ſive colore aliquo uſurpant novalia,

novalia, aut decimas Eccleſiis debitas ad eos non ſpectantes, excommunicantur, ſimiliter, ſi prohibuerint, aut non permiſerint ſolvi decimas Eccleſiis. diſp.13. q.14. n.40. p.ead.
Religioſi Mendicantes ſine licentia Papæ recipientes loca de novo ad habitandum, vel hactenus recepta mutantes, vel alienantes, excommunicantur. diſp 13 q 14. n.48. p 163.
Religioſi, qui in concionibus, vel aliis locis dicunt aliquid, ut retrahant auditores à ſolutionibus decimarum, excommunicantur. diſp 13. q.14. n.49. p.163.
Religioſi poſtponentes facere conſcientiam pœnitentibus de decimis ſolvendis, excommunicantur. n.50.
Religioſi, qui interdictum impoſitum auctoritate Apoſtolica, vel ordinaria non ſervant, cùm ſciunt matricem Eccleſiam, vel Parochialem loci illud ſervare, excommunicantur. n.51.
Religioſi recipientes aliquid a Novitiis, dum ſunt in probatione, vel à parentibus, propinquis, & procuratoribus, excepto victu, & veſtitu, excommunicantur. diſp.13. q.14. n 65. p.164.
Religioſus Clericum ſecularem percutiens à quonam abſolvi poſſit, oſtenditur. diſp.14. q.10. n.3. p.175.
Religioſus circa quæ in Jure Sum. Pontifici reſervata reperiantur. d. 14. q.15. p.186.
Religioſos novos Ordines approbare ſolus Papa poteſt. ibid.
item Religioſam profeſſionem irritam facere, & quomodo. ibid.
Religioſis profeſſis extra cœnobium egreſſis ut leges, vel medicinam audiant, poteſt ſolus Papa concedere, ut ad Ordines promoveantur. diſp.14. q 13. p.187.
Religioſi non cenſentur interdicti, interdicto Clero. diſp.16. q.2 n.1. p.194.
Religioſi an teneantur obſervare interdicta, Conciliorum Provincialium auctoritate poſita. diſp 16. q 3. n.2. p.195.
Religioſi tenentur obſervare interdictum, & conceſſionem à divinis, etiamſi Eccleſia Matrix non obſervet, & ſub qua pœna. d 16. q.3. n.4. p.ead.
Religioſi tenentur obſervare interdictum in civitate poſitum, etiam quando eorum Monaſteria in ſuburbiis ſita ſunt. diſp. 16. qu. 3. n.6. p.196.
Religioſis poteſt tempore interdicti Eucharistiæ Sacramentum miniſtrari. diſp 16. q.6. n.3. p.200.
Religioſi non ſervantes ceſſationem à divinis, quæ ab Eccleſia Cathedrali, Matrice, vel Parochiali obſervatur, incidunt in excommunicationis pœnam diſp.16. q 10. n.1. p.202.
Religioſorum nomine veniunt Abbates, & eorum Monachi. n. 1.
Religioſus non poteſt eligi Abbas, vel Prælatus alterius Religionis ſine licentia Sum. Pontificis. diſp.16. q.15. p.186.
Religioſi ad fidelium confeſſiones audiendas expoſiti, poſſunt in votis Epiſcopis reſervatis abſolvere virtute ſuorum privilegiorum. diſp.19. q.7. n.3. p.222.
Hujuſmodi privilegia favorabilia ſunt, & ſic latè interpretanda. n.4.
Religioſi, ex vi prædictorum privilegiorum poſſunt commutare omnia vota reſervata, quando ea poteſt Epiſcopus commutare. diſp 20. q. n.7. p.229.
Religioſus an teneatur exequi pœnam ſibi ab Abbate impoſitam, quando fundatur in falſa præſumptione. d.21. q 6. n.4. p.235.
Religioſus extremè indigenti eleemoſynam facere tenetur, etiam abſque Abbatis licentia. diſp.21. q.11. n.2. p.238.
Religioſus an obedire teneatur in dubio, an res præcepta licita ſit. diſp.21. q.18. n.4. p. 239.
Tenetur quando ſibi conſtat præceptum eſſe licitum, licèt dubitet, an excedat limites poteſtatis Abbatis præcipientis. n.5 limita ut n 6 p.ead.
Religioſus tenetur Abbati parere præcipienti ea, quæ obligant fideles, idque ſub voto Obedientiæ. diſp.21. q.6. n.3. p.233.
Religioſus accipiens à Conventu, vel externis neceſſaria ad victum, & veſtitum, abſque Abbatis licentia, ut provideat ſuæ neceſſitati, cui Abbas non proſpicit, non peccat. d.22. q.3. n.4. p.244.
Religioſus amicum aliquid ſibi dare volentem rogans, ut det alteri, an peccet. n.5. p.244.
Religioſus occultans Superiori bona, quæ de ejus licentia accepit, timens ne auferantur, paupertatis contra votum peccat. diſp 22. q.4. n.1. p ead.
Non autem qui celat timens, ne verecundiam & confuſionem patiatur. n 2.
Peccat verò contra paupertatem, qui aliquid ſub clavi retinet abſque Abbatis licentia n.3. p.244.
Religioſus accipiens, vel expendens, ut à proprietatis vitio excuſetur, ſufficit licentia, etiam præſumpta Abbatis. d. 22. q.8 n.1. p.248.
Religioſus peccatum quod committat accipiendo, vel alienando bona temporalia, licentia injuſta. diſp.22 q.8 n.7. p 249.
Religioſus poteſt aliquid donare ex Superioris licentia, cauſa remunerationis. diſp.22. q.9. n.7. p 251.
Religioſi dantes, vel recipientes literas abſque Abbatis licentia, an peccent. diſp.22. q 11. per tot. p.252.
Religioſi an parere teneantur Superiori volenti reformare conſuetudinem aſſignandi quotannis ſingulis ipſorum portionem de redditibus Monaſterii pro victu & veſtitu d.22 q 16. n. 2. p.256.
Religioſus ut poſſit teſtari, cujus licentia requiritur diſp.22. q.18. n 4. p.257.
Religioſus ſine expreſſa licentia teſtari non poteſt. diſp.22. q.18. n.2. p.257.
Religioſus ad aliam dignitatem extra Religionem erectus quomodo Caſtitatis voto obligetur diſp.23. q.4. n.1 p.259
Religioſus Epiſcopus effectus peccando contra Caſtitatem, an eam circumſtantiam in confeſſione patefacere teneatur. n.2.
Religioſus Epiſcopus effectus non manet liber Obedientiæ voti, & quomodo ad illud teneatur, ibid. n.3. p.ead.
Reliquias furari an ſit peccatum mortale, & caſus reſervatus. diſp.13. q.2. n.49. p.134.
Reliquias ad provinciam Mediolanenſem ſine licentia Sum. Pontificis aſportans, & qui ab uiis ad aliam Eccleſiam tranſtulerit, & aliquam particulam conceſſerit, eſt excommunicatus. diſp. 13. q.13. n 63. p.154.
Remunerationis cauſa poteſt Monachos ex Superioris licentia aliquid donare. diſp 22. q.9. n.7. p.257.
Remunerationis cauſa alienari poſſunt res aliàs alienari prohibitæ. diſp.22. q.9. n.9. p.ead.
Renunciationes Epiſcoporum ſolus Papa admittit. diſp.14. q.15. n 10 p.185.
Renunciationem beneficii, gratia alterius factam, ſolius eſt Summi Pontificis admittere. diſp 14. q.13 p.185.
Repetitiones tacitæ, vel ſubauditiones jura non revocant, ſed potiùs per illas ſunt concordanda. diſp.2. q.8. n.2. p.13.
Repreſſalias contra perſonas Eccleſiaſticas, vel eorum bona concedentes, & qui cauſas extendunt ad prædictos, & bona, excommunicantur, niſi intra menſem à conceſſione, vel extenſione abſtinuerint. diſp.13. q.14. n.36. p.162.
Res omnis per quaſcumque cauſas naſcitur, per eaſdem diſſolvitur. diſp.14. q.2. n.3. p.168.
Rem alienam accipiendi paupertas jus non tribuit, niſi urgeat extrema neceſſitas. diſp 5. q 9 n.12 p.56.
Reſcriptorum dubia ſolus Papa interpretatur. diſp. 14. q 15. p.186. V. *Circa Juris.*
Reſervatio caſuum an ceſſet per obitum Epiſcopi, qui eos ſibi reſervavit. diſp.13. q.13. n 5. p.130.
Reſervatio caſuum quorumdam ex antiqua Eccleſiæ conſuetudine ad Prælatos ſpectat diſp.13. q.1. n.1. p.127.
Reſervatio caſuum quem ob finem inventa. n.7 p. ead.
Reſervationis proportionata materia non videntur peccata venialia. diſp.13. q.2. n 1. p 129.
in Reſervatione caſuum vocabuli proprietas ſervanda eſt, non extenſio. diſp 13. q.5. n 8. p 130.
Reſervatio caſuum non eſt tantùm denegatio facultatis abſolvendi ab illis, ſed etiam obligatio ſubditi ad comparendum, vel per ſe, vel per Confeſſarium coram Superiore. diſp.13. q.4 n 5 p.137.
Reſervatio caſuum nulla datur in mortis articulo. diſp.14. q 17. n.3. p.188. Vide *Caſus.*
Reſervata Sum. Pontifici quæ in Epiſcopis, ſint. d.14. q.15. n.10 p.184.
Quæ in Ordinibus conferendis ibid.
Quæ in beneficiis. p 185.
Quæ circa juris interpretationes p.ead.
Quæ circa Religioſos. p 186.
Reſignationes beneficiorum admittentes Abbates, & Prælati contra præſcriptum Bullæ Pii V. quam ſuſpenſionem incurrant. diſp. 15. q.3. n.4. p.191.
Reſpublica, vel Princeps poſſunt, ob communem omnium ſalutem, jejunium indicere. diſp.12 q 4. n.3. p.120.
Reſtituere an teneatur Monachus colluſori immoderatam pecuniæ quantitatem, quam lucratus eſt. diſp.25. q.12 n.10. p.253.
Reſtitutioni cui teneantur Prælati ſeculares, ſi Horas Canonicas non perſolvant. diſp 10 q.11. n.1. p.109.
Nulli tenentur Regulares Prælati, ſed mortaliter peccant. n. 3. p.ead.
Reſtitutioni tenetur ludens cum Religioſo à Superiore licentiam non habente, ſi ejus pecunias lucretur. d.22. q.15 n. 1 p 253.
Reſurrectionis Dominicæ ſive Paſchalis diei appellatione quid veniat, oſtenditur. diſp.5. q.3. n.3. p.43.
Revelationes ſuas, vel inſpirationes an Prædicatoribus abſque Sum. Pontificis licentia prædicare liceat. diſp.11. q.3. n 3. p.116.
Revocatio eſt ſtricti Juris, & ſic non ſubintelligenda, ubi non declaratur expreſsè. diſp.2. q 17. n.3. p.24.
Revocatio ubi fit in actu exercito, nempe per conceſſionem contrariæ facultatis, non eſt neceſſaria revocatio in actu ſignato. diſp.6. q. 17. n.6. p.85.
Ritus Miſſarum, præcipiente Epiſcopo, vel loci Ordinario aliquod feſtum, an debeant à Prælatis Regularibus mutari. diſp. 5. q.9. n. 39. p.60.
Romanam Eccleſiam contumaciter aſſerentes, non eſſe caput omnium Eccleſiarum, excommunicantur, ſi verò firmiter, & veraciter hoc crederent, eſſent hæretici, & tunc eorum abſolutio eſſet reſervata in Bulla Cœnæ. diſp 13. q 14. n.6. p.160.
S. *Rufi* Canonicorum Regularium Congr. diſp.24 q. 4 n 5. p.301.
Rupertus Guiſcardus, & Rugerius Normanni fratres, in Portu Meſſanæ S. Baſilii ſub regula Monaſterium exſtruxêre, ex quo Congregatio Sicula, & Itala, diſp.24. q.3. n.3. p.293.
Ruta Equitum Ordo quo quo tempore inſtitutus. d.24. n 20. p.464

S.

S. **SAbba** Abbatia in Palæſtina Monachorum Ordo. diſp. 24. q. 2. n. 7. p. 262.
Sacerdoti ſimplici Ordines minores conferendi poteſtas à Sum. Pontifice conferri poteſt. diſp. 2. q. 1. p. 3. p. 7.
Sacerdos ſimplex non poteſt ab Epiſcopo ad Ordines conferendos delegari. diſp. 2. q. 4. n. 5. p. 9.
Sacerdos ſimplex poteſt à Sum. Pontifice poteſtatem accipere Ordines majores, excepto Presbyteratu, conferendi. diſp. 2. q. 5. n. 2. p. 9. q. 6. n. 3. p. 10.
Sacerdos ordinatus cum impedimento, propter quod manet ſuſpenſus ab Ordinibus, non incurrit irregularitatem ex eo ſolùm, quòd conſecraverit cum Epiſcopo in Miſſa, in qua ordinatus fuit. diſp. 2. q. 13. n. 18. p. 19.
Sacerdoti ſimplici poteſt, etiam nulla exiſtente cauſa, à Summo Pontifice collatio Sacramenti Confirmationis committi. diſp. 3. q. 1. n. 12. p. 40.
Sacerdos debet eſſe miniſter Sacramenti Euchar. d. 5. q. 2. n. 1. p. 42. Poteſt tamen in caſu neceſſitatis illius miniſterium Diacono committere n. 2.
Sacerdotibus externis poſſunt Abbates indulgere, ut Euchariſtiam in ſuis Monaſteriis Paſchatis tempore adminiſtrent. diſp. 5. q. 4. per tot. p. 44.
Sacerdos ſimplex quoties in anno celebrare teneatur, oſtenditur. diſp. 5. q. 5. n. 1. p. ead.
Sacerdotes etiam Regulares in Miſſæ celebratione ſe habent, non ut ſubditi, ſed ut Chriſti miniſtri. diſp. 5. q. 8. n. 4. p. 50.
Sacerdotes Regulares in *Memento* Miſſæ ponendo nomen ſui Generalis pro nomine Epiſcopi, peccant mortaliter. d. 7. ibid.
Sacerdoti quod ad congruam ſuſtentationem neceſſarium eſt, non Miſſæ ſtipendium eſt. diſp. 5. q. 9. n. 2. p. 51.
Sacerdoti an liceat pauciores Miſſas ſibi præſcriptas celebrare, ſi ſtipendia ſibi exigua ſint. n. 7. ibid. & n. 11. p. 56.
Sacerdos non poteſt plura ſtipendia, ſive ab uno, ſive à pluribus pro una Miſſa recipere. q. 9. n. 10. p. 56.
Sacerdos ad rationem juſti ſtipendii poteſt reducere Miſſas, pro quibus celebrandis ſtipendia fraudulenter ei exhibita fuerunt. diſp. 5. q. 9. n. 14. p. 56.
Sacerdos in aliqua Eccleſia celebrare obligatus, abſque tamen applicatione Sacrificii, an poſſit ſtipendium pro illa Miſſa accipere, & alteri applicare n. 19. p. 57.
Sacerdos pauper an poſſit hodie applicare Miſſam pro eo, quem ſequentibus diebus ſcit Deus daturum eleemoſynam. diſp. 5. q. 9. n. 20. p. ead.
Sacerdos, qui quotidianæ Miſſæ onus ſuſcepit, an peccet mortaliter, ſi quotidie non celebret. n. 25. p. 58.
Sacerdos quotidianæ celebrationi obligatur, poteſt quater, vel ſexies pro ſeipſo, parentibus, amicis, & benefactoribus celebrare. ibid. n. 26.
Sacerdos obligatus ad Miſſam de *Requiem*, vel aliam votivam ex legato teſtatoris, non tenetur die dominico, aut feſto duplici illas celebrare, ſed de feria currente. ibid. n. 27. & 28. p. 59.
Sacerdos in die obitus tertio, vel ſeptimo, vel etiam anniverſario Miſſas de *Requiem* celebrare debet, ſi non ſit dies dominicus, vel feſtum duplex. n. 29. p. 59.
Sacerdos, qui Miſſam de *Requiem* promiſit, eandem tenetur celebrare. ibid. n. 28.
Sacerdos, & Confeſſarius proprius Monachorum eſt Abbatis. d. 6. q. 1. n. 1. p. 61.
Sacerdotes ſimplices non habent facultatem eligendi ſibi Confeſſarium, quem maluerint. diſp. 6. q. 6. n. 3. p. 66.
Sacerdos quilibet non eſt idoneus ad confeſſiones audiendas; ſed oportet quòd ſit approbatus ab Ordinario, vel Parochiale beneficium habeat. diſp. 6. q. 12. n. 2. p. 74.
Sacerdos quilibet ſimplex in articulo mortis poteſt confeſſiones audire, & à quibuſcumque caſibus, & cenſuris abſolvere. diſp. 6. q. 15. n. 2. p. 78.
Sacerdotes Regulares an poſſint familiarium confeſſiones audire abſque approbatione Ordinarii, refertur opinio Suarez negantis. diſp. 6. q. 16. n. 3. p. 80.
Contrarium concluditur. n. 4.
Sacerdos eſt miniſter ſimpliciter neceſſarius Sacramenti Extremæ Unctionis. diſp. 7. q. 1. n. 1. p. 88.
Sacerdos quilibet non poteſt Extremæ-Unctionis Sacramentum miniſtrare. n. 2. ibid.
Sacerdos non debet facilè credere aſſerentibus ſe habere licentiam à Parocho, vel Ordinario, ut ipſos matrimonio jungant. diſp. 8. q. 2. n. 2. p. 92.
Sacerdos non debet abſolvere caſum dubium quoad reſervationem. diſp. 13. q. 2. n. 3. p. 129.
Sacramentorum collatio conſiſtit in certa forma per Eccleſiam tradita. diſp. 2. q. 4. n. 3. p. 9.
Sacramenti efficacia non pendet à fide, vel bonitate Miniſtri, ſed ex ſola inſtitutione, & meritis Chriſti. diſp. 2. q. 12. n. 3. p. 15.
Sacramenti effectus ſuſpendi non poteſt, diſp. 5. q. 9. n. 21. p. 57.
Sacramenta Euchariſtiæ, Extremæ-Unctionis, vel Matrimonii ſine Parochi licentia miniſtrantes Regulares quam excommunicationem incurrant. diſp. 13. q. 13. n. 13. p. 151.
Sacramenta tempore interdicti quænam poſſint adminiſtrari in Eccleſiis Abbatialibus, tam ſecularibus, quàm Regularibus de jure communi, quæ verò ex privilegio. d. 16. q. 6. per tot. p. 199.
Sacrificium Miſſæ prius applicandum eſt pro illis, pro quibus prius eleemoſyna largita eſt. d. 5. q. 8. n. 6. p. 50. Vide *Miſſa*.
Sacriſta præcepto contravenientes Regulares in applicatione Miſſæ, mortaliter peccant. diſp. 5. q. 8. n. 5. p. 50. In hoc enim officio vicem Prælati gerit. ibid.
Sagas conſulentes, ſi illarum remedio non utantur, non comprehenduntur in caſu reſervato, ſicut nec conſulentes Aſtrologos, & mulieres Ægyptianas. diſp. 13. q. 2. n. 12. & 13. p. 131.
Sagienſis Congregationis Ord. S. Benedicti initium. diſp. 24. qu. 5. n. 51. p. 404.
Sal externum portans in urbes, & oppida Sedi Apoſtolicæ ſubjecta excommunicantur. diſp. 13. q. 13. n. 59. p. 154.
per **Saltum** qui ordinatur, ipſo jure ſuſpenſus eſt, & celebrando ſit irregularis. diſp. 2. q. 13. n. 13. p. 18.
A qua ſuſpenſione diſpenſare poteſt Abbas cum Monacho, modò in tali Ordine non ſe exercuerint. ibid. n. 13. p. ead. & n. 15. & 17. p. 18. 19.
S. Salvatoris de Bononia, ſive de Sylva-lacus Canonicorum Regularium Congregatio. diſp. 22. q. 4. n. 30. p. 310.
S. Salvatoris Equitum Ordo in Aragonia quando inſtitutus. diſp. 24. q. 5. n. 71. p. 415.
Sanctorum in numerum aliquem referre ad ſolum Sum. Pontificem ſpectat. diſp. 14. q. 15. ℣. *Circa Juris*. p. 186.
Sacroſancti **Sanguinis** Redemptoris noſtri Equitum inſtitutio. d. 24. q. 9. n. 46. p. 465.
Satisfactionum ſuarum unicuique dominium eſt, & applicatio libera. diſp. 9. q. 3. n. 1. p. 96.
Satisfactio ſubditi invito Prælato valida eſt. d. 9. q. 5. n. 3. pag. ead.
Savignacenſis Congregationis initium. diſp. 24. q. 5. n. 32. p. 391.
de la Scama Equitum inſtitutio. diſp. 24. q. 9. n. 6.
Scandala prædicantes Regulares, an ab Epiſcopis, vel propriis Prælatis ſint puniendi. diſp. 11. q. 3. per tot. p. 115.
Scandali quod ſpeciem habeat, Monacho ſuus Abbas præcipere non poteſt. diſp. 21. q. 9. n. 2. p. 238.
Scandalum ad vitandum tenetur Monachus Abbatis præcepta obſervare, etiam cum ſuo corporali incommodo, quando dubitat an ſint injuſta, ex auctoritate. diſp. 21. q. 12. n. 7. p. 240.
Scandali vitandi ratio ſufficit, ut literis Papæ non obediatur. num. 8. p. 240.
Scholares Clerici Societatis Jeſu ordinari poſſunt titulo paupertatis. diſp. 2. q. 30. n. 8. p. 35.
Scholarium Canonicorum Regularium Congregatio quo tempore inſtituta. diſp. 24. q. 4. n. 21. q. 308.
Sclavorum Congr. Ord. S. Benedicti. diſp. 24. q. 5. n. 67. p. 413.
Scotiæ Regina propriis manibus Sacramentum Euchariſtiæ quòd ſumpſerit, non improbatur. diſp. 5. q. 2. n. 4. p. 42.
Severum Ord. S. Benedicti inſtitutio. diſp. 24. q. 5. n. 66. p. 413.
Scientia Monachis ut Ordines ſuſcipiant neceſſaria quæ? diſp. 2. q. 21. n. 3. p. 27.
Scientia ad ſacros Ordines requiſita quæ? diſp. 2. q. 22. n. 3. p. ead.
Et ejus defectus irregularitatem non inducit. ibid. n. 9. p. 28.
Scientia qualis, & quotuplex in Confeſſario requiſita. diſp. 6. qu. 4. n. 4. p. 65.
Scriptura, vel ſigilli falſificatio an ſit caſus reſervatus. diſp. 13. q. 2. n. 40. & ſeqq. p. 135.
Scripturas mittentes Cardinali in Conclavi exiſtenti, vel ei loquentes ſecretè, excommunicantur. diſp. 13. q. 14. n. 19. p. 161.
Senatorum Urbis Romæ, Imperatorem, Regem, Principem, Marchionem, Comitem, &c. eligentes incurrunt excommunicationem Papalem. diſp. 13. q. 13. n. 10. p. 151.
Senes à jejunio ſolvere poteſt Abbas. diſp. 12. q. 5. n. 4. p. 121.
Senes qui verè dicantur, ita ut jejunare non teneantur, oſtenditur. d. 12. q. 5. n. 6. & 7. p. ead.
Senectus longa infirmitas eſt. diſp. 12. q. 5. n. 5. p. ead.
Sepelientes ſcienter in ſuo loco hæreticos, & eorum receptatores, defenſores, & fautores, excommunicantur. d. 13. q. 14. n. 32. p. 162.
Sepelientes aliquem in cœmeterio extra caſus à jure conceſſos, vel qui ibidem ſepeliunt publicè excommunicatos, vel nominatim interdictos, vel uſurarios publicos, excommunicantur. diſp. 13. q. 14. n. 39. p. ead.
Septa Monaſterii intelliguntur ea, per quæ ſine licentia Superioris ordinaria ambulatio fieri ſolet. diſp. 19. q. 2. n. 16. p. 191.
Septa Monaſterii Monachus egrediens animo manendi extra Religionem, incurrit caſum, & eſt apoſtata: ſi egreditur animo vagandi libidinosè, non eſt Apoſtata, ſed caſum incurrit. ibid. n. 17.
Sepulchrum ſanctum accedentes cauſa devotionis, ſine licentia Papæ, excommunicantur. diſp. 13. q. 13. n. 107. p. 157.
S. Sepulchri Canonicorum Regularium Jeroſolymitana Congregatio à quo inſtituta. diſp. 24. q. 4. n. 15. p. 305.
S. Sepulchri Equitum Militiæ inſtitutio. d. 24. q. 4. n. 90. p. 350.
Sepulturam ut quis in eorum Eccleſia eligat inducentes ad vovendū,

jurandum, aut promittendum Regulares excommunicatione Papali innodantur. diſput 13. q.13. n 14 p.151.

Sepultura interdicti tempore eſt omninò interdicta. diſp.16. q.7. n 1. p.200.

Sepultura Eccleſiaſtica tempore ceſſationis à divinis non eſt prohibita. diſp.16. q.7. n.3. p.200.

Seraphicorum Equitum inſtitutio. diſp. 24. q.9. n.29. p.464.

Servitores actu in Monaſterio ſervientes, & intra ejuſdem ſepta degentes ab Epiſcopis excommunicari non poſſunt. diſp. 6. q. 16. n.6. p.83.

Servorum B. Mariæ Congregatio quando inſtituta. diſp. 24. q. 4. n. 65. p.324.

Item Servorum B Mariæ Eremitarum. n.63. p.325.

Servorum B. Mariæ Reformatorum. n.64.

Servorum B. Mariæ tertii Ordinis n.65. p.ead.

Sexagenarii an ſemper à jejunii lege ſolvi debeant. diſp.12. q.5. n.6. & 7. p.121.

Sicula Congregatio à primis S.P. Benedicti diſcipulis inſtituta. diſp. 24 q.5. n.4 p.377.

Siculorum Equitum inſtitutio in Sicilia. diſp.24. q.9. n.53. p.465.

Sigillum Monaſterii qui furatur, vel ſimile fabricare facit, ſi tamen impediatur, vel eum pœniteat, an incurrat caſum reſervatum. d. 13. q.2 n 40 p.133.

Simoniam in Ordine, vel beneficio, vel ingreſſu Religionis committentes, ſive accipientes pro collatione, ſive traditione poſſeſſionis beneficii, ſeu de dando aliquid jurate facientes proviſum de beneficio, excommunicantur, & quinam ſimoniaci in hac cenſura comprehendantur. diſp 13. q.13 n.85 p 155.

Simoniacè Beneficium, vel dignitatem conferentes, vel alteri procurantes, in quas cenſuras incurrant. diſp.14. q.14. n.1. p.178.

Item ſuſcipientes. ibid.

Simonia quando commiſſa fuit electo ignorante, quid faciendum, oſtenditur. diſp.14. q.14. n.6. p.179.

Simoniam ob contractam in Ordine, vel beneficio pœnas remittit Sum. Pontifex. diſp 14. q.55. p 186. V. *Circa Jura*

Simoniacus realis in Ordine eſt ipſo facto excommunicatus, & eſt ſuſpenſus ab executione ſuorum Ordinum, ſive publicum ſit crimen, ſive occultum. diſp.14. q.13. n.1. & 2. p.177.

Sirbitana Congregationis initium. diſp 24. q.5 n.8. p. 380.

Societatis Jeſu Religioſi extra tempora poſſunt quoſvis Ordines, etiam majores, ſuſcipere. diſp.2. q.13. n.8. p.13.

Societatis Jeſu Clerici ordinari poſſunt titulo paupertatis. diſp. 20. q.30. n.7. p 35.

Societatis Jeſu Presbyteri poſſunt ex indulto Gregorii XIII. Miſſas in Altari portatili celebrare. diſp.5. q.6. n.4. p.45.

Sicut & alii Regulares in domibus ſecularium, non contradicente Epiſcopo, ut n.5. 6. & 7.

Quæ privilegia per Conc. Trid. non fuerunt revocata. n 8 p.ead.

Societatis Jeſu Patres poſſunt ex privilegio Confeſſiones audire dum iter agunt, ſive in terra, ſive in mari in locis ubi non ſunt approbati, modò alibi approbationem habuerint. diſp. 6. q.14. n.5. p 78.

Societatis Jeſu Inſtitutum, & Conſtitutiones impugnantes, necnon Religioſi omnes, exceptis Carthuſianis, recipientes aliquem Religioſum Societatis Jeſu, ſunt excommunicati. diſp.13. q 13. n 67. pag.154.

Societatis Jeſu Prælati poſſunt abſolvere ad ſe venientes à quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis & ſecularibus ſententiis, cenſuris, & pœnis à jure, vel ab homine quomodolibet latis. diſp 14. q.8 n.5. p.173.

Societas Jeſu quid acceperit à Regula Benedictina. diſp.24. q.5. n. 69 p.413.

Societatis Jeſu Clericorum Regularium inſtitutionis tempus. d.24. q.8. n.1. p 453.

Solvere cui competit, competit & ligare diſp.14. q.6. n.1. p.172.

Somaſchinorum, ſeu S. Majoli Clericorum Regularium Congregationis erectio. diſp.24. q 4 n.86. p.351.

Sortilegii nomine quoad caſuum reſervationem quid veniat. diſp.13. q 2. n.10. p.130.

Sortilegia, incantationes, & divinationes per invocationes Dæmonum exercentes excommunicantur. diſp.13 q.14. n.68 p 164.

Specuenſis, ſive Caſſinenſis, aut Benedictinæ Congregationis initium. diſp 24. q.5. n.3. p.373.

Spica Equitum Ordo à quo inſtitutus. diſp.24. q 9. n 31. p.464.

Spiridon Epiſcopus an jejunii, & abſtinentiæ à carnibus legem violaverit, peregrinum quadrageſimali tempore excipiendo, & reficiendo. diſp.12. q.6 n.3. p.123.

S.Spiritus Venetiarum Canonicorum Regularium Congregatio quo tempore incepit. diſp.24. q 4. n.26. p.310.

S Spiritus Equitum inſtitutio. diſp.24. q 9. n 45. p.465.

Spoliatores, & fractores Eccleſiarum poſt denunciationem, excommunicantur. diſp 13. q.13. n 9. p.156.

Statutum, ut Monachi teneantur peccata aliàs remiſſa iterum Abbati confiteri, non ſit licitum. diſp.6. q.19. n.1. & 4. p.85. 86.

Statuta contra libertatem Eccleſiæ edita, & quaſcunque conſuetudines introductas contrad. libertatem ſervari facientes excommunicantur, niſi intra duos menſes faciant amoveri à publicis libris, & capitularibus ſuis: qui verò de novo talia ſtatuta edere præſumunt, excommunicantur, in Bullâ Cœnæ d.13. q.14. n.18. p.161

Statuta de uſuris ſolvendis facientes locorum Ordinarii, excommunicantur. n.47. p.163.

Statuti per modum latæ excommunicatio obligat tantùm exiſtentes in territorio, lata autem per modum ſententiæ obligat ſubditum ubicumque exiſtentem. diſp.14. q.2. n.6. p.168.

Stella Equitum inſtitutio. diſp.24. q.9. n.13. p.463.

S. Stephani Equites pro Duce inſtituti. diſp.24. q.5. n.85 p.423.

Stipendia inter dantes, & accipientes pro celebratione Miſſarum inſurgit obligatio juſtitiæ commutativæ, ſine Simoniæ nota. d. 5. q.9. n.1. p.51.

Stipendium pro Miſſis celebrandis non eſt illud, quod Sacerdoti eſt neceſſarium ad congruam ſuſtentationem. d.5. q 9. n.2. p.57.

Stipendium juſtum pro Miſſarum celebratione eſt illud, quod eſt ex Superioris lege taxatum, vel conſuetudine præſcriptum. ibid n.3. & 4.

Stipendium non poteſt ſumi majus, quàm ſit à lege ſtatutum. n.5.

Stipendium, quando non eſt lege taxatum, juſtum eſt, quod conſuetudine eſt præſcriptum. n.6.

Stipendia majora ſponte oblata pro Miſſarum celebratione poſſunt accipi ibid.

Stipendia pinguiora, quàm lex, aut conſuetudo præſcribat, accipiens pro Miſſarum celebratione, an poſſit aliis demandare Miſſarum talium celebrationem, dato juſto ſtipendio, reliqua parte ſibi retenta. n.9. ibid.

Stipendia plura, ſive ab uno, ſive à pluribus pro una Miſſa non poteſt Sacerdos accipere. n.10 p.56.

Stipendia plura pro una Miſſa quo caſu poſſint acceptari. n.13. p 56.

Stipendia ſi exigua ſint, an Sacerdoti liceat pauciores ſibi Miſſas præſcriptas celebrare. diſp 5. q.9. n 7. p.52. & n.11. p.56.

Stipendium majus pro Miſſa celebranda valdè manè, vel in loco longinquo, aut pro Miſſa ſolemni, vel cum officio Defunctorum, & ſimilibus, an poſtulari poſſit. diſp.5. q 9. n.15 p.56.

Stipendiis pluribus ab uno, vel pluribus oblatis an poſſit Sacerdos unâ Miſſâ ſatisfacere. n.16.

Stipendium duplicatum an Sacerdos poſſit pro una Miſſa accipere, applicando partem ſolitam uni, & partem propriam alteri. n 17.

Stipendium an poſſit ſumi à Sacerdote, qui obligatus eſt in aliqua Eccleſia celebrare, abſque tamen applicatione ſacrificii. n 18. & 19. p.57.

Suaris opinio de juriſdictione ordinis in Abbatibus refertur diſp.1. q 3. n.1. p.3.

Subauditiones, vel repetitiones tacitæ jura non revocant diſp.2. q.8. n.2 p 13.

Subdiaconatus, & Diaconatus Ordines conferendi poteſtas Abbatibus Ciſtercienſibus, & aliis quatuor Coabbatibus ab Innocentio VIII. collata eſt. diſp.2. q.5. n.1. p 9.

Subdiaconatus Ordinem nemo, ante 20. ætatis annum completum ſuſcipere poterat de jure communi antiquo. d 2 q.15 n.1. p.22.

Subdiaconatus, ubi adeſt conſuetudo, poteſt eadem die cum Minoribus conferri. diſp 2 q.16. n.2. p.23.

Subdiacono quæ ſcientia requiſita. diſp.2. q. 21. n 3. p 27.

Subditus ſine Superioris dimiſſorialibus literis ordinatus, ab Ordinibus ſacris remanet ſuſpenſus ad beneplacitum ſui Superioris, ſecus autem ſi Minoribus Ordinibus initiaretur. d.2. q.25. n.7. & 8. p.32.

Subditus non tenetur in omnibus Prælatis obedire, ſed tantùm in iis, quæ pertinent ad diſpoſitionem actuum, & rerum humanarum. diſp. 21. q. 4. n.1. p 233.

Subditus ſi uni, Abbas verò alteri ſuffragia applicaret, cui proſint, oſtenditur. diſp.9. q.3. n.3. p. 96.

Subditus aliqua cenſura ab Abbate jam defuncto innodatus, adhuc ligatus remanet. diſp.13. q.21. n.1. p.143.

A quo abſolvendus. n.2.

Poteſt à Priore Clauſtrali, vel Vicario Monaſt. abſolvi. n.3. p.ead.

Subditus ditionis Eccleſiaſticæ qui receperit homicidas, graſſatores, & damnatos de crimine capitali, & impedierit, ne capiantur, eſt excommunicatus. diſp.13. q.13. n.64. p.154.

Subditi an poſſint cum ſuis Prælatis, & dominis in divinis communicare. diſp 14. q.5. n.2. p.171.

Subditus innodatus excommunicatione latæ ſententiæ à quo ſit abſolvendus. diſp.21. q.2. n.9 p.231.

Subditus faciens aliquid ſine licentia Superioris; probabiliter credens, quòd ſi ſciret Superior, non probaret, peccat contra paupertatis votum diſp. 22. q.8 n.5. p 249.

Succeſſor omnem, & eandem auctoritatem, & juriſdictionem habet, quam ſuus prædeceſſor habebat. diſp.16. q.9. n 1. p.102.

Sufficientia in ordinandis à Conc. Trid. requiſita. d.2. q 20. n.4. p.27.

Suffragia, Orationes & alia opera meritoria ſuorum Monachorum poteſt Abbas aliis applicare. diſp.9. q.3 n.2. p. 96.

Suffragia per literas gratioſas benefactoribus applicare, Chriſtianæ pietatis, & perfectæ Chriſti imitationis eſt. diſp.9. q.4 n.1. p.98.

Suffragia ſua poſſunt aliis communicare Regulares ſecundùm valorem meritorium, & ſatisfactorium. diſp.9 q.3 n 4 p 96.

Differentiæ inter participantes ſuffragia per modum ſatisfactionis, & per modum meriti, oſtenduntur. n.5.

Suffra

Suffragia ſua, & orationes aliis communicarunt Apoſtoli. diſp. 9. q. 4. n. 3. p. 98.

Superfluum quid dicatur. diſp. 22. q. 5. n. 11. p. 247.

Superiores in Religione poteſtatem habentes neceſſarii ſunt, ſicut in aliis Eccleſiis Prælati ſeculares reſpectivè d. 1. q. 1. n 3. & 4. p. 1. & 2.

Superiores Regulares ante Conſt. Greg. XV. publicationem electi, ſeu deputati ad Montalium Confeſſiones audiendas, an alia Epiſcopi approbatione indigeant. diſp. 6. q. 16. in Declar S. Concil. ℣. *Ad* 7. p. 83.

Superioris judicio in dubio ſtandom eſt. diſp. 12. q 7 n. 2. p. 122.

Superior difficilem ſe præbendo in concenda facultate a caſibus reſervatis abſolvendi, peccat. diſp. 13. q. 8. n. 5. p. 140.

Superiores non denunciantes Inquiſitoribus Religioſos ſollicitantes mulieres in Confeſſione, excommunicantur. diſp. 13. q. 13. n. 75. p. 154.

Superiores quorumcumque Ordinum, qui ſuorum ſubditorum cauſis ad officium Inquiſitionis ſpectantes, eorumque proceſſus non remittunt ipſis Inquiſitoribus, ſeu Ordinariis, excommunicantur, ſicut & illi Superiores, qui non denunciant eiſdem Inquiſitoribus Religioſos, quos noverint eſſe hæreſis labe infectos. n. 99. p. 156.

Superiores, & Prælati tam ſæculares, quàm Regulares, quibus Monialium cura incumbit, Monaſteria Monialium ingredientes in caſibus non neceſſariis, excommunicantur. d. 13. q. 14. n. 79. p. 165.

Superſtitionum ſpecies omnes, quæ in caſibus reſervantur, ſub quibus nominibus veniant. diſp. 13. q 8. n. 10. p. 130.

Supplicio publico afficiendis an Extremæ Unctionis Sacramentum conferri poſſit. diſp. 7. q. 3 n. 6. p 91.

Supponentes ſe in examine pro alio, ut Eccleſiaſticum beneficium obtineant, vel annuas penſiones offerentes, ut beneficia impetrent, beneficiaque pro aliis impetrantes, ut ab eis aliquid conſequantur, vel pro ſeipſis, ut eius reſignent, excommunicantur. diſp. 13. q. 13. n. 31. p. 152.

Suſpendere poſſunt, qui poſſunt excommunicare. d. 15. q. 1. n. 1 p. 188.

Suſpendere poteſt Abbas ſuos Regulares ſubditos. n. 2.

Suſpendere Abbatiſſa quidem poteſt, ſed talis ſuſpenſio non eſt cenſura propriè dicta. n. 3. p. ead.

Suſpendi poſſunt Monaſteria, Communitates, & Collegia, licèt non excommunicari. diſp. 15. q. 3. n. 1. p. 189.

Suſpenſionis à collatione Ordinum, quos contulerunt, pœnam incurrunt Abbates, alios quàm Regulares ſibi ſubditos ordinantes. diſp 2. q. 9. n. 2. p 13.

Suſpenſione nova ligatur, qui cenſura aliqua innodatus Ordines ſuſcipit. diſp. 2. q. 13. n. 17. p. 19.

Suſpenſione duplici innodatus qui Ordines ſuſcipit, an ſi ab una abſolvatur, cenſeatur ab altera abſolutus. ibid. n. 19.

Suſpenſionem an incurrat ordinatus hora nona illius diei, in quo hora vigeſima, v. g. inchoat annum præſcriptum Ordinationi. diſp. 2. q. 15 n. 4. p. 22.

Suſpenſionis pœnam, non excommunicationis latæ ſententiæ incurrunt Prælati, & alii Sacerdotes Regulares matrimonia abſque parochorum licentia ſolemnizantes. diſp. 8 q. 3. per tot. p. 93.

Suſpenſionis & interdicti abſolutionem vi, aut metu extorquentes excommunicantur. diſp 13. q 14. n 24. p 161.

Suſpenſio propriè non cadit ſupra Laicos, ſed ſupra Eccleſiaſticos, illos aliquo ſpirituali exercitio. diſp. 15. q. 2. n. 1. p. 189.

Suſpenſio quid ſit, oſtenditur. n. 2. p. 189.

Suſpenſionis ſententia in ſcriptis ferenda eſt. d. 15. q. 1. n. 4. p. 188.

à Suſpenſionibus abſolvendi forma. n. 5.

Suſpenſio ſicut & aliæ cenſuræ imponendæ ſunt propter delicta gravia. n. 6. ibid.

Suſpenſio an incurratur, etiam per colpam venialem. n 7. ibid.

à Suſpenſione ob Ordines malè ſuſceptos incurſa an abſolvere poſſint Abbates & Prælati inferiores. d 15. q. 4. per tot. p. 190.

Nullus præter Sum. Pontificem. n. 4. p 190.

Suſpenſio ob Ordines malè ſuſceptos ex lapſu viginti annorum nulla præſumitur. diſp 15. q. 4 n. 5. p. 190.

Suſpenſionem quam incurrant Abbates, & Prælati, qui admittunt reſignationes beneficiorum contra præſcriptum Bullæ Pii V. d. 15. q 5. n. 4. p. ead.

Suſpenſionem incurrunt Abbates, & Prælati inferiores à Sede Apoſtolica promoti, ſine authenticis ejuſdem Sedis literis ſuarum Eccleſiarum adminiſtrationem accipientes. diſp. 15 q 5. n. 1. p. ead.

Suſpenſionem à Pontificalibus incurrunt Abbates Tonſuram, & minores Ordines aliis, quàm Regularibus ſibi ſubditis conferentes. num. 2.

Suſpenſionem incurrunt bona Monaſteriorum, Papa inconſulto, alienantes. diſp. 15 q. 5. n. 7. p 191.

Dimiſſorias literas aliis quàm Regularibus ſibi ſubditis concedentes. n. 8.

Suſpenſionem quam incurrant Monachorum nigrorum Abbates & Prælati Conventuales contra habitus, & veſtitus honeſtatem delinquentes. n. 9.

Suſpenſionem incurrunt venationi, aut aucupationi clamoſæ cum canibus, aut avibus, qui interſunt Abbates & Priores in Ordine Monachorum Nigrorum. n. 10. p. ead.

Suſpenſio à Pontificalibus directè prohibet actum apparatus Pontificalis, & conſecutivè omnes actus, qui abſque Pontificalibus inſigniis exerceri non debent. diſp. 15. q. 6. n. 1. p. 195.

Suſpenſus, & celebrando fit irregularis, qui in ſacris Ordinibus ante ſtatuta tempora, ſine diſpenſatione Papæ ordinatur, à qua ſuſpenſione, & irregularitate an poſſit abſolvi à ſuo Abbate. d. 2. q 13. n. 9. & 11. p 17. 18.

Suſpenſus ipſo jure, & celebrando fit irregularis, qui per ſaltum ordinatur. diſp. 2. q. 13. n 16. p. ead.

Suſpenſus declaratus Abbas non poteſt dimiſſorias ſuis Monachis concedere. diſp. 8. q. 28. n. 1. p. 34.

Ejus poteſtas ad Priorem devolvitur. ibid. n. 3.

Suſpenſi occulte, vel excommunicati geſta ratione publici officii valida ſunt, nec retractantur. diſp. 6. q. 15. n. 10. p. 80.

Notorii verò invalida. ibid.

Suſpenſi per annum à collatione Tonſuræ remanent Abbates, qui eam illiteratis contulerunt diſp. 15. q. 5. n. 3. p. 191.

Suſpenſus Abbas à Pontificalibus Miſſam privatam celebrare poteſt, non autem ſolemnem. Si tamen eam celebret, non incurret irregularitatem. diſp. 15. q. 6. n. 2. & 4. p. 192.

Suſpenſus Abbas à Pontificalibus non cenſetur ſuſpenſus ab exercitio actuum juriſdictionis. n. 3. p. ead.

Suſpenſus ab Ordinis collatione an ſit etiam à Pontificalibus ſuſpenſus. diſp. 15. q. 7. per tot p. 192.

Suſpenſus Abbas à celebrando eſt etiam ſuſpenſus à collatione Ordinum. diſp. 15. q. 8. n 2. p. ead.

Suſpenſus ab Ordine inferiore eſt etiam ſuſpenſus à ſuperiori, non è contra. n. 3. ibid.

Suſtentatio Sacerdoti neceſſaria & congrua non ex Miſſæ ſtipendio repetenda eſt diſp. 5. q 9. n. 2. p. 51.

Sylveſtrina Congregatio quando incepit. diſp. 24. q. 5. n. 39. p. 398.

T.

TAbulæ Rotundæ Equites à quo inſtituti. d. 24. q. 9. n. 10. p 463.

Tacitum, & expreſſum regulariter æquiparantur. diſp. 22. q. 8. n. 2. p. 248.

Taciturnitas Abbatis videntis, & non contradicentis an ſufficiat pro tacita voluntate. diſp. 22. q. 8. n. 4. p. ead.

Taxationis pœnitentiarum antiquitas in Eccleſia. diſp. 13. q. 9. n. 3. p. 142. Vide, *Pœnitentia*.

Templariorum Equitum inſtitutionis tempus. d. 24. q. 5. n. 70. p 414.

Tempora ſex anni Ordinibus conferendis deſtinata quæ? diſp. 2. q. 13. n 4. p. 17.

Tempora extra ſtatuta ut Ordines majores ſuſcipiantur, ſolus Papa diſpenſare poteſt. diſp. 2. q. 13. n. 8. p. ead.

Tempora extra ſtatuta ordinans Epiſcopus ab Ordinum collatione ſuſpendendus eſt. n. 10. p. 18.

Tempora extra ſtatuta qui in ſacris ordinatus fuerit, eſt ipſo jure ſuſpenſus, & celebrando fit irregularis, à qua ſuſpenſione, & irregularitate an poſſit abſolvi à ſuo Abbate. d. 2. q. 13. n. 9. & 10 p. ead.

Tempus non eſt de ſubſtantia Ordinis. diſp. 2. q. 13. n. 21. p. 19.

Tempora ſex ad Ordines ſtatuta. diſp. 2. q. 17. n 1. p. 24.

Tempora extra ſtatuta poſſunt Abbates ſuos Monachos mittere tribus diebus feſtivis, ut ad ſacros Ordines promoveantur. n 2. ib.

Tempus legitimum quid ſit, intra quod Miſſæ abſolvi, vel inchoari debent, oſtenditur. diſp. 5. q. 7. n. 5. p 49.

Tempus quod ſervandum ſit circa recitationem Horarum Canonicarum in Choro, & publicè. diſp. 10. q 4. n. 3. p. 104.

Tempus non eſt de ſubſtantia præcepti Horas Canonicas recitandi. diſp. 10. q. 6. n. 2. p. 105.

Temporis circunſtantia non videtur de ſubſtantia jejunii. diſp. 12. q. 10. n. 8. p. 125.

Terra Sanctæ peregrinationis votum poteſt immutari in votum ſolemne profeſſionis, licèt ſit Sedi Apoſtolicæ reſervatum. diſp. 20. q. 2. n. 7. p. 229.

Territorium habentes Prælati poſſunt omnia, quæ Epiſcopi circa ea, quæ ſunt juriſdictionis, niſi aliquo ſpeciali jure prohibeantur. diſp. 1. q. 5. n. 7. p. 5.

Territorium ſeparatum cum plena juriſdictione tam in Regulares, quàm in ſeculares habens Abbas, poteſt dimiſſorias literas concedere, etiam Clericis ſecularibus. diſp 2 q 26. n. 3. p. 33.

Territorium habentes in quo juriſdictionem Epiſcopalem exercent, remittere poſſunt Matrimoniorum denunciationes. diſp. 8. q. 4. n. 2. p. 93.

Territorium ſeparatum cum juriſdictione quaſi-Epiſcopali habentes Prælati Regulares poſſunt cognoſcere de cauſis matrimonialibus. diſp. 8. q. 6 n 1. p. 94.

Territorium non eſt de ſubſtantia juriſdictionis. n. 3. p. 94.

Territorium habentes non poſſunt extra illud ſubditos excommunicare, ſervata forma judicii, & cum cauſæ cognitione, ſecus verò extrajudicialiter diſp 14. q. 2. n. 2. p. 167.

Territorium & Diœceſim habentes Abbates, & Prælati poſſunt omnia in ſuo territorio, & circa ſuos ſubditos, quæ poſſunt Epiſcopi circa ſuos. diſp. 14. q 15. n. 5. p. 181.

Tertiarii, Eremitæ, mulieres, aliique Religioſi portantes habitum S. Franciſci de Paula, excommunicantur. diſp. 13. q. 13. n 97. p. 156.

Tertiariorum de Pœnitentia S. Franciſci ab ipſomet inſtitutio. diſp. 24. q. 6. n. 7. p. 436.

Tertiariorum Reformatorum Congregatio in Gallia quo tempore incepit. diſp. 24. q. 6. n. 8. p. 437.

Tertiariorum Fratrum, & Sororum S. Claræ in propriis domibus degentium inſtitutum. diſp. 24. q. 6. n. 11. p. 439.

Teſtamentum, vel alias ultimas voluntates condere non poteſt Religioſus profeſſus, ſine legitima facultate. d. 22. q. 18. n. 1. p. 257. Idem eſt de Abbatibus, ac cæteris Religionum Prælatis n. 2.

Teſtamentum condere an poſſit ingrediens Monaſterium, & habens liberos poſt profeſſionem. n. 3. ibid.

Teſtamentum S. Franciſci. diſp. 24. q. 6. p. 430.

Teſtari ut valeat Religioſus, cujus licentia requiritur. diſp. 22. q. 18. n. 4. p. 258.

Teſtes in cauſa fidei, & S. Officii Inquiſitores, Advocatos, Procuratores, aliosque miniſtros verberantes, dejicientes, aut occidentes excommunicentur. diſp. 13. q. 14. n. 76. p. 165.

Teſtimonium ſemel datum non poteſt amplius reprobari. diſp. 6. q. 12. n. 7. p. 73.

Theatinorum Clericorum Congregatio unde initium habuit. d. 24. q. 4. n. 83. p. 337.

Titularis quidquid poteſt ratione dignitatis, poteſt etiam Commendatarius. diſp. 8. q. 1. n. 1. p. 93.

Titulus ad Tonſuram & Minores non requiritur, ſicut ad Superiores Ordines. diſp. 2. q. 10. n. 5. p. 14.

Titulus nullus ad minores Ordines, neque Regularibus, neque ſecularibus Clericis eſt neceſſarius. diſp. 2. q. 30. n. 1. p. 35.

Titulus ad majores Ordines neceſſariò requiritur, & eſt triplex. ib. n. 2. & 3.

ad Titulum paupertatis ordinantur Regulares. d. 2. q. 30. n. 4. p. ead.

Titulus patrimonialis, vel beneficii neceſſarius eſt ad Ordines ſuſcipiendos tam Novitiis quàm ſecularibus. d. 2. q. 30. n. 6. p. ead.

Titulus beneficii an obliget ad Horas Canonicas recitandas. d. 10. q. 5. n. 1. p. 104.

Tonſuram, & minores Ordines Abbates hodie poſſunt conferre ſecularibus Diœceſanis, Epiſcopi juriſdictioni ſubjectis habentibus literas dimiſſorias, & ſpecialem aſſenſum ipſius Epiſcopi. d. 2. q. 7. n. 2. p. 11.

Tonſuram, & minores Ordines ſecularibus aliorum Epiſcoporum juriſdictioni ſubjectis, habentibus ſpeciales dimiſſorias ſuorum Epiſcoporum, accedente ſpeciali aſſenſu Epiſcopi loci, Abbates conferre poſſunt. ibid. n. 3.

Tonſura, & minores Ordines poſſunt Novitiis conferri. diſp. 2. q. 10. n. 1. p. 14.

Tonſura & Minores Ordines conferri poſſunt ab electo & confirmato in Epiſcopum, ſubditis illius Epiſcopatus, etiam ante conſecrationem. diſp. 2. q. 11. n. 1. p. 15.

Tonſura conferri poteſt ſubditis Eccleſiæ Cathedralis vacantis, ab Abbate ejuſdem adminiſtratore n. 2. ibid.

Tonſura prima omni tempore conferri poteſt. q. 13. n. 21. p. 19.

Tonſura, & Ordines minores poſſunt alicui una & eadem die ab Abbate conferri, ſi adeſt conſuetudo. diſp. 2. q. 16. n. 1. p. 23. ſi non adſit, nulla incurritur irregularitas. ibid.

Tonſura prima initiandus debet ſcire benè legere, & ſcribere. d. 2. q. 21. n. 1. p. 27.

Tonſuram aliis quàm Regularibus ſibi ſubditis conferentes Abbates, à Pontificalibus ſuſpenduntur. d. 15. q. 5. n. 2. p. 191. Eandem illiterato conferentes, ab ejus collatione per annum ſuſpenſi remanent. n. 3.

Tranſitus ad arctiorem Religionem votum poteſt ab Abbate irritari. diſp. 18. q. 7. n. 1. & 2. p. 215.

Trigenta Miſſæ S. Gregorii non diſcontinuari cenſentur ob triduum majoris hebdomadæ. diſp. 5. q. 9. n. 32. p. 59.

SS. *Trinitatis* Ordinis Fratres in eleemoſynis perquirendis moleſtantes excommunicantur. diſp. 13. q. 13. n. 95. p. 156.

SS. Trinitatis Redemptionis Captivorum Congregatio. diſp. 24. q. 4. n. 57. p. 319.

Diſcalceatorum ejuſdem Ordinis. n. 76. p. 341.

Truxillenſes Equites in Hiſp. quando inſtituti. d. 24. q. 5. n. 82. p. 421.

Tuſini Equitum inſtitutio. diſp. 24. q. 9. n. 26. p. 464.

V.

V*Agi*, ſive qui nullam in oppido habitationis Parochiam contraxerunt, poſſunt à Religioſis Communione Paſchali refici. diſp. 5. q. 3. n. 6. p. 44.

Valclarenſis, ſeu Subitaniæ Congreg. initium. diſp. 24. q. 5. n. 8. p. 380.

Vallis caulium prope Divionem Congregationis initium. diſp. 24. q. 5. n. 41. p. 399.

Vallisoletana Congr. S. Benedicti de Obſervantia quo tempore incepit. diſp. 24. q. 5. n. 57. p. 407.

Vallis-Scholarium Congr. initium. d. 24. q. 5. n. 44. p. 401.

Vallis Viridis Canonicorum Regul. Congr. d. 24. q. 4. n. 18. p. 308.

Vallis Umbroſa Congr. inſtitutio. diſp. 24. q. 4. n. 20. p. 385.

Viri illuſtres qui ex ea prodiere. p. 389.

Vallis-Umbroſæ Sanctimonialium inſtitutio. n. 21. p. ead.

Vallumbroſella Congr. in Gallia inſtitutio. d. 24. q. 5. n. 40. p. 399.

Valor Miſſæ ſpecialis qui competit Sacerdoti, eſt ejuſdem rationis cum valore medio, qui competit illi, pro quo offertur Miſſa. d. 5. q. 9. n. 18. p. 57.

Velle, aut nolle non habent Monachi. d. 6. q. 1. n. 3.

Velleris aurei Equitum Ordo à quo inſtitutus. d. 24. q. 9. n. 13. p. 461.

Venationi, aut occupationi clamoſæ cum canibus, aut avibus ex propoſito ſi Abbates interſint, per biennium à beneficiorum collatione ſuſpenduntur. diſp. 15. q. 5. n. 10. p. 191.

Veneficii, incantationis, & ſortilegii nomine intelliguntur, & comprehenduntur quoad reſervationem omnes ſuperſtitionum ſpecies, quæ mortale peccatum attingunt. diſp. 13. q. 2. n. 10. p. 130.

Venereus actus debet eſſe in propria ſpecie conſummatus, ut ſit caſus reſervatus. diſp. 13. q. 2. n. 51. p. 134.

Verba ubi clara ſunt, non eſt recedendum ab eis. d. 5. q. 9. n. 25. p. 58.

Verbum divinum ſuis ovibus annunciare tenentur per ſe, vel per alios, ſi legitimè fuerint impediti, Prælati omnes curam animarum gerentes. diſp. 11. q. 1. n. 3. p. 112.

Vide *Prædicare, Prædicatio*.

Vertiginoſi, ſtomacho laborantes, & alii ejuſmodi à jejunii lege ſolvuntur. diſp. 12. q. 5. n. 8. p. 121.

Vicarius Epiſcopi, & aliorum Prælatorum inferiorum juriſdictionem Epiſcopalem habentium venit appellatione Ordinarii. d. 3. q. 1. n. 6. p. 92.

Vicarii Prælatorum quando poſſint à caſibus reſervatis abſolvendi facultatem concedere. diſp. 13. q. 8. n. 2. p. 140.

Caſus permiſſos de novo in abſentia notabili Prælatorum poſſunt ſibi reſervare. n. 3. p. ead.

Vicarius Epiſcopi abſolvere poteſt ſubditum cenſura aliqua ab Abbate ſuo jam defuncto innodatum. diſp. 13. q. 11. n. 3. p. 143.

Vicarii, & Priores Clauſtrales ab Abbate ſtatim reverſuro relicti in Monaſterio, an poſſint vota Monachorum irritare. diſp. 18. q. 10. n. 4. p. 217.

Vicecomites, vel Præpoſiti ſecularium officium habentes Clerici, vel ſi admoniti non deſiſtant, excommunicantur. d. 13. q. 14. n. 13. p. 160.

Vicelegati, & Gubernatores, & quicumque Judices, qui per ſe, vel per ſuos Cancellarios, Secretarios, & alios quoſcumque in officiis Notariatuum per Cameram Apoſtolicam venditis, vel in eorum interpretatione, aut originalibus ſcripturis in præjudicium prædictorum Notariorum ſe intromiſerint, excommunicantur. d. 13. q. 14. n. 73. p. 164.

S. *Victoris* Pariſienſis Canonicorum Regularium Congregatio quo tempore inſtituta, & à quo fundatore. d. 24. q. 4. n. 11. p. 304.

Virginitatis ſervandæ in voto quomodo, & quando diſpenſare poſſunt Confeſſarii Regulares. diſp. 19. q. 8. n. 25. p. 224.

Virginem, vel viduam, aut quamcumque mulierem cogentes ad ingrediendum Religionem, præterquam in caſibus à jure permiſſis, excommunicantur. diſp. 13. q. 14. n. 66. p. 164.

Viſitare Altaria Eccleſiarum Regularium, quibus animarum cura ſecularium non incumbit, non poſſunt Epiſcopi. diſp. 6. q. 16. in declarat. S. Congreg. Concil. ℣. *Ad primum*. p. 83.

in *Viſitatione* aliquid ultra ea, quæ ſibi juxta ſuarum Religionum conſtitutiones, aut conſuetudines competunt, exigentes Abbates ſuſpenduntur ab ingreſſu Eccleſiæ, donec duplum reſtituant. diſp. 15. q. 5. n. 5. p. 91.

Viſitatores Monialium, & etiam Canonicorum Regularium in iis, quæ pertinent ad officium viſitationis impedientes, excommunicantur, ſi à Viſitatoribus admoniti, non deſiſtant. diſp. 13. q. 14. n. 43. p. 161.

Viſitatores an in viſitatione irritare poſſint vota ſubditorum. d. 18. q. 9. n. 5. p. 217.

Vita Religioſa ab Apoſtolis inſtituta. diſp. 1. q. 3. n. 5. p. 3.

Vita Monaſtica tutior eſt quàm ſecularis. d. 18. q. 2. n. 1. p. 213.

Vitæ communis præſentia, & corporalis communio perſecutionum in Chriſtianos ſævitiâ extincta eſt, non tamen ſpiritualis, & Regularis. diſp. 24. q. 1. n. 3. & 4. p. 260.

Vivarienſis Congr. quo tempore excitata. diſp. 24. q. 5. n. 23. p. 389.

Ulyſſiponenſis Congreg. initium. diſp. 24. q. 5. n. 59. p. 407.

Unum qui concedit, virtute concedit aliud, quod moraliter neceſſarium eſt ad illud convenienter exercendum. d. 6. q. 6. n. 5. p. 66.

Voluntas ultima defuncti pro lege ſervanda eſt. diſp. 5. q. 10. n. 6. p. 61.

Vide *Teſtamentum*.

Voluntatis propriæ oblatio eſt ſui ipſius in poteſtatem dominativam ſuperioris traditio. diſp. 1. q. 2. n. 2. p. 2.

Voluntatem ſuam quando dicatur Abbas, expreſsè pateſacere, & quando interpretativè. d. 21. q. 3. n. 3. p. 233.

Vota quinque vigore privilegii Sixti IV. commutantes Confeſſarii excommunicantur. diſp. 13. q. 13. n. 51. p. 153.

Vota emittere abſque Summi Pontificis licentia nequeunt Prælati Regulares, quæ ſolvant illud, quo ſuis Eccleſiis adſtricti ſunt. d. 18. q. 1. n. 1. p. 213.

Neque in earum detrimentum. ibid.

Vota à ſe emiſſa irritare non poſſunt Abbates, benè tamen Confeſſario ſuo facultatem dare cum ipſis diſpenſandi. n. 2. ibid.

Votum Religionis emittere, ac Religionem ingredi poteſt Abbas ſecularis. diſp. 18. q. 2. n. 1. p. 213.

Vota emiſſa ab Abbatibus ſecularibus, quæ reddere nequeant, ad quid eos obligent. d. 18. q. 3. n. 1. p. ead.

Item ab Abbatibus Regularibus. n. 2.

Index Rerum, & Verborum.

Voto ſatisfactio debet ſemper cum re licita conformari. ibid.
Voti irritatio quid ſit. diſp.18 q 4. n.1. p.213.
Vota quorum irritari poſſint. n.2. p.213.
Vota omnia Religioſorum ſibi ſubditorum (excepto voto arctioris Religionis) regulariter Abbas irritare poteſt. n.3.& 4.p.ead.
Vota Religioſorum irritandi poteſtas eſt omnibus Abbatibus, & Prælatis Regularibus, tam ſupremis, quam inferioribus. n.4.
Vota interna an Abbas irritare poſſit. n.6.
Vota irritandi facultas Prælatis Regularibus conceſſa non provenit eis ex poteſtate Eccleſiaſtica, ſed ex poteſtate dominativa. n.8.
Vota omnia laicorum pro ſuo arbitratu irritare non poteſt Epiſcopus, ac etiam Sum. Pontifex, ſed ea tantùm, quæ ipſius adminiſtrationi obeſſe poſſunt. n.9.
Vota omnia Religioſorum Papa irritare poteſt. n.10.
Vota ſuorum Monachorum circa actus, ad quos aliàs ex præcepto adſtricti ſunt, an irritare poſſit Abbas. n.11.ibid.
Vota Monachorum ſibi ſubditorum Abbas ſine cauſa irritare poteſt, diſp.18. q 5. n.1. p.214.
Votorum irritatio in quo à diſpenſatione differat? n.2.
Vota ſuorum Monachorum ſine cauſa irritando Abbas, peccat venialiter. n.3.
Vota ſubditorum Abbas, etiam ipſis invitis, irritare poteſt. n.4.
Vota ſubditorum irritare poteſt Abbas ante profeſſionem emiſſa. diſp.18. q.6. n.1. p 215
Vota omnia per profeſſionem in Religione approbata ceſſant, ſi profeſſus habuerit voluntatem, in profeſſione illa extinguendi. n.2.ib.
Votum ſui Monachi, de tranſitu ad arctiorem Religionem Abbas irritare non poteſt. diſp.18. q.7 n.1. p.215.
Benè tamen diſpenſare. n 2. ibid.
Vota ſuorum Monachorum irritare poteſt Abbas, de ejus licentia emiſſa, nondum autem executioni tradita. d.18 q.8. n.1.p.216.
Quod ſine cauſa faciendo Abbas, venialiter tantum peccat. n.2. ibid
Voto ſui Monachi conſentire non cenſetur Abbas per taciturnitatem, & diſſimulationem n 3.
Vota Monachorum irritare poteſt Abbas ſuccedens, quibus conſenſit æqualis. n 4.
Vota ſubditorum irritare non poteſt Prælatus inferior, de licentia Superioris emiſſa. diſp.18. q 9 n 1 p 217.
Poteſt tamen juſta de cauſa illa ſuſpendere. n.2.
Vota ſubditorum irritare poſſunt Abbates, ſive Generales, ſeu Provinciales, licèt fuerint confirmata ab Abbate inferiori. n 3.
Votum ſubditi emiſſum de licentia Superioris Abbatis, dummodo ejus diſpenſatio non ſit reſervata Superiori, poteſt inferior Abbas diſpenſare. n 4.
Vota ſubditorum an in viſitatione poſſint Viſitatores irritare. n 5. p.ead.
Vota Novitiorum irritare non poteſt Abbas, quamvis eorum vota perſonalia probationem impedientia ſuſpendere poſſit. diſp. 18. q 10. n.1 p 217.
Vota Novitiorum in melius commutare poteſt Abbas, quod etiam Confeſſarius, & ipſemet Novitius facere poſſent. n.2.
Vota Novitii ſuſpenſa, an eo Religionis habitum dimittente, reviviſcant. n.3.
Vota Monachorum an irritare poſſint Vicarii, & Priores Clauſtrales ſeliti in Monaſterio ab Abbate ſtatim reverſuro. diſp.18. q.10.n. 4. p 217.
An quando Abbas munus ſuum per ſeipſum commodè miniſtrare nequit. q.11. n.2. p.ead.
Vota Religioſorum irritare poſſunt vices Abbatum gerentes, ſi generalem facultatem, & juriſdictionem habeant. diſp.18. q.11.n.1. p 217.
Vota ſubditorum irritandi poteſtatem Abbas, etiamſi eſſet excommunicatus, aliis delegare poteſt diſp 18.q.12.per tot p.218
Vota ſibi reſervare poteſt Summus Pontifex. q.13 n.1 p.218.
Vota ſubditorum Papæ reſervata irritare poſſunt Prælati Regulares, non tamen diſpenſare. n 3.& 4. p.218.
Vota Papæ reſervata ſunt quinque, nempe, votum Religionis, Caſtitatis perpetuæ, peregrinationis ad limina Apoſtolorum, peregrinationis Jeroſolymitanæ, & Compoſtellanæ diſp. 18. q. 13. n. 2. p.ead.
Vota omnia perſonalia, realia, & mixta extinguuntur per ſolemnem profeſſionem in Religione. n 6. ibid.
Votum applicandi bona incerta in ſubſidium Terræ Sanctæ, non eſt Summo Pontifici reſervatum, ſicut nec Crucem aſſumendi in qualibet expeditione facienda per Sum Pontificem. n.8. ibid.
Votorum diſpenſatio non eſt actus Ordinis, ſed juriſdictionis ſpiritualis. diſp.19. q.1. n 1. p 219
Votorum diſpenſatio in ſupremo perfectionis gradu in Summo Pontifice reſidet. diſp. 19. q 1 n 2. p.ead.
in Votis ſuorum ſubditorum diſpenſare poſſunt Abbates, ſicut Epiſcopi. diſp.19 q 1 n.3.
Et eam poteſtatem aliis delegare. n.4. p.ead.
Vota ſine juſta cauſa diſpenſare nequit Abbas. d.19. q.4. n.1 p.220.
Neque Summus Pontifex. n.3. ibid.
in Voto arctioris Religionis diſpenſare poteſt cum ſuis ſubditis Epiſcopus, ut laxiorem ingrediantur. diſp. 19. q.5. n.1. p.222.
Idem poteſt Abbas cum ſuis Monachis. n.2. p.ead.
Votum Religionis emittens an ſatisfaciat tali voto ſumendo habitum D. Joannis Jeroſolymitani. n 3. p.ead.
in Votis ſubditorum diſpenſare poteſt Abbas de ipſius licentia emiſſis. diſp.19. q.6. n.1. p.221.
Ut & de alterius Superioris licentia. n.2.
in Votis diſpenſare nequeunt Prælati inferiores Epiſcopali juriſdictione carentes, niſi hanc poteſtatem legitimè præſcripſerint, vel ſit eis ſpecialiter commiſſum q.7. p.222.
in Votis Summo Pontifici reſervatis Prælati, & Confeſſarii Regulares diſpenſare poſſunt, & primò in
Voto disjunctivo, cujus altera tantùm pars reſervata eſt. diſp.19. q.8. n 5. p.224.
Voto caſtitatis non perpetuo, ſed temporali. n.6.
Niſi ad centum annos. n.7.
Voto caſtitatis conjugalis ſervandæ n.8 & 9.
Voto, quo alter conjux abſque alterius licentia, vel abſque illa promiſit ſe non paſſurum debitum. n.10.
Voto non reſervato, in quod Papa votum reſervatum commutavit. n.11.
Voto Virginitatis ſervandæ. n.12. p.225.
Voto in quo vovens intendit ſe ſolùm ad culpam venialem obligare n.13.
Voto de nunquam contrahendo matrimonio. n.14 & 15.
Voto non fornicandi, vel non tangendi mulierem. n.16.
Voto caſtitatis emiſſo ex aliquo metu, licèt levi. n 17.
Voto caſtitatis ubi dubitatur, an ſit validum. n.18.
Voto aſſumendi ſacros Ordines. n.19.
Voto expreſſo promittendi caſtitatem. n.20.
Votis diverſis ad caſtitatem pertinentibus. n.21.
Voto ingrediendi Religionem non approbatam. n 22.
Voto paupertatis, vel obedientiæ in ſeculo, aut Religione non approbata emiſſo. n 23.
Voto ingrediendi Religionem militarem, excepta Jeroſolymitana. n 24.
Voto arctioris Religionis, ut commutetur in votum laxioris. n. 25. p 225.
In qualitate peregrinandi. n.26.
Voto Religionis emiſſo ad duos, vel tres annos. n 27.
Voto, quo quis promiſit ſe ingreſſurum, perſeveraturum, & profeſſurum in Religione. n.28.
Executione in differenda voti Religionis, vel aliorum reſervatorum. n. 29. & 30.
Votis tribus peregrinationis, non in eorum locorum devotionem, ſed ad alium finem emiſſis. n 31.
Voto non petendi diſpenſationem ab alio, quàm à Summo Pontifice. n. 32.
Voto reſervato conditionali. n.33.
Votum quando dicatur verè, quando apparenter conditionale n.34
Votum quid ſi emiſſum eſt cum conditione de præſenti, aut de præterito. n.35.
Quid de voto emiſſo ſub conditione neceſſaria, vel tacita, vel quæ tacitè ineſt, ſed explicatur eo modo, quo ineſt n.36.
Quid ſi conditio jam ſit adimpleta. n.37. q.226.
in Voto conditionali pœnali rei reſervatæ, quando conditio eſt de præſenti, aut de præterito. diſp.19. q.8. n.38. p.ead.
Quid quando conditio eſt de futuro. n.39.
Vota ſubditorum commutare poſſunt Abbates, & Prælati habentes Diœceſim cum juriſdictione. diſp.20. q. 1. n. 1. p.228. & Prælati Regulares. n.3.
Voti commutatio an invito vovente ab Abbate fieri poſſit. n.5.
Vota omnia in unum ſolemne Religionis commutari poſſunt. n.6.
Votum peregrinationis Terræ Sanctæ poteſt commutari in votum ſolemne profeſſionis n.7.
Licèt ſit Sedi Apoſtolicæ reſervatum n 8.
Vota ſua quilibet poteſt in evidenter melius commutare. diſp.20. q. 2. n. 1. p.228.
Voti ad commutationem inæquale an ſit neceſſaria Superioris auctoritas. n.2.
Vota ſecularium an Abbates, & Confeſſores Regulares poſſint virtute prædictorum privilegiorum in totum, vel in partem commutare. n.3.& 4.
Vota intuitu obtinendæ commutationis eorum vigore facta commutare an poſſint Confeſſarii Regulares virtute ſuorum privilegiorum. n.6. p ead.
Votum principale non ſolùm, ſed etiam votum non petendæ illius commutationis poſſunt Confeſſarii Regulares virtute ſuorum privilegiorum commutare. diſp.20. q.2. n.8. p.229.
Vota omnium undecumque ad ſe venientium an licitum ſit Prælatis, & Confeſſariis Regularibus commutare, oſtenditur. num.10. p.ead.
Vota juramento firmata an poſſint commutari. n. 11.
Vota in melius propria auctoritate mutari poſſunt. diſp.20. q.3.n.2. p.230.
Votorum commutatio expoſcit cauſam juſtam ultra auctoritatem, ſecus autem virtute Bullæ Cruciatæ, & Jubilei. n.9.& 10. p.231.
Vota tria Caſtitatis, Paupertatis, & Obedientiæ emittens, ut conſtituatur

ſtituatur ſub alterius juriſdictione, an ſit neceſſarium. diſp.21. q. 1. n.2. p.231.

Votum caſtitatis qui matrimonii contractu violavit Religioſus, ab Inquiſitore, non Abbate, aut alio Prælato pœna afficiendus eſt. diſp.23. q.3. n.1.& 2. p.258. Vide, *Caſtitas.*

Vovere an Abbas poſſit, ſuaque vota emiſſa irritare. diſp.18.q.1. per tot. p.212.

Vovere poſſunt Monachi omnia opera bona, à Regula, vel Superiore illis non interdicta. diſp.20. q.3. n.1. p.230.

Uſurarum ſolvendarum ſtatuta facientes, ſcribentes, vel dictantes locorum Officiales, excommunicantur. d.13.q.14.n.47.p.163.

Uſurarios publicos in cœmeteriis ſepelientes, excommunicantur. diſp.13. q.14. n.39. p.162.

Uſurpantes de novo regalia, cuſtodiam, ſive guardiam titulo advocationis, ſive defenſionis Eccleſiæ, ſive quibuslibet piis locis præſumunt occupare, vel capere eorum bona, dum vacant, excommunicantur. diſp.13. q.14. n.21. p.161.

Uſus in proprios Eccleſiæ bona, vel perſonas convertentes, excommunicantur. diſp.13. q.13. n.36. p.152.

Utilitatis, ſive neceſſitatis Eccleſiæ nomine quid intelligatur. diſp.2. q.14. n.5. p.30.

Utilitatis publicæ & privatæ nomine quid veniat in Monachis. d.22. q.7. n.1. p.247.

Utilitas magna Monaſterii eſt juſta cauſa peculii concedendi. d. 22. q.7. n.2. p.248.

Windeſimenſium Canonicorum Regularium Congregatio à quo inſtituta. diſp.24. q.4. n.23. p.309.

Vulneratio gravis debet eſſe voluntaria in Religioſo, ut ſit reſervationis materia. diſputat. 13. quæſ. 2. num. 54. pag. 135.

Y.

Y*vo* Carnotenſis Epiſcopus Canonicorum Regularium ſancti Quintini Belvacenſis inſtitutor. diſp.24. q.4. n.10. p.304.

Z.

Z*ingaras* vulgò dictas, ſive Agarenas mulierculas conſulentes, nec illarum ope utentes, incurrunt caſum reſervatum. d.13. q.2. n.13. p.131.

F I N I S.

489

Digitized by Google

Digitized by Google